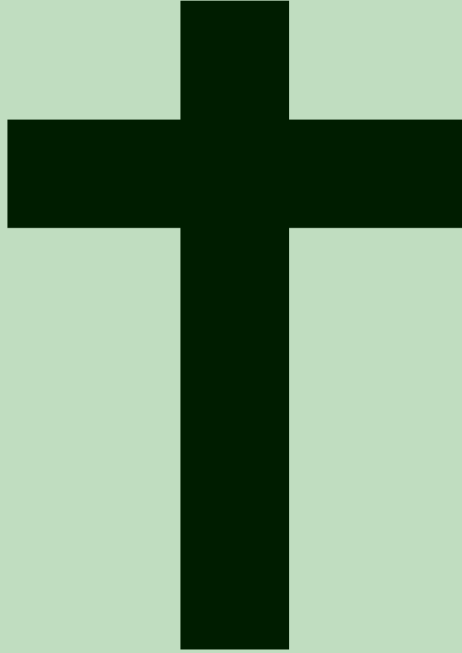

Chirin ni Āpo Dyos

Ibatan: Chirin ni Āpo Dyos (Bible)

Chirin ni Āpo Dyos
Ibatan: Chirin ni Āpo Dyos (Bible)

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Ibatan)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
eadda728-8d3f-59ce-b1f6-7f4690e1023d

Contents

Genesis	1
Eksodo	81
Joswe	143
Okom	176
Roth	212
1 Samwel	219
2 Samwel	266
1 Ar-āri	308
2 Ar-āri	355
Esra	402
Ester	416
Proberbyo	427
Eklesiastes	482
Kapapatgan a Kanta	497
Dongdong-aw	508
Daniel	523
Joel	547
Amos	554
Obadyas	565
Jonas	568
Mikyas	572
Nahom	583
Habakkok	589
Sepanyas	595
Haggeo	602
Sakaryas	606
Malakyas	622
Matchew	627
Markos	689
Lokas	728
Juan	794
Aramid	842
Roma	901
1 Korinto	931
2 Korinto	958
Galasya	977
Epeso	987
Pilipos	998
Kolosas	1006
Tesalonika	1013
2 Tesalonika	1020
1 Timoteo	1024
2 Timoteo	1032
Tito	1038
Pilemon	1042
Hebreo	1044
Santiago	1066

1 Pedro	1073
2 Pedro	1081
1 Juan	1086
2 Juan	1093
3 Juan	1095
Jodas	1097
Palting	1100

Genesis

No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Libro

No chakey na batahen Genesis, ki “siniknanan.” Do dyaya libro, ibahey naw maynamot do nakaparswa no kahanyihanyitan kan tanaya, iyaw siniknanan tawo kan no siniknanan da a maygatos, no kalidyalidyatan dan tawotawo do tanaya, kan no katratar ni Āpo Dyos so tawotawo sigon do kalinteg kan karahet da.

Iyaw Genesis, ki maparin a maycharwa do dadwa kapartis. Do kapitolo 1-11, ki naibahey a maynamot do nakaparswa no lōbong kan iyaw damdāmo paw a pakaistoryaan no tawo. Ari dyaw maynamot da Adan kan Eba, Kain kan Abel, Noyi kan layos, kan iyaw atoy do Babilonya.

Do kapitolo 12-50, ki myan dyaw pakaistoryaan dan damdāmo paw a kapoonan dan Israelita. No manōma, ki si Abraham a iya, ki mayit so kapanganohed kan matodyo di Āpo Dyos. Somarono, ari a naibahey iyaw pakaistoryaan maynamot do pōtot naw a si Isaak, kan iyaw apoko naw a si Jakob a napangaranan so Israel. No chakey na batahen Israel, ki nachigabbo do Dyos. Naibahey paw asa poho saw kan dadwa pōtot ni Jakob a siraw nangrogyan asa poho saw kan dadwa tribo no Israelita. Ari dyaw pakaistoryaan ni Jose a pōtot ni Jakob, kan siraw napariparin dyirad pamilyayan ni Jakob a naynamotan nakangay daw a minyan do Egipto.

Aran naitolas dya libro iyaw maynamot do pakasaritāan no tawotawo, no kasisitāan a ibahey na, ki iyaw maynamot do pinarin ni Āpo Dyos. Do siknananayan nya libro, ki ipaneknek na a si Āpo Dyos namarswa so lōbongaya. Do pandanaya, ki myan kari a nāw ni Āpo Dyos a mangipaboya so kapachipangdidiw na dyirad tawotawo na. Si Āpo Dyos a masanyib a naibahey a kasisitāan do intīrwaya a libro, ki iyaw mangokom kan mangdōsa siras mamarin so marahet. Iya paw no mapalongo kan mangsidong dyirad tawotawo na.

No Naychakarwan no Nya Libro

No nakaparswan lōbong kan tawotawo (1:1-2:25)

No nakasiknan gatos kan kalidyatan (3:1-24)

Si Adan a nandad Noyi (4:1-5:32)

Si Noyi kan iyaw layos (6:1-10:32)

Iyaw atoy do Babilonya (11:1-9)

Si Sem a nandad Abram (11:10-32)

Sa Abraham, Isaak, kan Jakob (12:1-35:29)

Siraw kapotōtan Esaw (36:1-43)

Si Jose kan siraw kakakteh naw (37:1-45:28)

Siraw Israelita saw do Egipto (46:1-50:26)

Genesis

No Nakaparswa no Lōbong

¹ Do kasiknan na, pinarswa ni Āpo Dyos tābo no kahanyihanyitan kan tanaya.* ² Ki do dāwri, no tanaya, ki abaw pōtar na, as kan abo paw mimyan na. Oltimo so kasari do dāwri, as kan natonep pa tābo do magpapalot a kelsang no ranom. As no Ispirito no Dyos,[†] ki nāw na sinalokōban hapotaw no ranom. ³ Ki do dāwri, inchirin ni Āpo Dyos a kāna, “Myan pakono sēdang.” Ki nyeng a myan sēdang a akmas inchirin naw.

* **1:1** 1:1 Sal. 102:25; Jn. 1:1-3, 10; Kol. 1:15-16; Heb. 1:2; Pal. 4:11 † **1:2** 1:2 “No Ispirito no Dyos” mana “no panakabalin no Dyos” mana “no salawsaw a yapo do Dyos”. Do chirin Hebreo, salawsaw kan ispirito, ki asa chirin.

⁴ Do nakaboyaw no Dyos so sēdang, naboya na maganay. Sinpangan na, pinaysyay naw sēdangaw kan saryaw. ⁵ Iyaw sēdangaya, ki pinangaranan nas “Maraw,” as iyaw saryaya, ki pinangaranan nas “Mahep.” Homnabas mahep kan myan danaw mabekas. Iyaw nyaw manōma araw.

⁶ Katayokan nawri, inchirin ni Āpo Dyos a kāna, “Myan pakono hanyit‡ a mapaytawas ranom tan myan dadwa yanan ranom.” ⁷ Pinarin ni Āpo Dyos hanyit a mapaytawa so ranom tan myan do tohos kan myan ranom do ibaba. Ki oyod a naporin iyaw inchirin naw. ⁸ No mapaytawa so ranom, ki pinangaranan nas “kademdeman.” Sinpangan na, homnabas mahep kan myan danaw mabekas. Iyaw nyaw chadadwa narana karaw.

⁹ Inchirin ni Āpo Dyos a kāna, “Mayrarapa sa pakono ranomaya a myan do ohbo no kademdemanaya do asa yanan tan myan mabkoh a yanan.” Ki oyod a naporin. ¹⁰ Pinangaranan ni Āpo Dyos so “tana” iyaw mabkohaw a yanan, as iyaw nayrarapaya a ranom, ki pinangaranan nas “tāw.” As do nakaboyaw sya no Dyos, naboya na maganay. ¹¹ Sinpangan na, inchirin ni Āpo Dyos a kāna, “Patobohen pakono no tanaw tabo a kīta no tomobo a myan so botoh kan kayokayo a omsi a myan so botoh da.” Ki oyod a naporin. ¹² Dawa, pinahtot no tanaw tabo a kīta no tomobo a myan so botoh kan kayokayo a omsi a myan so botoh na. Do nakaboyaw sya no Dyos, naboya na maganay.

¹³ Homnabas mahep kan myan danaw mabekas. Iyaw nyaw chatatdo narana karaw.

¹⁴ Sinpangan na, inchirin ni Āpo Dyos a kāna, “Maparin pakono saw soho do hanyit tan myan mapaysyay so māraw kan mahep tan myan pakailasīnan so siknanan araw, bohan,* kan awan. ¹⁵ Magranyag sa do hanyit tan masēdangan lōbongaya.” Ki oyod a naporin. ¹⁶ Dawa, pinarin ni Āpo Dyos dadwa rarakoh a soho. Iyaw mayīyitaw, ki araw a magranyag an māraw, kan iyaw makapkapsotaw, ki bohan a magranyag an mahep. Pinarin na paw bitohen saw. ¹⁷ On, pinangay sa ni Āpo Dyos do hanyit a mangsēdang so lōbongaya ¹⁸ tan magranyag sa do māraw kan mahep a mapaysyay so sēdang kan sari. As do nakaboyaw sya ni Āpo Dyos, naboya na maganay.

¹⁹ Homnabas mahep kan myan danaw mabekas. Iyaw nyaw chapat narana karaw.

²⁰ Minirwa inchirin ni Āpo Dyos a kāna, “Myan pakono do ranom āro a matatarek a kīta no mabyay, as kan myan pakono do tohos tabo a kīta no manomanok.” ²¹ Dawa, pinarswa ni Āpo Dyos siraw rarakohaw a nabyay do tāw kan tabo a parswa a mayhodyihodyi do ranom sigon do kīta da. Pinarswa na pa saw tabo a kīta no manomanok sigon do kīta da. As naboya no Dyos a maganay. ²² Binindisyonan na sa tabo, as nakaibahey na sya dyirad myanaw do ranom a maypāro sa tan apnohen daw tāw. Komwan inbahey na dyirad manomanok saw a maypāro sa do tanaya.

²³ Homnabas mahep kan myan danaw mabekas. Iyaw nyaw chadadima narana karaw.

²⁴ Inchirin ni Āpo Dyos a kāna, “Myan pakono do tanaw tabo a kīta no mabyay a maywam kan bolaw kan siraw komayakayab do tana sigon do kīta da. Kāda asa, ki sigon do kīta da.” Ki naporin nyaya. ²⁵ On, pinarswa no Dyos bolaw saw a animal sigon do kīta da, kan siraw maywam saw a binyay sigon do kīta da. Pinarswa na paw komayakayab saw do tana sigon do kīta da. As do nakaboyaw sya no Dyos, ki naboya na maganay.

²⁶ Katayoka na, binata ni Āpo Dyos a kāna, “Sichangori, parinen taw tawo, ki parinen ta akma dyaten. Torohan ta sa so toray da do tabo a among do tāw,

‡ 1:6 1:6 No inanohdan dan Jodyo, ki iyaw hanyit, ki akma nalotog a rakoh a sabak. Nyaya sabak, ki balaten naw ranom do hanyit a mangay a omlayos so tana. § 1:9 1:9 2 Ped. 3:5 * 1:14 1:14 “Bohan” mana “mangina a araw a kaidaydayaw so Dyos.”

manomanok do tohos, kan tabo animal a maywam kan bolaw do hapot no tanaya, as kan siraw tabo komayakayab do tana.” ²⁷ Do dāwri, pinarswa ni Āpo Dyos tawo a akma dya.† Pinarswa na sa mahakay kan mabakes.‡ ²⁸ Ki binindisyonan na sa, as binata na dyira a kāna, “Maypāro kamo tan omyan sanchiw kapotōtan nyo saw do tabo a yanan do tanaya. Mangitoray kamo siras among do tāw, manomanok do tohos, kan kāda mabyay a naparswa a makayam kan komayakayab do tanaya. ²⁹ Itoroh ko dyinyo kāda kita no tomobo a manoroh so botoh do hapot no intīrowaya tana, kan kāda kita no kayokayo a omsi a myan so botoh a chabyay nyo. ³⁰ Ki itoroh ko do tabo animal a maywam kan bolaw, kan do tabo a manomanok do tohos, as kan do tabo komayakayab do tana, do tabo a myan so anges no byay, iyaw tametamek saya kan bohobohong no tomobo saya a nawriw chabyay da.” Ki naparin nyaya. ³¹ Do nakaboyaw no Dyos so tabo pinariparin na saya, naboya na a taywara a maganay.

Homnabas mahep kan myan danaw mabekas. Iyaw nyaw chanem narana karaw.

2

¹ Do dāwri, iyaw kahanyihanyitanaya kan tanaya kan tabo mimyan da, ki tayoka dana. ² Do chapapito naw a karaw, naynahah si Āpo Dyos, ta napakabos na tabo nakapamarswa na.* ³ Binindisyonan naw chapapito naw a araw, as pinatarek naw nawri a araw a masisita. Ta iyaw nawri a araw, nakapakabos na so tabo a nakapamarswa na. ⁴ Komwan pakasaritāan nakaparswa no kahanyihanyitanaya kan tanaya.

No Minoyongan no Eden

Do nakaparswa ni ĀPO† a Dyos so kahanyihanyitanaya kan tanaya, ⁵ abaw tomnobo do tanaya, kan abaw botoh a tomnobo, ta ari na pad pinachimoy, kan ari pa abo magarado so tana. ⁶ Ki myan ranom‡ a tominbod a mapaybabasa so hapot no intīro a tana.

⁷ Katayoka na, nanghap si ĀPO a Dyos so tana, as nakapōtar na sya a tawo.§ Sinpangan na, inyalop naw angesaw no byay do momodan naw no pinotar naw, ki nanyeng a natorohan so byay na.

⁸ Do dāya,* pinarin ni Āpo a Dyos asa minoyongan do Eden.† Dawriw pinangayan nas nyaya tawo a pinotar na. ⁹ Yapo do tana, pinatobo ni ĀPO a Dyos tabo a kita no mapipintas a kayokayo a omsi so magaganay a kanen. Ki do hobokaw no minoyongan, myan dadwa kayo. Iyaw asaw, ki manoroh so byay a abos pandan. Iyaw somarono, ki manoroh so kapatak so maganay kan marahet.‡

¹⁰ Myan oksong a minoyog a yapo do Eden a mapaybabasa so minoyonganaw. As iyaw nawri a oksong, ki naysisyay a nayparin a apat so simang do gaganaw no minoyongan. ¹¹ Iyaw manōmaw a simang na, ki mayngaran so Pison a moyog do omdibon tana a Habila. ¹² Do dyaw pakaboyan so kagaganayan a balitok kontodo nyichit a pakayapwan mangingina a bangbanglo, kan myan paw mapapateg saw a bato daw. ¹³ Iyaw chadadwaw no simang na, ki mayngaran so Gihon a moyog do omdibonaw do tana a Kos.§ ¹⁴ Iyaw chatatdo naw, ki mayngaran so Tigris a moyog do dayāen no Assirya. As iyaw chapataw no simang na, ki mayngaran so Oprates.

† **1:27** 1:27 Akma dya a myan so toray dyirad tabo animal, kan akma dya a myan so kapangtokto kan kapakaawat.

‡ **1:27** 1:27 Mt. 19:4-5; Mk. 10:6-7 * **2:2** 2:2 Heb. 4:4, 10 † **2:4** 2:4 Iyaw chirin a ĀPO a maynana rarakoh a litra, ki “Yahweh” do chirin Hebreo, as kan no chakey na batahen, ki “Yaken a Dyos”. ‡ **2:6** 2:6 “Ranom” mana “layos” mana “asngaw”. § **2:7** 2:7 Do chirin Hebreo, no chirin a tana kan chirin a tawo, ki nagistayan pariho so ōni. 1 Kor. 15:45 * **2:8** 2:8 “Do dāya,” ki tanatana a dayāen no Jodya mana Israel. † **2:8** 2:8 Esek. 28:13, 31:8 ‡ **2:9** 2:9 Mana “kapatak so tabo”. § **2:13** 2:13 No tana a Kos, ki do nasyon a Sodan do Aprika mana siraw tana do abagātanen no Egipto mana iyaw adan a pagāryan no Kasit do Babilonya.

¹⁵ Pinangay ni ĀPO a Dyos nyaya tawo a mahakay do Minoyongan no Eden, tan paganayen na kan aywanan na. ¹⁶ Inbilin nad mahakayaw a kāna, “Maparin mo a kanen aran āngo a asin kayokayo do dyaya, ¹⁷ malaksid do asyayan kayo a makaitoroh so kapatak so maganay kan marahet. Ta do arawaw a kakan mo sya, sigorādo a madiman kanchi.”

¹⁸ Sinpangan na, binata ni ĀPO a Dyos a kāna, “Maganay aba an maychatanyi iyaw mahakayaya. Pamarin kos omno a kasmang a somidosidong sya.” ¹⁹ Do dāwri, siraw tabo no kīta no animal kan manomanok a pinotar ni Āpo a Dyos a yapo do tana, ki inyangay na sa do mahakayaw, tan chiban na an āngo ipangaran na dyira. Sigon do inbahey naw do katakatayisa, ki nawri danaw ngaran da. Komwan nakapayngaran da tabo. ²⁰ Do dāwri, pinangaranan na san mahakayaw tabo a manomanok kan animal, ki abaw nachichwasan a makasidong do mahakayaw a kasmang na.

²¹ As dawa, pinakaycheh ni ĀPO a Dyos iyaw mahakayaw a nandad nakapaynepdep na. Sinpangan na, nanghap so asad taglang no mahakayaw, as nakapayamonyit nas nanghapan naw sya. ²² Pinarin na a mabakes iyaw taglangaw a inhap na do mahakayaw, as nakayangay na sya dya.

²³ Sinpangan na, binata no mahakayaw a kāna,
 “Aysa! Ari danayaw kasmang ko.
 Iyaw tohang na, ki yapo do tohang ko.
 Iyaw asi na, ki yapo do asi ko.

Dawa, ipangaran ko ‘mabakes,’*
 ta yapo dyaken a mahakay.”

²⁴ Dawa, nyaw paynamotan na karwan mahakay āmang kan ānang na an machikabahay. Tan komwan, komplito kapayrapa da kan baket na, as kan sira dadwa, ki mayparin dana sa asa bayo a pamilya.†

²⁵ Pariho sa nakalābos mahakayaw kan mabakesaw, ki aba dyiraw kasnek.

3

No Kasiknan Tawo a Maygatos

¹ Do dāwri, iyaw boday, ki kasisikapan dyirad tabo a bolaw a animal a pinarin ni ĀPO a Dyos. Inyahes na do mabakesaw a kāna, “Oyodori a binata no Dyos dyinyo a dyi nyo a kanen aran āngo a kīta no asin kayo do minoyonganaya?”

² Ki tominbay mabakesaw a kāna, “Engga, ta pinalobōsan naw yamen a koman so aran āngo a asin kayo do dyaya a minoyongan, ³ malaksid do kayowaw a myan do hobok naya, ta baywan na. No inbahey ni Āpo Dyos dyamen, ki an koman kamis asin nawri a kayo mana aran tod namen a masalid, madiman kaminchi.”

⁴ Ki initbay no bodayaw a kāna, “Pī! Taywaran madiman kamo? ⁵ Komwan binata no Dyos dyinyo, ta chapatak na do ōras a makakan kamos nawri a asin kayo, ki maywangan anchiw kapanyideb nyo a mayparin a masīrib a akma dya a makapatak so maganay kan marahet.”

⁶ Do nakaboyaw no mabakesaw so kapintas no kayowaw kan kaganay no asi naw a kanen, binata na do aktokto na a oyod a maganay an mayparin sa a masīrib. As dawa, namoyis so asyaw no kayo, as nakakan na sya kan tinorohan naw lakay naw a myan daw, kan kinan na. ⁷ Do nakatayoka daw a komninan, nanyeng a naywangan nakapanyideb da a dadwa, as kan natonngan da a silalābos sa. Do dāwri, napaytatachip sa so bohobohongaw no kayowaw a mayngaran so igos a pinangolib das inawan da.

* **2:23** 2:23 No chirin a mabakes kan mahakay do Hebreo, ki nagistayan mayengay so ōni † **2:24** 2:24 Mana “mayparin dana sa a asa inawan”. Mt. 19:5; Mk. 10:7-8; 1 Kor. 6:16; Epe. 5:31

⁸ Do kamakoyāb danaw, nadngey daw kadagpasaw ni ĀPO a Dyos a mayam do minoyonganaw, ki tomnayo sa do kayokayo saw daw. ⁹ Ki tinawagan ĀPO a Dyos mahakayaw a kāna, “Adan, āngo pachichibeng mo daw?”

¹⁰ Tominbay mahakayaw a kāna, “On, ata, nadngey kwaw kadagpas mo do minoyonganaya, ki mamō ako dyimo, kan tomnayo ako, ata, silalābos akwaya.”

¹¹ Ki inyahes ni ĀPO a Dyos dya a kāna, “Sino nangibahey a silalābos ka? Komninan kawris asyaw no kayo a inbilin ko dyimo a dyi mo a kanen?”

¹² Inibay no mahakayaw a kāna, “On, ata, iyaw mabakesaya intoroh mo a rārayay ko, iyaw nanoroh dyaken so asin kayo, kan kinan ko.”

¹³ Ki inyahes ni ĀPO a Dyos do mabakesaw a kāna, “Āngo ta pinarin mo komwan?”

“On, ata, inallilaw naw yaken bodayaw. Dawa, komninan ako,” binata no mabakesaw.

No Kaikeddeng ni Āpo Dyos so Dōsa

¹⁴ Sinpangan na, binata ni ĀPO a Dyos do bodayaw a kāna, “Maynamot do dya pinarin mo, imo lang nabay dyirad tabo a animal a maywam kan bolaw. Dawa, yapo sichangori, bodek mo naw payamen mo, as ahbek danaw kanen mo mandad kadiman mo. ¹⁵ Paysin-ipsoken konchinyo kan nyaya mabakes, as nāw danchi a maysin-iipsok no kamanganakan na kan kapotōtan mo. On, padesdesen anchi no kamanganakanaya no mabakes oho mo, ki sonyiten monchiw toben naw.”

¹⁶ As binata na do mabakesaw a kāna, “Paypalidyaten ko kaynyin do kapagpasikal no kapaymanganak mo. On, padidiwan koymo so kaynyin no kapaymanganak mo. Ki aran komwan, alit nanchi a katngan mwabaw lakay mwaya, kan itorayan nanchimo.”

¹⁷ As binata na do mahakayaw a kāna, “Inanohdan mo inbaheyaya ni baket mo, kan kinan mo asi no kayo a baywan ko a kanen mo. Maynamot do dya pinarin mo, abayen konchiw tana. Dawa, yapo sichangori a mandad kadiman mo, machita maytarabāko ka so marahmet tan myan manawob a chabyay mo. ¹⁸ Patobohen nanchin tanaw manolok kan malidyat a yayten a tamek. Koman kanchis tomobo a yapo do tana. ¹⁹ Maynangget kanchi a maytarabāko so marahmet do tanaya tan myan chabyay mo manda do kapaybidi mo do nakayapwan mo a tana a nakaparinan mo. Yapō kad tana, dawa, maybidi kanchi a tana.”

²⁰ Eba* iyaw inpangaran Adan† so baket naw, maynamot ta iyaw ānang dan tabo tawotawo. ²¹ Ki namarin si ĀPO a Dyos so laylay a yapo do lālat no animal, as pinaylaylay na sa Adan kan Eba.

No Nakapaksyat Da Adan kan Eba do Minoyongan

²² Sinpangan na, binatan ĀPO a Dyos a kāna, “Changori, myan danaw kapakapatak no tawo so maganay kan marahet a akma dyaten. Dawa, palobōsan ta saba a koman so asin kayo a manoroh so byay tan dyi sa mabyay a abos pandan.” ²³ Dawa, binoyaw san ĀPO a Dyos sa Adan kan baket na do Minoyongan no Eden, as pinaytarabāko na sa do tana a nakapotāran no mahakayaw.

²⁴ Do nakakaro daw do Eden, do mangket do dāya no minoyonganaw, inpabantay ni ĀPO a Dyos dyirad sibibyay saw a parswa a naypanyid,‡ kan napangay so asa somgesged a apoy a akmay ispāda a nāw na somalasalap do aran dino a pakayapwan, tan abo makapaypasngen do kayowaw a makaitoroh so byay.

4

Sa Kain kan Abel

* **3:20** 3:20 No ōni no “Eba” do Hebreo, ki nagistayan parihās do ōni no “sibibyay”. † **3:20** 3:20 No chakey na batahen “Adan” do Hebreo, ki “tawo”. ‡ **3:24** 3:24 Eks. 25:18-20; Esek. 1:5-13; Pal. 4:6-9

¹ Do dāwri, do nakapayoknod daw da Adan kan Eba, ki nabōgi si baket na. Ki do nakapaymanganakaw ni Eba so anak na a mahakay, binata na a kāna, “Maynamot do sidong ni ĀPO, ki natorohan ako so anak ko a mahakay.” Dawa, Kain* inpangaran na. ² Ki minirwa dana naymanganak si Eba so asa a mahakay, as pinangaranan nas Abel. Nayparin si Abel a magpaspastor so binyay, as nayparin si Kain a maymohamoha. ³ Do nakapaypahabas no araw do nakapaytarabakwaw ni Kain, inhap naw kadwanaw a āpit na, as nakaidāton na sya di ĀPO. ⁴ Ki si Abel, inhap naw kagaganayan saw a katotonngan a orbon a karniro na, as nakaparti na sira. Inhap naw kagaganayanaw a asi kan taba da, as nakaidāton na sira di ĀPO. Nahwahok si ĀPO di Abel kan iyaw dāton naw.† ⁵ Ki chinahwahok nabas Kain kan iyaw dāton naw. Dawa, naychadangedanget si Kain do oltimo a soli na. ⁶ Do dāwri, binata ni ĀPO di Kain a kāna, “Āngo ta makasoli ka? Āngo ta maychadangedanget ka? ⁷ An pinarin mo maganay, ki masoyot kabawri?‡ Maynamot ta namarin kas marahet, ki akmas marongsotaw a animal gatos mo a omdadāan a mangranggas dyimo. Chakey naymo a itorayan, ki machita abāken mo.”

⁸ Sinpangan na, binata ni Kain di ādi nas Abel a kāna, “May ta do hakawan.”§ Do kayan daranaw do hakawan, kinelbat na a diniman si Abel.

⁹ Ki do dāwri, inyahes ni ĀPO di Kain a kāna, “Dino yanan ādi mos Abel?”

Initbay ni Kain a kāna, “Katen, mo ĀPO. Taywaran yaken mangaywan so ādi kwaw?”

¹⁰ Ki binatan ĀPO dya a kāna, “Taywara marahet pinarin mwaya! Iyaw raya no ādi mo a nachikneb do tanaya, ki akmay machipakpakaāsi dyaken a bahsen koymo. ¹¹ Sichangori, nabay ka na a mabaywan a homakaw so tanaya a pinakneban mo so rayaw ni ādi mo. ¹² An mohan mo tana, abanchiw maāpit mo. Nāw monchi a abos bahay, kan tod ka mayadiyadis do hapotaya no tanaya.”

¹³ Ki binata ni Kain di ĀPO a kāna, “Ayya! Taywara danaya so karahmet dōsa ko, kan marawa kwabaw nawri. ¹⁴ Ayya! Boyawen mo na yaken sichangori do dya tana kan do salapen mo! Tod ako nanchi a mayadiyadis a abos bahay a abos syirto a ngayan do tanaya, kan dimanen danchi yaken aran sino a makaboya dyaken.”

¹⁵ Ki tominbay si ĀPO dya a kāna, “Engga, ta an myan anchiw mangdiman dyimo, maypapitonchi dyaw dōsaya a inbahey ko dyimo.”* Dawa, do dāwri, pinangayan ĀPO so marka† na si Kain, tan dya dimanen no aran sino a makabayat sya. ¹⁶ Komnaro si Kain do salapen ni ĀPO, kan minyan do tana a mayngaran so Nod‡ do dayāen no Eden.

Siraw Kapotōtan ni Kain

¹⁷ Do dāwri, do nakapayoknod daw da Kain kan baket na, nabōgi si baket na. Naymanganak so mahakay, ki pinangaranan nas Enok. Do dāwri, inrogi ni Kain napatnek so asa idi a pinangaranan nas Enok a ngaran pōtot naw. ¹⁸ Myan pōtot ni Enok a mayngaran so Īrad, iyaw āmang ni Mehodyael a āmang ni Metosael a āmang ni Lamek. ¹⁹ Siraw kabahay ni Lamek, ki dadwa sa, sa Ada kan Silla. ²⁰ Inyanak ni Ada si Jabal a iyaw kapoonan dan magpaspastor saw so binyay, kan minyan sa do tolda. ²¹ Si Jobal, no ngaran no ādi na mahakay. Ki iyaw kapoonan dan tabo a magtoktokar so arpa kan pīto. ²² As si Silla, inyanak na paw mahakay a si Tobal-kain.

* **4:1** 4:1 Iyaw ōni no “Kain” do chirin Hebreo, ki nagistayan parihas kan chirin a “nahap”. † **4:4** 4:4 Heb. 11:4 ‡ **4:7** 4:7 Mana “rinawat ko naw dāton mwaya”. § **4:8** 4:8 Iyaw chirin a “May ta do hakawan,” aba do kadwan saw a manyoskripto do chirin Hebreo. * **4:15** 4:15 Mana “Dimanen konchiw papito a tawo a yapo do pamilya na a pamahsan ko.” † **4:15** 4:15 Esek. 9:4, 6 ‡ **4:16** 4:16 No chakey na batahen “Nod” do chirin Hebreo, ki “mayadiyadis”. Iyaw nya tana, ki chapatak taba an dino yanan na.

Si Tobal Kain, ki manyichīpo so matatarek a kīta no rimīnta a yapo do bronsi kan pasek. Si Naama, ki kakteh a mabakes ni Tobal-kain.

²³ Inpangas ni Lamek dyirad baket na saw a kāna, “Inyom Ada kan Silla, adngeyen nyo pa yaken.

Diniman ko asa baro maynamot ta pinaynyinan naw lang yaken.

²⁴ An sino mangdiman di Kain, maypapitonchi dyaw dōsa, ki no mangdiman dyaken, ki maypapitonchi a poho kan papito dyaw dōsa.”§

Sa Set kan Enos

²⁵ Mirwa nayoknod sa Adan kan baket na, ki nabōgi si baket na. Naymanganak so mahakay, kan binata ni Eba a kāna, “Tinorohan yaken ni Āpo Dyos so anak a mahakay a tādin Abel a diniman ni Kain.” Dawa, pinangaranan nas Set.* ²⁶ Myan pōtot ni Set a mahakay a pinangaranan nas Enos. Do dāwri, rinogyan tawo maydasal di ĀPO do kaidayāyaw da sya.

5

Siraw Kapotōtan ni Adan (1 Kron. 1:1-4)

¹ Nyaw pakasaritāan dan kapotōtan saw ni Adan. Do nakaparswaw ni Āpo Dyos so tawo, pinarswa naw tawo a akma dya. ² Pinarswa na sa mahakay kan mabakes. Binindisyonan na sa, kan pinangaranan na sas “tawo”.* ³ Do nakapagtawen ni Adan so 130, myan pōtot na mahakay a akma dya a pinangaranan nas Set. ⁴ Yapod nakaiyanak ni Set, nabyay pas Adan so 800 a tawen. Myan pa saw kadwan a pōtot na mahahakay kan mababakes. ⁵ Nadiman si Adan do nakapagtawen nas 930.

⁶ Do nakapagtawen ni Set so 105, myan pōtot na a mahakay a si Enos. ⁷ Yapod nakaiyanak ni Enos, nabyay pas Set so 807 a tawen. Myan pa saw kadwan a pōtot na mahahakay kan mababakes. ⁸ Nadiman si Set do nakapagtawen nas 912.

⁹ Do nakapagtawen ni Enos so 90, myan pōtot na a mahakay a si Kenan. ¹⁰ Yapod nakaiyanak ni Kenan, nabyay pas Enos so 815 a tawen. Myan pa saw kadwan a pōtot na mahahakay kan mababakes. ¹¹ Nadiman si Enos do nakapagtawen na so 905.

¹² Do nakapagtawen ni Kenan so 70, myan pōtot na a mahakay a si Mahalalel. ¹³ Yapod nakaiyanak ni Mahalalel, nabyay pa si Kenan so 840 a tawen. Myan pa saw kadwan a pōtot na mahahakay kan mababakes. ¹⁴ Nadiman si Kenan do nakapagtawen nas 910.

¹⁵ Do nakapagtawen ni Mahalalel so 65, myan pōtot na a mahakay a si Jared. ¹⁶ Yapod nakaiyanak ni Jared, nabyay pa si Mahalalel so 830 a tawen. Myan pa saw kadwan a pōtot na mahahakay kan mababakes. ¹⁷ Nadiman si Mahalalel do nakapagtawen nas 895.

¹⁸ Do nakapagtawen ni Jared so 162, myan pōtot na a mahakay a si Enok. ¹⁹ Yapod nakaiyanak ni Enok, nabyay pas Jared so 800 a tawen. Myan pa saw kadwan a pōtot na mahahakay kan mababakes. ²⁰ Nadiman si Jared do nakapagtawen nas 962.

²¹ Do nakapagtawen Enok so 65, myan pōtot na mahakay a si Metosalem. ²² Yapod nakaiyanak ni Metosalem, ki nāw ni Enok a intalek byay na di Āpo Dyos do irahem no 300 a tawen. Myan pa saw kadwan a pōtot na mahahakay kan mababakes. ²³ No bidang no tawen a nakabyay na, ki 365 a tawen. ²⁴ Do dāwri, maynamot ta nāw na

§ 4:24 4:24 Mana “An sino mangdiman di Kain, papitonchi a tawo madiman a bahes ni Kain. Ki an sino mangdiman dyaken, papito a poho kan papito madiman.” * 4:25 4:25 Iyaw ōni no Set do chirin Hebreo, ki nagistayan parihas kan “natorohan”. * 5:2 5:2 Gen. 1:26-27

naybibyay a monot do chakey no Dyos, naychihat a abo daw, ta inhap dana ni Āpo Dyos.†

²⁵ Do nakapagtawen Metosalem so 187, myan pōtot na mahakay a si Lamek. ²⁶ Yapod nakaiyanak ni Lamek, nabyay pas Metosalem so 782 a tawen. Myan pa saw kadwan a pōtot na mahahakay kan mababakes. ²⁷ Nadiman si Metosalem do nakapagtawen nas 969.

²⁸ Do nakapagtawen ni Lamek so 182, myan pōtot na mahakay. ²⁹ Pinangaranan nas Noyi, kan binatan Lamek a kāna, “Iyaw nyaya adekey, ki manoroh anchi dyaten so kapangahwahok do marahmet a tarabāko ta do tanaya a inabay ni ĀPO.” ³⁰ Yapod nakaiyanak ni Noyi, nabyay pas Lamek so 595 a tawen. Myan pa saw kadwan a pōtot na mahahakay kan mababakes. ³¹ Nadiman si Lamek do nakapagtawen nas 777.

³² Do nakapahabasaw ni Noyi so tawen na a 500, myan pōtot na tatdo a mahahakay: sa Sem, Ham, kan Japet.

6

No Karahet no Tawo

¹ Do dāwri, naypaypāro saw tawotawo do intīrwaya a tana, kan naypāro nayanak a mababakes. ² Ki myan saw naparswa* a yapo do hanyit a nakaboya so kapipintas dan nya mababakes a anak no tawo. Dawa, inhap da saw chinakey daw a binaket. ³ Ki binatan ĀPO a kāna, “No ispirito ko a intoroh ko do tawotawo, ki ipalōbos kwaba a omyan dyira a abos pandan, ta tawo sa lang. Makayapo sichangori, mabyay pa saba so masorsorok kan 120 a katawen.” ⁴ Do dāwri a chimpo kan somarsarano pa, myan saw siganti do tanaya a anak dan mababakes saw a binaket dan naparswaw a yapo do hanyit. As siraw nyaya anak da do kaychowa pa, ki nagdindināmag kan matotored sa a tawo.

⁵ Naboya ni ĀPO a taywaraw karahet no tabo tawotawo do tanaya, kan aba polos naktokto da a maganay, an dya maynana marahet. ⁶ Maynamot do dyaya, chinaliday ni ĀPO nakapamarswa nas tawotawo do tanaya, kan oltimo a chinaynyin aktokto na. ⁷ As dawa, binata ni ĀPO a kāna, “Abohen ko saw nya tawotawo a pinarswa ko do tanaya. Ki tawo aba lang, an dya siraw tabo a kīta no animal, siraw komayakayab do tana, kan siraw manomanok do tohos, ta chinaliday ko nakaparswa ko sira.” ⁸ Ki do dāwri, do nakaboyaw ni ĀPO si Noyi, ki nahwahok.

Si Noyi

⁹⁻¹⁰ Nyaw pakasaritāan ni Noyi. Tatdo saw pōtot na a mahahakay: sa Sem, Ham, kan si Japet. Do dāwri a chimpo, si Noyi lang malinteg a tawo a abos pakapilāwan, ta pinarin naw chakeyaw ni Āpo Dyos. ¹¹ Ki an maynamot do tawotawo do tanaya, ki oltimo sa so karahet do salapen no Dyos. Do aran dino do tanaya, ki nachikneb do maranggas a kaparin da. ¹² On, naboya ni Āpo Dyos karahet dan tawotawo do tanaya, ta malit sa a marahet so dadakay.

¹³ Sinpangan na, binata ni Āpo Dyos di Noyi a kāna, “Ikeddeng ko na a abohen ko tabo tawotawo kan animal, ta nachikneb danaw tanaya do karanggas no tawotawo. On, abohen ko sa tabo yapo do tanaya. ¹⁴ Ki imom Noyi, mamarin kas biray, kan osaren mo saw mahnyi a kayo. Mamarin kas kwarto na sa do irahem, as kolaan mos arkitlan do irahem kan hapot naw. ¹⁵ Parinen mo a 133 a kamitro kanaro na, as 22 a kamitro kawbong na, kan 13 a kamitro katohos na. ¹⁶ Mamarin kas atep na, kan payan mos 44 a sintimitro do payawan atep kan dyindyin na. As no katohos na, parinen mo a tatdwa kasagonodan, as pangayan mos pantaw na do bakrang naw. ¹⁷ Layosen

† 5:24 5:24 Heb. 11:5 * 6:2 6:2 Do chirin Hebreo, ki “siraw anak no Dyos a mahahakay”.

konchiw tanaya tan mabo saw tabo sibibyay a parswa. Madiman sanchiw tabo a myan so anges no byay do hapotayan tana. ¹⁸ Ki machitōlag ako dyimo. Anchan tayoka danaw birayaw, somakay kamo kan baket mo kan siraw tatdwaw a pōtot mo kan siraw babbaket da saw. ¹⁹⁻²⁰ Apen mod birayaw asa magparis a mahakay kan mabakes do tabo a kīta no animal, tabo a kīta no manomanok, kan tabo a kīta no komayabkayab do tana tan mabyay sa. ²¹ Manghap ka pas tabo a kīta no makākan a machita monchi a chabyay nyo kan siraw animal saw,” binata ni ĀPO. ²² Pinarin Noyi a tabo inbilinaw ni Āpo Dyos dya.

7

No Layos

¹ Binata ni ĀPO di Noyi a kāna, “Somdep kamo na a asa kapamilyaan do birayaya, ta naboya ko a imo lang malinteg do tanaya sichangori a chimpo. ² Mangyonot kas taypipito a mahahakay kan mababakes do kāda kīta no animal a naibidang a madalos a maparin a idāton, ki asa lang a kaparis iyonot mo a mahakay kan mabakes do kāda kīta no animal a dya naibidang a madalos. ³ Komwan pa a mangyonot kas taypipito a mahahakay kan mababakes do kāda kīta no manomanok. Parinen mo nyaya tan mabyay sanchiw tabo kīta no animal kan manomanok, as maymanganak sanchi do hapotayan tana. ⁴ Ta do chapapito naw anchi a karaw a yapo sichangori, chimoyen konchiw tanaya do apat a poho a karaw kan apat a poho a kahep tan madiman sa tabo nabyay a pinarswa ko.” ⁵ Tinongpal ni Noyi iyaw tabo inbilinaw no ĀPO dya.

⁶ Nagtawen si Noyi so anem a gasot do kasiknan layos do tanaya. ⁷ Do dāwri, somindep si Noyi kan baket na, siraw pōtot naw kan siraw babbaket da saw, tan maidichan sad layos. ⁸⁻⁹ Tabo kīta no animal a madalos kan dya madalos, kan tabo kīta no manomanok kan komayakayab do tana, ki nangay sa di Noyi, as tayisa sa kaparis somindep do birayaw a akmas inbilinaw ni Āpo Dyos di Noyi. ¹⁰ Oyod, do katayoka no papito a karaw, somniknan danaw layos do tanaya.

¹¹ Do chanem naranaw a gasot a katawen no kabyay ni Noyi, do chadadwa naw a bohan, do chaasa poho na kan papito a karaw, naychihat sa napaboswang tabo a akbod a rarakoh do taw kan do irahem no tana. On, akmay napakaro ombalataw so ranom do hanyit, ta nachimoy so mawyas, ¹² as nāw na mayit chimoy do apat a poho a karaw kan mahep. ¹³ Do dāwri a araw, do kasiknan danaw no chimoy, somnakay sa Noyi kan baket na, siraw tatdwaw a pōtot na a sa Sem, Ham, kan si Japet, kan siraw babbaket da saw do birayaw. ¹⁴ Nailogan sa tabo a kīta no animal a maywam kan bolaw a sigon do kīta da, tabo a kīta no komayakayab do tana sigon do kīta da, kan tabo a kīta no manomanok a sigon do kīta da. ¹⁵ Tayisa a kaparis do kāda kīta no sibibyay a parswa a myan so anges no byay, somindep do birayaw a nachirayay di Noyi. ¹⁶ Komwan pinarin da akmas inbilinaw ni Āpo Dyos di Noyi. Somindep dana sa a parisparis a malloko kan mabinayi do kāda kīta. As katayoka na, inanban ĀPO iyaw pantawaw no biray.

¹⁷ Do dāwri, tinongtong naw malayos so apat a poho a karaw, kan nayparahem ranom a nandad nakaihataw no birayaw. ¹⁸ On, naypayparahem ranomaw do tanaya, as kan nachilyod danaw birayaw do hapotaw no ranom. ¹⁹ Nāw na tinongtong no ranomaw naypayparahem mandan natonep dana saw katotohosan saw a tokotokon. ²⁰ Naypayparahem pa a nandad nakarapit nas papito a kamitros so katwatohos kan tōtok daw no katotohosan saw a tokotokon. ²¹ Nahmes sa tabo nabyay a parswa do hapotayan tana, siraw manomanok, animal a maywam kan bolaw, siraw komayakayab do tana, kan tabo a tawotawo. ²² On, nadiman a tabo myan so anges no byay do hapotayan tana. ²³ Inabo ni ĀPO tabo sibibyay do hapotayan tana: tawotawo,

animal, siraw komayakayab do tana, kan siraw manomanok. Ki sa Noyi dana lang nabyay kan siraw rārayay naw do birayaw.* 24 Nāw na pa natonep no tanaya do irahem no 150 a karaw.

8

No Tawsan no Layos

1 Nawayakan aba ni Āpo Dyos sa Noyi kan tabo animal saw a kinayrayay dad birayaw. Dawa, pinaysasalawsaw ni Āpo Dyos do tanaya a nawri danaw siniknanan nakain-īnot no ranomaw a minelda. 2 Nagsardeng danaw ranomaw a tominbod do irahem no tana, as kan nahangan dana, ta naseraan danaw pakayapwan naw no ranom. 3 In-īnot a mineldaw ranomaw a mandan tayokaw no 150 a karaw. 4 Ki do nakapakarapit no asa poho kan papito a karaw do chapapito naw a bohan,* nakabat birayaw do asa tokon do tokotonon saw do tana no Ararat. 5 Naypaypadēkey ranomaw, as do manōmaw a araw no chaasa poho naranaw a bohan, nakachibaw tōtok saw no tokotononaw.

6 Napahabas pa so apat a poho a karaw, as nakapanyiwang ni Noyi do pinarin naw a bintan no biray, 7 as nakapangari na so asa kak, ki naybidi aba, ta nāw na somnayasayap a naydidibon a mangnanaya so kayachi no ranomaw. 8 Sinpangan na, napasayap pas Noyi so boyit tan chiban na an nayachan danaw ranomaw, 9 ki abaw naboyan boyitaw a adnan na, ta natonep pa no ranom iyaw tanaw. Dawa, naybidiw boyitaw do birayaw, as kan pinabidi ni Noyi do irahem. 10 Do dāwri, napahabas si Noyi so papito pa karaw, as nakari na minirwa so boyitaw. 11 Ki naybidi dya do kapaysarisari, kan nangisem boyitaw so ablak a bohong no olibo. Nyaw nakatonngan Noyi a minelda danaw ranomaw. 12 As dawa, ninanaya na paw papito pa karaw, as nakapasayap narana minirwa so boyitaw, ki naybidi paba dya.

13 Do chanem naranaw a gasot kan asa a katawen no kabyay ni Noyi, do manōmaw a araw no manōma bohan, nayachan danaw ranom. Rinakrak ni Noyi iyaw atepaw no birayaw a nangtalamadan nas tana, ki naboya na makey dana mabkohan. 14 Do chadadwa naranaw a poho kan papito a araw do chadadwa naw a bohan, nabkohan dana golpiw tana.

15-16 Binata ni Āpo Dyos di Noyi a kāna, “Mohbot kamo na kan baket mo, as kan siraw pōtot mwaya kan siraw babbaket da saya. 17 Pahtoten nyo sa tabo manomanok, tabo animal saya, kan tabo komayakayab saw do tana, tan maymanganak sa, kan maypāro sa do hapotayan tana.”† 18 Dawa, gominchin si Noyi kan si baket na, as kan siraw pōtot naw kan siraw babbaket da saw. 19 Tabo saw animal, komayakayab do tana, kan manomanok, ki minohbot sa do birayaw sigon do kapāpayngay daw a kita.

No Kapanoroh ni Noyi so Dāton

20 Napatnek si Noyi so pangidātonan na di ĀPO, as nakahap na so tayisa dyirad maibidangaw a madalos‡ a animal kan manomanok, as nakasosoh na sira§ do pangidātonanaw tan idāton na di ĀPO. 21 Ki do nakangotaw sya ni ĀPO, chinadaw na. Dawa, binata na do aktokto na a kāna, “Abayen ko pabanchi a polos tanaya maynamot do pinariparin no tawo, ta chapatak ko a marahet aktokto da a yapo do kadēkey da. Dimanen ko pabanchi a polos a tabo sibibyay a parswa a akmas pinarin kwaya. 22 Mandanchan machipandaw tanaya, nāw narananchi a myan chimpo no

* 7:23 7:23 Mt. 24:37-39; 1 Ped. 3:20; 2 Ped. 2:5 * 8:4 8:4 Gen. 7:11 † 8:17 8:17 Gen. 1:22, 28 ‡ 8:20 8:20 Leb. 11:1-47 § 8:20 8:20 Iyaw animal mana manomanok a idāton da, ki machita manma maparti, madalosan, kan malālat. Sosohan da golpiw inawan na, as aba polos mabidin do asi naw a kanen danchi no tawo.

kapaymoha kan chimpo no kapagāpit. Masaw a myan chimpon kahanebneb kan chimpon kakohat, chimpon rayon kan chimpon ammyan, māraw kan mahep.”

9

No Kapachitōlag no Dyos di Noyi

¹ Binindisyonan ni Āpo Dyos sa Noyi kan siraw pōtot naw. Binata na dyira a kāna, “Maypāro kamo tan omyan sanchiw kapotōtan nyo saw do tabo a yanan do tanaya.*

² Tabo a animal, manomanok, komayakayab do tana, kan among, ki chamo danchinyo a tawo, ta inyonchiw mangitoray so tabo a nabyay do tanaya. ³ Sichangori, maparin nyo sa ichan a tabo nya, ta itoroh ko dyinyo a chabyay nyo a akmas nakaitoroh kwaw dyinyo so magla saya mohamoha do nakarahan.† ⁴ Maganay sa tabo a ichan malaksid do karni a myan pas raya. Baywan ko, ta no raya, ki nawri danaw yanan byay.‡ ⁵ Aran sino a mangdiman so tawo, ki madōsa anchi. As an mangdiman animal so tawo, ki machita pa madiman. ⁶ On, no aran sino a mangdiman so kapayngay na a tawo, ki dimanen anchi no kapayngay na a tawo. Ta an maynamot do tawo, ki pinarin ko a akma dyaken a Dyos.

⁷ “As inyo, maypāro kamo tan omyan sanchiw kapotōtan nyo saw do tabo a yanan do tanaya.”

⁸ Binata pa no Dyos di Noyi kan siraw pōtot naw a kāna, ⁹ “Sichangori, machitōlag ako dyinyo kan siraw kapotōtan nyo saw ¹⁰ kan tabo a sibibyay a parswa, siraw manomanokaw kan animalaw a siraw tabo a rārayay nyo a minohtot do birayaw. ¹¹ Nyayaw tōlag ko dyinyo: Ikari ko a pirwahan ko pabanchi a dimanen so layos tabo nabyay, as polos a apabanchiw layos a mangrārayaw so intīro a tana. ¹² Nyaw pakaboyan so abos pandan a nakapachitōlag ko dyinyo kan siraw sibibyayaya a parswa: ¹³ pangayen ko karirang ko do kademdeman, ta nyaw pakaboyan anchi so nakapachitōlag ko dyinyo a myan do tanaya. ¹⁴ Kāda paykonemen ko do kademdeman, as mohtot karirangaya, ¹⁵ naknakmen konchi iyaw nakapachitōlag kwaya dyinyo kan siraw animal saya a iyaw kabo dananchi a polos no layos a mangdiman so tabo nabyay. ¹⁶ Kāda mohtot karirangaya do kademdeman, chiban konchi, as manakem konchiw abwayas pandan a nakapachitōlag ko do tabo a sibibyay a parswa do tanaya.”

¹⁷ Binata pa no Dyos di Noyi a kāna, “Nyaw pakaboyan so nakapachitōlag ko do tabo a sibibyay a parswa do tanaya.”

Si Noyi kan Siraw Pōtot Naw

¹⁸ Siraw pōtotaw ni Noyi a minohbot do birayaw, ki sa Sem, Ham, kan Japet. Si Ham, ki āmang ni Kanaan. ¹⁹ Siraw nya tatdwa pōtot ni Noyi, ki siraw kapoonan dan tabo a tawo do tanaya.

²⁰ Do dāwri, si Noyi, ki asa maymohamoha, as iyaw nanōma a naymoha so āro a ōbas. ²¹ Myan naypisa a mininom so palek no ōbas, ki nabok. Dawa, naybahabahas, as nakapakaycheh na do tolda naw a silalābos. ²² Do dāwri, naboya ni Ham a āmang ni Kanaan si āmang na a silalābos, ki minohtot a yangay na inbahey dyirad dadwaw a kakakteh na. ²³ Ki do nakadngey daw sya da Sem kan Japet, sigīda nanghap sas ayob, as nakapakekeh da sya, kan tomnadyichokod sa a somindep. Do dāwri, inayoban da, kan minididit saba tan dyi da maboya si āmang da a silalābos. ²⁴ Sinpangan na, do nakapakaosawaw ni Noyi, natonngan naw pinarinaw dya ni Ham. ²⁵ Dawa, binata na a kāna,

“Mabay pakononchiw kapotōtan Kanaan,

* 9:1 9:1 Gen. 1:28 † 9:3 9:3 Gen. 1:29-39 ‡ 9:4 9:4 Leb. 17:10-14; Ara. 15:20

kan mayparin sa pakononchi a adīpen dan kapotōtan kakakteh naw.

²⁶ Maidāyaw si ĀPO a Dyos ni Sem!

As iyaw kapotōtan ni Kanaan,
ki adīpen danchi no kapotōtan Sem.

²⁷ Payparahawahen pakono no Dyos tana dan kapotōtan saw ni Japet,
as omyan sanchi a machisīt dyirad kapotōtan ni Sem.

Siraw kapotōtan ni Kanaan,
ki mayparin pa adīpen no kapotōtan Japet.”

²⁸ Do nakatayokaw no layos, nabyay pa si Noyi so 350 a katawen. ²⁹ Nadiman do nakapagtawen nas 950.

10

Siraw Kapotōtan Dan Pōtotaw ni Noyi (1 Kron. 1:5-23)

¹ Siraw pōtotaw ni Noyi a sa Sem, Ham, kan Japet, ki myan pōtot da a nayanak do nakatayokaw no layos.

² Siraw kapotōtan ni Japet, ki siraw tawotawo a Gomer, Magog, Maday, Jaban, Tobal, Mesek, kan Tiras. ³ Siraw kapotōtan ni Gomer, ki siraw tawotawowaw no Askenas, Ripat, kan Togarma. ⁴ Siraw kapotōtan ni Jaban, ki siraw tawotawowaw no Eliseo, Tarsis, Kittim, kan Rodanim. ⁵ Siraw nya tabo a kapotōtan ni Japet, ki kapoonan dan omyanaw do payis no kanayan kan siraw porporwaw. Minyan sa do bōkod da saw a grupo do matatarek a tana, as kan myan bōkod da a kapaychirin.

⁶ Siraw kapotōtan ni Ham, ki siraw tawotawo no Kos, Egipto, Pot, kan Kanaan. ⁷ Siraw kapotōtan ni Kos, ki siraw tawotawo no Seba, Habila, Sabtah, Raamah, kan Sabteka. Siraw kapotōtan a mahahakay ni Raamah, ki siraw tawotawowaw no Sheba* kan Dedan. ⁸ Si Nimrod, ki asa kapotōtan ni Kos. Iyaw nanōma a nagdināmag a mabīleg a machigobat do tanaya. ⁹ Maynamot do sidong ni Āpo, nayparin a maganay a manganop. Dawa, nyaw nakayapwan panyinyirinaya a, “Payparinen pakono ni Āpo a maganay a manganop a akmas Nimrod.” ¹⁰ Do dāmo, no pagāryan ni Nimrod, ki nairāman Babel, Erek, kan Akkad. Tabo nya, ki myan do tana no Babilonya.† ¹¹ Yapō do dawri a tana, nangay si Nimrod do Assirya, kan iyaw napatnek siras syodadaw a Ninebeh, Rehobot-ir, kan Kala. ¹² Pinatnek na paw Resen do payawan no Ninebeh kan Kala, iyaw mabīlegaw a syodad.‡

¹³ Siraw kapotōtan ni Egipto, ki siraw tawotawo no Lydia, Anam, Lehab, Napto, kan ¹⁴ siraw tawotawo no Patros, Kaptor, kan Kaslo a nakayapwan dan Pilisteo.

¹⁵ Siraw kapotōtan saw ni Kanaan, ki sa Sidon,§ iyaw katotonngan, kan Het a ādi na, ¹⁶ kan siraw tawotawo saw a Jboseo, siraw Amoreo, siraw Girgaseo, ¹⁷ kan siraw Hibeo, siraw Arkeo, siraw Sineo, ¹⁸ siraw Arbadeo, siraw Semareo, kan siraw Hamateo. Naychawpit saw nyaya do bōkod da a grupo a yapo do kapotōtan ni Kanaan. ¹⁹ As no tana dan kapotōtan ni Kanaan, ki yapo do Sidon a nandad Gerar do abagātan a masngen do Gasa, as kan nandad Sodoma, Gomorra, Adma, kan Seboyim do dāya a masngen do Lasa. ²⁰ Siraw nya kapotōtan ni Ham, ki minyan sa do bōkod da saw a grupo do matatarek a tana, as kan myan bōkod da a kapaychirin.

* **10:7** 10:7 Do chirin Hebreo, maytarek “Seba” a siraw kapotōtan ni Kos kan “Sheba” a siraw kapotōtan ni Raama. † **10:10** 10:10 Mana “tana no Sinar”. ‡ **10:12** 10:12 Masigorādo aba an iyaw syodad no Kala mana Resen mana Ninebeh iyaw kararakohan kan kasisitaan. Ki siraw naibaheyaya a apat a syodad, ki nayparin a asa rakoh a syodad. Jon. 3:3 § **10:15** 10:15 “Sidon” mana “siraw Sidoneo a tawotawo”.

²¹ Si Sem, ki iyaw ākang ni Japet,* as kan iya paw kapoonan dan tabo Eber mana Hebreo saw a tawotawo. ²² Siraw pōtot ni Sem, ki sa Elam, Assor, Arpaksad, Lod, kan Aram. ²³ Siraw pōtot ni Aram, ki sa Os, Hol, Gitir, kan si Mesek. ²⁴ Si Arpaksad, ki āmang ni Sela a āmang ni Eber. ²⁵ Siraw pōtot ni Eber, ki dadwa sa. Iyaw asa, ki mayngaran so Peleg,† ta do dāwri a chimpo, naycharwaw tawotawo do tanaya.‡ As no kakteh na, ki mayngaran so Joktan. ²⁶ Siraw kapotōtan ni Joktan, ki siraw tawotawo no Almodad, Selep, Hasarmabet, Jera, ²⁷ Hadoram, Osal, Dikla, ²⁸ Obal, Abimael, Sheba, ²⁹ Opir, Habila, kan Jobab. Sira tabo, ki kapotōtan ni Joktan. ³⁰ Iyaw yanan da, ki yapo do Mesa a manda do Separ do mamandāya a katokotokonan. ³¹ Siraw nya kapotōtan ni Sem, ki minyan sa do bōkod da saw a gropo do matatarek a tana, as kan myan bōkod da a kapaychirin.

³² Siraw nya a naibahey, ki tabo sa a kapotōtan ni Noyi sigon do bōkod da a partīdos a nayparin a nasnasyon. Katayokan layosaw, tabo saw nasyon do tanaya, ki nakayapo sad pōtot saw ni Noyi.

11

No Kasiknan Matatarek a Kapaychirin

¹ Do dāwri a chimpo do katayokaw no layos, ki asā paw kapaychirin dan tabo tawotawo do tanaya. ² Do nakalongo daw do dāya, ki nakarapit sa do asa tanap do tana no Babilonya* a do dawri danaw naybahayan da. ³ Sinpangan na, nagtotōlag sa, as nakabata da sya a kon da, “Mamarin tas ladrilyo, as kasosoh ta sya mandan matwa.” Dawa, myan ladrilyo da a pamatnek da kan arkitlan a pamagdedeket da so ladrilyowaw a pinarin da. ⁴ Do dāwri, inpangas da, “Ngay, sichangori, mararin tas asa syodad a myan so pagwanawanan a makarapit do hanyit tan magdindināmag tad tabo tawotawo, as kan tan dyi ta maychawpit do tanaya.”

⁵ Sinpangan na, naypabodis si ĀPO a yapo do hanyit a manyideb so syodad daw kan iyaw makarangaw a pagwanawanan a pinarin dan nawri a tawotawo. ⁶ Ki binata ni ĀPO a kāna, “Asayaw kapagpangtokto dan nyaya tawotawo, kan asayaw chirin da. Nya parinen da, ki kasiknan da pa, as kan mahay aba as maparin darananchiw aran āngo chakey da parinen! ⁷ Ngay, gomchin ta, kan tatarken taw kapaychirin da, tan dyi sa magkakaawātan.” ⁸ Dawa, pinaychawpit sa ni ĀPO do intīro a tana, kan natongtong da paba a pinatnek iyaw no syodad daw. ⁹ Napangaranan nyaya syodad so Babel,† ta dyaw pinaychawawan ni ĀPO so kapaychirin tawotawo, as kan yapo sa dyaw pinaychawpit naw a tawotawo do intīro a tana.

Siraw Kapotōtan ni Sem a Nanda di Abram (Gen. 10:21-26; 1 Kron. 1:24-27)

¹⁰ Nyaw pakasaritāan dan kapotōtan saw ni Sem. Dadwa katawen nakayapo do katayokaw no layos, magtawen si Sem so 100 do dāwri, ki myan pōtot na a mahakay a si Arpaksad. ¹¹ Yapod nakayanak ni Arpaksad, nabyay pas 500 a katawen. Myan pa saw kadwan a pōtot na mahahakay kan mababakes.

¹² Do nakapagtawenaw ni Arpaksad so tatdwa poho kan dadima, myan pōtot na a mahakay a si Shela. ¹³ Yapod nakayanak ni Shela, nabyay pas 403 a katawen. Myan pa saw kadwan a pōtot na mahahakay kan mababakes.

* **10:21** 10:21 Mana “Si Sem a iyaw ākang na, ki si Japet.” † **10:25** 10:25 Iyaw ōni no Peleg do chirin Hebreo, ki nagistayan parihas kan “maycharwa” mana “maysyay”. ‡ **10:25** 10:25 Mana “naysisyay tanatana do tanaya”.

* **11:2** 11:2 Mana “tana no Sinar.” † **11:9** 11:9 Iyaw ōni no chirin a “Babel” do chirin Hebreo, ki nagistayan parihas kan “maychawaw”.

¹⁴ Do nakapagtawen ni Shela so tatdwa poho, myan pōtot na mahakay a si Eber. ¹⁵ Yapod nakayanak ni Eber, nabyay pas 403 a katawen. Myan pa saw kadwan a pōtot na mahahakay kan mababakes.

¹⁶ Do nakapagtawen Eber so tatdwa poho kan apat, myan pōtot na a mahakay a si Peleg. ¹⁷ Yapod nakayanak ni Peleg, nabyay pas 430 a katawen. Myan pa saw kadwan a pōtot na mahahakay kan mababakes.

¹⁸ Do nakapagtawen Peleg so tatdwa poho, myan pōtot na a mahakay a si Reo. ¹⁹ Yapod nakayanak ni Reo, nabyay pas 209 a katawen. Myan pa saw kadwan a pōtot na mahahakay kan mababakes.

²⁰ Do nakapagtawen Reo so tatdwa poho kan dadwa, myan pōtot na a mahakay a si Serog. ²¹ Yapod nakayanak ni Serog, nabyay pas 207 a katawen. Myan pa saw kadwan a pōtot na mahahakay kan mababakes.

²² Do nakapagtawen Serog so tatdwa poho, myan pōtot na a mahakay a si Nahor. ²³ Yapod nakayanak ni Nahor, nabyay pas 200 a katawen. Myan pa saw kadwan a pōtot na mahahakay kan mababakes.

²⁴ Do nakapagtawen Nahor so dadwa poho kan sasyam, myan pōtot na a mahakay a si Tera. ²⁵ Yapod nakayanak ni Tera, nabyay pas Nahor so 119 a tawen. Myan pa saw kadwan a pōtot na mahahakay kan mababakes.

²⁶ Do nakapagtawen Tera so papito a poho, myan tatdwa pōtot na a mahahakay a sa Abram, Nahor, kan Haran.

²⁷ Nyaw pakasaritāan dan kapotōtan saw ni Tera a āmang ni Abram, Nahor, kan Haran. Si Haran, ki āmang ni Lot. ²⁸ Nadiman si Haran do nakayanakan naw a tana a do syodad a Or do tana a Babilonya do kayan paw a mabyay ni Tera a āmang na. ²⁹ Kinabahay ni Abram si Sarai. Kinabahay ni Nahor kaanakan naw a si Milka a pōtot a mabakes ni Haran a āmang pa ni Iska. ³⁰ As si Sarai, ki hopes, dawa, abaw anak na.

³¹ As si Tera, inhap na si Abram a pōtot na, kan si Lot a apoko na a pōtot ni Haran, kan si Sarai a manōgang na a baket no pōtot naw a si Abram, as nāsa sa a komnaro do Or do Babilonya, ta mangay sa do tana a Kanaan. Ki sakbay a nakarapit sa do Kanaan, narapit daw tana a Haran, as minyan sa daw. ³² Do dawriw nakadimanan ni Tera do nakapagtawen naw so 205.

12

No Katawag no Dyos si Abram

¹ Sinpangan na, binata ni ĀPO di Abram a kāna, “Karwan mo tana mwaya kontodo saw kakabagyan mo saya kan kapamilyaan ni āmang mo, as kangay mo do tanaw a ipaboya konchi dyimo.*

² “Torohan konchimo so āro a kapotōtan,
as maypāro sanchi mandan mayparin sa asa rakoh a nasyon.
Bindisyonan konchimo, as matonngan anchin tabo a tawotawo ngaran mo
tan mabindisyonan sanchiw tawotawo a maynamot dyimo.†

³ Bindisyonan konchiw tawo a mangbindisyon dyimo,
as abayen konchiw mangabay dyimo.

An maynamot dyimo,
mabindisyonan sanchiw tabo tawotawo do tanaya.”‡

* **12:1** 12:1 Ara. 7:2-3; Heb. 11:8 † **12:2** 12:2 Mana “tan bata danchin tawotwo a, ‘Bindisyonan pakono no Dyos yaken a akmas Abram’ ” mana “tan osaren danchin tawotawo ngaran mo a pagkari”. ‡ **12:3** 12:3 Mana “Akdawen anchi dyaken no tabo nasyon pamindisyon ko dyira a akmas nakabindisyon ko si Abram.” Gen. 18:18; 22:18; 26:4; 28:14; Ara. 3:25; Gal. 3:8

⁴ Dawa, do nakapagtawen nas papito a poho kan dadima, komnaro si Abram akmas inbaheyaw ni ĀPO dya do idi a Haran a niyanan na, ki nachirayay dya si Lot. ⁵ Inhap ni Abram si Sarai a baket na, si Lot a kaanakan na, kan tabo no warawara a chinpeh da, kan siraw adīpen da saw a inhap da do Haran, kan insiknan daw nangay do tana no Kanaan.

Do nakapakarapit daw do tana a Kanaan, ⁶ nayam si Abram a nandad nakapakarapit nad masngen do idi a Sikem do yanan nagdindināmagaw a kayo ni More. ⁷ Do dāwri a chimpō, omyan pa saw Kananeo a tawo do dawri a tana. ⁸ Do kayan daw do dāwri, napaboya si ĀPO di Abram, as nakabata na sya a kāna, “Mo Abram, nya tana, ki itoroh konchi dyira do kapotōtan mo saw.” Dawa, namarin si Abram so pangidātonan na di ĀPO a napaboya dya. ⁹ Katayoka no nawri, nayam a nagpaabagātan do paytokotononaw do mangket do dāya no idi a Betel. Sinpangan na, nagtolda sa do payawan Betel kan Ai. No Betel, ki mangket do lāod, as no Ai, ki mangket do dāya. Do dāwri, pinarin ni Abram pangidātonanaw, as nakadaydāyaw na si ĀPO. ¹⁰ Sinpangan na, tinongtong ni Abram mayadiyadis do yanan kan naypakwan do Negeb do abagātanaw no Kanaan.

Sa Abram do Egipto

¹⁰ Do dāwri a chimpō, myan nakapaychapteng da do Kanaan a tana. Ki maynamot ta naypāngay danaw kaptengaw, tinongtong ni Abram naypakwan do abagātanaw a mangay do Egipto, kan minyan daw so dēkey a chimpō. ¹¹ Do kasngen naranaw do Egipto, inbahey ni Abram di Sarai a baket na a kāna, “Ay, chapatak ko a asa ka a mapintas a mabakes. ¹² Anchan maboya daymo no taga Egipto saw, batahen danchi a kabahay koymo, kan dimanen danchi yaken. Ki imo, ki sigorādo a imonchiw mabyay. ¹³ Dawa, ibahey monchi dyira a maykakteh* ta, ah, tan maynamot anchi dyimo, palobōsan danchi yaken a mabyay! Tan komwan, maganay anchiw kaparin da dyaken.” ¹⁴ Sinpangan na, do nakapakarapit da do Egipto, naboya dan taga Egipto saw a mapintas sawen baketaw ni Abram. ¹⁵ Siraw opisyalis saw do palasyo, ki naboya da pa, kan inpadāyaw da do āryaw a matawagan so Paraon kapintas naw. Do nakadngeyaw sya ni Paraon, inpahap na si Sarai do palasyo tan kabahayen na. ¹⁶ Maganay pinarin no āryaw di Abram maynamot di Sarai. Tinorohan nas āro a karniro kan kalding, bāka, asno, kamilyo, kan adīpen a mahahakay kan mababakes.

¹⁷ Ki maynamot ta inhap ni Paraon si Sarai, pinaganyit ni ĀPO Paraonaw kan siraw myan saw do palasyo na, kan sinsinan abaw nya ganyit. ¹⁸ Dawa, inpatawag ni Paraon si Abram, as nakaiyahes na sya a kāna, “Āngo pinarin mo dyaken? Āngo ta dyi mwa inbahey a baket mo? ¹⁹ Āngo ta inbahey mo a kakteh mo, kan ninonolay mwa inhap ko baket mwaya? Ni! Cha dyaw baket mwaya. Apen mo na, as komaro kamo na sigīda!” ²⁰ Do dāwri, binilin ni Paraon soldādo na saw a patodahen da sa Abram a mapaksyat do Egipto. Dawa, nanyeng da a yangay a pinayam sa Abram kan baket na kan tabo warawara naw.

13

No Kapaysyay Da Abram kan Lot

¹ As dawa, nagpaammyānan si Abram do kahtot naw do Egipto kontodo si baket na kan tabo warawara na, as nakakwan da do Negeb do abagātanenaw no Kanaan. Nachirayay dyira si Lot a kaanakan na. ² Do dāwri, oltimos kabaknang si Abram, ta

§ 12:6 12:6 Siraw Kananeo a tawo a minyan do dawri a tana a Kanaan, ki inanohdan da a myan saw anyito a omyan do kayokayo. Dawa, napatnek saw papādi daw so pagdaydayāwan da do dawri a kayo. No chakey na batahen “More,” ki “maistro” mana ngaran no asa tawo. * 12:13 12:13 Oyod a maykakteh sa. Gen. 20:12

āro saw binyay na kan āro paw pirak na kan balitok na. ³ Komnaro sa Abram kan rārayay na saw yapo do Negeb, kan nayadiyadis sa so yanan do kalongo daw do Betel a nandad nakarapit das logaraw a payawan no Betel kan Ai a nagtoltoldaan da do nakarahan. ⁴ Dawri paw namarinan naw so nangidātonan na. As dawa, minirwa dana nagdaydāyaw di ĀPO do dawri a yanan.

⁵ Do dāwri, si Lot a nachirayay di Abram, ki myan bōkod na sa karniro, kalding, kan bāka, as kan myan bōkod na pamilya kan adīpen na saw. ⁶ Mayengay sa dadwa a āros binyay do asaw a yanan. As dawa, nanawob abaw pagpastwan daw an nāw da mayrapa. ⁷ Nawriw nanghapan na a pirmiw kapaydidiman dan magpaspastor da saw da Abram kan Lot. Do dāwri a chimpō, myan pa sa daw tawotawo saw a Kananeo kan Pereseo a omyan do dawri a tana a pagpastwan da Abram.

⁸ Sinpangan na, binata ni Abram di Lot a kāna, “Imom Lot, magkabagyan ta. Dawa, dyi ta pakono a palobōsan a myan kaynyin aktokto ta a maynamot do kapaydidiman dayan adīpen ta saya, ah. ⁹ Maganaganay āno an maysyay ta na? Mamidi ka an dino chakey mo a pamangketan, ta marahawayaw tanaya. An chakey mo iyaw myan do kaholi, mangay akod kawatan. Mana an chakey mo kawatan, kaholiw kwanan ko.”

¹⁰ Chiniban a mapya ni Lot, ki naboya na maganay kawyog no ranomaw do intīrwaw a payahosongan no Jordan a mandad idi a Soar a akmas plataraw no minoyonganaw ni ĀPO do Eden mana akma do tanaw do Egipto. Komwan platar no syodad no Sodoma kan Gomorra do sakbayaw no karārayaw sira ni ĀPO. ¹¹ Dawa, pinidi ni Lot intīrwaw a payahosongan no Jordan, kan kominwan do mangket do dāya. Komwan nakapaysyay da Abram kan Lot. ¹² Sa Abram, ki nabidin sa do Kanaan. Ki sa Lot, ki minyan sa do masngenaw do syodad saw a myan do payahosonganaw, as nagtolda sa do masngen do Sodoma.* ¹³ Ki do dāwri, oltimo a karahet dan tawotawo saw daw, kan taywaraw kapaygaygatos da do salapen ni ĀPO.

No Kangay ni Abram do Hebron

¹⁴ Do dāwri, do nakakarwaw ni Lot, binata ni ĀPO di Abram a kāna, “Yapod yanan mwaya sichangori, chiban mo tabo a tana do omdibon mwaya, iyaw myanaw do ammyānan, do abagātan, as kan iyaw myan do dāya kan do lāod. ¹⁵ Tabo a tana a maboya mo, ki dyira mo nanchi a abos pandan kan siraw kapotōtan mo saw. ¹⁶ Torohan ko panchimo so taywaras kāro a kapotōtan. Abanchiw makabidang so kāro da, ta maydaydamnay anchi a bidangan ahbek do tanaya kan siraw kapotōtan mo. ¹⁷ Ngay, yangay mwa bidibidyen tan chiban mo iyaw kanaro kan kawbong na, ta iyaw nyaya tana, ki itoroh ko a tabo dyimo.” ¹⁸ Do dāwri, nayadis si Abram, kan nangay do Hebron a nagtolda do masngenaw do nagdindināmagaw a kayokayo ni Mamre.† Dawriw namarinan nas pangidātonan na di ĀPO.

14

No Kaisalākan ni Abram si Lot

¹ Do chimpō daw no apat saw a āri, ki myan gobat. Siraw apat saw a āri, ki sa Amrapel do Babilonya, si Aryok do Elasar, si Kedorlaomer do Elam, kan si Tidal do Goyim. ² Ginobat daw dadima saw a āri a sa Bera do Sodoma, si Birsā do Gomorra, si Sinab do Adma, si Semeber do Seboyim, kan iyaw āri do Bela mana Soar. ³⁻⁴ Siraw dadima saya āri, ki intorayan sa no bonggoyaya ni Āri Kedorlaomer so asa poho kan dadwa katawen. Ki do chaasa poho naranaw kan tatdwa katawen, nagtotōlag saw dadima saya a bonggoy no āri a machiribildi do bonggoy daw da Āri Kedorlaomer.

* **13:12** 13:12 Myan dadakay da a abaw masno a pamaaraban da siras binyay da saw. As dawa, pirmi sa mayadiyadis. † **13:18** 13:18 Gen. 14:13

As dawa, chinpeh da no dadima saw bōyot daw do Payahosonganaw no Siddim do bīt naw do bata daranayas changori a Nadiman a Tāw.

⁵ Ki do chaasa poho naw kan apat a katawen, nangay sa Kedorlaomer kan rārayay na saw a āri kontodo bōyot da saw, as inābak da saw tawotawowaw a Repaim* do Asterot-karnaim, siraw tawotawo a Sosim† do Ham, siraw tawotawo a Emimeo‡ do Tanap no Kiryataim, ⁶ kan siraw tawotawo a Horeo§ do katokotokonanaw do Edom. Linakatan da sa a nandad El-paran do payis danaw no let-ang.* ⁷ Sinpangan na, naybidi sa do Kades mana Enmispāt, ngaran na do kaychowa. Sinākop da tabo tana saw no Amalekita a tawotawo kan siraw Amoreo a tawotawo a minyan do Hasason-tamar.

⁸ Sinpangan na, rinaparapa da no ar-āri no Sodoma, Gomorra, Adma, Seboyim, kan Bela (mana Soar) siraw bōyot da saw do Payahosongan no Siddim. ⁹ Dawriw nangnanayan das nakagobat daw siras āri saw do Elam, Goyim, Babilonya, kan Elasar. Dawriw nanggobatan das apat saya āri no dadima saya āri. ¹⁰ Do payahosonganaw a paggogobatan da, ki āro saw aridos a napno so birya. Do dāwri, naābak dadima saya āri. As dawa, do nakapaychapyayayawo daw do dawri a gobat, siraw kadwan saw a soldādo dan āri no Sodoma kan Gomorra, nasday sa do aridos saw.† Ki siraw soldādo dan kadwanaw a āri, ki nakapayyayo sa a kominwan do paytokotokonanaw. ¹¹ Sinpangan na, siraw apataw a āri a nangābak, ki inhap da tabo warawara do Sodoma kan Gomorra kontodo chabyay da saw, as nakakaro da. ¹² Do dāwri, pinachahahap da pa si Lot a kaanakan ni Abram, kan tabo warawara naw, ta do Sodomaw yanan na.

¹³ Do nakakaro daw, myan nakapagtālāw a asa mahakay a nayyayo a nangibahey di Abram a Hebreo so tabo napariparinaw. Do dāwri, omyan si Abram do masngenaw do nagdindināmagaw a kayokayo a dyira ni Mamre a Amoreo a kakteh ni Eskol kan Aner. Nagtotōlag saw makakaktehaya kan si Abram a maysinsisidong sa. ¹⁴ Do nakapatakaw sya ni Abram a natiliw si Lot a kaanakan na, chinpeh na saw 318 saw a tawo a nasanay do gobat a nayanak sa do kampo na. Sinpangan na, linakatan da saw apataw a āri a nandad tana do Dan. ¹⁵ Do kamahep naranaw, pinaychakarwa na saw rārayay naw, as nakadarop das kabōsor da saw, as kan inābak da saw apataw a āri. Dawa, do nakapayyayo daw no āri saw, ki linakatan da sa da Abram a nandad nakapakarapit da do Hobah do ammyānan no Damasko. ¹⁶ Nahap ni Abram tabo sinamsam daw no apataw a āri, kan winayawayaan na pa si Lot a kaanakan na, as pinaybidi naw tabo warawara na. Insalākan na paw mababakes saw kan siraw kadwan paw a tawotawo a nabahod.

No Kabindisyon ni Melkisedek si Abram

¹⁷ Do nakapaybidi danaw ni Abram do nakaābak naranaw sa Kedorlaomer kan rārayay na saw a āri, ki binayat no āryaw no Sodoma do Tanap no Sabe a napangaranan pa so Tanap no Āri. ¹⁸ Sinpangan na, binayat na si Abram ni Melkisedek a āri no syodad a Salem,‡ kan iya pa, ki pādi no Katotohosan a Dyos. Napantad so tināpay kan arak di Abram. ¹⁹ Binindisyonan na si Abram, as nakabata na so nya a kāna, “Iya pakono Katotohosan a Dyos a iyaw Namarswa so hanyit kan

* **14:5** 14:5 Siraw Repaim a tawotawo, ki siganti sa a omyan do Kanaan do sakbay no chimpon Abram. Gen. 15:20; Deot. 2:11, 20; Jos. 12:4 † **14:5** 14:5 Siraw Sosim a tawotawo, ki siganti sa a akmas siras Repaim. ‡ **14:5** 14:5 Siraw Emim a tawotawo, ki siraw dāmo a tawotawo a omyan do tana a Moab (Deot. 2:10-11). Matotoray sa, kan makakarang sa do inawan da. § **14:6** 14:6 “Horeo” mana “Horim,” ki siraw tawotawo a nachichwasan do Tokon a Seir do kasakbay no nakapangābak dan tawotawo no Edom. * **14:6** 14:6 No mabata a let-ang, ki asa kita no tana a abaw chimoy, kan maychabongbongro tamek. † **14:10** 14:10 Gen. 14:17 ‡ **14:18** 14:18 No chakey na batahen “Melkisedek,” ki “Āri no Kinalinteg.” No chakey na batahen “Salem,” ki “talna” mana “kapyā”. Heb. 7:1-10

tana, mangbindisyon dyimo, mo Abram. ²⁰ Madaydāyaw pakono iyaw Katotohosan a Dyos a nanoroh dyimo so bīleg a nangābak dyirad kabōsor mo saw.” Sinpangan na, no pinarin ni Abram, ki intoroh na dyaw apagkapolwaw no tabo nahap na a kinabaknang dyirad apataw a āri.

²¹ Sinpangan na, binata no āryaw no Sodoma di Abram a kāna, “Dyira mo na tabo nahap mo saya warawara. Iya lang akdawen ko dyimo, ki pabidyen mo saw tawotawo kwaya.”

²² Ki initbay ni Abram do āryaw no Sodoma a kāna, “Isapata ko di ĀPO, iyaw Katotohosanaya a Dyos a iyaw Namarswa so hanyit kan tana a ²³ polos a dyi ako a manghap so aran āngo a dyira mo, aran dēkey a akmas asa kakteb no bolabola mana itan no sapatos. Tan komwan, abanchya polos batan mo sya a, ‘Mabaknang si Abram a maynamot do intoroh ko dya.’ ²⁴ An yaken, hapen ko abaw aran āngo. Iya lang kinan darana saya no rārayay kwayaw dyi ko a mapaybidi. Ki siraw rārayay kwaya a somnidong dyaken, torohan mo sa so dyira da, sa Aner, Eskol, kan Mamre.”

15

No Tōlag no Dyos di Abram

¹ Katayoka no nyaya, nagparmata si Abram, kan nadngey na no chirin ni ĀPO dya a kāna, “Mamo kaba, mo Abram, ta yaken pinakasarāpa mo do aran āngo a pakarārayawan mo, kan sinsinan abaw bindisyon ko dyimo.”

² Ki tominbay si Abram di ĀPO a kāna, “Imom Āpo a DYOS, abaw maitoroh no rakohaya bindisyon dyaken an tod ako a madiman a abos pōtot. Ta anchan madiman ako, si Elieser* a taga Damasko, iya lang magtāwid so warawara ko. ³ Abaya ngamin intoroh mo dyaken a pōtot ko. Iyayaw asaya dyirad adīpen kwayaw magtāwid so warawara ko.”

⁴ Ki nadngey naw atbay ni ĀPO dya a kāna, “Si Elieser abanchiw no magtāwid, an dyinchya iyaw mismo a pōtot mo a mahakay.” ⁵ Sinpangan na, inyangay ni ĀPO si Abram do gagan, as nakabata na sya dya a kāna, “Tōmangay kad tohos, as kapadas mo sya bidangan bitohen saya. Komwan anchiw kāron kapotōtan mo.”†

⁶ Do dāwri, nanganohed si Abram do inbaheyaw ni ĀPO, kan maynamot do dyaya nakapanganohed na, inbidang ni ĀPO a malinteg do salapen na.‡

⁷ Sinpangan na, binata ni ĀPO dya a kāna, “Yaken iyaw ĀPO a nangihtot dyimo do Or do Babilonya. Itoroh ko dyimo nyaya tana a dyira mo.”

⁸ Ki inyahes ni Abram dya a kāna, “Imom Āpo a DYOS, maypāngo kapatak ko sya a dyira ko nyaya tana?”

⁹ Ki tinbay ni ĀPO a kāna, “Mangyangay ka dyaken so mabinayi a bāka, mabinayi a kalding, kan malloko a karniro, kan siraw parihwaw a taytotdo so tawen, as kan mangyangay ka pas asa adekey a pahaw kan asa adekey a kalapāti.” ¹⁰ Sinpangan na, inyangay ni Abram do Dyos tabo naibaheyaya. Do dāwri, inidyowan ni Abram binyay na saw, kan ginelegel na saw manomanokaw. Binhabhak na saw binyay saw malaksid do manomanok saw, kan binatobatoy na sa so dadwa kabatoy. Pinaysasalap na sa sigon do kakchidaw no kāda binyay, tan myan ayaman do hobok naw. ¹¹ Ki myan saw rarakoh a manomanok a akmay kangkang a dominna do karyaw, ki binoyaw san Abram.

¹² Do kasdep danaw no araw do dawri, pinaynepdep no Dyos si Abram. Ki do nakapaynepdep naw, myan inpaboya no Dyos a oltimos kasari a yanan, kan do

* **15:2** 15:2 Si Elieser, ki iyaw katotorayanaw a adīpen ni Abraham. Gen. 24:2 † **15:5** 15:5 Roma 4:18; Heb. 11:12 ‡ **15:6** 15:6 Roma 4:3; Gal. 3:6; Sant. 2:23

dāwri, oltimo nakamo na. ¹³ Ki binata ni ĀPO dya a kāna, “Masigorādo a ganganaet sanchiw kapotōtan mo do tana no matarek. Mayparin sanchi a adīpen daw, as malidyalidyatan sanchi daw so apat a gasot a katawen. ¹⁴ Ki dosāen konchiw nawri a nasyon a mangadīpen dyira, as kan anchan ikaro ko sa do dawri a nasyon, āronchiw ahapen da a kinabaknang. ¹⁵ As imo, matahaman mwabaw nawri, ta matalna anchiw kadīman mo. Tod ka nanchi a machangangay a machonot dyirad simna aāpong mo saw do oltimo a kamalkem mo. ¹⁶ Anchan marapit danaw chapataw a kapotōtan, nawri dananchiw kapaybidi da dya a tana no kapotōtan mo saw, ta dosāen ko sabaw Amoreo a tawo a omyan do dya sichangori a mandad kapaglipyas no angang ko do karahet da. Nawrinchiw kadōsa ko sira.”

¹⁷ Do nakasdep danaw no araw, do kasari naranaw, naychihat a myan manghonghob a banga kan somdesdeb a ahoten a mayam do ayamanaw do hobokaw no karni saw. ¹⁸ Do dawri a namarin, do dawri a araw, nachitōlag si ĀPO di Abram a kāna, “Ikari ko a itoroh ko nyaya tana dyirad kapotōtan mo saw a yapo do oksong naw do Egipto a mandad magdindināmagaw a Oksong a Oprates. ¹⁹ Itoroh ko tabo nyaya tana dyira kontodo tana daya no Kenita, Keneseo, kan siraw Kadmoneo, ²⁰ siraw Heteo, siraw Pereseo, siraw Repaim, ²¹ siraw Amoreo, siraw Kananeo, siraw Girgaseo, as kan siraw Jeboseo.”

16

Sa Agar kan Ismael

¹ Do dāwri, abaw pōtot ni Abram, ta hopes pa si Sarai a baket na. Ki myan adīpen ni Sarai a asa mabakes a yapo do Egipto a mayngaran so Agar. ² Binata ni Sarai di Abram a kāna, “Abayaw intoroh ni ĀPO dyaken a anak ko. Maganay āno an oknoden mo si Agar a adīpen ko? Ta an mapaymanganak mo, iyanchiw anak naw, ki ibidang ko a anak ta.” Do dāwri, ki nakey si Abram do inbaheyaw ni baket na. ³ As dawa, do chaasa poho naw a katawen ni Abram do tana naw a Kanaan, ki inhap ni Sarai a baket na si Agar a adīpen na a taga Egipto, as kan intoroh na di Abram, kan nayrapa sa. ⁴ Do dāwri, nayoknod sa Abram kan Agar, ki nabōgi si Agar. Ki do nakadidiwaw syan Agar a nabōgi, ki tod narana dyābat si Sarai.

⁵ Dawa, binata ni Sarai di lakay na a kāna, “Imo akin gatos do kabwayan anyib dyaken Agar.* Yaken mismo a nanoroh dyimo. Sichangori, maynamot do nakapatak naw sya nabōgi, ki ipsok na yaken. Si ĀPO pakono mangipaboya an sino dyaten kosto, an imo mana yaken.”

⁶ Ki tinbay ni Abram a kāna, “Ara, ta adīpen mwaya! Parinen mo chakey mo dya.” Dawa, linidyalidyat ni Sarai si Agar nandad nakapayyayo na.

⁷ Sinpangan na, napaboya iyaw anghil ni ĀPO† di Agar do kayan naw do asaw a akbod do let-ang do rarahanaw a mangay do idi a Sor. ⁸ Ki binata na dya a kāna, “Agar a adīpen ni Sarai, dino nakayapwan mo, kan dino kwanan mo?”

Ki tominbay si Agar a kāna, “On, ata, payyayowan ko āmo kwaw a si Sarai.”

⁹ Ki binata no anghil ni ĀPO dya a kāna, “Maybidi ka kan palobōsan mwa iyaw mangitoray dyimo.” ¹⁰ Binata na pa dya a kāna, “Torohan konchimo so āro a kamanganakan mo, kan abanchiw makabidang sira. ¹¹ Mabōgi kas changori, as maymanganak kanchis mahakay. Ki pangaranan monchis Ismael,‡ ta inadngey ni Āpo katanyis mwaw do kalidyatan mo. ¹² Maybibyay anchi a akmay bolaw a asno§ a dya makananawo, as kontraen na sanchiw tabo a tawotawo, as komwan a kontraen

* **16:5** 16:5 Mana “Imo makatoneng do madiaya kalidyalidyat dyaken ni Agar.” † **16:7** 16:7 Iyaw anghil ni ĀPO, ki asaba a naparswa, an dya Dyos a mismo. Gen. 16:13 ‡ **16:11** 16:11 No chakey na batahen “Ismael” do chirin Hebreo, ki “madngey no Dyos”. § **16:12** 16:12 Iyaw bolaw a asno, ki madoldog. Job 39:5-8; Ose. 8:9

danchi iya. As maynamot ta machidiman sa dyaw kakabagyan naw, karwan na sanchi.”

¹³ Dawa, binata ni Agar do aktokto na, “Aysa! Oyodori a naboya ko Dyos a makaboya dyaken, kan aryak paya sibibyay?” Dawa, pinangaranan nas ĀPO a naychirin dya so “Dyos a Makaboya.” ¹⁴ Nawriw pinangaranan tawotawo so bobonaw a myan do naypayawanaw no Kades kan Bered so “Bobon no Sibibyay a Dyos a Makaboya Dyaken.”*

¹⁵ Sinpangan na, naymanganak si Agar so asa mahakay, kan pinangaranan Abram pōtot naw so Ismael. ¹⁶ Wawaho a poho kan anem a katawen si Abram do dāwri.

17

No Kakōgit a Pakaboyan so Tōlag

¹ Do nakapagtawen Abram so sasyam a poho kan sasyam, napaboya si ĀPO dya, as nakabata na sya a kāna, “Yaken, ki iyaw Dyos a Manakabalin do Tābo. Manganohed ka dyaken, kan nāw mo a maybibyay do kinalinteg tan abo pakapilāwan mo. ² Tan iyaw nakapachitōlag ko dyimo do nakarahan, ki oyod a tongpalen ko, as kan torohan konchimo so taywara so kāro a kapotōtan.”* ³ Nagrōkob si Abram do tana, ki binatan Āpo Dyos dya a kāna, ⁴ “Nyaw itōlag ko dyimo: Imonchiw pakayapwan āro a nasnasyon. ⁵ Abram pabaw ngaran mo sichangori, an dya Abraham,† maynamot ta payparinen koymo a āmang no āro saw a nasnasyon. ⁶ On, torohan konchimo so taywara so kāro a kapotōtan, as kan siranchiw pakayapwan āro a nasnasyon. Siranchiw kadwanaw, ki payparinen konchi a āri.

⁷ “Tongpalen konchiw nyaya abo pandan a tōlag ko dyimo kan sira panchiw somarsaronwaya kapotōtan mo. Nāw na ikari ko dyimo a yaken danaw Dyos mo, as kan Dyos no kapotōtan mo saw. ⁸ Gan-ganaet kamo do dyaya tana a yanan nyo sichangori, ki itoroh konchi dyimo nyaya kan siraw kapotōtan mwaw. On, tabo nya tana a Kanaan, ki dyira danchi a abos pandan, kan yaken anchiw Dyos da.”

⁹ Tinongtong no Dyos naychirin di Abraham a kāna, “As imom Abraham kan siraw kapotōtan mo saya a somarsarano, ki machita nāw nyo a magtongpal do tōlag kwaya. ¹⁰ Nyaw itōlag ko dyimo a machita a magtongpal ka kan siraw tabo kapotōtan mo a machisaronno dyimo. Kāda mahakay dyinyo, ki basta makōgit. ¹¹ On, machita makōgit ka, ta nawri danaw pakaboyan a oyod a manganohed ka dyaken kan tongpalen mo tōlag kwaya. ¹² Yapō sichangori, kāda maiyanak mahakay a myan danas wawaho a karaw do kāda kapotōtan, machita makōgit. Masaw adedekey a mahahakay do adīpen mo saw a naiyanak do bahay mo kan siraw adīpen a ginātang mod gan-ganaet a dya kapotōtan mo, machita makōgit sa. ¹³ On, machita makōgit tabo mahahakay a aran adīpen saw a naiyanak do bahay mo mana nagātang mo, tan myan sinyal do inawan nyo a pakaboyan so abos pandan a tōlag ko dyinyo. ¹⁴ No mahakay a dya makōgit, ki machita nyo a pasyayen, ta mairāman paba tawo ko. Nawriw pakaboyan a dyi na tinongpal tōlag ko, iyaw dyi na kapagkōgit.”

¹⁵ Sinpangan na, minirwa binata no Dyos di Abraham a kāna, “Sarai pabaw panawag mod baket mo. Ta sichangori, Sara‡ danaw ngaran na. ¹⁶ Bindisyonan konchi, as maymanganak anchi so asa mahakay a mismo a pōtot mo. On, bindisyonan konchi, tan mayparin a ānang no āro a nasnasyon, kan myan panchiw kadwan a mayparin a āri do kamanganakan na saw.”

* **16:14** 16:14 Mana “Beer-lahai-roi”. * **17:2** 17:2 Gen. 15:18-19 † **17:5** 17:5 Iyaw ngaran “Abraham,” ki yapo do tatdo a chirin no Hebreo. No “Ab,” ki āmang. No “ram,” ki maidāyaw, as kan no “ham,” ki āro. ‡ **17:15** 17:15 No chakey na batahen “Sara,” ki “prinsisa”.

¹⁷ Do dāwri, nagrōkob si Abraham do tana, as nakamyeng na, ta anohdan naba. Binata na do aktokto na a kāna, “Namna! Makapōtotak pawri a asa gasot danayaw tawen ko, kan maymanganak pawri si Sara a sasyam a poho danayaw tawen na?”

¹⁸ Ki binata ni Abraham do Dyos a kāna, “Si Ismael pakono bindisyonan mom ĀPO a magtāwid anchi so tabwaya warawara ko!”

¹⁹ Ki tominbay Dyos a kāna, “Engga, ta maymanganak anchi si Sara a baket mo so asa mahakay a mismo a pōtot mo, as pangaranan monchis Isaak. § Tabo a naitōlag ko do nakarahan, ki tongpalen konchi di Isaak kan siraw kapotōtan na saw nyaya abos pandan a tōlag. ²⁰ As si Ismael, ki nadngey kwaw inakdaw mwaya maynamot dya. Dawa, bindisyonan ko, as torohan ko so āro a pōtot kan taywaras kāro a kapotōtan na. Ki iyanchiw āmang no asa poho kan dadwa pangōlo, * kan payparinen ko sanchi a rakoh a nasyon. ²¹ Ki tongpalen konchiw tōlag ko di Isaak a iyanak anchi ni Sara do somaronwaya tawen a akmas nyaya chimpo.” ²² Do nakatayoka no Dyos a naychirin di Abraham, komnaro dana dya.

²³ Do dāwri a araw, kinōgit ni Abraham si Ismael a pōtot na. Kinōgit na paw tabo mahahakay do bahay na kan siraw adīpen na saw a naiyanak do bahay na, as kan siraw ginātang na saw akmas inbaheyaw ni Āpo Dyos dya. ²⁴ Ki aran mismo na inawan, ki nagkōgit si Abraham do kapagtawen nas sasyam a poho kan sasyam. ²⁵ As si Ismael, ki nagtawen so asa poho kan tatdo do nakapagkōgit na. ²⁶ Do dāwri a araw, nakōgit sa Abraham kan Ismael a pōtot na a ²⁷ nakairamānan da tabo no adīpen naw a mahahakay a naiyanak do bahay na mana nagātang na.

18

No Kari a Kayanak ni Isaak

¹ Sinpangan na, do asa karaw, do kayegen danaw no araw, minirwa napaboya si ĀPO di Abraham. Myan a maydisna a magpariir si Abraham do pantawaw no pinatnek naw a tolda na do masngenaw do nagdindināmag saw a kayokayo a dyiran Mamre. ² Ki do dāwri, binangon naw oho naw, ki naboya naw tatdo saw a mahahakay a maytēnek do masngenaw dya. Dawa, nakalyalisto a nachisngen dyira, as nakapagrōkob na do tana.* ³ Binata nad asaw a kāna, “Imom āpo, an maganay dyinyo, tod kamo aba homabas dya, an dyi koynyo a rispitaren. ⁴ Mangay ako pa manghap so ranom a pangoyawyas nyos kokod nyo saya. Katayoka no nawri, maynahah kamo pa do sirokaya no kayowaya. ⁵ Magpaisagāna ako pa so pangmamabaw† nyo, tan myan pangyingyit nyo do kwanan nyowaya. Rakoh soyot ko a mangrispitar dyinyo.”

Ki tominbay sa a kon da, “Ngay, naon ah. Pagostwan namen awis mwaya.”

⁶ Ki nakalyalisto si Abraham a somindep do toldaw do yananaw ni Sara, as nakabata na sya a kāna, “Makalisto ka manghap so asa kakostal do kagaganayanaw a arina, as kamāsa mo sya, as kapamarin mos tināpay.” ⁷ Katayoka na nangibahey syaw, nayyayo a nangay do yanan daw no binyay na saw. Nakapamidi nas asa mataba a orbon a bāka, as nakaitoroh na sya do asaw a adīpen na. Inalistwan adīpen naw a pinarti, as nakarotong na sya. ⁸ Do nakaisagāna danaw no tabo, nanghap si Abraham so omnalsemaw a gātas‡ kan matami a gātas kan iyaw karyaw a inparotong na, as

§ 17:19 17:19 No chakey na batahen “Isaak,” ki “mamyeng”. * 17:20 17:20 Gen. 25:12-18 * 18:2 18:2 Komwan dadakay dan Jodyo a tod a maytēnek a mangnanaya mandanchan mangay akin bahayaw a omawis siras bisitaw do bahay na. Dadakay da pa a pangpadāyaw da, ki alistwan da bayaten bisitaw, as kapagrōkob da do tana. Heb. 13:2 † 18:5 18:5 Komwan inbahey na tan dyi sa masnekan bisita naw a mangay a koman, ta inplāno naw mamarin so akmay pasken. ‡ 18:8 18:8 No omnalsem a gātas, ki inbidang da a masdep a inomen a masostansya.

nakaiyangay na sya dyirad mahahakayaw do sirokaw no kayo. Iya mismo nagsirbi dyira do kakan daw.

⁹ Sinpangan na, inyahes da a kon da, “Dino yanan Sara a baket mo?”

Ki tominbay si Abraham a kāna, “Arid irahemayan tolda.”

¹⁰ Ki inbahey no asaw dyira a kāna, “Anchan marapit no naitoding a chimpo, maybidi akonchi dyimo. Do dāwri, ki maymanganak anchi si Sara so mahakay.”[§]

Ki myan si Sara do bitaw no aneb do dyichodan daw a mangadngedngey so nawri.

¹¹ Malkem kan baket dana saw maychabahayaw, kan nachipanda dana marodit si Sara. ¹² Dawa, namyeng irahem ni Sara do nakadngey naw so nawri, kan binata na do aktokto na a kāna, “Pī! Changori, hahawen ko pawri a maparin dyaken komwan a kapaggnas do bakbaketan ako naya kan asa pa malkem danayaw rārayay kwaya.”

¹³ Ki inyahes ni ĀPO di Abraham a kāna, “Āngo ta namyeng si Sara kan binata na a kāna, ‘Maymanganak ako pawri do koribetbet ako naya?’ ¹⁴ Aryoriw dya maparin ĀPO? No ibahey ko dyimo, ki oyod. Anchan mapahabas no naitoding a chimpo, maybidi akonchi dyimo, as kan do dawri, masigorādo a maymanganak anchi si Sara so mahakay.”

¹⁵ Ki maynamot do kāmo ni Sara, naglibak, as nakabata na sya a kāna, “Wā! Enggaw, mo Āpo. Namyeng akwabaw.”

Ki binata no bisita daw a kāna, “Taywaran dyi ka oyod a namyeng?”

No Kapachichāsi ni Abraham Maynamot do Sodoma

¹⁶ Sinpangan na, nagrobwat saw bisitaw a komaro, as tinalamad daw Sodoma. Nachirayay si Abraham dyira, tan yangay na sa patodahen do rarahanaw. ¹⁷ Ki do dāwri, binata ni ĀPO a kāna, “Itayo ko paro di Abraham plāno kwaya parinen? ¹⁸ Masigorādo a payparinen konchiw kapotōtan na a asa rakoh kan mayit a nasyon, as kan maynamot dya, bindisyonan ko sanchiw tabo a nasnasyon. ¹⁹ Pinidi ko si Abraham, tan iyanchiw mangnanawo dyirad pōtot na saw kan siraw kapotōtan na saw a manganohed dyaken kan maybibyay sa masingpet kan malinteg. Ta an komwan parinen da, tongpalen konchi a tabo inkari kwaw dya.”

²⁰ Sinpangan na, binata ni ĀPO di Abraham a kāna, “Romnapit dana dyaken pamagatos a maikontra dyirad tawotawo do Sodoma kan Gomorra a maynamot do palālo a karahet da. ²¹ Dawa, yaken danaw mismo a mangay a manyideb sya an oyod karahet daya sigon do tabo pamagatosaya a romnapit dyaken tan mapatakan ko an oyod mana engga.”*

²² Do dāwri, komnaro saw dadwaw a mahahakay a nangay do Sodoma. Ki nabidin si Abraham a maytēnek pa do salapenaw ni ĀPO.† ²³ Naypasngen si Abraham di ĀPO, as nakaiyahes na sya a kāna, “Oyodori a payrapahen mo saw malinteg kan siraw marahet a dimanen? ²⁴ Kaspangarigan, an myan dadima poho a malinteg do dawri, rārayawen mo pawriw intirwaw a syodad da? Chāsi mo pakono tawotawo daw, tan mabyay pa saw dadimaya poho. ²⁵ Masigorādo ko a irāman mo saba dimanen malinteg saw a tawo dyirad marahetaw. Ta an dyi mo a parinen komwan, sigorādo a mairāman sa madōsaw abwaw so gatos, ta malinteg kapangokom no Hwis do intirwaya a tana.”

²⁶ Ki tinbay ni ĀPO a kāna, “Sigi, an myan dadima poho a malinteg a maboaya ko do Sodoma, patohoden ko pabaw karārayaw ko so intiro a syodad a maynamot dyira.”

²⁷ Ki tinbay pa ni Abraham a kāna, “Pakawanen mo yaken, mo ĀPO, do katored kwaya machisarita dyimo. Ta yaken, ki asa lang a tawo a yapo do ahbek, kan

§ 18:10 18:10 Gen. 21:2; Roma 9:9 * 18:21 18:21 Nawri abaw chakey na batahen a dyi na chapatak ni Āpo Dyos tābo, an dya ipaboaya na di Abraham a malinteg kapangokom na. † 18:22 18:22 Mana “nabidin pa si ĀPO a maytēnek do salapenaw ni Abraham”.

abaw kalintegan kwa maychirin. ²⁸ Ki an kaspangarigan, an myan apat a poho kan dadima tawo, as sira lang malinteg, rārayawen moriw intīrwaw a syodad maynamot ta kōrang so dadima?”

Ki binata ni ĀPO a kāna, “Rārayawen kwabaw syodadaw an myan maboja ko daw a apat a poho kan dadima tawo a malinteg.”

²⁹ Minirwa dana inyahes ni Abraham a kāna, “Ki an myan apat a poho lang malinteg, dimanen mori, mo ĀPO?”

Ki tominbay si ĀPO a kāna, “Parinen kwaba an myan apat a poho a malinteg a tawo.”

³⁰ Ki binata danan Abraham a kāna, “Āpo, makasoli kaba ah, ta manahes ako pa dyimo. Āngwan tatdwa poho lang malinteg?”

Tinbay ni ĀPO a kāna, “On, rārayawen kwaba maynamot dyira.”

³¹ Ki nakatongtong ni Abraham a nangyahahes a kāna, “Pakawanen mo yaken, mo Āpo, do katored kwaya. Āngwan dadwa poho saw maboja mo a malinteg, dimanen mori, mo Āpo?”

“Na, rārayawen kwaba an myan maboja ko a dadwa poho a malinteg a tawo,” inibay ni ĀPO.

³² Binata ni Abraham a kāna, “On, mo Āpo, makasoli kaba, ta nya danaw manawdyi a yahes ko. Nan asa poho sa lang malinteg, dimanen mori?”

Ki tinbay ni ĀPO a kāna, “Alit na, aran myan asa poho lang a malinteg a tawo, ki rārayawen kwaba.” ³³ Katayokaw ni ĀPO a nangichirin syaw di Abraham, nayam dana, as kan si Abraham, ki somnabat danad tolda naw.

19

No Kāro no Gatos no Sodoma

¹ Nasaryan dana sa do nakapakarapit daw no dadwa saw a anghil do syodadaw a Sodoma.* Myan si Lot a maydisna do rowanganaw no syodad do kawara daw no dadwaw. Do kaboya naw sira, nanyeng a naytēnek a minbayat sira, kan nagrōkob do tana do salapen daw. ² Binata na dyira a kāna, “Inyom āpo ko, mangay kamo pa do bahay, kan maparin nyo a lablaban kokod nyo saya, kan misan kamo na daw, ta nakasagāna ako a mapadagos dyinyo. Anchan delak, masapa kamo nanchi a mayokay, as katongtong nyo do kwanan nyo.”

Ki tominbay sa dya a kon da, “Nolay mo na yamen, ta tod kami a misan do plasa.”

³ Ki komnaro aba si Lot, an dyi na sa nahap. Dawa, minionot sa dya a nangay do bahay na. Do nakapakarapit daranaw, binilin naw adīpen na saw a bebelan daw manotong so tināpay a abos yapo† kan mangisagāna sa so maīmas a pangmalem da. Do nakapakahoto daranaw, komninan sa.

⁴ Ki sakbay a makaychey sa, dinibon dan tabo mahahakay saw a babbaro kan mangalkem a yapo do intīro a Sodoma iyaw bahayaw ni Lot. ⁵ Nginēngayan dan tawotawo saw si Lot, as inbahey da dya a kon da, “Dino yanan dan mahahakayaw a misan do bahay mwaya sichahep? Pahboten mo sa, ta chakey dan mahahakay saya dya a oknoden sa a pangmamabaw.”

⁶ Ki minohtot si Lot, as nakapaneb nas pantawaw. ⁷ Nachikakaāsi dyira a binata na a kāna, “Kakakteh, adngeyen nyo pa yaken. Parinen nyo abaw marahetaya panggep nyo. ⁸ Myan saw dadwa babbalāsang ko, as ari pa sad nachoknod do aran sino a mahakay. An chakey nyo, pahtoten ko sa, kan parinen nyo chakey nyo dyira. Basta

* **19:1** 19:1 No kabawa no yanan Abraham do Sodoma, ki nagistayan 60 a kakilometro. No gagāngay, an takeyen tawo, ki dadwa a karaw. † **19:3** 19:3 Iyaw nya tināpay a abos yapo mana libadora, ki gagāngay a nawriw kanen dad karaw.

dyi nyo sa paypariparinan so marahet bisīta ko saya. Basta aywanan ko sa, ta rinawat ko na sa do bahay kwaya.”

⁹ Ki binata da dya a kon da, “Pī! Komaro kad ayaman namenaya! Gan-ganaet ka, as sichangori, maychapteng kāno a mayparin a hwis namen dya ah? Oy! Magannad ka, ta āngonchan maraherahet parinen namen dyimo kan siraw bisīta mo saya!” Do dāwri, pinadoydoydoy da si Lot, as nakapaypasngen da do pantawaw no bahayaw tan rakraken da. ¹⁰ Ki iniwangan dan dadwaw a mahahakay a bisīta na iyaw anebaw, as nakagoyod da si Lot a pinasdep, as nakapaneb das pantawaw. ¹¹ Do nakapasdep daw sya, pinagkorārat da saw mahahakayaw a myan do gagan, tan dyi da machichwasan pantawaw.

No Kakaro ni Lot do Sodoma

¹² Sinpangan na, binata dan dadwaw a anghil di Lot a kon da, “Imom Lot, ari pa sawriw kadwan a kabagyan mo do dya syodad a akmas pōtot mo sa a mahahakay kan mababakes, manōgang mo a mahakay, mana kadwan a kabagyan mo? An myan, ikaro mo sa dya, ¹³ ta īto danaw karārayaw namen so nyaya syodad. On, ta nadngey ni ĀPO pamagatos a maikontra dyirad tawotawo saya dya a maynamot do oltimwaya karahet da. Dawa, tinoboy na yamen, tan rārayawen namen nyaya logar.”

¹⁴ Sinpangan na, nangay si Lot dyirad mahahakay saw a manmanogangen nanchi, as nakabata na sya a kāna, “Barok, makabel kamo a komaro dya, ta īto danaw karārayaw ni ĀPO so nyaya syodad!” Ki binata da a siswabak na lang. Dawa, inanohdan daba.

¹⁵ Do kakalo naranaw a domadan araw, inbilin dan anghilaw di Lot a kon da, “Makabel ka ah! Hapen mos baket mo kan siraw dadwa saya a babbalāsang mo, as mayyayo kamo na do dya syodad, tan dyi kamo a mairāman do kapangdōsa no Dyos.” ¹⁶ Ki naybabalay pa si Lot. Ki maynamot do kāsī ni ĀPO di Lot, kinamet dan anghilaw tanorwaw ni Lot, tanorwaw ni baket na kan tanoro saw no dadwaw a babbalāsang na, as nakaihbot da sira do dawri a syodad. ¹⁷ Do nakapatodah daw sira do gaganaw no syodadaw, asa dyirad anghilaw naychirin a kāna, “Mayyayo kamo na! Mididit kamo aba, kan magsardeng kamo aba do dya payahosongan. Basbāli a magtaros kamo do katokotokonanaya tan dyi kamo a madiman!”

¹⁸ Ki tominbay si Lot dyira a kāna, “Mo āpo ko, chāsi mo pa yamen, ta ipaparin nyo aba dyamen komwan! ¹⁹ Rakoh kāsī mo dyamen do kaisalākan mwayas byay namen. Ki taywarayas kabawaw katokotokonanaya. Sigorādo a madas na yamen didigraya, kan madiman kami sakbay a makarapit kami daw. ²⁰ Chiban mo paw nwanaw dēkeyaya a idi a masngen a kamāngen namen. On, dēkey abawri? Chāsi mo yamen, ta palobōsan mo yamen a komāmang daw tan maisalākan kami?”

²¹ Ki tominbay no anghilaw a kāna, “Sigi, may kamo daw, as kan rārayawen kwabaw nawri a idi. ²² Ki makalisto kamo a mayyayo, ta maparin kwaba isiknan, an dyi kamo pa makarapit daw.” (Maynamot ta binatan ni Lot a dēkey a idi, dawa, napangaranan so Soar.)

No Karārayaw no Sodoma kan Gomorra

²³ Domada danaw araw do nakapakarapitaw ni Lot do Soar. ²⁴ Do dāwri, naychihat a pinachimoy ni ĀPO so somgesged a asopri a yapo do hanyit do syodad saw a Sodoma kan Gomorra.‡ ²⁵ Sinosohan naw dadwaw a syodad kan intīrwaw a payahosongan, as nasosohan tabo a omyan daw, kan tabo a tomnobo do dawri a tana. Araba polos nabidin daw! ²⁶ Ki do dāwri, naybabalay iyaw baketaw ni Lot do rarahan, as minidit kan chiniban naw somgesgedaw a syodad a kinarwan da. Do dāwri, nayparin a asin, kan tominnek a akmay parey.§

‡ 19:24 19:24 2 Ped. 2:6; Jod. 7 § 19:26 19:26 Lk. 17:31-32

²⁷ Do kamabekas naw, minhep a naybangon si Abraham, as nakalyalisto a nangay do naytēnekanaw do salapenaw ni ĀPO do nakapaysyay daw.* ²⁸ Linawngan naw Sodoma kan Gomorra kan do intīro a yanan do payahosonganaw, ki naboya naw matokpohaw a ahob a akmay ahob no nasosohan a kabyawan. ²⁹ Ki do karārayawaw no Dyos so idiidi saya do dawri a payahosongan a yanan ni Lot, ninakenakem nas Abraham. Dawa, insalākan na si Lot, as inkaro na do dawri a syodad.

Si Lot kan Siraw Babbalāsang Naw

³⁰ Mamo si Lot a omyan do Soar. Dawa, somnonget sa do katokotokononaw kan siraw dadwaw a babbalāsang na. Do dawri, minyan sa do asa aschip. ³¹ Sinpangan na, do asa karaw, binata no matonetonengaw a pōtot na a mabakes do adyen naw a mabakes a kāna, “Malkem danayas āmang, ki abayaw mahakay do intīrwaya a tana a omdibon dya a pachikabahayan ta tan myan anak ta. ³² Boken tas āmang, as kaoknod ta sya, tan myan anchiw anak ta dya a katongtong no kapotōtan ni āmang.” ³³ As dawa, do dāwri a ahēp, binok das āmang da, as kinaoknod no matonetonengaw a mabakes. Maynamot ta taywaraw nakabok ni āmang da, chinapatak nabaw pinarin na.

³⁴ Do somaronwaw a araw, binata no matonetonengaw do adyen naw a kāna, “Nachoknod akwaw kahep di āmang. Boken ta pa sichahep, kan imonchiw machoknod dya. Tan komwan, myan anchiw anak ta dya a katongtong no kapotōtan ni āmang..” ³⁵ Dawa, binok das āmang da do dāwri a ahēp, as nachoknod dya iyaw balāsang naw a adyen matonetonengaw a mabakes. Alit na, chinapatak naba a iyaw balāsang naw kinaoknod naw. ³⁶ Maynamot do dya naporin, nabōgi saw dadwaw a pōtot ni Lot, ki yapo do mismo a āmang da. ³⁷ Naymanganak matonetonengaw so mahakay, as pinangaranan nas Moab.† Iyaw nakayapwan Moabita saw a tawotawo a aran mandas changori. ³⁸ Naymanganak paw adyen naw so mahakay, as pinangaranan nas Benammi.‡ Iyaw nakayakayapwan Ammonita saw a tawotawo a aran mandas changori.

20

Sa Abraham kan Abimelek

¹ Sinpangan na, komnaro sa Abraham do yanan Mamre, kan lomnongo sad tana Negeb do abagātanen Kanaan. Minyan sa so dēkey a chimpo do naypayawan Kades kan Sor. Somarono, nangay sa do idi a Gerar. ² Do kayan daw do Gerar, no inbahebahey ni Abraham a maynamot di Sara a baket na, ki maykakteh sa. Dawa, inpatawag ni Āri Abimelek a āri do Gerar si Sara. ³ Ki do dāwri a mahep, napaboyaw no Dyos di Abimelek do asa tayēnep a kāna, “Masigorādo a madiman ka maynamot ta inhap mo nya mabakes a myan danas kabahay.”

⁴ Ki do dāwri, ari na pad kinaoknod ni Abimelek si Sara. Dawa, binata na di Āpo a kāna, “Imom Āpo, chapatak mwa abo marahet a pinarin ko dya. Dimanen mori yaken kan siraw tawotawo kwaya a aran abo gatos ko dya? ⁵ Nayengayaw inbahey da, da Abraham kan Sara dyaken a maykakteh sa ta dawa. Aba polos marahet a iniktokto ko, kan madalos kaparin ko do kahap kwaw sya.”

⁶ Ki tinbay no Dyos do tayēnep a kāna, “On, chapatak kwa abaw marahet a iniktokto mo a parinen mo. Dawa, inpalōbos kwaba a sinalid mo nya mabakes, tan dyi ka maygatos dyaken. ⁷ Sichangori, pabidyen mo naw nya mabakes do kabahay naw. Ta

* **19:27** 19:27 Gen. 18:22 † **19:37** 19:37 No ōni no “Moab” do chirin Hebreo, ki nagistayan parihās kan “yapo do āmang ko”. ‡ **19:38** 19:38 No chakey na batahen “Benammi” do chirin Hebreo, ki “anak no kabagyan ko”. Iyaw ōni na, ki akmay “Ammonita” do chirin Hebreo.

iyaw nawri a mahakay, ki asa propīta ko, as paydasal nanchimo tan dyi ka madiman. Ki an dyi mwa pabidyen, syrto a madiman ka kan siraw tabo tawotawo mwaya.”

⁸ Do kamabekasanaw, minhep a naybangon a napatawag si Abimelek so tabo opisyalis na saw, as nakaibahey nas tabo napariparinaw do tayēnep na. Ki do nakadngey daw sya, taywaraw nakamo da. ⁹ Katayoka na, pinatawag ni Āri Abimelek si Abraham, kan binata na dya a kāna, “Inanghen mo yamen? Āngo gatos ko dyimo, tan nangyangay kas pangbakebakel mo dyaken kan do pagāryan kwaya? Pinarin mwaya dyaken, ki rombeng a dya parinen do kapayngay a tawo.” ¹⁰ Inyahes na pa, “Samna! Āngo ta pinarin mo nyaya?”

¹¹ Ki tominbay si Abraham a kāna, “On, ata, no myan do aktokto ko, ki abaw mamō do Dyos do logar nyowaya. Dawa, namo ako, kan binata ko do inawan ko a kon ko, ‘Āngonchan dimanen da yaken, as kahap das baket kwaya?’ ¹² No ibahey kwaya dyimo, mo āpo āri, ki oyod. Oyod a maykakteh kami do āmang, ki engga do ānang. Ki aran komwan, naychabahay kami. ¹³ Do nakatoboyaw no Dyos dyaken a karwan ko kapamilyaan ni āmang ko a mangay do matarek a tana, inbahey kod baket ko a kon ko, ‘An oyod a chāsi mo yaken, do tabo a ngayan ta, ki ibahey mwa maykakteh ta.’”

¹⁴ Sinpangan na, pinaybidi ni Abimelek si Sara di Abraham, as kan tinorohan na pas karniro, bāka, kan kadwan dyirad adīpen na saw a mahakay kan mabakes. ¹⁵ Do dāwri, binata ni Abimelek di Abraham a kāna, “Chiban mo tabo tana kwaya. Mamidi kas chakey mwa yanan, kan omyan kamo daw.” ¹⁶ Binata na pa di Sara a kāna, “Tinorohan ko kakteh mwaw so asa rībo a kapidāso a kwarta.* Nyaw pakaboyan dan tabo rārayay nyo saw a abaw naporin dyimo a madi, as kan paysonongan danan aran āngo a kasnek a rinawat mo.”

¹⁷⁻¹⁸ Maynamot do naporinaya di Sara a baket ni Abraham, inpalōbos aba ni ĀPO a myan matorohan so anak do pagāryan ni Abimelek. Sinpangan na, naydasal si Abraham do Dyos, as pinapya no Dyos si Abimelek kan si baket na kontodo mababakes saw a adīpen na tan mirwa dana sa a maymanganak.

21

No Kayanak ni Isaak

¹ Ki do dāwri, do nakahabasaw no inkeddeng na chimpō, binindisyonan ni ĀPO si Sara, kan tinongpal na akmas inkari naw. ² As dawa, nabōgi si Sara, kan naymanganak so asa mahakay a aran baket dana kan malkem dana si Abraham. On, naiyanak sigon do chimpwaw a inbahey no Dyos.* ³ Pinangaranan ni Abraham so Isaak adekeyaw a pōtot na di Sara, ⁴ as kinogit ni Abraham si Isaak a pōtot na do chawawaho naw a araw a akmas bilinaw no Dyos. ⁵ Do nakaiyanakaw ni Isaak, nagtawen dana si Abraham so asa gasot. ⁶ Binata ni Sara a kāna, “Tinorohan yaken no Dyos so pakayapwan kwa masoyot kan mamyeng,† kan aran sinonchi a tawo a makadngey, mamyeng sanchi a maynamot do soyot da dyaken.” ⁷ Binata na pa a kāna, “Ay samna! Sigorādo a abaw manghahaw kan mangibahey di Abraham a mapasoso akos adekey do nakapaymanganak kwaya bakbaketan dana. Ara, ta cha dya inyanak ko nya pōtot na mahakay a aran malkem dana.”

⁸ Nayparakoh adekeyaw, as naposin. Do dāwri a araw a nakaposin na, namarin si Abraham so rakoh a pasken.

No Kapayyayo Da Agar kan Ismael

* **20:16** 20:16 Asa rībo a kapidāso a kwarta do dāwri, ki nagistayan 11.5 kakilo. No balor no asa adīpen do dāwri a chimpō, ki tatdo a poho lang a kapidāso a kwarta. Eks. 21:32 * **21:2** 21:2 Gen. 17:21; 18:10 † **21:6** 21:6 No chakey na batahen “Isaak” do chirin Hebreo, ki “mamyeng”. Gen. 17:17-19

⁹ Do asa karaw, naboya ni Sara si Ismael a anak ni Agar a taga Egipto, ki myan na roroden a pachigtalan si Isaak a anak na. ¹⁰ Dawa, binata ni Sara di Abraham a kāna, “Payyayohen mo may-ānang saya a adīpen, ta maparin aba machipagtāwid anak naya do anak taya a si Isaak.”[‡] ¹¹ Taywaraw nakariribok ni Abraham do inbaheyayan Sara maynamot ta pōtot na pa si Ismael.

¹² Ki inbahey no Dyos di Abraham a kāna, “Chabakel mwabaw may-ānang saya a sa Ismael kan Agar a adīpen mo. Parinen mo aran āngo a ibahey ni Sara, ta si Isaak pakayapwan kapotōtan mo saw a inkari ko. ¹³ As maynamot ta pōtot mo pas Ismael a anak ni Agar a adīpen, parohen konchiw kapotōtan na, as mayparin sanchi a asa nasyon.”

¹⁴ Do kamabekasanaw, minhep a naybangon si Abraham, ta pinarobwatan na sa Agar kan Ismael. [§] Tinorohan na si Agar so kanen da kan asa sopot a lālat a napno so ranom, as nakaipakachin na sya di Agar. Sinpangan na, pinayam narana sa. Komnaro sa Agar, as nangay sa minidibidi do let-angaw do Beerseba. ¹⁵ Do nakatawosaw no bahon daw a ranom, tinokos naw anak naw do sirokaw no mabodis a kayo, ¹⁶ as naypabawa so asa gasot ngata kamitros, as nakapaydisna na. Binata nad aktokto na a kāna, “Maitored kwaba chiban anak kwaya a madiman.” Ki do kayan naw a maydisna, tomnanyis si Agar. Aran si Ismael, ki tomnanyis.

¹⁷ Ki nadngey no Dyos katanyis no anak naw. Dawa, yapo do hanyit naychirin iyaw anghil no Dyos* di Agar a kāna, “Āngo chabakel mom Agar? Mamo kaba, ta nadngey no Dyos katanyisayan anak mwaya. ¹⁸ Maytēnek ka, ta mangay mwa kadayen kan ahwahoken anak mwaya. Payparinen konchi a rakoh a nasyon kapotōtan na.”

¹⁹ Do dāwri, inpaboya dya no Dyos asaw a akbod. Dawa, yangay ni Agar a inporanom lālataw, as nakapaynom nas anak naw. ²⁰ Binindisyonan no Dyos anak naw do kayan naw a mayparakoh. Minyan do let-ang a Paran, kan nayparin a maganay a mangosar so bai a panganop. ²¹ Do kayan naw do let-ang a Paran, inpakabahay dya ni ānang na iyaw asaw a taga Egipto.

No Kapagtōlag Da Abraham kan Abimelek

²² Do dāwri a chimpo, nangay di Abraham sa Āri Abimelek kan si Pikol a iyaw komander dan bōyot na saw. Nakabata na sya a kāna, “Myan Dyos dyimo do tabo parinen mo. ²³ Dawa, akdawen ko dyimo a isapata mo do salapen Dyos a dyi mo yaken a loklōkwēn kan siraw pōtot ko mana siraw kapotōtan ko. Parinen mo pakono dyaken kan siraw tawotawo ko saya a omyan do tana kwaya a nachiyanan mo a akmas nakāsi ko dyimo.”

²⁴ “On, isapata ko,” tinbay ni Abraham.

²⁵ Sinpangan na, nagriklamo si Abraham di Abimelek maynamot do bobon naw a ināgaw dan adīpenaw ni Abimelek. ²⁶ Ki tinbay ni Abimelek a kāna, “Chapatak kwaba an sino namarin syay. Āngo ta dyi mwa inbahebahey dyaken? Changori paya natonngan ko nya.” ²⁷ Do dāwri, tinorohan ni Abraham si Abimelek so kadwan a karniro kan bāka na, as nakapagtōlag da. ²⁸ Sinpangan na, napatawa si Abraham so papito a mabinayi a orbon do karniro na saw.

²⁹ Ki inyahes ni Abimelek a kāna, “Anghen mo saw pinatawa mwaya a papito a orbon a karniro a mabinayi?”

³⁰ Ki binata ni Abraham a kāna, “Rawaten mo saw papito saya orbon a karniro a mabinayi, as do karawat mwaya sya, paneknekan mwa yaken naychadi so nyaya bobon.”

[‡] **21:10** 21:10 Gal. 4:30 **§** **21:14** 21:14 Adekey paba si Ismael do dāwri, ta baro dana. Gen. 16:15-16; 17:25; 21:5 * **21:17** 21:17 Iyaw anghil no Dyos, ki asaba a naparswa, an dya Dyos a mismo. Gen. 16:7

³¹ Dawa, napangaranan nawri a tana so Beerseba,[†] ta dawriw nagtolāgan da Abraham kan Abimelek.

³² Katayokan nakapagtōlag daw do Beerseba, naybidi dana si Abimelek kan si Pikol a komander dan bōyot na saw do tana dan Pilisteo. ³³ Naymoha si Abraham so tamaris[‡] a kayo do Beerseba, as dawriw nagdaydayāwan na si ĀPO a Abos Pandan a Dyos. ³⁴ Nahay a minyan si Abraham do Pilisteo a tana.

22

No Kasōot no Dyos si Abraham

¹ Napahabas nawri, sinōot no Dyos si Abraham. Tinawagan na a kāna, “Abraham!” Ki tominbay si Abraham a kāna, “Ari ako dya, mo Āpo.”

² Binata no Dyos a kāna, “Apen mo iyaw moybohaya pōtot mwa si Isaak a chadaw mo, as kangay mo do tana a Moryas. Idāton* mo dyaken si Isaak do asaya a tokon a ipaboya konchi dyimo.”

³ Nanganohed si Abraham. Dawa, minhep a naybangon do kamabekasanaw. Nangasdasda so kayo a pangorno nas dāton naw, as inkarga na do asno naw a pinasangaan na. Inhap nas Isaak kan siraw dadwaw a adīpen na, as nakaisiknan da so kominwan do inbaheyaw no Dyos dya. ⁴ Do chatatdo naw a araw, binangon ni Abraham oho naw, ki naboya naw kabawa no nawri a yanan. ⁵ Binata na dyirad adīpen na saw a kāna, “Myan kamo na dya kontodo asnwaya, ta may kami kan pōtot kwaya dwadaw a magdaydāyaw do Dyos, as maybidi kaminchi dyinyo.”[†]

⁶ Do dāwri, inhap ni Abraham sindasda naw a kayo a pangorno nas dāton naw, as inpaisabhay nad Isaak a pōtot na. Somarono, inhap naw bahayang naw, as nanghap so inmaya a pamyay na, as nakayam da. ⁷ Do kayan daw a mayam, naychirin si Isaak di āmang na a kāna, “Mo āmang.”

“Āngo yahes mom barok?” binata ni Abraham.

“Āngom āmang, ta myan inmaya kan kayo, ki abayaw idāton ta a orbon a karniro?” inyahes ni Isaak.

⁸ Initbay ni Abraham a kāna, “Iyaw Dyos makatoneng anchi a manoroh dyaten so orbon a karniro a idāton ta.” Katayoka na nangibahey syay, tinongtong daw nayam.

⁹ Do nakapakarapit daw do yananaw no inbaheyaw no Dyos dya, namarin si Abraham so pangidātonan, as nakapaychichep nas sindasda naw a kayo do hapotaw no pangidātonan na. Sinpangan na, binahod[‡] nas Isaak, as nakapakabat na sya do kayowaw. ¹⁰ Do dāwri, inhap naw bahayangaw, tan dimanen naranaw pōtot naw. ¹¹ Ki nanyeng a naychirin iyaw anghil ni ĀPOŠ a yapo do hanyit a kāna, “Abraham, Abraham!”

Ki tinbay ni Abraham a kāna, “Ari ako dya, mo Āpo.”

¹² Inchirin no anghilaw a kāna, “Dimanen mwabaw pōtot mwaya. Paynyinan mwaba. Masigorādo a chapatak ko na a oyod a manganohed ka kan magdāyaw ka do Dyos maynamot ta aran iyaw moybohaya a pōtot mo, ki chinaskeh mwaba itoroh dyaken.”*

¹³ Sinpangan na, binangon ni Abraham oho naw, ki naboya na myan malloko a karniro a nachisadyit onlong na saw do kayowaw a mabodis. Yangay na inhap, as pinarti na a indāton do Dyos a tādī no pōtot naw. ¹⁴ Pinangaranan Abraham nawri

[†] **21:31** 21:31 No chakey na batahen “Beerseba” do chirin Hebreo, ki “Bobon a Nagkaryan” mana “Bobon no Papito”. Gen. 26:33 [‡] **21:33** 21:33 Manaro byay no nya kīta a kayo, kan matwa pa. * **22:2** 22:2 No klāsi a dāton, ki matemtem iyaw maidātonaw. Gen. 8:20 [†] **22:5** 22:5 Heb. 11:17-19; Sant. 2:21 [‡] **22:9** 22:9 No chakey na batahen “bahod” do Hebreo, ki bahoden kakamay kan kokod a akmas kapamahod so binyay a pangidāton. **Š** **22:11** 22:11 Iyaw anghil ni ĀPO, ki Dyos a mismo. Gen. 16:7 * **22:12** 22:12 Jn. 3:16; Roma 8:32

a yanan so “Si ĀPO Manoroh.”† Aran sichangori, ki batabatahen da pan tawotawo a, “Do tokon ni ĀPO, ki maitoroh anchi.”

¹⁵ Do dāwri, minirwa a naychirin iyaw yapwaw do hanyit a anghil ni ĀPO di Abraham a kāna, ¹⁶ “Abraham, yaken si ĀPO a maychirin dyimo, kan yaken magsapata dyimo do mismo a ngaran ko a maynamot do pinarin mwaya, as kan abaw wedwed mo a mangitoroh so pōtot mwaya moyboh, ¹⁷ taywara bindisyonan koymo. On, paypārohen ko saw kapotōtan mo a akmas kāron bitohen do tohos mana akmas kāron anay do payis no kanayan. Abāken danchi no kapotōtan mo nasnasyon saya a kabōsor da. ¹⁸ As maynamot do kapotōtan mo, mabindisyonan sanchiw tabo tawotawo do tanaya maynamot do kapagtongpal mwaya so bilin ko.”‡

¹⁹ Sinpangan na, naybidi sa Abraham kan Isaak do yanan daw no adīpen na saw. Nakapaybidi darana do Beerseba, kan dawriw niyanan Abraham.

Siraw Kapotōtan ni Nahor

²⁰ Napahabas nyaya, nadāmag ni Abraham a myan saw anak ni Milka a baket ni kakteh na Nahor. ²¹ Siraw mahahakay a anak na, ki si Os, iyaw matoneng, si Bos a adyen na, kan si Kemwel a āmang ni Aram. ²² Myan pa saw anak ni Milka a mahahakay a sa Kesed, Haso, Pildas, Jidlap, kan Betoel. ²³ Si Betoel, ki āmang ni Rebekka. Siraw nyaw wawaho a anak ni Milka di Nahor a kakteh ni Abraham. ²⁴ Si Reoma a minabakes ni Nahor, ki myan pa saw anak na mahahakay a sa Teba, Gaham, Taas, kan Maakah.

23

No Kadiman ni Sara

¹ Nabyay si Sara so 127 katawen. ² Sinpangan na, nadiman si Sara do Kiryat-arba (a matawagan pa so Hebron) do tana a Kanaan. Nangay si Abraham do yanan bangkay naw, kan dinongdong-awan na a maynamot do kadiman na.

³ Sinpangan na, kinarwan Abraham bangkayaw ni Sara, as nakangay na nachisarīta dyirad Heteo saw a tawo. Binata na dyira a kāna, ⁴ “Gan-ganaet ako pa dyinyo do dya tana, ki machiyan ako na dya do tana nyo sichangori. Ki chāsi nyo yaken, ta lākwan nyo pa yaken so tana a pangitabōnan ko si baket ko.”

⁵ Tominbay saw Heteo saw di Abraham a kon da, ⁶ “On, mo sir, ta ibidang namen imo a asa mabileg a prinsipī a myan dyamen. Dawa, itābon mo do kagaganayanaw a pidyen mo iyaw bangkayaw ni baket mo. Aran sino dya, ki masoyot kami a manoroh so chakey mo.”

⁷ Nagrōkob a nagyāman si Abraham do salapen dan Heteo saw a omidi daw, ⁸ as nakabata na sya dyira a kāna, “An oyod a chakey nyo a itābon ko dyaw baket kwaya, yangay nyo pa a iyahes di Epron a Heteo a pōtot ni Sohar. ⁹ Aryaw aschip na myan do Makpela, iyaw pandanaw no bengkag na. Akdawen nyo pa dya a ilāko na dyaken do gagāngayaw a prisyo no tana, ta bayādan ko, as bayādan ko dya do salapen nyo tan mabokōdan ko a pangitabōnan.”

¹⁰ Ki myan do dāwri si Epron a mismo a maydisna do naychichipehan daw no kapayngay naw a Heteo do rowanganaw no syodad. Initbay na di Abraham do salapen dan tabo tawotawo. ¹¹ Binata na, “Mo sir, itoroh ko dyimo iyaw bengkagaw kan iyaw aschipaw a myan daw. Itoroh ko dyimo nya do salapen dan kaidyan kwaya tan itābon mo daw baket mwaw.”

¹² Do dāwri, minirwa si Abraham a nagrōkob do salapen daw no tawotawo saw a omidi daw, ¹³ as naychirin di Epron do salapen daw a tabo daw tan aran sira, ki madngey daw nawri a inbahey na. Binata na a kāna, “Adngeyen nyo pa yaken.

† 22:14 22:14 Do chirin Hebreo, ki “Jehoba-jireh”. ‡ 22:18 22:18 Gen. 12:2-3; 26:4; Sant. 2:21-24

Bayādan ko tana mwaw, kan rawaten mo pakono nyaya bāyad, tan maparin ko a itābon daw kabahay kwaw.”

¹⁴ Tominbay si Epron di Abraham a kāna, ¹⁵ “Aran imom sir, adngeyen mo pa yaken. Iyaw nawri a tana, ki magbalor so apat a gasot a pirak.* Dēkey lang dyaten nawri. Dawa, itābon mo na daw baket mwaw.” ¹⁶ Do dāwri, nakey si Abraham. Dawa, kinilo naw apataw a gasot a pirak a iyaw inakdawaw ni Epron do salapen dan Heteo saw a sigon do gagāngay a rokod da a os-osaren dan magnignigosityowaw do dāwri a chimpo.

¹⁷ Komwan nakahap ni Abraham so bengkagaw ni Epron do Makpela do dayāen logar a Mamre kontodo iyaw aschipaw kan tabo saw kayokayo saw a myan do irahem na. ¹⁸ Tabo Heteo saw a nangay do dawri a nakapaychichipeh da do rowanganaw no syodad, ki napatakan darana a dyira ni Abraham nawri a tana. ¹⁹ Katayoka no nawri, intābon Abraham si Sara a baket na do dawri a aschip do bengkag do Makpela a masngen do tana a Mamre a pinangaranan das Hebron do tana a Kanaan. ²⁰ Komwan nakadyira ni Abraham so bengkagaw a myan so aschip a ginātang na dyirad Heteo saw a nayparin a pangitabōnan.

24

No Kabahayen ni Isaak

¹ Binindisyonan ni ĀPO si Abraham do tābo kayayan na a mandad kaoltimo danan kalakay na. ² Do asa karaw do dāwri, binata ni Abraham do katotorayanaw a adīpen na a iyaw mangaywanaw so tabo a dyira na a kāna, “Igpēt mo payawanayan padang ko, as magsapata ka.* ³ On, pagsapataen koymo do salapen ĀPO a Dyos no hanyit kan tanaya a mamidi kabas kabahayen pōtot kwaya dyirad mababakes sayad Kanaanaya a yanan ko sichangori. ⁴ Basbāli a mangay ka do tanaw a nakayanakan ko do kakabagyan ko saw, ta dawrinchiw panghapan mos baket ni Isaak a pōtot ko.”

⁵ Tominbay adīpen naw dya a kāna, “Ki an maskeh mabakesaw a monot dyaken do dyaya tana, hapen koris Isaak do tanaw a nakayanakan mo ah?”

⁶ Tominbay si Abraham a kāna, “Namna! Komwan aba. Hapen mwabaw pōtot kwaya dwādaw! ⁷ Si ĀPO a Dyos no hanyit, ki inhap na yaken yapo do kapamilyaan ni āmang ko kan tana a nakayanakan ko, as kan insapata na dyaken a kāna, ‘Itoroh ko nyaya tana dyirad kapotōtan mo.’ Toboyen nanchiw anghil na a manmanma kan imo a mangisagāna so hapen mwaw a kabahay ni Isaak. ⁸ Amnan maskeh a monot mabakesaw dyimo, maponas dananchiw sapata mwaya dyaken. Basta dyi mo a yangay pōtot kwaya daw.” ⁹ Katayoka na naychirin, inigpet no adīpenaw payawanaw no padang ni Abraham a āmo na, as nakapagsapata na a tongpalen naw bilinaw ni Abraham.

¹⁰ Sinpangan na, nagrobwat adīpenaw ni Abraham. Nakahap nas asa pohwaw a kamilyo no āmo na, kan kinargaan nas āro a kīta a mabalor a rigālo a inpahap no āmo naw. Katayoka na, nangay danad idyaw a yanan ni Nahor do Mesopotamya a tana. ¹¹ Do nakapakarapit naw, pinaydogod na saw kamilyo naw do gaganaw no nawri a idi do masngenaw do akbodaw. Do dāwri, makoyab dana, ki nawriw ōras dan mababakes a mangay a mamoranom.

¹² Sinpangan na, naydasal adīpenaw a kāna, “Mo ĀPO a Dyos a daydayāwen ni Abraham a āmo ko, sidongan mo pa yaken a maballigi sichangori, kan ipaboya mo paw dya mabdibdis a kadaw mo di Abraham a āmo ko. ¹³ Ari ako na dya a maytēnek do masngen do akbodaya a pamoranoman dan babbalāsang saya do dya

* **23:15** 23:15 Apat a gasot a kwarta, ki nagistayan apat kan godwa kakilo karahmet na. * **24:2** 24:2 Komwan dadakay da an myan pagsapataen da.

idi. ¹⁴ Anchan mawara sa, an myan asa paychirinan ko so, ‘Chāsi mo yaken, ta padisnahren mo paw malabi mwaya, ta machinomak pa,’ as atbayen na yaken so, ‘Minom ka, ta paynomen ko saw kamilyo mwaya,’ iya dana pakonom ĀPO pinidi mwaw a kabahay ni Isaak a adīpen mo. An komwan maparin, matonngan konchiw dya mabdibdis a kadaw mo di Abraham a āmo ko.”

No Nakapidi ni Rebekka

¹⁵ Ki do dāwri, sakbay a tayoka naydasal, naboya na si Rebekka a maysabhay so malabi. Iya, ki pōtot ni Betoel. As si Betoel, ki anak ni Milka a baket ni Nahor a kakteh ni Abraham.† ¹⁶ Si Rebekka, ki asa mapintas a balāsang, kan ari pa abo nakasalid sya. Minosok do akbodaw a namoranom. Ki do nakapno naw so malabi naw, somonget dana. ¹⁷ Do dāwri, nanyeng a naypasngen dyaw adīpenaw ni Abraham, as nakabata na sya dya a kāna, “Ādi, maparin abawriw machinom so dēkey do malabi mwaya?”

¹⁸ Ki initbay na a kāna, “Minom ka, mo āpo.” Sigida na pinagchin malabi naw, as nakapaynom na sya. ¹⁹ Do nakatayoka naw a mininom, binata no mabakesaw a kāna, “Aran siraw kamilyo mwaya, ki paynomen ko sa mandan makaywaw sa.”

²⁰ Dawa, inalistwan na pinado ranomaw do malabi naw do inoynomanaw no binyay, as nakapayyayo na nangay a minirwa a nanghap so ranom. Komwan pinarin na a mandad nakapakaywaw da tabo no kamilyowaw. ²¹ Ki do dāwri, naylilyak abaw adīpenaw ni Abraham a nangboyboya di Rebekka, ta sintiren na an nawri danaw atbayaw ni ĀPO do dasal naw.

²² Do katayoka naw a napaynom siras kamilyo saw, napahtot adīpenaw ni Abraham so asa mangīna a arītos a balitok a para momodan‡ kan dadwa rarakoh a porsilas a balitok a pinangay na do tanoro na saw.

²³ Inyahes no adīpenaw di Rebekka a kāna, “Ādi, sino āmang mo? Maparin abawri an misan kami kan siraw rārayay ko saya do bahay nyo sichahep?”

²⁴ Initbay na a kāna, “Yaken, ki pōtot ni Betoel a anak da Milka kan Nahor.”

²⁵ Binata na pa a kāna, “Āro garami kan mākan dan kamilyo do bahay, as kan myan paw yanan nyo a pangpahabasan nyos ahep kan siraw binyay nyo saya.”

²⁶ Do nakadngeyaw sya no adīpenaw, nagrōkob as nakapagdaydāyaw na di ĀPO.

²⁷ Binata na a kāna, “Madaydāyaw si ĀPO a Dyos a daydayāwen ni Abraham a āmo ko, ta nainonolay nabaw kapodno kan dya mabdibdis a kadaw na do āmo ko. As an yaken, indaōlwan na yaken do bahay a yanan dan kakabagyan saw no āmo kwaw.”

²⁸ Sinpangan na, nayyayo si Rebekka a naybidi do kapamilya saw ni ānang na, as nakaistorya na tabo so naporinaw. ²⁹ Myan kakteh ni Rebekka a mahakay a mayngaran so Laban. Do nakadngey naw sya, nanyeng a nayyayo a nangay do akbodaw a yananaw no mahakayaw. ³⁰ On, ta do nakaboya naw so arītosaw no momodan kan porsilas saw do tanoro na saw no kakteh naw, kan nadngey na paw inpadāmagaw ni Rebekka a iyaw inbaheyaw no mahakayaw, nanyeng a nangay do yananaw no mahakayaw. Do nakapakarapit naw do akbodaw, myan a maytēnek iyaw mahakayaw do yanan daw no kamilyo na saw. ³¹ Binata na do mahakayaw a kāna, “Mangay ka do bahay, mo āpo, imo a binindisyonan ĀPO! Āngo ta nāw nyo dya? Aryaw pagyanan nyo a naisagāna do bahay, kan myan paw yanan dan kamilyo nyo saya.”

³² Dawa, nachangay mahakayaw di Laban do bahay. Do kawara daw, diniskargaan Laban siraw kamilyo saw, as nakapakan na siras garami, as kan tinorohan nas ranom adīpenaw ni Abraham kan siraw rārayay naw tan lablaban daw kokod da. ³³ Ki do nakaidasar danaw no kanen da, binata no adīpenaw ni Abraham a kāna, “Anchi kamo, ta koman akwaba, an dyi ko a ibahey dyinyo ranta ko a mangay dya.”

† 24:15 24:15 Gen. 11:27, 29; 22:20, 23 ‡ 24:22 24:22 Gen. 24:47

Ki tinbay ni Laban, “Naon, ibahey mo pa dyamen.”

³⁴ Dawa, binata na a kāna, “Yaken, ki adīpen ni Abraham. ³⁵ Rakoh bindisyon ni ĀPO do āmo kwaw, kan pinayparin na asa mabaknang a tawo. Tinorohan nas āro a karniro kan kalding, baka, pirak kan balitok, āro a adīpen a mahahakay kan mababakes, as kan āro a kamilyo kan asno. ³⁶ Ki si Sara a kabahay no āmo kwaw, ki nakapaymanganak so asa mahakay a aran baket dana, as kan inpatāwid na tabo no āmo kwaw a si Abraham warawara na do dya pōtot na. ³⁷ Masaw a pinagsapata na yaken a tongpalen ko bilin na. Binata na dyaken a kāna, ‘Mamidi kabas kabahayen pōtot kwaya dyirad mababakes saya dya a Kanaan a yanan kos sichangori. ³⁸ Basbāli a mangay ka dyirad kapamilyaan kan kakabagyan sayan āmang ko, ta dawrinchiw panghapan mos baket no pōtot kwaya.’ ³⁹ Ki inyahes ko dya an āngo parinen ko an maskeh a monot dyaken machichwasan kwaw a balāsang. ⁴⁰ Ki binata na dyaken a kāna, ‘Si ĀPO a nāw kwa anohdan, ki toboyen nanchiw anghil na a machirayay dyimo tan mahap monchiw panggep mo. Manghap kanchis kabahayen pōtot kwaya dyirad kakabagyan ko saw do pamilya ni āmang ko.’ ⁴¹ Binata na pa dyaken a kāna, ‘An parinen mo nyaya a kangay mo do kakabagyan ko, as chaskeh da itoroh dyimo balāsangaw, ki maponas dananchiw sapata mwaya dyaken.’

⁴² “Dawa, do kayan kwaw kaychi do yananaw no akbod, naydasal akos akma syay, ‘Mo ĀPO a Dyos ni Abraham a āmo ko, sidongan mo pa yaken a maballigi do panggep kwaya. ⁴³ Ari ako na dya a maytēnek do masngen do akbodaya. An myan pakono balāsang a mangay a mamoranom, as an paychirinan ko so, “Chāsi mo yaken, ta machinomak pa do pinoranom mwaw,” ⁴⁴ as atbayen na yaken so, “Minom ka, ta paynomen ko saw kamilyo mwaya,” iya dana pakonom ĀPO pinidi mwaw a kabahay no pōtotaw no āmo kwaw.’

⁴⁵ “Ki dyik paw a tayokaw dasal kwaw kaychi, ki nawara si Rebekka a naysabhay so malabi. Minosok do akbodaw a namoranom, kan somonget dana. Ki do dāwri, binata ko a kon ko, ‘Ādi, chāsim pa yaken, ta machinomak pa.’ ⁴⁶ Ki nanyeng a pinabodis naw malabi naw, as nakabata na sya dyaken a kāna, ‘Minom ka, kan aran siraw kamilyo mwaya, ki paynomen ko sa.’ Dawa, mininom ako, as pinaynom na paw kamilyo ko saw.

⁴⁷ “Sinpangan na, inyahes ko dya, ‘Sino āmang mo?’ Ki inbahey naw a, ‘Yaken, ki pōtot ni Betoel a pōtot ni Nahor di Milka.’ Do dāwri, pinangay ko arītosaw do momodan na, as kan porsilas saw do tanoro na saw. ⁴⁸ Nagrōkob as nagdaydāyaw ako di ĀPO. On, dinaydāyaw ko si ĀPO a Dyos ni Abraham a āmo ko, ta iyaw nangidaōlo dyaken so kosto a rarahan a mangay do kakabagyan āmo ko tan nachichwasan ko balāsangaw a kabahayen pōtot no āmo kwaw. ⁴⁹ On, sichangori, nadngey nyo na an āngo panggep ko. Dawa, ibahey nyo an machitōnos kamo na do chakeyaw no āmo kwaw. Ta an maskeh kamo, ibahey nyo pa tan chapatak ko pariparinen ko.”

⁵⁰ Ki tominbay sa Laban kan Betoel a kon da, “Maynamot ta siraw nya, ki kaparin ni ĀPO. Abaw toray namen do dyaya. ⁵¹ Cha dya si Rebekka. Hapen mo, as mayam kamo na. Iyaw ipakabahay mo do pōtotaw no āmo mwaw a akmas inbilin ni ĀPO.”

⁵² Do nakadngeyaw no adīpenaw ni Abraham so binata daw, nagrōkob do tana, as nakaidaydāyaw nas ĀPO. ⁵³ Katayoka na, napahtot siras pirak kan balitok a alāhas, kan ayowayob, as nakaitoroh na sya di Rebekka. Tinorohan na paw kakteh naw kan si ānang na so mangingīna a sāgot.

⁵⁴ Sinpangan na, komninan kan mininom sa kan siraw rārayay na saw, as nakaysan das asa kahep daw. Do kamabekas danaw, napakatoneng adīpenaw ni Abraham, ta mayam dana sa. Binata na a kāna, “Maybidi kami na do āmo kwaw.” ⁵⁵ Ki binata da

Laban a kakteh ni Rebekka kan ānang na a kon da, “Namna! Matokos pas Rebekka ah! Myan pa dya so asa kalawas mana asa poho a karaw, as kangay nanchi.”

⁵⁶ Ki binata no adīpenaw dyira a kāna, “Balabalayen nyo aba yaken, ta sinidongan yaken ĀPO do panggep kwaya. Dawa, mangtokto kamo pabas pamenpen nyo so kapaybidi ko do yanan ni āmo ko.”

⁵⁷ Binata da a kon da, “Naon, ki tawagan tas Rebekka, ta yahes ta an āngo bata na.”

⁵⁸ Dawa, tinawagan da si Rebekka, as nakaiyahes da sya dya a kon da, “Chakey moriw machirayay do dya mahakay?”

“On, makey ako,” tinbay ni Rebekka.

⁵⁹ As dawa, do dāwri, pinalobōsan da si Rebekka a nachirayay do adīpenaw ni Abraham kan siraw rārayay na saw, kan pinarayay daw asaw a mabakes a nangtagtagibi sya. § ⁶⁰ Ki sakbay a komnaro sa, binindisyonan da si Rebekka, as binata da dya a kon da,

“Imom Rebekka a kakteh namen,
mayparin ka pakono a ānang dan riborībo a tawotawo,
as abāken da pakononchi no kamanganakan mo
nasnasyon saya a kabōsor da.”

No Kapaychabahay Da Isaak kan Rebekka

⁶¹ Do katayoka naw a nagrobwat, somnakay dana si Rebekka kan siraw kasidong naw a mababakes do kamilyo saw a minionot do adīpenaw. Komwan nakayam da.

⁶² Do dāwri, minyan si Isaak do Negeb do abagātanen no Kanaan, ki kawara na pa a yapo do payranswan naw a nangayan na a naginbirnaan do bobon a mayngaran so “Bobon no Sibibyay a Dyos a Makaboya Dyaken”.* ⁶³ Asa makoyab, minohbot si Isaak a mangay do bengkag a midibidi.† Ki do dāwri, naboya na saw kamilyowaw a maypaypasngen dya. ⁶⁴ Do nakaboyaw ni Rebekka si Isaak, nanyeng a gominchin do kamilyo naw, ⁶⁵ as nakaiyahes na sya do adīpenaw ni Abraham a kāna, “Sino nawri a manakey a machibayat dyaten?”

Ki inithbay na a kāna, “Nawriw āmo kwaw.” Ki insigīda na inhap abōngot naw, as nakatalob nas rōpa naw.

⁶⁶ Do nakapaybabayat daw, inistorya no adīpenaw di Isaak tabo napariparin do nangayan naw. ⁶⁷ Dawa, inhap ni Isaak si Rebekka do yanan naw no tolda ni simna ānang na. Do dāwri, nayparin si Rebekka a kabahay na. Oyod a chadaw nas Rebekka, as nahwahok dana a maynamot do mamayo naw do nakadimanaw ni ānang na.

25

Siraw Kadwan a Kapotōtan ni Abraham (1 Kron. 1:32-33)

¹ Minirwa nangabahay si Abraham so mayngaran so Ketora, ² as inyanak na sa Simran, Joksan, Medan, Midyan, Isbak, kan Swa. ³ Si Joksan, nayparin a āmang ni Sheba kan Dedan. Si Dedan, kapoonan dan Assorim, siraw Letosim, kan siraw Leommim a tawotawo. ⁴ Siraw mahahakayaw a pōtot ni Midyan, ki sa Epa, Eper, Hanok, Abida, kan Eldaa. Yapo sa tabo di Ketora.

⁵ Ki inpatāwid ni Abraham tabo dyira naw di Isaak. ⁶ Ki aran komwan, sinagōtan na saw pōtot naw a mahahakay di Agar kan Ketora do kabyay na paw, as nakatoboy na sira a mangay do tana do dāya, tan machibawa sa di Isaak.

No Kadiman kan Kaitābon ni Abraham

§ 24:59 24:59 Gen. 35:8 * 24:62 24:62 Mana “Beer-lahai-roi”. Gen. 16:14 † 24:63 24:63 “Midibidi” mana “mangtokto” mana “maydasal”.

⁷ Nadiman si Abraham do nakapagtawen nas 175 a katawen. ⁸ Ki do nakadiman naw a nachirapa dyirad simna aāpong na saw, taywara danaw kamalkem na, as napnek dana do nakapaybibyay naw do kayayan na do hapotayan tana. ⁹ Intābon da Isaak kan Ismael do aschipaw do Makpela* do bengkag da a dayāen no tana a Mamre a dyira ni Epron do kachwaw a pōtot ni Sohar a Heteo. ¹⁰ Iyaw nyaw tanaw a ginātang ni Abraham dyirad Heteo saw. Dawriw nakaitabōnan da kan baket na. ¹¹ Do nakadimanaw ni Abraham, binindisyonan Dyos si Isaak a pōtot na. Minyan si Isaak do masngenaw do bobonaw a mayngaran so “Bobon no Sibibyay a Dyos a Makaboya Dyaken.”

Siraw Kapotōtan ni Ismael
(1 Kron. 1:28-31)

¹² Nyaw pakasaritāan dan kapotōtan saw ni Ismael a pōtot ni Abraham di Agar a taga Egipto a adīpen ni Sara. ¹³ Siraw nyaw ngarngaran dan pōtot na saw a mahahakay sigon do nakasarosarano da naiyanak: si Nebayot matoneng, kan si Kedar, Adbeel, Mibsam, ¹⁴ Misma, Doma, Massa, ¹⁵ Hadad, Tema, Jetor, Napis, kan Kedema. ¹⁶ Siraw asa poho kan dadwa mahahakay a pōtot ni Ismael, ki sira danaw kapoonan dan asa poho kan dadwa nasnasyon, as napangaranan idi daw so ngaran da. ¹⁷ Nakapagtawen ni Ismael so 137 do nakadiman na a nachirapa dyirad simna aāpong na saw. ¹⁸ Minyan saw kapotōtan ni Ismael do payawan no Habila kan Sor, do dayāen no Egipto do rarahanaw a mangay do Assirya. Nachisyay sas niyanan kan nāw da naysin-iipsok.

No Kayanak Da Esaw kan Jakob

¹⁹ Nyaw pakasaritāan dan kapotōtan saw ni Isaak a pōtot ni Abraham. ²⁰ Nagtawen si Isaak so apat a poho do kapaychabahay da kan Rebekka a pōtot ni Betoel a asa Arameo a taga Mesopotamya.† Si Rebekka, ki kakteh ni Laban. ²¹ Ki maynamot ta hopes si Rebekka, naydaydasal si Isaak di ĀPO, as inakdaw na a matorohan so pōtot. Inadngey ni ĀPO dasal naw, as nahay abas nakabōgi ni Rebekka. ²² Nabōgi si Rebekka so singin. Ki do kayan da paw do irahem no bodek na, ki pirmi sa maydiman. Binata ni Rebekka a kāna, “Āngo nya maparin dyaken?” Dawa, nangay a naydasal di ĀPO.

²³ Do dāwri, binata ni ĀPO dya a kāna,
“Dadwa sa nasyon myan do irahemaya no bodek mo.

Iyanak monchiw dadwa tawo a mayparin a dadwa maytarek a nasyon.
Mayiyit anchiw asaw. Iyanchiw matonengaw,
ki magsīrbi do ādyenaw.”‡

²⁴ Sinpangan na, do nakarapit no arawaw a kapaymanganak na, ki singin sa mahakay. ²⁵ Do nakawara no matonengaw, ki manyibayaw kodit naw kan borboran pa. Dawa, pinangaranan da si Esaw. ²⁶ Sinpangan na, naiyanak ādi naw a myan na igpet tobenaw no ākang naw. Dawa, pinangaranan das Jakob.§ Do dāwri a nakapaymanganak ni Rebekka, nagtawen si Isaak so anem a poho.

No Kaitādi ni Esaw so Tāwid Na a Matoneng a Anak

²⁷ Nayparakoh saw nya mahahakay. Si Esaw, ki nayparin a maganay a manganop, ta chadaw naw midibidi do kakahasan. Ki si Jakob a ādi na, ki maolimek a tawo, as kan makadichan aba do tolda daw. ²⁸ Chinadaw ni Isaak si Esaw maynamot ta chadaw naw michan so maanopanaw ni Esaw. Ki chinadaw ni Rebekka si Jakob.

* 25:9 25:9 Gen. 23:9-20 † 25:20 25:20 Mana “taga Paddan-aram”. ‡ 25:23 25:23 Roma 9:10-12 § 25:26 25:26 No ōni no “Jakob” do chirin Hebreo, ki nagistayan parihās kan ōni no chirin “toben.” Iyaw chakey na batahen, ki “manghap so toben” mana “mangyoba”.

²⁹ Do asa karaw, nanglaneg si Jakob so agayap a mabaya. Do dāwri, nawaras Esaw a yapo do panganopan, kan taywaraw kapteng na. ³⁰ Binata na di Jakob a kāna, “Oyod ko nayas kapteng! Torohan mo pa yaken so mabayaya a rotongan mo!” Nyaw nakayapwan na a napangaranan si Esaw so Edom.*

³¹ Ki tominbay si Jakob a kāna, “On, torohan koymo an manma mwa itādi dyaken iyaw kalintegan no matoneng a pōtot.”†

³² Binata ni Esaw a kāna, “Ngay na, kadidiman ko nayad kapteng. Āngo paw pateg dyaken nawri a kalintegan?”

³³ “Na, anchi ka! Manma ikarim pa dyaken ah,” binata ni Jakob. Dawa, nagkari dya si Esaw a itādi narana di Jakob iyaw kalintegan naw a matoneng a pōtot.

³⁴ Sinpangan na, tinorohan Jakob so tināpay kan linaneg naw a mabaya a agayap. Komninan as nakaynom na. Katayoka na, naytēnek as tod a komnaro. Iniktokto na pabaw kalintegan naw a matoneng a pōtot, ta mapateg aba dya.

26

Si Isaak do Gerar

¹ Do dāwri, minirwa myan kapaychapteng do tana no Kanaan akma do kachim-pwaw ni Abraham. Dawa, nayadis sa Isaak do Gerar, do tana ni Abimelek a āri dan Pilisteo saw. ² Ki napaboya si ĀPO dya, as binata na a kāna, “Mangay kaba do Egipto. Omyan kad tanaya a ibahey konchi a yanan mo. ³ Omyan ka do dyaya tana, ta karwan ko abanchimo, as bindisyonan konchimo. Itoroh konchi a tabo nyaya tana dyimo kan siraw kapotōtan mo. Tongpalen konchiw insapata kwaw di āmang mo a si Abraham. ⁴ Paypārohen ko saw kapotōtan mo a akmas kāron bitohen do tohos, as itoroh ko dyira a tabo nyaya tana. As maynamot do kapotōtan mo, mabindisyonan sanchiw tabo tawotawo do tanaya.* ⁵ Bindisyonan koymo maynamot ta manganohed dyaken si āmang mo, kan tinongpal naw inbilin ko. On, tinongpal na saw bilbilin, pangeddeng, kan linteg ko saw.”

⁶ Dawa, minyan sa Isaak do Gerar. ⁷ Do kaiyahes daw syan mahahakay a taga Gerar an baket nas Rebekka, ki binata na a kakteh na. Inbayataw na, ta mammo an dimanen da, as kahap das baket na. Ta si Rebekka, ki oyod nas kapintas a mabakes.

⁸ Do kahay daranaw daw da Isaak, naylalawong do bintan si Abimelek a āri dan Pilisteo, ki naboya na a myan a kepkepen ni Isaak si Rebekka a baket na. ⁹ Dawa, pinatawag na si Isaak, as nakaibahey na sya a kāna, “Namna! Baket mo sawen! Āngo ta batahen mwa kakteh mo?”

Ki tinbay ni Isaak a kāna, “On, mo āri, ata, bata ko an dimanen nyo yaken an ibahey kwa baket ko.”

¹⁰ Binata ni Āri Abimelek a kāna, “Ay! Āngo ta komwan pinarin mo dyamen? An myan sawen nangoknod so baket mwaya aket, imo napaygatos dyamen.” ¹¹ Dawa, inbilin ni Abimelek dyirad tawotawo na saw a kāna, “Ipadiman ko aran sino a mamarin so marahet dyirad dyaya maychabahay.”

¹² Do dawri a tana, ki naymohamoha si Isaak, as kan do dāwri a tawen, nakaāpit so taywara so kāro, ta binindisyonan ĀPO. ¹³ Naypāypabaknang a nandad oltimo narana so kabaknang. ¹⁴ Maynamot ta āro karniro kan bāka na, as kan āro saw adīpen na, inapālan dan Pilisteo saw si Isaak. ¹⁵ Dawa, pinonan daw tabo a bobon a kinadyan no adīpen saw ni āmang na a si Abraham do kabyay na paw.

¹⁶ Sinpangan na, binata ni Abimelek di Isaak a kāna, “Maganaganay an karwan mo naw yanan namenaya, ta matortoray ka naya kan yamen.” ¹⁷ Do dāwri, komnaro sa

* **25:30** 25:30 No chakey na batahen “Edom” do chirin Hebreo, ki “mabaya”. † **25:31** 25:31 Sigon do dadakay dan Hebreo, ki iya lang matoneng a pōtot a mahakay mangtāwid so kalintegan ni āmang na. Heb. 12:16-17

* **26:4** 26:4 Gen. 12:3; 22:18

Isaak, as nangay a nagtolda do Payahosongan a Gerar. ¹⁸ Pindirwa na sa inpakadiw bobon saw a inpakadi ni simna āmang na do kachwaw, ta do nakadiman āmang na, pinonan dan Pilisteo saw. Pinangaranan na saw bobonaw so akmas inpangaranaw ni āmang na.

¹⁹ Naychadi saw adīpen na saw so bayo a bobon do payahosonganaw, ki nakakadi sa daw so mayit a akbod. ²⁰ Sinpangan na, nachidiman saw magpaspastoraw a taga Gerar dyirad pagpaspastoren saw ni Isaak, as nakabata da sya a kon da, “Dyamen nyaya ranom!” Nawriw paynamotan na a pinangaranan Isaak so bobon a “Nagsosopyatan.”

²¹ Somarono, naychadi dana saw adīpenaw ni Isaak so matarek a bobon. Ki alit na, naydidimanan darana. Nawriw nakayapwan na a pinangaranan danan Isaak so “Naydidimanan.” ²² Dawa, komnaro sa Isaak daw, as nakapaychadi nas matarek a bobon na. Do dāwri, apabaw nachidiman. Dawa, pinangaranan nas “Marahawa,” ta binata na a kāna, “Ay, changori dana tinorohan na yaten ĀPO so marahawa a yanan tan maypāro ta dya.”

²³ Komnaro daw sa Isaak, as nakangay da do Beerseba. ²⁴ Do dāwri a ahep, napaboya si ĀPO di Isaak, as nakabata na sya dya a kāna, “Yaken Dyosaw ni āmang mo a si Abraham. Mamo kaba, ta rārayayan koymo. Bindisyonan koymo, kan paypārohen ko saw kapotōtan mwa maynamot do kari ko di Abraham a magsirsirbi dyaken.” ²⁵ Dawa, namarin daw si Isaak so pangidātonan, as nagdaydāyaw di ĀPO. Sinpangan na, nagtolda dana sa daw, as naychadi sa daw adīpen naw so bobon.

No Tōlag Da Isaak kan Abimelek

²⁶ Sinpangan na, yapo do Gerar, nangay si Abimelek di Isaak. Rinārayayan da si Abimelek da Ahossat a mismo na a mamagbaga kan si Pikol[†] iyaw komander dan bōyot na saw. ²⁷ Ki naychirin si Isaak dyira a kāna, “Āngo ta nangay kamo dya? Chapatak ko a ipsok nyo yaken, ta pinakaro nyo yaken do yanan nyo.”

²⁸ Ki inithbay da a kon da, “Naon, ata, malawag a naboya namen a oyod a myan dyimo si ĀPO. Dawa, no bata namen, ki maganay pakono an myan tōlag ta a pagkinaryan ta. On, yamen pakono machitōlag dyinyo. ²⁹ Chakey namen a ikari mo a dyi nyo yamen a ranggasan akmas dyi namenaw a nakaranggas dyinyo, ta maynana maganay pinariparin namen dyinyo. On, oyod a pinakaro namen imo, ki aryoriw marahet a pinarin namen dyinyo daw? As sichangori, ki binindisyonan naymo ni ĀPO.” ³⁰ Do dāwri, namarin si Isaak so pasken para dyirad bisīta naw, as komninan kan mininom sa. ³¹ Do kamabekasanaw, ki nagsapataw katakatayisa dyira a dyi sa maglalāban. Katayoka no nawri, pinarobwatan san Isaak, as naysisyay dana sa a sikakapya.

³² Do dāwri a araw, nangay sad Isaak adīpen na saw, as nakaibahey da sya di Isaak so maynamot do kinadi daw a bobon. Binata da a kon da, “Nakakadi kami naw so ranom!” ³³ Pinangaranan Isaak nawri a bobon do chirin da so “Siba.” Yapo do dāwri a araw, nayngaran nawri a syodad so Beerseba.‡

No Kapangabahay ni Esaw

³⁴ Do nakapagtawen ni Esaw so apat a poho, nangabahay so dadwa mababakes a Heteo[§] a tawo a sa Jodit kan Basemat. Si Jodit, ki pōtot ni Beeri, as si Basemat, ki pōtot ni Elon. ³⁵ Siraw nya dadwa manōgang da, ki siraw nanoroh so rakoh a mamayo da Isaak kan Rebekka.

[†] **26:26** 26:26 Gen. 21:22   [‡] **26:33** 26:33 No chakey na batahen “Siba,” ki “kari” mana “papito.” As no chakey na batahen “Beerseba,” ki “Bobon a Nagsapataan” mana “Bobon no Papito.” Gen. 21:31   [§] **26:34** 26:34 Siraw sigod a tawotawo a Heteo, ki yapo sa di Kanaan a pōtot ni Ham a pōtot ni Noyi. Gen. 10:15; 1 Kron. 1:8, 13

27

No Kabindisyon ni Isaak di Jakob

¹ Do kamalkem dana ni Isaak, do dyi naranaw a pakaboyan, inpatawag nas Esaw a matoneng a pōtot na, as nakabata na sya dya a kāna, “Barok, may ka pa dya.”

“Ari ako dya, mo āmang,” initbay ni Esaw.

² Do dāwri, binata ni Isaak dya a kāna, “Maboya mwa malkem ako na, kan īto danaw kadiman ko. ³ Dawa, hapen mo bai mwaw, ta yangay mo yaken a panganop so ichan ko do kahasan, ⁴ as kaimāsen mwa langgen maanopan mwaw iyaw chadaw kwaw a kapanglaneg ah! Anchan tayoka ka manglaneg, yangay mo dya, as kakan ko sya. Ta katayoka kwa koman, bindisyonan koymo sakbay no kadiman ko.”

⁵ Myan a adngedngeyen Rebekkaw ibahebaheyaw ni Isaak di Esaw. Dawa, do nakapakayamaw ni Esaw a nangay a panganop do kahasan, ⁶ tinawagan ni Rebekka si Jakob. Binata na dya a kāna, “Anak ko, nadngey ko kaychiw nakabilinaw ni āmang mo di ākang mos Esaw a kāna, ⁷ ‘Yangay mo yaken a panganop, as kaimāsen mwa langgen maanopan mwaw, as kakan ko. Ta katayoka kwa koman, bindisyonan koymo do salapen ĀPO sakbay no kadiman ko.’ ⁸ Dawa, adngeyen mo pa yaken, anak ko, as kan parinen mo ibahey kwaya dyimo. ⁹ Sichangori, mangay kad yanan binyay ta saw, as mamidi kas dadwa orbon no kalding a matataba, ta langgen ko so chadawaw ni āmang mwa kapanglaneg. ¹⁰ Iyangay monchi di āmang mo ah, tan kanen na, as bindisyonan naymo sakbay a madiman.”

¹¹ Ki tominbay si Jakob dya a kāna, “Ay, katen mo Ānang, ta borboranaw si ākang Esaw. Yaken, ki enggaya. ¹² Āngonchan saliden na yaken āmang, ki mapatakan na a al-allilāwen ko. Samna! An komwan, bindisyon pabanchiw mahap ko, an dya abay.”

¹³ Ki initbay ni ānang na dya a kāna, “Anak ko, mabakel kaba, ta imo abaw ngayan nawri a abay, an dya yaken. Basta magtongpal ka dyaken. Ngay, yay mo na hapen iyaw inbahey kwaya dyimo, ta yangay mo na dyaken.” ¹⁴ Dawa, nangay a nanghap si Jakob so inbaheyaw ni ānang na, as nakaitoroh na sya dya. Nilaneg ni Rebekka so maīmasaw a akmas chadawaw ni Isaak. ¹⁵ Somarono, pinahtot ni Rebekka saw kinapikapyā na saw do bahayaw a kagaganayan a laylay ni Esaw a matoneng a anak na, as nakailaylay na sya di Jakob. ¹⁶ Binedbedan naw tanoro na saw kan lagawaw ni Jakob so koditaw no kaldingaw, ¹⁷ as nakaitoroh na sya di Jakob so maīmasaw a linaneg kan tināpay a rinotongan na.

¹⁸ Sinpangan na, nangay si Jakob di āmang na, as nakabata na sya a kāna, “Mo āmang.”

Ki tinbay ni āmang na a kāna, “On, barok. Sino dyinyo a anak ko nya?”

¹⁹ Ki tominbay si Jakob a kāna, “Yaken matonengaw a anak mo a si Esaw. Pinarin kwaw iyaw inbahey mwaw dyaken. Dawa, maybangon ka na a michan so karnyaya a insabat ko, as kabindisyon monchi dyaken an tayoka ka koman ah.”

²⁰ Ki binata ni Isaak do pōtot naw a kāna, “Ay samna! Kalistom pa nangay do kahasan, barok!”

Tominbay si Jakob a kāna, “On, ata, sinidongan naw yaken ni ĀPO a Dyos mo.”

²¹ Ki binata na di Jakob a kāna, “Maypasngen ka pa dya, ta kapyasen ko paymo an ara paro a oyod a imos Esaw.”

²² Dawa, naypasngen si Jakob di āmang na, as kinapikapyas ni āmang na, kan binata pa ni Isaak a kāna, “Na, akmayaw si Jakob ōni mwaya, ki sirayaw tanoro mwaya, ki si Esawayam na.” ²³ Nailasin aba ni Isaak si Jakob, ta siraw tanoro naw, ki borboran a akmas tanoro saw ni Esaw. Do dāwri, nakasagāna dana mangbindisyon sya, ki pinirwa na pa inyahes a kāna, ²⁴ “Oyodawri a imo si Esaw a anak ko?”

Ki tinbay ni Jakob, “On, yakenaw, mo āmang!”

²⁵ Dawa, binata ni Isaak a kāna, “Yangay mo dyaw rinotongan mwaw, ta kanen ko na. Anchan tayoka ko, ki nawri dananchiw kabindisyon ko dyimo.” Dawa, pinasngen ni Jakob iyaw rinotongan naw, as kinan ni Isaak. Nakapanghap na pas palek a ininom ni āmang na. ²⁶ Sinpangan na, binata ni Isaak dya a kāna, “Maypasngen ka dyaken, anak, ta dadek mo yaken.” ²⁷ Do dāwri, naypasngen si Jakob a mindadek si āmang na. Do nakaangotaw ni Isaak so laylay naw, binindisyonan na a kāna, “Oyod makaay-āyo iyaw āngot no anak kwaya
a akmas āngotaw no tana a binindisyonan ĀPO.

²⁸ Itoroh pakono no Dyos iyaw apon a yapo do hanyit a ombasa so tana, tan magla saw mohamoha mo.

As torohan na pakono imo so āro a āpit kan ōbas mo, tan āro kanen kan inomen mo.

²⁹ Magsīrbi pakono sa dyimo nasnasyon saw, as kan siraw tawotawo, ki maydogod sa magdaydāyaw dyimo.

Itortorayan mo pakono saw kakabagyan mo saw, kan imo āpohen dan kakabagyan saw ni ānang mo.

Mabay pakono saw mangabayaw dyimo, as siraw mangbindisyonaw dyimo, ki mabindisyonan pakono sa.”

No Kabindisyon ni Isaak di Esaw

³⁰ Do katayokaw ni Isaak a nangbindisyon di Jakob, komnaro. As do kakakaro paw ni Jakob do salapenaw ni āmang na, ki nawara si Esaw a yapo do nanganopan naw.

³¹ Nanotong pa si Esaw so maīmas a linaneg, as nakaiyangay na sya di āmang na. Binata na dya a kāna, “Āmang, maybangon ka, ta koman ka na so karnyaya a insabat ko tan bindisyonan mo na yaken.”

³² Tominbay si Isaak a kāna, “Oy samna! Sino ka?”

“Yakenaw si Esaw a matoneng a anak mo,” binata na.

³³ Do dāwri, taywara naychamirpirpir si Isaak, as binata na dya a kāna, “Ay samna! Sino nangisabat dyaken kaychi so nilanegaw a naanopan? Sakbay no kawara mo, inichan ko na, as intoroh ko na dyaw pamindisyon ko. Ay, matādyan pabaw nawri a bindisyon ko!”

³⁴ Do nakadngeyaw sya ni Esaw so nyaya, tomnanyis so malyak, kan oltimo kaynyin aktokto na, as binata na a kāna, “Chāsi mo pa yaken, mo āmang, ta bindisyonan mo pa yaken ah!”

³⁵ Ki tominbay si Isaak a kāna, “Kawanen! Nangay naya yaken a inallilaw ni ādi mo. Nahap naranaw itoroh kwaw dyimo a bindisyon.”

³⁶ Binata pa ni Esaw a kāna, “Na, kostwaya. Dawa, sawen a nayngaran so Jakob, ta naypirwa narana yaken a niyoban a inallilaw. Inhap naw kalintegan kwa matoneng a anak. Sichangori, inhap na paw bindisyon a itoroh mo dyaken. Mo āmang, apabawriw bindisyon mo dyaken?”

³⁷ Ki tominbay si Isaak di Esaw a kāna, “Na, intoroh ko na dyaw bindisyon, as iya danaw āpohen mo. Masaw dyirad tabo a kakabagyan nyo a magsīrbi dya. Inbahey ko pa a maypāro pakononchiw kanen na kan inomen na. Barok, arabaw bindisyon ko dyimo.”

³⁸ Ki nakatongtong ni Esaw a nangdaw so kāsi ni āmang na. Binata na a kāna, “Asawriw pamindisyon mo, mo Āmang? Bindisyonan mo pa yaken ah!” Maynamot ta naylilyak abas Isaak, naypalyak dana tomnanyis.

³⁹ Sinpangan na, nyaw inbahey ni Isaak dya a kāna, “Omyan kanchi do tana a dya maganay a paymohan, kan abanchiw apon a ombasa so tana mo.

⁴⁰ Nawrinchiw kabyayan mo kapachilāban mo maynamot do ispāda,

as magsirbi kanchid ādi mo.
 Ki aran komwan, anchan dyi mo na maibtoran kaadipen mo,
 ki mapenpen nabaymo a mangdichan so toray na.”*

⁴¹ Yapod dawri, taywara isoli ni Esaw si Jakob a ādi na a maynamot do nakayoba naw so bindisyonaw ni āmang na dya, as nyaw myan do aktokto na, “Ara, ki mahay paba madiman si āmang. Anchan tayokaw arawaw a kapagmamayo, ki dimanen konchi si Jakob.”

⁴² Ki do nakadamāgaw ni Rebekka so inbaheyaw ni Esaw, inpatawag na si Jakob, as kan binata na dya a kāna, “Anak ko, inplāno na kono imo no ākang mwaw a dimanen, tan maagāsan iyaw kaynyin no aktokto na dyimo. ⁴³ Sichangori, adngeyen mo chirin kwaya, anak ko. Mangay ka sigīda do Haran do yananaw ni maraan mos Laban a kakteh ko. ⁴⁴ Omyan ka daw a mandan mabawan kasoli ni ākang mo dyimo. ⁴⁵ Anchan mabawan danaw soli na, as kan nawayakan naranaw pinarin mwaya dya, ki manoboy akonchi so mangay a omhap dyimo. Aysa! Marawa kwabaw kapagmamayo ko an mayrayay kamo a dadwa a mabo do asa karaw.”

No Katoboy ni Isaak si Jakob di Laban

⁴⁶ Sinpangan na, binata ni Rebekka di Isaak a kāna, “Ayya! Maanōsan ko pa sabayaw Heteo saya a kabahay ni Esaw. An mangabahay panchi si Jakob so kapayngay dan nyaya a Heteo,† ayket, maganaganay dana an madiman ako!”

28

¹ Dawa, maynamot do inchirinaya ni Rebekka, pinatawag ni Isaak si Jakob. Kinablaāwan naw pōtot naw, as nakabilin na sya a kāna, “Barok, mangabahay kaba siras mababakes saya do dya Kanaan ah. ² Mangay ka na do Mesopotamya do pamilya ni Betoel a āmang ni ānang mo, kan mangabahay ka so asa dyirad mababakes saw a pōtot ni Laban a maraan mo a kakteh ni ānang mo. ³ Bindisyonan pakono imo no Dyos a Manakabalin do Tābo, as torohan na pakono imo so āro a pōtot, kan pārohen na sanchiw kapotōtan mo tan payparinen naymo a āmang no āro a nasnasyon. ⁴ Bindisyonan pakono no Dyos imo kan siraw kapotōtan mo so bindisyonaw ni simna āpong mos Abraham. Tan komwan, madyira monchiw tanaya a gan-ganaet ka pas changori a iyaw intorohaw no Dyos di āpong mo.” ⁵ Katayoka na naychirin, tinoboy ni Isaak si Jakob do Mesopotamya a yanan ni Laban a pōtot ni Betoel no Arameo a tawo. As si Laban, ki kakteh na pa ni Rebekka a ānang da Esaw kan Jakob.

No Kapirwa a Kapangabahay ni Esaw

⁶ Sinpangan na, natonngan ni Esaw a binindisyonan ni āmang na si Jakob, as nakatoboy na sya a mangay do Mesopotamya a mangabahay daw. Napatakan na pa a do nakabindisyon naw sya, ki inbilin na a dya mangabahay siras mababakes saya Kananeo. ⁷ Natonngan pa ni Esaw a tongpalen ni Jakob no inbaheyaw ni āmang kan ānang da, ta nangay dana do Mesopotamya. ⁸ As dawa, naawātan na a chakey aban āmang na siraw mababakes saya a Kananeo. ⁹ Do dāwri, nangay si Esaw do yananaw no maraan naw a si Ismael a pōtot ni simna Abraham. Aran myan danaw dadwa baket ni Esaw, ki alit na pa kinabahay na si Mahalat a pōtot ni Ismael, as kan ādi ni Nebayot.*

No Kangay ni Jakob do Yanan ni Laban

¹⁰ Do nakakarwaw ni Jakob do yanan da a Beerseba, ki kominwan do Haran. ¹¹ Nakaysan do asa yanan, ta nahpan dana. Ki do nakapaypoktad naw, nanghap so

* 27:40 27:40 Gen. 27:28-29 † 27:46 27:46 Siraw Heteo a tawotawo, ki nanganohed saba do Dyos. * 28:9 28:9 Si Nebayot, ki matoneng a pōtot a mahakay ni Ismael. Gen. 25:13

asa bato a nayponganan na, as nakapakaycheh na. ¹² Sinpangan na, tinayēnep na a nakaboya so asa ayran a yapo do tana a nakarapit do hanyit. Myan saw anghil no Dyos a nāw da maytotopdis a komayat kan gomchin do dawri a ayran, ¹³ kan naboya na si ĀPO a maytēnek do anmwaw no ayran.† Binata dya ni ĀPO a kāna, “Yaken si ĀPO a Dyos a dinaydāyaw ni Abraham a simna āpong mo, kan Dyos a daydayāwen ni Isaak a āmang mo. Nyaya tana a pakaychehan mo sichangori, ki itoroh konchi dyimo kan kapotōtan mo. ¹⁴ Akma sanchiw kāro no ahbek, kāro no kapotōtan mo. Maychawpit sanchi do tanaya do lāod, dāya, ammyānan, kan abagātan, as kan maynamot dyimo kan kapotōtan mo saw, mabindisyonan sanchiw tabo tawotawo do tanaya. ¹⁵ Nāw ko na machirayay dyimo, kan aywanan koymo do tabo a ngayan mo, as kan paybidyen konchimo do dya a tana. On, polos a dyi koymo a karwan a mandanchan matongpal ko iyaw kari kwaya dyimo.”

¹⁶ Katayoka na, nayokay si Jakob, kan binata na do aktokto na, “Ay samna! Myan paya dya si ĀPO, ki chinapatak kwabaya.” ¹⁷ Namo si Jakob, as binata na a kāna, “Ay ānyan! Makamwamomo sawen nyaya yanan! Nya danaw bahayaw ni ĀPO, kan ayaman a mangay do hanyit.”

¹⁸ Do kamabekasanaw, minhep a naybangon si Jakob. Inhap naw batwaw a nayponganan na, as pinaytēnek na a pakanaknakman na so namarinaw dya. Somarono, pinadwan na so lana no olibo hapotaw no batwaw.‡ ¹⁹ Pinangaranan na so Betel§ nawri a tana. Ki Los, ngaran na do kachwaw. ²⁰ Sinpangan na, nagsapata si Jakob a kāna, “An myan ka dyaken mo Āpo Dyos, as aywanan mo yaken do kapagbyahi kwaya, kan torohan mo yaken so kanen kan laylay ko, ²¹ as an paybidyen mo yaken a sisalon-at do bahay ni āmang ko, ayket, imo danaw ĀPO a Dyos ko. ²² Iyaw nya bato a pinatnek ko a pakanaknakman, iyanchiw nya logar mayparin a pagdaydayāwan dyimo, kan itoroh konchiw apagkapollo no tabo myan dyaken.”

29

No Kawara ni Jakob do Yanan ni Laban

¹ Do katayokaw no nawri, tinongtong ni Jakob kapagbyahi naw, kan nakarapit do tana daw no taga dāya. ² Do dāwri, nakaboya so asa bobon do gaganaw no asaw a idi. Myan saw nakpeh a maynahah a taddwa kaarban karniro do masngenaw do bobonaw. Ta dawriw pirmi a pamaynoman da, ki nataloban pa so rakoh a bato. ³ An maychichipeh dana sa tabo karniro daw, balakwangen dan magpaspastoraw iyaw batwaw, as kapaynom da sira. An tayoka sa minom, ki paybidyen daw batwaw a patohongen.

⁴ Do dāwri, nanahaheh si Jakob dyirad magpaspastoraw a kāna, “Inyom sir, taga dino kamo?”

Ki tominbay sa dya a kāna, “Na, taga Haran kamyaw.”

⁵ Inyahes pa ni Jakob dyira a kāna, “Chapatak nyori si Laban a apoko ni Nahor?”

“On, chapatak namenaw,” inatbay da.

⁶ Inyahes ni Jakob a kāna, “Na, komosta?”

Binata da a kon da, “Na, aryaw a maganay. Chiban mo paw maypasngenaya. Tori danayas Rakel a pōtot na a mangyangay so karniro saw ni āmang na.”

⁷ Binata ni Jakob dyira a kāna, “Makohat payaw araw. Ari na payad ōras a ikoral nyo sa. Āngo ta dyi nyo sa paynomen karniro saya, as paybidyen nyo sa a pagaraben?”

† **28:13** 28:13 Mana “do masngen naw dya”. ‡ **28:18** 28:18 Do dāwri a chimpo, ki no kapamadwaya so lana, ki asa pangilasinan a iyaw napadwanaw, ki sinsinan paba, ta nachitatārek dana a para do Dyos. § **28:19** 28:19 No chakey na batahen “Betel,” ki “Bahay no Dyos”.

⁸ Ki tominbay sa dya a kon da, “Aysa! Maparin namen aba, ta nawri dananchiw kabalakwang namen so batwaya an maychichipeh sa tabo, as kapaynom namen sira.”

⁹ Ranan pa no kapachisarsaritaw ni Jakob dyirad magpaspastoraw, ki nawara si Rakel kan karniro saw ni āmang na. Ta aran iya, ki asa mangay-aywan so karniro.

¹⁰ Do dāwri a nakaboya ni Jakob si Rakel a pōtot ni Laban a kakteh ni ānang na, kan siraw karnirwaw ni maraan na, nanyeng na nangay a binalakwang iyaw batwaw a tohong no bobonaw, as nakapaynom na siras karniro saw. ¹¹ Katayoka na, dinadek na si Rakel, kan insiknan naw tomnanyis so malyak do kasoyot na. ¹² Binata na dya a kāna, “Kaanakanaw yaken ni āmang mo. Yakenaw, ki anak ni Rebekka a kakteh na.”

Do nakadngeyaw sya ni Rakel, ki nakalyalisto a nayyayo a nangay a nangibahey sya di āmang na. ¹³ Dawa, do nakadamāgaw sya ni Laban so maynamotaw di Jakob a anak ni kakteh na, nakapayapayyayo na a nangay a minbayat sya. Kinepkep na si Jakob, as nakadadek na sya, as inyangay na do bahay na. Do nakawara daw do bahay ni Laban, inistorya ni Jakob tabo a naporin dya. ¹⁴ Binata ni Laban di Jakob a kāna, “Oyod sawen a kaanakan koymo!”

Do dāwri, nakabohan a minyan si Jakob do yanan Laban.

No Kapagsīrbi ni Jakob tan Makakahay

¹⁵ Do dāwri, napahabas asa a kabohan, binata ni Laban di Jakob a kāna, “Maynamot ta kaanakan koymo, āngo ta maytarabāko ka abos tangdan? Ay samna! Maparin aba komwan. Ibahey mo na ah, an papiraw chakey mwa tangdan?” ¹⁶ Ki myan do dawriw dadwa pōtot ni Laban a mababakes: si Lea iyaw matoneng kan si Rakel a ādi na. ¹⁷ Mapintas* iyaw mata ni Lea, ki mapinpintas kan mapostora iyaw inawan ni Rakel.

¹⁸ Do dāwri, myan nadidiw ni Jakob a ayat na di Rakel. Dawa, binata na di maraan na a kāna, “Maytarabāko ako dyimo so papito a tawen an ipakahay mo dyaken si Rakel a adeadekey a balāsang mo.”†

¹⁹ Initbay ni Laban dya a kāna, “Naon, chakey ko, ta maganaganay a imo makakahay sya kan matarek. Dawa, nāw mo na machiyan dyamen.”

²⁰ Dawa, nakapaytarabāko ni Jakob so papito a katawen tan makakahay nas Rakel, kan napoōtan nabaw nakapaypahabas no araw saya maynamot ta taywaraw kadaw na si Rakel.

²¹ Ki do nakatayokaw ni Jakob so papito a tawen, inbahey na di Laban a kāna, “Ay mo Maraan, napakabos ko naw chimpwaw a inkari ko a maytarabāko dyimo. Chakey kwa ipakahay mo na dyaken si Rakel tan myan danaw baket ko.”

²² Do dāwri, namarin si Laban so rakoh a pasken, as rinara na sa tabo tawotawo daw a mangay do kasar. ²³ Sinpangan na, do dāwri a ahap, ki si Rakel abaw pinaoknod ni Laban di Jakob, an dya si Lea. Chapatak aba ni Jakob. Dawa, inoknod nas Lea. ²⁴ Ki maynamot ta nangakahay dana si Lea, intoroh ni Laban di Lea iyaw mabakesaw a adīpen na a si Silpa tan iya danaw adīpen na.

²⁵ Ki do kamabekasanaw, natonngan ni Jakob a si Lea iyaw kinaoknod naw. Dawa, nangay di Laban, as nakabata na sya dya a kāna, “Āngo ta komwan pinarin mo dyaken, mo Maraan? Nagsīrbi ako abawri dyimo so papito a katawen tan makakahay ko si Rakel? Āngo ta inallilaw mo yaken?”

²⁶ Ki tominbay dya si Laban a kāna, “Dāgen namen do dya an manmanma a pakabahayen namen adeadekey a anak namen, an dyi pa makakahay iyaw matonetongaw. ²⁷ Patayokahen mo paw asaya a kalawas a ragragsak no kasar mo

* **29:17** 29:17 Mana “makapsot”. † **29:18** 29:18 Inbahey naw komwan, ta abaw pangrigālo a maitoroh do pamilya no nobya. Gen. 24:53

di Lea. Katayoka no nawri, ipakabahay ko pa dyimo si Raket a ādi na an maytarabāko ka pa dyaken so papito a katawen.”

²⁸ Nakey si Jakob. Dawa, do katayokaw no asa kalawas a ragragsak no kasar na di Lea, intoroh dya ni Laban si Raket a nayparin pa baket ni Jakob. ²⁹ Si Bilha a mabakes a adīpen ni Laban, ki intoroh ni Laban di Raket tan adīpen na. ³⁰ Inoknod pa ni Jakob si Raket. Ki rakorakoh adaw ni Jakob di Raket kan si Lea. Sinpangan na, naytarabāko si Jakob di Laban so papito pa a katawen.

Siraw Pōtot ni Jakob

³¹ Do kaboyaw sya ni ĀPO a dya oyod ni Jakob a chadaw si Lea, tinorohan na so anak. As si Raket, ki abaw anak na. ³² Do dāwri, nabōgi si Lea, kan naymanganak so asa mahakay. Pinangaranan na so Ruben,‡ ta binata na a kāna, “Naboya ni ĀPO iyaw kapagmamayo ko. Sigōro, chadaw na, ngata, yaken lakay ko sichangori.”

³³ Sinpangan na, minirwa dana nabōgi si Lea, as inyanak naranaw asa mahakay. Pinangaranan naw adekeyaw so Simeon,§ ta binata na a kāna, “Intoroh na pa ni ĀPO dyaken nya anak ko, ta nadngey na a dya oyod yaken ni Jakob a chadaw.”

³⁴ Minirwa dana nabōgi, as naymanganak dana so asa pa mahakay. Pinangaranan nas Lebi,* ta binata na a kāna, “Changori, ngata, maypadekktet dyaken si lakay ko, ta ari danaw tatdwa mahahakay a anak ko.”

³⁵ Minirwa pa nabōgi, kan naymanganak pa so mahakay. Pinangaranan na so Joda,† ta binata na a kāna, “Changori, dadayen ko Dyos.” Katayoka no nawri, nayhat a naymanganak.

30

¹ Do kadlawaw sya ni Raket a abaw anak na di Jakob, nangīmon di Lea a ākang na, as binata na di Jakob a kāna, “An chaskeh mo a madiman ako, torohan mo yaken so anak ko!”

² Nakasoli si Jakob di Raket. Dawa, binata na dya a kāna, “Āngo ta komwan ibahey mo dyaken? Dyos akori? An iyaw dya mapaymanganak dyimo, aryoriw maparin ko?”

³ Ki inatbay ni Raket a kāna, “Namna! An komwan bata mo, cha dya si Bilha a adīpen ko. Kaoknod mo tan makapaymanganak so ibidang ko a anak ko,* as kan myan pamilya ko a maynamot dya.” ⁴ Dawa, intoroh na si Bilha a adīpen na a kinaoknod ni Jakob a akma nay baket. ⁵ Sinpangan na, nabōgi si Bilha, kan naymanganak so mahakay.

⁶ Binata ni Raket a kāna, “Ay, chināsi yaken no Dyos. Nadngey na iyaw no inakdakdaw ko, ta tinorohan na yaken so anak.” Dawa, pinangaranan na so Dan.†

⁷ Sinpangan na, minirwa a kinaoknod ni Jakob si Bilha a adīpen ni Raket. Minirwa nabōgi si Bilha, as naymanganak so chadadwa no anak naw, ki mahakay pa. ⁸ Binata ni Raket a kāna, “Inpasnek ko nachilomba di ākang ko, ki nangābak ako.” Dawa, pinangaranan naw adekeyaw so Naptali.‡

⁹ Do kadlaw danaw ni Lea a dyi dana maymanganak, intoroh naw adīpen naw a si Silpa di Jakob a akma nay baket. ¹⁰ Sinpangan na, nabōgi si Silpa, as naymanganak so mahakay. ¹¹ Binata ni Lea a kāna, “Ay, magāsat akwaya!” Dawa, pinangaranan

‡ **29:32** 29:32 No ōni no chirin a “Ruben,” ki nagistayan a mayengay do chirin Hebreo a “naboya naw kapagmamayo ko”. No chakey na batahen, ki “chiban paw anak a mahakay”. § **29:33** 29:33 No chakey na batahen “Simeon,” ki “nadgey”. * **29:34** 29:34 No chakey na batahen “Lebi,” ki “madekktet”. † **29:35** 29:35 No chakey na batahen “Joda,” ki “dāyaw”. * **30:3** 30:3 Do Hebreo a chirin, ki “tan maymanganak do tōd ko.” No chakey na batahen, ki dyira na. Gen. 48:12; 50:23 † **30:6** 30:6 No chakey na batahen “Dan,” ki “nakalmonaw”. ‡ **30:8** 30:8 No chakey na batahen “Naptali,” ki “maglomba” mana “may-ābak”.

nas Gad. § 12 Sinpangan na, minirwa a kinaoknod ni Jakob si Silpa a adīpen ni Lea. Minirwa dana nabōgi si Silpa, as naymanganak so chadadwa no anak naw di Jakob, ki mahakay pa. 13 Binata ni Lea a kāna, “Ay, masoyot ako na! Sichangori, pangaranan da yaken kapayngay ko saw a mababakes so masoyot.” Dawa, pinangaranan na so Aser* adekeyaw.

14 Do chimpo no kapagranyi so trīgo, nangay si Ruben do hakawan. Ki do dawri, nakaboya so asa kīta no asin tamek a mayngaran so mandragoras, † ki nangisabat di ānang na a si Lea. As dawa, do kaboyaw sya ni Rakel, binata na di Lea a kāna, “Torohan mo pa yaken so kadwanaya a mandragoras no anak mwaya.”

15 Ki tominbay si Lea a kāna, “Namna! Sinodib mo naw kadaw ni lakay ko. Manawob pabawri dyimo nawri? Sichangori, āngo paw sodiban mos mandragoras sayan anak kwaya?”

Ki binata ni Rakel dya a kāna, “An torohan mo yaken so mandragoras saya no anak mwaya aket, ipalōbos ko si Jakob a machoknod dyimo anchan mahep.”

16 Do kapaysarisari naw, nawara si Jakob a yapo do hakawan. Binayat ni Lea, as binata na dya a kāna, “Sichahep, yaten mayoknod, ta tinādyan ko so mandragoras sayan anak kwaw kapachoknod mo dyaken.” Dawa, nayoknod sa do dāwri a mahep kan Jakob.

17 Inadngey no Dyos iyaw dasal ni Lea. Dawa, nabōgi si Lea, as naymanganak so asa pa anak a mahakay. Nyaw chadadima a anak da kan Jakob. 18 Dawa, binata ni Lea a kāna, “Tinorohan na yaken no Dyos so gon-gona maynamot do nakaitoroh kwaw so adīpen kwaya di lakay ko.” Dawa, pinangaranan nas Issakar. ‡

19 Sinpangan na, minirwa a kinaoknod ni Jakob si Lea. Minirwa nabōgi si Lea, as naymanganak dana so asa pa a mahakay. Iyaw nyaw chanem no anak da kan Jakob. 20 Binata ni Lea a kāna, “Tinorohan na yaken no Dyos so asa mapateg a sāgot. Changori, anyiben ngata yaken ni Jakob, ta nakaiyanak ako so anem a mahahakay.” Dawa, pinangaranan naw adekeyaw so Sebolon. § 21 Sinpangan na, minirwa dana naymanganak si Lea, ki mabakes a pinangaranan nas Dina.

22 Ki do dāwri, nawayakan aba no Dyos si Rakel, ta inadngey naw dasal na, kan tinorohan na so chimpo na a maymanganak. 23 Nabōgi si Rakel, as naymanganak so asa mahakay. Binata na a kāna, “Changori, pinakaro no Dyos pakasnesnekan ko maynamot do nakaitoroh naya dyaken so anak.” 24 Pinangaranan naw adekeyaw so Jose,* ta binata na a kāna, “Rakoh hahawen kwa torohan na pa yaken no Dyos so asa pa anak a mahakay.”

No Kapachitōlag ni Jakob di Laban

25 Do nakaiyanak danaw ni Jose, binata ni Jakob di Laban a kāna, “Palobōsan mo na yaken a komaro dya, tan maybidi ako do sīgod a yanan āmang ko. 26 Aran siraw baket ko kan pōtot ko saya, ki palobōsan mo sa, tan komaro kami dya. Ta nakabos danaw chimpo a nakaikāro ko sira dadwa dyimo. On, chapatak mwaya an maypāngo nakapaytarabāko ko dyimo.”

27 Ki tominbay si Laban a katogāngan na a kāna, “Anchi ka pa. An chāsi mo yaken, omyan ka pa dya. Komaro kaba, ta maynamot do bōkod kwa pangancharan, napatakan ko na binindisyonan na yaken ni ĀPO a maynamot do nakayan mwaya dyaken. 28 Na, ibahey mo an papiraw chakey mwa tangdan, ta nawriw itoroh ko dyimo.”

§ 30:11 30:11 No chakey na batahen “Gad,” ki “magasat”. * 30:13 30:13 No chakey na batahen “Aser,” ki “masoyot”. † 30:14 30:14 An kanen kono no mabakes iyaw nyaya asin mandragoras, maydamnay kono a mabōgi. ‡ 30:18 30:18 No chakey na batahen “Issakar,” ki “gon-gona”. § 30:20 30:20 No chakey na batahen “Sebolon,” ki “sāgot”. * 30:24 30:24 No chakey na batahen “Jose,” ki “marapan pakono pa.”

²⁹ Ki tominbay dya si Jakob a kāna, “Engga. Nawri abaw chakey ko. Chapatak mo na an maypāngo nakapaytarabāko ko dyimo, kan māngo nakapaypāro no binyay mo do kaaywan ko sira. ³⁰ Oyod saba āro binyay mo do kawara kwaw, ki taywara naypāro sa sichangori, ta binindisyonan naymo ni ĀPO do aran āngo a ipatarabāko mo dyaken. Changori, ōras dana tan chiban ko kaganayan mismo a pamilya ko.”

³¹ Ki inyahes ni Laban a kāna, “Naon, ki āngo itangdan ko dyimo?”

Tominbay si Jakob dya a kāna, “Tangdanan mwaba yaken. Ki an makey ka do asaya lang a ibahey ko dyimo, tongtongen ko sa a aywanan arban saya a karniro kan kalding a dyira mo. ³² Sichangori, ipalōbos mwa mangay ako do yanan daw no binyay saw, ta patarken ko sa tabo karniro a dya maynana maydak, tabo orbon saw a karniro a mababaheng kan tabo kalding a malabalabang kan mabochibochit. Sira lang nyayaw akdawen ko a itangdan mo dyaken. ³³ Tan komwan, aran mahay mo sa yangay a bisitaen dyaken saya, ki matonngan monchi an malinteg ako mana engga. Ta an myan anchiw maboaya mo a kalding a dya labang mana mabochibochit, iyanchiw nyaw maydamnay a pakalasīnan mo an myan tinakaw ko. Masaw dyirad orbon saw a karniro ko an myan maboaya mo a maydak.”

³⁴ Initbay ni Laban a kāna, “Naon, komwan ah. Parinen ta iyaw no inbahey mwaya.”

³⁵ Dawa, do dāwri a araw, no pinarin ni Laban, ki pinatarek na tabo malloko saw a kalding a orit-oritan kan malabalabang so maydak kan tabo mabinayi a kalding a mabochibochit kan malabalabang a myan so maydaydak. Pinatarek na pa tabo mababaheng saw a karniro, as nakaitoroh na sira dyirad pōtot na saw a mahakay tan aywanan da sa.† ³⁶ Inpaikaro na sa tan pachibawa da sa di Jakob, as inpaiyangay na sa do mateng a yanan a ayamen do tatdwa karaw. Ki siraw nabidinaw a arban ni Laban, ki inpaaywan na sa di Jakob.

³⁷ Sinpangan na, nanghap si Jakob so māta a sangasanga no tatdwa kīta no kayo a maydamnay a makochichasan. Kinochikochichasan na tan maychanyidanyidak sangasangaw. ³⁸ Pinangay na saw nakochichasanaw a sangasanga do inoynoman da saw no arban sa kalding kan karniro tan myan do salapen daw an mangay sa a minom. Komwan pinarin na tan matoyen sa, ta magdadakep saw nyaya binyay an mangay sa minom. ³⁹ Sinpangan na, do nakapagdadakep daw no arban saw do salapen daw no sangasanga, natoyen sa, kan naymanganak sa so orit-oritan, mabochibochit, kan malabalabang.

⁴⁰ Siraw nya orbon no kalding kan karniro, pinatawa sa ni Jakob, as pinasalap na saw pinatawa naw dyirad pangganakan saw a orit-oritan kan maynana mababaheng a dyira ni Laban, tan matoyen sa. Komwan nakapāro na so binyay na, kan pinatarek na sa dyirad binyay saw ni Laban. ⁴¹ An mapagran saw matatabaw a mabinayi, pangayen ni Jakob iyaw nakochichasanaw a sangasanga do inoynoman da saw tan maboaya da, ta dawriw paydadakpan da. ⁴² Ki pangayen naba dyirad magogolangaw nya saya sanga. Dawa, dyira dana sa ni Laban magogolangaw, as dyira sa ni Jakob masalon-at saw. ⁴³ Komwan nakapayparin ni Jakob a taywara mabaknang. Āro saw arban a karniro kan kalding a dyira na. As myan pa saw dyira na a kamilyo, asno, kan adīpen na sa a mahahakay kan mababakes.

31

No Kalibas ni Jakob a Omkaro si Laban

¹ Do dāwri, nadngeyan ni Jakob iyaw riklāmo dan pōtotaw ni Laban a kon da, “Taywara danayas Jakob, ta apīten naranaya tabo dyiran āmang, as kan si

† **30:35** 30:35 As dawa, no dyiran Laban, ki maynana maydak a kīta no karniro, kan maynana mabaheng a kīta no kalding.

āmangayaw nakayapwan tabo kinabaknang na!”² Nadlaw pa ni Jakob a tomnabang dana dya si Laban, ta akma pabas kasngen na dya do nakarahan.³ Do dāwri, binata ni ĀPO di Jakob a kāna, “Maybidi ka na do tana da āmang kan āpong mo, kan dyirad kakabagyan mo saw, as kan myan ako a mangay-aywan dyimo.”

⁴ As dawa, nanoboy si Jakob so mangay a mangibahey dyirad dadwaw a baket na a sa Rakel kan Lea a mayboboya sa do pamaaraban naw siras binyay na saw.⁵ Do kawara da do yanan naw, binata na dyira a kāna, “Natonngan ko a matabang dana si āmang nyo dyaken, ta akma paba do kachwaw. Ki aran komwan, ki nāw na aywanan yaken no Dyosaw a daydayāwen ni āmang ko.”⁶ Chapatak nyo na an maypāngo kagaget ko do kapaytarabāko ko di āmang nyo.⁷ Ki kinōsit na yaken, kan pirmi* na binalbalīwan pinakadyira ko a tangdan ko. Ki bāli, ta inpalōbos aban Dyos a rinanggasan na yaken.⁸ Ta do kaibahey naw a mabochibochit iyaw binyay a dyira ko a tangdan ko, ki naymanganak sa tabo binyay na so mabochibochit. As do kaibahey naw a orit-oritan iyaw binyay a tangdan ko, ki naymanganak dana sa tabo so orit-oritan.⁹ Dawa, oyod a sinidongan ni Āpo Dyos yaken, ta inhap na saw pinakadyira kwaw do dyira saw ni āmang nyo a pinabidi dyaken.

¹⁰ “Do naypisa do chimpō no kapagdadakep dan kalding, tinayēnep ko. Ki naboya kwaw do tayēnep ko a siraw tōro a kalding a mangdakep so mabinayi saw a kalding, ki maynana orit-oritan, mabochibochit, kan malabalabang.¹¹ Sinpangan na, do tayēnep ko, nagparang iyaw anghil no Dyos† a nachisarsarīta dyaken, as kan naychirin dyaken a kāna, ‘Jakob.’ Ki inatbay ko a kon ko, ‘Ari ako dya, mo ĀPO.’¹² Binata na pa, ‘Chiban mo saw tabo tōro saya a kalding a mangdakep. Maynana sa orit-oritan, mabochibochit, kan malabalabang. Yaken akin plāno so nyaya, ta naboya ko tabo marahet a pinarin ni Laban dyimo.¹³ Yaken iyaw Dyosaw a napaboya dyimo do Betel a napatnekan mo so pakanaknakman a bato a pinadwan mo so lana, as kan do dawriw, nagsapataan mo dyaken. Changori, karwan mo naw tanaya dya, as kan maybidi ka do nakayanakan mo a tana.’ ”

¹⁴ Katayoka no nakapaychirin Jakob, tominbay sa Rakel kan Lea a kon da, “Na, ari pawriw matāwid namen di āmang?”¹⁵ Inbidang nabawri yamen a istranghiro sichangori? Pī! Akma naya yamen inlāko, as iyaw kwartaw a pagbāyad mo dyamen, ki nagasto narana.¹⁶ An komwan, masyirto danaw tabo a kinabaknang a inhap no Dyos di āmang namen, ki dyamen dana kan siraw anak namen saya. Dawa, sichangori, parinen mo iyaw inbahey no Dyos dyimo.”

¹⁷ Sinpangan na, do nakapakarobwat daranaw da Jakob, pinasakay naw pōtot na saw kan dadwaw a baket na do kamilyo saw.¹⁸ Do dāwri, pinanma na sa a tinoyo tabo reprep saw a binyay na, kan inhap na sa tabo warawara naw a nakpeh na do kayan nad Mesopotamya, as kapaybidi narana do Kanaan a tana ni āmang na a si Isaak.

¹⁹ Do kakaro daranaw da Jakob, aba daw si Laban, ta nangay na sa a ginogodan naipastor saw a karniro na. Dawa, nangay pa si Rakel a nanakaw siras didyosen saw ni āmang na.²⁰ Asa pa, sinikāpan ni Jakob si katogāngan na a si Laban a asa Arameo, ta inbahey naba dyaw nakayam na.²¹ Dawa, inhap naw tabo saw a dyira na, as nakapaglības na. Inabtang na iyaw Oksong a Oprates, kan tinongtong naw nayam a kominwan do katokotokonaw do tana a Gilead.

No Kalakat ni Laban di Jakob

²² Do chatatdo naranaw a karaw do nakapakakaro daranaw da Jakob, nadāmag ni Laban a naglības si Jakob.²³ Do dāwri, nanyeng na inhap kadwan saw a kakabagyan na, as nakalakat da sa Jakob. Papito a karaw da a nanglakat sira, as nakadas da sira do

* 31:7 31:7 Do Hebreo a chirin, ki “pinay-asa poho”. † 31:11 31:11 Gen. 16:7; 21:17; 22:11

katokotokonanaw do Gilead. ²⁴ Ki do ahewaw a sakbay a kadas da sira, pinaytayēnep no Dyos si Laban a taga Aram a binata na dya a kāna, “Magannad kam Laban, ta salsalyan mwabas Jakob. Maychirin kaba so aran āngo a maganay mana madi dya.”

²⁵ Ki do dāwri, nadas ni Laban si Jakob. Nagtolda dana sa Jakob do katokotokonanaw do Gilead. As aran sa Laban kan siraw kakabagyan naw, do nakapakarapit daw daw, ki nagtolda sa.

²⁶ Do nakapayboya daw, inyahas ni Laban di Jakob a kāna, “Barok, āngo ta pinarin mo komwan? Sinikāpan mo yaken a tod mo sa inkaro pōtot ko saya a akma say mababakes a natiliw do paggogobatan. ²⁷ Āngo ta linibāsan mo yaken a inkorimed mo komnaro a dya nagpakada? An inbahey mo dyaken, aysa, siraragsak ako a nangparobwat dyinyo so piknik a makankantaan kan matoktokaran so tamborin kan arpa saw. ²⁸ Dyi mo paya yaken a tinorohan so chimpō ko a nangiliw siras apoko ko kan siraw anak ko saya. Samna! Oltimo a makwan nyaya a pinarin mo dyaken! ²⁹ Myan panakabalin ko a mangdōsa dyimo. Ki kahep do nakapaytayēnep ko, naychirin dyaken Dyosaw a daydayāwen ni āmang mo a kāna, ‘Magannad kam Laban, ta salsalyan mwabas Jakob. Maychirin kaba so aran āngo a maganay mana madi dya.’ ³⁰ Chapatak ko a komnaro ka, ta taywara danaw kangisah mo a maybidi do yanan āmang mo. Ki āngo ta tinakaw mo pa saw didyosen ko saw?”

³¹ Tominbay si Jakob dya a kāna, “On, mo āmang, nayyayo ako, ata, mamō ako ngamin. Ta no myan do aktokto ko, ki āngwan ibabāwi mo saw pōtot mo saya an matonngan mo a komaro ako. ³² As no didyosen mo saw, taywaran yaken nanakaw? Do salapen dan kabagyan ta saya a sistigo ta, yay mo a chichwasen dyira mo saya bata mo do dya, as hapen mo, as kan dimanen taw nawri a tawo a pakadongswan mo so didyosen mo saya.” Komwan binata ni Jakob, ta chapatak naba a tinakaw ni Rakel didyosen saw ni Laban a āmang na.

³³ Maynamot ta komwan inbahey ni Jakob, nangay si Laban do toldaw ni Jakob a naychichwas. Komwan pa a naychichwas do toldaw ni Lea kan siraw dadwaw a adīpen a mababakes, ki abaw nachichwasan na didyosen daw. Do nakahbot naw do toldaw ni Lea, somindep do toldaw ni Rakel. ³⁴ Ki nasakbay nakahap ni Rakel so didyosen saw ni āmang na, as nakaitayo na sira do bolsaw no pasangaw no kamilyo na, as nakadisna na sya. Naychahel si Laban do tabo irahemaw no tolda naw, ki abaw naboya na. ³⁵ Binata ni Rakel di āmang na a kāna, “Makasoli kaba, mo āmang, do dyi kwaya paytēnekan, ta marodit akwaw.” Dawa, tinongtong ni Laban naychichwas, ki abaw naboya na dyirad didyosen na saw.

³⁶ Do dāwri, maynamot ta komwan napariparin, nakasoli dana si Jakob di Laban. Dawa, pinaydabdab nas katogāngan na a kāna, “Aysa! Āngo marahet a pinarin ko dyimo ta dawa? Āngo nakagatosan ko tan lakatan mo yaken, mo Āmang? ³⁷ Changori a tayoka danaw kapaychahel mo do tabo warawara ko, aryoriw naboya mo a dyira mo? An myan, ngay, pangayen mo do kasalasalapan taya tan maboya da no kakabagyan ta saya an sino kosto dyaten. ³⁸ Dadwa poho a katawen a minyan ako dyimo a nagsīrbi. Kinapya ko sa inaywanan karniro kan kalding mo saw tan abo nasday a anak dan pangganakan mo saw, kan abaw inichan ko aran asa malloko a binyay mo. ³⁹ An myanaw dimanen maranggās a animal a binyay mo, ki tod ko a binayādan. Inyangay kwaba inpaneknek dyimo a abo gatos ko. An myan natakaw aran māraw mana mahep, inpapilit mo a bayādan ko. ⁴⁰ Āro napadas ko a lidyat do kapangaywan ko siras binyay mo. An māraw, inanōsan ko iyaw kohat no araw. An mahep, inibtoran ko hanebneb. Abaw imas no kapakaycheh ko, ta napohaw ako pa. ⁴¹ Komwan lidyat ko do dadwa poho a katawen a kayan ko dyimo. Nagikāro ako so asa poho kan apat a katawen tan makabahay ko saw dadwaya pōtot mo. Anem pa katawen a inaywanan ko saw binyay mo saw tan myan pinakadyira ko

dyirad orbon saw a karniro kan kalding a tangdan ko yapo dyimo. Ki alit na pa pirmi mo a binalbaliwan pinakadyira ko a tangdan. ⁴² An dyi na sinidongan yaken no Dyos ni simna Abraham a daydayāwen ni āmang ko a si Isaak, pinayam mo yaken a sibahabahas. Ki naboya ni Apo Dyos an māngo lidyat ko kan kagaget kwa naytarabāko. As dawa, kahep pinaydabdab naymo do tayēnep mo.”

No Kapagtōlag Da Jakob kan Laban

⁴³ Do dāwri, maynamot ta komwan inbahey ni Jakob, tominbay si Laban a kāna, “Tabo myan saya dya sichangori, ki dyaken saw nawri. Ta siraw baket mo saya, ki pōtot ko sabawri? Siraw pōtot mo, ki apoko ko. Tabo binyay mo, ki yapo do binyay ko. Ki aran komwan, maparin kwaba a tod a ahapen saw pōtot kwaya a paybidi sichangori. Masaw dyirad apoko ko saya. ⁴⁴ Sichangori, ki maganay an magtōlag ta so bayo, as kan pawpohen taw batobato saya a pangpaneknek ta so dyi ta kapagbabāwi do nagtōlagan taya.”

⁴⁵ Do dāwri, nanghap si Jakob so rakoh a bato, as pinaytēnek na. ⁴⁶ Sinpangan na, inbahey na dyirad kakabagyan naw a tongtongen daw manghap so bato a pawpohen dad omdibonaw no pinatnek naw a rakoh a bato. Do katayoka daw, naychakakan sa do bītaw no inopo daw a bato. ⁴⁷ Pinangaranan ni Laban nyaya nawpo a bato so Jegar-Sahadota do chirin na Arameo. As si Jakob, ki pinangaranan na so Galeed do chirin na Hebreo.‡

⁴⁸ Binata ni Laban di Jakob a kāna, “Magsīrbiw nya a mangipaneknek so nagtōlagan taya.” Nyaw naynamotan na a napangaranan nya nawpo a bato so Galeed. ⁴⁹ Binata pa ni Laban di Jakob a kāna, “Si ĀPO pakono pirmi a omchidehideb dyaten do kapaybawa taya.” Dawa, nayngaran paw nawri a nawpo a bato so Mispa. § ⁵⁰ Tinongtong ni Laban naychirin a kāna, “An ranggasan mo saw pōtot ko saya a baket mo, mana an mangabahay ka pas matarek, aran dyi kwa maboya mana chapatak, naknakmen mo a chichiban na yaten no Dyos a iyaw makapaneknek so nagtōlagan taya. ⁵¹ Cha dyaw inopo ko saya a bato kan pinatnek ko a rakoh a bato do payawan tayas changori. ⁵² Dawa, dyi ta pakono a kawayakan nyaya mohon ta a pamaneknek so tōlag ta. Nya pakono akmay balat an myan marahet a panggep no katakatayisa dyaten. ⁵³ Iyaw Dyos pakono a dinaydāyaw ni simna Abraham, Nahor, kan āmang daw mangokom dyaten an sino dyaten mangrārayaw so tōlag taya.”

Sinpangan na, nagsapata si Jakob do salapen no Dyos a daydayāwen āmang na a si Isaak. ⁵⁴ Do katayoka da nagtōlag, sinosohan ni Jakob do dawri a tokon asaw a binyay a indāton na do Dyos. Sinpangan na, tinawagan na saw kakabagyan naw a machakan dya.* Katayoka da, minisan dana sa daw. ⁵⁵ Do kamabekasanaw, minhep a naybangon si Laban a nangdadek siras apoko naw kan siraw dadwaw a pōtot na a mabakes, as binindisyonan na sa. Katayoka na, komnaro dana sa Laban daw a somnabat do tana da.

32

No Kapangahwahok ni Jakob di Ākang Na

¹ Do nakakaro daranaw da Laban, tinongtong da Jakob nayam, ki do kayam naw, naychihat a myan asa bonggoy no aanghil no Dyos a nangbayat sya. ² Do nakaboyaw

‡ **31:47** 31:47 No chakey na batahen “Jegar-Sahadota” mana “Galeed,” ki “atoy a mangipaneknek”. § **31:49** 31:49 No chakey na batahen “Mispa,” ki “panyidehideban”. * **31:54** 31:54 No kapangidātonaya ni Jakob, ki tan magyāman sa do Dyos mana tan masigorādo danaw tinōlag da Jakob kan Laban. Sigon do dadakay da, tinawagan ni Jakob siraw rārayaw naw a koman tan ipaboya na a tayoka danaw kapagtōlag da kan Laban kan maparin paba tadyan. Sinosohan naw kadwan a partis no binyay a indāton na do Dyos. As no kadwanaw, ki inichan da.

ni Jakob sira, binata na a kāna, “Ari dyaw kampo no Dyos kan siraw bōyot na saw!” Dawa, pinangaranan naw nyaya logar so Mahanaim.*

³ Do katayoka no nawri, nanoboy si Jakob so tobotoboyen na saw a nanmanma kan iya a mangay di Esaw a ākang na do tana a Seir mana Edom. ⁴ Komwan inbilin na dyira: “Ibahey nyonchi di Esaw a āpo ko a kon nyo, ‘Batahenaw ni Jakob a tobotoboyen mo a nakayapo do nakakaro na di āmang nyo, ki nāw na a minyan di maraan nyos Laban do Mesopotamya a nanda sichangori. ⁵ Āro iyaw bāka, asno, karniro, kalding, kan adīpen na a mahahakay kan mababakes. Ipakatoneng na dyimo a āpo na, ta aram panchi a chāsi.’ ”

⁶ Ki do dāwri, do nakapaybidi daw no tinoboy na saw a yapo do Esaw, binata da dya a kon da, “Nangay kami di Esaw a ākang mo, kan ari dana mangay a machibayat dyimo, kan myan nachirayay dya a apat a gasot a mahahakay.”

⁷ Do nakadngey naw sya, oltime danaw kāmō ni Jakob kan nakamikamyaba. Dawa, pinaycharwa na saw tawo naw a myan dya, kan siraw karniro, kalding, bāka, kan kamilyo na saw. ⁸ Komwan pinarin ni Jakob, ta iniktokto na a an gobaten Esaw asaya bonggoy, ayket, maparin a mayyayo paw asaw.

⁹ Do nakatayoka naw a napaycharwa sira, naydasal si Jakob. As nyaw inakdaw na a kāna, “O, Dyos a dinaydāyaw ni āpong kos Abraham kan daydayāwen ni āmang kos Isaak, adngeyen mo pa yaken. Mo ĀPO, imo nangibahey dyaken a maybidi ako na do tana ni āmang ko kan siraw kakabagyan ko, as imonchiw mangbindisyon dyaken.

¹⁰ Abaw kaikaryan ko do tabo dya mabdibdis a kadaw kan tabo kapodno a inpaboya mo dyaken a pachirawatan mo. Sarokod lang sinahabit ko do nakapamtang kwaw do oksongayan Jordan, ki naybidi ako a dadwa so bonggoy. ¹¹ Dawa, machikakaāsi ako dyimo a isalākan mo yaken di Esaw a kakteh ko. Mamo ako dya, ta āngonchan yangay na yamen a gobaten, as dimanen na yamen a tabo kontodo siraw mababakes saw kan adedekey da saw. ¹² 4Naknakmen mo pakono iyaw kari mo dyaken a bindisyonan mo yaken kan pārohen mo iyaw kapotōtan ko a akmas kāro no anay do kanayan a dya mabidangan.”

¹³ Do dāwri, minisan pa sa Jakob do Mahanaim a logar. Do kamabekasan na, namidi dyirad binyay na saw, as nakapatawa na so isāgot na di Esaw a kakteh na. ¹⁴ Siraw nyaw pinidi na: dadwa gasot a mabinayi a kalding kan dadwa poho a malloko a kalding, dadwa gasot a mabinayi a karniro kan dadwa poho a malloko a karniro. ¹⁵ Myan paw pinidi na tadtwa poho a mabinayi a kamilyo a kontodo anak, apat a poho a mabinayi a bāka kan asa poho a maloko a bāka, dadwa poho mabinayi a asno kan asa poho a malloko a asno. ¹⁶ Kāda kīta do pinatawa na saw a binyay, ki inpaaywan na dyirad adīpen na saw. Sinpangan na, binata na dyirad adīpen na saw a kāna, “Manma kamo na ah, kan magsasaronō kamo, ki mayayateng kamo tan dyi kamo a maysin-aadas.”

¹⁷ Binilin naw adīpen naw a manma a mangay a kāna, “Anchan mabayat naymo ni Esaw a ākang ko, as iyahes na, ‘Sino āpo mo? Dino ngayan mo, as kan sino akin dyira siras nyaya binyay a toyohen mo?’ ¹⁸ nyanchiw ibahey mo dya a kon mo, ‘Dyira ni Jakob a adīpen mo siraw nyaya binyay. Inpaw-it na a sāgot dyimo mo āpo Esaw. Ari saw a manawnawdyi kan yamen.’ ”

¹⁹ Masaw inbilin na dyirad chadadwa, chatatdo, kan tabo somarōno saw a adīpen a manoyo siras kadwan saw a binyay a sāgot na di Esaw. Binata na dyira a kāna, “Anchan mabayat nyo si Esaw, malit ibahey nyo dya ah. ²⁰ Kawayakan nyo aba ibahey a, ‘Myan saw a manawnawdyi kan yamen, sa Jakob a adīpen mo.’ ” Pinarin ni Jakob nyaya, ta iniktokto naw komwan, “Mahwahok ngata si Esaw do sāgot ko

* **32:2** 32:2 No chakey na batahen “Mahanaim” do chirin a Hebreo, ki “dadwa kampo”. No asaw, ki dyiran Jakob. As iyaw asaw, ki dyira no Dyos.

saya a pinanma ko. Ta anchan machisalap ako dya, rawaten nanchi ngata yaken.”
²¹ Dawa, pinanma narana sa a inapatoyo sāgot na saw a binyay. As iya, ki minisan pa so asa kahep do nagkampwan daw.

No Kapaggabbo Da Jakob kan Anghilaw

²² Do dāwri a ahep, naybangon si Jakob, as nakahap na siras dadwaw a baket na kontodo saw dadwaw a mababakes a adīpen na kan siraw asa pohwaw kan asa a pōtot na, as nakapamtang na sira do oksongaw a Jabbok. ²³ Pinanma na sa pinabtang, as nakapasarono nas tabo kadwan saw a rārayay na, binyay na, kan warawara da saw. ²⁴ Do katayoka no nawri, namtang aba si Jakob, dawa, nabidin a naychatanyi do kabtangaw no oksong.

Do dāwri, naychihat a myan mahakay a nangay a nachigabbo dya a mandad kakalo narana a maysesēdang. ²⁵ Ki do kadlawaw sya no mahakayaw a dyi na mapenpen si Jakob, kinorimes naw atangaw ni Jakob. As dawa, nayhabchis atang naw do nakapachigabbo naw do mahakayaw. ²⁶ Binata no mahakayaw di Jakob a kāna, “Dā pa! Aryan mo na yaken, ta maysesēdang danaya!”

Ki tominbay si Jakob dya a kāna, “Ay! Aryan kwabaymo, an dyi mo yaken a bindisyonan!”

²⁷ Inyahes no mahakayaw a kāna, “Āngo ngaran mo?”

“Jakob,” inibay na.

²⁸ Do dāwri, binata no mahakayaw a kāna, “Sichangori, Jakob pabaw ngaran mo, an dya Israel,† ta nachilāban kad Dyos kan kapayngay mo sa tawo, kan nagballigi ka.”

²⁹ Inbahey ni Jakob a kāna, “Imom Āpo, ibahey mo pa dyaken an sino ka, kan dino nakayapwan mo.”

Ki tominbay iyaw mahakayaw a kāna, “Āngo ta chakey mwa mapatakan?” Do dāwri, tod narana binindisyonan, as nakakaro na.

³⁰ Binata ni Jakob do aktokto na a kāna, “Ay, nachisalap ako do Dyos. Mapya, ata, aryak paya mabyay!” Dawa, pinangaranan ni Jakob nawri a logar so Penwel.‡

³¹ Domnada danaw araw do kakaro ni Jakob do Penwel, ki nakaskaspi a nayam maynamot do nayhabchisaw a atang na. ³² Nyaw siniknanan na a dāgen dan kapotōtan saw ni Israel michan so oyat a myan do atang no binyay a partyen da maynamot ta nyaw kinorimesaw no mahakayaw di Jakob do nakapaggabo daw.

33

No Kapaybayat Da Jakob kan Esaw

¹ Do kakaro naranaw ni Jakob do Penwel do napabtangan naw siras pamilya naw, naboya na a tominyitinyi sa Esaw a kakteh na a kontodo apat saw a gasot a mahahakay a rārayay na. As dawa, bininglay na saw pōtot na saw di Lea kan Raket kan siraw dadwaw a adīpen na a mabakes. ² Pinanma na saw dadwaw a mababakes a adīpen kontodo anak da saw, as nakasarono ni Lea kan anak na saw. Kapanawdyan na, ki si Raket kan Jose a anak na. ³ Ki si Jakob, iyaw kapanoman a nangay a minbayat di Esaw. Naypapito a nagrōkob do tana do kapaypasngen naw do yananaw ni ākang na.

⁴ Ki do nakaboyaw sya ni Esaw, nakapayapayyayo na a nangay a minbayat sya. Kinepkep kan dinadek ni Esaw ādi naw. Tomnanyis sa a dadwa. ⁵ Do nakabangon naw ni Esaw so oho na, naboya na saw mababakes saw kan siraw adedekeyaw a

† 32:28 32:28 No chakey na batahen “Israel,” ki “machigabbo” mana “machilaban do Dyos”. ‡ 32:30 32:30 No chakey na batahen “Penwel” mana “Penyel” do chirin a Hebreo, ki “rōpa no Dyos.” Eks. 33:20; Ok. 8:8, 9; 1 Ār. 12:25

minonot di Jakob. As dawa, inyahes na di Jakob a kāna “Sino saw nyaya a tawo a nachirayay dyimo?”

Ki tominbay si Jakob dya a kāna, “Ay, siraw nya adedekey, ki pōtot ko sa a intoroh no Dyos dyaken a tobotoboyen mo maynamot do kāsi na.” ⁶ Do dāwri, naypasngen saw dadwaw a adīpen ni Lea kan Raket kontodo saw anak da saw, as nakapagrōkob da a nangipaboya so kapagdāyaw da di Esaw. ⁷ Somnarono, naypasngen sa Lea kan anak na saw, as nakapagrōkob da. Nanawdyi sa Jose kan si Raket a nagrōkob a nangipaboya so kapagdāyaw da.

⁸ Sinpangan na, inyahes ni Esaw dya a kāna, “Aysa! Āngo chakey a batahen no bonggoy saw no binyay a pinanma mo a nabayat namen?”

Ki nyaw inbahey ni Jakob a kāna, “Na, dyira mwaw, aram pa yaken a marawat, mo āpo.”

⁹ Ki inibay ni Esaw a kāna, “Namna, manawob dana saw myanaw dyaken, mo Ādi. Hapen mo na, ta dyira mo na sa.”

¹⁰ “Engga ah!” kāna ni Jakob. “An chasoyot mo na yaken, rawaten mo saw panangpet kwaya dyimo. Ta do nakaboya kos kasoyot mo do rōpa mo, ki akma ko nayaw naboyaw parabor no Dyos dyaken do siaadawaya nakarawat mo dyaken.

¹¹ Dawa, rawaten mo pakono panangpet ko saya, ta rakoh kāsi dyaken no Dyos, as kan apabaw pagkorāngan kod machita ko.” Inibhes aba ni Jakob mandan rinawat ni Esaw iyaw sāgot na dya.

¹² Do nakatayoka dan may-ākangaw a nagsarita, binata ni Esaw a kāna, “Na, magrobwat ta na, as machirayay ako na dyinyo.”

¹³ Ki do dāwri, tominbay si Jakob dya a kāna, “Naon, mo āpo ko, ki chapatak mo a mabalabalay kami a mayam, ta makakapsot saw adedekey kwaya. Asa pa, mabakel ako an madiman sa tabo orbon sayan karniro kan bāka an makalokalo sa do asa karaw a mayam. ¹⁴ Dawa, maganaganay danāno an imo manma, mo āpo ko? Mononot ako na a adīpen mo sigon do kalisto dan binyay kwaya kan siraw pōtot ko saya. Rapiten namen dananchi imo, mo āpo ko, do Edom.”

¹⁵ Ki binata ni Esaw a kāna, “Na, an komwan, bidinen ko saw kadwan saya a mahahakay a rārayay ko a machirayay dyinyo.”

Ki inbahey ni Jakob a kāna, “Aran engga dana. Manawob dana dyaken iyaw kāsi mwaya dyaken mo āpo.”

¹⁶ Dawa, do dāwri a araw, komnaro sa Esaw a naybidi do Edom. ¹⁷ Ki sa Jakob, nangay sa a nagkampo do Sokkot. Namarin daw so bahay a panarasan na kan sapaw da no binyay na saw. Nyaw paynamotan na a nayngaran so Sokkot, ta no chakey na batahen, ki sapaw.

¹⁸ Naynam saba do Sokkot, as nakatongtong da a nayam. Do dāwri, nakarapit sa Jakob a dya naan-ano a yapo do Mesopotamya a nandad idi a Sikem do tanaw a Kanaan. Nagtolda sa do mangket do dāya do dawri a idi. ¹⁹ Sinpangan na, ginātang naw nawri a tana a nagtoldaan da. Binayādan nas asa gasot a plata a pirak dyirad kapotōtan saw ni Hamor a āmang ni Sikem. ²⁰ Namarin sa Jakob so asa a pangidātonan do Dyos, as pinangaranan na so El-Elohe-Israel.*

34

No Karārayaw Da so Dāyaw ni Dina

¹ Do asa karaw, nangay a nagpasyar si Dina* a balāsang da Jakob kan Lea dyirad babbalāsang saw a omyan do dawri a tana a Kanaan. ² Do kayan naw a magpasyar ni

* **33:20** 33:20 No chakey na batahen “El-Elohe-Israel,” ki “No Dyos, ki Dyos ni Israel” mana “Mabīleg iyaw Dyos ni Israel.” Gen. 32:28 * **34:1** 34:1 Gen. 30:21

Dina, ki naboya ni Sikem a baro ni Hamor a asa magtoray do dawri a tana no Hibeo saw a tawo. Do dāwri, minanchaan ni Sikem si Dina, ta rinames na a namarinan so chakey na. ³ Do nakatayoka naw, tomnobo kapagayat ni Sikem di Dina a pōtot ni Jakob, as kan nadidiw ni Sikem a myan danaw ayat na dya. Dawa, naychirin di Dina so makahwahok. ⁴ Sinpangan na, inbahey ni Sikem di āmang na a kāna, “Mo āmang, ipamosposan mo pa an maypāngo a makabahay ko nawri a mabakes.”

⁵ Do dāwri, natonngan ni Jakob iyaw pinarinaw ni Sikem di Dina. Ki maynamot ta myan pa saw pōtot naw a mahahakay do pagpaspastoran daw so binyay da, naylilyak aba mandad nakapaybidi da.

⁶ Sinpangan na, nangay sa Hamor kan Sikem a baro na a nachisarīta di Jakob. ⁷ Do kayan daw a magsasarīta, kosto sa mawaraw pōtot saw ni Jakob a mahahakay a yapo do nagpaaraban daw siras binyay da saw. Ki nableg kan pinagmamayo da do nakadngey daw so namarinaw do kakteh daw. Taywaraw kasoli da di Sikem, ta inasnesnekan naw tabo tawotawo no Israel do nakalapos nas dāyaw ni Dina, as kan iyaw kaparin a akma syay, ki rebbeng naba maparin komwan.

⁸ Ki aran komwan, inpapāti ni Hamor a kāna, “Oyod nas kadaw ni Sikem a anak ko so balāsang mwaw. Dawa, chāsi nyo yaken, ta ipakabahay nyo dya. ⁹ Asa pa, maganay āno an maychakabahay saw anak ta saya? Itoroh nyo saw babbalāsang nyo dyamen a kabahay namen, as kan kabahayen nyo saw babbalāsang namen saw. ¹⁰ Ta an komwan, maparin nyo omyan dyamen do tana namenaya, ta baywan namen abaynyo a omyan dya. On, omyan kamo dya. Magnigosyo kamo dya, kan gomātang kamo dya so bōkod nyo a tana.”

¹¹ Sinpangan na, binata ni Sikem di āmang ni Dina kan siraw kakakteh na saw a mahahakay a kāna, “An chāsi nyo yaken kan itoroh nyo nyaya balāsang a kabahay ko, aran āngo akdawen nyo, ki itoroh ko. ¹² Ibahey nyo an papiraw pagbāyad ko kan rigālo ko dya, ta itoroh kwa aran āngo iyaw chakey nyo dyaken. Basta ipakabahay nyo dyaken si Dina.”

¹³ Maynamot do pinarinaw ni Sikem a marahet di Dina a kakteh da, myan sikap dan pōtotaw ni Jakob a mahahakay do initbay daw dyirad may-āmangaw. ¹⁴ Binata da dyirad may-āmangaw a kon da, “Mapalobōsan aba a machikabahay kakteh namenaya do dya nakogit, ta pakasnesnekan namen nawri an parinen namen. ¹⁵ Makey kami an basta mayparin kamo a akma dyamen. Ipakōgit nyo sa tabo mahahakay dyinyo. ¹⁶ An parinen nyo nyaya aket, maparin taw maychakabahay. Omyan kami pa dyinyo, kan machichasa kami na dyinyo. ¹⁷ An maskeh kamo a magpakōgit aket, hapen namen si Dina, as kan komaro kami do dya logar.”

¹⁸ Do nakadngey sya da Hamor kan pōtot na si Sikem, naktokto da a akmay maganay dyiraw inakdaw daw. ¹⁹ Naybabalay aba si Sikem a mangtongpal so tōlag daw a maynamot do kapagkogit, ta oyod nas kadaw si Dina. Si Sikem, ki iyaw mabigbigbig do tabo kakakteh na do bahay ni āmang na.

²⁰ Do dāwri, nangay sa Hamor kan pōtot naw a si Sikem do rowanganaw no idi daw do pagmimitingan no konsiho, as nakapachisarīta da dyirad kapayngay da saw a mahahakay a omidi do dawri a idi. ²¹ Nyaw binata no may-āmangaw dyira a kon da, “Makey sa machisīt nya saya mahahakay dyamen. Dawa, rawaten ta sa a omidi dya, kan baywan ta saba a magnigosyo so chakey da, ta marahawaw tana taya. As maparin ta pa kabahayen pōtot da sa, kan komwan maparin da kabahayen pōtot ta sa. ²² Ki chakey daban nya saya mahahakay omyan dya kan machichasa dyaten, an dya makōgit tabo mahahakay dya a akma dyira. Nawriw paglintegan da. ²³ Syimpri dyira ta na sanchiw binyay da saw, tabo a warawara da, kan tabo kadwan saw a animal da. Oyod abawri? Dawa, machitōnos ta a magpakogit, yaten a tabo a mahahakay tan omyan sa dyaten.”

²⁴ Do dāwri, nakey sa tabo mahahakayaw a myan daw do rowanganaw no idyaw do inbahey daw da Hamor kan Sikem. As dawa, do dawri a idi, nagkōgit sa tabo mahahakay.

²⁵ Do katayokaw no tatdwa karaw, ki minrakamah danaw kōgit daw. Do dāwri, siraw mismo kaktehaw ni Dina a sa Simeon kan Lebi a pōtot ni Jakob, ki sililimed sa somindep do idyaw. Sinpangan na, ināsot daw bahayang daw, as kan diniman da tabo mahahakayaw daw. ²⁶ Tinabtaban da pa sa a diniman sa Hamor kan Sikem a pōtot na, as nakahap da si Dina do bahayaw ni Sikem, as nakakaro da. ²⁷ Katayoka da Simeon kan Lebi a nangdiman siras mahahakayaw daw, nagsamsam saw tabo pōtotaw ni Jakob a mahahakay so warawara do dawri a idi, tan mabahe daw nakarārayawaw no dāyaw ni Dina a kakteh da. ²⁸ Inhap da tabo karniro, bāka, kan asno. Inhap da paw tabo myan saw do irahem no idi kan do hakawan da saw. ²⁹ Inkaro da pa sa tabo kinabaknang daw. Inkaro da saw babbaket kan adedekey da saw, as somindep sa do kāda bahay a nagsamsam so tabo chakey da a warawara.

³⁰ Do nakatonengaw ni Jakob so pinarin daw no pōtot na saw, binata na di Simeon kan Lebi a kāna, “Taywara kamwaya! Inyo pakayapwan riribok kwaya. Changori, maynamot do pinarin nyowaw, ipsok darana yaken no tawotawo saya a Kananeo kan siraw Pereseo saya a omyan dya. Dēkey saw tawo ko saya, as an payrarapahen da tabo tawo da, as gobaten da yaken, syrto a madiman ako kan intīro a pamilya ko.”

³¹ Ki tominbay sa a kon da, “On, mo āmang, ki maparin namen aba a ibidang kakteh namenaya a akmay asa mabaybayādan a mabakes.”

35

No Kabindisyon no Dyos di Jakob do Betel

¹ Sinpangan na, binata no Dyos di Jakob a kāna, “Ngay, may ka do Betel kan omyan ka daw. Mamarin ka daw so pangidātonan mo a pagdaydayāwan mo dyaken, ta yaken iyaw Dyosaw a napaboya dyimo do nakapayyayo mwaw a machibawa di Esaw a kakteh mo.”

² Dawa, binata ni Jakob dyirad pamilya na saw kan tabo saw nachirayayaw dya a kāna, “Ipoha nyo a tabo iyaw myan dyinyo a didyosen a inyonot nyo. Mariyos kamo a pakaboyan so kadalos no aktokto nyo, as kan magsokat kamo a pakaboyan so kapagbaliw no aktokto nyo. ³ Magrobwat ta, ta may ta do Betel. Mamarin akonchi daw so pangidātonan do Dyos, iyaw Dyosaw a somnidong dyaken do araw a kalidyat ko kan nangrārayay dyaken do tabo a kwanan ko.” ⁴ Dawa, intoroh da tabo di Jakob iyaw didyosen da saw kan siraw arītos* da saw. Inkadi ni Jakob nya saya do atngeh no asa kayo a mayngaran so logo a masngen do Sikem.

⁵ Sinpangan na, nayam sa Jakob. Ki do kayam daw, abaw minlakat sira, ta inamomo sa no Dyos tawotawo saw do masngen saw a idiidi. ⁶ Tinongtong da Jakob nayam a nandad nakapakarapit da kontodo tabo tawotawo na saw do idi a Los mana Betel do tanaw a Kanaan. ⁷ Namarin si Jakob so pangidātonan na do Dyos, as pinangaranan naw tanaw daw so “Dyos no Betel” maynamot ta dawriw napaboyan no Dyos dya do nakarahan do nakadichan naw si Esaw a kakteh na.† ⁸ Do dāwri, nadiman si Debora, iyaw nangtagtagibyaw di Rebeka. Intābon da do ibaba no idi a Betel do atngehaw no kayo a logo. Dawa, nayngaran nawri a logar so “Logo a Nananyisan.”‡

No Katādi no Ngaran ni Jakob

⁹ Minirwa napaboya iyaw Dyos di Jakob, kan binindisyonan na do nyaya kapaybidi na a yapo do Mesopotamya. ¹⁰ Nyaw binata no Dyos dya a kāna, “Jakob ngaran

* **35:4** 35:4 No osaran das aritos do dawri, ki ānyib da. † **35:7** 35:7 Gen. 28:1-19 ‡ **35:8** 35:8 Iyaw ngaran do Hebreo a chirin, ki “Allon-bakot”.

mo. Ki sichangori, Jakob paba, ta mayngaran ka na so Israel.” Dawa, napangaran so Israel. §

¹¹ Binata pa no Dyos dya a kāna, “Yaken, ki iyaw Dyos a Manakabalin do Tābo. Maypāro ka tan maypāronchiw kapotōtan mo. Yapo dyira, ki tombod āro a nasnasyon, as kan myan sanchiw yapo do kapotōtan mo a mayparin a ar-āri. ¹² As iyaw tanaw a intoroh ko kaychowa di simna āpong mo a si Abraham kan di āmang mo a si Isaak, ki itoroh ko dyimo, as itoroh ko panchi dyirad kapotōtan mo saw a makarwan mo.”* ¹³ Katayoka no Dyos a naychirin di Jakob, komnaro dana. ¹⁴ As si Jakob, ki napatnek so rakoh a bato a pakanaknakman na so logaraw a naychirinan dya no Dyos. Pinadwan naw batwaw so palek a dāton na do Dyos. Pinadwan na pas lana no olibo, ta nawriw mapayparin so batwaw a pagdaydayāwan na do Dyos.

¹⁵ Dawa, pinangaranan naw nawri a logar so Betel.

No Kadiman ni Rakel

¹⁶ Sinpangan na, komnaro sa Jakob do Betel, as nakatongtong da mayam. Do dyi da pa kapanyino so idi a Eprata, narapit danaw araw no kapaymanganak ni Rakel, kan oltimo a malidyatan do kapagpasikal naw. ¹⁷ Ki do oltimwaw a kalidyat no kapagpasikal na, binata no partiraw di Rakel a kāna, “Mamo kaba, mo Rakel, ta mahakay dana mirwaw anak mo.” ¹⁸ Ki do kapaybiybitos danaw no anges ni Rakel, sakbay a nadiman, pinangaranan naw anak naw so Benoni. † Ki Benhamin ‡ iyaw inpangaran ni Jakob.

¹⁹ Do dāwri, nadiman si Rakel, as intābon da do bīt no rarahan a mangay do Eprata mana Betlehem. ²⁰ Pinatnek ni Jakob do yananaw no tanem naw asa rakoh a bato a pakanaknakman na. As manda sichangori, ki ari paw pakaboyan so yanan tanemaw ni Rakel.

²¹ Sinpangan na, tinongtong daw nayam da Jakob a mayngaran dana so Israel. Nakarapit sa do bīt nad Migdal-eder mana pagwanawanan so karniro, kan nagtolda sa daw.

No Dosi a Pōtot ni Jakob

(1 Kron. 2:1-2)

²² Do kayan da Jakob mana Israel do dawri a tana, nangay si Ruben a matoneng a pōtot na a nachoknod di Bilha, iyaw minabakesaw ni āmang na. Ki natonngan ni Israel nawri.

Myan asa a poho kan dadwa pōtot ni Jakob a mahahakay. ²³ Siraw nyaw anak da Jakob kan Lea: si Ruben, iyaw matoneng, si Simeon, Lebi, Joda, Isakar, kan Sebolon. ²⁴ Sa Jose kan Benhamin, ki anak da Jakob kan Rakel. ²⁵ Sa Dan kan Naptali, ki iyaw anak da Jakob kan Bilha a adīpen ni Rakel. ²⁶ Siraw nyaw anak da kan Silpa a adīpen ni Lea: sa Gad kan Aser. Naiyanak saw nyaya a pōtot ni Jakob do Mesopotamya. §

No Kadiman ni Isaak

²⁷ Do nakakaro da do Migdal-eder, tinongtong da Jakob nangay do Mamre a masngen do idi no Kiryat-arba mana Hebron.* Dawriw yanan ni āmang na a Isaak, kan dawri paw yanan ni simna āpong na a Abraham do kaychowa. ²⁸ Do dāwri, narapit ni Isaak iyaw tawen na a 180. ²⁹ Naybitos byay na, kan nachirapa dana dyirad aāpong na saw. Taywara danaw kamalkem ni Isaak do nakadiman na. Intābon da Esaw kan Jakob a pōtot na.

§ 35:10 35:10 Gen. 32:28 * 35:12 35:12 Gen. 17:8; 26:3 † 35:18 35:18 No chakey na batahen “Benoni” do Hebreo, ki “anak no mamayo ko.” Dawa, an komwan, ki anak no malas. ‡ 35:18 35:18 No chakey na batahen “Benhamin” do Hebreo, ki “anak a makanawan” mana “anak no gāsāt”. § 35:26 35:26 Si Benhamin, ki naiyanak aba do Mesopotamya. Gen. 35:16-19 * 35:27 35:27 Gen. 13:18; 23:2

36

Siraw Kapotōtan ni Esaw (1 Kron. 1:34-37)

¹ Nyaw pakasaritāan dan kapotōtan saw ni Esaw. No matarek a ngaran na, ki Edom.* ² Nangabahay si Esaw so dadwa a mababakes a taga Kanaan a si Ada a pōtot ni Elon a Heteo a tawo, kan si Oholibama a pōtot ni Ana a pōtot ni Sibeon a Hibeo a tawo. ³ Nangabahay pa di Basemat a ādi ni Nebayot† no mahakayaw a pōtot ni Ismael. ⁴ Si Elipas, ki anak ni Esaw kan Ada. As si Rewel, ki inyanak ni Basemat. ⁵ As inyanak ni Oholibama sa Jeos, Jaalam, kan Kora. Siraw nyaw pōtot ni Esaw a nayanak do Kanaan.

⁶ Do dāwri, inhap ni Esaw siraw babbaket na saw, pōtot na saw, tabo tawotawo na sa do kapamilyaan na, tabo binyay kan kadwan a animal na, as kan tabo a warawara na a inakpeh na do Kanaan, as nachisyay di Jakob a ādi na, kan nangay do matarek a tana. ⁷ On, komnaro sa Esaw daw, ta malidyatan sa mayrapa do asa yanan do taywara a kāro no binyay da Esaw kan Jakob, as kan manawob pabaw nawri a tana a pamakanan da siras binyay da saw. ⁸ Dawa, nangay si Esaw mana Edom do katokotokonanaw no Seir.

⁹ Nyaw pakasaritāan dan kapotōtan saw ni Esaw a kapoonan dan Edomita saw a tawotawo a minyan do katokotokonanaw no Seir. ¹⁰ Siraw nyaw pōtot a mahahakay ni Esaw: si Elipas a anak ni Ada a baket ni Esaw, kan si Rewel a anak ni Basemat a baket pa ni Esaw. ¹¹ Myan saw dadima mahahakay a pōtot ni Elipas: sa Teman, Omar, Sepo, Gatam, kan Kenas. ¹² Myan paw pōtot ni Elipas a mahakay a mayngaran so Amalek di Timna a minabakes na. Siraw nyaw apoko da mahahakay da Ada kan Esaw. ¹³ Myan saw apat a mahahakay a pōtot ni Rewel, ki sa Nahat, Sera, Sammah, kan Missa. Siraw nyaw apoko a mahahakay da Basemat kan Esaw.

¹⁴ Myan saw tatdwa anak a mahahakay da Esaw kan Oholibama a sa Jeos, Jaalam, kan Kora. Si Oholibama, ki pōtot ni Ana a pōtot ni Sibeon.

¹⁵ Siraw nyaw pangpangōlo dan partīdos da a yapo do mahahakay a kapotōtan ni Esaw: Si Elipas, matoneng a mahakay a pōtot ni Esaw, kan siraw nyaw mahahakay a pangpangōlo a pōtot na a sa Teman, Omar, Sepo, Kenas, ¹⁶ Kora, Gatam, kan si Amalek. Siraw nyaw pangpangōlo a pōtot ni Elipas a minyan do Edom, kan si Ada āpong da a baket.

¹⁷ Myan pa saw mahahakay a pōtot ni Rewel a pōtot ni Esaw, kan nayparin a pangpangōlo dan partīdos da. Sira, ki sa Nahat, Sera, Sammah, kan Missa. Siraw nyaw pangpangōlo a pōtot ni Rewel a minyan do Edom, kan si Basemat āpong da a baket.

¹⁸ Myan paw pangpangōlo dan partīdos a yapo do anak da Esaw kan baket na a si Oholibama a pōtot ni Ana. Siraw nyaya a pangpangōlo, ki sa Jeos, Jaalam, kan Kora. ¹⁹ Siraw nya tabo pangpangōlo do kapotōtan ni Esaw mana Edom no matarek a ngaran na.

Siraw Kapotōtan ni Seir (1 Kron. 1:38-42)

²⁰ Do dawri a tana ni Edom, myan saw tawotawo a sīgod a omyan daw a mayngaran so Horeo a kapotōtan ni Seir. No mahahakay a pōtot ni Seir, ki sa Lotan, Sobal, Sibeon, Ana, ²¹ Dison, Eser, kan Disan. Siraw pangpangōlo dan Horeo a tawotawo, kan minyan sa do Edom. ²² Siraw dadwa a mahahakay a pōtot ni Lotan, ki sa Hori kan Heman, as iyaw kakteh a mabakes ni Lotan, ki si Timna.

²³ Siraw mahahakay a pōtot ni Sobal, ki sa Alban, Manahat, Ebal, Sepo, kan Onam.

* 36:1 36:1 Gen. 25:30 † 36:3 36:3 Gen. 25:13; 28:9

²⁴ Myan saw dadwa a mahahakay a pōtot ni Sibeon, ki sa Aya kan Ana. Si Ana, iyaw nakaboya so makohat a akbod do let-ang do kaaywan naw siras asno saw ni āmang na. ²⁵ Si Ana, myan dadwa pōtot na. Iyaw mahakay, ki si Dison. Iyaw mabakes, ki si Oholibama. ²⁶ Siraw mahahakay a pōtot ni Dison, ki sa Hemdan, Esban, Itran, kan Keran.

²⁷ Siraw mahahakay a pōtot ni Eser, ki sa Bilhan, Saaban, kan Akan. ²⁸ Siraw mahahakay a pōtot ni Disan, ki sa Os kan Aran. ²⁹ Siraw nyaw pangpangōlo dan Horeo saw a tawotawo do Edom: sa Lotan, Sobal, Sibeon, Ana, ³⁰ Dison, Eser, kan Disan. Siraw nyaw pangpangōlo dan Horeo saw a tawotawo, sigon do partīdos da a omnidi do tana a Seir mana Edom.

Siraw Āri do Edom
(1 Kron. 1:43-54)

³¹ Myan saw ar-āri do Edom, kan nagsasarono sa a nagtoray daw sakbay a myan āri dan Israelita saw. ³² No nanōma a āri da, ki si Bela a mahakay a pōtot ni Beor a taga idi a Dinhaba. ³³ Do nakadiman ni Bela, nachitādi si Jobab a mahakay a pōtot ni Sera a taga Bosra. ³⁴ Do nakadiman ni Jobab, nachitādi si Hosam a yapo do tana no Teman. ³⁵ Do nakadiman ni Hosam, nachitādi si Hadad a mahakay a pōtot ni Bedad kan taga Abit. Inābak na saw Midyanita a tawo do asa gobat do tana a Moab. ³⁶ Do nakadiman ni Hadad, nachitādi si Samla a yapo do Masrekka. ³⁷ Do nakadiman ni Samla, nachitādi si Saulo a yapo do Rehobot do bīt no oksong a Oprates. ³⁸ Do nakadiman ni Saulo, nachitādi si Baal-hanan a mahakay a pōtot ni Akbor. ³⁹ Do nakadiman ni Baal-hanan, nachitādi si Hadad a taga Paw. No ngaran no baket na, ki Mehetabel a anak ni Matred a anak a mabakes ni Mesaab.

⁴⁰ No ngarangan dan pangpangōlo a kapotōtan Esaw, sigon do partīdos da kan yanan da, ki sa Timna, Alba, Jetet, ⁴¹⁻⁴² Oholibama, Ela, Pinon, Kenas, Teman, Mibsar, ⁴³ Magdiel, kan Iram. Siraw nya, ki pangpangōlo dan Edomita a tawotawo a kapotōtan saw ni Esaw, sigon do partīdos kan yanan da.

37

Sa Jose kan Kakakteh Na Saw

¹ Minyan sa Jakob do tana a Kanaan, iyaw tanaw a niyanan āmang na. ² Nyaw pakasaritāan pamilya ni Jakob.

Do naypisa do kapagtawen ni Jose a pōtot na so asa poho kan papito, minonot dyirad aākung na saw a mahahakay a siraw anakaw ni Bilha kan Silpa a minabakes ni āmang na a somidong a magpastor siras karniro kan kalding da sa. Myan nadlaw na marahet a kaparin dan kakakteh na saya. Dawa, do nakapaybidi naw di āmang na, inbahey na dya.

³ Ki mangamangay a adayo adaw ni Jakob* di Jose kan siraw kadwanaw a pōtot na maynamot ta nayanak do kamalkem naranaw. Pinamarin na si Jose so mapintas a kagay a mayid a matatarek so kita kan manaro so tachay, as kan intoroh na di Jose. ⁴ Do kaboya daw sya no kakakteh na saw a rakorakoh iyaw adaw ni Jakob di Jose kan sira, inipsok das Jose, as kan aba polos maganay a kapaychirin da dya.

⁵ Myan asa ahap a naytayēnep si Jose. Kamabekasan na, inbahey naw nyaya dyirad kakakteh na saw, ki naypāngay nakaipsok da sya. ⁶ Binata ni Jose dyira a kāna, “Inyo a aākung ko, adngeyen nyo pa yaken, ta ibahey ko tayēnep kwaw dyinyo. ⁷ Myan taw a tabo do hakawan a mamosot so trīgo. Ki naychihataw a naytēnek pinosot kwaw. Do dāwri, dinibon daw no pinosot nyowaw, as nakapaydogod da dya.”

⁸ Ki binata da no kakakteh na saw a kon da, “Āngo chakey mwa batahen? Imonchoriw āri a mangitoray dyamen, as kan yamen anchoriw adīpen mo ah? Pi!”

* **37:3** 37:3 “Israel” do Hebreo a chirin. Gen. 32:28; 35:10

Naypaypāngay nakaipsok da sya maynamot do tayēnep naw kan do inchirin naw dyira.

⁹ Sinpangan na, minirwa dana naytaytayēnep si Jose, as inbahey narana dyirad kakakteh naw. Binata na dyira a kāna, “Inyom ākang ko, adngeyen nyo pa yaken, ta ari danaw tayēnep ko. Naboya kwaw araw, bohan, kan asa poho kan asa a bitohen a maydoydogod sa dyaken.”

¹⁰ Ki do kaistorya naw syay di āmang na kan kakakteh na saw, nakadabdad di āmang na. Binata ni āmang na dya a kāna, “Āngo chakey mwa batahen do dawri a tayēnep mo? Ay samna! Yamenori kāda ānang mo kan siraw kakakteh mo saya, ki maydogod kaminchi dyimo?”

¹¹ Taywara a ipsok dan kakakteh na saw maynamot ta chahoho da. As si āmang na, ki tinongtong na iniktokto an āngo chakey na batahen no tayēnep naw.

No Kailāko ni Jose kan Kaiyangay Na do Egipto

¹² Do naypisa, nangay saw kakaktehaw ni Jose do masngenaw do idi a Sikem, ta dawriw paydisan da a pangipastoran siras karniro saw kan kalding saw ni āmang da. ¹³ Sinpangan na, binata ni Jakob di Jose a kāna, “Barok, nangay saw kakakteh mo saw do masngenaw do idi a Sikem a mangipasastor so karniro ta saw daw. Ngay, toboyen koymo a mangay do yanan daw ah.”

Ki tominbay si Jose, “On mo āmang, nakasagāna ako a mangay.”

¹⁴ Tinongtong ni āmang na a kāna, “Yangay mo sa chiban an maganay kayayan da ākang mo, as kan siraw binyay saw. Katayoka mo a manyideb sira, maybidi ka, ta ibahey monchi dyaken an maypāngo sa daw.” Dawa, tinoboy ni āmang na si Jose a nangay a yapo do Payahosonganaw a Hebron a yanan da nandad nakapakarapit na do Sikem. ¹⁵ Do kayan naw a midibidi do pagpaaraban daw a masngen do Sikem, myan mahakay a nakaboya sya, ki inyahes na dya a kāna, “Āngo chichwasen mo?”

¹⁶ Ki tominbay si Jose dya a kāna, “Chichwasen ko saw kakakteh ko saw. An chapatak mo an dino yanan da a mangipasastor so binyay namen, ibahey mo pa dyaken?”

¹⁷ Ki inbahey no mahakayaw a kāna, “Ay on, komnaro dana saw dya. Nadngey kwaw a kominwan sa do Dotan.”

Dawa, inontan sa ni Jose a kominwan do Dotan,[†] as dawriw nakaboyan na sira.

¹⁸ Mabawa pa si Jose, ki naboya darana no kakakteh na saw. Do dāwri, sakbay a makarapit do yanan daw, nagtotōlag sa a dimanen da. ¹⁹ Nyaw inbahey dad katakatayisa dyira a kon da, “Toriw maganayaw a maytaytayēnep! ²⁰ Maganay āno an dimanen ta, as kaalasek ta sya do asaya bobon a abos ranom? Ibahey ta nanchi di āmang a diniman no asa maranggas a binyay. Chiban ta pan āngo mahahap nad tayēnep na saw.”

²¹ Ki do nakadngeyaw sya ni Ruben, chakey na isalākan si Jose do marahetaw a panggep da no kakakteh na saw. Dawa, binata na dyira a kāna, “Ay, engga ah! Bitosen tabaw byay na! ²² Dyi ta pakono a dimanen ah. Tod ta alasken do dyaya bobon do let-angaya. Basta dyi ta ranggasan.” Nyaw inbahey na, ta chakey na isalākan anchi si Jose as kapaybidi na sya di āmang da.

²³ Dawa, do nakapakarapitaw ni Jose do yanan daw no kakakteh na saw, tiniliw da, as kinalistwan da binahas iyaw mapintasaw a mayid a kagay na. ²⁴ Do nakabahas daw sya, pinagtos da si Jose do asaw a bobon a abos ranom.

²⁵ Sinpangan na, do kadama daw a koman, naboya da saw tominyitinyaw a bonggoy no maglāklākwaw a Ismaelita a taga Midyan kan kamilyo da saw a homabas daw a yapo do Gilead. As no karga dan kamilyo da saw a yangay da do Egipto, ki siraw gom,

[†] **37:17** 37:17 Dotan, ki makalo a 24 kakilomitro do ammyānanen no Sikem, as kan no chakey na batahen Dotan, ki “dadwa bobon”.

balma, kan mirra.‡ 26 Do dāwri, binata ni Joda dyirad kakakteh na saw a kāna, “An tod ta dimanen ādi taya, as kaitayo ta sya,§ abayaw magon-gona ta. 27 Maganaganay āno an ilāko ta na dyirad Ismaelita saya? Dyi ta pakono a ranggāsan, ta kakteh taya kan yapo taya do asa asi kan raya?” Nakey saw kakakteh naw do inbahey naw. 28 Sinpangan na, do kapaypahabas daw no maglaktlāko saw a taga Midyan, inawon dan kakakteh naw si Jose, kan inlāko da so dadwa poho a plata a pirak dyirad maglaktlāko saw a Ismaelita, kan inyonot daranas Jose do Egipto.

29 Ki do kapaybidyaw ni Ruben do bobonaw, naboya na a araba si Jose daw. Dawa, pinirit naw laylay naw do oltimo a nakapagmamayo na. 30 Naybidi si Ruben do yanan daw no kakakteh na saw, as nakabata na sya a kāna, “Arabaw ādi taw! Ayya! Āngo paro parinen ko sichangori?”

31 Dawa, no pinarin da, ki nanghap sa so asa kalding, as nakadiman da sya, as nakapakneb da so raya naw do mayidaw a kagay ni Jose. 32 Sinpangan na, inyangay da di āmang da iyaw kagayaw, as nakabata da sya a kon da, “Nachichwasan namenaw nya. Chiban pam āmang, an iyaw kagay no pōtot mwaw.”

33 Nailāsin ni Jakob kagayaw ni Jose. As dawa, binata na a kāna, “Kagayayan Jose! Diniman naya no asa maranggās a animal. Sigorādo a napsapisang inawan na!” 34 Do dāwri, pinirit ni Jakob laylay naw, as nakatādi na sya so makersang a laylay, tan ipaboya naw oltimo a mamayo na. Tinanyitanyisan naw nakadimanaw ni Jose so nahay a chimpo. 35 Nangay sa tabo pōtot naw a mahahakay kan mababakes a kakakteh ni Jose di āmang da, ta chakey da ahwahoken, ki chinakey nabaw mahwahok. Binata ni Jakob a kāna, “Katngan kwaba tanyisan pōtot kwaw a mandanchan rapiten ko do yanan a kwanan nadiman.”* Komwan nakatanyis ni Jakob di Jose a pōtot na.

36 Do dāwri, nakarapit dana saw taga Midyanaw do Egipto. As do dawri, inlāko da si Jose di Potipar a asa dyirad opisyalaw ni Paraon a āri do Egipto, as kan iya paw kapitan dan gwardya saw.

38

Sa Joda kan Tamar

1 Naynam aba do dāwri a chimpo, komnaro si Joda do yanan daw no kakakteh na saw a mahahakay, as nangay a nachikaaroba di Hira a asa mahakay a taga Adollam. 2 Dawriw nakaboyan ni Joda so asaw a mabakes a taga Kanaan a pōtot ni Swa. Kinabahay ni Jodaw nawri a mabakes. 3 Sinpangan na, nabōgi, kan naymanganak nawri a mabakes so asa mahakay a pinangaranan ni Joda so Er. 4 Minirwa nabōgi si baket ni Joda, kan nangyanak so mahakay a pinangaranan nas Onan. 5 As minirwa pa naymanganak so asa mahakay a pinangaranan na so Sela. Do nakayanakaw ni Sela, ki omyan sa Joda do asa yanan a mayngaran so Kesib.

6 Sinpangan na, do nakapaypahabas no āro a tawen, inpakabahay ni Joda si Er a matoneng a pōtot na do asaw a mabakes a mayngaran so Tamar. 7 No pinarin ni Er a matoneng a pōtot ni Joda, ki taywara a marahet do kapanyideb ni ĀPO. Dawa, binitos ni ĀPO byay na. 8 Sinpangan na, binata ni Joda di Onan a adyen Er a kāna, “Kabahayen mos Tamar a ipag mo a nabālo. Basta tongpalen mo dadakay taya an āngo rebbeng mo do ipag mo a nabālo a abos anak, tan makapōtot ka so mayparin a pōtot no nadimanaw a ākang mo.” 9 Ki chapatak ni Onan a maibidang aba pōtot naw maipōtot naw. Dawa, kāda kaoknod na si Tamar a ipag na, ki ipoha naw mayparin

‡ 37:25 37:25 No gom, balma, kan mirra, ki osaren daw nya saya a mamarin so āgas, insinso, kan bangbanglo a pangbalsamar. Gen. 43:11 § 37:26 37:26 Do Hebreo a chirin, ki “as kaitayo ta so raya na”. Gen. 4:10; Job 16:18; Isa. 26:21 * 37:35 37:35 Do Hebreo a chirin, ki “Sheol” mana “tanem”.

naw a adekey, tan dya makapōtot so maibidang a pōtot ni simna Er a ākang na. ¹⁰ No pinarin ni Onan, ki taywara a marahet do kapanyideb ni ĀPO. Dawa, aran si Onan, ki binitos ni ĀPO byay na.*

¹¹ Maynamot do dyaya namarin, binata ni Joda di Tamar a manōgang na a kāna, “Maybidi ka pa di āmang mo, kan mangabahay kaba mandan makarakoh si Sela a pōtot ko.” Inbahey naw nyaya, ta mamō an madiman si Sela a akma siras pōtot na saw a dadwa. Dawa, nangay si Tamar di āmang na.

¹² Sinpangan na, homnabas āro a chimpō, as nadiman iyaw baketaw ni Joda, iyaw pōtotaw ni Swa. Do katayokaw no kapagmamayo naw, nagrobwat si Joda a mangay do Timnat do pangogogodan daw so karniro na saw. Nayrayay sa kan Hira a sīt na a taga Adollam. ¹³ Do dāwri, myan nakaibahey so nyaya di Tamar a kāna, “Nagrobwat kono si katogāngan mo a mangay do Timnat a manggogod siras karniro na saw.” ¹⁴ Dawa, tinādyan ni Tamar laylay naw a laylay no bālo, as nakaabōngot nas oho naw kan rōpa naw tan abo makailāsin sya. Sinpangan na, nangay a naydisna a nanala do asdepanaw do idi a Enaim, ta dawriw rarahan a mangay do Timnat. Pinarin Tamar akma syay maynamot ta chinapatak na a rakoh dana si Sela, ki inpakabahay aba ni Joda dya.

¹⁵ Do nakaboyaw sya ni Joda, bata nan asa mabaybayādan a mabakes maynamot ta nataloban iyaw rōpa naw. ¹⁶ Dawa, naypasngen do yanan naw do bitaw no rarahan, as nakabata na sya a kāna, “Ngay, mayoknod ta sichahep.” Ki chapatak naba a si Tamar a manōgang na.

Ki tominbay si Tamar a kāna, “Āngo itoroh mo dyaken tan pagostwan koymo?”

¹⁷ “Paiyangayan konchimo so orbon no kalding ko,” initbay ni Joda.

“On, an torohan mo yaken so pakaboyan a mandan paiyangay mo nawri a orbon,” binata ni Tamar.

¹⁸ Inyahes ni Joda dya a kāna, “Āngo a pakaboyan chakey mo?”

Ki binata ni Tamar a kāna, “Iyaw saryo mwaya konso bato† kan igpet mwaya sarokod‡ mo.” Dawa, intoroh ni Joda saw nya inakdaw na. Nayoknod sa, as nabōgi si Tamar. ¹⁹ Katayokan nyaya, naybidi si Tamar do bahay naw, as nakapakaro na so abōngot naw. Nakapirwa na nagsokat so laylayaw no bālo.

²⁰ Do nakapakarapit ni Joda do kwanan naw, ki tinoboy na si Hira a sīt na a taga Adollam a mangyangay so kaldingaw a orbon, as kahap na siras pakaboyan naw a binidin nad mabakesaw. Ki nachichwasan paba ni Hira. ²¹ Dawa, inyahes ni Hira dyirad mahahakayaw daw do idi a Enaim a kāna, “Chapapatak nyo abaw mabaybayādanaw a mabakes a para do pakaidaydayāwan no didyosen taw dya,§ iyaw maydidisnaw do bitayan rarahan?”

Ki binata da a kon da, “Namna, abaw komwan a mabakes dya.”

²² Katayoka no nawri, naybidi si Hira do yananaw ni Joda, as binata na a kāna, “Nachichwasan ko pabaw mabakesaw. Inyahes kwaw dyirad mahahakay saw daw, ki binata daw a aba kono komwan a mabakes daw.”

²³ Binata ni Joda a kāna, “Nolay mwa kapyahen naw pakaboyan saw a intoroh ko dya. Chakey kwaba chamimyeng da yaten no tawotawo. Bāli, ta pinādas kwaya inpayangayan so orbon a kalding, ki naboya mwabaya.”

* **38:10** 38:10 Deot. 25:5-10 † **38:18** 38:18 Iyaw saryo konso bato, ki akmay singsing, kan maparin aba paysyayen. Iyaw nya, ki pangilasīnan so mabaknang a tawo, kan pangilasīnan pa so katatawo no akin dyiraw. No kaosaran no bato naw, ki pangtatak na so naitolas a kari na. ‡ **38:18** 38:18 Iyaw sarokod, ki myan naikitikit a pagilasīnan so akin dyiraw. Siraw ohwaw no sarokod da saw do kaychowa, ki naikitikit sabong, protas, mana manomanok. § **38:21** 38:21 Siraw mabakes a mabaybayādan a masirbi dyirad didyosen saw no Kananeo saw a tawo, ki magabōngot sa.

²⁴ Katayoka no taddwa kabohan, myan nakaibahey di Joda so nyaya a kāna, “Nayparin kono si Tamar a iyaw manōgang mwaw a mabaybayādan a mabakes, ta ari dana mabōgi.”

Do nakadngeyaw syaw ni Joda, inbilin na a kāna, “Yangay nyo a hapen, ta sosohan ta a sibibyay a sigon do dadakay ta!”

²⁵ Do kapahtot daw si Tamar, inpaibahey naw nyaya di katogāngan na a kāna, “Binōgyaw yaken no akin dyiraw so nya saya. Chiban nyo an sino akin dyira siras nyaya saryo konso bato kan sarokodaya.”

²⁶ Nailāsin ni Joda a siraw dyira naw. Binata na a kāna, “Ayya! Malinlintegaya si Tamar kan yaken, ta pinarin kwabaw rebbengen ko dya a inpakabahay ko si Sela a pōtot ko.” Katayokan nawri, polos a dyi dana minirwa nachoknod di Tamar.

²⁷ Do nakarapitaw no araw a kapaymanganak ni Tamar, napatakan a singin saw anak naw. ²⁸ Do kapagpasikal naw, minohtot asaw a tanoro no adekeyaw. Inigpet no partiraw, as nakaytan na sya so mabaya bolabola. Binata na a kāna, “Nyaw pakaboyan sya a nanomaw nya.” ²⁹ Sinpangan na, minisek tanorwaw no adekeyaw. Ki do nakaysek naw, naychihat a nayanak iyaw kasingin naw a mahakay. Binata no partiraw a kāna, “Namna! Pinilit mwayaw minohtot!” Dawa, napangaranan so Pares* adekeyaw. ³⁰ Katayoka na, nachitādi a minohtot kasingin naw, ki mahakay dana. Iyaw nyaw naytanaw so tanoro so mabaya bolabola. Napangaranan nyaya adekey so Sera.†

39

Si Jose kan Baket ni Potipar

¹ As no namarin di Jose a nailāko dyirad Ismaelita saw, ki inyangay dan Ismaelita saw do Egipto. Do nakapakarapit daw daw, inlāko da di Potipar a taga Egipto a asa opisyal no Paraonaw kan kapitan pa no gwardya na saw.* ² Binindisyonan ni ĀPO si Jose do kayan naw a omyan do bahay no āmo naw a taga Egipto. Dawa, maganay a tabo namarin dya. ³ Naboya no āmo naw a si ĀPO mangaywan dya, as kan si ĀPO somnidong dya a mapaggāsāt do tabo a parinen na. ⁴ Maynamot ta komwan, nahwahok si Potipar di Jose. Dawa, pinayparin na si Jose a iyaw manyidechideb dyirad adipen a magsīrbi do bahay na, kan pinayparin ni Potipar a mangaywan so tabo a dyira na. ⁵ Yapo do kaaywanaw ni Jose so bahay no āmo na kan tabo a dyira na, binindisyonan ni ĀPO siraw myanaw do bahay ni Potipar a maynamot di Jose. On, iyaw bindisyon ni ĀPO, ki myan do tabo a dyira ni Potipar do bahay na kan do mohamoha na. ⁶ Dawa, intalek ni Potipar tabo di Jose iyaw warawara na. Ta an si Jose iyaw mangaywan, apabaw riribok na, an dyi dana iyaw kakan na.

As maynamot di Jose, ki asa mataer a baro. ⁷ Dawa, nakorsonadaan baketaw no āmo naw. Myan naypisa a binata na dya a kāna, “Ngay, mayoknod ta pa?”

⁸ Ki chinakey aba ni Jose, as binata na dya a kāna, “Ay, ibahey mwabaw komwan, mo Mam. Chiban mo, abaw pakariribokan no āmo kwaw do dya bahay maynamot ta myan ako dya. Intalek na tabo warawara na dyaken. ⁹ Myan toray ko do dya bahay a akmas katoray na. Intalek na dyaken tabo a myan dya, malaksid dyimo, ta imo baket na. Ay samna! Parinen kwabaw nyaya marahet, as kan makagatos ako pa do Dyos.”

¹⁰ Aran kararaw a akdakdawen no mabakesaw di Jose a mayoknod sa, ki nakey abas Jose kan didichanan na.

¹¹ Do asa karaw, somindep si Jose do bahayaw tan parinen naw tarabāko naw. Ki do dāwri, ki abaw aran asa dyirad kapayngay naw a adipen do irahemaw no bahay.

* **38:29** 38:29 No chakey na batahen “Pares,” ki “mohtot”. † **38:30** 38:30 No chakey na batahen “Sera,” ki “mabaya”. * **39:1** 39:1 Gen. 37:25-36

¹² Do dāwri, pinalang no mabakesaw laylayaw ni Jose, as nakabata na sya a kāna, “Ngay, mangay ta pa mayoknod!” Ki nakalapsot si Jose, as nakapayyayo a minohbot. Ki nabidinaw laylay naw a naigpet no mabakesaw.

¹³ Do dāwri, do nakadlawaw syan mabakesaw a natokos ni Josew pinalang naw a laylay na, ¹⁴ nginēyan na saw adīpen naw. Do kawara daw a yapo do gagan, binata na a kāna, “Chiban nyo nyaya. Insabat dyamen ni lakay ko nyaya Hebreo a tawo a mamarin so pakasnesnekan namen. Somindepaw kaychi do kwarto ko, ta chakey na yaken a paypariparinan, ki nangngēy akwaw so mayit. ¹⁵ Do nakadngey naw a nangngēy ako, ki nayyayo a minohbot. Ki chiban nyo, nabidinaw nyaya laylay na.”

¹⁶ Kinapya no mabakesaw laylayaw ni Jose mandad kawara ni lakay na. ¹⁷ Inbahey na di Potipar a lakay na iyaw napaninaw a akmas inbahey naw dyirad adīpen da saw. Binata na a kāna, “Iyaw nyaya a adīpen a Hebreo a insabat mo dyamen, ki somindep do kwarto ko, ta chakey naw mamarin so pakasnesnekan ko. ¹⁸ Ki maynamot do nakadngey naw sya nangngēy ako, ki nayyayo a minohbot. Ki nabidinaw nyaya laylay na,” binata no mabakesaw.

¹⁹ Do nakadngeyaw no āmwaw ni Jose so inbaheyaw no baket naw a myan marahet a pinarin ni Jose, taywara a nakasoli. ²⁰ Do dāwri, nanyeng na pinatiliw, as nakapasdep na sya do nakabahodan daw no binahod saw no āryaw do Egipto. Dawriw niyanan Jose. ²¹ Ki aran komwan napanin, myan si ĀPO dya, as maynamot do bindisyon na dya, maganay kayayan na do pangōlowaw a gwardya no pamahodan. ²² Intalek no pangōlo a gwardyaw di Jose tabo kapayngay na saw a nabahod, as iya danaw makatoneng do tabo mapariparin do dawri a bahodan. ²³ Yapo do dawri, pinagparikotan paba no pangōlowaw no gwardyaw intalek na saw di Jose. Ta no aran āngo a pinarin ni Jose, ki maganay, ta si ĀPO somnidong dya a mapaggāsāt.

40

No Kapaytayēnep Da no Nabahod Saw

¹ Do nakapaypahabas dana no chimpo, myan dadwa dyirad opisyalis saw no āryaw do Egipto a nakagatos. Iyaw asa, ki katatalkanaw a manorotoroh so palek do āryaw, as kan iyaw asaw, ki iyaw katatalkanaw a mamarin so tināpay a para do āryaw do Egipto. ² Taywara a nakasoli si Paraon dyirad dadwa saya opisyal na. ³ Dawa, inpopok na sa do bahayaw no kapitanaw no gwardya, do bahodanaw a nakabahodan ni Jose. ⁴ Si Jose iyaw kinedngan no kapitanaw a magsirbi dyira, as nahay sa do bahodan.

⁵ Do asa kahep do irahemaw no bahodan, naytayēnep saw dadwaw, iyaw katatalkanaw a manorotoroh so palek do āryaw kan iyaw katatalkanaw a mamarin so tināpay no āryaw do Egipto. Maytarek tayēnep da, kan maytarek paw chakey da batahen. ⁶ Do kamabekasanaw, do kangayaw ni Jose a magsirbi dyira, naboya na a mariribokan sa. ⁷ Dawa, inyahas na dyirad dadwa saw a kapayngay na a nabahod do bahayaw no āmo na a kāna, “Inyom sit, āngo ta akmay maliday kamo sicharaw?”

⁸ Ki binata da a kon da, “On, ata, kahep, naytayēnep kamyaw a dadwa, ki abaya dyaw makaibahey so chakey na batahen no nya saya tayēnep namen.”

Ki tominbay si Jose a kāna, “Si Āpo Dyos, ki iyaw moyboh a manoroh so sirib no tawo, tan maibahey naw chakey a batahen no asa tayēnep. Ibahey nyo pa dyaken an āngo tayēnep nyo saw.”

⁹ Dawa, inbahey no katatalkanaw a manorotoroh so palek do āryaw iyaw tayēnep naw di Jose. Binata na di Jose a kāna, “Do kapaytayēnep kwaw, nakaboya kwaw so asa katngeh a ōbas do salapen kwaw. ¹⁰ Myan tatdwa yangaw na. Do kapaybohong na paw, ki nagbōsel kan nay-asi so āro, as kan naynoy sa tabo asyaw no ōbas. ¹¹ Inigpet

kwaw do dāwri iyaw bāswaw ni Paraon. Do dāwri, namoyis ako, as nakapis ko sya pinatola do bāswaw, as nakaitoroh ko sya di Paraon.”

¹² Binata ni Jose a kāna, “Nyaw no chakey a batahen no tayēnep mwaya: Tatdwa karaw chakey na batahen no tatdwaya a yangaw. ¹³ Tatdo a karaw a yapo sichangori, pakakarohen nanchimo ni Paraon, as pabidyen naymo do sīgodaw a toray mo. Imonchiw manoroh so bāso na a akmas pariparinen mwaw do kachwaw. ¹⁴ Ki chāsi mo yaken, ta naknakmen monchi yaken anchan mirwa a maganay kayayan mo. Isarīta mo pakononchi yaken di Paraon, as kan sidongan mo yaken a mohtot do dyaya bahodan. ¹⁵ Ta no kaoyodan na, ki intālaw da yaken do tana dan Hebreo a tawo. As aran do kayan kwaya dya do tanaya a Egipto, ki aba polos naygatosan ko a nakayapwan nakabahodan ko.”

¹⁶ Do kadngeyaw sya no katatalkanaw a mamariparin so tināpay no āryaw a maganay chakey a batahen no tayēnepaw no rārayay naw, binata na di Jose a kāna, “Aran yaken, ki aryaw tayēnep ko. Tinayēnep kwaw a maysoson ako so tatdwa bakag a napno so tināpay. ¹⁷ Iyaw mamanyitwaw a bakag do oho ko, ki myan daw tabo a kīta no tināpay a para di Paraon, ki kanenaw no manomanok.”

¹⁸ Binata ni Jose a kāna, “Mas nyaw chakey na batahen no tayēnep mwaya: Tatdwa karaw chakey na batahen no tatdwaya bakag. ¹⁹ Tatdwa karaw yapo sichangori, pahtoten nanchimo ni Paraon, as kaipapotoh na dyimo. Ipalōdyit* nanchimo do kayo, as kanen anchi no manomanok iyaw asi no inawan mo.”

²⁰ Iyaw chatatdo naw a araw a nawriw kompli ni Paraon, ki namarin so pasken a para dyirad tabo a opisyalis na. Inpapahtot na saw dadwaw a opisyal† a nabahod a iyaw katatalkanaw a manorotoroh dya so palek kan iyaw katatalkanaw a mamariparin so tināpay, as nakapaiyangay na sira do yanan daw no kapayngay daw a opisyalis. ²¹ Sinpangan na, pinabidi naw katatalkanaw a manorotoroh so palek do sīgodaw a tarabāko na a kapanorotoroh so palek do Paraonaw. ²² Ki inpalōdyit naw katatalkanaw a mamariparin so tināpay a akmas inbaheyaw ni Jose dyira. ²³ Ki aran komwan naparin a akmas binataw ni Jose, ki alit na nawayakan no katatalkanaw a manorotoroh so palek si Jose. Nanakem na paba.

41

No Kapaytayēnep ni Paraon

¹ Sinpangan na, homnabas dadwa katawen. Do asa kahep, naytayēnep āryaw do Egipto. Do tayēnep naw, ki myan a maytēnek do payis no rakoh a oksong a mayngaran so Nile. ² Do dāwri, naboya na saw papitwaw a bāka a mawohas a minohtot a yapo do oksongaw, as nagar-arab sa so tametamek do payis naw daw. ³ Somarono, myan saw matarek a papito a bāka a makokwan kan matataglang a minohtot a yapo do oksongaw. Naytēnek sa do payisaw no oksong a masngen do yanan dan nanōmaw a minohtot a kapayngay da bāka a mawohas. ⁴ Sinpangan na, naychihat da hinamon no matataglang saw mawohas saw. Do dāwri, nayokay Paraonaw a maynamot do kakigtot na do naparinaw.

⁵ Minirwa dana nakaychēh āryaw, ki myan danaw matarek a tayēnep na. Nakaboya danas papito a mararaboy a dāwa a mabibyas a yapo do asa atngeh. ⁶ Somarono, tomnobo papitwaw a dāwa a mawpayang a hopes, as nahayo sa a maynamot do oltimo a kohat no salawsaw a nakayapo do dāya. ⁷ Sinpangan na, naychihat a hinamon dan mawpayang saw a hopes a dāwa siraw mabibyas saw a dāwa. Do

* **40:19** 40:19 No kapangdiman da, ki potohan da, as kalōdyit da so inawan do kayo. † **40:20** 40:20 Do Hebreo a chirin, ki “Inpabangon naw oho da.” Iyaw asaw, ki binabongon na do sīgod a rebbeng. As no asaw, ki inpaptoh na.

dāwri, nayokay danaw Paraon do nakakigtot na, kan natonngan na a tayēnep na sawen.

⁸ Kamabekasanaw, mariribokan aktokto ni Paraon a maynamot do tayēnep na saw. Dawa, pinatawag na sa tabo magsalsalamangkaw* kan tabo mamasīrib saw do Egipto. Inbahey na dyiraw tayēnep na saw, ki abaw aran asa dyira a makaibahey an āngo chakey a batahen no nawri.

⁹ Do dāwri, binata no katatalkanaw a manorotoroh so palek di Paraon a kāna, “Pakawanen mo yaken, mo āpo āri, ta sichangori lang a nanakem ko gatos ko, kan machita ko a ipodno dyimo. ¹⁰ Do nakapakasoli mwaw dyaken kan iyaw katatalkanaw a mamariparin so tināpay, ki inpabahod mo yamen do bahayaw no kapitanaw no gwardya. ¹¹ Do asa kahep, do kayan namenaw do dawri, ki myan tinayēnep namen a dadwa, ki naytarekaw chakey a batahen no tayēnep namen saw. ¹² Ki myan asa baro† a Hebreo a adīpen no kapitanaw no gwardya, as kan rārayay namen do irahemaw no bahodan. Inbahey namenaw dyaw tayēnep namen saw, ki naibahey naw iyaw chakey da batahen no bōkod namenaw a tayēnep. ¹³ Naparinaw a tabo akmas inbahey naw dyamen: Napaybidi ako do sīgodaw a toray ko, as kan naipalōdyit iyaw talken mwaw a mamariparin so tināpay.”

¹⁴ Do nakadngey syay ni Paraon, pinatawag nas Jose. In-godes da pinahbot si Jose do bahodanaw. Do nakatayoka naw a napachischis kan napaiminyin,‡ sinokatan da, as nakaiyangay da syad yananaw no āryaw. ¹⁵ Do nakawaraw ni Jose do salapenaw no āryaw, binata ni Paraon di Jose a kāna, “Myan tinayēnep ko, ki aba polos makaibahey so chakey da batahen. Ki nadngey kwaw a makailawlawag ka so chakey a batahen no tayēnep a madngey mo. Dawa, pinatawag koymo.”

¹⁶ Ki initley ni Jose a kāna, “Āpo āri, makaibahey akwaba so chakey a batahen no tayēnep mo, an dya si Āpo Dyos lang manoroh so makahwahok dyimo.”

¹⁷ Do dāwri, inlawlawag ni Paraon tayēnep naw di Jose a kāna, “Myan akwaw a maytēnek do payisaw no Oksong a Nile. ¹⁸ Ki nakaboya kwaw so papito a bāka a mawohas a minohtot a yapo do oksongaw, as kan nagar-arab sa so tametamek do payis naw daw. ¹⁹ Do dāwri, myan saw matarek a papito a bāka a somnarono a minohtot. Maychatagtaglang saw a taywara so kakokwan. Aryak pad nakaboya so komwan a kakwan bāka do intīrwaya a Egipto. ²⁰ Sinpangan na, naychihat da hinamon no matataglang saw siraw mawohas saw a kapayngay da bāka a nanōma a minohtot. ²¹ Ki abaw pakaboyan so nakakan daw sira, ta nāw da a mabīchid a makwan. Katayoka na, nayokay ako.

²² “Do kapidaw kwaw a nakaycheh, naytayēnep akos matarek. No naboya ko, ki papito a mararaboy a dāwa a mabibyas a yapo do asa katngeh. ²³ Somnarono, tomnobo papito a matarek a dāwa a mawpayang a hopes, as nahayo sa a maynamot do oltimo a kohat no salawsaw a nakayapo do dāya. ²⁴ Sinpangan na, naychihat a hinamon dan mawpayang saw a hopes a dāwa siraw mabibyas saw a dāwa. Inbahey ko naw nyaya dyirad magsalsalamangka saw, ki abaw makaibahey so chakey na batahen.”

²⁵ Do dāwri, binata ni Jose di Paraon a kāna, “Asaw chakey a batahen no tinayēnep mo saya. Inpakatoneng no Dyos dyimo iyaw makalo narana parinen. ²⁶ Papito a katawen iyaw chakey a batahen papito saw a mawohas a bāka kan iyaw papito saw

* **41:8** 41:8 Siraw magsalsalamangkaw, ki akma siras mangat-atangaw, kan rayay da san bonggoy daw no papādi a maytoyolas so bata da a masasantwan a tolas da. Adālen daw bitohen saw, tan ipadto da an āngo nchiw mapariparin. Mamarin sa pa so milagro a maynamot do kaosar das madyik (Eks. 7:11, 22; 8:7, 18). Myan dyiraw libro saw a maynamot do āro a tayēnep, kan myan dyiraw kadwan saw a naitayo a kinasīrib. † **41:12** 41:12 Nagtawen si Jose so asa poho kan papito do kaitoroh ni āmang na so mayid a laylay a mapintas. Gen. 37:2 ‡ **41:14** 41:14 Siraw taga Egipto saw a mabigbigbig, ki maychischis sas oho da kan mangiminyin sa.

a mabibyas a dāwa. Mayengay chakey a batahen no nya saya. ²⁷ As no papito saw a matataglang kan makokwan a bāka, as kan no papito saw a dāwa a mawpayang a hopes a nahayo a maynamot do makohat a salawsaw a yapo do dāya, ki papito a katawen a apteng chakey na batahen.

²⁸ “Akmas inbahey ko kaychi dyimo, mo āpo āri, ki inpakatoneng ni Āpo Dyos dyimo iyaw makalo narana parinen. ²⁹ No chakey na batahen nyaya, ki itonchiw papito a katawen a āro maāpit do tābo a tana no Egipto. ³⁰ Katayoka na, monot anchiw papito a katawen a kapaychapteng. Ki mawayakan anchi no tawotawo papitwaw a katawen a kāro no āpit do Egipto, ta taywara anchi so karanggas kapaychaptengaya. ³¹ Polos a manakem da pabanchin tawotawo papitwaw a katawen a kāro no āpit do kasaronwaw anchi no kapaychapteng, ta taywara anchi a makamwamomo. ³² Iyaw nakapaypirwaw no tayēnep mo, ki chakey na batahen a oyod a inkeddeng no Dyos a maparin anchiw, kan abaw dwadwa a ito dana.

³³ “Dawa, sichangori, mo āpo āri, machita a maychichwas ka so asa tawo a myan so sirib kan kapakaāwat a pinakainawan mo, ta iyaw payparinen mo a mangitoray so tābo a Egipto. ³⁴ As machita mamidi ka so kadwan saw a opisyalis a mangitoray dyirad mangakpeh saw so apagkalima no tabo maāpit do tābo a Egipto do papito saya tawen a kāro no maāpit. ³⁵ Ipakpeh mo dyiraw nawri a āpit do itonchi a papitwa katawen a karon āpit. As torohan mo sa pakono so toray a mangapya do agāmang saya do syodad saya, as kagwardya da sya. ³⁶ Siraw nyaw risirba a mangbyay anchi so tawo anchan mangay papito a katawen a kapaychapteng do dya tana a Egipto. Ta an parinen mo komwan, madiman abaw tawo do kapteng.”

No Kapatnek ni Jose a Gobirnadador do Egipto

³⁷ Do dāwri, nakey si Paraon kan tabo saw opisyalis naw do inbaheyaw ni Jose. ³⁸ Binata ni Paraon dyirad opisyal na saw a kāna, “Aryoriw madongso ta a akmas Jose a myan so ispirito no Dyos?”

³⁹ Do dāwri, binata na di Jose a kāna, “Maynamot ta inpaboya tabo no Dyos dyimo nya saya, apabaw kapariho mo so kasirib kan kapakaāwat. ⁴⁰ Dawa, payparinen koymo a pinakainawan ko a mangitoray so tābo a tana no Egipto, kan tongpalen anchi no tabo a tawotawo iyaw bilin mo. Abaw matwatohos so toray kan imo, an dya yaken a āri. ⁴¹ On, itoroh ko dyimo sichangoriw toray a mangitoray so tābo pagāryan ko do Egipto.”

⁴² Somnarono, pinakaro ni Paraon iyaw singsing[§] naw a yanan pangilasinan so toray na, as nakapasingsing na sya di Jose. Pinaylaylay na so mapino a laylay no masisita a tawo, as nakasaryo na pa sya so balitok. ⁴³ Do katayoka naw, pinasakay na si Jose do logan naw a pachigobat a osaren no makanawanaw a opisyal na tan maipaboya dyirad tawotawo katoray ni Jose. As myan saw soldādo a pinanmanma na kan si Jose do kapagparada da a mangingengēngēy so, “Domichan kamo do rarahanaya, kan maydogod kamo, ta ito pinakainawan no āri!” Nyayaw naporin do kapayparin no āri si Jose a mangitoray do tābo a Egipto.

⁴⁴ Sinpangan na, binata ni Paraon di Jose a kāna, “Yaken Paraon do dya. Ki alit na, abanchiw mapalobōsan a parinen tawotawo do tābo a Egipto, an dyi mo a ipalōbos.”

⁴⁵ Do dāwri, pinangaranan na si Jose so Sapenat-panea, as inpakabahay na dya si Asenat a pōtot ni Potipera. Si Potipera, ki omyan do syodad no Heliopolis,* kan iya, ki asa pādi daw a magdaydāyaw so araw. Do dāwri, komnaro si Jose do yanan āri, ta binidibidi naw kāda loglogar do tābo a Egipto.

§ 41:42 41:42 No bato no singsing no āri, ki myan naikitikit a ngaran na mana ladawan na. No osar no singsing naw, ki pangtatak na siras tolas na saw mana naitolas saw a bilbilin na, tan mailāsin aran sino a tawo an dino pakayapwan nawri a tolas. * 41:45 41:45 No chakey na batahen “Heliopolis” mana “On,” ki “syodad no araw”.

⁴⁶ Do kaisiknan ni Jose a magsirbi do Paraon do Egipto, nagtawen so tatdwa poho. Komnaro do palasyowaw, as nakabidibidi na do tãbo a Egipto. ⁴⁷ Do kayanaw no papitwaw a katawen a maganay āpit, oyod a āro naāpit. ⁴⁸ Inpakpeh ni Jose iyaw inkeddeng naw a binglay no āpit, as inpakapya na dyirad syodad saw do papito a katawen do kārwwaw no āpit do Egipto. Kāda syodad, ki myan nakpeh a āpit a yapo do omdibonaw a tana. ⁴⁹ Taywara kāro no irek a inpakapya ni Jose, kan akmas kārwwaw no anay do kanayan. Dawa, sinōkat na paba, ta taywara danaw kāro na.

Sa Manasses kan Epraim

⁵⁰ Sakbay no kangay no kapaychapteng do Egipto, myan dadwa a pōtot ni Jose a mahahakay di baket na a si Asenat a pōtot ni Potipera a pādi do syodad no Heliopolis. ⁵¹ Pinangaranan ni Jose iyaw matonengaw a pōtot na so Manasses,[†] ta binata na a kāna, “Sinidongan yaken no Dyos a nangwayawayak so tabo karibok ko kan kangasah ko do pamilya ni āmang ko.” ⁵² As pinangaranan naw no somaronwaw so Epraim,[‡] ta binata na a kāna, “Si Āpo Dyos pinayparin na yaken a maasi do tanaya nakalidyalyatan ko.”

⁵³ Do nakapachipanda danaw no papitwaw a katawen a kāro no āpit do Egipto, ⁵⁴ somniknan danaw papitwaw a katawen a kapaychapteng a akma so inbaheyaw ni Jose. Siraw tawotawowaw do omdibonaw no Egipto, ki maychapteng dana sa. Ki do tãbo a Egipto, ki myan kanen da. ⁵⁵ Dawa, do nakadidiw daw no tabo tawotawo so kapaychapteng do Egipto, ki nangay sa di Paraon daw a nachikakaāsi so kanen da. Ki inbahey ni Paraon dyirad tabo a taga Egipto a kāna, “Ngay, may kamo di Jose, as onotan nyo tabo ibahey na dyinyo ah!”

⁵⁶ Do nakapagwaras danaw no kapaychapteng do tãbo a Egipto, nawri danaw nakaywang ni Jose so tabo saw a nakonokon a irek, as kailāko na sya dyirad taga Egipto saw maynamot ta taywara danaw kapaychapteng da. ⁵⁷ Aran siraw tawotawo saw a yapo do matatarek a tana, ki nangay sa do Egipto a gomnātang so kanen da di Jose, ta nagwaras danaw kapaychateng a aran do mateng saw a yanayanan.

42

No Kangay Dan Kakakteh ni Jose do Egipto

¹ Do dāwri, narapit kapaychapteng a aran do tana a Kanaan, kan nadidiw no kāda pamilya a aran pamilya ni Jakob. Ki do nakatonengaw sya ni Jakob a myan irek do Egipto,^{*} inbahey na dyirad pōtot na saw a kāna, “Ango ta nāw nyo a masalasalap a magselleng? ² Nadāmag kwaw a ari kono irek do Egipto. Mangay kamo a gomātang, tan dyi ta madiman do kapteng dya!”

³ Do dāwri, nangay saw asa pohwaw a aākung ni Jose do Egipto a gomātang so irek. ⁴ Ki pinawnot aba ni Jakob si Benhamin a mismo a ādi ni Jose dyirad aākung na saw a mangay do Egipto, ta mamō an myan marahet a maparin dya. ⁵ As dawa, siraw pōtotaw ni Jakob, ki nangay sa akma dyirad kadwan saw a taga Kanaan a mangay do Egipto tan gomātang sa so irek da. Ta aran do Kanaan, ki maychapteng sa tabo daw.

⁶ Do dāwri a kangay dan pōtotaw ni Jakob, ki si Jose iyaw gobirnadōr do tãbo a Egipto, as iya paw makatoneng do kapaglāko so irek do tabo tawotawo do Egipto kan tabo tawotawo a yapo do matatarek a logar. Dawa, do nakawara daw daw no kakakteh na saw, ki nangay sa di Jose, as nagrōkob sa do salapen naw. ⁷ Do nakaboyaw ni Jose siras kakakteh na saw, nanyeng na sa nailāsin. Ki inkaskāso na

[†] **41:51** 41:51 No chakey na batahen “Manasses” do chirin Hebreo, ki “inpaywayak”. [‡] **41:52** 41:52 No chakey na batahen “Epraim” do chirin Hebreo, ki “maasi” mana “maypirwa so asi”. ^{*} **42:1** 42:1 Ara. 7:11-12

saba a akmau dyi na sa chapatak. Midyo na sa kelkelgaen a akmau ipsok na sa. Inyahes na dyira a kāna, “Dino nakayapwan nyo?”

Ki tominbay sa a kon da, “Yapo kamyaw do Kanaan, mo āpo. Mangay kami dya a gomātang so kanen namen.”

⁸ Oyod a nailāsin sa ni Jose a siraw aākung naw. Ki sira, ki polos a dyi da mailāsin si Jose a ādi da. ⁹ Ki do dāwri, nanakem ni Jose iyaw tinayēnep naw a maynamot dyira.† Binata na dyira a kāna, “Bayataw kamo! Ispya kamo āno? Yangay nyo āno a sisiimen tanaya kan pagkapsotan namen tan abāken nyo yamen?”

¹⁰ Ki inibay da a kon da, “Ay enggaw, mo āpo ko. Tod kami a mangay dya a gomātang so kanen namen a tobotoboyen mo. ¹¹ Makakakteh kami, ta asaw āmang namen. Yamen a tobotoboyen mo, ki mapagtalkan kami. Ispya kami aba!”

¹² Ki tominbay si Jose a kāna, “Engga! Nangay kamo dya, ta sisiimen nyo tanaya kan pagkapsotan namen, tan abāken nyo yamen!”

¹³ Ki inibay da a kon da, “Yamen a tobotoboyen mo, ki asa poho kami kan dadwa makakakteh. Asaw āmang namen a omyan do tana a mayngaran so Kanaan. Iyaw boridek namenaw, ki ari a nabidin di āmang. As no asaw, ki araba.”

¹⁴ Ki binata ni Jose dyira a kāna, “Oyod bata kwaya dyinyo a ispya kamo! ¹⁵ Tan sigorādo a mapatakan ko a oyod inbahey nyowaya, sintiren ko pa inyo. Isapata ko dyinyo do ngaran ni Paraon a abaw komaro dyinyo dya, an dya mangay dya iyaw bata nyowaya a boridek nyo. ¹⁶ Dawa, manoboy kamo so asa dyinyo a mangay a manghap so bata nyowaya a boridek a kakteh nyo. Mabidin kamo a kadwan do bahodan a mandan mapaneknekan ko an oyod bata nyowaya. Ki an bayataw nyo, isapata ko do ngaran ni Paraon a dawrinchi a mapatakan a oyod a ispya kamo.” ¹⁷ Do dāwri, binahod na sa so tatdwa karaw do asa a bahodan.

¹⁸ Do chatatdo naranaw a karaw, nangay si Jose dyira, as nakabata na sya a kāna, “Asa akwa tawo a manganohed do Dyos. As dawa, abaw pakarārayawan nyo an parinen nyo ibahey kwaya dyinyo. ¹⁹ An oyod a mapagtalkan kamo, machita mabidin asa dyinyo do bahodanaya, as maybidi kamo a kadwan, tan isabat daw ginātang nyo saya dyirad maptengan saw a pamilya nyo. ²⁰ As do dāwri, machita a isabat nyo dyaw boridekaw a kakteh nyo a bata nyo. Nyaw mangipaboya a oyod iyaw batabatahen nyowaya. Ta an komwan parinen nyo, ipadiman kwaba inyo.” Nahey saw makakaktehaw do dyaya a binata na.

²¹ Ki binata da no katakatayisa dyira a kon da, “Ayya! Nya ngataw dōsa ta do marahetaw a pinarin ta do kakteh taw. Ta do kachwaw, do nakaboya taw so kabakel kan kaynyinaw no aktokto na, kan nakadngey taw so nakapachikakaāsi na dyaten, ki inkaskāso taba. As dawa, naparin dyaten nya riribok sichangori.”

²² Sinpangan na, binata ni Ruben dyira a kāna, “Nyawen! Binata kwaw dyinyo do kachwaw a maygatos kamo abad ādi taya, ki polos a dyi nyo yaken a inadngey. Na, changori nyaw bahes no nakadiman naw a maynamot do pinarin taw dya.” ²³ Do dāwri, naawātan a tabo ni Jose binatabata daw, ki chapatak daba naawātan na maynamot ta myan ngamin inosar na a nangiyōlog so inbahey naw an machisarsarīta dyira. ²⁴ Sinpangan na, mapenpen paba ni Jose iyaw kakey naw a tomanyis. Dawa, komnaro do salapen daw a nangay a tomnanyis. Nakapakarahan naranaw, ki naybidi kan naychirin dyira. Do dāwri, inhap na si Simeon, as nakaipabahod na sya do kasalasalapan daw.

No Kapaybidi Da no Kakakteh ni Jose do Kanaan

²⁵ Sinpangan na, inbilin ni Jose dyirad magsīrbyaw dya a apnohen daw kostal dan aākung na saw so irek. Inbilin na pa a sililimed a pabidyen daw kwarta daw do irahemaw no kostal no katakatayisa dyira kan matorohan sa so bahon da. Do dāwri,

† 42:9 42:9 Gen. 37:5-9

pinarin da tabo nyaya. ²⁶ Katayoka no nawri, pinasakay dan makakaktehaw iyaw ginātang daw a irek do asno da saw, as nakayam da.

²⁷ Do nakaychehan daw do dāwri a ahep, asa dyiraw nangiawang so kostal na, tan pakanen naw asno naw. Ki do dāwri, naboya naw kwarta naw a naposek do hapotaw no irek do irahem no kostal naw. ²⁸ Binata na dyirad kakakteh na saw a kāna, “Samna! Pinaybidi daya tabo pinagbāyad kwaw! Myanaya do irahemayan kostal kwaya!”

Do dāwri, akmaw nawarwaraw barōkong da do dyaya namarin. Namirpir sa a batabatahen da do katakatayisa dyira a kon da, “Āngo nyaya pinarin no Dyos dyaten?”

²⁹ Do kawara daw di āmang da a si Jakob do Kanaan, inbahey da tabo napaniparinaw dyira do kayan dad Egipto. ³⁰ Binata da a kon da, “Kelkelgaen naw yamen no tawowaw a āpohen no tana no Egipto a batahen naw a ispya kami do tana da. ³¹ Ki tominbay kamyaw a kon namen, ‘Ay engga, mo āpo. Mapagtalkan kami a tawo. Ispya kami aba! ³² Asa poho kami kan dadwa a makakakteh, as asaw āmang namen. Arabaw asaw a kaktehan namen, as arid āmang namen do Kanaan iyaw boridekaw a kaktehan namen sichangori.’ ³³ Ki nyaw binata no tawowaw a āpohen no tana dyamen a kāna, ‘Nyaw pakaboyan ko an oyod a mapagtalkan kamo a tawo. Mabidin asa dyinyo dyaken. As siraw kadwan, ki maybidi tan isabat nyo irekaya do maptengan saw a pamilya nyo. ³⁴ Yangay nyo a ahapen iyaw bata nyowaya boridek a kaktehan nyo, ta yangay nyo dyaken, tan chapatak ko a ispya kamo aba, an dya mapagtalkan kamo a tawo. Anchan maybidi kamo, wayawayaan konchiw kaktehan nyowaya a pabidyen dyinyo, as kan libri kamonchi a midibidi a magnigosyo do tana namenaya.’ Nyaw binata na dyamen.”

³⁵ Do nakapakaro daw so irekaw a yapo do kostal da saw, naboya da no katakatayisa dyira a myan paw natedbed a kwarta na a pinagbāyad so irekaw. Namo sa may-āamang a nakaboya so kwarta saw. ³⁶ Binata ni Jakob a āmang da dyira a kāna, “Yakenyaw pagmamayohen nyo do kabo daranayan pōtot ko saya. Apaba si Jose. Komwan si Simeon. Changori, chakey nyo pa ikaro dyaken si Benhamin. Tabo nyaya, ki sobra danaw karahmet na dyaken.”

³⁷ Tominbay si Ruben di āmang na a kāna, “Āmang, italek mo dyaken si Benhamin, as pabidyen konchi dyimo. An dyi kwa mapabidi, maparin monchya dimanen dadwa saw a pōtot kwa mahahakay.”

³⁸ Binata ni Jakob a kāna, “Ay, maparin aba pawnoten ko dyinyo iyaw boridekaya. Nadiman danaw mismwaw a kaktehan na, as iya danaw nabidin.‡ An myan marahet a maparin dya do kapagbyahi na, inyo manoroh so kapagmamayo ko a pakayapwan kadimanan ko, ta taywara malkem ako na.”

43

No Kapaybidi Dan Pōtot ni Jakob do Egipto

¹ Do dāwri, taywara danaw kapaychapteng do Kanaan. ² Dawa, do nakapatawos danaw a tabo no irek da a insabat da a yapo do Egipto, binata ni Jakob dyirad pōtot na saw a kāna, “Maybidi kamo pa do Egipto a mirwa a gomātang so aran dēkey pa kanen ta.”

³ Ki tominbay si Joda a kāna, “Mo Āmang, sinsinan abaw ballāag dyamen no tawowaw daw a dyi kami a mapaboya dya, an dyi namen a kayrayay iyaw ādi namenaya. ⁴ An palobōsan mo ādi namenaya a machirayay, maybidi kami a gomātang so kanen ta. ⁵ Amnan maskeh ka, mangay kami aba, mo āmang, ta

‡ 42:38 42:38 Si Jose kan Benhamin, ki asaw ānang da.

binataw no tawowaw a dyi kami a mapaboya dya, an dyi namen a kayrayay iyaw ādi namenaya.”

⁶ Binata ni Jakob a kāna, “Āngo ta pinasabhayan nyo yaken so komwan a riribok? Āngo ta inbahey nyo pa a myan paw kakteh nyo a asa?”

⁷ Ki tominbay sa a kon da, “On, ata, nawryaw inyahahes na maynamot dyamen kan do pamilya ta. Inyahes naw an sibibyay paw āmang namen kan an myan paw kakteh namen a mahakay. Tod namenaw a inatbay, ata, aba polos hahawen namen a ipahap naw kakteh namenaya.”

⁸ Binata ni Joda di āmang na a kāna, “Pawnoten mo dyaken si Benhamin, ta mayam kami na sichangori, tan dyi ta madiman do apteng kontodo siraw kamotdehan saya. ⁹ Yaken mangatbay kan makatoneng do byay na. Ikari ko dyimo mo āmang a aywanan kwa maganay, ta an dyi kwa mapabidi dyimo a sibibyay, yaken anchiw mayrara so pamagatos mo a abos pandan. ¹⁰ Ta sichangori, ari kami na nakapaypirwa naybidi, an dyi kami a nabalabalay.”

¹¹ Tominbay si Jakob dyira a kāna, “An komwan machita a mawnotan aket, parinen nyo nya. Manghap kamo so napidi saya a kagaganayan a myan do tana taya dya, as posken nyo do kostal nyo saw, ta isāgot nyo do tawowaw, aran taydedekey pa a balma, tagapolot no yokan, gom, kan mirra.* Manghap kamo pas asi sayan botoh no piniones kan almendras a kayokayo.† ¹² Manghap kamo so kwarta a maypirwa akmas inhap nyowaya do nakangay nyowaw tan pabidyen nyo iyaw pinangay daya do hapotaw no irek do kostal nyo saya kwarta. Āngwan nagkamali sa. ¹³ Ahapen nyo pas Benhamin a ādi nyo, kan maybidi kamo do dawri a tawo. ¹⁴ Si Āpo Dyos pakono a Manakabalin do Tābo manoroh dyinyo so kāsi na, tan chāsi naynyo no tawowaw kan palobōsan naw kapaybidi da dyinyo no natokosaw a kakteh nyo kan si Benhamin. Ta an yaken, abaw maparin ko an mabo ko saw pōtot ko!”

¹⁵ Do dāwri, inrobwat da saw rigālo kan kwarta da saw a maypirwa so kāro kan inhap daw do dāmwwaw, as inhap da si Benhamin. Sinpangan na, nangay sa do Egipto, as napaboya sa di Jose. ¹⁶ Do nakaboyaw sya ni Jose a inyonot da si Benhamin, binata na do tinalek naw a mangaywan so bahay na a kāna, “Yangay mo saw nawaraya sichangori do bahay. Ibilin mo dyira do bahay a magparti sas binyay, as karotong da sya, ta koman kaminchi a tabo a mangaldaw do bahay.” ¹⁷ Nagtongpal iyaw talkenaw do inbaheyaw dya ni Jose, as inyangay na saw makakaktehaw do bahay ni Jose.

¹⁸ Do nakatoneng daw sya a iyangay da sa do bahay ni Jose, namo sa. Binatabata da a kon da, “Nawriw yangayan da dyaten dyaw maynamot do kwartaw a pinaybidi da do kostal taw do dāmo. Chakey na yaten a kelbaten, as kasamsam na so asno ta saya, as kapayparin na dyaten a adīpen da?” ¹⁹ Dawa, do kawara daw do asdepanaw do bahay ni Jose, inasngenan da nachisaritāan talkenaw a makatoneng do bahayaw. ²⁰ Binata da dya a kon da, “Chāsi mo yamen, mo āpo, kan adngeyen mo yamen. Nangay kami do dya do dāmwwaw a gomnātang so kanen namen. ²¹ Do nakaychehan namenaw do rarahan a maybidi do tana namen, iniwangan namen iyaw kostal namen saw, ki naboya namenaw a myan a tabo kwarta namen saw do hapot saw no kostal a aba polos naksay. Dawa, yangay namen sa a pabidyen. ²² Nangyonot kami pa so igātang namen so kanen namen sichangori. Chapatak namen aba an sino napangay siras kwarta namen saw do kostal namen saw do kachwaw.”

²³ Ki binata no talkenaw dyira a kāna, “Mabakel kamwaba, kan mamo kamwaba ah! Iyaw Dyos nyo a Dyosaw ni āmang nyo ngataw nanoroh dyinyo so kwarta nyo saw do kostal nyo, ta rinawat kwaw do kachwaw pinagbāayad nyowaw.” Sinpangan na, pinahtot na si Simeon a pinarapa dyira.

* **43:11** 43:11 Gen. 37:25 † **43:11** 43:11 No asin botoh no piniones kan almendras a kayokayo, ki akmay asin botoh no sabidog.

²⁴ Inyangay na sa do irahemaw no bahay ni Jose, as tinorohan na sa so ranom a paylablab da so kokod daw, as nakapakan na siras asno da saw. ²⁵ Katayoka da no kakaktehaw ni Jose a naybanaw, insagāna da saw rigālo daw do kawaraw ni Jose do kayegen danaw no araw, ta nadngey da a mangay a machisalap a koman dyira a mangaldaw.

²⁶ Do nakawaraw ni Jose, siraw inisdep daw a rigālo da, ki intoroh da dya, as nakapagrōkob da do ratagaw do salapen naw. ²⁷ Sinpangan na, kinablaāwan sa ni Jose, as nakaiyahes na sya an māngo kayayan da. Inyahes na pa a kāna, “Ari pawri a sibibyay si āmang nyo a malkem dana a inbahey nyo dyaken? Mayit pawri?”

²⁸ Tominbay sa a kon da, “Aryaw a sibibyay kan mayit paw tobotoboyen mwaw a āmang namen.” Minirwa dana sa nagrōkob do salapen naw a mangipaboya so kapagdāyaw da dya.

²⁹ Do nakaboyaw sya ni Jose a myan si Benhamin a mismo na kakteh do āmang kan ānang, inyahes na dyira a kāna, “Ah, iyawriw nyaw bata nyowaw dyaken a boridek nyo?” Sinpangan na, binata na di Benhamin a kāna, “Bindisyonan pakono imo ni Āpo Dyos, anak ko!” ³⁰ Do dāwri, naāsot rakoh a adaw ni Jose di Benhamin a ādi na, as makey dana a tomanyis. Insigīda a komnaro a nangay do kwarto na a tomnanyis.

³¹ Nahay abas dēkey, nangay a nayramon, as nakapaybidi na do yanan daw no kakakteh na saw do nakapagpet naw so madididiw naw. Inbilin na dyirad adīpen na saw a kāna, “Mangidasar kamo na.”

³² Naychatanyi si Jose a komninan do asaw a lamisaan. Siraw kakakteh na saw, ki matarek iyaw kinanan da. As masaw a matarek pa dyirad Egipto saw a tawotawo, ta rahten daw machihanghang dyirad Hebreo saw a tawotawo, ta inbidang da sa a makabābaba. ³³ Do salapenaw no lamisaan a kanan ni Jose, naornos iyaw nakapaydisna da no kakakteh na saw yapo do katotonngan a mandad kaadedekeyan. Do kadlaw daw so ornos daw, naysinchichideb sa a masmasdaāwan. ³⁴ Yapo do lamisaanaw ni Jose, iyaw naitorohaw dyira a ichan da. Ki maydadima so kāro iyaw kanenaw ni Benhamin dyirad kakakteh na saw. Siraragsak sa a nachinom kan nachakan di Jose.

44

No Kachichwas Da so Bāso

¹ Katayoka da a komninan, inbilin ni Jose do talkenaw a mangaywan do bahay naw a kāna, “Apnohen mo tabo iyaw kostal daya no makakaktehaya so irek mandan mapno sa, as kapiywa mo a mapabidi so kwarta da saw do hapotaw no irek do irahemaw no kostal da. ² Pangayen mo paw bāso kwaw a nasokog do pirak do hapotaw no irek do kostalaw no kaadedekeyan daw kontodo kwarta naw a igātang na so irek.” Pinarin no talkenaw iyaw inbilinaw ni Jose dya.

³ Do kapaysesēdang naranaw, napalobōsan dana saw makakaktehaw a maybidi kontodo asno da saw a komwan do yanan da. ⁴ Dyī pa sa makabawa do syodadaw, as nakabilin ni Jose so talkenaw a mangaywan do bahay naw a kāna, “Malisto ka, ta lakatan mo saw tawo saw a taga Kanaan. Anchan madas mo sa, nyanchiw ibahey mo a kon mo, ‘Āngo ta marahet inbahes nyos maganayaw a kapadagos namen dyinyo? ⁵ Āngo ta tinakaw nyo iyaw pirakaw a bāso ni āmo ko a bayobaywan na a inoman? Nawri a bāso, ki osaren na pa a pangsomar.† Marahmet nyaya a pinarin nyo a maikontra do linteg namen!’ ”

* **44:5** 44:5 Do Hebreo a manyoskripto, abaw chirin a “Āngo ta tinakaw nyo iyaw pirakaw a bāso ni āmo ko?”

† **44:5** 44:5 No dān da a kaosar so bāso mana sabak a pangsomar, ki padohen daw ranomaw do bāso. Somarono, mapado sa so dēkey a lana. No plataraw a naboya da do hapot no ranom, ki nawriw pangipadto da an āngo mapariparin do masakbayan.

⁶ Do nakadas daw sira no talkenaw, inbahey naw nawri a inbilin ni Jose. ⁷ Ki tominbay sa a kon da, “Āngo ta komwan ibahey mo, mo āpo namen? Aysa! Mabawa do aktokto namen a tobotoboyen mo a dyi namen a parinen komwan! ⁸ Chapatak mo a pinabidi namen dyimo kwartaw a naboya namen do irahemaw no kostal namen saw a pinakayapo namen do Kanaan nawri. Manakaw kami pawri so pirak mana balitok do bahay ni āmo mo? ⁹ Imom āpo, aran sino dyamen iyaw pakaboyan mo so nawri a bāso a inbahey mo, maparin a dimanen mo. As yamen a nabidin, mayparin kami a tabo a adīpen nyo.”

¹⁰ “Naon,” initbay no talkenaw dyira. “Aran komwan bata nyo, ki iyaw pakaboyan ko so bāso, iya lang mayparin a adīpen ko, as libri a komaro danaw kadwan.”

¹¹ Do dāwri, kinalyalisto da no kāda asa dyira a pinagchin kostal da saw, as nakaiwang da sira. ¹² Kinapya no talkenaw a chinichwas do kostal da saw, kan pinakayapo nad katotonnganaw a mandad kaadedekeyanaw. Do dāwri, naboya naw bāswaw do kostalaw ni Benhamin. ¹³ Do kaboya daw sya no makakaktehaw, pinirit daw laylay da a maynamot do oltimo a kamamayo da. Pinirwa da a pinasakay kostal da saw, as nakapaybidi da do syodadaw.

¹⁴ Do kawara daw da Joda kan siraw kakakteh naw do bahay ni Jose, abo paw nangayan Jose. Nanyeng sa naycharorōkob do tana a mangipaboya so kapagdāyaw da dya. ¹⁵ Binata ni Jose dyira a kāna, “Āngo nyaya pinarin nyo? Chapatak nyo abawri a myan panakabalin ko a mangsomar so pinarin nyowaw.”

¹⁶ Tomibay si Joda a kāna, “Āngo maparin namen a ibahey dyimo, mo āpo ko? Āngo chirinen namen dyimo? Māngo kailawlawag namen sya a dyi namen a tinakaw bāso mwaw? Ayya! Si Āpo Dyos mangdōsa dyamen a tobotoboyen mo do nakagatosan namenaya! Dawa, cha kami dya a mayparin a adīpen mo mairāman iyaw nakaboyan daya so bāso mwaw.”

¹⁷ Do dāwri, binata ni Jose dyira a kāna, “Engga! Chakey kwabaw komwan! Iyaw nakaboyan daya so bāso, iya lang mayparin a adīpen ko. As inyo a kadwan, ki maybidi kamo di āmang nyo, ta abaw pakaan-anwan nyo.”

No Kapagpakpakaāsi ni Joda

¹⁸ Do dāwri, nappasngen si Joda do salapenaw ni Jose, as binata na a kāna, “Chāsi mo pa yaken, mo āpo ko, ta torohan mo pa yaken a tobotoboyen mo so dēkey a chimpo a maychirin. Isoli mwaba yaken a maynamot do dyaya a aran matan-ok ka a akmas Paraon mismo. ¹⁹ Imom āpo ko, do nakarahan, inyahas mo dyamen a tobotoboyen mo an myan pas āmang mana kaktehan namen a mahakay. ²⁰ Ki inatbay namen imo a myan paw āmang namen a malkem dana kan ādi namen a mahakay a naiyanak do kamalkem dana ni āmang namen. Iya danaw sibibyay a anak ni ānang na, ta nadiman danaw ākang naw, as oltimo a chadaw ni āmang namen. ²¹ Sinpangan na, inbahey mwaw do kachwaw a ahapen namen do salapen mo iyaw ādi namenaya tan maboya mo. ²² As initbay namenaw dyimo mo āpo ko a maparin aba a karwan no adekeyayaw āmang namenaw, ta an komaro, ki madiman si āmang namen. ²³ Sinpangan na, inbahey mwaw dyamen a tobotoboyen mo a mapaboya kami aba mirwa dyimo an abo iyaw boridekaw a kaktehan namen.”

²⁴ Binata pa ni Joda di Jose a kāna, “Do nakapaybidi namenaw do yananaw ni āmang namen a tobotoboyen mo, inchirin namen iyaw inbahey mwaw. ²⁵ As do kadēkey danaw no kanen namen, tinoboy narana yamen a mirwa a mangay dya a gomātang so kanen namen. ²⁶ Ki inbahey namen dya a makangay kami aba an abo si Benhamin a boridek a kaktehan namen, ta maparin aba a mapaboya kami dyimo, an dyi a monot dyamen.

²⁷ “Do dāwri, binata dyamen ni āmang a kāna, ‘Chapatak nyo a dadwa lang iyaw anak namen kan Rakel a baket ko. ²⁸ Arabaw asaw dyaken, kan akmas binata kwaw a sigorādo a pinisapisang no maranggas a animal, as kan naboyak paba nakayapo do dāwri. ²⁹ An ikaro nyo paw ādi nyowaya, as myan marahet a maparin dya, inyo manoroh so kapagmamayo ko a pakayapwan kadimanan ko, ta taywara malkem ako na.’ Nawriw binata ni āmang.”

³⁰⁻³¹ Sinpangan na, tinongtong ni Joda a kāna, “Changori, mo āpo ko, an maybidi kami di āmang a tobotoboyen mo, as tokosen namen ādi namenaya, as dya maboaya ni āmang namen, sigorādo a madiman. Ta iyaw nyaya adekey, nachitapangan byay na. An komwan, yamen a tobotoboyen mo manoroh anchi so kapagmamayo ni āmang a pakayapwan kadimanan na, ta taywara danaw kamalkem na. ³² Asa pa, inkari kwaw di āmang a yaken mangatbay kan makatoneng do byay no ādi namenaya. Inbahey kwaw dya a an dyi kwa mapabidiw ādi namenaya dya, ki yaken mapagatos a abos pandan.

³³ “Dawa, mo āpo ko, aran yaken dana tobotoboyen mo mabidin, ta yaken danaw machitādi di ādi ko a mayparin a adīpen mo. Palobōsan mo pakono ādi namenaya a machipaybidi do aākung na saya. ³⁴ Maypāngo kapaybidi ko di āmang ko an abo ādi namenaya? Maitored kwaba chiban nyaya kalala a maparin di āmang.” Nawriw binata ni Joda.

45

No Katoneng Dan Kakakteh Naw si Jose

¹ Do dāwri, mapagpet paba ni Jose iyaw madididiw naw do salapen da tabo. Dawa, inbilin na dyirad magsirsirbyaw dya a kāna, “Komaro kamo a tabo!” Do nakakaro daw, abaw matarek a rārayay na, an dyi dana siraw kakakteh na saw do nakaibahey naw sya dyira an sino iya. ² As tomnanyis so malyak a aran siraw taga Egipto a myan do gagan, ki nadngey da. Do dāwri, yangay da inpadāmag dyirad myan saw do palasyowaw no āryaw.

³ Binata ni Jose dyirad kakakteh na saw a kāna, “Yakenaw si Jose. Oyodawri a sibibyay pas āmang ta?” Ki do nakadngey daw sya no kakakteh na saw, nableg sa do taywara nakamo da dya.

⁴ Sinpangan na, inbahey na a maypasngen sa dya. Do kapaypasngen daranaw dya, binata na dyira a kāna, “Yakenaw si Jose a kakteh nyo a inlāko nyo dyirad nangyangayaw dyaken do Egiptwaya. ⁵ Mariribokan kamo aba mana isoli nyo abaw inawan nyo do nakailāko nyowaw dyaken do kachwaw, ta pinanma yaken no Dyos a manmanma kan inyo tan mabyay āro a tawotawo. ⁶ Chadadwa pan kapaychapteng nyaya tawen. Myan paw dadima katawen a abo magarado kan magāpit.* ⁷ On, pinanma no Dyos yaken a manmanma kan inyo tan madichanan nyo kadiman nyo, as kan tan myan panchiw kapotōtan nyo a mabyay do tanaya a maynamot do makaskasdāaw a kapangisalākan. ⁸ Dawa, inyo abaw nanoboy dyaken do dya, an dya si Apo Dyos. Pinayparin na yaken a katotohosan dyirad opisyal saw ni Paraon. Yaken mangitoray so tābo do palasyo na, kan yaken paw mangitoray do tabo a tana no Egipto.”

⁹ Binata pa ni Jose a kāna, “Changori, makalisto kamo a mangay do yanan ni āmang ta, ta ibahey nyo dya a kon nyo, ‘Nyaw inbahey ni Jose a pōtot mo: Pinagtoray yaken no Dyos do tābo a Egipto. Nyeng ka mangay dyaken, kan maybabalay kaba. ¹⁰ Omyan kanchi do tana a Gosen tan masngen kamo dyaken, inyo a tabo. Ahapen mo saw pōtot mwaw, siraw apoko mo saw, karniro, kalding kan bāka mo saw, kan tabo a warawara

* 45:6 45:6 Mana “Magarado sas paymohamohan da, ki abaw maāpit da.”

mo. ¹¹ Ta an myan ka do Gosen, yaken anchiw makatoneng do tabo machita mo, ta ari paw dadima katawen no kapaychapteng. Ta an dyi ka mangay, malidyatan ka kan siraw tabo a kapamilyaan mo, ta mabo monchiw tabo kinabaknang mo.' Nyaw ibahey nyonchi di āmang ta ah."

¹² Tinongtong ni Jose iyaw naychirin dyira a kāna, "Inyo a aākung ko, kan aran imo, mo Benhamin, naboya nyo yaken a si Jose a mismo a machisarsarita dyinyo. ¹³ Ibahey nyo di āmang ta an māngo katoray ko do dya a Egipto, kan ibahey nyo tabo a naboya nyo dya. Ngay, makalisto kamo, ta yangay nyo na hapen dya si āmang ta."

¹⁴ Sinpangan na, kinepkep ni Jose si Benhamin a ādi na, as tomnanyis si Jose. As komwan si Benhamin, tomnanyis a nangepkep di ākung na. ¹⁵ Tomnanyitanyis pa si Jose a nangepkep siras aākung na saw, as nakadadek na sira. Do dāwri, makapaychirin dana sa di Jose.

¹⁶ Do nakadāmag daw do palasyo a nawara dana saw kakakteh saw ni Jose, ki nasoyot Paraonaw kan siraw opisyal na saw. ¹⁷ Binata no Paraonaw di Jose a kāna, "Ibahey mo dyirad kakakteh mo saw a kargaan daw binyay da saw, ta maybidi sa do Kanaan. ¹⁸ Ibahey mo pa dyira a ahapen da si āmang nyo kan tabo a pamilya na, tan mangay sa dya. Itoroh konchi dyiraw kagaganayan saya a yapo do tana no Egipto, as kanen danchiw āro a maganay a mākan a yapo do dyaya tana. ¹⁹ Ibilin mo pa dyira a mapanawbi sa so karison saw a yapo do Egiptwaya, tan myan pangiloganan da siras adedekey kan babbaket da saw anchan yangay da si āmang nyo dya. ²⁰ Machita daba iktokto warawara da saw a makarwan danchi, ta matorohan sanchi so kagaganayan a yapo do tana do dya Egipto."

²¹ Nagtongpal saw pōtotaw ni Jakob do tabwaw a naibahey dyira. Nanoroh si Jose so karison saw a akmas inbilinaw ni Paraon, kan tinorohan na pa sa so bahon da do rarahan. ²² Do katakatayisa dyira, tinorohan na pa sa so bayo a pagsokatan da, ki dadimaw intoroh na di Benhamin kan tatdwa gasot a plata a pirak. ²³ Pinaw-itan na pa si āmang na so asa poho a malloko a asno a myan so karga do kagaganayan saw a yapo do Egipto kan asa poho pa a mabinayi a asno a myan so rara a irek, tināpay, kan kadwan pa a mākakan a machita no pamilya ni āmang na a komwan do Egipto. ²⁴ Katayoka na, pinayam na saw kakakteh naw. As do kakaro daw, binilin na sa a dyi sa maydidiman do rarahan.

²⁵ Do dāwri, komnaro sa do Egipto, as naybidi sa do Kanaan a yanan ni Jakob a āmang da. ²⁶ Do nakapakarapit daw do yanan āmang da, inbahey daw tabo a namarin dyira a kon da, "Sibibyay pa sawen si Jose! Iyaw magtoray do tābo a Egipto." Ki do dāwri, taywara nableg si Jakob, as nagistayan a dya narawan pōso na, kan nanganohed aba dyira.

²⁷ Ki do kaistorya daw so tabo inbaheyaw ni Jose dyira, kan do nakaboya naw so karison saw a inpaw-it ni Jose a pagloganan na a mangay do Egipto, nagtalna danaw pōso naw. ²⁸ Binata ni Jakob a kāna, "Aysa! Anohdan ko na sichangori a sibibyay pa sawen si Jose a pōtot ko! Apabaw matarek a chakey ko. Basta yangay kwa chiban changori sakbay a madiman ako."

46

No Kangay Da Jakob kan Pamilya Na do Egipto

¹ Do dāwri, naybabalay aba sa Jakob. Inrobwat da iyaw tabo a myan dyira, as nangay do Beerseba. Dawriw naparawatan na so dāton na saw do Dyos a iyaw dinaydāyawaw ni simna Isaak a āmang na. ² Do dāwri a ahap, naychirinan Dyos si Israel a si Jakob do asa parmata a kāna, "Jakob, Jakob."

Tominbay si Jakob a kāna, "On mo Āpo. Cha ako dya."

³ Binata no Dyos a kāna, “Yaken, ki iyaw Dyos a dinaydāyaw ni āmang mo. Mamo kaba a mangay do Egipto, ta paypārohen ko sanchiw kapotōtan mo daw a mandan payparinen ko sa rakoh a nasyon. ⁴ Myan ako dyimo do kangay mwaya do Egipto, ki paybidihen ko sanchiw kapotōtan mo do dya a Kanaan. Myan anchi si Jose do yanan mo anchan madiman ka.”

⁵ Sinpangan na, komnaro sa Jakob do Beerseba. Insakay dan makakaktehaw si āmang da, siraw pōtot da saw, as kan siraw babbaket da saw do karison saw a intoroh ni Paraon a pagloganan da. ⁶ Inhap daw binyay da saw kan warawara da saw a nakpeh da do Kanaan, as nakakwan ni Jakob kan tabo kapotōtan na saw do Egipto. ⁷ On, inyonot na saw pōtot na saw a mahahakay kan mababakes, kan siraw apoko na saw a mahahakay kan mababakes.

⁸ Siraw nyaw mahahakay a kapotōtan ni Israel a si Jakob a nachirayay dya do Egipto: si Ruben a matoneng a pōtot ni Jakob. ⁹ Siraw mahahakay a pōtot ni Ruben, ki sa Hanok, Pallo, Hesron, kan Karmi. ¹⁰ Siraw mahahakay a pōtot ni Simeon, ki sa Jemwel, Jamin, Ohad, Jakin, Sohar, as kan si Saulo a anak no mabakesaw a taga Kanaan. ¹¹ Siraw mahahakay a pōtot ni Lebi, ki sa Gerson, Kohat, kan Merari. ¹² Siraw mahahakay a pōtot ni Joda, ki sa Er, Onan, Sela, Pares, kan Sera. Ki sa Er kan Onan, ki nadiman sa do Kanaan. As siraw mahahakay a pōtot ni Pares, ki sa Hesron kan Hamol. ¹³ Siraw mahahakay a pōtot ni Issakar, ki sa Tola, Powa, Yob,* kan Simron. ¹⁴ Siraw mahahakay a pōtot ni Sebolon, ki sa Sered, Elon, kan Jaleel. ¹⁵ Siraw nyaw mahahakay a kamanganakan ni Lea a inyanak na di Jakob do Mesopotamya, kan myan paw anak da a mabakes a si Dina. Tabo saw pōtot kan apoko ni Jakob di Lea, ki tatdo poho kan tatdo.

¹⁶ Siraw mahahakay a pōtot ni Gad, ki sa Sipyon, Haggi, Soni, Esbon, Eri, Arodi, kan Areli. ¹⁷ Siraw mahahakay a pōtot ni Aser, ki sa Imna, Isba, Isbi, Berya, as kan Sera a kakteh da a mabakes. As siraw mahahakay a pōtot ni Berya, ki sa Heber kan Malkiel. ¹⁸ Siraw nyaw mahahakay a kamanganakan ni Silpa a iyaw adīpen a intoroh ni Laban di Lea a pōtot na, as inyanak naw nya sa di Jakob. Tabo sa, ki asa poho kan anem.

¹⁹ Siraw mahahakay a anak ni Rakel a baket ni Jakob, ki sa Jose kan Benhamin. ²⁰ Siraw mahahakay a pōtot ni Jose, ki sa Manasses kan Epraim a inyanak ni Asenat do Egipto. Si Asenat iyaw pōtotaw ni Potipera a iyaw pādyaw do syodad a mayngaran so Heliopolis. ²¹ Siraw mahahakay a pōtot ni Benhamin, ki sa Bela, Beker, Asbel, Gera, Naaman, Ehi, Ros, Moppim, Hoppim, kan Ard. ²² Tabo saw mahahakay a kamanganakan ni Rakel di Jakob, ki asa poho kan apat.

²³ Iyaw mahakay a pōtot ni Dan, ki si Hosim. ²⁴ Siraw mahahakay a pōtot ni Naptali, ki sa Jaseel, Goni, Jeser, kan Sillem. ²⁵ Siraw nyaw mahahakay a kamanganakan ni Bilha a iyaw adīpenaw a intoroh ni Laban di Rakel a pōtot na, as inyanak na di Jakob. Papito sa a tabo.

²⁶ Anem a poho kan anem iyaw kapotōtan ni Jakob a nangay do Egipto. Nairāman abaw babbaket da no pōtot na saw ni Jakob do nya bidang. ²⁷ Dadwaw pōtot ni Jose a naiyanak do Egipto. Dawa, papito a poho† siraw tabo a kapotōtan ni Jakob do kangay naw do Egipto.

Sa Jakob do Egipto

²⁸ Do dāwri, do nakawaraw da Jakob do Egipto, pinanma ni Jakob si Joda di Jose, tan mapatakan naw rarahan a mangay do Gosen. Do nakaibahey danaw ni Jose di Joda, naybidi as nakaikwan na sira do tana a Gosen. ²⁹ Do dāwri, nanyeng a napasagāna si

* **46:13** 46:13 “Yob” manna “Jashob”. † **46:27** 46:27 Iyaw bidangaya a papito a poho, malābit a nairāman si Jakob, Jose, kan siraw pōtot naw.

Jose so logan na, as nangay do Gosen a mangbayat si āmang na. Do nakawara naw, kinepkep na si āmang na, as nakatanyis nas nahay.

³⁰ Binata ni Jakob di Jose a kāna, “Changori, aran madiman ako na, ta naboya ko na imo, as napatakan ko na a sibibyay ka.”

³¹ Sinpangan na, binata ni Jose dyirad kakakteh na saw kan tabo a kapamilyaan ni āmang na a kāna, “Yangay kwa ibahey di Paraon a nangay dana dyaken kakakteh ko saya kan tabo a kapamilyaan ni āmang ko a yapo do Kanaan. ³² Ibahey ko pa dya a inyo a mahahakay, ki magpaspastor kamo, ta inyonot nyo tabo saw arban saw a karniro, kalding, kan bāka nyo, kan tabo a warawara nyo. ³³ Anchan tawagan naynyo ni Paraon, as iyahes na an āngo tarabāko nyo, ³⁴ ibahey nyonchi dya a kon nyo, ‘Yamen a tobotoboyen mo, ki magpaspastor kami so binyay a yapo pad kadēkey namen manda sichangori a akma siras kapoonan namen saw.’ An komwan atbay nyo, palobōsan na inyo a omyan do dya a Gosen,‡ ta chababa da no taga Egipto saw magpaspastor.”

47

¹ Do nakapaybidyaw ni Jose a yapo do Gosen a nangay a nangbayat da āmang kan kakakteh na saw, namidi so dadima dyirad kakakteh na saw a kayrayay na a mangay do yanan ni āri. Inbahey ni Jose di Paraon a kāna, “Nawara dana saw sa āmang kan siraw kakakteh ko saw a yapo do Kanaan. Pinanawbi da saw tabo a binyay da kan warawara da. Ari dana saw do Gosen.” ² Sinpangan na, inyam-āmmo na saw dadimaw a kakakteh na di Paraon.

³ Inyahes ni Paraon dyira a kāna, “Āngo tarabāko nyo?”

Tominbay sa a kon da, “Yamen a tobotoboyen mo āpo, ki magpaspastor kamyaw a akma siras kapoonan namen saw.” ⁴ Binata da pa a kon da, “Nangay kamyaw dya a omyan so dēkey a chimpo, mo āpo, ta taywara danaw kapaychapteng do Kanaan. Nalidyatan kamyaw daw kan aran siraw binyay namen saw, ta apabaw pangipastoran namen dyira. An ara mwa ipalōbos a omyan kami a tobotoboyen mo do Gosen, dawrinchiw yanan namen.”

⁵ Binata ni Paraon di Jose a kāna, “Sichangori, nawara danas āmang mo kan kakakteh mo saw dyimo. ⁶ Cha dyaw tana a Egipto, as imo danaw makatoneng a mamidi so maganay a tana dyira da. Palobōsan mo sa a omyan do Gosen. An myan dyiraw chapatak mo a maganay a mangipastor so binyay, siraw pagaywanen mo siras binyay ko saw.”

⁷ Sinpangan na, inhap ni Jose si Jakob a āmang na do yanan ni Paraon, tan iyam-āmmo na dya. Kinablaāwan ni Jakob Paraonaw, as nakabindisyon na sya. ⁸ Inyahes ni Paraon di Jakob a kāna, “Papira danaw tawen mo, mo āmang?”

⁹ Tominbay si Jakob a kāna, “Asa dana gasot kan tatdwa poho tawen do byay ko a mayadiyadis. Manyid nawri kan malidyat iyaw nakabyay ko do hapotayan tana. Ta no nakabibyay ko, ki akmabas kanaro no byay no kapoonan ko saw do kapayadiyadis da.” ¹⁰ Ki sakbay a nayam si Jakob, pinirwa na binindisyonan Paraonaw a nawriw kapadyos na dya. ¹¹ Do dāwri, pinachiyan sa ni Jose sa āmang na kan siraw kakakteh na saw do Egipto. Tinorohan na sa so kagaganayan a tana do sākop a Rameses do Gosen. Pinarin Jose iyaw bilinaw ni Paraon. ¹² Tinorohan na pa sa so kanen da āmang na, siraw kakakteh na saw, as kan tabo kapamilyaan saw ni āmang na sigon do karon adedekey a myan dyira.

No Kapaychapteng

¹³ Do dāwri, naypaypataywara danaw kapaychapteng, kan apaba polos tomobo do aran dino a yanan do Egipto kan do Kanaan. Dawa, oltimo a malidyatan saw

‡ 46:34 46:34 Do Gosen a logar, ki mabawa so dēkey do sintro nad Egipto.

tawotawo daw. ¹⁴ Nangay sa di Jose a gomnātang so irek da. Maynamot do dāwri, chinpeh a tabo ni Jose iyaw kwarta daw a pagbāyad no tawotawo a yapo do Egipto kan Kanaan. Inyangay na kinapyaw kwartaw do palasyowaw ni Paraon. ¹⁵ Do nakapatawos danaw no kwarta no taga Egipto kan Kanaan, nangay saw taga Egiptwaw di Jose, as nachikakaāsi sa a kon da, “Torohan mo pa yamen so kanen namen. Āngo ta nonolay mo yamen a madiman do kapanyideb mo a maynamot do kabon kwarta namen.”

¹⁶ Ki tominbay si Jose dyira a kāna, “An abo danaw kwarta nyo, sira danaw binyay nyo saw yangay nyo dya, ta tādyan ko so kanen nyo.” ¹⁷ Dawa, inyangay da saw binyay da saw di Jose a akmas kabalyo, karniro, kalding, bāka, kan asno da saw, ta nawriw itādi das kanen da. As do dāwri a tawen, tinorohan na sa so kanen da a tādi no binyay da saw.

¹⁸ Do somnaronwaw a tawen, nangay dana sa di Jose, as binata da a kon da, “Āpo, chapatak mo a arabaw kwarta namen, as komwan binyay namen, ta dyira mo na a tabo. Araba polos maitoroh namen dyimo, an dyi danaw inawan namen saya kan siraw tana namen saw. ¹⁹ Āngo ta nonolay mo yamen a madiman do salapen mo. An komwan, mangbayo tana namen saya, ta apabanchiw tomobo. Sichangori, panādi namen danaw inawan namen kan tana namen saw so kanen. Mayparin kami na adīpen ni Paraon, as dyira narana saw tana namen saya. Ki torohan mo pakono yamen so irek tan mabyay kami, as kan binyi tan myan paw maimoha namen do tana namen saya.”

²⁰ Sinpangan na, ginātang a tabo ni Jose iyaw tana saya do Egipto tan dyira dana sa ni Paraon. Katayitayisa a taga Egipto, ki pilit darana sa inlāko iyaw tana da saw, ata, taywara danaw kapaychapteng. Dawa, nayparin a dyira tabo no āryaw siraw tanaw do Egipto. ²¹ As siraw tabo tawotawo, ki inadīpen sa ni Jose do intīro a Egipto.* ²² No moyboh a tana a dyi na ginātang ni Jose, ki tana saw no papādi saw. Machita daba ilāko, ta nāw a myan itorotoroh ni Paraon dyira a yapo do binglay na a kanen.

²³ Sinpangan na, binata ni Jose dyirad tawotawo saw daw a kāna, “Sichangori, ginātang ko naynyo kontodo tana nyo saw a dyira ni Paraon. Cha dyaw binyi nyo a imoha nyo do tana nyo saw a ginātang na. ²⁴ Ki anchan magāpit kamo, itoroh nyonchi di Paraon iyaw apagkalima naw. Iyaw mabidinaw, ki dyira nyo a binyi kan dyira nyo a kanen kan pamilya nyo.”

²⁵ Nyaw initbay da a kon da, “Imom āpo, nangisalākan dyamen tan dyi kami a madiman. Dawa, mayparin kami a adīpen ni Paraon, kan chahwahok mo pakono yamen, mo āpo.” ²⁶ Dawa, pinayparin ni Jose a linteg do Egipto iyaw no apagkalima no tabo a āpit, ki dyira ni Paraon. Aran sichangori, ki komwan paw mawnonotan. Siraw tana lang no papādi saw dya inhap ni Paraon.

No Kapanawdyan a Akdawen ni Jakob

²⁷ Siraw Israelitaw mana siraw kapotōtanaw ni Jakob, minyan sa do Egipto do tana a mayngaran so Gosen. Nakahap sa so tana daw,† as taywara naypāro anak da. ²⁸ As si Jakob, ki minyan so asa poho pa kan papito a katawen do Egipto. Iyaw kanaro no byay na, ki narapit naw asa gasot kan apat a poho, kan papito a katawen. ²⁹ Do kasngen danaw no kadiman na, pinatawag na si Jose a pōtot na, as nakabata na sya a kāna, “An chakey mo a ipaboyaw kāsi mo dyaken, pangayen mo tanoro mwaya do payawan dayan padang‡ kwaya a pangilasīnan a tongpalen monchiw akdawen ko dyimo. Ikari mo a itābon mwaba yaken do dya Egipto. ³⁰ Anchan madiman ako

* **47:21** 47:21 Mana “Pinayadis na saw tawotawo ni Jose do masngen saw a syodad a myan so agāmang tan maydaydamnay a binglayan kanen da”. † **47:27** 47:27 Mana “Bomnangkang sa daw”. ‡ **47:29** 47:29 Gen. 24:2

akmas kapoonan ko saw, ikaro monchi yaken yapo do Egiptwaya tan yangay mo yaken do yanan daw a itābon.”

Tominbay si Jose a kāna, “On mo āmang, tongpalen konchiw nawri.”

³¹ Ki binata ni Jakob a kāna, “An komwan, isapata mo a parinen mo.” Dawa, insapata ni Jose. Do dāwri, nagdomog si Jakob do yanan katri na, as nagdaydāyaw do Dyos. §

48

No Kabindisyon ni Jakob Sa Epraim kan Manasses

¹ Naynam aba, do asa karaw, nadāmag ni Jose a maganyit si āmang na. Inhap na saw dadwaw a pōtot na a sa Manasses kan Epraim, as nakangay da do yanan āmang na. ² Do nakadamāgaw sya ni Jakob a nawara si Jose a pōtot na, pinilit naw inawan naw a maydisna do katri naw.

³ Binata ni Jakob di Jose a kāna, “Napaboyaw dyaken iyaw Manakabalin a Dyos do Tābo do kachwaw do kayan kwaw do Los do tana no Kanaan, as dawriw nangbindisyonan na dyaken. ⁴ Binata no Dyos dyaken a kāna, “Torohan konchimo so āro a pōtot mo, kan pārohen ko sanchiw kapotōtan mo tan payparinen koymo a āmang no āro a nasnasyon. Itoroh konchiw nyaya tana a dyira dan kapotōtan mo a abos pandan.’ ”

⁵ Tinongtong ni Jakob naychirin a kāna, “Imom Jose, ibidang ko sa a pōtot ko siraw dadwaya mahahakay a pōtot mo a nayanak do Egiptwaya sakbay a nangay ako dya. On, ibidang ko a dyaken dana sa Epraim kan Manasses a akmas Ruben kan Simeon. ⁶ Ki an myan pa sanchiw somarono dyira a maipōtot mo, ki dyira mo. As maynamot do tana a matāwid danchi, ki yapo dananchi da Epraim kan Manasses iyaw tāwid da. ⁷ Parinen ko nyaya a maynamot di Rakel a ānang mo. Ta do nakapaybidi kwaw a yapo do Mesopotamya, taywara nagmamamyo ako do kayam namen, ta nadiman si ānang mo a baket ko do tana a Kanaan a masngen do idi a Eprata. Dawa, intābon ko daw do bitaw no rarahan a komwan do Eprata.” Betlehem dana sichangori iyaw Eprataw do kaychowa.

⁸ Do nakaboyaw sya ni Jakob siras dadwaw a pōtot ni Jose a mahahakay, inyahes na a kāna, “Sino saw nyaya kamotdehan?”

⁹ Initbay ni Jose a kāna, “Siraw nya, mo āmang, intoroh no Dyos a motdeh ko do kayan kwaya do dya.”

Binata ni Jakob dya a kāna, “Pasngenen mo sa dyaken tan bindisyonan ko sa.” ¹⁰ Binata ni Jakob komwan a maynamot ta makaboya paba do kamalkem na. Dawa, pinasngen sa ni Jose dyaw motdeh na saw. Kinepkep sa ni Jakob, as nakadadek na sira.

¹¹ Binata ni Jakob di Jose a kāna, “Polos a hahawen ko paba mirwa ta mayboya. Ki maynamot do kāsi no Dyos, naboya ko paymo a aran sira paw motdeh mo saya.”

¹² Katayoka na, pinabawa ni Jose saw pōtot naw a yapo do masngenaw do tōd* ni Jakob, as nakapagrōkob na do ratag do salapenaw ni āmang na a mangipaboya so kapagdāyaw na dya.

¹³ Sinpangan na, pinaydogod ni Jose si Epraim do anmwaw no kaholi a tanoro ni Jakob, as si Manasses do kawatan naw. ¹⁴ Ki pinaytopdis ni Jakob tachay na saw, as pinalapaw naw kawatan naw do ohwaw ni Epraim a ādi na. As pinalapaw

§ 47:31 47:31 Mana “nagsanggiran naw iigpetan ni Jakob sarokod naw a nagdaydāyaw do Dyos”. Heb. 11:21

* 48:12 48:12 Do dadakay dan Hebreo, an ibahey da a nasapnyi mana napangay adekeyaw do tōd no asa tawo, no chakey na batahen, ki naibidang nawri a anak a dyira na. Gen. 30:3; 50:23

naw kaholyaw a tanoro na do ohwaw ni Manasses a matoneng. ¹⁵ Katayoka na, binindisyonan sa ni Jakob,[†] as binata na a kāna,

“No Dyos pakono a dinaydāyaw da simna āpong ko
a si Abraham kan āmang ko a si Isaak, ombindisyon dyinyo.

On, iyaw Dyosaya a nangaywan dyaken a nanda sichangori,

¹⁶ iya paw anghilaw[‡] a nangisalākan dyaken do tabo a marahet.

Iya pakono ombindisyon siras dadwa saya a pōtot mo.

As maynamot dyirad dadwa saya,

polos pakononchi a dya mawayakan ngaran ko

kan ngaran da simna āpong kos Abraham kan si Isaak a āmang ko.

Maypāro pakononchiw kapotōtan da do hapotayan tana.”

¹⁷ Nagmamayo si Jose do kaboya naw a iyaw kawanaw a tonoro ni āmang na, ki pinalapaw na do ohwaw ni Epraim. Dawa, inigpet ni Jose iyaw tanorwaw ni āmang na tan padatoken na do ohwaw ni Manasses. ¹⁸ Binata ni Jose a kāna, “Komwan aba, mo āmang, ta nyaw matoneng. Iyaw machita a palapawan mo so kawanawaya tanoro mo.”

¹⁹ Ki maskeh si āmang na, as binata na a kāna, “On mo anak ko, chapatak ko. Masisita panchiw kapotōtan ni Manasses. Ki alit na, mimyan paw kapotōtan no ādi naya, ta mayparin sanchi a āro a nasnasyon.”

²⁰ Binindisyonan na sa do dāwri a araw. Binata na pa a kāna, “Siranchiw ngaran nyo a dadwaw, osaren dan Israelita saw a kapotōtan ko an mangbindisyon sa. Batahen danchi a kon da, ‘Payparinen na pakono inyo ni Āpo Dyos a akmas pinarin na da Epraim kan Manasses.’ ” Dawa, pinanōma na si Epraim kan Manasses.

²¹ Katayoka na, binata na di Jose a kāna, “Maboya mo a makey dana mawsep byay ko. Ki aran komwan, myan anchiw Dyos dyinyo, as paybidyen nanchinyo do tana a Kanaan a dyira no kapoonan nyo saw. ²² Ta sirabaw kakakteh mo, an dya imo iyaw panorohan ko so tana a Sikem a inhap ko dyirad Amoreo saw a tawotawo maynamot do bahayang kan pana ko.”§

49

No Kapanawdyan a Chirin ni Jakob

¹ Katayoka na, tinawagan sa ni Jakob siraw pōtot naw a mahahakay, as binata na a kāna, “Maypasngen kamo dyaken, ta ibahey ko iyaw maparin dyinyo do masakbayan.

² “Inyo a pōtot ko, maypasngen kamo dyaken a si Jakob.

Sichangori, adngeyen nyo yaken a āmang nyo a si Israel.

³ “Ruben, imo matoneng.

Imo pinakaayit ko.

Imo no dāmo a pōtot ko do kayiten ko pa.

Imo katotohosan kan katotorayan dyirad tabo a pōtot ko.

⁴ Ki akma kay ranom a dya mabengbeng,

ta maigpet mwabaw inawan mo.

Inoknod mo iyaw minabakes kwaw.

On, linaposan mo iyaw ngaran ni āmang mo.

Dawa, imo pabanchiw katotohosan.*

⁵ “As inyom Simeon kan Lebi, ki mayengay kamo.

Pirmi nyo a asoten bahayang nyo a mamarin so kinaranggas.

[†] 48:15 48:15 Do Hebreo a chirin, ki “binindisyonan ni Jakob si Jose”. [‡] 48:16 48:16 Gen. 22:11 § 48:22 48:22 Gen. 33:18-34:29 * 49:4 49:4 Gen. 35:22

- 6 Aysa! Machibawa ako do marahet saya tōlag nyo.
 Machirāman akwaba do sililimed saya a pagsarsaritāan nyo,
 ta nangdimdiman kamo so tawo do soli nyo,
 as kan siswabaken nyo sa bongbonghwen bāka saw do katangsit nyo.
- 7 Mabay kamo pakono do kasoli nyowaya,
 ta taywara kamwaya so karanggas.
 Mabay kamo pakono do kasosolihen nyowaya,
 ta oyod kamwaya so karanggas.
 Paysyayen konchiw kapotōtan nyo do partīdos ni Jakob,
 kan paychawpiten ko sanchi do tana no Israel. †
- 8 “Imom Joda, dayāwen danchimo no kakakteh mo saya.
 Abāken mo saw kabōsor mo,‡
 as rokrokōban danchimo no kakakteh mo saya.
- 9 Akma kaw bomaro a lion, mo Joda
 a somnabat a yapo do nangdimanan mos kanen mo.
 On, akma kaw lion a mayyenenet kan maypoktad.
 Abaw makaitored a mangriribok dyimo.
- 10 Nāw monchim Joda a igpet baston no āri,
 as tongtongen naw magtoray no kapotōtan mo saw
 mandanchan kawara no āryaw a akin dyira sya,
 ta iyanchiw tongpalen no tabo a tawotawo do bilbilin na.
- 11 Igālot monchiw asno mo do atgehaw no ōbas,
 as kaigālot monchis orbon naw do kagaganayan a yangaw no ōbas.
 Akmanchiw maparin a paybasabasan so laylay mo mabaya a palek
 a yapo do asoy no ōbas a maynamot do kāronchin asi na.
- 12 Mabahebaheng anchiw mata mo kan palek, as maydaydak nyepen mo
 kan gātas maynamot do kāron maganay a kanen mo.
- 13 “Imom Sebolon, ki omyan kanchi do payis no kanayan.
 Do banwa mo, maganay a pagpondwan danchin gapor.
 As no tana mo, ki makarapit anchi do Sidon.
- 14 “Imom Issakar, akma kay mayit a asno
 a pirmi a maypoktad do payapayawan no pagkargaan na.
- 15 Ki an maboaya mo a maganay paynaynahahan mwaw
 kan makaay-āyo tana mwaw daw,
 maybobokot kanchi a mayrara so marahmet,
 kan ipaitoray monchiw inawan mo do kapaytarabāko a inkapilītan.
- 16 “Imom Dan, itorayan mo sanchiw tawotawo mo
 a akmas kadwan saw a tribo no Israel.
- 17 Akma kanchiw boday do bit no rarahan
 akmay mārem do ayaman
 a manonyit so kokod no kabalyo
 tan masday nakasakayaw a mayhaharag do tana.
- 18 “Imom ĀPO, hahawen ko iyaw kapangisalākan mo dyamen.

† 49:7 49:7 Aran komwan batahen ni Jakob, tabo bindisyon kan abay, ki si Āpo Dyos iyaw mangtongpal sya.

‡ 49:8 49:8 Do Hebreo a chirin, ki “No tanoro mo, ki myan anchi do lagaw no kabōsor mo saw”.

- 19 “Imom Gad, myan anchiw bonggoy a mangraot dyimo,
ki lakatan mo sanchi a daropen do kapagsonod da.
- 20 “Imom Aser, mapahtot anchiw tana mo so āro a maganay a āpit.
Yapod āpit saya, maitoroh monchiw maīmas a kanen a akmas kanen dan ar-āri.
- 21 “Imom Naptali, akma kaw mabinayi a ogsa a siwayawaya.
Mapipintas anchi so anak. §
- 22 “Imom Jose, akma kay awat a naimoha do payis no akbod.*
Maasiw awataw, kan romapit yangayangaw naw do bīt no ahad.
- 23 Maranggas sanchiw magbai a mangraot dyimo
Panahen danchimo do taywara kaipsok da dyimo.
- 24 Ki mahodyihodyi abaw bai mwaw a igpet mo,
kan mayit tachay mo
a maynamot do sidong no Mabileg a Dyos ni Jakob
a iyaw Mangipaspastor kan iyaw Mangay-aywan so Israel. †
- 25 On, sidongan anchimo no Dyosaya a dayāwen ko a āmang mo.
Iyaw Dyos a Manakabalin do Tābo, mangbindisyon dyimo.
Bindisyonan naymo so chimoy a yapo do hanyit kan ranom a yapo do irahem no
tana.
Bindisyonan na paymo do āro a binyay kan kapotōtan mo.
- 26 Ta mabosboslon nakabindisyon na dyaken ni Āpo Dyos kan dyirad aāmang ko saw ‡
kan dyirad nanōma saya paytoytokonan a dya mabdibdis.
On, omyan pakono nya bindisyon dyimom Jose,
imo a napidi § dyirad tabo a kakakteh mo.
- 27 “Imom Benhamin, akma kay maranggas a bolaw a chito.
An māraw, pirmi ka mangsangrab so kanen mo,
as an mahep binglayan mo ināgaw mwaw.” Nyaw binata ni Jakob.
- 28 Siraw nyaw nayparin a asa poho kan dadwa a trībo no Israel mana Jakob. Nyaw
inbahey ni āmang da do kabindisyon naw so katayitayisa dyira sigon do omnwaw a
pamakāda na a ichirin do katakatayisa dyira.

No Kadiman kan Kaitābon ni Jakob

- 29 Katayoka na, binilin ni Jakob pōtot na saw a kāna, “Changori, makey ako
na madiman a machasa dyirad kapoonan ko saw. Itābon nyonchi yaken do
nakaitabōnan daw no kapoonan ko saw do aschipaw do bengkag ni Epron a Heteo.
- 30 Iyaw nyaya aschip, ki myan do bengkag do Makpela do dayāen logar a Mamre
do tana Kanaan. Ginātang ni Abraham nyaya aschip kan bengkag di Epron a Heteo
a pangitabōnan.* 31 Dawriw nakaitabōnan da Abraham kan Sara a baket na. As
dawri paw nakaitabōnan da Isaak kan Rebekka. As dawriw nangitabōnan kos Lea.
- 32 Nagātang nyaya bengkag kan aschip dyirad Heteo saw a tawo kaychowa pa.”
- 33 Do katayokaw no kapamilbilin ni Jakob, minirwa naypoktad do katri naw, as
nawri danaw nakabitosan no anges na.

§ 49:21 49:21 Mana “Makakadadaw saw chirin na.” * 49:22 49:22 Do kadwan saw a manyoskripto, ki “Imom Jose, ki akma kay bolaw a asno a masngen do akbod. Akma kay orbon a kabalyo do paytokotokonan.” † 49:24 49:24 Do Hebreo a chirin, ki “No Lāyit no Israel”. ‡ 49:26 49:26 Do Hebreo a chirin, ki “kan siraw abos pandan a tokotokon”. § 49:26 49:26 Do Hebreo a chirin, ki “nakoronaan a prinsipi”. * 49:30 49:30 Gen. 23:1-20; 25:9-10

50

¹ Kinepkep ni Jose si āmang na a tomnanyitanyis, kan dinadek naw rōpa naw. ² Katayoka na, binilin ni Jose siraw mangāgasaw a magsīrbi dya, tan balsamaren da si āmang na. Dawa, binalsamar da. ³ Apat a poho a karaw iyaw pinarin da, ta nyaw gagāngay a kahay no kapagbalsamar. Nagmanmanto saw taga Egiptwaw so papito a poho a karaw a maynamot do nakadiman ni āmang ni Jose.

⁴ Do katayokaw no chimpo no nakapagmanto da, binata ni Jose dyirad opisyalis saw no āri a kāna, “An chāsi nyo yaken, ibahey nyo nya saya chirin ko di Paraon a kon nyo, ⁵ ‘Do kakalo a madiman ni āmang ko, pinagsapata na yaken a itābon ko do tanem na do aschipaw a inpabangbang na do tana a Kanaan. Dawa, palobōsan mo pakono yaken a mangay a mangitābon si āmang ko. Ara, ta maybidi akonchi.’ ”

⁶ Ki nyaw inbahey ni Paraonaw a kāna, “On, yangay mo a itābon si āmang mo a akmas insapata mo dya.”

⁷ Do dāwri, inyangay ni Jose a intābon si āmang na. Minonot sa di Jose a mangay do Kanaan tabo opisyalis saw ni Paraon, siraw panglakayen saw do palasyo na, as kan siraw tabo pangpangolwen saw do Egipto. ⁸ Minonot saw tabo a pamilya ni Jose, siraw mahahakay a kakakteh na kan tabo a pamilya ni āmang na. Sira danaw adedekey da saw kan siraw karniro, kalding, kan bāka da saw nabidin do tana a Gosen. ⁹ Myan pa saw soldādo a nachisakay do logan sa a pachigobat kan nakakabalyo a minonot di Jose. Taywaraw kāro no bonggoy da.

¹⁰ Do nakapakarapit daw do pangirkan daw do Atad do dāya naw do Oksong a Jordan, kinalyak daw nagdongdong-aw. Do dāwri, papito a karaw a pinarin ni Jose iyaw dadakay daw a kapagdongdong-aw. ¹¹ Do nakaboya daw no omidyaw do Kanaan so nyaya kapagdongdong-aw da do Atad, binata da a kon da, “Taywaraya makapaynyin nyaya a kapagdongdong-aw no taga Egipto saya.” Dawa, nayngaran nawri a logar do dāya nad Jordan so Abel-misraim.*

¹² As dawa, pinarin dan pōtotaw ni Jakob iyaw inbilin naw dyira, ¹³ ta inyangay daw bangkay naw do tana a Kanaan, as intābon da do aschipaw a myan do bengkgag no Makpela do dayāen logar a Mamre. Iyaw nya aschip kan bengkgag, ginātangaw ni Abraham di Epron a Heteo tan payparinen na pangitabōnan. ¹⁴ Katayoka ni Jose a nangitābon si āmang na, naybidi do Egipto kontodo siraw kakakteh na saw kan siraw tabo tawotawowaw a minonot dya do kaitābon ni āmang na.

No Kaibahey ni Jose so Dyi Na a Kapamahes

¹⁵ Katayoka no nakadimanaw ni āmang da, namo saw mahahakayaw a kakakteh ni Jose. Binatabata da a kon da, “Āngwan ari pa yaten ni Jose a ipsok, as bahsen na yaten do marahetaw a pinarin ta dya do kachwaw?” ¹⁶ Dawa, nyaw inpaibahey da di Jose a kon da, “Sakbay a nadiman si āmang, ¹⁷ inbilin na dyamen a ibahey namen dyimo nya a kāna, ‘Pakawanen mo pakono saw mahahakay a kakakteh mo do gatos da dyimo kan do marahetaw a pinarin da dyimo do kachwaw.’ Dawa, chāsi mo pa yamen, yamen a magsirsīrbi do Dyos ni āmang mo, ta pakawanen mo pa yamen do gatos namen dyimo.” Tomnanyis si Jose do nakadāmag naw so nyaya.

¹⁸ Sinpangan na, siraw kakakteh naw, ki nangay sa di Jose, as nagrōkob sa do tana do salapen na. Binata da a kon da, “Cha kami dya a mayparin a adīpen mo.”

¹⁹ Binata ni Jose dyira a kāna, “Mamo kamo aba, ta polos a dyi kwa salsalyan chakey no Dyos. ²⁰ Panggep nyo mamarin so marahet dyaken do kachwaw, ki pinayparin no Dyos a maganay a akmas naparinaya changori tan dya madiman āro a tawotawo do kapteng.† ²¹ Dawa, abaw chamo nyo, ta yaken makatoneng dyinyo kan siraw

* **50:11** 50:11 No chakey na batahen “Abel-misraim” do chirin a Hebreo, ki “dongdong-aw dan taga Egipto”.

† **50:20** 50:20 Rom. 8:28

kamotdehan nyo.” Do dāwri, inahwahok na sa do makadadaw saw a chirin na a pinapaydamnay so kapangtokto da.

No Kadiman ni Jose

²² Tinongtong ni Jose iyaw minyan do Egipto kontodo saw tabo a pamilya ni āmang na. Magtawen so asa gasot kan asa poho do kadiman na. ²³ Ki sakbay no kadiman na, naboya ni Josew apoko na saw do toben yapo dyirad pōtotaw ni Epraim. As do kaiyanak dan apoko naw do tōd a siraw pōtotaw ni Makir a pōtot ni Manasses, sinapnyi sa ni Jose do yanan tōd na.‡

²⁴ Do asa karaw, binata ni Jose dyirad kakakteh na saw a kāna, “Makalo danaw kabitos no anges ko. Ki aran komwan, chapatak ko a no Dyos masigorādo a mangaywan dyinyo. Ikaro nanchinyo do dya a tana, as paybidihen nanchinyo do tanaw a insapata na da simna Abraham, Isaak, kan āmang tas Jakob.” ²⁵ Katayoka na, pinagsapata na saw kapotōtan no Israel a kāna, “Masigorādo ko a no Dyos, ki mangaywan dyinyo, as anchan pabidihen naynyo do dawri a tana, isapata nyo dyaken a panawbi nyonchiw tohatohang ko.” ²⁶ Nadiman si Jose do kapagtawen na so 110. Binalsamar da iyaw inawan na, as nakailongon da sya do Egipto.

---

‡ **50:23** 50:23 No chakey na batahen nya dadakay a “sinapnyi do yanan tōd,” ki inbidang na saw adedekeyaw a dyira na. Gen. 48:12

Eksodo

No Pakatonngan so Paytābwān no Nya Libro

No nya libro, ki naibahey a maynamot do nakakaro da no kapotōtan no Israel a yapo do Egipto a nakaadīpenan da. No chakey na batahen Eksodo, ki “komaro.”

Myan apat a partis no nya libro: 1) kalibri dan Israelita yapo do kaadīpenan da, 2) kakwan da a mangay do Tokon a Sinai, 3) kapachitōlag no Dyos dyirad tawotawo na do Sinai a naitoroh dyira so linlinteg an maypāngo kabibyay da, kan 4) kapatnek kan mapangay so rimīnta no pagdaydayāwan dan Israelita, kan linlinteg a maynamot dyirad papādi kan kadāyaw da do Dyos.

No kasisitāan a minsāhi no nya libro, ki maynamot do pinarin no Dyos do nakalibri na siras tawotawo na do nakaadīpenan da do Egipto, as kan an maypāngo nakasidong na sira a mapatnek so nasyon da.

No kasisitāan a tawo do nya libro, ki si Moyses a iyaw pinidi no Dyos a mangidaōlo siras tawotawo na a yapo do Egipto. As no nagdindināmag a partis no nya libro, ki no listaan no asa poho a bilbilin do kapitolo 20.

No Naychakarwan no Nya Libro

No kalibri dan Israelita yapo do Egipto (1:1-15:21)

No kaadīpen dan Israelita do Egipto (1:1-22)

No kaiyanak ni Moyses a mandad kapaybidi na yapo do Midya (2:1-4:32)

Sa Moyses kan Aaron a machisalap di Paraon no Egipto (5:1-11:10)

No pakanaknakman so kahabasaw ni ĀPO kan kakaro do Egipto (12:1-15:21)

No kakwan da yapo do Mabaya a Tāw a mandad Tokon a Sinai (15:22-18:27)

No linteg kan no tōlag (19:1-24:18)

No masantwan a tolda kan siraw kapangnanawo do kapagdāyaw (25:1-40:38)

Eksodo

No Kaadīpen Dan Taga Egipto Siras Tawotawo no Israel

¹ Siraw n yaw ngarangan dan pōtot saw a mahahakay ni Jakob* a nangay do Egipto kontodo si Jakob a āmang da kan siraw pampamilya da: ² Ruben, Simeon, Lebi, kan Joda, ³ Issakar, Sebolon, kan Benhamin, ⁴ Dan kan Naptali, Gad kan Aser. ⁵ Siraw nya saya kapotōtan Jakob, ki papito a poho bidang da tabo.† Ki si Jose, myan dana sīgōd do Egipto.

⁶ Do nakapaypahabas no āro a tawen, si Jose kan tabo kakakteh na saw kontodo siraw kapoonan do dāwri, ki nadiman dana sa. ⁷ Ki siraw kapotōtan da a siraw Israelita saya, ki maaanaken sa. Naypaypāro a naypaypayit sa manda do nakapekpek darana do tana a Egipto.

⁸ Do dāwri, myan bayo a āri a magtoray do Egipto a dya makapapatak so maynamot di Jose. ⁹ Binata na dyirad tawotawo na saw a taga Egipto a kāna, “Chiban nyo pa. No bidang dan Israelitaya, ki arwaro dana saya kan yaten, kan mayiyit dana sa kan yaten. ¹⁰ Ay samna, machita mangirimīdyo ta tan mapenpen ta paw kapaypāro daya. Ta an myan gobat, machirapa sanchi dyirad kabōsor ta saw a manggobat dyaten, as kapayyayo darana komaro do yanan taya, ayket awānen.”

¹¹ Maynamot ta komwan, nangitongdo sa dyira so taga-mandar da siras Israelita saw tan taywara a palidyaten da sa do kapaytarabāko a inkapilitan. Napapatnek āryaw dyira so dadwa syodad a mayngaran so Pitom kan Rameses a pangapyan

* **1:1** 1:1 Mana “Israel”. † **1:5** 1:5 Gen. 46:8-27. Do asa adan a manyoskripto, myan papito a poho kan dadima. Ara. 7:14

so irek kan kadwan a dyiran Paraon.‡ 12 Ki an maypāngo nakapalidyat dan taga Egipto saya siras Israelita saya, mimyan paw nakapaypaypāro da kan nakapagwaras da. As dawa, nyaw naynamotan na a chinaamak da sa no taga Egipto saya, 13 kan rinanggasan da saw Israelita do nakaadipen daw do mararahmet a tarabāko. 14 Pinakpad daw byay dan Israelita do nakapilit da sira a pamarinen so ladrilyo kan pamadketaw sya, kan tabo a kīta no tarabāko do bengkag da. Oyod an maypāngo nakalidyat da maytarabāko, aba polos nakāsi sira no taga Egipto saw.

15 Do dāwri, nachisarīta si āri dyirad partira saw a Hebreo§ a sa Siprah kan Powah. 16 Nyaw binata na dyira a kāna, “Anchan partiraan nyo saw mababakesaw a Hebreo a maymanganak, chiban nyo an mahakay, ta dimanen nyo. Ki amnan mabakes, nonolay nyo a mabyay.” 17 Ki siraw partira saya, ki mammo sa di Āpo Dyos. Basbali a dyi da tinongpal bilinaw ni āri no Egipto, kan ninonolay da sa mabyay tagibi saw a mahahakay. 18 Maynamot ta komwan, pinatawag sa no āryaw no Egipto partira saw, kan inyahes na dyira a kāna, “Āngo ta pinarin nyo komwan? Āngo ta ninonolay nyo sa mabyay mahahakay saya naiyanak?”

19 Ki tinbay dan partira saw ni Paraon a kon da, “On, ata, akmabaw siras taga Egipto saya mababakes Hebreo saya. Maydamnay saw a maymanganak, ta sakbayaw a mawaraw partira, ki naiyanak danaw adekeyaw.”

20 Dawa, binindisyonan sa ni Āpo Dyos partira saya, as siraw Israelitaw, ki naypaypāro sa, as naypaypabileg sa pa. 21 As kan maynamot ta mammo saw partira di Āpo Dyos, tinorohan na sas bōkod da a pamilya. 22 Do dāwri, inbilin ni Paraon dyirad tabo tawotawo do Egipto a kāna, “Kāda mahakay a maiyanak dyirad Hebreo, machita maipoha do Oksong Nile, ki siraw mababakes saw a maiyanak, nonolay nyo sa mabyay.”

2

No Kaiyanak ni Moyses

1 Do dāwri a chimpo, myan asa mahakay a yapo do trībo no Lebi a nangabahay so mabakes a katribwan na. 2 Sinpangan na, nabōgiw mabakesaw, ki inyanak naw asaw a mahakay. Do nakaboya naw sya makadadaw nyaya tagibi, intayo na so tatdo a kabohan. 3 Do dyi naranaw a kaitaywan sya, nanghap so asa rakoh a badodang, kan kinōlaan na so birya tan dya manahan. Sinpangan na, pinosek naw tagibi naw, as nakapatapaw nas badodangaw do yanan daw no tametamek do payisaw no Oksong Nile. 4 Ki si ākang na a mabakes no nya tagibi, tomnayo do dyaw a oyod a mabawa a mangsipsipot so ādi naw an āngo maparin dya.

5 Do dāwri, iyaw balāsangaw ni Paraon, minosbos do oksongaw a Nile a mangay a mariyos. Siraw kasidong naw a mababakes, minidibidi sa do payisaw no oksong. Sinpangan na, naboya no balāsangaya ni Paraon badodangaw do katamtamkanaw, kan inpahap na do asaw a kasidong na. 6 Nakarawat naw sya, nyeng na iniwangan, kan naboya naw adekeyaw a myan a tomanyis. Chināsi na kan binata na a kāna, “Ay-ay piman! Anak no Hebreo nyaya ah.”

7 Ki nayspasngen a sigīdaw ākangaw a mabakes no nya adekey, kan inyahes na do balāsangaw ni Paraon a kāna, “Āpo, chakey mori a yangay koymo a panghap so asa Hebreo a mabakes a mangtagibi so adekeyaya a para dyimo?”

8 “Namna, āngo pa? May ka na ah,” initbay no balāsangaw ni Paraon. Nānyeng a komnaro ākangaw no adekeyaya, as nakatawag nas ānangaw no tagibi. 9 Do nakawaraw ni ānang na, binata dya no balāsangaw ni Paraon a kāna, “Oy, hapen mo

‡ 1:11 1:11Nyaw āwag dan āri do Egipto. Gen. 41:44 § 1:15 1:15 Mana “dyirad partira a somidong siras Hebreo a mababakes.” Siraw Hebreo, ki mayangay kan siraw Israelita.

nya adekey ah, kan tagībyen mo a maganay, ta tangdanan konchimo.” Dawa, inhap naw adekeyaw kan tinagībi na. ¹⁰ Do nakaposin naranaw no adekeyaw, inyangay ni ānang na do balāsangaw ni Paraon. Rinawat no balāsangaw ni Paraon, kan inabnek narana anak na. Pinangaranan na so Moyses, ta binata na a kāna, “Maynamot ta inawon ko a yapo do ranom.”

No Kapayyayo ni Moyses do Midyan

¹¹ Do asaw a karaw, do karakoh naranaw ni Moyses, minohbot kan nangay do yanan daw no kayidyan na saw. Binoybōya na sa do mararahmetaw a tarabāko da. Do dāwri, nakaboya so asa taga Egipto a madama a mangbabāot so asaw a kayidyan na a Hebreo. ¹² Minididit, as do kaboya naw sya a abo tawo, diniman naw taga Egiptwaw, as kan nakaitābon na sya do anayaw. ¹³ Do somaronwaw a araw, minohbot dana, kan nakaboya so dadwa kayidyan na a maydiman. Do dāwri, inyahes na do machidimanaw a kāna, “Āngo ta baōtan mo kapayngay mwaya Hebreo?”

¹⁴ Ki tinbay na a kāna, “Āngo bibyang mo? Sino kono napayparin dyimo a mangitoray kan mangokom dyamen? Chakey mori yaken a dimanen a akmas nakadiman mwaw so taga Egiptwaw ah?” Do dāwri, maamak dana si Moyses, kan bata na do aktokto na, “Oy! Na, chapatak darana no pinarin kwaw ah.”

¹⁵ Do nakadngeyaw ni Paraon so nyaya naporin, pinādas na a ipadiman si Moyses, ki ingodes ni Moyses a pinayyaywan si Paraon kan nangay a minyan do tana a Midyan.

Do asa karaw, do kapaydisnaw ni Moyses do bīt naw no asa a bobon, ¹⁶ nawaraw papito a mababakes a siraw pōtot saw no pādyaw do Midyan. Nangay sa a namoranom kan inapno da saw pamaynomanaw ni āmang da tan paynomen da saw binyay na saw a kalding kan karniro. ¹⁷ Sinpangan na, nawara saw magpaspastor saw, kan binoyaw da saw mababakes saw. Ki inarāyat sa ni Moyses kan pinaynom na saw binyay da saw.

¹⁸ Do nakasabat daw no mababakes saw di āmang da a si Rewel,* inyahes na dyira a kāna, “Āngo ta somnabat kamo a nasāpa sichangori?”

¹⁹ Ki tominbay sa a kon da, “Inarāyat naw yamen taga Egiptwaw do nakaboyawaw dyamen magpaspastor saw. Basbāli paw a inporanoman na yamen, kan pinaynom na saw binyayaw.”

²⁰ Inyahes no āmangaw dyirad babbalāsang naw a kāna, “Na, dino yanan na? Āngo ta kinarwan nyo? Yangay nyo a awisen, ta pakanen nyo ah.”

²¹ Do dāwri, chinakey ni Moyses nachiyaw do mahakayaw, kan inpakabahay na di Moyses balāsang naw a si Sippora. ²² Sinpangan na, naymanganak si Sippora so asa mahakay, kan pinangaranan Moyses so Gersom,† ata binata na a kāna, “Gan-ganaet akwaya do gan-ganaet a tana.”

²³ Do nakapaypahabas danaw no āro a tawen, nadiman āryaw do Egipto. As siraw Israelita saw, ki pagas-āsog daranaw lidyat da do kaadīpen daw sira, kan itanyis daw mapasidong. As iyaw katanyis daw, ki nakarapit do Dyos. ²⁴ Nakadngey no Dyos so nawri a āsog da, nanakem naw nakapachitōlag naw da simna Abraham, Isaak, kan Jakob.‡ ²⁵ Nakaboyaw ni Āpo Dyos siras Israelita saw, nadidiw naw kayayan daw.

3

Si Moyses kan Somdesdeb a Apoy do Dēkey a Kayo

* **2:18** 2:18 No asaya a ngaran na, ki si Jetro. † **2:22** 2:22Iyaw ōni no “Gersom” do chirin Hebreo, ki machiyengay do ōni no “gan-ganaet”. ‡ **2:24** 2:24 Gen. 12:1-3; 15:12-21; 26:1-5; 28:10-15; 35:9-15

¹ Asa karaw, do kayan naw ni Moyses a mangay-aywan siras binyay saw ni Jetro a katogāngan na a iyaw pādyaw do Midyan, inikwan na saw binyay saw do matengaw do bīt no let-ang. Nakarapit do Horeb* a iyaw tokonaw ni Āpo Dyos. ² Do dāwri, nagparang dyaw anghilaw ni ĀPO† do somdesdeb a apoy a yapo do hobokaw no dēkey a kayo. Chiniban ni Moyses dēkeyaw a kayo, ki aran somdesdeb, ki marōnot aba. ³ Myan naynamotan na a iniktokto na a kāna, “Oy! Āngo ta dya marōnot dēkeyaya a kayo? Yangay ko pa chiban makaskasdāwaya.”

⁴ Do nakaboyaw sya ni ĀPO a maypaypasngen si Moyses tan chiban na, tinawagan ni ĀPO a yapo do hobokaw no dēkey a kayo, kan binata na kāna, “Moyes! Moyes!” Ki initbay ni Moyses a kāna, “Cha kwaya dya.”

⁵ Binata no Dyos a kāna, “Makasngen kaba. Bahasen mo tokap mwaya, ta iyaw yananaya payteytēnekan mo, ki masantwan a tana.” ⁶ Binata na pa a kāna, “Yaken Dyos da no kapoonan mo a iyaw Dyos ni Abraham, iyaw Dyos ni Isaak, kan iyaw Dyos ni Jakob.” Ki intayo ni Moyses rōpa na, ta chamo na chiban si Āpo Dyos.

⁷ Binata pa ni ĀPO a kāna, “Naboya ko kalidyatan dan tawotawo kwaw do Egipto, kan nadngey ko katanyitanyis daw a maynamot dyirad taga-mandar da saw a nangadīpenaya sira, as kan nadidiw ko kalidyalidyat daya. ⁸ As dawa, gominchin ako tan isalākan ko sa do tanoro dan taga Egipto saya, kan yangay ko sa ikaro do dawri a tana, as kan ikwan ko sa do maganay kan marahawa a tana, tana a mataba kan maasi.‡ Iyaw nyaya tanaw yanan dan Kananeo, Heteo, Amoreo, Pereseo, Hibeo, kan Jeboseo. ⁹ On, iyaw katanyis dan Israelita saya, ki nakarapit dana dyaken, as kan naboya ko an maypāngo iyaw kalidyalidyat da sira no taga Egipto saya. ¹⁰ Dawa, sichangori, toboyen koymo di Paraon tan yangay mo sa ikaro tawotawo ko saw a Israelita do Egipto.”

¹¹ Ki binata ni Moyses di Āpo Dyos a kāna, “Sino ako kono a mangay di Paraon, kan yangay ko sa ikaro Israelitaw do Egipto?”

¹² Tinbay ni Āpo Dyos a kāna, “Na, myan ako dyimo. Iyanchiw nyaw pakaboyan dyimo a yaken nanoboy dyimo: Anchan ikaro mo saw tawotawowaw do Egipto, idāyaw nyonchi a tabo yaken a Dyos do dyaya a tokon.”

¹³ Initbay ni Moyses di Āpo Dyos a kāna, “Na, an mangay ako dyirad Israelita saya kan batahen ko dyira a, ‘Iyaw Dyos daw no kapoonan nyo saw, ki tinoboy naw yaken dyinyo,’ as kan iyahes da dyaken a kon da, ‘Āngo ngaran na?’ Āngo itbay ko dyira?”

¹⁴ Ki binata ni Āpo Dyos di Moyses a kāna, “YAKEN, ki YAKEN. Iyanchiw nyaw ibahey mo dyirad Israelita saya: ‘Iyaw mayngaran so YAKEN, ki iyaw nanoboy dyaken dyinyo.’ ”

¹⁵ Tinongtong ni Āpo Dyos a binata di Moyses a kāna, “Ibahey mo pa dyirad Israelita saya a kon mo, ‘Si ĀPO a Dyos dan kapoonan nyo saw a iyaw Dyos ni Abraham, iyaw Dyos ni Isaak, kan iyaw Dyos ni Jakob, ki tinoboy na yaken dyinyo.’ Nyaw ngaran ko a abos pandan. Iyaw ngaran a ĀPO a manakenakem do tabo kapkapotōtan.

¹⁶ “Ngay, yangay mo sa akpehen panglakayen saw no Israel, kan batahen mo dyira a kon mo, ‘Si ĀPO a Dyos dan kapoonan nyo saw a iyaw Dyos ni Abraham, iyaw Dyos ni Isaak, kan iyaw Dyos ni Jakob, nagparang dyaken, as kan binata na pa dyaken a kāna, “Binoybōya koynyo, as kan naboya ko napariparin dyinyo do Egipto. ¹⁷ As kan inkari ko a ikaro koynyo do Egipto do dawri a pakarahmetan nyo, kan ikwan koynyo do tana daw no Kananeo, Heteo, Amoreo, Pereseo, Hibeo, kan Jeboseo. On, mataba kan maasi iyaw nawri a tana.” ’

* **3:1** 3:1 Mana “Tokon a Sinai”. † **3:2** 3:2 Do Hebreo a chirin, iyaw ngaran a ĀPO, ki “Yahweh.” Eks. 6:2-8
‡ **3:8** 3:8Do Hebreo a chirin, ki “tana a mangyoyog so gatas kan tagapolot no yokan”.

18 “On, siranchiw panglakayen saw do Israel, ki adngeyen danchimo. As imonchi kan panglakayen saw, ki mayirayay kamonchi a mangay do āryaw do Egipto, kan batahen nyonchi dya a kon nyo, ‘Si ĀPO a Dyos da no Hebreo a tawotawo, ki napaboya dyamen. Palobōsan mo pa yamen a manakey so tatdo a karaw a komwan do let-ang tan mangidāton kami so binyay saw di ĀPO a Dyos namen.’ 19 Ki chapatak ko a palobōsan abanchi inyo no āryaw do Egipto malaksid an piliten ko do panakabalin ko. 20 As dawa, iwāyat konchiw panakabalin ko, kan dosāen konchiw taga Egipto do tabo a makaskasdāaw a parinen konchi dyira. Katayoka sanchi no nawri, palobōsan narananchi inyo.

21 “Ipaanyib ko sanchiw tawotawo ko dyirad taga Egipto saw tan anchan komaro kamo, ki myan anchiw yonot nyo. 22 Iyanchiw kāda mabakes a Israelita, ki mangay anchi dyirad taga Egipto saw a karoba da, masaw aran sino a mabakes a taga Egipto a machiyan dyira. Mangdaw sanchi so warawaraŠ a naparin do pirak kan do balitok, as kan laylay a ipalaylay nyonchi dyirad anak nyo saw a mahahakay kan mababakes. Komwan anchiw kasamsam nyo siras taga Egipto saw.”

4

No Panakabalin a Intoroh ni Āpo Dyos di Moyses

1 Tominbay si Moyses di Āpo Dyos a kāna, “Āngwan dyi da yaken a anohdan mana adngeyen, as kan batahen danchi a kon da, “Taywaran nagparang dyimo si ĀPO?” ”

2 Ki inahes dya ni ĀPO a kāna, “Āngo myanaya do tanoro mo?”

“Sarokod,” inatbay na.

3 Binata ni ĀPO a kāna, “Ngay, pagtosen mo pa do tanaya.” Dawa, pinagtos ni Moyses do tanaw, ki nānyeng a nayparin a kobra, as kan dinichanan ni Moyses.

4 Somarono, binata ni ĀPO di Moyses a kāna, “Asngenan mo ah, as kakamet mos ipos naya.” Dawa, inasngenan ni Moyses kan inipos na. Do nakaigpet naw sya, nayparin dana sarokod. 5 Binata pa ni ĀPO a kāna, “Iyaw nyaw parinen mo tan anohdan da a si ĀPO a Dyos dan kapoonan mo saw a iyaw Dyos ni Abraham, iyaw Dyos ni Isaak, kan iyaw Dyos ni Jakob, nagparang dyimo.”

6 Binata dana ni ĀPO dya a kāna, “Posken mo kakamay mwaya do irahem nayan laylay mo do barōkong mo.” Dawa, pinosek ni Moyses kakamay naw do irahemaw no laylay na do barōkong naw. As do nakapahtot naw sya, ki nagliproso kakamay naw kan nanyidak a akmay yilo.

7 Inbahey na pa di Moyses a kāna, “Changori, pabidyen mo a posken kakamay mwaya.” Dawa, pinirwa narana pinosek kakamay naw. As do nakapahtot naw sya, ki maganay dana kan naybidi do sīgod naw.

8 Binata dana ni ĀPO a kāna, “An dyi daymo a anohdan mana ikaskāso do dāmwaya a pangilasīnan, maparin a anohdan daw somaronwaw. 9 Ki an dyi da anohdan dadwa saya pangilasīnan mana dyi daymo a ikaskāso, manghap kas ranom do oksong a Nile, as kapado mo sya do mabkohaw a tana. Iyanchiw ranomaw a inhap mo a yapo do oksongaw, ki mayparin anchi a raya do tanaw.”

10 Ki binata ni Moyses di ĀPO a kāna, “Ayyam ĀPO, masiglat akwabaya maychirin. On, sīgod akwaw a masalanga a mandas changori a nakapaychirin mo dyaken a pachirawatan mo. Akmaw ngamin mabahod rida kwaya kan madomi ako a maychirin.”

11 Binata ni ĀPO dya a kāna, “Namna, sino manoroh so dangoy no tawo? Sino mapayparin sya a bitor mana omel? Sino manoroh so kapakaboya na mana kabolsek

na? Yaken abawri a ĀPO? ¹² Ngay, mangay ka na! Sidongan konchimo a maychirin, kan nanawhen konchimo an āngo ibahey mo.”

¹³ Ki binata ni Moyses a kāna, “O ĀPO, manoboy ka pas matarek a dya yaken.”

¹⁴ Do dāwri, taywara a nakasoli si ĀPO di Moyses, kan binata na a kāna, “Na, abawri si Aaron a ākang mo a asa Lebita? Chapatak ko na a maganay a maychirin. Ari dana mangay a machibayat dyimo, as kan chasoyot nanchimo a maboya. ¹⁵ Machisarīta kanchi dya, kan ibahey mo an āngo ichirin na. Sidongan konchinyo a dadwa a maychirin, as kan nanawhen konchinyo so parinen nyo. ¹⁶ Iyanchiw maychirin dyirad tawotawowaw a para dyimo. On, iyanchiw pinakadangoy mo. As imo, ki akma kanchiw pinakadyos na kan ibahey naw ichirin mo. ¹⁷ Ki hapen mo nyaya sarokod do tanoro mo a pamarin monchis pangilasīnan.”

No Kapaybidi ni Moyses do Egipto

¹⁸ Sinpangan na, naybidi si Moyses di Jetro a katogāngan na, as nakakdaw na sya dya a kāna, “Mo āmang, palobōsan mo pa yaken a maybidi dyirad kabagyan ko saw do Egipto, ta yangay ko pa chiban an arā pa sa sibibyay.”

Binata ni Jetro a kāna, “Na, mayam kam barok ah, kan myan pakono dyimo kaydamnayan no kapangtokto.”

¹⁹ Do kayan paw ni Moyses do Midyan, binata dya ni ĀPO a kāna, “Maybidi ka do Egipto, ta nadiman dana sa tabo tawotawo saw a makey a mangdiman dyimo.”

²⁰ Dawa, inyonot ni Moyses si baket na kan siraw pōtot naw a mahahakay, as nakaisakay na sira do asno, kan kominwan dana sa do Egipto. Inhap ni Moyses sarokodaw ni Āpo Dyos do tanoro na.

²¹ Binata dana ni ĀPO di Moyses a kāna, “Anchan makarapit ka do Egipto, machita mo a parinen do salapen ni Paraon tabo makaskasdāaw saya a intoroh ko dyimo a panakabalin a parinen mo. Ki patwahan konchiw pōso ni Paraon tan dyi na palobōsan tawotawo saw a komaro. ²² Ibahey monchi di Paraon a kon mo, ‘Nyaw bata ni ĀPO a kāna: Siraw tawotawo no Israel, ki akmay matoneng a anak ko, ²³ kan inbahey ko na dyimo a “Palobōsan mo anak kwaya tan maidāyaw na yaken.” Ki pinalobōsan mwaba. As dawa, dimanen konchiw matonengaw a mahakay a anak mo.’ ”

²⁴ Do kayam da Moyses do Egipto, do pagdagdagosanaw a inisanan da, binayat ni ĀPO si Moyses daw kan chakey na dimanen. ²⁵ Ki si Sippora, nanghap so matarem a bato, as nakakōgit nas anak naw a mahakay. Nakaisalid na so gineppas naw a kodit do kokodaw* ni Moyses, as nakabata sya ni Sippora a kāna, “Oyod a imo lakay ko a nahap ko do raya.” ²⁶ (Do nakabata ni Sippora a “lakay a nahap ko do raya,” kapagkōgit chakey na ibahey.) Dawa, pinalobōsan ni ĀPO si Moyses.

²⁷ Binata ni ĀPO di Aaron a kāna, “Mangay ka a machibayat di Moyses do let-ang.” Dawa, nangay si Aaron kan binayat na si Moyses do tokonaw ni ĀPO kan dinadek na.

²⁸ Do dāwri, inbahey ni Moyses di Aaron tabo inpaibaheyaw ni ĀPO dya kan tabo pangilasīnan saw a inbilin na a ipaparin dya.

²⁹ Do nakapakarapit da Moyses kan Aaron do Egipto, inakpeh da saw panglakayen dan Israelita. ³⁰ Inpadāmag dyira ni Aaron tabo binata saw ni ĀPO di Moyses. Pinarin na sa paw† pangilasīnan do salapen daw no tawotawo. ³¹ Do dyaya naporin, nanganohed saw tawotawowaw. As kan do nakadngey daw sya a nadidiw kan naboya ni ĀPO kalidyatan daw, nagdomog sa a nagdaydāyaw dya.

* **4:25** 4:25 No chirin a “kokod” do Hebreo, ki myan saw kadwan a mangtokto so “boto”. Gen. 17:9-14 † **4:30** 4:30 Do kadwan a naiyōlog, ki “Pinarin ni Moyses”.

5

Sa Moyses kan Aaron do Salapen ni Paraon

¹ Sinpangan na, nangay sa Moyses kan Aaron di Paraon, as nakabata da sya dya a kon da, “Nyaw bata ni ĀPO a Dyos no Israel a kāna, ‘Palobōsan mo sa komaro tawotawo kwaya tan makapamarin sas pista a pangidaydāyaw dyaken do let-ang.’ ”

² Ki binata ni Paraon a kāna, “Ta sino kono nawri a ĀPO a machita ko adngeyen kan palobōsan ko saw Israelitaya komaro? Chapatak kwabaw nawri a ĀPO, kan palobōsan ko saba komaro Israelita saya.”

³ Tinbay da a kon da, “Namna, nagparang danaw dyamen no Dyos daya no Hebreo. Changori, palobōsan mo pa yamen a manakey so tatdo a karaw a komwan do let-ang tan mangidāton kami so binyay saw di ĀPO a Dyos namen, ta āngwan dimanen na yamen do ganyit mana do ispāda.”

⁴ Ki binata no āryaw do Egipto a kāna, “Inyom Moyses kan Aaron ah, āngo ta ikaro nyo saw tawotawo saya do tarabāko da? Samna, maybidi kamo na do tarabāko nyo!”

⁵ Binata dana ni Paraon a kāna, “Chiban nyo pa. Siraw tawotawo saya a Israelita, ki reprep dana sa, as pabhesen nyo sa maytarabāko!”

⁶ Do dāwri lang a araw, inbilin ni Paraon dyirad taga-mandar saw a taga Egipto a nangadīpen sira kan siraw Israelita saw a mangidaōlo so tarabāko a kāna, ⁷ “Makayapo changori, torohan nyo pa sabaw tawotawowaw so garami a pamarin das ladrilyo. Nolay nyo sa mangay a mangpeh so bōkod da garami. ⁸ Ki no bidang no ladrilyo a ipapaparin nyo, ki machita a nāw no bidang na kan do kachwaw. Maypadēkey aba ah! Masadot sa ngamin, dawa, itanyis da a batahen da a kon da, ‘Palobōsan mo yamen a mangay a mangidāton do Dyos namenaw.’ ⁹ Parahmeten nyo tarabāko dyirad mahahakay saw tan nāw da maytarabāko kan maikāso da sabaw bayataw saw a chirichirin.”

¹⁰ Dawa, nangay saw taga-mandaraw kan siraw mangidaōlwaw so tarabāko dyirad tawotawowaw, kan binata da dyirad Israelita saya a kon da, “Nyaw bata ni Paraon a kāna, ‘Torohan namen paba kono inyo so garami. ¹¹ Inyo danaw mangay a maychichwas so garami do aran dino a pakadongswan nyo. Ki machita a nāw no bidang no matayoka nyo a ladrilyo. Maypadēkey abaw tarabāko nyowaya!’ ” ¹² As dawa, naychawpit saw tawotawowaw do aran dino do Egipto a mangpeh so garami. ¹³ As siraw taga-mandar saw, ki kalokalohen da sa, kan batahen da a kon da, “Machita patayokahen nyo naibaheyaw do kāda araw a akmas kayan paw no garami nyo.” ¹⁴ Ki siraw mangidaōlwaw so tarabāko a Israelita a tinongdo da no taga-mandar saw ni Paraon, ki binabaōtan da sa, kan inyahas da dyira a kon da, “Āngo ta napahtot nyo abaw bidangaw no ladrilyo a pahtoten nyo kakoyab kan sicharaw a akma do kachwaw?”

¹⁵ Maynamot ta komwan, nangay saw mangidaōlwaw so tarabāko a Israelita di Paraon, kan intanyis da a kon da, “Āngo ta komwan parinen mo dyamen a adīpen mo? ¹⁶ Abayaw garami a naitoroh dyamen a adīpen mo, ki naibahey dyamen a mamarin kamis ladrilyo! Binaōtan da yamen a adīpen mo, ki no akin gatos, ki siraw tawotawo mo saw a mismo.”

¹⁷ Binata ni Paraon a kāna, “Sadot! Masadot kamo! As dawa, pirmi nyo a iyahes, ‘Palobōsan mo yamen a mangay a mangidāton di ĀPO.’ ¹⁸ Ngay, maybidi kamo na a maytarabāko! Matorohan kamo abas garami, ki machita nyo a pahtoten parihas a bidang no ladrilyo a maparin nyo.”

¹⁹ Do dāwri, natonngan dan mangidaōlo saw a Israelita a madi danaw kayayan da do nakaibahey daw sya dyira a kon da, “Machita dya maypadēkey bidang no ladrilyo a pahtoten nyo do kāda araw.” ²⁰ Do nakakaro daw di Paraon, nadongso

da sa Moyses kan Aaron a mangnanaya dyira. ²¹ Binata da dyirad dadwaya a kon da, “Si ĀPO pakono chiban naw kaparin nyowaya kan okomen naynyo! On, ta inyo naynamotan na a ipsok narana yamen ni Paraon kan siraw opisyalis na saw. Akmay tinorohan nyo sas ispāda a idiman da dyamen.”

No Kapaynonohed ni Moyses di ĀPO

²² Nachisisirin dana si Moyses di ĀPO, kan binata na a kāna, “O ĀPO, āngo ta nangyangay kas riribok dyirad dya a tawotawo? Āngo ta tinoboy mo yaken? ²³ Nakayapo pa do nakangay kwaw di Paraon a nangibahey so pinakachirin mo, linidyalidyat narana saw nya tawotawo, kan ari paya abo pinarin mo tan maidichan sa.”

6

¹ Ki binata ni ĀPO di Moyses a kāna, “Sichangori, maboya monchiw parinen ko di Paraon. Maynamot do panakabalin ko, pahtoten na sanchiw tawotawo kwaya a komaro. On, maynamot do panakabalin ko, paksyaten na sanchi do tana naya.”

² Binata pa ni ĀPO di Moyses a kāna, “Yaken si ĀPO a Yahweh. ³ Nagparang ako di simna Abraham, Isaak, kan Jakob. No chapatak da dyaken, ki Dyos a Manakabalin do Tābo.* Iyaw ngaran ko a Yahweh, ki inpakatoneng kwaba dyira. ⁴ Nachitōlag ako pa dyira a itoroh ko dyiraw tanaw a Kanaan a naybibyayan da a gan-ganaet. ⁵ Narohnwan pa a nadngey ko āsog daya no Israelita saya a inadīpen dan taga Egipto saya, kan nanakem ko nakapachitōlag kwaw.

⁶ “As dawa, ibahey mo dyirad Israelita saya a kon mo, ‘Yaken si ĀPO a Yahweh, kan ikaro konchi inyo do pangrahmet daya dyinyo no taga Egipto saya. Wayawayaan konchi inyo do nakaadīpen daya dyinyo, as kan sobboten konchi inyo do panakabalin ko kan mangitopak akonchi so makamwamomo a dōsa dyira. ⁷ On, ahapen koynyo a mismo a tawotawo ko, as kan yaken anchiw Dyos nyo. As do dāwrinchi, mabigbig nyo a yaken si ĀPO a Dyos nyo a nangikaro dyinyo do nanglidyalyat dyinyo a taga Egipto. ⁸ Iyangay konchi inyo do tanaw a insapata ko a itoroh di simna Abraham, Isaak, kan si Jakob. Itoroh konchi dyinyo a dyira nyo. Yaken si ĀPO a Yahweh.’ ”

⁹ Inbahey ni Moyses nyaya dyirad Israelita saw, ki inkaskāso daba a maynamot do kaop-ōpay darana kan do taywaraya a nakaranggas da a nangadīpen dyira.

¹⁰ Do dāwri, binata ni ĀPO di Moyses a kāna, ¹¹ “Ngay, yangay mwa ibahey di Paraon a āri do Egipto a palobōsan na saw Israelita saya komaro do tana naya.”

¹² Ki tinbay ni Moyses si ĀPO a kāna, “Katen mo ĀPO, ta an dyi da yaken a inadngey no Israelita saya, maypāngo a adngeyen na yaken ni Paraon a masalanga akwaya a maychirin?”

¹³ Do dāwri, nachisisirin si ĀPO di Moyses kan Aaron a maynamot dyirad Israelitaw kan si Paraon a āri do Egipto, as kan minandaran na sa a ihtot da saw Israelitaw do Egipto.

Siraw Kapoonan Da Moyses kan Aaron

¹⁴ Siraw nyaw kapoonan a pangrogyan dan partīdos da Moyses.

Siraw pōtot a mahahakay ni Ruben a matoneng a pōtot ni Israel, ki sa Hanoch, Pallo, Hesron, kan Karmi. Siraw nya, ki kapoonan dan partīdos ni Ruben.

¹⁵ Siraw pōtot a mahahakay ni Simeon, ki sa Jemwel, Jamin, Ohad, Jachin, Sohar, kan Sawlo a anak no taga Kanaanaw a mabakes. Siraw nya, ki kapoonan dan partīdos ni Simeon.

¹⁶ Siraw nyaw ngaran dan pōtot a mahahakay ni Lebi sigon do listaan da: Gerson, Kohat, kan Merari. Nabyay si Lebi so 137 a katawen. ¹⁷ Siraw pōtot a mahahakay

* **6:3** 6:3 Do Hebreo a chirin, ki “El-Shaddai”. Gen. 1:17

ni Gerson, ki sa Libni kan Simey a kapoonan dan partīdos da. ¹⁸ Siraw pōtot a mahahakay ni Kohat, ki sa Amram, Isar, Hebron, kan Ossiel. Si Kohat, ki nabyay so 133 a katawen. ¹⁹ Siraw pōtot a mahahakay ni Merari, ki sa Mahli kan Mosi. Siraw nya, ki kapoonan dan partīdos ni Lebi sigon do listaan da.†

²⁰ Si Amram, ki kinabahay naw kaktehaw ni āmang na mabakes a si Jochebed. Inyanak na si Aaron kan Moyses. Si Amram, ki nabyay so 137 a katawen. ²¹ Siraw pōtot a mahahakay ni Isar, ki sa Kora, Nepeg, kan Sikri. ²² Siraw pōtot a mahahakay ni Ossiel, ki sa Misael, Elsapan, kan Sitri.

²³ Si Aaron, ki kinabahay na si Eliseba a anak ni Amminadab kan kakteh ni Nahson. Inyanak ni Eliseba sa Nadab, Abiho, Eleasar, kan Itamar. ²⁴ Siraw pōtot a mahahakay ni Kora, ki sa Assir, Elkana, kan Abiasap. Siraw nya, ki kapoonan dan partīdos ni Kora. ²⁵ Si Eleasar a pōtot a mahakay ni Aaron, kinabahay naw asaw dyirad pōtotaw ni Potiel, kan inyanak na si Pinehas.

Siraw nyaw kapoonan a pangrogyan dan partīdos ni Lebi.

²⁶ Sira met lang nya a Aaron kan Moyses nangibaheyaw ni ĀPO a kāna, “Ikaro nyo saw Israelitaya do Egipto, kan ornosen nyo sa sigon do trībo‡ da.” ²⁷ Sira paw nangibaheyaw di Paraon a āri no Egipto so maynamot do kaikaro daw siras Israelita saw do Egipto. On, sira oyod sa Moyses kan Aaron.

No Bilin ni ĀPO Da Moyses kan Aaron

²⁸ Do dāwri a araw a nakapaychirin ni ĀPO di Moyses do Egipto, ²⁹ binata na dya a kāna, “Yaken si Yahweh. Ibahey mo di Paraon a āri no Egipto tabo a ibahey ko dyimo.”

³⁰ Ki tinbay ni Moyses si ĀPO a kāna, “Aysa mo ĀPO! Masalanga akwaya a maychirin. Maypāngo a adngeyen na yaken ni Paraon?”

7

¹ Sinpangan na, binata ni ĀPO di Moyses a kāna, “Chiban mo, payparinen konchimo a akmay Dyos di Paraon, as kan si Aaron a ākang mo, ki pinakadangoy mo a akmay propīta mo. ² Ibahey mo tabo ibilin ko dyimo, as kan si Aaron a ākang mo, ki mangibahey di Paraon a palobōsan na saw Israelita saw a komaro do nasyon naya. ³ Ki patwahren konchiw pōso ni Paraon, as kan aran paypaypārohen ko saw pangilasīnan kan maskaskasdāaw do Egipto, ⁴ adngeyen nabanchi inyo. Do dāwri, do panakabalin ko, mangitopak akonchi so makamwamomo a dōsa dyirad taga Egipto saw, kan ikaro ko sanchiw Israelita saw do tana a Egipto sigon do trībo da.” ⁵ Matonngan danchi no taga Egipto saw a yaken si ĀPO anchan iwāyat ko panakabalin ko a dosāen ko sa kan ikaro ko saw Israelitaw dyira.

⁶ Do dāwri, pinarin da Moyses kan Aaron akmas inbilinaw ni ĀPO dyira. ⁷ Si Moyses, ki wawaho a poho tawen na do dāwri. As si Aaron, ki wawaho a poho kan tardo do nakapachisarīta daw di Paraon.

No Kapayparin a Kobra no Sarokodaw ni Aaron

⁸ Binata ni ĀPO da Moyses kan Aaron a kāna, ⁹ “Anchan batahen ni Paraon dyinyo a mamarin kamos milagro, ibahey monchi di Aaron, ‘Hapen mo sarokod mwaya, as pagtosen mo do salapenaya ni Paraon,’ kan mayparin anchi a kobra.”

¹⁰ Dawa, nangay sa Moyses kan Aaron di Paraon, kan pinarin daw akmas naibilinaw dyira ni ĀPO. Pinagtos ni Aaron iyaw sarokod naw do salapen daw da Paraon kan siraw opisyalis na saw, as kan nayparin a kobra. ¹¹ Do dāwri, pinatawag sa ni Paraon

† 6:19 6:19 Mana “sigon do kapotōtan da.” Nom. 3:17-20; 26:57-58; 1 Kron. 6:16-19 ‡ 6:26 6:26 Siraw trībo, ki asa poho sa kan dadwa, kan siraw nyaw pōtotaw ni Jakob mana Israel. Gen. 49:1-28

mamasirib saw kan siraw manolib na saw a siraw magmadmādyikaw* do Egpito, as kan maynamot do madyik da, tinōlad daw pinarinaw ni Aaron. ¹² Katakatayisa dyiraw, napagtos so sarokod na kan nayparin sa a kobra. Ki iyaw sarokodaw ni Aaron, ki hinamon naw sarokod da saw. ¹³ Aran komwan, alit na matwaw pōso ni Paraon, kan inadngey na saba sa Moyses kan Aaron akmas binataw ni ĀPO.

No Nanōma a Pisti: Nayparin a Rayaw Ranom†

¹⁴ Sinpangan na, binata ni ĀPO di Moyses a kāna, “Matwayaw pōso ni Paraon. Palobōsan na sabayaw tawotawo a komaro. ¹⁵ Mangay kanchi di Paraon anchan mabekas, anchan mosbos do oksongaw a Nile. Panayahen monchi do payis naw, as kan panawbi monchiw sarokodaw a nayparin a kobra. ¹⁶ Do dāwri, ibahey mo dya a kon mo, ‘Si ĀPO a Dyos dan Hebreo, tinoboy na yaken a mangibahey dyimo a kāna, “Palobōsan mo sa komaro tawotawo kwaya tan maidāyaw da yaken do let-ang. Ki manda sichangori, arim pa yaken a dya inkaskāso.” ¹⁷ Nyaw bata ni ĀPO a kāna, “Maynamot do dyaya, matonngan monchi a yaken si ĀPO. Do dyaya sarokod a myan do tanoro ko, ibāot ko do oksongaya a Nile, kan mayparin anchi a raya. ¹⁸ Siranchiw among do dyaya oksong a Nile, ki madiman sanchi, as kan mangot anchiw oksongaya. Maparin da pabanchi no taga Egipto saya a inomen ranom naya.” ’ ’ ”

¹⁹ Binata pa ni ĀPO di Moyses a kāna, “Ibahey mo di Aaron a kon mo, ‘Hapen mo a igpet sarokod mwaya, kan ilāyat mo do hapotayan ranom saya do Egipto. On, ilāyat mo sarokod mwaya do ok-oksong saya, kanal saya, ahbeng saya, kan tabo līnaw tan mayparin sanchi a raya. Maynana anchi a raya do intīro a tana no Egipto, aran do poranom saya a kayo kan do bato saya a angang da.’ ”

²⁰ Tinongpal da Moyses kan Aaron akmas inbilinaw ni ĀPO. Inlāyat ni Aaron sarokod naw do salapen daw da Paraon kan siraw opisyalis naw, as nakaibāot na sya do ranomaw do oksong a Nile, as kan tabo ranomaw do oksongaw, ki nayparin a raya. ²¹ Siraw among saw do Nile, ki nadiman sa. Iyaw oksongaw, ki taywaras kangot a nawriw dyi darana kaynoman sya no taga Egipto saw a yapo do oksongaw. Maynana raya do intīro a Egipto.

²² Ki siraw magmadmādyikaw a taga Egipto,‡ ki pinarin da met komwan a yapo do madyik da. Dawa, nāw na matwaw pōso ni Paraon, kan inadngey na saba sa Moyses kan Aaron a akmas binataw ni ĀPO. ²³ Basbāli a somnabat si Paraon do palasyo naw, kan akmay abo dyaw nawri a naporin. ²⁴ Ki sira tabo taga Egipto saw, ki naychadi sa do payisaw no oksong a Nile tan manghap sa so inomen da maynamot ta maynom da pabaw ranomaw do oksongaw.

²⁵ Papito a karaw homnabas do nakatayokaw no pinarinaw ni ĀPO do oksong.

8

No Somarono a Pisti: Siraw Tokak

¹ Sinpangan na, binata ni ĀPO di Moyses a kāna, “Mangay ka na di Paraon, kan ibahey mo dya a kon mo, ‘Nyaw bata ni ĀPO a kāna, “Palabōsan mo sa komaro tawotawo kwaya tan maidāyaw da yaken. ² An baywan mo sa komaro, mapantad ako so āro a tokak a mangdidigra so intīrwaya nasyon mo. ³ Mapnonchiw oksongaw a Nile so tokak. Makaraya sanchi a mangasdep so palasyo mo kan aran do kwarto mo, as kan do pakaychehan mo. Mangasdep sanchi do bahabahay dan opisyalis mo saw kan siraw tawotawo mo, as kan aran do panotongan mo saw kan do pagmasāan

* **7:11** 7:11 2 Tim 3:8 † **7:13** 7:14 No kāda pisti a naporin, ki maipaboya a abāken ni Āpo Dyos asa dyirad dyos dan taga Egipto. Iyaw dāmo, ki dyos da do Oksong a Nile. ‡ **7:22** 7:22 Siraw magmadmādyik, ki mairāman saw mangarobōob saw. Eks. 7:11

mo saw so tināpay. ⁴ On, lagtohen danchimo no tokak saw kan siraw tawotawo mo kontodo tabo opisyalis mo.” ’ ”

⁵ Sinpangan na, binata ni ĀPO di Moyses a kāna, “Ibahey mo di Aaron, a kon mo, ‘Īlāyat mo igpet mwaya a sarokod do ok-oksong saya, siraw kanal saya, kan ahbeng saya tan mapakaraya siras tokak saw do tana a Egipto.’ ”

⁶ Dawa, inlāyat ni Aaron sarokod naw do hapotayan ranom saya do Egipto, kan nakaraya saw tokak saw kan winarasan daw intīro a tana a Egipto. ⁷ Ki siraw magmadmādyik saw, ki tinōlad da met a yapo do madyik da. On, nakapamarin sa so tokak saw a nakaraya do tana a Egipto.

⁸ Do dāwri, pinatawag ni Paraon sa Moyses kan Aaron, kan binata na a kāna, “Paydasal nyo di ĀPO tan pakarohen na saw nya tokak do yanan kwaya kan tawotawo ko saya, as palobōsan ko na saw tawotawo nyowaya a mangay a mangidāton so binyay da saw di ĀPO.”

⁹ Ki binata ni Moyses di Paraon a kāna, “Itoroh ko dyimo pammadāyaw a mangikeddeng so ōras a kaidasal ko dyimo kan siraw opisyalis mo saya kontodo tawotawo mo saya tan inyo kan bahay nyo saya, ki karwan daranan tokak saya malaksid dyirad myan dana saya do oksong a Nile.”

¹⁰ Binata ni Paraon a kāna, “Namna, anchan delak dana ah.”

Initbay ni Moyses a kāna, “Sigi, maparin a akmas binata mwaya tan matonngan mo a aba polos iyaw akmas ĀPO a Dyos namen. ¹¹ On, karwan danchimo no tokak saya, bahabahay mo, opisyalis mo saya, kan tawotawo mo saya. Omyan dana sanchi lang do oksong a Nile.”

¹² Do nakakaro daranaw da Moyses kan Aaron di Paraon, sipapasnek si Moyses a nangdaw di ĀPO a pakarohen na saw tokakaw a pinasabat na di Paraon. ¹³ Pinarin ni ĀPO iyaw inyahasaw ni Moyses. Oyod nadiman saw tokak saw a myan do irahem no bahabahay, do atat saw, kan do bengkag saw. ¹⁴ Chinpeh da sa no taga Egipto saw nadiman saw a tokak kan namonmonton, as kan nangyobek do tana no Egipto. ¹⁵ Ki do nakaboyaw ni Paraon a maganay danaw kayayan da, pinatwa naranaw pōso na, kan inadngey na pa saba sa Moyses kan Aaron a akmas binataw ni ĀPO.

No Chatatdo a Pisti: Siraw Kanyit

¹⁶ Sinpangan na, binata ni ĀPO di Moyses a kāna, “Ibahey mo di Aaron a kon mo, ‘Īlāyat mo sarokod mwaya, as kaibāot mo sya do tanaya tan mayparin anchi a kanyit ahbek saya do tanaya do intīro a tana a Egipto.’ ” ¹⁷ Pinarin da Moyses kan Aaron binataw ni ĀPO. Do nakailāyataw ni Aaron so sarokod naw kan inbāot na do tanaw, tabo saw ahbek do intīro a tana a Egipto, ki nayparin a kanyit, kan nachikolkol sa do tawotawo kan siraw binyay saw. ¹⁸ Ki do nakapādas daw sya no magmadmādyik saw ni Paraon so mamarin so kanyit sigon do madyik da, namarin daba. Dawa, myan saw kanyit a nachikolkol do tawotawo kan siraw binyay saw.

¹⁹ Do dāwri, binata dan magmadmādyik saw di Paraon a kon da, “Oy! Samna! Kaparin dana no kakamay no Dyos nyaya.” Ki alit na matwaw pōso ni Paraon, kan inadngey na saba sa Moyses kan Aaron a akmas binataw ni ĀPO.

No Chapat a Pisti: Siraw Nīsep

²⁰ Sinpangan na, binata ni ĀPO di Moyses a kāna, “Masāpa kanchi a maybangon an delak, kan yangay mo a bayaten si Paraon anchan mosbos do oksongaw, kan batahen mo dya a kon mo, ‘Nyaw bata ni ĀPO a kāna, “Palobōsan mo sa komaro tawotawo kwaya tan maidāyaw da yaken. ²¹ An dyi mo sa palobōsan a komaro tawotawo kwaya, manoboy ako so mapangepangen a nīsep a mangay dyimo kan siraw opisyalis mo saw, siraw tawotawo mo, kan do irahem no bahabahay mo.

Siranchiw bahabahay daw no taga Egipto saw, ki aribongbongan danchi no nīsep kan aran dīno do tana daw. ²² Ki do dāwrinchi a araw, padichanen konchiw tanaw a Gosen a iyaw yanan daw no tawotawo ko. Abanchiw pangen saw no nīsep do dawri a yanan tan mapatakan nyonchi a yaken a ĀPO, ki myan do dya a tana. ²³ On, paytarken ko sanchiw tawotawo kwaya kan tawotawo mo saya. As iyaw nya pangilasīnan, ki maparin anchan delak.” ’ ’ ”

²⁴ Oyod a pinarin ĀPO nyaya. Pinangepangen a nīsep omnaribongbong do palasyowaw ni Paraon kan do bahay da saw no opisyalis naw, as kan do intīro a tana no Egipto, ki narārayaw maynamot do nīsep.

²⁵ Do dāwri, pinatawag ni Paraon sa Moyses kan Aaron, as nakabata na sya dyira a kāna, “Ngay, may kamo a mangidāton do Dyos nyowaya do dya tana.”

²⁶ Ki tinbay ni Moyses a kāna, “Namna, kosto abaw nawri, ta siraw idāton namen a binyay di ĀPO a Dyos namen, ki chababa dan taga Egipto. An parinen namen komwan a maboya da, ay samna, oboren da paro aba yamen? ²⁷ Machita a manakey kami so tatdo a karaw a komwan do let-ang a mangidāton so binyay saw di ĀPO a Dyos namen a akmas inbilin naw dyamen.”

²⁸ Ki tominbay si Paraon a kāna, “Sigi, palobōsan koynyo a mangay a mangidāton so binyay saw di ĀPO a Dyos nyo do let-ang, ki makateng kamo aba ah. Changori, paydasal nyo yaken.”

²⁹ Ki tominbay si Moyses a kāna, “Basta nakakaro ako na, maydasal ako di ĀPO tan anchan delak karwan daymo no mapangepangen saw a nīsep kontodo opisyalis mo saya kan siraw tawotawo mo saya. Ki syirtwen mo ah a dyi mo yamen a allilāwen dana mirwa, kan dyi mo na sa palobōsan tawotawowaya mangay a mangidāton so binyay saw di ĀPO.”

³⁰ Katayoka no nya, kinarwan Moyses si Paraon, as kan naydasal di ĀPO. ³¹ Pinarin ni ĀPO pinaydasalaw ni Moyses. Inabo naw pangen saw a nīsep do yanan da Paraon kontodo opisyalis na saw kan tawotawo na saw. Abaw aran asa natokos a nīsep. ³² Ki aran do dyaya, alit na pinatwa ni Paraon pōso naw, kan pinalobōsan na saba komaro tawotawo saw.

9

No Chadadima a Pisti: Kadiman Dan Binyay

¹ Sinpangan na, binata dana ni ĀPO di Moyses a kāna, “Mangay ka di Paraon kan ibahey mo dya a kon mo, ‘Nyaw bata ni ĀPO a Dyos dan Hebreo a kāna, “Palobōsan mo sa komaro tawotawo kwaya tan maidāyaw da yaken. ² An baywan mo sa komaro as tongtongen mo sa penpenen, ³ iyaw panakabalin ko a ĀPO, ki mangyangay akonchi so taywara a pisti dyirad binyay mo saw a myan do pasto. On, paganyiten ko sanchiw kabalyo mo saw, asno, kamilyo, bāka, karniro, kan siraw kalding mwaw. ⁴ Ki patarken ko a ĀPO binyay dan Israelita saw dyirad binyay daw no taga Egipto tan abo polos madiman dyirad binyay da saw no Israelitaw.” ’ ’ ”

⁵ Do dāwri, nangikeddeng si ĀPO so ōras, kan binata na a kāna, “Anchan delak, parinen konchi a ĀPO iyaw nyaya do tana a Egipto.” ⁶ Ki do somaronwaw a araw, oyod a pinarin ni ĀPO. Nadiman tabo no binyay da saw no taga Egipto saw, ki abaw aran asa nadiman dyirad binyay da saw no Israelita saw. ⁷ Maynamot ta komwan, nanoboy si Paraon so nangay a nanyideb so binyay da saw no Israelita saw. Ki oyod a abaw aran asa a nadiman. Aran komwan, nāw na matwaw pōso ni Paraon, kan alit na dyi na sa pinalobōsan Israelita saw a komaro.

No Chanem a Pisti: Kapaychababarot

⁸ Sinpangan na, binata ni ĀPO di Moyses kan Aaron a kāna, “Mangemkem kamo so ahbek a yapo do ornwaw, as kapaksoy sya ni Moyses do salawsaw do salapenaw ni Paraon. ⁹ Mayparin anchi a mapīno a ahbek do intiŕo a tana a Egipto, kan mapahtot anchi so maynonohaw a barot dan tawotawo kan binyay do aran dīno do tana a Egipto.”

¹⁰ Dawa, nangemkem sa so ahbek a yapo do naornwanaya, as nakangay da a naytēnek do salapenaw ni Paraon. Pinaksoy ni Moyses do salawsawaw, kan napahtot so maynonohaw a barot dan tawotawo saw kan binyay. ¹¹ Siraw magmadmādyik saw, ki awānen. Makangay pa saba a maytēnek do salapen da Moyses kan Aaron maynamot do barot saw a nanghapot sira kan sira tabo taga Egipto saw. ¹² Ki alit na pinatwa ni ĀPO pōso ni Paraon, kan polos a dya nangadngey da Moyses kan Aaron akmas binataw ni ĀPO di Moyses.

No Chapapito a Pisti: Kapagtopak no Yilo

¹³ Sinpangan na, binata ni ĀPO di Moyses a kāna, “Masāpa kanchi a maybangon an delak. Salapen mos Paraon, kan ibahey mo dya a kon mo, ‘Nyaw bata ni ĀPO a Dyos dan Hebreo a kāna, “Palobōsan mo sa komaro tawotawo kwaya tan maidāyaw da yaken. ¹⁴ An dyi mwa parinen sichangori, itopak ko no katataywaran saw a pisti ko dyimo kan siraw opisyalis mo saya kontodo tawotawo mo saya tan komwan mapatakan nyo a abaw akma dyaken do tābo lōbong. ¹⁵ Ta maparin ko a osaren panakabalin ko kan mangitopak so pisti a mangabo dyimo kan tawotawo mo saya do tanaya. ¹⁶ Ki pinalobōsan koymo a mabyay a maynamot do dya panggep tan maipaboya ko dyimo panakabalin ko, as kan tan maibahebahey iyaw ngaran ko do tābo lōbong. ¹⁷ Ki ari ka paya matangsit kan palobōsan mo sabaya komaro tawotawo kwaya. ¹⁸ As dawa, do dya ōras anchan delak, ipatopak konchiw mawyas a yilo. On, iyaw nyaw katataywaran, kan ari pad naporin nyaya do Egipto a nakayapo do rogi na a mandas changori. ¹⁹ Ngay, manoboy ka na sichangori so mangay a mapasirong siras binyay mo saw a natokos kan tabo myan saw a dyira mo do gagan. Ta iyaw yilo a maipatopak anchi dyirad natokos a tawo kan binyay a myan pa daw a dya napasirong, ki madiman sanchi.” ’ ’ ”

²⁰ Siraw namwaw do chirinaw ni ĀPO dyirad opisyalis saw ni Paraon, nānyeng sa nakalokalo a napasirong siras adīpen da saw kan binyay da saw. ²¹ Ki siraw dyaw a nangikaskāso so chirinaw ni ĀPO, ninonolay da saw adīpen da saw kan siraw binyay da saw do gagan.

²² Binata ni ĀPO di Moyses a kāna, “Ngay, lonaten mo tanoro mwaya a palongohen do kademdemanaya tan mangitopak so yilo do intiŕo a tana a Egipto, do tawo, do binyay kan tabo tomobo do intiŕo a tana a Egipto.” ²³ Do nakailāyataw ni Moyses so sarokod naw a pinalongo do kademdemanaw, pinayedey kan pinatopak ni ĀPO yilo, as kan pinagkimat na do tanaya. On, pinatopak ni ĀPO yilo do tana a Egipto. ²⁴ Myan naipatopak a yilo a pachirayayan maybibidi a makapoyat a kimat. Iyaw nyaw katataywaran a bagyo a yilo do tabo tana a Egipto nakayapo do nakapayparin na a nasyon. ²⁵ Do intiŕo a tana a Egipto, natopakan tabo a myan do gagan, magrāman tawo kan binyay. Rinārayaw no yilo tabo a tomnobo, kan nangpisapisang so kāda kayo. ²⁶ No lang tana a dya nakatopakan no yilo, ki do tana a Gosen a iyaw yanan daw no Israelita saw.

²⁷ Do dāwri, pinatawag ni Paraon sa Moyses kan Aaron, kan binata na dyira a kāna, “Rawaten kos changori a naygatos ako. On, si ĀPO, ki kosto. As yamen kan tawotawo ko saya, ki madi. ²⁸ Ngay ah, pachipaydasal nyo pa di ĀPO, ta chaōma namen danayaw kimat naya kan magtopakaya a yilo. Palobōsan ko naynyo a komaro. Sigi, mayam kamo na.”

²⁹ Ki tominbay si Moyses a kāna, “Anchan nakahtot ako do syodadaya, maydedpa akonchi a maydasal di ĀPO. Magsardeng anchiw adey naya, kan apabanchiw yilo tan matonngan monchi a si ĀPO akin dyira so tanaya. ³⁰ Ki aran komwan, imo kan opisyalis mo saya, ki chapatak ko a dyinyo pa a chamo si ĀPO a Dyos.”

³¹ Narārayaw saw mohamoha a lino kan sebāda, ta naynoy danaw dāwa no sebāda kan nakabōsel danaw lino.* ³² Ki narārayaw sabaw dadwaw a kīta a trīgo, ta mahahay kaynoy no dāwa da.

³³ Sinpangan na, kinarwan Moyses si Paraon, kan minohbot do syodadaw. Do nakapaydedpa naw di ĀPO, minhes adeyaw kan yilowaw, as kan nanayahed danaw mawyasaw a chimoy do tanaya. ³⁴ Do nakaboyaw ni Paraon a nagsardeng chimoy, yilo, kan iyaw adeyaw, narapan danaw naygatosan naw. Iya kan siraw opisyalis naw, pinatwa daranaw pōso da. ³⁵ Dawa, nāw na matwa no pōso ni Paraon, kan pinalobōsan na sabaw Israelita saw a komaro a akmas pinabataw ni ĀPO di Moyses.

10

No Chawawaho a Pisti: Siraw Pinangen Rarakoh a Kabaga

¹ Sinpangan na, binata ni ĀPO di Moyses a kāna, “Mangay ka di Paraon, ta pinatwa ko pōso na kan pōso dan opisyalis na saw. On, pinatwa ko tan maparin ko saw nya pangilasīnan a makaskasdāaw dyira. ² Pinarin ko pa tan maibahey monchi dyirad pōtot mo sa kan ap-apoko mo an maypāngo kataywara no nakadōsa ko* siras taga Egipto kan maypāngo a pinarin ko saw pangilasīnanaw dyira, as kan tan mapatakan nyonchi a yaken si ĀPO.”

³ Dawa, nangay sa Moyses kan Aaron di Paraon, kan binata da dya a kon da, “Nyaw bata ni ĀPO a Dyos dan Hebreo, ‘Maypāngo pas kahay kaskeh mo a magpakombaba do salapen ko? Palobōsan mo na sa komaro tawotawo kwaya tan maidāyaw da yaken. ⁴ An dyi mo sa palobōsan a komaro, manoboy akonchi so pinangen saw a rarakoh a kabaga an delak do nasyon mwaya. ⁵ Domahepdep sanchi a manghapot so hapotayan tana a mandan apabanchiw kaboyan sya. Kanen danchi a tabo natokosaw a dya narārayaw no naitopakaw a yilo kontodo natokosaw a sibibyay a kayokayo. ⁶ Mapekpek sanchi do irahem no bahabahay mo kan tabo saw opisyalis mo saya kan do irahem no bahabahay dan tabo taga Egipto. On, makayapo dyirad inaynyapwan mo mana kapoonan mo saw a mandas changori, ari da pad naboyaw akmas nya.’ ” Do dāwri, nayam si Moyses, kan kinarwan na si Paraon.

⁷ Ki binata dan opisyalis naw di Paraon a kon da, “Anchan āngo kapachipandan nyaya tawo a mangasdosdok dyaten? Nonolay mo na sa komaro tawotawowaya tan maidāyaw daranas ĀPO a Dyos da. Ari mo paya a dya mapoōtan a marārayaw danaw tana taya Egipto?”

⁸ Dawa, pinaybidi da sa Moyses kan Aaron di Paraon, kan binata na dyira a kāna, “May kamo na a magdaydāyaw di ĀPO a Dyos nyo. Ki sino saw mangay?”

⁹ Ki tominbay si Moyses a kāna, “Namna, mayirayay kami ah, adedekey kan mangalkem, anak namen saw a mahahakay kan mababakes kontodo binyay namen saw a karniro, kalding, kan bāka, ta yangay namen a silibraren pista a pangidaydāyaw di ĀPO.”

¹⁰ Binata na dyira ni Paraon a kāna, “Pī! Ara pan si ĀPO myan dyinyo, taywaran ipalōbos ko a machangay saw mababakes saw kan siraw anak nyo saya. Malawag a maboya ko a ariw marahet a panggep nyo. ¹¹ Engga! Sira lang mahahakayaw mangay

* **9:31** 9:31 Iyaw tamek a lino, ki osaren da a parinen a hobid mana tela (Jos 2:6). As no platar no sebāda, ki akmas paray mana trīgo (Rot. 1:22). * **10:2** 10:2 Do kadwan a naiyōlog, ki “maypāngo nakapayparin ko sira a abos arang”.

a magdaydāyaw di ĀPO. Ara, ta nawriw inakdakdaw nyowaya.” Nakaibahey naw so nya, napakasyat sa Moyses kan Aaron do salapenaw ni āri.

¹² Sinpangan na, binata ni ĀPO di Moyses a kāna, “Ilāyat mo tanoro mwaya a palongohen do tana a Egipto tan dahepdepen rarakoh a kabagaw intīrwaw a tana kan tan patawsen da tabo aran āngo a tomnobo kan tabo panpandaw no naitopakaw a yilo.”

¹³ Dawa, inlāyat ni Moyses sarokod naw a pinalongo do tana a Egipto, kan pinaysasalawsaw ni ĀPO so pangaditan a indalapos do tanaw a naychasaryan kan naychararakan. Do kamabekasanaw, nachirayay pinangen saw a rarakoh a kabaga do salawsawaw. ¹⁴ Nawaraw pinangen saw a kabaga do tābo a tana a Egipto, kan binongōlan daw kāda logar. Ari pad abo akma so nya kāro no kabaga, kan polos a apabanchiw akma syay a mirwa. ¹⁵ Hinapot daw intīro a tana a mandad nakapanyibaheng na. Kinan da tabo natokos saw no naitopakaw a yilo aran sira tabo tomnobwaw do tabo a bengkag kontodo asi da saw no kayokayo. Aba polos bohobohong a natokos do kayokayo saw kan mohamoha mana tametamek saw do intīro a tana a Egipto.

¹⁶ Do dāwri, nyeng a pinatawag ni Paraon sa Moyses kan Aaron, as nakaibahey na sya dyira a kāna, “Nakagatos ako naya di ĀPO a Dyos nyo kan akma saw dyinyo.

¹⁷ Ngay, pakawanen nyo pa yaken so maypisa ah, kan paydasal nyo pa di ĀPO a Dyos nyo a pakarohen na dyaken no nya makadiman a pangdōsa.”

¹⁸ Dawa, kinarwan ni Moyses si Paraon kan naydasal di ĀPO. ¹⁹ Ki pinamdis ni ĀPO salawsawaw, kan pinayabayat na so mayit a nawriw napasayaw siras pinangen saw a kabaga a pinakwan do Mabaya a Tāw. Aba polos kabaga natokos do aran dino do Egipto. ²⁰ Ki alit na pinatwa ni ĀPO pōso ni Paraon, kan pinalobōsan na sabaw Israelita saw a komaro.

No Chasasyam a Pisti: Kapaysāri

²¹ Sinpangan na, binata dana ni ĀPO di Moyses a kāna, “Ilāyat mo tanoro mwaya a palongohen do kademdemanaya tan maysāriw tana a Egipto. On, ultimo so kasari a pagkaradapan tawotawo.” ²² Dawa, inlāyat ni Moyses tanoro naw a pinalongo do kademdemanaya, kan nabo dana polos sēdang do intīro a Egipto do irahem no tatdo a karaw. ²³ Siraw taga Egipto, apaba polos makapaysinboboya mana makapayadis do yanan naw do tatdo a karaw. Bahes naba dyirad Israelita saw, ta myan sēdang a mangsēdang sira do yanan daw.

²⁴ Do dāwri, pinatawag dana ni Paraon si Moyses, kan binata na dya a kāna, “Sigi, mangay kamo na a magdaydāyaw di ĀPO. Aran siraw mababakes saw kan anak nyo saw, hapen nyo na sa. Nawri dana saw tokosen nyo binyay nyo saw a karniro, kalding, kan bāka.”

²⁵ Ki binata ni Moyses a kāna, “Engga ah. Basta palobōsan mo yamen a myan idāton kan sosohan namen a isakripīsyō di ĀPO a Dyos namen. ²⁶ Siraw binyay namenaw, ki machita a yonot namen, kan abaw aran asa matokos. On, machita a pidyen namen kadwan a pangidaydāyaw di ĀPO a Dyos namen, kan mandan dyi kami a makarapit dwadaw, chapatak namen aba an āngo idāton namen a binyay a pangidadāyaw si ĀPO.”

²⁷ Ki alit na pinatwa ni ĀPO pōso ni Paraon, kan pinalobōsan na saba komaro. ²⁸ Basbāli a do dāwri, binata ni Paraon di Moyses a kāna, “Komaro ka do salapen kwaya! Polos a dyi ka pa mapaboya dyaken a mirwa! An do araw a maboya mo rōpa ko, syrto madiman ka na.”

²⁹ Binata ni Moyses a kāna, “Sigi, akmas ibahey mwaya! Mirwa ako pabanchi a polos a mapaboya dyimo.”

11

No Kapanawdyan a Pisti: Kadiman Dan Katotonngan a Anak

¹ Sinpangan na, binata ni ĀPO di Moyses a kāna, “Asa pa a pisti iyaw itoroh ko di Paraon kan siraw tawotawo naya do Egipto. Kayatokan nyaya, palobōsan narananchi inyo a komaro yapo dya. As anchan parinen na, paypisahen narana inyo a paksyaten.

² Changori, ibahey mo do tawotawo saya no Israel a kāda mahakay kan kāda mabakes, ki mangyahes sa do karoba da saw so warawara* a napanin do pirak kan do balitok.”

³ Si ĀPO, inpaanyib na saw Israelitaw dyirad taga Egipto saw. Aran si Moyses a mismo, ki taywara a inanyib dan opisyalis saw ni Paraon kan tawotawo na do tana a Egipto.

⁴ Do dāwri, binata ni Moyses a kāna, “Nyaw bata ni ĀPO a kāna, ‘Anchan makalo a abak no ahap, mangay akonchi do intīro a Egipto. ⁵ Tabo a matotoneng a mahahakay do tana a Egipto, ki madiman sanchi a yapo do matoneng a pōtot a mahakay ni Paraon a maydisna do trono a manda do matoneng a mahakay a anak no adīpen a mabakes a manggilgiling. On, aran siraw matotoneng dan binyay. ⁶ Myan anchiw arimbāngaw no kapagdongdong-aw do intīro a tana a Egipto. Nya anchiw kakārwan, kan ari pad nadngey komwan a yapo do kachwaw kan apabanchi a polos komwan a mirwa. ⁷ Ki dyirad Israelita saw, abanchiw aran asa chito a omngolngol dyira mana binyay da saw.’ Do dāwrinchi, chapatak mo a yaken a si ĀPO, paytarken ko taga Egipto kan siraw Israelita. ⁸ Tabo sanchi no opisyalis mo saya, ki mangay sa dyaken. On, maysasakeb sanchi do salapen ko, kan batahen danchi a kon da, ‘Ngay, mayam kamo na ah, kontodo tabo tawotawo saw a monot dyimo!’ Katayoka no nya, komaro ako nanchi.” Do dāwri, si Moyses a taywara a nakasoli, ki komnaro di Paraon.

⁹ Sinpangan na, binata dana ni ĀPO di Moyses a kāna, “Adngeyen abanchi imo ni Paraon. Nyaw maparin tan maypaypāro parinen ko a makaskasdāaw do Egipto.”

¹⁰ Pinarin a tabo da Moyses kan Aaron saw nyaya makaskasdāaw do salapen Paraon, ki pinatwa ni ĀPO pōso ni Paraon, kan pinalobōsan na sabaw Israelita saw a komaro do tana na.

12

No Kahabasaw ni ĀPO

¹ Binata ni ĀPO da Moyses kan Aaron do tana a Egipto a kāna, ² “Iyaw nyaya bohan, ki pinakamanōma a bohan no tawen a para dyinyo. ³ Ibahey nyo do tabo tawotawo no Israel a do chaasa poho naw a karaw do dya bohan, kāda oho no pamilya, ki machita mamidi so orbon a karniro* a para do pamilya na. On, asa binyay do asa kapamilyaan. ⁴ Ki amnan dēkey bidang no asa pamilya, as dyi da mapatawos asaw a kamemeh a orbon, machirapa dana sa do karoba daw, kan kahahanghangan daw asaw a orbon. Nyaw parinen da sigon do maitotopaw a bidang no tawo kan kabaelan a kanen no katakatayisa. ⁵ Siraw orbon saya a pidyen nyo, ki machita asa pas tawen a malloko a abos pakapilāwan, as kan maypidi kamo do karniro mana kalding. ⁶ Dāmen nyo sa manda do chaasa poho naw kan apat a karaw do dya bohan. Anchan marapit nawri a araw, mangdiman sanchi a tabo tawotawo no Israel do kapaysarisari. ⁷ Do dāwri, machita danchiw manghap so kadwan a raya no nadimanaw a orbon, as kapapot da sya do maybīlaw a yanan mondora kan tohosaw no pantaw no bahay a ichanan da so orbon. ⁸ Do dāwri met lang a ahap, ichan daw asyaw a napasos kontodo tināpayaw a abos yapo kan makpad saw a moha.† ⁹ Lataben nyo abaw karnyaw mana langgen nyo aba, an dya pasohen nyo a simememeh. On,

* **11:2** 11:2 Do kadwan a naiyōlog, ki “alāhas”. * **12:3** 12:3 Mana “orbon a kalding”. † **12:8** 12:8 No makpad saw a moha, ki yapo do let-ang kan naosar a pangrikādo so karni.

siooho, sikokokod kan sichichinayi. ¹⁰ Mangda kamo aba manda do mabekas. An myan panda nyo do mabekas, sosohan nyo na. ¹¹ As komwan anchiw kakan nyo so karnyaw: nakasokat kamo na so para byahi, kan sitotokap kamo nanchi kan sisasarokod. Machita a chitochitohen nyo paw kakan nyo. Iyaw nyaya, ki Kahabas ko a ĀPO.

¹² “Do dāwri met lang a ahēp, ki homabas akonchi do tana a Egipto, kan dimanen ko tabo a matoneng a anak a mahakay no tawo kontodo binyay, as kan okomen ko sanchi a tabo dyos da saya do Egipto. Yaken si ĀPO. ¹³ Iyanchiw rayaw a napangay do mondora kan tohosaw no pantaw, ki pangilasinan a omyan kamo do dawri a bahay. As an maboaya konchiw rayaw, habasan konchinyo, kan maan-ano kamo abanchi anchan dimanen ko saw matotoneng saw a taga Egipto.

¹⁴ “Iyaw nya araw, machita a kananakmen nyo. On, machita a pistaen nyonchiw nya araw kan aran siraw ito a kapotōtan nyo a para pagdaydāyaw nyo di ĀPO. Iyaw nyaya, ki kapikapyasen mo a manayon a pangeddeng nyo.”

No Pista no Tināpay a Abos Yapo

¹⁵ Binata na pa ni ĀPO a kāna, “Do irahem no papito a karaw, koman kamo so tināpay a abos yapo. Do dāmaw anchi a araw, pakarohen nyo naw yapo nyowaw do bahabahay nyo. Ta aran sino a koman so aran āngo a napangayan so yapo a nangroggi do dāmaw a araw a mandad chapapito naw, machita a mapaksyat do tawotawo no Israel. ¹⁶ Iyanchiw dāmaw a araw kan chapapito naw a araw, ki maychipeh kamonchi a magdaydāyaw. Maytarabāko kamo abanchi do dya saya araw, malaksid do kapangisagāna nyo so kanen no katakatayisa.

¹⁷ “Silibraren nyo nyaya a Pista no Tināpay a Abos Yapo‡ maynamot ta iyaw nyaya araw nakaikaro ko so tribo nyo saw a yapo do tana a Egipto. On, silibraren nyonchiw nya araw a manayon a pangeddeng a aran do ito saw a kapotōtan nyo. ¹⁸ Do manōmaw a bohan, koman kamo so tināpay a dya napangayan so yapo a mangroggi an mahepaw no cha-14 naw a karaw a mandad ahēpaw no cha-21 naw a karaw. ¹⁹ Machita a do irahem no papito a karaw, abaw madongso a yapo do bahabahay nyo. An sino a aran gan-ganaet mana nayanak a Israelita a koman so aran āngo a myan so yapo, machita a mapaksyat do tawotawo no Israel. ²⁰ On, koman kamo aba so aran āngo a namarin a myan so yapo. Aran dino pagyanan nyo, nawriw kanen nyo tināpay a abos yapo.”

²¹ Sinpangan na, pinatawag sa ni Moyses tabo saw panglakayen dan Israelita, as nakabata na sya dyira a kāna, “Kāda asa dyinyo, mangay a mamidi so orbon a karniro mana orbon a kalding, as dimanen nyo orbonaw a para do Kahabas ni ĀPO. ²² Manghap kamo so asa kakemkem a isopo a tamek,§ as kaisawsaw nyo sya do rayaw a pinangay nyo do palanggana. Papoten nyo do tohosaw no pantaw nyo kan do maybitaw a yanan mondora. Abaw mohbot ah, mandan mabekas. ²³ Ta anchan homabas si ĀPO a mangay a mangdiman siras taga Egipto saw, maboaya nanchiw rayaw do tohos no pantaw kan do maybitaw a yanan mondora, kan habasan nanchiw nawri a pantaw. Palobōsan nabanchi iyaw mangrārayawaw* a somdep do bahabahay nyo tan dimanen naynyo.

²⁴ “Machita a tongpalen nyo nya manayon a pangeddeng a aran do ito a kapotōtan nyo. ²⁵ As anchan asdepen nyo tanaw a itoroh dyinyo ni ĀPO a iyaw inkari naw, machita parinen nyonchiw nya pista. ²⁶ As anchan iyahes dan kapotōtan nyo dyinyo a kon da, ‘Āngo chakey a batahen nyaya a pariparinen?’ ²⁷ Dāwrinchi ibahey nyo

‡ 12:17 12:17 Nya pista, ki parinen da do katayoka no Pista no Pakanaknakman so Nakahabasaw no Anghil.

§ 12:22 12:22 Iyaw isopo, ki asa klāsi no warang a tamek a tomobo do ahtahtak no atoy. * 12:23 12:23 Iyaw mangrārayawaw, ki iyaw anghil no kadiman.

a kon nyo, 'Iyaw nya, ki sakripīsyō do Kahabas ni ĀPO. Ta si ĀPO, hinabasan naw bahabahay dan Israelitaw do Egipto do nakadiman naw siras taga Egiptwaw, ki inan-anno naba yamen.' ” Do dāwri, naysasakeb saw tawotawowaw kan nagdaydāyaw di Apo Dyos. ²⁸ Pinarin dan Israelita saw akmas inbilinaw ni ĀPO da Moyses kan Aaron.

No Chaasa Poho a Pisti: Kadiman dan Matotoneng

²⁹ Do kaābak do dāwri a ahēp, diniman ni ĀPO tabo saw matotoneng a mahahakay do tana a Egipto, makayapo do matonengaw a pōtot a mahakay ni Paraon a maydisna do trono a manda do matonengaw a anak no nabahod a myan do bahodan, as kan matoneng saw a anak dan tabo binyay. ³⁰ As sa Paraon kontodo opisyalis na saw kan sira tabo taga Egipto saw, ki naybangon sa do dāwri a ahēp, as kan myan arimbāngaw no kapagdongdong-aw, ta abaw bahay a kabwan nadiman.

No Kakaro Da no Israelita do Egipto

³¹ Do dāwri met lang a ahēp, pinatawag ni Paraon sa Moyses kan Aaron, as nakaibahey na sya dyira a kāna, “Komaro kamo na kan siraw Israelitaw yapo dyirad tawotawo ko saya! Yangay nyo na dāyawen si ĀPO a akmas chindaw nyowaw. ³² Hapen nyo saw karniro, kalding, kan bāka nyo a akmas chindaw nyowaw, as kayam nyo na, as kan bindisyonan nyo yaken ah!”

³³ Siraw taga Egipto saw, ki kinalokalo da sa komaro Israelita do nasyon daw, kan binata da a kon da, “Ay samna! Madiman kami a tabo an dyi kamo pa mayam!” ³⁴ As dawa, inhap da san Israelitaw panggamayan da saw a myan paw mināsa daw a abos yapo, as nakaisabhay da sya a nakapongos do laylay da saw. ³⁵ Pinarin dan Israelita saw akmas binataw ni Moyses, kan chindawan da saw taga Egipto saw so warawara a namarin do pirak kan do balitok, as kan laylay da.† ³⁶ Si ĀPO, inpaanyib na saw Israelitaw dyirad taga Egipto saw. Dawa, intoroh da saw tabo a inakdaw dan Israelita saw. Komwan nakaikaro dan Israelita saw so kinabaknang dan taga Egipto saw.

No Kakaro Dan Israelitaw do Egipto

³⁷ Do dāwri, nagrobwat sa a nanakey Israelita saw a yapo do syodad a Rameses‡ a komwan do idi a Sokkot. Myan ngataw anem a gasot a rībo a mahahakay, malaksid do mababakes kan adedekey. ³⁸ Myan sa paw nachirayay dyira a āro a tawotawo§ kontodo rarakoh saw a arban no karniro, kalding, kan bāka. ³⁹ Nanotong sa so tināpay a abos yapo do mināsa daw a pinanawbi da yapo do Egipto. On, abaw yapo na a maynamot ta naychihat a napaksyat sa do Egipto kan apabaw ōras da a mangnanaya mana mangisagāna so mismo a kanen da.

⁴⁰ Iyaw nakahay dan Israelitaw a minyan do Egipto, ki apat a gasot kan tatdo a poho a katawen.* ⁴¹ As do arawaw a nachipandaw 430 a katawen, tabo dan trībo saw no tawotawo ni ĀPO, ki kinarwan daw Egipto. ⁴² Do dāwri a ahēp, naychararakan si ĀPO a nangbantay tan ikaro na sa do tana a Egipto. As iyaw nya ahēp, tabo saw Israelita kan aran siraw īto a kapotōtan da, ki machita a siyoyokay sa a magbantay a para do kaidāyaw da di ĀPO.

Siraw Machita a Parparinen do Nakahabas ni ĀPO

⁴³ Binata ni ĀPO di Moyses kan Aaron a kāna, “Siraw nyaw mawnotan do Nakahabas ni ĀPO: aba polos gan-ganaet a koman so mākanaya do Nakahabas ni ĀPO. ⁴⁴ Aran sino a adīpen a ginātang nyo, ki maparin naw koman katayokan

† **12:35** 12:35 Eks. 3:22; 11:2 ‡ **12:37** 12:37 Eks. 1:11 § **12:38** 12:38 Sigōro, myan saw taga Egipto a nanganohed mana adīpen mana siraw kapotōtan no matatarek saw a nasyon. * **12:40** 12:40 Gen. 15:13; Gal. 3:17

nakakōgit nyo sya. ⁴⁵ Iyaw istranghīro a tod a machidagos kan matangtanganan a trabahador, ki maparin saba koman.

⁴⁶ “Machita a koman kamo so orbon do bahayaw a naisagāna a kanan nyo. Basta dyi nyo a ihtot karnyaw do gagan bahayaw, as kan pototen nyo abaw aran āngo a tohang no orbonaw. ⁴⁷ Siraw tabo tawotawo no Israel, ki machita silibraren da.

⁴⁸ “An myan gan-ganaet a omyan dyinyo a makey a machipangsilibrar so Pista no Pakanaknakman so Nakahabasaya a pangidaydayaw si ĀPO, machita nakōgit tabo saw mahahakay do kapamilyaan na. Sinpangan na, maparinaw machirāman a akmay asa nayanak a Israelita. Ki abaw aran sino a dya nakōgit a machakan. ⁴⁹ Machiparihas a linteg iyaw maipākat do sīgodaw a nayanak a Israelita kan gan-ganaet a machiyan dyinyo.”

⁵⁰ Tabo dan Israelita, ki pinarin da akmas inbilinaw ni ĀPO da Moyses kan Aaron. ⁵¹ Do dāwri met lang a araw, inkaro sa ni ĀPO do Egipto sigon do tribo saw no Israelita.

13

No Kapasanto Dan Matotoneng

¹ Binata ni ĀPO di Moyses a kāna, ² “Itatārek mo sa a dyaken tabo matotoneng a mahahakay. On, siraw matotoneng saw a mahahakay a Israelita mana binyay, ki dyira ko.”

No Pista no Tināpay a Abos Yapo

³ Sinpangan na, binata ni Moyses dyirad tawotawo saw a kāna, “Naknakmen nyo nyaya araw, ki araw a nakaikaro nyo a yapo do Egipto. On, nakaikaro nyo do tana a nakaadīpenan nyo maynamot ta inkaro naynyo ni ĀPO a yapo do panakabalin na. Dawa, koman kamo aba so tināpay a myan so yapo.* ⁴ As sicharaw do bohan Abib, ki komaro kamo na. ⁵ Anchan yangay naynyo ni ĀPO do tana daw no Kananeo, Heteo, Amoreo, Hibeo, kan Jeboseo a insapata na dyirad kapoonan nyo saw a itoroh na dyinyo iyaw tanaw a mataba kan maasi, ki machita a silibraren nyonchiw nyaya a pista do dyaya a bohan. ⁶ Do irahem no papito a karaw, ki koman kamo so tināpay a dya napangayan so yapo. As do chapapito naw anchi a araw, ki pistaan nyo si ĀPO. ⁷ On, koman kamonchi so tināpay a abos yapo do irahem no nawri a papito a karaw. Machita a abaw tināpay a myan so yapo mana yapo a masarakan do tābo a tana nyo. ⁸ Do dāwrinchi a araw, ilawlawag nyo dyirad anak nyo saw a parinen nyo nya a maynamot do pinarin ni ĀPO dyinyo do nakaikaro nyowaw do Egipto. ⁹ Iyaw pariparinen no nyaya pista, ki akmanchiw sinyal do tanoro nyo kan pakanaknakman do moyen nyo† tan iyaw linteg ni ĀPO, ki myan pakono do dangoy nyo. Ta si ĀPO, ki inkaro naynyo do Egipto maynamot do panakabalin na. ¹⁰ Machita a tongpalen nyo nya pangeddeng do naikeddeng a chimpo a tinawen.”‡

Siraw Matotoneng

¹¹ Binata pa ni Moyses a kāna, “Yangay nanchi inyo ni ĀPO do tana daw no Kananeo a iyaw insapata naw a itoroh dyirad kapoonan nyo saw kan inyo. Anchan itoroh na dyinyo nawri a tana, ¹² machita patarken nyonchi a dyira ni ĀPO tabo a matotoneng a mahahakay kontodo matotoneng a malloko a binyay nyo. Ta tabo matoneng, ki dyira ni ĀPO. ¹³ Kāda matoneng a malloko no asno nyo, patādyan nyo so orbon karniro a nawriw idāton nyo a pangsobbot sya. Ki an dyi nyo a masobbot, pototen nyo lagaw

* **13:3** 13:3 Do chirin Hebreo, ki “koman kamo aba so aran āngo a myan so yapo”. † **13:9** 13:9 No pinarin da, ki ibedbed da do tanoro kan do moyen daw dedekey a sopot a napangayan so naitolas a linteg. ‡ **13:10** 13:10Eks. 12:18

naw. As kāda matoneng a mahahakay nyo, machita a myan pangsobbot nyo sya di ĀPO.

¹⁴ “Do masakbayan sanchi a araw, anchan yahes dan anak nyo saw a kon da, ‘Āngo chakey a batahen nyaya?’ ibahey nyonchi dyira a, ‘Maynamot do panakabalin ni ĀPO, inkaro na yamen a yapo do Egipto a tana a nakaadīpenan namen.’ ¹⁵ Ta do taywara a kaskeh a mangpalōbos dyamen ni Paraon a komaro, ki diniman ni ĀPO tabo matoneng a mahahakay a tawo kan binyay do tana a Egipto. Dawa, idāton ta di ĀPO tabo matoneng a mahahakay, ki sobboten ta saw matotonengaya anak a mahahakay do kapangidāton ta so orbon a karniro. ¹⁶ As kan iyaw nyaya, ki akmanchiw sinyal do tanoro nyo kan do moyen nyo, ta si ĀPO, ki inkaro na yaten do Egipto do panakabalin na.”

No Tominnek a Demdem kan Apoy

¹⁷ Do nakapalōbosaw ni Paraon siras Israelitaw a komnaro, pinalongo saba ni Āpo Dyos do rarahanaw a magkelsat do tana dan Pilisteo a aran masngesngen. Ta binata ni Āpo Dyos a kāna, “An somalap sa do gobat, āngwan manādiw kapangtokto da as maybidi sa do Egipto.” ¹⁸ As dawa, pinalongo san Āpo Dyos tawotawowaw a naglikaw do rarahanaw do let-ang a komwan do Mabaya a Tāw. Siaarmas saw Israelitaw a komnaro do Egipto a para do gobat.

¹⁹ Pinanawbi ni Moyses tohatohangaw ni Jose maynamot ta pinagsapata sa ni Jose siraw kapotōtan ni Israel do kachwaw a komwan parinen da. Binata ni Jose do kasibiyay na paw a kāna, “Masigorādo a sidongan nanchi inyo ni Āpo Dyos. Do dāwrinchi, panawbi nyonchiw tohatohang ko anchan komaro kamo do dya a yanan.” §

²⁰ Do nakakaro daw do Sokkot, nagkampo sa do Etam do payisaw no let-ang. ²¹ Indaōlwan sa ni ĀPO do māraw maynamot do tominnekaw a demdem a akmay platar no toroso a parey a ononotan da. As an mahep myan tominnek a apoy a akma paw parey a mangsēdang sira tan komwan maparin daw mayam a māraw mana mahep. ²² Nāw na do paypakwanan daw tominnekaw a demdem do māraw kan iyaw tominnekaw a apoy do mahep.

14

No Kapamtang Da do Mabaya a Tāw

¹ Sinpangan na, binata ni ĀPO di Moyses a kāna, ² “Ibahey mo dyirad Israelita saya a somiwal sa a maybidi, kan magkampo sa do masngenaw do Pi-hahirod iyaw payawanaw no Migdol kan Mabaya a Tāw a somalap do Baal-sepon. ³ Iktokto nanchi ni Paraon a ‘Ay, ari sa naychawaw Israelitaw a tod a midibidi kan napopok sa do let-ang.’ ⁴ As patwahan konchiw pōso ni Paraon, kan lakatan nanchi inyo. Ki maitoroh anchi dyaken dāyaw do kaābak ko sa Paraon kontodo tabo saw a bōyot na. As siranchiw taga Egipto saw, ki matonngan danchi a yaken si ĀPO.” Dawa, tinongpal dan Israelitaw naibaheyaw dyira.

⁵ Do nakadāmagaw ni Paraon a komnaro dana saw Israelita saw, nagbāliw kapangtokto na kan opisyalis na saw a maynamot dyira, kan binata da a kon da, “Āngo nya pinarin ta? Inanghen ta sa pinalobōsan a komnaro Israelitaw a adīpen ta a magsirsīrbi dyaten?” ⁶ Dawa, inpaisagāna ni Paraon logan naw a pachigobat a goyoden no kabalyo, as nakaiyonot na so bōyot na saw. ⁷ Inyonot naw anem a gasot a kagaganayan do logan a pachigobat kontodo tabo kadwan saw a logan a pachigobat do Egipto, magrāman komander da saw do kāda logan. ⁸ Oyod a pinatwa ni ĀPO

pōswaw ni Paraon a āri do Egipto, as linakatan na saw Israelitaw a madama mayam a komaro a sitotored.* ⁹ Siraw taga Egipto saw kontodo tabo kabalyo saw ni Paraon kan logan na saw a pachigobat, kabalyiro na saw, as kan bōyot na saw, ki linakatan da saw Israelitaw. Nadas da sa do kayan daw a nagkampo do payisaw no tāw a masngen do Pi-hahiro a somalap do Baal-sepon.

¹⁰ Do nakapaypasngen daw da Paraon kan bōyot na saw, naboya dan Israelita saw taga Egiptwaw a nanglakat dyira, ki taywaraw nakamo da, kan tinanyisan da si ĀPO. ¹¹ Binata da di Moyses a kon da, “Maynamotori ta abaw pangitabōnan do Egipto ta dawa, inyangay mo yamen do dya let-ang a madiman? Aysa, chiban mo paw pīnarin mo dyamen do nakaikaro mwaya dyamen do Egipto! ¹² Binata namen abawri dyimo do Egipto a kon namen, ‘Karwan mo yamen, kan nonolay mo yamen a magsīrbi dyirad taga Egipto saya?’ Maganaganay pa iyaw kapagsīrbi namen dyirad taga Egipto saw kan madiman do dya let-ang!”

¹³ Ki tinbay ni Moyses saw tawotawowaw a kāna, “Mamo kamo aba. Patoreden nyo kapangtokto nyo, kan ditā nyo dya. Maboya nyonchiw kaisalākan na dyinyo ni ĀPO sicharaw. Siraw nya taga Egipto a chichiban nyos changori, tawsan nyo na sa a maboya. ¹⁴ On, ta si ĀPO, ki iyaw machilāban a para dyinyo. No lang parinen nyo, ki magtalna kamo.”

¹⁵ Binata ni ĀPO di Moyses a kāna, “Āngo paynonohed mo dyaken? Sigi, ibahey mo dyirad Israelita saya a tongtongen daw manakey. ¹⁶ Ngay, ilāyat mo sarokod mwaya, as kapalongo mo sya do tāwaya tan maysyay. Tan komwan, maparin daw manakey a magkelsat do payawanayan ranom no Israelita saya do mabkoh a tana. ¹⁷ Patwahan konchiw pōso dan taga Egipto saya tan somdep sa a manglakat siras Israelitaya, kan maitoroh anchi dyaken dāyaw do kaābak ko sa Paraon kontodo tabo bōyot na saw, logan na saw, kan siraw kabalyiro na saw. ¹⁸ Matonngan danchin taga Egipto saw a yaken si ĀPO anchan maitoroh dyaken dāyaw do kaābak ko si Paraon, siraw logan na saw, kan siraw kabalyiro na saw.”

¹⁹ Sinpangan na, iyaw anghilaw no Dyos a mapawnonot siras Israelitaw do panman daw, nayadis kan nangay do dichodan daw. As aran iyaw tominnekaw a demdem do salapen daw, ki nayadis a naytēnek do dichodan daw ²⁰ a myan do payahatangan daw no bōyot dan taga Egipto kan no bōyot dan Israelita saw. Naychararakan a pinasari no demdemaw yanan daw no taga Egipto saw, ki pinasēdang naw yanan daw no Israelitaw. Dawa, nāw na a dyi sa makapaysin-asngen dadwaya.

²¹ Sinpangan na, inlāyat ni Moyses tanoro naw a pinalongo do tawaw, as pinasoysoy a pinasyay ni ĀPO tawaw maynamot do mayit a salawsaw a yapo do dāya. Naychararakan a inabkoh naw tanaw. Naycharwaw tawaw, ²² as nanakey saw Israelitaw do kensadaw no taw do mabkoh a tana a myan naidyindyin a taw do maychamībit daw.

²³ Siraw taga Egipto, linakatan da sa, kan sindep daw irahemaw no taw kontodo tabo kabalyo saw ni Paraon, logan da saw a pachigobat, kan kabalyiro da saw. ²⁴ Do makalo a kapaysesēdang, linawngan sa ni ĀPO a yapo do pinatnek naw a apoy kan demdem bōyot saw no taga Egipto kan pinaychaket na sa. ²⁵ Tiningalan naw ligay daw no logan da saw tan malidyatan dana sa mayadis. Ki binata dan taga Egipto saw a kon da, “Iih, alla! Payyayowan ta na saw Israelita saya! Si ĀPO ayaw machilāban a para dyira a kontraen na yaten a taga Egipto.”

²⁶ Sinpangan na, binata dana ni ĀPO di Moyses a kāna, “Ilāyat mo tanoro mwaya palongohen do tawaya tan maybidiw tawaya a pōnan na saw taga Egipto saya kontodo logan da saya kan kabalyiro saya.” ²⁷ Dawa, inlāyat ni Moyses tanoro naw a

* **14:8** 14:8 Mana “do kaaywan ni ĀPO”.

pinalongo do tawaw, kan do kapaysesēdang naranaw, naybidiw tawaw do sīgodaw a kayayan na. As siraw taga Egipto saw a pinādas da a payyayowan tawaw, ki intapwak sa ni ĀPO do irahem no taw. ²⁸ Minoyog a naybidiw ranomaw, kan pinōnan na saw logan daw kan kabalyiro saw. Sira tabo bōyot saw ni Paraon a nanglakat siras Israelitaw do naysyayanaw no taw, ki aba polos nakalāsat. ²⁹ Ki siraw Israelitaw, ki nanakey sa do kensadaw no taw do mabkoh a tana a myan naidyindyin a taw do maychamībit naw.

³⁰ Do dāwri a araw, insalākan sa ni ĀPO Israelita saw a yapo do tanoro dan taga Egipto saw, as kan naboya dan Israelita saw bangkay daw no taga Egipto saw a nadagta. ³¹ Do nakaboya daw no Israelita saw so bīleg no panakabalin ni ĀPO a intopak na dyirad taga Egipto saw, chināmo dan tawotawowaw si ĀPO, as kan iya danaw tinalek da kan aran si Moyses a pachirawatan na.

15

No Kanta ni Moyses

¹ Sinpangan na, kinanta da Moyses kan Israelita saw nyaya kanta a pagdāyaw di ĀPO:

“Kantaan ko si ĀPO, ta sidadāyaw a nangābak.

Siraw kabalyo kan kabalyiro, intapwak na sa do taw.

² Si ĀPO, ayit ko kan kantaan ko,*
kan iyaw nangisalākan dyaken.

Iya, ki Dyos ko kan idaydāyaw ko.

Iya, ki Dyos ni āmang ko kan patohosen ko.

³ Si ĀPO, ki taga-gobat.

Si ĀPO, ngaran na.

⁴ “Logan saw a pachigobat ni Paraon kan bōyot na saw,
ki intapwak na sa do irahem no taw.

Siraw kagaganayanaw a opisyalis ni Paraon,
ki nahmes sa do Mabaya a Taw.

⁵ Pinonan sa no marahem a taw,
kan minned sa do kensad naw a akmay bato.

⁶ “No kanawan a tanoro mom ĀPO, matan-ok do bīleg.
On, iyaw kanawan a tanoro mo, hinomek naw kabōsor.

⁷ Maynamot do kabīleg a tan-ok mo,
rinārayaw mo saw nachikontra dyimo.

Pinabtak mo taywara a soli mo a
napasdeb sira a akmay garami.

⁸ Do kayit no alop no anges no momodan mo,
nachidyindyin no tawaw.

No magpapalot a kelsang, ki nachahad.
No kensad no taw, ki naypatwa.

⁹ “Naykawakawag iyaw kabōsor a kāna,
‘Lakatan ko sanchi. Adasen ko sanchi.
Paycharwahan konchiw samsamen ko,
as apneken konchiw chakey ko a yapo dyira.
Asoten konchiw ispāda ko,

* **15:2** 15:2 Mana “Si ĀPO, mabīleg a mangisakit dyaken”.

- kan rārayawen sanchi no tanoro ko.’
- ¹⁰ Ki inalopan mod anges mo, kan pinonan sa no tāw.
Minned sa a akma boli do kadimoken no tāw.
- ¹¹ “Sino dyirad dyos sayaw akma dyimo mo ĀPO?
Sino kapariho mo do matan-okaya a kasanto mo?
Sino makapamarin so mabileg kan makaskasdāaw?”
- ¹² Inlāyat mo kanawan a tanoro mo,
kan hinamon no tanaw kabōsor namen.
- ¹³ “Indaōlo mod dya madyiwadyiway a adaw mo,
siraw tawotawo saw a sinobbot mo.
Do ayit mo, pinalongo mo sa
do masantwan a yanan mo.
- ¹⁴ Nadngey dan nasnasyon, kan naychakābot sa.
Pinolipolan sa no amak Pilisteo saw.
- ¹⁵ Taywara a mamō saw pangpangōlo saw do Edom,
kan maychamirpirpir saw magtotoray saw do Moab.
Siraw tabo omyan do Kanaan, ki arabaw tored da.
- ¹⁶ Makamwamomo kan kapaychakābot, magtopak dyira.
Do panakabalin tachay mo, dinitā da akma bato a
nandad nakahabas sira no tawotawo mo, mo ĀPO a
siraw tawo mwaya a sinobbot mo.
- ¹⁷ Yangay mo sanchi a patneken do tokon a dyira mo.
On, mo ĀPO, do pinarin mo a pagyanan mo a
pagdayāwan a pinatnek mo do tanoro mo, mo ĀPO.
- ¹⁸ Imom ĀPO, magāri a nāw na a abos pandan.”

No Kanta ni Miriam

- ¹⁹ Do nakasdep daw do tāw no kabalyo saw ni Paraon, logan na saw kan siraw kabalyiro naw, pinabidi ni ĀPO tawaw a pinapon dyira. Ki siraw Israelita saw nanakey sa a nagkelsat do tawaw do mabkoh a tana. ²⁰ Sinpangan na, nanghap si propita Miriam a kakteh ni Aaron so tamborin, kan inotan da tabo no mababakes saw a konso tamborin kan tomnāda sa. ²¹ Kinanta ni Miriam dyiraw nyaya: “Kantaan nyo si ĀPO, ta sidadāyaw a nangābak.
Kabalyo kan kabalyiro, intapwak na sa do tāw.”

No Makpad a Ranom

- ²² Sinpangan na, inpangōlwan sa ni Moyses Israelitaw a yapo do Mabaya a Tāw, kan kominwan sa do let-ang a mayngaran so Sor. Do tatdo a karaw a nakapanakey da do let-ang, ki abaw nachichwasan da ranom. ²³ Do nakapakarapit daw do panghapan daw so ranom do Marah, maynom dabaw ranomaw daw, ta makpad. Nyaw naynamotan na napangaranan nawri a logar so Marah. ²⁴ Ki do dāwri, naydabadabay saw tawotawowaw a maikontra di Moyses, kan binata da a kon da, “Āngo inomen ta?” ²⁵ Dawa, tomnanyis si Moyses di ĀPO, kan inpaboya dya ni ĀPO asaw a kakteh no kayo. Pinagsid ni Moyses kayowaw do ranomaw, kan nayparin dana maīmas so taham.

Do dawri a yanan, namarin si ĀPO so pangeddeng kan linteg na dyirad Israelita saw, as kan dawriw nangsoōtan na sira. ²⁶ Binata na a kāna, “An kadngeyen nyo a maganay tīmek ni ĀPO a Dyos nyo, as kan parinen nyo malinteg do salapen na, kan an adngeyen nyo saw bilin na, as kapyahen nyo tabo saw a inkeddeng na, paganyiten

ko abanchi inyo so akmas pinarin kwaw dyirad taga Egipto saw, ta yaken si ĀPO a mapapya dyinyo.”

²⁷ Sinpangan na, nakarapit sa do Elim a yanan asa poho kan dadwa a akbod kan papito a poho a palma a kayo, as kan nagkampo sa do masngenaw do ranomaw.

16

No Māna kan Siraw Pogo a Manomanok

¹ Siraw tabo tawotawo no Israel, nagrobwat sa a komnaro do Elim, kan kominwan sa do let-ang a mayngaran so Sin a iyaw payawanaw no Elim kan Sinai. Nakarapit sa daw do chaasa poho naw kan dadima a karaw, do somaronwaw a bohan katayoka no nakahtot daw do Egipto. ² Do kayan daw do let-ang, naydabadabay sa tabo tawotawo no Israel a maikontra da Moyses kan Aaron. ³ Binata dan Israelitaw dyira a kon da, “Maganaganay pa āno an nadiman ta do tanoro ni ĀPO do tana a Egipto? Dawri a nakahanghangan ta so linaneg a karni kan tināpay a mandad nakabsoy ta. Ki sichangori, inyangay nyowaya tabo nya saya tawotawo do dya let-ang a dimanen do kapteng.”

⁴ Sinpangan na, binata ni ĀPO di Moyses a kāna, “Mapachimoy akonchi so tināpay a yapo do hanyit a para dyinyo. Do kāda araw, machita a mohtot sanchiw tawotawo do kampo da a mangpeh so manawob a mākan da do dāwri a araw. Maynamot do dyaya, soōten ko sa, ta chiban ko an onotan daw ibilin ko. ⁵ Do chanem naw anchi a karaw, paypirwahan daw kāro no akmas kārowaw no akpekpehen da do kararaw, as kaisagāna da sya.”*

⁶ Dawa, binata ni Moyses kan Aaron dyirad tabo Israelitaw a kon da, “Sichahep, matonngan nyonchi a si ĀPO iyaw nangikaro dyinyo do Egipto. ⁷ As anchan mabekas, maboaya nyonchiw ranyag no dayag ni ĀPO, ta nadngey naw dinabadabay nyowaw a maikontra dya. Sino kami ta dawa a maydabadabay kamo so maikontra dyamen?”

⁸ Tinongtong ni Moyses a binata a kāna, “Mapatakan nyonchi a si ĀPO manoroh dyinyo so karni a kanen nyo sichahep, kan tināpay a chabsoy nyo anchan mabekas, ta nadngey naw dinabadabay nyowaw a maikontra dya. Sino kami? Taywaran yamen dinabadabay nyowaw an dya si ĀPO!”

⁹ Do dāwri, binata ni Moyses di Aaron a kāna, “Ibahey mo dyirad tabo tawotawo no Israel a kon mo, ‘May kamo a maytēnek do salapen ni ĀPO, ta nadngey naw dinabadabay nyowaya.’ ”

¹⁰ Do kayan naw ni Aaron a maychiychirin dyirad tabo tawotawo no Israel, minidit sa do mangket do let-angaw, kan nagparang iyaw ranyag no dayag ni ĀPO do demdemaw. ¹¹ Binata ni ĀPO di Moyses a kāna, ¹² “Nadngey ko dinabadabay daya no Israelita. Ibahey mo dyira a kon mo, ‘Anchan maysarisari, koman kamonchi so karni, as anchan mabekas, mabsoy kamonchi so tināpay. Do dāwri, matonngan nyonchi a yaken si ĀPO.’ ”

¹³ Do dāwri a mahep, domnahepdep pangen no pogo, kan inapno daw kampo daw. As do kamabekas naw, myan nabolay a apon do omdibonaw no kampo. ¹⁴ As do nakabo danaw no aponaw, myan matataripis a mapīno a akmay naypatwa a ranom a nagparang do hapotaw no let-ang. ¹⁵ Do nakaboaya daw sya no Israelitaw so nawri, binata da do katakatayisa dyira a kon da, “Āngo paro nya?” ta chapatak daba an āngo.

* 16:5 16:5 Nom. 11:8

Ki binata ni Moyses dyira a kāna, “Iyaw nyaw tināpayaw a intoroh dyinyo ni ĀPO a kanen nyo. ¹⁶ Nyaw inbilin ni ĀPO a kāna, ‘Kāda asa, ki mangpeh so manawob a kanen na. Manghap so asa karokod a omer[†] para do kāda tawo do tolda nyo.’ ”

¹⁷ Pinarin dan Israelitaw akmas naibaheyaw dyira. Kadwan dyira, ki chinpeh daw āro. As no kadwan, ki chinpeh daw dēkey. ¹⁸ As do nakarokod daw so chinpeh daw do rokod a omer, siraw nangpeh saw so āro, nagsorok aba. As siraw nangpehaw so dēkey, nagkōrang aba. Kāda asa, ki nangpeh so koskosto a machita na.

¹⁹ Sinpangan na, binata ni Moyses dyira a kāna, “Abaw mangapya so panda na a mandan mabekas.” ²⁰ Ki myan saw kadwan a dya nangikaskāso di Moyses, kan nangapya sa so kadwan a mandan mabekas. Do kamabekasanaw, inohed kan nabongtot kinapya daw. Dawa, nakasoli si Moyses dyira. ²¹ Kāda mabekas, nangpeh sa so kosto sigon do machita no kāda tawo. As do nakapaypakohat danaw no araw, nalonag saw dyi daw a nakpeh.

²² Do chanem naranaw a karaw, nangpeh sa so dobli a kāro. On, dadwa omer para do kāda asa tawo. As siraw tabo pangpangōlo dan tabo tawotawo, yangay da inbahey di Moyses. ²³ Do dāwri, binata ni Moyses dyira a kāna, “Nyaw inbilin ni ĀPO, ‘Anchan delak, ki araw no kapaynaynahah a iyaw masantwan a araw a para do kapagdaydayaw di ĀPO. As dawa, sicharaw hotohen nyo chakey nyo, kan isohad nyo chakey nyo. Kapyahen nyo panda nyowaw a para anchan delak.’ ”

²⁴ Dawa, kinapya daw panda daw manda do kamabekas a akmas inbilin naw ni Moyses, as kan nabongtot aba kan inohed aba. ²⁵ Do kamabekasan naranaw, binata ni Moyses dyira a kāna, “Kanen nyo na sichangori. Ta sicharaw, ki araw no kapaynaynahah a para di ĀPO. Abaw machichwasan nyo changori do tanaya. ²⁶ Anem a karaw a akpekpehen nyo, ki do chapapito naw a karaw a Araw a Kapaynaynahah, aba polos machichwasan nyo.”

²⁷ Aran komwan, myan saw kadwan a tawotawo a minohtot do chapapito naw a araw a mangay a mangpeh, ki aba polos nachichwasan da. ²⁸ Sinpangan na, binata ni ĀPO di Moyses a kāna, “Anchan āngo kapachipanda nyo a mangsōkir so bilbilin kan linlinteg ko? ²⁹ Iktokto nyo a si ĀPO, ki nanoroh dyinyo so Araw a Kapaynaynahah. As dawa, do chanem naw a araw, tinorohan naynyo so tināpay a manawob do dadwa karaw. Kāda asa, ki machita a nāw na do yanan naw do chapapito naw a karaw, kan abaw mohbot.” ³⁰ As dawa, naynahah saw tawotawo saw do chapapito naw a karaw.

³¹ Siraw tawotawo saw no Israel, pinangaranan daw tināpayaw so māna.‡ Akmay dēkey a botoh a mayngaran so “coriander,” kan maydak so kīta. As no taham na, ki akmas matataripisaw a tināpay a namarin do tagapolot no yokan. ³² Do dāwri, binata dana ni Moyses a kāna, “Nyaw inbilin ni ĀPO a kāna, ‘Mangapya kamo so asa kaomer a māna a para dyirad īto saw a kapotōtan nyo tan maboya danchi iyaw nya a tināpay a intoroh ko a kanen nyo do let-ang do nakaikaro kwaw dyinyo a yapo do Egipto.’ ”

³³ Binata pa ni Moyses di Aaron a kāna, “Manghap ka pas pangayan, kan poskan mo so asa kaomer a māna. Kapadisna mo sya do salapenaya ni ĀPO tan makapya a para dyirad īto a kapotōtan ta.”

³⁴ Akmas inbilinaw ni ĀPO di Moyses, pinangay ni Aaron mānaw do salapenaw no Lakāsan no Tōlag tan makapya. ³⁵ Siraw Israelita, ki komninan sa so māna do apat a poho a katawen a nandad nakapakarapit da do pachipandan no tana a Kanaan a dawriw niyanan da.§

† **16:16** 16:16 Iyaw Hebreo a chirin a “omer,” ki malābit anem a kasōpa. ‡ **16:31** 16:31 No chakey na batahen “māna,” ki “Āngo nyaya?” § **16:35** 16:35 Jos. 5:12

³⁶ Iyaw pangrokodan da a asa omer, ki apagkapollo no pangrokodan a asa epah.*

17

No Ranom a Tominbod do Bato (Nom. 20:1-13)

¹ Siraw tabo Israelita, ki nagrobwat sa a yapo do let-ang a mayngaran so Sin, kan nanakenakey sa a nayadiyadis so yanan sigon do bilin naw ni ĀPO. Nagkampo sa do Repidim, ki abaw inomen da a ranom no tawotawo saw. ² As dawa, nachidiman sa di Moyses, as nakabata da sya dya a kon da, “Torohan mo yamen so ranom a inomen namen.”

Ki tinbay sa ni Moyses a kāna, “Āngo ta machidiman kamo dyaken? Āngo ta soōten nyo si ĀPO?”

³ Ki nawaw saw no tawotawo saw daw, kan naydabadabay a maikontra di Moyses. Binata da dya a kon da, “Āngo ta inkaro mo yamen a yapo do Egipto, as kainonolay mo dyamen kan anak namen saya kan binyay namen a madiman do kawaw?”

⁴ Do dāwri, tomnanyis si Moyses di ĀPO a kāna, “Āngo paro parinen kod tawotawo saya? Sisasagāna dana saya mangobor dyaken.”

⁵ Ki inatbay ni ĀPO si Moyses a kāna, “Akmahen mo saw tawotawo saya, kan kayrayay mo papere dyirad panglakayen daya no Israel, as kan iyonot mo sarokodaw a inosar mod oksong a Nile. ⁶ Maytēnek akonchi do salapen mwaw do hapotaw no batwaw do Horeb.* Baōtan monchiw batwaw so sarokod mwaw, as mohtot anchiw ranom a para inomen dan tawotawowaya.” As dawa, pinarin ni Moyses nyaya do salapen daw no panglakayen saw no Israel. ⁷ Pinangaranan naw nawri a yanan so Massa kan Meriba† maynamot ta nachidiman saw Israelita saw kan sinōot da si ĀPO a kon da, “Aryori si ĀPO dyaten mana abo?”

No Kapachigobat Da Dyirad Amalekita

⁸ Sinpangan na, nangay saw Amalekitaw, kan ginobat da saw Israelitaw do Repidim.

⁹ Ki binata ni Moyses di Joswe a kāna, “Mamidi kas kadwan dyirad mahahakay ta saya, as kangay nyo a manggobat siras Amalekita saya. Anchan delak, maytēnek akonchi dwa totokayan paytokonan a mangigpet so sarokodaw ni Āpo Dyos.”

¹⁰ As dawa, nachigobat sa Joswe a akmas inbilinaw ni Moyses, as sa Moyses, si Aaron, as kan si Hor, komnayat sa do tōtokaw no paytokonan. ¹¹ Ranan ni Moyses a mapatohos so tanoro naw, mangab-ābak saw Israelita saw. Ki an mapabodis naw tanoro naw, mangab-ābak saw Amalekita saw. ¹² Do nakarapidaw no tanoro saw ni Moyses, nanghap sa Aaron kan Hor so bato a naydisnan ni Moyses. As sa Aaron kan Hor, naybītan da a pinatohos tanorwaw ni Moyses tan nāw na manda do kasdep no araw. ¹³ Maynamot ta komwan no naporin, inābak da Joswe saw no Amalekita saw do kaosar da so ispāda.

¹⁴ Sinpangan na, binata ni ĀPO di Moyses a kāna, “Itolas mo nya do nahon a libro tan mayparin a pakanaknakman, kan ibāsa mo a ipadngey di Joswe, ta paypisahen konchi a abohen Amalekita saya do tanaya tan abo makanakem sira.”

¹⁵ As nangpatnek si Moyses so altar a pangidatōnan, as kan pinangaranan na so “Si ĀPO, bandera ko,” ¹⁶ ta binata na a kāna, “Patohosen nyo bandera ni ĀPO!‡ Si ĀPO, nāw nanchi a gobaten saw Amalekita a abos pandan!”

* **16:36** 16:36 Iyaw Hebreo a chirin a “epah”, ki malābit papito a kasālop. * **17:6** 17:6 Do kadwan a naiyōlog, ki “Tokon a Sinai”. Eks. 3:1 † **17:7** 17:7 Do chirin Hebrew no chakey da batahen “Massa” kan “Meriba,” ki “kasōot” kan “kapachidiman”. ‡ **17:16** 17:16 Malawag aba do chirin Hebreo. Dawa, myan kadwan a naiyōlog so “Sitotored a pinatohos dan Amalekita tanoro daw a maikontra di ĀPO.”

18

No Kapasyar ni Jetro di Moyses

¹ Do dāwri, si Jetro a pādi do Midyan kan katogāngan ni Moyses, napatakan na tabo pinarinaw ni Āpo Dyos di Moyses kan siraw tawotawo na saw a Israelita, as kan maypāngo nakaikaro ni ĀPO siras Israelita saya do Egipto. ² Do kachwaw, pinasabat ni Moyses si Sippora a baket na, as si Jetro a katogāngan na, rinawat na iya ³ kan dadwa a pōtot na a mahahakay di Sippora. No ngaran no asa, ki si Gersom,* ta binata ni Moyses a kāna, “Gan-ganaet akwaya do gan-ganaet a tana.” ⁴ No ngaran no asaya, ki si Elieser,† ta binata na a kāna, “No Dyos ni āmang ko, kinasidong ko. Insalākan na yaken do kadiman dyaken Paraon.”

⁵ Sa Jetro a katogāngan ni Moyses kontodo sa baket ni Moyses kan pōtot na saw, ki nangay di Moses do let-ang do yananaw a nagkampwan da no Israelita saw a masngen do tokon ni ĀPO. ⁶ Pinakatonngan ni Jetro si Moyses a kāna, “Yaken si Jetro a katogāngan mo, ki īto kaminchi kāda baket mo kan dadwa saw a anak na a mahahakay.” ⁷ As dawa, minohbot si Moyses a nangbayat si katogāngan na kan napādyos dya, as nakadadek na sya. Naysinkomosta sa, as nakasdep da do tolda. ⁸ Do dāwri, inistorya ni Moyses di katogāngan naw tabo pinarin ni ĀPO di Paraon kan siraw taga Egipto saw a somnidong dyirad Israelita saw. Inbahey na paw tabo napasaran da saw a lidyat do rarahan kan maypāngo nakaisalākan sira ni ĀPO.

⁹ Taywaraw nakasoyot ni Jetro do nakadngey naw a tabo so magaganay saw a pinarin ĀPO a para dyirad Israelita saw do nakaisalākan naw sira do tanoro dan taga Egipto. ¹⁰ Binata na a kāna, “Madaydāyaw si ĀPO a nangisalākan dyinyo do tanoro dan taga Egipto kan do toray ni Paraon. On, madaydāyaw si ĀPO do nakaisalākan na siras tawotawo na dyirad taga Egipto saw a nangadīpen sira. ¹¹ Sichangori, chapatak ko na a si ĀPO, ki mabilbileg kan siraw tabo kadwan saw a dyos, ta pinarin naw nya dyirad mapapangas saw a nangidadanes siras Israelita saya.” ¹² Sinpangan na, si Jetro a katogāngan ni Moyses, nangyangay so masosohan a dāton‡ kan kadwan pa a maidāton di Āpo Dyos. Nangay sa Aaron kontodo tabo panglakayen dan Israelitaw a nachihanghang so tināpay di katogāngan ni Moyses do salapen ni Āpo Dyos.

No Kaitongdo Dan Mangokom Saw (Deuteronomy 1:9-18)

¹³ Do somaronwaw a araw, indisna ni Moyses mangokom a mapaysonong siras kapaydidiman da saw no tawotawo, as kan dinibon da a naychasaryan si Moyses. ¹⁴ Do nakaboyaw sya ni Jetro a katogāngan na so tabo pariparinen naw ni Moyses a para dyirad tawotawo saya, binata na a kāna, “Āngo nyaya pariparinen mo a para dyirad tawotawo saya? Āngo ta maychatanyi ka a mangokom a tori saw tabo tawotawowaya do omdibon mo a maychaychasaryan? Samna!”

¹⁵ Ki tinbay ni Moyses a kāna, “Naon, ata, yangay daya yahes dyaken tawotawo saya iyaw no chakey ni Āpo Dyos. ¹⁶ An myan maydidiman, yangay da sa dyaken, kan yaken mangikeddeng an sino dyiraw kosto. Ipakatoneng ko dyira siraw pangeddeng kan siraw linteg no Dyos.”

¹⁷ Inatbay no katogāngan naw ni Moyses a kāna, “Ayya, barok, maganay abaw nya parinen mo. ¹⁸ Tod mo a hopahopagen inawan mo ah, kan aran siraw tawotawo saya a mangay dyimo. Taywara marahmet nya tarabāko mo, kan maisabhay mwaba maychatanyi. ¹⁹ Anchi ka. Adngeyen mo pa yaken, ta torohan koymo so kadwan a

* **18:3** 18:3 Iyaw ōni no “Gersom” do chirin Hebreo, ki machiyengay do ōni no “gan-ganaet”. Eks. 2:22 † **18:4** 18:4 No chakey na batahen “Elieser” do chirin Hebreo, ki “Dyos ko, ki kinasidong ko”. ‡ **18:12** 18:12 Iyaw nya, ki binyay a nasosohan a simememeh. No kadwan a naidāton, ki kanen dan kadwan.

pamagbaga, kan si Āpo Dyos pakono myan dyimo. On, machita a imo pinakainawan dan tawotawowaya do salapen Āpo Dyos, kan imo mangiyasngen di Āpo Dyos so paydidimanan da. ²⁰ Inanawo mo dyira siraw pangeddeng kan siraw linteg, kan ipakatoneng mo dyiraw no kosto a kapaybibyay da kan siraw pagrebbengan a machita parinen da. ²¹ Ki mamidi kas makarawa saw a mahahakay a yapo do tabo tawotawo saya. On, siraw mahahakay saw, machita a mamō sa do Dyos kan mapagtalkan sa a mangipsok so pasoksok. As kaitongdo mo sira a mangipangōlo so rinībo, ginasot, taydidima poho kan tayisa poho. ²² Nalay mo sa a siraw no nāw da okom no tawotawo saya. Ki siraw malidyat saw a kāso, yangay da dyimo. As siraw maydamnay saw a kāso, sira danaw mangdisisyon. An komwan, mapapaw anchiw no isabhay mo maynamot ta nachipaysabhay sa dyimo. ²³ An parinen mo nyaya, kan sigon do inbilin ni Āpo Dyos, makaibtor kanchi. As sira tabo nyaya tawotawo, ki somabat sanchi a myan kaydamnayan no kapangtokto da.”

²⁴ Inadngey ni Moyses si katogāngan na, kan pinarin na tabo binata naw. ²⁵ Namidi siras makarawa saw a mahahakay a yapo do tabo Israelita saya. Pinayparin na sa a pangōlo dan tawotawo saw. Myan saw nangipangōlo so rinībo, ginasot, taydidima poho, kan tayisa poho. ²⁶ Nāw da a nagsirbi a okom dyirad tawotawo saw. Siraw malilidyat saw a paysonongen, inyangay da di Moyses. Ki an siraw maydamnay saw, sira danaw nakatoneng.

²⁷ Do dāwri, nagpakāda si Moyses di Jetro, as nayam dana si Jetro a somnabat.

19

Siraw Israelitaw do Tokon a Sinai

¹ Do chatatdo naw a kabohan no katayokan nakakaro daw no Israelitaw do Egipto, do dāwri a araw, nakarapit sa do let-ang no Sinai. ² Nakatayoka no nakakaro daw do Repidim, nawara sa do let-ang no Sinai, as kan dawriw nagkampwan dan Israelita saw iyaw let-angaw a somalap do tokonaw.

³ Sinpangan na, komnayat si Moyses do tokonaw a machibayat di Āpo Dyos. Do dāwri, tinawagan ni ĀPO si Moyses a yapo do anmwaw no tokonaw, kan binata na dya a kāna, “Nyaw ibahey mo dyirad tawotawo saw no Israel a siraw kapotōtan ni Jakob, ⁴ ‘Mismo nyo a naboyaw pinarin kwaw dyirad taga Egipto saw, kan an maypāngo nakaikaro ko dyinyo a akmas kaisayapaw no agila siras anak na. On, pinarin ko nya tan inyangay koynyo do salapen ko. ⁵ Sichangori, an oyod a ikāso nyo yaken kan tongpalen nyo tōlag kwaya dyinyo, inyo dananchiw maitatārek a tawotawo ko dyirad tabo tawotawo do intīro a tana. Aran dyaken intīro a tana, ⁶ inyonchiw magsirsirbi dyaken a papādi ko,* kan mayparin kamonchi a masantwan a nasyon.’ Siraw nyaw ibahey mo dyirad Israelita saya.”

⁷ Dawa, naybidi si Moyses, as nakatawag na siras panglakayen saw, as kan binata na tabo dyiraw inpaibilinaw ni ĀPO a inchirin na. ⁸ As siraw tabo tawotawo saw, nāsa sa a nangatbay sya a kon da, “Parinen namen anchi a tabo naibahey ni ĀPO.” Inpadāmag ni Moyses nya a atbay da di ĀPO.

⁹ Binata ni ĀPO di Moyses a kāna, “Mangay akonchi dyimo do matokpoh a demdem tan madngey dan tawotawo sayaw kapachisarsarīta ko dyimo kan tan nāw darananchi imo a anohdan.” Do dāwri, inbahey ni Moyses di ĀPO binata daw no tawotawo saw.

¹⁰ Ki binata ni ĀPO di Moyses a kāna, “Mangay ka dyirad tawotawo saya, kan itatārek mo sa a para dyaken sicharaw kan an delak a para do kapagdaydāyaw. Paybasabasahen mo sa so laylay da, ¹¹ kan sisasāgana sanchi anchan asa karaw, ta do

* 19:6 19:6 1 Pet 2:5, 9; Pal. 1:6; 5:10; 20:6

dāwrinchi a araw, gomchin akonchi a mangay do Tokon a Sinai do pakaboyan da no tabo tawotawo. ¹² Ki mapangay kas pachipandan dan tawotawo saw do omdibonaw no tokon, kan ibahey mo dyira a kon mo, ‘Magannad kamo a dya somonget mana mangsalid so tokaranaw no tokon. Aran sino a makasalid so tokonaw, sigorādo a maipadiman. ¹³ Syrto a maobor mana mapana. Abaw aran tanoro a makasalid so nakasalidaw so tokon. Aran binyay mana tawo, mapalobōsan aba mabyay.’ Ki anchan alopān danchiw trompīta so maypisa kan ipāot daw ōni naw, nawri dananchiw kaparin dan tawotawo saya a maypasngen do tokaranaw no tokonaya.”

¹⁴ Nakatayoka no nakawsokaw ni Moyses a yapo do tokonaw a nangay dyirad tawotawowaw, intatārek na saw tawotawo saw para di ĀPO do kapagdaydāyaw da, kan naybasabasa sa so laylay da. ¹⁵ Sinpangan na, binata na dyirad tawotawo saw a kāna, “Isagāna nyo inawan nyo para do chatatdo naw a araw. Hātan nyo paw machoknod.”

¹⁶ Do kamabekasanaw no chatatdo naw a araw, nayēdey kan nagkimat a nachirayayan matokpoh a demdem do tōtokaw no tokon, kan taywara so kalyak a ōni no trompīta. Tabo tawotawo a myan do kampo, ki namirpir sa do kāmō da. ¹⁷ Do dāwri, inpangōlwan sa ni Moyses tawotawo saw a minohtot do kampo daw a mangay a machibayat di Āpo Dyos, kan naytēnek sa do tokaranaw no tokon. ¹⁸ Nataloban intīrwaw a Tokon a Sinai so ahob, ta naypabodis si ĀPO do tokonaw a napongosan do apoy. Iyaw ahobaw a maypatohos a yapo do tokonaw, ki matokpoh a akmay ahob no nasosohan a kabyawowan. As no intīro a tokon, ki taywara a nagon-gon. ¹⁹ As iyaw ōnyaw no trompīta, ki naypaypalyak. Sinpangan na, naychirin si Moyses, kan inatbay ni Āpo Dyos do adey.

²⁰ Naypabodis si ĀPO do tōtokaw no Tokon a Sinai, kan tinawagan na si Moyses a mangay do tohos. Dawa, somonget si Moyses. ²¹ Do dāwri, binata ni ĀPO dya a kāna, “Mosok ka kan yangay mo a ballaāgan saw tawotawo saya a dyi da hawahawayen a pilīten iyaw manyideb dyaken a ĀPO. An parinen da, āro dyiraw madiman. ²² Aran siraw papādi saw a gagāngay a maypasngen dyaken, machita a itatārek daw inawan da a para di ĀPO. An dyi da parinen, dosāen ko sa.”

²³ Ki binata ni Moyses di ĀPO a kāna, “Somonget sabaw tawotawo saya do Tokonaya a Sinai, ta imo a mismo nangballāag dyamen a kon mo a ‘Mapangay ka so pachipandan do omdibonaya no tokon, kan itatārek a masantwan a para di ĀPO.’ ”

²⁴ Tominbay si ĀPO a kāna, “Mosok ka, ta yangay mo a hapen si Aaron. Ki machita a dyi da hawahawayen a pilīten no papādi saw kan tawotawo saw iyaw mangay dyaken a ĀPO. An parinen da, dosāen ko sa.”

²⁵ Dawa, minosok si Moyses dyirad tawotawo saw, kan inbahey na dyira.

20

Siraw Asa Poho a Bilbilin (Deot. 5:1-21)

¹ Naychirin pa si Āpo Dyos so tabo nyaya a kāna, ² “Yaken si ĀPO a Dyos nyo a nangikaro dyinyo do Egipto. On, yaken nangikaro dyinyo do tana a nakaadīpenan nyo.

³ “Magdāyaw kaba do matarek saw a dyos an dyi lang a yakēn.

⁴ “Mamarin kaba so didyosen* a para dyimo a machiyengay do aran āngo a myan do hanyit mana do tanaya mana ranomaw do irahem no tanaya.† ⁵ Maysasakeb kaba dyira mana dayāwen mo saba. Ta yaken a ĀPO a Dyos mo, ki maīmon ako a

* **20:4** 20:4 Leb. 19:4 † **20:4** 20:4 No adan a kapanganohed da, ki myan saw tatdo a kasagonod no kahanyihanyitan. Epe 4:10; Pil. 2:10; Pal. 5:3, 13

Dyos a mangdōsa siras mangipsokaw dyaken a pakairamānan dan anak da saw a maypābodis do chatatdo naw a manda do chapat naw a kapotōtan. ⁶ Ki ipaboya ko iyaw dya madyiwadyiway a kadaw ko do rinībo a kapotōtan dan mangadaw dyaken kan mangtongpal siras bilin ko.

⁷ “Tod mo aba dyābat ngaran ko a ĀPO a Dyos mo. Ta yaken a ĀPO, ki padichanen kwaba do kapangdōsa ko so aran sino a tod a mangsisyabak so ngaran ko.‡

⁸ “Magngilin ka so Araw a Kapaynaynahah, kan pachitatārken mo a masantwan.§

⁹ Anem a karaw kapaytarabāko mo, kan parinen mo tabo machita mo a tarabāko.

¹⁰ Ki do chapapito naw a karaw, ki Araw no Kapaynaynahah a maidāton dyaken a ĀPO a Dyos mo. Do dāwri a araw, maytarabāko kaba so aran āngo: imo, pakairamānan dan anak mo, siraw adīpen mo, siraw binyay mo, kan siraw ganganaet a myan a kayanan dyimo. ¹¹ Ta do anem a karaw, pinarin ko kahanyihanyitan kan tanaya, iyaw tāw, as kan tabo a myan dyira, as naynahah ako do chapapito naw a karaw. Dawa, binindisyonan ko Arawaw a Kapaynaynahah, kan pinarin ko a masantwan.

¹² “Magdāyaw ka da āmang kan ānang mo tan maynam anchiw kabibyay mo do tana a itoroh ko dyimo a ĀPO a Dyos mo.*

¹³ “Mangdiman kaba so tawo.†

¹⁴ “Machikamalāla kaba.‡

¹⁵ “Manakaw kaba.§

¹⁶ “Mangpaneknek kaba so bayataw a maikontra do kapayngay mo a tawo.*

¹⁷ “Mayāgom kaba so bahay no kapayngay mo a tawo. Masaw a mayāgom kaba so baket na, adīpen na mahakay mana mabakes, binyay na, mana aran āngo a dyira na.”†

No Kāmo Dan Tawotawo (Deot. 5:22-33)

¹⁸ Do nakadngey dan tabo tawotawo so adeyaw kan ōnyaw no trompita a nachirayayan naboya daw a kimat kan tokonaw a manghonghob,‡ naychamirpirpir sa do kāmo da. Nāw da do mabawaw, ¹⁹ kan binata da di Moyses a kon da, “Imo danaw maychirin dyamen, as adngeyen namen. Si Āpo Dyos pakono aba a mismo maychirin dyamen, ta āngwan madiman kami.”

²⁰ Ki tinbay ni Moyses tawotawo saw a kāna, “Mamo kamo aba, ta naypabodis si Āpo Dyos a mangsōot dyinyo tan myan iyaw kāmo nyo dya tan dyi kamo a maygatos dya.” ²¹ Dinitā dan tawotawo saw do mabawaw a ranan ni Moyses a naypasngen do matokpohaw a sari no demdem a yanan Āpo Dyos.

Siraw Linteg a Maynamot do Altar

²² Sinpangan na, binata ni ĀPO di Moyses a kāna, “Ibahey mo dyirad Israelita sayaw nya: ‘Mismo nyo a naboya a nachisisirin ako dyinyo a yapo do hanyit. ²³ Mamarin kamo aba so aran āngo a dyos a panganawob nyo dyaken. On, polos a dyi kamo a mararin so dyos a yapo do pirak mana balitok a daydayāwen nyo.

²⁴ “ ‘Pamarin mo yaken so altar a tana, as kapangidāton mo do rabaw naw so dāton saw a masosohan kan dāton saw a pachikapya nyo a siraw karniro, kalding, kan bāka mo saw. Aran dino a chakey ko a pangidaydayāwan mo so ngaran ko, mangay akonchi dyimo kan bindisyonan koymo. ²⁵ An pamarin mo yaken so altar a

‡ **20:7** 20:7 Leb. 19:12; Deot. 5:11 § **20:8** 20:8 Eks. 16:13-30; 23:12; 31:12-17; 34:21 * **20:12** 20:12 Leb. 19:3; Mt. 15:4; 19:19; Mk. 7:10; Lk. 18:20; Epe. 6:2, 3 † **20:13** 20:13 Gen. 6:9; Eks. 21:12; Leb. 24:17; Mt 5:21; Mk 10:19; Lk 18:20; Sant. 2:11 ‡ **20:14** 20:14 Leb. 20:10; Mt. 5:27; 19:18; Mk. 10:19; Lk. 18:20; Rom. 13:9 § **20:15** 20:15 Leb. 19:11; Mt. 19:18; Mk. 10:19; Lk. 18:20; Rom. 13:9 * **20:16** 20:16 Eks. 23:1; Deot. 5:20 † **20:17** 20:17 Deot. 5:21; Rom. 7:7 ‡ **20:18** 20:18 Eks. 19:16; Heb. 12:18, 19

bato, osaren mo sabaw napōtar saw, ta laponan mo an mangosar ka so rimīnta. ²⁶ As kan an mamarin ka so altar, mapangay kaba so pāngal na tan dya masirip a lābos ka.' "§

21

Siraw Linteg a Maynamot Dyirad Adipen (Deot. 15:12-18)

¹ Binata pa ni ĀPO di Moyses a kāna, "Siraw nyaya a linteg, machita mo a ibahey dyirad Israelita saya: ² An gomātang ka so adīpen mo a Hebreo, machita a magsirbi dyimo do anem a katawen. Ki do chapapito naw a katawen, mawayawayaan a dya magbayād so kawayawaya naw. ³ An maychatanyiw mahakay do kaadīpen naw, maychatanyi met a komaro. Ki amnan sikakabahay do kaadīpen na, yonot naw kabahay naw a komaro. ⁴ An torohan āmo naw so baket na, as maymanganak, iyaw baket naw kan anak na saw, ki dyira no āmo naw, as kan maychatanyi a komaro mahakayaw.

⁵ "Ki an ibahey no adīpenaw a kāna, 'Chadaw ko āmo kwaya, si baket ko, kan anak ko saya, as kan chakey kwabaw mawayawayaan,' ⁶ ayket, machita hapen āmo naw do salapen daw no okom.* Sinpangan na, hapen nanchi do pantawaw mana mondora no pantaw, as katebbeng nas asaw a tadyinya na. Do dāwrinchi, adīpen narana do ōnos no kabyay na.

⁷ "An ilāko no āmang balāsang naw a mayparin a adīpen, mawayawayaan aba a akmas adīpen saw a mahahakay. ⁸ An dyi na chahwahok no balāsang āmo naw a mamidi sya a dyira na, ayket, basta palobōsan na a masobbot a mirwa ni āmang na. Aba polos kalintegan na a mangilāko sya do gan-ganaet maynamot ta matongpal nabaw kontrata na dya.† ⁹ Amnan ipakabahay na do pōtot naw a mahakay, machita a torohan nas kalintegan a akmas kalinteganaw no balāsang na mismo. ¹⁰ An mangabahay nya āmo so asa pa a baket na, basta dyi na a hātan a torohan dāmawaw a baket na so kanen na, laylay na, mana kalintegan na a kabahay. ¹¹ An dyi na sa parinen nya tatdo a pagrebbengan na, machita palobōsan naranaw baket naw, kan apaba polos mahap no mahakayaw a pinakabāyad na."

Siraw Linteg do Kaparin a Kinaranggās

¹² "Aran sino a mangmālo so tawo as madiman na, machita a maipadiman.‡ ¹³ Ki amnan dyi na a īsad, as disgrasya a madiman a ipalōbos ni Āpo Dyos, maparin naw mayyayo do yanan a ikeddeng konchi.§ ¹⁴ Ki amnan īsad na a ranggasan a dimanen asaw a tawo, as mayyayo a machikāmit do altar ko, machita a goyōden a ikaro a ipadiman.

¹⁵ "Aran sino a mangkabil so āmang mana ānang na, machita a maipadiman.

¹⁶ "Aran sino a mangakaw so tawo tan ilāko na, mana matiliwan a myan pa dya, machita a maipadiman.*

¹⁷ "Aran sino a mangabay di āmang mana ānang na, machita a maipadiman.†

¹⁸ "An myan saw mahahakay a maydiman, as agsidan no asaw so bato mana danogen na, kan chadiman naba, ki mapopok do katri, ¹⁹ iyaw makanahwaw sya, ki makagatos aba an makatēnek pa, as makabidibidi pa do gagan a myan so sarokod. Ki aran komwan, machita bayādan naw manaho naw a tawo do kabalabalay naw, as kan chichiban na manda do kakomplito na mapyan.

§ 20:26 20:26 Eks. 28:42 * 21:6 21:6 Mana "do salapen Dyos". † 21:8 21:8 Mana "mapodno aba pinarin na dya". ‡ 21:12 21:12 Leb. 24:17 § 21:13 21:13 Nom. 35:10-34; Deot. 19:1-13; Jos. 20:1-9 * 21:16 21:16 Deot. 24:7 † 21:17 21:17 Leb. 20:9; Mt. 15:4; Mk. 7:10

²⁰ “An myan mangmālo so adīpen na a mahakay mana mabakes, as madiman a maynamot do nawri, machita a madōsa. ²¹ Ki an mabyay paw adīpen naw katayoka no asa mana dadwa karaw, madōsa aba maynamot ta iyaw adīpen, ki dyira na.

²² “An siraw mahahakayaw a maydidiman, as myan mapaynyinan da mabōgi as maalisan, ki abaw dilikādo da may-ānang, iyaw makapaynyinaw sya, ki machita mamolta sigon do akdawen naw no lakay naw kan ipalōbos no pangokoman. ²³ Ki amnan magdilikādo, no kadōsa na, ki byay panādi so byay,‡ ²⁴ mataw panādi so mata, nyepen panādi so nyepen, tanoro panādi so tanoro, kokod panadi so kokod, ²⁵ sosoh panādi so sosoh, bigar panādi so bigar, mahmah a manyibaheng panādi so mahmah a manyibaheng.

²⁶ “An myan mangsōlong so mata no adīpen na a mahakay mana mabakes as mabolsekan, machita a wayawayaan naw adīpenaw a panādi so mata naw. ²⁷ As kan an myan mangsōlong so dangoy no adīpen naw a mahakay mana mabakes as matoppolan, machita a wayawayaan naw adīpenaw a panādi so nyepen naw.”

No Pagrebbengan no Akin Dyira

²⁸ “An myan manangdo a tōro a bāka so mahakay mana mabakes as madiman, machita a maobor tōrowaw manda do kadiman na, as kan machita a dya kanen karni naw. Ki aran komwan, madōsa abaw akin tōrowaw. ²⁹ Ki amnan sigod a maganay a machisangdo tōrowaw a bāka kan naiballāag dana di āmo na, ki alit na a dyi na ipopok, kan makasangdo so tawo as madiman, machita maobor tōrowaw manda do kadiman na, as kan machita aran iyaw akin dyiraw, ki maipadiman. ³⁰ Amnan bāyad iyaw akdawen dan kabagyanaw no madimanaw, maparin a sobboten naw byay naw do kabāyad na so aran āngo a chindaw da. ³¹ Iyaw nyaya linteg, ki mawnotan an adekey sangdohen no tōro. ³² Ki an mangsangdo tōro a bāka so adīpen a mahakay mana mabakes, iyaw akin tōrowaw, machita a magbāyad so tatdo a poho a plata a pirak do āmo naw no adīpen as machita a maobor tōrowaw a manda do kadiman na.

³³ “An myan mangpakaro so talob no aridos mana naychadi so aridos kan dyi na tohongen, as makaaridos so bāka mana asno, ³⁴ iyaw no akin aridosaw, ki machita a magbāyad do akin binyayaw. As iyaw madimanaw a binyay, ki dyira narana.

³⁵ “Ki an myan machisangdo a tōro a bāka do tōro a bāka no matarek, as madiman na, machita a ilāko daw sibibyayaw kan paycharwahan daw naglākwan daw. Komwan kapaycharwa da sya so madimanaw. ³⁶ Ki amnan sigod a maganay a machisangdo tōrowaw, ki alit na a dya ipopok no āmo naw, machita a bākaw panādi so bāka. As iyaw madimanaw a binyay, ki dyira narana.”

22

Siraw Linteg do Kapagbāyad

¹ “An myan manakaw so bāka mana karniro, as partyen na mana ilāko na, machita a bayādan na so dadima bākaw takawen naw a bāka, kan bayādan na so apat a karniro takawen naw a karniro.

² “An myan matiliw a manakanakaw a madama a maglikyat a somdep, as mamālo kan madiman, abaw pakagatosan nakadimanaw sya. ³ Ki an maparin nyaya do kamāraw, makagatos dana so kapangdiman.

“Iyaw manakanakawaw a matilw, machita a bayādan naw tabo a takawen na. Ki an abo pagbāyad na, iyaw mailāko a mayparin a adīpen a magbāyad so takawen naw.

⁴ “An iyaw takawen naw a binyay, ki masarakan dya a sibibyay pa, aran bāka, asno, mana karniro, machita a magbāyad so maypirwa.

‡ 21:23 21:23-25 Leb. 24:19-20; Deot. 19:21; Mt. 5:38

5 “An myan mangiwayway so binyay na do tālon na mana kaobāsan na, as makakaro kan mangay a magārab do tālon no matarek, machita a bayādan na a yapo do kagaganayanaw a āpit na do tālon mana kaobāsan na.

6 “An myan maysosoh do hakawan na, as komayamkam apoyaw do hakawan no matarek, as masosohan saw naopwaw a dāwa mana dya naapit a dāwa mana intīrwaw a myan do hakawan, iyaw naysosohaw, ki iyaw magbāyad.

7 “An myan mapakapya so kwarta mana warawara na do karoba, as matakaw do bahay no mangapyaw sya, ki machita magbāyad so maypirwa so kāro an matiliw. 8 Ki amnan dya matiliw manakawaw, machita magparang akin bahayaw a pakaitalkan kwarta mana warawara do salapen dan okom,* ta ipaboya na an iya mana dya iyaw manakanakaw so ipakapyaw no matarek.

9 “Do kāda kāsō a kapaydiman no dadwa a maynamot do warawara a akmas bāka, asno, karniro, laylay, mana aran āngo a mabo, as paydimanan da, ki machita a mangay sa do salapen dan okom. Iyaw tongdohen daw no okom† a dya akin dyira, machita magbāyad so maypirwa do karoba naw.

10 “An myan mangipaaywan so asno, bāka, karniro, mana kadwan pa a binyay do karoba na, as madiman mana mabigaran mana hapen da a abo makaboya sya, 11 machita a magsapataw mangaywanaw do salapen ni ĀPO tan ipaboya na a dya iyaw makagatos so ipaaywan naw no karoba na. An ikeddeng ni ĀPO a dya iyaw manakaw, machita a rawaten no akin dyiraw so binyay nyaya kan abaw machita bāyad na. 12 Ki amnan oyod a matakaw binyayaw do aywan na, machita bayādan na do akin dyiraw so binyay. 13 An malisalisay no bolaw a animal, machita a hapen naw panda naw a pamaneknek na, as kan rebbeng na paba bayādan malisalisayaw a binyay.

14 “An myan mamohod so binyay do karoba na, as mabigaran mana madiman a abo akin dyiraw sya, machita bayādan mamohodaw. 15 Ki an myan daw iyaw akin dyiraw so binyayaw, machita naba a bayādan. An maabāngan binyayaw, manawob danaw ābang naw a bāyad no madimanaw a binyay.”

No Kalintegán do Kapayngay a Tawo

16 “An myan mahakay a mangsolisog so balāsang a birhin a dya maitōlag a machikabahay, as kaoknod na, machita a bayādan na do inyapwan no balāsangaw iyaw prisyo no kabahayen naw a nobya, as mayparin dana baket na.‡ 17 Ki an taywara a maskeh si āmang na a mangitoroh so balāsang naw do mahakayaw, alit na magbāyad mahakayaw so prisyo no kabahayen naw a nobya a birhin.

18 “Palōbosan mwabaw mabakes a manolib a mabyay.§

19 “Aran sino a mangdakep so animal, machita a maipadiman.*

20 “Aran sino a mangidāton so binyay a masosohan do aran āngo a dyos a dya si ĀPO, machita a maipadiman.†

21 “Mamarin kaba so madi do gan-ganaet mana idadanes mwaba. Ta aran inyo, ki gan-ganaet kamo do kayan nyowaw do Egipto.‡ 22 Gondawāyan mo sabaw bālo mana olila. 23 An gondawāyan mo sa, as omāsog sa dyaken, sigorādo a adngeyen ko āsog daw. 24 Maāsot anchiw soli ko, kan dimanen konchi inyo do gobat. Mabālo anchiw baket nyo, as kan apabanchiw āmang dan anak nyo.

25 “An mapabohod ka so kwarta mo do asa dyirad tawo ko saw a mapabri, tolāden mo sabaw mangipaōtang saw a paanakan daw inpaōtang daw. 26 An manghap ka so

* 22:8 22:8 Mana “do salapen Āpo Dyos”. † 22:9 22:9 Mana “batahen ni Āpo Dyos”. ‡ 22:16 22:16-17 Deot. 22:28, 29 § 22:18 22:18 Leb. 20:27; Deot. 18:10 * 22:19 22:19 Leb. 18:23; 20:15,16; Deot. 27:21 † 22:20 22:20 Mana “machita a rārayawen a komplito”. ‡ 22:21 22:21 Eks. 23:9; Leb. 19:33, 34; Deot. 27:19

kagay no karoba mo a pamagpetan mo so ōtang naw, machita pabidyen mo sakbay no kasdep no araw, ²⁷ ta iya lang kagay naw panalob na so inawan naw. Āngo panchiw osaren na makaycheh? Anchan mangtanyis so kasidong dyaken, adngeyen konchi, ta māsisyen ako.

²⁸ “Maychirin kaba so maikokntra do Dyos, § mana mangabay kaba so pangōlo no tawotawo nyo.

²⁹ “Maybabalay kaba a mangidāton yapo do āpit, palek, kan lana mo an chimpo no kapanoroh.*

“Machita a itoroh mo dyaken matoneng a mahakay a anak mo. ³⁰ Komwan met parinen mo do matoneng a bāka, karniro, kan kalding mo. Nonolay mo pa sa do ānang da mandad papito a karaw, ki itoroh mo sa dyaken do chawawaho naw a karaw.

³¹ “Inyo, ki maitatārek a para dyaken a tawotawo ko. Dawa, koman kamo aba so karni no binyay a nalisalisay no bolaw. Ipoha nyo a itoroh dyirad chito.”†

23

No Kinalinteg kan Kosto a Kapangikeddeng

¹ “Mangiwaras kaba so bayataw a dāmag. Machitōnos kaba do marahet a tawo do dya nainkalinteg a kapagtistigo.*

² “Monot kaba do kārwan a mamarin so madi. An myan kāsō, as mangtistigo ka, dyīdohen mwabaw kinalinteg a maynamot do kapachitōnos mo do kārwan, ³ as kan aran mapobri, itatārek mwaba an idarom da.†

⁴ “An madongso mo a nakakaro bāka mana asno no kabōsor mo, tiliwen mo, as machita a pabidyen mo dya. ⁵ An maboya mo asnwaw no tawowaw a mangipsok dyimo a nakaspi a maynamot do rara naw, nonolay mwaba. Basbāli a sidongan mo tawowaw a mapatēnek sya.

⁶ “Mangtalob kaba so kinalinteg do tawo a mapobri do salapen pangokoman. ⁷ Machateng ka do mabayataw a kapamagatos, as kan mangdiman kaba so abos gatos mana malinteg a tawo, ta mapakawan ko abaw tawo a nakagatos so akma syay.

⁸ “Mangrawat kaba so pasoksok, ta bolsekan na saw makaboya kan dyīdohen naw kapaychirin dan malinteg.

⁹ “Mangidadanes kaba so gan-ganaet. Napadas mo naw kapangdidiw no gan-ganaet. Ta aran inyo, gan-ganaet kamo do tana Egipto.”‡

No Chapapito Na a Tawen kan Chapapito Na a Karaw

¹⁰ “Do anem a katawen, maymoha ka do bengkag mo, as kaāpit mo sya. § ¹¹ Ki do chapapito naw a katawen, paynahahen mo bengkag mwaw a aradwen kan osaren. As siranchiw mapopobri saw a kapayngay mwa tawo, maparin danchiw manghap so kanen da a tomobo daw, as iyaw panda daw, ki kanen danchin bolaw saw. Komwan met parinen mo do kaobāsan mwaw kan kaolibwan mwaw.

¹² “Do anem a karaw, maytarabāko ka. Ki do chapapito naw, maytarabāko kaba tan makaynahah bāka kan asno mo. As komwan dyirad adīpen mo a nayanak do bahay mo* kan gan-ganaet a maytarabāko dyimo tan myan pangyingit da.

§ 22:28 22:28 Mana “dyirad okom”. * 22:29 22:29 Eks. 23:16, 19; Deot. 26.2-11; Eks. 13.2, 11-16 † 22:31 22:31 Leb. 7:24; 17:15 * 23:1 23:1 Eks. 20:16; 23:7; Deot. 5:20; 19:15-21 † 23:3 23:3 Leb. 19:15 ‡ 23:9 23:9 Eks. 22:21; Leb. 19:33,34; Deot. 27:19 § 23:10 23:10-11 Leb 25:1-7 * 23:12 23:12 Do chirin Hebreo, ki “do anak a mahakay no adīpen mo a mabakes”. Eks. 20:9-11; 31:15; 34:21; 35:2; Leb. 23.3; Deot. 5.13, 14

13 “Magannad kamo do tabo inbahey kwaya dyinyo. Maydasal kamo aba a manawag so ngarangaran dan matatarek saw a dyos, mana aran tod nyo a abneken do bibi nyo.”

Siraw Tatdo a Kasisitāan a Pista
(Eks. 34:18-26; Deot. 16:1-17)

14 “Maypitdo do irahem no asa katawen, machita a mangay ka do pagdayāwan mo a mangsilibrar so pista a pangdāyaw mo dyaken. 15 Silibraren mo iyaw Pistaw no Tināpay a Abos Yapo. Akmas inbilin ko dyimo, koman ka so tināpayaw a abos yapo do papito a karaw. On, parinen mo nyaya do naikeddeng a chimpō do bohan no Abib. Ta iyaw nyaya bohan, nakaihtot mwaw do Egipto. As abaw mangay a magdaydāyaw dyaken a abo so dāton.

16 “As silibraren mo paw Pistaw no Kapagāpit† do manōmaw a āpit a yapo do mohamoha a inmoha mo.

“As silibraren mo Pistaw no Manawdyi a Kapagāpit‡ do kapagtapos no tawen, anchan magāpit ka so tabo asi kan dāwa a yapo do inmoha mo. 17 Do maypitdo do asa katawen, tabo a mahahakay, ki machita a mapaboya do salapen ko a magdāyaw dyaken a ĀPO a Dyos.

18 “Mangidāton kaba dyaken so raya§ no dāton a binyay a maparayayan so aran āngo a myan so yapo. As iyaw tabaw* no dāton mo do pista, ki machita a dyi mwa kapyahen a mandan mabekas.

19 “Iyangay mo do bahay ni ĀPO a Dyos mo kagaganayanaw a manōma asi dan imoha mo do tana mo.†

“Hotohen mwabaw orbon a kalding do gātas ni ānang na.”

No Anghil no Dyos a Mangisagāna so Ayaman

20 “Chiban monchi. Manoboy ako so anghil a manmanma kan inyo a mangbantay dyinyo do kwanan nyo, kan yangay nanchinyo do logaraw a isagāna ko. 21 Anyiben mo kan adngeyen mo a maganay ibahey na. Sokiren mwaba, ta pakawanen nabaw kasōkir mwaw sya, ta ari dyaw no ngaran ko. 22 An adngeyen mo a maganay ibahey naw, kan parinen mo a tabo ibahey ko, kabōsor ko sanchiw kabōsor mo, kan kakontra ko sanchiw mangkontra dyimo. 23 Iyaw anghil kwaw, ki manmanma anchi kan imo, as kan iyangay nanchimo do tana daw no Amoreo, Heteo, Pereseo, Kananeo, Hibeo, kan Jeboseo, kan abohen ko sanchi. 24 Maysasakeb kaba do salapen dan dyos da saw, mana magdāyaw dyira, mana monot do pariparinen da saw. Basbāli a machita a rārayawen mo sa, kan homhomken mo saw masantwanaw a posti a bato a pinatnek da. 25 Dayāwen nyo ĀPO a Dyos nyo. An komwan parinen nyo, bindisyonan konchiw kanen kan inomen nyo, kan paksyaten konchiw ganyit a mangay dyinyo. 26 Abanchiw maalisan dyinyo mana hopes a dya makapaymanganak do tana nyo, as kan torohan konchi inyo so manaro a byay nyo.

27 “Panmanma konchiw pangamomo ko kan imo, as kan paychawawen ko sanchiw tabo tawotawo a mabayat mo. Pagsonoden konchiw tabo kabōsor mo, kan payyayowan danchi imo. 28 Mapanma konchi so betekan do kwanan mo a mapayyayo siras Hibeo saw, Kananeo saw, kan Heteo saw do ayaman mwaw. 29 Ki payyayohen ko saba nānyeng do irahem no asa katawen. Ta an abo tawotawo, mainonolay tanaw kan maypāro sanchiw bolaw saw a animal a mangrārayaw dyinyo. 30 In-īnot a

† 23:16 23:16 Mana “Pistaw no Lawas Saw” (Eksodo 34:22). Sinpangan na, natawag so “Pistaw no Pentekostes” (Ara. 2:1). No āpit da, ki dāwa no trigo. ‡ 23:16 23:16 Mana “No Pista no Kapaychichipeh so Tabo Āpit.” Sinpangan na, natawag so “Pistaw no Kapaychabengbengbeng” (Deot. 16:13). Iyaw bohan no Sikhimri a manda do Oktobri. § 23:18 23:18 Leb. 1:5, 11, 15 * 23:18 23:18 Iyaw tabaw, ki myan do omdibon no bato saw no binyay. † 23:19 23:19 Eks. 22:29; 34:26; Deot. 26:2-11

payyayohen ko sa a manmanma kan imo a mandad kapaypāro nyo a mangsākop so tanaya.

³¹ “Payparinen konchiw pachipandan no tana nyo a yapo do Mabaya a Tāw a komwan do Mediterranean a Tāw,‡ as kan yapo do let-ang a mandad oksongaw a Oprates. Iparawat ko sanchi dyinyo tawotawo saw a omyan do tanaw, as kan payyayohen nyo sanchi a manmanma do kwanan nyo. ³² Machitōlag kaba dyira mana dyirad dyos da saw. ³³ Paomyanen mo saba do tana mo, ta āngwan paygatosen danchimo so maikontra dyaken. Ta an dayāwen mo saw dyos da, masigorādo a mayparin anchi a asdok dyimo.”

24

No Kapachitōlag ni ĀPO dyirad Israelita

¹ Sinpangan na, binata ni ĀPO di Moyses a kāna, “Tomaraya ka dya do yanan kwaya a ĀPO, as pachirayay mo sa Aaron, Nadab, Abiho, kan papito saw a poho dyirad panglakayen saw no Israel, as makateng kamo a magdaydāyaw dyaken. ² Imo lang, mo Moyses, maypasngen dyaken a ĀPO. Siraw kadwanaya, ki machita a dyi sa maypasngen. As siraw tawotawo saya, ki machita a dyi sa polos a machangay dyimo a somonget do tokonaya.”

³ Do nakangayaw ni Moyses a nangibahey so tabo saw a chirin kan linteg saw ni ĀPO dyirad tawotawo saw, nāsa sa a nangatbay sya a kon da, “Tabo a binata ni ĀPO, parinen namen.” ⁴ Do dāwri, intolas a tabo ni Moyses binata saw ni ĀPO.

As do somaronwaw a mabekas, nakasāpa si Moyses a naybangon, as nakapamarin na so altar do tokaranaw no tokon. Nakapamatnek na pa so asa poho kan dadwa a posti a bato a pinakainawan dan asa poho saw kan dadwa a tribo no Israel. ⁵ Sinpangan na, nanoboy so babbaro a Israelita a mangisagāna siras binyay a idāton da, as kan indaōlwan na sa a mangsosoh so dāton saw. Indāton da pa saw orbonaw a tōro a bāka a pachikapya da di ĀPO. ⁶ Inhap ni Moyses godwaw no raya, as nakapangay na sya do palanggana saw. As iyaw godwa naw, inwarsi na do altaraw. ⁷ Sinpangan na, inhap naw librowaw no tōlag, as nakaibāsa na sya dyirad tawotawo saw. Ki tominbay saw tawotawo saw, kan binata da a kon da, “Tabo a binata ni ĀPO, parinen namen, as kan tongpalen namen.”

⁸ Do dāwri, nanghap si Moyses so rayaw a myan do palanggana saw, as nakaiwarsi na sya dyirad tawotawo saw, as kan nakabata na sya a kāna, “Iyaw nya rayaw, mangisigorādo so kapachitōlag dyinyo ni ĀPO do nakaitoroh naw so tabo bilbilin na.”

⁹ Sinpangan na, somnonget sa Moyses kan Aaron, Nadab kan Abiho, as kan siraw papito saw a poho dyirad panglakayen saw no Israel, ¹⁰ as kan naboya daw Dyos no Israel. Do tokaran naw, ki akmay napalitāda no sappiro a mangīna a bato a matnaw a asol a akmay hanyit. ¹¹ Ki diniman na saba ni Āpo Dyos nya sa pangpangōlo no Israelita. Naboya da si Āpo Dyos, as kan komninan kan mininom sa do salapen na.

Si Moyses do Tokon a Sinai

¹² Sinpangan na, binata ni ĀPO di Moyses a kāna, “Tomaraya ka do yanan kwaya do tokonaya kan nāw mo dya, as kan itoroh konchi dyimo matatāpi saw a bato a nakaitolasan dan linteg kan bilbilin a intolas ko a para do kapanganawo mo siras tawotawo saw.”

¹³ Do dāwri, nagrobwat sa Moyses kan Joswe a kasidong na, as nakataraya ni Moyses do tokonaw ni Āpo Dyos. ¹⁴ Ki sakbay a kinarwan na saw panglakayenaw, binata na dyira a kāna, “Panayahen nyo yamen dya ah, mandad kapaybidi namen

‡ 23:31 23:31 Mana “Tāw dan Pilisteo”.

dyinyo a mirwa. Sa Aaron kan Hor, matokos sa dyinyo, as an myan saw myan so parikot, siraw ngayan da.”

¹⁵ Sinpangan na, somnonget si Moyses, kan pinongosan demdemaw tokonaw. ¹⁶ Iyaw ranyag no dayag ni Āpo Dyos, ki dominna do Tokonaw a Sinai. Do irahem no anem a karaw, pinongosan demdemaw tokonaw. As do chapapito naw a karaw, tinawagan ĀPO si Moyses a yapo do irahemaw no demdem. ¹⁷ Iyaw ranyag no dayag naw ni ĀPO, ki akmay apoy a gomilgilāyab do tōtokaw no token do kaboya dan Israelita saw. ¹⁸ Sinpangan na, somindep si Moyses do demdemaw do katongtong naw a somnonget do tokonaw, as kan minyan daw so apat a poho a karaw kan apat a poho a kahep.

25

Siraw Or-or a Para do Tabirnakolo (Eks. 35:4-9)

¹ Binata ni ĀPO di Moyses a kāna, ² “Ibahey mo dyirad Israelita saya a magor-or sa so itoroh da dyaken. Rawaten mo or-or no kāda tawo sigon do sipopōswaw a manoroh. ³ Siraw nyaw or-or a rawaten mo a yapo dyira: balitok, pirak, kan tombāga; ⁴ mabondal a bolabola* a matatarek so kīta a asol, obi kan mabaya, kan mapīno a tela; boboh no kalding; ⁵ lālat no malloko a karniro a napanyibaya; lālat no lombalomba;† kayo no akasya; ⁶ lana no olibo a para dyirad paysohwan saw; bangbanglo a mailaok do lanaw a mangpasanto‡ kan para do mabanglo a insinso, ⁷ mapapateg saw a bato a onyks§ kan kadwan pa saw a masileng a bato a mapangay do laylayaw no matohosaw a pādi a mayngaran so epod* kan do pangbarōkong naw.

⁸ “As mapaparin ka dyira so masantwan a pagyanaan a para dyaken tan machiyan ako dyira. ⁹ On, parinen daw nya tabirnakolo kan tabo a rimīnta na a eksakto sigon do platar a ipaboya konchi dyimo.”

No Lakāsan no Tōlag (Eksodo 37:1-9)

¹⁰ “Mapaparin ka so lakāsan a yapo do kayo a akasya. No kanaro na, ki tatdo a kadapan kan sasyam a kapolgāda, as dadwa a kadapan kan tatdo a kapolgāda so kawbong, kan dadwa a kadapan kan tatdo a kapolgāda so kakarang. ¹¹ Makalopkopan so pōro a balitok do irahem kan do hapot, as kan malebleban so dikorasyon a balitok. ¹² Mapachīpo ka so apat a sinan singsing a balitok, as maiparaot sa do apataw a kokod na. Bāli, dadwa a sinan singsing do maychamībit naw. ¹³ Sinpangan na, mapaparin ka so iisiw sa a yapo do kayo a akasya, kan mapakalopkopan sa so balitok. ¹⁴ Mapaōsok sa do sinan singsing saw do maychamībit naw no lakāsanaw tan pangisiwan. ¹⁵ Machita a mabdibdis sabaw iisiw saya do nakaiyosōkan daya a maybīt. ¹⁶ Sinpangan na, maposek do lakāsanaya iyaw dadwaw a matatāpi a bato a nakaitolalan dan bilbilin saw† a itoroh konchi dyimo.

¹⁷ “Mapaparin ka pa so tohong no pachipakawanan so gatos‡ a pōro a balitok. As no kanaro na, ki tatdo a kadapan kan sasyam a kapolgāda, kan dadwa a kadapan kan tatdo a kapolgāda so kawbong. ¹⁸ As mapaparin ka so dadwa a nachīpo a balitok a sinan parswa a naypanyid,§ as mapaybīt sa do maybītaw a tobwan no tohong naw.

* **25:4** 25:4 Naparin a yapo do boboh no karniro. † **25:5** 25:5 Iyaw lombalomba, ki yapo do Mabaya a Tāw. Do kadwan a naiyōlog, ki “lālat no kalding”. ‡ **25:6** 25:6 No lana, ki maosar a mangpasanto so tolda mana tabirnakolo kan siraw papādi. Eks. 29:7; 30:23-25 § **25:7** 25:7 Do kadwan a naiyōlog, ki “bato a karnelya”.

* **25:7** 25:7 Eks. 28:4 † **25:16** 25:16 Eks. 24:12; 31:18; Deut 4:13; 9:9 ‡ **25:17** 25:17 Mana “disnan no kāsi” a yanan a pakapakawanan gatos. Heb. 9:5 § **25:18** 25:18 Do chirin Hebreo, ki “cherobim.” No asa, ki “kerob.” An natorok asa, ki “cherobim”. Gen. 3:24

¹⁹ Bāli, maymorong sa a lānang do tohong naw. ²⁰ Siraw panyid daw, ki bolayen da a maypatohos tan abongan daw tohong naw. Paysalapan da a chiban tohong naw. ²¹ Kolongen mo saw dadwaw a matatāpi a bato a itoroh konchi dyimo do lakāsanaw, as kaipatohong mo sya. ²² Dawrinchi, do tohos no tohong no lakāsanaw, do payawan daw no dadwaw a parswa a myan do hapotaw no lakāsan, bayaten konchimo, kan itoroh konchi dyimo tabo bilbilin ko a para dyirad Israelita saya.”

No Lamisaan a Padatōkan so Tināpay

(Eks. 37:10-16)

²³ “Mapaparin ka pa so lamisaan a yapo do kayo a akasya. As no kanaro na, ki tatdo a kadapan, asa kan godwa a kadapan so kawbong, kan dadwa a kadapan kan tatdo a kapolgāda so kakarang. ²⁴ Mapakalopkohan so pōro a balitok, as kan malebleban so dikorasyon a balitok do maynyopos naw. ²⁵ Malebleban so tatdo a kapolgāda so kawbong a maynyopos, kan mabarikisan so dikorasyon a balitok. ²⁶ Mapaparin ka so apat a sinan singsing a balitok a para do lamisaanaw, as maiparaot sa do apataw a sōli na do yananaw no kokod na. ²⁷ Siraw sinan singing saw, ki mapangay sa do masngenaw do lebleb naw a pachiosōkan iisiw saw. ²⁸ Mapaparin ka so iisiw a yapo do kayo a akasya, as mapakalopkohan sa so balitok, as kan nawrinchiw maosar a pangisiw so lamisaanaw. ²⁹ Mapaparin ka so tatakan sa kan bāso a yapo do pōro a balitok, as kan pronggo sa kan sabak sa a maosar anchi para do kapado so maidāton. ³⁰ Mapadatōkan lamisaanaya so tināpay a maidāton dyaken* tan nāw na daw do salapen ko.”

No Pamadatōkan so Soho

(Eks. 37:17-24)

³¹ “Mapaparin ka pa so pamadatōkan so soho a yapo do machīpo a pōro a balitok. Mapaparin ka pa so lānang a disnan na, atngeh na, bāso na sa a akmay sabong, bōsel na sa, kan bosak na sa do pamadatōkanaw so soho. ³² Anem a sanga na. Bāli, taytotdo do maybīt naw. ³³ Kāda asa do anemaw a sanga, ki myan tatdo a magsasarono a bāso na a mapōtar akmas sabongaw no almendras† a myan sas bōsel kan bosak. ³⁴ Iyaw atngeh naw, ki myan magsasarono a apat a bāso a mapōtar akmas sabongaw no almendras a myan sas bōsel kan bosak. ³⁵ Myan asa bōsel do ibaba no kāda asa dyirad taddwaw a kaparis a sangasanga na. ³⁶ Siraw bōselaw, sangasanga saw, kan pamadatōkanaw so soho, ki lānang sa a maparin do machīpo a pōro a balitok.

³⁷ “Sinpangan na, mapaparin ka pa so papito a soho, as kapangay mo sira do pamadatōkanaw so soho tan ranyagan daw salapenaw. ³⁸ Siraw panopit saw so pabilo kan pangayan saw so oreb, ki machita maparin pa do pōro a balitok. ³⁹ Iyaw pamadatōkanaya so soho kontodo tabo a rimīnta na, ki machita a maparin do tatdo a poho kan dadima kakīlo a pōro a balitok. ⁴⁰ Chiban mo ipaparin mo saw a maganay sigon do plataraw a naipaboya dyimo do dya tokon.”

26

No Tabirnakolo

(Eks. 36:8-38)

¹ Binata pa ni ĀPO di Moyses a kāna, “Mapaparin ka so tabirnakolo a tolda. As myan so asa poho a kortina a mapīno a tela kan mabondal a bolabola a matatarek so kita a asol, obi kan mabaya. Mapabordaan sa so sinan parswa a naypanyid dyirad sanay saw.* ² Machita paripariho rokod dan tabo kortina a asa poho kan apat a kayarda so kananaro kan dadwa kayarda so kawobong. ³ Mapagsasāip saw

* **25:30** 25:30 Do chirin Hebreo, ki “tināpay (a maidasar) do Salapen (di ĀPO)”. Eks. 39:36; 40:23; Leb. 24:5-9

† **25:33** 25:33 Gen. 43:11 * **26:1** 26:1Eks. 25:18

dadimaw a kortina a payparinen a asa manaro a kapidāso. As komwan met maparin do dadimaw a kortina. ⁴ Mapaparin ka so pamaosōkan saw a asol a tela a mapaonor do payis naw no tobwan no nasāipaw a kortina do manōmaw a pidāso. ⁵ Mapaparin ka so dadima poho a pamaosōkan a para do asaw a kapidāso a kortina. As komwan met do somaronwaw a pidāso, as kan mapaysalap saw pamaosōkanaw. ⁶ Mapaparin ka pa so dadima poho a sasadyit a balitok, kan maosar sa a pamaytapang so dadwaya napagsasāip a kortina a manglikmot so tabirnakolwaya a mapayparin sya a asa.

⁷ “Mapaparin ka pa so asa poho kan asa panalob a kortina so tabirnakolwaw a napanin do boboh no kalding. ⁸ Kāda asa dyirad dyaya a asa poho kan asa, ki paripariho rokod da. On, kāda asa, ki asa poho kan dadima kayarda so kananaro kan dadwa a kayarda so kawobong. ⁹ Mapagsasāip saw dadimaw a kortina a payparinen a asa manaro a kapidāso. As komwan met do anem saw, ki mapayparin sa a asa kapidāso. Mapaytopid chanem naw a kortina tan maytapid a mapangay anchi do asdepanaw do toldaw. ¹⁰ Mapaparin ka pa so dadima poho a pamaosōkan a mapaonor do payisaw no tobwan no nasāipaw a kortina do manōmaw a pidāso. As komwan met do asaw a pidāso. ¹¹ Sinpangan na, mapaparin ka pa so dadima poho a sasadyit a tombāga, as mapaōsok do pamaosōkan saw tan maytapang saw dadwaya pidāso a mayparin a asa. ¹² Iyaw sobraw do kanarwanaw no kortina, machibalaybay dananchi do dichodaw no tabirnakolo. ¹³ Iyaw sobraw a godwa a kayarda do maychamibīt naw do kanarwan naw, ki mapabalaybay do payisaw no tabirnakolo tan nawriw mangtalob sya.

¹⁴ “Mapaparin ka pa so dadwa a panalob so tabirnakolwaya a yapo do lālat saw no malloko a karniro a napanyibaya kan mapakatayhapotan so lālat saw no lombalomba.†

¹⁵ “Mapaparin ka pa so parey sa a yapo do kayo a akasya a mapatnek a para do tabirnakolo. ¹⁶ Kāda parey, ki asa poho kan dadima kadapan so kananaro, kan dadwa poho kan papito a polgada so kawobong, ¹⁷ as kan myan dadwa mayengay a kokod na do kāda parey tan maimoha sa dyirad pangsapatos naw a mapaytatapang sira. Komwan met maparin do tabo kadwan saw a parey. ¹⁸ Mapaparin ka pa so dadwa poho a parey do mangketaw do abagātan no tabirnakolo, ¹⁹ kan apat a poho a pirak a pangsapatos. Taydodwa pangsapatos do kāda parey tan igpet naw dadwaw a kokod na. ²⁰ Do bīt naw do mangket do ammyānan no tabirnakolo, mapaparin ka so dadwa poho a parey, ²¹ kan apat a poho a pirak a pangsapatos. Taydodwa pangsapatos do kāda parey. ²² Mapaparin ka pa so anem a parey do dichodan naw do mangket do lāod no tabirnakolwaw, ²³ kan mapaparin ka pa so dadwa parey para do dadwaw a panōli na do dichodan. ²⁴ Siraw nya dadwa a parey do sōli, ki magdobli sa yapo do ibaba a maypatohos, as maikapet a maganay do tohos a maynamot do asa sinan singsing. Siraw nya dadwa a parey do panōli, ki komwan kaparinan da. ²⁵ Dawa, myan wawaho a parey kontodo asa poho kan anem a pirak a pangsapatos. Bāli, dadwa pangsapatos do kāda parey.

²⁶ “Mapaparin ka pa so asa poho kan dadima sintas a yapo do kayo a akasya. No dadima, ki para dyirad pareyaw do asaw a bīt na no tabirnakolo. ²⁷ No dadimaw, ki para do bīt naw, as kan dadimaw do mamanlāodaw do dichod no tabirnakolwaw. ²⁸ Iyaw mamanghobokaw a sintas do hobok daw no parey, ki magderecho a mandad tobwan naw. ²⁹ Mapakalopkohan saw pareyaw so balitok, kan mapaparin ka so sinan singsing a balitok a pakaikaptan dan sintas saw. Aran siraw balabat saw, ki pakalopkohan mo so balitok. ³⁰ Maipapatnek tabirnakolwaw sigon do plānwaw, ta naipaboya dana dyimo do token.

† 26:14 26:14 Do kadwan, naiyōlog so “lālat no kalding”.

³¹ “Mapaparin ka pa so kortina a maabel do mabondal a bolabola a matatarek so kīta a asol, obi, kan mabaya kan mapīno a tela. Mapabordaan sa so sinan parswa a naypanyid dyirad sanay saw. ³² Mapalōdyit kortinaw do sasadyit saw a balitok do apataw a parey a maparin do kayo a akasya. Makalopkohan sas balitok parey saya, kan mapatnek sa do apat saw a pirak a pangsapatos. ³³ Mapalōdyit kortinaw do sasadyitaw, kan mapangay lakāsanaw no tōlag do dichodanaw no kortina. Iyaw kortinaw, mapaytawa so Masantwanaw a Yanan kan Kasasantwanaw a Yanan. ³⁴ Mapadātōk tohongaw no pachipakawanan so gatos do Lakāsanaw no Tōlag do Kasasantwanaw a Yanan. ³⁵ Do gaganaw no Kasasantwanaw a Yanan, mapangay lamisaanaw do ammyānanaw no tabirnakolo. As mapangay pamadatōkanaw so soho do abagātanaw no tabirnakolo.

³⁶ “Do asdepanaw do tabirnakolo, mapaparin ka so kortina a maparin do mabondal a bolabola a matatarek so kīta a asol, obi kan mabaya, kan mapīno a tela, as kan mabordaan do rinayit no rayem. ³⁷ As mapaparin ka pa so para do dyaya a kortina so dadima parey a maparin do kayo a akasya a mapakalopkohan so balitok, kan mapangayan so balitok a sasadyit. Mapaparin ka pa so dadima tombāga a pangsapatos siras nya parey.”

27

No Altar a Paysosohan so Dāton (Eks. 38:1-7)

¹ Binata pa ni ĀPO di Moyses a kāna, “Mapaparin ka pa so altar a yapo do kayo a akasya. Makwadrado so papito kan godwa a kadapan so kanaro kan kawbong. Apat kan godwa a kadapan, iyaw kakarang na. ² Mapaparin ka pa so sinan olong a malogag do apat saw a sōli na tan tabo, ki mayparin a asa kapidāso, as mapakalopkohan so tombāga. ³ Mapaparin ka pa so tabo longlongan na do tombāga a akmas timba saw a panahodan so ahbek, kan siraw pāla na, siraw palanggana a para panakoy, siraw panodok so karni, kan siraw pangayan so inmaya. ⁴ Mapaparin ka pa so tombāga a rarātag, kan apat a tombāga a sinan singsing a pamaosōkan so iisiw saw do apataw a sōli no rarātagaw a tombāga. ⁵ Mapadātōk nyaya do ahbwaw no baha no altar tan rapiten naw godwa naw no katohos no altar. ⁶ Mapaparin ka pa siras iisiw a yapo do kayo a akasya, as mapakalopkohan so tombāga, ⁷ as kapaōsok sira do sinan singsing saw do maybīlaw no altar a pangisiwan. ⁸ Mapakahon ka so altar a tappi. Mapaparin ka so akmas inpaboya kwaw dyimo do token.”

No Atat no Tabirnakolo (Eks. 38:9-20)

⁹ “Mapaparin ka pa so atat no tabirnakolwaw.* Do mangketaw do abagātan, mapapalōdyit ka siras kortina a maparin do mapīno a tela a dadima poho a kayarda so kananaro. ¹⁰ Myan dadwa poho a tombāga a parey na kan dadwa poho a tombāga a pangsapatos siras pareyaw, as kan myan saw sasadyit da kan kabli da a makalopkohan do pirak. ¹¹ Komwan maparin do mangketaw do ammyānan a atat na.

¹² “Do mangketaw do lāod no atat naw, siraw kortinaw, ki dadwa poho kan dadima a kayarda so kananaro, kan asa poho so parey kan asa poho so pangsapatos. ¹³ Do mangketaw do dāya a somalap do dadan a asdepan, iyaw atat naw, ki dadwa poho kan dadima pa a kayarda so kananaro. ¹⁴⁻¹⁵ Do maybīlaw do asdepanaw, papito kan godwa kayarda iyaw kortinaw, kan tatdo so parey, as kan tatdo so pangsapatos.

* 27:9 27:9 “Tabirnakolwaw” mana “Toldaw”.

16 “Do asdepanaw no atat, myan kortina a asa poho a kayarda so kananaro a maparin do mabondal a bolabola a matatarek so kīta a asol, obi kan mabaya, kan mapīno a tela, kan mabordaan do rinayit no rayem, as kan malōdyit do apat a parey do apat a pangsapatos. 17 Tabo dan parey saw do omdibon naw no atat, ki magkakāmang sa do kabli a pirak. Siraw sasadyit na saw, ki maparin do pirak, kan no pangsapatos daw, ki tombāga. 18 Iyaw irahem naw no atataw, ki dadima poho a kayarda so kananaro, dadwa poho kan dadima kayarda so kawobong, kan dadwa kan godwa kayarda so kakakarang. Siraw kortinaw, ki maparin do mapīno a tela, kan no pangsapatos saw, ki tombāga. 19 Tabo a rimīnta no tabirnakolwaw a maosar sigon do kāda sīrbi na, kan tabo pāsok saw a para do toldaw kan para do atataw, ki napanin do tombāga.”

No Lana Para do Paysohwan

(Leb. 24:1-4)

20 “Ibilin mo dyirad Israelitaw a iyangayan da imo so pōro a lana no olibo a malebbek a kanen sohraw tan nāw na somdeb. 21 Do irahem no Toldaw a Pachibayabayatan† di ĀPO, do gaganaw no kortina a salapen no Lakāsanaw no Tōlag, sa Aaron kan siraw pōtot naw a mahahakay, machita a nāw da pasdeban sohraw do salapen ni ĀPO a maychararakan. Machita a tongpalen dan Israelitaw nya manayon a pangeddeng a aran siraw ito a kapotōtan.”

28

No Laylay Saw no Pādi

(Eks. 39:1-7)

1 Binata pa ni ĀPO di Moyses a kāna, “Tawagan mo si Aaron a ākang mo kan siraw pōtot na saw a mahahakay a sa Nadab, Abiho, Eleasar, kan Itamar, as patawahan mo sa dyirad Israelita saya tan magsīrbi sa dyaken a pādi. 2 Mapaparin ka so masantwan sa a laylay para di Aaron a ākang mo tan manoroh dya so tan-ok kan dayāw. 3 Ibahey mo dyirad tabo sanay saw a tawotawo a tinorohan ko so kasirīban a mayrayirayit a mangrayit sa siras laylay ni Aaron tan itatārek da iya a magsīrbi dyaken a pādi ko. 4 Siraw nyaw laylay a parinen da: pangbarōkong, epod, kagay, maabel a laylay, tabahos a mayngaran so torban, kan barīkis. On, parinen da saw nya masantwan a laylay para di Aaron a ākang mo kan para dyirad pōtot na saw a mahahakay tan magsīrbi sa dyaken a pādi. 5 Machita mangosar sa so mabondal a bolabola a matatarek so kīta balitok, asol, obi kan mabaya, as kan mapīno a tela.”

No Epod

6 “Mapaparin ka so epod a yapo do mabondal a bolabola a matatarek so kīta a balitok, asol, obi kan mabaya, as kan mapīno a tela. On, iyaw parinen naw no sanay. 7 Myan dadwa a kapidāso a para pakoh a pachipongan dan maybītaw a payis no epod tan maytapang dadwaw a payis na. 8 As iyaw nasanayaw so nakaabel a barīkis, ki mailānang do epodaw, as kan maparin pa do bolabola a balitok, mabondal a bolabola a matatarek so kīta a asol, obi kan mabaya, as kan mapīno a tela.

9 “Mapahap ka so dadwa a mapapateg a bato a onyks, kan ipaikitikit mo daw ngaranganan dan asa poho kan dadwa a pōtot a mahahakay ni Israel.* 10 Mawnonot sa sigon do katotonnganaw a manda do boridek. Tayenem kāda bato. 11 Akmas mangkitikitaw so alāhas, komwan kaikitikit siras ngaranganan daw no pōtotaw a mahahakay ni Israel do dadwa saya a bato. Ipaikolimas mo saw dadwaya bato dyirad pakaikolimasanaw† a balitok. 12 Mapaypong saw nyaya bato do pidāso saw a

† 27:21 27:21 Mana “Tabirnakolwaw”. * 28:9 28:9 Eks. 1:1-4 † 28:11 28:11 Pinarin da sa a akmay poysan sabong a rosas.

para pakoh no epod a pakanaknakman siras pōtot a mahahakay ni Israel. Si Aaron mayrara sira do maybīṭaw a pakoh na siras ngaranganan daya tan manakem na saw tawotawo ko kāda maypasngen dyaken a ĀPO. ¹³ Mapaparin ka pa so dadwa pamadisnan so balitok, ¹⁴ kan dadwa kawar a pōro a balitok. Mahobid saw nya kawar a akmay kordon, kan maigālot sa do pamadisnanaya.”

No Pangbarōkong
(Eks. 39:8-21)

¹⁵ “Mapaparin ka pa do sanay a mamarin so pangbarōkong a pangokom.‡ Maparin a akmas no epodaw a maparin do mabondal a bolabola a matatarek so kīta a balitok, asol, obi kan mabaya, as kan mapīno a tela. ¹⁶ Machita a kwadrado kan maytapid a dobli tan sasyam a kapolgāda so kananaro kan kawobong. ¹⁷ Sinpangan na, maintar a maikolimas do apat a kalinya siraw mangingīna saw a bato. Iyaw dāmawaw a linya, ki siraw bato saw a sardyo, topasyo, kan garnet. § ¹⁸ Do somaronwaw a linya, ki siraw bato saw a esmeralda, sappiro, kan diamante. ¹⁹ Do chatatdo naw a linya, ki siraw bato saw a hasinto, agate, kan ametista. ²⁰ As do chapat naw a linya, ki siraw bato saw a berilo, onyks, kan haspe. On, mapaypong sa do pamadisnanaw a balitok. ²¹ Myan asa poho kan dadwa a bato. Do kāda asa bato, ki makitikitan so asa dyirad ngaran daw no pōtotaw a mahahakay ni Israel a pinakainawan dan asa poho kan dadwa a trībo. As siraw nya bato, ki akma say silyo.

²² “Mapaparin ka pa so nahobid sa a makadina a akmay kordon a para pangbarōkong do pōro a balitok. ²³ Mapaparin ka pa so dadwa a balitok a sinan singsing, kan paypongen mo sa do dadwaw a sōli na no pangbarōkongaw. ²⁴ Mapaypong dadwaw a makadina a balitok do dadwaw a sinan singsing do maybīṭaw a solī no pangbarōkongaw. ²⁵ Iyaw maybīṭaw a tobwan no makadina, mapaypong do dadwaw a pakaikolimasan da, as kan mapaypong sa do maybīṭaw a pidāso a para pakoh do salapen naw no epod. ²⁶ Mapaparin ka pa so dadwa a balitok a sinan singsing, kan mapaypong sa do dadwaw a sōli no pangbarōkong do sayranaw, do makatayrahemaw a payis a mangket do epod. ²⁷ Mapaparin ka pa so dadwa a balitok a sinan singsing, kan mapaypong sa do maybīṭaw a ahbo no pidāso saw a pakoh do salapenaw no epod do sāip naw do anmwaw no barīkis a abelen no sanay.* ²⁸ Siraw sinan singsingaw no pangbarōkong, ki maiyitan sa dyirad sinan singsing saw no epod do asol a kordon, tan machitapang do barīkisaw no epod a abelen no sanay, kan tan dya machiwitwitwit pangbarōkongaw do epod.

²⁹ “Kāda somdep si Aaron do Masantanaw a Yanan, rara nanchiw ngaranganan daw no pōtot saw a mahahakay ni Israel do anmo no pōso na do pangbarōkongaw a pangokom tan nāw na manakem kāda maypasngen di ĀPO. ³⁰ As do irahem naw no pangbarōkong a pangokom, mapangay kas Orim kan Tommim,† as myan sa do masngen do pōso ni Aaron do kāda kasdep na do salapen ni ĀPO. Tan komwan, nāw ni Aaron a rarahren iyaw kapangeddeng para dyirad Israelitaw do pōso na do salapen ni ĀPO.”

Kadwan Saw a Laylay no Pādi
(Eks. 39:22-31)

³¹ “Mapaparin ka pa so kagay‡ no epod a maynana asol a tela. ³² Maabotan hobok naw so pakakayanan no oho. Maabelan maynyopos naw no abot a akmas kwelyowaw tan dya mapirit. ³³ Do omdibon naw no sayran naw, maabelan so akmas asyaw no

‡ **28:15** 28:15 No sirbi na, ki para pangeddeng. § **28:17** 28:17 Do kadwan a naiyōlog, ki “robi, topasyo, kan berilo”. * **28:27** 28:27 Iyaw barīkis, ki mawbong. † **28:30** 28:30 Malawag aba an āngo iyaw Orim kan Tommin, ki maosar a pakaboyan so chakeyaw no Dyos. 1 Sam. 14:36-42 ‡ **28:31** 28:31 No kagay, aba tachay na. Naylaylay manma, as no epod, ki do hapot.

granada[§] a yapo do mabondal a bolabola a matatarek so kīta a asol, obi kan mabaya. As mapababaetan sa so dedekey a komalinitin a pātīt a balitok. ³⁴ Mabaebaet pātīt saw kan granada a padibonen do sayranaw no kagay. ³⁵ Machita a paylaylay ni Aaron an madama a magsīrbi a pādi. No kalinitin dan pātīt saw, ki madngey anchi anchan somdep do irahem no Masantanaw a Yanan do salapen ni APO kan anchan mohtot. On, machita na isōot tan dya madiman.

³⁶ “Mapapaytāpi ka so pōro a balitok* a kaikitikitan no nya, ‘Masantwan para di ĀPO’ a akmas kapangikitikaw do silyo. ³⁷ Itanan mo so asol a kordon kan paypongen mo do tabahosaw a mayngaran so torban. Iyaw nya napaytāpi, ki machita a myan do salapenaw no torban. ³⁸ Myan anchi do moyen ni Aaron, kan iyanchiw mayrara so aran āngo a gatos dan Israelita do kapangidāton daw so maibidang a masantwan. On, nāw na do moyen na tan marawat saw dāton daw do salapen ni ĀPO.

³⁹ “Mangpaabel ka so mapīno a tela a parinen a laylay, kan mapaparin ka so torban do mapīno a tela. Mapaparin ka pa so barīkis a mabordaan do rinayit no rayem.

⁴⁰ “As dyirad pōtotaw a mahahakay ni Aaron, mapaparin ka so laylay, barīkis, kan tabahos† da tan manoroh dyira so tan-ok kan dāyaw. ⁴¹ Machita a ipalaylay mo nya saya di Aaron a ākang mo kan dyirad pōtot na saw a myan dya. Tayokaw nya, padwan mo sa so lana no olībo do oho da, kan patneken mo sa a magpādi. Tan komwan, itatārek mo sa a magsīrbi dyaken a pādi.

⁴² “Mapaparin ka pa so karsonsilyo da a yapo do tela a mangolib so kalābos da. Siraw nya karsonsilyo, ki yapo do katinghan a manda do pā. ⁴³ Machita a isōot da Aaron kan siraw pōtot naw a mahahakay an somdep sa do Toldaw a Pachibayabayatan di ĀPO, mana an maypasngen sa do altaraw a magsīrbi do Masantwanaw a Yanan tan dyi sa makagatos kan madiman. Nyaw manayon a pangeddeng di Aaron kan kapotōtan na saw a somarsarono dya.”

29

No Kapasanto Siras Papādi

(Leb. 8:1-36)

¹ “Nyaw parinen mo dyira tan itatārek mo sa sa Aaron kan pōtot na saw a mahahakay tan magsīrbi sa dyaken a pādi. Mapahap ka so bomaro a bāka kan dadwa a malloko a karniro a abos pakapilāwan. ² Yapo do mapīno a arinan trīgo, mapanotong ka so tināpay a abos yapo, tināpay a nalaokan so lana, kan mataripis a tināpay a napapotan so lana. ³ Pasdoten mo sa do asa bakag, as kaiyangay mo sira, magrāman saw bomarwaw a bāka kan dadwaw a malloko a karniro. ⁴ As yangay mo sa Aaron kan siraw potōt naw a mahahakay do asdepanaw do Toldaw a Pachibayabayatan di ĀPO, as kan riyosen mo sa so ranom. ⁵ Katayoka na, machita mo a hapen saw laylayaw, as kan laylayan mo si Aaron so naabelaw a laylay, kagayaw no epod, iyaw mismwaw a epod, kan pangbarōkongaw, as kan barikisan mo na so naabel a barīkis a pinarin no sanay. ⁶ Pangayen mo naw torbanaw do oho na, as paytanen mo masantwanaw a nakitikitan. ⁷ Manghap ka so lanaw a mangpasanto, kan pasantwen mo do kapado mo sya do oho na. ⁸ Sinpangan na, yangay mo saw potōt naw, kan laylayan mo sa so naabel a laylay, ⁹ barikisan, kan pabedbeden mo tabahos da do oho daw. Iyaw kapādi, ki manayon dana a pangeddeng a para dyira. Komwan, kapatnek mo si Aaron kan siraw pōtot naw a mahahakay.

§ **28:33** 28:33 No granada mana pomegranate, ki asa kīta a kayo a myan so asi. An maynoy dana, ki mabaya so kodit kan mapekpek so dedekey a botoh a mabaya. * **28:36** 28:36 Do Hebreo a chirin, ki “pinggan.” Ki do Eksodo 29:6, ki “korona.” Dadwa kamay so kawbong, kan machibarābad a mandad maybitaw a tadyinya.

† **28:40** 28:40 Nya tabahos, ki machita a pabedbeden do oho. Eks. 29:9

¹⁰ “Somarono, yangay mo iyaw bomarwaw a bāka do salapen no Toldaw a Pachibayabayatan di ĀPO, as si Aaron kan pōtot na saw a mahahakay, ki machita a palapawen daw tanoro da do oho no bomarwaw. ¹¹ Dimanen mo bomarwaw a bāka do salapen ni ĀPO do asdepanaw do Toldaw a Pachibayabayatan di ĀPO. ¹² Patahmen mo asaw a kakamay mo do raya, as kapapot mo do sinan olong saw do altaraw. As no pandaw no raya, padohen mo do tokaran no altaraw. ¹³ Somarono, hapen mo tabo tabaw a mamongos so lalaem, iyaw machikepkepaw do ibaba no atay, kan dadwaw a bato a sitataba, as kan sosohan mo sa do altaraw. ¹⁴ Ki iyaw asi, kodit, kan no mimyan naw no bitoka kan chinayi na, ki sosohan mo do gaganaw no kampo. Nyaw dāton a para do gatos.

¹⁵ “Sinpangan na, hapen mo asa dyirad mallokaw a karniro, as si Aaron kan pōtot na saw a mahahakay, ki palapawen daw tanoro da do oho naw. ¹⁶ Dimanen mo kan hapen mo raya na, kan iwarsi mo do omdibonaw no altaraw. ¹⁷ Somarono, aktekteben mo iyaw mallokaw a karniro, kan lablaban mo saw lalaem naw kan siraw kokod naw, as padponen mo sa do oho kan kadwanaw a partis na, ¹⁸ as sosohan mo sa tābo do altaraw. Nyaw dāton a masosohan do apoy, ki makahwahok so angot di ĀPO.

¹⁹ “Hapen mo iyaw chadadwa naw a malloko a karniro, as si Aaron kan pōtot na saw a mahahakay, ki palapawen daw tanoro da do oho na. ²⁰ Dimanen mo kan hapen mo kadwan a raya na, kan papoten mo do tobwan saw no kawatan a tadyinya da Aaron kan pōtot na saw a mahahakay, do kawatan saw a kamangdadakeh no kakamay kan kokod da, as kan iwarsi mo pandanaw do omdibonaw no altaraw. ²¹ Hapen mo kadwan a raya a myan do altaraw kan kadwan a lana a mangpasanto, as warsyan mo sa Aaron kan pōtot na saw a mahahakay a silalaylay. Tan komwan, mapasanto sa kontodo laylay da saw.

²² “Hapen mo tabaw no nya malloko a karniro, iyaw matabaw a ipos na, iyaw taba a mamongos so lalaem, iyaw machikepkep do ibaba no atay, dadwaw a bato a sitataba, kan iyaw kawatan naw a pā na. (Nya malloko a karniro, ki para do kapatnek siras pādi a magsīrbi.) ²³ Yapo do bakagaw a yanan tināpay a abos yapo a myan do salapen ni ĀPO, hapen mo asa tināpay a abos yapo, asa tināpay a malaokan so lana, kan asa mataripis a tināpay, ²⁴ kan pangayen mo sa tabo do tanoro ni Aaron kan do tanoro dan pōtot na saw a mahahakay. Patangtangkayagen mo sa a para tangkayag a dāton a para di ĀPO. ²⁵ Hapen mo sa do tanoro daw, as kasosoh mo sira do altaraw. Ināyon mo do dātonaw a masosohan tan makahwahok so angot do salapen ni ĀPO. Nya a dāton do apoy, ki para di ĀPO. ²⁶ Hapen mo barōkongaw no malloko a karniro a para do kapatnek si Aaron a pādi, kan itangkayag mo do salapen ni ĀPO a para do dāton a kapangitangkayag, as nawri dananchiw bīngay mo.

²⁷ “Itatārek mo sa para dyaken siraw partis no malloko a karniro a para do kapatnek so pādi a bīngay da Aaron kan pōtot na saw a mahahakay. Siraw nya partis, ki iyaw barōkong kan pā a naitangkayag. ²⁸ Kanāyon danaw nyaya a bīngay da Aaron kan pōtot na saw a mahahakay a yapo dyirad Israelita. Iyaw nya, ki or-or dan Israelitaw a parinen da di ĀPO a yapo do dāton da saw a pachikapya.

²⁹ “Siraw masantwan saw a laylay ni Aaron, ki dyira danchi no kapotōtan na saw a mahahakay. Paylaylay danchi do kapado so lana a mangpasanto dyira kan do kapatnek sira a pādi. ³⁰ Iyaw pōtot naw a somarono anchi dya a pādi, machita a ilaylay na sa do papito a karaw do kasdep naw do Toldaw a Pachibayabayatan di ĀPO a magsīrbi do Masantwanaw a Yanan.

³¹ “Machita manghap ka so karni naw no malloko a karniro para do kapatnek so pādi, kan pakbwalen mo do asa masantwan a yanan. ³² Sa Aaron kan pōtot na saw a mahahakay, machita kanen daw karyaw no malloko a karniro kan iyaw tināpayaw

a myan do bakag do asdepenaw do Toldaw a Pachibayabayatan. ³³ Machita da kanen saw nawri do kapachipakawan a maparin do kapatnekaw kan kaitatārek sira a para di ĀPO. Ki kanen saba no matarek, ta naibidang dana sa masantwan. ³⁴ An myan panda do karni mana tināpay a para do kapatnek so pādi manda do kamabekas, machita a sosohan. Maparin aba kanen, ta maibidang a masantwan.

³⁵ “Machita a parinen mo di Aaron kan pōtot na saw a mahahakay sigon do tabo a inbilin ko dyimo. Patneken mo sa a pādi do irahem no papito a karaw. ³⁶ Kararaw, machita a idāton mo asa tōro a dāton a pachipakawanan so gatos. As kan machita a mangdalos ka so altaraw do kaparin mo so pachipakawanan so gatos, kan machita mo a padohen lanaw a mangitatārek sya a para di ĀPO. ³⁷ On, do irahem no papito a karaw, parinen mo pachipakawanan so gatos para do altaraw, kan itatārek mo a para dyaken. Tan komwan, taywara a masanto, kan aran āngo a makasalid sya, masantwan anchi.”

(Leb. 8:1-36)

³⁸ “Nyaw idāton mo do altaraw a kanāyon do kararaw: dadwa orbon a karniro do asa a katawen. ³⁹ Idāton mo asa an mabekas, kan no asaw, ki idāton mo an maysarisari. ⁴⁰ Do dāmawaw a orbon a karniro, ināyon mo a idāton asa kakilo a mapīno a arina no trīgo a malaokan so asa kalitro no pōro a lana no olibo a nalebbek, as kan asa kalitro no palek a inomen a dāton. ⁴¹ As do asaw a orbon a karniro, machita a idāton mo an maysarisari dana. Ināyon mo saw arina, lana, kan palek a akmas parinen mo an mabekas tan myan makahwahok a angot a masosohan a dāton a para di ĀPO.

⁴² “Machita a manda do tabo īto a kapotōtan dan papādi, kanāyon a parinen daw nya masosohan a dāton do asdepan do Toldaw a Pachibayabayatan do salapen ni ĀPO. Dawrinchiw pachibayatan ko dyirad Israelita kan machisisirin akonchi dyimom Moyses. ⁴³ On, dawriw, pachibayatan konchi dyirad Israelita saw, kan iyaw nawri a yanan, ki mapasanto anchi a maynamot do dayag ko.

⁴⁴ “Itatārek konchiw Toldaw a Pachibayabayatan kan altaraw, kan itatārek konchi sa Aaron kan pōtot na saw a mahahakay a magsīrbi dyaken a pādi. ⁴⁵ Omyan akonchi dyirad Israelitaw, kan yaken dananchiw Dyos da. ⁴⁶ Matonngan danchi a yaken, ki ĀPO a Dyos da a nangikaro dyira do tana a Egipto tan maparin a omyan ako dyira. Yaken, ki ĀPO a Dyos da.”

30

No Altar no Insinso

(Eks. 37:25-28)

¹ Sinpangan na, binata ni ĀPO di Moyses a kāna, “Mapaparin ka so altar a yapo do akasya a kayo a paysosohan so insinso. ² Machita a kwadrado a asa kan godwa a kadapan so kanaro, kan asa kan godwa a kadapan so kawbong, kan tatdo a kadapan so kakarang. Siraw sinan olongaw, ki lānang kan altaraw. ³ Makalopkopan so pōro a balitok do rabaw naw, mangdibon do payis naw, kan siraw sinan olongaw, as kan mabarikīsan so dikorasyon a balitok do maynyopos naw. ⁴ Mapaparin ka so dadwa a sinan singsing a balitok para do altaraw do ahbwaw no dikorasyon. Mapaybit daw pamaosōkanaw siras iisiwaw a pangatkatan. ⁵ Mapaparin ka siras iisiw a yapo do kayo a akasya, as mapakalopkopan sa so balitok. ⁶ Ipapangay mo altaraw do gaganaw no kortina a somalap do Lakāsan no Tōlag, do salapen no tohongaw no pachipakawanan so gatos a myan do rabawaw no lakāsan. Dawrinchiw pachibayatan ko dyimo.

⁷ “Machita ni Aaron a sosohan mabanglwaw a insinso do altaraw do kāda mabekas do kangay na a mapaysonong siras sohwaw. ⁸ Machita a pirwahren narana a sosohan

insinswaw do kapasdeb naw siras sohaw do kapaysarisari. Iyaw insinswaw, ki nāw na masosohan do salapen ni ĀPO do ĩto a kapotōtan nyo. ⁹ Basta dya sosohan matarek a insinso mana dya sosohan aran āngo a dāton mana dāton a irek do dyaya altar, kan dya mapado so dāton a inomen.

¹⁰ “Machita a maypisa do asa a katawen a mangidāton si Aaron so dāton a para do pachipakawanan so gatos do sinan olong saw a pangdalos so altaraw. Nya kaparin do kāda tawen, ki machita parinen do raya no dāton no pachipakawanan so gatos,* kan machita a parinen aran dyirad ĩto saw a kapotōtan nyo. Nya altar, ki taywara a masantwan di ĀPO.”

No Bwis no Kapagsinsos

¹¹ Sinpangan na, binata ni ĀPO di Moyses a kāna, ¹² “Anchan magsinsos ka siras Israelitaw, kāda tawo, machita a magbwis di ĀPO a bāyad no byay na do kayan na masinsos. Tan komwan, mapisti saba anchan magsinsos ka. ¹³ Kāda tawo a masinsos, machita a bayādan naw godwa a sekel sigon do naikeddeng do pagtimbangaw a naosar do masantwanaw a yanan.† Iyaw nya, ki dāton di ĀPO. ¹⁴ Kāda tawo a masinsos, mangrogī do dadwa poho a katawen a maypatohos, machita a manoroh so dāton di ĀPO. ¹⁵ Iyaw mabaknang, manoroh aba so sobra. As no mapobryaw, ki kōrang abaw itoroh na. Iya lang godwaw a sekel, itoroh nyo a dāton di ĀPO anchan parinen nyo pachipakawanan so gatos no byay nyo. ¹⁶ Rawaten mo kwartaw a para pachipakawanan so gatos dyirad Israelitaw, as osaren mo para do sirbisyo do Toldaw a Pachibayabayatan. Nyaw pakanaknakman dan Israelitaw do salapen ni ĀPO a pachipakawanan so gatos nyo.”

No Tombāga a Paylablaban

¹⁷ Sinpangan na, binata ni ĀPO di Moyses a kāna, ¹⁸ “Mapaparin ka so tombāga a paylablaban kan tombāga a dadātōk na. Mapay sa do payawan daw no Toldaw a Pachibayabayatan kan do altaraw, as mapayan so ranom. ¹⁹ Do dyayaw paylablaban da Aaron kan pōtot na saw a mahahakay so tanoro kan kokod da. ²⁰ Kāda somdep sa do Toldaw a Pachibayabayatan mana do kapaypasngen da do altaraw a magsīrbi a maysosoh so dāton a para di ĀPO, machita a maylablab sa so ranomaw tan dyi sa madiman. ²¹ On, machita a lablaban daw tanoro kan kokod da tan dyi sa madiman. Nyaw manayon a pangeddeng a para da Aaron kan siraw kapotōtan na kan aran siraw ĩto pa a kapotōtan.”

No Lana a Pangpasanto

²² Sinpangan na, binata ni ĀPO di Moyses a kāna, ²³ “Mapahap ka so anem a kakilo do kagaganayanaw a bangbanglo a mirra a maranom, tatdo a kakilo a mabanglo a ‘cinnamon,’ tatdo a kakilo a mabanglo a ‘cane,’ ²⁴ kan anem a kakilo a kodit no ‘cassia,’‡ sigon do naikeddeng a kīlo da. Rapan mo pa so apat a kalitro a lana a olibo. ²⁵ Parinen mo saw nya a masantwan a lana a pangpasanto akmas tarabākwaw no mamariparin so bangbanglo. Masantwan anchiw nyaya lana a maosar a pangpasanto. ²⁶ Osaren mo nya lana a pangpasanto so Toldaw a Pachibayabayatan a yanan no Lakāsanaw no Tōlag, ²⁷ lamisaan kan tabo longlongan na, pamadatōkan so soho kan siraw rimīnta na, altaraw a paysosohan so insinso, ²⁸ kan altaraw a paysosohan so dāton kan tabo rimīnta na, as kan paylablabanaw kan pachidatōkan naw. ²⁹ Itatārek mo sa a para dyaken tan taywara a masanto sa, kan aran āngo a makasalid sira, masantwan anchi.

* **30:10** 30:10 Leb. 16:18-19 † **30:13** 30:13 No godwa a sekel, ki malābit anem a kagramo no pirak. Naosar daw pagtimbangaw do masantwanaw a yanan, ta dawriw nangapyan da siras sekel. ‡ **30:24** 30:24 “Cane,” ki akmay byawo, kan “cassia,” ki asa kīta no kayo.

³⁰ “Padwan mo so lana sa Aaron kan pōtot na saw a mahahakay, kan itatārek mo sa tan magsirbi sa dyaken a pādi. ³¹ Ibahey mo dyirad Israelitaw, ‘Nyaw mayparin a masantwan a lana ko a pangpasanto a para dyirad ito a kapotōtan. ³² Padwan mo abaw inawan dan gagāngay a tawo, kan mamarin kamo aba so matarek a akmas nya a lana a machiyengay do dyaya. Masantwan nya, kan ibidang nyo a masantwan. ³³ Aran sino a mamarin so bangbanglo a akma syay, kan aran sino a mapangay do matarek a dya pādi, ki machita a mapaksyat dyirad tawotawo na.’ ”

No Insinso

³⁴ Sinpangan na, binata ni ĀPO di Moyses a kāna, “Mapahap ka siras bangbanglo a estakte, onycha, galbanom, kan pōro a prankinsinso. Siraw nya apat, ki machita a malit kāro da. ³⁵ Parinen mo saw nya a mabanglo a insinso a nasagesagel a akmas tarabākwaw no mamariparin so bangbanglo. Asinan mo tan pōro kan masantwan. ³⁶ Homhomken mo kadwan a manda do kakma naw kolbos, as kan payen mo nya do salapenaw no Lakāsan no Tōlag do irahem no Toldāw a Pachibayabayatan. Dawrinchiw pachibayatan ko dyimo. Ibidang mo nya a taywara a masantwan dyinyo. ³⁷ Parinen nyo abaw aran āngo a insinso a akma syay a para do mismo a inawan nyo. Ibidang nyo a masantwan di ĀPO. ³⁸ Aran sino a mamarin so akma syay a osaren na a bangbanglo, ki machita a mapaksyat dyirad tawotawo na.”

31

Sa Besalel kan Oholiab (Eks. 35:30-36:1)

¹ Sinpangan na, binata ni ĀPO di Moyses a kāna, ² “Chiban mo. Pinidi ko si Besalel* a pōtot ni Ori a apoko ni Hor a yapo do tribo no Joda. ³ Inapno ko iya so Ispirito no Dyos, siglat, kabaelan, kan kapakatoneng do tabo kīta no kapangar-arti, ⁴ tan makaar-arti so mapipintas, kan kāya na a parinen do balitok, pirak, kan tombāga, ⁵ tan makapōtar kan makaikolimas so bato, makakitikit so kayo, kan tabo a kīta no ar-arti. ⁶ Pinidi ko pa si Oholiab a pōtot ni Ahisamak a yapo do tribo no Dan a kasidong ni Besalel. Masaw a tinorohan ko so siglat tabo magaganay saw a maytarabāko tan maparin da tabo inbilin ko dyimo a ⁷ akmas Toldaw a Pachibayabayatan di ĀPO, lakāsanaw no tōlag, kan iyaw tohong naw no pachipakawanan so gatos, as kan tabo warawaraw do toldaw. ⁸ Siraw mamarin so lamisaanaw kontodo warawara na saw, kan iyaw porwaw a balitok a pamadatōkan so soho kontodo warawara na saw, kan iyaw altaraw a yanan pangsohan so insinso, ⁹ kan altaraw a yanan dāton a masosohan kontodo tabo warawara na, iyaw palangganaw kan pamadatokanaw sya, ¹⁰ kan aran sira paw maabel saw a laylay, pachiramānan dan masantwan saw a laylay a para di Aaron a pādi kan siraw laylay da saw no pōtot na saw do kapagsirbi da a pādi. ¹¹ Masaw lanaw a mangpasanto kan iyaw mabanglwaw a insinso a para do Masantwanaw a Yanan. Parinen da saw nya sigon do tābo a nakaibahey ko sya dyimo.”

No Araw a Kapaynaynahah

¹² Sinpangan na, binata ni ĀPO di Moyses a kāna, ¹³ “Ibahey mo dyirad tawotawo no Israel, ‘Machita ngilinen nyo Araw a Kapaynaynahah, ta iyaw nyaw sinyal do nagbabaetan ta manda do tabo kapotōtan nyo tan matonngan nyo a yaken a ĀPO mangpasanto dyinyo. ¹⁴ Ngilinen nyo Araw a Kapaynaynahah, ta masantwan nya dyinyo. Aran sino a tod na dyābat nya araw, machita a maipadiman. As aran sino a maytarabāko do dawri a araw, machita mapaksyat dyirad tawotawo na. ¹⁵ Myan

* **31:2** 31:2 No chakey na batahen Besalel, ki “do anyino no Dyos” mana “do kaaywan no Dyos”. An maynamot di āpong na, ki chiban nyo do Eks. 17:10; 24:14.

anem a karaw a kapaytarabāko nyo, ki do chapapito naw a karaw, ki Araw a Kapaynaynahah a masantwan di ĀPO. Aran sino a maytarabāko so aran āngo do Araw a Kapaynaynahah, ki machita a maipadiman. ¹⁶ As dawa, machita ngilinen dan tawotawo no Israel Araw a Kapaynaynahah, kan silibraren daw nya no kapotōtan da a magnanayon a tōlag. ¹⁷ Iyanchiw nyaw sinyal do baet ko kan tawotawo no Israel a magnanāyon, ta do anem a karaw yaken a ĀPO pinarin ko kahanyihanyitan kan tanaya, ki do chapapito naw a karaw, nagsardeng ako a naytarabāko kan naynahah ako.’ ”

¹⁸ Do nakatayokaw ni ĀPO a naychirin di Moyses do Tokon a Sinai, intoroh na dyaw dadwaw a matatāpi a bato a nangitolasan a mismo ni ĀPO siras bilbilin naw.†

32

No Balitok a Sinan Orbon a Bāka (Deot. 9:6-29)

¹ Do nakaboya daw sya no tawotawo saw a nahay danas Moyses a dya minosok a yapo do tokonaw, naychichipeh sa do yananaw ni Aaron, as nakabata da sya dya a kon da, “Ngay, pamarin pa yamen so dyos* sa a mangidaōlo dyamen, ta chapatak namen pabayaw namarin do dawri a Moyses a nangikaro dyaten a yapo do Egipto.”

² Do dāwri, binata ni Aaron dyira a kāna, “Sigi, pakarohen nyo saw balitok a arītos dan babbaket nyo saya, anak nyo saya mahahakay kan anak nyo saya mababakes, as kaiyangay nyo sira dyaken.” ³ Dawa, pinakaro da tabo no tawotawo balitok a arītos da do tadyinya da, as nakaiyangay da sira di Aaron. ⁴ Rinawat san Aaron balitok da saw, nakalōnag na sira, as nakapōtar na sya a sinan orbon a bāka.

Do dāwri, binata dan tawotawo, “O Israel, cha dyaw dyos mo a nangikaro dyimo a yapo do Egipto!”

⁵ Do nakaboyaw syay ni Aaron, namarin so altar do salapenaw no sinan orbonaw, as nakaiwaragāwag na sya a kāna, “Anchan delak, pistaan tanchi si ĀPO.” ⁶ Dawa, do somaronwaw a araw, minhep saw tawotawo saw a nangidāton siras dāton a masosohan, kan nangiyangay sa pa siras dāton a pachikapya. Katayokan nya, nagragragsak sa komninan kan naychaynoynom, as nakapayoyoknod dan mahahakay kan mababakes.

⁷ Do dāwri, binata ni ĀPO di Moyses a kāna, “Mosok ka, ta siraw tawotawo mo saya a inkaro mo a yapo do tana Egipto, ki naydyīdo dana sa. ⁸ Malisto saya tomadyichokod do inbilin ko dyira. Pinamarin dayaw inawan da so sinan orbon a bāka a yapo do nalōnag a balitok. Nagdāyaw kan nangidāton sa dya, as kaibahey da sya, ‘Siraw nyaw dyos nyo a Israel a nangikaro dyinyo a yapo do Egipto!’ ”

⁹ Binata pa ni ĀPO di Moyses a kāna, “Naboya ko sayaw nya tawotawo, ki matwaw oho da. ¹⁰ Dawa, nolay mo pa yaken, ta pabtaken ko soli ko dyira tan tomawos sa. Ki imo, pakayapohen konchi dyimo kan dyirad kapotōtan mo rakoh a nasyon.”

¹¹ Ki nangdaw so parabor si Moyses di ĀPO a Dyos na, kan binata na a kāna, “O ĀPO, āngo ta taywara mo sa isoliw tawotawo mwaya a inkaro mo do tana a Egipto a yapo do rakoh a bīleg kan panakabalin mo? ¹² Aysa, palobōsan mo sabaw taga Egiptwaw a makabata anchi sya a kon da, ‘In-gagāra na sa a inkaro do Egiptwaya tan dimanen na sa do katokotokonanaw kan abohen na sad tanaya.’ Dawa, isoli mo pa saba ibabāwi mo naw in-inpen mo saw dyirad tawotawo mo saya. ¹³ Kanakmen mo saw pachirawatan mwaw a sa simna Abraham, Isaak, kan si Israel. Insapata mo a mismo dyira a kon mo, ‘Payparinen konchiw kapotōtan nyo a akmas karo dan bitohen do hanyit. On, itoroh konchi dyirad kapotōtan nyo tabo nya tana a inkari ko

† **31:18** 31:18 Do Hebreo a chirin, ki “intolas no kakamay ni Āpo Dyos”. * **32:1** 32:1 Mana “Ngay, pamarin mo yamen so dyos”.

dyira, as dyira danchi a abos pandan.' " ¹⁴ Do dāwri, inbabāwi ni ĀPO marahetaw a pinanggep na a parinen dyirad tawotawo naw.

¹⁵ As si Moyses, ki minosok a yapo do tokonaw, kan sinahabit na saw dadwaw a matatāpi a bato a nakaitolasan dan bilbilin a maybit. ¹⁶ Siraw matatāpyaw a bato, ki pinarin sa no Dyos. Siraw naitolasaw, ki tolas sa no Dyos a naikitikit do bato saw a matatāpi.

¹⁷ Do nakadngeyaw ni Joswe so tagari daw no tawotawo do kapangngēngey daw, binata na di Moyses a kāna, "Akmay ōni no gobat do kampo."

¹⁸ Ki tominbay si Moyses a kāna, "Ōni abaya no kapangābak, mana ōni abaya no kaābak. Ōni naya no kapagkankanta iyaw madngey kwaya." ¹⁹ Do nakapaypasngen ni Moyses do kampo, naboya naw sinan orbonaw a bāka kan kapaychatatāda daw, oltimo a soli na. Pinagsid naw inigpet na saw a matatāpi a bato, kan inapsapsa na sa do tokaranaw no tokon. ²⁰ Inhap naw sinan orbonaw a bāka, as nakapayongeb na sya do apoy. Sinpangan na, hinomehomek na a akmay kolbos, as nakaipayokpok na sya do ranomaw, as nakaipaynom na sya dyirad Israelita saw.

²¹ Binata ni Moyses di Aaron a kāna, "Āngo pinarin da dyimo no nya saya tawotawo a indaōlwan mo sa namarin so nya marahmet a gatos?"

²² Tominbay si Aaron di Moyses a kāna, "Dyi ka pakono a makasoli dyaken mo āpo ko, ta chapatak mo na sīgod an māngo pinanggep no nya saya tawo a mamarin so marahet. ²³ Binata daw ngamin dyaken a kon da, 'Ngay, pamarin mo yamen siras dyos namen a mangidaōlo dyamen, ta chapatak namen pabayaw namarin do dawri a Moyses a nangikaro dyaten a yapo do Egipto.' ²⁴ Ki no binata ko dyira a kon ko, 'Tabo myan saw so balitok, ki pakarohen nyo sa.' Dawa, intoroh da sa dyaken, kan pinayongeb ko sa, as tori minohtot nya orbon a bāka!"

²⁵ Do nakaboyaw sya ni Moyses a pinalōbosan ni Aaron saw tawotawowaw a mamarin so chakey da, as kan nayparin nya a nakamimyengan da dyirad kabōsor da saw, ²⁶ nayeñek do rowaganaw no kampo, kan binata na dyira a kāna, "An sino makey di ĀPO, mangay dyaken." Ki tabo Lebita, naypasngen sa dya. ²⁷ Do dāwri, binata na dyira a kāna, "Nyaw binata ni ĀPO a DYOS no Israel, 'Kāda asa dyinyo a mahahakay, ki manghap so ispāda na kan bidibidihen naw intīro a kampo yapo do dya rowangan a manda do bīt, kan dimanen na sa tabo aran kakteh na, sīt na, mana karoba na.' " ²⁸ Siraw Lebitaw, pinarin da akmas inbilinaw ni Moyses, kan sigōro tatdo a rībo tawotawo a nadiman do dāwri a araw. ²⁹ Sinpangan na, binata ni Moyses a kāna, "Napaterek kamo a para di ĀPO sichangori, ta kinontra nyo saw bōkod nyo sa anak kan kakakteh, kan binindisyonan naynyo sichangori a araw."

³⁰ Do somaronwaw a araw, binata ni Moyses dyirad tawotawo saw a kāna, "Nakagatos kamo na so marahmet. Changori, somonget ako do yanan ni ĀPO, ta ara koynyo a maipakawan dya."

³¹ Dawa, naybidi si Moyses di ĀPO, kan binata na dya a kāna, "Taywarayaw no karahmet no gatos dan nyaya tawotawo. Pinamarin daw mismo da a inawan so dyos da a balitok. ³² Ki sichangori, machikakaāsi ako a pakawanen mo sa pakono do gatos da. Amnan dyi mo sa mapakawan, aran yaken, ki ponasen mo naw ngaran ko do libro mo a intolas mo."

³³ Tinbay ni ĀPO si Moyses a kāna, "Aran sino a nakagatos dyaken, ki ponasen konchi so ngaran do libro ko. ³⁴ Changori, yangay mo sa idaōlwan tawotawowaya a komwan do yananaw a ibahey ko, as iyanchiw anghil kwaw, ki manmanma kan inyo. Aran komwan, anchan marapit chimpo a kadōsa ko sira, dosāen ko sanchi maynamot do gatos da."

³⁵ As si ĀPO, pinisti na saw tawotawo saw maynamot do sinan orbonaw a inpaparin da di Aaron.

33

No Bilin ni ĀPO a Kakaro Da do Tokon a Sinai

¹ Sinpangan na, binata ni ĀPO di Moyses a kāna, “Komaro kamo na dya, imo kan tawotawo saya a inkaro mo a yapo do Egipto, as kan somonget kamo do tanaw a insapata ko di simna Abraham, Isaak, kan Jakob a kon ko, ‘Itoroh konchi dyirad kapotōtan nyo.’ ² Manoboy akonchi so anghil a manmanma kan inyo, kan paksyaten na sanchiw Kananeo, Amoreo, Heteo, Pereseo, Hibeo kan Jeboseo. ³ Somonget kamo do tanaw a mataba kan maasi.* Ki machangay akwaba dyinyo, ta matwayaw oho nyo, ta āngwan mapatawos koynyo do rarahan.”

⁴ Do nakadngey daw no tawotawo saw so nya dya maganay a dāmag, pinagdongdong-aw da, kan abaw aran asa a napangay so pagpintas no inawan na.† ⁵ Maynamot ta si ĀPO, binata na di Moyses a kāna, “Ibahey mo dyirad tawotawo no Israel, ‘Inyo a tawotawo, matwayaw oho nyo. An machangay ako dyinyo so aran dēkey lang, āngwan mapatawos koynyo. Dawa, pakarohen nyo saw pagpapintas nyo saya tan chapatak ko parinen ko dyinyo.’ ” ⁶ As dawa, siraw tawotawo no Israel, yapo do dāwri do Tokon a Horeb,‡ pinakaro da saw pagpapintas da saw.

No Tolda a Pachibabayatan di ĀPO

⁷ Kāda pagkampwan dan tawotawo no Israel, gagāngay ni Moyses a hapen toldaw a patneken do gaganaw no pagkampwan da do midyo a mabawa, as pangaranan na so tolda a kababayatan.§ Aran sino a manahes di ĀPO, mangay do toldaw a kababayatan do gaganaw no kampo.* ⁸ As kāda mangay si Moyses do toldaw, maychakatkat sa tabo tawotawo saw, kan kāda tawo maytēnek do pantawaw no tolda na a manyideb di Moyses mandad kapakasdep na do toldaw. ⁹ Do kasdep ni Moyses do toldaw, maypabodis tominnekaw a demdem kan tomnek do asdepanaw do tolda ranan a machisisirin si ĀPO di Moyses. ¹⁰ As do kaboya daw no tabo tawotawo so tominnekaw a demdem do asdepanaw do tolda, maytēnek dana sa tabo a magdaydāyaw. On, kāda asa do mismo a asdepan do tolda na. ¹¹ As no kapachisisirin ni ĀPO di Moyses, ki ropanrōpa a akmas kapachisarsarīta no tawo do sīt na. Sinpangan na, naybidi si Moyses do kampo, ki iyaw barwaw a kasidong na a si Joswe a pōtot ni Non, ki nāw na do toldaw.

No Kari ni ĀPO a Kayan Na do Tawotawo Na

¹² Binata ni Moyses di ĀPO a kāna, “Ibahebahey mwaw dyaken a ‘Idaōlwan mo saw nya tawotawo,’ ki inpakatoneng mo abaya dyaken an sino toboyen mo a rārayay ko. Binata mo paw a kon mo, ‘Chapapatak koymo,† kan mahwahok ako dyimo.’ ¹³ Changori, an chahwahok mo yaken, ibahey mo sa dyaken plāno mo tan maam-āmmo koymo kan tongtongen ko mangahwahok dyimo. Kanakmen mo a iyaw nya nasyon, ki tawotawo mo sa.”

¹⁴ Tominbay si ĀPO a kāna, “Machangay akonchi dyimo kan torohan konchimo so kapaynaynahah.”

¹⁵ Sinpangan na, binata ni Moyses a kāna, “An dyi ka machangay dyamen, toboyen mo paba yamen a somonget a makayapo dya. ¹⁶ Maypāngo a mapatakan no tabo a mahwahok ka dyaken kan siraw tawotawo mo an dyi ka machangay dyamen? On,

* **33:3** 33:3 Eks. 3:8 † **33:4** 33:4 No dadakay da an mangdongdong-aw sa, ki maylaylay sa so makersang a mangipaboya so kapagbabāwi da. ‡ **33:6** 33:6 Tokon a Horeb, ki masngen do Tokon a Sinai mana Tokon a Sinai a mismo. § **33:7** 33:7 Nya tolda, ki matarek kan iyaw tabirnakolo. Eks. 26:1; 27:21 * **33:7** 33:7 Nangrogi dya, machibawa si ĀPO dyirad tawotawo no Israel a maynamot do gatos da. † **33:12** 33:12 Do Hebreo a chirin, ki “Chapapatak ko ngaran mo.”

iyaw nya abawriw pachitarkan ko kan niran tawotawo mo saya dyirad kadwan a tawotawo do hapotayan tana?"

¹⁷ Binata ni ĀPO di Moyses a kāna, "Parinen ko iyaw nyaya a inakdaw mo, maynamot ta mahwahok ako dyimo kan chapapatak koymo."

¹⁸ Sinpangan na, chindaw ni Moyses a kāna, "Ipaboya mo pa dyaken iyaw ranyag no dayag mo."

¹⁹ Do dāwri, tominbay si ĀPO a kāna, "Paypahabasen konchiw tabo a kaganay ko do salapen mo, kan ipakatoneng konchi do salapen mo ngaran ko a ĀPO. Chāsi konchi iyaw no chāsi kwaw, kan ipadidiw konchiw kahwahok do chahwahok kwaw.

²⁰ Ki maparin mwaba maboyaw rōpa ko, ta abaw makaboya dyaken a maparin naw mabyay." ²¹ Binata pa ni ĀPO a kāna, "Chiban mo, ariw bato do bīt kwaya a maparin mo a paytēnekan. ²² Anchan homabas iyaw ranyag no dayag ko, pangayen koymo do ahtak naya no bato, as kaolib ko dyimo so kakamay kwaya manda do kapakahabas ko. ²³ Sinpangan na, pakarohen konchiw kakamay kwaya, kan maboya monchiw bokot ko, ki maboya mwabaw rōpa ko."

34

No Bato Saw a Matatāpi a Bayo (Deot. 10:1-5)

¹ Sinpangan na, binata pan ĀPO di Moyses a kāna, "Mangchid ka so matāpi a bato, kan parinen mo a dadwa a akma siras dāmwwaw, kan itolas ko sa mirwaw naitolas saw do dāmwwaw a matatāpi a bato a inapsapsa mo.* ² Magsagāna ka anchan mabekas, as somonget ka do Tokon a Sinai. Mapaboya ka dyaken daw do tōtokaw no tokon. ³ Imo lang somonget, kan aba polos mapaboya do aran dino do tokonaw. Masaw a ipalōbos mo aba a myan saw magari a karniro mana bāka do tokaranaw no tokon." ⁴ Dawa, nangchid si Moyses so matāpi a bato a pinarin na dadwa a akma siras dāmwwaw, as nakasahabit na sira a insonget a masāpa do Tokon a Sinai a akmas inbilinaw dya ni ĀPO.

⁵ Sinpangan na, naypabodis si ĀPO a nachipongos do demdemaw, as kan naytēnek do bītaw ni Moyses, as inpakatoneng naw ngaran naw a ĀPO.† ⁶ Homnabas si ĀPO do salapenaw ni Moyses, kan inbahey na a kāna, "Yaken ĀPO, Yaken ĀPO a māsisyen kan mahwahoken, maydamnay aba makasoli, maaadawen kan mapodno. ⁷ Nāw no adaw ko do rinibrībo a kapotōtan, as kan pakawanen ko karahet, kapachiribildi, kan gatos dan tawotawo. Ki nonolay ko sabaw nakagatos a dya madōsa. Maynamot do gatos dan inyapwan, dosāen ko sanchiw anak da kan siraw apoko da do chatatdo kan do chatat na a kapotōtan."

⁸ Nyeng a nagrōkob si Moyses do tana kan nagdāyaw. ⁹ As binata na a kāna, "O ĀPO, an chahwahok mo yaken, akdawen ko dyimo a machangay ka pakono dyamen a aran matwaw oho dan nya saya tawo. Pakawanen mo karahet namen kan gatos namen, as kan rawaten mo yamen a tawotawo a mismo a dyira mo."

No Kapabayo no Tōlag (Eks. 23:14-19; Deot. 7:1-5; 16:1-17)

¹⁰ Inatbay ni ĀPO a kāna, "Ngay, machitōlag ako dyimo. Do salapen dan tabo tawotawo mo saya, mamarin akonchi so makaskasdāaw saw a ari pad naporin do aran āngo a nasyon do intiro a lōbong. As tabo tawotawo a machiyan dyimo, maboya danchiw kapakaskasdāaw a parinen ko dyimo, yaken a ĀPO. ¹¹ Tongpalen mo ibilin ko dyimo sichangori. Paksyaten ko sanchiw Amoreo, Kananeo, Heteo, Pereseo, Hibeo, kan Jeboseo do salapen mo. ¹² Annadan mo a dyi ka machitōlag dyirad pachiyanan

* **34:1** 34:1 Eks. 32:20 † **34:5** 34:5 Eks. 33:19

mwaw a tana do kwanan mwaya, ta āngwan nawriw asdok dyimo. ¹³ Bashāli a rakraken nyo saw altar da, rarayāwen nyo saw bato da saw a masantwan, kan tonghen nyo saw posti da saw a pagdaydayāwan no dyosa a Asera.

¹⁴ “Maysasakeb kaba do matarek a dyos. Ta yaken a ĀPO a mayngaran so Maīmon, ki maīmon ako a Dyos. ¹⁵ Machitōlag kaba dyirad omyan saw a tawotawo do dawri a tana. Ta anchan akma say balangkantis a magdayāw do dyos da saw, as kapangidāton da dyira, awisen danchi imo, as kan masolisog kanchi a koman so makanaw a indāton da dyirad didyosen da saw. ¹⁶ As an pachikabahayen mo saw babbaro mo dyirad babbalāsang daw no gan-ganaet, ki akma say balangkantis a mapawnot danchi a tomadyichokod dyaken, kan magdaydāyaw sanchi dyira do didyosen da.

¹⁷ “Manyīpo kaba so dyos saw a para dyimo.

¹⁸ “Silibraren mo Pistaw no Tinapay a Abos Yapo.‡ Akmas inbilin kwaw dyimo, koman ka so tināpay a abos yapo do irahem no papito a karaw. Parinen mo nyaya do naikeddengaw a chimpō do bohan no Abib, ta nawriw bohanaw a nakaihtot mo do Egipto. ¹⁹ Dyaken sa a tabo matotoneng a mahahakay, tawo mana binyay. ²⁰ Iyaw matoneng a anak no asno, ki machita sobboten mo so orbon a karniro, mana an dyi mo a sobboten, pototen mo so lagaw. Sobboten mo a tabo saw matotoneng a mahahakay a pōtot mo.

“Abaw magparang dyaken a abo so dāton.

²¹ “Anem a karaw kapaytarabāko mo, ki do chapapito naw a karaw maynahah ka. Aran do chimpō no kapagtālon mana kapagāpas, machitaw kapaynahah mo.

²² “Silibraren mo Pistaw no Kapagāpit do manōmaw a āpit no trīgo, kan iyaw Pistaw no Manawdyi a Kapagāpit do pagtaposan no tawen.§

²³ “Maypitdo do makatawen a machita a magparang sa tabo mahahakay mo do salapen ni ĀPO a DYOS no Israel. ²⁴ Paksyaten ko sanchiw nasnasyon do salapen mo, kan parahawahen konchiw sakōpen mo. Abanchiw mangāgaw so tana mo anchan somonget ka so maypitdo do asa katawen a magparang do salapen ni Āpo a DYOS mo.

²⁵ “Parayayen mwabaw raya no binyayaw a idāton mo dyaken do aran āngo a myan so yapo. As mangapya kaba so aran āngo a panda no dāton do Pistaw no Pakanaknakman so Nakahabas no Anghil a manda do kamabekas.

²⁶ “Iyangay mo kagaganayan a manōma asi no inmoaha mo do bahay ni ĀPO a Dyos mo.

“Rotongan mo abaw orbon a kalding do gatas no ānang na.”

²⁷ Sinpangan na, binata ni ĀPO di Moyses a kāna, “Itolas mo saw nya chirin, ta sigon do nya sa chirin, intōlag ko na sa dyimo kan do Israel.” ²⁸ Myan si Moyses di ĀPO so apat a poho a karaw kan apat a poho a kahep a dya polos a komninan kan mininom. As intolas na sa do matāpi a bato siraw chirinaw no tōlag a iyaw Asa Poho a Bilbilin.

No Kawsok ni Moyses do Tokon a Sinai

²⁹ Do nakawsokaw ni Moyses a yapo do Tokon a Sinai a manahabit so dadwaw a matatāpi a bato a nakaitolasan no tōlagaw, chapatak naba a somilsileng rōpa naw maynamot ta nachisarsarita di ĀPO. ³⁰ Do nakaboyaw ni Aaron kan sira tabo Israelita saw so somilsilengaw a rōpa ni Moyses, chinamo daw naypasngen dya. ³¹ Ki tinawagan sa ni Moyses. Dawa, nangay dya sa Aaron kan tabo pangpangōlo da saw no Israelita, kan nachisarita dyira. ³² Katayokan nyaya, naypasngen sa tabo Israelita saw, kan intoroh na dyira tabo bilbilin saw a intoroh ni ĀPO dya do Tokon a Sinai. ³³ Do nakatayokaw ni Moyses a naychirin dyira, inabongotanaw rōpa naw. ³⁴ Ki kāda

‡ 34:18 34:18 Eks. 23:15 § 34:22 34:22 Eks. 23:16

somdep si Moyses do toldaw do salapen ni ĀPO a machisarsarīta dya, pakarohen naw abongot naw. As kāda mohtot a mangibahey dyirad tawotawo so naibilin dya ni ĀPO, ³⁵ naboya da a somilsileng rōpa naw. Do dāwri, abongotan narananchiw rōpa naw a manda do kasdep narananchi a mangay a machisarsarīta di ĀPO.

35

No Bilbilin do Araw a Kapaynaynahah

¹ Chinpeh ni Moyses tabo tawotawo no Israel, as nakaibahey na sya dyira a kāna, “Siraw nyaw inbilin ni ĀPO a parinen nyo: ² Myan anem a karaw a kapaytarabāko nyo, ki do chapapito naw a karaw, ki masantwan a araw dyinyo a iyaw Araw a Kapaynaynahah a para di ĀPO. Aran sino a maytarabāko so aran āngo do dyaya araw, ki machita a maipadiman. ³ Mamyay kamo aba so apoy do irahem no aran āngo a bahay nyo do Araw a Kapaynaynahah.”

No Or-or Sa a Para do Tabirnakolo (Eks. 25:1-9)

⁴ Binata ni Moyses dyirad tabo tawotawo no Israel a kāna, “Nyaw inbilin ni ĀPO: ⁵ Mangyangay kamo so or-or di ĀPO. Kāda madādam a manoroh, ki magor-or so balitok, pirak, kan tombāga; ⁶ mabondal a bolabola a matatarek so kīta a asol, obi kan mabaya, kan mapīno a tela; boboh no kalding; ⁷ lālat no malloko a karniro a napanyibaya; lālat no lombalomba;* kayo no akasya; ⁸ lana a olibo a para dyirad paysohwan saw; bangbanglo a mailaok do lanaw a para pasanto kan para do mabanglo a insinso; ⁹ mapapateg saw a bato a onyks, kan kadwan pa saw a masileng a bato a mapangay do laylayaw no matohosaw a pādi a mayngaran so epod kan do pangbarōkong naw.”

No Warawara Sa a Para do Tabirnakolo (Eks. 39:32-43)

¹⁰ “Tabo a sanay a myan dyinyo, ki siraw mangay a mamarin siras nya tabo a inbilin ni ĀPO: ¹¹ iyaw tabirnakolwaw magrāman toldaw kan siraw panalob naw, sasadyit saw kan parey na saw, sintas saw, parey saw kontodo pangsapatos da saw; ¹² iyaw Lakāsanaw no Tōlag magrāman iisiw na saw, kan iyaw tohong no pachipakawanaw so gatos, kan kortinaw a lilibeng na. ¹³ Mamarin sa pa so lamisaan magrāman iisiw na saw, kan tabo rimīnta na kan tināpayaw a maidāton do Dyos; ¹⁴ iyaw pamadatōkanaw so soho magrāman tabo rimīnta na saw, siraw soho saw kan lana da saw; ¹⁵ iyaw altaraw a paysosohan so insinso magrāman iisiw na saw, lanaw a mangpasanto kan mabanglwaw a insinso, iyaw kortinaw para do asdepanaw do tabirnakolwaw; ¹⁶ iyaw altaraw a paysosohan so dāton magrāman tombāga a raratag na, siraw iisiw naw, kan tabo rimīnta na, paylablabanaw kan dadātōk naw; ¹⁷ siraw kortinaw do atat magrāman parey da saw kan sapatos da saw, iyaw kortinaw para do asdepanaw no atataw; ¹⁸ pāsok saw no tabirnakolwaw kan pāsok saw no atataw, kan hobid da saw; ¹⁹ siraw naabel saw a laylay a mapaylaylay do kapagsirbi do masantwanaw a yanan, pachiramānan dan masantwan saw a laylay a para di Aaron a pādi kan siraw laylay da saw no pōtot na saw do kapagsirbi da a pādi.”

No Kaiyangay Dan Tawo so Or-Or Da

²⁰ Sinpangan na, komnaro sa tabo Israelitaw do salapenaw ni Moyses. ²¹ Do dāwri, kāda tawo a madādam kan kāda tawo a nasalid so pōso, ki nangyangay so or-or na di ĀPO a maosar para do Toldaw a Pachibayabayatan, para do tabo kapagdaydāyaw,

* **35:7** 35:7 Do kadwan a naiyōlog, ki “lālat no kalding”. Eks. 25:5

kan para dyirad masantwanaw a laylay dan papādi. ²² Tabo saw nasalidaw so pōso a mahahakay kan mababakes, nangyangay sa so āro a matatarek a kīta no alāhas a balitok. Intoroh da sa tabo nyaya balitok a para do dāton a kapangitangkayag di ĀPO. ²³ As kāda asa a myan so mabondal a bolabola a matatarek so kīta a asol, obi mana mabaya, mana mapīno a tela, mana boboh no kalding, mana lālat no malloko a karniro a napanyibaya, mana lālat no lombalomba, ki inyangay da. ²⁴ Tabo a makaoror so pirak mana tombāga, inyangay da a dāton di ĀPO. Masaw tabo a myan so kayo a akasya a maparin a maosar do tarabāko daw, ki inyangay da. ²⁵ As tabo a mababakes a sanay a mamarin so mabondal a bolabola, inyangay daw naparin daw a asol, obi mana mabaya so kīta, kan mapīno a tela. ²⁶ Masaw tabo mababakes a sanay a nasalidaw so pōso, ki namarin sa so bolabola a yapo do boboh no kalding. ²⁷ Siraw pangpangōlo da saw, ki nangyangay sa so mapapateg saw a bato a onyks kan kadwan pa saw a masileng a bato a maikolimas do laylawaw no matohosaw a pādi a mayngaran so epod kan do pangbarōkong naw. ²⁸ Nangyangay sa pa so bangbanglo kan lana a para dyirad paysohwan saw, as kan lanaw a mangpasanto† kan para do mabanglo a insinso. ²⁹ Tabo sa no Israelitaw, mahahakay kan mababakes a nasalidaw so pōso, nangyangay sa so or-or da di ĀPO. Libri sa a nanoroh sigon do kadādam da a para do tabo tarabāko a inbilin ni ĀPO di Moyses.

*Sa Besalel kan Oholiab
(Eks. 31:1-11)*

³⁰ Sinpangan na, binata ni Moyses dyirad Israelita saw a kāna, “Chiban nyo. Pinidi ni ĀPO si Besalel a pōtot ni Ori kan apoko ni Hor a yapo do tribo no Joda. ³¹ Inapno na so Ispirito no Dyos tan myan so kabaelan, kapakaāwat, kan kapakatoneng do tabo kīta no kapangar-arti. ³² Makaar-arti so mapipintas, kan kāya na a parinen do pirak, balitok, kan tombāga. ³³ Masaw a makapōtar kan makaikolimas so bato, makakitikit so kayo, kan tabo a kīta no ar-arti. ³⁴ Insāgot ni ĀPO dya kan di Oholiab a pōtot ni Ahisamak a yapo do tribo no Dan iyaw kabaelan da a mangnanawo so kapangar-arti do kadwan. ³⁵ Inapno na sa so kabaelan tan makaparin sa so tabo a kīta no tarabāko a mangar-arti, mangkitikit, mangborda a yapo do mabondal a bolabola a matatarek so kīta a asol, obi kan mabaya do mapino a tela, kan maglaglaga. Kayangkāya da tabo kapangar-arti.”

36

¹ Sa Besalel, Oholiab, kan sira tabo tinorohanaw ni ĀPO so kabaelan kan kapakatoneng a nasanay so tabo a tarabāko do kapatnek daw so masantwan a tolda, ki machita maytarabāko sa sigon do tabo inbilinaw ni ĀPO.

No Kapagor-or Dan Tawotawo

² Sinpangan na, tinawagan sa ni Moyses sa Besalel kan Oholiab, kan tabo masiglat a tinorohan ni ĀPO so kabaelan a nasalidaw so pōso a nangay a maytarabāko. ³ Rinawat da di Moyses tabo or-or a inyangay dan Israelita saw a para do kapatnekaw so masantwan a tolda. As siraw tawotawo, ki tinongtong daw mangyangangay so nainpapōswan a or-or da do kāda mabekas. ⁴ Dawa, siraw tabo a nasanay a maytarabāko, ki kinarwan daw madamaw a tarabāko da, ⁵ kan binata da di Moyses a kon da, “Arwaro danayaw inyangay dan tawotawo saya a pamarin so tarabākwaya kan machitaw do inbilinawa ni ĀPO a maparin.”

⁶ Do dāwri, nanoroh si Moyses so bilin kan inwaras da do intīro a kampo a makabata a kāna, “Isardeng nyo naw magor-or para do masantwanawa tolda.” Dawa,

† 35:28 35:28 No lana, ki naosar a mangpasanto so tolda mana tabirnakolo kan siraw papādi. Eks. 29:7

nangyangay sa pabaw tawotawo saw ⁷ maynamot ta sobsobra dana a pamatayoka so tabo tarabākwaw.

*No Kapamarin so Tabirnakolo
(Eks. 26:1-37)*

⁸ Tabo dan nasaney saw dyirad maytarabākwaw, pinarin daw toldaw ni ĀPO. Pinarin da do asa poho a kortina a mapino a tela a naabel do mabondal a bolabola a matatarek so kīta a asol, obi kan mabaya. Pinabordaan da sa so naypanyid sa a sinan parswa dyirad sanay saw. ⁹ Tabo dan kortinaw, ki paripariho rokod da. Asa poho kan apat a kayarda so kananaro kan dadwa kayarda so kawobong. ¹⁰ Pinagsasāip daw dadimaw a kortina a pinayparin a asa manaro a kapidāso. As komwan met pinarin da do dadimaw a kortina. ¹¹ Somarono, namarin sa pa so pamaosōkan saw a asol a tela a pinaonor da do kāda pidāso do payis naw do mangket do gagan. As komwan met pinarin dad asaw a pidāso. ¹² Namarin sa pa so dadima poho a pamaosōkan a para do asaw a kapidāso a kortina. As komwan met do somaronwaw a pidāso, as kan pinaysalap da saw pamaosōkanaw. ¹³ Namarin sa pa so dadima poho a sasadyit a balitok, kan inosar da sa a pinamaytatapang so dadwaya napagsasāip a kortina a nanglikmot so tabirnakolwaya a napayparin sya a asa.

¹⁴ Namarin sa pa sa Besalel so asa poho kan asa panalob a kortina so tabirnakolwaw a namarin do boboh no kalding. ¹⁵ Kāda asa dyirad dyaya onsi, ki paripariho rokod da. On, kāda asa, ki asa poho kan dadima kayarda so kananaro kan dadwa a kayarda so kawobong. ¹⁶ Pinagsasāip da saw dadimaw a kortina a pinayparin a asa manaro a kapidāso. As komwan met do anemaw a pinayparin da asa a kapidāso. ¹⁷ Sinpangan na, namarin sa pa so dadima poho a pamaosōkan a pinaonor da do payisaw no tobwan no nasāipaw a kortina do manōmaw a pidāso. As komwan met do asaw a pidāso. ¹⁸ Namarin sa pa so dadima poho a sasadyit a tombāga, as pinaosok da do pamaosōkan saw tan maytapang saw dadwaya pidāso a nayparin a asa. ¹⁹ Namarin sa pa so dadwa a panalob so tabirnakolwaya a yapo do lālat saw no malloko a karniro a napanyibaya, kan napakatayhapotan so lālat saw no lombalomba.

²⁰ Namarin sa pa sa Besalel so parey sa a yapo do kayo a akasya a napatnek a para do tabirnakolwaw. ²¹ Kāda porma, ki asa poho kan dadima kadapan so kananaro, kan dadwa poho kan papito a kapolgada so kawobong, ²² as kan myan dadwa nayengay a kokod na do kāda parey tan maimoha sa dyirad pangsapatos saw a napaytatapang sira. Komwan met pinarin da do tabo kadwan saw a porma. ²³ Namarin sa so dadwa poho a parey do mangketaw do abagātan no tabirnakolo, ²⁴ kan apat a poho a pirak a pangsapatos siras pareyaw. Taydodwa pangsapatos do kāda parey tan igpet naw dadwaw a kokod na. ²⁵ Do bīt naw do mangket do ammyānan no tabirnakolo, namarin sa so dadwa poho a parey, ²⁶ kan apat a poho a pirak a pangsapatos. Dadwa pangsapatos do kāda parey. ²⁷ Namarin sa pa so anem a parey do dichodan naw do mangket do lāod no tabirnakolwaw, ²⁸ kan namarin sa pa so dadwa parey para do dadwaw a panōli na do dichodan. ²⁹ Siraw nya dadwa parey do sōli, ki nagdobli sa do ibaba a maypatohos, as naikapet a maganay do tohos a maynamot do asa sinan singsing. Siraw nya dadwa a parey do panōli, ki komwan nakaparinan da. ³⁰ Dawa, myan wawaho a parey kontodo asa poho kan anem a pirak a pangsapatos. Bāli, taydodwa pangsapatos do kāda parey.

³¹ Namarin sa pa sa Besalel so asa poho kan dadima sintas a yapo do kayo a akasya. No dadimaw, ki para dyirad pareyaw do asaw a bīt na no tabirnakolo. ³² No dadimaw, ki para do bīt naw, as kan dadimaw do mamanlāodaw do dichod no tabirnakolwaw. ³³ Namarin sa pa so sintas do hobok dan parey a nagderecho a manda do tobwanaw. ³⁴ Pinakalopkopan da sas balitok parey saw, kan pinamarin da sa so sinan singsing a

balitok a nakaikaptan dan sintas saw. Aran siraw sintas saw, ki napakalopkohan sa so balitok.

³⁵ Namarin sa pa so kortina a namarin do mabondal a bolabola a matatarek so kīta a asol, obi kan mabaya, as kan mapīno a tela. Napabordaan sa so sinan parswa a naypanyid dyirad sanay saw. ³⁶ Namarin sa pa so apat a parey a namarin do kayo a akasya a pakalōdyitan kortinaw. Kinalopkohan da sa so balitok, kan inkapet da do kortinaw do sasadyit saw a balitok. Namarin sa pa so apat a pirak a pangsapatos siras pareyaya. ³⁷ Do asdepanaw no tabirnakolo, namarin sa pa so kortina a namarin do mabondal a bolabola a matatarek so kīta a asol, obi kan mabaya, kan mapino a tela, as kan nabordaan do rinayit no rayem. ³⁸ Namarin sa pa so para do nya kortina so dadima parey a namarin do kayo a akasya a napakalopkohan so balitok, kan napangayan so balitok a sasadyit. Namarin sa pa so dadima tombāga a pangsapatos siras nya parey.

37

No Kapamarin so Lakāsan no Tōlag (Eks. 25:10-22)

¹ Namarin sa Besalel so lakāsan a yapo do kayo a akasya. No kanaro na, ki tatdo a kadapan kan sasyam a kapolgāda, as dadwa a kadapan kan tatdo a kapolgāda so kawbong, kan dadwa a kadapan kan tatdo a kapolgāda so kakarang. ² Kinalopkohan da so pōro a balitok do irahem kan do hapot, as kan linistonan da so dikorasyon a balitok bibi naw. ³ Nanyīpo sa so apat a sinan singsing a balitok, as nakaiparaot da sira do apataw a kokod na. Bali, dadwa a sinan singsing do maychamībit naw. ⁴ Sinpangan na, namarin sa pa so iisiw sa a yapo do kayo a akasya, kan kinalopkohan da sa so balitok. ⁵ As inyōsok da sa do sinan singsing saw do maychamībit naw no lakāsanaw tan pangisiwan sya.

⁶ Namarin sa pa so tohong no pachipakawanan so gatos a pōro a balitok. As no kanaro na, ki tatdo a kadapan kan sasyam a kapolgāda, kan dadwa a kadapan kan tatdo a kapolgāda so kawbong. ⁷ As namarin sa pa so dadwa a sinan parswa a naypanyid do nachīpo a balitok do maybitaw a tobwan no tohong naw. ⁸ Bali, naymorong sa a lānang do tohong naw. ⁹ Siraw panyid daw, ki binolay da a pinatohos tan inabongan daw tohong naw. Naysalapan daw tohong naw.

No Lamisaan a Padatōkan so Tināpay (Eks. 25:23-30)

¹⁰ Namarin sa pa sa Besalel so lamisaan a yapo do kayo a akasya. As no kanaro na, ki tatdo a kadapan, asa kan godwa a kadapan so kawbong, kan dadwa a kadapan kan tatdo a kapolgāda so kakarang. ¹¹ Kinalopkohan da so pōro a balitok, as kan binarikīsan d so dikorasyon a balitok do naynyopos naw. ¹² Linebleban da so tatdo a kapolgāda so kawbong a naynyopos, kan binarikīsan da so dikorasyon a balitok. ¹³ Namarin sa pa so apat a sinan singsing a balitok a para do lamisaanaw, as nakaiparaot da sira do apataw a sōli na do yananaw no kokod na. ¹⁴ Siraw sinan singsing saw, ki pinangay da sa do masngenaw do lebleb naw a pachiosōkan iisiw saw. ¹⁵ Namarin sa pa so iisiw a yapo do kayo a akasya, as kinalopkohan da so balitok, as kan siraw nyaw naosar a pangisiw so lamisaanaw. ¹⁶ Namarin sa pa so tatakan sa kan bāso sa a para do insinso a yapo do pōro a balitok, as kan pronggo sa kan sabak sa a naosar para do kapado so maidāton.

No Pamadatōkan so Soho (Ek. 25:31-40)

¹⁷ Namarin sa pa sa Besalel so pamadatōkan so soho a yapo do nachīpo a pōro a balitok. Namarin sa pa so lānang a disnan na, atngeh na, bāso na sa a akmay sabong, bōsel na sa, kan bosak na sa do pamadatōkanaw so soho. ¹⁸ Anem sanga na. Bāli, taytotdo do maybīt naw. ¹⁹ Kāda asa do anemaw a sanga, ki myan tatdo a nagsasarono a sinan bāso a napōtar akmas sabongaw no almendras a myan sa so bōsel kan bosak. ²⁰ Iyaw atngeh naw, ki myan nagsasarono a apat a bāso a napōtar a akmas sabongaw no almendras a myan so bōsel kan bosak. ²¹ Myan asa bōsel do ibaba naw no kāda asa dyirad tatdwaw a kaparis a sangsanga na. ²² Siraw bōselaw, sangasanga saw, kan pamadatōkanaw so soho, ki lānang sa a namarin do nachīpo a pōro a balitok.

²³ Namarin sa pa so papito a soho a pinangay da do pamadatōkanaw so soho, as kan namarin sa pa so panopit so soho kan pangayan saw so oreb do pōro a balitok. ²⁴ Iyaw pamadatōkanaya so soho kontodo tabo rimīnta na, ki namarin do tatdo a poho kan dadima kakīlo a pōro a balitok.

No Altar no Insinso (Eks. 30:1-5)

²⁵ Namarin sa pa sa Besalel so altar a yapo do akasya a kayo a paysosohan so insinso. Kwadrado a asa kan godwa a kadapan so kanaro, kan asa kan godwa a kadapan so kawbong, kan tatdo a poho kan anem a kapolgāda so kakarang. Siraw sinan olongaw, ki lānang kan altaraw. ²⁶ Kinalopkopan da so pōro a balitok do rabaw naw, nangdibon do payis naw, kan siraw sinan olongaw, as kan binarikīsan da so dikorasyon a balitok do naynyopos naw. ²⁷ Namarin sa pa so dadwa sinan singsing a balitok para do altaraw do ahbwaw no dikorasyon. Pinaybīt daw pamaosōkanaw siras iisiwaw a pangatkatan. ²⁸ Namarin sa pa so iisiw a yapo do kayo a akasya, as kinalopkopan da so balitok.

No Lana a Pangpasanto (Esk. 30:22-38)

²⁹ Namarin sa pa sa Besalel so masantwan a lana a pangpasanto kan madalos a mabanglo a insinso a nasagesagel a akmas kaparin no sanay a mamariparin so bangbanglo.

38

No Altar a Paysosohan so Dāton (Eks. 27:1-8)

¹ Namarin sa pa sa Besalel so altar a yapo do kayo a akasya. Kwinadrado da so papito kan godwa a kadapan so kanaro kan kawbong. Apat kan godwa a kadapan, iyaw kakarang na. ² Namarin sa pa so sinan olong a malogag do apat saw a sōli na tan tabo, ki mayparin a asa kapidāso, as nakalopkopan so tombāga. ³ Pinarin da a tabo longlongan na do tombāga a akmas timba saw a panahodan so ahbek, kan siraw pāla na, siraw palanggana a para panakoy, siraw panodok so karni, kan siraw pangayan so inmaya. ⁴ Namarin sa pa so tombāga a rarātag kan pinadātōk na do ahbwaw no baha no altar tan rapiten naw godwaw no katohos no altar. ⁵ Namarin sa pa so apat a tombāga a sinan singsing a pamaosōkan so iisiw saw do apataw a sōli no raratagaw a tombāga. ⁶ Namarin sa pa siras iisiw a yapo do kayo a akasya, as kinalopkopan da so tombāga, ⁷ as pinaōsok da do sinan singsing saw do maybītaw no altar a pangisiwan. Kinahon daw altaraw so tappi.

No Tombāga a Paylablaban (Eks. 30:18)

⁸ Namarin sa pa so tombāga a paylablaban kan tombāga a dadātok na. No inosar da, ki siraw ispiho* daw no mababakes saw a magsirsīrbi do asdepanaw do Toldaw a Pachibayabayatan.

*No Atat no Tabirnakolo
(Eks. 27:9-19)*

⁹ Sinpangan na, namarin sa pa sa Besalel so atat no tabirnakolwaw. Do mangketaw do abagātan, nanglōdyit sa siras kortinaw a namarin do mapīno a tela a dadima poho a kayarda so kananaro. ¹⁰ Myan dadwa poho a tombāga a parey na kan dadwa poho a tombāga a pangsapatos siras pareyaw, as kan myan saw sadyit kan kabli a pirak a myan do pareyaw. ¹¹ Komwan pinarin da do mangketaw do ammyānan a atat na.

¹² Do mangketaw do lāod no atat naw, siraw kortinaw, ki dadwa poho kan dadima kayarda so kananaro, kan asa poho so parey kan asa poho so pangsapatos, as kan myan saw sasadyit da kan kabli da a namarin do pirak. ¹³ Do mangketaw do dāya a somalap do dadan a asdepan, iyaw atat naw, ki dadwa poho kan dadima pa a kayarda so kanaro. ¹⁴⁻¹⁵ Do maybītaw do asdepanaw, papito kan godwa kayarda iyaw kortinaw, kan tatdo so parey, as kan tatdo so pangsapatos. ¹⁶ Tabo kortina saw do omdibonaw no atat, ki namarin do mapīno a tela. ¹⁷ Siraw pangsapatos so parey saw, ki namarin sa do tombāga. Siraw sasadyit saw kan kabli saw, ki namarin do pirak. As no tōtok daw no parey, ki nakalopkohan sa so pirak. Tabo dan parey saw do omdibonaw no atat, ki nagkakāmang sa do kablyaw a pirak.

¹⁸ Iyaw kortinaw do asdepanaw do atat, ki namarin do mabondal a bolabola a matatarek so kīta a asol, obi kan mabaya, kan mapino a tela kan nabordaan do rinayit no rayem. Asa poho a kayarda so kanaro kan dadwa kan godwa kayarda so kakarang a akmas kortinaw a naypadibon. ¹⁹ Nailōdyit sa do apataw a parey a nachidātok do apataw a pangsapatos a tombāga. Siraw sasadyit da saw kan kabli saw, ki namarin sa do pirak. As no tōtok daw no parey, ki nakalopkohan sa so pirak. ²⁰ Tabo pāsok saw no tabirnakolo kan do maypadibonaw no atataw, ki namarin do tombāga.

No Rimīnta Sa a Naosar

²¹ Iyaw nyaw listaan no rimīnta saw a naosar do tabirnakolo a nakakapyan no matatāpi saw a bato a nakaitolasan asa pohwaw a bilbilin. Iyaw listaanaya, ki inbilin ni Moyses kan pinarin da no Lebita saw a naytarabāko do kapangipangōlo ni Itamar a pōtot ni Aaron a pādi. ²² Si Besalel a pōtot ni Ori a apoko ni Hor a yapo do trībo no Joda iyaw namarin so tabo inbilinaw ni ĀPO di Moyses ²³ No kasidong na, ki si Oholiab a pōtot ni Ahisamak do trībo no Dan. Iya, ki maganay a magkitikit, maganay a mangarti, kan magabel so mabondal a bolabola a matatarek so kīta a asol, obi kan mabaya, kan mapino a tela. ²⁴ No tabo a naosar a balitok a naidāton para do nakapamatnekaw so tabirnakolo, ki asa rībo a kakīlo sigon do naikeddeng do pagtimbangawanaw a naosar do masantwanaw a yanan.†

²⁵ Siraw pirakaw a yapo dyirad tawotawo saw a nairāman do sinsos, ki 3,430 a kakīlo rahmet da sigon do naikeddeng do pagtimbangawanaw a naosar do masantwanaw a yanan. ²⁶ Nyaw paytābwan intoroh dan nasinsos saw. Intoroh no kāda asa iyaw naibaheyaw a kāro no itoroh na sigon do naikeddeng do pagtimbangawanaw a naosar do masantwanaw a yanan. Siraw nailistaw a mahahakay, ki 603,550. Magtawen sa so dadwa poho mana nasorsorok. ²⁷ Naosar iyaw 3,400 a kakīlo a pirak do nakapamarinaw so asa gasot a pangsapatos so parey saw no tabirnakolo kan pangsapatos saw so kortina. Kāda pangsapatos, ki tatdo a poho kan apat a kakilo.

* 38:8 38:8 Siraw ispiho, ki napsileng sa a tombāga † 38:24 38:24 Eks. 30:13

²⁸ Iyaw natokosaw a tatdo a poho a kakīlo a pirak, ki naosar ni Besalel do sasadyit saw a para dyirad parey, naikalopkop sa do tōtok da saw, kan pinarin na saw a kabli.

²⁹ Siraw tombāga saw a naidāton di ĀPO, ki 2,425 a kakilo. ³⁰ Inosar naw nya a pinarin sa a pangsapatos do asdepanaw do Toldaw a Pachibayabayatan. Naosar pa sa do tombāga a altar, iyaw tombāga a lebleb na kan tabo rimīnta naw. ³¹ Nairāman pangsapatos saw a maypadibon do atataw kan siraw pangsapatos saw do asdepanaw, kan tabo saw pāsok saw no tolda kan pāsok saw a maypadibon do atataw.

39

No Laylay Saw no Pādi

(Eks. 28:1-14)

¹ Yapo do mabondal a bolabola a matatarek so kīta a asol, obi kan mabaya, nangabel sa Besalel so mapino sa a laylay a para do kapagsīrbi do masantwanaw a yanān. Pinarin da saw laylayaw ni Aaron a akmas inbilinaw ni ĀPO di Moyses.

No Epod

² As namarin sa pa so epod a yapo do bolabola a balitok, mabondal a bolabola a matatarek so kīta a asol, obi kan mabaya, as kan mapino a tela. ³ Nangtāpi sa so balitok a mandan tomnaripis, as kan tinabtabas da a akmas bolabola, as kan inlāga da do mabondalaw a bolabola a matatarek so kīta a asol, obi kan mabaya, as kan mapino a tela a pinarin no sanay. ⁴ Namarin sa pa so dadwa kapidāso a para pakoh a pachipongan dan maybitaw a payis no epod tan maytapang dadwaw a payis na. ⁵ As iyaw barikisaw a inabel no sanay, ki naikapet a nachilānang do epodaw, as kan namarin do balitok, mabondal a bolabola a matatarek so kīta a asol, obi, kan mabaya, as kan mapino so kīta.

⁶ Inkolimas da saw bato saw a onyks do balitok saw a pangikolimasan, as naikitikit a akmay silyo ngarangan dan asa poho a pōtot a mahahakay ni Israel. ⁷ Sinpangan na, pinaypong da sa do pidāso saw a para pakoh no epod a pakanaknakman siras pōtot saw a mahahakay ni Israel a akmas inbilinaw ni ĀPO di Moyses.

No Pangbarōkong

(Eks. 28:15-30)

⁸ Namarin sa pa so pangbarōkong a pinarin no sanay a akmas nakaparinaw no epod do bolabola a balitok, mabondal a bolabola a matatarek so kīta a asol, obi kan mabaya, as kan mapino a tela. ⁹ Kwinadrado da kan naytapid a dinobli tan sasyam a polgada so kananaro kan kawobong. ¹⁰ Inkolimas da do apat a kalinya siraw mangingīna saw a bato. Iyaw dāmawaw a linya, ki siraw bato saw a sardyo, topasyo, kan garnet.* ¹¹ Do somaronwaw a linya, ki siraw bato saw a esmeralda, sappiro, kan diamante. ¹² Do chatatdo naw a linya, ki siraw bato saw a hasinto, agate, kan ametista. ¹³ As do chapat naw a linya, ki siraw bato saw a berilo, onyks, kan haspe. Naikolimas sa do pangikolimasanaw a balitok. ¹⁴ Myan asa poho kan dadwa a bato. Do kāda asa bato, ki naikitikit ngaran kāda asa dyirad pōtotaw a mahahakay ni Israel a pinakainawan dan asa poho kan dadwa a trībo. As siraw nya bato, ki akma say silyo.

¹⁵ Namarin sa pa so nahobid sa a nakadina a akmay kordon a para pangbarōkong do pōro a balitok. ¹⁶ Namarin sa pa so dadwa balitok a pangikolimasan kan dadwa a balitok a sinan singsing, kan pinaypong da saw sinan singsing do dadwaw a sōli no pangbarōkongaw ¹⁷ Pinaypong daw dadwaw a nakadina a balitok do dadwaw a sinan singsing do maybitaw a sōli no pangbarōkongaw. ¹⁸ Iyaw maybitaw a tobwan

* **39:10** 39:10 Do kadwan a naiyōlog, ki “robi, topasyo, kan berilo”.

no nakadina, pinaypong da do dadwaw a pakaikolimasan da, as kan pinaypong da do maybītaw a pidāso a para pakoh do salapen naw no epod. ¹⁹ Namarin sa pa so dadwa a balitok a sinan singsing, kan pinaypong da do dadwaw a sōli no pangbarōkong do sayranaw, do makatayrahemaw a payis a mangket do epod. ²⁰ Namarin sa pa so dadwa a balitok a sinan singsing, kan pinaypong da do maybītaw a ahbo no pidāso saw a pakoh do salapenaw no epod do sāip naw do anmwaw no barikis a inabel no sanay. ²¹ Siraw sinan singsingaw no pangbarōkong, ki naiyitan sa dyirad sinan singsing saw no epod do asol a kordon, tan nachitapang do barikisaw no epod a inabel no sanay, kan tan dya machiwitwitwit pangbarōkongaw do epod. Pinarin da a akmas inbilinaw ni ĀPO di Moyses.

No Kadwan Saw a Laylay no Pādi
(Eks. 28:31-43)

²² Namarin sa pa sa Besalel so kagay no epod a maynana asol a tela. ²³ Inabotan daw hobok naw so pakakayanan no oho. Inabelan daw maynyopos naw no abot a akmas kwelyowaw tan dya mapirit. ²⁴⁻²⁶ Do omdibon naw no sayran naw, inabelan da so akmas asyaw no granada a yapo do mabondal a bolabola a matatarek so kīta a asol, obi, kan mabaya, as kan mapino a nahobid a tela. As pinababaetan da so dedekey a komalinitin a pātīt a balitok. Pinarin da a akmas inbilinaw ni ĀPO di Moyses.

²⁷ Namarin sa pa so laylay ni Aaron kan pōtot na saw a mahahakay a yapo do mapino a tela a inabel no sanay, ²⁸ iyaw torban kan siraw tabahos a namarin do mapino a tela, kan makatayrahemaw a laylay do malamōyot a tela. ²⁹ Iyaw barikisaw, ki namarin do malamōyot a tela kan do mabondal a bolabola a matatarek so kīta a asol, obi kan mabaya, as kan nabordaan do rinayit no rayem. Pinarin da akmas inbilinaw ni ĀPO di Moyses.

³⁰ Sinpangan na, nangtāpi sa so korona a pōro a balitok a kinitikīta no da so nya, 'Masantwan para di ĀPO' akmas nakapangikitikitaw do silyo. ³¹ Pinaypong da do asol a kordon do torbanaw a akmas inbilinaw ni ĀPO di Moyses.

No Kapatayoka so Tarabāko
(Eks. 35:10-19)

³² Dawa, tabo a tarabāko do tabirnakolo a iyaw Toldaw a Pachibayabayatan, ki natayoka dana. Pinarin da tabo no Israelita saw akmas inbilinaw ni ĀPO di Moyses. ³³ Inyangay da di Moyses tabo insagāna da para do kapatnek so tabirnakolwaw a iyaw toldaw kan tabo rimīnta na saw, siraw sasadyit, parey saw, sintas saw, parey saw kan pangsapatos da saw, ³⁴ iyaw panalobaw a lālat da no malloko a karniro a napanyibaya, iyaw panalobaw a lālat da no lombalomba, kan kortinaw a lilibeng, ³⁵ iyaw Lakāsanaw no Tōlag kan iisiw na saw kan tohongaw no pachipakawanan so gatos, ³⁶ iyaw lamisaanaw kan tabo rimīnta na saw, kan iyaw tināpayaw a maidāton do Dyos, ³⁷ iyaw porwaw a balitok a pamadatōkan so soho saw, kan soho na saw a nalinya sa do yanan daw kan tabo rimīnta naw, kan iyaw lanaw a para do sohwaw, ³⁸ iyaw balitokaw a altar, lanaw a pangpasanto, mabanglwaw a insinso, kan kortinaw para do asdepanaw do tolda, ³⁹ iyaw tombāgaw a altar kan tombāgaw a lebleb na, iisiw na saw kan tabo rimīnta na saw, iyaw palangganaw a paylablaban kan dadātōk naw, ⁴⁰ siraw kortinaw do atataw kontodo parey da saw kan pangsapatos da saw, kan kortinaw do asdepanaw do atataw kontodo siraw hobid saw kan pāsok saw, kan tabo rimīnta saw no tabirnakolo a Tolda a Pachibayabayatan, ⁴¹ kan naabel saw a laylay dan papādi a naosar do nakapagsīrbi da do masantwanaw a yanan, magrāman masanto saw a laylay para di Aaron a pādi kan laylay saw para dyirad pōtot na saw an magsīrbi sa a pādi.

⁴² Pinarin dan Israelita saw tabo tarabākwaw akmas inbilinaw ni ĀPO di Moyses.
⁴³ Binisīta ni Moyses tinarabāko daw, as kan naboya na a pinarin da a akmas inbilinaw ni ĀPO. Dawa, binindisyonan sa ni Moyses.

40

No Kapatnek kan Kaidāton so Toldaw no Dyos

¹ Sinpangan na, binata ni ĀPO di Moyses a kāna, ² “Do primīro no dāmwwaw a bohan, patneken nyonchiw tabirnakolwwaw, iyaw Toldaw a Pachibayabayatan.
³ Ippasdep mo Lakāsanaw no Tōlag kan ipalibeng mo so kortinaw. ⁴ Ippaisdep mo paw lamisaanaw, as kaipapangay mo siras rimīnta na saw. As ipaisdep mo pamadatōkanaw so soho kan ipapangay mo saw soho naw. ⁵ Ippapangay mo balitokaw a altar a paysosohan so insinso do salapenaw no Lakāsan no Tōlag, kan ipalōdyit mo kortinaw do asdepanaw do tabirnakolwwaw.

⁶ “Ippapangay mo altaraw a paysosohan so dāton do salapenaw do asdepanaw do tabirnakolo, iyaw Toldaw a Pachibayabayatan. ⁷ Ippapangay mo palangganaw a paylablaban do baet daw no Toldaw a Pachibayabayatan kan altaraw, as kaipapangay mo syas ranom. ⁸ Ipalōdyit mo saw kortinaw a omlikmot so atataw, as ipakortina mo asdepanaw.

⁹ “Sinpangan na, hapen mo lanaw a pangpasanto, as warsyan mo a itatārek a para di ĀPO iyaw tabirnakolwwaw kan tabo saw rimīnta naw. Tan komwan, masantwan dananchi. ¹⁰ Katayoka na, warsyan mo a itatārek a para di ĀPO iyaw altaraw a paysosohan so dāton kan tabo rimīnta na saw. Tan komwan, masantwan dananchi.
¹¹ Masaw a warsyan mo a itatārek a para di ĀPO palangganaw kan dadātōk naw.

¹² “Yangay mo sa Aaron kan pōtot na saw a mahahakay do asdepanaw do Toldaw a Pachibayabayatan, kan riyosen mo sas ranom.* ¹³ Katayoka na, pakhangen mo si Aaron so masantwan saw a laylay, kan padwan mos lanaw oho naw a mangitatārek dya tan magsīrbi dyaken a pādi. ¹⁴ Paypasngen mo saw pōtot naw a mahahakay, kan pakhangen mo sas naabelaw a laylay da. ¹⁵ Padwan mos lanaw oho daw a akmas pinarin mwaw di āmang da tan magsīrbi sa dyaken a pādi. Iyaw nakapado mwaya dyira so lana, ki magpādi sanchi kan tongtongen dan īto saw a kapotōtan da.” ¹⁶ Pinarin a tabo ni Moyses akmas inbilinaw dya ni ĀPO.

¹⁷ Dawa, iyaw tabirnakolwwaw, ki napatnek do primīro no dāmwwaw a bohan do somaronwwaw a tawen. ¹⁸ Pinatnek da Moyses tabirnakolwwaw. Inpinsan da saw pangsapatos na saw, as nakapatnek da siras parey na saw, as nakapaōsok da siras sintas naw, as nakapatnek da do parey saw. ¹⁹ Somnaronno, namolay sa so pinatalob da a tolda do tabirnakolwwaw, as pinatapidan da so makatayhapot a tolda a akmas inbilinaw dya ni ĀPO.

²⁰ Inhap ni Moyses matatāpi saw a bato, as nakapangay na sira do lakāsanaw. Nakaipapaōsok nas iisiw saw do lakāsanaw, as nakaipatohong na so tohongaw no pachipakawanan so gatos do hapotaw no lakāsan. ²¹ Sinpangan na, inpaisdep naw Lakāsanaw no Tōlag do tabirnakolwwaw, as nakaipalōdyit na so kortinaw a lilibeng kan inpalibeng naw Lakāsanaw no Tōlag a akmas inbilinaw dya ni ĀPO.

²² Inpapangay ni Moyses lamisaanaw do irahemaw no tolda do mangket do ammyānanaw a bīt no tabirnakolwwaw do gaganaw no kortina, ²³ kan inpapadātōk naw tināpayaw do salapen ni ĀPO a akmas inbilinaw dya ni ĀPO.

²⁴ Inpapangay naw pamadatōkanaw so soho do Toldaw a Pachibayabayatan do anmwaw no lamisaanaw do bīt naw do mangket do abagātan, ²⁵ kan inpapangay na saw sohwaw do salapen ĀPO a akmas inbilinaw dya ni ĀPO.

* **40:12** 40:12 Eks. 29:4

²⁶ Inpapangay pa ni Moyses balitokaw a altar do irahemaw no Tolda a Pachibayabayatan do salapenaw no kortina, ²⁷ as nakaipasosoh nas mabanglo a insinso a akmas inbilinaw dya ni ĀPO. ²⁸ As inpalōdyit naw kortinaw do asdepanaw do tabirnakolo.

²⁹ Do salapenaw no asdepan do tabirnakolo a iyaw Toldaw a Pachibayabayatan, inpapangay na daw altaraw a paysosohan so dāton, as nakapangidāton da so dāton a masosohan kan dāton a irek† a akmas inbilinaw ni ĀPO dya.

³⁰ Inpapangay naw palangganaw do naypayawan daw no Toldaw a Pachibayabayatan kan altaraw, as nakaipapangay na syas ranom a paylablaban. ³¹ As si Moyses, Aaron, kan pōtot na saw a mahahakay, inosar da a paylablaban siras kakamay kan kokod da saw.‡ ³² Maylablab sa kāda somdep sa do Toldaw a Pachibayabayatan mana maypasngen do altaraw a akmas inbilinaw ni ĀPO di Moyses.

³³ Sinpangan na, inpalikmot naw atataw do omdibonaw no tabirnakolo kan altaraw. Inpalōdyit naw kortinaw do asdepanaw do atataw. Dawa, pinatayoka da tabo da Moyses tarabākwaw.

No Demdemaw do Anmo no Toldaw no Dyos

(Nom. 9:15-23)

³⁴ Do dāwri, inabongotan no demdem Toldaw a Pachibayabayatan, kan iyaw ranyag no dayag ni ĀPO, inapno naw tabirnakolwaw. ³⁵ Ki nakasdep aba si Moyses do irahemaw no Toldaw a Pachibayabayatan maynamot ta dinitā pa no demdemaw, kan iyaw ranyag no dayag ni ĀPO, nāw na inapno tabirnakolwaw.

³⁶ Do tabo a nakapayadiyadis dan Israelitaw, nawri lang nakapaydis da so pagkampwan an naypatohos demdemaw. ³⁷ Amnan dya naypatohos demdemaw, ki nayadis saba a nanda do araw a naypatohos demdemaw. ³⁸ Do tabo a nakapayadiyadis dan Israelita saw, myan iyaw kayan ni ĀPO dyira. Ta iyaw demdemaw, ki nāw na do tabirnakolwaw an māraw. As an mahep, ki myan apoy do demdemaw.

† 40:29 40:29 Eks. 29:41; 30:9 ‡ 40:31 40:31 Eks. 30:19-21

No Libro Ni Joswe

No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Libro

Iyaw nya libro a Joswe, ki pakaistoryaan maynamot do nakasākop dan Israelita saw so tana a Kanaan do nakaidaōlwaw ni Joswe sira. Ta sakbay no nakadiman ni Moyses, napidi si Joswe a mangipangōlo siras Israelita. Dawa, inpangōlwan na saw Israelitaw a machigobat dyirad Kananeo saw a tawotawo tan somdep saw Israelitaw do tana a inkari ni Āpo Dyos da Abraham a kapoonan da.

Myan saw mabigbig a naporin a naitolas do dyaya libro a akma siras nyaya: no kabtang do Oksong Jordan, no kaloyo no ahad a nakadibon do idi a Jeriko, no kagobat do idi a Ai, as kan kapabayō so tōlag no Dyos kan tawotawo na. Asa malatak a naitolas do dyaya libro, ki “magdisisyon kamo sichangori an sino pagsirbyan nyo....an yaken kan pamilya ko, ayket, magsirbi kami di ĀPO” (24:15).

No Naychakarwan no Nya Libro

No nakasākop no Kanaan (1:1-12:24)

No nakapaycharwa no tana (13:1-21:45)

Iyaw tana do dayāen no Oksong Jordan (13:1-33)

Iyaw tana do laōden no Oksong Jordan (14:1-19:51)

Siraw idi saw a maibidang a pachikamāngan no tawo (20:1-9)

Siraw idi saw dyirad trībo no Lebi (21:1-45)

Siraw trībo do dāyaen no Jordan, ki somabat sa do tana da (22:1-34)

Iyaw pakāda ni Joswe (23:1-16)

Iyaw tōlag a napabayō do Sikem (24:1-33)

Joswe

No Inmandar ni Āpo Dyos di Joswe

¹ Do nakatayokaw no nakadiman ni Moyses a pachirawatan ni ĀPO, naychirin si ĀPO do kasidongaw ni Moyses a si Joswe a pōtot ni Non. ² Binata na a kāna, “Sichangori a nadiman dana si Moyses a pachirawatan ko, magrobwat ka kontodo saw tawotawo saya no Israel, kan mamtang kamo do Oksong Jordan a somdep do tanaw a itoroh ko dyinyo. ³ Do tābo a loglogar a matokapan nyo, dyira nyo na. Naitoroh ko na dyinyo a akmas inbahey ko di Moyses. ⁴ Yapō do let-ang do abagātan a manda do tokotokon saw do ammyānan do Lebanon, kan yapō do rakah a oksong a Oprates do dāya a komwan do tābo tana dan Heteo a manda do Mediterranean a Tāw do lāod, ki tana nyo nanchi. ⁵ Abanchiw makaparin a makaābak dyimo do ōnos no kabyay mo. Ta akmas nakayan ko di Moyses, komwan kayan ko dyimo. Polos a dyi konchimo a nonolay mana karwan. ⁶ Payiten kan patoreden mo aktokto mo, ta imonchiw mangidaōlo siras nya saya tawotawo do kadyira danchis tanaw a insapata ko a itoroh dyirad kapoonan da saw. ⁷ On, payiten kan patoreden mo aktokto mo, as kan kapyahen mo a sigorādohen a tongpalen a tābo Linteg a inbilin ni Moyses a pachirawatan ko dyinyo. Somiwal kaba do kawanān mana dō kaholi. Tan komwan, myan ballīgi mo do aran dino a kwanan mo. ⁸ Nya libro no Linteg, ki aryan mo aba a basbasāen. Amirisen mo māraw kan mahep, kan ihawa mo a tongpalen tabo naitolasaw do dyaya libro. Tan komwan, maasinso kan maballīgi ka. ⁹ Kanakmen mo a inbilin ko dyimo a payiten kan patoreden mo aktokto mo. Mamo mana maōpay kaba, ta yaken a si ĀPO a Dyos mo, ki nāw ko a myan dyimo do aran dino a kokwanan mo.”

No Inmandar ni Joswe Dyirad Tawotawowaw

¹⁰ Sinpangan na, minandaran sa ni Joswe siraw opisyalis daw no tawotawo a kāna, ¹¹ “May kamo do kampo a yanan tawotawo kan ibahey nyo dyira, ‘Mangisagāna kamo so bahon nyo. Ta anchan makahabas tatdo a karaw, mamtang kamonchi do Oksong Jordan kan sakōpen nyonchiw tanaw a itoroh dyinyo ni ĀPO a Dyos nyo.’ ”

¹² Ki dyirad trībo saw no Ruben, Gad, kan Mamandāya a Manasses, binata ni Joswe a kāna, ¹³ “Naknakmen nyo bilinaw a intoroh na dyinyo ni Moyses a pachirawatan ni ĀPO a kāna, ‘Si ĀPO a Dyos nyo, ki itoroh naw nyaya tana dyinyo a paynahahan nyo.’ ¹⁴ Siraw babbaket nyo, siraw adedekey nyo, kan siraw animal nyo, ki mabidin pa do dya tana do dayāenaya no Oksong Jordan a naitongdo ni Moyses a para dyinyo. Ki tabo saw mahahakayaw a para gobat a nakaarmas, ki machita panman da saw kadwanaw a Israelita a mamtang tan sidongan da sa ¹⁵ a mandad kaitoroh dyira ni ĀPO so inahah a akmas pinarin naw dyinyo, kan manda do kaaran sira madyira daranaw tanaw a intoroh dyira ni ĀPO. Tayokaw nawri, maybidi kamo na, kan akoparen nyo naw tana nyowaw a mismo a intoroh dyinyo ni Moyses a pachirawatan ĀPO do dayāen no Oksong Jordan.”

¹⁶ Tinbay da si Joswe a kon da, “Parinen namen aran āngo imandar mo dyamen, kan aran dino toboyan mo dyamen, ki mangay kami. ¹⁷ Akmas katongtongpal namen so tābo naimandar ni Moyses, komwan katongpal namen dyimo. Myan pakono dyimo si ĀPO a Dyos mo a akmas kayan na di Moyses. ¹⁸ Aran sino a machiribīldi do imandar mo kan dya mangtongpal do aran āngo a ichirin mo, machita maipadiman. Basta payiten kan patoreden mo aktokto mo!”

2

No Dadwa a Ispya do Jeriko

¹ Sinpangan na, tinoboy ni Joswe a pōtot ni Non dadwaw a ispya a yapo do kampo da do Sittim,* kan inmandar na dyira a sililīmed a yangay da wanawanan an āngo myan do tana no Kanaan, naten do Jeriko. Dawa, nangay sa kan do nakasdep daw do Jeriko, nangay sa minisan do bahayaw no mabakes a maglaklāko so asī na a mayngaran so Rahab. ² Nadāmag no āryaw no Jeriko a myan saw Israelita a nawara do dawri a mahep tan magispya do tanaw. ³ Dawa, nanoboy so nangyangay so nya minsāhi di Rahab: “Pahboten mo saw mahahakayaw a nangay dyimo, ta nangay sa magispya do intīrwaya tana ta.”

⁴ Ki iyaw mabakesaw, ki inhap na saw dadwaw a mahahakay as nakaitayo na sira, kan binata na a kāna, “Oyodaw a nangay saw mahahakayaw dyaken, ki chapatak kwabaya an dino nakayapwan da. ⁵ Do kapaysarisari naw kaychi, do kakalo naw a mangneb no rowanganaw, komnaro saw mahahakayaw. Chapatak kwabaya an dino kinwanan da. Makalisto kamo a manglakat sira, ta āngwan madas nyo sa.” ⁶ Ki yangay na sa intayo do atepaw no bahay na, kan tinaloban na sa so tametamek a lino† a tinalaytay na. ⁷ Dawa, linakatan da saw ispyaw do rarahanaw a lomongo do pamtangan saw do Oksong Jordan. As do nakapakatadyichokod daw no manglakat saw, ki nangneb danaw rowanganaw.

⁸ Sakbay no nakapakaychēh dan ispyaw, nangay si Rahab do atepaw a yanan da, ⁹ kan binata na dyira a kāna, “Natonngan ko na a si ĀPO, ki intoroh narana dyinyo nya a tana, kan ari dana madidiw namen taywara a kāmō namen dyinyo. As kan tabo a omyan do dya tana, ki maychinyābot dana sa do oltimo a kāmō da a maynamot

* **2:1** 2:1 “Sittim” mana “Akasya”, ki do ammyānan a dayāen no Nadiman a Tāw. Akasya, ki asa kīta a kayo a magsabong. Nom. 25:1; 33:49 † **2:6** 2:6 Iyaw tamek a lino, ki osaren da parinen a hobid mana tela.

dyinyo. ¹⁰ Ta nadāmag namen an maypāngo a pinayachan ni ĀPO ranomaw no Mabaya a Tāw do salapen nyo do kakaro nyo do Egipto. Nadāmag namen pa an maypāngo nakadiman nyo sa Sihon kan Og a dadwa a āri dan Amoreo do dayāen no Oksong Jordan.‡ ¹¹ Do nakadngey namenaw sya, naychinyābot kami do oltimo a kāmō, kan arabaw tored namen maynamot dyinyo. Ta iyaw ĀPO a Dyos nyo, ki Dyos do hanyit kan do tanaya. ¹² Sichangori, pagsapata nyo do Dyos nyo a parinen nyo masingpet do pamilya ko akmas pinarin kwaya dyinyo, as kan torohan nyo pa yaken so pakasigorādwan ko a sinyal. ¹³ Isapata nyo dyaken a palobōsan nyo sanchi a mabyay sa āmang kan ānang ko, kakakteh ko a mahahakay kan mababakes kontodo tābo pamilya da, as kan isalākan nyo yamen yapo do kadiman.”

¹⁴ Tinbay dan mahahakay saw a kon da, “Byay namen, ki tādi no byay nyo an dyi namen a tongpalen inchirin namen. An dyi ka maybahebahey do aran sino so pariparinen namenaya, isapata namen dyimo a anchan itoroh ni ĀPO dyamen tanaya, ki parinen namen maganay a sipopodno dyinyo.”

¹⁵ Si Rahab, ki omyan do bahayaw a napatnek do partisaw no ahad§ no idi a Jeriko. Dawa, tinonton naw mahahakay saw a yapo do bintanaw no bahay na. ¹⁶ Binata na dyira a kāna, “May kamo do katokokonan saw tan dyi daynyo a machichwasan manglakat saya dyinyo a tinoboy ni āri. Tomayo kamo daw so tatdo a karaw mandad kapaybidi da. Dāwrinchi, komaro kamo na.”

¹⁷ Binata dan mahahakayaya dya a kon da, “Tongpalen namen anchiw nya a inpaisapata mo dyamen. ¹⁸ Nyaw machita parinen mo. Anchan asdepen namen a sakōpen nya tana, paytanen monchiw nya mabaya a hobid do bintanaya a pangtontonan mo dyamen. Akpehen monchi sa āmang, ānang mo, siraw kakakteh mo saw a mahahakay kontodo tābo pamilya ni āmang mo do irahemaya no nya bahay. ¹⁹ An myan mohtot do dya bahay as madiman anchi, ki gatos namen paba an dya bōkod na a gatos. Ki an myan aran sino do irahem no nya bahay a madiman, rawaten namen anchi a gatos namen. ²⁰ Ki an ibahey mo pariparinen namen, siwayawaya kami na do dyaya a inpaisapata mo dyamen.”

²¹ Binata na a kāna, “Sigi. Maparin pakono a akmas binata nyo.” Sinpangan na, pinayyayo narana sa. Do nakakaro daranaw, pinaytan ni Rahab iyaw mabayaw a hobid do bintanaw.

²² Nangay saw ispyaw do katokotokonan saw, kan tomnayo sa so tatdo a karaw. Ki siraw nanglakataw sira a tinoboy ni āri, chinichichwas da sa a maganay do tabo saw a rarahan, ki somnabat saw manglakataw a aba polos nadongso da dyirad gagāra daw. ²³ Do dāwri, minosok saw dadwaw a ispya a yapo do katokotokonan saw, namtang sa do oksong, as kan naybidi sa di Joswe a pōtot ni Non. Inbahey da dya tābo a napariparin. ²⁴ Binata da di Joswe a kon da, “Sigorādohen namen a si ĀPO, ki intoroh narana dyaten intīro a tana. As kan tabo tawotawo, ki maychinyābot sa do oltimo a kāmō da maynamot dyaten.”

3

No Kabtang Dan Israelita Saw do Oksong Jordan

¹ Nasāpa sa Joswe kan tabo Israelita saw a naybangon do somaronwaw a araw, komnaro sa do Sittim, as kan nangay sa do Oksong Jordan. Dawri sa a nagkampo sakbay sa mamtang. ² Napahabas tatdo a karaw, minidibidi saw opisyalis do intīro a kampo, ³ kan inmandar da do tawotawo saw a kon da, “Anchan maboaya nyo Lebita saw a papādi a maykatkat so Lakāsanaw no Tōlag ni ĀPO a Dyos nyo, maychakatkat kamo a monot dyira. ⁴ Tan komwan, chapatak nyo ayaman nyo, ta ari kamo payad

‡ 2:10 2:10 Nom. 21:21-35 § 2:15 2:15 Myan maytalin a ahad a 3.5 mandad 4.5 kamitros baet da.

nangay do dya a ayaman. Ki maypasngen kamo aba do lakāsanaw. Makapanawdyi kamo kan machateng kamo so nagistayan asa kakilomitro.”

⁵ Inbahey ni Joswe dyirad tawotawo saw a kāna, “Mariyos kamo a mangpasanto so inawan nyo,* ta anchan delak mamarin si ĀPO siras makaskasdāaw do salapen nyo.”

⁶ As binata ni Joswe dyirad papādi saw a kāna, “Katkaten nyo Lakāsanaya no Tōlag, kan panma nyo dyirad tawotawo saya.” Tinongpal da akmas inbahey naw dyira.

⁷ Binata ni ĀPO di Joswe a kāna, “Sicharaw, irogi ko na padayāwan imo do salapen dan tabo a Israelita tan chapatak da a akmas nakayan kwaw di Moyses, komwan kayan ko dyimo. ⁸ Ibahey mo dyirad papādi saw a mangisiw so Lakāsanaw no Tōlag a anchan makarapit sa do ngalab naw no oksong, domakwang sa do ranomaw, as kapaytēnek da do oksongaw.”

⁹ As binata ni Joswe dyirad Israelitaw a kāna, “May kamo dya, kan adngeyen nyo an āngo ichirin ni ĀPO a Dyos nyo. ¹⁰ Nyaw mangipaboya dyinyo an maypāngo kapatak nyonchi a iyaw sibibyay a Dyos, ki myan dyinyo. As kan syrto a paksyaten na sanchi do salapen nyo tawotawo a Kananeo, Heteo, Hibeo, Pereseo, Girkaseo, Amoreo, kan Jeboseo. ¹¹ Chiban nyo. Iyaw Lakāsanaw no Tōlag ni ĀPO no intīro a lōbong, ki maiyabtang do Oksong Jordan a manmanma kan inyo. ¹² Sichangori, pidyen nyo asa poho kan dadwa a mahahakay, kan tayisa a yapo do kāda tribo saw no Israel. ¹³ Anchan domakwang sa do ranomaw papādi saw a mangisiw so Lakāsan no Tōlag ni ĀPO no intīro a lōbong, magsardeng anchi a moyog iyaw Oksong Jordan. As iyaw ranomaw a moyog a yapo dwa ato naw, ki mapenpen a mayparin a akmay dyindyin.”

¹⁴ Dawa, komnaro saw tawotawo do kampo da a mamtang do Jordan. As siraw papādi a mangisiw so Lakāsan no Tōlag, ki myan sa do panman. ¹⁵ Do dāwri a chimpo, ki chimpo no kapagrarani, kan maglayos paw oksongaw. Apāman a nakadakwang saw papādyaw a nangisiw so Lakāsan no Tōlag do ranomaw, ¹⁶ iyaw ranomaw do ato naw, ki nagsardeng a minoyog. Nakpeh ranomaw do midyo a mabawa, do idi a Adam do masngen do Saretan. As iyaw ranom a moyog a mosok do Nadiman a Tāw, ki araba polos. Dawa, nakabtang saw tawotawo do bīt a masngen do Jeriko. ¹⁷ Siraw papādyaw a nangisiw so Lakāsan no Tōlag ni ĀPO, ki nāw da naytēnek do mabkohaw a tana do hobok no Jordan a manda do nakapakabtang da do mabkohaw a tana no intīro a nasyon.

4

No Bato Saya a Pakanaknakman

¹ Do nakapakabtang danaw no intīro a nasyon a Israel do Oksong Jordan, binata ni ĀPO di Joswe a kāna, ² “Mamidi ka so asa poho kan dadwa a mahahakay, tayisa do kāda tribo. ³ Mandaran mo sa a manghap so asa poho kan dadwa a bato a yapo do hobokaw no Jordan do yananaw a naytēnekan dan papādyaw. Ibahey mo dyira a isabhay da, kan pangayen da do pagkampwan nyowaw sichahep.”

⁴ Do dāwri, tinawagan sa ni Joswe siraw asa pohwaw kan dadwa a mahahakay a natongdo do kāda tribo no Israel. ⁵ Inbahey na dyira a kāna, “May kamo do hobokaw no Jordan, as manmanma kamo kan Lakāsanaw no Tōlag ni ĀPO a Dyos nyo. Mapenged kamo a maysabhay so tayisa a bato sigon do kāda tribo no Israel. ⁶ Siraw nya saya bato, ki pakanaknakman so pinarinaw ni ĀPO. Do masakbayan, anchan iyahes da dyinyo no anak nyo saw an āngo chakey na batahen dyinyo no nya saya bato, ⁷ ibahey nyonchi a iyaw ranom no Jordan, ki nagsardeng a minoyog

* **3:5** 3:5Parinen daw nya a pakaboyan so kadalos kan kasantwan da do salapen no Dyos. Gen. 35:2; Eks. 19:10, 14-15

do nakaiyabtangaw no Lakāsan no Tōlag ni ĀPO. Siraw nya saya bato, ki nāw da ipanakenakem do tawotawo no Israel iyaw naparin do dya.”

⁸ Tinongpal dan mahahakay saw mandaraw ni Joswe. Nanghap sa so asa poho kan dadwa bato a yapo do hobokaw no Jordan, kan tayisa do kāda trībo a akmas inbaheyaw ni ĀPO di Joswe. Inyangay da do kampo daw a pinadisna. ⁹ Napangay pa si Joswe so asa poho kan dadwa a bato do hobokaw no Jordan do yananaw a naytēnekan dan papādi saw a nangisiw so Lakāsanaw no Tōlag ni ĀPO. Siraw nya saya bato, ki ari pa daw a mandas changori. ¹⁰ As siraw papādyaw, ki nāw da nakatēnek do hobokaw no Oksong Jordan a manda do nakapatayoka da tabo so inbilinaw ni ĀPO di Joswe a parinen dan tawotawo saw. Iyaw nyaw inmandaraw ni Moyses di Joswe.

As siraw tawotawowaw, ki nakalyalisto sa namtang. ¹¹ Do nakapakabtang daranaw a tabo no tawotawo saw do bīt, tinongtong dan papādyaw inibtang Lakāsanaw no Tōlag ni ĀPO do salapen dan tabo tawotawo. ¹² As siraw mahahakayaw a yapo do trībo no Ruben, Gad, kan Mamandāya a Manasses, ki nakaarmas sa kan nanma sa a namtang sakbay no tawotawo saw a akmas inbilinaw ni Moyses dyira. ¹³ Mapatapata apat a poho a rībo no bidang dan mahahakay a siaarmas a namtang do salapen ni ĀPO a nakasagāna a machigobat. Kominwan sa do tanap a masngen do Jeriko. ¹⁴ Do dāwri a araw, pinadayāwan ni ĀPO si Joswe do salapen dan Israelita. As kan manda do tawsan byay na, nāw no tawotawo a pinadayāwan iya a akmas pinarin da do nakapadāyaw daw di Moyses.

¹⁵ Sinpangan na, inbahey ni ĀPO di Joswe a kāna, ¹⁶ “Mandaran mo saw papādi saya a nakaisiw so Lakāsan no Tōlag a tomaraya a yapo do Jordan.” ¹⁷ Dawa, minandaran ni Joswe saw papādyaw. ¹⁸ As do nakapakalasag daranaw no papādyaw a nangisiw so Lakāsan no Tōlag do talapaw naw, minirwa dana nayāyo iyaw ranomaw no Jordan a manda do nakalayos naranan ngalab naw a akmas sīgodaw.

¹⁹ Do chaasa poho naw a karaw do dāmo a bohan, namtang saw tawotawo do Jordan, kan nagkampo sa do Gilgal do dayāen no Jeriko. ²⁰ As dawriw napatnekan ni Joswe so asaw a poho kan dadwa a bato a inhap da yapo do Jordan. ²¹ Binata ni Joswe dyirad tawotawowaw no Israel a kāna, “Do masakbayan, anchan iyahes da dyinyo no anak nyo saw an āngo chakey na batahen nya saya bato, ²² ibahey nyo dyira a ‘Siraw Israelita, ki namtang sa do Jordan do mabkoh a tana.’ ²³ Ta si ĀPO a Dyos nyo, ki yinachan naw ranomaw do Jordan para dyinyo manda do nakapakabtang nyo a akmas nakayachi naw so Mabayaw a Tāw a para dyamen a mandad nakapakabtang namen. ²⁴ Pinarin naw nya tan tābo tawotawo do tanaya, ki matonngan da an māngo kabīleg ni ĀPO kan tan chamo nyo si ĀPO a Dyos nyo a abos pandan.”

5

¹ Tabo saw ar-āri dan Amoreo do laōden no Jordan kan tabo saw ar-āri dan Kananeo a omyan do payis no Mediterranean a Tāw, ki nadāmag da a yinachan ni ĀPO ranomaw no Jordan para dyirad tawotawo no Israel a manda do nakapakabtang da. Do dāwri, namo dana sa, kan arabaw tored da a somalap dyirad Israelitaw.

No Kapagkōgit do Gilgal

² Do dāwri, binata ni ĀPO di Joswe a kāna, “Mamarin kamo so imoko nyo sa yapo do bato, kan ipakōgit mo saw mahahakay a Israelita do dya kapotōtan.”* ³ Dawa, tinongpal ni Joswe akmas inbilinaw ni ĀPO dya, kan pinarin naw nya do Gibeat-haaralot.†

* 5:2 5:2 Mana “Maypirwa a kogiten mo siraw Israelita”. † 5:3 5:3 No chakey na batahen ki, “paytokonan no kolāpot saw no boto”.

⁴ Nyaw paynamotan na a inpakōgit sa ni Joswe: Siraw tabo mahahakay a minohtot do Egipto, ki nakōgit sa. As siraw tabo a mahahakay a para gobat, ki nadiman sa do let-ang do kayan daw a manakey do katayokaw no nakakaro daw do Egipto. ⁵ Siraw komnarowaw a yapo do Egipto, ki nakōgit dana sa. Ki siraw tabo a nayanak do let-ang do kayan daw a yapo do Egipto, ki ari sa pad nakogit. ⁶ Ta siraw Israelitaw a komnaro a yapo do Egipto a dya nagtongpal so bilinaw ni ĀPO, ki nanakenakey sa so apat a poho a katawen do let-ang a manda do nakadiman a tabo no mahahakay saw a matoneng dana para gobat. Ta insapata ni ĀPO dyiraw nya a dyi da maboyaw mataba kan maasi a tana‡ a iyaw inkari naw dyirad kapoonan da saw. ⁷ Dawa, siraw pōtot da saw a mahahakay no nadiman saw a nachitādi da āmang da, inpakōgit sa ni Joswe, ta ari sa pad nakōgit do kayan daw a manakey. ⁸ Do nakatayoka daranaw a nagkōgit no tabo mahahakay, minyan sa pa do kampo daw manda do nakapya da.

⁹ As binata ni ĀPO di Joswe, “Changori, pinakaro§ ko naw pakasnesnekan no kaadīpen nyo do Egipto.” Dawa, nya logar, ki mapangaranan so Gilgal a manda sichangori.

¹⁰ Do kayan daw no Israelita a nagkampo do Gilgal do tanap a masngen do Jeriko, do ahewaw no chaasa poho naw kan apat a karaw no dāmo a bohan,* sinilibrar daw Pakanaknakmanaw so Nakahabas no Anghil. ¹¹ Do somaronwaw a araw no nakatayoka no Pakanaknakmanaw so Nakahabas no Anghil, do dāwri a araw, chinan daw tināpayaw a abos yapo kan nakirogaw a sebāda† a maāpit do tana a Kanaan. ¹² As do dāwri a araw, nagsardeng a maychahesday māna, kan araba polos māna a para dyirad Israelita. Somniknan do dāwri, chinan daw maāpit saw a yapo do Kanaan.

Si Joswe kan Iyaw Tawo a Myan so Ispāda

¹³ Do kayanaw ni Joswe a masngen do Jeriko, tomnangay kan naychihat a naboya naw tawowaw a maytēnek do salapen naw a siig-igpet so ispāda. Inasngenan ni Joswe kan inyahas na dya a kāna, “Rarayay namenori imo mana kabōsor?”

¹⁴ “Rarayay akwaba kan kabōsor akwaba,” initybay no mahakayaw. “An yaken, ki myan ako dya a komander no bōyot ni ĀPO.” Sigīda a nagrōkob si Joswe do tana, kan dinaydāyaw na a kāna, “Yaken pachirawatan mo, mo Āpo. Āngo chakey mo a parinen ko?”

¹⁵ Inbahey no komanderaw no bōyot ni ĀPO di Joswe a kāna, “Pakarohen mo tokap mwaya, ta iyaw yananaya a paytēnekan mo, ki masantwan.” Kan pinarin ni Joswe.

6

No Karārayaw no Jeriko

¹ Nanban so maymet rowangan saw no Jeriko tan dya makasdep Israelita saw. Abaw makahbot kan abaw makasdep. ² Sinpangan na, binata ni ĀPO di Joswe a kāna, “Chiban pa. Inparawat ko na dyimo Jeriko kontodo āri na kan tabo mayiyit saw a soldādo na. ³ Ki imo kan siraw mahahakay saw a para gobat, ki magmarcha kamo a mangdibon do idiaya so maypisa. Komwan parinen nyo do anem a karaw. ⁴ Panmahen mo saw papitwaw a papādi do salapen naya no Lakāsan no Tōlag, kan tayisa sa so trompīta a olong no malloko a karniro. Do chapapito naw a karaw, dibonen nyonchi so maypapito iyaw idiaya a myan sa magtrompīta papādi saya.

‡ 5:6 5:6 Do Hebreo a chirin, ki “tana a oyogan no gatas kan tagapolot no yokan”. § 5:9 5:9 Do Hebreo a chirin, ki “binadede (a pinabawa)”, as kan no ōni no Gilgal, ki machiyengay do ōni no chirin “badede”. * 5:10 5:10 Iyaw nya araw do kalindaryo dan Hebreo do kaychowa, ki naporin do bohan a Marso, Abril, mana rogi no Mayo. † 5:11 5:11 No plastar no sebāda, ki akmas paray mana trigo. Eks. 9:31; Roth 1:22

⁵ Anchan alopān danchi so maypisa, kan ipāot daw ōni naw, as madngey nyo, machita mangngēngey tabo tawotawo so malyak, kan maloyo anchiw ahadaw no idi. Do dāwrinchi, tabo saw mahahakayaw a para gobat, taros dana sa somdep do idyaw.”

⁶ Dawa, tinawagan sa ni Joswe a pōtot ni Non siraw papādi saw, kan inbahey na dyira a kāna, “Isiwen nyo Lakāsanaya no Tōlag ni ĀPO, kan mapanma kamo so papito dyinyo a manahabit so trompīta do salapenaya no lakāsan.” ⁷ Somarono, minandaran sa ni Joswe siraw tawotawo saw a dibonen daw idyaw, as siraw mahahakay saw a siaarmas mangidaōlo a manmanma kan Lakāsan naw no Tōlag ni ĀPO.

⁸ Do nakaibaheyaw syay ni Joswe dyirad tawotawo saw, siraw papitwaw a papādi a manahabit so trompīta do salapenaw ni ĀPO, ki inrogi daw nagmarcha kan nagtrompīta. As siraw mangisiw saw so Lakāsan no Tōlag ni ĀPO, ki somnarono dana sa dyira. ⁹ Siraw mahahakayaw a siaarmas, myan sa do panman daw no papitwaw a papādi a magtrompīta. Myan saw gwardya do panawdyanaw no lakāsanaw a ranan katongtong da so magtrompīta. ¹⁰ Ki minandaran sa ni Joswe saw tawotawowaw a kāna, “Mangngēngey kamo aba. Maylilyak kamo aba. Maychirin kamo aba aran asa chirin manda do arawaw a mandaran koynyo a mangngēngey. Nawrinchiw, kapangngēngey nyo!” ¹¹ Dawa, inpaisiw na a inpaidibon ni Joswe iyaw lakāsanaw do idyaw so naypisa. As nakapaybidi dan tawotawowaw a minisan do kampo daw.

¹² Minhep a naybangon si Joswe do kamabekasanaw. As siraw papādi saw, ki inisiw daranaw Lakāsanaw ni ĀPO. ¹³ Iyaw ornos da a nagmarcha, ki akmas pinarin daw do dāmaw a araw. No nanma, siraw siaarmas saw; sinarono da no papitwaw a papādi a magtrompīta; as monot saw papādyaw a mangisiw so Lakāsan no Tōlag ni ĀPO. No nanawdyi, ki siraw gwardyaw do dichodan. Do kayan daw a magmarcha, nāw da magtrompīta. ¹⁴ Do chadadwa naw a araw, nagmarcha dana sa a nangdibon do idyaw so naypisa, as nakapaybidi da do kampo daw. Komwan pinarin da do irahem no anem a karaw. ¹⁵ Do chapapito naw a karaw, naybangon sa do kapayesēdang, kan nagmarcha sa a nangdibon do idyaw so naypapito a akmas nakapagmarcha daw do dāmaw. Ki do dāwri lang a araw, nakapagmarcha das naypapito a nangdibon do idyaw. ¹⁶ Do chapapito naranaw a kapangdibon da so idi daw, katayokan nakapagtrompīta da no papādyaw, inmandar ni Joswe dyirad tawotawo saw a kāna, “Mangngēngey kamo! Ta si ĀPO, ki intoroh narana dyinyo nya idi! ¹⁷ Iyaw idiaya kan aran āngo a myan do irahem na, ki machita a rārayawen nyo a tabo a pinakadāton di ĀPO. Si Rahab lang a maglāklāko so asi na kan sira tabo myanaw do bahay naw maisalākan, ta intayo na saw ispyaw a tinoboy ta. ¹⁸ Ki manghap kamo aba so aran āngo a maikeddeng a marārayaw. Ta an manghap kamo, inyo mangyangay so riribok kan karārayaw do kampo dan Israelita. ¹⁹ Tabo pirak, balitok, kan siraw naporin do bronsi mana pasek, ki mapatarek a masantwan a para di ĀPO, kan mapangay anchi do pangapyan so para di ĀPO.”

²⁰ Do nakadngey daw sya no tawotawowaw so ōni daw no trompīta, nangngēngey sa so malyak. Do dāwri, naloyo ahadaw, kan nagtaros mahahakay saw a somindep kan sinākop daw idyaw. ²¹ Diniman da so ispāda da saw tabo a omyan do dawri a idi, mahahakay, mababakes, maychakatobo, kan mangalkem. Diniman da pa saw bāka, karniro, kan asno saw.

²² Binata ni Joswe dyirad dadwaw a mahahakay a nagispaya so tanaw a kāna, “May kamo do bahayaw no mabakesaw a maglāklāko so asi na, kan ihbot nyo iya kan tabo pamilya naw a akmas insapata nyowaw dya.” ²³ Dawa, nangay saw dadwaw, kan inihtot da si Rahab kontodo si āmang kan ānang na, kakakteh na saw a mahahakay, kan siraw tabo pamilya ni Rahab. Inyangay daw intīro a pamilya na do gagan no

kampo dan Israelita.* ²⁴ Katayoka no nya, sinosohan daw idyaw kan tabo myan daw a mandan natemtem. Ki pinangay daw pirakaw, balitok, kan siraw naporinaw do bronsi kan pasek do pangapyanaw so para di ĀPO do tabirnakolo na.† ²⁵ Ki insalākan ni Joswe iyaw byay ni Rahab a iyaw mabakesaw a maglaklāko so asi na kan siraw tabo pamilya na, ta intayo naw dadwaw a ispya a tinoboy ni Joswe do Jeriko. (As siraw kapotōtan ni Rahab, ki omyan do Israel a manda sichangori.)

²⁶ Do dāwri, inbahey ni Joswe iyaw nya a ballāag a kāna, “Mabay pakono do salapen ni ĀPO iyaw tawo a mangpādas a mirwa a mapatnek so nya idi a Jeriko.

“Do kapangay na so pondasyon,

madiman anchiw matonengaw a pōtot na a mahakay.

Do kapatnek naw so rowangan,

madiman anchiw boridekaw a pōtot na a mahakay.”‡

²⁷ As dawa, myan si ĀPO di Joswe, kan naiwaras kalatak naw do intīro a tana.

7

No Gatos ni Akan

¹ Ki naygatos saw Israelita do bilin ni ĀPO a dyi da hapen aran āngo a maikeddeng a marārayaw. Ta si Akan a pōtot ni Karmi a pōtot ni Simri a pōtot ni Sera a yapo do tribo no Joda, ki inhap naw kadwan a warawara. Dawa, taywara a nakasoli si ĀPO dyirad Israelita.

² Tinoboy ni Joswe no kadwan saw a mahahakay yapo do Jeriko a mangay do Ai a idi do dayāen no Betel a masngen do Bet-aben. Minandaran na sa a may sa mangispya so tana daw. Dawa, nangay sa a nangispya so tana. ³ Do nakapaybidi daw, inpadāmag da di Joswe a kon da, “Machita taba tabo tawotawo a mangay a magraot do Ai. Toboyen mo lang dadwa mana tatdo a rībo a mahahakay. Lidyaten mwbaw tabo tawotawo a somonget a machigobat, ta tatdo sa lang tawotawo daw.” ⁴ Dawa, tatdo a rībo lang no makey a bidang dyirad nangay a nagraot, ki napilitan sa a nagsanod. ⁵ Linakatan da sa no taga Ai Israelita a yapo do rowanganaw no idi a manda do Sebarim a yanan panghapan daw so batobato. Diniman dan taga Ai sigōro tatdo a poho kan anem dyira do kawsok daw do tokon. Do dāwri, naychamirpirpir saw Israelitaw do kāmō da, kan arabaw katedred da.

⁶ Sinpangan na, si Joswe kan siraw panglakayen no Israel, ki pinirit daw laylay da a pangipaboya so oltimo a liday da, kan pinayokpokan daw oho da so ahbek, as kan naysasakeb sa do tana do salapen no Lakāsan no Tōlag ni ĀPO. Nāw da nagrōkob a manda do kamahep. ⁷ As binata ni Joswe a kāna, “O Āpo a DYOS, āngo paro ta inyangay mo yamen a pinamtang do Oksong Jordan an tod mo yamen a iparawat dyirad Amoreo saya? ⁸ O Āpo, āngo ibahey ko sichangori do nakapagsanod no tawotawo no Israel dyirad kabōsor da? ⁹ Siraw Kananeo kan siraw tābo a omyan do nya tana, ki madngey danchi a nagsanod kami. An komwan, dibonen danchi yamen kan dimanen da yamen a tabo! Āngo parinen monchi a kapangaywan so kadāyaw mo?”

¹⁰ Nachisisirin si ĀPO di Joswe a kāna, “Maybangon ka! Āngo ta maparin mo maysasakeb do tana? ¹¹ Naygatos saw tawotawo no Israel! Rinārayaw daw tōlag ko a inmandar ko a tongpalen da. Inhap daw kadwan saw a maikeddeng a marārayaw. Tinakaw da sa, inbayataw da, kan pinarapa da do bōkod da a warawara. ¹² Nyaw paynamotan na a siraw Israelita, ki machigobat pa saba do kabōsor da saw. Nagsanod

* **6:23** 6:23 Ta siraw Dya Jodyo, maparin saba somdep do kampo dan Israelita a naibidang a masantwan. † **6:24** 6:24 Do chirin Hebreo, ki “bahay ni ĀPO”. ‡ **6:26** 6:26 Do chimpo ni Ahab a āri no Israel, si Hiel a taga Betel, ki pinatnek naw idi a Jeriko. Do nakapatnek naw sya, ki nadiman matonengaw kan boridekaw a pōtot na. 1 Ār. 16:34

sa dyirad kabōsor da, ta naybadiw dana a siraw maikeddeng a marārayaw. Myan ako paba dyinyo an dyi nyo a rārayawen siraw naimandaraw a dyi nyo a hapen. ¹³ On, maybangon ka! Pasantwen mo saw tawotawo saya, kan pagsaganāen mo sa a mangay dyaken. Ibahey mo a magsagāna sa para anchan delak, ta yaken a ĀPO a Dyos no Israel, ki ibahey ko nya: ‘O Israel, myan dyinyo kadwan a warawara a inbilin ko dyinyo a rārayawen nyo. Polos a dyi kamo a makapaytēnek dyirad kabōsor nyo saw an dyi nyo a pakarohen siraw nya saya dyinyo!’

¹⁴ “Dawa, ibahey mo dyira a ‘Anchan mabekas, mapaboya kamo a magsarsarono do kāda trībo. As iyaw trībo a tongdohen ni ĀPO, ki machita a magabanti sa a magsarsarono do kāda partīdos. As iyaw partīdos a tongdohen ni ĀPO, ki machita a magabanti sa a magsarsarono do kāda pamilya. As kan iyaw pamilya a tongdohen ni ĀPO, ki magabanti a magsarsarono do kāda tawo. ¹⁵ Iyaw tawo a matongdo kan machichwasan a myan so warawara a naikeddeng a marārayaw, ki machita a madiman do apoy kontodo pamilya na kan tabo dyira na. Ta iya, ki rinārayaw naw tōlag ko kan pinarin naw taywara a pakasneknekan no Israel.’ ”

¹⁶ Nasāpa do somarono a araw, inpaabanti ni Joswe do salapen ni ĀPO kāda trībo a magsarsarono. As iyaw trībo no Joda, ki natongdo. ¹⁷ Siraw partīdos no Joda, ki inpaabanti sa ni Joswe a magsarsarono. As iyaw partīdos ni Sera, ki natongdo. Somarono, inpaabanti naw kāda pamilya do partīdos ni Sera a magsarsarono. As iyaw pamilya ni Sabdi, ki natongdo. ¹⁸ Sinpangan na, inpaabanti ni Joswe iyaw kāda tawo no pamilya ni Sabdi a magsarsarono. As si Akan a pōtot ni Karmi a pōtot ni Sabdi a pōtot ni Sera a yapo do trībo no Joda, ki natongdo. ¹⁹ Binata ni Joswe dya a kāna, “Anak ko, itoroh mo pagdāyaw di ĀPO a iyaw Dyos no Israel do kaipodno mo so oyod. On, ibahey mo pa dyaken an āngo pinarin mo. Itayo mwaba dyaken ah.”

²⁰ Initbay ni Akan a kāna, “Oyod sawen! Nakagatos ako di ĀPO a Dyos no Israel. Nyaw pinarin ko: ²¹ Do nakasamsam namenaw so warawara, naboya ko mapintasaw a kagay a yapo do Babilonya, dadwa gasot a plata a pirak, kan asa kamemeh a balitok a nesorok godwa kakilo. Inapālan ko sa, as inhap ko. Naikadi sa do tana do irahem no tolda ko, kan iyaw pirak, ki nakatayrahem.”

²² Dawa, nanoboy si Joswe siras tobotoboyen na saw, kan nakalisto sa nangay do toldaw. Nachichwasan da a oyod a naitayo do tolda naw, kan nakatayrahem iyaw pirakaw. ²³ Pinahtot da do toldaw, kan inyangay da saw warawara di Joswe kan sira tabo Israelita. Do dāwri, pinadisna da sa do salapen ni ĀPO.

²⁴ Sinpangan na, si Joswe kan tabo tawotawo, ki inhap da si Akan, iyaw pirakaw, kagayaw, kan balitok kontodo siraw pōtot naw a mahahakay kan mababakes, bāka, asno, kan karniro a dyira na, tolda na kan tābo a dyira na, as kan inyangay da do logaraw a mayngaran so Payahosongan Riribok.* ²⁵ Binata ni Joswe a kāna, “Āngo ta inyangay mo dyamen nya riribok? Sichangori, si ĀPO manoroh dyimo so riribok.”

Do dāwri, inob-obor no tābo tawotawo si Akan a manda do nakadiman na. Komwan pinarin da do pamilya na, as sinosohan da sa kan warawara da. ²⁶ Kinatohos da pinōnan so bato sa Akan kan pamilya na kontodo warawara na saw. Ari pa daw a mandas changori. Ta dawa, iyaw nya logar, ki matawagan so Payahosongan no Riribok. Do katayoka no nya, nabāwan dana si ĀPO do taywara a kasoli na.

8

No Karārayaw no Ai

¹ Nachisisirin si ĀPO di Joswe a kāna, “Hapen mo tābo bōyot mo, kan somonget kamo a mangay do Ai. Mamo kaba kan maōpay kaba, ta iparawat konchi dyinyo

* **7:24** 7:24 Mana “Achor” do chirin Hebreo.

iyaw āri no Ai, siraw tawotawo na, iyaw idi a pagtorayan na, kan tana na. ² Parinen mo do Ai kan āri na a akmas pinarin mo do Jeriko kan āri naw. Ki do nya kangay nyo, maipalōbos a dyira nyo warawara kan animal a masamsam nyo. Saneben nyo sa do dichodan no idi.”

³ Dawa, naychakatkat sa Joswe kan tābo bōyot na a mangay a mangraot so Ai. Ki pinidi ni Joswe tatdo a poho a ribo a kagaganayan do soldādo saw a yapo do bōyot na, kan tinoboy na sa do kamahep. ⁴ Binilin na sa so nyaya: “Tomayo kamo do dichodan no idi a Ai, as kan saneben nyo sanchi. Makateng kamo aba, as nāw nyo a manadyitadyinya. ⁵ Yaken kan siraw natokos saya a bōyot ko, maypasngen kaminchi do idi. Ki anchan mohtot saw mahahakayaw a manggobat dyamen a akmas naparin do dāmo, payyayowan namen sa. ⁶ Lakatan danchi yamen mandan pachibawa namen sa do idi. Iktokto danchi a payyayowan namen sa a akmas nanmaw. ⁷ Do dāwri, magparang kamonchi yapo do tinaywan nyo, kan sakōpen nyo idyaw. Si ĀPO a Dyos nyo, ki itoroh nanchi dyinyo idyaw. ⁸ Anchan nasākop nyo naw idyaw, sosohan nyo a akmas inbilinaw ni ĀPO. Nya saw mandar ko dyinyo.” ⁹ Dawa, tinoboy sa ni Joswe, kan nangay sa do taywan daw a mangnanaya do laōdenaw no Ai a baet no Betel kan Ai. As si Joswe, nachipaychararakan dyirad tawotawo na saw.

¹⁰ Do somaronwaw a araw, nasāpa a naybangon si Joswe, kan pinaychichipeh na saw bōyot naw. Indaōlwan na sa kan siraw panglakayenaw no Israel a naypasngen do Ai. ¹¹ Siraw bōyot naw a kinayrayay ni Joswe, ki tomnaraya sa a naypasngen do salapenaw no idyaw. Dawriw niyanan da do mangket do ammyānan, kan myan payahosongan do baet da kan do Ai. ¹² Do dāwri a ahep, tinoboy naw dadimaw a ribo a mahahakay a tomnayo do laōden no idyaw do baet no Ai kan Betel. ¹³ Dawa, no bōyot a myan do ammyānan no idi iyaw kārwan so soldādo. As kan siraw kadwan saw a soldādo, ki do laōd. As si Joswe, nachipaychararakan do payahosonganaw.

¹⁴ Do nakaboyaw no āri no Ai siras soldādawaw ni Joswe, sināpa na ingodes no āryaw kontodo tabo mahahakay saw do idyaw minohtot, kan yangay da sa a binayat a gobaten Israelita saw do logaraw a malawngan payahosongan Araba a komwan do Jordan. Ki, chapatak naba a īto dana a saneben da sa a yapo do dichodan no idyaw. ¹⁵ Si Joswe kan siraw bōyot naw, ki sinsasanod sa napalakat a kominwan do let-ang. ¹⁶ Tabo saw mahahakayaw a yapo do idi, ki natawagan sa tan omarāyat sa a machipanglakat dyira. As do nakalakat daw sira, nachibawa dana sa do idyaw. ¹⁷ Abaw aran asa mahakay a nabidin do Ai mana Betel* a dya nangay a manglakat siras Israelitaw. As iyaw idyaw, ki nainonolay a abaw manggwardya sya.

¹⁸ Sinpangan na, nachisisirin si ĀPO di Joswe a kāna, “Patongdohen mo chibot mo do Ai, ta iparawat ko dyimo.” Dawa, pinatongdo ni Joswe chibot naw do Ai. ¹⁹ Do nakapatongdwaw ni Joswe so chibot naw, insigīda sa naychakatkat mahahakayaw do tinaywan daw, kan naysayyo sa a lomnongo do idyaw. Somindep sa do idyaw kan sinākop da, as kan inalistwan da a sinosohan.

²⁰ Do nakaydit daw no mahahakayaw a taga Ai, naboya da a nanghob danaw idi daw, kan naysatohos paw ahob do hanyit. Do dāwri, arabaw pamosposan da a domichan do aran dino. Ta siraw Israelitaw a naysayyo a lomnongo do let-ang, ki naybidi sa kan naybadiw a siraw nanglakat dyira.

²¹ Do nakaboyaw ni Joswe kan siraw tabo Israelita a nasākop dana no rārayay da saw idyaw kan nasosohan dana, naybidi sa kan diniman da saw mahahakayaw a taga Ai. ²² Minohbot saw Israelitaw a myan do idyaw, kan nachirapa sa a nachigobat do kabōsor da saw. Dawa, siraw taga Ai, ki nadibon dana sa no Israelita saw, as kan diniman da sa a abo nakalāsat mana nakapayyayo. ²³ Ki tiniliw da iyaw āryaw no Ai a sibibyay, kan nakaiyangay da sya di Joswe.

* 8:17 8:17 Do kadwan a manyoskripto, aba “Betel”.

²⁴ Siraw Israelitaw, ki diniman daw kāda asa dyirad kabōsor da saw do let-angaw a nanglakatan da sira. Do dāwri, naybidi sa do Ai, kan diniman da tabo myan pa daw. ²⁵ Nadiman saw tabo omidi do Ai do dāwri a araw. As no bidang no nadiman, ki asa poho kan dadwa riḃo a mahahakay kan mababakes. ²⁶ Ta nāw na pinatongdo ni Joswe iyaw chibot naw, kan pinabodis naba a manda do nakadiman da a tabo no omyanaw do Ai. ²⁷ Sinamsam dan Israelitaw a dyira daw animal kan warawara saw do idyaw akmas inbaheyaw ni ĀPO di Joswe.

²⁸ Dawa, inpasosoh ni Joswe iyaw idi a Ai, kan innonolay na a nāw narana a marārayaw. Komwan pa a mandas changori. ²⁹ Inpalōdyit naw āryaw no Ai do kayo, kan innonolay na daw bangkay naw a naychamakoyaban. Do kapaysarisari naranaw, inmandar ni Joswe a pakarohen daw bangkayaw, kan pagsiden da do asdepanaw do rowanganaw no idi. Kinatohos da pinōnan so bato, kan ari pa daw a mandas changori.

No Nakaibāsa no Linteg do Tokon Ebal

³⁰ Sinpangan na, inpatnek ni Joswe iyaw altaraw do Tokon Ebal a para di ĀPO a Dyos no Israel, ³¹ akmas inbilinaw ni Moyses a pachirawatan ni ĀPO dyirad Israelita. Napatnek sigon do naitolasaw do Librowaw no Linteg ni Moyses a “Iyaw altar, ki naporin do bato sa a dya napōtar, kan polos a dya naosar do pasek a rimīnta.”† Do dyaya altar, inparawat da di ĀPO dāton da a sosohan daw animal a simememeh, kan inparawat da paw dāton a pachikapya do Dyos.‡ ³² Dawri do salapen dan Israelita, intolas ni Joswe do bato saya do altar kopyaw no Linteg ni Moyses a intoroh na dyira. ³³ Siraw tabo naibidang a Israelita, gan-ganaet kan siraw nayanak a Israelita kontodo siraw panglakayen, opisyalis, kan siraw hwis, ki naytēnek sa do maybitaw no Lakāsan no Tōlag ni ĀPO a machisalap dyirad papādi saw a yapo do trībo no Lebi a nangisiw so lakāsanaw. No godwa no tawotawo, ki naytēnek sa do anmo no Tokon Gerisim. As no godwa, ki naytēnek sa do anmo no Tokon Ebal a naybīt sa. Pinarin daw nya sigon do sīgod saw a bilin a intoroh ni Moyses a pachirawatan ni ĀPO an mangbindisyon saw papādyaw siras tawotawo no Israel.

³⁴ Sinpangan na, inbāsa ni Joswe tabo Linteg pati siraw bindisyon kan siraw abay a akmas naitolas do Librowaw no Linteg. ³⁵ Abaw aran asa a chirin do tabo inbilin naw ni Moyses a dya naibāsa ni Joswe dyirad tābo Israelitaw a naychichipeh a pakairamānan mababakes kan adedekey, as kan siraw gan-ganaet saw a omyan dyira.

9

No Sīkap Dan Siraw Taga Gibeon

¹ Naiwaras no dāmag a maynamot do nakapagballīgi no Israel. On, nadāmag dan tabo saw a ar-āri do laōden no Oksong Jordan, siraw myanaw do katokotokonan saw, do paytoytokonan saw do lāod, kan do tabo myan saw do payis no Mediterranean a Tāw a manda do ammyānan do Lebanon. Siraw nya saya, ki ar-āri dyirad Heteo, Amoreo, Kananeo, Pereseo, Hibeo, kan siraw Jeboseo. ² Nayrarapa sa a machigobat di Joswe kan siraw Israelita.

³ Ki do nakadāmag dan taga Gibeon a Hebeo a tawo so pinarinaw ni Joswe do Jeriko kan Ai, ⁴ iniktokto da a sikāpan da tan isalākan daw inawan da. Iyaw sīkap da, ki toboyen da saw pinakainawan da a manakey di Joswe. As siraw bahon da, inisdot da do adan saw a kostal, kan pinangay daw palek do natakopan saw a bayon a lālat, kan inkarga da dyirad asno. ⁵ Naylaylay sa so rotrot saw a laylay. As siraw tokap da saw, ki adan kan natakopan. Tabo kanen da, ki naypatwa kan inohapong dana. ⁶ Do

† **8:31** 8:31Eks. 20:25; Deot. 27:1-8 ‡ **8:31** 8:31 No dāton da, ki sosohan daw partis lang no binyay, kan maipalōbos a kanen daw kadwan. Leb. 7:12-15

nakapakasagāna daranaw, nangay sa do kampo do Gilgal, kan binata da di Joswe kan siraw Israelita a kon da, “Yamen, ki yapo do mateng a nasyon.* No chakey namen, ki machitōlag kamo dyamen.”

⁷ Ki inibay dan Israelita dyirad Hibeo saw a kon da, “Namna, āngwan omyan kamo a masngen dyamen. An komwan, maypāngo a machitōlag kami dyinyo?”

⁸ Binata da di Joswe a kon da, “Yamen, ki tobotoboyen nyo.”

Ki inyahas ni Joswe dyira a kāna, “Sino kamo? Dino nakayapwan nyo?”

⁹ “Yamen a tobotoboyen nyo, ki yapo do mateng a nasyon, ta nadāmag namen a maynamot di ĀPO a Dyos nyo. On, nadāmag namen tabo saw a pinarin na do Egipto ¹⁰ kan tabo saw pinarin naw dyirad dadwa saya a Amoreo a āri do dayāen no Jordan a sa Āri Sihon no Hesbon kan Āri Og no Basan a omyan do Astarot. ¹¹ Siraw pangōlo namen kan tabo tawotawo a omyan do nasyon namen, ki inibilin da a mangirobwat kami so bahon namen, as kangay namen a machibayat dyinyo. Inibilin da pa a mayparin kami a tobotoboyen nyo, kan inyahas da pa dyamen a machitōlag kamo dyamen. ¹² Cha dyaw tināpay namenaya. Kahohoto paw do kakaro namenaw do bahay a mangay dyinyo. Ki chiban nyo pa, naypatwa kan nayohapong danaya. ¹³ As siraw bayon a lālat a inapno namen so palek, ki bayo paw do dāwri. Ki adan kan naychalkalka dana saya. Siraw laylay kan tokap namen saya, ki narotrotan dana saya do nakahay namen a kominwan dya,” kon da.

¹⁴ Dawa, rinawat dan Israelita saw kadwan saw a kanen a yapo dyira, ki nangdaw saba di ĀPO so balākad na. ¹⁵ Do dāwri, nachikapya si Joswe dyirad taga Gibeon saw kan pinalobōsan na sa a mabyay. As siraw pangpangōlo daw no Israelita, ki nachion sa.

¹⁶ Nakahabas tatdo a karaw do katayoka da a nachikapya dyirad taga Gibeon, nadāmag da a kaaroba da sawen sa kan omyan sa a masngen dyira. ¹⁷ Dawa, siraw Israelita saw, ki nangay da chiniban an oyod, kan do chatatdo naw a karaw, nakarapit sa do idiidi da saw no omyan do Gibeon, Chepirah, Beerot, kan Kiryat-jearim. ¹⁸ Ki dinarop da saba no Israelita saw, ta nagsapata saw pangpangōlo di ĀPO a Dyos no Israel.

Do dāwri, dinabadabay da tabo no Israelitaw pangpangōlo da saw. ¹⁹ Ki tinbay dan tabo pangpangōlo saw a kon da, “Insapata namen dana do salapen ni ĀPO a Dyos no Israel. As sichangori, maparin paba a saliden namen sa. ²⁰ Nyaw parinen namen dyira: Palobōsan namen sa a mabyay a maynamot do insapata namen. Ta an dyi namen a parinen komwan, dosāen nanchi yamen no Dyos. ²¹ On, palobōsan namen sa a mabyay, ki machita daw mangasdasda so kayokayo kan mamoranom so para dyaten a tabo.” Dawa, namarin dana akmas binata daw no pangpangōlo saw.

²² Sinpangan na, tinawagan sa ni Joswe siraw taga Gibeonaw. As inyahas na dyira a kāna, “Āngo ta sinikāpan nyo yamen, kan inbahey nyo a yapo kamo do mateng? Ki no kaoyodan na, omyan kamwaya sawen do masngenaya. ²³ Maynamot ta pinarin nyo komwan, nabay kamo na. Nāw nyo na abos pandan a adīpen a mangasdasda so kayokayo kan mamoranom para do pagdaydayāwan no Dyos ko.”

²⁴ Inatbay da a kon da, “Pinarin namen komwan, ata, nadāmag namenaw a oyod a si ĀPO a Dyos nyo, ki inibilin na di Moyses a pachirawatan na a itoroh na dyinyo intīro a tana kan dimanen nyo sa tabo tawotawo do kwanan nyo. On, pinarin namen nyaya do taywara a nakāmo namen dyinyo kan kabonchi no byay namenaya. ²⁵ Sichangori, ari kami na do kāsī nyo. Parinen nyo dyamen aran āngo ibidang nyo a kosto kan malinteg dyinyo.” ²⁶ Dawa, insalākan na sa ni Joswe, kan pinalobōsan na sabaw Israelitaw a mangdiman sira. ²⁷ Aran komwan, pinayparin ni Joswe a adīpen saw

* **9:6** 9:6 Siraw idiidi no taga Gibeon, ki tatdo a poho a kakilomitro lang a yapo do Gilgal. Siraw idiidi da, ki Chepirah, Beerot, kan Kiriat-jearim. Jos 9:17

taga Gibeonaw a nāw darana mangasdasda so kayokayo kan mamoranom para dyirad tawotawo no Israel kan do altaraw ni ĀPO. Mandas changori, tinongtong daw nya tarabāko do yanan a pinidi ni ĀPO a pakaidaydayāwan sya.

10

No Kaābak Dan Amoreo

¹ Nadāmag ni Adoni-sedek a āri no Jerosalem a sinakōp ni Joswe iyaw idyaw a Ai, kan taywara a rinārayaw naw idyaw kontodo āri na a akmas pinarin naw do Jeriko kan āri na. Nadāmag na pa a siraw taga Gibeon, ki nachikapya dyirad Israelita kan omyan dana sa dyira. ² Siraw omyanaw do Jerosalem,* ki taywara a nabakel sa do dyaya. Ta iyaw Gibeon, ki rakoh a idi a akma dyirad myanaw so āri. Rakorakoh pa kan Ai, kan siraw mahahakay, ki magaganay sa a machigobat. ³ Dawa, inpaw-it ni Adoni-sedek iyaw minsāhi naw dyirad ar-āri sa a Hoham do Hebron, Piram do Jarmot, Japya do Lachis, kan Debir do Eglon. ⁴ Iyaw nyaw minsāhi na: “Somonget kamo dya, kan sidongan nyo yaken, ta raoten taw Gibeon, ta nachikapya sa di Joswe kan dyirad Israelita saw.”

⁵ Siraw nya saya dadima Amoreo a āri no Jerosalem, Hebron, Jarmot, Lachis, kan Eglon, ki nayrarapa sa, kan dinibon daw Gibeon tan raoten da sa.

⁶ Do dāwri, nanoboy saw taga Gibeon so nachikakaāsi di Joswe do kampo daw do Gilgal a kon da, “Nonolay mwaba yamen a adīpen nyo. Kabelan nyo yamen a isalākan. Sidongan nyo pa yamen, ta nayrarapa dana saw bōyot dan tabo ar-āri no Amoreo a omyan do katokotokonon saw a mangdarop dyamen!”

⁷ Dawa, somnonget sa Joswe kan tabo bōyot na kontodo siraw kagaganayan saw a machigobat, kan nagmarcha sa yapo do Gilgal. ⁸ Nachisisirin si ĀPO di Joswe a kāna, “Mamo kaba a maynamot dyira, ta pinagballīgi ko naya inyo. Abaw aran asa a makatēnek a machilāban dyinyo.”

⁹ Naychararakan sa Joswe kan siraw bōyot naw a nagmarcha yapo do Gilgal a romnapit do Gibeon, kan rinaot da saw Amoreo do ōras a dyi da hahawen.

¹⁰ Pinaychinyābot ni ĀPO Amoreo saw do nakaboya daw so bōyot no Israel. As siraw Israelitaw, ki diniman daw āro a Amoreo do Gibeon. Siraw naysayowaw, ki linakatan da sa do rarahan a mangay do Bet-horon, kan nāw da mangdiman dyira a aran manda do abagātan do Aseka kan Makkeda. ¹¹ Do nakapayyayo dan Amoreowaw a minosok do rarahan a yapo do Bet-horon a mangay do Aseka, pinagtos ni ĀPO rarakoh saw a yilo a yapo do hanyit. Arwaro nadiman do dawri kan siraw diniman daw no Israelita.

¹² Do dāwri a araw a pinagballīgi ni ĀPO Israelita saw dyirad Amoreo saw, nachisisirin si Joswe di ĀPO do salapen dan Israelita saw a kāna, “Imom araw, nāw mo a maytēnek do Gibeon,

Imom bohan, magsardeng ka do Payahosongan Aidyalon.”

¹³ Dawa, iyaw araw, ki nāw na naytēnek,

kan iyaw bohan, ki nayadis aba

a manda do nakapangābak no nasyon a Israel do kabōsor na saw.

Naitolas nya do Libro a Jasar. Iyaw araw, ki nāw na naytēnek do hobok no hanyit, kan somindep aba a naychararakan. ¹⁴ Polos a dya namarin do napahabas, kan polos a dya maparin a mandas changori akmas komwan a araw a nakatongpal ni ĀPO so kapangdaw no tawo. Ta si ĀPO, ki nachigobat a para di Israel!

¹⁵ Nakatayoka no nya, naybidi sa Joswe kan bōyot na saw do kampo da do Gilgal.

No Nakadiman Dan Dadima a Ar-āri Dan Amoreo

* **10:2** 10:2 No tawotawo a omyan do Jerosalem do dāwri, ki Jeboseo.

¹⁶ As siraw dadima saw a ar-āri dan Amoreo, ki nagtālāw sa, kan tomnayo sa do aschip do Makkeda. ¹⁷ Ki myan nangipadāmag di Joswe so tinaywan daw. ¹⁸ Binata ni Joswe a kāna, “Badedehen nyo rarakoh saw a bato do asdepanaw do aschip, kan ipabantay nyo. ¹⁹ Inyo a kadwan, magsardeng kamo aba. Tongtongen nyo sa lakatan kabōsor ta saya, as padichodan nyo sa. Palobōsan nyo saba a romapit do idiidi da ah, ta pinagballīgi naya inyo ni ĀPO.”

²⁰ Dawa, tinongtong ni Joswe kan Israelita saw nangdiman dyira. Ki myan saw papere a nakatālāw a nakarapit do naahadan saw a idiidi da. ²¹ Katayoka na, naybidi sa a dya naparoparo di Joswe siraw tabo bōyot na do kampo daw do Makkeda. Do dāwri, abaw aran asa do tana daw a makaitored a maychirin so machikontra dyirad Israelita saw.

²² Sinpangan na, binata ni Joswe a kāna, “Iwangan nyo asdepanaw do aschip, kan yangay nyo dyaken dadima saw a ar-āri.” ²³ Dawa, pinarin da kan inihtot da saw ar-āryaw no Jerosalem, Hebron, Jarmot, Lachis, kan Eglon. ²⁴ Do nakaiyangay daw sira di Joswe, tinawagan naw tabo mahahakay no Israel do salapen na. Do dāwri, inmandar ni Joswe dyirad komander saw a nachangay dya a kāna, “May kamo dya, kan lasagan nyo lagaw dan nya ar-āri.” Nawri pinarin da.

²⁵ Binata na pa ni Joswe dyira a kāna, “Mamo kamo aba kan maōpay kamo aba. Payiten kan patoreden nyo aktokto nyo, ta komwan anchiw parinen ni ĀPO dyirad tabo kabōsor nyo.” ²⁶ Do dāwri, diniman ni Joswe siraw ar-āryaw, kan inpalōdyit na sa do dadima a kayo a ditā da daw a manda do kasdep no araw.

²⁷ Do kapaysarsari naranaw, inmandar ni Joswe dyira a pabodisen daw bangkay saw, kan pagsiden da sa do irahem no nawri a aschip a tinaywan da. As do asdepanaw do aschip, pinonan das rarakoh a bato, kan ari pa daw a mandas changori.

No Nakasākop ni Joswe so Arwaro Pa a Tana Dan Amoreo

²⁸ Do dāwri a araw, sinākop da Joswe iyaw idi a Makkeda,† kan tiniliw da pa iyaw āri daw. Inpadiman ni Joswe tabo omyan daw. Abaw aran asa a natokos a mabyay. Pinarin ni Joswe do āri no Makkeda akmas pinarin naw do āri no Jeriko.

²⁹ Do nakatayoka no nya, yapo do Makkeda, tinongtong da Joswe kan tabo Israelitaw kominwan do Libna, kan ginobat da sa. ³⁰ As si ĀPO, ki inparawat narana sa kontodo āri na dyirad Israelitaw. As siraw Israelita, ki diniman da tābo omyan daw. Abaw aran asa a natokos a mabyay. Pinarin ni Joswe do āri daw akmas pinarin naw do āri no Jeriko.

³¹ Do nakatayoka no nya, yapo do Libna, tinongtong da Joswe kan tabo Israelitaw kominwan do Lachis. Dinibon da, kan ginobat da sa. ³² As si ĀPO, ki inparawat narana sa dyirad Israelitaw do chadadwa naw a araw. As siraw Israelita, ki diniman da tabo omyan daw a akmas pinarin da do Libna. ³³ Ki si Āri Horam no Geser, ki nangay a somnidong dyirad taga Lachis. Alit na, inābak da Joswe iyaw āri kontodo bōyot na saw mandan arabaw aran asa a natokos a mabyay.

³⁴ Somarono, yapo do Lachis, kominwan sa Joswe kan tabo Israelita do Eglon. Dinibon da, kan ginobat da sa. ³⁵ Do dāwri a araw, sinākop da kan diniman da tabo omyan daw a akmas pinarin daw do Lachis.

³⁶ Do nakatayoka no nya, yapo do Eglon, tinongtong da Joswe kan tabo Israelita iyaw somnonget a nangraot so Hebron. ³⁷ Sinākop daw idyaw kan diniman da iyaw āryaw, tabo a omyan kontodo sīcho na saw. Abaw aran asa a natokos a mabyay a akmas pinarin ni Joswe do Eglon.

³⁸ Do dāwri, naybidi sa Joswe kan tabo Israelita do Debir, kan ginobat da sa. ³⁹ Sinākop daw Debir kan tiniliw daw āri naw pakairamānan sīcho na saw. Diniman

† **10:28** 10:28 Makkeda, ki 25 kilometro do abagātan a laōden no Gibeon.

da sa tābo omyanaw daw. Kinakma ni Joswe so pinarin naw do Debir kontodo āri na iyaw akmas pinarin naw do Libna kan āri na kan do Hebron.

⁴⁰ Sinākop ni Joswe intiŕo a tana. Inābak naw ar-āri da do katokotokonan saw kan do Negeb, do paytoytokonan saw do lāod, as kan do barikir saw do dāya. Pinalobōsan na sabaw aran asa a mabyay, ta diniman na sa tabo. Nyaw inbilin ni ĀPO a Dyos dyirad Israel. ⁴¹ Yapo do Kades-barnea do abagātan a manda do Gasa a masngen do aptan, inpadiman ni Joswe tābo a magrāman tabo tana no Gosen manda, kan do ammyānan do Gibeon. ⁴² Tiniliw ni Joswe tabo saw nya ar-āri, kan sinākop na saw tana da a pinaypisa. Ta si ĀPO a Dyos no Israel, ki nachigobat a para dyira. ⁴³ Do nakatayoka no nya, somnabat sa Joswe kan tabo Israelita do kampo da do Gilgal.

11

No Nakaābak ni Jabin kan Siraw Rārayay Na Saw

¹ Do nakadāmag ni Jabin a āri no Hasor* maynamot do nakapagballīgi no Israel, inpaw-it naw minsāhi naw di Jobab a āri no Madon, siraw ar-āri no Simron kan Aksap. ² Inpaw-itan na pa sa siraw ar-āri saw do katokotokonan saw do ammyānan, do Araba a abagātānen no Kinneret,† do paytoytokonan saw do lāod, kan do Napot-dor‡ a myan do lāod. ³ Inpaw-it na paw minsāhi naw dyirad Kananeo do maybit no Oksong Jordan, dyirad Amoreo, Heteo, Pereseo, Jeboseo do katokotokonan, kan dyirad Hibeo a omyan do tokaran no Tokon a Hermon do tana a Mispa. ⁴ Nangay sa kontodo tabo bōyot da, as nayparin sa a reprep a bōyot a akmaŵ anay do aptan. As myan pa dyiraw āro a kabalyo kan logan a pachigobat a goyoden no kabalyo. ⁵ Siraw nya saya ar-āri, ki nayrarapa sa kan bōyot da saw. Pinatnek daw kampo da do yanan ranomaw do Merom§ tan gobaten daw Israel.

⁶ Nachisisirin si ĀPO di Joswe a kāna, “Mamo kaba a maynamot dyira. Do nyaya ōras an delak, iparawat ko sanchi dyinyo a Israel tan dimanen nyo sa tabo. Ki pidayan nyo saw kabkabalyo kan sosohan nyo logan da saw.” ⁷ Dawa, si Joswe kan tabo bōyot na saw, ki kinelsat da sa a rinaot do yanan ranomaw do Merom. ⁸ Do dāwri, inparawat ni ĀPO siraw kabōsor daw dyirad Israelita saw. Rinaot dan Israelita kan linakatan daw kabōsor da saw a pinateng a manda do Magdindināmag a Sidon kan do Misrepot-maim.* As siraw kadwanaw, linakatan dan Israelita saw a manda do dāya do Payahosongan Mispa. Nāw da sa ginobat a manda do nakadiman da tabo no kabōsor da saw. ⁹ Pinarin ni Joswe dyira akmas inmandaraw ni ĀPO. Inpapiday na saw kabalyo da, kan inpasosoh na saw logan daw.

¹⁰ Do nakatayoka no nya, naybidi si Joswe kan bōyot na saw, as sinākop daw Hasor kan diniman daw āri na. (Hasor do dāwri a chimpo, ki kabibilēgan dyirad dya saya pagāryan.) ¹¹ Diniman da paw tābo tawotawo. Abaw aran asa a natokos a nabyay. As iyaw idi, ki sinosohan da.

¹² Sinākop ni Joswe tabo nya saya idiidi kan tiniliw na saw ar-āri da. As inpadiman na tabo tawotawo a akmas inbilinaw ni Moyses a pachirawatan ni ĀPO. ¹³ Ki sinosohan daba no Israelita saw idiidi saw a napatnek do hapot no napōnan a narārayaw a idi, malaksid do Hasor a iya lang inpasosoh ni Joswe. ¹⁴ Sinamsam no tawotawo no Israel tabo mababalor saw kan siraw animal saw a yapo do idiidi a para dyira. As siraw tawotawowaw, ki diniman da sa no Israelita. Abaw aran asa a

* **11:1** 11:1 Hasor, ki mapatapat 15 kilometro do ammyānanen no Minānga a Galilya. † **11:2** 11:2 Mana “Payahosongan Jordan a abagātānen no Minānga a Galilya”. ‡ **11:2** 11:2 “Napot” do chirin Hebreo, sigōro no chakey na batahen, ki “aptan”. § **11:5** 11:5 Merom, ki ammyānan a laōden no Minānga a Galilya. * **11:8** 11:8 Masngen do Sidon a masngen do Mediterranean a Tāw.

natokos a nabyay. ¹⁵ Akmas inbilinaw ni ĀPO di Moyses a pachirawatan na, komwan inbilin ni Moyses di Joswe. As si Joswe, tinongpal na tabo inbilinaw ni ĀPO di Moyses.

No Tana a Sinākop ni Joswe

¹⁶ Sinākop da Joswe iyaw intirwaw a tana do ammyānan kan do abagātan a siraw katokotokonan kan paytoytokonan saw do lāod. Nairāman paw tabo Negeb, tabo tana no Gosen, kan do Araba. ¹⁷⁻¹⁸ Iyaw sinākop da a tana, ki yapo pa do Tokon a Halak do abagātan a masngen do Seir† a manda do Baal-gad a myan do ammyānan do Payahosongan Lebanon do tokaran no Tokon a Hermon. Nahay a nachigobat sa Joswe dyirad ar-āri no nya saya tanatana, ki tiniliw da sa tabo kan inpadiman da sa. ¹⁹ Iya lang idi a nachikapya dyirad Israelita, ki Gibeon a niyanan dan kadwan saw a Hibeo. Sira tabo kadwan saw a idiidi, ki nasākop sa do gobat. ²⁰ Ta si ĀPO mismo, pinatwa naw pōso da a gobaten daw Israel tan komplito a rārayawen na sa tan dimanen na sa a abos kāsī. Nyaw inbilin ni ĀPO di Moyses.

²¹ Do dāwri a chimpo, diniman da Joswe siraw tawotawo a siganti a mayngaran so Ānakim a minyan do katokotokonan a mamangket do Jordan a yapo do Hebron, Debir, Anab, as kan do tabo katokotokonan no Joda kan Israel. On, komplito a inabo sa ni Joswe kan idiidi da saw. ²² Do dāwri, arabaw Ānakim a natokos do tana Israel, ki myan saw papere a natokos do Gasa, Gat, kan Asdod.

²³ Dawa, sinākop da Joswe iyaw intiro a tana a akmas inbilinaw ni ĀPO di Moyses. As intoroh na dyirad Israelita saw pinakabinglay da a tana sigon do kāda trībo.

Do dāwri, nayhat tawotawo a maggogobat.

12

Siraw Ar-āri a Inābak ni Moyses

¹ Siraw tawotawo no Israel, ki nasākop darana iyaw tana do dayāen no Oksong Jordan a yapo do payahosongan no Arnon a manda do ammyānan do Tokon a Hermon* kontodo tabo tana do dayāen Araba. Inābak da saw dadwaw a āri. ² No asa a āri, ki si Sihon a āri dan Amoreo† a nangitoray yapo do Hesbon. Ki iyaw pagtorayan naw, ki yapo do Aroer do payis no payahosongan no Arnon, kan yapo do hobok no payahosonganaw a manda do Oksong a Jabbok a iyaw pandan dan Ammonita, as kan nairāman godwa no tana a Gilead. ³ Intorayan na paw dayaēn Araba a yapo do Minānga a Kinneret‡ a kominwan do abagātan do Bet-jesimot do dayāen no Nadiman a Tāw, kan kominwan do atgeh no Tokon Pisga.

⁴ Siraw tawotawo no Israel, inābak da pa si Og a āri do Basan§ a iya asa dyirad kapanawdyanaw a kapotōtan dan Repaim.* Nangitoray yapo do Astarot kan Edrei. ⁵ Ki iyaw pagtorayan naw, ki nairāman Tokon a Hermon, Salekah, kan tabo no Basan a manda no payis no Gesor kan Maakah, kan godwa no tana a Gilead a manda no payis no tana ni Āri Sihon do Hesbon.

⁶ Si Moyses a pachirawatan ni ĀPO kan siraw Israelita saw, ki inābak da no nya dadwa a āri. Intoroh ni Moyses tana da dyirad trībo saw a Ruben, Gad, kan Mamandāya a Manasses, a pinakabinglay da.

Siraw Ar-āri a Inābak ni Joswe

⁷ Si Joswe kan siraw tawotawo no Israel, ki inābak da saw tabo ar-āri do tana do laōden no Oksong Jordan a yapo do Baal-gad a myan do Payahosongan Lebanon a manda do Tokon a Halak a myan do abagātan a masngen do Seir. Pinaychakarwa

† **11:17-18** 11:17-18 Mana “Edom”. * **12:1** 12:1 Tokon Hermon, ki mamangket do syodad a Damasco. † **12:2** 12:2 Nom. 21:21-30; Deot. 2:26-37 ‡ **12:3** 12:3 Mana “Minānga a Galilya”. § **12:4** 12:4 Nom. 21:33-35; Deot. 3:1-11 * **12:4** 12:4 Siraw tawotawo a Repaim, ki makakarang sa. Deot. 2:10, 20; 3:11

ni Joswe iyaw nya tana dyirad trībo saw, kan intoroh na dyira a pinakabinglay da. ⁸ Iyaw nya binglay da, ki nairāman no katokotokonan, paytoytokonan saw do lāod, do tana a Araba kontodo barikir saw, do let-ang, kan do tana no Negeb. Siraw minyan do nya saya tana, ki siraw Heteo, Amoreo, Kananeo, Pereseo, Hibeo, kan Jeboseo. ⁹ Siraw tawotawo no Israel, ki inābak daw kāda āri do kāda idi a Jeriko, Ai a masngen do Betel, ¹⁰ Jerosalem, Hebron ¹¹ Jarmot, Lachis ¹² Eglon, Geser ¹³ Debir, Geder ¹⁴ Hormah, Arad ¹⁵ Libna, Adollam ¹⁶ Makkeda, Betel ¹⁷ Tappoah, Heper ¹⁸ Apek, Lasaron, ¹⁹ Madon, Hasor, ²⁰ Simron-meron, Aksap, ²¹ Taanak, Megiddo, ²² Kedes, Jokneam do Karmel, ²³ Dor do aptan, Goiim do Galīlya,† ²⁴ kan Tirsa. Tabo nya saya āri, ki tatdo a poho kan asa.

13

No Tana a Dyi Da pa a Nasākop

¹ Do kamalkēm danaw ni Joswe, nachisisirin si ĀPO dya a kāna, “Malkēm ka naya, ki āro paw tana a machita sākopen. ² Nya pa saw tana a natokos a sakōpen nyo do tabo tana dan Pilisteo kan Gesorita:” ³ yapo do Oksong Sihor do dayāen no Egipto a komwan do idi a Ekron do ammyānan. Naibidang nya dyirad Kananeo a tana dan dadima ar-āri dan Pilisteo do Gasa, Asdod, Askelon, Gat, kan Ekron as kan tana da no Abbim ⁴ do abagātan. As do ammyānan, siraw nya dyi pa nasākop, ki tabo tana dan Kananeo kan Mehara† a dyira da no taga Sidon, kan manda do Apek do tana dan Amoreo. ⁵ As myan paw tana dan Gebalita, kan tabo Lebanon do dāya a yapo do Baalgad do ibaba no Tokon a Hermon a manda do Lebo-hamat. ⁶ As siraw tabo minyan do katokotokonan saya a yapo do Lebanon a manda do Misrepot-maim a siraw tabo taga Sidon, yaken anchi a mismo mapayyayo dyirad kabōsor nyo do kalongo dan Israelita. Ki machita mo a binglayen tanaw a itoroh dyirad Israelita saw a akmas inbilin kwaw dyimo. ⁷ On, paychakarwahan mo nya tana dyirad sasyam saw a trībo kan do rayayaw a trībo no Manasses a pinakabinglay da.”

No Nakapaychakarwa no Tana do Dayāen no Jordan

⁸ Siraw trībo no Ruben, Gad, kan Mamandāya a Manasses, ki rinawat daranaw tana a pinakabinglay da do dayāen no Oksong Jordan a intoroh ni Moyses a pachirawatan ni ĀPO. ⁹ Iyaw tana da, ki yapo do idi a Aroer do payis no payahosongan no Arnon,‡ kan yapo do idyaw do hobok no nawri a payahosongan, kan nairāman tabo tanap yapo do Medeba a manda do Dibon.§ ¹⁰ Nairāman paw tabo idiidi ni Sihon a āri dan Amoreo a nangitoray a yapo do Hesbon, kan manda do tana da no Ammonita. ¹¹ Nairāman paw tana a Gilead a tana da no tawotawo no Gesor kan Maakah, tabo no Tokon a Hermon kan tabo a Basan a manda do Salekah.* ¹² Nairāman iyaw pagāryan no Og, iya asa dyirad kapanawdyanaw a kapotōtan dan Repaim a nangitoray do Astarot kan Edrei. Inābak ni Moyses saw nya tawotawo kan pinaksyat na sa. ¹³ Ki siraw Israelitaw, ki pinaksyat da sabaw no tawotawo no Gesor kan Maakah. Dawa, omyan sa pa dyirad Israelita.

¹⁴ Ki do trībo no Lebi, abaw intoroh ni Moyses a tana da. Ta iyaw dyira da, ki yapo do binglay no dāton da saw a masosohan a para di ĀPO a Dyos no Israel a akmas inbaheyaw ni ĀPO di Moses.

No Tana a Pinakabinglay no Trībo no Ruben

† **12:23** 12:23 Mana do Gilgal. * **13:2** 13:2 Siraw Gesorita, ki taga Gesor a myan do abagātan no Gasa a asa idi no Pilisteo. † **13:4** 13:4 Mehara, ki myan do ammyānan Sidon. ‡ **13:9** 13:9 Aroer, ki asa idi a dyirad Moab. Arnon, ki pandan tana no Moab do dayēn no Jordan. Nom. 21:13 § **13:9** 13:9 Nom. 21:20 * **13:11** 13:11 Deot. 3:10

¹⁵ Intoroh ni Moyses do trībo no Ruben tana daw sigon do kāda partīdos. ¹⁶ Iyaw pinakabinglay da a tana, ki yapo do idi a Aroer do payis no payahosongan no Arnon, kan iyaw idi do hobok no nawri a payahosongan, kan tabo tanap a masngen do Medeba. ¹⁷ Nairāman Hesbon kan tabo idiidi saw do tanap a Dibon, Bamot-baal, Bet-baal-meon, ¹⁸ Jaas, Kedemot, Mepaat, ¹⁹ Kiryataim, Sibma, Saratar do paytokonan no payahosongan, ²⁰ Bet-peor, barikir saw no Tokon a Pisga, kan Bet-jesimot. ²¹ Nairāman tabo idiidi do tanap kan no intīro a pagāryan ni Sihon a āri dan Amoreo a nangitoray a yapo do Hesbon. Inābak ni Moyses si Sihon kan siraw magtotoray saw no Midyan a sa Ebi, Rekem, Sor, Hor, kan Reba. Sira tabo, ki minyan do dawri a tana, kan nachipagtoray sa di Sihon. ²² Siraw Israelita, ki inrāman da pa diniman asaw a nagosar so madyik a mamadto a si Balaam a pōtot ni Beor. ²³ As iyaw payisaw no tana no trībo no Ruben do lāod, ki iyaw Oksong Jordan. Siraw nya saya idiidi kan siraw dēdekeyaw a idiidi da, ki pinakabinglay no trībo no Ruben sigon do kāda partīdos.

No Tana a Pinakabinglay no Trībo no Gad

²⁴ Intoroh ni Moyses do trībo no Gad tana daw sigon do kāda partīdos. ²⁵ Iyaw pinakabinglay da a tana, ki nairāman Jaser, tabo idiidi no Gilead, kan godwa no tana no Ammon a manda do Aroer do dayāen no Rabba. ²⁶ Iyaw tana da, ki yapo pa do Hesbon a manda do Ramat-mispa kan Betonim, kan yapo do Mahanaim a manda do tana no Debir. ²⁷ As do Payahosongan Jordan, ki nairāman Bet-haram, Bet-nimra, Sokkot, Sapon, kan iyaw kadwan pa do pagāryan ni Sihon a āri do Hesbon. As iyaw payis naw do lāod, ki iyaw Oksong Jordan a manda do tokaranaw no Minānga a Kinneret. ²⁸ Siraw nya saya idiidi kan siraw dēdekey a idiidi da, ki pinakabinglay no trībo no Gad sigon do kāda partīdos.

No Tana a Pinakabinglay no Trībo no Manasses do Dāya

²⁹ Intoroh ni Moyses do Mamandāya a Manasses, tana daw sigon do kāda partīdos. ³⁰ Iyaw pinakabinglay da a tana, ki yapo do Mahanaim kan nairāman tabo no Basan a intīro a pagāryan ni Og a āri no Basan, as kan tabo anem a poho a idiidi a sinākop ni Jair† do Basan. ³¹ Nairāman godwa no tana a Gilead kan siraw idiidi a Astarot kan Edrei a siraw idi no pagāryan ni Og do Basan. Siraw tabo nya saya, ki pinakabinglay no godwa dan partīdos no kapotōtan ni Makir a pōtot ni Manasses.

³² Nyaw nakapaychakarwa ni Moyses so tana do dayāen no Jeriko kan Oksong Jordan do kayan naw do tanatanap saw no Moab. ³³ Ki do trībo no Lebi, abaw intoroh ni Moyses a pinakabinglay da. Ta si ĀPO a Dyos no Israel, ki inkari na a iya mismo pinakabinglay da.‡

14

No Nakabinglay no Tana do Laōden no Jordan

¹ Siraw nyaw tana a pinakabinglay a narawat dan tawotawo no Israel do Kanaan do laōden no Oksong Jordan a pinaychakarwa da Eleasar a pādi, Joswe a pōtot ni Non, kan siraw pangpangōlo daw no partīdos no Israel. ² Iyaw pinakabinglay da saw a tana no sasyam kan godwa a trībo, ki nabinglay dyira sigon do nabōnot daw a akmas inbilinaw ni ĀPO di Moyses. ³⁻⁴ Ta siraw dadwaw kan godwa a trībo, tinorohan dana sa ni Moyses so pinakabinglay da do dayāen Oksong Jordan. (As siraw kapotōtan ni Jose, ki naibidang sa a dadwa a trībo a sa Manasses kan Epraim.) Ki intoroh naba ni Moyses tanaw a pinakabinglay dan Lebita saw. Iya lang dyira da, ki idiidi

† 13:30 13:30 Jair, ki pōtot ni Manasses. Nom. 32:41; Deot. 3:14; 1 Ār. 4:13 ‡ 13:33 13:33 Mana “Ta no pinakabinglay da, ki yapo do dāton da saw di ĀPO a Dyos no Israel”.

saw a pagyanan da kontodo papasto a pagarāban dan bāka kan karniro da saw. ⁵Dawa, naychakarwan dan tawotawowaw no Israel tanaw a akmas inbilinaw ni ĀPO di Moyses.

No Nakaibinglay so Hebron di Kaleb

⁶ Do kayan da paw do Gilgal,* nangay pinakainawan da saw no trībo no Joda di Joswe. No asa dyira, ki si Kaleb a pōtot ni Jeponne a asa Keneseo, kan binata na di Joswe a kāna, “Chapatak mo naw inbaheyaw ni ĀPO di Moyses a tawo no Dyos do Kades-barnea a maynamot dyimo kan maynamot dyaken. ⁷ Apat a poho a katawen ko do nakatoboyaw ni Moyses a pachirawatan no Dyos dyaken yapo do Kades-barnea a mangispya so nya tana. Inpadāmag ko dya iyaw oyod a yapo do manamonamo a pangtoktwan ko. ⁸ Ki siraw rārayay ko saw, ki inamomo da saw tawotawo. Ki aran komwan, nainpapōswan a inonotan ko si ĀPO a Dyos ko. ⁹ Dawa, do dāwri a araw, insapata ni Moyses dyaken a kāna, ‘Sigorādo a iyaw tanaw a nanakeyan mo, ki dyira monchi kan kapotōtan mo a abos pandan, ta nainpapōswan a inonotan mo si ĀPO a Dyos ko.’ ¹⁰ Chiban mo pa. Akmas inbaheyaw ni ĀPO, inaywanan na yaken a nāw ko a sibibyay do apat a poho kan dadima katawen a nakayapo do nakaibahey naw so nya di Moyses do nakapanakey daw no tawotawo no Israel do let-ang. Wawaho danaya poho kan dadimaw tawen ko sicharaw. ¹¹ Mayit ako pas changori akma do arawaw a nakatoboy dyaken ni Moyses. On, no kayit ko, ki akmas sigodaw a kangay ko a machigobat. ¹² Changori, itoroh mo pa dyaken iyaw nya katokotokonan a iyaw inkaryaw ni ĀPO do dāwri a araw. Do nakaipadāmag kwaw kan no rārayay ko saw so nya, imo mismo a nakadngey a omyan sa daw siganti saw a mayngaran so Ānakim,† kan rarakoh kan naahadan a idiidi da. Ki an myan pakono sidong ni ĀPO dyaken, payyayohen ko sanchi a akmas inbaheyaw ni ĀPO.”

¹³ Do dāwri, binindisyonan ni Joswe si Kaleb a pōtot ni Jeponne, kan intoroh na dya iyaw idi a Hebron a pinakabinglay na. ¹⁴ Dawa, aran manda sichangori, Hebron, ki pinakabinglay da pan kapotōtan ni Kaleb a pōtot ni Jeponne a Keneseo, ta polos a dyi na aryan kapagtalek na di ĀPO a Dyos no Israel. ¹⁵ Do nakarahan, iyaw ngaran no Hebron, ki Kiryat-arba. As si Arba, ki iyaw nagdindināmag a mahakay dyirad Ānakim.

Do dāwri, nayhāt sa nachigobat do dawri a tana.

15

No Tana a Pinakabinglay no Trībo no Joda

¹ Iyaw tana a pinakabinglay no trībo no Joda sigon do kāda partīdos, ki nakarapit do payis no Edom kan do Let-ang a Sin do katetenganaw a abagātan. ² Iyaw abagātan a payis na, ki yapo do tokaran Nadiman a Tāw, ³ as katongtong na do abagātan a yapo do Ayayaman a Akrabbim a mangay do let-ang a Sin, as katongtong na do abagātānen no Kades-barnea a homabas do Hesron kan somonget a komwan do Addar, as karikos na do Karka. ⁴ Yapo dawri, habasan naw Asmon, as omonor do Oksong no Egipto a mohtot do Mediterranean a Tāw a pachipanda na. Nyaw abagātan a payis no trībo no Joda.

⁵ Iyaw payis na do dāya, ki iyaw Nadiman a Tāw a manda do ahtotan no ranom no Oksong Jordan.

Iyaw payis na do ammyānan, ki nangroggi do wangawangan no oksong a Jordan, ⁶ somonget do Bet-hogla, as katongtong na do ammyānan no Bet-araba a mangay do Bato ni Bōhan a pōtot ni Ruben. ⁷ Do dāwri, somonget do Debir a yapo do

* 14:6 14:6 Jos. 10:43; Nom. 13:6, 30; 14:6, 24, 30 † 14:12 14:12 Jos. 10:21-22; 15:13-14

Payahosongan Akor, kan magpaammyānan do Gilgal a somalap do Ayayaman a Adommin a myan do mangket no abagātan no payahosongan. Tinongtong na a inonotan iyaw ranom no En-semes a mohtot do En-rogel ⁸ Somarono, somonget do Payahosongan Ben-hinnom do abagātan no barikir no Jeboseo a idi a logar no Jerosalem. Yapo dawri, somonget do tōtok no tokon do lāoden no Payahosongan Hinnom a myan do pandan ammyānan no Payahosongan Repaim. ⁹ Yapo do tōtok no tokon a manda do akbod do ranom no Neptwa, minohtot do idiidi saw no Tokon a Epron kan minosok a kominwan do Baala a mayngaran so Kiryat-jearim. ¹⁰ Do dāwri, nagrikos a magpalāod a yapo do Baala a mangay do Tokon a Seir, as nagpaammyānan do barikir no Tokon a Jearim mana Kesalon. Do dāwri, minosok do Bet-semes, kan habasan naw Timna. ¹¹ Do dāwri, tinongtong do barikir a ammyānan Ekron, naysachicho a mangay do Sikkeron, habasan naw Tokon a Baala, kan mangay do Jabneel. As no pandan na, ki do Mediterranean a Tāw ¹² a nawriw payis na do lāod.

Do irahem no nya saya payis, minyan saw tawotawo no Joda sigon do kāda partīdos da.

*No Nakasākop ni Kaleb so Hebron kan Debir
(Ok. 1:11-15)*

¹³ Sigon do bilinaw ni ĀPO di Joswe, intoroh na di Kaleb a pōtot ni Jeponne pinakabinglay na a yapo do tāwid no tribo no Joda. Rinawat ni Kaleb idi a Hebron mana Kiryat-arba a yapo do ngaran ni Arba* a āmang ni Ānak.† ¹⁴ Do Hebron, pinaksyat ni Kaleb saw kapotōtan ni Ānak a siraw partīdos no Sesai, Ahiman, kan Talmai. ¹⁵ Yapo dawri, nangay a nangraot siras tawotawo a minyan do Debir mana Kiryat-seper a ngaran na do sīgod. ¹⁶ Binata ni Kaleb a kāna, “Aran sino a mahakay a makasākop so Kiryat-seper, ipakabahay konchi dya si Aksa a balāsang ko.” ¹⁷ As si Otniel a pōtot ni Kenas a kakteh ni Kaleb, sinākop naw idyaw. Dawa, inpakabahay dya ni Kaleb si Aksa a balāsang na.

¹⁸ Do arawaw a nakaipatodah ni Kaleb si Aksa di Otniel a pachikabahayan na, pinakaolit ni Otniel di Aksa a mangdaw so bengkag di āmang na.‡ Do nakagchinaw ni Aksa do asno, inyahes ni Kaleb dya, “Anak ko, aryoriw chakey mo?”

¹⁹ Initbay na a kāna, “Āmang, mangdaw ako pa dyimo so bindisyon. Maynamot ta intoroh mo na dyaken mabkohaw a tana do Negeb, itoroh mo pa dyaken akbod saw.” Dawa, intoroh ni Kaleb dyaw akbod saw do ato naw kan do ibaba naw.

Siraw Idiidi no Tribo no Joda

²⁰ Nyaw tana a pinakabinglay no tribo no Joda sigon do kāda partīdos da. ²¹ Siraw nyaw kaaabagatānan a idiidi no tribo no Joda do Negeb a masngen do payis no Edom: Kabseel, Eder, Jagor, ²² Kina, Dimona, Adada, ²³ Kedes, Hasor, Itnan, ²⁴ Sip, Telem, Bealot, ²⁵ Hasor-hadatta, Keriot-hesron a matawagan so Hasor, ²⁶ Aman, Sema, Molada, ²⁷ Hasar-gadda, Hesmon, Bet-pelet, ²⁸ Hasar-soal, Beerseba, Bisiotia, ²⁹ Baala, Im, Esem, ³⁰ Eltolad, Kesil, Hormah, ³¹ Siklag, Madmanna, Sansanna, ³² Lebaot, Silhim, Ain, kan Rimmon. Dadwa poho kan sasyam a tabo idiidi kan siraw sīcho da saw.

³³ Siraw nya idiidi saw do paytokotokonan saw do lāod: Estaol, Sora, Asna, ³⁴ Sanwa, En-gannim, Tappoa, Enam, ³⁵ Jarmot, Adollam, Sokoh, Aseka, ³⁶ Saaram, Aditaim,

* **15:13** 15:13 Jos. 14:15 † **15:13** 15:13Nomiro 13. Siraw tawowaw a Ānak, ki makakarang sa. Si Kaleb nangpaksyat siras tatdwaw a partīdos do kapotōtan Ānak (Ok. 1:20), as kan kadwan dyiraw nayyayo a nangay a omyan do tana dan Pilisto do syiyodad a Gat. Asa a yapo do kapotōtan da, ki siganti a Golayat a diniman Dabid (1 Sam. 17). ‡ **15:18** 15:18 Do kadwan saw a manyoskripto, batahen a “pinakaolit ni Aksa di Otniel a mangdaw di katogāngan naw”.

Gedera, mana Gederotaim. § Asa poho kan apat no bidang no idiidi kontodo siraw sīcho da saw.

³⁷ Myan paw idiidi a Senan, Hadasa, Migdal-gad, ³⁸ Dilean, Mispa, Jokteel, ³⁹ Lachis, Boskat, Eglon, ⁴⁰ Kabbon, Lahmam, Chitlis, ⁴¹ Gederot, Bet-dagon, Naama, kan Makkeda. Asa poho kan anem no bidang no idiidi kontodo siraw sīcho da saw.

⁴² Myan paw Libna, Eter, Asan, ⁴³ Ipta, Asna, Nesib, ⁴⁴ Keila, Aksib, kan Maresah. Sasyam no bidang no idiidi kontodo siraw sīcho da saw.

⁴⁵ Nairāman paw Ekron kontodo siraw idiidi kan siraw sīcho da saw. ⁴⁶ Yapo do Ekron a manda do Mediterranean a Tāw, nairāman tabo idiidi a masngen do Asdod kontodo siraw sīcho da saw. ⁴⁷ Nairāman Asdod kan Gasa kontodo idiidi da saw kan siraw sīcho da saw manda do Oksong no Egipto kan do aptan no Mediterranean a Tāw.

⁴⁸ Do katokotokonan, siraw idiidi daw, ki Samir, Jattir, Sokoh, ⁴⁹ Dannah, Kiryat-sanna mana Debir, ⁵⁰ Anab, Estemoh, Anim, ⁵¹ Gosen, Holon, kan Giloh. Asa poho kan asaw no bidang no idiidi kontodo siraw sīcho da saw.

⁵² Myan paw Arab, Doma, Esan, ⁵³ Janim, Bet-tappwa, Apeka, ⁵⁴ Homtah, Kiryat-arba mana Hebron, kan Sior. Sasyam no bidang no idiidi kontodo siraw sīcho da sa.

⁵⁵ Myan paw Maon, Karmel, Sip, Jotta, ⁵⁶ Jesreel, Jokdeam, Sanwa, ⁵⁷ Kain, Gibe, kan Timna. Asa poho no bidang no idiidi kontodo siraw sīcho da saw.

⁵⁸ Myan paw Halhol, Bet-sor, Gedor, ⁵⁹ Maarat, Bet-anot, kan Eltekon. Anem no bidang no idiidi kontodo siraw sīcho da saw.

⁶⁰ Myan paw Kiryat-baal mana Kiryat-jearim kan Rabba. Dadwa idiidi kontodo siraw sīcho da saw.

⁶¹ Do let-ang myan Bet-araba, Middin, Sekaka, ⁶² Nibsan, iyaw Idi no Asin, kan Engedi. Anem no bidang no idiidi kontodo siraw sīcho da saw.

⁶³ Ki aran komwan, siraw tawotawo no trībo no Joda, ki maparin daba paksyaten saw Jeboseo a minyan do Jerosalem. Siraw Jeboseo, ki machiyan pa sa do tawotawo no Joda mandas changori.

16

No Tana a Pinakabinglay no Trībo no Epraim kan Mamanlāod a Manasses

¹ Iyaw abagātan a payis no tana a pinakabinglay dan kapotōtan Jose a sa Epraim kan Mamanlāod a Manasses, nangrogī do Oksong Jordan a masngen do Jeriko a dayāen no akbod saw no Jeriko, kan magkelsat do let-ang, as somonget do katokotokonan a mangay do Betel. ² Yapo do Betel, mangay do Los,* kan romapit do Atarot a yanan dan Arkita. ³ Sinpangan na, minosok a nagpalāod do yanan dan Japletita a manda do yanan Manayahbo a Bet-horon a manda do Geser. As no pandan na, ki Mediterranean a Tāw.

⁴ Siraw kapotōtan Jose a trībo no Epraim kan iyaw Mamanlāod a Manasses, ki rinawat daw nya tana a pinakabinglay da.

No Tana a Pinakabinglay no Trībo no Epraim

⁵ Nyaw tana a pinakabinglay no trībo no Epraim sigon do kāda partīdos da. Iyaw payis da do dāya, ki yapo do Atarot-addar a manda do Mamanyito a Bet-horon, ⁶ kan tongtongen na a manda do Mediterranean a Tāw. Do ammyānan, ki Mikmetat. † Sinpangan na, no payis na do dāya, naypachicho a komwan do Taanat-silo kan tongtongen naw a mosok do Janoa. ⁷ Yapo do Janoa, minosok do Atarot kan Naarah a romapit do Jeriko. No pachipandan na, ki do Oksong Jordan. ⁸ As yapo do Tappoah,

§ 15:36 15:36 Mana “Gedera kan Gederotaim”. * 16:2 16:2 Do kadwan saw a manyoskripto, batahen a mayengay Betel kan Los. † 16:6 16:6 Mikmetat, ki dayāen no Sittim. Jos. 17:7

iyaw payis na, nagpalāod do dēkey a oksong a Kana. As no pandan na, ki do Mediterranean a Tāw. Nyaw pinakabinglay a tana no trībo no Epraim sigon do kāda partīdos. ⁹ Nairāman pa saw tabo idiidi kan siraw sīcho da saw a napatarek a para dyirad tawotawo no Epraim a myan do irahem no tana no trībo no Manasses. ¹⁰ Ki aran komwan, pinayyayo daba siraw Kananeo a minyan do Geser. Dawa, omyan pa saw Kananeo a adīpen dyirad Epraim a mandas changori.

17

No Tana a Pinakabinglay no Mamanlāod a Manasses

¹ Nyaw pinakabinglay a naitoroh do trībo no Mamanlāod a Manasses, ta si Manasses iyaw matoneng a pōtot ni Jose.* Si Makir a matoneng a pōtot ni Manasses, ki kapoonan dan Gileadita. Maynamot ta masiglat do gobat siraw kapotōtan na, rinawat daranaw tana no Gilead kan Basan do dayāen no Jordan. ² Dawa, iyaw tana do laōden no Oksong Jordan, ki naitoroh dyirad kadwanaw a tawotawo no Manasses sigon do partīdos da a sa Abiyeser, Helek, Asriyel, Sikem, Heper, kan Semida. Siraw nya saya, ki mahahakay a kapotōtan ni Manasses a pōtot ni Jose.

³ Si Selopehad a pōtot ni Heper a pōtot ni Gilead a pōtot ni Makir a pōtot ni Manasses, ki abaw pōtot na a mahakay, an dya mababakes lang. No ngaranganan da, ki Mahlah, Noah, Hogleh, Milkah, kan Tirsā. ⁴ Nangay sa di Eleasar a pādi kan di Joswe a pōtot ni Non, as kan dyirad pangpangōlo saw a binata da a kon da, “Inbilin ni ĀPO di Moyses a itoroh dyamen kontodo siraw mahakay a kaliposan namen tanaw a pinakabinglay namen.” Dawa, intoroh ni Joswe dyira kontodo mahahakay saw a kaliposan da iyaw tanaw a pinakabinglay da sigon do bilin ni ĀPO. ⁵ Ta dawa, rinawat no trībo no Manasses asa poho a loti no tana kontodo no tana a Gilead kan Basan do dayāen no Oksong Jordan, ⁶ ta siraw kapotōtan a mababakes no trībo no Manasses, rinawat daw tana a pinakabinglay da akmas siras kapotōtan daw a mahahakay. Iyaw tana a Gilead, ki naitoroh a pinakabinglay dan kadwan saw a kapotōtan no trībo no Manasses.

⁷ Iyaw tana no trībo no Manasses, ki yapo do Aser a manda do Mikmetat do dayāen no Sikem. Do dāwri, magpaabagātan payis na a pakairāmanan dan tawotawo saw a omyan do En-tappoah. ⁸ Iyaw tana a omdibon Tappoah, ki dyira no trībo no Manasses. Ki iyaw idyaw a Tappoah a myan do payis naw, ki dyira dan kapotōtan ni Epraim. ⁹ Somarano, mosok iyaw payis naw a manda do dēkey a oksong Kana. Siraw idiidyaw do dya do mangket do abagātan no nyaw dēkey a oksong, dyira ni Epraim a aran myan sa do tana no Manasses. Iyaw payis no Manasses, ki tongtongen na do ammyānan no dēkey a oksongaw. As no pandan na, ki do Mediterranean a Tāw. ¹⁰ Iyaw tana do abagātan, ki dyira dan Epraim, kan do ammyānan, ki dyira dan Manasses. As kan iyaw Mediterranean a Tāw, ki iyaw payis na do lāod. Do ammyanānen a laōden, ki payis no tana Aser, kan do ammyanānen a dayāen, payis no tana no Issakar. ¹¹ Do irahem no tana da no Issakar kan Aser, myan saw idiidi a pinakadyira no Manasses a Bet-san kan Ibleam kontodo siraw sīcho da saw, kan siraw omyanaw do Dor mana Napot-dor, Endor, Taanak, Megiddo, kan siraw sīcho da saw. ¹² Ki aran komwan, siraw kapotōtanaw ni Manasses, ki masākop da sabaw nya saya idiidi, ta ipapāti dan Kananeo saw a omyan daw. ¹³ Ki do nakapaypayit daranaw Israelita saw, inadīpen da saw Kananeoowaw, ki alit a dyi da sa mapayyayo a tabo.

No Nakapangdaw Dan Epraim kan Mamanlāod a Manasses so Arwaro a Tana

* 17:1 17:1Gen. 48:19-29

¹⁴ Inbahey dan kapotōtanaw ni Jose di Joswe a kon da, “Āngo ta intoroh mo dyamen asa lang a tana a pinakabinglay namen? Namna, mahap na paro yamen do taywaraya a kāro no tawotawo namen do nakabindisyonaya ni ĀPO dyamen?”†

¹⁵ Initbay ni Joswe a kāna, “Aysa, an tayawara kamo, as kan an dya manawob katokotokonanaya no Ephraim dyinyo, ayket na, may kamo na do kakahasanaw kan magdalos kamo so bōkod nyo a tana do tana dan Pereseo kan Repaim.”

¹⁶ Inatbay dan tawotawowaw ni Jose a kon da, “Naon, iyaw tanaya a katokotokonan, ki manawob aba dyamen. Ki sira tabo Kananeo saw a omyan do tanatanap do Bet-sean, do sīcho na saw, as kan siraw omyan do Payahosongan Jesreel, ki ari dyiraw pasek saw a logan a pachigobat.”

¹⁷ Ki binata ni Joswe dyirad trībawaw no Ephraim kan Mamanlāod a Manasses a kāna, “On, āro kamo sawen, kan taywara mabīleg kamo. Asaba lang a tana iyaw pinakabinglay nyo, ¹⁸ ki dyira nyo panchiw kakahasan a katokotokonan. Dalosan nyo, as dyira nyo nanchi a manda do katetenganaw a payis na. Aran myan dyirad Kananeo pasek saw a logan kan mabibīleg sa a tawotawo, maparin a paksyaten nyo sa.”

18

No Nakabinglay no Nabidin Pa a Tana

¹ Do nakasākop daranaw no Israelita so tanaw, naychipeh sa tabo do Silo,* as napatnek sa so Tolda a Pachibayabayatan. ² Ki do dāwri, myan paw papito a trībo dan Israelita a dyi pa nakarawat so pinakabinglay da a tana. ³ Dawa, binata ni Joswe dyirad tawotawowaw no Israel a kāna, “Namna, maypāngo paw kahay no kapangnanaya nyo sakbay a sakōpen nyo tanaw a intoroh dana dyinyo ni ĀPO a Dyos dan kapoonan nyo? ⁴ Mamidi kamo so taytotdo a mahahakay yapo do kāda papito a trībo. Toboyen ko sa a mangbisīta so intīrowaya tana kan itolas da a ilawlawag maboya daw sigon do hahawen daw do pinakabinglay daw a tana. Anchan tayoka, maybidi sa dyaken. ⁵ Siranchiw mapaychapito a mapaychakarwa so tanaw. Iyaw trībo no Joda, ki nāw narana do tana na do abagātan. Komwan saw kapotōtan ni Jose, nāw darana do tana da do ammyānan. ⁶ On, anchan nailawlawag nyo naw papitwaya kabinglay a tana, yangay nyo na dyaken. Do dāwrinchi, bonōten ko do salapen ni ĀPO a Dyos ta iyaw binglay no kāda asa a para dyinyo. ⁷ Siraw Lebitaya, ki abaw binglay da a tana dyinyo. Ta iyaw kapādi daya a magsīrbi di ĀPO, pinakabinglay da.”

⁸ Do kasiknan daw no napidi saw a mahahakay a mangay, inmandar ni Joswe dyira a kāna, “Bisitāen nyo tanaw, itolas nyo a ilawlawag maboya nyowaw, as kapaybidi nyo dyaken. Do dyanchi a Silo, pangbōnotan ko do salapen ni ĀPO so pinakabinglay nyo.” ⁹ Dawa, nangay da binisīta no mahahakay saw iyaw intīro a tana. Intolas da do nahon a libro pakailawlawagan no idiidi saw do papito a kapartis. Nakatayoka da, naybidi sa di Joswe do kampo do Silo. ¹⁰ Inbōnot ni Joswe sa do Silo do salapen ni ĀPO, kan inbinglay na dyirad papito a trībo a Israelita tanaw sigon do nabōnot naw a binglay para do kāda asa.

No Tana a Pinakabinglay no Trībo no Benhamin

¹¹ Iyaw dāmo a loti a nabōnot, ki dyira no trībo no Benhamin sigon do kāda partīdos na. Iyaw tana a pinakabinglay da, ki do payawan no tana da no trībo Joda kan Jose. ¹² No ammyānan a payis na, ki nangrogī do Oksong Jordan. Do dāwri, nagpaammyānan do barikir no Jeriko, kan nagpalāod do katokotokonan a manda do let-ang no Bet-aben. ¹³ Yapo do dawri, nagpaabagātan no payis a nangay do barikir no

† **17:14** 17:14 Naboya do Nomiro 26 a arwaro sa kan kadwan a trībo.

* **18:1** 18:1 Silo, ki 32 kilometro do ammyānan no Jerosalem. Ok. 18:31; 1 Sam 1:3

Loz mana Betel, as minosok a nangay do Atarot-addar do tokon a myan do abagātan no Manayahbo a Bet-horon. ¹⁴ Do dāwri, somniwal a nagpaabagātan, as omnonor do laōden a barikir no tokon a somalap Bet-horon. As no pachipandan na, ki do idi a Kiryat-baal mana Kiryat-jearim a dyira dan trībo no Joda. Iyaw nya, ki payis na do lāod.

¹⁵ Iyaw abagatānen a payis na, ki nangroggi do payis no Kiryat-jearim a mangay do Epron do ranom do akbod no Neptwa. ¹⁶ Minosok do tokaran no tokon a maylalawong do Payahosongan Ben-hinnom do ammyānan no Payahosongan Repaim. Do dāwri, minosok do Payahosongan Ben-hinnom a omnonor do abagatānenaw a barikir a yanan dan Jeboseo, as katongtong na a lomongo do En-rogel. ¹⁷ Do dāwri, naypachicho a nagpaammyānan a mangay do En-semes, as katongtong na do Gelilot a somnalap do Ayayaman a Adommim, kan minosok do Bato ni Bōhan a pōtot ni Ruben. ¹⁸ Tinongtong na a habasan ammyanānen a barikir no Bet-araba,† kan minosok do Araba. ¹⁹ Tinongtong no payis naw do ammyanānen no barikir no Bet-hogla. As no pachipandan na, ki do ammyanānen a lwek no Nadiman a Tāw a wangawangan no Oksong Jordan. Iyaw nya, ki payis na do abagātan. ²⁰ As no Oksong Jordan, ki nayparin a dayāen a payis na. Siraw nyaw rindīros no tana a pinakabinglay no trībo no Benhamin pati kāda partīdos.

²¹ Siraw nya idiidi, ki dyira no trībo no Benhamin pati kāda partīdos da a sa Jeriko, Bet-hogla, Emek-kesis, ²² Bet-araba, Semaraim, Betel, ²³ Abbim, Parah, Oprah, ²⁴ Kepar-ammoni, Opni, kan Geba. Asa poho kan dadwaw bidang no idiidi kontodo siraw sīcho da saw. ²⁵ Myan pa saw Gibeon, Rama, Beerot, ²⁶ Mispa, Kepirah, Mosah, ²⁷ Rekem, Irpeel, Taralah, ²⁸ Sela, Haelep, Jebos mana Jerosalem, Gibeon, kan Kiryat-jearim. Asa poho kan apat no bidang no idiidi kontodo siraw sīcho da saw. Nyaw pinakabinglay a tana no trībo no Benhamin pati kāda partīdos.

19

No Tana a Pinakabinglay no Trībo no Simeon

¹ Iyaw somarono a loti a nabōnot, ki dyira no trībo no Simeon sigon do kāda partīdos na. Iyaw pinakabinglay na a tana, ki myan do pinakabinglay a tana no trībo no Joda.* ² Iyaw tana na, ki nairāman Beerseba mana Seba, Molada, ³ Hasar-soal, Bala, Esem, ⁴ Eltolad, Betol, Hormah, ⁵ Siklag, Bet-markabot, Hasar-sosah, ⁶ Bet-lebaot, kan Sarohen. Asa poho kan tatdo no bidang no idiidi kontodo sīcho da saw.

⁷ Myan paw Ain, Rimmon, Eter, kan Asan. Apat no bidang no idiidi saya kontodo siraw sīcho da saw, ⁸ kan nairāman tabo sīcho da saw no nya saya idiidi a manda do kabawa no Baalat-beer mana Rama do Negeb. Nyaw pinakabinglay a tana no trībo no Simeon pati kāda partīdos na. ⁹ Iyaw pinakabinglay no trībo no Simeon, ki yapo do pinakabinglay no trībo no Joda. Ta iyaw pinakabinglay no Joda, ki nagsobra dyira. Dawa, rinawat no trībo no Simeon iyaw tana a pinakabinglay da a yapo do tanaw a pinakabinglay no trībo no Joda.

No Tana a Pinakabinglay no Trībo no Sebolon

¹⁰ Iyaw chatatdo naw a loti a nabōnot, ki dyira no trībo no Sabalon sigon do kāda partīdos na. Iyaw payis naw no pinakabinglay na, ki manda do kabawa na do Sarid. ¹¹ Do dāwri, nagpalāod a somonget do Maralah, as romnapit do Dabbeset, kan tinongtong na do dēkey a oksong do dayāen no Jokneam. ¹² Yapo do Sarid, nagpadāya a lomongo do dadan araw a mangay do tana no Kislod-tabor, Daberat, as kan somonget do Japya. ¹³ Nagpadāya a mangay do Gat-heper kan Et-kasin, as tinongtong na do Rimmon kan naypachicho do Nea. ¹⁴ Yapo dawri, nagpaammyānan a kominwan do

† **18:18** 18:18Mana “maylalawong do Payahosongan Jordan”. * **19:1** 19:1 Gen. 49:7

Hannaton. As no pachipandan na, ki do Payahosongan Iptahel. ¹⁵ Siraw idiidi a nairāman, ki Kattat, Nahalal, Simron, Idalah, kan Betlehem. Asa poho kan dadwaw bidang no idiidi kontodo siraw sīcho da saw. ¹⁶ Nya saya idiidi kan sīcho da sa, ki pinakabinglay a tana no trībo no Sabalon pati kāda partīdos na.

No Tana a Pinakabinglay no Trībo no Issakar

¹⁷ Iyaw chapat naw a loti a nabōnot, ki dyira no trībo no Issakar sigon do kāda partīdos na. ¹⁸ Iyaw tana na, ki nairāman Jesreel, Kesollot, Sonem, ¹⁹ Haparaim, Sion, Anaharat, ²⁰ Rabbit, Kision, Ebes, ²¹ Remet, En-gannim, En-hadda, kan Bet-passes. ²² No payis na, ki romnapit do Tabor, Sahasoma, kan Bet-semes. As iyaw pachipandan na, ki Oksong Jordan. Asa poho kan anem no bidang no idiidi kontodo sīcho da saw. ²³ Nya saya idiidi kan sīcho da saw, ki pinakabinglay no trībo no Issakar pati kāda partīdos na.

No Tana a Pinakabinglay no Trībo no Aser

²⁴ Iyaw chadadima naw a loti a nabōnot, ki dyira no trībo no Aser sigon do kāda partīdos na. ²⁵ Iyaw tana na, ki nairāman Helkat, Hali, Beten, Aksap, ²⁶ Allammelek, Amad, kan Misal. Do laōden a payis na, ki romnapit do Karmel kan Sihor-libnat. ²⁷ Sinpangan na, naypachicho a nagpadāya do Bet-dagon,† romnapit do idi a Sabalon kan iyaw Payahosongan Iptahel, as nagpaammyānan a mangay do Bet-emek kan Neiel. Tinongtong no payis naw nagpaammyānan a mangay do Kabol, ²⁸ Ebron, Rehob, Hammon, kan Kana a manda do kabawa na do Magdindināmag a Sidon. ²⁹ No payis na, ki naypachicho a lomongo do Rama, kan nakarapit do naahadan a syodad a Tiro. Do dāwri, naypachicho a lomongo do Hosah. As no pachipandan na, ki do Mediterranean a Tāw a masngen do Mahalab, Aksib, ³⁰ Ommah, Apek, kan Rehob. Dadwa poho kan dadwaw bidang no idiidi kontodo siraw sīcho da saw. ³¹ Nya saya idiidi kontodo sīcho da saw, ki pinakabinglay no trībo no Aser pati kāda partīdos na.

No Tana a Pinakabinglay no Trībo no Naptali

³² Iyaw chanem naw a loti a nabōnot, ki dyira no trībo no Naptali sigon do kāda partīdos na. ³³ Iyaw payis na, ki yapo do Helep do rakohaw a kayo a logo do Saanannim, kan homabas do Adami-nekeb kan Jabneel a manda do Lakkom. As no pachipandan na, ki do Oksong Jordan. ³⁴ Do dāwri, nagpalāod a nangay do Asnot-tabor kan nakarapit do Hokkok. No payis na, ki romnapit do pinakadyira daw no trībo no Sabalon do abagātan, kan trībo no Aser do lāod, as kan Oksong Jordan do dāya. ³⁵ Siraw naahadan saw a idiidi a nairāman do nya tana, ki Siddim, Ser, Hammat, Rakkat, Kinneret, ³⁶ Adamah, Rama, Hasor, ³⁷ Kedes, Edrei, En-hasor, ³⁸ Yiron, Migdal-el, Horem, Bet-anath, kan Bet-semes. Asa poho kan sasyam no bidang no idiidi kontodo siraw sīcho da saw. ³⁹ Nya saya idiidi kontodo sīcho da saw, ki pinakabinglay no trībo no Naptali pati kāda partīdos na.

No Tana a Pinakabinglay no Trībo no Dan

⁴⁰ Iyaw chapapito naw a loti a nabōnot, ki dyira no trībo no Dan sigon do kāda partīdos na. ⁴¹ Iyaw tana a pinakabinglay na, ki nairāman Sora, Estaol, Ir-semes, ⁴² Saalabbin, Aidyalon, Itra, ⁴³ Elon, Timna, Ekron, ⁴⁴ Elteke, Gibbeton, Baalat, ⁴⁵ Jehod, Bene-berak, Gat-rimmon, ⁴⁶ Me-harkon, kan Rakkon kontodo tana a somalap do Joppa. ⁴⁷ Ki do dyi daw a nakasākopan no trībo no Dan so tana daw, nangay sa nagraot do Lesem.‡ Do nakasākop daw so Lesem, diniman da saw omyan daw, as naybadiw danaw trībo no Dan omyan daw. Tinadyan daw ngaran naw so Dan a iyaw ngaran

† **19:27** 19:27Myan asa Bet-dagon do trībo no Joda (Jos. 15:41). Dagon, ki dyos dan taga Penisya, kan myan timplo a napatnek para dya do matatarek saw a loglogar do Kanaan. ‡ **19:47** 19:47 “Lesem” mana “Laish.” Nadiman dana si Joswe do nakaparinaw no nya. Ok. 1:34-35; 18:1-31

kapoonan da. ⁴⁸ Nya saya idiidi kontodo sīcho da saw, ki pinakabinglay no trībo no Dan pati kāda partīdos na.

No Pinakabinglay ni Joswe

⁴⁹ Do nakatayoka daw no Israelitaw a napaychakarwa so tanaw dyirad kāda trībo, intoroh da di Joswe a pōtot ni Non pinakabinglay naw a tana do dyira daw. ⁵⁰ Akmas inbilinaw ni ĀPO, intoroh daw idyaw a inakdaw na a Timnat-sera do katokotokonan do tana no Epraim. Pinirwa ni Joswe a pinatnek iyaw idyaw, kan minyan daw.

⁵¹ Siraw nyaw pinakabinglay a tana a bininglay da Eleasar a pādi, Joswe a pōtot ni Non, kan siraw pangpangōlo dan tabo trībo no Israel. Pinarin daw nya maynamot do nakapagbibinōnotan da do Silo do salapen ni ĀPO do asdepan no Tolda a Pachibabayatan. § Komwan nakatayoka da napaychakarwa so tanaw.

20

Siraw Idiidi a Pagkamītan

¹ Nachisisirin si ĀPO di Joswe a kāna, ² “Ibahey mo dyirad Israelita saw a pidyen da saw idiidi a pagkamītan a akmas inbilin kwaw di Moyses a tongpalen nyo. ³ Tan komwan, aran sino a makadiman so tawo a dyi na ingagāra, maparin a mayyayo a machikāmit do asa dyirad dya saya idiidi do mamahesaw.

⁴ “An magtālāw makadimanaw do asaya idi, machita a maytēnek do asdepanaw do rowangan no idyaw, kan ilawlawag naw no naporinaw do salapen dan panglakayen do dawri a idi. Do dāwri, palobōsan danchi a somdep, kan torohan danchi so pagyanan na a machiyan dyira. ⁵ An manglakat iyaw mamahesaw sya, basta dyi da iparawat no panglakayen saw, ta ingagāra nabaw kan abaw sīgōd a kaisoli na so kaaroba naw. ⁶ Iyaw makadimanaw, ki machita a nāw na do idyaw a mandan naosisa do salapen dan konsihal. As kan machita nāw na omyan do dawri a idi a mandanchan madiman katotohosanaw a pādi a madama a magsīrbi.* Do dāwrinchi, makasabat dana do mismo na bahay kan mismo na idi a nagtālāwan na.”

⁷ Dawa, pinatarek da do laōden no Oksong Jordan siraw nya a idiidi a pagkamītan: Kedes do Galilya do katokotokonan no Naptali, Sikem do kotokotokonan no Epraim, kan Kiryat-arba mana Hebron do kotokotokonan no Joda. ⁸ Do dayāen no Oksong Jordan a dayāen no Jeriko, pinatarek daw idi a Beser do let-ang do tanap do tana no trībo no Ruben, Ramot do Gilead do tana no trībo no Gad, kan Golan do Basan do tana no trībo no Manasses. ⁹ Siraw nya a napaterek a idiidi a pagkamītan, ki para dyirad tabo Israelita kan dyirad gan-ganaet saw a omyan dyira. Aran sino a makadiman so tawo a dya ingagāra, ki maparin naw mayyayo a machikāmit do asa dyirad dya saya a idiidi. Tan komwan, makalāsāt a madiman do mamahesaw dya sakbay a maytēnek do salapen dan konsihal saw a mangosisa sya.

21

Siraw Idiidi a Pinakabinglay Dan Lebita

¹ Siraw pangpangōlo dan Lebita, nangay sa da Eleasar a pādi, Joswe a pōtot ni Non, kan siraw pangpangōlo dan kadwan saw a trībo no Israel. ² Dawri do Silo do tana a Kanaan, binata dan Lebita dyira a kon da, “Si ĀPO, inbilin na di Moyses a matorohan kami so idiidi a pagyanan namen kontodo papasto a para animal namen.”* ³ Dawa, akmas inbilinaw ni ĀPO, nanoroh saw Israelita dyirad Lebitaw so pinakadyira daw do kadwan saw a idiidi kontodo papasto da.

§ 19:51 19:51 Jos. 18:1 * 20:6 20:6 Iyaw kadiman no pādi, ki ipaboya naw kaponas no gatos no makadimanaw.
* 21:2 21:2 Nom. 35:1-8

⁴ Siraw nanma saw a Lebita a natorohan so idiidi, ki dyirad partīdos saw no Kohat† a kapotōtan ni Aaron a pādi. Narawat daw asa poho kan tatdo a idiidi a yapo do pinakabinglay a tana dan trībo no Joda, Simeon, kan Benhamin. ⁵ Siraw kadwan saw a partīdos no Kohat a dya papādi, ki natorohan sa so asa poho a idiidi a yapo do pinakabinglay a tana dan partīdos saw no trībo no Epraim, Dan, kan Mamanlāod a Manasses.

⁶ Siraw kapotōtan ni Gerson, natorohan sa so asa poho kan tatdo a idiidi a yapo do pinakabinglay a tana dan partīdos saw no trībo no Issakar, Aser, Naptali, kan Mamandāya a Manasses, do Basan.

⁷ Siraw kapotōtan ni Merari pati kāda partīdos, natorohan sa so asa poho kan dadwa a idiidi a yapo do pinakabinglay a tana dan trībo no Ruben, Gad, kan Sabalon.

⁸ Dawa, nanoroh saw Israelita dyirad Lebita so nya saya idiidi kontodo papasto da a naikeddeng do nakapagbibinōnot daw a akmas inbilinaw ni ĀPO di Moyses.

⁹⁻¹⁰ Siraw nyaw ngaranganan dan idiidi a yapo do pinakabinglay a tana no trībo no Joda kan Simeon a naitoroh dyirad kapotōtan ni Aaron a yapo do partīdos a Kohat a kapotōtan ni Lebi. As iyaw naikeddeng a manma a mangrawat, ki nangay dyira.

¹¹ Natorohan sa so idi a Kiryat-arba‡ mana Hebron kontodo omdibonaw a papasto do katokotokonan no Joda. Arba, ki kapoonan ni Ānak. ¹² Ki siraw bengkagaw no idi kan siraw omdibon a sīcho, naitoroh darana di Kaleb a potōt ni Jeponne a pinakabinglay na a tana.

¹³ Dawa, dyirad kapotōtan ni Aaron a pādi, intoroh daw idi a Hebron kontodo omdibonaw a papasto. (Hebron, ki asa dyirad idiidi a pagkamītan no makadimanaw so tawo a dyi na ingagāra.) Intoroh da paw nya idiidi kontodo omdibonaw a papasto da a sa Libna, ¹⁴ Jattir, Estemoa, ¹⁵ Holon, Debir ¹⁶ Ain, Jotta, kan Bet-sesmes. Sasyam no bidang no idiidi a yapo do nya dadwa a trībo no Joda kan Simeon. ¹⁷ Yapo do pinakabinglay a tana no trībo no Benhamin, naitoroh apat a idiidi a sa Gibeon, Geba, ¹⁸ Anatot, kan Almon kontodo papasto da. Apat no bidang no idiidi. ¹⁹ Asa poho kan tatdo no tabo idiidi kontodo papasto da a naitoroh dyirad papādi a kapotōtan ni Aaron.

²⁰ Siraw kadwan saw a partīdos no Kohat a Lebita a dya papādi, ki natorohan sa so idiidi a yapo do trībo no Epraim. ²¹ Natorohan sa so apat a idiidi a sa Sikem do katokotokonan no Epraim a asa dyirad idiidi a pagkamītan no makadimanaw so tawo kontodo papasto na saw, Geser, ²² Kibsaim, kan Bet-horon kontodo papasto da. ²³ Yapo do pinakabinglay a tana no trībo no Dan, naitoroh apat a idiidi a sa Elteke, Gibbeton, ²⁴ Aidyalon, kan Gat-rimmon kontodo papasto da saw. ²⁵ Yapo do pinakabinglay a tana no Mamanlāod a Manasses, naitoroh dadwa a idiidi a sa Taanak kan Gat-rimmon kontodo papasto da saw. ²⁶ Asa poho no tabo idiidi kontodo papasto da saw naitoroh dyirad kadwan saw a partīdos dan kapotōtan ni Kohat.

²⁷ Siraw kapotōtan ni Gerson a asa partīdos no trībo no Lebi, naitoroh dadwa a idiidi kontodo papasto da saw yapo do pinakabinglay a tana no Mamandāya a Manasses a sa Golan do Basan a asa dyirad idiidi a pagkamītan no makadimanaw so tawo, kan Beestera. ²⁸ Yapo do pinakabinglay a tana no trībo no Issakar, naitoroh apat a idiidi kontodo papasto da saw a sa Kision, Daberat, ²⁹ Jarmot, kan En-gannim.

³⁰ Yapo do pinakabinglay a tana no trībo no Aser, naitoroh apat a idiidi kontodo papasto da saw a sa Misal, Abdon, ³¹ Helkat, kan Rehob. ³² Yapo do pinakabinglay a tana no trībo no Naptali, naitoroh tatdo a idiidi kontodo papasto da saw a sa Kedes do Galilya a asa dyirad idiidi a pagkamītan no makadimanaw so tawo, Hammot-dor, kan Kartan. ³³ Asa poho kan tatdo no tabo idiidi kontodo papasto da saw naitoroh dyirad partīdos a Gerson.

† 21:4 21:4 Tatdo a pōtot a mahakay ni Lebi a sa Gerson, Kohat, kan Merari. Gen. 46:11; Nom. 4:1-17 ‡ 21:11 21:11 Jos. 14:15

³⁴ Siraw kadwan a Lebita a partidos a Merari, ki naitoroh apat a idiidi kontodo papasto da saw yapo do pinakabinglay a tana no tribo no Sabalon a sa Jokneam, Kartah, ³⁵ Dimnah, kan Nahalal. ³⁶ Yapo do pinakabinglay a tana no tribo no Ruben, naitoroh apat a idiidi kontodo papasto da saw a sa Beser, Jahas, ³⁷ Kedemot, kan Mepaat. ³⁸ Yapo do pinakabinglay a tana no tribo no Gad, naitoroh apat a idiidi kontodo papasto da saw a sa Ramot do Gilead a asa dyirad idiidi a pagkamitan no makadimanaw so tawo, Mahanaim, ³⁹ Hesbon, kan Jaser. ⁴⁰ Asa poho kan dadwaw no tabo idiidi a naitoroh dyirad partidos a Merari.

⁴¹⁻⁴² Yapo do pinakabinglay a tana dan tawotawo no Israel, apat a poho kan wawaho a idiidi kontodo omdibonaw a papasto da, ki naitoroh dyirad Lebita.

No Nakasākop no Israel so Tana

⁴³ Dawa, nanoroh si ĀPO do tawotawo no Israel so tabo tana a insapata na a itoroh dyirad kapoonan da. As do nakasākop daw sya, minyan sa daw. ⁴⁴ As nanoroh si ĀPO dyira so talna da do intiro a tana a akmas insapata naw dyirad kapoonan da. Abaw aran asa dyirad tabo kabōsor da sa iyaw maparin a mangābak sira, ta si ĀPO nanoroh so kapangābak dan Israelita dyirad tabo kabōsor da. ⁴⁵ Abaw aran asa dyirad tabo maganay a kari ni ĀPO dyirad tawotawowaw no Israel iyaw dya natongpal. Tabo inchirin ni ĀPO, ki oyod a natongpal.

22

No Nakasabat Dan Tribo do Dāya

¹ Sinpangan na, pinaychichipeh ni Joswe siraw tribo no Ruben, Gad, kan Mamandāya a Manasses. ² Binata na dyira a kāna, “Pinarin nyo tabo inbilin dyinyo ni Moyses a pachirawatan ni ĀPO, kan tinongpal nyo tabo bilin ko dyinyo. ³ Homnabas danaw āro a tawen a mandas changori,* ninonolay nyo aba polos kapayngay nyo a Israelita, basbāli a annadan nyo a tongpalen bilbilin ni ĀPO a Dyos nyo. ⁴ Changori, naitoroh narana ni ĀPO a Dyos nyo talna dyirad kapayngay nyo saw a Israelita a akmas inkari na. Dawa, somabat kamo na do pinakabinglay nyowaw a tana do dayāen Oksong Jordan a iyaw intorohaw dyinyo ni Moyses a pachirawatan ni ĀPO. ⁵ Ki siaannad kamo a mangtongpal so bilinaw kan lintegaw a inbilin dyinyo ni Moyses a pachirawatan ni ĀPO a chadaw nyo si ĀPO a Dyos nyo, as parinen nyo tabo innanawo na dyinyo, as kan tongpalen nyo bilbilin naw. Nāw kamo a mapagtalkan dya, kan magsirbi dya do tabo pōso nyo kan do tabo katawo nyo.” ⁶ Do dāwri, binindisyonan sa ni Joswe, kan pinayam na sa, as kan somnabat dana sa.

⁷ Intoroh ni Moyses dyirad Mamandāya a Manasses iyaw tana no Basan do dayāen no Oksong Jordan, as dyirad Mamanlāod a Manasses† kan siraw kadwan a tribo, intoroh ni Joswe iyaw tana do laōden no Oksong Jordan. Do kapaybidi daranaw no Mamandāya a tribo, binindisyonan sa ni Joswe. ⁸ Binata na dyira a kāna, “Somabat kamo kan isabat nyo āro a kinabakang nyo a siraw āro a animal, pirak, balitok, bronsi, pasek, kan āro a ayowayob. Binglayan nyo dyirad kaliposan nyo nya sa sinamsam nyo yapo dyirad kabōsor nyo.”

⁹ Dawa, kinarwan dan tribo no Ruben, Gad, kan Mamandāya a Manasses siraw kadwan a Israelita do Silo do tana a Kanaan. Somnabat sa do Gilead a tana da a sinākop da sigon do inpaibilin ni ĀPO di Moyses.

No Altar do Payis no Oksong Jordan

* **22:3** 22:3Chiban nyo Joswe 1:12-17 a maynamot do bilin ni Joswe dyira kan katbay da dya. Do nakasākop da so tana, ki papito a katawen a pinaychakarwa daw tanaw dyirad tribo saw do lāod no Oksong Jordan. † **22:7** 22:7 Deot. 3:13; Jos. 17:1

¹⁰ Do nakapakarapit daw no trībo no Ruben, Gad, kan no Mamandāya a Manasses do Gelilot do tana no Kanaan do laōden no Oksong Jordan, pinatnek daw rakkoh a altar do masngenaw do oksong. ¹¹ Ki nadāmag da no Israelitaw[‡] a pinatnek dan trībo no Ruben, Gad, kan Mamandāya a Manasses iyaw altaraw do Gelilot do payis no tana a Kanaan a masngen do Oksong Jordan do mangket do tana a dyira no Israelita. ¹² Do dāwri, naychichipeh sa tabo Israelitaw a mamangket do lāod do Silo, kan nagsagāna sa a machigobat dyirad mamandāya saw a trībo.

¹³ Sinpangan na, tinoboy dan Israelitaw si Pinehas a pōtot ni Eleasar a iyaw pādi a mangay do Gilead dyirad tawotawo no trībo no Ruben, Gad, kan Mamandāya a Manasses. ¹⁴ Nachangay dyaw asaw a poho a pangpangōlo. Kāda asa dyira, ki pinakainawan no asa dyirad mamanlāodaw a trībo, kan pangōlo da no pamilya dyirad partīdos no Israel. ¹⁵ Nakarapit sa do trībo no Ruben, Gad, kan no Mamandāya a Manasses do tana a Gilead, as binata da a kon da, ¹⁶ “Nyaw inbahey dan tabo saw a nachichipeh a tawotawo ni ĀPO a kon da, ‘Āngo ta aryan nyo kapagtalek nyo do Dyos no Israel? Samna, āngo ta tomnadyichokod kamo di ĀPO sichangori do nakapamatnek nyo so bōkod nyo a altar do nakapagsōkir nyo dya? ¹⁷ Manawob abawriw gatos ta do Peor? Aysa! Mandas changori, ari ta pad madalos do dāwri a gatos a aran dinōsa ni ĀPO tabo tawotawo na do ganyit?§ ¹⁸ As changori, tomadyichokod kamo nawri di ĀPO? An magsōkir kamo di ĀPO sichangori, isoli naw tabo tawotawo no Israel an delak. ¹⁹ Ki an dya maikariw pinakabinglay nyowaya a tana a pagdāyawan di ĀPO, mamtang kamo do tana ni ĀPO a yanan tabirnakolo na. Machirapa kamo dyamen. Basta dyi kamo a magsōkir di ĀPO mana dyamen* do kapatnek nyo so bōkod nyo a altar a machitarek do altaraw ni ĀPO a Dyos ta. ²⁰ Do nakarārayawaw ni Akan a pōtot ni Sera so kapagtalek maynamot do warawara saw a maikeddeng a marārayaw, nangay abawriw kasoli no Dyos do tabo tawotawo no Israel? Si Akan aba lang nadiman a maynamot do gatos na.’ ”†

²¹ Do dāwri, inatbay dan trībo no Ruben, Gad, kan Mamandāya a Manasses saw no pangpangōlo daw no partīdos no Israel a kon da, ²² “Iyaw Mabilegaw, iyaw Dyos! Iya, si ĀPO! On, iyaw Mabilegaw, iyaw Dyos! Iya, si ĀPO! Chapatak na an āngo ta pinarin namen nyaya, kan chakey namen a mapatakan nyo pa! An nagsōkir kami mana inaryan kapagtalek namen di ĀPO, palobōsan nyo paba yamen a mabyay! ²³ An napatnek kami so bōkod namen a altar tan tomadyichokod kami di ĀPO, mana tan pangidātonan so masosohan, so irek, mana so pachikapya, si ĀPO pakono mamahes dyamen ah!

²⁴ “Aysa! Taywaran pinarin namen nyaya? On, ta chamo namen a āngwan do masakbayan batahen danchin kapotōtan nyo a ‘Āngo bibyang nyo di ĀPO a Dyos no Israel? ²⁵ Pinarin ni ĀPO Oksong Jordan a nagbabaetan ta, inyo a trībo no Ruben kan Gad. Abaw binglay nyo di ĀPO,’ kon danchi.

²⁶ “Dawa, pinatnek namen altaraw. Ki pangidatōnan namen aba so masosohan mana kadwan a dāton. ²⁷ Basbāli a pinarin namen a pangipaneknek dyaten kan dyirad kapotōtan ta sanchi a oyod a magdāyawan kami di ĀPO do salapen masantawan a tabirnakolo na so dāton namen a masosohan, irek, kan pachikapya. Tan komwan, maparin dabanchi no kapotōtan nyo a ibahey do masakbayan a, ‘Abaw binglay no kapotōtan nyo di ĀPO.’ ²⁸ As no kapangtokto namen, ki an ibahey danchiw komwan dyamen mana dyirad kapotōtan namen, atbayen namen a, ‘Chiban nyo pa do sinan

‡ **22:11** 22:11 Siraw nya Israelitaw, ki siraw myan do mangket do lāod no Oksong Jordan. § **22:17** 22:17 Do kayan dan Israelita do tanatanap a Moab, nachirāman sa nagdāyawan kan nachakan so naidāton do dyos dan Moab do Baal-peor. Nom. 25:1-9 * **22:19** 22:19 Do kadwan a naiyōlog, ki “paksokiren nyo aba yamen”. † **22:20** 22:20 Jos. 7:1-26

altar ni ĀPO a pinatnek dan kapoonan namen. Ki pangidātonan aba so masosohan kan kadwan a dāton, an dya pangipaneknek dyaten.’²⁹ Taywaran magsōkir kami di ĀPO mana tomadyichokod kami dya sichangori do nakapatnek namen so altar a pangidātonan so masosohan, irek, mana kadwan a dāton? On, abaw matarek a altar an dya iyaw altaraw ni ĀPO a Dyos ta a maytēnek do salapen no tabirnakolo na.”

³⁰ Do nakadngey ni Pinehas a pādi kan siraw asa pohwaw a pangpangōlo dan tawotawo a nachangay dya a siraw pangōlo saw no partidos dan Israelita do lāod so inbahey daw no trībo no Ruben, Gad, kan Mamandāya a Manasses, napnek sa.
³¹ Binata dyira ni Pinehas a potōt ni Eleasar a pādi a kāna, “Sichangori, chapatak namen a myan si ĀPO dyamen, ta inaryan nyo abaw kapagtalek nyo di ĀPO. Changori, insalākan nyo tawotawo no Israel do kapangdōsa ni ĀPO.”

³² Katayoka no nya, naybidi sa Pinehas a pōtot ni Eleasar a iyaw pādi kan siraw pangpangōlwaw, as kinarwan darana saw trībo no Ruben kan Gad do tana a Gilead. Somnabat sa do tana a Kanaan, kan inpadāmag da dyirad Israelita. ³³ Napnek saw Israelitaw kan dinaydāyaw daw Dyos. Naychiychirin sa paba a maynamot do kapachigobat da dyira a mangrārayaw so tanaw a pagyanaan dan trībo no Ruben kan Gad.

³⁴ Pinangaranan dan tawotawo no trībo no Ruben kan Gad so “Pangpaneknek” nya altar. Ta no binata da a kon da, “Nyaw mangipaneknek dyaten a tabo a si ĀPO, ki Dyos.”

23

No Kapanawdyan a Minsāhi ni Joswe

¹ Homnabas danaw āro a tawen do nakaitorohaw ni ĀPO dyirad Israelita so talna a yapo do kabōsor da saw a omdibon dyira. Do dāwri, laklakayan dana si Joswe.
² Tinawagan naw tabo a Israelita a pakairāmanan dan panglakayen, pangpangōlo, ok-okom, kan opisyalis saw, kan binata na dyira a kāna, “Laklakayan ako naya.
³ Inyo a mismo, naboya nyo tabo pinarin ni ĀPO a Dyos nyo dyirad tabo nya saya nasyon a maynamot do kaganay nyo. Si ĀPO a Dyos nyo, iyaw nachigobat para dyinyo. ⁴ Kanakmen nyo nakapaychakarwa ko na dyinyo so pinakabinglay dan trībo nyo tana daw no natokos saya nasnasyon a ari nyo pad nasākop. Nairāman dyira dyaw nasyon saw a sinākop ko do payawan no Oksong Jordan do dāya a manda do Mediterranean a Tāw do lāod. ⁵ Si ĀPO a Dyos nyo, ki paksyaten na sanchi do ayaman nyo. Padoydoyen na sanchi a machibawa do kalongo nyo. Dyira nyonchiw tana da a akmas inkaryaw dyinyo ni ĀPO a Dyos nyo.

⁶ “Dawa, payiten nyo aktokto nyo kan kapyahēn nyo a tongpalen tābo naitolas do Librowaw no Linteg ni Moyses a dya somiwal do kawatan mana do kaholi.*
⁷ Machirārayay kamo aba dyirad tawotawo saya do nasnasyon saya a nabidin a myan dyinyo. Abneken nyo abaw ngaranganan dan dyos da mana pagsapata iyaw ngaran da. Dayāwen nyo saba mana magrōkob dyira. ⁸ Basbāli, nāw nyo a sitatalek di ĀPO a akmas parinen nyowaya mandas changori.

⁹ “Ta si ĀPO, napaksyat siras magdindināmag kan mabibileg saya nasnasyon do linongwan nyo. Mandas changori, abaw makapaytēnek a mangābak dyinyo.
¹⁰ Makapaksyat asa dyinyo so asa ribo, ta si ĀPO a Dyos nyo, ki machigobat a para dyinyo a akmas inkari naw. ¹¹ Dawa, kaannadan nyo kadaw nyo si ĀPO a Dyos nyo.

¹² “Ta an tomadyichokod kamo kan machirārayay kamo dyirad tawotawowaw no nasnasyon a nabidin dyinyo, as kan an machikabahay kamo dyira, ¹³ masigorādo a paksyaten paba ni ĀPO a Dyos nyo siraw nasnasyon saya do longwan nyo. Basbāli a

* 23:6 23:6 Jos. 1:7

siranchiw mayparin a akmay asdok kan saltok a mangotap dyinyo. Siranchiw akmay iplot do bokot nyo kan akmay nōlok do mata nyo mandan maopas kamo do dyaya maganay a tana a intoroh dyinyo ni ĀPO a Dyos nyo.

¹⁴ “Changori, ĩto danaw kadiman ko. Chapatak nyo do tābo pōso nyo kan do tābo katawo nyo a abaw aran asā dyirad tabo saya magaganay a kari a intoroh dyinyo ni ĀPO a Dyos nyo iyaw dya natongpal. On, tabo kari na dyinyo, ki natongpal. Abaw asa dyira a dya natongpal. ¹⁵ Ki akmas nakatongpal no kāda maganay a kari ni ĀPO a Dyos nyo dyinyo, komwan kaipadidiw ni ĀPO dyinyo so tabo marahet an dyi nyo a tongpalen a mandanchan abohen nanchinyo do nyaya maganay a tana a intoroh na dyinyo. ¹⁶ An sokĭren nyo tōlag ni ĀPO a Dyos nyo a inmandar na dyinyo, as may kamo a magsĭrbi dyirad kadwan a dyos kan magrōkob dyira, iyaw kasoli ni ĀPO, komnyay dyinyo. Malisto kamonchi a maopas do maganayaya tana a intoroh na dyinyo.”

24

No Kaballāag ni Joswe Dyirad Israelita do Sikem

¹ Sinpangan na, pinaychipeh ni Joswe saw tābo trĭbo no Israel do Sikem. Tinawagan na saw panglakayen, pangpangōlo, ok-okom, kan siraw opisyalis no Israel. Nangay da a inparang inawan da do salapen ni ĀPO. ² Binata ni Joswe dyirad tabo tawotawo a kāna, “Nyaw bata ni ĀPO a Dyos no Israel: ‘Do kaychōwa, minyan saw kapoonan nyo do kabtang no Oksong Oprates kan dinaydāyaw daw kadwan saw a dyos. No asa dyirad kapoonan nyo, ki si Tera a āmang ni Abraham kan Nahor.* ³ Ki inhap ko si Abraham a kapoonan nyo a yapo do tana do kabtang no Oksong Oprates, as indaōlo ko iya a minidĭbidi do tana a Kanaan, kan pinaypāro ko kapotōtan na a yapo do pōtot na a si Isaak a intoroh ko. ⁴ Yapo di Isaak, intoroh ko si Jakob kan Esaw. Intoroh ko di Esaw iyaw katokotokonan no Seir† a pinakabinglay na a tana. Ki nangay si Jakob kan siraw pōtot naw do Egipto.

⁵ “ ‘Homnabas āro a tawen, tinoboy ko si Moyses kan Aaron, as taywara linidyalidyat ko saw taga Egipto. Tayokaw nawri, inihtot koynyo. ⁶ Do nakaihitot ko siras kapoonan nyo do Egipto, linakatan da sa no taga Egipto do logan da saw kan siraw komakabalyowaw a manda do Mabaya a Tāw.‡ ⁷ Ki do nakatanyis daw dyaken a ĀPO so sidong ko, pinaysāri ko do payawan da kan siraw taga Egipto. Pinaybidi ko tāwaw kan inpon ko dyirad taga Egiptwaw. Siraw Israelitaw, ki naboya da do mismo a mata da iyaw pinarin ko.§ Nakatayoka no nawri, nahay kamo a minyan do let-ang.

⁸ “ ‘Sinpangan na, inyangay koynyo do tana dan Amoreo a omyan do dayāen no Oksong Jordan. Ginobat daynyo, kan inparawat ko sa dyinyo. Sinākop nyo tana da, kan inabo ko sa do salapen nyo. ⁹ Do nakapagsagānaw ni Balak a āri do Moab a pōtot ni Sippor a gobaten naynyo a Israel, tinoboy na si Balaam a pōtot ni Beor a mangabay dyinyo.* ¹⁰ Ki inadngey kwaba iya. Basbāli a ipabindisyon koynyo di Balaam, kan insalākan koynyo di Balak.

¹¹ “ ‘Sinpangan na, namtang kamo do Oksong Jordan, as nakarapit kamo do Jeriko. Ginobat daynyo no taga Jeriko, as komwan siraw Amoreo, Pereseo, Kananeo, Heteo, Girgaseo, Hibeo, kan Jeboseo. Ki inparawat ko sa dyinyo a nagballĭgi kamo. ¹² Do nakalongo nyo, tinoboy ko saw betekan a manmanma kan inyo† tan paksyaten ko saw dadwaw a āri dan Amoreo. Pinarin nyo aba polos do ispāda mana bai nyo. ¹³ Intoroh

* 24:2 24:2 Gen. 11:7 † 24:4 24:4 Mana “Edom”. Gen. 36:8 ‡ 24:6 24:6 Eks. 14:1-31 § 24:7 24:7 Do chirin Hebreo, “mismo a mata nyo nakaboya”. Ki do dāwri, sa Joswe kan Kaleb lang nabyay. * 24:9 24:9 Nom. 22:6, 11; Deot. 2:9; Ok. 11:25 † 24:12 24:12 Do matarek a manuskripto, ki “pinaychakābot ko sa.” Eks. 23:28.

ko dyinyo tanaw a dyi nyo a tinarabākwān kan idiidi a dyi nyo a pinatnek. Changori, omyan kamo daw a kanen nyo asin ōbas a yapo do kaobāsan kan asin olibo a yapo do kayokayo a dyi nyo inmoha.’ ”

¹⁴ Tinongtong ni Joswe a kāna, “Sichangori, mamo kamo di ĀPO kan mapagtalkan a magsīrbi dya. Ipoha nyo na saw didyosen a dinaydāyaw dan kapoonan nyo do kabtang no Oksong Oprates kan do Egipto. Magsīrbi kamo lang di ĀPO. ¹⁵ An chaskeh nyo a magsīrbi di ĀPO, magdisisyon kamo sichangori an sino pagsīrbyan nyo, siraw dyos a pagsīrbyan dan kapoonan nyo do kabtang no Oksong Oprates, mana siraw dyos dan Amoreo do tana a omyan kamos changori. Ki an yaken kan pamilya ko, ayket, magsīrbi kami di ĀPO.”

¹⁶ Do dāwri, initbay dan tawotawo a kon da, “Taywaran tomadyichokod kami di ĀPO a magsīrbi dyirad kadwan saw a dyos? ¹⁷ Si ĀPO a Dyos ta, nangihtot dyamen kan siraw aāmang namen yapo do kaadīpen namen do Egipto, kan pinarin na saw makaskasdāw a pangilasīnan do kapanyideb namen. Inaywanan na yamen do tabo nangayan namen kan dyirad tabo nasnasyon a hinabas namen. ¹⁸ Do nakalongo namen do nyaya tana, si ĀPO nangpaksyat so tābo tawotawo kontodo siraw Amoreo a minyan daw. Dawa, aran yamen, magsīrbi kami di ĀPO. Iyaw Dyos ta.”

¹⁹ Binata ni Joswe dyirad tawotawo a kāna, “Taywaran makaparin kamo a magsīrbi di ĀPO? Iyaw, ki masantawan kan maīmon a Dyos. Mapakawan nabaw sōkir kan gatogatos nyo. ²⁰ An tomadyichokod kamo a magsīrbi dyirad gan-ganaet saw a dyos, sarangen nanchi inyo kan mangyangay so didigra dyinyo. Abohen nanchi inyo a aran tayoka a pinarin naw maganay dyinyo.”

²¹ Ki inatbay dan tawotawo di Joswe a kon da, “Engga! Magsīrbi kami di ĀPO.”

²² Do dāwri, inbahey ni Joswe dyira a kāna, “Inyo sistīgo do bōkod nyo a inawan a pinidi nyo a magsīrbi di ĀPO.”

“Naon, yamen sistīgo,” initbay da.

²³ Ki inmandar ni Joswe a kāna, “Sigi, ipoha nyo saw gan-ganaet saw a didyosen a myan pa dyinyo, as mapaitoray kamo di ĀPO a Dyos no Israel.”

²⁴ Binata dan tawotawo di Joswe a kon da, “Magsīrbi kami di ĀPO a Dyos ta, kan tongpalen namen siraw bilbilin na.”

²⁵ Do dāwri araw do kapaychichipeh dan tawotawo do Sikem, pinarin ni Joswe iyaw tōlag a para dyira kan di ĀPO, as kan pinatnek na siraw linteg a machita a onotan da. ²⁶ Intolas ni Joswe siraw nya linteg do libro a Linteg no Dyos. Do katayoka na, inhap naw asa rakoh a bato as pinatēnek na do ohbo no logo a kayo a masngen do masantwanaya a yanan ni ĀPO. ²⁷ Binata na dyirad tabo tawotawo a kāna, “Iyaw nya bato, ki sistīgo ta. Nadngey naw tabo nakapachisisirin ni ĀPO dyaten. Mangsistīgo anchi a machikontra dyinyo an dyi kamo a mapagtalkan do Dyos nyo.” ²⁸ Do nakatayoka nya, pinayam ni Joswe siraw tawotawo a somabat do pinakabinglay a tana da.

No Nakadiman ni Joswe kan Eleasar

²⁹ Napahabas nawri, nadiman si Joswe a pōtot ni Non kan pachirawantan ni ĀPO do nakapagtawen na so asa gasot kan asa a poho. ³⁰ Intābon da si Joswe do pinakabinglay a tana na do idi a Timnat-sera‡ do katokotokonan no Epraim a ammyānan no Tokon a Gaas.

³¹ Nagsīrbi saw tawotawo no Israel di ĀPO do ōnos no kabyay ni Joswe. Do nakadiman ni Joswe, tinongtong da a magsīrbi di ĀPO do tabo kabibyay dan panglakayen a napasaran tabo a pinarin ni ĀPO a para dyirad Israelita.

‡ 24:30 24:30 Jos. 19:49-50

³² Iyaw tohatohang ni Jose a pinanawbi dan tawotawo no Israel a yapo do Egipto, § ki naitābon do Sikem do tana a ginātang ni simna Jakob so asa gasot a plata a pirak dyirad potōt a mahahakay ni Hamor a āmang ni Sikem.* Iyaw nya tana, ki nayparin a pinakabinglay dan kapotōtan Jose.

³³ As nadiman si Eleasar a pōtot ni Aaron, kan naitābon do Gibeā a iyaw idi do katokotokonan no Epraim a naibinglay do pōtot na a si Pinehas.

---

§ 24:32 24:32Gen. 50:24-25; Eks. 13:1 * 24:32 24:32Gen. 33:19

No Libro Dan Okom

No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Libro

Do dyaya libro, naipakatoneng an maypāngo nakatadyichokod dan Israelitaw di Āpo Dyos do nakadiman danaw ni Joswe. Tinongpal dabaw bilin ni Āpo Dyos dyira a rārayawen da tābo omyan do tana a Kanaan. Basbāli a nachisagel saw Israelita dyirad taga Kanaan a siraw Kananeo a nakadibon dyira, as kan dinaydāyaw da saw dyos da. Maynamot do dyaya, natahaman daw karanggas dan nasnasyon saw a kabōsor da a nakadibon dyira. Kāda naparin nyaya, nagbabāwi saw Israelitaw, kan nachikakaāsi sa di Āpo Dyos a mangisalākan sira. Kāda naparin nya, inatbay no Dyos dasal daw, as namidi so asa yapo dyirad Israelitaw a matawagan so “okom” a mayparin a pangōlo.

Kāda okom, ki mangipangōlo siras Israelita a machigobat dyirad kabōsor da a nangranggas sira, kan maynamot do sidong ni ĀPO, mangābak sanchi. Siraw kadwan dyira, ki nagdindināmag sa a maganay do gobat a akmas Gideon mana iyaw mayitaw a tawo a si Samson (kapitolo 13-16). Siraw kadwanaw, ki myan sīrib da a akmas Deborah a propīta.

No Naychakarwan no Nya Libro

Siraw naparinaw a manda do nakadiman ni Joswe (1:1 - 2:10)

Siraw okom no Israel (2:11 - 16:31)

Siraw matatarek a naparin (17:1 - 21:25)

Siraw Okom

No Kasākop Dan Trībo no Joda kan Simeon Siras Kananeo

¹ Do nakatayokaw no nakadiman ni Joswe, inyahes dan Israelitaw di ĀPO a kon da, “Sino dyirad trībo namen sayaw manma mangay a manggobat siras Kananeo?”

² Initbay ni ĀPO a kāna, “Iyaw trībo no Jodaw manma. Intoroh ko na dyiraw tanaw tan siraw mangitoray.”

³ Binata dan tawotawowaw no Joda dyirad kaliposan daw a tawotawo no Simeon a kon da, “Machangay kamo dyamen a manggobat siras Kananeo saw do pinakabinglay namenaw a tana, as komwan kaminchi a somidong do pinakabinglay nyowaw a tana.” Dawa, siraw tawotawo no Simeon, ki nachangay sa.

⁴ Do nakadaropaw no trībo no Joda, do dāwri, si ĀPO nanoroh dyira so ballīgi, kan nangdiman sas Kananeo kan Pereseo do logar a Besek so asa poho a rībo. ⁵ Do Besek, nadongso da daw si Āri Adoni-besek, kan linabānan da. Inābak da saw Kananeo kan Pereseo. ⁶ Do nakapayyayowaw ni Adoni-besek, ki linakatan da, as nakatiliw da sya. Do dāwri, pinokolan da saw kamangdadakehaw no kakamay kan kokod na.

⁷ Binata ni Adoni-besek a kāna, “Pinokolan ko saw kamangdadakehaw no kakamay kan kokod dan papito saw a poho a ar-āri, as nangdidid sa so kanen da do ohbo no lamisaan ko. Changori, binahes na yaken no Dyos do pinarin ko dyira.” Inyangay da si Adoni-besek do Jerosalem,* kan dawriw nakadimanan na.

No Kasākop no Trībo no Joda so Jerosalem kan Hebron

⁸ Iyaw trībo no Joda, ki ginobat da saw tawotawowaw no syodad a Jerosalem kan sinākop da. Inispāda da sa a diniman omidi saw daw, as sinosohan daw syodadaw.

⁹ Nakatayoka no nawri, yangay da ginobat Kananeo saw a omyan do katokotokonan, do Negeb, kan do paytoytokonan saw do lāod. ¹⁰ Ginobat da sa paw Kananeowaw

* 1:7 1:7 Do dāwri, ari da pad sinākop. Jos. 15:63

a omyan do Hebron a Kiryat-arba iyaw ngaran na do nakarahan. Inābak da saw partīdos a Sesai, Ahiman, kan Talmi.†

*No Kasākop ni Otniel so Debir
(Joswe 15:13-19)*

¹¹ Yapo dawri a logar, nangay tribo no Joda a nanggobat siras omyanaw do Debir a mayngaran so Kiryat-seper do nakarahan. ¹² Binata ni Kaleb‡ a asa dyirad pangōlwenaw no Joda a kāna, “Aran sino a mahakay a makasākop so Kiryat-seper, ipakabahay konchi iya do balāsang kwaw a si Aksa.” ¹³ Si Otniel a pōtot ni Kenas a ādi ni Kaleb, sinakōp naw idyaw. Dawa, inpakabahay iya ni Kaleb do balāsang naw a si Aksa.

¹⁴ Do arawaw a nakapatodah ni Kaleb si Aksa di Otniel a pachikabahayan na, pinakaolit ni Otniel di Aksa a mangdaw so bengkag di āmang na.§ Do nakagchinaw ni Aksa do asno naw, inyahes ni Kaleb dya, “Anak ko, aryoriw chakey mo?”

¹⁵ Initbay na a kāna, “Āmang, mangdaw ako pa dyimo so bindisyon. Maynamot ta intoroh mo na dyaken tana do Negeb, itoroh mo pa dyaken akbod saw.” Dawa, intoroh ni Kaleb dyaw akbod saw do ato naw kan do sayran.

No Kaballīgi Dan Trībo no Joda kan Benhamin

¹⁶ Siraw Kenita a kapotōtan katogānganaw ni Moyses, nachangay sa dyirad tawotawowaw a Joda a yapo do syodad no palma* a mandad masngen do idi a Arad do let-ang no Joda a myan do Negeb. Dawri nachiyān sa dyirad Amalekita saw a tawotawo.†

¹⁷ Sinpangan na, siraw tawotawowaw no Joda, ki nachangay sa dyirad kaliposan da saw a tawotawo no Simeon, kan ginobat da sa a diniman siraw Kananeowaw a minyan do Sephat, kan rinārayaw da golpi iyaw idi daw. Dawa, tinadyan daw ngaran na so Hormah.‡ ¹⁸ Sinākop da pa no tawotawo saw no Joda iyaw syodad saw a Gasa, Askelon, kan Ekron kontodo tana saw do omdibon da.

¹⁹ Sinidongan sa ni ĀPO tawotawowaw no Joda, kan sinākop daw katokotokonon saw. Ki napaksyat da sabaw minyan saw do tantanap, ta myan dyiraw logan saw a pasek a pachigobat. ²⁰ Akmas inkaryaw ni Moyses, iyaw idi a Hebron, ki naitoroh di Kaleb a nangpaksyat siras tatdo saw a partīdos do kapotōtan Ānak.§ ²¹ Ki iyaw tribo no Benhamin, ki pinaksyat da sabaw Jeboseo saw a omyan do Jerosalem. Dawa, mandas changori, tinongtong dan Jeboseo saw nachiyān do Jerosalem dyirad tawotawo saw no Benhamin.*

No Kasākop Dan Trībo no Epraim kan Manasses so Betel

²² Siraw tribo no Epraim kan Manasses,† ki yangay da ginobat idi a Betel, kan myan si ĀPO a nangsidadong sira. ²³ Tinoboy da saw ispyaw do Betel mana Los no sīgod a ngaran na. ²⁴ Do nakaboya daw no ispyaw so tawowaw a minohtot do idyaw, nachisalap sa dya a kon da, “Ipaboya mo dyamen an maypāngo somdep do idyaw. Tan komwan, chāsi namen anchi imo.” ²⁵ Dawa, inaboya no tawowaw dyira an maypāngo kasdep do idyaw. Siraw tawotawowaw no Epraim kan Manasses, inispāda da sa a diniman tābo tawotawo do dawri a idi, malaksid iyaw tawowaw kan tābo pamilya naw. ²⁶ Napahabas nawri, iyaw tawowaw, ki nangay do tana dan Heteo.

† **1:10** 1:10 Hebron, ki idi a pinakabinglay ni Kaleb. Jos. 10:36-37; 14:14; 15:14 ‡ **1:12** 1:12 Si Kaleb a pōtot ni Jeponne a asa Keneseo. Jos. 14:6; Ok. 3:9 § **1:14** 1:14 Mana “pinakaolit ni Aksa di Otniel a mangdaw so bengkag di āmang na a si Kaleb”. * **1:16** 1:16 Masngen do Jeriko. Deot. 34:3 † **1:16** 1:16 Nom 24:20-21; 1 Sam 15:6 ‡ **1:17** 1:17 No chakey na batahen do chirin Hebreo, ki “karārayawan”. Nom. 21:2-3 § **1:20** 1:20 Jos. 15:14 * **1:21** 1:21 Jos. 15:63; 2 Sam. 5:6; 1 Kron. 11:4 † **1:22** 1:22 As Epraim kan Manasses, ki pōtot ni Jose.

Dawriw, pinatnekan na so asa idi, kan pinangaranan na so Los a ngaran na mandas changori.

Siraw Tawotawo a Dya Napaksyat no Israelita Saw

²⁷ Iyaw trībo no Manasses, ki marawa da saba pinaksyat tawotawo saw a omyan do Bet-sean, Taanak, Dor, Ibleam, Megiddo, kan siraw dedēkey saw a idiidi a masngen dyira. Dawa, tinongtong dan Kananeo minyan do mismo saw a idi da.

²⁸ Ki do nakapaypāngayaw no bileg dan Israelitaw, pinilit da saw Kananeowaw a maytarabāko dyira, as kan pinaksyat da saba golpi.‡

²⁹ Komwan pa dyirad trībo no Epraim. Pinaksyat da sabaw Kananeo a omyan do Geser.§ Dawa, tinongtong dan Kananeo saw nachiyān dyira.

³⁰ Masaw iyaw trībo no Sabalon, pinaksyat da sabaw omyanaw do Kitron mana do Nahalol. Dawa, tinongtong dan Kananeo saw nachiyān dyira, ki pinilit da sa no Israelita a maytarabāko dyira.

³¹ Aran trībo no Aser, pinaksyat da sabaw omyanaw do Akko, Sidon, Ahlab, Aksib, Helbah, Apek, mana do Rehob. ³² Dawa, maynamot do dyaya, nachiyān sa dyirad Kananeo saw a omyan do dawri a tana.

³³ Komwan trībo no Naptali, ki pinaksyat da sabaw omyanaw do Bet-semes mana do Bet-anat. Dawa, nachiyān sa dyirad Kananeo saw a omyan do dawri a tana. Aran komwan, siraw omyanaw do Bet-semes kan Bet-anat, ki napilit sa a maytarabāko dyirad tawotawowaw no Naptali.

³⁴ Siraw Amoreowaw, ki pinagsonod da saw tawotawo saw no Dan do katokotokonan, kan inpalōbos da saba a mosok do tanapaw. ³⁵ Inpapāti dan Amoreo saw omyan do Tokon a Heres, Aidyalon, kan do Saalbim. Ki do nakapaypabileg daw no tawotawo no Epraim kan Manasses, pinilit da saw Amoreowaw a maytarabāko dyira. ³⁶ Iyaw pachipandan dan Amoreo, ki yapo do Ayayaman a Akrabbim a manda do Sela kan somonget a yapo daw.

2

No Katanyis Dan Israelita do Bokim

¹ Iyaw anghil ni ĀPO,* ki nangay do Bokim a yapo do Gilgal. Nachisisirin dyirad Israelita saw a kāna, “Inihtot koynyo do Egipto, kan indaōlwan koynyo do tanaw a insapata ko a itoroh dyirad kapoonan nyo saw. Binata ko dyira a kon ko, ‘Polos a dyi ko a rārayawen tōlag ko dyinyo, ² as kan inyo, machitōlag kamo aba dyirad omyan do tanaya. Basbāli a rakraken nyo saw altar da.’† Ki tinongpal nyo abaw bilin ko. Aysa, āngo ta komwan pinarin nyo? ³ Dawa, ibahey ko na dyinyo a paksyaten ko sabanchiw Kananeo do salapen nyo. Mayparin sanchi a riribok dyinyo. As siraw dyos daw, ki mayparin sanchi a akmay asdok dyinyo.” ⁴ Do nakatayokaw a nangibahey no anghilaw ni ĀPO so nyaya dyirad tabo a Israelita, ki nakalyak sa a tomnanyis. ⁵ Dawa, pinangaranan daw nawri a logar so Bokim,‡ kan do dawri a yanan nangidāton sa di ĀPO.

No Kadiman ni Joswe

⁶ Do nakapayamaw ni Joswe siras tawotawowaw a Israelita, nangay kāda trībo a mangsākop so bōkod na a pinakabinglay a tana.§ ⁷ Nagsīrbi saw tawotawowaw di ĀPO do ōnos no kabyay ni Joswe. Aran do nakadiman naw, tinongtong daw magsīrbi

‡ 1:28 1:28 Jos. 17:11-13 § 1:29 1:29 Jos. 16:10 * 2:1 2:1 Eks. 14:19; 23:20 † 2:2 2:2 Eks. 34:10-14; Deot. 7:2-5 ‡ 2:5 2:5 No chakey na batahen do Hebreo, ki “siraw tomanyis”. § 2:6 2:6 Jos. 24:28

di ĀPO do kasibibyay da paw no panglakayen saw a nakaboya so tabo saw mabīleg a pinarin ni ĀPO a para dyirad tawotawo no Israel.*

⁸ Iyaw pachirawatanaw ni ĀPO a si Joswe a pōtot ni Non, ki nadiman do nakapagtawen na so asa gasot kan asa a poho. ⁹ Intābon da si Joswe do pinakabinglay naw a tana do idi a Timnat-sera do katokotokonan no Epraim a ammyānan no Tokon a Gaas.†

¹⁰ Sinpanan na, nadiman paw tābo tawotawo do dāwri a kapotōtan ni Joswe. As iyaw somnaronwaw a kapotōtan, ki chinapatak daba si ĀPO, as kan pinarin naw dyirad Israelita.

No Dya Nakapagtalek no Israel

¹¹ Siraw Israelita, naygatos sa do salapen ni ĀPO do kapagsīrbi da dyirad dyos a Baal. ¹² Tinadyichokodan da si ĀPO a Dyos no kapoonan da saw a nangihtot dyira yapo do Egipto. Inonotan kan dinaydāyaw da saw dyos dan tawotawo saw do omdibon daw, as pinasoli da si ĀPO. ¹³ On, tinadyichokodan da si ĀPO, kan nagsīrbi sa dyirad dyos saw a Baal kan Astarot‡ do matatarek a logar. ¹⁴ Dawa, do oltimwaw a kasoli ni ĀPO dyirad Israelitaw, inparawat na sa dyirad kabōsor daw a nangsamsam so warawara da. Inpaitoray na sa dyirad kabōsor da saw do omdibon daw, kan nakapaytēnek pa sabaw no Israelitaw. ¹⁵ Kāda nangayan da a nachigobat, inpaābak sa ni ĀPO a akmas insapata naw dyira. Taywara nariribokan sa.

¹⁶ Do dāwri, pinatnek sa ni ĀPO okom saw\$ a mangisalākan siras Israelitaw do toray dan nangsamsamaw sira. ¹⁷ Ki inkaskāso daba no Israelitaw okom da saw. Basbāli a chinalakam da dinaydāyaw matatarek saw a dyos. In-godes daw tomnadyichokod do kapanganohed dan aāmang da saw a nagtongtongpal siras bilbilinaw ni ĀPO. ¹⁸ Kāda mapatnek si ĀPO so asa a okom a para dyirad Israelitaw, sinidongan naw nawri a okom. On, insalākan na sa do kabōsor da saw do kayan a sibibyay no nawri a okom, ta chināsi na sa ni ĀPO do nakapagas-āsog da do kalidyat kan kaidadanesan da. ¹⁹ Ki an madiman okom daw, maybidi saw tawotawowaw do sīgod a dadakay da, kan mangamangay pa sa kan kapoonan da saw. Nagsīrbi kan nagdāyaw sa dyirad matatarek a dyos. Nāw da nagsōkir a nangtongtong so marahet a kaparin da.

²⁰ Dawa, taywara a nakasoli si ĀPO dyirad Israelita, kan binata na a kāna, “Siraw nya Israelita, rinārayaw daw tōlagaw a intōlag ko dyirad kapoonan da, kan inanohdan daba yaken. ²¹ Dawa, paksyaten ko paba do salapen daw aran sino dyirad nasyon saw a natokos do tanaw a kinarwan ni Joswe do nakadiman naw. ²² Parinen ko nya a pangsoōt so Israel tan chiban ko an monot sa do kabibyay a chakey ko a akmas kapoonan da saw mana engga.” ²³ Dawa, inpalōbos ni ĀPO nasyon saw a nabidin. Taros na saba a pinaksyat mana inparawat a sakōpen ni Joswe.

3

Siraw Nasyon a Nabidin do Kanaan

¹ Nanokos si ĀPO so kadwan saw a nasyon a pangsōot so tabo Israelita a ari pad nakapādas so machigobat do tana a Kanaan. ² Pinarin na lang nyaya tan inanawo naw kāda kapotōtan dan Israelita maynamot do gobat, naten dyirad dyi pa saw a nakangay a machigobat. ³ Siraw nasyonaw a nabidin do Kanaan, ki nairāman saw dadimaw a magtotoray no Pilisteo, tābo Kananeo, Sidonyo, kan siraw Hibeo a

* 2:7 2:7 Jos. 24:31 † 2:9 2:9 Jos. 24:29-30 ‡ 2:13 2:13 Sa Baal, ki dyos sa a mahahakay, kan dyos no chimoy kan magla a mohamoha. Sa Astarot, ki rārayay da sa a dyos a mababakes a kangronaan a dyos do idi a Sidon. 1 Sam. 2:13, 12:10; 1 Āri. 11:5; 2 Āri 23:13 § 2:16 2:16 Mana “pangpangōlo” .

omyan do tokotokon Lebanon a yapo do Tokon a Baal-hermon a manda do Lebohamat. ⁴ Sira, ki natokos a pangsōot siras Israelitaw an magtongpal sa mana engga so bilbilin ni ĀPO a inpaitoroh na di Moyses a para dyirad kapoonan daw. ⁵ Dawa, siraw Israelitaw, minyan sa dyirad Kananeo, Heteo, Amoreo, Pereseo, Hibeo, kan Jeboseo. ⁶ Naychakabahay saw anak da saw, kan nagsīrbi sa dyirad dyos da saw.

Si Otniel

⁷ Siraw Israelitaw, ki nāw da mamariparin so marahet do salapen ni ĀPO. Nawayakan da si ĀPO, kan nagsīrbi sa dyirad dyos saw a Baal kan Asera* do matatarek a logar. ⁸ Dawa, taywara a nakasoli si ĀPO dyirad Israelitaw, kan inpalōbos naw āryaw no Mesopotamia† a si Kosan-risataim a mangsākop sira. Siraw Israelitaw, nagsīrbi dya so wawaho a katawen.

⁹ Ki do nakatanyis daw no Israelita di ĀPO, napatnek so mangisalākan dyira a si Otniel a pōtot ni Kenas a ādi ni Kaleb. ¹⁰ Pinabileg no Ispirito ni ĀPO si Otniel, kan nayparin a okom a mangipangōlo siras Israelita. Inpangōlwan na saw Israelitaw a nanggobat so āryaw no Mesopotamia, kan intoroh ni ĀPO balligi di Otniel. ¹¹ Do dāwri, myan danaw talna do tanaw so apat a poho a katawen manda do nakadiman ni Otniel a potōt ni Kenas.

Si Ehod

¹² Minirwa dana saw Israelitaw a mamarin so marahet do salapen ni ĀPO. Maynamot do dyaya a karahet da, intoroh ni ĀPO bileg di Eglon a āri no Moab a mangābak siras Israelita. ¹³ Inakpeh na sa ni Eglon siraw Ammonita kan siraw Amalekitaw a nangdarop siras Israelitaw, kan sinākop daw syodad a palma.‡ ¹⁴ As siraw Israelitaw, ki nagsīrbi sa di Āri Eglon no Moab so asa poho kan wawaho a katawen.

¹⁵ Ki do nakatanyis daw di ĀPO, napatnek so mangisalākan dyira a si Ehod a kaholi a tawo. Iya, ki pōtot ni Gera a yapo do tribo no Benhamin. Siraw Israelitaw, ki tinoboy da a mangyangay so pagbwis da di Eglon a āri no Moab. ¹⁶ Namarin si Ehod so kampilan a naybīt so tarem, kan godwa kamitro so kanaro. Pinabedbed na do kawanan naw a pā na do olibenaw no laylay na. ¹⁷ Inparawat naw pagbwis daw di Eglon a āri no Moab a oltimo so kataba a tawo. ¹⁸ Do nakatayoka naw a nangiparawat so pagbwis da, pinayam narana saw nayraraw so pagbwis. ¹⁹ Ki do nakapakarapitaw ni Ehod do logar daw no didyosen a nakitikitan a bato a masngen do Gilgal, naybidi a nangay di Eglon. Binata na dya a kāna, “Mo āpo āri, ariw malimed a minsāhi ko dyimo.” Dawa, inmandar ni āri dyirad magsirsīrbyaw dya a kāna, “Magolimek kamo!” Do dāwri, pinahbot na saw magsirsīrbyaw dya.

²⁰ Inasngenan ni Ehod āryaw do yanan naw a maydisna a maychatanyi do mamanyitwaw a kwarto a mapariir do palasyo na. Binata ni Ehod dya a kāna, “Aryaw minsāhi ko dyimo a yapo do Āpo Dyos.” Naytēnek iyaw āryaw. ²¹ Do dāwri, ināsot na so kaholyaw a tanoro na iyaw kampilan naw a yapo do kawananaw a pā na, as nakaibono na sya do bodekaw no āryaw. ²² Golpi a natonep kampilanaw pati polo na, as nailomlom do tabaw no bodek na. Binagot aba ni Ehod iyaw kampilanaw do bodek ni āri, kan minohtot so tachi. ²³ Minohtot si Ehod a nangay do balkon. Inanban na saw pantawaw, as kan intolbek na sa.

²⁴ Do nakakaro naw, naybidi saw magsirsīrbyaw, ki naboya da a naitolbek aneb saw no mamanyitwaw a kwarto. Iniktokto da a kon da, “Sigōro, ari a maylāpangŠ do mamansokel a kwarto.” ²⁵ Dawa, nangnanaya sa a nanda do kapagparikot darana

* **3:7** 3:7 Si Asera, ki mababakes a dyos a rārayay da Baal. Ok. 2:13 † **3:8** 3:8 Mana “Aram Naharaim”. ‡ **3:13** 3:13 Ok. 1:16 § **3:24** 3:24 Do chirin Hebreo, “taloban naw kokod naw”.

an āngo parinen da. Ki do dyi naw a iwangan so pantaw saw, inhap daw tolbekaw, as nakaywang da sya. Do dāwri, naboya daw āri daw a nayhaharag do ratagaw a nadiman.

²⁶ Do kayan daw a mangnanaya, naglibas si Ehod. Hinabasan naw logar daw no didyosen a nakitikitan a bato, kan tinongtong naw nangay do Seirah. ²⁷ Do nakawara naw daw do katokotokonan no Epraim, nagtanggoyob dyirad Israelitaw tan may sa machigobat. Do nakapaychichipeh daw, inpangōlwan sa ni Ehod a minosok.

²⁸ Binata ni Ehod dyira a kāna, “Monot kamo dyaken! Ta si ĀPO, inparawat narana dyinyo kabōsor nyo saw a siraw tawotawo a Moabita.” Dawa, minonot sa di Ehod a minosok, kan sinākop da saw pamtangan daw no Moabita do Oksong Jordan. Inpalōbos dabaw aran sino a mamtang. ²⁹ Do dāwri a araw, diniman dan Israelitaw sigōro asa poho a rībo a katotoredan kan kabilbilgan a soldādo dan Moabita. Abaw aran asa dyira nakalibas. ³⁰ Do dāwri a araw, siraw tawotawowaw no Moab, ki naābak sa dyirad Israelitaw, as myan danaw talna do tanaw so wawaho a poho a katawen.

Si Samgar

³¹ No somnarono di Ehod, ki si Samgar a pōtot ni Ānat. Insalākan na pa saw Israelita do nakapangdiman naw so anem a gasot a Pilisteo do nakapangosar naw so matarem a kayo a pangābog so bāka.

4

Si Deborah kan Si Barak

¹ Do nakadiman danaw ni Ehod, minirwa dana saw Israelitaw a mamarin so marahet do salapen ni ĀPO. ² Dawa, inpasākop sa ni ĀPO di Jabin a asa āri dan Kananeo a magtoray do Hasor.* Iyaw komander no bōyot naw, ki si Sisera a omyan do Haroset-hagoyim. ³ Sinpangan na, tomnanyis saw Israelitaw a napasidong di ĀPO. Ta si Jabin, myan sasyam a gasot a pasek a logan na a pachigobat, kan siraranggal a nangitoray siras Israelitaw do irahem no dadwa poho a katawen.

⁴ Si Deborah a asa propīta a baket ni Lappidot, ki magsirsīrbi a okom dan Israelitaw do dāwri a chimpo. ⁵ No dadakay na, ki maydisna do sirokaw no palma do payawan no Rama kan Betel do katokotokonan no Epraim. Dawriw nangayan dan Israelitaw a mangipaokom dya an myan paydidimanan da. ⁶ Asa karaw, inpatawag na si Barak a pōtot ni Abinoam a taga Kedes do Naptali, kan binata na dya a kāna, “Si ĀPO a Dyos no Israel, manmandaran naymo a kāna, ‘Mangyangay ka so asa poho a rībo a mahahakay a yapo do trībo daw da Naptali kan Sabalon, as idaōlwan mo sa do Tokon a Tabor. ⁷ Apānan konchi tan mangay dyimo a machigobat si Sisera a komander no bōyot ni Jabin do Oksong Kison. Iyangay na sanchiw logan na saw a pachigobat kan bōyot na saw, ki iparawat konchi iya dyimo.’ ”

⁸ Inatbay ni Barak a kāna, “Mangay ako an machangay ka dyaken. Ki an dyi ka machangay, mangay akwaba.”

⁹ Binata ni Deborah a kāna, “Naon, machangay ako dyimo. Ki maynamot ta komwan pamosposan a pinidi mo, dyira mwabaw dāyaw, ta iparawat anchi ni ĀPO si Sisera do asa mabakes.” Do dāwri, nachangay si Deborah di Barak do Kedes. ¹⁰ Tinawagan ni Barak tawotawowaw no trībo no Sabalon kan Naptali a mangay do Kedes. Asa poho a rībo a mahahakay minonot dya, as nachangay dya si Deborah.

¹¹ Ki si Heber a asa Kenita,† ki nachisyay dyirad kadwan saw a Kenita, kan nagtolda do masngen do logar a kayo a logo do Saanannim a masngen do Kedes. Siraw Kenita, ki kapotōtan dan Hobab a katogāngan ni Moyses a mahakay.‡

* 4:2 4:2 Jos. 11:1, 10 † 4:11 4:11 Gen. 5:19; 1 Sam. 27:10; 1 Kron. 2:55 ‡ 4:11 4:11 Ok. 1:16. Mana “kāyong ni Moyses a mahakay” .

¹² Do nakadāmagaw ni Sisera a somnonget si Barak a pōtot ni Abinoam do Tokon a Tabor, ¹³ chinpeh na saw tabo sasyamaw a gasot a pasek a logan na a pachigobat kan tābo bōyot na yapo do Haroset-hagoyim a manda do Oksong Kison.

¹⁴ Do dāwri, binata ni Deborah di Barak a kāna, “May ka na! Ta sicharaw, iparawat ni ĀPO si Sisera dyimo, ta si ĀPO nanmanma kan imo.” Dawa, minosok si Barak yapo do Tokon a Tabor, kan minonot sa dyaw asa a poho a rībo a mahahakay. ¹⁵ Do nakadarop daw da Barak kan bōyot na saw, pinaytalangkyaw ni ĀPO si Sisera kan tābo bōyot na a aran siraw myanaw do logan a pachigobat. Kinarwan ni Siseraw logan naw, as nayyayo. ¹⁶ Ki linakatan da Barak logan da saw a pachigobat kan bōyot saw ni Sisera a manda do Haroset-hagoyim, as inispāda da sa diniman tābo bōyot ni Sisera. Abaw aran asa nabidin a nabyay.

¹⁷ Si Sisera, ki nayyayo do tolda ni Jael a baket ni Heber a asa Kenita, ta myan kapya da Āri Jabin do Hasor kan partīdos ni Heber. ¹⁸ Binayat ni Jael si Sisera, kan binata na dya a kāna, “Somdep ka mo āpo. On, somdep ka do tolda kwaya. Mamo kaba.” Dawa, somindep si Sisera, kan intayo ni Jael do dyichodanaw no kortina. §

¹⁹ Binata ni Sisera dya a kāna, “Minom ako pa so ranom, ta mawaw akwaya.” Tinorohan nas inomen na gātas a naisopot do lālat, kan pinirwa na a intayo. ²⁰ As inbahey na pa dya a kāna, “Maytēnek ka pa do pantawaya no tolda. An myan mangay kan mangyahes dyimo an myan tawo dya, ibahey mo a, ‘Aba.’ ”

²¹ Do nakapaynepdep danaw ni Sisera do oltimo a nakahopag na, kinadomyan ni Jael nappasngen a sii-igpet so rongsoh kan pāsok no tolda. Inlansa naw pāsokaw no tolda do kamnemnekaw ni Sisera kan nayhawos a nanda do tana. Do dāwri, nadiman.

²² Sinpangan na, do nakawaraw ni Barak do kalakat naw si Sisera, minohtot si Jael a nangbayat sya. Binata na di Barak a kāna, “May ka pa dya! Cha dyaw tawowaw a chichwasen mo.” Dawa, nachisdep dya do toldaw, kan dawri naboya na si Sisera a nadiman a naipāsok so kamnemnek.

²³ Do dāwri a araw, do sidong ni Āpo Dyos, inābak dan Israelitaw si Jabin a āri no Kanaan. ²⁴ Yapo do dāwri a araw, naypaypabileg saw Israelitaw a kalāban ni Jabin a āri no Kanaan a manda do nakarārayaw da sya.

5

No Kanta ni Deborah

¹ Do dāwri a araw, kinanta da Deborah kan Barak a pōtot ni Abinoam nya a kanta:

² “Do kapangidaōlo dan pangpangōlo no Israel,
do kakey dan tawotawo a mangiparawat so byay da,
maidāyaw si ĀPO!

³ “Adngeyen nyo a ar-āri! Ikāso nyo a pangpangōlo!
Magkanta ako di ĀPO.
Magtokar ako di ĀPO a Dyos no Israel.

⁴ “O ĀPO, do nakakaro mo yapo do tokotokon Seir,
do nakahtot mo yapo do tana a Edom,
naggin-gined tanaya, kan nangitopak so chimoy.
On, nangitopak so chimoy yapo do kademdeman.

⁵ Siraw tokotokon, naggon-gon do salapen ni ĀPO,
aran do Tokon Sinai* do salapen ĀPO a Dyos no Israel.

§ 4:18 4:18 Mana “tinaloban na iya so ayob”. * 5:5 5:5 Eks. 19:18

6 “Do chimpo ni Samgar a pōtot ni Ānat,
do chimpo ni Jael, nainonolay dana saw sīgōd a rarahan,
as siraw manakenakeyaw mayam lang do simang no ayaman.

7 Arabaw omidi do idiidi no Israel.
On, arabaw tawo daw a manda do kawara mom Deborah†
a nangay a maytēnek a akmay asa ānang dan Israelita.

8 Do nakapidi daw no Israelita siras bayo saw a dyos,
nawaraw gobat do rowangan da saw.

Aryoriw siig-igpet so sarāpa mana chibot
dyirad apat saw a poho a rībo a mahahakay do Israel? Polos!

9 Machipangdidiw ako dyirad komander no Israel
kan siraw nakey a nangiparawat so inawan da a machigobat.
Maidāyaw si ĀPO!

10 “Iktokto nyo, inyo a magsakay do maydak a asno,‡
inyo a maydisna do mangingīna saw a ap-ap,
as kan inyo a manakey do rarahan.

11 Adngeyen nyo saw magkantaw a nakpeh do pamoranoman saw.
Ibahebahey da maynamot do ballīgi ni ĀPO
a siraw ballīgi no tawotawo a yapo do barbaryo no Israel.

“Sinpangan na, siraw tawotawo ni ĀPO,
minosok sa do rowangan da saw.§

12 ‘Mayokay ka, mayokay kam Deborah!
Mayokay ka, mayokay ka a magkanta!
Maybangon kam Barak a pōtot ni Abinoam,
as ikaro mo saw inpabahod mwaw!’

13 “Siraw nakalāsataw a Israelita,
nangay sa dyirad pangpangōlwaw.

Siraw tawotawowaw ni ĀPO,
nangay sa dyaken a nagsagāna a machigobat dyirad mabibīleg saw a soldādo.*

14 Kadwan yapo do Epraim, ki nangay sa do payahosonganaw.†
As inyo a yapo do Benhamin kan tawotawo nyo, minonot kamo.

Yapod partīdos ni Makir,‡ nangay saw komanderaw,
kan yapo do Sabalon, nangay saw opisyalisaw.

15 Siraw pangpangōlo no Issakar, nachangay di Deborah.
On, siraw yapo do trībo no Issakar, nachonot sa di Barak a
nayyayo do payahosonganaw.

Ki siraw yapo do Ruben, nasisyay kapangtokto da.
Nagmangamanga sa an mangay sa mana engga.

16 Āngo ta naybābalay kamo do yanan dan arban a karniro a
mangadngey siras magpaspastoraw a manawag so arban da saw?

On, nasisyay saw yapo do trībo no Ruben.
Nagmangamanga sa an mangay sa mana engga.

17 Siraw yapo do Gilead,§ nāw da do dāyaen Oksong Jordan,

† 5:7 5:7 Mana “manda do kawara ko a Deborah”. ‡ 5:10 5:10Siraw lang mabaknang saw a nigosyanti myan so maydak a asno. § 5:11 5:11 Mana “yapo do syodad da saw”. * 5:13 5:13 Mana “nangay sa dyaken no mabibīleg saw a nakasagāna a machigobat”. † 5:14 5:14 Mana “a sīgōd a tana dan Amalekita.” ‡ 5:14 5:14 1 Kron. 7:14 § 5:17 5:17 Iyaw tana a Gilead, pinakabinglay a tana dan trībo no Gad kan godwa a trībo no Manasses. Jos. 22:9

kan siraw yapo do Dan, naybābalay sa do yanan gapor saw.
Siraw yapo do Aser, nayadis saba do aptan,
dinitā da do kanayan.

18 Ki siraw tawotawo no Sabalon, inposta daw byay da.
Komwan tawotawo saw no Naptali do paggogobatan.

19 “Siraw ar-āri, nangay sa a nachigobat.
On, siraw ar-āri no Kanaan, nachigobat sa
do Taanak a masngen do ranomaw no Megiddo,
ki abaw pirak a sinamsam da.

20 Yapo do hanyit, aran siraw bitohenaw, nachigobat sa.
Do kayam daw do ayaman da,* nachilāban sa da Sisera.

21 No ayo no Oksong Kison, linyod na sa.
On, iyaw adan a oksong a Oksong Kison.
Kayam ko. On, kayam ko a sia-ayit!

22 Sinpangan na, komalebkeb kabalyo daw do kapaypasngen da.
Nagpataray saw mabibileg saw a komakabalyo na.

23 “Abayen nyo idi a Meros,” † binata no anghilaw ni ĀPO.
On, kayitan nyo a abayen tawotawo saw daw,
ta nangay saba a somnidong di ĀPO,
kan omnarāyat saba di ĀPO a machigobat dyirad mabibilegaw.

24 “Taywara pakono a mabindisyonan dyirad mababakes si Jael a
baket ni Heber a Kenita.
On, kagagasātan pakono do mababakes saya a omyan do tolda.

25 Nangdaw si Sisera so ranom, ki intoroh na dyaw gātas.
Inyangay naw mapalet a gātas do sabak a para do matohos so saad.

26 Inhap naw pāsokaw no tolda do asaw a kakamay na,
kan do kawananaw a kakamay na, inhap naw rongsohaw.
Rinongsoh na si Sisera, kan inapsa naw oho naw.

On, inapsa kan pinayhawos naw pāsokaw do kamnemnek naw.

27 Nakaspi a nalba do payawanaw no kokod na a
nayhaharag a dya makahodyi.
Do kokod naw nakaspi a nalba a
dawriw nakalbān na a nadiman.

28 “Do bintan, naylalawong si ānang ni Sisera.
Do dichodanaw no rihas, nagwanawan a nangyaheh sya a kāna,
‘Āngo ta mahay a mawaraw logan naw a pachigobat?
Āngo ta ari pa abo karadakad dan logan na saw?’

29 Tominbay saw kasisirīban saw a mababakes dya.
Ki naybibidi pa ibahey na do inawan na a kāna,

30 ‘Malābit a maychichwas kan magbibinglay sa so nasamsam da a
asa mana dadwa mabakes do kāda soldādo,
dikolor kan nabordaan a tela para di Sisera,
kan dikolor kan nabordaan a laylay para do lagaw ko?’

* 5:20 5:20 Siraw masngen a nasnasyon do Israel, inanohdan da a siraw dyos da, rārayay da saw myan saya do kahanyihanyitan, ‘mas bitohen saw. Pasaray komaro sa kono a mangay a somidong dyira do gobat, paychawawen da saw kabōsor da, kan yangay daw ganyit dan animal. † 5:23 5:23 Meros, ki idi do Naptali, kan masngen do paggogobatan.

31 “O ĀPO, komwan pakono kadiman dan tābo saw a kabōsor mo!
Ki sira pakono sīt mo, magranyag sa a akmas domadaw a araw.”
Do dāwri, myan danaw talna do tana so apat a poho a katawen.

6

Si Gideon

¹ Siraw Israelitaw, ki minirwa dana sa mamarin so marahet do salapen ni ĀPO. Dawa, inparawat dana sa ni ĀPO dyirad Midyanitaw a nangitoray dyira so papito a katawen. ² Maynamot ta taywara sa nangidadanes Midyanitaw,* namarin saw Israelitaw so taywan da do tokotokon saw, do aschip saw, kan pachikamītan saw a gwardyado. ³ Kāda tayoka sa a maymoha as omsi dana, mangay saw Midyanita, Amalekita, kan siraw tawotawo saw a yapo do dāya a mangraot dyira. ⁴ Magkampo sa do tanaw kan rārayawen daw mohamoha da saw a manda do Gasa do abagātan. Hapen da tābo saw karniro, bāka, kan asno da. Aba polos matokos a chabyay dan Israelitaw. ⁵ Ta do kangay daw, yononot da saw binyay kan tolda da a akmas pangenaw no kabaga. Sira kan kamilyo da saw, ki mabidangan saba do kāro da. On, mangay sa kan mayrārayaw sa do tana daw no Israelita. ⁶ Oltimo dana sa malidyatan Israelita saw do pariparinen dayan Midyanita. Dawa, tomanyitanyis sa di ĀPO so kasidong na.

⁷ Ki do nakatanyis daw di ĀPO a maynamot dyirad Midyanita saw, ⁸ tinoboy na dyiraw asaw a propīta a nangibahey so nya minsāhi a kāna, “Nyaw bata ni ĀPO a Dyos no Israel: Yaken nangihtot dyinyo do Egipto do tana a nakaadīpenan nyo. ⁹ Insalākan ko inyo dyirad taga Egipto saw kan dyirad tabo a nangidadanes dyinyo do dyaya tana. Pinaksyat ko sa do salapen nyo, as intoroh ko dyinyo tana daw. ¹⁰ Binata ko dyinyo, ‘Yaken ĀPO a Dyos nyo. Magdāyaw kamo aba dyirad dyos dan Amoreo do tana a pagyanaan nyo.’ Ki inkaskāso nyo aba yaken.”

No Katawag ni Gideon

¹¹ Sinpangan na, iyaw anghilaw ni ĀPO, nangay kan naydisna do sīrok no logo a kayo do Oprah a dyira ni Joash a yapo do partīdos ni Abieser. Iyaw pōtot naw a mahakay a si Gideon, ki myan do irahemaw no pamīsan so ōbas† a mangirek so trīgo tan itayo na dyirad Midyanita. ¹² Napaboyaw no anghilaw ni ĀPO dya, kan nachisisirin dya a kāna, “Myan si ĀPO dyimo, imo a mabīleg a taga-gobat.”

¹³ Binata ni Gideon dya a kāna, “Ki sir, an oyod a myan si ĀPO dyamen, āngo ta maparin sa tabo nya dyamen? Yanan dan tabo saw a makaskasdāaw a kaparin na a inbahey da dyamen no kapoonan namen saw? Binata da a kon da, ‘Si ĀPO abawriw napahtot dyamen do Egipto?’ Ki sichangori, ninonolay naranaya yamen ni ĀPO, as inparawat naya yamen dyirad Midyanita.”

¹⁴ Inmandar ni ĀPO di Gideon a kāna, “May ka, kan osaren mo mabīleg a kayit mo, as kan isalākan mo saw Israelita dyirad Midyanita. Yaken manoboy dyimo.”

¹⁵ Initbay ni Gideon a kāna, “Ki ĀPO, maypāngo kaisalākan ko so Israel? Kakapsotan partīdos ko do trībo no Manasses, kan yaken kabobodisan so saad do pamīlya ko.”

¹⁶ Ki nachisisirin si ĀPO dya a kāna, “Ki myan akonchi dyimo, kan dimanen mo sanchiw Midyanitaw a akma kay mangdiman so asa lang a tawo.”

* **6:2** 6:2 Siraw kapotōtan Abraham kan Ketora. Gen. 25:1-6 † **6:11** 6:11 No pamīsan, ki nabangbangan a bato a rakorakoh kan mararahem kan panokolan.

¹⁷ Tominbay si Gideon a kāna, “An pakahwahokan mo yaken, torohan mo yaken so pamaneknek a imo oyod si ĀPO. ¹⁸ Komaro kaba do dya mandad kapaybidi ko a mangyangay so mākan a dāton ko a idasar ko dyimo.”

Tinbay na a kāna, “Mangnanaya ako dya mandad kapaybidi mo.”

¹⁹ Somindep si Gideon do bahay na, kan nangisagāna so orbon a kalding. Ginamay naw asaw a poho a kasalop a arina a parinen na a tināpay a abos yapo. Do nakahoto naranaw a tabo, pinasdot naw karnyaw do basket, kan inkardiro naw asoyaw. Inyangay na do anghilaw ni ĀPO do sirokaw no logo a kayo, as nakaitoroh na sya dya.

²⁰ Nachisisirin anghilaw dya a kāna, “Payen mo karnyaya kan tināpayaya a abos yapo do nyaya bato, as kapado mos asoyaya do hapot daya.” Ki pinarin ni Gideon.

²¹ Somarono, pinatodah no anghilaw ni ĀPO no tōtok no sarokodaw a inigpet na do karnyaw kan tināpayaw a abos yapo. Sigīda a minohtot apoy do batwaw, kan natemtem karnyaw kan tināpayaw a abos yapo. Do dāwri, todābo anghilaw ni ĀPO.

²² Do dāwri, natonngan ni Gideon a iyaw anghilaw ni ĀPO. Binata na do oltimo a kāmō na, “O Āpo a DYOS! Sichangori, naboya ko naw anghil mo do rōpanrōpa!”‡

²³ Ki nachisisirin si ĀPO dya, “Myan pakono dyimo kaydamnayan no kapangtokto. Mamo kaba, ta madiman kaba.” ²⁴ Dawa, pinatnek ni Gideon altaraw daw a para di ĀPO, as inpangaran naw “Si ĀPO pakayapwan kaydamnayan no kapangtokto.” Sichangori, ari pa daw do Oprah do partīdos ni Abieser.

²⁵ Do dāwri a ahēp, nachisisirin si ĀPO di Gideon a kāna, “Yay mwa hapen tōrowaw a bāka ni āmang mo kan asa pa a papito so tawen.§ Osaren mo sa panggōyod a payrakrak so altaraw ni āmang mo di Baal. Tonghen mo iyaw postyaw a pagdaydayāwan no dyosa a Asera do payis naw.* ²⁶ Katayoka na, patneken mo kosto a altar para di ĀPO a Dyos mo do talapawaya no nya paytokonan. Somarono, hapen mo iyaw chadadwa naw a tōro, as kaidāton mo sya a sosohan, iyiro tong mo kayowaw no postyaw ni Asera a tinongeh mo.” ²⁷ Dawa, nanghap si Gideon so asa poho dyirad magsirsīrbi saw dya, as pinarin naw inmandaraw dya ni ĀPO. Ki maynamot do rakoh a kāmō na dyirad pamilya naw kan siraw tawotawowaw do idi, pinarin na do mahep.

²⁸ Do kamabekasanaw no somaronwaw a araw, do nakapaybangon danaw no tawotawo do idi, nadongso da a narakrak iyaw altaraw ni Baal, natongeh iyaw postyaw ni Asera do payis naw, as kan iyaw chadadwaw no tōro, ki naidāton do bayowaw a altar a napatnek. ²⁹ Naysiniyahes sa a kon da, “Sino namarin syay?” Do nakaimbistigar daw sya a maganay, natonngan da a si Gideon a pōtot ni Joash iyaw namarin sya. ³⁰ Do dāwri, binata da di Joash a kon da, “Pahtoten mo barok mwaya dya tan dimanen namen, ta rinakrak naw altaraw ni Baal, kan tinongeh naw postyaw ni Asera do payis naw.”

³¹ Ki binata ni Joash dyirad makasolyaw a machikontra dya a kāna, “Āngo, inyoriw mangisakit di Baal? Isalākan nyori? Aran sino a mangisakit sya, ki maipadiman sakbay no mabekas. An oyod a dyos si Baal, maisakit na pakono bōkod na inawan ah, an myan mangrakrak so altar naw.” ³² Yapō do dāwri a araw, natawagan si Gibeon so Jerobbaal. No chakey na batahen, ki “Mainolay si Baal a mangbahes sya,” ta rinakrak naw altar na.

³³ Do dāwri, siraw tabo a Midyanita, Amalekita, kan siraw tawotawo a yapo do dāya, nayrarapa sa. Namtang sa do Oksong Jordan, as nagkampo sa do Payahosongan Jesreel. ³⁴ Ki pinabileg no iyaw Ispirito no Dyos si Gideon. Do dāwri, inalopan ni Gideon trompīta a panawag siras tawotawo saw do partīdos no Abieser a monot

‡ 6:22 6:22 No anohdan da, no makaboya so Dyos, ki maparin na paba tongtongen mabayay. § 6:25 6:25 Mana “Yay mwa hapen chadadwa naw no tōro a bāka ni āmang mo a papito so tawen”. * 6:25 6:25 Mik. 5:14

dya. ³⁵ Tinoboy na saw tobotoboyenaw do intīro a tana no trībo no Manasses a manawag so monot dya. Tinoboy na pa saw tobotoboyenaw do trībo no Aser, Sabalon, kan Naptali, as nangay sa nachirapa dya.

³⁶ Nachisisirin si Gideon di Āpo Dyos a kāna, “An oyod a osaren mo yaken a mangisalākan siras Israelitaya a akmas inkari mo, ³⁷ payen ko lālataw no karniro a siboboboh do tanaw do yananaw a pangirkan so trīgo. Anchan mabekas, an nawri lang yanan apon bobohaw, ki aba do omdibonaw a tana, matonngan konchi a osaren mo yaken a mangisalākan siras Israelita a akmas binata mwaw.” ³⁸ Oyod a naporin. Masāpa do somaronwaw a araw, do nakapaybangonaw ni Gideon, pinisan naw aponaw do lālataw a siboboboh, as nakahap nas ranomaw a manawob a makapno do asa kasabak.

³⁹ Do dāwri, nachisisirin si Gideon do Dyos a kāna, “Makasoli kaba dyaken, ta chāsi mo pa yaken a mirwa a maychirin. Palobōsan mo pa yaken a mangsōot so lālataya a siboboboh do maypisa pa. Changori, mabkoh pakono lālataya a siboboboh kan maapon do tanaya.” ⁴⁰ Do dāwri a ahap, pinarin no Dyos. Nawri lang mabkoh lālataw a siboboboh, as maapon tabo tana.

7

No Kapangābak ni Gideon Dyirad Midyanita

¹ Masāpa do somaronwaw a araw, si Jerobbaal a si Gideon kan tabo saw bōyot naw, naybangon kan nangay sa a nagkampo do payisaw no akbod a Harod. As iyaw kampo dan Midyanitaw, ki myan do payahosonganaw a ammyānanen da kan masngen do paytokonan a More.

² Nachisisirin si ĀPO di Gideon a kāna, “Taywaraya so kāro mahahakayaya a myan dyimo a osaren ko a pangiparawat siras Midyanitaw dyimo. Āngwan ipangas danchi dyaken no Israelita a naisalākan sa do bōkod da a ayit. ³ Ibahey mo dyirad mahahakayaya a kon mo, ‘Aran sino a mamirpir do kāmo na, maparin naw somabat kan komaro do dya Tokon a Gilead.’ ” Dawa, komnaro dadwa poho kan dadwa rībo a mahahakay, as asa poho dana rībo nabidin.

⁴ Ki nachisisirin dana si ĀPO di Gideon a kāna, “Ari sa paya āro mahahakayaya dyimo. Yosok mo sa do yanan ranom, kan sagāten ko sa daw a para dyimo. An ibahey ko dyimo a ‘Iyaw nya tawo, machangay dyimo,’ iyaw mangay. Ki an ibahey ko a ‘Dya machangay nya tawo dyimo,’ mangay aba.” ⁵ Dawa, inyosok san Gideon mahahakayaw do yanan ranom. Nachisisirin si ĀPO di Gideon a kāna, “Patawahlen mo sa tabo nanokongayas ranom do kakamay da, as nakatapotapos da sya ininom a akmay chito dyirad tabo maydogodaya a minom.” ⁶ Tatdo a gasot dyiraw nanokong a minom so ranom do kakamay da. Sira tabo kadwanaw, indogod daw mininom.

⁷ Nachisisirin dana si ĀPO di Gideon a kāna, “Siraw tatdwaya gasot a nanokong do kakamay daw, osaren ko a mangisalākan dyinyo kan iparawat ko sanchiw Midyanitaw dyimo. Palobōsan mo na sa tabo kadwanaya a somabat.” ⁸ Dawa, pinasabat ni Gideon saw tabo a Israelita, malaksid dyirad tatdwaw a gasot, as inapatokos na do nabidin saw tābo no bahon kan trompita.

Changori, iyaw kampo dan Midyanitaw, ki myan sa do ahbo naw do payahosonganaw. ⁹ Do dāwri a ahap, inmandar ni ĀPO di Gideon a kāna, “Maybangon ka, raoten mo naw kampo daya, ta iparawat ko na sa dyimo. ¹⁰ Ki an chamo mo sa raoten, apen mos Porah a magsirsirbi dyimo, as kawsok nyo do kampo daw. ¹¹ Madngey monchiw kapagsasarita da, as maypayit anchiw aktokto mo a mangraot sira.” Do dāwri, minosok si Gideon kan Porah a magsirsirbi dya do payisaw no kampo a masngen dyirad magbanbantayaw. ¹² Siraw Midyanita, Amalekita, kan siraw taga

dāyaw, myan sa do payahosonganaw a akmay matokpoh a pangen no kabaga. As mabidanghan sabaw kamilyo da, ta akmas kāron anayaw do kanayan.

¹³ Do nakawaraw ni Gideon, nadngey naw asaw a mahakay a madāma na ibahey tayēnep naw do rārayay naw. Binata na a kāna, “Tinayēnep kwaw a myan asa kamemeh a tināpay a sebāda, ki nabadede a somindep do kampwayan Midyanita. Dinongpar naw so mayit toldaw, ki nabahangswaw kan nakatatāpyaw a narakrak.”

¹⁴ Inatbay no rārayay naw a kāna, “Aysa! Abaw matarek a chakey na batahen ah, an dya iyaw ispādaw ni Gideon a pōtot ni Joash a asa Israelita. Inparawat dana sawen ni Āpo Dyos Midyanita kan tabo bōyot da dya!”

¹⁵ Do nakadngeyaw ni Gideon so tinayēnep naw kan iyaw chakey naw a batahen, naydogod a nagdāyaw di ĀPO. Sinpangan na, naybidi do kampo daw no Israelita, kan inngēngey na, “Maybangon kamo! Ta si ĀPO, inparawat narana sa dyinyo Midyanitaw.” ¹⁶ Pinaychatdo ni Gideon saw tatdwaw a gasot a mahahakay a binīngay, as pininged na sa so trompīta kan angang a soho lang myan do irahem.

¹⁷ Binata na dyira a kāna, “Chiban nyo yaken, as tolāden nyo yaken. Anchan makarapit ako do payisaw no kampo da, parinen nyo akmas parinen kwaw. ¹⁸ Anchan alopkan ko kan tabo rārayay ko sayaw trompīta namen saw, alopkan nyo sanchiw trompīta nyowaw do omdibonaw no kampo, kan iyagay nyonchi a kon nyo, ‘Para di ĀPO kan para di Gideon!’ ”

¹⁹ Si Gideon kan siraw asaw a gasot a myan dya, nakarapit sa do payisaw no kampo sakbay no kaabak no mahep, do katatayoka daw a naytatādi no magbanbantay saw. Inalopkan daw trompīta da saw, kan inapsa daw angang da saw a inigpet da. ²⁰ Siraw tatdwaw a bonggoy, inalopkan da saw trompīta daw, kan inapsa daw angang da saw. Kinemkeman da sa tabo soho daw do kaholyaw a kakamay da, inigpet da do kawanawanaw a kakamay daw trompītaw alopkan da, as kan inyagagay da a kon da, “Ispāda a para di ĀPO kan para di Gideon!” ²¹ Ranan a naytēnek no kāda mahakay ni Gideon do naikeddengaw a yanan na do omdibonaw no kampo, nayyayo dana sa tabo Midyanitaw a mangagagay do kāmō da. ²² Do nakaalop daw no tatdwaw a gasot so trompīta daw, pinaglalaban sa ni ĀPO do ispāda daw siraw tabo kabōsor da saw. Nayyayo saw kabōsor daw a manda do Bet-sitta a lomongo do Serera a manda do pachipandan no Abel-mehola a masngen do Tabbat. ²³ Do dāwri, siraw Israelitaw a yapo do trībo no Naptali, Aser, kan tabo Manasses, ki natawagan sa, kan linakatan da saw Midyanitaw. ²⁴ Tinoboy ni Gideon tobotoboyen na saw a mangay do intīro a katokotokonan no Ephraim a mangibahey dyira a kāna, “Mosok kamo a manggobat siras Midyanitaw, kan balaten nyo sa do Oksong Jordan kan do dedēkey saw a ok-oksong a manda do Bet-bara tan dyi sa makapamtang.” Dawa, sira tabo mahahakayaw no trībo no Ephraim, ki natawagan sa, as sinākop daw Oksongaw a Jordan kan siraw dedēkayaw a ok-oksong a manda do Bet-bara. ²⁵ Tiniliw da saw dadwaw a pangpangōlo dan Midyanita a sa Oreb kan Seeb. Diniman da si Oreb do bato a mayngaran so Oreb, as diniman da si Seeb do pamīsanaw so ōbas a mayngaran so Seeb. Tinongtong daw nanglakat siras Midyanitaw, as inyangay daw ohwaw ni Oreb kan Seeb di Gideon a myan do kabtangaw no Oksong Jordan.

8

No Kapangābak ni Gideon Sa Seba kan Salmonna

¹ Sinpangan na, inyahes dan tawotawowaw no trībo no Ephraim di Gideon, “Āngo ta tinawagan mwaba yamen do nakangay nyowaw a nanggobat siras Midyanitaw? Āngo ta pinarin nyo dyamen komwan?” Taywaraw soli da nachisopyat dya.

² Ki inithbay na dyira a kāna, “Aryoriw maganaganay a pinarin ko a maipariho dyinyo? Maganaganay abawriw nadīdid saw a asin ōbas no trībo no Epraim kan tābo āpit no partīdos ni Abiyaser?”^{*} ³ Inparawat ngamin dyinyo no Dyos si Oreb kan Seeb a pangpangōlo dan Midyanita a diniman nyo. Aryoriw pinarin ko a makaābak so nawri?” Do nakaibahey naw sya, nabāwan kasoli daw.

⁴ Si Gideon kan siraw tatdwaw a gasot a mahahakay a myan dya, ki nangay do Oksong Jordan kan namtang sa. Aran taywara a nahopag sa, nāw da linakatan saw kabōsor daw. ⁵ Do nakapakarapit daw do Sokkot, inyahes ni Gideon dyirad tawotawowaw do dawri a idi a kāna, “Chāsi nyo pa yamen. Torohan nyo pa sas tināpay bōyot kwaya. Taywara dana saya nahopag, as ari namen pa saya lakatan ar-āri daw no Midyanita a sa Seba kan Salmonna.”

⁶ Ki tominbay opisyalis saw do Sokkot a kon da, “Natiliw mo na sawri sa Seba kan Salmonna? Āngo ta machita itoroh namen tināpay dyirad bōyot mwaya?”

⁷ Inithbay ni Gideon a kāna, “Sigi, an komwan, anchan iparawat ni ĀPO dyaken sa Seba kan Salmonna, maybidi akonchi a mangbāot dyinyo so manonōlok a yapo do let-ang a mamiripirit so asyasi nyo.” ⁸ Yapo daw, nangay si Gideon do Penwel, kan nangdaw dana minirwa so mākan dyirad tawotawowaw daw. Ki nayengay inithbay da a akmas atbay daw no taga Sokkot. ⁹ Dawa, binata ni Gideon dyirad tawotawowaw do Penwel a kāna, “Anchan maybidi ako a nagballīgi, rakraken konchiw nya pagwanawanan nyo!”

¹⁰ Sa Seba kan Salmonna, ki myan sa do Karkor kontodo bōyot da saw. Yapo do tābo bōyot dan taga dāyaw, malābit asa poho kan dadima dana rībo nabidin. Ta asa gasot kan dadwa poho a rībo nagarmas so ispāda, ki nadiman dana sa. ¹¹ Nangay sa Gideon do ayamanaw do payis no let-ang† do dayāenaw no Nobah kan Jogbehah, kan rinaot da sa a sinaneb bōyot daw no Midyanita. ¹² Siraw dadwaw a āri a sa Seba kan Salmonna, nayyayo sa, ki linakatan da sa da Gideon, kan tiniliw da sa. Maynamot ta komwan, natarantaw tābo bōyot dan Midyanita.

¹³ Do nakapaybidyaw ni Gideon a pōtot ni Joash a yapo do paggogobatan, nayam do songtan do Heres. ¹⁴ Nakatiliw so asa baro a taga Sokkot kan inosisa na. Inpaitolas ni Gideon do barwaw ngaranganan da saw no papitwaw a poho kan papito a opisyalis kan panglakayen do Sokkot. ¹⁵ Sinpangan na, nangay si Gideon dyirad mahahakayaw do Sokkot a kāna, “Cha dya sa Seba kan Salmonna a pinachimadēkeyan nyo dyaken a binata nyo a kon nyo, ‘Natiliw mo sawri sa Seba kan Salmonna? Āngo ta machita a itoroh namen tināpay dyirad bōyot mwaya a taywara nahopag?’ ” ¹⁶ Do dāwri, inhap ni Gideon panglakayen saw a yapo do Sokkot, kan dinōsa na sa so manonōlokaw a yapo do let-ang. ¹⁷ Rinakrak na paw pagwanawananaw do Penwel, kan diniman na saw mahahakayaw do dawri a idi.

¹⁸ Sinpangan na, inyahes ni Gideon da Seba kan Salmonna a kāna, “Āngo katatawo dan mahahakayaw a diniman nyo do Tabor?”

Tinbay da a kon da, “Akma saw dyimo. Kāda asaw, ki akma anak no āri.”

¹⁹ Tominbay si Gideon a kāna, “Sira, ki kakakteh ko, anak sa no mismo a ānang ko. Magsapata ako di ĀPO a sibibyay a an dyi nyo sa diniman, ayket na, dimanen kwaba inyo.” ²⁰ Dawa, binata na di Jeter a matoneng a pōtot na a kāna, “Dimanen mo sa!” Ki ināsot nabaw ispāda naw, ta barīto pa kan taywaraw kāmō na.

²¹ Binata da Seba kan Salmonna di Gideon a kon da, “Ngay! Imo danaw mismo a mangdiman dyamen, ta malkem lang myan so ayit a komwan.” Dawa, diniman na sa,

* **8:2** 8:2 No partīdos ni Abieser, ki kapoonan dan tawotawo a omidi do idi ni Gideon. Ok. 8:32 † **8:11** 8:11Do ayaman dan mayadiyadis saw a magtolda.

as inhap naw bisti saw a akmay samorang a bohan a myan do lagaw daw no kamilyo da.

²² Nakatayoka no nawri, binata dan Israelitaw di Gideon a kon da, “Imo danaw mangitoray dyamen. On, imo, siraw pōtot kan siraw apoko mo a mahahakay, ta insalākan mwaya yamen dyirad Midyanita saw.”

²³ Ki tinbay sa ni Gideon a kāna, “Itorayan kwabanchi inyo mana aran siraw pōtot ko a mahahakay. Si ĀPO, iyanchiw mangitoray dyinyo.” ²⁴ As binata na pa a kāna, “Palobōsan nyo pa yaken a mangdaw so asa. Manoroh paw kāda asa dyinyo so nasamsam naw a arītos.” (Siraw kapotōtan Ismael, ki magarītos sa so balitok.)

²⁵ Initbay da a kon da, “Chasoyot namen sa a itoroh dyimo.” Dawa, namolay sas asa kagay. As kāda asa mahakay, ki inasday naw arītos saw a sinamsam na. ²⁶ Iyaw karahmet no balitok saw a arītos a inakdaw ni Gideon, ki nagistayan dadwa poho a kakīlo. Do dyaya, nairāman sabaw bisti, alāhas, kan obi a kīta a laylay no ar-āri daw no Midyanita, mana siraw sāryowaw a myan do lagaw dan kamilyo daw. ²⁷ Inosar ni Gideon balitokaw a namarin so laylay a epod,[‡] as pinangay na do idi na a Oprah. Siraw tābo Israelita, nangay sa daw a magdaydāyaw so epodaw. Nyaw nayparin a akmay asdok di Gideon kan pamilya na.

²⁸ Siraw Midyanitaw, naābak sa dyirad Israelitaw, as kan nakabangon sa paba a machiggobat. Dawa, yapo dāwri, myan danaw talna do tana daw no Israelita so apat a poho a katawen a manda do nakadiman ni Gideon.

No Kadiman ni Gideon

²⁹ Si Jerobbaal mana Gideon a pōtot ni Joash, somnabat do Oprah, as kan minyan daw. ³⁰ Myan papito a poho a pōtot na mahakay a mismo, ta āro baket na. ³¹ Myan paw binaket na do Sikem a naymanganak pa so mahakay, kan pinangaranan nas Abimelek. ³² Nadiman si Gideon a pōtot ni Joash do kamalkem na, as naitābon do tanem a aschip ni āmang na a si Joash do Oprah a dyira dan partīdos no Abieser.

³³ Do nakadiman danaw ni Gideon, minirwa dana saw Israelitaw a tomnadyichokod do Dyos, kan nagdaydāyaw sa dyirad Baal. Pinatnek daw Baal-berit a dyos da. [§] ³⁴ Inkaskāso da paba si ĀPO a Dyos da a nangisalākan dyira do toray dan tābo saw a kabōsor da a nangdibon dyira. ³⁵ Abaw inpaboya da a mapagtalkan sa dyira do pamilya ni Jerobbaal a si Gideon do tabo a maganay a pinarin na do Israel.

9

Si Abimelek

¹ Si Abimelek a pōtot ni Jerobbaal, nangay do Sikem dyirad kakabagyan ni ānang na. Binata na dyira kan tābo partīdos ni ānang na a ² iyahes da do salapen dan tābo panglakayenaw do Sikem* a kon da, “Āngo chakakey nyo? Kaitoray da dyinyo no papito saw a poho a pōtot ni Jerobbaal, mana asa lang a tawo? Naknakmen nyo a yaken, ki yapo do tohang kan asi nyo.”

³ Siraw kakabagyanaw ni ānang na, ki siraw pinakainawan na a nangibahey so inchirin naw dyirad panglakayenaw do Sikem. As siraw panglakayenaw, pinipya da a inonotan si Abimelek, ta binata da a kon da, “Iya, ta.” ⁴ Intoroh da dyaw papitwaw a poho a kapidāso a pirak a yapo do timplo ni Baal-berit. Inosar ni Abimelek pirakaw a pinanangdan so siras napawnot naw a abos sirsīrbi kan tarantādo. ⁵ Nangay do bahay ni āmang na do Oprah, as dawri do hapotaw no asa bato, diniman na saw papito a poho a kakakteh na a mahahakay a siraw pōtotaw ni Jerobbaal. Ki nadiman

[‡] **8:27** 8:27 Iyaw epod, ki asa paylaylaylay no katotohosan a pādi. Eks. 28:4-6; 39:2-7 **§** **8:33** 8:33 No chakey na batahen Baal-berit, ki “āpo no tōlag”, kan dinadāyaw dan taga Sikem (9:4, 27, 46). Sikem, ki nagistayan 20 kilometro do abagātan no idi a Oprah. Gen. 12:6; 33:18 * **9:2** 9:2 Mana “dyirad tabo tawotawo do Sikem”.

aba si Jotam a boridek a pōtot ni Jerobbaal, ta tomnayo. ⁶ Sinpangan na, naychichipeh sa tābo panglakayenaw a yapo do Sikem kan Bet-millo, as nangay sa do yananaw a masantwan a logo a kayo do Sikem.† Dawriw pinayparinan da āri si Abimelek.

No Pangarig no Kayokayo

⁷ Do nakadāmagaw so nya ni Jotam, somnonget do tōtokaw no Tokon a Gerisim, as nakaingēngey na sya dyira a kāna, “Adngeyen nyo yaken, inyo a panglakayen Sikem, tan adngeyen inyo no Dyos. ⁸ Do naypisa, nangay saw kayokayowaw a mamidi so āri a para dyira. Binata da do olibwaw a kayo a kon da, ‘Magāri ka dyamen.’

⁹ “Ki binata no olibwaw a kayo dyira a kāna, ‘Namna, penpenen koriw mamarin so lana a maosar a pammadāyaw dyirad dyos saw kan tawotawo tan itorayan ko saw kayokayo? Pī!’

¹⁰ “Somarono, binata dan kayokaywaw do igosaw a kayo a kon da, ‘Ngay, may ka magāri dyamen.’

¹¹ “Ki inatbay san igosaw a kayo dyira a kāna, ‘Aysa, mayhāt ako nawri a omsi so maganay kan matami saw a asi ah, tan itorayan ko saw kayokayo? Pī!’

¹² “Somarono, binata dan kayokaywaw do ōbasaw a kon da, ‘Ngay, may ka magāri dyamen.’

¹³ “Ki inatbay no ōbasaw dyira a kāna, ‘Ayya, ibhes koriw mamarin so palek a mapasoyot siras dyos saw kan tawotawo, tan itorayan ko saw kayokayo? Pī!’

¹⁴ “Dawa, binata dan tabo kayokayo saw do kamanadyitaw a kon da, ‘Ngay, imo paw mangay a magāri dyamen.’

¹⁵ “Inatbay no kamanadyitaw dyirad kayokayowaw a kāna, ‘An oyod a chakey nyo yaken a mayparin a āri nyo, may kamo a machikāmang do abongan kwaya. Ki an chaskeh nyo, gomilāyab pakono kamanadyitaya, as sosohan na saw sidro a kayokayo do Lebanon.’ ”

¹⁶ Tinongtong ni Jotam a kāna, “Changori, oyod kamo paro a mapodno kan madāyaw do nakapatnek nyowaya si Abimelek a āri? Masingpet kamori di Jerobbaal kan pamilya na, kan pinarin nyoriw maikari dya? ¹⁷ Ta si āmang ko, nachigobat a para dyinyo. Inposta naw byay na a nangisalākan dyinyo dyirad Midyanita. ¹⁸ Ki changori, nachiribildi kamo na do pamilya ni āmang ko. Diniman nyo sawen papito saw a poho a mahahakay a pōtot na do asaw a bato, as kan pinatnek nyo si Abimelek a anak no binaket naw a kasidong a āri no Sikem, ta nyo. ¹⁹ Na, an mapodno kan madāyaw kaparin nyo sichangori dyirad Jerobbaal kan pamilya na, chasoyot nyo pakono si Abimelek kan chasoyot na pakono inyo. ²⁰ Ki an dya komwan, mohtot pakono apoy yapo do Abimelek, as sosohan na saw panglakayenaw no Sikem kan Bet-millo. Mohtot pakono paw apoy yapo do panglakayenaw no Sikem kan Bet-millo, as sosohan das Abimelek!” ²¹ Do dāwri, nagtālāw si Jotam a nayyayo do Beer kan minyan daw, ta chamo naw kakteh naw a si Abimelek.

²² Nagtoray si Abimeleck do Israel so tatdo a katawen. ²³ Sinpangan na, nanoboy Dyos so marahet a ispirito a mapaysyay sa Abimelek kan siraw panglakayenaw no Sikem, kan linipotan sa di Abimelek. ²⁴ Nyaw namarin tan iyaw karangasaw a pinarin dad papito saw a poho a pōtot ni Jerobbaal, ki machibahes di Abimelek a kakteh da a nangdiman sira kan siraw panglakayenaw no Sikem a napatoretored dya. ²⁵ Do kaipsok daw di Abimelek, siraw panglakayenaw no Sikem, nanoboy sa so mahahakay do tōtok saw no tokotokon‡ a mangsaneb sya, kan takawan daw aran sino a homabas. Ki naipadāmag nya di Abimelek.

²⁶ Do dāwri, nayadis si Gaal a pōtot ni Ebed do Sikem kontodo siraw kakakteh naw a mahakay, kan tinalek da no panglakayenaw do Sikem. ²⁷ Asa karaw, nangay saw

† 9:6 9:6 Gen. 35:4 ‡ 9:25 9:25 Tokon a Gerisim kan Tokon a Ebal.

tawotawo do kaobāsanaw a mamolas so ōbas, as pinayparin daw ōbasaw a palek, as kan nagpista sa do irahemaw no timplo no dyos da. § Do kayan daw a koman kan minom, inabay da si Abimelek. ²⁸ Binata ni Gaal a pōtot ni Ebed a kāna, “Namna, sino si Abimelek, kan sino ta a Sikem ta dawa, magsīrbi ta dya? Nagsīrbi abawriw pōtot ni Jerobbaal kan Sebol a opisyal na dyirad tawotawo ni Hamor a āmang ni Sikem?*” On, āngo ngarod ta magsīrbi ta di Abimelek? ²⁹ Aysa, an yaken sawen mangitoray dyirad dya saya tawotawo, pakarohen ko si Abimelek. Ibahey ko dya a kon ko, ‘Pārohen mo bōyot mo, as may ka machigobat, ah!’ ”

³⁰ Do nakadngeyaw ni Sebol a iyaw torayen do idyaw so inchirinaw ni Gaal a pōtot ni Ebed, komnohat a nakasoli. ³¹ Sililimed a nanoboy siras tobotoboyenaw di Abimelek do Aromah† a kāna, “Si Gaal a pōtot ni Ebed kan siraw kakakteh naw a mahakay, ki nangay sa do Sikem kan mangpaklaklal sa siras omidyaw a magribildi dyimo. ³² Dawa, anchan mahep, may ka kan tawo mo saw a magdāan a magsaneb do bengkag saw. ³³ Anchan maysesēdang an delak, maybangon kamo kan raoten nyo idyaw. Anchan mohtot si Gaal kan tawo na saw a machigobat dyinyo, parinen nyo aran āngo a chakey nyo dyira.”

³⁴ Dawa, nangay sa Abimelek kan tabo tawo na saw do kamahep do masngenaw do Sikem. Dinaānan da sa saneben, kan pinaychapat daw bonggoy da. ³⁵ Do nakaboyaw ni Abimelek kan tawo na saw si Gaal a pōtot ni Ebed a minohtot kan naytēnek do rowanganaw no idi, nayhohtot sa do tinaywan daw. ³⁶ Do nakaboyaw sira ni Gaal, binata na di Sebol a kāna, “Chiban pa! Tori sayaw tawotawo a mosok do tōtok sayan tokotokon!”

Ki tinbay ni Sebol a kāna, “Aysa, maboya mwaya anyino dan tokotokon sayaw akmayay tawotawo.”

³⁷ Ki minirwa a naychirin si Gaal a kāna, “Chiban pa! Tori sabaw tawotawo a mosok do bakrang naya no tokotokon, kan asaya bonggoy yapo do rarahanaw a mamangket do logo a kayo no manalādo saw?”

³⁸ Sinpangan na, binata ni Sebol dya a kāna, “Asyo pangas mwaw? Imo abawriw nakabataw a, ‘Namna, sino si Abimelek ta dawa, magsīrbi ta dya?’ Sirabawriw tawotawowaw a indadanes mo? Changori, mohtot ka pa machigobat dyira!”

³⁹ Dawa, indaōlwan ni Gaal saw mahahakayaw no Sikem a minohtot kan nachigobat sa di Abimelek. ⁴⁰ Linakatan ni Abimelek si Gaal. Do nakapagsonod daw no taga Sikem, āro naychalbalba a nabigaran a mandad rowanganaw no idi. ⁴¹ Naybidi si Abimelek a minyan do Aromah. As si Sebol, pinaksyat na si Gaal kan siraw kakakteh naw do Sikem.

⁴² Do somnaronwaw a araw, siraw tawotawowaw no Sikem, ki nangay sa do bengkag saw. Do nakadāmagaw syay ni Abimelek, ⁴³ inhap naw tawo na saw, as nakapaychakarwa na sira do tatdo a bonggoy, as nakapagdāan da do bengkagaw. Do nakaboya naw siras tawotawowaw a mohtot do idi, nayhohtot sa kan diniman da sa. ⁴⁴ Sa Abimelek kan bonggoy naw in-godes daw nayyayo a nangay a nagbantay do asdepanaw do rowanganaw no idi. As siraw dadwaw a bonggoy, rinaot da sa tabo tawotawowaw do bengkag saw kan diniman da sa. ⁴⁵ Naychasaryan sa Abimelek a nachigobat dyirad omidyaw do Sikem a mandad nakasākop kan nakadiman da siras tawotawowaw daw. Rinakrak ni Abimelek iyaw idyaw kan winarisan na so asin.‡

⁴⁶ Do nakadāmag daw sya tabo no panglakayenaw no Pagwanawanan no Sikem, somindep sa a nachikāmang do kōtaw no timplo no Baal-berit. § ⁴⁷ Naipadāmag di Abimelek a siraw panglakayenaw no Pagwanawananaw no Sikem, ki naychipeh sa

§ 9:27 9:27Timplo no Baal-berit. * 9:28 9:28 Gen. 33:19; 34 † 9:31 9:31 Ok. 9:41 ‡ 9:45 9:45 No chakey na batahen, ki nāw na narakrak. § 9:46 9:46 Iyaw nya timplo, ki 32 kamitro so kanaro kan 28 kamitro so kawbong, kan myan bato a dyindyin na a 5 kamitro so katokpoh.

daw. ⁴⁸ Dawa, somnonget sa kontodo tabo tawo na saw do Tokon a Salmon. Nanghap so wasay, as nangwasay so sangasanga, kan insabhay na. Do dāwri, inmandar na dyirad bōyot na saw a alistwan da toladen iyaw pinarin naw. ⁴⁹ Dawa, kāda asa dyirad tawo naw, ki tinolad da si Abimelek do nakapanongeh daw so sangasanga. Katayoka na, inopo da a pinanareng do dyindyinaw no kōta, as nakasilmot da sya. Dawa, nadiman saw tabo tawotawo do irahem no Pagwanawanan no Sikem. No bidang da a nadiman daw, ki makalo a asa rībo a mahahakay kan mababakes.

⁵⁰ Katayoka nya, nangay sa Abimelek do Tebes. Dinibon da, as nakasākop das idyaw. ⁵¹ Ki do irahem no nawri a idi, myan mahnyi a pagwanawanan. Dawriw nagkamitan dan tabo mahahakay, mababakes kan panglakayen. Intolbek da do irahem, as nakangay da do tohos do yananaw no atep. ⁵² Nangay si Abimelek do pagwanawananaw a nangdarop sira. Ki do nakapaypasngen do asdepanaw no pagwanawanan tan sosohan na, ⁵³ inasday no asaw a mabakes iyaw bakesaw no gilingan, as nanaho iyaw ohwaw ni Abimelek kan napsaw yanga naw.*

⁵⁴ Inalistwan na a tinawagan iyaw barwaw a taga-sahabit so armas naw, as nakaimandar na sya dya a kāna, “Asōten mo ispāda mwaya, as kadiman mo dyaken tan dyi danchi a ibahey a kon da, ‘Mabakes iyaw makadiman sya.’ ” Dawa, binagkong no barwaw, kan nadiman si Abimelek.

⁵⁵ Do nakaboya daw no Israelitaw a nadiman dana si Abimelek, somnabat dana sa tabo. ⁵⁶ Komwan nakabahes no Dyos di Abimelek do marahetaw a pinarin na di āmang na do nakapangdiman naw siras papitwaw a poho a kakakteh na. ⁵⁷ Pinadidiwan pa no Dyos siraw tawotawowaw no Sikem so tabo karahet da do mismo a inawan da. Natongpal dyira iyaw abayaw ni Jotam a pōtot ni Jerobbaal.

10

Sa Tola kan Jair

¹ Nakatayokan nakadiman naw ni Abimelek, no somnarono a mangisalākan siras Israelitaw, ki si Tola a pōtot ni Powah kan apoko ni Dodo. Iya, ki yapo do trībo ni Issakar, kan minyan do Samir do katokotokonan no Epraim. ² Inpangōlo na saw Israelitaw so dadwa poho kan tatdo a katawen. Do nakadiman naw, iya, ki naitābon do Samir.

³ Do nakadiman naw ni Tola, si Jair a taga tana a Gilead iyaw mintādi sya. Inpangōlo na saw Israelitaw so dadwa poho kan dadwa a katawen. ⁴ Myan saw tatdo a poho a pōtot na a mahahakay, as kāda asa dyira, ki nakasakay do bōkod na asno. Nangitoray sa so tatdo a poho a idi do Gilead. Mandas changori, matawagan sa pa so Habbot-jair.

⁵ Do nakadiman naw ni Jair, naitābon do Kamon.

No Kapalidyat Dan Ammonita Siras Israelita

⁶ Siraw Israelita, ki minirwa dana sa mamarin so marahet do salapen ni ĀPO do kapagdāyaw da siras dyosaw a Baal kan Astarot, as kan siraw dyos dan taga Sirya, Sidon, Moab, Ammon kan Pilistiya. Tomnadyichokod sa di ĀPO, as nagsardeng sa a magsīrbi dya. ⁷ Dawa, taywara a nakasoli si ĀPO dyirad Israelitaw, kan inpalōbos na saw Pilisteowaw kan Ammonita a mangsākop sira, ⁸ kan rinanggasan kan indadanes da saw kapotōtan Israel do dāwri a tawen. Do asa poho kan wawaho a katawen, indadanes da sa tabo Israelita a omyan do dayāen no Oksong Jordan do tana a Gilead a tana dan Amoreo. ⁹ Siraw Ammonita, namtang sa pad Oksong Jordan a nanggobat siras taga trībo no Joda, Benhamin, kan Epraim. Taywara a natōok saw Israelitaw. ¹⁰ Do dāwri, nakatanyis dan Israelitaw di ĀPO, kan binata da dya a kon da, “Naygatos

* 9:53 9:53 2 Sam. 11:21

kami dyimo, ta tomnadyichokod kami dyimo a Dyos namen, as kan nagdāyaw kami dyirad Baal.”

¹¹ Inatbay sa ni ĀPO dyirad Israelita a kāna, “Siraw taga Egipto, siraw Amoreo, Ammonita, Pilisteo, ¹² Sidonyo, Amalekita, kan siraw Maonita, do nakaidadanes daw dyinyo, kan tomnayis kamo dyaken, insalākan ko abawri inyo dyira? ¹³ Ki aran komwan, tomnadyichokod kamo dyaken, kan nagdāyaw kamo do kadwan saw a dyos. Dawa, isalākan ko paba inyo. ¹⁴ Ngay, may kamo a tomanyis dyirad dyos nyo saw a pinidi nyo. Sira pakono mangisalākan dyinyo ah do kaidadanes nyo!”

¹⁵ Ki binata dan Israelitaw di ĀPO a kon da, “Naygatos kami. Parinen mo aran āngo a ibidang mo a maitotop dyimo, ki tod mo lang yamen a isalākan sichangori.”

¹⁶ Dawa, inpoha da saw dyos a gan-ganaet a myan dyira, as kan dinaydāyaw da si ĀPO. Do dāwri, maibtoran paba ni ĀPO iyaw nakaidadanes daw no Israelita.

¹⁷ Sinpangan na, nagsagāna sa machigobat Ammonitaw, as nagkampo sa do Gilead. Siraw Israelitaw, nakpeh sa do kampo daw do Mispa. ¹⁸ Siraw pangpangōlo dan Israelita do Gilead, naysiniyahes sa a kon da, “Sino paro mangidaōlo a machigobat dyirad Ammonita? Iyaw makey, ki iyanchiw pangōlo dan tabo a omyan do Gilead.”

11

Si Jepta

¹ Si Jepta a taga Gilead a mabīleg a taga-gobat, ki anak no mabakesaw a maglaklāko so asi na. Āmang na si Gilead. ² Nakaiyanak pa si baket ni Gilead so mahahakay. Do nakapaypararakoh daranaw, pinaksyat da si Jepta. Inbahey da dya a kon da, “Makapagtāwid kabanchi so aran āngo di āmang ta, ta anak naymo do matarek a mabakes.” ³ Nayyayo si Jepta a komnaro dyirad kakakteh naw a mahahakay kan minyan do tana a Tob. Dawri, nachikpeh sa dyaw balyōdong saw a mahahakay kan minonot sa dya.

⁴ Homnabas saw araw, nangay sa nachigobat Ammonitaw dyirad Israelitaw. ⁵ Do naparinaw nya, siraw panglakayen daw no Israelita do Gilead, yangay da insabat si Jepta a yapo do tana a Tob. ⁶ Binata da dya a kon da, “Ngay, ipangōlwan mo yamen, ta machigobat ta dyirad Ammonita saw.”

⁷ Ki inatbay sa ni Jepta a kāna, “Inipsok nyo abawri yaken, kan pinayyayo nyo yaken do bahay ni āmang ko? Āngo ta mangay kamo dyaken sichangori do kalidyat nyowaya?”

⁸ Ki binata dan panglakayenaw no Gilead di Jepta a kon da, “As dawa, nangay kami dyimo sichangori, ta chakey namen a machangay ka dyamen a manggobat siras Ammonita saw, kan mayparin kanchi a pangōlo namen a tabo a omyan do Gilead.”

⁹ Initbay ni Jepta dyira a kāna, “An isabat nyo yaken a machigobat dyirad Ammonitaw, as pagballīgyen na yaken ni ĀPO, yaken anchiw mayparin a pangōlo nyo.”

¹⁰ Tinbay dan panglayakenaw no Gilead a kon da, “Naon! Si ĀPO, sistīgo namen. Sigorādo a tongpalen namen ibahey mwaya dyamen.” ¹¹ Dawa, nachangay si Jepta dyirad panglakayenaw no Gilead, as kan pinayparin dan tawotawo saw si Jepta a pangōlo kan komander da. Do Mispa, pinirwa a inbahey ni Jepta tabo binata naw dyirad panglakayen do salapen ni ĀPO.

¹² Sinpangan na, nanoboy si Jepta siras tobotoboyen do āryaw no Ammonita a mangay a mangiyahes a kon da, “Āngo ipsok mo dyamen ta dawa, gobaten mo yamen do tana namen?”

¹³ Tinbay no āryaw no Ammon tinoboy saw ni Jepta a kāna, “Do nakahtot daw no Israelita a yapo do Egipto, ināgaw daw tana namenaw a yapo do Oksong a Arnon a

mandad Oksong a Jabbok kan manda do Oksong a Jordan. Changori, machita nyo a pabidyen a sitatalna.”

¹⁴ Pinaybidi sa ni Jepta siraw tobotoboyenaw di āri no Ammon, ¹⁵ kan inpaibahey na dyira a kāna, “Nya batahen ni Jepta: Ināgaw daba no Israelitaw tanaw no Moab mana tana dan Ammonita. ¹⁶ Do nakakaro daw no Israelita a yapo do Egipto, kinelsat daw let-angaw a mangay do Mabaya a Tāw, as nangay sa do Kadesh. ¹⁷ Do dāwri, tinoboy daw tobotoyen da saw di āri no Edom a mangdaw so pamalōbos a magkelsat do tana naw. Ki inadngey na saba no āryaw no Edom. Komwan pa a nangdaw sa di āri no Moab, ki naskeh. Dawa, siraw Israelitaw, dinitā da do Kadesh.* ¹⁸ Somnarono, kinelsat daw let-angaw a nagrikos do tanaw no Edom kan tanaw no Moab a mandad nakapakarapit da do dayāenaw no tana no Moab do bīt no Oksong a Arnon. Dawriw, nagkampwan da, ki somindep saba do tanaw no Moab, ta iyaw Oksong Arnon, ki pachipandan no Moab. ¹⁹ Somarono, nanoboy siraw Israelita siras tobotoboyen di Sihon a āri dan Amoreo† a mangitoray yapo do Hesbon, as nangdaw sa so pamalōbos a magkelsat do tana daw a komwan do tana namen.‡ ²⁰ Ki nagtalek aba si Sihon dyirad Israelitaw a magkelsat do tana daw. Basbāli a chinpeh na sa tabo tawotawo naw, as nagkampo sa do Jahas, kan ginobat na saw Israelitaw.

²¹ “Ki si ĀPO a Dyos no Israel, inparawat na si Sihon kan siraw bōyot naw dyirad Israelitaw kan inābak da sa. Dawa, inhap dan Israelitaw a dyira daw tābo tana daw no Amoreo a omyan do dawri a tana. ²² Iyaw tābo a tana dan Amoreo a inhap da, ki yapo do Oksong a Arnon a manda do Oksong a Jabbok kan yapo do let-ang a manda do Oksong a Jordan.

²³ “As dawa, si ĀPO a Dyos no Israel, pinaksyat na saw Amoreo do salapen dan tawotawo na a Israel. Hapen mori a mirwa ah? ²⁴ Dyira nyo abawriw aran āngo a intoroh no dyos nyo a Chemos? Dawa, aran āngo a intoroh ni ĀPO a Dyos namen, ki dyamen dana. ²⁵ Namna, maganayganay kawri kan si Balak a pōtot ni Sippor a āri no Moab? Kinārit nawriw Israel mana ginobat na? ²⁶ Minyan saw Israelita do Hesbon, Aroer, siraw omdibon a dedēkeyaw a idiidi, kan tabo idiidi do payis no Oksong a Arnon, tatdo a gasot a katawen. Āngo ta dyi mo a ināgaw do dāwri pa a chimpō? ²⁷ Yaken abaw naygatos dyimo, an dya imo mamarin so madi dyaken do kapachigobat mwaya dyaken. Si ĀPO a iyaw okom, mangikeddeng sichangori an sino kosto, siraw Israelita mana siraw Ammonita.” ²⁸ Ki inkaskāso naba no āryaw no Ammon minsāhyaw a inpaw-it ni Jepta.

No Sapata ni Jepta

²⁹ Sinpangan na, pinabileg no Ispirito ni ĀPO si Jepta, kan kinelsat naw tana a Gilead kan Manasses. Naybidi do Mispā do Gilead, as nakatongtong nas nangay dyirad Ammonitaw. ³⁰ Insapata ni Jepta di ĀPO a kāna, “An iparawat mo saw Ammonitaw dyaken, ³¹ aran sino a manma a mohtot do bahay ko a machibayat dyaken do kapaybidi ko a nangābak siras Ammonitaw, dyira monchi mo ĀPO, as sosohan konchi a idāton.”

³² Dawa, namtang sa Jepta a machigobat dyirad Ammonitaw, kan inparawat sa dya ni ĀPO. ³³ Inābak da saw dadwaw a poho a idiidi a yapo do Aroer a manda do omdibonaw no Minnit kan manda do kabawaw no Abel-keramim. Dawa, naābak saw Ammonitaw dyirad Israelita.

No Pōtot a Mabakes ni Jepta

³⁴ Do nakasabataw ni Jepta do Mispā, minohtot pōtot naw a mabakes a minbayat sya a tomatāda kan magtoktokar so tamborin. Iya, ki moyboh a pōtot na. Malaksid

* **11:17** 11:17 Nom. 20:14-21 † **11:19** 11:19 Siraw Amoreo a tawotawo, ki matarek dyirad Ammonita a tawotawo.

‡ **11:19** 11:19 Nom. 21:21-24

dya, aba polos matarek a pōtot na a mahakay mana mabakes. ³⁵ Do nakaboya naw sya, pinirit naw laylay naw do oltimo a kaliday na, kan binata na a kāna, “Ayya! Balāsang ko! Paglidayen mwaya yaken a palālo. Imo sawen nakayapwan karārayawan ko, ta myan insapata ko di ĀPO, kan polos a dyi ko a maibabāwi!” §

³⁶ Ki tinbay na a kāna, “Mo Āmang, nagsapata ka na di ĀPO. Basta parinen mo dyaken akmas insapata mwaw maynamot ta intoroh narana dyimo ni ĀPO kapamahes dyirad kabōsor mo a siraw Ammonita.” ³⁷ Ki inyahes na di āmang na a kāna, “Ki nya lang akdawen ko dyimo a nonolay mo yaken so dadwa a kabohan tan midibidi ako kan siraw rārayay kwaw do katokotokonan, as kadong-aw kos kanāw ko a birhin.”

³⁸ Tinbay ni āmang na a kāna, “May ka, anak ko.” Pinalōbosan na iya a komaro so dadwa kabohan. Do dāwri, somnonget sa kan rārayay na saw a mababakes do katokotokonanaw, as kan dinongdong-awan naw kabirhin naw a dya nangabahay kan abos anak. ³⁹ Nakahabas dadwa a kabohan, naybidi di āmang na. Tinongpal ni āmang naw insapata naw di ĀPO. As iyaw balāsang naw, ki nadiman a nāw na birhin.

Nyaw siniknanan no dadakayaw do Israel ⁴⁰ a kāda tawen, siraw babbalāsangaw do Israel, komaro sa so apat a karaw a mangay a magdong-aw a pakanaknakman da so balāsangaw ni Jepta a taga Gilead.

12

Si Jepta kan Siraw Yapo do Trībo no Epraim

¹ Siraw mahahakay a yapo do trībo no Epraim, naychipeh sa a machigobat, kan namtang sa do Oksong Jordan a nangay do Sapon. Binata da di Jepta a kon da, “Āngo ta inabtang mo sa ginobat Ammonitaw a dyi mo yamen a tinawagan a omnarāyat a somidong dyinyo? Maynamot ta komwan pinarin mo, sosohan namen bahay mwaw a myan kad irahem!”

² Tinbay ni Jepta a kāna, “Yaken kan siraw tawotawo kwaw, taywaraw naka-pachikontra namen dyirad Ammonita saw. Ki do nakatawag kwaw dyinyo, insalākan nyo aba yaken yapo dyira. ³ Do nakaboya kwaw sya a dyi nyo yaken a insalākan, inposta ko byay ko a namtang a nachigobat dyirad Ammonitaw, as kan intoroh ni ĀPO balligi dyaken. Āngo ta mangay kamo a machigobat dyaken sichangori? Pakawanan!”

⁴ Do dāwri, chinpeh sa ni Jepta tabo mahahakayaw no Gilead, kan ginobat da saw yapwaw do trībo no Epraim. Inābak da sa no taga Gileadaw taga Epraimaw, ta inoyaw da sa no taga Epraim a kon da, “Inyo a taga Gilead, tod kamo a nagtālāw a nachiyān do tana no trībo no Epraim kan Manasses.” ⁵ Sinākop da no taga Gileadaw pamtangan saw do Oksong Jordan a lomongo do Epraim tan abo makalības. Kāda myan taga Epraim a padāsen naw magtālāw, as mangdaw so pamalōbos a mamtang, yahes danchin taga Gileadaw a kon da, “Taga Epraim kawri?” An atbay na, “Engga,” ⁶ akdawen da dya a abneken naw, “Syibbolet.” Ki an abneken na a kāna, “Sibbolet,” ta makabnek aba so kosto, tiliwen kan dinimanen da do asaw a pamtangan no Oksong Jordan. Nangdiman sa so apat a poho kan dadwa rībo (42,000) a yapo do trībo no Epraim do dāwri a chimpō.

⁷ Nangipangōlo si Jepta so Israelita so anem a katawen. Sinpangan na, nadiman si Jepta a iyaw taga Gileadaw, as naitābon do idi na do Gilead.

Sa Ibsan, Elon, kan Abdon

⁸ No somarono a nangipangōlo siras Israelita do nakadimanaw ni Jepta, ki si Ibsan a taga Betlehem. ⁹ Tatdo a poho potōt na a mahahakay kan tatdo a poho potōt na a mababakes. Inpakabahay na saw potōt naw a mababakes dyirad matarek saw a partīdos. As nangisabat so tatdo a poho a mababakes a yapo do matarek a partīdos a inpakabahay na dyirad potōt naw a mahahakay. Inpangōlwan na saw Israelitaw so papito a katawen. ¹⁰ Sinpangan na, nadiman si Ibsan, as naitābon do Betlehem.

¹¹ No somarono nangipangōlo siras Israelita do nakadimanaw ni Ibsan, ki si Elon a yapo do tribo no Sabalon. Inpangōlwan na saw Israelitaw so asa poho a katawen. ¹² Sinpangan na, nadiman si Elon, as naitābon do Aidyalon do tana no tribo no Sabalon.

¹³ No somarono nangipangōlo siras Israelita do nakadimanaw ni Elon, ki si Abdon a pōtot ni Hillel a taga Piraton a nangipangōlo siras Israelitaw. ¹⁴ Apat a poho pōtot na a mahahakay kan tatdo a poho apoko na a mahahakay. Nagsakay sa do papito a poho a asno. Nangipangōlo si Elon siras Israelita do wawaho a katawen. ¹⁵ Sinpangan na, nadiman si Abdon a pōtot ni Hillel, as naitābon do Piraton do tana no tribo no Epraim do katokotokonan dan Amalekita do nakarahan.

13

No Kayanak ni Samson

¹ Minirwa dana saw Israelitaw a mamarin so marahet do salapen ni ĀPO. Dawa, inparawat sa ni ĀPO dyirad Pilisteowaw a nangitoray dyira so apat a poho a katawen.

² Do dāwri a chimpō, myan asa mahakay a yapo do idi a Sora a mayngaran so Manoah a yapo do partīdos no tribo no Dan. Abaw anak da, ta hopes si baket na.

³ Sinpangan na, napaboya dyaw anghilaw ni ĀPO, as nakabata na sya dya a kon da, “Aran hopes ka a abos anak, ki mabōgi kanchi, as kan maymanganak kanchi so mahakay. ⁴ Dawa, basta dyi ka minom so palek mana aran āngo a inomen a mangbōk, as kan koman kaba so aran āngo a naibidang a malapos. ⁵ Oyod a mabōgi kanchi, as kan maymanganak kanchi so mahakay. Ipagogod mwaba, ta pachitatārken danaw nya adekey no Dyos a mayparin a Nasireo a yapo do kaiyanak na.* Iyanchiw mangisiknan so kaisalākan dan Israelita yapo do toray dan Pilisteo.”

⁶ Do dāwri, nangay iyaw mabakesaw di lakay na, as nakaibahey na sya dya a kāna, “Myanaw tawo no Dyos a nangay dyaken. Iyaw langa naw, ki akmas anghilaw no Dyos, as kan makamwamomwaw. Inyahes kwabaw nakayapwan na, as kan inbahey nabaw dyaken ngaran na. ⁷ Ki no inbahey na dyaken, ki ‘Mabōgi kanchi, as kan maymanganak kanchi so mahakay. Dawa, basta dyi ka minom so palek mana aran āngo a inomen a mangbōk, as kan koman kaba so aran āngo a naibidang a malapos, ta pachitatārken danaw nya adekey no Dyos a mayparin a Nasireo a yapo do kaiyanak naw a manda do kadiman na.’ ”

⁸ Do dāwri, naydasal si Manoah di ĀPO a kāna, “O ĀPO, pachitoboy mo pa mirwaw tawowaw no Dyos a maybidi a mangnanawo dyamen an āngo machita a parinen namen a maparakoh so adekeyaw a maiyanak.”

⁹ Nadngey no Dyos inakdawaw ni Manoah, kan napaboya a minirwaw anghilaw no Dyos do mabakesaw do kayan naw a maydisna do bengkag. Ki iyaw lakay naw a si Manoah, ki nachirayay aba do dāwri. ¹⁰ Dawa, nakalyalisto a nangay a nangibahey sya di lakay na a kāna, “Iyaw mahakayaw a nangay dyaken do dāwri a araw, napaboya danaw dyaken a minirwa.”

¹¹ Naychakatkat si Manoah, as nakapachangay na di baket na. Do nakapakarapit naw do yananaw no mahakayaw, inyahes ni Manoah dya a kāna, “Imoriw naychirinaw di baket ko?”

* 13:5 13:5 Nom. 6:2-21

“Naon,” initbay na.

¹² Do dāwri, inyahes ni Manoah a kāna, “Na, anchan natongpal danaw inchirin mwaya, āngo linteg a onotan adekeyaw do kabibyay na kan do tarabāko na a asa Nasireo?”

¹³ Inatbay no anghil ni ĀPO a kāna, “Basta tongpalen ni baket mo tabo inbahey kwaw dya. ¹⁴ Basta dya koman so aran āngo a yapo do ōbas mana minom so palek naw mana aran āngo a inomen a mangbōk, mana koman so aran āngo a naibidang a malapos. Basta tongpalen na tabo inbahey kwaw dya.”

¹⁵ Binata ni Manoah do anghilaw ni ĀPO a kāna, “Balabalayen namen pa imo so dēkey, ta magsagāna kami pas ichan mwa orbon a kalding.”

¹⁶ Ki initbay no anghilaw ni ĀPO dya a kāna, “Aran balabalayen mo yaken, kanen kwabaw kanen mo. Ki an isagāna mo a dāton a sosohan mo, sīgi, idāton mo di ĀPO.” (Chinapatak naba ni Manoah a iya, ki anghil ni ĀPO.)

¹⁷ Inyahes ni Manoah do anghilaw ni ĀPO a kāna, “Āngo ngaran mo, tan dayāwen namen imo anchan natongpal danaw inchirin mwaya?”

¹⁸ Inyahes no anghilaw ni ĀPO a kāna, “Āngo ta akdawen mo ngaran ko? Maskad mwaba iktokto, ta taywara a makaskasdāaw.” ¹⁹ Dawa, inhap ni Manoah asaw orbonaw a kalding kontodo irekaw a dāton, as indāton na sa a sinosohan do hapotaw no altar a bato a para di ĀPO a mamarin so makaskasdāaw.† ²⁰ Do nakapagilāyabaw no asdebaw no apoy a yapo do altaraw a naypatohos do hanyit, iyaw anghilaw ni ĀPO, naypatohos do asdebaw no apoy. Do nakaboya daw sya da Manoah kan baket na, naysasakeb sa do tana do kāmo da. ²¹ Napaboya paba iyaw anghilaw ni ĀPO di Manoah kan baket na. Do dāwri, natonngan ni Manoah a iya, ki anghil ni ĀPO.

²² Binata ni Manoah di baket na a kāna, “Alah! Sigorādo a madiman ta, ta nakaboya ta so Dyos!”

²³ Ki initbay ni baket na a kāna, “An oyod a chakey na yaten ni ĀPO a dimanen, rinawat nabaw nasosohanaw a dāton kan irek a dāton ta, mana inpaboya naba tabo nya syaya, mana inpadāmag naba dyaten nya saya.”

²⁴ Sinpangan na, naymanganak mabakesaw so mahakay, as kan pinangaranan na so Samson. Nayparakoh iyaw adekeyaw, kan binindisyonan ni ĀPO. ²⁵ Iyaw Ispirito ni ĀPO, inrogi na intorayan si Samson do kayan naw do Mahaneh-dan do baet no Sora kan Estaol.

14

No Kapagkasar ni Samson

¹ Asa karaw, minosok si Samson do idi a Timna, as kan do dawri nakasirig so asa dyirad babalāsang daw no Pilisteo. ² Do nakasabat naw, binata na da āmang kan ānang na a kāna, “Aryaw nasirig kwa balāsang do Timna. Kasarīta nyo pa saw inyapwan naw, ta kabahayen ko.”

³ Ki inyahes da āmang kan ānang na dya a kon da, “Namna, abawriw omno a mabakes dyirad kakabagyan mo saya mana dyirad tabo tawotawo ta a maparin mwa kabahayen? Āngo ta mangay ka dyirad dyaya nakōgit a Pilisteo a manghap so baket mo?”

Ki binata ni Samson di āmang na a kāna, “Isarīta nyo pa yaken, ta iyayaw chakey ko.”

⁴ Chinapatak daba da āmang kan ānang na a panggep ni ĀPO nya kaparin. Ta si ĀPO, panghapan na so gondāway a mangkontra siras Pilisteowaw. Do dāwri a chimpo, siraw Pilisteo mangitoray do Israel.

† 13:19 13:19 Mana “As do kayan daw da Manoah kan baket na a magböya, mamarin si ĀPO so makaskasdāaw”.

⁵ Sinpangan na, nachangay si Samson di āmang kan ānang na a minosok do Timna. Do nakapakarapit daw do kaobāsan saw do Timna, naychehat a myan orbon a lion a nayngernger a lomnongo di Samson. ⁶ Pinabileg no Ispirito ni ĀPO, ta dawa, pinirit ni Samson iyaw lionaw do kakamay na lang kinakma nas orbonaw a kalding. Ki inbahey nabaw pinarin naw di āmang kan ānang na. ⁷ Sinpangan na, nangay a nachisarīta do balāsangaw, kan nagostwan ni Samson mabakesaw.

⁸ Nakahabas iyaw chimpo, do nakapaybidyaw ni Samson a mangabahay sya, somniwal do rarahanaw tan chiban naw bangkayaw no lion a diniman na. Naboya naw pangenaw no yokan kan tagapolotaw no yokan do irahemaw no nadimanaw a lion. ⁹ Kinodkod na do kakamay na a inhap kadwanaw a tagapolot no yokan, as kinan na do kayanaw a mayam. Do nakasabat naw da āmang kan ānang na, intoroh na dyiraw kadwanaw kan kinan da. Ki inbahey naba ni Samson a inhap naw tagapolotaw no yokan a yapo do nadimanaw a lion.

¹⁰ Iyaw āmang ni Samson, nachosok di Samson do yananaw no balāsangaw, as namarin si Samson so pasken daw, ta nawriw dadakay dan babbaro. ¹¹ Do nakaboya daw sya no Pilisteowaw, tinorohan da so tatdo a poho a rārayay na machipasken dya.

¹² Binata ni Samson dyira a kāna, “Myan borborkha ko dyinyo. An mapogtwan nyo chakey na batahen do irahemaya no papito a karaw a kapagpasken, torohan konchi inyo so tatdo a poho a laylay a mapīno kan tatdo a poho a kaparis a laylay a pagsokatan. ¹³ Amnan dyi nyo a mapogtwan, inyonchiw manoroh dyaken so tatdo a poho a laylay a mapīno kan tatdo a kaparis a laylay a pagsokatan.”

Dawa, binata da dya a kon da, “Na, ibahey mo paw borborkha mwaya. Adngeyen ta.”

¹⁴ Binata na dyira a kāna,
“Yapo do koman, minohtot mākan.

Yapo do mayit, minohtot matami.”

Homnabas danaw tatdo a karaw, ari da pad natbay borborkhaw.

¹⁵ Do chapat naranaw a karaw, binata da di baket ni Samson a kon da, “Sikāpan mo pas lakay mo tan mailawlawag naw borborkhaw dyamen. An dyi mwa parinen, sosohan namen imo kan bahayaw ni āmang mo. Inawis mori yamen dya a payparinen a mapobri?”

¹⁶ Dawa, nangay si baket ni Samson dya, kan tomanyitanyis a nakabata sya a kāna, “Chadaw mwaba yaken! Chaskeh mo sawen yaken! Nangyahes kayas borborkha dyirad tawotawo kwaya, ki inbahey mwabaya dyaken atbay na.”

Binata na a kāna, “Na, aran sa āmang kan ānang ko, ari ko pad inbahey dyira ah. Dawa, machita kori a ibahey dyimo?” ¹⁷ Nāw na tinanyitanyisan nya ni baket na do irahem no papito a karaw no kapagpasken. Ki do chapapito naranaw a karaw, inbahey ni Samson di baket na, ta mayhāt aba a mangyahahe. Do dāwri, inlawlawag ni baket na dyirad tawotawo naw. ¹⁸ Dawa, do chapapito naw a karaw sakbay a somdep no araw, binata dan mahahakayaw no idi di Samson a kon da,

“Āngo matamitami kan tagapolot no yokan?

Āngo mayiyit kan lion?”

Inatbay na dyira a kāna,

“An dyi nyo a binakelbakel baket kwaw,*
manaho nyo abaw borborkha kwaw.”

¹⁹ Do dāwri, pinabileg no Ispirito ni ĀPO si Samson, as minosok si Samson do Askelon. Dawriw dinimanan nas tatdwaw a poho a mahahakay, binahas naw laylay daw, as kan nakaitoroh nas laylay da saw dyirad nangilawlawagaw so borborkha.

* **14:18** 14:18 Do chirin Hebreo, ki “An dyi nyo a pinagarado bāka kwaya a mabinayi”.

Taywaraw nakapakasoli na a somnabat do bahay ni āmang na. ²⁰ As iyaw baketaw ni Samson, naitoroh do rārayay naw a somnidong dya do nakapagkasar naw.

15

No Nakabahas ni Samson Siras Pilisteo

¹ Nahay aba, do chimpo no kapagranyi so trīgo,* inhap ni Samson asaw a orbon a kalding a pangrigālo na, kan yangay na pinasyar si baket na. Do nakapakarapit naw do bahayaw, binata ni Samson di katogāngan na a mahakay, “Chakey kwayaw somdep do kwarto ni baket ko.” Ki pinalobōsan naba somindep.

² Binata na di Samson, “Ay na, no myanaw do aktokto ko, ki taywara mwa inipsok. Dawa, intoroh kwaw do rārayay mwaw. Ki mapinpintasaw ādi naw. Iya danaw kabahayen mo ah?”

³ Binata ni Samson dyira, “Changori, mapagatos nyo paba yaken, inyo a Pilisteo anchan paynyinan koynyo!” ⁴ Dawa, nangay a nanganop so tatdo a gasot a bolaw a chito, as pinayiyitan na a pinagpaparis ipos daw kan nangireppet daw so bonot. ⁵ Sinpangan na, pinasdeb naw bonotaw, as nakaari na siras bolaw saw a chito do rānyen daw no Pilisteo. Nasosohan saw rinānyi daw kan ranyen da saw a myan pa do bengkag kontodo kaobāsan saw kan kaolibwan saw. ⁶ Maynamot ta komwan, inyahes dan Pilisteowaw, “Sino paro namarin syay?” Naibahey dyira a, “Si Samson a manōgang no taga Timna, ta inhap no katogāngan naw si baket na, as nakaitoroh na sya do rārayay naw.” Dawa, nangay saw Pilisteowaw a nangsosoh a nangdiman so mabakesaw kan si āmang na.

⁷ Binata ni Samson dyira a kāna, “Maynamot ta komwan pinarin nyo, ikari ko a magsardeng akwaba mandan dyi koynyo a mabahas!” ⁸ Rinaot na sa a siraranggas, as diniman naw āro dyira. Katayoka naw, minosok a minyan do aschipaw do bato no Etam.

No Nakapangābak ni Samson Siras Pilisteo

⁹ Somnonget saw Pilisteowaw, as nagkampo sa do Joda, as kan rinaot daw idi a Lehi. ¹⁰ Ki inyahes dan mahahakayaw no Joda dyira, “Āngo ta rinaot nyo yamen?”

Inatbay dan Pilisteowaw a kon da, “Nangay kami a mangbahod si Samson, as parinen namen dyaw akmas pinarinaw dyamen.” ¹¹ Dawa, tatdo a rībo a mahahakay do trībo no Jodaw, minosok do aschipaw do bato no Etam, kan binata da di Samson a kon da, “Chapatak mwabawri a siraw Pilisteowayaw mangitoray dyaten? Āngo ta pinarin mo dyiraw nya? Oh! Sichangori, nairamrāman kami!”

Tinbay na a kāna, “Tod kwa pinarin dyiraw mas pinarin daw dyaken.”

¹² Inbahey da dya a kon da, “Nangay kami dya tan yangay namen imwa bahoden, as kaiparawat namen dyimo dyirad Pilisteo saw.”

Binata ni Samson dyira a kāna, “Na, isapata nyo dyaken ah a dya inyo a mismo mangdiman dyaken.”

¹³ Inatbay da a kon da, “Naon. Tod namen lang imwa bahoden, as kaiparawat namen dyimo. Dimanen namen aba imo.” Dawa, binahod das dadwa bayo a hobid, as nakahap da sya pinaybidi a yapo do batwaw.

¹⁴ Do nakarapit naw do Lehi, nangagagay saw Pilisteo saw do kapayyayo daw a maypasngen dya. Ki do dāwri, pinabileg no Ispirito ni ĀPO si Samson. Siraw hobidaw a pinamahod das tachay kan kakamay na, ki nayparin a akmay ohāngo a nasosohan kan tod a nasday do kakamay naw. ¹⁵ Do dāwri, nakachichwas so bayobayo pa sanyi no asno, kinamet na, kan nawriw inosar na nangdiman so asaw rībo a mahahakay. ¹⁶ Inkansyon ni Samson a kāna,

* **15:1** 15:1 Do pandan no bohan Mayo.

“Do sanyi no asno,
nagpigpid sa nawpo.†

Do sanyi no asno,
diniman ko saw mahahakay a asa a ribo.”

¹⁷ Nakatayoka naw, inpoha naw tohangaw. Dawri a logar, ki natawagan so Ramat-lehi.‡

¹⁸ Do dāwri, oyod naranas kawaw ni Samson. Intanyis na di ĀPO a kāna, “Imo, nanoroh dyaken a pachirawatan mo so nya rakoh a nakapangābak. Ki sichangori, madiman akori do kawaw ko, as tiliwen danchi yaken no dya nakōgit?” ¹⁹ Dawa, napakbod Dyos so ranom a yapo do asa paydinsebanaw no tana do Lehi. Mininom si Samson so ranomaw kan naybidiw ayit naw. Dawa, napangaran akbodaw so En-hakkore§ a myan pa daw mandas changori.

²⁰ Indaōlwan san Samson Israelitaw do dadwa poho a katawen do chimpwaw no nakapangitoray dan Pilisteowaw dyira.

16

Si Samson do Gasa

¹ Asa karaw, nangay si Samson do syodad a Gasa do tana dan Pilisteo. Dawriw nakaboyan na so asaw a mabakes a maglaklāko soasi na. Nangay a nachoknod dya. ² Naipadāmag dyirad tawotawowaw do Gasa a myan si Samson daw. Dawa, dinibon daw yanan naw, kan tinalan da a naychararakan do rowanganaw no syodad. Nāw da sinīim a naychararakan, kan inpangta da a kon da, “Nayahen ta mandan maysesēdang, as kadiman ta sya.” ³ Ki manda lang do abak no ahep a nachoknod si Samson. Do kaabak no ahep naranaw, naybangon as nakaigpet nas dadwaw a aneb no rowangan no syodad, kan inakso na tabo pati dadwa a posti da, aran balonet naw. Insabhay na sa inikwan do tōtokaw no paytokonan a machinmo do Hebron.

Sa Samson kan Delilah

⁴ Nakapakahabas no nya, nasirig ni Samson asaw a mabakes a mayngaran so Delilah a omyan do Payahosonganaw no Sorek. ⁵ Siraw dadimaw a pangōlo dan Pilisteo, nangay sad Delilah kan binata da dya a kon da, “Sikapan mo pa tan matonngan mo pakayapwanayan taywaraya kayit na kan an maypāngo a mapadso namen kayit naw tan mabahod namen, as kan payparinen namen iya a makakāsi dana. An maparin mo, kāda asa dyamen, ki torohan namen imo so asa poho kan asa gasot a pidāso a pirak.”

⁶ Dawa, binata ni Delilah di Samson a kāna, “Ibahey mo pa dyaken pakayapwanayan taywaraya kayit mo, as kan maypāngo kabahod da dyimo.”

⁷ Inatbay ni Samson a kāna, “An bahoden da yaken so papito a dyi pa nahayo a itan bai, komapsot ako a akmas gagāngayaw a mahakay.”

⁸ Do dāwri, inbahey ni Delilah dyirad pangōlo daw no Pilisteo. Dawa, nangyangay sa dya so papito a dyi pa nahayo a itan bai a inbahod na sya. ⁹ Myan saw mahahakay a nagsisiim a nangnanaya do masngenaw a kwarto. Sinpangan na, nangagay si Delilah a kāna, “Samson! Tori dana saw Pilisteowaw a mangtiliw dyimo!” Ki pinaypisa na sa binitos a akmas kasonongaw a mabitos no hobid a machisolid do apoy. Dawa, ari da pad chapatak pakayapwanaw no kayit na.

¹⁰ Maynamot do dyaya, binata ni Delilah di Samson a kāna, “Aysa, linōko mwaya yaken, kan binayatawan mwaya yaken. Ngay, ibahey mo pa dyaken an maypāngo a mabahod ka.”

† 15:16 15:16 Do chirin Hebreo, iyaw chirin a “inopo” kan chirin a “asno”, ki nagistayan pariho so ōni. ‡ 15:17 15:17 No chakey na batahen, ki “Paytokonan a Tohang no Sanyi”. § 15:19 15:19 No chakey a batahen En-hakkore, ki “iyaw akbod no nanawagaw”.

¹¹ Do dāwri, inbahey na dya a kāna, “An bahoden da yaken so hobid saw a bayo a polos a dya naosar, komapsot ako ah a akmas gagāngayaw a mahakay.”

¹² Dawa, nanghap danas Delilah so bayo sa hobid a inbahod na sya. Do dāwri, nangagay a kāna, “Samson! Tori dana saw Pilisteowaw a mangtiliw dyimo!” Myan saw mahahakay a nagsisīim a nangnanaya do masngenaw a kwarto. Ki binitos na saw hobidaw do tachay naw kinakma na say bolabola.

¹³ Binata ni Delilah di Samson a kāna, “Aysa, mandas changori, nāw mo paya yaken a loklōkwen, as kan bayabayatawan mo paya yaken. Ibahey mo pa dyaken an maypāngo ka mabahod a dya makabitos.”

Binata ni Samson dya a kāna, “An lagāen mo saw papitwaya a nasahapidang a boboh ko do tela a panglagāan, as kairot mo sya so panopit naw, komapsot ako a akmas gagāngayaw a mahakay.” ¹⁴ Dawa, do kayan naw a nakaycheh, inlāga ni Delilah saw papitwaw a nasahapidang a boboh na do tela no panglagāan, as kan inirotan naw panopit naw.

Pinirwa narana inyangay a kāna, “Samson! Tori dana saw Pilisteowaw a mangtiliw dyimo!” Ki nayokay si Samson, kan binagot naw pinangsopit naw kan panglagāanaw, pati iyaw tela naw.

¹⁵ Do dāwri, binata ni Delilah dya a kāna, “Maypāngo a ibahey mo a chadaw mo yaken an bayatawan mo yaken? Naypitdo danaya a linōko mo yaken, kan dyi mo pa ibahey dyaken pakayapwan taywaraya kayit mo.” ¹⁶ Nāw na inrengreng ni Delilah do kararaw a mandad nakapalālo narana maōma ni Samson.

¹⁷ Dawa, inbahey dana dya ni Samson a tabo a kāna, “Iyaw boboh kwaya, polos a dyi ako pad napagogod,* ta napaterek ako do Dyos a mayparin a Nasireo a yapo do nakaiyanak ko. An mapagogod ako, mabo kayit ko, as kan komapsot ako a akmas gagāngay a mahakay.”

¹⁸ Do nakadlawaw sya ni Delilah a nagpodno si Samson, nangipaw-it so minsāhi na dyirad pangpangōlo daw no Pilisteo. Binata na dyira a kāna, “Maybidi kamo pa so maypisa, ta inbahey naranaw a tabo dyaken.” Do dāwri, naybidi saw pangpangōlwaw kan napanaybi sa so pirak. ¹⁹ Pinakaycheh ni Delilah si Samson do pā na. As nakapanawag nas mahakay a manggogod so papitwaw a nasahapidang a boboh ni Samson. Nangrogī a komnapsot si Samson, as kan nabo danaw kayit naw. ²⁰ Do dāwri, inyangay na a kāna, “Samson! Tori dana saw Pilisteowaw a mangtiliw dyimo!” Nayokay si Samson, kan iniktokto na a, “Mawbayan akonchi a mawayawayaan a akmas sīgodaw.” Ki chinapatak naba a komnaro dana dya si ĀPO.

²¹ Tiniliw dan Pilisteowaw si Samson, as hinawhaw daw dadwaw a mata na. Inyangay da iya do Gasa kan kinadinaan da so bronsi, as pinaytarabāko da a manggiling do irahem no pamahodan. ²² Ki iyaw boboh naw romogī dana romaboy.

No Nakadiman ni Samson

²³ Siraw pangpangōlo daw no Pilisteo, naychichipeh sa mangidāton so machitatārek do dyos daw a si Dagon, as kan magragsak sa, ta binata da a kon da, “Iyaw dyos tayaw, nangiparawat dyaten si Samson a kabōsor ta!” ²⁴ Do nakaboya daw no tawotawo si Samson, dināyaw daw dyos daw a kon da, “Iyaw dyos taya, inparawat na dyaten kabōsor taw a iyaw nangrārayawaw so tana ta kan diniman naw āro dyaten.”

²⁵ Do nakadinyat daranaw, binata da a kon da, “Pahtoten nyos Samson tan yāyam ta.” Dawa, inihtot da si Samson a yapo do pamahodan kan nagpabōya dyira. Do nakapatēnek daw sya do baet daw no rarakoh saw a parey, ²⁶ binata ni Samson do barītowaw a mangkāday dya a kāna, “Pangayen mo yaken do pakasalidan kwaw so parey saw no timplowaya tan machinareng ako dyira.” ²⁷ Do irahem no nya timplo, napno so mahahakay kan mababakes. Myan pa daw siraw tabo pangpangōlo dan

* 16:17 16:17 Ok. 13:5

Pilisteo. As do atepaw, myan malābit tatdo a rībo a mahahakay kan mababakes a mangbōya di Samson a magpabōya dyira.

²⁸ Do dāwri, naydasal si Samson di ĀPO, “O Āpo a DYOS, naknakmen mo pa yaken. Payiten mo pa yaken so maypisa dana lang tan golpyen ko sa bahsen Pilisteo saya a maynamot do pinarin daya do dadwaya mata ko.” ²⁹ Nanapet si Samson dyirad dadwaw a parey a nanghobok do timplo, as nakapilit a nangpinyay sira. No kawanawanaw a kakamay na, myan do asaw a parey, as no kaholyaw a kakamay na do bītaw a parey. ³⁰ Do dāwri, binata ni Samson a kāna, “Palobōsan mo pa yaken a machidimadiman dyirad Pilisteowaya!” Pinadoydoy na saw pareyaw do tābo a kayit na, kan nalbaw timplo waw dyirad pangpangōlwaw kan tabo tawotawo do irahemaw. Dawa, siraw diniman naw do nakadimanaw, ki arwaro pa kan do kasibibyay naw.

³¹ Sinpangan na, siraw kakakteh naw kan siraw tabo a kakabagyan ni āmang na, minosok sa a nanghap so bangkay naw. Insabat da, as intābon da iya do baet daw da Sora kan Estaol do tanem a aschip ni āmang na a si Manoah. Indaōlwan san Samson Israelita so dadwa poho a katawen.

17

Si Mikah kan Siraw Lebita

¹ Myan mahakay a yapo do katokotokonan no Epraim a mayngaran so Mikah. ² Binata na di ānang na, a kāna, “Nadngey ko nakaabay mwaw so tawowaw a nanakaw dyimo so asa rībo kan asa gasot a pidāso a pirak. Yakenaw nawri a tawo, as aryaw dyaken.”

Binata ni ānang na a kāna, “Si ĀPO pakono mangbindisyon dyimom anak ko!” ³ Do dāwri, pinabidi naw asaw a rībo kan asa gasot a pidāso a pirak di ānang na, binata ni ānang na a kāna, “Itatārek ko pirak kwaya a para di ĀPO a yapo do kakamay ko a para do anak ko tan dya maabay, as mapaparin akonchi so nakitikitan a didyosen kan nachīpo a didyosen.”* Pabidyen konchi dyimo.

⁴ Do nakapabidyaw ni Mikah so pirak di ānang na, inhap ni ānang naw dadwaw a gasot a pidāso a pirak kan intoroh na do manyichipwaw a napayparin sya a didyosen. Napangay didyosenaw do bahay ni Mikah.

⁵ Iyaw nya mahakay a si Mikah, napatnek so pagdaydayāwan na. Namarin pas laylay no matohosaw a pādi a mayngaran so epod, kan bolto saw a para bahay. Tinongdo naw asaw dyirad pōtot na mahahakay a pinayparin a pādi. ⁶ Do dāwri a chimpo, abaw āri do Israel. Siraw tabo a tawotawo, pinarin daw aran āngo a ibidang da a kosto.

⁷ Do dāwri pa a chimpo, myan baro a Lebita a yapo do Betlehem do Joda. ⁸ Komnaro daw a maychichwas so matarek a pagyanan na. Do kapanakey naw, nakarapit do bahay ni Mikah do katokotokonan no Epraim. ⁹ Inyahes ni Mikah dya a kāna, “Dino nakayapwan mo?”

Inatbay na a kāna, “Yaken, ki asa Lebita a yapo do Betlehem do Joda. Maychichwas ako so pagyanan.”

¹⁰ Binata ni Mikah a kāna, “Na, machiyan ka pa dyaken, ah. Mayparin ka pa a mamagbaga† kan pādi ko, as torohan koymo so asa poho a pidāso a pirak do kāda tawen, ikhang, kan kanen mo.” ¹¹ Nachi-on iyaw barwaw a Lebita a machiyan dya, kan nayparin a akmay asa dyirad pōtot naw a mahahakay. ¹² Pinatnek ni Mikah iyaw Lebitaw a nayparin a pādi na. Minyan iyaw Lebitaw do bahay ni Mikah. ¹³ Binata ni Mikah a kāna, “Changori, chapatak ko na a parinen anchi ni ĀPO maganay dyaken, ta myan dyaken asa Lebita a pādi ko.”

* 17:3 17:3 Eks. 20:4 † 17:10 17:10 Do chirin Hebreo, ki “āmang”.

18

Si Mikah kan Siraw Tawotawo no Tribo no Dan

¹ Do dāwri a chimpo, abaw āri do Israel. As do dāwri pa a chimpo, siraw tawotawo no tribo no Dan, maychichwas sa so tana a pinakabinglay da a pagyanan da. Ta manda do dawri, ari da pad nasākop pinakabinglay daw a tana a yapo do nakapagbibinglay daw so tana dan tribo no Israel.* ² Dawa, tinoboy dan Danita saw dadimaw a matotored a mahahakay a pinakainawan no tribo daw a yapo do idiidi a Sora kan Estaol tan magwanawan kan mangispya sa so tana. Do nakawara daw do katokotokonan no Epraim, nangay sa do bahay ni Mikah, as minisan sa daw. ³ Do kasngen daranaw do bahay ni Mikah, nailāsin daw āyogaw no baro a Lebita. Dawa, yangay da inyahes dya a kon da, “Sino nangyangay dyimo dya? Āngo chabalay mo dya? Āngo ta myan ka dya?”

⁴ Inbahey na dyira an āngo pinarinaw dya ni Mikah, as nakabata na sya a kāna, “Tinangdanan naw yaken, kan yaken pādi na.”

⁵ Binata da dya a kon da, “Iyahes mo pa do Dyos an magballīginchiw byahi namenaya.”

⁶ Initbay no pādiyaw a kāna, “Mayam kamo na a sitatalna. Iyaw byahi nyowaya, ki siaaywan si ĀPO.”

⁷ Dawa, nayam saw dadimaw a mahahakay, as nakangay da do idi a Lais.† Nadongso da a siraw tawotawowaw a omyan daw, ki matalnaw kabibiyay da a akmas siras Sidonyo. Maybibyay sa a abo kapaydidiman da, makasāray sa, abo pagkorāngan da, as kan myan dyiraw kinabaknang da. Omyan pa sa a mateng dyirad Sidonyo, as kan machibyang saba dyirad matarek a tawotawo. ⁸ Do nakapakasabat daranaw no dadimaw a mahahakay do Sora kan Estaol, inyahes dan tawotawowaw dyira an āngo nadongso da. ⁹ Initbay da a kon da, “Yangay ta na sa raoten! Naboya namenaw a taywara a maganay tanaw. Ditā nyo pawri dya abos parinen? Maybabalay kamo paba. Yangay nyo na asdepen a sakōpen iyaw tanaw. ¹⁰ Anchan makarapit kamo daw, maboya nyonchi a siraw tawotawowaw, ki makasāray sa. Marahawaw tanaw, kan abaw pagkorāngan na. Inparawat dana no Dyos dyinyo.”

¹¹ Dawa, anem a gasot a mahahakay a siaarmas a yapo do tribo no Dan, komnaro sa yapo do Sora kan Estaol. ¹² Somnonget sa, as nagkampo sa do Kiryat-jearim‡ do Joda. Maynamot do dyaya, iyaw nya logar a lāoden no Kiryat-jearim, ki matawagan pa so Mahaneh-dan§ a mandas changori. ¹³ Yapo do dawri, tinongtong da a kinelsat katokotokonan no Epraim, as nakarapit sa do bahay ni Mikah.

¹⁴ Do dāwri, binata dan dadimaw a nagispya so tanaw do omdibonaw no Lais dyirad rārayay da saw a kon da, “Chapatak nyori a do asa dyirad nya saya bahay, myan laylay no matohosaw a pādi a epod, bolto saw a para bahay, nakitikitan a didyosen kan iyaw nachīpo a didyosen? Chapatak nyo na an anghen nyo.” ¹⁵ Dawa, somniwal sa a nangay do bahayaw ni Mikah a yanan Lebitaw a baro, as kinomosta daw kayayan na. ¹⁶ Siraw anemaw a gasot a Danita a siaarmas, naytēnek sa do asdepanaw do rowangan. ¹⁷ As siraw dadimaw a nagispya so tanaw, nagtaros sa a somindep a nanghap so nakitikitan a didyosen, no laylay no matohosaw a pādi a epod, bolto saw a para bahay, kan iyaw nachīpo a didyosen. As iyaw pādyaw, naytēnek do rowanganaw kontodo saw anemaw a gasot a siaarmas a mahahakay.

¹⁸ Ki do nakasdep daw no mahahakayaw do bahay ni Mikah, kan iyaw nakahap daw so nakitikitan a didyosen, no laylay no matohos a pādi, bolto saw a para bahay, kan

* **18:1** 18:1 Jos. 19:40-48 † **18:7** 18:7 Lais, ki do atngeh no Tokon Hermon do kaaam-myananaw a tana no Israel. ‡ **18:12** 18:12 Dadwa poho kan anem a kilometro kabawa na yapo do Sora kan Estaol. § **18:12** 18:12 No chakey na batahen, ki “kampo no Dan”.

iyaw nachīpo a didyosen, inyahes no pādyaw dyira a kāna, “Aysa, āngo pariparinen nyowaya?”

¹⁹ Binata da dya a kon da, “Tagari! Maylilyak kaba. Machangay ka dyamen tan mayparin a mamagbaga kan pādi namen. Maganaganay abawri a magpādi ka do asa tribo kan partidos no Israel kan iyaw asaw a kapamilya no asa tawo?” ²⁰ Chinasoyot no pādyaw. Dawa, inhap naw laylayaw no motohos a pādi a epod, didyosen saw a para bahay, iyaw nakitikitan a didyosen, kan iyaw nachīpo a didyosen, as kan nachangay dyirad tawotawo saw.

²¹ Do dāwri, tinongtong dan Danitaw saw nayam, as pinanma da saw adedekey saw, animal, kan siraw warawara daw. ²² Do nakapakateng daranaw so dēkey do bahay ni Mikah, tinawagan sa ni Mikah siraw mahahakayaw a karoba na a manglakat siras Danitaw, as kan nadas da sa. ²³ Do nakangēngey daw siras Danitaw, minidit sa, as nakabata da sya di Mikah a kon da, “Āngo? Aryoriw problima, ta dawa kinayrayay mo saw bonggoy mwaya manglakat dyamen?”

²⁴ Initbay ni Mikah a kāna, “Namna! Inhap nyo sayaw dyos a pinarin ko kan iyaw pādi kwaw, as tod kamo a komnaro. Asyo, natokos dyaken? Maypāngo a iyahes nyo dyaken a ‘Aryoriw problima?’ Pakawanem!”

²⁵ Inatbay dan Danita a kon da, “Na, agayan mo aba yamen! Āngwan siraw masosolihenaya a mahahakay, daropen daymo, as kan madiman ka kontodo kapamilyaan mo.” ²⁶ Do dāwri, tinongtong dan Danitaw nayam. Do nakaboyaw sya ni Mikah a mayīyit sa adayo, naybidi sa somnabat.

²⁷ Do nakahap dan Danitaw so pinarin saw ni Mikah kan pādyaw a nagsīrbi dya, nangay sa do Lais dyirad tawotawaw a matalna so kabibyay kan makasāray. Rinaot da sa, as inispāda da sa a diniman tawotawaw daw, as kan sinosohan daw idi daw. ²⁸ Abaw nangisalākan dyira, ta mateng sa do Sidon, as kan nachibyang saba dyirad matarek saw a tawotawo. Nawri a idi, ki do payahosongan a masngen do Bet-rehob.

Somnarono, minirwa a pinatnek dan Danitaw idyaw, as minyan sa daw. ²⁹ Iyaw idyaw, pinangaranan das Dan a ngaran kapoonan daw a naiyanak di Israel. Iyaw sīgod a ngaran no idi, ki Lais.* ³⁰ Sinpangan na, pinatnek dan Danitaw nakitikitan saw a didyosen a pagdaydayawan da. Si Jonatan a pōtot ni Gersom a pōtot ni Moses kan siraw kapotōtan naw a mahakay, nayparin sa a pādi do tribo no Dan a manda do nakaakaw daw no tawotawo. ³¹ Nāw da a nagdaydayaw do nakitikitanaw a didyosen a inpaparin ni Mikah do kadama naw a myan pagdaydayawan so Dyos do Silo.

19

Iyaw Lebitaw kan Iyaw Minabakes Naw

¹ Do dāwri a chimpō, do kabo paw no āri no Israel, myan asa Lebita a minyan do mateng a logar do ammyānan a partis no katokotokonan no Ephraim. Insabat naw binaket naw a yapo do idi a Betlehem do Joda. ² Ki do naypisa, nakasoliw* binaket naya dya kan komnaro a somnabat do bahay ni āmang na do Betlehem do Joda. Minyan daw so sigōro apat a kabohan. ³ Do dāwri, naktokto no lakay naw no mabakesaya a yangay na ahwahoken a pasabaten. Kinayrayay naw pachirawatan naw kan dadwa a asno. Do nakapakarapit daw daw, pinasdep no binaket naw do bahayaw ni āmang na. As do nakaboya naw sya no katogāngan naw a mahakay, siraragsak a nangkablaāw so manōgang naw. ⁴ Inpapāti dya no katogānganaw a mahakay a omyan pa dyira. Dawa, minyan so tatdo a karaw a nachakan, nachinom, kan nakaycheh daw.

* **18:29** 18:29 Jos. 19:47; Ok. 18:7 * **19:2** 19:2 Mana “dya mapagtalkan”.

⁵ Do chapat naranaw a karaw, minhep sa naybangon, as nagrobwat Lebitaw a mayam. Ki binata no katogāngan naw a mahakay do manōgang naw a kāna, “Koman ka pa manma tan payiten mo inawan mo do rarahan. Anchan tayoka, mayam ka na.” ⁶ Dawa, naydisna sa dadwaw mahahakayaw a nayhanghang a komninan kan mininom. Katayoka na, binata no āmangaw no mabakesaw a kāna, “Na, misan ka pano kan magragragsak ka pa.” ⁷ Do nakapaytēnek danaw no mahakayaw a mayam, inoy-oyotan no katogāngan naw a misan pa. Dawa, minisan Lebitaw a minirwa. ⁸ Do chadadima naranaw a karaw, minhep a naybangon Lebitaw a nakasagāna a komaro. Ki binata no āmangaw no mabakesaw a kāna, “Koman ka pa manma. Nayahen mo naw makoyab a kakaro mo, ah!” Dawa, minirwa sa a dadwa a nachakan.

⁹ Do nakasiknan daw a komaro no mahakayaw, iyaw binaket naw, kan no pachirawatan naw, binata no katongānan naw a āmang no mabakesaw a kāna, “Chiban nyo pa. Makalo danaya maysarisari. Maganaganay an misan kam pa. Ito dana somdep araw. On, misan kam pa, as magragsak kam pa so asa pa kahep. Omhep kamo nanchi anchan delak a maybangon kan somabat.” ¹⁰ Ki nakey pabaw mahakayaw a minisan so asa pa a kahep daw, basbāli a komnaro kontodo binaket naw, pachirawatan naw, kan dadwaw a asno a napasangaan. Nakarapit sa do masngen do Jebos mana Jerosalem.

¹¹ Do nakapakasngen daranaw do Jebos, makoyāb dana. Binata no pachirawatanaw do āmo naw a kāna, “Magsardeng ta pa do idi dayan Jeyoseo, as misan ta pa daw.”

¹² Ki binata no āmo naw a kāna, “Misan taba do idi dan gan-ganaet a dya tawotawo no Israel. Tomongtong ta na do Gibeā.”† ¹³ Innāyon na a kāna, “Ngay, padāsen taw romapit do Gibeā mana Rama, as misan ta do asa dyirad dyaya a logar.” ¹⁴ Dawa, hinabasan daw idyaw a Jebos, as tinongtong daw nayam. Kasdesdep pa no araw do kasngen daranaw do Gibeā a sākop no trībo no Benhamin. ¹⁵ Somniwal sa do rarahanaw, as somindep sa do Gibeā tan misan sa daw. Nay sa a naydisna do plasaw no idi, ki abaw nakey a napaysan sira.

¹⁶ Sinpangan na, do dawri a ahep, myan asa malkem a somnabat a yapo do tarabāko na do hakawan naw. Iyaw nya malkem, ki yapo do katokotokonan no Epraim a magyan do Gibeā. (Siraw tawotawowaw daw, ki yapo do trībo no Benhamin.) ¹⁷ Do nakatangayaw no malkemaw, naboya naw byahyaw a maydisna do plasaw. Binata na dya a kāna, “Dino ngayan mo? Dino nakayapwan mo?”

¹⁸ Tinbay no Lebitaw a kāna, “Nangay kamyaw a yapo do Betlehem do Joda a komwan do mateng a logar do katokotokonan no Epraim a nakayapwan ko. Kayayapo kwaw do byahi do Betlehem do Joda, as somibah akwaw changori do bahay ni Āpo. Abayaw mapaysan dyaken. ¹⁹ Yamen a adīpen mo, ki aryaw kanen namen kan garami a para dyirad asno namen saw. Myan paw tināpay kan palek a para dyaken, do minabakes kwaya kan iyaw barwaya a myan dya. Abaw machita namen a aran āngo.”

²⁰ Binata no malkemaw a kāna, “Chasoyot koymo a paysanen. Yaken makatoneng do tabo machita mo. Basta dyi ka makaycheh do dya plasa.” ²¹ Dawa, inhap na sa do bahay na, as pinakan na saw asno naw. Do nakatayoka daw a naylablab so kokoda, komninan kan mininom sa.

No Nakapakagatos Dan Taga Gibeā

²² Do kayan daranaw a maragsak, myan saw marahet a mahahakay a mindibon so bahayaw. Tinogtog daw anebaw, nginēngayan daw malkemaw a akin bahay a kon da, “Pahtoten mo mahakayaw a insabat mo ta oknoden namen.”

† 19:12 19:12 Gibeā, ki sigōro anem kan godwa kakilomitro do ammyānan a dayāen no Jerosalem.

²³ Ki minohtot malkemaw a akin bahay, as nakabata na sya dyira a kāna, “Enggam kakakteh! Mamarin kamwabas marahet a kaparin! Maynamot ta bisita ko nya mahakay, parinen nyo abaw nya makasnesnek a kaparin. ²⁴ Aryaw birhin a balasang ko a mabakes kan iyaw binaketaya no mahakayaw. An chakey nyo, pahtoten ko sa sichangori. Ramesen nyo kan parinen nyo chakey nyo dyira. Basta dyi nyo a paypariparinan so makasnesnek bisita kwaya.”[‡] ²⁵ Ki inadngey daba iya. Dawa, inhap no Lebitaw binaket naw, as pinahtot na a intoroh dyira. Rinames da iya kan pinarin daw makasnesnek dya a naychararakan a mandad kapaysesēdang, as nakaari da sya. ²⁶ Do kapaysesēdang naranaw, naybidiw mabakesaw do bahayaw no malkemaw a inisanan lakay naw. Nalba a napleng do anmwaw no aneb no bahay, as dinitā na daw a nandad nakadadaw no araw.

²⁷ Do kamabekasanaw, naybangon lakay naw, as iniwangan naw anebaw no bahay kan minohtot a tomongtong do kayam naw. Do dāwri, nadongso naw binaket naw a naypoktad do salapenaw no bahay a nachilapaw saw kakamay naw do dapyanaw. ²⁸ Binata na dya a kāna, “Maybangon ka, ta mayam ta na.” Ki abaw atbay a polos a yapo do mabakesaw. Do dāwri, insakay naw bangkay naw do bokotaw no asno, as tinongtong naw somabat.

²⁹ Do nakapakarapit naw do bahay na, inhap naw bahayang naw, as inaktekteb naw bangkayaw no binaket naw do asa poho kan dadwa a kakteb. Inpaw-it na sa do tabo a tana a sinākop no Israel. [§] ³⁰ Kāda nakaboya sya, binata na a kāna, “Ari pad abwa polos namarin mana naboya a komwan a nakayapo do arawaw a komnaro saw Israelita do Egipto a mandas changori. Mangtokto ta kan mangikeddeng an āngo parinen ta. Āngo paro?”

20

No Nakagobat Dan Israelita so Trībo no Benhamin

¹ Siraw tabo Israelita, nangay sa a yapo do Dan do ammyānan a mandad Beerseba do abagātan kan yapo do tana a Gilead do dāya, as nāsa sa a naychipeh do salapen ĀPO do Mispa. ² Siraw pangpangōlo daw no tabo tawotawo no tabo trībo no Israel, naychipeh sa do nakakpehan daw no tawotawo no Dyos. Apat sa gasot a rībo a soldādo a nagarmas so ispāda. ³ (Ki nadāmag dan tawotawaw no trībo no Benhamin a sira tabo kadwan saw a trībo dan Israelita, ki nakpeh sa do Mispa.) Inyahes dan Israelitaw a kon da, “Ibahey mo pa dyamen, maypāngo a namarin nya marahet a kaparin?”

⁴ Tinbay no Lebitaw a lakay no diniman daw a mabakes a kāna, “Nangay akwaw kan binaket kwaw do idi a Gibeā do sākop no trībo no Benhamin tan misan daw. ⁵ Do dāwri a ahēp, siraw mahahakayaw no idi a Gibeā, nangay sa do bahayaw a manghap dyaken, kan dinibon daw bahayaw. Inranta da yaken a dimanen, kan rinames daw binaket kwaw a mandad nakadiman na. ⁶ Do dāwri, inhap ko bangkayaw no binaket kwaw, inaktekteb ko, as nakaipaw-it ko so kāda kakteb do tabo a tana a sinākop no Israel, ta pinarin daw nya marahet kan makabābaba a kaparin do Israel. ⁷ Changori, inyo a tabo a Israelita do dya. Āngo mabata nyo? Ibahey nyo paw kapangtokto kan pamagbaga nyo maynamot dyaya.”

⁸ Nāsa sa tabo tawotawaw a naytēnek, as nakabata da sya a kon da, “Abaw aran asa dyaten a maybidi do tolda na mana somabat do bahay na. ⁹ Nyaw parinen ta dyirad tawotawaw do idi a Gibeā. Magbibinōnotan ta an sino saw mangay a mangraot dyira. ¹⁰ Apagkapollo dan mahahakay do kāda trībo no Israel,* ki makatoneng sa do kanen

[‡] 19:24 19:24 Gen. 19:5-8   [§] 19:29 19:29 1 Sam. 11:7   * 20:10 20:10 Do chirin Hebreo, ki “Hapen taw asa poho do kāda asa gasot a mahahakay a yapo do tabo trībo no Israel, as asa gasot a yapo do kāda asa rībo, kan asa rībo a yapo do kāda asa poho a rībo”.

dan soldādo. As siraw kadwan, ki yangay da bahsen siraw taga Gibeā do sākop no trībo no Benhamin a maynamot do makasnesnekaya a pinarin da do Israel.” ¹¹ Dawa, naychipeh sa tabo mahahakayaw no Israel. Asaw panggep da iyaw karaot das idyaw.

¹² Nanoboy saw trībwaw no Israel so tobotoboyen da do tabo a sākop no trībo no Benhamin† a pinangibahey da so nya a kon da, “Āngo nya oltimo so karahet a pinarin nyo? ¹³ Iparawat nyo dyamen marahet saw a mahahakay no idi a Gibeā tan dimanen namen sa kan mapaksyat karahet do Israel.”

Ki nangadngey sabaw tawotawaw no trībo no Benhamin dyirad kapayngay da saw a Israelita. ¹⁴ Basbāli a naychipeh saw Benhaminitaw do idi a Gibeā a yapo do tabo idiidi da a machigobat dyirad Israelita saw. ¹⁵ Do dāwri a araw, nakpeh dadwa a poho kan anem a rībo a nagarmas so ispāda a yapo do idiidi da, otro myan pa saw papito a gasot a napidi a mahahakay do omidi saw do Gibeā. ¹⁶ Dyirad tabo soldādo saya, myan papito a gasot a napidi a kaholi a mahahakay. Kāda asa dyira, ki taywara mapolso a magpalsiit kan kāya na nahwen aran boboh no oho a dya magmintis. ¹⁷ Siraw Israelitaw, nakakpeh sas nagarmas so ispāda a apat a gasot a ribo. Nairāman saba dyaw trībo ni Benhamin.

No Gobat Dan Israelita a Kontra Dyirad Benhaminita

¹⁸ Siraw Israelitaw, nangay sa do pagdaydayāwanaw do Betel, as inyahes da di Āpo Dyos a kon da, “Āngo a trībo dyamen manma a mangraot siras Benhaminita?”

Inatbay sa ni ĀPO “Iyaw trībo no Jodaw manma.”

¹⁹ Dawa, do somaronwaw a araw, naybangon saw Israelitaw, kan nangay sa a nagkampo do masngenaw do idi a Gibeā. ²⁰ Nangay saw Israelitaw do idi a Gibeā a manggobat so Benhaminita. Pinagpwisto da saw soldādo daw do idyaw tan domarop sa. ²¹ Minohtot saw Benhaminitaw do idi a Gibeā, kan diniman da saw dadwa a poho kan dadwa rībo a Israelita do dāwri a araw. ²²⁻²³ Do dāwri, nangay saw Israelitaw do pagdaydayāwanaw, as nakatanyis da do salapen ni ĀPO a nandad kamahep. Inyahes da di ĀPO a kon da, “Āngo, yangay namen pa sawri a gobaten kakabagyan namen saw a Benhaminita?”

Inatbay sa ni ĀPO a kāna, “Naon. Gobaten nyo sa.”

Naysin-aahwahok saw Israelitaw a payiten daw aktokto da, as minirwa dana sa a nangay a nagpwisto do nagpwistwan daw a dāmawaw a araw.

²⁴ Dawa, nangay saw Israelitaw a machigobat dyirad Benhaminitaw do chadadwa naw a karaw. ²⁵ Minohtot saw Benhaminitaw a yapo do idi a Gibeā do chadadwa naw a karaw, kan nangdiman dana sas asa poho kan wawaho a rībo a Israelita a siaarmas so ispāda.

²⁶ Do dāwri, nangay sa tabo Israelitaw do Betel, kan do dawri, naydisna sa tomanyitanyis do salapenaw ni ĀPO. Nagayonar sa a nandad kamahep, kan indāton daw dāton saw a masosohan kan dāton saw a pachikapya di ĀPO. ²⁷ Sinpangan na, inyahes dan Israelitaw di ĀPO. (Iyaw Lakāsanaw no Tōlag no Dyos, ki myan do Betel do dāwri sa araw, ²⁸ as si Pinehas a pōtot ni Eleasar kan apoko ni Aaron, a nagsirsirbi a pādi do salapenaw no lakāsan a mangyahes.) Inyahes dan Israelitaw a kon da, “Āngo, yangay namen pa sawri a gobaten kakabagyan namen saw a Benhamita mana engga dana?”

Inatbay ni ĀPO a kāna, “Mangay kamo, ta an delak iparawat ko sa dyinyo.”

²⁹ Dawa, tinoboy dan Israelitaw kadwan saw a soldādo a mangsaneb do omdibonaw no idi a Gibeā. ³⁰ Do chatatdo naranaw a karaw, somnonget saw Israelitaw do idi a Gibeā a machigobat dyirad Benhaminitaw, as kan nagpwisto sa akma do nanma.

³¹ Minohtot dana saw Benhaminitaw a nachigobat dyirad Israelitaw, kan napalongo

† 20:12 20:12 Gen. 46:21

sa a machibawa do idyaw. Akmas sīgōdaw a pinarin da, inrogi daw nangdiman siras kadwan saw a Israelita. Sigōro, nadiman tatdo a poho a Israelita do tantanapaw kan do rarahan saw. No asa a rarahan, ki mangay do Betel, kan no asa, ki mangay do idi a Gibeā.

³² Binata dan Benhaminitaw a kon da, “Chiban pa! Ab-ābaken ta na saya akmas sīgōdaw!”

Ki binata dan Israelitaw a kon da, “Magsonod ta, as pawnoten ta sa a machibawa do idyaya ikwan ta sa do rarahan saya.” ³³ Dawa, tabo Israelita saw, ki naychatetēnek sa do yanan daw, kan nagpwisto sa do Baal-tamar:‡ As siraw Israelitaw a tomnayo do laōdenaw no idyaw a Gibeā, ki inalistwan daw minohtot do tinaywan daw. ³⁴ Do dāwri, asa poho a rībo no napidi a mahahakay a yapo do tābo Israelita, dinarop da saw taga Gibeā, as mapalālo danaw kapaggogobat da. Ki siraw Benhaminitaw, nadlaw daba a īto danaw karārayawan da. ³⁵ Inpaābak ni ĀPO Benhaminita saw dyirad Israelitaw. Do dāwri a araw, diniman dan Israelitaw dadwa poho kan dadima rībo kan asa gasot a mahahakay do trībo no Benhamin, siaarmas sa tabo so ispāda. ³⁶ Do dāwri, naboya dan Benhaminitaw a naābak dana sa.

No Kapangābak Dan Israelita

Nagsonod saw Israelitaw maynamot ta chinasaray da saw tawowaw a pinagsaneb da. ³⁷ Siraw Israelitaw a mangsaneb do omdibon no idi a Gibeā, inalistwan daw nayyayo a lomnongo do idyaw. Naychawpit sa do intīro a idi, as inispāda da sa a diniman tabo omidi daw. ³⁸ Myan sinyal a nagtotōlagan dan Israelitaw kan siraw mangsanebaw. An makaboya dana sas matokpoh a ahob a yapo do idyaw, ³⁹ siraw Israelitaw, ki maybidi sa a machigobat. Ki do dāwri, inrogi daranan Benhaminitaw nangdiman so sigōro tatdo a poho a Israelita. Dawa, iniktokto da a kon da, “Sigorādo a ābaken ta na sa a akmad dāmaw.” ⁴⁰ Ki do kasiknan naranaw a maypatohos matokpoh a ahob a yapo do idyaw, minidit saw Benhaminitaw kan naboya da a nasosohan danaw intīrwaw a idi da. ⁴¹ Do dāwri, naybidi saw Israelitaw a nangdarop dyira. As siraw Benhaminitaw, natalangkyaw dana sa, ta naboya da a īto danaw karārayawan da. ⁴² Pinayyaywan da saw Israelitaw kan lomnongo sa do let-ang. Ki nakadichan saba, ta binayat da san Israelitaw a yapo do idyaw[§] kan diniman da sa. ⁴³ Dinibon dan Israelitaw Benhaminita saw, as inaryan da saba a linakatan a mandad nakadas da sira do asaw a logar do dayāen no idi a Gibeā. ⁴⁴ Nadiman asa poho kan wawaho a rībo (18,000) a Benhaminita, tabo sa, ki matored a para gobat. ⁴⁵ Nayyayo saw kadwanaw a Benhaminita a lomnongo do let-ang do Bato a Rimmon. Ki diniman dan Israelitaw dadima rībo do rarahan saw. Tinongtong dan Israelitaw a linakatan saw nabidinaw a mandad Gidom, as diniman da paw dadwa a rībo. ⁴⁶ Dawa, do dāwri a araw, tabo a Benhaminita a nadiman, ki dadwa a poho kan dadima rībo. Tabo sa, ki matored a nagarmas so ispāda.

⁴⁷ Ki nayyayo a nakatālaw anemaw a gasot a Benhaminita a kominwan do let-ang do Bato a Rimmon, as minyan sa daw so apat a kabohan. ⁴⁸ Ki naybidi saw Israelitaw dyirad nabidin saw a tawotawo no trībo no Benhamin, as inispāda da sa a diniman tabo tawotawowaw kontodo animal saw. Sinosohan da sa tabo idiidi dan Benhaminitaw a narapit da.

21

Babbaket Para Dyirad Mahahakay no Trībo no Benhamin

‡ 20:33 20:33 Baal-tamar, ki do baet no Gibeā kan Betel. § 20:42 20:42 Do kadwan a manyoskripto, ki “yapo do (omdibon a) idiidi”.

¹ Do kayan da paw a nakpeh no Israelitaw do Mispa, insapata da di ĀPO a kon da, “Palobōsan namen abanchi a polos a ipakabahay balāsang namen dyirad Benhaminita.” ² Do dāwri, siraw Israelitaw, ki nangay sad Betel, as naydisna sa do salapenaw ni ĀPO a nandad kamahep, kan nakalyak sa a tomanyitanyis. ³ Binata da a kon da, “O ĀPO a Dyos no Israel, āngo ta komwan namarin di Israel? Āngo ta mabo asa a trībo do trībo saw no Israel sichangori?”

⁴ Minhep do somnaronwaw a araw, naybangon saw tawotawowaw kan napatnek sas altar do dawri. Indāton daw dāton saw a masosohan kan dāton saw a pachikapya. ⁵ Inyahes da a kon da, “Aryoriw yapo do tabo saw a trībo no Israel dya nangay do nakakpehan taw do salapen ni ĀPO do Mispa?” Ta nagsapata sa a no sino a dya nangay do salapen ni ĀPO do Mispa, ki machita a madiman.

⁶ Chināsi dan Israelitaw Benhaminita saw a kabagyan da, kan binata da a kon da, “Changori, nabo danaw asa a trībo do trībo saw no Israel. ⁷ Maypāngo paro kapaychichwas tas mababakes a kabahayen dan mahahakayaw do trībo no Benhamin a nabidin, ta insapata taya di ĀPO a dyi ta ipakabahay babbalāsang ta saw dyira?”

⁸ Do dāwri, inyahes da a kon da, “Aryoriw yapo do tabo saw a trībo no Israel dya nangay do nakakpehan taw do salapen ni ĀPO do Mispa?” Natonngan da a abo nangay do kampo a yapo do Jabes-gilead a nachikpeh dyira. ⁹ Ta do nakapamidang daw so tawotawo, abo daw aran asa a omidi do Jabes-gilead. ¹⁰ Dawa, tinoboy dan tawotawowaw a nakpeh asaw a poho kan dadwa rībo a soldādo a nangay daw, as minandaran da sa a kon da, “Yangay nyo sa dimanen so ispāda saw omidyaw do Jabes-gilead pati mababakes kan adedekey. ¹¹ Nyaw parinen nyo. Dimanen nyo kāda mahakay as kan kāda mabakes a dya birhin.” ¹² Nakadongso sa daw so apat a gasot a babbalāsang dyirad omidyaw do Jabes-gilead a dya polos a nachoknod do mahakay, kan inyangay da sa do kampo do Silo do tana a Kanaan.

¹³ Do dāwri, siraw tabo a Israelita a naychichipeh, nanoboy sa siras tobotoboyen daw dyirad Benhaminita saw a myan do Bato a Rimmon, as inpakatoneng da dyira a machikapya dana sa. ¹⁴ Dawa, naybidi saw Benhaminitaw do dāwri, kan naitoroh sa dyiraw babbalāsang saw a dyi da diniman a yapo do Jabes Gilead. Ki aran komwan, manawob aba dyira tabo.

¹⁵ Chināsi da san tawotawowaw Benhaminita saw, ta inabo ni ĀPO kapagtotōnos dan trībo no Israel. ¹⁶ Dawa, binata dan pangpangōlo daw no tawotawo a naychipeh a kon da, “Āngo paro parinen ta tan myan babbaket dan mahahakay saya nabidin, ta arabayaw mababakes do trībo no Benhamin. ¹⁷ Basta myan kapotōtan dan nakalāsat saya trībo no Benhamin tan dya mabo asa a trībo no Israel. ¹⁸ Ki maparin taba a ipakabahay dyiraw babbalāsang ta saya, ta insapata ta na a ‘Mabay pakono aran sino a mangipakabahay so balāsang na do asa a Benhaminita.’ ”

¹⁹ Do dāwri, binata da a kon da, “Makalo danaya maparin tinawenaw a pista a kapagdāyaw di ĀPO do Silo a myan do ammyānan no Betel, kan do dayāen no rarahanaw a yapo do Betel a mangay do Sikem, as kan do abagātanaw no Lebona.” ²⁰ Inbilin da dyirad Benhaminita saw a kon da, “May kamo a tomayo dyirad kaobāsan saw, ²¹ as kapagsipot nyo. Anchan mohtot saw babbalāsangaw no Silo a tomāda do tādān daw, mayhohtot kamonchi a yapo do kaobāsan saw. Kāda asa dyinyo, mangāgaw so baketen na a yapo do babbalāsang no Silo, as isabat nyo do sākop nyo a Benhamin. ²² As anchan mangay saw aāmang daw mana siraw kakakteh daw a mahahakay a magriklāmo dyamen, ibahey namenanchi dyira a kon namen, ‘Chāsi nyo yamen, ah. Nonolay nyo na a hapen daw babbalāsang nyo saw, ta nakahap kami abaw so babbaket da do kadamaw no gobat. As nakagatos kamo aba do inkari nyowaw, ta intoroh nyo abaw babbalāsang nyo dyira.’ ”

²³ Dawa, pinarin dan Benhaminitaw. Kāda asa mahakay, nanghap so asa a mabakes a yapo dyirad babbalāsang saw a tomnatāda do Silo, as inakaw na a baket na. Do dāwri, naybidi sa do pinakabinglay daw a tana, as pinirwa da pinatnek idiidi saw kan minyan dana sa daw.

²⁴ Do dāwri, komnaro saw Israelitaw do dawri a logar. Kāda tawo, naybidi do trībo kan partīdos na, as kan nangay dana do bōkod na a tana.

²⁵ Do dāwri a chimpo, abaw āri do Israel. Siraw tabo a tawotawo, pinarin daw aran āngo a inbidang da a kosto.

No Libro A Roth

No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Libro

Iyaw nyaya libro a Roth, ki maynamot do asa mabakes a taga nasyon a Moab. Siraw Moabita, ki yapo do kapotōtan ni Lot a kaanakan ni simna Abraham. Ki no dyos da, ki Chemos, dya iyaw oyod a Dyos.

Do kayan nya istorya a Roth, ki chimpō dan okom sakbay myan āri do Israel a akmas mabāsa do Libro Dan Okom. Nabyay si Roth sigōro do kadama ni Gideon a okom a mangitoray (Ok. 6-8). Siraw Moabita, ki kabōsar dan Israelita. Ki do chimpō Roth, nachikapya sa.

Si Roth, ki nangabahay so asa Israelita. Do nakadiman no lakay na, inpaboya ni Roth iyaw taywara a kadaw na di katogāngan na a mabakes a si Noemi a nabālo dana, as polos a dyi na karwan. Basbāli a inanohdan na paw Dyos dan Israelita (1:16), kan nachonot di katogāngan na a mangay do sigod a tana na Israel (1:22). Do dāwri, nangabahay so mahakay a mayngaran so Boas a kabagyan no simna lakay ni Noemi. No pachipandan na, nayparin si Roth iyaw āpong do tōd ni Āri Dabid.

Siraw istorya do Libro Dan Okom, mangipaboya siras didigra a napasaran dan tawotawo no Israel, ta tomnadyichokod sa di Āpo Dyos. Ki do libro a Roth, mangipaboya so kabindisyon a nangay do asa gan-ganaet a nanganohed do Dyos no Israel, as nachirāpa dyirad tawotawo na.

Iyaw istorya da Roth kan Boas, mangipaboya pa so kapariho da Boas kan Āpo Jeso-Kristo. Akmas kaalāngon ni Boas a masngen a kabagyan no simna lakay ni Roth (3:9), komwan si Jesus a mangalāngon dyaten a manganohed dya a ibidang a tawotawo na. Iyaw pangārig no nakabāyad ni Boaz so tabo dyiran simna Elimelek (Rot. 4:5-10), ki maipariho do nakabāyad ni Jesus so tabo gatogatos ta tan maisalākan ta (1 Ped. 1:18-19). As akma si Boas a dya masnek a kabahayen si Roth, kan insalākan na yapo do kapobri na, komwan si Jesus a dya masnek a tawagan na yaten so kakteh (Heb. 2:11).

No Naychakarwan no Nya Libro

No kangay ni Elimelek kan pamilya na do Moab, as iyaw kapaybidi ni Noemi kan Roth do Betlehem 1:1-22

No kangay ni Roth do bengkag ni Boas 2:1-3:18

No kapaychabahay da Boas kan Roth 4:1-12

Siraw kapotōtan ni Boas kan Āri Dabid 4:13-22

Roth

No Nakangay ni Elimelek kan Pamilya Na do Moab

¹ Do chimpō dan ok-okom a mangitoray do tana a Israel,* myan kapaychapteng do tana daw. Do dāwri, myan asa a mahakay a taga Betlehem do irahem no sākop no Joda a nangay a minyan do tana a Moab kontodo si baket na kan dadwaw a pōtot na a babbaro. ² Elimelek iyaw ngaran nya mahakay. Noemi iyaw ngaran baket na, kan Mahalon kan Kilion iyaw ngaran dan babbaro da saya. Iyaw nya pamilya, ki yapo do partidos dan kapoonan ni Eprata a minyan do idi a Betlehem do sākop no Joda. Ki do dāwri a chimpō, nayadis sa Elimelek do tana a Moab kan minyan sa daw. ³ Do dāwri, nadiman si Elimelek kan natokos si baket na a si Noemi kontodo dadwa saw a pōtot na a mahahakay. ⁴ Siraw dadwaw a pōtot na a mahahakay, ki nangabahay sa so mababakes a Moabita. Orpa iyaw ngaran asaw, kan si Roth iyaw

* **1:1** 1:1 No chimpō dan ok-okom, ki sigōro myan 300 a katawen as nakasaronō no nakapangitoray ni Āri Saulo a iyaw dāmo a āri no Israel.

ngaran asaw. Minyan sa do Moab so sigōro asa poho a katawen. ⁵ Sinpangan na, nadiman si Mahalon kan Kilion. Dawa, si Noemi lang a bālo natokos, ta aran siraw dadwaw a anak na a mahahakay, ki nadiman sa.

No Nakapaybidi ni Noemi kan Roth do Betlehem

⁶ Do dāwri, do kayan paw ni Noemi do Moab, nadāmag na a si ĀPO, ki binindisyonan na saw tawotawo naw do Joda, ta āro danaw āpit daw. Dawa, nagrobwat si Noemi a komaro do Moab a maybidi do mismo na a tana kontodo siraw dadwaw a manōgang na. ⁷ Komnaro sa yapo do yanan daw, kan nanakey sa a maybidi do tana a Joda. ⁸ Ki do kayan daw do rarahan, binata ni Noemi dyirad dadwaw a manōgang na a kāna, “Inyo a anak ko, maybidi kamo na do bōkod nyo a inyapwan. Nolay nyo naw machangay dyaken. Sichangori, si ĀPO pakono mangbindisyon dyinyo do maganayaya a pinarin nyo dyaken a akmas pinarin nyowaw dyirad lalakay nyo saw a nadiman. ⁹ Si ĀPO pakono manoroh so bindisyon dyinyo tan mirwa kamo a makakabahay kan mangnānam so ragsak do bayo a pamilya nyo.”

Do dāwri, dinadek na sa ni Noemi a pagpakāda na dyira, ki nakalyak sa a tomnanyis dadwaw a manōgang na, ¹⁰ kan binata da dya a kon da, “Enggam ānang, machangay kami dyimo a maybidi dyirad kakabagyan mo saw.”

¹¹ Ki initbay ni Noemi a kāna, “Inyo a anak ko, maybidi kamo na. Āngo hahawen nyo an machangay kamo dyaken? Maymanganak ako pawri so mahahakay a tādi dan lalakay nyo saw? ¹² On, maybidi kamo na, inyo a anak ko. Aysa, bakbaketan ako naya, kan maparin ako paba mangabahay. Aran myan paw hahawen ko a machoknod sichahep tan maymanganak akos dadwa a mahahakay, ¹³ mapanaya nyoriw kapaypabaro da? Baywan nyoriw inawan nyo a mirwa a mangabahay? Maparin abaw komwan anak ko. Makpad danaw byay ko kan chakey kwaba matahaman nyo, ta tinadyichokodan na yaken ni ĀPO.”

¹⁴ Do dāwri, minirwa dana sa a tomnanyis. Nakatayoka na, dinadek ni Orpa si katogāngan na, as nakapagpakāda na. As si Roth, ki nāw na nachikepkep di katogāngan na. ¹⁵ Ki binata ni Noemi dya a kāna, “Chiban pas abīrat mo. Maybidyaya dyirad kakabagyan na saw kan siraw dyos na saw.† Machonot kabawri dya?”

¹⁶ Ki initbay ni Roth a kāna, “Piliten mwaba yaken a mangkaro dyimo mana maybidi a dya machangay dyimo, mo ānang. Aran dino ngayan mo, machangay ako, as aran dino pagyanan mo, dawriw pagyanan ko. Siraw kakabagyan mo, ki mayparin sanchi a kakabagyan ko, as kan iyaw Dyos mo, ki Dyos ko. ¹⁷ Aran dino kadimanan mo, dawrinchiw kadimanan ko, kan dawrinchiw pakaitaneman ko. Si ĀPO pakono mangdōsa dyaken so taywara an ipalōbos ko a myan mapaysyay dyaten malaksid do kadiman ko.”

¹⁸ Do nakaboyaw ni Noemi a dyi dana matādyan kapangtokto ni Roth a machangay dya, ninonolay narana.

¹⁹ Dawa, siraw nya dadwa a mababakes, ki tinongtong daw nanakey a manda do Betlehem. Do nakapakarapit daw do Betlehem, nasdaāwan tabo a omidi daw, kan sira danaw yanan dangoy da. As siraw mababakes saw do dawri a idi, ki naysin-iiyahes sa a kon da, “Oyodori a iya si Noemi?”

²⁰ Binata ni Noemi dyira a kāna, “Tawagan nyo paba yaken so Noemi, basbāli a tawagan nyo na yaken so Mara,‡ ta iyaw Dyos a Manakabalin do Tābo, ki taywara a pinaypakpad naw byay ko. ²¹ Do nakakaro ko dya, myan tabo pamilya ko, ki pinaybidi na yaken ni ĀPO kaynawnawan ko na. Āngo ta tawagan nyo pa yaken so Noemi? Si

† 1:15 1:15 Mana “do dyos na.” Iyaw dyos dan Moabita, ki Chemos. Nom. 21:29, 1 Āri 11:7 ‡ 1:20 1:20 No chakey na batahen “Noemi”, ki “magānas”, as no chakey na batahen “Mara”, ki “makpad”.

ĀPO, iyaw Dyos a Manakabalin do Tābo, ki pinasabhayan na yaken so taywara a marahmet do byay ko.”

²² Komwan nakapaybidi ni Noemi yapo do tana a Moab, kan nachonot dya si manōgang na a si Roth a Moabita. Do nakapakarapit daw do Betlehem, kasiknan pan kapagāpit da so sebāda. §

2

No Kangay ni Roth do Bengkag ni Boas

¹ Do dawri a idi, myan asa kabagyan ni Noemi a yapo do partīdos ni Elimelek a lakay na. Iyaw nya kabagyan na a mayngaran so Boas, ki mabaknang kan mabigbigbig a tawo. ² Do asa a karaw, binata ni Roth a Moabita di Noemi a kāna, “Ānang, palobōsan mo pa yaken a mangay do kadwan saya a bengkag dya, ta an myan makey do akin dyiraw so bengkagaw, ki somdep ako a mangabābas.”*

Initbay ni Noemi dya a kāna, “Na, mangay ka anak ko ah.” ³ Dawa, nangay si Roth do bengkag saw, as kan insiknan naranaw nangabābas do nakayapwan daw no magrānyi saw. No naporin, ki nairana a nangayan naw bengkagaw a dyira ni Boas a yapo do partīdos ni simna Elimelek a katogāngan na.

⁴ Nahay abas dēkey, nawara si Boas a yapo do Betlehem kan napakatoneng dyirad magrānyi saw daw a kāna, “Si ĀPO pakono myan dyinyo!”

Tominbay sa a kon da, “Aran imo, si ĀPO pakono myan dyimo!”

⁵ Sinpangan na, inyahes ni Boas do pangōlo daw no magrānyi saw a kāna, “Nakayapwan na pamilya no nawri a balāsang?”

⁶ Inatbay no mangipangōlwaw dyirad magrānyi saw a kāna, “Iyaw nawri a mabakes, ki iyaw Moabitaw a nachangay di Noemi a somnabat a yapo do Moab. ⁷ Inakdaw naw pamalōbos dyaken a mangabābas do nakayapwan daya no magrānyi saya. Do nakawara naw, dinitā naranaw naytarabāko yapo pa kabekas a mandas changori malaksid do nakapaynahah naw kaychis dēkey do bengbeng.”

⁸ Do dāwri, nangay si Boas di Roth, kan binata na dya a kāna, “Ādi, adngeyen mo pa yaken. May kaba a mangabābas do matarek a bengkag mana komaro kaba dya. Machikayban ka na dyirad mababakes saya a maytarabāko dya. ⁹ Kapyahen mo a chiban yanan dan magrānyi saya kan onotan mo sa, as kan machikayban ka dyirad mababakes saw. Binilin ko saw babbarwaw a dyi daymo a ririboken. An mawaw ka, tod ka mangay a minom do pinoranom da saw no babbaro saw.”

¹⁰ Do nakadngeyaw ni Roth so nyaya, nagrōkob do tana, kan binata na di Boas a kāna, “Āngo naporin ko a kadawan mo dyaken a asa ako lang a gan-ganaet?”

¹¹ Ki initbay ni Boas a kāna, “Nadāmag ko a maynamot do tabo a kaparin mo di katogāngan mo yapo do nakadiman lakay mo. On, nadāmag ko pa an maypāngo nakakaro mo siras inyapwan mo kan mismo a tana mo tan mangay a machiyan do tawotawo a istranghiro dyimo. ¹² Si ĀPO pakono manggon-gona dyimo do maganay saw a kaparin mo. On, maboslon pakono gon-gona mo a yapo di ĀPO a Dyos no Israel, ta nachikāmit ka dya a akmay pyek a nagpasalokob do opa.”

¹³ Tominbay si Roth a kāna, “Myan pakono dyaken pakatongtongan no pakahwahokan mo, mo āpo, ta inahwahok mo yaken, kan naychirin ka dyaken so maganay a aran mabwabodis saad ko kan siraw maytarabākwaya dyimo.”

¹⁴ Do ōras danaw no kākan, binata ni Boas di Roth a kāna, “Machihanghang ka pa dyamen mo ādi. Manghap ka pas tināpayaya, as kapadinot mo sya do somnokaya a palek.” Dawa, naydisna si Roth a nachitalin dyirad magrānyi saw. Do dāwri, nanoroh

§ 1:22 1:22 No plastar no sebāda, ki akmas paray mana trīgo. * 2:2 2:2 Leb. 19:9-10, 23:22; Deot. 24:19

si Boas so pilipig di Roth. Komninan a mandad nakabsoy na, ki myan paw panda na. ¹⁵ Do nakakarwaw ni Roth a maybidi a mirwa a mangabābas, inbilin ni Boas dyirad maytarabāko na saw a kāna, “Palobōsan nyo iya a mangpeh so dāwa a aran do yanan naposot saw a rinānyi, kan baywan nyo aba. ¹⁶ Basbāli a oyoten nyo kadwan saw a dāwa yapo do naposot saw a rinānyi, kan talnonoyen nyo para dya. Paydabdab nyo aba ah.”

¹⁷ As dawa, nangabābas dana si Roth a manda do kapaysarisari. Katayoka na, inbāot naw inabābas naw, ki nakakpeh so irek a sebāda a makalo a anem a kasalop.† ¹⁸ Insoson naw irekaw a insabat do idi. Do nakawara naw, inpaboya naw karon insabat naw di katogāngan na.‡ Intoroh na paw pilipigaw a panda na do nakapachakan naw.

¹⁹ Inyahes ni katogāngan na a kāna, “Dino nangabābasan mo sicharaw? Sino akin bengkgag so naytarabākwan mo? Si Āpo pakono mangbindisyon so nawri a tawo a nangbigbig dyimo.”

Inpadāmag ni Roth di katogāngan naw maynamot do mahakayaw a akin bengkgag so naytarabākwan naw a kāna, “Iyaw mahakayaw a akin bengkgag so naytarabākwan kwaw sicharaw, ki mayngaranaw so Boas.”

²⁰ Tinbay ni Noemi iyaw manōgang naw a kāna, “Si ĀPO pakono mangbindisyon di Boas! Si ĀPO, ki manginonolay aba, ta tadyichokodan na sabaw sibibyay kan nadiman dana.” Innāyon na pa a kāna, “Nawri a mahakay, ki asa masngen a kabagyan ta. Iya, ki asa dyirad myanaw so rebbeng a mangaywan do pamilya ta.”§

²¹ Do dāwri, binata ni Roth a Moabita a kāna, “Myan paw binata na dyaken a ‘Machikayban ka dyirad maytarabāko ko saya a mandad katayoka tabo no kapagrānyi ko,’ kāna.”

²² Tinbay ni Noemi si Roth a kāna, “On mo anak ko, maganaganay an machikayban ka dyirad maytarabāko saw a babbalāsang dya, ta an do matarek a bengkgag, āngwan myan mangranggas dyimo.” ²³ As dawa, nāw ni Roth a nachipaytarabāko dyirad babbalāsang saw a trabahador ni Boas a mangabābas nanda do katayokaw no kapagrānyi so sebāda kan trigo.* Ki kāda mahep somabasabat do yanan katogāngan na.

3

Si Roth kan si Boas do Pagibaōtan so Irek

¹ Do asa karaw, binata ni Noemi di Roth a kāna, “Anak ko, rombeng a sidongan koymo a mirwa a mangabahay kan paysonongen ko kayayan mo tan myan danaw bōkod mo a pamilya. ² Kabagyan ta abawri si Boas a nachipaytarabākwan mo a myan so trabahador a babbalasang? Adngeyen mo yaken. Sichahep mangay anchi si Boas a maytahep so sebāda do pangirkan naw. ³ May ka mariyos, as kapagbangbanglo mo, as kapaylaylay mos mapintāsaw. Katayoka na, may ka do pangirkan naw, ki mapaboya kaba dya ah, mandad katayoka na koman kan minom. ⁴ Do ōras naw anchi a makaycheh, siimen mo a maganay an dino paypuktadan naw. Anchan nakaycheh dana, takasan mo kokod naw, as kapaypuktad mod tokaran naw.* Ibahey nanchi dyimo an āngo parinen mo.”

⁵ Inatbay ni Roth si katogāngan na a kāna, “On mo ānang, tabo inbahey mo dyaken, parinen ko.”

† **2:17** 2:17 Do Hebreo a chirin a “epah,” ki malābit papito a kasālop. ‡ **2:18** 2:18 Do kadwan saw a manyoskripto, ki batahen da a “naboya no katogāngan naw karo na”. § **2:20** 2:20 Leb. 25:25 * **2:23** 2:23 No kapagrānyi so sebāda, ki do pandan Marso mandad kasiknan no Mayo. Somarono a kapagranyi so trigo, ki do pandan Abril kan do kasiknan no Honyo. * **3:4** 3:4 Nyaw dadakay dan Israelita tan mangipaboya so kekey da a magpaitoray.

⁶ Dawa, nangay do pangirkan naw, kan pinarin naw tabo a akmas inbaheyaw ni katogāngan na dya. ⁷ Do nakatayokaw ni Boas a komninan kan mininom, nadidiw naw kapnek. Dawa, nangay a naypoktad do payisaw no yananaw no inopo da a rinānyi, as kan nakaycheh daw. Do dāwri, nakanapyek si Roth a nangay do yanan ni Boas, kan tinakasan naw kokod naw, as nakapaypoktad na do tokaran naw. ⁸ Do kaabak no mahep, myan naychihat a nakayokayan ni Boas. As do kapaybadyichid naw, nadlaw naw mabakesaw a naypoktad do tokaran naw.

⁹ “Sino ka?” inyahes na.

“Yaken si Roth a adīpen mo, mo āpo,”† inatbay na. “Maynamot ta imo kabagyan lakay ko, imo myan so rebbeng a mangalāngon dyaken. Dawa, kabahayen mo pa yaken.”‡

¹⁰ Binata ni Boas a kāna, “Si ĀPO pakono mangbindisyon dyimo, mo ādi. Mangamangay a adayo nakaipaboya mwaya so kapodno mo dyamen a kakabagyan mo kan pinarin mwaya di katogāngan mo. On, ta linakatan mo saba pachikabahayan babbaro saya a aran mabakbnang mana mapobpobri sa kan yaken. ¹¹ Sichangori, mo ādi, mabakel kaba. Parinen konchiw tabo inakdaw mo, ta tabo saw kaidyan, ki matonngan a imo, ki asa mabakes a madāyaw. ¹² Ki aran oyod a yaken, ki kabagyan mo a masngen, myan paw kabagyan ta a ad-adda so kalintegan a masngesngen kan yaken a mangalāngon dyimo. ¹³ Myan ka pa dya sichahep. Anchan mabekas, mangay akonchi a machisarita dya. An alangōnen na imo, ayket, maganay. Iya danaw makatoneng. Ki an chaskeh na a rawaten iyaw nyaya rebbeng dyimo, ikari ko di ĀPO a sibibyay a yaken dananchiw mangrawat so nya rebbeng dyimo. Dawa, maypoktad ka pa dya manda do kapaysesēdang.”

¹⁴ Dawa, naypoktad si Roth do tokaranaw ni Boas a manda do kaparbangon. Ki sakbay a maysesēdang, naybangon dana tan abo tawo a makabigbig dya, ta chakey naba ni Boas a myan makapatak a myan mabakes a nangay do pangirkan naw. ¹⁵ Sakbay a komnaro si Roth, binata ni Boas dya a kāna, “Pakarohen mo paw kagay mwaya, kan bolayen mo pa.” Do nakabolay naw sya, nangrokod si Boas so makalo a godwa a kaban a irek no sebāda a pinado na do kagay naw, as kan pinakachin na tan isoson ni Roth. Katayoka na, insabat ni Roth do idi.§

¹⁶ Do nakasabat naranaw ni Roth, ki inyahes ni katogāngan na a kāna, “Komostaw naparin, mo anak ko?”

Ki inpadāmag ni Roth tabo pinarin ni Boas dya. ¹⁷ Innāyon na a kāna, “Binata na a ‘Basta dyi ka somabat do katogāngan mo a abo isabat mo.’ Dawa, intoroh naw dyaken tabo nya a sebāda.”

¹⁸ Inatbay ni Noemi a kāna, “Panayahen mo anak ko a mandan madngey mo an āngonchiw maparin. Iyaw nya mahakay, ki maynahah abanchi a mandad katongpal nas tābo rebbengen na dyimo.”

4

No Kapaychabahay Da Boas kan Roth

¹ Do kamabekasanaw, nangay si Boas do bīt naw no rowanganaw no idi a pagmimitingan dan tawotawo, kan naydisna daw. Nahay aba, homnabas iyaw kabagyan naw a naibahey na a mangalāngon sya. Tinawagan ni Boas a kāna, “Hoy! Anchi ka. May ka pa dya maydisna.” Ki nangay a naydisna.

† 3:9 3:9 Komwan binata na a mangpadāyaw di Boas. ‡ 3:9 3:9 Do chirin Hebreo, ki “Taloban mo yaken so ayob mwaya.” Nya dadakay no bālo a mangdaw so sidong. § 3:15 3:15 Do kadwan a manyoskripto, ki batahen da a “Katayoka na, nangay si Boas do idi.”

² Sinpangan na, nangrara si Boas so asa poho dyirad panglakayenaw do dawri a idi, kan inakdaw na dyira a maychadisdisna pa sa daw. ³ Katayoka na, binata ni Boas do dawri a kabagyan na a kāna, “Naybidi danaw si Noemi a yapo do tana a Moab, ki maglākwaw so tana a iyaw dyiraw ni simna Elimelek a kabagyan ta. ⁴ No myan do aktokto ko, ki rebbeng na a ibahey ko dyimo an chakey mo a sakaen nya tana do salapen dan maychadisdisnaya dya kan do salapen dan panglakayenaya no kaidyan ta a sistigo ta. Ki an dyi mo a sakaen, ibahey mo dyaken tan chapatak ko. Ta imo lang maparin a manma myan so kalintegan, as kan yaken somarono dyimo.”

Inatbay na a kāna, “Na! Sakaen ko ah, ta nawryayaw rebbeng ko.”

⁵ Ki binata ni Boas a kāna, “Do araw a sakaen mo bengkagaw a yapo di Noemi, machita kabahayen mo pa si ādi Roth a Moabita a iyaw nabālwaw tan myan maipōtot a mahakay a omtongtong so ngaranaw no nadimanaw kan tan dya mabo tanaw a tāwid no pamilya na.”

⁶ Do nakadngey naw so nya, binata no kabagyanaw a kāna, “Awān! An komwan, masaka kwabaw nawri a tana, ta matāwid dabanchi no mismo a pōtot ko. Imo danaw mangsaka sya. Maparin akwaba.”

⁷ (No dadakay da do Israel kaychowa, an myan makey a mapayadis so kalintegan na do matarek a maynamot do asa a bānag, ki itoroh naw kasmangaw no tokap na do katōlag naw. Komwan kaparin da so kapatayoka no kapachitōlag da.)

⁸ Dawa, inbahey no kabagyanaw a myan so kalintegan di Boas a kāna, “Imo danaw mangsaka so tanaya ah.” Do dāwri, pinakaro naw kasmangaw no tokap na, as nakaitoroh na sya di Boas.

⁹ Katayoka na, binata ni Boas dyirad panglakayenaw kan do tabo tawotawo a myan daw a kāna, “Sicharaw, inyo a tabo, ki paneknekan nyo a gatāngen ko di ākang Noemi tabo dyiran simna ākang Elimelek kan yapo da simna Kilion kan Mahalon a potōt na. ¹⁰ Kabahayen ko pa si ādi Roth a Moabita, iyaw bālwaw ni Mahalon tan myan anchiw pōtot ko a mahakay a omtongtong so ngaran naw no nadimanaw kan mangtāwid so tanaw no kapoonan na. Tan komwan, mabo abanchiw ngaran no nadimanaw do pamilya na kan do idi na. On, sicharaw inyo a tabo mangpaneknek.”*

¹¹ Do dāwri, siraw panglakayen kan siraw tabo tawotawowaw a myan do rowanganaw no idi, ki inatbay da a kon da, “On, yamen, ki sistigo no nya. Si ĀPO pakono mangbindisyon so nawri a mabakes a kabahayen mo, kan mayparin pakono a akma sa Rakel kan Lea[†] do kaychowa a myan so āro a anak a napatnek so nasyon a Israel. Bomaknang ka pakononchi do Epratah,[‡] kan magdināmag ka pakononchi do idi a Betlehem. ¹² Siraw pōtot mo a iyanak no nya mabakes a itoroh ni ĀPO dyinyo, payparinen da pakono pamilya mo akmas pamilya Pares[§] a inyanak ni Tamar di Joda.”

Siraw Kapotōtan ni Boas

¹³ Dawa, kinabahay ni Boas si Roth. Do nakapayoknod daw, binindisyonan ni ĀPO si Roth, kan nabōgi. Naymanganak so mahakay. ¹⁴ Siraw mababakes do dawri a idi, binata da di Noemi a kon da, “Maidāyaw si ĀPO, ta sichangori inonolay naba imo do nakaitoroh na dyimo so apoko mo tan matongtong pamilya mo. Magdināmag pakono nya apoko mo do tabo Israel. ¹⁵ Paydamnayen nanchiw byay mo, kan aywanan nanchi imo do kabaket mo. On, inyanak no manōgang mwaya a madaw dyimo kan iya, ki

* **4:10** 4:10 Deot. 25:5-10 † **4:11** 4:11 Sira, ki baket saw ni Jakob a mayngaran so Israel. Gen. 29:31 ‡ **4:11** 4:11 Eprata, asaw a logar do Betlehem a naymanganakan kan nakadimanan ni Rakel. Gen. 35:16-19; 48:7 § **4:12** 4:12 Si Pares, ki asa dyirad pōtot ni Joda kan asa apoko ni Jakob. Gen. 38:27-30

mapatpateg pa kan papito a anak mo a mahahakay.” ¹⁶ Do dāwri, inhap ni Noemi iyaw apoko naw a kinepkep kan sinalobal.*

¹⁷ Binata dan mababakes a karoba na a kon da, “Ari danaw anak a mahakay do pamilya ni Noemi.” As pinangaranan da so Obed. As si Obed, ki āmang ni Jesse. As si Jesse, ki āmang ni Āri Dabid.

Siraw Kapotōtan ni Āri Dabid

¹⁸ Siraw nyaw kapotōtan ni Āri Dabid a mangrogi di Pares. Si Pares, ki āmang ni Hesron. ¹⁹ As si Hesron, ki āmang ni Ram. As si Ram, ki āmang ni Amminadab. ²⁰ As si Amminadab, ki āmang ni Naason. As si Naason, ki āmang ni Salmon. ²¹ As si Salmon, ki āmang ni Boas. As si Boas, ki āmang ni Obed. ²² As si Obed, ki āmang ni Jesse. As si Jesse, ki āmang ni Āri Dabid.

---

* **4:16** 4:16 Mana “kinepkep kan inbidang na a anak na”.

No Manōma A Libro Ni Samwel No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Libro

Nya libro a Manma Samwel, ki naitolas a maynamot do kapagbāliw no chimpo dan okom do Israel a nayparin a chimpo no ar-āri. Myan tatdo a tawo a masisīta do dyaya kapagbāliw. No asa, ki si Samwel a iyaw kapanawdyan a okom a nangidaōlo siras Israelita kan iyaw pinakainawan no Dyos dyira. No somarono, ki si Saulo a iyaw dāmo a āri no Israel. As no chatatdo da, ki si Dabid. An maynamot di Dabid, ki naibahey do dyaya libro napariparin dya do kasakbay no nakapagāri na do kayan da paw da Samwel kan Saulo.

No tīma no nya libro, ki myan ballīgi an mapodno no tawo do Dyos. Amnan dya mapodno kan dya manganohed, nyaw mangyangay so didigra. Malawag a maboyaw nya do minsāhi ni ĀPO di Eli a pādi do 2:30: “Siraw magdāyaw dyaken, ki dayāwen ko. Ki an sino saw mahanyinyi dyaken, ki ichipa ko.”

Naitolas do dya libro maytarek a kapangtokto a maynamot do kapatnek no kapagāri. Iyaw oyod a āri no Israel, si ĀPO a mismo. Ki pinidi ni ĀPO asa a tawo a mayparin a āri maynamot do kapangdakdaw dan tawotawo. No masisīta a minsāhi do dyaya a libro, ki aran iyaw napidi a āri kan siraw tawotawo a Israel machita sa a maybibyay do sirong no kapagtoray kan kapangokom no Dyos (2:7-10). Dawa, no kinalinteg dan tabo tawotawo aran mabaknang mana mapobri, ki basta monot do linlinteg no Dyos.

No Naychakarwan no Nya Libro

No kaiyanak ni Samwel kan kapagpādi na (1:1-7:17)

No kapayparin ni Saulo a āri (8:1-10:27)

No kapagāri ni Saulo (11:1-15:35)

No kapidi ni Dabid a tādī ni Saulo (16:1-30:31)

No kadiman ni Saulo kan siraw pōtot na (31:1-13)

1 Samwel

¹ Myan asa mahakay a mayngaran so Elkana a yapo do idi a Ramataim-sopim* do katokotokonan no Epraim. Iya, ki pōtot ni Jeroham a pōtot ni Eliho. As si Eliho, ki pōtot ni Toho a pōtot ni Sop a yapo do trībo no Epraim. ² Myan saw dadwa kabahay na a sa Hanna kan Peninna. Si Peninna, ki myan saw anak na. Ki si Hanna, ki aba.

³ Tinawen a somongesonget si Elkana a yapo do idi na a mangay do Silo† tan mangay a magdaydāyaw kan mangidāton di ĀPO a Manakabalin do Tābo. Do dāwri, sa Hopni kan Pinehas a pōtot ni Eli, ki papādi sa ni ĀPO. ⁴ Do karapit naw no araw a kapangidāton ni Elkana so binyay, bininglayan na‡ si Peninna kan siraw anak na saw a mahahakay kan mababakes. ⁵ Ki si Hanna, tinorohan na so dadwa a kabinglayan maynamot ta taywaraw nakadaw na sya,§ as kan pinayhopes ni ĀPO. ⁶ As maynamot ta pinayhopes ni ĀPO, pirmi a iroromen ni Peninna tan pasolihen na iya. ⁷ Tinawen a napariparin nyaya. Kāda somonget sa do bahay ni ĀPO, inroromen ni Peninnah si Hanna mandan tomanyis kan dya koman. ⁸ Inyahes narana ni lakay na a si Elkana a kāna, “Hanna, āngo ta tomanyis ka? Āngo ta dyi ka koman? Āngo ta maliday ka? Mapatpateg ako abawri dyimo kan iyaw asa poho a anak?”

* **1:1** 1:1 Mana “Rama.” 1 Sam. 1:19 † **1:3** 1:3 Silo do tana a Epraim, ki makalo a 30 kilometro do ammyānan no Jerosalem. Do dāwri a chimpo, Silo iyaw yanan no tabirnakolo kan yanan no Lakāsan no Tōlag. Jos. 18:1 ‡ **1:4** 1:4 No binyay a maidāton, ki masosohan kadwan saw. As no kadwan, ki kanen no tawotawo. Leb. 7:11-19 § **1:5** 1:5 Mana “Aran oyod no kadaw na si Hanna, intoroh naw asa lang a kabinglayan.”

⁹ Myan naypisa, do nakatayoka daw a komninan kan mininom do Silo, komnaro si Hanna a nangay a naytēnek do salapen ni ĀPO. Do dāwri, myan a maydisnaw pādyaw a si Eli do masngenaw do pantaw naw no timplowaw ni ĀPO.* ¹⁰ Do oltimo a kaliday ni Hanna, taywaraw nakaitanyis na kan naydasal di ĀPO. ¹¹ As insapata na a kāna, “ĀPO a Manakabalin do Tābo, an chāsi mo yaken, chiban mo paw pakatoōkan kwaya. Nakmen mo yaken a dya kawayakan a pachirawatan mo, as torohan mo yaken so anak a mahakay. An komwan, itoroh konchi dyimom ĀPO tabo byay na, kan mapagagod abanchi a polos.”

¹² Do nakatongtongaw ni Hanna a maydaydasal di ĀPO, myan a chichiban ni Eliw dangoy naw. ¹³ Maolimek nakapaydasal ni Hanna. Tod a naymonyimonyiw bibi na saw, ki abaw nadngey a ōni na. Dawa, iniktokto ni Eli, ki nabok. ¹⁴ Binata na dya a kāna, “Maypāngo pa so kahay kapaybobok mwaya? Dichanan mo naw palek mwaya.”

¹⁵ “Na enggaw mo āpo,” initbay ni Hanna. “Yaken mabakesaw a oltimo a mariribokan. Mininom akwaba so palek mana arak. Ibokbok ko lang di ĀPO parikot kwaya. ¹⁶ Iktokto mwaba yaken a pachirawatan mo a abos sinpaspangan a mabakes. Mangdakdaw ako do taywara kariribok kan kaliday ko.”

¹⁷ Tominbay si Eli a kāna, “Mangay pakono dyimo kapya, kan itoroh pakono no Dyos no Israel iyaw akdakdawen mwaya.”

¹⁸ “Sapay ta nāw mo a mangtokto so maganay dyaken a pachirawatan mo,” initbay ni Hanna. As nakangay narana a komninan, kan maliday paba.

¹⁹ Kamabekas naw, nasāpa sa nayokay, kan katayoka daw a magdaydāyaw di ĀPO, naybidi dana sa do bahay da do Rama. Inoknod ni Elkana si Hanna a baket na, kan tinbay ni ĀPO dasal na. ²⁰ Dawa, nabōgi si Hanna. As do nakapaypahabas no chimpo, naymanganak so mahakay. Pinangaranan na so Samwel a kāna, “Inakdaw ko di ĀPO.”

No Nakaididikar ni Hanna di Samwel

²¹ Do nakarapit dana no arawaw a kasonget da Elkana kan pamilya na a mangay a mangidāton so tinawenaw a dāton da di ĀPO kan mangtongpal so sapata naw, ²² ki do dāwri nangay aba si Hanna. Binata na di lakay na a kāna, “Anchan maposin adekeyaya, iyangay konchi do salapen ni ĀPO, as kan nāw narananchi a omyan daw do ōnos no kabyay na.”

²³ Initbay ni lakay na dya a kāna, “Na, parinen mo an āngo iktokto mo a kaganayan mo ah. Myan ka pa dya mandan maposin iyaw adekeyaya. Sapay ta tongpalen ni ĀPO kari mo.” Dawa, minyan si Hanna do bahay da a napasoso sya, kan pinanaya na a nandan naposin.†

²⁴ Do nakaposin naranaw sya, inyangay ni Hanna si Samwel kontodo tatdwaw so tawen a malloko a bāka, asa epah‡ a arina, kan palek do lālat a sopot do bahay ni ĀPO do Silo. ²⁵ Do nakaparti kan nakaidāton daranaw so bākaw, inyangay daw adekeyaw di Eli. ²⁶ Binata dya ni Hanna a kāna, “Manakem mo pawri yaken mo āpo? Isapata ko a akmas kasigorādo no kasibibyay ni ĀPO, yakenaw mabakesaw a naytēnek do salapen mwaya a maydaydasal di ĀPO. ²⁷ Pinaydasal ko nya adekey, kan intoroh naw inakdaw ko dya. ²⁸ Dawa, sichangori, itoroh ko na di ĀPO. Ta tābo no byay na, ki maitoroh di ĀPO.” Do dāwri, dinaydāyaw da si ĀPO.§

* **1:9** 1:9 Iyaw timplo ni ĀPO, ki ari na pad napatnek do dāwri a chimpo. Ki iyaw Lakāsan no Tōlag, ki nakapya dana do napatnek a bahay. † **1:23** 1:23 No gagāngay da, posinen daw tagībi da do katatdo no tawen da. ‡ **1:24** 1:24 Do Hebreo a chirin a “epah,” ki malābit papito a kasālop. Eks. 16:36; Rot. 2:17 § **1:28** 1:28 Mana “Do dāwri, dinaydāyaw na si ĀPO.”

2

No Dasal ni Hanna

¹ Do dāwri, naydasal si Hanna, kan binata na a kāna,
 “No pōso ko, ki chasoyot na si ĀPO.

Ayit ko,* ki naypaypāngay maynamot di ĀPO.
 No dangoy ko, ki mamimyeng dyirad kabōsor ko,
 ta oltimo karagsak ko do nakapangisalākan mo.

² “Apabaw masantwan a akma di ĀPO.
 Abaw akma dya. Abaw Lāyit† akma do Dyos ta.

³ “Maychiychirin ka paba a makapapāngas.
 Mapahtot ka pabas makospag a chirin do dangoy mo,
 ta si ĀPO, ki Dyos a makapatak so tābo,
 kan okomen na saw kaparin ta.

⁴ “Mapotot saw bai dan mabibīleg a taga-gobat,
 ki maarmasan sa so kayit komnapsot saw.

⁵ Siraw mabsoy, machihornal dana sa para do kanen da,
 ki siraw maychapteng saw, maptengan pa saba.

Iyaw hopes a mabakes, nakaiyanak so papito.
 Ki no āro so anak, taywara maliday, ta nabo dana sa.

⁶ “Si ĀPO, ki mangdiman kan manoroh so byay.
 Mapagchin do yanan dan nadiman kan makapagōngar.

⁷ Yangay ni ĀPO kapagpobri kan kapaypabaknang.
 Iyaw mapabodis kan iyaw mangitan-ok.

⁸ Bangonen na saw mapopobri a yapo do kahbekan,
 kan katkaten na saw makachitaw a yapo do katotoōkan
 a pachidisnahan dyirad prinsipi,
 kan patawīdan so madāyaw saw a paydisnan.

“Ta siraw pondasyon no tanaya, ki dyira ni ĀPO,
 kan dawriw pinatnekan na so lōbong.

⁹ Bantayan naw mapodno saw a tawotawo na.
 Siraw marahet, ki paolimeken na sanchi do kasaryan,
 ta magballīgi abaw asa tawo do bōkod na a ayit.

¹⁰ Siraw komontraw di ĀPO, ki rārayawen na sanchi.
 Adeyen na sanchi so makayapo do hanyit.

Si ĀPO, ki mangokom anchi so intīro a lōbong.
 Itoroh nanchiw bīleg do āri na,
 kan itan-ok nanchiw panakabalin no napidi naw.”

¹¹ Sinpangan na, somnabat dana si Elkana do Rama. Iyaw adekeyaw, ki nabidin do
 Silo a magsīrbi di ĀPO do kainanawo sya ni Eli a pādi.

Siraw Mararahet a Pōtot ni Eli

¹² Mararahet saw pōtot ni Eli. Tod da dyābat si ĀPO. ¹³ No dadakay dan papādi
 dyirad tawotawo, ki komwan. An myan mangidāton, do kadama na a malaneg no
 karni, mangay iyaw pachirawatanaw no pādi a nakaigpet so tinidor a myan so tatdo

* 2:1 2:1 Do Hebreo a chirin, ki “olong ko,” a simbolo no kayit. † 2:2 2:2 Sal. 18:2; 19:14; 78:35

a panodok. ¹⁴ Itodok na do palanggana mana kardiro mana silyasi, kan an āngo mahap no tinidoraw, ahapen no pādi a pinakadyira na. Komwan pinariparin da dyirad Israelita saw a mangay do Silo. ¹⁵ Ki aran do kasakbay pa no kasosoh no tabaw, mangay iyaw pachirawatanaw no pādi kan ibahey na do tawowaw a mangidāton a kāna, “Manoroh ka so karni a pasohen no pādi, ta rawaten naba dyimo nalanegaw a karni, an dya iya lang sadiwa paw.”

¹⁶ An binata no tawowaw dya a kāna, “Na, sosohan ta pa manmaw tabaya ah, as kahap monchi so chakakey mo,” itbay nanchi no pachirawatanaw a kāna, “Ay engga ah! Itoroh mo na dyaken changori. An chaskeh mo aket, agāwen ko.”

¹⁷ Iyaw nya gatos dan babbaro,‡ ki taywara marahmet do kapanyideb ni ĀPO, ta abaw kaanyib da so dāton a para di ĀPO.

Si Samwel do Silo

¹⁸ Ki si Samwel, tinongtong naw magsirsirbi di ĀPO a aran adekey pa kan nakalaylay so epod§ a tela. ¹⁹ Tinawen, ki namarin si ānang na so dēkey a kagay na, kan inyangay na dya do kangay daw kan lakay na a mangidāton so tinawenaw a dāton da. ²⁰ Do dāwri, binindisyonan ni Eli sa Elkana kan si baket na, as nakabata na sya di Elkana a kāna, “Torohan na pakono imo ni ĀPO so pōtot maynamot do dyaya mabakes tan myan machitādi do pinaydaydasal naya kan intoroh naya di ĀPO.” Nakabata naw syay, somnabat dana sa. ²¹ Oyod a binindisyonan ni ĀPO si Hanna. Nabōgi kan naymanganak so tatdo a mahahakay kan dadwa mababakes. As iyaw adekeyaw a si Samwel, ki nayparakoh do salapen ni ĀPO.

²² Do dāwri, laklakayan dana si Eli. Napatakan na tabo pariparinen daw no pōtot na saw dyirad tabo Israelita, kan an maypāngo da oknoden saw mababakes saw a magsirsirbi do asdepanaw no Toldaw a Pachibayabayatan di ĀPO. ²³ Dawa, binata na dyira a kāna, “Āngo ta pariparinen nyo komwan? Nadngey ko dyirad tabo tawotawo maynamot do gatos saya a pariparinen nyo. ²⁴ Inyo a anak ko, komwan aba ah! Maganay abaw nya dāmag a nadngey ko a magwarwaras dyirad tawotawo ni ĀPO. ²⁵ An maygatos tawo do kapayngay na a tawo, si ĀPO mangibabaet dyira. Ki an tawo maygatos di ĀPO, sino mapaychapya dyira?” Ki aran komwan, inadngey daba si āmang da, ta inkeddeng dana ni ĀPO kadiman da.

²⁶ As iyaw adekeyaw a si Samwel, ki tinongtong naw nayparakoh kan naypanyangay pa a nahwahok na si ĀPO kan tawotawo.

No Padto a Maikontra do Pamilya ni Eli

²⁷ Myan propita no Dyos a nangay di Eli, kan binata na dya a kāna, “Nyaw bata ni ĀPO: ‘Napaboya ako abawri di simna Aaron kan pamilya na do Egipto do kayan da paw a adīpen Paraon? ²⁸ Pinidi ko iyaw kapoonan mo dyirad tabo a trībo no Israel a mayparin a pādi ko a mangay do altar ko, mangsosoh so insinso, kan maylaylay so epod do salapen ko. Intoroh ko pa dya kan pamilya naw binglay daw* do tabo dāton a sinosohan dan Israelita. ²⁹ Āngo ta agōman nyo pa saw sakripīsyō kan dāton da dyaken a inmandar ko dyirad tawotawo ko? Āngo ta ad-adda siraw pōtot mo dayāwen mo kan yaken do kapangpataba nyo so inawan nyo do kapaypidipidi nyo so kakteb saya no tabo dāton no tawotawo ko a Israelita?’

³⁰ “As dawa, si ĀPO a iyaw Dyos no Israel, ki bata na a kāna, ‘Inkari ko a iyaw pamilya mo kan pamilya no aāmang mo, ki magsirbi dyaken a pādi mandan pandan.’ Ki sichangori, bata ni ĀPO a kāna, ‘Engga dana! Siraw magdāyaw dyaken, ki

‡ **2:17** 2:17 Siraw babbaro, ki siraw pachirawatan dan papādi mana siraw pōtot ni Eli. § **2:18** 2:18 No epod, ki laylay a maosar do kapagsirbi do Dyos (2:28). Eks. 28:6-14 * **2:28** 2:28 Leb. 1:9, 2:3, 10; 7:31-36; Nom. 18:8

dayāwen ko. Ki an sino saw mahanyinyi dyaken, ki ichipa ko. ³¹ Īto danaw araw a akteben ko ayit mo kan ayit dan kapotōtan mo tan abo danaw mangalkem do tābo no pamilya mo. ³² Mariribokan kanchi kan chahoho mo tabo a bindisyon a itoroh konchi dyirad Israelita, ki apabanchi a polos mangalkem do kapamilya mo. ³³ No aran sino anchi a dya madiman a magsīrbi do altar ko, ki tod anchi a mabolsekan do hō na kan magmamayo do pōso na. Tabo kapotōtan mo, ki madiman sanchi do ispāda.

³⁴ “ ‘Mayrayay sanchiw dadwaw a pōtot mo a madiman do asa araw a sa Hopni kan Pinehas. Mayparin nyaya a pangilasīnan mo. ³⁵ Mapatnek akonchi para dyaken so mapodno a pādi a magtongpal so myan do pōso kan aktokto ko. Torohan konchi so kapotōtan na sa a magsīrbi do salapen na no napidi kwaw a abos pandan. ³⁶ As tabonchi a mabyay do kapotōtan mo, ki mangay sanchi a magrōkob do salapen na para do asa kapidāso a pīrak mana asa kakchid a tināpay, kan machikakaāsi sanchi a mangdaw so tarabāko a para do pādi tan myan kanen da.’ ”

3

No Katawag ni ĀPO di Samwel

¹ Iyaw adekeyaw a si Samwel, ki nagsīrbi di ĀPO do kainanawo sya ni Eli. Do dāwri sa a araw, no chirin ni ĀPO, ki manmano kan masanyib abaw kayan no parmata.

² Do asa mahep, myan si Eli a maypoktad do gagāngayaw a yanan na, ki nangrogī dana a maychawsewsep kapakaboya na kan ĩto danaw kapaypaypabosa na. ³ Myan pa sisosoho sohwaw* no Dyos, kan myan pa maypoypoktad si Samwel do timplowaw ni ĀPO do masngenaw do yananaw no lakāsanaw no Dyos. ⁴ Sinpangan na, tinawagan ni ĀPO a kāna, “Samwel! Samwel!”

“Ari ako dya!” initybay na, ⁵ kan naysyayo a nangay do yanan ni Eli. Binata na a kāna, “Chako dya, ta tinawagan mo yaken.”

Ki tinbay ni Eli a kāna, “Taywaran tinawagan koymo? Maybidi ka nad pakaychehan mwaw.” Dawa, nangay dana do pakaychehan naw.

⁶ Nanawag dana mirwa si ĀPO a kāna, “Samwel!” Kan naybangon dana a nangay do yanan ni Eli. Binata na a kāna, “Chako dya, ta tinawagan mo yaken.”

Tinbay dana ni Eli a kāna, “Namna, ta nanawag akori? Maybidi ka nad pakaychehan mwaw.”

⁷ Do dāwri a chimpō, ari na pad chapatak ni Samwel si ĀPO, kan ari pad naipakatoneng no chirin ni ĀPO dya.

⁸ Pitdo danan katawag ni ĀPO si Samwel, kan naybangon dana a nangay di Eli. Binata na a kāna, “Chako dya, ta tinawagan mo yaken.”

Naktokto ni Eli a si ĀPO manawatawag so adekeyaya. ⁹ Dawa, inbahey na di Samwel a kāna, “May ka nad pakaychehan mwaw. An manawag panchi, no itbay mo, ki kon mo, ‘Maychirin kam ĀPO, ta mangadngey pachirawatan mwaya.’ ” Dawa, nangay dana si Samwel do pakaychehan naw.

¹⁰ Nangay si ĀPO kan naytēnek daw, as tinawagan narana akmas nakapanawag naw a kāna, “Samwel! Samwel!”

Tominbay si Samwel a kāna, “Maychirin ka, ta mangadngey pachirawatan mwaya.”

¹¹ Binata ni ĀPO di Samwel a kāna, “Chiban mo, myan anchiw parinen ko do Israel a aran sinonchiw makadngey sya, mamirpir anchi. ¹² Do dāwrinchi a araw, tongpalen konchiw tabo inbahey kwaw a maikontra di Eli kan pamilya na a mangrogī do rogi mandad pandan. ¹³ Ta inbahey ko na dya a okomen ko sanchiw pamilya na abos

* **3:3** 3:3 Iyaw soho, ki myan do irahem no tabirnakolo do gaganaw no kortina do salapen no Lakāsanaw no Tōlag, as nāw na somdeb. Eks. 27:20; Leb. 24:2

pandan maynamot do gatos a sīgod a chapatak na. Tod da yaken a dyābat no potōt na saw a mahahakay, ki napenpen na saba. ¹⁴ Dawa, insapata ko do pamilya ni Eli a kon ko, ‘Abanchiw sakripisyo mana dāton a makapakaro sya.’ ”

¹⁵ Naypoyoktad pa si Samwel a nandad mabekas. Do kamabekasanaw, iniwangan na saw pantaw no bahayaw ni ĀPO. Chamo ni Samwel a ibahey di Eli iyaw maynamotaw do parmata naw. ¹⁶ Ki tinawagan ni Eli, kan binata na a kāna, “Samwel, anak ko.”

Tominbay si Samwel a kāna, “Ari ako dya.”

¹⁷ Inyahes ni Eli a kāna, “Āngo inbahey na dyimo? Itayo mwaba dyaken. Dosāen pakono imo ni ĀPO so taywara an itayo mo dyaken aran āngo a inbahey na dyimo.”

¹⁸ Dawa, inbahey ni Samwel a tabo dya a abaw intayo na, kan binata ni Eli a kāna, “Iya si ĀPO. Parinen na pakono sigon do pagayatan na.”

¹⁹ Do nakapayparakoh ni Samwel, nāw ni ĀPO dya. Abaw inpadto ni Samwel a dya natongpal. ²⁰ Tabo tawotawo no Israel a yapo do Dan manda do Beerseba, natonngan da a si Samwel, ki oyod a propita ni ĀPO. ²¹ Minirwa dana a napaboya si ĀPO do Silo, ta do dawri napaboya di Samwel maynamot do chirin na.

4

¹ Naipakatoneng ni Samwel chirin ni ĀPO do tabo tawotawo no Israel.

No Kaāgaw Dan Pilisteo so Lakāsan no Tōlag

Do dāwri, minohbot Israelita saw a machigobat dyirad Pilisteo saw. Nagkampo saw Israelita saw do Ebeneser, kan siraw Pilisteo saw do Apek. ² Domnarop saw Pilisteowaw dyirad Israelita saw, as do nakapaggogobat daw, naābak saw Israelitaw. Nangdiman saw Pilisteowaw so malābit a apat a rībo do paggogobatan daw. ³ Do nakapaybidi daranaw no soldādo saw do kampo da, inyahes dan panglakayen saw no Israel a kon da, “Āngo ta inpalōbos ni ĀPO a inābak da yaten Pilisteo saw sicharaw? Yangay ta pa hapen lakāsanaw no tōlag ni ĀPO a yapo do Silo tan myan dyaten kan isalākan na yaten do bīleg dan kabōsor ta sa.”

⁴ As dawa, nanoboy sa siras tawo a mangay do Silo, kan inhap daw lakāsanaw no tōlag ni ĀPO a Manakabalin do Tābo a naitrono do payawan daw no sinan parswa a naypanyid.* As siraw dadwaw a pōtot ni Eli a sa Hopni kan Pinehas, ki nachonot sa do lakāsanaw no tōlag no Dyos.

⁵ Do nakawara naranaw no lakāsanaw no tōlag ni ĀPO do kampo daw, nangngēngengey sa tabo Israelitaw so taywaras kalyak a nakagon-gonan no tana. ⁶ Do nakapakadngey daw no Pilisteo saw so kapangngēngengey daw, inyahes da a kon da, “Āngo chakey na batahen kapangēngengey dayan Hebreo do kampo da?”

Do nakapatak daw no Pilisteo saw a nawaraw lakāsanaw ni ĀPO do kampo daw, ⁷ namo sa a kon da, “Ariw nawara dyos do kampo da. Aysa, madidigra ta! Ari pad abo naparin a komwan do nakarahan. ⁸ Kapakāsi ta pa! Sino makaisalākan dyaten dyirad mabibīleg saya a dyos? Siraw nawriw dyos saw a nangpisti siras taga Egipto saw do tabo klāsi no didigra do kayan dan Israelita do let-ang.† ⁹ Mangyit kamo, inyo a Pilisteo! Ipaboya nyo a mahakay kamo tan dyi daynyo a payparinen a adīpen no Hebreo saw a akmas nakapayparin taw sira adīpen. On, ipaboya nyo a mahakay kamo kan machilāban kamo!”

¹⁰ As dawa, nachilāban Pilisteo saw, kan naābak Israelita saw kan nayyayo kāda asa a nangay do bahay na. Taywara maranggas nakapangdiman da, ta nadiman 30,000 a

* **4:4** 4:4 Do Hebreo a chirin, ki “kerobim”. Gen. 3:24, Eks. 15:17-22 † **4:8** 4:8 Siraw pisti, ki naparin aba do let-ang, an dya do mismo tana a Egipto (Eks. 7-12). No naibahey dya, ki naibasas do nakadngey dan Pilisteo.

manakenakey a soldādo no Israel. ¹¹ Nahap daw lakāsanaw no Dyos, kan nadiman saw dadwaw a pōtot ni Eli a sa Hopni kan Pinehas.

No Kadiman ni Eli

¹² Do dāwri met lang a araw, myan asa mahakay a yapo do tribo no Benhamin a nanyayo a yapo do paggogobatan daw a kominwan do Silo. Hinagahagay naw laylay naw, kan pinangayan nas ahbek oho naw do kaliday na. ¹³ Do nakapakarapit naw do Silo, myan a maydisna si Eli do disnan naw do bīt naw no rarahan a mangnangnanaya, ta chinabakel naw lakāsanaw no Dyos. Do nakapakasdep danaw no mahakayaw do idi daw, as nakaipadāmag na an āngo napasamak, nagarimbāngaw sa tabo omidyaw daw. ¹⁴ Nadngey ni Eli iyaw arimbāngaw daw kan inyahes na a kāna, “Āngo chakey a batahen nya ringgor?”

Nakalyalisto a nangay di Eli iyaw mahakayaw. ¹⁵ Magtawen dana si Eli so sasayam a poho kan wawaho, kan makaboya paba. ¹⁶ Inbahey na di Eli a kāna, “Kayayapo ko do paggogobatan. Nakalības ako sichangori lang a araw.”

Inyahes ni Eli, “Āngo naparin, mo anak ko?”

¹⁷ Tominbay mahakayaw a nangipadāmag a kāna, “Nayayowan daw no Israelita saw Pilisteo saw, kan taywaraw nakadidigra dan soldādo saw. Aran siraw dadwaw a pōtot mo a sa Hopni kan Pinehas, ki nadiman sa, kan naāgaw da pa iyaw lakāsanaw no Dyos.”

¹⁸ Do nakaibahey naw so maynamot do lakāsanaw no Dyos, nalba a naytatangay si Eli do disnan naw do bīt naw no rowangan. Naypotot lagaw naw, kan nadiman maynamot ta laklakayan dana kan mataba. Apat a poho a katawen a inpangōlwan naw Israel.

¹⁹ Iyaw manōgang naw a baket ni Pinehas, ki mabōgi, kan makalo dana maymanganak. Do nakapakadāmag naw so nakapakaāgawaw no lakāsanaw no Dyos kan iyaw nakadiman naw no katogāngan naw kan si lakay na, naychihat a nagpasikal kan naymanganak. ²⁰ Do nakapaybiybitos danaw no byay na, binata no mabakesaw a nangpartira sya a kāna, “Mamo kaba, ta mahakay anak mo.” Ki tominbay aba kan nangikaskāso paba.

²¹ Pinangaranan naw adekeyaw so Ikabod a kāna, “Iyaw dayag, ki komnaro dana do Israel.” Nyaw paynamotan na a naāgaw lakāsanaw no Dyos kan nadiman si katogāngan na kan si lakay na. ²² Binata na a kāna, “Iyaw dayag, ki komnaro dana do Israel, ta naāgaw danaw lakāsanaw no Dyos.”

5

No Lakāsan no Tōlag do Asdod kan Ekron

¹ Do nakapakaāgaw daw no Pilisteo so lakāsanaw no Dyos, kinatkat da makayapo do Ebeneser a manda do syodad a Asdod, ² as inyangay daw lakāsanaw no Dyos do timplowaw no dyos da a si Dagon, kan pinatalin da do bīt naw. ³ Do kamabekasan naranaw, nasāpa saw tawotawo do Asdod a naybangon. Ki naboya da a myan dana nasday a naysasakeb do tana iyaw istatwaw a si Dagon do salapenaw no lakāsanaw ni ĀPO. Dawa, pinaybangon da si Dagon do sīgodaw a yanan na. ⁴ Ki do nakapaybangon daranaw do somarono danaw a araw, myan dana si Dagon a nasday a naysasakeb do tana do salapenaw no lakāsanaw ni ĀPO. Iyaw oho naw kan kakamay na saw, ki napohed kan myan sa do masngenaw do pantaw. Iya danaw inawan naw nabidin. ⁵ Nawriw paynamotan na a aran sichangori a araw, siraw papādi saw ni Dagon mana aran sino a somdep do timplo naw ni Dagon do Asdod, ki tokapan daba iyaw dapyanaw.

⁶ Taywaraw nakapangdōsa ni ĀPO dyirad tawotawo saw do Asdod kan siraw myan saw do omdibonaw. Inamomo na sa, kan pinaganyit na sa so kapaychadogdōgol. ⁷ Do nakaboya daw no omidi saw do Asdod so naporiparinaw, binata da a kon da, “Maparin aba ditā no lakāsanaya no Dyos no Israel dyaten, ta dosdosāen naya yaten kan iyaw dyos taya a si Dagon.” ⁸ Dawa, pinaychichipeh da sa tabo pangpangōlo no Pilisteo saw, kan inyahas da dyira a kon da, “Āngo parinen ta do lakāsanaya no Dyos no Israel?”

Tominbay sa a kon da, “Na, patoyohen nyo na do syodad a Gat.” Dawa, inyangay daw lakāsanaw no Dyos no Israel.

⁹ Ki do nakapayadis daw sya, dinōsa ni ĀPO so taywaraw tawotawo saw do syodadaw, kan pinaybiybinākel na sa. Pinaganyit na saw tawotawo do syodadaw so kapaychadogdōgol a aran adedekey kan mangalkem. ¹⁰ Dawa, pinatoyo daw lakāsanaw no Dyos do Ekron.

Do nakapasdep da paw so lakāsanaw no Dyos do Ekron, nangagagay saw tawotawowaw a kon da, “Oy, pinatoyo da dya iyaw lakāsanaya no Dyos no Israel tan dimanen na yaten kan siraw tawotawo ta!” ¹¹ Dawa, pinaychichipeh da saw pangpangōlo da saw no Pilisteo, kan binata da a kon da, “Patengen nyo dyaw lakāsanaya no Dyos no Israel. Pabidyen nyo na do gagāngayaw a yanan na tan dyi na yaten a dimanen kan siraw tawotawo ta!” Taywaraw nakadōsa no Dyos dyira. Ta iyaw makamwamomo a kadiman, ki nagwaras dana do intīrwaw a syodad. ¹² Siraw dyi saw a nadiman, ki pinaganyit na sa so kapaychadogdōgol. As iyaw katanyis daw no tawotawo do syodadaw a mangdaw so sidong do dyos da saw, ki nakarapit do hanyit.

6

No Nakapabidi no Lakasānaw no Tōlag do Israel

¹ Do nakayan danaw no papito a kabohan no lakasānaw ni ĀPO a minyan do tana dan Pilisteo, ² pinatawagan dan tawotawowaw no Pilisteo siraw papādi saw kan mangarobōob saw, kan binata da dyira a kon da, “Āngo parinen ta do lakāsanaya ni ĀPO? Ibahey nyo dyamen an maypāngo kapabidi namen sya do gagāngayaw a yanan na.”

³ Initbay da a kon da, “An pabidihen nyo lakāsanaya no Dyos no Israel, inyangay nyo aba a abos mimyan ah, an dya parayayan nyo so dāton do gatos. Tan komwan, mapyan kamo kan matonngan nyo an āngo ta nāw na inyo a dosāen.”

⁴ Inyahas da a kon da, “Na, āngo dāton do gatos machitaya inyangay namen?”

Initbay da a kon da, “Dadima balitok a sinan dōgol, kan dadima balitok a sinan karam, sigon do bidang dan pangōlo no Pilisteo. Ta mayengay a pisti iyaw nangpalidyat dyinyo a tabo kan siraw pangōlo nyo. ⁵ Mamarin kamo siras sinan dōgol kan sinan karam a mangrārayaw so tana, kan anyiben nyo Dyos no Israel. Sigōro, dosāen na pabanchi inyo, siraw dyos nyo, kan iyaw tana nyo. ⁶ Āngo ta patwahlen nyo pōso nyo a akmas pinarin daw no taga Egiptwaw kan si Paraon? Do nakalidyalyataw no Dyos dyira, pinalobōsan da sabawriw Israelitaw a makahbot tan makangay sa do kwanan da?

⁷ “Ngay, mangisagāna kamo so bayo a karison kan dadwa a mapasoso a bāka a dyi pa napangapangayan so pāko. Ipalka nyo pākwaw no karisonaw do bāka saw, ki patengen nyo saw orbon da saw kan ipasto nyo sa. ⁸ Ahapen nyo lakāsanaw ni ĀPO, kan pangayen nyo do karisonaw. Posken nyo do kahonaw do bīt naw siraw naormaw a balitok a ipaw-it nyo dya a dāton do gatos. Ipaw-it nyo kan nolay nyo a mayam do rarahan na. ⁹ Ki chichiban nyo, ah. An somonget a komwan do bōkod na

a tana do Bet-semes, chakey na batahen a si ĀPO nangyangay so rakohaya didigra dyaten. Ki an engga, chapatak ta na a iyabaw nangdōsa dyaten, kan naipatpatang lang a naparin dyaten.”

¹⁰ As dawa, pinarin daw nyaya. Nanghap sa so dadwa a mapasoso a bāka, kan pinapāko daw karisonaw kan inpasto da saw orbon daw. ¹¹ Pinangay daw lakāsanaw ni ĀPO do karisonaw kontodo kahonaw a yanan dan naormaw a balitok a sinan karam kan sinan dogdōgol. ¹² Do dāwri, tinarengteng dan bāka saw kominwan do Bet-semes a maymāma kan dya somniwasiwal do kawanan mana kaholi da. Inonotan dan pangōlo saw no Pilisteo manda do payis naw no Bet-semes.

¹³ Myan sa magap-āpit so trigo daw do payahosongan siraw tawotawo saw no Bet-semes. Do nakatangay daw kan naboya daw lakāsanaw, chinasoyosoyot da do kaboya daw sya. ¹⁴⁻¹⁵ Nangay iyaw karisonaw do hakawanaw ni Joswe do Bet-semes, kan nagsardeng do bīt naw no rakoh a bato. Pinagchin dan Lebita saw lakāsanaw ni ĀPO kontodo kahonaw a nakaipangayan dan naormaw a balitok, kan pinalapaw da do rakohaw a bato. Inasdasda dan tawotawowaw kayo naw no karisonaw, kan sinosohan da saw bāka saw a diniman da a indāton da di ĀPO. Do dāwri met lang a araw, nangidāton saw tawotawo no Bet-semes so masosohan saw a dāton kan kadwan saw a dāton di ĀPO. ¹⁶ Naboya dan dadimaw a pangōlo dan Pilisteowaw tabo nyaya, as naybidi dana sa do Ekron do dāwri met lang a araw.

¹⁷ Siraw nyayaw balitok saw a sinan dōgol a inpaw-it dan Pilisteo saw a dāton da di ĀPO a pakapakawanan gatos da. Tayisa para do Asdod, Gasa, Askelon, Gat, kan Ekron. ¹⁸ As iyaw bidang no balitok saw a sinan karam, ki naparin sigon do bidang no syodad a Pilisteo a dyira dan dadima saw a pangōlo a nakairamānan dan nakotāan saw a idiidi kan sīcho da saw. Iyaw rakohaw a bato a napangayan da so lakāsanaw ni ĀPO do hakawanaw ni Joswe a taga Bet-semes, ki pamaneknek pa a manda sichangori.

¹⁹ Ki diniman sa ni ĀPO papito a poho dyirad tawotawo no Bet-semes, ta chiniban daw irahem no lakāsanaw ni ĀPO. Nagdongdong-aw saw tawotawo maynamot do taywara a maranggas a nakapangdiman a pinarin ni ĀPO dyira. ²⁰ Do dāwri, inyahes dan tawotawo saw do Bet-semes a kon da, “Sino makapaytēnek do salapen ni ĀPO a iyaw masantwanaya Dyos? Dino paro pangikwanan ta sya tan maypateng dyaten?”

²¹ Do dāwri, nanoboy sa siras nangay dyirad omidyaw do Kiryat-jearim a nangibahey sya dyira a kon da, “Pinabidi darana no Pilisteo saw lakāsanaw ni ĀPO. Mosok kamo, ta isonget nyo na do yanan nyowaya.”

7

¹ As dawa do dāwri, nangay saw tawotawo no Kiryat-jearim, kan inhap daw lakāsanaw ni ĀPO. Inyangay da do bahay ni Abinadab a myan do paytokonanaw, kan intatārek da a para di ĀPO si Eleasar a pōtot na a mangbantay so lakāsanaw ni ĀPO.

No Kapangidaōlo ni Samwel do Israel

² Nahay a minyan lakāsanaw do Kiryat-jearim. Myan dadwa poho a katawen na daw, kan tabo tawotawo no Israel, ki tomnanyis sa kan nangdaw so sidong ni ĀPO. ³ Inbahey ni Samwel dyirad tabo tawotawo no Israel a kāna, “An oyod a maybidi kamo di ĀPO do tābo pōso nyo, ipoha nyo na saw gan-ganaet saya didyosen nyo kan siraw naikitikitaya a Astarot, kan italek nyo di ĀPO inawan nyo kan iya lang pagsīrbyan nyo, as kan isalākan nanchi inyo dyirad Pilisteo saw.” ⁴ Dawa, inpoha da no Israelita saw nakitikitan saw a Baal kan Astarot, kan si ĀPO lang nagsīrbyan da.

⁵ Do dāwri, binata ni Samwel a kāna, “Maychichipeh kamo a tabo a Israelita do Mispa, kan paydasal konchi inyo di ĀPO.” ⁶ Do nakapaychichipeh daranaw do Mispa, namoranom sa kan pinado da do salapen ni ĀPO. Nagayonar sa do dāwri a araw, kan inpodno daw naygatosan da. Binata da a kon da, “Naygatos kami di ĀPO.” Si Samwel, ki nangipangōlo siras Israelita saw do Mispa.

⁷ Do nakadngey daw no Pilisteo so nakapaychichipeh daw no Israelita do Mispa, somnonget saw Pilisteowaw tan yangay da sa raoten. Do nakapakadngey daw no Israelita saw so maynamot do dyaya, namo sa dyira. ⁸ Binata da di Samwel a kon da, “Magsardeng kaba machikakaāsi di ĀPO a Dyos ta para dyaten tan isalākan na yaten do toray dan Pilisteo saya.” ⁹ Do dāwri, nanghap si Samwel so somoso paw a orbon a karniro, kan simememeh a sinosohan na a indāton di ĀPO. Nachikakaāsi di ĀPO para dyirad Israelita saw, kan inatbay ni ĀPO iya.

¹⁰ Do kadama naw ni Samwel a mangidāton so masosohanaw a dāton, maypaypasngen dana saw Pilisteo saw tan raoten da saw Israelita saw. Ki do dāwri a araw, pinayedey ni ĀPO so mayit a nawriw nangtaranta dyirad Pilisteo saw, kan naābak sa do salapen dan Israelita saw. ¹¹ Nakalyalisto saw Israelitaw a komnaro do Mispa, kan linakatan da saw Pilisteo saw a pinaychadimadiman do rarahanaw a manda do mamangketaw do ibaba no Bet-kar.

¹² Do dāwri, nanghap si Samwel so rakoh a bato a pinangay na do nagbaetanaw no Mispa kan Sen. Pinangaranan na so Ebeneser* a binata na a kāna, “Manda do dyaya, sinidongan na yaten ni ĀPO.” ¹³ Dawa, naābak saw Pilisteo saw, kan rinaot da paba a mirwaw tana no Israelita. Do ōnos no nakabyay ni Samwel, intopak ni ĀPO dōsa yapo do tanoro na dyirad Pilisteo saw.

¹⁴ Siraw idiidyaw do nagbaetan dan syodad a Ekron kan Gat a sinākop dan Pilisteo do Israel, ki napabidi dana dyira. Winawayaan pa no Israel omdibonaw a tana do toray dan Pilisteo saw. Maynamot ta komwan, myan danaw kapya dyirad Israelita saw kan siraw Amoreo saw a omyan pa daw.

¹⁵ Indaōlwan ni Samwel Israel do ōnos no nakabyay na. ¹⁶ Tinawen a nangay a nangdibon do Betel, Gilgal, kan do Mispa tan iyaw maghwis do dawri sa a logar. ¹⁷ Ki kanāyon pa a naybidi do Rama do yanan no bahay na. Aran do dawri, ki iya paw maghwis. Do Rama, ki napatnek daw so altar di ĀPO.

8

No Kapangdaw Dan Israelita so Āri Da

¹ Do nakapaypalakay danaw ni Samwel, tinodingan na saw pōtot na saw a hwis no Israel. ² No ngaran no matoneng na, ki si Joel. Iyaw somarono, ki si Abihas. Naghwis sa do Beerseba. ³ Ki inotan daba no pōtot na saw iyaw kaparinaw ni āmang da. Bashāli a nangwarta sa a nangrawat so pasoksok, kan dyinīdo daw kinalinteg.

⁴ As dawa, naychichipeh saw panglakayen da saw no Israel, kan nangay sa di Samwel do Rama. ⁵ Binata da dya a kon da, “Chiban mo pa. Malkem ka naya, kan tinōlad dabaya imo no pōtot mo saya do kaparin mo. Dawa, sichangori, mangitongdo ka so āri a mangipangōlo dyamen a akmas myan saya dyirad tabwaya kadwan a nasyon.”

⁶ Ki naay-āyo aba si Samwel do nakaiibahey daw sya a torohan na sa so āri a mangipangōlo dyira. Dawa, naydasal di ĀPO. ⁷ Tinbay ni ĀPO a kāna, “Adngeyen mo tabo ibahebahey daya no tawotawo dyimo, ta imo abaw chinaskah da, an dya yaken chinaskah da a āri da. ⁸ Akmas pinarin daw do nakaihbot kwaw sira do Egipto

* **7:12** 7:12 No chakey na batahen “Ebeneser”, ki “bato no sidong”. Sal. 18:2

manda sichangori, tinadyichokodan da yaken, kan nagdaydāyaw sa so matatarek a dyos. Dawa, komwan met parinen daya dyimo sichangori. ⁹ Sigi, adngeyen mo sa, ki kapyahen mo sa ballaāgan ah, kan ipakatoneng mo dyira iyaw parinen anchi no āri a magāri dyira.”

¹⁰ Dawa, inbahey ni Samwel tabo inbaheyaw ni ĀPO dyirad tawotawowaw a mangdakdaw so āri. ¹¹ Binata na a kāna, “Iyanchiw nyaw parinen no āri a magāri dyinyo: Ahapen nanchiw anak nyo sa mahahakay, kan payparinen na sa magsīrbi do logan na saw kan kabalyo na saw a pachigobat, kan payparinen na pa sanchi a taga-darop do salapenaw no logan na saw a pachigobat. ¹² Kadwan sanchi, ki dotokan na a mangimandar so rinībo a soldādo. As kadwan, ki mangimandar so taydidima a poho. Pagaradohen na sanchiw kadwan, kan pagranyen na sanchi so āpit na. Siraw kadwan, ki pamarinen na sa so armas a pachigobat kan siraw rimīnta saw no logan a pachigobat. ¹³ Ahapen na sanchiw anak nyo sa a mababakes a pamarinen so bangbanglo, panotongen, kan pamarinen na sa so tināpay. ¹⁴ Ahapen nanchi iyaw kagaganayan dyirad hakawan nyo, kaobāsan nyo saw, kan kaolibwan nyo saw, as kan itoroh nanchi dyirad opisyalis na saw. ¹⁵ Ahapen nanchiw apagkapollo no trīgo nyo kan ōbas nyo, as kan itoroh nanchi dyirad opisyalis na kan siraw kadwan pa a magsīrbi dya. ¹⁶ Siraw pachirawatan nyo a mahahakay kan mababakes, kan iyaw kagaganayan saw a bāka kan asno nyo, ki ahapen na sanchi para do bōkod na a pakaosaran. ¹⁷ Ahapen nanchiw apagkapollo no arban nyo, as kan inyo a mismo, ki mayparin a adīpen na. ¹⁸ Anchan marapit nawri a araw, itanyis nyonchiw kawayawaya nyo do pinidi nyo a āri, ki atbayen na pabanchi inyo ni ĀPO.”

¹⁹ Ki inkaskāso daban tawotawo saw si Samwel. Binata da a kon da, “Engga! Chakey namen myan so āri a magāri dyamen. ²⁰ Tan komwan, akma kaminchi siras kadwan saya a nasyon a myan so āri a mangitoray dyamen, as kan mangipangōlo kan machilāban dyirad kagobat namen.”

²¹ Do nakadngey naw ni Samwel so tabo a binata da no tawotawo saw, yay na a inbahey di ĀPO. ²² Tominbay si ĀPO di Samwel a kāna, “Adngeyen mo sa, kan torohan mo sa so āri da.”

Do dāwri, inbahey ni Samwel dyirad mahahakayaw no Israel a kāna, “Ngay, maybidi kamo na do kāda idi nyo.”

9

No Kapayboya Da Saulo kan Samwel

¹ Myan asa a mabigbigbig a mahakay a yapo do trībo no Benhamin a mayngaran so Kis a pōtot ni Abiyel a apoko ni Seror a yapo do pamilya ni Bekorat do partīdo ni Apiyah. ² Myan pōtot na a mahakay a mayngaran so Saulo. Abaw kapayngay na dyirad Israelita saw do kagwapo na, kan asa a kaoho so kakarakarang kan aran sino.

³ Do dāwri, naiwawa saw asnwaw a dyira ni Kis a āmang ni Saulo. Dawa, binata ni Kis di Saulo a kāna, “Manghap ka so asa rārayay mo dyirad pachirawatan saya, ta yangay nyo sa chichwasen asno da saw.” ⁴ Dawa, kinelsat daw maychichwas do katokotokonon no Epraim kan do tana no Salisah, ki nachichwasan da saba daw. Nagkelsat sa pa do tana no Saalim, ki asaba daw asno saw. Sinpangan na, kinelsat da do tana no Benhamin, ki alit na dyi da sa nachichwasan daw.

⁵ Do nakapakarapit daw do tana no Sop, binata ni Saulo do pachirawatan naw a rārayay na a kāna, “Ay, maybidi ta na, ta āngwan sira pabaw asnwaw iktokto ni āmang, as kan ari narana yaten a chabakel.”

⁶ Ki initbay no pachirawatan naw a kāna, “Na, anchi ka, ah. Ariw tawo no Dyos do dyaya a idi, kan taywaraw kaanyib da sya no tawotawo. Tabo kono ibahey na,

ki maparin anchi. Mangay ta daw sichangori. Sigōro ibahey nanchi dyaten an dino rarahan a kwanan ta.”

⁷ Inyahes ni Saulo do pachirawatan naw a kāna, “Ki an mangay ta, āngo kono itoroh ta dya? Arabayaw mākan do kostal ta saya. Aba met mairigālo ta do propīta no Dyos. Āngo myan dyaten?”

⁸ Tominbay danaw pachirawatan naw a kāna, “Chiban mo, aryaw naiyonot ko a asa dēkey a plata a pirak. Itoroh ko do propītaw no Dyos tan komwan ibahey na dyaten rarahan a kwanan ta.” ⁹ (No sīgōd do Israel, an myan mangay a machiintood do Dyos, no batahen na, ki “Ngay, mangay ta do mamadtwaw,” ta siraw propīta changori, ki sīgōd a matawagan sa so mamadto.)

¹⁰ Binata ni Saulo do pachirawatan naw a kāna, “Maganay. Ngay, mangay ta na.” Dawa, nangay dana sa do idyaw a yanan propītaw no Dyos.

¹¹ Do nakasonget daw do songtanaw a komwan do idyaw, myan saw nabayat da babbalāsang a mangay a mamoranom, kan inyahes da dyira a kon da, “Aryori dyaw mamadtwaw?”

¹² Initbay da a kon da, “Naon. Aryaw a nanmanma lang so dēkey kan inyo. Makalisto kamo. Kawawara na pa do idi namenaya, ta mangidāton saw tawotawowaw do logaraw a pagdaydayāwan. ¹³ Apāman anchi a makasdep kamo do idyaw, madas nyo panchi daw sakbay a makasonget do logaraw a pagdaydayāwan a mangay a koman. Ta mangrogi saba koman tawotawowaw mandan dyi pa iya a mawara maynamot ta machita na pa bindisyonan iyaw dātonaw. Katayoka na, koman dana saw naāwis saw. Somonget kamo na, ta mabayat nyo na sichangori a ōras.”

¹⁴ As dawa, somnonget sa do idyaw, kan do kapakasdep daw, kosto a lomongo si Samwel dyira a komwan do logaraw a pagdaydayāwan.

¹⁵ Do arawaw a sakbay pa a mawara si Saulo, inbahey dana ni ĀPO di Samwel nyaya a kāna, ¹⁶ “Delak do komwan anchi a ōras, tobuyen ko anchiw asa mahakay a yapo do tana no Benhamin. Iya anchiw padwan mo so lana do oho na a mangipangōlo so tawotawo ko a Israel. Iyanchi, ki mangisalākan sira do toray dan Pilisteo saw, ta chiniban ko iyaw kapakaidadanes dan tawotawo ko, as kan nakarapit dyaken tanyis da.”

¹⁷ Do nakaboyaw ni Samwel di Saulo, binata ni ĀPO dya a kāna, “Iyaw nyaw mahakayaw a inbahey ko dyimo. Iyanchiw mangitoray so tawotawo ko.”

¹⁸ Naypasngen si Saulo di Samwel do masngenaw do rowangan kan inyahes na a kāna, “Maparin a ibahey mo dyaken an dino bahay no mamadtwaw?”

¹⁹ Initbay ni Samwel a kāna, “Na, yakenaw mamadtwaw. Ngay, manma kamo a somonget do logaraw a pagdaydayāwan, ta somarano ako na dyinyo. Ta sicharaw, ki machakan kamo dyaken. Anchan mabekas, ki ibahey konchi a tabo myan saya do aktokto nyo as kapayam ko dyinyo. ²⁰ Pakariribokan mo pa sabaw asno saw a nabo nyo do tatdo dana a karaw, ta nachichwasan dana sa. As sino kono kalikagōman da no tabo Israelita saw an dya imo kan iyaw tabo pamilya ni āmang mo?”

²¹ Tominbay si Saulo a kāna, “Naon, ki taga trībo ako abawri no Benhamin a yapo do kadēdekeyan a trībo no Israel, kan iyabawriw partīdo ko dya masisita do tabo a trībo no Benhamin? Āngo ta ibahey mo sa dyaken nawri?”

²² Do dāwri, inyonot ni Samwel si Saulo kan iyaw pachirawatan naw do rakohaw a kwarto, kan pinaydisna na sa do kasisītaan a disnan dyirad magtatdo a poho a naāwis. ²³ Binata ni Samwel do kosinirwaw a kāna, “Mangay mwa apen karnyaw a inapatawa ko dyimo.”

²⁴ As dawa, nangay na a inhap no kosinirwaw iyaw pā naw no karni, kan indasar na do salapenaw ni Saulo. Binata ni Samwel a kāna, “Cha dya iyaw nakapya a para dyimo. Kanen mo, ta napatawaw nyaya a para dyimo a manda do naitongdwaya a

ōras tan machakan ka dyirad naāwis saya.” Dawa, nachihanghang si Saulo di Samwel do dāwri a araw.

²⁵ Do nakapakawsok daranaw do idyaw a yapo do logaraw a pagdaydayāwan, myan naisagāna a pakaychehan a para di Saulo do atep naw no bahay ni Samwel, as dawriw nakaychehan na.* ²⁶ Do nakapaysēsedang naranaw, tinawagan ni Samwel si Saulo a myan do atepaw no bahay, kan binata na a kāna, “Maybangon ka na tan toboyen ko naymo do kwanan mwaw.” Dawa, naybangon si Saulo. Iya kan si Samwel, ki nayrayay dana sa minohbot. ²⁷ Do nakapakawsok daranaw do payis naw no idi, binata ni Samwel di Saulo a kāna, “Ibahey mo do pachirawatan mwaya a manma dana.” Kinarwan no pachirawatan naw. Tinongtong ni Samwel a kāna, “Mabidin ka pa so dēkey dya tan ibahey ko dyimo minsāhi a yapo do Dyos.”

10

¹ Do dāwri, nanghap si Samwel so asa kapraskitaw a lana, kan pinado na do oho naw ni Saulo, as nakadadek na sya. Binata na a kāna, “Pinidi naymo ni ĀPO a mangipangōlo siras tawotawo na a Israel! Magāri kanchi dyirad tawotawo na, kan isalākan mo sanchi dyirad kabōsor da saw a nakadibon dyira. Iyanchiw nyaw pangilasīnan mo a pinidi naymo ni ĀPO a mangitoray so tawotawo na: ² Do kakaro mwaya dyaken sichangori, makabayat kanchi so dadwa mahahakay do masngenaw do tanem ni Rakel do Selsah do payis naw no tana dan Benhamin. Ibahey danchi dyimo a kon da, ‘Nachichwasan darana saw asno saw a chichichwasen mo. Sira pabaw pakariribokan ni āmang mo, kan imo danaw chabakel na. Yahahes naw a kāna, “Āngo paro parinen ko a maynamot do anak kwaw?” ’

³ “Katongtong monchi so mayam mandan marapit mo rakohaw a kayo no Tabor. Makabayat kanchi daw so tatdo a mahahakay a somonget a mangay a mangidāton do Dyos do Betel. Asa dyiraw mayrara so tatdo a orbon a kalding. Iyaw asaw, ki tatdo a kamemeh a tināpay. As iyaw asaw, ki manahabit so lālat a sopot a napno so palek. ⁴ Komostaen danchimo, as kapanoroh da so dadwa kamemeh a tināpay a machita rawaten mo.

⁵ “Katayoka no nawri, mangay kanchi do paytokonan naw no Dyos do Gibeā a yanan da no matokpohaw a bonggoy a soldādo dan Pilisteo saw. Do kapakasdep monchi do idyaw, makabayat kanchi so bonggoy no propīta a mosok a yapo do logaraw a pagdaydayāwan a magtoktokar so arpa, tamborin, pīto, lyra,* kan mangipadpadto sa. ⁶ Iyaw panakabalin no ispirito ni ĀPO, ki mangay anchi dyimo, kan machipangipadto kanchi dyira, as kan mabaliwan dananchiw katatawo mo. ⁷ Do katongpal no nya saya pangilasīnan, parinen mo an āngo masisīta a parinen mo, ta no Dyos, ki myan dyimo.

⁸ “Manma ka na mosok do Gilgal. Sigorādo a mangay akonchi dyimo daw a mangidāton so masosohan saw a dāton kan dāton saw a pachikapya. Ki machita a panayahen mo yaken do irahem no papito a karaw a manda do kawara ko, kan ibahey konchi dyimo an āngo parinen mo.”

No Kapayparin ni Saulo a Āri

⁹ Do nakapakatadyichokodaw ni Saulo a komaro di Samwel, binaliwan no Dyos katatawo ni Saulo. Tabo saw pangilasīnan saw, ki naporin do dāwri a araw. ¹⁰ Do nakapakarapit daw da Saulo kan pachirawatan naw do Gibeā, nachibayat dyaw bonggoy no propīta. Do dāwri, nangay dyaw panakabalin no ispirito no Dyos, kan nachirayay a nachipangipadpadto dyira. ¹¹ Do nakaboya daw sya no tabo sīgod saw a makaam-āmmo sya a machipangipadpadto si Saulo dyirad propīta saw, inyahes da

* **9:25** 9:25 Mana “nachisarīta si Samwel di Saulo do yanan atepaw no bahay na”.

* **10:5** 10:5 Iyaw lyra, ki dekedeky kan iyaw arpa.

do katakatayisa dyira a kon da, “Na, āngo paro naparin do pōtot naya ni Kis? Asa danawri a propīta si Saulo?”

¹² Inyahes no asaw a mahakay a magyan do dawri a logar a kāna, “Masisītawri an sino āmang dan kadwan a propīta an si ĀPO pakayapwan kapagpadto da?” Dawa, nayparin a panyinyirin daw nyaya: “Asa pawri dyirad propīta si Saulo?”

¹³ Do nakatayokaw no kapachipangipadpadto ni Saulo, somnonget do logaraw a pagdaydayāwan.

¹⁴ Naboya na sa no marāan naw ni Saulo, kan inyahes na di Saulo kan iyaw pachirawatan naw a kāna, “Dino nakayakayapwan nyo?”

Tominbay si Saulo a kāna, “Na, chinichwas namen asno saw. Ki do dyi namen danaw a nakaboya sira, nangay kami na do yanan ni Samwel.”

¹⁵ Binata no marāan naw a kāna, “Na, ibahey mo pa dyaken āngo binata ni Samwel dyimo?”

¹⁶ Initbay ni Saulo a kāna, “Na, inpasigorādo naw dyamen a nachichwasan dana saw asnwaw.” Ki inbahey naba di marāan na iyaw inbahey naw ni Samwel a maynamot do kapayparin naw a āri.

¹⁷ Do dāwri, tinawagan na sa ni Samwel tawotawo saw no Israel a mangay do yanan ni ĀPO do Mispa, ¹⁸ kan inbahey na dyira a kāna, “Nyaw bata ni ĀPO a iyaw Dyos no Israel: ‘Pinahbot koynyo do Egipto, kan insalākan koynyo do toray dan taga Egipto saw kan tabo pagāryan saw a nangidadanes dyinyo.’” ¹⁹ Ki sichangori, chinaskah nyo Dyos nyo a nangisalākan dyinyo do tabo didigra kan pakariribokan nyo. As nakaibahey nyo sya a kon nyo, ‘Engga, mangitongdo ka so āri a mangitoray dyamen.’ Dawa, sichangori, mapaboya kamo do salapen ni ĀPO do kāda trībo kan kāda partidos nyo.”

²⁰ Do dāwri, pinaypasngen ni Samwel tabo no trībo saw no Israel, kan iyaw trībo naw no Benhamin napidi. ²¹ Somarono, inyangay na saw kāda pamilya do trībo no Benhamin do salapen naw, kan napidi iyaw pamilya ni Matri. Kapanawdyan na, napidi si Saulo a pōtot ni Kis. Ki do kachichwas daw sya, aba daw si Saulo. ²² Dawa, inyahes darana di ĀPO a kon da, “Ari danawri dyaw nawri a tawo?”

Tominbay si ĀPO a kāna, “Naon, ari a tomayotayo do yanan daya no warawara.”

²³ Nayyayo sa kan nangay da a pinahtot si Saulo. Do nakapaytēnek naw do yanan daw no tawotawo, asa a kaoho no kakarakarang na kan aran sino. ²⁴ Binata ni Samwel dyirad tabo tawotawo a kāna, “Maboya nyoriw tawowaya a pinidi ni ĀPO? Abaw aran asa kapariho na do tabo tawotawo.”

Do dāwri, nangngēngengey saw tawotawowaw a kon da, “Manayon pakono byay no āri!”

²⁵ As inlawlawag ni Samwel dyirad tawotawo saw pagrebbengan saw no āri. Intolas na sa do mahonaw a papil, kan kinapya na do salapen ni ĀPO. Katayoka na, pinayam narana saw tawotawo saw a somabat do bahabahay da.

²⁶ Aran si Saulo, ki somnabat do bahay da do Gibeā a kayrayay na saw matotored saw a mahahakay a sinalid ni ĀPO so pōso. ²⁷ Ki myan saw kadwan a mangriribok a mahahakay a nakabata sya a kon da, “Pī! Maypāngo kaisalākan dyaten nawri a tawo?” Indadanes da, kan inyangayan daba so rigālo da. Ki naylilyak aba si Saulo.

11

No Kapangābak ni Saulo Siras Ammonita

¹ Sinpangan na, si Nahas a iyaw Ammonitaw, ki indaōlwan na saw bōyot naw a nanglakob so idi a Jabes do Gilead. Binata da no tabo tawotawo saw no Jabes di Nahas a kon da, “Mamarin ka dyamen so katōlagan, kan magsīrbi kami dyimo.”

² Ki initbay ni Nahas a Ammonita a kāna, “Mamarin ako lang dyinyo so katōlagan an koyden ko makinkanawan a mata no kāda asa dyinyo tan masnesnekan saw tabo a Israel.”

³ Binata da no panglakayen da saw no Jabes a kon da, “Torohan mo pa yamen so papito a karaw tan makapanoboy kami siras mangay a mangipadāmag do intīro a Israel. An abo mangay a mangisalākan dyamen, magpaitoray kaminchi dyimo.”

⁴ Do nakapakarapit daw no natoboy saw do Gibeā do yanan ni Saulo, inpadāmag daw dāmagaw dyira, as kan nakalyak sa tabo tawotawowaw a tomnanyis. ⁵ Kosto a kayayapo ni Saulo do hakawan do dāwri, kan sarsaronwen na saw bāka naw. Inyahes na dyira a kāna, “Na, āngo naparin? Āngo itanyis da tabo?” Inbahey da dya iyaw inpadāmag daw no natoboy saw a yapo do Jabes.

⁶ Do nakadngey naw ni Saulo so nawri, nangay iyaw panakabalin ispirito no Dyos dya, kan taywaraw nakapakasoli na. ⁷ Nanghap so asa a kaparis a bāka, kan inaktekteb na sa, as kan nanoboy siras mangay a mangyangay so naktekteb saw do intīro a Israel. Ipakatoneng na a kāna, “Komwan anchiw maparin do bāka no aran sino a dya monot da Saulo kan Samwel.” Nagtopak dyirad tawotawowaw nakamo da di ĀPO, kan tabo sa, ki nāsa dana sa a minonot. ⁸ Do nakapaychipeh naw sira do Besek, siraw mahahakay no Israel, ki myan bidang da a 300,000. As siraw mahahakay no Joda, ki 30,000.

⁹ Inbahey da dyirad natoboy saw a nangay dyira a kon da, “Ibahey nyo dyirad tawotawo no Jabes do Gilead a anchan mayegen araw an delak, maisalākan sanchi.” Do nakaipadāmag daw no natoboyaw dyirad tawotawo no Jabes, taywaraw nakasoyot da. ¹⁰ Inbahey da di Nahas a kon da, “Anchan delak, magpaitoray kaminchi dyimo, kan parinen monchi dyamen aran āngo a chakakey mo.”

¹¹ Do somaronwaw a araw,* pinaysisyay sa ni Saulo tawotawo naw do tatdo a grupo. Do kaparbangonaw,† nangay sa do kampo daw no Ammonita saw, kan pinaychadimadiman da sa manda do kayegen danaw no araw. Naychawpit saw nakalāsāt saw tan abo mabidin a myan so rārayay.

No Kaisigorādo ni Saulo a Āri

¹² Do dāwri, binata da no tawotawo saw di Samwel a kon da, “Sino saw nakabataw sya a si Saulo, ki machita aba magāri dyaten? Iyangay nyo sa dya, ta dimanen namen sa.”

¹³ Ki binata ni Saulo a kāna, “Abaw maipadiman sichangori a araw, ta sichangori a araw nakaisalākan ni ĀPO so Israel.”

¹⁴ Binata ni Samwel dyirad tawotawo saw a kāna, “Mangay ta do Gilgal, kan pabayohen ta daw iyaw kinaāri ni Saulo.” ¹⁵ Dawa, nangay sa tabo tawotawo do Gilgal, kan pinaneknekan da a si Saulo iyaw āri da do salapen ni ĀPO. Do dawri a yanan, nangidāton sa so dāton a pachikapya do salapen ni ĀPO. As si Saulo kan tabo saw Israelita, ki nagsilibrar sa so rakoh.

12

No Kapagpakāda ni Samwel

¹ Binata ni Samwel dyirad tabo Israelita saw a kāna, “Inadngey ko tabo inbahey nyo, kan pinatnek ko āri a mangitoray dyinyo. ² Sichangori, myan dana iyaw āri nyo a mangidaōlo dyinyo. Malkem ako na kan may-oban ako naya. Siraw pōtot ko, ki machiyan saya dyinyo. Nangidaōlo ako dyinyo makayapo do kaadekey ko manda sichangori. ³ Cha ko dya. Sigi, magtistīgo kamo a kontra dyaken do salapen ni ĀPO

* **11:11** 11:11 No kairogi no araw dyirad Israelita, ki do kapaysarisari. † **11:11** 11:11 Iyaw ahep, ki naychacharwa so tatdo. Iyaw kapanawdyan, ki sigōro alas dos a manda do kapaysēdang.

kan no āryaya a pinidi na. Sino akin dyira so tōro a bāka mana asno a ināgaw ko? Sino kinōsit ko? Sino indadanes ko? Sino nangrawatan kos pasoksok tan akma ko nabolsekān? On, tistīgwan nyo a kontra dyaken an myan pinarin ko dyirad dyaya aran āngo, ta pabidyen konchi dyinyo.”

⁴ Initbay dan tawotawowaw a kon da, “Kinōsit mana indadanes mwaba met yamen. Aba met inhap mo a pasoksok yapo do aran asa.”

⁵ Binata ni Samwel dyira a kāna, “Si ĀPO kan iyaw pinidi naw sicharaw, ki siraw mangipaneknek dyinyo a abaw madongso nyo a pinariparin ko a madi.”

Initbay da a kon da, “On, si ĀPO, ki iyaw mangpaneknek.”

⁶ Binata pa ni Samwel dyirad tawotawowaw a kāna, “Si ĀPO, iyaw nangitongdo di Moyses kan Aaron, kan iyaw nangikaro siras kapoonan nyo a yapo do Egipto.

⁷ Changori, nāw nyo a maytēnek do yanan nyo saya, kan tistīgwan ko inyo do salapen ni ĀPO do kaipanakem ko dyinyo so tabo mabibīleg saw a pinariparin na tan naisalākan kamo kan siraw aāmang nyo.

⁸ “Do nakangay daw da Jakob kan siraw pōtot na saw do Egipto, intanyitanyis daw kapangdaw da so sidong di ĀPO. Tinoboy na sa Moyses kan Aaron a nangihbot siras aāmang nyo do Egipto kan inyangay da sa do dya tana.

⁹ “Ki kinawayakan daw no ĀPO a Dyos da. Dawa, inparawat na sa do tanoro ni Sisera a komander no bōyot ni Jabin a āri no syodad a Hasor kan do tanoro dan Pilisteo saw kan do tanoro no āri do Moab. Nachigobat sa a kontra dyira kan sinākop da sa. ¹⁰ Do dāwri, tomnanyitanyis sa di ĀPO, kan binata da a kon da, ‘Naygatos kami kan tinadyichokodan namen imom ĀPO, kan nagsīrbi kami di Baal kan Astarot. Ki changori, isalākan mo pa yamen dyirad kabōsor namen, kan magsīrbi kami na lang dyimo.’ ¹¹ As tinoboy ni ĀPO si Jerobbaal kan Barak, kan Jepta, as kan yaken a si Samwel, kan insalākan naynyo do toray dan kabōsor nyo do omdibon nyo tan naybibyay kamo a sitatalna.

¹² “Ki do nakaboya nyowaw si Nahas a āri dan Ammonita saw a naypasngen a mangraot dyinyo, binata nyo dyaken a kon nyo, ‘Chakey namen āri a magāri dyamen,’ aran si ĀPO a Dyos nyo, ki sīgod a āri nyo. ¹³ Changori, cha dyaw āri a pinidi nyo, iyaw inyahas nyo, kan iyaw pinatnek ni ĀPO a magāri dyinyo. ¹⁴ An myan kaanyib nyo di ĀPO, an magsīrbi kamo dya kan mangadngey so chirin na a dya machiribildi dyirad bilbilin na, as kan an monot kamo kan iyaw no āri a magāri dyinyo di ĀPO a Dyos nyo, dyorinchi a maganay! ¹⁵ Ki an dyi nyo a adngeyen si ĀPO, kan magribildi kamo dyirad bilbilin na, kontraen nanchi inyo kan iyaw āri nyo.

¹⁶ “Dawa, changori, nāw kamo a maytēnek kan chiban nyo itwaw a mabīleg a parinen ni ĀPO do salapen nyo! ¹⁷ Changori abawriw kapagāpit so trīgo? Tawagan ko si ĀPO tan mangyangay so adey kan chimoy. Tan komwan, mapatakan nyo iyaw karahet a pinarin nyo do kapanyideb ni ĀPO do kapangdaw nyowaya so āri.”

¹⁸ Dawa, tinawagan ni Samwel si ĀPO, kan pinayedey kan pinachimoy ni ĀPO do dāwri a araw. As siraw tabo a tawotawo, ki taywaraw nakamo da di ĀPO kan di Samwel.

¹⁹ Binata dan tabo tawotawowaw di Samwel a kon da, “Maydasal ka pa di ĀPO a Dyos mo a para dyamen a pachirawatan mo tan dyi kami a madiman, ta innāyon namenaya do gatos namen iyaw kapanahes namenaw so āri namen.”

²⁰ Initbay ni Samwel dyira a kāna, “Mamo kamo aba. Oyod a pinarin nyo nya karahet. Aran komwan, basta dyi nyo pakono a tadyichokodan si ĀPO. Basbāli a pagsīrbyan nyo si ĀPO do tābo pōso nyo. ²¹ Somiwal kamo aba a magdaydāyaw dyirad abos sinpaspangan a didyosen. Makasidong kan makaisalākan saba dyinyo, ta abaw sīrbi da. ²² Maynamot do mabīleg a ngaran na, nonolay naba ni ĀPO tawotawo

na, ta chaay-āyo ni ĀPO iyaw kaibidang na dyinyo a tawotawo na. ²³ An maynamot dyaken, mateng dyaken kapaygatos di ĀPO do kapagsardeng ko a mangidasal dyinyo. Nanawhen koynyo sigon do maganay kan kosto a kabibyay nyo. ²⁴ Ki basta anyiben nyo si ĀPO, kan pagsirbyan nyo a sipopodno do tābo no pōso nyo. Kanakmen nyo saw mabileg saw a pinarin na dyinyo. ²⁵ Ki an tongtongen nyo maygatos, inyo kan iyaw āri nyo, ki maponas kamo a tabo.”

13

No Kapaggobat Dan Israelita kan Siraw Pilisteo

¹ Si Saulo, ki nagtawen so tatdo a poho do nakapagāri na do Israel, kan nagāri so apat a poho kan dadwa katawen.*

² Namidi si Saulo so tatdo a rībo a mahahakay dyirad Israelita saw. Iyaw dadwa rībo, ki iyaw rārayay na do Mikmas kan do paytoytokonanaw no Betel. No asa rībo, ki nachangay sa di Jonatan a pōtot na do Gibeā a tana ni Benhamin. As siraw kadwan saw, ki pinasabat narana sa do tolda da saw.

³ Rinaot ni Jonatan siraw matokpohaw a bonggoy a soldādo dan Pilisteo saw a myan do Geba, kan nadāmag dan Pilisteo saw. Do dāwri, inpatanggoyob ni Saulo iyaw trompītaw a panawag na so gobat do intirwaw a tana a mangibahebahey a kāna, “Mangadngey kamo a Hebreo!” ⁴ Tabo tawotawo no Israel, ki nadāmag da a rinaot sa ni Saulo iyaw kampo daw no Pilisteo, kan nyaw naynamotan na a pinaylaylangetnget dan Pilisteo Israelita saw. Dawa, siraw Israelita saw, ki napatawagan sa a machirapa da Saulo do Gilgal.

⁵ Naychichipeh saw Pilisteowaw tan gobaten da saw Israelitaw. Myan tatdo a rībo a logan da a pachigobat, anem a rībo a nakakabalyo, kan soldādo sa a akmas kāro no anay do payis no kanayan. Nagkampo sa do Mikmas do dayāen no Bet-aben. ⁶ Do nakaboya daw sya no mahahakay saw a Israelita a magdilikādo dana sa so kayiyan kan malidyatan dana saw bōyot da, myan saw tomnayo do aschischip saw kan abot saw. Myan saw tomnayo do kalalaytan, do tantanem saw, kan do nakadyan saw a yanan a pangapyan so ranom. ⁷ Kadwan dyira, ki namtang sa do Oksong a Jordan a kominwan do tana a Gad kan Gilead. Ki si Saulo, ki dinitā na do Gilgal, kan tabo saw bōyot a myan dya, ki maychamirpirpir sa do kāmo da. ⁸ Nangnanaya so papito a karaw a akmas inbaheyaw ni Samwel, ki nangay aba si Samwel do Gilgal. As siraw soldādo naw, ki maychawpit dana sa. ⁹ Dawa, binata na a kāna, “Yangay nyo dya iyaw masosohanaw a dāton kan iyaw pachikapyaw a dāton.” Kan indāton ni Saulo iyaw no masosohanaw a dāton. ¹⁰ Apāman a natayoka si Saulo a nangidāton so masosohanaw a dāton, nawara si Samwel. Minohtot si Saulo a nangbayat a mapādyos di Samwel.

¹¹ Inyahes ni Samwel a kāna, “Āngo pinarin mwaya?”

Ki inibay ni Saulo a kāna, “Na, nakaboya kwaw sya a maychawpit dana saw tawo ko saya, as do ka dyi mo naw a kawara do inbahey mwaw a araw a kawara mo, as kan do nakakpeh daw no Pilisteo saw do Mikmas a magsagāna a machigobat. ¹² Dawa, naktokto ko a kon ko, ‘Raoten darana yaken no Pilisteo saya do dya Gilgal, ki aryak payad nanahes so sidong di ĀPO.’ Dawa, pinilit ko mangidāton so dāton a masosohan.”

¹³ Tinbay ni Samwel a kāna, “Iyaw nawri a pinarin mo, ki kabon arang. Inanohdan mwabayaw inbilin na dyimo ni ĀPO a Dyos mo. An pinarin mo aket, namna, patneken anchi ni ĀPO iyaw pagāryan mo do Israel a magnanayon. ¹⁴ Ki changori, tomongtong pabaw kayanaya no pagāryan mo. Si ĀPO, ki nachichwasan naw

* **13:1** 13:1 Iyaw tawen ni Saulo, ki aba do Hebreo a chirin, kan masigorādo aba. Do Aramid 13:21, naitolas daw a nagāri si Saulo, ki 40 a katawen.

mahakay a mapodno dya kan natongdo iya a mangipangōlo dyirad tawotawo naw, ta inanohdan mwabaw bilinaw ni ĀPO.”

¹⁵ Komnaro si Samwel do Gilgal, kan somnonget do Gibe a do tana a Benhamin.

As si Saulo, ki binidang na saw mahahakayaw a myan pa dya. No bidang da, ki myan ngataw anem a gasot. ¹⁶ Si Saulo kan iyaw pōtot naw a si Jonatan, as kan siraw soldādo da saw a myan dyira, ki minyan sa do Geba do tana a Benhamin. Ki siraw Pilisteowaw, ki nagkampo sa do Mikmas. ¹⁷ Siraw taga-raot saw, ki minohtot sa a yapo do kampo dan Pilisteo saw a tatdo a kabonggoyan. No asaw a kabonggoy, ki lomnongo sa do Oprah do tana a Swal. ¹⁸ No chadadwa naw a kabonggoy, ki somniwal a lomnongo do Bet-horon. As iyaw chatatdo naw a kabonggoy, ki lomnongo do payawan naw do letteng a maytatalamad do payahosongan no Seboyim a somalap do let-ang.

¹⁹ Abaw manyichipo a masarakan do intīro a tana no Israel, ta siraw Pilisteowaw binaywan da a kon da, “Āngwan mamarin saw Hebreo saw so ispāda kan chibot da!” ²⁰ Dawa, sira tabo Israelita saw, ki minosok sa dyirad Pilisteo saw tan ipatarem da saw arado, asāda, wasay, kan sasādyit da. ²¹ No bāyad no mapatarem so arado mana asada, ki dadwa dēkey a plata. As asa dēkey a plata do mapatarem so pīko kan wasay kan mangipalinteg so kayo a pangābog so bāka. ²² Dawa, do arawaw no kapaggogobat, ki abaw ispāda mana chibot a nachichwasan da dyirad soldādo saw a myan da Saulo kan Jonatan malaksid dyira.

²³ Do dāwri, myan matokpoh a bonggoy a soldādo dan Pilisteo a nangay do Ayayamanaw no Mikmas a magbantay daw.

14

No Kapangraot ni Jonatan Dyirad Pilisteo

¹ Do asa karaw, inbahey ni Jonatan a pōtot ni Saulo do barwaw a taga-sahabit so armas na a kāna, “Ngay, mangay ta dwa bīt naya do yanan rakoh a bonggoy a soldādo dan Pilisteo saya.” Ki inbahebahey naba di āmang na.

² As si Saulo, ki minyan do kampo na a masngen do gaganaw no Gibe a do sīrok no kayo a granada* a myan do Migron. Myan sa dyaw mag-anem a gasot a soldādo na. ³ Dyirad soldādo naw ni Saulo, ki myan si Ahihah a pādi a naylaylay so epod.† Si Ahiha, ki pōtot ni Ahitob a kakteh ni Ikabod‡ a pōtot ni Pinehas a pōtot ni Eli a pādi ni ĀPO do Silo. Abaw nakadlaw a komnaro si Jonatan do kampo daw.

⁴ Do ayayaman a inranta ni Jonatan a maysopo a komwan do yanan no rakoh a bonggoy a soldādo dan Pilisteo saw, myan maybīt a marahem a mabato a pangpang. No ngaran asaw, ki Boses. As do bīt naw, ki Seneh. ⁵ Iyaw asaw a pangpang, ki mamangket do Mikmas. As kan iyaw asaw, ki mamangket do Geba.

⁶ Binata ni Jonatan do barwaw a taga-sahabit na so armas na a kāna, “Ngay, mangay ta dwa yanan daw no matokpohaw a bonggoy dan soldādo saw no dya nakogit. Ta si ĀPO pakono, iyaw no somidong dyaten. Abaw makapenpen sya do kapangisalākan na so aran āro mana dēkey.”

⁷ Ki inibay no taga-sahabit naw so armas di Jonatan a kāna, “Na, parinen mo tabo a myan do kapangtokto mo ah, ta machitōnos ako dyimo do kapangtokto.”

⁸ Binata ni Jonatan a kāna, “Sigi. May ta na a maysopo dwa bīt naya tan maboya da yaten. ⁹ An ibahey da dyaten a kon da, ‘Nayahen nyo yamen mandan makarapit kami do yanan nyowaya,’ nāw tad yanan taw. Komayat taba do yanan da. ¹⁰ Ki an ibahey da a kon da, ‘Komayat kamo a mangay dyamen,’ aket na, komayat ta, ta nawrinchiw pangilasīnan a inparawat sa ni ĀPO do tanoro ta.”

* 14:2 14:2 Eks. 28:33 † 14:3 14:3 Eks. 28:6-14 ‡ 14:3 14:3 1 Sam. 4:21

¹¹ Dawa, napaboya sa dadwa dyirad bonggoy daw no Pilisteo saw. Binata dan Pilisteo saw a kon da, “Chiban nyo pa! Tori saya mohtot Hebreo saya yapo do babahay da saw a tinaywan da!” ¹² Inngēngēy da no matokpohaw a bonggoy no soldādo dan Pilisteowaw da Jonatan kan iyaw taga-sahabit naw so armas na a kon da, “Hoy! Komayat kamo dyamen dya, ta ariw ipataham namen dyinyo.”

Inbahey ni Jonatan do taga-sahabit naw so armas na a kāna, “Komayat ka a somarono dyaken, ta inparawat dana sa ni ĀPO do tanoro no Israel.”

¹³ Komnayat si Jonatan do malidyataw a pangpang a nayhonohonos. § Minonot dya iyaw taga-sahabit naw so armas na. Naychaharaharag Pilisteo saw do nakapaychihat daw a nangdiman sira da Jonatan kan iyaw taga-sahabit naw so armas. ¹⁴ Do dāwri a dāmo a nakapangdiman da Jonatan kan iyaw taga-sahabit naw so armas, ki diniman daw sigōro dadwa poho a mahahakay do irahem no malābit dadima poho a kamitro a kwadrado a tana.*

No Kapangābak Dan Israel Dyirad Pilisteo

¹⁵ Naychinyābot sa tābo bōyot dan Pilisteo. Naychamirpir saw myan saw do irahem no kampo kan siraw myanaw do gagan kontodo siraw myan do kōta kan siraw mangraot saw. Sinpangan na, naggin-gined kan tinaranta sa no Dyos so taywara.

¹⁶ Siraw magbanbantayaw ni Saulo do Gibeā do tana no Benhamin, ki naboya da a naychawpit saw soldādo daw no Pilisteo a maychapyaypayyayo do kompormi.

¹⁷ Do dāwri, binata ni Saulo dyirad soldādo naw a myan dya a kāna, “Bidangen nyo pa saw soldādo saya kan chichwasen nyo an sino abo.” Do nakabidang daw sira, ki napatakan da a abo sa Jonatan kan iyaw no taga-sahabit naw so armas na.

¹⁸ Binata ni Saulo di Ahiha a pādi a kāna, “Yangay mo pa dyaw epodaya.” Ta do dāwri, iyaw akin rebbeng a mangilaylay so epodaw do salapen dan Israelita saw.

¹⁹ Ranan na nachisarsarīta ni Saulo do pādyaw, naypaypāngay paw kapagariwāwa dan Pilisteowaw. Dawa, inbahey dana ni Saulo do pādyaw a kāna, “Bali dana. Aryan mo naw kakamay mwaya do epodaya.” †

²⁰ Sinpangan na, sa Saulo kan tabo siraw soldādo na saw, ki naychichipeh sa kan nangay dana sa machigobat dyirad Pilisteowaw. Ki nadongso da a maychaychawaw dana saw Pilisteowaw a maysintatabtab do bōkod da a ispāda. ²¹ Siraw Hebreo saw a sīgōd a myan dyirad Pilisteo saw kan nachangay dyira do kampo daw, ki naybadiw dana sa a nachirapa dyirad Israelita saw a myan do yanan da Saulo kan Jonatan. ²² Siraw tabo Israelita saw a tomnayo do katokotokonon no Epraim, nadāmag da a naychapyaypayyayo dana saw Pilisteowaw. Do dāwri, nachirapa sa a nachipanglakat. ²³ Dawa, insalākan ni ĀPO iyaw Israel do dāwri a araw, kan romnapit iyaw gobat do labes no Bet-aben.

No Kabon Arang a Kapangisapata ni Saulo

²⁴ Do dāwri a araw, taywaraw nakahopag dan Israelitaw, ta inpasapata ni Saulo dyirad soldādo na saw a kāna, “Maabay iyaw no aran sino a koman sakbay no kapaypamahep, sakbay no kapangbahe ko dyirad kabōsor ko!” Dawa, aba dyirad soldādawaw nanaham so aran āngo a makan.

²⁵ Sinpangan na, tabo bōyot ni Saulo, ki naysalosalok sa do kakahasan, kan nakadongso sa so bahay no yokan a myan so tagapolot a myan do tana. ²⁶ Do nakasalok daw do kakahasanaw, naboya da a mayteytedted tagapolotaw a yapo do bahay dan yokan saw. Ki abaw aran asa dyira napatola so kakamay na as katapos

§ **14:13** 14:13 Komnayat aba do gagāngayaw a ayaman, an dya do oltimo so karahem kan dilikādo a pangpang tan dyi da maboya no Pilisteo. * **14:14** 14:14 Dadima a poho a kamitro, ki maparin a aradohen no bāka do asa karaw. † **14:19** 14:19 No Orim kan Tommim, ki myan sa do irahem no pangbarōkong no epod, as maosar sa no pādi a pangancharan. Eks. 28:30; 1 Sam. 14:41

na sya, ta namo sa do insapata daw. ²⁷ Ki si Jonatan, ki nadngey nabaw inpasapata naw ni āmang na dyirad soldādaw. Dawa, pinatongdo naw tobwan no sarokod na a inigpet na, kan insawsaw na do tagapolotaw no yokan, as nakatapos na sya. Do nakataham naw so tagapolotaw, ki nadidiw na naydyegeglā. ²⁸ Do dāwri, inbahey dya no asaw dyirad soldādaw a kāna, “Maingetaw nakaipaisapata ni āmang mo dyirad bōyot naw a bata na a ‘Maabay iyaw mahakay a koman so mākan sichangori a araw!’ Dawa, siraw soldādawya, ki maychapplepleng dana sa.”

²⁹ Binata ni Jonatan a kāna, “Si āmang ko, ki namarin so riribok do nasyon. Chiban nyo paw nakapaydyegeglā kwaya do nakapanaham kwaya so dēkey lang do dya a tagapolot no yokan! ³⁰ Maganaganay paro aba an komninan saw mahahakay so kadwan saw a sinamsam da dyirad kabōsor da saw? Dyori a arwaro paw nakadiman siras Pilisteowaw?”

³¹ Do dāwri a araw, nangdiman saw Israelita siras Pilisteo saw a makayapo do Mikmas manda do Aidyalon. Ki taywaraw kapaychapplepleng darana do kapteng. ³² Inalistwan daw nagtiliw siras sinamsam da saw a karniro, bāka, kan orbon a bāka. Pinarti da sa do tanaw a yanan da, as nakakan da sira a siraraya. ³³ Sinpangan na, myan saw nakaibahey di Saulo a kon da, “Chiban mo pa. Ari sa maygaygatos soldādo saw di ĀPO do kakan das karni a siraraya.”[‡]

Ki inbahey ni Saulo dyira a kāna, “Taywara a nakagatos kamo di ĀPO! Mamadede kamo pa so rakkoh a batoŠ dya.” ³⁴ Binata na pa a kāna, “Magwaras kamo pa dyirad soldādawya, as kaibahey nyo sya do kāda asa a yangay naw bāka kan karniro na dyaken. Do dya iyaw pangpartyān da sira, as kakan da sira. Basta dyi sa maygatos di ĀPO do kakan da so karni a siraraya.”

Dawa, kāda asa, ki inyangay naw bāka na do dāwri a ahēp, as kan pinarti da sa daw. ³⁵ Do dāwri, napatnek si Saulo so altar a para di ĀPO. Nyaw dāmo na nangparin so komwan.

³⁶ Binata ni Saulo dyirad soldādo na saw a kāna, “Osoken ta sa lakatan Pilisteo saw an mahep, as kasamsam ta dyira mandan parbangon, as kan abaw tokosen ta aran asa dyira a mabayay.”

Initbay dan soldādaw a kon da, “Parinen mo an āngo iktokto mo a kagaganayan a para dyimo.”

Ki binata no pādyaw dyira a kāna, “Iyahes ta pa do Dyos a manma ah.”

³⁷ Dawa, inyahes ni Saulo do Dyos a kāna, “Mosok akori a manglakat dyirad Pilisteo saw? Iparawat mo sawri do tanoro dan Israelita saya?” Ki inatbay aba no Dyos iya do dāwri a araw.

³⁸ Binata ni Saulo a kāna, “May kamo dya, inyo a tabo a mangidaōlo dyirad bōyot saya, ta chiban ta an āngo iyaw no gatosaya a namarin sicharaw. ³⁹ Ta akmas kasigorādo no kasibibyay ni ĀPO a mangisalākan so Israel, iyaw naygatosaw, ki machita a madiman a aran si Jonathan pa a pōtot ko.” Ki abaw aran asa a naylilyak dyira.

⁴⁰ Do dāwri, binata ni Saulo dyirad tabo a Israelita a myan daw a kāna, “Maytēnek kamo a tabo daw, as yaken kan iyaw pōtot kwaya a si Jonatan, ki maytēnek do dya.”

Initbay da a kon da, “Parinen mo an āngo iktokto mo a maganay.”

⁴¹ Naydasal si Saulo a kāna, “O ĀPO a Dyos no Israel, āngo ta dyi mo a inatbay iyaw pachirawatan mwaya sicharaw? An no naygatos, ki yaken mana iyaw no pōtot kwaya a si Jonatan, atbayen mo pa do Orim. Amnan nya gatos, ki pinarin dan tawotawo mo saya a Israel, atbayen mo pa do Tommim.”* As do nakapagbobōnot daw, ki minohtot

[‡] **14:33** 14:33 Gen. 9:4; Leb. 7:26-27, 17:10-14, 19:26; Deot. 12:16, 24   § **14:33** 14:33 Iyaw bato, ki naosar a altar (14:35). As kan an partyen daw binyay do bato, maparin a panayētengen rayaw do karni.   * **14:41** 14:41 Eko. 28:30; Leb 8:8; Deot 33:8

ngaran da Saulo kan Jonatan. As siraw no tawotawowaw, ki nalibri sa. ⁴² Binata ni Saulo a kāna, “Bonōten nyo an sino dyamen kan iyaw no pōtot kwaya a si Jonatan.” Ki minohtot ngaran ni Jonatan.

⁴³ Inyahes ni Saulo di Jonatan a kāna, “Ibahey mo pa dyaken an āngo pinarin mo ta dawa?”

Dawa, initbay ni Jonatan a kāna, “Tod kwaw lang a tinahaman dēkeyaw a tagapolot no yokan do nakaosar kwaw so tobwanaw no sarokod ko a inigpet ko. Changori, nakasagāna ako a madiman.”

⁴⁴ Binata ni Saulo a kāna, “Dosāen pakono yaken no Dyos so taywara an dyi ka madiman mo Jonatan.”

⁴⁵ Ki inbahey dan tawotawo saw di Saulo a kon da, “Madimanori si Jonatan a iyaw napangābak so rakoh do Israel? Engga ah! Ta akmas kasigorādo no kasibibyay ni ĀPO, aba polos aran asa a boboh na masday do tana, ta pinarin naw nya sichangori a maynamot do sidong no Dyos.” Dawa, insalākan dan tawotawowaw si Jonatan tan dyi na maipadiman.

⁴⁶ Do dāwri, nayhāt si Saulo a manglakat dyirad Pilisteo saw. As siraw Pilisteowaw, ki naybidi sa do tana da.

No Kapagballigi ni Saulo Dyirad Kabōsor Na

⁴⁷ Do nakapagāri ni Saulo do Israel, ginobat na sa tabo kabōsor naw do omdibon a siraw Moabita, Ammonita, Edomita, siraw ar-āri saw no Sobah, kan siraw Pilisteo saw. Aran dino a nachilabānan na, ki nagballigi. ⁴⁸ Sitotored a nachigobat kan inābak da saw Amalekita saw, kan isalākan na saw Israelita dyirad nangsamsamaw sira.

No Pamilya ni Saulo

⁴⁹ Siraw pōtot saw a mahahakay ni Saulo, ki sa Jonatan, Isbi, kan Malki-swa. Iyaw matonengaw a pōtot na mabakes, ki si Merab. As iyaw adeadekeyaw, ki si Mikal. ⁵⁰ No ngaran no baket naw, ki si Ahinoam a pōtot ni Ahimaas. No ngaran no komander naw no bōyot naw, ki si Abner a pōtot no marāan naw a si Ner. ⁵¹ Iyaw āmang naw ni Saulo, ki si Kis. Iyaw āmang ni Abner, ki si Ner. Sa Kis kan Ner, ki pōtot sa ni Abiyel.

⁵² Do ōnos no kapagāri ni Saulo, ki nāw na siraranggas a nachigobat dyirad Pilisteo saw. Kāda makaboya si Saulo so mahakay a masiglat do gobat mana matored, ki pinagsoldādo na.

15

No Kaskeh ni ĀPO di Saulo a Magāri

¹ Asa karaw, binata ni Samwel di Saulo a kāna, “Yaken iyaw no tinoboy ni ĀPO a manongdo dyimo a āri no tawotawo na a Israel.* Dawa, adngeyen mo iyaw no minsāhi ni ĀPO. ² Nyaw bata ni ĀPO a Manakabalin do Tābo a kāna, ‘Dosāen ko sanchiw Amalekita† saw do pinarin daw a nakagobat da siras Israelita saw do nakayapo daw do Egipto. ³ Ngay, may ka na a mangdarop siras Amalekita, kan opasen mo a rārayawen tabo a dyira da. Manghabas kaba so aran asa. Dimanen mo sa tabo mahahakay kan mababakes, adedekey kan tagibi saw, bāka kan karniro saw, as kan siraw kamilyo kan asno.’ ”

⁴ Dawa, inpatawag sa ni Saulo soldādo na saw, as nakabidang na sira do Telaim. Myan saw 200,000 a manakenakey a soldādo a yapo do Israel kan 10,000 a yapo do Joda. ⁵ Nangay si Saulo do syodad dan Amalekita saw, as nakapagpwisto da Saulo

* **15:1** 15:1 1 Sam. 9:15-10:1 † **15:2** 15:2 Siraw Amalekita, ki kapotōtan saw no apoko ni Esaw (Gen. 36:12, 15-16). Ginobat da saw Israelita do Repidim do let-ang a Sinai (Eks. 17:8-13; Deot. 25:17-19).

kan bōyot na do payahosonganaw. ⁶ Do dāwri, binalakādan sa ni Saulo Kenitaw a kāna, “Karwan nyo saw Amalekitaw, as kan machateng kamo dyira tan dyi kamo a mairāman do kapangdiman ko sira, ta inpaboya nyo kinasingpet nyo dyirad tabo a Israelita do nakahtot daw a yapo do Egipto.”[‡] Dawa, nachitarek saw Kenita dyirad Amalekitaw.

⁷ Sinpangan na, dinarop ni Saulo siraw Amalekita, kan inābak na sa yapo do Habila a manda do Sor a myan do dayāen no Egipto. ⁸ Tiniliw na a sibibyay si Agag a āri dan Amalekita saw, as inopas na sa a tabo tawotawo na do nakaispāda na sira. ⁹ Ki inakda da Saulo kan bōyot naw si Agag kan siraw kagaganayan saw a karniro kan bāka, katataban saw a orbon a bāka kan karniro, as kan siraw tabo a inbidang da a maganay. Tabo nya, ki chinakey daba a inopas. Ki tabo a inbidang da a maidadanes mana abos sinpaspangan dyira, ki inopas da.

¹⁰ Inpakatoneng ni ĀPO chirin naw di Samwel a kāna, ¹¹ “Chinaliday ko no nakapayparin ko si Saulo a āri, ta tinadyichokodan na yaken, kan inanohdan nabaw bilbilin ko.” Nakasoli si Samwel, kan naychararakan a tomnanyitanyis di ĀPO.

¹² Minhep si Samwel a naybangon a nangay a minbayat di Saulo. Ki myan nakaibahey dya a kāna, “Komnaro si Saulo, kan nangay do idi a Karmel. Dawriw napatnekan na so mohon a pakaidayāwan na, as kan nakawsok na do Gilgal.”

¹³ Do nakadongswaw sya ni Samwel, binata ni Saulo dya a kāna, “Bindisyonan pakono imo ni ĀPO! Tinongpal ko saw bilbilin ni ĀPO.”

¹⁴ Ki inyahes ni Samwel a kāna, “Na, āngo ta madngey kwaya maymīmi saw karnirwaw kan maymāma saw bāka saw?”

¹⁵ Tinbay ni Saulo a kāna, “Siraw inhap daw no soldādo saw dyirad Amalekita saw nawri ah! Inakda daw kagaganayan saw a karniro kan bāka a idāton di ĀPO a Dyos mo, ki diniman namen tābo kadwan saw.”

¹⁶ Ki binata ni Samwel di Saulo a kāna, “Naw dana! Ibahey ko dyimo iyaw inbahey ni ĀPO dyaken kahep.”

“Na, ibahey mo ah,” tinbay ni Saulo.

¹⁷ Binata dana ni Samwel a kāna, “Aran do nakarahan, ki pinachimadēkeyan mo inaynawan mo, imo abawriw pangōlo dan trībo saw no Israel? Pinidi naymo ni ĀPO a mayparin a āri no Israel. ¹⁸ Tinoboy naymo ni ĀPO do panggep na, as nakabata na sya a kāna, ‘May ka na kan dimanen mo na saw maygaygatos saw a siraw Amalekitaw, as gobaten mo sa a mandad kapatawos da.’ ¹⁹ Āngo ta dyi mwa inanohdan inbaheyaw ni ĀPO? Āngo ta ingodes mo nagsamsam kan pinarin mo marahet do kapanyideb ni ĀPO?”

²⁰ Ki inibay ni Saulo a kāna, “Na, pinarin kwabawriw inbaheyaw ni ĀPO? Nangay akwaya do nangitoboyan naw dyaken ni ĀPO. Diniman ko sayaw Amalekitaw, kan pinaybidi kos Agag a āri da. ²¹ Siraw soldādo kwaw, ki inhap da saw kadwan a karniro kan bāka saw dyirad nasamsamaw. As siraw kagaganayan saw, ki maidāton a sakripīsyo para di ĀPO a Dyos mo do Gilgal.”

²² Ki tinbay ni Samwel a kāna,

“Āngo rakorakoh a chahwahok ni ĀPO:

    siraw masosohan a dāton kan sakripīsyo

    mana iyaw no kapagtongpal so inbahey na?

No kapagtongpal, ki maganaganay kan iyaw no sakripīsyo,

    kan no kapangikāso,

    ki maganaganay kan iyaw taba naw no malloko saw a karniro.

²³ Ta no kapagribildi, ki akmas gatosaw a kapanolib.

    As iyaw kapangas, ki akmas karahetaw no kapagdāyaw do didyosen.

Maynamot ta chinaskheh mo chirin ni ĀPO,
chinaskheh naymo a tomongtong a magāri.”

²⁴ Do dāwri, binata ni Saulo di Samwel a kāna, “Naygatos ako. Kinontra ko iyaw no bilin ni ĀPO kan iyaw no inchirin mo. Namu akwaw dyirad tawotawowaw ta dawa, inonotan ko chinakakey daw. ²⁵ Changori, machikakāasi ako a pakawanen mo yaken do gatos ko, kan maybidi ka a machangay dyaken tan maidāyaw ko si ĀPO.”

²⁶ Ki binata ni Samwel di Saulo a kāna, “Maybidi akwaba a machangay dyimo. Ta chinaskheh mo chirin ni ĀPO, as chinaskheh naymo a tomongtong a magāri do Israel!”

²⁷ Do nakatadyichokod danaw ni Samwel a mayam, ginammatan ni Saulo iyaw no sayranaw no kagay naw kan napirit. ²⁸ Binata dana ni Samwel dya a kāna, “Pinisang narana ni ĀPO iyaw no pagāryan no Israel a yapo dyimo sicharaw, as kan nakaitoroh na sya do asa a karoba mo a iyaw maganaganayaw kan imo. ²⁹ Iyaw no Dyos a Dayag no Israel, ki maybayataw aba mana magbalbāliw abaw aktokto na. Ta iya, ki tawo aba a mangbāliw so aktokto na.”

³⁰ Tinbay ni Saulo a kāna, “Naygatos ako. Ki aran komwan, anyiben mo pa yaken do salapen dan panglakayen dan tawotawo ko saya kan do salapen dan tawotawo a Israel. Maybidi ka pa dyaken tan maidāyaw ko si ĀPO a Dyos mo.” ³¹ Dawa, naybidi si Samwel di Saulo, kan dinaydāyaw ni Saulo si ĀPO.

³² Sinpangan na, binata ni Samwel a kāna, “Iyangay mo pa dyaken si Agag a āri no Amalekita saw.”

Inyangay da si Agag a maychamirpirpir a mangiktokto a kāna, “Sigorādo a kakpakpadan nya kadiman.”

³³ Ki binata ni Samwel a kāna,
“Akmas ispāda mwaw a nangabo so an-anak dan mababakes saw,
komwan met si ānang mo a mabwanan so anak.”

Do dāwri, sinagsag ni Samwel si Agag do yanan altaraw do salapenaw ni ĀPO do Gilgal.

³⁴ Sinpangan na, nangay si Samwel do Rama. As si Saulo, ki somnabat do Gibea.

³⁵ Mandad arawaw no nakadiman ni Samwel, yangay na paba chinichiban a minirwa si Saulo aran dinongdong-awan na iya. As si ĀPO, ki chinaliday naw no nakapayparin na si Saulo a āri a magāri do Israel.

16

No Kapidi ni Samwel si Dabid a Āri

¹ Inbahey ni ĀPO di Samwel a kāna, “Maypāngo pas kahay iyaw kadongdong-aw mos Saulo? Chinaskheh ko abawri iya a āri no Israel? Apnohen mo poranom mwaya a olong so lana no olibo, as kangay mo a mangchichwas so tawowaw a mayngaran so Jesse do Betlehem. Pinidi ko na iyaw asa dyirad pōtot na saw a mayparin a āri.”

² Ki inyahes ni Samwel a kāna, “Āngo ngayan ko daw? An madamāgan ni Saulo, dimanen nanchi yaken.”

Ki tinbay ni ĀPO a kāna, “Mangyangay kas mabinayi a orbon a bāka, kan ibahey mo a kon mo, ‘Mangay ako dya tan mangidāton akonchi di ĀPO.’ ³ Awīsen mo si Jesse do pangidatōnanaw, kan ipakatoneng konchi dyimo iyaw no parinen mo. Imonchiw mapado so lana a para dyaken do pidyen kwaw.”

⁴ Pinarin ni Samwel akmas inbaheyaw ni ĀPO. Do nakawara naw do Betlehem, naychamirpirpir saw panglakayen no idi do nakabayat daw sya. Inyahes da dya a kon da, “Āpo, mangay kawri a mangyangay so talna?”

⁵ Initbay ni Samwel a kāna, “On, sitatalna. Mangay ako a mangidāton di ĀPO. Itatārek nyo inawan nyo a para dya, as kawnot nyo dyaken a machipangidāton.” Sinpangan na, intatārek na pa a para di ĀPO sa Jesse kan siraw pōtot naw, kan ināwis na sa do pangidatōnanaw.

⁶ Do nakawara da Jesse kan pōtot na saw, naboya ni Samwel si Eliyab a matoneng a pōtot ni Jesse, kan iniktokto na, “Sigorādo a iyaw maytēnekaya dyaw pinidi ni ĀPO.”

⁷ Ki inbahey ni ĀPO di Samwel a kāna, “Iyabaw kagwapo mana kakarang naw chiban mo, ta chinaskheh ko iya. No ĀPO, ki chiban naba an āngo maboyaw no tawo. Ta no tawo, ki chiban naw kapintas do hapot. Si ĀPO, chiban naw myan do pōso.”

⁸ Sinpangan na, tinawagan ni Jesse si Abinadab, as nakaipasalap na sya di Samwel. Ki binata ni Samwel a kāna, “Aran iyaw nyaya, ki pinidi aba ni ĀPO.”

⁹ Nakaipasalapaw ni Jesse si Sammah di Samwel, ki inbahey dana ni Samwel a kāna, “Aran iyaw nya, ki pinidi aba ni ĀPO.” ¹⁰ Nakaipasalapaw ni Jesse so papito saw a pōtot na di Samwel, ki binata ni Samwel a kāna, “Abaya dyirad dyaw pinidi ni ĀPO.”

¹¹ Dawa, inyahes na di Jesse a kāna, “Sira danawri a tabo nyayaw pōtot mo?”

Tinbay ni Jesse a kāna, “Na, ari paw boridekaw, ki ari na sa aywanan karniro saw.”

“Tawagan nyo kan yay nyo a hapen do dya. Maydisna kami aba a koman mandad kawara na dya,” kāna ni Samwel.

¹² Dawa, yay da tinawagan a inyangay di Samwel. Makababāya so pisnyi, maganay kapagmatmata na, kan makagwapo pa. Inbahey ni ĀPO di Samwel a kāna, “Iya danaw nyaya. Padwan mo iya so lana.”

¹³ Dawa, inhap ni Samwel poranom naw a olong a yanan lana no olibo, as nakapado na sya do ohwaw ni Dabid do salapen kakakteh na saw. As mangrogi do dāwri a araw, pinabileg iya no Ispirito ni ĀPO. Sinpangan na, naybidi dana si Samwel do Rama.

¹⁴ Do dāwri, komnaro iyaw no Ispirito ni ĀPO di Saulo, kan pinalobōsan ni ĀPO marahet a ispirito a nangtōok sya.

¹⁵ Siraw magsirsirbi di Saulo, ki binahey da dya a kon da, “Chiban pa, totoōken naymo no marehetaya ispirito a pinalobōsan no Dyos. ¹⁶ Toboyen mo pa yamen mo āpo a magsirsirbi a myan dyimo a mangay a maychichwas so sanay a magtokar so arpa. Ta an mangay dyimo marahetaya a ispirito a pinalobōsan no Dyos, an magtokar anchi, ki maliwliwa ka.”

¹⁷ Dawa, tinoboy na saw magsirsirbyaw a kāna, “May kamo a maychichwas an sino makapagtokar a sanay, as inyangay nyo dyaken.”

¹⁸ Asa dyirad magsirsirbyaw tominbay a kāna, “Aryaw naboya ko a pōtot ni Jesse do Betlehem a sanay a magtokar so arpa. As nawri aba lang, ta matored, kan asa a taga-gobat. Maganay a maychirin kan magwapo, as myan dya si ĀPO.”

¹⁹ Dawa, nanoboy si Saulo siras mangay di Jesse a mangibahey so nya, “Toboyen mo dyamen pōtot mwaya a si Dabid, iyaw magpaspastoraw so karniro.” ²⁰ Do dāwri, nanghap si Jesse so asno a kinargaan na so tināpay, asa a kalālat a napno so palek, kan orbon a kalding, as kan inpahap na di Dabid a yangay di Saulo.

²¹ Nangay si Dabid di Saulo, kan inrogi naw magsirbi dya. Chinahwahok iya ni Saulo a taywara, kan pinayparin na iya a taga-sahabit so armas naw. ²² Do dāwri, inpaibahey ni Saulo di Jesse a kāna, “Palobōsan mo pa si Dabid a nāw na magsirbi dyaken, ta chahwahok kwaya iya.”

²³ Kāda mangay di Saulo iyaw marahetaw a ispirito a pinalobōsan no Dyos, ahapen ni Dabid arpa naw, as kapagtokar na. Maliwliwa dananchi si Saulo. Maypaganay dananchi iya, kan komaro dananchiw marahetaw a ispirito dya.

17

Si Dabid kan Golayat

¹ Miniriwa dana naychichipeh no bōyot saw no Pilisteo a machigobat dyirad Israelitaw. Nakpeh saw Pilisteo do Sokoh do Joda, kan nagkampo sa do Epesdammim do nagbaetanaw no Sokoh kan Aseka. ² Si Saulo kan siraw Israelitaw, ki naychipeh sa met, kan nagkampo sa do Payahosongan no Ela. Dawriw nagsaganāan da a machigobat a kontra dyirad Pilisteowaw. ³ Siraw Pilisteowaw, ki nagpwisto sa do asa tokon. Nagpwisto sa met Israelitaw do asaw a tokon, as nagbaetan daw payahosonganaw.

⁴ Sinpangan na, myan minohtot a yapo do kampo daw no Pilisteo saw a asa pangabābak da a mayngaran so Golayat a taga Gat. Nasorok a sasyam a kadapan so kakarang. ⁵ Naytabahos so pachigobat a tombāga, kan naylaylay* so napanin do tombāga a dadima poho kan papito a kakilo so karahmet. ⁶ Siraw kokod naw, ki myan sarāpa da a tombāga. As myan paw chibot na a tombāga a sinadin na do pakoh naw. ⁷ Iyaw paningalan naw no chibot naw, ki akmay aho. As iyaw dāwa naw, ki malābit papito a kakilo.

⁸ Naytēnek si Golayat kan inngēngey na dyirad bōyot saw no Israelita a kāna, “Āngo pagpwisto nyo daw a machigobat? Pilisteo ako abawri, as kan pachirawatan nabawri inyo ni Saulo? Mamidi kamo so asa a gomchin daw, ta mangay dyaken!” ⁹ An kalabānen na yaken kan dimanen na yaken, ayket na, adīpenen nyo yamen. Ki an iyaw abāken ko kan dimanen ko, namna, parinen namen met inyo a adīpen namen kan pagsirbyan nyo yamen.” ¹⁰ Binata na pa no nya Pilisteo a kāna, “Changori a araw, karīten ko bōyot saya no Israelita. Manoboy kamo so asa a machilāban dyaken!” ¹¹ Do nakadngeyaw ni Saulo kan siraw Israelita saw so nyaya, ki taywara sa a nabakel kan namo do inbaheyaya no Pilisteowaya.

¹² Si Dabid, ki pōtot ni Jesse a yapo do partīdos dan kapoonan ni Eprata do idi a Betlehem do Joda. Si Jesse, ki myan wawaho a pōtot na a mahahakay. As do kapagāri naw ni Saulo, ki laklakayan dana do dāwri. ¹³ Siraw tatdwaw a matotoneng a pōtot ni Jesse, ki nachangay sa di Saulo a may a machigobat. Siraw nyaya, ki si Eliyab a katotonngan, si Abinadab a somarono, kan iyaw chatatdo daw a si Sammah. ¹⁴ Si Dabid, ki iyaw boridek. Siraw tatdwaw a matotoneng, ki minonot sa di Saulo. ¹⁵ Ki si Dabid, ki maybibidi a yapo do yanan Saulo kan do Betlehem a may a manyideb siras karniro naw ni āmang na daw.

¹⁶ Do irahem no apat a poho a karaw, kāda mabekas kan mahep a yay na sa karkarīten ni Golayat a Pilisteo.

¹⁷ Do asa karaw, binata ni Jesse di Dabid a kāna, “Manghap ka so asa epah† do nakirogaya a byas, iyaw asaya poho a kamemeh a tināpay, as kan kalistwan mwa iyangay dyirad aākung mo saw do kampo. ¹⁸ Mapanaybi ka pa so asa poho a keso a para do komanderaw. Chiban mo an māngo dana saw aākung mo saw. As anchan maybidi ka, mangyonot kanchi so pangsigorādo sya a narawat da.” ¹⁹ Siraw kakakteh saw ni Dabid, ki myan sa di Saulo kan dyirad bōyot daw no Israelita do payahosonganaw no Ela a machigobat dyirad Pilisteo saw.

²⁰ Do kamabekasanaw, minhep a nayokay si Dabid, kan intalek na saw karnirwaw do asaw a mangay-aywan, as nakakaro narana a nanghap so bahon saw a akmas inbilin naw ni Jesse a āmang na. Do nakapakarapit naw do kampo, kosto sa a maychahohtot bōyot saw a mangay do pagpwistwan daw a machigobat, as inngēngey daw īto a gobat. ²¹ Siraw Israelitaw kan siraw Pilisteowaw, ki

* **17:5** 17:5 Nya laylay, ki maynana a tombāga a dedekey a sinan singsing a naitanan so lālat a hobid. † **17:17** 17:17 Iyaw Hebreo a chirin a “epah”, ki malābit papito a kasālop. Eks. 16:36

nagpwisto dana saw bōyot da saw a naysinsasalap. ²² Tod dana intalek ni Dabid bahonaw do magbantayaw so warawara, as nakapayyayo na nangay do nagpwistwan daw a mangkablāaw siras aākung na saw. ²³ Do kapachisarsarīta naw dyirad aākung na saw, naypantad si Golayat a Pilisteo a pangab-ābak da a taga Gat do nagpwistwan daw no Pilisteo. As nakaingēngengey na so akmas sīgodaw a inbaheybahey na dyira, ki nadngey ni Dabid. ²⁴ Do nakaboya daw no Israelita saw so mahakayaw, ki naychapyaypayyayo sa a tabo do taywara a kāmo da.

²⁵ Binata dan Israelita saw a kon da, “Maboya nyoriw nwanaw a mahakay a kararaw a mangkārīt so Israel? Manoroh kono si āri so rakoh a tangdan no makadiman sya. As itoroh na panchiw balāsang naw a kabahayen na, as kan libryen nanchiw pamilya ni āmang na a magbwis do Israel.”

²⁶ Inyahes ni Dabid dyirad soldādwwaw a maytēnek do masngenaw dya a kāna, “Āngo mahap no makadiman so nya Pilisteo kan makaponas so pakasnesneskan no Israel? On, sino nwanaw a dya nakōgit a Pilisteo a mangkārīt so bōyot saya no sibibyay a Dyos?”

²⁷ Siraw soldādo saw, ki mayeyengay initbay da a kon da, “Komwan anchiw maparin do tawowaw a makadiman sya.”

²⁸ Do nakadngeyaw sya ni Eliyab a iyaw katotonnganaw a kakteh ni Dabid a machisarsarīta dyirad soldādwwaw, ki taywara a nakasoli kan inyahes na a kāna, “Āngo nangayan mo dya? Sino nanokosan mo siras papere saw lang a karniro do let-ang? Chapatak ko kakospag mwaw kan karahet do pōso mo, ta nawriw nangayan mo dya iyaw kapagbōya mo so gobat.”

²⁹ Inyahes ni Dabid a kāna, “Ta āngo pinarin kos changori? Maparin ko abawriw maychirin?” ³⁰ Nayweswes a nangay do matarek, as nakapanahaheh na, ki iya-iyaw atbay da dya. ³¹ Siraw inchirinaw ni Dabid, ki nadngey da no kadwan kan naipadāmag di Saulo. As do dāwri, ki tinawagan iya no āryaw.

No Kadiman ni Dabid si Golayat

³² Inbahey ni Dabid di Saulo a kāna, “Abo pakono iyaw magtatakrot maynamot do dyaya a Pilisteo. Yaken a pachirawatan mo, mangay a manglāban sya.”

³³ Ki tinbay ni Saulo a kāna, “Awan! Bāgay kaba manglāban so nya Pilisteo ah. Barīto ka paya. As kan iya, ki naglaklakayan naranayaw gobat.”

³⁴ Inbahey dana ni Dabid di Saulo a kāna, “Mo āpo, iyaw nya pachirawatan mo, ki mangay-aywan so karniro ni āmang na. An mangay lion mana oso a mangipayyayo so asa karniro do arban, ³⁵ lakatan ko sa a dimanen, as kahap ko so karnirwaw do dangoy daw. An sarangen na yaken, kamten ko minyin naw, as kamalo kan kadiman ko sya. ³⁶ Iyaw nya pachirawatan mo, ki nangdiman danas lion kan oso. Dawa, iyaw nya dya nakōgit a Pilisteo, ki akma met asa dyira, ta kariten na sayaw bōyot saya no sibibyay a Dyos. ³⁷ Iyaw no ĀPO a nangisalākan dyaken do koko naw no lion kan oso, ki isalākan nanchi yaken do kakamay na no nya Pilisteo.”

Tinbay ni Saulo si Dabid a kāna, “Na, makatoneng ka ah. Si ĀPO danaw myan dyimo.”

³⁸ Do dāwri, linaylayan ni Saulo si Dabid so laylay naw a pachigobat. Pinatabahos naw tombāgaw do oho naw kan linaylayan na so tombāga. ³⁹ Sinohot ni Dabid ispāda naw a pinakatayhapot do laylay naw a pachigobat, as nakaipādas nas mayam, ki kaya naba, ta nakaywaman naba.

Ki inbahey ni Dabid di Saulo a kāna, “Awan! Maiyayam ko sabaw nyaya, ta nakaywaman ko sabaya.” Dawa, binahas na sa. ⁴⁰ Basbāli a inhap naw paysaysarokod naw, as nakapamidi nas dadima mapīno a bolinawen do oksongaw, as nakaposek

na syad bayon naw. As sinahabit naw palsiit naw, kan naypasngen a minsalap so Pilisteowaw.

⁴¹ Iyaw Pilisteowaw kan iyaw taga-sahabit naw so armas a manmanma kan iya, ki naypaypasngen sa di Dabid. ⁴² Do kachidehideb naw no Pilisteowaya si Dabid, inchichipa na iya, ta barito lang, makababāya so pisnyi, kan magwapo pa. ⁴³ Binata na di Dabid a kāna, “Chito akori a yangayan mo so babāot?” As do ngaran dan dyos na saw no nya Pilisteo, inabay na si Dabid. ⁴⁴ Inngēngey na a kāna, “May ka dya, ta ipakan ko asi mwaya dyirad manomanok saya kan dyirad bolaw saw a animal!”

⁴⁵ Tinbay ni Dabid Pilisteowaw a kāna, “Nangay ka dya a myan so asa a manyid kan asa a manaro a chibot kan siiispāda do salapen ko. Ki yaken, nangay ako dyimo do ngaran ni ĀPO a Manakabalin do Tābo a Dyos dan bōyot saw no Israel a karkarīten mo. ⁴⁶ Sicharaw, iparawat nanchi imo ni ĀPO dyaken. Potohan konchi imo a dimanen. On, sicharaw, itoroh konchiw bangkay saw no bōyot no Pilisteo dyirad manomanok saya kan dyirad bolaw saw a animal do tanaya tan mapatakan danchi no tabo a myan Dyos no Israel. ⁴⁷ Tabo no naychichipeh saya dya, ki mapatakan danchi a iyabaw ispāda mana chibot iyaw pangisalākan ni ĀPO. Ta no lāban, ki dyira ni ĀPO, kan iparawat nanchi inyo dyamen!”

⁴⁸ Do nakapaypasngen naw no Pilisteowaw a mangdarop sya, nakalyalisto si Dabid a nayyayo a lomnongo do nagpwistwan daw a machigobat a nangbayat sya. ⁴⁹ Kinalawas naw bayon naw, kan napahtot so asa a bolinawen. Winerwer naw palsiit naw, kan nanaho naw moyen naw no Pilisteowaw. Nachilabeng bolinawenaw do moyen naw, kan nalba a naysasakeb do tana.

⁵⁰ Dawa, nagballigi si Dabid do Pilisteowaw do palsiit naw kan bolinawenaw. Nanaho kan diniman na iya. Abaw ispāda a inigpet na.

⁵¹ Nayyayo si Dabid a naytēnek do bitaw no Pilisteowaw. Inhap naw ispādaw ni Golayat, as nakaāsot na sya kan diniman na. Sinpangan na, pinotohan na.

Do nakaboya daw no Pilisteo saw a nadiman iyaw pangab-ābak daw, ki nayyayo sa. ⁵² Do dāwri, siraw bōyot saw no Israel kan Joda, ki nangngēngey sa a nanglakat siras Pilisteowaw nandad ayamanaw a mangay do Gat kan manda do rowanganaw no Ekron. Naychaharag nadiman saw a Pilisteo a yapo do Saarim a mangay do Gat kan Ekron. ⁵³ Do nakapaybidi daw no Israelita saw a yapo do nakalakat daw siras Pilisteowaw, nagsamsam sa do nagkampwan daw no Pilisteo. ⁵⁴ Inhap ni Dabid oho naw no Pilisteowaw, kan ikwan nanchi do Jerosalem. Ki siraw armas saw no Pilisteowaw, ki kinapya na sa do bōkod naw a tolda.

⁵⁵ Do nakaboybōya naw ni Saulo si Dabid do kangay na paw a mangbayat so Pilisteowaw, inyahes na di Abner a iyaw komander dan bōyot naw a kāna, “Sino akin pōtot so nya barito?”

Tinbay ni Abner a kāna, “Isapata ko a akmas kasigorādo no kasibibyay mo, mo Āri, chapatak kwabaya.”

⁵⁶ Binata no āryaw a kāna, “Ngay, yay mo pa doktalan an sino iya.”

⁵⁷ Apāman a nakapaybidi si Dabid a yapo a nangdiman so Pilisteowaw, inhap ni Abner si Dabid a myan na pa a sahabiten ohwaw no Pilisteowaw, as kinayrayay na a inikwan di Saulo.

⁵⁸ Inyahes ni Saulo dya a kāna, “Sino akin pōtot dyimo?”

“Yakenaw pōtot naw ni Jesse a pachirawatan mo a taga Betlehem,” atbay ni Dabid.

18

No Kapaysit da Dabid kan Jonatan

¹ Do nakatayokaw ni Dabid a nachisarsarita di Saulo, nayboya sa kan Jonatan. Naypasinged nakapachisit ni Jonatan di Dabid, as inpateg na iya akmay mismo na

inawan. ² Yapo do dāwri a araw, ki pinagyan ni Saulo si Dabid do yanan na, kan inpalōbos na paba somabat di āmang na. ³ Do dāwri, nachitōlag si Jonatan di Dabid, ta naipateg na iya so taywara a akmas inawan naw. ⁴ Binahas ni Jonatan iyaw kagay naw, as nakaitoroh na sya di Dabid. Binahas na paw laylay naw a pachigobat, as nakaitoroh na sya dya a nagrāman ispāda naw, bai, kan iyaw sintorong naw.

⁵ Nagballīgi si Dabid do aran dino a nanoboyan sya ni Saulo. Dawa, pinayparin na a komander no bōyot na saw. Chinasoyot da no tabo tawotawo saw kan siraw opisyalis na saw ni Saulo.

⁶ Do nakapaybidi daw, do nakatayokaw ni Dabid a nangdiman so Pilisteowaw, minohtot saw mababakes saw do tabo idiidi no Israel a nachibayat di Āri Saulo. Nagkankanta sa so kankanta no ragragsak, kan tomnatāda sa a myan so tamborin kan tatdo so kordas a pagtokaran. ⁷ Do katatāda daw, inkankanta da:

“Si Saulo, ki nangdiman so rinibrībo.

As si Dabid, ki dyira naw asa poho a rinibrībo!”

⁸ As taywara a nakasoli si Saulo do dyaya, kan binata na a kāna, “Āngo nyaya? Padayāwan daya si Dabid do nakapangdiman na so asa poho a rinibrībo. Ki yaken, ki rinibrībo lang. Aysa, isarono danchi a payparinen a āri da!” ⁹ Nakayapo do dāwri, kinoskosilapan ni Saulo a pangimōnan si Dabid.

¹⁰ Do somaronwaw a araw, nangay asa a marahet a ispirito a pinalobōsan no Dyos a nangitoray di Saulo a mangipadpadto do kayan naw do irahem no bahay na. Ki myan si Dabid a magtoktokar so arpa naw a akmas gagāngayaw a pariparinen na, kan siig-igpet si Saulo so chibot naw. ¹¹ Pinalbot ni Saulo chibot naw, ta iniktokto na a kāna, “Īlansa kos Dabid do dyindyinaya.” Ki nadichanan ni Dabid so naypirwa do pinarinaw ni Saulo.

¹² Myan kāmo ni Saulo di Dabid, ta myan dya si ĀPO. Ki kinarwan ni ĀPO si Saulo. ¹³ Dawa, pinayam ni Saulo si Dabid do salapen na, kan pinayparin na iya a komander no asaw a rībo a soldādo, as indaōlwān na sa do kapachigobat. ¹⁴ Nagballīgi si Dabid do tabo a pinariparin na maynamot ta myan dya si ĀPO. ¹⁵ Do nakaboyaw sya ni Saulo so taywara a kaballīgi ni Dabid, nay pangay paw kāmo na dya. ¹⁶ Ki siraw tabo tawotawo no Israel kan Joda, ki chadaw da si Dabid, ta kanāyon a magballīgi do kaidaōlo naw dyirad bōyot na do kapachigobat.

No Kakabahay ni Dabid so Balāsang ni Saulo

¹⁷ Do dāwri, inbahey ni Saulo di Dabid a kāna, “Chaya dyaw matonengaw a balāsang ko a si Merab. Itoroh ko na dyimo a baketen mo, ki basta pagsirbyan mo yaken a sitotored kan ilāban mo iyaw no gobat saw ni ĀPO.” Ta no kapangktokto ni Saulo, ki kāna, “Iyabaw mismo a tanoro ko mangdiman anchi sya an dya siraw Pilisteowaw!”

¹⁸ Initbay ni Dabid di Saulo a kāna, “Sino ako, kan āngo lang iyaw no pamilya ko mana partidos ko do Israel tan mayparin ako a manōgang a mahakay no āri?”

¹⁹ Ki do arawaw a maitoroh si Merab a balāsang ni Saulo a machikabahay di Dabid, basbāli a naitoroh a binaket ni Adriyel a taga Meholah.

²⁰ Do dāwri, iyaw asa paw a balāsang ni Saulo a si Mikal, ki magayat di Dabid. Do nakadāmagaw syay ni Saulo, naay-āyo. ²¹ Do kapangtokto ni Saulo binata na a kāna, “Iya danaw itoroh ko tan mayparin a asdok dya kan tan do tanoro dan Pilisteowaw, ki madiman.” Dawa, inbahey narana di Dabid a kāna, “Nya danaw somarono a chansa mo tan mayparin ka manōgang ko.”

²² Minandaran sa ni Saulo saw opisyalis saw a kasarīta da si Dabid a sililimed, kan ibahey da a kon da, “Mahwahokaw āryaya dyimo. As siraw tabo no opisyalis naw, ki chadaw daymo. Dawa, mayparin ka na pakono a manōgang na ah.”

²³ Inbahey da di Dabid nyaya. Ki initbay ni Dabid a kāna, “Na, sinsinanori dyinyo no mayparin a manōgang no āri? Yaken, ki mapobri akwaya kan sinsinan ako lang.”

²⁴ Do nakaipadāmag daw no opisyalis saw ni Saulo so inbahey naw ni Dabid, ²⁵ binata ni Saulo a kāna, “Ibahey nyo nya di Dabid, ‘Abaw matarek a chakey no āryaw a bāyad no nobyaw an dya asa gasot a pisot* a Pilisteo dimanen mo tan mabahe na saw kabōsor no āri.’ ” Ta no plāno ni Saulo, ki siraw no Pilisteo saw mangdiman si Dabid.

²⁶ Do nakaibahey daw no opisyalis saw so nyaya di Dabid, naay-āyo a mayparin a manōgang no āryaw. Dawa, sakbay no arawaw a naikeddeng, ²⁷ si Dabid kan bonggoy na saw a mahahakay, ki komnaro sa kan nangay sa nangdiman so dadwa gasot a Pilisteo. As insabat na a inparawat di āri iyaw inbahey naw a bidang† no pisot tan mayparin a manōgang na. Dawa, intoroh ni Saulo si Mikal di Dabid a baket na.

²⁸ Do nakadlaw naw ni Saulo a si ĀPO, ki myan di Dabid, as kan iyaw no balāsang naw a si Mikal, ki oyod a chadaw na si Dabid, ²⁹ naypaypāngay paw kāmō dya ni Saulo. Dawa, nāw narana kabōsor si Dabid manda do pandan byay na.

³⁰ Do kāda kadarop da no komander da saw no Pilisteowaw, naypaypāngay paw nakapagballigi ni Dabid dyira kan siraw no tabo bōyot saw ni Saulo. Nyaw naynamotan na a naglatak ngaran ni Dabid.

19

No Kapādas Dana ni Saulo a Mangdiman di Dabid

¹ Inbahey ni Saulo di Jonatan kan dyirad tabo opisyalis na a machita dimanen da si Dabid. Ki si Jonatan, ki taywaraw kapachisīt na di Dabid. ² Dawa, binallaāgan na si Dabid a kāna, “Si āmang ko, ki chichiwasen naw gondāway a mangdiman dyimo. Anchan mabekas, magannad ka. Mangay ka a tomayo kan nāw mo pa daw. ³ Mohtot akonchi kan maytēnek akonchi a machitalin di āmang ko do masngenaw do tinaywan mwaw. Ta dawrinchiw pachisarsaritāan ko so maynamot dyimo. An āngonchiw mapatakan kwaw, ki ibahey konchi dyimo.”

⁴ Nachisarita si Jonatan di Saulo a āmang na so magaganay a maynamot di Dabid. As inbahey ni Jonatan dya a kāna, “Dyi pakono a mamarin iyaw āri so gatos do pachirawatan naw a si Dabid, ta abaw naygatosan na dyimo, kan no pinariparin na, ki kaganayan mo a tabo. ⁵ Inposta naw byay na do nakadiman naw so Pilisteowaw, kan inyangay ni ĀPO mabileg a balligi do tabo a Israel. Naboya mo kan nagragragsak ka pa. Āngo paygatos mo changori do kapangdiman so abos gatos a akmas Dabid a abos paynamotan?”

⁶ Inadngey ni Saulo si Jonatan kan insapata na a kāna, “Ta akmas kasigorādo no kasibibyay ni ĀPO, maipadiman aba si Dabid.”

⁷ Katayoka na, tinawagan dana ni Jonatan si Dabid kan inbahey na dya tabo iyaw naporin. Do dāwri, inahap dana ni Jonatan si Dabid do yanan ni Saulo, kan nagsirbi dana minirwa si Dabid di Saulo a akma do kachwaw.

⁸ Minirwa dana myan gobat, as nangay sa Dabid a nanggobat siras Pilisteowaw. Rinaot da sa kan inābak da sa a mandan nakapaychapayyapayyayo da.

⁹ Ki do asa karaw, iyaw marahetaw a ispirito a pinalobōsan ni ĀPO, ki nangay di Saulo do kayan na a naydiydisna do bahay naw a siig-igpet so chibot naw. As si Dabid, ki myan a magtoktokar so arpa naw. ¹⁰ Pinādas dana ni Saulo a pinalbot di Dabid chibot naw do dyindyinaw, ki nakadichan si Dabid, as nachilabeng chibotaw do dyindyinaw. Nayyayo si David a naglibas do dāwri met lang a ahap.

* **18:25** 18:25 Siraw Pilisteo, ki parinen dabaw kapagkōgit. † **18:27** 18:27 No intoroh ni Dabid, ki asa gasot. 2 Sam. 3:14

No Kaisalākan ni Mikal so Byay ni Dabid

¹¹ Dāwri pa a ahep, nanoboy si Saulo siras mangdāan do bahay ni Dabid tan dimanen da an mabekas. Ki si Mikal a baket ni Dabid, ki binallaāgan na a kāna, “An dyi ka maglibas sichahep, ay, sigorādo a madiman kanchi an delak.” ¹² Dawa, pinagchin ni Mikal si Dabid a yapo do bintanaw.* Nayyayo kan naglibas. ¹³ Do nakakaro naw, nanghap si Mikal so asa didyosen, as nakapapoktad na sya do katryaw. Pinongosan na so ayob, kan pinangayan na so boboh no kalding iyaw no ohwanan naw.

¹⁴ Do nakapanoboyaw ni Saulo siras mangdāan saw a mangtiliw di Dabid, inbahey ni Mikal a kāna, “Maganyitaw.”

¹⁵ Ki minirwa dana nanoboy si Saulo so manyideb di Dabid. Binata daw bilin naw a kāna, “Iyangay nyo dya a sikakatri tan yaken mangdiman sya.” ¹⁶ Ki do nakasdep daw no natoboy saw, napatakan da a didyosen lang myanaw do katryaw, kan boboh no kalding ohwanan naw.

¹⁷ Binata ni Saulo di Mikal a kāna, “Āngo ta inallilaw mo yaken so komwan, kan pinalobōsan mwaya nakalibas kabōsor kwaw?”

Ki tinbay ni Mikal a kāna, “Naon ata, inamomo naw yaken a an dyi kwa payyayohen, ki dimanen na kono yaken.”

¹⁸ Do nakapayyayo kan nakapaglibas naw ni Dabid, nangay di Samwel do Rama, kan inbahey na dya tabo pinarin naw ni Saulo dya. Do dāwri, nangay sa Samwel kan Dabid do Nayot,† kan minyan sa daw. ¹⁹ Nadāmag ni Saulo a si Dabid, ki myan do Nayot do Rama. ²⁰ Dawa, nanoboy si Saulo so mangay a mangtiliw sya. Ki do nakapakarapit daw, naboya daw no bonggoy daw no propita a madama a mangipadpadto, as myan si Samwel a maytēnek a pangōlo da. Iyaw Ispirito no Dyos, ki pinabileg na saw tinoboy saw ni Saulo, kan aran sira, ki nachipangipadto sa. ²¹ Do nakadamāgaw ni Saulo so nyaya, nanoboy dana so kadwan pa mangtiliw sya. Aran sira, ki nachipangipadto sa. Naypitdo dana a nanoboy si Saulo, ki nachipangipadto sa a akma siras nanmaw. ²² Sinpangan na, iya dana mismo kominwan do Rama, kan nangay do rakohaw a bobon do Seko. Inyahes na dyira a kāna, “Yanan da Samwel kan Dabid?”

“Na, ari saw dwa Nayot do idi a Rama,” kon da.

²³ Dawa, nangay si Saulo do Nayot do Rama. Ki iyaw Ispirito no Dyos, pinabileg na pa iya. As aran iya, ki nangipadpadto do kayam na a manda do Nayot. ²⁴ Binahas naw laylay na saw, kan nangipadto do salapen ni Samwel. Naypoktad a silalābos a naychasaryan do dāwri a araw kan naychararakan. Ta dawa, batahen dan tawotawowaw a kon da, “Asa pawri si Saulo dyirad propita saya?”

20

Si Dabid kan Jonatan

¹ Sinpangan na, nayyayo si Dabid a yapo do Nayot do idi a Rama, kan nangay di Jonatan. Inyahes na dya a kāna, “Āngo pinarin ko? Aryoriw marahet a naporin ko? Āngo nagkamalyan ko di āmang mo, ta rakohayaw kakey na mangdiman dyaken?”

² “Na, abaya!” initbay ni Jonatan. “Madiman kaba met! Chiban mo, parinen naba ni āmang ko aran āngo a bānag a rakoh mana dēkey an dyi na ipakatoneng dyaken. Āngo ta itayo na dyaken nyaya? Komwan aba met ah!”

³ Ki insapata ni Dabid a kāna, “Taywara a chapatak ni āmang mo an maypāngo kasinged ta maysit. Dawa, iniktokto na a kāna, ‘Machita dyi na mapatakan ni Jonatan

* **19:12** 19:12 Jos. 2:15; Ara. 9:25 † **19:18** 19:18 Nayot, ki myan mana masngen do Rama (19:19). Batahen no kadwan, ki kampo a pachinanawan dan propita.

nya tan dya maliday.' Ki aran komwan, akmas kasigorādo no kasibibyay ni ĀPO kan mabyay ka, myan asa lang a dakwang do naypayawan namen kan kadiman."

⁴ Binata ni Jonatan di Dabid a kāna, "Aran āngo ipaparin mo dyaken, parinen ko a para dyimo."

⁵ Dawa, inbahey ni Dabid a kāna, "Anchan delak, ki Pista no Samorang. No gagāngay, ki machihanghang ako di āri. Ki mangay akonchi a tomayo dwa hakawanaw, kan nāw konchi daw mandanchan mahep no maikatdwaw a araw.

⁶ An madlaw nanchi ni āmang mo a abo ako daw, ibahey monchi a kon mo, 'Nachikakaāsyaw si Dabid dyaken so pamalōbos a malisto a somabat do Betlehem a idi na, ta myan tinawen a kapangidāton a para do kapamilyaan na.' ⁷ An ibahey nanchi a kāna, 'Na, maganay ah!' Chapatak mo nanchi a abaw pakaan-anwan no pachirawatan mo. Ki an makasolinchi, nawriw kapatakan mo sya a disidido a mapaynyin dyaken. ⁸ As imo, ipaboya mo pakono kapodno mo dyaken a pachirawatan mo, ta nagtōlag ta do salapen ni ĀPO. Ki an naygatos ako di āmang mo, imo dana mismo mangdiman dyaken ah. Āngo ta iparawat mo pa yaken di āmang mo?"

⁹ Binata ni Jonathan a kāna, "Polos! An myan nasirip ko a aran akmay dedeng a panggep ni āmang ko a mangdiman dyimo, ibahey ko abawri dyimo?"

¹⁰ Inyahes ni Dabid a kāna, "Na, sino paronchiw mangibahey dyaken an tombay si āmang mo dyimo a makasokasoli?"

¹¹ Tinbay ni Jonatan si Dabid a kāna, "May ta pa dwa hakawan." Dawa, nangay sa.

¹² Binata dana ni Jonatan di Dabid a kāna, "Si ĀPO a Dyos no Israel iyaw tistigo. Kasarita konchi a sintiren si āmang ko do komwan a ōras an delak mana do somaronwaw a araw. An chahwahok naymo, ipadāmag konchi dyimo. ¹³ Ki amnan isoli naymo kan myan marahet a panggep na dyimo, dosāen pakono yaken ni ĀPO so taywara an dyi ko a ipadāmag dyimo tan mapayyayo koymo a abaw pakaan-anwan mo. Myan pakono si ĀPO dyimo akmas kayan na di āmang ko. ¹⁴ Ki an nāw ko pa sibibyay, ipaboya mo pa dyaken no dya mabdibdis a kadaw ni ĀPO tan dyi ako a madiman. ¹⁵ Nāw na pakono no nya kadaw mo dyirad pamilya ko, aran opasen ni ĀPO tabo kabōsor mo do tanaya."

¹⁶ Dawa, intōlag ni Jonatan di Dabid karāman pamilya na a kāna, "Si ĀPO dana pakono mamahes dyirad tabo kabōsor mom Dabid." ¹⁷ As minirwa a inpaisapata ni Jonatan di Dabid a tongpalen naw tōlag daw a maynamot do kadaw ni Dabid dya, ta taywaraw kaipateg sya ni Jonatan a akmas kadaw naw so inawan na.

¹⁸ Sinpangan na, binata ni Jonatan di Dabid a kāna, "Delak danaw Pistaw no Samorang. Madlaw danchiw kabo mo, ta abanchiw maydisna do disnan mwaw.

¹⁹ Anchan mahep no chatatdo naw a araw, ki mangay kanchi do tinaywan mwaw, kan mangnanaya ka do nawpwaw a bato. ²⁰ Mohtot akonchi a mapapana so tatdo a dāwa no bai do bīt naw no nawpwaw a bato a akmay dawriw nahonahohen ko. ²¹ Manoboy akonchi so barīto, kan ibahey konchi dya a kon ko, 'Yay mo pa chichwasen saw dāwa no bai kwaw.' Ki an ibahey ko dya a 'Chiban pa, ari do salapen mwaya. Hapen mo bai saw.' No chakey na batahen, ki mangay ka, ta akmas kasigorādo no kasibibyay ni ĀPO, abaw danag kan pakaan-anwan mo. ²² Ki an ibahey ko do barītwaw a kon ko, 'Chiban pa, toryaya dwadaw a matateng kan imo.' No chakey na batahen komaro ka na a sigīda. Ta si ĀPO, ki toboyen narana imo a maypabawa. ²³ As nya tōlag ta, ki si ĀPO iyaw mangpaneknek do nagbaetan ta a abos pandan."

²⁴ Dawa, tomnayo si Dabid do hakawan. As do Pistaw no Samorang, naydisnaw āryaw a koman. ²⁵ Naydisna iyaw āryaw do gagāngayaw a paydiydisnan na a masngen do dyindyin, kan somalap di Jonatan. As si Abner, ki myan do bīt naw

ni Saulo. Ki iyaw disnanaw ni Dabid, ki abaw naydisna. ²⁶ Naylilyak aba si Saulo do dāwri a araw, ta iniktokto na a kāna, “Ari ngataw naporin di Dabid a mapayparin dya a maibidang a dya madalos sigon do linteg. On, madalos aba, ngata.” ²⁷ Ki do somaronwaw a araw, do kamabekasan naw no chadadwa naw a araw no Pista no Samorang, alit na pa a abo naydisna do paydisnanaw ni Dabid. Dawa, inyahes ni Saulo do pōtot naw a si Jonatan a kāna, “Āngo ta dya nangay a machihanghang potōtaw ni Jesse kakoyab paw kan aran sichangoryaya?”

²⁸ Ki initbay ni Jonatan a kāna, “Nachikakaāsyaw a nangdaw so pamalōbos dyaken a mangay do Betlehem. ²⁹ Binata naw a kāna, ‘Palobōsan mo pa yaken a komaro, ta myanaw kapangidāton namen a asa kapamilyaan do idi, kan inbilin ni ākang ko a myan ako daw. An chahwahok mo yaken, palobōsan mo pa yaken a mangay a manyideb siras kakakteh ko saw.’ Ta dawa, abo dyaya a machihanghang do lamisaan no āri.”

³⁰ Somindeb iyaw soli ni Saulo di Jonatan, kan inbahey na dya a kāna, “Imo a anak no dyido kan ribildi a ānang! Chapatak ko abawri a pinidi mo pōtotaw ni Jesse, kan inyasnek mo inawan mo kan iyaw bōkod mo a ānang? ³¹ Ranan kasibibyay no nawri a pōtot ni Jesse do tanaya, makapagāri kabanchi a polos mana mapatnek abaw pagāryan mo. Changori, manoboy ka siras mangyangay sya dyaken, ta machita a madiman!”

³² Inyahes ni Jonatan di āmang na a kāna, “Na, āngo ta ipadiman mo? Āngo pinarin na ta dawa?” ³³ Ki pinalbot ni Saulo di Jonatan iyaw chibot naw. Dawa, napatakan ni Jonatan a pinanggep ni āmang na a dimanen si Dabid.

³⁴ Komnaro si Jonatan do kanan daw a nakasokasoli. Komninan aba do dawri a somarano a araw no pista a maynamot do rakoh a kaliday na do komwan a makasnesnek a kaparin ni āmang na di Dabid.

³⁵ Do kamabekas, nangay si Jonatan do hakawan a may a omchideb di Dabid, kan myan rārayay na a barīto. ³⁶ Binata na do barītwaw a kāna, “Mayyayo ka, kan yay mo sa a chichwasen ipana ko saya a dāwa no bai.” Ranan na mayyayo no barītwaw, ki nangipana dana do panman naw do matatengaw kan iya. ³⁷ Do nakapakarapit naw no barītwaw do nakanahwan naw no dāwa no bai a inpana na, binata dana ni Jonatan a kāna, “Na, toryaya dwa matatengaya kan imo.” ³⁸ As nginēyan narana a kāna, “Ngay, kalisto ka! Nāw mwaba daw!” Dawa, kinalistwan barītwaw a binagot kan pinabidi na do āmo naw. ³⁹ Ki chapatak naba no barītwaw an āngo chakey a batahen nawri. Sa Jonatan lang kan Dabid, makapatak sya. ⁴⁰ Sinpangan na, intoroh ni Jonatan do barītwaw bai naw kan binata na a kāna, “Mayam ka na, kan sahabiten mo na a paybidi dwa idi.”

⁴¹ Do kabo danaw no barītwaw, minohtot si Dabid a yapo do bīt naw no nawpwaw a bato kan naysasakeb do tana a nagdomog so naypitdo. Naysinkepkep sa kan Jonatan a tomnanyis, naten dana di Dabid.

⁴² Binata ni Jonatan di Dabid a kāna, “Mayam ka na a sitatalna, ta nagsapata ta naya do ngaran ni ĀPO a kon ta, ‘Si ĀPO, iyaw tistigo do nagbaetan ta, kan do nagbaetan dan kapotōtan ta a abos pandan.’ ” Sinpangan na, komnaro dana si Dabid, as naybidi met si Jonatan do idi.

21

No Kapayyayo ni Dabid a Komaro di Saulo

¹ Sinpangan na, nangay si Dabid di Ahimelek a pādi do idi a Nob. Naychamirpir si Ahimelek a nangbayat sya, kan inyahes na a kāna, “Āngo ta maychatanyi ka? Āngo ta abaw rārayay mo?”

² Ki tinbay ni Dabid si Ahimelek a pādi a kāna, “Inbilin naw dyaken ni āri iyaw panggep na, kan binata naw dyaken a kāna, ‘Ipalōbos mwabaw aran sino a makatoneng so panggep mo mana bilin ko dyimo.’ As siraw bonggoy kwaw a mahahakay, ki inbahey ko naw dyira an dino paybabayatan namen anchi. ³ Changori, āngo myan dyimo daw? Maparin abawri a torohan mo yaken so aran dadima lang a tināpay, mana an āngo myanaw?”

⁴ Initbay no pādyaw a kāna, “Na, abaw akmas gagāngayaw a tināpay ah. Ki aryaw tināpay a naidāton do Dyos.* Maparin mo a hapen an dyi sa nachoknod dyirad mababakes soldādo mo saw so nakalo pa.”†

⁵ Inatbay ni Dabid pādyaw a kāna, “Syimpri mabaywan dyamen machoknod dyirad mababakes aran dino a angayan namen a komwan. Siraw osaren dan mahahakay, ki machita a madalos aran do sinsinan saw a ngayan namen. Dyori a mangamangay pas changori?” ⁶ Dawa, tinorohan no pādyaw so tināpay a naidāton do Dyos, ta abaw tināpay daw malaksid do tināpayaw a inakas da do salapen ni ĀPO, kan tinādyan da so bayo inakas daw do dawri a araw.

⁷ Do dāwri, asa dyirad tobotoboyen saw ni Saulo, ki nairana a myan daw a naybabalay a mangnanaya do salapen ni ĀPO.‡ Iya, ki si Doeg a Edomita,§ iyaw pangōlwen dan magpaspastor na saw.

⁸ Inyahes ni Dabid di Ahimelek a kāna, “Abawriw chibot mana ispāda mo dya? Naiyonot kwabaw ispāda kwaw mana aran āngo a armas ko, ta kinalokalo naw yaken no āryaw do bilin naw.”

⁹ Tinbay no pādyaw a kāna, “Ari dyaw ispāda naw ni Golayat a iyaw Pilisteowaw a diniman mo do Payahosongan no Ela. Arya napongosan so lamit do dyichod naw no yananaw no epod. An chakey mo, ki hapen mo. Nawryaw lang myan a ispāda dya.”

Binata ni Dabid a kāna, “Abaw akmas nawri ah! Itoroh mo pa dyaken.”

No Kangay ni Dabid do Gat

¹⁰ Do dāwri a araw, pinayyayowan ni Dabid si Saulo, kan nangay di Akis a āri no Gat.* ¹¹ Ki binata dan opisyalis saw ni Akis dya a kon da, “Iyabawri si Dabid, iyaw āri naw no bōkod na a tana? Iyabawriw ikankanta daw do katatāda da a kon da, “ ‘Si Saulo, ki nangdiman so rinibrībo.

As si Dabid, ki dyira naw asa poho a rinibrībo?”

¹² Iniktokto ni Dabid a maganay nya saya inchirichirin da, kan taywara a mamō an āngo iyaw parinen ni Āri Akis dya. ¹³ Dawa, binalīwan ni Dabid iyaw katatawo na do salapen da. Do kayan naw dyira, naysin-aattit. Kinaradkad na saw asdepanaw no rowangan, kan nonolay naw ngahay naw a nachapot do minyin naw.

¹⁴ Binata ni Akis dyirad opisyalis naw a kāna, “Chiban nyo paw nawrya tawo! Magattitaya! Āngo pangiyangayan nyo sya dyaken? ¹⁵ Magkorkorang akoris magattit do dya, ta dawa iyangay nyo nya tawo dya a ipaboya naw kapagattit na do salapen ko? Samna, machita koriw nya tawo a somdep do bahay ko? Pi!”

22

Si Dabid do Aschip do Adollam

* **21:4** 21:4 Nya tināpay a natawagan so “masantwan a tināpay” mana “tināpayaw (a maidasar) do Salapen (ni ĀPO)”, ki naidāton do Dyos kāda Araw a Kapaynaynahah, kan kanen da lang no papādi. Eks. 25:30; Leb. 24:5-9; Heb. 9:2 † **21:4** 21:4 Eks. 19:15; Deot. 23:9-14 ‡ **21:7** 21:7 Mana “myan daw a magdaydāyaw di ĀPO.” § **21:7** 21:7 Siraw tawotawo a Edomita, ki nahay a kabōsor dan Israelita. Nom. 20:14-21 * **21:10** 21:10 Gat, ki syodad no Pilisteo. 1 Sam. 5:8

¹ Komnaro si Dabid do Gat, kan naglibas a nangay do aschip do Adollam.* Do nakadngey daw no kakakteh naw a mahahakay kontodo tabo kadwan do pamilya ni āmang na, ki rinapit da daw. ² Nagin-īnot a nakpeh dyaw tabo tawotawo a mariribokan mana myan so ōtang mana dyi saw a mapnek. Myan ngata dyaw apat a gasot a mahahakay, kan iyaw mangidaōlo sira.

³ Nakayapo daw nangay si Dabid do Mispa do Moab, kan inbahey na do āri daw do Moab a kāna, “Palobōsan mo pa sa āmang kan ānang ko a omyan dya mandan mapatakan ko an āngo iyaw ipaparin no Dyos dyaken.” ⁴ Dawa, tinokos na saw inyapwan naw do āryaw no Moab, kan minyan sa daw ranan na myan si Dabid do pagkamitan naw a gwardyado.†

⁵ Ki binata no propītaw a si Gad di Dabid a kāna, “Mabidin kaba dya. Mangay ka do Joda.” Dawa, komnaro si Dabid kan somnalok do kahasan no Heret.

No Kapangdiman ni Saulo Siras Papādi do Nob

⁶ Sinpangan na, natonngan ni Saulo yanan da Dabid kan bonggoy na saw a mahahakay. Myan do dawri a maydiydisna si Saulo do sīrokaw no tamaris‡ a kayo do paytokonanaw do Gibeā a mangigpet so chibot naw, kan mayteytēnek tabo saw a opisyalis na do omdibon naw. ⁷ Binata ni Saulo dyira a kāna, “Adngeyen nyo, inyo a kapotōtan ni Benhamin! Manorohoriw pōtot naw ni Jesse dyinyo so hakawan kan kaobāsan nyo? Payparinen nawri inyo a tabo a komander no rinibribo mana ginaspasot?§ ⁸ Iyawriw nyayaw paynamotan na a inranta nyo komontra dyaken? Abayaw nangibahey dyaken so nakapachitōlag nayan pōtot kwaya do pōtot naya ni Jesse. Abaya polos bibyang nyo dyaken a nangibahey a iyaw bōkod ko a pōtot, ki mangsogsog so pachirawatan ko a machikontra dyaken a magdāan a mangsaneb dyaken a akmas parinen nas changori!”

⁹ Ki si Doeg a Edomita a myan a machipaytēnek dyirad opisyal saw ni Saulo, inbahey na a kāna, “Naboya kwaw pōtot naw ni Jesse a nangay di Ahimelek a pōtot ni Ahitob do Nob. ¹⁰ Inyoman naw iya ni Ahimelek di ĀPO. As nakapanoroh nas bahon na kan nakaitoroh na so ispāda naw ni Golayat a Pilisteo.”

¹¹ Do dāwri, nanoboy si āri so mangay a mangtawag so pādyaw a si Ahimelek a pōtot ni Ahitob kan iyaw tabo a kakabagyan na a magsirsirbi a papādi do Nob. Nangay sa tabo di āri. ¹² Binata ni Saulo di Ahimelek a kāna, “Mangadngey ka, imo a pōtot ni Ahitob.”

“On, mo āpo,” initbay na.

¹³ Inyahes ni Saulo a kāna, “Āngo ta inranta nyo kan pōtot naw ni Jesse iyaw komontra dyaken? Tinorohan mo pa so tināpay kan ispāda. Inyoman mo pa iya do Dyos tan machiribildi dyaken, kan magdāan a mangsaneb dyaken a akmas parinen naya sichangori!”

¹⁴ Ki tinbay ni Ahimelek a kāna, “Namna, sino paro dyirad pachirawatan mo saya iyaw akmas kapodno ni Dabid a manōgang a mahakay no āri, kapitan dyirad magbanbantay dyimo, kan naidāyaw do bahay mo? ¹⁵ Taywaran nawri lang a araw nakaiyoman ko sya do Dyos? Engga! Dyi pakono yaken a pagatosen no āri a pachirawatan mo mana tabo saw pamilya ni āmang ko do dyaya, ta aba polos chapatak no pachirawatan mo a maynamot do dyaya banag.”

¹⁶ Ki binata no āryaw a kāna, “Sigorādo a madiman ka nam Ahimelek, imo kan tabo no pamilya ni āmang mo!”

* **22:1** 22:1 No aschip do Adollam, ki 16 a kakilometro do abagātan a dayāen no Gat. † **22:4** 22:4 Bata no kadwan a myan do Moab mana masngen do aschip do Adollam do Joda. ‡ **22:6** 22:6 Gen. 21:33 § **22:7** 22:7 Si Saulo, ki yapo do tribo no Benhamin (1 Sam. 9:1-2). Dawa, siraw opisyalis na, ki Benhaminita sa tabo. Ki si Dabid, ki yapo do tribo no Joda. As no pinarin ni Saulo, ki ināgaw na saw hakawan kan kaobāsan dan tawotawo (1 Sam. 8:14).

¹⁷ Do dāwri, inmandar no āryaw dyirad gwardya* na saw do maychamībit naw a kāna, “Yay nyo sa dimanen nya sa papādi ni ĀPO, ta nachonot saya di Dabid! Chapatak daya pinayyayowan na yaken, ki inbahebahey dabaya dyaken!”

Ki siraw pachirawatan saya ni āri, ki chinakey da saba a dimanen papādi saya ni ĀPO.

¹⁸ Do dāwri, minandaran no āryaw si Doeg a kāna, “Imo danaw mangdiman siras papādyaya.” Dawa, si Doeg a Edomita iyaw nagrikos kan nangdiman so wawaho a poho kan dadima a papādi a nakalaylay so epod do dāwri a araw. ¹⁹ Sinpangan na, nangay do Nob a idi da no papādyaw. Inispāda na a diniman saw mahahakay kan mababakes, adedekey kan siraw tagibi saw, kan tabo bāka, asno, karniro kan kalding.

²⁰ Si Abyatar lang a asa dyirad pōtot saw ni Ahimelek a pōtot ni Ahitob, nakalibas kan naysayo a nangay di Dabid. ²¹ Inpadāmag na di Dabid a inpadiman sa ni Saulo papādi saw ni ĀPO. ²² Inbahey ni Dabid di Abyatar a kāna, “Chinapatak ko naw do nakaboya kwaw di Doeg a Edomita do dāwri a araw a sigorādo a ibahey na di Saulo. Changori, yaken naynamotan nakadiman dan pamilya ni āmang mo. ²³ Nāw mo dyaken, kan mammo kaba. Ta iyaw tawowaw a makey a mangdiman dyaken, ki aran imo, chichwasan naymo. An myan ka dyaken, abaw pakaan-anwan mo.”

23

No Kaisalākan ni Dabid so Idi a Keylah

¹ Asa karaw naidāmag di Dabid a machigobat saw Pilisteowaw do Keylah, kan mangsamsam sa so irek dyirad pangirkan da saw daw. ² Inyahes ni Dabid di ĀPO a kāna, “Yangay ko sawri a daropen Pilisteowaw?”

Initbay ni ĀPO dya a kāna, “Naon. Mangay ka kan isalākan mo sa do Keylah.”

³ Ki tinbay dan mahahakayaw a myan di Dabid a kon da, “Mamo kami paya aran do dya a Joda. Dyi pawri a mangamangay dana an mangay ta do Keylah a yanan dan bōyot no Pilisteo?”

⁴ Minirwa dana inyahes ni Dabid di ĀPO, kan initbay ni ĀPO dya a kāna, “Mosok ka do Keylah, ta iparawat ko sanchiw Pilisteowaw do tanoro nyo.” ⁵ Dawa, nangay sa Dabid kan bonggoy na saw a mahahakay do Keylah. Nachigobat sa dyirad Pilisteowaw kan āro diniman da dyira. Inkaro da Dabid binyay da saw no Pilisteo, kan insalākan da saw tawotawowaw do Keylah. ⁶ (Do nakapaglības naw ni Abyatar a pōtot ni Ahimelek a nangay di Dabid, ki inyononot naw epodaw do Keylah.)

⁷ Naipadāmag di Saulo iyaw nakangayaw ni Dabid do Keylah, kan naibahey na a kāna, “Inparawataya no Dyos iya do tanoro ko, ta napopokaya do nakasdep naya do naahadan a idi a myan so balonet do rowangan da saw.” ⁸ Dawa, tinawagan sa ni Saulo tabo bōyot na saw a para gobat, ta mosok sa do Keylah tan yay da lakoben si Dabid kan bonggoy na saw a mahahakay.

⁹ Do nakapakadāmagaw ni Dabid a inpangta ni Saulo, binata na di Abyatar a pādi a kāna, “Yangay mo epodaw dya.” ¹⁰ Binata pa ni Dabid a kāna, “O ĀPO a Dyos no Israel, nadngey no pachirawatan mwayaw plāno naya ni Saulo a mangay do Keylahaya, kan rārayawen naw idyaya a maynamot dyaken. ¹¹ Iparawat danchiwri yaken no omidi saw do Keylah? Mosokori si Saulo dya a akmas nadngey naya no pachirawatan mo? O ĀPO a Dyos no Israel, ibahey mo pa do pachirawatan mwaya.”

Tinbay ni ĀPO a kāna, “On, mosok anchi.”

¹² Pinirwa dana inyahes ni Dabid a kāna, “Iparawat danchiwri yaken do tanoro ni Saulo kan bonggoy kwaya no omidi saw do Keylah?”

* 22:17 22:17 Mana “siraw tobotoboyen”.

Tinbay ni ĀPO a kāna, “On, parinen danchi.”

¹³ Do dāwri, sa Dabid kan bonggoy na saw a mahahakay a myan dya a malābit anem a gasot sa, komnaro sa do Keylah kan mayadiyadis dana sa. Do nakadāmagaw ni Saulo a naglības sa Dabid, tinongtong na pabaw mangay daw.

¹⁴ Minyan si Dabid dyirad pagkamītan saw a gwardyado do let-ang, do katokotokonan no Let-ang no Sip. Kararaw a chichwasen iya ni Saulo, ki ninonolay aba no Dyos a maiparawat si Dabid do kakamay na.

¹⁵ Do asa karaw do kayan naw ni Dabid do Hores, nadāmag na a ĩto si Saulo a komwan do Let-ang no Sip a mangay a maychichwas sya tan dimanen na. ¹⁶ Si Jonatan a pōtot ni Saulo, ki nangay do yanan Dabid do Hores, kan pinayyit na do kapanganohed na do Dyos. ¹⁷ Binata na dya a kāna, “Mamo kaba. Machichwasan naba imo ni āmang ko. Imonchi iyaw no āri no Israel, kan yaken anchiw somarono dyimo do toray. Aran si āmang ko a si Saulo, ki chapatak naranaw nya.” ¹⁸ Namarin sa so tōlag da a dadwa do salapen ni ĀPO, ask kan do dāwri, somnabat dana si Jonatan. Ki si Dabid, ki nāw na pa minyan do Hores.

¹⁹ Sinpangan na, somnonget saw taga Sip saw a nangay di Saulo do Gibeā kan inbahey da a kon da, “Aryaw si Dabid a tomayotayo dyamen dyirad pagkamītan saw a gwardyado do Hores, do paytokonanaw no Hakilah do abagātanaw no Jesimon.*

²⁰ Mosok ka pa mo āri do kompormi a ōras a chakey mo, ta yamen anchiw makatoneng a mangiparawat sya do kakamay mo, mo āri!”

²¹ Tominbay si Saulo a kāna, “Bindisyonan pakono inyo ni ĀPO do kapachikakaāsi nyo dyaken. ²² Mangay kamo kan yay nyo a chiban a mirwa tan masigorādo an dino yanan na kan an sino nakaboya sya daw, ta nabata da dyaken a iya, ki masikap. ²³ Doktalan nyo tabo saw tayotaywan na saw, kan maybidi kamo dyaken a myan so masigorādo a dāmag. Do dāwrinchi, machangay ako dyinyo. As an myan pa do dya a tana, lakatan konchi aran yay ko pa chichwasen a tayitayisa dyirad rinibribo no Joda.”

²⁴ Dawa, siraw taga Sip saw, ki pinanman darana somnabat sa Saulo. Ki do dāwri, sa Dabid kan bonggoy na saw a mahahakay, ki myan dana sa do Let-ang no Maon, do Araba a abagātānen no Jesimon. ²⁵ Sa Saulo kan bōyot naw, nangay sa maychichwas dya. Ki do nakaibahey daw sya di Dabid, minosok a nangay do yananaw no bato kan minyan do Let-ang no Maon. Do nakadāmagaw ni Saulo so nya, linakatan narana si Dabid do Let-ang no Maon.

²⁶ Nangay si Saulo do asa bakrang no tokon, as nangay si Dabid kan bonggoy na saw a mahahakay do bakrang naw do bit no tokonaw a yanan ni Saulo. Nakalyalisto si Dabid kan bonggoy na saw a nachibawa da Saulo kan bōyot na saw do kapaypaypasngen daw di Dabid a mangtiliw sira. ²⁷ Ki do dāwri, nangay tobotoboyenaw a nangibahey di Saulo a kāna, “Alisto ka a somabat! Ari danaw Pilisteo saw a mangraot so tana a Israel!” ²⁸ Dawa, nagsardeng dana ni Saulo iyaw kapanglakat naw si Dabid, kan yangay na sa a ginobat Pilisteowaw. Yapo do dāwri, pinangaranan daw nawri a logar so Bato no Kapaysisyay.† ²⁹ Sinpangan na, somnonget si Dabid a yapo dawri kan minyan dyirad pagkamītan saw a gwardyado do En-gedi.

24

No Kapangispal ni Dabid so Byay ni Saulo

* **23:19** 23:19 Maynamot do naparin do 1 Samwel 23:19-24:22, ki intolas ni Dabid do Salmo 54. † **23:28** 23:28 Mana “Bato no Naglībasan”.

¹ Do nakatayoka naw no nakapanglakat da Saulo dyirad Pilisteowaw, naibahey dya a nangay si Dabid do let-angaw no En-gedi. ² Dawa, nangpeh si Saulo so tatdo a rībo a napidi na a soldādo a yapo do tabo Israel, kan yangay da a chichwasen si Dabid kan bonggoy na saw a mahahakay do masngenaw do yanan a mayngaran so Kabatwan Dan Bolaw Saw a Kalding.

³ Do nakapakarapit daw do yanan dan koral no karniro do payis no rarahan, myan aschip a masngen daw. Somindap si Saulo a naytoratod a makatachi.* Ki sa Dabid kan bonggoy na saw a mahahakay, ki myan sa maychadisdisna a tomayo do kasesokelanaw a partis no aschipaw. ⁴ Binata dan rārayayaw ni Dabid dya a kon da, “Changori danaw arawaw a inbahey ni ĀPO dyimo a kāna, ‘Iparawat konchi iyaw kabōsor mo do tanoro mo, kan parinen monchi an āngo maganayaw do kapakaboya mo.’ ” Do dāwri, nakanapyek a naypasngen si Dabid a nangritas so dēkey do sōli naw no sayran no kagay ni Saulo.

⁵ Nahay abas dēkey, naybiybinākel si Dabid do nakapangritas naw so dēkey do sōli naw no kagay ni Saulo. ⁶ Binata na dyirad rārayayaw naw a kāna, “Si ĀPO pakono mangbayo dyaken a mamarin so nyaya do āpohen ko, ta iyaw pinidi ni ĀPO. On, baywan pakono yaken ni ĀPO a mamarin so nya, ta iya oyod napidi ni ĀPO.” ⁷ Dawa, do dyaya inchirin ni Dabid, ki pinaydabdab na sa, kan pinalobōsan na saba a mangdarop si Saulo. As si Saulo, ki naytēnek kan komnaro dana do aschipaw, as nayam dana.

⁸ Sinpangan na, minohtot si Dabid a yapo do aschipaw, kan inngēngey na di Saulo a kāna, “Mo āpo ko a āri!” Minidit si Saulo, ki nagrōkob do tana si Dabid a magdāyaw dya. ⁹ Binata na di Saulo a kāna, “Āngo ta inadngey mo saw tawotawo saw a mangibahey a chakey koymo a paynyinan?” ¹⁰ Changori a araw, naboya mo a mismo an maypāngo nakaiparawat ni ĀPO dyimo do tanoro ko do aschipaya. No kadwan, inpapāti da dyaken a dimanen ko naymo, ki binaywan ko a maparin dyimo. Binata ko dyira a kon ko, ‘Paynyinan kwabaw āpo ko. Ta iya, ki pinidi ni ĀPO.’ ¹¹ Mo āmang, chiban mo paw kaktebaya no kagay mo do tanoro kwaya! Rinītas ko sōli naw no kagay mo, ki diniman kwaba imo. Nyaw mangipaboya kan mangipaneknek a abaw pinarin ko a madi dyimo mana nagribildi dyimo. Naygatos akwaba dyimo, ki nāw mo a lakalakatan yaken a dimanen. ¹² Si ĀPO pakono danaw mangokom do payawan ta. Si ĀPO pakono danaw mangbahes siras madi a pinarin mo. Ki an dyaken, kontraen kwaba imo. ¹³ Akmas adanaw a panyinyirin a kāna, ‘Yapo dyirad marahet a tawo, mohtot karahet.’ Ki an yaken, kontraen kwaba imo.

¹⁴ “Sino paro paspaspangen no āri no Israel? Sino paro lakalakatan mwaya? Nadimanori a chito mana tīmel paro?” ¹⁵ Si ĀPO pakono iyaw mangokom do payawan ta kan manoroh so dōsa an sino naygaygatos. On, chiban na pakono kan ipaneknek na pa a malinteg ako, kan iya danaw mangisalākan dyaken do toray mo!”

¹⁶ Katayoka ni Dabid a naychirin sira syay, binata ni Saulo dya a kāna, “Bosis moriw nawri mo Dabid a anak ko?” kan tomnanyis so malyak. ¹⁷ Binata na di Dabid a kāna, “Malinlinteg ka kan yaken. Namariparinan mo yaken so maganay, ki karahet iyaw pinamahes ko dyimo. ¹⁸ Kaibabahey mo lang changori so maganay a pinarin mo dyaken. Si ĀPO, inparawat na yaken do tanoro mo, ki diniman mwaba yaken. ¹⁹ An madongso no tawo kabōsor na, pakakarohen nawri a dya maan-ano? Si ĀPO pakono danaw manggon-gona dyimo so kaganay no pinarin mo dyaken sicharaw. ²⁰ Chapatak ko a imo, ki sigorādonchi a mayparin a āri. As iyaw no pagāryan no Israel, ki mapatēnek anchi do kapagāri mo. ²¹ Changori, isapata mo pa dyaken do

* **24:3** 24:3 Do Hebreo a chirin, ki “taloban naw kokod na.” Ta do kapaytoratod no mahakayaw a makatachi, ki taloban no kagay naw kokod na.

ngaran ni ĀPO a anchan maparin nyaya, ki dimanen mo sabaw kapotōtan ko† mana opasen mo ngaran ko do partīdos ni āmang ko!”

²² Do dāwri, nagsapata si Dabid di Saulo. As sa Saulo, ki somnabat dana sa. Ki sa Dabid kan bonggoy na saw a mahahakay, naybidi dana sa do pagkamitan da saw a gwardyado.

25

Si Dabid, Nabal, kan si Abigail

¹ Nadiman si Samwel, as tabo tawotawo a Israel, ki naychichipeh sa kan nagdongdong-aw sa. Intābon da do bahay naw do Rama.

Sinpangan na, minosok si Dabid do Let-ang no Maon. ² Myan asa a taywara a mabaknang a mahakay do Maon a myan so tana a masngen do idi a Karmel. Myan dyira na a tatdo a rībo a karniro kan asa rībo a kalding, as kan manggogod siras karniro do Karmel. ³ No ngaran mahakayaw, ki Nabal, kan si Abigail no ngaran baket na. Iyaw baket naya, ki masīrib kan mapintas. Ki iyaw lakay naw, ki maranggas kan masosolihen do tabo kaparin na. Iya, ki yapo do kapotōtan ni Kaleb.

⁴ Kadama naw ni Dabid a myan do let-ang, nadngey na a manggogod dana si Nabal siras karniro naw. ⁵ Dawa, nanoboy so asa poho do bonggoy naw, kan inbilin na dyira a kāna, “Somonget kamo a mangay do Karmel di Nabal, kan mapadyos kamo dya do ngaran ko. ⁶ Ibahey nyo dya a kon nyo, ‘Myan pakono dyimo kan pamilya mo kaydamnayan no kapangtokto. Maganay pakono do tabo a dyira mo.

⁷ “ ‘Nadngey kwaw a chimpo dana no kapanggogod siras karniro. Do kayan daw no magpaspastor mo saw a nachiyān dyamen, ki indadanes namen saba, kan abaw nabo dyira do tābo chimpo do kayan da a masngen do Karmel. ⁸ Iyahes nyo dyirad babbaro saw a magpaspastor mo, kan ibahey danchi dyimo no oyod. Dawa, chāsi mo pa yamen kan babbaro ko saw a mangay kami do arawaya no pista. Torohan nyo pa yamen a magsirsīrbi dyimo kan anak mwaw a si Dabid so aran āngo a maparin a itoroh nyo a makan.’ ”

⁹ Do nakawara daw no tinoboy saw ni Dabid, inbahey da di Nabal iyaw tabo do ngaran ni Dabid, kan ninanaya dan āngo atbay na.

¹⁰ Tinbay ni Nabal saw tinoboyaya ni Dabid a kāna, “Sino nyaya Dabid? Sino nyaya pōtot ni Jesse? Āro danayaw magsirsīrbi a machisyay dyirad āmo da sichangori. ¹¹ Manoroh akori so tināpay kan ranom kan karni a pinarti ko a para dyirad manggogod ko saya, kan kaitoroh ko sya dyirad mahahakay saya a dyi ko a chapatak nakayakayapwan da?”

¹² Tomnadyichokod saw tinoboyaw ni Dabid, kan naybidi sa, kan inbahey da tabo naibaheyaw dyira. ¹³ Inmandar ni Dabid dyirad bonggoy na saw a kāna, “Kāda asa, manohot so ispāda na!” Dawa, nanohot sa a tabo. Aran si Dabid, ki nanohot so ispāda naw. Malābit apat a gasot a mahahakay, siraw nachisongesonget di Dabid, ki natokos dadwa gasot a magbantay siras warawara da saw.

¹⁴ Asa baro dyirad magpaspastor ni Nabal, nangibahey di Abigail a baket na a kāna, “Nanoboyaw si Dabid siras rārayay naw do let-ang so mapadyos do āmo taya, ki nakasokasolyaw a nanginsolto dyira. ¹⁵ Aran komwan, siraw mahahakayaw, ki maganay saw dyamen. Indadanes daba yamen, kan abaw nabo dyamen do kayan namen do pagpastwan saw a masngen dyira. ¹⁶ Mahep kan māraw, ki akma say ahad a nāw da naypadibon a mangaywan dyamen do kapagpasto namen siras karniro saya. ¹⁷ Changori, machita a mapatakan mo maynamot do dyaya kan chiban mo pa an āngo

† 24:21 24:21 Komwan pinarin dan kadwan saw a āri. Ok. 9:5; 1 Āri 15:29; 16:11; 2 Āri 10:1-17; 11:1

maparin mo, ta itonchiw didigra do āmo taya kan tabo kapamilyaan na. Oltimwaya marahet a tawo, as abayaw makapachisarīta dya.”

¹⁸ Nakalyalisto si Abigail a nangpeh so dadwa gasot a natāpi a tināpay, dadwa a kalālat a sopot a napno so palek, dadima naparti a karniro, mag-asa poho kan dadwa a kasalop a nakirog a byas, asa gasot a kaormaan a napihpih a pasas kan dadwa gasot a kaormaan a napihpih a nakolay a igos, as nakapasakay na sya do asno na saw. ¹⁹ Sinpangan na, inbahey na dyirad magsirsīrbi na saw a kāna, “Ngay, manma kamo na, as mononot ako na dyinyo.” Ki inbahebahey naba di lakay na a si Nabal.

²⁰ Kayan naw a magsakay do asno naw a mosok do bakrang no marahem a payahosongan no tokon, nachigeddān a minusok si Dabid kan bonggoy na saw a mahahakay a lomongo dya, as nachibayat si Abigail dyira. ²¹ Naktokto na pa ni Dabid a kāna, “Aryoriw sīrbi na a binantayan ko tabo dyira no nyaya a tawo do let-ang tan abo nabo a dyira na? Ki binahes naya yaken so marahet do maganay a pinarin ko dya. ²² Dyos pakono danaw taywara a mangdōsa dyaken an manokos ako pa so mabyay a aran asa a mahakay dyirad tabo a dyira na manda anchan mabekas nan delak!”

²³ Do nakaboya naw ni Abigail di Dabid, nakalyalisto a gominchin do asno naw kan nagrōkob do tana do salapenaw ni Dabid. ²⁴ Nagrōkob do kokod naw ni Dabid, kan binata na a kāna, “Mo āpo ko, yaken dana lang angayan pamagatos. Palobōsan mo pakono a maychirin pachirawatan mwaya dyimo, as kan adngeyen mo pa an āngo ibahey ko dyimo. ²⁵ Dyi mo pakono a ikaskāso nawri a marahet a tawo a si Nabal. Iyaw chakey na batahen no ngaran naya, ki abos arang, kan oyod a abos arang. Ki yaken a pachirawatan mo, ki naboya ko sabaw tinoboy mo saw mo āpo ko.

²⁶ “Changori, mo āpo ko, akmas kasigorādo no kasibibyay ni ĀPO kan kasigorādo no kasibibyay mo, si ĀPO iyaw mangpenpen dyimo a mangdiman kan mangbahe do bōkod mo a tanoro. Sira pakono kabōsor mo kan siraw mangīsad a mamarin so marahet dyimo a āpo ko, ki mayparin pakono sa akma si Nabal. ²⁷ Changori, rawaten mo pakono nyaya a sāgot a inyangay no pachirawatan mwaya dyimo a āpo ko. Maitoroh pakono dyirad babbaro a monot dyimo. ²⁸ Pakawanen mo pakono yaken a pachirawatan mo do nakagatosan ko. Si ĀPO, ki sigorādo a patneken nanchiw pagāryan mo a āpo ko kan siraw kapotōtan mo a magnanayon. Ta imo, ki machilablāban ka dyirad gobat ni ĀPO. Abo pakono marahet a kaparin a myan dyimo ranan mo a sibibyay.* ²⁹ Aran myan manglakat dyimo a makey a mangdiman, no kabyay mo a āpo ko, ki abaw pakaan-anwan na do kapangaywan ni ĀPO a Dyos mo a akmas nakapamongos na dyimo a maganay do irahem no mapateg a sopot na. Ki iyaw no byay dan kabōsor mo sa, ki paksyaten na sanchi a akmay naipalsiit. ³⁰ Anchan ipatongpal ni ĀPO dyimo a āpo ko sigon do tabo maganay a inkari na a maynamot dyimo kan payparinen naymo a pangōlo no Israel, ³¹ abanchiw paynamotan no kapagbabāwi mana kapaybiybinākel do kapangdiman a abos gapo mana kapangbahe no āpo ko do bokbōkod na. As do kaparin anchi ni ĀPO so maganay dyimo, kanakmen mo pa yaken a pachirawatan mo.”

³² Inbahey ni Dabid di Abigail a kāna, “Madaydāyaw si ĀPO a Dyos no Israel a nanoboy dyimo sichangori a machibayat dyaken. ³³ Mabindisyonan ka pakono do kaganay no kapangtokto mo kan do kapenpen mo dyaken a mangdiman changori a araw, as kan do kapangbahe ko do bōkod ko a tanoro. ³⁴ Ta akmas kasigorādo no kasibibyay ni ĀPO a Dyos no Israel a nangiliklik dyaken a mapaynyin dyimo, an dyi ka nakalyalisto a nachibayat dyaken, abanchiw asa dyirad adīpen a mahahakay ni Nabal iyaw no mabyay anchan mabekas.”

* 25:28 25:28 Mana, “Abo pakono mamarin so marahet dyimo do ranan kasibibyay mo”.

³⁵ Do dāwri, rinawat ni Dabid do tanoro ni Abigail iyaw inyangay naw dya, kan binata na a kāna, “Somabat ka na a sitatalna. Nadngey ko naw inbahey mwaya, kan ipalōbos ko naw inakdaw mwaya.”

³⁶ Do nakasabataw ni Abigail di Nabal, naboya na a magpasken si Nabal do bahay na a akmay pasken no āri. Nabōk dana a taywara. Dawa, abaw inbahebahey ni Abigail dya maynamot do nakangay naw di Dabid a manda do kamabekas. ³⁷ Do kamabekas, do kapakaosaw danaw ni Nabal, inbahey a tabo ni baket naw naporinaw. Ki naataki do pōso si Nabal kan komnolahet dana akmay bato. ³⁸ Napahabas malābit asa poho a karaw, diniman ni ĀPO si Nabal.

³⁹ Do nakadngeyaw sya ni Dabid a nadiman si Nabal, binata na a kāna, “Madaydāyaw si ĀPO a nangbahe so kairoromen kwaya a yapo di Nabal, kan nangiliklik so pachirawatan na a mamarin so marahet. Pinabidi ni ĀPO di Nabal iyaw marahet a pinarin na do bōkod na a inawan.”

Sinpangan na, nanoboy si Dabid so mangay di Abigail tan yahes na mayparin a baket na.

⁴⁰ Do nakawara dan tinoboyaw ni Dabid di Abigail do Karmel, binata da dya a kon da, “Si Dabid, ki tinoboy na yamen a manghap dyimo a mayparin a baket na.”

⁴¹ Nagrōkob si Abigail do tana, kan binata na a kāna, “Cha dyaw pachirawatan nyo. Sisasagāna a magsirbi kan manglablab so kokod da no magsirsirbi di āpo ko.” ⁴² Nakalyalisto si Abigail a nagsakay do asno. Myan nachirayay dya a dadima mababakes a magsirbi dya. Nachangay sa dyirad tinoboy saw ni Dabid, as kan nayparin si Abigail a baket na. ⁴³ Kinabahay pa ni Dabid si Ahinoam a taga Jesreel, kan sira dadwa, ki nayparin sa a baket na. ⁴⁴ Ki intoroh ni Saulo balāsang naw a si Mikal, iyaw binaket naw ni Dabid di Palti† a pōtot ni Lais a taga Gallim.

26

Kapirwa a Mangispal ni Dabid so Byay ni Saulo

¹ Sinpangan na, nangay saw Sipita* saw di Saulo do Gibeā a nangibahey dya a kon da, “Ari abawris Dabid a tomayotayo do paytokonanaya no Hakilah a dayāen Jesimon?”

² Dawa, minosok si Saulo do Let-ang no Sip a nachirayayan tatdwaw a rībo a napidi a mahahakay no Israel a mangay a mangchichwas di Dabid. ³ Nagkampo sa Saulo do payis naw no rarahan do paytokonan no Hakilah do dayāen no Jesimon, ki nāw da daw da Dabid do let-ang. Do nakapatak naw a inotan ni Saulo daw, ⁴ nanoboy so ispya na sa, kan nadāmag na a oyod a nawara si Saulo.

⁵ Sinpangan na, nangay si Dabid do yananaw no nagkampwan da Saulo. Naboya na a nakapoktad a nakaycheh sa Saulo kan si Abner a komander no bōyot na a pōtot ni Ner a dinibon dan bōyot daw a naynepdep.

⁶ Inyahes ni Dabid di Ahimelek a Heteo kan di kakteh ni Joab a si Abisay a si ānang na, ki si Seroyas a kāna, “Sino machangay dyaken a mosok dwa yanan Saulo?”

“Na, machangay ako dyimo ah,” kāna ni Abisay.

⁷ Dawa, naypasngen sa Dabid kan Abisay do bōyot saw ni Saulo do kamahep, kan myan si Saulo a naypoktad a makaycheh do irahem no kampo da. Myan chibot naw a naipatarok do tana a masngen do ohwanan naw. Si Abner kan siraw soldādo saw, ki myan sa nakaycheh a nangdibon sya.

⁸ Binata ni Abisay di Dabid a kāna, “Changori, inparawat no Dyos kabōsor mwaya do tanoro mo. Palobōsan mo pa yaken a mapabono so chibot naya a mangilansa sya do tana. Machita kwaba pabonohen so maypirwa.”

† 25:44 25:44 Mana “Patiel”. 2 Sam. 3:13-16 * 26:1 26:1 1 Sam. 23:19

⁹ Ki binata ni Dabid di Abisay a kāna, “Engga, dimanen mwaba! Ta sino paro maparin a mangranggas so pinidi ni ĀPO kan nāw na dya makagatos? ¹⁰ Ta akmas kasigorādo no kasibibyay ni ĀPO, dosāen nanchi ni ĀPO, mana itonchiw araw a kadiman na, mana mangay anchi do gobat kan madiman. ¹¹ Si ĀPO pakono mangbayo dyaken a mangranggas do pinidi na. Changori, hapen mo naw chibot naya kan iyaw poranomaya a masngen do ohwanan naya, kan may ta na.”

¹² Dawa, inhap ni Dabid chibotaw kan poranomaw do masngenaw do ohwanan naw, kan komnaro dana sa. Abaw nakaboya mana nakapatak so maynamot do dya, mana abaw aran asa nayokay. Nakaychek sa tabo, ta pinaynepdep sa ni ĀPO.

¹³ Do dāwri, naysopo si Dabid do tōtok naw no paytokonan kan naytēnek daw do midyowaw a mabawa. Myan rakoh a payawan da. ¹⁴ As nakapangngēngey na do bōyot saw ni Saulo kan di Abner a pōtot ni Ner a kāna, “Atbayen mo abawri yaken mo Abner?”

Inatbay ni Abner a kāna, “Sino ka a manawatawag so āri?”

¹⁵ Binata ni Dabid a kāna, “Matored kabawri a mahakay? Sino akma dyimo do Israel? Āngo ta dyi mo a gwinardyaan iyaw āpo mwaya a āri? Ta myan tawo a nangay a mangdiman so āpo mwaya a āri. ¹⁶ No pinarin mwaya, ki maganay aba. Ta akmas kasigorādo no kasibibyay ni ĀPO, imo kan bōyot mo, ki machita a madiman kamo maynamot ta gwinardyaan nyo abaw āpo nyo a pinidi ni ĀPO. Chiban mo paw omdibon mo. Yanan pan chibot naw kan poranomaw a myan do masngenaw do ohwnan na?”

¹⁷ Nailāsin ni Saulo iyaw tīmek naw ni Dabid, kan binata na a kāna, “Tīmek mo nawri, mo Dabid a anak ko?”

Inatbay ni Dabid a kāna, “On, yakenaw, mo āpo ko a āri.” ¹⁸ Binata na pa a kāna, “Āngo ta lakatan pa no āpo ko iyaw no pachirawatan na? Āngo pinarin ko ta dawa, kan āngo gatos dyi ko a maikarkāro? ¹⁹ Changori, adngeyen pa no āpo ko a āri iyaw no ibahey no pachirawatan na. An si ĀPO iyaw nangkiras dyimo a machikontra dyaken, chasoyot na pakono mangrawat so dāton. Ki an panggep lang no tawotawo, mabay pakono sa do salapen ni ĀPO! Ta pinaksyat da yaken sicharaw do binglay ko a matāwid di ĀPO, kan batahen da a kon da, ‘May ka na a magdāyaw dyirad matarek saw a dyos.’ ²⁰ Dawa, changori, dyi pakono a maytetedted raya ko do gan-ganaet a tana a mateng do yanani ni ĀPO. Ta iyaw no āri no Israel, ki yangay na chichwasen iyaw asaya tīmel a akmas asaw a manganop so boyit do katokotokonan.”

²¹ Do dāwri, binata ni Saulo a kāna, “Naygatos ako. Somabat ka na, mo Dabid a anak ko. Maynamot ta inbidang mo a mapateg iyaw byay ko sicharaw, paynyinan ko pabaymo a mirwa. Nayparin ako a abos arang, kan marahmet iyaw gatos ko!”

²² Initbay ni Dabid a kāna, “Cha dyaw chibot naw ni āri. Manoboy ka pas asa dyirad mahahakay saya a myan dyimo a may a omhap sya. ²³ Gon-gonaan ni ĀPO iyaw kāda tawo maynamot do kinalinteg na kan kapodno na. Si ĀPO, iyaw nangidichan dyimo do tanoro ko sicharaw, ta pinadna kwabaw tanoro ko do pinidi ni ĀPO. ²⁴ Ta akmas kasigorādo a ipateg ko byay mo changori a araw, ipateg na pakono ni ĀPO byay ko kan mangidichan dyaken do tabo a pakariribokan.”

²⁵ Do dāwri, binata ni Saulo di Dabid a kāna, “Mabindisyonan ka pakono, anak ko a Dabid! Āro sanchiw mabīleg a kaparin mo, kan magballīgi ka dyira.”

Dawa, komnaro dana si Dabid. As si Saulo, ki naypabidi dana a somnabat.

27

No Kapachikāmang ni Dabid dyirad Pilisteo Saw

¹ Ki iniktokto ni Dabid a kāna, “Myan anchiw araw a dimanen yaken ni Saulo. No kagaganayan a parinen ko, ki maglibas ako a mangay dyirad Pilisteo saw. Isardeng nanchi ni Saulo yaken a chichwasen do tana no Israel, kan makakaro ako na do tanoro na.”

² Dawa, komnaro si Dabid kan nachirayay sa dyaw anemaw a gasot a mahahakay a bonggoy na. Nangay sa di Akis a pōtot ni Maok a āri no Gat.* ³ Si Dabid kan bonggoy na saw a mahahakay, ki minyan sa do Gat di Akis. Kāda mahakay, ki inyonot naw pamilya na. Si Dabid, ki inyonot na met dadwaw a baket na a sa Ahinoam a taga Jesreel kan si Abigail a taga Karmel a iyaw bālo naw ni Nabal. ⁴ Do nakadāmagaw sya ni Saulo a naysayo dana si Dabid a kominwan do Gat, tinongtong na paba chinichwas.

⁵ Binata ni Dabid di Akis a kāna, “An chahwahok mo yaken, ki torohan mo pa yaken so yanan ko do asa dyirad idi saya tan omyan ako daw. Ta āngo ta machita no pachirawatan mo omyan dyimo do sintro a syodad no āri?”

⁶ Dawa, do dāwri a araw, intoroh dya ni Akis iyaw idi a Siklag a dyira no ar-āri saw no Joda manda sichangori. ⁷ Nachiyan si Dabid do tana dan Pilisteo saw so makatawen kan apat a kabohan.

⁸ Do dāwri, si Dabid kan bonggoy na saw a mahahakay, ki somnonget sa kan rinaot da saw Gesorita, Girsita, kan Amalekita saw. Ta siraw nya a tawotawo a yapo do kaychowa pa, ki minyan sa do dya tana a manda do Sor a makarapit do Egipto. ⁹ Do nakaraot ni Dabid do aran dino a yanan, abaw tinokos na a aran asa mahakay mana mabakes a mabyay. Ki inkaro na saw karniro, bāka, asno, kamilyo, kan laylay da saw, as nakapaybidi na di Akis.

¹⁰ Do nakayahes ni Akis a kāna, “Dino danaw nangraotan mo sicharaw?” initbay ni Dabid a kāna, “Namna, do Negeb† a dyira no Joda,” mana “Do Negeb do tanaw a dyira dan Jerahmeelita,” mana “Do Negeb do tanaw a dyira dan Kenita.” ¹¹ Abaw tinokos na a mahakay mana mabakes a mabyay a mangyangay so dāmag do Gat. Ta iniktokto na a kāna, “Ipaneknek danchiw maynamot dyamen, kan batahen danchi a kon da, ‘Komwanaw pinarin ni Dabid.’ ” Nyaw dadakay na do kayan na a minyan do tana dan Pilisteo saw. ¹² Nagtalkan ni Akis si Dabid, kan iniktokto na a kāna, “Nayparinaya a tohang do tehnan da no tawotawo na saw a Israelita, kan mayparin anchi a pachirawatan ko a magnanayon.”

28

Si Saulo kan Iyaw Manolibaw do Endor

¹ Do dāwri sa a araw, ki pinaychipeh da sa no Pilisteo saw bōyot da a machigobat do Israel. Binata ni Akis di Dabid a kāna, “Basta maawātan mo a imo kan siraw mahahakay a myan dyimo, ki machita a monot kamo do bōyot ko.”

² Tinbay ni Dabid a kāna, “Naon, as mapatakan monchi a mismo an āngo maparin no pachirawatan mwaya.”

Binata met ni Akis a kāna, “Na maganay. Payparinen koymo a magnanayon a taga-bantay no inawan ko.”

³ Nadiman dana do dāwri si Samwel. Tabo a Israel, dinongdong-awan da, kan intābon da do mismo na a idi a Rama. Ki do dāwri, pinaksyat sa ni Saulo tabo manolib saw kan ispiritista saw do Israel.

⁴ Nakpeh saw Pilisteowaw, kan nagkampo sa do Sonem. Si Saulo, ki inakpeh na met tabo bōyot na a Israelita, kan nagkampo sa do Gilboa. ⁵ Do nakaboya naw ni Saulo so bōyot no Pilisteo saw, ki namo kan naychinyābot. ⁶ Nangyahes di ĀPO, ki tinbay naba ni ĀPO a aran do tayēnep mana do Orim* mana dyirad propita saw. ⁷ Dawa, binata

* **27:2** 27:2 1 Sam. 21:10 † **27:10** 27:10 Negeb, ki mabkoh a tana, kan abagātānenaw partis no pagāryan no Joda. Gen. 12:9; Jos. 10:40 * **28:6** 28:6 1 Sam. 14:41

ni Saulo dyirad pachirawatan naw a kāna, “Paychichwas nyo pa yaken so mabakes a manolib tan mangay ako a manahes dya.”

“Na, aryaw asa dwa Endor,” tinbay da.

⁸ Dawa, si Saulo nagpamarang kan naylaylay so matarek, kan do kamahep nangay sa kan dadwa saw a mahahakay a rārayay na do mabakesaw. Binata na dya a kāna, “Machisisirin ka pa do ispirito a mangdaw para dyaken, as ipaiyangay mo dyaken tawowaw† a ingaranan ko.”

⁹ Ki inatbay no mabakesaw a kāna, “Sigorādo a chapatak mo an āngo pinarinaw ni Saulo. Pinaksyat na saw manolibaw kan ispiritista saw do dya tana. Āngo ta otapan mo byay ko a mangyangay dyaken do kadimanan ko?”

¹⁰ Nagsapata si Saulo dya do ngaran ni ĀPO a kāna, “Ta akmas kasigorādo no kasibibyay ni ĀPO, madōsa kabanchi a maynamot do dyaya.”

¹¹ Inyahes no mabakesaw dya a kāna, “Sino iyangay ko a para dyimo?”

“Yangay mo dyaken si Samwel,” tinbay na.

¹² Do nakaboyaw no mabakesaw si Samwel, nangagay so malyak. Binata na di Saulo a kāna, “Āngo ta inallilaw mo yaken? Imwayas Saulo!”

¹³ Inbahey no āryaw dya a kāna, “Mamo kaba. Āngo naboya mo?”

Tinbay no mabakesaw a kāna, “Tori kwaya maboyaw ispirito a maybangon a yapo do tanaya.”

¹⁴ “Āngo langa na?” minirwa na inyahes ni Saulo.

Binata no mabakesaw a kāna, “Aryayaw malkem a ito a mayid so laylay.”

Chinapatak ni Saulo a si Samwel, kan nagrōkob do tana a magdāyaw dya.

¹⁵ Binata ni Samwel di Saulo a kāna, “Āngo ta riniribok mo yaken do kapaybangon mo dyaken?”

Tinbay ni Saulo a kāna, “On ata, aryaw rakoh a riribok ko. Siraw Pilisteo saw, ki gobaten daw yaken, kan tinadyichokodan naranaya yaken no Dyos. Atbayen na pabaya yaken a aran yapo dyirad propīta saw mana yapo do tayēnep saw. Dawa, inpatawag koymo tan ibahey mo parinen ko.”

¹⁶ Binata ni Samwel a kāna, “Āngo ta panahsan mo pa yaken do nakatadyichokod naranaya dyimo ni ĀPO, kan nayparin dana a kabōsor mo? ¹⁷ Pinarin dana ni ĀPO akmas inpaibahey naw dyaken. Pinakaro narana ni ĀPO iyaw no pagāryan do tanoro mo, as kan nakaitoroh na sya do kaidyan mwaw a si Dabid.‡ ¹⁸ Maynamot ta pinarin mwabaw inbilinaw ni ĀPO mana inpatongpal mwabaw taywaraya a kasoli na dyirad Amalekita saw, nyaw pinarin ni ĀPO dyimo sicharaw. ¹⁹ Nachirohno pa a iparawat nanchi ni ĀPO imo kan iyaw bōyot no Israel dyirad Pilisteo saw. As anchan delak imo kan siraw pōtot mo a mahahakay, ki myan kamonchi dyaken. On, iparawat nanchi ni ĀPO no tābo bōyot no Israel do tanoro dan Pilisteo saw.”

²⁰ Insigīda nalba si Saulo a nayyenenet do tanaw. Taywaraw nakamo na do inbahey saw ni Samwel. Apabaw ayit na, ta abaw kinan na a naychasaryan kan naychararakan.

²¹ Nangay iyaw no mabakesaw di Saulo, as do nakaboya naw so taywara a nakamo na, binata na dya a kāna, “Chiban mo pa mo sir. Iyaw pachirawatan mwaya, ki tinongpal na imo. Inposta ko byay ko kan pinarin ko an āngo inbahey mo dyaken.

²² Changori, adngeyen mo pa yaken a iyaw pachirawatan mwaya. Ipalōbos mo pa a torohan koymo so kanen mo tan makakan ka kan tan myan danaw ayit mo a mayam.”

²³ Chinaskah ni Saulo, kan inbahey na a kāna, “Engga, koman akwaba!”

Ki nachitaha saw rārayay na saw do mabakesaw a mangahwahok sya a koman, kan inadngey na sa. Naybangon do tanaw, kan naydisna do katri.

† 28:8 28:8 No chakey na, ki no tawo a nadiman a myan do Yanan Dan Nadiman. ‡ 28:17 28:17 1 Sam. 15:28

²⁴ Iyaw mabakesaw, ki myan napataba na a orbon a bāka do bahay na. § Inalistwan na pinarti. Nanghap pa so arina, minasa na, as nakahoto na sya a abos yapo. ²⁵ Sinpangan na, indasar no mabakesaw da Saulo kan siraw mahahakay saw a rārayay na, kan komninan sa. Do dāwri met lang a ahep, ki nagrobwat sa kan nayam dana sa.

29

No Kaskeh dan Pangōlwen saw no Pilisteo si Dabid

¹ Pinaychipeh da san Pilisteo tabo saw bōyot da do Apek. As siraw no Israelita saw, ki nagkampo sa do masngen do akbod do Jesreel. ² Do nakapangidaōlo daw no pangōlwen da saw no Pilisteo siras bōyot daw a ginasgasot kan rinibrībo, si Dabid kan bonggoy na saw a mahahakay, ki nagmarcha sa met do dichodan daw da Āri Akis. ³ Inyahes, dan komander saw no Pilisteo saw a kon da, “Na, āngo parinen dan nya saya Hebreo dya?”

Ki tominbay si Akis a kāna, “Namna, iya abawriw nyas Dabid, iyaw no pachirawatanaw ni Saulo a āri no Israel? Nachirapa danaw dyaken so nesorok a asa katawen. As nakayapo do arawaw a kinarwan nas Saulo a mandas changori, ki abayaw naboya ko a pakapilāwan na.”

⁴ Ki siraw no komander saw no Pilisteo saw, ki nakasoli sa dya, kan binata da a kon da, “Paybidihen mo na do idyaw a inkeddeng mo a ngayan na! Basta dya machangay dyaten do paggogobatan. Āngwan paybadiwen na yaten a kalabānen anchan madamaw gobat. Ta aryoriw maganaganay a pangay-āyo nas āpohen naw an dya iyaw no kahap nas oho dan rārayay ta saya mahahakay? ⁵ Iyabawriw nya Dabid inkankanta daw do katatāda da a kon da,

“ ‘Si Saulo, ki nangdiman so rinibrībo.

As si Dabid, ki dyira naw asa poho a rinibrībo?’”

⁶ Sinpangan na, inpatawag ni Akis si Dabid, kan binata na dya a kāna, “Ta akmas kasigorādo no kasibibyay ni ĀPO, nāw mwaya mapodno, kan mahwahok ako an makapagsirbi ka dyaken do bōyot ko. Nakayapo do arawaw a nakangay mo dyaken manda sichangori, abayaw naboya ko a pakapilāwan mo, ki chaskeh daya imo no papangōlwen saya. ⁷ Dawa, maybidi ka na, kan komaro ka na sitatalna tan dyi mo sa mapasoliw papangōlwen sayan Pilisteo.”

⁸ Inyahes ni Dabid a kāna, “Na, āngo pinarin kwaya madi? Āngo naboya mo dyaken a pachirawatan mo a maikontra dyimo makayapo do arawaw a nakangay ko dyimo a mandas changori? Āngo ta dyi ako a makangay kan makapachigobat dyirad kabōsor saya no āpo ko a āri?”

⁹ Inatbay ni Akis a kāna, “Chapatak ko a abaw pakapilāwan mo do kapanyideb ko, ta akma kay anghil no Dyos. Ki siraw no papangōlwen saw no Pilisteo, ki inbahey da a kon da, ‘Basta dya machangay dyamen do paggogobatan.’ ¹⁰ Changori, omhep kamonchi a maybangon kan bōyot mo saya a pachirawatan ni āpo mo a si Saulo, as komaro kamo apāman a maysēsedang.”

¹¹ Dawa, minhep a naybangon sa Dabid kan bonggoy na saw a mahahakay, as komnaro sa do kamabekas a naybidi do tana daw no Pilisteo. As siraw Pilisteo saw, ki somnonget* dana sa met do Jesreel.

30

No Kapachigobat ni Dabid Dyirad Amalekita saw

§ 28:24 28:24 No bahay dan Israelita, ki myan napatnek a yanan dan tawo kan animal. * 29:11 29:11 Siraw Pilisteo, ki omyan sa do masngen do kanayan. As siraw Israelita, ki omyan sa do paytoytkonan kan katokotokonan.

¹ Do chatatdo naw a karaw, nakarapit sa Dabid kan bonggoy na saw a mahahakay do idi a Siklag.* Ki sakbay no nakawara da, rinaot dan Amalekitaw do Negeb† kan Siklag. Dinarop daw Siklag, as nakasosoh da sya. ² Inakaw da pa saw mababakes saw kan aran sino a myan daw a adedekey kan mangalkem. Abaw diniman da dyira, ki inakaw da sa tābo.

³ Do nakawara daw da Dabid kan bonggoy na saw a mahahakay do idyaw, naboya darana nasosohan, kan siraw babbaket kan pōtot da saw a mahahakay kan mababakes, ki naakaw sa. ⁴ Dawa, sa Dabid kan bonggoy na saw a mahahakay, ki tomnanyis sa so malyak a mandan abo danaw ayit da a tomanyis. ⁵ Siraw dadwaw a baket ni Dabid, ki naakaw sa met a si Ahinoam a taga Jesreel kan si Abigail a bālo ni Nabal do Karmel.‡ ⁶ Rakoh kabakel ni Dabid, ta inchirichirin dan rārayay na saw a mahahakay a iya, ki oboren da. Ta kāda asa dyira, ki palālo no kapagmamayo da do kabo dan pōtot da saw a mahahakay kan mababakes. Ki si Dabid, ki pinayit naw kapangtokto na di ĀPO a Dyos na.

⁷ Do dāwri, inbahey ni Dabid di Abyatar a pādi a pōtot ni Ahimelek a kāna, “Yangay mo pa dyaken epodaw.” Dawa, inyangay ni Abyatar dyaw epodaw, ⁸ kan inyahes ni Dabid di ĀPO a kāna, “Yangay ko sawri a lakatan nangraot saw? Madas ko paro pa sa?”

Ki binata ni ĀPO dya a kāna “On, lakatan mo sa. Ta masigorādo a madas mo sanchi kan isalākan mo sa.”

⁹ Dawa, si Dabid kan siraw anem a gasot saw a rārayay na a mahahakay a myan dya, ki nangay sa do marahawaw a payahosongan a Besor a dawriw nakatokosan dan kadwanaw. ¹⁰ Ta siraw dadwa gasot saw a mahahakay a bōyot na, ki naanōsan dabaw mamtang do payahosonganaw maynamot do oltimo a kahopag da. Ki si Dabid kan iyaw apat a gasot saw a mahahakay a bōyot na, ki tinongtong daw manglakat.

¹¹ Do kapanglakat daw, nakadongso sa so baro a taga Egipto a nainonolay do letang, kan inyangay da di Dabid. Tinorohan da so ranom kan kanen na. ¹² Nanoroh sa dya so kakchid no nakolay a igos kan dadwa a kaormaan no napihpih a pasas. Kinan na kan naybidiw ayit naw, ta aba polos kinan na mana ininom na ranom do irahem no tatdo a karaw kan tatdo a kahep.

¹³ Inyahes ni Dabid dya a kāna, “Sino āmo mo, kan taga dino ka?”

Tinbay na a kāna, “Na, taga Egipto akwaw a adīpen no asa a Amalekita. Ninonolay naw yaken no āmo kwaw do nakaganyit kwaw do nakahabasaya a tatdo a karaw. ¹⁴ Rinaot namenaw do Negeb do tanaw a dyira no Keretita kan do tanaw a dyira no Joda kan do Negeb do tanaw a dyira ni Kaleb, as kan nakasosoh namen so Siklag.”

¹⁵ Inyahes ni Dabid dya a kāna, “Maiyosok mori yaken do yanan dan nangraotaya?”

Inatbay no barwaw a kāna, “Isapata mo pa dyaken do ngaran no Dyos a dimanen mo abanchi yaken mana pabidihen do tanoro no āmo kwaw tan iyosok koymo do yanan daw.”

¹⁶ Inyosok na sa Dabid do yanan da, kan nadongso da saw Amalekitaw a naychawpit do tana a madama sa a maychakakan kan maychaynoynom kan maychatatāda a magragragsak maynamot do kāro no nasamsam da yapo do tana daw no Pilisteo kan do Joda. ¹⁷ Dinarop da sa da Dabid nakayapo do kapaysarisari a manda do kamahep no somaronwaw a araw. Abaw nakalibas dyirad Amalekita saw malaksid dyirad apat a gasot saw a babbaro a nayyayo a nakasakay do kamilyo saw. ¹⁸ Inhap na tabo ni Dabid iyaw inakaw saw no Amalekita kontodo dadwaw a baket na. ¹⁹ Abaw aran asa nabo a aran adekey mana malkem, mahakay mana mabakes, siraw nasamsam saw mana aran āngo a inakaw da. Pinaybidi sa tabo ni Dabid. ²⁰ Inhap na paw

* **30:1** 30:1 Siklag, ki idi a intoroh ni Āri Akis di Dabid. 1 Sam. 27:5-7 † **30:1** 30:1 1 Sam. 27:10 ‡ **30:5** 30:5 1 Sam. 25:42-43

tabo karniro, kalding, kan bāka dan Amalekita. As siraw rārayayaw a mahahakay ni Dabid, ki inābog da sa a pinanmanmaw binyay saw kan dyira daw da Dabid, kan binata da a kon da, “Nya sa, ki dyira tabo ni Dabid!”

²¹ Sinpangan na, naybidi dana sa Dabid dyirad dadwa gasot saw a natokos do marahawa a payahosongan a Besor a dya nachonot do oltimo a kahopag da. Nangay sa a minbayat da Dabid kan bonggoy na saw a mahahakay a myan dya. As do nakapaypasngen daw da Dabid, kinablaāwan na sa. ²² Ki siraw tabo marahet kan abos sirsirbi a mahahakay dyirad rārayay na saw a nachangay di Dabid, ki binata da a kon da, “Maynamot ta nachangay sabaya dyaten, bingayan ta saba so nasamsam taya. Ki kāda mahakay, ki maparin a hapen naw baket na kan siraw anak na, as kan kayam narana.”

²³ Ki inatbay sa ni Dabid a kāna, “Engga, komwan aba, kakakteh. Komwan abaw parinen nyo do intorohaya ni ĀPO dyaten. Inaywanan na yaten kan inparawat na sa do tanoro ta siraw nangay saw a nangraot dyaten. ²⁴ Sino paro mangadngey dyinyo an komwan ibahebahey nyo? An āngo binglay no mahakay a minusok a nachigobat, ki machiyengay binglay na do natokosaw do warawara. Tabo, ki mayeyengay sa so binglay.” ²⁵ Makayapo dāwri a araw, ki pinayparin ni Dabid nawri a pangeddeng kan kapangokom no Israel a manda sichangori.

²⁶ Do nakapakarapit daw da Dabid do Siklag, inpapaitoroh naw kadwan saw a inhap da a mangay dyirad panglakayen daw no Joda a sisit na, kan binata na a kāna, “Chayaw rigālo a para dyinyo a yapo do warawara daw no kabōsor ni ĀPO a inhap namen.”

²⁷ On, inpapaitoroh na dyirad do Betel, do Ramot no Negeb, do Jattir ²⁸ do Aroer, do Sipmot, do Estemoa, ²⁹ do Rakal, do idiidi da saw no Jerahmeelita kan siraw Kenita, § ³⁰ do Hormah, do Bor-asan, do Atak, ³¹ do Hebron, as kan do tabo kadwan saw a yanan a nangangayan na a naybidibidyan ni Dabid kan bonggoy na saw a mahahakay.

31

No Kadiman ni Saulo (1 Kron. 10:1-12)

¹ Do dāwri, ginobat dan Pilisteo saw Israelitaw. As siraw Israelitaw, ki nayayowan da saw Pilisteo. Āro dyiraw nadiman do Tokon a Gilboa. ² Linakatan dan Pilisteo saw sa Saulo kan siraw pōtot na saw a sa Jonatan, Abinadab, kan si Malkiswa, as kan diniman da sa. ³ Naypāngay paw nakapaggogobat do omdibonaw do yananaw ni Saulo. As nadas dan taga-bai saw si Saulo, kan do nakabai daw sya, ki nabigaran so makāro.

⁴ Binata ni Saulo do taga-sahabit naw so armas na a kāna, “Asoten mo ispāda mwaya, as kabagkong mo dyaken. Ta āngwan mangay sa dyaw dyi saw a nakōgit a Pilisteo, kan bagkongen kan lalāhen da yaken.”

Ki iyaw taga-sahabitaw so armas na, ki taywara namo kan pinarin naba. Dawa, inasot ni Saulo bōkod naw a ispāda, kan rinokōban na. ⁵ Do nakaboyaw no taga-sahabit naw a nadiman dana si Saulo, tinōlad na a rinokōban ispāda naw, as nadiman do katalin naw ni Saulo. ⁶ Dawa, si Saulo, siraw tatdo saw a pōtot na, iyaw taga-sahabitaw so armas na, kan tabo no bōyot na, ki nadiman sa do dāwri met lang a araw.

⁷ Do nakapakadāmag daw no Israelita saw a myan do ammyanānen no Payahosongan a Jesreel kan siraw myanaw do bīt no Oksong a Jordan a naychapayya-payyayo dana saw soldādo saw a Israelita kan nadiman dana sa Saulo kan siraw

pōtot naw, ki ninonolay daranaw idiidi da saw kan nayyayo dana sa met. As siraw Pilisteo saw nachitādi sa a minyan daw.

⁸ Do somaronwaw a araw, do nakangay daw no Pilisteo saw a mangpeh so dyira daw no nadiman saw, nasarakan da si Saulo kan siraw tatdo saw a pōtot na nadiman do Tokon a Gilboa. ⁹ Pinotohan daw oho daw da Saulo, kan inahap daw armas da saw. Do dāwri, tinoboy da saw tobotoboyen daw do intīro a tana dan Pilisteo tan mangibahebahey so maganayaw a dāmag do timplo no didyosen da a nadiman dana sa Saulo. ¹⁰ Pinangay daw armas daw do timplowaw no dyosa da a Astarot, kan inreppet daw bangkay da saw do ahad no idi a Bet-san.

¹¹ Do nakadngey daw no omidi do Jabes-gilead so pinarin daw no Pilisteo saw da Saulo, ¹² tabo san matotored saw a taga-gobat, ki nayam sa a naychararakan a nangay do Bet-san. Pinagchin daw bangkay daw da Saulo kan siraw no pōtot na saw do ahad naw no Bet-san, as nakangay da do Jabes a dawriw nangsosohan da sira. ¹³ Sinpangan na, inhap daw tohatohang da saw, kan intābon da do sīrok no asa a tamaris* a kayo do Jabes, as kan nagayonar sa so papito a karaw.

---

* **31:13** 31:13 Gen. 21:33

No Somarono A Libro Ni Samwel No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Libro

No nya libro a Somarono a Samwel, ki katongtong no pakasaritāan ni Dabid a āri do Joda do abagatānen no tana a Israel (kapitalo 1-4), as kan inbahey na an maypāngo nakapagāri na do tabo Israel a magrāman do ammyānan (kapitalo 5-24).

Āro riribok ni Dabid do nakapagāri na. Nachigobat saw Israelita dyirad nasyon saw a omdibon dyira. Iyaw mismwaw a pōtot ni Dabid a si Absalom, ki nachiribildi dya, kan pinādas na a agawen kinaāri ni āmang na. Ki aran komwan, intoroh no Dyos balligi di Dabid kan bonggoy na saw a mahahakay do tabo a nachigobatan da.

Naygatos si Dabid so marahmet do nakapachikamalāla naw di Batseba a baket ni Oryas, as nawriw naynamotan na a nadiman si Oryas do kapādasaw ni Dabid a itayo gatos na. As do naypisa, naygatos pa do Dyos do nakapamidang na siras Israelita (24:1-4, 9-10). Aran komwan, do tabo kadwan a kaparin ni Dabid do ōnos no kabibyan na, ki mapodno a minononot di ĀPO.

Inpaboya no Dyos di Dabid iyaw kāsī kan kadaw na a maynamot do nakapachitōlag na dya. Do dyaya tōlag, inkari na di Dabid a myan anchiw pinakainawan na a yapo do kapotōtan na iyaw magāri anchi a abos pandan (7:1-29). No pakatongpalan anchi no nya kari, ki si Āpo Jeso-Kristo a kapotōtan ni Dabid. On, magāri anchi do tābo (Lk. 1:32-33).

No Naychakarwan no Nya Libro

No kapagāri ni Dabid do Joda (1:1-4:12)

No kapagāri ni Dabid do tabo Israel (5:1-24:25)

No manōma saw a tawtawen no kapagāri na (5:1-10:19)

Si Dabid kan si Batseba (11:1-12:25)

Siraw riribok kan lidyalydyat na (12:26-20:26)

No manawdyi saw a tawtawen na (21:1-24:25)

2 Samwel

No Kadāmag ni Dabid so Nakadiman ni Saulo

¹ Do nakatayokaw no nakadiman ni Saulo, naybidi si Dabid a yapo a nangraot siras Amalekita saw kan minyan so dadwa karaw do Siklag. ² Do chatatdo naw a araw, myan nawara a baro a yapo do kampo naw ni Saulo a nahagahagay so laylay kan nahbekan so oho a mangipaboya sya a magdongdong-aw. Do nakapakarapit naw do yananaw ni Dabid, nagrōkob barwaw do tana a magdāyaw dya.

³ Inyahes ni Dabid do barwaw a kāna, “Dino nakayapwan mo?”

Initbay no barwaw a kāna, “Naglības akwaw a yapo do kampo dan Israelitaw.”

⁴ Binata ni Dabid a kāna, “Ta āngo naparin ta dawa? Ibahey mo pa dyaken.”

Ki binata no barwaw a kāna, “Nayyayo saw soldādo saw do gobataw. Āro dyiraw nadiman. As kan si Saulo kan iyaw pōtot naw a si Jonatan, ki nadiman dana sa.”

⁵ Ki binata ni Dabid do barwaw a nagpadāmag dya a kāna, “Maypāngo kapatak mo sya a si Saulo kan pōtot naw a si Jonatan, ki nadiman dana sa?”

⁶ Initbay na a kāna, “Na, nairanaw a myan ako do Tokon a Gilboa, kan myan si Saulo a manareng do chibot naw, as kan maypaypasngen dana saw dya siraw loganaw a pachigobat kan siraw nakakabalyowaw. ⁷ Do nakaydit naw kan nakaboya naw dyaken, tinawagan naw yaken, kan binata ko a kon ko, ‘Cha ako dya.’

⁸ “Inyahes na dyaken a kāna, ‘Sino ka?’

“ ‘Na, Amalekita kwaw,’ initbay ko.

⁹ “Do dāwri, binata na dyaken a kāna, ‘Maypasngen ka dya, kan dimanen mo na yaken! Maybiybitos danayaw byay ko, ki aryak paya sibibiyay.’

¹⁰ “Dawa, naypasngen ako dya kan diniman ko, ta chapatak ko a makapaychasyan paba mabyay do rakohaw a bigar na. As nakahap ko so koronaw do oho na kan porsilas naw a myan do tachay na, kan inyangay ko saw nya dyimo, mo āpo ko.”

¹¹ Do dāwri, si Dabid kan tābo bōyot na a myan dya, ki pinirit da saw laylay da saw do nakadngey daw so nya dāmag. ¹² Nagdongdong-aw sa. Tomnanyis kan nagayonar sa nanda do kamahep a para da Saulo kan do pōtot naw a si Jonatan, as kan para do bōyot saw ni ĀPO, masaw dyirad tawotawo no Israel, ta nadiman sa do ispāda.

¹³ Binata ni Dabid do barwaw a nagpadāmag dya a kāna, “Dino nakayapwan mo?” Ki tinbay na a kāna, “Yaken, ki pōtot no gan-ganaet a asa a Amalekita.”

¹⁴ Inyahes dana ni Dabid a kāna, “Āngo ta abo iyaw kāmo mo a nangdiman so pinidi naw ni ĀPO?”

¹⁵ Do dāwri, nanawag si Dabid so asa dyira do bōyot naw, kan binata na dya a kāna, “Ngay, dimanen mo!” Dawa, inasot naw ispāda naw, as nakadiman na so barwaw. ¹⁶ Binata ni Dabid dya a kāna, “Imo nangikeddeng so bōkod mo a kadiman do mismwaya tistigo a minohtot do dangoy mo do nakaibahey mo sya a kon mo, ‘Diniman ko pinidi naw ni ĀPO.’ ”

No Kadong-aw ni Dabid si Saulo kan si Jonatan

¹⁷ Do dāwri, kinanta ni Dabid nya a pagdongdong-aw a para di Saulo kan Jonatan, ¹⁸ kan inbilin na a machita a mainanawo dyirad tawotawo no Joda iyaw Kanta no Armas a Bai. (Naitolas do Libro ni Jasar.*)

¹⁹ “No dayag mo, O Israel, ki naharaharag do paytoytokonan!†
Maypāngo nakasapwat dan mabibīleg saw!

²⁰ “Ipadāmag nyo aba do syodad a Gat.

Iwaragawag nyo aba do kalkalsāda no Askelon,
ta āngwan magragsak saw mababakes no Pilisteo,
ta āngwan chasoyot dan babbalāsang daw no dyi paw a nakōgit.‡

²¹ “Inyo a tokotokon no Gilboa,
abo pakono apon mana chimoy a maychaesday dyinyo.
As do hakawan nyo, ki hopes pakono paray a idāton nyo.
Ta dawriw nakainonolayan no sarāpa dan mabibīleg.

Iyaw sarāpa ni Saulo, ki napapotan paba so lana.§
²² Yapo do raya no nadiman,
yapo do asi dan mabibīleg,
no bai ni Jonatan, ki nagatras aba do kapangdiman,
as no ispāda ni Saulo, ki maybidi aba a abos sīrbi.

²³ “Sa Saulo kan Jonatan, ki mapateg kan makadadaw sa.
Do kabibyay kan do kadiman da, ki naysyay saba.
Maal-alibtak sa kan siraw kangkang,

* **1:18** 1:18 Nya libro, ki naitolas adan saw a daniw a pakasaritāan dan mabibīleg saw. Jos. 10:13 † **1:19** 1:19 Do Hebreo a chirin, ki “matohos saw a yanan” a paytoytokonan a nakadimanan da Saulo kan Jonathan do Tokon a Gilboa. ‡ **1:20** 1:20 Siraw mahahakay a Pilisteo, ki mangitoray sa. Dawa, taywara a makasnesnek an siraw mababakes a kabōsor da, ki ipangas kan silibraren daw kapangābak da. § **1:21** 1:21 Do nakadiman ni Saulo kan bōyot na, ki nasday sarāpa da do tana a nalaposan. No sarāpa no taga-gobat, ki naporin do lālat, as machita a papotan so lana tan dya mabkohan a maychalchilchit.

kan mayiyit pa sa kan siraw lion.

24 “O inyo a mababakes* no Israel,
dongdong-awan nyo si Saulo
a nanglaylay dyinyo so mababaya kan mapipino
a nangbisti so laylay nyo so balitok.

25 “Maypāngo nakasapwat dan mabibīleg do pachigobatan da saw!
Si Jonatan, ki naharaharag a nadiman do paytoytokonan.

26 Magdong-aw ako so para dyimo, mo Jonatan a kakteh ko.
Taywara a mapateg ka dyaken.

No kadaw mo dyaken, ki makaskasdāaw
a homisen no kadaw dan mababakes.

27 “Maypāngo nakasapwat dan mabibīleg saw!
Siraw armas da, ki nainonolay dana sa!”

2

No Kapidi ni Dabid a Āri no Joda

¹ Do nakatayoka no nya saya, inyahes ni Dabid di ĀPO a kāna, “Somonget akori do asa dyirad idiidi saya no Joda a omyan daw?”

Tinbay ni ĀPO a kāna, “Naon, somonget ka.”

Inyahes dana ni Dabid a kāna, “Na, dino daw ngayan ko?”

“Do Hebron,” kāna ni ĀPO.

² Dawa, somnonget si Dabid kan siraw dadwaw a baket na a sa Ahinoam a taga Jesreel kan Abigail a bālo ni Nabal do Karmel. ³ Inyonot pa ni Dabid bonggoy na saw a mahahakay a nachirapa dya. Kāda asa, ki myan pamilya na. Minyan sa Dabid do Hebron kan dyirad masngen saw a idiidi. ⁴ Sinpangan na, nangay saw panglakayen no Joda do Hebron. Dawriw nangpadwan da so lana do oho ni Dabid a nayparin a āri no Joda.

Do nakaibahey daw di Dabid a siraw mahahakay no Jabes-gilead iyaw nangitābon di Saulo, ⁵ nanoboy siras mangibahey dyirad mahahakay saw do Jabes-gilead a kon da, “Bindisyonan pakono inyo ni ĀPO, ta inpaboya nyo kapodno nyo di Saulo a āpo nyo do nakaitābon nyo sya. ⁶ Si ĀPO pakono, mangipaboya dyinyo so kanāw no kadaw kan kapodno na. Komwan met a parinen konchiw maganay dyinyo maynamot do dya pinarin nyo. ⁷ Changori, payiten kan patoreden nyo inawan nyo, ta nadiman dana si Saulo a āpo nyo, kan siraw tawotawo no Joda, ki pinidi darana yaken a magāri dyira.”

No Kapayparin ni Is-boset a Āri no Israel

⁸ Ranan a napariparin nya, si Abner a pōtot ni Ner a iyaw komander no bōyot ni Saulo, ki inhap na si Is-boset* a pōtot ni Saulo, kan inyangay na do Mahanaim.†

⁹ Do dāwri, pinayparin ni Abner iya a magāri do tanatana a Gilead, Jesreel, Epraim, Benhamin, siraw Asorita, kan do tabo Israel.

¹⁰ Si Is-boset a pōtot ni Saulo, ki nagtawen so apat a poho do nakapagāri na do Israel, kan nagāri so dadwa a katawen. Ki siraw tawotawo no Joda, ki inonotan da si

* **1:24** 1:24 No dadakay da, ki rebbeng dan mababakes a magdongdong-aw an myan nadiman. * **2:8** 2:8 No chakey na batahen “Is-boset” do Hebreo a chirin, ki “tawo a makasnesnek”. † **2:8** 2:8 Mahanaim, ki myan do dayāen no Oksong Jordan.

Dabid. ¹¹ No kahay no nakapagāri ni Dabid do Hebron dyirad tawotawo no Joda, ki papito a katawen kan anem a kabohan.

No Gobat Da Israel kan Joda

¹² Do asa karaw, si Abner a pōtot ni Ner kan bōyot saw ni Is-boset a pōtot ni Saulo, ki komnaro sa do Mahanaim kan nangay sa do Gibeon. ¹³ Si Joab a anak ni Seroyas[‡] kan siraw bonggoy na saw a mahahakay ni Dabid, ki binayat da sa do linaw naw do Gibeon. Naydisnaw asaw a grupo do bīt naw no linaw. As iyaw asaw a grupo, ki naydisna sa met do bīt naw.

¹⁴ Sinpangan na, inbahey ni Abner di Joab a kāna, “Paglalabānen ta saw kadwan sayad babbaro saya do kasalasalapan taya.”

“Ngay, naon ah,” tinbay ni Joab.

¹⁵ Dawa, naychatetēnek sa, as nakapamidang da. Asa poho kan dadwa iyaw mangitēnek para di Is-boset a pōtot ni Saulo, kan asa poho met kan dadwa iyaw mangitēnek para di Dabid. ¹⁶ Kāda naglāban, ki naysin-gammat sa so oho kan naysinbagkong sa so ispāda do bakrang no kalāban da, as nalba sa a dadwa. Dawa, nya yanan do Gibeon, ki napangaranan so Helkat-hassorim.[§]

¹⁷ Taywara a maranggas iyaw nakapaggogobat da do dāwri a araw. Si Abner kan siraw mahahakay saw no Israel, ki inābak sa no bonggoy na saw a mahahakay ni Dabid.

¹⁸ Siraw tatdwaw a anak ni Seroyas, ki myan sa daw a sa Joab, Abisay, kan Asahel. Si Asahel, ki makapayyayo so akmas katarayaw no ogsa. ¹⁹ Nāw na linakatan ni Asahel si Abner a dya nagsardeng, kan polos a dya somniwal do kawatan mana do kaholi a nanda do nakadas na sya. ²⁰ Minidit si Abner do dichodan naw kan inyahes na a kāna, “Imo nawrim Asahel?”

“On, yakenaw,” initbay ni Asahel.

²¹ Do dāwri, binata ni Abner dya a kāna, “Yaken abaw lakatan mo ah! Midit ka do kawatanaya mana do kaholyaya, as kalakat mos asa dyirad baro saya kan hapen mo armas naw.” Ki nakey aba si Asahel a nagsardeng a nanglakat sya.

²² Minirwa dana inilyak ni Abner si Asahel a kāna, “Magsardeng ka na manglakat dyaken! Chakey kwaba imo a dimanen. Maypāngo danaw kapachisalap konchi do kakteh mwaw a si Joab?”

²³ Ki chinaskah ni Asahel nagsardeng a manglakat sya. Dawa, pinalbot ni Abner chibot naw do bodek naw ni Asahel, kan nagbalsot do bokot naw. Nalba do tana kan nadiman do dawri a yanan. As tabo a nangay do dawri a yanan a nakasdayan kan nakadimanan ni Asahel, ki nagsardeng a naytēnek daw kan dinondong-awan da.

²⁴ Do nakapatak daw da Joab kan Abisay so naporinaw, linakatan da si Abner. Do kasdep danaw no araw, nakarapit sa do paytokonanaw no Ammah a masngen do Giyah, do rarahanaw a komwan do let-ang no Gibeon. ²⁵ Siraw mahahakay a yapo do tribo no Benhamin, ki naychichipeh sa a mangitēnek para di Abner. Nāsa sa a nagsagāna a machigobat do tōtok naw no paytokonan.

²⁶ Nginēyan ni Abner si Joab a kāna, “Nāw ta nawri a maysindidiman do ispāda a magnanayon? Maktokto mo abawri a makpakpad pachipandan na? Kāngo kabilin mo siras mahahakay mwaya a magsardeng dana sa a manglakat dyirad kakakteh da saya a Israelita?”

²⁷ Binata ni Joab a kāna, “Ta akmas kasigorādo no kasibibyay no Dyos, an dyi ka maylilyak, sigorādo a nāw danchi a lakatan no mahahakay saya siraw kakakteh da saw a mandan mabekas.”

[‡] 2:13 2:13 1 Sam. 26:6; 1 Kron. 2:16   [§] 2:16 2:16 No chakey na batahen “Helkat-hassorim,” ki “Yanan dan Ispāda”.

²⁸ Dawa, inalopan ni Joab iyaw trompīaw, kan nagsardeng sa tabo mahahakay a dyira na. Tinongtong da pa saba a linakatan Israelitaw, kan linabānan da pa saba.

²⁹ Naychararakan sa Abner kan bonggoy na saw a mahahakay a nagmarcha a nagkelsat do Payahosongan no Jordan. Namtang sa do Oksong a Jordan, kan tinongtong da a naychamabekasan mandan nakarapit sa do Mahanaim.

³⁰ Sinpangan na, somnabat dana sa Joab a yapo do nakalakat naw si Abner, kan inakpeh naw bonggoy na saw a mahahakay. Do nakabidang naw siras rarayaw naw a mahahakay, napatakan na a asabaw asa poho kan sasyam a yapo do bonggoy ni Dabid malaksid di Asahel. ³¹ Ki diniman da no bonggoy ni Dabid tatdo a gasot kan anem a poho a Benhaminita a nachibonggoy di Abner. ³² Inhap daw bangkayaw ni Asahel, kan intābon da do aschip a tanem ni āmang na do Betlehem. Sinpangan na, si Joab kan bonggoy na saw a mahahakay, ki naychararakan sa nagmarcha a nandan nakapakarapit da do Hebron do kapaysēsedang.

3

¹ Nahay iyaw no gobat do payawan no mangitetēnek saw di Saulo kan mangitetēnek saw di Dabid. Ranan no nakapaypaypatoray ni Dabid, ki naypaypakapsot saw mangitetēnekaw di Saulo.

Siraw Pōtot a Mahahakay ni Dabid

² Siraw pōtot a mahahakay ni Dabid, ki naiyanak sa do Hebron. Iyaw matonengaw, ki si Amnon a inyanak ni Ahinoam a taga Jesreel. ³ Iyaw somnarono, ki si Kileab a inyanak ni Abigail a bālo ni Nabal no Karmel. No chatatdo na, ki si Absalom a inyanak ni Maakah a anak a mabakes ni Talmai a āri no Gesor. ⁴ No chapat na, ki si Adoniha a inyanak ni Haggit. No chadadima na, ki si Sepatayah a inyanak ni Abital. ⁵ No chanem na, ki si Itaream a inyanak ni Eglah a baket ni Dabid. Siraw nya tabo, ki naiyanak sa do Hebron.

No Kapachirapa ni Abner di Dabid

⁶ Do kadama naw no gobat do payawan no mangitetēnek saw di Saulo kan mangitetēnek saw di Dabid, pinaypayit met ni Abner bōkod na a toray dyirad minononot saw di Saulo. ⁷ Myan iyaw minabakes ni Saulo a mayngaran so Rispah a pōtot a mabakes ni Aya. As binata ni Is-boset di Abner a kāna, “Āngo ta inoknod mo minabakes nayan āmang?”

⁸ Oltimo nakapakasoli ni Abner do inbaheyaw ni Is-boset, kan tinbay na a kāna, “Aysa, manglilipot akori a magsīrbi dyirad taga Joda?*” Aran manda sicharaw, mapodno ako do pamilya ni Saulo a āmang mo, dyirad kaliposan na saw, kan dyirad sīt na saw. Chaskeh ko pa a iparawat imo di Dabid. Ki changori, pagatosen mo yaken a maynamot do dyaya a mabakes! ⁹ Dyos pakono mangbahes dyaken so taywara an dyi kwa sidongan si Dabid a mamarin so insapataw ni ĀPO dya ¹⁰ a iyaw kapaydis na so pagāryan ni Saulo, kan kapatnek na so trono ni Dabid do Israel kan Joda a makayapo do Dan a mandad Beerseba.” ¹¹ Tominbay paba si Is-boset di Abner, ta myan kāmo na dya.

¹² Nanoboy si Abner siras mangibahey di Dabid do Hebron a kāna, “Sino akin dyira so nya a tana? Machitōlag ka pa dyaken, as sidongan koymo a mangiyangay siras tabo tawotawo no Israel a mangitēnek dyimo.”

¹³ Tinbay ni Dabid a kāna, “Na, maganay ah. Machitōlag ako dyimo, ki myan asa akdawen ko dyimo. Mapaboya kaba dyaken malaksid an iyonot mo si Mikal a pōtot a mabakes ni Saulo an maybidi ka.” ¹⁴ Do dāwri, nanoboy si Dabid siras nangibahey

* 3:8 3:8 Do Hebreo a chirin, ki “Yakenoriw oho no chito (a machilagonot dyirad tawotawo) no Joda?”

di Is-boset a pōtot ni Saulo so nya, “Pabidihen mo dyaken baket kwaw a si Mikal a nabayādan ko na do asa gasot a pisot dan diniman ko a Pilisteo.”†

¹⁵ Dawa, nanoboy si Is-boset so mangikaro sya do lakay naw a si Paltiel a pōtot ni Lais. ¹⁶ Inonotan no lakay naw a tomanyitanyis a nanda do Bahorim. Do dāwri, binata ni Abner dya a kāna, “Somabat ka na!” Dawa, somnabat.

¹⁷ Do dāwri pa, nachisarīta si Abner dyirad panglakayenaw no Israel a kāna, “Midyo nahay dana a chinakey nyo a payparinen si Dabid a āri. ¹⁸ Changori danaw ōras na! Ta inkari ni ĀPO di Dabid a kāna, ‘Maynamot do kabileg ni Dabid a pachirawatan ko, ki mangisalākan akonchi siras tawotawo no Israel yapo do toray dan Pilisteo saw kan dyirad tabo saw a kabōsor da.’ ”

¹⁹ Nangay pa si Abner a nachisarīta dyirad Benhaminita saw. Sinpangan na, nangay do Hebron a mangibahey di Dabid so chakey daw a parinen no tabo a tawotawo no Israel kan Benhamin. ²⁰ Do nakangay danaw ni Abner di Dabid do Hebron kontodo dadwa poho saw a mahahakay a rārayay na, insaganāan ni Dabid so pista para dyira. ²¹ Do dāwri, binata ni Abner di Dabid a kāna, “Palobōsan mo pa yaken ta bēbelan ko komaro tan akpehen ko tabo no tawotawo no Israel para dyimo mo āpo a āri ko. Tan komwan, maparin sa a machitōlag dyimo, kan maparin a magāri ka do tabo a chakey mo.” Dawa, pinayam ni Dabid si Abner, kan komnaro a sitatalna.

No Kapangdiman ni Joab si Abner

²² Sinpangan na, nawara si Joab kan bonggoy na saw a mahahakay ni Dabid a yapo do nangraotan daw, kan nanabat sa so āro a nasamsam da. Ki apaba si Abner do yanan Dabid do Hebron, ta pinayam ni Dabid, kan komnaro dana a sitatalna. ²³ Do nakawara daw da Joab, naibahey dya a nangay si Abner a pōtot ni Ner do āryaw, kan pinayam no āri, as komnaro a sitatalna.

²⁴ Dawa, nangay si Joab do āryaw, kan binata na a kāna, “Āngo pinarin mwaya? Chiban mo, nangay sawen si Abner dyimo. Āngo ta tōd mo a pinayam tan komnaro a sitatalna? ²⁵ Chapatak mo si Abner a pōtot ni Ner, ki nangay a nangallilaw dyimo, kan sintiren naymo an dino kokwanan mo kan tabo pariparinen mo.”

²⁶ Kinarwan ni Joab si Dabid kan nanoboy siras nangay di Abner. Pinaybidi da a yapo do bobonaw do Sirah. Ki chinapatak naba ni Dabid iyaw nyaya. ²⁷ Do nakawara naw ni Abner do Hebron, inhap ni Joab do payis naw no rowangan a akmaw myan ibahey na dya a sililimed. Ki dawriw namahsan na sya do nakadimanaw no kakteh naw a si Asahel. Binagkong ni Joab bodek naw ni Abner, kan nadiman.

²⁸ Do nakadāmag ni Dabid so maynamot do dyaya, binata na a kāna, “Yaken kan iyaw no pagāryan ko, ki nāw na abos gatos do salapen ni ĀPO a maynamot do nakadimanaya ni Abner a pōtot ni Ner. ²⁹ Maitopak pakono dōsa di Joab kan do tabo pamilya na! Do kāda somarono a kapotōtan na, ki myan pakono maykolad mana magliproso mana maypipiday a maysarokod mana madiman do ispāda mana maptengan!” ³⁰ Binata ni Dabid nyaya, ta diniman dan maykaktehaw a sa Joab kan Abisay si Abner a nangdiman so kakteh daw a si Asahel do gobataw do Gibeon.

No Kapagdong-aw ni Dabid do Kadiman ni Abner

³¹ Sinpangan na, binata ni Dabid di Joab kan do tabo tawotawo saw a myan dya a kāna, “Paychapiripiriten nyo laylay nyo! Maylaylay kamo so makersang, as kan magdongdong-aw do kawnot nyo so bangkayaw ni Abner.” Aran si Āri Dabid, ki minonot do dichodan no bangkayaw do kaiyangay daw sya a itābon. ³² Intābon da si Abner do Hebron, kan tomnanyis so malyak āryaw do tanemaw ni Abner. Tabo sa no tawotawo saw, ki nachitanyitanyis sa pa.

³³ Kinanta no āryaw nyaya dongdong-aw para di Abner a kāna,

† 3:14 3:14 1 Sam 18:20-27

“Machitawri a madiman si Abner a akmay asa abos arang?

³⁴ Nareppet abaw kakamay na.

No kokod mo sa, ki naigalot aba.

Nasapwat ka a nadiman

akmas no kadiman no asa do salapen dan marahet.”

Tomnanyis sa tabo no tawotawowaw a minirwa a maynamot dya.

³⁵ Sinpangan na, tabo saw tawotawo, ki nangay sa a mangahwahok di Dabid a koman so tināpay ranan na a māraw pa. Ki insapata ni Dabid a kāna, “Dosāen pakono yaken no Dyos so taywara an tahaman ko tināpay mana aran āngo sakbay a somdep araw!”

³⁶ Siraw tabo tawotawo, ki nadlaw daw nya kan naay-āyo sa. On, tabo no pinarin no āryaw, ki chinahwahok da. ³⁷ Dawa, do dāwri a araw, sira tabo tawotawo no Joda kan tabo tawotawo no Israel, ki natonngan da a abo polos nakairāman no āryaw do nakadiman ni Abner a pōtot ni Ner.

³⁸ Sinpangan na, inbahey no āryaw dyirad bonggoy na saw a mahahakay a kāna, “Chapatak nyo abawri a iyaw mabigbigbig a tawo kan mabileg a komander, ki nadiman sicharaw do Israel? ³⁹ As kan sichangori, aran napidi ako a āri, madidiw ko a makapsot ako. Siraw nya dadwa a anak a mahahakay ni Seroyas a sa Joab kan Abisay, ki sobra sa so karanggas para dyaken. Si APO pakono mamahes do mamarinaw so marahet sigon do karahet a pinarin na!”

4

No Kadiman ni Is-boset

¹ Do nakadāmagaw ni Is-boset a pōtot ni Saulo a nadiman si Abner do Hebron, nabwanan dana so kateded, as taywara a nariribokan tabo tawotawo a Israel. ² Iyaw nya pōtot ni Saulo, ki myan dadwa opisyal na a mangidaōlo siras bonggoy a mangraot. No ngaran asaw, ki si Baanah. Iyaw asaw, ki si Rekab. Sira, ki pōtot ni Rimmon a yapo do Beerot do trībo no Benhamin. (Beerot, ki naibidang a partis no tana no Benhamin, ³ ta siraw tawotawo no Beerot, ki pinayyayowan daw idi a Gittaim kan minyan sa a gan-ganaet a mandas changori.)

⁴ Si Jonatan a pōtot ni Saulo, ki myan pōtot na a napidayan maybīt a kokod na. Nagtawen iya so dadima do nakapakarapit no dāmag a yapo do Jesreel a maynamot do nakadiman da Saulo kan Jonatan. Do nakadāmagaw no manalobalaw sya, binaba na kan inpayyayo naw adekeyaw. Ki do nakapagal-alisto naw, naryan naw adekeyaw a nasday kan napidayan. No ngaran na, ki si Mepiboset.

⁵ Asa karaw, sa Rekab kan Baanah a pōtot ni Rimmon a Beerotita, ki minohbot sa a mangay do bahayaw ni Is-boset. Do nakawara daw daw, mayegen danaw araw kan myan si Is-boset a maynaynahah do dāwri. ⁶ No mabakesaw a magbanbantay so pantaw, ki nakaychek, ta nadoho do kayan na a maytahep. Dawa, sililimed sa Rekab kan Baanah a somindep a nangay do mamanyitwaw a partis no bahayaw.

⁷ Do nakasdep daranaw, naboya da si Is-boset a myan a maypoktad do katri naw. Binagkong da kan diniman da, as kan nakapotoh da so oho naw. Do dāwri, inahap daw oho naw, as nakapayyayo darana a naychararakan do ayaman no Araba. ⁸ Inyangay daw oho naw ni Is-boset di Dabid do Hebron. Binata da do āryaw a kon da, “Chaya dyaw oho naw ni Is-boset a pōtot ni Saulo a kabōsor mo a makey a mangdiman dyimo. Changori a araw, ki intoroh ni APO dyimo mo āpo a āri ko iyaw kapamahes mo di Saulo kan dyirad kapotōtan na.”

⁹ Inatbay ni Dabid sa Rekab kan Baanah a pōtot ni Rimmon a Beerotita a kāna, “Ta akmas kasigorādo no kasibibyay ni APO a nangisalākan dyaken do tabo riribok, ¹⁰ do kayanaw no nangibaheyaw dyaken a kāna, ‘Si Saulo, ki nadiman dana,’ kan

iniktokto na a mangyangay so maganay a dāmag, inpatiliw ko kan inpadiman ko iya do Siklag. Iyaw nawriw pinakagon-gona na do nakaiyangay naw dyaken so nawri a dāmag! ¹¹ Dyori a ad-adda dana an siraw marahet a tawo, ki nangdiman so abos gatos a tawo do mismo a bahay na do yanan katri naw? Rebbeng ko abawri a singiren dyinyo raya naw do kakamay nyo, as kan opasen koynyo do tanaya?”

¹² Dawa, inmandar ni Dabid dyirad mahahakay na saw, kan diniman da sa. Inakteb da saw kakamay kan kokod da, as kan nakailōdyit da siras bangkay daw do payisaw no linaw do Hebron. Ki inahap daw oho naw ni Is-boset, kan intābon da do aschipaw a tanem ni Abner do Hebron.

5

No Kapagāri ni Dabid do Tabo a Israel (1 Kron. 11:1-9; 14:1-7)

¹ Sinpangan na, nangay sa tabo trībo no Israel di Dabid do Hebron, kan binata da dya a kon da, “Cha kami a katohatohang kan karayaraya mo. ² Do nakahabas, do ka si Saulo paw no magāri dyamen, imo danaw no nangidaōlo dyirad bōyot no Israel, kan binata ni ĀPO dyimo a kāna, ‘Imonchiw magpaspastor siras tawotawo ko a Israel, kan mayparin kanchi a torayen da.’ ”

³ Dawa, tabo saw panglakayen no Israel, ki nangay sa di Āri Dabid do Hebron, kan namarin si āri so katolāgan na dyira do Hebron do salapen ni ĀPO, as kan pinidi da si Dabid a magāri do Israel.

⁴ Si Dabid, ki nagtawen so tatdo a poho do nakapagāri na, kan nagāri so apat a poho a katawen. ⁵ Yapo do Hebron, nagāri dyirad tawotawo a Joda so papito a katawen kan anem a kabohan. As yapo do Jerosalem, nagāri do tabo a Israel kan Joda so tatdo a poho kan tatdo a katawen.

No Kasakōp ni Dabid so Jerosalem

⁶ Sinpangan na, si āri kan bonggoy na saw a mahahakay, ki nagmarcha sa a nangay do Jerosalem a mangraot siras Jeboseo a omyan do dawri. Binata dan Jeboseo saw di Dabid a kon da, “Makasdep kaba dya polos. Aran siraw bolsek kan piday, ki maparin daymo a penpenen a somdep dya!” Iniktokto da no Jeboseo a makasdep saba sa Dabid. ⁷ Ki aran komwan, alit na a sinākop ni Dabid kōtaw no Sion a pinangaranan da so syodad ni Dabid.

⁸ Do dāwri a araw a nakapangdarop da, inbahey ni Dabid dyirad bōyot na saw a kāna, “No aran sino a mangdarop siras Jeboseo saya, ki machita a somonget do kanalaw* no ranom tan romapit do yanan dan bolsekaw kan piday a kabōsor ni Dabid.” Dawa, nawriw nangrogyan da a nakabata a kon da, “Siraw bolsek kan piday, ki makasdep saba do bahay ni ĀPO.”

⁹ Do nakatayoka no nakapangsākop daw so kōta, minyan si Dabid daw, kan napangaranan so syodad ni Dabid. Pinarahawa naw syodadaw a maypadibon a nangroggi do Millo† a maypaypasokel. ¹⁰ As naypaypabīleg pa si Dabid, ta myan dya si ĀPO Dyos a Manakabalin.

¹¹ Do dāwri, nanoboy si Āri Hiram do Tiro so pinakainawan na sa di Dabid. Myan inyonot da saw toroso a sidro, siraw karpintīro, kan siraw mayatoy saw, as kan napatnek sa so palasyo a para di Dabid. ¹² As si Dabid, ki natonngan na a si ĀPO iyaw no napayparin dya a āri do tabo a Israel, kan pinatohos naw pagāryan na a para dyirad tawotawo na a Israel.

* 5:8 5:8 Nya kanal, ki tiniktikan sa a bato do irahem no tana. † 5:9 5:9 Iyaw Millo, ki naponan a yanan a naykaykadagchin a pamarahawahang so tana. 1 Kron. 11:8

¹³ Do nakatayoka no nakakaro ni Dabid do Hebron a kominwan do Jerosalem, arwaro paw minabakes kan binaket na. Naypāro saw pōtot na a mababakes kan mahahakay. ¹⁴ Siraw nyayaw ngarngaran dan pōtot na saw a mahahakay a naiyanak do Jerosalem: Sammwa, Sobab, Natan, Solomon, ¹⁵ Ibhar, Eliswa, Nepeg, Japya, ¹⁶ Elisama, Eliyada, kan Elipelet.

No Kaābak ni Dabid Siras Pilisteo Saw

¹⁷ Do nakadāmag daw no Pilisteo saw a si Dabid, ki napidi a āri no Israel, nangay intiō a bōyot dan Pilisteo a mangchichwas a mangtiliw sya. Ki si Dabid, do nakapakadngey naw so maynamot do dyaya, minosok a nangay do pagkamitanaw a gwardyado. ¹⁸ Nawara saw Pilisteo saw kan nagwaras sa do Payahosonganaw no Repaim. ¹⁹ Dawa, inyahes ni Dabid di ĀPO a kāna, “Mangay akori a mangdarop siras Pilisteo? Iparawat mo sawri dyaken?”

Tinbay ni ĀPO a kāna, “On, mangay ka, ta syirto a iparawat ko sanchiw Pilisteowaw dyimo.”

²⁰ Dawa, nangay si Dabid do Baal-perasim kan dawriw nangabākan na sira. Binata na a kāna, “Akmas kapaboswang nō layos, komwan kapakaknyiknyin no karārayaw ni ĀPO siras kabōsor ko.” Dawa, napangaranan nawri a yanan so Baal-perasim.‡
²¹ Do nakapayyayo dan Pilisteowaw, tinokos da saw didyosen daw daw, as kan inhap da Dabid kan bōyot na saw.§

²² Sinpangan na, minirwa dana sa somnonget Pilisteo saw, kan nagwaras sa do Payahosongan no Repaim. ²³ Dawa, inyahes dana ni Dabid di ĀPO, kan tinbay na a kāna, “Magtaros kaba omdarop sira. Magrikos kamo do dyichodan daw, as kdarop nyo sira do salapen daw no balsam a kayokayo. ²⁴ Apāman a madngey nyo iyaw ōni a akmas magmarcha saw a kokod do tōtok saw no balsam a kayokayo, makalyalisto kamo a domarop. Ta no chakey nanchi a batahen nya, ki manmanma si ĀPO kan inyo a mangdarop sō bōyot no Pilisteo.” ²⁵ Do dāwri, pinarin ni Dabid akmas inmandar naw ni ĀPO, kan diniman na saw Pilisteo saw a yapo do Gibeon a nanda do Geser.

6

No Kaiyangay no Lakāsanaw do Jerosalem

(1 Kron. 13:1-14; 15:25-16:6,43)

¹ Sinpangan na, minirwa dana inakpeh ni Dabid siraw pinidi naw a mahahakay no Israel a 30,000 sa a tabo. ² Inpangōlwan na sa tabo bōyot naw a mangay do Baala do Joda* a mapaybidi so lakāsanaw no Dyos. Nya lakāsan, ki natawagan do ngaran ni ĀPO a Manakabalin do Tābo a maydisna do trono do payawan dan sinan parswa a naypanyid do hapotaw no lakāsanaw. ³ Pinadisna daw lakāsanaw no Dyos do bayo a karison, kan inyangay da a yapo do bahay ni Abinadab a myan do paytokonanaw. Sa Ossah kan Ahiyo a pōtot ni Abinadab, ki siraw mangipalongo so karisonaw ⁴ a myan iyaw lakāsanaw no Dyos. Si Ahiyo, ki mayam do salapenaw no lakāsanaw. ⁵ Si Dabid kan tabo a tawotawo no Israel, ki nagragragsak sa do tābo ayit da do salapen ni ĀPO. Nagkankanta sa kan nagtoktokar sa siras arpa, lyra, tamborin, changchang, kan pyangpyang.

⁶ Do nakapakarapit daw do yananaw no pangirkan ni Nakon, nadodog iyaw bākaw a manggoyod so karisonaw. Tinodah na inigpet ni Ossah iyaw lakasānaw no Dyos

‡ 5:20 5:20 No chakey na batahen “Baal-perasim,” ki “Si ĀPO a mangpaboswang.” § 5:21 5:21 Dadakay dan nangābak saw mangikaro siras didyosen no kabōsor da a ipaboya da no bīleg no mismo a dyos da. 1 Sam. 5:1-2

* 6:2 6:2 “Baala do Joda,” ki matawagan pa so “Kiryat-jearim”. 1 Sam. 7:1-2

tan dya masday. ⁷ Taywara a nakasoli si ĀPO di Ossah, as diniman na iya maynamot do pinarin naw. Nadiman si Ossah daw do bīt naw no lakāsanaw no Dyos.

⁸ Nakasoli si Dabid maynamot ta pinabtak ni ĀPO kasoli naw di Ossah. Nawri a yanan, ki matawagan so Peres-ossah† a mandas changori.

⁹ Do dāwri a araw, mamo dana si Dabid di ĀPO kan inyahes na a kāna, “Maypāngo ko pa mapabidiw lakāsan ni ĀPO do aywan ko?” ¹⁰ Chinakey paba ni Dabid a inyonot iyaw lakāsanaw ni ĀPO do irahem no syodad ni Dabid. Basbāli a inyangay narana do bahayaw ni Obed-edom a taga Gat. ¹¹ Iyaw lakāsanaw ni ĀPO, ki dinitā narana do bahay ni Obed-edom so tatdo a kabohan, kan binindisyonan ni ĀPO iya kan tabo kapamilyaan na.

¹² Naibahey di Āri Dabid a kāna, “Si ĀPO, ki binindisyonan naw kapamilyaan ni Obed-edom kan tabo a myan dya maynamot do lakāsanaw no Dyos.” Dawa, minosok si Dabid, kan inhap naw lakāsanaw no Dyos a yapo do bahay ni Obed-edom a inyangay do syodad ni Dabid a siraragsak. ¹³ Do nakapakadakang daw so anem no mayraraw so lakāsanaw, nangidāton si Dabid so asa a tōro a bāka kan napataba a orbon a bāka. ¹⁴ Naylaylay si Dabid so epod‡ a tomatāda do tabo ayit na do salapen ni ĀPO. ¹⁵ Dawa, si Dabid kan tabo tawotawo no Israel, ki insonget da iyaw no lakāsanaw ni ĀPO a mangngēngengey do ragsak da kan mangitangtangyob siras trompīta.

¹⁶ Do nakaisdep daw so lakāsanaw ni ĀPO do syodad ni Dabid, myan a magboybōya si Mikal a pōtot a mabakes ni Saulo do bintanaw. Do nakaboya naw si Dabid a homokhokso kan tomatāda do salapen ni ĀPO, inipsok na si Dabid do pōso na.

¹⁷ Inyangay daw lakāsanaw ni ĀPO, kan pinangay da do naikeddengaw a yanan na do irahem no toldaw a inapatnek ni Dabid. As nangidāton si Dabid so masosohan a dāton kan pachikapya a dāton do salapen ni ĀPO. ¹⁸ Do nakatayoka naw a nangidāton siras nya dāton, binindisyonan na saw tawotawowaw do ngaran ni ĀPO a Manakabalin. ¹⁹ Somarono, binonōngan naw kāda Israelita a mahakay kan mabakes a myan daw so asa a tināpay, asa a kaydap a karni, kan asa a kaormaan a napihpih a pasas. Sinpangan na, somnabat dana saw tawotawowaw.

²⁰ Do nakasabat danaw ni Dabid a mangbindisyon so bōkod naw a pamilya, minohtot si Mikal a pōtot a mabakes ni Saulo a minbayat sya kan binata na a kāna, “Samna, indāyawori no āri no Israel inaynawan nas changori a araw? Pi! Kabo pan asnek na a mangipaboyas kabo no laylay na dyirad adīpen saya mababakes no opisyalis na saw a akmayaw pariparinen no asa abo so arang!”

²¹ Ki binata ni Dabid di Mikal a kāna, “Do salapen ni ĀPO a namidi dyaken a dya si āmang mo mana aran sino a yapo do pamilya na, ki pinarin ko nawri! On, pinidi na yaken a mayparin a mangipangōlo so Israel a tawotawo ni ĀPO. Nyaw tongtongan ko a mangsilibrar sya do salapen na. ²² Makey ako a aran mangamangay pa kan nyayaw kapayparin ko a abos arang a aran masnekan akonchi do mismo a kapanyideb ko. As dyirad adīpen saya mababakes a inbahey mo, ki mapadayāwan akonchi dyira.”

²³ Si Mikal a pōtot a mabakes ni Saulo, ki polos a dya natorohan so anak manda do nakadiman na.

7

No Kari no Dyos di Dabid (1 Kron. 17:1-15)

† 6:8 6:8 No chakey na batahen, ki “pinabtak no Dyos di Ossah”. ‡ 6:14 6:14 Iyaw epod, ki partis no laylay no pādi. 1 Sam. 2:18

¹ Do nakasdep dana no āryaw do palasyo naw, as kan intoroh dana ni ĀPO iyaw inahah na dyirad nakadibon saw a kabōsor na, ² binata no āryaw di Natan a propīta a kāna, “Cha kwaya dya a omyan do mapintas a palasyo a namarin do sidro a kayo, ki iyaw no lakāsanaw no Dyos, ki ari payad tolda.”

³ Tinbay ni Natan iyaw āryaw a kāna, “Na, mangay ka ah, kan parinen mo aran āngo a maktokto mo, ta myan si ĀPO dyimo.”

⁴ Ki do dāwri met lang a ahap, ki inpakatoneng ni ĀPO chirin naw di Natan a kāna, ⁵ “Mangay ka kan ibahey mo di Dabid a pachirawatan ko a kon mo, ‘Nyaw bata ni ĀPO: Imo abanchiw mangpatnek so bahay a pagyanan konchi. ⁶ Minyan akwaba do bahay a nakayapo do nakaihtot kwaw siras Israelita saw do Egipto mandas changori a araw. Nāw kwaya mayadiyadis so yanan do toldaw a pagyanan ko. ⁷ Aran dino nayadisan ko kontodo tabo saw Israelita, aryoriw inbahey ko do aran sino dyirad pangōlwen saw a binilin ko a mangipaspastor siras tawotawo ko a Israel a kon ko, “Āngo ta dyi nyo yaken a pamatnek so bahay a namarin do sidro?”’ ”

⁸ Tinongtong ni ĀPO naychirin di Natan a kāna, “Changori, yangay mwa ibahey do pachirawatan kwaw a si Dabid a kon mo, ‘Nyaw batahen ni ĀPO a Manakabalin: Inkaro koymo yapo do pagpaspastwan kan yapo do kawnonot mo siras karniro saw, kan pinayparin koymo a pangōlo dan tawotawo ko a Israel. ⁹ Myan ako dyimo aran dino a kinokwanan mo, kan inopas ko saw tabo kabōsor mo do salapen mo. Changori, parinen ko ngaran mo a malatak akmas ngarangan dan malalatak saw a tawotawo do tanaya. ¹⁰ As mangitongdo akonchi so yanan a para dyirad tawotawo ko a Israel, kan pagyanan ko sanchi daw tan omyan sa do bōkod da a yanan a arabaw mangriribok sira. Idadanes da pabanchi no mararanggas saw a tawotawo a akmas pinarin da do nakarahan a ¹¹ nakayapo pa do chimpō a tinongdo ko saw okom a nangipangōlo siras tawotawo ko a Israel. Torohan ko panchimo so inahah makayapo dyirad tabo kabōsor mo saw.

“ ‘Otro, ibahey pa ni ĀPO dyimo a si ĀPO mismo mangpatnek anchi so bahay para dyimo.* ¹² Ta anchan marapit danaw ōras mo kan machipaynahah ka na dyirad aāmang mo saw, patneken konchiw asa dyirad mismo a pōtot mo a somarsarōno kan imo. On, patneken konchi iya do pagāryan na. ¹³ Iyanchi iyaw mangpatnek so bahay a pangidaydayāwan so ngaran ko, as patneken konchiw trono no pagāryan na a abos pandan. ¹⁴ Yaken anchiw āmang na, kan iyanchiw anak ko. An maygatos, yaken anchiw mangdōsa sya a akmas kapangdisiplīna no āmang so pōtot na. ¹⁵ Ki iyaw kanāw no kadaw ko, ki mapakaro aba polos dya a akmbas pinarin kwaw di Saulo a pinakaro ko do kapagāri na tan mayparin ka a āri. ¹⁶ Siraw kapotōtan mo kan iyaw pagāryan mo, ki nāw da abos pandan do salapen ko. Iyaw trono mo, ki mapatnek a abos pandan.’ ”

¹⁷ Inbahey ni Natan di Dabid tabo saw nya chirin sigon do tābo nya a parmata.

No Dasal ni Dabid a Pagyāman Na

¹⁸ Sinpangan na, somindep si Āri Dabid kan naydisna do salapen ni ĀPO, kan naydasal a kāna, “O ĀPO a Dyos, sino ako, kan āngo sa lang pamilya ko tan komwan pinarin mo para dyaken mandan changori? ¹⁹ Aran komwan, ki akmayaw dedeng nyaya do kapanyideb mo, mo ĀPO a Dyos. Inbahey mo payaw maynamot do masakbayan no pamilya no pachirawatan mwaya, kan inpalōbos mwaya mapatakan dan tawo nyaya, mo ĀPO a Dyos.

* **7:11** 7:11 Chinakey ni Dabid mangpatnek so bahay mana timplo a para di ĀPO (7:5-7), ki changori, si ĀPO danaw mangpatnek so bahay. No chakey na batahen a “bahay” dya, ki siraw magāri a kapotōtan ni Dabid.

²⁰ “Āngo paw maibahey ko dyimo? Chapapatak mo naw pachirawatan mwaya a si Dabid, mo ĀPO a Dyos. ²¹ Maynamot do kari mo kan sigon do pagayatan mo, pinarin mo tabo nyaya a makaskasdāaw, as kan inpakatoneng mo do pachirawatan mo.

²² “Āngwa kabīleg mo, mo ĀPO a Dyos! Abaw akma dyimo, kan abaw matarek a Dyos an dya imo a akmas nadngedngey namen do mismo a tadyinya namen.

²³ Aryoriw matarek a nasyon do tanaya a kapayngay no tawotawo mo a Israel? Imom Dyos, aryoriw matarek a nasyon a yangay mo a sinobbot a nayparin a tawotawo mo? Pinarin mo nya tan magdindināmag ngaran mo, kan namarin dyira so mabibīleg kan makaskasdāaw saw do nakapaksyat mo do salapen tawotawo mo so nasnasyon kan siraw dyos da. ²⁴ On, pinayparin mo tawotawo mo a Israel a dyira mo lang a abos pandan. As imom ĀPO, ki nayparin a Dyos da.

²⁵ “Changori, mo ĀPO a Dyos, ipasigorādo mo a abos pandan iyaw inchirin mwaw maynamot dyaken a pachirawatan mo kan dyirad kapotōtan ko. Tongpalen mo pakono inchirin mo, ²⁶ tan iyaw no ngaran mo, ki maidāyaw anchi a abos pandan. Tan komwan, batahen danchi no tawotawo a kon da, ‘No ĀPO a Manakabalin do Tābo, ki Dyos a mangitoray do Israel!’ As no kapagāri dan kapotōtan no pachirawatan mo a si Dabid, ki matongtong anchi a abos pandan do salapen mo.

²⁷ “O ĀPO a Manakabalin do Tābo, iyaw Dyos no Israel, inpakatoneng mo nyaya do pachirawatan mo a kon mo, ‘Patneken konchiw bahay para dyimo.’ Dawa, nya pachirawatan mo, ki myan danaw tored na a maydasal dyimo so nyaya a dasal.

²⁸ O ĀPO a Dyos, imo, ki Dyos! Siraw no chirin mo, ki oyod sa, kan inkari mo saw nyaya magaganay a bānag do pachirawatan mo. ²⁹ Changori, mahwahok ka pakono a mangbindisyon so pamilya no pachirawatan mwaya tan tomongtong a abos pandan do kapanyideb mo. Ta imom ĀPO a Dyos, ki naychirin, as kan maynamot do bindisyon mo, nāw pakono a marawat no pamilya no pachirawatan mwaya a abos pandan.”

8

No Kapagballīgi ni Dabid (1 Kron. 18:1-17)

¹ Do nakapaypahabas no chimpo, minirwa na inābak ni Dabid Pilisteo saw kan intorayan na sa. Inagaw naw Meteg-ammah* do toray dan Pilisteo saw.

² Inābak na pa ni Dabid Moabita saw. Pinaypoktad na sa do tana, kan nakarokod na sira do asa kanaro no hobid. Kāda narokod na a dadwa kalinya, ki diniman na sa. Iyaw chatatdo naw a linya, ki hinabas na sa a mabyay. Dawa, nayparin saw Moabita saw a adīpen ni Dabid, kan nanoroh sa so tinawen a bwis da.

³ Inābak pa ni Dabid iyaw āri no pagāryan no Sobah a si Hadadeser a pōtot ni Rehob do nakangayaw ni Hadadeser a mapabidi so toray na do tanaw a machitalin do Oksong a Oprates. ⁴ Tiniliw ni Dabid a yapo di Hadadeser 1,700 a komakabalyo, kan 20,000 a manakenakey a soldādo. Inpakteb ni Dabid altek da saw no tabo kabalyo saw a para dyirad logan a pachigobat, ki binidin naw manawob a para do maosar no asa gasot a logan a pachigobat.

⁵ Do nakayan daw no Arameo† do Damasko a nangay a somidong di Hadadeser a āri no Sobah, diniman sa ni Dabid 22,000. ⁶ Sinpangan na, pinangay ni Dabid rarakoh saw a bonggoy no soldādo do sākop dan Arameo do Damasko. As siraw Arameo, ki nagpaitoray sa di Dabid, kan nagbwis sa dya. Pinagballīgi ni ĀPO si Dabid do aran dino a kinokwanan na.

* **8:1** 8:1 No kapangtokto no kadwan a maynamot do Meteg-ammah, ki kōta, syodad, mana mayit a idi. Ki abaw nakadongso an dino yanan nya. † **8:5** 8:5 Mana siraw taga Sirya.

⁷ Inhap ni Dabid balitok saw a sarāpa a dyira dan opisyal saw ni Hadadeser, kan inyangay na sa do Jerosalem. ⁸ As yapo do Tebah kan Berotay a idiidi a dyira ni Hadadeser, ki inahap pa ni Dabid āro a tombāga da.

⁹ Do nakadāmagaw ni Toy a āri no pagāryan no Hamat a inābak ni Dabid tābo a bōyot ni Hadadeser, ¹⁰ tinoboy naw pōtot naw a si Joram a mangay a mangkablaaw di Āri Dabid do nakapagballīgi na do nakapachigobat naw di Hadadeser. Ta si Hadadeser, ki nasanyib a nachigobat di Toy. Nangyonot si Joram siras rigālo di Dabid a namarin do pirak, balitok, kan tombāga.

¹¹ Indidikar ni Āri Dabid saw nyaya rigālo di ĀPO a akmas pinarinan na siras pirak kan balitok saw a yapo do tabo nasnasyon saw a inab-ābak na ¹² a yapo do Edom, Moab, Ammon, Pilistiya, kan Amalek, as kan yapo pa do nasamsam na do āri no Sobah a si Hadadeser a pōtot ni Rehob.

¹³ Si Dabid, ki nayparin a malatak do nakapaybidi naw a nangdiman siras 18,000 a Edomita do Payahosongan no Asin.

¹⁴ Pinangay na saw rarakoh a bonggoy no soldādo do intīro a Edom. As siraw tabo Edomita saw, ki nagpaitoray sa di Dabid. Pinagballīgi ni ĀPO si Dabid do aran dino a kinokwanan na.

¹⁵ Nagāri si Dabid do tabo a Israel, kan pinarin na an āngo malinteg kan kosto dyirad tabo tawotawo na. ¹⁶ Si Joab a anak ni Seroyas, ki iyaw mangipangōlo so bōyot. Si Jehosapat a pōtot ni Ahilod, ki iyaw maytoytolas so mapariparin do pagāryanaw. ¹⁷ Si Sadok a pōtot ni Ahitob kan si Ahimelek a pōtot ni Abyatar, ki papādi sa. Si Serayas, ki iyaw sikritaryo da. ¹⁸ Si Benayas a pōtot ni Jehoyada, ki iyaw mangidaōlo siras Keretita kan Peletita saw.‡ As siraw pōtot saw ni Dabid, ki mamagbaga sa.

9

Si Dabid kan Mepiboset

¹ Do asa karaw, inyahes ni Dabid a kāna, “Ari pawriw natokos do pamilya naya ni Saulo a maparin ko a pangipaboyan so kapangipateg ko di Jonatan?”

² Do dāwri, myan asa a pachirawatan do pamilya ni Saulo a mayngaran so Siba, as inpatawag da a mapaboya di Dabid. Binata no āryaw dya a kāna, “Imori si Siba?”
“On mo āri, yaken a pachirawatan mo,” inatbay na.

³ Inyahes dya no āryaw a kāna, “Ari pawriw natokos do pamilya naya ni Saulo a maparin ko a pangipaboyan so kapangipateg no Dyos?”

Inatbay ni Siba iyaw āryaw a kāna, “Na, ari paw pōtot ni Jonatan. Iyaw napidayan naw so dadwa a kokod.”

⁴ “Dino yanan na?” inyahes no āryaw.

Inatbay ni Siba a kāna, “Myanaw dwa bahay ni Makir a pōtot ni Ammyel do Lo-debar.”

⁵ Dawa, nanoboy si Dabid, kan yangay da inhap do bahay ni Makir a pōtot ni Ammyel.

⁶ Do nakawaraw ni Mepiboset a pōtot ni Jonatan a apoko ni Saulo do yanan ni Dabid, nagrōkob do tana a pangipaboya so kadāyaw na sya.

“Anak Mepiboset!” kāna ni Dabid.

“On mo āri, yaken a pachirawatan mo,” inatbay na.

⁷ Binata ni Dabid dya a kāna, “Mamo kaba, ta syrto a ipaboya konchi dyimo kapangipateg ko a maynamot di āmang mo a si Jonatan. Pabidihen konchi dyimo tabo tana a dyira ni āpong mo a si Saulo, kan pirmi kanchi a machihanghang dyaken do lamisaan ko.”

‡ 8:18 8:18 Siraw Keretita kan Peletita saw, ki nabaybayādan sa a soldādo.

⁸ Nagrōkob dana si Mepiboset kan binata na a kāna, “Sino ako a pachirawatan mo a pangipaboyan mos kapangipateg mo do abo danayas sirbi a akmay nadiman a chito?”

⁹ Sinpangan na, inpatawag no āryaw si Siba a pachirawatan ni Saulo, kan binata na dya a kāna, “No tābo a dyira ni Saulo kan pamilya na, ki intoroh ko nad apoko naw no āmo mwaw. ¹⁰ Imo kan siraw no pōtot mo saw kan siraw no adīpen mo saw iyaw manghakaw so tana a para dya kan apīten nyo saw asi da tan myan mākan no apoko nayan āmo nyo. Ki si Mepiboset, iyaw apoko nayan āmo mo, ki pirmi a machihanghang dyaken do lamisaan ko.” (Myan asa poho kan dadima pōtot a mahahakay ni Siba kan dadwa a poho a adīpen na.)

¹¹ Do dāwri, initbay ni Siba do āryaw a kāna, “Parinen ko a pachirawatan mo an āngo imandar mom āpo a āri ko.” Dawa, nachihanghang si Mepiboset di Dabid do lamisaan naw a akma dyirad pōtot saw no āri.

¹² Si Mepiboset, ki myan pōtot na a barīto a mayngaran so Mika. As tabo minyanaw do bahay ni Siba, ki nayparin sa a pachirawatan ni Mepiboset. ¹³ Minyan si Mepiboset do Jerosalem, ta pirmi a nachihanghang do lamisaanaw no āri. Iya, ki napidayan so dadwa kokod.

10

No Kaābak ni Dabid Siras Ammonita Saw (1 Kron. 19:1-19)

¹ Do nakapaypahabas no chimpo, nadiman āri naw no Ammonita saw, as iyaw pōtot naw a si Hanon iyaw mintādi sya a āri. ² Binata ni Dabid a kāna, “Machita ko a ipaboyaw kapodno di Hanon a pōtot ni Nahas a akmas nakaipaboyaw ni Nahas a āmang na so kapodno na dyaken.” Dawa, nanoboy si Dabid siras pinakainawan na a mangay a mangahwahok di Hanon a maynamot do nakadimanaw ni āmang na.

Do nakapakarapit daw no tinoboy saw ni Dabid do tana dan Ammonita saw, ³ binata dan pangpangōlo saw no Ammonita di Hanon a āpo da a kon da, “Aysa, iktokto mori a idāyaw ni Dabid si āmang mo do nakatoboy na siras taga-ahwahok dyimo? Engga! Tinoboy sabawri ni Dabid dyimo tan mangay sa a magwanawan do syodadaya kan magispya, as kan sakōpen na? Ay, oyod ngata!” ⁴ Dawa, inpatiliw sa ni Hanon siraw tinoboy saw ni Dabid. Inpachischis naw godwan minyin no kāda asa dyira, inpakteb naw laylay daw mandad katinghan tan maboyaw no dachan da, as nakapayam na sira.

⁵ Do nakadāmagaw sya ni Dabid so naporinaw, nanoboy so mangbayat sira, ta oltimo nakasnesnek da. Inbahey no āryaw a kāna, “Omyan kamo do Jeriko mandan tomobo saw minyin nyo saya, as kapaybidi nyo.”

⁶ Do nakapatak daw no Ammonita saw a taywara a nakasoli si Dabid dyira, nanawag kan nangbāyad sa so 20,000 a Arameo a manakenakey a soldādo a yapo do tana a Bet-rehob kan Sobah. Nanawag sa pa kan nangbāyad sa do āryaw no Maakah kontodo 1,000 a mahahakay, kan 12,000 a mahahakay a yapo do Tob.

⁷ Do nakadāmagaw sya ni Dabid so maynamot do dyaya, tinoboy na si Joab kontodo tābo a bōyot na a mangay a manggobat dyira. ⁸ Minohtot saw Ammonita saw kan nagpwisto sa do asdepanaw no rowangan no syodad da. As siraw Arameo saw no Sobah kan Rehob, kan siraw mahahakayaw no Tob kan Maakah, ki nagpwisto sa do marahawa a yanan a machibawa so dēkey do syodadaw.

⁹ Do nakaboyaw ni Joab a machita a machigobat sa dyira do salapen na kan do dichodan na, pinidi naw kadwan saw no kagaganayan a soldādo no Israel a machirayay dya, kan inpwisto na sa a manggobat siras Arameo saw. ¹⁰ Inpaimandar na di Abisay a kakteh na siraw nabidin saw a soldādo, kan inpwisto na sa a manggobat siras Ammonita saw. ¹¹ Binata ni Joab di kakteh na a kāna, “An maboya

mo a mayiyit saw Arameo kan yamen, mangay kamo a somidong dyamen. Ki an mayiyit saw Ammonita kan inyo aket, mangay kami met a somidong dyinyo. ¹² Payiten kan patorenden mo kapangtokto mo. Mangyit ta a machigobat a sitotored a para dyirad tawotawo ta kan dyirad syodad saw no Dyos. Si ĀPO pakono, mamarin an āngo maganay do kapanyideb na.”

¹³ Do nakapaypasngen daw da Joab kan bōyot naw a machigobat, naychapayya-payyayo saw Arameo saw do salapen na. ¹⁴ Do nakaboya daw no Ammonita saw a naychapayyapayyayo saw Arameowaw, naychapayyapayyayo sa met do salapen ni Abisay, kan nagatras sa a naybidi do syodadaw. Sinpangan na, naybidi si Joab a yapo do pachigobatanaw, kan nangay do Jerosalem.

¹⁵ Do nakaboya daw no Arameo saw a inābak sa no Israel, pinirwa daw naychihchipeh. ¹⁶ Sinpangan na, pinatawag ni Hadadeser kadwan saw a soldādo no Arameo a yapo do dayāen no Oksong a Oprates. Nawara sa do Helam a indaōlwan ni Sobak a komander no bōyot ni Hadadeser.

¹⁷ Do nakaibaheyaw daw sya di Dabid so nya, chinpeh na tabo bōyot no Israel. Namtang sa do Oksong a Jordan, kan nangay sa do Helam. Nagpwisto saw Arameo saw a nangbayat di Dabid, as nachigobat sa dya. ¹⁸ Ki minirwa darana sa pinayyayowan no Arameo saw siraw Israelitaw. Diniman da Dabid 700 dyirad Arameo saw a magmaniho do logan a pachigobat kan 40,000 a manakenakey a soldādo. Nabigaran si Sobak a komander no bōyot da, as kan nadiman daw. ¹⁹ Do nakaboya daw no tabo a ar-āri a intorayan ni Hadadeser a inābak dana sa no Israel, nachikapya sa dyirad Israelita saw kan nagpaitoray dana sa dyira. Dawa, namo saw Arameo saw a minirwa a somidong siras Ammonita.

11

Si Dabid kan Batseba

¹ Do kapayparayon naranaw, do chimpo naw no kangay dan ar-āri saw a machigobat, tinoboy ni Dabid si Joab kontodo siraw komander na saw kan no tābo a bōyot no Israel. Inābak da saw Ammonitaw, kan linakob daw syodad a Rabba.* Ki dinitā ni Dabid do Jerosalem.

² Do asa a karaw, do nakapaysarisari naranaw, naybangon si Dabid, kan minidibidi do atep naw no palasyo na. Do nakapaytatalamad naw, naboya naw asaw a mabakes a myan a mariyos. Taywara so kapintas mabakesaw. ³ Do dāwri, nanoboy si Dabid so mangyahes an sino mabakesaw. Ki binata no natoboyaw a kāna, “Iya abawris Batseba a pōtot ni Eliyam, as kan baket ni Oryas a Heteo?” ⁴ Sinpangan na, nanoboy si Dabid so mangay a manghap sya. Do nakangayaw no mabakesaw, inoknod na. (Do dāwri, katayoka na pa nangparin so dadakay naw a kapagdalos para do nakatayoka na a narodit.) Sinpangan na, somnabat dana. ⁵ Nangīnaw iyaw mabakesaw, kan do nakadlaw naw sya a nabōgi, inpaibahey na di Dabid a kāna, “Mabōgi akwaw.”

⁶ Dawa, inpaibilin ni Dabid di Joab a kāna, “Toboyen mo pa dyaken si Oryas a Heteo.” Dawa, tinoboy ni Joab di Dabid. ⁷ Do nakangay naw dya ni Oryas, kinomosta dya ni Dabid si Joab kan siraw bōyot naw kan an maypāngo danaw gobataw. ⁸ Do dāwri, binata ni Dabid di Oryas a kāna, “Mosok ka dwa bahay mwaw kan lablaban mo kokod mwaya.”† Komnaro si Oryas do palasyo, ki nangipasarano si āri so sāgot na dya. ⁹ Ki somnabat aba si Oryas. Basbāli a nakaycheh do asdepanaw do palasyo dyirad magbanbantay saw.

* **11:1** 11:1 Rabba, ki sintro dan Ammonita. Sichangori, ki mayngaran so Amman a sintro no nasyon a Jordan.

† **11:8** 11:8 Myan dadwa a maparin a chakey na batahen “lablaban mo kokod mwaya.” No asa, ki “paynahahen mo inawan mo a yapo do maahbek a kapagbyahi mo” (Gen. 18:4, 19:2, 24:32; Ok. 19:21). No chadadwa, no “kokod,” ki simbolo no boto kan no kapayoknod (Rot. 3:4, 7, 8; Kan. 5:3).

¹⁰ Do nakadāmagaw sya ni Dabid a somnabat aba si Oryas, pinatawagan na kan inyahes na a kāna, “Mateng abawriw nakayapwan mo? Āngo ta dyi ka somnabat do bahay mo?”

¹¹ Tinbay ni Oryas si Dabid a kāna, “Iyaw lakāsanaw kan no bōyot no Israel kan Joda, ki omyan sa do tolda saw. Si Joab kan siraw opisyalis na saw no āpo kwaw, ki ari sa magkampo do gagan. Maparin koriw somabat do bahay ko a mangay a koman kan minom, kan machoknod di baket ko? Engga! Akmas kasigorādo no kasibibyay mo, isapata ko a parinen kwabaw komwan!”

¹² Do dāwri, inbahey ni Dabid dya a kāna, “Na, mabidin ka dya sicharaw, kan paybidihen konchimo an delak.” Dawa, nabidin si Oryas do Jerosalem do dāwri a araw kan do somaronwaw. ¹³ As ināwis ni Dabid a machakan kan machinom dya, kan binok iya ni Dabid. As do kapaysarisari naranaw, minohtot si Oryas a nangay a nakaycheh do pakaychehan naw dyirad magbanbantay saw no āpo na, ki somnabat aba do bahay na.

¹⁴ Do kamabekasanaw, naytolas si Dabid di Joab, kan inpaw-it na di Oryas. ¹⁵ Intolas na a kāna, “Payen nyo si Oryas do salapenaw no linya do yanan no kangitingitan no gobat, as kapagatras nyo, kan nonolay nyo a madiman.”

¹⁶ Do nakalakob naw ni Joab so syodadaw, pinangay na si Oryas a Heteo do yananaw a chapatak na yanan dan kayiyitan saw a soldādo no kabōsor daw. ¹⁷ Do nakahtot daw no soldādo saw no kabōsor do syodadaw a nanggobat di Joab, nadiman kadwan saw a soldādo do bōyot ni Dabid. Aran si Oryas a Heteo, ki nadiman.

¹⁸ Do dāwri, nanoboy si Joab kan inpaibahey na di Dabid tabo dāmagaw a maynamot do gobataw. ¹⁹ Ki sakbay a mangay tinoboy naw, inmandar ni Joab dya a kāna, “Anchan tayoka mo a ibahey iyaw dāmagaya maynamot do gobataya di āri, ²⁰ āngwan somdeb soli na, kan iyahes nanchi a kāna, ‘Āngo pinachisngen nyo a taywara do syodadaw a machigobat? Chapatak nyo abawri a ipana daw dāwa no bai da saw a yapo do ahadaw? ²¹ Sino nangdiman di Abimelek a pōtot ni Jerobbeset? Iyabawriw mabakesaw a napagtos so bakesaw no gilingan dya a yapo do ahadaw tan nadiman do Tebes? Āngo pinachisngen nyo a taywara do ahadaw?’ Ki itbay monchi a kon mo, ‘Na, aran iyaw soldādo mwaw a si Oryas a Heteo, ki nadiman pa.’ ”

²² Nayam iyaw natoboyaw, kan do nakawara naw, inbahey na di Dabid tabo inbilin naw ni Joab a ibahey na. ²³ Inbahey no natoboyaw di Dabid a kāna, “Minohtot saw kabōsor saw kan mayiyit saw kan yamen do marahawaw a yanan, ki pinagatras namen sa a pinaybidi do rowanganaw no syodad. ²⁴ Sinpangan na, siraw mangipanapanaw so bai da, ki inpana daw dāwa no bai da saw dyirad soldādo mwaw a yapo do ahadaw. Nadiman saw kadwan saw a soldādo no āri. Aran iyaw soldādo mwaw a si Oryas a Heteo, ki nadiman pa.”

²⁵ Inbahey ni Dabid do natoboyaw a kāna, “Ibahey mo nya di Joab: ‘Mariribokan kaba a maynamot do dyaya, ta chapatak taba an sino madiman do paggogobatan. Ipasnek mo a mirwa gobaten kan sakōpen syodadaw!’ On, ibahey mo nya a pangahwahok dya.”

²⁶ Do nakadāmagaw no baket naw ni Oryas a nadiman si lakay na, dinongdong-awan na. ²⁷ Do nakatayokaw no nakapagdong-aw naw, nanoboy si Dabid so omhap sya a mangyangay do bahay na. Nayparin a baket na, kan inyanak naw pōtot naw ni Dabid a mahakay. Ki do dāwri a pinarin ni Dabid, ki chinahwahok naba ni ĀPO.

12

No Kapaydabdab ni Natan kan Kapagbabāwi ni Dabid

¹ Tinoboy ni ĀPO si Natan di Dabid. Do nakangay naw dya, binata na a kāna, “Ari saw dadwa mahahakay do asa a ĩdi. No asaw, ki mabaknang. As no asaw, ki mapobri. ² Iyaw mabaknangaw, ki āro saw arban no karniro kan bāka na. ³ Ki iyaw no pobryaw, ki aba polos dyira na malaksid do asaw a orbon a mabinayi a karniro a ginātang na. Dinām na, kan nachipayrakorakoh dyirad pōtot na saw. Naywaman na a pakanen a yapo do pinggan na, paynomen na do bāso naw, kan payponganen na do tachay naw. Akma danaw pinakapōtot na a mabakes.

⁴ “Do naypisa, myan magbibyahi a nangay do mabaknangaya. Iyaw nya mabaknang, ki chaskeh naw magparti so aran asa dyirad mismo na saw a karniro mana bāka a maisagāna a ipakan do magbibyahyaw a bisita na. Basbāli a inhap naw orbonaw a karniro a dyira no mapobryaw, kan nawriw inpaisagāna na para do tawowaw a nangay dya.”

⁵ Taywaraw nakapakasoli ni Dabid do tawowaw, kan binata na di Natan a kāna, “Akmas kasigorādo no kasibibyay ni ĀPO, iyaw tawowaw a namarin sya, ki machita a madiman! ⁶ Machita bayādan naw orbonaw so maypipat maynamot ta pinarinaw komwan a abos kāsi.”

⁷ Binata ni Natan di Dabid a kāna, “Na, imwaw tawowaya! Iyaw nyaw bata ni ĀPO a Dyos no Israel: ‘Pinidi koymo a mayparin a āri no Israel, kan insalākan koymo do tanoro ni Saulo. ⁸ Intoroh ko dyimo pagāryan ni Saulo a āmo mo kan iyaw no baket saw no āmo mwaw do kakamay mo.* Pinagāri ko pa imo do Israel kan Joda. As an dēkey paw nyaya, manoroh akpa so arwaro dyimo. ⁹ Āngo ta tod mwa dyābat bilin† ni ĀPO do nakapamarin mo so marahet do kapanyideb na? Inpadiman mo si Oryas a Heteo do ispāda,‡ as nakahap mo si baket na a dyinira mo. On, inpadiman mo iya do paggogobatan dyirad Ammonita saw. ¹⁰ Dawa sichangori, polos a dya machisyay ispādaw do bahay mo, maynamot ta tod mo yaken a dyābat, kan inhap mo si baket ni Oryas a Heteo a dyinira mo.’

¹¹ “Nyaw bata ni ĀPO: ‘Yapo do bōkod mo a pamilya, mamahtot akonchi so didigra dyimo. Mismo monchi a chichiban a hapen ko saw babbaket mwaw a itoroh do matarek a iyaw masngenaw dyimo, as kan oknoden na sanchiw babbaket mwaw a aran mārāw pa.§ ¹² Pinarin mo a sililimed, ki parinen konchiw nya an mārāw do salapen no tabo Israel.’ ”

¹³ Do dāwri, binata ni Dabid di Natan a kāna, “Allah, naygatos ako so maikontra di ĀPO.”

Inatbay ni Natan a kāna, “Si ĀPO, ki pinakawan naranaw gatos mo. Madiman kaba. ¹⁴ Ki aran komwan, maynamot do dyaya a pinarin mo a taywara a kabon anyib mo di ĀPO, madiman anchiw no maiyanak a yapo dyimo a adekey.”

¹⁵ Do nakasabat naranaw ni Natan, pinaganyit ni ĀPO iyaw anakaw ni baket ni Oryas a inyanak na a pōtot ni Dabid. ¹⁶ Nachikakaāsi si Dabid do Dyos a maynamot do adekeyaw. Nagayonar, kan kāda mahep, ki nangay do kwarto naw a maysasakeb do rātag a maychararakan. ¹⁷ Siraw panglakayenaw a kapamilyaan na, ki nachitalin sa dya, kan pinādas da a paybangonen a yapo do ratagaw. Ki chinaskeh na, kan nachihahang aba dyira.

¹⁸ Do chapapito naw a araw, nadiman iyaw adekeyaw. Chinamo da a ibahey di Dabid a nadiman danaw adekeyaw, ta iniktokto da a kon da, “Do kayan paw a sibibyay no adekeyaw, naychirin kami dya, kan inkaskāso naba yamen. Maypāngo paro a ibahey namen dya a nadiman danaw adekeyaw? Āngwan paynyinan naw inawan na.”

* **12:8** 12:8 No dadakay da, ki machita a rawaten no bayo a āri iyaw tabo kapamilyaan no adan a āri. † **12:9** 12:9 Eks. 20:13-14 ‡ **12:9** 12:9 Iyaw ispāda, ki asa masisita a armas do gobat. Ki nadiman si Oryas do bai. 2 Sam. 11:24 § **12:11** 12:11 2 Sam. 16:22

¹⁹ Ki nadlaw ni Dabid a maysin-aarasāas sa, kan napatakan na a nadiman danaw adekeyaw. Dawa, inyahes na dyira a kāna, “Nadiman danawriw adekeyaw?”

“On mo āpo. Nadiman dana,” kon da.

²⁰ Do dāwri, naybangon a naytēnek si Dabid a yapo do ratagaw. Do katayoka naw a nariyos, napangay so bangbanglo, kan kominhang, nangay a somindep do bahayaw ni ĀPO a magdaydāyaw dya. Somarono, somnabat do mismwaw a bahay na a palasyo. Do nakapangdaw naw so kanen na, indasaran da kan kominan.

²¹ Inyahes dan panglakayenaw dya a kon da, “Āngo ta komwan parinen mo? Do kayan paw a sibibyay no adekeyaw, nagayonar kan tomnayis ka. Ki sichangori a nadiman danaw adekeyaw, naybangon ka kan komninan ka.”

²² Inatbay na a kāna, “Do kayan paw a sibibyay no adekeyaw, nagayonar kan tomnanyis ako. Iniktokto ko a kon ko, ‘Sino makapatak an ipaboya paro ni ĀPO kāsi na dyaken, kan palobōsan na a mabyay adekeyaw?’ ²³ Ki sichangori a nadiman dana, aryoriw sīrbi pa no kapagayonar ko? Mapaybidi ko pawri? Mangay akonchi dya. Ki iya, makapaybidi paba dyaken.”

²⁴ Do dāwri, inahwahok ni Dabid si baket na a si Batseba. Nangay a nachoknod dya. Sinpangan na, naymanganak so mahakay, kan pinangaranan na* so Solomon. As chinadaw ni ĀPO iya, ²⁵ kan inpaibahey na di Natan a propīta a pangaranan na iya so Jedidiyah.†

No Kasākop ni Dabid so Syodad a Rabba (1 Kron. 20:1-3)

²⁶ Ranan a naporiparin nya, tinongtong ni Joab machigobat do Rabba a sintro dan Ammonita, kan sinākop na. ²⁷ Nanoboy si Joab so mangay a mangibahey di Dabid a ipaibahey na dyira a kon da, “Ginobat ko sa do Rabba, kan sinākop ko panghapan daw so ranom. ²⁸ Changori, akpehen mo saw kadwanaw a bōyot ta, ta lakoben mo syodadaya, kan sakōpen mo. Ta an dyi mwa parinen, as yaken makahap sya, ayket maipangaran anchi dyaken.”

²⁹ Dawa, chinpeh ni Dabid tābo a bōyot na a nangay do Rabba. Ginobat na kan sinākop na. ³⁰ Inhap naw koronaw do ohwaw no āri da. No karahmet no koronaw, ki tatdo a poho kan apat a kakilo a balitok, kan naikolimas mapateg a bato. Iyaw nya, ki napangay do oho ni Dabid.‡ Sinamsam na paw āro a yapo do syodadaw. ³¹ Pinahtot na saw omyanaw daw, kan pinaytarabāko na sa a inkapilitan do ragādi, pasek saw a pīko kan pasek saw a wasay do pamarinan saw so ladrilyo. Komwan pinarin ni Dabid do tabo idiidi dan Ammonita. Sinpangan na, somnabat si Dabid kan tābo bōyot na do Jerosalem.

13

Si Amnon kan si Tamar

¹ Si Absalom a pōtot ni Dabid, ki myan mapintas a kakteh na a mabakes a mayngaran so Tamar. Do nakapaypahabas no chimpo, si Amnon* a pōtot met ni Dabid, ki taywara iganyit na si Tamar.

² Si Amnon, ki maynamot do taywaraw a kapāay na do kakteh naw a si Tamar, in-ganyit na. Ta si Tamar, ki birhin pa, kan iktokto na a dyi na maparin aran āngo a chakey na dya.

* **12:24** 12:24 Mana “pinangaranan ni Dabid so Solomon”. † **12:25** 12:25 No chakey na batahen Jedidiyah, ki “chinadaw ni ĀPO”. ‡ **12:30** 12:30 Maynamot do karahmet no koronaw, myan maktokto a nya korona, ki korona no didyosen da a Milkom mana Molek (1 Āri. 11:5, 33; 2 Āri. 23:13). As no napangay do oho ni Dabid, ki iyaw mapategaw a bato. * **13:1** 13:1 Si Absalom kan si Amnon, ki maytarek ānang da.

³ Ki myan di Amnon sīt na a mayngaran so Jonadab a pōtot ni Simea a kakteh a mahakay ni Dabid. Si Jonadab, ki oyod a masikap a tawo. ⁴ Inyahes na di Amnon a kāna, “Āngo ta maydyagānyit pōtot nayan āri kāda mabekas? Ibahey mo pa dyaken.”

Binata ni Amnon dya a kāna, “Chadaw kwaya si Tamar a iyaw kakteh naw a mabakes no kakteh kwaw a si Absalom.”

⁵ Binata ni Jonadab dya a kāna, “Na, mangay ka maypoktad do katri mo, kan maysin-gaganyit ka. Anchan mapatakan ni āmang mo as yangay naymo a chiban, ibahey mo dya a kon mo, ‘Palobōsan mo paw kakteh kwaw a mabakes a si Tamar a mangay dya, kan manoroh dyaken so mākan. On, palobōsan mo pa a iyaw no mangisagāna so mākan do salapen ko tan maboyabōya ko, as kan tan pasobwan na yaken.’ ”

⁶ Dawa, nangay a naypoktad si Amnon kan naysin-gaganyit. Do nakangayaw no āryaw a omchideb sya, inbahey ni Amnon a kāna, “Palobōsan mo paw kakteh kwaw a mabakes a si Tamar a mangay dya, kan mamarin so tināpay do salapen ko tan pasobwan na yaken.”

⁷ Do dāwri, inpaibahey ni Dabid di Tamar do palasyowaw a kāna, “Mangay kad bahay no kakteh mwaw a mahakay a si Amnon, kan mangisagāna ka so mākan a para dya.” ⁸ Dawa, nangay si Tamar do bahay no kakteh naw a mahakay a si Amnon a myan a naypoktad. Nanghap so arina, as nakamāsa na sya, namarin so tināpay do salapen naw, as nakarotong na sya. ⁹ Do nakatayoka naw, inhap na a yapo do panotonganaw, as nakaidasar na sya. Ki chinaskeh ni Amnon komninan, kan inmandar na a mohtot sa tabo myanaw daw. Dawa, komnaro sa tabo.

¹⁰ Do dāwri, binata na di Tamar a kāna, “Yangay mo mākanaya do mamansokelaw a kwarto a pakaychehan ko tan pasobwan mo pa yaken.” Dawa, inhap ni Tamar iyaw no insagāna naw a tināpay, kan inyangay na do kakteh naw a si Amnon a myan do kwarto na. ¹¹ Ki do nakaiyangay naw sya dya tan koman, tiniliw nas Tamar, as nakaibahey na sya a kāna, “Ka dya machoknod ka dyaken mo ādi ko.”

¹² Tinbay na si Amnon a kāna, “Enggam akang! Pilīten mwaba yaken, ta rombeng aba maparin komwan do Israel! Parinen mwabaw nyaya oltimos karahet. ¹³ An yaken, āngo danaw rōpa ko a isalap ko dyirad tawotawo a maynamot do kasnek ko? As imo? Mayparin kanchi a akmas asa dyirad kararahtanaw a abos arang do Israel. Yahes mo pa do āryaw, ta baywan nabanchi yaken a machikabahay dyimo.” ¹⁴ Ki inadngey naba si Tamar, kan maynamot ta mayyiyit, rinames na.

¹⁵ Do dāwri, natādyan so taywara kaipsok iyaw no adaw naw ni Amnon di Tamar. No kaipsok na dya, ki mangamangay pa kan iyaw kadaw naw sya do dāmo. Inbahey na di Tamar a kāna, “Maybangon ka, as kahbot mo!”

¹⁶ Ki inatbay ni Tamar a kāna, “Enggam ākang, ta iyaw kapahbot mwaya dyaken, ki ad-adda pa a madi kan iyaw no pinarin mwaya dyaken.”

Ki inadngey naba si Tamar. ¹⁷ Tinawagan naw magsirsīrbyaw dya, kan binata na a kāna, “Paksyaten mo nyaya mabakes do salapen ko, kan itolbek mo anebaw anchan makahbot dana!” ¹⁸ Dawa, pinaksyat no magsirsīrbyaw si Tamar, as nakaitolbek nas anebaw do nakapahbot naranaw sya. Nakalaylay si Tamar so mayid a kagay a myan so mayid a tachay,† ta nawriw gagāngay a laylay dan birhin a babbalāsang no āri do dāwri a chimpō. ¹⁹ Pinangayan ni Tamar so ahbek oho naw, as nakapirit nas mayidaw a kagay na a inlaylay na. Pinangay naw kakamay naw do oho na, as nakakaro na nakalyak a tomnanyis.

²⁰ Iyaw kakteh naw a mahakay a si Absalom, ki binata na dya a kāna, “Naypariparinan nawri imo ni Amnon a kakteh mo? Magolimek ka, ta kakteh mo

† 13:18 13:18 Mana “mayid a laylay a nabordaan”.

nawri. Ririboken mwabaw inawan mo do dyaya.” Dawa, minyan si Tamar do bahayaw no kakteh naw a si Absalom, ki nāw na maychaychatanyi a malidliday.

²¹ Do nakapatakaw sya ni Āri Dabid so tabo nyaya a naporin, taywaraw nakapakasoli na. Ki abaw pinarin na di Amnon maynamot ta iyaw matoneng a pōtot na kan chadaw na iya. ²² As si Absalom, ki aba polos inchirin na di Amnon a aran maganay mana madi. Inipsok na si Amnon maynamot do nakasnesnek na si Tamar a kakteh na a mabakes.

No Kadiman ni Absalom si Amnon

²³ Do nakatayoka danaw no dadwa a katawen, pinagogodan ni Absalom karniro na saw do Baal-hasor a masngen do Epraim. Inawis na sa tabo pōtotaw a mahahakay ni āri a mangay daw a machipagpasken.‡ ²⁴ Nangay si Absalom do āryaw kan binata na a kāna, “Mo āri, ari akwaw a mapagogod siras karniro kwaw. Maparin abawri a awisen ko āri kan siraw magsirsirbi dya a opisyalis na a machipasken dyaken?”

²⁵ Ki inatbay ni āri a kāna, “Engga, mo anak ko ah. Tod kami a mangay a riribok dyimo an mangay kami a tabo.” Aran ipapilit ni Absalom a machangay, ki alit na chinaskew naw nangay. Basbāli a binindisyonan narana.

²⁶ Do dāwri, binata ni Absalom a kāna, “An dyi kamo a mangay, palobōsan mo pa si Amnon a kakteh ko a machangay dyamen.”

Inyahes no āryaw a kāna, “Na, āngo paw angayan ni Amnon dyimo?” ²⁷ Ki inpapilit ni Absalom a nandan pinalobōsan na a machangay sa Amnon kan tabo kadwan pa saw a pōtot no āryaw dya.

²⁸ Sinpangan na, inbilin ni Absalom dyirad magsirsirbyaw dya a kāna, “Poōten nyo! Anchan madinyat dana si Amnon do kaynom naw anchi so palek, kan ibahey konchi dyinyo nya, ‘Kelbaten nyos Amnon,’ nawri dimanen nyo na. Chamo nyo aba. Nyaw bilin ko dyinyo. Payiten nyo kapangtokto nyo kan tomored kamo.” ²⁹ Dawa, pinarin dan magsirsirbyaw ni Absalom di Amnon an āngo inbilinaw ni Absalom dyira. Do dāwri, nanyeng a somnakay saw kadwanaw a pōtot ni āri dyirad mola§ da saw as nakapayyayo da.

³⁰ Do kayan da paw do rarahan, nadāmag ni Dabid a “Diniman sa tabo ni Absalom iyaw pōtot saw ni āri. Aba polos natokos a mabyay dyira.” ³¹ Naytēnek iyaw āryaw, pinirit naw laylay naw, kan naydidiporis do tana. As sira tabo magsirsirbyaw dya, ki naychatetēnek sa a nangpirit met so laylay da saw.

³² Ki si Jonadab a pōtot ni Simea a kakteh a mahakay ni Dabid, binata na a kāna, “Mo āpo ko, iktokto mwaba a tabo babbaro a pōtot mo, ki nadiman sa. Ta si Amnon lang iyaw nadiman. Iyaw nawri a bilin ni Absalom, ki in pangta na makayapod arawaw a nakarames ni Amnon so kakteh naw a mabakes a si Tamar. ³³ Dawa, mo āpo a āri ko, chabakel mwabaw dāmagaya a nadiman sa tabo pōtot mo a mahahakay, ta si Amnon lang iyaw nadiman.”

³⁴ As si Absalom, ki nayyayo.

Ranan kapariparin no nya, iyaw taga-wanawanaw do ahad no syodad, do nakatangay naw, ki naboya naw āro saw a tawotawo a madama a mosok do Horonaim a rarahan do bakrang naw no paytokonan do mamangketaw do lāod. Nangay na inpadāmag do āryaw a kāna, “Naboya ko āro saw a tawotawo do mamangketaw do Horonaim, do bakrangaw no paytokonan.”

³⁵ Binata ni Jonadab do āryaw a kāna, “Chiban pa, siraw pōtot mwaw, ki tori saya ito. Naporin akmas binata kwaya a pachirawatan mo.”

‡ **13:23** 13:23 Do chimpo a manggogod sa so karniro, machipasken saw maytarabāko saw do katayoka da.

§ **13:29** 13:29 No mola, ki anak no mabinayi a kabalyo kan malloko a mahakay a asno.

³⁶ Do nakatayoka naw ni Jonadab a naychirin, nakarapit saw pōtot saw ni āri, kan tomanyis sa so malyak. Aran iyaw āryaw kan sira tabo magsirsirbyaw dya, ki naychatanyitanyis sa so taywara.

³⁷ Ki naysyayo si Absalom, kan nangay do āryaw no Gesor a si Talmai* a pōtot ni Ammihod. As si Āri Dabid, ki nagdongdong-aw so nahay a para do pōtot naw.

³⁸ Do nakatayoka no nakapayyayo naw ni Absalom a nangay do Gesor, minyan daw so tatdo a katawen. ³⁹ Do nakapakaliwliwa danaw ni Dabid do nakadimanaw ni Amnon, taywara a inahahay na a maboya si Absalom.

14

No Kapaybidi ni Absalom do Jerosalem

¹ Si Joab a anak ni Seroyas, ki nadlaw naw kailiw naw no āryaw do pōtot naw a si Absalom. ² Dawa, nanoboy si Joab so mangay do Tekowa kan napahap so asa masirib a mabakes. Do nakawara naw, binata ni Joab dya a kāna, “Magpamarang ka a akma kay magdongdong-aw. Maylaylay ka so laylay naw no magdong-aw, kan mangosar kaba so aran āngo a mabanglo a lana. Magpamarang ka akmay nahay dana a nagdongdong-aw. ³ As kangay mod āri, kan ibahey mo dyaw batahen kwaya dyimo.” Do dāwri, inbahey ni Joab an āngo ichirin nanchi do āryaw.

⁴ Do nakangayaw no mabakesaw a taga Tekowa do yananaw no āri, nagrōkob do tana a magdāyaw dya. Binata na a kāna, “O āpo āri, sidongan nyo pa yaken!”

⁵ Inyahes no āryaw dya a kāna, “Na, āngo riribok mo ta dawa?”

Inatbay no mabakesaw a kāna, “Asa kwaw a bālo. Nadiman danaw si lakay ko. ⁶ Yaken a pachirawatan mo, ki myanaw dadwa a anak ko a mahahakay. Do naypisaw a araw, naydiman saw dwa hakawan. Maynamot ta abo napaysyay dyira, kinelbat no asaw, as nakadiman na sya. ⁷ Changori, machikontra tabo partidos dyaken a pachirawatan mo, kan batahen da a kon da, ‘Iparawat mo dyamen iyaw nangdimanayas kakteh naya tan dimanen namen a pangbahes so byay no kakteh naya a diniman na.’* An komwan, abohen da panchiw magtāwidaya. As ospen danchiw moybohaya a nabidin a inmaya ko, as kan mabo dana met iyaw no ngaran kan kapōtotan no lakay kwaw do dya tana.”

⁸ Binata no āryaw do mabakesaw a kāna, “Somabat ka na, ta yaken anchiw mangimandar so pakasolbaran nya riribok mo.”

⁹ Ki binata no mabakesaw a taga Tekowa do āryaw a kāna, “Mo āpo a āri ko, yaken pakono angayan pamagatos kan iyaw no pamilya ko an myan mangbabalaw dyimo. Dyi pakono a imo kan pagāryan mo.”

¹⁰ Initbay no āryaw a kāna, “Aran sino a mangichirin so maikontra dyimo, ki yangay mo dyaken, kan ririboken na pabanchi imo.”

¹¹ Binata no mabakesaw a kāna, “An komwan aket, mo āpo āri, isapata mo pa di ĀPO a Dyos mo tan mangdiman paba iyaw no mamahesaw, kan madiman aba iyaw anak kwaya.”

Binata no āryaw a kāna, “Akmas kasigorādo no kasibibyay ni ĀPO, abaw aran asa a boboh a masday do tana a yapod oho naya no anak mwaya.”

¹² Binata dana no mabakesaw a kāna, “Palobōsan mo pa yaken a pachirawatan mo a maychirin pa dyimo mo āpo a āri ko.”

“Na, maychirin ka ah,” initbay na.

¹³ Binata no mabakesaw a kāna, “Āngo ta inplāno mo komwan a maikontra dyirad tawotawo saya no Dyos? Do nakaibahey mo so nya a disisyon, inokom mo abawriw

* **13:37** 13:37 Iyaw āryaw no Gesor, ki āpong ni Absalom di ānang na. 2 Sam. 3:3; 1 Kron. 3:2 * **14:7** 14:7 Sigon do Linteg ni Moyses, machita a madiman iyaw mangdiman. Nom. 35:19-21

inaynawan mo, do dyi mwa pinaybidyan so pōtot mwaw a pinaksyat mo? ¹⁴ Machita madiman tanchi a tabo a akmas napadwaw a ranom do tana a dyi dana makpeh. Ki tod naba abohen no Dyos iyaw no byay. Basbāli a ipamosposan na a mapaybidi saw napaksyataw a tawo tan dyi dana nāw na komwan.

¹⁵ “Nangay ako dya, mo āpo a āri ko a mangibahey so nyaya dyimo, ta inamomo na yaken tawotawo. Naktokto ko a pachirawatan mo a kon ko, ‘Mangay akonchi a machisarīta do āri, ta ara nanchi a parinen iyaw akdawen kwaya dya. ¹⁶ Sapay pakono ta adngeyen kan isalākan no āryaw iyaw pachirawatan naw do makeyaw a mangabo dyamen a dadwa kan anak kwaw do inpatāwidaw no Dyos dyamen.’

¹⁷ “Iniktokto ko a pachirawatan mo a kon ko, ‘Paynahahen nanchi yaken no ichirin mom āpo a āri ko.’ Ta no āpo a āri ko, ki akmay anghil no Dyos a makapaytarek so kosto kan madi. Si ĀPO a Dyos mo pakono myan dyimo.”

¹⁸ Do dāwri, inatbay no āryaw mabakesaw a kāna, “Itayo mwaba dyaken, ta ariw iyahes ko dyimo.”

“Na, ibahey mo pa, mo āpo a āri ko,” binata no mabakesaw.

¹⁹ Inyahes no āryaw a kāna, “Intoboyawri ni Joab dyimo tabo nyaya?”

Inatbay no mabakesaw a kāna, “Akmas kasigorādo no kasibibyay mo a āpo a āri ko, polos a dyi ako a makaliklik do aran āngo a ibahey mo. On, si Joab a pachirawatan mo iyaw no nangmandar dyaken a parinen ko nya, kan iya paw nangichirin dyaken an āngo saw no ibahey ko. ²⁰ Pinarin naw nya tan mapaysonong no kayayan sichangori. Ki mo āpo ko, myan sīrib mo a akmay sīrib no anghil no Dyos, kan chapatak mo tabo mapariparin do tanaya.”

²¹ Sinpangan na, binata no āryaw di Joab a kāna, “Sigi, palobōsan ko nya. Ngay, mangay ka kan yangay mo a isabat barwaw a si Absalom.”

²² Nagrōkob si Joab do tana a magdāyaw dya, kan binindisyonan naw āryaw. Binata ni Joab a kāna, “Changori, chapatak ko na a pachirawatan mo a चाहwahok mo yaken, ta pinalōbosan no āpo a āri ko iyaw inakdaw no pachirawatan na.”

²³ Sinpangan na, nangay si Joab do Gesor, kan insabat na si Absalom do Jerosalem.

²⁴ Ki binata no āryaw a kāna, “Machita somabat do bōkod naw a bahay. Basta dya mapaboya dyaken.” Dawa, nangay si Absalom do bahay na, kan napaboya aba do āri a āmang na.

²⁵ Do intīro a Israel, abaw maidāyaw so kataer a akmas Absalom. Makayapo do tōtok na a mandad rapan naw, ki abaw pakapilāwan na. ²⁶ No kapaygogod na so boboh na, ki maypisa lang do makatawen maynamot do karahmet narana no boboh naw. Kinīlo na, kan no karahmet na, ki natorok a dadwa a kakīlo sigon do pagkilwanaw a os-osaren no āri.

²⁷ Myan tatdo a pōtot a mahahakay ni Absalom, kan asa a mabakes. Si Tamar iyaw ngaran na, kan nayparin a taywara so kapintas a mabakes.

²⁸ Minyan so dadwa a katawen do Jerosalem si Absalom a dyi a polos a napaboya do āri a āmang na. ²⁹ Do asa karaw, inpatawag ni Absalom si Joab tan iyaw tobuyen na do āryaw, ki chinaskeh ni Joab mangay dya. Dawa, pinirwa narana inpatawag ni Absalom, ki alit na chinaskeh naw mangay ni Joab. ³⁰ Sinpangan na, binata ni Absalom dyirad tobotoboyen na saw a kāna, “Chiban nyo pa. Iyaw hakawanaw ni Joab a machitalin do hakawan kwaw, aryaw naimoha a sebāda. Yangay nyo a sosohan.” Dawa, nangay saw tobotoboyen naw ni Absalom, kan sinosohan daw hakawanaw.

³¹ Sinpangan na, nangay si Joab do bahay ni Absalom, kan binata na dya a kāna, “Āngo ta sinosohan dan tobotoboyen mo saw hakawan kwaw?”

³² Binata ni Absalom di Joab a kāna, “Chiban mo. Inpatawag kwaw imo, kan binata ko a kon ko, ‘May ka dya tan tobuyen koymo do āri a mangyahes a “Āngo ta napasabat

ako a yapod Gesor? Maganaganay an myan ako pa daw!" ' Dawa, changori, imo mangibabaet dyaken tan makapagparang ako di āri. As an myan gatos ko, mabaywan akwaba a iyaw mangdiman dyaken."

³³ Dawa, nangay si Joab do āryaw, kan inbahey na tabo nya. Sinpangan na, inpatawag no āryaw si Absalom. Do nakangay naw, nagrōkob do tana do salapenaw no āryaw, kan dinadek no āryaw si Absalom.

15

No Kaipangta ni Absalom a Magribildi

¹ Do nakatayoka no nyaya, nakahap si Absalom so logan na a pachigobat kan kabalyo na saw, kan dadima poho a mahahakay a taga-bantay na a nanmanma kan iya.* ² Kanāyon a masāpa a maybangon a mangay a maytēnek do bīlaw no rarahanaw a komwan do rowanganaw no syodad. An myan mangyangay so kāsō do āryaw tan ipaokom na, tawagan na kan iyahes ni Absalom a kāna, "Āngo idi a nakayapwan mo?" Atbayen no tawowaw a kāna, "Yaken a pachirawatan mo, ki yapo akwaw dyirad asa dyirad trībo no Israel." ³ Do dāwri, ibahey ni Absalom dya a kāna, "Na, maganay kan kosto kaya do dawri a kāsō mo, ki sayang abayaw mangitēnek dyimo do āryaw a makadngey dyimo." ⁴ Batahen na pa ni Absalom a kāna, "Ay, an yaken sawen iyaw no maitongdo a hwis do dyaya tana! An komwan aket, kāda myan so riklāmo mana kāsō, maparin naw mangay dyaken kan torohan konchi iya so kalintegan." ⁵ As kan, kāda myan maypasngen di Absalom a magrōkob do salapen na a mangdaw so sidong na, rawaten naw tachay naw, kakepkep na sya, as kadadek na sya. ⁶ Komwan dadakay a inpaboya ni Absalom dyirad tabo Israelita saw a nangay do āryaw a mangdaw so kinalinteg. As dawa, ināgaw naw kapodno da no tawotawo no Israel.

⁷ Do nakapakahabas naw no apat a katawen, binata ni Absalom do āryaw a kāna, "Palobōsan mo pa yaken a mangay do Hebron tan tongpalen ko iyaw no insapata kwaw di ĀPO. ⁸ Ranan no nakayan ko a pachirawatan mo do Gesor do Aram, insapata ko a kon ko, 'An paybidihen yaken ni ĀPO do Jerosalem, magdaydāyaw akonchi dya do Hebron.' "

⁹ Binata no āryaw dya a kāna, "Na, mangay ka sitatalna ah." Dawa, nangay do Hebron.

¹⁰ Ki nanoboy si Absalom a sililimed so tobotoboyen na sa dyirad tabo trībo no Israel, kan ipaibahey na dyira a kon da, "Apāman a madngey nyonchiw no ōni naw no trompīta, iwaragāwag nyonchi a kon nyo, 'Si Absalom danaw āri do Hebron!' "

¹¹ Nachangay di Absalom dadwa gasot a mahahakay a yapo do Jerosalem. Naawis sa a nachangay dya, kan nangay sa a abaw chapatak da do ranta naw ni Absalom.

¹² Ranan na a mangidāton ni Absalom siras dātonaw, inpatawag na pa si Ahitopel a Gilonita a asa dyirad mamagbagaw ni Dabid a mangay a yapo do Giloh a idi na. Nahay aba, as nakapaypāro dana no minononot di Absalom. Dawa, naypaypayit iyaw pangta na a magribildi di Dabid.

No Kapayyayo ni Dabid

¹³ Myan tobotoboyen a nangay kan nangibahey di Dabid a kāna, "Iyaw no kapodno dan Israelita, ki nahap dana ni Absalom."

¹⁴ Do dāwri, binata ni Dabid dyirad tabo opisyalis naw a myan dya do Jerosalem a kāna, "Ta na! Machita taw mayyayo a sigīda, ta āngwan abonchi dyaten makalibas di Absalom. On, kalistwan ta, ta īto dana mangadas dyaten a mangyangay so karārayawan ta, as dimanen na saw omyan do syodadaya do ispāda."

* 15:1 15:1 Pinarin naw nya tan inpaboya nad tawotawo a iya, ki akmay āri.

¹⁵ Tinbay dan opisyalisaw no āri a kon da, “Yamen a pachirawatan mo, ki sisasagāna kami na mamarin so aran āngo a disisyon mo.”

¹⁶ Dawa, komnaro iyaw no āryaw, as minonot sa dyaw tabo kapamilyaan kan siraw opisyalis na. Ki tinokos na saw asa pohwaw a minabakes na a magbantay so palasyo.

¹⁷ As do kakaro daw no āryaw kan tabo tawotawo a minonot dya, ki nagsardeng sa do manawdyaw a bahay do syodad.† ¹⁸ Ninanaya da sa tabo bōyot naw a homabas a manmanma sa kan sira. Tabo saw Keretita, tabo saw Peletita, kan tabo anem saw a gasot a Gittita a nachirārayay dya a yapo do Gat, ki nagmarcha sa do panmanaw no āri.

¹⁹ Binata no āryaw di Ittay a pangōlo dan Gittita a kāna, “Āngo ta machangay ka pa dyamen? Maybidi ka, kan omyan ka di Āri Absalom, ta gan-ganaet kaya a asa napaksyat a yapod mismo mo a tana. ²⁰ Nawara ka lang kakoyab. As changori machipayapayadis kawri dyamen, kan chapatak ko abayaw kwanan ko? Maybidi ka na kan siraw tawo mo saya. Si ĀPO dana pakono mapaboya dyinyo so dya mabdibdis a kadaw na kan kapodno na.”

²¹ Ki tinbay ni Ittay iyaw āryaw a kāna, “Akmas kasigorādo no kasibibyay ni ĀPO, kan akmas kasibibyay no āpo a āri ko, aran dino a yanan no āri, do kadiman mana kabyayan, dawriw yanan no pachirawatan mo.”

²² Binata ni Dabid di Ittay a kāna, “Sigi, machangay ka dyamen.” Dawa, tinongtong ni Ittay nagmarcha kontōdo tabo saw a tawotawo na mahahakay kan siraw pamilya da a myan dya.

²³ Naychatanyitanyis sa so malyak tabo nabidin saw do kaboya daw a homnabas āryaw kan tabo tawotawo saw a myan dya. Naysopo paw no āryaw do Payahosongan no Kidron, kan minonot sa tabo tawotawowaw a kominwan do let-ang.

²⁴ Sa Sadok kan Abyatar a papādi, ki myan sa daw kan tabo Lebita‡ saw a mangisiw so lakāsanaw no tōlag no Dyos. Pinadisna daw lakāsanaw no Dyos§ ranan nakapakahtot da tabo no tawotawo do syodadaw.

²⁵ Do dāwri, binata no āryaw di Sadok a kāna, “Pabidyen nyo lakāsanaya no Dyos dwa syodad. An maboya konchi a mahwahok si ĀPO dyaken, paybidihen nanchi yaken, as maboya konchi a mirwa kan iyaw no niyanan naw. ²⁶ Ki an dya mahwahok dyaken, chako dya, kan maipalōbos a parinen naw aran āngo a ibidang na a maganay dya.”

²⁷ Inbahey na pa no āryaw di Sadok a kāna, “Makaalwad ka pa manyideb.* Dawa, maybidi ka do syodad a sitatalna. Imo kan si Abyatar, ki maybidi kamo, kan hapen nyo dadwaw a pōtot nyo a mahakay. On, hapen mo si Ahimaas a pōtot mo kan si Jonatan a pōtot ni Abyatar. ²⁸ Mangnanaya akonchi do abtangan saw do let-ang mandan myan dāmag a yapo dyimo a mangipakatoneng dyaken.” ²⁹ Dawa, sa Sadok kan Abyatar, ki pinaybidi daw lakāsanaw no Dyos do Jerosalem, kan minyan sa daw.

³⁰ As si Dabid, ki tomnanyitanyis do kayam naw a somonget do tokon a mayngaran so Olibo. Nakadalongdong kan abos tokap. Tabo saw no tawotawowaw a nachirārayay dya, ki nagdalongdong sa met kan naychatanyitanyis sa a somnonget.

³¹ Sinpangan na, naibahey di Dabid akma syay: “Si Ahitopel, ki myan dyirad nachiribildi saw a nachirapa di Absalom.” Dawa, naydasal si Dabid a binata na a kāna, “O ĀPO, badyikden mo pa a kabon arang iyaw pamagbaga ni Ahitopel.”

³² Do nakapakarapit naw ni Dabid do tōtokaw no tokon a yanan magdaydāyaw a tawotawo do Dyos, myan si Hosay a Arkita daw a nachibayat dya a napirit so

† **15:17** 15:17 Mana “do manawdyaw a bahay a midyo mateng do syodad”. ‡ **15:24** 15:24 Siraw Lebita do partidos dan Kohatita, ki siraw makatoneng so lakāsanaw no Dyos. Nom. 3:30-31 § **15:24** 15:24 Do kadwan a naiyōlog, ki “Pinadisna daw lakāsanaw no Dyos, as nangidāton si Abyatar a nandad...do syodadaw”. * **15:27** 15:27 Mana “Mamadto kabawri?”

kagay kan myan ahbek do oho naw. ³³ Binata ni Dabid dya a kāna, “An machangay ka dyaken, tod ka mangay a rahmet ko. ³⁴ Ki an maybidi ka do syodad, kan ibahey monchi di Absalom a kon mo, ‘O āri, mayparin ako a pachirawatan mo. Yaken pachirawatan ni āmang mo do nakarahan, ki yaken danaw pachirawatan mos changori.’ An komwan, makasidong ka dyaken a mangpāay so pamagbaga ni Ahitopel. ³⁵ Ari sabawri daw sa Sadok kan Abyatar a papādi a rārayay mo. Ibahey mo dyiraw aran āngo a madngeyan mo do palasyowaw no āri. ³⁶ Siraw dadwa a pōtot da a si Ahimaas a pōtot ni Sadok, kan Jonatan a pōtot ni Abyatar, ki myan pa sa daw. Toboyen mo sa dyaken a mangibahey so aran āngo a madngey mo.”

³⁷ Dawa, si Hosay a sīt ni Dabid, ki nawara do Jerosalem do kasdep naw ni Absalom do syodadaw.

16

Si Dabid kan si Siba

¹ Do nakapakachibawa naw so dēkey ni Dabid do tōtokaw no tokon, myan si Siba a pachirawatan ni Mepiboset a mangnanaya a machibayat dya. Myan dadwa a asno na a nakakarga so dadwa gasot a natāpi a tināpay, asa gasot a kaormaan a napihpih a pasas, asa gasot a kaormaan a napihpih a nakolay a igos, kan palek a myan do lālat a sopot.

² Inyahes no āryaw di Siba a kāna, “Āngo ta nangyangay ka siras syay?”*

Tominbay si Siba a kāna, “Siraw asnwaya, ki para do kapamilyaan no āri a pagsakayan da. Iyaw no tināpay saya kan protas, ki para dyirad mahahakayaw a kanen da. As iyaw palekaya, ki para dyirad nahopag saw do let-ang a inomen da.”

³ Inyahes dana no āryaw a kāna, “Na, dino yanan apoko naw a mahakay no āmo mwaw?”

Binata dya ni Siba a kāna, “Aryaw a nabidin do Jerosalem, ta binata na a kāna, ‘Sicharaw, ki pabidyen da no Israelita saw dyaken pagāryan no āpong kwaw a si Saulo.’”

⁴ Do dāwri, binata no āryaw di Siba a kāna, “Tābo a dyira ni Mepiboset, ki dyira mo na.”

Binata ni Siba a kāna, “Sipapakombaba ako a magdāyaw dyimo. Nāw ko pakono a makahwahok dyimo mo āpo a āri ko.”

No Kaabay ni Simey si Dabid

⁵ Do nakapakarapit naw ni Āri Dabid do idi a Bahorim, myan iyaw mahakay a yapo do kaliposan ni Saulo a minohtot. No ngaran na, ki Simey a pōtot ni Gera. Ranan naw no kahtot na, tinongtong naw mangabay. ⁶ Inagsigsidan na si Dabid kan tabo saw opisyalisaw no āri a aran nadibon si Dabid no bōyot na saw kan siraw taga-bantay naw. ⁷ Ranan kapangabay ni Simey, binata na a kāna, “Komaro ka! Komaro ka dya, imo a mangdimdiman, imo a abos sinpaspangan a tawo! ⁸ Binahes naymo ni ĀPO do tabo a pinawyog mos raya do pamilya ni Saulo a ināgaw mo a nagāri. Intoroh dana ni ĀPO iyaw no pagāryanaw di Absalom a pōtot mo. Nadas mo naw karārayaw mo maynamot ta mangdimdiman ka a tawo!”

⁹ Do dāwri, binata ni Abisay a anak ni Seroyas do āryaw a kāna, “Āngo ta naipalōbos nya a akmay nadiman a chito a mangabay so āpo kwaya a āri? Nolay mo pa yaken a mangay a mangteb so oho naya.”

¹⁰ Ki binata no āryaw a kāna, “Āngo bibyang ko dyinyo, inyo a anak ni Seroyas? An mangabay iya maynamot ta inbahey ni ĀPO dya a kāna, ‘Abayen mo si Dabid,’ sino paro maparin a mangyahes sya a ‘Āngo ta pinarin mo komwan?’ ”

* 16:2 16:2 No inyangay ni Siba, ki dyira naba, ta yapo do āpit a dyira ni Mepiboset. 2 Sam. 9:10, 19:24-30

¹¹ As binata ni Dabid di Abisay kan dyirad tabo opisyalis na saw a kāna, “Si Absalom a pōtot ko a bōkod ko a asi kan raya, ki padāsen na yaken a dimanen. Dyori a mangamangay pa do dyaya a Benhaminita? Nolay nyo. Palobōsan nyo a mangabay, ta si ĀPO nangibahey sya. ¹² Maparin pakono a si ĀPO, ki makaboya so pakariribokan ko, kan paybidihen nanchi dyaken maganay a tādī no nya kaabay na dyaken sicharaw.”

¹³ Dawa, tomnongtong si Dabid kan bonggoy na saw a mahahakay do rarahanaw. Ki si Simey, tomnongtong do bakrang naw no paytokonan a somalap dyira a mangababay do kayam naw, as nangagsigsid so bato kan mangpelkat so tana dyira. ¹⁴ Iyaw āryaw kan siraw tabo tawotawo a myan dya, ki nahah sa do nakarapit daw do angayan daw a Oksong a Jordan. Dawriw naynahahan da a napabidi so ayit da.

No Kabagbaga da Hosay kan Ahitopel

¹⁵ Ranan na a napariparin nya, si Absalom kan tabo Israelita a myan dya, ki nakarapit dana sa do Jerosalem, as myan si Ahitopel dyira. ¹⁶ Do dāwri, si Hosay a Arkita a sīt ni Dabid, ki nangay di Absalom, kan binata na dya a kāna, “Manayon pakono byay no āri! Manayon pakono byay no āri!”

¹⁷ Inyahes ni Absalom di Hosay a kāna, “Iyawriw nyaw kapangipaboya mos adaw mod sīt mwaw? Āngo ta dyi ka nachangay do sīt mwaw?”

¹⁸ Tinbay ni Hosay si Absalom a kāna, “Komwan aba ah, ta nāw ko a myan do tawowaw a pinidi ni ĀPO, kan dyirad nyaya tawotawo, kan dyirad tabo a Israelita. ¹⁹ Machirohno pa, sino paro pagsīrbyan ko? Magsīrbi ako abawri dyimo a pōtot na? Akmas nakapagsīrbi ko di āmang mo, komwan kapagsīrbi ko dyimo.”

²⁰ Do dāwri, binata ni Absalom di Ahitopel a kāna, “Ibahey mo na dyamen pamagbaga mwaw ah. Āngo parinen ta?”

²¹ Initbay ni Ahitopel a kāna, “Oknoden mo saw minabakes nayan āmang mo a tinokos na a mangaywan so palasyo. Tabo tawotawo no Israel, ki madāmag danchi a taywara a pinangyobek mo inawan mo do momodan ni āmang mo, kan maypayit sanchiw no tabo tawotawo a myan dyinyo.” ²² Dawa, napatnek sa so tolda do dapagaw a atep no palasyo a para di Absalom. Do kapanyideb no tabo Israel, somindep kan nachoknod dyirad minabakes na saw ni āmang na.

²³ Do dāwri sa a araw, iyaw no pamagbagaw a intoroh ni Ahitopel, ki narawat a akmay naispiritwan a minsāhi no Dyos. Komwan nakaibidang ni Dabid kan Absalom so tabo pamagbaga ni Ahitopel.

17

No Kapangallilaw ni Hosay di Absalom

¹ Sinpangan na, binata ni Ahitopel di Absalom a kāna, “Palobōsan mo yaken a mamidi so 12,000 a mahahakay, kan magrobwat ako a manglakat si Dabid sichahep. ² Madas konchi a ranan na a mahopag kan maōpay. Itopak konchiw kataranta dya, as tabo tawotawo a myan dya, ki mayyayo sanchi. Iyanchi lang āryaw dimanen ko, ³ kan paybidihen konchiw tabo tawotawo saw dyimo akmas kapaybidi naw no nobya do lakay na. Asa lang a byay no tawo iyaw no chichichwasen mo, kan maan-ano sabanchiw tawotawo.” ⁴ Iyaw nyaya a pamabaga, ki akmay maganay da Absalom kan siraw tabo panglakayen saw no Israel.

⁵ Ki binata ni Absalom a kāna, “Patawagan mo pa si Hosay a Arkita tan madngeyan ta met an āngo iyaw no mabata na.” ⁶ Do nakangay naw ni Hosay dya, binata ni Absalom a kāna, “Inbagbaga naw komwan ni Ahitopel. Parinen tawri akmas inbahey naw? An engga, ibahey mo pa dyamen an āngo mabata mo.”

⁷ Inatbay ni Hosay si Absalom a kāna, “Iyaw no pamagbagaya ni Ahitopel dyimo, ki maganay aba sichangori a ōras. ⁸ Chapapatak mo si āmang mo kan bonggoy na saw a mahahakay. Mabibīleg sa a taga-darop, kan taywara sa a napasoli a akmay mabinayi a oso do kahasan a natakawan so anak. Malaksid pad dawri, si āmang mo, ki sanay a machigobat, kan pahabasen nabanchiw ahēp a machisan dyirad bōyot na saw. ⁹ Aran changori, ari a tomnayo do asa dyirad aschipaw mana do kadwan a akma syay. An daropen na saw bōyot mwaya a manmanma as abāken na saw kadwan, no aran sino a makadngey sya, ki maibahey nanchi a kāna, ‘Ay, anyan a karanggas no nakapangdiman da so bōyot saw ni Absalom.’ ¹⁰ Aran iya paw katotoredanaw a soldādo a magpospōso a akma kated no lion, ki arabanchiw tored na do taywara a kāmo na, ta chapatak no tabo tawotawo a Israel a mabīleg a machigobat si āmang mo, kan matotored pa saw myanaw dya.

¹¹ “No ibagbaga ko dyimo, ki akpehen mo sa tabo soldādaw no Israel a makayapo do Dan a komwan do Beerseba a akma sas kārwwaw no anay do payis no kanayan, as imo iyaw no mangidangōlo dyira do paggogobatan. ¹² Do dāwri, daropen tanchi iya do aran dino a pakachichwasan ta sya. Daropen tanchi iya a akmas kapaychaesdayaw no apon a mamōn so tana. Iya kan bonggoy na saw a mahahakay, ki abanchiw matokos dyira a sibibyay. ¹³ An magatras do asa dyirad syodad saya, ki mangyangay sanchiw tabo Israel so hobid, kan gorogoden danchiw ahadaw no syodad a iyosok da do payahosongan a mandan abo danaw matokos a aran asa bato.”

¹⁴ Si Absalom kan siraw tabo a mahahakay no Israel a myan dya, ki binata da a kon da, “Iyaw pamagbaga naya ni Hosay a Arkita, ki maganaganay kan iyaw pamagbagaya ni Ahitopel.” Nyaw pinanggep ni ĀPO a mangpāay so maganayaw a pamagbaga ni Ahitopel tan iyangay naw didigra di Absalom.

¹⁵ Sinpangan na, inbahey ni Hosay da Sadok kan Abyatar a papādi a kāna, “Myanaw pamagbagaw ni Ahitopel di Absalom kan siraw no panglakayen saw no Israel, ki matarek pamagbaga kwaw. ¹⁶ Dawa, sichangori, kabelan nyo manoboy so mangay a mangibahey syay di Dabid a kon da, ‘Misan kaba sichahep dyirad pamtanganaw do let-ang. Maybabalay kaba a maysopo do oksongaw, ta āngwan adasen karārayawan iyaw āryaw kan tabo saw tawotawowaw a myan dya.’ ”

¹⁷ Si Jonatan kan Ahimaas,* ki omyan sad En-rogel. Myan mabakes a pachirawatan a nangay a nangipadāmag dyira, kan inyangay daw nawri a dāmag di Āri Dabid, ta igasanggāsat dabaw inawan da a somdep do syodadaw. ¹⁸ Ki naboya sa no bomarito, kan inbahey na di Absalom. Dawa, naychinalo sa a komnaro dadwaw, kan nangay sa do bahay no asa mahakay do Bahorim. Myan iyaw no bobon na do atat naw, kan inagchin daw nawri a bobon. ¹⁹ Nanghap iyaw baketaw no mahakayaw so pinatalob na a binolay do bobonaw, as nakapangiwakray na so irek do hapot naw. Abaw matarek a nakapatak a myan tawo daw.

²⁰ Do nakangay daw no opisyalisaw ni Absalom do mabakesaw a myan do bahayaw, inyahas da a kon da, “Nangayan da Ahimaas kan Jonatan?”

Tinbay no mabakesaw a kāna, “Naysopo saw do dēkeyaw a oksong.” Naychichwas saw mahahakayaw, ki nachichwasan da saba. Dawa, naybidi sa do Jerosalem.

²¹ Do nakakaro daranaw no mahahakayaw, komnayat sa Ahimaas kan Jonathan a minohtot a yapo do bobonaw, kan nangay da inpadāmag di Āri Dabid. Inbahey da dya a kon da, “Alisto ka a maysopo do oksongaya ah, ta nangibagbaga si Ahitopel so maikontra dyimo!” ²² Dawa, si Dabid kan tabo tawotawo na saw a myan dya, ki naysopo sa do Oksong a Jordan. Do nakapaysesēdang naranaw, arabaw natokos a dya nakapaysopo do oksongaw.

* 17:17 17:17 2 Sam. 15:17

²³ Do nakatonengaw ni Ahitopel a dya nawnotan iyaw no pamagbaga naw, inapapan naw asno naw, as nakasabat na do idi na. Do nakatayoka naw a namilbilin siras myanaw do bahay na, yangay na linodyit a inapseh inawan na. Dawa, nadiman kan naitābon do aschipaw a tanem ni āmang na.

²⁴ Sinpangan na, nangay si Dabid do Mahanaim. As si Absalom kan tabo mahahakay no Israel a myan dya, ki namtang sa do Jordan a oksong. ²⁵ Tinongdo ni Absalom si Amasa a komander no bōyot a tādī ni Joab. Si Amasa, ki pōtot ni Jeter† a asa a Ismaelita a nangabahay di Abigail. Si Abigail, ki pōtot a mabakes ni Nahas kan kakteh a mabakes ni Seroyas a ānang ni Joab. ²⁶ Siraw Israelita saw kan si Absalom, ki nagkampo sa do tana no Gilead.

²⁷ Do nakangayaw ni Dabid do Mahanaim, si Sobi a pōtot ni Nahas a yapo do Rabba no Ammonita saw, kan si Makir‡ a pōtot a mahakay ni Ammyel a yapo do Lodebar, kan si Barsillay§ a Gileadita a yapod Rogelim, ²⁸ ki nangyangay sa siras apin, plangplanggana, kan damdamili a longlongan. Nangyonot pa sa so trigo, sebāda, arina no trigo, nakirog a paray, botoh sa no agayap kan botoh sa no balatong, ²⁹ tagapolot no yokan, omnalsemaw a gatas, karniro, kan keso a yapo do gatas dan bāka a para di Dabid kan siraw tawotawo a myan dya tan myan kanen da. Ta naktokto da a kon da, “Maptengan kan mahopag kan mawaw dana saw tawotawo saw do let-ang.”

18

No Kadiman ni Absalom

¹ Pinaychichipeh ni Dabid saw mahahakayaw a myan dya, as kan nanongdo so komander dan tayisaw a rībo kan komander dan tayisaw a gasot. ² Pinayam ni Dabid saw bōyot naw. Iyaw pagkatlo naw, ki indaōlwan ni Joab. Iyaw asaw a pagkatlo, ki indaōlwan no kakteh naw a mahakay ni Joab a si Abisay a anak ni Seroyas. As iyaw asa paw a pagkatlo, ki si Ittay a Gittita iyaw nangidaōlo sira. Binata no āryaw dyira a kāna, “Yaken a mismo, ki machangay ako pa dyinyo a machilāban.”

³ Ki binata da no mahahakayaw a kon da, “Basta dyi ka machangay dyamen. Ta an mapīlitan kami a maglilibas, abaw bibyang da dyamen. Aran madiman paw no kagodwa no bidang namen, alit na abo bibyang da. Ki no kapateg mo, ki akmay asa poho a rībo do bidang namen. Dawa, maganaganay pa an tod mo yamen a sobaybayan a yapo do syodadaya.”

⁴ Inatbay sa no āryaw a kāna dyira, “Parinen ko aran āngo a ibidang nyo a maganay.”

Dawa, naytēnek dana lang āryaw do bīt naw no rowangan ranan da a naychah-bohbot a nagmarcha no tabo bōyot saw do tayisa gasot kan tayisa rībo. ⁵ Inbilin no āryaw a kinalyak da Joab, Abisay, kan Ittay a kāna, “Ranggasan nyo abaw baro kwaw a si Absalom a maynamot do kāsi nyo dyaken.” As nadngey da tabo no bōyot da saw iyaw bilinaw no āryaw dyirad komander saw a maynamot di Absalom.

⁶ Minohtot saw bōyot saw do syodadaw a mangay a machigobat do Israel. Iyaw paggogobatan da, ki do kahasan no Epraim. ⁷ Inābak da saw bōyot saw no Israel no soldādo saw ni Dabid. Taywara a kāro no nadiman do dāwri a araw a dadwa poho a rībo a mahahakay. ⁸ Nayparahawaw naglalabānan da do intīro a tana. Siraw nadiman do dilikādwaw a kahasan do dāwri a araw, ki arwaro kan siraw nadimanaw do ispāda.

⁹ Do dāwri, nabayat ni Absalom bōyot saw ni Dabid. Nakasakay si Absalom do mola naw. Kominwan mola naw do ohbwaw no matokpoh saw a sangasanga no rakoh a

† 17:25 17:25 Mana “Itra.” 1 Ār. 2:5, 32; 1 Kron. 2:17 ‡ 17:27 17:27 2 Sam. 9:45 § 17:27 17:27 2 Sam. 19:31-39

lōgo a kayo, nachisadyit oho naw ni Absalom do kaywaw. Natokos a nalōdyit. As iyaw mola naw, ki tinongtong naw naysayo.

¹⁰ Do nakaboyaw no asa a mahakay so napaninaw, inbahey na di Joab a kāna, “Naboya ko si Absalom a nalōdyit do lōgwaw a kayo.”

¹¹ Binata ni Joab do nakaibaheyaw sya no mahakayaw a kāna, “Āngo! Naboya mori? Āngo ta dyi mo pa diniman daw? Aysa, an komwan, chasoyot ko a torohan imo so asa poho a kapidāso a pirak kan sintorong no taga-gobat!”

¹² Ki inatbay no mahakayaw a kāna, “Aran makarawat kakamay ko saya so karahmet no asa rībo a kapidāso a pirak, dimanen kwabaw pōtotaya no āryaw. Sigon do nadngey namen, inbilin no āryaw dyimo kan di Abisay kan Ittay a kāna, ‘Aywanan nyo baro kwaw a si Absalom a maynamot do kāsi nyo dyaken.’ ¹³ Ki an igasanggāsāt ko byay ko,* alit na inonolay nyonchi yaken, ta abaw maitayo do āryaw.”

¹⁴ Binata ni Joab a kāna, “Pi! Mangbalabalay ngah!” Dawa, nangay a nanghap so tatdo a chibot, as nakaichibot na sya do barōkong naw ni Absalom a sibibyay pa a nachisadyit do lōgwaw a kayo. ¹⁵ Do dāwri, asa poho a babbaro iyaw taga-sahabit so armas ni Joab nangdibon di Absalom a nang-ōloy sya a nanda do nakadiman na.

¹⁶ Sinpangan na, inalopan ni Joab iyaw no trompītaw, kan naybidi saw bōyot saw a yapo do nakapanglakat daw siras Israelitaw, ta pinenpen narana sa ni Joab. ¹⁷ Inhap daw bangkayaw ni Absalom, as nakaipoha da sya do rakohaw a abot do kahasan, as kinatohos da pinōnan so bato. Ranan a napaniparin nya, tabo Israelita saw a mapodno di Absalom, ki naychapayyapayyayo sa somnabat do bahabahay da.

¹⁸ Do nakabyay na paw ni Absalom, ki nanghap so rakoh a bato a pakanaknakman so inawan na, kan pinatnek na do Payahosonganaw no Āri, ta iniktokto na a kāna, “Abayaw pōtot ko a mahakay a mangpanakenakem so ngaran ko.” Pinangaranan naw pinatnek naw a bato so mismo na a ngaran, kan nayngaran so Mohon ni Absalom manda sichangori.

No Kapagdongdong-aw ni Dabid

¹⁹ Sinpangan na, binata ni Ahimaas a pōtot ni Sadok a kāna, “Palobōsan nyo pa yaken a mayyayo a mangyangay so dāmag do āryaw a insalākan ni ĀPO iya a yapod toray dan kabōsor naw.”

²⁰ Binata ni Joab dya a kāna, “Imo abaw mangay a mangipadāmag sicharaw. Yangay mo nanchi a ipadāmag do matarek a araw. Basta dya changori, maynamot ta nadiman pōtot naw no āryaw.”

²¹ Do dāwri, binata pa ni Joab do tawowaw a yapo do Kos a kāna, “Yangay mo na ibahey do āryaw an āngo naboya mo.” Nagrōkob iyaw tawowaw a yapo do Kos do salapen ni Joab, as nakapagrobwat na a naysayo.

²² Ki pinirwa narana ni Ahimaas a pōtot ni Sadok a inbahey di Joab a kāna, “Bāli dana an āngonchiw maparin. Palobōsan mo yaken a mayyayo a mangyangay pa so dāmag a rarayay no tawowaw a yapo do Kos.”

Ki binata ni Joab a kāna, “Barok, āngo ta chakey mo mangay? Abayaw dāmag a yangay mo do āryaw tan maitoroh anchi dyimo gon-gona mo.”

²³ Binata narana a kāna, “Bāli an āngonchiw maparin. Chakey ko mayyayo.”

Dawa, binata ni Joab dya a kāna, “Na, mayyayo ka na ah!” Do dāwri, naysayo si Ahimaas do ayamanaw do katanapan, kan inadas naw tawowaw a yapo do Kos.

²⁴ Naydisna si Dabid do payawanaw no makatayrahem kan myanaw do gaganaw a rowangan no syodad. Iyaw taga-wanawanaw, ki komnayat a nangay do dapagaw a atep, kan nayeñek a masngen do ahadaw do ayamanaw do rowanganaw.

* **18:13** 18:13 Mana, “an rinanggasan ko byay na”.

Do nakatangay naw, naboya naw mahakayaw a mayyapayyayo a maychatanyi.
²⁵ Intawag no taga-wanawanaw do āryaw kan inpadāmag na.

Binata no āryaw a kāna, “An maychatanyiw nawri, ariw maganay a ipadāmag na.”
 Iyaw mayyapayyayowaw, ki maypaypasngen.

²⁶ Do dāwri, nakaboya danaw taga-wanawanaw so asa pa a somarsarano a mayyapayyayo, kan intawag na do mangiwaywangaw so rowanganaw a kāna, “Chiban pa, tori payaw asa maychatanyi a mayyayo!”

Binata no āryaw a kāna, “Ay, aran iya met, ki mangyangay so maganay a dāmag!”

²⁷ Binata no taga-wanawanaw a kāna, “No kapayyayo no manmaya, ki akmayas kapayyayo ni Ahimaas a pōtot ni Sadok.”

Tinbay no āryaw a kāna, “Na, maganayaw nawri a tawo, kan mangay a mangiyangay so maganay a dāmag.”

²⁸ Sinpangan na, do nakapakarapitaw ni Ahimaas, kinalyak na a binata do āryaw a kāna, “Matalna dana tabo!” Nagrōkob do tana do salapen no āryaw, kan binata na a kāna, “Madāyaw si ĀPO a Dyos mo, ta inābak na saw mahahakay saw a nachiribildi dyimo a āpo a āri ko.”

²⁹ Inyahes no āryaw a kāna, “Maganayoriw kayayan no barwaw a si Absalom?”

Tinbay ni Ahimaas a kāna, “Do nakatoboyaw ni Joab so pachirawatanaw no āri kan yaken,[†] naboya kwaw rakoh a kariribok dan tawotawo, ki chinapatak kwabaya an āngo nawri.”

³⁰ Binata no āryaw a kāna, “Maytēnek kad bītaya kan mangnanaya ka dya.” Dawa, domnakwang a naypapayis kan naytēnek daw.

³¹ Sinpangan na, nawaraw tawowaw a yapo do Kos, kan binata na a kāna, “Mo āpo a āri ko, adngeyen mo paw maganayaya dāmag! Ta si ĀPO, ki insalākan naymo sīcharaw yapo do toray dan tabo a nachiribildi dyimo.”

³² Inyahes no āryaw do tawowaw a kāna, “Maganayoriw kayayan no barwaw a si Absalom?”

Initbay no taga Kosaw a kāna, “Sira pakono kabōsoraw ni āpo a āri ko kan tabo a machiribildi dyimo a nangipangta so pamaynyin dyimo, ki machiyengay sa pakono do barwaw.”

³³ Naigpet na paba no āryaw inawan na do kaliday na. Komnayat a nangay do kwartwaw do pagwardyaanaw a myan do anmwaw no rowanganaw, as nakatanyis na. Do kadama naw a komayat, binata na a kāna, “O anak ko a Absalom! Anak ko, anak ko a Absalom! Maganaganay pa yaken nadiman a dya imo, O Absalom a anak ko, anak ko!”

19

No Kapaydabdab ni Joab di Dabid

¹ Myan nangipadāmag di Joab a kāna, “Myanaw a tanyisan kan dong-awan no āryaw si Absalom.” ² Dawa, iyaw kapagragragsak no tābo a bōyot do kapangābak da, ki naybadiw a kapagdongdong-aw da, ta do dāwri a araw, nadngey daw nyaya a “Myan a magdong-aw iyaw āryaw para do pōtot naw.” ³ Nakasalamed saw soldādo saw a naybidi do syodadaw do dāwri a araw a akma saw masnek do nakapayyayo da do paggogobatan. ⁴ Inolib no āryaw rōpa naw so kakamay na, as nakatanyis na so malyak a kāna, “O anak ko Absalom! O Absalom a anak ko, anak ko!”

⁵ Sinpangan na, nangay si Joab do bahay ni āri, kan binata na a kāna, “Changori, ki inasnesnekan mwaya tabo mahahakay a pachirawatan mo do kaisalākan da so byay mo kan siraw byay da no pōtot mo a mahahakay kan mababakes, no byay da

[†] 18:29 18:29 Malawag aba do Hebreo a chirin. Maparin pa a “Do nakatoboyaw ni Joab a pachirawatan mo,” mana “Do nakatoboyaw ni Joab dyaken a pachirawatan mo.”

no baket mo saw kan minabakes mo saw. ⁶ Chadaw mo saw mangipsokaw dyimo, kan ipsok mo saw madawaw dyimo. Malawag a inpaboya mos changori a siraw komander saw kan siraw tawo da saw a mahahakay, ki bāli abo sa dyimo. Maboya ko a ad-adda chahwahok mo an nabyay si Absalom, kan tabo kami, ki nadiman. ⁷ Changori, mohbot ka kan yay mo sa ahwahoken saw mahahakay saw a tawo mo a pachirawatan mo. Isapata ko di ĀPO a an dyi ka mohbot daw, abanchiw aran asa a mahakay a matokos dyimo sichahep. Iyanchiw nyayaw kapapalālwan a didigra do tabo a didigra a nangay dyimo a makayapo do kapagbarīto mo paw.”

⁸ Dawa, naytēnek āryaw, kan naydisna do dīsnan naw do rowanganaw. Do nakaibahey daw sya dyirad tawotawo saw so nya: “Myan a maydisna iyaw āryaw do rowanganaw,” nakpeh sa tabo tawotawowaw do salapen naw.

No Kapaybidi ni Dabid do Jerosalem

⁹ Do tabo trībo no Israel, ki nagsosopyat tabo tawotawo saw, kan inbahey da a kon da, “Insalākan na yaten no āryaya do toray dan kabōsor ta saya. Iyaw nangisalākan dyaten dyirad toray dan Pilisteo saw. Ki sichangori, nayyayo a komnaro do logar taya a maynamot di Absalom. ¹⁰ Ki si Absalom a iyaw pinidi ta a magāri dyaten, ki nadimanaya do paggogobatan. Āngo ta abo payaw plāno ta a mapabidi so āryaw?”

¹¹ Inpaw-it ni Āri Dabid nya minsāhi da Sadok kan Abyatar a papādi a kāna, “Yahes nyo pa dyirad panglakayenaw no Joda a kon nyo, ‘Āngo ta inyo a nanawdyi a mapasabat so āri? Ta no naibahebahey do intīro a Israel, ki naipadāmag dana do āryaw. ¹² Inyo, ki kaliposan ko, kaasi-asi ko kan karayaraya ko. Āngo ta inyo manawdyi a mapabidi so āryaw? Imbes a inyo manma!’ ¹³ As ibahey nyo met di Amasa a kon nyo, ‘Imo abawriw asi kan raya ko? Dosāen na pakono yaken no Dyos so taywara an dya imo payparinen ko a komander no bōyot ko a katādi ni Joab.’”

¹⁴ Nahwahok ni Dabid pōso dan tabo tawotawo no Joda, kan akma dana saw nāsa do kapangtokto da. Sinpangan na, inpaibahey da do āryaw a kon da, “Maybidi ka kan tabo saw mahahakayaw a pachirawatan mo.” ¹⁵ Dawa, inrogi no āryaw naybidi, kan nakarapit do Oksong a Jordan.

As siraw tawotawo saw no Joda, ki nangay sa do Gilgal do bīt no oksong Jordan a nachibayat do āryaw, kan sinpangan na, namtang sa tabo a naybidi. ¹⁶ Si Simey a pōtot ni Gera a Benhaminita a yapo do Bahorim, ki ingodes naw minosok a nachirayay dyirad mahahakay saw no Joda a machibayat di Āri Dabid. ¹⁷ Myan di Simey asa riho a Benhaminita. Myan pa dyira si Siba a iyaw pachirawatan no pamilya ni Saulo, kontodo iyaw no asa poho kan dadima saw a pōtot na mahahakay kan dadwa poho a adipen na. Nakalyalisto sa nangay do Jordan, do yanan naw no āryaw. ¹⁸ Namtang sa do pamtanganaw do oksongaw tan sidongan daw kapamilyaanaw no āri a maysopo, kan tan parinen daw aran āngo a chakey na a ibahey dyira.

Do nakapamtang naw ni Simey a pōtot ni Gera do Jordan, nagrōkob do salapenaw no āryaw, ¹⁹ kan binata na dya a kāna, “Mo āpo a āri ko, dyi mo pakono yaken a ibidang a nakagatos. Dyi mo na pakono a naknakmen iyaw no madi a naparin ko, yaken a pachirawatan mo a āri ko, do arawaw a nakakaro mo do Jerosalem.* Sapay pakono ta mapakaro danad aktokto no āri. ²⁰ Ta chapatak ko a yaken a pachirawatan mo, ki naygatos ako. Dawa, mangay ako sicharaw a iyaw manōma do tabo a yapo do trībo ni Jose tan mosok a machibayat dyimo mo āpo a āri ko.”

²¹ Do dāwri, binata ni Abisay a anak ni Seroyas a kāna, “Machita abawri a ipadiman si Simey do dyaya a pinarin na? Inabay na iyaw pinidi naw ni ĀPO.”

²² Ki initbay ni Dabid a kāna, “Āngo bibyang ko dyinyo, inyo a anak ni Seroyas a mayparin a akmay kabōsor ko sicharaw? Taywaran myan maipadiman sicharaw do

* 19:19 19:19 2 Sam. 16:5-13

Israel? Chapatak kwabawri a yaken iyaw no āri no Israel changori?” ²³ Dawa, binata no āryaw di Simey a kāna, “Ipadiman kwaba imo.” Nyaw insapata no āryaw dya.

²⁴ Si Mepiboset a apoko ni Saulo, ki minosok met a nachibayat do āryaw. Ari na pa a dya nalablaban iyaw kokod naw, mana ari pad nakapangiminyin, mana ari pad nabasan so laylay nakayapo pad nakakaro naw no āryaw mandan nakapaybidi nayan āryaw a abos nakaparoparwan. ²⁵ Do nakawara naw a yapo do Jerosalem a machibayat do āryaw, inyahes no āryaw dya a kāna, “Āngo ta dyi ka nachangay dyaken, mo Mepiboset?”

²⁶ Binata ni Mepiboset a kāna, “Mo āpo a āri ko, inallilaw naw yaken no pachirawatan kwaw! Inbahey kwaw dya a kon ko, ‘Pasangaan mo paw asno kwaw tan makasakay ako a machangay di āri.’ Ta yaken a pachirwatan mo, ki piday ako.

²⁷ Pinaraherahet na yaken a pachirawatan mo do āpo a āri ko. Ki iyaw āpo a āri ko, ki akmaw anghil no Dyos. Dawa, parinen mo an āngo iktokto mo a maganay. ²⁸ Tabo kapamilyaan ni āpong ko, ki maikari a maipadiman no āpo a āri ko, ki intoroh mo do pachirawatan mo iyaw logar dyirad machichakan saw do lamisaan mo. Dawa, āngo karbengan ko a mangay kan mangdaw do āri?”

²⁹ Binata no āryaw dya a kāna, “Ngay, omhes ka na maychirin. Nadisisyon ko na a imo kan si Siba, ki paycharwan nyo naw tanaw ni Saulo.”

³⁰ Binata ni Mepiboset do āryaw a kāna, “Palobōsan mo iya a ahapen narana tābo. Manawob dana dyaken nakapaybidi mwaya a abo so nakaparoparwan.”

³¹ Si Barsillay a Gileadita, ki minosok pa a yapo do Rogelim tan rārayayan naw āryaw a mamtang do Jordan, kan pinatodah na do nakasabat naw. ³² Si Barsillay, ki oltimo danaw kamalkem na, ta wawaho dana poho a katawen. Pinabahonan naw āryaw so kanen na do nakayan naw do Mahanaim, ta oltimos kabaknang. ³³ Binata no āryaw di Barsillay a kāna, “Machipamtang ka dyaken, kan nāw mo dyaken do Jerosalem, kan yaken makatoneng dyimo.”

³⁴ Ki tinbay ni Barsillay iyaw āryaw a kāna, “Papira pa a katawen iyaw no kabyay ko tan machangay ako pa do āri a somonget pa do Jerosalem? ³⁵ Wawaho a poho danayaw tawen kos changori. Maparin kori a paytarken no makaay-āyo kan engga? Matahaman koriw kanen kan inomen ko? Madngey ko pawriw tīmek no mahahakay kan mababakes a magkankanta? Āngo paw pachirohno no pachirawatan mwaya a dadagsen no āpo a āri ko? ³⁶ Iyaw no pachirawatan mwaya, ki machangay do āryaya so dēkey do kapamtang naya do Jordan. Āngo paw panggon-gona na dyaken no āryaya so komwan? ³⁷ Palobōsan mo pa yaken a pachirawatan mo a maybidi tan madiman ako do bōkod ko a īdi a masngen do aschip a tanem no āmang kan ānang ko. Ki chayaw pachirawatan mwaya a si Kimham.† Palobōsan mo pakono a machipamtang dyimo a āpo a āri ko. Parinen mo dya iyaw aran āngo a iktokto monchi a maganay dyimo.”

³⁸ Binata no āryaw a kāna, “Sigi, si Kimham danaw machipamtang dyaken, kan parinen konchi dyaw aran āngo a makahwahok dyimo. Tabo a chakey mo dyaken, ki parinen konchi dya a para dyimo.”

³⁹ Sinpangan na, tabo no tawotawo saw, ki namtang sa do Jordan, kan aran iyaw no āryaw. Dinadek kan binindisyonan no āryaw si Barsillay, as somnabat dana si Barsillay.

No Kapagsopyat da Joda kan Israel a Maynamot do Āri

⁴⁰ Do nakapakabtang danaw no āryaw a nangay do Gilgal, nachipamtang dya si Kimham. Tabo bōyot saw no Joda kan kagodwa no bōyot no Israel, ki nachipamtang sa do āryaw.

† 19:37 19:37 Si Kimham, ki pōtot ni Barsillay.

⁴¹ Sinpangan na, tabo mahahakay saw no Israel, ki nachangay sa do āryaw, kan binata da dya a kon da, “Āngo ta siraw kaliposan namen saya a mahahakay no Joda, ki sililimed sa a nachipamtang do āryaya kan kapamilyaan na do Jordan kontodo tabo bōyot na tan maybidi sa do Jerosalem?”

⁴² Tinbay da tabo no mahahakayaw no Joda siraw mahahakay saw no Israel a kon da, “Pinarin namen komwan, ata masngen a kaliposan namen iyaw no āryaw. Āngo pakasoli nyowaya do dyaya? Komninan kamyori so aran āngo a binayādan no āryaya? Nakarawat kamyori so aran āngo a rigālo a yapo dya?”

⁴³ Tinbay no mahahakay saw no Israel siraw mahahakay saw no Joda a kon da, “Myan iyaw asa poho[‡] a bīngay namen do āryaw. Dawa, rakorakoh iyaw karbengan namen di Dabid kan inyo. Āngo ta idadanes nyo yamen? Yamen abawriw nanōmaw a nangibahey a paybiden taw āryaw?”

Ki marangranggas pa saw chirin dan mahahakay saw no Joda kan chirin saw no mahahakay saw no Israel.

20

No Kapagribildi ni Seba di Dabid

¹ Do dāwri, myan daw asa mangriribok a mahakay a mayngaran so Seba a pōtot ni Bikri, kan asa Benhaminita. Inalopan naw trompītaw, as nakaingengey na sya a kāna,

“Abayaw bīngay ta di Dabid,

Abaw tāwid ta do pōtot naya ni Jesse!

Kāda mahakay no Israel, somabat ta na!”

² Dawa, kinarwan dan tabo mahahakay no Israel si Dabid, kan minonot sa di Seba a pōtot ni Bikri. Ki siraw mahahakay saw no Joda, ki nāw da do āri daw, kan rinarāyayan da iya a yapo do Jordan a nanda do Jerosalem.

³ Do nakapaybidi danaw ni Dabid do palasyo naw do Jerosalem, inpahap naw asa poho saw a minabakes na a natokos a mangaywan so palasyowaw, kan inpopok na sa do asa bahay a nagwardyaan. Intoroh na tabo machita da, ki inoknod na saba. Dawri danaw niyanan da akma siras kabibyay daw no babbālo a mandad nakadiman da.

⁴ Sinpangan na, binata no āryaw di Amasa a komander dyirad bōyot na saw a kāna, “Paychipehen mo saw mahahakay saw no Joda a mangay dyaken do irahem no tatdo a karaw, kan imo pa.” ⁵ Ki do nakangay naw ni Amasa a mangpeh siras mahahakay saw no Joda, nahahay pa kan iyaw inkeddeng naw no āryaw dya.

⁶ Binata ni Dabid di Abisay a kāna, “Changori, si Seba a pōtot ni Bikri, ki mangamangay paw parinen na madi dyaten kan si Absalom. Ahapen mo saw bōyot kwaw a āpo mo, kan lakatan nyo iya. Ta āngwan somdep anchi dyirad nakotāan saw a syodad, kan malibāsan na yaten.”* ⁷ Dawa, do kaidaōlo sira ni Abisay, minohbot saw bōyotaw ni Joab, siraw Keretita, siraw Peletita,[†] kan tabo mabibīleg saw a tagagobat. Nagmarcha sa a minohbot do Jerosalem a manglakat di Seba a pōtot ni Bikri.

⁸ Do nakapakarapit daw do rakohaw a bato do Gibeon, nachibayat dyira si Amasa. As si Joab, ki nakalaylay so laylay a pachigobat, kan nakasintorong do katinghan naw sinohot naw a imoko. Do kadakwang naw a maypasngen di Amasa, ināsot naw imoko naw.

[‡] 19:43 19:43 Myan asa poho a trībo no Israel. As no Joda, ki maychatanyi a trībo. * 20:6 20:6 “Malibāsan na yaten” do Hebreo a chirin, ki “pohsen a payyayohen naw mata ta saya”. [†] 20:7 20:7 2 Sam. 8:18; 15:18; 1 Sam. 30:14

⁹ Binata ni Joab di Amasa a kāna, “Komosta ka nam kakteh?” Do dāwri, ginammatan ni Joab iyaw minyinaraw ni Amasa[‡] do kawanan naw a kakamay na[§] a akma nay dadek. ¹⁰ Ki inkaskāso naba ni Amasa iyaw imokwaw a inigpet ni Joab do kaholyaw a kakamay na. Binagkong ni Joab do bodek naw, kan minohtot so chinayi a nasday do tana. Pindirwa na paba a binagkong, ta nadiman a sigīda si Amasa. Sinpangan na, si Joab kan iyaw kakteh naw a si Abisay, ki tinongtong da a linakatan si Seba a pōtot ni Bikri.

¹¹ Asa dyirad mahakayaw a soldādo ni Joab, ki naytēnek do bit naw no bangkay ni Amasa, kan binata na a kāna, “No aran sino a para di Joab kan aran sino a para di Dabid, ki may ka na a monot di Joab!” ¹² No bangkay ni Amasa, ki nayayawat do raya na do hobok naw no kalsāda. Do kaboya no mahakayaw a nagsardeng sa tabo homnabas di Amasa, ginorogod naw bangkayaw a inikwan do hakawan, kan pinonan na so kagay. ¹³ Do nakatayoka da a nangpakaro so bangkayaw ni Amasa do kalsādaw, tinongtong da tabo no nachangayaw di Joab nachipanglakat di Seba a pōtot ni Bikri.

¹⁴ Ranan a namarin nya, nangay si Seba dyirad tabo tribo no Israel a manda do syodad a Abel-bet-maakah. Naychipeh saw tabo partīdos no Bikri, kan inonotan da iya. ¹⁵ Do nakapakarapit ni Joab kan tabo bōyot na saw, linakob da si Seba do Abel-bet-maakah. Napaytokon sa so tana do gaganaw no ahad no syodad tan makakayat sa. As rakraken daw ahadaw tan loyohen da. ¹⁶ Sinpangan na, myan asa masīrib a mabakes do irahemaw no syodad a nangngey a kāna, “Mangadngey kamo! Mangadngey kamo! Ibahey nyo di Joab a mangay dya, ta chakey ko a kasarīta.” ¹⁷ Nangay si Joab dya, kan inyahas no mabakesaw a kāna, “Imoris Joab?”

“Na, yakenaw,” initbay ni Joab.

Binata dana no mabakesaw a kāna, “Adngeyen mo pa an āngo ibahey no pachirawatan mwaya.”

“Na, ari akwaya mangadngedngey,” initbay na.

¹⁸ Tinongtong no mabakesaw a kāna, “Do nakarahan, myan inbahebahey da a kon da, ‘Yay nyo a hapen iyaw atbay do syodadaya a Abel,’ as napaysonong danaw sopyat. ¹⁹ No syodad namen, ki asa dyirad katatalnaan kan kapopodnwan do Israel. Āngo ta padāsen nyowaya a rārayawen iyaw syodadaya a pinakaānang no Israel. On, āngo ta chakey nyo a patawsen iyaw inpatāwidaya ni ĀPO?”

²⁰ Initbay ni Joab a kāna, “Taywaran yaken nawri? Taywaran patawsen kan rārayawen ko! ²¹ Komwan aba. Myan mahakay a mayngaran so Seba a pōtot ni Bikri a yapo do katokotokonanaya no Epraim. Nagribildi iya do āryaw a si Dabid. Iparawat mo a iya lang dyaken, as komaro ako do syodad nyowaya.”

Binata no mabakesaw di Joab a kāna, “Iyaw oho naw, ki maipagsid anchi dyimo a yapo do ahadaya.”

²² Do dāwri, nangay mabakesaw do tabo omyan saw do syodadaw, kan inbahey na dyiraw masīrib a pamagbaga na. Pinotohan daw oho naw ni Seba a pōtot ni Bikri, kan inpagsid da di Joab. Inalopan ni Joab iyaw trompīta naw, kan nabogay saw bōyot naw a yapo do syodadaw. Kāda asa, ki somnabat dana sa. As si Joab, ki somnabat dana met do yanan āri do Jerosalem.

*Siraw Opisyalis ni Dabid**

²³ Si Joab, ki komander no tabo bōyot no Israel. Si Benayas a pōtot ni Jehoyada, ki iyaw mangidaōlo siras Keretita kan Peletita saw. ²⁴ Si Adoniram, ki nangidaōlo siras napilitan saw a maytarābako. Si Jehosapat a pōtot ni Ahilod, ki iyaw maytoytolas so

[‡] **20:9** 20:9 Pinarin ni Abalom si Amasa a komander a tādi ni Joab (2 Sam. 17:25), as masaw a pinarin iya ni Dabid a komander a tādi ni Joab (2 Sam. 19:13). [§] **20:9** 20:9 Komwan dadakay no mahakay an kablaāwan naw sit na a mahakay. ^{*} **20:22** 20:23-26 2 Sam. 8:15-18; 1 Kron. 18:14-17

mapariparin do pagāryanaw.† 25 Si Seba,‡ ki iyaw sikritaryo. Si Sadok kan Abyatar, ki papādi sa. 26 Si Ira a taga Jair, ki iyaw bōkod a pādi ni Dabid.

21

No Kapamahes dan Gibeonita Saw

1 Do kapagāryaw ni Dabid, myan kapaychapteng do irahem no tatdo a katawen a nagsasaron. Dawa, nanahes si Dabid di ĀPO. Binata ni ĀPO a kāna, “Si Saulo kan pamilya naw nangmancha so raya a iyaw naynamotan nyaya, ta diniman na saw Gibeonita saw.”

2 Inpatawag no āryaw Gibeonita saw, kan nachisarīta dyira. (Siraw Gibeonita saw,* ki kapotōtan daba do Israel, an dya natokotokos dana sa dyirad Amoreo saw. Nagsapata saw Israelita saw a dyi da sa dimanen, ki pinādas sa ni Saulo a otanen do kaisakit na dyirad tawotawo no Israel kan Joda.) 3 Inyahes ni Dabid dyirad Gibeonita saw a kāna, “Āngo maparin ko para dyinyo? Maypāngo iyaw kakosto ko dyinyo tan mirwa kamonchi a makabindisyon siras tawotawo ni ĀPO?”

4 Tinbay da no Gibeonita saw a kon da, “Mabayādan aba so pirak mana balitok pinarin da dyamen da Saulo kan pamilya na. As abaw karbengan namen a mangdiman so aran āngo a Israelita.”

“Na, āngo chakey nyo a parinen ko para dyinyo?” inyahes ni Dabid.

5 Initbay da do āryaw a kon da, “Si Saulo iyaw nangipangta a mangdiman dyamen tan abo danaw matokos a omyan do aran dino do tana no Israel. 6 Dawa, mangiparawat kamo dyamen so papito a mahahakay a kapotōtan na, ta dimanen kan lōdyiten namen do masngenaw do pagdaydāyawan di ĀPO do Gibeonita a īdi ni Saulo a iyaw pinidi naw ni ĀPO.”

Binata no āryaw a kāna, “Na, iparawat ko sanchi dyinyo.”

7 Ki chināsi no āryaw si Mepiboset a pōtot ni Jonatan a pōtot ni Saulo maynamot do nakapagsapata da Dabid kan Jonatan do salapen ni ĀPO.† 8 No inhap ni Dabid, ki sa Armoni kan Mepiboset a siraw dadwaw a anak na mahahakay ni Rispah a minabakes ni Saulo.‡ As si Rispah, ki pōtot a mabakes ni Aya. Inhap na pa ni Dabid dadimaw a anak a mahakay ni Merab a pōtot a mabakes ni Saulo. Si Merab, ki baket ni Adriel a pōtot a mahakay ni Barsillay a Meholatita. 9 Inparawat sa ni Dabid dyirad Gibeonita saw. Pinaychadimadiman da sa kan linōdyit da saw bangkay da saw do tokonaw a masngen do pagdaydāyawan di ĀPO. Nayrārayay sa nadiman papitwaw. Diniman da sa do kayan pa no nanōma saw a araw no kapagrārānyi, do kasiknan pa no kapagāpit so sebāda.

10 Do dāwri, nanghap si Rispah a pōtot a mabakes ni Aya so makersang a laylay, kan binolay na paypuktadan na do rakohaw a bato. Nāw na daw a nagbantay a makayapo do kasiknan no kapagrārānyi manda do nakapangrogi danaw no ammyan.§ Inpalōbos naba a sinitsitan sa no manomanok bangkay saw an māraw, kan kanen dan bolaw saw a animal an mahep. 11 Do nakadāmagaw ni Dabid so pinarin naw no minabakes naw ni Saulo a si Rispah, 12 nangay na inhap tohatohang na saw ni Saulo kan iyaw pōtot naw a si Jonatan a yapo dyirad tawotawo saw do Jabes-gilead. (Siraw taga Jabes-gilead saw, ki tinakaw daw bangkay da saw yapo do plasa no Bet-san a panglōdyitan da sira no Pilisteo saw do arawaw a nakadiman da sa Saulo do Gilboa.)

† 20:24 20:24 1 Ār. 4:6; 5:14; 8:16 ‡ 20:25 20:25 Iyaba si Seba a pōtot ni Bikri an dya matarek a Sebaw nya.

* 21:2 21:2 Jos. 9:22-27 † 21:7 21:7 1 Sam. 18:1-4; 20:14-17, 42 ‡ 21:8 21:8 2 Sam. 3:7 § 21:10 21:10 Nāw na daw so mag-anem a kabohan. Ta Abril iyaw kasiknan no kapagrārānyi, as Oktobri iyaw karogi no ammyan.

¹³ Inhap ni Dabid iyaw tohatohang da saw da Saulo kan Jonatan a yapo do Jabes-gilead, kan inakpeh na saw tohatohang daw no papito saw a diniman kan linōdyit dan Gibeonita.

¹⁴ Intābon daw tohatohang daw da Saulo kan pōtot naw a si Jonatan do aschipaw a tanem ni āmang ni Saulo a si Kis do Sela do tana no Benhamin. Do nakatayoka daw a namarin so tabo inbilinaw no āryaw, inatbay no Dyos dasal daw a para do tana da.

No Kapachigobat Da Dyirad Pilisteo Saw
(1 Kron. 20:4-8)

¹⁵ Minirwa dana a myan gobat dan Pilisteo kan Israel. Minosok si Dabid kan bōyot na saw a machigobat dyirad Pilisteo saw. Do dāwri, taywara nahopag si Dabid. ¹⁶ Si Isbi-benob a asa siganti a kapotōtan no Rapa,* ki rinanta na dimanen si Dabid. Tombāga iyaw no tobwanaw no chibot na, kan apat a kakīlo iyaw no karahmet na. Myan paw sinohot na bayo a ispāda na. ¹⁷ Ki si Abisay a anak ni Seroyas, ki nawara a nangisalākan di Dabid. Kinelbat naw Pilisteowaw kan diniman na. Do dāwri, insapata dan mahahakayaw a rārayay ni Dabid, kan binata da dya a kon da, “Machirayay ka pabanchi a polos dyamen do paggogobatan. Imo, ki akmay soho no Israel, kan chakey namen aba a mawsep.”

¹⁸ Do nakatayokan nyaya, myan danaw gobat dyirad Pilisteo do Gob. As do dāwri, si Sibbekay a taga Hosah, ki nangdiman so asa siganti a mayngaran so Sap a kapotōtan no Rapa.

¹⁹ Do asa pa a gobat dyirad Pilisteo do Gob, si Elhanan a pōtot ni Jair a taga Betlehem, ki diniman naw kaktehaw ni Golayat a taga Gat.† Iyaw paningalanaw no chibot na, ki akmay aho.

²⁰ Do matarek a gobat do Gat, myan daw taywaras karakoh a mahakay. Tayenem kakamay no kāda tanoro kan kokod na, dadwa poho kan apat a tabo. Iya paw asa dyirad kapotōtan no Rapa. ²¹ Ki do kairoromen naw so Israel, si Jonatan a pōtot ni Simey‡ a kakteh ni Dabid, ki diniman naw rakohaw a mahakay.

²² Siraw nyaya apat, ki kapotōtan sa no Rapa do Gat, kan diniman sa da Dabid kan bōyot na saw.

22

No Kanta ni Dabid a Pagdaydāyaw
(Salmo 18)

¹ Nagkanta si Dabid di ĀPO so nya kanta do arawaw a insalākan na iya ni ĀPO dyirad kakamay dan tabo kabōsor na saw kan di Saulo. ² Nyaw inkanta na:

“Si ĀPO, lāyit ko, kōta ko, kan mangisalākan ko.

³ Dyos ko, ki lāyit ko a pachikāmangan ko,
sarāpa ko, kan olong* no kaisalākan ko.
Iyaw kōta ko, kamitan ko, kan mangisalākan ko.
Insalākan mo yaken dyirad maranggas a tawo.

⁴ Tawagan ko si ĀPO a maikari a maidāyaw,
kan isalākan na yaken dyirad kabōsor ko.

⁵ “Siraw kelsang no kadiman, pinolipolan da yaken.

Siraw āyos no karārayawan, innamonyitan da yaken.

⁶ Siraw totolo no tanem, ki binedbed da yaken.

* **21:16** 21:16 “Rapa” mana “Repair”. Gen 14:5; 15:20; Jos. 12:4; 13:12 † **21:19** 21:19 1 Sam. 17; 1 Kron. 20:5

‡ **21:21** 21:21 “Simey” mana “Sammah”. 1 Sam. 16:9 * **22:3** 22:3 No olong, ki simbolo no kayit kan toray a pachikamitan.

Siraw asdok no kadiman, nakapalka dana sa do salapen ko.

7 “Do pakariribokan ko, nangdakdaw ako di ĀPO.

On, do Dyos ko, intanyis ko.

Yapo do masantwan a timplo na, nadngey naw tīmek ko.

Katanyis ko, romnapit do tadyinya na.

8 “Nadohodohod kan nagin-gined tanaya.

Siraw pondasyon no kahanyihanyitan,[†] ki nagon-gon sa,
kan namirpir sa, ta nakasoli si Āpo Dyos.

9 Ahob, ki minohtot do momodan na.

Mayrārayaw a apoy, pinālob no dangoy na,
kan somdesdeb a inmaya, iyaw pinahtot na.

10 Pininyay naw kahanyihanyitan kan naypabodis.

Masari a demdem do ohbo no tokaran na.

11 Somnakay do parswa a naypanyid kan somnayap.

Insiwet a nachirayay do panyid saw no salawsaw.

12 Pinayparin naw sari a tatalob na a nangdibon sya.

Nachipongos do matokpoh saw a makonem a demdem.

13 Yapo do kasēdanganaw do yanan naw,
naitopak gomilgilap a kimat.

14 Si ĀPO, pinayedey na yapo do hanyit.

Iyaw Dyos a Katotohosan, pinaylilyak naw tīmek naw.

15 Pinaykachimoyan na saw dāwa no bai na a napaychawpit siras kabōsor.

Pinagkimat na, kan binogay na sa.

16 Sinpangan na, napaboya siras ayaman do kensad no tāw.

Siraw pondasyon no tanaya, ki nagparang sa

do nakapaydabdab ni ĀPO,

do kayit no nakapālob na so anges no momodan na.

17 “Yapo do tohos, inalnet na kan inhap na yaken.

Inawon na yaken a yapo do kayitan no tāw.

18 Insalākan na yaken do mabīleg a kabōsor ko

kan siraw mangipsok dyaken,
ta mabilbīleg sa kan yaken.

19 Somnalap sa dyaken do arawaw no didigra ko,

ki si ĀPO, sanggir ko.

20 Inalnet na yaken do marahawa a yanan.

Insalākan na yaken, ta chinasoyot na yaken.

21 “Si ĀPO, nanggon-gona dyaken sigon do kinalinteg ko.

Sigon do kadalos no kakamay ko, binindisyonan na yaken.

22 Ta naybibyay ako do chakeyaw ni ĀPO.

Namarin akwaba so marahet a tomnadyichokod do Dyos ko.

23 Ta tabo sa a linteg na, ki nāw ko a onotan.

Siraw pangeddeng na, dichanan ko saba.

24 Abaw pakapilāwan ko do salapen na,

as inhawa ko tan dyi ako a makagatos.

25 Si ĀPO, nanggon-gona dyaken sigon do kinalinteg ko,

[†] 22:8 22:8 Do Salmo 18:7, ki “Siraw pondasyon dan tokotokon”.

sigon do kadalos ko do kapakaboya na.

- 26 “Do tawo a mapodno, ipaboya mo kapodno mo.
Do tawo a abos pakapilāwan, ipaboya mo a komwan ka.
- 27 Do tawo a masantwan, ipaboya mo kasanto mo,
ki do tawo a madyīdo, ipaboya mo kasiglat mo.
- 28 Mangisalākan ka siras mapakombaba a tawotawo,
ki mangasday ka siras mapangas so kapanyideb.
- 29 Imo soho ko mo ĀPO.
Si ĀPO, mangranyag so sari a omdibon dyaken.
- 30 Do sidong mo, maparin ko a daropen asa bōyot no kabōsor,
kan do sidong no Dyos ko, makakayat ako so ahad no syodad.
- 31 “Iyaw nya Dyos, aba polos so pakapilāwan do kaparin na,
as no chirin ni ĀPO, ki mapaneknekan a oyod.
Iya, ki sarāpa dan tabo a machikāmang dya.
- 32 Ta sino paro si Āpo Dyos, an dya si ĀPO?
Sino paro iyaw Lāyit, an dya iyaw Dyos namen?
- 33 Si Āpo Dyos, ki iyaw mahnyi a pachikamītan ko,
kan pinakaro na saw balat do ayaman ko.
- 34 Pinayparin naw kokod ko a makalsit a akmay kokod no ogsa,
kan pinaytēnek na yaken do matohos saw a yanan a dya maan-ano.
- 35 Sanayen na saw tanoro ko a para do gobat,
tan makaipalka saw tachay ko so bronsi a dāwa no bai.‡
- 36 O ĀPO, maitoroh mo dyaken sarāpa no kapangisalākan mo.
Iyaw sidong mo, mapatohos dyaken.
- 37 Pinarahawa mo ayaman ko,
tan dya matalyad kokod ko.
- 38 “Linakatan ko saw kabōsor ko, kan diniman ko sa.
Somnabat akwaba mandad nakarārayaw da.
- 39 Hinomis ko sa tan dyi dana sa makapaybangon.
Nalba sa do tokapan ko.
- 40 Ta imo nangarmas dyaken so kayit a para do gobat.
Pinagrōkob mo saw nagsōkir dyaken do lasagan ko.
- 41 Pinayyayo mo saw kabōsor ko a komaro dyaken,
kan siraw nangipsok dyaken, rinārayaw ko sa.
- 42 Tomnanyis sa a nangdaw so sidong, ki abaw mangisalākan sira.
Tinanyisan da si ĀPO, ki inatbay na saba.
- 43 Linebbek ko sa akmay ahbek no tanaya.
Hinomek kan tinokatokapan ko sa akmay hota do kalkalsāda.
- 44 “Insalākan mo yaken dyirad ribīldi a tawotawo.
Kinapya mo yaken a pangōlo dan nasnasyon
dyirad tawotawo a dyi ko a chapatak a magsīrbi dyaken.
- 45 Mangay a magrōkob saw gan-ganaet dyaken a sibabakel.
Apāman a madngey daw maynamot dyaken, tongpalen da yaken.
- 46 On, siraw gan-ganaet, nabo tored da,
kan mohtot sa a maychamirpirpir a yapo do pagkamītan da saw a gwardyado.

‡ 22:35 22:35 Iyaw bronsi a bai, ki taywara a marahmet.

- 47 “Mabyay si ĀPO! Maidāyaw pakono lāyit ko!
Mapatohos pakono si Āpo Dyos a iyaw lāyit a mangisalākan ko.
- 48 Iyaw Dyos a mamahes para dyaken,
kan abāken na saw nasnasyon a magrōkob do lasagan ko.
49 Imo mangisalākan dyaken dyirad kabōsor ko.
- On, pinatohos mo yaken dyirad nagribildi dyaken.
Insalākan mo yaken do tawotawo a mararanggas.
- 50 Dawa, magdāyaw ako dyimo dyirad nasnasyon mo ĀPO,
kan kantaen ko saw kanta a pagdāyaw so ngaran mo.
- 51 “Manoroh si Āpo Dyos so mabibīleg a ballīgi do āri na,
kan ipaboya naw dya mabdibdis a kadaw do pinidi na. §
On, di Dabid kan siraw kapotōtan na a abos pandan.”

23

No Kapanawdyan Sa a Chirin ni Dabid

- 1 Siraw nyaw kapanawdyan a chirin ni Dabid:
“Iyaw naispiritwan sa minsāhi ni Dabid a pōtot ni Jesse,
iyaw naispiritwan a minsāhi no mahakay a pinatohos no Katotohosan,
iyaw pinidi no Dyos ni Jakob,
iyaw madawaw a maytolas so salmo no Israel:
- 2 “Iyaw Ispirito ni ĀPO, ki ipaichirin na dyaken.
Iyaw chirin na, ki myan sa do rida ko.
- 3 Iyaw Dyos no Israel, ki naychirin.
Iyaw Lāyit no Israel, ki binata na dyaken a kāna,
‘An mangitoray asa tawo dyirad tawotawo so kinalinteg
a magtoray a myan so kāmo do Dyos,
4 iya, ki akmay sēdang an domadaw araw
do mabekas a abos demdem,
akmas kalawag naw do katayoka no chimoy
a mapatobo so tametamek do tanaya.’
- 5 “On, komwan abawriw pamilya ko do Dyos?
Ta nachitōlag dyaken so tōlag a abos pandan
a naornos kan nasigorādo do kāda partis na.
Nāw nanchi yaken a isalākan,
kan paasinswen nanchiw tabo chakey ko.
- 6 Ki siraw dya mamō do Dyos,
akma saw nōlok a mapaksyat anchi,
ta maparin saba a makpeh do tanoro.
- 7 No tawo a mangalayid siras nōlok,
mangosar so pasek a rimīnta mana paningalan no chibot.
As mahanyib sanchi a masosohan do yanan da.”

Siraw Mabibīleg a Mahahakay a Tawo ni Dabid (1 Kron. 11:10-41)

- 8 Siraw nyaw ngarangaran da no mabibīleg saw a mahahakay a tawo ni Dabid:

§ 22:51 22:51 Iyaw “pinidi na,” ki si Dabid mana iyaw Mesias. Ese. 34:23; Hos. 3:5

Si Joseb-bassebet a Tahkemonita, ki iyaw pangōlo da no Tatdwaw. Do nakaosar na so chibot naw pinaypisa na diniman saw wawaho a gasot a mahahakay do gobat.

⁹ Somarono dya si Eleasar a pōtot ni Doday a Ahohita.* Iya, ki asa dyirad tatdo saw a mabibīleg a mahahakay a tawo ni Dabid. Myan a rārayay ni Dabid do nakakārit daw siras Pilisteo saw a nakpeh do Pas-dammim a machigobat. Do dāwri, naychapayyapayyayo saw Israelita saw. ¹⁰ Basbāli a natokos a naytēnek si Eleasar, kan pinaychadimadiman na saw Pilisteo saw mandad karapid no tanoro naw a akma danaw naipadket do ispāda naw. Intoroh ni ĀPO iyaw rakoh a ballīgi do dawri a araw. Sinpangan na, naybidi saw Israelita di Eleasar, ki tod da lang a hapen armas saw yapo dyirad nadiman saw.

¹¹ No somarono dya, ki si Sammah a pōtot ni Agee a Haratita. Naychipeh saw Pilisteowaw do Lehi a yanan dēkey a bengkag a napno so mohamoha a dipawo. Siraw bōyot no Israel, ki naychapayyapayayo sa. ¹² Ki si Sammah, ki natokos a naytēnek do hobok naw no bengkag. Diniman na saw Pilisteo saw, kan insalākan na saw mohamohaw. Intoroh ni ĀPO iyaw rakoh a ballīgi.

¹³ Do chimpo no kapagāpit, tatdo dyirad tatdwaw a poho a pangpangōlo iyaw minosok do yanan ni Dabid do aschipaw no Adollam do kayan dan Pilisteo saw a nagkampo do Payahosongan no Repaim. ¹⁴ Do dāwri, ki myan si Dabid do pagkamitanaw a gwardyado. As iyaw rakohaw a bonggoy a soldādo dan Pilisteo, ki myan do Betlehem. ¹⁵ Asa karaw, nawaw si Dabid, kan binata na a inahahay a kāna, “Ay, myan pakono maparin a manoroh dyaken so inomen ko a yapo do bobonaw do masngenaw do rowangan no Betlehem!” ¹⁶ Dawa, sililimed a somindep tatdo saw a mabibīleg a mahahakay do yanan dan Pilisteo saw, namoranom sa yapo do bobonaw a masngen do rowangan no Betlehem, kan insabat da di Dabid. Ki chinakey naba ininom ni Dabid. Basbāli a pinado na a indāton di ĀPO. ¹⁷ Binata na a kāna, “O ĀPO, taywaran parinen ko nyaya? Engga ah! Akma abawris raya dan mahahakayaw a nangiposta so byay da a namoranom sya?” Dawa, ininom aba ni Dabid.

Siraw nya iyaw pinarin da no tatdo saw a mabibīleg a mahahakay a tawo ni Dabid.

¹⁸ Si Abisay a kakakteh a mahakay ni Joab a anak ni Seroyas, ki iyaw pangōlo no tatdwaw a poho.† Do nakaosar na so chibot naw, diniman naw tatdo a gasot a mahahakay. Dawa, nayparin a malatak a akma siras Tatdwaw. ¹⁹ Iyaw kalalatakan dyirad tatdwaw a poho, kan nayparin a komander da, ki aba dyirad Tatdwaw.

²⁰ Si Benayas a pōtot ni Jehoyada, ki matored a mahakay a taga Kabseel. Pinarin naw āro a mabibīleg a kaparin. Diniman naw dadwa dyirad pangab-ābakaw no taga Moab. Nachiposek pad marahem a abot do naypisa a araw do chimpo no yilo kan nangdiman so lion. ²¹ As nangdiman pas asa taga Egipto a mataer a rakoh so inawan‡ a nakaarmas so chibot. Ki dinarop ni Benayas so mālo. Inagaw naw chibotaw yapo do tanoro naw no taga Egiptwaw, kan nawriw indiman na syaw bōkod naw a chibot. ²² Siraw nya iyaw pinarin ni Benayas a pōtot ni Jehoyada. Nayparin met iya a malatak a akmas tatdo saw a mabibīleg a mahahakay. ²³ Nakarawat iya so arwaro a kaidāyaw kan aran sino dyirad tatdo saw a poho, ki naibidang aba dyirad Tatdwaw. Pinayparin iya ni Dabid a kapitan dyirad taga-bantay naw.

²⁴ No kadwan dyirad tatdwaw a poho, ki nairāman si Asahel a kakteah a mahakay ni Joab, si Elhanan a pōtot ni Dodo a taga Betlehem, ²⁵ si Sammah a taga Harod, si Elika a taga Harod, ²⁶ si Heles a Paltita, si Ira a pōtot ni Ikkes a taga Tekowa, ²⁷ si Abiyeser a taga Anatot, si Mebonnay a taga Hosah, ²⁸ si Salmon a taga Ahoha, si Maharay a taga Netopah, ²⁹ si Heled a pōtot ni Baanah a taga Netopah, si Ittay a pōtot ni Ribay

* **23:9** 23:9 Mana “si Eleasar a pōtot no Dodo a pōtot no Ahohi”. † **23:18** 23:18 No “Tatdwaw a poho” mana “Tatdwaw”. ‡ **23:21** 23:21 1 Kron. 11:23

a taga Gibeon do Benhamin, ³⁰ si Benayas a taga Piraton, si Hidday a taga Nahale-gaas, ³¹ si Abi-albon a taga Araba, si Asmabet a taga Bahorim, ³² si Eliyahba a taga Saalbon, siraw pōtot sa ni Jasen, ³³ si Jonatan a pōtot ni Sammah a taga Harar, si Ahiyam a pōtot ni Sarar a taga Harar, ³⁴ si Elipelet a pōtot ni Ahasbay a taga Maakah, si Eliyam a pōtot ni Ahitopel a taga Giloh, ³⁵ si Hesro a taga Karmel, si Paaray a taga Arba, ³⁶ si Igal a pōtot ni Natan a taga Sobah, si Bani a taga Gad, ³⁷ si Selek a taga Ammon, si Naharay a taga Beerot a iyaw taga-sahabitaw so armas ni Joab a anak ni Seroyas, ³⁸ si Ira a taga Jattir, si Gareb a taga Jattir, ³⁹ kan si Oryas a Heteo. Bāli tatdo a poho kan papito sa a tabo.

24

No Kapagilista ni Dabid (1 Kron. 21:1-27)

¹ Minirwa a somindeb iyaw kasoli ni ĀPO do Israel. Pinaklaklal na* si Dabid a machikontra dyira do kaibahey sya ni Dabid a kāna, “Mangay ka a mangsinsos siras tawotawo no Israel kan no Joda.”

² Dawa, inbahey no āryaw di Joab kan siraw komander saw no bōyot a myan dya a kāna, “Yangay nyo a hanyiben tabo trībo no Israel a makayapo do Dan manda do Beerseba, kan sinsosen nyo sa tabo maparin saw a machigobat a mahahakay tan chapatak ko an papira saw myan daw.”

³ Ki tinbay ni Joab āryaw a kāna, “Si ĀPO pakono a Dyos mo mapaypāro siras bōyot mo so ginasgasot so kāro, kan maboya pakono no mata no āpo a āri ko. Ki āngo paro ta komwan chakey a maparin no āpo a āri ko?”

⁴ Ki inpapilit ni Dabid, kan pinadso na si Joab kan siraw komander saw no bōyot. Dawa, komnaro sa do salapenaw no āri, kan inyangay da sa sininsos siraw mahahakayaw a Israel.

⁵ Namtang sa do Oksong a Jordan, kan nagkampo sa do masngenaw do Aroer, do abagātan no idi do hobok no payahosongan.† Yapo daw, kominwan sa do Gad manda do Jaser. ⁶ Nangay sa pa do Gilead kan do Kadesh a myan do tana dan Heteo, as somarano do Dan. Yapo dawri, nangdibon sa a lomnongo do Sidon. ⁷ Sinpangan na, nakarapit sa do kōta no syodad do Tiro, kan do tabo īdiīdi daw no Hibeo kan Kananeo saw. Kapanawdyan na, nagpaabagātan sa a nangay do Beerseba a myan do Negeb do Joda.

⁸ Do nakatayoka da nangay do ĩntiro a tana no Israel do irahem no sasyam a kabohan kan dadwa a poho a karaw, naybidi dana sa do Jerosalem.

⁹ Inpakatoneng ni Joab iyaw paytābwan no bidang dan para gobat a mahahakay: Do Israel myan iyaw 800,000 a makakaya so magispāda. As do Joda, ki myan 500,000.

¹⁰ Ki pinaybinākel ni Dabid do katayoka naw a nangipasinsos siras machigobat saw a mahahakay, kan binata na di ĀPO a kāna, “Naygatos ako a taywara do pinarin kwaya. Changori, machikakaāsi ako dyimom ĀPO, pakarohen mo paw gatos nayan pachirawatan mo, ta nakaparin ako so kaparin no abos arang.”

¹¹ Do nakapaybangonaw ni Dabid do somaronwaw a mabekas, inpakatoneng ni ĀPO chirin naw di Gad a propīta‡ a iyaw mamadtawaw ni Dabid a kāna, ¹² “Mangay ka kan ibahey mo di Dabid a kon mo, ‘Nyaw bata ni ĀPO: Torohan koymo so tatdo a paypidyan mo. Maypidi kas asa dyirad dyaya a parinen ko a kontra dyimo.’”

¹³ Dawa, nangay si Gad di Dabid, kan binata na dya a kāna, “Mangayori dyimo tatdo a katawen a kapaychapteng do tana mo? Mana tadtori a kabohan a kapayyapayyayo

* **24:1** 24:1 Si Satanas iyaw napaklaklal si Dabid. 1 Kron. 21:1 † **24:5** 24:5 Jos. 13:9, 16 ‡ **24:11** 24:11 1 Sam. 22:5

mo dyirad kabōsor mo a manglakat dyimo? Mana tatdori a karaw a pisti do tana mo? Changori, iktokto mo a maganay kan disisyonan mo an āngo atbay konchi di ĀPO a iyaw nanoboy dyaken.”

¹⁴ Binata ni Dabid di Gad a kāna, “Taywara mariribokan akwaya a mamidi. Madōsa kami pakono do kakamay ni ĀPO, ta rakoh iyaw kāsi na. Ki dyi pakono a do kakamay no tawo pakasdayan ko.”

¹⁵ Dawa, nangyangay si ĀPO so pisti do intīro a Israel yapo do dawri a kamabekas a manda do naitongdo naw a araw. Do dāwri, ki nadiman 70,000 a tawotawo a yapo do Dan a manda do Beerseba. ¹⁶ Do nakalonataw no anghil so tachay naw a mangrārayaw so Jerosalem, inbabāwi ni ĀPO marahetaw a pinanggep na. Dawa, binata na do anghilaw a mangdiman siras tawotawo a kāna, “Naw dana! Mangdiman ka paba.” Do dāwri a ōras, myan a nakatēnek iyaw anghilaw ni ĀPO do pangirkanaw ni Arawnah a Jeboseo.

¹⁷ Do nakaboya naw ni Dabid so anghilaw a madama a mangdiman siras tawotawo saw, binata na di ĀPO a kāna, “Yaken iyaw naygatos, kan yaken iyaw namarin so madi. Siraw nya tawotawo a akma saw karniro, āngo pinarin da? Iya pakono pangdōsa mo, ki mangay dyaken kan iyaw no pamilya ko.”

No Kapatnek ni Dabid so Altar

¹⁸ Do dāwri a araw, nangay si Gad di Dabid, kan binata na dya a kāna, “Somonget ka kan may ka mapatnek so altar a para di ĀPO do pangirkanaw ni Arawnah a Jeboseo.” ¹⁹ Dawa, somnonget si Dabid, akmas inpaibilin naw ni ĀPO di Gad. ²⁰ Do nakapaytalamad naw ni Arawnah, kan naboya naw āryaw kan opisyalis na saw a maypasngen dya, nangay a nagrōkob do tana a magdāyaw do āryaw.

²¹ Binata ni Arawnah a kāna, “Āngo ta si āpo a āri ko, ki mangay do pachirawatan naya?”

Initbay ni Dabid a kāna, “Yangay ko a gatāngen yananaw no pangirkan mwaya tan makapatnek ako so altar a para di ĀPO, tan mapenpen iyaw pistyaya a mangdiman so tawotawo.”

²² Initbay ni Arawnah di Dabid a kāna, “Hapen na pakono no āpo a āri ko, kan idāton naw aran āngo a chakey na. Cha sayaw bāka a para dāton a masosohan. Cha pa sayaw pangirek[§] kan siraw pāko a irotong mo. ²³ Tabo nyaya mo āpo āri, yaken a pachirwatan mo a si Arawnah, ki itoroh ko dyimo. Rawaten pakono ni ĀPO a Dyos mo iyaw dāton mwaya.”

²⁴ Ki tinbay ni Dabid si Arawnah a kāna, “Engga, basta gatāngen ko dyimo. Mangidāton akwaba di ĀPO a Dyos ko so dāton a masosohan a abo so bāyad a yapo dyaken.”

Dawa, ginātang ni Dabid iyaw pangirkanaw kan siraw bākaw so dadima poho a kapidāso a pirak. ²⁵ Napatnek so altar si Dabid a para di ĀPO do dawri a yanan. Nangidāton so dāton saw a masosohan kan dāton saw a pachikapya. Do dāwri, tinbay ni ĀPO iyaw dasal naw ni Dabid a para do tanaw, kan iyaw pistyaw do tawotawo no Israel, ki nagsardeng dana.

---

§ 24:22 24:22 Do ohbo no matokpoh saw a pangirkan a tappi, ki myan napadket a matarem a bato mana pasek. Goygoyoden dan bāka mana asno saw tappyaw do hapotaw no irek a mapakaro so garami naw.

No Manōma A Libro Dan Ar-āri No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Libro

Do nakadiman ni Āri Dabid, si Solomon a pōtot na, ki nachitādi a nayparin a āri no Israel. Si Solomon, ki maganay kan masīrib a āri. Iyaw nanyideb so kapatnek no Timplo do Jerosalem, kan āro naporin na para do kaganayan dan tawotawo na. Aran siraw tawotawo do matatarek a nasyon, ki nadāmag daw maynamot do kalatak na.

Do nakadiman ni Solomon, si Rehoboam a pōtot na, ki nachitādi a nayparin a āri. Ki si Jeroboam a asa opisyalis ni Solomon (1 Āri 11:26-40), nachiribildi dya, ta kontraen naw no disisyon ni Āri Rehoboam a manglidyaliyat so tawotawo (1 Āri 12:16). Siraw tawotawowaw dyirad asa poho saw a trībo do ammyānan no Israel, ki pinidi da si Jeroboam a āri da. Ki siraw tawotawo dyirad trībo no Joda kan Benhamin do abagātan, ki minonot sa di Rehoboam a āri da. Dawa, no nasyon a Israel, ki naysyay a nayparin a dadwa nasyon. No nasyon do ammyānan, ki natawagan so Israel. No nasyon do abagātan, ki Joda. Tayisa nasyon, ki myan bōkod na a āri kan bōyot.

Do irahem no dadwa a libro dan ar-āri, naokom kāda āri sigon do kapodno na do Dyos. No maboya ta, ki siraw mapodno saw kan nanganohed, ki nagballigi iyaw nasyon da. Ki an minonot sa dyirad didyosen kan dyi sa nanganohed do Dyos, didigraw myan dyira. Siraw ar-āri do ammyānan, ki naābak sa a tabo, ta marahet sa kan nanganohed saba do Dyos. Siraw āari do Joda, ki kadwan sa lang maganay kan nanganohed do Dyos.

Do Manōma a Libro Dan Ar-āri, myan saw propīta no Dyos a sitotored a nangballāag siras tawotawo a maynamot do kapagdāyaw da dyirad didyosen kan do dyi da kapanganohed do Dyos. No asa a magdīndināmag a istorya, ki maynamot di Elyas do nakapachikontra naw dyirad papādi saw ni Baal do kapitalo 18.

No Naychakarwan no Nya Libro

No chimpo a nakāsa dan Israelita (1-11)

No pandan no kapagāri ni Dabid (1:1-2:12)

No kapagāri ni Solomon (2:13-11:43)

No chimpo a nakapaycharwa no pagāryan (12-22)

No kapachiribildi dan trībo do ammyānan (12:1-14:20)

Siraw ar-āri dan Joda kan Israel (14:21-16:34)

Si propīta Elyas (17:1-19:21)

Si Ahab a āri no Israel (20:1-22:40)

Si Jehosapat no Judah kan si Ahasyas no Israel (22:41-53)

1 Ar-āri

No Kamalkem Danaw ni Āri Dabid

¹ Do nakataywara danaw no kamalkem ni Āri Dabid, aran naytatapid danaw ayob na, ki alit na a dyi dana a komohat inawan na. ² Dawa, siraw opisyalis naw, binata da dya a kon da, “Āpo āri, palobōsan mo pa yamen a maychichwas so birhin pa a balāsang a mangaywan dyimo. Machoknod pa dyimo tan dyi ka makbel.”

³ Do dāwri, naychichichwas sa do intīro a Israel so asa a mapintas a balāsang. Nadongso daw asaw a Sonammita* a mayngaran so Abisag, kan inyangay da di Āri Dabid. ⁴ Taywaraw kapintas no nya a balāsang. Iyaw nangaywan di āri kan nachokchoknod pa dya, ki abaw pinarin ni āri dya.

* **1:3** 1:3 No Sonammita, ki yapo do sicho a Sonem do tana no Issakar, kan abagātan a dayāen no idi a Nasaret.

No Kakey ni Adoniha a Magāri

⁵ Do dāwri, si Adoniha a anak da Āri Dabid kan Haggit,† ki inpangas naw bōkod na a inawan a kāna, “Yaken anchiw machitādi a āri.” Nangisagāna so logan saw a pachigobat kan nakakabalyo saw, as kan dadima poho a mahahakay a taga-bantay na a manmanma sa kan siraw logan naw a pachigobat. ⁶ (Polos a dya pinaydabdab iya ni Āri Dabid a āmang na mana inyahes a kāna, “Āngo ta parinen mo nawri?” Si Adoniha, ki oyod a gwapo a mahakay, kan naiyanak a somarono di Absalom.)

⁷ Nachisarīta si Adoniha di Joab a anak ni Seroyas‡ kan di Abyatar a pādi, ki nakey sa minonot a somidong dya. ⁸ Ki sa Sadok a pādi, si Benayas a pōtot ni Jehoyada, si Natan a propīta, si Simey, si Rey, kan siraw taga-bantayaw§ ni Āri Dabid, ki nachonot saba di Adoniha.

⁹ Asa karaw, nangidāton si Adoniha siras karniro, tōro sa a bāka kan siraw napatabaw a orbon no bāka do logaraw a Bato a Sohelet* do masngenaw do akbod a Ēn-rogel tan mamarin so pasken.† Ināwis na sa tabo kakakteh naw a mahahakay a pōtot ni Āri Dabid kan sira paw tabo opisyal saw ni āri a taga Joda. ¹⁰ Ki ināwis na saba sa Natan a propīta, Benayas, siraw taga-bantayaw ni āri mana si Solomon a kaktehe na.

¹¹ Do dāwri, nangay si Natan di Batseba a ānang ni Solomon, kan inyahes naw nya a kāna, “Nadngey mo abawri a si Adoniha a anak ni Haggit, ki nayparin a āri a dya chapatak ni Dabid a āpo ta? ¹² Sichangori, an chakey mo a maisalākan kamo kan Solomon a anak mo, ki adngeyen mo bagbaga kwaya dyimo. ¹³ Ngay, kabelan mo mangay di Āri Dabid, kan ibahey mo nya a kon mo, ‘Mo āpo ko a āri, insapata mo abawri dyaken a pachirawatan mo a si Solomon a pōtot mo machitādi anchi dyimo a āri, kan maydisna anchi do trono mo? Āngo ta si Adoniha danayaw naybadiw a āri?’ ¹⁴ Anchan myan ka madama a machisarsarīta di āri, ki somdep akonchi, kan paneknekan konchiw ibahebahey mwaw.”

¹⁵ As dawa, nangay si Batseba do kwartwaw no āri. (Taywara danaw kamalkem ni āri, as madama a ay-aywanan ni Abisag a iyaw Sonammitaw.) ¹⁶ Nagrōkob si Batseba a magdāyaw do āryaw. Inyahes no āryaw dya a kāna, “Āngo chakey mo a akdawen?”

¹⁷ Tominbay si Batseba a kāna, “Āpo ko, insapata mo dyaken a pachirawatan mo do ngaran ni ĀPO a Dyos mo a si Solomon a pōtot mo machitādi anchi dyimo a āri, kan maydisna anchi do trono mo. ¹⁸ Ki sichangori, si Adoniha danayaw naybadiw a āri. As imom āpo ko a āri, ki chapatak mwabaw maynamot dya. ¹⁹ Nangidāton so āro a bāka, napataba saw a orbon a bāka, kan karniro saw. Ināwis na saw a tabo pōtot mo a mahahakay, si Abyatar a pādi, kan si Joab a komander no bōyot mo. Ki si Solomon a pachirawatan mo, ki ināwis naba. ²⁰ Mo āpo ko a āri, nanayahen dan tabo a tawotawo a Israel kaipakatoneng mo sya an sino machitādi a maydisna anchi do trono mo. ²¹ An dyi mo pa ipakatoneng, as madas no kapachisyay mo, ki āngwan paybadiwen danchi yamen a manglilipot.”

²² Do kadama paw a maychiychirin ni Batseba do āryaw, nawara si Natan a propīta. ²³ Naipakatoneng do āryaw a myan si Natan a propīta. Nangay si Natan do salapenaw no āri, as nakapagrōkob na do tana.

²⁴ Binata ni Natan a kāna, “Mo āpo ko a āri, inbahey mo nawri a si Adoniha anchiw machitādi dyimo a āri, kan maydisna do trono mo? ²⁵ Sicharaw, ki minosok kan nangidāton so āro a bāka, napataba saw a orbon a bāka, kan karniro saw. Ināwis na

† **1:5** 1:5 2 Sam. 3:4 ‡ **1:7** 1:7 Si Seroyas, ki mabakes a kaktehe ni Āri Dabid. 1 Kron. 2:16 § **1:8** 1:8 Do Hebreo a chirin, ki “siraw mabibileg a mahahakay”. * **1:9** 1:9 No chakey na batahen “Sohelet,” ki “Bato a Boday”. † **1:9** 1:9 Nya kaparin, ki parinen da do kapamatnek so āri. Sosohan da a simememeh kadwan saw a binyay. As no kadwan, ki sosohan daw partis lang no binyay, kan maipalōbos a kanen daw kadwan. Leb. 7:12-15

saw tabo pōtot mo a mahahakay, si Joab a komander no bōyot mo, kan si Abyatar a pādi. Madama sa a machihanghang dya, kan mangngēngengey a kon da, ‘Manayon pakono byay ni Āri Adoniha.’²⁶ Ki ināwis naba yamen a pachirawatan mo kāda Sadok a pādi, si Benayas a pōtot ni Jehoyada, kan pachirawatan mwaw a si Solomon.²⁷ Mo āpo ko a āri, pinarin mori iyaw nya a aran dyi mo pa inpakatoneng dyirad opisyalis mo an sino anchiw machitādi a maydisna do trono mo?”

No Kapayparin ni Dabid si Solomon a Āri

²⁸ Sinpangan na, binata ni Āri Dabid a kāna, “Tawagan nyo si Batseba a maybidi.” Dawa, somindep dana si Batseba, kan naytēnek do salapenaw no āri.

²⁹ Insapata no āryaw dya a kāna, “Ta akmas kasigorādo no kasibibyay ni ĀPO a mangisalākan dyaken do tābo a pakalidyatan ko,³⁰ changori a araw tongpalen ko naw insapata kwaw dyimo do kachwaw do ngaran ni ĀPO a Dyos no Israel a si Solomon a anak monchiw machitādi dyaken a āri, kan maydisna do trono ko.”

³¹ Nagrōkob si Batseba do tana a magdāyaw do āri, as nakabata na sya a kāna, “Mabyay pakono a abos pandan si āpo ko a Āri Dabid.”

³² Pinatawag ni Āri Dabid sa Sadok a pādi, Natan a propīta, kan Benayas a pōtot ni Jehoyada. Do nakawara daw do salapen no āryaw,³³ binata na dyira a kāna, “Iyonot nyo opisyalis ko saw, kan pasakayen nyo si Solomon a pōtot ko do mismo kwaw a molo,[‡] as yangay nyo do akbod a mayngaran so Gihon.³⁴ Do dawrinchiw padwan da Sadok a pādi kan Natan a propīta so lana do oho ni Solomon a mangipaboya so kapatnek nyo sya a ari no Israel. Anchan tayokaw nawri, ki alopan nyonchiw trompīta, as kaingēngengey nyo sya a kon nyo, ‘Manayon pakono byay ni Āri Solomon!’³⁵ Machisarono kamonchi dya do kangay naw a maydisna do trono kwaw a machitādi dyaken a āri, ta pinidi ko iya a mangitoray do Israel kan Joda.”

³⁶ Initbay ni Benayas a pōtot ni Jehoyada do āryaw a kāna, “Maparin pakono komwan! Si ĀPO a Dyos ni āpo ko a āri, ki palobōsan na pakono nya a maparin.

³⁷ Akma so nakaaywanaw ni ĀPO dyimom āpo ko a āri, komwan pakono kaaywan na si Solomon. Sidongan na pakono ni ĀPO si Solomon tan mabilbileg paw kapagāri na kan di āpo ko a si Āri Dabid!”

³⁸ Dawa, sa Sadok a pādi, si Natan a propīta, si Benayas a pōtot ni Jehoyada, siraw Keretita kan siraw Peletita,[§] ki minusok sa kan pinasakay da si Solomon do molwaw ni Āri Dabid, as kinayrayay da a nangay do akbod a Gihon.³⁹ Do nakawara daw do dāwri, inhap ni Sadok a pādi iyaw olongaw a yanan no lana no olibo a inyonot na a yapo do masantwanaw a tolda, kan pinado na do ohwaw ni Solomon. Tayokaw nawri, inalopan daw trompītaw, as nakaingēngengey da syay a kon da, “Manayon pakono byay ni Āri Solomon!”⁴⁰ Tabo saw tawotawo daw, ki minionot sa dya a naybidi do Jerosalem a nagtoktokar so pīto kan nangngēngengey sa do soyot da. Do taywaraw a kalyak da, akmay makey a magon-gon iyaw tana.

⁴¹ Do nakatayokaw no nakapachipista da, sa Adoniha kan siraw tabo bisīta a myan dya, ki nadngey daw ariwāwa do syodadaw. As do nakadngeyaw ni Joab so ōnyaw no trompīta, inyahas na a kāna, “Na, āngo chakey a batahen no ariwāwa daya do syodadaya?”

⁴² Madama pa maychiychirin do nakawaraw ni Jonatan a pōtot ni Abyatar a pādi. Binata ni Adoniha a kāna, “Somdep ka, ta maikariw akma dyimo a tawo, syimpri mangyangay ka so maganay a dāmag.”

⁴³ Initbay ni Jonatan di Adoniha a kāna, “Engga! Ta pinayparin danaw ni āpo ta a Āri Dabid si Solomon a āri.⁴⁴ Tinoboy naw sa Sadok a pādi, Natan a propīta,

[‡] 1:33 1:33 2 Sam. 13:29 § 1:38 1:38 2 Sam. 8:18; 15:18; 20:7, 23

Benayas a pōtot ni Jehoyada, kan siraw Keretita kan siraw Peletita, kan pinasakay da si Solomon do molwaw no āri. ⁴⁵ As sa Sadok a pādi kan Natan a propīta, ki pinado daw lana do ohwaw ni Solomon a pinayparin da a āri do akbod a Gihon. Yapo do dawri, somnonget sa a somnabat do syodadaya a mangngēngēy do soyot da. As changori, machipagragragsak saw tawotawo do syodadaw. Nawriw madngey nyowaya ariwāwa. ⁴⁶ Otro, naydisna danaw si Solomon do tronwaw. ⁴⁷ As kan siraw opisyalis saw no āri, ki nangay sa a nangkablāaw di āpo ta a Āri Dabid a kon da, ‘Dyos mo pakono mapayparin so ngaran ni Solomon a malatalatak kan ngaran mo, kan payparinen na pakono a mabilbīleg paw kapagāri na kan do kapagāri mo.’ Do katri na, nagrōkob si Āri Dabid a nagdaydāyaw di Āpo Dyos, ⁴⁸ kan binata na a kāna, ‘Madaydāyaw si ĀPO a Dyos no Israel a napayparin so pōtot kwaw a machitādi a maydisna do trono ko sichangori a araw, kan inpalōbos na pa a maboya ko.’ ”

⁴⁹ Do dāwri, naychatetēnek sa a natarantaw tabo bisīta saw ni Adoniha, kan komnaro kāda asa a lomnongo do bōkod na a kwanan. ⁵⁰ Ki do nakāmawaw ni Adoniha di Solomon, nayyayo do toldaw ni ĀPO, as kinemkeman naw sinan onlong saw do altaraw a yanan a pagkamītan. ⁵¹ Naipakatoneng di Āri Solomon a namo dya si Adoniha, kan myan dwa altaraw a makakekemkem so mairot dyirad sinan onlong saw a mangibahey sya a kāna, “Isapata pakono ni Āri Solomon dyaken a pachirawatan na sichangori a dyi na yaken a dimanen do ispāda.”

⁵² Binata ni Āri Solomon a kāna, “An ipaboya na a maikari a mahakay, ayket, masalid aba aran asa lang a boboh na. Ki an marahet maboya dya, ayket, machita a madiman.” ⁵³ Inpahap ni Āri Solomon si Adoniha, kan inyosok da a yapo do yananaw no altar. Inyangay da di āri, kan nagrōkob si Adoniha a magdāyaw dya. Ki binata ni Solomon a kāna, “Somabat ka na do bahay mo.”

2

No Kapanawdyan a Bilin ni Āri Dabid di Solomon

¹ Do kasngen danaw no kadiman ni Āri Dabid, ki pinatawagan na si Solomon, kan inbilin na dya a kāna, ² “Anak ko, ito danaw kapaybitos no byay ko a akmas tabo tawotawo. Payiten mo kapangtokto mo, kan ipaboya mo a mahakay ka. ³ Parinen mo pagrebbengan a itoroh dyimo ni ĀPO a Dyos mo. Maybibyay ka do chakey na, as kan tongpalen mo saw pangeddeng kan bilbilin na, siraw kapangokom kan kaipaneknek na a akmas naitolas do Linteg ni Moyses tan maparin ka a magballigi do aran āngo a parinen mo kan do aran dino a kwanan mo. ⁴ On, parinen mo komwan tan maparin ni ĀPO a tongpalen inkari na a maynamot dyaken do kachwaw a inbahey na a kāna, ‘An nāw dan kapotōtan mo a siaannad do kabibyay da, kan mapodno do salapen ko do tābo a pōso kan pahad da, ki manayon anchiw kapaydisna no kapotōtan mo do trono no Israel.’

⁵ “Asa pa, chapatak mo naw pinarin na dyaken ni Joab a anak ni Seroyas an maypāngo nakadiman na siras dadwaw a komander no bōyot no Israel a sa Abner a pōtot ni Ner kan Amasa a pōtot ni Jeter.* Do chimpno no talna, diniman na sa a akmay kabōsor na do paggogobatan. Do nakadiman naw sira, ki namanchaan barikis naw kan tokap naw so raya da no abos gatos. ⁶ Parinen mo dyaw sigon do kinasīrib mo, ki basta dyi mwa palobōsan a romapit do kamalkem na a madiman a sitatalna.

⁷ “Ki ipaboya mo kapodno do pamilya ni Barsillay† a Gileadita, kan palobōsan mo sa a machihanghang dyimo, ta sinidongan da yaken do nakapayyayo kwaw di Absalom a kakteh mo.

* 2:5 2:5 2 Sam. 3:27; 2 Sam. 20:10 † 2:7 2:7 2 Sam. 17:27-29

⁸ “As myan pa dyimo si Simey a pōtot ni Gera a Benhaminita a yapo do Bahorin. Inabay naw yaken so taywara do arawaw a nakangay ko do Mahanaim. Do nakawsok naw a nangbayat dyaken do Oksong a Jordan, ki insapata ko dya do ngaran ni ĀPO a dyi ko a dimanen so ispāda.‡ ⁹ Changori, ki ibidang mo aba iya a abos gatos. Masirib ka a tawo, kan chapatak mo nanchi an āngo machita mo a parinen tan mayyayawat do raya na a mangay do tanem na do kamalkem na.”

¹⁰ Sinpangan na, nachipaynahah si Āri Dabid dyirad aāmang na saw, kan naitābon do syodad na.§ ¹¹ Nagāri so apat a poho a katawen do Israel. No papito a katawen, ki do Hebron, kan tatdo poho kan tatdo a katawen do Jerosalem. ¹² Dawa, nachitādi si Solomon a naydisna do trono ni āmang na, kan mapinsan nakapatnek no kapagāri na.

No Kapagāri ni Solomon

¹³ Sinpangan na, nangay si Adoniha a anak ni Haggit di Batseba a ānang ni Solomon. Inyahes ni Batseba dya a kāna, “Maganayoriw panggep mwaya a mangay dya?”

Ki tominbay si Adoniha a kāna, “Naon, mo ikit! Maganayaw. ¹⁴ Aryaw chakey kwa akdawen dyimo an maparin.”

“Na, ibahey mo na,” binata ni Batseba.

¹⁵ “Chapatak mo na a dyaken no pagāryan. Tabo no tawotawo no Israel, ki hinahaw da a yaken magāri dyira. Ki naybadiw a nangay do kakteh kwaw pagāryan, ta dyira na a yapo di ĀPO. ¹⁶ Changori, asa lang chakey ko a akdawen dyimom ikit. Dyi ka pakono a machiengga dyaken.”

“Na, āngo nawri a akdawen mo?” inyahes ni Batseba.

¹⁷ Tinongtong na a kāna, “Imo paw mangay a mangdaw di Āri Solomon, ta makapachiengga aba dyimo. Yahes mo pa a itoroh na dyaken si Abisag a iyaw Sonammitaw a baketen ko.”

¹⁸ Initbay ni Batseba a kāna, “Naon ah. Nolay mo, ta kasarīta ko si āri para dyimo.”

¹⁹ Dawa, nangay si Batseba a nachisarīta di Āri Solomon a para di Adoniha. Do nakaboyaw ni āri si ānang na, naytēnek a nagmāno dya, as nakapaydisna na do trono naw. Inpahap naw asaw a disnan a para di ānang na, as nakapaydisna na sya do kawatan naw.

²⁰ Binata ni Batseba a kāna, “Aryaw asa dēkey lang a chakey ko a akdawen dyimo. Machiengga kaba dyaken ah.”

Initbay no āryaw a kāna, “Āngom ānang nawri? Ibahey mo, ta maparin kwabaw machiengga dyimo.”

²¹ Binata na a kāna, “Palobōsan mo pa si Abisag a iyaw Sonammitaw a baketen ni kakteh mos Adoniha.”

²² Inatbay ni Āri Solomon si ānang na a kāna, “Namna, āngo ta akdawen mom ānang dyaken a itoroh ko si Abisag a iyaw Sonammitaw di Adoniha? Pī! An komwan, āngo ta dyi mo pa akdawen dyaken a itoroh ko dyaw pagāryan ko, ta ākang ko kan rārayay na pa sa Abyatar a pādi kan Joab a anak ni Seroyas?”

²³ Do dāwri, insapata ni Āri Solomon di ĀPO a kāna, “Dosāen pakono yaken no Dyos so taywara an dya madiman si Adoniha do dawri a inakdaw na. ²⁴ Changori, akmas kasigorādo no kasibibyay ni ĀPO a napatnek kan napaydisna dyaken do trono ni āmang ko a si Dabid, kan napayparin dyaken kan kapotōtan ko a magāri dyirad tawotawo a Israel a akmas inkari na, ki machita a madiman si Adoniha sichangori a araw!” ²⁵ Dawa, tinoboy ni Āri Solomon si Benayas a pōtot ni Jehoyada a nangdiman di Adoniha.

‡ 2:8 2:8 2 Sam. 16:5-13, 19:16-23; Eks. 22:28 § 2:10 2:10 No syodad na, ki iyaw kōtaw no Sion do tohos no abagātan a dayāen paytokonan do Jerosalem. Sinākop ni Dabid Jerosalem dyirad Jeboseo a tawotawo. 2 Sam. 5:7

²⁶ Binata pa no āryaw di Abyatar a pādi a kāna, “Somabat ka na do tana mo do Anatot. Rombeng ka a madiman,* ki ipadiman kwaba imo sichangori, ta imo nanyidehideb do kapangisiw daw so Lakāsanaw no Tōlag ni Āpo a DYOS do chimpo paw ni āmang ko a si Dabid, kan nachirāman ka dya do tabo nakalidyatan na.”† ²⁷ Dawa, pinaksyat ni Solomon si Abyatar do kinapādi na di ĀPO. Nyaw nakatongpalan dana no inchirinaw ni ĀPO do Silo a maynamot di Eli a pādi kan siraw kapotōtan naw.‡

²⁸ Nadāmag ni Joab naparinaw da Adoniha kan Abyatar. Maynamot ta nachikampi di Adoniha a aran dya nachikampi di Absalom, ki nayyayo do toldaw ni ĀPO, as kinemkeman na so mairōt sinan olong saw do altaraw a yanan a pagkamitan. ²⁹ Do nakaibahey daw sya di Āri Solomon a nayyayo si Joab a myan do toldaw ni ĀPO do yanan altaraw, tinoboy na si Benayas a pōtot ni Jehoyada a mangdiman dya.

³⁰ Dawa, nangay si Benayas do toldaw ni ĀPO, kan binata na di Joab a kāna, “Inbaheyaw ni āri a mohtot ka daw.”

Ki initbay na a kāna, “Engga! Dya danaw kadimanan ko.”

Naybidi si Benayas di āri, kan inbahey naw binataw ni Joab.

³¹ Binata ni āri dya a kāna, “Parinen mo akmas binata naw. Dimanen mo na, as kaitābon mo sya. Tan komwan, ki maponas dyaken kan pamilya ni āmang ko iyaw gatos do nakapamawyog na so raya dan dadwaw a tawo a abos gatos. ³² Bahsen dana ni ĀPO si Joab maynamot do nakapangdiman na a dya napapatakan āmang ko a si Dabid. Kinelbat kan diniman naw dadwa saw a mahakay so ispāda a iyaw komanderaw no bōyot no Israel a si Abner a pōtot ni Ner kan iyaw komanderaw no bōyot no Joda a si Amasa a pōtot ni Jeter. Sira dadwa, ki malinlinteg kan maganaganay sa kan iya. ³³ Iya pakono nakadiman daw ombahe di Joab kan siraw kapotōtan na a abos pandan. Ki di Dabid kan dyirad kapotōtan na, do pamilya na kan kapagāri na, myan pakononchiw talna a yapo di ĀPO a abos pandan.”

³⁴ Dawa, nangay si Benayas a pōtot ni Jehoyada do yananaw ni Joab, as nakadiman na sya. As iyaw bangkay naw, ki naitābon do mismo a tana na do let-ang.

³⁵ Sinpangan na, pinatādi ni āri si Benayas a pōtot ni Jehoyada di Joab a komander no bōyot. As si Sadok a pādi, ki pinatādi na di Abyatar.

³⁶ Inpatawag ni Āri Solomon si Simey, as nakaibahey na sya dya a kāna, “Mapatnek ka so bahay mo do dya Jerosalem, kan nāw mo a omyan daw. Ki basta dyi ka mohtot do syodadaya a mangay do aran dino. ³⁷ Ta do arawaw a komaro ka kan mamtang do oksongaya a Kidron, ki sigorādo a madiman ka. Imonchi a mismo makatoneng do kadiman mo.”

³⁸ Tominbay si Simey di āri a kāna, “On mo āpo ko a āri. No inbahey mo, ki maganay. Parinen ko a pachirawatan mo inbahey mwaya.” Dawa, nahay si Simey a nagan do Jerosalem.

³⁹ Ki do nakatayoka no tatdo a katawen, nagtālaw saw dadwa saw a adīpen ni Simey, as kan nagkāmīt sa do āri no Gat a si Akis a pōtot ni Maakah. Do nakadāmagaw sya ni Simey a myan sa do Gat, ⁴⁰ pinasangaan naw asno naw, as nakangay na di Āri Akis do Gat tan chichwasen na saw adīpen na saw. Do nakadongso naw siras adīpen naw, insabat na sa a yapo do Gat.

⁴¹ Do nakaibahey daw sya di Āri Solomon a komnaro si Simey do Jerosalem a nangay do Gat kan naybidi, ⁴² inpatawag na si Simey, kan binata na a kāna, “Inpaisapata ko abawri dyimo do ngaran ni ĀPO, kan binallaāgan koymo a kon ko, ‘Do arawaw a komaro ka a mangay do aran dino, ki sigorādo a madiman ka?’ Ki

* 2:26 2:26 Sinidongan ni Abyatar si Adoniha do kakey na a magāri. 1 Ār. 1:7 † 2:26 2:26 2 Sam. 15:24-29

‡ 2:27 2:27 Si Abyatar, ki asa kapotōtan ni Eli a pādi. 1 Sam. 2:27-36

binata mo dyaken a kon mo, 'No inbahey mo, ki maganay. Tongpalen ko.' ⁴³ Āngo ngarod ta dyi mo a tinongpal insapata mwaw di ĀPO kan no bilin kwaw dyimo?"

⁴⁴ Binata pa ni āri di Simey a kāna, "Oyod a chapatak mo a tabo karahet a pinarin mo di āmang ko a si Dabid. Changori, bahsen ni ĀPO imo do marahet a pinarin mo.

⁴⁵ Ki yaken a si Āri Solomon, ki bindisyonan pakononchi yaken ni ĀPO, kan nāw na mapinsan kapagāri ni Āri Dabid a abos pandan."

⁴⁶ Do dāwri, minandaran ni Āri Solomon si Benayas a pōtot ni Jehoyada, kan yangay na a diniman si Simey. Dawa, mapinsan danaw kapagāri ni Āri Solomon.

3

No Kapaydasal ni Solomon a Matorohan so Sīrib

(2 Kron. 1:3-12)

¹ Nachitōlag si Solomon di Paraon a āri no Egipto do nakakabahay naw so pōtot ni Paraon. Insabat na do syodad ni Dabid ranan na mapatayokaw palasyo naw kan timplowaw ni ĀPO, kan iyaw ahadaw do omdibon no Jerosalem. ² Ki siraw tawotawowaw, ki myan sa pa a mangidāton do altaraw no matatarek saw a logar a pagdaydayāwan, ta ari pad abo napatnek a timplo a pagdaydayāwan so ngaran ni ĀPO.* ³ Chadaw ni Āri Solomon si ĀPO, kan tinongpal na saw pangeddeng ni āmang na a si Dabid, ki nangidāton kan nangsosoh so insinso a para di ĀPO dyirad logar saw a pagdaydayāwan.

⁴ Do asa karaw, nangay si Āri Solomon do Gibeon† a mangidāton, ta dawriw kasisītaan a logar a pagdaydayāwan. Indāton ni Āri Solomon asaw a rībo a binyay a sinosohan na do dawri a altar. ⁵ Do Gibeon napaboya si ĀPO di Solomon do dāwri a ahēp do tayēnep na, kan inyahas na dya a kāna, "Mangyahes ka so aran āngo dyaken, kan itoroh konchi dyimo."

⁶ Tominbay si Āri Solomon a kāna, "Inpaboya mo rakoh a kadaw mo di āmang ko a si Dabid a pachirawatan mo maynamot ta mapodno, malinteg, kan masingpet do salapen mo. Nāw mo a tinongtong iyaw rakoh a kadaw mo dya, kan tinorohan mo so pōtot a mahakay a maydisna do trono na sicharaw.

⁷ "Changori, O ĀPO a Dyos ko, pinayparin mo yaken a pachirawatan mo a āri a tādī ni āmang ko a si Dabid. Ki adekey ako pa, kan ari pad abo pādas ko an maynamot do kapagtoray. ⁸ Yaken a pachirawatan mo, ki myan dyirad pinidi mo saya a tawotawo mo. Sira, ki rakoh a nasyon a taywara so kāro a dya mabidangan. ⁹ Torohan mo pakono yaken a pachirawatan mo so kapakaāwat a mangitoray so tawotawo mo a mapaytarek so malinteg kan madi. Ta sino paro makaitoray so nya taywara so kāro a tawotawo mo?"

¹⁰ Nahwahok si Āpo do dyaya a chindaw ni Solomon. ¹¹ Dawa, binata ni Āpo Dyos dya a kāna, "Maynamot ta inakdaw mo nya a dya iyaw kanaro no byay mo, kinabaknang mana karārayaw dan kabōsor mo, basbāli a inakdaw mo kapakaāwat a mangitoray so kinalinteg, ¹² itoroh ko chindaw mwaya. Torohan koymo so kasīrib kan kapakaāwat tan abanchi a polos akma dyimo so kinasīrib, kan arabanchi a polos masirsīrib kan imo. ¹³ Otro, itoroh ko pa dyimo dyi mwaya chindaw dyaken, iyaw kinabaknang kan kadāyaw da dyimo tan abanchi a polos matarek a āri a machiyengay dyimo do ōnos no kabyay mo. ¹⁴ As an maybibyay ka do chakey ko, kan tongpalen mo saw pangeddeng kan bilbilin ko a akma di āmang mo a si Dabid, ki torohan ko pa imo so manaro a byay mo." ¹⁵ Do nakayokayaw ni Āri Solomon, natonngan na a nachisisirin si Āpo Dyos dya do tayēnep na.

* **3:2** 3:2 Sigon do Linteg ni Moyses, tabo animal a dāton di ĀPO, ki machita a iyangay da do salapen ni ĀPO do altaraw no tabirnakolo do Jerosalem. † **3:4** 3:4 Dawriw sigod a yanan tabirnakolo. Jos. 10:2

Sinpangan na, somnabat do Jerosalem, kan nangay a naytēnek do salapenaw no lakāsanaw no tōlag ni ĀPO. Nangidāton so masosohan saw a dāton kan dāton saw a pachikapya. Katayoka na, ki namarin so pasken a para dyirad tabo opisyalis na.

No Kasīrib ni Solomon a Mangokom

¹⁶ Do asa a karaw, myan saw dadwa a balangkantis a nangay a naytēnek do salapen ni Āri Solomon. ¹⁷ Binata no asaw a mabakes a kāna, “Mo āpo ko, iyaw nya mabakes kan yaken, ki omyan kami do asa bahay. Naymanganak ako ranan no kayan na dyaken do bahayaw. ¹⁸ Do chatatdo naw a karaw no nakapaymanganak kwaw, aran nya mabakes, ki naymanganak. Abaw matarek do dawri a bahay an dya yamen lang a dadwa.

¹⁹ “Do asa a kahep, nadiman iyaw tagībyaw no nya mabakes, ta nakaychehan na a nagpidan. ²⁰ Dawa, naybangon do kaabak no mahep, as nakahap nas tagībi kwaw a myan do bīt kwaw do nakapaynepdep kwaw a pachirawatan mo. Pinangay naw nadimanaw a tagībi na do barōkong kwaw, as inhap naw tagībi kwaw a pinangay do barōkong na. ²¹ Do kamabekasan na, naybangon ako a mapasoso so tagībi kwaw, ki nadiman dana sawen. Do nakabigbig kwaw sya, ki nailāsin ko a iyaba sawen tagībi kwaw.”

²² Ki inatbay no asaw a mabakes a kāna, “Enggaw! Iyaw sibibyayaw, tagībi kwaw! Nadimanaw tagībi mwaw!”

Binata no nanmaw a mabakes a kāna, “Taywaran dya iyaw nadimanaw tagībi mo? Dyaken abawriw sibibyayaya?” Komwan nakapagsopyat da do salapenaw ni āri.

²³ Do dāwri, binata ni āri a kāna, “Mayengay kamwaya mangibahey a tagībi nyo sibibyayaya, as abayaw mangrawat dyinyo a dyira naw nadimanaw.”

²⁴ Sinpangan na, inbilin no āryaw dyirad soldādo naw a kāna, “Mangyangay kamo pa dya so ispāda.” Dawa, inyangay daw ispādaw di āri. ²⁵ As binata ni āri a kāna, “Ngay, paycharwahan nyo sibibyaya a tagībi. Itoroh nyo kakchid naw do asaya mabakes, as itoroh nyo bīt naw do asaya.”

²⁶ Iyaw mabakesaw a sibibyay so tagībi, ki napno so kāsi do anak naw, kan binata na di āri a kāna, “Enggam āpo ko! Itoroh nyo na dyaw sibibyayaya a tagībi! Dimanen nyo aba!”

Ki binata no asaw a mabakes a kāna, “Dyaken aba mana dyira mo aba. Sigi, paycharwahan nyo na!”

²⁷ Do dāwri, inatbay no āryaw a kāna, “Itoroh nyo sibibyaya a tagībi do nanmaya mabakes, ta iyaw oyod a ānang na. Dimanen nyo pabaw tagībyaya.”

²⁸ Do nakadāmag daw a tabo no tawotawo no Israel so maynamot do nakapangokomaw ni āri do dawri a kāso, taywaraw nakaanyib da sya, ta nadlaw da a tinorohan no Dyos so kinasīrib do kapangokom na a nainkalintegan.

4

Siraw Opisyalis ni Āri Solomon

¹ Si Āri Solomon, ki nagāri do tābo a Israel.* ² Siraw nyaw katotohosan a opisyalis na: si Asarya a pōtot ni Sadok, ki pādi. ³ Sa Elihorep kan Ahiha a pōtot sa ni Sisa, ki sikritaryo sa. Si Jehosapat a pōtot ni Ahilod, ki taga-tolas so pakasaritāan no pagāryan. ⁴ Si Benayas a pōtot ni Jehoyada, ki komander no bōyot. Sa Sadok kan Abyatar, ki papādi. ⁵ Si Asarya a pōtot pa ni Natan, ki iyaw mangidaōlo siras asa poho saw kan dadwa opisyalis do tana a Israel.† Si Sabod a pōtot ni Natan, ki pādi

* **4:1** 4:1 Do dyaya chimpō, asa pa a nasyon Israel. † **4:5** 4:5 Siraw asa poho saw kan dadwa, ki nailista sa do 1 Āri 4:8-19.

kan mamagbaga di āri a mismo. ⁶ Si Ahisar, ki iyaw manyidechideb so palasyo. Si Adoniram a pōtot ni Abda, ki iyaw manyidechideb siras napīlitan saw a maytarabāko.

⁷ Myan pa di Solomon, asa poho kan dadwa a naidistino a opisyalis para do tabo a Israel. Makatoneng sa a mangpeh so kanen a yapo do sākop da a para dyirad tabo do palasyo. Kāda asa, ki rebbengen naw manoroh so kanen do asa kabohan do irahem no asa katawen. ⁸ Siraw nyaw ngaranganan da: si Ben-hor, ki iyaw makatoneng do katokotokonan no Epraim. ⁹ Si Ben-deker, ki iyaw makatoneng do Makas, Shaalbim, Bet-semes, kan Elon-bet-hanan. ¹⁰ Si Ben-hesed, ki iyaw makatoneng do Arobbot (Sokoh kan tabo intīro a tana no Heper, ki dyira na). ¹¹ Si Ben-abinadab, ki iyaw makatoneng do tābo a Napat-dor. (Kinabahay na si Tapat a balāsang ni Solomon.) ¹² Si Baana a pōtot ni Ahilod, ki iyaw makatoneng do Taanak, Megiddo, kan intīro a Bet-sean do katalin no Saretan do ibaba no Jesreel, as kan yapo do Bet-sean a maypakwan do Abel-mehola a manda do Jokmeam. ¹³ Si Ben-geber, ki iyaw makatoneng do Ramot-gilead. (Siraw sīcho ni Jair a pōtot ni Manasses a myan do Gilead, ki dyira na sa kontodo no tana no Argob a myan do Basan kontodo anem a poho a rarakoh a naahadan a syodad a myan so tombaga a rihas do rowangan da.) ¹⁴ Si Ahinadab a pōtot ni Iddo, ki iyaw makatoneng do Mahanaim. ¹⁵ Si Ahimaas, ki iyaw makatoneng do Naptali. (Kinabahay na si Basemat a balāsang ni Solomon.) ¹⁶ Si Baana a pōtot ni Hosay, ki iyaw makatoneng do Aser kan Alot. ¹⁷ Si Jehosapat a pōtot ni Parwah, ki iyaw makatoneng do Issakar. ¹⁸ Si Simey a pōtot ni Ela, ki iyaw makatoneng do Benhamin. ¹⁹ Si Geber a pōtot ni Ori, ki iyaw makatoneng do tana a Gilead. (Do nakarahan, ki tana da Sihon a āri dan Amoreo kan Og a āri no Basan.) Iya lang opisyal do dawri a tana.‡

No Kinabaknang ni Solomon

²⁰ Siraw tawotawo no Joda kan Israel, ki akmas kāro no anay do payis no kanayan. Komninan sa, mininom sa, kan nagragsak sa. ²¹ Nagāri si Solomon do tabo a pagāryan a makayapo do oksong a Oprates a manda do tana dan Pilisteo, kan manda do letteng no tana a Egipto. Siraw nya a pagāryan, ki nangyangay sa so pagbwis da, kan nagsirbi sa di Solomon do ōnos no kabyay na.

²² No machita da a kanen do kararaw do palasyo ni Āri Solomon, ki asa gasot kan dadima poho a kasalop a mapino a arina kan tatdo a gasot a kasalop a gagāngay a arina, ²³ asa poho a napataba a bāka do koral, dadwa poho a naipasto a bāka, asa gasot a karniro mana kalding kontodo matatarek a oga kan napataba a manomanok. ²⁴ Ta iya, ki magāri do tabo a pagāryan do laōden no Oprates a makayapo do Tipsah a manda do Gasa, as kan myan talna do omdibonaw dya. ²⁵ Do ōnos no kabyay ni Āri Solomon, siraw tawotawo do Joda kan Israel, ki naybibyay sa a matalna a makayapo do tana a Dan a myan do ammyānan a manda do Beerseba do abagātan. Kāda tawo, ki ninānam naw bōkod na a kaobāsan kan igos a kayokayo. ²⁶ Myan paw dyira ni Āri Solomon a apat a ribo a koral dyirad kabalyo a panggoyod so logan na saw a pachigobat, as kan 12,000 a kabalyo. ²⁷ Siraw opisyalis, naytatādi sa do naikeddengaw a bohan a nangyangay so machita a kanen para di Āri Solomon kan siraw tabo saw a machakan do lamisaan no āri. Sinigōrado da a abo kōrang. ²⁸ Inyangay da paw no machitaw a sebāda kan garami para dyirad kabalyo a para gobat kan siraw kadwan saw a kabalyo, as kan pinangay da do naitongdwaw a yanan.

No Kinasirib ni Solomon

²⁹ Tinorohan no Dyos si Solomon so dya matokod a kinasirib kan kapakaāwat, as kan marahem a kapangtokto a akmas dyaw a mabidang a anay do payis no kanayan.

‡ 4:19 4:19 Mana “Myan paw asaw a opisyal do tana no Joda” mana “Myan asa lang a mangidaōlo do intīro a tana.”

³⁰ Tan komwan, no kasīrib ni Solomon, ki mangamangay pa kan kasīrib dan tabo tawotawo do dāya kan tabo kasīrib no tawotawo do Egipto. § ³¹ Ta iya, ki masirsīrib kan aran sino a mahakay a magrāman di Etan a iyaw Esrahita. On, masirsīrib pa kan sa Heman, Kalkol, kan Darda a pōtot ni Mahol. No kalatak na, ki nagwaras do tabo omdibon saw a nasnasyon. ³² Naytolas so tatdo a rībo a panyinyirin. Siraw kanta na, ki asa rībo kan dadima. ³³ Inlawlawag na a maynamot dyirad kayokayo kan tametamek a akmas sidro a kayo a myan do Lebanon kan isopo a tamek a tomobo a mohtot do bato a ahad. Innanawo na pa a maynamot dyirad animal, manomanok, komayakayab, kan among. ³⁴ Siraw tawotawo a yapo do tabo nasyon, ki nangay sa a mangadngey so kinasīrib ni Solomon. Tinoboy sa no tabo āari do lōbongaya a nakadāmag a maynamot do kasīrib na.

5

No Kaisagāna so Kapatnek so Timplo (2 Kron. 2:1-18)

¹ Do nakadāmag ni Hiram a āri no Tiro a napatnek dana si Solomon a āri a nachitādi di āmang na a si Dabid, tinoboy na saw pinakainawan naw di Solomon, ta pirmi a nachisīt di Dabid do nakarahan. ² Pinabidi ni Solomon nyaya minsāhi na di Hiram:

³ “Chapatak mo a napatnek aba ni āmang ko a si Dabid timplowaw a pangidaydayāwan so ngaran ni ĀPO a Dyos na maynamot do kapachigobat na dyirad omdibon na. On, napatnek aba a mandad nakapangay ni ĀPO siras kabōsor na do tokapan na. ⁴ Ki sichangori, si ĀPO a Dyos ko, intoroh naw talna do omdibon ko. Apabaw kabōsor mana didigra. ⁵ Dawa, panggepen ko a patneken timplo a pangidaydayāwan so ngaran ĀPO a Dyos ko a akma so inbahey naw ni ĀPO di āmang ko a si Dabid a kāna, ‘Iyaw pōtot mo a padisnahan konchi do trono mo a tādī mo, ki mapatnek anchi so timplo a pangidaydayāwan so ngaran ko.’

⁶ “Dawa, ibilin mo a manongeh sa so kayokayo a sidro do Lebanon a para dyaken. Siraw trabahador ko machirāman sanchi dyirad trabahador mo. Magbāyad akonchi dyimo para dyirad trabahador mo aran papiraw ibahey mo a tangdan da, ta chapatak mo a sanay kami aba a manongeh so kayokayo a akma siras Sidony saw.”

⁷ Do nakadngey naw ni Hiram so minsāhi ni Solomon, taywaraw kasoyot na, kan binata na a kāna, “Maidāyaw pakono si ĀPO sichangori, ta tinorohan na si Dabid so masīrib a pōtot na a magtoray do nya mabīleg a nasyon.”

⁸ Sinpangan na, nanoboy si Hiram so nangyangay so nya minsāhi di Solomon:

“Narawat ko minsāhyaw a inpaw-it mo, kan parinen konchi tabo chakey mo do kapanoroh ko so sidro kan saleng a toroso. ⁹ Siraw trabahador ko, ki manggōyod sanchi siras toroso a iyosok da a yapo do Lebanon a komwan do kanayan. Patapawen ko sanchi do tāw a takeden a akmay balsa a ikwan do chakey mo a pakarayan sira. Dawrinchiw pamaysisyayan ko sira, kan ikaro mo na sanchi. No pachibayat monchi, ki iyaw kapanoroh mo so kanen a para dyira do palasyo ko.”

¹⁰ Dawa, nanoroh si Hiram so tabo a toroso a sidro kan saleng a chinakey ni Solomon. ¹¹ As no tādī na, nanoroh si Solomon di Hiram so 100,000 a kasalop a trīgo a mākan a para dyira do palasyo na. Otro, nanoroh pa so 110,000 a kagalon a pōro a lana no olibo. Komwan pinarin ni Solomon do kāda tawen. ¹² Intoroh ni ĀPO kinasīrib di Solomon a akmas inkari na dya. Myan kapya da Hiram kan Solomon, kan namarin sa so tōlag da.

---

§ 4:30 4:30 Siraw taga Arabya kan Persya do tana do dāya, ki nagdindināmag sa a myan so rakoh a sirib. Aran do Egipto, ki nagdindināmag a nasyon dan mamasīrib. Ara. 7:22

¹³ Pinaytarabāko na sa a inkapilitan ni Āri Solomon 30,000 a trabahador a yapo do intīrwaw a Israel. ¹⁴ Tinoboy na sa do Lebanon a maytatādi a tayisa poho a rībo do kāda bohan. Tan komwan, maytarabāko sa do Lebanon so asa kabohan, as kasabat da so dadwa kabohan do bahay da. Si Adoniram, ki iyaw manyidechideb siras napilitan saw a maytarabāko. ¹⁵ Myan di Solomon 80,000 a mangakchikchid so bato do katokotokonan, kan 70,000 a taga-sabhay. ¹⁶ As myan paw 3,300 a manyidechideb so tarabāko kan mangidaōlo siras trabahadoraw. ¹⁷ Do bilin ni āri, nangchikchid sa so magaganay a rarakoh a bato tan myan anchiw makwadrado sa a bato do kapatnek no pondasyon no timplo. ¹⁸ Siraw mapatnekaw ni Solomon kan Hiram, kan siraw trabahadoraw a taga Gebal, ki nangisagāna sa siras toroso kan bato para do kapatnek so timplo.

6

No Kapatnek ni Solomon so Timplo (2 Kron. 3:1-13; Ara. 7:47)

¹ Do nakatayokaw no 480 a katawen do nakahbot daw no Israelita yapo do Egipto, do chapat naw a katawen no nakapagāri ni Solomon do Israel, do bohan no Sib a no chadadwaw a bohan, inrogi naw napatnek so timplowaw ni ĀPO. ² Iyaw timplowaw a pinatnek ni Āri Solomon a para di ĀPO, ki 90 a kadapan so kanaro, 30 a kadapan so kawbong, kan 45 a kadapan so kakarang. ³ Iyaw asdepan a yanan do salapenaw no karakohan a kwarto no timplo,* ki 30 a kadapan so kanaro a machiyengay do kawbong no timplowaw. Nya kwarto, ki naypantad so 15 a kadapan a yapo do salapenaw no timplo. ⁴ Napaparin so malolopit sa a bintan no timplowaw as maloplopit do gagan kan do irahem. ⁵ Napapatnek pa so pinaynyopos na a pinadibon do gagan a dyindyin no karakohanaw a kwarto kan makatayrahemaw a kwarto no timplowaw, as tatdo a kasagonodan, kan nakwartokwarto a naypadibon. ⁶ Iyaw makataybabaw a kasagonodan, ki papito kan godwa a kadapan so karahawa. Do mamanghobokaw a kasagonodan, ki sasyam a kadapan so karahawa. As do mamantohosaw a kasagonodan, ki asa poho kan godwa a kadapan so karahawa. Do maynyoposaw a gagan a dyindyin no timplowaw, napaparin so kama a mohtot do mismwaw a dyindyin tan abo mailabeng a wanan do dyindyinaw.

⁷ Do nakapatnek daw so timplo, sira lang batwaw a natiktikan kan nakwadrado a yapo do paychadyan daw iyaw inosar da. Tan komwan, abo rongsoh mana wasay mana aran āngo a rimīnta a pasek iyaw madngey do timplowaw do kadama naw a mapatnek.

⁸ Iyaw asdepan do makatayahbwaw a kasagonodan, ki mangket do abagātan no timplowaw. Myan ayran a komayat a mangay do mamanghobokaw a kasagonodan. Masaw a myan ayran a komayat do mamantohosaw a kasagonodan. ⁹ Dawa, pinatnek naw timplowaw, kan pinatayoka na. Nasekegan kan nabobidaan so tappi a sidro. ¹⁰ As pinatnek na pa saw kwartwaw do maynyoposaw do gagan a dyindyin no timplowaw. No kakarang no kāda asa, ki papito kan godwa a kadapan, kan nachitapang sa do timplowaw do sekeg na saw a sidro.

¹¹ Inpakatoneng ni ĀPO chirin naw di Solomon a kāna, ¹² “Maynamot do dya timplo a patpatneken mo, an onotan mo saw pangeddeng ko kan tongpalen mo saw kapangokom ko, as kapyahen mo saw bilbilin ko a anohdan mo, ipatongpal konchi dyimo karyaw a intoroh ko di Dabid a āmang mo. ¹³ As machiyan akonchi dyirad Israelita, kan nonolay ko pa sabanchiw tawotawo ko a Israel.”

* **6:3** 6:3 Iyaw timplo, ki myan dadwa a kwarto. No karakohan a kwarto mana manōmaw a kwarto, ki iyaw Masantwan a Yanan. No makatayrahem a kwarto, ki iyaw Kasasantwan a Yanan. Heb. 9:2-3

¹⁴ As dawa, pinatnek ni Solomon timplowaw kan pinatayoka na. ¹⁵ Pinakalopkopian naw irahem saw a dyindyin no timplo so tappi sa a sidro a nangroggi do rātag naw a manda do bobida. Iyaw rātag naw no timplo, ki pinakalopkopian na so tappi a saleng. ¹⁶ Pinatarek naw mamansokelaw no timplo tan mamarin so makatayrahem a kwarto a iyaw Kasasantwanaw a Yanan. Tatdo a poho a kadapan so kanaro, kan pinakalopkopian na so tappi a sidro a yapo do rātag a manda do bobida. ¹⁷ No karakohanaw a kwarto do salapen no nya mamansokel a kwarto, ki anem a poho a kadapan so kanaro. ¹⁸ Iyaw irahemaw no timplo, ki nakalopkopian so tappi sa a sidro, as nakitikitan sa so sinan tabayay kan sinan sabsabong a nagbosak. Maynana sidro do irahem tan abo maboaya a bato. ¹⁹ Insagāna naw makatayrahemaw a kwarto do dichodan no irahem no timplo a dawriw pangayan na so lakāsanaw no tōlag ni ĀPO. ²⁰ No makatayrahemaw a kwarto, ki tatdo a poho a kadapan so kanaro, tatdo a poho a kadapan so kawbong, kan tatdo a poho a kadapan so kakarang. Pinakalopkopian naw irahem naw so pōro a balitok, as kan pinakalopkopian na paw altaraw so tappi a sidro. ²¹ Pinakalopkopian na paw irahemaw no karakohanaw a kwarto so pōro a balitok. Napalodyit pa so kawar sa a balitok do salapenaw no makatayrahemaw a kwarto, as nakalopkopian irahem naw so balitok. ²² On, pinakalopkopian naw intīrwaw a irahem no timplo so balitok. Pinakalopkopian na paw altaraw a myan do makatayrahemaw a kwarto so balitok.

²³ Namarin so maykasmang a sinan parswa a naypanyid† a yapo do kayo a olibo a napangay do makatayrahemaw a kwarto. Kāda asa, ki asa poho kan dadima kadapan so kakarang. ²⁴ Iyaw kanaro no asaw a panyid no parswa, ki papito kan godwa a kadapan. Komwan iyaw asaw. An maybōlay, ki asa poho kan dadima kadapan yapo do tobwanaw no panyid na manda do tobwanaw no panyid na do bīt. ²⁵ Aran iyaw asaw a sinan parswa, ki asa poho kan dadima kadapan so rokod. Sira dadwa, ki pariho rokod da kan pōtar da. ²⁶ Iyaw kakarang no asaw a sinan parswa, ki asa poho kan dadima kadapan, as komwan do asaw. ²⁷ Pinangay na saw sinan parswaw a naypanyid do makatayrahemaw a kwarto do timplowaw. As siraw panyid da saw, ki naybōlay sa a maysinsalid do hobokaw no kwarto. As no maychamibitaw a panyid da, ki naymorong a nakasalid do maybītaw a dyindyin. ²⁸ As pinakalopkopian na saw dadwaw a sinan parswa a naypanyid so balitok.

²⁹ Pinaynyopos na a kinitikitan dyindyinaw no timplo so sinan parswa a naypanyid, sinan kayo no palma, kan sinan sabong a nagbosak do makatayrahemaw kan do karakohanaw a kwarto. ³⁰ Iyaw rātagaw no timplo, ki pinakalopkopian na pa so balitok do dadwaw a kwarto.

³¹ Iyaw asdepanaw do makatayrahemaw a kwarto, namarin so maykasmang a aneb a yapo do kayo a olibo. Siraw mondora saw, ki dadima so sōli. ³² As siraw dadwaw a aneb a namarin do kayo a olibo, ki kinitikitan na so sinan naypanyid saw a parswa, sinan kayo a palma, kan sinan sabong a nagbosak. Pinakalopkopian na sa so balitok. As dyirad sinan naypanyidaw a parswa kan sinan kayokayo a palma, ki napahapotan so napitpit a balitok.

³³ Masaw a namarin so mondora sa a kwadrado a yapo do kayo a olibo a para do asdepanaw do karakohanaw a kwarto, ³⁴ as kan dadwa aneb a yapo do kayo a saleng. Kāda asa, ki myan dadwa a bohong na a maytopid. ³⁵ Kinitikitan na sa so sinan naypanyid saw a parswa, sinan kayo a palma kan sinan sabong a nagbosak, as napahapotan so napitpit a malit a balitok. ³⁶ Pinatnek naw no makatayrahemaw a atat no timplo a inahadan na so taytotdo a kabatoy no bato a nakchid kan nakwadrado, as napakatayhapotan so tayisa kabatoy a toroso a sidro a wanan.

† 6:23 6:23 Eks. 25:18-22; Esk. 1:5-13

³⁷ Iyaw pondasyonaw no timplo ni ĀPO, ki napangay do bohan no Sib, do chapat naw a katawen no kapagāri ni Solomon. ³⁸ Do chaasa poho naw kan asa a katawen do bohan no Bol a no chawawaho naw a kabohan, ki natayoka danaw timplo naw a aran do kadedēkeyan a naibahey kan iksakto a tabo sigon do nakaiplāno naw. Papito a katawen na a napatnek sya.

7

No Kapatnek ni Solomon so Palasyo Na

¹ Napatnek pa si Solomon so palasyo na, kan asa poho kan tatdo a katawen na a namarin sya. ² Napatnek pa so palasyo a mayngaran so Palasyo no Kahasan no Lebanon. Iyaw kanaro na, ki 150 a kadapan, 75 a kadapan karahawa na, kan 45 a kadapan so kakarang. Myan apat* a kalinya a sidro a parey, kan myan saw sekeg a sidro a nachidātōk. ³ As naatepan so sidro do tohos daw no sekeg a nachidātōk dyirad pareyaw. Myan saw 45 a parey, as kan 15 kāda linya. ⁴ Myan saw hamba no bintan na a taytotdo a kalinya, as kan naytotobang so bintan a taytotdo a kasagonodan. ⁵ Tabo dan pantaw na kan hamba na sa,† ki kwadrado, as naytotobang a taytotdo.

⁶ As napatnek pa so mayngaran so Portiko dan Parey.‡ No kanaro na, ki 75 a kadapan, as 45 a kadapan so kawbong. Myan patagwab na a naynyopos do salapen naw, kan nasirongan a nachidātōk dyirad parey saw.

⁷ As napatnek pa so mayngaran so Kwarto no Trono a matawagan pa so Yanan no Pangokoman. Dawriw pangikeddangan na so kapangokom na. Pinakalopkohan na so tappi a sidro a yapo do rātag naw a manda do bobida.

⁸ Iyaw palasyowaw a mismo a pagyanan ni Solomon, ki napatnek do matarek a atat, do dyichodanaw no Yanan no Pangokoman, as machiyengay so arti. Napatnek pa si Solomon so akma syay a pagyanan a para do balasāngaw ni Paraon a kinabahay na.

⁹ Tabo nya, ki namarin sa dyirad magaganay a rarakoh a bato. Nakchid kan nakwadrado sa sigon do kosto a rokod da, as kan naragādi a maychamībit do salapen kan dichodan. Naosar sa a yapo do pondasyon a manda do reyan, kan do gagan a kominwan do karakohanaw a atat. ¹⁰ Siraw pondasyon na saw, ki naintaran so magaganay a rarakoh a bato a asa poho kan dadima mana asa poho kan dadwa a kadapan so kananaro. ¹¹ Napamanyitwan pondasyon saw so kadwan saw a magaganay a bato a nakwadrado sigon do kosto a rokod da. Napamanyitwan pa so tablon a sidro a sekeg. ¹² Iyaw karakohanaw a atat, ki nadibon no ahad a taytotdo a katoon a nakwadrado a bato, as napakatayhapotan so tayisa kabatoy a tablon a sidro a sekeg. Masaw do makatayrahemaw a atat no timplo ni ĀPO kan iyaw asdepan a kwarto na.

No Tarabāko ni Hiram (2 Kron. 2:13-14)

¹³ Nanoboy si Āri Solomon so nangay do Tiro kan inpahap na si Hiram. ¹⁴ Iya, ki anak no bālo a yapo do trībo no Naptali. Si āmang na, ki taga Tiro a trabahador do tombāga. Si Hiram, ki sanay kan pādas naw tabo a klāsi no tarabāko do tombāga. Nangay di Āri Solomon, kan pinarin na tabo tarabāko a naipairebbeng dya.

No Dadwa Tombāga a Parey (2 Kron. 3:15-17)

¹⁵ Nanyipo so dadwa parey a tombāga. Kāda asa, ki 27 a kadapan so kakarang, as kan 18 a kadapan so kapaymemeh. ¹⁶ Namarin pa so dadwa a pang-oho para do

* 7:2 7:2 No kadwan, ki ibahey da a “tatdo”. † 7:5 7:5 Mana “Tabo dan pantaw na kan bintan na sa”. ‡ 7:6 7:6 Jn. 10:23; Ara. 3:11, 5:12

dadwaw a parey a yapo do naronaw a tombāga. No kakarang no kāda asa a pang-oho so parey, ki papito kan godwa a kadapan. ¹⁷ Sinpangan na, namarin so dadwa kahwas a nalāga a myan saw nayādoday a mayhohobid a kadina a para do pang-oho no kāda parey. Namarin so taypipito do kāda pang-oho. ¹⁸ Masaw, namarin so dadwa a kabatoy a tombāga a sinan granada§ a pinasingsing na do pang-ohwaw a madātōk do pareyaw. Komwan pinarin na do asaw a pang-oho. ¹⁹ Siraw pang-ohwaw a madātōk do pareyaw a maytēnek do asdepanaw a kwarto, ki mamanyito saw sinan korona a napōtar sa a akmay sinan bakong, as tayenem sa a kadapan so kakarang. ²⁰ Do toknolen naw no kāda pang-oho a sinan bakong, kan masngen do kahwasaw, dawriw yanan naypadibon a dadwa gasot a sinan granada do dadwa a kabatoy. ²¹ Pinatnek na saw pareyaw do asdepanaw do timplo. Iyaw pareyaw a mangket do abagātan, ki pinangaranan na si Jakin. As iyaw mangket naw do ammyānanaw, ki pinangaranan na si Boas.* ²² Do toknolen no pang-oho no parey saw, ki myan napōtar sa a akmay sinan bakong. As iyaw tarabākwaw do parey saw, ki natayoka dana.

No Tombāga a Tangki

(2 Kron. 4:2-5)

²³ Sinpangan na, namarin pa si Hiram so nachīpo a tombāga a tangki a naymemeh a matawagan so “Tāw.” No karahawa no bibi naw a maytobang, ki asa poho kan dadima kadapan, as papito kan godwa so karahem, kan apat a poho kan dadima kadapan iyaw rokod na a maypadibon. ²⁴ Do ohbwaw no ngalab naw, ki napadibonan so dadwa a kabatoy a sinan tabayay a nachilānang do tankyaw. Bāli anem do kāda asa kadapan. ²⁵ Napadisnaw nya a tangki do bokot dan asa poho saw kan dadwa a sinan tōro a bāka a naysintatadyichokod. Tatdo, ki somnalap do ammyānan. Tatdo, ki somnalap do lāod. Tatdo, ki somnalap do abagātan, as kan tatdo, ki somnalap do dāya. ²⁶ Iyaw katokpoh no nya tangki, ki tatdo a kapolgāda. As iyaw ngalab naw, ki namarin a akmas ngalabaw no kopa a akmas sinan sabongaw no bakong. Makahap so malābit a 10,000 a kagalon a ranom.

No Tombāga Saw a Karison

²⁷ Namarin pa si Hiram so asa poho a karison a tombāga. Anem a kadapan no kanaro no kāda asa. Anem a kadapan no karahawa da, kan apat kan godwa a kadapan no kakarang da. ²⁸ Komwan nakapamarin da: No dyinyin saw no kāha na, ki namarin sa a yapo do tombāga a naipasohot do maypadibonaw a pinakalebleb na. ²⁹ Do dyindyin na saw, ki myan naibisti a sinan lion, sinan tōro a bāka, kan sinan naypanyid a parswa. Do tohos kan do ibaba dan sinan lion kan sinan tōro a bāka, ki myan saw napitpit a arkos a nachiborda. ³⁰ Kāda karison, ki myan apat a tombāga a līgay na kan tombāga a ihi na. As do kāda sōli, ki myan tombāga a panarngan no maydisnaw a baldi. Siraw panarnganaw, ki nachīpo sa, as kan myan arkos da a naiborda do kāda bakrang. ³¹ Do irahem no karisonaw, ki myan tatārang na a naymemeh a paydisnan no baldyaw. Naypatohos a akmay korona so asa poho kan wawaho a kapolgāda a lomnabes do karisonaw, as dadwa poho kan papito a kapolgāda so karahawa a naytobang. Naiyorma saw nya a bisti do hapot naw no bakrang naw a naypadibon. Siraw dyindyin no karisonaw, ki kwadrado sa. Naymemeh saba. ³² Siraw apataw a līgay na, ki myan sa do ohbwaw no dyindyin na saw. Siraw ihi na saw no līgay saw, ki nachilānang sa do karisonaw. No kakarang no kāda līgay, ki dadwa poho kan papito a kapolgāda. ³³ Siraw līgay saw, ki namarin sa a akmas līgayaw no logan a pachigobat. Siraw ihi daw, ngalab, rāyos, kan hobok, ki

§ 7:18 7:18 Eks. 28:33; 1 Sam. 14:2, Kan. 4:3; Hag. 2:19 * 7:21 7:21 Do Hebreo a chirin a “Jakin,” ki nagistayan a akmas ōni no chirin a “mapatnek (no Dyos)”. As no chirin a “Boas”, ki nagistayan a akmas ōni no chirin a “kabileg (no Dyos)”.

nachīpo sa tabo a yapo do tombāga. ³⁴ Kāda karison, ki myan apat a pangigpetan na a asa do kāda soli a nachilānang do karisonaw. ³⁵ Do ngalab naw no kāda karison, ki myan borda na a sasyam a kapolgāda so karahawa. Siraw panarngan kan dyindyin na saw, ki nachilānang sa do karisonaw. ³⁶ Nangiyorma si Hiram so sinan naypanyid saw a parswa, sinan lion, kan sinan kayo a palma do hapot da saw no panarngan kan siraw dyindyin na saw. Do kāda maparin a pangayan do omdibonaw, pinangayan na so bisti a arkos. ³⁷ Komwan nakaparin na siras asaya a poho a karison. Naparin sa a mayayalit so pōtar kan kararakoh.

³⁸ Namarin pa si Hiram so asa poho a tombāga a baldi a asa do kāda karison. Kāda asa baldi, ki anem a kadapan so karahawa a naytobang, kan makahap so dadwa gasot kan dadwa poho a kagalon a ranom.† ³⁹ Pinangay naw dadimaw a karison do mangket naw do abagātan no timplowaw, as dadima do mangket naw do ammyānan. As pinangay naw tangkyaw a mayngaran so Tāw do abagātan a dayāen a soli no timplowaw. ⁴⁰ Sinpangan na, namarin pa si Hiram so kalkaldiro, palpala, kan sabasabak.

As dawa, natayoka ni Hiram a tabo tarabākwaw a pinarin na a para di Āri Solomon do timplowaw ni ĀPO.

No Paytabwan no Warawara do Timplo

(2 Kron. 4:11 -5:1)

⁴¹ Nya saw pinarin na: siraw dadwaw a parey, siraw dadwaw a pang-oho a sinan korona do tōtokaw no kāda parey, siraw dadwaw a kahwas a mangbisti siras sinan koronaw do tōtok saw no parey, ⁴² siraw apat a gasot a sinan granada para do dadwaw a kahwas, (dadwa a kabatoy a sinan granada do kāda kahwas a mangbisti siras sinan korona saw do tōtok daw no parey), ⁴³ siraw asa poho saw a karison kontodo asa poho saw a baldi, ⁴⁴ iyaw tangkyaw kan asa poho saw kan dadwa a sinan tōro a bāka do sirok naw, ⁴⁵ siraw kaldiro, pāla saw, kan sabak saw.

Tabo no nya a warawara a inpaparin ni Āri Solomon di Hiram a para do timplowaw ni ĀPO, ki napasileng a tombāga. ⁴⁶ Inpaparin sa tabo ni āri saw nyaya do kapādo so naronaw a tombāga dyirad pormaanaw a naparin do hota a mabaya do tanap no Jordan do payawan no Sokkot kan Saretan. ⁴⁷ Inpakilo saba ni Solomon tabo nya saya, ta taywara so kāro. Dawa, natonngan dabaw no karahmet da.

⁴⁸ Namarin pa si Solomon so tabo a maosar do timplo ni ĀPO: iyaw balitokaw a altar, iyaw balitokaw a lamisaan a para do tināpay a maidāton do Dyos, ⁴⁹ siraw asa poho a pamadatōkan so soho a pōro a balitok do salapen no makatayrahemaw a kwarto (a dadima do mangket naw do abagātan, as dadima do mangket naw do ammyānan), sinan sabsabong, soho saw kan siraw sosopit saw, ki balitok sa a tabo. ⁵⁰ As myan pa saw kopa, panopit saw so pabīlo, sabasabak, longlongan saw a para insinso, kan siraw pangayanaw so inmaya, ki pōro sa a balitok a tabo. As myan pa saw misagra a balitok para do aneb saw no makatayrahemaw a kwarto a iyaw kasasantwanaw a yanan, kan para do aneb saw do karakohanaw a kwarto no timplowaw. Tabo sa, ki naparin do balitok.

⁵¹ Do nakatayoka danaw no tabo tarabāko ni Āri Solomon do timplowaw ni ĀPO, inhap na saw indidikar saw ni āmang na a si Dabid a siraw pirakaw kan balitok, kan kadwan saw a warawara, as pinangay na sa do pangapyanaw do timplo ni ĀPO.

8

No Kaiyangay so Lakāsan no Tōlag do Timplo

(2 Kron. 5:2-6:2)

† 7:38 7:38-39 Eks. 30:17-21; 2 Kron. 4:6

¹ Sinpangan na, chinpeh ni Āri Solomon do salapen na do Jerosalem panglakayen saw no Israel kan siraw tabo pangpangōlo daw no tribo kan partīdos dan tawotawo no Israel, tan paneknekan da iyaw kapayadis dan papādi saw so lakāsanaw no tōlag ni ĀPO a yapo do Sion a syodad ni Āri Dabid a mangay do timplowaw. ² Tabo nya sa a mahahakay no Israel, naychichipeh sa do salapen ni Āri Solomon do chimpo no pista* do bohan no Etanim do chapapito naw a kabohan.

³ Do nakawara daw a tabo no panglakayen no Israel, inisiw da no papādi saw lakāsanaw no tōlag ni ĀPO, ⁴ kan inyangay da do timplowaw. Siraw Lebitaw, nangatkat so Toldaw a Pachibayabayatan di ĀPO kan tabo masantwan saw a warawara kan rimīnta na.† ⁵ Si Āri Solomon kan siraw tabo tawotawo no Israel a nachikpeh dya, ki somnalap sa do salapen naw no lakāsanaw, as nakapagidāton da so āro a karniro kan bāka a dyi da mabidangan mana dyi da maitolas.

⁶ Sinpangan na, pinasdep dan papādyaw lakāsanaw no tōlag ni ĀPO do yanan naw do makatayrahemaw a kwarto a iyaw Kasasantwanaw a Yanan do timplowaw, kan pinangay da do sirok daw no sinan naypanyid saw a parswa. ⁷ Siraw naypanyidaw a parswa, ki nabolay panyid daw do anmwaw no lakāsanaw, tan mangsīrong so lakāsanaw kan siraw iisiwaw. ⁸ Siraw iisiwaw a taywara so kanaro, ki maboyaw tobotobwan da a yapo do Masantwan a Yanan do salapenaw no makatayrahemaw a kwarto, kan maboaya aba a yapo do gaganaw. Ari pa sa daw sichangori. ⁹ Abaw matarek a myan do irahemaw no lakāsanaw malaksid do dadwaya matatāpi a bato a pinangay ni Moyses do Horeb. Dawriw nachitolāgan ni ĀPO dyirad tawotawo no Israel nakatayokan nakahtot da do Egipto.

¹⁰ Do nakahtot daw no papādi saw do Masantwan a Yanan, inapno no demdem timplowaw ni ĀPO. ¹¹ As siraw papādyaw, ki namarin dabaw rebbeng daw maynamot do demdemaw, ta iyaw dayagaw ni ĀPO, inapno naw timplowaw.

¹² Binata ni Solomon a kāna, “Binata ni ĀPO a iya, ki magyan do irahem no matokpohaw a sari no demdem.‡ ¹³ Mo ĀPO, napatnek ako ngamin so matan-ok a timplō para dyimo a logar a pagyanan mo a abos pandan.”

¹⁴ Do kayan daw a nakpekpeh a tabo no tawotawo no Israel a naychatetēnek, minidit āryaw dyira kan binindisyonan na sa. ¹⁵ Binata na a kāna, “Madāyaw pakono si ĀPO a Dyos no Israel a do bōkod na kakamay, ki natongpal inkari naw do bōkod na dangoy di āmang ko a si Dabid. Ta inbahey na a kāna, ¹⁶ ‘Yapo do arawaw a inihtot ko saw tawotawo kwaw do Egipto, ki namidi akwaba so syodad do aran dino a yanan dan tribo no Israel a pakapatnekan no timplō a pangidaydayāwan so ngaran ko, ki pinidi ko si Dabid a mangitoray siras tawotawo ko.’

¹⁷ “Myan do pōso ni āmang kos Dabid iyaw kapamatnek so timplō a pangidaydayāwan so ngaran ni ĀPO a Dyos no Israel. ¹⁸ Ki binata ni ĀPO di āmang kos Dabid a kāna, ‘Maynamot ta myan do pōso mo kapamatnek mo so timplō a pangidaydayāwan so ngaran ko, ki maganay nya a myan do pōso mo. ¹⁹ Aran komwan, imo abanchiw mapatnek so timplowaw, ki iyanchiw pōtot mwaw a yapo a mismo do asi mo kan raya mo, iyanchiw mapatnek so timplowaya a pangidaydayāwan so ngaran ko.’

²⁰ “Sichangori, tinongpal dana ni ĀPO iyaw inkari na. Yaken machitādi di Dabid a āmang ko, kan maydisna ko na do trono no Israel akmas inkari naw ni ĀPO, kan pinatnek ko timplō a pangidaydayāwan so ngaran ni ĀPO a Dyos no Israel. ²¹ Napatnek ako pa daw so pagyanan no lakāsanaw a yanan no tolāgaw ni ĀPO a nachitolāgan na dyirad aāmang ta saw do nakaihtot naw sira do Egipto.”

* **8:2** 8:2 Nya pista, ki Pistaw no Kapaychabengbeng. Eks. 23:16; Leb. 23:34-43; Deot. 16:13-17 † **8:4** 8:4 Eks. 25:23-40; 1 Ār. 7:51 ‡ **8:12** 8:12 Eks. 20:21

*No Dasal ni Solomon
(2 Kron. 6:12-42)*

²² Sinpangan na, naytēnek si Solomon do salapen no altaraw ni ĀPO do salapenaw no tabo a tawotawo no Israel a naychichipeh. Naydedpa a nakalongo do hanyit, ²³ kan binata na a kāna, “O ĀPO a Dyos no Israel, abaw Dyos a akma dyimo do hanyit a myan do tohosaya mana do tanaya a myan do ibabaya. Imo, ki mangaywan so tōlag mo, kan ipaboya mo iyaw dya mabdibdis a kadaw mo dyirad pachirawatan mo a nainpapōswan a maybibyay do chakey mo. ²⁴ Tinongpal mo kari mo do pachirawatan mo a si Dabid a āmang ko. On, do dangoy mo kan do kakamay mo, ki tinongpal mo do dyaya araw.

²⁵ “Changori mo ĀPO a Dyos no Israel, tongpalen mo pa do pachirawatan mo a si Dabid a āmang ko inkari mo dya do nakaibahey mwaw sya a kon mo, ‘Abanchi a polos dya kapaydisna no kapotōtan mo do trono no Israel, an nāw da lang no kapotōtan mo sa a siaannad do kabibyay da do salapen ko akmas pinarin mo.’[§] ²⁶ As changori mo ĀPO a Dyos no Israel, ipalōbos mo paw chirin mo a inkari mo do pachirawatan mo a si Dabid a āmang ko a maparin pakono.

²⁷ “Ki oyodori a magyan anchiw Dyos do tanaya? No kahanyihanyitan, aran no katotohosan a hanyit, ki mahap naba imo. Pāngo narananchiw nyaya timplo a patneken ko! ²⁸ Aran komwan, O ĀPO a Dyos ko, ikāso mo paw dasal kwaya a pachirawatan mo kan kapangdakdaw kwaya so kāsi. Adngeyen mo paw katanyis kan no kapaydasal no pachirawatan mwaya do salapen mo sichangori a araw. ²⁹ Sichichideb pakono mata mo sa do timplo waya do māraw kan mahep a yanan a nangibaheyan mo a kon mo, ‘No ngaran ko, ki myan anchi daw.’ Tan komwan, madngey monchiw dasal no pachirawatan mwaya a anchan maydasal a somalap do dyaya timplo. ³⁰ Adngeyen mo paw kapangdakdaw no pachirawatan mwaya kan siraw tawotawo mwaya a Israel anchan maydasal sa a somalap do dyaya a yanan. Adngeyen mo pa a makayapo do hanyit a yanan mo, kan anchan madngey mo yamen, ki pakawanen mo yamen.

³¹ “Myan anchiw kaidarom no asa tawo a nakagatos do karoba na a machita a magsapata, kan mangay do salapenaw no altar mo do dyaya a timplo, ³² adngeyen mo pa a makayapo do hanyit kan mangeddeng ka. Mangokom ka siras pachirawatan mo saw. Dosāen mo nakagatos do kapabidi mo sya dya an āngo pinarin naw. Ikalintegan mo abos gatos sigon do kalinteg na.

³³ “Myan anchiw kaābak dan tawotawo mo a Israel do kabōsor da a maynamot ta naygatos sa dyimo. Ki an maybidi sa dyimo, kan bigbigen daw ngaran mo do kapaydasal kan kapangdakdaw da do dyaya timplo, ³⁴ adngeyen mo pa a makayapo do hanyit, kan pakawanen mo paw gatos da, kan paybidihen mo sa do tana a intoroh mo dyirad aāmang da.

³⁵ “Myan anchiw kaaneb no kahanyihanyitan, kan abaw chimoy maynamot ta nakagatos saw tawotawo mo dyimo. Ki anchan maydasal sa a somalap do dyaya a yanan, kan bigbigen daw ngaran mo, kan tadyichokodan daw gatos da maynamot ta pinalidyat mo sa, ³⁶ adngeyen mo pa a makayapo do hanyit, kan pakawanen mo paw gatos da no pachirawatan mo saw. Nanawhen mo pa sa so kosto a kayam do kabibyay, kan manoroh ka pa so chimoy do tanaw a intoroh mo dyirad tawotawo mo a pinakatāwid da.

³⁷ “Myan anchiw kapaychapteng mana pisti do tanaya, kahayo mana kaganyit no mohamoha, kapayrārayaw dan kabaga mana ohed, mana kapanglakob no kabōsor do aran dino do syodad da saya, mana aran āngo a didigra mana ganyit a maparin a mangay. ³⁸ Ki aran sino dyirad tawotawo mwaya a Israel a maydasal mana

mangdakdaw, as mabigbig no kāda asa do bōkod na a aktokto iyaw kaynyin no gatos na, kan paydedpahen naw tanoro na a lomongo do dyaya a timplo, ³⁹ adngeyen mo pa a makayapo do hanyit a yanan mo. Pakawanen mo pa kan kedngan mo kāda tawo sigon do tabo a kaparin na, ta chapapatak mo kapangaktokto na. On, ta imo lang makapapatak so tabo kapangtokto no tawotawo. ⁴⁰ Tan komwan, myan pakono kāmō da dyimo do ōnos no kabyay da do tanaya a intoroh mo dyirad aāmang namen saw.

⁴¹ “Siraw gan-ganaet a dyi mo a tawo a Israel, ki mangay sanchi a yapo do mateng a tana maynamot do kalatak no ngaran mo, ⁴² ta madngey danchiw mabīleg a ngaran mo kan kaparin mo do manakabalin a kakamay kan tachay mo. As anchan mangay sa a maydasal a somalap do dyaya timplo, ⁴³ adngeyen mo pa a makayapo do hanyit a yanan mo, kan parinen mo paw aran āngo a akdawen dyimo no gan-ganaet saya. Tan komwan, tabo no tawotawo do tanaya, ki mapatakan danchiw ngaran mo kan mamō sa dyimo a akma siras tawotawo mo a Israel. As mapatakan da panchi a iyaw nya bahay a pinatnek ko, ki pangidaydayāwan so ngaran mo.

⁴⁴ “Myan anchiw katoboy mo siras tawotawo mo do aran dino a ngayan da a machigobat dyirad kabōsor da. As anchan maydasal sa a somalap dyimo a ĀPO do syodadaya a pinidi mo kan do timplowaya a pinatnek ko a pangidaydayāwan so ngaran mo, ⁴⁵ adngeyen mo pa a makayapo do hanyit dasal da kan kapangdakdaw da, as sidongan mo sa pa do akdawen da.

⁴⁶ “Myan anchiw kapaygatos dan tawotawo mo dyimo, ta abaw aran asa a dya maygatos. Do dāwrinchi, makasoli ka dyira, kan iparawat mo sa do kabōsor a mangikaro sira a sibabahod a isabat do tana dan nya kabōsor do mateng mana masngen. ⁴⁷ Ki an magbāliw kapagpospōso da do nakabahodan daw a tana, as magbabāwi kan mangdakdaw sanchi dyimo do tanaw a yanan no nangtiliwaw sira, kan ipodno da a kon da, ‘Naygatos kami. Namarin kami so dya kosto. Namarin kami so marahet,’ ⁴⁸ as an maybidi sa dyimo do tābo pōso kan pahad da do tanaw no kabōsor da a nangikaro sira a sibabahod, as kan an maydasal sa dyimo a somalap do tanaw a intoroh mo dyirad aāmang da, kan somalap do syodadaya a pinidi mo kan do timplowaya a pinatnek ko a pangidaydayāwan so ngaran mo, ⁴⁹ adngeyen mo pa a makayapo do hanyit a yanan mo iyaw dasal kan kapangdakdaw da, as sidongan mo sa pa do akdawen da. ⁵⁰ Pakawanen mo paw tawotawo mo a naygatos dyimo. Pakawanen mo pa tabo naygatosan da a namarin da a maikontra dyimo. Ipadidiw mo dyirad nangbahod sira iyaw kāsī dyira. ⁵¹ Ta sira, ki tawotawo mo kan pagtawīden mo a inihot mo do Egipto a akma say nakalsot do hobok no somdesdeb a pogon.

⁵² “Siiwang pakono mata mo do kapangdakdaw no pachirawatan mo kan dyirad kapangdakdaw no tawotawo mo a Israel. Adngeyen mo pakono sa do kāda katanyis da dyimo. ⁵³ Ta intatārek mo sa dyirad tabo nasnasyon do tanaya a mayparin a pagtawīden mo a akmas binata mwaw di Moyses a pachirawatan mo do nakaihtot mwaw siras aāmang namen do Egipto mo ĀPO a Dyos.”

⁵⁴ Do nakatayokaw ni Solomon siras tabo nyaya a dasal kan kapangdakdaw na di ĀPO, ki naytēnek a yapo do salapen naw no altar ni ĀPO do naydogodan naw a naydedpa so nakalongo do hanyit. ⁵⁵ Naytēnek kan binindisyonan naw tabo a tawotawo no Israel a naychichipeh do nakapakalyak naw a kāna, ⁵⁶ “Madaydāyaw si ĀPO a nanoroh so inahah dyirad tawotawo na a Israel akmas inkari na. Abaw aran asa a chirin a dya natongpal dyirad tabo magaganay saw a kari na a inpaibahey na di Moyses a pachirawatan na. ⁵⁷ Myan pakono si ĀPO a Dyos ta dyaten a akmas kayan naw dyirad aāmang ta. Dyi na pakono yaten a karwan mana inonolay. ⁵⁸ Palongohen na pakono pōso ta dya a maybibyay do tabo a chakey na, kan mangtongpal siras bilbilin na, pangeddeng, kan kapangokom na a intoroh na dyirad aāmang ta. ⁵⁹ Nya

saw chirin kwaya a indasal ko do salapen ĀPO, ki nāw sa pakono a masngen di ĀPO a Dyos ta do māraw kan mahep. Tan komwan, makasidong do akdawen no pachirawatan na kan do kalintegan no tawotawo na a Israel sigon do machita do kararaw. ⁶⁰ As tan komwan, mapatakan danchi no tabo tawotawo do tanaya a si ĀPO, ki Dyos, kan abaw matarek. ⁶¹ Ki inyo, ki machita a oyod a sipopōso kapodno nyo di ĀPO a Dyos ta a maybibyay dyirad pangeddeng na kan magtongpal so bilbilin na a akmas changori a araw.”

No Kaididikasyon no Timplo

(2 Kron. 7:4-10)

⁶² Sinpangan na, si āri kan tabo tawotawo a Israel a myan dya, ki nangidāton sa do salapenaw ni ĀPO. ⁶³ Nangidāton si Solomon di ĀPO so dāton a pachikapya a 22,000 a bāka kan 120,000 a karniro. Dawa, si āri kan tabo tawotawo a Israel, ki indidikar daw timplowaw ni ĀPO.

⁶⁴ Do dāwri met lang a araw, intatārek ni āri a para di ĀPO iyaw mamanhobokaw no atataw do salapen no timplowaw. As dawriw nangidātonan na so masosohan a dāton, dāton a irek, kan siraw taba no binyay a dāton no pachikapya. Ta iyaw tombāgaw a altar a myan do salapen ni ĀPO, ki taywaras kadēkey a makahap siras dāton a masosohan, dāton a irek, kan taba a dāton a pachikapya.

⁶⁵ Dawa, do dāwri, nagpasken si Solomon, as myan dya tabo tawotawo a Israel a taywara so kāro a nakpekpeh. Nairāman saw tawotawo yapo do mabawa do Lebohamat kan do Dēkey a Oksong no Egipto. Sinilibrar da do salapen ĀPO a Dyos ta so papito a karaw a para do kaididikasyon no timplo kan papito pa a karaw do Pista no Kapaychabengbengbeng a asa poho kan apat a karaw a tabo. ⁶⁶ Do somaronwaw a araw, pinayam narana ni Solomon tawotawo saw. Binindisyonan daw āryaw, kan somnabat dana sa do bahabahay da a siraragsak kan masoyosoyot do tabo maganay a pinarin ni ĀPO a para di Dabid a pachirawatan na kan dyirad tawotawo na a Israel.

9

No Kapagparang ni ĀPO di Solomon

(2 Kron. 7:11-22)

¹ Do nakatayokaw ni Solomon a napatnek so timplo ni ĀPO, no palasyo naw, kan tabo a chakey na a patneken, ² napaboya si ĀPO dya a minirwa a akmas nakapagparang naw do Gibeon. ³ Binata ni ĀPO a kāna, “Nadngey ko dasal kan kapangdakdaw mo do salapen ko. Intatārek ko a masantwan a para dyaken nyaya timplo a pinatnek mo do nakapangay mo so ngaran ko daw a abos pandan. Siraw mata ko kan pōso ko, ki nāw danchi daw.

⁴ “As imo, an siaannad ka do kabibyay mo do salapen ko a akma si Dabid a āmang mo do kinasingpet no pōso kan kinalinteg na, kan parinen mo tabo a inbilin ko as tongpalen mo saw pangeddeng kan linlinteg ko, ⁵ patneken konchiw trono mo do pagāryan a Israel a abos pandan a akmas inkari ko di Dabid a āmang mo do nakaibahey kwaw sya a kon ko, ‘Abanchi a polos dya kapaydisna no kapotōtan mo do trono no Israel.’

⁶ “Ki an imo kan siraw kapotōtan mo, ki tomadyichokod kamo dyaken, kan dyi kamo a magtongpal do bilbilin ko kan pangeddeng ko a intoroh ko dyinyo, as kan mangay kamo a magsirbi dyirad kadwan saw a dyos kan magdāyaw dyira, ⁷ paksyaten konchiw tawotawo no Israel do tanaw a intoroh ko dyira. As aran iyaw timplowaya a intatārek ko a masantwan a pangidaydayāwan so ngaran ko, abohen ko do kapanyideb ko. Mayparin anchiw Israel a panyinyirin kan bisti no dangoy dan tabo tawotawo. ⁸ Iyaw nyaya timplo, ki mayparin anchi a nakawpwan no karārayaw.

Tabo sanchi a homabas daw, ki chakigtot danchi, kan oyawen danchi a batahen da a kon da, ‘Āngo ta komwan pinarin ni ĀPO do dya a tana kan do dyaya a timplo?’⁹ Atbayen danchi no tawotawo a kon da, ‘Maynamot ta tomnadyichokod sa di ĀPO a Dyos da a iyaw nangihtot siras aāmang da saw do Egipto, as kan nachidket sa do matarek saw a dyos, dinaydāyaw kan nagsīrbyan da sa, nawriw naynamotan na a inyangay ni ĀPO tabo didigra dyira!’ ”

No Kadwan Sa a Kaparin ni Solomon
(2 Kron. 8:1-3; 8-18)

¹⁰ Do nakatayoka no dadwa a poho a katawen, ki nakapatnek dana si Solomon so dadwa a bahay a iyaw timplo waya ni ĀPO kan no bahayaya a palasyo no āri.
¹¹ Nanoroh si Āri Solomon di Hiram a āri no Tiro so dadwa a poho a idiidi do Galilya maynamot ta tinorotorohan ni Hiram iya so tabo a kayo a sidro kan saleng kan tabo a balitok a chinakey na. ¹² Ki do nakangay ni Hiram a yapo do Tiro a nanyideb so idiidi saw a intoroh ni Solomon dya, ki chinahwahok na saba. ¹³ Inyahes ni Hiram a kāna, “Āngo saw klāsi da no nya saya idiidi a intoroh mo dyaken, mo kakteh?” Dawa, pinangaranan da sa so Tana no Kabol* a manda pa sichangori a araw. ¹⁴ Ki nakaipaw-it dana si Hiram so 4,500 a kakīlo a balitok di Solomon.

¹⁵ Nyayaw pakasaritāan da no pinaytarabāko saw a inkapilitan ni Āri Solomon a napatnek so timplo ni ĀPO kan iyaw bōkod naw a palasyo, iyaw Millo,† iyaw ahad naw no Jerosalem, kan siraw syodad a Hasor, Megiddo, kan Geser. ¹⁶ (Rinaot kan sinakōp ni Paraon a āri no Egipto iyaw syodad a Geser, kan sinosohan na. Diniman na saw Kananeo a omyan daw, as intoroh na a pinakarigālo do kasar no balāsang naw a kinabahay ni Solomon. ¹⁷ Dawa, binangon a minirwa ni Solomon iyaw Geser.) Binangon na pa a minirwaw Manayahbo a Bet-horon,‡ ¹⁸ Baalat, kan Tamar do let-ang a myan do tana a Joda. ¹⁹ Binangon na sa a minirwa siraw pangapyan a syodad a dyira na, kan siraw idiidi a pangkapyan siras logan na a pachigobat kan dyirad kabalyo na saw. Aran āngo a magostwan na, ki patneken na do Jerosalem, do Lebanon kan do intīro a pagtorayan na.

²⁰ Myan saw tawotawo a nabidin dyirad Amoreo, Heteo, Pereseo, Hibeo, kan Jeboseo. (Siraw nyaya tawotawo, ki Israelita saba). ²¹ Siraw kapotōtan da, ki nabidin sa do dyaya a tana a dya inopas no Israelita. Siraw nyaya, ki pinilit ni Solomon a maytarabāko a adīpen na manda sichangori. ²² Ki nangadīpen aba si Solomon so aran sino a Israelita. Basbāli a nagsīrbi sa a soldādo, opisyalis, komander, kapitan, komander dan logan sa a pachigobat kan komakabalyo na sa. ²³ Myan 550 a pangōlo a opisyalis a makatoneng dyirad ipatarabāko ni Solomon. Manyidechideb sa siras tawotawo a maytarabāko.

²⁴ Pinatnek ni Solomon iyaw Millo do nakapayadis narana no balāsang naw ni Paraon a yapo do syodad ni Dabid do yananaw no palasyo a pinatnek na a para dya.

²⁵ Maypitdo do makatawen a nangidāton si Solomon so dāton a masosohan kan dāton a pachikapya do altaraw a pinatnek na para di ĀPO. Sinosohan na pa saw insinswaw a ingeddān do salapen ni ĀPO. Dawa, pinakabos naw rebbeng naw do timplo.

²⁶ Namarin pa si Solomon so bonggoy no gapor do Esyon-geber a masngen do idi a Elat do Edom a myan do payis no Mabaya a Tāw. ²⁷ As tinoboy ni Hiram tripolanti na saw a bisādo do tāw, tan machipagsīrbi sa dyirad tripolanti saw no bonggoy no gapor

* **9:13** 9:13 Malawag aba do Hebreo a chirin an āngo oyod a chakey na batahen, ki no kapangtokto no kadwan, ki “abos sīrbi”. † **9:15** 9:15 2 Sam. 5:9 ‡ **9:17** 9:17 Jos. 16:3; 18:13

ni Solomon. ²⁸ Nagbyahi sa a kominwan do tana a Opir, kan nanghap sa so pinanawbi da a balitok a asa poho kan anem a katonilāda a inyangay da di Āri Solomon. §

10

No Kabisita ni Reyna no Seba di Solomon (2 Kron. 9:1-12)

¹ Do nakadāmag naw no reyna no Seba so kalatak ni Solomon a maynamot do kaidaydāyaw na so ngaran ni ĀPO, ki nangay na sinōot do malilidyat saw a yahahe na. ² Nawara do Jerosalem a kayrayay naw rakoh a bonggoy dan magsirsirbyaw dya kontodo kamilyo sa a nayrara so rikrikādo, āro a balitok, kan mapapateg saw a bato. Nangay di Solomon kan nachisarsarita dya so maynamot do tabo a myan do aktokto na. ³ Natbay ni Solomon tabo yahahe na. Abaw chinalidyat ni āri a inatbay. ⁴ Do nakaboyaw sya no reynaw no Seba so tabo kinasirib ni Solomon, kan iyaw pinatnek naw a palasyo, ⁵ masaw makanaw do lamisaan na, iyaw kapaydiydisna daw no opisyalis na saw, kan siraw mayteytēnek a magsirsirbi, kan siraw laylay daw, kan siraw maytawoyaw so palek, kan siraw nasosohanaw a indāton ni Solomon do timplo ni ĀPO, ki taywaraw nakableg ni reyna.

⁶ Binata na do āryaw a kāna, “No dāmagaw a nadngey ko do bōkod ko a tana a maynamot dyirad kaparin mo kan kinasirib mo, ki oyod sawen. ⁷ Ki abaw anohed ko dyirad dyaya dāmag a mandad nakangay ko kan nakaboya ko sya do mismo a mata ko. Aran komwan, naibahey aba dyaken kagodwa na no kinasirib kan kinabaknang mo a mangamangay pa kan naipadāmagaw a nadngey ko. ⁸ Ay, āngo a kabindisyon da no tawotawo mo! Ay, āngo a kabindisyon da pa no magsirsirbi dyimo a nāw da mayteytēnek do salapen mo kan makadngey so kinasirib mo! ⁹ Madaydāyaw pakono si ĀPO a Dyos mo a taywara a mahwahok dyimo, kan napangay dyimo do trono no Israel. Maynamot do abos pandan a kadaw ni ĀPO para do Israel, pinayparin naymo a āri, tan mangipakat ka so kinalinteg kan kalinteg.”

¹⁰ Inrigālo na do āryaw iyaw malābit dadima katonilāda a balitok, āro a rikrikādo, kan mapapateg saw a bato. Minirwa paba polos a myan komwan so kāro a rikrikādo a naiyangay a akmas intoroh naya no reyna no Seba di Āri Solomon.

¹¹ (Otro, iyaw bonggoyaw no gapor ni Hiram, ki nangyangay sa so balitok a yapo do Opir. Yapo daw, ki nangyangay pa so āro a karga a mapapateg a bato kan kayo a mayngaran so almog. ¹² Namarin si āri so pamahnyi so timplowaw ni ĀPO kan no palasyo naw a yapo do almogaw a kayo. Namarin pa siras arpa kan lyra* para dyirad taga-kansyon saw. Apaba polos komwan so karo a almog a kayo a naiyangay mana naboyaboya a yapo do dawri a araw.)

¹³ Intoroh ni Āri Solomon di reyna no Seba iyaw tabo chinakakey na a inakdaw. Narapan pa so kadwanaw a rigālo a madādam a intoroh na dya. Sinpangan na, komnaro dana kan somnabat dana do bōkod na a tana a kayrayay na saw magsirsirbyaw dya.

No Kinabaknang ni Solomon (2 Kron. 9:13-29)

¹⁴ No karahmet no balitok a rinawat ni Solomon do tinawen, ki maparin a myan 25 a katonilāda. ¹⁵ Karāman pa sabaw pagbwisaw a binayādan dan maglaktlāko saw kan magnignigosyo saw, kan yapo do tabo ar-āri saw do Arabya kan tabo gobirnadador do dawri a tana.

§ 9:28 9:28 Deot. 17:17 * 10:12 10:12 Iyaw lyra, ki dekedekey kan iyaw arpa.

¹⁶ Namarin si Solomon so dadwa gasot a rarakoh a sarāpa. Kāda asa, ki napakalopkopian so napitpit a balitok a makalo a taypapito a kakilo. ¹⁷ Namarin pa so tatdo a gasot a dekedekey a sarāpa. Kāda asa, ki napakalopkopian so napitpit a balitok a makalo a taydodwa a kakilo. Pinangay sa no āryaw do palasyo a mayngaran so Palasyo no Kahasan no Lebanon.

¹⁸ Namarin paw āryaw so rakoh a trono a nabistyan so sōng no elipanti, kan napakalopkopian so pōro a balitok. ¹⁹ No tronwaw, ki myan anem a pāngal na a kayatan. No panarngan naw, ki napaymemeh so tohos.† Do maybīt naw no disnan, ki myan pachisadāgan no tachay, kan sinan lion a nakatēnek do payis no kāda sadāgan. ²⁰ As myan saw asa poho kan dadwa sinan lion a napenged a maychamībit do kāda pāngal no ayranaw. Aba polos nakapamarin so komwan do aran dino a pagāryan. ²¹ Tabo no bāso ni Āri Solomon, ki balitok sa. Tabo a longlongan do Palasyo no Kahasan no Lebanon, ki pōro sa a balitok. Abaw namarin do pirak maynamot ta no pirak, ki naibidang a dēkey so balor do chimpo ni Solomon. ²² Myan bonggoy no komirsyanti a gapor no āri a nachisabay do bonggoy no gapor ni Hiram. Maypisa do kāda tatdo a katawen no kapaybidi no bonggoy no gapor no āryaw a manabat so balitok, pirak, sōng no elipanti, matatarek saw a songgo kan mapintas a manomanok a mayngaran so “peacock.”

²³ Si Āri Solomon, ki kababaknangan kan kasisirīban do tabo a āri do lōbongaya. ²⁴ Siraw tawotawo do intīro a lōbong, ki kinalikagōman daw mangay do salapen ni Solomon tan mangadngey so kinasirīb a intoroh no Dyos dya. ²⁵ Siraw nangayaw, ki tinawen sa a napanawbi so rigālo da a karāman namarin do pirak mana balitok, laylay, armas, rikrikādo, siraw kabalyo, kan siraw molo.

²⁶ In-inot a chinpeh ni Solomon 1,400 a logan a pachigobat kan 12,000 a kabalyo.‡ Pinangay na saw kadwan dyirad syodad saw a pangapyan§ siras logan a pachigobat. Siraw rayay saw, ki do Jerosalem a yanan na. ²⁷ Pinayparin ni āri iyaw pirak a akmay gagāngay a akmas kāro no bato saya do Jerosalem. Pinayparin na paw mabalar a sidro a kayo akmas kāro no gagāngay saw a sikamoro a kayokayo do paytoytokonan do Joda. ²⁸ Siraw kabalyo sa ni Solomon, ki naiyangay sa a yapo do Mosri kan yapo do Kwe.* Siraw magnignigosyowaw no āryaw, gomnātang sira a yapo do Kwe. ²⁹ As maparin a nagātang logan saw a pachigobat a yapo do Egipto, ki anem a gasot a kapidāso a pirak iyaw asa. As no bāyad no asa a kabalyo, ki asa gasot kan dadima poho a kapidāso a pirak. As siraw magnignigosyowaw no āri, ki inlāko da sa dyirad tabo a āri no Heteo saw kan siraw āri do Aram.

11

Siraw Baket Saw ni Solomon

¹ Si Āri Solomon, ki chinadaw naw balāsang naw ni Paraon. Ki chinadaw na pa saw āro a gan-ganaet a mababakes a Moabita, Ammonita, Edomita, Sidonya, kan Heteo. ² Sira, ki yapo sa do nasyon saw a inbahey ni ĀPO dyirad Israelita saw a kāna, “Machikabahay kamwaba dyira, ta syirto a pasiwalen danchiw pōso nyo a pawnoten do didyosen da sa.”* Aran komwan, alit na nāw ni Solomon a nangadaw dyira. ³ Myan papito a gasot a baket na a anak dan matotohos saw so sād, kan tatdo a gasot a minabakes na. As siraw babbaket na saya, ki siraw nangpatadyichokod na so pōso na do Dyos. ⁴ Ta do nakapaypalakay dana ni Solomon, pinasiwal dan babbaket

† **10:19** 10:19 Mana “No panarngan naw, ki myan nakitikit a oho no orbon a bāka”. ‡ **10:26** 10:26 Deot. 17:16
§ **10:26** 10:26 1 Ār. 9:19 * **10:28** 10:28 No kadwan a naiyōlog, ki Egipto. Ki do Mosri (mana Silisya) kan Kwe do chimpo ni Solomon, ki sintro no pangdāman da so kabalyo. No yanan da sichangori, ki do abagātan no nasyon a Turkey. * **11:2** 11:2 Eks. 34:16; Deot. 7:3-4, 17:7

naw pōso na do matatarek saw a dyos. As nainpapōswan pabaw kapodno na di ĀPO a Dyos na a akmas kapodno ni Dabid a āmang na. ⁵ Dinaydāyaw na si Astoret a dyosa dan Sidonyo, kan si Molek a makabābaba a dyos dan Ammonita. ⁶ Dawa, namarin si Solomon so marahet do kapanyideb ni ĀPO. Nainpapōswan pabaw kawnot na di ĀPO a akmas pinarin ni Dabid a āmang na.

⁷ Do paytokonan do dayāen no Jerosalem, napatnek si Solomon so pangiday-dayāwan para di Chemos a makabābaba a dyos no Moab, kan para di Molek a makabābaba a dyos dan Ammonita. ⁸ Komwan pinarin na para dyirad tabo gannaet a babbaket na a siraw nangsosoh so insinso kan nangidāton dyirad dyos da sa.

⁹ Nakasoli si ĀPO di Solomon, ta tomnadyichokod di ĀPO a Dyos no Israel a nagparang dya so naypirwa. ¹⁰ Aran inbilin na di Solomon a dya monot do matarek saw a dyos, alit na dyi na tinongpal bilin ni ĀPO. ¹¹ Dawa, binata ni ĀPO di Solomon a kāna, “Maynamot ta inīsad mo nya, kan tinongpal mwabaw tōlag kan pangeddeng ko saw a inbilin ko dyimo, syirtwen konchi a pasyayen do kakamay mo iyaw pagāryanaya,† kan itoroh konchi do pachirawatan mo. ¹² Aran komwan, maynamot di Dabid a āmang mo, parinen ko abanchiw nyaya do ōnos no kabyay mo. On, pasyayen konchi do kakamay no pōtot mo. ¹³ Ki pasyayen ko abanchi a golpi iyaw pagāryanaya a yapo dya, an dya itoroh konchi dya iyaw asa a trībo maynamot di Dabid a pachirawatan ko kan maynamot do Jerosalem a pinidi ko.”

Siraw Kabōsor ni Solomon

¹⁴ Sinpangan na, namangon si ĀPO so kabōsor ni Solomon a si Hadad a Edomita a yapo do kapotōtan no āri no Edom. ¹⁵ Do nakarahan do nakapachigobat naw ni Dabid do Edom,‡ si Joab a komander no bōyot na, ki somnonget a mangitābon so nadiman saw a soldādo a Israelita. Do kayan naw daw, diniman na tabo mahahakay do Edom. ¹⁶ (Ta nabidin sa Joab kan no bōyot saw no Israel so anem a kabohan mandad nakapatawos da so kāda mahahakay do Edom.) ¹⁷ Do dāwri, siraw kadwan saw a Edomita a opisyalis a nagsirsirbi do āri no Edom, ki inpayyayo da si prinsipī Hadad a adekey pa do dāwri a inikwan do Egipto. ¹⁸ Komnaro sa do Midyan kan nangay sa do Paran. Sinpangan na, nanghap sa so kadwan a mahahakay a yapo do Paran a kinayrayay da. Nangay sa di Paraon a āri no Egipto a nanoroh da Hadad so bahay kan tana, as kan nanorotoroh so mākan da.

¹⁹ Taywara a nahwahok si Paraon di Hadad. Dawa, inpakabahay na do ipag naw a kakteh ni Reyna Tahpenes a baket na. ²⁰ Iyaw kakteh naw a mabakes ni Tahpenes, ki inyanak naw pōtotaw ni Hadad a mahakay, kan napangaranan so Genobat. Inyangay ni Tahpenes do palasyo ni Paraon, kan dawriw nayrakorakohan ni Genobat a kayrayay na saw pōtotaw a mahahakay ni Paraon.

²¹ Ki do kayanaw ni Hadad do Egipto, nakadāmag naw a nachipaynahah dana si Dabid dyirad āmang na saw, kan aran si Joab a komander no bōyot, ki nadiman. Dawa, binata ni Hadad di Paraon a kāna, “Palobōsan mo pa yaken a komaro a maybidi do bōkod ko a tana.”

²² Inyahes ni Paraon a kāna, “Na, āngo paw abo dyimo dya, ta chakey mo nayaw maybidi do bōkod mo a tana?”

Binata ni Hadad a kāna, “Aba, ki palobōsan mo na yaken.”

²³ Sinpangan na, namangon danaw Dyos so matarek a kabōsor ni Solomon a si Reson a pōtot ni Elyada. Si Reson, ki nayyayo do āmo naw a si Hadadeser a āri no Sobah. ²⁴ Do nakarahan do nakapangābakaw ni Dabid so bōyot saw ni Hadadeser,§

† 11:11 11:11 Do Hebreo a chirin, ki “syirtwen konchi a piriten do kakamay mo iyaw pagāryanaya”. 1 Ar. 11:30-31 ‡ 11:15 11:15 2 Sam. 8:13-14 § 11:24 11:24 2 Sam. 8:3-12, 10:18; 1 Kron. 18:3-11

nangpeh si Reson so bonggoy no mahahakay a mangrangraot, kan nayparin iya a pangōlo da. Nangay sa Reson do Damasko a dawriw nagyanan da, kan pinayparin da iya a āri da. ²⁵ Si Reson, ki iyaw asa a kabōsor no Israel do ōnos no kabyay ni Solomon a nachirapa do riribok a pinarin Hadad. Dawa, nagtoray si Reson do Aram, kan nayparin a kabōsor no Israel.

No Nakapagribildi ni Jeroboam di Solomon

²⁶ Aran si Jeroboam a pōtot ni Nebat, ki nagribildi di āri. Iya, ki asa dyirad opisyal ni Solomon a yapo do Sereda do Epraim. No ānang na, ki bālo a mayngaran so Serwa.

²⁷ Iyaw nyayaw pakasaritāan no nakapagribildi na di Solomon. Do kayanaw a mapatnek ni Solomon so Millo,* kan mamon so paytawan no ahadaw no syodad ni Dabid a āmang na, ²⁸ naboya na si Jeroboam a makabael a mahakay. As do kaboyaw sya ni Solomon an maypāngo kagaget na a maytarabāko, tinongdo na a iyaw manyidechideb so tābo napilit saw a maytarabāko do trībo ni Jose.

²⁹ Do dāwri, do nakahtot naw ni Jeroboam do Jerosalem, nachibayat dya si Ahiha a propīta a taga Silo a nakalaylay so bayo a kagay. Sira dadwa, ki abaw masngen a rārayay da do gaganaw no syodad. ³⁰ Binahas ni Ahiha iyaw bayowaw a kagay a inlaylay na, kan piniripirit na so asa poho kan dadwa kapidāso. ³¹ As binata na di Jeroboam a kāna, “Manghap ka so asa poho a kapidāso a para dyimo, ta nyaw bata ni ĀPO a Dyos no Israel a kāna, ‘Chiban mo, kwanen konchi a ito a piriten pagāryan do kakamay ni Solomon, kan itoroh konchiw asa poho a trībo dyimo. ³² Ki asanchi a trībo dyira na a maynamot do pachirawatan ko a si Dabid kan no syodad a Jerosalem a pinidi ko a yapo dyirad tabo trībo no Israel. ³³ Parinen konchiw nyaya a maynamot ta tinadyichokodan na yaken, kan nagdaydāyaw di Astoret a dyosa dan Sidonyo, di Chemos a dyos dan Moabita, kan di Molek a dyos dan Ammonita. Naybibyay aba do chakey ko, pinarin nabaw kosto do kapanyideb ko, mana tinongpal na sabaw pangeddeng ko sa kan kapangokom ko sa a akmas pinarin Dabid a āmang ni Solomon.

³⁴ “ ‘Aran komwan, pakarohen ko abanchiw tābo pagāryan do kakamay ni Solomon. Ki palobōsan konchi a tongtongen naw magtoray do ōnos no kabyay na a maynamot di Dabid a pachirawatan ko a pinidi ko a nangtongpal so bilbilin ko kan pangeddeng ko. ³⁵ Ahapen konchiw pagāryan do kakamay no pōtot naw, kan itoroh konchi dyimom Jeroboam asa poho a trībo. ³⁶ Ki itoroh konchiw asaw a trībo do pōtot ni Solomon tan si Dabid a pachirawatan ko, ki myan anchiw kapotōtan na a akmay paysohwan a magnanayon do salapen ko do Jerosalem a syodad a pinidi ko a pagdaydāyawan so ngaran ko. ³⁷ Ki payparinen konchi imo a magtoray do tābo a chakey no pōso mo. Imonchi iyaw āri a magtoray do Israel. ³⁸ As an parinen monchiw tabo a ibilin ko dyimo, kan maybibyay ka do chakey ko, parinen mo kosto do kapanyideb ko, kan tongpalen mo saw pangeddeng kan bilbilin ko akmas pinarin ni Dabid a pachirawatan ko, nāw konchi dyimo. Payparinen koymo kan siraw kapotōtan mo a manayon so kapagtoray akmas pinarin kwaw di Dabid, as kan itoroh konchi dyimo Israel. ³⁹ Dosāen ko sanchiw kapotōtan ni Dabid maynamot do gatos ni Solomon, ki magnanayon aba.’ ”

⁴⁰ Pinādas ni Solomon a dimanen si Jeroboam, ki nayyayo a nangay do Egipto di Sishak a āri, kan nagan daw nandad nakadiman ni Solomon.

No Nakadiman ni Solomon (2 Kron. 9:29-31)

⁴¹ Siraw kadwan saw a nappariparin do nakapagāri ni Solomon, kan tabo a pinariparin na kan kinasīrib na, ki naitolas sabawri do librowaw no kaparin ni Solomon? ⁴² Nagāri si Solomon yapo do Jerosalem do tabo Israel so apat a poho

* 11:27 11:27 2 Sam. 5:9; 1 Ār. 9:15

a katawen. ⁴³ As nachipaynahah si Solomon dyirad aāmang na saw, kan naitābon do syodad ni Dabid a āmang na. As si Rehoboam a pōtot na, ki nachitādi dya a āri.

12

No Kapagribildi no Israel a Maikontra di Rehoboam (2 Kron. 10:1-19)

¹ Nangay si Rehoboam do Sikem,* ta tabo tawotawo no Israel, ki nangay sa daw a mapayparin sya a āri da. ² Do nakadāmag naw ni Jeroboam a pōtot ni Nebat so nyaya, naybidi a yapo do Egipto, ta myan pa daw nakayapo do nakapaglības naw di Ari Solomon. ³ Dawa, inpatawag dan tawotawo no Israel si Jeroboam. Sinpangan na, iya kan tābo kakpekpehan no tawotawo no Israel, ki nangay sa di Rehoboam, kan binata da dya a kon da, ⁴ “Si āmang mo, ki pinarahmetan naw pāko namen. Sichangori, an papawen mo paw malidyataya a kapagsīrbi namen kan marahmetaya a naipāko dyamen, ayket magsīrbi kaminchi dyimo.”

⁵ Tominbay si Rehoboam a kāna, “Komaro kamo so tatdo a karaw, as maybidi kamonchi dyaken.” Dawa, komnaro saw tawotawowaw.

⁶ Sinpangan na, nangdaw si Āri Rehoboam so pamagbaga dyirad panglakayen saw a nagsīrbi di Solomon a āmang na do nakapagāri naw. Binata na dyira a kāna, “Āngo pamagbaga nyo dyaken a itbay ko dyirad dyaya tawotawo?”

⁷ Inatbay da a kon da, “Sichangori, an mayparin ka a magsīrbi dyira dyaya a tawotawo kan somidong, as ichirin mo makahwahok a atbay dyira, nāw mo sanchi a pachirawatan.”

⁸ Ki inonolay ni Rehoboam nyaya a pamagbaga a intoroh dan panglakayenaw dya. Basbāli a nangay a nangdaw so pamagbaga dyirad babbaro saw a kinasādar na a nayparakoh a madama a magsirsīrbi dya.

⁹ Inyahes na dyira a kāna, “Āngo pamagbaga nyo a atbay ko dyira dyaya tawotawo a nakabata dyaken a kon da, ‘Papawen mo paw pākwaya a pinangay ni āmang mo dyamen?’”

¹⁰ Siraw babbarwaw a kinasādar na a nayparakoh, binata da a kon da, “Siraw nangibahey dyimo a kon da, ‘Pinarahmetan ni āmang mo pāko namen, ki papawen mo paw pāko namen,’ komwan ibahey mo dyira a kon mo, ‘Iyaw kikit ko, ki matoktokpoh kan katinghan āmang ko. ¹¹ Pinangayan na inyo ni āmang ko so marahmet a pāko, ki rapan ko panchi so karahmet. Dinōsa naynyo ni āmang ko do saplit sa, ki dosāen konchi inyo siras anggagamma.’ ”

¹² Naybidi sa Jeroboam kan tabo tawotawo di Rehoboam do chatatdo naw a karaw a akmas binataw ni āri a kāna, “Maybidi kamonchi dyaken do chatatdo naw a karaw.”

¹³ Kinelkelga no āri saw tawotawowaw, kan inonolay naw pamagbagaw a intoroh dan panglakayen. ¹⁴ Basbāli a inotan naw bagbaga dan babbarwaw a binata na a kāna, “Pinarahmetan ni āmang ko pāko nyo, ki rapan ko panchi so karahmet. Dinōsa naynyo ni āmang ko do saplit sa, ki dosāen konchi inyo siras anggagamma.”

¹⁵ Dawa, inadngey saba no āryaw tawotawowaw. Ta nya namarin, ki yapo di ĀPO tan matongpal inchirin naw a inpaibahey na di Ahiha a taga Silo di Jeroboam a pōtot ni Nebat.†

¹⁶ Do nakaboya daw sya no tabo tawotawo no Israel so kaskehaw no āryaw a mangadngey sira, inatbay daw āryaw a kon da, “Āngo bīngay namen di Dabid? Aba!

Aryoriw tāwid namen do pōtot ni Jesse? Aba!
Somabat kamo na do tolda nyo sa, O Israel!

* **12:1** 12:1 Sikem, ki 65 kilometro do ammyānan no Jerosalem, kan myan do tana no tribo no Epraim. † **12:15** 12:15 1 Ar. 11:29-39

Intwan mo bōkod mo a bahay, O Dabid!”

Dawa, siraw tawotawo no Israel, ki somnabat dana sa. ¹⁷ Ki tinongtong naw nagāri ni Rehoboam dyirad tawotawo no Israel a omyan dyirad idiidi no Joda.

¹⁸ Sinpangan na, tinoboy ni Āri Rehoboam si Adoniram‡ a iyaw manyidechideb siras napilitan saw a maytarabāko a mangay dyirad tawotawo no Israel a mapaychakapya. Ki inob-obor dan tabo tawotawo no Israel manda do nakadiman na. As si Āri Rehoboam, ki inalistwan naw somnakay do logan naw, kan naglibas a kominwan do Jerosalem. ¹⁹ Dawa, siraw tawotawo no Israel, ki nagribildi dyirad kapotōtan ni Dabid a manda sichangori.

²⁰ Do nakapatak daw no tabo tawotawo no Israel a naybidi dana si Jeroboam, inpatawag da a mangay do kakpekpehan dan tawotawo, kan pinayparin da a āri do tabo a Israel. Moyboh a iya danaw trībo naw no Joda§ iyaw nabidin a mapodno dyirad kapotōtan ni Dabid.

²¹ Do nakawaraw ni Rehoboam do Jerosalem, nangpeh iya so 180,000 a napidi a taga-gobat a yapo dyirad trībo no Joda kan Benhamin a manggobat siras asa pohwaw a trībo no Israel do ammyānan. Nyaw pinarin ni Rehoboam a pōtot ni Solomon tan mapabidi a mirwa iyaw pagāryan dya.

²² Ki naipakatoneng no chirin no Dyos di Semayas a propīta no Dyos. ²³ Binata dya ni ĀPO a kāna, “Ibahey mo do āri no Joda a si Rehoboam a pōtot ni Solomon, kan dyirad tabo tawotawo do Joda kan Benhamin, kan dyirad kadwan saw a tawotawo nya a kon mo, ²⁴ ‘Nyaw bata ni ĀPO: Somonget kamo aba a machigobat dyirad kaliposan nyo a siraw tawotawo no Israel. Somabat kāda asa dyinyo, ta iyaw nyaya a naparin, ki yapo dyaken.’ ” Dawa, tinongpal daw chirin naw ni ĀPO, kan naychasabasabat sa a mirwa a akmas inbilin naw.

No Katadyichokod ni Jeroboam do Dyos

²⁵ Sinpangan na, pinakotāan ni Āri Jeroboam idyaw a Sikem do katokotokonan no Epraim, kan minyan daw. Yapo daw, komnaro kan inahnyihnyi na pa do idi a Penwel.

²⁶ Binata ni Jeroboam do inawan na a kāna, “Aysa, maparin a mapabidinchiw pagāryan ko dyirad kapotōtan ni Dabid. ²⁷ An somonget saw nyaya tawotawo ko a mangay a mangidāton do timplo ni ĀPO do Jerosalem, mirwa darana itoroh pōso da do āpo da a si Rehoboam a āri no Joda. Dimanen danchi yaken, kan maybidi sa di Āri Rehoboam.”

²⁸ Do nakatayoka ni Āri Jeroboam a nagpabalākad, ki namarin so dadwa a balitok a sinan orbon a bāka. Binata na dyirad tawotawowaw a kāna, “Ay, manawob danaw kahay nyo a mangngangay do Jerosalem. Inyo a tawotawo no Israel, cha sa dya siraw dyos nyo a nangisonget dyinyo a yapo do Egipto.” ²⁹ Napangay so asa do Betel, kan asa do Dan.* ³⁰ Iyaw nyaya, ki napaygatos siras tawotawo no Israel do kangay da a magdaydayaw do Betel kan do Dan.

³¹ Napatnek pa si Jeroboam siras pagdaydayāwan do matotohos saw a logar, kan nanongdo so papādi sa a yapo dyirad tabo tawotawo a aran dyi sa Lebita. ³² Napatnek so pista do chaasa poho naw kan dadima karaw do chawawaho naw a kabohan a akmas kapagpista daw do Joda, kan nangidāton siras dātonaw do altaraw. Pinarin naw nya do Betel, iyaw kapangidāton do sinan bāka a pinarin na.† As dawri paw napatnekan na so papādi saw dyirad pagdaydayāwanaw a logar a pinarin na. ³³ On, do dāwri a araw kan bohan a pinidi na, nangay do altaraw a pinatnek na do Betel a

‡ **12:18** 12:18 1 Ār. 4:6, 5:14 § **12:20** 12:20 No trībo no Joda, ki nairāman iyaw trībo no Benhamin, ta dēkey a trībo. * **12:29** 12:29 No Betel, ki masngen do abagātan a payis no Israel, kan mag-16 kilometros do ammyānan no Jerosalem. As no idi a Dan, ki masngen do ammyānan a payis no Israel. † **12:32** 12:32 Rinārayaw ni Jeroboam Linteg ni Moyses, ta siraw papādi lang maparin a omparin sya.

mangidāton. Dawa, pinatnek naw nya pista a para dyirad tawotawo no Israel, kan somnonget a nangay do altaraw a nangidāton.

13

No Propīta no Dyos a yapo do Joda

¹ Sinpangan na, myan asa a propīta no Dyos a komnaro a yapo do Joda a kominwan do Betel a maynamot do bilin dya ni ĀPO. Do nakawara na, madama si Jeroboam a maypasngen do altaraw tan maysosoh so insinso. ² Inyagagay naw kakontra na so altaraw a maynamot do chirinaw ni ĀPO a kāna, “O altar, altar, nyaw bata ni ĀPO: ‘Maiyanak anchiw asa mahakay do kapotōtan ni Dabid a mayngaran so Josyas. Do hapot mo, idāton nanchiw papādi saw a yapo dyirad pagdaydayāwan a mangidāton dyimo. As do hapot mo, masosohan anchiw tohatohang no tawotawo.’ ” ³ Do dāwri met lang a araw, nanoroh iyaw propītaw no Dyos so pangilasīnan a kāna, “Nyaw pakaboyan so naibahey ni ĀPO: ‘Mabhak anchiw altaraya, kan iyaw ahbek naw do rabaw naya, ki maipoha anchi do tana.’ ”

⁴ Do nakadngey naw ni Āri Jeroboam so inyagayaw no propītaw no Dyos a maikontra do altaraya do Betel, tinongdo naw propītaw, kan inmandar na a yapo do altaraw a kāna, “Tiliwen nyo!” Ki iyaw tanoro naw a linonat na, ki tomnigser kan mahokot na paba. ⁵ (Nabhak altaraw, kan iyaw no ahbek naw, ki naipoha do tana a akmas pangilāsīnanaw a intoroh no propītaw no Dyos a maynamot do chirinaw ni ĀPO.)*

⁶ Do dāwri, binata no āryaw do propītaw no Dyos a kāna, “Pangdaw mo yaken do ĀPO a Dyos mo, kan paydasal mo yaken tan mapyan tanoro kwaya.” Dawa, pinangdaw no propītaw no Dyos di ĀPO, kan napyan tanoro naw no āryaw, kan nayparin dana akmas sīgodaw.

⁷ Binata no āryaw do propītaw no Dyos a kāna, “Machangay ka dyaken do bahay kan mangmamabaw ka, as torohan konchi imo so rigālo.”

⁸ Ki tinbay no propītaw no Dyos si Āri Jeroboam a kāna, “Aran itoroh mo pa dyaken kagodwa no dyira mo a warawara, machangay akwaba dyimo. Koman akwaba so tināpay mana minom so ranom do dyaya a logar. ⁹ Ta naibilin dyaken a maynamot do chirin ni ĀPO a kāna, ‘Koman kaba so tināpay mana minom so ranom, mana maybidi kaba do rarahan a nakayapwan mo.’ ” ¹⁰ Dawa, komnaro danaw propītaw a nayam do matarek a rarahan, kan naybidi paba do nakayapwanaw a rarahan a mangay do Betel.

¹¹ Do dāwri, myan malkem a propīta a omyan do Betel. Siraw pōtot naw, somnabat sa a nangibahey dya so tabo a pinarin no propītaw no Dyos do dāwri a araw do Betel. Inbahey da pa di āmang da an āngo inbahey na do āryaw. ¹² Inyahes ni āmang da dyira a kāna, “Dino a rarahan no nayaman na?” Inpaboya dan pōtot na saw iyaw rarahanaw a nayaman no propītaw no Dyos a nakayapo do Joda. ¹³ Binata na dyirad pōtot na saw a kāna, “Mangpasanga kamo pa so asno a para dyaken.” Dawa, pinarin da. Sinakayan na, ¹⁴ kan inonotan naw propītaw no Dyos. Nasarakan na a myan a maydiydisna do sīrok naw no logwaw a kayo. Inyahes no malkemaw a kāna, “Imoriw propītaw no Dyos a yapo do Joda?”

“Yakenaw,” initbay na.

¹⁵ Dawa, binata no malkemaw dya a kāna, “Machangay ka dyaken do bahay kan may ka koman.”

¹⁶ Binata no propītaw no Dyos a kāna, “Maparin ko pabaw maybidi a machonot dyimo mana machakan so tināpay mana machinom so ranom do dyaya logar. ¹⁷ Ta

* **13:5** 13:5 Nyaw napyarin do chimpo ni Āri Josyah. 2 Āri 23:15-16

naibahey na dyaken a maynamot do chirin ni ĀPO a kāna, 'Koman kaba so tināpay mana minom so ranom, mana maybidi kaba do rarahan a nakayapwan mo.' "

¹⁸ Inatbay no malkemaw a kāna, "Yaken met, ki propīta akma dyimo. As inbahey no asa a anghil dyaken maynamot do chirin ni ĀPO a kāna, 'Paybidi mo a kayrayay do bahay mo tan makakan so tināpay kan minom so ranom.' " Ki binayatawan no malkemaw. ¹⁹ Dawa, nachipaybidiw propītaw no Dyos dya, kan komninan kan mininom do bahay na.

²⁰ Do kayan daw a maydisna do lamisaanaw, inpakatoneng dana ni ĀPO chirin naw do malkemaw a propīta a napaybidi sya, ²¹ kan inagayan naw propītaw no Dyos a nakayapo do Joda a kāna, "Nyaw bata ni ĀPO, "Tinongpal mwabaw chirin ni ĀPO, kan inonotan mwabaw bilin ni ĀPO a Dyos mo a inbilin na dyimo. ²² Naybidi ka kan komninan so tināpay kan mininom so ranom do logaraw a inbahey na dyimo a dyi mo a kanan kan inoman. Dawa, iyanchiw bangkay mwaya, ki maitābon abanchi do aschip a tanem dan aāmang mo.' "

²³ Do nakatayokaw a komninan kan mininom no propītaw no Dyos, iyaw malkemaw a propīta a napaybidi sya, ki pinasangaan naw asno naw a intoroh dya. ²⁴ As do kayam naw, dinarop no asa a lion do rarahan kan diniman na. Nainonolay bangkay naw do rarahanaw, kan myan asnwaw kan lionaw a maytēnek do bīt naw. ²⁵ Myan saw tawotawo a homnabas daw a nakaboya so bangkayaw a nainonolay do rarahanaw, kan myan paw lionaw a maytēnek do bīt naw. As yangay da inpadāmag do Betel a pagyanan no malkemaw a propīta.

²⁶ Do nakadāmag naw no malkemaw a propīta a napaybidi sya, binata na a kāna, "Iyaw nawriw tawowaw no Dyos a dya nagtongpal so chirin ni ĀPO. Dawa, intoroh ni ĀPO do lionaw a nanghagahagay kan nangdiman sya. Naparin nya sigon do inchirin ni ĀPO dya."

²⁷ Binata no malkemaw a propīta dyirad pōtot naw a kāna, "Mangpasanga kamo pa so asno a para dyaken." Ki pinasangaan da. ²⁸ Minohtot malkemaw kan nasarakan naw bangkayaw a nainonolay do rarahanaw, kan myan asnwaw kan lionaw a maytēnek do bīt naw. Iyaw lionaw, ki kinan nabaw bangkayaw mana hinagahagay nabaw asnwaw. ²⁹ Dawa, inahap naw bangkayaw no propītaw no Dyos, kan pinasakay na do napasangaanaw a asno a insabat do bōkod na a syodad tan dong-awan na iya kan itābon na. ³⁰ Pinosek naw bangkayaw do dyira naw a aschip a tanem. Dinong-awan na kan siraw pōtot naw, kan binata na a kāna, "Ayya, mo kakteh ko!"

³¹ Do nakatayoka no nakaitābon daw sya, binata no malkemaw dyirad pōtot naw a kāna, "Anchan madiman ako, itābon nyonchi yaken do tanemaw a aschip a nakaitabōnan no propītaya no Dyos, as pangayen nyonchiw tohatohang ko do bīt no tohatohang na. ³² Ta iyaw inyagay na a maynamot do chirin ni ĀPO a maikontra do altaraw do Betel kan tabo logaraw a pagdaydayāwan do idiidi no Samarya, ki matongpal anchi."

³³ Aran do nakatayoka no nya a naporin, nagbalbāliw aba si Jeroboam do marahet saw a kaparin na. Basbāli a nanongdo dana so papādi sa a yapo dyirad tabo tawotawo a para do logar saw a pagdaydayāwan. No aran sino a makey a mayparin a pādi, ki intatārek na iya a magpādi dyirad logar saw a pagdaydayāwan. ³⁴ Iyaw nyayaw gatos ni Jeroboam, ki mangyangay anchi dyirad kapotōtan na a magāri so kaopas kan pakarārayawan da do hapotaya no tanaya.

14

No Kaipadto ni Ahiha so Maikontra di Jeroboam

¹ Do dāwri, si Abihas* a adekey a pōtot ni Jeroboam, ki naganyit. ² Binata ni Jeroboam di baket na a kāna, “Magpamarang ka a matarek a tawo tan dya mapatakan a imo, ki baket ko, kan mangay ka do Silo. Si Ahiha a propīta, ki myan daw. Iyaw nangibaheyaw dyaken a mayparin akonchi a āri dyirad dyaya a tawotawo. ³ Mapanaybi ka so asa poho a tināpay, kan kadwan a namemeh a napihpih a makan,† kan asa kagarapon a tagapolot no yokan, as kangay mo dya. Ibahey nanchi dyimo an āngo maparin do adekeyaya.” ⁴ Pinarin no baketaw ni Jeroboam binata naw, kan nangay di Ahiha do bahay naw do Silo.

Do dāwri, makaboya paba si Ahiha. Bosa dana, ta malkem dana. ⁵ Ki binata ni ĀPO di Ahiha a kāna, “Si baket ni Jeroboam, ki mangay a manahes dyimo maynamot do anak naw a mahakay, ta ari a maganyit. Itbay mo dyaw ibahey kwaya dyimo. Anchan mawara, magpamarang anchi a matarek a mabakes.”

⁶ Do nakadngey naw ni Ahiha so kadagpasaw no kokod na do kasdep naw do pantawaw, binata na a kāna, “Somdep ka mo baket ni Jeroboam. Āngo ta magpamarang ka a matarek? Natoboy ako a mangibahey dyimo so marahmet a dāmag. ⁷ Mayam ka na yangay mwa ibahey di Jeroboam a nyayaw inbahey ni ĀPO a Dyos no Israel: ‘Pinatēnek koymo yapo dyirad tawotawo, kan pinarin koymo a magtoray do tawotawo ko a Israel. ⁸ Pinasyay ko iyaw pagāryanaw a pinakaro ko a yapo dyirad kapotōtan ni Dabid, kan intoroh ko dyimo. Ki akma kabaya di Dabid a pachirawatan ko a nagtongpal do bilbilin ko kan minonot dyaken do tābo pōso na a nawriw pinarin naw kosto do kapanyideb ko. ⁹ Namarin kas arwaro pa a maraherahet kan tabo nanmanma saw kan imo. Pinarin mo do bōkod mo a inawan kadwan saw a dyos kan nalōnag a napōtar a bolto. Pinasoli mo yaken kan tinadyichokodan mo yaken.

¹⁰ “ ‘Maynamot do dyaya, iyangay konchiw didigra dyirad kapotōtan ni Jeroboam. Abohen ko sanchiw yapo di Jeroboam kāda mahakay a aran adīpen mana siway-awaya do Israel. Opasen ko sanchiw kapotōtan na saw ni Jeroboam a akmas kapangalawopaw so tachi dan animal a mandan abo danaw kaboyan sira. ¹¹ Kanen danchi no chito kapamilya saw ni Jeroboam a madiman do syodad, kan kanen danchi no manomanok do tohos madiman saw do gagan no syodad. Nyayaw binata ni ĀPO.’

¹² “As imo, somabat ka na. Anchan tomokap ka a somdep do syodad mo, madiman anchiw adekeyaw. ¹³ Tabo no tawotawo no Israel, ki magdongdong-aw sanchi dya kan itābon danchi iya. Iyanchiw moyboh dyirad Jeroboam a maitābon, ta iya lang dyirad kapotōtan na iyaw chahwahok ni ĀPO a Dyos no Israel.

¹⁴ “Si ĀPO anchiw mismo a mamangon so āri a magtoray do Israel a mangopas anchi siras kapotōtan ni Jeroboam. On, aran sichangori dana! ¹⁵ Dosāen anchi ni ĀPO iyaw Israel tan mayparin sanchi a akmay banakawoy a madohodohod do ranom. Bagoten na sanchiw tawotawo no Israel a pakarohen do maganayaya a tana a intoroh na dyirad aāmang da saw. Paychawpiten na sanchi do bīt no Oksong a Oprates, ta pinasoli da si ĀPO do kapamarin da siras ibidang da sa a masantwan a posti a pagdaydayāwan no dyosa a Asera. ¹⁶ Inonolay nanchi ni ĀPO iyaw Israel maynamot do gatogatos a pinarin ni Jeroboam, kan nawriw napawnot siras tawotawowaw no Israel a naygatos.”

¹⁷ Sinpangan na, naytēnek baketaw ni Jeroboam, kan komnaro a somnabat do Tirsa. Apāman a tomnokap do dapyan naw no bahay, nadiman adekeyaw. ¹⁸ Intābon daw adekeyaw, as tabo Israel, ki nagdongdong-aw sa dya a akmas inpaibaheyaw ni ĀPO do propīta naw a si propīta Ahiha.

* 14:1 14:1 1 Ār. 11:29-31 † 14:3 14:3 1 Sam. 25:18

¹⁹ Siraw kadwan saw a napariparin do nakapagāri ni Jeroboam, iyaw nakapachigobbat naw kan maypāngo a nagāri, ki naitolas do librowaw no pakasaritāan dan ar-āri no Israel. ²⁰ Nagāri si Jeroboam so dadwa a poho kan dadwa a katawen. As nachipaynahah si Jeroboam dyirad aāmang na saw. Si Nadab a pōtot na, ki nachitādi dya a āri no Israel.

Si Rehoboam a Āri no Joda

²¹ Si Rehoboam a pōtot ni Solomon, ki āri do Joda. Nagtawen so apat a poho kan asa do nakapagāri na. Nagāri so asa poho kan papito a katawen do Jerosalem a iyaw syodadaw a pinidi ni ĀPO a yapo dyirad tabo a trībo no Israel a dawriw pagdaydayāwan so ngaran na. No ngaran ni ānang na, ki si Naama a Ammonita.

²² Siraw tawotawo a Joda, ki pinarin daw marahet do kapanyideb ni ĀPO. Do gatogatos a pinarin da, mangamangay pa a napasdeb so kapangīmon no kasoli ni ĀPO kan tabo pinarin dan aāmang da saw. ²³ Napatnek sa pa para do bōkod da a inawan siras logaraw a pagdaydayāwan, posti saw a bato, kan posti saw ni Asera do kāda paytokonan, kan do kāda sīrok no mayayabong a kayo. ²⁴ Myan do dya tanaw mahahakay kan mababakes a balangkantis‡ a nagsirbi dyirad pagdaydayāwan da. Siraw tawotawo, ki namarin sa so tabo a makabābaba a dadakay dan nasnasyon a pinaksyat ni ĀPO do salapen da no Israelita.

²⁵ Do chadadima naw a katawen no kapagāri ni Āri Jeroboam, rinaot ni Sisyak a āri no Egipto iyaw Jerosalem. § ²⁶ Inkaro na saw kinabaknangaw no timplo ni ĀPO kan kinabaknangaw no palasyo no āri. Inkaro na tābo magrāman tabo balitok a sarāpa a inpaparin ni Solomon.* ²⁷ Dawa, namarin si Āri Rehoboam siras bronsi a sarāpa a panādi na sira, kan intalek na sa a para dyirad komander daw no taga-bantay saw do asdepanaw do palasyowaw no āri. ²⁸ Do kāda nakangay no āryaw do timplo naw ni ĀPO, inyangay dan taga-bantayaw sarāpa saw, † kan do nakapaybidi naw no āri, pinabidi daw sarāpaw do pangapyanaw so armas dan gwardya.

²⁹ Siraw kadwan saw a napariparin do nakapagāri ni Rehoboam, kan tabo pinariparin na, ki naitolas sabawri do librowaw no pakasaritāan dan ar-āri no Joda? ³⁰ Nāw na myan gobat do payawan da Rehoboam kan Jeroboam. ³¹ As nachipaynahah si Rehoboam dyirad aāmang na saw, kan naitābon a nachirapa dyira do syodadaw ni Dabid. No ngaran ni ānang na, ki si Naama a Ammonita. Si Abiham‡ a pōtot na, ki nachitādi dya a āri.

15

Si Abidyam a Āri no Joda

(2 Kron. 13:1-14:1)

¹ Do chaasa poho naw kan wawaho a katawen no nakapagāri ni Jeroboam a pōtot ni Nebat do Israel, nayparin si Abidyam a āri do Joda. ² Nagāri do Jerosalem so tatdo a katawen. No ngaran ni ānang na, ki si Maakah a potōt a mabakes ni Abisalom.

³ Tinōlad na tabo gatogatos saw a akmas pinarinaw ni āmang na. As oyod aba sipopōso kapodno na di ĀPO a Dyos na, akmaba di Dabid a kapoonan na. ⁴ Ki aran komwan, maynamot do kāsī ni ĀPO a Dyos ni Dabid, intoroh na dyaw akmay paysohwan* do Jerosalem. Pinarin no Dyos nya do nakapatnek naw so kapōtotan ni Dabid a natatādi a magāri tan payparinen naw Jerosalem a mapinsan. ⁵ Ta pinarin ni Dabid kosto do kapanyideb ni ĀPO, kan somniwal aba a aran āngo inbilin na dya do ōnos no nakabyay na, malaksid do pinarin naw di Oryas a Heteo.

‡ 14:24 14:24 Deot. 23:17-18 § 14:25 14:25 2 Kron. 12:1-16 * 14:26 14:26 1 Ār. 10:16-17 † 14:28 14:28 Nyaw pinarin da tan ipaboya daw kabileg no kapagāri no āri. ‡ 14:31 14:31 "Abiham" mana "Abihās". * 15:4 15:4 1 Ār. 11:36

⁶ Myan gobat da Abidyam kan Jeroboam do ōnos no kabyay ni Abidyam. ⁷ No nya gobat, ki nairogi pa do chimpo ni āmang na a si Rehoboam, as natongtong do kapagāri ni Abidyam. Siraw kadwan saw a naporiparin do nakapagāri ni Abidyam, kan tabo pinariparin na, ki naitolas sabawri do librowaw no pakasaritāan dan ar-āri no Joda? ⁸ As nachipaynahah si Abidyam dyirad aāmang na saw, kan naitābon do syodad ni Dabid. As si Asa a pōtot na, ki nachitādi dya a āri.

Si Asa a Āri no Joda

⁹ Do chadadwa naw a poho a katawen no kapagāri ni Jeroboam a āri no Israel, nayparin si Asa a āri no Joda, ¹⁰ kan nagāri so apat a poho kan asa katawen do Jerusalem. No ngaran ni āpong na a mabakes, ki si Maakah a pōtot a mabakes ni Abisalom.

¹¹ Pinarin ni Asa kosto do kapanyideb ni ĀPO a akmas pinarin ni Dabid a kapoonan na. ¹² Pinaksyat na do tana siraw mahahakay kan mababakes a balangkantis a magsirsirbi do pagdaydāyawan daw, kan pinakaro na saw tabo a didyosen a pinarin dan aāmang na. ¹³ Pinakaro na pa si Maakah a āpong na do pwisto naw a reyna, ta namarin so makabābaba a posti para di Asera. Tinongeh ni Asa iyaw postyaya, kan sinosohan na do Payahosongan a Kidron. ¹⁴ Ki pinakaro nabaw pagdaydāyawan saw. Aran komwan, sipopōso kapodno na di ĀPO do ōnos no kabyay na. ¹⁵ Inyangay na sa do timplowaw ni ĀPO iyaw pirakaw kan balitok kan warawara saw a indidikar da kan āmang na.

¹⁶ Myan gobat do payawan da Asa kan Baasa a āri no Israel do tabo kapagāri da. ¹⁷ Nangraot si Baasa a āri no Israel so tawotawo no Joda, kan inahnyihnyi naw idi a Rama† tan abo makahtot mana makasdep do sākop ni Asa a āri no Joda.

¹⁸ Sinpangan na, inhap ni Āri Asa siraw tabo pirak kan balitok a nabidin do pangapyanaw do timplo ni ĀPO kan do bōkod naw a palasyo. Intalek na saw nya dyirad opisyalis na saw, kan tinoboy na sa a yangay da di Ben-hadad a āri no Aram a magtoray do Damasko. Si Ben-hadad, ki pōtot ni Tabrimmon a pōtot ni Hesyon. Binata ni Ben-hadad a kāna, ¹⁹ “Myan pakono tōlag do payawan ta, yaken kan imo a akmas kayanaw no nakapagtōlag da āmang ko kan āmang mo. Chiban mo pa, tori ako a mangipaw-it dyimo so sāgot ko a pirak kan balitok. Changori, wayaken mo nakapachitōlag mwaw di Baasa a āri no Israel tan komaronchi do tana ko.”

²⁰ Nachion si Ben-hadad di Āri Asa, kan nanoboy siras komander saw kontodo bōyot da saw a mangraot siras idiidi saw do ammyānan a parti no Israel. Sinākop daw Ihon, Dan, Abel-bet-maakah, kan tabo Kinneret magrāman tabo a tana no Naptali. ²¹ Do nakadāmag naw ni Baasa so nyaya, insardeng naw nangahnyihnyi so Rama, komnaro a somnonget do Tirsa. ²² Sinpangan na, namarin si Āri Asa so pangeddeng do tabo tawotawo no Joda a abaw habas. Machita akoten kan ikaro da saw batwaw kan tarikāyowaw a yapo do Rama a inosar da Baasa. Inosar ni Āri Asa siraw nya a pinangahnyihnyi so idi a Geba do tana no Benhamin kan aran do idi pa a Mispa.‡

²³ Siraw tabo kadwan saw a naporiparin do nakapagāri ni Asa, tabo napatayoka na saw, tabo pinariparin na, kan pinatnek na saw a syodad, ki naitolas sabawri do librowaw no pakasaritāan dan ar-āri saw do Joda? Do kamalkem naranaw ni Asa, kinorad saw kokod naw. ²⁴ Sinpangan na, nachipaynahah dyirad aāmang na saw, kan naitābon a nachirapa dyira do syodadaw ni Dabid. Si Jehosapat a pōtot na iyaw nachitādi dya a āri.

Si Nadab a Āri no Israel

† 15:17 15:17 Rama, ki papito a kilometro do ammyānan no Jerusalem. ‡ 15:22 15:22 Geba kan Mispa, ki idiidi do payawan Israel kan Joda.

²⁵ Do chadadwa naw a katawen no kapagāri ni Asa a āri no Joda, nayparin si Nadab a pōtot ni Jeroboam a āri no Israel, kan nagāri so dadwa a katawen. ²⁶ Pinarin naw marahet do kapanyideb ni ĀPO. Inonotan naw dadakay ni āmang na. As maynamot do gatos na, pinawnot na saw tawotawo no Israel a naygatos.

²⁷ Si Baasa a pōtot ni Ahiha a yapo do trībo no Issakar, ki inpangta na si Nadab, kan diniman na iya do Gibbeton a idi dan Pilisteo. Nyaw naporin do kayan da Nadab kan tabo bōyot na saw a nanglakob so nawri a idi. ²⁸ On, diniman ni Baasa si Nadab do chatatdo naw a katawen a nagāri si Asa do Joda, kan si Baasaw nachitādi a nagāri do Israel.

²⁹ Kasdesdep pa ni Baasa a magāri, diniman naw tābo a kapamilya ni Jeroboam. Abaw aran asa tinokos na a sibibiyay. On, diniman na sa tabo sigon do chirin ni ĀPOŠ a inpaibahey na di Ahiha a pachirawatan na a taga Silo. ³⁰ Nyaw naporin maynamot do gatogatos a pinarin ni Jeroboam kan pinawnot na saw tawotawowaw a Israel a naygatos, as kan maynamot ta pinasoli na si ĀPO a Dyos no Israel.

³¹ Siraw kadwan saw a naporiparin do nakapagāri ni Nadab, kan tabo a pinaripinarin na, ki naitolas sabawri do librowaw no pakasaritāan dan ar-āri no Israel? ³² Myan gobat do payawan da Asa kan Baasa a āri no Israel do ōnos no nakapagāri da.

Si Baasa a Āri no Israel

³³ Do chatatdo naw a katawen ni Asa a āri no Joda, si Baasa a pōtot ni Ahiha, ki nayparin a āri do tabo a Israel, kan nagāri do Tirsa so dadwa poho kan apat a katawen. ³⁴ Pinarin naw marahet do kapanyideb ni ĀPO. Inonotan naw dadakay ni Jeroboam. As maynamot do gatos na, pinawnot na saw tawotawo no Israel a naygatos.

16

¹ Inpakatoneng dana ni ĀPO chirin naw di Jeho a pōtot ni Hanani a maikontra di Baasa a kāna, ² “Binangon koymo a yapo do ahbek, kan pinayparin koymo a magtoray dyirad tawotawo ko a Israel. Ki inonotan mo dadakay ni Jeroboam, kan pinawnot mo saw tawotawo ko a Israel a naygatos, as kan pinasoli mo yaken a maynamot do gatogatos da. ³ Dawa, imom Baasa, yangay konchimo a abohen kan pamilya mo. Parinen konchi do pamilya mo akmas pinarin kwaw do pamilya ni Jeroboam a pōtot ni Nebat. ⁴ Aran sino a mimbros no pamilya ni Baasa a madiman do syodad, ki kanen danchi no chito. As no madiman do gaganaw no syodad, ki kanen danchi no manomanok a somayasayap.”

⁵ Siraw kadwan saw a naporiparin do nakapagāri ni Baasa, no pinariparin naw kan napatayoka na saw, ki naitolas sabawri do librowaw no pakasaritāan dan ar-āri no Israel? ⁶ As nachipaynahah si Baasa dyirad aāmang na saw, kan naitābon do Tirsa. Si Ela a pōtot na, ki nachitādi dya a āri.

⁷ Nyaw inpakatonengaw ni ĀPO di propīta Jeho a pōtot ni Hanani a maikontra di Baasa kan pamilya na a maynamot do tabo marahet a pinarin na do kapanyideb ni ĀPO. Pinasoli na pa si ĀPO a maynamot do pinariparin naw do nakatōlad naw siras kaparin no pamilya ni Jeroboam, as kan maynamot do kaiyangay naw so nakarāyaw dan kapotōtan saw ni Jeroboam.

Si Ela a Āri no Israel

⁸ Do chadadwa naw a poho kan anem a katawen no kapagāri ni Asa a āri no Joda, si Ela a pōtot ni Baasa, ki nayparin a āri no Israel, kan nagāri do Tirsa so dadwa a katawen.

⁹ Si Simri a asa opisyal na a komander no kagodwa dan logan na saw a pachigobat, ki nagpangta so maikontra dya. Si Āri Ela, ki myan do Tirsa do dāwri a machinom a maybobok do bahay ni Arsa a iyaw manyidechidebaw so palasyo do Tirsa. ¹⁰ Somindap si Simri, kan kinelbat na a diniman si Ela do chadadwa naw a poho kan papito a katawen no kapagāri ni Asa do Joda, as iya danaw nachitādi a āri.

¹¹ Apāman a nangrogī si Simri a magāri a maydisna do trono, diniman ni Simriw tābo kapamilya ni Baasa. Abaw aran asa tinokos na a mahakay a kaliposan na mana sīt na. ¹² Dawa, komwan nakarārayaw ni Simri so tābo kapamilya ni Baasa sigon do chirin ĀPO a inpaibahey na di propīta Jehu ¹³ a maynamot do tabo gatogatos a pinarin da Baasa kan Ela a pōtot na a napawnot siras tawotawo no Israel a naygatos. Pinasoli da si ĀPO a Dyos no Israel a maynamot do kapagdaydāyaw daw siras abos sinpaspangan a didyosen.

¹⁴ Siraw kadwan saw a napariparin do nakapagāri ni Ela, kan tabo pinariparin na, ki naitolas sabawri do librowaw no pakasaritāan dan ar-āri no Israel?

Si Simri a Āri no Israel

¹⁵ Do chadadwa naw a poho kan papito a katawen no kapagāri ni Asa a āri no Joda, nagāri si Simri so papito a karaw do Tirsa. Siraw bōyot saw no Israel, ki nakapwisto sa a manglakob do masngenaw do Gibbeton a idi dan Pilisteo. ¹⁶ Do nakadāmag daw no bōyot saw a nagkampo daw a nagpangta si Simri so maikontra do āryaw kan diniman na, pinatnek da si Omri a āri no Israel a iyaw komanderaw no bōyot da do dāwri met lang a araw do kampo daw. ¹⁷ Sinpangan na, sa Omri kan tabo bōyot na saw, ki komnaro sa do Gibbeton, as nangay da a linakob syodadaw a Tirsa. ¹⁸ Do nakaboyaw sya ni Simri a nahap daranaw syodadaw, somindap do kōtaw do irahemaw no palasyo no āri, kan sinosohan na, as nadiman do irahemaw. ¹⁹ Nyaw naparin maynamot do gatogatos a pinarin na. On, pinarin naw marahetaw do kapanyideb ni ĀPO, kan inonotan naw kabibyay ni Jeroboam. As maynamot do gatos na, ki pinawnot na saw tawotawo no Israel a naygatos.

²⁰ Siraw kadwan saw a napariparin do nakapagāri ni Simri, kan iyaw nakapagribildi naw, ki naitolas sabawri do librowaw no pakasaritāan dan ar-āri no Israel?

Si Omri a Āri no Israel

²¹ Sinpangan na, siraw tawotawo no Israel, naycharwa do dadwa bonggoy. No asaw, ki minonot sa di Tibni a pōtot ni Ginat tan payparinen da iya a āri da. Iyaw asaw, ki minonot sa di Omri. ²² Ki siraw minonotaw di Omri, ki inābak da saw minonotaw di Tibni a pōtot ni Ginat. Nadiman si Tibni, kan si Omri iyaw nayparin a āri.

²³ Do chatatdo naw a poho kan asa a katawen no kapagāri ni Asa a āri no Joda, nayparin si Omri a āri no Israel, kan nagāri so asa poho kan dadwa a katawen. Iyaw dāmowaw a anem a katawen, ki nagāri do Tirsa. ²⁴ Ginātang naw paytokonanaw no Samarya di Semer so anem a rībo a kapidāso a pirak.* Napatnek so syodad do dawri a paytokonan, kan pinangaranan na so Samarya† a ngaran no sīgodaw a akin dyira so paytokonanaw.

²⁵ Pinarin ni Omriw marahet do kapanyideb ni ĀPO. On, mangamangay nakapaygatos na kan tabo nanmanma saw kan iya. ²⁶ Inonotan naw tābo kabibyay ni Jeroboam a pōtot ni Nebat. As maynamot do gatogatos na, pinawnot na saw tawotawo no Israel a naygatos, as kan pinasoli na si ĀPO a Dyos no Israel maynamot dyirad abos sinpaspangan a didyosen da.

²⁷ Siraw kadwan saw a napariparin do nakapagāri ni Omri, siraw pinarin naw, kan napatayoka na saw, ki naitolas sabawri do librowaw no pakasaritāan dan ar-āri no

* 16:24 16:24 Mana “papito a poho a kakilo”. † 16:24 16:24 Do Hebreo a chirin, ki “Somron”.

Israel? ²⁸ Nachipaynahah si Omri dyirad kapoonan na saw, kan naitābon do Samarya. Si Ahab a pōtot na, ki nachitādi dya a āri.

Si Ahab a Āri no Israel

²⁹ Do chatatdo naw a poho kan wawaho a katawen ni Asa a āri no Joda, si Ahab a pōtot ni Omri, ki nayparin a āri no Israel. Nagāri do Samarya so dadwa poho kan dadwa a katawen. ³⁰ Si Ahab a pōtot ni Omri, ki namarin so mangamangay pa a marahet do kapanyideb ni ĀPO kan tabo saw nanmanmaw kan iya. ³¹ Inbidang na a mapaw kapamarin naw so gatogatos ni Jeroboam a pōtot ni Nebat. Rinohnwan na pa do nakakabahay na si Jesebel a pōtot a mabakes ni Etabaal a āri da no Sidonyo, kan inrogi naw nagsirbi di Baal kan nagdaydāyaw dya. ³² Napatnek si Ahab so altar para di Baal do timplowaw ni Baal a pinatnek na do Samarya. ³³ Namarin pa so posti ni Asera. Iyaw pinarin ni Ahab, ki mangamangay paw nakapakasoli ni ĀPO a Dyos no Israel kan no tabo āri no Israel a nanmanma kan iya.

³⁴ Do kachimpo ni Ahab, pinatnek ni Hiel a taga Betel a pinirwa iyaw idi a Jeriko. Do nakapangay naw so pondasyonaw, nadiman matonengaw a pōtot na a mahakay a si Abiram. As do nakapangay naw siras rowangan na saw, nadiman boridek naw a mahakay a si Segob. Nyaw namarin sigon do chirinaw ni ĀPO a inchirin ni Joswe a pōtot ni Non.‡

17

Si Elyas kan no Tīkag

¹ Do dāwri, myan asa propīta a mayngaran so Elyas a Tisbita. As iya, ki yapo do Tisbe do tana a Gilead. Binata na di Āri Ahab a kāna, “Akmas kasibibyay ni ĀPO a Dyos no Israel a pagsirsirbyan ko, abanchiw polos apon mana chimoy do somarono saya a tawtawen malaksid an ibahey ko.”

² Sinpangan na, inpakatoneng ni ĀPO chirin naw di Elyas a kāna, ³ “Komaro ka dya, as kapagpadāya mo kan tomayo ka do losok naw no dēkey a oksong a mayngaran so Kerit do dayāen no Oksong a Jordan. ⁴ Minoynom kanchi do dēkeyaw a oksong, kan binilin ko naw kak saw a mamakan anchi dyimo.”

⁵ Dawa, tinongpal naw inbaheyaw ni ĀPO dya. Nangay do dēkeyaw a oksong a Kerit do dāyaen no Jordan, kan nagan daw. ⁶ Nangyangangay kak saw so tināpay kan karni an mabekas kan mahep, kan minoynom a yapo do dēkeyaw a oksong.

Iyaw Bālwaw do Sarepat

⁷ Do nakapaypahabas no chimpo, nayachan dēkeyaw a oksong, ta chinimoy na pabaw tana. ⁸ Sinpangan na, inpakatoneng ni ĀPO chirin naw di Elyas a kāna, ⁹ “Mangay ka do idi a Sarepat a masngen do syodad a Sidon* kan magyan ka daw. Nangbilin ako na so bālo a mabakes a manorotoroh so kanen mo.” ¹⁰ Dawa, nangay do Sarepat. Do nakapakarapit naw do rowangan naw no idyaw, myan bālo a mabakes a mamachi. Tinawagan ni Elyas kan binata na dya a kāna, “Panghap mo pa yaken so dēkey a ranom do bāso tan makaywaw ako.” ¹¹ Ki do kangayaw no bālwaw a manghap, tinawagan narana a kāna, “Panghap mo pa yaken so kakchid no tināpay.”

¹² Initbay no bālwaw a kāna, “Akmas kasigorādo no kasibibyay ni ĀPO a Dyos mo, apabaw tināpay ko. Moyboh dana a asa kakemkem a arinaw myan do angang kan dēkey a lana do garapon. Mamachi ako so tatdo lang a irotong a panotong ko so kanen ko kan anak kwaw a mahakay tan kanen namen sakbay no kadiman namen.”

¹³ Binata ni Elyas dya a kāna, “Mamo kaba. Somabat ka na, kan parinen mo bata mwaya. Ki manma panotong mo yaken so dēkey a tināpay a yapo do myanaw dyimo,

‡ 16:34 16:34 Jos. 6:26 * 17:9 17:9 Sidon, ki nakayapwan ni Jesebel. 1 Ār. 16:31

as kaiyangay mo sya dyaken. Katayoka na, manotong ka so dyira nyo kan anak mwaya. ¹⁴ Ta nyaw bata ni ĀPO a Dyos no Israel a kāna, ‘No arina do angangaw, ki mapatawsan aba. Komwan panchiw no lana a myan do garapon, ki mapatawsan aba a mandad arawaw a chimoyen ni ĀPO tanaya.’ ”

¹⁵ Komnaro kan pinarin naw inbaheyaw ni Elyas dya. As do dāwri, myan danaw kanen da Elyas kan iyaw bālwaw kan pamilya naw so mahay. ¹⁶ Ta iyaw arina do angangaw, ki mapatawos aba. Komwan iyaw lanaw, ki mapatawos aba sigon do chirinaw ni ĀPO a inbahey ni Elyas.

¹⁷ Homnabas chimpo, iyaw mahakayaw a anak no mabakesaw a bālo a makin dyira so bahayaw, ki naganyit. Naypaypāngay ganyit naw a nandad nakapagsardeng na a omanges. ¹⁸ Binata na di Elyas a kāna, “Aryoriw kaipsok mo dyaken, imo a tawo no Dyos? Nangay kawri dya tan ipanakem mo gatos ko kan dimanen mo anak kwaya?”

¹⁹ Inatbay ni Elyas a kāna, “Itoroh mo dyaken anak mwaya mahakay.” Do dāwri, inhap naw adekeyaw do tachayaw ni ānang na, as inyangay na do mamanyitwaw a kwarto a pakaykaychehan na kan pinapoktad nad katri naw. ²⁰ Tomnanyis si Elyas di ĀPO a kāna, “O ĀPO a Dyos ko, āngo ta inyangay mo paw didigra do dyaya a bālo a nachidagosan ko do kadiman mo so anak naya?” ²¹ Sinpangan na, naysasakban naw adekeyaw so naypitdo,† kan tomnanyis di ĀPO a kāna, “O ĀPO a Dyos ko, palobōsan mo paw byay no nyaya a adekey a maybidi dya!”

²² Nadngey ni ĀPO dasal naw ni Elyas, kan naybidi iyaw byay naw no adekeyaw, kan nagōngar. ²³ Inhap ni Elyas adekeyaw a yapo do mamanyitwaw a kwarto, kan binaba na a inigchin do irahemaw no bahayaw. Intoroh na do ānang naw kan binata na a kāna, “Chiban mo, sibibyay anak mwaya!”

²⁴ Tinbay no bālwaw si Elyas a kāna, “Changori, chapatak ko na a imo, ki tawo no Dyos. As iyaw chirin ni ĀPO a yapo do dangoy mo, ki oyod.”

18

Si Elyas kan Obadyas

¹ Homnabas chimpo, do chatatdo naw a katawen no tīkag, inpakatoneng ni ĀPO chirin naw di Elyas a kāna, “Mangay ka magparang di Āri Ahab, kan pachimoyen konchi do tana.” ² Dawa, nangay si Elyas a nagparang di Ahab.

Do dāwri, iyaw kapaychapteng, ki taywara do Samarya, ³ kan inpatawag ni Ahab si Obadyas a iyaw manyidechidebaw so palasyo na. (Si Obadyas, ki mapodno a managdaydāyaw di ĀPO. ⁴ Do kapangdimanaw ni Reyna Jesebel* siras propīta ni ĀPO, inhap sa ni Obadyas asa gasot saw a propīta, kan intayo na sa do dadwa a aschip. Pinangay naw dadima poho do kāda aschip, as kan inyangangayan na sa so mākan kan ranom da.) ⁵ Binata ni Ahab di Obadyas a kāna, “Mangay ka do intīrwaya tana do tabo a ok-oksong kan payapayahosongan. Ara kanchi a makachichwas so tametamek a mangbyay siras kabalyo kan molo saya tan dyi ta makadiman so aran āngo dyirad animal ta saya.” ⁶ Dawa, naycharwan daw tanaw a psychichwasan da. Nangay si Ahab do mangket do asa a rarahan, kan nangay si Obadyas do mangket do bīt.

⁷ Do kadamaw ni Obadyas a mayam, binayat ni Elyas, ki nailāsin ni Obadyas. Dawa, nagrōkob do tana, kan binata na a kāna, “Oyodori a imo si āpo ko a Elyas?”

⁸ Inatbay na a kāna, “Na, yakenaw. Yangay mo a ibahey di āmo mo a kon mo, ‘Si Elyas, ki ari dya!’ ”

⁹ Inyahes ni Obadyas a kāna, “Āngo gatos ko tan iparawat mo yaken a pachirawatan mo di Ahab a mangipadiman dyaken? ¹⁰ Akmas kasibibyay ni ĀPO a Dyos mo, abaw

† 17:21 17:21 2 Ār. 4:34 * 18:4 18:4 1 Ār. 16:31

aran asa nasyon mana pagāryan a dya naychichwasan ni āmo ko dyimo. As an myan nasyon mana pagāryan a nangibahey a abo ka daw, pinagsapata na sa a dyi daymo a nachichwasan. ¹¹ Ki sichangori, ibahey mo dyaken a mangay ako di āmo ko kan ibahey ko dya a kon ko, 'Ari dya si Elyas.' ¹² Chapatak kwaba an dino pangyangayan no ispirito ni ĀPO dyimo anchan karwan koymo. An yangay ko a ibahey di Ahab, kan dyi naymo a machichwasan, dimanen nanchi yaken. As yaken a pachirawatan mo, ki managdaydāyaw ako di ĀPO nakayapo do kaadekey ko. ¹³ Naipadāmag abawri dyimo mo āpo ko, an āngo pinarin ko do kapangdimanaw ni Jesebel siras propīta ni ĀPO? Intayo ko saw asa gasot a propīta ni ĀPO do dadwa aschip, taydidima poho do kāda aschip, kan inyangangayan ko sa so mākan da kan ranom da. ¹⁴ As sichangori, ibahey mo dyaken a mangay ako do āmo kwaw kan batahen ko a kon ko, 'Ari si Elyas dya.' Dimanen nanchi yaken ah!"

¹⁵ Binata ni Elyas a kāna, "Akmas kasibibyay ni ĀPO a Manakabalin do Tābo a pagsīrbyan ko, syirtwen ko a magparang ako di Ahab sichangori a araw."

Si Elyas do Tokon a Karmel

¹⁶ Dawa, nangay si Obadyas a nachibayat di Ahab kan inbahey na dya. Do dāwri, nangay si Ahab a nachibayat di Elyas. ¹⁷ Do nakaboya naw si Elyas, binata na dya a kāna, "Oyodori a imo a mangriribok so Israel?"

¹⁸ Initbay ni Elyas a kāna, "Yaken abaw mangriribok so Israel, an dya imo kan pamilya ni āmang mo, ta sinyay nyo saw bilbilinaw ni ĀPO. As imo, ki mononot ka dyirad Baal. ¹⁹ Changori, patawagan mo tabo tawotawo saw no Israel a machibayat dyaken do Tokon a Karmel. Iyangay mo apat saw a gasot kan dadima poho a propīta ni Baal kan siraw apataw a gasot a propīta ni Asera† a siraw machakanaw do lamisaan ni Jesebel."

²⁰ As dawa, pinatawag ni Ahab tabo tawotawo no Israel kan siraw propīta a maychichipeh do Tokon a Karmel. ²¹ Nangay si Elyas do salapen daw no tawotawo, kan binata na a kāna, "Maypāngo pas kahay kapakaskaspi no kayam nyo do dadwa a pangtoktwan? An si ĀPO, ki Dyos, onotan nyo pakono ah. Ki an si Baal, sigi monot kamo dya."

Ki inatbay daba no tawotawo a aran asa lang a chirin.

²² Do dāwri, binata ni Elyas dyira a kāna, "Yaken danayaw moyboh a natokos dyirad propīta ni ĀPO, ki myan paw apat a gasot kan dadima poho a propīta ni Baal. ²³ Mangyangay kamo pa dyamen so dadwa tōro a bāka. Nolay ta sa a mamidi so asa para dyira, kan partyen da a aktekteben, as kapalapaw da sya do kayo, ki byayan daba. As yaken, ki isagāna konchi met asaw a tōro a bāka, kan palapawen ko do kayo, kan byayan kwaba. ²⁴ As tawagan nyo ngaranaw no dyos nyo, kan tawagan ko ngaranaw ni ĀPO. No Dyos a mangatbay so apoy, iyaw oyod a Dyos."

Do dāwri, binata dan tabo tawotawo a kon da, "Maganay binata mwaya."

²⁵ Binata ni Elyas dyirad propīta ni Baal a kāna, "Mamidi kamo so asa dyirad dadwaya tōro a bāka, kan isagāna nyo a manma, ta āro kamo. Tawagan nyo ngaranaw no dyos nyo, ki byayan nyo aba so apoy." ²⁶ Dawa, inhap daw tōrwaw a naitoroh dyira kan insagāna da.

Do dāwri, tinawagan daw ngaranaw ni Baal a nangroggi do kamabekas a manda do kayegen no araw a inngēngengey da a kon da, "O Baal, atbayen mo pa yamen!" Ki abaw tīmek. Abaw mangatbay. Tomnatāda sa a naypaypadibon do altaraw a pinatnek da.

²⁷ Do kayegenaw danaw no araw, inroggi sa ni Elyas a kanchawan a kāna, "Kayitan nyo paw mangēngengey! Oyodaya a asa dyos si Baal! Āngwan ari a mangtokto so

† 18:19 18:19 1 Ar. 14:15

marahem, mana nabalabalay, mana nagbyahi, mana ari a makaychek kan machita na yokayen.”²⁸ Dawa, pinaypaypalyak da paw nangēngengey. As sigon do dadakay da, tinagataga daw inawan da so imoko kan chibot manda do nakawyog no raya da.²⁹ Katayokaw no kayegen araw, tinongtong daw nagpadto a magam-amangaw manda do ōras dana no kapangidāton da do kamahep. Ki aba polos tīmek. Abaw mangatbay. Abaw nangikaskāso.

³⁰ Do dāwri, binata ni Elyas dyirad tabo tawotawo a kāna, “Maypasngen kamo dyaken.” Naypasngen sa dya, kan kinapya naw altar naw ni ĀPO a narakrak.‡
³¹ Inhap ni Elyas asa poho saw kan dadwa bato, kan tayisa do kāda tribo do kapotōtan ni Jakob a iya nangipakatonngan ni ĀPO so chirin naw a kāna, “Si Israel, ki ngaran mo.”§
³² Inosar ni Eliyas nya sa a bato a napatnek so altaraw do ngaran ni ĀPO. Do omdibon no altaraw, naychadi so kanal a makahap so makalo a apat a kagalon a ranom.
³³ Inornos naw kayowaw do altaraw, pinarti naw tōrwaw, as nakaktekteb na sya, kan pinalapaw na do kayowaw. Binata na dyira a kāna, “Apnohen nyo saw apataya angang so ranom, kan padohen nyo do dātonaya a masosohan kan do kayowaya.”

³⁴ Binata narana a kāna, “Pirwahlen nyo pa.” Ki pinirwa da pa pinarin.

“Pitdwen nyo pa,” inbilin na, kan tinongpal da.³⁵ Minoyog ranomaw do omdibonaw no altaraw, kan inapno na paw kanalaw.

³⁶ Do ōras danaw no kapangidāton, naypasngen si Elyas a propīta kan naydasal a kāna, “O ĀPO a Dyos ni Abraham, Isaak, kan Israel, ipakatoneng mo pa sichangori a araw a imo, ki Dyos no Israel. Ipakatoneng mo pa a yaken, ki pachirawatan mo, kan pinarin ko tabo nyaya a maynamot do bilin mo.³⁷ Atbayen mo pa yaken mo ĀPO. Adngeyen mo pa yaken tan mapatakan dan nyaya tawotawo a imom ĀPO, ki Dyos, kan imo iyaw mangipabidi so pōso da dyimo.”

³⁸ Do dāwri, sinday ni ĀPO apoy na, kan tinemtem naw dātonaw, kayowaw, bato saw, kan sinosohan naw tanaw, as kan yinachan naw ranomaw do kanalaw.

³⁹ Do nakaboya daw no tabo tawotawowaw so nyaya, naysasakeb sa do tana, kan tomnanyis sa a kon da, “Si ĀPO, ki iyaw Dyos! Si ĀPO, ki iyaw Dyos!”

⁴⁰ Sinpangan na, binilin na sa ni Elyas a kāna, “Tiliwen nyo saw propītaw ni Baal. Palobōsan nyo abaw aran asa makapayyayo!” Do dāwri, tiniliw da sa, kan inpayosok sa ni Elyas do Payahosongan a Kison, as kan inpadiman na sa daw.*

⁴¹ Sinpangan na, binata ni Elyas di Ahab a kāna, “Maybidi ka na a koman kan minom, ta ariw kalebkeb no mawyas a chimoy.”⁴² Dawa, komnaro dana si Ahab a nangay a komninan kan mininom. Ki somnonget si Elyas do tōtok naw no Tokon a Karmel. Nagrōkob do tana, kan pinangay naw rōpa na do payawanaw no dadwaw a tōd na.

⁴³ Sinpangan na, binata na do pachirawatan naw† a kāna, “Mangay ka kan chiban mo do mangket do taw.” Ki nangay kan chiniban na.

“Abayaw aran āngo daw,” binata na.

Naypitdo a binata dya ni Elyas a kāna, “Maybidi ka.”

⁴⁴ Do chapapito naranaw a nakangay na, inpadāmag no pachirawatan naw a kāna, “Aryaw dēkey a demdem a akmau kakamay no tawo so karakoh a maypatohos do taw.”

Dawa, binata ni Elyas a kāna, “Yangay mwa ibahey di Ahab a kon mo, ‘Isagāna mo logan mo, kan mosok ka na tan dyi naymo a penpenen no chimoy.’ ”

‡ **18:30** 18:30 Myan sīgod a altar daw a napatnek sakbay a myan timplowaw. 1 Ār. 3:2 § **18:31** 18:31 Gen. 32:28, 35:10 * **18:40** 18:40 Inpadiman na sa sigon do linteg ni Moyses. Deot 13:12-18; Deot 17:2-5. † **18:43** 18:43 No pachirawatan a anohdan kadwan, ki iyaw anak no bālo do Sarepta. 1 Āri 17:23

⁴⁵ Nahay aba, nanyibaheng konemaw, naysasalawsaw, kan myan danaw mawyas a chimoy. Naglogan si Ahab a somnabat do Jesreel.† ⁴⁶ Pinabileg ni ĀPO si Elyas. Inbarīkis ni Elyas kagay naw,§ as nakapayyayo na kan pinanman na si Ahab do Jesreel.

19

Nayyayo si Elyas a Nangay do Horeb

¹ Do nakasabataw ni Ahab, inbahey na di Jesebel a baket na tabo a pinarin ni Elyas kan maypāngo nakadiman na siras tabo propītaw ni Baal do ispāda. ² Do dāwri, nanoboy si Jesebel so mangay di Elyas a mangibahey sya a kāna, “Dosāen da pakono yaken no dyos saw so taywara an dyi kwa kakmahen byay mo a akmas pinarin mwaya do asa dyirad propīta saya ni Baal do akmas syay a ōras anchan delak.”

³ Namō si Elyas kan nayyayo a mangisalākan so byay na. Inyonot naw pachirawatan naw, kan nangay do Beer-seba do Joda. Binidin na daw pachirawatan naw. ⁴ Ki naychatanyi si Elyas a nanakenakey a naychasaryan a nangay do let-ang. Nagsardeng a naydisna do sīrokaw no asa dēkey a kayo, kan naydasal a madiman dana pakono. Binata na a kāna, “Manawob dana dyaken sichangori mo ĀPO. Apen mo naw byay ko. Ta yaken, ki maganaganay akwaba kan siraw simna aāmang ko.”

⁵ Do dāwri, naypoktad do sīrok naw no kayowaw kan nakaycheh.

Naychihat a myan anghil a nangsaliid sya, kan binata na kāna, “Maybangon ka kan koman ka.” ⁶ Minidit si Elyas, as kan do ohwanan naw, ki myan natāpi a tināpay a nahoto do hapot daw no napakohat saw a bato kan naiporanom a ranom. Komninan kan mininom, kan minirwa dana naypoktad.

⁷ Naybidi dana minirwa iyaw anghilaw ni ĀPO, kan sinalid narana a kāna, “Maybangon ka kan koman ka na mirwa, ta āngwan dyi ka makaibtor do malidyat a panakeyan monchi.” ⁸ Dawa, naybangon si Elyas, as kan komninan kan mininom dana. Do nakapaypayit naw do kinan naw, nanakey so apat a poho a karaw kan apat a poho a kahep mandan narapit na do Horeb* a Tokon no Dyos. ⁹ Do dawri, nangay do asa aschip, kan pinahabas naw ahep daw.

Nagparang si ĀPO di Elyas

Inpakatoneng ni ĀPO chirin naw dya a kāna, “Āngo chabalay mo dya mo Elyas?”

¹⁰ Inatbay na a kāna, “Taywaraw kapangīmon ko dyimom ĀPO a Dyos a Manakabalin do Tābo. Ninonolay dan tawotawowaw no Israel tōlag mwaw, rinakrak da sayaw altar mo, kan diniman da sayaw propīta mo do ispāda. Yaken danaw moyboh a natokos a propīta. As kan changori, chakey da pa yaken a dimanen.”

¹¹ Binata ni ĀPO a kāna, “Mohtot ka daw, kan maytēnek ka do tokonaya do salapen ko, ta yaken no ĀPO dan tābo, ki itonchi akonchi a homabas daw.”

Do dāwri, myan mayit kan mabileg a salawsaw a nangdalapos so tokon saw kan nanghomehomek so kalalāytanaw do salapen naw ni ĀPO, ki aba si ĀPO do salawsawaw. Katayoka no salawsawaw, myan gin-gined, ki aba si ĀPO do gin-ginedaw. ¹² Katayoka no gin-ginedaw, myan apoy, ki aba si ĀPO do apoyaw. Katayokan no apoyaw, myan dēkey a manahayid a arasāas. ¹³ Do nakadngeyaw sya ni Elyas, pinalang naw kagay naw a pinatalob do rōpa naw,† kan minohtot a naytēnek do asdepanaw do aschipaw.

‡ **18:45** 18:45 No kabawa no Tokon a Karmel a mandad Jesreel, ki nagistayan tatdo a poho a kilometro. § **18:46** 18:46 No kagay, ki manaro a laylay. Dawa, kinayomkom naw no nalodyitaw a partis na, kan inbarīkis na tan malisto a mayyayo. Epe. 6:14 * **19:8** 19:8 Mana “Sinai a Tokon”. † **19:13** 19:13 Pinarin na komwan tan dyi na chiban si ĀPO. Eks. 19:21

Do dāwri, myan tīmek a nakabata sya dya a kāna, “Āngo chabalay mo dya mo Elyas?”

¹⁴ Inatbay na a kāna, “Taywaraw kapangīmon ko dyimom ĀPO a Dyos a Manakabalin do Tābo. Ninonolay dan tawotawowaw no Israel tōlag mwaw, rinakrak da sayaw altar mo, kan diniman da sayaw propīta mo do ispāda. Yaken danaw moyboh a natokos a propīta. As kan changori, chakey da pa yaken a dimanen.”

¹⁵ Binata ni ĀPO dya a kāna, “Maybidi ka do nayaman mwaw a nakayapwan mo, kan mangay ka do let-ang no Damasko. Anchan makarapit ka daw, patneken‡ mo si Hasael a magāri do Aram. ¹⁶ Patneken mo pa si Jeho a pōtot ni Nimsi a magāri do Israel, kan patneken mo pa si Eliseo a pōtot ni Sapat a taga Abel-mehola a machitādi dyimo a propīta. ¹⁷ Dimanen anchi ni Jeho no aran sino a makalības do ispāda ni Hasael, kan dimanen anchi ni Eliseo no aran sino a makalības do ispāda ni Jeho. ¹⁸ Aran komwan, mamidin akonchi so papito a ribo a tawotawo do Israel a dyi pa nangidogod so tōd da a nagdāyaw di Baal,§ as kan dyi pa nangidadek so dangoy da do kokod naw ni Baal.”

No Tawag ni Eliseo

¹⁹ Dawa, komnaro daw si Elyas. Sinpangan na, nasarakan na si Eliseo a pōtot ni Sapat a madama a magarado. Myan daw pagar-arado na saw a asa poho kan dadwa a kaparis a nakapāko a bāka. Iya mismo, ki pagar-arado naw chaasa poho naw kan dadwa a kaparis. Do dāwri, naypasngen si Elyas dya, kan binahas naw kagay naw no propīta,* as insibah na a inpalaylay di Eliseo. ²⁰ Ki si Eliseo, kinarwan na saw bāka naw, kan nayyayo a nangadas di Elyas. Binata na dya a kāna, “Palōbosan mo pa yaken a mangay a machikepkep da āmang kan ānang ko, as machonot ako nanchi dyimo.”

Binata ni Elyas a kāna, “Somabat ka, ki iktokto mo an āngo pinarin ko dyimo.”

²¹ As dawa, kinarwan Eliseo si Elyas kan somnabat. Inhap naw paris saw no bāka na, kan pinarti na sa. Insongrod na saw pākwaw tan panglaneg na so karnyaw, kan intoroh naw linaneg naw dyirad tawotawowaw, as kinan da. Sinpangan na, komnaro a minonot di Elyas, kan nayparin dana kasidong na.

20

No Kadarop ni Ben-hadad so Samarya

¹ Inakpeh ni Ben-hadad a āri no Aram* bōyot na saw. Nachirayay dyaw tatdo a poho kan dadwa a ar-āri a konso kabalyo kan logan da a pachigobat. Somnonget si Ben-hadad a nanglakob so Samarya† kan nangdarop sya. ² Nanoboy siras somdep do syodadaw a mangay di Ahab a āri no Israel a mangibahey sya a kon da, “Nyayaw bata ni Ben-hadad: ³ ‘No pirak kan balitok mo, ki dyaken dana. As siraw kagaganayan saw a baket mo kan anak mo, ki dyaken dana.’ ”

⁴ Inatbay no āryaw no Israel a kāna, “On mo āpo āri. Yaken kan tābo a myan dyaken, ki dyira mo.”

⁵ Pinaybidi dana sa ni Ben-hadad natoboy saw, kan binata da a kon da, “Nyayaw binata ni Ben-hadad: ‘Nanoboy ako tan iparawat mo pirak kan balitok mo, siraw baket mo kan anak mo. ⁶ Ki komwan a ōras anchan delak, toboyen ko sanchiw opisyalis ko a mangay a maychichwas do palasyo mo kan bahabahay no opisyalis

‡ **19:15** 19:15 No kapamatnek so āri, ki padwan no propīta no Dyos so lana iyaw oho no napidi no Dyos. 1 Ār. 1:34 § **19:18** 19:18 Rom. 11:4 * **19:19** 19:19 No kagay no propīta, ki namarin do kodit no animal, kan maboboh. Sak. 13:4 * **20:1** 20:1 Mana “Sirya”. 1 Ār. 15:18 † **20:1** 20:1 Samarya, ki sintro no pagāryan no Israel.

mo. Ahapen da sanchi a tabo mapapateg sa a warawara mo, kan katkaten da sanchi a ikaro.’ ”

⁷ Sinpangan na, tinawagan āryaw no Israel tabo panglakayen naw no nyaya a tana, kan binata na dyira a kāna, “Chiban nyo paw nawri a mahakay a maychichwas so riribok! Do nakapanoboy naw a mangdaw so kahap na siras babbaket ko saw kan siraw anak kwaw, pirak kan balitok ko saw, chinaskeh kwaba a intoroh dya.”

⁸ Inatbay dan tabo saw a panglakayen kan tabo saw a tawotawo a kon da, “Adngeyen mwaba iya mana machion kaba dya do akdakdawen naya.”

⁹ Dawa, inbahey na dyirad tinoboy saw ni Ben-hadad a kāna, “Ibahey nyo di āpo āri, ‘No pachirawatan mo, ki itoroh nanchi a tabo dāmaw a inakdaw mo. Ki iyaw nyaya somarono a akdawen mo, maitoroh kwaba!’ ” Komnaro saw natoboyaw, kan inyangay daw atbayaw di Ben-hadad.

¹⁰ Myan danaw minsāhi ni Ben-hadad di Ahab a kāna, “Dosāen da pakono yaken no dyos saw so taywara an myan anchiw manawob a ahbek a matokos do Samarya a katataysan da a kemkeman no tabo a monot dyaken.”

¹¹ Inatbay no āryaw no Israel a kāna, “Ibahey mo dya a ‘Dyi pakono a iyaw magpangas kapangilaylay na paw so pachigobat a akmas nangbahasaw so inlaylay na a pachigobat do nakatayoka na nangābak.’ ”

¹² Nadngey ni Ben-hadad nyaya atbay do kadama naw kan siraw ar-āryaw a maychaynoynom do tolda da saw. Binilin na saw opisyalis naw a kāna, “Magpwisto kamo a mangdarop.” Dawa, nagpwisto sa mangdarop so syodadaw.

No Kapangābak ni Ahab si Ben-hadad

¹³ Ranan na a napariparin nya, myan nangay a propīta di Ahab a āri no Israel, kan binata na a kāna, “Nyaw bata ni ĀPO: ‘Naboya moriw taywaraya so kāro a bōyot? Iparawat konchi do kakamay mo sichangori a araw, kan mapatakan monchi a yaken iyaw ĀPO.’ ”

¹⁴ Inyahes ni Ahab a kāna, “Ki sino anchiw mamarin syay?”

Inatbay no propītaw a kāna, “Nyaw bata ni ĀPO: ‘Siraw babbarwaw a magsirsīrbi dyirad gobirnadaw saw‡ do probinsya saw, ki siranchiw mamarin.’ ”

Inyahes narana a kāna, “Sino anchiw mangirogi so kapachilāban?”

Inatbay no propītaw a kāna, “Na, imonchi.”

¹⁵ Do dāwri, tinawagan ni Ahab siraw babbarwaw a magsirsīrbi dyirad gobirnadaw saw no probinsya saw, kan myan dadwa gasot, tatdo a poho kan dadwa. Sinpangan na, chinpeh naw kadwan saw a bōyot no Israel, kan papito sa rībo a tabo. ¹⁶ Minohtot sa do kayegen araw do kadama da Ben-hadad kan siraw tatdo saw a poho kan dadwa a ar-āri a nachirapa dya a maychaynoynom a maybobōk do tolda da saw. ¹⁷ Siraw babbarwaw a magsirsīrbi dyirad gobirnadaw saw no probinsya, ki nanma sa a minohtot.

As siraw ispya saw a tinoboy ni Ben-hadad, ki inpadāmag da dya a kon da, “Ari saw mahahakay a minohtot a yapo do Samarya.”

¹⁸ Binata na a kāna, “Tiliwen nyo sa a sibibyay an mohtot sa a mangay a machikapya. Komwan pa an mohtot sa a mangay a machigobat.”

¹⁹ Siraw babbarwaw a magsirsīrbi dyirad gobirnadaw saw no probinsya, ki nagmarcha sa a minohtot do syodadaw kontodo no bōyot saw a minonot dyira.

²⁰ Kāda asa, ki diniman naw kalāban na. Maynamot do dāwri, nayyayo saw Arameowaw do kalakat daw siran Israelita saw. Ki si Ben-hadad a āri no Aram, ki nakalības a sisasakay do kabalyo, magrāman kadwan saw a komakabalyo na.

‡ 20:14 20:14 No ibahey no kadwan a maynamot dyirad gobirnadaw, ki siraw naidistino ni Solomon a nayparin a opisyalis a naibahey do 1 Āri 4:7-19.

²¹ Minohtot iyaw āryaw no Israel, kan tiniliw na saw kabalyowaw kan logan saw a pachigobat, as kan diniman naw āro a Arameo.

²² Katayoka no nawri, nangay propitaw do āryaw no Israel, kan binata na a kāna, “Payiten mo pagpwistwan mo, kan chiban mo a maganay masisita saw a parinen mo, ta daropen narananchi imo no āri no Aram a mirwa anchan somaronwaya a rayon.”

²³ Siraw opisyalis saw ni Ben-hadad a āri no Aram, ki binalakādan da iya a kon da, “Siraw dyos da, ki dyos sa no paytoytokonan. Nawriw paynamotan na a mayiyit sa kan yaten. Ki an machilāban ta do tantanap, syirto a mayiyit tanchi kan sira.

²⁴ Parinen mo nyaya: Patādyen mo saw opisyalisaw dyirad tabo ar-āryaw do toray da. ²⁵ Machita a mangpeh ka a mirwa so bōyot mo a akmas nabo mo saw. Siraw nabo mo a kabalyo, tādyan mo sa. Siraw nabo a logan mo a pachigobat, tādyan mo pa sa. Dāwrinchi, maparin taw machilāban dyira do tantanap, kan syirtonchi a mayiyit ta kan sira.” Nachi-on si Ben-hadad a āri no Aram, kan pinarin naw akmas inbahey daw no opisyalis na.

²⁶ Do somaronwaw a rayon, pinaychipeh na saw Arameowaw, kan nagmarcha sa a somnonget do Apek a machilāban dyirad Israelitaw. ²⁷ Sira met Israelitaw, ki naychichipeh sa, kan do nakarawat daw so inpabahon daw dyira a mākan, nagmarcha sa a nachibayat do bōyot no Aram. Siraw Israelitaw, ki nagkampo sa do salapen daw a akmay dadwa dedekey a arban no kalding. As siraw Arameo, ki inapno daw tanaw a yanan da.

²⁸ Do dāwri, nayspasngen tawowaw no Dyos,§ kan binata na do āryaw no Israel a kāna, “Nyaw bata ni ĀPO: ‘Maynamot ta binata dan Arameo a si ĀPO, ki dyos no paytoytokonan kan dyos aba no payahosongan, iparawat ko sanchi dyimo nyaya taywara so kāro a bōyot do kakamay mo, kan mapatakan monchi a yaken iyaw ĀPO.’ ”

²⁹ Do irahem no papito a karaw, nāw da naytobang a nagkampo a maysinsasalap do katakatayisa. As do chapapito naw a araw, naysindadarop sa. Siraw Israelitaw, ki nangdiman sa do asa karaw so 100,000 a Arameo a manakenakey a soldādo.

³⁰ Siraw kadwanaw, ki nakalibas sa a nayyayo do irahem no syodad no Apek. Dawriw nakaphasan ahadaw do omdibon no syodadaw, as nakatopakan 27,000 dyira. Nayyayo si Ben-hadad a nachikāmit a tomnayo do asaw a makatayrahem a kwarto no kōta do irahemaw no syodad.

³¹ Binata dan opisyalis naw dya a kon da, “Chiban mo, nadngey namen a siraw ar-āri no Israel, ki māsisyen sa. Mangay ta do āri naya no Israel a may-imara so makersang, kan itanan taw lagaw ta a mangipaboya so kapagpaitoray ta. Arā nanchimo a dya dimanen.”

³² Nangay sa do āryaw no Israel a nakaimara so makersang, kan naytanan so lagaw. Binata da a kon da, “Bata no pachirawatan mwaw a si Ben-hadad: ‘Machikakaāsi ako a palobōsan mo pa yaken a mabyay.’ ”

Inatbay no āryaw a kāna, “Ari pawri a mabyay? Iya, ki kakteh ko.”*

³³ Nadlaw dan opisyalisaw ni Ben-hadad iyaw nyaya binata no āryaw, ki maganay a pangilasinan. Insigīda da a nahap chakey naw a batahen, kan binata da a kon da, “On, iyaw kakteh mwaw a si Ben-hadad!”

Binata no āryaw a kāna, “Mangay nyo a ahapen.” Do nakawara naw ni Ben-hadad, pinasakay ni Ahab do logan naw a pachigobat.

³⁴ Binata ni Ben-hadad dya a kāna, “Pabidyen ko saw syodadaw a inhap ni āmang ko di āmang mo. Maparin mo mapatnek so bōkod mo a pagnigosyowan do Damasko a akmas pinarin naw ni āmang ko do Samarya.”

§ 20:28 20:28 “Tawowaw no Dyos” mana “propita no Dyos”. * 20:32 20:32 Osaren dan magtotoray saw chirinaw a “kakteh” an machitōlag sa tan ipaboya da a mayengay saad da. 1Ār. 9:13

Binata ni Ahab a kāna, “Sigon do katolāgan, palobōsan koymo a mawayawayaan.” Dawa, namarin so katolāgan dya, kan pinalobōsan narana iya a mayam.

No Kaikeddeng no Asa Propīta a Madōsa si Ahab

³⁵ Maynamot do bilin ni ĀPO, asa yapo dyirad bonggoy dan propītaw nangmandar so kapayngay naw a propīta a kāna, “Danogen mo pa yaken.”[†] Ki naskeh no rarayay naw.

³⁶ Binata no nangmandaraw a propīta a kāna, “Maynamot ta dyi mo a inanohdan si ĀPO, anchan makakaro ka dyaken, dimanen nanchimo no asa lion.” As apāman a nakakaro mahakayaw, nasarākan no lion, kan diniman na.

³⁷ Sinpangan na, nakadongso danaw propītaw so matarek a mahakay, kan binata narana a kāna, “Danogen mo pa yaken.” Pinangayan no mahakayaw kan nabigaran propītaw. ³⁸ Do dāwri, komnaro a nangay a naye nek propītaw do payisaw no rarahan a nangnanaya so āryaw no Israel. Nagpamarang a matarek a tawo a nakabarābad so oho a nataloban saw mata na. ³⁹ As do nakahabas naw no āryaw, tinawagan no propītaw iya a kāna, “Iyaw pachirawatan mo, ki nangay do hobokaw no paggogobatan. Myan soldādo a nangay dyaken a myan so natiliw, kan binata na a kāna, ‘Gwardyaan mo nyaya mahakay. An makalības, nawriw pagbāyad mo byay mo, mana bayādan mo so molta a tatdo a poho kan apat a kakīlo a pirak.’ ⁴⁰ Do kayan naw no chinabalay no pachirawatan mwaya do dya kan dwadaw, nakalības mahakayaw.”

Binata no āryaw no Israel a kāna, “Nawriw pakaokoman mo. Imo nangeddeng so bōkod mo a inawan.”

⁴¹ Sinpangan na, inalistwan a pinakaro no propītaw naibarābadaw dyirad mata na, kan nailāsin no āryaw no Israel a iya, ki asa dyirad propītaw. ⁴² Binata na do āryaw a kāna, “Nyaw bata ni ĀPO: ‘Pinalobōsan mo a mawayawayaan asa mahakay a inkeddeng ko a madiman. Dawa, byay mo tādī no byay na, kan iyaw tawotawo mo do tawotawo na.’” ⁴³ Somnabat iyaw āryaw no Israel do palasyo naw do Samarya a malidliday a maydadamoyong kan makasokasoli.

21

No Kaobāsan ni Nabot

¹ Homnabas danaw chimpo, ki myan naparin a kairamānan no kaobāsan ni Nabot a Jesreelita. Iyaw kaobāsanaya, ki myan do Jesreel, as masngen do palasyo naw ni Ahab a āri no Samarya.* ² Binata ni Ahab di Nabot a kāna, “Itoroh mo pa dyaken kaobāsan mwaya tan paymohamohan ko so rakanen, ta masngenaya do palasyo kwaya. Torohan koymo so maganaganay a kaobāsan a tādī na, mana an pipyahen mo, bayādan ko dyimo so kosto a balor na.”

³ Ki inatbay ni Nabot a kāna, “Baywan ni ĀPO a itoroh ko dyimo tāwid ko a yapo dyirad simna aāmang ko.”

⁴ Insabat ni Ahab kaliday a makasokasoli maynamot do inbahey naw ni Nabot a Jesreelita a kāna, “Itoroh kwaba dyimo tāwid ko a yapo dyirad simna aāmang ko.” Naypoktad do katri naw a maydadamoyong a somalap do dyindyinaw, kan chinaskah naw komninan.

⁵ Somindep si Jesebel a baket na do yanan naw, kan inyahas na a kāna, “Āngo ta taywara ka magliliday a maydadamoyong a dya koman?”

[†] 20:35 20:35 Chakey no propitaw magparang akmay asa soldādo a yapod paggogobatan. 1 Ār. 20:38-40 * 21:1 21:1 Myan palasyo ni Ahab do Jesreel (1 Ār. 18:45-46) kan do Samarya a sintro no Israel. No ngaran a Samarya, ki pinakainawan pa no intīro no pagāryan no Israel a ammyānan a pagāryan (1 Ār. 16:24).

⁶ Inatbay na iya a kāna, “Maynamot ta inbahey ko di Nabot a Jesreelita a kon ko, ‘Ilāko mo dyaken kaobāsan mwaya, mana an pipyahen mo, torohan koymo so matarek a kaobāsan a tādi na.’ Ki binata naw a kāna, ‘Itoroh kwaba dyimo kaobāsan kwaya.’”

⁷ Binata ni Jesebel a baket na a kāna, “Ay samna, komwanoriw kapagāri mo do Israel? Maybangon ka kan koman ka na, as kan pasoyoten mo inawan mo. Ta yaken anchiw manoroh dyimo so kaobāsanaya ni Nabot a Jesreelita.”

⁸ Dawa, namarin so tolas na sa a inpirma na do ngaran ni Ahab. Sinilyowan na sa, kan inpaw-it na saw tolas saw dyirad panglakayenaw kan siraw mabigbigbigaw a machipagyan do Jesreel a syodad a yanan ni Nabot. ⁹ As intolas na do tolas saw a kāna, “Paychipehen nyo saw tawotawo a para do kapagayonar, kan paydisnahen nyo si Nabot do madāyaw a disnan do kahatahatangan daw no tawotawo. ¹⁰ As mapadisna kamo so dadwa marahet a mahahakay do salapen naw, kan ipatistigo nyo dyira a inabay naw Dyos kan no āri. As kaihtot nyo sya a oboren tan madiman.”

¹¹ Dawa, siraw panglakayen saw kan mabigbigbig saw a machipagyan do syodadaw a yanan ni Nabot, ki pinarin daw akmas intolas naw dyira ni Jesebel do tolas naw. ¹² Pinaychipeh da saw tawotawo a para do kapagayonar, kan pinadisna da si Nabot do madāyaw a disnan do kahatahatangan daw no tawotawo. ¹³ Do dāwri, nangay sa naydisnaw dadwaw a marahet a mahahakay do salapen naw, kan inyangay daw pamagatos daw a kontra di Nabot do salapen daw no tawotawo a kon da, “Inabay ni Nabot Dyos as kan no āri.” Dawa, inihtot da do gaganaw no syodad, kan inobor da a mandad nakadiman na. ¹⁴ Sinpangan na, nangipaiyangay sa so dāmag di Jesebel a kon da, “Naobor dana si Nabot, kan nadiman dana.”

¹⁵ Apāman a nadngey ni Jesebel a naobor kan nadiman dana si Nabot, binata na di Ahab a kāna, “Maytēnek ka na, kan yangay mo na ahapen kaobāsanaw ni Nabot a Jesreelita a naskeh a nangilāko dyimo. Mabyay paba, ta nadiman dana.” ¹⁶ Do nakadngey naw ni Ahab a nadiman dana si Nabot, naytēnek kan minosok a nangay do kaobāsanaw ni Nabot tan madyira na.

¹⁷ Sinpangan na, inpakatoneng ni ĀPO chirin naw di Elyas a Tisbita a kāna, ¹⁸ “Maytēnek ka, kan mosok ka a machibayat di Ahab a āri no Israel a magtoray do Samarya. Ari sichangori do kaobāsanaw ni Nabot a nangayan na tan madyira na. ¹⁹ Ibahey monchi dya a kon mo, ‘Nyaw bata ni ĀPO: Nangdiman ka so tawo, as kan inahap mo paw dyira naw. Oyod abawri?’ Ibahey mo pa dya a kon mo, ‘Nyaw bata pa ni ĀPO: Do logaraw a nanapotaposan dan chito so raya ni Nabot, dawrinchiw panaposan dan chito so mismo a raya mo!’”

²⁰ Do nakawaraw ni Elyas, binata ni Ahab dya a kāna, “Na, nadoktalan mori yaken, imo a kabōsor ko?”

Inatbay na a kāna, “On, nadoktalan koymo, ta inlāko mo inawan mo a mamarin so marahet do kapanyideb ni ĀPO. ²¹ Dawa, bata ni ĀPO dyimo a kāna, ‘Yangay konchi dyimo didigra. Opasen konchi imo, kan abohen ko sanchi a yapo di Ahab kāda mahakay a aran adipen mana siwayawaya do Israel. ²² Payparinen ko sanchiw kapotōtan mo akmas kapamilya ni Jeroboam a pōtot ni Nebat, kan akmas kapamilya ni Baasa a pōtot ni Ahiha,† ta pinasoli mo yaken, kan pinawnot mo saw tawotawo a Israel a naygatos.’

²³ “As maynamot di Jesebel, nyaw binata ni ĀPO a kāna, ‘Kanen danchi no chito bangkay ni Jesebel do masngenaw do ahad no syodad a Jesreel.’ ²⁴ Siraw kaliposan ni Ahab a madiman do irahem no syodad, ki kanen da sanchi no chito saya. As aran sino dyira a madiman a machibawa do syodad, ki kanen da sanchi no manomanok saya.”

† 21:22 21:22 1 Ār. 15:27-30, 16:11-12

²⁵ (Aba polos tawo a akma di Ahab a nangilāko so inawan na do kapamarin na so marahet do kapanyideb ni ĀPO a pinaklaklal ni Jesebel a baket na. ²⁶ Makabābabaw pinarin na do nakalākat na siras didyosen sa a akma siras Amoreo saw a pinaksyat ni ĀPO do salapen dan tawotawo a Israel.)

²⁷ Do nakadngey naw ni Ahab siras nyaya chirin, pinirit naw kagay naw, as nakapaylaylay na so makersang kan nagayonar. Aran do kapakaycheh naw, silalaylay so makersang, kan minidibidi a sililiday.

²⁸ Sinpangan na, inpakatoneng ni ĀPO chirin naw di Elyas a Tisbita a kāna, ²⁹ “Nadlaw mo abawri an maypāngo nakapagpakombaba ni Ahab so inawan na do kapanyideb ko? Maynamot ta inpakombaba naw inawan na do salapen ko, iyangay ko abanchiw nyaya didigra do ōnos no kabyay na. Ki iyangay konchiw nyaya do chimpwaw no pōtot na a mahakay.”

22

No Kapangipadto ni Mikayas so Kontra di Ahab

(2 Kron. 18:2-27)

¹ Do irahem no tatdo a katawen, ki abaw gobat do payawan no Aram kan Israel.

² Ki do chatatdo naw a katawen ni Jehosapat a āri no Joda, minosok a nangay di Ahab a āri no Israel. ³ Binata no āryaw no Israel dyirad opisyalis na saw a kāna, “Dyaten abawriw Ramot-gilead?”* Ki āngo ta abayaw parinen ta tan mapabidi ta a mirwa yapo do āri no Aram?”

⁴ As inyahes na di Jehosapat a kāna, “Machangay kawri dyaken a machigobat dyirad Arameowaw do Ramot-gilead?”

Inatbay ni Jehosapat do āryaw no Israel a kāna, “Yaken, ki akma ko dyimo. Siraw tawotawo ko, ki akma say tawotawo mo. Siraw kabalyo ko, ki akma say kabalyo mo.”

⁵ As binata pa ni Jehosapat do āryaw no Israel a kāna, “Ki manma manahes ka pa so balākad ni ĀPO.”

⁶ Dawa, pinaychipeh no āryaw no Israel propīta saw a sigōro apat a gasot a mahahakay, kan nanahes dyira a kāna, “Mangay akori a machigobat dyirad Arameo do Ramot-gilead mana engga?”

Inatbay da a kon da, “Mangay ka, ta iparawat nanchi ni ĀPO do kakamay mo, mo āri.”

⁷ Ki inyahes ni Jehosapat a kāna, “Apabawriw no matarek a propīta ni ĀPO dya a maparin ta pa a panahsan?”

⁸ Inatbay no āryaw no Israel di Jehosapat a kāna, “Ari paw asa mahakay a maparin ta pa panahsan di ĀPO, ki ipsok ko maynamot ta polos a dya mangipadto so maganay a maynamot dyaken an dya marahet. Iya, ki si Mikayas a pōtot ni Imlah.”

Inatbay ni Jehosapat a kāna, “Komwan abaw ibahey mom āri. Adngeyen ta pa, ah.”

⁹ Do dāwri, tinawagan āryaw no Israel asaw dyirad opisyal naw, kan binata na a kāna, “Yangay mo dya malisto si Mikayas a pōtot ni Imla.”

¹⁰ Iyaw āryaw no Israel kan si Jehosapat a āri no Joda, ki nakalaylay sa so laylay naw no āri a nakadisna sa dyirad trono da saw do pangirkanaw a masngen do asdepanaw no rowangan no Samarya, kan myan sa tabo propīta a mangipadto do salapen da.

¹¹ As si Sedekyas a pōtot ni Kenaanah, ki myan pinarin na dadwa a pasek a sinan olong, kan binata na a kāna, “Nyaw bata ni ĀPO: ‘Dyirad dya saya, ki akmanchiw olong a maiwekwek dyirad Arameo saya mandan marārayaw sa.’”

¹² Tabo saw no propīta, ki nagpadto sa malit a kon da, “Raoten mo Ramot-gilead, kan magballīgi kanchi, ta iparawat nanchi ni ĀPO do kakamay mo.”

* 22:3 22:3 Jos. 20:8; 1 Ār. 4:13

¹³ Iyaw natoboyaw a nangay a nanawag di Mikayas, binata na di Mikayas a kāna, “Chiban mo. Malit saw kadwan saw a propīta a nangipadto so balliginchi no āri. Maychirin ka met a machitōnos dyira, kan maychirin ka so makahwahok ah.”

¹⁴ Ki binata ni Mikayas a kāna, “Akmas kasigorādo no kasibibyay ni ĀPO, ibahey ko di āri iyaw mismo a ibahey ni ĀPO dyaken.”

¹⁵ Do nakawara naw, inyahes no āryaw dya a kāna, “Mikayas, mangay namenori a raoten saw Arameowaw do Ramot-gilead, mana engga?”

Inatbay na a kāna, “On, mangay ka, kan magballīgi ka, ta iparawat nanchi ni ĀPO do kakamay no āri.”

¹⁶ Ki binata no āryaw dya a kāna, “Naypipira dana a machita koymo a magsapata dyaken do ngaran ni ĀPO a abaw matarek a ibahey mo dyaken an dyi lang a iyaw oyodaw?”

¹⁷ Inatbay ni Mikayas a kāna, “Do parmata, naboya ko tabo bōyot no Israel a naychawpit do paytoytokonan saya a akma saw karniro a abo mangipastor sira. As binata ni ĀPO a kāna, ‘Siraw nyaya tawo, ki abaw āmo da. Palobōsan mo kāda asa a somabat do bahay na a sitatalna.’”

¹⁸ Binata no āryaw no Israel di Jehosapat a kāna, “Inbahey ko abawri dyimo a polos a dya mangipadto so maganay a maynamot dyaken an dya marahet?”

¹⁹ Tinongtong ni Mikayas a kāna, “As dawa, adngeyen mo chirin ni ĀPO: Naboya ko si ĀPO a maydisna do trono na karāman tabo bōyot na do hanyit a maytēnek a omdibon sya do kawatan na kan do kaholi na. ²⁰ Kan binata ni ĀPO a kāna, ‘Sino mangsolisog anchi di Ahab tan yangay na raoten Ramot-gilead a komwan do kadimanan na?’

“Myan asa a nangibahey so nyaya, kan myan paw inbahey no matarek. ²¹ Kapanawdyan na, myan asa ispirito a naypantad a naytēnek do salapen naw ni ĀPO, kan binata na a kāna, ‘Yaken anchiw mangsolisog sya.’

²² “‘Na, maypāngo?’ inyahes ni ĀPO.

“‘Mangay akonchi, kan mayparin a mabayataw a ispirito do dangoy saw no tabo propīta na,’ binata na.

“‘On, maparin kanchi a mangsolisog sya. Mangay ka kan parinen mo,’ binata ni ĀPO.

²³ “Dawa, chiban pa. Napangay si ĀPO so maybayataw a ispirito do dangoy da sa no tabo dan nyaya a propīta mo. Si ĀPO, ki nangeddeng so didigra para dyimo.”

²⁴ Sinpangan na, naypasngen si Sedekyas a pōtot ni Kenaanah di Mikayas, kan sinipat naw rōpa naw, as kan binata na dya a kāna, “Taywaran nayam ispirito ni ĀPO a yapo dyaken a maychirin dyimo? Pī!”

²⁵ Inatbay ni Mikayas a kāna, “Mapatakan monchi do arawaw a mangay ka a tomayo do makatayrahemaw a kwarto.”

²⁶ Inbilin no āryaw no Israel do asa dyirad opisyalis naw a kāna, “Tiliwen mo si Mikayas, kan pabidyen mo di Amon a torayen no syodad kan di Joas a pōtot no āri.

²⁷ Ibahey mo a kon mo, ‘Nyaw bata no āri: Ipabahod nyo nyaya tawo, kan pakanen nyo lang so tināpay kan ranom mandan maybidi ako a abos kaparoparwan.’”

²⁸ Binata ni Mikayas a kāna, “An makapaybidi ka a abos kaparoparwan, inpaichirin aba ni ĀPO dyaken.” As innāyon na pa a kāna, “Mangadngey kamo so inchirin ko, inyo a tabo a tawotawo!”

No Kadiman ni Ahab do Ramot-gilead

²⁹ Sinpangan na, iyaw āryaw no Israel kan si Jehosapat a āri no Joda, ki nangay sa a machigobat do Ramot-gilead. ³⁰ Binata no āryaw no Israel di Jehosapat a kāna, “Magpamarang ako a matarek a tawo a somdep do paggogobatanaw. Imo,

ki paylaylay mo laylay mo a āri.” Komwan pinarin no āryaw no Israel kan nangay do paggogobatanaw.

³¹ Do dāwri, inbilin no āryaw no Aram dyirad tatdo saw a poho kan dadwa do komander saw no loglogan na a pachigobat a kāna, “Machilāban kamo aba do aran sino a soldādo a sinsinan mana matohos so saad, malaksid lang do āri naya no Israel.” ³² Do kaboya daw sya no komander saw no loglogan a pachigobat si Jehosapat, iniktokto da a kon da, “Syirto a iyaw nyayaw āryaw no Israel.” Dawa, somniwal sa a mangdarop sya, ki nangngēngey si Jehosapat. ³³ Ki do kaboya dan komander saw a iyabaw āri naw no Israel, insardeng daw nanglakat sya.

³⁴ Ki myan asa a napapana naw dawaw no bai na do kompormi, kan nanaho naw āryaw no Israel do payawanaw no naytapangan no sarāpaw no barōkong na. Binata no āryaw do mangitororongaw so logan na a pachigobat a kāna, “Magbira ka, kan ihtot mo yaken do paggogobatanaya. Nanaho ako.” ³⁵ Do dāwri a araw, naypāngay gobat, kan nāw na naipanareng āryaw do irahem no logan naw a nakasalap dyirad Arameo saw. Minoyog iyaw rayaw a yapo do sora naw do rātagaw no logan na, kan do dāwri a mahep, ki nadiman. ³⁶ As do kasdep naw no araw, myan ngengey a nagwaras do intīro a bōyot: “Kāda asa, ki somabat do bōkod na a idi! On, kāda asa, magatras a maybidi do bōkod na a tana!”

³⁷ Dawa, nadiman āryaw, kan naiyangay do Samarya kan intābon da daw. ³⁸ Inoyasan daw loganaw do linawaw no Samarya a paryosan dan balangkantis. As siraw chitowaw, ki tinapotaposan daw raya no āriyaw a akmas inchirinaw ni ĀPO.

³⁹ Siraw kadwan saw a naporiparin do nakapagāri ni Ahab, kan tabo pinariparin na, iyaw palasyowaw a pinatnek na a binistyan na so sōng dan elipanti, kan tabo syodad saw a pinatnek na, ki naitolas sabawri do librowaw no pakasaritāan dan ar-āri no Israel? ⁴⁰ Nachipaynahah si Ahab dyirad aāmang na saw. Si Ahasyas a pōtot na, ki nachitādi dya a āri.

Si Jehosapat a Āri no Joda

⁴¹ Si Jehosapat a pōtot ni Asa, ki nayparin a āri no Joda do chapataw a tawen a kapagāri ni Ahab a āri no Israel. ⁴² Nagtawen si Jehosapat so tatdo a poho kan dadima do nakapagāri na, kan nagāri do Jerosalem so dadwa poho kan dadima katawen. No ngaran ānang na, ki si Asobah a pōtot a mabakes ni Silhi. ⁴³ Inonotan naw tābo dadakay ni āmang na, kan nachisyay aba. Pinarin na naw kosto do kapanyideb ni ĀPO. Aran komwan, siraw logar saw a pagdaydayāwan, ki napakaro saba. As siraw tawotawowaw, ki tinongtong daw mangidāton so dāton kan naysosoh so insinso do dawri. ⁴⁴ Si Jehosapat, ki nachikapya pa do āryaw no Israel.

⁴⁵ As siraw kadwan saw a naporiparin do nakapagāri ni Jehosapat, iyaw kabilegaw a inpaboya na, kan maypāngo nakapachigobat na, ki naitolas sabawri do librowaw no pakasaritāan dan ar-āri no Joda? ⁴⁶ Inabo na sa do tanaw nabidibidin saw a mahahakay a balangkantis† a magsirsirbi do pagdaydayāwan daw no didyosenaw a natokos pa daw a aran do katayoka no nakapagtoray ni Asa a āmang na.

⁴⁷ Do dāwri, abaw āri do Edom. Iyaw pinakainawanaw a naitongdo no āri no Joda, ki nagtoray daw.

⁴⁸ Napaparin si Jehosapat so barko saw a pagbyahi do Opir a panghap so balitok. Ki polos a dyi sa nakapagbyahi, ta nalasa saw gapor do Esyon-geber.‡ ⁴⁹ Sinpangan na, binata ni Ahasyas a pōtot ni Ahab di Jehosapat a kāna, “Palobōsan mo pa saw tripolanti kwaya a machipagbyahi dyirad tripolanti mwaya.” Ki naskeh si Jehosapat.

† 22:46 22:46 1 Ār. 14:24, 15:12 ‡ 22:48 22:48-49 Esiyon-geber, ki myan do payis no Mabaya a Tāw do Edom, kan mabato do aptan na. Aran do chimpo ni Solomon, ki napatnek saw gapor daw (1 Ār. 9:26). Nalasa saw gapor maynamot do kapachirapa ni Jehosapat di Ahasyas. 1 Ār. 9:26; 2 Kron. 20:35-37

⁵⁰ As nachipaynahah si Jehosapat dyirad aāmang na saw, kan naitābon a nachirapa dyira do syodadaw ni Dabid. Si Jehoram a pōtot na, ki nachitādi dya a āri.

Si Ahasyas a Āri no Israel

⁵¹ Si Ahasyas a pōtot ni Ahab, ki nayparin a āri no Israel do Samarya do chaasa poho na kan papito a katawen no nakapagāri ni Jehosapat a āri no Joda. Nagāri do Israel so dadwa a katawen. ⁵² Pinarin naw marahet do kapanyideb ni ĀPO, ta inonotan naw dadakay da āmang kan ānang na, kan iyaw dadakay naw ni Jeroboam a pōtot ni Nebat a pinawnot na saw tawotawo no Israel a naygatos. ⁵³ Nagsīrbi di Baal kan nagdaydāyaw dya. Pinasoli na si ĀPO a Dyos no Israel a akmas pinarin naw ni āmang na.

No Somarono A Libro Dan Ar-āri No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Libro

No nya libro, ki katongtong no pakasaritāan dan ar-āri no dadwa a pagāryan dan Israelita do pandan no libro a Manōma a Ar-āri. No pagāryan no Israel, ki siraw asa poho a trībo do ammyānan. No pagāryan no Joda, ki myan do abagātan, kan mairāman iyaw trībo no Benhamin. Do pandan no libro a Manōma a Ar-āri, si Jehosapat iyaw no āri do Joda. As no āri no Israel, ki si Ahasyas.

Maparin a paycharwahan no nya libro do dadwa partis. No dāmo, ki iyaw pakasaritāan dan dadwa a pagāryan a mangrogi do pandan no byay ni Āri Ahasyas do Samarya kan katongtong no kapagāri ni Jehosapat do Joda. Myan katongtong dan ar-āri no dadwa a pagāryan manda do nakaraot dan taga Assirya do pagāryan no Israel. Do dāwri, inaakaw da saw tawotawo do pagāryan a Israel, kan inyangay da sa a nabahod do Assirya (17:3-6).

No somarono a partis, ki iyaw pakasaritāan no pagāryan no Joda a mangrogi do kasday no pagāryan a Israel manda do kangay ni Āri Nebokadnessar yapo do Babilonya (586 B.C.). Nangay ni Nebokadnessar a nanglakob kan nangrārayaw so Jerosalem. No pandan no libro, ki ibahey a maynamot do Gedalyas a gobirnadador do Joda a pinatnek dan taga Babilonya. Ibahey na paw dāmag do kakaro ni Āri Jehoyachin a āri no Joda a yapo do bahodan do Babilonya.

Siraw nyaya didigra, ki namarin sa maynamot ta no kāro dan ar-āri, ki marahet. Napawnot da saw tawotawo no Israel a naygatos. Aran komwan, tinoboy ni ĀPO propīta na saw a ballaāgan da saw ar-āri kan tawotawo. Alit na, nanganohed saba. Basbāli a nagdaydāyaw sa siras abos sinpaspangan a didyosen. Dawa, pinalobōsan ni ĀPO a naābak saw tawotawo do Israel kan Joda dyirad kabōsor da sa. No nakarārayaw no Jerosalem kan iyaw nakaakaw a nabahod dan āro a tawotawo no Joda, ki iyaw asa kasisitāan a namarin do kapagbāliw no pakasaritāan dan Israelita. As no kasisitāan a propīta do dya libro, ki si Eliseo a tādi ni propīta Elyas.

No Naychakarwan no Nya Libro

No naycharwa a pagāryan (1:1-17:41)

Iyaw propīta Eliseo (1:1-8:15)

Siraw ar-āri dan Joda kan Israel (8:16-17:4)

No kasday no Samarya (17:5-41)

No pagāryan no Joda (18:1-25:30)

Si Hesekyas a manda do Josyas (18:1-21:26)

No kapagāri ni Josyas (22:1-23:30)

Siraw nanawdyi a ar-āri no Joda (23:31-24:20)

No kasday no Jerosalem (25:1-30)

2 Ar-āri

No Kaokom ni ĀPO si Ahasyas

¹ Do nakatayokaw no nakadiman ni Āri Ahab, nagribildi saw Moabitaw* do Israel.

² Do asa karaw, nasday si Āri Ahasyas† a gominchin do napotot saw a rihās do mamantohosaw a kwarto na do Samarya, kan taywara a nabigaran inawan naw.

* **1:1** 1:1 Inābak sa ni Āri Dabid taga Moabaw do 2 Samwel 8:2. † **1:2** 1:2 Si Ahasyas, ki pōtot ni Āri Ahab. 1 Ār. 22:51

Dawa, binata na dyirad tinoboy naw a kāna, “Mangay kamo kan mangyahes di Baal-sebab a dyos do Ekron,‡ an arā ko pa mapyan do dyaya disgrasya ko.”

³ Ki binata no anghilaw ni ĀPO di Elyas a Tisbita a kāna, “Somonget ka kan machibayat ka dyirad tinoboy saw no āryaw do Samarya, kan yahes mo dyira a kon mo, ‘Maynamotori ta abaw Dyos do Israel, ta dawa mangay kamo a mangyahes di Beel-sebab a dyos do Ekron?’ ⁴ Dawa, ibahey mo do āryaw a nyayaw bata ni ĀPO: ‘Makagchin kabanchi do katri a naypuktadan mo. Syrto a madiman kanchi!’” Sinpangan na komnaro si Elyas.

⁵ Do nakapaybidi daranaw no natoboy saw do āryaw, inyahes no āryaw dyira a kāna, “Āngo ta naybidi kamo?”

⁶ Initbay da a kon da, “Myanaw mahakay a nangbayat dyamen, kan binata naw dyamen a kāna, ‘Maybidi kamo do āryaw a nanoboy dyinyo kan, ibahey nyo dya a kon nyo, “Nyayaw bata ni ĀPO: Maynamotori ta abaw Dyos do Israel, ta dawa manoboy ka siras mangay a mangyahes di Baal-sebab a dyos do Ekron? Dawa, makagchin kabanchi do katri a naypuktadan mo. Masyirto a madiman kanchi!’”

⁷ Inyahes dyira no āryaw a kāna, “Āngo klāsi na a tawo no nyaya a nangay a nachibayat dyinyo kan inbahey na dyinyo komwan?”

⁸ Tominbay sa a kon da, “Iyaw, ki tawowaw a naylaylay so maboboh kan nagbarikis so lālat do katinghan naw.”

Binata no āryaw a kāna, “Ay, iyaw nawri si Elyas a Tisbita.”

⁹ Sinpangan na, nanoboy so asa kapitan magrāman dadima saw a poho a mahahakay a mangay a manghap si Elyas. Nangay kapitanaw do yananaw ni Elyas a myan a maydisna do totok naw no asa paytokonan, kan binata na dya a kāna, “Imom tawo no Dyos, binataw no āryaw a ‘Mosok ka kono.’”

¹⁰ Tinbay ni Elyas kapitanaw a kāna, “An tawo ako no Dyos, gomchin pakono apoy a yapo do hanyit tan ronōten naymo kan siraw dadima saya poho a tawo mo!” Do dāwri, nasday apoyaw a yapo do hanyit kan rinōnot naw kapitanaw kan siraw tawo naw.

¹¹ Maynamot do dyaya, nanoboy dana di Elyas iyaw āryaw so matarek a kapitan a magrāman dadima saw a poho a tawo na. Nangay sa kan binata no kapitanaw di Elyas a kāna, “Imom tawo no Dyos, nyayaw bata no āryaw a kāna, ‘Mosok ka a sigida!’”

¹² Initbay ni Elyas a kāna, “An tawo ako no Dyos, gomchin pakono apoy a yapo do hanyit tan ronōten naymo kan siraw dadima saya poho a tawo mo!” Do dāwri, nasday apoy a yapo do Dyos do hanyit, kan rinōnot naw kapitanaw kan siraw tawo naw.

¹³ Dawa, nanoboy āryaw so chatatdo na a kapitan a magrāman dadima saw a poho a tawo na. Iyaw nya maichatatdo a kapitan, ki nangay a naydogod do salapenaw ni Elyas. Nachikakaāsi dya a kāna, “Imom tawo no Dyos, chāsi mo paw byay ko kan byay dan nya saya a dadima poho a pachirawatan mo! ¹⁴ Oyod a nasday apoy a yapo do hanyit, kan rinōnot na saw nanōmaw a dadwa a kakapitan kan tabo tawo da saw. Ki sichangori chāsi mo paw byay ko!”

¹⁵ Binata no anghilaw ni ĀPO di Elyas a kāna, “Machosok ka dya. Chamo mwaba iya.” Dawa, naychakatkat si Elyas a nachosok dya a nangay do āryaw.

‡ 1:2 1:2 Ekron, ki iyaw kaaam-myānan dyirad dadimaw a rarakoh a syodad dan Pilisteo, kan 65 kilometro do abagātan a laōden no Samarya. No chakey na batahen “Baal,” ki “āpo.” Nyaw tawag mana ngaran no katotohosan a dyos dan Kananeo a tawo. Kāda idi, myan bōkod na a Baal. No chakey na batahen “Baal-sebab,” ki “āpo dan goyong”. No naytolas, ki binaliwan naw oyod a ngaran a “Baal-sebwi” (āpo a prinsipi) tan oyawen na.

¹⁶ Binata ni Elyas do āryaw a kāna, “Nyayaw bata ni ĀPO: Maynamotori ta abaw Dyos do Israel a panahsan mo, ta dawa nanoboy ka so mangay a mangyahe di Beel-sebab a dyos do Ekron? Maynamot ta pinarin mo nyaya, makagchin ka pabanchi a polos do katri a naypuktadan mo. Masyirto a madiman kanchi!” ¹⁷ Dawa, nadiman sigon do chirinaw ni ĀPO a inchirin Elyas.

Maynamot ta abaw pōtot a mahakay ni Ahasyas, si Joram a kakteh na iyaw nachitādi dya a āri do chadadwa naw a katawen ni Jehoram a pōtot ni Jehosapat a āri no Joda. ¹⁸ Siraw kadwan saw a napariparin do nakapagāri ni Ahasyas, ki naitolas sabawri do librowaw no pakasaritāan dan ar-āri no Israel?

2

No Kahap ni Elyas a Mangay do Hanyit

¹ Do kaīto naranaw no kahap ni ĀPO si Elyas a mangay do hanyit do asa alipogpog, sa Elyas kan Eliseo ki myan sa manakenakey do rarahan daw a yapo do Gilgal. ² Binata ni Elyas di Eliseo a kāna, “Myan ka dya ah, ta toboyen naya yaken ĀPO do Betel.”

Ki binata ni Eliseo a kāna, “Akmas kasigorādo no kasibibyay ni ĀPO, kan akmas kasibibyay mo, karwan ko abaymo.” Dawa, minusok sa do Betel.

³ Asa bonggoy dan propīta do Betel, minohtot sa a nangay di Eliseo, kan binata da a kon da, “Chapatak mori a sicharaw, ki ahapen danan ĀPO iyaw āmo mwaya dyimo?” Initbay na a kāna, “On, chapatak ko, ki maylilyak kamo aba.”

⁴ Sinpangan na, binata ni Elyas dya a kāna, “Myan ka dyam Eliseo. Toboyen yaken ĀPO do Jeriko.”

Ki initbay ni Eliseo a kāna, “Akmas kasigorādo no kasibibyay ni ĀPO kan akmas kasibibyay mo, karwan kwaba imo.” Dawa, nangay sa do Jeriko.

⁵ Iyaw bonggoy daw no propīta do Jeriko, nangay sa di Eliseo kan binata da dya a kon da, “Chapatak mori a sicharaw, ki ahapen danan ĀPO iyaw āmo mwaya dyimo?” Initbay na a kāna, “On, chapatak ko, ki maylilyak kamo aba.”

⁶ Sinpangan na, binata ni Elyas dya a kāna, “Myan ka dya ah, ta toboyen naya yaken ĀPO do Oksong a Jordan.”

Initbay na a kāna, “Akmas kasigorādo no kasibibyay ni ĀPO kan akmas kasibibyay mo, karwan kwaba imo.” Dawa, sira dadwa, ki tinongtong daw nayam.

⁷ Myan paw dadima poho a yapo do bonggoy no propīta iyaw nachangay. Naytēnek sa a nachibawa so dēkey do yanan da Elyas kan Eliseo a nagsardeng do payis no Oksong a Jordan. ⁸ Binahas ni Elyas kagay naw, nakahon na sya, kan inbaot na do ranomaw. Naycharwaw ranomaw a kominwan do kawatan kan kominwan do kaholi. Sira dadwa, ki nayam sa a naysopo do mabkohaw a tana.

⁹ Do nakapaysopo daranaw, binata ni Elyas di Eliseo a kāna, “Ibahey mo dyaken an āngo maparin ko para dyimo sakbay a mahap ako a mangkaro dyimo?”

Initbay ni Eliseo a kāna, “Palobōsan mo pa tawīden ko so maypirwa iyaw ispirito mo.”

¹⁰ Binata ni Elyas a kāna, “Nangdaw ka so malidyat. Aran komwan, an maboya mo yaken anchan mahap ako a mangkaro dyimo, madyira monchi. Ki an engga, madyira mo abanchi.”

¹¹ Do katongtong daw so kayam da kan magsarsarīta, naychihat a myan nagparang a logan a napongosan so apoy a ginoyod dan kabalyo a somdesdeb a dya marōnot, as kan pinaysyay na sa dadwa. Naypatohos si Elyas a kominwan do hanyit do asa alipogpog. ¹² Naboya ni Eliseo nyaya kan nangagay a kāna, “Āmang ko! Āmang ko!

Loglogan a pachigobat kan komakabalyo sa no Israel!”* As naboya paba ni Eliseo si Elyas. Do dāwri, inigpet naw bōkod naw a laylay, as nakapirit na sya a pinaycharwa.

¹³ Kinamet naw kagayaw a nasday a yapo di Elyas, kan naybidi a naytēnek do payis naw no Oksong a Jordan. ¹⁴ Do dāwri, inbaot na do ranom kagayaw ni Elyas a nasday. “Dino danaw yanan ĀPO, a Dyos ni Elyas?” inyahes na. Do nakabaot naw so ranomaw, naycharwa a kominwan do kawatanan kan do kaholi, kan naysopo.

¹⁵ Iyaw bonggoyaw no propīta a yapo do Jeriko a nangboybōya sya, binata da a kon da, “Nangay danayaw ispiritwaw ni Elyas di Eliseo.” As nangay sa nachibayat dya kan nagrōkob sa do tana do salapenaw. ¹⁶ Binata da a kon da, “Chiban mo pa. Yamen a pachirawatan mo, ki myan dyamen dadima poho a makabael a mahahakay.† Palobōsan mo sa mangay a mangchichwas so āmo mwaw. Ta aranchi a inahap iya no Ispirito ni ĀPO a pinadisna do kadwanaya a tokon mana do kadwanaya a payahosongan.”

Ki inatbay sa ni Eliseo a kāna, “Engga, toboyen nyo saba.”

¹⁷ Ki inapapāti da mandan taywara dana masnekan si Eliseo a machiengga. Dawa, binata na a kāna, “Toboyen nyo na sa.” As nanoboy sa so dadima poho a mahahakay a naychichwas so tatdo a karaw, ki nachichwasan daba. ¹⁸ Do nakapaybidi daw di Eliseo do nakabidinan naw do Jeriko, binata na dyira a kāna, “Inbahey ko abawri dyinyo a dyi kamo na mangay?”

No Kapangpapyā no Ranom

¹⁹ Binata dan tawotawowaw do idi a Jeriko di Eliseo a kon da, “Chiban mo pa mo āpo, iyaw nyaya idi, myan do maganay a logar a akmas kaboya mwaya sya. Ki madi iyaw ranom kan iyaw tana, ki makapahtot aba so asi dan omsi.”‡

²⁰ Binata na a kāna, “Mangyangay kamo dyaken so bayo a sabak, kan pangayan nyo so asin irahem naw.” Dawa, nangyangay sa dya.

²¹ Sinpangan na, nangay do pakayapwanaw no ranom kan inpoha naw asinaw daw, kan binata na a kāna, “Nyayaw bata ni ĀPO: ‘Inagāsan ko nyaya ranom. Polos dananchi a mirwa paba pakayapwan kadimanan mana pakaalisan.’” ²² Iyaw ranomaw nāw narana maganay mandas changori a araw maynamot do inchirinaw ni Eliseo.

No Kairoromen da si Eliseo

²³ Yapo daw, somnonget a kominwan si Eliseo do Betel. Do nakapanakenakey naw do rarahanaw, myan saw magtotobo a nayhohtot a yapo do idyaw kan inroromen da a kon da, “Somonget kam poltak! Ngay, somonget kam poltak!” ²⁴ Nagpolīgos a nanyideb sira, kan inabay na sa do ngaran ni ĀPO. Sinpangan na nayhohtot dadwaw a mabinayi a oso do kakayowanaw, kan linisalisay da saw apataw a poho kan dadwa a magtotobo. ²⁵ Tinongtong naw nangay ni Eliseo do Tokon a Karmel, kan yapo daw, ki naybidi do Samarya.

3

No Kapachiribildi Dan taga Moab

¹ Do chaasa poho naw kan wawaho a katawen no kapagāri ni Jehosapat do Joda, si Joram* a pōtot ni Ahab, ki nayparin a āri no Israel do Samarya, kan nagāri so asa poho kan dadwa katawen. ² Pinarin naw marahet do kapanyideb ni ĀPO, ki akmaba

* **2:12** 2:12 Tinawagan ni Eliseo si Eliyas so “Āmang ko”, tan ipaboya na dyirad bonggoy dan propīta iyaw anyib na di Elyas. As inbidang na si Elyas akmay bōyot no Dyos do kaibahey naw so maynamot do “loglogan a pachigobat kan komakabalyo sa no Israel”. † **2:16** 2:16 Mana “Yamen a pachirawatan mo, ki dadima poho kami a makabael a mahahakay.” ‡ **2:19** 2:19 No chakey na batahen, ki “hopes saw mohamoha” mana “masday adekey do matris no mabōgi.” Jos. 6:26; 1 Ār. 16:34 * **3:1** 3:1 Mana “Jehoram”.

so pinarin da āmang kan ānang na, ta pinakaro naw batwaw ni Baal a pinatnek ni āmang na. ³ Ki aran komwan, pinarin naw gatogatos ni Jeroboam a pōtot ni Nebat a nawriw napawnot siras tawotawowaw no Israel a naygatos, kan mayhat aba maygatos.

⁴ Si Mesa a āri do Moab, ki magtartaraken so karniro. Tinawen a magbāyad so bwis na do āryaw no Israel so asa gasot a rībo a orbon a karniro kan boboh dan asa gasot a rībo a malloko a karniro. ⁵ Ki do nakadiman ni Āri Ahab, nagribildi iyaw āryaw do Moab a maikontra do āryaw no Israel. ⁶ Dawa, do dāwri, minohtot si Āri Joram a yapo do Samarya, a mangay a mangpeh so tabo bōyot no Israel. ⁷ Nangipayangay pa so minsāhi na di Jehosapat a āri no Joda a kāna “Nagribildi iyaw āryaw no Moab so maikontra dyaken. Machangay kawri dyaken a machilāban so maikontra do Moab?”

Initbay na a kāna, “Machangay ako dyimo. Yaken, ki akma dyimo. Siraw tawotawo ko, ki pinakatawo mo na. Siraw kabalyo ko, ki pinakakabalyo mo na.” ⁸ Inyahes pa ni Jehosapat a kāna, “Na, āngo ayaman a angayan ta mangdarop?”

“Do let-ang no Edom,” initbay ni Joram.

⁹ Dawa, minohtot saw āryaw no Israel, āryaw no Joda, kan āryaw no Edom.† As do nakatayokaw no papito a karaw a nakapagmarcha da do ayamanaw a nagrikos a mangay do Moab, apabaw ranom da no bōyot da saw kan binyay da saw a myan dyira.

¹⁰ Binata no āryaw no Israel a kāna, “Ay anyan! Si ĀPO, iyaw nanawag dyaten a tatdo a āri a iparawat na do āryaw no Moab.”

¹¹ Ki inyahes ni Jehosapat a kāna, “Abawriw propīta ni ĀPO dya tan mangdaw ta di ĀPO so bagbaga na?”

Initbay no asaw dyirad opisyal naw no āri no Israel a kāna, “Si Eliseo a pōtot ni Sapat, ki myanaw dya a iyaw kasidongaw ni Elyas do nakarahan.”‡

¹² Binata ni Jehosapat a kāna, “Myan dyaw chirin ni ĀPO.” Dawa, iyaw āri no Israel kan si Jehosapat kan āryaw no Edom, ki minusok sa nangay dya.

¹³ Binata ni Eliseo do āryaw no Israel a kāna, “Na, āngo kono bibyang ko dyimo? Mangay ka do propīta saw ni āmang kan propīta saw ni ānang mo.”

Initbay no āryaw no Israel a kāna, “Engga, ta si ĀPO, iyaw nanawag dyamen a tatdo a āri a iparawat na do āryaw no Moab.”

¹⁴ Binata dana ni Eliseo do arīyaw no Israel a kāna, “Akmas kasigorādo no kasibibyay ni ĀPO a Manakabalin do Tābo a pagsirsīrbyan ko, an dyi ko a anyiben iyaw kayan ni Jehosapat a āri no Joda, layen koynyo mana ikaskāso ko abaymo. ¹⁵ Ki sichangori, mangyangay kamo dyaken so tomotokar so arpa.”

Do kayanaw a magtokar no tomotokaraw so arpa, naypabīleg iyaw panakabalinaw ni ĀPO di Eliseo,§ ¹⁶ kan binata na a kāna, “Nyayaw bata ni ĀPO: Apnohen konchiw nya mabkoh a payahosongan so āro a līnaw.* ¹⁷ Ta nyayaw bata pa ni ĀPO: Maboya nyo abanchiw salawsaw mana chimoy. Ki aran komwan, iyanchiw nyaya payahosongan mapno anchi so ranom tan minom kamo kan siraw bāka nyo kan kadwan saw a binyay nyo. ¹⁸ Maydamnay nyaya do kapanyideb ni ĀPO, as iparawat na sanchiw Moabita do tanoro nyo. ¹⁹ Abāken nyonchiw kāda naahadan a syodad kan kāda rarakoh saw a idi na. Tonghen nyonchiw kāda magaganay a kayokayo na, kan apnetan nyonchiw tabo a pakayapwan no ranom na, as kan rārayawen nyonchiw kāda magaganay a hakawan na so āro a bato.”

† **3:9** 3:9 Do dyaya chimpō, mangitoray āryaw no Joda tana a Edom. 1 Ār. 22:47 ‡ **3:11** 3:11 Do Hebreo a chirin, ki “a napado so ranom do kakamay sa ni Elyas.” Nya kaparin, ki asa gagāngay a kaparin no kasidong. § **3:15** 3:15 Do Hebreo a chirin, ki “napalapaw iyaw kakamay ni ĀPO di Eliseo”. * **3:16** 3:16 Mana, “Mamarin kamo so āro a kanal do payahosongan.”

²⁰ Do somaronwaw a mabekas, do makalo danaw a ōras no kapangidātonaw, myan ranom a moyog a yapo do mangket do Edom a mandan nalayos no tanaw.

²¹ Nakadāmag daw no Moabita a nangay saw tatdwaya a āri a machilāban so kontra dyira. Dawa, kāda mahahakay a aran magtotobo mana lomakay a makabael a magarmas, ki natawag sa kan nagpwisto sa do lettengaw. ²² Do nakapaychabangobangon daw no bōyot no Moab do kapaysesēdang, chinyelan no araw hapot naw no ranomaw. As siraw Moabitaw do paysopwanaw, naboya daw ranomaw a nanyibaya akmay raya. ²³ Binata da a kon da, “Rayayaw nawri! Siraw nawri a ar-āri, naglalāban sa ngata kan naysindidiman sa do katakatayisa. Sichangori, yaten a Moab, may ta magsamsam!”

²⁴ Ki do nakangay daw no Moabita do kampo daw no Israel, naychahohtot saw Israelitaw kan dinarop da sa a mandad nakapaychapayapayyayo da. Linakatan da san Israelitaw siraw Moabitaw kan diniman da sa. ²⁵ Rinārayaw da saw īdiīdi saw, kan kāda mahakay napagsid so bato do kāda magaganay a hakawan mandad nakawpo na. Inapnetan da saw tabo pakayapwan ranom, kan tinongeh da tabo magaganay a kayokayo. Iya danaw ahadaw a bato no Kir-hareset† natokos a dya narārayaw. Ki dinibon dan mahahakayaw a taga-palsiit‡ kan dinaraop da sa pa.

²⁶ Do nakaboyaw sya no āryaw no Moab a taywara danaw lāban a dyi narana marawaw mangābak, nanghap so rārayay na a papito a gasot a taga-ispāda a romaranget pinadas da a daropen iyaw āri no Edom tan mayhawos sa a maglības, ki awānen. ²⁷ Sinpangan na, inhap naw matonengaw a pōtot na a machitādinchi dya a āri, kan indāton na iya a sosohan a sakripīsyo§ do ahadaw no syodadaw. Do dāwri, myan rakoh a kasoli dyirad Israelita.* Dawa, nagsonod sa kan naychabidibidi sa do bōkod da a tana.

4

No Kasidong ni Eliseo do Mapobri a Bālo

¹ Iyaw baketaw no asa dyirad bonggoy dan propīta saw, ki tinanyisan na si Eliseo a kāna, “No pachirawatan mwaw a si lakay ko, ki nadimanaw, kan chapatak mo a myan anyib na di APO. Ki sichangori, iyaw nakaotāngan naw, yangay narana a hapen saw dadwaya anak ko a mahahakay tan adīpen na.”

² Tinbay ni Eliseo a kāna, “Maypāngo koymo a sidongan? Ibahey mo dyaken an āngo myan a dyira mo do bahay mo.”

Binata na a kāna, “Arabaw aran āngo do bahay no pachirawatan mwaya malaksid do dēkey a garapon a lana no olibo.”

³ Binata ni Eliseo a kāna, “Mangay ka dyirad tabo karoba mo saw, kan mamohod ka so angang da saw a abos mimyan. Mamohod kaba so papere lang ah. ⁴ Katayokan nawri, somabat ka kan anak mo saw a mahahakay, as kan panben mo aneb naw no pantawaw. Do dāwri, irogi mo a padohen lana mwaw do tabo saw a angang. Apāman a mapno kada asa, patarken mo do asa yanan.”

⁵ Kinarwan mabakesaw iya, kan somnabat a kinayrayay na saw anak naw a mahahakay, as kan inanban naw anebaw no pantawaw. Inhap naw dēkeyaw a garapon a yanan lana na, kan pinado na dyirad angang saw a inyangay dan anak naw dya. ⁶ Do nakapno daranaw a tabo no angang saw, binata na do asaw dyirad anak na saw a kāna, “Mangyangay ka pa dyaken so asa.”

† 3:25 3:25 Kir-hareset (mana Kir-heres), ki sintro no Moab. ‡ 3:25 3:25 Ok. 20:16; 1 Sam. 25:29 § 3:27 3:27 Nasosohan a sakripīsyo, ki para do Chemos a dyos dan Moabita. * 3:27 3:27 Malawag abaw chakey na batahen do chirin a Hebreo do dyaya birsikolo. Batahen dan kadwan a maparin a “insoli dan Israelitaw mismo a inawan da” mana “nakasoli saw taga Joda kan Edom dyirad Israelitaw” a naynamotan na naparin no sakripīsyowaw.

Ki binata na a kāna, “Arabaw natokos a angang.” Do dāwri, nagsardeng a minoyog lanaw.

⁷ Nangay na a inbahey do tawowaw no Dyos, kan binata na dya a kāna, “Yangay mo na ilāko lanaw, kan bayādan mo na saw ōtang mwaw. Imo kan anak mo saya mahahakay, ki maparin nyonchi a chabyay matokosaw a yapo do nalākwan nyo.”

Si Eliseo kan Iyaw Sonammita

⁸ Do asa karaw, nangay si Eliseo do idi a Sonem* a niyanan asaw a mabakes a myan so mapariparin. Inpapilt na si Eliseo a mangay a koman. Dawa, do kāda homabas daw si Eliseo, magsardeng daw a koman. ⁹ Binata na di lakay na a kāna, “Chapatak ko na a iyaw nyaya a mahakay a kanāyon a somibah do bahay taya, ki masantwan a tawo no Dyos. ¹⁰ Mamarin ta so dēkey a kwarto na do tohos no bahay taya, kan mapangay ta daw so katri, lamisaan, disnan kan soho a para dya. Tan komwan, magdagos daw an kāda mangay dyaten.”

¹¹ Do asaw a karaw a nakangay ni Eliseo, komnayat a nangay do kwarto naw kan naypoyoktad daw. ¹² Binata na di Gehasi a pachirawatan na a kāna, “Tawagan mo mabakesaw a Sonammita.” Dawa, tinawagan na, kan naytēnek do salapen naw. ¹³ Binata ni Eliseo di Gehasi a kāna, “Ibahey mod mabakesaya a kon mo, ‘Taywarayaw nakaribok mos inawan mo do nakapadagos mwaya dyamen. Sichangori, āngo maparin namen para dyimo? Chakey mori a isarita namen imo di āri mana do komander daw no bōyot?’”

Initbay na a kāna, “Myan a tabo machita ko do kayan kwaya omyan dyirad kaliposan ko.”

¹⁴ Inyahes ni Eliseo di Gehasi a kāna, “Āngo paro maparin ta dya?”

Binata ni Gehasi a kāna, “Abaw anak na mahakay, kan malkem danaw si lakay na.”

¹⁵ Binata ni Eliseo di Gehasi a kāna, “Tawagan mo iya.” Dawa, tinawagan na, kan naytēnek mabakesaw do pantawaw. ¹⁶ As binata ni Eliseo dya a kāna, “Do akma syay a chimpo do somaronwaya a tawen, kepkepen monchiw anak mo a mahakay.”

Ki initbay na a kāna, “Engga mo āpo ko! Imo a tawo no Dyos, bayatawan mwabaw pachirawatan mo!”

¹⁷ Ki nabōgi iyaw mabakesaw, kan do somaronwaw a tawen do dāwri met lang a chimpo, naymanganak so mahakay akmas binataw ni Eliseo dya.

¹⁸ Nayparakoh adekeyaw, kan do asa karaw, minohtot a nangay di āmang na do yanan daw no magranyaw. ¹⁹ Binata na di āmang na a kāna, “Maynyin oho kwaya! Maynyin oho kwaya!”

Inbahey ni āmang na dyirad pachirawatan naw a kāna, “Katkaten mo as yangay mo di ānang na.” ²⁰ Do nakakatkataw sya no pachirawatan naw a inyangay na di ānang na, sinapnyi ni ānang na a manda do kayegen no araw, sinpangan na nadiman. ²¹ Inkayat naw anak naw, as nakapapoktad na sya do katri naw no tawowaw no Dyos, as kan pinaneb naw aneb naw no pantawaw kan minohtot.

²² Tinawagan na si lakay na, kan binata na a kāna, “Pachitoboy mo paw asaw dyirad pachirawatan mo a mangay dyaken kan mapanawbi so asa asno, tan malisto ako a mangay do tawowaw no Dyos, as kan maybidi ako met lang.”

²³ Inyahes no kabahay naw a kāna, “Āngo ta mangay ka dya sichangori? Samorang abaya mana Araw no Kapaynaynahah.”

“Na bali, ta maganay anchi a tabo,” binata na.

* **4:8** 4:8 Sonem, ki 40 kilometro do ammyānan no Samarya a sintro no Israel, kan komwan kabawa a mangay do abagātan a dayāen no Tokon a Karmel. 1 Ār. 1:3

²⁴ Pinasangaan no mabakesaw asnwaw, kan binata na do pachirawatan naw a kāna, “Imo manma, as makawayid kaba malaksid an ibilin ko dyimo.” ²⁵ Dawa, inikwan na a nangay do tawowaw no Dyos do Tokon a Karmel.

Do nakaboyaw sya ni Eliseo a ito do midyo mateng pa, binata na di Gehasi a pachirawatan na a kāna, “Chiban mo pa! Toryayaw Sonammitaw! ²⁶ Mayyayo ka machibayat dya, kan iyahes mo dya kon mo, ‘Maganay kawri? Na, maganayoris lakay mo? Maganayoriw anak mwaw?’ ”

“Tabo, ki maganay,” binata na.

²⁷ Do nakapakarapit no mabakesaw do tawowaw no Dyos do tokonaw, inigpet no mabakesaw kokod saw no tawowaw no Dyos. Naypasngen si Gehasi a mapawadin so mabakesaw, ki binata no tawowaw no Dyos a kāna, “Nolay mo, ta taywaraw kapagmamayo na. Ki inlimed ni ĀPO dyaken, inpakatoneng naba dyaken.”

²⁸ Binata no mabakesaw a kāna, “Nanahes akori so anak a mahakay dyimo mo āpo ko? Inbahey ko abawri dyimo a allilāwen mwaba yaken a pangnamnamāen?”

²⁹ Binata ni Eliseo di Gehasi a kāna, “Ibarikis mo kagay mwaya,† ahapen mo sarokod kwaya a ig-igpet, as kapayyayo mo. An makabayat ka so aran sino, kablaāwan mwaba. An myan mangkablāaw dyimo, atbayen mwaba. Palapawen mo sarokod kwaya do rōpa naw no adekeyaw.”

³⁰ Ki binata no ānang naw no adekeyaw a kāna, “Akmas kasigorādo no kasibibyay ni ĀPO, kan akmas kasibibyay mo, karwan ko abaymo.” Dawa, naychakatkat si Eliseo kan minonot do mabakesaw.

³¹ Nayam dana si Gehasi a nanma, kan pinalapaw naw sarokodaw do rōpa naw no adekeyaw, ki kominnaba. Dawa, naybidi si Gehasi a nachibayat di Eliseo, kan binata na dya a kāna, “Nayokay abaw adekeyaw.”

³² Do nakapakarapit ni Eliseo do bahayaw, myan a maylolonat a nadiman adekeyaw do katri naw. ³³ Somindep si Eliseo a iya lang, as pinaneb naw anebaw no pantaw, kan naydasal di ĀPO. ³⁴ Sinpangan na, somnakay do katryaw kan naylolonat a naysasakban naw adekeyaw, dangoy do dangoy, mata do mata, kan kakamay do kakamay. As do nakapaysasakeb na do adekeyaw, komnohat inawan adekeyaw. ³⁵ Do dāwri, naycharang kan minidibidi si Eliseo do irahemaw no kwartwaw. Sinpangan na, somnakay dana do katryaw kan pinirwa naranaw naylolonat a naysasakban adekeyaw. Sinpangan na, naybanan adekeyaw so naypapito kan inmolagat naw mata naw.

³⁶ Tinawagan ni Eliseo si Gehasi, kan binata na a kāna, “Tawagan mo Sonammitaw.” Tinawagan na, as do nakangay naw no mabakesaw, binata ni Eliseo a kāna, “Apen mo naw anak mwaya mahakay.” ³⁷ Somindep mabakesaw a nagrōkob do tana a masngen do kokod na saw ni Eliseo. Sinpangan na, inhap naw anak naw kan minohtot sa.

No Makabinino do Irahem no Kardiro

³⁸ Do naypisa, naybidi si Eliseo do Gilgal, kan myan kapaychapteng do dawri a tana. Do kayan daw no bonggoy daw no propita a maychadisdisna do salapen na, binata na do pachirawatan naw a kāna, “Pāponen mo rakohaw a kardiro ta manglaneg ka so para dyirad propitaya.”

³⁹ Asa dyirad propitaw, ki minohtot a nangay do hakawan a manghap so bohobohong saw a pagrikādo, kan nakachichwas so bolaw a oloten. Nangpeh so asi na saw a mandan mahap a mapongosan no kagay naw. Do nakapaybidi naw, hinariharip na sa, a pinakbong do linaneg naw do irahemaw no kardiro chapapatak naba a makabinino. ⁴⁰ Naidatar linanegaw para dyirad mahahakay saw. Ki do

† 4:29 4:29 Kayomkom naw no nalodyitaw a partis no manaro a kagay na, kan ibarikis na tan malisto a mayyayo. 1 Ār. 18:46

nakapangrogi daw so koman sya, nagringgor sa a kon da, “Imo a tawo no Dyos, aryayas kadiman do kardirwaya!” As nakey saba a komninan.

⁴¹ Binata ni Eliseo a kāna, “Manghap kamo so arina.” Sinpangan na, pinosek na do kardirwaw, kan binata na a kāna, “Makey dana. Idasar mo dyirad mahahakayaya tan koman sa.” As arabaw nabinino do linanegaw do irahemaw no kardiro.

No Kapakan Siras Asa Gasot a Tawo

⁴² Do matarek a araw, myan asa mahakay a yapo do Baal-salisa a nangyangay do tawowaw no Dyos so dadwa poho a kamemeh a tināpay no sebāda[‡] a neparin do manōmaw a naynoy a dāwa no sebāda. Myan paw nangyangay so kararānyi pa saw a irek. Binata ni Eliseo do pachirawatan naw a kāna, “Itoroh mo dyirad mahahakayaya,[§] ta kanen da.”

⁴³ Ki inyahes no pachirawatan naw a kāna, “Maypāngo ko a paychakarwahren nyaya dyirad asaya gasot a mahahakay?”

Ki inītbay ni Eliseo a kāna, “Itoroh mo dyirad mahahakayaya, ta kanen da. Ta nyayaw bata ni ĀPO a kāna, ‘Kanen danchi kan myan panchiw panda da.’” ⁴⁴ Dawa, indasar na do salapen daw. Komninan sa, kan myan paw panda da sigon do chirinaw ni ĀPO.

5

No Kapyā ni Naaman do Liproso

¹ Si Naaman a pangōlo dan komander saw no bōyot no āri do Aram,* ki taywara a madaydāyaw, makahwahok, kan maanyib do salapen āmo naw, ta maynamot dya, intoroh ni ĀPO ballīgi do Aram.[†] Iya, ki matored a taga-gobat, ki aran komwan, myan liproso na.

² Do naypisa, siraw bonggoy saw no mangraot a yapo do Aram, ki minohtot sa a nangraot so tana a Israel. Myan tiniliw da asa balasitang a yapo daw, kan nayparin a nagsirsirbi do baketaw ni Naaman. ³ Binata no balasitangaw do āmo naw a baket ni Naaman a kāna, “An maboya pakono ni āmo ko a Naaman propitaw a myan do Samarya! Mapapya anchi do liproso naya.”

⁴ Dawa, nangay si Naaman do āryaw, kan inbahey na dya an āngo inbahey naw no balasitangaw a yapo do Israel. ⁵ Ki inītbay no āryaw no Aram a kāna, “Na, mangay ka ah. Mangipaw-it ako so tolas dyimo a mangay do āryaw no Israel.”[‡] Dawa, nayam si Naaman, as napanaybi so mag-340 a kakīlo a pirak, mag-68 a kakīlo a balitok kan, asa poho a kaparis a laylay a pagsokatan. ⁶ Inyangay na iyaw tolasaw a naipaw-it dya do āri naw no Israel, as nyaw naitolas: “Do dyaya tolas, ki ipakatoneng ko dyimo pachirawatan kwaya a si Naaman tan mapapya mo liproso naya.”

⁷ Do nakabāsa naranaw no āryaw no Israel so tolasaw, pinirit naw kagay naw, kan binata na a kāna, “Samna, Dyos akori a mangdiman kan mangbyay? Āngo ta nanoboy nya tawo dyaken so asa tawo tan papyahen ko liproso naya? Chiban nyo pa an maypāngo kaichichwas nas gondāway a machidiman dyaken!”

⁸ Do nakadngey naw ni Eliseo a iyaw tawowaw no Dyos so nakapirit naw no āri no Israel so kagay naw, inpaipaw-it naw nya minsāhi dya: “Āngo ta pinirit mo kagay mo? Toboyen mo mahakayaya a mangay dyaken tan mapatakan nanchi a myan propita do Israel.” ⁹ Dawa, nangay si Naaman kontodo kabalyo na kan logan na a pachigobat, as nagsardeng do pantawaw no bahay ni Eliseo. ¹⁰ Ki nanoboy si Eliseo so mangibahey

[‡] 4:42 4:42 As no platar no sebāda, ki akmas paray mana trīgo. Rot. 1:22   § 4:42 4:42 Siraw mahahakay, ki siraw propita.   * 5:1 5:1 “Aram” mana “Siryā”.   † 5:1 5:1 1 Ār. 22:31-36   ‡ 5:5 5:5 Si Joram iyaw āryaw no Israel. 1 Ār. 3:1

dya a kāna, “Mangay ka maryos so maypapito do Oksong a Jordan, as iyanchiw asyasi mo, ki mapya anchi kan madalosan kanchi.”

¹¹ Ki komnaro si Naaman a nakasoli, kan bata na a kāna, “Pī! Iniktokto ko a syrto a mohtot a mangbayat dyaken, kan maytēnek a manawag so ngaran no ĀPO a Dyos na, as paptoptosen naw kakamay naw do yananayan liproso ko kan papyahen na yaken!

¹² Namna, maganaganay sabawriw oksongaw a Abana kan Parpar do Damasko kan tabo ranom do Israel? Maparin ko sabawri a paryosan kan madalosan ako?” Dawa, nagpoligos a komnaro a makasokasoli.

¹³ Siraw pachirawatanaw ni Naaman, ki naypasngen sa dya, kan binata da di āpo da a kon da, “Āpo namen, an inbilin na dyimo no propītaw mamarin so malidyat, parinen mo abawri? Dyori a mangamangay pa do kaibahey naya sya dyimo a ‘Maryos ka kan madalosan kanchi?’” ¹⁴ Dawa, minosbos si Naaman, kan somnoneb so naypapito akmas inbaheyaw no tawowaw no Dyos dya. Napyan asyasi naw kan nadalosan akmas asyasi danaw no barīto.

¹⁵ Sinpangan na, naybidi si Naaman kan sira tabo rārayay naw do tawowaw no Dyos. Naytēnek si Naaman do salapen naw, kan binata na a kāna, “Changori, chapatak ko na a abaw Dyos do tābo tanaya malaksid do Dyos no Israel. Rawaten mo pakono sichangoriw rigālwaya a yapo do pachirawatan mwaya.”

¹⁶ Inatbay no propītaw a kāna, “Akmas kasigorādo no kasibibyay ni ĀPO a pagsirsīrbyan ko, mangrawat akwaba so aran āngo.” Aran ipapilit ni Naaman di Eliseo, rinawat naba.

¹⁷ Do dāwri, binata ni Naaman a kāna, “An dyi mo a rawaten, palobōsan mo pakono yaken a pachirawatan mo a matorohan so tana a maparin a kargaen dadwa a molo.Š Ta yaken a pachirawatan mo, ki polos dananchi a dyi ako na mirwa maysosoh so dāton kan mangisakripīsyō dyirad aran āngo a dyos malaksid di ĀPO.

¹⁸ Ki si ĀPO pakono mangpakawan dyaken a pachirawatan mo do dyaya a parinen konchi. Anchan machangay ako do āmo kwaw a somdep do timplo ni Rimmon* a magdaydāyaw, kan manareng do tachay kwaya, kan machita a magdaydāyaw ako a akma dya, ki pakawanen na pakononchi yaken ĀPO do dyaya parinen konchi.”

¹⁹ Binata ni Eliseo a kāna, “Mayam ka na sitatalna.”

Do dyi paw a nakapakateng ni Naaman, ²⁰ iniktokto ni Gehasi a pachirawatan ni Eliseo a tawo no Dyos a “Namna, tod naya pinayam no āmo kwaw si Naaman a Arameo kan rinawat nabayaw pinanawbi naw a itoroh. Akmas kasigorādo no kasibibyay ni ĀPO, lakatan ko si Naaman kan manghap akonchi so kadwan a yapo dya.”

²¹ Dawa, nakalyalisto si Gehasi a nanglakat si Naaman. Do nakaboyaw sya ni Naaman si Gehasi a makalyalisto a mangay do yanan naw, gominchin si Naaman do loganaw a nangbayat sya. Inyahes na di Gehasi a kāna, “Ariw problīma?”

²² Inatbay ni Gehasi a kāna, “Maganay a tābo. Tinoboy naw yaken āmo kwaw a mangibahey dyimo a kāna, ‘Myan saw dadwa babbaro a yapo do bonggoy dan propīta saw iyaw nangay dyaken a yapo do katokotokonon no Epraim. Torohan mo pa sa so tatdo a poho kan apat a kakīlo a pirak kan dadwa kaparis a laylay a pagsokatan.’”

²³ Binata ni Naaman a kāna, “O sigi, apen mo a dobliw karwaya no pirak.” As inapapilit na pa di Gehasi a rawaten na, kan pinosek naw pirakaw do dadwaw a bayon a nairāman dadwaw a kaparis no laylay. Intoroh na dyirad dadwaw a pachirawatan na, kan rinara da do panmanaw ni Gehasi. ²⁴ Do nakapakarapit danaw ni Gehasi

Š 5:17 5:17 Inbidang ni Naaman a masantwan iyaw tana no Israel, kan inpanggep naw a mapatnek so altar do Dyos anchan somabat. Inyahes na di propīta tan abo mangtokto a tinakaw na. * 5:18 5:18 No timplo no Rimmon, ki myan do syodad a Damasko a sintro no Sirya. No dyos daw, ki mayngaran so Hadad, kan iya, ki dyos no bagyo. Sak. 12:11

do paytokonanaw a pagyanaan ni Eliseo, inhap naw dadwaw a bayon a yapo dyirad pachirawatan saw ni Naaman, kan kinapya na sa do bahayaw. Pinayam na saw mahahakayaw, kan komnaro dana sa.

²⁵ Naybidi si Gehasi do bahayaw kan naytēnek do salapenaw no āmo naw a si Eliseo, inyahes ni Eliseo a kāna, “Dino nakayapwan mom Gehasi?”

Initbay ni Gehasi a kāna, “Abaw nangayan pachirawatan mwaya.”

²⁶ Ki binata ni Eliseo di Gehasi a kāna, “Myan abawriw ispirito ko dyimo do nakagchinaw no mahakayaw do logan naw a nangbayat dyimo? Namna, changori aba met ōras a kapangrawat so kwarta mana kapangrawat so laylay mana kaolibwan, kaobāsan, arban a karniro kan kalding, bāka, mana adīpen a mahahakay kan mababakes? ²⁷ Dawa, iyaw liproso naw ni Naaman, ki komoyapet dyimo kan iyaw kapotōtan mo a abos pandan.” Sinpangan na, komnaro si Gehasi a yapo do salapenaw ni Eliseo, kan nagliproso si Gehasi, kan nanyidak a akmay yilo.

6

No Katapaw no Oho no Wasay

¹ Binata da no bonggoy daw no propīta di Eliseo a kon da, “Chiban mo pa, iyayaw yananaya pachibayatan* namen dyimo, ki taywarayas kadēkey para dyaten.

² Mangay ta do payahosongan no Oksong a Jordan, ta dawriw panghapan katakatayisa dyaten so toroso, kan mapatnek ta so asa yanan daw para dyaten a paybabayatan ta.”

Binata na a kāna, “Na, mangay kamo ah.”

³ Sinpangan na, binata no asaw dyira a kāna, “Chasoyot namen an machangay ka dyamen a pachirawatan mo.”

Initbay ni Eliseo a kāna, “On, machangay ako.”

⁴ Dawa, nachangay dyira. As do nakapakarapit daw do masngenaw do Oksong a Jordan, nanongeh sa so kayokayo. ⁵ As no asaw dyira propīta a madama a manongeh so kayowaw, nakso ohwaw no wasay a nasday do oksongaw. Inngēngēy na a kāna, “Ayya, mo āpo ko! Binohodaw a wasay nawri!”

⁶ Inyahes no tawowaw no Dyos a kāna, “Dino nakasdayan na?” Do nakaipaboyaw sya no propītaw an dino nakasdayan na, namatpat si Eliseo so kayo, kan pinagsid na do nakasdayanaw no ohwaw no wasay, kan tominpaw. ⁷ Binata na a kāna, “awnen mo na.” Dawa, tinodah no propītaw kan inawon na.

No Kawtap ni Eliseo Siras Nagbolsekaw a Arameo

⁸ Do nappisa, nakapachigobat no āryaw no Aram do Israel. Do nakatayoka no nakapachioman na dyirad opisyalis naw, binata na a kāna, “Magkampo akonchi do dawri a logar a nabata ta.”

⁹ Ki inpaw-it ni Eliseo a tawo no Dyos iyaw ballāag di āri no Israel: “Magannad ka do kahabas mo do dawrya logar, ta mosok sa daw Arameo saw.” ¹⁰ Dawa, inyangay no āryaw no Israel a inpachideb logaraw a binata no tawowaw no Dyos. Pinaybibidi ni Eliseo a inballāag do āryaw, tan komwan myan annad na do matatarek saya logar.

¹¹ Nyayaw taywara chinariribok no āryaw no Aram. Pinatawag na saw opisyalis naw, kan inyahes na dyira a kāna, “Sino dyinyo manglipot a machirārayay a somidong do āryaw no Israel?”

¹² Binata no asaw dyirad opisyalis na a kāna, “Aba dyamen, mo āpo ko a āri. Si Eliseo a propīta do Israel mangibahey do āryaw no Israel a aran siraw chirin a batahen mo do kwarto a pakaychehan mo.”

* 6:1 6:1 “Pachibayatan” mana “pagyanaan”.

13 Inbilin no āryaw a kāna, “Mangay kamo kan chichwasen nyo an dino yanan na tan manoboy ako siras mangtiliw sya.” Do dāwri, naybidiw dāmag a: “Myan si Eliseo do Dotan.”† 14 Sinpangan na, nanoboy siras nakakabalyo kan loglogan saw a pachigobat, kan rakoh a bōyot do dawri a yanan. Nangay sa do kamahep kan dinibon daw idyaw.

15 Do kamabekasan naw, nasāpa a naybangon pachirawatanaw no tawowaw no Dyos, kan minohbot. Naboya na saw bōyot saw a nakakabalyo kan loglogan saw a pachigobat a nangdibon do idyaw. Somindep kan inyahes na di Eliseo a kāna, “Mo āpo ko, āngo paro parinen ta?”

16 Initbay ni Eliseo a kāna, “Mamo kaba, ta siraw myan saya dyaten, ki ārwaro sa kan siraw myan saya dyira.”

17 Do dāwri, naydasal si Eliseo a kāna, “Mo ĀPO, iwangan mo pa saw mata no pachirawatan kwaya tan maboya na.” Sinpangan na, iniwangan ĀPO mata na saw, kan naboya na saw paytoytokonan saw a nakapno so kabalyo sa kontodo loglogan a pachigobat a somdesdeb a dya marōnot‡ a naypadibon di Eliseo.

18 As do nakawsok daw no bōyot no Arameo a naypasngen di Eliseo, naydasal di ĀPO a kāna, “Pagbolsek mo pa saw nyaya a tawotwo.” Dawa, pinagbolsek sa ni ĀPO akmas indasalaw ni Eliseo.

19 Inbahey ni Eliseo dyira a kāna, “Iyabaw nyayaw rarahan, kan iyabaw nyayaw syodad. Monot kamo dyaken, kan yangay konchi inyo do mahakayaya a chichichwasen nyo.” Do dāwri, inyangay na sa do Samarya.

20 Do nakasdep daranaw do syodadaw, binata ni Eliseo a kāna, “ĀPO, iwangan mo pa saw mata da no nyaya mahahakay tan makaboya sa.” Do dāwri, iniwangan na saw mata da, kan nakaboya sa a myan sa do irahemaw no Samarya.

21 Do nakaboyaw no āryaw no Israel sira, inyahes na di Eliseo a kāna, “Āmang ko, dimanen ko sawri? Dimanen ko sawri?”

22 Initbay na a kāna, “Dimanen mo saba. Dimanen mo sawriw natiliw mo do bōkod mo a ispāda mana bai? Idasaran mo sa so mākan kan ranom da tan koman kan minom sa, as kapayam mo na dyira a maybidi do āmo daw.” 23 Dawa, inpaisagāna no āryaw rakoh a pasken para dyira. Do nakatayoka daw a komninan kan mininom, pinayam na sa, as naybidi sa do āmo daw. Dawa, siraw bōyot naw no Aram, ki insardeng daw nangraot so tana a Israel.

No Kapaychapteng do Nakalakob no Samarya

24 Homnabas chimpō, ki chinpeh ni Ben-hadad a āri no Aram iyaw intīro a bōyot na, kan nagmarcha sa kan linakob daw Samarya. 25 Nyaw naynamotan na a myan rakoh a kapaychapteng do irahemaw no syodad. As maynamot do kahay da a nalakob, iyaw asa kaoho no asa asno, ki nalāko so wawaho a poho a pidāso a pirak. No asa kabāso no tachi no boyit,§ ki nalāko so dadima a pidāso a pirak.

26 Do nakapaypahabas naw no āryaw no Israel do ayamanaw do ahadaw no syodadaw, myan mabakes a nangngēngey a kāna, “Sidongan mo pa yaken mo āpo ko a āri!”

27 Initbay no āryaw a kāna, “An dyi nayo a sidongan ĀPO, sino ako paro a pakahapan mo so kasidong? Aryoriw kanen ko yapo do pangirkan mana palek a yapo do pamitosan so ōbas?” 28 As kan inyahes na do mabakesaw a kāna, “Āngo pakariribokan mo?”

Initbay no mabakesaw a kāna, “Do asa paw a karaw, no nyaya mabakes dya, ki binata na dyaken a ‘Itoroh mo anak mwaya mahakay tan kanen ta sicharaw, kan

† 6:13 6:13 No idi a Dotan, ki malābit a asa poho kan apat a kilometro do ammyānan no Samarya. ‡ 6:17 6:17

2 Ar. 2:11 § 6:25 6:25 Do kataywara no kapteng, kinan tawotawo aran tachi dan animal kan tawo.

anchan delak patādyen taw anak kwaw a mahakay a kanen.’ ²⁹ Dawa, linaneg namen anak kwaw a mahakay kan kinan namen. Do somaronwaw a araw, binata ko do mabakesaya a kon ko, ‘Itoroh mo anak mwaya mahakay tan iya danaw kanen ta.’ Ki intayo no mabakesaya.”

³⁰ Do nakadngeyaw no āryaya so chirinaw no mabakesaya, pinirit naw kagay naw. As do nakayan naw a nayam do ayamanaw do ahadaw, naboya dan tawotawo saw a myan a nakalaylay so makersang a pinakatayrahem na do inawan na. ³¹ Binata no āryaw a kāna, “Dosāen pakono yaken no Dyos so taywara an iyaw oho naya ni Eliseo a pōtot ni Sapat, ki myan pa do pakoh na saya sichangori a araw!”

³² Ki do dāwri, myan a maydisna si Eliseo do bahay na, kan myan sa maychadisdisna do yanaw panglakayen saw. Nanoboy āryaw so nanma dana a mahakay. Ki sakbay a nawara, binata ni Eliseo dyirad panglakayen saw a kāna, “Īto tinoboyaw no mangdimdimanaw a mangay a mamotoh so oho kwaya. Na, anchan makarapit natoboyaw, paneben nyo anebaw, kan pagpeten nyo tan dya makasdep. Madngey nyonchiw kadagpas ni āmo na do dyichodan naw?”

³³ Do kadamaw ni Eliseo a machisarsarita dyirad panglakayen saw, minosok a nangay dyaw no āryaw.* Binata no āryaw dya a kāna, “Nyaya riribok, ki yapo di ĀPO. Āngo ta tongtongen ko paw mangnanaya di ĀPO?”

7

¹ Initbay ni Eliseo do āryaw no Israel a kāna, “Adngeyen mo paw chirin naya ni ĀPO. Nyayaw bata ni ĀPO: Do komwan a ōras anchan delak, iyaw dadima a kakilo no kagaganayan a trigo mana asa poho a kakilo no sebāda, ki malāko sanchi so asa kapidāso a pirak do rowanganaw no Samarya.”

² Iyaw opisyalaw a pachinarngan no āryaw, ki binata na do tawowaw no Dyos a kāna, “Aran iniwangan ni ĀPO bintan saya do kahanyihanyitan, maparinoriw komwan? Pī!”

Initbay ni Eliseo a kāna, “Maboya monchi do bōkod mo saya a mata, ki kanen mo abanchi polos!”

No Kakaro Dan Bōyot dan Arameo

³ Do dāwri, myan apat a mahahakay a nagliproso a myan do asdepanaw do rowanganaw no syodad. Binata da do katakatayisa dyira a kon da, “Āngo ta nāw ta dya mandan madiman ta? ⁴ An batahen ta a somdep ta do syodadaya, myanayaw kapaychapteng daw, kan madiman tanchi. An nāw ta dya, alit na madiman tanchi. Dawa, may ta na do kampo daw no Arameo kan iparawat ta dyira iyaw byay ta. An chāsi danchi yaten, mabyay ta panchi. Ki an dimanen danchi yaten, na āngo pa! Madiman ta nanchi ah.”

⁵ Do kapaysarisaryaw, naychakatkat sa, kan nangay sa do kampo daw no Arameo saw. Do nakapakarapit daw do payis naw no kampwaw, abaw aran asa tawo daw. ⁶ Ta si ĀPO, ki pinadngeyan na saw Arameowaw so kalebkeb no loglogan a pachigobat, kabalyo sa kan rakoh a bōyot. Do dāwri, binata da do katakatayisa dyira a kon da, “Chiban nyo, iyayaw āri naya no Israel, ki tinangdanan na saw ar-āri dan Heteo kan Egipto tan daropen da yaten bōyot da saw!” ⁷ Dawa, naychakatkat saw Arameowaw kan naychapaypayayayo sa do kapaysarisaryaw, as kinarwan da saw tolda da saw, kabkalyo kan asno da saw. Nainonolay daw kampo daw do nakapaychapyayayayo da tan isalākan daw byay da.

⁸ Do nakapakarapit daw no apataw a mahahakay a nagliproso do payisaw no kampwaw, somindep sa do asaw dyirad tolda daw no Arameo. Komninan sa kan

* **6:33** 6:33 Do Hebreo a chirin, ki “minosok a nangay dya no natoboyaw”.

mininom sa, kan nanghap sa so pirak, balitok, kan laylay sa, as nangay da sa intayo. Naybidi saw mahahakayaw kan somindep dana sa do asaw a tolda. Nanghap dana sa siras warawara saw a myan daw, kan intayo da pa.

⁹ Sinpangan na, binata da do katakatayisa dyira a kon da, “Kosto abayaw pariparinen taya. Iyaw nyaya araw, ki araw a kayan no maganay a dāmag, kan inbahey tabaya. An mangnanaya ta pa mandan maysesēdang, adasen nanchi yaten kadōsa. Ngay, may ta na ipadāmag nyaya dyirad myanaw do palasyo no āri.”

¹⁰ Dawa, nangay sa kan tinawagan da saw mangiwaywangaw so rowangan no syodad, kan inbahey da dyira a kon da, “Nangay kamyaw do kampo daw no Arameo, kan abaw aran asa tawo daw. Abaw arimekmek no aran asa a tawo daw. Siraw lang naigalot saw a kabalyo kan asno myan daw, kan siraw toldaw a nakarwan a iyas kayiyan.” ¹¹ Inngēngēy daw nyaya dāmag no mangiwaywang saw so rowangan, kan naipadāmag daw nya dyira myanaw do irahemaw no palasyo.

¹² Naybangon si āri do kamahep, kan binata na dyirad opisyalis naw a kāna, “Ibahey ko dyinyo an āngo pinarin daya no Arameo saya dyaten. Chapatak da a maychapteng ta na. Dawa, kinarwan daw kampwaw, kan tomnayo sa do bengkag saw a mangiktokto sya a kon da ‘Anchan mohtot sa do syodadaw, tiliwen ta sanchi a sibibyay kan somdep ta nanchi do syodadaw.’”

¹³ Initbay no asaw dyirad opisyals naw a kāna, “Palobōsan mo saw kadwanaya mahahakay a manghap so dadima a kabalyo a nabidin pa do syodadaya. No kayayan da, ki akmas tabo Israelita a nabidin dya. On, akma sa siras nya tabo a Israelita a īto dana dyiraw kadiman da. Dawa, toboyen ta sa, ta yangay da chiban an āngo naporin.”

¹⁴ Dawa, myan saw napidi a mahahakay a somnakay do dadwa a logan a pachigobat a ginoyod dan kabalyo, kan tinoboy sa no āryaw a mangononot so takatakad dan bōyotaw no Arameo. Binilin na saw nagsakayaw a kāna, “Yangay nyo a chiban an āngo naporin.” ¹⁵ Inonotan da saw Arameowaw manda do Oksong a Jordan. No intīrwaw a rarahan a nangononotan da sira, ki akmay basōra a naychawpitan laylay kan warawara da no Arameo saw a inpoaha da do nakapagal-alisto da a naglibas. Maynamot ta komwan, naybidi saw natoboyaw, kan inpadāmag da do āryaw. ¹⁶ Sinpangan na, minohtot saw tawotawowaw no Samarya, kan sinamsam daw kampo daw no Arameo saw. Dawa, iyaw dadimaw a kakīlo no kagaganayan a trīgo kan asa poho a kakīlo no sebāda, ki nalāko a akmas inbaheyaw ni ĀPO.

¹⁷ Ki dinotokan āryaw opisyalaw a pachinarngan na a iyaw makatoneng do rowanganaw no syodad. Ki do nakapaysinpapasoysaw daw no tawotawo a minohtot do rowanganaw, nalbaw no opisyalaw a nalasalasagan dan tawotawo saw, kan nadiman a akmas binataw ni Eliseo a tawo no Dyos do nakawsokaw no āryaw do bahay na. ¹⁸ Naporin akmas binata naw no tawowaw no Dyos do āryaw a kāna, “Do komwan a ōras anchan delak, iyaw dadima a kakīlo no kagaganayan a trīgo mana asa poho a kakīlo no sebāda, ki malāko sanchi so asa kapidāso a pirak do rowanganaw no Samarya.”

¹⁹ Do dāwri pa, inyatbay no opisyalaw do tawowaw no Dyos a kāna, “Aran inwangan ni ĀPO bintan saya do kahanyihanyitan, maparinoriw komwan? Pī!” Ki initbay no tawowaw no Dyos a kāna, “Maboya monchi do bōkod mo saya a mata, ki makan mo pabanchi a polos!” ²⁰ As nawriw iksakto a naporin dya, ta linasalasagan dan tawotawo do rowanganaw, kan nadiman.

8

¹ Do nakarahan, binata ni Eliseo do mabakesaw a Sonammita a pinagōngar na so anak a mahakay* a kāna, “Komaro ka dya magrāman pamilya mo. As do aran dino a pakachichwasan nyo so pachipayyanan nyo, ki omyan kamo daw so dēkey a chimpo, ta inkeddeng ni ĀPO a myan kapaychapteng do dyaya tana a mandanchan papito a katawen.” ² Insigīda pinarin no mabakesaw binataw no tawowaw no Dyos. Iyaw mabakesaw magrāman pamilya na, ki komnaro sa kan minyan sa do tana daw no Pilisteo so papito a katawen.

³ Do nakatayoka naw no papito a katawen, naybidiw mabakesaw a yapo do tana daw no Pilisteo saw, kan nangay do āryaw a nachikakaāsi a mapaybidi dyaw bahay naw kan tana naw. ⁴ Do dāwri, myan a machisarsaritaw āryaw di Gehasi a pachirawatan no tawowaw no Dyos, kan binata ni āri a kāna, “Ibahey mo pa dyaken tabo saw makaskasdāaw saw a pinarin ni Eliseo.” ⁵ Do kadama paw ni Gehasi a mangibahey do āryaw an maypāngo nakapagōngar ni Eliseo so byay no nadiman, iyaw mabakesaw a pinagōngar ni Eliseo so anak a mahakay, ki nangay a nachikakaāsi do āryaw para do bahay naw kan tana naw.

Binata ni Gehasi a kāna, “Iyayaw nyayaw mabakesaw mo āpo ko a āri, kan iyayaw nyaw anak naw a mahakay a pinaōngar ni Eliseo.” ⁶ Inyahes no āryaw do mabakesaw maynamot do dawri, kan inbahey no mabakesaw do āryaw a oyod a naporin.

Do dāwri, dinotokan no āryaw asaw a opisyal a mangasikāso so kāsawaw no mabakesaw, kan binata na dya a kāna, “Pabidyen mo tabo a dyira no mabakesaya magrāman tabo ganansya a nahap do tana naw yapo do nakakaro naw manda sichangori.”

No Kaipadiman ni Hasael si Ben-hadad

⁷ Nangay si Eliseo do Damasko. Si Ben-hadad a āri do Aram, ki maganyit. Do nakaipadāmag daw sya do āryaw a nangay daw tawowaw no Dyos, ⁸ binata no āryaw di Hasael a asa opisyal na a kāna, “Mangyangay ka so sāgot kan mangay mo a bayaten tawowaw no Dyos. Ipaiyahes mo dya di ĀPO a kon mo, ‘Mapyan ako pawri do dyaya ganyit ko?’”

⁹ Nangay si Hasael a nachibayat di Eliseo, kan kinargaan na saw apataw a poho a kamilyo so sāgot saw a kagaganayan a warawara a yapo do Damasko. Nangay kan naytēnek do salapen naw, kan binata na a kāna, “Iyaw anak mwaw a si Ben-hadad a āri no Aram, ki tinoboy na yaken a manahes dyimo a ipaiyahes na di ĀPO a, ‘Mapyan ako pawri do dyaya ganyit ko?’”

¹⁰ Initbay dya ni Eliseo a kāna, “Yangay mo a ibahey do āryaw a kon mo, ‘Masigorādo a mapyan kanchi.’ Ki aran komwan, inpaltiing ni ĀPO dyaken a madiman anchi.” ¹¹ Nāw na minolagātan si Hasael a mandad nakasnek dana ni Hasael. Sinpangan na, tomnanyis tawowaw no Dyos.

¹² Inyahes ni Hasael a kāna, “Āngo ta tomanyis āpo ko?”

Initbay na a kāna, “Maynamot ta chapatak ko saw marahet a parinen monchi dyirad tawotawo no Israel. Sosohan monchiw kōta da sa. Dimanen mo sanchiw magtotobo da sa a mahahakay do ispāda. Pagsiden mo sanchiw tagibi da sa do tana, kan piriten monchi a iwangang bodek dan mabōgi saw a mababakes.”

¹³ Binata ni Hasael a kāna, “Maypāngo a yaken a pachirawatan mo a akmau chito lang, ki mamarin so komwan so karakoh a kabīleg?”

Inatbay ni Eliseo a kāna, “Inpaboya dana dyaken ni ĀPO a mayparin kanchi a āri no Aram.”

¹⁴ Sinpangan na, kinarwan ni Hasael si Eliseo, kan naybidi dana do āpo naw. Do nakapanahes naw ni Ben-hadad, “Āngo binata ni Eliseo dyimo?”

* 8:1 8:1 2 Ār. 4:8-37

Inatbay ni Hasael a kāna, “Inbahey naw dyaken a syirto a mapyan ka.” ¹⁵ Ki do somaronwaw a araw, nanghap so matokpoh a ayob, as nakapakneb na sya do ranom, kan pinangtaklab na do rōpa naw no āryaw a mandan nadiman. Do dāwri, si Hasael danaw nachitādi a āri.

Si Jehoram a Āri no Joda

¹⁶ Do chadadima naw a katawen no kapagāri ni Joram a pōtot ni Ahab do Israel, ki inrogi ni Jehoram a pōtot ni Jehosapat kapagāri na do Joda. ¹⁷ Do dāwri, nagtawen si Jehoram so tatdo a poho kan dadwa, kan nagāri so wawaho a katawen do Jerosalem. ¹⁸ Inonotan naw dadakay dan ar-āri saw no Israel a akmas pinarin pamilya ni Ahab, ta kinabahay naw balāsang naw ni Ahab. Pinarin naw marahet do kapanyideb ni ĀPO. ¹⁹ Aran komwan, maynamot di Dabid a pachirawatan na, rinārayaw aba ni ĀPO Joda, ta inkari na a nāw na myan akmay paysohwan para di Dabid kan siraw kapototan na abos pandan.†

²⁰ Do kachimpo ni Jehoram, nagribildi w nasyon a Edom so maikontra do Joda, kan napatnek so bōkod na a āri.‡ ²¹ Dawa, nangay si Jehoram do Sair magrāman tabo loglogan na sa a pachigobat. Do nakadibon daw sya no Edomita iya kan siraw komanderaw no loglogan na sa, rinaot na sa do kamahep kan nakapaglības. Ki no bōyot no āri do Joda, ki nanyayo sa do bahabahay da. ²² Mandas changori, nagribildi w Edom so maikontra do Joda. Aran iyaw no Libna, ki nagribildi do dāwri pa a chimpo.

²³ Siraw kadwan saw a napariparin do nakapagāri ni Jehoram, kan tabo a pinaripinarin na, ki naitolas sabawri do librowaw no pakasaritāan dan ar-āri no Joda? ²⁴ As nachipaynahah si Jehoram dyirad aāmang na saw, kan naitābon do syodad ni Dabid. As si Ahasyas a pōtot na, ki nachitādi dya a āri.

Si Ahasyas a Āri no Joda

²⁵ Do chaasa poho naw kan dadwa a katawen no kapagāri ni Joram a pōtot ni Ahab a āri no Israel, si Ahasyas a pōtot ni Jehoram a āri do Joda, ki nangrogi a nagāri. ²⁶ Nagtawen si Ahasyas so dadwa poho kan dadwa do nakapagāri na, kan nagāri do Jerosalem so asa katawen. No ngaran ni ānang na, ki si Atalya a apoko a mabakes ni simna Omri a āri no Israel. ²⁷ Inonotan naw dadakay no pamilya ni Ahab. Pinarin naw marahet do kapanyideb ni ĀPO a akmas pinarin no pamilya ni Ahab, ta naikāmang do kapachikabahay na do pamilya ni Ahab.

²⁸ Nachangay si Ahasyas di Joram a pōtot ni Ahab a machigobat di Hasael a āri no Aram do Ramot-gilead. Dawriw, nangbigaran da no Arameowaw si Joram. ²⁹ Dawa, naybidi si Āri Joram do Jesreel tan mapapyaw bigar naw a yapo dyirad Arameo saw do Ramot do kapachigobat naw di Hasael a āri no Aram.

Sinpangan na, si Ahasyas a pōtot ni Jehoram a āri no Joda, ki minosok do Jesreel a mangpasyar di Joram a pōtot ni Ahab, ta nabigaran.

9

No Kapatnek ni Jeho a Āri no Israel

¹ Do dāwri, nanawag si propita Eliseo so asa dyirad bonggoy daw no propita, kan binata na dya a kāna, “Ibarikis mo kagay mwaya, iyonot mo nya praskita no lana, kan mangay ka do Ramot-gilead. ² Anchan myan ka daw, chichwasen monchi si Jeho a pōtot ni Jehosapat a pōtot ni Nimsi. Mangay ka dya, ahapen mo a ikaro dyirad rārayay na saw, kan isdep mo do makatayrahemaw a kwarto. ³ Do dāwri, pahtoten mo praskitaw no lana, as kapado mo sya do oho naw, kan ibahey mo a kon mo,

† 8:19 8:19 2 Sam. 7:16, 29; 1 Ār. 11:36 ‡ 8:20 8:20 Do nakapagāri ni Jehosapat, inpaitoray no Joda Edom. 2 Āri. 3:8-9

'Nyayaw bata ni ĀPO: Do nya kapado ko dyimo so lana, patneken koymo a āri do Israel.' Tayokaw nya, iwangan mo pantawaw, as kapayyayo mo. Maybabalay kaba!"

⁴ Dawa, iyaw barwaw a propīta, nangay do Ramot-gilead. ⁵ Do nakawara naw, naboya na saw opisyalisaw no bōyot a naychadisdisna a naychipeh. Binata no barwaw a kāna, "Ariw minsāhi ko dyimo mo komander."

Inyahes ni Jeho a kāna, "Na, sino dyamen?"

Inatbay na a kāna, "Para dyimo mo komander."

⁶ Sinpangan na, naytēnek si Jeho, kan somindep sa dadwa do bahayaw. Do dāwri, pinadwan no propīta oho naw ni Jeho so lana, kan inbahey na dya a kāna, "Nyayaw bata ni ĀPO a Dyos no Israel: Do nya kapado ko dyimo so lana, ki patneken koymo a āri dyirad tawotawo a Israel a dyira ni ĀPO. ⁷ Imonchiw mangdiman so pamilya ni Ahab a āmo mo, tan bahsen ko si Jesebel do nakapawyog na so raya dan pachirawatan ko a propīta kan raya dan tabo kadwan a pachirawatan ko a ĀPO. ⁸ Tābo no pamilya ni Ahab, ki mabonchi. Opasen ko sanchi a dimanen kāda mahakay a yapo di Ahab a myan do Israel aran adīpen mana siwayawaya. ⁹ Payparinen konchiw pamilya ni Ahab a akmas pamilya ni Jeroboam a pōtot ni Nebat, kan akmas pamilyaw ni Baasa a pōtot ni Ahiha. ¹⁰ As maynamot di Jesebel, iya kanen danchi no chito do sākop no Jesreel,* kan abanchiw aran asa a mangitabon sya!" Katayokaw no nya, iniwangan no barwaw a propīta pantawaw, as nakapayyayo na.

¹¹ Do nakahbot naw ni Jeho a mangay dyirad rārayay naw a opisyalis, asa dyiraw nanahes dya a kāna, "Abaw problima? Āngo ta nangay dyimo tawowaya magattit?"

Initbay ni Jeho a kāna, "Chapatak nyo naw nya tawo kan no gagāngay a ibahebahey na."

¹² Ki binata dan rārayay naw a kon da, "Namna, taywaran nawri? Ibahey mo oyod."

Binata ni Jeho a kāna, "Iyaw nyayaw inbahey na dyaken: Nyayaw bata ni ĀPO: Do nya kapado ko dyimo so lana, patneken koymo a āri do Israel."

¹³ Do dāwri, nakalyalisto sa nanghap so kagay da saw, kan binolay da sa do lasagan naw do pāngal saw. Inalopan daw trompīta, kan inngēngay da a kon da, "Si Jeho danaw āri!"

No Kapangdiman ni Jeho si Joram kan Ahasyas

(2 Kron. 22:7-9)

¹⁴ Sinpangan na, nagpangta si Jeho a pōtot ni Jehosapat a pōtot ni Nimsi so maikontra di Āri Joram. (Do dāwri, si Āri Joram kan tābo bōyot no Israel, ki magbanbantay sa so Ramot-gilead do kapagraot ni Hasael a āri no Aram. ¹⁵ Ki si Āri Joram, naybidi do Jesreel tan mapapya so bigar na saw a yapo dyirad Arameo saw do kapachigobat di Hasael a āri no Aram.)† Binata ni Jeho dyirad minonotaw dya a kāna, "An oyod a chakey nyo yaken a mayparin a āri, palobōsan nyo abaw aran sino a maglibas a yapo do syodadaya kan mangay a mangipadāmag do Jesreel."

¹⁶ Sinpangan na, somnakay si Jeho do logan naw a pachigobat, kan nangay do Jesreel, ta ari daw a maynaynahah si Joram. As si Ahasyas a āri no Joda, ki minusok daw a mangpasyar si Joram.

¹⁷ Do nakaboyaw sya no taga-wanawanaw a mayteytēnek do pagwanawanan do Jesreel siras bōyot naw ni Jeho a maypaypasngen, intawag na a kāna, "Tori sayaw maboya ko a bōyot a maypaypasngen."

Inbilin ni Joram a kāna, "Manoboy ka so komakabalyo a machibayat dyira, kan ipaiyahes mo a 'Mangay kamori a mangyangay so talna?'"

* 9:10 9:10 1 Ār. 21:19-24 † 9:15 9:15 2 Ār. 8:28-29

¹⁸ Nangay komakabalyowaw a nachibayat di Jeho, kan binata na a kāna, “Nyayaw bata ni āri: ‘Mangay kamori a mangyangay so talna?’”

Initbay ni Jeho a kāna, “Āngo bibyang mo do talna? Mangay ka do dichodan kwaya.”

Sinpangan na, inpadāmag no taga-wanawanaw a kāna, “Nakarapitayaw nato-boyaw dyira, ki maybidi pabaya.”

¹⁹ Dawa, nanoboy danaw āryaw so somnarono a komakabalyo. Do nakapakarapit naw dyira, binata na a kāna, “Nyayaw bata ni āri: ‘Mangay kamori a mangyangay so talna?’”

Initbay ni Jeho a kāna, “Āngo bibyang mo do talna? Mangay ka do dichodan kwaya.”

²⁰ Inpadāmag danan no taga-wanawanaw a kāna, “Nakarapit danaya dyira as aran iyaya, ki maybidi pabaya. Iyayaw mangidaōlo siras logan a pachigobat, ki akmaya si Jeho a pōtot ni Nimsi, ta no kaimaniho nas logan saya, ki akmayay magat-attit.”

²¹ Inbilin ni Joram a kāna, “Isagāna nyo logan kwaw a pachigobat.” Do nakaisagāna naranaw, nagsakay si Joram a āri no Israel kan Ahasyas a āri no Joda do bōkod da a logan a nangay a nachibayat di Jeho. Nabayat da do tanaw a do nakarahan, ki dyira ni Nabot a Jesreelita.† ²² Do nakaboyaw ni Joram si Jeho, inyahas na a kāna, “Nangay kawri mo Jeho a mangyangay so talna?”

Inatbay ni Jeho a kāna, “Maypāngo a myan talna an nāw dan tabo kapagdāyaw dyirad didyosen kan kapanolib a tongtongen ni ānang mo a si Jesebel?”

²³ Nayweswes si Joram a nayyayo, as inngēngēy na di Ahasyas a kāna, “Kapanglipot nyaya mo Ahasyas!”

²⁴ Do dāwri, pinalang ni Jeho do tābo kayit na a inpalka iyaw dāwaw no bai na. Naipana na do payawanaw no pakoh na saw ni Joram. Iyaw dāwaw no bai, ki nayhawos do pōso naw, kan nalba do logan naw a pachigobat. ²⁵ Binata ni Jeho di Bidkar a opisyal na a kāna, “Gagnaten mo kan ipoha mo do tanaw a dyira ni simna Nabot a Jesreelita. Nakmen mo an maypāngo a imo kan yaken, ki nachisakay ta do loganaw a pachigobat do dichodan ni Ahab a āmang na do nakaibaheyaw sya ni ĀPO so nyaya padto maynamot dya a kāna, ²⁶ ‘Kakoyab, naboya ko raya naw ni Nabot, kan raya daw no pōtot na saw a mahahakay. Syirtwen ko a ipabāyad konchi dyimo do dyaya a tana,’ binata ni ĀPO. Dawa sichangori, gagnaten mo iya kan ipoha mo do dawri a tana sigon do chirin ni ĀPO.”

²⁷ Do nakaboyaw sya ni Ahasyas a āri no Joda so naporinaw, nayyayo do rarahan naw a komwan do Bet-haggan. Linakatan Jeho iya, as inngēngēy na a kāna, “Aran iya, ki dimanen nyo!” Binai da do logan naw a pachigobat do rarahanaw a somonget do Gor a masngen do Ibleam, ki nakalibas a kominwan do Megiddo kan nadiman daw. ²⁸ Inhap da no pachirawatan na saw bangkayaw a inlogan da a pinaybidi do Jerosalem. Dawriw nakaitabōnan na do aschipaw a tanem dan aāmang na do syodad ni Dabid. ²⁹ (Do chaasa poho naw kan asa a katawen no kapagāri ni Joram a pōtot ni Ahab, si Ahasyas, ki nayparin a āri no Joda.)

No Kadiman ni Jesebel

³⁰ Sinpangan na, nakarapit si Jeho do Jesreel. Do nakadāmagaw ni Jesebel so naporinaw, kinoloran naw chichiray naw, inornos naw boboh naw, kan naytatamdag do bintanaw. ³¹ Do nakasdep naw ni Jeho do rowanganaw, binata ni Jesebel a kāna, “Mangay kawri a mangyangay so talna, mo Simri,§ imo a mangdimdiman so āmo mo?”

† 9:21 9:21 1 Ār. 21 § 9:31 9:31 Pinayengay ni Jesebel si Jeho di Simri a diniman na si Āri Ela do nakarahan. 1 Ār. 16:9-20

³² Tinangay ni Jeho do bintanaw kan inngēngey na a kāna, “Sino machirayay dyaken? Sino kamo?” Do dāwri, dadwa mana tatdo a yonoko, nanglawong sya. ³³ Binata ni Jeho a kāna, “Pagsiden nyo si Jesebel!” Dawa, pinagsid da, kan naiparparsyak kadwanaw a raya na do dyindyinaw kan dyirad kabalyowaw, as pinalasalasag ni Jeho bangkay naw do logan naw a pachigobat.

³⁴ Sinpangan na, somindep si Jeho do palasyo a komninan kan mininom. Katayoka na, binata na a kāna, “Hapen nyo paw nya nailonod a mabakes, kan itābon nyo. Ta iya, ki pōtot a mabakes no āri.” ³⁵ Ki do nakaiyangay daw sya a mangitābon, abaw nachichwasan da an dya bangabanga naw, kokod naw kan kakamay na saw. ³⁶ Naybidi sa kan inbahey da di Jeho, as binata na a kāna, “Nyayaw chirin ni ĀPO a inchirin na do pachirawatan na a si Elyas a Tisbita a kāna, ‘Do tana a Jesreel, kanen danchi no chito asyasi ni Jesebel. ³⁷ Iyaw nabidin a bangkay ni Jesebel, ki akma anchiw tachi a maiwarsi do sākop no Jesreel, tan abonchiw aran asa a mangibahey sya a “Iyaw nya si Jesebel!” ’”

10

No Kaipadiman Dan Kapotōtan ni Ahab

¹ Do dāwri, myan saw papito a poho a potōt* ni Ahab do Samarya. Dawa, naytolas si Jeho siras tolas, kan inpaw-it na sa do Samarya dyirad opisyalis saw no Jesreel, dyirad panglakayen saw, kan dyirad manyidechideb saw siras pōtot naw ni Ahab. Nyaw intolas na: ² “Myan sa dyinyo pōtot no āmo nyowaya, kan myan sa dyinyo loglogan a pachigobat kan kabkabalyo, naahadan a syodad a akmay kōta kan ar-arms. Apāman a makarapit nya tolas ko dyinyo, ³ mamidi kamo so kagaganayanaw kan katataywaran so kaikari a yapo dyira, kan padisnahan nyo do trono naw ni āmang na, as kan machigobat kamo a mangisakit so pamilya ni āmo nyo.”

⁴ Ki palālo nakamo da, kan naysiniyahes sa a kon da, “An dyi sa nakapaytēnek a kontra di Jeho dadwa saw a āri a sa Āri Joram kan Āri Ahasyas, pāngo narananchi dyaten?”

⁵ Dawa, iyaw makatoneng so palasyo, iyaw makatoneng so syodad, kontodo siraw panglakayen saw kan siraw manyidechideb siras pōtot na saw, ki nangipaw-it sa so nya minsāhi da di Jeho: “Tobotoboyen mo na yamen, kan parinen namen an āngo ibahey mo. Mangpatnek kami aba so aran sino a mayparin a āri. Parinen mo aran āngo a iktokto mo a maganay.”

⁶ Sinpangan na, naytolas dana si Jeho so kāna, “An machirayay kamo dyaken kan makey kamo a magtongpal dyaken, ahapen nyo sanchiw oho daw no pōtot saw no āmo nyowaw, kan panawbi nyonchi dyaken do Jesreel do komwanaya ōras anchan delak.”

Siraw papito saw a poho a pōtot no āryaw, ki myan sa do aywan dan mawnonotan saw a mahahakay do dawri a syodad a manyidechideb sira. ⁷ Do nakapakarapit naw no tolasaw dyira, siraw nyaya mahahakay, ki inhap da saw pōtotaw no āri, kan diniman da sa tabo papitwaw a poho. Pinasdot da saw oho daw do irahemaw no alaalat da, kan inpayangay da sa di Jeho do Jesreel. ⁸ Do nakawara naw no natoboyaw, inbahey na di Jeho a kāna, “Inpayangay darana saw oho daw no pōtotaw no āri.”

Inmandar ni Jeho a kāna, “Paycharwahan nyo a opohen oho da saw do asdepanaya do rowangan no syodad mandanchan mabekas.”

⁹ Do kamabekasanaw, minohtot si Jeho a nangay do asdepanaw no rowangan. Naytēnek do salapen dan tabo tawotawo a myan daw, kan binata na a kāna, “Gatos nyo aba, an dya yaken a nagpangta so maikontra di āmo ko a si Āri Joram, kan

* **10:1** 10:1 No papito a poho a pōtot, ki nagrāman saw apōko a mahahakay ni Ahab.

diniman ko iya. Ki sino nangdiman siras nyaya tabo? ¹⁰ Changori, mapatakan nyo na a abaw chirin a inbahey ni ĀPO a machikontra do pamilya ni Ahab a dyinchi a matongpal. Pinarin ni ĀPO inpaichirin naw do pachirawatan naw a si Elyas.” ¹¹ Dawa, diniman ni Jeho tabo do Jesreel nabidin saw do pamilya ni Ahab. Diniman na paw tabo opisyalis na, siraw masngenaw a sīt na, kan papādi na saw a mandan arabaw nabidin a sibibyay a aran asa dyira.

¹² Sinpangan na, komnaro si Jeho a nangay do Samarya. Do kahabas naw do logaraw a mayngaran so Bet-eked Dan Magpaspastor, ¹³ nabayat na saw kadwanaw a kaliposan ni Ahasyas a āri no Joda, kan inyahas na dyira a kāna, “Sino kamo?”

Binata da a kon da, “Kaliposan na yamen ni Ahasyas, kan minosok kami tan yangay namen a kablaāwan pamilya saw ni Āri Joram, kan pamilya saw ni Reyna Jesebel.”

¹⁴ Inmandar ni Jeho dyirad soldādo na saw a kāna, “Tiliwen nyo sa sibibyay!” Dawa, tiniliw da sa a sibibyay, as diniman da sa tabo a apat a poho kan dadwa do masngenaw no bobon no Bet-eked. Abaw tinokos na aran asa a mabyay.

¹⁵ Do nakakaro daw ni Jeho, nabayat na si Jehonadab a pōtot ni Rekab a madama a mangay a machibayat dya. Kinablaāwan iya ni Jeho, kan binata na a kāna, “Machirayay kawri dyaken, akmas kapachirayay ko dyimo?”†

“Naon,” initbay ni Jehonadab.

Binata ni Jeho a kāna, “An komwan, iparawat mo dyaken kakamay mwaya.” Dawa, inparawat naw kakamay naw, kan sinidongan ni Jeho a pinasakay do logan naw a pachigobat. ¹⁶ Binata dana ni Jeho dya a kāna, “Machangay ka dyaken, kan chiban mo kapodno ko di ĀPO.” As do dāwri, nagloganan ni Jehonadab loganaw a pachigobat ni Jeho.

¹⁷ Do nakapakarapit naw do Samarya, diniman na sa tabo nabidinaw daw a kapamilya ni Ahab. Diniman na sa a sigon do chirinaw ni ĀPO a inpaibahey na di Elyas.

No Kaipadiman Siras Magdaydāyaw di Baal

¹⁸ Sinpangan na, inakpeh ni Jeho tabo tawotawo do Samarya, kan binata na dyira a kāna, “Sinsinan lang nakapagdaydāyaw ni Ahab di Baal. Amnan yaken a Jeho, ki magdaydāyaw akonchi dya so mangamangay pa. ¹⁹ Sichangori, tawagan nyo saw tabo propīta saw ni Baal, tabo magdaydāyaw dya, kan tabo papādi na. Abo mahabas a mangay, ta mangidāton akonchi so rakoh a sakripīsyō a para di Baal. No aran sino a dya mangay, ki mabyay pabanchi.” Ki pinarin ni Jeho nya masīkap a plāno na tan komwan rārayawen na saw magdaydāyaw saw di Baal.

²⁰ Binata ni Jeho a kāna, “Manawag kamo so kapaychichipeh a kapagdāyaw di Baal.” Do dāwri, inwaragāwag da. ²¹ As inawis na sa do intīro a Israel, kan nangay sa tabo nagdaydāyaw saw di Baal. Abaw aran asa natokos a dya nangay. Nakapno sa do irahem naw no timplo ni Baal mandan napekpek maychamībit na saw. ²² Do dāwri, binata ni Jeho do mangay-aywanaw so naitatārek saw a kagay a para do kapagdaydāyaw di Baal, kan binata na a kāna, “Pahtoten mo kagay saw a para do tabo a magdaydāyaw di Baal.” Dawa, napahtot saw kagayaw a para dyira.

²³ Sinpangan na, somindep si Jeho kan Jehonadab a pōtot ni Rekab do irahem naw no timplo ni Baal. Binata ni Jeho dyirad magdaydāyaw saw di Baal a kāna, “Chichwasen nyo a maganay tan abo saw magsirsīrbi di ĀPO a myan dyinyo dya. Basta sira lang magdaydāyaw saw di Baal myan dya.” ²⁴ Sinpangan na, nangay sa a mangisakripīsyō kan maysosoh so dāton da saw. Ki do dāwri, pinagpwisto sa ni Jeho wawaho saw a poho a mahahakay do gagan, kan binallaāgan na sa a kāna, “No aran

† 10:15 10:15 Do Hebreo a chirin, ki “Mapodno pōso mori do pōso ko akmas (pōso) ko do (pōso) mo?”

sino dyinyo a mangipalōbos so aran sino a iparawat ko do kakakmay na a makalības, ki iyanchiw byay naw tādi no byay no nakalībasaw.”

²⁵ Apāman a natayokaw kapaysosohaw ni Jeho so dātonaw, inmandar na dyirad gwardyaw kan opisyalis saw a kāna, “Somdep kamo kan dimanen nyo sa. Abaw aran asa palobōsan nyo a makalības.” Dawa, diniman da sa no gwardyaw kan opisyalis saw do ispāda. Ginoyod da saw bangkayaw a pinagsid do gagan, as kan somindep sa do makatayrahemaw a kwarto no timplo naw ni Baal. ²⁶ Inihtot daw masantwanaw a posti a bato a yapo do timplo naw ni Baal kan sinosohan da. ²⁷ Rinārayaw daw masantwanaw a posti a bato ni Baal, kan rinakrak daw timplo naw ni Baal, as pinayparin da a kasilyas mandas changori a araw.

²⁸ Dawa, inopas a rinārayaw ni Jeho iyaw kapagdaydāyaw di Baal do Israel. ²⁹ Ki aran komwan, tinadyichokodan nabaw gatogatos ni Jeroboam a pōtot ni Nebat a nawriw napawnot siras tawotawowaw no Israel a naygatos do kapagdaydāyaw da so balitok a sinan orbon a bāka do Betel kan do Dan.‡

³⁰ Binata ni ĀPO di Jeho a kāna, “Maynamot ta pinarin mo maganay do kapagtongpal mo so kosto do kapanyideb ko, kan pinarin mo do pamilya ni Ahab iyaw tabo sigon do myan do aktokto ko, maydisna sanchiw kapotōtan mo do trono no Israel a manda do chapat na a kapotōtan.” ³¹ Ki aran komwan, nagannad aba si Jeho do kapagtongpal na do tābo pōso na so linteg ni ĀPO a Dyos no Israel. Tinadyichokodan na sabaw gatogatos ni Jeroboam a nawriw napawnot siras tawotawo no Israel a naygatos.

³² Do dāwri sa a araw, inrogi ni ĀPO a pinadēkey naw tana no Israel. Rinaot ni Āri Hasael§ tana no Israel, kan inābak na sa do intīro saw a sākop da: ³³ do dayāen no Oksong a Jordan a nagrāman tabo tana no Gilead, Gad, Ruben, kan Mamandāya a Manasses, kan yapo do idi a Aroer do payis no payahosongan no Arnon a komwan do Gilead a komwan do Basan.

³⁴ Siraw kadwan saw a napariparin do nakapagāri ni Jeho, tabo pinarin na kan napatayoka na, ki naitolas sabawri do librowaw no pakasaritāan dan ar-āri saw do Israel?

³⁵ Nachipaynahah si Jeho dyirad aāmang na saw, kan naitābon do Samarya. Si Jehoahas a pōtot na, ki nachitādi dya a āri. ³⁶ No nakahay no nakapagāri ni Jeho do Israel a yapo do Samarya, ki dadwa poho kan wawaho a katawen.

11

Si Atalya kan si Joas (2 Kron 22:10 -23:21)

¹ Do nakaboyaw sya ni Atalya a ānang ni Āri Ahasyas do Joda a nadiman danaw anak naw a si Ahasyas,* inrogi na sa inpapadiman tabo nabidin saw a pamilya no āri. ² Ki si Jehoseba a pōtot a mabakes ni simna Āri Jehoram a kakteh a mabakes ni Ahasyas, ki inahap na si Joas a pōtot a mahakay ni Ahasyas, kan intayo na a pinateng a yapo dyirad pōtotaw a mahahakay ni Ahasyas a īto a maipadiman. Pinangay ni Jehoseba kan iyaw mangtagībi sya do irahem no kwarto a pakaychehan tan maitayo si Joas di Atalya. Dawa, naipadiman aba. ³ Nāw ni Joas a naitayo di ikit na a si Jehoseba† do timplo naw ni ĀPO so anem a katawen ranan kapagtoray ni Atalya do dawri a tana.

‡ **10:29** 10:29 1 Ār. 12:28-29 § **10:32** 10:32 Si Hasael, ki āri do Aram mana Sirya. 1 Ār. 19:15; 2 Ār. 8:7-15, 9:15

* **11:1** 11:1 2 Ār. 9:27-28 † **11:3** 11:3 No lakay ni Jehoseba, ki si Jehoyada a iyaw matohosaw a pādi.

⁴ Do chapapito naw a katawen, nanawag si Jehoyada a iyaw matohosaw a pādi siras komanderaw no bonggoy saw no ginasot,[‡] siraw Kariteo saw kan siraw taga-bantayaw a mangay sa do irahem naw no timplo ni ĀPO. Nachitōlag si Jehoyada dyira kan pinagsapata na sa do timplowaw ni ĀPO. Sinpangan na, inpaboya na dyiraw pōtotaw no simna āryaw. ⁵ Inmandar na dyira a kāna, “Nyayaw parinen nyonchi: Inyo a bonggoy a myan so rebbeng a magbantay anchan Arawaw no Kapaynaynahah, ki bantayan no pagkatlo nyo palasyowaw. ⁶ As iyaw asaya pagkatlo, ki bantayan nyonchiw Rowanganaw a Sor. No manawdyi a pagkatlo, ki bantayan nyonchiw rowanganaw do dyichodan dan kadwan saw a taga-bantay Komwan bantayan nyo palasyowaw do omdibonaw. ⁷ As inyo a myan do dadwa paya matarek a bonggoy a gagāngay a nakatayoka do rebbeng nyo an Araw no Kapaynaynahah, ki machita maytēnek kamo panchi a magbantay do timplowaya ni ĀPO. ⁸ Dibonen nyo a bantayan āryaw. Kāda asa dyinyo, machita a sisasagānaw armas nyo do kakamay nyo. Aran sino a maypasngen do yanan nyo, ki machita a maipadiman. Nāw nyo a machisngen do āryaw aran dino a kwanan na.”

⁹ Pinarin dan komander saw no bonggoy saw no ginasot tabo inmandaraw ni Jehoyada a pādi. Kāda asa komander, ki nanghap so tawo na sa a mahahakay a siraw mangayaw a magbantay do Araw no Kapaynaynahah kontodo siraw katatayoka da paw a nagbantay, as nangay sa di Jehoyada a pādi. ¹⁰ Nanoroh pādyaw do komander saw siras chibot kan sarapa a dyinira ni Āri Dabid a kinapya da do irahemaw no timplowaw ni ĀPO. ¹¹ Siraw taga-bantayaw a natataysa so armas do kakamay da, ki nakadibon sa do āryaw. Nagpwisto sa do masngenaw do altar kan timplowaw, yapo do mangketaw do abagātan a komwan do mangketaw do ammyānan no timplo.

¹² Pinahtot ni Jehoyada si Joas a pōtot no āryaw, kan pinangay na dyaw koronaw, as kan intoroh na dyaw librowaw no linteg. Pinado no pādyaw lanaw do oho ni Joas a patneken na a āri. Nagpalakpak saw tawotawowaw, kan inngēngey da kon da, “Manayon pakono byay ni āri!”

No Kadiman ni Atalya

¹³ Do nakadngey naw ni Atalya so ariwāwa daw no taga-bantay kan siraw tawotawowaw, ki nangay a nachirapa dyirad tawotawowaw do timplo ni ĀPO. ¹⁴ Naboya na a myan bayo a āri a mayteytēnek do masngenaw do pareyaw[§] a akmas dadakay daw an myan kapagkorona. Siraw komander saw kan siraw taga-trompīta, ki myan sa do bīt naw no āryaw. Siraw tabo a tawotawo do dawri a tana, ki magragragsak sa kan alopān da saw trompīta da. Do dāwri, pinirit ni Atalya iyaw kagay naw, kan inngēngey na a kāna, “Kapanglipot! Kapanglipot!”

¹⁵ Inmandar ni Jehoyada a pādi dyirad komander saw no bonggoy saw no ginasot a nangidaōlo siras bōyot saw a kāna, “Ihtot nyo si Atalya do payawan da san taga-bantay saya, kan dimanen nyo aran sino a monot dya.” Ta inbahey no pādyaw a kāna, “Palobōsan nyo aba a maipadiman do irahem no timplowaya ni ĀPO.” ¹⁶ Dawa, tiniliw da si Atalya, kan inyangay da do asdepan dan kabkabalyo do palasyowaw, as dawriw nangdimanan da sya.

¹⁷ Sinpangan na, namarin si Jehoyada so tōlag do nagbaetan da ĀPO kan iyaw āryaw magrāman do tawotawo saw a mayparin a tawotawo ni ĀPO. Namarin pa so tōlag do nagbaetan no āryaw kan siraw tawotawowaw. ¹⁸ Do dāwri, nangay sa tabo tawotawo do dawri a tana do timplowaw ni Baal, kan rinakrak da. Hinomek da saw altar saw kan didyosen saw, kan dīniman da si Mattan a pādi ni Baal do salapen daw no altar saw.

[‡] 11:4 11:4 Siraw nyaw komander, ki makatoneng sa dyirad papādi kan siraw Lebita. [§] 11:14 11:14 Myan dadwa a parey a tombāga a mayngaran so Jakin kan Boas. 1 Ār. 7:15-22

Sinpangan na, inpwisto sa ni Jehoyada a pādi siraw taga-bantayaw do timplo naw ni ĀPO. ¹⁹ Inahap na saw komander saw no bonggoy saw no ginasot, siraw Kariteo saw, siraw taga-bantay saw, kan tabo tawotawo do dawri a tana, as kan indaōlowan da a inyangay āryaw a minosok yapo do timplowaw ni ĀPO. Somindep sa do rarahanaw do rowanganaw no taga-bantay saw a nangay do palasyowaw, as dawriw naydisnan no āryaw do trono naw. ²⁰ As siraw tabo a tawotawo do dawri a tana, ki nagragragsak sa kan nagtalnaw syodadaw, maynamot ta naipadiman si Atalya do ispāda do palasyowaw.

²¹ Nagtawen si Joas so papito do nakapagāri na.*

12

No Kapaysonong ni Joas so Timplo

¹ Do chapapito naw a katawen no kapagāri ni Jeho a āri no Israel, si Joas,* ki nayparin a āri no Joda, kan nagāri do Jerusalem so apat a poho a katawen. No ngaran ānang na, ki si Sibya kan yapo do Beerseba. ² Pinarin ni Joas kosto do kapanyideb ni ĀPO do tabo katawen a nakainanawo sya ni Jehoyada a pādi. ³ Aran komwan, siraw altaraw no matatarek saw a logar a pagdaydayāwan, ki napakaro saba. Tinongtong dan tawotawowaw nanoroh so dāton da kan naysosoh sa daw so insinso.

⁴ Binata ni Joas dyirad papādyaw a kāna, “Akpehen nyo sa tabo kwartaw a naiyangay a mapasanto a dāton do timplo ni ĀPO a magrāman tabo kwartaw a narawat do bwis no kapagsinsos, kwartaw a pinagbāyad dan nagsapataw, kan kwartaw a naiyor-or dan tawotawo a para do timplo. ⁵ Machita kāda pādi, ki mangrawat so kwarta yapo do tawotawo a pagsīrbyan na, kan maosar a pamaysonong so aran āngo a narārayaw a maboya do timplo.”

⁶ Ki do chadadwa naw a poho dana kan tatdo a katawen no kapagāri ni Āri Joas, ki ari da pa no papādyaw a dya napaysonong timplowaw. ⁷ Dawa, pinatawagan Āri Joas si Jehoyada a pādi kan siraw kadwan saw a papādi, kan inyahes na dyira a kāna, “Āngo ta ari nyo payad pinaysonong rārayaw naya no timplo? Mangrogī sichangori, inyo pabaw mangigpet so kwarta a marawat nyo, an dya iparawat nyo na a para do kapaysonong no timplowaya.” ⁸ Nachion saw papādyaw a dyi dana sa mangpeh so kwarta dyirad tawotawowaw, kan sirabaw mapaysonong so timplowaw.

⁹ Sinpangan na, nanghap si Jehoyada so lakāsan, kan inabotan naw tohong naw. Pinatalin naw lakāsanaw do altaraw, do mamangketaw do kawananaw do asdepanaw no timplo ni ĀPO. As siraw papādyaw a manggwardya do asdepanaw, ki mapangay sa so tabo kwartaw do irahem no lakasānaw a maiyangay do timplo ni ĀPO. ¹⁰ Kāda naboya darana a āro kwarta do lakasānaw, iyaw taga-tolasaw no āryaw kan iyaw matohosaw a pādi, ki nangay sa a namidang so kwartaw a naiyangay do timplo ni ĀPO, kan pinangay da do bayon sa. ¹¹ Do katayoka da mangkilo so kwartaw, iparawat da do kakamay dan naitongdwaw a manyidechideb so tarabākwaw do timplo. As sira danaw nangtangdan siras naytarabākwaw do timplo ni ĀPO a siraw karpintiro kan mapatnek saw, ¹² siraw mayatoy saw kan siraw mangakchikchidaw so bato. Inosar da paw kwartaw a gomātang so toroso kan nakchikchid saw a bato para do kapaysonong so timplowaw ni ĀPO, kan mabayādan saw tabo a kadwan a paggastosan do kapaysonong so timplo.

¹³ Iyaw kwartaw a naiyangay do timplo, ki naosar aba a pangbayād so kapamarin siras bāso a pirak, panopit saw so pabīlo, sabsabak, trompīta saw mana aran āngo a kadwan a warawara a balitok mana pirak para do timplowaw ni ĀPO. ¹⁴ Naosar a

* **11:21** 11:21 2 Kron 24:1-14 * **12:1** 12:1 No matarek a ngaran ni Joas, ki si Jehoas.

itangdan dyirad naytarabākwaw kan paggātang so maosar a mapaysonong so timplo. ¹⁵ Siraw manyidehideb a natorohan so kwarta a pagtangdan dyirad naytarabāko, ki machita dabaw kapachikwinta, ta pinarin daw mapodno. ¹⁶ Iyaw kwartaw a yapo do dāton a para do kapaysonong a maynamot do gatos kan dāton a pakapakawanan no gatos, ki naiyangay saba do timplo ni ĀPO. Dyira da no papādyaw.

No Pandan no Kapagāri ni Joas
(2 Kron. 24:23-26)

¹⁷ Do dāwri a chimpo, si Hasael a āri no Aram, ki somnonget kan ginobat naw syodadaw a Gat kan sinākop na. Sinpangan na, naybidi a nangraot so Jerosalem. ¹⁸ Ki si Joas a āri no Joda, inhap na saw tabo a napasanto a warawara a indidikar dan aāmang na saw a sa Jehosapat, Jehoram, kan Ahasyas a ar-āri dan Joda, magrāman dyirad mismo na saw a indidikar. Inpayangay na sa a tabo a pangrigālo di Hasael a āri no Aram a magrāman tabo balitok a myan do pangapyanaw do timplo ni ĀPO kan do palasyowaw. Do dāwri insardeng ni Āri Hasael kapagraot na do Jerosalem.

¹⁹ Siraw kadwan saw a napariparin do nakapagāri ni Joas kan tabo pinariparin na, ki naitolas sabawri do librowaw no pakasaritāan dan ar-āri do Joda? ²⁰ Siraw opisyal naw, ki nagpangta sa so maikontra dya, kan diniman da do Bet-millo do rarahanaw a mosok do Silla. ²¹ Siraw opisyalaw a nangdiman sya, ki sa Josabab a pōtot ni Simeat kan Jehosabad a pōtot ni Somer. Nadiman si Joas, kan naitābon a nachirapa dyirad aāmang naw do syodadaw ni Dabid. Si Amasyas a pōtot na, ki nachitādi dya a āri.

13

Si Jehoahas a Āri no Israel

¹ Do chadadwa naw a poho kan tatdo a katawen no kapagāri ni Joas a āri no Joda a pōtot ni Ahasyas, si Jehoahas a pōtot ni Jeho, ki nayparin a āri no Israel do Samarya. Nagāri so asa poho kan papito a katawen. ² Pinarin naw marahet do kapanyideb ni ĀPO do nakawnot na so gatogatos ni Jeroboam a pōtot ni Nebat a nawriw napawnot siras tawotawo no Israel a naygatos, kan tinadyichokodan na saba. ³ Dawa, taywara a nakasoli si ĀPO dyirad tawotawo no Israel, kan nahay a chimpo a inpaitoray na sa do toray ni Hasael a āri no Aram kan si Ben-hadad a pōtot na.

⁴ Do dāwri, nangdaw si Jehoahas so sidong di ĀPO, kan inadngey ni ĀPO iya, ta naboya na an maypāngo kataywara no āri no Aram a nangidadanes siras tawotawo no Israel. ⁵ Nanoboy si ĀPO so mangisalākanaw do Israel, tan mawayawayaan sa do toray dan taga Aram. Dawa, siraw tawotawo no Israel, ki minyan dana sa do bōkod da a bahay a akma do nakarahan. ⁶ Ki aran komwan, tinadyichokodan da sabaw gatogatos ni Jeroboam a nawriw napawnot siras tawotawowaw no Israel a naygatos, an dya tinongtong da pa. As nāw na pa nakatēnek postyaw a pagdaydayāwan no dyosa a Aserā* do Samarya.

⁷ Abaw natokos a bōyot ni Jehoahas malaksid do dadima saw a poho a komakabalyo, asa poho a loglogan a pachigobat, kan asa poho a rībo a manakenakey a soldādo. Ta no āri no Aram, ki rinārayaw na saw kadwanaw, kan pinayparin na sa akmas ahbekaw a nalasalasagan.

⁸ Siraw kadwan saw a napariparin do nakapagāri ni Jehoahas, tabo pinariparin na kan pinatayoka na saw, ki naitolas sabawri do librowaw no pakasaritāan dan ar-āri no Israel? ⁹ Nachipaynahah si Jehoahas dyirad aāmang na saw, kan naitābon do Samarya. As si Jehoas a pōtot na, ki nachitādi dya a āri.

Si Jehoas a Āri no Israel

* 13:6 13:6 Eks. 34:13; Ok. 6:25, 1 Ār. 14:15

¹⁰ Do chatatdo naw a poho kan papito a katawen no kapagāri ni Joas a āri do Joda, si Jehoas a pōtot ni Jehoahas, ki nayparin a āri no Israel do Samarya. Nagāri so asa poho kan anem a katawen. ¹¹ Pinarin naw marahet do kapanyideb ni ĀPO, kan tinadyichokodan nabaw tabo a gatos ni Jeroboam a pōtot ni Nebat a nawriw napawnot siras tawotawowaw no Israel a naygatos. Nāw na tinongtong kapaygatos.

¹² Siraw kadwan a naporiparin do nakapagāri ni Jehoas, tabo pinaripinarin na kan pinatayoka na saw, nagrāman nakapachigobat na di Amasyas a āri no Joda, ki naitolas sabawri do librowaw no pakasaritāan dan ar-āri no Israel? ¹³ Nachipaynahah si Jehoas dyirad aāmang na, kan si Jeroboam, ki nachitādi dya a āri. Si Jehoas, ki naitābon do Samarya dyirad ar-āri no Israel.

¹⁴ Do kasibibyay paw ni Jehoas a āri no Israel, naganyit si Eliseo a propīta a nawrinchiw pakadimanan na. Minosok si Jehoas tan yangay na chiban, kan tomnanyis dya. Intanyis ni Jehoas a kāna, “Āmang ko! Āmang ko! Loglogan a pachigobat kan komakabalyo sa no Israel!”†

¹⁵ Binata dya ni Eliseo a kāna, “Manghap kas bai kan kadwan saw a dāwa no bai.” Do nakahapaw sira ni Jehoas, ¹⁶ binata ni Eliseo do āri naw no Israel a kāna, “Ipalka mo bai mwaya.” Do nakaipalka naw sya, inigpet ni Eliseo kakamay saw no āri.

¹⁷ Binata ni Eliseo a kāna, “Iwangan mo bintanaya do mangket do dāya.” Do nakaiwangaw sya ni Jehoas, binata ni Eliseo a kāna, “Papanahen mo!” Do nakaipana naw sya, binata ni Eliseo a kāna, “Nyaw pana ni ĀPO a pangipaboya na so kapagballīgi monchi a maikontra do Aram! Hanyiben mo sanchi a rārayawen Arameo saw do Apek.”

¹⁸ Sinpangan na, binata na pa a kāna, “Apen mo pa saw dāwaw no bai.” Do nakahapaw sira no āryaw, binata ni Eliseo dya a kāna, “Panahen mo tanaya.” Pinana no āryaw so maypitdo, as nakaisardeng na sya. ¹⁹ Do dāwri, nakasoliw tawo naw no Dyos dya, kan binata na a kāna, “Pinana mo pakono so naypadadima mana nay-anem tan abāken monchiw Aram kan mahanyib sanchi a marārayaw. Ki sichangori, maypitdo mo sanchi lang a abāken.”

²⁰ Sinpangan na, nadiman si Eliseo, kan naitābon.

Do dāwri, myan saw bonggoy dan Moabitaw, ki romnaot sa do tanaw no Israel kāda mangrogiw no bayo a tawen. ²¹ Do naypisa, do kayan daw no kadwan a Israelita a mangitābon so tawo, naychihat da naboya saw bonggoy daw no mangraot. Dawa, pinagsid dan Israelitaw bangkayaw no tawowaw do aschip a iyaw tanem naw ni Eliseo. Do nakasalid naw no bangkayaw so tohang naw ni Eliseo, nagōngar tawowaw kan naytēnek.

²² Indadanes ni Hasael a āri no Aram siraw tawotawo no Israel do ōnos no kapagāri ni Jehoahas. ²³ Ki chināsi sa ni ĀPO a nyaw nangipaboyan na so kāsi kan kapachipangdidiw na dyira a maynamot do nakapachitōlag naw da simna Abraham, Isaak, kan Jakob. Manda sichangori, ki chinakey na saba rārayawen mana paksyaten do salapen na.

²⁴ Do nakadiman ni Hasael a āri no Aram, si Ben-hadad a pōtot na, ki nachitādi dya a āri. ²⁵ Sinpangan na, inagaw ni Jehoas a pōtot ni Jehoahas di Ben-hadad a pōtot ni Hasael idiidi saw a inhap na do gobat di āmang na a si Jehoahas. Naypitdo‡ a inābak ni Jehoas si Ben-hadad, kan inhap naranaw idiidi da saw no Israelita.

14

Si Amasyas a Āri no Joda

† 13:14 13:14 2 Ār. 2:12 ‡ 13:25 13:25 2 Ār. 13:19

¹ Do chadadwa naw a katawen no kapagāri ni Jehoas a āri no Israel a pōtot ni Jehoahas, si Amasyas a pōtot ni Joas, ki nayparin a āri no Joda. ² Magtawen iya so dadwa poho kan dadima do nakapayparin na āri, kan nagāri do Jerosalem so dadwa poho kan sasyam a katawen. No ngaran ānang na, ki si Jehoaddin a taga Jerosalem. ³ Pinarin naw kosto do kapanyideb ni ĀPO, ki akmaba so pinarin naw no kapoonan na a si Dabid. Do tābo, ki inonotan na saw pinarinaw ni āmang na a si Joas. ⁴ Aran komwan, siraw logar saw a pagdaydayāwan, ki napakaro saba. Tinongtong dan tawotawo nangidāton so dāton kan naysosoh so insinso da daw.

⁵ Do nakapinsan danaw no kapagāri ni Amasyas, diniman na saw opisyal saw a nangdiman si āmang na a āri.* ⁶ Aran komwan, diniman na sabaw pōtot saw no nangdiman saw. Ta pinarin naw sigon do naitolas do libro no Linteg ni Moyses a dawriw nangibilinan ni ĀPO a “Maipadiman sabaw inyapwan maynamot do gatos a pinarin anak da. As maipadiman sabaw anak maynamot do gatos a pinarin inyapwan. Kāda asa, ki madiman a maynamot do bōkod na a gatos.”†

⁷ Nangdiman si Amasyas so asa poho a rībo a Edomita a soldādo do Payahosongan no Asin.‡ Sinākop na paw syodad a Sela§ do gobat, kan tinādyan naw ngaran na do Jokteel. Iyaw nyaya ngaran, ki ari pa sichangori a araw.

⁸ As sinpangan na, nanoboy so nangay sa di āri no Israel a si Jehoas a pōtot ni Jehoahas a pōtot a mahakay ni Jeho. Kinarit na a kāna, “Mangay ka, ta maysalap ta do gobat.”

⁹ Ki inpaw-it ni Jehoas a āri no Israel atbay naw di Amasyas a āri no Joda, “Myan asa manolok a tamek do Lebanon a inpaw-it naw minsāhi do sidro a kayo do Lebanon a kāna, ‘Itoroh mo mabakesaya anak mo do pōtot kwaya a mahakay tan kabahayen na.’ Sinpangan na, myan bolaw a animal do Lebanon a homnabas, kan linasalasagan naw manolokaw a tamek. ¹⁰ Oyod a inābak mo saw Edomita, kan mapangas kas changori. Mapnek ka na pakono do nakapangābak mo, ki nāw mo na pakono do bahay mo! Āngo ta mangyokay ka so riribok, kan nawriw pakayapwan anchi no pakarārayawan mo kan do tawotawo no Joda?”

¹¹ Ki inkaskāso naba ni Amasyas. Dawa, somnonget si Jehoas a āri no Israel kontodo dyirad bōyot naw, kan naysalap sa kan Amasyas a āri no Joda do Bet-semes do Joda. ¹² No bōyot no Joda, ki naābak sa do bōyot no Israel, kan naychapayyapayyayo saw kāda soldādo a kominwan do bahabahay da. ¹³ As si Amasyas a āri no Joda a pōtot ni Joas a pōtot ni Ahasyas, ki tininiliw ni Jehoas do Bet-semes. Do dāwri, nangay si Jehoas do Jerosalem, kan rinakrak naw dadwa gasot a kamitro a ahad no Jerosalem a yapo do Rowangan no Epraim a mandad Rowanganaw a Sōli. ¹⁴ Inkaro na tabo balitok kan pirak kan tabo warawara a myan do irahem naw no timplowaw ni ĀPO kan tabo warawaraw do pangapyan saw do palasyo. Inkaro na pa sa a sibabahod tawotawowaw, kan somnabat do Samarya.

¹⁵ Siraw kadwan saw a naporiparin do nakapagāri ni Jehoas, no pinariparin naw kan napatayoka na saw, nagrāman nakapachigobat naw di Amasyas a āri no Joda, ki naitolas sabawri do librowaw no pakasaritāan dan ar-āri no Israel? ¹⁶ Nachipaynahah si Jehoas dyirad aāmang naw, kan naitābon do Samarya dyirad ar-āryaw no Israel. Si Jeroboam a pōtot na, ki nachitādi dya a āri.

¹⁷ Nabyay pa si Amasyas a pōtot ni Joas a āri no Joda so asa poho kan dadima a katawen do nakatayokaw no nakadiman ni Jehoas a pōtot ni Jehoahas a āri no Israel. ¹⁸ Siraw kadwan saw a naporiparin do nakapagāri ni Amasyas, ki naitolas sabawri do librowaw no pakasaritāan dan ar-āri no Joda? ¹⁹ Myan saw nagpangta

* **14:5** 14:5 Siraw opisyalis, ki sa Josabab kan Jehosabad. 2 Ār. 12:20-21 † **14:6** 14:6 Deot. 24:16 ‡ **14:7** 14:7 2 Sam. 8:13 § **14:7** 14:7 Sela, ki sintro no Edom. No chakey na batahen do chirin a Hebreo, ki “bato”.

so maikontra di Amasyas do Jerosalem. Dawa, nanyayo si Amasyas a kominwan do syodad a Lachis. Ki myan saw nanglakat sya, kan diniman da daw. ²⁰ Pinanaybi da a pinasakay do kabalyo, kan naitābon do Jerosalem dyirad aāmang naw do syodad ni Dabid. ²¹ As do dāwri, tabo da no tawotawowaw no Joda, ki pinatnek da si Asaryas* a nagtawen so asa poho kan anem, kan pinayparin da a āri a nachitādi di āmang na a Amasyas. ²² Si Asaryas, ki iyaw minirwa a nangpatnek so idi a Elat† kan napaybidi do Joda do nakatayoka no nakadiman ni āmang na.‡

No Somarono a Jeroboam a Āri no Israel

²³ Do chaasa poho naw kan dadima a katawen no kapagāri ni Amasyas a āri do Joda a pōtot ni Joas, si Jeroboam a pōtot ni Jehoas, ki nayparin a āri no Israel do Samarya, kan nagāri so apat a poho kan asa a katawen. ²⁴ Pinarin naw marahet do kapanyideb ni ĀPO, kan tinadyichokodan nabaw tabo a gatos ni Jeroboam a pōtot ni Nebat a nawriw napawnot siras tawotawowaw no Israel a naygatos. ²⁵ Iyaw napaybidi so paypandanaw no Israel a yapo do Lebo-hamat§ do ammyānan a komwan do Kanayan no Araba do abagātan. Nya, ki sigon do chirinaw ni ĀPO a Dyos no Israel a naichirin do pachirawatan na a si Jonas a pōtot ni Amittay a propīta a yapo do Gat-heper.*

²⁶ Naboya ni ĀPO iyaw taywara a kalidyat dan tawotawo no Israel a aran siwayawaya mana adīpen. Abaw aran asa somidong dyira. ²⁷ Ki abaw binata ni ĀPO a hanyiben na a ponasen ngaran no Israel. Dawa, inpaisalākan na sa do kakamay ni Jeroboam a pōtot ni Jehoas.

²⁸ Siraw kadwan saw a naporiparin do nakapagāri ni Jeroboam, tabo a pinaripinarin na, no mated saw a kaparin na dyirad gobgobat, kan an maypāngo nakapaybidi na para do Israel so Damasko kan Hamat a dyinira no Joda, ki naitolas sabawri do librowaw no pakasaritāan dan ar-āri no Israel? ²⁹ Nachipaynahah si Jeroboam dyirad aāmang na a ar-āri no Israel. Si Sakaryas a pōtot na, ki nachitādi dya a āri.

15

Si Asaryas a Āri no Joda

¹ Do chadadwa naw a poho kan papito a katawen no kapagāri ni Jeroboam a āri no Israel, si Asaryas a pōtot ni Amasyas, ki nayparin a āri no Joda. ² Nagtawen si Asaryas so asa poho kan anem do nakapagāri na, kan nagāri so dadima poho kan dadwa a katawen do Jerosalem. No ngaran no ānang na, ki si Jekolyas a taga Jerosalem.*

³ Pinarin naw kosto do kapanyideb ni ĀPO a akmas pinarinaw ni āmang na a si Amasyas. ⁴ Aran komwan, siraw logar saw a pagdaydayāwan, ki napakaro saba. As siraw tawotawowaw, ki tinongtong daw mangidāton so dāton kan naysosoh so insinso do dawri.

⁵ Pinagliproso ni ĀPO si Āri Asaryas, kan nāw na a nandad arawaw a nakadiman na. Minyan do matarek a bahay a maychatanyi.† Si Jotam a pōtot no āryaw, ki iyaw manyidehideb so palasyowaw kan nangitoray siras tawotawowaw do dawri a tana.

⁶ Siraw kadwan saw a naporiparin do nakapagāri ni Asaryas, kan tabo a pinaripinarin na, ki naitolas sabawri do librowaw no pakasaritāan dan ar-āri no Joda? ⁷ Nachipaynahah si Asaryas dyirad aāmang naw, kan naitābon a nachirapa dyira do syodadaw ni Dabid. Si Jotam a pōtot na, ki nachitādi dya a āri.

Si Sakaryas a Āri no Israel

* **14:21** 14:21 Si Asaryas, ki mayngaran pa si Ossias. † **14:22** 14:22 1 Ār. 9:26 ‡ **14:22** 14:22 2 Kron. 26:1-4 § **14:25** 14:25 Nya paypandanaw no Israel do ammyānan do chimpo ni Āri Solomon. 1 Ār. 8:65 * **14:25** 14:25 Jon. 1:1 * **15:2** 15:2 2 Kron. 26:3-4 † **15:5** 15:5 Leb. 13:46

⁸ Do chatatdo naw a poho kan wawaho a katawen no kapagāri ni Āri Asaryas do Joda, si Sakaryas‡ a pōtot ni Jeroboam, ki nayparin a āri no Israel, as kan nagāri so anem a kabohan do Samarya. ⁹ Pinarin naw marahet do kapanyideb ni ĀPO a akmas pinarin dan aāmang na. Tinadyichokodan nabaw gatogatos ni Jeroboam a pōtot ni Nebat a nawriw napawnot siras tawotawo no Israel a naygatos.

¹⁰ Si Sallom a pōtot ni Jabes, ki nagpangta so maikontra di Sakaryas. Kinelbat na a diniman si Sakaryas do idi a Ibleam,§ as kan nachitādi dya a āri. ¹¹ Siraw kadwan saw a naporiparin do nakapagāri ni Sakaryas, ki naitolas sa do librowaw no pakasaritāan dan ar-āri da no Israel. ¹² Dawa, natongpal no inchirin ni ĀPO di Jeho a kāna, “Siraw kapotōtan mo, ki maydisna sanchi do trono no Israel a manda do chapat na a kapotōtan.”*

Si Sallom a Āri no Israel

¹³ Si Sallom a pōtot ni Jabes, ki nayparin a āri no Israel do chatatdo naw a poho kan sasyam a katawen no kapagāri ni Ossias† a āri no Joda, kan nagāri do Samarya so asa kabohan. ¹⁴ Sinpangan na, si Menahem a pōtot ni Gadi, ki komnaro do Tirsa a nangay do Samarya. Kinelbat na si Sallom a pōtot ni Jabes do Samarya, kan diniman na, as kan nachitādi dya a āri.

¹⁵ Siraw kadwan saw a naporiparin do nakapagāri ni Sallom kan iyaw nakapagpangta naw, ki naitolas sa do librowaw no pakasaritāan dan ar-āri do Israel.

¹⁶ Sinpangan na, nakayapo do Tirsa, nangay si Menahem, kan hinanyib na a rinārayaw syodad a Tipsah. Pinarin naw nya maynamot ta chinaskah da iniwangan rowangan saw. Diniman naw tabo minyan daw kan tabo a minyan do omdibonaw. As binochakan na pa iniwangan bodek dan tabo mabōgi saw a mababakes.

Si Menahem a Āri no Israel

¹⁷ Do chatatdo naw a poho kan sasyam a katawen no kapagāri ni Asaryas a āri no Joda, si Menahem a pōtot ni Gadi, ki nayparin a āri no Israel. Nagāri do Samarya so asa poho a katawen. ¹⁸ Pinarin naw marahet do kapanyideb ni ĀPO. Do ōnos no nakapagāri na, tinadyichokodan na sabaw gatogatos ni Jeroboam a pōtot ni Nebat a nawriw napawnot siras tawotawo no Israel a naygatos.

¹⁹ Sinpangan na, si Pol‡ a āri no Assirya, ki nangay a domnarop do tana a Israel. Tinorohan ni Menahem iya so tatdo a poho kan wawaho a katonilada no pirak tan ahwahoken na si Pol, kan tan somidong si Pol di Menahem a payiten naw bōkod naw a pagāryan. ²⁰ No nakapanghap ni Menahem so pirak, ki yapo do kapagpabwis na siras tawotawo no Israel. Kāda mabigbigbig a mabaknang a mahakay, ki machita a magor-or so singkwinta a kapidāso a pirak a maitoroh do āri no Assirya. Dawa, do dāwri, somnabat danaw āryaw no Assirya kan nabidin paba do tana a Israel.

²¹ Siraw kadwan saw a naporiparin do nakapagāri ni Menahem kan tabo a pinaripinarin na, ki naitolas sabawri do librowaw no pakasaritāan dan ar-āri no Israel? ²² Nachipaynahah si Menahem dyirad aāmang na. Si Pekayas a pōtot na, ki nachitādi dya a āri.

Si Pekayas a Āri no Israel

²³ Do chadadima poho naw a katawen no kapagāri ni Asaryas do Joda, si Pekayas a pōtot ni Menahem, ki nayparin a āri no Israel do Samarya. Nagāri so dadwa a katawen. ²⁴ Pinarin naw marahet do kapanyideb ni ĀPO. Tinadyichokodan na sabaw

‡ 15:8 15:8 No nyaya a Āri Sakaryas, ki matarek kan iyaw propita no Dyos a si propita Sakaryas. § 15:10 15:10 “Do idi a Ibleam” mana “do salapen dan tawotawo”. * 15:12 15:12 No āri sa do apat a kapotōtan a somarono di Āri Jeho, ki sa Jehoahas, Jehoas, Jeroboam, kan Sakaryas. 2 Ār. 10:30 † 15:13 15:13 Si Ossias, ki mayngaran pa si Asaryas. ‡ 15:19 15:19 No oyod a ngaran na, ki si Tiglat-pileser. 2 Ār. 15:29

gatogatos ni Jeroboam a pōtot ni Nebat a nawriw napawnot siras tawotawo no Israel a naygatos. ²⁵ Sinpangan na, iyaw opisyalaw no bōyot na a si Peka a pōtot ni Remalyas kontodo singkwinta saw a rārayay na a taga Gilead, ki nagpangta sa so maikontra dya. Diniman na si Pekayas a magrāman sa Argob kan Aryes do nakotāanaw a yanan do irahem no palasyowaw do Samarya. On, diniman ni Peka si Pekayas, kan nachitādi dya a āri.

²⁶ Siraw kadwan saw a napariparin do nakapagāri ni Pekayas kan tabo pinarin na, ki naitolas sa do librowaw no pakasaritāan dan ar-āri do Israel.

Si Peka a Āri no Israel

²⁷ Do chadadima poho naw kan dadwa a katawen no kapagāri ni Asaryas do Joda, si Peka a pōtot ni Remalyas, ki nayparin a āri no Israel do Samarya. Nagāri so dadwa poho a katawen. ²⁸ Pinarin naw marahet do kapanyideb ni ĀPO. Tinadyichokodan na sabaw gatogatos ni Jeroboam a pōtot ni Nebat a nawriw napawnot siras tawotawo no Israel a naygatos.

²⁹ Do chimpo ni Peka a āri no Israel, si Tiglat-pileser§ a āri no Assirya, ki nangay kan inhap naw idiidi a Idyon, Abel-bet, Maakah, Janoa, Kede, kan Hasor. Sinākop na paw tana a Gilead kan Galilya a magrāman tabo tana no Naptali. Inkaro na saw tawotawo a sibabahod a inikwan do Assirya. ³⁰ As do dāwri, nagpangta si Hosea a pōtot ni Ela so maikontra di Peka a pōtot ni Remalyas. Kinelbat na kan diniman na, as kan iyaw nachitādi dya a āri do chadadwa poho a katawen no kapagāri ni Jotam* a pōtot ni Ossias.

³¹ Siraw kadwan saw a napariparin do nakapagāri ni Peka kan tabo a pinaripinarin na, ki naitolas sabawri do librowaw no pakasaritāan dan ar-āri no Israel.

Si Jotam a Āri no Joda

³² Do chadadwa a katawen no kapagāri ni Peka a pōtot ni Remalyas a āri no Israel, si Jotam a pōtot ni Ossias a si Asaryas, ki nayparin a āri no Joda. ³³ Nagtawen so dadwa poho kan dadima do nakapagāri na, kan nagāri so asa poho kan anem a katawen do Jerosalem. No ngaran ānang na, ki si Jerosa a pōtot a mabakes ni Sadok. ³⁴ Pinarin naw kosto do kapanyideb ni ĀPO a akmas pinarin āmang na a si Ossias. ³⁵ Aran komwan siraw logar saw a pagdaydayāwan, ki napakaro saba. As siraw tawotawowaw, ki tinongtong daw mangidāton so dāton kan naysosoh so insinso do dawri. Pinatnek a mirwa ni Jotam mamanyitwaw a rowangan no timplo ni ĀPO.

³⁶ Siraw kadwanaw a napariparin do nakapagāri ni Jotam kan tabo a pinaripinarin na, ki naitolas sabawri do librowaw no pakasaritāan dan ar-āri no Joda? ³⁷ (Do dāwri sa araw, inrogi ni ĀPO nanoboy si Resin a āri no Aram kan si Peka a pōtot ni Remalyas so maikontra do Joda.) ³⁸ Nachipaynahah si Jotam dyirad aāmang naw, kan naitābon a nachirapa dyira do syodad ni Dabid a syodad ni āmang na. Si Ahas a pōtot na, ki nachitādi dya a āri.

16

Si Ahas a Āri no Joda

¹ Do chaasa poho naw kan papito a katawen no kapagāri ni Peka a pōtot ni Remalyas, si Ahas a pōtot ni Jotam, ki nayparin a āri no Joda. ² Nagtawen si Ahas so dadwa poho do nakapagāri na, kan nagāri do Jerosalem so asa poho kan anem a katawen. Pinarin nabaw kosto do kapanyideb ni ĀPO a Dyos na a akmas pinarinaw ni Āri Dabid a kapoonan na. ³ Inonotan na paw dadakay dan ar-āri saw no Israel.

§ 15:29 15:29 No birngas na, ki si Pol. 2 Ār. 15:19 * 15:30 15:30 Chapatak taba āngo ta komwan kapamidang da, ta sigon do 2 Ār. 15:33 kan 2 Kron. 27:1, nagāri lang si Jotam so asa poho kan anem a katawen.

Indāton na paw pōtot naw a mahakay a masosohan* sigon do makabābaba a dadakay dan nasnasyon a pinaksyat ni ĀPO do salapen da no tawotawo no Israel. ⁴ Nangidāton so dāton kan naysosoh so insinso do logar saw a pagdaydayāwan, do tōtok dan paytoytokonan, kan do kāda sīrok no mayayabong a kayo.

⁵ Sinpangan na, si Resin a āri no Aram kan Peka a pōtot ni Remalyas a āri no Israel, ki nagmarcha sa a somnonget kan nangraot so Jerosalem. Linakob daw Jerosalem a sintro ni Ahas, ki namarin daba inābak si Ahas. ⁶ (Do dāwri a chimpo, do nakapaksyat ni Resin a āri no Aram siras taga Joda, ki pinaybidi naw idi a Elat† do toray no Aram. Siraw Edomita, ki naydis sa do Elat, kan minyan sa daw manda sichangori.)

⁷ Nanoboy si Ahas siras mangay a mangibahey di Tiglat-pileser a āri no Assirya a kon da, “Yaken a naibidang dana a pachirawatan kan anak mo.‡ Somonget ka pa, kan isalākan mo yaken a makakaro do kakamay da no āri no Aram kan āri no Israel, ta raoten da yaken.” ⁸ Inhap ni Ahas siraw pirakaw kan balitok a myan do timplowaw ni ĀPO kan do pangapyan saw do palasyo no āri, as kan inpaiyangay na a rīgalo do āryaw no Assirya. ⁹ Inyatbay no āryaw no Assirya iyaw nakaraot kan nakasākop na so Damasko.§ Inkaro na saw omyanaw daw a sibabahod a inikwan do Kir, kan diniman na si Resin.

¹⁰ Sinpangan na, nangay si Āri Ahas do Damasko a machibayat di Tiglat-pileser a āri no Assirya. Do kayan naw daw, naboya naw altaraw a myan do Damasko, kan inpaiyangay na di Oryas a pādi iyaw ladāwanaw no altaraw kan no pagtolādanaw a myan iksakto a plāno na a aran do kadedēkeyan a para do nakaparin na. ¹¹ Dawa, pinatnek ni Oryas a pādi iyaw altaraw a mawnotan iksaktwaw a plāno a inpaiyangay ni Āri Ahas a yapo do Damasko. Napatayoka na sakbay do kapaybidyaw ni Āri Ahas. ¹² Do nakasabataw no āryaw a yapo do Damasko kan naboya naw altaraw, inasngenan na kan nangidāton. ¹³ Indāton naw masosohanaw a dāton na kan dātonaw a irek. Pinadwan naw altaraw so palek a inomen a dāton na, kan pinawarsyan na so raya a dāton no kapachikapya. ¹⁴ As iyaw tombagaw a altar* a myan do salapen ni ĀPO, ki pinakaro ni Ahas a yapo do salapenaw no timplo (a myan do payawanaw no bayowaw a altar kan iyaw timplowaw ni ĀPO), as kan pinangay na do mangket do ammyānan no bayowaw a altar.

¹⁵ Inmandar ni Āri Ahas di Oryas a pādi a kāna, “Do bayowaya a altar, idāton mo saw nya: iyaw mabekas a masosohan a dāton, iyaw irek a dāton an mahep, as kan iyaw masosohan a dāton kan irekaw a dāton ko a āri. Idātonan mo paw masosohanaw a dāton, irek a dāton, kan inomen a dāton no tabo tawotawo do dya a tana. Pawarsyan mo pa so tabo rayaw no masosohan saw a dāton kan tabo raya no sakripīsyō saw. As no tombāgaw a altar, ki bōkod ko a osaren.” ¹⁶ Pinarin ni Oryas a pādi akmas inmandar naw ni Āri Ahas.

¹⁷ Inpararak ni Āri Ahas karison saw, as inpapakaro na saw dyindyinaw no kāda kāha, as kan inpapakaro na saw baldyaw.† Pinabodis naw tangkyaw a matawagan so “Tāw” do bokot dan sinan tōrowaw a bāka a tombāga a myan do ohbo no tangki,‡ kan pinalapaw na do pamadisanaw a bato. ¹⁸ Inpapakaro naw pangsirongaw a osaren da do Araw no Kapaynaynahah a napatnek do irahem no timplo ni ĀPO, kan inpapakaro na paw asdepanaw no āri do gaganaw no timplowaw tan pamagosto do āryaw no Assirya.

¹⁹ Siraw kadwanaw a napaniparin do nakapagāri ni Ahas kan an āngo saw pinarin naw, ki naitolas sabawri do librowaw no pakasaritāan dan ar-āri no Joda.

* **16:3** 16:3 Deot. 12:31, 18:10 † **16:6** 16:6 2 Ār. 14:22 ‡ **16:7** 16:7 No chakey na batahen “anak mo,” ki ibidang na iyaw āri a akmas āmang na. § **16:9** 16:9 Damasko, ki sintro no Aram mana Sirya. * **16:14** 16:14 No naibahey do 1 Āri 8:64, iyaw tombāgaw a altar, ki taywaras kadēkey. † **16:17** 16:17 1 Ār. 7:27-31 ‡ **16:17** 16:17 1 Ār. 7:23-25

²⁰ Nachipaynahah si Ahas dyirad aāmang naw, kan naitābon dyira do syodad ni Dabid. As si Hesyas a pōtot na, ki nachitādi dya a āri.

17

Si Hosea a Manawdyi a Āri no Israel

¹ Do chaasa poho naw kan dadwa katawen ni Ahas a āri no Joda, si Hosea a pōtot ni Ela, ki nayparin a āri no Israel do Samarya, kan nagāri so sasyam a katawen.

² Pinarin naw marahet do kapanyideb ni ĀPO. Aran komwan, akmba so karahetaw a pinarin dan ar-āryaw a nanōma kan iya.*

³ Somnonget si Salmaneser a āri no Assirya a nangay a nanggobat si Hosea. Intorayan na kan pinilit na si Hosea a nagbāyad dya so bwis na. ⁴ Ki nadoktalan no āryaw no Assirya a manglilipot si Hosea, ta nanoboy siras tobotoboyen naw a nangay di So a āri no Egipto, kan binayādan na pabaw bwis naw do āri no Assirya, akmas pinarinaw a tinawen. Dawa, inpatiliw iya no āryaw no Assirya, kan inpabahod na.

No Kasākop no Syodad a Samarya

⁵ Sinpangan na, rinaot no āryaw no Assirya iyaw intīrwaw a tana a Israel, as nangay na linakob syodadaw a Samarya so tatdo a katawen. ⁶ Do dāwri, do chasasyam naw a katawen no kapagāri ni Hosea, iyaw āryaw no Assirya, ki sinākop naw Samarya, kan inkaro na saw tawotawo a Israel a sibabahod a naiyangay do Assirya. Pinachiyan na sa do syodad a Hala, do Gosan a masngen do Oksong a Habor, as kan do idiidi saw dyirad taga Medya.

⁷ Naparin saw nyaya maynamot ta naygatos saw Israelita di ĀPO a Dyos da a nangihtot sira do Egipto do toray ni Paraon a āri do Egipto. Nagdaydāyaw saw Israelita dyirad kadwan saw a dyos. ⁸ Minonot sa do dadakay daw no tawotawo do nasnasyon saw a pinaksyat ni ĀPO do salapen daw no Israelita. Tinōlad da saw dadakayaw a pinatnek da no ar-āri no Israel. ⁹ Siraw Israelitaw, ki sililimed sa a namarin so dya kosto a maikontra di ĀPO a Dyos da. Napatnek sa so bōkod da a pagdaydayāwan a logar do tabo idiidi da a nairāman idiidi a myan pagwanawanaw kan dyirad syodad a naahadan. ¹⁰ Napatnek sa so posti saw a bato kan posti saw ni Asera do kāda tōtok no paytokonan, kan do kāda sīrok no mayayabong a kayo. ¹¹ Do tabo logar saw a pagdaydayāwan, ki naysosoh sa so insinso akmas pinarin daw no nasnasyon saw a pinaksyat ni ĀPO do salapen da. Namarin sa so marahet a pinangpasoli da si ĀPO. ¹² Nagdaydāyaw sa dyirad didyosen saw a aran inbahey ni ĀPO a kāna, “Parinen nyo abaw nyaya.”

¹³ Aran komwan, inpaballāag ni ĀPO Israel kan Joda dyirad tabo propīta na kan tabo saw mamadto naw a kāna, “Tadyichokodan nyo saw marahet saw a dadakay nyo. Tongpalen nyo saw bilbilin ko kan pangeddeng ko saw a machonot do tabo linteg a inbilin ko dyirad aāmang nyo a tongpalen da, kan inpaibahey ko dyirad pachirawatan ko sa a propīta sa a para dyinyo.”

¹⁴ Ki inadngey daba. Basbāli a pinatwa daw oho da akma siras aāmang da saw a dya nagtalek di ĀPO a Dyos da. ¹⁵ Chinaskeh da saw pangeddeng na, iyaw kapachitōlag na dyirad kapoonan da saw, kan siraw ballāag saw a intoroh na dyira. Minonot sa dyirad abos sinpaspangan a didyosen, kan aran sira mismo, ki nayparin sa abos sinpaspangan. Tinahatahan da saw dadakay dan nasnasyon do omdibon dyira a aran inmandar dyira ni ĀPO a kāna, “Parinen nyo abaw akmas pariparinen da.”

* **17:2** 17:2 Nagdaydāyaw aba si Hosea so Baal, as kan maynamot ta inakaw dan taga Assyira siraw sinan orbonaw a bāka, dinaydāyaw na saba.

¹⁶ Ninonolay da tabo bilbilin ni ĀPO a Dyos da, kan namarin sa so para dyira a dadwa nalōnag a napōtar a didyosen da a sinan orbon a bāka, kan posti ni Asera.† Naydogod sa a nagdaydāyaw siras tabo a myan do kahanyihanyitan,‡ as kan nagdaydāyaw sa pa di Baal. ¹⁷ Insakripīsyō da saw anak da a mahahakay kan mababakes a masosohan do apoy.§ Nangdakdaw sa dyirad mamadtawaw kan manolibaw, as kan inlāko daw inawan da a mamarin so marahet do kapanyideb ni ĀPO a nawriw pinangpasoli da dya. ¹⁸ Dawa, taywaraw nakapakasoli ni ĀPO dyirad tawotawo do pagāryan a Israel, kan pinaksyat na sa do salapen na. Moyboh a natokos pagāryan a Joda.

¹⁹ Aran siraw tawotawo no Joda, ki tinongpal dabaw bilbilin ni ĀPO a Dyos da. Inonotan da saw dadakay a pinatnek dan tawotawo no Israel. ²⁰ Dawa, chinaskah ni ĀPO tabo tawotawo no Israel.* Pinalidyat na sa, kan inparawat na sa dyirad kakamay da no kabōsor da a akma dyirad mangsamsamaw mandad nakapaksyat na sira do kapanyideb na.

²¹ Do nakapasyay ni ĀPO so Israel do pagāryan ni Dabid,† pinayparin dan tawotawo no Israel si Jeroboam a pōtot ni Nebat a āri da. Ki pinatadyichokod sa ni Jeroboam do kawnot da di ĀPO, kan pinaygatos na sa so taywara a gatos. ²² Inonotan dan tawotawo no Israel tabo gatogatos a pinarin ni Jeroboam a pōtot ni Nebat. Tinadyichokodan da saba a ²³ nandad nakapaksyat sira ni ĀPO do kapanyideb na a akmas inpaibahey naw dyirad tabo pachirawatan na sa a propita. Dawa, siraw tawotawo no Israel, ki naakaw sa a yapo do bōkod da a tana a naiyangay do Assirya, as kan myan sa pa daw.

No Kapachitādi Dan Taga Assirya a Omyan do Israel

²⁴ Inpaiyangay no āryaw no Assirya siraw tawotawowaw a yapo dyirad syodad saw a Babilonya, Kota, Abba, Hamat, kan Separbaim, as kan pinagyan na sa do idiidi no Samarya a panādi na siras tawotawo no Israel. Siraw gan-ganaet a nangay do Samarya, ki minyan sa do idiidi daw, kan inbidang darana a pinakatāwid da. ²⁵ Do kasiknan daw so omyan daw, manganyib saba di ĀPO. Dawa, nanoboy so lion sa a nangay dyira, kan diniman daw kadwan dyira. ²⁶ Naipadāmag nyaya do āryaw no Assirya: “Siraw tawotawowaw a inpaiyangay mo kan napagyan do idiidi saw do Samarya, ki chapatak daba an āngo linteg no dyos do dawri a tana. Dawa, maynamot ta komwan, nanoboy siras lion a nangay dyira kan diniman daw kadwan dyira.”

²⁷ Sinpangan na, inmandar no āryaw no Assirya a kāna, “Pabidihen nyo asa dyirad papādyaw a naikaro nyo a yapo do Samarya. On, palobōsan nyo iya a mangay a omyan daw kan inanawo na saw tawotawowaw daw an āngo linteg no dyosaw no tana daw.” ²⁸ Dawa, asa dyirad papādyaw a naikaro a yapo do Samarya, ki nangay a minyan do Betel, kan innanawo na sa an maypāngo manganyib di ĀPO.

²⁹ Aran komwan, kāda gropo a gan-ganaet a omyan do Samarya, ki namarin so bōkod na sa a didyosen, kan pinangay da dyirad pagdaydayāwan do matohos saw a logar a pinatnek dan Israelita a naikaro yapo do Samarya. On, komwan pinarin kāda gropo do idiidi a pagyanan da. ³⁰ Siraw taga Babilonya, ki namarin sa so didyosen a dyos da a Sokkot-benot. Siraw taga Kota, ki namarin sa so didyosen a dyos da a Nergal. Siraw taga Hamat, ki namarin sa so Asima. ³¹ Siraw taga Abba, ki namarin sa so Nibhas kan Tartak. As siraw taga Separbaim, ki sinosohan da saw anak da do apoy a dāton da do dyos da sa a Adrammelek kan Anammelek. ³² Inanyib da si ĀPO, ki nanongdo sa pa so yapo dyirad bōkod daw a nakayapwan a tawo tan magsirbi

† **17:16** 17:16 1 Ār. 12:28; 14:9; 16:33   ‡ **17:16** 17:16 Deot. 4:19, 17:2-5; Sep. 1:5   § **17:17** 17:17 2 Ār. 16:3

* **17:20** 17:20 Nyaw nairāman siraw tawotawo no Joda.   † **17:21** 17:21 No Israel, ki siraw asa poho a tribo. As no pagāryan ni Dabid, ki tribo no Joda a nagrāman tribo no Benhamin. 1 Ār. 11:26-33

sa papādi a mangidāton a para dyirad pagdaydayāwan saw do matohos saw a logar. ³³ Inanyib da si ĀPO, ki nagsīrbi sa pa do bōkod da sa a dyos a monot do dadakay daw no nasnasyon a yapo dyirad nakayapwan da saw.

³⁴ Manda sichangori, nāw da pa a pariparinen sīgodaw a dadakay da. Manganyib saba di ĀPO, kan monot saba dyirad pangkeddeng saw kan kapangokom saw mana siraw linlinteg saw mana bilbilin saw ni ĀPO a intoroh na dyirad kapotōtan saw ni Jakob a pinangaranan ni ĀPO so Israel. ³⁵ Do nakapachitōlagaw ni ĀPO dyirad Israelitaw, inbilin na dyira a kāna, “Magdaydāyaw kamo aba do matarek saw a dyos mana maydogod do salapen da, mana magsīrbi dyira mana mangidāton dyira. ³⁶ Ki si ĀPO a nangikaro dyinyo a minohtot do Egipto do panakabalin na kan kabīleg na, ki iyaw machita dayāwen nyo. Maydogod kamo dya, kan mangidāton siras dāton nyo so para dya lang. ³⁷ Machita nāw nyo a siaannad a tongpalen siraw pangeddengaw kan kapangokom saw, siraw linlinteg saw kan bilbilin saw a intolas na para dyinyo. Magdaydāyaw kamo aba do matarek saw a dyos. ³⁸ Kawayakan nyo abaw kapachitōlag ko dyinyo, kan magdaydāyaw kamo aba do matarek saw a dyos. ³⁹ Basbāli a dayāwen nyo ĀPO a Dyos nyo. Iyanchiw mangisalākan dyinyo a yapo do kakamay da no tabo kabōsor nyo.”

⁴⁰ Ki inadngey daba. Basbali a nāw da tinongtong sīgodaw a dadakay da. ⁴¹ Aran nagdaydāyaw saw nyaya tawotawo di ĀPO, nagsīrbi sa pa dyirad didyosen da sa. Manda sichangori, tongtongen dan anak da saw kan ap-apoko da saw a parinen daw akmas aāmang da saw.

18

Si Hesekyas a Āri no Joda

¹ Do chatatdo naw a katawen no kapagāri no āri no Israel a si Hosea a pōtot ni Ela, nayparin a āri no Joda si Hesekyas a pōtot ni Ahas. ² Nagtawen so dadwa poho kan dadima do nakapagāri na. Nagāri so dadwa poho kan sasyam a katawen do Jerosalem. No ngaran ni ānang na, ki si Abi* a pōtot a mabakes ni Sakaryas. ³ Pinarin naw kosto do kapanyideb ni ĀPO a akmas pinarin ni Dabid a popoon na. ⁴ Pinakaro na saw pagdaydayāwanaw, hinomek naw posti saw a bato, kan tinongeh na saw postyaw ni Asera. Inapsapsa na paw sinan bodayaw a tombāga a pinarin ni Moyses, ta manda do dāwri a chimpō, maysosoh pa saw Israelita so insinso dya. No sinan bodayaw, ki napangaranan so Nehostan.

⁵ Nagtalek si Hesekyas di ĀPO a Dyos no Israel. Abaw akma dya dyirad tabo ar-āri no Joda a aran siraw nanmanma paw kan iya mana somnarono dya. ⁶ Nāw na di ĀPO, kan tinadyichokod nabaw nakawnot na sya. Tinongpal na saw bilbilin a intoroh ni ĀPO di Moyses. ⁷ As si ĀPO, ki myan dya. Nagballigi si Hesekyas do aran āngo a pinarin na. Nagribildi so maikontra do āryaw no Assirya, kan nagsīrbi aba dya. ⁸ Inābak na saw Pilisteo a tawotawo a manda do Gasa a yapo do pagwanawanaw a kominwan do naahadanaw a syodad.

⁹ Do chapat naw a katawen ni Āri Hesekyas a nawriw chapapito a katawen no āryaw no Israel a si Hosea a pōtot ni Ela, romnaot si Salmaneser a āri no Assirya so maikontra do Samarya kan linakob na pa. ¹⁰ Do nakatayoka no tatdo a katawen, sinākop naw Samarya. Naparin nya, ki do chaanem a katawen no kapagāri ni Hesekyas, kan do chasasayam naw a katawen no kapagāri ni Hosea a āri no Israel.† ¹¹ No āryaw no Assirya, ki inkaro na saw tawotawo a Israel a sibabahod a naiyangay do Assirya. Pinachiyan na sa do syodad a Hala, do Gosan a masngen do Oksong

* 18:2 18:2 Abi mana Abihas. 2 Kron. 29:1 † 18:10 18:10-112 Ār. 17:5-6

a Habor, as kan do idiidi saw no taga Medya. ¹² Naparin saw nyaya maynamot ta inadngey daba si ĀPO a Dyos da, kan rinārayaw daw kapachitōlag na dyira. Ta tinongpal daba tabo inpaibilin naw di Moyses a pachirawatan ni ĀPO.

¹³ Do chaasa poho naw kan apat a katawen no kapagāri ni Hesekyas, rinaot ni Sennakerib a āri no Assiryaw tabo naahadan saw a syodad no Joda kan sinākop na sa.‡ ¹⁴ Dawa, nangipaiyangay si Hesekyas a āri no Joda so nya minsāhi do āryaw no Assirya do Lachis a kāna, “Pinarin ko madi. An komaro ka na dyaken, magbāyad ako so aran āngo a akdawen mo dyaken.” Inpabāyad no āryaw no Assirya di Hesekyas a āri no Joda iyaw asa poho a katonilāda no pirak kan asa a katonilāda a balitok. ¹⁵ Dawa, intoroh dya ni Hesekyas iyaw tabo pirak a myan do timplo ni ĀPO kan do pangapyan saw do palasyo naw ni āri.

¹⁶ Do dāwri a chimpo, hinathat ni Hesekyas a āri no Joda iyaw balitokaw a pinakalopkop na dyirad aneb saw kan mondora no timplo ni ĀPO, kan intoroh na do āryaw no Assirya.

No Kapangamomo ni Sennakerib do Jerosalem

¹⁷ Sinpangan na, tinoboy no āryaw no Assirya iyaw hiniral, tinyinti, kan komander na kontodo matokpoh a bōyot yapo do Lachis a mangay di Āri Hesekyas do Jerosalem. Somnonget sa a nakarapit do Jerosalem. Nangay sa nagpwisto sa do payis no kanalaw no mamanyito a līnaw, do rarahan a komwan do bengkagaw a paybasabasan da so lamit. ¹⁸ Pinatawag da si Āri Hesekyas, ki basbāli a tinoboy na sa Elyakim a pōtot ni Hilkyas a iyaw manyidechidebaw so palasyo, si Sebna a sikritaryo, kan si Joa a pōtot ni Asap a taga-tolas.

¹⁹ Binata no komanderaw dyira a kāna, “Ibahey nyo nya di Hesekyas: ‘Nyayaw bata no mabileg a āri no Assirya: Āngo pakayapwan pagtaltalkan mo? ²⁰ Bata mori a pamagbaga, ki tādi no pamosposan kan kayit do gobat? Pi! Chirichirin a abos sinpasangan. Sino pachinarngan mo tan magribildi ka so maikontra dyaken? ²¹ Chiban mo, magtalek ka do sobaybay dan taga Egipto. No Egipto, ki akmay naparpar a byawo a mangtodok so kakamay no aran sino machinareng a magsarokod dya! Komwan si Paraon do tabo magtalek dya. ²² Ki sigoro ibahey monchi dyaken a kon mo, “Magtalek kami di ĀPO a Dyos namen.” Iyabawriw akin dyira so pagdaydayāwan kan siraw altar a pinakaro ni Hesekyas do nakaibahey na dyirad tawotawo do Joda kan Jerosalem a kāna, “Machita a magdaydayaw kamo do salapen nyaya altar do Jerosalem”?

²³ “‘Ngay na, machitōlag ka do āmo ko a āri no Assirya: Manoroh akonchi dyimo so dadwa rībo a kabalyo, an makapakasakay ka so komakabalyo dyira! ²⁴ Na, maparin kawri a mangkārit so aran asa dyirad kabobodisan so saad a opisyalis no āmo ko a aran magtalek ka do Egipto para do logan sa a pachigobat kan dyirad komakabalyo? Polos! ²⁵ Machirohno pa, mangay akori a mangraot kan mangrārayaw so nyaya logar an abo chirin a yapo di ĀPO? Si ĀPO mismo nangibahey dyaken a romaot do dyaya tana, kan rārayawen ko!’ ”

²⁶ Do dāwri, binata da Elyakim a pōtot ni Hilkyas, Sebna, kan Joa do komanderaw a kon da, “Mo sir, maychirin ka pa dyamen a tobotoboyen mo do kapaychirin a Aramaik, ta maawātan namen. Maychirin kaba dyamen so Hebreo a kapaychirin dan taga Joda a madngey dan magboybōyaya a yapo do ahad no syodad.”§

‡ 18:13 18:13-37 2 Kron. 1-19; Isa. 36:1-22 § 18:26 18:26 No kapaychirin a Aramaik, ki masngen do Hebreo a kapaychirin dan taga Joda. Aramaik, ki inosar no pinakainawan no asa nasyon an myan ibahey na do matarek a nasyon.

²⁷ Ki tominbay komanderaw a kāna, “Taywaran inyo lang kan do āmo nyowayaw nanoboyan āmo ko a pangibaheyen siras nyaya, an dya dyī pa siraw maychadisdisnaya do ahad? Ta akma sanchi dyinyo a machita koman so bōkod da a tachi kan minom so bōkod da a pēteg.”

²⁸ Sinpangan na, naytēnek komanderaw a nakalyak do kapaychirin a Hebreo a kāna, “Adngeyen nyo chirinaya no mabileg a āri a āri no Assirya! ²⁹ Nyayaw bata no āri: ‘Ipalōbos nyo aba allilāwen naynyo ni Hesekyas. Maisalākan naba inyo do kakamay ko. ³⁰ Palobōsan nyo aba si Hesekyas a mapasarasaray dyinyo a magtalek di ĀPO do kabata na sya a kāna, “Syrto a isalākan nanchi yaten ni ĀPO. Nyaya syodad, ki maitoroh abanchi do kakamay no āri no Assirya.”’

³¹ “Adngeyen nyo aba si Hesekyas. On, ta nyaw bata no āri do Assirya: ‘Machikapya kamo dyaken, kan mohtot kamo a mangay dyaken. Dāwrinchi, kāda asa dyinyo, ki kanen nanchiw asi a yapo do bōkod nyo a kaobasan kan kaigosan nyo, as kan inomen nyonchiw ranom do bōkod nyo a bobon. ³² Komwan anchiw parinen nyo mandan mangay ako kan manghap dyinyo do tana a akmas dyira nyowaya. On, hapen konchi inyo do tana no irek a para tināpay kan obas a para palek, tana no olibo a kayokayo a para lana, kan myan tagapolot no yokan. Dāwrinchi, mabyay kamo a dya madiman! Adngeyen nyo aba si Hesekyas, ta allilāwen naynyo do kabata na sya a “Isalākan nanchi yaten ni ĀPO.” ³³ Aryoriw dyos no aran sino a nasyon a nakaisalākan so tana na a yapo do kakamay no āri no Assirya? ³⁴ Asyo, dino danaw yanan dan dyos saw no Hamat kan Arpad mana dyos saw no Separbaim, Hena kan Ibbah? Naisalākan dawriw Samarya do kakamay ko? ³⁵ Sino dyirad tabo dyos saya no nyaya saya nasnasyon nakaisalākan so tana na a yapo dyaken? Taywaran maisalākan ni ĀPO iyaw Jerosalem a yapo do kakamay ko? Pi!’ ”

³⁶ Ki nāw da dya naychalilyak no tawotawo saw, kan inatbay daba a aran asa chirin, ta inbilin ni Āri Hesekyas a kāna, “Atbayen nyo aba.”

³⁷ Sinpangan na, sa Elyakim a pōtot ni Hilkyas a iyaw manyidechidebaw so palasyo, si Sebna a sikritaryo, kan Joa a pōtot ni Asap a taga-tolas, ki naybidi sa di Hesekyas a napiripirit so laylay, kan inpadāmag da dyaw binataw no komanderaw.

19

No Kaipadto a Kaisalākan no Jerosalem

¹ Do nakadngeyaw sya ni Āri Hesekyas so nyaya, pinirit naw laylay naw kan naylaylay so makersang, kan nangay do timplowaw ni ĀPO. ² Tinoboy na sa Elyakim a iyaw manyidechidebaw so palasyo, Sebna a sikritaryo, kan siraw panglakayen daw no papādyaw, as kan nakalaylay sa tabo so makersang a mangay di propīta Isayas a pōtot ni Amos. ³ Inbahey da dya a kon da, “Nyayaw binata ni Hesekyas: ‘Sicharaw, ki araw no kariribok, kapangdōsa no Dyos, kan kapakasnesnek a akmas kaiyanakaw no adekey, kan apabaw ayit a mangyanak sira. ⁴ Arānchi a madngey ni ĀPO a Dyos mo tabo chirinaya no komanderaw. Iya, ki tinoboy no āmo naw a āri no Assirya, tan mangoyaw so sibibyay a Dyos. An komwan, maparin pakono a taywaraw kapaydabdab ni ĀPO a Dyos mo a para do inchirin naw. Dawa, paydasal mo sanchiw makalāsaw.’ ”

⁵ Do nakawara daw no opisyalis ni Āri Hesekyas di Isayas, ⁶ binata ni Isayas dyira a kāna, “Ibahey nyo do āmo nyowaw a kon nyo, ‘Nyayaw bata ni ĀPO: “Mamo kaba a maynamot do nadngey mwaw a pamaraparahet a chirin a maikontra dyaken a yapo dyirad pachirawatanaw no āryaw no Assirya. ⁷ Adngeyen nyo! Mapangay akonchi so ispirito dya, tan anchan madngey naw dāmag, ki maybidinchi do bōkod na a tana, as kan dawrinchiw pangipadimanan ko sya do ispāda.” ’ ”

⁸ Do nakadngeyaw sya no komanderaw a kinarwan āryaw no Assirya iyaw Lachis, naypabidi kan nasarakan naw āryaw a myan a machilāban do Libna.

⁹ Do dāwri, narawat ni Sennakerib a āri no Assirya iyaw dāmagaw a si Tirhaka a āri no Kos, ki mangyangay so bōyot na a machilāban dya. Dawa, nanaboy a minirwa siras tobotoboyen naw a mangay di Hesekyas a kāna, ¹⁰ “Ibahey nyo di Hesekyas a āri no Jodaw nya: ‘Ipalōbos mwaba allilawen naymo no Dyos mo a pachinarngan mo do kabata na sya a “Maiparawat abanchiw Jerosalem do kakamay no āryaw no Assirya.”

¹¹ Masyirto a nadngey mo an āngo pinarin āryaw no Assirya do tabo a nasnasyon a hinanyib na sa a rinārayaw. Maisalākan ka paro? ¹² Naisalākan sawri no dyos daw no kadwan saw a nasnasyon do nakarārayaw siran aāmang namen? Taywaran naisalākan sa no dyos da saw no nasyon a Gosan, Haran, Resep, kan tawotawowo no Eden a myan do Telassar. ¹³ Asyo, dino danaw yanan no āryaw no Hamat, āryaw no Arpad, āryaw no syodad no Separbaim, āryaw no Hena mana āryaw no Ibbah?’ ”*

No Dasal ni Hesekyas

¹⁴ Narawat ni Hesekyas tolasaw a intoroh dan natoboy saw, kan bināsa na. Do dāwri, somnonget a nangay do timplowaw ni ĀPO, kan binolay naw tolasaw do salapen ni ĀPO. ¹⁵ Naydasal si Hesekyas di ĀPO a kāna, “Mo ĀPO a Dyos no Israel a naitrono do payawan daw no sinan parswa a naypanyid, imo lang moyboh a Dyos do tabo pagāryan saya do tanaya. Imo namarinaw so kahanyihanyitan kan tanaya. ¹⁶ Iwangan mo paw tadyinya mom ĀPO, kan adngeyen mo pa. Iwangan mo paw mata mo, mo ĀPO, kan chiban mo paw tolasaya. Adngeyen mo paw chirin saya ni Sennakerib a inpaiyangay na a mangoyaw so sibibyay a Dyos.

¹⁷ “O ĀPO, oyod a siraw ar-āryaw no Assiryaw, ki nangrārayaw sa siras nasnasyon kan tana da sa. ¹⁸ Pinagsid dan ar-āri saw siraw dyos daw no nasnasyon do apoy, kan rinārayaw da sa, ta dyos saba an dyi sa kayo kan bato a pinarin kakamay no tawo. ¹⁹ Sichangori, mo ĀPO a Dyos namen, isalākan mo pa yamen do kakamay na tan tabo pagāryan do tanaya, ki mapatakan da pakono a imo lang ĀPO iyaw Dyos.”

No Kaipadto ni Isayas so Kasday ni Sennakerib

²⁰ Sinpangan na, nangipaw-it si Isayas a pōtot ni Amos so minsāhi na di Hesekyas a kāna, “Nyaw bata ni ĀPO a Dyos no Israel: ‘Nadngey ko dasal mo dyaken maynamot di Sennakerib a āri no Assirya.’ ²¹ Nyaw chirin a inbahey ni ĀPO a maikontra dya: “‘Iyaw birhin a balāsang no Sion,

ki mahanyinyi kan mangoy-oyaw dyimo.

Anak a mabakes no Jerosalem,

ki maylilinlin do dichodan mo do kapayyayo mo.

²² “‘Sino iyaw inoyaw kan pinaraherahet mo?

Sino iyaw inagayan mo?

Sino iyaw pinakakokokorirat mo do pangas mo?

Iya, ki iyaw Masantwanaw no Israel!

²³ Dyirad natoboy mo saw, inpaoyaw mo si Āpo.

Binata mo a kon mo, “Do kāro no logan ko a pachigobat, sinonget ko kakarangan daw no tokotokon,

do makatayrahem saw a yanan do Lebanon.

Tinongeh ko kakarangan saw a kayokayo a sidro

kan siraw napidyaw a kayokayo a saleng.

Narapit ko katētengan saw a yanan na

* 19:13 19:13 2 Ār. 18:34

- a iyaw kapipintasan saw a kakaywan na.
 24 Naychadi ako so bobon sa do gan-ganaet a tana,
 kan mininom so ranom da daw.
 Do rapan da no kokod ko,
 inabkohan ko tabo oksong do Egipto.”
- 25 “ ‘Nadngey mo abawri
 a inkeddeng ko nya do kaychowa pa?
 Do panman pa syan araw, implāno ko na,
 kan inpatongpal ko sichangori
 a pinayparin mo naahadan saw a syodad
 a nayparin a nakawpwan no karārayaw.
 26 Siraw omyanaw daw, ki abaw toray da.
 Namo sa kan nasnesnekan.
 Akma say mohamoha do bengkag.
 Akma say mawnged a ablak.
 Akma say tamek a tomobo do dapagaw a atep,
 kan mahayo sa sakbay a mayparakoh.
- 27 “ ‘Ki chapapatak ko kapaydisna mo,
 kan kayam mo kan kapaybidi mo,
 as kan maypāngo kasoli mo so kontra dyaken.
 28 Maynamot ta insoli mo a maikontra dyaken,
 kan nadngey ko saw chirin no kapangas mo,
 pangayen konchiw sadyit ko do momodan mo
 kan no prino ko do dangoy mo,
 as kan paybidihen konchimo
 do rarahan a nakayapwan mo!’ ”
- 29 Sinpangan na, binata ni Isayas di Āri Hesekyas a kāna, “Nyayaw pakaboyan
 monchi, mo Hesekyas:
 “Nyaya tawen, koman kanchis tod sa a tomobo.
 Do somaronwaya a tawen, kanen monchiw tomobwaw a yapo dyira.
 Ki do chatatdo naw a tawen, maymoha kan magāpit ka.
 Maymoha ka siras kaobasan, kan kanen mo asi da.
 30 Siraw makalasataw do pagāryan no Joda,
 akma sanchiw omyamot do irahem no tana,
 kan may-asinchi do tohos naw.
 31 Ta mohtot sanchiw matokos saw do Jerosalem,
 kan mohtot sa pa do Tokon a Sion a bonggoy no makalāsāt.
 “No kapodno ni ĀPO a Manakabalin do Tābo, ki ipatongpal nanchiw nyaya.
 32 “As dawa, nyayaw bata ni ĀPO maynamot do āryaw no Assirya:
 “‘Makasdep abanchi do dyaya syodad
 mana makaipana so dāwa no bai do dya.
 Makangay abanchi do salapen na a sisasarāpa
 mana makapatnek so pakakayatan do syodadaw a pangdarop sya.
 33 Do rarahan a nakayapwan na, maybidinchi.
 Somdep abanchi do dyaya syodad, bata ni ĀPO.
 34 Salakniban konchiw nya syodad kan isalākan ko
 a maynamot do kaidāyaw ko kan di Dabid a pachirawatan ko.’ ”

³⁵ Do dāwri a ahēp, nangay anghilaw ni ĀPO do kampo daw no taga Assirya, kan diniman naw 185,000 a soldādo. Minhēp do kamabekas naw, do nakapaybangon daw no kadwan saw a tawotawo, myan dana sa daw bangkayaw do omdibon daw! ³⁶ Do dāwri, komnaro si Sennakerib a āri no Assirya. Naybidi do Ninebeh kan nagan daw.

³⁷ Do asaw a karaw, do kadamaw ni Sennakerib a magdaydāyaw do timplo ni Nisrok a dyos na, ki diniman iya no dadwa a pōtot na a sa Adrammelek kan Sareser so ispāda, kan naglibas sa a kominwan do tana no Ararat. Si Esarhaddon a pōtot na, ki nachitādi dya a āri.

20

No Kaganyit ni Hesekeyas

¹ Do dāwri sa araw, nagganyit si Hesekeyas kan kadidiman narana. Nangay dya si propīta a Isayas a pōtot ni Amos, kan binata na a kāna, “Nyaw bata ni ĀPO: ‘Mamīlbīlin ka na siras myanaw do bahay mwaya, ta ito kadiman mo. Mapyan ka paba.’ ”

² Inyidit ni Hesekeyas rōpa naw do dyindyinaw kan naydasal di ĀPO a kāna, ³ “Nakmen mo pa mo ĀPO an maypāngo a inotan koymo a sipopodno kan nainpapōswan, as kan nakapamarin ko so maganay do kapanyideb mo.” Do dāwri, taywaraw nakatanyis ni Hesekeyas.

⁴ Ki sakbay a komnaro si Isayas do mamanhobokaw a atat, inpakatoneng ni ĀPO chirin na dya a kāna, ⁵ “Maybidi ka kan ibahey mo di Hesekeyas a pangōlo dan tawotawo ko a kon mo, ‘Nyaw bata ni ĀPO a Dyos ni popoon mos Dabid: Nadngey ko dasal mo kan naboya ko saw hō mo. Pyahen konchimo. Do chatatdo naw anchi a araw a mangrogī sichangori, mangay kanchi do timpłowaw ni ĀPO. ⁶ Rapan ko panchi so asa poho kan dadima a katawen no kabyay mo, kan isalākan ko panchimo kan nyaya syodad do kakamay no āryaw no Assirya. Salakniban konchiw nyaya a syodad a maynamot do pakaidayāwan ko kan di Dabid a pachirawatan ko.’ ”

⁷ Sinpangan na, binata ni Isayas a kāna, “Mangisagāna kamo so pangāgas a yapo do napihpih saw a igos.”* Pinarin dan magsirsīrbyaw, kan intāpal da do hapotaw no barot ni Hesekeyas, as napyan.

⁸ Sakbay a napyan si Hesekeyas, inyahes na di Isayas a kāna, “Āngonchiw pakaboyan a papyahen na yaken ni ĀPO, kan tan mangay akonchi do timpłowaw ni ĀPO do chatatdo naw anchi a araw a mangrogī sichangori?”

⁹ Inatbay ni Isayas a kāna, “Nyaw pakaboyan mo a yapo di ĀPO a tongpalen nanchiw inkari naw. Chakakey mori a iyaw anyinwaw, ki maypatohos so asa poho a kadakwang do ayran mana maypabodis so asa poho a kadakwang do pāngal no ayran?”

¹⁰ Binata ni Hesekeyas a kāna, “Maydamnay a maypatohos anyinwaw so asa poho a kadakwang. Basbāli a paypabodisen na so asa poho a kadakwang do pāngal no ayran.”

¹¹ Do dāwri, nangdaw si propīta Isayas di ĀPO, kan pinaypabodis ni ĀPO anyinwaw so asa poho a kadakwang do ayranaw ni Ahas.

Siraw Natoboyaw a Yapo do Babilonya

¹² Do dāwri a chimpo, si Merodak-baladan a pōtot ni Baladan a āri no Babilonya, ki nanoboy siras pinakainawan na a mangyangay siras tolas naw kan rigālo na di Hesekeyas, ta nadāmag na a maganyit si Hesekeyas. ¹³ Rinawat sa ni Hesekeyas natoboy saw, kan inpaboya na dyiraw tabo a myan do pangapyan na saw. Siraw pirak, balitok,

* **20:7** 20:7 Mana “kaormaan a napihpih a nakolay a igos”.

rikrikādo, mangingīna saw a lana, siraw armas saw, kan tabo kadwan, ki myan sa daw do pangapyan na saw. Aba polos do palasyo naw mana do tabo pagāryan naw iyaw dyi na inpaboya ni Hesekyas dyira.

¹⁴ Sinpangan na, nangay si Isayas a propīta di Āri Hesekyas, kan inyahes na a kāna, “Āngo binata dan nya saya mahahakay, kan dino nakayakayapwan da?”

Inatbay ni Hesekyas a kāna, “Yapo sa do mateng a tana. Yapo sa do Babilonya.”

¹⁵ Inyahes no propītaw a kāna, “Āngo naboya da do palasyo mwaya?”

Binata ni Hesekyas a kāna, “Na, naboya da tābo iyaw myan do palayso kwaya. Aba polos dyirad pangapyan ko saw iyaw dyi kwa inpaboya dyira.”

¹⁶ Do dāwri, binata ni Isayas di Hesekyas a kāna, “Adngeyen mo chirinaya ni ĀPO: ¹⁷ Masyirto a itonchiw araw a tābo do palasyo mwaya kan tabo a kinapya daw no aāmang mo manda sicharaw, ki maiyangay sanchi do Babilonya. Abanchiw matokos, bata ni ĀPO. ¹⁸ Siranchiw kadwan do kapotōtan mo a dyiran bōkod mo a āsi kan raya a maiyanak a pōtot mo, ki maikaro sanchi, as kan mayparin sanchi a yonoko do palasyo no āryaw no Babilonya.”

¹⁹ Inatbay ni Hesekyas a kāna, “No chirinaya ni ĀPO a inchirin mo, ki maganay.” Ta iniktokto na a kāna, “Bāli, ta myan anchiw talna kan maganay a kayayan do ōnos no byay ko.”

²⁰ Siraw kadwan saw a naporiparin do nakapagāri ni Hesekyas, tabo napatayoka na saw, kan maypāngo nakaparin naw so līnaw kan kanal do irahem no tana a pinamawyog nas ranom do syodadaw, ki naitolas sabawri do librowaw no pakasaritāan dan ar-āri no Joda? ²¹ As nachipaynahah si Hesekyas dyirad aāmang na saw. Si Manasses a pōtot na, ki nachitādi dya a āri.

21

Si Manasses a Āri no Joda

¹ Nagtawen si Manasses so asa poho kan dadwa do nakapagāri na, kan nagāri do Jerosalem so dadima poho kan dadima katawen. No ngaran ni ānang na, ki si Hepsibah.* ² Pinarin naw marahet do kapanyideb ni ĀPO do nakawnot na siras makabābabaw a dadakay da no nasnasyon a pinaksyat ni ĀPO do salapen da no Israelitaw. ³ Minirwa a pinatnek na saw pagdaydayāwanaw a rināryaw ni āmang na a si Hesekyas, kan napatnek so altar sa para di Baal, as kan pinarin naw posti ni Asera† a akmas naporinaw ni Ahab a āri no Israel. Nagrōkob dyirad tabo myan do kahanyihanyitan, kan nagdaydāyaw dyira. ⁴ Pinatnek naw gan-ganaet saw a altar do timplo ni ĀPO a aran inbahey ni ĀPO a kāna, “Do Jerosalem pangayen konchi daw ngaran ko.” ⁵ Do irahemaw no dadwa a atat no timplo ni ĀPO, pinatnek naw altar saw a para dyirad tabo myan do kahanyihanyitan. ⁶ Insakripīsyō naw bōkod naw a pōtot a masosohan do apoy. Nagosar so madyik a mangipadto. Nangdakdaw dyirad mamadtaw, manolibaw, kan ispiritista. Namarin so āro a marahet do kapanyideb ni ĀPO a nawriw nangpasoli sya.

⁷ Inhap ni Manasses iyaw inpakitikit naw a posti ni Asera, kan pinangay na do timplowaw a aran dawriw nangibaheyan naw sya ni ĀPO di Dabid kan si Solomon a pōtot na a kāna, “Do dyaya timplo kan do Jerosalem a pinidi ko yapo do tabo trībo no Israel, ki pangayen konchi daw ngaran ko a abos pandan. ⁸ Pirwahlen ko pabanchi a paksyaten Israelita saw a komaro‡ do tanaw a intoroh ko dyirad popoon da. On, pirwahlen ko pabanchi, basta siaannad sa a mamarin so tabo inbilin ko dyira, kan mangtongpal so tābo linteg a intoroh dyira ni Moyses a pachirawatan

* **21:1** 21:1-9 2 Kron. 33:1-9 † **21:3** 21:3 2 Ār. 18:4 ‡ **21:8** 21:8 Do Hebreo a chirin, ki “Pirwahlen ko pabanchi a paybidibidihēn kokod da saw no Israelita saw a komaro do tana a intoroh ko...”

ko.”⁹ Ki nangadngey sabaw tawotawowaw. Pinawnot sa ni Manasses a nachibawa, tan mamarin sa so arwaro pa marahet kan siraw nasyon saw a rinārayaw ni ĀPO do salapen dan Israelitaw.

¹⁰ Inpaibahey ni ĀPO dyirad pachirawatan na saw a siraw propitaw: ¹¹ “Si Manasses a āri no Joda, ki namarin siras nyaya a makabābaba a gatos. Namarin so maraherahet pa kan tabo pinarin dan Amoreo a nanmanma kan iya, as kan pinawnot na paw tawotawo no Joda a naygatos a maynamot dyirad bolto na saw. ¹² Dawa, nyaw bata ni ĀPO a Dyos no Israel: ‘Īto dana a mangyangay ako so didigra do Jerosalem kan tana no Joda tan no aran sino a makadngey so nya dāmag, ki mableg anchi do kāmō na.Š ¹³ Lonaten konchiw paltikaw do Jerosalem a naosar a kontra do Samarya kan iyaw pindōlaw a naosar a kontra do pamilya ni Ahab. Ponasen konchiw Jerosalem akmas kapamonas no asa tawo so sabak. On, ponasan konchi, as kapasakeb ko sya. ¹⁴ Karwan ko sanchiw dyira ko a tawotawo a makalāsat,* kan iparawat ko sanchi do kakamay dan kabōsor da sa. Mayparin sanchi a maanop kan iyaw samsaman dan tabo kabōsor da. ¹⁵ Nya, ki maynamot ta namarin sa so marahet do kapanyideb ko, kan pinasoli da yaken a nakayapo pa do arawaw a nakahtot dan popoon da sa do Egipto a manda sichangori.’ ”

¹⁶ Nachirohno pa a pinawyog ni Manasses taywara āro a raya dan abwaw so gatos a nanda do nakapno no Jerosalem so raya a naysopo do intīro a syodad. Nya, ki matarek kan gatos naw a nakapawnot na siras tawotawowaw no Joda a naygatos tan pinarin daw marahet do kapanyideb ni ĀPO.

¹⁷ Siraw kadwan saw a napariparin do nakapagāri ni Manasses, kan tabo a pinariparin na a nagrāman iyaw gatosaw a naporinan na, ki naitolas sabawri do librowaw no pakasaritāan dan ar-āri no Joda? ¹⁸ Nachipaynahah si Manasses dyirad aāmang naw, kan naitābon do minoyonganaw no Ossa. Si Amon a pōtot na, ki nachitādi dya a āri.

Si Amon a Āri no Joda

¹⁹ Nagtawen si Amon so dadwa poho kan dadwa do nakapagāri na, kan nagāri do Jerosalem so dadwa katawen. No ngaran ānang na, ki si Mesollemet a pōtot a mabakes ni Haros a taga Jotba. ²⁰ Pinarin naw marahet do kapanyideb ni ĀPO akmas pinarin ni āmang na a si Manasses. ²¹ Inonotan naw tābo kabibyay ni āmang na do kapagdaydayaw siras bolto saw a dinaydayaw ni āmang na, kan nagrōkob dyira. ²² Tinadyichokodan na si ĀPO a Dyos no popoon na, kan naybibyay aba do chakeyaw ni ĀPO.

²³ Nagpangta saw opisyalis ni Amon so maikontra dya, kan diniman daw āryaya do palasyo na. ²⁴ Sinpangan na, diniman da met no tawotawowaw do dawri a tana siraw tabo a nangipangta so kontra di Āri Amon, as nakapayparin da si Josyas a pōtot no āryaw a nachitādi dya a āri.

²⁵ Siraw kadwan saw a napariparin do nakapagāri ni Amon, kan no pinaripinarin na, ki naitolas sabawri do librowaw no pakasaritāan dan ar-āri no Joda? ²⁶ Naitābon do aschipaw a tanem na do minoyongan no Ossa. Si Josyas a pōtot na, ki nachitādi dya a āri.

22

No Kadongso Da so Libro no Linteg

§ 21:12 21:12 Do Hebreo a chirin, ki “no tadyinya no aran sino a makadngey sya, ki magtilintintin anchi”.

* 21:14 21:14 No tāwid, ki iyaw tribo no Joda (kan Benhamin), ta siraw asa poho a tribo do ammyānan, ki naakaw dana sa a naiyangay do Assirya. 1 Ār. 8:51, 53; Sal. 28:9; 78:71

¹ Nagtawen si Josyas so wawaho do nakapagāri na, kan nagāri do Jerosalem so tatdo a poho kan asa katawen. No ngaran ni ānang na, ki si Jedida a pōtot a mabakes ni Adaya a taga do idi a Boskat.* ² Pinarin naw kosto do kapanyideb ni ĀPO, kan inotan naw tabo pinarin naw ni Dabid a popoon na, as somniwal aba do kawanan mana kaholi.

³ Do chaasa poho naw kan wawaho a katawen no kapagāri ni Āri Josyas, tinoboy na iyaw sikritaryowaw a si Sapan a pōtot ni Asalya a pōtot ni Meshollam tan mangay do timplowaw ni ĀPO, kan binata no āryaw a kāna,† ⁴ “Somonget ka a mangay di Hilkyas a matohos a pādi, as kan ipakwinta mo kwartaw a naiyangay do timplowaw ni ĀPO a chinpeh dan papādi a manggwardya‡ so asdepanaw dyirad tawotawowaw. ⁵ Iparawat mo kwartaw dyirad mahahakay saw a naitongdo a manyidechideb so tarabākwaw do timplo. Sira, ki magbayād sa siras trabahador saw a mangapya so timplowaw ni ĀPO. ⁶ On, machita a magbāyad siras karpintirwaw, masaw do mapatnek saw, kan mayatoy saw. Machita a gomātang sa pa so toroso kan nakchikchid saw a bato. ⁷ Ki machita paba makwintaw kwartaw a naitalek dyira, ta matalek sa do tarabāko da.”

⁸ Binata ni Hilkyas a matohos a pādi di Sapan a sikritaryo a kāna, “Nadongso ko libro no linteg do timplowaw ni ĀPO.” Intoroh na di Sapan a mangbāsa sya. ⁹ Sinpangan na, nangay si Sapan a sikritaryo do āryaw kan inpadāmag na dya a kāna, “Siraw opisyal mo saw, ki nagbāyad dana saw so kwarta a yapod timplowaw ni ĀPO, kan inparawat daranaw dyirad trabahador saw kan siraw manyidechidebaw so kapangapya so timplowaw.” ¹⁰ Inpadāmag na pa ni Sapan do āryaw a kāna, “Nanorohaw dyaken si Hilkyas a pādi so asa libro.” Do dāwri, bināsa ni Sapan do salapenaw no āryaw.

¹¹ Do nakadngey naw no āryaw so chirin saw no librowaw no linteg, pinirit naw laylay naw. ¹² Inmandar na di Hilkyas a pādi, di Ahikam a pōtot ni Sapan, di Akbor a pōtot ni Mikayas, di Sapan a sikritaryo, kan di Asaya a pachirawatan na a kāna, ¹³ “Mangay kamo a manahes di ĀPO so para dyaken kan para dyirad tawotawo do tabo Joda a maynamot do chirin saya do dya a libro a nadongso. Ta taywara a nakasoli si ĀPO dyaten maynamot ta siraw popoon ta saw, ki nagtongpal saba do chirin saya do dyaya a libro. Pinarin dabaw sigon do tabo a naitolas daw a maynamot dyaten.”

¹⁴ Dawa, si Hilkyas a pādi, Ahikam, Akbor, Sapan, kan Asaya, ki nangay sa do asa mabakes a propita a si Holda a magyan do Chadadwa naw a Distrito do Jerosalem. Si Holda, ki baket ni Sallom a pōtot ni Tikba a pōtot ni Harhas. Iyaw lakay naw, ki mangay-aywan siras laylay.§

¹⁵ Binata ni Holda dyira a kāna, “Nyaw bata ni ĀPO a Dyos no Israel: ‘Ibahey nyo do mahakayaw a nanoboy dyinyo dyaken a kon nyo, ¹⁶ Nyayaw bata ni ĀPO: “Mangyangay akonchi so didigra do dyaya logar kan do tawotawo na sigon do tābo a naitolas do librowaw a nabāsa no āryaw no Joda. ¹⁷ Maynamot ta tomnadyichokod sa dyaken kan nangsosoh sa so insinso do matatarek a didyosen tan pinakasoli da yaken do tabo didyosen a pinarin da do kakamay da, ki mangsosoh anchi iyaw soli ko a akmay apoy do dyaya logar kan mawsep abanchi!” ¹⁸ Ki ibahey nyo do āryaw no Joda a nanoboy dyinyo a manahes di ĀPO a kon nyo, “Nyaw bata ni ĀPO a Dyos no Israel maynamot do chirin saw a nadngey mo: ¹⁹ Maynamot ta nagbabāwi kan nagpakombaba ka do salapen ni ĀPO do nakadngey mwaw so inbahey kwaw kontra do dyaya logar kan do tawotawo na a mayparin sanchi a marārayaw kan mabay, as kan maynamot ta pinirit mo laylay mo kan tomnanyis ka do salapen ko, ki nadngey ko paymo, bata ni ĀPO. ²⁰ Dawa, parapahen konchi imo a machipaynahah dyirad

* 22:1 22:1-2 2 Kron. 34:1-2 † 22:3 22:3-20 2 Kron. 34:8-28 ‡ 22:4 22:4 2 Ār. 12:9 § 22:14 22:14 Naibahey aba do Hebreo, ki maparin a laylay ni āri mana dyirad papādi.

popoon mo sa, kan maitābon kanchi a sitatalna. Maboya abanchi no mata mo tabo saw a didigra a iyangay konchi do dyaya tana.”””

Do dāwri, inyangay daw atbay naw ni Holda do āryaw.

23

No Kapabayo ni Josyas so Katōlagan

¹ Pinatawag ni Āri Josyas tabo panglakayen saw do Joda kan do Jerosalem. ² Somnonget āryaw a nangay do timplowaw ni ĀPO. Nachangay dya tabo tawotawo do Joda, tabo saw omidi do Jerosalem, siraw papādyaw, kan siraw propītaw. Myan daw tabo saw tawotawo a yapo do kabobodisan kan katotohosan so saad. Inbāsa na a adngedngeyen daw tabo chirin saw do librowaw no tōlag a nadongso do timplo ni ĀPO. ³ Naytēnek āryaw do bīt naw no pareyaw kan nachitōlag do salapenaw ni ĀPO, tan monot di ĀPO kan tongpalen na saw bilbilin, linlinteg, kan pangeddeng na saw do tābo pōso na kan tābo pahad na, as kan parinen na saw chirin no katolāganaw a naitolas do dyaya libro. Do dāwri, nagkari sa paw tabo tawotawowaw so katongpal da so katolāganaw.

⁴ Binilin no āryaw si Hilkyas a matohos a pādi, siraw papādi a kasidong na, kan siraw manggwardyaw so asdepan a pakarohen da do timplowaw ni ĀPO tabo warawara a naparin a para di Baal kan Asera, kan para do tabo myan do kahanyihanyitan. Inpasosoh na sa do gaganaw no Jerosalem do bengkag saw do Payahosongan a Kidron, kan inpahap na a inyangay ahbekaw do Betel. ⁵ Pinakaro na saw papādi* daw no didyosen a tinongdo dan ar-āri no Joda a naysosoh so insinso dyirad logaraw a pagdaydayāwan do idiidi saw do Joda kan do maypadibonaw do Jerosalem. On, pinakaro na sa a naysosoh so insinso para di Baal, do araw, bohan, dyirad bitohen saw, kan do tabo myan do kahanyihanyitan. ⁶ Inpapahtot naw postyaw ni Asera do timplo naw ni ĀPO a inikwan do Payahosongan a Kidron do gagan no Jerosalem, kan inpasosoh na daw. Pinayahbek na kan pinaksoy naw ahbekaw do hapot daw no tantanem da no tawotawo a sinsinan. ⁷ Inparakrak na saw pagyanan daw no mahahakay saw a balangkantis† a myan do irahemaw no timplo ni ĀPO a do pagabelan daw no mababakes so para di Asera.

⁸ Inpayangay ni Josyas do Jerosalem tabo Lebita a papādi a yapo do idiidi saw no Joda, kan linaposan na saw pagdaydayāwan tan maosar paba‡ a yapo do Geba a manda do Beerseba a paysoysososohan dan papādyaw so insinso dyirad didyosen. Inparakrak na sa paw pagdaydayāwanaw§ a myan do asdepanaw do rowanganaw a pinatnek ni Joswe a gobirnadador no Jerosalem. Iyaw nya rowangan, ki myan do mangket do kaholi no rowanganaw no syodad. ⁹ Siraw papādyaw a nagsirbi dyirad pagdaydayāwan, ki napalobōsan saba a magsirbi do altaraw ni ĀPO do Jerosalem. Ki aran komwan, napalobōsan sa a machakan so tināpayaw a abos yapo dyirad rārayay da saw a papādi.

¹⁰ Linaposan na paw Topet a myan do Payahosongan no Ben-hinnom, tan abo mangosar sya a pangidātonan so anak na a mahakay mana mabakes do apoy di Molek. ¹¹ Inpapakaro na pa do asdepan do timplo ni ĀPO kabalyo saw a indidikar da no ar-āri saw no Joda do kapagdaydayaw do araw a domada. Myan sa do atataw

* **23:5** 23:5 Sira nyaw papādi, ki maylaylay sa so mabaheng. Ki siraw papādi ni ĀPO, ki maylaylay sa so maydak.

† **23:7** 23:7 1 Ār. 14:24 ‡ **23:8** 23:8 2 Ār. 23:10, 16, 20 § **23:8** 23:8 Myan mabata a siraw nya pagdaydayāwan, ki yanan dan didyosen no kalding. Leb. 17:7; 2 Kron. 11:15

a masngen do kwartwaw no asa opisyal a mayngaran so Natan-melek. Sinosohan pa ni Josyas loglogan saw a pachigobat a naididikar do araw.*

¹² Siraw altar a pinatnek dan ar-āri no Joda do dapagaw a atep do anmwaw no kwarto ni Ahas kan siraw altar saw a pinatnek ni Manasses do dadwaw a atat no timplo ni ĀPO, ki inparakrak sa ni Josyas. Inpahomek na sa, kan inpapoha naw ahbek naw do Payahosongan a Kidron. ¹³ Linaposan na saw pagdaydayāwanaw a logar a myan do dayāenaw no Jerosalem do abagātanen no Paytokonan no Kinakōsit. Siraw nya, ki pinatnek ni Solomon a āri no Israel a para di Astoret a makabābaba a dyosa da no taga Sidon, di Chemos a makabābaba a dyos dan taga Moab, kan para di Molek a makabābaba a dyos dan Ammonita. ¹⁴ Inpaap-sapsa pa ni Josyas masantwan saw a bato a posti, kan inpatongeh na sa paw postyaw ni Asera. Sinpangan na, inpapon na saw nawri a yanan so tohatohang no tawotawo.

¹⁵ Aran iyaw altaraw do Betel kan iyaw pagdaydayāwanaw a pinatnek ni Jeroboam a pōtot ni Nebat a napawnot siras tawotawowaw no Israel a naygatos, ki inparakrak na sa. Sinosohan naw pagdaydayāwanaw kan pinayahbek na. Sinosohan na paw postyaw ni Asera. ¹⁶ Sinpangan na, minidit si Josyas kan naboya na saw aschipaw a tanem a myan do paytokonanaw. Ipapakaro na saw tohatohangaw, kan sinosohan na sa do hapot naw no altaraw tan malaposan. Nyaw sigon do chirinaw ni ĀPO a inpadto no tawowaw no Dyos do nakarahan do kayanaw no pista a ranan nakapaytēnek ni Āri Jeroboam do masngenaw no altaraw.†

Minidit pa si Josyas, kan naboya naw aschipaw a tanem no tawowaw no Dyos a nangipadto siras nya a naparin.

¹⁷ Inyahes no āryaw a kāna, “Āngo konōkonaya a maboya ko?”

Binata da no tawotawowaw do dawri a idi a kon da, “Pangilasinan so tanemaw no tawowaw no Dyos a nangay a yapo do Joda, kan nangipadto siras nya a pinarin mo a maikontra do altaraw do Betel.”

¹⁸ Binata ni Josyas a kāna, “Inolay nyo daw. Palobōsan nyo abaw aran sino a mapayadis so tohatohang na saw.” Dawa, ninonolay daw tohatohang na saw kan siraw tohatohang daw no propitaw a yapo do sākop no Samarya.‡

¹⁹ Akmas pinarin naw do Betel, inpapakaro ni Josyas tabo saw pagdaydayāwanaw do matohos saw a logar do idiidi saw no Samarya a pinatnek da no ar-āri saw no Israel a nawriw pinamasoli da si ĀPO. ²⁰ Tabo papādi a myan daw a nagsirsirbi dyirad didyosen do pagdaydayāwan saw a logar, ki inpadiman ni Josyas do altar da saw a pagsirsirbyan da. Inpasosoh na paw tohatohang daw no tawotawo dyirad altar saw tan malaposan sa a dya maosar. Sinpangan na, somnabat do Jerosalem.

No Kasilibrar no Pakanaknakman so Nakahabas no Anghil

(2 Kron. 35:1-19)

²¹ Inmandar no āryaw dyirad tabo tawotawo a kāna, “Silibraren nyo Pakanaknakmanaw so Nakahabas no Anghil a pagdayaw di ĀPO a Dyos nyo akmas naitolas do dyaya libro no tōlag.” ²² Abaw komwan a kapagsilibrar a naparin nakayapo do chimpwaw no ok-okom a nangitoray so Israel, mana do kayan no chimp daw no ar-āri do Israel kan siraw ar-āri naw no Joda.§ ²³ Ki do chaasa poho naw kan wawaho a katawen no kapagāri ni Āri Josyas, nasilibrar nyaya Pakanaknakman so Nakahabas no Anghil do Jerosalem a pagdayaw di ĀPO.

* **23:11** 23:11 Simna Āri Manasses kan Amo, ki indidikar da saw kabalyowaw da a panggoyod siras logan tan nagloganan dan magdaydayawaw so araw a bayaten daw dadan no araw, kan daydayawen da iya. † **23:16** 23:16 1 Ār. 13:2 ‡ **23:18** 23:18 Iyaw nawri a propita, ki iyaw malkemaw a propita a yapod Betel. Do dāwri a chimp, Betel, ki myan do sākop no Samarya. 1 Ār. 13:11, 30-31 § **23:22** 23:22 Jos. 5:10; 2 Kron. 35:18

²⁴ Narohnwan pa a pinaksyat ni Āri Josyas saw manolib kan ispiritista. Inpapakaro na saw didyosen saw a para bahay, siraw bolto saw, kan tabo makabābaba saw a maosar do kapagdaydāyaw siras didyosen a maboaya do Joda kan Jerosalem. Siraw nyayaw pinarin na tan matongpal chirin saw do linteg a naitolas do librowaw a nadongso ni Hilkyas a pādi do timplowaw ni ĀPO. ²⁵ Do nanmanma pa kan si Josyas mana somnarono saw dya, ki aba polos akma dya a āri a naybidi di ĀPO tan nagsirbi dya do tābo pōso na, do tābo katawo na, as kan do tābo kayit na* sigon do tabo linteg naw ni Moyses.

²⁶ Aran komwan, padichanen naba ni ĀPO iyaw taywara karanggas no soli na do Joda maynamot do tabo pinarinaw ni Manasses a pinangpasoli dya. ²⁷ Dawa, binata ni ĀPO a kāna, “Pakarohen ko panchiw Joda do salapen ko akmas nakapakaro ko so Israel. Chaskeh ko sanchiw Jerosalem a syodad a pinidi ko kan iyaw nyaya timpla a nangibaheyen ko a kon ko, ‘No ngaran ko, ki myan anchi daw.’”†

²⁸ Siraw kadwan saw a napaniparin do nakapagāri ni Josyas, kan tabo a pinaripinarin na, ki naitolas sabawri do librowaw no pakasaritāan dan ar-āri no Joda?

²⁹ Do kadama paw ni Josyas a āri, nangidaōlo si Paraon Neko a āri no Egipto so bōyot na a lomongo do Oksong a Oprates, tan sidongan naw āryaw no Assyria. Minohtot met si Āri Josyas a machigobat dya. Ki do nakabayat naw sya ni Paraon Neko, diniman na si Josyas do Megiddo. ³⁰ Inhap dan pachirawatanaw bangkayaw ni Josyas do loganaw a pachigobat yapo do Megiddo a inyangay do Jerosalem, kan intābon da do bōkod naw a aschip a tanem. As siraw tawotawowaw do dawri a tana, ki inhap da si Jehoahas a pōtot ni Josyas, kan pinadwan da so lanaw oho naw, as kan pinayparin da a āri a nachitādi di āmang na.

Si Jehoahas a Āri no Joda

³¹ Nagtawen si Jehoahas so dadwa poho kan tatdo do nakapagāri na, kan nagāri do Jerosalem so tatdo a kabohan. No ngaran ānang na, ki si Hamotal a pōtot a mabakes ni Jeremyas a taga Libna.‡ ³² Pinarin naw marahet do kapanyideb ni ĀPO a akmas pinarin dan popoon na. ³³ Nangay si Paraon Neko, kan kinadinaan na si Jehoahas a naiyangay do Ribla do tana no Hamat, tan dya makatongtong a magāri do Jerosalem. Pinagbwis naw tawotawo no Joda so 3,750 a kakilo no pirak kan 35 a kakilo a balitok. ³⁴ Pinayparin ni Paraon Neko si Elyakim a pōtot ni Josyas a āri a nachitādi di āmang na a si Josyas, kan tinādyan ni Paraon ngaran ni Elyakim so Jehoyakim. Ki inyangay na si Jehoahas do Egipto, kan dawriw nakadimanan na. ³⁵ Nagbwis si Jehoyakim di Paraon so inbilin naw a pirak kan balitok. Ki tan makahap so nya a pagbāyad a itoroh di Paraon, pinagbwis na saw tawotawowaw do dawri a tana so pirak kan balitok da sigon do kinabaknang da.

³⁶ Nagtawen si Jehoyakim so dadwa poho kan dadima do nakapagāri na, kan nagāri do Jerosalem so asa poho kan asa katawen. No ngaran ānang na, ki si Sebida a pōtot a mabakes ni Pedayas a taga idi a Romah. ³⁷ Pinarin naw marahet do kapanyideb ni ĀPO a akmas pinarin dan popoon na.

24

¹ Do chimpwaw a kapagāri ni Jehoyakim, rinaot ni Nebokadnessar a āri no Babilonya iyaw tana no Joda, kan nayparin a intorayan na si Jehoyakim so tatdo a katawen. Sinpangan na, nagribildi si Jehoyakim so kontra di Nebokadnessar.* ² Do dawri, tinoboy sa ni ĀPO bonggoy daw no mangraot a taga Babilonya, siraw Arameo,

* **23:25** 23:25 Deot. 6:5; 2 Ār. 18:5; Mt. 22:37; Mk. 12:30; Lk. 10:27 † **23:27** 23:27 1 Ār. 8:16, 29; ‡ **23:31** 23:31 Si propita Jeremyah, ki taga Anatot. * **24:1** 24:1 Jer. 25:1-38; Dan. 1:1-2

Moabita, kan Ammonita a maikontra di Jehoyakim, tan mangrārayaw so Joda. Nya, ki sigon do chirin naw ni ĀPO a inpaibahey na dyirad pachirawatan na saw a propīta. ³ Syirto a siraw nyayaw naporin do Joda, ki sigon do bilin naw ni ĀPO, tan pakarohen na sa do salapen na maynamot dyirad gatogatos ni Manasses, tabo pinariparin na, ⁴ kan magrāman nakapamawyog na so raya dan abos gatos. On, ta inapno naw Jerosalem do raya dan abos gatos, kan mapakawan aba ni ĀPO nyaya.

⁵ Siraw kadwan saw a naporiparin do nakapagāri ni Jehoyakim kan tabo a pinaripinarin na, ki naitolas sabawri do librowaw no pakasaritāan dan ar-āri no Joda? ⁶ Nachipaynahah si Jehoyakim dyirad popoon na. Si Jehoyachin a pōtot na, ki nachitādi dya a āri.

⁷ Minohtot pabaw āryaw no Egipto a minirwa do tana naw a machigobat, ta inhap dana no āryaw no Babilonyaw tabo a sākop a dyinira no Egipto a makayapo do Dēkey a Oksong no Egipto a manda do Oksong a Oprates.

Si Jehoyachin a Āri no Joda
(2 Kron. 36:9,10)

⁸ Nagtawen si Jehoyachin so asa poho kan wawaho do nakapagāri na, kan nagāri do Jerosalem so tatdo a kabohan. No ngaran ānang na, ki si Nehosta a pōtot a mabakes ni Elnatan a taga Jerosalem. ⁹ Pinarin naw marahet do kapanyideb ni ĀPO a akmas pinarin naw ni āmang na.

¹⁰ Do dāwri a chimpo no kapagāri ni Jehoyachin, siraw opisyalis ni Nebokadnessar a āri no Babilonya kontodo bōyot da, ki somnonget sa do Jerosalem kan linakob da. ¹¹ Nawara si Nebokadnessar, kan somnonget a mismo do syodadaw a madama da a laklakoben opisyalis na saw. ¹² Sinpangan na, minohtot sa Jehoyachin a āri no Joda, si ānang na, siraw pachirawatan naw, siraw bigbigbigen na saw, kan siraw opisyalis na saw a somnōko sa tabo do āryaw no Babilonya.

Do chawawaho naw a katawen no kapagāri no āryaw no Babilonya, ki tiniliw na si Jehoyachin a sibabahod. ¹³ Akmas binataw ni ĀPO, pinahtot ni Nebokadnessar a inkaro tabo kinabaknang a myan do timplowaw ni ĀPO kan do palsyowaw no āryaw. Inpaktekteb na saw tabo balitokaw a warawara a inpaparin ni Solomon a āri no Israel para do timplo ni ĀPO. ¹⁴ Inkaro na saw tawotawowaw a sibabahod a yapo do Jerosalem, tabo opisyalis, tabo taga-gobat, tabo sanay a trabahador a mangar-arti kan siraw manyichipwaw. No tābo, ki asa poho a rībo. Sira dana lang kapopobryanaw, nabidin do dawri a tana a Joda.

¹⁵ Inhap ni Nebokadnessar si Jehoyachin a sibabahod do Babilonya kontodo ānang naw, siraw babaket naw, siraw opisyalis naw, kan siraw mabigbigbig saw do dawri a tana a Joda. ¹⁶ Naakaw sa pa a inkaro no āryaw no Babilonya siraw tabo mayiyitaw kan makabael do gobat a papito a poho a taga-gobat, kan asa rībo a sanay a mangar-arti kan manyichipo. ¹⁷ Pinayparin ni Nebokadnessar si Matanyas a marāan ni Jehoyachin a nachitādi di Jehoyachin a āri no Joda, kan tinādyan ni Nebokadnessar ngaran ni Matanyas so Sedekyas.

Si Sedekyas a Āri no Joda

¹⁸ Nagtawen si Sedekyas so dadwa poho kan asa do nakapagāri na, kan nagāri do Jerosalem so asa poho kan asa a katawen. No ngaran ānang na, ki si Hamotal a pōtot a mabakes ni Jeremyas a taga Libna.† ¹⁹ Pinarin naw marahet do kapanyideb ni ĀPO a akmas pinarin naw ni Jehoyakim. ²⁰ Maynamot do taywara a kasoli ni ĀPO dyirad tawotawo do Jerosalem kan do Joda, do panawdyan na, pinaksyat sa ni ĀPO do salapen na.

† 24:18 24:18 Si Sedekyas, ki kakteh ni Jehoahas. 2 Ār. 23:31

Sinpangan na, nagribildi si Sedekyas do āryaw no Babilonya.

25

No Kasday no Jerosalem

(2 Kron. 36:13-21; Jer. 39:1-10, 52:3b-11)

¹ Do chasyamaw a katawen no kapagāri ni Sedekyas, do chaasa poho naw a karaw do chaasa poho naw a kabohan, nagmarcha si Nebokadnessar a āri do Babilonya so maikontra do Jerosalem kontodo tabo bōyot na. Nagkampo do gaganaw no syodadaw, kan napaytokon so tana do gaganaw do omdibonaw no ahad no syodad tan makakayat sa.* ² No syodadaya, ki nalakob a nanda do chaasa poho naw kan asa a katawen no kapagāri ni Sedekyas.

³ Do chasasyam naw a karaw do chapat naw a kabohan, naypataywaraw kapteng do irahem naw no syodad. Apaba polos chabyay dan tawotawowaw a kanen da. ⁴ Sinpangan na, narakrak a nayhawos asaw a partis no mamantadaw a ahad. Do dāwri a mahep, naychapayyapayyo sa Sedekyas kontodo tabo bōyot do rowanganaw do payawanaw no dadwaw a ahad a masngen do hardinaw no āryaw aran komwan a nakadibon taga Babilonya do syodadaw. Nayyayo sa lomnongo do mamangketaw do Araba.† ⁵ Ki linakatan dan bōyot daw no taga Babilonya iyaw āryaw no Joda, kan nadas da do katanapan saw no Jeriko. Do dāwri, nabogay sa tabo bōyot naw kan pinayaywan da iya. ⁶ Sinpangan na, natiliw daw āryaw no Joda, kan inyangay da do āryaw no Babilonya do Ribla, as dawriw nangikeddeng an da sya naokom. ⁷ Diniman da saw pōtot ni Sedekyas do salapen na, kan pinilit da a chichiban na. Sinpangan na, hinawhaw daw mata na saw, as nakakawar da sya a inyangay do Babilonya.

No Karārayaw no Timplo

(Jer. 52:12-33)

⁸ Do chapapito naw a karaw do chadadima naw a kabohan do chaasa poho naw kan sasyam a katawen ni Nebokadnessar a āri no Babilonya, ki nangay do Jerosalem si Nebosaradan a kapitan dan gwardyaw no āryaw a opisyal ni āri do Babilonya. ⁹ Sinosohan naw timplowaw ni ĀPO, iyaw palasyowaw no āryaw, kan tabo bahabahay saw do Jerosalem. Kāda masisita a bahay, ki sinosohan na.‡ ¹⁰ Tabo dan bōyot saw a taga Babilonya a myan do toray no kapitan daw no gwardya, ki rinakrak daw ahad saw a nangdibon so Jerosalem. ¹¹ Sinpangan na, inakaw sa a inkaro ni Nebosaradan a sibabahod natokos saw a tawotawo do syodadaw magrāman kadwan saw a tawotawo do omdibonaw, kan siraw nangayaw a nachirapa do āryaw no Babilonya. ¹² Ki binidin no kapitan daw no gwardyaw kadwan saw a kapopobryan do dawri a tana tan tarabakōhen da saw kaobasanaw kan bengkag saw.

¹³ Rinakrak da no taga Babilonyaw parey saw a tombāga, siraw karison, kan iyaw tombāgaw a tangki a myan do timplowaw ni ĀPO, as kan inkaro da saw narakrakaw a tombāga a inyangay do Babilonya.§ ¹⁴ As inkaro da sa paw kaldiro, pala, panopit saw so pabīlo, longlongan saw a para insinso, kan tabo warawaraw a tombāga a maosar do timplo a pagdaydāyaw.* ¹⁵ Inhap no kapitan daw no gwarya a inkaro pangayanaw so inmaya, siraw sabak saw, kan tabo kadwan pa saw a naparin do pōro a balitok mana pirak.

¹⁶ Iyaw tombāgaw a yapo do dadwaw a parey, iyaw tangkyaw, kan siraw karisonaw a inpaparin ni Solomon a para do timplowaw ni ĀPO, ki makīlo aba do karahmet na. ¹⁷ Kāda parey, ki dadwa poho kan papito a kadapan so kakarang. Iyaw tombāgaw a

* 25:1 25:1 Jer. 21:1-10; 34:1-5; Esk. 24:2 † 25:4 25:4 Araba, ki Payahosongan no Oksong a Jordan. ‡ 25:9 25:9 1 Ār. 9:8 § 25:13 25:13 1 Ār. 7:15-37; 2 Kron. 3:15-17; 4:2-5 * 25:14 25:14 1 Ār. 7:45-50; 2 Kron. 4:16

pang-oho na a myan do totokaw no parey, ki apat kan godwa a kadapan so katohos. Naartyan so kahwas a nalāga kan granada sa a tombāga a naypadibon. As iyaw asaw a parey, ki machalit pa.†

No Kaakaw Dan Tawotawo no Joda a Maiyangay do Babilonya
(Jer. 52:24-27)

¹⁸ Tiniliw pa no kapitan daw no gwardya a binahod si Serayas a matohos a pādi, si Sepanyas a pādi a kasidong na, kan siraw tatdwaw a manggwardya so asdepan do timplowaw. ¹⁹ Yapo do irahemaw no syodad, tiniliw naw asaw a opisyal a makatoneng siras soldādo saw kan dadima saw a mamagbaga no āri. Tiniliw na pa iyaw sikritaryowaw no komanderaw a mangpilit siras tawotawowaw do dawri a tana tan magsoldādo, kan anem pa a poho a tawotawo do dawri a tana a nachichwasan da do syodadaw. ²⁰ Inhap sa ni Nebosaradan a komander, kan inyangay na sa do āryaw no Babilonya do Ribla. ²¹ Do Ribla, do tana no Hamat, inpadiman sa no āryaw. Dawa, naakaw saw tawotawowaw no Joda a nakaikaro do tana da.

Si Gedalyas a Gobirnadador no Joda
(Jer. 40:7-9; 41:1-3)

²² Tinongdo ni Nebokadnessar a āri no Babilonya si Gedalyas a pōtot ni Ahikam a pōtot ni Sapan‡ a mayparin a gobirnadador dyirad tawotawowaw a tinokos na do Joda. ²³ Do nakadāmag daw sya no opisyalisaw kan soldādo da saw a taga Joda§ a tinongdo no āryaw no Babilonya a gobirnadador si Gedalyas, ki nangay sa di Gedalyas do Mispa. On, nangay sa Ismael a pōtot ni Netanyas, si Johanan a pōtot ni Karea, si Serayas a pōtot ni Tanhomet a taga Netopa, si Jaasanyas a taga Maaka, kan siraw soldādo da. ²⁴ Nagsapata dyira si Gedalyas a kāna, “Mamo kamo aba dyirad opisyalis naw no Babilonya. Omyan kamo na do dyaya tana, kan magsirbi kamo do āri naya no Babilonya tan maganay anchiw kayayan nyo.”

²⁵ Ki do chapapito naw a kabohan, si Ismael* a pōtot ni Netanyas a pōtot ni Elisama a kaliposan no pamilyaw no āri, ki nangay kan kinayrayay na saw asaw a poho a mahahakay, as kan diniman da si Gedalyas kontodo siraw taga Jodaw kan siraw taga Babilonyaw a myan dya do Mispa. ²⁶ Maynamot do dyaya, tabo tawotawo a masisita kan sinsinan, magrāman dyirad opisyalis daw no soldādo, ki nanyayo sa a kominwan do Egipto do kāmō da dyirad taga Babilonyaw.

No Kawayawaya ni Jehoyachin
(Jer. 52:31-34)

²⁷ Do chatatdo naw a poho kan papito a katawen do nakaakawaw ni Jehoyachin a āri no Joda a naiyangay do Babilonya, ki nayparin si Ebil-merodak a āri no Babilonya. Winayawayaan na si Jehoyachin do pamahodan do chadadwa naw a poho kan papito a karaw do chaasa poho naw kan dadwa a kabohan. ²⁸ Naychirin dya so maganay, kan tinorohan na iya so disnan na a pangipaboya so dāyaw a matwatohos kan siraw kadwanaw a ar-āri a gan-ganaet a myan dya do Babilonya. ²⁹ Do dāwri, sinokatan ni Jehoyachin laylay naw do bahodan, kan do ōnos no panapanawdyan no kabyay na, ki nachakan do lamisaan naw no āryaw. ³⁰ Kararaw a tinorohan no āryaw si Jehoyachin so gagāngay a kwarta kan kanen na mandan pandan byay na.

† 25:17 25:17 1 Ār. 7: 15-18 ‡ 25:22 25:22 2 Ār. 22:3, 12 § 25:23 25:23 Sira, ki naychapayyayo do Jerosalem a nachirayay sa di Āri Sedekyas. Tomnayo sa do nakatiliw si Sedekyas. 2 Ār. 25:4-5 * 25:25 25:25 Jer. 40-41

No Libro Ni Esra

No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Libro

No nya libro, ki iyaw tongtong dan naibahey saw do libro saw a Kronikas. No nya libro, ipakatoneng naw no maynamot do kapaybidi dan kadwan saw a Israelita do Jerosalem kan do probinsya a Joda (2:1) a yapo do tana a nakaakawan dan kapoonan da saw a naiyangay a nabahod do Babilonya.

Do sakbay a mapariparin saw no naitolas do dya libro, pinalobōsan ni Āpo Dyos no syodad a Jerosalem kontodo iyaw timplo a bahay no Dyos a rārayawen dan taga Babilonya. As sira paw nangakaw siras Israelitaw a nabahod a naiyangay do nasyon da.

No kasiknan no nakaakaw da siras Israelita, ki do tawen a 606 sakbay no nakaiyanak ni Āpo Jesus. Ki inkari ni Āpo Dyos a katayoka no papito a poho a katawen, palobōsan na saw Israelita a maybidi do tana da a Joda (Jer. 25:12-14; 29:10-14).

Dawa, do tawen a 536 sakbay no nakaiyanak ni Āpo Jesus, pinalobōsan ni Impirador Syros do Persya iyaw mapatapata a 50,000 a Israelita a maybidi do tana da tan mirwa mapatnek so timplowaw do Jerosalem (1:2). Do dāwri, iyaw timplo a bahay no Dyos da do Jerosalem kontodo siraw ahad naw do omdibon no syodad, ki narārayaw pa.

No dāmo a grupo a naybidi, ki naybidi sa do pangeddeng ni Impirador Syros do Persya. Pinirwa daw napatnek so timplo as nakaididikar da sya di ĀPO. Nagragsak sa a taywara a maynamot ta namarin darana a mirwaw magdaydāydaw di ĀPO do Jerosalem.

Āro saw tawen a homnabas sakbay no nakapaybidi da no somaronwaw a grupo do Jerosalem a indaōlwan ni Esra. Si Esra, ki yapo do kapotōtan ni Aaron a iyaw katotohosan a pādi do nakarahan, as kan sanay do Linteg no Dyos. Sinidongan na saw Israelita do kabibyay da a monot do chakeyaw ni Āpo Dyos.

No Naychakarwan no Nya Libro

No dāmo saw a maybidi do Jerosalem (1-2)

No kapirwa kapatnek no timplo (3)

No kaisardeng no kapatnek no timplo a maynamot dyirad kabōsor da (4)

No katayoka no kapirwa no kapatnek no timplo (5-6)

No kapangidaōlo ni Esra dyirad tawotawo a Israel (7-10)

Esra

No Bilin ni Syros Dyirad Naakaw a Maybidi

¹ Do nanōma a tawen a nakapagampirador ni Syros do Persya, inpatongpal ni ĀPO iyaw inpaichirin naw di Jeremiyah a propita na. Sinalid ni ĀPO kapangtoktwaw ni Syros a impirador do Persya tan mamarin so pangeddeng na. Sinalid pa ni ĀPO a ipaitolas na tan maiwaragāwag do intiro a pagāryan na. ² Nyaw bilin ni Syros a impirador no Persya a kāna, “Si ĀPO a Dyos no hanyit, ki intoroh na dyaken tabo pagāryan saya do lōbongaya, as kan tinongdo na yaken a mangpatnek so timplo na* do Jerosalem a syodad do Joda. ³ Aran sino a naibidang a tawotawo no Dyos, ki mapalobōsan a maybidi do Jerosalem do Joda kan mirwa a mapatnek so timplowaw ni ĀPO a iyaw Dyos no tawotawo no Israel a iyaw Dyos a myan do Jerosalem. Iyaw Dyos nyowaya, ki myan pakono dyinyo. ⁴ As an myan tawotawo no Dyos a naakaw

* **1:2** 1:2Mana “bahay na”.

a sibibyay pa do aran dino a logar, ki sidongan da pakono no omyan saw daw. On, sidongan da pakono do kapanoroh da siras pirak, balitok, warawara, binyay, kan nainpapōswan saw a dāton a para do timplowaw no Dyos do Jerosalem.”

⁵ Do dāwri, siraw pangōlwaw do partīdos no trībo no Joda kan Benhamin, siraw papādyaw kan siraw Lebitaw, as kan tabo a sinalid no Dyos, ki nagrobwat dana sa a mangay a mirwa a mapatnek so timplowaw ni ĀPO do Jerosalem. ⁶ As sira tabo omdibonaw dyira, ki sinidongan da sa do nakapanoroh da so namarin saw do pirak kan do balitok, warawara, binyay, mangīna a alāhas, kontodo tabo kadwan saw a intoroh da a nainpapōswan. ⁷ Aran si Impirador Syros, ki inapahtot na saw warawaraw a dyira no timplo ni ĀPO a inakaw ni simna Nebokadnessar a āri no Babilonya† a yapo do Jerosalem, kan pinosek ni Nebokadnessar do timplowaw no dyos na. ⁸ On, inparawat ni Syros a impirdor do Persya di Mitredat a trisoriro na, as kan kwintina na sa do salapen ni Sesbassar a gobirnadador do Joda. ⁹ Nyayaw listaan a nakwinta na: 30 a planggana a balitok, 1,000 a planggana a pirak, 29 a lōkoy,‡ ¹⁰ 30 a sabak a balitok, 410 a sabak a pirak, 1,000 a kadwan saw a warawara.

¹¹ No bidang dan tabo nyaya a matatarek a warawara a balitok kan pirak, ki 5,400. Tabo nyaya, ki pinanawbi ni Sesbassar do nakapaybidi dan naakawaw a tawotawo a yapo do Babilonya a somnabat do Jerosalem.

2

¹ Siraw nya tawotawo a naikaro a yapo do Babilonya, ki siraw kapotōtan da do probinsya a Joda a inakaw ni Nebokadnessar a āri do Babilonya. Naybidi sa a katakatayisa sigon do mismo na a idi do Joda kan do syodad a Jerosalem. ² Nachangay sa di Serobbabel,* Jeswa, Nehemias, Seraiah, Reelaiah, Mordokeo, Bilsan, Mispar, Bigbay, Rehom, kan Baanah.†

Nya saw kapotōtan dan partīdos no Israelita a naybidi: ³ siraw kapotōtan ni Paros, 2,172; ⁴ Sepatias, 372; ⁵ Arah, 775; ⁶ Pahat-moab (a yapo do linya ni Jeswa kan Joab), 2,812; ⁷ Elam, 1,254; ⁸ Satto, 945; ⁹ Sakkai, 760; ¹⁰ Bani, 642; ¹¹ Bebay, 623; ¹² Asgad, 1,222; ¹³ Adonikam, 666; ¹⁴ Bigbay, 2,056; ¹⁵ Adin, 454; ¹⁶ Ater (a yapo do linya ni Hesekyas‡), 98; ¹⁷ Besai, 323; ¹⁸ Jorah, 112; ¹⁹ Hasom, 223; ²⁰ Gibbar, 95.

²¹ Nya saw kapotōtan a naybidi a no kapoonan da, ki yapo do Betlehem, 123; ²² do Netopa, 56; ²³ do Anatot, 128; ²⁴ do Asmabet, 42; ²⁵ do Kiryat-jearim, Chepirah, kan Beerot, 743; ²⁶ do Rama kan Geba, 621; ²⁷ do Mikmas, 122; ²⁸ do Betel kan Ai, 223; ²⁹ do Nebo, 52; ³⁰ do Magbis, 156; ³¹ do Elam, 1,254; ³² do Harim, 320; ³³ do Lod, Hadid, kan Ono, 725; ³⁴ do Jeriko, 345; ³⁵ kan siraw do Senaah, 3,630.

³⁶ Siraw nyaw papādi a naybidi: siraw kapotōtan ni Jedaiah (a yapo do linya ni Jeswa), 973; ³⁷ ni Immer, 1,052; ³⁸ ni Pasor, 1,247; ³⁹ kan ni Harim, 1,017.

⁴⁰ Siraw nyaw Lebita a naybidi: siraw kapotōtan ni Jeswa kan Kadmiel (a yapo do linya ni Hodabiah), 74.

⁴¹ Siraw nyaw taga-kansyon do timplo a yapo do trībo no Lebi a naybidi: siraw kapotōtan ni Asap, 128.

⁴² Siraw nyaw maggwardya do rowangan no timplo: siraw kapotōtan ni Sallom, Ater, Talmon, Akkob, Hatita, kan Sobay, 139.

⁴³ Siraw nyaw magsirsirbi do timplo: siraw kapotōtan ni Siha, Hasopa, Tabbat, ⁴⁴ Keros, Siaha, Padon, ⁴⁵ Lebanna, Hagaba, Akkob, ⁴⁶ Hagab, Salmal, Hanan, ⁴⁷ Giddel, Gahar, Reaya, ⁴⁸ Resin, Nekoda, Gassam, ⁴⁹ Ossa, Pasea, Besai, ⁵⁰ Asna, Meonim,

† **1:7** 1:7 Nagāri si Nebokadnessar do tawen 597 mandad 586 B.C. 2 Ār. 24:13; 25:13-16; 2 Kron. 36:10, 18; Jer. 52:17-19 ‡ **1:9** 1:9 Mana “malokong”. * **2:2** 2:2 Si Serobbabel, ki gobirnadador no Joda do chimpo kapagtoray ni Daryos. Esra 3:2; Neh 12:1; Hag 1:1 † **2:2** 2:2 Neh. 7:7 ‡ **2:16** 2:16 Iya abaw āri do Joda do kaychowa.

Neposim, ⁵¹ Bakbok, Hakopa, Harhor, ⁵² Baslot, Mehida, Harsa, ⁵³ Barkos, Sisera, Temah, ⁵⁴ Nesya, kan Hatipa.

⁵⁵ Siraw nyaw kapotōtan dan adīpen saw di Āri Solomon: siraw kapotōtan ni Sotai, Hassoperet, Peroda, ⁵⁶ Jaalah, Darkon, Giddel, ⁵⁷ Sepatias, Hattil, Pocheret-hassebaim, kan Ami.

⁵⁸ Tabo no magsirsīrbi saw do timplo kan siraw kapotōtan dan adīpen saw ni Āri Solomon a somnabat do tana no Joda, ki 392.

⁵⁹⁻⁶⁰ Myan paw 652 a tawotawo a kapotōtan ni Delaiah, Tobiah, kan Nekoda a no kapoonan da, ki yapo do idiidi a Tel-melah, Tel-harsa, Cherob, Addan, kan Immer. Ki napaneknekan daba iyaw kaoyod no partīdos da mana kapotōtan sa ni Israel.

⁶¹ Myan pa saw kadwan a papādi a siraw kapotōtan ni Habaya, Hakkos, kan Barsillay (a nangabahay so balāsangaw ni Barsillay a taga Gilead, as kan natawagan so ngaran ni katogāngan na.) ⁶² Siraw nyaw kapotōtan, ki chinichwas daw ngarangan da do listaan daw no papādyaw, ki nachichwasan daba. Dawa, nairāman saba do listaan daw no papādyaw, ta naibidang sa a dya madalos. ⁶³ Inkeddeng no gobirnadōr do Joda a mabaywan sa a koman so masantwan a kanen a naidāton do Dyos mandanchan myan asa a pādi a machioman do Orim kan Tommim a pakaboyan so chakeyaw no Dyos. §

⁶⁴ Sira tabo a nakpekpeh a naybidi a somnabat do Joda, ki 42,360. ⁶⁵ Otro, myan pa saw 7,337 a adīpen da a mahahakay mana mababakes, kontodo siraw 200 saw a mahahakay kan mababakes a taga-kansyon. ⁶⁶ Myan paw 736 a kabalyo, 245 a molo, ⁶⁷ 435 kamilyo, kan 6,720 a asno.

⁶⁸ Do dāwri, do nakawara dan naakawaw do yananaw no timplowaw ni ĀPO do Jerosalem, myan saw kadwan a pangpangōlo do kadwan saw a partīdos, ki intoroh daw nainpapōswan saw a dāton da tan somidong sa do kapirwa dana kapatnek no timplowaw do naikeddeng a yanan na. ⁶⁹ Sigon do kabaelan da, intoroh daw dāton da do yanan a pangapyan so makpehaw a para do dya tarabāko. No paytābwan no intoroh da, ki 514 a kakīlo a balitok, 2,850 a kakīlo a pirak, kan 100 a laylay no papādi. ⁷⁰ Siraw papādi, siraw Lebita, kan siraw kadwan a tawotawo, ki omyan sa do Jerosalem kan do omdibonaw do Jerosalem. Siraw taga-kansyon saw, siraw maggwardyaw do rowangan no timplo, kan siraw magsirsīrbi do timplo, ki omyan sa do mismo da a idi. As siraw kadwan a Israelita, ki omyan sa do idiidi saw a niyanan dan kapoonan da.

3

¹ Do chapapito naw a kabohan, do nakayan daranaw no Israelita saw do idiidi da, ki naychichipeh sa a nāsa so panggep tawotawo do Jerosalem. ² Do dāwri, sa Joswe a pōtot ni Josadak* kan siraw kapayngay na saw a papādi, kan sa Serobbabel a pōtot ni Salatiel kontodo kakabagyan na saw, ki pinirwa darana pinatnek altaraw no Dyos no Israel tan maparin sa mirwa a maysosoh so dāton a akmas intolasaw ni Moyses a tawo no Dyos do Linteg na. ³ Aran chinamo dan naybidi saw a Israelita siraw omidyaw a omdibon do dawri, ki alit na napatnek sa so altar do gagāngayaw a yanan na, as kan naysosoh sa so dāton da di ĀPO do mabēbekas kan kāda ahep. ⁴ Sinpangan na, sinilibrar daw no Pista no Kapaychabengbengbeng† a akmas naitolasaw do Linteg, as kan indāton daw masosohan saw a dāton do kararaw sigon do naikeddengaw do dāwri a araw. ⁵ Tayokaw nawri, indāton daw no gagāngay saw a dāton da

§ 2:63 2:63 Malawag aba an āngo iyaw Orim kan Tommim, ki maosar a pakaboyan so chakeyaw no Dyos. Eks. 28:30; Deot. 3:8 * 3:2 3:2 Josadak, ki Jehosadak do Haggeō 1:1. † 3:4 3:4 Nya pista, ki pakanaknakman dan Israelita saw so nakasdep daw do Kanaan a yapo do let-ang. Leb. 23:33-36; Deot. 16:13-15; Jn. 7:2

a masosohan a simememeh.‡ Masaw dāton saw do Lenned a Bohan kan tabo no naikeddeng saw a pista ni ĀPO, kan tabo nainpapōswanaw saw a dāton a naitoroh di ĀPO. ⁶ Do manōma a araw do chapapito naw a bohan, inrogi daw mangidāton so masosohan saw a dāton da di ĀPO. Ki no pondasyonaw no timplowaw ni ĀPO, ki ari pa dya mapangay.

No Kairogi Da a Mapatnek so Timplo ni ĀPO

⁷ Do dāwri, intoroh daw bāyad para dyirad mayatoy saw kan karpintiro saw, as kan inpaw-it daw kanen, inomen, kan lana no olibo dyirad taga Sidon kan taga Tiro tan mangyosok sa siras toroso a sidro a yapo do tokotokon do Lebanon do aptanaw do Joppa a idi do Israel a akmas inpalōbosaw ni Syros a impirador do Persya.

⁸ Dawa, do chadadwa naw a kabohan no chadadwa naw a katawen, do kawara daw do yananaw no timplo no Dyos do Jerosalem, ki inrogi darana patneken da Serobbabel a potōt ni Salatiel, Joswe a pōtot ni Josadak, kan tabo saw kakabagyan da kontodo siraw papādyaw kan siraw Lebita kan siraw tabo naakawaw a tawo a naybidi do Jerosalem iyaw timplowaw. Tinongdo da saw Lebitaw a yapo do dadwa poho so tawen a maypakarang a manyidechideb so tarabākwaya a kapamatnek so timplo ni ĀPO. ⁹ As dawa, si Joswe kan siraw pōtot naw a mahahakay, siraw kakabagyan naw, as kan si Kadmiel kan siraw pōtot naw a mahahakay a kapotōtan ni Hodabayah, ki naysisidong sa a manyidechideb so tarabākwaya a kapamatnek so timplo no Dyos. Somnidong pa saw pōtotaw a mahahakay ni Henadad kan siraw Lebitaw kontodo pōtot da saw a mahahakay, kan siraw kakabagyan daw.

¹⁰ Sinpangan na, do nakapangay daw so pondasyonaw no timplo ni ĀPO, ki siraw papādyaw a nakalaylay so laylay no pādi a nakatrompita, as kan siraw Lebitaw (a siraw kapotōtanaw ni Asap) a myan so pyangpyang, naytēnek sa do naikeddengaw a yanan da a magdaydāyaw di ĀPO, sigon do inbaheyaw ni simna Āri Dabid a āri do Israel do kaychowa pa. ¹¹ Naysin-at-atbay saw dadwaw a gropo a magkanta so kapagdaydāyaw kan kapagyamyāman da di ĀPO a kon da, “Si ĀPO, ki maganay.

Abos pandan no kadaw na dyirad tawotawo no Israel.”

Do dāwri, tabo no tawotawo do omdibon, ki inngengey daw malyak a kapagdāyaw da di ĀPO a maynamot do nakapangayaw no pondasyonaw no timplo ni ĀPO. ¹² Ki myan daw āro saw a mangalkem a papādi, Lebita, kan pangpangōlo no partidos a nagboyboya so kapintas no dāmawaw a timplo, ki tomnanyis sa so malyak do nakaboya daw so pondasyonaw a madama a mapatnek do salapen da. Ki aran komwan, myan paw kadwan a nangēngengey do ragsak da do kaboya daw sya. ¹³ Mapaytarek pabaw ragsak kan tanyis a maynamot do oltimwaw so kalyak a kapangēngengey da, kan maparin a madngey do mabawa a logar iyaw ringgor daw.

4

No Kapachikontra do Kapirwa a Kapatnek so Timplo

¹ Do nakadāmag daw no kabōsor saw no tawotawo no Joda kan Benhamin a naybidi dana sa do nakaakawan daw, as kan mirwa darana patneken timplowaw ni ĀPO a Dyos no tawotawo do Israel, ² nangay sa di Serobbabel kan dyirad pangpangōlwaw dan partidos no Israel, as kan binata da dyira a kon da, “Palobōsan nyo pa yamen a machipaytarabāko dyinyo. Ta aran yamen, ki dayāwen namen iyaw Dyos nyo a akma dyinyo, kan nāw namen dana a mangidāton do Dyos so binyay namen a yapo pa do chimpwaw do nakaiyangay na dyamen dya ni Esar-haddon a āri do Assyria.”

‡ 3:5 3:5 Eks. 12:9

³ Ki inatbay da Serobbabel, Joswe, kan siraw pangpangōlo daw no pārtidos no Israel a kon da, “Abaw bibyang nyo dyamen a mapatnek so timplowaw a para do Dyos namen. Yamen lang mangpatnek sya para di ĀPO a Dyos no Israel, sigon do bilinaw dyamen ni Syros a impirador do Persya.”

⁴ Do dāwri, siraw omidyaw do omdibonaw, ki pinadas da sa a opāyen kan amomohen tawotawo saw no Joda tan dyi da tongtongen a patneken timplowaw. ⁵ Pinasoksokan da paw opisyalis saw no gobyirno no Persya tan machikontra sa kan sopyaten daw panggep daw no tawotawo no Joda. Nāw da pinarin komwan do kadama no kapagtoray ni Impirador Syros a mandad kapagāri ni Impirador Daryos.

No Kadwan a Kapachikontra do Kapirwa a Kapatnek so Jerosalem

⁶ Do nakasiknan no nakapagāri ni Impirador Ekserses,* naytolas saw kabōsor saw so pangidarom das tawotawo saw a omyan do Joda kan do Jerosalem. ⁷ As do chimpo ni Artaekserses a impirador do Persya, sa Bislam, Mitredat, Tabeel, kan siraw kadwanaw a rārayay da, ki naytolas sa di Artaekserses. Iyaw tolas daw, ki naitolas do kapaytolas kan kapaychirin a Aramaik kan naiyōlog.† ⁸ Si Rehom a gobirnadador kan si Simsai a sikritaryo, naytolas sa di Impirador Artaekserses so machikontra dyira do Jerosalem, so komwan: ⁹ Si Rehom a gobirnadador kan Simsai a sikritaryo, kontodo rārayay da saw a hwis, magtotoray, kan opisyalis saw, sikritaryo saw, siraw taga Erek, siraw taga Babilonya, kan siraw taga Sosa a siraw Elamita. ¹⁰ Mairāman paw kadwan saw a tawotawo a inakaw ni Asorbanipal a iyaw mabīlegaw kan nagdindināmagaw a āri do Assirya. On, inakaw na sa kan pinayadis na sa do syodad a Samaria kan do kadwan saw a loglogar no probinsya a Laōden no Oksong a Oprates.‡

¹¹ Nyaw kopyaw no tolas a inpaw-it da dya.

“Dyimom Āpo Artaekserses a Āri, yapo dyamen a pachirawatan mo a omyan do probinsya a Laōden no Oksong a Oprates:

¹² “Chakey namen a mapatakan mom Āpo Impirador a siraw Jodyowaw a nangay dyamen a yapo do pagāryan mo, ki magyan dana sa do Jerosalem. Sichangori, madama dana sa a mirwa a mapatnek so nachiribīldyaw kan marahetaw a syodad kontodo siraw ahad naw kan pondasyon na saw.

¹³ “Maganay mo Āpo Impirador an mapatakan mo pa a an mirwa dana mapatnek nyaya a syodad, as kan mirwa dana mabangon saw ahad na, magbāyad sabanchiw tawotawo siras matatarek a kapagbwis da, as kan maksay dananchi do pangapyan so kinabaknang no impirador do pagāryan na. ¹⁴ Sichangori, maynamot ta myan karbengan namen mo āpo āri, as kan maganay aba a maboya namen a dyi ka maanyib, inpaw-it namen dyimo nyaya a dāmag, ¹⁵ tan myan mangchichwas do pangapyanaw siras nahonaw a tolas a nakaitolasan dan napaniparin saw do pagāryan dyirad aāmang nyo. Do dyaya naitolas, matonngan monchi a no tawotawo do nyaya a syodad, ki nagribīldi a syodad. Nangriribok sa dyirad ar-āri kan pangpangōlo saw no probinsya sa. Dyaw nakayapwan masōkir a tawotawo kan namyay saw so riribok yapo do kaychowa pa. Dawa, naiparārayaw nya syodad. ¹⁶ Ipakatoneng namen dyimom Āpo Impirador a an minirwa dana napatnek nyaya syodad, as kan minirwa dana nabangon ahad na saw, apabanchiw toray mo do probinsya a Laōden no Oksong a Oprates.”

¹⁷ Nyaw inpaw-it ni impirador a atbay na a kāna:

* **4:6** 4:6 Mana Ahasweros, kan nangitoray do 485-465 B.C. Est. 1:1 † **4:7** 4:7 No chirin a Aramaik mana Hebreo, ki iyaw chirin a naosar do intiro a pagāryan Persya. ‡ **4:10** 4:10 Mana “probinsya do Kabtang no Oksong”.

“Dyinyom Gobirnadador Rehom kan Simsai a sikritaryo, kan tabo rārayay nyo a omyan do Samaria kontodo tabo a loglogar do probinsya a Laōden no Oksong a Oprates.

“Kablāawan ko inyo.

¹⁸ “Iyaw tolasaw a inpaw-it nyo, ki naiyōlog kan naibāsa dana do salapen ko. ¹⁹ Naikeddeng ko kan naimbistigaran nya, as kan natonngan a yapo do kaychowa pa, nagribildi saw tawotawo do dyaya syodad dyirad ar-āri, as kan logar a nakayapwan riribok kan namyay so riribok. ²⁰ Mabibileg saw ar-āri a nagtoray do Jerosalem kan do intīro a probinsya a Laōden no Oksong a Oprates, as kan nagpabāyad sa so matatarek a kapagbwis. ²¹ Dawa, mamarin kamo so pangeddeng a pagsardengen daw tarabāko daya tan dyi dana mirwa a mapatnek nyaya a syodad a mandanchan myan bayo a pangeddeng ko. ²² Paybabalay nyo aba. Nonolay nyo aba a mayparakoh a mandanchan dilikādo dana do pagāryan ko.”

²³ Do nakabāsa daw so atbayaw ni Impirador Artaekserses di Rehom, Simsai a sikritaryo, kan siraw rārayay da saw, ki binebelan daw nangay do yanan daw no Jodyo saw do Jerosalem, as kan pinilit da inpapasardeng tarabāko daw.

²⁴ Do dāwri, nagsardeng iyaw tarabākwaw a kapatnek so timplo no Dyos do Jerosalem a nanda do somaronwaw a tawen do kapagāri ni Daryos a impirador no Persya.

5

No Tolas ni Tattenai di Impirador Daryos

¹ Do dāwri, siraw propīta saw a sa Haggeo kan Sakaryas a apoko ni Iddo,* nangipadto sa dyirad Jodyo saw a omyan do Joda kan do Jerosalem. Nangipadto sa do ngaran no Dyos no Israel a mangitoray dyirad tawotawo na. ² Do nakadngey daw da Serobbabel a pōtot ni Satiel kan Jeswa a pōtot ni Josadak so inpadto daw, insiknan da mirwa a patneken timplowaw do Jerosalem. Siraw dadwaw a propītaw somnidong dyira.

³ Do dāwri, si Tattenai a gobirnadador do probinsya a Laōden no Oksong a Oprates kan si Setar-bosenai kan siraw rārayay daw, nangay sa dyira do Jerosalem, kan inyahes da a kon da, “Sino nanoroh dyinyo so pangeddeng a mapatnek kan mapatayoka so nya bahay?” ⁴ Inyahes da pa a kon da, “Āngo saw ngaranganan dan mangpatnekaya so nya bahay?” ⁵ Ki no kapangaywan no Dyos da, ki myan dyirad panglakayenaw no Jodyo. Siraw opisyalis saw, napenpen da saba a mapatnek a manda do kapakarapit no ipaw-it daw a tolas di Impirador Daryos, as kan makarawat so atbay na.

⁶ Nyaw kopya no tolasaw a inpaw-it da di impirador da Tattenai a gobirnadador no probinsya a Laōden no Oksong a Oprates kan Setar-bosenai kan siraw rārayay daw a opisyalis no probinsya a Laōden no Oksong a Oprates. ⁷ Iyaw tolas a inpaw-it da dya, komwan nakaitolas na:

“Dyimom Āpo Impirador Daryos: Kablāawan namen imo.

⁸ “Chakey namen a mapatakan mom Āpo Impirador a nangay kami do probinsya a Joda do yanan timplo no mabileg a Dyos. Siraw tawotawowaw, ki ari dana sa madama a mapatnek so rarakoh saw a bato, kan mapangay so parey do ahad saw. Sipapasnek sa a maytarabāko, kan maypaypalisto sa.

⁹ “Inyahes namen dyirad panglakayen a kon namen, ‘Sino nanoroh dyinyo so pangeddeng a mapatnek kan mapatayoka so nya bahay?’ ¹⁰ Inakdaw namen pa

* 5:1 5:1 Hag. 1:1; Sak. 1:1

dyiraw ngarangan daw tan maitolas namen ngarangan dan pangpangōlo da saw dyimo.

¹¹ “As nyaw atbay da dyamen: ‘Yamen, ki pachirawatan no Dyos do hanyit kan tanaya, as kan mirwa kami a mapatnek so bahayaw a napatnek do kaychowa a pinatnek kan pinatayoka no asaw a mabīleg a āri no Israel. ¹² Ki maynamot ta pinasoli dan aāmang namen Dyos do hanyit, inparawat na sa di Nebokadnessar a āri do Babilonya a nangrārayaw so nya bahay kan inakaw na saw tawotawo do Babilonya. ¹³ Aran komwan, do manōma a tawen do nakapagāri ni Syros a impirador do Babilonya, inkeddeng ni Impirador Syros a mirwa mapatnek nya bahay no Dyos. ¹⁴ Siraw balitokaw kan pirak a warawara a dyira no bahayaw no Dyos a pinakaro ni simna Nebokadnessar do timplo a myan do Jerosalem kan inyangay na do timplo do Babilonya, pinahtot sa ni Impirador Syros do timplo do Babilonya. Sinpangan na, inparawat na sa do tawowaw a mayngaran so Ses-bassar a pinatnek na a gobirnadōr, ¹⁵ kan inbahey na dya a kāna, “Hapen mo saw nya warawara, kan posken mo do timplo do Jerosalem, kan palobōsan mo kapatnek no bahay no Dyos a mirwa do yanan naw.” ¹⁶ Do dāwri, nya tawo a Ses-bassar, ki nangay kan napangay so pondasyonaw no bahay no Dyos do Jerosalem. Yapo do dāwri a mandas changori, matongtongtong a mapatnek, as kan ari pad tayoka.’

¹⁷ “As dawa, an maganay dyimo mo āpo āri, palobōsan mo a myan mangchichwas do Babilonya do pangapyanaw siras nahonaw a tolas a nakaitolasan dan napari-parin saw do pagāryan tan mapatakan an oyod a inkeddeng ni Impirador Syros a mirwa mapatnek bahayaw no Dyos do Jerosalem mana engga. Tan komwan, ipaw-it mo pakono dyamen mo Āpo Impirador iyaw disisyon mo a maynamot do dyaya.”

6

No Pangeddeng ni Impirador Daryos

¹ Sinpangan na, nangikeddeng si Impirador Daryos, kan naparin kapaychichwas do Babilonya do pangapyanaw siras nahonaw a tolas a nakaitolasan dan napari-parin saw do pagāryan. ² Nachichwasan da do Ekbatana a sintro no probinsya a Medya iyaw nahon a tolas a nakaitolasan nya:

“Pakanaknakman:

³ “Do manōma a tawen no kapagāri ni Impirador Syros, inkeddeng ni impirador iyaw pangeddeng a maynamot do timplo no Dyos do Jerosalem:

“Nonolay nyo sa a mirwa mapatnek so timplo a pagyanan a pakaiparawatan dan sāgot kan paysosohan so dāton, as kan nonolay nyo sa a mapangay so pondasyon na. Iyaw katohos na, ki sasyam a poho a kadapan, kan sasyam a kadapan so kawbong.* ⁴ Do kāda tatdo a katoon a rarakoh a bato, mapakatayhapotan so toroso a sidro. No gastos, ki bāyadan a yapo do pangapyan so kwarta no pagāryan. ⁵ Asa pa. Nonolay nyo a siraw warawara a balitok kan pirak a yapo do bahay no Dyos a pinakaro ni Nebokadnessar do timplo a myan do Jerosalem kan inyangay na do Babilonya, ki mapaybidi a inyangay do timplo a myan do Jerosalem. On, maposek sa do bahay no Dyos.”

⁶ Sinpangan na, nyaw inpaw-it ni Impirador Daryos a kāna:

“Dāwa, inyom Tattenai a gobirnadōr do probinsya a Laōden no Oksong a Oprates kan imom Setar-bosenai kan siraw rārayay nyo a opisyalis do dawri a probinsya, machiditdit kamo daw. ⁷ Nonolay nyo tarabākwaya a bahay no Dyos. Palobōsan nyo gobirnadōr daw no Jodyo kan siraw panglakayen saw a mirwa a mapatnek so nya bahay no Dyos do yanan na.

* 6:3 6:3 1 Ār. 6:2; 2 Kron. 3:4

⁸ “Yaken mangikeddeng so rebbengen nyo para dyirad panglakayen saw no Jodyo do kapatnek no nya bahay no Dyos. No gastos dan nya saya tawo, ki bayādan a tabo yapo do pangapyanaw so kwarta no pagāryan a yapo do bwis a nakpeh do probinsya a Laōden no Oksong a Oprates tan dya magsardeng iyaw katarabāko na.

⁹ Aran āngo a akdawen dan papādi saw do Jerosalem a machita da do kararaw, mapalōbosan a dya maiyimot a itoroh dyira siraw orbon a tōro a bāka, tōro a karniro, malloko a orbon a karniro a masosohan a dāton para do Dyos no hanyit, kan trīgo, asin, palek, mana lana. ¹⁰ Tan komwan, maparin sa mangidāton so makahwahok saw a dāton do Dyos no hanyit, kan paydasal daw kaganayan no byay no āri kan siraw pōtot na.

¹¹ “Ikeddeng ko pa a an sino mangbaliw so nya pangeddeng, mabagot wananaw no bahay na, as maibāyog a mailansa do dawri a wanan iyaw akin bahayaw sya. Iyaw bahay naw, ki maparin a yanan basōra. ¹² Si Āpo Dyos pakono a napatnek so magdindināmag a ngaran na daw, mangābak so aran sino a āri mana tawotawo a mangpadas a mangbaliw so nya pangeddeng mana mangrārayaw so nya bahay no Dyos do Jerosalem.

“Yaken si Daryos, mangikeddeng so nya. Matongpal pakono a sipapasnek.”

No Katayoka kan Didikasyon no Timplo

¹³ Sinpangan na, sigon do pangeddeng a inpaw-it ni Impirador Daryos, si Tattenai a gobirnadador do probinsya a Laōden no Oksong a Oprates, si Setar-bosenai kan siraw rārayay daw, nagtongpal sa a sipapasnek. ¹⁴ As siraw panglakayen daw no Jodyo, tinongtong daw mapatnek, kan maboya a maypaypalisto do kahwahok daw do kapangipadtaw ni propīta Haggeo kan si Sakaryas a apoko ni Iddo. Tinayoka da a pinatnek timplowaw sigon do mandar no Dyos no Israel kan no pangeddeng dan impirador do Persya a sa Syros, Daryos, kan Artaekserses ¹⁵ Iyaw timplo, ki natayoka do chatatdo a karaw no bohan a Adar do chanem a katawen no kapagāri ni Impirador Daryos.

¹⁶ Sinpangan na, siraw tawotawo no Israel a siraw papādi, Lebīta, kan tabo naybidi saw a naakaw, sinilibrar daw didikasyon no bahay no Dyos a masoyosoyot. ¹⁷ Do dyaya didikasyon no nya bahay no Dyos, nangidāton sa so asa gasot a tōro a bāka, dadwa gasot a tōro a karniro, apat a gasot a malloko a orbon a karniro a masosohan. As no dāton para do gatogatos no tabo Israel, indāton daw asa poho kan dadwa a malloko a kalding. Kāda asa, ki pinakainawan da do kāda trībo no Israel. ¹⁸ As pinatnek da saw papādi kan siraw Lebīta do bonggoy da a para do kapagsīrbi da do Dyos do Jerosalem sigon do naitolas do librowaw ni Moyses.

No Pistan Pakanaknakman so Nakahabas no Anghil

¹⁹ Do chaasa poho naw kan apat a karaw do manōma a bohan, sinilibrar dan naybidi saw a naakaw iyaw Pista no Pakanaknakman so Nakahabas no Anghil. ²⁰ Siraw papādi kan Lebīta, dinalosan darana a tabo inawan da. Siraw Lebīta, ki diniman da saw orbon a karniro a pasohen a simememeh† a pagpista para dyirad tabo tawotawo a naybidi, dyirad papādi, kan dyirad inawan da mismo. ²¹ Siraw tawotawo no Israel a naybidi a naakaw, kinan daw karnyaw. As nachihanghang saw tabo sīgod a omyan daw a nachibawa dyirad dyaw a madalos so dadakay a tawotawo do tanaw a karoba da tan magdāyaw di ĀPO a iyaw Dyos no Israel. ²² Sinilibrar daw Pistaw no Tināpay a Abos Libadora do papito a karaw a siraragsak. Ta si ĀPO, ki pinasoyot na sa do nakapagbaliw no kapangtokto no impirador do Assirya tan sinidongan na sa do tarabāko do bahay no Dyos a Dyos no Israel.

† 6:20 6:20 Eks. 12:8-9

7

No Kawara ni Esra do Jerosalem

¹ Do nakahabas no āro a tawen, do kapagāri ni Artaekserses a impirador do Persya, myan tawo a mayngaran so Esra a kapotōtan ni Serayas a kapotōtan ni Asarya a kapotōtan ni Hilkiyah ² a kapotōtan ni Sallom a kapotōtan ni Sadok a kapotōtan ni Ahitob* ³ a kapotōtan ni Amarya a kapotōtan ni Asarya a kapotōtan ni Merayot ⁴ a kapotōtan ni Sera a kapotōtan ni Ossi a kapotōtan ni Bokki ⁵ a kapotōtan ni Abiswa a kapotōtan ni Pinehas a kapotōtan ni Eleasar a kapotōtan ni Aaron a iyaw katohosanaw a pādi. † ⁶⁻⁷ Iyaw nya Esra, ki asa sikritaryo a bisādo do Linteg ni Moyses a intoroh ni ĀPO a Dyos no Israel. Maynamot ta myan dyaw bindisyon ni ĀPO a Dyos na, tinorohan no impirador so tabo inakdaw na. Do chapapitwaw a katawen no kapagāri ni Artaekserses, komnaro si Esra yapo do Babilonya a mangay do Jerosalem, as nachirayay saw kadwan a tawotawo no Israel a nakairamānan no kadwan saw a papādi kan Lebita, taga-kansyon, maggwardya do rowangan no timplo, kan siraw magsirsirbyaw do timplo.

⁸⁻⁹ Insiknan naw nanakey a yapo do Babilonya do manōmaw a araw do manōma a bohan, as nakarapit do Jerosalem do manōmaw a araw do chadadima naw a bohan do chapapitwaw a katawen no kapagāri ni Artaekserses, maynamot ta myan dyaw bindisyon no Dyos. ¹⁰ Ta si Esra, ki inpasnek na a adalen kan tongpalen iyaw Lintegaw ni ĀPO, as kan inanawo na saw pangeddeng kan linteg dyirad tawotawo no Israel.

No Tolas ni Impirador Artaekserses di Esra

¹¹ Nyaw kopya no tolas a intoroh ni Impirador Artaekserses di Esra a pādi kan sikritaryo a diādal do bilbilin kan linlinteg saw ni ĀPO dyirad tawotawo no Israel:

¹² “Yapo di Artaekserses a āri dan āri, mangay di Esra a pādi kan sikritaryo no Linteg no Dyos no hanyit. Kablāawan ko imo.

¹³ “Yaken mangikeddeng a aran sino a Israelita do pagāryan ko karāman saw papādyaw kan Lebita a makey a mangay do Jerosalem, maipalōbos sa a machirayay dyimo. ¹⁴ Ta yapo dyaken kan papito saya a mamagbaga, toboyen namen imo a mangay a manyideb so kayayan do Jerosalem kan Joda tan mapatakan mo an maypāngo katongpal da so Linteg no Dyos a naitalek dana dyimo. ¹⁵ Asa pa, imo danaw mangyangay so pirak kan balitok a chakey ko kan siraw mamagbaga kwaya a itoroh namen a yapo do pōso namen a idāton do Dyos no Israel a omyan do Jerosalem. ¹⁶ Iyonot mo paw tabo pirak kan balitok a mahap mo do intīro a probinsya no Babilonya kontodo nainpapōswan saw a dāton dan tawotawo kan papādi para do timplo no Dyos da do Jerosalem. ¹⁷ Ipasnek mo a osaren iyaw pirak kan balitok a pangatang siras tōro a bāka, malloko a karniro kan malloko a orbon karniro kontodo maikosto a dāton a irek kan inomen. Idāton mo sa do altaraw no bahayaw no Dyos mo a myan do Jerosalem.

¹⁸ “Aran āngo a iktokto nyo a maganay kan kakakteh mo saw a Jodyo do kaosar no panda saw a pirak kan balitok, nawriw parinen nyo, sigon do chakeyaw no Dyos nyo. ¹⁹ Siraw warawara a naiparawat dyimo a para do kapagsirbi do bahay no Dyos mo, imo pakono mangiparawat do Dyos do Jerosalem. ²⁰ As kan aran āngo pa a machita mo a iparawat a para do bahay no Dyos mo, mapalobōsan ka a manghap a yapo do pangapyanaw so kinabaknangaw no āri.

²¹ “As kan yaken a Impirador Artaekserses, ikeddeng ko dyinyo a tabo a trisoriro do probinsya a Laōden no Oksong a Oprates a bebelan nyo manoroh so aran āngo a akdawen dyinyo ni Esra a pādi kan diādal do Linteg no Dyos no hanyit. ²² On, torohan nyo so manda do 3,500 a kakilo a pirak, 500 a rarakoh a kaalat no trīgo,

* 7:2 7:2 Neh. 11:11 † 7:5 7:5 1 Kron. 6:1-15

550 a kagalon a palek, 550 a kagalon a lana no olibo, kan tabo asin a machita na. ²³ Aran āngo a inmandar no Dyos no hanyit, komplito pakono a matongpal para do bahay no Dyos no hanyit, ta āngwan pabtaken naw soli naw do pagāryan no inspirador kan pōtot na saw a magāri anchi. ²⁴ Ipakatoneng namen pa dyinyo a abaw kalintegan nyo a mangipapilit so kapagbwis do aran āngo dyirad papādi, Lebita, taga-kansyon, magguardya do rowangan no timplo, siraw magsirsirbyaw, mana kadwan saw a maytarabāko do dya bahay no Dyos.

²⁵ “As imom Esra, sigon do sīrib no Dyos mo a myan dyimo, manongdo ka so opisyalis kan hwis saw a mangokom siras tabo tawotawo do probinsya a Laōden no Oksong a Oprates. Siraw bisādo saw do linlinteg no Dyos mo. As imo, ki nanawhen mo saw dyi saw a makapatak siras nya linteg. ²⁶ Aran sino a dya magtongpal so linteg no Dyos mo kan linteg no āri, sigorādo a machita a madōsa a madiman, mapakasyat, masamsam no warawara na, mana mabahod.”

No Kaidaydāyaw ni Esra so Dyos

²⁷ Madaydāyaw pakono si ĀPO a Dyos no aāmang ta a komwan pinarin na do nakasalid naw so pōso no inspirador tan mangiyangay so dāyaw para do bahay ni ĀPO do Jerosalem. ²⁸ Inpaboya naw no dya mabdibdis a kadaw na dyaken do salapen no impirdor kan siraw mamagbaga na kan dyirad tabo matotoray saw a opisyalis na. Maynamot do kāsī dyaken ni ĀPO a Dyos ko, intortored ko a inakpeh saw mabigbigbig saw a tawotawo no Israel a machangay dyaken a maybidi do Jerosalem.

8

No Listaan Dan Pangpangōlo a Nachangay di Esra

¹ Siraw nyaw pangpangōlo dan partīdos kan siraw nailista sigon do kapotōtan da a nachangay dyaken yapo do Babilonya do nakapagāri ni Inspirador Artaekseses: ² no yapo do kapotōtan ni Pinehas, si Gersom; no yapo do kapotōtan ni Itamar, si Daniel; no yapo do kapotōtan ni Dabid, si Hattos ³ a kapotōtan Sekanya; no yapo do kapotōtan ni Paros, si Sakaryas, as kan nailista dya sigon do kapotōtan da, ki 150 a mahahakay; ⁴ no yapo do kapotōtan ni Pahat-moab, si Elie-hoenai a pōtot ni Serayas, kan myan dyaw 200 a mahahakay; ⁵ no yapo do kapotōtan ni Satto, si Sekanya a pōtot ni Jahasiel, kan myan dyaw 300 a mahahakay; ⁶ no yapo do kapotōtan ni Adin, si Ebed a pōtot ni Jonatan, kan myan dyaw 50 a mahahakay; ⁷ no yapo do kapotōtan ni Elam, si Jesayas a pōtot ni Atalyas, kan myan dyaw 70 a mahahakay; ⁸ no yapo do kapotōtan ni Sepatias, si Sebadyas a pōtot ni Migel, kan myan dyaw 80 a mahahakay; ⁹ no yapo do kapotōtan ni Joab, si Obadyas a pōtot ni Jehiel, kan myan dyaw 218 a mahahakay; ¹⁰ no yapo do kapotōtan ni Bani, si Selomit a pōtot ni Josipyah, kan myan dyaw 160 a mahahakay; ¹¹ no yapo do kapotōtan ni Bebay, si Sakaryas a pōtot ni Bebay, kan myan dyaw 28 a mahahakay; ¹² no yapo do kapotōtan ni Asgad, si Johanan a pōtot ni Hakkatan, kan myan dyaw 110 a mahahakay; ¹³ no yapo do kapotōtan ni Adonikam a siraw nanawnawdyaw a nachangay a mayngaran so Elipelet, Jewel, kan Semayas, kan myan dyiraw 60 a mahahakay; ¹⁴ kan no yapo do kapotōtan ni Bigbay, Otay, kan Sakkor, kan myan dyiraw 70 a mahahakay.

No Kapaybidi do Jerosalem

¹⁵ Yaken si Esra, as kan inakpeh ko sa do oksong a lomogo do logar a Ahaba, kan dawriw nagkampwan namen so tatdo a karaw. Do kapanyidechideb kwaw siras tawotawo kan papādi, nadongso ko sabaw Lebita. ¹⁶ Do dāwri, tinawagan ko saw pangpangōlo a sa Elieser, Ariel, Semayas, Elnatan, Jarib, Elnathan, Natan, Sakaryas, kan Mesollam. Tinawagan ko pa sa Joyarib kan Elnatan a sira, ki mahahakay a diādāl.

¹⁷ Tinoboy ko sa tabo di Iddo a pangōlo do logar a Kasipya. Inbahey ko saw natoboyaw an āngo ibahey da di Iddo kan kakabagyan na saw a magsirbi do timplo do Kasipya tan toboyen da dyamen siraw magsirsirbi para do bahay no Dyos ta. ¹⁸ Maynamot do kāsī no Dyos namen a myan dyamen, inyangy da dyamen asa makapatak kan masirib a tawo a si Serebiah kontodo pōtot na sa kan kakabagyan na sa a mahahakay. Asa poho kan wawaho sa a tabo. Sira, ki yapo do kapotōtan ni Mahli a apoko* ni Lebi a pōtot ni Israel. ¹⁹ Inyangay da pa si Hasabyas kan rārayay naw a si Jesayas a yapo do kapotōtan ni Merari. Rārayay da saw kakabagyan naw kan siraw pōtot daw a mahahakay. Dadwa poho sa. ²⁰ Otro, nangyangay sa pa so 220 a siraw magsirsirbyaw do timplo. Siraw nyaw pinatarek ni Āri Dabid kan opisyalis na saw, kan pinatnek da sa a somidong dyirad Lebitaw. Tabo sa, ki nailista no ngarangan da.

²¹ Do dawri a yanan, do oksong a Ahaba, inmandar ko dyira a magayonar kami tan magpakombaba kami do salapen no Dyos namen, kan akdawen namen a iyaw manoroh so maganay a kaaywan na dyamen do kayam namen kan siraw anak namen kontodo tabo saw a warawara namen. ²² Ta chinasnek ko nangdaw di impirador siras soldādo kan kabalyiro na saw a aywanan da yamen do rarahan dyirad kabōsor, ta inbahey namen di impirador a kon namen, “No kāsī no Dyos namen, ki myan do tabo a omchichwas dya, as no rakoh a soli na, ki myan dyirad tomadyichokod dya.” ²³ Dawa, nagayonar kan nangdaw kami so nya do Dyos namen, ki inatbay naw dasal namen.

²⁴ Sinpangan na, pinatarek ko asa poho kan dadwa a mawnonotan a papādi a sa Serebyas, Hasabyas, kan asa poho saw a kakabagyan da. ²⁵ Inkilo ko para dyiraw pirak saw, balitok saw, kan warawara saw a dāton a intoroh no impirador kan siraw mamagbaga na kan siraw opisyalis na kan tabo tawotawo no Israel a maosar do bahay no Dyos namen. ²⁶ Inkilo ko a para dyiraw 25 a tonilāda a pirak, 3,500 a kakilo no warawara a pirak, 3,500 a kakilo no balitok, ²⁷ 20 sabak a balitok a myan so balor a 1000 darik,† kan dadwa masileng a tombāga a warawara a myan balor na a akmay balitok.

²⁸ Binata ko dyira a kon ko, “Inyo kan siraw nya warawara, ki masantwan di ĀPO. Iyaw pirak kan balitok, ki naitoroh a nainpapōswan a dāton di ĀPO a Dyos no aāmang nyo. ²⁹ Bantayan nyo sa maganay manda do kaikilo nyo sira do kwarto saw no bahay ni ĀPO do Jerosalem do salapen no matotohos saw a papādi, Lebita, kan siraw pangpangōlo do partidos no Israel.” ³⁰ Do dāwri, rinawat dan papādi kan Lebitaw pirak saw, balitok, kan siraw masantwan saw a warawara a nakilo a maiyangay do bahay no Dyos namen do Jerosalem.

³¹ Do chaasa poho naw kan dadwa a karaw do manōma a kabohan, komnaro kami a yapo do oksong a Ahaba a mangay do Jerosalem. No kāsī no Dyos namen, ki myan dyamen, kan inaywanan na yamen do rarahan tan abo saw kabōsor kan tolisan a mangsaneb dyamen. ³² Dawa, nakarapit kami do Jerosalem, kan naynahah kami daw so tatdo a karaw.

³³ Do chapat naranaw a karaw, do bahay no Dyos namen, inpakilo namen pirakaw, balitokaw, kan siraw masantwan saw a warawara di Meremot a iyaw pādi a pōtot ni Oryas. Myan daw si Eleasar a pōtot ni Pinehas as kan siraw Lebita a si Josabad a pōtot ni Jeswa kan si Noadiah a pōtot ni Binnoy. ³⁴ Nabidangan kan nakilo tābo, as naitolas no karahmet no tābo.

³⁵ Tayokaw nya, siraw naybidyaw a yapo do nakaakawan da, nangidāton sa so dāton a masosohan do Dyos no Israel. Nangidāton sas 12 a tōro a bāka para do tābo saw a trībo no Israel, 96 a tōro a karniro, kan 77 a malloko a orbon a karniro. Nangidāton sa pa so 12 a malloko a kalding a pangdalos so inawan da do gatogatos.

* **8:18** 8:18 Nom. 3:17, 20 † **8:27** 8:27 No darik, ki plata a kwarta da, kan 8.424 kilograms.

Tabo saw nya binyay, ki nasosohan a dāton di ĀPO. ³⁶ Inparawat da paw no bilbilin no impirador dyirad gobirnadador kan opisyalisaw no probinsya a Laōden no Oksong a Oprates. As sira, ki somnidong sa dyirad tawotawo kan do kapatnek no bahay no Dyos.

9

No Dasal ni Esra a Maynamot do Kapachikabahay do Gan-ganaet

¹ Katayoka dan nyaya namarin, nangay sa dyaken pangpangōlwaw, kan binata da a kon da, “Siraw tawotawo no Israel kontodo siraw papādi kan Lebita, nachibawa saba dyirad tawotawo a omdibon a myan so makabābaba a dadakay a siraw Kananeo, Heteo, Pereseo, Jeboseo, Ammonito, Moabita, taga Egipto, kan Amoreo.

² Nachikabahay saw Israelitaw dyirad babbalāsang daw no gan-ganaet saw. As dawa, no tawotawo a masantwan, ki nachisagel dana dyirad tawotawo a myan do omdibon. As siraw pangpangōlo kan opisyalis, siraw nangirogi a namarin so nyaya dya mapodno a kaparin.”

³ Do nakadngey ko syay, pinirit ko laylay kan kagay ko, kan binagot ko boboh do oho kan minyin ko, as naydisna ako a taywara so kapagmamayo. ⁴ Do dāwri, siraw naychamirpirpiraw a nāmo do chirin saya no Dyos no Israel, nakpeh sa do omdibon ko a maynamot do dyaya a mapodno a kaparin dan naybidi saw a naakaaw. Nāw ko a naydisna daw a nagmamayo a manda do ōras no kapangidāton do kapaysarisari.

⁵ Sinpangan na, do ōras no kapangidāton do kapaysarisari, naytēnek ako yapo do kapagmamayo ko a sipipirit so laylay kan kagay, as naydogod ako a maydedpa di ĀPO a Dyos ko, ⁶ kan naydasal ako a kon ko,

“O Dyos ko, taywara a masnek ako a tomangay dyimo a Dyos ko. Ta no gatogatos namen, ki maopo a matwatohos kan oho namen kan nakarapit dana do kahanyihanyitan. ⁷ Yapo do chimpo dan aāmang namen a manda sichangori, nāw na rakoh gatos namen. Maynamot do gatogatos namen, yamen, siraw ar-āri kan papādi namen, ki naiparawat kami dyirad ar-āri no gan-ganaet a tana do kadiman do ispāda, kabahod, kasamsam, kan do oltimo a kasnek a akma sicharaw.

⁸ “Ki sichangori, do dēkey lang a chimpo, inpaboya ni ĀPO a Dyos namen parabor na do nakatokos na dyamen a yamen a nakalāsat, kan tinorohan na yamen so dya maparoparo a yanan do pagdaydayāwan sya. Tan komwan, no Dyos namen, ki mangsēdang so aktokto namen kan torohan na yamen so dēkey a pakaalmonawan do nakaadīpen namen. ⁹ Aran adīpen kami, ninonolay naba yamen no Dyos do kaadīpen namen. Inpaboya na dyamen iyaw dya mabdibdis a kadaw na do salapen dan impirador do Persya. Tinorohan na yamen so bayo a byay tan mirwa a mapatnek iyaw bahay no Dyos namen kan mangapya so nakarārayaw na. Inaywanan na pa yamen do Joda kan Jerosalem.

¹⁰ “Ki changori, O Dyos namen, aryoriw mabata namen a maynamot do dyaya? Aba! Ta ninonolay namen bilbilin mo ¹¹ a inpabilin mo dyirad propita saw a pachirawatan mo do nakabata mo a kon mo, ‘No tana a īto a asdepen nyo tan dyira nyonchi, ki tana a ibidang ko a malapos, ta linaposan dan tawotawo do makabābaba a kaparin da sa. Nya a kalapos, ki inapno daw tana. ¹² Dawa, ipakabahay nyo abaw babbalāsang nyo dyirad babbaro da mana hapen nyo abaw babbalāsang da a ipakabahay do babbaro nyo. Machitōlag kamwaba polos a machisit dyira do aran āngo a chimpo. Tan komwan, maparin a mabīleg kamo kan koman kamo so maganay a āpit do tana, kan maparin a ipatāwid nyo tana dyirad anak nyo a abos pandan.’

¹³ “No tabo a namarin dyamen, ki maynamot do marahet saya a kaparin kan no rakoh a gatos namen. Ki alit na, imo Dyos namen, dekedeky kadōsa mo

dyamen kan maikari do gatogatos namen, kan inpalōbos mo pa a myan nakalasad dyamen a akma syay. ¹⁴ Āngo, pirwahren namen pawri a rārayawen bilbilin mo kan machikabahay kami dyirad tawotawo saw a mamarin so makabābaba a dadakay? Engga! Makasoli ka abanchori a manda do kaopas mo dyamen tan aba polos makalasad mana abo mabyay? ¹⁵ O ĀPO a Dyos no Israel, malinteg ka, ki pinalobōsan mo a myan dyamen nakalasad sichangori. Cha kami do salapen mo a sigagatos, ta abaw makapaytēnek do salapen mo a maynamot do dyaya.”

10

No Kaipodno Dan Tawotawo so Gatos Da

¹ Do kadamaw ni Esra a naydasal kan nangipodno so gatos da ranan na tomnanyis kan nagrōkob do salapen no bahay no Dyos, nagaribongbong saw Israelitaw a mahahakay, mababakes, kan adedekey do omdibonaw dya. Aran sira, taywara sa a tomnayis. ² Do dāwri, si Sekanya a pōtot ni Jehiel a asa kapotōtan ni Elam, binata na di Esra a kāna, “Mapodno kami aba do Dyos ta do kapachikabahay dyirad gan-ganaet a mababakes do tawotawo a omdibon dyamen. Ki aran komwan, ariw namnāma para di Israel. ³ Dawa, machitōlag ta do Dyos ta a boyawen ta sa tabo nya saya mababakes kan siraw anak da sigon do bagbaga mo, mo āpo kan siraw maychamirpirpiraw a māmō do bilin no Dyos ta. Parinen ta sigon do linteg, ah. ⁴ Maytēnek ka pa, ta rebbeng mo, kan machitēnek kami dyimo. Dawa, sigi, payiten mo aktokto mo kan parinen mo, ah.”

⁵ Do dāwri, naytēnek si Esra kan inmandar na dyirad pangpangōlo dan papādi, siraw Lebitaw, kan tabo tawotawo no Israel a magsapata sa mamarin so naibaheyaw. Dawa, nagsapata sa. ⁶ Sinpangan na, komnaro si Esra do salapenaw no bahay no Dyos kan nangay a minisan do kwartwaw ni Jehohanan a pōtot ni Elyasib. Do kayan naw daw, komninan kan mininom aba, ta tinongtong naw magdong-aw a maynamot do dyi da kapodno no naakaw saw a naybidi.

⁷ Sinpangan na, myan pakatoneng a naiwaras do intīro a Joda kan Jerosalem a siraw tabo naybidi a naakaw, ki machita a makpeh do Jerosalem. ⁸ Aran sino a dya mangay do irahem no tatdo a karaw, sigon do bilin dan opisyalisaw kan siraw panglakayenaw, tabo dyira na, ki masamsam kan mapaksyat do kakpehpehan dan naakaw saw a naybidi.

⁹ Do irahem no tatdo a karaw, tabo saw mahahakay do Joda kan Benhamin, nakpeh sa do Jerosalem do chadadwa poho a karaw do chasasyam a kabohan. Naydisna sa tabo tawotawo do atataw do salapen no timplo, as kan naychamirpirpir sa a maynamot do dyaya riribok kan maynamot do mawyas a chimoy. ¹⁰ Sinpangan na, naytēnek si Esra a pādi, kan binata na dyira a kāna, “Mapodno kamo aba do nakapachikabahay nyo do gan-ganaet a mababakes. Mainayon nya do gatos no Israel. ¹¹ Changori, ipodno nyo gatos nyo di ĀPO a Dyos dan aāmang ta, as parinen nyo chakey na. Patarken nyo inawan nyo dyirad tawotawo do omdibon nyo kan dyirad gan-ganaet a babbaket nyo.”

¹² Kinalyak dan tabo a nakpehpeh daw a inatbay a kon da, “On, kosto ka. Machita namen a parinen akmas bata mo! ¹³ Ki āro sayaw tawotawo dya, kan chimpwaya a machimoy. Maparin kami aba a maytēnek do gagan. Otro, do nyaya bata mo, ki maparin aba a tongpalen do asa mana dadwa karaw, ta naygatos kami so rakoh a maynamot do nya banag. ¹⁴ Palobōsan mo saw opisyalis namen a pinakainawan do tabo a nakpeh dya. As palobōsan mo tabo do idiidi namen siraw nangabahayaw so gan-ganaet a mababakes, ki mangay do naikeddeng a ōras a kontodo siraw panglakayenaw kan siraw hwis saw do kāda idi manda do kaydit dyamen no taywaraya a kasoli no Dyos ta do dya a banag.” ¹⁵ Ki si Jonatan a pōtot ni Asahel

kan Jahseyah a pōtot ni Tikbah, sira lang mangipsok syay. As kan si Mesollam kan Sabbetay a Lebita, ki ayōnan da sa.

¹⁶ Dawa, pinarin dan naybidyaw a naakaw iyaw naibaheyaw a plāno. Namidi si Esra a pādi siras pangpangōlo dan pampamilya a pinakainawan dan partīdos. Tabo sa, ki tinongdo na sa do ngarangan da. Do primīro no chaasa poho naw a kabohan, naydisna sa a magimbistigar so nya banag. ¹⁷ As do primīro no dāmawaw a bohan, natayokaw disisyon da a maynamot do tabo mahahakay a nangabahay dyirad gan-ganaet a mababakes.

Siraw Nakagatos a Nangabahay do Gan-ganaet

¹⁸ Yapō dyirad kapotōtan dan papādi, nya saw nangabahay dyirad gan-ganaet a mababakes: Yapō dyirad kapotōtan ni Jeswa a pōtot ni Josadak, kan kakakteh na, ki sa Maaseyah, Elieser, Jarīb, kan Gedalyah. ¹⁹ Inkari da a tabo a payyayohen da saw babbaket da, kan para do gatos da, mangidāton kāda asa so tōro a karniro a naikeddeng a dāton do gatos. ²⁰ Yapō dyirad kapotōtan ni Immer, ki sa Hanay kan Sebadyas. ²¹ Yapō dyirad kapotōtan ni Harim, ki sa Maaseyah, Elyas, Semayas, Jehiel, kan Ossias. ²² Yapō dyirad kapotōtan ni Pas-hor, ki sa Elyoenay, Maaseyah, Ismael, Netanel, Josabad, kan Elasah.

²³ Yapō dyirad Lebita, ki sa Josabad, Simey, Kelayah a si Kelita, Petayah, Joda, kan Elieser. ²⁴ Yapō dyirad taga-kansyon, ki si Elyasib. Yapō dyirad maggwardyaw do rowangan no timplo, ki sa Sallom, Telem, kan Ori.

²⁵ Nyaw yapō dyirad kadwan saw a Israelita: Yapō dyirad kapotōtan ni Paros, ki sa Ramyah, Issyah, Malkihah, Mihamin, Eleasar, Malkihah, kan Benayas. ²⁶ Yapō dyirad kapotōtan ni Elam, ki sa Mattanyah, Sakaryas, Jehiel, Abdi, Jeremot, kan Elyas. ²⁷ Yapō dyirad kapotōtan ni Satto, ki sa Elyoenai, Elyasib, Mattanyah, Jeremot, Sabad, kan Asisa. ²⁸ Yapō dyirad kapotōtan ni Bebay, ki sa Jehohanan, Hananyah, Sabbay, kan Atlay. ²⁹ Yapō dyirad kapotōtan ni Bani, ki sa Mesollam, Mallok, Adayah, Jasob, Seal, kan Jeremot. ³⁰ Yapō dyirad kapotōtan ni Pahat-moab, ki sa Adna, Kelal, Benayas, Maaseyah, Mattanyah, Besalel, Binnoy, kan Manasses. ³¹ Yapō dyirad kapotōtan ni Harim, ki sa Elieser, Issihah, Malkihah, Semayas, Simeon, ³² Benhamin, Mallok, kan Semyah. ³³ Yapō dyirad kapotōtan ni Hasom, ki sa Mattenay, Mattattah, Sabad, Elipelet, Jeremay, Manasses, kan Simey. ³⁴ Yapō dyirad kapotōtan ni Bani, ki sa Maaday, Amram, Oel, ³⁵ Benayas, Bedeyah, Kelohi, ³⁶ Banyah, Meremot, Elyasib, ³⁷ Mattanyah, Mattenay, kan Jaaso. ³⁸ Yapō dyirad kapotōtan ni Binnoy, ki sa Simey, ³⁹ Selemyah, Natan, Adayah, ⁴⁰ Maknadebay, Sasay, Saray, ⁴¹ Asarel, Selemyah, Semyah, ⁴² Sallom, Amaryah, kan Jose. ⁴³ Yapō dyirad kapotōtan ni Nebo, ki sa Jeyel, Mattitiah, Sabad, Sebina, Jadday, Joel, kan Benayas. ⁴⁴ Tabo saw nya, ki nangabahay sa so gan-ganaet a mababakes. As siraw kadwan dyira, ki myan pōtot da.*

* **10:44** 10:44 Mana “As inpayyayo da sa kontodo pōtot da sa”.

No Libro A Ester

No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Libro

Naparin nyaya do palasyo no inspirador do Persya no tabo mimyan librwaya ni Ester. As no paytābwan nya, ki maynamot do asa mabakes a Jodyo a si Ester as kan maynamot do katedred no kapangtokto na kan kadaw na siras Jodyo saw a kapayngay na, ki insalākan na sa do kadiman da a tabo.

Ilawlawag pa no nya libro no Ester an maypāngo a nangrogi kan āngo chakey na batahen no pistaen dayan Jodyo a “Pista no Porim.”

No Naychakarwan no Nya Libro

Pakatoneng (1:1-2)

No kapidi ni Ester a rēyna (1:1-2:23)

No panggep ni Haman a kadiman siras Jodyo saw (3:1-5:14)

No kabītay ni Haman (6:1-7:10)

No kaābak dan Jodyo saw so kabōsor da saw (8:1-10:3)

Ester

No Kasōkir ni Rēyna Basti si Āri Ekserses

¹ Siraw nyaw naparin do chimpo ni Āri Ekserses.* Iyaw nya Ekserses, ki nangitoray so asa gasot, dadwa poho, kan papito a probinsya makayapo do Indya a mandad Etiopya.† ² Do dāwri a chimpo, no naydisnan no trono ni Āri Ekserses, ki do Sosa a sintro no pagāryan no Persya. ³ As do chatatdo naw a katawen no nakapagtoray na, namarin so pista a para do tabo magtotoray na kan tabo opisyalis na. Nachipista saw totorayen da saw no soldādo do Persya kan Medya‡ kontodo gorbirador saw kan siraw matotohos saw so saad a yapo do probinsya saw. ⁴ Do irahem no anem a kabohan, inpaboya naw kinabaknang no pagtorayan na, dayag, kan kapintas na.

⁵ Sinpangan na, do nakatayoka danaw no nya pista, namarin paw āryaw so pista a para dyirad tabo tawotawo a omidi do Sosa, mabaknang mana mapobri. Iyaw nya pista, ki papito a karaw a naparin do minoyongan no atataw no palasyo. ⁶ Iyaw minoyonganaw, ki nabistyan so kortina saw a mapīno a tela, maydak kan asol. Nachipong sa do hobid saw a mapīno a tela, maydak kan obi so kīta, kan nailōdyit sa yapo do sinan singsing saw a pirak. Marmol saw parey saw a nakaikapetan da. Myan saw manaro a paydisnan a naparin do balitok kan pirak a napangay do atataw. No nya atat, ki naar-artyan so marmol, perlas, kan matatarek a kīta no mangīna a bato. ⁷ Naitawoy palek do bāso saw a balitok kan matatarek nakasokog da, as kan maboslon palek maynamot do kadadam ni āri. ⁸ Sigon do mandar ni āri, abaw mamilit dyira a minom, ta inbilin ni āri dyirad katalek naw a magsirsīrbi a nolay da a minom kāda asa sigon do chakey na.

⁹ Ranan na, aran si Rēyna Basti, ki namarin met so pista na a para dyirad mababakes saw do palasyo ni Āri Ekserses.

¹⁰ Do chapapito naranaw a araw no pista, taywaraw kasoyot ni āri, ta nadiyyat dana. Dawa, tinawagan na saw papitwaw a yonoko na a magsirsīrbi dya. Siraw nya sa: Mehoman, Bista, Harbona, Bigta, Abagta, Setar, kan Karkas. ¹¹ Inbilin na dyira a yangay da hapen si Rēyna Basti a iparang do salapen na a sikokorona tan ipabōya naw taywaraw a kapintas ni baket na dyirad opisyalis naw kan tabo bisita na. ¹² Ki

* **1:1** 1:1 Mana Ahasweros, kan nangitoray do 485-465 B.C. Esra 4:6 † **1:1** 1:1 Etiopya mana Kos, ngaran na do kaychowa. ‡ **1:3** 1:3 Persya kan Medya, ki asa a pagāryan.

do nakaibahey daw no yonoko saw so inbilin naw ni āri di Rēyna Basti, chinasken naw nangay. Do dāwri, ultimo soli ni āri, kan mapenpen na paba.

¹³ Maynamot ta dadakay no āryaw mangdaw so kapangtokto dan mamagbaga saw maynamot do linteg kan kapangokom, nachisarita dyirad mamasirib naw a makapatak so kosto a parinen. ¹⁴ No masanyib a pachisngenan āri, ki sa: Karsena, Setar, Admata, Tarsis, Meres, Marsena, kan Memokan. Siraw nyaw papito a opisyalis do pagāryan no Persya kan Medya. ¹⁵ Binata na dyira a kāna, “Sigon do linteg, āngo maganay a parinen di Rēyna Basti? Inanohdan nabaw yaken a āri do nakaibilin kwaw sya dyirad tinoboy ko saw a yonoko dyaken.”

¹⁶ Ki tominbay si Memokan di āri do kasalasalapan daw no opisyalis saw a kāna, “Ay pakawanen! Madiw nya pinarin Rēyna Basti. Moyboh aba si āri iyaw inasnesnekan na an dyi pa tabo a opisyalis kan siraw tawotawo do intiro a pagāryan ni āri. ¹⁷ Ta iyaw nya pinarin ni rēyna, ki komayab anchi do tabo a mababakes, kan paynamotan darana dya omanyib siras lalakay da. Batahen danchi a kon da, ‘Inbilin naw ni Āri Ekserses si Rēyna Basti a mangay do salapen na, ki nangay abaw.’ ¹⁸ Iyaw naparinaya sicharaw, madāmag danchi no mababakes saw a mabigbigbig do Persya kan Medya, as tolāden darananchiw nya pinarin ni rēyna dyirad tabo a opisyalis saya ni āri. An komwan, machipandabaw kabon anyib kan kapaysin-iipsok. ¹⁹ As dawa, an makahwahok dyimo mo āri, mangibilin ka pakono so pangeddeng a dya mabaliwan a maitolas do linteg saw no Persya kan Medya tan si Basti, ki maparin na paba polos magparang do salapen mo. As iyaw nawri a saad na rēyna, ki itoroh mo na do matarek a mabakes a mangamangay a maikari kan iya. ²⁰ Anchan maipakatoneng pangeddeng mwaya do intirwaya pagāryan mo a marahawa, anyiben dananchin tabo mabakes kabahay da makayapo do kabobodisan mandad katotohosan.”

²¹ Chinadaw ni āri kan opisyalis na saw nyaya kapangtokto. Dawa, pinarin āryaw akmas inbaheyaw ni Memokan. ²² Maynamot do dyaya, nangipaw-it so tolas sa dyirad tabo probinsya a itorayan na, sigon do kapaychirin kan kapaytolas do kāda probinsya. No naibahey, ki kāda mahakay, ki iya pakono magtoray do bōkod na pamilya kan chirin na pakono matongpal.

2

No Kapidi ni Ester a Rēyna

¹ Do nakabaw danaw no soli ni Āri Ekserses, nanakem naw pinarin naw ni Basti kan iyaw nakapangikeddeng naw so maikontra dya. ² Sinpangan na, inbahey dan mamagbagaw a masinged di āri a kon da, “Āngo ta dyi ka maychichwas siras mapipintas saya babbalāsang a birhin a para dyimo mo āri? ³ Mamidi ka dyirad opisyalis mo saw do kāda probinsya do dya pagāryan a mangyangay siras tabo mapipintas saw a babbalāsang a birhin do pagyanan dayan mababakes do palasyowaya do dya a Sosa a sintro no pagāryan. On, ipaaywan ta sa di Hegay a iyaw yonokwaw ni āri a mangay-aywan siras mababakes mo saw tan papintasan na sa. ⁴ Iyanchiw balāsangaw a kasdayan kapangdidiw mo, hapen mo a rēyna a tādi ni Basti.”

Chinadaw ni āri iyaw nya a binata da dya. Dawa, nawriw inonotan na.

⁵ Do dawri do Sosa, myan asa Jodyo a yapo do trībo ni Benhamin a mayngaran so Mordokeo a pōtot ni Hair a pōtot ni Semay a pōtot ni Kis. ⁶ No pinarin Nebokadnessar a āri do Babilonya, ki inakaw na saw tawotawo no Joda a nabahod.* Si Kis, ki asa dyira a naakaw yapo do Jerosalem kontodo si Jekonya a āri do Joda. ⁷ Si Mordokeo,

* **2:6** 2:6 Inābak dan taga Babilonya siraw taga Joda do tawen a 597 B.C. Inakaw ni Āri Nebokadnessar siraw tawotawo no Joda kan Benhamin a inyayang do Babilonya.

ki myan kasinsin na a mabakes a mayngaran so Ester. As no ngaran na do Hebreo, ki Hadassah. Pinarakoh ni Mordokeo si Ester maynamot ta nadiman dana saw inyapwan na, kan inbidang narana anak na. Si Ester, ki makadadaw a balāsang kan kakoskostwanaw inaynawan na.

⁸ Do nakaipakatoneng danaw no inkeddengaw ni Āri Ekserses, āro a babbalāsang naiyangay do Sosa kan naipaaywan sa di Hegay. Aran si Ester, ki naiyangay do palasyowaw ni āri, kan naitalek di Hegay a mangay-aywan so pagyanan daw no mababakes. ⁹ Nahwahok ni Ester si Hegay. Dawa, chinadaw na kan nyeng na inrogi a papintasen, kan tinorohan na pa so machitatārek a mākan. Myan saw tinongdo ni Hegay a papito a mababakes a yapo do palasyo a magsīrbi di Ester, as kan pinayadis nas Ester kan magsīrbi saw dya do kagaganayanaw a kwarto.

¹⁰ Inlīmed ni Ester a iya, ki asa a Jodyo maynamot ta nawriw inbilin dya ni Mordokeo. ¹¹ Kararaw a homnabahabas si Mordokeo do atataw no pagyanan dan mababakes saw tan matonngan na an maypāngo dana si Ester kan an āngo danaw mapariparin dya.

¹² Sakbay no naibatang a kaiyangay no kāda balāsang do yanan ni Āri Ekserses, machita patayokahen naw asa poho kan dadwa a kabohan a kapagpapintas a naikeddeng para dyirad mababakes. On, kāda balāsang, machita naw anem a kabohan a maptoptosan so lana no mirra kan anem a kabohan iyaw bangbanglo kan pangpapintas saw. ¹³ As no kangay no balāsang a yapo do pagyanan daw no mababakes a komwan do palasyo a yanan ni āri, mapalobōsan kāda asa a magpapintas sigon do chakey na. ¹⁴ Mangay daw an mahep, as an mabekas dana maiyangay do matarekaw a pagyanan dan mababakes do aywan ni Saasgas a iyaw yonokwaw ni āri a mangay-aywan siras babbaket saw. Maybidi paba di āri malaksid an chadaw ni āri kan ipatawag naw mismwaw a ngaran na.

¹⁵ Si Ester, ki pōtot a mabakes ni Abihail a marāan ni Mordokeo, as pinarakoh ni Mordokeo si Ester a akmay anak na. Do karapit danaw no ka si Ester maiyangay di āri, nawri lang pinaylaylay naw binahey naw ni Hegay a iyaw yonoko a mangay-aywan so mababakes saw. As tābo nakaboya dya, ki inanyib da. ¹⁶ Do dāwri, naiyangay si Ester di Āri Ekserses do palasyo, do chapapitwaw a katawen no nakapagāri na, do chaasa poho naw a kabohan a mapangaranan so Tebet.

¹⁷ Si āri, ki nakadidiw di Ester no kapateg kan kadaw a mangamangay pa kan kadwan saw a babbalāsang. Dawa, kinoronaan na si Ester, kan pinayparin narana a rēyna a tādi ni Basti. ¹⁸ Sinpangan na, namarin si āri so rakoh a pista a pammadāyaw na di Ester, as nakaāwis na siras tabo magtotoray naw kan tabo opisyalis na do pagtorayan na. Inpakatoneng na a iyaw nawri, ki araw no kapaynaynahah do tabo probprobinsya, as kan siboboslon si āri a nangibōnong dyira so rigrigālo a yapo kadādam na.

No Kaisalākan ni Mordokeo si Āri

¹⁹ Do kapaychichipeh daranaw a minirwa no babbalāsang saw a birhin, nadotokan narana ni āri si Mordokeo a asa opisyal, kan nachidisna dyirad kadwan saw a opisyalis a myan do rowanganaw no palasyo ni āri. ²⁰ Ki si Ester, nāw na intayotayo ka-Jodyo na a akmas inbilin naw dya ni Mordokeo. As nāw na inanohdan si Mordokeo a akmas nakapanganohed naw dya do kadēkey na paw.

²¹ Kadama naw ni Mordokeo a maydiydisna do rowanganaw no palasyo, myan saw dadwa a yonoko ni āri a maggwardya do pantawaw no kwarto ni āri a sa Bigtana kan Teres. Sira dadwa, ki nakasoli sa di āri kan inpangta da a dimanen. ²² Ki natonngan ni Mordokeo pangta daw kan inbahey na di Rēyna Ester. Otro si Ester, inbahey na di āri a si Mordokeo, ki nadngey na mismo pangta da dya. ²³ Do nakaosisa naw no nya

naipadāmag kan natonngan a oyod, binītay da saw dadwaw. Naitolas nya naparin do salapen āri do librowaw no pakasaritāan no pagāryan.

3

No Panggep ni Haman a Kadiman Siras Jodyo Saw

¹ Katayoka dan nya saya napariparin, pinadayāwan ni Āri Ekserses si Haman a pōtot ni Hammedata a kapotōtan ni Agag.* Pinayparin na a iya danaw katotohosan a opisyal do intīro a pagāryan. ² As inbilin ni āri dyirad tabo opisyalis na saw a myan do rowanganaw no palasyo a ipaboya daw anyib di Haman maynamot do kapaydogod da a magdāyaw dya. Pinarin da tabo. Ki si Mordokeo, chinaskeh naw maydogod mana magdāyaw dya. ³ As dawa, inyahes dan opisyalis saw a myan do rowanganaw no palasyo di Mordokeo a kon da, “Āngo ta nagtongpal kaba do bilin naw āri?”

⁴ Kararaw a paychirinan das Mordokeo, ki akma abo tadyinya na. “Yaken, ki Jodyo,” inibay ni Mordokeo dyira. As dawa, inbahey dad Haman, ta chiban da an ipalōbos naw komwanaya pariparinen Mordokeo. ⁵ Do nakaboyaw sya ni Haman a dya maydogod si Mordokeo mana magdāyaw dya, oltimo nakapakasoli na. ⁶ As do nakatoneng naw sya a si Mordokeo, ki Jodyo, chanawob naba do aktokto na a si Mordokeo lang madōsa. Dawa, naychichwas so pamosposan tan ipadiman na sa tabo tawotawowaw a Jodyo do intīro a pagāryan no Persya.

⁷ Do chaasa poho naw kan dadwa a katawen a kapagtoray ni Āri Ekserses, do manōmaw a bohan a mayngaran so Nisan, inbilin ni Haman iyaw kapagbibinōnot a iyaw pangaranan daw so Por.† Iyaw nyaw mangikeddeng an āngo a araw kan bohan katongpal so panggep naw a kadiman siras Jodyo saw. Napidi iyaw chaasa poho naw kan tatdo a karaw, do chaasa poho naw kan dadwa a kabohan no mayngaran so Adar.

⁸ Sinpangan na, binata ni Haman di Āri Ekserses a kāna, “Ari saw tawotawo a naychawpit a napatawa so inawan da dyirad kadwan saya a tawotawo do tabo probprobinsya do pagāryan mwaya. Sira, ki machitarek sa so dadakay dyirad kadwan saya tawotawo kan dya manganohed do linteg mo saya. An komwan, palobōsan moriw nyaya? ⁹ An makahwahok dyimo mo āri, mangikeddeng ka pakono so linteg a maipadiman sa. An parinen mo nya aket, manoroh ako so tatdo a gasot papito a poho kan dadima tonilāda pirak do pangapyan naw no āri so kwarta a maosar a para do pagāryan.”

¹⁰ Do dāwri, pinakaro ni āri iyaw pangsilyo naw a singsing do kakamay na, as nakaitoroh na sya do kabōsor daw no Jodyo a si Haman a pōtot ni Hammedata a kapotōtan ni Agag. ¹¹ Sinpangan na, inbahey ni āri di Haman a kāna, “Sigi, siraw tawotawo saw kan kwarta daw, ki dyira mo na. Parinen mo naw chakey mo dyira.”

¹² Do chaasa poho naw kan tatdo a karaw no manōma a bohan, tinawagan san Haman sikritaryo na saw ni āri. As inbahey na dyiraw bilinaw tan maytolas sa dyirad opisyalis saw, gobirnadaw saw, kan siraw magtotoray saw do tabo probprobinsya. Naiyōlog nya bilin do kāda kapaychirin kan sigon do kāda kapaytolas do intīro a pagāryan, as kan naitolas do ngaran ni Āri Ekserses kan nasilyowan so singsing naw.

¹³ Inwaras dan natoboy saw nya bilin dyirad tabo probinsya saw do pagāryan ni āri. Naitolas do bilinaw a maipadiman sa tabo Jodyo, magtotobo kan matotoneng, mababakes kan adedekey. On, maipadiman sa tabo do asa karaw, do chaasa poho naw kan tatdo a araw, do chaasa poho naw kan dadwa bohan a mayngaran so Adar. Maipadiman sa a abo kāsi, kan masamsam paw dyira da saw. ¹⁴ Iyaw kopya no nya

* **3:1** 3:1 Si Agag, ki iyaw āri dan Amalekita. 1 Sam. 15:8, 33; Eks. 17:8-16 † **3:7** 3:7 No chakey na batahen chirin a Por, ki “bōnot” (Porim, ki āro), as nakayapwan no ngaran no Pista no Porim do Ester 9:20-32.

bilin, ki maitoroh do kāda probprobinsya kan maibahebahey a pamakatoneng do tabo a tawotawo tan makasagāna sa do dāwri a araw.

¹⁵ Do bilin ni āri, in-godegodes daw nangay no natoboy saw, kan inpakatoneng daw nya bilin do Sosa a sintro no pagāryan. Chinariribok da do syodad no Sosa. Ki sa āri kan Haman, ki myan sa minom so palek.

4

No Kapamasidong ni Mordokeo di Ester

¹ Do nakatonengaw ni Mordokeo so tabo a napariparin, pinirit naw laylay naw do kapagmamayo na. Naylaylay so makersang, nakapayokpok nas ahbek do oho na, as nakapanakenakey na do irahemaw no syodad a magdongdong-aw so malyak do oltimo a kaliday na. ² Ki tod a nachipanda do rowanganaw no palasyo, ta abaw maylaylay so makersang a mapalobōsan a somdep. ³ Do kāda probprobinsya a nakaibaheyan no bilinaw ni āri, myan taywara kapagdongdong-aw dan Jodyo saw parayayan da so kapagayonar, katanyis, kan arimbāngaw. Kārwan dyiraw naylaylay so makersang, kan nadibadibat sad ahbek.

⁴ Do nakaibahey daw sya no magsirsirbi saw ni Ester a mababakes kan yonoko saw so maynamot do pariparinen naw ni Mordokeo, taywara nariribokan. Do dāwri, napaiyangay so laylay ni Mordokeo tan sokatan naw laylay naw a makersang, ki rinawat aba ni Mordokeo. ⁵ Nyaw naynamotan na a pinatawagan ni Ester si Hatach a asa dyirad yonoko saw a tinongdo ni āri a magsirbi dya. Tinoboy na si Hatach a mangay di Mordokeo, ta ipaiyahes na an āngo mapariparin di Mordokeo kan āngo ta parinen naw komwan. ⁶ Dawa, nangay si Hatach di Mordokeo do plāsaw no syodadaw do salapenaw no rowangan no palasyo. ⁷ Ki inbahey ni Mordokeo di Hatach tabo napariparinaw dya kontodo bidangaw no kwarta a inkari ni Haman a itoroh do pangapyan no āri so kwarta para do kaipadiman da so tabo Jodyo. ⁸ Nanoroh pa si Mordokeo so kopya no bilinaw a naipakatoneng do Sosa a maynamot do kaipadiman na sira. Chindaw na di Hatach a ipaboya na di Ester kan ilawlawag na dyaw mapariparinaw. Inmandar pa ni Mordokeo a mangay a machikakaāsi si Ester di āri tan chāsi na saw Jodyowaw.

⁹ Naybidi si Hatach, kan inpadāmag na di Ester inbaheyaw dya ni Mordokeo. ¹⁰ Ki pinaybidi dana ni Ester si Hatach, kan binata na dya a ibahey na di Mordokeo nya a kāna, ¹¹ “Tabo no opisyalis saw ni āri kan tawotawo saw do probinsya saya, ki chapatak da a no aran sino a mahakay mana mabakes a somdep do makatayrahemaw a paraāngan a maypasngen di āri a dya natawagan, machita maipadiman, ta asa lang linteg. Abaw makadichan do dyaya malaksid an patongdohen dya ni āri iyaw balitokaw a baston na. An komwan, maipadiman aba. Ta an yaken, makabohan danayaw homnabas makayapo do nakatawagaw dyaken āri.”

¹² Do nakapakarapitaw no nya inpaibahey ni Ester di Mordokeo, ¹³ inpapabidi na inpaibahey nya atbay na di Ester a kāna, “Iktokto mwaba a imo lang dya maparoparo do tabo a Jodyo maynamot ta myan ka do palasyo. ¹⁴ Ta an itmen mo dangoy mo do ōras a akma syay, mangay anchi a yapo do matarek a yanan pakalmonawan kan pakaisalakānan dan Jodyo saya. Ki imo, madiman kanchi kan mabonchiw kapotōtan āmang mo. Kan sino makapatak? Āngonchan no nayparinan mwa rēyna, ki para do akmas komwanaya chimpō.”

¹⁵ Sinpangan na, inpaibahey dana ni Ester nya atbay na di Mordokeo a kāna, ¹⁶ “Na, akpehen mo sa tabo Jodyo saya a myan do Sosa ah, as kapagayonar nyo kan pangdakdaw nyo yaken. Koman mana minom kamo aba so aran āngo do mārāw kan mahep do irahem no tatdo a karaw. Aran yaken kan siraw magsirsirbi saya dyaken

a mababakes, ki magayonar kami a akma dyinyo. Katayoka na, mangay akonchi di āri a aran maikontra do linteg. As an nyaw kadimanan ko, sigi, kadimanan ko na.”

¹⁷ Do dāwri, komnaro si Mordokeo kan tinongpal na tabo inbilin naw ni Ester.

5

No Kaāwis ni Ester si Āri kan si Haman do Asa Pasken

¹ Do chatatdo naranaw a karaw no kapagayonar ni Ester, pinaylaylay naw laylay no rēyna. As nakangay na naytēnek do makatayrahemaw a paraāngan no palasyo do somalapaw do kwarto a yanan no trono ni āri. Do dāwri, myan a maydisna si āri a somalap do rowanganaw. ² Do nakaboya naw si Rēyna Ester a myan a maytēnek do gagan, chinahwahok na. Dawa, pinatongdo na di Ester baston naw a balitok a inigpet na. Naypasngen si Ester, kan sinalid naw tobwanaw no baston ni āri. ³ Sinpangan na, inyahes ni āri a kāna, “Āngo akdawen mo, mo Rēyna Ester? Chabābang mwaba ibahey, ta ara pan mandad kagodwa no pagāryan ko, maitoroh dyimo.”

⁴ Tinbay ni Ester a kāna, “An pakahwahokan mo, mo āpo āri, chakey kwaw inyo a awīsen kan Haman sichahep do pasken kwaw a insagāna ko a para dyimo.”

⁵ Insigīda inbilin ni āri a kāna, “Ibahey nyo a bēbelan Haman mangay dya tan maparin namen chakey ni Ester.” Dawa, nangay sa āri kan Haman do paskenaw a insagāna ni Ester. ⁶ Ki do kadama daw a minom so palek, inyahes danan āryaw di Ester a kāna, “Āngo chakey mo a akdawen? Aran manda pad kagodwan pagāryan kwaya, maitoroh anchi dyimo.”

⁷ Ki binata ni Ester a kāna, “No chakey ko kan akdawen ko, ki nya: ⁸ An mahwahok ko pa imo mo āri, as kan makahwahok dyimo kaitoroh mos yahes kwaya kan katongpal mos akdawen kwaya, mangay kamo pakono mo āpo āri kan Haman anchan delak do pasken dana a isagāna ko dyinyo. Do dāwri dananchiw kaibahey kos chakey ko.”

No Panggep ni Haman a Kadiman si Mordokeo

⁹ Do dāwri a araw, minohbot si Haman a siraragsak a yapo do paskenaw ni Ester, kan mapaw danaw kapangtokto na. Ki do nakaboya naw si Mordokeo do rowanganaw no palasyo a malidyat pa a maytēnek a mangipaboyas kaanyib na sya, taywaraw nakapakasoli na. ¹⁰ Aran komwan, pinenpen naw oltimwaw a soli na kan somnabat. Sinpangan na, ināwis na saw sīt na saw kan si baket na a si Seres a machirapa dyira. ¹¹ Do dāwri, inpangas na dyiraw karon kinabaknang na kan iyaw karon pōtot na mahahakay. Inpangas na paw tabo nakaitoroh dya ni āri so pammadāyaw, kan maypāngo iyaw nakapatohosaw ni āri so saad na a iya danaw katotohosan dyirad opisyalis na saw. ¹² Innāyon pa ni Haman a kāna, “Nawri aba lang, ta yaken lang a maychatanyiw ināwis ni Rēyna Ester a rārayay ni āri do insagāna naw a pasken. Tori naranaw yamen a awīsen kan āri anchan delak. ¹³ Ki marārayawaya tabo gānas ko do dawri a Mordokeo a Jodyo an maboyaboya ko a maydisna do salapenayan palasyo.”

¹⁴ Tinbay ni Seres a baket na kan siraw sīt na saw a kon da, “Namna, āngo ngamin ta dyi ka mapaparin so pangbitāyan sya a dadwa poho kan dadima kamitros so katohos? Anchan mabekas, yahes mod āri a ipabitay na daw si Mordokeo. An tayokaw nawri, makapachirayay kad āri a mangay do pasken a siraragsak.” Chinasoyot ni Haman nawri a inbahey da dya, kan napaparin so pangbitāyan.

6

No Kaipadāyaw ni Āri si Mordokeo

¹ Do dāwri a mahep, makapakaycheh abas āri. Dawa, inpahap naw librowaw a nakaitolasan mapariparin do pagāryan kan inbāsa da dya. ² As kan nadongso daw yananaw no naitolas maynamot do nakapaybahebahey naw ni Mordokeo so pangta daw a mangdiman si āri. Sa Bigtana kan Teres, dadwaw a yonoko a magbanbantay do asdepanaw no kwarto ni āri a nangipangta sya. ³ Inyahes ni āri a kāna, “Āryoriw naitoroh a gon-gona kan pammadāyaw di Mordokeo do dyaya pinarin na?”

Ki tinbay dan magsirsirbyaw a kon da, “Abaw naitoroh dya.”

⁴ Inyahes ni āri a kāna, “Sino saw opisyalis ko a myan do atataya no palasyo?”

Ki kosto a somdep si Haman do mamangketaw do gagan a paraāngan no palasyo tan yangay na akdawen a mabītay si Mordokeo do insagāna naw a pangbitāyan sya.

⁵ Ki tinbay dan magsirsirbi saw a kon da, “Toryayas Haman a maytēnek do gagan a mangnanaya machisarīta dyimo.”

“Pasdepen nyo pa dya,” inbilin ni āri.

⁶ Do nakapakasdep naranaw ni Haman, inyahes dya ni āri a kāna, “Āngo paro maganay a parinen do tawowaw a chasoyot ko a padayāwan?”

Ki no iniktokto ni Haman, “Ari pawriw matarek a tawo a chasoyot ni āri a padayāwan an dya yaken?” ⁷ Dawa, tinbay ni Haman a kāna, “Para do tawowaw a chasoyot no āri a padayāwan, ⁸ mapahap kas laylayaw no āri a paylaylaylay mo kan kabalyowaw a pagkabkalyowan mo a nabistyan so sinan korona mwaw. ⁹ As kaipahap mos asa dyirad katotohosan naw a opisyal mo, ta iyaw manglaylay so tawowaw a chasoyot mo a padayāwan. Iya paw mangidaōlo so nakasakayaw do kabalyo a mayam do kalsāda saya do irahem no syodad, as kaipaingēngengey mo sya do opisyal mwaw so nya: ‘Chiban nyo! Komwan maparin do tawo a chasoyot ni āri a padayāwan!’ ”

¹⁰ Sinpangan na, binata ni āri di Haman a kāna, “Ngay, kabelan mo yangay mwa hapen laylay saw kan kabalyowaw, as kaparin mos binata mwaya di Mordokeo a Jodyo. Ari a maydiydisna dwa rowanganaya no palasyo. Kanakmen mo ah, parinen mwa tabo binata mwaya.”

¹¹ Dawa, yay na inhap ni Haman laylay saw kan kabalyowaw. Do dāwri, linaylayan na si Mordokeo, as nakaidaōlo na sya a sisasakay do kabalyo do kalkalsādaw do irahem no syodad. Do kayan daw do kalkalsāda, ingēngengey ni Haman, “Chiban nyo. Komwan maparin do tawo a chasoyot ni āri a padayāwan.”

¹² Katayoka no nya, naybidi dana si Mordokeo do rowanganaw no palasyo. As si Haman, binēbelan naw somnabat a naytatalob so rōpa na maynamot do asnek na.

¹³ Inistorya na di Seres a baket na kan do tabo sīt na saw daw tabo naparinaw dya.

Do dāwri, binata ni Seres kan mamagbaga na saw a sīt na a kon da, “Ayya. Tori dana mangrogiw kabo mos toray mo maynamot di Mordokeo a yapo do kapotōtan no Jodyo. Mahomis mo paba, basbāli a rārayawen narana imo.”

¹⁴ Do kadama da paw a machisarsarīta dya, nawara saw yonoko saw ni āri, kan kinalokalo da si Haman a mangay do paskenaw a insagāna ni Ester.

7

No Kadiman ni Haman

¹ Dawa, nangay si āri kan si Haman a nachakan di Rēyna Ester. ² Do kadama daw a minom so palek do somaronwaya nakangay da, inyahes dana mirwa ni āri di Rēyna Ester a kāna, “Changori mo Rēyna Ester, āngo chakey mo a akdawen? Aran manda pad kagodwan pagāryan kwaya, maitoroh anchi dyimo.”

³ Ki tinbay ni Rēyna Ester a kāna, “Mo āpo āri, an makahwahok dyimo, palobōsan mo pa yaken a mabyay kan siraw kapayngay kwaya a tawotawo. Nyaw pangdakdaw ko dyimo. ⁴ Ta nailāko kami naya kan siraw kapayngay ko saya tawotawo a

marārayaw, madiman, kan mabo. Amnan tod kami sawen lang a nailāko a para adīpen a mahahakay kan mababakes, maylilyak ako paba, ta manawob abaw nya kaidadanesan namen a pangistorbo ko dyimo.”

⁵ Ki inyahes ni Āri Ekserses di Rēyna Ester a kāna, “Sino nawri a tawo a matored a namarin so komwan? Dino yanan na?”

⁶ Tinbay ni Ester a kāna, “Abaw matarek a mangidadanes kan kabōsor namen an dya iyaw nya marahet a tawo a si Haman.”

Do dāwri, oltimo nakāmo ni Haman do salapen ni āri kan rēyna. ⁷ Naychakatkat si āri a makasokasoli a minohtot do pagpaskenanaw, as nakangay nad minoyonganaw no palasyo. Ki si Haman, ki natokos a nangikakaāsi so byay na di Rēyna Ester, ta madlaw narana a nakadisisyon āryaw a mangdōsa sya.

⁸ Do nakapaybidyaw ni āri a yapo do minoyonganaw no palasyo a komwan do pagpaskenanaw, kosto a rinokoban ni Haman paypuktadanaw a yanan ni Ester a machikakaāsi.

Nakaboyaw syan āri, inyagay na a kāna, “Hoy! Aran si rēyna, chakey nawri no nya tawo a oknoden do salapen ko do mismo a palasyo ko?”

Nakaichirinaw sya ni āri, pinongosan das oho si Haman no yonoko saw. ⁹ Sinpangan na, binata ni Harbona a asa dyirad yonoko saw a magsirsīrbi di āri a kāna, “Aryaw pinatnek ni Haman do bahay na a dadwa poho kan dadima kamitros so katohos a pangbitāyan nas Mordokeo a nangisalākan so byay mo do inbahey naw, mo āpo āri.”

Inmandar ni āri a kāna, “Bitāyen nyo daw si Haman!” ¹⁰ Dawa, binītay da si Haman do pinarinaw a pangbitāyan di Mordokeo. Do dāwri, nabawan solyaw ni āri.

8

No Kaikeddeng no Kapachigobat Dan Jodyo Saw

¹ Do dāwri a araw, intoroh ni Āri Ekserses di Rēyna Ester tabo tana kan warawara ni Haman a kabōsor dan Jodyo. As si Mordokeo, makangay dana do salapen ni āri maynamot ta inbahey ni Ester a kabagyan na. ² Inakso ni āri do kakamay naw singsing naw a pangsilyo na a inbabāwi na di Haman, as nakaitoroh na sya di Mordokeo. As si Ester, ki tinongdo na si Mordokeo a mangaywan so tana kan warawara naw ni Haman.

³ Sinpangan na, minirwa dana nachisarīta si Ester di āri, kan sinakban naw kokod naw. Nachikakaāsi a penpenen pakono ni āri iyaw marahetaw a pinanggep ni Haman a kapotōtan ni Agag a maikontra dyirad Jodyo saw. ⁴ Do dāwri, pinatongdo ni āri di Ester baston naw. Dawa, naybangon kan naytēnek do salapenaw ni āri.

⁵ Binata ni Ester a kāna, “An pakahwahokan mo, mo āpo āri, kan mahwahok ko pa imo, as kan iktokto mo an maganay, maytolas ka pakono so bilin a mamenpen so kaipatongpal no bilinaw ni Haman. On, ta si Haman a potōt ni Hammedata a kapotōtan ni Agag, ki inpaiwaras naw tolas saw a pangipadīman so tabo Jodyo do tabo probprobinsya do intīro a pagāryan. ⁶ Ta maypāngo ko a ibtoran kaboya ko so karārayaw dan kapayngay ko saya Jodyo? Maypāngo ko a itored kadiman das kakabagyan ko saw?”

⁷ Ki binata ni Āri Ekserses di Rēyna Ester kan di Mordokeo a Jodyo a kāna, “Maynamot ta chakey ni Haman a dimanen saw Jodyo, inpabitay ko kan intoroh ko a tābo di Ester tana kan warawara na. ⁸ Sichangori, maparin nyo maytolas so chakey nyo para dyirad Jodyo saw do ngaran ko kan silyowan nyo so singsing kwaw. Ta iyaw naikeddeng dana do ngaran ko a āri kan nasilyowan danas singsing ko, ki maparin ko paba ibabāwi.”

⁹ Do chadadwa naw a poho kan tatdo a karaw, do chatatdo naw a bohan a mayngaran so Siban, pinatawagan sa ni Mordokeo sikritaryo na saw ni āri. Intolas da tabo bilinaw ni Mordokeo dyirad Jodyo saw, opisyalis saw, gobirnadador saw, kan magtotoray saw no asa gasot, dadwa poho kan papito a probinsya yapo do Indya a mandad Etiopya. Siraw nya bilin, ki naitolas sa do kāda kapaychirin kan kapaytolas no kāda probinsya kan komwan do kapaychirin kan kapaytolas dan Jodyo. ¹⁰ Pinaitolas ni Mordokeo do ngaran ni Āri Ekserses kan nasilyowan so singsingaw ni āri a pangsilyo. Katayoka na, inpaipaw-it naw tolas saw dyirad natoboy saw a nakasakay do matataray saw a kabalyo a naitatārek a nadām para do kapagsīrbi di āri.

¹¹ Siraw nya tolas, ki pamalōbos no āryaw dyirad Jodyo saw do kāda syodad a makpekpeh a mangitēnek so byay da. On, mapalobōsan sa mangrārayaw, mangdiman, kan mangbo so aran sino a tawotawo do aran āngo a probinsya a magarmas a mangdarop sira kontodo kabahay mana anak da, as kan masamsaman paw dyira da saw. ¹² Iyaw nya bilin, ki maipatongpal do intīro a pagāryan no Persya do arawaw a naikeddeng a kadiman siras Jodyo saw. On, nya araw, ki do chaasa poho naw kan tatdo a araw, do chaasa poho naw kan dadwa bohan a mayngaran so Adar. ¹³ Iyaw kopyaw no bilin, ki maitoroh a linteg do kāda probinsya kan maipakatoneng dyirad tabo tawotawo tan nakasagāna saw Jodyo do dāwri a araw a mamahes dyirad kabōsor da saw. ¹⁴ Do mandar ni āri, siraw natoboyaw a nakasakay do kabalyo saw a dyira ni āri, ki nagpataray sa a nangay do nakatoboyan daw. Aran do sintrwaw a yanan gobyirno do syodad a Sosa, ki naiwaras nawri a bilin.

¹⁵ Sinpangan na, komnaro a yapo do yanan āri si Mordokeo a nakalaylay so asol kan maydak a laylay ni āri kan obi a ayowayob a kāpa, as kan sikokorona so nabistyan so balitok. Do syodad no Sosa, ki magariwāwa sa maynamot do kasoyot da. ¹⁶ As an maynamot dyirad Jodyo saw, mapaw danaw aktokto da. Masoyot dana sa, as kan myan dana dyiraw ragsak kan dāyaw a yapo do tawotawo. ¹⁷ Do kāda probinsya kan kāda syodad a nakaipakatonngan no bilinaya ni āri, nasoyosoyot sa kan nagragragsak saw Jodyo a nangsilibrar do nakapamarin das pasken. Do dāwri, āro saw tawotawo a dya Jodyo, nayparin a Jodyo maynamot do kāmō da dyirad Jodyo saw.

9

No Kadiman Dan Jodyo Siras Kabōsor Da Saw

¹ Do chaasa poho naw kan tatdo a karaw, do chaasa poho naw kan dadwa a bohan no mayngaran so Adar, iyaw nyaw arawaw a kaipatongpal no bilinaw ni āri. Do dāwri a araw, hahawen dan kabōsor saw no Jodyo a rārayawen da sa. Ki basbāli a naybadichid naparin, ta siraw Jodyowaw, nangābak siras mangipsokaw dyira. ² Do kāda syodad do tabo probinsya do intīro pagāryan ni Āri Ekserses a yanan dan Jodyo saw, ki naychichipeh sa a mangdarop so aran sino a manghawahaway a mangrārayaw sira. Abaw nakaitored a machilāban dyira, ta chinamo sa no tabo tawotawo saw. ³ As siraw tabo magtotoray do kāda probinsya, opisyalis, gobirnadador, kan pinakainawan saw ni āri, sinidongan da saw Jodyowaw maynamot ta chamo das Mordokeo. ⁴ Magdindināmag dana do tabo probinsya a nayparin dana mabīleg a tawo si Mordokeo do palasyo kan maypaypabileg pa. ⁵ Maynamot ta komwan, pinarin dan Jodyo saw no chinakey da dyirad kabōsor da saw. Diniman da sa a tabo so ispāda kan sinapasapad da sa.

⁶ Do syodad a Sosa a sintro no gobyirno, ki dadima gasot a tawotawo diniman da. ⁷ Diniman da sa pa, sa Parsandata, Dalpon, Aspata, ⁸ Porata, Adalya, Aridata, ⁹ Parmasta, Arisay, Ariday, kan Baysata. ¹⁰ Siraw nyaw asa pohwaw a mahahakay

a pōtot ni Haman a potōt ni Hammedata a kabōsor dan Jodyo saw. Aran komwan, nagsamsam sabaw Jodyowaw.

¹¹ Do dāwri pa araw, iyaw bidang dan diniman da saw do Sosa a sintro no gobyirno, ki naipakatoneng do āryaw. ¹² Ki binata ni āri di Rēyna Ester a kāna, “Do syodadaya lang no Sosa, ki myan dadima gasot a diniman dan Jodyo saw kontodo asa poho saw a pōtot ni Haman. Aysa! An komwan, maparin a mangamangay paw pinarin dad kadwan saya probinsya. Changori, āngo chakey mo a akdawen? Maitoroh anchi dyimo. Āngo paw yahes mo? Matongpal panchi.”

¹³ Ki tominbay si Rēyna Ester a kāna, “An makahwahok dyimo mo āri, palobōsan mo pakono saw Jodyo saya do dya Sosa a mamarin dananchi anchan delak so pinarin daya changori a araw. Akdawen ko pa dyimo a ipalōdyit mo pakono saw bangkay daw no asa poho saw a pōtot ni Haman do pangbitāyan.”

¹⁴ Dawa, inmandar ni āri a maparin nyaya. Naipakatoneng iyaw bilin do Sosa, kan naipalōdyit bangkay da saw no pōtot ni Haman. ¹⁵ Do chaasa poho naw kan apat a karaw do bohan no Adar, naychichipeh dana saw Jodyowaw, kan nangdiman dana sa so tatdo a gasot a mahahakay do syodadaw no Sosa. Ki aran do dāwri, ki nagsamsam saba.

¹⁶ Masaw a siraw Jodyowaw do probinsya saw, naychichipeh pa sa a nangitēnek so byay da. Nakalmonaw sa do kabōsor da saw do nakadiman daw so papito a poho kan dadima ribo, ki nagsamsam saba. ¹⁷ Naparin nyaya do chaasa poho naw kan tatdo a karaw do bohan no Adar. As do chaasa poho naw kan apat a karaw, ki naynahah sa, as kan pinarin da a araw no kapagpista kan kapagragsak. ¹⁸ Siraw Jodyo saw do Sosa, ki naychichipeh sa do chaasa poho naw kan tatdo kan chaasa poho naw kan apat a karaw. As do chaasa poho naw kan dadima karaw, ki naynahah sa, as kan iyaw nyaw pinarin da a araw no kapagpista kan kapagragsak. ¹⁹ Nyaw naynamotan na a siraw Jodyo saw a omyan do dēdekey saw a idi, magragsak sa a mangsilibrar kan magpista do chaasa poho naya kan apat a karaw do bohan no Adar. Pistaen daw nya araw, kan maysinririgālo sa do katakatayisa dyira.

No Pista no Porim

²⁰ Intolas ni Mordokeo iyaw naparin saya, as kan nagpaw-it so tolas dyirad tabo Jodyo saw a masngen kan mateng do tābo probinsya saw no pagāryan ni Āri Ekserses.

²¹ Inbilin na dyira a pistaen daw chaasa poho naya kan apat kan chaasa poho naya kan dadima araw do bohan no Adar do kāda tawen. ²² Siraw nya araw, nakapakalmonaw dan Jodyo do kabōsor da saw. As nya bohan, nakapaybadichid no liday daw a nayparin a kasoyotan, kan nakapaybadichid no kapagdongdong-aw daw a nayparin a kapagragsak. Intolas na dyira a siraw nya araw, ki pistaen da, magragsak sa, maysinririgālo sa so makākan, as kan rigālowan da saw mapobri saw. ²³ Tinongpal da san Jodyo saw nya a bilin ni Mordokeo, kan pinayparin daw nya a pista a silsilibraren da do kāda tawen.

²⁴ Si Haman a pōtot ni Hammedata a yapo do kapotōtan ni Agag a kabōsor no tabo Jodyo, inpangta naw kaipadiman na siras Jodyo. Iyaw nagpabōnot so mapangarananaya so Porim a nangikeddeng so araw a karārayaw kan kapatawos da siras Jodyo saw. ²⁵ Ki do nakapakarapit naw di āri no nya pangta, nangikeddeng si āri so naitolas sa a bilin a iyaw nya marahet a pinanggep ni Haman a maikontra dyirad Jodyo saw, ki naybidi do mismo na inawan. As iya kontodo pōtot na saw, ki nabitay do pangbitāyan. ²⁶ As dawa, Porim naipangaran do dya saya araw a yapo do chirin a “por”.* Maynamot do tabo a naitolas do tolasaw ni Mordokeo kan napariparin saw dyirad Jodyo saw, ²⁷ pinayparin daw nya dadakay da para dyira kan dyirad kapotōtan da kan aran siraw machirapaw anchi dyira.† As dyi da polos a hātan a silsilibraren

* 9:26 9:26 Est. 3:7 † 9:27 9:27 Est. 8:17

nya dadwa karaw do kāda tawen do naikeddeng a chimpo kan akmas nakaitolas naw. ²⁸ Siraw nya araw, ki machita nakmen kan ngilinen no kāda kapotōtan do kāda pamilya kan do kāda probinsya kan do kāda syodad. As siraw nya araw no Porim, ki machita polos a dya katngan a silibraren no Jodyo mana wayaken maypānam pa dyirad kapotōtan da.

²⁹ Katayoka na, aran si Rēyna Ester a pōtot ni Abihail kontodo si Mordokeo a Jodyo, ki namarin so tolas a mangipaboya so toray a pangpaneknek na so dāmawaw a tolas ni Mordokeo maynamot do Porim. ³⁰ Siraw kopya saw no tolas, ki naipaw-it sa do tabo a Jodyo do asa gasot dadwa poho kan papito a probinsya do intīro a pagāryan ni Āri Ekserses. Naitolas a myan pakono kaydamnayan no kapangtokto kan kaoyodan.

³¹ Naitolas pa a magpista sa kan siraw kapotōtan da do araw saw no Porim do kosto a chimpo akmas pariparinen daw a kapangdāg so kapagayonar kan chimpo no kapagdongdong-aw. Inbilin daw nya da Mordokeo a Jodyo kan Rēyna Ester. ³² Iyaw nya bilin ni Ester nangipaneknek siras pariparinen maynamot do kasilibrar so Porim, as kan naitolas nyaya do librowaw a pakaitolasan mapariparin do pagāryan.

10

No Kabīleg Da Āri Ekserses kan Mordokeo

¹ Napagbwis si Āri Ekserses so inkapilitan dyirad tawotawo saw do intīro a pagāryan na a aran siraw omyanaw do payis no kanayan. ² Tabo mabibīleg kan makaskasdāaw saw a pinarin na kontodo kakomplito no pakasaritāan nakapatohos naw si Mordokeo do matohos a saad, ki naitolas do librowaw no pakasaritāan dan ar-āri daw do Persya kan Medya. ³ Si Mordokeo a Jodyo, iyaw somarono di Āri Ekserses so saad. Anyiben kan chadaw dan kapayngay na saw a Jodyo. Intarabāko naw kaganayan dan tawotawo na saw, kan iyaw paypaganayan da do masakbayan no tābo Jodyo.

Siraw Proberbyo

No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Tolas

No nya libro, ki nakakpehan no matatarek a panyinyirin dan masisirib a akmas Āri Solomon a pōtot ni Āri Dabid (1:1), si Agor (30:1-33), kan si Āri Lemwel (31:1-9). Siraw nya panyinyirin, ki manoroh so nainsiriban a kabibyay a makahwahok do tawo kan do Dyos.

Kāda panyinyirin, ki manyid tan maydamnay a matobidan, as kan nagistayan a malit a myan so kaparis a dadwa linya. An maypisa, myan tatdo mana apat. Myan saw panyinyirin a manahes mana mangbilin.

Siraw nyaw kadwan a klāsi mana arti da:

1. Mayengay chakey na batahen dadwa a linya. Chiban nyo do 6:4.
Palobōsan mwabaw makaychek.
Penpenen mo mayreket.
2. Magkontraw chakey a batahen dadwa a linya. Chiban nyo do 15:8.
Iyaw dāton no marahet, ipsopsok ni ĀPO,
ki no dasal dan malinteg, nawriw chasoyot na.
3. Maypāngay chakey na batahen do linya 2. Chiban nyo do 24:13.
Anak ko, koman kas tagapolot no yokan, ta maganay.
As iyaw maytetdtedaw a yapo do bahay naw, ki matami so taham.
4. Myan gapwanan kan panongpalan. Chiban nyo do 14:14.
No tomadyichokod do kinalinteg, āpiten nanchiw maiparbeng dya,
as no maganay a tawo, magon-gonaan anchi sigon do pinarin na.
5. Myan “akma.” Chiban nyo do 6:23a.
Ta siraw nya saya bilbilin, akmay soho,
kan siraw nanawo, akma say sēdang.
6. Myan “maganaganay... kan.” Chiban nyo do 12:9.
Maganaganay sinsinan a tawo a myan so tobotoboyen
kan magpabigbigaw a tawo a magkiraos so bodek.

Siraw Kadwan a Inanawo No Proberbyo

1. Maynamot do Dyos. Chiban nyo do 2:6.
Ta si ĀPO, manoroh so kinasirib,
kan yapo pa dyaw kapakatoneng kan kapakaāwat.
2. Kinasirib. Chiban nyo do 3:15.
Mapatpateg kinasirib kan alāhas.
Abā polos pachiyengayan na a chakey mo.
3. Kabibyay. Chiban nyo do 11:19.
No tawo a nāw na do malinteg a kabibyay, mabyay anchi,
ki no manglakat so marahet a kabibyay, madiman anchi.
4. Kinalinteg kan karahet. Chiban nyo do 13:6.
Iyaw no kinalinteg, aywanan naw masingpet a tawo,
ki no karahet, pakayapwan pakasdayan no maygaygatos.
5. Kapangdisiplīna. Chiban nyo do 3:11.
Anak ko, chahanyinyi mwabaw kadisiplīna dyimo ni ĀPO,
kan ipsok mwabaw kapaydabdab na dyimo.
6. Kapachimalāla. Chiban nyo do 2:16.
Kinasirib, mapadichan dyimo do machikamalāla a mabakes,
do baket a dya mapodno a malalamōyot so kapaychirin.

7. Kasadot kan kapangoyaw. Chiban nyo do 19:15, 29.

Iyaw kasadot, manoroh so kapaynepdep,
as no dya maytarabāko, magkiraos so bodek.
Iyaw kadōsa, maisagāna dyirad mangoy-oyaw,
as kan kapagbāot do bokot dyirad abos arang.

Iyaw Masīrib a Tawo

No masīrib a tawo, ki nāw na mangpeh so kapakatoneng (10:14; 18:15). Ganāsen naw kapangadngey so pamagbaga (12:15), as kan mangrawat so kapangkosto (15:31). Pasoyoten naw inyapwan na (10:1; 15:20), kan chasoyot naw mangrawat so bilbilin (10:8), naten disiplīna no inyapwan na (13:1). Siaannad kan pachibawan naw karahet (14:16; 22:3). No masīrib a tawo, ki mabilbileg kan panakabalin (24:5). Magāsāt nya tawo a maychichwas so kinasīrib kan kapakaāwat (3:13).

No kapaychirin no masīrib, ki makapapya (12:18), mapakbod so kapakatoneng (15:2, 7), as kan chapatak naw mang-igpet so rida na (10:19).

No Tima No Nyaya a Libro

No tima no nyaya a libro, ki “sīrib.” Maybibidi a maboya nyo chirin a “sīrib” a akmas kinasīrib, masīrib, maypasīrib, kan nainsīriban. Kinasīrib, ki yapo di Āpo Dyos (2:6; 9:10; 15:33). Machirārayay kinasīrib do kapangdisiplīna kan kapakaāwat (1:2; 4:5). Mapatpateg kinasīrib kan alāhas (3:15). No kinasīrib, ki myan dyirad mangrawataw so pamagbaga (13:10), kan omyan do kapangtokto no myan so kapakaāwat (14:33).

Naychakarwan No Nya Libro

Pakatoneng (1:1-7)

No kaitan-ok so kinasīrib (1:8-9:18)

No maynamot mo solisog (1:8-19)

No kapangāwis no kinasīrib (1:20-33)

Siraw bindisyon a itoroh no kinasīrib (2:1-22)

No maganay a nanawhen (3:1-4:27)

No maynamot do kapagkasar (5:1-23)

Siraw abos arang a tawo (6:1-7:27)

No kapanawag no kinasīrib (8:1-9:18)

Siraw proberbyo ni Āri Solomon (10:1-29:27)

Siraw chirin daw da Agor kan Lemwel (30:1-31:9)

No maikari a kabahay a mabakes (31:10-31)

Siraw Proberbyo

Pakatoneng

¹ Siraw nyaw proberbyo ni Solomon a āri do Israel a pōtot ni Āri Dabid.

² Naitolas nya saya tan machinanawo tawotawo so kinasīrib kan kapangdisiplīna, tan makaāwat sa so chirin saw no marahem a kapangtokto,

³ tan makananawo sa a maybibyay a nainsīriban, makaparin sa so malinteg, kosto, kan dya mangitatārek so kapayngay da a tawo.

⁴ Naitolas paw nya saya tan manoroh so naisīriban a kapangtokto dan machononot Masaw a manoroh so kapakatoneng kan kosto a kapangeddeng dan magtotobo.

⁵ As no masīrib, mangadngey pakono so nya saya proberbyo tan maypaypasīrib. As no myan so kapakaāwat, makahap pakono so pamagbaga

⁶ tan maawātan naw proberbyo kan pangarīgan saw, siraw panyinyirin kan kabonyi dan masīsīrib.

⁷ Iyaw no kaanyib di ĀPO, ki siknanan kapakatoneng,

ki dyirad abos arang, chahanyinyi daw kinasīrib kan disiplīna.*

No Pamagbaga Dyirad Magtotobo

- 8 Anak ko, adngeyen mo kapangnanawo ni āmang mo,
kan syayen mwabaw innanawo ni ānang mo,
9 Paganayen daw katatawo mo a akmay arkos do oho mo,
kan bistyan daymo a akmay sāryo do lagaw mo.
- 10 Anak ko, an solisogen daymo no maygaygatos saya,
machi-on kaba dyira.
- 11 An batahen da a kon da, “Machangay ka dyamen.
Mangsaneb ta mangdiman so tawo.
On, manala ta so abos gatos!
- 12 Akma tay tanem† a manghamon dyira sibibyay,
kan simememeh a akmas gomchin saw do aridos no kadiman.
- 13 Makahap tanchi so āro a kita no mabalor a warawara,
kan apnopnohen taw bahabahay ta so sinodib ta.
- 14 Dawa, machirāman ka na dyamen ah,
ta māsa ta na maydyira so nasodib ta saw.”
- 15 Anak ko, machangay kaba dyira.
Domakwang kaba do ayayaman da.
- 16 Ta no kokod da, mayyayo a mamarin so marahet,
kan igodes daw mangdiman.‡
- 17 Abaw sinpangan asdokaw a mapawkoy
an chichiban manomanokaw.
- 18 Siraw nyaya tawo, mangipākat sas mangdiman dyira,
kan mangsaneb so bōkod da a byay.
- 19 Komwan pachipandan no tabo a maāgom do kinaranggas.
On, mangabo so byay dan makahapaw so komwan.§

No Kapangāwis no Kinasīrib

- 20 Si Kinasīrib, mangagagay do kalsāda
kan mangngēngengey do plāsa saw.
- 21 Do kalkalsāda do kakpekpehan dan tawo, manawag si Kinasīrib.
Do asdepan no rowangan saw no syodad,* batahen na a kāna,
- 22 “Inyo a machononot, maypāngo pas kahay kadaw nyo a mononot?
Inyo a maoyaw, maypāngo pas kahay kasoyot nyo a mangoy-oyaw,
kan inyo a abos arang kapangipsok nyo so kapakatoneng?
- 23 An adngeyen nyo kapaydabdab ko dyinyo,
paglipyasen ko dyinyo no myan do aktokto ko,
kan ipakatoneng ko dyinyo chirin ko saya.
- 24 Tinawagan koynyo, ki intoltoleng nyo yaken,
kan intodah ko tanoro ko dyinyo, ki inkāso nyo aba yaken.
- 25 Maynamot ta innonolay nyo tabo a kapagbalākad ko,
kan chinaskah nyo kapaydabdab ko dyinyo,
- 26 chamimyeng konchinyo anchan mangay dyinyo didigra.
Oyawen konchinyo do makaam-amak a domalapos dyinyo,

* 1:7 1:7Prob. 9:10; 15:33; 19:23 † 1:12 1:12Do Hebreo a chirin, ki “Sheol” a Yanan Dan Nadiman. ‡ 1:16 1:16Isa. 59:7; Rom. 3:15 § 1:19 1:19 Prob. 15:27; 1 Tim. 6:10 * 1:21 1:21Sigon do dadakay dan Israelitaw, ki maydisna saw mamaistrowaw kan siraw masisīrib saw do masngen do rowanganaw no syodad da a mangnanawo tan masonong sa a dongswen an machitaw kinasīrib da.

- 27 anchan machibāot dyinyo kalamidad a akmas makamwamomo a bagyo,
 anchan asaken naynyo no didigra a akmas mayitaw a alipogpog,
 kan anchan maychakābot kamo a mataranta kan mariribokan.
- 28 “Do dāwrinchi, tanyisan nyonchi yaken,
 ki atbayen ko abanchi inyo.
 Ikarigātan nyonchiw mangchichwas dyaken,
 ki madongso nyo pabanchi yaken.
- 29 Maynamot ta inipsok nyo kapakatoneng,
 kan pinidi nyo abaw kaanyib nyo di ĀPO,
- 30 as kan chinaskeh nyo pamagbaga ko,
 kan intoltoleng nyo kapaydabdab ko dyinyo,
- 31 dawa, kanen nyonchiw asi no pinarin nyo,
 kan mabsoy kamonchi do āpit no pangta nyo.
- 32 Ta chadiman danchin machononot kapachisiwal da do kinasīrib,
 as no kaditā no kabibyay dan abos arang mangrārayaw dyira.
- 33 Ki no mangadngey dyaken, maybibyay a matalna,
 kan matalēk dana a dya mananawa do didigra.”

2

Siraw Bindisyon a Itoroh no Kinasīrib

- 1 Anak ko, rawaten mo pakono inchirin kwaya dyimo,
 kan kapyahen mo bilbilin ko saya dyimo.
- 2 Mangikāso ka so kinasīrib,
 kan ipasnek mo a iktokto tan myan kapakaāwat mo.
- 3 Ta an manawag ka a mangdaw so marahem a kapangtokto,
 kan ingēngey mo a akdawen kapakaāwat,
- 4 as an chichwasen mo a akmas kapaychichwasaw so pirak,
 mana kahlen mo a akmas kapanyidebaw so mabalor saw a naitayo,
- 5 dāwrinchi maawātan monchiw kaanyib di ĀPO,
 kan masarakan monchiw kapakatoneng a maynamot do Dyos.
- 6 Ta si ĀPO, manoroh so kinasīrib,
 kan yapo pa dyaw kapakatoneng kan kapakaāwat.
- 7 Iyaw mangapya so kosto a kinasīrib dyirad malinteg,
 kan iya paw sarāpa dan maybibyayaw a masingpet.
- 8 Gwardyaan naw ayayaman no kinalinteg,
 kan aywanan naw rarahan dan mapopodno.
- 9 Do dāwri, maawātan monchi an āngo kinalinteg, kosto, kan dya mangidomdōma.
 On, maawātan monchiw tabo ayayaman a maganay.
- 10 Ta kinasīrib anchiw mangigpet so pangtokwan mo,
 kan kapakatoneng, ki paragsaken nanchimo.
- 11 Kosto a kapangeddeng, ki aywanan nanchimo,
 kan kapakaāwat, ki onongan naymo.
- 12 Idichan nanchimo no kinasīrib do dadakay dan marahet,
 dyirad nailabay saw do dyīdo a kapaychirin
- 13 a somiwal do rarahan no malinteg a kabibyay
 a mayam do ayaman no masari a kayiyan
- 14 a magraragsak a mamarin so madi,
 kan masoyosoyot do tayib a dadakay no marahet.
- 15 Siraw nya tawo, madyīdo so ayayaman,

as kan masikap payrarahanan da.

No Kadichan so Kapachikamalāla

- 16 Kinasirib, mapadichan dyimo do machikamalāla a mabakes,
do baket a dya mapodno a malalamōyot so kapaychirin.
- 17 Kinarwan naw kabahay na a yapo do kabayobayo da pa,
kan inkaskāso na pabaw kari* na do salapen no Dyos.
- 18 Ta iyaw bahay na, ki myan do rarahan a mapawnot dyimo do kadiman,
kan siraw ayaman a komwan dya, mangay do yanan nadiman.
- 19 Aba polos makapaybidi a somdep do bahay na
mana makapirwa lomongo do maganay a byay.
- 20 Dawa, manakey ka do rarahan no maganay a kabibyay,
kan nāw mo dyirad ayaman no kinalinteg.
- 21 Ta siraw malinteg, omyan sanchi do tanaya,
kan siraw abwaw so pakapilāwan, mabidin sanchi.
- 22 Ki siraw marahet, pakarohen sanchi ni Āpo Dyos do tanaya,
as siraw maranggas,† mabagot sanchi a akmay mohamoha.

3

No Pamagbaga Dyirad Maychakatobo

- 1 Anak ko, kawayakan mo sabaw innanawo ko,
basbāli a ipateg mo saw bilbilin ko do pōso mo,
- 2 ta panarohen danchiw tawtawen mo,
kan marapan anchiw kaganay do byay mo.
- 3 Pachisyayan mwaba polos kadaw kan kapodno.
Isāryo mo sa a akmay alāhas do lagaw mo,
kan itolas mo sa do pōso mo.
- 4 An parinen mo komwan, makahwahok anchi
do salapen ni Āpo Dyos kan do tawotawo.
- 5 Talken mo si ĀPO do tābo kapangtokto mo,
kan machinareng kaba do bōkod mo a kapakaāwat.
- 6 Bigbigen mo si ĀPO do tābo pariparinen mo,
kan palongohen nanchimo do kosto a rarahan mo.
- 7 Patohosen mwabaw bōkod mo a kinasirib,
basbāli a chāmo mo si ĀPO, kan dichanan mo marahet.
- 8 Nya, ki torohan nanchimo so salon-at,
kan pangyit no tohatohang mo.
- 9 Padayāwan mo si ĀPO do kapanoroh mo so kinabaknang
kan tabo manōma a kagaganayan a maāpit mo.
- 10 Tan komwan, mapno sanchiw agāmang mo so āpit mo,
kan maglipyas sanchiw angang mo so palek a bayo.
- 11 Anak ko, chahanyinyi mwabaw kadisiplina dyimo ni ĀPO,
kan ipsok mwabaw kapaydabdab na dyimo,

* 2:17 2:17 Do Hebreo a chirin, ki “tōlag”. † 2:22 2:22 Mana “siraw dya magpatalkan”.

- 12 ta kostohen na sa ni ĀPO siraw chadaw na
a akmas kakosto no asa āmang so anak a chasoyot na.*
- 13 Magāsāt tawo a maychichwas so kinasīrib,
as kan iyaw no tawo a makahap so kapakaāwat,
14 ta arwaro kan pirak iyaw mahap do kinasīrib,
as rakorakoh kan balitok iyaw maganansya.
15 Mapatpateg kinasīrib kan alāhas.
Aba polos pachiyengayan na a chakey mo.
16 Maynam a byay itoroh no kinasīrib a yapo do kanawan a tanoro na,
as iyaw kaholi a tanoro na, itoroh naw kinabaknang kan dāyaw.
17 Siraw rarahan na, ki magānas sa,
kan tabo ayayaman na, ki matalna.
18 Kinasīrib, akmay kayo a manoroh so byay† do mangrawataw sya,
kan magāsāt saw nāw daw a siig-igpet dya.
- 19 Do kinasīrib na, pinarin ni ĀPO tanaya,
as do kapakaāwat na, pinarin naw kahanyihanyitan.‡
20 Do kapakatoneng na, pinaboswang na saw akbod do irahem no tana,§
kan do kapakatoneng na, myan demdem a nakayapwan apon.
- 21 Anak ko, kaiigpeten mo kosto a kinasīrib kan kapangilāsin.
Ipalōbos mwaba mabo do kapanyideb mo.
22 Siranchiw nyayaw manoroh so byay mo,
kan akma say arkos do lagaw mo.
23 Tan komwan, abanchiw kaparoparwan no kayam mo,
kan abanchiw pakachichadan mo.
24 An makaycheh ka, abanchiw kāmō mo,
as an maypoktad ka, maīmas anchiw kapaynepdep mo.
25 Chamo mwaba an maychihat a myan didigra
mana an myan karārayaw a mangay dyirad marahet,
26 ta si ĀPO, iyanchiw talken mo
kan mapaditdit so kokod mo do pakasdokan mo.
- 27 Penpenen mwabaw kasidong dyirad makachitaw
an marawa mo somidong dyira.
28 Ibahey mwaba do karoba mo a kon mo,
“Maybidi kanchi. Manoroh ako nanchi dyimo an delak,”
an maparin mo na itoroh sichangori.
- 29 Mangipangta kaba so karoba mo
a sitatalek a myan a machisngen dyimo.
30 Machidiman kaba do tawo a abos paynamotan
an abo pinarin na aran āngo a mapaynyin dyimo.
- 31 Apālan mwabaw maranggas a tawo,
kan tahatahan mwabaw aran āngo a kaparin na,
32 ta si ĀPO, ipsopsok naw tawo a nailabay do dyīdyo,

* 3:12 3:12 Heb. 12:5 † 3:18 3:18Gen. 2:9; 3:22; Pal. 2:7; 22:2 ‡ 3:19 3:19 Sal. 136:5 § 3:20 3:20Gen. 7:11

ki chahwahok na saw malinteg a tawo.

- ³³ No abay ni ĀPO, omyan do pamilya no marahet a tawo,
ki bindisyonan na saw pamilya dan malinteg saw a tawo.
- ³⁴ Oyawen na saw mangoy-oyaw,
ki mangahwahok dyirad mapakombabaw.
- ³⁵ Siraw masīrib, ki dāyaw tawīden da,
ki siraw abos arang, pakasnesnekan mahap da.

4

No Kaganayan no Kinasīrib

- ¹ Inyo a anak ko, adngeyen nyo kapangnanawo ko a āmang nyo.
Ikāso nyo tan makahap kamo so kapakaāwat,
- ² ta no maitoroh ko dyinyo a nanawo, ki maganay.
Dawa, pachisyayan nyo abaw inanawo ko.
- ³ Ta do kamotdeh ko pa a myan di āmang ko,
kan moyboh ako a anak ni ānang ko,
- ⁴ ninanawo na yaken ni āmang, kan binata na dyaken a kāna,
“Kaiigpeten mo saw chirin ko saya do pōso mo.
Tongpalen mo saw bilbilin ko tan maynam byay mo.
- ⁵ Mamoranom ka so kinasīrib kan marahem a kapakaāwat.
Kawayakan mo sabaw inchirin ko mana pachisiwalan mo saba.
- ⁶ Pachisyayan mwabaw kinasīrib, ta basbāli a gwardyaan nanchimo.
Nāw mo a chadaw, kan aywanan nanchimo.
- ⁷ No siknanan sīrib, ki nya: Mamoranom ka so kinasīrib,
as kan aran āngo pa a mahap mo, rapan mos kapakaāwat.
- ⁸ Ipateg mo, kan patohosen nanchimo.
Padayāwan nanchimo an kepkepen mo.
- ⁹ Balangātan nanchimo so mapintas a arkos do oho mo,*
kan koronaan nanchimo so masileng a korona.”
- ¹⁰ Adngeyen mo anak ko, kan rawaten mo ibahey ko.
Tan komwan, maypāro anchiw tawen do kabyay mo.
- ¹¹ Innanawo ko dyimo no dadakay no kinasīrib,
kan pinalongo koymo do rarahan no malinteg a kabibyay.
- ¹² Anchan mayam ka, mabalat kabanchi,
kan anchan mayyayo ka, madodog kabanchi.
- ¹³ Nāw mo a igpet iyaw nananawo ko.
Gwardyaan mo a maganay, ta nawriw byay mo.
- ¹⁴ Domakwang kaba do babatas daya no marahet,
kan manakey kaba do ayaman dan mamarin so gatos.
- ¹⁵ Lomiklik ka. Mayam kaba do ayaman da,
basbāli a domitdit ka, as kakaro mo dyira.
- ¹⁶ Ta makapakaycheh sabaw an dyi da manma parinen karahet daw.
Makapaynepdep saba an dyi sa makaadodog so asa tawo.
- ¹⁷ Nawriw kanen daw mākan a nahap do karahet,
kan inomen daw arak a yapo do kinaranggas.

* **4:9** 4:9 No dadakay da do kapagkasar da, ki arkosan no nobya iyaw nobyo so arkos a sabong do oho na.

- 18 Iyaw rarahan dan malinteg, akmay kapayysesēdang no araw
a maypaypalawag a manda do kayegen na.
- 19 Ki iyaw ayaman dan marahet, maiyārig do yosari.
Polos a dyi da chapatak an āngo saw pakadodogan da.
- 20 Anak ko, ikāso mo chirin ko saya,
kan adngeyen mo a maganay ibahey ko saya.
- 21 Pasyayen mwabaw mata mo dyirad chirin ko saya,
basbāli a ipapōso mo sa,
- 22 ta manoroh so byay dyirad mangrawat sira
kan salon-at do intīro a inawan da.
- 23 Iyaw kangronaan, aywanan mo pakono pōso mo,
ta iyaw nyaw mapawnot an āngo rarahan do kabibyay mo.
- 24 Aryan mo dyīdo a kapaychirin do dangoy mo,
kan pabawahen mo masikap a kapagsarīta do bibi mo.
- 25 Nāw mo a chiban salapen mo,
kan nāw mo a mochidngan a derecho.
- 26 Mamarin kas lantag a rarahan a para do kokod mo.†
Tan komwan, syirtosyirto a tabo ayayaman mo.
- 27 Somiwal kaba do kawatan mana do kaholi,
basbāli a domitdit ka a machibawa do marahet.

5

No Ballāag a Maynamot do Kapachikamalāla (*Prob. 6:20-35*)

- 1 Anak ko, ikāso mo kinasīrib ko.
Adngeyen mo a maganay kapakaāwat ko
- 2 tan nāw na pakono dyimo no kosto a kapangeddeng,
kan tan nāw mo pakono a ichirin kapakatoneng.
- 3 Ta no chirin machikamalāla a mabakes, akmay tagapolot no yokan,
as no kapaychirin na, ki malamlamōyot kan lana no olibo.
- 4 Ki do tawsan na, iya, ki makpad a akmay apdo,
kan managa akmay ispāda a maybīt so tarem.
- 5 Iyaw kokod na, mosok do kadiman,
as kāda dakwang na, lomongo a taros do tanem.
- 6 Ikaskāso nabaw rarahan a mangay do byay,
basbāli a dyīdo ayayaman na, kan chapatak naba.
- 7 Changori, adngeyen mo yaken anak ko,*
kan pachisiwalan mwabaw ibahey ko.
- 8 Mayam ka do ayaman a mateng dya.
Machisngen kaba do pantaw no bahay na,
- 9 ta āngwan mabo monchiw dāyaw mo, as madyira no matarek,
as kabaro mo pa do kapohes nas byay mo no abos kāsī a tawo,
- 10 as āngwan patawsen danchin istranghiro kinabaknang mo,
as tabo no nayhohopagan mo, mayadis do bahay no gan-ganaet.
- 11 Magas-āsog kanchi do tawsan no byay mo
do karonrōnot no intīro a inawan mo.
- 12 Batahen monchi a kon mo, “Āngo ta disiplīna inipsok ko?
Āngo ta kapaydabdab chinaskeh ko?”

† 4:26 4:26Heb. 12:13 * 5:7 5:7Do Hebreo a chirin, ki “siraw anak”.

- 13 Inadngey ko sabaw nanawo dan mamaistro ko,
mana intoltoleng ko saw nangnanawowaw dyaken.
- 14 Changori, do salapen no kakpekpehan no tawotawo,
ari ako na do payis no oltimo a pakararayawan ko.”
- 15 Minom kas ranom yapo do bōkod mo a malābi,
kan moyog a ranom yapo do bōkod mo a akbod.
- 16 Maganayori an tod a maglipyas akbod do kalkalsāda,
kan moyog ranom no oksong mo do plāsa?†
- 17 Dyira mo pakono lang kabahay mo,
kan dya polos a ipakallong do istranghiro.
- 18 Iya pakono nakabindisyon ni baket‡ mo pakapnekan mo.
Charagsak mo baket mo a kinabahay mo do kabayobayo nyo.
- 19 Mapintas kan makalsit a akmas mabinayiyaw a ogsa.
Nāw na pakono imo a apneken do makaāwis a inawan na,§
as kan nāw mo pakono a mahwahok do adaw na.
- 20 Anak ko, āngo ta magkorsonada ka do machikamalāla a mabakes?
Āngo ta kepkepen mo barōkong no baket no matarek?
- 21 Ta do salapen ni ĀPO, maboya na tabo kaparin mo.
Chichiban naymo do aran dino a ngayan mo.
- 22 Siraw marahet a kaparin no marahet a tawo, mangasdok sya,
kan akma say hobid gatos na a mairot a mangireppet sya.
- 23 Madiman anchi maynamot ta inigpet nabaw inawan na,
as napaychawaw maynamot do taywara a kabon sīrib na.

6

No Kadwan Saw a Pamagbaga

- 1 Anak ko, an sinigorādo mo a magbāyad kas otang no karoba mo,
an nachiabrasa ka na a nachion a magbāyad so otang no istranghiro,
- 2 an nasdok ka a maynamot do inchirin mo,
as nawtapan ka a yapo do inbahey mo,
- 3 komwan parinen mo tan maisalākan inawan mom anak ko,
ta myan ka do panakabalin no karoba mo:
May ka sipapakombaba,
as machikakaāsi ka do karoba mo a wayawayaan naymo.
- 4 Palobōsan mwabaw makaycheh.
Penpenen mo mayreket.
- 5 Ilapsot mo inawan mo akmay ogsa do tanoro no manganop sya,
mana akmay manomanok do asdok no mangtiliw sya.
- 6 Machinanawo ka pa dyirad bohawo saya,* imo a masadot.
On, iktokto mo dadakay da, kan maypasīrib ka.
- 7 Abaw komander da.
Abaw manyidehideb mana torayen da.
- 8 Aran komwan, mangpeh sa do rayon,

† 5:16 5:15-16 No chakey na batahen, ki “Mapodno ka pakono do kabahay mo, kan iya lang oknoden mo.” ‡ 5:18
5:18Do Hebreo a chirin, ki “akbod.” No chakey na batahen, ki iyaw pakayapwan gānas na di baket na. § 5:19
5:19Do Hebreo a chirin, ki “soso na saw”. * 6:6 6:6Prob. 30:25

kan mangapya sa so kanen da an chimpo no āpit.

- 9 Maypāngo pas kahay mo a maypoktad, imo a sadot?
Anchan āngo kapaybangon mo?
- 10 Tod ka lang a makaycheh so dēkey,
magsadalikepkep a maynahah so dēkey,
- 11 kan adasen naymo no kapobri a akmay tolisan,
as kan adasen imo no kapagkōrang, akmay manakanakaw a siaarmas.
- 12 No abos sīrbi kan marahet a tawo,
ki midibidi a mangalallilaw,
- 13 magkoskosilap so mata, mangisinsinyas so kokod na,
kan manongtongdo.
- 14 Yapo do kadyido na, mangipangta so marahet,
kan nāw na paklaklalen kapaysisyay no tawotawo.
- 15 Dawa, maychihat anchi a myan didigra a mangay dya,
as do apagripat anchi, palālo karārayaw na a aba polos rimīdyo.
- 16 Ariw anem a bānag a ipsok ni ĀPO.
Bāli, papito a bānag ibidang na a makabābaba:
- 17 mata a mapangas so kapanyideb,
rida a maybayataw,†
kakamay a mangdiman so abos gatos,
- 18 aktokto a magpangta so marahet,
kokod a maychinalo a komwan do karahet,
- 19 iyaw palso a sistīgo a maynana bayataw so ibahey,
as kan iyaw mangpaklaklal so kapaysisyay dan kakakteh na saw.

No Ballāag a Maynamot do Kapachikamalāla

- 20 Anak ko, tongpalen mo saw bilinaya ni āmang mo,
kan karwan mwabaw innanawo ni ānang mo.
- 21 Pirmi a ipapōso mo saw chirin da,
kan isāryo mo sa a akmay alāhas do lagaw mo.‡
- 22 Do kayam mo, palongohen danchimo do kosto a rarahan.
Anchan makaycheh ka na, onongan danchimo,
as kan anchan mayokay ka na, bagbagaan daymo.
- 23 Ta siraw nya saya bilbilin, akmay soho,
kan siraw nanawo, akma say sēdang.
As siraw kapaydabdab a kapangdisiplīna,
nanawhen daymo do kabibyay mo.
- 24 Idichan daymo do machikamalāla a mabakes§
kan do malalamōyot saw a chirin no baket a dya mapodno.
- 25 Magderrep kaba do kapintas na,
mana palobōsan mwaba mangoskosilap a mangotap dyimo.
- 26 Ta no mabaybayādan a mabakes, pagpobryen naymo,*
ki no machikamalāla a mabakes, abohen nanchiw mapateg a byay mo.
- 27 Maparinoriw asa tawo a mapangay so apoy do barōkong na
a dya masosohan laylay na?

† 6:17 6:17 Tit. 1:2 ‡ 6:21 6:21 Prob. 3:3 § 6:24 6:24 Do Hebreo a chirin, ki “marahet a mabakes”. * 6:26 6:26 Mana “Iyaw tangdan no mabaybayādan a mabakes, ki panghap nas tināpay na lang.” No chakey na batahen, ki “masonong”.

- 28 Makayamoriw asa tawo do inmaya a
dya masosohan rapan kokod na?
- 29 Komwan kadilikādo no kapachoknod do baket no matarek.
Abaw mahabas a mangsalid sya a dyinchi a madōsa.
- 30 Makahanyihanyi abaw manakanakaw an manakaw lang
a mangabsoy so bodek na do kapteng na.
- 31 Ki an matiliwan, machita pabidyen nas maypapito tinakaw naw,
aran ilāko na tabo myan do bahay na.
- 32 Ki iyaw tawo a machikamalāla, ki kōrang so sīrib,
ta tod na rārayawen mismo na inawan.
- 33 Makabkabil kan masnesnekan nanchi,
as kan polos a dyinchi a maponas asnek na.
- 34 Ta kapangīmon, pakayapwan taywara a kasoli no asa mahakay,
kan abanchiw kāsī na an mamahes.
- 35 Mangrawat abanchi so aran āngo a tādī no kasoli na.
Chaskeh na paw pasoksok a aran maypāngo paw kāro na.

7

- 1 Anak ko, konokonen mo saw chirin ko,
kan kapyahen mo bilbilin ko do aktokto mo.
- 2 Tongpalen mo saw bilbilin ko tan maynam byay mo.
Kapyahen mo saw nanawo ko akmas kaipateg mos mata mo.
- 3 Nāw mo a iktokto inanawo ko,*
kan itolas mo sa do aktokto mo.
- 4 Ibigang mo kinasīrib a akmay kakteh mo a mabakes,
kan tawagan mo kapakaāwat, akmay masngen a kabagyan mo,
- 5 tan padichanen daymo do mabakes a machikamalāla,
do baket a dya mapodno a malalamōyot so kapaychirin.

No Machikamalāla a Mabakes

- 6 Myan naypisa a do bintan no bahay ko,
naylalawong ako do payawan saw no rihas.
- 7 Naboya ko dyirad machononot,
nadlaw ko dyirad babbaro,
ki myan asa dyira a kōrang so sīrib.
- 8 Myan a mayam do naykorosanaw no kalsāda
a lomongo do masngenaw do bahayaw no mabakes
- 9 do kapaysarisari, do kamahep,
as do kapaypabak danaw no ahep.
- 10 Do dāwri, binayat no mabakesaw
a nakalaylay a akmay balangkantis a myan so panggep a mangallilaw.
- 11 Maringgor kan masōkir,
as kan mapnek aba a myan do bahay.
- 12 Masanyib a myan do kalsāda mana do plāsa,
do kāda naykorosan no kalsāda a nāw na manala.
- 13 Tiniliw na kinepkep barwaw a dinadek,
kan sitotored a nakabata sya dya a kāna,
- 14 “Nangidāton ako siras dāton a kapachikapya,†

* 7:3 7:3Do Hebreo a chirin, ki “Pabedbeden mo sa do kakamay mo.” † 7:14 7:14 Iyaw natokos saw a karni a yapo do naidāton, ki para do nangidātonaw. Leb. 7:16

- kan sicharaw, tinongpal ko saw insapata ko do Dyos.
- 15 Dawa, minohbot ako a mangbayat dyimo.
Chinichwas koymo, kan sichangori, nachichwasan koymo!
- 16 Binolayan kwaw katri kwaw
so makolor a mapīno a tela a yapo do Egipto.
- 17 Binangbanglwan kwaw katri kwaw
so mirra, aloe, kan cinnamon.
- 18 Ka dya, ta maychararakan ta imāsen mayoknod.
Yay ta nanāmen maykepkep a maysin-adaw.
- 19 Ta si lakay ko, aba do bahay,
ta nangay a nagbyahi do mabawa.
- 20 Nanghapaw so āro a kwarta,
kan maybidinchi anchan kābos bohan.”
- 21 Inahwahok naw barwaw do maiīmas saw a chirin na,
kan ginargari na do malalamōyot saw a inbahebahey na.
- 22 Naychihat a minonot barwaw
a akmay bāka a maiyangay do pagpartyān,
akmay ogsa a nakagtos so otap
²³ a mandad nakachibot no pōso na,‡
kan akmay boyit a dominna do yanan asdok
a dyi na chapatak a dawriw paybitosan byay na.
- 24 Dawa, sichangori, inyo a anak ko, adngeyen nyo yaken.
Ikāso nyo a maganay chirin saya a ibahey ko dyinyo.
- 25 Midit kamo aba a manoroh so ayat nyo do komwan a mabakes.
Somiwal kamo aba a lomongo dyirad ayayaman na.
- 26 Iyaw nakayapwan nakarārayaw no āro a mahahakay,
kan mabidangan abaw nadiman a maynamot dya.
- 27 Iyaw bahay na, akmay kalsāda a lomongo do tanem
a mosok do kwarto saw no kadiman.

8

No Kapanawag no Kinasīrib

- 1 Manawag abawriw kinasīrib?
Mangngēngey abawriw kapakaāwat?
- 2 Maytēnek do paytoytokonan do payis no ayayaman,
do paybabayatan dan rarahan.
- 3 Maytēnek pa a mangket do rowangan do salapen no syodad,
do yanan no asdepan a mangngēngengey a kāna,
- 4 “Inyo a tawotawo, tawagan koynyo.
Manawag ako siras tabo a tawotawo do hapotayan tana.
- 5 Inyo a machononot, machinanawo kamo pakono so nainsirīban a kapangtokto.*
Inyo a abos arang, mananawo nyo pakono kapakaāwat.
- 6 Adngeyen nyo, ta ibahey ko dyinyo maikari saya,
kan yapo do bibi ko, ichirin ko malinteg saya.
- 7 Iyaw dangoy ko, ichirin naw kaoyodan,
ta no bibi ko, ipsopsok naw karahtan.

‡ 7:23 7:23Do Hebreo a chirin, ki “atay na.” Ta do inanohdan da, ki iyaw atay, ki yanan pakayapwan kinaderrep.

* 8:5 8:5Prob. 1:4

- 8 Tabo ichirin ko a yapo do dangoy kwaya, ki malinteg.
Aba polos dyido mana kapangallilaw na.
- 9 Dyira do myan so kapakaawat, malinteg tabo a ichirin ko,
kan kosto dyirad tawo a myan so kapakatoneng.
- 10 Nawri pakono pidyen nyo inanawo ko a dya pirak,
kan kapakatoneng a dya pōro a balitok,
- 11 ta kinasirib, mapatpateg kan alahas,
as kan tabo chalakam mo, abaw kapariho na.
- 12 “Yaken a Kinasirib, machirayay ako do nainsiriban a kapangtokto.
Myan dyaken kapakatoneng kan kosto a kapangeddeng.
- 13 Iyaw no kaanyib di ĀPO, ki kapangipsok so marahet.
Ipsok ko tangsit kan pangas.
Masaw marahet a kaparin kan dya omno a kapaychirin.
- 14 Myan dyaken bagbaga kan masirbi a kinasirib.
Myan pa dyaken kapakaawat kan panakabalin.
- 15 Pagaryen ko saw āri,
kan sidongan ko saw magtoray a mangeddeng so kosto.
- 16 Pagtorayen ko saw magtoray.
Masaw do tabo a mabigbigbig a mangitoray so malinteg.
- 17 Chadaw ko saw madaw dyaken,
as siraw maychichwas dyaken, madongso danchi yaken.
- 18 Myan dyaken kinabaknang kan dāyaw.
Ari dyaken maynam a kinabaknang kan kaasinso.†
- 19 Iyaw omsi a yapo dyaken, maganaganay kan pōro a balitok,
kan maganaganay kan iyaw kagaganayan a pirak.
- 20 Manakey ako do ayaman no kinalinteg
a monot dyirad rarahan no kosto.
- 21 Ipatawid ko kinabaknang dyirad madawaw dyaken,
kan apnohen ko pangapyan da saw so mabalor a warawara.
- 22 “Si ĀPO, pinanma na yaken a pinarswa,
sakbay no nakaparin na so aran āngo a naparswa.
- 23 Naitongdo ako yapo do abos pandan,
yapo do siknanan, sakbay a nangrogi iyaw lōbong.
- 24 Nayanak ako na do kabo da paw no taw,
do kabo da paw no akbod a mapahtot so ranom.
- 25 Sakbay a napōtar tokotokon saw,
sakbay a myan paytoytokonan, nayanak ako na.
- 26 On, sakbay a pinarin no Dyos tanaya kan tantanap na,
mana sakbay no manōma a ahbek no lōbong,
- 27 myan ako na do nakapangay naw so hanyihanyit,
do nakamarka naw so payahapan no taw kan kademdeman.
- 28 Myan ako na do nakapangay naw siras demdem do hanyit,
do nakapahtot naw siras akbod do irahem no taw.
- 29 Myan ako na do nakapangay naw so pandan taw
tan dya homopaw ranom do inbilin na,
kan do nakapangay naw so pachipandan dan pondasyon no tanaya.
- 30 Do dāwri, myan akod katalin naw, akmay sanay a trabahador na.‡

† 8:18 8:18Mana “kinalinteg”. ‡ 8:30 8:30Mana “akmay adekey”.

Yaken iyaw no pakayapwan no ragsak na do kararaw a pirmi a masoyosoyot do salapen na.

- ³¹ On, chasoyosoyot ko intīro a lōbong,
kan charagsak ko tawotawo saw.
- ³² “Changori, adngeyen nyo yaken, inyo a anak ko.
Magāsāt saw magtongpal do chakey ko.
- ³³ Adngeyen nyo nanawo ko tan maypasīrib kamo.
Nonolay nyo aba.
- ³⁴ Magāsāt iyaw tawo a mangadngey dyaken
a nāw na kararaw a magsagāna dyaken do rowangan ko
a mangnanaya do pantaw ko.
- ³⁵ Ta no makachichwas dyaken, madongso naw byay,
kan rawaten naw pakahwahokan ni ĀPO.
- ³⁶ Ki no dya makachichwas dyaken, paynyinan naw inawan na,
as sira tabo a mangipsok dyaken, chadaw daw kadiman.”

9

No Kinasīrib kan Kabo no Arang

- ¹ Napatnek si Kinasīrib so bahay na,
kan pinareyan na so papito.
- ² Nagparti so binyay a pagpasken na, kan nagtimpla so palek,*
as kan indasar na do lamisaan.
- ³ Tinoboy na saw tobotoboyen naw a mababakes a mangāwis.
Yapo do katotohosan saw a logar no idi, tinawagan da a kon da,
- ⁴ “Somdep kamo dya, inyo a machononot!”
Batahen na dyirad abos sīrib a kāna,
- ⁵ “Yangay nyo a kanen iyaw kanen kwaya,
kan inomen iyaw no tinimpla kwaya a palek.
- ⁶ Karwan nyo kayiyan nyowaya a machononot tan maynam byay nyo,
kan mayam kamo do rarahan no kapakaāwat.”
- ⁷ “No mangkosto so mangoy-oyaw, mangdaw so kapangiroromen.
No maydabdab so marahet a tawo, makahap so pakaynyinan.
- ⁸ Ilyak mwabaw mangoy-oyaw, ta tod nanchimo a ipsok.
An paydabdab mo masīrib, chadaw nanchimo.
- ⁹ Nanawhen mo masīrib, kan maypasīrib panchi.
Nanawhen mo malinteg, kan marapan panchiw chapatak na.
- ¹⁰ “Iyaw no kaanyib di ĀPO, ki siknanan no kinasīrib,†
as no kapakatoneng so Masantwanaw, ki kapakaāwat.
- ¹¹ Ta maynamot dyaken, maypāronchiw araw mo,
kan manayōnan anchiw tawtawen do byay mo.
- ¹² An masīrib ka, manaham kanchi so kaganay na.
Ki an mangoyaw ka, maychatanyi ka maglak-am.”
- ¹³ Iyaw mabakes a abos arang, ki matagari.
Abaw kapakatoneng na, kan abaw chapatak na.

* 9:2 9:2A myan so laok tan omīmas. † 9:10 9:10 Prob. 1:7

- 14 Maydisna do pantaw no bahay na,
do disnan do katotohosan saw a logar no idi.
- 15 Tawagan na saw homabas saw a
mayam a derecho do kwanan da, kan batahen na dyira,
- 16 “Somdep kamo dya, inyo a machononot!”
As kan batahen na pa dyirad abos sīrib saw a kāna,
- 17 “Iyaw natakaw a ranom, ki matami,
as no mākan a kanen a sililimed, maīmas!”
- 18 Ki chapatak daba a myan saw nadiman daw,
kan siraw bisīta naw, ari dana sa do Yanan Dan Nadiman.

10

No Proberbyo Saw ni Āri Solomon

- ¹ Nya saw proberyo ni Āri Solomon:
No masīrib a anak, pasoyoten nas āmang na,
ki no abos arang a anak, pagmamayohen nas ānang na.
- ² Abaw sirsīribi no kinabaknang a yapo do kōsit,
ki mapabawa iyaw kinalinteg do kadiman.
- ³ Inonolay aba ni ĀPO a maptengan malinteg a tawo,
ki penpenen naw chalakam dan marahet a tawo.
- ⁴ No masadot a tawo, pomobri,
ki no magaget, bomaknang.
- ⁵ No anak a magrānyi an chimpo no kapagāpit, masīrib,
ki no anak a makaycheh do kapagarānyi, makasnesnek.
- ⁶ Siraw bindisyon, akmay korona do oho no malinteg,
ki do dangoy no marahet, mangitayo so kinaranggas.
- ⁷ No pakanaknakman so malinteg a nadiman, makabindisyon,
ki no ngaran no marahet a nadiman, mahtanchi.
- ⁸ No masīrib, chasoyot naw mangrawat so bilbilin,
ki no masawat a abos arang, komwan do pakarārayawan.
- ⁹ No masingpet, masaray do kayam na,
ki no manakey do dyīdo, madoktalan anchi.
- ¹⁰ No magkosilap a machitōnos do madi, mapahtot so riribok,
ki iyaw mated a maydabdab, mapaychapyā.*
- ¹¹ No dangoy no malinteg, akmay akbod a manoroh so byay,
ki no dangoy no marahet, maytayotayo so kinaranggas.
- ¹² No kapangipsok, mapahtot so kapaydidiman,

* **10:10** 10:10Do kadawan a naiyōlog, ki “Ki no masawat a abos arang a tawo, mangay do pakarārayawan na.”

ki no adaw, pakawanen naw tabo a nakagatos.†

- 13 No kinasirib, myan do bibi no makailasin,
ki no babāot, para do bokot no kōrang so sirib.
- 14 Siraw masirib a tawo, nāw da mangpeh so kapakatoneng,
ki no masawat a abos arang, mangāwis so karārayaw.
- 15 Iyaw kinabaknang, akmay kōta dyirad mabaknang,
ki iyaw kinapobri, mayrārayaw so mapobri.
- 16 No tangdan no malinteg, mapalongo do maganay a kabibyay,
ki no ganansya no marahet, mangiyangay so kadōsa.
- 17 No mangadngey so kapangkosto, mangipaboya so rarahan a lomongo do byay,‡
ki no dya mangikaskāso so kapaydabdab, mapaychawaw.
- 18 No mangitayotayo so kapangipsok, maganay a maybayataw,
as iyaw maparaherahet, ki abos arang.
- 19 No nāw na masawat, nāw na pachisngenan gatos,
ki no mang-igpet so rida na, masirib.
- 20 Iyaw kapaychirin no malinteg, akmay kagaganayan a pirak,
ki no kapangtokto no marahet, dēkey balor na.
- 21 Iyaw kapaychirin no malinteg, mangpayit so āro a tawo,
ki no abos arang, madiman anchi do sirib na a kōrang.
- 22 Iyaw bindisyon ni ĀPO, pabaknangen naw tawo,
kan rapan nabas kapagmamayo.
- 23 No kapamarin so madi, igtal no abos arang,
ki no nainsiriban a kaparin, pakasoyotan manakaāwat.
- 24 Iyaw chananawa no marahet, mangay anchi dya,
ki no pakakdekden no malinteg, maitoroh anchi dya.
- 25 An mayparahan bagyo, mabo saw marahet,
ki do malinteg saw, nāw da a abos pandan.
- 26 Akmay soka a manghanyinyi so nyepen, kan akmay ahob a mangasdem so mata,
komwan masadot a tawo dyirad manoboyaw sya.
- 27 Iyaw no kaanyib di ĀPO, mangnāyon so byay no tawo,
ki no tawtawen dan marahet, ki maksayan.
- 28 Iyaw namnāma no malinteg, ki kasoyotan.
Ki no hahawen no marahet, ki mayparin aba.

† 10:12 10:12Do Hebreo a chirin, ki “taloban naw tabo gatos.” Prob. 17:9; 1 Ped 4:8 ‡ 10:17 10:17 Mana “myan do rarahan a lomongo do byay.”

²⁹ Iyaw rarahan ni ĀPO, akmay kōta do malinteg,
ki karārayawan dyirad mamarinaw so marahet.

³⁰ No malinteg a tawo, polos a dyinchi a mapakaro,
ki no marahet, omyan sabanchi do tanaya.

³¹ Iyaw dangoy no malinteg, mapahtot so kinasīrib,
ki no rida no nailabay do dyīdo, makteb anchi.

³² Do bibi no malinteg, mohtot omno a chirin,
ki do dangoy no marahet, mohtot dyīdo a chirin.

11

¹ Ipsopsok ni ĀPO dyi saya kosto a pagkīlwan,
ki chasoyot naw kosto saw a pagtimbang.

² An mangay pangas, ito kasnek,
ki no kapakombaba, myan kinasīrib.

³ Iyaw kasingpet dan malinteg, pawnoten na sa,
ki no dya mapodno, marārayaw sa do kinakōsit da.*

⁴ No kinabaknang, abaw sīrbi na do arawaw a kapangokom,
ki no kinalinteg, mangisalākan yapo do kadiman.†

⁵ No kinalinteg no abos pakapilāwan, mapawnot do malinteg a kabibiyay,
ki no marahet, makaspi do bōkod na a karahet.

⁶ No kinalinteg dan malinteg, mangisalākan sira,
ki no maranggas saw a tawo, matiliw sa do kalakam da.‡

⁷ An madiman marahet, tod a machipandaw namnāma naw,
as tabo a hahawen na do kayit na, mayparin a abos sinpaspangan.

⁸ No malinteg a tawo, maisalākan do riribok,
basbāli a mangay riribok do marahet a tawo.

⁹ Maynamot do kaparaherahet no dya madyosan, mangrārayaw siras karoba na,
ki maynamot do kapakatoneng, maisalākan sanchiw malinteg.

¹⁰ Do kaasinsō dan malinteg, maragsak tawotawo do syodad.
An madiman saw marahet, mangngēngengey tawotawo do soyot da.

¹¹ Maynamot do bindisyon no malinteg, maidāyaw syodad,
ki maynamot do chirin dan marahet, marārayaw syodad.

¹² No mangoyaw so karoba na, kōrang so sīrib,
ki no manakaāwat, igpet naw rida na.

* **11:3** 11:3Mana “ki no kadyīdo dan maranggas, rārayawen na sa”. † **11:4** 11:4Prob. 10:2 ‡ **11:6** 11:6Mana “do marahet saw a pangta da”.

- 13 No maparaherahet, mangipakatoneng so palimed,
ki no mapagtalkan, maytayotayo.
- 14 Do kabon nainsiriban a kapangidaōlo, marārayaw asa nasyon,
ki myan ballīgi do kāro no mamagbaga.§
- 15 No mangisigorādo a magbāyad so ōtang no istranghiro, maglak-am so pakaynyinan,
ki no maskeh a machiabrasa a machion do ōtang, abanchiw kaparoparwan na.*
- 16 No masingpet a mabakes, mangrawat so dāyaw,
ki siraw maranggas a mahakay, kinabaknang lang mahap da.
- 17 No māsisyen, mangrawat so kaganayan a para do bōkod na inawan,
ki no maranggas, mangyangay so kaynyin do mismo na karakohan.
- 18 No marahet a tawo, makatangdan so allilaw,
ki no maymoha so kinalinteg, magāpit so oyod a gon-gona.
- 19 No tawo a nāw na do malinteg a kabibyay, mabyay anchi,
ki no manglakat so marahet a kabibyay, madiman anchi.
- 20 Si ĀPO, ipsopsok na saw tawo a madyīdo do kapangtokto,
ki chadaw na saw maybibyay a abo so pakapilāwan.
- 21 Siranchiw marahet, sigorādo a mahabas sabanchi a madōsa,
ki siraw malinteg, makadichan sanchi.
- 22 Akmas balitok a singsing a napangay do dadabok no bago,
komwan mapintas a mabakes a abos kosto a kapangeddeng.
- 23 No chakey dan malinteg, nawri lang pagtongpalan naw maganay,
ki no hahawen dan marahet, kasoli lang no Dyos.†
- 24 No madādam a tawo, arwaro paw mahap na,
ki no masinyat, basbāli a pomobri.
- 25 No madādam a tawo, omasinso anchi,
as no manoroh so ranom, makaywaw anchi.
- 26 Abayen no tawotawo iyaw mangonokon so irek tan maglāko so matohos a prisyo,
ki mabindisyonan iyaw tawo a makey a maglāko so irek do chimpo a machita.
- 27 No magaget a maychichwas so maganay, makadongso so kapangahwahok,
ki no karahet, mangay do tawo a maychichwas sya.
- 28 No magtalek do kinabaknang na, masday anchi,
ki no malinteg, mabyay anchi a akmay bohong a magla.

§ 11:14 11:14 Prob. 24:6 * 11:15 11:15 Prob. 6:1-3 † 11:23 11:23 Prob. 10:28

- 29 No mangyangay so riribok do pamilya na, salawsaw lang tawīden na,
as no abos arang, mayparin anchi a adīpen no masirīb a tawo.
- 30 No asi no malinteg, akmay kayo a manoroh so byay,‡
as no mapawnot so tawotawo tan madyira daw byay a abos pandan, ki masirīb. §
- 31 An magon-gonaan malinteg do tanaya,
mangamangay pa madōsa iyaw marahet kan maygaygatos.*

12

- 1 No madaw so kapangdisiplīna, chadaw naw kapakatoneng,
ki no mangipsok so kapaydabdab, abos arang.
- 2 No mamarin so maganay, chahwahok ni ĀPO,
ki no magpangta so marahet, ikeddeng na a madōsa.
- 3 Abaw tawo a makatalna a maynamot do karahet,
ki no malinteg a tawo, mabagot aba polos.
- 4 No maikari a baket, manoroh so dāyaw di lakay na,
ki no makasnesnek a baket, akmay mangrokop so tohatohang na.
- 5 Siraw plāno dan malinteg, dyīdo aba,
ki no pamagbaga dan marahet, mangallīlaw.
- 6 Siraw chirin dan marahet, akma say mangsaneb a mangdiman,
ki no kapaychirin dan malinteg, mangisalākan dyira.
- 7 Siraw marahet, madiman sanchi kan mabo,
ki no pamilya dan malinteg, nāw da maytēnek a mahnyi.*
- 8 Maidāyaw asa tawo sigon do kinasirīb na,
ki no madyīdo so kapangtokto, chahanyinyi no tawotawo.
- 9 Maganaganay sinsinan a tawo a myan so tobotoboyen†
kan magpabigbigaw a tawo a magkiraos so bodek.
- 10 No malinteg a tawo, maganay a mangonong so binyay na,
ki do marahet, aran iyaw no kāsī da, ki kinaranggas.
- 11 No magaget a homakahakaw, āronchiw kanen na,
ki no mangrōnot so ōras na do abos sinpaspangan, kōrang so sirīb.
- 12 No marahet a tawo, chalakam naw sinamsam dan marahet,
ki no malinteg a tawo, maasi, ta marahem yamot naw.
- 13 No marahet a tawo, maotapan do marahet a kapaychirin na,
ki no malinteg a tawo, maidichan do riribok.

‡ 11:30 11:30Prob. 3:18 § 11:30 11:30Mana “ki no kinaranggas, mangabo so byay”. * 11:31 11:31 1 Ped. 4:18 * 12:7 12:7Mana “no bahay dan malinteg, nāw na”. † 12:9 12:9 Mana, “Maganaganay sinsinan a tawo a maytarabako a para do chabyay na,”

- 14 Yapo do omno a kapaychirin na, mapnek tawo so magaganay,[‡]
as no kagaget na a maytarabāko, manoroh so gon-gona.
- 15 No abos arang, ipagarop na a kosto sawen kapangtokto na,
ki no masīrib a tawo, mangadngey so pamagbaga.
- 16 No abos arang, ipaboya na taros karorod na,
ki no mangtokto a nainsirīban, ikaskāso nabaw kairoromen.
- 17 No mapodno a sistīgo, ipaneknek naw oyod,
ki no falso a sistīgo, mangibahey so bayataw.
- 18 No taykalo a kapaychirin, mapaynyin akmay nabagkong,
ki no kapaychirin no masīrib, ki makapapya.
- 19 Iyaw kapaychirin so oyod, nāw na a abos pandan,
ki no bayataw a kapaychirin, apagripat lang.
- 20 Myan kapangallilaw do kapangtokto dan magpangta so marahet,
ki no magplāno so kapaychapya, myan anchiw soyot.
- 21 Abaw pakaynyinan no malinteg,
ki maynana riribok mapasaran dan marahet.
- 22 Si ĀPO, ipsopsok naw maybayataw a tawo,
ki chasoyot na saw mapodno a tawo.
- 23 No mangtokto a nainsirīban, ibahey nabaw chapatak na,
ki no abos arang, makararahawa do kabon sirib na.
- 24 No magaget a tawo, mayparin anchi a mangitoray,
ki no masadot a tawo, mayparin anchi a adīpen.
- 25 No kabakel no asa tawo, ki itoroh naw kaliday na,
ki iyaw makawahok a chirin, mapasoyosoyot sya.
- 26 No malinteg a tawo, maannad do kapachisīt na,[§]
ki no ayaman no marahet a tawo, mapalongo do paychawawan.
- 27 No masadot a tawo, pasohen nabaw naanopan naw,
ki no magaget, makahap anchi so kinabaknang na a mapateg.*
- 28 Do rarahan no kinalinteg, ki myan byay.
Do dawri a rarahan, ki abaw kadiman.†

13

¹ No masīrib a anak, bigbigen naw kapangnanawo* ni āmang na,

‡ 12:14 12:14Prob. 13:2; 18:20 § 12:26 12:26Mana “No malinteg a tawo, manoroh so magaganay a pamagbaga dyirad sit naw.” * 12:27 12:27 Mana “No magaget a tawo, ki ipateg naw dyira na,” mana “osaren na magaganay aran āngo a madongso na”. † 12:28 12:28 Mana “Do madi a rarahan, ki magtongpal do kadiman.” * 13:1 13:1 Mana “kapangdisiplina”.

- ki no maoyaw a anak, adngeyen nabaw kapaydabdab.
- ² Yapo do omno a kapaychirin na, mangīmas tawo so magaganay,
ki no dya mapodno,[†] malakam do kinaranggas.
- ³ No mangyannad so dangoy na, aywanan naw byay na,
ki no makarahawa so bibi, rārayawen naw inawan na.
- ⁴ Aran malakam masadot, aba polos mahap na,
ki no pakakdekden magaget, maboslon kahap na sya.
- ⁵ No malinteg a tawo, ipsok naw bayataw,
ki no marahet, parinen naw makasnesnek.
- ⁶ Iyaw no kinalinteg, aywanan naw masingpet a tawo,
ki no karahet, pakayapwan pakasdayan no maygaygatos.
- ⁷ Myan maysinbābaknang, ki aba polos dyira na.
Siraw kadwan a maysinpōpobri, ki āro kinabaknang da.[‡]
- ⁸ No mabaknang, mabayādan naw byay na,
ki no mapobri, abaw pagbāyad nas kawayawaya na.[§]
- ⁹ Maiyarig malinteg a tawo do maranyag a soho,
ki maiyarig marahet a tawo do mawsep a soho.
- ¹⁰ Iyaw kapangas, mangkiras so kapaydidiman,
ki no kinasirib, myan dyirad mangrawataw so pamagbaga.
- ¹¹ Iyaw kinabaknang a malisto, in-īnot a mabo,
ki no kapaypabaknang a taydedekey, maypaypāro.
- ¹² Iyaw namnāma a maitantantan, mapaydyagānyit so aktokto,
ki no kalikāgom a natongpal, akmay kayo a manoroh so byay.*
- ¹³ No mangichichipa so pamagbaga, apīten naw karārayawan na,[†]
ki no mangbigbig so bilin, magon-gonaan anchi.
- ¹⁴ Iyaw kapangnanawo no masirib, akmay akbod a manoroh so byay[‡]
a mapadichan so tawo do asdok saw no kadiman.
- ¹⁵ No mangtokto a nainsirīban, makarawat so pakahwahokan,[§]
ki no kabibyay no dya mapodno,* lomongo do pakarārayawan.
- ¹⁶ Kāda mangtokto a nainsirīban, parinen na yapo do kapakatoneng na,
ki no abos arang a tawo, ipangas naw kabon sirib na.

[†] 13:2 13:2 Mana “do maranggas a tawo”. [‡] 13:7 13:7 Prob. 11:24 [§] 13:8 13:8 Mana “abaw mangamomo dya tan bayādan naw byay na”. * 13:12 13:12 Prob. 3:18 [†] 13:13 13:13 Mana “magbāyad anchi.” [‡] 13:14 13:14 Prob. 10:11 [§] 13:15 13:15 Prob. 12:8 * 13:15 13:15 Mana “ki no kabibyay no maranggas”.

- 17 No marahet a tobotoboyen, mamyay so riribok,
ki no mapagtalkan a pachirawatan, mangyangay so kapaychapya.
- 18 No mangitoltoleng so kapangdisiplina, masnekan kan pomobri,
ki no mangikaskāso so kapangkosto, maidāyaw anchi.
- 19 Iyaw kalikāgom a natongpal, manoroh so gānas no pangtokwan,[†]
ki siraw abos arang, ipsopsok da dichanan marahet.
- 20 No machirārayay dyirad masīrib, maypasīrib,
ki no machangay dyirad abos arang, maglak-am so pakaynyinan.
- 21 Manglakalakat didigra siras maygaygatos,
ki siraw malinteg, magon-gonaan sanchi so maganay.
- 22 No maganay a tawo, ipatāwid nanchiw kinabaknang na dyirad apoko na,
ki no kinabaknang no maygaygatos, maisagāna a para dyirad malinteg.
- 23 Iyaw kadanān dan mapobri, maparin a mapahtot so āro a kanen,
ki samsamen dan dya malinteg a tawo.
- 24 No tawo a dya magbāot so anak na, ipsok naw anak na,[‡]
ki no madaw do anak na, pahabasen nabaw kadisiplina na sya.
- 25 No malinteg a tawo, manawob iyaw chabsoy na,
ki no bodek dan marahet, maypiypisipis do kapteng da.

14

- 1 No masīrib a mabakes, maganay kapatnek nas pamilya na,
ki iyaw maychabobos arang a mabakes, rakraken naw pamilya na do kabon sīrib
na.
- 2 No maybibyay a malinteg, chāmo na si ĀPO,
ki no maybibyay a masīkap, chahanyinyi na si Āpo.
- 3 No chirin abos arang, manoroh so kapakabāot no bokot na,
ki no kapaychirin dan masīrib, iyaw mangaywan dyira.
- 4 An abo bāka, abaw irek do hosagan,
ki no kayit no bāka, pakayapwan āro a āpit.
- 5 No mapodno a sistigo, maybayataw aba,
ki no palso a sistigo, maynana bayataw ibahey na.*
- 6 No mangoy-oyaw, maychichwas so kinasīrib, ki makasarak aba polos,
ki no kapakatoneng, maydamnay a machichwasan no myan so kapakaawat.
- 7 Pachibawan mo abos arang a tawo,
ta madongso mwabaw chirin a myan so kapakatoneng.

[†] 13:19 13:19 Prob. 13:12   [‡] 13:24 13:24 Heb. 12:6-7   * 14:5 14:5 Prob. 6:19; 12:17

- 8 Iyaw kinasirib no mangtokto a nainsiriban, mangipaboya an maypango kabibyay na, ki no kabon sirib dan abos arang, mangallilaw.
- 9 Siraw abos arang, oyawen daw kapangidaton a para do gatos,† ki dyirad malinteg a tawo, ganāsen daw pakahwahokan no Dyos.
- 10 Kāda tawo, chapatak naw bōkod na a kaliday no pōso,‡ as abaw aran sino a machipangdidiw dya so soyot na.
- 11 Iyaw bahay no marahet a tawo, marārayaw anchi, ki maytēnek panchiw tolda no malinteg a tawo.§
- 12 Myan ayaman a akmay kosto do asa tawo, ki no pandan na, do kadiman a lomongo.
- 13 Aran do kamyeng, myan naitayo a karahmet, as no pandan no kasoyot, maparin a mamayo.
- 14 No tomadyichokod do kinalinteg, apīten nanchiw maiparbeng dya, as no maganay a tawo, magon-gonaan anchi sigon do pinarin na.
- 15 No machononot, anohdan naw aran āngo a naibahey dya, ki no mangtokto a nainsiriban, sintiren na saw dakwang na.
- 16 No masirib a tawo, siaannad* kan pachibawan naw karahet, ki no abos arang a tawo, taykalo kan tarantādo.
- 17 No malisto a makasoli, parinen naw abos arang a kaparin, as no mangipangta so marahet, maipsok anchi.
- 18 No machononot, magtāwid anchi so kabon sirib, ki siraw mangtokto a nainsiriban, akma say nakoronaan so kapakatoneng.
- 19 Siraw marahet, magrōkob sanchi do salapen dan maganay, kan magrōkob sanchi do rowangan daw no malinteg.
- 20 No mapobri, chaskeh no aran karoba na, ki siraw mababaknang a tawo, āro sīt da.
- 21 No mahanyinyi do karoba na, maygatos, ki mabindisyonan tawowaw a māsi dyirad mapobri.†
- 22 Siraw magpangta so marahet, somiwal sabawri? Ki siraw magplāno so maganay, machichwasan danchiw kadaw kan kapodno.
- 23 Do tabo malidyat a tarabāko, myan maganay a asi na, ki no tod a maychiychirin, mapawnot lang do kapobri.

† 14:9 14:9Leb. 5:1-6 ‡ 14:10 14:10 Mana, “bōkod na a kakpad,” § 14:11 14:11No chakey na batahen dan kadwan a maynamot do “bahay” kan “tolda,” ki pamilya. * 14:16 14:16Mana “chamo na si Āpo”. † 14:21 14:21 Prob. 14:31; 19:17

- 24 Iyaw kinabaknang dan masīrib, akmay korona da.‡
Ki no kabon sīrib dan abos arang, ki iparang naw kabon sīrib.
- 25 No mangipaneknek so oyod, mangisalākan so byay,
ki no maybayataw a sistīgo, § manglipot so tawotawo.
- 26 No tawo a mamō di ĀPO, myan kahnyi no kapagtalek na,
as kan siraw anak na, ki myan anchiw kamāngan da.
- 27 Iyaw no kaanyib di ĀPO, akmay akbod a manoroh so byay
a mapadichan so tawo do asdok saw no kadiman.*
- 28 Iyaw kāro no itorayan no āri, nawriw dayag na,
ki an abo itorayan no prinsipi, marārayaw.
- 29 No dya malisto a makasoli, myan dyaw rakoh a kapakaāwat,
ki no taykalo a komohat, pakatetēnek naw kabon sīrib na.
- 30 No kaydamnayan no kapangtokto, manoroh so salon-at no inawan,
ki no āpal, akmay ganyit a mangrōnot so tohatohang.†
- 31 No mangidadanes so mapobri, iroromen naw Namarin dya,‡
ki no māsisyen siras makachitaw, dayāwen naw Dyos.
- 32 No dyīdo a kaparin no marahet a tawo, mangasday sya,
ki no malinteg a tawo, myan kamāngan na aran do kadiman na. §
- 33 Iyaw kinasīrib, omyan do kapangtokto no myan so kapakaāwat,
as kan aran dyirad abos arang, ki maipakatoneng dyiraw kinasīrib.*
- 34 Iyaw kinalinteg, mapatohos so asa nasyon,
ki no kapaygatos, mapabodis so dāyaw no aran sino.
- 35 No pakahwahokan āri, myan do masīrib a pachirawatan,
ki no kasoli na myan do tobotoboyen a mangasnesnek.

15

- 1 Iyaw mapakombaba a katbay, oспен naw taywara a kasoli,
ki no matangsit a katbay, basbāli a robroban naw kapakasoli.
- 2 Iyaw rida no masīrib, mapakbod so kapakatoneng,*
ki no dangoy no abos arang, mapamsot so kabon sīrib.
- 3 Si ĀPO, maboya naw mapariparin do aran dino.
Chichiban na saw marahet kan maganay a tawo.
- 4 Iyaw mapaychapyā a rida, akmay kayo a manoroh so byay,†

‡ **14:24** 14:24 Prob. 3:16; 8:18; 22:4   § **14:25** 14:25 Prob. 6:19; 19:5, 9; 21:28   * **14:27** 14:27 Prob. 13:14
 † **14:30** 14:30 Prob. 12:4   ‡ **14:31** 14:31 Prob. 17:5; 22:2   § **14:32** 14:32 Mana “masarākan naw kamāngan
 na do kasingpet na”.   * **14:33** 14:33 Mana “ki siraw abos arang, matonngan daba polos kinasīrib”.   * **15:2**
 15:2 Mana “mapaganay so kapakatoneng”.   † **15:4** 15:4 Prob. 3:18

ki no mangallilaw a chirin, mangōpay.‡

⁵ No abos arang a anak, ipsok naw kapangdisiplīna ni āmang na, ki iyaw mangikāso so kapangkosto, masīrib.

⁶ Do bahay no malinteg, āro mabalor a kinabaknang, ki no tangdan no marahet, pakayapwan no riribok.

⁷ Siraw bibi dan masīrib, mangiwaras so kapakatoneng, ki komwan abaw kapangtokto dan abos arang.

⁸ Iyaw dāton no marahet a tawo, ipsopsok ni ĀPO, ki no dasal dan malinteg, nawriw chasoyot na.

⁹ Iyaw kabibyay no marahet, ipsopsok ni ĀPO, ki chadaw naw tawo a manglakat so kinalinteg.

¹⁰ Iyaw makāro a disiplīna, para do komaro do kosto a rarahan. As no tawo a mangipsok so kapangkosto, ki madiman.

¹¹ Kadiman kan Karārayaw,§ maitayo aba di ĀPO. Mangamangay paw aktokto no tawo!

¹² No mangoy-oyaw a tawo, chakey nabaw kapangkosto. Mangay aba do masīrib a tawo a mangdaw so pamagbaga.

¹³ No pōso a masoyosoyot, maboya do rōpa, ki kaynyin kapangtokto, mangōpay.*

¹⁴ Iyaw aktokto no makailāsin, chichwasen naw kapakatoneng, ki no dangoy no abos arang, manobo so kabon sīrib.

¹⁵ Tabo araw dan maidadanes, taywara so kalidyat, ki no pōso a masoyosoyot, akmay pirmi a machipasken.

¹⁶ Maganaganay dēkeyaw a kinabaknang a myan kaanyib di ĀPO kan āro a kinabaknang a mangyangay so riribok.

¹⁷ Maganaganay a mahahanghang do rakarakanen a myan so kadaw kan mahahanghang do karni a myan so kasoli.

¹⁸ No taykalo a komohat, mangrobrob so kapaydidiman, ki no dya malisto a makasoli, mamenpen so kapagsosopyat.†

¹⁹ Iyaw ayaman no masadot a tawo, akmay naspetan so nōlok, ki no rarahan no malinteg a tawo, akmay planāda a kalsāda.

‡ 15:4 15:4 Do Hebreo a chirin, ki “mamitapita so ispirito”. § 15:11 15:11 “Kadiman kan Karārayaw” do chirin Hebreo, ki “Sheol kan Abaddon.” Prob. 27:20 * 15:13 15:13 Do Hebreo a chirin, ki “mamitapita so ispirito”.

† 15:18 15:18 Prob. 29:22; 14:29

- 20 No masīrib a anak, pasoyoten naw āmang na,
ki no abos arang, chahanyinyi naw ānang na.
- 21 Kabon sīrib, ki chasoyot a onotan no kōrang so sīrib,
ki no myan so kapakaāwat, mayam do malinteg a rarahan.
- 22 Mawsep saw plāno an abo maganay a pamagbaga,
ki an āro mangbagbaga, maipatongpal sanchi.
- 23 Makachichwas so soyot no mangibahey so tomotop a atbay,
kan āngo a soyot no maganay a katbay do kostwaw a ōras!
- 24 Iyaw rarahan no masīrib a tawo, komayat do byay
tan domichan a dya gomchin do Yanan Dan Nadiman.
- 25 Lasahen ni ĀPO iyaw bahay no mapapangas,
ki aywanan na saw pachipandan no tana no bālo.‡
- 26 Si ĀPO, ipsopsok na saw kapangtokto no marahet,
ki chahwahok na saw chirin a yapo do madalos a kapangtokto.
- 27 No maāgom a bomaknang do kōsit, manoroh so riribok do bōkod na a pamilya,
ki no mangipsok a mangrawat so pasoksok, mabyay anchi.
- 28 No malinteg a tawo, mangtokto sakbay a tombay,
ki no dangoy no marahet, mamsot so marahet a chirin.
- 29 Si ĀPO, itoltoleng naw akdakdawen dan marahet,§
ki adngeyen naw kapaydasal dan malinteg.
- 30 Iyaw makasoyosoyot a rōpa, paragsaken naw kapangtokto,*
kan iyaw maganay a dāmag, mapasalon-at so inawan.
- 31 No mangadngey so kapangkosto a mapalongo do byay,
ki machiyan anchi dyirad masisīrib.
- 32 No dya mangikaskāso so disiplīna, chāsi nabaw inawan na,
ki no mangadngey so kapangkosto, maypasīrib.
- 33 Iyaw no kaanyib di ĀPO, mangnanawo so kinasīrib,
as kan no kapakombaba, manmanma kan kaidāyaw.

16

- 1 Myan do tawo kapagplāno do kapangtokto na,
ki no atbay, si ĀPO pakayapwan na.
- 2 Tabo kaparin no tawo, akmay kosto do mismo a kapanyideb na,
ki maimangmang ni ĀPO makatayrahem saw a panggep na.*

‡ 15:25 15:25Iyaw bālo, ki pinakainawan no mapobri. § 15:29 15:29 Mana “mateng dyirad marahet a tawo.”

* 15:30 15:30Prob. 15:13, 15 * 16:2 16:2Do Hebreo a chirin, ki “timbangen ni ĀPO iyaw no ispirito”.

- ³ Iparawat mo di ĀPO aran āngo a parinen mo,
kan matongpal anchiw tabo plāno mo.
- ⁴ Si ĀPO, pinanggep na tābo naparswa,
aran siraw marahet do arawaw no didigra da.
- ⁵ Si ĀPO, ipsopsok na sa tabo mapangas.†
Sigorādo nya: Mahabas sabanchi a madōsa.‡
- ⁶ Maynamot do kadaw kan kapodno, mapakawan gatos.
Do kayan kaanyib di ĀPO, makadichan tawo do marahet.
- ⁷ An no kabibyyay no tawo, ki makahwahok di ĀPO,
mapayparin na a aran siraw kabōsor na, ki machikapya dya.
- ⁸ Maganaganay dēkeyaw a myan kinalinteg
kan āro a ganasya a abo kinalinteg.§
- ⁹ Magplāno tawo do aktokto na so kwanan na,
ki si ĀPO, mapalongo an dino dakwangan na.*
- ¹⁰ Naispiritwan a minsāhi, myan do bibi no āri,
ki basta dya makagatos do kapangokom na.†
- ¹¹ Siraw kosto a pagkīlwan kan pagtimbang, dyira ni ĀPO.
No tabo a kosto a pagtimbang‡ do pagkīlwan, ikeddeng na.
- ¹² Taywara a ipsok dan ar-āri iyaw kapamarin so marahet,
ta no kapagāri da, ki mapatnek do kinalinteg.
- ¹³ Chirin do bibi no malinteg, chasoyot dan ar-āri,
as chadaw da iyaw mangibahey so kosto.
- ¹⁴ Do kasoli no āri, maikeddeng naw kadiman,§
ki no masīrib a tawo, bāwan naw kasoli no āri.
- ¹⁵ An masoyot rōpa no āri, palobōsan naw tawo a mabyay,
as kan no pakahwahokan na, akmay chimoy a mapagla so mohamoha.
- ¹⁶ Mapipya adayo mamoranom so kinasīrib kan balitok,
as kapamidi so kapakaāwat, mimyan pa kan pirak.
- ¹⁷ Iyaw kalsāda dan malinteg, ditditen naw marahet,
as no maannad do kokwanan na, aywanan naw byay na.
- ¹⁸ Iyaw kapangas, manmanma kan pakarārayawan,
as iyaw katangsit, manmanma kan kasdayan.

† 16:5 16:5Prob. 18:12 ‡ 16:5 16:5 Prob. 11:21 § 16:8 16:8 Prob. 15:16 * 16:9 16:9 Prob. 16:1 † 16:10
16:10 Mana “kosto tabo a panggedeng na”. ‡ 16:11 16:11No naosar a pagtimbang, ki bato sa a naisopot. § 16:14
16:14 Do Hebreo a chirin, ki “Iyaw kasoli no āri, ki (akmay) tobotoboyen no kadiman.”

- 19 Maganaganay mapakombaba a machirāman dyirad mapobri kan machibīngay dyirad sinamsam daw no mapangas.
- 20 No mangikāso so nainanawo, maasinso anchi, kan mabindisyonan saw magtalek di ĀPO.
- 21 No masīrib a kapangtokto, matawagan so makailāsin, as no makahwahok a kapaychirin, makaāwis so nanawo.
- 22 Iyaw kapakaāwat do akin inawan, akmay akbod a manoroh so byay,* ki kabon sīrib, manoroh so kadōsa dyirad abos arang.
- 23 Iyaw masīrib do kapangtokto na, annadan naw dangoy na, kan no bibi no masīrib, ki makaāwis so nanawo.
- 24 Siraw makahwahok saw a chirin, ki akmay tagapolot no yokan a matami so taham kan pasalon-aten naw inawan.†
- 25 Myan ayaman a akmay kosto do asa tawo, ki no pandan na, do kadiman a lomongo.‡
- 26 Iyaw kekey a koman no trabahador, nawriw mapagaget sya, ta no kapteng naw, mangipapīlit sya a maytarabāko.
- 27 No abos sirsīrbi a tawo, magpangta so marahet, as no kapaychirin na, akmay domalangdang a apoy.
- 28 No nailabay do dyīdo, mapaklaklal so kapaydidiman, as no kaparaherahet, mapaysyay siras masisinged a maysisīt.
- 29 No maranggas a tawo, solisogen naw karoba na, kan palongohen na do rarahan a dya maganay.
- 30 No mangikosilap so mata na, magpangta so dyīdo, as no machadangedanget, magpanggep so marahet.
- 31 Iyaw kapay-oban, akmay mapintas a korona do oho a nahap do malinteg a kabibyay.
- 32 Maganaganay dya malisto a makasoli kan iyaw tawo a mabileg, as mimyan paw makaigpet so inawan na kan iyaw mangsākop so syodad.
- 33 Magbibinonōtan tawo, ki disisyon, bokōdan ni ĀPO.

17

- 1 Maganaganay a koman so kelleban a inapoy a sitatalna kan machipasken do asa a bahay a yanan dan maydidiman.
- 2 No masīrib a pachirawatan, itorayan nanchiw mangasnesnek a pōtot no āmo na,

* 16:22 16:22Prob. 10:11 † 16:24 16:24 Do Hebreo a chirin, ki “pasalon-aten naw tohatohang”. ‡ 16:25 16:25Prob. 14:12

as machipagtāwid anchi dyirad anak saw no āmo na.

- ³ Mapaneknekan kaporo no pirak kan balitok an payongben do apoy, ki si ĀPO, soōten naw kapangtokto no tawo.
- ⁴ No mamarin so marahet, mangadngey so chirin dan marahet, as no maybayataw, ikāso naw chirin dan maparaherahet.
- ⁵ No machimadēkey do mapobri, iroromen naw Namarin dya, as no mamimyeng dyirad nadidigra, mahabas abanchi a madōsa.
- ⁶ Siraw apoko, akma saw gon-gona* dyirad mangalkem, as siraw inyapwan, ki dāyaw dan anak.
- ⁷ Madāyaw a kapaychirin, maitotop aba do abos arang ad-adda paw mabayataw a kapaychirin do mabigbigbig a tawo.
- ⁸ Pasoksok, akmay bato a magmadyik do aktokto no manorohaw, ta aran dino a kwanan na, magballīgi.
- ⁹ No mangpakawan† so nakagatos, mangāwis so adaw, ki no maysawasawat, mapaysyay so masinged a maysit.
- ¹⁰ Arwaro mananawo no makaāwat do kapaydabdab kan asa gasot a kabāot so bokot no abos arang a tawo.
- ¹¹ No marahet a tawo, nawri lang chichwasen naw kapagsōkir na, ki matoboy anchiw maranggasa a tobotoboyen a machikontra dya.
- ¹² Maganaganay an bayaten mo mabinayi a oso‡ a naakaw saw anak naw kan mangbayat so abos arang do kabon sīrib na.
- ¹³ No mamahes so marahet do maganay, nāw nanchi a opokan no marahet bahay naw.
- ¹⁴ Iyaw siknanan kapaydidiman, akmas nalasaw a tambak. As dawa, pagsardengen mo sakbay a mangrogi.
- ¹⁵ No kapangwayawaya so nakagatos kan kaidarom no malinteg, mayengay sa a ipsopsok ni ĀPO.
- ¹⁶ Aryoriw sīribi na a gastosen no abos arang pagbāsa na an chaskeh naw mananawo?
- ¹⁷ Iyaw sīt, pirmi a ipaboya naw adaw na, as no kakteh, naiyanak a somidong do kalidyatan.
- ¹⁸ No kōrang so sīrib, machiabrasa a machion a pangisigorādo so otang no karoba na.

* **17:6** 17:6Do Hebreo a chirin, ki “korona”. † **17:9** 17:9Do Hebreo a chirin, ki “No mangtalob so gatos.” Prob. 10:12 ‡ **17:12** 17:12Pal. 13:2

- 19 No madaw a machidiman, chadaw naw gatos,
as no mapatnek so matohos a rowangan, mangāwis so karārayaw.
- 20 No nailabay do dyīdo a kapangtokto, maasinso aba.
As no mabayataw a tawo, masday do riribok.
- 21 No myan so anak a abos arang, maglak-am so mamayo,
as kan abaw kasoyot no āmang no abos arang.
- 22 No pōso a masoyosoyot, akmay maganay a āgas,
ki no maōpay a ispirito, romapit do tohatohang. §
- 23 No marahet a tawo, mangrawat so pasoksok a sililimed
tan dyīdohen naw no ayayaman no kinalinteg.
- 24 No myan so kapakaāwat, nāw na maimangmang kinasīrib,
ki no mata no abos arang, mayhat aba midibidi do mateng.*
- 25 No abos arang a anak, pagmamayohen naw āmang na,
kan taywara a kaliday ipadidiw na di ānang na. †
- 26 Iyaw kapagpamolta so malinteg, maganay aba.
Masaw kapagbāot so masingpet, kosto aba.
- 27 No mangpenpen siras chirin na, myan dyaw kapakatoneng,
as no mangigpet so inawan naw, myan dyaw kapakaāwat.
- 28 Aran abos arang a tawo, mabata a masīrib an dya maylilyak,
kan akmay makapangilāsin an penpenen naw rida na.

18

- 1 No tawo a machitarek, chichwasen naw bōkod na a chakey,
kan kontraen naw tabo kosto a kinasīrib.
- 2 No abos arang a tawo, chasoyot nabaw kapakaāwat,
basbāli a charagsak naw mangibahey so mismo na a kapangtokto.
- 3 Do kayan karahet, machirayay kabon anyib,
kan do kayan abos dāyaw, mangay pas asnek.
- 4 Chirin saya a mohtot do dangoy, akmay marahem a ranom,
as iyaw akbod no kinasīrib, akmay oksong a nāw na moyog.
- 5 Maganay abaw mangisakit so marahet a tawo
mana mangbalat so kalintegan no malinteg.
- 6 No chirin do bibi no abos arang, mapahtot so kapaydidiman,
kan no chirin do dangoy na, mangāwis so kapagbāot.

§ 17:22 17:22Prob. 15:13 * 17:24 17:24 Do Hebreo a chirin, ki “do pandan no tanaya”. † 17:25 17:25Do Hebreo a chirin, ki “iyaw nangiyanakaw sya”.

- ⁷ Iyaw chirin a yapo do dangoy no abos arang, nawriw pakarārayawan na, as no ichirin naw do bibi na, mangasdok so mismo na inawan.
- ⁸ Siraw chirin a kaparaherahet, akma say taydedekey a maīmas a romapit do makatayrahem a katatawo.
- ⁹ No masadot do kapaytarabāko na, ki akmay kakteh no asa mangrārayaw.
- ¹⁰ Iyaw ngaran ni ĀPO, akmay mahnyi a kōta. Pachikamītan no malinteg a tawo, kan maparoparo aba.
- ¹¹ Iyaw kinabaknang no mabaknang, akmay mayit a syodad dya, kan arapaapen na a akmay ahad a dya makayat kakarang na.
- ¹² Sakbay no karārayaw, mapangas tawo, ki kapakombaba, manmanma kan kaidāyaw.
- ¹³ No makatbatbay sakbay a mangadngey, nawriw mangipaboya so kabon sīrib kan kasnekan na.
- ¹⁴ No kekey no tawo a mabyay, manoroh so kaibtor na do ganyit, ki an maōpay ispirito na, makaibtorori?
- ¹⁵ Iyaw aktokto no makailāsin, manghap so kapakatoneng,* as no tadyinya dan masīrib, chichiwasen daw kapakapatak.
- ¹⁶ Iyaw rigālo, mangiwang so pantaw do manoroh, kan mangyangay sya do salapen dan mabīlegaw a tawo.
- ¹⁷ Iyaw manma a mangilawlawag do pangokoman so kāso na, akmay iya danaw kosto a mandad kangay no matarek a mangosisa sya.
- ¹⁸ Iyaw kapagbibinōnot, penpenen naw kapaydidiman, kan mapaysonong do payapayawan dan mabibīleg saw a maglalāban.
- ¹⁹ No napaynyinan a kakteh, malidyalidyat machikapya dya kan somdep do naahadan a syodad, as kapaydidiman, mapaysisyay a akmay narihasan a rowangan no kōta.
- ²⁰ Yapo do omno a kapaychirin na, mabsoy tawo,† kan do chirin no bibi na, iyaw mangapnek sya.
- ²¹ Kadiman kan kabyay, myan do panakabalin no rida, as siraw madaw a maysawasawat, kanen da sanchiw asi na.
- ²² No makachichwas so baket na, makadongso so maganay, kan rawaten naw pakahwahokan ni ĀPO.

* 18:15 18:15Prob. 15:14 † 18:20 18:20Prob. 12:14; 13:2

- ²³ No mapobri a tawo, mapakombaba a mangdakdaw,
ki no mabaknang, tombay a mangbogkaw.
- ²⁴ Myan saw machisīt a machisīsisit a maparin a mangrārayaw,
ki myan sīt a masingsinged pa kan mismo naw a kakteh.

19

- ¹ Maganaganay mapobri a maybibyay a masingpet
kan abos arang a dyīdo so kapaychirin.
- ² Iyaw taywara a kekey a abos kapakatoneng, maganay aba,
as no taykalo, mahabasan naw kosto a rarahan.
- ³ Iyaw kabon sīrib no tawo, nawriw pakarārayawan na,
kan isoli na pa a pagatosen si ĀPO.
- ⁴ Iyaw kinabaknang, mangāwis so āro a sīt,
ki no mapobri, syayen pan sīt na.*
- ⁵ No palso a sistīgo, mahabasan nabanchiw kadōsa na,
as no maychirichirin so bayataw, makadichan aba.†
- ⁶ Āro saw machischisngen do madādam a tawo tan makahap sa,
as tabo, ki sīt no tawo a manorotoroh so rigālo.
- ⁷ No mapobri, an ipsok da tabo no kabagyan na,
mimyan pa ditditen dan sīt na.
Aran machikakaāsi pa dyira,
apabaw makey sya.
- ⁸ No mamoranom so kinasīrib, chadaw naw bōkod na a inawan,
as no mangipateg so kapakaāwat, maasinso anchi.
- ⁹ No palso a sistīgo, mahabasan na abanchiw kadōsa na,
as no maychirichirin so bayataw, mabonchi.
- ¹⁰ Maitotop aba a maybibyay abos arang a mabaknang,
mimyan paw asa tagābo a mangitoray dyirad prinsipi.
- ¹¹ No myan so maganay a kapakaāwat, malisto aba a makasoli,
as no kaidāyaw na, inonolay naw madi a pinarin no kadwan dya.‡
- ¹² Iyaw kasoli no āri, akmay kapayngernger no lion,§
ki no pakahwahokan na, akmay apon do tametamek.
- ¹³ No abos arang a anak, pakarārayawan āmang na,
as no baket a maganay a machidiman, akmas chimoyaw a nāw na maytetedted.
- ¹⁴ Bahay kan kinabaknang, matāwid yapo dyirad inyapwan,

* **19:4** 19:4 Prob. 14:20 † **19:5** 19:5 Prob. 19:9; 21:28 ‡ **19:11** 19:11 Prob. 10:12 § **19:12** 19:12 Prob. 16:14; 20:2

ki no baket a nainsirīban so kapangtokto, ki yapo di ĀPO.

- 15 Iyaw kasadot, manoroh so kapaynepdep,
as no dya maytarabāko, magkiraos so bodek.
- 16 No magtongpal so bilbilin, aywanan naw byay na,
ki no mangipsok sya,* madiman anchi.
- 17 No somidong so mapobri, akmay mapabohod di ĀPO,
as si ĀPO dananchiw mamahes sya do pinarin naw.
- 18 Disiplināen mo anak mo ranan a myan paw namnāma.
An nonolay mo, machirāman ka a somidong do kadiman na.
- 19 No malisto a komohat, machita magbāyad so molta na,
ki an ibayādan mo, pirwahan mo nanchi a isalākan.
- 20 Adngeyen mo pamagbaga, kan rawaten mo kapangnanawo
tan maypasirib ka do masakbayan.
- 21 Āro a plāno iktokto no tawo,
ki iyaw panggep ni ĀPO, nawriw matongpal.†
- 22 Iyaw chakey no tawo, ki mapodno a kadaw.
Maganaganay mapobri kan mabayatawaw.
- 23 Iyaw no kaanyib di ĀPO, lomongo do byay,‡
as makapaynahah a mapnek, kan abanchis pakarārayawan.
- 24 No masadot, ilomlom naw kakamay na do labay na,
ki chasadot na pasobohen do dangoy na.§
- 25 Baōtan mo mangoy-oyaw, as kan mananawonchiw machononot a makailāsin.
Paydabdab mo makaāwat, as maypāronchi so kapakatoneng.
- 26 No mangranggas di āmang na, kan mangpaksyat di ānang na,
ki anak a mangasnesnek kan mangabo so dāyaw.
- 27 Anak ko, an katngan mo mangadngey so nanawo,
somiwal kanchi do chirin saya no kapakatoneng.
- 28 No abos sirsirbi a sistigo, mangoyaw so kinalinteg,
as no dangoy no marahet, hamonen naw karahet.
- 29 Iyaw kadōsa, maisagāna dyirad mangoy-oyaw,
as kan kapagbāot do bokot dan abos arang.

* 19:16 19:16 Mana “mangipsok so kabibyay na”. † 19:21 19:21 Prob. 16:1 ‡ 19:23 19:23 Prob. 10:27; 14:27

§ 19:24 19:24 Prob. 26:15

20

- 1 Kaynoynom so palek, mapangoy-oyaw, as kaynoynom so arak, mapaydidiman.
No aran sino a mapāpasyaw do dya saya, aba so sīrib.
- 2 Iyaw kasoli no āri, akmay kapayngernger no lion,*
as no mapasoli sya, bāli inparawat naranaw byay na.
- 3 Maidāyaw no tawo a mangdichan so kapaydidiman,
ki kāda abos arang a tawo, magtaros a machidiman.
- 4 No masadot a tawo, magarādo aba do kosto a chimpo,
dawa, do chimpo no kapagāpit, abaw machichwasan na.
- 5 Siraw panggep no kapangtokto no tawo, akmay marahem a ranom,†
ki no myan so kapakaāwat, pahtoten na sanchi.
- 6 Āro saw mangibahey a myan dyiraw mapodno a kadaw,
ki sino paro machichwasan a mapagtalkan?
- 7 No malinteg a tawo, maybibyay a masingpet.
Magāsāt saw anak a somarono dya.
- 8 No āri a maydisna do trono naw a mangokom,
itahep na sa tabo marahet do kapanyideb na.
- 9 Sino paro makabata sya a kāna, “Nāw ko a madalos so kapangtokto.
Madadas ako kan abo gatos ko”?
- 10 Siraw kōsit a pagkīlwan kan pagsokātan,
ki malit sa a ipsopsok ni ĀPO.‡
- 11 Aran adekey, matonngan katatawo na dyirad kaparin na.
On, madlaw kaparin na an madalos kan malinteg.
- 12 Tadyinya a pangadngey kan mata a panyideb,
si ĀPO iyaw namarin sira dadwa.
- 13 Chadaw mwabaw makaycheh, ta pomobri kanchi.
Mayokay ka,§ as kan āro anchiw kanen mo.
- 14 “Madiw prisyo, madiw prisyo!” batahen no gomātangaw,
ki an komnaro, ipangas na a nakatāwar so ginātang na.
- 15 Myan balitok kan āro mangīna a bato,
ki no bibi a mapahtot so kapakatoneng, akmay kapapatgan a alāhas.
- 16 Hapen mo kagay no tawo a pangisigorādo a pagbāyad so otang no istranghiro.*

* **20:2** 20:2 Prob. 16:14; 19:12 † **20:5** 20:5 Prob. 18:4 ‡ **20:10** 20:10 Prob. 16:11 § **20:13** 20:13 Do Hebreo a chirin, ki “maymochideng ka”. * **20:16** 20:16 Prob. 27:13; Eks. 22:26-27; Deot. 24:10-13; Amos 2:8

Hapen mo a pamagpetan an magkari a magbāyad so ōtang no gan-ganaet.†

- 17 Iyaw kanen a yapo do kōsit, ki matami,
ki no pandan na, akmay anay do dangoy na.
- 18 Siraw plāno, mapatnek do maganay a pamagbaga,‡
dawa, an machigobat ka, manghap kas pamalākad.
- 19 No maparahaahet, mangipakatoneng so palimed,§
dawa, pachibawan mo iyaw tawo a masawat.
- 20 No mangabay sa āmang mana ānang na,*
akmanchiw soho byay na a mawsep do taywara a kasaryan.
- 21 Iyaw tāwid a mahap a masāpa,
ki bindisyon abanchi do pandan na.
- 22 Ibahey mwaba a kon mo, “Bahsen koymo do dyaya marahet.”
Nayahen mo si ĀPO, iyanchiw somidong dyimo.
- 23 Si ĀPO, ipsopsok naw dya kosto a pagkīlwan,
as no palso a pagtimbang, ki mahwahok aba.†
- 24 Siraw dakwang no tawo, ki pinalongo ni ĀPO.‡
An komwan, maypāngo a maawātan tawo bōkod na longohen?
- 25 Asdok do tawo no taykalo a magkari do Dyos,§
kan manawdyiw kaamīris na sya so nawri a insapata na.
- 26 Iyaw masīrib a āri, itahep na saw marahet,*
as ipapihpih na sanchi do līgay no pangirek.
- 27 Iyaw ispirito no tawo, akmay soho ni ĀPO
a maychichwas so tabo makatayrahem a katatawo.†
- 28 Kadaw kan kapodno, mangaywan sa so āri.
As do kadaw,‡ abaw karārayawan no kapagtoray na.
- 29 Iyaw kaidāyaw dan magtotobo, ki iyaw kayit da.
Ki no kapintas dan mangalkem kan babakket, iyaw kaoban da.
- 30 Bāot kan kaynyin, ki mangdalos a mamakaro so marahet.
Saplit, mangnamonamo so makatayrahem a katatawo.

† 20:16 20:16 Mana “mabaybayādan a mabakes”. ‡ 20:18 20:18 Prob. 11:14; 15:22 § 20:19 20:19 Prob. 11:13 * 20:20 20:20 Eks. 20: 12; 21:17; Leb. 20:9 † 20:23 20:23 Prob. 11:1; 16:11; 20:10 ‡ 20:24 20:24 Prob. 16:9 § 20:25 20:25 Do Hebreo a chirin, ki “Asdok do tawo no taykalo a mangibahey so ‘Masantwan.’ ” * 20:26 20:26 Prob. 20:8 † 20:27 20:27 Mana “Iyaw soho ni ĀPO, maychichwas so ispirito no tawo.” ‡ 20:28 20:28 Mana “kinalinteg”.

21

- 1 No aktokto no āri, akmay moyog a ranom a palongohen ni ĀPO.
Pakwanen na do aran dino a chakey na.
- 2 Kāda kaparin no tawo, akmay kosto do mismo a kapanyideb na,
ki maimangmang ni ĀPO a mangtimbang so pōso.
- 3 Iyaw kapamarin so kosto kan kinalinteg,
ad-adda a rawaten ni ĀPO kan dātonaw.*
- 4 Mata a mapangas† kan makospag a pōso,
akmay soho dan marahet, ki gatos sa.
- 5 Siraw plāno no magaget, mapaypāro,
ki no taykalo, mapagpobri.
- 6 Iyaw kinabaknang a mahap do bayataw a rida,‡
malisto a mabo kan akmay asdok no kadiman.
- 7 Iyaw karanggas dan marahet, manggōyod sira a mangikaro,
ta mawedwed sa mamarin so kosto.
- 8 No kabibyay no maygatos, ki madyīdo,
ki no kaparin no abos gatos, ki malinteg.
- 9 Maganaganay omyan do aroywan atep no bahay
kan machiwpok do baket a maganay a machidiman.
- 10 Chalakam no marahet mamarin so karahet.
Aba polos kāsi na do kapayngay na tawo.
- 11 Do kadōsa no mangoy-oyaw, somīrib machononot.
Do kapachinanawo no masīrib, maypāro chapatak na.
- 12 No Dyos a malinteg, chapatak naw mapariparin do bahay dan marahet,
as iyangayan na sa so karārayawan da.
- 13 No mamengbeng so tadyinya na do kapachikakaāsi no mapobri,
matbay abanchi anchan iyaw machikakaāsi.
- 14 Iyaw rigālo a naikorimed, mangbaw so tawo a makasoli,
kan pasoksok a sililimed, mapahanebneb so taywara a kasoli.
- 15 Do kaipākat no kinalinteg, masoyot saw malinteg,
ki makaam-amak dyirad mamarinaw so marahet.
- 16 No somiwal do rarahan no kapakaāwat,
machipanda a kayban dan nadiman.
- 17 No madaw so kapagragasak, pomobri.

* **21:3** 21:3 1 Sam. 15:22 † **21:4** 21:4 Prob. 6:17 ‡ **21:6** 21:6 Prob. 10:2

- No madaw so palek kan kanen a mangingīna, § bomaknang aba.
- 18 Siraw marahet, mayparin sanchi a pangbaka siras malinteg,
as siraw dya mapodno, mayparin sanchi a bāyad dan malinteg.
- 19 Maganaganay omyan do let-ang
kan machiwpok do baket a machidiman kan masosolihen.*
- 20 Do bahay no masīrib, myan kinabaknang kan mababalor,
ki do abos arang, patawsen naw tabo myan dya.
- 21 No maychichwas so kinalinteg kan kapangipateg,
makadongso so maynam a byay, kinalinteg, kan dāyaw.
- 22 No masīrib a komander, makadarop so syodad dan mabīleg,
kan mangrārayaw so kōta a pachikāmitan a talken da.
- 23 No mangihawa so dangoy kan rida na,
ki pachibawan naw riribok.
- 24 No mapangas kan makospag, no ngaran na,
ki si “Mangoyaw” a dya maiyalat katangsit na.
- 25 No kalakam no sadot, ki pakadimanan na,
ta mawedwed so tanoro a maytarabāko.
- 26 Iya, maychaychasaryan a magkalikāgom so arwaro pa,
ki do bit, no malinteg a tawo, maboslon kapanoroh na.
- 27 Iyaw dāton no marahet, ki ipsopsok ni Āpo.†
Mangamangay pa an naitoroh do marahet a ranta.
- 28 No palso a sistīgo, mabonchi,‡
ki manayon ichirin no maganay a mangadngey.
- 29 No marahet a tawo, ki sin-gāganay,
ki no malinteg, mangtokto sakbay a mamarin.
- 30 Abaw kinasīrib, kapakaāwat, mana pamagbaga
a makapaytēnek a machikontra di ĀPO.
- 31 Naisagāna danaw pachigobat a kabalyo,
ki si ĀPO, makatoneng an sino mangābak.§

22

- 1 Maganaganay a pidyen mapsek so pakasaritāan kan āro a kinabaknang,
as no pakahwahokan, maganaganay pa kan pirak mana balitok.
- 2 Abaw paytarkan mababaknang kan mapopobri,

§ 21:17 21:17 Do Hebreo a chirin, ki “lana.” An magpasken sa, mangosar sa so palek kan lana. * 21:19 21:19
Prob. 21:9; 25:24 † 21:27 21:27 Prob. 15:8 ‡ 21:28 21:28 Prob. 19:5, 9 § 21:31 21:31 Prob. 16:3, 9; 19:21;
20:18

ta si ĀPO, iyaw Namarin sira tabo.*

³ No mangtokto a nainsirīban, maboya naw dilikādo kan machiwlīb, ki no machononot kapangay nas mayam, kan lak-amen nanchi.

⁴ Iyaw gon-gona no kapakombaba kan kaanyib di ĀPO, ki kinabaknang, dāyaw, kan maynam a byay.

⁵ Siraw nōlok kan aridos, myan sa do rarahan no madyīdo a tawo, ki no mangannad so inawan na, pachibawan na sa.

⁶ Nanawhen mo adekey do kosto a ayaman na tan anchan maypatoneng, dichanan naba.

⁷ No mabaknang, itorayan naw mapopobri, as no omōtang, mayparin a adīpen no magpaōtang.

⁸ No maymoha so dya malinteg, makaāpit so didigra,† as kan machipanda danaw kapangamomo na.

⁹ No madādam a tawo, mabindisyonan anchi, ta mangibinglay so kanen na do mapobri.

¹⁰ Boyawen mo mangoy-oyaw, as kan mabo dananchiw kapaydidiman. On, kapagsosopyat kan kapangiroromen, ki machipanda sanchi.

¹¹ No madaw so kapangtokto a madadas, as kan mapakombaba a maychirin, sīten anchi ni āri.

¹² Iyaw mata ni ĀPO, aywanan naw kapakatoneng, ki paāyen naw chirin dan dya mapodno.

¹³ No masadot, batahen na a kāna, “Aryaw lion do gagan!” mana “Dimanen da yaken do kalkalsāda!”

¹⁴ Iyaw dangoy no machikamalāla mabakes, akmay marahem a aridos. Nyaw karidosan dan tawotawo saw a mapasoli di ĀPO.

¹⁵ Gagāngay no adekey a mapilyo, ki an baōtan mo, makananawo.

¹⁶ No mangidadanes so mapobri tan bomaknang, mana mangsāgot so mabaknang, tod na lang a pomobri.

Siraw Tatdo a Poho a Nainsirīban a Panyinyirin

¹⁷ Mangikāso kan mangadngey ka siras chirin dan mamasīrib, kan ipasnek mo a iktokto iyaw inanawo ko,‡

¹⁸ ta makahwahok sanchi dyimo an manakem mo, an nakasagāna sa tabo a ichirin no bibi mo.

¹⁹ Inanawo ko nya saya dyimo sichangori,

* 22:2 22:2 Prob. 14:31; 17:5 † 22:8 22:8 Job 4:8; Gal. 6:7-8 ‡ 22:17 22:17 Prob. 2:2

tan iyaw talek mo, ki nāw na myan di ĀPO.

20 Nangitolas ako so tatdo a poho a panyinyirin a para dyimo.

Siraw nya, ki myan pamagbaga kan kapakatoneng

21 a mangipaboya dyimo so kosto kan oyod,
tan maitoroh mo oyod a atbay dyirad nanoboyaw dyimo.

-1-

22 Takawan mo sabaw mapobri maynamot ta pobri sa,
mana gondāwayan mo sabaw makachita do pangokoman,

23 ta si ĀPO, mangisakit dyira,
as rārayawen na saw mangrārayawaw sira.

-2-

24 Machisīt kaba do masosolihen a tawo,
kan machikayban kaba do makohat so oho,

25 ta āngonchan mananawo mo dadakay naw,
as matolo ka a masdok.

-3-

26 Machiabrasa kaba a imo asa mangisigorādo,
mana machion a mangbāyad so ōtang no matarek.

27 Ta an abo pagbāyad mo,
hapen danchi aran iyaw ichehan mo.

-4-

28 Paydisen mwabaw adan a mohon do sīgodaw a yanan na§
a pinangay da pa no kapoonan mo.

-5-

29 Maboya moriw masiglat a maytarabāko?
Magsīrbi anchi dyirad ar-āri, sira abanchiw sinsinan a tawo.

23

-6-

1 Anchan machihanghang ka do matoray a tawo,
iktokto mo a maganay an sino* kasalap mo.

2 An masaraw ka, ep-eppen mo.†

3 Pakakdekden mwabaw magkakaīmas a kanen na,
ta makaallilaw saw nawri a mākan.

-7-

4 Mayhohopag kaba a manglakat so kinabaknang.
Masīrib ka pakono a mamenpen so inawan mo.

5 Do kakimit no mata, mabo kinabaknang,
ta akmay tomobo a panyid
kan somayap do kademdeman a akmay kangkang.

-8-

6 Koman kaba so kanen no koripot a tawo.
Pakakdekden mwabaw magkakaīmas a kanen na.

7 Ta iya, ki akmas tawowaw a mangarkarkolo so balor na.
Batahen na dyimo a kāna, “Ngay, koman ka kan minom ka!”
ki komwan abaw myan do aktokto na, ta sin-aawis lang.

§ 22:28 22:28 Prob. 23:10 * 23:1 23:1 Mana “āngo do kasalap mo”. † 23:2 23:2 Do Hebreo a chirin, ki panyinyirin a “mangisobo ka so kochilyo do tehnan mo”.

⁸ Iyota monchiw taydedekeyaw a nākan mo,
as sayang anchiw makahwahok saw a inchirin mo dya.

-9-

⁹ Paychirinan mwabaw abos arang,
ta chahanyinyi nanchiw nainsiriban a chirin mo.

-10-

¹⁰ Paydisen mwabaw adan a mohon do sīgodaw a yanan na,‡
as kan hapen mwabaw tana da no olīla,

¹¹ ta mabīleg Mangalāngon da.
Iyanchi a mismo mangidarom dyimo.

-11-

¹² Ipasnek mo a iktokto kapangnanawo,
kan adngeyen mo a maganay chirin saw no kapakatoneng.

-12-

¹³ Magalangan kaba a mangdisiplīna so anak,
ta chadiman nabaw kabāot mo sya.

¹⁴ An baōtan mo iya so bāot,
isalākan monchiw byay na do kadiman.

-13-

¹⁵ Anak ko, an masīrib ka,
ayket, masoyot ako panchi.

¹⁶ Taywara a masoyot akonchi
an madngey koymo a maychirin so kosto.

-14-

¹⁷ Apalan mo sabaw maygaygatos,
ki nāw mo a tongtongen iyaw kaanyib mo di ĀPO.

¹⁸ An komwan, syrto a maganay anchiw masakbayan mo,
as kan mabo abanchiw namnāma mo.

-15-

¹⁹ Anak ko, mangadngey kan maypasīrib ka,
as nāw mo a iktokto kosto a rarahan.

²⁰ Machibarkāda kaba dyirad maboboken
mana siraw masasaraw saw.

²¹ Ta siraw maboboken kan masasaraw, magpobri sanchi,
kan iyaw kapakaycheh daw, mapagrotrot dyira.

-16-

²² Adngeyen mos āmang mo a nakaotāngan mos byay mo,
kan chahanyinyi mo abas ānang mo anchan bakket dana.

²³ Gatāngen mo oyod kan ilāko mwaba.
Ahapen mo kinasīrib, disiplīna, kan kapakaāwat.

²⁴ Taywara masoyot āmang an malinteg anak.
Iyaw āmang no masīrib so anak, charagsak nanchiw anak na.

²⁵ Pakaragsakan mo pakono āmang kan ānang mo,
as chasoyot pakono imo ni ānang mo a nangyanak dyimo.

-17-

²⁶ Anak ko, italek mo pa dyaken aktokto mo,§
kan nāw mo a sipōtan dadakay ko.

‡ 23:10 23:10 Prob. 22:28 § 23:26 23:26 Do Hebreo a chirin, ki "Itoroh mo dyaken pōso mo".

- 27 Ta iyaw maglāko so asi na, ki akmay marahem a abot.
As no baket a dya mapodno, ki akmay malopit a bobon.
- 28 Madibadibat a mangnanaya a akmay manakanakaw,
kan paypārohen na saw dya mapodno a mahahakay.
- 18-
- 29 Sino makakāsi? Sino myan so kaliday?
Sino pirmi a machidiman? Sino pirmi a magriklāmo?
Sino nabigaran a abos paynamotan?
As sino manyibaya so mata?
- 30 Sino pa an dya siraw ditā daw do palek
a siraw pirmyaw a mangpadas so natimpla a arak.
- 31 Chiban mwabaw palek an mabaya,*
an somilsilap do irahem no bāso,
kan malamōyot a akdenen.
- 32 Do kapanawdyan na, manbat a akmay boday,
kan manoktok a akmay madīta a marem.
- 33 Iyaw mata mo, maychakarwa dananchiw kapakaboya mo,
kan madyido dananchiw mohtot do dangoy mo.
- 34 Akma ka nanchis asaw a maypoktad do hobok no tāw,
mana akmas asaw a manapenapet do tōtok no palo.
- 35 Batahen monchi a, “Kinabil daw yaken, ki naynyinan akwabaw!
Minālo daw yaken, ki nadidiw kwabaw!
Āngonchan mayokay ako?
Maychichwas ako nanchi so inomen ko.”

24

- 19-
- 1 Apālan mo sabaw marahet a tawo,
kan chakalam mwabaw machisīt dyira,
- 2 ta iyaw aktokto da, magpangta so kinaranggas,
kan no bibi da, ki mapahtot so riribok.
- 20-
- 3 Do kinasīrib, ki maparin iyaw bahay,
kan maynamot do kapakaāwat, ki mapatnek.
- 4 Do kapakatoneng, mapno saw kwarto na
so mapapateg kan makaay-āyo a kinabaknang.
- 21-
- 5 No masīrib a tawo, ki mabilbīleg kan panakabalin,
as no myan so kapakatoneng, masisisīta kan kayit,
- 6 ta do kapachigobat, machitaw nainsiriban a kapangidaōlo,
kan do kāro no mamagbaga, ki myan ballīgi.
- 22-
- 7 Iyaw kinasīrib, matodah aba no abos arang.
Do rowangan no syodad a pangokoman, abaw maibahey na.
- 23-
- 8 Iyaw magplāno so marahet,
mapangaranan anchi so mangipangta.

* 23:31 23:31Iyaw palek a mabaya, ki yapo do ōbas a mabaya so kodit.

⁹ Siraw pangta no abos arang, ki gatos,
as ipsopsok dan tawo iyaw mangoy-oyaw.

-24-

¹⁰ An mapleng ka do chimpo no riribok,
ayket, sinsinan kayit mo!

-25-

¹¹ Isalākan mo saw maiyangayaw do kadiman da,
kan pagpeten mo saw madodogaw a komwan do pagpartyan.

¹² An batahen mo a, “Ki chinapatak namen abayaw nya,”
maimangmang abawri no mangtimtimbangaw so pōso?

Chapatak abawri no magbanbantayaw so byay mo?
Mamahes abawri do tawo sigon do pinarin na?

-26-

¹³ Anak ko, koman kas tagapolot no yokan, ta maganay.
As iyaw maytetedtedaw a yapo do bahay naw, ki matami so taham.

¹⁴ Komwan iyaw kinasirib a matami do byay mo.
An machichwasan mo, maganay namnamāen mo do masakbayan.

-27-

¹⁵ Magdāan kaba akmas marahetaw a manakaw do bahay no malinteg.
Magranggas kaba do pagyanan na,

¹⁶ ta aran maypapito a malbaw malinteg, makapaybangon panchi,
ki siraw marahet, albahen sanchi no kalamidad.

-28-

¹⁷ Magragsak kaba an masday kabōsor mo,
kan an madodog, chasoyot mwaba,

¹⁸ ta an maboya ni ĀPO, ki mahwahok aba dyimo,
kan āngwan ibabāwi naw kasoli na dya.

-29-

¹⁹ Mariribokan kaba do marahet saya tawo,
mana apālan mo sabaw marahet a tawo,

²⁰ ta iyaw marahet, abaw masakbayan na.
Iyanchiw soho dan marahet, mawsepan.*

-30-

²¹ Anak ko, mamō ka di ĀPO kan do āri,
kan machirāman kaba dyirad magsōkir,

²² ta sira dadwa, manoboy sanchis maychehat a didigra,
kan sino makapatak so pakarārayawanaw a yapo dyira?

Siraw Kadwan Pa a Nainsiriban a Panyinyirin

²³ Siraw nyaya panyinyirin, ki yapo pa dyirad mamasirib saw:
Iyaw kapangitatārek do kapangokom, ki maganay aba.

²⁴ Iyaw makabataw sya do marahetaw a, “Malinteg ka,”
abayen danchin tawotawo kan ipsok danchin nasnasyon,

²⁵ ki siraw okom a mangdōsa so nakagatos, ki myan kasoyot da,
kan mangay anchiw maganay a bindisyon dyira.

²⁶ Iyaw mapodno a atbay,

---

* 24:20 24:20 Prob. 13:9

ki ipaboya naw oyod a kapaysit.†

- 27 Mangisagāna ka so tarabāko mo do gagan.
Isagāna mo saw hakawan mo,
Katayoka nawri, patneken mo bahay mo.
- 28 Mangpaneknek kaba so kontra do karoba mo a abos paynamotan,
kan osaren mwabaw bibi mo a pangallilaw.
- 29 Batahen mwaba a, “Parinen ko dyaw akmas pinarin naw dyaken.
Pabidyen ko dya sigon do pinarin naw.”
- 30 Homnabas ako do bengkagaw no masadot,
do kaobāsanaw no tawo a kōrang so sīrib.
- 31 Naboya kwaw a kinalomotan danan manōlok a tamek.
Naspetan dana no tametamek,
as kan naloyo danaw ahad naw a bato.
- 32 Do nakaboya kwaw so nyaya, nangtokto ako,
as iyaw nyayaw nananawo ko:
- 33 Dēkey a kapakaycheh, dēkey a kadoho,
dēkey a kapagsadalikepkep,
- 34 ki mawara anchiw kapobri a akmay manakanakaw,
kan iyaw kachita a akmay nakaarmas a tolisan.

25

No Kadwan a Proberbyo ni Solomon

- 1 Sira paw nyaw proberbyo ni Solomon a kinopya dan tawo saw* ni Āri Hesekyas do Joda.
- 2 Pakaidayāwan no Dyos maytayotayo so bānag saya,
ki dāyaw dan āriw, omdoktal sira.
- 3 'Mas katohos no kahanyihanyitan mana 'mas karahem no tāw,
komwan kapangtokto dan āri a dya matokod.
- 4 Pakarohen mo lapos no pirak,
as kan myan chīpohen no manyīpo.
- 5 Pakarohen mo marahet a tawo do salapen no āri,
kan iyanchiw pagtorayan na, ki maypayit do kinalinteg.
- 6 Dayāwen mwabaw inawan mo do salapen no āri,
kan maytēnek kaba do yanan dan mabibīleg saw a tawo,
- 7 ta maganaganay a maibahey dyimo a “Maypatohos ka dya,”
kan mapabodis ka do salapen matohos a tawo.

Iyaw chichiban mata mo,

⁸ taykalo kaba mangidarom do pangokoman,
ta āngonchiw parinen mo do panawdyan
an iyaw karoba mo asnesnekan naymo?

† 24:26 24:26 Do Hebreo a chirin, ki “akmay kapachidādek do bibi”. * 25:1 25:1 Chapatak taba an sino saw nya mamagbaga mana opisyalis. Ki do 2 Ar-āri 18:18, naibahey a sa Eliakim, Sebna, kan Joda.

- 9 An myan kapagsopyat nyo kan karoba mo, pagsaritāan nyo.
Katayoka nya, pahtoten mo paba do kadwan,
- 10 ta āngwan iyaw makadngey, ki asnesnekan nanchimo,
kan nāw na pakasnesnekan mo a abos pandan.
- 11 Iyaw maitotop a chirin a naibahey,
ki akma saw napōtar a balitok a sinan mansanas a napasdot do pirak.
- 12 Akmas balitokaw a arītos mana balitok a alāhas,
komwan kapaydabdab no masīrib do makey a mangadngey.
- 13 Akmas mahanebnebaw a ranom do chimpon kapagāpit,
komwan mapagtalkan a tobotoboyen dyirad manoboyaw sya.
Makapasalidyaga do pōso dan āmo na.
- 14 Akmay konem kan salawsaw a abos chimoy,
komwan tawo a mangipangas so rigālo na a dyi na itoroh.
- 15 Iyaw kaānos, makapagbāliw so kapangtokto no magtoray,
as no kalamōyot no chirin, pahmahen naw matwa a pōso.†
- 16 An madongso mo tagapolot no yokan, koman ka lang so manawob,
ta an mataywaran mo, iyota monchi.
- 17 Masanyib kaba mangay do bahay no karoba mo,
ta āngonchan chaoma naymo, as ipsok naymo.
- 18 Akmay mamālo mana ispāda mana matarem a pana,
komwan tawo a mangsistīgo so bayataw do karoba na.
- 19 Akmay binokbok a nyepen mana logpi a kokod,
komwan kapagtalek do dya mapodno a tawo do chimpo no riribok.
- 20 No mangikanta siras kankanta do maliday,
ki akmas maybahabahasaw do araw no kahanebneb,
kan akmay soka a pinado do bigar.
- 21 An mapteng kabōsor mo, ki pakanen mo.
An mawaw, ki paynomen mo so ranom.
- 22 An komwan, mangyangay ka so oltimo a kasnek do kapaybiybinākel na,‡
kan do dāwri, gon-gonaan nanchi imo ni ĀPO.
- 23 Akmas ayokayamaw a mangyangay so chimoy,
komwan maparaherahet a rida a mapaklklal so kasoli.
- 24 Maganaganay a omyan do aroywan atep no bahay
kan machiwpok do baket a maganay a machidiman.§
- 25 Akmay mahanebneb a ranom do tawo a mawaw,

† 25:15 25:15 Do Hebreo a chirin, ki “iyaw mahma a rida, ki makapotot so tohang”. ‡ 25:22 25:22 Do Hebreo a chirin, ki “payen mo inmaya do oho na”. § 25:24 25:24 Prob. 19:13; 21:9

komwan maganay a dāmag a yapo do mateng a logar.

²⁶ Akmay maparek a akbod mana malapos a bobon,
komwan malinteg a tawo a ipalōbos naw marahet a mangābak.

²⁷ Maganay abaw sobra koman so tagapolot no yokan,
mana maganay abaw maychadi so bōkod na dāyaw.

²⁸ Akmay syodad a narārayaw so ahad a masonong a asdepen,
komwan tawo a chapatak naba a igpet inawan na.

26

¹ Akmay chimoy a yilo an rayon mana chimoy do chimpon kapagāpit,
komwan pammadāyaw a dya kombini do abos arang.

² Akmay billit toleng a mayadiyadis mana haphapnyit a nāw na somayasayap,
komwan abay a abos paynamotan, domna aba do tawo a abos gatos.

³ Iyaw saplit, ki para do kabalyo. Iyaw prino, ki para do asno,
kan iyaw babāot, ki para do bokot no abos arang a tawo.*

⁴ Atbayen mwabaw abos arang akmas kabon sīrib na,
ta tod ka mayparin a akma dya.

⁵ Atbayen mo abos arang so nainsirīban do kabon sīrib na,
tan dyi na iktoko a masīrib do mismo na kapakaboya.

⁶ Akmay mangpokol so kokod na mana minom so binīno,†
komwan iyaw mangitoboy so minsāhi do abos arang.

⁷ Akmas kokod saw a logpi a maylōdyit a abos sīrbi,
komwan panyinyirin do dangoy no abos arang.

⁸ Akmay mapabedbed so bato do palsiit,
komwan pammadāyaw do abos arang.

⁹ Akmay chīnay do tanoro no nabok,
komwan panyinyirin do dangoy no abos arang.

¹⁰ No manghormal so abos arang mana aran sino a homabas,
akmay maypapana a manglahelaheb.

¹¹ Akmay chito a maybidi a koman so ota na,
komwan abos arang a pirwahan naw kabon sīrib na.

¹² Maboya moriw no mangtokto a masīrib do mismo na kapakaboya?
Arwaro paw manamnāma do abos arang a tawo kan iya.

¹³ No masadot, batahen na, “Aryaw lion do rarahan!
Aryaw lion do kalkalsāda!”

* **26:3** 26:3 Prob. 10:13 † **26:6** 26:6 Do Hebreo a chirin, ki “minom so ranggas”.

- 14 Akmay aneb a mapinyapinyay do misagra na,
komwan iyaw masadot a maybadibadyichid do katri na.
- 15 No masadot, ilomlom naw kakamay na do labay na,
ki chasadot na pasobohen do dangoy na.‡
- 16 No masadot, iktokto na masirsirib do mismo na kapakaboya
kan papito saw a tombay a makaikeddeng.
- 17 Akmay magtiliw so chito a nawriw gamatan na saw tadyinya na,
komwan homabasaw a machibibyang do kapagsosopyat no kadwan.
- 18 Akmay magatit a mapagsid siras ahoten
mana makadiman saw a pana,
19 komwan tawo a mangallilaw so karoba na,
kan batahen na a, “Sisyabak ko lang!”
- 20 An abo danas songrod, mawsep apoy,
as an abo kaparaherahet, magsardeng kapagsosopyat.
- 21 Akmay orin do inmaya, kan irotong do apoy,
komwan magsosopyat a tawo a mangrobrob so kapaydidiman.
- 22 Siraw chirin kaparaherahet, akma say taydedekey a maīmas
a romapit do makatayrahem a katatawo.§
- 23 Akmay kalopkop a mapasileng so banga,
komwan malamōyot a chirin a itayo naw karahet no tawo.
- 24 No mangipsok so kadwan, magpamarang do kapaychirin na,
ki no kaoyodan na, im-imten naw kapangallilaw na.
- 25 Aran maīmas kapaychirin na, anohdan mwaba,
ta iyaw irahem naw, napnos papito a makabābaba.*
- 26 Maparin na a itayo kasoli na do kapangallilaw na,
ki alit na, magparang anchiw karahet naw do kakpekpehan.
- 27 Aran sino a maychadi so aridos, iyanchiw maridos,
as iyaw mamadede so bato, iyanchiw agpidan na.
- 28 Iyaw bayataw a rida, ipsok na saw napaynyinan na,
as iyaw malamōyot a chirin do dangoy, ki makarārayaw.

27

- 1 Pagpangas mwabaw delak,
ta chapatak mwabaw maparin do asa karaw.
- 2 Nolay mo kadwan a mangidāyaw dyimo. Iyabaw dangoy mwaw.
Nolay mo matarek a mangidāyaw dyimo. Iyabaw bibi mwaw.

‡ 26:15 26:15 Prob. 19:24 § 26:22 26:22 Prob. 18:8 * 26:25 26:25 Prob 6:16

- ³ Marahmet bato, kan makīlo anay,
ki marahrahmet paw riribok a itoroh no abos arang.
- ⁴ Maranggas kan mayrārayaw kasoli,
ki aryoriw mangābak so imon?
- ⁵ Maganaganay kapaydabdab a sisasalap
kan kaitayo so kadaw.
- ⁶ Aran paynyinan naymo no sīt mo, maparin mo a talken,
ki no āro a dadek no kabōsor mo, chasaray mwaba.
- ⁷ Iyaw nabsoyaw, chaskeh naw tagapolot no yokan,
ki do mapteng, aran makpad, matamiw kapanaham na.
- ⁸ Akmay manomanok a machibawa do yanan ketket na,
komwan no matalawataw a dya somabat do bahay na.
- ⁹ Iyaw lana kan bangbanglo, ki pasoyoten daymo,
as no kagānas no sīt, ki yapo do maganay a pamagbaga na.
- ¹⁰ Inonolay mwabaw sīt mo kan sīt ni āmang mo,
kan an myan didigra mo, may kaba do bahay no kakteh mo.
Maganaganay karobaw a masngen kan kaktehaw a mateng.
- ¹¹ Anak ko, somīrib ka, kan pasoyoten mo aktokto ko
tan matbay ko aran sino a mangiroromen dyaken.
- ¹² No mangtokto a nainsirīban, maboya naw dilikādo kan machiwlīb,
ki no machononot kapangay nas mayam, kan lak-amen nanchi.*
- ¹³ Hapen mo kagay no tawo a pangisigorādo a pagbāyad so ōtang no istranghiro.
Hapen mo a pamagpetan an magkari a magbāyad so ōtang no gan-ganaet.†
- ¹⁴ No makalyak a mangkablaaw so karoba na a masāpa,
maibidang nawri a abay.
- ¹⁵ No baket a maganay a machidiman,
akmas ranomaw a nāw na mayteteted do araw a machimoy.‡
- ¹⁶ Iyaw mamenpen sya, akmay mamenpen so salawsaw,§
mana mangemkem so lana do kawanan a tanoro.
- ¹⁷ Akmay pasek a makadib no kapayngay na a pasek,
komwan kapaysinnanawo no dadwa tawo.*
- ¹⁸ No mangonong so igos a kayo, koman anchi so asi na,
as iyaw mangaywan so āmo na, maidāyaw anchi.

* **27:12** 27:12 Prob. 22:3 † **27:13** 27:13 Mana “no mangmamabaw so asi a mabakes.” Prob. 20:16 ‡ **27:15** 27:15 Prob. 19:13; 21:9; 25:24 § **27:16** 27:16 Mana “iyaw mangitayo sya, (ki akmay) itayo naw salawsaw”.

* **27:17** 27:17 Do Hebreo a chirin, ki “mangadib asa tawo do rōpa no matarek”.

- 19 Akmay ranom a mangispiho so rōpa,
komwan kapangtokto no tawo a mangispiho so katatawo na.
- 20 Akmay Kadiman kan Karārayaw† a dya polos a mapnepnek,
komwan mata no tawo a dya polos marnek.‡
- 21 Mapaneknekan kaporo no pirak kan balitok an payongben do apoy,§
ki no katatawo no tawo, ki masōot do dāyaw a rawaten na.
- 22 Aran asaden mo abos arang a akmay irek do hosong,
maitahep mwabaw kabon sīrib na a yapo dya.
- 23 Sipsipotan mo kayayan dan karniro mo,
kan chichiban mo sa maganay bāka mo,
- 24 ta no kinabaknang, ki manayon aba abos pandan,
as kan iyaw kapagāri no āri, ki ditā aba nawri do tabo kapotōtan.
- 25 Anchan nayabot danaw no bochid, as tomnobo danaw tībek,
kan naibangkal dana saw tametamek a yapo do paytoytokonan,
- 26 makaparin ka na so laylay mo a yapo do boboh dan karniro.
As siraw kalding mo, makagātang kanchi so tana mo do kwarta a paglakwan mo.
- 27 Yapo do gātas no kalding mo, manawob anchiw
kanen* mo kan iyaw pamilya mo
kan aran siraw tobotoboyen mo a mababakes.

28

- 1 No marahet a tawo, mayyayo a aran abo manglakat sya,
ki siraw malinteg, matotored sa a akmay lion.
- 2 Do kapagribildi dan tawo do asa nasyon, paysosodiban daw toray,
ki no magtoray a myan so kapakaāwat kan kapakatoneng,
manayon talna kan ornos.
- 3 No magtoray* a mangidadanes siras mapobri,
ki akmay mawyas a chimoy a mangyoyog so mohamoha.
- 4 Siraw machisyay do linteg, padayāwan daw marahet,
ki siraw monotaw do linteg, kalāban da sa.
- 5 Siraw marahet, maawātan daba iyaw kinalinteg,
ki siraw maychichwasaw di ĀPO, maawātan da komplito.
- 6 Maganaganay mapobri a maybibyay a masingpet†
kan mabaknang a maybibyay a madyīdo.
- 7 No magtongpal do linteg, ki makaāwat a anak,
ki no machibarkāda dyirad masasaraw, pakasnesnekan āmang na.

† 27:20 27:20 Kadiman kan Karārayaw” do chirin Hebreo, ki “Sheol kan Abaddon”. Prob. 15:11 ‡ 27:20 27:20 Ekl. 1:8 § 27:21 27:21 Prob. 17:3 * 27:27 27:27 Yapo do gātas, mamarin sa so kanen a akmas keso, kan kadwan. * 28:3 28:3 Mana “No mapobri a tawo”. † 28:6 28:6 Prob. 19:1

- ⁸ Iyaw kinabaknang a napāro do sobra a ganasya,[‡]
ki mangay anchi do tawowaw a māsisyen so mapobri.
- ⁹ An itoltoleng no aran sino iyaw linteg,
aran iyaw dasal na, ipsopsok no Dyos.
- ¹⁰ No mapāwaw siras malinteg do marahet,
masday anchi do bōkod na aridos,
ki siraw abos pakapilāwan, myan sanchiw tāwid da a maganay.
- ¹¹ No mabaknang, iktokto na a masīrib do kapakaboya na,
ki no mapobri a myan so kapakaāwat, mapatakan na iyaw oyod.
- ¹² Do kapagballīgi dan malinteg, taywara chasoyot no tawotawo,
ki an sodiben dan marahet kapagtoray, tomayo saw tawotawo.
- ¹³ No mangtalob so gatogatos na, ki maasinso aba,
ki no magpodno kan mangkaro sira, rawaten nanchiw kāsī.
- ¹⁴ Magāsāt tawo a kanāyon a myan kaanyib na di ĀPO,
ki no tawo a paypatwahlen naw aktokto na, masday do didigra.
- ¹⁵ Akmay ngomerngernger a lion mana manglakat a oso,
komwan kaparin no marahet a magtoray dyirad mapobri.
- ¹⁶ No magtoray a kōrang so kapakaāwat, maranggas a mangidadanes,
ki no mangipsok so kinabaknang yapo do kōsit, pahayen nanchiw byay na.
- ¹⁷ No maybiybinākel do nakapangdiman na,
malakalakan anchi mandad kadiman na.
Abo pakono somidong sya.
- ¹⁸ No maybibyay a abos pakapilāwan, maisalākan anchi,
ki no maybibyay a madyīdo, nyiknyīnan anchi a masday.
- ¹⁹ No magaget a maymohamoha do tana na, āronchiw kanen na,
ki no mangrōnot so ōras na, nāw nanchi a mapobri.
- ²⁰ No mapagtalkan a tawo, āronchiw bindisyon na,
ki no malisto a bomaknang, makaliklik aba a dya madōsa.
- ²¹ Maganay abaw kapangitatārek,
ki do akmay dedeng a makan, makaparin tawo so madi.
- ²² No koripot a tawo, chakey naw malisto a bomaknang,
kan chapatak naba a adasen anchi no kinapobri.
- ²³ No maydabdab so asa tawo do madi a pinarin na, rakorakoh anchiw kapagyāman
na dya
kan iyaw tawowaw a mangpasablog sya a aran dya kosto.

[‡] 28:8 Eks. 22.25; Leb. 25.36; Deot 23.19

- 24 No manakaw do āmang mana ānang na,
as batahen na a “Gatosori?”
ki rārayay no mangrārayawaw.§
- 25 No maāgom, paklaklalen naw kapaydidiman,
ki no magtalek di ĀPO, maasinso anchi.
- 26 No magtalek do bōkod na kapangtokto, ki abos arang,
ki no maybibyay a monot do kinasīrib, ki maisalākan anchi.
- 27 No manoroh do mapobri, abonchiw pagkorāngan na,
ki iyaw akmaw bolsek dyira, rawaten nanchiw āro a abay.
- 28 An sodiben dan marahet kapagtoray, tomayo saw tawotawo,*
ki anchan mabo saw marahet, maypāro saw malinteg a tawotawo.

29

- 1 No nāw na matoleng aran masanyib kapaydabdab sya,
maychihat a marārayaw kan apabaw rimīdyo na.
- 2 Do kapagtoray dan malinteg,* chasoyot no tawotawo,
ki do kapagtoray no marahet, magāsog tawotawo.†
- 3 No madaw so kinasīrib, paragsaken na si āmang na,
ki no kayrayay dan balangkantis, boslonen naw kinabaknang na.
- 4 Do kinalinteg, pahnyihen no āriw pagāryan na,
ki iyaw maāgom do pasoksok, rārayawen naw nasyon na.
- 5 No mangpasablog so karoba na,
akmay mapawkoy so asdok do tokapan na.
- 6 No marahet a tawo, ki matolo do bōkod na a gatos,
ki no malinteg, ki magkanta kan masoyosoyot.
- 7 No malinteg a tawo, chapatak na saw kalintegan dan mapobri,
ki no marahet, maawātan nabaw komwan saya a kapakatoneng.
- 8 Siraw mangoy-oyaw, mabyayan daw riribok do syodad,
ki siraw masisīrib, masboyan daw kasoli.
- 9 An mangiyangay masīrib a tawo so abos arang do pangokoman,
iyaw abos arang, tod a manyido do kasoli na kan chamimyeng na, as kan abaw talna.
- 10 Siraw mangdimdiman, ipsok daw tawo a abo so gatos,
kan chichwasen da a dimanen iyaw malinteg a tawo.‡

§ 28:24 28:24 Mk. 7:9-13 * 28:28 28:28 Prob. 28:12; 29:2 * 29:2 29:2 Mana “Do kapaypāro dan malinteg”.
† 29:2 29:2 Prob. 28:12, 28 ‡ 29:10 29:10 Mana “Ki siraw malinteg, ki aywanan daw byay na.”

- 11 No abos arang, pabtaken naw soli na,
ki no masīrib a tawo, mapenpen na.
- 12 An mangadngey magtoray so bayataw a chirin,
mayparin anchi a marahet tabo a opisyalis na.
- 13 No mapobri kan no mangidadanes, ki myan payengayan da:
torohan sa dadwa ni ĀPO so kapanyideb do mata da.
- 14 An mapagtalkan kapangokom no āri dyirad mapobri,
mahay anchiw kapagtoray na.
- 15 Iyaw kapagbāot kan disiplīna, manoroh so kinasīrib,§
ki iyaw anak a mainonolay, pakasnesnekan ānang na.
- 16 Do kapaypāro dan marahet, ki maypāro gatos,
ki sisasaksi sanchiw malinteg do karārayawan da.
- 17 Disiplināen mo anak mo, kan itoroh nanchi dyimo kaydamnayan no kapangtokto
mo.
On, itoroh nanchiw pakaragsakan mo.
- 18 An abo parmata a yapo do Dyos, tokatokapan dan tawo linteg,
ki magāsat tawo a magtongpal do linteg no Dyos.
- 19 Do chirin aba lang kachita no kapangkosto so adīpen,
ta aran maāwatan na, ki tongpalen naba.
- 20 Maboya moriw tawo a tarantādo a maychirin?
Arwaro paw manamnāma do abos arang a tawo kan iya.*
- 21 An pabos-oyan mo adīpen mo a yapo do kadēkey na,
mangriribok anchi do panawdyan na.
- 22 No masosolihen, mapahtot so kapaydidiman,
as iyaw malisto a komohat, mamarin so āro a gatos.
- 23 Iyaw kapangas no tawo, mapabodis sya,
ki iyaw mapakombaba, mangrawat so dāyaw.
- 24 No kasmang no manakanakaw, ipsok naw mismo na inawan.
Magsapata do pangokoman,† ki abaw ipodno na.
- 25 Iyaw kāmo no tawo, ki mayparin a asdok dya,
ki no masaray di ĀPO, ki abaw kaparoparwan na.
- 26 Āro tawo a makey a mangay di āri a mapadādaw,
ki si ĀPO, iyaw makaikeddeng so kinalinteg.

§ 29:15 29:15 Prob. 13:24; 22:15; 23:13-14 * 29:20 29:20 Prob. 26:12 † 29:24 29:24 Mana “Mangadngey so abay.” An magsapata ka na do pangokoman, as abo ibahey mo, siraw natakawan, mangabay dyimo. Leb. 5:1

27 Siraw malinteg, ipsopsok daw dya malinteg,
ki iyaw marahet a tawo, ipsopsok naw malinteg a tawo.

30

Siraw Panyinyirin ni Agor

1 Siraw nyayaw chirin saw ni Agor a pōtot ni Jakeh. Nya, ki naispiritwan a minsāhi na:*

Binata nya tawo da Ityel kan Okal.†

2 “Yaken, akmakoy animal a abos kapangtokto.
Aba dyaken kapakaāwat a myan do tawo.

3 Nananawo kwabaw kinasīrib,
as kan abaw kapakatoneng ko do Masantwanaw.

4 Sino tawo a naypatohos kan gominchin a yapo do hanyit?
Sino makakalawop so salawsaw do pālad na?

Sino makapongos siras ranom saya do laylay na?
Sino napatnek siras letteng do intīrwaya lōbong?

Āngo ngaran na, kan āngo ngaran anak naw a mahakay?
Ibahey mo an chapatak mo, ah!

5 “Kāda chirin no Dyos, ki mapagtalkan.
Iya, ki akmay sarāpa dan machikāmit saw dya.

6 Nayōnan mo sabaw chirin na,‡
ta āngwan paydabdab nayo, as ipaneknek nayo a asa maybayataw.”

Siraw Kadwan a Panyinyirin

7 “Ariw dadwa a akdawen ko dyimo mo Āpo Dyos.
Dyi mo pakono yaken a baywan sakbay a madiman ako.

8 Manma, pabawahen mo yaken do dya oyod kan kapaybayataw.
Somarono, pagpobrihen mana pagbaknangen mwaba yaken.
Torohan mo pa yaken so kosto lang a chabyay ko,

9 ta an bomaknang ako, āngwan ilibak koymo,
kan batahen ko a ‘Sino si ĀPO?’

Mana an pomobri ako, as manakaw ako,
ki asnesnekan konchiw ngaran no Dyos ko.

10 “Parahrahten mwabaw adīpen do āmo na,
ta āngwan abayen nayo, kan imonchiw maglak-am.§

11 “Myan saw mangabay siras āmang da sa,
kan aba polos kapagdāyaw da dyirad ānang da.

12 Myan saw madalos do kapakaboya da,
ki madalos saba do oltimo a kalapos da.

13 Myan saw mapangas so kapanyideb.*
Makatotohos kikimit da do kairoromen das kadwan!

14 Myan saw nyepen da, ki akmay ispāda,
as no kamangsasanga da, ki akmay imoko
a mamatawos siras mapopobri yapo do tanaya

* **30:1** 30:1 Mana “pōtot ni Jakeh a taga Massa”. † **30:1** 30:1No chakey na batahen Ityel kan Okal, ki sigoro komwan: “Taywara mahopag ako, O Dyos. Taywara mahopag ako kan arabaw ayit ko.” ‡ **30:6** 30:6 Deot. 4:2; 12:32 § **30:10** 30:10 Mana “imonchiw machichwasan a nakagatos”. * **30:13** 30:13 Prob. 6:17

kan siraw makachitaw do tabo a tawotawo.

15 “Iyaw alimātek, ki myan dadwa anak na a mabakes
a mangagagay sa a kon da, ‘Manoroh ka! Manoroh ka!’

“Myan saw tatdo a dya polos a mapnek.
Bāli, apat a dya polos a mangibahey so ‘Manawob dana!’:

16 iyaw tanem, iyaw mabakes a hopes,
iyaw tana a dya marnek so ranom,
kan apoy a dya mawsepan.†

17 “No mangoyaw so āmang na
kan mangiroromen so kapangnanawo ni ānang na,
ki bawbawan danchi no kak mata na
kan kanen danchi no kangkang.

18 “Myan tatdo a taywara a makaskasdāaw dyaken.

Bāli, apat a dyi ko a maāwatan:

19 iyaw kasayap no kangkang do tohos,
iyaw kakayab no boday do bato,
iyaw kayam no gapor do tāw,
kan iyaw kapagayat no baro do balāsang.

20 “Nyaw kaparin no machikamalāla a mabakes:
koman as kaponas nas dangoy naw,
as kabata na sya abo kaparin na madi.

21 “Myan saw tatdo a pamirpiran no tanaya.

Bāli, apat a dyi na marawa:

22 iyaw adīpen a mayparin a āri,
iyaw abos arang a mabsoy do kanen,
23 iyaw makapsopsok a mabakes an makakabahay,
kan iyaw tobotoboyen a mabakes a machitādi do āmo na.

24 “Myan saw apat a dedekey a parswa do tanaya,
ki taywara sa so kasīrib:

25 Siraw bohawo, mayit saba,
ki kapyahen daw chabyay da an rayon.

26 Siraw koniho, ki mabileg saba a parswa,
ki makapaybahay sa do yanan bato.

27 Siraw kabaga, abaw āri da,
ki maornos kasayap da.

28 Iyaw geget, maparin mo a tiliwen do kakamay mo,
ki madongso mo sa do palasyo da saw no ar-āri.

29 “Myan saw tatdo a makaay-āyo so kayayam.

Bāli, apat a akmay āri iyaw kayam da:

30 iyaw lion a kabibilēgan do tabo no animal
a dya magsonod do aran āngo,

† 30:16 30:16 Mana “kan apoy a dya polos a mangibahey so ‘Nāw dana!’ ”

- 31 iyaw kapangas a kayam no sabongan, iyaw tōro a kalding,
kan iyaw āri do salapen dan bōyot na.
- 32 “An nayparin ka na a abos arang, kan pinatohos mo inawan mo,
mana an nagpangta ka so marahet,
bengbengen mos tanoro mwaw dangoy mo.
- 33 Ta akmas kapamīs so naydyad a nyoy,‡
kan kapamisipis so momodan tan magdaringongo,
komwan kapangoyikoyid so soli a mangkiras so kapaydidiman.”

31

Siraw Panyinyirin ni Āri Lemwel

- 1 Siraw nyaw panyinyirin ni Āri Lemwel. Nya, ki naispiritwan a minsāhi na* a inawan ni ānang na dya:
- 2 O anak ko, o anak ko a inyanak ko,
O anak ko a atbay no dasal ko,†
- 3 patawsen mwabaw ayit mo dyirad mababakes
mana inawan mo dyirad mangrārayawaw siras ar-āri.
- 4 “Mo Lemwel, para aba dyirad ar-āriw nyaya:
On, para aba dyirad ar-āri iyaw sobra a kaynom so palek,
kan para aba dyirad magtotoray iyaw kalakam so arak,
- 5 ta āngwan minom sa kan mawayakan daw linteg,
as tādyan danchiw kalintegan dan mapopobri saw.
- 6 Iyaw arak, para dyirad kadidimān daranaw,
as iyaw palek, para dyirad taywara maliday.
- 7 Nonolay mo sa minom tan mawayakan daw kapobri da,
kan tan manakem da paba iyaw kapakakāsi da.
- 8 “Maychirin ka a pinakadangoy dan dya makaikalintegan so inawan da.
On, ikalintegan mo sa tabo abo danaw so namnāma.
- 9 Maychirin ka, kan mangokom ka sililinteg.
Ikalintegan mo saw mapobri kan siraw makachitaw.”

No Kaidāyaw no Maikari a Kabahay a Mabakes

- 10 Sino makachichwas so maikari a kabahay a mabakes?
An machichwasan, mapatpateg ngamin kan mangīna alāhas.
- 11 Taywara matalek ni lakay na,
kan abonchiw pagkorāngan na maynamot dya.
- 12 Maganay kaparin na di lakay na, kan paynyinan naba
do tabo araw do kabyay na.
- 13 Hapen naw boboh no karniro kan tamek a lino,‡
as kan chadaw na tarabākohen.
- 14 Iya, ki akma siras lomoganaw do gapor a maglaklāko
a manabat so mākan a yapo do mateng.
- 15 Parbāngon pa, ki maybangon dana

‡ 30:33 30:33 Do Hebreo a chirin, ki “lamlamsen” mana “pihpihen gatasaw a mayparin a ‘butter’ ”. Iyaw ‘butter,’ ki akmay nakaychek a lana, ta no gatas myan taba na. * 31:1 31:1 Mana “Lemwel a āri do Massa”. † 31:2 31:2 Do Hebreo a chirin, ki “anak ko a insapata ko.” Insapata na do Dyos a magtongpal anchan iyanak naw anak naw. ‡ 31:13 31:13 Eks. 9:31; Jos. 2:6. Iyaw tamek a lino, ki osaren da parinen a hobid mana mapino a tela.

- a mangisagāna so kanen pamilya na,
as kaitoroh nas binglay dan tobotoboyen naw a mababakes.
- 16 Iktokto na maganay gatāngen naw a bengkag, as kabayād na sya.
Yapo do nachichwasan naw, § maymohamoha so kayo no ōbas.
- 17 Sisasagāna a maytarabāko do bahay.
Mayit kan magaget a mangipatongpal sya.
- 18 Maboya na a gomanansya do nigosyo naw,
as maychararakan a dya mangosep so soho na.
- 19 Iya, ki mamospos so bolabola yapo do boboh no karniro,
kan mamarin so tela para do ayowayob.
- 20 Maydedpa a mangrawat siras mapobri,
kan ilonat naw tanoro na manoroh dyirad makachita.
- 21 Do chimpon karokmeh, chabakel nabaw pamilya na,
ta ari danaw pinarin na matokpoh* a laylay da.
- 22 Mamarin siras ap-ap no katri na.
As iyaw laylay na, ki mapino a tela kan obi so kīta.
- 23 Mabigbigbig si lakay na do rowanganaw no idi,
do kapachidisna na dyirad panglakayenaw do dawri a tana.
- 24 Mamarin so laylay sa a yapo do tamek a lino kan ilāko na sa,
as iyaw pakayapwan dan barikis a ilaklāko dan nigosyanti.
- 25 Mailaylay dyaw kayit kan dāyaw a yapo do tawotawo,
kan mamyeng a abos kamwamwan do masakbayan.
- 26 Yapo do dangoy na, maychirin so nainsīriban,
kan makadadaw a kapangnanawo, myan do rida na.
- 27 Aywanan na a maganay kayiyan no pamilya na,
kan aba polos sadot na. †
- 28 Maytēnek‡ saw anak naw, kan idaydāyaw da, §
as kan aran si lakay na, padāyawan na pa a kāna,
- 29 “Āro saw mababakes a namarin so maikari,
ki imo, inabak mo sa tabo!”
- 30 No katatawo a makaay-āyo, makaallilaw. No kapintas, manayon aba,
ki iyaw mabakes a mamo di ĀPO, ki maikari a maidāyaw.
- 31 Itoroh mo dyaw dāyaw a maikari do kagaget a pinarin na.*
Sira pakono tarabāko naw, pakaidayāwan na do rowanganaw no idi.

§ 31:16 31:16 Do Hebreo a chirin, ki “Yapo do asi no kakamay na.” * 31:21 31:21 Do Hebreo a chirin, ki “doblī” mana “mabaya so kīta.” Mabaya kan obi so kīta, ki mangīna. † 31:27 31:27 Do Hebreo a chirin, ki “kanen nabaw tināpay no sadot.” ‡ 31:28 31:28 No dadakay dan Hebreo, maytēnek sa an myan masisita a parinen da. § 31:28 31:28 Do Hebreo a chirin, ki “tawagan da iya a mabindisyonan”. * 31:31 31:31 Do Hebreo a chirin, ki “Itoroh mo dyaw no asi no kakamay na.”

No Libro A Eklesiastes No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Libro

No mimyan no libro a Eklesiastes, ki kapangtokto sa no “Mangnanawo”.* Iya, ki inamiris naw kanyid kan kariribok no byay no tawo a napno so kaopāyan kan dya kaipatongpal no kinalinteg. No nachipandan na, ki iniktokto na a kāna, “No byay, ki abos sinpaspangan”. Maawātan nabaw kaparin sa no Dyos a mangig-igpet so pachipandan tawo. Aran komwan, binagbagaan na saw tawotawo a ipasnek daw maytarabāko, kan nanāmen daw intoroh saya no Dyos a mandad kāya da.

Karwan no kapangtokto no nya Mangnanawo, ki akma say makaoōpay kan makalidliday. Ki no kayan no nya libro do Biblyā, ki ipaboya na a aran siraw maopōpay kan magdwadwa, ki nairāman sa tabo. Aro saw nahwahok do nakaispiho da so inawan da do dyaya libro. Natonngan da pa iyaw Biblyā a mangipaboya siras nya kapangtokto, ki manoroh pa so namnāma do Dyos a itoroh naw mangamangay pa a chakey a batahen no byay. Dawa, taywara a masisita a manganyib kan magdāyaw do Dyos, kan maybibyay ta a magtalek dya. No tawo a mamarin so nya, ki mangnānam anchi siras bindisyon no Dyos do byay na do tanaya.

No Naychakarwan no Nya Libro

Aryoriw sinpaspangan no byay? (1:1-2:26)

Panyinyirin a maynamot do byay (3:1-11:8)

Manawdyi a bagbaga (11:9-12:8)

Paytābwan na (12:9-14)

Eklesiastes

No Kabo no Sinpaspangan no Tābo

¹ Siraw nyaw chirin no Mangnanawo† a pōtot ni Dabid, iyaw nagāriyaw do Jerosalem.

² “Abos sinpaspangan! Abos sinpaspangan!”
kāna no Mangnanawowaw.

“On, polos a abos sinpaspangan!”
Tābo, ki abaw sinpaspangan na.”

³ Āngo mahāhap no tawo do tabo nayhohopagan naw
a naybibilagan a tinarabāko na?

⁴ Mawara kan komaro kapkapotōtan,
ki alit naya a nāw no tanaya.

⁵ Domadaw araw, kan kasdep na,
as kapakalyalisto na maybidi do dinadan naw.

⁶ Magpaabagātan salawsaw,
as kairikos na a magpaammyānan.
Maydidibon a maybibidi do nakayapwan naw.

⁷ Tabo ok-oksong a moyog a mosok do taw,
ki mapno daba polos taw.

Maybidi sa do nakayapwan daw,
kan dawriw oyogan darana mirwa.

⁸ Tabo saw nya, ki makahopag
a dya mailawlawag no tawo.

* : 1:0 Iya, ki bata da a si Āri Solomon kono. † 1:1 1:1 Mana “iyaw Pangōlo no kakpekpehan”.

Iyaw mata, ki maōma aba manyideb.

Iyaw tadyinya, ki mapnek aba mangadngey.

⁹ An āngo myan do nakahabas, ki myan dananchi.

An āngo tayoka a namarin, ki maparin dananchi.

Aba polos bayo do lōbongaya.

¹⁰ Aryoriw makabata sya a,
“Chayaw bayo”?

Ki am-āmang dana myan.

Nanmanma pa adayo kan yaten.

¹¹ Abaw kanaknakman dyirad nayam saw a kapotōtan.

Aran siraw īto panchi,

abanchiw kanaknakman da

dyirad somarsarona pa a kapotōtan.

No Kabo no Sinpaspangan no Kinasīrib

¹² Yaken iyaw Mangnanawowaw a nagāri do Israel do Jerosalem. ¹³ Inpasnek ko a adālen kan chichwasen do kinasīrib tabo mapariparin do lōbongaya.‡ No napatakan ko, ki inparara no Dyos taywara a karahmet do tawotawo. ¹⁴ Naboya ko tābo napariparin do lōbongaya, kan aba polos sinpaspangan da tabo a akmas manglakataw so salawsaw.

¹⁵ An āngo madyidwaw, ki maparin aba mapalinteg.

An āngo kōrangaw, ki maparin aba maibidang.

¹⁶ Binata ko do inawan ko a kon ko, “Inakpeh ko marahem a kinasīrib, as inābak ko sa tabo nagtotorayaw do Jerosalem a nanmanma kan yaken. Taywara sanay ako do kinasīrib kan kapakatoneng.” ¹⁷ Inpasnek ko pa a adālen iyaw kinasīrib. Masaw kapakatoneng ko so kaattit kan kabo no arang, ki bāli, akmakay manglakat so salawsaw.

¹⁸ Ta an maypāngay kinasīrib, ki ad-adda paw mamayo.

An maypāro kapakatoneng, ki mangamangay paw liday.

2

No Kabo no Sinpaspangan no Kinaragsak

¹ Binata ko do inawan ko a kon ko, “Sigi, padāsen ko paw kinaragsak. Nanāmen ko kasoyot.” Ki āwan! Alit paya a abos sinpaspangan. ² Binata ko a maynamot do kamyeng a kon ko, “Abos arang.” As kinaragsak, kon ko, “Āngo sīrbi na?” ³ Inamīris ko an āngo maparin an pasoyosoyoten ko inawan ko do kaynom kos palek, kan padāsen ko abos arang a kaparin. Inamīris ko a mangidaōlo dyaken iyaw aktokto ko do kinasīrib tan mapatakan ko an āngo maganay a parinen no tawotawo ranan kayan manyid a kabyay da do tanaya. ⁴ Mabibileg saw kaparin ko. Napapatnek ako so bahabahay kan napaymohamoha ko siras kaobāsan a para dyaken. ⁵ Napaparin ako siras hardin kan minoyongan, as napaymoha ko dyira so matatarek a kīta no kayokayo a may-asi. ⁶ Napaychadi ako so pangpehan so ranom a pangsibog siras magla saya a kayokayo a naimoha. ⁷ Gomnatang ako so mahahakay kan mababakes a adīpen, kan myan saw kadwan a adīpen ko a naiyanak do bahay ko. Myan dyaken arwaro pa a arban bāka ko kan arban karniro ko kan aran sino a nanmanma kan yaken a minyan do Jerosalem. ⁸ Nangpeh ako so para dyaken a pirak kan balitok. Inhap ko saw kinabaknang dan ar-āri kan yapo pa do probinsya saw a itorayan ko. Nangpeh ako pa siras taga-kansyon ko a mahahakay kan mababakes a para dyaken, kan āro saw mababakes a pagkorsonadaan no mahakay. ⁹ Dawa, mabilbileg ako a

‡ 1:13 1:13 Do Hebreo a chirin, ki “do ohbo no hanyit”.

adayo kan aran sino a nanmanma kan yaken a minyan do Jerosalem. Do tabo nyaya a napanin, nāw pa no kinasīrib ko.

¹⁰ Binaywan kwabaw aran āngo a chalakam no mata ko.

Pinenpen kwabaw aran āngo ragsak no pōso ko.

Inīmas no pōso ko tabo tarabāko ko,

kan nyaw gon-gona ko do tabo nayhohopagan ko.

¹¹ Ki do kaiktokto ko so tabo pinarin dan tanoro ko

kan tabo nayhohopagan ko,

ayyah, abaw sinpaspangan na a tabo. Bāli, manglakat so salawsaw.

Aba polos maganansya do lōbongaya.

No Kabo no Sinpaspangan no Kinasīrib kan Abos Arang

¹² Inidit ko a iniktokto kinasīrib

kan kaattit kan kabon arang.

Āngo paw maparin tawowaw a machitādi do āri

a mangamangay pa kan sīgod danaw a napanin?

¹³ Naboya ko a no kinasīrib, ki maganaganay kan abos arang

a akmas sohaw a maganaganay kan sari.

¹⁴ No masīrib a tawo, ki makaboya do kwanan na.

Amnan no abos arang, ki mayam do kasaryan.*

Ki natonngan ko

a mayengay a madiman sa a tabo.

¹⁵ Sinpangan na, binata ko do inawan ko a kon ko,

“No kadiman ni abos arang, ki adasen na pa yaken.

Āngo paro mahap ko an taywara a somīrib ako?”

Kan binata ko do inawan ko a kon ko,

“Aran nya sawen, ki abos sinpaspangan.”

¹⁶ Ta no masīrib a tawo a akmas abwaw so arang, ki mahay aba manakenakem pabanchi

Do manam sanchi a araw, ki mayengay sanchi a mawayakan.

Ala, madiman masīribaw a akmas abwaw so arang.

No Kabo no Sinpaspangan no Nayhohopagan

¹⁷ Dawa, inipsok ko byay, ta tabo napanin do lōbongaya, ki palālo dana makaynyiinyin dyaken. Tābo, ki abos sinpaspangan. Bāli, manglakat so salawsaw.

¹⁸ Inipsok ko tabo saw nayhohopagan ko do lōbongaya, ta machita bidinen ko sanchi

do somaronwaw dyaken. ¹⁹ As sino paro makapatak an masīrib nawri mana abos

arang? Alit a iyanchiw āmo do tabo nayhohopagan ko saya do lōbongaya. Aran

nya, ki abos sinpaspangan. ²⁰ Dawa, nolay ko pōso ko a maynyinan a mapāay a

maynamot do tabo nayhohopagan ko do lōbongaya. ²¹ Ta maparin a parinen no asa

tawo tarabāko na do kinasīrib, kapakatoneng kan kasiglat, as kan tokosen naw tabo

a dyira na do dyaw a naytarabāko. Aran nya, ki abos sinpaspangan, kan taywara

a marahet. ²² Āngo mahap no tawo do tabo sa a payhohopagan a tarabāko kan

pangbakebakel do lōbongaya? ²³ Tabo a araw na, ki manoroh so kaynyin kan kapāay.

Aran mahep, ki makapaynahah aba so kapangtokto. Aran nya, ki abos sinpaspangan.

²⁴ Abaw maganaganay a parinen tawo an dya koman kan minom kan maychichwas

so pakapnekan na do tarabāko naw. Nya pa, ki maboya ko a yapo do tanoro no Dyos.

²⁵ Ta an abo iya, sino makakan kan makachichwas so kasoyotan na? ²⁶ No tawowaw

a mangahwahok so Dyos, torohan na so kinasīrib, kapakatoneng, kan ragsak. Ki do

maygaygatosaw, ki torohan na so tarabāko a mangpeh kan mangapya so kinabaknang

* 2:14 2:14 Prob. 13:9

a iparawat nanchi do asaw a makahwahok so Dyos. Aran nya, ki abos sinpaspangan. Bāli, manglakat so salawsaw.

3

Myan Ōras Para do Tābo

¹ Do tābo a maparin, myan maikeddeng a ōras na, kan myan maitotop a chimpo do kāda kaparin do lōbongaya:

² ōras a kaiyanak kan ōras a kadiman,

ōras a kapaymoha kan ōras a kapamagot,

³ ōras a kapangdiman kan ōras a kapamapya,

ōras a kapanglasa kan ōras a kapamatnek,

⁴ ōras a kapaychahoho kan ōras a kamimyeng,

ōras a kapagdong-aw kan ōras a katatāda,

⁵ ōras a kapawpit siras bato kan ōras a kapangpeh sira,

ōras a kapaykepkep kan ōras a kapenpen no kapaykepkep,

⁶ ōras a kapaychichwas kan ōras a kapanginolay,

ōras a kapaychonokon kan ōras a kapaypoha,

⁷ ōras a kapamirit kan ōras a kapangrayit,

ōras a kapagolimek kan ōras a kapaychirin,

⁸ ōras a kadaw kan ōras a kapangipsok,

ōras a kapaggobat kan ōras a katalna.

⁹ Āngo mahap no tawo do nayhohopagan na? ¹⁰ Naboya ko inpasabhay no Dyos do tawotawo. ¹¹ Pinarin na tābo a maitotop do ōras na. Inmoha na pa do kapangtokto no tawo maynamot do masakbayan a abos pandan, alit na matokod aba no tawo an āngo pinarin no Dyos yapo do siknanan a manda do pandan. ¹² Chapatak ko a abaw maganaganay para do tawotawo an dya masoyot kan mangnānam ranan da a mabyay. ¹³ On, kāda asa, ki maparin a koman kan minom, as imāsen naw tabo a nayhohopagan na, ta nyaw sāgot no Dyos. ¹⁴ Chapatak ko a aran āngo a parinen no Dyos, ki nāw na a abos pandan. Maparin aba nayonan, kan maparin aba pakarwan. Parinen no Dyos komwan tan siraw tawotawo, ki anyiben da iya.

¹⁵ Tabo mapariparin sichāngori, ki naparin dana.

As no itonchi, ki naparin dana sīgod,

Ta no Dyos, ki matadyan aba as kan tabo pinarin na, ki nāw na.

No Kabo no Kinalinteg do Lōbongaya

¹⁶ Naboya ko pa do lōbongaya:

Do yanan pāngokoman, ki myan marahet.

Do yanan kinalinteg, ki myan karahet.

¹⁷ Binata ko do inawan ko a kon ko,

“Okomen nanchi no Dyos

siraw malinteg kan marahet,

ta myan maikeddeng a ōras no tabo a maparin,

kan myan maitotop a chimpo do kāda kaparin.”

¹⁸ Binata ko pa do inawan ko a kon ko, “Soōten Dyos tawotawo tan maboya da a sira, ki akma say animal. ¹⁹ No pachipandan no tawo kan no animal, ki mayengay sa a madiman. Pariho anges da.* Maganaganay abaw kayayan no tawo kan animal. Tabo, ki abaw sinpaspangan da. ²⁰ Sira tabo, ki pariho kwanan da. Sira tabo, ki yapo sa do ahbek, kan maybidi sa tabo daw. ²¹ Aryoriw makapatak an maypatohos iyaw ispirito no tawo mana no ispirito no animal, ki tod a mabidin do tanaya?”

* 3:19 3:19 Gen. 2:7

²² As dawa, naboya ko a abaw maganaganay do tawo an dya iyaw kanānam nas tarabāko na, ta nawriw naitoroh dya, ta sino paro makaipaboya dya so myan do masakbayan na?

4

No Kaidadanes, Kapayhohopag, kan Kapaychatanyi

¹ Mirwa dana naboya ko iyaw tabo a kaidadanes a mapariparin do lōbongaya. Naboya ko siraw hō dan naidadanes,

kan abaw mangahwahok sira.

No panakabalin, ki myan dyirad mangidadanesaw,
kan abaw mangahwahok dyirad naidadanes.

² Naktokto ko pa dyirad naybitos dana saw so byay,
ki masoyosoyot sa pa kan siraw sibibyayaya.

³ Ki maganaganay pa kan siraw nya dadwa
iyaw dyi paw a naiyanak,
a dya nakaboya siras marahet a kaparin
a naporin do lōbongaya.

⁴ As naboya ko pa a tabo kapayhohopag a kapaytarabāko kan tabo masiglat a kaparin, ki mapahtot no tawo maynamot do āpal na do karoba na. Aran nya, ki abaw sinpaspangan na. Bāli, manglakat so salawsaw.

⁵ Magsadalikepkep abos arang a dya maytarabāko,
kan nāw na maptengan a mandan madiman.

⁶ Maganaganay myan so asa a kakemkem a makaynahah
kan myanaw so dadwa a kakemkem, ki mahah
kan manglakat so salawsaw.

⁷ Mirwa dana myan naboya ko a abos sinpaspangan do lōbongaya.

⁸ Myan asa mahakay a maybibyay a maychatanyi.
Abaw pōtot kan kakteh na a mahakay.

Machipandabaw kapaytarabāko na,
ki alit na mapnek aba do kinabaknang na.

Inyahes na a kāna, “Para di sino itartarabākwan ko,
kan āngo ta penpenen ko a magragsak inawan ko?”

Aran nya, ki abos sinpaspangan
a makalidliday a kapaybibyay.

⁹ No dadwa a tawo, ki maganaganay kan asa,
ta myan maganay a magapo da do kapayhohopag da.

¹⁰ An masday asa,
ki masidongan sīt naw a maybangon.

Ki kapakāsi pa no tawowaw a masday,
kan abaw mangbangon sya.

¹¹ Otro, an mayoknod dadwa, ki madidiw dabaw kahanebneb.
Ki maypāngo a komohat maychatanyi?

¹² Aran myan mangdarop a makey a mangābak so asaw a tawo,
ki maparin dadwaw a maysintadyichokod a mangpadso sya.

No tatdo so nakapospos a hobid, ki malidyat a bitosen.

No Kabo no Sinpaspangan no Kapaypatohos no Tawo

¹³ Maganaganay mapobri kan masīribaw a magtotobo kan iyaw malkemaw kan abos arang a āri a dyi dana makapatak a mangrawat so ballāag. ¹⁴ Ta iyaw

magtotobwaw a yapo do bahodan, ki maparin a mayparin a āri a aran naiyanak a mapobri do pagāryan na. ¹⁵ Naboya ko pa a tabo naybibyay kan nanakenakey do lōbongaya, ki minononot sa do magtotobo a nachitādi a āri. ¹⁶ Machipanda abaw bidang dan tabo tawotawo mana siraw nayam dana. Ki siraw somaronwaw anchi, maragsakan sabanchi do nachitādyaw. Nya pa, ki abos sinpaspangan. Bāli, manglakat so salawsaw.

5

No Kapanganyib so Dyos

¹ Annadan mo kaparin mo an mangay ka do bahay no Dyos. Maganaganay a maypasngen ka daw a mangadngey kan no abos arang a manoroh so dāton a dya makapatak so pariparinen na a madi.

² Taykalo kaba maychirin.

Nyeng kaba mangibahey do Dyos.

No Dyos, ki myan do hanyit.

As imo, ki myan ka do tanaya.

Dawa, karohen mwabaw maychirin.

³ Sobra riribok manoroh siras tayēnep a dya pakaychehan.

Sobra kapaychirin, ki parinen naymo a abos arang.

⁴ Anchan magsapata ka do Dyos, maybabalay kaba mangtongpal sya. No Dyos, ki masoyot aba do abos arang. Tongpalen mo insapata mo. ⁵ Maganaganay dya magsapata kan magsapataw a dyi mo a tongpalen. ⁶ Palobōsan mwabaw dāngoy mo a mangikwan dyimo do kapaygatos. As ibahey mwaba do pādyaw do timplo* a riro sapata mwaw. Tod mo a pasolihen Dyos, kan āngwan rārayawen na tabo naporinan mo. ⁷ Āro a tayēnep kan āro a chirin, ki abaw sinpaspangan da. Basbali, anyiben mo Dyos.

No Kabo no Sinpaspangan no Kinabaknang

⁸ An maboya mo mapobri a naidadanes do asa logar, kan napakaro so kinalinteg kan kalintegan dyira, chasdaaw mwabaw nya. Ta kāda opisyal, ki myan matwatohos a opisyal a manyidechideb sya, kan myan paw matwatohos a magtoray dyira dadwa a mangchidechideb sira. ⁹ Iyaw kapaypāro no mahap do tana, ki hapen no tabo. Iyaw āri a mismo, ki mamya do āpit.

¹⁰ Aran sino a malakam so kwarta, manawob abaw kwarta na.

Aran sino a madaw so kinabaknang, chapnek nabaw maganansya na.

Aran nyaya, ki abos sinpaspangan.

¹¹ Do kapaypāro no warawara,

komwan kapaypāro no mamatawos sira.

Aryoriw kaganayan no akin dyiraw sira?

Pī! Tod na sa lang a chichiban.

¹² No kapakaychih no trabahador, ki maīmas

aran āro mana dēkey kanen na.

Ki no kinabaknang no mabaknang,

pakaychehen naba.

¹³ Myan naboya ko a makalidliday a kayayan do lōbongaya.

Kinabaknang a nāw na a banbantayan a nyaw pakaynyinan no mismo a inawan na

¹⁴ mana mabo kinabaknang na do boysit na.

* 5:6 5:6 Do Hebreo a chirin, ki “minsaḥiro.”

As do nakapakapōtot na so mahakay,
ki aba polos natokos na dya.

¹⁵ Sibahabahas tawo a inyanak ni ānang na.

As akmas nakawara na, ki komwan kakaro na.

Aba polos maiyonot na a yapo do nayhohopagan na
a panawbi na do tanoro na.

¹⁶ Nya paw makalidliday a kayayan:

Akmas nakawara no tawo, komwan kakaro na.

As āngo mahap na

do kapayhohopag na a manglakat so salawsaw?

¹⁷ Do tabo araw na, ki koman do kasarisyaran
a palālo so kaōpay, kaynyin, kan kasoli.

¹⁸ Nyaw napatakan ko a maganay kan kosto do tawo: iyaw kakan, kaynom, kan kapaychichwas so ragragsak do tabo nayhohopagan a tinarabāko na do lōbongaya ranan papere a araw no kabyay na a intoroh no Dyos dya ta nawri danaw naikeddeng dya. ¹⁹ An torohan Dyos aran sino a tawo so kinabaknang kan warawara, kan torohan na pa iya so kāya na a pagragsakan na, iyaw machita a mangrawat so kayayan kan kasoyot do tarabāko na. Nya, ki sāgot no Dyos. ²⁰ Masanyib aba a mangtokto so araw sa do kabyay na maynamot ta nāw no Dyos a apnohen ōras na do pakaragsakan no pōso na.

6

¹ Ari paw matarek a makalidliday a kayayan a naboya ko do lōbongaya, kan kapangidadanes so tawotawo. ² Manoroh Dyos do tawo so kinabaknang, warawara, kan dāyaw tan abo pagkorāngan na do tabo chakey na. Ki ipalōbos aba no Dyos a manānam na sa, basbāli a matarek a tawo mangnānam sira. Abaw sinpaspangan no nya a makalidliday a kaynyin.

³ Maparin a makapōtot mahakay so asa gasot, as kan manayon kabyay na. Ki aran maypāngo kanaro no kabyay na, an dyi na nanānam siraw magaganay saw do kabibyay na, as dya maganay nakaitābon na,* bata ko a maganaganay asa alis. ⁴ Maiyanak a abos sinpaspangan no nya alis, kan komaro do kasarisyaran, as dawriw kaitayowan no ngaran na. ⁵ Aran polos a dya nakaboya so araw mana dyi na napatakan aran āngo, arwaro paw kapaynahah na kan no tawowaw ⁶ a aran naybibyay pa so papira ribo a katawen, ki dyi na nanānam siraw magaganay saw do kabibyay na. Asa abawriw angayan no tabo?

⁷ Tabo a payhohopagan no tawo, ki para do dāngoy na.

Ki aran komwan, polos a dya mapnek kapteng na.

⁸ Dawa, āngo kaganayan masīrib a tawo do abos arang?

Āngo mahap no pobri

do kapatak na so pariparinen na do salapen kadwan?

⁹ Maganaganay a chapnek mo myanaw dyimo

kan pakakdekden mwaw mo abo dyimo.

Aran nya, ki abos sinpaspangan.

Bāli, manglakat so salawsaw.

¹⁰ Aran āngo a myan, ki naikeddeng danaw ngaran na,

kan an āngo payparinan no tawo, ki naibahey dana.

Makapachisopyat abaw no tawo

* **6:3** 6:3 No anohdan da, ki an dya naitābon a maganay, ki nāw na midibidi iya pahad a mangriribok siras mabyay pa.

do asa a mayiyit kan iya.

11 An arwaro maichirin,
ki dekedekey chakey da batahen,
an komwan, aryoriw kaganayan da do tawo?

12 Ta sino paro makapatak an āngo maganay do tawo do kabyay na ranan kayan manyid kan abos sinpaspangan a kahabas na akmay anyinyiwan? Sino paro makaibahey dya so maparin anchi dya do lōbongaya katayokan nakakaro na?

7

No Kinasīrib

1 No maganay so pakasaritāan,* ki maganaganay kan mabalor a bangbanglo.

No araw a kadiman, ki maganaganay kan araw a kaiyanak.

2 Maganaganay mangay do bahay dan magdongdong-aw
kan kangay do bahay dan pagragragsakan.

Ta no kadiman, ki dawri a tabo pachipandan.
Dawa, tabo sibibyay, ki machita a ipapōso da.

3 No kaliday, ki maganaganay kan kamimyeng.
Ta no maliday a rōpa, ki mangbāliw so myan do pōso.

4 No kapangtokto no masīrib a tawo, ki iktokto naw kadiman.
Ki no kapangtokto no abos arang, ki kapagragragsak.

5 Maganaganay mangadngey so kapaydabdab no masīrib
kan mangadngey so kanta a pagdāyaw dan abos arang.

6 Akmas kapaytitiriktik no manōlok a mohamoha a masososohan,
komwan kamimyeng dan abos arang.
Aran nya, ki abos sinpaspangan.

7 No kaidadanes no masīrib, ki payparinen na a abos arang.
As no pasoksok, ki dyīdohen naw aktokto.

8 Maganaganay tawsan no aran āngo kan iyaw rogi naw.
As maganaganay kaānos kan iyaw kapangas.

9 Malisto kaba somoli.
Ta no kasoli, ki idolin no abos arang do irahem na.

10 Batahen mwaba a, “Āngo ta maganaganay kaychowa kan changori?”
Mainsīriban abaw nya kapanahenahes.

11 Kinasīrib a akmas tāwid, ki maganay,
kan kaganayan dyirad sibibyay pa.†

12 Akmay kwarta a pagkamītan,
komwan kinasīrib.

Ki no kaganayan no kinasīrib, ki nya:
mapahay naw byay no mangig-igpet sya.

13 Iktokto mo pinarin no Dyos:
Sino makatalineng so pinarin na a dyido?

14 Do araw a maganay no kayayan, ki masoyot ka.
Ki do araw a kariribok no kayayan, mangtokto ka:

Si Āpo Dyos namarin sira dadwa
tan dyi mo a matonngan maynamot do masakbayan.

15 Do abwayas sinpaspangan a byay ko, ki naboya ko saw nya dadwa:

* 7:1 7:1 Prob. 22:1 † 7:11 7:11 Do Hebreo a chirin, ki “dyirad maboya so araw”.

No malinteg a tawo, ki madiman do kinalinteg na.

As no marahet a tawo, ki manaro byay na do karahet na.

¹⁶ Ibidang mwabaw inawan mo a taywara malinteg.

As batahen mwaba a rakoh kasirib mo.

Ango ta rarayawen mo inawan mo?

¹⁷ Inolay mwabaw inawan mo a manghanyib a mamarin so marahet.

As mayparin kaba a abos arang.

Ango ta madiman ka masapa?

¹⁸ Maganay a kamten mo asaya a ballaag,

as kan aryan mwabaw chadadwa na.

Ta no tawo a manganyib so Dyos, annadan na tabo.

¹⁹ No kinasirib, ki payparinen naw masirib a tawo a mabilbileg pa

kan asa poho a magtotoray do syodad.

²⁰ Syrto abaw malinteg a tawo do tanaya

a mamarin so kosto kan dya polos a maygatos.‡

²¹ Ikaso mwabaw kada chirin a ibahey no tawo,

ta angwan madngey mo tobotoboyen mwaw a mangabay dyimo.

²² Ta chapatak mo do irahem no poso mo

a aran imo a mismo, ki masanyib ka a nangabay so kadwan.

²³ Tabo nya, ki napaneknekan ko do kinasirib, kan binata ko a kon ko,
“Ikarigatan ko somirib.”

Ki awan, kaya kwaba.

²⁴ Tabo nyaya namarin, ki mateng do kapakaawat no tawo.

Mararahem a adayo kan matokod aba no aran sino.

²⁵ Dawa, tinadyan ko kapangaktokto ko a makatoneng,

imbistigaran, kan chichwasen iyaw kinasirib kan kailawlawag no tabo,

kan tan maawat ko iyaw karahet no abos arang

kan iyaw kabon arang a kinaattit.

²⁶ Natonngan ko a makpakpad kan kadiman

iyaw mabakes a akmay totolo,

as no poso na, ki akmay sigay.

No kakamay na, ki akmay kadina.

Iyaw tawowaw a madaw so Dyos, ki madichanan na.

Ki iyaw maygaygatosaw, kemkeman na.

²⁷ Bata no Mangnanawowaw a kana, “Nyaw natonngan ko:

“Do kaparapa ko so asa do asa pa

tan mapatakan ko paytabwan na

²⁸ do ranan ko a maychichwas a dya makadongso,
nakachichwas ako so asa a malinteg a mahakay do yanan dan rinibo,
ki abaw aran asa a malinteg a mabakes a myan dyira tabo.

²⁹ Nya lang nasarakan ko:

Pinarin no Dyos tawotawo a malinteg,

ki somniwal sa do kapaychichwas so aro a pamosposan.”

8

¹ Sino machiyengay do masirib a tawo?

‡ 7:20 7:20 Rom. 3:23

Sino makapatak so kailawlawag no aran āngo?
No kinasīrib, ki pasoyoten naw rōpa no tawo,
as ponasen naw karopanget na.

No Kapagtongpal do Āri

² Batahen ko a tongpalen mo bilin no āri, ta nagsapata ka do salapen no Dyos.
³ Taykalo kaba komaro do salapen no āri. Tēnekan mwabaw madi so panggep, ta parinen no āri aran āngo a chakey na. ⁴ Maynamot ta matoray kapaychirin no āri, sino makaitored a mangkārit sya a kāna, “Āngo parinen mo?”
⁵ Aran sino a magtongpal so bilin na, abaw pakaan-anwan na.
As no masīrib, ki chapatak naw kosto a ōras kan pamosposan.
⁶ Ta myan kosto a ōras kan pamosposan do tabo a aran taywara danaw kariribok no tawo.

⁷ Maynamot ta abaw makapatak so masakbayan, sino paro makaibahey do tawo so īto a maparin?
⁸ Abaw tawo a myan so panakabalin a mangpenpen so salawsaw, as kan abaw myan so panakabalin do araw a kadiman na. Akmas kabo no mangliklik a magsanod do chimpon gobat, komwan karahet a dyi na aryan siraw mamarin so marahet.
⁹ Naboya ko tabo saw nyaya do kaamīris ko so tabo a mapariparin do lōbong. Myan ōras a kapangitoray no tawo so kadwan, ki pakaynyinan no mismo inawan na.*
¹⁰ Sinpangan na, naboya ko pa saw marahetaw a naitanem. Nasanyib sa somindep kan minohtot do masantwanaw a yanan, kan naidāyaw sa do syodad a namarinan da so marahet. Aran nya, ki abos sinpaspangan.
¹¹ Maynamot ta dya malisto kaikeddeng no dōsa no marahet a kaparin, mapno pōso dan tawotawo a mangipangta so marahet. ¹² Aran mamarin no maygaygatos a tawo so ginasot a karahet kan manaro byay na, alit na chapatak ko a maganaganay manganyib saw so Dyos, ta siaanyib sa do salapen na. ¹³ Ki maganay aba do marahet a tawo, as kan maypanaro abaw byay na a akmas anyinyiwan, ta abaw kāmo na do Dyos.
¹⁴ Myan paw asa abos sinpaspangan do tanaya. Siraw malintegaw a tawo, ki lak-amen daw maiparbeng do marahetaw. As siraw marahetaw a tawo, ki lak-amen daw pinakadyira da no malinteg saw. Aran nya, ki abos sinpaspangan. ¹⁵ Dawa, no maibahey ko, ki kanānam so byay, ta abaw maganaganay do tawo do lōbongaya an dya koman, minom, kan magragsak. Tan komwan, masoyosoyot a maytarabāko do tabo araw na a maybibyay do byay a intoroh no Dyos do lōbongaya. ¹⁶ Do kanāw ko a kapaychichwas so kinasīrib kan kapanyideb ko siras kaparin no tawo do tanaya, makapakaycheh akwaba do aran māraw kan mahep. ¹⁷ Sinpangan na, naboya ko tabo pinarin no Dyos. Abaw makatokod so mapariparin do lōbongaya. Aran paynanngetan no tawo tabo maparin na a maychichwas so kapakātoneng, machichwasan naba. Aran batahen no masīrib a tawo a chapatak na, alit na, matokod naba iktokto.

9

No Kālit a Kapachipanda no Tabo

¹ Dawa, inamīris ko a tabo nyaya a siraw malinteg kan masīrib kan tabo parinen da, ki myan do tanoro no Dyos. Ki abaw aran sino a tawo a makapatak do masakbayan an kapangadaw mana kapangipsok mangay dya. ² No tabo, ki malit pachipandan

* 8:9 8:9 Mana “pakaynyinan no kadwan”.

da siraw malinteg kan marahet, siraw maganay kan madi, siraw madalos kan dya madalos, siraw manorohaw so dāton da kan siraw dyaw a manoroh.

Akmas maparin do maganay a tawo,
komwan do maygaygatos a tawo.

Akmas maparin do magsapata,
komwan met do māmo a magsapata.

³ Iyaw nyaw marahet do tabo a mapariparin do lōbongaya: malit sa tabo so pachipandan. Siraw tawotawo, ki napno sa so karahet do kapangtokto da, as kan myan paw inaattit do pōso da ranan da mabyay. Katayoka na, ki mangay sa do yanan da no nadimanaw. ⁴ Ki no aran sino a machirapa dyirad sibibyayaw, myan namnāma na. Ta no sibibyay a chito, ki maganaganay kan nadiman a lion.

⁵ Ta siraw sibibyayaw, ki chapatak da a madiman sanchi.

Ki siraw nadimanaw, ki aba polos chapatak da.

Apabaw magon-gona da.

As aran iyaw pakanaknakmanaw dyira, ki nawayakan dana.

⁶ Iyaw kadaw da, iyaw kapangipsok da,
kan iyaw kapangīmon da, ki nahay dana nabo.

Apabanchiw pinakabinglay da
do aran āngo a mapariparin do lōbongaya.

⁷ Ngay, koman ka so kanen mwaw a siraragsak, kan inomen mo palek mwaw a masoyosoyot, ta sichāngori dana a mahwahok no Dyos do dya a parinen mo. ⁸ Pirmi ka maylaylay so maydak, kan kanāyon mwa padwan oho mwayas lana.* ⁹ Do tabo a araw do dyaya abos sinpaspangan a kabyay a intoroh no Dyos dyimo do lōbongaya, nanāmen nyo byay kan si baket mo a chadaw mo. On, nanāmen mo do tabo iyaw abos sinpaspangan a araw mo, ta nyaw kayayan pa no byay mo kan nayhohopagan mo do lōbongaya. ¹⁰ Aran āngo a madongso mo a parinen, ki parinen mo do tābo a kayit mo. Ta do tanem a kwanan monchi, apabaw kapaytarabāko mana kapagplāno mana kapakatoneng mana kinasīrib.

¹¹ Myan paw naboya ko do lōbongaya:

Do kapachilomba, ki dyira naba no matarayaw balligi,
mana do kapachigobat, ki dyira naba no mayitaw kapangābak,
mana do kapaychichwas so makan, ki dyira naba no masīribaw,
mana do kahap so kinabaknang, ki dyira naba no makaāwataw,
mana do kaidāyaw, ki dyira naba no makapatakaw.

Paripariho sa tabo a myan so ōras kan chansa.

¹² Otro, abaw tawo a makapatak so naikeddeng a ōras na:

Akmas amongaw a nasigāyan
mana manomanok a nasdok,
komwan tawotawo a natolo do marahet danaya chimpō
a maychehat a mawara dyira.

No Maganaganay Kasīrib kan Kabon Arang

¹³ Ari paw naboya ko a kaparin kinasīrib do lōbongaya a maganay dyaken.

¹⁴ Myanaw asa dēkey a syodad a papere iyaw omyan a tawo. Dinarop no mabīleg a āri kan bōyot na. Linakob da kan pinatnek daw palapala do ahad no syodad. ¹⁵ Ki myan masīrib a pobri a mahakay a omyan do dya syodad, kan insalākan naw nya syodad do kinasīrib naw. Ki apaba polos nakanakem so nawri a pobri a mahakay. ¹⁶ Dawa,

* **9:8** 9:8 Maylaylay sa so maydak an silibraren da. No chakey na batahen no kapado so lana do oho, ki mangipaboya so bindsiyon no Dyos kan iyaw kasoyot no nya kaparin. Sal. 23:5

binata ko a kon ko, “No kinasirib, ki maganaganay kan kayit.” Ki no kinasirib no mapobri a tawo, ki mairoromen. As siraw chirin na, ki maikaskāso sa paba.

¹⁷ Maganaganay a adngeyen madomi saw a chirin no masirib a tawo kan kapangengey no magtoray dan abos arang.

¹⁸ No kinasirib, ki maganaganay kan armas do gobat, ki do asa maygaygatos, rārayawen naw āro a maganay.

10

¹ Akmas kapangot no nadiman a gōyong so bangbanglo, komwan dēkey a kabon arang a abāken naw kinasirib kan dāyaw.

² Do masirib a tawo, ki pidyen naw kosto a rarahan. Ki do abos arang, ki pidyen naw madyaw.*

³ Aran do kayam na do rarahan, nāw no kabon arang na, kan ipaboya na do aran sino kapaychabobon arang na.

⁴ An isoli naymo no magtoray, komaro kaba do paytarabākwān mo. Kaolimek, ki maparin a mangbāw so rakoh a kamali.

⁵ Myan paw marahet a naboya ko do lōbongaya a iyaw kamali a parinen no magtoray.

⁶ Siraw abos arang, ki mapadisna sa do matotohos so pagrebbengan. As siraw mababaknang, ki maydisna sa do mabwabodis.

⁷ Naboya ko saw adīpen a nakasakay do kabalyo. As siraw prinsipī saw, ki manakey sa a akmay adīpen.

⁸ No maychadi so aridos, ki āngwan malasek a masday. No mayrakrak so ahad a somdep, ki āngwan sonyiten no boday.

⁹ No maytarabāko do paychadyan so bato, ki maparin a mabigaran. No mangasda so kayo, ki maparin a magdilikādo.

¹⁰ An mangareh wasay, as dya nakadib so tarem, arwaro ayit a machita na, ki no kinasiglat manoroh so ballīgi.

¹¹ An manonyit boday sakbay a maorasyonan, abaw magon-gona no magor-orasyonaw.

¹² Siraw chirin a ibahey no masirib, ki manoroh so kaidāyaw. Ki no mohtot do bibi no abos arang, ki mayrārayaw.

¹³ No kairogī no kapaychirin no abos arang, ki abos sinpaspangan. As no tawsan no kapaychirin na, ki marahet a kinaattit.

¹⁴ No abos arang, ki nāw na masawat a maychirin. Abaw makapatak an āngo īto a maparin. Abaw makaibahey dya so myan do masakbayan na.

¹⁵ No kapaytarabāko no abos arang, ki tod na a payhohopagan. Ta aran kangay do idi, ki chapatak nabaw ayaman na.

¹⁶ Kapakāsi pa no tana an iyaw āri na, ki akmay adedekey.

* **10:2** 10:2 Do Hebreo a chirin, ki “No masirib a tawo, ki pidyen naw kawanān, ki do abos arang, ki pidyen naw kaholi”.

As siraw opisyal na, ki machipista sa an mabekas.

¹⁷ Mabindisyonan tana an iyaw āri na, ki naiyanak a mabigbigbig.
As siraw opisyalis na, ki machipista sa do kosto a ōras,
ta panghapan da so kayit da, kan pakabōkan daba.

¹⁸ An masadot no tawo, ki maydodoyos atep.
An ditā abos chabalay no tanaro naw, ki matoro bahay na.

¹⁹ No pista, ki manoroh so kamimyeng.
No palek, ki mamarin so kasoyot.
Ki no kwarta, ki ipamospōsan do tabo.

²⁰ Abayen mwabaw āri a aran do kapangtokto mo,
mana mangabay kaba so baknang do pakaychehan mo,
ta maparin a isayap no manomanok inchirin mwaw
as yangay na a ibahey binata mwaw.

11

No Kaparin no Masīrib a Tawo

¹ Madādam ka do kapanoroh mo,
ta itonchiw araw a myan maybidi dyimo.*
² Iwaras mo do aran papito mana wawaho,
ta chapatak mwaba an āngo didigra a maparin do tanaya.
³ An napno dana saw demdem so ranom,
ki mapagtos sa so chimoy do tanaya.
An malba no kayo do ammyānan mana do abagātan,
ki dawriw kalban na.
⁴ Aran sino a mangsipsipot so salawsaw, ki maymoha aba.
Aran sino a manangay so demdem, ki magāpit aba.
⁵ Akmas dyi mo a kapatak so ayaman no salawsaw,
mana maypāngo a mayparakoh tohatohang do matris no nabogyaw,
komwan dyi mo a kaawātan so kaparin no Dyos
a iyaw Namarin so tābo.

⁶ Maymoha ka so binyi an mabekas.
As manda do maysarisari, ki ditā mwaba abos chabalay,
ta chapatak mwaba an tomobo no nya mana nawri,
mana mayengay sa maganay.

No Pamagbaga do Magtotobo

⁷ Makahwahok sēdang,
as kan magānas do mataw makaboya so araw.
⁸ An mabyay tawo so āro a tawtawen,
ki chasoyot na pakono sa a tabo.
Ki naknakmen na pakono a siraw araw no kasari, ki arwaro.
No tabo a ito a mangay, ki abos sinpaspangan.

⁹ Masoyot ka a magtotobo do kaadekey mo pa,

* **11:1** 11:1 Do Hebreo a chirin, ki naitolas iyaw panyinyirin a “Pagsiden mo tināpay mo do hapot no ranom, ta katayoka no āro a araw, machichwasan mo a mirwa.”

kan inolay mo pōso mo a manoroh so kasoyotan mo do araw sa a kaadekey mo. Onotan mo chakey mwaw kan aran āngo maboya no mata mo.

Ki naknakmen mo a sira tabo nyaya parinen mo, okomen nanchi imo no Dyos.

- ¹⁰ As dawa, patengen mo kabakel a myan do aktokto mo kan pawakditen mo kaynyin do inawan mo, ta iyaw kaadekey kan kapaychakatobo, ki abos sinpaspangan.

12

¹ Naknakmen mo Namarswa mo do araw sa a kapaychakatobo mo,

sakbay* no araw sa a kangay no riribok kan do kapaypasngen dan tawen a batahen monchi a, “Apabayaw masarakan ko a ragsak dyira.”

² Naknakmen mo iya sakbay no araw kan sēdang kan bohan kan bitohen sa a maysāri, kan makonem a mirwa do katayoka no chimoy,

³ sakbay a maychampirpirpir siraw mangbanbantay no bahay, kan maydodokot siraw mayiyit a mahahakay, sakbay a magsardeng siraw manggiling, ta papere dana sa, kan siraw maylalawong saw do bintan, ki maybohahaw danaw kapanyideb da.

⁴ Naknakmen mo iya a sakbay a manban siraw anebaw do kalkalsāda, kan mawsosep danaw timek no kapanggiling,

kan matarimbāngon tawo do ōni no manomanok kan sakbay a siraw kansyon da, ki tod dana ngedngey.

⁵ Naknakmen mo iya sakbay a mamō ka dyirad matohos a yanan kan maamak do kadilikādo no kalkalsada, sakbay a may-oban ka akma siras sabsabong no kayo a almendras, kan mangiyoy-oyas so inawan mo akmay kabaga, kan apabaw akakey mo.

Ta no tawo, lomongo dana do manawdyi a sabatan na, as siraw magdongdong-aw mangay do kalkalsada.

⁶ Naknakmen mo iya sakbay a mabitos hobid a pirak mana marārayaw sabakaw a balitok, sakbay a mapsapsaw angang do oksong, mana marārayaw moton do bobon

⁷ kan iyaw no ahbek, ki maybidi do tana a nakayapwan na, kan iyaw ispirito, ki maybidi do Dyos a nanoroh sya.

⁸ “Abos sinpaspangan! Abos sinpaspangan!” kāna no Mangnanawowaw. “Tābo, ki abos sinpaspangan!”

No Paytābwan Na

⁹ Otro do kasīrib no Mangnanawowaw, nangibīngay pa so kapakatoneng do tawotawo. Inamīris na kan chinichwas na kan inornos na saw āro a panyinyirin.

¹⁰ Iyaw Mangnanawowaw, ki chinichwas na saw omno saw a chirin, as kan no intolas na, ki siraw kostwaw kan oyod.

¹¹ Siraw chirin no masīrib, ki akma siras mataremaw a kayo a pangābog no magpaspastor so bāka. As siraw nakpeh saw a panyinyirin, ki akma siras lansa

* **12:1** 12:1 Tabo naitolas a “sakbay,” ki maparin a pangārig no byay mana do inawan no magtotobo anchan malkem dana.

a nailansa a naipinsan. Tabo nyaya, ki intoroh ni Āpo Dyos a maganay a pastor.
¹² Anak ko, ballaāgan koymo a anadan mo aran āngo a maparapa do dya saya. Ta machipanda aba no kapaytolas so āro a libro. As no sobra a kapagādal, ki payhohopagan no inawan.

¹³ Katayoka no nakadngey mo siras nya tabo,
nyaw manawdyi a maibahey ko:

Anyiben mo Dyos kan tongpalen mo saw bilbilin na,
ta nyaw golpi a rebbengen no tawo.

¹⁴ Ta no Dyos, ki okomen nanchi a tābo kaparin ta,
magrāman tābo a malīmed a maganay mana marahet a pinarin ta.

No Kapapatgan A Kanta No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Tolas

Nya libro a Kanta ni Solomon, ki daniw nya a kanta a maynamot do kapangadaw, kapagarem, kan kapaychabahay. No kārwan a naitolas, ki iyaw kapagsarsarita da no barwaw kan balāsangaw. An kadwan, ki matwatobay sa kan sīt da saw. No kanta daya, ki ipaboya naw kapintas kan kasoyot no kapaysin-adaw dan mahakay kan mabakes.

No kanta aya a maynamot do mahakay kan mabakes, ki masanyib a ibidang dan Jodyo a ladāwan no masinged a kapayasngen no Dyos kan tawotawo na. As siraw manganohedaw di Kristo, ki batahen da a ladāwan no kasinged no kapayasngen ni Kristo kan tawotawo na a iyaw Iglisya.

Naychakarwan no Nya Libro

No manōma a daniw (1:1-2:7)

No chadadwa a daniw (2:8-3:5)

No chatatdo a daniw (3:6-5:1)

No chapat a daniw (5:2-6:3)

No chadima a daniw (6:4-8:4)

No chanem a daniw (8:5-14)

No Kapapatgan a Kanta

¹ Nyaw kapapatgan a kanta ni Solomon a maynamot do kapangadaw.

No Manōma a Daniw

Iyaw Nobya di Chadaw Na a Baro

² “Dadadek mo pakono yaken a yapo do dadek no bibi mo.

Ta no adaw mo, ki masdesdep kan palek.

³ Makaay-āyo banglo no bangbanglo mo.

No ngaran mo, ki akmay bangbanglo a napado.

Dawa sawen a no babbalāsang, ki chadaw daymo!

⁴ Ahapen mo yaken a machangay dyimo. Alisto ta!

Yangay mo na yaken do kwarto mo, imo a āri ko.”

Siraw Babbalāsang di Baro

“Charagsak kan chasoyot namen imo.

Idāyaw namen adaw mo mangamangay pa kan palek.”

Iyaw Nobya di Chadaw Na a Baro

“Ayso kakosto no kadāyaw da dyimo!”

Iyaw Nobya dyirad Babbalāsang a Sīt Da

⁵ “Inyo a babbalāsang a taga Jerosalem,

mabaheng ako, ki mapintas ako.

On, mabaheng ako a akma siras tolda no Kedar,*

kan akma siras kortina no tolda ni Solomon.

⁶ Molagātan nyo aba yaken maynamot do nakapanyibaheng ko,

ta pinanyibaheng na yaken no araw.

Siraw babbarwaw ni ānang ko, ki chinahoya da yaken,

kan pinangaywan da yaken siras kaobāsan.

Dawa, nainonolay ko iyaw mismo a kaobāsan ko.”

Iyaw Nobya di Chadaw Na a Baro

* **1:5** 1:5 Kedar, ki asa tribo dyirad Ismaelita do Arabya. Gen. 25:13; Sal. 120:5; Isa. 21:16-17. Nagtolda sa do mabaheng a tolda a naporin do mabaheng a lālat no kalding. Eks. 26:7-13

7 “Imo a chadaw ko, ibahey mo pa dyaken an dino pagpaarāban mos arban mwaw kan dino pamabongan mo siras karniro mo an mayegen araw.

Āngo ta akmakoy nakaabōngot a mabakes do yanan dan arban dan sīt mo?”

Iyaw Baro di Ipatpateg Na a Nobya

8 “Imom a kapipintasan a mabakes, an oyod a dyi mo a chapatak, ki onotan mo takad da saw no karniro, kan pagarāben mo saw orbon saw a kalding mo do masngenaw dyirad tolda dan magpaspastor.

9 Itaha koymom Ipatpateg ko do mabinayi a kabalyo a myan dyirad kabalyo a manggoyod so logan saw ni Āri Paraon.

10 Siraw pisnyi mo, ki pinapintas dan arītos, as komwan lagaw mo do sāryo a alāhas.

11 Pamarin namen imo so arītos a balitok a mapalpaltekan so pirak.”

Iyaw Nobya di Chadaw Na a Baro

12 Ranan kapaylaylalānet ni āri do manaro a paydisnan na, no bangbanglo ko, ki magwaras angot na.

13 Si Chadaw ko a nobyo, ki akmay mabanglo a mirra do dēkey a sopot do payawan dan soso ko.

14 Itaha ko si Chadaw ko do maypoypong a bosak no henna† a yapo dyirad kaobāsan do En-gedi.‡

Iyaw Baro di Ipatpateg Na a Nobya

15 “Ay, āngo a kapintas mom Ipatpateg ko! Ay, āngo a kapintas mo! Siraw mata mo akmay boyit.”

Iyaw Nobya di Chadaw Na a Baro

16 “Ay āngo a kagwapo mom Chadaw ko! Makahwahok kaya taywara dyaken! No maraboy a katamtamkan, ki akmay katri ta.

17 No wanan no bahay ta, ki sidro a kayo, as no balatbat na, ki aroo a kayo.”

2

Iyaw Nobya di Chadaw Na a Baro

1 Yaken, ki akmay rosas do Tanap a Saron, kan akmay bakong a tomobo dyirad tantanap.

Iyaw Baro di Ipatpateg Na a Nobya

2 Akmas bakong do kanonōlokan, komwan si Ipatpateg ko dyirad babbalāsang.

Iyaw Nobya di Chadaw Na a Baro

3 Akmay kayo no mansanas dyirad kayokayo do kahasan, komwan si Chadaw ko dyirad babbaro.

Chasoyot ko maydisna do abongan na, kan no asi na, ki maīmas do kapanaham ko.

4 Inyangay na yaken do bahay a pagpaskenan, kan inpaboya na daw kadaw na dyaken.*

† 1:14 1:14 Henna, ki asa kita no dēkey a kayo a maosar a parinen a bangbanglo. Siraw maydakaw a sabong, ki myan banglo da a akmay rosas, kan maosar a pamanyibaya so boboh, koko, kan kakamay. ‡ 1:14 1:14 En-gedi, ki asa logar do abagātan a dayāen no Jerosalem do laōden a aptan no Nadiman a Tāw. Dawri, myan maraboy a kayokayo kan ranom, ki let-ang do omdibon. * 2:4 2:4 Do Hebreo a chirin, ki “no bandera na a inbayōgan na yaken so bandera, ki kadaw.”

- ⁵ Payiten na pakono yaken so inpakan na a tināpay a pasas.
Pasaliwawaen na pakono yaken do mansanas,[†]
ta maydyagānyit ako do taywara a kalakam so kadaw na.
- ⁶ Payponganan na yaken do kaholi a tachay na,
as kepkepen na yaken do kawananan a tachay na.
- ⁷ Inyo a babbalāsang a taga Jerosalem, isapata nyo pa dyaken
dyirad bomaro a ogsa kan bomalāsang a ogsa[‡] do katamtamkan
a dyi nyo yokayen mana istorbwen adaw mandan kosto a ōras na.

No Chadadwa a Daniw

No Daniw ni Nobya a maynamot di Chadaw Na a Baro

- ⁸ Ah, madngey ko tīmek ni Chadaw ko a īto dyaken!
Lomaglagto dyirad tokotokon,
kan homakhaktaw dyirad paytoytokonan.
- ⁹ Si Chadaw ko, ki akmay mataray a ogsa mana bomaro a ogsa.
Chiban pa! Tori a maytēnek do dichodan no dyindyin namen
a mangboybōya dyaken do bintan
somirsirip do payawan dan rihas no bintan.

Iyaw Baro di Ipatpateg Na a Nobya

- ¹⁰ Maychirin si Ipatpateg ko, kan batahen na dyaken a kāna,
“Ngay, ka dya mo Chadaw ko.
Imo a mapintas ko, ki machirayay ka dyaken.
- ¹¹ Ta chiban pa! Homnabas danaw ammyan.
Tayoka danaw chimoy. Mahangan dana.
- ¹² Nakachibaw dana saw sabsabong do tana.
Narapit danaw chimpno no kapagkankanta.
Kapaywāgem dan boyit,
ki madngey dana do tana taya.
- ¹³ Omsi dana saw igos a kayo.
Siraw bosak dan ōbas, ki magwaras danaw banglo da.
Ngay, ka dya mo Chadaw ko.
Imo a mapintas ko, ki machirayay ka dyaken.”

- ¹⁴ “Imo a boyit ko, myan ka do ahtahtak daw no bato,
do tayotayowan saw do bakrang no tokon,[§]
ipaboya mo dyaken rōpa mo. Ipadngey mo dyaken tīmek mo,
ta matamiw tīmek mo, kan makadadaw rōpa mo.”

Iyaw Nobya a maynamot di Chadaw Na a Baro

- ¹⁵ Tiliwen mo saw bolaw saw a chito.
On, siraw tway saw a mayrārayaw siras kaobāsan,*
ta magbosak dana saw kaobāsan taw.
- ¹⁶ Si Chadaw ko, ki dyaken. As yaken, ki dyira na.
Pagarāben na saw arban na do kabakongan.[†]
- ¹⁷ Sakbay a ipol-oy naw salawsaw do kapaysesēdang,

[†] **2:5** 2:5 Inanohdan da a nya tināpay, ki akmay āgas dyirad sopra a manglakam so kapayoknod. As siraw maganyit, ki natorohan sa so mansanas a koman mana angoten a pangyingyit da. [‡] **2:7** 2:7 Siraw ogsa, ki masanyib a ladāwan sa a kayrayay no mabakes a dyos no adaw, kan simolo sa no kadaw no mahakay kan mabakes. Prob. 5:19 [§] **2:14** 2:14 Dawriw yanan binahayan dan boyit, kan ladāwan nyaya a maypāngo kalidyat no mahakay a mangtodah so mabakes. * **2:15** 2:15 Siraw bolaw saw a chito, ki ladāwan dan babbaro a malakam a machoknod. As siraw kaobāsan, ki ladāwan dan babbalāsang. [†] **2:16** 2:16 Siraw bakong, ki ladāwan no bibi no mabakes.

as kakaro dana no sari,
somabat ka na mo Chadaw ko,
kan mayyayo ka akmay bomaro a ogsa do katokotokonan.

3

Iyaw Nobya di Chadaw Na a Baro

- ¹ Naychararakan do katri ko,
chinangsah ko chinadawaw no pōso ko.
Inahahay ko a mangay, ki nangay aba.
- ² “Maybangon ako na, kan midibidi ako do syodad
dyirad tabo kalkalsada kan do plasplasa.
Chichwasen ko chinadawaw no pōso ko.
Kinadyaw ko, ki aba nadongso ko.
- ³ Basbāli a nadongso da yaken no magwanawan saw a magbantay
do kapaybidibidi daw do ahad no syodad.
Inyahes ko a kon ko, “Naboya nyori si Chadaw ko?”
- ⁴ Nakahabas ako dyira so dēkey
do nakadongso kwaw si Chadaw no pōso ko.
Kinepkep ko kan inaryan kwaba
mandad nakahap ko sya do bahay ni ānang ko,
do kwartwaw a nangiyanakan na dyaken.
- ⁵ Inyo a babbalāsang a taga Jerosalem, isapata nyo pa dyaken
dyirad bomaro a ogsa kan bomalāsang a ogsa do katamtamkan
a dyi nyo yokayen mana istorbwen adaw mandan kosto a ōras na.

No Chatatdo a Daniw

*No Maychirin**

- ⁶ Sino somōngadaya a somonget a yapo do let-ang
a akmay parey a matokpoh a ahob
a nabangbanglwan so mirra kan insinso,
kan tabo a kīta a mabanglo a kolbos dan magbibyahi a maglaktlāko?
- ⁷ Tori insabhay da si Solomon do paydisnan naw a pagbibyahi
a dinibon dan anem a poho a taga-gobat
a siraw kagaganayanaw no Israel.
- ⁸ Tabo sa, ki siiispāda.
Tabo sa, ki batīdo do gobat.
Kāda asa dyira myan ispāda na do siri na
a nakasagāna dyirad mangdaropaw an mahep.
- ⁹ Iyaw paydisnan a pagbibyahi a inpaparin ni Āri Solomon a para dya,
ki inpaparin na do kayo a yapo do Lebanon.
- ¹⁰ Siraw apat a parey† na, ki inpaparin na do pirak.
Iyaw panarngan naw, ki inpaparin na do balitok.
Iyaw disnan naw, ki nakalopkohan so obi so kīta a tela
a siaadaw a binistyan dan babbalāsang a taga Jerosalem.
- ¹¹ Inyo a babbalāsang a taga Sion,‡ mohtot kamo,
kan chiban nyo si Āri Solomon!
Magkorona so korona a inkorona dya ni ānang na
do arawaw no nakapagkasar na,

* 3:5 3:6 Masigorādo aba an iyaw maychirin, ki iyaw balāsang. † 3:10 3:10 Siraw parey, ki naosar a pangayen da pangsirong. ‡ 3:11 3:11 Do Hebreo a daniw, “Sion,” ki mayengay kan “Jerosalem”.

do arawaw a nakapagrag sak no pōso na.

4

Iyaw Baro di Ipatpateg Na a Nobya

¹ “Ay, āngwa kapintas mom Ipatpateg ko!

Ay, anyan a kapintas mo!

Siraw mata mwaya a abongan no abōngot mo, ki akma saw boyit.

Iyaw kapintasaya no boboh mo, ki akmas kabaheng no arban a kalding a madama mosok a yapo do Tokon no Gilead.

² Siraw nyepen mwaya, ki akmas kayidak daw no arban no mabinayi saw a karniro a kagogod na pa a nakaraya do pariryosan daw.

Kāda nyepen, ki akmay myan kasingin na.

Aba dyiraw maychatanyi.

³ Siraw bibi mwaya, ki akmas kabaya no bolabola.

Iyaw dangoy mwaya, ki makadadaw.

Siraw pisnyi mwaya, ki akmas kabaya dan nakchid a granada* a abongan no abōngot mo.

⁴ No manarwaya a lagaw mo, ki akmas kakarang no pagwanawanan ni Dabid a napatnek a pangayan so armas.

Nasāryowan lagaw mo a akmay nakailōdyitan rinībo a sarāpa dan taga-gobat saw.

⁵ Siraw dadwaya a soso mo, ki akmas dadwaw a orbon a ogsa.

On, akma saw orbon a singin a ogsa a magar-ārab do kabakongan.

⁶ Sakbay a ipol-oy naw salawsaw do kapaysesēdang, as kakaro dana no sari,

igodes ko mangay do tokon no mirra kan do paytokonan no insinso.†

⁷ Ay, āngwa kapintas no tābo inaynawan mo Ipatpateg ko.

Aba polos pakapilāwan mo.”

⁸ “Machangay ka dyaken a yapo do Lebanon mo nobya ko.

Machirayay ka dyaken a yapo do Lebanon.

Mosok ta a yapo do tōtok no tokon a Amana, yapo do tōtok no tokon Senir kan Hermon, yapo dyirad abab dan lion

kan tokon saw a paybabatasan dan leopardo.‡

⁹ Natiliw mo pōso ko mo ādi ko kan nobya ko.

Natakaw mo pōso ko do asa paldyap dan mata mo, kan asa bato no sāryo mo.

¹⁰ Ay, anyan a katami no kadaw mom ādi ko kan nobya ko!

Mangamangay paw kaīmas no adaw mo kan palek.

As no angot no bangbanglo mo, ki mababanglo kan aran āngo a kīta a bangbanglo!

¹¹ No taham no bibi mo, ki akmay katami no tagapolot no yokan, mo nobya ko.

* 4:3 4:3 Eks. 28:33 † 4:6 4:6 No tokon kan paytokonan, ki lādawan sa no soso no balāsang. Kan. 1:13 ‡ 4:8 4:8 No chakey na batahen do dya birsikolo, ki malidyat a matodah no baro iyaw balāsang a nobya na.

Gātas kan tagapolot no yokan, ki myan sa do ohbo no rida mo. §

As no banglo no laylay mo, ki akmay banglo no sidro a kayo do Lebanon.

¹² Akma kay minoyongan a namban mo ādi ko kan nobya ko.

Akma kay akbod a nahadan a natolbek.

¹³ Siraw mohamoha mo, ki akmay kamohamohan so granada

a napno so kagaganayan a asi, henna,* kan nardo.

¹⁴ On, mabanglo a nardo, asapran, kalamos, kanela,

kan tabo kīta a kayokayo a myan so angot a insinso
a myan mirra kan aloe,

kan tabo kīta no kagaganayan a pangpabanglo.

¹⁵ Imo akmay pakayapwan dan mangsibog do minoyongan,

akbod a moyog a mosok a yapo do Lebanon.”

Iyaw Nobya di Chadaw Na a Baro

¹⁶ Mayokay ka a ayokayam. Ka dya a itaw!

Pablotan mo minoyongan kwaya

tan iyaw banglo na, ki magwaras a maychawpit.

Mangay pakono si Chadaw ko do minoyongan na,

kan tahaman naw kagaganayan saw a protas.

5

Iyaw Baro di Ipatpateg Na a Nobya

¹ Somdep ako do minoyongan kom ādi ko a nobya ko.

Ari ako a mangpeh so mirra kontodo pagbangbanglo ko.

Ari ko a kanen tagapolot no yokan ko kan bahay na.

Inoynomen ko palek ko kan gātas ko.

Siraw Sīt no Nobyo

Koman kan minom kamom sīt!

Atkan nyo a mandanchan makneb kamo do adaw.

No Chapat a Daniw

Iyaw Nobya di Chadaw Na a Baro

² Nakaycheh ako, ki sirirīdam pōso ko.

Mangadngedngey! Si Chadaw ko, ari a magtoktok.

Iyaw Baro di Ipatpateg Na a Nobya

“Iwangan mo pa yaken mo ādi ko, ipatpateg ko,

boyit ko, kan abo pangpilāwan ko!

Ta no oho ko, ki naknebaya so apon.

No boboh ko, ki nabasa do salemsem no ahep.”

Iyaw Nobya di Chadaw Na a Baro

³ Nakabahas ako naya. Maylaylay ako nawri?

Nawyawyas ko naw kokod ko. Laposan ko nawri?

⁴ Do nakaitodah naw ni Chadaw ko so tanoro naw do baet no rihas,

naylalakat danaw bitek no pōso ko do kasoyot ko.

⁵ Naybangan ako a manyiwang a pasdepen ko si Chadaw ko,

ki napapotan saw tanoro ko so mirra.

Siraw kakamay ko, ki nabasa do maranom a mirra

do kaigpet kwaw so balonet no anebaw.

⁶ Iniwangan ko pantawaw tan somdep si Chadaw ko,

§ 4:11 4:11 Gātas kan tagapolot no yokan, ki ibahey naw katami kan kabaknang a akmas tana a Kanaan (Eks. 3:8; Prob 5:3; 24:13-14). No chakey na ibahey do nya birsikolo, ki maynamot do kapangdadek no balāsang kan no kapaychirin na. * 4:13 4:13 Kan. 1:14

- ki komnaro si Chadaw ko a nayam dana.
 Marawa abaw no pōso ko iyaw kapagmamayo ko do nakakaro naw.
 Chinichwas ko, ki nadongso kwaba.
 Tinawagan ko, ki tominbay aba.
- ⁷ Nadongso da yaken magwanawan saw a magbanbantay
 do kapidibidi daw do ahadaw no syodad.
 Minahmah da yaken. Pinaychayateyatek da yaken.
 Siraw magwanawan do ahadaw, inhap daw kagay ko.
- ⁸ Inyo a babbalāsang a taga Jerosalem, isapata nyo pa dyaken
 a an masarakan nyo si Chadaw ko,
 āngo ibahey nyo dya?
 Ibahey nyo dya iganyit ko kadaw ko sya.
- Siraw Babbalāsang a Sīt no Nobya*
- ⁹ “Na maypāngo a si Chadaw mo, ki maganaganay kan kadwan,
 imo a kapipintasan dyirad mababakes?
 Maypāngo a si Chadaw mo, ki maganaganay kan kadwan
 a machita mo yamen a magsapata dyimo?”
- No Atbay no Nobya dyirad Babbalāsang*
- ¹⁰ Si Chadaw ko, ki gwapo kan mayit.
 Machitatārek dyirad pinoho a rībo.
- ¹¹ Iyaw rōpa na, ki akmay pōro a balitok.
 Magallo-allon boboh na, kan akmay kak kabaheng na.
- ¹² Siraw mata na, ki somilsilap sa a akma siras boyit
 do payis dan moyog a ok-oksang a mariyos do gātas*
 a naikolimas akma siras alāhas.
- ¹³ Siraw pisnyi na, ki akmay minoyongan
 a yanan dan kayokayo a pangbangbanglo
 a mapahtot so angot a mabanglo.
 Siraw bibi na, ki akmay bakong
 a maytetedted so maranom a mirra.
- ¹⁴ Siraw tachay na, ki akma siras toroso a balitok
 a nakaikolimasan dan alāhas.
 Iyaw inawan na, ki akmay napasileng a sōng no elipanti
 a nabistyan siras mangīna a bato a sappiro.
- ¹⁵ Siraw kokod na, ki akma siras parey a marmol
 a napatnek do pangsapatos saw a pōro a balitok.
 Iyaw postora na, ki akma do Lebanon
 a myan so makakarang a sidro a kayo.
- ¹⁶ No dadek a yapo do dangoy na, ki taywaras katami.
 Iya, ki makadadaw paytābwan na.
 Nya si Chadaw ko. Nya si sīt ko,
 inyo a babbalāsang a taga Jerosalem.

6

Siraw Babbalāsang di Nobya

- ¹ “Nangayan Chadaw mwaw,
 imo a kapipintasan do tabo mababakes?
 Dino kinwanan ni Chadaw mo,

* **5:12** 5:12 Do Hebreo a chirin, ki malawag abaw nya birsikolo. No gātas, ki ladāwan no kaydak dan boyit.

tan machipaychichwas kami dyimo?"

Iyaw Nobya dyirad Babbalāsang

² "Si Chadaw ko, ki nangay do minoyongan* na
a yanan dan kayokayo a pangbangbanglo
a maychichwas daw kan mangpeh siras bakong."

³ Dyira na yaken ni Chadaw ko. As iya, ki dyaken.†
Pagarāben na saw arban na do kabakongan na.

No Chadadima a Daniw

Iyaw Baro di Ipapateg Na a Nobya

⁴ "Mapintas kaya mo Ipatpateg ko a akmas syodad a Tirsa,‡
Makadadaw ka a akmas Jerosalem.
Matan-ok ka a akmas bōyot dan soldādo a nakabandera.

⁵ Chiban mo aba yaken,
ta bahoden daya yaken mata mwaya.
Boboh mwaya, ki tomatāda a akmay arban kalding
a mosok do tarayahen no Gilead.

⁶ Siraw nyepen mwaya, ki akmas kayidak daw
no arban no mabinayi saw a karniro
a nakaraya do pariryosan daw.

Kāda nyepen, ki akmay myan kasingin na.
Aba dyiraw maychatanyi.§

⁷ Siraw pisnyi mwaya, ki akmas kabaya dan nakchid a granada
a abongan no abōngot mo."

⁸ Myan anem a poho a reyna, wawaho a poho a minabakes,
kan birhin a babbalāsang a dya mabidangan.

⁹ Ki no boyit ko, iyaw asaw a abo pangpilāwan ko,
ki machitatārek a maychatanyi a balasāng ni ānang na
a taywara chinadaw no nangyanak sya.

Naboya dan babbalāsang saw, as tinawagan da mabindisyonan.
Siraw reyna kan minabakes, dinaydayaw da iya.

No Atbay no Sīt no Baro

¹⁰ Sino nyaya magparang a akmay kapaysesēdang,
akmay kapintas no bohan, akmay karanyag no araw,
matan-ok akmas bōyot dan soldādo a nakabandera?

Iyaw Nobya di Chadaw Na a Baro

¹¹ Minosok ako do kaalmendrasan* a kayokayo
a manyideb siras magbosak do tanap
a manyideb an nagbōsel danaw kayokayo a ōbas
mana nagsabong dana saw granada.

¹² Sakbay a natonngan ko, iyaw kakey kwaw, iyaw nangyangay dyaken
do logan saw a pachigobat dan tawotawo ko.

Siraw Babbalāsang

¹³ Maybidi ka, maybidi ka, O Solammita.†
Maybidi ka, maybidi ka tan boyboyāen namen imo!

Iyaw Baro a Nobyo

Āngo ta chakey mo a boyāen si Solammita

* **6:2** 6:2 No minoyongan, ki ladāwan no balāsang, kapaysin-ayat da, mana pagyanan daw no mababakes ni Solomon. Est. 2:3, 9 † **6:3** 6:3 Kan. 2:16 ‡ **6:4** 6:4 Tirsa, ki sintro no ammyānan a pagāryan do kapagāri ni Āri Omri. § **6:6** 6:6 Kan. 4:2 * **6:11** 6:11 Gen. 43:11; Eks. 25:33 † **6:13** 6:13 No chakey na batahen Solammita, ki no abos pakapilāwan.

a akmas tāda no Mahanaim?‡

7

Iyaw Baro di Ipatpateg Na a Nobya

¹ Ay, anyan a kapintas no kokod mwaya a sitotokap,
O balāsang a reyna!

Iyaw porma dan pā mo, ki akmay alāhas
a pinarin do kakamay no sanay a tawo.

² Iyaw posed mo, ki akmay mamemeh a royoy
a dya mapatawsan so nalaokan a palek.

Iyaw katinghan mo, ki akmay pinosot a trīgo
a nadibon dan bakong.

³ Siraw dadwaya a soso mo, ki akmay dadwa a orbon a ogsa.
Singin sa a akmay mataray a ogsa.

⁴ Iyaw lagaw mwaya,
ki akmay pagwanawanan a namarin do sōng no elipanti.

Siraw mata mwaya, ki akma siras līnaw no Hesbon
a myan do rowangan no Bat-rabbim.

Iyaw momodan mwaya, ki akmas pagwanawanan no Lebanon
a maytatalamad do Damasko.

⁵ Iyaw oho mwaya, ki akmay Tokon a Karmel.

Iyaw mananaro a boboh mo,
ki akmay kita no obi a maidāyaw a molmolagātan no āri.

⁶ Ay, āngwa kapintas mo! Makaay-āyo ka.
Ay, mo Ipatpateg ko, taywara a kagānas myan dyimo.

⁷ Iyaw karakohan mo, ki akmay kayo no bāro.
As siraw soso mo, ki akma siras naypoypong a asi na.

⁸ Binata ko a kon ko, “Kayaten ko bārwaya.
Poysen ko saw asi na.”

Siraw soso mo pakono, ki akma siras ipoypong no ōbas,
as no banglo no sang-aw mo akmay mansanas.

⁹ Siraw dadek mo pakono, ki akmay kagānas no kagaganayan a palek
a tamtamen no bibi kan nyepen.

Iyaw Nobya di Chadaw Na a Baro

¹⁰ “Dyira na yaken ni Chadaw ko,
kan no pakakdekden na, ki yaken!

¹¹ Ka dya mo Chadaw ko.
Mangay ta a homabas dyirad bengkag,
ta misaysan ta dyirad sitsīcho.

¹² Omhiep tanchi a mangay dyirad kaobāsan.
Chibanan ta sya an nagbōsel dana saw ōbas,
an nagbosak dana saw bōsel da,
as an nagsabong danaw granada.
Dawri itoroh konchiw adaw ko dyimo.

¹³ Siraw mandrarogas,* mapasngaw sas banglo da,
kan do anmo no pantaw ta,
ki tabo kagaganayan a asi no kayo a bayo kan adan
a kinapya ko para dyimom Chadaw ko.”

‡ 6:13 6:13 Mahanaim, ki ngaran no logar do dayāen no Oksong Jordan. No chakey na batahen, ki “dadwa a kampo.” * 7:13 7:13 Gen. 30:14-16

8

Iyaw Nobya di Chadaw Na a Baro

¹ “An imo sawen dyaken, ki akmay kakteh ko a mahakay
a napasoso di ānang ko!

Ta an komwan, an binayat koymo do gagan, as dadek koymo,
abaw mangiroromen dyaken.

² Palongohen koymo kan isabat koymo
do bahay ni ānang ko a iyaw nangnanawo dyaken.
Torohan konchimo so nalaokan a palek a inomen mo
a iyaw maīmas a asoy dan asin granada ko.”

Iyaw Nobya a maynamot di Chadaw Na a Baro

³ Payponganan na yaken do kaholi a tachay na,
as kepkepen na yaken do kawananan a tachay na.

Iyaw Nobya dyirad Babbalāsang

⁴ Inyo a babbalāsang a taga Jerosalem, isapata nyo pa dyaken
a dyi nyo yokayen mana istorbwen adaw mandan kosto a ōras na.

*No Chanem a Daniw**Siraw Babbalāsang*

⁵ “Sino nya somongsongad a yapo do let-ang
a machinareng do chadaw na?”

Iyaw Nobya di Chadaw Na a Baro

Do abongan no kayo a mansanas yinokay koymo.
Dawriw nakaināwan dyimo ni ānang mo.
Dawriw nangyanakan na dyimo.

⁶ Payen mo yaken akmas silyo* do pōso mo
a akmas silyo a isingsing do kakamay mo.

Ta no adaw, ki akmay kabileg no kadiman.
Kapangimon na, ki akmay karanggas no tanem.
Bomtak a somdeb, kan akmay somdesdeb a apoy.

⁷ Mamsomsot a ranom, ki makasboy aba so adaw.
Siraw ok-oksong, ki maparin daba a maillyod.

An myan asa a manoroh do adaw
so tabo kinabaknang no bahay na,
ki taywara a mairoromen anchi.

Siraw Kakakteh a Mahakay no Nobya

⁸ Ariw balasitang a kakteh namen,
kan ari pad namokeh.

Āngo parinen namen do kakteh namenaw
do araw a naikeddeng a maikasar?

⁹ An iya, ki akmay ahad,
mapatnek kami so pirak a pagwanawanan na.

An iya, ki akmay pantaw,
dibonen namen iya so tappi a sidro.

Iyaw Nobya

¹⁰ Do nakarahan, birhin ako akmay ahad.
Ki changori, akma saw pagwanawanan soso ko.
Dawa, do kaboya na dyaken ni Chadaw ko,
akmakoy asa a mangyangay so kapnek dya.

* **8:6** 8:6 Kāda silyo, ki machitatārek a mangipaboya so akin dyira, kan taywara mapateg dya. Naikitikit sa do mangīna a bato, kayo mana pasek, as maparin a isingsing mana isāryo.

11 Myan kaobāsan ni Solomon do Baal-hamon.

Intoroh na dyirad nangipaabangan na.

Magbāyad kāda asa so asa rībo a pidāso a pirak
do kapamolas nas asi na.

12 Bōkod ko kaobāsan ko. Yaken lang magdisisyon.

Iyaw asa rībo a pirak dyira mom Solomon,
as dadwa gasot dyirad mangaywan so asi na.

Iyaw Baro di Ipatpateg Na a Nobya

13 “Imo a omyan dyirad minoyongan,
siraw rārayay ko, ki panadyitadyinya daw tīmek mo.
Palobōsan mo pa a adngeyen tīmek mwaw.”

Iyaw Nobya di Chadaw Na a Baro

14 “Belan mo mangay dyaken mo Chadaw ko
a akma kay mataray a ogsa mana bomaro a ogsa
do tokotokon a yanan dan tomobo a mababanglo.”

Siraw Dongdong-aw

No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Libro

Nya libro, ki maynana daniw. Kāda dadima kapitolo, ki tayisa a daniw. As do kāda kapitolo, ki taydodwa poho kan dadwa a kabirsikolo malaksid do kapitolo tres a myan anem a poho kan anem a birsikolo. Do Hebreo a chirin, kāda birsikolo do kapitolo ono, dos, kan kwatro, ki mangroggi a masarosarono do litra do abakada no Hebreo a chirin. Komwan do kapitolo tres a para do kāda maichatatdo a birsikolo.

Siraw nya daniw, ki osaren dan Jodyo do kapagdaydāyaw da do araw saw a kapagayonar kan kapagdongdong-aw a para do pakanaknakman daw so nya a naibahey a didigra do dya libro do kaychowa.

No naytolas so nya libro, ki bata da a si propīta Jeremiyah a aran abo naibahey do dyaya libro. Nachikakaāsi dyirad kaidyan naw do Jerosalem a magbabāwi kan maybidi sa do Dyos, ki chinaskeh da. Dawa, tinoboy no Dyos taga Babilonya saw a nayrārayaw kan naysosoh do syodad daw kan iyaw Timplowaw. Siraw dya nadiman, ki naakaw sa a nabahod a naiyangay do Babilonya. No nya naparin, ki do tawen a 587 sakbay naiyanak si Āpo Jeso-Kristo.

Naboya a mismo ni Jeremyas tabo nya. Dawa, naytolas a nangibahey so taywara a kaliday na. Dongdong-awan naw karārayaw no Jerosalem kan Timplowaw, kan no kalidyatan dan nakalāsāt saw. Nanakem na iyaw kabīleg kan dayag no Israel do nakarahan. As do dya libro, iniktokto naw pandan dana no pagāryan dan kapotōtan ni Āri Dabid (2 Sam. 7:16). Ki aran komwan, myan iyaw namnāma kan kāsī no Dyos a naibahey do kapitolo tres.

No Naychakarwan no Nya Libro

No kaliday dan nakalāsāt do Jerosalem (1:1-22)

No kasoli no Dyos dyirad omyan do Jerosalem (2:1-22)

No kapangdōsa no Dyos kan kapangnamnāma dya (3:1-66)

No kapangrārayaw dan kabōsor so Jerosalem (4:1-22)

No kapangdakdaw so kāsī no Dyos (5:1-22)

Siraw Dongdong-aw

No Kaliday no Syodad a Jerosalem

¹ Ay, āngwa kapaychatanyi danan syodad a Jerosalem
a napno so tawotawo do nakarahan!

Ay, āngwa nakapayparin na a akmay bālo
a do napahabas, ki mabīleg dyirad nasnasyon!

Iya a prinsisa do nakarahan dyirad probinsya,
ki nayparin dana asa adīpen sichangori.

² Taywaraw katanyis na an mahep
Moyog saw hō do pisnyi na.

Dyirad tabo saw a madaw dya,*
ki abaw mangahwahok sya.

Tabo dan sīt na, ki linipotan da.
Nayparin dana sa kabōsor na.

---

* **1:2** 1:2 Siraw madawaw dya, ki ladāwan dan didyosen mana siraw kinatōlag naw a gan-ganaet a nasnasyon.
Hos. 2:5, 7, 10, 13

- ³ Naikaro dana si Joda[†] a nabahod
 a taywara natotōok kan palālo so nakaadīpen.
 Machiyan dana dyirad gan-ganaet a nasnasyon.
 Abaw madongso na paynahahan na.
 Tabo dan nangpaskad sya, ki nadas da iya
 a naiyapiki da a abo dana so kwanan.
- ⁴ Siraw rarahan a komwan do Sion, ki magdongdong-aw,
 ta abaw mangay do naitongdo saw a pista na.
 Tabo dan rowangan, ki nainonolay dana sa.
 Magas-āsog saw papādi na.‡
 Siraw babbalāsang na,§ ki tomanyitanyis sa.
 Ay, āngwa kakpad no kapagtōok na.
- ⁵ Siraw kakontra na, ki nayparin sa a āmo na.
 On siraw kabōsor na, ki ikinkinakin da.
 Si ĀPO, nangyangay so kapagmamayo dya
 maynamot do āro a gatogatos na.
 Siraw anak na, ki naikaro dana sa
 a nabahod do salapen dan kabōsor na.
- ⁶ Tabo no kinadayag na, ki komnaro
 a yapo do Balāsang no Sion.*
 Siraw prinsipi na,[†] ki akma say ogsa
 a dya makadongso so pagarāban da.
 Nanyayo sa aran napatawos danaw kayit da
 do salapen dan manglakat saw dyira.
- ⁷ Do araw sa kapagtotōok kan kapayadiyadis,
 nanakem sa no Jerosalem tabo mapateg
 a dyinira na do nakahabas.
 Do nakaābak dan tawo na do tanoro dan kabōsor,
 abaw somnidong sya.
 Nangorirat saw kabōsor naw,
 as nakamimyeng da sya do nakarārayaw na.
- ⁸ Jerosalem, ki taywaraw nakapakagatos na.
 Dawa, nayparin dana a malapos.
 Tabo no nanganyi-anyib sya, ki indadanes darana,
 ta naboya daw kasilalābos na.‡
 Mismo a iya, ki pagas-asog na,
 kan itayo naranaw rōpa na do asnek na.
- ⁹ Komnoyapet danaw kalapos§ na dyirad imara na,
 ta iniktokto nabaw masakbayan na.
 Dawa, makaam-amak nakasday na.

[†] **1:3** 1:3 Joda, ki pinakainawan dan tabo tawotawo do omdibon no Jerosalem. ‡ **1:4** 1:4 Joel 1:9 § **1:4** 1:4 Siraw babbalāsang na, mana siraw birhin, ki siraw magtamborin sa do kapagdaydāyaw do Timplo. Sal. 68:25

* **1:6** 1:6 No “Balāsang no Sion,” ki osaren da do daniw a asa ladāwan no syodad a Jerosalem. Isa. 1:8, 10:32; Jer. 4:31 † **1:6** 1:6 Siraw prinsipi, ki siraw totorayen no Jerosalem. ‡ **1:8** 1:8 No chakey na batahen no panyinyirin a “naboya daw kasilalābos na,” ki ibahey na a maynamot do nakasamsam da sira no nangsākop saw so syodad.

§ **1:9** 1:9 No “kalapos na,” ki ladāwan no gatogatos na. Myan naitayo a chakey na batahen a akmay rodit na a nangmancha so imara na sa.

Abaw mangahwahok sya.

Bata na a kāna, “Chiban mom ĀPO katotōok ko,
ta nagballīgi iyaw kabōsor.”

10 No kabōsor, ki inlonat na saw tanoro na
a nangāgaw so tabo mapateg dya.*

Naboya na saw soldādo dan gan-ganaet a nasnasyon
a somindep do masantwan a yanan.

On, naboya na saw binaywan ni ĀPO
a somdep do kakpekpehan dan tawotawo na.

11 Tabo no tawotawo na, ki magas-āsog
do kayan da naychichwas so kanen da.

Pinanādi da saw kinabaknang da so chabyay da
a mantinir no inawan da tan mabyay sa.

Bata no syodad a kāna, “Chiban mo pam ĀPO,
ta maidadanes ako.

12 “Abawriw bibyang nyo, inyo a tabo a homabas?†

Manyideb kamo do omdibon, kan chiban nyo
a abaw kapagmamayo a akmas kapagmamayo ko
a inpasabhay dyaken ni ĀPO
do arawaw a kataywara no kasoli na.

13 “Yapo do hanyit nangasday si ĀPO so apoy
a somindep a mangsosoh so tohatohang ko.‡

Nangipākat so asdok para do kokod ko,
as pinatadyichokod na yaken a penpenen.

Ninonolay narana yaken
a makey a mapleng a maychasaryan.

14 “Nareppet saw gatos ko a nayparin a akmay pāko.

No tanoro na saw namedbed sira.

Naipasadin sa do lagaw ko,
kan sinepsep daw kayit ko.

Inparawat na yaken ni Āpo
dyirad dyi ko saw a matēnekan a abāken.

15 “Tod dana sa dyābat ni Āpo

tabo mabibileg saw a taga-gobat a myan dyaken.

Tinawagan na saw bōyot a mangkontra dyaken
a namitapita siras babbaro ko.

Akmay pamīsan so ōbas, tinokatokapan ni Āpo
iyaw Birhin a Balāsang no Joda.§

16 “Nya saw paynamotan na a tomanyis ako.

* **1:10** 1:10 No “tabo mapateg dya,” ki siraw myan do Timplo. 2 Ār. 25:13-17 † **1:12** 1:12 Do kadwan a naiyōlog, ki “Dyi pakono a maparin dyinyo.” ‡ **1:13** 1:13 Malawag aba do Hebreo a chirin. Asa maparin a maawātan, ki no soli no Dyos, ki akmay apoy a mangsosoh so Timplo, palasyo, kan siraw idiidi a omdibon do Jerosalem. § **1:15** 1:15 No chakey na batahen “Birhin Balāsang no Joda,” ki Jerosalem kan siraw omyan daw.

Maychawoyog hō ko yapo do mata ko.
 Abaw masngen a mangahwahok dyaken.
 Abaw mapaydyegegla so ispirito ko.
 Nainonolay dana saw anak ko,
 ta napadso darana sa no kabōsor.”

17 Patohosen no Sionaw tanoro na a mangdakdaw,
 ki abaw mangahwahok sya.
 Nangikeddeng si ĀPO so maikontra di Jakob
 a siraw karoba na, ki mayparin sa a kabōsor na.
 Jerosalem, ki nayparin dana
 a akmay malapos a boboyas dyira.

18 Bata no syodad a kāna, “Malinteg si ĀPO,
 ta nachiribīldi ako do chirin na.
 Ki adngeyen nyo, inyo a tabo a tawotawo,
 kan chiban nyo katotōok ko.
 Siraw kamotdehan ko a babbaro kan babbalāsang,
 ki naikaro dana sa a nabahod.

19 “Tinawagan ko saw madawaw dyaken,
 ki pināay da yaken a dyi sa nangay a somnidong.
 Siraw papādi ko saw kan papanglakayen ko,
 ki nadiman dana sa do syodad
 do kayan da a naychichwas so mākan
 a mantinir no inawan da tan mabyay sa.

20 “Chiban mo pam ĀPO, ta taywara kariribok ko!
 Matotōok pahad ko.
 As iyaw pōso ko, ki palālo a makamikamyaba,
 ta taywaraw nakapachiribīldi ko.
 Do gagan do kalkalsāda, ki mapagdong-aw ispāda.
 Do irahem no bahay, ki maynana kadiman daw.

21 “Nadngey dan tawotawo kapagas-āsog ko,
 ki abaw mangahwahok dyaken.
 Tabo dan kabōsor ko, ki nadngey daw kariribok ko.
 Charagsak daw pinarin mo.
 Iyangay mo na pakono arawaw a inbahey mo
 tan mayparin sa a akma dyaken.

22 “Maipasalap pakono dyimo tabo karahet da.
 Dosāen mo sa pakono
 a akmas nakadōsa mo dyaken
 maynamot do tabo gatogatos ko.
 Āro danayaw kapagas-āsog ko,
 kan mahah danayaw pōso ko.”

2

No Kasoli no Dyos dyirad Omyan do Jerosalem

- ¹ Ay, āngwa nakalangeb ni Āpo
so Balāsang no Sion so konem no kasoli na!
Intopak naw dayag no Israel
yapo do hanyit manda do tanaya.
Iniktokto na pabaw tokapan na*
do araw a kasoli na.
- ² Nayrārayaw si Āpo a abo so kāsī†
do tabo pagyanan dan kapotōtan ni Jakob.
Do soli na, ki rinakrak naw
pagkamītan saw a gwardyado no Balāsang no Joda.
Sinday na sa do tana a inasnesnekan
iyaw pagāryan kan prinsipi na sa.
- ³ Do taywara a kasoli na, pinodpod naw
kāda olong‡ no Israel.
Kinenken naw kawanan a tachay na
do kasongad no kabōsor.
Akmay somdesdeb a apoy, ninamay naw tana ni Jakob
a namatawos so tābo do omdibon.
- ⁴ Akmay kabōsor si ĀPO, inabhok naranaw bai na.
Nakasāgana dana a magbai do kawanan a tachay na.
On, akmay kabōsor a nangdiman
so tabo a tawo a mapapateg do kapanyideb ta.
Pinado naw kasoli na a akmay apoy
do tolda no Balasāng no Sion.
- ⁵ On, si Āpo, ki nayparin a akmay kabōsor.
Inparārayaw naranaw Israel.
Inparārayaw na saw tabo palasyo na,
kan inparakrak na saw pagkamītan na a gwardyado.
Pinaypaypāngay naw kapagmamayo
kan kapagdongdong-aw no Balāsang no Joda.
- ⁶ Siraranggas a nayrakrak so timplo na
a akmay abong-ābong lang do hardin.
Pinachipanda ni ĀPO do Sion intongdo na saw
a pista kan araw saw a kapaynaynahah.
Do taywara a kasoli na,
chinaskeh naw aran āri kan pādi.
- ⁷ Chinaskeh narana ni Āpo altar na,
kan inaryan naw masantwanaw a yanan na.
Inparawat naranaw ahad saw no palasyo na sa
do tanoro no kabōsor.
Inngēngay daw nakapangābak da do timplo ni ĀPO

* **2:1** 2:1 No “tokapan na,” ki ladāwan no pagyanan no Dyos mana iyaw Timplo do Jerosalem. Do kadwan saw a naiyōlog, ki “inaywanan nabaw timplo na.” † **2:2** 2:2 Do Hebreo a chirin, ki “Nanghamon si Āpo a abo so kāsī.” ‡ **2:3** 2:3 No “olong,” ki simbolo no kayit, kan masanyib a ladāwan no bileg no bōyot. 2 Sam. 22:3

a akma so araw a naitongdo a pista.

⁸ Si ĀPO, ki inpanggep na a rakraken
ahadaw do omdibon no Balāsang no Sion.

Linonat naranaw pangrokod naw,[§]
kan mapenpen aba do kapangrārayaw na.
Siraw gaganaw kan makatayrahemaw a ahad,
ki magliliday sa a dadwa, ta naloyo dana sa.

⁹ Siraw rowangan na, ki minned dana sa do tana.*
Pinotopotot kan rinārayaw na saw rihās na.
No āri na kan prinsipi na sa, ki naakaw sa dyirad nasnasyon.
Apabaw mangnanawo so linteg, as siraw propīta na,[†]
ki makapagpārmata sa paba so yapo di ĀPO.

¹⁰ Siraw panglakayen saw no Balāsang no Sion,
ki sioolimek sa a maydisna do tana.
Pinayokpokan da so ahbek oho da,
kan naylaylay sa so makersang.
Siraw babbalāsang do Jerosalem,
ki nagdomog sa do tana.

¹¹ Mayayatek dana saw mata ko do katanyis ko.
Matotōok danaw pahad ko.
As iyaw pōso ko, ki somawasaway so kaliday,[‡]
ta narārayaw dana saw tawotawo ko,
ta nabo danaw pōot dan adedekey kan tagtagībi
dyirad kalkalsāda do syodad.

¹² Tomanyis sa dyirad ānang da sa a kon da,
“Asyo kanen kan inomen namen!”
Nyaw bata da do kakey darana mapleng do kalkalsāda
a akmas saw nabigaran do paggogobatan
do kapaybiybitos dana no byay da
a kepkepen da sa no ānang da.

¹³ Āngo maibahey ko maynamot dyimo?
Āngo pangiyarigan ko dyimo,
imo a Balasāng no Jerosalem?
Āngo pachiyengayan ko dyimo,
tan mahwahok koymo,
imo a birhin a Balasāng no Sion?
Iyaw bigar mo, ki akmas karahem no tāw.
Aryoriw makapapya dyimo?

---

§ 2:8 2:8 Nya panyinyirin a “linonat naranaw pangrokod naw”, ki maipariho do mangpaltikaw so rarakoh a bato, kan nakasagāna a akteben na sa a pangpatnek so bahay. As no ladāwan dya, ki isagāna ni ĀPO mangrārayaw so napaltikan na. * **2:9** 2:9 Ladāwan nya a akmay mangay sa do tanem. † **2:9** 2:9 Jer. 18:18; Esk. 7:26 ‡ **2:11** 2:11 Do Hebreo a chirin, ki “napado danaw atay ko do tana.” No kapanganohed da do atay, ki iyaw kasisitaan a partis no tawo.

14 Siraw propīta mo a nagpārmata,
 ki nangibahey sa so bayataw kan allīlaw.
 Inparang dabaw gatos mo,
 tan padichanen daymo a yapo do kabahod mo.
 Siraw batahen da a naispiritwan a minsāhi a intoroh da dyimo,
 ki bayataw kan mapaychawaw sa.

15 Tabo homabas do rarahan,
 ki ititipāt daw kakamay da a chamimyeng imo.
 Tod da dyābat, kan payliylilinlin daw oho da
 do Balāsang no Jerosalem a kon da,
 “Iyawriw nyaw syodadaw a natawagan so
 ‘Abos pakapilāwan so kapintas’
 a ‘Iyaw ragsak no intīro a tana’? Pi!”

16 Tabo dan kabōsor mo,
 makatagāda sa a kontra dyimo.
 Tod da dyābat, kan maylaylangetnget sa
 a kon da, “Rinārayaw namen dana iya.
 Nyaw arawaw a pinanapanaya namen.
 Changori, yamen a mismo iyaw nakaboya sya.”

17 Pinarin ni ĀPO inpanggep na.
 Natongpal naw chirin naw a naikeddeng kaychowa.
 Hinomis naw Jerosalem a abos kāsi.
 Pinachimadekeyan na iya no kabōsor na,
 kan pinatobo naw onlong dan kakontra na.

18 Tanyisan dan tawotawo a sipopōso si Āpo.
 Imo a ahad no Balāsang no Sion,
 nonolay mo a moyog hō mo a akmay oksong
 do māraw kan mahep.
 Paynahahen mwabaw inawan mo.
 Omhes kaba tomanyis.

19 Maybangon ka a tomanyis an mahep
 do kāda katatādi dan magbantay.
 Pawyogen mo a akmay ranom myanaw do pōso mo
 do salapen ni Āpo.
 Patohosen mo saw tachay mo a machikakaāsi dya
 do byay dan anak mo saya a mabobo danas pōot
 do kapteng do kanto no kāda kalsāda.

20 Manyideb kam ĀPO, kan chiban mo.
 Di sino linidyaliyat mo so komwan a taywara?
 Machitawri a kanen dan ānang bōkod da a anak
 a chinadaw da a sinapsapnyi do Padang da?
 Machitawri a maipadiman saw papādi kan propīta
 do masantawan a yanan ni Āpo?

21 “Nayhaharag saw adedekey kan mangalkem

do ahbek do kalkalsāda.
 Siraw babbaro ko kan babbalāsang ko,
 ki nangoyegyeg sa a nadiman do ispāda.
 Diniman mo sa do arawaw no kasoli mo.
 On, diniman mo sa a abos kāsi.

22 “Akmas kapangāwis mo do naikeddeng a pista,
 komwan katawag mo siras mangamomo do omdibon.
 Do arawaw a kasoli ni ĀPO,
 ki abaw makadichan mana makalāsat.
 Siraw pinarakoh kwaw a inay-aywanan,
 ki diniman no kabōsor ko.”

3

No Kapangdōsa no Dyos kan Kapangnamnāma Dya

- 1 Yaken tawowaw a taga-tolas a nakapadas so tōok
 yapo do babāot no soli no Dyos.
- 2 Binoyaw kan pinayam na yaken
 do kasaryan a dya do kasēdangan.
- 3 Syirto a pinadna naw kakamay na dyaken.
 Piropirwahan na a maychaycharyan.
- 4 Rinonrōnot no Dyos asi kan kodit ko,
 as kan pinotopotot naw tohatohang ko.
- 5 Dinibon kan linakob na yaken
 do kakpad no kabibyay kan katōok.
- 6 Pinaomyan na yaken do kasaryan
 a akma siras am-āmang danaw a nadiman.
- 7 Dinibon na yaken tan dyi ako a makalības.
 Kinadinaan na yaken so marahmet.
- 8 Aran malyak kapangdakdaw ko so kasidong,
 binengbeng naw tadyinya na tan dyi na madngey dasal ko.
- 9 Binalatan naw kwanan ko so rarakoh a napōtar a bato.
 Dyinīdodyīdo na saw ayayaman ko.
- 10 No Dyos, ki akmay ōso a mangnanaya mangsaneb dyaken.
 On, akmay lion a tomayotayo a makey a mangdiman.
- 11 Ginoyod na yaken do ayaman ko.
 Linisalisay na yaken a ninonolay a makakāsi.
- 12 Inabhok naranaw bai naw,
 kan pinayparin na yaken a pontirya na.
- 13 Pinana na yaken do dawa no bai na saw
 a nachibono do pōso ko.*
- 14 Nayparin ako a chamimyeng dan tabo tawotawo ko.
 Ikankanta da yaken a oy-oyawen a maycharyan.
- 15 Inabsoy na yaken do kakpad,
 kan sinōya na yaken so apdo.†

* **3:13** 3:13 Do Hebreo a chirin, ki “do atay.” † **3:15** 3:15 Do Hebreo a chirin, ki “makpad saw a moha” (Eks. 12:8), kan asoy no asa kīta a makpad a tamek.

- 16 Pinanggalemgem na yaken so bato.
Pinadesdes naw rōpa ko a maysasakeb do ahbek.
- 17 Nasodib dyaken talna.
Nawayakan ko na an āngo kinaragsak.
- 18 Dawa, bata ko a kon ko, “Arabaw kinadayag ko.
Mabo danaw tabo namnāma ko yapo di ĀPO.”
- 19 Manakem kwayaw kalidyat kan kapayadiyadis ko.
On, manakem ko kakpadaw kan apdwaw.
- 20 Pirmi ko sa manakenakem,
kan nāw ko a maōpay.
- 21 Ki iyaw nyaw komorikor do aktokto ko.
As dawa, myan paw namnāma ko.
- 22 No kanāw no kadaw ni ĀPO, ki mayhāt aba.
No kāsī na, ki machipanda saba.‡
- 23 Kāda mabekas, ki bayo sa.
Ay, āngwa kapodno na!
- 24 Bata ko do inawan ko, “Si ĀPO, iyaw pinakadyira ko.§
Dawa, iyaw nanayahen ko.”
- 25 Maganay si ĀPO dyirad magtalek dya,
dyirad omchichwasaw dya.
- 26 Dawa, maganay mangnanaya a sioolimek
so kapangisalākan ni ĀPO.
- 27 Maganay do tawo iyaw makaibtor so maipasabhay dya*
do kadama no kapaychakatobo na.
- 28 Nolay mo iya a maychatanyi a maydisna a sioolimek,
ta si ĀPO iyaw nangipasabhay sya dya.
- 29 Nolay mo iya a magdōmog a sipapakombaba do tana.†
Arā a myan paw namnāma na.
- 30 Nolay mo iya a mangisarang so pisnyi na do mangsipataw sya,
kan mapnonchi so kairoromen.
- 31 Ta si Āpo, ki chaskeh na sabanchiw
tawotawo na a abos pandan.
- 32 Aran mangyangay so pagmamayowan,
ki mangipaboya anchi so kāsī
sigon do maboslon a kanāw no kadaw na.
- 33 Ta chaskeskeh naw mapaynyin
mana mapagmamayo siras anak no tawotawo.
- 34 On, ipsok naw manokap a siraranggal
siras tabo nabahod do tanaya,
- 35 On, ipsok naw mangitayo do tawo so kalintegan na

‡ 3:22 3:22 Mana “Maynamot do kanāw no kadaw ni ĀPO, tomawos taba, ta machipanda sabaw kāsī na.”

§ 3:24 3:24 Sal. 16:5 * 3:27 3:27 No chakey na batahen “makaibtor so maipasabhay dya,” ki mapaitoray do magtotoray mana maglak-am so kalidyat. Lam. 1:14 † 3:29 3:29 Do Hebreo a chirin, ki “Paynolay mo a pangayen naw dangoy na do ahbek.”

- do salapen no Katotohosan,
 36 On, ipsok naw mangdyido so kinalinteg do kaso.
 Naon, chawahok na saba ni Apo.
- 37 Aryoriw makapagbilin kan makaipatongpal
 an dya inkeddeng ni Apo?
 38 Yapo abawri do dangoy no Katotohosanaw
 iyaw maganay kan didigra?
 39 Ango ta iyaw tawo a sibibyay maynonohed
 an madosa do gatogatos na?
- 40 Nolay ta a imangmangen kan sintiren ta saw kaparin ta,
 as kan maybidi ta pakono di APO.
 41 Nolay ta a patohosen tanoro ta a sipoposo
 a maydasal do Dyos a myan do hanyit a kon ta,
 42 "Naygatos kami kan nagsokir dyimo,
 as kan pinakawan mwaba yamen.
- 43 "Pinagtoray mwayaw kasoli mo,
 kan linakatan mo yamen a diniman a abos kasi.
 44 Pinanglangeb mwayaw inawan mo so konem
 tan abo dasal a romapit dyimo.
 45 Pinayparin mwaya yamen
 akmay basora a naipoha dyirad nasnasyon.
- 46 "Tabo dan kabosor namen,
 makatagada sa a kontra dyamen.
 47 Kataranta kan kasday do aridos,
 didigra kan kararayaw, ki namarin dyamen."
 48 Akmay moyog a oksoksong ho a yapod mata ko
 maynamot do nakarayaw dan tawotawo ko.
- 49 Naw na maychawoyog ho ko.
 Magsardeng saba a abo kapakalmonaw ko
 50 mandan maylalawong a manyideb
 si APO a yapo do hanyit.
 51 Pagmamayo ko maboya dan mata ko
 iyaw namarin dyirad tabo babbalasangaya do syodad ko.
- 52 Siraw kabosor kwaw, ki inanop da yaken
 akmay manomanok a abos paynamotan.
 53 Inpoha da yaken do bobon a sibibyay,
 as kan tinohong da so rakoh a bato.‡
 54 Tinonep na yaken no ranom,
 kan binata ko do aktokto ko a pandan ko na.
- 55 Tinawagan ko ngaran mo, mo APO
 a yapo do kensadaw no bobon.

‡ 3:53 3:53 Mana "Inpoha da yaken do aridos tan abohen daw byay ko, as kan inagsidan da yaken so batobato."
 Jer. 38:6

- 56 Nadngey mo kapachikakaāsi ko a kon ko,
 “Bengbengen mwabaw tadyinya mo
 do katanyis ko a mangdaw so sidong mo!”
- 57 Naypasngen ka do nakatawag ko dyimo,
 kan binata mo a kon mo, “Mamo kaba.”
- 58 O Āpo, imo nangikalintegan dyaken do kāso ko,
 ta sinobbot mo byay ko.
- 59 O ĀPO, naboya mo madi a pinarin da dyaken.
 Do kapangokom mo, ikalintegan mo pa yaken.
- 60 Naboya mo tabo kapamahes da,
 tabo pangta da a kontra dyaken.
- 61 O ĀPO, nadngey mo saw kapangiroromen da,
 tabo pangta da kontra dyaken.
- 62 Siraw arasāas kan dinabadabay dan kabōsor ko,
 ki kontra sa dyaken a maychaychasyan.
- 63 Chiban mo pa do kapaydisna kan kapaytēnek da.
 Ikankanta da yaken a oy-oyawen a maychasyan.
- 64 Bahsen mo sa mo ĀPO,
 sigon do kaparin dan kakamay da.
- 65 Patwahan mo pōso da,
 kan nolay mo abay mo a maitopak dyira.
- 66 Lakatan mo sa do kasoli mo.
 Opasen mo sa do tanaya mo ĀPO.

4

No Jerosalem do Nakatayoka no Nakarārayaw Na

- 1 Ay, āngwa nakabo no balitok so kasileng na!
 Iyaw pōrwaw a balitok, ki naypaposasaw dana!
 Siraw masantwanaw a bato, ki naychawpit dana sa
 do kāda kanto dan kalkalsāda.
- 2 Siraw mapategaw a mahahakay no Sion
 a magbalor so pōro a balitok do nakarahan,
 ki sichangori naibidang dana sa a angang
 a pinarin dan kakamay no magdamdamili.
- 3 Aran siraw bolaw saw a chito,
 ki pasosohen da saw anak da.
 Ki siraw tawotawo kwaw, nayparin sa a maranggas
 a akma saw manomanok a ostrich* do let-ang.
- 4 No rida no tagībi, ki machidket
 do kamanghahanyit na do kawaw na.
 As machikakaāsi saw adedekey so kanen da,
 ki abaw manoroh dyira.

* 4:3 4:3 Iyaw “ostrich,” ki kararakohan a manomanok. An mochoy, ki inonolay naw ochoy na a aran matokapan dan kadwan. Job 39:14-18

- ⁵ Siraw nagpaspasken a mababaknang,
ki maypiypisipis dana sa so kapteng do kalkalsada.
Siraw naylaylay so mapino kan mangina a laylay,
ki maychahel dana sa so maisobo da do basora.
- ⁶ Iyaw kadosa dan tawotawo ko,
ki mangamangay pa kan kadosa no tawotawo do Sodoma
a nararayaw do apagripat
a dya polos a pinarin tanoro no tawo.†
- ⁷ Siraw prinsipi‡ no Jerosalem,
ki abos pakapilawan a maporporo kan yilo,
as kan maydaydak kan gatas.
No inawan da, ki mabayabaya kan mabaya a lawang.
Mataer sa akmas kapintas no sappiro a mangina a bato.
- ⁸ Ki sichangori, mabahebaheng ropa daw kan iro.
Mailasin sa paba do kalkalsada.
Kominbet danaw kodit da a nachidket do tohang da
a nayangyangan a akmay irotong.
- ⁹ Maganaganay dana saw nadimanaw do ispada
kan siraw madimanaw do kapteng
a komkomyoos so bodek a maronronot
do kabo danan maisobo a yapo do hakawan.
- ¹⁰ Do bokod a tanoro dan masisyen a mababakes,
ki napilit sa a nanglaneg siras mismo a anak da
a pinayparin da sa kanen da
do nakararayaw dan tawotawo ko.
- ¹¹ Pinabtak dana ni APO tabo kasoli na.
On, pinado naw kataywara no kasoli na.
Napasdeb so apoy do Sion§
a namatawos siras pondasyon na.
- ¹² Siraw ar-ari do tanaya mana aran sino do lobongaya
ki anohdan daba a myan makasdep
a aran sino a kakontra mana kabosor
do rowangan na saw no Jerosalem.*
- ¹³ Ki naparin do gatogatos dan propita na sa
kan do gatogatos dan papadi na.
Ta do irahem dan ahad saw no syodad,
napawyog sa so raya dan malilinteg.

† **4:6** 4:6 Mana “aba polos tanoro a somnidong sya.” ‡ **4:7** 4:7 “Prinsipi” do Hebreo a chirin, ki “Nasireo” (Nom. 6:1-21; Amos 2:11-12). Iyaw Nasireo, ki napatarek a nayparin a asa torayen. Lam. 1:6 § **4:11** 4:11 Siraw taga Babilonya, ki sinosohan daw Jerosalem. 2 Ar. 25:9 * **4:12** 4:12 Inanohdan dan tawotawo no Dyos a abaw makasakop so Jerosalem a maynamot do kari no Dyos. Sal. 46:5; Isa. 37:35

- 14 Changori midibidi dana sa do kalkalsāda
a akma say nabolsekān.
Do kataywara da a namanchaan so raya dan nadiman,
abaw makaitored a mangsalid so laylay da.†
- 15 Inyagay dan tawotawo dyira a kon da,
“Komaro kamo! Malapos kamo!
Maypateng kamo! Saliden nyo aba yamen!”
Dawa, nayyayo sa kan nayadiyadis do nasnasyon,
ki abaw pinalobōsan da a nachiyān dyira.
- 16 Si ĀPO a mismo napaychawpit sira.
Bibyangan na sa paba.
Apabaw dāyaw a naitoroh dyirad papādi,
kan apabaw anyib a mangay dyirad panglakayen.
- 17 Mabkohān danaw mata namen a
a manyidechideb so sidong a dya mawara.
Yapo do paytalamadan namenaw, boyaen namen
kawara no nasyonaw a dya makaisalākan dyamen.
- 18 Sipsipotan dan kabōsor siraw garaw namen
tan dyi kami a makayam do kalkalsāda.
Masngen danaw tawsan namen.
Nabidang danaw araw namen. Īto danaw pandan!
- 19 Siraw manglakat dyamen,
ki malyalisto sa pa kan siraw agila do hanyit.
Linakatan da yamen do katokotokonan,
kan pinanaya da yamen a talahen do let-ang.
- 20 Iyaw pinidi ni ĀPO a pakayapwan anges namen,
ki natolo dyirad asdok da.
Iniktokto namen a an myan kami do anyino na,
ki machipagyan kami dyirad nasnasyon.
- 21 Sigi, masoyot kan magragsak ka sichangori,
imom Balāsang no Edom‡ a omyan do tana a Os.
Ki mangay panchi dyimo kopaw no kaokom.
Mabok kanchi, kan mabahasan a silalābos.
- 22 Komabos anchiw kadōsa mom Balāsang no Sion.
Paybabalay nabanchi ni ĀPO kaakaw mo a sibabahod.
Ki dosāen nanchi imo do gatogatos mom Balāsang no Edom,
kan ipakatoneng nanchiw karahet mo.

† 4:14 4:14 Nabaywan saw papādi a mangsalid so bangkay tan nāw da maibidang a madalos. Leb. 21:11 ‡ 4:21 4:21 Edom, ki myan do abagātan a dayāen no Joda. Siraw taga Edom, ki kapotōtan ni Esaw. Dawa, kaliposan da sa no Israel. Ki do dya, kabōsor da sa no Joda. Sal. 137:7-9; Oba. 1:12

5

No Dasal a Kapangdaw so Kāsi

- ¹ Kanakmen mo pa mo ĀPO, napařinaw dyamen.
Chiban mo paw kasnesnekan namen.
- ² Iyaw tāwid namen, ki naybadiw a dyinira dan istranghiro.
Siraw bahay namen, ki niyanan daranan gan-ganaet.
- ³ Akma kami naw olila a abos āmang.
Nabālo dana saw aānang namen.
- ⁴ Machita a bayādan namen ranom a inomen namen.
On, machita pa a gatāngen namen irotong namen.
- ⁵ Iogor da yamen a akma kami naw nwang a napākwan.*
Mahah kami, ki mapalobōsan kami aba maynahah.
- ⁶ Nagpaitoray kami do Egipto
kan do Assirya tan makakan kami.
- ⁷ Siraw kapoonan namen, naygatos sa, kan ara pa saba.
As yamen danaw maysabhay so dōsa da.
- ⁸ Siraw adīpen do nakarahan, ki intorayan da yamen,†
kan abaw makaisalākan dyamen do tanoro da.
- ⁹ Iposta namen byay namen do kapanghap so mākan namen
maynamot dyirad nagarmas so ispāda do let-ang.
- ¹⁰ Iyaw kodit namen, ki komohat akmay pogon
maynamot do kapagbāra do kapteng.
- ¹¹ Siraw babbaket namen do Sion, ki rinames da sa.
Komwan dyirad birhin a babbalāsang do idiidi no Joda.
- ¹² Siraw prinsipi, ki nailodyit sa do tanoro da.
Siraw panglakayen, ki abaw anyib a naitoroh dyira.
- ¹³ Siraw babbaro, ki mapilītan sa a manggiling.
Siraw babbarīto, ki madodog sa do karahmet no rara da a kayo.
- ¹⁴ Siraw mangalkem, ki maydisna paba do rowanganaw no syodad.
Siraw babbaro, ki insardeng daranaw magtoktokar.
- ¹⁵ Arabaw kasoyotan a yapod pōso namen.
Iyaw katāda namen, ki nayparin a dongdong-aw.
- ¹⁶ Iyaw korona,‡ ki nasday dana yapo do oho namen.
Kapakāsi namen pa do nakapaygatos namen.
- ¹⁷ Nyaw naynamotan na a naydyagānyit danaw pōso namen,
kan naychawsewsep danaw kapanyideb namen:
- ¹⁸ ta no Tokon a Sion,§ ki nainonolay
a binidibidyan dan bolaw saw a chito.
- ¹⁹ Ki imom ĀPO, magāri ka a abos pandan.
No trono mo, ki manda do tabo a kapotōtan.
- ²⁰ Āngo ta pirmi mo yamen a mawayakan?
Āngo ta inonolay mo yamen so mahay?
- ²¹ O ĀPO, pabidihen mo pa yamen dyimo
tan oyod a maybidi kaminchi.
Paybidihen mo pa yamen do akmas sīgodaw a kayiyan namen,

* 5:5 5:5 Mana “Akmay pachinarngan da yamen a ang-angsan lagaw namen a lakalakatan.” † 5:8 5:8 Prob. 30:21-22 ‡ 5:16 5:16 2 Sam. 12:30; Sal. 21:3; Jer. 13:18 § 5:18 5:18 No “Tokon a Sion,” ki yanan no Timplowaw.

²² malaksid an mahanyinyi ka na dyamen,
kan taywara danaw kaisoli mo dyamen.

No Libro A Daniel **No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Libro**

Nya libro a Daniel, ki myan dadwa partis na. No dāmo (1-6), ki maynamot di Daniel kan tatdo saw a rārayay na a babbaro a yapo do trībo no Joda. Naakaw sa a nabahod a naiyangay do nasyon a Babilonya do tawen a 605 B.C. (mana sakbay no kaiyanak ni Jeso-Kristo). Si Daniel kan rārayay na saw a mapodno do Dyos, ki nasōot sa a maynamot do kapanganohed da do Dyos (1:8-16, 3:1-30, kan 6:1-28).

Do kayanaw ni Daniel daw, tinorohan ni Āri Nebokadnessar so matohos a toray do syodad a Babilon a sintro no Babilonya maynamot ta myan sīrib kan panakabalin ni Daniel a yapo do Dyos a mangibahey so chakey na batahen no taytayēnep saw. (Tinongtong naw nagsīrbi ni Daniel a matohos a opisyalis do nakapangābak no nasyon a Persya so Babylonia.)

Naypirwa si Daniel a nangibahey di Āri Nebokadnessar so chakey na batahen no tinayēnep na saw (2:24-45 kan 4:19-33). Inbahey na paw chakey a batahen no kakamayaw a nagparang a naytolas so chirin saw do dyinyinaw no palasyo do kachimpo ni Āri Belsassar. (5:1).

No somarono a partis no nya libro (7-12), ki maynamot do inpaiparmata saw no Dyos di Daniel do taytayēnep. Do dāwri, laklakayan dana si Daniel. Naparin saw parmata do tawen a mag-536 B.C.

Siraw parmataw a naipakatoneng di Daniel, ki padto sa an āngonchiw maparin do masakbayan do tanaya. Manma, nagparmata so apat a animal. Siraw animalaw, ki ladāwan dan nasnasyon a nagsarsarono a mangitoray, kan iyaw no kasday no bīleg da (7:1-28).

No chadadwa naw a parmata na, ki iyaw tōro a karniro kan kalding (8:1-9:27) a siraw nasnasyon a Medya kan Persya.

No chatatdo naw a parmata na, ki maynamot do anghil a yapo do hanyit (10:1-11:45). Myan naibahey dya maynamot dyirad āri do ammyānan kan do abagātan a nasnasyon a Sirya kan Egipto.

As no manawdyi a parmata na, ki maynamot do chimpo no panongpalan (12).

No kasisitāan saw a birsikolo, ki 6:26-27.

No Naychakarwan no Nya Libro

Si Daniel kan rārayay na saw (1-6)

Siraw parmata a maynamot do masakbayan (7-12)

Daniel

No Kapachinanawo ni Daniel do Babilonya

¹ Do chatatdo naw a katawen no kapagāri ni Jehoyakim* a āri no Joda, nangay si Nebokadnessar a āri no Babilonya do Jerosalem, kan linakob naw nawri a syodad.

² Inparawat ni Āpo si Jehoyakim a āri no Joda do toray ni Āri Nebokadnessar kontodo kadwan saw a masantwan a longlongan a yapo do timplo no Dyos. Inyangay na sa† ni Nebokadnessar do timplo no dyos na do Babilonya,‡ as pinangay na saw longlonganaw do pangapyanaw do timplo no dyos na.

³ Sinpangan na, binilin ni Āri Nebokadnessar si Aspenas a pangōlo dan opisyal na saw a iyangay na sa do palasyo kadwan saw dyirad naakawaw a nabahod a tawotawo a Israelita a yapo do kaliposan no āryaw no Joda kan yapo dyirad mabigbigbig saw

* **1:1** 1:1 2 Ār. 23:36-24:6; 2 Kron. 36:5-7 † **1:2** 1:2 No bata dan kadwan, ki “inyangay na saw kadwan a sibabahod kan kadwan saw a masantwan a longlongan.” ‡ **1:2** 1:2 Mana “tana no Sinar.” Gen. 10:10; Sak. 5:11

a pamilya. ⁴ Machita a babbaro sa a abo pakapilāwan no inawan da kan matataer. Machita pa a malisto sa a makananawo do tabo a kīta no kinasīrib, nananawo sa a maganay, masiglat do kapakaāwat, kan kombini a magsīrbi do palasyo ni āri. As si Aspenas, ki inanawo na sa do kapaychirin kan kapaytolas dan taga Babilonya. ⁵ Inbilin pa no āryaw a matorohan sa so kararaw a kanen kan palek a akmas maidasaraw a para do āryaw. Machita a mainanawo sa so tatdo a katawen. As katayoka na, machita sa a magparang do salapenaw no āri.

⁶ Siraw nya napidi, ki sa Daniel, Hananyas, Misael, kan Asaryas. Tabo sa, ki yapo do tribo no Joda. ⁷ Tinorohan sa ni Aspenas so bayo a ngaran da. Beltesassar iyaw inpangaran na di Daniel, Sadrak di Hananyas, Mesak di Misael, as kan Abednego di Asaryas.

⁸ Ki si Daniel, ki pinanggep na a dya laponan inawan naw a maynamot do kakan na so kanen mana palek a akmas dyiraw no āryaw. Dawa, nangdaw di Aspenas so palōbos a dyi na laponan inawan na. ⁹ As pinayparin no Dyos si Apenas a mahwahok kan māsisyen di Daniel. ¹⁰ Ki binata ni Aspenas di Daniel a kāna, “Mamo akwaya di āpo a āri ko a nangikeddeng so kanen kan inomen mo. Ta an maboya naymo a gomolang kan siraw kadwan saya babbaro a kasādar mo, imonchiw mapagdilikādo so oho ko di āri.”

¹¹ Sinpangan na, inchirin ni Daniel do manyidehidebaw a tinongdo ni Aspenas a mangaywan da Daniel, Hananyas, Misael, kan Asaryas a kāna, ¹² “Sintiren mo pa yamen do irahem no asa poho a karaw. Tod mo pa yamen a torohan so yapod rakarakanen kan ranom a inomen namen. ¹³ Sinpangan na, ipariho monchiw langa namen do langa daw no kadwan saya a babbaro a komninan so akmas kanen naw ni āri. Dāwrinchi, parinen mo dyamen a pachirawatan mo chakey mwaw sigon do kapakaboya mo.” ¹⁴ Nakey manyidehidebaw do binataw ni Daniel a sintiren na sa do irahem no asa poho a karaw.

¹⁵ Katayoka no asa poho a karaw, maboya na a masalsalon-at kan mayiyit sa kan tabo babbaro a komninan so akmas kanenaw ni āri. ¹⁶ Dawa, inyangayan na pa saba no manyidehidebaw so kanenaw kan palekaw a nairanta a para dyira, kan tinorohan na sa so yapo do rakarakanen.

¹⁷ As siraw nya apat a babbaro, ki tinorohan na sa no Dyos so kapakatoneng kan kapakaāwat do tabo a kīta no kapachinanawo kan kinasīrib. Narohnwan pa a myan kapakaāwat ni Daniel do tabo parmata kan taytayēnep saw.

¹⁸ Do katayoka danaw no naikeddeng a chimpō, do inbilinaw no āri a machita a maiyangay saw babbarwaw do salapen na, inyangay sa ni Aspenas a pangōlo dan opisyalaw di Nebokadnessar. ¹⁹ Kinasarīta sa tabo no āryaw, ki abaw nadongso na a maipariho da Daniel, Hananyas, Misael, kan Asaryas. Dawa, napasdep sa a magsīrbi do āryaw do palasyo. ²⁰ As do kāda kapanahes no āryaw dyira maynamot do kinasīrib kan kapakaāwat, ki nachichwasan na a pay-asa pohwen daw kaganaganay da kan tabo magmadmādyikaw* kan mammālad a myan do intīro a pagāryan na.

²¹ Tinongtong ni Daniel nagsīrbi di āri a manda do nanōma a tawen no nakasākop ni Syros a inspirador no Persya so Babilonya.†

2

No Kapaytayēnep ni Nebokadnessar

¹ Iyaw chadadwa naw a katawen no kapagāri ni Nebokadnessar, iya, ki naytaytayēnep. Chinariribok na, kan nakapakaykaycheh aba. ² Do dāwri, inpatawag na saw magmadmādyik saw, mammālad saw, manolib saw, kan siraw manalādo saw tan

§ 1:4 1:4 Siraw taga Babilonya mana siraw Chaldean. * 1:20 1:20 Gen. 41:8; Eks. 7:11 † 1:21 1:21 2 Kron. 36:22-23; Ers. 1:1-3

ibahey da dya an āngō saw tinayēnep naw. Nangay sa kan naytēnek do salapenaw no āryaw. ³ Binata no āryaw dyira a kāna, “Naytayēnep ako, as chariribok ko chakey na batahen.”

⁴ Do dāwri, tominbay saw manalādwaw do kapaychirin a Aramaik* a kon da, “Mo āpo āri, mabyay ka pakono a magnanayon! Ibahey mo pa dyamen a pachirawatan mo iyaw tinayēnep mwaya, as ibahey namen anchi dyimo an āngō chakey na batahen.”

⁵ Initbay no āryaw dyira a kāna, “Nyaw pangeddeng ko: an dyi nyo a ipakatoneng dyaken natayēnep kwaw kan āngō chakey na batahen, ipasagsag konchi inyo, kan payparinen konchiw bahabahay nyo a mawpopo a bonton. ⁶ Ki an maibahey nyo dyaken iyaw tayēnep kwaw kan āngō chakey na batahen, marawat nyonchi dyaken rigālo saw kan gon-gona saw kan rakoh a dāyaw. Dawa, ibahey nyo dyaken iyaw tayēnep kwaya kan āngō chakey na batahen.”

⁷ Inatbay darana a kon da, “Ipalōbos mo pa mo āri a matonngan namen a pachirawatan mo iyaw tayēnep mwaw, as ibahey namen anchi an āngō chakey na batahen.”

⁸ Do dāwri, binata no āryaw a kāna, “Na, sigorādo a chapatak ko a mangbalabalay kamo, ta madlaw nyo a oyod no naikeddeng ko. ⁹ An dyi nyo a ipakatoneng dyaken iyaw tayēnep kwaw, asa lang maikeddeng ko dyinyo. Nagtotōlagan nyo mangibahey dyaken so bayataw kan makaallilaw saw a chirin, ta hahawen nyo a mabalīwan anchiw kayayan nyo. Dawa, ibahey nyo tayēnep kwaw, kan matonngan konchi a makaibahey kamo so chakey na batahen.”

¹⁰ Inatbay dan manalādo saw a kon da, “Abaya polos tawo do tanayaw makaparin so akdawen mwaya mo āpo āri. Ta abo paw āri a aran maypāngo so kabileg kan katoray iyaw nangdaw so komwan dyirad aran sino a magmadmādyik, mammālād, mana manalādo. ¹¹ Iyaw akdawen mwaya mo āpo āri, ki taywara a malidyat. Abaw makaipakatoneng dyimo an dya siraw dyos, kan machiyan saba do tawotawo.”

¹² Maynamot do nyaya a inbahey da, taywara a kasoli ni āri. Inbilin na a maipadiman sa tabo mamasīribaw† do Babilonya. ¹³ Dawa, naiwaras pangeddeng a maipadiman sa tabo mamasīrib a mahahakay. Myan pa saw natoboy a chichwasen da sa Daniel kan rārayay na saw tan maipadiman sa.

¹⁴ Sinpangan na, do nakawaraw ni Arioch a komander dan taga-bantayaw no āri a nangay a mangipadiman siras mamasīribaw no Babilonya, siaannad si Daniel a naychirin dya so nainsirīban. ¹⁵ Inyahes na di Arioch a opisyal no āryaw a kāna, “Āngō ta iyaw pangeddeng no āri, ki taywara a marahmet?” Do dāwri, inpakatoneng ni Arioch di Daniel naparinaw. ¹⁶ Do dāwri, nangay si Daniel do āryaw, as nangdaw dya so dēkey a chimpo tan maparin nanchi a ibahey an āngō chakey a batahen no tayēnep naw.

¹⁷ Sinpangan na, somnabat si Daniel kan inpakatoneng naw naparinaw dyirad rārayay naw a sa Hananyas, Misael, kan Asaryas. ¹⁸ Inbahey na dyira a machikakaāsi sa do Dyos no hanyit, kan mangdaw so chakey na batahen no nya palīmed tan dya madiman kan siraw rārayay naw a pakairāmanan dan kadwan saw a mamasīrib do Babilonya. ¹⁹ Do dāwri met a ahēp, naipakatoneng di Daniel do parmata iyaw palīmedaw. Nagdaydāyaw si Daniel do Dyos no hanyit. ²⁰ Binata na a kāna, “Madaydāyaw pakono iyaw ngaran no Dyos a nāw na abos pandan.

Kinasīrib kan panakabalin, ki dyira na sa.

²¹ Tādyan na saw ōras kan chimpo.

Patneken na saw āri, kan pakarohen na sa.

* **2:4** 2:4 Gagāngay a maychirin sa do āri so chirin a Aramaik. Aramaik, ki nagistayan pariho kan Hebreo a kapaychirin. † **2:12** 2:12 Siraw mamasīrib, ki mairāman sa tabo magmadmādyik, mammālād, manolib, manalādo, kan mangipataros.

Itoroh naw kinasīrib dyirad masīrib,
kan kapakatoneng dyirad myan so kapakaāwat.

²² Ipakatoneng na saw marahem a palīmed.
Chapatak naw myan do kasaryan,
kan myan dyaw sēdang.

²³ Dyimom Dyos dan aāmang ko,
magyāman ako kan magdaydāyaw ako dyimo,
ta intoroh mo dyaken kinasīrib kan bīleg.
Inpakatoneng mo dyaken inakdaw namen dyimo,
ta inpakatoneng mo dyamen tayēnepaw no āri.”

No Chakey na Batahen no Tayēnepaw

²⁴ Sinpangan na, nangay si Daniel di Arioch a naitongdo no āryaw a mangipadiman siras mamasīribaw no Babilonya. Binata na dya a kāna, “Dimanen mo sabaw mamasīribaw no Babilonya. Iyangay mo pa yaken do āryaw, kan ibahey konchi dya an āngo chakey na batahen no tayēnep naw.”

²⁵ Nakalyalisto si Arioch a nangiyangay si Daniel do salapenaw no āryaw, kan binata na dya a kāna, “Nakachichwas ako so mahakay dyirad naakaw saw a yapod Joda a maparin a mangipakatoneng dyimom āri so chakey na batahen no tayēnep mwaw.”

²⁶ Inyahes no āryaw di Daniel a napangaranan pa so Beltesassar a kāna, “Maparin mori a ibahey dyaken natayēnep kwaw kan iyaw chakey naw a batahen?”

²⁷ Inatbay ni Daniel āryaw a kāna, “Abaw mamasīrib a mahahakay, mammālad, magmadmādyik, mana manalādo iyaw maparin a mangibahey dyimom āri so palīmed a inakdaw mo. ²⁸ Ki myan Dyos do hanyit a mangipakatoneng siras palīmed. Naipakatoneng narana dyimom Āri Nebokadnessar an āngo maparin anchi do manawdyi sa a araw. No tayēnep mo kan siraw parmata mo a nagparang do aktokto mo do kayan mo a naypoktad do katri mo, ki nya saya:

²⁹ “Do kapaypoktad mom āri do katri mo, nagparang do aktokto mo myanaw do masakbayan. As no mangipakatonengaw siras palīmed, ki inpakatoneng na dyimo an āngo maparin anchi. ³⁰ An yaken, naipakatoneng dyaken nya palīmed maynamot aba ta arwaro kinasīrib ko kan kadwan saw a sibibyay a tawotawo, an dya tan mapatakan mo chakey na batahen mo āpo āri, kan tan maawātan mo myanaw do aktokto mo.

³¹ “Nakaboya ka mo āpo āri so myan a naye nek do salapen mwaw a mawhas a istatwa a taywara so kasileng, kan makamwamomo so langa. ³² No oho no istatwaw, ki naporin do pōro a balitok. No barōkong kan tachay na sa, ki naporin sa do pirak. No bodek kan pā na saw, ki tombāga. ³³ Siraw padang naw, ki pasek. Iyaw kokod naw, ki myan partis na a pasek kan myan partis na a damili. ³⁴ Do kachidehideb mwaw sya, myan nakteb a bato a dya pinarin no tanoro no tawo. Tinopakan naw istatwaw do yananaw no kokod na a naporin do pasek kan damili, as kan nahomek. ³⁵ Sinpangan na, iyaw pasekaw, damiliyaw, tombāga, pirak, kan balitokaw, ki naychapsapsa sa a tabo, kan nayparin sa akmay tahep do pangirkan do chimpo no rayon. Insayaw na sa no salawsaw a abo polos nabidin. Ki iyaw batwaw a nangtopak so istatwaw, ki nayparin a rakoh a tokon a nangpon so intīrwaya a tana.

³⁶ “Nyaw tayēnep mwaw. As changori, ibahey namen‡ dyimom āri iyaw chakey na batahen. ³⁷ Imom āri, ki āri dan ar-āri. No Dyos no hanyit, ki tinorohan naymo so pagāryan kontodo kapagtoray, kabīleg, kan kadāyaw. ³⁸ Do aran dino a yanan dan tawotawo, bolaw a animal, kan manomanok do tohos, ki inparawat na sa do tanoro mo a napayparin dyimo a mangitoray dyira tabo. Imo iyaw ohwaw a balitok.

‡ 2:36 2:36 Inosar ni Daniel, “namen,” ta chakey naba a ipangas do āryaw.

³⁹ “No somarononchi dyimo, tombod anchiw matarek a pagāryan a mabwabodis kan pagāryan mo. As tayokaw nya, ki myan panchiw chatatdo na a pagāryan a tombāga a mangitoray anchi do intirwaya a tana. ⁴⁰ As myan panchiw chapat na a pagāryan a akmas kayitaw no pasek. Ta no pasek, ki mangapsapsa kan manghomek so tābo. Komwan anchi a mangrārayaw so tabo nanma saw a pagāryan. ⁴¹ Akmas kaboya mo so kokod saw kan siraw kakamay naw do kokod a myan so partis a damili kan myan so partis a pasek, komwan anchiw kapaycharwa no pagāryan. Ki myan panchiw kadwan a kayit no pasekaw a akmas kaboya mwaw so pasek a nachisagel do damili. ⁴² As siraw kakamayaw no kokod na a myan so partis a pasek kan myan so partis a damili, komwan anchiw nya a pagāryan a myan kahnyan na kan kaydamnayan na a mahomek. ⁴³ Akmas kaboya mo pa so pasek a nachisagel do damili, komwan anchiw tawotawo a machisagel do kapaychachabahay da. Ki nāw daba a māsa a akmas dyaw a kapaysin-adket no pasek kan damili.

⁴⁴ “Do chimpo danchi no nawri sa a ar-āri, iyaw Dyos no hanyit, ki mapatnek anchi so pagāryan[§] a dya polos a marārayaw, mana dya matokos do matarek a tawotawo. Iyanchiw nya pagāryan, mangapsapsa so tabo siras nawri a pagāryan, kan pachipandahen na sa, as kan iyanchiw maytēnek a abos pandan. ⁴⁵ Naboya mo lāyitaw a nakteb a yapo do tokon a dya pinarin no kakamay no tawo, kan inapsapsa na saw pasekaw, tombāga, damili, pirak, kan balitok. No mabīleg a Dyos, ki inpakatoneng na dyimom āri an āngo maparin anchi do masakbayan. No tayēnepaw, ki syrto. As iyaw chakey na batahen, ki matalek.”

⁴⁶ Do dāwri, naysasakeb do tana si Āri Nebokadnessar do salapen ni Daniel a magdāyaw dya, kan inbilin na a idātonan da so dāton kan isosohan da so insinso.

⁴⁷ Binata no āryaw di Daniel a kāna, “Oyodaya a iyaw Dyos mo, ki Dyos dan dyos kan Āpo dan āri, kan mangipakatoneng so palīmed saw, ta naporin mo a inparang nya palīmed.”

⁴⁸ Sinpangan na, pinatnek no āryaw si Daniel do matohos a saad, kan rinigālwan na so maboslon. Pinayparin na pa a mangitoray do intīro a probinsya a Babilonya* kan pangōlo no tabo mamasirib a mahahakay do sintro no Babilonya. ⁴⁹ As do nakapangdawaw ni Daniel, tinongdo no āryaw sa Sadrak, Mesak, kan Abednego a manyidehideb so probinsya a Babilonya, ranan kayan ni Daniel do palasyo no āri.

3

No Bilin a Kapagdaydāyaw do Balitok a Istatwa

¹ Napaparin si Āri Nebokadnessar so asa balitok a istatwa a sasyam a poho a kadapan so katohos kan sasyam a kadapan iyaw kawbong na. Pinatnek na do tanap do Dora do probinsya no Babilonya. ² Do nakatayoka naw, pinatawag ni Āri Nebokadnessar a maychipeh saw pangpangōlo, komisyonado saw, gobirnadador saw, kan siraw mamagbaga saw, trisoriro saw, hwis saw, hīpi saw, kan sira tabo kadwanaw a opisyalis do probinsya saw a mangay do didikasyon no istatwaw a pinatnek na. ³ Sinpangan na, naychichipeh sa tabo opisyalis saw do didikasyonaw no istatwa a pinatnek ni Āri Nebokadnessar, kan naychatetēnek sa do salapenaw no istatwa.

⁴ Sinpangan na, iyaw pinakadangoy naw ni āri, ki kinalyak na inwaragāwag a kāna, “Nyaw no naibilin dyinyo a tawotawo do tabo nasnasyon kan kapaychirin: ⁵ Anchan madngey nyo ōni no tanggoyob,* pīto, tatdo a soli a nakakordas, lyra, arpa, kan tabo kadwan saw a kīta no pagtokaran, ki magrōkob kamonchi do tana a magdaydāyaw

§ 2:44 2:44 Dan. 7:27; Pal. 11:15 * 2:48 2:48 No pagāryan, ki nabingaybingay sa a probinsya. As Babilonya, ki asa a probinsya. * 3:5 3:5 Iyaw tanggoyob, ki olong no animal.

do balitokaya a istatwa a pinatnek ni Āri Nebokadnessar. ⁶ An sino dya magrōkob kan dya magdaydāyaw, ki insigīda a maipakbong do gomilgilāyab a apoy.”

⁷ Dawa, apāman a nadngey no tawotawo do tabo nasnasyon kan kapaychirin iyaw ōni daw no pagtokaran saw, ki nagrōkob sa tabo kan nagdaydāyaw sa do balitokaya a istatwa a pinatnek ni Āri Nebokadnessar.

⁸ Ki do dāwri, siraw kadwan saw a manalādo, ki nangay di āri, kan maylaylanget-nget sa a napagatos siras Jodyowaw. ⁹ Binata da di Āri Nebokadnessar a kon da, “O āpo āri, mabyay ka pakono a magnanayon! ¹⁰ Naikeddeng mo, mo āri a aran sino a tawo a makadngey so ōni dan pagtokaran saya, ki machita a magrōkob sa kan magdaydāyaw do balitokaya istatwa. ¹¹ An sino dya magrōkob kan magdaydāyaw, ki maipakbong do gomilgilāyab a apoy. ¹² Ari saw kadwan a Jodyo a tinongdo mo a manyidechideb do probinsya no Babilonya a sa Sadrak, Mesak, kan Abednego. Ikāso dabaw imo mo āri. Magsīrbi sabaw dyirad dyos mwaya mana magdaydāyaw do pinatnek mwaw.”

¹³ Do dāwri, do taywaraw a nakapakasoli ni Nebokadnessar dyira, inbilin na a iyangay da sa Sadrak, Mesak, kan Abednego. Dawa, inyangay da sa do salapen na. ¹⁴ Inyahes ni Nebokadnessar dyira a kāna, “Oyodori mo Sadrak, Mesak, kan Abednego a dyi kamo a magsirsīrbi dyirad dyos ko kan dya magdaydāyaw do balitokaya a istatwa a pinatnek ko? ¹⁵ Changori anchan madngey nyo iyaw ōnyaw no tanggoyob, pīto, tatdo so soli a nakakordas, lyra, arpa, kan tabo kadwan saw a kīta no pagtokaran, magsagana kamo a magrōkob kan magdayaw do istatwaya. Maganay nyaya. Amnan dyi kamo a magdaydāyaw, mapayongeb kamo a insigīda do gomilgilāyab a apoy. Do dāwri, aryoriw dyos a makaisalākan dyinyo do tonoro ko?”

¹⁶ Tominbay sa Sadrak, Mesak, kan Abednego do āryaw a kon da, “O Āri Nebokadnessar, machita namen aba a ikalintegan inawan namen do salapen mo a maynamot do dyaya. ¹⁷ An maipayongeb kami do gomilgilāyab a apoy, iyaw Dyosaw a pagsirsīrbyan namen iyaw makaparin a mangisalākan dyamen do apoyaw, kan iyanchiw mangisalākan dyamen do tanoro mom āpo āri. ¹⁸ Ki aran dyi na isalākan yamen, alit na ipakatoneng namen dyimom Apo āri a magsirsīrbi kami aba polos dyirad dyos mo saya, kan polos a dyi kami a magdaydāyaw do balitok a istatwa a pinatnek mo.”

¹⁹ Do dāwri, naypāngay nakapakasoli ni Nebokadnessar, kan naychadangedanget do soli na da Sadrak, Mesak, kan Abednego. Inbilin na a marobroban apoyaw tan maypapito so kakohakohat kan do sīgodaw. ²⁰ Inbilin na pa dyirad kadwan saw a kayiyitan a soldādo do bōyot na a bahoden da sa Sadrak, Mesak, kan Abednego, as kapayongeb da sira do gomilgilāyabaw a apoy. ²¹ Dawa, nabahod sa a sikakagay, sipapantalon, sitotorban,[†] kan kadwan pa a insōot da, as naipayongeb sa do gomilgilāyabaw a apoy. ²² Maynamot do kainget no bilin ni āri kan taywara a kakohat no apoyaw, iyaw gilāyabaw no apoy, nangdiman siras napayongebaw sa Sadrak, Mesak, kan Abednego. ²³ Ki siraw nya tatdo, ki nasday sa do gomilgilāyab a apoy a nāw da sibabahod.

²⁴ Do dāwri, naychihat a nayeñek si Āri Nebokadnessar do kigtot na, kan inyahes na dyirad mamagbaga naw a kāna, “Na, tatdo sabawriw pinayongeb taw a sibabahod do apoyaya?”

Inatbay da a kon da, “Naon, mo āri.”

²⁵ Ki binata ni āri a kāna, “Chiban nyo pa! Apat dana saya midibidi do apoyaya, kan nakawasak saya a dya naan-ano. As iyaw chapat daya, ki akmayaw anak dan dyos.”

[†] 3:21 3:21 Iyaw “torban,” ki manaro a lamit a machidibedibed do oho no mahakay.

²⁶ Naypasngen si Āri Nebokadnessar do asdepanaw no gomilgilāyab a apoy, kan tinawagan na sa a kāna, “Sadrak, Mesak, kan Abednego a pachirawatan no Katotohosan a Dyos, mohtot kamo kan mangay kamo dya!”

Do dāwri, minohtot sa Sadrak, Mesak, kan Abednego a yapo do apoyaw.
²⁷ Naychichipeh saw pangpangōlo saw, komisyonado, gobirnadōr, kan mamagbaga saw di āri, as naboya da a siraw tatdwaw a mahahakay, ki naparoparo abaw inawan da. Abaw aran asa lang a boboh do oho da a nasalab. No kagay daw, ki naan-ano aba, kan abaw angot da a mayaaahob.

²⁸ Binata ni Nebokadnessar a kāna, “Madaydāyaw pakono Dyos da Sadrak, Mesak, kan Abednego a nanoboy so anghil na, kan insalākan na sa a pachirawatan na a nagtalek dya. Inkaskāso dabaw bilin ko, otro, ginanaganay da a inparawat byay da a madiman kan mabyayaw a magsirbi mana magdaydāyaw do matarek a dyos malaksid do mismo daw a Dyos.. ²⁹ Dawa, sichangori, ikeddeng ko a aran sino a tawotawo do tabo nasnasyon kan kapaychirin a maychirin so maikontra do Dyos da Sadrak, Mesak, kan Abednego, ki ipasagsag ko sa, kan payparinen ko bahabahay da a mawpopo a bonton, ta abaw matarek a dyos a makaisalākan so komwan.”

³⁰ Sinpangan na, pinatohos ni āri sa Sadrak, Mesak, kan Abednego do matwatohos a saad do probinsya a Babilonya.

4

No Chadadwa Na a Tayēnep ni Nebokadnessar

¹ Inpaw-it ni Āri Nebokadnessar nya a tolas do tawotawo do tabo nasnasyon kan kapaychirin a omyan do tābo a tana: “Maypaypāngay pakono dyinyo talna kan kaasinsō. ² Chasoyot ko a ipadāmag dyinyo a maynamot dyirad pangilasīnan kan makaskasdāaw saw a pinarin no Katotohosan a Dyos para dyaken.

³ “Āngwa kabīleg dan pangilasīnan a ipaboya na.

Āngwa kabīleg dan makaskasdāaw a parinen na.

No pagāryan na, ki abos pandan a pagāryan.

No kapagāri na, ki manda do tabo kapotōtan.

⁴ “Yaken si Nebokadnessar, ki myan kaydamnayan ko do palasyo kwaya, kan abaw chitahen ko kan maasinso ako na. ⁵ Ki do asa kahep, myan tinayēnep ko a nangamomo dyaken. Do nakapaypoktad kwaw do katri ko, nakaboya ako so ladāwan sa kan parmata saw a nangbakebakel dyaken a nagparang do aktokto ko. ⁶ Dawa, inkeddeng ko a tabo a mamasirib a mahahakay do Babilonya, ki maiyangay do salapen ko tan ipakatoneng da dyaken iyaw chakey na batahen no tayēnep kwaw.”

⁷ Sinpangan na, nangay saw magmadmādyik saw, mammālad saw, manalādo saw, kan siraw mamasirib saw. Inbahey ko dyiraw no tinayēnep kwaw, ki naipakatoneng daba dyaken no chakey na batahen.

⁸ Do kapanawdyan na, ki somindep si Daniel do salapen ko. (Iya, ki napangaranan so Beltesassar a kangarangan no dyos ko. Myan dya iyaw ispirito no masantwan saw a dyos.) Inbahey ko dyaw tinayēnep kwaw a kon ko, ⁹ “Imom Beltesassar a pangōlo dan magmadmādyik saw, chapatak ko a myan dyimo no ispirito no masantwan saw a dyos, kan abaw palimed a taywara malidyat dyimo. Nyaw tinayēnep kwaw, as kaibahey mo dyaken so chakey na batahen. ¹⁰ Nya saw parmata a naboya ko do kapaypoktad ko do katri ko: Chiniban ko asaw a kayo do hobok no tanaya. No kakarang naw, ki taywara a matohos. ¹¹ Nayparakoh kan naypahnyiw nya a kayo. No katohos na, ki nakarapit do kademdeman, as kan maboya do tabo do intirwaya tana. ¹² Mapipintas saw bohobohong na. Āro iyaw no asi na a manawob a kanen tabo. Nachisironng saw bolawaw a animal do sīrok naw, kan myan paw

binahayan dan manomanok do sangasanga na. Tabo a parswa, ki nabyay sa do asi na.

¹³ “Do parmata saw a naboya ko do kapaypoktad ko do katri ko, ki naboya ko asaw a masantwan* a natoboy a gominchin a yapo do hanyit. ¹⁴ Nangagay so malyak a kāna, ‘Tonghen nyo kayowaya, kan tadāwen nyo sangasanga na saya. Pakarohen nyo saw bohobohong na, kan iwaris nyo saw asi na. Boyawen nyo saw bolaw a animal do sīrok naw kan siraw manomanok do sangasanga na saya. ¹⁵ Ki bidinen nyo do tana iyaw tohed† naw a navedbed so pasek kan tombāga do katamtamkan.

“ ‘Nolay nyo iya a mabasa so apon a yapo do hanyit, kan nolay nyo iya a machipagyan dyirad bolaw saw a animal kan tametamek no tanaya. ¹⁶ Nolay nyo aktokto no katawo na a matādyan so aktokto no bolaw a animal. Nolay nyo pa iya a mahabasan papito a kakāwan.

¹⁷ “‘Iyaw naikeddengaw, ki inbahey dan natoboy saw. On, sira a masantwan, siraw naychirin so tayoka danaw a naidisisyonan. Tan komwan, maparin dan tabo tawotawo a sibibyay a matonngan a iyaw Katotohosan a Dyos mangitoray siras pagāryan no tawotawo, kan itoroh na do aran sino a chakey na a aran dyirad kabobodisan so saad a tawotawo.’

¹⁸ “Nya tayēnep ko a yaken a si Āri Nebokadnessar, ki naboya ko. Changori mo Beltesassar,‡ ibahey mo na dyaken iyaw kailawlawag na, ta aba dyirad tabo a mamasīrib a mahahakay do pagāryan ko iyaw makaipakatoneng dyaken so chakey na batahen. Ki maparin mo, ta myan dyimo iyaw ispirito no masantwan saw a dyos.”

No Kailawlawag ni Daniel so Tayēnep

¹⁹ Sinpangan na, si Daniel a natawagan so Beltesassar, do dēkey a ōras, ki taywara a chinakigtot na, kan binakebakel no kapangtokto na. Ki binata ni āri dya a kāna, “Mo Beltesassar, palobōsan mwabaw tayēnep mana iyaw kailawlawag na a mangriribok dyimo.”

Ki tominbay si Beltesassar a kāna, “Mo āpo ko, maipākat pakono iyaw nyaya tayēnep dyirad mangipsokaw dyimo, as kan no kailawlawaganaw, ki dyira dan kabōsor mo! ²⁰ Iyaw kayo a naboya mo, ki nayparakoh kan naypahnyi. No katohos na, ki nakarapit do kademdeman, as kan maboya do tabo intirwaya tana. ²¹ Mapipintas saw bohobohong na. Āro iyaw asi na a manawob a kanen tabo. Nachisirong saw bolaw a animal do sīrok naw, kan myan binahayan dan manomanok do sangasanga na. ²² Imom āri, ki akma kas kayowaw a nayparakoh kan naypahnyi. On, naypabīleg ka, kan akma kay makarapit do kademdeman. No kapagāri mo, ki nayatyat a manda do pachipandan no tanaya.

²³ “Sinpangan na, naboya mo asaw a masantwan a natoboy a gominchin a yapo do hanyit, kan batahen na a kāna, ‘Tonghen nyo kayowaya kan rārayawen nyo. Ki bidinen nyo do tana iyaw tohed na a navedbed so pasek kan tombāga do katamtamkan. Nolay nyo iya a mabasa so apon a yapo do hanyit, kan nolay nyo iya a machipagyan dyirad bolaw saw a animal mandan mahabasan papito a kakawan.’

²⁴ “Iyaw nyaw kailawlawagan no tayēnep mwaya mo āri, kan nyaw inkeddeng no Katotohosan a Dyos a maparin anchi dyimom āpo a āri ko. ²⁵ Mapaksyat kanchi a machibawa do tawotawo, kan machipagyan kanchi dyirad bolaw saw a animal. Koman kanchi so tamek a akma siras bāka, kan mabasa kanchis apon a yapo do hanyit. Papitonchi a kakāwan homabas dyimo mandan matonngan mo a iyaw Katotohosan a Dyos mangitoray siras pagāryan no tawotawo, kan itoroh na do aran sino a chakey na. ²⁶ Iyaw bilinaw a kabidin no tohed naw no kayo, ki nyaw chakey na batahen. Mapaybidinchi dyimo pagāryan mo anchan bigbigen mo a iyaw Dyos

* **4:13** 4:13 Iyaw nya, ki asa anghil. † **4:15** 4:15 No ladāwan dya, ki si Āri Nebokadnessar. ‡ **4:18** 4:18 Iyaw Beltesassaraya, ki si Daniel a mismo.

do hanyit, ki mangitoray do intīrwaya a tana. ²⁷ Dawa, mo āpo āri, omno pakono dyimo iyaw balākad kwaya. Machisyay ka na do gatogatos mo do kapamarin mo na so malinteg. Dichodan mo sīgod saw a marahet a dadakay mo do kāsī mo a somidong siras mapopobri. Ta aranchi a matongtong kaasinsō mo.”

No Katongpal no Tayēnep

²⁸ Siraw nya sa a tabo, ki namarin di Āri Nebokadnessar. ²⁹ Do nakapakahabas no dadwa poho kan dadwa a kabohan, do kayanaw ni āri a mayayam do atepaw no palasyo na do Babilonya, ³⁰ binata na a kāna, “Āngwa karakoh no syodad a Babilonya!§ Pinatnek ko nya do mabileg a panakabalin ko a pagyanan ko, kan do dayag no katan-ok ko.”

³¹ Madama pa a maychiychirin do kayan naw no tīmek a yapo do hanyit a kāna, “O Āri Nebokadnessar, nyaw naikeddeng para dyimo: Iyaw no pagāryan mwaya, ki mapakaro dana dyimo. ³² Mapaksyat kanchi a machibawa do tawotawo, kan machipagyan kanchi dyirad bolaw saw a animal. Koman kanchi so tamek a akmay bāka. Papitonchi a kakāwan homabas dyimo mandan matonngan mo a iyaw Katotohosan a Dyos mangitoray siras pagāryan no tawotawo, kan itoroh na do aran sino a chakey na.”

³³ Do dāwri, nanyeng a natongpal iyaw naibaheyaw a maynamot di Nebokadnessar. Napaksyat a nachibawa do tawotawo. Komninan so tamek a akmay bāka. Nabasa so apon inawan na a yapo do hanyit. Naypananaro iyaw no boboh na a akma danas boboh naw no kangkang, kan naypananaro saw koko na akmay koko no manomanok.

No Kapagdaydāyaw ni Nebokadnessar do Dyos

³⁴ Sinpangan na, binata ni Nebokadnessar a kāna, “Do katayoka no nawri a papito a kakāwan, tomnangay ako do hanyit, kan naybidi danaw kapangtokto ko a maganay. Indaydāyaw ko iyaw Katotohosan a Dyos, kan intoroh ko dāyaw kan dayag dya a iyaw mabyay a abos pandan.

“Ta no kapagāri na, ki abos pandan.

No pagāryan na, ki nāw na do tabo kapotōtan.

³⁵ Tabo tawotawo a omyan do tanaya,
ki naibidang sa a bāli abo.

Parinen naw chakey na dyirad

myan so bileg do hanyit kan tawotawo do tanaya.

Abaw makaparin a makatengngel so tanoro na

mana makaibahey dya a kāna, ‘Āngo pinarin mo?’

³⁶ “Do dāwri met, do nakapaybidi no kapangtokto kwaw a maganay, ki naybidi pa dyaken iyaw dāyaw kan tan-ok ko a para do dayagaw no pagāryan ko. Rinawat da yaken mamagbaga kan magtoray ko saw. Napatnek ako a minirwa do pagāryan ko, kan rakorakoh paw dāyaw ko kan nanmaw. ³⁷ Sichangori, yaken a si Nebokadnessar, idaydāyaw kan itan-ok ko iyaw Āri no hanyit. Ta tabo kaparin na, ki malinteg, kan nainkalinteg a tabo pariparinen na. An sino iyaw mapatohos so inawan na, maparin na a pabodisen.”

5

No Tolas do Dyindyin

§ 4:30 4:30 Myan syodad kan probinsya a mayngaran so Babilonya.

¹ Do napahabas a chimpo, do naypisa namarin si Āri Belsassar* so rakoh a pasken para do asa rībo a mabigbigbig a tawotawo na, kan nachinom so palek dyira.† ² Do kayan naw a mininom ni Belsassar, inbilin na a mapahtot sa siras longlongan‡ saw a balitok kan pirak a sinamsam ni āmang na a si Nebokadnessar a yapo do timplo do Jerosalem tan paychaynoynoman da āri kan siraw mabigbigbigaw, babbaket na saw, kan siraw minabakes naw. ³ Do dāwri, inyangay da saw longlonganaw a balitok kan pirak a naakaw a yapo do timplo no Dyos do Jerosalem. As iyaw āryaw kan siraw mabigbigbigaw, siraw babbaket na saw, kan siraw minabakes naw, ki inosar da sa a ininoman. ⁴ Do kayan daw a naychaynoynom so palek, nagdaydāyaw sa dyirad dyos saw a naporin do balitok, pirak, tombāga, pasek, kayo, kan bato.

⁵ Nyiknyīnan a nagparang kakamay saw no tanoro no asa tawo, kan naytolas do malinisaw a siminto a dyindyin no palasyo do masngenaw do padatokan daw so soho. Naboya no āryaw tanorwaw ranan na a maytoytolas. ⁶ Do dāwri, nagbāliw rōpa no āryaw a naysosohaw. As do taywaraw a nakāmo na, naydodokdok saw tōd naw a magkakapsot.

⁷ Nangagay āryaw dyirad mammālad, manalādo saw, kan mamasīrib saw a mahahakay, kan binata na dyira a kāna, “No aran sino dyinyo a makabāsa so naitolasaya kan makailawlawag so chakey na batahen, ki palaylayan konchi so laylay a obi so kīta, masāryowan anchi so balitok, kan maisaad anchi a maichatatdo a katotohosan a magtoray do pagāryan ko.”

⁸ Nangay sa tabo mamasīrib saw ni āri, ki abaw makabāsa so naitolasaw mana makaipakatoneng do āryaw so chakey na batahen. ⁹ Do dāwri, naypāngay iyaw kāmo na, kan iyaw rōpa naw, ki naypasohaw. Siraw mabigbigbig saw a tawotawo na, ki taywara nableg sa.

¹⁰ Do nakadngeyaw no rēynaw§ so ariwāwa daw no āryaw kan mabigbigbig saw, ki nangay do pagpaskenan daw, kan binata na a kāna, “O āpo āri, mabyay ka pakono a magnanayon! Dyi ka pakono a mariribokan kan maysosohaw. ¹¹ Myan asa mahakay do pagāryan mwaya a myan so ispirito no masantwan saw a dyos. Do chimpo no kapagāri ni āmang* mo, nya tawo, ki napatakan a myan kapakatoneng, kapakaāwat, kan kasīrib na a akma siras dyos saw. Si Āri Nebokadnessar a kapoonan mo, ki pinayparin na a pangōlo dan magmadmādyik, mammālad, manalādo, kan mamasīrib saw a mahahakay.† ¹² Nya tawo a si Daniel a tinawagan pa ni simna āri so Beltesassar,‡ ki napatakan a sinsinan abaw kasīrib na, kan myan dyaw no kapakatoneng kan kapakaāwat a mangibahey so chakey na batahen taytayēnep, mangilawlawag siras marahem a panyinyirin, kan mangirimīdyo siras malidyat a problīma. Patawag mo si Daniel, kan ibahey nanchiw chakey na a batahen naitolasaya.”

No Kaibahey ni Daniel so Chakey Na Batahen Naitolasaw

¹³ Sinpangan na, inyangay da si Daniel do salapenaw no āri. Binata no āryaw dya a kāna, “Imori si Daniel a asa dyirad inhapaw ni āmang ko a yapo do Joda? ¹⁴ Nadāmag ko a myan dyimo iyaw ispirito no masantwan saw a dyos, kan myan pa dyimo kapakatoneng, kapakaāwat, kan sinsinan abaw kasīrib mo. ¹⁵ Inpatawag

* **5:1** 5:1 Do nakadimanaw ni Āri Nebokadnessar, no somnaro a nadotokan a āri do Babilonya, ki si āri Nabonidos. Ki maynamot ta nangay do matarek a tana a mayngaran so Teima, kan asa poho a katawen daw, insāop pa ni Belsassar a pōtot na a āri. Magtatdo a poho a katawen baet da Āri Nebokadnessar (Dan. 4:37) kan Āri Belsassar.

† **5:1** 5:1 Mana “mininom so palek do salapen da.” ‡ **5:2** 5:2 Dan. 1:2 § **5:10** 5:10 Do Hebreo a chirin, no rēynaya dya, ki baket aba ni Āri Belsassar, an dya baket ni Āri Nabonidos a āmang na. * **5:11** 5:11 Iyaw āmang ni Belsassar, ki si Āri Nabonidos. Ki maynamot ta komnaro danaw si Nabonidos, bāli si Āri Nebokadnessar naibidang dana āmang na. † **5:11** 5:11 Dan. 2:48 ‡ **5:12** 5:12 Dan. 1:7

ko na saw dyaw mamasiribaw a mahahakay kan mammālad saw do salapen ko tan basāen daw naitolasaya kan ipakatoneng da dyaken chakey na batahen, ki naibahey dabaw an āngo chakey na batahen. ¹⁶ Ki myanaw nadngey ko a makaitoroh ka kono so naitayo saya a chakey na batahen kan mangirimido ka siras problīma. Na, an mabāsa mo naitolasaya, kan maipakatoneng mo dyaken iyaw no chakey na batahen, palaylayan konchimo so laylay a obi so kīta, kan sāryowan konchimo so balitok, kan maisaad kanchi a maichatatdo a katotohosan a magtoray do pagāryanaya.”

¹⁷ Tominbay si Daniel do āryaw, kan binata na a kāna, “Mo āri, nāw na pakono dyimo no sāgot mo saya, as itoroh mo panggon-gona mo saya do matarek. Alit na, basāen ko iyaw naitolasaya kan ipakatoneng konchiw chakey na a batahen dyimo mo āri.

¹⁸ “O āpo āri, tinorohan no Katotohosan a Dyos si āpong mo a Nebokadnessar so pagāryan kan mabīleg a dayag kan tan-ok. ¹⁹ Maynamot do rakoh a kabīleg a intoroh na dya, siraw tawotawo do tabo nasnasyon kan kapaychirin, ki naychamirpirpir kan namo sa dya. Siraw chinakeyaw no āri a ipadiman, ki inpadiman na sa. Siraw chinakey naw a mabyay, insalākan na sa. Siraw chinakey naw a patohosen, pinatohos na sa. As siraw chinakey naw a pabodisen, ki pinabodis na sa. ²⁰ Ki do nakapayparin naw a mapangas do aktokto na kan pinatwa naranaw pōso na, napakaro do trono na a āri kan nabo iyaw no dāyaw na. ²¹ Napaksyat a nachibawa do tawotawo, kan natādyan aktokto na so aktokto no bolaw a animal, kan nachipagyan dyirad bolaw saw a asno. Komninan so tamek a akmay bāka. Nabasa so apon a yapo do hanyit a mandan natonngan na a iyaw Katotohosan a Dyos mangitoray siras pagāryan no tawotawo, kan itoroh na do aran sino a chakey na.

²² “Ki imom Belsassar a kapotōtan na, ki nagpakombaba kaba a aran chinapatak mo na sa tabo nyaya. ²³ Basbāli a namarin ka so maikontra di Āpo no hanyit. Inpapahtot mo saw longlongan a bāso kan sabak a dyira no timplo na do kasalasalapan nyo kan siraw mabigbigbigaya a tawotawo mo, babbaket mo, kan siraw minabakes mo a paychaynoynoman da. Nagdaydāyaw ka pa do dyos saw a namarin do pirak kan balitok, do bronsi, pasek, kayo kan bato a dya makaboya, makadngey, mana dya makaāwat. Ki pinadayāwan mwabaw Dyos a mangig-igpet so byay mo kan tabo kayayan mo. ²⁴ Dawa, tinoboy no Dyos iyaw tanorwaya a nangitolas siras nya chirin.

²⁵ “Iyaw nyaw no naitolasaya: MENE, MENE, TEKEL, PARSIN.

²⁶ “Nyaw chakey na a batahen: MENE, nabidangan dana no Dyos araw sa no kapagāri mo, kan inkeddeng naranaw no pandan na. ²⁷ TEKEL, nakilo ka na do pagkilwan, kan nasarakan na a kōrang karahmet mo. ²⁸ PERES,§ mabīngay danaw no pagāryan mo, kan maitoroh dana dyirad taga Medya kan taga Persya.”

²⁹ Do dāwri, inbilin ni Belsassar a palaylayan da si Daniel so ōbi so kīta, kan sāryowan da so balitok, kan ipaiwaragāwag na a maisaad a maichatatdo a katotohosan a magtoray do pagāryan.

³⁰ Do dāwri met lang a mahep, si Belsassar a āri dan taga Babilonya, ki diniman da. ³¹ As si Daryos* a taga Mede, ki iyaw nagāri do pagāryanaw do kapagtawen na so makarkolo anem a poho kan dadwa.

6

No Kaitapwak ni Daniel do Yanan dan Lion

§ 5:28 5:28 Do Hebreo a chirin, mayengay chakey da batahen “peres” kan “parsin (do birsikolo 25).” Inosar no naytolas iyaw “peres,” ta no ōni na, ki nagistayan mayengay do ōni no chirin a para dyirad tawotawo a “Persya”.

* 5:31 5:31 Nya Daryos, ki nanmanma kan iyaw Daryos do Esra 4:5.

¹ Chinadaw ni Daryos iyaw nangitongdo so 120 a pangpangōlo a mangitoray siras probinsya do intiro a pagāryan. ² Namidi pa so tatdo a torayen da a matortoray kan sira. No asa dyira, ki si Daniel. Siraw pangpangōlwaw tombay dyirad tatdwaya tan abo makorakot a dyira ni āri. ³ Sinpangan na, si Daniel, ki mabigbig a kagaganayan dyirad tabo saw a torayen kan pangpangōlo. Maynamot ta machitatārek kabaelan na a nawriw nangipanggepan sya ni āri a itongdo a mangidaōlo so intiro a pagāryan. ⁴ Do dāwri, siraw kadwanaw a torayen kan siraw pangpangōlwaw, ki naychichwas sa so gondāway a pangidaroman da si Daniel do kapangidaōlo na so pagāryan. Ki abaw machichwasan da a riro na mana pakababalawan na. Ta iya, ki mapagtalkan, kan mainonolay nabaw rebbeng na kan abaw dyīdo do kaparin na. ⁵ Sinpangan na, binata da a kon da, “Abayaw machichwasan a pangidaroman ta si Daniel malaksid do myanaw do linteg no Dyos naya.”

⁶ Do dāwri, nāsa saw torayenaw kan pangpangōlo a nangay di āri, kan binata da a kon da, “O Āri Daryos, mabyay ka pakono a magnanayon! ⁷ Yamen a tabo a mangidaōlo do pagāryan mo, komisyonado, pangpangōlo, mamagbaga, kan gobirnadur, on, nagtotonōsan namen a nangtokto a maganay āno an mamarin ka so pangeddeng kan inkapilitan a matongpal. Do irahem no tatdo a poho a karaw a mangrogī sichangori, no aran sino a maydasal do aran āngo a dyos mana tawo malaksid dyimom āri, ki maitapwak do marahemaw a aridos a yanan dan lion. ⁸ Sichangori, mo āri, ipakat mo naitolasaya a pangeddeng kan pirmaan mo tan dya matādyan sigon do linteg da no taga Medya kan taga Persya.”* ⁹ Dawa, pinirmaan ni Āri Daryos nawri a naitolas a pangeddeng.

¹⁰ Do nakapatakaw sya ni Daniel a napirmaan danaw no naitolasaw a pangeddeng, somnabat do bahay na, kan nangay do mamanyitwaw a kwarto na do yanan dan naywangan saw a bintan a somalap do mangket do Jerosalem. Do maypitdo do asa karaw, maydogod a maydasal a magyāman do Dyos na a akmas sigodaw a pariparinen na. ¹¹ Sinpangan na, siraw nangayaw di āri, ki nāsa sa a nangay do bahay ni Daniel, kan naboya da a myan a maydasal a mangdaw so sidong do Dyos na. ¹² Dawa, nangay sa do salapen ni āri, kan inbahey da a maynamot do pangeddeng naw a kon da, “Mo āri, pinirmaan mo abawriw naitolasaw a pangeddeng a do irahem no tatdo a poho a karaw a mangrogī sichangori, no aran sino a tawo a maydasal do aran āngo a dyos mana tawo malaksid dyimom āri, ki maitapwak do marahemaw a aridos a yanan dan lion.”

Initbay ni āri a kāna, “On, matādyan abaw pangeddeng ko sigon do linteg da no taga Mede kan taga Persya.”

¹³ Do dāwri, binata da di āri a kon da, “Chapatak morim āri si Daniel a asa dyirad naakawaw a yapo do Joda? Taywaran inkaskāso naymom āri mana do naitolasaw a pangeddeng a pinirmaan mo? Katongtong naw so maydasal do maypitdo do asa karaw.”

¹⁴ Do nakadngeyaw no āri so nya, ki taywara a nariribokan. Nāw na nangtokto an maypāngo a isalākan na si Daniel. Naychamakoyaban a nangipamosposan so kaisalākan na sya manda do kasdep no araw.

¹⁵ Sinpangan na, nāsa dana sa a nangay di āri, kan binata da a kon da, “Nakmen mom āri a sigon do linteg da no taga Medya kan taga Persya, no naitolas a pangeddeng a pinirmaan no āri, ki matādyan aba.”

¹⁶ Dawa, inbilin ni āri a hapen da si Daniel a maitapwak do marahemaw a aridos a yanan dan lion. Binata ni āri di Daniel a kāna, “Isalākan na pakono imo no Dyos mwaya a nāw mo a pagsirsīrbyan.”

* 6:8 6:8 “Mede” mana “Medya.” Est. 1:19; 8:8

17 Nanghap sa so rakoh a bato a pinaneb da do aridosaw, as kan sinilyowan† no āryaw so bōkod naw a singsing a pangsilyo. Komwan met pinarin dan mabigbigbig saw a tawotawo na tan dya maisalākan si Daniel. 18 Do dāwri, naybidi si āri do palasyo na, kan naychararakan a nagayonar a dya nakaycheh. Abaw naiyangay dya a mangparagsak sya.

19 Do kapaysesēdang naranaw, naybangon si āri kan nakalyalisto a nangay do aridosaw a yanan dan lion. 20 Do nakapaypasngen naw do yananaw ni Daniel, taywara nabakel a nanawag sya a kāna, “Mo Daniel a pachirawatan no sibibyay a Dyos, naisalākan nawri imo do lion saw no nāw mwaya pagsirsīrbyan a Dyos?”

21 Tominbay si Daniel do āryaw a kāna, “O āri, mabyay ka pakono a magnanayon! 22 Tinoboy no Dyos ko anghil na, kan initem na saw dangoy dan lionaya tan dyi da yaken a paynyinan, ta nachichwasan na yaken a abos pakapilāwan do kapanyideb na. Aran do kapanyideb mo, mo āri, abaw pinarin ko a madi.”

23 Taywaraw nakasoyot no āryaw, kan inpaibilin na dyira a awnen da si Daniel do aridosaw a yanan da no lion. As do nakaawon daw si Daniel, ki abaw nachichwasan da a nakaynyinan na, ta nagtalek do Dyos na.

24 Do dāwri, inbilin no āryaw a iyangay da sa dyaw nangidaromaw di Daniel, kan itapwak da sa do aridosaw a yanan da no lion mairāman saw babbaket kan anak da saw. Ki dyi pa sad dominna do aridosaw, ki linagto kan ginalemgem darana sa no lionaw tohatohang da saw.

25 Sinpangan na, naytolas si Āri Daryos do tawotawo do tabo nasnasyon kan kapaychirin do intīrwaw a tana a kāna, “Maypaypāngay pakono dyinyo talna kan kaasinsō. 26 Ikeddeng ko a do tabo a pagāryan ko, machita no tawotawo iyaw kāmō kan kaanyib da do Dyos ni Daniel, “ta iyaw no sibibyay a Dyos, kan nāw na a abos pandan.

Iyaw pagāryan na, ki marārayaw aba polos, kan machipandaba iyaw no kapagāri na.

27 Iya danaw Mangisalākan kan Mangispal. Parinen na saw pangilasinan kan makaskasdāaw do hanyit kan do tanaya.

Insalākan na si Daniel yapo do kabileg dan lion saw.”

28 Dawa, iyaw nya Daniel, ki omnasinsō do kapagāri ni Daryos kan do kapagāri ni Syros‡ a taga Persya.

7

No Katayēnep ni Daniel so Apat a Bolaw a Animal

1 Do manōma a tawen no kapagāri ni Belsassar a āri no Babilonya,* naytayēnep si Daniel kan nakaboya siras parmata do kayan naw a maypoktad do katri na. Sinpangan na, intolas naw tayēnep naw, kan nya iyaw paytābwan na.

2 Binata ni Daniel a kāna, “Nakaboya kwaw so parmata do dāwri a mahep. Myan apat a salawsaw no hanyit a mangibkibor so hapotaya no rakoh a tāw. 3 Myan paw apat a taywara so kararakoh a bolaw a animal a minohtot a yapo dawri a tāw a matatarek iyaw langa no kāda asa dyira.†

4 “No dāmawaw, ki akmay lion kan myan panyid na sa a akmay kangkang. Do nakaboybōya kwaw sya, nabagot saw panyid naw. Naipatohos iyaw animalaw a

† 6:17 6:17 Mapangay sa so madamili a tana do ngalabaw no aridos a pangayan so silyo no āri. ‡ 6:28 6:28 Esra 1:1-8 * 7:1 7:1 Dan. 5:1 † 7:3 7:3 Pal. 13:1

yapo do hapot nayan tana, kan naipatēnek do dadwa a kokod na a akmay tawo, as kan natorohan so akmas aktokto no tawo.‡

⁵ “Sinpangan na, myan somnarono a animal a akmay oso. Naipatohos do pawdyi saw a kokod na, kan myan tatdo a taglang a sinangpah na do payawan saw no nyepen na. Myan nangibahey dya a kāna, ‘Maytēnek ka! Maybobsoy ka so karni.’

⁶ “Do nakatayoka nya, nakaboya ko so asa pa animal a akmay lipardo so langa. Myan apat a panyid na do bokot naw a akmay panyid no manomanok. Myan paw apat a oho na, kan naitoroh dyaw panakabalin na a magtoray.§

⁷ “Do nakatayoka no nya, nakaboya ko na do parmata do dāwri a ahēp, myan chapat da a bolaw a animal a makamwamomo kan makaam-amak, kan oltimo so kayit. Myan saw rarakoh a nyepen na a pasek, kan sinangpah kan ginalemgem naw natiliw na saw, as nakatokatokap na so nabidin naw. Nachitarek dyirad tabo nanma saw a bolaw a animal, as myan asa poho a olong na.

⁸ “Do kayan kwaw a nangtokto siras olong saw, myan tomnobo a dēkey a olong a yapo dyirad olong na saw. Nabagot tatdo saw a sīgod a olong na tan myan pachisdyatan dēkeyaw. Iyaw nya olong, ki myan saw mata na a akmay mata no tawo, kan myan dangoy na a maychirin so mapangas.

⁹ “Do nakaboybōya kwaw sya, myan saw trono a napangay. As no laklakayanaw a mayngaran so Ogma, ki nangay a naydisna do disnan naw. Iyaw laylay naw, ki akmay kaydak no yilo. As no boboh na, ki akmay kaydak no boboh no orbon a karniro.* Iyaw trono na, ki akmay apoy a gomilgilāyab. As siraw līgay naw, ki akmay somdesdeb a apoy. ¹⁰ Myan akmay oksong a apoy a moyog a yapo do yanan naw. Rinibribo saw no nagsirsirbi dya, as kan myan saw riniwriwriw a naytēnek do salapen na. Nangrogī iyaw kāsō para do kapangokom, kan naywangan saw libro.†

¹¹ “Tinongtong ko omboybōya sya a maynamot do mapangasaw a kapaychirin na no dēkeyaw a olong. Nāw ko a chiniban a mandad nakaipadiman no chapat naw a animal, as narārayaw no inawan na‡ kan naitapwak do gomilgilāyab a apoy.

¹² As siraw kadwanaw a tatdo dyirad animalaw, ki napakaro dyiraw kapagtoray do pagāryan da. Ki aran komwan, napalobōsan sa a mabyay so dēkey lang a chimpō.

¹³ “Do nakaboybōya kwaw so parmata ko do kamahep, nakaboya kos asa a akmay anak no tawo§ a mangay a nachirayay dyirad demdemaw no hanyit.* Naypasngen do mayngaranaw so Ogma† kan naiyangay do salapen na. ¹⁴ Natorohan so kapagtoray, gloria, kan panakabalin tan tabo nasnasyon kan tawotawo do kāda kapaychirin, ki magsirsirbi dya. As iyaw kapagtoray na, ki abaw pandan na a dya polos a mabo. As iyaw pagāryan na, ki dya polos a marārayaw.”

No Kaibahey so Chakey na Batahen Parmataw

¹⁵ “An yaken a si Daniel, ki taywara a nariribokan ako. Ta siraw parmata a nangay do kapangtokto ko, ki binakebakel da yaken. ¹⁶ Naypasngen ako do asa dyirad maytēnekaw daw, kan inyahas ko no oyod a chakey na a batahen no tabo nya.

“Dawa, inbahey na dyaken, kan inpakatoneng na dyaken chakey na a batahen. ¹⁷ Binata na a kāna, ‘Siraw apataya a taywara a rarakoh a bolaw a animal, ki siraw apataw a pagāryan a naptnek do tanaya. ¹⁸ Ki siraw tawotawowaw no Katotohosan a Dyos, ki siranchiw mangrawat so pagāryan, kan dyira danchi a abos pandan.’

‡ **7:4** 7:4 No dāmo a animal, ki Babilonya. No “nabagot saw panyid,” ki maynamot di Nebokadnessar do chimpo no kapagattit na (4:33). Siraw kadwan saw a animal, ki nasyon a Medya-Persya, Greigo, kan Roma. No kadwan, ki bata da a Medya, Persya, kan Greigo. Hos. 13:7-8 § **7:6** 7:6 Pal. 13:2 * **7:9** 7:9 Pal. 1:14 † **7:10** 7:10 Pal. 20:12 ‡ **7:11** 7:11 No chakey na batahen “narārayaw no inawan na,” ki iyaw karārayawaw no pagāryan. § **7:13** 7:13 Mana “Tawo a Yapod Hanyit.” Mt. 8:20; Mk. 2:10; Lk 17:24 * **7:13** 7:13 Pal. 14:14 † **7:13** 7:13 Mana “Iyaw Sibibyay a abos Pandan,” as kan si Āpo Dyos a mismo nyaya.

¹⁹ “Do dāwri, chinakey ko a mapatakan iyaw oyod a chakey na a batahen a maynamot do chapat naw a animal a nachitarek dyirad kadwan saw. Ta iya, ki taywara a makamwamomo a myan so nyepen a pasek kan koko a tombāga. Nya bolaw a animal, ki nanangpah kan nanggalemgem so natiliw na saw, as nakatokatokap na so nabidin naw. ²⁰ Chinakey ko pa a mapatakan iyaw no maynamot do asa pohwaw a olong do oho na kan iyaw no asaw a tomnobo, as kan inasday na saw taddwaw. Iyaw nya dēkey a olong, ki myan saw mata na kan myan dangoy na a naychirin so mapangas. Iyaw langa naw, ki akmay mabilbīleg kan siraw kadwan saw a rārayay na. ²¹ Do nakaboybōya kwaw so nya olong, ki ginobat na saw tawotawo saw no Dyos, kan inābak na sa ²² a nanda do nakawara ni Ogma, kan naitoroh kapangokom na a nachipangokoman‡ dan tawotawo no Katotohosan a Dyos. As narapit danaw chimpo da a nangrawat so pagāryan.

²³ “Nyaw nailawlawag dyaken: ‘Iyaw no chapat naya a animal, ki iyaw chapat nanchi no pagāryan do tanaya. Machitarek do tabo kadwan saw a pagāryan. Rārayawen nanchiw no intīro a tana a lasalasagan kan homhomken. ²⁴ As siraw asa pohwaw a olong, ki siraw no asa poho a āri a mohtot anchi a yapo do nya pagāryan. Katayoka na, mohtot anchiw asa pa a āri a matarek kan siraw nanmaw. Iyanchiw mangābak dyirad tatdo saw a āri. ²⁵ Maychirin anchi so maikontra do Katohosan a Dyos, kan nāw na idadanes§ sanchiw no tawotawo no Dyos. Padāsen nanchi a balīwan siraw naikeddengaw a chimpo dan pista kan siraw linteg a maynamot do kapanganohed do Dyos. As siraw tawotawo no Dyos, ki maiparawat sanchi dya a itorayan na do irahem no tatdo kan godwa a katawen.*

²⁶ “‘Ki myan anchiw kapangokom do pangokoman do hanyit, kan ikeddeng danchi a pakarohen iyaw kapagtoray na a rārayawen a hanyiben a abos pandan. ²⁷ As iyaw kapagāri, kapagtoray, kan kabīleg dyirad tabo pagāryan do tanaya, ki maitoroh anchi dyirad tawotawo no Katohosan a Dyos. Iyaw pagāryan da,† ki magnanayon anchi, kan tabo no magtotoray do tanaya, ki magsirsīrbi kan magtongpal sanchi dyira.’

²⁸ “Nya danaw pandan no parmata. Yaken a si Daniel, ki taywara a mariribokan do kapangtokto ko, kan somnohaw rōpa ko. Ki aran komwan, abaw nangibaheyen ko aran sino.”

8

No Parmata ni Daniel do Karniro kan Kalding

¹ Do chatatdo naw a katawen no kapagāri ni Āri Belsassar,* yaken a si Daniel, ki myan danaw parmata a somnarono do nagparangaw dyaken do nanma. ² No naboya ko do parmata, ki myan ako do naahadan a syodad a Sosa a sintro do probinsya no Elam. Do parmata, ki mayteytēnek ako do payis no oksong a Olay. ³ Tomnangay ako, ki naboya ko iyaw asa a malloko a karniro† a maytēnek do payis naw no oksong. Myan dadwa manaro a olong na. Iyaw asaw a olong na, ki mananaro kan asaw. Iyaw manarwaw, ki nanawdyi a tomnobo. ⁴ Binoybōya ko iyaw mallokwaw a domarop do lāod, ammyānan, kan abagātan. Abaw no animal a makaābak sya, kan abaw makaisalākan yapo do panakabalin na. Pinarin na iyaw chinakey na, kan pinabīleg naw inawan na.

⁵ Do nakaiktokto kwaw so nya, nyiknyīnan a myan minohtot a asa malloko a kalding‡ a yapo do lāod a lināsāt naw hapot no intīrwaya a tana. Do taywara a

‡ 7:22 7:22 1 Kor 6:2; Pal. 20:4 § 7:25 7:25 Do Hebreo a chirin, ki “ronōten na sanchiw tawotawo no Dyos.”

* 7:25 7:25 Pal. 11:2; 12:14 † 7:27 7:27 No pagāryan da, ki machalit do pagāryan ni Kristo. * 8:1 8:1 Nya, ki maparin a 551 a katawen sakbay no nakayananak ni Āpo Jeso-Kristo. As si Daniel, ki makey dana 69 a katawen do dāwri. † 8:3 8:3 No “malloko a karniro,” ki paninyalan no pagāryan no Persia. ‡ 8:5 8:5 No “malloko a kalding,” ki paninyalan no pagāryan no Gresya.

kataray na, akmau dya domnaw kokod na saw do tana. Myan rakoh a olong na do payawanaw no dadwa a mata na. ⁶ Nangay nya kalding do yananaw no malloko a karniro a myan so dadwa a olong a naboya ko a naytēnek do payis naw no oksong, as kan naysayyo nya kalding a nangdarop so karnirwaw do taywara a kasoli na. ⁷ Binoybōya ko a dinarop naw karnirwaw a sirorongsot do taywara a kasoli na, as kan pinotot naw dadwaw a olong no karnirwaw. Aba iyaw no ayit no karnirwaw a nachilāban dya. Inalba no kaldingaw karnirwaw do tana, kan tinokatokapan na. Abaw makaisalākan so karnirwaw a yapo do panakabalin na.

⁸ Iyaw kaldingaw, ki naypaypāngay kabileg na. Ki do kataywara naw no kabileg na, napotot iyaw rakohaw a olong na. As no tādī na, ki myan tomnobo a apat a olong na a rarakoh a nachitongdo do mangket dyirad apat saw a salawsaw no hanyit.

⁹ Yapo do asa dyira do apataw a olong na, ki minohtot asaw a dēkey a olong na. Naypabileg do mangket do abagātan kan do dāya, kan do mangket do mapintas a tana. ¹⁰ Naypaypāngay bileg no dēkeyaw a olong na a makarapit do bōyot no kahanyihanyitan.* Siraw kadwan a bitohen, ki inpoa na sa do tanaya, as nakatokatokap na sira. ¹¹ Pinatnek naw inawan na a machiyengay do Prinsipī† no bōyot no kahanyihanyitan. Pinasardeng na saw tawotawo do kararawaw a kapangidāton da di ĀPO, as kan rinakrak naw masantwanaw a yanan ni Prinsipī. ¹² Maynamot dyira dyaya, siraw bōyot ni ĀPO kan iyaw kararaw a kapangidāton da, ki inpaipaitoray da do olongaw. As naipoha iyaw kaoyod do tanaya. Do dāwri, nagballigi iyaw olongaw do tābo a kaparin na.

¹³ Sinpangan na, nadngey ko a maychichirin asa anghil, as kan myan matarek a anghil a binata na dya a kāna, “Maypāngo pas kahay iyaw katongpal no parmataya a maynamot do karārawaya a kapangidāton, iyaw kapachiribildi a pakayapwan no kapayrārayaw, iyaw kaiparawat so masantwanaw a yanan, kan iyaw kapanokatokap so bōyot no Dyos?”

¹⁴ Initbay na dya a kāna, “Mapahabas anchiw 2,300‡ a mahep kan mabekas. Katayoka na, makapya anchiw no masantwanaw a yanan do sīgod a malinteg a kayiyan na.”

Iyaw Kailawlawag no Parmata

¹⁵ Do kayan ko a si Daniel a nangbōya so parmataw kan pinādas ko a awāten, nyiknyīnan a myan naytēnek a asa do salapen kwaw a akmay langa no tawo. ¹⁶ Nadngey ko bosis no asa tawo a yapo do hobok naw no Oksong a Olay a nanawag a kāna, “Gabriel,§ ilawlawag mo do dyaya tawo iyaw no chakey naw a batahen parmataw a naboya na.”

¹⁷ Do nakapaypasngen naw do naytēnekan kwaw, ki taywaraw nakamo ko kan naysasakeb ako do tana. Binata na dyaken a kāna, “Anak no tawo, awāten mo a iyaw parmataya, ki maynamot do chimpo no panongpalan.”

¹⁸ Do kadama naw a maychirichirin dyaken, naynepdep ako a naysasakeb do tana. Ki yinokay na yaken, as nakapaytēnek na dyaken.

¹⁹ Do dāwri, binata na a kāna, “Ipatatoneng ko dyimo iyaw maparin anchi do panongpalan a ōras no kasoli no Dyos. Ta no parmataya, ki maynamot do naitongdo

§ 8:9 8:9 No “mapintas a tana,” ki tana a Israel. Dan. 11:16, 41 * 8:10 8:10 No batahen dan kadwan a maynamot do “bōyot,” ki siraw bitohen a ladāwan dan anghilis no Dyos. Ok. 5:20; Job 38:7; Isa. 40:26 † 8:11 8:11 No “Prinsipī,” ki si Āpo Dyos mana iyaw anghil a si Migel. ‡ 8:14 8:14 Do bidang a 2,300 a dāton, an taydodwa do kararaw, ki myan 1,150 a karaw a mapahabas mana tatdo a katawen kan dadwa kabohan. § 8:16 8:16 Gabriel kan Migel, ki sira lang a anghilis a myan so ngaran do Biblya. No Hebreo a chirin, no chakey na batahen “Gabriel,” ki “tawo no Dyos” (Dan. 8:16; 9:21; Lk. 1:19, 26). As no chakey na batahen “Migel,” ki “(iyaw) akmay Dyos” (Dan. 10:13, 21; 12:1; Jod. 9; Pal. 12:7).

a chimpo no pachipandan. ²⁰ Iyaw dadwaw so onlong a malloko a karniro a naboya mo, ki iladāwan na saw ar-āri no Midya kan Persya. ²¹ As iyaw mallokwaw a kalding, ki iyaw āryaw no Gresya. As iyaw rakohaw a onlong do payawanaw no dadwa mata na, ki iyaw dāmaw a āri. ²² Siraw apataw a onlong a tomnobo a yapo do nanmaw a onlong na a napotot, ki iladāwan da siraw apataw a pagāryan a mohtot anchi a yapo do nasyon na. Ki mabīleg pa saba a akmas dāmaw a pagāryan.

²³ “Anchan masngen danaw no pandan no kapagāri da, as marapit kararahetan danaw a kapachiribildi da, myan anchiw magparang a asa āri a maranggas so kapagroprōpa, kan manangallilaw. ²⁴ Bomileg anchi, ki maynamot aba do bōkod na panakabalin. Iyanchiw pakayapwan makam-amak a kapayrārayaw, kan magballiginchi do aran āngo a parinen na. Abohen na sanchiw mabīleg saw a aran siraw tawotawo no Dyos. ²⁵ Maynamot do kasikap kan kapangallilaw na, ki magballigi anchi dyirad kaparin na. Pagpangas nanchiw no inawan na, kan ipadiman na sanchiw āro a tawotawo do dyi da a hahawen. Karīten na panchi iyaw Prinsipī dan prinsipī. Marārayaw anchi, ki yapo abanchi do bīleg no tawo.

²⁶ “Iyaw parmata no kapangidāton do mahep kan mabekas a naibahey dyimo, ki oyod. Ki ilīmed mo parmataya, ta mahay panchiw no katongpal na.”

²⁷ Yaken a si Daniel, ki nahah ako, kan naypoktad ako a naganyit so papere a karaw. Sinpangan na, naybangon ako, kan tinongtong ko iyaw tarabāko kwaw a intoroh no āri dyaken. Ki taywara a nakamikamya akwaba a maynamot do parmataya a dyi ko a maawātan.

9

No Dasal ni Daniel

¹ Si Daryos a taga Mede a pōtot ni Ahasweros,* ki napatnek a āri do pagāryan no Babilonya. ² Do nanōma a tawen no kapagāri na, yaken a si Daniel, natonngan ko iyaw kapachipandanchi no nāw no nakarārayaw no Jerosalem, ki papito a poho a katawen. Iyaw nya, ki yapo do masantwan saw a libro a naibasar do chirin ni ĀPO a naitoroh di propīta Jeremiyah. ³ Sipapasnek ako a naydasal kan nangdakdaw di Āpo Dyos. Nagayonar ako, naylaylay ako so makersang, as kan naydisna ako do ahbek.

⁴ Naydasal ako di ĀPO a Dyos ko, kan inpodno ko gatos dan tawotawo ko a kon ko, “O Āpo Dyos, mabīleg kan makaskasdāaw ka. Tongpalen mo intōlag mo kan nāw na a kadaw mo dyirad tabo a madaw dyimo kan magtongpal siras bilbilin mo. ⁵ Naygatos kami kan pinarin namen madi. Siraw kaparin namen, ki marahet. Nagribildi kami a somniwal do bilbilin mo kan siraw pangeddeng mo. ⁶ Inadngey namen sabaw no pachirawatan mo sa a propīta a naychirin do toray no ngaran mo dyirad ar-āri namen, siraw prinsipī namen, kan siraw kapoonan namen, kan do tabo a tawo do dya a tana.

⁷ “O Āpo, malinteg ka. Ki nataloban rōpa namen so kasnek akma sicharaw. On, iyaw kasnek, ki dyira dan tawotawo no Jōda, siraw omyan do Jerosalem, kan tabo tawotawo no Israel a pinaychawpit mo do nasnasyon a masngen kan mateng a maynamot do dyi da a kapodno dyimo. ⁸ O ĀPO, yamen kan siraw ar-āri namen, prinsipī, kan siraw kapoonan namen saw, ki nataloban rōpa namen so kasnek a maynamot ta naygatos kami dyimo. ⁹ O Āpo a Dyos namen, māsisyen kan mamakawan ka a aran nagribildi kami dyimo. ¹⁰ Nanganohed kami aba dyimom ĀPO a Dyos do dyi namen a nagtongpalan so linlinteg mo a inpaitoroh mo dyirad pachirawatan mo a propīta. ¹¹ Tabo no tawotawo no Israel, ki nakagatos sa do linteg mo, kan somniwal sa a chinaskah daw manganohed dyimo.

* 9:1 9:1 No ngaran a “Ahasweros,” ki yapo do Hebreo a chirin. As “Ekserses,” ki Griego a chirin.

“As dawa, iyaw no abay kan kaokom a naitolas do Linteg ni Moyses a pachirawatan no Dyos, ki nangay dyamen maynamot ta nakagatos kami dyimo. ¹² Tinongpal mo inchirin mo a maikontra dyamen kan siraw magtoray dyamen do kaiyangay mo so rakoh a didigra dyamen. Ta do ohbo no tābo hanyit, ki ari pad abo naporin a akmas naporinaw do Jerosalem. ¹³ Akmas naitolas do Linteg ni Moyses, nangay dyamen tabo nya a didigra. Ki aran komwan mo ĀPO a Dyos namen, pinarin namen aba iyaw no makay-āyo dyimo maynamot ta tinadyichokod namen abaw gatogatos namen kan nakawnot namen abaw kaoyodan mo. ¹⁴ Dawa, mo ĀPO, nakasagāna ka a nangyangay so didigraw dyamen. Ta imo no ĀPO a Dyos namen, ki malinteg do tabo kaparin mo, as kan inanohdan namen abaymo.

¹⁵ “Changori, mo Āpo a Dyos namen a nangihtot so tawotawo mo do Egipto do panakabalin mo, kan nakapatohosan no ngaran mo a manda sichangori, ki naygatos kami kan marahet saw kaparin namen. ¹⁶ Sigon do tabo a malinteg a kaparin mo, padichanen mo paw kasoli mo do Jerosalem a iyaw syodad mo a iyaw masantwanaw a paytokonan. Iyaw gatogatos namen kan gatogatos dan kapoonan namen, ki pinayparin da iyaw Jerosalem kan tawotawo mo a pangoyaw dan tabo do omdibon namen.

¹⁷ “Dawa, changori, mo Dyos namen, adngeyen mo pa saw dasal kan akdakdawen no pachirawatan mwaya. As para do kaidāyaw mo, paisedāngen mo pakono rōpa mo† do masantwan a yanan mo a narārayaw dana. ¹⁸ O Dyos namen, adngeyen mo pa yamen kan chiban mo iyaw karārayaw no syodadaw a mayrara so ngaran mo. Mangdakdaw kami aba dyimo a naibasas do kalinteg namen an dya maynamot do rakoh a kāsī mo. ¹⁹ O Āpo, adngeyen mo pa yamen! O Āpo, pakawanen mo pa yamen! O Āpo, ikāso mo pa yamen! O Dyos ko, maybabalay kaba a para do kaidāyaw mo, maynamot ta iyaw syodad mo kan siraw tawotawo mo, ki mayrara so ngaran mo.”

No Kailawlawag ni Gabriel so Padto

²⁰ Tinongtong ko naychirin kan naydasal, kan inpodno ko gatos ko kan gatos dan tawotawo ko a Israel. Inakdakdaw ko do salapen ni ĀPO a Dyos ko a maynamot do masantwanaw a paytokonan na. ²¹ Do kayan kwaw a maydaydasal, si Gabriel a nagparang a tawo a naboya ko do dāmaw a parmata ko, ki nangay dyaken do taywara danaw a nakahopag ko‡ do ōras naw no kapangidāton do kamahep. ²² Nangay kan binata na dyaken a kāna, “Daniel, nangay akos changori a manoroh dyimo so kinasirib kan kapakaawat. ²³ Do nakasiknanaw no kapangdakdaw mwaw, ki inpaw-it naranaw atbay na, as nangay ako a mangibahey sya dyimo, ta chadaw naymo no Dyos. Dawa, amirisen mo iyaw minsāhi, kan awāten mo iyaw parmataw.

²⁴ “Naikeddeng iyaw maypapito a papito a poho a katawen§ para do tawotawo mo kan no masantwan a syodad mo a mapatayokanchi so kapaygatos kan karahet da. Tan komwan, maipakawan dananchiw gatos, kan mapatēnek anchiw abos pandan a kinalinteg tan maparin anchi a matongpal parmataw kan padto, as kan mapasantonchiw yananaw a kasasantwan.

²⁵ “Machita a matonngan kan maawātan mo nya: Yapo do kaikeddeng no bilin a mangbangon kan mapatnek a mirwa so Jerosalem a manda do kawara no napidyaw a magtoray, ki myan papito a maypapito. Sinpangan na, do irahem no anem a poho kan dadwa a maypapito,* ki mapatnek a mirwa iyaw Jerosalem a myan so kalkalsāda kan napadibonan so minānga do gaganaw no ahad no Jerosalem. Ki

† 9:17 9:17 Sal. 31:16; 67:1 ‡ 9:21 9:21 Do kadwan a naiyōlog, ki “somnayap a dominna dyaken.” § 9:24 9:24 No maypapito a poho a papito a katawen, ki 490 a katawen. * 9:25 9:25 Iyaw papito a nomiro, ki nomiro no Dyos. No chakey na batahen, ki “komplito” mana “aba polos pakapilawan na.” No “papito a maypapito,” ki papito a lāwas mana 49 a katawen. As no “anem a poho kan dadwa a maypapito,” ki 434 a katawen.

maparin anchiw nya do chimpo a kalidyatan. ²⁶ Anchan tayokaw anem a poho kan dadwa kalawas, maipadiman anchi a abos gapo iyaw pinidyaw no Dyos. Sinpangan na, siraw bōyotaw no matarek a magtoray a mangay anchi, ki rārayawen danchiw syodadaw kan no masantwanaw a yanan. No pandan na, ki mangay anchi a akmay layos a mangyangay so gobat kan karārayawan a inkeddeng no Dyos. ²⁷ Machitōlag anchiw nawri a magtoray do āro a tawotawo do papito a katawen. Ki do hobok no papito a katawen, pagsardengen nanchiw sakripīsyo kan kapangidāton.† Patneken nanchiw makamwamomwaw a mangrārayaw do masantwan a yanan,‡ kan nāw na daw manda do naikeddengaw a pandan a nawriw kapādo no Dyos so kasoli na dya.”

10

No Parmata ni Daniel do Payis no Oksong a Tigris

¹ Do chatatdo naw a katawen a nakapagāri ni āri Syros do Persya,* naipakatoneng paltiing di Daniel a pinangaranan da so Beltesassar. No minsāhi na, ki oyod, kan maynamot do rakoh a gobat. No nakapakaāwat na so nyaya minsāhi, ki naipakatoneng dya do parmata no chakey na a batahen.

² Do dāwri, yaken a si Daniel, ki nagdongdong-aw ako so tatdo a kalawas.

³ Komninan akwaba so aran āngo a naitatārek a makan. Nangisobo ako aba so karni mana palek, as kan nangosar ako aba so bangbanglo do inawan ko do irahem no tatdo a kalawas.

⁴ Do chadadwa naw a poho kan apat a karaw do manma a bohan do tawen, myan ako a naytēnek do payisaw no rakoh a oksong a Tigris. ⁵ Tomnangay ako, ki naboya ko asaw a mahakay a nakalaylay so mapino a tela, kan nakabarikis so pōro a balitok a yapo do asa yanan a mayngaran so Ophas. ⁶ Masileng iyaw inawan na akmas mangīnaw a bato a mayngaran so berilo. Maranyag iyaw rōpa na akmas kimataw, kan siraw mata na, ki akmay gomilgilāyab a apoy. Tachay kan kokod na sa, ki akmay napasileng a tombāga, kan no bosis na, ki akmay ariwāwa no tawotawo.

⁷ Yaken lang a si Daniel nakaboya so parmataw. Siraw myanaw dyaken, naboya daba, ki naychihat a nadidiw daw taywara a kāmo, kan nayyayo sa a tomnayo. ⁸ Dawa, natokos ako a naychatanyi a magboybōya so nyaya makaskasdāaw a parmata. Nabo danaw kayit ko, kan taywara dana a somnohaw rōpa ko a araba polos maparin ko. ⁹ Sinpangan na, nadngey ko nakapaychirin na, as do kapangadngey ko dya, naynepdep ako a naysasakeb do tana.

¹⁰ Do nakatayoka no nawri, myan kakamay a napaycharang dyaken. Pinagbak-abāka na yaken a maychamirpirpir ako pa. ¹¹ Binata dyaken no tawowaw do parmata a kāna, “Daniel, chadaw naymo no Dyos. Adngeyen mo a maganay ibahey kwaya. Maytēnek ka, ta natoboy ako a mangay dyimo sichangori.” Do nakaibahey na dyaken so nya, naytēnek ako a maychamirpirpir pa.

¹² Somarono, binata na dyaken a kāna, “Mamo kabam Daniel. Nangrogi pa do manōmaw a araw disidido ka na a nangidasal so kapakaāwat, as kan inpakombaba mo inawan mo do salapen no Dyos mo, nadngey imo no Dyos. Changori, nangay ako a maynamot do dasal mo. ¹³ Ki iyaw prinsipi no pagāryan no Persya, ki binalat na yaken so dadwa poho kan asa karaw. Sinpangan na, yangay yaken a sinidongan ni Migel† a asa a pangōlo dan anghilis maynamot ta binabalay na yaken no prinsipi do pagāryan no Persya. ¹⁴ Sichangori, nangay ako a mangilawlawag dyimo so maparin anchi dyirad tawotawo mo saya do masakbayan. Ta iyaw parmataya, ki maynamot do chimpo a mangay panchi.”

† **9:27** 9:27 “Papito a katawen,” do Hebreo a chirin, ki “asa a kalawas.” As kan no “hobok no papito a katawen,” ki “godwa a kalawas.” ‡ **9:27** 9:27 Mat. 24:15; Mk. 13:14 * **10:1** 10:1 Esr. 1:1 † **10:13** 10:13 Jod. 1:9

¹⁵ Do kadama naw a mangibahey dyaken so nya, ki naysasakeb ako do tana, kan nableg ako. ¹⁶ Sinpangan na, sinalid no akmau tawo bibi ko, kan iniwangan ko dangoy ko kan naychirin ako. Binata ko do maytēnekaw do salapen ko a kon ko, “O āpo ko, maynamot do dyaya a parmata a naboya ko, taywara kabakel ko kan arabaw kayit ko. ¹⁷ Maypāngo a yaken a pachirawatan mom āpo, iyaw machisarīta dyimo? Nabo danaw kayit ko, kan malidyatan ako a omanges.”

¹⁸ Ki inigpet narana yaken no akmau tawo, kan natorohan ako so kayit. ¹⁹ Binata na dyaken a kāna, “Mamo kaba, imo a tayawara a chadaw no Dyos. Myan pakono kaydamnayan no kapangtokto mo! Tomored ka, kan maypayit ka.”

Do nakapaychirin naw dyaken, naypayit ako kan binata ko a kon ko, “Maychirin ka pa mo āpo ko, ta tinorohan mo na yaken so kayit.”

²⁰ Binata na dyaken a kāna, “Chapatak mori an āngo ta nangay ako dyimo? Machita ko manma a maybidi a machilāban do prinsipi no Persya. As sinpangan na, mangay anchi iyaw prinsipi no Gresya. ²¹ Ki sakbay a komaro ako, ibahey ko dyimo iyaw naitolas do Libro no Kaoyodan. (Abaw somidong dyaken a mangkontra siras nya saya prinsipi malaksid si Migel a prinsipi nyo a Israel.”

11

¹ “As do dāmo a tawen no kapagāri ni Daryos a taga Mede,* ki naytēnek ako a nangsobaybay kan nangsalaknib di Migel.”)

No Pagāryan dan Egipto kan Sirya

² Binata na pa dyaken no akmau tawo a kāna, “Changori, ki ibahey ko dyimo oyod. Myan panchiw magparang a tatdo a āri a mangitoray so Persya. Sinpangan na, myan chapat naw anchi a āri† a mangamangay panchis kabaknang kan tabo kadwan saya. Ki anchan maypabīleg a maynamot do kinabaknang naw, paklaklalen nanchiw tabo tawotawo a komontra do pagāryan no Gresya. ³ Somarono, magparang anchiw matarek a mabīleg a āri a rakoh so panakabalin a magtoray, as kan parinen nanchiw chakakey na.‡ ⁴ Ki anchan marapit naw kayiyitan naw no katoray na, maychapat anchiw impiryō naw. Madyira abanchi no kapotōtan na, as kan abanchiw akmas kabīleg na. Ta no impiryō na, ki mabagot anchi kan maitoroh dyirad matarek.

⁵ “Sinpangan na, maypabīleg anchiw āryaw do abagātan a āri do Egipto. Ki asanchi dyirad hiniral na saw,§ mabilbīleg pa kan iya, as kan mangitoray anchi so rakorakoh a pagāryan. ⁶ Anchan mapahabas tawtawen,* magkakampi sanchi a dadwa. As ipakabahay nanchi no āryaw no abagātan do Egipto iyaw pōtot naw a mabakes do āryaw no ammyānan do Sirya tan maypadekktet kapagkampi da. Ki alit na, marawa aba no kayit no mabakes a patongtongen nawri a kapagkampi da. Makteb anchiw katoray no āri do Sirya.† As no binaket naw, anak naw a mahakay, kan siraw magsirsirbyaw dya, ki maipadiman sanchi.

⁷ “Sinpangan na, myan anchiw yapo do kaliposan no mabakesaw a taga Egipto iyaw mayparin a āri do Egipto. Daropen nanchiw bōyot no āryaw do Sirya. Asdepen nanchiw kōta daw, as kan abāken na sa. ⁸ Ikaro na pa sanchiw didyosen da a iyangay

* **11:1** 11:1 Dan. 5:31 † **11:2** 11:2 Iya, ki si Ekserses. Esr. 4:5; Est. 1:1 ‡ **11:3** 11:3 Iya, ki si Alexander a Mabīleg a nangitoray so rakoh a impiryō. No kadiman na, ki do 323 sakbay a naiyanak si Apo Jeso-Kristo. As no “impiryō,” ki nasasyon mana pagpagāryan saw a itorayan no inspirador. § **11:5** 11:5 No āryaw, ki si Ptolemy Lagos. As no hiniral, ki si Selewsos Nikator. * **11:6** 11:6 Myan apat a poho a katawen a napahabas. As iyaw āri do Egipto do dya, ki si Ptolemy Piladelpos. As no āri do Sirya do dya, ki si Antiochos Teos. Myan Āri Antiochos Soter sakbay iya. † **11:6** 11:6 No āri do Sirya, ki naysyay sa kan baket na a iyaw pōtotaw no āri do Egipto, kan minirwa kinabahay naw dāmawaw a baket na. Nya dāmo a baket na, ki diniman naw āryaw a lakay na do dita, kan inpadiman naw binaketaw ni lakay na a taga Egipto tan mapatnek anak naw a mahakay a tādi ni āri.

do Egipto, magrāman bolto da saw kan mapapateg saw a warawara a naparin do pirak kan balitok. As do somarsarano saw a tawtawen, ginobat na pabaw āryaw no Sirya. ⁹ Do katayoka no tawtawen a katalna, raoten nanchi no āri do Sirya iyaw pagāryan no āryaw do Egipto, ki mapilit nanchi a magsonod. ¹⁰ Magsagāna sanchiw pōtot no āryaw do Sirya a machigobat, kan mangpeh so rakoh a bōyot. Domalapos sanchi a akmay mayit a layos, kan romapit anchiw gobat do kōta no kabōsor na a Egipto.”

¹¹ Tinongtong na a maychirin a kāna, “Sinpangan na, iyaw āryaw no Egipto maynamot do taywara a kasoli na, ki magmarcha anchi a manggobat so āryaw do Sirya a mangpeh so rakoh a bōyot, ki maābak anchi a alit iyaw āryaw do Sirya ¹² As anchan maikaro nakalasad saw a yapo do rakohaw a bōyot do nakaābak da, mapnonchi so kapangas no āryaw do Egipto, kan ipadiman nanchiw rīniborībo a tawotawo, ki kanāw nabanchi a magballīgi. ¹³ Iyaw no āri naw no Sirya, ki mirwanchi a mangpeh so bōyot na a rakorakoh kan nanmaw. As anchan homabas tawtawen, mirwa dananchi a machigobat a myan so taywara a rakoh a bōyot a komplito so machita.

¹⁴ “Do dāwri a chimpō, āro sanchiw mangkontra so āryaw do Egipto. As magribildi sanchiw maranggas saw a mahahakay a mismo a tawotawo mo a Jodyo sigon do katongpal no parmataya, ki abanchi iyaw ballīgi da. ¹⁵ Somarano, iyaw āri no Sirya kan bōyot na saw, ki mangay sanchi do asa syodad a mahnyi so ahad, kan mapaytokon sa so tana do gaganaw no ahad no syodad tan makakayat sa a mangsākop.‡ Aran mangay sanchiw bōyot a yapod Egipto, mangābak saba. Aran siraw kayiyitan dyira, ki abanchi iyaw ayit da a manglāban siras taga Syira. ¹⁶ Iyaw mangraotaw a āri do Sirya, ki parinen naw chakey na. Abanchiw komontra sya. Maytēnek anchi do madayagaw a tana a Israel, kan myan anchiw panakabalin na a mangrārayaw so nya tana. ¹⁷ Ipapāti nanchi no āri do Sirya iyaw mangyangay so kabileg no intīro a pagāryan na, kan machikampi do āryaw do Egipto. Ipakabahay nanchiw pōtot na a mabakes do āryaw no Egipto tan rārayawen naw pagāryan no kabōsor na. Ki matongpal abanchiw plāno naya mana makasidong aba dya. ¹⁸ Katayokan nawri, raoten na sanchiw omyanaw do payis no kanayan kan sakōpen nanchiw āro dyira. Ki myan anchiw komander a yapo do matarek a tana a mamenpen so katangsit naw, kan ipadidiw na dyaw mismo na a katangsit. ¹⁹ Katayokan nyaya, maybidinchi iyaw āryaw dyirad kōta na saw do mismo na a tana. Ki dāwrinchi, makachichad kan malba, as kan nawriw pachipandan na.

²⁰ “Matarek dananchi a āri iyaw machitādi dya, as toboyen nanchiw asa magsingsingir so bwis tan tongtongen naw kadayag no pagāryan na. Ki katayoka no dēkey a chimpō, madiman anchiw āryaw, ki maynamot aba do riribok mana gobat.”

Iyaw Marahet a Āri do Sirya

²¹ Tinongtong no akmanaw tawo a maychirin a kāna, “Matarek dananchi a āri iyaw machitādi do āryaw no Sirya a asa marahet a tawo a abo kalinteg na a magāri. Maychihat anchi a mangay kan agawen nanchi iyaw toray a maynamot do kapagpasablog na. ²² Akmanchiw mayit a layos, boyasen na sanchiw bōyot do salapen na a rārayawen. On, sira kan iyaw prinsipyaw no tōlag,§ ki mayengay sanchi a madiman. ²³ No machikampi di āryaya, ki sikāpan nanchi. As maypayit anchi a aran dēkey bōyot na. ²⁴ Do chimponchi a matalek dana saw kababaknangan saw a probinsya, kellaten na sanchi a raoten. Parinen nanchiw dyi da pa polos a pinarin

‡ 11:15 11:15 Nya syodad, ki Sidon a inaagaw no āryaw no Egipto. § 11:22 11:22 Iyaw prinsipyaya, ki batahen dan kadwan a iya, ki si Onias a asa malinteg a katotohosan a pādi no Jodyo do dāwri a chimpō. Sigon do istorya do dāwri a chimpō, ki nadiman si Onias do tawen a 175 BC.

da simna aāmang na. Ibōnong nanchiw nasamsam na saw a warawara dyirad bōyot na. Magpangta anchi a rārayawen na saw kōta da. Aran komwan, ki myan pandan na.

²⁵ “Do rakoh a bōyot na, maawis anchiw nya āri yapo do katoray kan kated na a manggobat so āryaw do Egipto. Ki no āryaw no Egipto, ki bayaten nanchi a gobaten do rakohaw kan mabīleg a bōyot na. Ki magballīgi abanchi, ta myan sanchiw magpangta a komontra dya. ²⁶ Aran siraw kahanghang naw do kanan na, ki pakayapwan anchi no karārayaw na. Siraw bōyot na saw, ki maopas sanchi kan āronchiw madiman do kapachigobat da. ²⁷ Siraw dadwaw a āri, ki mayengay sa do kaipanggep da mamarin so marahet. Maydisna sanchi do asa a lamisaan, kan maysinbayataw sanchi, ki abaw sinpaspangan na. Ta no pandan na, ki ari pad marapit do naitongdo a chimpō. ²⁸ Somabat anchiw āryaw no Sirya do bōkod na a tana a panawbi naw āro a kinabaknang. Ki no kapangtokto na, ki karārayaw nanchi so masantwanaw a tōlag a maynamot do kapagdaydāyaw dan tawotawo no Dyos. On, parinen nanchiw inplāno na, as kapaybidī na do bōkod na a tana.

²⁹ “Do naitongdwaw a chimpō, mirwa anchiw āryaw do Sirya a mangraot so Egipto, ki machitarek anchiw pachipandan na. ³⁰ Myan sanchiw maglogan do gapor a yapo do Kittim* a machikontra dya. Mamo anchi a magsonod a somabat. Ki makasokasolinchi a mangranggas siras tawotawowaw no masantwanaw a tōlag, kan isakit na sanchiw nangtadyichokodaw so nawri a tōlag.

³¹ “Magparang sanchiw bōyot na saw, kan yangay da laposan iyaw masantwanaw a yanan a akmay kōta.† Pagsardengen danchiw kararaw a kapangidāton, kan patneken danchiw makamwamomwaw a mangrārayaw.‡ ³² Do kapagpasablog anchi no āryaw, mapolīgos naw aligosgos dan tomnadyichokodaw so tōlag. Ki siraw tawowaw a makapatak so Dyos da, ki nāw danchi a somkad do āryaw.

³³ “As siranchiw masisīribaw dyirad tawotawo saw, ki mangnanawo sanchi so āro tan myan anchiw kapakaāwat dan nachinanawo dyira. Ki alit na, madiman sanchi do ispādaw masisīrib saw mana masosohan mana matiliw mana masamsaman. ³⁴ Siraw nya naranggasan, ki makarawat sanchi so dēkey a kasidong. Ki āro sanchiw machirapa dyira a sin-gaganay. ³⁵ Kadwan anchi dyirad masisīrib saw, ki makalakam sanchis tōok. Tan komwan, madalosan sanchi tan abo pakapilāwan da a manda do ōras no pandan, ta no naitongdo a chimpō, ki ari pad nawara.”

No Kapatohos no Āryaw so Inawan na

³⁶ Binata na pa dyaken no akmau tawo a kāna, “Parinen anchi no āryaw iyaw chakakey na. Patohosen nanchi kan itan-ok nanchiw inawan na a matwatohos kan aran āngo a dyos, kan maychirin so taywara a marahet a maikontra do Katotohosan a Dyos. Maparin na sanchiw nya mandan do chimpō a kadōsa sya no Dyos. Ta no naikeddeng naw, ki masigorādo a matongpal anchi. ³⁷ Ikaskāso na sabanchiw dyos dan kapoonan na sa mana iyaw dyos a chadaw dan mababakes§ mana aran āngo a dyos, an dya patohosen nanchiw inawan na a matwatohos kan tabo. ³⁸ Basbāli a padayāwan nanchi iyaw dyos no kōta saw. Iyaw nya dyos, ki chinapatak daban kapoonan na sa, ki padayawan nanchi do kaitoroh na dya so balitok, pirak, mapateg saw a bato, kan kadwan saw a mangīna a sāgot. ³⁹ Mangraot anchi so kabibīlegan a kōta do sidong no asa gan-ganaet a dyos. Siranchiw mangbigbigaw sya, ki taywara

* **11:30** 11:30 Bata dan kadwan a “Kittim,” ki iyaw pōro a Sypros do Mediterranean a Tāw. As bata no kadwan, ki siraw taga Roma. † **11:31** 11:31 Iyaw “masantwan a yanan,” ki iyaw timplo. ‡ **11:31** 11:31 Dan. 9:27 § **11:37** 11:37 Nya dyos, ki mayngaran so Tammos do chirin Hebreo mana Adonis do chirin Greigo. Inanohdan da a nya dyos, ki makasidong a mapabōgi so mababakes. Esk. 8:14

na sanchi a padayāwan. Payparinen na sanchi a magtoray so āro a tawotawo, kan ibinglay nanchi dyiraw tana a gon-gona da.

⁴⁰ “Anchan chimpo no panongpalan, daropen nanchi no āri no Egipto āryaw do Sirya. Ki no āri no Sirya, ki alipogpogen nanchi iya a konso logan saw a pachigobat, nakakabalyo, kan matokpoh a bonggoy no gapor. On, mangay anchi do āro a nasnasyon, kan hanyiben na sa a daropen akmay layos. ⁴¹ Raoten na panchiw madayagaw a tana, kan dimanen nanchiw rīnibribo a tawotawo. Ki makalasad sanchiw myan do tana a Edom, Moab kan iyaw nabidin a partis no Ammon. ⁴² Ilonat nanchiw tachay na dyirad āro a nasnasyon, kan aran Egipto, ki makadichan abanchi. ⁴³ Mangitoray anchi siras naitayo a kinabaknang a balitok kan pirak, kan tabo mapateg a warawara no Egipto. As itonchi a masākop siraw taga Libya kan Etiopya. ⁴⁴ Ki no dāmag a yapo do dāya kan ammyānan, bakbaklen anchi iya. Do taywara a kasoli na, mangay anchi a mangrārayay kan mangdiman so āro. ⁴⁵ Patneken nanchiw toltolda na do payawan no taw kan no madayag a masantwan a tokon. Ki madiman anchi, kan abanchiw somidong sya.”

12

No Manawdyi Sa a Chimpo

¹ Tinongtong no akma tawo a mahakay a nakalaylay so mapīno a tela a kāna, “Do dāwrinchi a chimpo, magparang anchi si Migel* a iyaw mabīlegaw a prinsipi a mangaywan siras tawotawo mo saw. Myan anchiw chimpo no kariribok a dyi pa napanin a nangrogī do nakaipātēnek da no nasyon a mandan do nawri a chimpo.† Ki anchan mangay nawri a chimpo, maisalākan sanchiw tawotawo mo a myan so ngaran do librowaw‡ a nakaitolasan no ngarangan. ² Āro sanchi dyirad naynahah danaw do tanaya, ki magongar sanchi. Kadwan saw, ki mangnānam so byay a abos pandan. As no kadwan, ki mangdidiw sanchi so kasnesnek kan abos pandan a kaipsok.§ ³ Siraw masisīrib, ki magranyag sanchi a akmas kasēdang no hanyit. Siraw mangipalongo so āro a tawotawo a mamarin so kalinteg, ki magranyag sanchi a abos pandan a akma siras bitohen.* ⁴ Ki imom Daniel, honen mo kan silyowan mo iyaw librowaw a mandan do chimpo no panongpalan. Āronchiw mayyayo do dya kan dwadaw a mangpādas a mangnāyon so kapakatoneng da.”†

⁵ Sinpangan na, yaken a si Daniel, ki nanyideb ako kan naboya ko paw dadwaw a tawo a naytēnek do salapen ko. No asaw, ki myan do payis no oksong. As iyaw asaw, ki do payis do kabtang naw no oksong. ⁶ Asa dyiraw no nangyahes do mahakayaw a naylaylay so mapīno a tela a myan do atwaw no oksong a kāna, “Maypāngo pa so kahay sakbay a matongpal saw nya makaskasdāaw a kaparin?”

⁷ Iyaw mahakayaw a naylaylay so mapīno a tela a myan do atwaw no oksong, ki naydedpa a napatohos siras tanoro naw do hanyit, kan nadngey ko a insapata na do ngaran no sibibyayaw a abos pandan a kāna, “Maparin anchi do irahem no tatdo kan godwa a katawen. Anchan machipanda danaw panakabalin da no tawotawowaw no Dyos, ki matongpal anchi a tabo nya saya.”

⁸ Nadngey ko iyaw inbahey naw, ki naawātan kwaba. Dawa, inyahes ko a kon ko, “O āpo, āngo iyaw kapachipanda tabo no nya?”

⁹ Binata na a kāna, “Mayam ka na, mo Daniel, ta nahon kan nasilyowan dana saw chirinaya a mandan do chimpo no panongpalan. ¹⁰ Āronchiw mangdalos so inawan da tan madalos sa a abos pakapilāwan. Ki siraw marahet saw, ki tongtongen

* 12:1 12:1 Dan. 10:13, 21 † 12:1 12:1 Mt 24:21; Mk. 13:19; Pal. 12:7, 16:18 ‡ 12:1 12:1 Eks 32:32-33; Sal. 69:28; Pal. 3:5 § 12:2 12:2 Mt. 25:46 * 12:3 12:3 Mt. 13:43 † 12:4 12:4 Pal. 22:10

danchiw karahet da, kan aba dyiraw kapakaāwat. Siranchi lang masisīrib saw myan so kapakaāwat.

¹¹ “Mangrogī do chimpwaw a nakapenpen no kararawaw a kapangidāton, kan nakapatnek no makamwamomwaw a mangrārayaw,[‡] ki myan 1,290 a karaw. ¹² Ay, āngwa kabindisyon no makapangnanaya kan nāw na a mapodno mandan pandan no 1,335 a karaw.

¹³ “Ki imo mo Daniel, nāw mo a mapodno a mandanchan pandan. Maynahah kanchi, as anchan marapit iyaw panongpalan, maytēnek kanchi a mangrawat so pinakabinglay mwaw a tāwid mo.”

[‡] **12:11** 12:11 Dan. 9:27; 11:31

No Libro A Joel

No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Libro

Dēkey lang makapatak so maynamot di propīta Joel, kan masyrto aba an kāngo nakabyay na. Ki mapatapata a naitolas nya a libro do maikadadima mana maikapat a gasot a katawen sakbay no nakaiyanak ni Āpo Jeso-Kristo do chimpo no kapagtoray no Persya.

Iladāwan ni Joel iyaw asa makaam-amak a namarin do nakadahepdep no asa kapangenan a kabaga do tana dan Israelita, kan iyaw taywara tīkag daw. Do dya saya namarin, naboya ni Joel iyaw pangilasīnan so kangay no arawaw ni ĀPO, iyaw araw a kapangdōsa na siras mangkontra so chakey na.

Ipakatoneng no propītaya iyaw kapanawag ni ĀPO siras tawotawo a magbabāwi, kan iyaw kari na a mapabidi kan mangbindisyon sira a mirwa.

No asa a masisīta a ibahey na, ki inkari no Dyos a akneben nanchi so Ispirito naw tabo tawotawo, mahahakay kan mababakes, adedekey kan mangalkem (2:28-29). Natongpal nyaya do kapaybidi ni Āpo Jesus do hanyit (Ara. 2:16).

No Naychakarwan no Nya Libro

No kapangpisti dan kabaga (1:1-2:17)

No kari ni ĀPO a mirwa dana sa mabindisyonan (2:18-27)

No arawaw ni ĀPO (2:28-3:21)

Joel

¹ Nyaw minsāhi a inpakatoneng ni ĀPO di Joel a pōtot ni Petwel.

No Kadahepdep Dan Kabaga

² Mangadngey kamo, inyo a panglakayen.

Adngeyen nyo tabo a omyan do tana a Joda.

Aryoriw namarin a komwan a yapo do kabibyay nyo
mana do chimpo da no aāmang nyo?

³ Ibahey nyo nyaya dyirad anak nyo,

kan ipaibahey da panchi dyirad anak da,

as ibahey danchi met do somarono a kapotōtan da.

⁴ No habas dan manggetgeteb a kabaga,
ki kinan da no pinangen dan kabaga.

No panda no pinangen dan kabaga,

ki pinatawos da san homokhokso saw a kabaga.

As no tinokos dan homokhokso saw a kabaga,

kinan dan mangrārayaw saw a kabaga.

⁵ Mayokay kamo a bartikīro, kan itanyis nyo kapagbabāwi nyo.

Magdongdong-aw kamo, inyo a mabobōken so palek,

ta siraw ōbas a pakayapwan bayo a palek,

ki ināgaw da, kan nabo dana do bibi nyo.

⁶ Myan nasyon a nangraot so tana ko.

Mabīleg kan mabidang saba.

Maynyeynyepen a akmay lion.

Maysōng a akmay mabinayi a lion.

⁷ Rinarāyaw na saw kaobāsan ko,

kan sinisyat na saw kayo a igos ko.
 Hinathatan na saw kodit daw a inpoha.
 Nakainonolay na so sangasanga da saw a nanyidak.

⁸ Magdongdong-aw kamo akmay birhin a nakalaylay so makersang
 do nakadiman no nobyo naw a ĩto a pachikabahayan na.

⁹ Siraw dāton a irek kan dāton sa a palek,
 ki ināgaw da, kan apabaw a maidāton do bahay ni ĀPO.
 Magdongdong-aw saw papādi
 a siraw mangsirsīrbyaw di ĀPO.

¹⁰ Nakalbo dana saw katalalonan.
 Magladladingit iyaw tana,
 ta narārayaw dana saw dāwa,
 kominbet dana saw asi a paypalek.
 Masaw dyirad parinen saw a lana.

¹¹ Chaliday nyo, inyo a maymohamoha.
 Idongdong-aw nyo, inyo a mangay-aywan siras kaobāsan.
 Chaladingit nyo iyaw maynamot do trīgo kan sebāda,
 ta tabo no maāpit, ki narārayaw dana sa.

¹² Nakolay dana saw ōbas,
 kan no kayokayo a igos, ki nahayo.
 Tabo kayo a may-asi, ki nahoto kan nadiman.
 Malpay kasoyotan dan tawotawo.

No Tawag a Kapagbabāwi

¹³ Maylaylay kamos makersang, inyo a papādi.
 Magdongdong-aw kamo, inyo a magsirsīrbi do altar.
 Ngay, maychararakan kamo a nakalaylay so makersang,
 inyo a magsirsīrbi do Dyos ko,
 ta arabaw dāton a irek kan dāton a inomen
 a maidāton do timplo no Dyos nyo.

¹⁴ Mangikeddeng kamo so mapasnek a kapagayonar.
 Manawag kamo so madyosan a kapaychichipeh!
 Akpehen nyo tabo a panglakayen
 kan siraw tabo a omyan do Joda
 do irahem no timplo ni ĀPO a Dyos nyo,
 kan tomanyis kamo a mangdaw so kāsī di ĀPO.

¹⁵ Aysa, kapakamwamomo panchi no nawri a araw!
 Ta no arawaw a kangay ni ĀPO,* ki masngen dana,
 kan ĩto danaw karārayaw a yangay no Manakabalin do Tābo.

¹⁶ Nabo abawriw mākan a chichiban ta,
 magrāman ragsak kan kasoyot ta do timplo no Dyos ta?

¹⁷ Kominbet dana saw botobotoh do maychalkalka a tana.
 Nainonolay dana saw bodīga a abos mimyan.†
 Rinakrak darana saw ag-agāmang,
 ta siraw trīgo nyo, ki nahoto dana sa.

* **1:15** 1:15 Amo. 5:18 † **1:17** 1:17 Siraw bodīga, ki pangapyan das palek kan lana.

- 18 Maymāma dana saw bāka do tōok da,
 Maypaypaktas dana saw animal do kapaychaychawaw da,
 ta apabaw pagarāban da.
 Aran siraw karniro, ki maymīmi dana sa do kapteng da.
- 19 Dyimo mo ĀPO, tomanyis ako.
 Ta pinatawos no apoy saw tametamek do pasto,
 kan hinanyib no apoy tabo kayokayo.
- 20 Aran siraw bolaw a animal, tanyisan daymo,
 ta siraw dedēkey a oksong, ki nayachan,
 kan kinayamkam no apoy saw pagarāban.

2

No Pangen Dan Kabaga

- 1 Alopān nyo trompīta do Sion.
 Ipadngey nyo ballāag do masantwan a tokon ko.
 Paychamirpirpir nyo a tabo a omyan do Joda,
 ta no arawaw a kangay ni ĀPO, ki masngen dana.
- 2 Araw anchi no kasari kan kaliday.
 Araw anchi a kakonem kan taywara a kasari.
 Akmay yosari a komayab a mangay do katokotokonan,
 komwan kadahepdep dan bōyot no kabaga a domarop.
 Ari pad naporin akmas syay,
 kan mirwa pabanchi a maparin komwan.
- 3 Do salapen da, manghanyib apoy.
 Do dichodan da, somdesdeb gilāyab na.
 Do tana a masongādan da, ki akmay minoyongan no Eden,
 ki do madichodan da a tana, ki mayparin a let-ang,
 kan abaw makalāsāt.
- 4 No oho da, ki akma say kabalyo.
 Mayyayo sa a akmay kabalyo a pachigobat.
- 5 Do kahokhokso da do tōtok no katokotokonan,
 komaradakad sa a akmay logan a pachigobat.
 Akma say manalichichit a apoy a manghanyib so garami.
 Akma say mabīleg a bōyot a nakasagāna do gobat.
- 6 As do kapaypasngen da, maychinyābot tawotawo,
 kan somohaw rōpa da.
- 7 Domarop sa akma saw taga-gobat.
 Akma say taga-gobat a komayat do ahad.
 Māsa sa magmarcha a nakalinya
 a dya somiwal do kwanan da.
- 8 Magdodongpar saba. Magderecho kāda asa do ayaman na.
 Asaken daw makabalat sira a dya mapenpen.
- 9 Taros sa a maysopo do syodad.
 Mayyayo sa mangalkalipkip do ayaman do ahadaw.
 Komayat sa do bahabahay,
 kan somdep sa do bintan a akmay manakanakaw.

10 Magon-gon tanaya do kasōngad da.
Mamirpir kahanyihanyitan.

Maysāri iyaw araw kan bohan,
kan siraw bitohen, ki magranyag pa saba.

11 No tīmek ni ĀPO, akmay adey do panman dan soldādo na.
Mabidang abaw bōyot na, kan mabīleg saw magtongpalaw so bilin.
Iyaw arawaw ni ĀPO, ki mabīleg.
Taywara a makamwamomo. Sino paro makaibtor?

No Awis a Kagbabāwi

12 Bata ni ĀPO a kāna, “Ki aran sichangori,
maybidi kamo dyaken a sipopōso
a mapawnotan so kapagayonar, katanyis, kan kapagdong-aw.

13 Ipaboya nyo kapagmamayo no pōso nyo,
iyabaw kapirit nyo so laylay nyo.”

Maybidi kamo di ĀPO a Dyos nyo,
ta māsisyen kan mangahwahok,
maydamnay aba makasoli kan maaadawen,*
kan nakasagāna a mamakawan kan dya mangdōsa.

14 Āngonchi yapo do kāsi na, iditen naynyo,
kan manokos so bindisyon imbes a abay.
Tan komwan, makaidāton kamo di ĀPO a Dyos nyo so irek kan inomen.

15 Alopān nyo iyaw trompīta do Sion.
Mangikeddeng kamo so mapasnek a kapagayonar.
Manawag kamo so madyosan a kapaychichipeh!

16 Akpehen nyo saw tawotawo.
Pasantwen nyo saw tawotawo a maychichipeh.
Akpehen nyo saw panglakayen.
Akpehen nyo saw adedekey, kan siraw tagībi saw.
Aran siraw bayo a naychakabahay,
machita karwan daw kwarto da, kan mangay sa.

17 Nolay nyo saw papādi a magsirsīrbi di ĀPO
a tomanyis dō payawan no atat no timplo kan altaraw.
Nolay nyo sa mangibahey a kon da, “Chāsi mo pa mo ĀPO tawo mo.
Dyi mo pakono a ipalōbos a siraw magtāwid mo, ki maoy-oyaw sa
a mayparin a panyinyirin da no nasnasyon.

Āngo ta ibahey da dyirad tawotawo a kon da,
‘Dino yanan Dyos da?’ ”

No Atbay ni Āpo

18 Sinpangan na, palālo nakaipateg ni ĀPO so tana na,
kan chināsi na saw tawotawo na.

19 Inatbay sa ni ĀPO tawotawo na a kāna,
“Torohan koynyo so trīgo, palek, kan lana,
kan mapnek kamonchi.

Ipalōbos ko pabanchi inyo a oyawen dan nasnasyon.

20 Pakarohen konchiw bōyot no soldādo a yapo do ammyānan a machibawa dyinyo,
kan abogen konchi do let-ang.

* 2:13 2:13 Eks. 34:6

Siraw myan do panman a bōyot, ki maikwan sanchi do Nadiman a Tāw.

As siraw myan do dyichod a bōyot, ki maikwan sanchi do Mediterranean a Tāw.
Mangot sanchi kan iyaw angot daw, ki maypatohos,
a maynamot do tabo marahet a pinarin da.”

21 Mamo kaba, imo a tana a Israel.
Masoyot kan magragsak ka.

Sigorādo a si ĀPO, namarin so mabīleg saw a kaparin.

22 Mamo kamo aba, inyo a bolaw a animal,
ta siraw pagaraban nyo, ki magegla dana sa.

Omsi dana saw kayokayo.

Siraw kayokayo a igos kan ōbas, ki mawngawngay dana sa.

23 Magragsak kamo, tawotawo no Sion.

Chasoyot nyo si ĀPO a Dyos nyo.

Torohan naynyo so masāpa a chimoy a mangipaboya so kinalinteg na.

Itoroh naw maboslon a chimoy

a iyaw masāpa kan maatiw a chimoy a akmas sīgod.

24 Siraw pangirkan saw, ki mapno sanchi so trīgo.

Siraw baldi saw, ki maglipyas sanchi so palek kan lana.

Bata ni ĀPO a kāna,

25 “Paybidyen konchi dyinyo nabo saw a tawtawen
a nakapayrārayaw dan kabaga dyinyo.

On, siraw pinangen kan homokhokso sa a kabaga,
kan siraw manggetgeteb kan kadwan a kabaga
a mabīleg a bōyot ko a tinoboy ko dyinyo.

26 Āronchiw kanen nyo a manda do kapnek nyo,
kan dayāwen nyonchi yaken a ĀPO a Dyos nyo
a namarin so makaskasdāaw a kaparin a para dyinyo.

Masnesnekan pabanchiw tawotawo ko a mirwa.

27 Do dāwrinchi, mapatakan nyo a myan ako dyinyo a Israel,
kan yaken iyaw ĀPO a Dyos nyo, kan apabaw matarek.

Masnesnekan pabanchiw tawotawo ko a mirwa.”

No Arawaw ni Āpo

28 “Katayoka no nyaya,
Akneben konchi so Ispirito ko tabo tawotawo.†

As siranchiw anak nyowaw a mahahakay kan mababakes, ki mangipadto sanchi so
ipakatoneng kwaw dyira.

Paytaytayēnepen ko sanchiw mangalkem nyo.

Pagpamataen ko sanchiw babbaro nyo.‡

29 Komwan sanchiw pachirawatan saw a mahahakay kan mababakes,
akneben ko sanchi so Ispirito ko do dāwri sanchi a araw.

30 Ipaboya konchiw makaskasdāaw saw do kahanyihanyitan kan do tanaya.

Myan anchiw raya, apoy, kan matokpoh a ahob.

31 Iyaw araw, ki mayparin anchi a sari,
kan manyibayaw bohan a akmay raya

sakbay a mawaraw mabīleg kan makamwamomo a araw ni ĀPO.

32 Do dāwrinchi, aran sino a mangdaw so sidong ko a ĀPO, ki maisalākan.

† 2:28 2:28 Do Hebreo a chirin, ki “Padohen konchiw Ispirito ko do tabo tawotawo.” ‡ 2:28 2:28 Ara. 2:17-21

Ta do Tokon a Sion kan do Jerosalem
myan sanchiw papere a makalāsāt,
akmas binata ko a ĀPO a kon ko,
'On, siraw makalāsāt, ki siranchiw pidyen ko.' "

3

No Kapangokom no Dyos Siras Nasnasyon

- ¹ Bata pa ni Āpo a kāna,
"Do dāwri sanchi a araw,
paybidyen ko saw naakawaw* do Joda kan Jerosalem.
- ² Akpehen konchiw tabo nasnasyon,
kan iyosok ko sa do Payahosongan no Jehosapat.†
Dawrinchi iyaw pangokoman ko sira
maynamot do tabo pinarin da do tawotawo ko a Israel.
Ta pinaychawpit da sa do matatarek a nasyon,
kan biningbinglay daw tana ko.
- ³ Pinagbibinōnotan da saw tawotawo ko,
kan pinanādi da saw inadīpen daw a babbarīto so balangkantis.,
Insokmon da pa saw babbalasītang tan makaynom sa.‡
- ⁴ "Ango bibyang nyo dyaken, inyo a taga Tiro, Sidon, kan do tabo Pilisteo? Chakey nyori yaken a bahsen do asa a kaparin ko? An oyod, belan konchi inyo a bahsen do kaparin nyo! ⁵ Inhap nyo saw pirak kan balitok ko, as inkaro nyo kinabaknang ko a naiyangay sa dyirad timplo nyo. ⁶ Inlāko nyo saw tawotawo no Joda kan Jerosalem dyirad Griego tan patengen nyo sa do mismo a logar da.
- ⁷ "Changori, ihtot ko sa do logar saw a nangilākwan nyo dyira, kan bahsen ko inyo do pinarin nyowaya dyira. ⁸ Ipailāko ko sanchiw anak nyo a mahahakay kan mababakes dyirad tawotawo do Joda. As siranchiw no tawotawo do Joda, ki ilāko da sa dyira do taga Sabea a myan do mateng a nasyon." Si ĀPO naychirin so nyaya.
- ⁹ Ipakatoneng nyo nyaya dyirad nasnasyon:
Magsagāna kamo a machigobat!
Yokayen nyo saw mabibīleg saw!
Nolay nyo sa a tabo a machigobat a maypasngen a mangdarop.
- ¹⁰ Chīpohen nyo saw lōkoy no arādo a payparinen a ispāda nyo,
kan payparinen nyo saw kompay nyo a chibot.
Nolay nyo iyaw makapsot a makabata a kāna,
"Mabīleg ako!"
- ¹¹ Alistwan nyo mangay, inyo a tabo no nasnasyon do omdibon,
kan maychichep do payahosongan.

Iyosok mo saw taga-gobat mo, mo O ĀPO!

- ¹² "Nolay mo saw nasnasyon a magsagāna,
kan mangay do Payahosongan ni Jehosapat.
Dawrinchi maydisna ako a Āpo
a mangokom so tabo nasnasyon do omdibon.
- ¹³ Taywara danaw karahet da.
Sigi, gapāsen nyo na sa,

* **3:1** 3:1 Mana "paybidyen ko kinabaknang no Joda kan Jerosalem". † **3:2** 3:2 No chakey na batahen "Jehosapat," ki mangokom si Āpo. Komwan do 3:12. ‡ **3:3** 3:3 Amo. 2:6; 8:6

ta naynoy dana sa a apīten.
 Ngay, lasalasan nyo sa akmay ōbas,
 ta napno danaw pamisan so ōbas.
 Maglipyas dana saw angang a pangapyan so palek.”

14 Riniborībo myan do
 payahosongan a pagdisisyonan.

On, ta masngen danaw no araw ni ĀPO
 do payahosongan no pagdisisyonan.

15 No araw kan bohan, ki maysāri sanchi,
 kan siraw bitohen, ki magranyag pa saba.

No Bindisyon no Dyos Dyirad Tawotawo Na

16 Kapaychirin ni ĀPO, komalebkeb a yapo do Sion,
 kan akmay adey tīmek na do Jerosalem,§
 as no tanaya kan no kademdeman, ki maychamirpirpir sanchi.

Ki si ĀPO, ki kamāngan dan tawotawo na,
 kōta dan tawotawo no Israel.

17 “Matonngan nyonchi a yaken ĀPO a Dyos nyo,
 ki omyan ako do Sion a masantwan a paytokonan ko.
 Jerosalem, ki mayparin anchi a masantwan.
 Mapirwa dabanchi a polos no gan-ganaet a sakōpen.

18 “Do dāwrinchi a araw, siraw tokotokon, ki maypopongos sanchi so kaobāsan.*
 As no paytoytokonan, ki mawarasan no bāka.†
 Tabo saw oksong do Joda, ki maychawyoyog.

Moyog anchiw akbod a yapo do timplo ni ĀPO,
 kan ranoman nanchiw payahosongan no Sittim.‡

19 Do Egipto, ki mayparin anchi a nainonolay.
 Do Edom, ki mayparin anchi a let-ang
 a maynamot do kinaranggas a pinarin da do tawotawo no Joda.
 Ta do tana da, iyaw nangdīmanan da so abo so gatos.

20 Ki do Joda, nāw danchi no tawo a omyan daw
 kan do Jerosalem a manda do tabo kapotōtan.

21 Bahsen ko sanchiw nangdiman.
 Pakawanen ko sabanchiw nakagatos,
 ta yaken a ĀPO, omyan ako do Sion.”

§ 3:16 3:16 Amo. 1:2 * 3:18 3:18 Do Hebreo a chirin, ki “manayēteng sanchi so bayo a palek”. † 3:18 3:18 Do Hebreo a chirin, ki “oyogan no gatas”. ‡ 3:18 3:18 Mana “payahosongan dan kayokayo a akasya” a taywara a mabkoh a logar.

No Libro A Amos

No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Libro

Si Amos, ki asa propīta a yapo do idi a Tekowa do abagatānen idi a Betlehem do Joda. Siraw inpadto na, ki inbahey na dyirad tawotawowaw do pagāryan do Israel do ammyānan no Joda. Do dya chimpo, nakapagāryaw no maikadwaw a Jeroboam do Israel (7:10-11), kan si Ossias a āri do Joda do tawtawen 792-740 sakbay no nakaiyanak ni Āpo Jeso-Kristo.

Do chimpo dayan dadwa saya āri, ki matalna kan maasinso pagtorayan da. Ki aran komwan, ki iya paw nyaw chimpo no kapagkōsit kan kapangidadanes dan mababaknang siras mapopobri. Sinsinan kapagdaydāyaw da di Āpo Dyos. As kan siraw pista da, ki chimpo no kapaybobok kan kapaysarasaraw. Myan paw kapagdayaw da do didyosen da kan kapangat-atang da, kapaysin-iipsok kan kapaydidiman, kapatohos so inawan, kan kadwan pa akma sira syay.

Binallaāgan ni Amos siraw tawotawo a basta magbabāwi sa kan maybidi sa do kosto a kapagdayaw da do Dyos. Machita malinteg kan masingpet kaparin da do katayitayisa dyira. Masisīta a ipsok daw marahet, kan pagāryen daw kinalinteg do pangokoman (5:15). An dyi sa magbabāwi, makakāsi sanchi a tabo. Ta iyaw arawaw a kangay ni ĀPO, ki sari lang a abaw soho. Araw anchi nawri a makalidliday, kan aba polos sēdang (5:20).

Aran siraw nasnasyonaw do omdibon no Israel kan Joda, ki binallaāgan sa pa ni Amos a īto danaw karārayaw da a maynamot ta rinanggasan daw Israel kan Joda. Imbes a si Āpo Dyos a sibibyay a abos pandan dināyaw da, ki basbāli a pinatnek daw didyosen daw, as kan dināyaw daw bolto saw a ladawan no somayasayap kan komayakayab do tana. Siraw nasnasyon saya, ki siraw tawotawo do Aram, as kan Damasko iyaw sintro da. Mairāman saw tawotawo do Pilisteo do Gasa kan Tiro, as kan siraw tawotawo do Moab, Edom, kan Ammon, as kan no sintro da, ki Rabba.

No Naychakarwan no Nya Libro

No kaokom dan karoba no Israel (1:1-2:5)

No kaokom no Israel (2:6-6:14)

No dadima parmata (7:1-9:15)

Amos

¹ Nya saw minsāhi a inpakatoneng no Dyos a maynamot do Israel a inpaiparmata na di Amos a asa magpaspastor a yapo do idi a Tekowa. Rinawat na saw nya minsāhi dadwa a katawen sakbay no gin-ginedaw* do kayan pa ni Ossias a āri do Joda, as si Jeroboam† a pōtot ni Joas, ki āri do Israel.

² Binata ni Amos a kāna,

“Kapaychirin ni ĀPO, komalebkeb a yapo do Sion,
kan akmay adey tīmek na do Jerosalem.

Do kasoli no Dyos, nagtikag saw pagpaspastoran saw,
kan nahayo saw tamekaw do Tokon a Karmel.”

Okomen no Dyos Siraw Karoba no Israel

Sirya mana Aram

³ Bata ni ĀPO a kāna, “Nāw da maygaygatos no tawotawo do syodad a Damasko. As dawa, sigorādo a dosāen ko sanchi, ta taywara a makamwamomo karanggas a

* **1:1** 1:1 No gin-gined, ki naporin do tawen a 760 sakbay no nakaiyanak ni Āpo Jeso-kristo. † **1:1** 1:1 2 Ār. 14:23-29; 15:1-7; 2 Kron. 26:1-23

pinarin da dyirad tawotawowaw do tana a Gilead. ⁴ Maynamot do dyaya, ipanamay konchiw palasyowaw a pinatnek ni Āri Hasael,‡ kan temtemen ko sanchiw kōta ni Āri Ben-hada.§ ⁵ Rakraken konchiw rowangan saw no Damasko. Ipadiman ko sanchiw tawotawo do Payahosongan no Aben kan iyaw mangigpet so baston a iyaw pangōlo no Bet-eden. On, siraw nya tawotawo no Sirya, ki maakaw sanchi do tana a Kir a mabahod.”

Pilisteo

⁶ Bata ni ĀPO a kāna, “Nāw da maygaygatos no tawotawo do syodad a Gasa. As dawa, sigorādo a dosāen ko sanchi, ta inakaw daw tabo tawotawo no asa kanasyon a sibabahod, as nakailāko da sira a tagābo dyirad tawotawowaw do tana a Edom. ⁷ Maynamot do dyaya, ipanamay konchi iyaw pinakaahad no Gasa, kan temtemen ko sanchiw kōta na. ⁸ Ipadiman konchiw āri do syodad a Asdod.* Masaw do mangigpetaw so baston do syodad a Askelon. Dosāen ko panchiw tawotawo do syodad a Ekron,† kan siraw nakalāsāt a Pilisteo, ki madiman sanchi.” Nyaw bata ni Āpo a DYOS.

Tiro

⁹ Bata ni ĀPO a kāna, “Nāw da maygaygatos no tawotawo do syodad a Tiro. As dawa, sigorādo a dosāen ko sanchi, ta inparawat da tabo tawotawo no asa kanasyon a sibabahod, as nakailāko da sira dyirad tawotawo do tana a Edom do nakainonolay daw so tōlag no kapaysisīt. ¹⁰ Maynamot do dyaya, ipanamay konchi iyaw pinakaahad no Tiro, kan temtemen ko sanchiw kōta na.”

Edom

¹¹ Bata ni ĀPO a kāna, “Nāw da maygaygatos no tawotawo do Edom.‡ As dawa, sigorādo a dosāen ko sanchi, ta linakatan da saw kakakteh da saw a Israelita§ so ispāda, kan aba polos kāsi da sira. Nāw da makasoli, kan polos sa a dya homanebneb. ¹² Maynamot do dyaya, ipanamay konchiw Teman,* kan temtemen ko sanchiw kōta no Bosrah.”

Ammon

¹³ Bata ni ĀPO a kāna, “Nāw da maygaygatos no tawotawo do Ammon. As dawa, sigorādo a dosāen ko sanchi, ta do kapachigobat da a maynamot do kakey da mayāgom so tana no matarek, binochakan da a iniwangan bodek dan mabōgi saw a mababakes a myan do Gilead. ¹⁴ Maynamot do dyaya, ipanamay konchi iyaw pinakaahad no syodad a Rabba, kan temtemen ko sanchiw kōta na. Do dāwrinchi a araw no kapaggobat, maychangēngengey sanchi, as akmanchi so mayitaw a bagyo iyaw mapasāmak a gobat. ¹⁵ Maakaw sanchiw āri na kontodo siraw opisyalis na a sibabahod, kan maiyangay sanchi do matarek a tana.” Nyaw bata ni ĀPO.

2

Moab

¹ Bata ni ĀPO a kāna, “Nāw da maygaygatos no tawotawo do Moab. As dawa, sigorādo a dosāen ko sanchi, ta aba polos anyib da do tohatohang naw no nadimanaw a āri do Edom, ta sinosohan da mandan nayahbek. ² Maynamot do dyaya, ipanamay konchiw tana a Moab, kan temtemen ko sanchiw kōta no Keryot. Madiman sanchiw tawotawo do Moab do kayan da magariwāwa do gobat, do kadama da

‡ **1:4** 1:4 2 Ār. 10:32-33 § **1:4** 1:4 2 Ār. 13:3; Jer. 49:27 * **1:8** 1:8 2 Kron. 26:6-7 † **1:8** 1:8 Ok. 1:18
‡ **1:11** 1:11 2 Sam. 8:11-13; 2 Ār. 8:20-22; 14:7 § **1:11** 1:11 Siraw Israelita, ki kapotōtan ni Jakob a kakteh ni Esaw a iyaw kapoonan dan Edomita. * **1:12** 1:12 Teman, ki asa idi do Edom, kan pinakainawan da pa tabo no tawotawo do Edom.

maychangēngengey no soldādo kan kaitanggoyob no trompīta. ³ Dimanen konchiw magtoray do Moab kontodo tabo saw opisyalis no nawri a tana.” Nyaw bata ni ĀPO.

Joda

⁴ Bata ni ĀPO a kāna, “Nāw da maygaygatos no tawotawo do Joda. As dawa, sigorādo a dosāen ko sanchi, ta inchi pa da saw linteg ko kan tinongpal dabaw bilbilin ko. Napāwaw sa dyirad didyosen* a siraw inonotan dan kapoonan da saw. ⁵ Maynamot do dyaya, ipanamay konchi iyaw tana do Joda, kan temtemen ko sanchiw kōta no Jerosalem.”

Israel

⁶ Bata ni ĀPO a kāna, “Nāw da maygaygatos no tawotawo do Israel. As dawa, sigorādo a dosāen ko sanchi, ta ilāko da saw monot saw do kosto kan panādi da so pirak, as siraw mapopobri saw, itādi da do asa lang a kapāris no tokap. ⁷ Lasalasagan da saw mapopobri, kan tod da sa pawadinen naidadanes saw. Oknoden pan may-āmang asa mabakes, ta dawa, laposan daw masantwan a ngaran ko. ⁸ Do tabo no logar a pagdaydayāwan da, naypoktadan da saw laylayaw a naisalda dyira.† Do timplowaw no Dyos da, ininom daw palek a nahap da a molta.

⁹ “Do salapen dan tawotawo ko, inabo ko saw tawotawo a Amoreo‡ a makakarang a akmas kayokayo a sidro kan akma pas kayit no kayokayo a logo. Rinārayaw ko asi na kontodo yamot na saw. ¹⁰ Yaken nangihtot dyinyo do Egipto. Inpangōlwan koynyo do let-ang so apat a poho a katawen kan intoroh ko paw tana daw no Amoreo. ¹¹ Tinongdo ko saw kadwan a anak nyo a mahahakay a mayparin a propīta, kan kadwan a babbaro nyo a mayparin a Nasireo.§ Oyod abawriw nya, inyo a tawotawo no Israel?” inyahes ni ĀPO. ¹² “Ki pinaynom nyos palek Nasireo saw, kan binilin nyo saw propītaw a dyi da ibahey inpaltiing ko dyira. ¹³ Changori, pakaspyen koynyo a akmas karisonaw a napno so irek. ¹⁴ Aran siraw matataray saw a mayyayo, makadichan sabanchi a polos! Siraw mayiyit saw, ki komapsot sanchi. As kan siraw mabibīleg, ki maisalākan dabanchiw mismo da inawan. ¹⁵ Siraw magaganay saw a maypāpana, ki pilit sanchi a magsanod. No matataray saw a mayyayo, ki makaditdit sabanchi. As kan siraw komakabalyowaw, ki maisalākan dabanchiw inawan da. ¹⁶ Aran siraw katotordan a taga-gobat, ki iwarsi danchiw armas da, as kapayyayo da do dāwrinchi a araw,” bata ni ĀPO.

3

¹ Adngeyen nyo nya chirin ni ĀPO a maikontra dyinyo a tawotawo no Israel. On, nya minsāhi, ki maikontra dyirad intīro a nasyon a inihtot na a yapo do Egipto. ² “Yapo do tabo nasyon do hapotayan tana, inyo lang pinidi ko kan inay-aywanan. Dawa, maynamot do tabo a gatogatos nyo, dosāen konchinyo.”

No Tarabāko no Propīta

³ Mayrayay sawri a mayam dadwa tawo an dyi sa manma magtōlag?

⁴ Mayngerngeroriw lion do kahasan an abo nachichwasan na sangraben na?

Mayngerngeroriw bomaro a lion do abab na an abo nahap na?

⁵ Masdokoriw manomanok an dya mapawkoy asdok?

Mabokchitoriw asdok an dya madyiway?

⁶ An maitanggoyob trompīta do syodad a mangipakatoneng so gobat, maychamir-pirpir sabawriw tawotawo?

Aryoriw didigra do asa syodad an dya ipalōbos ni ĀPO?

* **2:4** 2:4 Mana “bayataw”. † **2:8** 2:8 Eks. 22:25-26; Deot. 24:12-13 ‡ **2:9** 2:9 Gen. 15:16; 48:22; Deot. 1:20, 3:8-11; Jos. 7:7 § **2:11** 2:11 Nom. 6:1-21

⁷ Masigorādo a panmanmahen aba parinen Āpo a DYOS aran āngo an dyi na manma ipaltiing panggep naw dyirad propīta na sa.

⁸ Nakapayngergeraw no lion. Aryoriw dya namo?

Nakapaychirinaw ni Āpo a DYOS. Sino maskeh a mangipakatoneng so inpaltiing na?

No Kadōsa no Samarya

⁹ Ipakatoneng nyo do tawotawo a myan dyirad kōta saw no syodad a Asdod kan tana a Egipto a kon nyo, “Maychichipeh kamo do tokotokonaw do omdibon no Samarya, kan saksyan nyo rakoh a riribok do irahem no nawri a syodad kan kaidadanes a mapariparin daw.”

¹⁰ Bata ni ĀPO a kāna, “Chapatak daba no nya tawotawo mamarin so kosto. Apnopnohen daw kōta da so kinabaknang a yapo do kasamsam kan karanggas da.”

¹¹ Dawa, nyaw bata ni Āpo a DYOS a kāna, “Myan anchiw kabōsor a mangdibon do tana nyo. Abohen nanchiw kayit nyo, as kan samsaman nanchiw pagkamītan nyo saw a gwardyado.”

¹² Bata ni ĀPO a kāna, “Akmas asa magpaspastor a mangisalākan do dangoy no asa lion so dadwaw lang a kokod no karniro mana bīt dana no tadyinya na, komwan anchiw maparin dyirad papere lang a makalāsat a tawotawo no Samarya a maypoypktad dyirad mapipintasaw a katri da.* ¹³ Mangadngey kamo kan saksyan nyo maikontra dyirad kapotōtan Jakob,” kāna ni Āpo a DYOS a Manakabalin do Tābo. ¹⁴ “Anchan araw a kapangdōsa ko dyirad tawotawo no Israel maynamot dyirad gatogatos da, rārayawen ko sanchiw altar do Betel.† Makteb anchiw apat saw a sinan olong‡ no kāda aroywan no altaraw, as masday sanchi do tana. ¹⁵ Rārayawen konchiw bahay a para do ammyan kan komwan pa do bahay a para do rayon. Siraw bahabahay a nabistyan so sōng saw no elipanti, ki marārayaw sanchi. On, siraw bahabahay dan mabaknang, marārayaw sanchi a tabo.”

4

¹ Adngeyen nyo nya, inyo a mababakes do Samarya a tomaba a akmas siras bāka saw do Basan, inyo a mangidadanes siras mapopobri kan mangtokatokap siras makachitaw, as kan mangbilin siras lallakay nyo saw a iyangayan daynyo so inomen! ² Maynamot do kasanto ni Āpo a DYOS, insapata na a kāna, “Masyirto a itonchiw araw a magorogod kamo dyirad sadyit. On, kāda asa dyinyo, ki akmas amongaw a masayrinan a maikaro. ³ Igōyod danchinyo a iyangay a derecho dyirad singit no naloyo a ahad, as kaitapwak da dyinyo.”*

No Kaskeh a Mananawo no Israel

⁴ Bata ni ĀPO dyirad tawotawo no Israel a kāna, “Sīgi! Kangay nyo do Betel† a maygatos! Mangay kamo pa maygatos do Gilgal, as iyad-adda nyo daw! Mangyangay kamo siras binyay a idāton‡ nyo do kāda mabekas, as kan kapangyangay nyo siras apagkapollo nyo daw do kāda tatdo a karaw. ⁵ Mangidāton kamwaya so tināpay a napangayan so yapo§ a para do kapagyāman nyo do Dyos, kan ipangas nyo nainpapōswan a dāton a iyangay nyo. Iyaw nyaw chadaw nyo a tawotawo do Israel a parinen,” bata ni Āpo a DYOS.

* **3:12** 3:12 Mana “Komwan anchiw kaisalākan no tawotawo no Israel a omyan do Samarya a no mabidin dyira, ki payis na lang no katri mana kakteb no manaro a disnan.” † **3:14** 3:14 1 Ār. 12:28-33 ‡ **3:14** 3:14 Eks. 21:12-14; 1 Ār. 1:50; 2:28 * **4:3** 4:3 Do Hebreo a chirin, ki myan innayon na chirin a “lomongo do Harmon”. Ki malawag aba an āngo chakey na batahen. † **4:4** 4:4 Do Betel myan asa a balitok a sinan orbon a bāka a dyira ni Jeroboam (1 Ār. 12:29-30), kan do Gilgal myan saw nakitikitan a didyosen. ‡ **4:4** 4:4 Eks. 29:38; Nom. 28:3-4 § **4:5** 4:5 Leb. 7:13

6 “Yaken napaychapteng* do kāda syodad kan kāda idi, ki alit na dyi kamo pa a naybidi dyaken. 7 Pinachimoy kwaba do taywara kachitan mohamoha nyo so ranom. Pinachimoy ko do asa a idi, ki engga do matarek. Nachimoyan asaw a bengkag, ki nayapseng asaw. 8 Siraw tawotawo, mapāpasyaw sa midibidi do kāda idi a maychichwas so ranom a maynom da, ki alit na dyi sa makanawob. Ki aran komwan, alit na dyi kamo pa a naybidi dyaken,” bata ni ĀPO.

9 “Rinārayaw ko mohamoha dyirad hakawan kan kaobāsan nyo so ganyit kan domalangdang a salawsaw a yapo do dāya. Inkisap no kabaga tabo bohobohong no kayokayo nyo a igos kan olibo. Aran komwan, alit na dyi kamo pa a naybidi dyaken,” bata ni ĀPO.

10 “Pinaganyit koynyo a akmas pinarin kwaw do Egipto. Diniman ko saw babbaro nyo do gobat, kan inpayyayo ko saw kabalyo nyo. Nawri danaw mangwangot nyo pinangyobek ko saw a nahta a bangkay do kampo nyo. Ki aran komwan, alit na dyi kamo pa a naybidi dyaken,” binata ni ĀPO.

11 “Rinārayaw ko kadwan dyinyo akmas nakarārayaw kwaw so Sodoma kan Gomorra. Inyo a nakalāsat, akma kamwaya so ahotenaw a masososohan a nalnet do apoy. Ki aran komwan, alit na dyi kamo pa a naybidi dyaken,” binata ni ĀPO.

12 “As dawa, dosāen konchi inyo a tawotawo do Israel. Maynamot ta parinen ko nya dyinyo, saganāan nyo kabayat nyo so kapangokom no Dyos nyo!”

13 No Dyos, ki iyaw nangpōtar so tokotokon
kan namarswa so salawsaw.
Ipakatoneng naw kapangtokto na do tawotawo.
Payparinen na a sari iyaw māraw.
Mayam do katotohosan a yanan do tanaya.
ĀPO a Dyos a Manakabalin do Tābo iyaw ngaran na!

5

No Katawag no Israel a Magbabāwi

1 Adngeyen nyo, inyo a tawotawo do Israel, iyaw pagdongdong-aw kwaya a maynamot dyinyo:

2 “Nabahatog danaw birhin a Israel,
kan nakapaybangon paba!
Naharaharag dana a nainonolay do tana,
kan arabaw mangbangon sya.”

3 Bata ni Āpo a DYOS a kāna, “Iyaw syodad do Israel a manoboy so asa rībo a soldādo a machigobat, ki asa gasot anchi lang makapaybidi. Iyaw asa idi a manoboy so asa gasot a soldādo a machigobat, ki asa poho anchi lang makapaybidi.”

4 Iyaw nyaw bata ni ĀPO dyirad tawotawo do Israel a kāna, “Maybidi kamo dyaken kan mabyay kamo. 5 May kamo aba do Betel a magdaydāyaw siras didyosen, kan mangay kamo aba dyirad bolto saw do Gilgal, mana romapit kamo aba do Beerseba. Ta siraw tawotawo do Gilgal, ki masigorādo a maakaw sanchi, as siraw tawotawo do Betel, ki apabanchiw sinpaspangan da.”

6 Maybidi kamo di ĀPO kan mabyay kamo, ta āngwan dalaposen na saw kapotōtan ni Jose* a akmay apoy a mangabo siras myan do Betel, kan aba polos makasboy sya.

* 4:6 4:6 Do Hebreo a chirin, ki “Intoroh ko kadalos no nyepen nyo”. * 5:6 5:6 Siraw kapotōtan ni Jose mana siraw tawotawo do Israel, ki yapo sa do tribo no Epraim kan Manasses a siraw kasisitāan a tribo do pagāryan do ammyanan.

⁷ Kapakāsi nyo pa, ta dyinīdo nyo kosto a kapangokom a nayparin a makpad,[†] as kan inpoha nyo kinalinteg a akmay basora.

⁸ Si ĀPO, namarswa siras bitohen saya,
siraw mayngaranaw so Pleyades kan Orion.[‡]
Iyaw mapaybadiw so sari a mayparin a sēdang,
kan mapaybadiw so māraw a mahep.
Iyaw manghap so ranom do tāw,
as padohen na a akmas chimoy do tana.

ĀPO iyaw ngaran na.

⁹ Apaggilap, karārayaw nas mabīleg saw
kan kōta da saw.

¹⁰ Ipsok nyo mangitēnek so kosto do pangokoman, kan idadanes nyo iyaw mangibaheyaw so oyod. ¹¹ Linasalasagan nyo mapopobri saw, kan tinakawan nyo sa so trīgo. Dawa, aran mapatnek kamo so bahay nyo a bato a mapipintas, polos a dyi kamonchi a makapagyan daw. Aran marāber saw kaobāsan a inmoha nyo, polos anchi a dyi nyo a maynom palek da. ¹² Chapatak ko an maypāngo kataywara no kasōkir nyo kan maypāngo karahmet dan gatos nyo. Lidyalidyaten nyo tawo saw a malinteg do kapangdaw nyo so pasoksok, as kan pinenpen nyo kinalinteg dyirad mapopobri saw do pangokoman. ¹³ Dawa, iyaw tawo a masīrib, ki maganaganay dana an dya maylilyak, maynamot ta mararahet dana saw nyaya araw.

¹⁴ Nāw nyo chichwasen maganay a dya iyaw marahet tan mabyay kamo. Do dāwri, myan anchi si ĀPO Dyos a Manakabalin do Tābo dyinyo a akmas inbahey nyowaw a maynamot dya. ¹⁵ Ipsok nyo marahet, kan chadaw nyo maganay. Pagāryen nyo kinalinteg do pangokoman. Āngonchan si ĀPO a Manakabalin do Tābo, maāsot kāsī na do tawotawo no nya nasyon dyirad nakalāsāt saw a sibibyay pa. §

¹⁶ Dawa, nyaw bata ni ĀPO a Manakabalin do Tābo a kāna, “Myan anchiw kapagdongdong-aw do kāda plasa, kan myan saw magarimbāngaw do oltimo a liday da do tabo a kalkalsāda do syodadaya. Matawagan sanchiw homakahakaw a machitanyitanyis kan siraw matangtangdanan saw a magdongdong-aw. ¹⁷ Myan anchiw kapagdongdong-aw do tabo kaobāsan, ta mangay akonchi a midibidi a mangdōsa dyinyo.” Nyaw bata ni ĀPO.

¹⁸ Kapakāsi nyo pa a mangahahay so araw a kangay ni ĀPO! Āngo paro maganay a maitoroh na no nawri a araw? Iyanchiw nawri, ki araw no sari a dya sēdang. ¹⁹ Akma anchis tawowaw a payyayowan naw lion, ki myan sawen mabayat na matarek a maranggas a animal.* Mana akmas tawowaw a somnabat, do nakapanareng naw so tanoro naw do dyindyinaw, sinbat no boday! ²⁰ Iyaw arawaw a kangay ni ĀPO, ki sari lang a abaw soho. Araw anchiw nawri a makalidliday, kan aba polos sēdang.

²¹ Bata ni ĀPO a kāna, “Ipsok ko saw sinsinan saw a pista nyo,[†] kan maibtoran ko sabaw kapaychichipeh nyo. ²² Aran yangay nyo saw dāton saw a masosohan kan dāton saw a irek, rawaten ko sabanchi. Aran siranchiw napatapa[‡] nyo saw a binyay a dāton a pachikapya, ikaskāso kwabanchi. § ²³ Aryan nyo naw pakalikalyak nyo saya kanta nyo! Chakey kwaba adngeyen toktokar no arpa nyo! ²⁴ Basbāli pakono a

[†] **5:7** 5:7 Do Hebreo a chirin, ki asa tamek a taywara makpad asoy no bohobohong naw. [‡] **5:8** 5:8 Siraw bitohen a mohtot do kairogī no rayon, kan siraw bitohen a mohtot do kairogī no ammyan § **5:15** 5:15 Do Hebreo a chirin, ki siraw nakalāsataw do tribo ni Jose. * **5:19** 5:19 Do Hebreo a chirin, ki iyaw animal a oso. [†] **5:21** 5:21 Eks. 23: 15-16 [‡] **5:22** 5:22 Masosohan iyaw tabaw no binyay. As iyaw asi naw, ki kanen no tawotawo. § **5:22** 5:22 Isa. 1:11-14

pagāryen nyo kinalinteg a akmas kawyog naw no ranom do oksong, kan kalinteg a akmas rakohaw a oksong a dya polos a mayachan.

²⁵ “Inyo a tawotawo do Israel, taywaran nangyangay kamo so dāton saw a masosohan dyaken kan siraw dāton saw a mapaychachapya do apat a poho a katawen do kayan nyo do let-ang? ²⁶ Ki sichangori, maykatkat kamo siras dadwa saw a didyosen* a pinarin nyo a para dyinyo a mismo a sa Sakkot a āri no didyosen nyo, kan Kaywan a iyaw bitohenaw a didyosen nyo. ²⁷ Dawa, payamen koynyo a sibabahod a akawen do labes no Damasko a syodad.” Nyaw bata ni ĀPO, iyaw Dyos a Manakabalin do Tābo.

6

No Karārayaw no Israel

¹ Kapakāsi nyo pa, inyo a maydamnay dana so kabibyay do Sion kan inyo a omyan do Samarya a maimas danas kayayan. On, kapakāsi nyo pa, inyo a mabigbigbig a pangpangōlo do dyaya a mabīleg a nasyon a napidi kan kwanan da no tawotawo do Israel an makachita sa so sidong. ² Mangay nyo a chiban syodad no Kalneh, as kapaypakwan nyo do mabīleg a syodad no Hamat, kan maypawsok kamo pa do Gat a syodad dan Pilisteo. Maganaganayoriw pagāryan da kan iyaw pagāryan Joda kan Israel? Maraharahawawriw tana da kan tana nyo? ³ Chaskeh nyo a rawaten iyaw itonchi a kayan didigra. Ki maynamot do kaparin nyo, paypasngenen nyo paw kangay no nawri a araw no kinaranggas. ⁴ Kapakāsi nyo pa inyo a maylolonat do nabistyan saw so sōng no elipanti a paydisnan, kan michaychan so karni a nadām a orbon a karniro kan bāka. ⁵ Chadaw nyo mamarin siras kankanta a kankanta a akmas pinarin ni Dabid do kaychowa, kan tokaran nyo sas arpa. ⁶ Minom kamo so sinabasabak a palek, kan magosar kamo siras kangingināan naw a bangbanglo, ki pinagmamayo nyo abaw karārayaw no Israel. ⁷ Dawa, inyonchiw manma maakaw kan maiyangay do matarek a tana. Machipanda sanchiw pista kan pasken nyo.

⁸ Si Āpo DYOS a Manakabalin do Tābo, nangisapata syay do mismo a kinadyos na a kāna, “Ipsok ko kapangas da no tawotawo no Israel kan siraw mangingīna a palasyo* da. Itoroh konchi do kabōsor da iyaw syodad da kan tabwa myan daw.”

⁹ An asa poho a mahahakay nabidin do asa pamilya, madiman pa sanchi. ¹⁰ An mawaraw kabagyanaw a myan so rebbeng a mangihtot so bangkay saw a yangay na sosohan, kan manahes do nakalāsataw do bahay an myan paw tomayotayo daw a kāna, “Aryoriw rārayay mo?”

Atbayen nanchi a kāna, “Aba!”

Do dāwri, batahen no kabagyan naw a kāna, “Maylilyak kaba! Machita dyi ta ichirin ngaran ni ĀPO.”

¹¹ Anchan magmandar si ĀPO, rakraken na sanchiw rarakohaw a bahay, kan homhomken na sanchiw dēdekey saw. ¹² Makapayyayo sawriw kabalyo do rarakoh a bato? Aryoriw magarado a bāka do tāw? Aba! Ki pinayparin nyo a binīno iyaw kinalinteg, kan pinayparin nyo a kosto iyaw madi!

¹³ Chasoyot nyo nakasākop nyo so idi no Lo-debar.† Pagpangas nyo a kon nyo, “Sinākop tabawriw Karnaim‡ do bōkod ta a ayit?”

¹⁴ Si ĀPO Dyos a Manakabalin do Tābo, makabata sya a kāna, “Inyo a tawotawo no Israel, manoboy akonchi so gan-ganaet a nasyon a mangsākop so nasyon nyo. Lidyalydyaten danchinyo a yapo do asdepan do Hamat do ammyānan a manda do dēkeyaw a oksong no Araba do abagātan.”

* **5:26** 5:26 Isa. 46:1 * **6:8** 6:8 Mana “kōta”. † **6:13** 6:13 No chakey na batahen do Hebreo a chirin, ki “abo”. 2 Sam. 9:4 ‡ **6:13** 6:13 No chakey na batahen do Hebreo a chirin, ki “dadwa onlong.” As iyaw onlong, ki mangisimbolo so ayit.

7

No Parmata a Maynamot Dyirad Kabaga

¹ Nyaw parmata a inpaboya dyaken ni Āpo a DYOS. Naboya ko nakaisagāna na siras kabaga saw do katayoka no kapagparaspas so bīnglay ni āri kan tomohos danaw somaronwaw. ² Do parmata ko, naboya ko an maypāngo nakapatawos da no kabagaw so tabo a naimoha do tana. Do dāwri, binata ko a kon ko, “Āpo a DYOS, pakawanen mo pa saw tawotawo mo a Israel! Maypāngo pa sa mabyay? Dēkey dana sa kan apabaw ayit da!”

³ Naāsot kāsi ni ĀPO do pinanggep naw, kan binata na a kāna, “Sīgi! Maparin pabanchiw nya.”

No Parmata a Maynamot do Apoy

⁴ Myan paw matarek a parmata inpaboya dyaken ni Āpo a DYOS. Naboya ko nakapagsagāna na a mangdōsa so tawotawo na maynamot do apoy. Nasosohan iyaw marahemaw a tāw do irahem no tanaya* kan inrogi na sosohan iyaw hapot no tana. ⁵ Binata ko a kon ko, “Āpo a DYOS, machikakaāsi ako dyimo a magsardeng ka na! Maypāngo pa sa mabyay tawotawo mo a Israel? Dēkey dana sa kan apabaw ayit da!”

⁶ Naāsot danaw kāsi ni Āpo a DYOS do pinanggep naw, kan binata na a kāna, “Sīgi! Aran iyaw nya, ki maparin pabanchi.”

No Parmata a Maynamot do Pindōla

⁷ Myan paw matarek a parmata dyaken ĀPO. Naboya ko a myan a mayteytēnek si ĀPO do bīt no asa ahad a napatnek a naosar pindōla. Myan na ig-igpet pindōlaw.

⁸ Inyahes na dyaken a kāna, “Āngo maboya mom Amos?”

“Asa a pindōla,” initbay ko.

Do dāwri, binata na a kāna, “Osaren ko nya a pangipaboya a mayārig tawotawo ko do asa ahad a napatnek a dya nawnotan iyaw pindōla. Magbaliw pabaw kapangtokto ko a mirwa do kadōsa ko sira. ⁹ Marārayaw sanchiw logar saw a nagdaydayāwan kapotōtan saw ni Isaak. Marakrak sanchiw masantwan saw a yanan do Israel. Abohen konchi iyaw kapagtoray no pampamilya ni Āri Jeroboam.”

Si Amos kan Amasyas

¹⁰ Si Amasyas a pādi do Betel, ki nangirapit so dāmag di Jeroboam a āri do Israel, kan binata na a kāna, “Myanaw si Amos a propīta dyirad tawotawo do Israel a mangipangta so maikontra dyimo. Ay, marārayaw logar taya do ibahebahey na saya.

¹¹ Nyaw binata na a kāna, ‘Madiman anchi si Jeroboam do paggogobatan. Maakaw sanchi a sigorādo tawotawowaw do Israel a maikaro do sīgod a tana da.’ ”

¹² Do dāwri, binata ni Amasyas di Amos a kāna, “Naw danam propīta! Maybidi ka na do Joda, kan dawriw pangipadtwan mo a magpabāyad. ¹³ Mangipadto ka paba do Betelaya, ta do dyaw logar a pagdaydayāwan āri† kan timplo no pagāryanaya.”

¹⁴ Tominbay si Amos a kāna, “Taywaran yaken propīta a magpabāyad an mangipadto ako? Yaken asa magpaspastor, kan mangay-aywan so kayokayo a sikamoro. ¹⁵ Ki tinawagan na yaken ĀPO a komaro do kapagpaspastor ko, kan inbilin na dyaken a mangipadto dyirad tawotawo na a Israel. ¹⁶ Changori, adngeyen mo minsāhi naya ni ĀPO. Batahen mo a magsardeng ako a mangipadto a maikontra dyirad tawotawo do Israel. ¹⁷ Dawa, mo Amasyas, nyaw bata ni ĀPO dyimo a kāna, ‘Mayparin anchis baket mo a maglaklāko so asi na do syodadaya. Madiman sanchiw pōtot mo do paggogobatan. Paychakarwan danchi no kompormi iyaw tana mo, as

* 7:4 7:4 Nyaw inanhodan dan tawotawo do Dāya do kaychowa a nyaw pakayapwan no ranom no oksoksong.

† 7:13 7:13 1 Ar. 12:26-30

madiman kanchi do gan-ganaet a tana a dya mangbigbig si ĀPO Dyos. Maakaw sanchi a sigorādo tawotawowaw a Israel a maikaro do sīgod a tana da.’ ”

8

No Parmata a Maynamot do Naynoy a Asin Kayo

¹ Myan paw matarek a parmata dyaken ni Āpo a DYOS. Nakaboya ako so asa kaalat a naynoy a asin kayo. ² Inyahes ni ĀPO a kāna, “Āngo maboya mom Amos?”

“Asaya kaalat a naynoy a asin kayo,” inibay ko.

Do dāwri, binata ni ĀPO dyaken a kāna, “Īto danaw chimpo a pachipandan* no tawotawo ko a Israel a akmay naynoy a asin kayo. Magbāliw paba polos kapangtokto ko maynamot do kadōsa ko sira. ³ Kan do dāwrinchi a araw, siranhiw kankanta do palasyo, ki mayparin anchi a kapagdongdong-aw. Maychahararag sanchi a madiman do kāda yanan. Maipoha sanchi a sioolimek.”† Nyaw bata ni Āpo a DYOS.

No Kadōsa no Israel

⁴ Adngeyen nyo nya, inyo a manglasalasag siras makachita kan magpanggep a mangabo siras mapopobryaya do dya tana. ⁵ No bata nyo do inawan nyo a kon nyo, “Malisto pakono a komabos ibidang daya a masantwan a araw‡ tan mailāko namen irek saya. Aysa, kāngonchi a makabos araw no kapaynaynahah tan mirwa kami na maglāko? On, ta chakey namen a pangināen ilāko namen saya, kan osaren namen anchiw dya kosto a pagsokātan, as kan kositen namen anchiw kilo no gatāngen dayan gomātātang saya. ⁶ Kangināen namen pangilākwān namen so mahopes a irek. Maychichwas kaminchi so mapobri a tawo a dya makabāyad so otang na, kan gatāngen namen pobryaw so balor lang no asa kapāris a tokap a payparinen a adīpen.”

⁷ Si ĀPO no Dyos a ipangas no Israel, ki nagsapata a kāna, “Polos anchi a dyi ko a mawayakan mararahet a kaparin da. ⁸ Magin-gined anchiw tanaya maynamot do dyaya, kan magdongdong-aw sanchiw tabo tawotawo do tanaya. Magalloallon anchiw tābo tanaya a akmas oksongaw a Nile do Egipto.”

⁹ Bata ni Āpo a DYOS a kāna, “Do dāwrinchi a araw, pasdepen konchiw araw an mayegen, kan paysaryen ko tanaya an māraw. ¹⁰ Payparinen konchiw pispista nyo a dongdong-aw. Payparinen konchiw mararagsak a kankanta nyo a katanyis. Ipalaylay konchi inyo so makekersang saw a laylay, kan ipachischis konchiw oho nyo. Payparinen konchi inyo a akma siras inyaynyapwan saw a magmamayo do kadiman no moyboh a mahakay a anak da. As kan do dāwrinchi a araw, ki mayparin a makpad a nāw na malidyat a manda do tawsan na.”

¹¹ Bata ni Āpo a DYOS a kāna, “Īto danaw chimpo a kapangyangay ko so kapaychapteng do tanaya, ki nawri abanhiw paychaptengan daw mākan. Ranom abanhiw kawawan da, an dya iyaw kadngey da so minsāhi ko. Yaken si ĀPO a nangibahey syay. ¹² Mapāpasyaw sanchiw tawotawo a midibidi yapo do asa a tāw a komwan do matarek a tāw, kan maypadibon sanchi yapo do ammyānan a maypakwan do dāya a maychichwas so chirin ni ĀPO, ki polos anchi a dyi da madongso. ¹³ Do dāwrinchi a araw, siraw mapipintas saw a babbalāsang kan siraw mayiyit saw a babbaro, ki mapleng sa do taywara a kawaw da. ¹⁴ Siraw mangisapataw do mabakes a didyosen§ no Samarya a makabata a kon da, ‘Do Dyos no Dan’ mana ‘Do Dyos no Beerseba,’ siraw nawri a tawo, ki malba kan makapaybangon pa sabanhi.”

* **8:2** 8:2 Iyaw ōni no “pandan” do Hebreo a chirin, ki machiyengay do “asi no kayo”. † **8:3** 8:3 Mana “Maipoha sanchi. Maolimek!” ‡ **8:5** 8:5 Mabaywan maytarabāko an masantwan a araw a akmas arawaw a kapaynaynahah. § **8:14** 8:14 Mana “Asima” a dyos a mabakes do Samarya. 1 Ār. 17:30

9

No Kapangokom ni Āpo

¹ Naboya ko si Āpo a mayteytēnek do bīt naw no altar. Inbilin naw nya a kāna, “Māswen mo kāda tōtok no pareparey* no Timplo tan magon-gon pondasyon na saya. Loyohen mo kan inolay mo a masday do oho dan tawotawo saya. Siraw nabidin saw a tawotawo, ki ipadiman ko sanchi do ispāda. Abanchiw makapayyayo, kan abanchiw makalības. ² Aran machikolkol sa do yanan no kadiman,† alneten ko sanchi. Aran komayat sanchi do hanyit, pagchinen ko sanchi. ³ Aran tomayo sa do tōtok no Tokon a Karmel, chichwasen ko sanchi kan tiliwen ko sa. Aran taywan da yaken do irahem no tāw, bilinen konchiw rakohaw a boday‡ a mangay a omsonyit dyira. ⁴ Aran ihtot da sa no kabōsor da a akawen, ibilin konchi a ipadiman da sa do ispāda. Nawrinchiw chichiban ko iyaw karārayaw da, iyabaw kasidong ko sira.”

⁵ Si Āpo a DYOS a Manakabalin do Tābo,
saliden naw tanaya kan malōnag,
kan magdong-aw tabo a omyan daw.

No tābo tanaya, ki magalloallon a akmas oksong a Nile do Egipto.

⁶ Mapatnek si ĀPO so bahay na do hanyit,
kan pangayen naw pondasyon na do tanaya.

Tawagan naw ranom do tāw,
kan padohen na do hapotayan tana.

Si ĀPO, ngaran na.

⁷ Bata ni ĀPO a kāna, “Inyo a tawotawo do Israel, akma kamo siras taga Etiopyaw dyaken. Inihtot ko saw Pilisteo a yapo do Kreta kan siraw taga Siryaw a yapo do Kir a akmas nakaihtot kwaw dyinyo a yapo do Egipto. ⁸ Yaken si Āpo a DYOS, ki mangsipsipot so nya magagatosen a tawotawo do pagāryan no Israel. Rārayawen ko sanchi a abohen do hapotayan tana, ki rārayawen ko abanchi a tabo iyaw kapotōtan Jakob.

⁹ “Do mandar ko, yokoyoken konchiw tawotawo do Israel. On, yokoyoken ko sanchi a karāman dan tabo saya nasyon tan mapakaro tabo a abo so sirsīrbi. ¹⁰ Tabo no magagatosen do tawotawo ko, ki madiman sanchi do ispāda. On, tabo no makabata sya a kon da, ‘Abanchiw didigra a mangyoba mana makasngen dyaten.’ ”

No Kapakabangon a Mirwa no Israel

¹¹ Bata ni ĀPO a kāna, “Īto danaw araw a pirwahren ko na bangonen pagāryan ni Dabid a mayarig do asa nalasa a bahay. Paysonongen ko sanchiw ahad na, kan pabidyen konchiw platar naw. Bangonen kan payparinen konchi a akmas sīgod a kayayan na. ¹² Tan komwan, sakōpen nanchi no tawotawo no Israel nabidin saw a tana no Edom kan tabo a nasyon a dyaken do nakarahan.” Komwan chirin ni ĀPO a mangparin anchi sira syay.

¹³ Bata ni ĀPO a kāna, “Īto dana saw araw
a dyi sa makagaben magranyi do kāro no āpit,
kan dya kadasan no maypaypalek so maynoy a ōbas.
Mayteteted sanchiw bayo a palek a yapo do katokotokonan,
kan maychawoyog anchi do paytoytokonan.

¹⁴ Pabidyen ko sanchiw naakaw saw a tawotawo ko a Israel do tana da.
Patneken da sanchi a mirwaw narārayaw saw a syodad da kan omyan dana sa
daw.
Maymoha sanchi so ōbas, kan inomen da panchiw palek naw.

* **9:1** 9:1 Myan maymemeh a arti do tōtok dan kāda pareparey. † **9:2** 9:2 Do Hebreo a chirin, ki “Sheol”.

‡ **9:3** 9:3 Gen. 1:21

Homakaw sanchi, kan kanen danchiw maāpit da.

¹⁵ Imoha konchiw tawotawo no Israel do tana a intoroh ko dyira,
kan mabagot pa sabanchi a mirwa.”

Nyaw bata ni APO a Dyos nyo.

No Libro A Obadyas

No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Libro

Abaw rakoh a chapatak ta a maynamot di Obadyas, as kan chapatak aba an kāngo nakaitolas no nya dēkey a libro. Ki no pandan chapatak ta, ki intolas ni Obadyas do nakatayokaw no nakarārayaw no Jerosalem do tawen 586 B.C. Do naporinaya do Jerosalem, chinasoyot no nasyon a Edom a myan do abagātan a dāyaen a nahay dana kabōsor da no tawotawo no Joda. Ginondawāyan na paw syodadaya a Jerosalem, kan sinamsam na saw warawara naw, kan sinidongan na paw nasyonaw a nangsākop sya. Inpadto ni Obadyas iyaw kadōsa no Edom kan kaābak na, magrāman saw nasnasyon saw a kabōsor no Israel.

No Naychakarwan no Nya Libro

No kadōsa no Edom (1-14)

No araw ni ĀPO (15-21)

Obadyas

¹ Nyaw inpaltiing ni Āpo a DYOS di Obadyas a maynamot do nasyon a Edom.

Dosāen Anchi ni ĀPO Siraw Tawotawo do Edom

Tinoboy ni ĀPO iyaw minsahīro naw dyirad nasnasyon saw,
kan nadngey namen minsāhi na a kāna,
“Magsagāna kamo! Mangay ta machigobat kontra do Edom!”

² Bata ni ĀPO do Edom a kāna, “Payparinen koymo a sinsinan,
as taywara anchiw kaidadanes da dyimo.

³ Inallilaw naymo no kapangas mwaya, imo a machilibeng do kōta a bato.
Nya logar mo, ki do katokotokonan.

Batahen mo do inawan mo,

‘Aryoriw makarawa a mangalnet tan masday ako?’

⁴ Aran tomodem ka akmas katohos no kasayap no kangkang,
kan aran maparin mo maybahay do kabitohenan,
alit na alneten konchimo a asdayen,” bata ni ĀPO.

⁵ “An mangay saw manakanakaw an mahep,
sira lang hapen daw chakey da.

An mamolas saw tawo so ōbas, myan paw bidinen da.

Ki kapakāsi nyo pa, ta hanyiben danchinyo no kabōsor nyo.

⁶ Inyo a kapotōtan Esaw,* pohsen danchiw dyira nyo do aran dino a paytayotaywan
nyo,
as madongso kan maāgaw anchi a tabo kinabaknang nyo.

⁷ Inallilaw daynyo no tabo kayban nyo.

Pinaksyat daynyo do bōkod nyo a nasyon.

Siraw tawo a nachikapya dyinyo,
sakōpen darananchi inyo.

Siraw nachisīt a kinahanghang nyo,
mapangay sa so pangotap dyinyo,
kan mapoōtan nyo aba polos.

* **1:6** 1:6 Iyaw nasyon a Edom, ki yapo do kapotōtan Esaw. Gen 36:1, 8, 19

8 “Do dawrinchi a araw a kapangdōsa ko so Edom,
dimanen ko sanchiw masisīrib a tawo na,
kan ponasen konchi a tabo kinasīrib no Edom.

9 Mamirpir sanchiw taga-gobat no Teman,[†]
kan tābo a yapo do Edom, ki madiman sa a abos kāsi,” bata ni ĀPO.

Siraw Rason An Āngo Ta Madōsaw no Edom

10 “Maynamot do nakaranggas mo so
kakabagyan mo a kapotōtan ni Jakob,
makneb kanchi so asnek,
kan marārayaw kanchi a abos pandan.

11 Ta tod ka naytēnek do arawaw
a nakarakrak da no kabōsor da sa so rowangan da saw.[‡]

Maiyarig iyaw karahet mo dyirad gan-ganaet saw a mangsākop
a nangipayyayo siras kinabaknang no Jerosalem, kan nagbibingayan da.

12 Dyi ka pakono a masoyosoyot
do makasyāsi a pinasar no kakabagyan mo sa do Joda.

Dyi ka pakono a magragsak
do arawaw a nakarārayaw da.

Dyi ka pakono a magpangas
do arawaw a nakadidigra da.

13 Dyi ka pakono a somindep
do syodad dan tawotawo ko
tan masoyosoyot ka do nakalidyalydyat da,
kan nangsamsam siras kinabaknang da do araw no didigra da.

14 Dyi ka pakono a nangay do paykokorosan no rarahan
tan tiliwen mo saw maglibas.

Dyi mo pakono sa inparawat dyirad kabōsor da,
do araw a kalidyalydyat da.”

Okomen Sanchi no Dyos Nasnasyon

15 “Masngen danaw araw a yaken a ĀPO,
ki mangokom anchi so tabo nasnasyon.
Imom Edom, maparin anchi dyimo akmas pinarin mo.
An āngo intoroh mo, nawrinchiw rawaten mo.

16 Akmas nakaynom nyo a siraragsak do yanan masantwan a paytokonan ko,
komwan anchiw kapaynom ko dyinyo kan siraw tabo nasnasyon
so makpakpad a kopa no kadōsa.
At-atkan nyonchi a mandan mawpas kamo a tabo.”

No Kapagballīgi no Israel

17 “Ki myan sanchiw makalibas do Tokon a Sion,
kan mayparin anchi a masantwan a logar.
Madyira danchi a mirwa no tawotawo ni Jakob
iyaw tana a tāwid da.

18 Akma sanchiw apoy tawotawo da Jakob kan Jose.
Rārayawen da sanchiw tawotawo ni Esaw
a akmas karōnot no apoy so garami.
Abanchi a polos makalāsāt a kapotōtan na.
Yaken a ĀPO naychirin so nyaya.”

[†] 1:9 1:9 Teman, ki asa masisita a idi do Edom. As do dyaya, ki pinakainawan no Edom. [‡] 1:11 1:11 2 Ār. 25:4; Jer. 39:2

- 19 “Siraw tawotawo a yapo do abagātan no Joda,§
ki sakōpen danchiw tokotokon saw do Edom.
Siraw myan saw do paytoytokonan do lāod,
ki sakōpen danchiw tana da no Pilisteo.
Sakōpen danchi iyaw tana dan Epraim kan Samarya,
as hapen danchi no kapotōtan ni Benhamin iyaw tana no Gilead.
- 20 Siraw naakawaw a nabahod a soldādo a yapo do ammyānanen no Israel,
maybidi sanchi kan sakōpen danchiw tana no Penisya
a manda do idi a Sarepat do ammyānan a parti na.
Siraw naakawaw a yapo do Jerosalem a myan do Separad,*
ki sakōpen danchiw idiidi saw do abagātanen a parti no Joda.
- 21 Siraw mangab-ābakaw a tawo, somonget sanchi do Tokon a Sion,†
kan itorayan danchiw tokotokon saw do Edom.
Si APO anchi a mismo iyaw magāri!”

---

§ 1:19 1:19 No “abagātan no Joda” mana “Negeb”. * 1:20 1:20 Sichangori, ki chapatak ta ba an dino nyaya a logar. † 1:21 1:21 “Tokon a Sion” mana Jerosalem.

No Libro A Jonas

No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Libro

Si Jonas, ki asa propita a naybibyay do kachimpwaw no kapagāri ni Jeroboam do Israel (2 Āri 14:23-25). Siraw taga Assirya a omyan do ammyānan kan do dayāen no Israel, ki kabōsor da san Israelita saw. Iyaw syodad a Ninebeh, ki sintro no Assirya. Minandaran Āpo Dyos si Jonas a mangay do Ninebeh tan ibahey na dyirad tawotawo saw maynamot do karahet da kan ito danaw karārayaw no syodad da. Ki maynamot ta kabōsor no Israel tawotawo do Assirya, chinaskeh ni Jonas nagtongpal so bilinaw no Dyos. Chinakey naba a myan gondāway dan taga Ninebeh a makadngey so minsāhi, as magbabāwi sa. Ta an parinen da, chapatak ni Jonas a chāsi sa ni Āpo Dyos kan isalākan na sa.

Pinādas ni Jonas a payyayowan si Āpo Dyos, kan naglogan do biray a komwan do Tarsis a machibawa do komwanaw do Ninebeh. Ki pinagbagyo ni Āpo Dyos so mayit do tāw. As do nakatoneng daw syan tripolanti saw a si Jonas nakayapwan no bagyo, intapwak da do tāw. Aran komwan, insalākan ni Āpo Dyos si Jonas do nakapanoboy na so rakoh a among a nanghamon sya, as nakaihwa na sya do aptan.

Sinpangan na, tinongpal ni Jonas si Āpo Dyos do inmandar naw a kangay na do Ninebeh, kan intoroh naw minsāhi no Dyos dyirad tawotawowaw daw. Do nakapagbabāwi dan tawotawo, tinongtong paba no Dyos a rārayawen Ninebeh. Dawa, iyaw libro no Jonas, ki mangipaboya so kasisyen no Dyos do tabo tawotawo, sira aba lang tawotawo no Israel.

No Naychakarwan no Nya Libro

No katawag ni ĀPO di Jonas kan no nakapagsōkir na (1:1-17)

No dasal ni Jonas di ĀPO do irahem no bodek no among (2:1-10)

No minsāhi ni Jonas dyirad tawotawo do Ninebeh (3:1-10)

No kāsī ni ĀPO dyirad tawotawo do Ninebeh (4:1-11)

Jonas

No Kapayyayo ni Jonas a Mangkaro di ĀPO

¹ Do asa karaw, inpakatoneng ni ĀPO minsāhi na di Jonas* a pōtot ni Amittay a kāna, ² “Mangay ka do Ninebeh† a mabileg a syodad. Ballaāgan mo saw tawotawo daw a ito danaw kasoli no Dyos dyira, ta chapatak dana sīgod no Dyos makabābabaya a karahet da.” ³ Imbes a magtongpal si Jonas, ki basbāli a nagrobwat a nangay do Ispanya,‡ ta chakey na dichanan si ĀPO. Ingodes naw minosok do idi a Joppe a nakaboyan na so biray a magrobwat a mangay do Ispanya. Do nakatayoka naw a nagbāyad so plīti na, somnakay do birayaw a nachirayay dyira a kominwan do Ispanya tan payyayowan na si ĀPO.

⁴ Ki nanoboy si ĀPO so mayit a salawsaw do tāw, as kan napahtot so taywara so kayit a bagyo. Dawa, makey dana maysisyay birayaw. ⁵ Taywaraw nakamo dan tripolanti saw, as kan katakatayisa dyira, ki nangngēngengey a nagpakpakaāsi so sidong do bōkod na a dyos. Sinpangan na, intapwak daw kadwan saw a karga da tan maypatapaw birayaw. Ki si Jonas, ki myan do makatayrahemaw a ansagan birayaw a naynepdep.

* **1:1** 1:1 2 Ār. 14:25 † **1:2** 1:2 Gen. 10:11-12. Iyaw Ninebehaya, ki sintro no Syodad no taga Assyria, as siranchiw mangay a mangrārayaw so tana dan Israelita (2 Ār-Āri 18:13), as kan romapit sanchi a mangrārayaw so Syodad a Jerosalem (2 Ār-Āri 19:37; Isa. 37:38). ‡ **1:3** 1:3 Mana “Tarsis”.

⁶ Dawriw nakaboyan sya no kapitanaw no birayaw. Pinaydabdab na a kâna, “Āngo ta mapakdoh mo paw makaycheh? Kawanem ka! Maybangon ka daw, as kan maydasal ka pad dyos mwaw, ta arā na yaten a chāsi, as dyi ta madiman.”

⁷ Do dāwri, binatabata dan tripolanti saw do katakatayisa dyira a kon da, “Magbibinonōtan ta tan mapatakan ta an sino naynamotan no nyaya didigra?” Dawa, nagbinonōtan sa, ki nabōnot ngaran ni Jonas. ⁸ Dawa, inyahes da di Jonas a kon da, “Ngay, ibahey mo pa dyamen an sino nakayapwan nya a didigra. Āngo chabalay mo dya? Taga dino ka? Āngo nasyon a nakayapwan mo, as kan āngo tribo mo?”

⁹ Ki initbay ni Jonas a kâna, “Asa 'kwaw a Hebreo kan managdaydāyaw di ĀPO, iyaw Dyos no hanyit a iyaw namarswa so tāw kan iyaw tanaya.” ¹⁰ Inbahey na pa dyira a madama na payyayowan si ĀPO.

Do dāwri, siraw tripolanti saw, ki sominryam sa do nakamo da, kan binata da dya, “Ay pakawanem! Marahet abawriw nawri a pinarin mo?” ¹¹ Ki ranan da a mangosisa sya, naypaypāngay paw no bagyowaw. Dawa, inyahes darana di Jonas, “Āngo paro parinen namen dyimo tan mangheteng bagyowaya a mangrārayaw dyaten?”

¹² Ki initbay ni Jonas a kâna, “Na! Itapwak nyo na yaken ah, tan magtalnaw bagyowaya, ta chapatak ko a yaken naynamotan nyaya laklak-amen ta.”

¹³ Ki basbāli a ingodes dan tripolantyaw nangawod tan makapaypayraya sa. Ki alit na kinabaelan daba maynamot ta naypaypataywara paw kelsang. ¹⁴ Dawa, do dāwri, nangngēngengey sa nagpakpakaāsi di ĀPO a kon da, “ĀPO, dyi mo pakono yamen a nonolay a madiman an dimanen namen nya tawo a abos gatos. On, dyi mo pakono yamen a pagatosen, ta imom ĀPO makin plāno so tabo, ta iyaw nya bagyo, ki yapo do bōkod mo a pagayatan.” ¹⁵ Do dāwri, kinatkat das Jonas, as nakapagtos da sya do tāw, ki nānyeng a nandinak. ¹⁶ Do dāwri, oltimo nakāmo da no tripolanti saw di ĀPO. Sinpangan na, nangidāton sa di ĀPO, as insapata da a magsīrbi dana sa dya.

¹⁷ Ki nangmandar si ĀPO so rakoh a among§ a nanghamon di Jonas. Tatdo a karaw kan tatdo a kahep a minyan si Jonas do bodekaw no nya among.

2

No Kapaydasal ni Jonas di ĀPO

¹ Do kayanaw ni Jonas do bodekaw no rakoh a among, naydasal di ĀPO a Dyos a kâna,

² “Nangakdakdaw ako dyimom ĀPO do kayan kwa nalidyatan, kan inatbay mo yaken.

Yapod makatayrahem a yanan do ngalab no kadiman, ki nagpaarāyat ako, as kan nadngey mo yaken.

³ Inpaitapwak mo yaken do hobok no kararahman a tāw.

Siraw rarakoh a allon mo kan āyos mo, ki pinaned da yaken do kensad no tāw.

⁴ Iniktokto ko a pinasyay mo na yaken do salapen mo.

Aran komwan, mirwa akonchi a maboyaw masantwan a Timplo mo.*

⁵ Tinonep yaken no tāw kan namonyitan ako no ranom.

Nachidibedibed tametamek no tāw do oho ko.

⁶ Minned ako a mandad kensad dan tokotokon,

§ 1:17 1:17 Mat. 12:40 * 2:4 2:4 Mana “kan maboya ko pabanchiw masantwan a Timplo mo”.

kan akmay nabahod ako do tanaya a nāw ko daw a abos pandan.†
 Ki iyaw nyaya nakaned ko, ki inawon mo yaken
 mo ĀPO a Dyos ko do kadiman ko.

⁷ Do kapaytiytinawsan danaw no byay ko,
 nanakem koymo, mo ĀPO,
 as kan nagpakpakaāsi ako dyimo.

Nakarapit nya pakpakaāsi kod masantwan a Timplo mo.

⁸ As siraw managdaydāyaw dyirad abwayas sinpaspangan a didyosen,
 ki sīgod a tinadyichokodan daymo kan iyaw kāsī mo dyira.

⁹ Ki an yaken, magkansyon akonchi so pagdaydāyaw ko dyimo.

Manoroh akonchi dyimo so dāton ko,
 as kan tongpalen konchiw insapata ko dyimo.

Ta kaisalakānan, ki yapo di ĀPO.”

¹⁰ Katayokan dasal naw, binilin ni ĀPO rakohaw a among, ki inyota nas Jonas do aptan.

3

No Kapagtongpal ni Jonas di Āpo

¹ Do dāwri, pinirwa dana inpakatoneng ni ĀPO minsāhi na di Jonas, kan binata na a kāna, ² “Mangay ka do Ninebeh a mabileg a syodad, as iballāag mo dyirad tawotawo saw daw minsāhi a ipakatoneng ko dyimo.” ³ Nagtongpal si Jonas do inbaheyaw ni ĀPO dya, as kan nangay do Ninebeh. Iyaw Ninebeh, ki marahawa a syodad, ta tatdo a karaw a takeyen iyaw karahawa naw. ⁴ Do nakapakarapitaw ni Jonas, naychasaryan a minidibidi do syodadaw, as insiknan na inpakatoneng dyira a kāna, “Apat a poho a karaw somiknan sicharaw, ki marārayaw anchiw syodadaya a Ninebeh.”

⁵ Do dāwri, nanganohed saw taga Ninebeh saw do Dyos. Nangikeddeng sa a magayonar kan maylaylay so makersang a mangipaboya so nakapagbabāwi da. Abaw nahabas yapo do mabigbigbig a mandad abos saad.*

⁶ Do nakapakarapitaw no dāmag do āryaw no Ninebeh, nānyeng a gominchin do trono naw, binahas naw laylay naw, nakapaylaylay nas mapayas, as kan nakapaydisna na do ahbek.

⁷ Do dāwri, inpaipakatoneng naw bilin na dyirad tawotawo saw daw do Ninebeh. Nyaw inkeddeng na a kāna, “No nyaya a bilin, ki yapo do āri kan tabo opisyalis na: Abaw tawo mana binyay a koman so aran āngo. Tabo tawotawo, mairāman bāka kan karniro, ki mabaywan a koman mana minom. ⁸ Tabo tawotawo, ki machita maylaylay so mapayas. Komwan dyirad binyay saw, ki machita ap-apan sa so mapayas. Machita a igodes daw machikakaāsi no tawotawo saw do Dyos, as kan tadyichokodan daw marahet saw a dadakay da kan karanggas da. ⁹ Ta aranchi a mabāwan makamwamomwaya kapakasoli no Dyos, as magbāliw aktokto na as dyi narana yaten a dimanen.”

¹⁰ Do nakaboyaw no Dyos so pinarin daw kan an maypāngo nakatadyichokod da siras marahet saya dadakay da, nagbāliw aktokto na kan dinōsa na pa saba akmas inranta naw dyira.

4

No Soli ni Jonas kan Kāsī ni Āpo

† 2:6 2:6 Mana “do tana a nāw na naitolbek rowangan na saw a abos pandan.” No chakey na batahen, ki do yanan dan nadiman. Chiban nyo 2:2. * 3:5 3:5 Mat. 12:41; Lk. 11:32

¹ Ki insoli ni Jonas nya a namarin kan pinagmamayo na. ² Dawa, naydasal di ĀPO a kāna, “O ĀPO, binata ko abawri do kayan ko paw do bahay ko a iyaw nyaw chaamak kwaw a parinen mo? Nyaw naynamotan na a nyeng ako a nayyayo a nangay do Ispanya, ta sigod kwaw a chapatak ngamin a myan dyimo parābor, kan māsisyen ka a Dyos. Masosolihen kaba, kan somawasaway adaw mo. Sisasagāna ka a mangibabāwi so kapangdōsa mo dyira.* ³ Dawa, mo ĀPO, sichangori, hapen mo naw byay ko, ta maganaganay dana an madiman ako na kan mabyay pa!”†

⁴ Ki inatbay ni ĀPO a kāna, “Aryoriw kalintegan mo a makasoli?”

⁵ Sinpangan na, komnaro si Jonas do Ninebeh, as nangay do dayāenaw no syodad. Namarin so sāpaw na daw, as nakapaydisna na do sirong naw a omnanaya an āngo maparin do syodadaya. ⁶ Do dāwri, napatobo si ĀPO a Dyos so asa moha a nangsirong so ohwaw ni Jonas tan dya komriit. Oltimo nakasoyot ni Jonas do dawri a moha.‡ ⁷ Ki do kamabekasan naranaw no somaronwaw a araw, insagāna no Dyos iyaw asaw a ohed a mangrārayaw so nawri a moha. Dawa, nahayo kan nadiman. ⁸ As do nakadada danaw no arawaw, pinaysasalawsaw no Dyos so domalangdang a yapo do dāya. As iyaw kohat naw no arawaw a makasosoh, ki chinapleng ni Jonas. Chakey naranaw madiman kan kāna, “Maganaganay dana an madiman ako na.”

⁹ Ki binata no Dyos di Jonas a kāna, “Aryoriw kalintegan mo a makasoli do namarinaya do mohaya?”

“On!” inatbay ni Jonas. “Manawob nyaya pakasoliyan ko, as abaw makapenpen dyaken a aran nya danaw kadimanan ko.”

¹⁰ Ki binata ni ĀPO a kāna, “Chāsi mo nya moha a tomnobo do asa lang a kahep, as nakadiman na do somaronwaw a ahap. Aryoriw hopag mo a nangpatobo mana nangparakoh sya? ¹¹ Rombeng abawri a chāsi ko tawotawo saw do Ninebeh? Do dawri a mabīleg a syodad, omyan nasorok 120,000 a tawotawo a dya makapaychapidi so kosto kan madi. As kan nawri aba lang, ta myan sa paw reprep a binyay da.”

* 4:2 4:2 Eks. 34:6 † 4:3 4:3 Komwan paw kapangdidiw ni Elyas. 1 Ār. 19:3 ‡ 4:6 4:6 “Moha” mana “oloten”.

No Libro A Mikyas

No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Libro

Si propīta Mikyas, ki nakayapo do asa idi a masngen do Jerosalem do tana a Joda a akin abagātan a pagāryan no Israel. Iyaw nya Mikyas, ki rārayay ni propīta Isayas do dāwri a chimpō. Inpakatoneng ni Āpo di Mikyas a masngen dana magtōok tawotawo do Joda do itwaw a didigra a akmas inpadto ni propīta Amos a pasaren dan tawotawo do akin ammyānan a pagāryan no Israel. Iyaw paynamotan no kapangdōsa no Dyos dyira, ki machiyengay do dyi daw a kaipatongpal so kosto a kinalinteg. Aran komwan, malawag minsāhi ni Mikyas, kan maboyaw pangilasinan a arinchiw namnāma do masakbayan (4:1-4).

Myan saw masisita a birsikolo do dya a libro a machita nyo a chichiban a maganay a akma so kaipaboya no kapya do intīro a lōbong a maynamot do kapagtoray no Dyos (4:1-4); iyaw padto maynamot do mabīleg a āri a yapo do kapoonan ni Dabid kan mangyangay so kapya do nasyon a Israel (5:2-5a). As kan do 6:8, myan paytābwan no kārwan a inbahey da no propīta do Israel a binata da a kon da, “Nyaw akdawen na dyaten: parinen taw malinteg, ipaboya taw no dya mabdibdis a kadaw, kan maybibyay ta a sipapakombaba a machichasa do Dyos ta.”

No Naychakarwan no Nya Libro

No kaokom no Israel kan Joda, kan no kaipapabidi dana no kapya (1:1-2:13)

No gatos kan kasoli no Dyos a maynamot dyirad pangolwen dan taga Israel (3:1-5:15)

No kāsō ni ĀPO a maikontra di Israel, as kan iyaw minsāhi a pakaballaāgan kan pangnamnamāan (6:1-7:20)

Mikyas

¹ Nyaw minsāhi a inpakatoneng ni ĀPO di Mikyas a taga idi a Moreset* a maynamot do kaokom no Samarya kan Jerosalem.† Naboya naw nyaya do chimpwaw a nakapagāri da Jotam, Ahas, kan Hesekyas do Joda.

No Dongdong-aw Para do Samarya kan Jerosalem

² Mangadngey kamo, inyo a tabo a tawotawo.

Adngeyen nyo nyaya, inyo a tabo a omyan do tanaya!

Si Āpo a DYOS, mangsaksi so maibōsor dyinyo.

Adngeyen nyo, ta maychirin a yapo do masantwan a timplo na.

³ Chiban nyo! Ito dana si ĀPO a yapo do masantwan a yanan na.

Gomchin anchi kan lasagan na sanchiw matotohos saya a tokotokon do tanaya.

⁴ Siraw katokotonan saya, ki malonag sa

a akmas nadangdangaw a alid do apoy.

Maloyo sanchi do payahosongan saya‡

akmay ranom a gomtos do aphas.

⁵ Tabo nyaya, maparin anchi maynamot ta nagribildi saw kapotōtan Jakob.

On, maparin nya a maynamot ta naygatos saw kapotōtan Israel.§

Āngo iyaw gatos dan kapotōtan Jakob?

Iyabawriw karahet dan tawotawo no Samarya?

* **1:1** 1:1 No idi a Moreset, ki myan do abagātan a laōden no Jerosalem do tana a Joda. † **1:1** 1:1 Samarya, ki sintro no pagāryan a Israel, as kan Jerosalem, iyaw sintro no pagāryan a Joda. ‡ **1:4** 1:4 Mana “Siraw payahosongan saya, ki mayakchid.” § **1:5** 1:5 Jakob kan Israel, ki mayengay sa.

Dino sintro no pagdaydayāwan so didyosen do Joda?
Do Jerosalem abawri?

⁶ Bata ni ĀPO a kāna, “Dawa, payparinen konchiw Samarya a bonton
a yanan a paymohan so kaobāsan.

Paychabadebadehen konchiw bato na saw do payahosonganaw
tan magparang saw pondasyon na.

⁷ Mapsapsa sanchiw didyosen na.

Tabo mapapateg saw a nakpeh na do timplo, ki masosohan sanchi so apoy.
Rārayawen ko sanchi a tabo bolto na saw.

Maynamot ta nakpeh saw nya a yapo do tangdan daw no maglaklāko saw so asi,*
tangdan dananchi a mirwa no matarek a maglaklāko so asi do matarek a nasyon.”

⁸ Binata ni Mikyas a kāna,

“Maynamot do dyaya, magāsog kan magdongdong-aw ako.

Mayam ako a abos tokap kan silalābos.

Maydawo ako a akmas bolawaw a chito,

kan maylilyak ako a akmay gokgok.

⁹ Mapya pabaw bigaraw no Samarya,

kan nayadis dana do Joda.

Nakarapit dana do rowanganaw no syodad dan tawotawo ko
a aran do Jerosalem a mismo.”

No Kasōngad Da no Kabōsor do Jerosalem

¹⁰ Ibahey nyo aba do kabōsor ta saya do syodad a Gat† iyaw nakaābak ta.

Maychahoho kamo abas aran asa katedted.

Inyo a tawotawo do idi a Beth-leapra,

maydipodiporis kamo do ahbek do ladingit nyo.

¹¹ Inyo a tawotawo do idi a Sapir, maakaw kamonchi a mabahod,

kan mayam kamonchi a silalābos a masnek so kayayan.

Inyo a tawotawo do Saanan,

makahtot kamo paba do idi nyo.

Anchan madngey nyo kapagdongdong-aw da do idi a Bet-esel,

matonngan nyonchi a abaw kamāngan daw.

¹² Siraw tawotawo do idi a Marot,‡

manghahaw sa so kapakalong-aw da,

ta iyaw didigraya a yapo di ĀPO,

ki narapit narana a manda do rowangan no Jerosalem.

¹³ Inyo a tawotawo do idi a Lachis,

isagāna nyo kabalyo nyo do logan nyo a pachigobat.

Inyo nangisongsong so Jerosalem a naygatos,

ta tinahatahan nyo gatos daw no Israel.

¹⁴ Dawa, manoroh kamos sagsāgot a pamakāda do idi a Moreset-gat.§

Iyaw idi a Aksib,* ki inallilaw na saw āri saya no Israel.

* **1:7** 1:7 Sigon do chapatak da, ki dayāwen daw didyosen da an maychoknod sa do maglaklāko so asi do timplo da. † **1:10** 1:10 Gat, ki asa syodad no Pilisteo a nahay dana kabōsor no Joda. ‡ **1:12** 1:12 Marot, ki kaon-ōni na do Hebreo a chirin iyaw makpad. § **1:14** 1:14 Moreset, ki idi ni Mikyas (1:1), kan kaon-ōni na do Hebreo a chirin, ki nobya. No dadakay dan Jodyo, ki torohan no inyapwan saw so sāgot a pamakāda do balāsang daw an mangabahay as komaro dyira. Naipariho saw taga Moreset-gat do nobya a ito a komaro. On, ta ito danaw kawara da no kabōsor da a mangakaw sira. * **1:14** 1:14 No chakey na batahen Aksib, ki “kapangallilaw”.

- 15 Inyo a tawotawo do idi a Maresah,[†]
manoboy si ĀPO so mangsākop so idi nyo.
Siraw pangpangōlo no Israel,
mangay sanchi a tomayo do aschip no Adollam.
- 16 Inyo a tawotawo do Joda, chischisan nyo oho nyo do kapagmamayo nyo
maynamot dyirad anak nyo saw a chadaw nyo.
Chischisan nyo oho nyo a akmas oho naw no kangkang
maynamot ta maakaw sanchiw anak nyo a sibabahod.

2

No Maparin Anchi Dyirad Mangidadanes Siras Mapobri

- 1 Kapakāsi da panchi no magplāno so marahet,
kan siraw mangipangtaw do pakaychehan da!
Apāman a maysesēdang, maychakatekateh sa mangipatongpal
maynamot ta myan gondaway da a mamarin sya.
- 2 An myan saw bengkag a agōmen da, tod da sodiben.
Masaw do bahabahay, ki tod da agāwen.
Sikāpan daw tawo tan madyira daw bahay na,
kan takawen daw tāwidaw no pamilya na.
- 3 Dawa, nyaw bata ni ĀPO a kāna,
“Iplāno ko kaiyangay ko so didigra dyinyo
a akmanchiw pāko a dya mapakaro do lagaw nyo.
Arabanchiw kapangas nyowaw a mayam,
ta chimponchi no didigra nyo.
- 4 Do dāwrinchi a chimpo, oyawen danchinyo
do kaikansyon da so nya kanta a kapakaōpay dyinyo:
‘Komplito danaw nakarārayaw namen!
Inhap dana ni ĀPO iyaw tana namen,
kan intoroh naranaw bengkag namen
dyirad nanglipot* dyamen.’ ”
- 5 Dawa, apabanchi dyirad tawotawo ni ĀPO
mangibinglay so tana daw.

Siraw Sinan Propīta

- 6 “Mangipadto kaba,”
bata dan sinan propīta da saw.
“Ikasaba mwabaw komwan.
Marapit abanchi yaten pakasnesnekan!”
- 7 Machitawri a ibahey nya, inyo a kapotōtan ni Jakob?
Tomnawos danawriw kaānos ni ĀPO a mapatongtong so nawri?
Mangahwahok abawriw chirin na saya dyirad maybibyay a malinteg?
- 8 No atbay ni ĀPO, ki kāna,
“Ki rinaot nyo saw tawotawo ko
a akma nyo say kabōsor?
Pinalang nyo a binahas laylay daw no homabas saw a sitatalna
a akma siras maybidi a yapo do gobat.
- 9 Pinaksyat nyo mababakes saw a bālo

[†] 1:15 1:15 Maresah, ki kaon-ōni na do Hebreo a chirin iyaw “mangsākop”. Jos. 15:44

* 2:4 2:4 Mana “dyirad nangakaw a nangbahod dyamen”.

do bahabahay a chadaw da.
Inkaro nyo abos pandan a inpatāwid ko
dyirad anak da.

10 Maytēnek kamo, kan komaro kamo na!

Do dyabaw paynahahan nyo,
ta linaposan nyo na so gatos nyo,
kan rinārayaw nyo na golpi.

11 An myan maybayataw kan mangallilaw a makabata sya a kāna,
'Ipadto ko a moyog anchi dyinyo palek kan arak,'
iyaw nyaw kombini a propīta dan nyaya tawotawo!"

No Kapabidi ni ĀPO so Tawotawo na

12 Bata ni ĀPO a kāna, "Sigorādo a akpehen konchi inyo a tabo a Jakob.†
Sigorādo a akpehen ko sanchiw nakalāsāt a tawotawo no Israel.

Paychichipehen ko sanchi a akmay karniro do koral,
as kan akmay arban do pasto na.

Iyaw tana da, ki mirwa dananchi
a mapno so tawotawo a maariwāwa."

13 Manma anchi Si ĀPO a manyiwang a mangihtot sa yapo do nakaakawan daw.
Mawlot sanchi a mohtot do rowanganaw no syodad.

Iyaw āri daw, ki manma anchi a mohtot.

Si ĀPO anchi a mismo mangidaōlo do kahtot da.

3

No Kapaydabdab ni Mikyas do Pangpangōlo saw no Israel

1 Sinpangan na, binata ko a kon ko,
"Mangadngey kamo, inyo a pangpangōlo ni Jakob,
inyo a magtotoray no nasyon a Israel!
Rebbeng nabawri a chapatak nyo nainkalintegān?

2 Basbāli a ipsok nyowayaw maganay, kan chadaw nyowayaw marahet.
Lalāten nyowayaw kodit dan tawotawo ko saya a sibibyay,
as kalisalisay nyo so asi a myan do tohatohang da.

3 Akma kamo magparti a koman so asi dan tawotawo ko.
Hathaten nyowayaw kodit da,
kan potopototen nyo payaw tohatohang da.

Sagsagen nyo saya akmay karni a mapangay do palyok,
kan akmay asi a myan do kardiro.

4 Ītonchiw chimpo a tomanyis kamo a mapasidong di ĀPO,
ki atbayen nabanchi inyo.

Mangolib anchis rōpa na dyinyo,*
ta marahet pinarin nyo."

5 Iyaw nyaw bata ni ĀPO a kāna,
"Siraw propīta saw a mapāwaw siras tawotawo ko,
an myan mamakan dyira, ikari daw talna dyira.
An myan dya makaitoroh dyira so makan,
nakasagāna sa machigobat dyira.

† 2:12 2:12 Jakob, ki no chakey na batahen dodya, ki "Nasyon a Israel". * 3:4 3:4 Mana "Ikaskāso nabanchiw dasal nyo."

⁶ Dawa, ito danaw mahep a mangabong dyinyo, kan apabanchiw parmata nyo.
On, sari anchiw myan dyinyo, kan makapangipadto kamo paba.

Somdep anchiw araw dyirad dyaya propita,
kan no sēdang, ki mayparin anchiw sari dyira.

⁷ Masnesneskan sanchiw mamadto,
ta maparin sabanchiw ipadto da.
Bengbengen danchiw dangoy da do asnek da,
ta abanchiw atbay no Dyos dyira.”

⁸ Ki an yaken, napno ako so panakabalin
do Ispirito ni ĀPO.
Napno ako pa so nainkalinteg kan kabileg
a sitotored a mangikontra di Jakob so maynamot do kapachiribildi na.
On, mangibahey di Israel so gatos na.

⁹ Mangadngey kamo, inyo a pangpangōlo no kapotōtan Jakob,
inyo a magtotoray do nasyon a Israel
a mangipsok so nainkalinteg
kan dyidohen nyo tabo a kosto.

¹⁰ Pinatnek nyo Sion do maraya a kapangdiman
kan Jerosalem do kinaranggas a abos kinalinteg.

¹¹ Inyo a pangpangōlo, mangokom kamo an myan pasoksok.
Inyo a papādi, mangnanawo kamo an myan tangdan.
Inyo a propita, mangipadto kamo an myan kwarta.

Ki alit na, pachinareng nyo di ĀPO a kon nyo,
“Ari abawri dyaten si ĀPO?
Aryoriw mangay a didigra dyaten? Polos!”

¹² Dawa, maynamot dyinyo,
maaradonchiw Sion a akmay tālon.
Iyaw Jerosalem, ki mayparin anchi a bonton,
as mayaspet anchiw paytokonanaw a yanan timplo.

4

No Kapya do Intiro a Lōbong do Kapagtoray ni ĀPO (Isayas 2:2-4)

¹ Do panawdyan san araw,
iyaw tokonaw a naytēnekan no Timplo ni ĀPO,
ki mayparin anchi a kasisitaan do tabo tokon,
as matwatohos anchi kan tabo a paytokonan.
Nāw danchi a arayāten āro a tawotawo.

² Āronchiw nasyon a mangay kan batahen da a kon da,
“Ngay, yangay ta songten tokonaya ni ĀPO
do Timplowaya no Dyos ni Jakob.
Inanawo nanchi dyaten daw rarahan na
tan makayam tanchi do ayayaman na.”

Ta do Sion pakayapwan no linteg.
On, iyaw chirin ni ĀPO, ki yapo do Jerosalem.

³ Iyanchiw mangokom do payawan āro a tawotawo,
kan manggeddeng so pagriridyanan dan mabibileg saya nasyon a aran do
mabawa.
Chīpohen darananchiw ispāda daw a parinen da lōkoy no arādo,

kan parinen darananchi a sasadyit chibot da saw.
 Maggogobat pa sabanchiw nasyon kan nasyon,
 mana machinanawo sa pabanchi a machigobat.
⁴ Kāda asa, ki maybibyay dananchi a matalna
 do mismo a sirong no kaobāsan kan igos a kayo na.
 Apabanchiw mangamomo sira,
 ta inkari ni ĀPO a Manakabalin do Tābo nyaya.
⁵ Aran mononot saw nasyon saya
 do ngaran no dyos da sa,
 yamen, ki mononot kami do ngaran ni ĀPO
 a Dyos ta a abo so pachipandan.

No Kapaybidi dan Tawotawo a Israel yapo do Nakaakawan da

⁶ “Do dāwri a araw,” bata ni ĀPO a kāna,
 “akpehen ko saw tawotawowaw a piday,
 siraw naakaw saw, kan siraw inpadōsa ko.
⁷ Paybadiwen ko sanchiw piday saw a makalāsat.
 Siraw naakaw saw, ki payparinen ko sa mabīleg a nasyon.
 Yaken a ĀPO, mangitoray anchi dyira do Tokon a Sion
 a mangrogī do dāwri a araw kan abos pandan.”
⁸ As imom Jerosalem, akma kay pagwanawanan no arban,
 kan akma kay kōta no tawotawo no Dyos do Sion.
 Iyaw sīgod a kapagtoray mo, ki mapaybidinchi.
 On, kapagāri, ki mirwa dananchi dyimom Jerosalem.
⁹ Ki sichangori, āngo ta makalyak ka tomanyis?
 Arabawriw āri mo?
 Nadiman danawriw mamagbaga mo,
 ta dawa, kinemkeman naymo no kaynyin a akmas magpasikalaw?
¹⁰ Maypiypisipis kamo a magāsog,
 inyo a tawotawo no Jerosalem a akmay maymanganak,
 ta machita nyo naw komaro do syodadaya,
 kan omyan do bengkag.
 Maakaw kamonchi a mabahod a maiyangay do Babilonya,
 ki dawrinchiw kaisalākan nanchi inyo ni ĀPO
 a yapo do tanoro dan kabōsor nyo.
¹¹ Changori, āro a nasyon
 ki nakpeh sa a machikontra dyimo.
 Batahen da a kon da, “Machita a maranggasan si Jerosalem!
 Boyaen taw karārayaw no Sion!”
¹² Ki chapatak daba no nya sa nasyon iskala ni ĀPO.
 Maawātan dabaw plāno na.
 Chinpeh na sa a akmay nagāpas a trīgo
 a maisagāna do kairek da.
¹³ Bata ni ĀPO a kāna, “Inyo a tawotawo no Jerosalem,
 mangay kamo na manyirek so kabōsor nyo!
 Payparinen konchi a pasek olong nyo.
 Torohan konchi inyo so tombāga saw a koko nyo
 tan pitapitahen nyo sanchiw āro saya nasyon.”

Itoroh nyonchi di ĀPO sinamsam da saw,
iyaw kinabaknang daw di Āpo do intīro a lōbong.

5

¹ Tawotawo no Jerosalem, isagāna nyo bōyot nyo saw,
ta nadibon ta na no kabōsor.
Baōtan danchi so baston iyaw mangitoray no Israel
do pisnyi na tan asnesnekan da.

No Naikari a Mangitoray a yapo do Betlehem

² Bata ni ĀPO a kāna, “Imo a Betlehem Epratah
a aran dēkey ka dyirad partīdos no Joda,
ki yapo dyimo, mohtot anchiw asa a mangitoray so Israel
a no kapoonan na yapo do kaychōwa pa.” *

³ Dawa, iparawat nanchi ni ĀPO tawotawo na dyirad kabōsor da
a mandan mayanak no mabakesaw iyaw anak naw.
Sinpangan na, maybidi sanchiw kakabagyan naw a naakaw,
kan machirapa dana sanchi dyirad tawotawo no Israel.

⁴ Anchan mangay, maytēnek† a mangidaōlo dyirad tawotawo na
a maynamot do bīleg a yapo di ĀPO
kan do dayag no ngaran ni ĀPO a Dyos na.
Siraw tawotawo, ki maybibyay dana sanchi a matalna,
ta dāwrinchi, iyaw dayag na, ki romapit do intīro a lōbong.
⁵ Iya dananchiw pakayapwan kapya da.

No Kawayawaya kan Kadōsa

Anchan raoten dan taga Assirya iyaw nasyon taya,
as tomokap sa do tana taya,
mapatēnek ta so papito a mangidaōlo‡ kontra dyira
mana wawaho§ a pangpangōlo no tawotawo.

⁶ Itorayan darananchiw tana a Assirya do ispāda,
kan asdepen daw rowanganaw no tana ni Nimrod.*
Iyaw āri taya, ki isalākan nanchi yaten dyirad taga Assirya
anchan raoten da yaten kan lomasag do yanan taya.

⁷ Siraw nakalāsat saw do kapotōtan ni Jakob,
ki maychawpit sanchi dyirad āro a nasnasyon.

Akma sanchiw apon a yapo di ĀPO,
kan akma say chimoy a mangsibog so katamtamkan
a dya manghahaw do tawo mana mangnanaya so tawotawo.

⁸ As siraw nakalāsat saw a kapotōtan ni Jakob,
ki myan sanchi do payapayawan dan nasnasyon do naychawpitan daw.
Akma sanchiw lion do yanan dan animal saw do kahasan,
kan akmay bomaro a lion do yanan dan arban a karniro
a manggammat an homabas, kan piripiriten naw mahap naw,
kan aba polos makaisalākan sya.

⁹ Abāken anchi no Israel kabōsor na saw,
kan tomawos sanchi a tabo mangipsok sya.

* 5:2 5:2 Mt. 2:6 † 5:4 5:4 No chakey na batahen no maytēnek, ki “machilāban” mana “machisidong”. Ki an maydisna, ki “mangokom”. ‡ 5:5 5:5 Do chirin Hebreo, ki “magpaspastor”. § 5:5 5:5 No chakey na batahen papito kan wawaho, ki “komplito”. * 5:6 5:6 Gen. 10:8-11

No Kapasanto ni ĀPO Tawotawo na

- ¹⁰ Bata ni ĀPO a kāna, “Do dāwri a araw,
“dimanen ko sanchiw kabalyo nyowaw,
kan rārayawen konchi a tabo logan nyowaw a pachigobat.
¹¹ Rārayawen ko sanchiw syodad do tana nyo,
kan rakraken ko sanchiw pagkamītan nyo saw a gwardyado.
¹² Akteben ko nanchiw kapanolib nyo,
kan apabanchiw mamadto nyo.
¹³ Rārayawen ko sanchiw didyosen nyo saw
kan siraw bata nyo saw a masantwan a parey a bato a pagdaydayāwan nyo
tan dyi kamonchi a makapagdaydayaw a polos
do pinarin no bōkod nyo a tanoro.
¹⁴ Bagoten konchi dyinyo posti da saw a pagdaydayāwan no dyosa a Asera,[†]
kan rārayawen ko sanchiw syodad nyo.
¹⁵ Do taywara a kasoli ko, bahsen ko sanchiw
nasyon a dya magtongpal dyaken.”

6*No Kāso ni ĀPO di Israel*

- ¹ Adngeyen nyo batahen ni ĀPO a maikontra do Israel!
“Maytēnek ka kan irasonan mo darom kwaya tan saksiyan dan tokotokon
kan siraw paytoytokonanaya tan adngeyen da an āngo ibahey mo.”
² Inyo a tokotokon, adngeyen nyo daromaya ni ĀPO!
Aran inyo a abos pandan a pondasyon no lōbongaya, mangadngey kamo,
ta myan darom ni ĀPO dyirad tawotawo na.
On, kāsuan dana ni ĀPO Israel.
³ “Inyo a tawotawo ko, āngo pinarin ko dyinyo?
Maypāngo a nayparin ako a rahmet nyo? Atbayen nyo yaken!
⁴ Inihtot koynyo a yapo do Egipto,*
kan insalākan koynyo do nakatagābwan nyo.
Tinoboy ko sa Moyses,
Aaron, kan Miriam a nangipangōlo dyinyo.
⁵ Inyo a tawotawo ko, nakmen nyo:
On nakmen nyo an maypāngo pangta a nakaabay dyinyo ni Balak a āri no Moab,
amnan an maypāngo nakabindisyon dyinyo ni Balaam a pōtot ni Beor.[†]
Nakmen nyo paw nakapanakey nyowaw a yapo do Sittim a komwan do Gilgal[‡]
tan matonngan nyo an āngo saw malinteg a kaparin ni ĀPO.”

No Kaiyahes no Israel kan no Atbay ni ĀPO

- ⁶ “Āngo iyangay ko di ĀPO
anchan maydogod ako do salapen matan-ok a Dyos?
Mapanaybi akori so masosohan saw a dāton do salapen na
a apagtawen saw a orbon a bāka?
⁷ Rawaten paro ni ĀPO an manoroh ako so rinībo a malloko a karniro,
mana asa poho a rībo a oksong no moyog a lana no olibo?
Idāton kori iyaw matoneng a anak ko a pagbāyad so kasōkir ko,
iya a asi no inawan ko para do gatos no pahad ko?”

[†] 5:14 5:14 Asera, ki dyosa a mananaken kono. * 6:4 6:4 Eks. 13:3; Deot 5:6; 6:12; Jer. 34:13 † 6:5 6:5 Nom. 22-24 ‡ 6:5 6:5 “Sittim” mana “Akasya”. Jos. 3-4

⁸ Namna, inbahey narana dyimo, imo a tawo, an āngo maganay,
 kan āngo chakey ni ĀPO dyimo.
 Sira abawriw nya: kapamarin so nainkalintegan, kadaw so kāsi,
 kan maybibyay a sipapakombaba do salapen no Dyos?

No Gatos kan Dōsa no Israel

⁹ Adngeyen nyo! Manawag si ĀPO so tawotawo do syodadaya!
 No masīrib, myan so kāmo do ngaran ni ĀPO.
 Annadan nyo, ta īto dana iyaw naikeddeng a dōsa nyo.
¹⁰ Mawayakan ko paro tawo saw a maywam do marahet
 a napno so kinabaknang do bahabahay da a yapo do kōsit da?
 Nonolay ko paro saw mangosaraw so dya kosto a pagkilwan
 a taywara ipsok ko?
¹¹ Pakawanen ko paro tawo a kōrang so kapagtimbang
 kan kōsit so pagkilwan?
¹² Siraw babaknang mwaya, ki taywara sa so karanggas.
 Siraw omyanaya dyimo, ki dān daw mabayataw,
 kan mapahtot so kapangallilaw do rida da.
¹³ Dawa, isagāna ko kadōsa mo,
 kan rohnwan koymo a rārayawen a maynamot do gatogatos mo.
¹⁴ Koman kanchi, ki mabsoy kaba.
 Nāw monchi a sarāwen.
 Mangapya kanchi, ki abaw makpeh mo,
 ta tabo no chinpeh mo, rārayawen konchi do gobat.
¹⁵ Maymoha kanchi, ki imo abanchiw magāpit.
 Mamis kanchis asi no olibo, ki imo abanchiw mangosar so lana na.
 Mamitos kanchi so ōbas, ki imo abanchiw minom so palek na.
¹⁶ Maparin saw nyaya, ta tinongpal mo saw linteg ni Āri OmriŠ
 kan tabo kaparin saw no kapotōtan ni Āri Ahab,
 kan innotan mo dadakay da.
 Dawa, iparawat konchimo do karārayawan,
 kan siraw tawotawo mo, ki maoy-oyaw sanchi,
 kan iroromen danchimo no nasnasyon.”

7

No Marahet a Kaparin no Israel

¹ Āngwa kapakasyāsi ko!
 Akma akos tawowaw a mangdīdid do namoysan do rayon,
 kan akma akos mangdīdidaw do kaobāsan.
 Abaw mawngawngay a ōbas a makan,
 mana manoma a maynoy a asin igos a oyod kos pakakdekden.
² Nabo dana saw mapodno do tanaya.
 Apabaw aran asa malinteg a tawo a natokos.
 Tabo tawo, ki mangsaneb a mangdiman.
 Kāda asa, ki otapan naw aran kakteh na.
³ Masisiglat tanoro da a mamarin so marahet.
 Siraw opisyal kan siraw hwis, ki mangdaw sa so pasoksok.
 Siraw mabibīlegaw, ki ipapāti daw chakey daw,
 kan kasan daw mangipangta so marahet.

⁴ Iyaw kagaganayanaw dyira, ki akmay mohamoha a manōlok.
 Iyaw kalilinteganaw dyira, ki akmay kemekemmeng.
 Īto danaw araw a kadōsa no Dyos dyirad tawotawo
 a akmas inpadto daw no magbanbantay saw a siraw propīta.
 Changori, maychaychawaw dana sa tabo.

⁵ Magtalek kaba do karoba mo,
 mana masaray kaba do sīt mo.
 Aran si baket mo a kaoknod mo,
 annadan mo ichirin mo.

⁶ Anyiben paba no anak a mahakay āmang na.
 Kontraen dana no anak a mabakes ānang na.
 As pachidimanan no manōgang a mabakes iyaw katogāngan na mabakes.
 Siraw kabōsor no asa tawo, ki sira met lang mimbrow no mismo na pamilya.

⁷ Ki an yaken, ahahayen ko si ĀPO.
 Nanayahen ko Dyos a mangisalākan ko.
 Adngeyen nanchi yaken Dyos ko.

No Kaiyangay ni ĀPO so Kaisalākan

⁸ Chamimyeng nyo aba yaken, inyo a kabōsor ko!
 Aran nalba ako, ki mirwa konchi a maybangon.
 Aran myan ako a maydisna do kasaryan,
 si ĀPO anchiw soho ko.

⁹ Maynamot ta naygatos ako dya, ibtoran ko soli ni ĀPO,
 manda do kapaysonong na so kāsō ko,
 kan kaitoroh na so kalintegan ko.

Ihtot nanchi yaken do sēdang,
 kan maboya konchiw kinalinteg na.

¹⁰ Do dāwri, maboya danchi no kabōsor ko
 a siraw nangoyawaw dyaken a nangibahey sya a kon da,
 “Dino yanan ĀPO a Dyos mo?”

Ki sichangori, panyibaya danchiw kasnek da.
 Maboya konchiw kasday da no kabōsor ko
 a matokatokapan a akmay hota do kalkalsāda.

¹¹ Tawotawo no Jerosalem, ĩto danaw araw* a kapangbangon nyo a mirwa so ahad
 no syodad nyo.

Do dāwrinchi a araw, mayparahawa anchiw sākop nyo.

¹² Do dāwri a araw, mangay sanchiw tawotawo dyinyo
 yapo do Assirya manda do Egipto,
 yapo do Egipto manda do Oksong a Oprates,
 kan yapo do tabo loglogar mangrogi do tāw
 a manda do tōtok no tokon.

¹³ Ki mayparin anchi a let-ang iyaw kadwan a tana†
 maynamot do karahet dan tawotawo a omyan daw.

No Kāsi ni ĀPO so Israel

¹⁴ Onongan a pastoran mo pa saw tawotawo mo, mo ĀPO
 a siraw arban a dyira mo a ipatāwid mo.
 Aran maychatanyi sa do kahasan do hobok no Tokon a Karmel,
 ki pagarāben mo sa do magla a pagarāban

* 7:11 7:11 Amos 9:1; Sak. 12:6 † 7:13 7:13 Do chirin Hebreo, ki “tanaya”.

do Basan kan do Gilead a akma do kaychowa.

¹⁵ Bata ni ĀPO a kāna, “Akmas araw saw a nakahtot nyo do Egipto, ipaboya konchi dyinyo makaskasdāaw saw a kaparin ko.”

¹⁶ Maboya danchi no nasnasyon nya saya,
kan tod anchi a makasnesnek bīleg da.
Do kaōpay da, bengbengen danchi so tanoro daw dangoy da,
kan akma sanchiw bitor.

¹⁷ Magōyas sanchi do kahbekan a akmay boday,
kan akma sa so komayakayabaw do tana.
Maychahohtot sanchi do tinaywan daw a maychamirpir,
kan iditen da a chananawa si ĀPO a Dyos namen.

¹⁸ Sino Dyos a akma dyimo a mamakawan so nakagatos,
kan mangwayak so karahet dan tawotawo mo a nakalāsat?
Nāw mo saba isoli a magnanayon,
basbāli a chasoyot mo a ipaboyaw kāsi mo.

¹⁹ Ipadidiw monchi dyamen a mirwaw kāsi mo,
kan tokatokapan monchiw gatogatos namen,
kan itapwak monchi do kensad no tāw.

²⁰ Ipaboya monchiw kapodno mo di Jakob,
kan dya mabdibdis a adaw mo di Abraham
a akmas insapata mwaw dyirad aāmang namen saw
yapo do kaychowa pa.

No Libro A Nahom

No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Libro

Nya libro, ki daniw a nangipadto so karārayaw no Ninebeh a sintro no nasyon a Assirya. (Sichangori, ki payayahapan dan nasyon a Sirya, Turkey, Iraq, kan Iran.) Siraw tawotawo do dyaya nasyon, ki oltime sa so karanggas kan kapangas, ta rinārayaw da saw syodad, sinamsam daw warawara da, kan an maypisa, intābon da saw kabōsor da a sibibyay. Siraw bōyot da, sinākop daw kadwan saw a nasyon a nakairamānan kadwan a tana no nasyon a Israel (721 B.C.) kan kadwan a tana no Egipto (663 B.C.). Pinādas da a sakōpen nasyon a Joda, ki inparārayaw no Dyos soldādo saw no Assirya (701 B.C. Chiban nyo do Isayas 36-37). Aran komwan, siraw taga Assirya, ki nāw da mabīleg kan nayparin sa a makamwamomo a kabōsor dan tawotawo no Dyos a minyan do Joda.

Si Jonas a asa propīta, nangay do Ninebeh sigōro 150 katawen sakbay no nya padto. Do dāwri, nagbabāwi saw taga Ninebeh do nakadngey daw so minsāhi a rārayawen nanchi ni Āpo Dyos syodad daw a maynamot do gatogatos da. Ki do chimpo ni Nahom, minirwa dana sa a taywara a maygaygatos. Dawa, inpadto ni Nahom a arabaw namnāma no syodad a Ninebeh, kan maparin pa saba a domitdit do īto a karārayaw da. Nyaw paynamotan na a iyaw Dyos a masantwan, machita na dosāen marahet saw a kabōsor dan tawotawo na. Iyaw minsāhi a inpadto ni Nahom, ki taywara a inahwahok na saw tawotawo no Joda. No nakarārayaw no syodad a Ninebeh, ki natongpal do nakangay daw no taga Medes kan taga Babilonya do tawen a 612 sakbay a naiyanak si Āpo Jesus.

No Naychakarwan no Nya Libro

No nakaikeddeng no Ninebeh (1:1-15)

No padto no karāryayaw no Ninebeh (2:1-3:19)

Nahom

¹ Nyaw minsāhi maynamot dyirad taga Ninebeh* a inpalting ni ĀPO di Nahom a taga Elkos.

No Kasoli ni ĀPO Dyirad Taga Ninebeh

² Si ĀPO, ki mangīmon kan mamahes a Dyos.

Si ĀPO, ki mamahes kan mapno so kasoli.

Si ĀPO, ki mamahes dyirad komontra dya,
kan isagāna naw soli na dyirad kabōsor na.

³ Si ĀPO, ki malisto aba makasoli, ki abaw akmas kabīleg na.

Mainonolay na saba polos nakagatos a dya madōsa.

No ayaman ni ĀPO, ki myan do alipogpog kan bagyo,
as siraw demdem, ki akmay ahbek no kokod na.

⁴ Mangilyak so tāw, ki mayachan,
as kan abkohan na paw ok-oksong saw.

Do Basan kan Tokon a Karmel,[†] ki mahayo mohamoha.

As makolay dana saw sabong do Lebanon.[‡]

⁵ Siraw tokotokon, ki magoyogoyon sa a maynamot dya,

* **1:1** 1:1Ninebeh, iyaw sintro no nasyon a Assirya do tawen 663 a mandad 612 sakbay no nakaiyanak ni Kristo.

† **1:4** 1:4 Myan do Basan magdindināmag saw a pagpastoran, kan do Tokon a Karmel, maabōno tana daw.

‡ **1:4** 1:4 Do Lebanon, myan saw matotohos a tokotokon, kan magdindināmag sidro a kayokayo. Okom. 9:15; Sak. 11:1-2

as kan maloyo saw paytoytokonan.
 Iyaw tanaya, ki magin-gined do salapen na,
 as kan tabo tawotawo, ki maychamirpirpir.
⁶ Sino paro makapaytēnek do oltimo a soli na?
 Sino paro makaibtor so karanggas no soli na?
 Iyaw taywara a kasoli na, ki bomtak[§] a akmay apoy,
 kan siraw bato, ki makchikchid sa do salapen na.

⁷ Si ĀPO, ki maganay,
 salōkob do chimpo no riribok.
 Aywanan na sa tabo machikāmit dya.
⁸ Ki do mapaboswang a layos,
 lyoden na sanchiw komontra dya do kadimanan da,
 as kan lakatan na sanchiw kabōsor na do kasaryan.

⁹ Aran āngo pangta da di ĀPO, ki akteben na sa.
 Makapirwa pabaw mangriribok sya.

¹⁰ Ta akma saw napitipitan kamanadyit,
 kan nabok sa do kaynoynom da.
 Masosohan sanchi a akmas nabkohaw a garami.

¹¹ Yapo dyinyo a taga syodad a Ninebeh,
 minohtot nangipangta so kontra di ĀPO,
 kan namagbaga so marahet.

¹² Nyaw bata ni ĀPO dyirad tawotawo naw a Joda a kāna,
 “Aran mabileg kan āro saw taga Assirya,
 ki alit na marārayaw kan mabo sanchi.
 Aran do nakarahan, dinōsa koynyo, inyo a Joda,
 ki pirwahan ko pabanchi inyo a dosāen.

¹³ Changori, pototen ko naw pāko do lagaw nyo,
 as kan alngaten ko saw kadina a pinangigālot da dyinyo.”

¹⁴ Nyaw inbilin ni ĀPO a maynamot dyirad taga Ninebeh* a kāna,
 “Apabanchiw kapotōtan nyo a mangosar so ngaran nyo.
 Rārayawen ko sanchiw didyosen nyo do timplo dan dyos nyo,
 kan isagāna konchiw tanem nyo,
 ta maikari kamo aba maybibyay.”

¹⁵ Inyo a tawotawo ko do Joda, chiban nyo do tokotokon saya,
 ta ito danaw toboyen kwaw a mangyangay so maganay a dāmag
 a mangipakatoneng so maynamot do kapaychapya!
 Isagāna nyo a silibaren saw pista nyo, inyo a tawotawo a Joda,
 as kan tongpalen nyo insapata nyo do Dyos.
 Siraw marahet, polos a dyi dana sa mirwa a mangraot dyinyo,
 ta marārayaw sanchi a golpi.

2

No Nakarārayaw no Syodad a Ninebeh

§ 1:6 1:6 Do chirin Hebreo, ki “mado”. * 1:14 1:14 Mana “dyimom (Āri no) Ninebeh”.

- 1 Inyo a taga Ninebeh, mawara danaw mangraot dyinyo.
Bantayan nyo kōta nyo, sipotan nyo rarahan,
as kan isagāna nyo inawan nyo a machigobat.
- 2 (Ta īto kapabidi ni ĀPO dyirad kapotōtan ni Jakob so dāyaw da.
On, pabidyen ni ĀPO iyaw katan-ok no Israel a akmas katan-ok daw
do sakbay paw a kapangraot da no kabōsor da saw
a nayrārayaw so kaobāsan da.)
- 3 Siraw sarāpa dan soldādo no kabōsor nyo, ki mabaya,
as kan maylaylay pa sa so mabaya.
Nakasāgana dana sa a mangdarop dyinyo.
Gomilgilap akmay apoy logan da saw a pachigobat,
as kan nakalāyat danaw chibot da.*
- 4 Siraw nya logan da, ki makmakmah sa do kalkalsāda
a midibidi dyirad plasa a kararahawan saw a logar.
Akma say somdesdeb a paysohwan,
kan gomilgilap sa akmay kimat.
- 5 Iyaw komander daw, ki ngēngeyan na saw opisyal naw,
ki madwadodog sa do katataray da.
Makalyalisto sa komwan do ahadaw no syodad,
kan mapatnek sa so pagsarāpa da.†
- 6 Maiwangan dana saw rowanganaw a yapo do oksong,‡
as kan somryam sa do palasyo do kananawā da.§
- 7 Maikeddeng dana a mabahod kan maakaw saw tawotawo do syodad.*
Siraw adīpen na a mababakes, ki magas-āsog sa akmay boyit,
as kan togtogen daw barōkong da do kapagmamayo da.
- 8 Akmas kawyog no ranom a yapo do masawāngan a minanga,
komwan kapayyayo no tawotawo a yapo do syodadaw a Ninebeh.
Myan sa a mangagagay a kon da, “Magsardeng! Magsardeng kamo!”
ki polos a abaw maybidi a aran asa.
- 9 Siraw domaropaw, iyagagay da a kon da,
“Samsamen nyo pirak daw! Samsamen nyo balitok daw!”
Iyaw kinabaknang no syodadaw a Ninebeh, ki machipandaba.
Āro mababalor a warawara na!
- 10 Marārayaw, masamsaman, kan mainonolay danaw Ninebeh.
Siraw tawotawo na, ki maychakābot, apabaw tored da,
maychamirpirpir sa, as kan makasosohāw danaw kāda rōpa da.

No Kaiyarig no Ninebeh do Aschip Dan Lion

- 11 Dino paro yanan syodadaw a maiyarig do aschip dan lion
a yanan a pamakanan dan lion siras orbon da sa?
Dino paro nangayan dan lionaw kan no bākes naw,
kan siraw orbon daw a dya mariribok?
- 12 Iyaw lionaw, nangdiman so manawob para dyirad orbon naw,

* 2:3 2:3 Mana “makey dana saw kabalyo da a domoklos”. † 2:5 2:5 Osaren daw rakohaw a toroso a pangdongpar so rowangan no syodad. Ki siraw soldādwaw a maysabhay so toroso, machita daw sarāpa da.

‡ 2:6 2:6 Iyaw syodad a Ninebeh, ki napatnek do mamandāya no oksong a Tigris. § 2:6 2:6 Mana “nalasa danaw palasyo.” Do chirin Hebreo, ki “maronaw danaw palasyo”. * 2:7 2:7 Mana “maakaw danaw rēyna da”.

kan namseh so para kanen no bākes naw.
 Inapno naw aschip naw so diniman na.
 Do bahay naw, inapno na so hinagahagay na saw a asi.

¹³ Bata ni ĀPO a Manakabalin do Tābo dyirad taga Ninebeh a kāna,
 “Yaken, kabōsor nyo!
 Sosohan ko sanchiw logan a pachigobat nyo.
 Siraw soldādo nyo a akmay bomarito a lion, ki madiman sanchi do ispāda.
 Makapanamsam kamo pabanchi do tanaya.
 No tīmek dan minsahīro nyo, ki madngey nyo pabanchi.”

3

No Kapakāsi pa no Ninebeh

- ¹ Kapakāsi nyo pa a tawotawo do syodad a Ninebeh,
 ta maynana kamo a mabayataw kan mangdimdiman.
 Napno kamo so sinamsam nyo.
 Machipanda sabaw nakagatosan nyo.
- ² Adngeyen nyo sanetset dan iiplot,
 karadakad dan ligay do rarahan,
 kalebkeb dan kabalyo,
 as kan kataltag dan logan saw a pachigobat.
- ³ Domardarop dana saw nakakabalyo.
 Gomilgilap ispāda da, kan somilsileng danaw chibot da.
 Āro saw nadiman kan nawpōpo dana sa,
 Mabidang pa sabaw bangkay, as makachichad saw tawotawo dyira.
- ⁴ Tabo nya, ki maynamot ta akma kamo so balangkantisaw
 a masaraw a manggargari do kapanolib na a makadiman.
 Inadīpen na saw nasnasyon do kapaglākāko na so asi na,
 kan inallilaw na saw tawotawo do salamangka na.
- ⁵ Nyaw bata ni ĀPO a Manakabalin do Tābo a kāna,
 “Inyo a taga Ninebeh, kontraen koynyo!
 Patohosen konchiw imara nyo a manda do rōpa nyo,
 kan ipaboya konchi dyirad nasnasyon saya a silalābos kamo.
 On, ipaboya ko dyirad pagāryan saya iyaw kasnesnek nyo.
- ⁶ Pagsidan konchinyo so makabābaba a basōra.
 Iroromen konchinyo,
 kan payparinen koynyo a boyāen dan tawotawo a chamimyeng.
- ⁷ Tabo a makaboya dyinyo, dichanan danchinyo, kan batahen danchi,
 ‘Narārayaw danaw Ninebeh! Sino paro maāsot so kāsi dya?’ kon da.
 Sino paro machichwasan ko a mangahwahok dyinyo?” kāna ni ĀPO.
- ⁸ Maganaganay kamori kan siraw myan do syodad a Tebes*
 a myan do payis no Oksong Nile, kan dinibon no ranom?
 Iyaw oksong, pinakaaywan no Tebes,
 as iyaw ranom na, ki pinakaahad no syodadaw.
- ⁹ Siraw nasyon a Etiopya† kan Egipto, siraw ayit na.
 Siraw nasyon a Pot kan Libya, ki kasidong na pa.

* 3:8 3:8 Tebes mana No-Amon, ki sintro no Egipto. † 3:9 3:9 Do chirin Hebreo, ki “Kos”. Iyaw nya tana, ki karāman no nasyon a Sudan, kan intorayan no āri no Tebes.

- 10 Ki aran komwan, ki alit na, naikaro saw omyan do Tebes,
as kan naakaw sa.
Siraw tagibi da,‡ inbābaot da sa a diniman
do kāda sōli no kalkalsāda.
Siraw magtotoray da, nagbibinonōtan da sa a mayparin a adīpen,
kan tabo saw matotohos so saad, ki naposasan sa.
- 11 Aran inyo a taga Ninebeh, mayparin kamonchi a akmay nabōk.§
Mayyayo kamonchi a tomayo,
kan maychichwas so pagkamītan nyo dyirad kabōsor nyo.
- 12 Tabo kōta nyo, ki kayarig danchiw kayokayo a igos
a naynoy danaw dāmo a asi da.
An magon-gon saw nya kayokayo,
ki tod a maychaesday asi daw do dangoy no koman.
- 13 Chiban nyo pa saw bōyot nyo,
a akma say mababakes a makakapsot.
Siraw rowangan do tana nyo, nakaywang dana dyirad kabōsor nyo,
as kan natemtem danaw balonet da.
- 14 Mamoranom kamo so risīrba nyo anchan malakob daynyo.
Ahnyihnyihen nyo saw kōta nyo.
Manggamay kamo so tana, kan magdamili kamo so ladrilyo.*
- 15 Ki aran āngo pariparinen nyo, alit na madiman kamonchi do apoy.
Dimanen danchinyo so ispāda.
Opasen danchinyo a akma siras kabagaw a mangpisti so mohamoha.
Dawa, maypāro kamo akmay kabaga.
On, maypaypāro kamo a akmay kabaga!
- 16 Pinaypāro nyo saw nigosyanti nyo
a arwaro pa kan no bidang dan bitohen saya do hanyit.
Sira, ki akma say kabaga a mangpisti so mohamoha nyo,
kan tod sa somayap a komaro.
- 17 Siraw gwardya nyo,† akma say kabaga,
as siraw opisyalis nyo, akma sas pangen daw no kabaga
a maychadnadna do ahad do araw a karokmeh.
Ki an domadaw araw, maychasayasayap sa,
kan abaw makapatak an kinwanan da.
- 18 O āri no Assirya, nakaycheh dana saw mangonong so karniro mo,‡
as kan siraw matohos so saad dyimo, naynepdep dana sa.
Siraw tawotawo mo, naychawpit dana sa do katokotokonan
a aba polos mangpeh sira.
- 19 Arabaw rimīdyo do bigar mo,
ta iyaw nawriw chadiman mo.
Tabo a makadngey so dāmag a maynamot dyimo,
maytītipat sanchi a masoyosoyot do nakarārayaw mo.

‡ 3:10 3:10 2 Āri. 8:12; Sal. 137: 9; Isa. 13:16; Ose. 13:16 § 3:11 3:11 No kabōk, ki masanyib a pangārig no kalidyalidyat no tawotawo a maynamot do kasoli no Dyos dyira. Sal. Isa. 51:17; Jer. 25:15-27; Dong. 4:21; Ese. 23:31-34 * 3:14 3:14 Iyaw ladrilyo, ki para pangapya kan pamahnyi so ahadaw. Iyaw ahad, ki maparin a magistayan asa poho kamitro katokpoh na. † 3:17 3:17 Mana “siraw prinsipi nyo”. ‡ 3:18 3:18 No chakey na batahen siraw mangonong so karniro, ki “siraw magtoray”.

Aryoriw aran asa a nasyon
a dya nakadidiw so dya mayhāt a kinaranggas mo?

No Libro A Habakkok No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Libro

Do dyaya libro, mapatakan ta iyaw kapagsarīta da Habakkok kan Āpo Dyos. Naynonohed si Habakkok di ĀPO, ta taywara nariribokan a maynamot dyirad kapayngay na a taga Joda. Ta sira, ki nāw da maybibyay a marahet, ki akmay inonolay na sa ni Āpo Dyos (1:1-4, 13).

Tominbay si ĀPO di Habakkok a do maikeddeng a chimpo, toboyen na sanchiw taga Babilonya (1:5) a mangrārayaw siras tawotawo do Joda a maynamot do gatogatos da.

Mimyan pa nariribokan si Habakkok do nakadngey naw so nyaya, ta āngo ta si Āpo Dyos a masantwan kan malinteg, ki osaren na saw mararahet a tawotawo a mangipatongpal so panggep na do tanaya (1:12 - 2:1)? Dawa, inyahes na di Āpo Dyos an āngo ta palobōsan na siraw taga Babilonya a mangrārayaw siras kapayngay na a taga Joda, ta maraherahet sa Babilonya kan sira (1:6-7).

Inatbay ni ĀPO si Habakkok a batahen na a aran komwan, sigorādo a dosāen na sanchiw Babilonya a maynamot do gatogatos da a akmas kasyirto so kadōsa nanchis tawotawo do Joda do gatotatos da (2:2-20). Ta no tawo a malinteg, mabyay anchi do kapanganohed na. Ki iyaw dya malinteg, makalāsat abanchi. (2:4). Inpakatoneng ni ĀPO di Habakkok a iya, ki Dyos a mismo a mangitorayaw a yapo do masantwan a Timplo na do hanyit (2:20), kan iya paw makatoneng do tābo mapariparin do tanaya.

Do nakadngey ni Habakkok so nyaya, nagdaydāyaw di Āpo Dyos a maynamot do kadyos na kan maynamot do malinteg a kapangokom na do nakarahan dyirad tabo tawotawo kan dyirad miswaw a tawotawo na. Dawa, natonngan na a akmas katalek kan kalinteg ni Āpo Dyos do kapangokom na do nakarahan dyirad tawotawo na, komwan a matalek do kaparin na do masakbayan (3:19).

No Naychakarwan no Nya Libro

No kapaynonohed ni Habakkok di ĀPO a dyi na dosāen saw taga Joda (1:1-4)

No atbay ni ĀPO a palobōsan na saw taga Babilonya a mangdōsa siras taga Joda (1:5-11)

No kapaynonohed ni Habakkok a maraherahet saw taga Babilonya (1:12-2:1)

No atbay ni ĀPO a madōsa sanchiw taga Babilonya (2:2-20)

No dasal ni Habakkok di ĀPO (3:1-19)

Habakkok

¹ Nyaw minsāhi a inpaltiing ni Āpo Dyos di propīta Habakkok.

No Kapaynonohed ni Habakkok

² O ĀPO, māngo pa so kahay kapangdaw ko so sidong mo, ki mangadngey kaba?

Mana kaitanyis ko dyimo so “Kinaranggas!” ki mangisalākan kaba?

³ Āngo ta ipaboya mo dyaken kabon kinalinteg?

Āngo ta nonolay mo madi a kaparin?

Karārayawan kan kinaranggas, myan sad salapen ko, as kan nāw na myan kapagsosopyat kan kapaydidiman.

⁴ Dawa, abaw sirbi no naporin a linteg, kan polos a maipākat abaw kinalinteg!

Ta siraw marahet, dībonen da saw malinteg.

As dawa, maydyīdo danaw kinalinteg.

No Atbay ni ĀPO

- ⁵ Initbay ni ĀPO a kāna, “Chiban nyo saw nasyon saya,
kan maklat kamonchi do makaskasdāaw a maparin.
Ta myan anchiw parinen ko do kasibibyay nyo
a anohdan nyo aba aran naibahey dyinyo.
- ⁶ Pabilegen ko sanchiw taga Babilonya saw*
a siraw abwaw so kāsi kan taykalo a tawotawo.
Magwaras sanchi do intīro a lōbong,
kan sakōpen da sanchiw tanatana no matarek.
- ⁷ Sira, ki makabakebakel kan makaam-amak.
Kinalinteg kan toray da, ki yapo do kapangas da.
- ⁸ Matartaray saw kabalyo da kan leopardo.†
Marangranggas sa kan siraw lobo a manganop an mahep.
Magtaros saw kabalyiro da a yapo do mateng a logar.
Akma saw insiwet a kangkang a mangsiplag.
- ⁹ Sira tabo, ki mangay sa a mangranggas.
Siraw rōpa da, ki makatarengteng do kwanan da
a mangpeh so bahoden da saw a akmay anay do kanayan.
- ¹⁰ Dyābat da saw ar-āri saw,
kan chamimyeng daw opisyalis da saw.
Aran kāda kōta, ki pachimadēkeyan da.
Mapaytokon sa so tana tan makasdep sa a mangsākop.
- ¹¹ Sinpangan na, maypahabas sa a akmay salawsaw, as katongtong da.
Āros gatos a tawotawo a dyos daw ayit da.”

No Kapirwa no Kapaynonohed ni Habakkok di Āpo Dyos

- ¹² Imom ĀPO, ki yapo kabawri do abos pandan?
O ĀPO a Dyos ko a iyaw Masantwanaw, madiman kaba.‡
ĀPO, pinidi mo saw Babilonya a mangokom dyamen.
Imo a lāyit,§ pinatnek mo sa tan dōsaen da yamen.
- ¹³ Taywara ka so kadadas kan maparin kaba manyideb so karahet.
Polos a dyi mo a iditen dya kosto a kaparin.
Āngo ta maboya mo saw dya mapodno a tawo,
as maolimek ka an siraw marahet,
ki mangrārayaw sa so malinlinteg kan sira?
- ¹⁴ Pinayparin mo tawotawo a akmay among do tāw,
kan akma siras komayakayabaya a abo mangitoray.
- ¹⁵ No kabōsor,* sadyiten na sa tabo a akmay among,
as katabokol na sira a ikaro,
as kan abōgen na sa a sigāyan.
Dawa, chasoyosoyot na do nakahap na sira.
- ¹⁶ As dawa, idatōnan naw tabokol naw,†
as kan mangsosoh so insinso para do sīgay naw.
Ta maynamot dyira, maybibyay a mabarayōboy,
as kan maynana kagaganayan no kanen na.
- ¹⁷ Tongtongen nawriw magsīgay

* **1:6** 1:6 Mana “Chaldean”. † **1:8** 1:8 Leopardo, ki rakoh kan bolaw a animal a mataray, kan yapo do pamilya no posak. Abtebtek boboh a kodit na tan maydamnay a tomayo. ‡ **1:12** 1:12 Mana “Madiman kami aba.” § **1:12** 1:12 Sal. 18:2; Rom. 9:33; 1 Kor. 10:4; 1 Ped. 2:8 * **1:15** 1:15 Iyaw kabōsor, ki siraw taga Babilonya. † **1:16** 1:16 Ibdang naw tabokol a akmay dyos na.

a mayrārayaw so nasnasyon a abos kāsī ah?”

2

¹ Mangay ako a magpwisto do pagbantayan kwaya,
kan nāw ko a mangnanaya do lalawong kwaya.
Chichiban ko an āngo ibahey nanchi ni ĀPO dyaken,
kan an āngo atbay konchi do kapaynonohed kwaya dya.

No Atbay ni Āpo di Habakkok

² Sinpangan na, inatbay na yaken ni ĀPO a kāna,
“Itolas mo paltiingaya.

Kalawagen mo do matatāpi saw a bato
tan maydamnay a basāen a aran tod a mapaldyapan.

³ Katongpal no paltiing, ki nayahen na do kosto a ōras.
Makalo a komwan do pandan. Maybayataw aba.
Aran akmay mahay, ki panayahen mo,
ta sigorādo a mangay anchi kan maybabalay aba.

⁴ “Nyaw naipaltiing: ‘No tawo a dya malinteg, ki makalāsāt abanchi.
Ki no tawo a malinteg, ki mabyay anchi do kapanganohed na.’* ”

⁵ Kaoyodan na, ki lipotan iya no palek.
No tawo a makawag, ki makasakasayid aba.

Maynamot do kaāgom na a akmay tanem,
kan akmay kadiman a dya mapnek,
sakōpen na sa tabo nasnasyonaw,
kan adīpenen na tabo saw tawotawowaw.

⁶ “Chamimyeng danchi iyaw nangābakaw sira. Oyawen danchi iya a kon da,
“ ‘Kapakāsi pa no nangopwaw so tinakaw
kan bomnangkang a yapo do kinakōsit a ganansya!
Maypāngo paro pas kahay nyaya?’ ”

⁷ Nyiknyinan a maytēnek saw nakaōtangan mwaw.
Mayokay sanchi kan pamirpiren danchimo,
as akma kanchis warawaraw a samsamen da.

⁸ Maynamot ta sinamsaman mo saw āro a nasnasyon,
tabo nahabas mo saw, bahsen danchimo a samsaman,
ta napawyog kas rayan tawo, kan rinanggasan mo tana
do kāda syodad kan tabo a omyan dyira.

⁹ “Kapakāsi pa no bomangkang so pamilya do karahet
tan mapatnek so bahay na akmay agila do tohos
tan dya maan-ano no didigra.

¹⁰ Iyaw kasikap mo, nangasnesnek do pamilya mo.
Do nakapayrārayaw mos nasnasyon,
tod mo na inparawat byay mo.

¹¹ Aran bato saw do ahad, ki mangagagay sa.
Komwan saw wananaw, payyengen da kontra dyimo.

¹² Kapakāsi pan mapatnek so syodad do rayan tawotawo,
kan mapatnek so idi maynamot do karahet.

¹³ Ipaboya abawri ni ĀPO a Manakabalin do Tābo
no paylilidyatan tawo, ki tod a irotong do apoy,

* 2:4 2:4 Rom. 1:17; Gal. 3:11; Heb. 10:38

- kan siraw nasyon, ki tod sa mayhohopag do abos sīrbi?
 14 Ki mapnonchiw tanaya so kapakatoneng no dayag ni ĀPO a akmas kalapōnos no tāw so tana.
- 15 “Kapakāsi pa no mapaynom siras karoba na so akmas dīta† na kan boken na sa tan maboya naw silalābos a inawan da.
- 16 Mabsoy kanchi do asnek, dāyaw aba. Sichangori, machitādi ka minom, kan ipaboya mo a dyi ka nakogit!‡ Iyaw kopa a pangdōsa ni ĀPO do kawatan a tanoro na, ki romapit anchi dyimo, kan minom kanchi, as kan asnek taloban nanchiw dāyaw mo.
- 17 No kinarangas mod Lebanon,§ ki mangbahes anchi dyimo. No nakapisti mwaw siras binyay, ki mangamomo anchi dyimo, ta pinaytetedted mo rayan tawotawo, kan rinanggasan mo tanatana, siraw syodad, kan tabo a omyan dyira.
- 18 Āngo pateg no bolto a tod a kinitikītan no tawo, mana didyosen a mangnanawos bayataw? Ta iyaw mangkitikitaw sya, masaray do pinarswa naw a aran mamarin so dya makapaychirin a bolto.
- 19 “Kapakāsi pa no mangibahey do kayo a bolto a kāna, ‘Mayokay ka!’ Mana do dya makapaychirin a bato a kāna, ‘Maytēnek ka!’ Makaipaltiingori? Napakalopkopan so balitok kan pirak, kan polos abaw anges na.
- 20 Ki si ĀPO, ki myan do masantwan a Timplo na.* Tabo saw omyan do tanaya, magolimek pakono do salapen na.”

3

No Dasal ni Habakkok

- 1 Nyaw dasal ni propīta a si Habakkok sigon do Sigionot.*
- 2 O ĀPO, nadngey ko maynamot dyimo. Chasdāaw ko pinariparin mo, mo ĀPO. Pirwahan mo pa changoriw kaparin mo saw do nakarahan. On, do kachimpo namenaya, ipakatoneng mo sa. Do kapakasoli mo, kanakmen mo māsi.
- 3 Si Āpo Dyos, ki mangay a yapo do Teman, kan iyaw Masantwanaw, ki yapo do Tokon a Paran.† Iyaw dayag na, ki taloban na saw kahanyihanyitan. No kaidaydāyaw na, ki apnohen naw tanaya.
- 4 Iyaw ranyag na, akmay domada araw,

† 2:15 2:15 Mana “kopaw no soli na”. ‡ 2:16 2:16 Siraw Jodyo, ki nakōgit sa a mangipaboya a tawo sa no Dyos. § 2:17 2:17 No pinarin da, ki tinongeh da saw kayokayo do kakahasan. * 2:20 2:20 Iyaw masantwan a Timplo na, ki myan do hanyit. * 3:1 3:1 Do Hebreo a chirin “sigionot”, ki bata dan kadwan a chirin a asa istilo no mosika. Sal. 7 † 3:3 3:3 Teman, ki asa syodad mana logar do abagātan no Edom. As no Tokon a Paran, ki myan do abagātan a dayāen no Israel.

- kan gomilap chinyel na sa a yapo do tanoro na
a nakaitaywan no bileg na.
- ⁵ Tinoboy naw pisti a manmanma kan iya,
kan minandaran naw kadiman a somarono dya.
- ⁶ Do nakapaytēnek naw, ginoyogoyon naw tanaya.
Do nakaydit naw, pinaychamirpirpir na saw nasyon.
Sinpangan na, naphaphas saw manayon saw a tokon.
Naloyo saw adanaw a katokotokonan.
Siraw kaparin na, ki abos pandan.
- ⁷ Naboya ko lidyat dan taga Kosan a omyan do tolda,
kan kapamirpirpir dan omyan do tana no Midyan.‡
- ⁸ Isoli mo sawriw oksong saya mo ĀPO,
mana pangahoya moriw tāwaya
do nakasakay mo do kabalyo mo saya
do logan mwaw a nangyangay so ballīgi?§
- ⁹ Insagāna mo naw bai mwaw a maosar,
kan inpalka mo na saw pana mwaw.
Ok-oksong, ki pinamaychakarwa mo so tanaya.*
- ¹⁰ Do nakaboya da dyimo, namirpirpir saw tokon,
mawyas chimoy a yapo do kademdeman,
komalebkeb ranom do irahem no tanaya,
as kan makatotohos allon da.
- ¹¹ No araw kan bohan, ki nagsardeng sad kademdeman†
do gilap no kasayap no pana mo saya,
do kimat no kasileng no chibot mo.
- ¹² Nakasoli ka a nagmarcha a nagkelsat do tanaya.
Do kasoli mo, ki tinokapan mo saw nasyon saya.
- ¹³ Nangay ka a nangispal siras tawotawo mo
do kaisalākan mo so pinidi mo.‡
Pinita mo pangōlo daw no marahet saya.
Rinārayaw mo saw mononot dya.§
- ¹⁴ Binalsot no pana mo saw* komander no bōyot na
do kangay na akmay alipogpog a mapawpit dyamen.
Chasoyot na a akmay makey a sangraben saw mapobri a sililimed.
- ¹⁵ Inpatokatokap mo tāw dyirad kabalyo mo saya
a nangkibor so mabīlegaya a ranom.
- ¹⁶ Do nakadngey kwaw syay, naychamirpir ako.
Namirpir bibi ko do ōni naw.
No tohatohang ko, ki akmay nahta dana,
kan naydodokdok tod ko saya.
Alit na, panayahen konchi a siaānos arawaw no didigra
a mangay dyirad tawotawo a mangraot dyamen.
- ¹⁷ Aran abo bosel no igos a kayo,

‡ **3:7** 3:7 Eks 2:15; Nom. 22:4-7 § **3:8** 3:8 Mana “logan mwaw a nangyangay so kaisalākan”. * **3:9** 3:9 Mana “No kimat mo, napaycharkarwa no tanaya.” † **3:11** 3:11 Jos. 10:12-13 ‡ **3:13** 3:13 No chakey na batahen “so pinidi mo”, ki siraw tawotawo no Israel mana asa āri. § **3:13** 3:13 Mana “Linabōsan mo iya yapo do kokod na mandad lagaw na.” * **3:14** 3:14 Mana “bōkod na pana”.

kan aran abo asi no ōbas,
aran abo maāpit a asi no olibo,
kan abo maāpit do hakawan,
aran abo danaw karniro do pasto da,
kan abo danaw bāka do koral da,
¹⁸ ki alit na, chasoyosoyot konchi si ĀPO.
Charagsak konchiw Dyos a mangisalākan ko.

¹⁹ Si Āpo a DYOS ko, ki iyaw ayit ko.
Payparinen na yaken a makalsit a akmay ogsa.
Sidongan na yaken a mayam do matohos sa a yanan.

Para do mangidaōlo so mosika. Osaren mo pagtokaran saw a myan so kordas.

No Libro A Sepanyas No Pakatonngan so Paytābwan no Nya

Si Sepanyas, ki asa propīta no Dyos do kapagāri ni Āri Josias. Do dāwri a chimpo, siraw tawotawo do Joda, ki mabaknang sa. Ki aran akmay minonot sa di ĀPO so manyid a chimpo (2 Āri 22-23), no oyod, ki tomnadyichokod sa dya, kan minonot sa dyirad didyosen saw. Dawa, inamomo sa no Dyos a dosāen na saw tawotawo do Joda kan do Jerosalem a maynamot do gatogatos da, ta chinaskeh daw magbabāwi. Maynamot do dyaya, rinārayaw dan taga Babilonya iyaw Jerosalem do tawen a 586 sakbay a naiyanak si Āpo Jesus.

Aran inamomo sa no Dyos a abohen naw tawotawo no Jerosalem, myan kari na dyira a do masakbayan, ki isalākan na sanchiw maychawpitaw do matatarek a nasnasyon, kan paybidihen na sanchi a bindisyonan so arwaro.

No Naychakarwan no Nya Libro

No kapangokom no Dyos siras tawotawo no Joda (1:1-2:3)

No kapangokom no Dyos so kadwan saw a nasnasyon (2:4-15)

No kapangokom no Dyos so Jerosalem (3:1-8)

No kari no Dyos a paybidihen na saw tawotawo na (3:9-20)

Sepanyas

¹ Nyaw minsāhi a inpakatoneng ni ĀPO di Sepanyas a pōtot ni Kosi a pōtot ni Gedalyah. As si Gedalyah, ki pōtot ni Amaryas a pōtot ni Āri Hesekeyas. Inpakatoneng ni Sepanyas nya minsāhi dyirad tawotawo no Joda kan Jerosalem do kapagāri ni Josiah* a pōtot ni Amon, as iyaw āri no Joda.

No Kapangokom no Dyos Siras Tawotawo

² Bata ni ĀPO a kāna, “Otanen konchiw tābo do hapot no tanaya.

³ On, abohen ko sanchiw tawo kan animal.
Otanen konchiw manomanok do tohos
kan siraw among do tāw

Homhomken ko sanchiw marahet.

Ponasen ko sanchiw tawo do hapotayan tana.

⁴ “Ilonat konchiw tachay ko a mangdōsa so tawotawo do Joda
kan no tabo a omyan do Jerosalem.

Ididen konchi do dya yanan aran maydedeng a nabidin dyirad Baal,
siraw papādi ni Baal, kan siraw papādi a tomnadyichokod di ĀPO.

⁵ On, ididid ko sanchiw maydogod do atep
a magdaydāyaw do araw, bohan, kan bitohen saw,
siraw maydogod a mangisapata so kapodno da di ĀPO,
ki magsapata pa do ngaran no dyos a Molek.

⁶ On, ididid ko saw tomnadyichokod do kawnot da di ĀPO
kan dyaw a maychichwas di ĀPO
mana dya mangdakdaw dya so sidong na.

---

* **1:1** 1:1 No kapagāri ni Josiah, ki do tawen a 640-609 B.C. Maynamot ta adekey pa do kasiknan no kapagāri na (2 Āri 22:1), no pinakainawan na a mangitoray, ki siraw papādi kan opisyalis a nanda do tawen a 622 B.C.

7 “Magolimek kamo do salapen ni Āpo a DYOS,
 ta iyaw arawaw ni ĀPO, ki masngen dana.
 Si ĀPO, ki nangisagāna dana so sakripīsyō,[†]
 as intatārek na saw ināwis na.
 8 Do arawaw a kapagsakripīsyō ni ĀPO,
 dosāen konchiw opisyalis kan siraw pōtot no āri
 kan siraw tabo maylaylay so akmas laylay dan gan-ganaet.[‡]
 9 Do dāwrinchi a araw, dosāen konchiw
 tabo a homokso do dapyan§
 a siraw mangapno so bahay no āmo da*
 so kinaranggas kan kapagkosit.”

10 Bata pa ni ĀPO a kāna, “Do dāwrinchi a araw,
 myan katanyis a madngey anchi
 a yapo do mayngaran so Rowangan Among,[†]
 Myan dongdong-aw a yapo do Chadadwa a Distrito,[‡]
 kan kalebkebab a yapo do paytoytokonan.
 11 Magdong-aw kamo a omyan do yanan dan paglākwan!
 Tabo saw magnignigosyo nyowaw, ki mabo sanchi.
 Tabo saw manatādi so pirak, ki mahanyib sanchi.
 12 Do dāwrinchi, sohwan ko sa hanyiben do Jerosalem,§
 kan dosāen ko sanchiw tawo a napnek do gatos da.*
 Mangtokto sanchi a kon da, ‘Abanchiw parinen ni ĀPO
 a maganay mana madi.’
 13 Iyaw kinabaknang da, ki masamsam anchi.
 Siraw bahay da, ki marakrak sanchi.
 Aran mapatnek sanchi so bahabahay da,
 ki omyan sabanchi daw.
 Aran maymoha sanchi so obas,
 ki maynom dabanchiw palek naw.”

14 “No arawaw a kapangokom ni ĀPO, ki masngen dana.
 On, masngen kan īto dana.
 Iyaw tanyis da do dāwri a araw ni ĀPO, ki taywara a makpad.
 Aran siraw taga-gobat, ki iyagagay daw kaōpay da.
 15 Iyaw nawri a araw, ki araw anchi no kasoli
 a araw no kariribok kan kaynyin,
 araw no marārayaw kan karārayaw,
 On, araw anchi no sari kan liday
 a araw no kakonem kan oltimo so kapaysāri.
 16 On, araw a magtanggojob kan katawag so gobat
 a maikontra dyirad naahadan saw a syodad a akmay kōta
 kan dyirad matohos saw a pagwanawanan.

[†] 1:7 1:7 Iyaw “sakripīsyō,” ki siraw tawotawo no Dyos. As “siraw naāwis na,” ki siraw kabōsor a mangdōsa anchi so tawotawo no Joda. [‡] 1:8 1:8 Ta siraw maylaylay so komwan, ki tolāden da pa saw dadakay kan kapagdaydāyaw dan gan-ganaet. § 1:9 1:9 No nya dadakay, ki bata dan kadwan a yapo do 1 Samwel 5:4-5 a maynamot do Dagon a dyos dan Pilisteo. * 1:9 1:9 Mana “mangapno so timplo no dyos da”. [†] 1:10 1:10 No rowangan, ki do mangket do ammyānan no Jerosalem. Neh. 3:3 [‡] 1:10 1:10 Nya, ki masngen do Rowangan Among, kan bayobayo pa kan kadwan a partis no syodad. 2 Āri 22:14 § 1:12 1:12 Prob. 20:27 * 1:12 1:12 Do Hebreo a chirin, ki kayarig naw kapamarin so palek a nainonolay so asoy a maypatokpoh so areg-eg.

- 17 “Iyangay konchiw riribok do tawotawo,
tan mayam sanchi a akma siras bolsek saw†
maynamot ta naygatos sa di ĀPO.
Iyaw raya da, ki moyog a akmay ranom,‡
kan siraw bangkay da, ki maychawpit akmay tachi.
- 18 Aran siraw pirak da mana balitok da saw
ki makaisalākan sabanchi dyira
do arawaw no soli ni ĀPO.
Do kapangimon no kasoli na a akmay apoy,
marārayaw anchiw intīro a tana,
ta nyiknyīnan a abohen naw
tabo omyan do tanaya.”

2

- 1 Maychichipeh kamo. On, maychichipeh kamo,
inyo a nasyon a abos asnek,
2 sakbay no naikeddeng a araw a kaokom nyo
a maisayaw a akmay tahep.
On, sakbay a mangay dyinyo karanggas no soli ni ĀPO,
kan sakbay a mangay dyinyo arawaw no soli ni ĀPO.
- 3 Chichwasen nyo si ĀPO,
inyo a tabo a mapakombaba do tanaya,
inyo a mangtongpal so bilbilin na.
Chichwasen nyo kalinteg kan kapakombaba.
Arānchi a myan kamītan nyo
do arawaw no soli ni ĀPO.

No Kapangdōsa no Dyos so Pilisteo

- 4 No syodad a Gasa, ki mainonolay anchi,
No syodad a Askelon, ki marārayaw anchi.
Siraw taga Asdod, ki mapaksyat sanchi do kayegen araw,
as kan siraw taga Ekron, ki mabagot sanchi.*
- 5 Kapakāsi nyo pa a omyan do payis no kanayan,
inyo a Keretita a tawo.†
Iyaw chirin ni ĀPO, ki maikontra dyinyo,
inyo do Kanaan a tana dan Pilisteo.
Bata ni ĀPO a kāna, “Rārayawen konchi inyo,
kan abanchiw no mabidin.”
- 6 No tana do payis no kanayan a pagyanan dan Keretita,
ki mayparin anchi a yanan dan magpaspastor
kan koral dan karniro.
- 7 Nya tana, ki dyira danchi
no makalāsāt saw a kapotōtan no Joda
a dyanchiw pangpastoran das karniro da saw.
As do bahabahay a mainonolay do Askelon,
maypoktad sanchi a makaychēh daw.
Ta si ĀPO a Dyos da, ki iyaw mangaywan dyira,

† 1:17 1:17Deot. 28:29; Isa. 59:10 ‡ 1:17 1:17 Do Hebreo a chirin, ki “mapado a akmay ahbek”. * 2:4 2:4-7
Isa. 14:29-31; Jer. 47; Esk. 25:15-17; Joel 3:4-8; Amos 1:6-8; Sak. 9:5-7 † 2:5 2:5 Siraw Keretita, ki asa partidos a
pinakainawan dan tabo Pilisteo. No kadwan, ki taga-bantay ni Āri Dabid. 2 Sam. 8:18

kan paybidihen nanchiw kinabaknang da.

No Kapangdōsa no Dyos so Moab kan Ammon

⁸ Bata ni ĀPO a Manakabalin do Tābo a kāna,
“Nadngey ko kapanginsolto dan Moabita,
kan no kapangiroromen dan Ammonita.

On, inroromen da saw tawotawo ko,
kan inpangas da a sakōpen danchiw tana da.‡

⁹ Dawa, akmas kasigorādo no kasibibyay ko,
yaken a ĀPO a Manakabalin do Tābo a Dyos no Israel,
syirto a mayparin anchiw Moab a akmas Sodoma,
as siraw Ammonita, ki akma sanchis Gomorra
a tana dan nōlok kan aridos saw a asin
a abos sirbi a tana a magnanayon.

Siraw makalāsāt a tawo ko, samsaman da sanchi.
Siraw sibibyayaw do nasyon ko, hapen danchiw tana daw.”

¹⁰ Nyaw mahahap danchi a tādī no kapangas da,
do kapangiroromen kan kapangoyaw da
so tawotawo ni ĀPO a Manakabalin do Tābo.

¹¹ Si ĀPO, ki makamwamomomo anchi dyira
anchan pagolangen§ naw tabo dyos do tanaya.

Do dāwri, tabo nasyon, ki magdaydāyaw sanchid ĀPO,
kāda asa do bōkod na a tana.

No Kapangdōsa no Dyos so Kos

¹² Bata pa ni ĀPO a kāna, “Aran inyo a taga Kos,*
ki maipadiman kamonchi do ispāda.”

No Kapangdōsa no Dyos so Assyria

¹³ Ilonat nanchiw tachay na a mangdōsa do ammyānan,
kan rārayawen naw Assyria.

As no Ninebeh,† ki mainonolay a marārayaw
a mayparin a mabkoh a tana a akma danay let-ang.

¹⁴ Maypoktad sanchi daw bāka, kalding, kan karniro saw,
kan dawriw yanan dan kāda kita no bolaw a animal.

Siraw gokgok kan tottōho,
ki aponan danchiw totok dan parey.
Maychagokgokgok sanchi a omyeng yapo do bintan.

Mamalat sanchiw nalba saw dyirad dapyan saw.
Siraw sidro a tappi, ki maarawan sanchi.

¹⁵ Nya maragsak kan mapangas a syodad
a abos pakaparoparwan dan omidi daw,
ki binata na do inaynawan na a kāna,
“Yaken kasisitāan, kan abaw maipariho dyaken.”

Āngwa karārayaw nanchi
a pagyanan danchi no bolaw sa a animal!
Tābo a homabas, ki oyawen danchi,
kan paychaychakemkem danchi.

‡ **2:8** 2:8-11 Isa. 15-16, 25:10-12; Jer. 48; Esk. 25:8-11; Amos 2:1-3   § **2:11** 2:11 Pagolangen naw tabo dyos maynamot ta apabaw mangyangay so dāton.   * **2:12** 2:12 Mana “taga Etiopya”.   † **2:13** 2:13 Ninebeh, ki sintro no Assyria.

3

No Kapangokom no Dyos so Jerosalem

- ¹ Kapakāsi pa no syodadaw a Jerosalem a nalaposan
a managribildi kan mangidadanes so tawotawo na.
- ² Ikaskāso nabaw aran sino.
Chaskeh naw mangrawat so kapangkosto.
Magtalek aba di ĀPO.
Maypasngen aba do Dyos naw.
- ³ Siraw opisyalis na a myan dya,
ki maranggas sa a akma say ngomernger a lion.
Siraw okom na, ki akma say mapteng a lobo an mahep
a abos akdahen para mabekas.
- ⁴ Siraw propīta na,* ki makospag kan dya matalek.
Mangallilaw sa a sirarangas.
Siraw papādi na,† ki laposan da saw masantwanaw,
kan dyīdohen daw no linteg no Dyos.
- ⁵ Iyaw ĀPO a myan do Jerosalem, ki malinteg.
Parinen nabaw dya kosto.
Kāda mabekas, ki ipaboya naw kinalinteg na.
On, kāda kapaysēsedang, ki mabdibdis aba.
Aran komwan, chapatak daba no dya malinteg kasnek.
- ⁶ Bata ni Āpo a kāna, “Inabo ko naw kadwan saw a nasyon.
Narakrak dana saw naahadan a yanan da a akmay kōta.
Pinayparin ko saw kalkalsāda a mainonolay,
tan abo danaw mayam dyira.
Siraw syodad da, ki narārayaw dana sa.
Abaw natokos, kan abo dana polos omyan daw.
- ⁷ Binata ko do tawotawo ko do Jerosalem a kon ko,
‘Sigorādohen ko a māmo kamonchi dyaken.
Rawaten nyonchiw kapangkosto ko dyinyo!’
An komwan, marārayaw abanchiw bahabahay da
do tabo kapangdōsa ko dyira.‡
Ki basbāli a inyad-adda dan tawotawo ko
a tinongtong tabo dyīdo a kaparin da.
- ⁸ Bata ni ĀPO a kāna, “As dawa, nayahen nyo yaken,
do araw a maytēnek ako a mangipaneknek.
Disidido ako a mangakpeh siras nasnasyon
kan siraw no pagāryan,
as kan ibokbok ko no soli ko dyira.
On, ibokbok ko tabo oltimo a kapakasoli ko.
Iyaw intīrwaya a tana, ki marārayaw anchi
do apoy no manangīmonaya a soli ko.”

No Kari no Dyos a Paybidi na Saw Tawotawo na

- ⁹ Bata ni Āpo a kāna, “Sinpangan na,
tādyan konchiw kapaychichirin dan tawotawo§

* **3:4** 3:4 Mik. 2:11; 3:5-7 † **3:4** 3:4 Hos. 4:6-9, 6:9; Mik. 3:11 ‡ **3:7** 3:7 Mana “An komwan, mabo anchi do kapanyideb da tabo innanawo ko dyira.” § **3:9** 3:9 Do Hebreo a chirin, ki “myan bibi a nadalosan”.

tan tabo sa, ki tawagan danchiw ngaran ni ĀPO,
kan pagsirbyan da a masa.

10 Aran yapo pa sa do bit no oksoksong no Kos,
siraw magdaydāyaw dyaken a naychawpit a tawotawo ko,
ki mangyangay sanchis dāton dyaken.

11 Do dāwrinchi a araw, inyo do Jerosalem,
ki masnekan kamo pabanchi
yapo do tabo kaparin nyo a nachiribildi dyaken,
ta pakarohen konchi do dyaya a syodad
siraw mararagsak do kapangas da.

Polos a dyi kamo nanchi a makapagpangas
do masantwanaya a tokon ko.

12 Ki bidinen ko sanchi dyaw tawotawo
a mapakombaba a magtalek do ngaran ni ĀPO.

13 Siraw sibibyay saw a tawotawo no Israel,
ki mamarin pa saba so madi.

Maychirin pa sabanchi so bayataw,
mana mapahtot pabanchiw dangoy da so allilaw.
Akma sanchis karniro a koman kan maynahah,
kan arabanchiw mangamomo dyira.”

14 Magkanta kamo a tawotawo no Sion.
Mangngēngey kamo so malyak, O Israel!
Magragsak kamo do tābo pōso nyo,
inyo a tawotawo no Jerosalem!*

15 Napakaro narana ni ĀPO kapangdōsa dyinyo.
Pinonas narana saw kabōsor nyo.

Iyaw Āri no Israel a si ĀPO, ki myan dana dyinyo.
Apabanchiw kāmō nyo so didigra.

16 Do dāwrinchi a araw, ibahey danchi
dyirad omyanaw do Jerosalem a kon da,
“Māmo kamo aba, O Sion.

Paysosōhaw nyo abaw kataranta nyo.

17 Si ĀPO a Dyos nyo, ki myan dyinyo.
Iya, ki akmay taga-gobat a mangyangay so ballīgi nyo.

Chasoyot nanchi inyo do taywara a karagsak na.
Pabayohen naw byay nyo do adaw na.

Chasoyot nanchiw magkankanta so malyak para dyinyo.

18 “As dyirad naikeddeng saw a pista,
pakarohen† konchiw dongdong-aw nyo,‡
tan dyi nyo nanchi a isabhay kasnek nyo.

19 Do dāwrinchi a ōras, salapen ko sanchi
a dosāen tabo saw nangidadanes dyinyo.

As ispalen ko sanchiw piday saw,
kan akpehen ko naakaw saw a naychawpit.

* **3:14** 3:14 Do Hebreo a chirin, ki “anak a mabakes no Sion” kan “anak a mabakes no Jerosalem.” Sion kan Jerosalem, ki mayengay sa. † **3:18** 3:18 Mana “pakarohen konchiw didigra nyo,” mana “paychichipehen konchiw magdong-dong-aw saw. ‡ **3:18** 3:18 Maynamot ta narārayaw Jerosalem, kan naakaw saw tawotawo a nabahod a naiyangay do Babilonya, makapaychichipeh saba a magdaydāyaw di ĀPO do masantwanaw a syodad.

Torohan ko sanchi so pammadāyaw kan anyib
do aran dino do intīro a tana a nakasnesnekan da.
²⁰ As do dāwrinchi a ōras, akpehen konchi inyo.
On, do dāwri a ōras, pasabaten konchi inyo.
As torohan konchi inyo so pammadāyaw kan anyib
dyirad tabo tawotawo do tanaya
anchan paybidihen ko iyaw kinabaknang nyo
do salapen nyo,” bata ni ĀPO.

No Libro A Haggeo

No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Libro

Iyaw libro a Haggeo, ki ipakatoneng na saw minsāhi ni ĀPO di propīta Haggeo a nangay dyirad āro saw a tawotawo na a naybidi dana do Jerosalem a yapo do nakaakawan daw do Babilonya. Aran minyan dana sa do Jerosalem so papere a katawen, nāw na pa a nakabakabaw Timplowaw. As dawa, intedengateng ni propīta a Haggeo dyirad tawotawo saw a patneken darana mirwaw Timplowaw. Asa pa, maynamot ta naybidi dana sa do tanan Israel, naybidi danaw karyaw ni Āpo dyira a maypaypaganay sa kan myan kaydamnayan no kapangtokto da.

No Naychakarwan no Nya Libro

Pakatoneng (1:1-2)

No manma a minsāhi

No bilin ni ĀPO a mirwa a kapatnek so Timplo (1:3-11)

No katongpal dan tawotawo so bilin ni ĀPO (1:12-15)

No chadadwa a minsāhi

No kapintas anchi no Timplo (2:1-9)

No chatatdo a minsāhi (2:10-19)

No kapangdaw ni Haggeo dyirad papādi (2:10-14)

No kaikari ni ĀPO so bindisyon na (2:15-19)

No chapat a minsāhi

No kapangahwahok di Serobbabel (2:20-23)

Haggeo

No Bilin ni ĀPO a Mirwa Kapatnek so Timplo

¹ Do chadadwa naw a katawen a nakapagtoray ni Āri Daryos do Persya, do dāmawaw a araw do chanem naw a bohan,* inpakatoneng ni ĀPO minsāhi naw di propīta Haggeo. Iyaw nya minsāhi, ki para do gobirnadaw do Joda a si Serobbabel† a pōtot ni Salatiel. Masaw di Joswe‡ a pōtot ni Jehosadak a iyaw katotohosanaw a pādī.

² Nyaw batahen ni ĀPO a Manakabalin do Tābo di Haggeo a kāna, “Batahen daw no nya tawotawo a kon da, ‘Ari na pad chimpo§ iyaw mirwa a kapatnek so Timplo.’”

³ Sinpangan na, inpakatoneng ni ĀPO minsāhi naw di propīta Haggeo para dyirad tawotawo saw a kāna, ⁴ “Inyo a tawotawo ko, āngo ta omyan kamo do magaganay a bahabahay nyo, ki tori dana makabakabaw Timplo kwaya?”

⁵ Nyaw inpakatoneng pa ni ĀPO a Manakabalin do Tābo a kāna, “Kapyahen nyo a iktokto pariparinen nyowaya. ⁶ Kināro nyo naymohamoha, ki dēkey naāpit nyo. Koman kamo, ki chabsoy nyo aba. Minom kamo, ki makaywaw kamwaba. Maylaylay kamo, ki makakekeh aba dyinyo. Naytarabāko kamo a myan so tangdan, ki tod nyo a kinapya do botbot a pitāka nyo.”

* **1:1** 1:1 Iyaw nawri a araw, ki Agosto 29, 520 B.C. As si Āri Daryos do Persya, ki nagtoray do tawen a 522-486 B.C. † **1:1** 1:1 Si Serobbabel, ki yapo do kapotōtan Dabid. Iya, ki apoko ni Jehoyakim a āri do Joda. 2 Ār. 24; Esr. 3:2; Mat. 1:12 ‡ **1:1** 1:1 Si Joswe, ki iyaw katotohosan a pādī do damdāmo paw no nakapaybidi dan tawotawo yapo do nakaakaw daw yapo do Babilonya. Iyaw āpong na a si Serayas, ki inpadiman ni Āri Nebokadnessar do Babilonya do nakasākop naw kan bōyot na saw do Jerosalem. 2 Ār. 25:18-21; Esr. 5:1-2; Sak. 3:1, 8 § **1:2** 1:2 No kapangtokto dan kadwan a maynamot do chimpo no kapatnek so Timplo, ki nayahen daw pandan no papito a poho a katawen. Jer. 25:11; 29:10

⁷ Nyaw inpakatoneng ni ĀPO a Manakabalin do Tābo a kāna, “Kapyahen nyo a iktokto pariparinen nyowaya. ⁸ Somonget kamo do paytoytokonan saya, as manongeh kamo so kayokayo. Iyosok nyo saw toroso, kan patneken nyo Timplo kwaya a mirwa tan mahwahok ako kan maidāyaw ako,” batahen ni ĀPO. ⁹ Tinongtong ni ĀPO a kāna, “Āro hinahaw nyo a āpit nyo. Ki chiban nyo, nayparin a dēkey. As do kaisabat nyowaw sya, pinasayaw ko pa. Āngo ta pinarin ko nya?” batahen ni ĀPO a Manakabalin do Tābo. Batahen na pa a kāna, “Maynamot ta nakabakaba danaw Timplo ko, as katakatayisaya dyinyo mangigodegodes so bōkod na bahay. ¹⁰ As dawa, maynamot dyinyo, pinenpen no kahanyihanyitan iyaw apon, as kan pinenpen no tana iyaw mohamoha a tomobo. ¹¹ Pinagtikag ko tana kan paytoytokonan tan pahayohen nanchiw paray, asin ōbas kan olibo kan tabo a tomobo do tana. Maynamot do tikag, maglak-am anchiw tawotawo, binyay, kan tabo nayhohopagan nyo a inmoa.”

No Katongpal Dan Tawotawo so Bilin ni ĀPO

¹² Do dāwri, si Serobbabel a pōtot ni Salatiel, si Joswe a pōtot ni Jehosadak a katotohosan a pādi, kan tabo tawotawo saw a nakapaybidi yapo do nakaakaw daw do Babilonya,* ki tinongpal daw bilinaw ni ĀPO a Dyos da. On, do nakadngey daw so minsāhyaw ni propīta Haggeo a tobotoboyen ni ĀPO a Dyos da, ki chinamo da si ĀPO kan tinongpal da.

¹³ Sinpangan na, inpakatoneng ni Haggeo a tobotoboyen ni ĀPO iyaw minsāhi ni ĀPO dyirad tawotawowaw a kāna, “Yaken, ki myan ako dyinyo, kāna ni ĀPO.”

¹⁴ Sinalid ni ĀPO gobirnadraw do Joda a si Serobbabel a pōtot ni Salatiel. Masaw di Joswe a pōtot ni Jehosadak a katotohosan a pādi. Masaw sinalid na a tabo tawotawo saw a nakapaybidi yapo do nakaakaw daw do Babilonya. Nangay sa kan inrogi daw maytarabāko do Timplo naw ni ĀPO a Manakabalin a Dyos da, ¹⁵ do chadadwa naw a poho kan apat a karaw, do chanem naw a kabohan, do chadadwaw a katawen† no nakapagāri ni Āri Daryo.

2

No Kapintas no Bayo a Timplo

¹ Do chadadwaw a katawen, do chadadwa naw a poho kan asa karaw, do chapapito naw a bohan* a nakapagtoray ni Āri Daryos, nya danaw inpakatoneng ni ĀPO di propīta Haggeo a kāna, ² “Maychirin ka di Serobbabel a pōtot ni Salatiel a gobirnadraw do Joda kan di Joswe a pōtot ni Jehosadak a katotohosan a pādi, kan dyirad tawotawo saw a nakapaybidi yapo do nakaakaw daw do Babilonya. Yahes mo dyira a kon mo, ³ ‘Aryori dyinyo makanakem pa so nya Timplo† do sīgodaw a kapintas na? Maypāngo kaboyan nyo na sya changori? Akma abawriw abos sinpaspangan? ⁴ Ki sichangori, payiten mo kapangtokto mo, imom Serobbabel. Masaw payiten mo kapangtokto mo, imom Joswe a pōtot ni Jehosadak a katotohosan a pādi, as aran inyo tabo a tawotawo a omyan do tana. Maytarabāko kamo do Timplo, ta myan ako dyinyo,’ batahen ni ĀPO a Manakabalin do Tābo. ⁵ Tinongtong na a kāna, ‘Akmas nakapachitōlag kwaw dyinyo a dyi koynyo a nonolay do nakahtot nyowaw a yapo do Egipto, nāw ko pa dyinyo. Dawa, mamom kamo aba.’

⁶ “Nyaw inpakatoneng ni ĀPO a Manakabalin do Tābo a kāna, ‘Mahay pabaw kagoyogoyon ko so kahanyihanyitan, lōbong, tāw kan mabkoh a tana. ⁷ Gon-gonen

* **1:12** 1:12 Mana “tabo tawotawo saw a natokos a dya nangay do nakaakaw daw no kadwan do Babilonya”.

† **1:15** 1:15 Iyaw nawri a araw, ki Sikchimri 2, 520 B.C. * **2:1** 2:1 Iyaw nawri a araw, ki Oktobri 17, 520 B.C.

† **2:3** 2:3 Iyaw nakarāyaw no Timplo, ki do tawen a 586 B.C., kan ari danaw nakahabas a anem a poho kan anem a katawen. Iyaw Timplo a narāyaw, ki iyaw inpatnekaw ni Āri Solomon.

konchi a tabo nasnasyon,‡ kan siraw mapapateg saw a warawara dan nasnasyon, ki maiyangay sanchi do dya a Timplo, as kan apnohen konchiw nya Timplo so kinabaknang. ⁸ Dyaken a tabo pirak kan balitok do dya lōbong. ⁹ Madaydayag anchiw bayowaya a Timplo kan adanaw. As do dya yanan, itoroh konchi dyirad tawotawo ko kaydamnayan no kapangtokto da, '§ batahen ni ĀPO a Manakabalin do Tābo."

No Kapangdaw ni Haggeo so Sidong Dyirad Papādi

¹⁰ Do chadadwa poho kan apat a karaw, do chasasyam naw a kabohan, do chadadwaw a katawen* no nakapagtoray ni Daryos, inpakatoneng dana ni ĀPO minsāhi naw di propita Haggeo a kāna, ¹¹ "Nyaw batahen ni ĀPO a Manakabalin do Tābo a kāna, 'Iyahes mo dyirad papādi saw an āngo batahen linteg maynamot do nya kapanahes: ¹² An kaspangarīgan, mangibolsaw asa tawo so naidāton a karni do mayidaw a laylay na.† An mapadnet laylay naw do tināpay mana nahoto a mākan, palek, lana mana aran āngo a ibodek, mayparinori a masantwan no nakapadnetan naya?' "

Ki tominbay saw papādyaw di Haggeo a kon da, "Engga ah."

¹³ Inyahes dana ni Haggeo a kāna, "Na, an kaspangarīgan, myan asa tawo a naibidang a nalaposan a maynamot do nakapakasalid nas bangkay. An manalid so aran āngo dyirad nya saya mākan, ki malaposan pa sawriw kanen saya?"

"Naon ah. Mayparin a malaposan," tinbay dan papādyaw.

¹⁴ Do dāwri, binata ni Haggeo a kāna, "Batahen ni ĀPO a kāna, 'Akma syay maparin dyaya tawotawo do dyaya nasyon do salapen ko. Tabo kaparin da kan tabo idāton da, ki naibidang a malapos.' "

No Kaikari no Dyos so Bindisyon Na

¹⁵ "Inpakatoneng pa ni ĀPO a kāna, 'Sichangori, amirīsen nyo naporinaw dyinyo do sakbayaw no nakairogi nyo so kapirwa nyo a mapatnek so Timplowaya. ¹⁶ Do nakangay nyowaw do nakawpwanaw no trīgo, kan hinahaw nyo a makahap kamo so dadwa poho a kasalop, ki asa poho lang a kasalop nahap nyo. Do nakangay nyowaw do pangapyan nyowaw so palek tan makatabo kamo so dadima poho a kagalon, dadwa poho lang natabo nyo. ¹⁷ Rinārayaw ko tabo pinādas nyo a inmoħa‡ so ganyit, domalangdang a salawsaw a yapo do dāya kan naychahesday a yilo, ki alit na dyi kamo a naybidi dyaken. ¹⁸ Makayapo sichangori a araw, do chadadwa naya poho kan apat a araw, do chasasyam naya kabohan,§ amirīsen nyo nakapatnek danaya no pondasyonaya no Timplo. ¹⁹ Apabaw natokos a binyi do agāmang. Ari pad omsiw obas, igos, granada, kan olibo. Ki aran komwan, makayapo sichangori, bindisyonan ko mohamoha nyo.' "

No Kari ni ĀPO di Serobbabel

²⁰ Do dāwri a araw, do chadadwa naw a poho kan apat a karaw no bohan, inpakatoneng ni ĀPO no somarono a minsāhi na di Haggeo a kāna, ²¹ "Ibahey mo di Serobbabel a gobirnadador do Joda a mahay pabaw kagoyogyoyon ko so kahanyihanyitan kan lōbong. ²² Abohen ko sanchiw pagāryan, kan akteben konchiw panakabalin da.* Albahen ko sanchiw logan daw a goyoden kabalyo a pachigobat

‡ **2:7** 2:7 Heb. 12:26-27 § **2:9** 2:9 Do Hebreo a chirin, iyaw "kaydamnayan no kapangtokto," ki "rosalayim" akmas ōnyaw no "Jerusalem". No chakey na batahen, ki "Syodad a Yanan Talna no Dyos". * **2:10** 2:10 Iyaw nawri a araw, ki Disimri 18, 520 B.C. † **2:12** 2:12 Sigon do dadakay dan Israelita, iyaw mayid a laylay, ki mayparin a masantwan a maynamot do naidāton a karni. ‡ **2:17** 2:17 Mana "Rināraryaw ko inyo kan tabo āpitaw a naylilidyatan nyo." § **2:18** 2:18 Iyaw nawri a araw, ki Disimri 18, 520 B.C. Chiban nyo do 2:10. * **2:22** 2:22 Mana "kan akteben konchiw panakabalin dan gan-ganaet saw a pagāryan".

kontodo nakasakay saw. On, malba sanchiw kabalyo saw kan siraw nakasakayaw, as kan maysintatabtab sanchi pakairamānan kabalyo saw no katakatayisa.

²³ “ ‘Do dāwri a araw,’ bata ni ĀPO a Manakabalin do Tābo a kāna, ‘Ahapen konchi imo mo Serobbabel a pachirawatan ko, imo a pōtot ni Salatiel, kan tongdohen koymo a magtoray do ngaran ko,[†] ta pinidi ko imo,’ batahen ni ĀPO a Manakabalin do Tābo.”

[†] **2:23** 2:23Mana “payparinen koymo a akmay singsing no āri a pangsilyo”. Jer. 22:24

No Libro A Sakaryas

No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Libro

No nya libro, ki myan dadwa partis na: 1) No dāmo, ki siraw padto ni propīta Sakaryas do tawen a 520 manda do 518 a sakbay no nakaiyanak ni Āpo Jesus. Siraw nya padto a inparmata dya no Dyos, ki maynamot do kapirwa a mapabaya no Jerosalem, no kapirwa a mapatnek no timplo, no kapakadalos no tawotawo no Dyos, kan no kangay anchi no Mesias a si Kristo. 2) No somarono a partis na, ki siraw minsāhi a maynamot do kapangnamnāma so Mesias kan iyaw kapanawdyan a kapangokom.

No Naychakarwan no Nya Libro

No kapanawag no Dyos so kapagbabāwi dan tawotawo na (1:1-6)

No wawaho a parmata a maynamot dyirad tawotawo no Dyos (1:7-6:8)

No maynamot di Joswe a katotohosan a pādi a ladāwan no Mesias (6:9-15)

No abos sirsirbi a kapagayonar kan no kari no Dyos dyirad tawotawo na (7-8)

No kapangokom dyirad omdibon no Israel (9:1-8)

No kangay no Mesias kan no kapangābak na (9:9-14:21)

Sakaryas

No Kapanawag ni Āpo so Kapaybidi Dan Tawotawo Na

¹ Do chawawaho naw a kabohan, do chadadwaw a katawen* no kapagtoray ni Daryos† a inspirador do Persya, inpakatoneng ni ĀPO minsāhi naw di propīta Sakaryas‡ a pōtot ni Berekayah a apoko ni Iddo. ² Binata ni ĀPO dya a kāna, “Taywaraw nakapakasoli ko dyirad kapoonan nyo saw. ³ Dawa, ibahey mo do tawotawo saya: Nyaw batahen ko a ĀPO a Manakabalin do Tābo a kāna, ‘Maybidi kamo na dyaken tan maybidi ako na dyinyo.’ ⁴ Toladen nyo sabaw kapoonan nyo saw a nangibahey dan nanmanma saw a propīta so inpaibahey kwaw a kon ko, ‘Tadyichokodan nyo naw marahet saya kaparin kan marahet saya dadakay nyo.’ Ki akma abo tadyinya da, kan inkaskāso daba yaken. ⁵ Siraw kapoonan nyo saw, yanan darana? As siraw propīta saw, nanayon sawri a sibibyay? ⁶ Ki siraw bililin kan pangeddeng ko saw a inpaibahey ko dyirad pachirawatan ko saw, ki nanayonayon abawri kan siraw kapoonan nyo saw? Sinpangan na, nagbabāwi sa kan inpodno da a yaken a ĀPO a Manakabalin do Tābo, ki dinōsa ko sa sigon do pinarin daw kan akmas inkeddeng kwaw a parinen.”

No Parmata a Maynamot Dyirad Kabalyo Saw

⁷ Do chadadwa naw a poho kan apat a karaw, do chaasa poho naw kan asa a kabohan, iyaw bohan naw no Sebat, do chadadwa naw a katawen§ no kapagtoray ni Daryos, inpakatoneng dana ni ĀPO minsāhi naw di propīta Sakaryas a pōtot ni Berekayah a apoko ni Iddo. ⁸ Binata ni Sakaryas a maynamot do parmata naw a kāna, “Do kamahep, nakaboya akos tawo* a nakasakay do mabaya a kabalyo! Myanaw a nagsardeng do bongrowaw do payahosonganaw. Do dichodan naw myan saw nakasakay dyirad kabalyo a mabaya, nahoto so kīta, kan maydak.”

* **1:1** 1:1 Do dāwri a bohan kan tawen, ki bata dan kadwan a pandan Oktobri a mandad Nobimri 520 B.C. Hag. 1:1 † **1:1** 1:1 Si Daryo, ki āri no Persya do 522-486 B.C. ‡ **1:1** 1:1 Si Sakaryas, myan naitolas do Esra 5:1; 6:14 kan do Nehemyas 12:16 a iya, ki pōtot ni Iddo. Bata dan kadwan a nadiman si āmang na a si Bekeryas ta dawa, si āpong na a si Iddo nangdām dya. § **1:7** 1:7 Iyaw nawri a araw, ki Pibriro 15, 519 B.C. * **1:8** 1:8 Iyaw nya tawo, ki iyaw anghil ni ĀPO. Chiban nyo 1:11-12.

⁹ Sinpangan na, inyahes ko a kon ko, “Mo āpo, āngo saw nya?”

Binata no anghilaw a machisisirin dyaken a kāna, “Ipaboya ko sa dyimo an āngo chakey a batahen nya saya.”

¹⁰ Dawa, binata no tawowaw a nagsardeng do bongrowaw a kāna, “Tinoboy san ĀPO nya saya magwanawan do intīrwaya lōbong.”

¹¹ Do dāwri, inpadāmag dan nakasakayaw do kabalyo saw nya do anghilaw ni ĀPO[†] a nagsardeng do bongrowaw a kon da, “Winanawanan namenaw intīrwaya lōbong, kan natonngan namenaw a maolimek kan matalna.”

¹² Sinpangan na, binata no anghilaw ni ĀPO a kāna, “O ĀPO a Manakabalin do Tābo, māngo pas kahay sakbay no kaipaboya mos kāsi mo dyirad tawotawo saw do Jerosalem kan do idi saw do Joda, ta papito danaya poho[‡] a katawen no kasoli mo dyira?”

¹³ Ki naychirin si ĀPO so makahwahok a chirin do anghilaw a nachisisirin dyaken.

¹⁴ Do dāwri, binata no anghilaw a machisisirin dyaken a kāna, “Ikasaba mo nya: Iyaw nyaw bata ni ĀPO a Manakabalin do Tābo a kāna, ‘Oltimo kaīmon[§] ko so Jerosalem kan Sion a yanan Timplo. ¹⁵ Taywaraw kaisoli ko so nasyon^{*} saya a masaray dana. On, insoli ko saw so dēkey tawotawo ko saya, ki pinangāngayan dayan nasyon saya linyalidyat.’

¹⁶ “As dawa, nyaw bata ni ĀPO a kāna, ‘Naybidi ako na do Jerosalem a mangipaboya so kāsi. As iyaw Timplo ko, ki mirwanchi a mapatnek, as kan komwan anchi a makapya anchiw syodadaw.’”

¹⁷ Inbahey no anghilaw a machisisirin dyaken a ikasaba ko pa nya: “Nyaw batahen ni ĀPO a Manakabalin do Tābo a kāna, ‘Siraw idiidi ko saya,[†] ki magliplipyas dananchiw kapaypaganay. As yaken a ĀPO, ki ahwahoken ko na sanchiw tawotawo do Sion, kan pidyen ko naw Jerosalem a mirwa.’ ”

No Parmata a Maynamot Dyirad Olong Saw

¹⁸ Sinpangan na, tomnangay ako, ki nakaboya ako so apat a olong![‡] ¹⁹ Do dāwri, inyahes ko do machisisirinaw dyaken a anghil a kon ko, “Āngo saw nya?”

Ki tinbay na a kāna, “Siraw nya olong, pachiparihwan dan mabileg saya nasyon do lōbong a napaychawpit so tawotawo do Joda, Israel, kan Jerosalem.”

²⁰ Do dāwri, inpaboya dyaken ĀPO apat saw a manyichīpo. ²¹ Ki binata ko a kon ko, “Āngo parinen dan nya saya?”

Ki tinbay na yaken a kāna, “Siraw olong saya, ki pinaychawpit da saw tawotawowaw do Joda tan abo tawo a makaitored. Ki siraw manyichīpo saya, ki yangay da sa amomohen kan paksyaten nasyon saya a nanghomis kan napaychawpit so tawotawo saya do Joda.”

2

No Parmata a Maynamot do Pangrokod

¹ Sinpangan na, tomnangay ako kan do matarek a parmata, nakaboya ako na so tawo a mangigpet so hobid a rorokod. ² Inyahes ko a kon ko, “Kwanan mo?”

Ki tinbay na yaken a kāna, “Yangay ko pa rokoden Jerosalem tan matonngan ko kawbong kan kanaro na.”

[†] **1:11** 1:11 Iyaw anghilaw ni ĀPO, ki pinakainawan ni Āpo Dyos a mismo. [‡] **1:12** 1:12 No bidang no papito a poho a katawen, ki yapo do nakarārayawaw no Timplo do 586 B.C. a mandad nakapirwa naw a napatnek do 516 B.C. Chiban nyo pa do Jer. 25:11; 29:10; Dan. 9:2. [§] **1:14** 1:14 Eks. 20:5; 34:14; Jos. 24:19 ^{*} **1:15** 1:15 Siraw tawotawo do nasnasyon saya, ki siraw taga Assirya kan Babilonya. [†] **1:17** 1:17 Siraw nya idiidi, ki do irahem no tana a Joda. [‡] **1:18** 1:18 Do Hebreo a chirin, ki “olong” a simbolo no kayit kan toray.

³ Do dāwri, kinarwan yaken anghilaw a kasisirin ko, ki binayat no matarekaw a anghil, ⁴ kan binata na dya a kāna, “Mayyayo ka a mangay do dawri a barīto a mangigpet so hobid a rorokod, kan ibahey mo dya a mahadan abanchiw syodad no Jerosalem maynamot do taywara kāro no tawotawo kan binyay. ⁵ Inbahey ni ĀPO a iyanchiw mayparin a ahad a apoy do omdibonaw no syodad tan mangaywan sya. As iyanchiw machiyan daw do tābo a dayag na.”

No Katawag Da a Maybidi no Naakaw Saw a Nabahod

⁶⁻⁷ Binata ni ĀPO dyirad tawotawo na saw a kāna, “Pinawpiti koynyo do tabo a sōli no lōbong. Ki sichangori, inyo a naakaw, ki payyayowan nyo naw Babilonya kan somabat kamo na do Jerosalem. ⁸ As no aran sino a nasyon a mangsalid a mapaynyin dyinyo, bāli paynyinan naw oltimwaw so kapateg dyaken.”

Dawa, si ĀPO a Manakabalin do Tābo, nanoboy dyaken do bōkod na a dayag a mangyangay so nya minsāhi dyirad nasyon saw a nangsamsam so warawara dan tawotawo na saw a kāna, ⁹ “Yaken anchi a ĀPO mismo manggobat dyirad nasnasyon, as kan samsaman da sanchi no tawotawo saw a naakaw a inadīpen da.” Anchan maparin nya, mapatakan nanchi no kāda asa a si ĀPO a Manakabalin do Tābo nanoboy dyaken.

¹⁰ Batahen pa ni ĀPO a kāna, “Ikankanta nyo kasoyot nyo, inyo a tawotawo no Jerosalem, ta īto ako na kan machiyan ako dyinyo! ¹¹ Āro sanchiw nasnasyon a machikāmang di ĀPO do dāwri a araw, kan mayparin sanchi a tawotawo na. Machiyan anchi dyinyo, kan matonngan nyonchi a tinoboy na yaken dyinyo. ¹² Payparinen dananchi ni ĀPO tanaw a Joda a itatārek a dyira na do masantwanaw a tana,* as kan pidyen narananchi a mirwaw Jerosalem a syodad na.”

¹³ Magolimek kamo, inyo a tabo a tawotawo do salapen ni ĀPO, ta īto dana dyaten yapo do masantwan a yanan na.

3

No Parmata Maynamot do Katotohosan a Pādi

¹ Sinpangan na, do matarek a parmata, inpaboya dyaken ĀPO si Joswe* a katotohosan a pādi a myan a maytēnek do salapenaw no anghil ni ĀPO. Aran si Satanas, ki myan a maytēnek do bīt naw do kawanan a nakasagāna mangidarom sya. ² Do dāwri, binata no anghilaw ni ĀPO di Satanas a kāna, “Okomen pakono imo ni ĀPO mo Satanas. On, okomen na pakono imo ni ĀPO a namidi so Jerosalem, ta iyaw nya a tawo a si Joswe, ki insalākan ni ĀPO akmay irotong a nalnet a yapo do apoy.”

³ Si Joswe, ki nakalaylay so malapos a maytēnek do salapenaw no anghil ni ĀPO. ⁴ Do dāwri, binata no anghilaw ni ĀPO dyirad maytēnek saw a magsirsirbi dya a kāna, “Bahasen nyo malapos saya laylay na.”

As insarono na a binata di Joswe a kāna, “Chiban mo, pinakaro ko naw gatos mo, kan changori laylayan ko na imo so bayo a dya sinsinan.”

⁵ Sinpangan na, inbilin nad magsirsirbi saw dya a barabādan da si Joswe. Dawa, binarabādan das madalos oho naw, as kan linaylayan das madadas, ki myan a maytēnek do dawriw anghilaw ni ĀPO.

⁶ Do dāwri, inmandar no anghilaw ni ĀPO di Joswe a kāna, ⁷ “Nyaw batahen ni ĀPO a Manakabalin do Tābo a kāna, ‘An onotan mo saw linteg ko, as kan parinen mo saw itoroh ko saw a pagrebbengan mo, imonchiw mangipangōlo do Timplo ko,

* **2:12** 2:12 Masantwanaw a tana, ta dawriw pagdaydayāwan di ĀPO. * **3:1** 3:1 Si Joswe, ki pōtot ni Jehosadak. Hag. 1:1

as kan aran dyirad pangokoman ko. Itoroh konchi dyimo kalintegan a machirāman dyirad maytēnek saya dya. ⁸ Mangadngey kam Joswe a katotohosan a pādi kan inyo a rārayay na a papādi. Pangancharan kamo so maparin anchi do masakbayan, ta mahay paba, ki toboyen konchiw pachirawatan kwaw a mayngaran so Sanga. ⁹ On, ta pinadisna ko batwaya do salapenaya ni Joswe. As iyaw nya bato, ki nabalabāla so papito† kan mangikitikit akonchi so tolas do dawri a bato. As do asa karaw, ki ponāsen ko nanchiw gatos no nya tana. ¹⁰ Do dāwrinchi a araw, maysin-aawis kamo do bōkod nyo a kaobāsan kan kaigosan a mangnānam so kaydamnayan no kapangtokto a abwa polos so kamwamwan, 'bata ni ĀPO a Manakabalin do Tābo."

4

No Parmata A Maynamot do Paydisnan Paysohwan

¹ Sinpangan na, nangay dana machisisirin dyaken anghilaw, as kan yinokay na yaken a akmakoy nakaycheh. ² Inyahes na dyaken a kāna, "Āngo maboya mo?"

Ki tinbay ko a kon ko, "Makaboya akwayas paydisnan paysohwan a maynana balitok. Aryayaw sabak do rabaw naya yanan lana. Do omdibonaya no nya sabak, ki myan saw papito sa paysohwan. As kāda asa, ki myan papito a kadopit na a ayaman pabilo na a komāmang do soho saya. ³ Myan payaw dadwa kayo a olibo* do maybītaya no paydisnan paysohwan, asa do kawatan, as asa do kaholi."

⁴ Do dāwri, inyahes ko do anghilaw a machisisirin dyaken a kon ko, "Āngo saw nyaya mo āpo?"

⁵ Ki binata dyaken anghilaw a kāna, "Chapatak mo sabawriw nya?"
Ki initbay ko a kon ko, "Enggaya mo āpo."

No Kari no Dyos di Serobbabel

⁶ (Sinpangan na, binata no anghilaw a machisisirin dyaken a ibahey ko nya minsāhi ni ĀPO di Serobbabel: "No manoroh so balligi mo, ki yapo aba do bileg mana panakabalin mo an dya yapo do ispirito a yapo dyaken. ⁷ Siraw mangbalat a akmas karakohaya no tokon, ki mabo sanchi. Bangonen mo nanchiw Timplo. As anchan pangayen mo manawdyaw a bato, ingēngengey danchi no tawotawo, 'No Dyos, bindisyonan na! No Dyos, bindisyonan na!' ")

⁸ Do dāwri, inpakatoneng dana ni ĀPO minsāhi naw dyaken a kāna, ⁹ "Si Serobbabel, napangay so pondasyon no nya Timplo, kan iyanchiw mapatayoka saya. Anchan maparin nyaya, mapatakan dananchin tawotawo a yaken a ĀPO a Manakabalin do Tābo nanoboy dyimo a mangay dyira.† ¹⁰ Aran sino a mangiroromen so dēkey a naytarabākwān, ki masoyot sanchi anchan maboya da si Serobbabel a mangtongtong a mapatnek so Timplo.")

No Katongtong No Parmata A Maynamot do Paydisnan Paysohwan

Do dāwri, binata dyaken no anghilaw a kāna, "Siraw papitwaya paysohwan, siraw nawriw akkaw papito a mata ni ĀPO a manyidechideb so tanaya."

¹¹ Ki inyahes ko dya a kon ko, "Na, āngo chakey a batahen kayo saya no olibo do maybītaya siri no paydisnan paysohwan?" ¹² Inyahes ko na pinirwa a kon ko, "Āngo chakey a batahen dadwaya sanga no olibo do katangked daya no dadwa balitok a tōbo a oyogan da no lanaya no olibo?"

¹³ Inyahes na a kāna, "Chapatak mo abawri an āngo saw nya?" inyahes na.
"Enggayam āpo," initbay ko.

† 3:9 3:9 Do chirin Hebreo, ki "papito a mata". * 4:3 4:3 Pal. 11:4 † 4:9 4:9 Mana "mapatakan monchi a yaken a ĀPO a Manakabalin do Tābo nanoboy dyaken a mangay dyimo".

¹⁴ Dawa, binata na a kāna, “Siraw nyaw dadwaw a mahahakay[‡] a napadwan so lana a maipaboya a pinidi no Dyos a magsīrbi dya a Āpo do intīro a tana.” Nyaw binata na.

5

No Parmata Maynamot do Somayasayapaw a Nahon a Pagbasāan

¹ Sinpangan na, tomnangay ako na minirwa, kan nakaboya ako so somayasayap a nahon a pagbasāan! ² Do dāwri, inyahes no anghilaw a machisisirin dyaken a kāna, “Āngo maboya mo?”

Ki tinbay ko a kon ko, “Somayasayapaya a nahon a pagbasāan a tatdo a poho a karapan so kanaro kan asa poho kan dadīma karapan so kawbong.”

³ Ki binata na dyaken a kāna, “Naitolas do dyaya pagbasāan iyaw abay a komayakayab do intīro a lōbong. Sigon do naitolas do bīt naya, ki mapaksyat sanchi a tabo manakanakaw do tanaya. As do bīt naya, ki naitolas a mapaksyat sanchi a tabo mangsaksi so bayataw. ⁴ Batahen ni ĀPO a Manakabalin do Tābo a kāna, ‘Toboyen konchiw nya abay a mohtot, kan somdep do bahay no kāda manakanakaw, as kan do kāda bahay no tabo a mangsaksi so bayataw a insapata na do ngaran ko. Omyan anchi nyaya abay dyira kan rārayawen nanchiw bahabahay da a aran kayo kan bato saya.’ ”

No Parmata Maynamot do Mabakesaw a Myan do Irahem no Alat

⁵ Sinpangan na, iyaw anghilaw a machisisirin dyaken, naypantad kan binata na dyaken a kāna, “Tomangay ka, ta chiban mo itwaya.”

⁶ Ki inyahes ko a kon ko, “Āngo nawri?”

Ki tominbay a kāna, “Asa pagsokātan a alat. No chakey na batahen, ki gatos no tawotawo do intīro a lōbong.”

⁷ Sinpangan na, nabwang tohong naw a boli, ki myan nachisdot a maydisna mabakes! ⁸ Ki binata no anghilaw a machisisirin dyaken a kāna, “Iyaw nyaw karahet.” Do dāwri, pinagmis na a pinabidiw mabakesaw do irahemaw no alat, as nakapagmis na so bolyaw a tohong na.

⁹ Sinpangan na, tomnangay ako a nanyideb, ki nakaboya ako so dadwa mababakes a somayap a komwan dyaken. Siraw panyid da saw, ki rarakoh kan mayit. Inhap daw alataw a insayap.

¹⁰ Inyahes ko do anghilaw a machisisirin dyaken a kon ko, “Namna, dino ikwanan das alataya?”

¹¹ Ki tinbay na yaken a kāna, “Iyangay dad Babilonya* a pamarinan das timplo na. An mapatayoka dana, padisnahren danchi daw alataya a pagdaydayāwan dan tawotawo.”

6

No Parmata Maynamot do Apat Saw a Logan a Pachigobat

¹ Tomnangay ako na. Ki do dāwri, nakaboya ako so apat a logan a pachigobat, kan nayhohtot sa do payawan daw no dadwa tombāga a tokon. ² Iyaw manōmaw a logan a pachigobat, ki goygoyōden dan mababaya a kabalyo. No somaronwaw, ki goygoyōden dan mababaheng a kabalyo. ³ No chatatdo daw, ki goygoyōden dan

[‡] **4:14** 4:14 Siraw dadwaw a mahahakay, ki sa Joswe a kapotōtan Aaron kan Serobbabel a kapotōtan Dabid. Do Adan a Tōlag, sira lang katotohosan a pādi mana āri a napadwan so lana ohwaw da a magsirsīrbi. Leb. 8:30; 1 Sam. 10:1; 16:12-13; 1 Ār. 1:39; 19:15-16 * **5:11** 5:11 Do Hebreo a chirin, ki “tana no Sinar”. Sinar, ki adan a ngaran no Babilonya, kan dawriw pinadas dan tawotawo saw a pamarinan so asa syodad a myan so atoy a makarapit do hanyit. Gen. 11:2-4; Zec. 5:11

mayidak a kabalyo. As no chapat daw, ki goygoyōden dan labang a kabalyo. Sira tabo, ki mabibileg sa. ⁴ Do dāwri, inyahes ko na do anghilaw a machisisirinaw dyaken a kon ko, “Āngo saw nya mo āpo ko?”

⁵ Ki tinbay no anghilaw yaken a kāna, “Siraw nyaw apat saw a salawsaw* no kahanyihanyitan kan kayayapo da do salapen Āpo no intīro a lōbong. ⁶ Iyaw loganaw a pachigobat a goygoyōden dan mababahengaw a kabalyo, ki mangay do ammyānan a komwan do Babilonya. Iyaw asaw a goygoyōden dan mayidakaw a kabalyo, ki komwan do lāod. As no asaw a goygoyōden dan labangaw a kabalyo, ki komwan do abagātan.”

⁷ Do nakahtot daw no mabibileg saw a kabalyo, makapanapanaya pa saba a mangay do intīro a lōbong. Ki binata no anghilaw a kāna, “Yangay nyo a wanawanan intīro a lōbong!” Do dāwri, nangay sa.

⁸ Katayokan nya, inngēngey no anghilaw dyaken a kāna, “Chiban mo saw kabalyowaya a kominwan do ammyānan do Babilonya, ki binawan daw soli ni ĀPO† do dawri a tana.”

No Korona a Para di Joswe

⁹ Inpakatoneng ni ĀPO minsāhi naw dyaken a kāna, ¹⁰ “Rawaten mo sāgot da saya no naakaw saya a nawara yapo do Babilonya a sa Heday, Tobidyas, kan Jedayas. Nyeng mo a yangay do bahay ni Josias a pōtot ni Sepanyas. ¹¹ Hapen mo saw sāgot da saya pirak kan balitok, kan parinen mo a korona, as kapangay mo sya do ohwaya ni Joswe a katotohosan a pādi a pōtot ni Jehosadak. ¹² Ibahey mo di Joswe iyaw nya batahen ni ĀPO a Manakabalin do Tābo a kāna, ‘Cha dyaw tawowaw a mapangaranan so Sanga,‡ ta mayparakoh anchi a akmas sanga do tanaya, as kan patneken nanchiw Timplo ni ĀPO. ¹³ On, iyanchiw mismo a mapatnek so Timplo ni ĀPO, as kan rawaten nanchiw pammadāyaw a rombeng do āri, as itorayan na sanchiw tawotawo na a yapo do trono na. As kan myan panchiw pādi do bīt no trono naya. Do dāwri, myan tōnos kan kapyā do nagbaetan da a dadwa.¶ ¹⁴ Iyanchiw korona, ki pakanaknakman anchi do Timplo ni ĀPO da Heday, Tobidyas, Jedayas, kan Josyas* a pōtot ni Sepanyas.

¹⁵ “Siranchiw myan saw do mateng, mangay sanchi a somidong a mapatnek so Timplo ni ĀPO. As anchan mirwa a napatnek, ki matonngan nyonchi a yaken a si Sakaryas, ki tinoboy na yaken ni ĀPO a Manakabalin do Tābo dyinyo. Maparin sanchi a tabo nyaya an sipapasnek kamo a magtongpal di ĀPO a Dyos nyo.”

7

No Kaipsok ni Āpo so Maysin-aāyonar

¹ Do chapat naw a katawen no kapagāri ni Āri Daryos, nangipakatoneng si ĀPO so minsāhi na di Sakaryas do chapat naw a karaw, do chasasyam naw a kabohan a mapangaranan so Kisleb.

² Tinoboy da san taga Betel saw sa Sareser kan Regemmelek kontodo tawotawo da saw a mangay do Timplo ni ĀPO a mangdaw so bindisyon ni ĀPO. ³ Inpaiyahes da dyirad papādi saw kan aran propīta saw do Timplo ni ĀPO a Manakabalin do Tābo iyaw nya a kon da, “Tongtongen namen pawriw magdongdong-aw kan magayonar

* **6:5** 6:5 Mana “ispirito”. † **6:8** 6:8 Mana “no ispirito ko”. ‡ **6:12** 6:12 Chiban nyod 3:8. No chakey na batahen, ki si Serobbabel. Ki no chakey na ibahey do masakbayan, ki iyaw Mesias a si Āpo Jesus. § **6:13** 6:13 Masaw a aran iya, ki pādi panchi, kan magtōnos anchiw kinaāri naya kan kinapādi na. * **6:14** 6:14 Josyas do chirin Hebreo, ki “Hen”. No chakey na batahen “Hen”, ki parābor.

do chadadima naya bohan* a akmas pinariparin namenaw do nakahabas saya āro a tawtawen a mandas changori?”

⁴ Sinpangan na, inpakatoneng ni ĀPO a Manakabalin do Tābo minsāhi naw dyaken a kāna, ⁵ “Ibahey mo dyirad tabo tawotawo saya do tana a Joda as kan do papādi saya iyaw nya: ‘Do nakapagayonar kan nakapagdongdong-aw nyowaw do chadadima naw kan chapapito naw a kabohan, do kayan papitwaya poho a katawen a nakaakaw nyo a yapo do tana nyo, yaken nawriw pinadayāwan nyo? Engga! ⁶ As kan do kapaychakakan kan kapaychaynoynom nyowaw, tod nyo abawri a parinen a para do inaynawan nyo?’”

⁷ Batahen pa ni ĀPO a kāna, “Tinongpal nyo pakono iyaw inpaibahey kwaw dyirad nanmanma saw a propīta saw do chimpwaw a no Jerosalem, ki mabaknang kan āro so tawotawo a aran do omdibonaw a idiidi, do abagātanaw a Negeb† kan do paytokonan saw do lāod naw.”

No Nakaakaw Dan Tawotawo Saw Yapo do Kasōkir Da

⁸ Inpakatoneng dana ni ĀPO minsāhi naw di Sakaryas a kāna, ⁹ “Nyaw batahen ni ĀPO a Manakabalin do Tābo a kāna, ‘Ipākat nyo kosto a kapangokom; ipaboya nyo kāsī kan kapachipangdidiw do katakatayisa dyinyo. ¹⁰ Idadanes nyo sabaw bālo saw mana olīla saw, aran siraw gan-ganaet saw mana mapopobri saw. Iktokto nyo abaw mangīsad so marahet do kapayngay nyo a tawo.’

¹¹ “Ki chinaskeh dan tawotawo ko saw nangadngey. Do katwaw no oho da, tomnadyichokod sa, as nakabengbeng das tadyinya da. ¹² Pinatwa daw pospōso da akmay bato tan dyi sa mangadngey so linteg kan inanawo kwaw a inpaipakatoneng ko dyirad nanmanma saw a propīta ko saya. Dawa, nakasoli ako so taywara dyira. ¹³ Maynamot ta akma say bitor do nakapaychirin kwaw dyira, inkaskāso ko sabaw dasal da. ¹⁴ Akmas bagyo, pinasayaw ko sa a nangay a minyan do gan-ganaet a nasnasyon. Dawa, iyaw nya maganay a tana a kinarwan da, ki nainonolay a makalidliday, kan apabaw aran asa a maparin a omyan daw.”

8

No Kaikari ni Āpo so Kabindisyon Na so Jerosalem

¹ Inpakatoneng dana ni ĀPO a Manakabalin do Tābo minsāhi naw di Sakaryas a kāna, ² “Inahahay ko kasidong ko so Jerosalem maynamot do dya matokod a kadaw ko siras tawotawo naya. Maynamot do kadaw ko, insoli ko saw kabōsor na saw.” *

³ Nyaw batahen ni ĀPO a kāna, “Maybidi akonchi do Sion, iyaw tokonaw a naydisnan Timplo, kan omyan akonchi do Jerosalem. As matawagan anchiw Jerosalem so Mapodno a Syodad. As no matawagan so tokon ni ĀPO a Manakabalin do Tābo, ki matawagan anchi so Masantwan a Tokon. ⁴ Siraw taywara a mangalkem kan babbaket, ki maydisna sanchi do payis no kalkalsāda do Jerosalem a maynahah, as kan maysarokod sa maynamot do kalalakay kan kababbaket da. ⁵ Mapno dananchiw kalkalsāda saw no syodad so adedekey a maychagtagtal.”

⁶ Nyaw batahen ni ĀPO a Manakabalin do Tābo a kāna, “Maparin a dyi da anohdan no naakaw saw a nakalāsāt a nakapaybidi a tawotawo ko, ki maydamnay lang dyaken nya. ⁷ Isalākan ko sanchiw tawotawo ko saw yapo do nasyon saw do dāya kan do lāod a nakaiyangayan da. ⁸ Isabat ko sanchi tan omyan dana sanchi do Jerosalem. Siranchiw tawotawo ko, kan yaken anchiw Dyos da. Itorayan ko sanchi a sipopodno kan sililinteg.”

* **7:3** 7:3 Maynamot do nakarārayaw naw no Timplo, paynamotan da magdongdong-aw kan magayonar. † **7:7** 7:7 Negeb, ki midyo let-ang a yanan. * **8:2** 8:2 Do Hebreo a chirin, ki “Taywara a maīmon ako do Sion. Palālo kaīmon ko dya a myan rakoh a kasoli ko.”

⁹ Nyaw batahen ni ĀPO a Manakabalin do Tābo a kāna, “Inyo a makadngey siras nya chirin sichangori do inbahey daw no propīta saw a myan do dāwri, do nakapangay daw so pondasyon no Timplo kwaya, ki payiten nyo kapangtokto nyo tan mapatnek danaw Timplo kwaya. ¹⁰ Sakbay do dāwri a chimpō, abaw makakāya manangdan so tawo mana animal. Abaw tod a makangangay do ngayan na a maynamot do kāmō nad kabōsor na, ta pinaysin-iipsok ko sa tabo tawotawo. ¹¹ Ki sichangori, akma paba do nakahabas kaparin ko dyirad tawotawo saya a nakalāsāt a nakapaybidi,” batahen ni ĀPO a Manakabalin do a Tābo.

¹² “Makapaymoha dana sa sitatalna. Tomobo dananchiw botoh, may-asi dananchiw ōbas da, as āro dananchiw maāpit do tana, as kan asdayen dananchi no hanyit maboslon a apon. Itoroh ko sanchi a tabo nyaya bindisyon do nakalāsāt saya tawotawo ko a nakapaybidi. ¹³ Do nakarahan, inyo a tawotawo no Joda kan Israel, inyo panyinyirin da a naabay no nasyon saya. Ki isalākan konchi inyo, as kan inyo maybadiw a panyinyirin da a mabindisyonan. Dawa, inyo a tawotawo no Joda kan Israel, mamo kamo aba kan tomored kamo.”

¹⁴ Tinongtong a binata ni ĀPO a Manakabalin do Tābo a kāna, “Do nakapasoli daw dyaken kapoonan nyo saw, inkeddeng ko didigra dyira, as kan abaw inpaboya ko a kāsi dyira. ¹⁵ Ki sichangori, inkeddeng ko naw mamarin so maganay do tawotawo no Jerosalem kan no Joda. Dawa, mamo kamo aba. ¹⁶ Siraw nyaw machita parinen nyo: Ichirin nyo oyod do katakatayisa dyinyo. Masaw ipākat nyo kosto a pangeddeng a mapaychachapya do pangokoman nyo. ¹⁷ Magpanggep kamo abas marahet a maikontra do kapayngay nyo a tawo, kan chadaw nyo abaw mangipaneknek so bayataw, ta ipsok ko sa tabo nya,” batahen ni ĀPO.

¹⁸ Inpakatoneng dana ni ĀPO a Manakabalin do Tābo minsāhi naw dyaken a si Sakaryas a kāna, ¹⁹ “No kapagayonar nyo do chapat, chadadima, chapapito, kan chaasa poho naw a kabohan,† ki payparinen konchi a maragsak kan makasoyosoyot a pista no tawotawo do Joda. Dawa, machita chadaw nyo kaoyodan kan kapaychapya.”

²⁰ Nyaw batahen ni ĀPO a Manakabalin do Tābo a kāna, “Marapit anchiw chimpō a siraw tawotawo saya a yapo do āro saya a syodad, ki mangay sanchi do Jerosalem. ²¹ Siranchiw omyanaw do asa a syodad, ki mangay sanchi do matarekaw a syodad, kan bata da a kon da, ‘Mangay kami na insigīda a magdāyaw di ĀPO a Manakabalin do Tābo kan mangdakdaw so bindisyon. Ngay! May ta!’ ²² On, āro sanchi a tawotawo kan mabibīleg a nasnasyon mangay do Jerosalem a magdaydāyaw di ĀPO a Manakabalin do Tābo kan mangdakdaw so bindisyon na. ²³ Do dāwri sanchi a araw, asa a pohonchi a tawotawo a yapo do kāda kapaychirin do kāda nasyon, ki mangay a mangdaw‡ do asa a Jodyo, kan batahen danchi a kon da, ‘Palobōsan nyo pa yamen a machirayay dyimo, ta nadāmāg namenaw a iyaw Dyos, ki myan dyimo!’ ”

9

No Kaikom Da no Kabōsor Saya a Nasyon no Israel

¹ Nyaw minsāhi ni ĀPO a maikontra do tana a Hadrak*
kan do syodad no Damasko.

Ta dyira na tabo tawotawo do lōbongaya

† **8:19** 8:19 Do chapat naw a kabohan, ki pakanaknakman das arawaw a nakarakrak no bōyot no Babilonya so ahadaw no Jerosalem kan somindep sa. As kan no chadadima kan chapapito naw a bohan, chiban nyod 7:3, 5. No chaasa poho a bohan, ki pakanaknakman da so nakadibon no bōyot daw no Babilonya so syodadaw a Jerosalem. 2 Ār. 25. 1-4; Jer. 39. 1-2 ‡ **8:23** 8:23 Do Hebreo a chirin, ki “mangay a mangigpet so kagay no asa a Jodyo”.

* **9:1** 9:1 Iyaw tana a Hadrak, ki akmay myan do ammyānan no Israel a masngen do syodad no Damasko.

- a akmas tabo no trībo no Israel a dyira pa ni ĀPO.†
- ² Masaw do Hamat a myan do payawan Hadrak kan do Damasko.
Akma saw do syodad dan Tiro kan Sidon kontodo kasirīban da.
- ³ As no Tiro, ki namarin so kōta na.
Nangpeh pa so āro a pirak a tod a akmay ahbek,
as kan balitok a tod a akmay hota do kalsāda.
- ⁴ Ki si Āpo ikaro nanchiw tabo warawaraya no nya Tiro,
kan abohen na sanchiw bileg naya do tāw.‡
As iyanchiw nya syodad, ki temtemen nanchi.
- ⁵ No Askelon, paybinākel nanchi do kaboya na sya.
As do kaboya nanchi sya no syodad no Gasa, ki matotōok anchi.
As aran do Ekron, ki mabo nanchiw namnāma na.
As mabonchi no Gasa iyaw āri na,
as apabanchiw omyan do Askelon.§
- ⁶ Masagesagel dananchi a gan-ganaet omyan do Asdod,
as pachipandahen ko naw pangas dan nya Pilisteo.
- ⁷ Sodiben konchiw maraya a karni* do dangoy da
mana kadwan a mabaywan a mākan do payawan no nyepen da.
As tabonchi a makalāsat, ki mayparin a tawo ko,
kan akma dana sanchiw asa kapartīdos do trībo no Joda.
Masaw siranchiw taga Ekron, ki mayparin sanchi a tawo ko
a akma siras sīgod saw a Jeboseo do Jerosalem.
- ⁸ Gwardyaan konchiw naybahayan kwaya
tan abanchiw makasākop a soldādo.
Palobōsan ko pa sabaw mangidadanes saya so tawotawo ko saya,
ta sichangori, nāw ko na sa chichiban.

No Kangay no Āri no Sion

- ⁹ Iyoltimo nyo kasoyot nyo, inyo a tawotawo no Sion!
On, pangagagay nyo ragsak nyo, inyo a tawotawo do Jerosalem!
Chiban nyo, kangay dyinyo no āri nyowaya.
Iya, ki malinteg kan myan dyaw kaisalakānan,
mapakombaba kan nakasakay do orbon no asno.†
- ¹⁰ Pakarohen konchiw logan saw a pachigobat do Israel,‡
kan ikaro konchiw kabalyo saw a pachigobat do Jerosalem,
kan marārayaw sanchiw bai saw a pachigobat.
Machikapyā anchiw āri nyo§ dyirad nasnasyon saw.
As no itorayan nanchi, ki yapo do tāw a mandad matarek a tāw,
kan yapo do Oksong a Oprates a mandad pachipandan no tanaya.

No Nakapaybidi Darana no Tawotawo no Dyos

- ¹¹ Batahen dana ni ĀPO a kāna,
“Maynamot do nakapachitōlag ko dyinyo
a nasilyowan so raya no naidāton a animal,
wayawayaan ko sanchiw tawotawo nyo saw
a akmas nabahodaw do bobon a abos ranom.

† **9:1** 9:1 Mana “Ta tabo mata dan tawotawo kan tabo trībo no Israel, ki tangayen da si ĀPO.” ‡ **9:4** 9:4 Mana “ipoha nanchiw kinabaknang na do tāw”. § **9:5** 9:5 Askelon, Gasa, Ekron, kan Asdod, ki syodad sa Palisteo.

* **9:7** 9:7 Siraw Pilisteo, ki minonot saba do Linteg ni Moyses a mabaywan saw Israelita a koman so raya. Gen. 9:4; Leb. 3:17; Deot. 12:16 † **9:9** 9:9 Mat. 21:5; Jn. 12:15 ‡ **9:10** 9:10 Mana “Epraim”. Epraim, ki myan do ammyānan. As no Jerosalem, ki myan do abagātan. § **9:10** 9:10 Iyaw āri a naibahey dya, ki iyaw Mesias a si Apo Jesus.

12 Maybidi kamo do yanan a abos kaparoparwan,
inyo a nabahod a myan so namnāma.
Sichangori, ibahey ko dyinyo a paypirwahren ko a itoroh dyinyo bindisyon
a pamabidi ko so tabo nakalidyat nyo.

13 Osaren konchiw Joda kan Israel*
a pinakabai kan pinakadāwa na.
Osaren ko sanchiw mahahakay do Sion
a pinakaispāda a machigobat dyirad mahahakay no Gresya.”

14 Magparang anchi si ĀPO do tohos do yanan dan tawotawo na,
kan gomilap anchi a akmay kimat bai na saw.
Si Āpo a DYOS dananchiw magtrompīta,†
as kan mayam anchi a machirayay dyirad bagyo a yapo do abagātan.

15 Si ĀPO anchi a Manakabalin do Tābo mangaywan so tawotawo na,
as kan dimanen da sanchiw kabōsor da do kapagsid so bato.
Akma sanchiw nabok a mangngēngey do paggogobatan,
as kan pawyogen danchiw raya dan kabōsor da.

On, moyog anchi a akmas rayaw no maidāton
do hapot no altar a yapo do palanggana.

16 Anchan marapit nawri a araw, isalākan sanchi ni ĀPO tawotawo na
akmas parinen magpaspastor dyirad arban saw a karniro na.
Komnyaknyay sanchi do tana na
a akmas mapapateg saw a bato a naipadket do korona.

17 Ay, taywara anchi a mabīleg kaganay kan kapintas da.
Iyaw kāro no trīgo kan palek, ki mangpayit anchi so maychakatotobo.

10

No Kari no Dyos a Kaisalākan

1 Akdawen nyo di ĀPO chimoy do chimpo no rayon.
Ta si ĀPO, iyaw mamarin so konem.

Iya, ki manoroh so chimoy do tawotawo
kan mohamoha do bengkag a para do katayitayisa.

2 Siraw didyosen, ki mangibahey sa so allīlaw.
Siraw mangarobōob, ki magparmata sa so bayataw.

Mangibahey sa so tayēnep da sa a palso.
Manoroh sas pangahwahok a abos sirsīrbi.

Dawa, mapāwaw saw tawotawo akmay karniro.
Maidadanes sa do kabo no pastor da.

Batahen ni Āpo a kāna,

3 “Somdeb kasoli ko dyirad dawri a sinpapastor,
kan dosāen konchi siraw nawri a magtotoray.

Ta yaken a ĀPO a Manakabalin do Tābo,
ki aywanan ko arban ko a siraw tawotawo no Joda.
Payparinen ko sanchi a akmas mabīleg saw a kabalyo do paggogobatan.

4 Yaponchi do Joda iyaw bato a panōli.
Yaponchi dyaw pāsok no tolda,
yapo pa dyaw bai a para gobat kan kāda magtoray.

* 9:13 9:13 “Israel” mana “Epraim”. † 9:14 9:14 Nom. 10:9; 2 Kor. 13:12

⁵ Mayparin sanchi a mabibileg a tawotawo
a mangpitapita siras kabōsor da do hota do kalsāda.
Maynamot ta si ĀPO, ki myan dyira,
machigobat sanchi kan abaken da sanchiw kabōsor daw a nakakabalyo.

⁶ “Payiten konchiw tawotawo no Joda,
kan isalākan ko sanchiw tawotawo a Israelita.*
Pabidyen ko sanchi a isabat
maynamot ta chāsi ko sa.

Akma ko na sanchiw dya inpoha,
ta yaken ĀPO a Dyos da, as kan atbayen ko dasal da.

⁷ Siranchiw tawotawo no Israel,† ki mabileg sanchi a akmay taga-gobat,
kan masoyot sanchi a akmas tawotawo saw a nakaynom so palek.
Maboya danchin anak da sayaw nya kan chasoyot da.
Magragsak sanchi maynamot do pinarin naya ni ĀPO.

⁸ “Tawagan ko sanchi,
as kakpeh ko sira.
Sigorādo a isalākan ko sanchi,
as kan pārohen ko sanchi a akmas sīgodaw a kāro da.

⁹ Aran pinaychawpit ko sa do nasnasyon saya,
alit na, manakem danchi yaken do mateng saya tana.
Sira kan anak da saw, ki makalāsāt sanchi,
as kan maybidi sanchi.

¹⁰ Isabat ko sanchi a mirwa a yapo do Egipto kan do Assirya,‡
kan paomyanen ko na sanchi do bōkod da tana.
On, pagyanen ko sanchi do tana a Gilead kan do Lebanon
mandad kapnon intīro a tana do tawotawo ko.

¹¹ Anchan mantang sa do taw[§] no lidyat,
yaken a Āpo, ki abāken konchiw kelsang saw no taw,
as kan mayachan anchiw kensad naw no Oksong a Nile.
Iyaw pangas no Assirya, ki mapabodis anchi,
as mabonchi no Egipto kapagtoray na.

¹² Payiten ko sanchiw tawotawo ko.
Magdāyaw kan magtongpal sanchi dyaken,” bata ni ĀPO.

11

No Kaābak Dan Maranggas a Magtoray

¹ Iwangan mo saw pantaw mo, mo Lebanon
tan temtemen san apoy kayokayo mo a sidro.*

² Magdongdong-aw kamo, inyo a kayokayo a saleng,†
ta no kayokayo a sidro, ki nalba dana sa.

On, siraw madayag saw a kayokayo, ki narārayaw dana sa.
Magdongdong-aw kamo, inyo a mapapateg a kayokayo a logo do tana a Basan,

* **10:6** 10:6 Mana “tawotawo ni Jose”. † **10:7** 10:7 Mana “tawotawo no Epraim”. ‡ **10:10** 10:10 No kāron tawotawo no Dyos a naikaro a nabahod, ki naiyangay sa do Assirya. Ki myan saw kadwan a nagtālaw mana naiyangay do Egipto. § **10:11** 10:11 Pananahan naw “taw no Egipto”. * **11:1** 11:1 Siraw kayokayo a sidro do tana a Lebanon, ki makakarang kan rarakoh sa a kayo a naosar sa a pinamatnek so Timplo. † **11:2** 11:2 Iyaw kayo a saleng, ki gagāngay a kayo do Lebanon. Oyod aba a rakoh mana mabalor a akmas sidro.

ta nakayowan danaw matokpohaw a kakahasan!

³ Adngeyen nyo maynyinaya a katanyis dan magpaspastor,‡
ta nabo danaw mabaknang a pasto da.

Adngeyen nyo ngernger dayan lion,
ta narārayaw danaw bongbongro saw do payahosongan do Jordan.

No Dadwa Sa Magpaspastor

⁴ Nyaw batahen ni ĀPO a Dyos ko dyaken a kāna, “Mayparin ka pastor dan arban saya a nairanta dana maparti. ⁵ Partyen da san gomātangaw kan madōsa saba. Siraw akin dyiraw a mangilāko sira batahen da a kon da, ‘Madaydāyaw si ĀPO, mabaknang kami na!’ Aran siraw mismo a mangipastor dyira, chināsi da saba. ⁶ Apabaw kāsi ko so tawotawo sa do tanaya. Paysin-iipsoken ko saw tawotawo, as ipaitoray ko sa dyirad magtotoray da. Rārayawen danchiw tana no nya sa magtotoray, kan isalākan ko saba yapo do kakamay dan mangpalidyat saya dyira.”

⁷ Siraw gomātangaw kan maglāklāko so karniro, ki tangdanan da yaken a si Sakaryas, kan nayparin ako a pastor dan karniro saw a nairanta a maparti. Nanghap ako so dadwa sarokod. Iyaw asaw, ki pinangaranan ko so Parābor. As iyaw asaw, ki Tōnos, kan inaywanan ko arbanaw. ⁸ Do irahem no asa kabohan, pinaksyat ko saw tatdo saw a magpaspastor. Chinaōma ko na sa, kan inipsok da pa yaken. §

⁹ Dawa, nyaw binata ko dyira a kon ko, “Yaken pabaw mangipastor dyinyo. An myan madiman, bāli. An myan marārayaw, bāli. An myan makalāsāt nolay ko sa maysintatabtab.”

¹⁰ Sinpangan na, inhap ko sarokod kwaw a pinangaranan ko so Parābor, as nakapotot ko sya tan pangipaboyan ko sya a rārayawen ni Āpo nakapachitōlag na dyirad tabo nasnasyon saw. ¹¹ Dawa, do dāwri a araw, naibabāwi danaw nakapachitōlag kwaw dyira. Siraw gomātangaw saw kan maglāklāko so karniro, ki chiniban da yaken, kan chinapatak da a chirin a tabo ni ĀPO nyaya.

¹² Sinpangan na, binata ko dyira a kon ko, “An kosto kan nainkalintegan dyinyo, itoroh nyo dyaken tangdan ko. Ki an engga, kapyahen nyo na.” Dawa, tinangdanan da yaken so tatdo a poho a plata a pirak.*

¹³ Binata ni ĀPO dyaken a kāna, “Ipoha mo tatdwaya poho a plata a pirak do pangapyanaw so kwarta do Timplo.” † Dawa, iyaw bata daya kakoskostwan na a bāyad ko inhap ko, as nakaipoha ko sya do pangapyanaw so kwarta do Timplo.

¹⁴ Sinpangan na, pinotot ko chadadwa naw a sarokod a napangaranan so Tōnos tan pangipaboyan ko sya a narārayaw tōnos no kapaylipos no Joda kan Israel.

¹⁵ Katayoka na, binata dana ni ĀPO dyaken a kāna, “Changori, mirwa ka na magpaspastor, ki mayparin ka akmas sīgodaw a abo so sirsīrbi a pastor. ¹⁶ Ta mapatnek akonchi do dya tana so asa magpaspastor so karniro ko a manginonolay sira do pakarārayawan da, mana dya maychichwas so orbon, mana dya mangāgas so mabigaran, mana dya mamakan so masalon-at. Basbāli a michan siras matatabaw, as kakso nas koko daw tan masitsitan na tabo asi daw.

¹⁷ “Kapakāsi pa no nawri

a abos sirsīrbi a pastor a mangaro so arban na!

Matabtaban pakono tachay na kan kawatanan a mata na.

Magsingkol pakono intīro a tachay na,

kan komplito pakono a bolding kawatanan a mata na!” ‡

‡ 11:3 11:3 Iyaw chakey na batahen, ki “magtotoray”. § 11:8 11:8 Mana “siraw karniro mangipsok dyaken”.

* 11:12 11:12 Mat. 26:15; 27:9-10 † 11:13 11:13 Mana “Ipoha mo do magdamdami so angang”. ‡ 11:17 11:17 Iyaw tachay, ki ayit. Iyaw kawatanan a mata, ki pagsirig.

12

No Kaisalākan no Jerosalem do Masakbayan

¹ Nyaw minsāhi a maynamot do Israel a inpakatoneng ni ĀPO. On, nya batahen ni ĀPO a namolay so kahanyihanyitan, namarswa so lōbong, kan nanoroh so byay do tawo a kāna, ² “Payparinen konchiw Jerosalem a akmay nairoyoy a palek* a pangbōk siras nasnasyon do omdibonaw. Anchan lakoben danchiw Jerosalem, ki mairāman Joda. ³ Ki do dāwrinchi a araw, payparinen konchiw Jerosalem a akmay lāyit a dya mahodyihodyi a para dyirad tabo nasnasyon. No tabo a mangpādas a omhodyi sya, tod a maynyinan. Ki aran komwan, kāsan danchi no tabo nasyon saya do tanaya a raoten. ⁴ Do dāwrinchi a araw, itopak konchiw kataranta do kabalyo da saw, kan panganyawen ko sanchiw nakasakayaw. Bantayan konchiw tawotawo no Joda, ki pagbolsen ko sanchi a tabo kabalyo dan kabōsor da saw. ⁵ Do dāwri, batahen danchi no partīdos no Joda do aktokto da a kon da, ‘Siraw tawotawo no Dyos a omyan do Jerosalem, ki mayit sa maynamot ta si ĀPO a Manakabalin do Tābo Dyos da.’

⁶ “Do dāwrinchi a araw, payparinen ko sanchiw partīdos no Joda a akmay ahoten do nawpo a irotong, mana akmay somdesdeb a paysohwan do kaparayan a naynoy so dāwa. Patawsen da sanchi a tabo tawotawo saw do omdibon daw, ki mabdibdis sabanchiw tawotawo saw a omyan do Jerosalem.

⁷ “Yaken si ĀPO, ki isalākan konchi a manmanma siraw myan do kadwan a yanayanan do Joda sakbay no syodad a Jerosalem tan iyaw dāyawayaya dan kapotōtan saya ni Dabid kan siraw omyan saya do Jerosalem, ki matwatohos aba kan iyaw dāyaw no Joda. ⁸ Do dāwrinchi a araw, yaken a ĀPO, ki sarapāhen ko sanchiw omyan do Jerosalem. As aran iyaw kakakapsotanaw dyira, ki mayparin a mayit a akmas Āri Dabid. Siraw kapotōtan saya ni Dabid, ki mangipangōlo dyira a akmas anghilaw ni ĀPO. On, akma Dyos a mismo.† ⁹ Do dāwrinchi a araw, rārayawen konchiw kāda nasyon a makey a mangraot so Jerosalem.”

No Kadongdong-aw Das Binono Daw

¹⁰ Batahen pa ni ĀPO a kāna, “Apnohen konchiw kapotōtan ni Dabid kan no tawotawo a omyan do Jerosalem so ispirito no kāsisyen kan kapaydasal. Chiban danchi yaken a iyaw binono daw,‡ kan tanyisan danchi yaken a akmas katanyis daw so moyboh a anak a nadiman. Magdongdong-aw sanchi so taywaras kaynyin a akmas kapagdongdong-aw daw no tawotawo so nadiman a matoneng a anak da. ¹¹ Do dāwrinchi a araw, taywara anchiw kapagdongdong-aw do Jerosalem akmas kapagdongdong-aw do Hadad-rimmon§ do tanapaw no Megiddo. ¹²⁻¹⁴ Kādanchi a partīdos do dawri a tana, ki magdongdong-aw sa a sira lang. As siraw mahahakay, ki magdongdong-aw sa a machitarek dyirad mababakes saw. Iyaw partīdos a yapo do kapotōtan Āri Dabid, iyaw partīdos a yapo do kapotōtan Natan, iyaw partīdos a yapo do kapotōtan Lebi, iyaw partīdos a yapo do kapotōtan Simey, kan tabo kadwan saw a partīdos, ki magdongdong-aw sa a sira lang.”

13

No Kadalos Yapo do Gatos

* **12:2** 12:2 Iyaw palek, ki kasoli kan kapangdōsa no Dyos. † **12:8** 12:8 Mana “Siraw kapotōtan saya ni Dabid, ki akma sanchis Dyos. On, akma anghil ni ĀPO a mangipangōlo dyira.” ‡ **12:10** 12:10 Jn. 19:34-37; Pal. 1:7 § **12:11** 12:11 Iyaw ngaran a Hadad-rimmon, ki batahen dan kadwan a yapo do dadwa ngaran no didyosen a Kananeo (bagyo kan kimat). Batahen da pa no kadwan a do dya paw yanana nakadimanan Āri Josyas. 2 Ār. 23:28-30; 2 Kron. 35:20-27

¹ Batahen pa ni ĀPO a Manakabalin do Tābo a kāna, “Do dāwrinchi a araw, maywangan anchiw akbod a nāw na moyog a para dyirad kapotōtan saya ni Dabid kan tawotawo saya a omyan do Jerosalem. Iyaw nya akbod, ki mangdalos sira do gatos da kan kalapos da.

² “Do dāwrinchi a araw, abohen konchiw ngaran dan didyosen saw a yapo do dawri a tana a Joda tan apabanchiw makanakem so ngaran da. Paksyaten ko sanchiw sinan propīta saw kan ispirito no malapos. ³ An myan sanchiw magparang a propīta, batahen danchi no mismwaw a āmang kan ānang na a kon da, ‘Machita madīman ka, ta nangibahey kas bayataw do ngaran ni ĀPO.’ On, an mangipadto, ki siranchiw mismwaw a inyapwan naw, mangbagkong sya.*

⁴ “Do dāwrinchi a araw, kāda propīta, ki iyasnek nanchiw parmata na a ipadto. Apabanchiw maylaylay so makersang a boboh† a laylay no propīta tan makaallilaw. ⁵ Basbāli a ilibak nanchi a kāna, ‘Propīta kwaba. Asa kwaw a homakahakaw, ta yapo pad kadēkey ko a nawriw paybibyayan ko.’ ⁶ As an myan anchiw mangyahes a kāna, ‘Na, āngo saw bigar‡ sayan barōkong mo?’ batahen nanchi a kāna, ‘Nahap kwaw do bahayaw no sīt ko saw.’ ”

No Nakadiman Magpaspastor kan Nakapaychawpit Dan Karniro

⁷ Nyaw batahen ni ĀPO a Manakabalin do Tābo a kāna, “Mayokay ka, imo a ispāda, as kadarop mos magpaspastor kwaya iyaw masingedaya dyaken!

Dimanen mo tan maychawpit saw karnirwaya.

Daropen ko sanchiw orbon a karniro.”§

⁸ Batahen pa ni ĀPO a kāna, “Do intīrwaw a tana, dadwa anchi a apagkatlo a tawotawo madīman, as asa dananchi a apagkatlo matokos.

⁹ Parahanen ko sanchi do apoy apagkatlwaw tan madalosan sa a akmas kapanyīpowaw so pirak kan balitok.

Tawagan danchiw ngaran ko, as kan atbayen ko sanchi.

Ibahey konchi a kon ko, ‘Sira, ki tawotawo ko,’ kan ibahey danchi a kon da, ‘Si ĀPO, ki Dyos namen.’ ”

14

No Kangay kan Kapagtoray ni Āpo

¹ Īto danaw araw a kapangokom ni ĀPO. As iyanchiw Jerosalem, ki masamsaman anchi, kan iyaw masamsam daw, ki bingbingāyen danchi do salapen nyo. ² Ta si Āpo, ki akpehen nanchiw tabo nasnasyon a manggobat so Jerosalem. Abāken danchiw syodadaw, samsaman da sanchiw bahabahay saw, as kan ramesen da sanchiw mababakes saw. Kagodwa danchi no tawotawo saw, ki maakaw. Ki no kadwan dyira, matokos sanchi do syodadaw.

³ Sinpangan na, mangay anchi si ĀPO a manggobat so nawri sa nasnasyon akmas nakapachigobat naw do nakarahan. ⁴ Do dāwrinchi a araw, maytēnek anchi si Āpo do Tokon a Olibo a myan do dayāenaw no Jerosalem. Sinpangan na, mayakchid anchiw Tokonaw a Olibo a yapo do dāya a magpalāod kan mamarin so marahawa payahosongan. Iyanchiw kakchid naw no tokonaw, ki magpaammyānan

* **13:3** 13:3 Deot. 13:6-10; 18:20 † **13:4** 13:4 No “makersang a boboh a laylay,” ki yapo do lālat no animal. 2 Ār. 1:8; Mat. 3:4 ‡ **13:6** 13:6 Siraw propita dan kadwan saya nasnasyon, ki tagatagahen daw mismo a inawan da. Leb. 19:28; Deot. 14:1; 1 Ār. 18:28 § **13:7** 13:7 Mat. 26:31; Mk. 14:27

as iyaw kakchid naw, ki magpaabagātan. ⁵ Magtālāw kamonchi a magbalsot do payahosonganaya a machipanda do Asal.* On, magtālāw kamonchi a akma siras kapoonan nyo saw do nakapagin-ginedaw† do chimpo ni Āri Ossias do Joda. Sinpangan na, mangay anchi si ĀPO a Dyos ko kontodo tabo anghilis naw.

⁶ Anchan marapit nawri a araw, apabanchiw sēdang, kahanebneb mana apon a mayparin a yilo.‡ ⁷ Machitatārek anchiw nawri a araw§ a si ĀPO lang makapatak. Abaw māraw mana mahep, ki do ōras a mahep myan anchiw sēdang.

⁸ Anchan mangay nawri a araw, sibibyay anchi a ranom moyog* a mohtot a yapo do Jerosalem. Iyaw godwa naw, ki moyog do Nadiman a Tāw. As iyaw kagodwa naw, ki moyog a komwan do Mediterranean a Tāw. Nāw nanchi a moyog a aran do rayon kan do ammyan.

⁹ As si ĀPO, ki mayparin anchi a Āri do intīro a lōbong. Do dāwrinchi a araw, Magdaydāyaw anchiw katayitayisa dya a iya lang ĀPO, as kan iyanchi lang ngaran naw bigbigen da.

¹⁰ Malantag dananchiw tabo tanaya do omdibon Jerosalem, makayapo do Geba† do ammyānan no Joda mandad Rimmon‡ do abagātan no Jerosalem. Ki nāw na matwatohos Jerosalem kan tana saw do omdibon naw. Makarapit anchiw syodad makayapo do Rowanganaw ni Benhamin a mandad Rowangan no Sōli a naytēnekan sīgodaw a rowangan, kan makayapo do Pagwanawanan ni Hananel a mandad pamīsanaw so ōbas a dyira no āri. ¹¹ Omyan sanchiw tawotawo saw do Jerosalem, ta apabanchiw pakarārayawan a mapaybiybinākel dyira.

¹² Manoroh anchi si ĀPO so makamwamomo a ganyit do tabo nasyon saw a nanggobat so Jerosalem. Mahta anchiw asi da a aran myan sa pa sitetēnek. Masaw a mahta anchiw mata da do bahay naya. As iyaw rida da, ki mahta anchi do dangoy da.§

¹³ Do dāwrinchi a araw, itoroh anchi ni ĀPO rakoh a kāmo kan kapaychawaw do tawotawo. Tan komwan kāda asa a tawo, ki tiliwen naw katanged naw kan maydiman sa. ¹⁴ Machiggobat sanchiw tawotawo no Joda a mangisakit so Jerosalem.* Iyanchiw kinabaknang da saw no tabo myan saw do omdibon a nasnasyon, ki akpehen da sanchiw ārwaw a balitok, pirak, kan ayowayob da. ¹⁵ Parihonchi a makamwamomo a ganyit mangay dyirad kabalyo, molo,† kamilyo, asno, kan siraw tabo animal saw dyirad kampo daw no kabōsor.

¹⁶ Sinpangan na, siraw tabo kabōsoraw a nakalāsāt a yapo do tabo nasnasyon saw a nachigobat do Jerosalem, tinawen anchi a somonget sa do Jerosalem. On, mangay sanchi a magdaydāyaw di Āri a iyaw ĀPO a Manakabalin do Tābo kan silibraren danchiw Pistaw no Kapaychabengbengbeng. ¹⁷ An myan saw tawotawo a yapo do nasnasyon a dya somonget do Jerosalem tan mangay a magdāyaw di Āri a ĀPO a Manakabalin do Tābo, machimoy abanchi do tana daw. ¹⁸ As an maskeh saw taga Egipto saw a somonget a mangay a mangsilibrar so Pista no Kapaychabengbengbeng, machimoy abanchi do tana daw. Mangay anchi dyiraw machipariho a ganyit do itoroh saw ni ĀPO do kāda nasyon a maskeh a mangay a machisilibrar so nya pista.

* **14:5** 14:5 Asal, ki chapatak aba an dino yanan na. † **14:5** 14:5 Amos 1:1; Isa. 6:4 ‡ **14:6** 14:6 Iyaw nya birsikolo, ki malawag aba do Hebreo a chirin. § **14:7** 14:7 Mana “nāw nanchi a tongtongen mayaraw”. * **14:8** 14:8 Do Hebreo a chirin, ki “sibibyay a ranom”. No chakey na batahen, ki ranom a moyog a yapo do akbod. Ese. 47:1-7; Joel 3:18; Pal. 22:1 † **14:10** 14:10 1 Ār. 15:22; 1 Kron. 6:60 ‡ **14:10** 14:10 An maynamot do Rimmon, masigorādo aba dino yanan nya idi. Jos. 19:7; Neh. 11:29 § **14:12** 14:12 Do kaychowa pa, no pinarin dan tawotawo do nasnasyon saw a omdibon Israel dyirad kabōsor da, ki hathaten daw kodit, bolsekan daw mata, kan akteben daw rida. * **14:14** 14:14 Mana “Aran siraw tawotawo no Joda, ki machigobat sa dyirad tawotawo do Jerosalem.” † **14:15** 14:15 An magdakep kabalyo kan asno, iyaw anak mana pōtot da, ki molo.

¹⁹ Iyanchiw nyaw dōsa do Egipto kan do tabo a nasnasyon a maskeh a somonget a mangsilibrar so Pistaw no Kapaychabengbeng.

²⁰ Do dāwrichi a araw, aran siraw dēdekey saw a pātīt a pangbisti so olodan do kabalyo saw, ki maitolas anchiw, “Naidāton para di ĀPO.”‡ As siraw banga saw do Timplo, ki masantawan a akma dana sanchis masantwan saw a sabak do salapen no altar. ²¹ Kāda banga do Jerosalem kan do Joda, ki mapatarek anchi a para do kapagdāyaw di ĀPO a Manakabalin do Tābo. Siraw tawo saw a mangidāton, ki osaren da sanchiw banga saw a pamakbwalan so asi no dāton da saw. Do dāwrichi a araw, apabanchiw maglākō§ do Timplo ni ĀPO a Manakabalin do Tābo.

---

‡ 14:20 14:20 Mana “masantawan para di ĀPO”. § 14:21 14:21 Mana “manatadi” mana “Kananeo”. Jn. 2:16

No Libro A Malakyas

No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Libro

Do nakatayoka dana no kapirwa a nakapatnek no Timplo do Jerosalem a naibahey do libro a Esra, si propīta Malakyas, ki nabakel a maynamot do kadyīdo saw no kaparin dan tawotawo a naybidi a yapo do nakaakawan da do Babilonya, naten dana saw papādyaw. Ta do dāwri, sinsīsingpet saw tawotawo a magdaydāyaw di Āpo Dyos. Kosīten daw Dyos do kaitoroh da siras dyi saw a omno a dāton. Nachikabahay sa dyirad gan-ganaet, as kan nachipagdāyaw dana sa dyirad dyos da.

Dawa, binallaāgan na sa ni Malakyas a maybidi sa do kosto a kapanganohed kan dadakay a akmas naitolasaw do linteg ni Āpo. Ipanakem na dyira a maynamot do tōlagaw no Dyos di Lebi a kapanoroh so byay kan kapya (2:5). Inbahey na dyiraw maynamot do arawaw a kangay ni Āpo a mangokom kan mangdalos siras tawotawo na. Ki manmanma a toboyen nanchiw pachirawatan na a mangisagāna so ayaman na.

No Naychakarwan no Nya Libro

No makabābaba a kaparin dan tawotawo no Dyos (1:1-2:9)

No kapaydabdab ni Malakyas siras tawotawo no Dyos (2:10-17)

No īto a kapangokom no Dyos sira (3:1-4:6)

Malakyas

¹ Nyaw minsāhi a inpaltiing ni ĀPO dyirad tawotawo no Israel a inpakatoneng na di Malakyas.

No Adaw ni Āpo dyirad Tawotawo no Israel

² Bata ni ĀPO dyirad tawotawo na a kāna, “Nāw koynyo a inadaw. Ki iyahes nyo a kon nyo, ‘Maypāngo nakaipaboya mo so kadaw mo dyamen?’ ”

Bata pa ni ĀPO a kāna, “Maykakteh sabawri sa Esaw kan Jakob? Ki aran komwan, chinadachadaw ko si Jakob, ³ as inipsok ko si Esaw. Pinayparin ko katokotokonan* na a let-ang, kan innonolay ko tāwid na a tana dyirad bolaw saw a chito.”

⁴ An batahen dan kapotōtan ni Edom† a kāna, “Aran nahomis kami, pirwahan namen anchi a patneken saw idiidi namen a narārayaw.”

Bata pa ni ĀPO a Dyos a Manakabalin do Tābo a kāna, “Maparin daw mapatnek, ki pirwahan konchi a rārayawen. Matawagan sanchi so Marahet a Tana, kan no tawotawo na, ki nāw da do taywara a kasoli no Dyos. ⁵ Inyonchiw mismo a makaboya so nya, kan batahen nyonchi a kon nyo, ‘Mabileg si ĀPO a aran do matateng pa kan no letteng no Israel!’ ”

No Kapaydabdab ni Āpo Siras Papādi

⁶ Si ĀPO a Manakabalin do Tābo, batahen na dyirad papādi saw a kāna, “No anak, ki dayāwen naw āmang na. No adīpen, ki anyiben naw āmo na. An yaken āmang nyo, dino dāyaw a maiparbeng dyaken? An yaken āmo nyo, dino kaanyib a maiparbeng dyaken? Ki inyo a papādi, chahanyinyi nyo ngaran ko! Ki iyahes nyo a kon nyo, ‘Maypāngo a chinahanyinyi namen ngaran mo?’

⁷ “Pinarin nyo do kapangidāton nyo so dya omno a dāton‡ do altar ko. Ki iyahes nyo a kon nyo, ‘Maypāngo a chahanyinyi namen imo?’ On, do kaibahey nyo sya a

* **1:3** 1:3 Gen. 36:8-9 † **1:4** 1:4 Edom, ki matarek a ngaran ni Esaw. Gen. 25:30, 36:1 ‡ **1:7** 1:7 Do Hebreo a chirin, ki ‘nalaposan a kanen’. Eks. 12:5; Leb. 1:3, 10; Deot. 15:21

iyaw lamisaan[§] ni ĀPO, ki maparin a tod a dyābat. ⁸ Do nakaiyangay nyo so bolsek, piday, mana maganyit a animal a idāton, kostori? Padāsen nyo paw mangyangay so komwan do gobirnadador nyo! Maay-āyo paro dyinyo mana mahwahok paro dyinyo? Katēn!” batahen ni ĀPO a Manakabalin do Tābo.

⁹ Changori, inyo a papādi, padāsen nyo paw mangdaw do Dyos so parabor na dyaten, ta āngonchan chāsi na yaten.

Ki nya paw yahes ni ĀPO a Manakabalin do Tābo a kāna, “Do komwan saya a dāton a yapo do kakamay nyo, rawaten ko paro? ¹⁰ Ayya, myan pakono asa dyinyo a mangneb so pantaw saya no timplo tan dyi kamo a makasdep a mamayay so apoy do altar ko a abos sinpaspangan! Maay-āyo akwabaya dyinyo, as kan rawaten kwaba iyaw dāton a yapo do kakamay nyo. ¹¹ Ta yapo do kadada no araw do dāya a manda do kasdep na do lāod, mabīleg iyaw ngaran ko dyirad nasnasyon. As do tabo logar, ki maidāton insinso kan omno a dāton a maynamot do ngaran ko. Ta no ngaran ko, ki mabīleg dyirad nasnasyon,” bata ni ĀPO a Manakabalin do Tābo.

¹² “Ki padayāwan nyo abaw ngaran ko do kaibahey nyo sya a iyaw lamisaan ko a ĀPO nyo, ki maparin a tod a dyābat. As kan kaibahey nyo sya a iyaw maidāton a makan, ki maparin a chahanyinyi. ¹³ Ibahey nyo pa a kon nyo, ‘Makahopag danaya tabo nya!’ as kan paydadamoyong nyo,” bata ni ĀPO a Manakabalin do Tābo.

“Do kaiyangay nyo so animal a tinakaw nyo, piday, mana maganyit a idāton nyo, hahawen nyori a rawaten ko nawri do kakamay nyo? ¹⁴ Mabay pakono iyaw mangkōsitaya a aran sīgod a myan omno a malloko a karniro do arban na kan insapata na a idāton, ki basbāliaya a idāton na dyaken a ĀPO nyo myanaw so pakapilāwan. Ta yaken, ki mabīleg a āri, kan iyaw ngaran ko, ki anyiben dan tabo a nasnasyon.”

2

No Ballāag Dyirad Papādi

¹ Bata pa ni ĀPO a Manakabalin do Tābo a kāna, “Inyo a papādi, iyaw nya ballāag, ki para dyinyo. ² An dyi kamo a mangikāso, kan an dyi nyo a ipapōso a dayāwen ngaran ko, abayen konchi inyo, kan payparinen ko a abay siraw bindisyon a rawaten nyo. No kaoyodan na, pinarin ko na, ta inpapōso nyo abaw magdāyaw dyaken.

³ “Maynamot dyinyo, ki dosāen konchiw kapotōtan nyo. Papoten konchi do rōpa nyo tachi da no animal saw a dāton nyo do pīsta nyo, as kan maikaro kamonchi do salapen ko a natachan.* ⁴ Tan komwan, matonngan nyo a yaken, ki nanoroh dyinyo so nya ballāag tan iyaw tōlag ko dyirad kapotōtan ni Lebi,† ki nāw na matongtong. ⁵ On, no tōlag ko dyira, ki tōlag a manoroh so byay kan kapyā. Intoroh ko sa dyira tan anyiben da pakono yaken, as oyod a inanyib kan dināyaw daw ngaran ko. ⁶ Yapo do dangoy da, minohtot oyod a nanawo, kan abaw bayataw a nadongso do bibi da. Nachayam dyaken a sikakapya kan sililinteg, as pinatadyichokod da saw āro a yapo do gatogatos da. ⁷ Ta siraw bibi no asa pādi, ki machita a aywanan daw kapakatoneng. As yapo do dangoy na, machichwasan pakono no tawotawo iyaw kosto a mananawo. Ta iya, ki pachirawatan ni ĀPO a Manakabalin do Tābo.

⁸ “Ki inyo a papādi, ki tomnadyichokod kamwaya do kosto a kabibyay. Iyaw kapangnanawo nyowaw naynamotan nakachichadan āro a naygatos. Dyinīdo nyowayaw tōlag dyirad kapotōtan ni Lebi. ⁹ As dawa, payparinen ko nyo a

§ 1:7 1:7 Iyaw “lamisaan,” ki mayengay do altaraw. * 2:3 2:3 Siraw papādi, ki ladāwan dan dya omno a partis no animal a maidāton. No dadakay da, ki iyangay da saw do gagan no kampo a maipoha mana masosohan.

† 2:4 2:4 Si Lebi, ki pōtot ni Jakob. As iyaw tōlagaw dyirad papādi mana siraw Lebita, ki yapo di Aaron kan apoko na a si Pinehas, ta yapo sa do kapotōtan ni Lebi. Eks. 6:16-29; Nom. 25:10-13; Jer. 33:21-22

chahanyinyi kan masnesnekan do salapen tabo tawotawo maynamot do dyi nyo a nangonotan so kabibyay a chakey ko, ki basbāli a inpaboya nyo kapangitatārek nyo do kapangnanawo nyo.” Nyaw binata ni ĀPO a Manakabalin do Tābo.

No Tawotawo no Joda a Dya Mapodno

¹⁰ Asa abawriw āmang ta a tabo? Asa abawriw Dyos a namarswa dyaten? Na, āngo ta dyi ta mapodno do katakatayisa dyaten do dyi ta padayāwan so tōlag da no aāmang ta? ¹¹ Mapodno abaw Joda, kan makabābaba iyaw naporin do Israel kan do Jerosalem. Linaposan no Joda iyaw pagdaydayāwanaw di ĀPO a chadaw na a maynamot do nakapangabahay na so mabakes saw a magdaydāyaw so gan-ganaet a dyos. ¹² Si ĀPO pakono mangpaksyat a mapabawa dyirad tawotawo ni Jakob so aran sino a mahakay a mamarin so nya. On, mapaksyat iya aran mangyangay so dāton di ĀPO a Manakabalin do Tābo.

¹³ Asa pa parinen nyo. Basahen nyo so hō nyo altaraw ni ĀPO do katanyis kan kapagdong-dong-aw nyo, ta ikaskāso na pa sabaw dāton nyo mana rawaten na pa sabaw makaay-āyo a yapo do kakamay nyo. ¹⁴ Iyahes nyo a kon nyo, “Āngo ta rawaten naba?” Maynamot ta si ĀPO, ki nangtistigo so tōlag do payawan mo kan baket mo do kabayobayo nyo paw. On, maynamot ta rinārayaw mo kapodno mo dya a aran iya, ki rārayay kan baket mo do tōlag nyo a naychabahay.

¹⁵ Pinayparin nabawri ni Āpo imo kan baket mo a asa? On, do inawan kan ispirito, ki dyira naynyo. Āngo panggep na? No chakey na, ki madyosan no anak nyo. Dawa, aywanan mo ispirito mo, kan rarayāwen mo abaw kapodno mo do baket mo do kabayobayo nyo. ¹⁶ “Ta ipsopsok ko kapaysyay!”‡ bata ni ĀPO a Dyos no Israel. “On, ipsopsok ko kinaranggas a parinen do baket. Dawa, aywanan nyo do ispirito nyo, kan rarayāwen nyo abaw kapodno nyo do baket nyo.”

No Araw no Kapangokom

¹⁷ Hinopag nyo naw ĀPO do inchirichirin nyo sa. Ki aran komwan, iyahes nyo a kon nyo, “Maypāngo nakahopag namen sya?” Hinopag nyo na do kaibahey nyo sya a kon nyo, “Tabo mamarin so marahet, ki maganay kan makaay-āyo do kapanyideb ni ĀPO,” mana do kaiyahes nyo a kon nyo, “Dino yanan no Dyos no kinalinteg?”

3

¹ Bata pa ni ĀPO a Manakabalin do Tābo a kāna, “Chiban nyo! Īto a panmahen ko a toboyen pachirawatan ko tan yay na paysonongen ayaman ko.* As si Āpo a chichichwasen nyo, ki maychihat anchi a mangay do timplo na. As iya paw pachirawatan no tōlag† a ahahayen nyo, ki Īto a mangay.”

² Ki sino paro makaibtor anchi do arawaw a kawara na? Sino paro makapaytēnek kan omsalap sya do kapagparang naw? Iya, ki akmanchiw apoy a manglōnag so pasek kan akmanchiw sabon a mayit a makapanyidak so laylay. ³ Maydisna anchi a akmas manglonlōnagaw kan mangdaldalosaw so pirak a mangdalos siras Lebita kan manglōnag sira akmas pirakaw kan balitok. Tan komwan, mirwa sanchi a mangidāton so omno a dāton di ĀPO. ⁴ Do dāwri, omno sanchiw dāton saw no Joda kan Jerosalem a makaay-āyo di ĀPO a akma do homnabas saya a araw kan nakarahan saw a tawtawen.

⁵ Bata pa ni ĀPO a Manakabalin do Tābo a kāna, “Do dāwri, maypasngen akonchi dyinyo a mangokom. Igodes konchiw magtistigo so kontra dyirad manolib saw,‡ machikamalāla saw, siraw mangpaneknekaw so bayataw,§ siraw mangkōsit siras

‡ 2:16 2:16 Mt. 19:3-9; Mk 10:1-12 * 3:1 3:1 Mt. 11:10; Mk. 1:2; Lk 7:27 † 3:1 3:1 Iyaw “pachirawatan no tōlag,” ki iyaw Mesias a si ĀPO Jeso-Kristo. ‡ 3:5 3:5 Eks. 22:18; Leb. 20:27 § 3:5 3:5 Eks. 20:14, 16

maytayarābako do sweldo da, siraw mangidadanes siras bālo kan olila, kan siraw mangbalat so kinalinteg para do gan-ganaet saw a machiyan dyinyo,* as kan siraw abwaw so anyib dyaken.”

No Kapanakaw do Dyos

⁶ Bata pa ni ĀPO a Manakabalin do Tābo a kāna, “Yaken iyaw ĀPO a dya magbalbāliw. Dawa, inyo a kapotōtan ni Jakob, ki napatawos kamo aba. ⁷ Makayapo do chimpo da no aāmang nyowaw, tinadyichokodan nyo na saw bilbilin kwaw, kan tinongpal nyo saba. Maybidi kamo na dyaken, as maybidi akonchi met dyinyo. Ki iyahes nyo a kon nyo, ‘Maypāngo kapaybidi namen?’

⁸ “Manakaworiw tawo do Dyos? Ki aran komwan, manakanakaw kamwaya dyaken! Ki iyahes nyo a kon nyo, ‘Maypāngo a manakaw kami dyimo?’ Pinarin nyo do apagkapollo† kan dāton nyo saw dyaken. ⁹ Nabay kamo, inyo a intīro a nasyon, ta manakanakaw kamwaya dyaken. ¹⁰ Mangyangay kamo na so komplito a apagkapollo nyo do pangapyanaw tan myan manawob a mākan do pagdaydayāwan ko. Sigi, soōten nyo yaken, as chiban nyo an dyi konchi a iwangan bintan saw no hanyit kan padohen konchi dyinyo somawasaway a bindisyon. ¹¹ Palobōsan ko sabanchiw insikto kan ganyit a mangrārayaw so mohamoha nyo. As no kaobāsan nyo, ki mawlal sabaw asi da sakbay a maynoy. ¹² Do dāwrinchi, tabo no nasnasyon, ki tawagan danchi inyo so mabindisyonan, ta makapasoyosoyot tana nyo.” Nyaw binata ni ĀPO a Manakabalin do Tābo.

No Kaikari no Dyos so Kāsi

¹³ Bata pa ni ĀPO a kāna, “Mayolong kamo do kapaychirin nyowaya dyaken. Ki aran komwan, iyahes nyo a kon nyo, ‘Maypāngo kapayolong namen do kapaychirin namen dyimo?’ ¹⁴ Binatabata nyo a kon nyo, ‘Abaw sinpaspangan no kapagsirbi di ĀPO. Aryoriw mahahap namen do kapagtongpal namen so bilbilin na mana do kapagdongdong-aw namen do salapen ni ĀPO a Manakabalin do Tābo a mangipaboya so kapagbabāwi namen? ¹⁵ Changori, do kapakaboya namen, siryaw mapapangas sayaw nabindisyonan. Siraw mamariparinaya so marahet, ki maballīgi sa. As aran siraw mangsōot so Dyos, ki abayaw pakaan-anwan da.’ ” Nawriw idabadabay nyo.

¹⁶ Sinpangan na, siraw myanaw so kaanyib di ĀPO, ki nagsasarīta sa, kan inadngey sa ni ĀPO. Do salapen na, myan naitolas do nahon a libro a pangnakenakem so ngarangan dan manganyibaw dya kan magdayāwaw do ngaran na. ¹⁷ Batahen ni ĀPO a Manakabalin do Tābo a kāna, “Siraw tawotawo ko, ki machitatārek sanchi a taywara a mapateg dyaken do arawaw a kapangokom ko, as chāsi ko sanchi a akmas kāsi no asa a āmang do pōtot na a matodyo dya. ¹⁸ Maboya nyonchi a mirwa iyaw paytarkan no malinteg kan marahet, iyaw paytarkan no magsirbi do Dyos kan dya magsirbi dya.”

4

No Araw ni ĀPO

¹ Bata pa ni ĀPO a Manakabalin do Tābo a kāna, “Ītonchiw kangay no araw* a kapangokom a mangsosoh a akmay gomilgilāyab a apoy. Do dāwrinchi a araw, tabo saw mapapangas kan marahet, ki akma sanchiw garami. Masosohan sanchi, kan aba polos matokos dyira aran yamot mana ipi. ² Ki inyonchi a manganyib so ngaran ko, ranyagan inyo no kinalinteg a akmas no araw a domada kan mangyangay so

* **3:5** 3:5 Eks. 22:21; Deot 24:17-18, 27.19 † **3:8** 3:8 No apagkapollo, ki no chaasa poho no tabo mohamoha. Leb. 27:30; Nom. 18:21-29 * **4:1** 4:1 Joel 2:30-31; Amos 5:18; Oba. 15

kapaypipya do chinyel na.[†] As mohtot kamonchi a masoyosoyot a akma siras orbon saw a bāka a maaryan a yapo do koral. ³ Do dāwrinchi a araw a kapangokom ko, lasalasan nyo sanchiw mararahet, kan akma sanchis ahbekaw do rapan kokod nyo.

⁴ “Kanakmen nyo kan tongpalen nyo Linteg ni Moyses. Iya, ki pachirawatan ko a nanorohan ko siras pangeddeng kan kapangokom do Horeb[‡] a para dyirad tabo tawotawo no Israel.

⁵ “Chiban nyo! Toboyen konchi dyinyo si propīta Elyas[§] sakbay a marapit iyaw mabīlegaya kan makamwamomo a araw ni ĀPO. ⁶ Paychachapyahen na sanchiw aāmang kan an-anak da sa, as komwan siraw an-anak dyirad aāmang da. Ta an dyi sa maysonong, mangay akonchi a mangitopak so abay do tana nyo.”

[†] **4:2** 4:2 Do Hebreo a chirin, ki “domada araw no kinalinteg a myan so kapaypipya do panyid na saw”. No nya ladāwan, ki no kangay no Mesias a si Āpo Jeso-Kristo. [‡] **4:4** 4:4 Horeb mana Tokon a Sinai. [§] **4:5** 4:5 No naibahey a maynamot di Elyas, ki padto a maynamot di Juan a Bawtista. Mt. 11:13-14; Jn. 1:19-28

No Maganay A Dāmag A Intolas Ni Matchew No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Libro

No nangitolas so nyaya a libro, ki si Matchew a pangaranan da pas Lebi. Iya, ki asa Jodyo a pinagrebbeng no gobyirno do Roma a magsingsingir so bwis no tawotawo saw (10:3) do idi a Kapernaom do probinsya a Galilya. Si Matchew, ki kakteh ni Santiago a anak ni Alpeo (Mk. 2:14; 3:18). Aran naibidang dana a asa a naygaygatos a tawo a maynamot ta nairāman dana do gatos dan mangsingsingir so bwis, ki alit na tinawagan ni Jesus si Matchew a nayparin a asa a nanawhen na (Mt. 9:9; Mk. 2:14; Lk. 5:27), as kan nangay si Jesus a machakan do bahayaw ni Matchew (9:10).

Intolas ni Matchew nyaya a tolas maynamot ta chakey na a mapatakan da no manganohed saw a Jodyo a naiwaras do matatarek saw a nasnasyon a si Jesus dana si Kristo mana Mesias a iyaw mangisalākanaw a inkari ni Āpo Dyos do Adan a Tōlag. On, ipaboya ni Matchew a si Jesus danaw pakatongpalan tabo naitolasaw do Adan a Tōlag.

Myan matatarek a tima a naipaboya do nyaya a libro: No nanōma a tima, ki chakey ni Matchew a ipakatoneng a si Jesus a taga Nasaret, ki iyaw oyod a Āri dan Jodyo. Do nanmaw a kapitolo, ki inpaboya na a si Jesus, ki yapo do kapotōtan Āri Dabid, as kan naywawaho a intolas ni Matchew nya (1:1; 9:27; 12:23; 15:22; 20:30-31; 21:9, 15). Sinpangan na, intolas naw maynamot dyirad masisīrib saw a nangay a mangchichwas so āri daya daw no Jodyowaw (2:2). Asa pa, do nakaiyahesaw ni Pilato di Jesus an oyod a iya, ki āri da no Jodyo, ki binata ni Jesus dya a kāna, “Nabata mo na” (27:11). Myan paw inpaitolas ni Pilato do toknolenaw ni Jesus do kros a kāna, “IYAW NYA SI JESOS, IYAW ĀRI DAN JODYO” (27:37).

No chadadwa a tima do nyaya a libro, ki ipakatoneng ni Matchew a si Jesus katotohosanaw a maestro. Maynamot do matatarek saw a inanawo ni Jesus, ki myan dadima a naychakarwan no nya tolas: No asa a nanawo (5:1-7:27), ki maynamot do rebbeng kan kagāsāt dan manganohed an mairāman sa do pagtorayan Āpo Dyos. Innanawo ni Jesus nyaya do kayan naw do tokonaw a masngen do Kapernaom.

No chadadwa a nanawo (10:5-42), ki maynamot do kainanawo ni Jesus dyirad nanawhen na saw do nakangay daw a mangasaba. No chatatdo a nanawo (13:3-52), ki siraw pangārig ni Jesus a maynamot do pagtorayan Āpo Dyos. No chapat a nanawo (18:3-35), ki maynamot do dadakay kan rebbeng dan manganohed.

No chadadima a nanawo (24:4-25:46), ki maynamot do kangayaw no pandan lōbongaya kan iyaw no kapaybidyaw ni Kristo a mangitoray. Binata ni Jesus a do sakbay no nyaya a panongpalan, ki machita maikasaba a manma iyaw Maganayaya a Dāmag do tabo nasnasyon do lōbongaya (24:14).

Āro paw naitolas do dyaya a libro a dyi na ibahey do kadwan saw a tolas. Kaspangarigan, inbahey ni Matchew a maynamot do kayamaw ni Pedro do hapotaw no tāw (14:28-31), no kapagbāyad ni Pedro so bwis a nasarakan naw do dangoy no among (17:24-27), kan iyaw pangārig ni Jesus a maynamot do asa poho a babbalāsang a nanghap so riraken da a nangay a mangbayat so mahakayaw a mangabahay (25:1-13).

No Naychakarwan no Nya Libro

Siraw kapoonan ni Jeso-Kristo 1:1-2:23

No kapangnanawo ni Juan a Bawtista 3:1-12

No kapagbawtisar kan kasōot ni Jesus 3:13-4:11

No kapangnanawo ni Jesus do Galilya 4:12-18:35

No kangay kan kapangnanawo ni Jesos do Jerosalem 19:1-20:34
 No kadiman ni Jesos 21:1-27:66
 No kapagōngar kan kapanawdyan a nanawo ni Jesos 28:1-20

No Maganay a Dāmag a Intolas ni Matchew

Siraw Kapoonan ni Jeso-Kristo (Lk. 3:23-38)

¹ Iyaw nyaya, ki pakatonngan so kapoonan ni Jeso-Kristo a yapo do kapotōtan ni Āri Dabid a kapotōtan ni Abraham.

² Siraw kapotōtan saya a somniknan di Abraham a nandad Dabid, ki siraw nya: Si Abraham, ki āmang ni Isaak. As si Isaak, ki āmang ni Jakob. As si Jakob, ki āmang ni Jodah, magrāman dyirad kakakteh na saw. ³ As no somarono, ki sa Pares kan kakteh naw a si Sera a anak da Jodah kan Tamar.* Siraw kapotōtan a somniknan di Pares, ki si Esron a āmang ni Aram. ⁴ As si Aram, ki āmang ni Aminadab. As si Aminadab, ki āmang ni Naason. As si Naason, ki iyaw āmang ni Salmon. ⁵ As si Salmon, ki āmang ni Boas, as kan iyaw ānang ni Boas, ki si Rahab. Binaket ni Boas si Roth, as kan si Obed anak da. As si Obed, ki āmang ni Jesse. ⁶ As si Jesse, ki āmang ni Āri Dabid.

Sinpangan na, naipōtot ni Dabid si Solomon do baketaw ni Oriah.† ⁷ As si Solomon, ki āmang ni Rehoboam. As si Rehoboam, ki āmang ni Abidyah. As si Abidyah, ki āmang ni Assa. ⁸ As si Assa, ki āmang ni Jehosapat. As si Jehosapat, ki āmang ni Joram. As si Joram, ki iyaw kapoonan‡ ni Ossias. ⁹ As si Ossias, ki āmang ni Jotam. As si Jotam, ki āmang ni Ahas. As si Ahas, ki āmang ni Hesekiyah. ¹⁰ As si Hesekiyah, ki iyaw āmang ni Manases. As si Manases, ki āmang ni Amon. As si Amon, ki āmang ni Josias. ¹¹ As si Josias, ki āpong da Jekonias kan siraw kakakteh naw a mahakay. Iya danaw nyaw chimpwaw a nakaadīpen dan taga Babilonya siras Israelita saw, as nakahap da sira do tana da.§

¹² Ranan nakaadīpen daw do Babilonya, naipōtot ni Jekonias si Salatiel, kan Salatiel,* ki si Serobbabel. ¹³ As si Serobbabel, ki āmang ni Abiod.† As si Abiod, ki āmang ni Eliakim. As si Eliakim, ki āmang ni Asor. ¹⁴ Si Asor, ki āmang ni Sadok. As si Sadok, ki āmang ni Akim. As si Akim, ki āmang ni Eliod. ¹⁵ As si Eliod, ki āmang ni Eleasar. As si Eleasar, ki āmang ni Matan. As si Matan, ki āmang ni Jakob. ¹⁶ As si Jakob, ki āmang ni Jose a kabahay ni Maria, as kan si Maria danaw ānangaw ni Jesos a iyaw natawagan naya so Kristo.‡

¹⁷ Dawa, myan saw asa poho kan apat a kapotōtan a yapo do Abraham nandad Āri Dabid. As māsaw a asa poho kan apat a kapotōtan nakayapo di Dabid a nandad nakahap daw no taga Babilonya saw siras Israelitaw. As asa poho kan apat a kapotōtan nakayapo do nakapakaro daw a nangay do Babilonya a nandad nakayanak danan Kristo.

No Kaiyanak ni Jeso-Kristo (Lk. 2:1-7)

* **1:3** 1:3 Singin sa Pares kan Sera, as iyaw ānang da a si Tamar, ki baket naba ni āmang da a si Jodah. Gen. 38:29-30 † **1:6** 1:6 Si ānang ni Solomon, ki si Batseba a baket ni Oriah a iyaw inpadiman ni Dabid. 2 Sam. 11

‡ **1:8** 1:8 Si Joram, ki āpong do rapan ni Ossias. 1 Kron. 3:11-12 § **1:11** 1:11 2 Ār. 24:8-16; 1 Kron. 10-16

* **1:12** 1:12 Si Salatiel, ki āpong ni Serobbabel. 1 Kron. 17-19. † **1:13** 1:13 Ki do dawri a chimpō, narapit iyaw nakapalōbos dan taga Babilonyaw siras taga Israel saw. Dawa, do Israel danaw nayrakorakohan Abiod a pōtot ni Serobbabel. ‡ **1:16** 1:16 “Kristo” mana “Mesias,” ki āwag no Jodyo do naikaryaw a matoboy a mangay do tanaya a mangisalakan.

¹⁸ No pakatonngan nakayanak ni Jeso-Kristo, ki komwan: Si Maria, ki naitōlag[§] a maikabahay di Jose a nobyo na. Ki sakbay a naysin-asngen sa, ki natonngan da a mabogi dana sawen si Maria a maynamot do panakabalin no Ispirito Santo. ¹⁹ Ki maynamot ta malinteg a tawo si Jose, inplāno na pasyayen si Maria a nobya na a akmas naikeddengaw do dadakay dan Jodyo saw. Ki aran komwan, alit na chakey naba masnesnekan do salapen dan tawotawo. Dawa, inranta na pasyayen so matayo. ²⁰ Ki do kayan naw a mangiktokto an paypanghen na, napaboyaw asa anghil ni Āpo do tayēnep na, kan binata na dya a kāna, “Jose a kapotōtan ni Āri Dabid, mamō kaba omkabahay si Maria a nobya mo, ta kaparin Masantwan a Ispirito nakabogi naw. ²¹ Iyanak nanchiw asa mahakay, ki pangaranan monchis Jesus* maynamot ta isalākan na sanchiw tawotawo na do gatogatos da.”

²² Naparin nyaya tabo tan matongpal inpaibaheyaw ni Āpo Dyos do asaw a propīta na a kāna, ²³ “Manginaw anchiw asa balāsang a birhin, as kan iyanak nanchiw asa mahakay, ki mapangaranan nanchis Immanyowel.” No chakey na batahen, ki “Myan dana dyaten Dyos.”†

²⁴ Ki do nakayokay danaw ni Jose, ki pinarin naw binataw no anghilaw ni Āpo dya, kan inkasar nas Maria. ²⁵ Ki sinalisalid nabas Maria a nandad nakayanak danaw no anak na a mahakay, as pinangaranan ni Jose so Jesus.

2

No Kapagsarongkar Daw no Mamasīrib Saw

¹ Do nakayanak danaw ni Jesus do idi a Betlehem do Jodya do kapagāri ni Herodes,* myan nawara do Jerosalem a mamasīrib a mahahakay yapo do matatarek saw a nasyon do dāya a makapatak so pangancharan a maboya da do bitohen. ² As no inyahas da, ki “Dino paro a yanan nakayanakan āri daw no Jodyo? Ta naboya namen bitohen naw a domada a pangilasīnan so nakayanak narana. Dawa, cha kami dya tan mangay kami a magdaydāyaw dya.”

³ Ki do nakadamagaw ni Āri Herodes so nawri, nakamikamya paba. As aran siraw tabo tawotawowaw do Jerosalem, ki mananawa sa. ⁴ Dawa, inpatawag san Āri Herodes tabo saw matotohosaw a papādi kan siraw mangnanawowaw so linteg, as nakaiyahes na sya dyira an dino kono yanan kaiyanakanaya no Kristwaya.

⁵ Ki inatbay da a kon da, “Do Jodya, do idyaw a Betlehem, ta nawri abawriw naitolasaw do tolas no propīta a kāna no Dyos:

⁶ “ ‘Imo Betlehem do tana a Jodya,
sinsinan kaba a idi do Jodya,
ta imonchiw pakayapwan asa pangōlo
a mapawnot siras tawotawo ko saw a Israelita.’ ”†

⁷ Sinpangan na, tinawagan san Āri Herodes so malimed masisīrib saw a mahahakay a yapo do dāya, as kan natonngan na dyira an kāngo nakapagparang no bitohenaw do nakadāmo daw a nakaboya sya. ⁸ Sinpangan na, tinoboy na sad Betlehem, as nakaibilin na sya dyira a kāna, “Yay nyo a kapyāhen a chichwasen adekeyaw ah, ta anchan madongso nyo, ki yangay nyo a ipakatoneng dyaken tan aran yaken, ki mangay akonchi a magdāyaw dya.”

§ **1:18** 1:18 Sigon do dadakay no linteg da no Jodyo, ki an myan magnobyo, ki naibidang dana sa a maychabahay a aran dyi pa sa nayasngen. Ki an chakey a pasyayen no mahakayaw iyaw nobya naw, machita naw mamarin so tolas a pirmaan dadwa saksi. * **1:21** 1:21 No ngaran a Jesus, ki yapo do Griego a chirin. Ki do chirin Jodyo, ki Joswe, as kan no chakey na batahen, ki “Dyos a Mangisalākan.” † **1:23** 1:23 Isa. 7:14 * **2:1** 2:1 Si Āri Herodes, ki nayanak do tawen 73 sakbay ni Kristo, as kan nayparin a āri do Jodya do tawen 40 sakbay ni Kristo. Iya, ki masikap kan maranggas. Nadiman do dya nahay a chimpo do nakatayoka no nakayanak ni Jesus. † **2:6** 2:6 Mik. 5:2

9-10 Do nakadngey daw so nawri a binata na, nayam sa. Ki do kayan daranaw do rarahan, naboya daranaw bitohenaw a napaboya dyira do kayan da paw do dāya. Dawa, taywara a soyot da a nakaboya sya. Iyaw bitohenaw napawnot dyira, kan nangay a nagsardeng do anmwaw no adekeyaw.

11 Do nakapakarapit daranaw do Betlehem, somindep sad bahayaw a yanan dan may-ānangaw a sa Maria kan Jesus. Ki do nakaboya daw so adekeyaw, naydogod sa a nagdaydāyaw dya, as nakapahtot da siras rigālo da saw a balitok, insinso, kan mabalor a bangbanglo a mayngaran so mirra, as nakaitoroh da sya dya.

12 Ki do nakapaybidi daranaw do sīgod a tana da, matarek danaw nayaman da, ta natayēnep da a binata no Dyos a dya dana sa maybidi di Āri Herodes.

No Kangay Da do Egipto

13 Do nakakaro daranaw no mamasirib saw, myan asa anghil ni Āpo a napaboya di Jose do tayēnep na, kan binata no anghilaya dya a kāna, “Mo Jose, maybangon ka, ta yangay mo saw may-ānangaya do Egipto, kan omyan kamo daw, ah, mandad kaibahey ko sya mayadis kamo, ta chichwasen Herodes adekeyaya a dimanen.”

14 Dawa, nanyeng a naybangon si Jose do dawri a ahap, as nakaiyangay na siras may-ānangaya do Egipto. 15 Minyan sa daw a nandad nakadiman Āri Herodes. Naparin nyaya tan matongpal danaw intolasaw no propita a binata no Dyos a kāna, “Tinawagan ko anak ko a komaro do Egipto.”‡

No Kadiman Dan Adedekey

16 Ki do nakadlawaw ni Āri Herodes a sinikapan dan masisirib saw, oltimo nakasoli na. Dawa, inpadiman na sa tabo adedekey a mahahakay do Betlehem magrāman dyirad masngen saw a idiidi do omdibonaw. Inpadiman na saw somiknan do dadwa so tawen a maypābodis, sigon do napatakan na saw a nayanak a adekey do nakapaboyaw no bitohenaw dyirad mamasirib saw a yapo do dāya.

17 Dawa, naparin inpadtwaw ni propita Jeremyas a kāna,

18 “Do Ramah a tana, madngey kapagdongdong-aw
kan makalidliday a katanyis,
ta tanyisanayan Raket anak na saw.

Ari a tomanyis kan chakey nabaw mahwahok,
ta nadiman dana sa tabo anak naw.”§

No Kapaybidi Da Yapo do Egipto

19 Ki do nakadimanaw ni Āri Herodes, napaboyaw no asa anghil ni Āpo di Jose do Egipto do tayēnep na. 20 Binata no anghilaw dya a kāna, “Oy, Jose! Maybangon ka na, ta paybidi mo na saw may-ānangaya do tana dan kapotōtan Israel, ta nadiman dana saw mangplanwaw a mangdiman so adekeyaya.”

21 As dawa, naybangon si Jose a nanghap siras may-ānangaw, as nakasabat darana do tana no Israel.

22 Ki do nakatoneng naw sya a si Arkelaos a anak ni Āri Herodes nachitādi a āri do probinsya no Jodya, namo sa Jose a omyan daw. Sinpangan na, maynamot do tayēnep ni Jose, myan danaw pakatoneng a yapo do Dyos a mangay sad probinsya no Galilya. 23 Nangay sa a minyan do idi a Nasaret do Galilya tan matongpal binata daw no propita saw a kon da, “Matawagan nanchi so Nasareno.”

‡ 2:15 2:15 Ose. 11:1 § 2:18 2:18 Do kapangtokto ni Jeremyas (Jer. 31:15), si Raket, ki naibidang a ānang no tabo a Jodyo, as kan siraw anak naw, ki siraw kapotōtan no Israel a rinanggasan taga Babilonya. Dawa, inosar ni Matchew a pangarigan si Raket dyirad aānang saw do Betlehem a inpadiman Āri Herodes so anak.

3

No Kapangasaba ni Juan a Bawtista (Mk. 1:1-8; Lk. 3:1-18; Jn. 1:19-28)

¹ Ki do nakapakahabas no tawen, nangay si Juan a Bawtista do ranranswaw do let-ang do Jodya a nangaskasaba siras tawotawo saw a nangay a nangadngey sya. ² Binatabata na dyira a kāna, “Magbabāwi kamo dyirad gatogatos nyo maynamot ta ito danaw kapagtoray no Dyos.” ³ Iyaw nyaya Juan binataw ni propita Isayas do kaychowa pa a kāna,

“Iyanchiw mangingengey do let-ang a mangibahebahey so nya a kāna,

‘Mamarin kamo so rarahan a para di Āpo,

kan paysonongen nyo pakono ayaman na.’ ”*

⁴ Ki si Juan, naylaylay so naporinaw do boboh no kamilyo, kan iyaw barikis na, ki tod a nahathat a lalat. Kabaga kan tagapolot no yokan iyaw no chinabyay na. ⁵ Ki aran komwan, alit na nangay sa dyaw reprep saw a tawotawo a yapo do Jerosalem kan yapo do intirow a probinsya do Jodya as kan aran sira pa tabo idiidi saw do maybitaw do oksong no Jordan. ⁶ Inpodno daw gatogatos da, as kan binawtisan sa tabo ni Juan do oksongaw a mayngaran so Jordan.

⁷ Ki do kaboyaw ni Juan siras āro saw a Parisyo kan Sadosyo a mangay a magpabawtisar dya, binata na dyira a kāna, “Inyo a anak no karasaen! Sino nakabata dyinyo a maditditan nyo itwaya a soli ni Āpo Dyos an nabawtisan kamo?

⁸ Nawri pakono ipaboya nyo do kaparin nyo a nagbabāwi kamo do gatogatos nyo, ah! ⁹ Chasaray nyo abaw kabata nyowaya sya a, ‘Ara, ta kapoonan namen si simna Abraham,’ ta ibahey ko dyinyo a maparin ni Āpo Dyos a payparinen bato saya dya a kapotōtan ni Abraham! ¹⁰ Annadan nyo okom no Dyos a akmay wasay a nakasagāna dana panongeh so kayowaw a dya omsi so maganay, as kapayongeb na syad apoy.

¹¹ An yaken, ki bawtisan koynyo so ranom a pakaboyan sya a nagbabāwi kamo na, ki myan anchiw manawnawdyi kan yaken a matortoray kan yaken, as kan maikari akwaba a manahabit so tokap na. Bawtisan nanchinyo so Ispirito Santo kan apoy.

¹² Ari dyaw akmay igaw a paytahpan na tan mapaytawa naw hopes kan nakabyasaw. Iyaw matahpanaw, kapyahen nanchi do agāmangaw. As iyaw naytahpanaw, sosohan nas apoy a abos pandan.”

No Kapagpabawtisaraw ni Jesus di Juan (Mk. 1:9-11; Lk. 3:21-22)

¹³ Sinpangan na, nawaras Jesus do dawri a Oksong a Jordan a yapo do Galilya tan mangay a magpabawtisar di Juan. ¹⁴ Ki chakey ni Juan a baywan, kan binata na dya a kāna, “Yaken pakono rebbeng na bawtisan mo ah! Ki āngo ta mangay ka dyaken? Ay samna!”

¹⁵ Ki inityay ni Jesus dya a kāna, “Nolay mo a maparin nya sichangori ah, ta maganay an tongpalen taw tabo pinanggep no Dyos.” Dawa, nakey si Juan.

¹⁶ Do nakabawtisar naranaw sya, nanyeng a nakarayas Jesus. Ki do dawri, insigida naywangan hanyit, as kan naboya naw† Ispirito no Dyos naypabodis a akmay boyit kan nangay a domnina dya. ¹⁷ Sinpangan na, myan timek a yapo do hanyit a nakabata so nya a kāna, “Iyaw nyaw Anak ko a oyod kos chadaw. Oltimo a mahwahok ako a maynamot dya.”

* 3:3 3:3 Isa. 40:3 † 3:16 3:16 Si Jesus nakaboya sya, ki aran si Juan, ki naboya na. Jn. 1:31-34

4

No Kasōot Ni Satanas Di Jesus (Mk. 1:12-13; Lk. 4:1-13)

¹ Do katayoka nabawtisanan Jesus, pinalongo no Ispirito Santo do naychabongbon-grwaw a let-ang tan sōoten Satanas. ² Do kayan naw daw so apat a poho a karaw kan apat a poho a kahep, ki polos a dya komninan si Jesus, as kan do dawri, naptengan. ³ Do dawri, nangay si Sairo, as nakabata na sya a kāna, “An oyod a imo Anak no Dyos, mandaran mo paw nya saya bato a mayparin a tināpay.”

⁴ Ki initbay ni Jesus a kāna, “Naitolas do Masantwan a Tolas a kāna, ‘Tināpay aba lang manoroh so byay no tawotawo, an dya tabo chirin a inchirin no Dyos.’ ”*

⁵ Sinpangan na, inyangay ni Satanas si Jesus do Jerosalem iyaw masantwanaw a syodad, kan pinaytēnek na si Jesus do katotohosanaw a yanan do Timplo do Jerosalem, ⁶ as nakabata na sya di Jesus a kāna, “An oyod a imo Anak no Dyos, gomtos ka pa, ta nawryaw naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna, ‘Mandaran sanchi no Dyos anghilis na saw a omaywan dyimo, kan siranchiw mangigpet dyimo tan dyi sa madonggyaran bato kokod mwaya.’ ”†

⁷ Ki tinbay ni Jesus a kāna, “Naon, ki naitolas paw do Masantwan a Tolas a, ‘Sōoten mwabaw Āpo a Dyos mo.’ ”‡

⁸ Sinpangan na, pinalongo ni Satanas si Jesus do taywaraw so katohos a tokon, as nakaiparang na dya so tabo saw a pagpagaryan do lōbongaya kan aran iyaw no kabibīleg da. ⁹ Binata nad Jesus a kāna, “Ayket na! Itoroh ko sanchi a tabo dyimo nyaya an basta maydogod kad salapen kwaya kan magdāyaw ka dyaken.”

¹⁰ Sinpangan na, tinbay ni Jesus a kāna, “Komaro ka dyam Satanas! Taywaran dya naitolas do Masantwan a Tolas a ‘Pagdayāwan mo si Āpo a Dyos mo, kan iya lang pagsīrbyan mo?’ ”§

¹¹ Sinpangan na, komnaros Satanas. Ki do dawri, nawara saw anghil saw, as kan sinīrbyan das Jesus.

No Kaisiknan Ni Jesus So Tarabāko Na Do Galilya (Mk. 1:14-15; Lk. 4:14-15)

¹² Do nakadamagaw ni Jesus a nabahod dana si Juan a Bawtista, naybidi dana do Galilya.* ¹³ Ki minyan aba do idi Nasaret, an dya do Kapernaom niyanan na, iyaw asaw a idi do payisaw no Minanga a Galilya,† no partis do tana do Sebolon kan Naptali.

¹⁴ Naparin nyaya tan matongpal inpadtwaw ni propīta Isayas a kāna,

¹⁵ “Siraw tawotawo saw do tana da no kapotōtan Sebolon kan Naptali do payisaw no minanga, kan sira do kabtang no Jordan, as kan sira do yanan dan Dya-Jodyo,

¹⁶ siraw tawotawo saya, ki aran nahay dana sa do masari a kapangtokto a kominwan do nakarārayawan da, ki myan dyira sichangoriw no kasesēdangan a soho.”‡

¹⁷ Nakayapo do dawri, insiknan Jesus nangasaba a kāna, “Magbabāwi kamo do gatogatos nyo, ta ito danaw kapagtoray no Dyos.”

No Kapanawag Ni Jesus Siras Apataw A Mangalap (Mk. 1:16-20; Lk. 5:1-11)

¹⁸ Do naypisa, do kayamaw ni Jesus do payisaw no Minanga a Galilya, naboya na saw dadwa saw a maykakteh a mangalap a sa Simon a mangaranan so Pedro as kan kakteh na a si Andres. Myan sa magpakat so sigay.

* **4:4** 4:4 Deot. 8:3 † **4:6** 4:6 Sal. 91:11-12 ‡ **4:7** 4:7 Deot. 6:16 § **4:10** 4:10 Deot. 6:13; 10:20 * **4:12** 4:12 Mt. 14:3-5; Mk. 6:14-29 † **4:13** 4:13 No Minanga a Galilya, ki malabit a 20 kakilomitros kanaro, kan 13 a kakilomitros iyaw kararahawanaw a parti na. An maypisa, pangaranan das “Minanga a Genesaret” (Lk. 5:1) mana “Taw a Tiberyas” (Jn. 6:1; 21:1). Iyaw nya ngaran “Tiberyas,” ki yapo do ngaran Impirador Tiberyo do Roma. ‡ **4:16** 4:16 Isa. 9:1-2; Lk. 1:79

¹⁹ Ki binata ni Jesus dyira a kāna, “Onotan nyo yaken, kan payparinen koynyo a magkalap so tawo.”

²⁰ Do nakadngey daw sya, nanyeng da kinarwan sigay da saw, as nakawnot da dya.

²¹ Do dawri, tinongtong ni Jesus nayam, ki naboya na saw dadwa paw a mangālap a sa Santiago kan kakteh na a si Juan a siraw anakaw ni Sebedeo. Myan sa may-aāmang do abang daw a madama mapaysoysonong so sigay da saw, kan tinawagan san Jesus. ²² Nanyeng da kinarwan si āmang da kan abang daw, as nakawnot dad Jesus.

No Kapangasaba Kan Kapangparya Ni Jesus

(Lk. 6:17-19)

²³ Do dawri, minidibidi si Jesus do tabo a yanan do probinsya a Galilya a nangnanawo do sinagoga da saw daw kan inkasaba naw Maganay a Dāmag a maynamot do pagtorayan no Dyos. Pinapya na paw tabo matatarek saw a ganyit kan kaynyin dan tawotawo. ²⁴ Dawa, nagdināmag si Jesus do tabo tana dan taga Sirya, as kan inyangay da dya no tawotawo saw tabo saw a matatarek so ganyit kan kaynyin, siraw linoganan saw no marahet a ispirito, komsiksiw saw, kan paralitiko saw, ki pinapya na san Jesus a tabo.

²⁵ Minonot sa dyaw reprep saw a tawotawo a yapo do probinsya saw a Galilya, Dekapolis, Jodya, do Jerosalem, kan siraw kadwan saw a idiidi do kabtangaw no Oksong a Jordan.

5

No Kapangnanawo ni Jesus do Tokon

¹ Do kaboyaw ni Āpo Jesus siras reprep saw a tawotawo, somnonget do asaw a tokon do dawri. Naydisna kan nachisngen sa dyaw nanawhen naw. ² Dawriw nangnanawan na sira.

No Kagāsāt no Tawotawo

(Lk. 6:20-23)

Binata na a kāna, ³ “Magāsāt saw mangrawat a mapobri sa do naispiritwan, ta mairāman sanchi do pagtorayan ni Āpo Dyos do hanyit.

⁴ “Magāsāt saw magmamayo, ta ahwahoken sanchi no Dyos.

⁵ “Magāsāt saw mapakombabaw, ta dyira danchiw inkari no Dyos dyirad tawotawo na.*

⁶ “Magāsāt saw malakamaw a mamarin so chakeyaw no Dyos, ta mapnek sanchi so kinalinteg.

⁷ “Magāsāt saw māsisyen, ta chāsi na sanchi no Dyos.

⁸ “Magāsāt pa saw masingpetaw a nāw da iktokto chakey no Dyos, ta maboya danchiw Dyos.†

⁹ “Magāsāt saw mapaychachapya, ta ibidang na sanchi no Dyos a anak na.

¹⁰ “Magāsāt saw maidadanes maynamot do katongpal das chakey no Dyos, ta mairāman sanchi do pagtorayan no Dyos do hanyit.

¹¹ “On, magāsāt kamo an asnesnekan, iroromen, kan parahrahten daynyo a maynamot do kawnot nyo dyaken. ¹² Charagsak nyo kasoyot nyo, ta rakkoh anchiw gon-gona nyo do hanyit, ta nairāman kamo do nakaparinan dan propīta saw a nanmanma kan inyo.”

No Maynamot do Asin kan Soho

(Mk. 4:21-25; 9:50; Lk. 8:16-18; 14:34-35)

* 5:5 5:5 Sal. 37:11 † 5:8 5:8 Sal. 24:1-6

¹³ Tinongtong ni Jesus a kāna, “Mayarig kamo do asin a mapaganay so tabay no ichan, ta mapaganay kamo so kapangtokto dan tawotawo. Ki an tomnabang danaw asin, maybidi pawriw payit naw? Apabaw sīrbi na do aran āngo, an dyi dana maipoha a matokatokapan no tawotawo.

¹⁴ “Masaw a inyo akmay soho no lōbong a mangsēdang so pangtoktwan tawotawo do lōbongaya. Maiyarig kamo pa do asa syodad a napatnek do tōtok no tokon a maboya tabo no tawotawo. ¹⁵ Pasgedan nyoriw soho, as katohong nyo syas bakag? Engga, basbāli a pangayen nyo do nairantaw a pakadatokan na tan masohwan tabo do irahemaw no bahay. ¹⁶ Komwan pakono parinen nyo do salapen tawotawo tan maboya daw maganay saw a kaparin nyo kan idaydāyaw daw Dyos a Āmang nyod hanyit.”

No Maynamot do Linteg

¹⁷ Binata pa ni Jesus a kāna, “Iktokto nyo aba yangay kwa pakarohen Lintegaw ni Moyses kan intolas daw no propita kaychowa. Yay kwaba pakarohen, an dya mangay ako a mangtongpal so chakey naw a batahen. ¹⁸ No batahen kwaya dyinyo, ki oyod. Do kayan payan tana kan hanyit, ki abanchi a polos aran kanyinyidan a chirin mana asa katokel no linteg a mainonolay, ta gagāngay a matongpal lintegaya. ¹⁹ Dawa, aran sino a manginonolay so aran dēkey a yapo dya saya a bilbilin, mana iyaw mangnanawo siras tawotawo tan inonolay da, ki maibidang anchi a kabobodisan so saad do pagtorayan no Dyos. Akma saw a aran sino a mangtongpal kan mangnanawo pa so panganohden na do dya linteg, iyanchiw matohos do pagtorayan no Dyos. ²⁰ Ta nyaw bata ko dyinyo: Magannad kamo, ta makasdep kamo abanchi a polos do pagtorayan Dyos do hanyit, an dya rakorakoh paw katongpal nyos chakeyaw no Dyos kan no pariparinen daya no Parisyo kan siraw mangnanawo sayas linteg.”

No Maynamot do Kapakasoli

²¹ “Nadngey nyo na a naibahey dyirad tawotawo do kaychowa pa a ‘Mangdiman kaba, ta aran sino a mangdiman, ki atbayen na anchan maidarom.’‡ ²² Ki sichangori, ibahey ko dyinyo a aran sino a makasoli do rārayay na, ki maidarom anchi do pangokoman. Mana aran sino a makabata do rārayay na a, ‘Abos sirsīrbi,’ ki maiparawat anchi do katotohosan a pangokoman. Masaw a aran sino a makabata do rārayay na a, ‘Maymāha ka,’ ki dosāen nanchi no Dyos do impyirno. ²³ Dawa, an myan dāton mo do Dyos do Timplo, as manakem mo a myan kaynyin aktokto no rārayay mwaw dyimo, ²⁴ bidinen mo dāton mwaw do salapenaw no altar, as yangay mo pa panmahen machikapya dya sakbay a mangidāton ka.

²⁵ “An myan makey a mangidarom dyimo, maganaganay an sakbay a maidarom ka do pangokoman, ki belan mo mangay a machikapya dya an myan paw ōras mo. On, ta āngonchan iparawat naymo do okom, as iparawat naymo no okomaw do polis a mamosek dyimo do bahodan. ²⁶ Ibahey ko na dyinyo oyod a mabongtot kanchi daw a mandad kaitarkas mo a tabo so ōtang mo.”

No Maynamot do Kapachikamalāla

²⁷ “Nadngey nyo na a naibilin do kaychowa pa a, ‘Machikamalāla kaba.’§ ²⁸ Ki changori, ibahey ko dyinyo oyod. Aran sino a mangmolmolāgat so asa mabakes, as panggep na a laposan, ki nakagatos dana do kapachikamalāla do irahem no aktokto na. ²⁹ Dawa, an iyaw makanawan a mata mo pakayapwan kapaygatos mo, hawhawen mo, as kaipoha mo sya. Maganaganay an abo asa do inawan mo kan kompliwaw so inawan a maitapwak do impyirno.* ³⁰ Akma saw an iyaw makanawan a tanoro mo

‡ 5:21 5:21 Eks. 20:13 § 5:27 5:27 Eks. 20:14 * 5:29 5:29 Mt. 18:8; Mk. 9:43

pakayapwan kapaygatos mo, akteben mo, as kaipoha mo sya. Maganaganay an pokol ka kan kompliwaw so inawan a mangay do impiirno.”

No Maynamot do Kapasyay no Maychabahay

(Mt. 19:9; Mk. 10:11-12; Lk. 16:18)

³¹ “Naibilin pa do kaychowa a aran sino a mapasyay so baket na, machita a torohan naw baket naw so tolas a pakaboyan a sira, ki nasyay sa.† ³² Ki sichangori, ibahey ko dyinyo a no aran sino a mapasyay so baket na, malaksid an machikamalālaw mabakesaw, as nangabahay nawri a baket na so matarek, iyaw napaygatos sya kan iyaw somnaronwaw a kinabahay na do kapachikamalāla.”

No Maynamot do Kapagkari

³³ “Asa pa, nadngey nyo pa a naibilin do kaychowa dyirad kapoonan ta saw a, ‘Tadyichokodan nyo abaw kari nyo, basbāli a tongpalen nyo tabo inkari nyo do Dyos.’‡ ³⁴ Ki ibahey ko dyinyo a magkari kamo aba polos. Pagkari nyo abaw hanyit, ta nawriw pagtorayan no Dyos, ³⁵ mana pagkari nyo abaw tana, ta nawriw tokatokapan naw, mana do Jerosalem, ta dawriw syodad no mabilēg a Ari. ³⁶ Asa pa, pagkari nyo abaw mismo a oho nyo, maynamot ta maparin nyo aba mapanyidak aran asa lang a boboh nyo, as kan mapaybidi nyo aba a akmas gagāngay naw. ³⁷ Tod nyo a ibahey ‘On’ mana ‘Engga,’ ta an rapan nyo nawri, ki yapo dana di Satanas.”

No Maynamot Do Kapamahes

(Lk. 6:29-30)

³⁸ “Nadngey nyo pa a naibilin kaychowa a, ‘An hawhawen daw mata mo, machita mahawhaw mata da. An pakarohen daw nyepen mo, machita mapakaro nyepen da.’§ ³⁹ Ki sichangori, ibahey ko dyinyo a bahsen nyo abaw aran sino a mangranggas dyinyo. An myan mamitpit so makanawan a pisnyi nyo, ki nonolay nyo a pabahsan nad bīt. ⁴⁰ Masaw an myan mangidarom dyinyo maynamot do kakey na manghap so laylay nyo, nonolay nyo a pachahap na paw kekeh nyowaw. ⁴¹ As aran sino a mamilit dyinyo a rārayayan nyo do asa kakilomitro, ki tongtongen nyo a rārayayan do aran dadwa kakilomitro. ⁴² An myan mangdaw dyinyo, torohan nyo. Masaw a an myan mamohod dyinyo, pabohodan nyo.”

Chadaw Nyo Saw Kabosor Nyo

(Lk. 6:27-28, 32-36)

⁴³ “Nadngey nyo paw naibilinaw do kaychowa a, ‘Chadaw nyo saw sīt nyo, ki ipsok nyo saw kabōsor nyo.’* ⁴⁴ Ki nyaw ibahey ko dyinyo: Chadaw nyo saw kabōsor nyo, as paydasal nyo saw mangidadanes dyinyo ⁴⁵ tan anak naynyo ni Āmang nyo do hanyit. Parinen nyo komwan, ta kāliten na torohan so sēdang no araw mamarin so marahet kan mamarin so maganay, as kan kāliten naw kapanoroh nas chimoy dyirad malinteg kan dya malinteg. ⁴⁶ Ta an sira lang madaw dyinyo chadaw nyo, aryoriw gon-gona nyo? Taywaran dya komwan parinen dan magsingsingiraw so bwis a sīgod a ipsok nyo? ⁴⁷ As aryoriw nachitarkan nyo dyira an sira lang kakakteh nyo saw sarsaritaen nyo? Ta aran siraw dya manganohed do Dyos, ki parinen daw komwan. ⁴⁸ Dawa, machita a abo pakono pagkorāngan nyo a akmas kabwaya no pagkorāngan ni Āmang nyo do hanyit.”

6

No Maynamot do Kapaglimos

† 5:31 5:31 Deot. 24:1-4 ‡ 5:33 5:33 Leb. 19:12; Nom. 30:2 § 5:38 5:38 Eks. 21:24; Leb. 24:20 * 5:43 5:43 Abaw ibahey nad Adan a Tōlag a “ipsok mo kabōsor mo.” Paydabdab san Jesus mangtoktwaw so komwan. Leb. 19:18

¹ Tinongtong ni Jesus naychirin a kāna, “Magannad kamo, ah! Ipangas nyo abaw maganay a kaparin nyo do salapen dan tawotawo tan dayāwen daynyo. Ta an komwan parinen nyo, abanchiw rawaten nyo a gon-gona di Āmang nyod hanyit.

² “Dawa, an maglimos kamo, kalyaken nyo aba pagpangas a akmas pariparinen daw no maysinsisingpet saw do irahem no sinagoga da sa kan do kalkalsāda. On, parinen daw komwan tan idāyaw da san tawotawo. Ki ibahey ko dyinyo oyod a siraw mamarin so komwan, ki narawat daranaw komplito a gon-gona da. ³ Ki an maglimos kamo, parinen nyo a dyi nyo a polos a ibahey a aran iyaw masingedaw a sīt nyo ⁴ tan abo makapapatak. Ta si Āmang nyod hanyit a makaboya so naitayowaw a pariparinen nyo, ki gon-gonaan nanchinyo.”

No Maynamot do Kapaydasal

(Lk. 11:2-4)

⁵ “Masaw, an maydasal kamo, tahatahan nyo sabaw maysinsisingpet saw. Chadaw daw maytēnek a maydaydasal do irahem no sinagoga da saw kan naychorosan dan rarahan tan maboya da san tawotawo. Ibahey ko dyinyo oyod a rinawat daranaw gon-gona dan komwan saw a tawotawo. ⁶ Ki an maydasal kamo, somdep kamo do kwarto nyo, as kaneb nyo sya, as kan maydasal kamo di Āmang nyo a dyi nyo a maboya. Ta si Āmang nyod hanyit a makaboya so naitaywaw a pariparinen nyo, ki gon-gonaan nanchi inyo.

⁷ “As iyaw kapaydasal nyo, tod kamo aba maychirin so āro kan mananaro a kapaychirin a ari nyo pad iniktokto chakey na batahen. On, parinen nyo abaw a akmas parinen daw no Dya-Jodyo, ta kanarohen daw dasal da, ta batahen da a madngey no Dyos a maynamot do kanaro no dasal da, ki engga. ⁸ Dawa, tahatahan nyo saba, ta sakbay a maydasal kamo, ki sīgōd a chapapatak ni Āmang nyod hanyit machita nyo. ⁹ Dawa, an maydasal kamo, komwan batahen nyo:

“ ‘Āmang namen do hanyit,
madaydāyaw iyaw masantwan a ngaran mo.

¹⁰ Mangay pakono kapagtoray mo,
as kan maparin pakono chakey mod tanaya a akmas kaparin nad hanyit.

¹¹ Torohan mo pa yamen so kanen namen do kararaw,

¹² as kan pakawanen mo yamen do naygatosan namen dyimo
a akmas kapangpakawan namen siras nakagatos dyamen.

¹³ Palobōsan mwaba yamen a masday do pakasolisogan,
basbāli a padichanen mo yamen do marahet!’

¹⁴ “An pakawanen nyo saw nakagatos dyinyo, pakawanen nanchinyo ni Āmang nyo do hanyit. ¹⁵ Ki an dyi nyo sa pakawanen nakagatos dyinyo, syimpri, pakawanen nabaynyo ni Āmang nyod hanyit do gatogatos nyo.”

No Maynamot do Kapagayonar

¹⁶ “An magayonar kamo, ipaboya nyo aba a maliday kapagroprōpa nyo a akmas pariparinen daw no maysinsisingpet saw, ta ipaboya dad tawotawo a akma makakāsi sa tan mapatakan da a magayonar sa. Ibahey ko dyinyo oyod a siraw mamarin so komwan, ki narawat daranaw komplito a gon-gona da. ¹⁷ Ki an inyo, an madama kamo pa magayonar, mayramon kamo, as soroden nyo boboh nyo a akmas dadakay nyo. ¹⁸ Ta an komwan parinen nyo, abaw makatoneng so nakapagayonar nyo, malaksid di Āmang nyo do hanyit a dyi nyo a maboya. Ta si Āmang nyod hanyit a makaboya so naitayowaw a pariparinen nyo, ki gon-gonaan nanchinyo.”

No Maynamot do Kinabaknang do Hanyit

(Lk. 12:33-34)

¹⁹ “Mangpeh kamo abas warawara a kinabaknang nyod tanaya, ta iyaw myan do tanaya, ki ohden anchi, omrachinchi, kan matakaw anchi. ²⁰ Maganaganay an mangpeh kamo so kinabaknang nyonchi do hanyit. Ta do dawri, ki ohden paba, mana omrachi paba, as kan asdepen da paba takawen manakanakaw saw. ²¹ Ta an dino yanan hahawen nyo a kinabaknang, dawriw yanan aktokto nyo.”

No Maynamot do Soho no Inawan

(Lk. 11:34-36)

²² “Iyaw mata, ki pinakasoho no inawan. Dawa, an maganay kapanyideb mo, masēdang a tābo pangtoktwan mo kan inawan mo. ²³ Ki an madiw kapanyideb mo, masari dana tābo inawan nyo. Dawa, no chakey na batahen, an maynana sariw myan do aktokto nyo, syimpri, taywara dana masariw byay nyo!”

Maparin Abaw Magsīrbid Dadwa a Āmo

(Lk. 16:13)

²⁴ “Abaw makapayrayay a magsīrbi do dadwa a āmo, ta ipsok naw asaw, as chadaw naw asaw, mana dāyawen naw asaw, as pachimadēkeyan naw asaw. Masaw a maparin nyo aba pagsīrbyan Dyos kan kinabaknang nyo.”

No Maynamot do Kariribokan

(Lk. 12:22-31)

²⁵ Ki tinongtong ni Jesus nangnanawo a kāna, “Nyaw paynamotan na a ibahey ko dyinyo a chabakel nyo abaw byay a maynamot do kanen kan inomen nyo, mana inawan nyo a maynamot do laylay nyo. Ta iyaw byay nyo, ki mapatpateg abawri kan isobo, as kan iyaw inawan nyo, ki mapatpateg abawri kan laylay? Syimpri! ²⁶ Chiban nyo pa saw manomanok. Maymoha kan magranyi sabaya, as kan abaw agāmang da a pangapyan das kanen da. Ki alit na pakanen san Āmang nyod hanyit. Taywaran dyi kamo a mapatpateg kan sira? ²⁷ Sino dana dyinyo makapanaro so byay na do asa kaoras a maynamot lang do nakabakel na? Polos!

²⁸ “As āngo ta pakariribokan nyo laylay nyo? Chiban nyo saw sabong saya a bakong an maypāngo kapaypararakoh da do katokotokonon saya. Asyo sa maytarabāko, kan asyo sa mayrayirayit? ²⁹ Ki chiban nyo pas Āri Solomon a kababaknangan an myan laylay na a mapinpintas pa kan siraw nya sabong? ³⁰ Ki an laylayan san Āpo Dyos tametamek sayad lōbongaya a magla sichangori kan kahayo nan delak a masosohan, inyo dananchiw dyi na malaylayan a masissisīta kamo a adayo kan siraw nya tamek? Oltimwaya kadēkey no kapanganohed nyo!

³¹ “As dawa, mabakel kamo aba ah! Batahen nyo aba, ‘Namna! Dinonchiw panghapan namen so kanen namen, inomen namen, kan laylay namen?’ ³² Ta iyaw kapaychichwasaya so tabo nawri, iyaw chabalay dan dyi saya manganohed do Dyos. As dawa, tahatahan nyo saba, ta si Āmang nyod hanyit, ki chapatak na itoroh tabo machita nyo. ³³ Ki nawri pakono manma chichwasen nyo pagtorayan no Dyos kan katongpal nyos chakey na tan tabo masisita saya machita nyo, ki itoroh na sanchi a tabo dyinyo. ³⁴ Dawa, mariribokan kamo aba an āngonchiw kalidyatan nyo an delak. Panayahen nyo mabekas a somalap so kalidyatan a mangay do dawri a araw. Ta iyaw kalidyatan do asa karaw, ki makapnek dana, kan machita nyo paba rapan.”

7

No Maynamot do Kapangokom

(Lk. 6:37-38, 41-42)

¹ “Okomen nyo abaw kapayngay nyo a tawo tan dyi naynyo a okomen no Dyos. ² Ta an āngo no kapangokom nyo do kapayngay nyo a tawo, komwan anchiw kaokom

nyo. Ta no rokod a osaren nyo do kapangokom nyo so kapayngay nyo a tawo, ki nawrinchiw pangrokod no Dyos dyinyo. ³ Āngo ta dilawen mo akmay dedeng a podin do mata no kakteh mo, an dyi mo a madlaw a akmay toroso podin mo? ⁴ On, maypāngo kaibahey mo syad kakteh mwaw a, ‘Oy, palobōsan mo pa yaken, ta pakarohen ko podin mwaya,’ an myan akmay toroso a podin no mismo a mata mo? ⁵ Maysinsīsingpet kaya! Pakarohen mo pa manma iyaw akmayay toroso a podin mata mo tan masēdang kapakaboya mo, as kapakaro mos podinaw no kakteh mwaw.”

⁶ Sinpangan na, binata ni Jesus a kāna, “Itoroh nyo abad chito masantwan, ta āngonchan lakatan daynyo a sonyiten. As māsaw a itoroh nyo abaw kwarta nyo do bago, ta tod da lasalasan. Komwan parinen da no maskeh saw a mangadngey so chirin Āpo Dyos.”

No Maynamot do Oyod a Kapaydasal
(Lk. 11:9-13)

⁷ “Chaōma nyo abaw mangdaw do Dyos, ta syirto a itoroh nanchi dyinyo akdawen nyo. Chaōma nyo abaw maychichwas so machita nyo a yapo dya, ta sidongan nanchi inyo a omsarak sya. As chaōma nyo abaw magtoktok, ta iwangan nanchiw pantaw dyinyo. ⁸ Ta aran sino a mangdaw, matorohan anchi, as no maychichwas, ki makasarak anchi. Masaw, no aran sino a magtoktok, ki maiwangan anchiw pantaw dya. ⁹ Ta ari danawri dyinyo a āmang manoroh so bato do anak na an mangdaw so tināpay? ¹⁰ Mana manoroh so marem an mangdaw so among? ¹¹ Inyo paya tawo a āros gatos, an chapatak nyo manoroh so maganay do anak nyo, mangamangay panchi si Āmang nyo do hanyit a manoroh so maganay dyirad mangdawaw dya!

¹² “Dawa, iyaw chakey nyowaw do inawan nyo, ki nawriw parinen nyo do kapayngay nyo a tawo, ta nawri lang chakey na batahen Linteg ni Moyses kan intolas daw no propīta saw do kaychowa.”

No Malopit a Rarahan
(Lk. 13:24)

¹³ “Somdep kamo do malopit a rowangan a asdepan do hanyit. Ta iyaw maydamnayaw kan marahawaw a rowangan, ki komwan do abos pandan a karārayawan, as kan āro saw makey a mayam daw. ¹⁴ Ki malopit rowangan, as kan malidyat paw ayaman a lomongo do abos pandan a byay. As dawa, tomayisa lang makadongso sya.”

No Kayo kan Asin Na
(Lk. 6:43-44)

¹⁵ “Magannad kamo dyirad sinan propīta saw, ta mangay sanchi a akmay oyod sa manganohed. On, malinay kapaychirin da tan batahen nyo a masingpet sa a akmay karniro. Ki no kaoyodan na, ki akma say maranggas a lobo. ¹⁶ Ta akmas kailasin mo an āngo kakayo na sigon do asyaw no nawri a kayo, komwan kaimangmang nyo so dadakay da do kaparin da. Ta ari danawriw hateng a nay-asi so ōbas, kan ari danawriw kwantong a nay-asi so asin igos? ¹⁷ Ta kāda maraboy a kayo, ki omsi so maganay. Masaw nahoto a kayo, syimpri, omsi so makwan. ¹⁸ An magla kayo, omsi abas makwan. Masaw a an narokop a kayo, omsi abas maganay. ¹⁹ Kāda kayo a dya omsi so maganay, ki matongeh, as kapayongeb na do apoy. ²⁰ Komwan kalasinan nyo siras sinan propīta saw a maynamot do kaparin daw a marahet!”

Chapapatak Kwaba Inyo
(Lk. 13:25-27)

²¹ “Tabo abanchi a makabata dyaken so, ‘Āpo, Āpo,’ ki makasdep do pagtorayan no Dyos, an dya sira lang magtongpalaw do chakey ni Āmang ko do hanyit. ²² Ta

anchan marapit kapangokom no Dyos, ki āro sanchiw makabata dyaken so, ‘Āpo, Āpo, maynamot do ngaran mo, taywaran dyi namen a inpakatoneng Maganay a Dāmag? As taywaran dyi namen sa pinaksyat marahet saw a ispirito maynamot do nakaosar namen so ngaran mo? Asa pa, maynamot pad ngaran mo, taywaran dyi kami a nakaparin so āro a milagro?’ ²³ Ki batahen konchi dyira a kon ko, ‘Sino kamo? Chapatak ko abaya inyo. Komaro kamo dya, inyo a marahet so dadakay.’ ”

Siraw Dadwa a Napatnek a Bahay

(Lk. 6:46-49)

²⁴ “No aran sino a makadngey so chirinen kwaya as tongpalen na, ki akmas asaw a masirib a tawo a napatnek so bahay na do pinasaw a bato. ²⁵ As do dawri, myan mawyas a chimoy, ayo, kan mayit a salawsaw a nanghorihoris so bahayaw. Ki aran komwan, polos a dya nalasa, ta maganay nakaisededan batwaw. ²⁶ Ki no mangadngey so chirin kwaya as dyi na tongpalen, ki maipariho do salanga a tawo a napatnek so bahay na do kahmanayan tana. ²⁷ Ta do kangayaw no mawyas a chimoy, ayo, kan mayit a salawsaw a nanghorihoris so bahayaw, ki nalasa kan makamwamomo nakalasa naw.” Nawri danaw binatan Jesus.

²⁸ Ki do katayokaw ni Jesus a nangibahey so tabo nyaya inanawo na, nasdaāwan saw tawotawo saw do akmaya syay a kapangnanawo na. ²⁹ Ta no kapangnanawo naw, ki myan toray na sigon do kapaychychirin naw, kan akmaba siras mangnanawowaw so linteg.

8

Pyahen ni Jesus Asa Nagliproso

(Mk. 1:40-45; Lk. 5:12-16)

¹ Do kawsokaw ni Jesus do tokonaw, ki āro saw tawotawo a minonot dya. ² Ki nangay dyaw asaw a nagliproso, as nakapaydogod na do salapen naw, as nakabata na sya a kāna, “Āpo, an chakey mo a mapyan ako, masigorādo ko a maparin mo.” ³ Ki tinodah ni Jesus tachay naw a sinalid, as nakabata na sya dya a kāna, “Naon, chakey ko. Mapyan ka na!”

Ki nanyeng a napyan ganyit naw a liproso. ⁴ Sinpangan na, binatan Jesus dya a kāna, “Ibahebahey mwabaw nya naparin dyimo do aran sino, ah, basbāli a nyeng ka mangay a mapaboyad padyaw tan sakangwan maboyna na a napyan ka na. As katayoka no nawri, mangidāton ka so dāton mo a para do nakapakadalos mo a akmas inbilinaw ni Moyses do kaychowa pa a pangipaneknek mo do tawotawo a napyan ka na.” *

Pyahen ni Jesus Asaw a Adipen

(Lk. 7:1-10)

⁵ Do nakasabataw ni Jesus do Kapernaom, binayat no asa a kapitan no soldādo saw a yapo do Roma kan nangdaw di Jesus so sidong. ⁶ Binata nad Jesus a kāna, “Āpo, myan adipen kwaw do bahay a naparalitiko danaw, kan aryaw sichangori a taywara malidyatan.”

⁷ Ki binatan Jesus dya a kāna, “Yangay kwa pyahen.”

⁸ Ki initbay no kapitanaw a kāna, “Ay, mo Āpo, maikari akwaba mapasdep dyimo do bahay ko. Tod mo na lang a ibilin, ki mapyan anchiw adipen kwaw. ⁹ Ta aran yakenaw, ki adngeyen ko bililin no matwatohos kan yaken. Masaw dyirad soldādo ko saw a itorayan ko a tongpalen daw ibahey ko dyira. An mangmandar ako so asa a, ‘Mangay!’ ki mangay. Do matarekaw, bilinen ko a, ‘May ka pa dya!’ ki tongpalen na.

* 8:4 8:4 Chiban o Lebitiko 14:0 kan 14:21-22

An ibilin ko do adīpen ko a, ‘Parinen mo nya,’ parinen na. As dawa, nawriw itaha kwaya dyimo, mo Āpo.”

¹⁰ Do nakadngeyaw sya ni Jesus, ki chinasdaaw naw kapitanaw, as nakabata nas nya dyirad tawotawo saw a minonot dya a kāna, “Ibahey ko dyinyo oyod. Ari ko pad nachichwasan dyinyo a Jodyo a kapotōtan Israel iyaw kapanganohed a akma syay so kayit. ¹¹ Ibahey ko dyinyo a āro sanchiw Dya-Jodyo a yapo do dāya kan laod a machisalap do kanan da simna Abraham, Isaak, Jakob do pagtorayan no Dyos do hanyit. ¹² Ki siraw sīgodaw a Jodyo a inplāno no Dyos a mairāman do pagtorayan na, ki mapaksyat sanchi a mangay do mamansokelaw a kasarisaryan a yanan dan tomanyitanyis saw kan mayngaletngat a tawotawo do lidyat da.”

¹³ Ki do dawri, binatan Jesus do kapitanaw a kāna, “Sigi, somabat ka na, ta naporin danaw akmas kapanganohed mwaya.” Ki nanyeng do nawri lang a ōras, ki napyan adīpen naw no kapitanaw.

Pyahen Sa Ni Jesus Āro a Tawotawo

(Mk. 1:29-34; Lk. 4:38-41)

¹⁴ Sinpangan na, do kangayaw ni Jesus do bahay ni Pedro, naboya naw katoganganaw ni Pedro a mabakes a naypoktad a maganyit a magbāra. ¹⁵ Do dawri, sinalid ni Jesus tanorwaw no mabakesaya, ki nyeng na binawan. Naybangon kan nakangay dana nangidasar so kanen da Jesus.

¹⁶ Ki do dawri a ahap, inyangay da san tawotawowaw di Jesus āro saw a sindep no marahet a ispirito kan siraw maganyit saw. Ki maynamot lang do toray no chirin na, pinaksyat naw āro saw a marahet a ispirito, as nakapapya na tabo siras maganyit saw. ¹⁷ Pinarin naw komwan tan matongpal inpadtwaw ni propita Isayas a kāna, “Iyaw mismo a mangisabhay so tabo lidyat kan ganyit ta tan mapakaro sa dyaten.”†

Siraw Makey a Mayparin a Nanawhen ni Jesus

(Lk. 9:57-62)

¹⁸ Do nakaboyaw ni Jesus siras reprep saw a tawotawo a omdibon dya, binata na dyirad nanawhen na saw a mamtang sad minangaw. ¹⁹ Ki do sakbayaw no kangay da, naypasngen dyaw asaw a mangnanawo so linteg, as nakabata na sya a kāna, “Maistro, monot ako dyimo a aran dino angayan mo.”

²⁰ Inatbay ni Jesus a kāna, “Myan abab a pakaychehan bolaw, as māsaw a myan binahayan dan manomanok, ki abaw pakaychehan kan paynahahan ko a Tawo a Yapod Hanyit.”

²¹ Ki binatan asaw daw a nanawhen na a kāna, “Āpo, somabatak pa manma ah, ta yangay ko pa itābon si āmang ko.”

²² “Nolay mo na,” initbay ni Jesus dya, “ta siraw naibidang danaw a nadiman, sira danaw makatoneng a mangitābon so minatay. As imo, basta onotan mo yaken.”

No Kapangheteng no Salawsaw kan Kapagtalna no Kelsang

(Mk. 4:35-41; Lk. 8:22-25)

²³ Ki do dawri, somnakay sa Jesus kan siraw nanawhen naw. ²⁴ Ki do kayan daranaw do almidyo, nyiknyinan a naypayit salawsaw kan naypararakoh iyaw kelsang, as kan makalo dana mapno abang daw. Ki do dawri, myan a makaycheh si Jesus. ²⁵ As dawa, yay da yinokay si Jesus, as nakabata da sya dya a kon da, “Mo Āpo, somidong ka ah, ta makey danaya maarinebneb abang taya! Ih, mahmes ta na!”

²⁶ Ki binatan Jesus dyira a kāna, “Napangayan nyos katored nyo? Aysa! Kadēkey pan anohed nyo!” Ki do dawri, naybangon si Jesus, kan inmandar na do salawsawaw kan kelsangaw. Ki nanyeng a nangheteng kan taywara dana matalna.

† 8:17 8:17 Isa. 53:4

²⁷ Ki chinasdaaw da, as kan binatabata da, “Āngo katatawo no nyaya a aran salawsaw kan kelsang, ki manganohed sa dya?”

No Dadwa Saw a Mahakay do Gerasa a Sindepan Marahet a Ispirito
(Mk. 5:1-20; Lk. 8:26-39)

²⁸ Do nakapakabtang daw da Jesus do tana daw no tawotawo a Gadareno,[‡] ki binayat dan dadwa saw a mahakay a yapo do aschip a pagtatanman. Siraw nya, ki sindep san marahet saw a ispirito, kan oltimo a tangsit da. Dawa, abaw makaitored a manghabas sira do dawri a rarahan.

²⁹ Ki do kasngen daranaw di Jesus, nanggey sa, kan binata da dya a kon da, “Imo a Anak no Dyos, anghen mo yamen?§ Yangay mori yamen a dosāen sakbay no arawaw a naikeddeng?”

³⁰ Ki iyaw midyowaw so mabawas dēkey dyira, myan daw asa matokpoh a arban a bago a maysaysabok.

³¹ Dawa, nachikakaāsi saw marahetaw a ispirito di Jesus a kon da, “An paksyaten mo yamen, toboyen mo pa yamen a somdep do bago saya.”

³² “Ngay! Mangay kamo na,” binata ni Jesus. Ki do dawri, minohtot sa, as nakangay da a somindep dyirad bago saw. Sinpangan na, naychapayapayayo sa tābo arban saw no bago a nandad nakatapwak dad pangpangaw a nachinmo do minangaw, kan nahmes sa tabo bago saw.

³³ Ki siraw mangonongaw siras nawri a bago, naychapayapayayo sa a nangay a nangibahebahey do tawotawo saw do idi da maynamot do tabo naparinaya kan naparinaw dyirad dadwaw a mahakay a sindep no marahet saw a ispirito. ³⁴ As dawa, binayat dan tabo omidi saw daw si Jesus. Ki do nakaboya daw sya, ki chindaw da dya a komaro do logar daw.

9

Pyahen ni Jesus Asaw a Paralitiko
(Mk. 2:1-12; Lk. 5:17-26)

¹ Do dawri, somnakay dana sa Jesus do abangaw, as nakapaybidi da do kabtangaw no minanga a mandad nakarapit narana do idi na. ² Ki do dawri dana, myan saw nawara di Jesus a nangisiw so asaw a paralitiko a pinaypoktad dad pinarin daw a pakaychehan na a dohod. Ki do nakaboyaw ni Jesus so kapanganohed daw dya, binata nad paralitikwaw a kāna, “Payiten mo kapangtokto mom anak ko. Napakawan ka na do gatogatos mo.”

³ Ki do dawri, binata dan kadwan saw a mangnanawo so linteg do aktokto da, “Aysa! Maddiw nya tawo, ta tod naya dyābat si Āpo Dyos do kapachiyengay na so toray do Dyos!”

⁴ Ki maynamot ta chinapatak ni Jesus myanaw do aktokto da, binata na dyira a kāna, “Āngo ta mangtokto kamos marahet? ⁵ Āngo maydaydamnay a batahen ko: ‘Napakawan ka na do gatos mo,’ mana ibahey kwa, ‘Maytēnek ka, as kayam mo na?’

⁶ Ki tan chapatak nyo a yaken a Tawo a Yapod Hanyit, ki myan toray ko do tanaya a mangpakawan so naygaygatos, paytēneken ko paralitikwaya.” Sinpangan na, binata nad paralitikwaw a kāna, “Maytēnek ka, as kakatkat mos nakaychehan mwaya, as kasabat mo na.”

⁷ Do dawri, naytēnek paralitikwaw, as nakayam na a somabat do bahay na. ⁸ Do nakaboya daw no tawotawo saw so nawri a naparin, nananawa sa, kan indaydāyaw da si Āpo Dyos, ta intoroh naw komwan a toray do tawo.

‡ 8:28 8:28 “Gadareno” mana “Geraseno” mana “Gergeseno.” Mk. 5:1; Lk. 8:26 § 8:29 8:29 Mk. 1:24

Tawagan ni Jesus si Matchew
(Mk. 2:13-17; Lk. 5:27-32)

⁹ Komnaros Jesus do dawri a yanan. Ki do kayam naw, naboya naw asaw a tawo a mayngaran so Matchew* a asa magsingsingir so bwis a maydisna do opisina naw a pagsingsingiran na. Binata ni Jesus dya a kāna, “Ka pa dya! Pachisyayan mwaba yaken.”

Nanyeng a naychakatkat si Matchew, as nakawnot na sya.

¹⁰ Sinpangan na, do nakapachakanaw ni Jesus kan nanawhen na saw do bahayaw ni Matchew, āro saw nachihanghang dya a magsingsingir so bwis kan tawotawo saw a naibidang a āro so gatos.†

¹¹ Ki do nakaboya daw sya no kadwan saw a Parisyo a machihanghang sa Jesus dyira, inyahes da dyirad nanawhen na saw a kon da, “Āngo ta machihanghang maistro nyowaya dyirad magsingsingir saya so bwis kan dyirad naibidang saya a āros gatos?”

¹² Ki nakadngeyaw sira ni Jesus, inpangārig na dyira a kāna, “Sirabaw masalon-at makachitas mangagas, an dya siraw maganyit. ¹³ Yangay nyo a nanawhen chakeyaya batahen myanaya do Masantwan a Tolas a kāna, ‘Iyaw kāsisyen nyo do kapayngay nyo a tawo chakey no Dyos, kan iyabaw dāton nyowaw a masosohan.’‡ On, nangay akwaba mangrara so tawotawo saw a malinteg, an dya siraw myan so gatos.”

No Kapanahahes a Maynamot do Kapagayonar
(Mk. 2:18-22; Lk. 5:33-39)

¹⁴ Katayokan nawri, nangay sad Jesus nanawhen saw ni Juan a Bawtista, as nakabata da sya dya a kon da, “Āngo ta magayonar kami kan siraw Parisyowaw, ki siraw nanawhen mwaya, ki enggaya?”

¹⁵ Ki tinbay san Jesus do pangārig a kāna, “Namna! Maparinawri a magmamayo tawo a naawis dana do kasaran, naten dana an myan paw nobyowaw do yanan daw? Ki ito araw a maikaro dyiraw nobyowaw, kan do dawrinchiw kapagayonar da.”

¹⁶ Tinongtong ni Jesus nagpangarigan dyira a maynamot do adanaw kan bayo a nanawo a dya maparin a maysagel. Binata na dyira a kāna, “Abaw mangitakop so bayo a lamit do adan a laylay, ta komsen anchiw no naitakopaw, kan marohnwan piritaw no adanaw a laylay. ¹⁷ Mana maparin aba pangayen mawnged a palek do adan a sopot a lalat. Ta an komwan, mabtak anchiw sopotaw, as madonchiw palek, as kan marārayaw anchiw sopotaw. On, machita mapangay mawnged a palek do bayo a sopot a lālat tan dya mado palekaw, as kan marārayaw abaw sopotaw.”

No Anak no Magtorayaw kan Mabakesaw a Nangsalid so Laylay ni Jesus
(Mk. 5:21-43; Lk. 8:40-56)

¹⁸ Myan pa madama inanawo ni Jesus nyaya pangārig do nakangayaw no asaw a āpohen dan Jodyo saw. Naydogod do salapenaw ni Jesus, as nakabata na sya a kāna, “Kapaybitos paw no byay no anak kwaw a balasitang, mo Āpo. Ki pachiyangay mo pa saliden, kan syrto a mirwanchi a mabyay.”

¹⁹ Do dawri, naytēnek si Jesus, as nakawnot nad magtorayaw. Aran siraw nanawhen naw, ki nangay sa.

²⁰ Ki myan daw asa mabakes a malidyatan a nāw na marodit do asa poho dana kan dadwa katawen. Naypasngen do dyichodanaw ni Jesus, as nakasalid nas sayranaw no kekeh na. ²¹ Ta no myan do aktokto na, ki nyaya: “Aran nawri lang masalid ko laylay naya, sigorādo a mapyan ako.”

* **9:9** 9:9 Mana “Lebi.” Mk. 2:14; Lk. 5:27 † **9:10** 9:10 Siraw nya tawo a naibidang a āros gatos, ki siraw dya nakatongpal so kadwan a Linteg ni Moyses. ‡ **9:13** 9:13 Ose. 6:6; Mik. 6:8

²² Ki do nakasalid naw sya, nanyeng a minidit si Jesus. Ki do nakaboya naw sya, binata na dya a kāna, “Payiten mo kapangtokto mom balāsang ko, ta maynamot do nakapanganohed mwaya, ki napyan ka.” Ki do dawri a ōras, insigīda a napyan danaw mabakesaw.

²³ Sinpangan na, do nakapakarapit daw da Jesus do bahayaw no magtorayaw, ki naboya na saw magpītwaw a magtokar an myan minatay, kan naboya na paw āro a tawotawo a magringringgor. ²⁴ Ki do dawri, binata na dyira a kāna, “Mohtot kamo a tabo do bahayaya, ta nadiman abaw nya balasītang, ta tod a nakaycheh.”

Ki chinamyeng das Jesus.

²⁵ Ki do nakahbot daranaw, somindep si Jesus do kwartwaw a yanan nadimanaw. Ki do nakarapit naw sya, inigpet naw tanorwaw no balasītangaw, as nakapaybangon na sya, ki nanyeng a naybangon a sibibyay.

²⁶ Iyaw nawri a namarin, ki nagwaras a dāmag do tabo omdibon saw a idiidi.

Pyahen ni Jesus Dadwa Saw a Bolsek

²⁷ Ki do katayokaw no nawri, komnaro sa Jesus do dawri a yanan. Do kadama daw a mayam, myan saw dadwa minonot dya a mahahakay a bolsek, kan inngengey da dya a kon da, “Kapotōtan ni Āri Dabid, Š chāsīm pa yamen!”

²⁸ Ki do nakapakasdep danaw ni Jesus do bahayaw a yanan na, ki somindep saw bolsek saw. Do dawri, inyahes ni Jesus dyira a kāna, “Anohdan nyori a maparin koynyo a pakaboyahen?”

Ki, “Naon mo Āpo ah,” kon da.

²⁹ Sinpangan na, sinalid ni Jesus mata daw, as nakabata na sya dyira a kāna, “Maparin nyaya akmas ninamnāma nyowaya.”

³⁰ Do dawri, nakaboya dana sa, ta napyā dana sa. Ki inmandar ni Jesus dyira a abo pakono pangibaheyan das nawri a namarin. ³¹ Ki do nakakaro daranaw do dawri, nāw da inpadpadāmag do tabo omdibon saw a idiidi iyaw maynamot di Jesus.

Pyahen ni Jesus Mahakay a Omel

³² Do nakakaro daranaw no dadwa saya a mahahakay, ki myan pa saw nangyangay di Jesus so asa omel a mahakay a sindepan marahet a ispirito. ³³ Ki do nakapaksyat danaw no marahetaw a ispirito, ki nakapaychirin danaw tawowaw. Chinasdaaw dan tawotawowaw, kan binata da a kon da, “Ari ta payad nakaboyas komwan so panakabalin do Israel.”

³⁴ Ki binata dan Parisyo saw a kon da, “Ay! Iyayaw pangōlo daw no dimonyo saw manorotoroh dya so panakabalin a mangpaksyat so marahet saya ispirito.”

Chāsi Sa ni Jesus Tawotawo

(Lk. 10:2)

³⁵ Do dawri, minidibidi si Jesus do tabo idiidi kan barbaryo a nangnanawo do sinagoga da saw daw, kan nangasaba so Maganay a Dāmag a maynamot do pagtorayan no Dyos, as kan nangpapyā so tabo matatarek saw a ganyit kan kaynyin dan tawotawo.

³⁶ Taywaraw nakāsi ni Jesus siras tawotawo do nakaboya naw sira a pirmi sa mariribokan kan malidyatan, ta akma saw karniro a abo mangonong dyira.

³⁷ Sinpangan na, binata na dyirad nanawhen naw a kāna, “Arwayaw ranyen, ki taytayisa lang magranyi. ³⁸ As dawa, akdawen nyo si Āpo a iyaw akin dyiraw so ranyen saya tan manoboy so arwāro pa a magranyi.”

---

§ 9:27 9:27 No chakey a batahen Kapotōtan ni Āri Dabid, ki iyaw nyaw āwag dad Mesias.

10

Siraw Asa Poho kan Dadwa a Nanawhen (Mk. 3:13-19; Lk. 6:12-16)

¹ Do asa karaw, tinawagan san Jesus siraw asa poho saw kan dadwa nanawhen na, as nakaitoroh na dyira so toray da a mangpaksyat so marahet saw a ispirito kan iyaw kapangpapyo so tabo matatarek saw a ganyit kan kaynyin.

² Siraw nyaw ngarngaran dan asa poho saya kan dadwa nanawhen: no manma, ki si Simon a mayngaran so Pedro, kan si Andres a kakteh na; kan siraw maykaktehaw a sa Santiago kan ādi na a si Juan a anak ni Sebedeo; ³ sa Pilipi kan Bartolome; si Tomas kan si Matchew a magsingsingir so bwis; kan si Santiago a anak ni Alpeo, kan si Tadeo; ⁴ si Simon a mangispal so kaidyan na, kan Jodas a yapo do Iskariote, iyaw nyaw nanglipotaw di Jesus.

No Katoboy ni Jesus Siras Dosi Saw a Nanawhen Na (Mk. 6:7-13; Lk. 9:1-6)

⁵ Tinoboy san Jesus asa poho saya kan dadwa nanawhen na, kan inbilin na dyira a kāna, “Mangay kamo abad aran dino a idiidi dan Dya-Jodyo mana somdep kamo aba do aran āngo a idiidi da no Samaritano, ⁶ basbāli a mangay kamo lang dyirad rārayay ta saw a kapotōtan Israel a akmay nabo a karniro. ⁷ On, yangay nyo a ikasaba dyiraw nya: ‘Īto danaw kapagtoray no Dyos.’ ⁸ Pyahen nyo saw maganyit, pagōngaren nyo saw nadiman, pyahen nyo saw nagliproso, as kan paksyaten nyo saw marahet a ispirito. Maynamot ta abo pinanadi nyos inanohdan nyowaya, ipatādi nyo abaw itoroh nyowaya dyira. ⁹ Ki mangyonot kamo abas so aran āngo a kīta kwarta do bolsa nyo. ¹⁰ Masaw a mangyonot kamo abas bayon nyo, mana pagsokatan nyo, mana risirba no tokap nyo, mana sarokod nyo, ta no maytarabākwaw, ki maikari a matorohan so kanen na.

¹¹ “An makarapit kamo do aran āngo a idi mana baryo, maychichwas kamo so makey a mangpadagos dyinyo. Omyan kamo daw a mandan komaro kamod dawri a yanan. ¹² An somdep kamo do asa bahay, ki bindisyonan nyo sa a kon nyo a, ‘Dyos pakono manoroh so talna na dyinyo.’ ¹³ Ki an rawaten daynyo do dawri a bahay, tokosen nyo dyiraw inbahey nyowaw a talna da. Ki an dyi daynyo a rawaten, ki ibabāwi nyo.

¹⁴ “As an makarapit kamo do bahay mana idi a dya mangrawat mana dya mangadngey dyinyo, wakwaken nyo ahbek no kokod nyo,* as kakaro nyo sira.

¹⁵ “Ibahey ko dyinyo oyod a iyaw idyaw a dya mangrawat dyinyo, ki malidyalidyat anchiw dōsa dan tawotawo a omyan daw kan siraw yapo do idi saw a Sodoma kan Gomorra† anchan araw a kapangdōsa no Dyos.”

Siraw Īto a Kalidyatan

(Mt. 24:1-14; Mk. 13:9-13; Lk. 12:12-17; 21:12-17)

¹⁶ Binata pan Jesus dyira, “Mangadngey kamo, ta toboyen koynyo a akma siras karniro saw do payayahatangan dan mararanggas saw a lobo. Dawa, makasikap kamo a akmay marem, ki masingpet kamo a akmay boyit. ¹⁷ Magannad kamo dyirad tawotawo, ta tiliwen kan idarom danchinyo. Saplitan danchinyo do sinagoga da saw, ¹⁸ kan maidarom kamonchi do salapen dan magtotoray kan ar-āri maynamot do kawnot nyo dyaken. Ki iyanchiw nawriw gondāway nyo a mangipaneknek dyira kan siraw Dya-Jodyo so Maganay a Dāmag. ¹⁹ Ki do katiliw daw anchi dyinyo a idarom, mabakel kamo aba an maypāngonchiw kaikalintegan nyo so inawan nyo, mana

* **10:14** 10:14 Mk. 6:11; Ara. 13:51 † **10:15** 10:15 Siraw tawotawo do Sodoma kan Gomorra, ki akmay siraw pinakainawan dan tabo tawotawo a mamarin so marahet kan mangipsok so Dyos. Gen. 19:1-29; Isa. 1:9-10; 3:9; Jer. 23:14; Pal. 11:8

chabakel nyo aba an āngonchiw itbay nyo dyira. Do dawrinchi, matorohan kamonchi so ichirin nyo anchan marapit nawri a ōras, ²⁰ ta inyo abanchiw maylililyakaw, an dya Ispirito ni Āmang nyo do hanyit manoroh so pabatahen nyo.

²¹ “Myan sanchiw tawotawo a mangipadiman so mismo da a kakakteh, as kan komwan anchiw parinen inyapwan dyirad anak da. Siranchiw anak, ki machikontra sanchi do inyapwan da, kan ipadiman da sanchi. ²² Ipsok danchinyo no tabo tawotawo maynamot do kapachichasa nyowaya dyaken. Ki maisalākan anchiw makaibtor so kapanganohed na mandad pandan. ²³ An idadanes daynyo do asa idi, mayyayo kamo do matarek a idi. No bata ko dyinyo, ki oyod a dyi nyo panchi a tayokaw tarabāko nyo do tabo a idiidi do Israel sakbay a mangay no Tawowaw a Yapod Hanyit.‡

²⁴ “Aryoriw machinanawo a masirsīrib kan mangnanawowaw sya, mana aryoriw tobotoboyen a matortoray kan āmo naw? Syimpri aba! ²⁵ On, mapnek danaw nachinanawowaw an mayparin dana akmas mangnanawowaw. Komwan pakono kapnek no tobotoboyenaw an mayparin dana akmas āmo naw. Ta yaken Āpo nyo, ki an batahen da a yaken si Beelsebob a āpo dan dimonyo, maypaypangay danaw kaipsok da dyinyo a manganohed dyaken?”

No Oyod a Chamo

(Lk. 12:2-7)

²⁶ “As dawa, mamō kamo aba dyira, ta abaw naitayo a dyinchi a maipaboya, mana palimed a dyinchi a mapatakan. ²⁷ Ta no inbahey ko dyinyo sichangori a inyō lang, ki ibahey nyonchi do tabo tawotawo. As no iyarasāas ko dyinyo, ki ingengey nyo do katawotawowan. ²⁸ As chamo nyo sabaw mangdimanaw so inawan, ki maparin daba dimanen pahad. Ki nawri pakono chamo nyo Dyos, ta maparin na rārayawen inawan kan pahad do impyirno. ²⁹ Ta chiban nyo saw billit toleng saya a sinsinan so balor, asa lang a kaplataw balor dan dadwaw. Asyo a masday aran asa dyirad dyaya, an dya ipalōbos ni Āmang nyod hanyit, ta ay-aywanan na sa. ³⁰ Ki aran siraw boboh nyo, ki chapatak danan Dyos bidang da. ³¹ As dawa, mamō kamo aba, ta mapatpateg kamo kan āro saw a billit toleng.

³² “Ta aran sino a mangipodno do salapen dan tawotawo a manganohed dana dyaken, ki ipodno konchi do salapen Āmang kod hanyit.

³³ “Ki no mangilibak so kapanganohed na dyaken do salapen dan tawotawo, ilibak konchi do salapen Āmang kod hanyit.” Nyaw innanawo ni Jesus.

No Kapanganohed a Aran Pakadimanan

(Lk. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ “Iktokto nyo aba a nangay ako a mangyangay so kapaychachapya do lōbongaya. On, mangyangay akwabas kapaychachapya, an dya kapaydidiman. ³⁵ Nangay ako tan inyangay ko kapachikontran anak a mahakay do āmangaw, as kan anakaw a mabakes do ānang naw. Masaw manogangaw a mabakes di katogangan na a mabakes. ³⁶ Ta siraw kabōsor no asaw a tawo a manganohed dyaken, ki siraw myan do mismo na a pamilya.§

³⁷ “Ta no aran sino a rakorakoh so adaw di āmang kan ānang na kan adaw na dyaken, ki polos a maikari aba dyaken. Masaw a no rakorakoh so adaw do anak na kan adaw na dyaken, abaw sinpangan na, dyaken. ³⁸ Ta aran sino a dya maysabhay so kros na,* as kawnot na dyaken, polos a abos sinpangan dyaken. ³⁹ Ta no mangipateg so byay nad tanaya, alit na mabo na. Ki no tawo a madiman a maynamot do

‡ **10:23** 10:23 Mt. 16:27-28; 24:27-44; 25:31 § **10:36** 10:36 Mik. 7:6; Mt. 10:21 * **10:38** 10:38 No chakey na batahen maysabhay so kros, ki iyaw tawowaw a nāw na monot di Jesus a aran kalidyatan na mana nawriw pakadimanan na.

kapanganohed na dyaken, myan anchiw byay na abos pandan a itoroh anchi no Dyos dya.”

Siraw Gon-gona

(Mk. 9:41)

⁴⁰ “No mangrawat dyinyo, bāli yaken danaw rinawat na. As no mangrawat dyaken, ki iya danaw rinawat naw nanoboyaw dyaken a si Āmang kod hanyit. ⁴¹ As no mangrawat so asa propīta maynamot ta iya, ki mangipakatoneng so maynamot do Dyos, magon-gonaan anchiw nawri a tawo a akmas gon-gona naw no nawri a propīta. Masaw a no mangrawat so asa malinteg a tawo maynamot do kalinteg naw, ki magon-gonaan anchi a akmas gon-gona naw no malintegaw a tawo. ⁴² As no aran sino a mapaynom so aran asa kabaso a mahanebneb a ranom do asa dyirad mabobodis saw so saad maynamot ta nanawhen ko sa, sigorādo a rawaten nanchiw gon-gona na,” binatan Jesos.

11

Siraw Tinoboyaw Ni Juan A Bawtista

(Lk. 7:18-35)

¹ Do nakatayokaw ni Jesos a nangibilin dyirad dosi saw a nanawhen na so tabo nyaya, ki komnaro si Jesos do dawri a yanan kan nangay a mangnanawo kan mangasaba dyirad masngen saw daw a idiidi. ² Ki do dawri a chimpō, myan si Juan a Bawtista do bahodan. Ki do nakadāmag naw so pinariparinaw ni Kristo, tinoboy na saw nanawhen naw a mangay di Jesos a manahahe dya a kon da, ³ “Imo danawriw hahawen namenaw a mangay anchi, mana mangnanaya kami pas matarek?”

⁴ Ki tinbay san Jesos a kāna, “Maybidi kamo di Juan, as kaibahey nyo sya dya siras nadngey nyo kan naboya nyo saya: ⁵ Makaboya dana saw bolsek kan makayam dana saw piday, napyan saw nagliprosaw kan makadngey dana saw toleng, kan nagōngar saw nadiman, as maikasaba danaw Maganay a Dāmag dyirad mapopobri. ⁶ Magāsāt tawo a dya maycharwa so kapangtokto a maynamot dyaken!”

⁷ Ki do nakapakayam daw no nanawhenaw ni Juan a Bawtista, nyaw binata ni Jesos dyirad tawotawo saw a maynamot di Juan: “Do nakangay nyowaw di Juan do let-ang, āngo hahawen nyo a maboya? Asawri a tawo a tod a madyiwadyiway so kapangtokto a akmay byawo a pablobloten salawsaw? Syimpri engga! ⁸ Āngo saw yangay nyo a chiniban? Yay nyori a chiniban asa a tawo a naylaylay so mapintas kan mangīna? Engga, ta palasyo iyaw yanan dan maylaylayaw so malamōyot a mangīna. ⁹ Ngay, Ibahey nyo pa! Āngo ta nangay kamo daw? Nangay kamo āno a nanyideb so asa propīta? Naon, masyirto nawri! Ki no ibahey ko dyinyo, ki masissisīta pa a adayo tarabako na kan tarabako no asa a propīta. ¹⁰ Ta si Juan chakeyaw a batahen myanaw a naitolas do Masantwan a Tolas a kānan Āpo Dyos, “ ‘Panmahen konchi a toboyen pachirawatan ko tañ yay na paysonongen ayaman mo.’”

¹¹ “Adngeyen nyo nya, ta oyod. Tabo no nayanak a tawo, ki abaw akmas kasisīta ni Juan a Bawtista. Ki aran komwan, siraw kabobodisanaw a naibidang dana do pagtorayan Āpo Dyos, ki masissisīta sa kan iya. ¹² Ta nakayapo do nakainanawowaw ni Juan a Bawtista so minsāhi na a mandan sichangori, nawriw nakairogin tawotawo a maswasodib kan posposan daw somdep do pagtorayan no Dyos. ¹³ Ta somniknan do chimpwaw ni Moyses kan siraw propīta saw do kaychowa a mandad kangayaw ni Juan, ki inpadto da a tabo a maynamot do pagtorayanaya no Dyos. ¹⁴ As an chakey nyo a anohdan propīta saw, ayket na, naawātan nyo pakono a si Juan, ki iyaw Elyasaw†

* 11:10 11:10 Mal. 3:1; Mk. 1:2 † 11:14 11:14 Mal. 4:5-6

a naipadto a mangay anchi. ¹⁵ Inyo a myan so tadyinya, kadngeyen nyo, ah,” binata ni Jesus.

¹⁶ Ki tinongtong ni Jesus naychirin a kāna, “Āngo paro pangiparihwan kos tawotawo sichangori? No kapariho da, ki akma saya siras adedekey saw a maychadisdisna do plasa a polos a dyi sa mapnek. Maysin-aagay a kon da dyirad maskehaw a gomtal, ¹⁷ ‘An magtokar kami so pīto, ki tomada kamo abaya! An magkanta kamyayas para minatay, ki magdong-aw kamo abaya!’

¹⁸ “Ta si Juan, ki nangay a nagayonar kan mininom aba so palek. Ki aran akma syaw, binatabata da a iya, ki linoganan no marahet a ispirito!

¹⁹ “Ki yaken a Tawo a Yapod Hanyit, ki nangay ako a nachakan kan nachinom dyinyo. Ki alit na batabatahen da a kon da, ‘Chiban nyo nya tawo, masarawaya kan maybobokaya. Sit dayan magsingsingirayas bwis kan siraw maibidang saya a āro so gatos!’ Ki aran komwan batabatahen nyo, ki kosto kan oyod sīrib no Dyos, as kan maipaboyaw nyaya do kabibyay dan manganohedaw dya.”

Siraw Tawotawo do Idi Saw a Dya Magbabāwi
(Lk. 10:13-15)

²⁰ Do dawri, insiknan ni Jesus a pinaydabdab tawotawo saw do idiidi saw a namarinan nas āro a milagro maynamot ta nakey saba nagbabāwi do gatogatos da.

²¹ Binata na a kāna, “Kapakāsi nyo pa, inyo a taga Korasin kan taga Betsayda! Āro makaskasdāaw a pinariparin ko do idi nyo saya, ki alit na dyi kamo a nagbabāwi! Amnan do idiidi sawen a Tiro kan do Sidon‡ namarinan ko siras nya milagro, ayket, ari dana sa nahay a naylaylay so kostal kan naydisnad ahbek a pangipaboya da so oyod a nakapagbabāwi da. ²² As dawa, ibahey ko dyinyo a anchan araw a kapangokom, ki malidyalidyat anchiw dōsa nyo kan iyaw dōsa da do idiidi a Tiro kan Sidon.

²³ “As inyo a tawotawo a yapo do Kapernaom, bata nyori an maidāyaw kamonchi do hanyit? Polos, basbāli a maitapwak kamonchi do impyirno!§ Ta an namarin saw nya milagro do Sodoma a akmas namarin saya dyinyo, masigorādo a magbabāwi sa, as kan myan paw syodad daw sichangori. ²⁴ Ki ibahey ko dyinyo a malidyalidyat anchiw dōsa nyo kan siraw yapo do Sodoma* anchan marapit nawri a araw a kapangdōsa no Dyos.”

Paynahahen ni Jesus Siraw Manganohedaw Dya
(Lk. 10:21-22)

²⁵ Do katayokaw ni Jesus a nangibahey so nya, insiknan naw maydasal a kāna, “Āmang, imo Āpo do hanyit kan do tana! Magyāman ako dyimo, ta inpakatoneng mo dyirad abos ādal iyaw intayo mwaya dyirad mamasīrib kan myan so ādal. ²⁶ On mo Āmang, ta nawri chakey mo kan makahwahok nawri do salapen mo.”

²⁷ “Intalek dyaken Āmang tabo a panakabalin a mangitoray. Abaw makapatak so maynamot dyaken a Anak no Dyos, an dyi lang a si Āmang ko. Masaw a abo makapatak so maynamot di Āmang, an dya yaken lang a Anak na kan siraw tawo a pidyen ko a pangibaheyen so maynamot dya. ²⁸ Dawa, mangay kamo dyaken, inyo a tabo a mayrara so marahmet kan inyo a tabo a mahopag, ta paynahahen koynyo. ²⁹ Apen nyo nanawo ko kan machinanawo kamo dyaken maynamot ta maanos ako kan matangsit akwaba, as kan makadongso kamonchi so kaydamnayan no kapangtokto nyo.† ³⁰ Ta no nanawo a itoroh ko, ki maydamnay, kan iyaw raraya a iparara ko dyinyo, ki marahmet aba.”

‡ **11:21** 11:21 Siraw nyaya a Tiro kan Sidon, ki idi sa do tana dan Dya-Jodyo. Esek. 28:2; Sak. 9:1-4 § **11:23** 11:23 Mana “Hades.” * **11:24** 11:24 Mt. 10:15 † **11:29** 11:29 Jer. 6:16

12

No Kapanahes Maynamot do Araw no Kapaynaynahah (Mk. 2:23-28; Lk. 6:1-5)

¹ Do dawri, do asaw a Araw a Kapaynaynahah, nayam sa Jesus do asaw a bengkag a namohan so trīgo. Ki maynamot ta naptengan saw nanawhen naw, nanghokhot sas dāwa a kinan da. ² Ki do nakaboya daw no Parisyo saw so nawri, binata dad Jesus a kon da, “Chiban pa! Parinen dayan nanawhen mwayaw mabaywanaya a kaparin do Araw a Kapaynaynahah? Mapsekawriw nawri?”

³ Ki tinbay san Jesus a kāna, “Namna! Ari nyo pawryad nabāsaw no pinarinaw ni Dabid do nakapteng daw kan siraw kinayrayay naw? ⁴ Taywaran dya somindep si Dabid do pagdaydayāwan daw so Dyos, as nakapanghap nas kinan na tināpay a naidāton do Dyos? Sigon do linteg ta, mabaywan a kanen na kan siraw rārayay na saw, an dya sira lang papādi saw.† ⁵ Mana nabāsa nyo abawriw Lintegaw ni Moyses a makagatos sabaw papādi saw an maytarabāko sad irahem no Timplo do Araw a Kapaynaynahah, ta nawriw kapagsirbi da do Dyos?‡ ⁶ No ibahey ko dyinyo, ki ari dyaw asa masissisīta pa kan do Timplowaya. ⁷ As an oyod a chapatak nyo chakey a batahen naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna, ‘Chakakey ko kāsi kan no dātonaw a masosohan,§ ayket na, pagatosen nyo sabaw abos gatos. ⁸ Ta yaken a Tawo a Yapod Hanyit, ki yaken myan so toray a mangeddeng so maparin do Araw a Kapaynaynahah.”

No Mahakay a Singkol (Mk. 3:1-6; Lk. 6:6-11)

⁹ Sinpangan na, komnaro sa Jesus, as nakangay da a somindep do sinagoga daw daw. ¹⁰ Ki do dawri, myan asa mahakay a singkol. Ki tan myan pamagatosan da sya, inyahes dan kadwan dya a kon da, “Nainkalintegandoriw mapapya do Arawayan Kapaynaynahah mana engga?”

¹¹ Ki binatan Jesus dyira a kāna, “Kaspangarigan, an asa dyinyo masday so asa a karniro do aridos do Araw no Kapaynaynahah, yangay nyo abawri a awnen? ¹² Samna! Mabawa a mapatpateg tawo kan karniro! Dawa, nawriw paynamotan na a naipalōbos do linteg kapamarin so maganay do Araw no Kapaynaynahah.”

¹³ Sinpangan na, binatan Jesus do singkolaw, “Lonaten mo tachay mwaya.” Do dawryaw a inbahey ni Jesus, linonat na kan nyeng a napyan a nachalit do asaw a tachay na.

¹⁴ Ki maynamot do nyaya, minohtot saw Parisyowaw do sinagoga daw, kan nagplāno sa an maypāngo iyaw no kadiman das Jesus.

No Tobotoboyen a Pinidi no Dyos

¹⁵ Ki chinapatak ni Jesus iyaw plāno daw no Parisyo saw, dawa, komnaro do dawri. Ki minonot dyaw āro saw a tawotawo, as kan pinapya na san Jesus a tabo do aran āngo a ganyit da. ¹⁶ Ki inbahey na dyira a ibahebahey daba an sino iya. ¹⁷ On, tan matongpal binataw no Dyos do intolasaw ni propīta Isayas a maynamot dya a kāna, ¹⁸ “Cha dyaw tobotoboyen ko a pinidi ko a chadaw ko,

as kan nahwahok ako na a maynamot dya.

Itoroh konchi dyaw Ispirito ko,

as ipakatoneng nanchiw malinteg a kapangokom ko dyirad tawotawo saw a Dya-Jodyo.

* **12:2** 12:2 Sigon do naitolasaw do Eks. 34:21, ki mabaywan tawo a magarado mana magranyi do Arawaw a Kapaynaynahah. Ki sigon do kapakaawat dan Jodyo saw, an manghot sa so aran asa lang a botoh, ki bāli nakagatos dana sa do dawri a linteg, ta akma kono kitan kapagranyiw nawri. † **12:4** 12:4 1 Sam. 21:1-6 ‡ **12:5** 12:5 Leb. 24:8-9 § **12:7** 12:7 Ose. 6:6; 1 Sam. 15:22

¹⁹ No nya tobotoboyen ko, ki nachidiman aba.

Masaw a madngey aba do kalkalsāda a mangagagay.

²⁰ Siraw tawotawo saw a akmay naydonggok a byawo do kapanganohed da, ki pototen na saba.

Komwan saw makakāsi saw a akmay makodrep a soho,*

ki ospen na saba a mandanchan paytēneken naw kinalintegaw no Dyos.

²¹ As iyanchiw chasaray dan tabo a tawotawo a aran sino a Dya-Jodyo.†

Si Jesus kan Beelsebob

(Mk. 3:20-30; Lk. 11:14-23)

²² Sinpangan na, inyangay dan kadwan saw a tawotawo di Jesus asaw a mahakay a bolsek kan omel maynamot ta sindep no marahet a ispirito. Ki pinapya ni Jesus nawri a mahakay, as kan nakapaychirin kan nakaboya danaw mahakayaw. ²³ Ki chinasdaaw dan tabo a tawotawo, kan binata da a kon da, “Iya abawriw Kapotōtan ni Āri Dabid, iyaw naikaryaw a mangay a mangisalākan?”

²⁴ Ki do kadngey daw no Parisyo saw so bata daw no tawotawo saw, ki binatabata da a kon da, “Ay, engga ah! Si Beelsebob lang a pangōlo da no dimonyo saw manorotoroh dya so panakabalin a mangpaksyat so marahet saya a ispirito.”

²⁵ Ki chapatak ni Jesus myanaw do aktokto da, kan binata na dyira a kāna, “An mayayarap tawotawo do asa kapagaryan, manayonoriw nawri a pagaryan? Masaw asa idi mana kapamilya an maglalaban sa, makapaytēnek pa saba. ²⁶ Masaw an maysinpapaksyat saw myanaw do pagāryan ni Satanas, makapaytēnekiw pagtorayanaw ni Satanas? ²⁷ An oyod nya batahen nyo a yapo do panakabalin ni Beelsebob kapaksyat kwaya so marahet saya a ispirito, sino paro nanoroh so panakabalin dan nanawhen nyowaya a mapaksyat so akma syay? On, sira mismo mangipaneknek dyinyo so riro nyo. ²⁸ Ki an maynamot dyaken, no kaoyodan na, ki paksyaten ko saw marahet a ispirito a maynamot do Ispirito no Dyos, as kan nyaw pakaboyan a nawara dana dyinyo kapagtoray no Dyos,” binatan Jesus dyira.

²⁹ Ki tinongtong ni Jesus naychirin a kāna, “Maypāngo iyaw tod a makasdesdep do irahem no bahay no mayit a tawo a akmas Satanas kan manakanakaw siras dyira na saw, an dyi pa manma mabahod nya mayit a tawo? Amnan nabahod dana, libri danaw tod a manghap siras dyira na saw.

³⁰ “No dya machitōnos dyaken, ki machikontra dyaken. Masaw no dya somidong a machipangpeh dyaken, mapawpit. ³¹ Nawriw paynamotan kaibahey kwaya sya dyinyo a mapakawan tawotawo do tabo a pakagatosan da mana kapaychirin da so maikontra do Dyos, ki mapakawan abaw maychirin so maikontra do Ispirito Santo.

³² As no aran sino a maychirin so maikontra dyaken a Tawo a Yapod Hanyit, maparin pa a mapakawan. Ki no aran sino a maychirin so maikontra do Ispirito no Dyos, mapakawan abanchi a polos sichangori mana do masakbayan.”

No Kayo kan Asi Na

(Lk. 6:43-45)

³³ Tinongtong ni Jesus nagpangārig dyira a kāna, “An ibidang nyo a maglaw asa kayo, syimpri, omsi so maganay. Ki an ibidang nyo a nayhahāyo asa kayo, ibidang nyo pa a makwan asi na. Ta sigon do asyaw no kayowaw, mailasin mo an āngo kakayo na. ³⁴ Pakawanem, akma kamo kapotōtan marem! Maypāngo kapaychirin nyos maganay an maynana marahet kapangtokto nyo? Ta iyaw dangoy, ki mapahtot so kinapya na do aktokton tawo. ³⁵ No tawowaw a maganay so dadakay, ki nawriw

* **12:20** 12:20 No chakey na batahen naydonggok a byawo mana makodrep a soho, ki siraw makapsotaw so kapanganohed a tawo, as kan tadyichokodan na saba ni Jesus mana karwan na saba. † **12:21** 12:21 Isa. 42:1-4

pahtoten naw maganay. Masaw a an marahet so dadakay; nawriw pahtoten naw marahet, ta nawriw kinapya na do aktokto na.

³⁶ “Ibahey ko dyinyo oyod. Anchan araw a kapangokom, ki kāda asanchi, ki atbayen nanchiw inchirin na a abos sinpaspangan a chirin. ³⁷ Ta siraw mismo chirin mwaw, ki siranchiw pangikeddeng no Dyos an nakagatos ka mana engga,” binata ni Jesus.

No Kapangdaw Da so Kaipaboya ni Jesus so Milagro
(Mk. 8:11-12; Lk. 11:29-32)

³⁸ Sinpangan na, naychirin saw kadwanaw a mangnanawo so linteg kan siraw rārayay da saw a Parisyo a kon da, “Maistro, paboyan pa yamen so makaskasdāawaw a kaparin a pakaboyan an oyod a yapo do Dyos toray mo.”

³⁹ Ki tinbay san Jesus a kāna, “Ay samna! Oltimwaya so karahet no tawotawo sichangori kan abayaw kapanganohed nyo, ta tinadyichokodan nyo Dyos. Oltimwayaw kakey nyo a makaboyas milagro, ki abanchi a polos maitoroh a milagro, malaksid do naporinaw di propīta Jonas. ⁴⁰ Akmas nakayanaw ni Jonas do irahemaw no bodekaw no royong a nakapahabas so tatdo a karaw kan ahēp, ki komwan anchiw kahay ko a Tawo a Yapod Hanyit a maitābon.† ⁴¹ Ta anchan araw a kapangokom, maytēnek sanchiw taga Ninebe a mapagatos dyinyo do dya kapotōtan. Ta sira, ki nagbabāwi sa do nakapangasabaw ni Jonas.‡ Ki inyowaya, ki anohdan nyo abayaw ibahey kwaya a aran matwatohos ako kan Jonas. ⁴² Asa pa. Do arawayan kapangokom, maytēnek anchiw Rēyna do Abagātan* do kaychowa pa tan pagatosen na saw tawotawo do dya kapotōtan maynamot ta iya, ki yapo do katetengan a yanan a mangay a mangadngey so kasirib ni Āri Solomon. Ki inyo, ki manganohed kamo abaya aran myan mangnanawo dyinyo sichangori a masirsirib pa kan si Āri Solomon.”

No Kapaybidi no Marahet a Ispirito
(Lk. 11:24-26)

⁴³ Sinpangan na, tinongtong ni Jesus naychirin dyira so nya pangārig: “An mohtot asa marahet a ispirito do asa tawo a sindepan na, midibidi anchi a maychichwas do let-ang so matarek a paynahahan na, ki makadongso aba. ⁴⁴ Sinpangan na, batahen na do inawan naw a kāna, ‘Āy, maganay āno, an paybidi ko nakayapwan kwaw a bahay?’ Do kapaybidi naw, masarakan na a madalos kan maornos, as kan apabaw omyan daw. ⁴⁵ Do dawrinchi, ki mangay a manghap so rārayay na a papito pa a ispirito a maraherahet kan iya, as kan somdep sanchi a tabo do dawri a tawo. As no kayayan no nawri a tawo a sindepan da, ki mangamangay pa makakāsi kan iyaw sīgodaw a kayayan na. Komwan anchiw payparinan dan tawotawo sichangori a oltimo danas karahet.”

Si Ānang kan Kakakteh Saw ni Jesus
(Mk. 3:31-35; Lk. 8:19-21)

⁴⁶ Ki myan pa maychiychirin si Jesus dyirad tawotawo saw do kawara daw da ānang na kan no kakakteh na saw. Ki myan sa do gaganaw no bahay, as kan inpatawag das Jesus, ta chakey da kasarita. ⁴⁷ Dawa, binatan asaw a tawo daw a kāna, “Aryaw si ānang mo kan kakakteh mo saw a maytēnek do gagan. Chakey da, kono, imo a kasarita.”

⁴⁸ Ki tominbay si Jesus a kāna, “Sino paro ānang ko, kan sino paro saw kakakteh ko?”

† 12:40 12:40 Myan matarek a nakaiyologan “maitābon,” ki “do irahem no tana,” mana “do irahem no Hades a yanan nadiman.” Asa pa, sigon do dadakay dan Jodyowaw, ki ibidang daw asa karaw a aran asa lang a ōras napahabas do dawri a araw. Dawa, sigon do dadakay da, maparin a maibahey a nadiman si Jesus do tatdo a karaw. § 12:41 12:41 Jon. 3:5 * 12:42 12:42 1 Ār. 10:1-10

⁴⁹ Sinpangan na, tinongdo san Jesus nanawhen naw, as nakabata na sya a kāna, “Cha saya dyaw ānang kan kakakteh ko! ⁵⁰ Ta aran sino a mamarin so pagayatan ni Āmang kod hanyit, ki iya danaw kakakteh kan ānang ko.”

13

No Pangarig a Maynamot do Maymohamoha

(Mk. 4:1-9; Lk. 8:4-8)

¹ Do dawri a araw, komnaros Jesus do bahayaw, as nakangay na naydisna do payisaw no minanga a nangnanawo. ² Ki maynamot do kārwwaw no tawotawo a mindibon sya, nangay si Jesus a somnakay a naydisna do sihahatawaw a abang. Ki siraw tawotawowaw, nāw dad payisaw no minanga a nangadngey sya. ³ Āro innanawo na a inpangārig dyira.

Binata na dyira a kāna, “Myanaw asa maymohamoha a nangay a nangiwaris so botoh. ⁴ Do kayan naw a magwaris, myan saw napaychaesday na do rarahan naw, kan kinan san manomanok. ⁵ Myan paw kadwan sa a botoh, ki naychaesday sa do mabato saw a yanan. Maynamot do kadēkey no tana, nalisto sa naycharoroting. ⁶ Ki do nakaibilag daranaw do araw, nahayo sa, ta nakarahem abaw yamot da saw. ⁷ Myan pa saw kadwan a botoh, ki naychaesday sa do katamtamkan a manōlok. Ki do kapayparakoh daranaw a nachisagesagel do tametamek, ki nahonghongan sa. ⁸ Ki myan saw botoh a naychaesday do maganayaw a tana. Tomnobo sa, kan minsi sas āro. Siraw kadwanaw, ki mayid, kan myan saw kadwan a mangengen. Siraw kadwanaw, ki mawpayang so dāwa.”

⁹ Do nakatayokaw ni Jesus so nya pangarigan na, binata na, “Inyo a myan so tadyinya, kadngeyen nyo ah.”

Siraw Dya Makaāwat so Pangariganaya

(Mk. 4:10-12; Lk. 8:9-10)

¹⁰ Do nakatayokan Jesus so nya nanawo, nangay sad Jesus nanawhen naw, as nakaiyahes da sya dya a kon da, “Mo Āpo, āngo ta mangosar kas pangārig saya an maychirin ka dyirad tawotawo saya?”

¹¹ Ki tinbay san Jesus a kāna, “Inyo nakaitorohan no kapakatoneng so palimedaya a maynamot do pagtorayan no Dyos. Ki siraw kadwan saw a tawotawo, ki engga. ¹² Ta no makaāwat, ki arwāro maitoroh dya tan magsobra. Ki no dya makaāwat, aran iyaw dēkeyaw a myan dya, ki mapakaro panchi dya. ¹³ Dawa, nawriw osaran kwayas pangārig an siraw paychirinan ko, ta aran manyideb sa, ki makalasin saba, kan aran mangadngey sa, ki makadngey saba mana aba polos kapakaāwat da. ¹⁴ Ta an maynamot dyira, natongpal danaw inpadtwaw ni propita Isayas a kāna, “ ‘Pirmi kamonchi a mangadngey, ki makaāwat kamo aba.

Pirmi kamonchi a manyideb, ki makalasin kamo aba.

¹⁵ As maynamot ta matwaw oho dan nyaya tawotawo, sinesengan daw tadyinya da, kan pinayreket daw mata da. Ta an dya komwan, ayket, makaboya sa kan makadngey sa, as makaāwat sa, as āngonchan maybidi sa dyaken, as pyahen ko sa!’ Nawriw binata no Dyos.*

¹⁶ “Ki inyo, ki magāsāt kamo, ta makaboya kan makadngey kamo. ¹⁷ Ibahey ko dyinyo oyod a āro saw propita kan siraw masingpetaw kaychowaw taywara mangahahay a manyideb so maboyaboya nyowaya, ki naboya daba, kan chakey da adngeyen iyaw madngedngey nyowaya, ki nadngey daba.”

* 13:15 13:15 Isa. 6:9-10

*Ipalawag ni Jesus Pangarig a Maynamot do Maymohamoha
(Mk. 4:13-20; Lk. 8:11-15)*

¹⁸ “Sichangori, adngeyen nyo chakey na batahen pangārigaya maynamot do kapaymohamoha.

¹⁹ “No mangadngey so chirinaya a maynamot do pagtorayanaya no Dyos as dyi na maawātan, ki maipariho do payisaya no rarahan a naychaesdayan botoh. Nangay si Sairo, as kan sinodib naw maganayaw a naimoha dya. ²⁰ As no kabatwanaya a naychaesdayan botoh, ki nawriw pachiyengayan tawowaw a nyeng a masoyot a mangrawat an madngey naw chirin no Dyos. ²¹ Ki maynamot ta nakarahem abaw yamot na do aktokto na, manayon aba. Ta an myan kalidyatan kan kaidadanes a maynamot do chirinaya a nadngey na, chaōpay narana kan malisto a tomadyichokod do kapanganohed naw. ²² As no kanonōlokanaya a naychaesdayan no botoh, ki maipariho do tawowaw a mangadngey so chirin no Dyos. Ki iyaw chirinaya nadngey na, makalo na mabo a maynamot do kabakel na makayapo do problima do byay kan no pangawis no kinabaknang. Nya sayaw manghonghong so chirinaw a nadngey na, kan may-asi aba. ²³ As iyaw maganayaw a tana a naychaesdayan no botoh, ki mayarig do tawowaw a mangadngey so chirin no Dyos kan maawātan na. As siraw naimohaw dya a botoh, ki nay-asi sa. Myan saw mayid, mangengen, kan mawpayang so dāwa.”

No Pangarig a Maynamot do Tamek

²⁴ Myan paw matarek a pangārig a inbahey ni Jesus dyira a kāna, “Maiyarig iyaw pagtorayan ni Āpo Dyos do naporinaya do asaya a tawo a nagwaris so maganay a botoh do bengkag na. ²⁵ Do asa kahep do kapakaycheh daranan akin bengkagaw, nangay kabōsor naw, as kan naymohas tamek† do payapayawan daw no mohamoha naw a trīgo, as nakayam narana. ²⁶ Ki do nakapayparakoh daranaw no mohamohaw kan somiknan dana sa magdāwa, madlaw danaw kayan tamekaw. ²⁷ Sinpangan na, nangay saw tobotoboyen naw no akin mohamohaw, as nakabata da syad āmo daw a kon da, ‘Āpo, maganay saw botohaw a inmoha mod bengkag mwaya, ki āngo ta ari danayaw tamek na?’

²⁸ “Ki binatan āmo daw a kāna, ‘Kaparin kabōsor ko nawri.’

“Ki inyahes daranan tobotoboyen naw a kon da, ‘Chakey mori, ta yay namen sa bagoten tamekaya?’

²⁹ “Ki binatan āmo daw, ‘Ay! Engga, ta āngonchan makaparapas kamo so mohamoha kwaw. ³⁰ Nolay nyo a mayrayay sa mayparakoh tamekaya kan mohamohaya. Ta anchan araw no kapagranyi, ki ibahey konchi dyirad pagranyen kwaw a panmahen da sa bagoten tamekaya, as kاسوب da sira. As anchan tayoka no nawri, ranyen darananchiw mohamoha kwaya, as kakapya darana sya do agāmang kwaw.’ ”

*No Pangarig a Maynamot do Botoh no Mostasa
(Mk. 4:30-32; Lk. 13:18-19)*

³¹⁻³² Myan paw asa pangārig a inbahey ni Jesus dyira a kāna, “Maiyarig paw pagtorayan ni Āpo Dyos do dēkey a botoh no mostasa‡ a akmay kadedēkeyan a botoh a inwaris no asa tawo do bengkag na. Ki tomobo kan mayparin a akmas kararakohanaw a mohamoha. No karakoh na, ki akmas asa kayo a maparin a payketketan manomanok sangasanga na saw.”

† 13:25 13:25 Iyaw nya inmoha no kabōsoraw, ki akmas bogibogyaw a dya mailasin, an dyi dananchi lang a iyaw dāwa naw. ‡ 13:31-32 13:31-32 No katohos no nyaya mostasa dan Jodyo, ki pasaray myan dosi a kadapan.

No Pangarig a Maynamot do Yapo

(Lk. 13:20-21)

³³ Myan paw asa pangārig a inbahey ni Jesus dyira a kāna, “Maiyarig paw pagtorayan ni Āpo Dyos do yapo a pasaglen mabakes do āro a arina tan pabsogen na tabo.”

No Kapangosar ni Jesus so Pangarig

(Mk. 4:33-34)

³⁴ Nyaw binata ni Jesus dyirad tawotawowaw, kan inosar naw pangārig do tabo a nakapachisarsarīta na dyira, ta nachisarsarīta aba do dawri, an dya nangosar so pangārig. ³⁵ Pinarin naw nya tan matongpal iyaw padtwaw no propīta a kāna: “Osaren konchiw pangārig an machisarīta ko dyira. Ki aran komwan, ibahey konchi dyiraw no dyi pa napapatakan a kayapo pad nakaparswa no lōbong.” §

Ilawlawag ni Jesus Pangarig a Maynamot do Tamek

³⁶ Do dawri, kinarwan sa ni Jesus tawotawo saw, as nakasdep nad bahayaw daw. Ki naypasngen sa dyaw nanawhen naw, as nakabata da sya dya a kon da, “Ipalawag mo pa dyamen, mo Āpo, chakey a batahen pangārigaw do tamekaw do bengkag.”

³⁷ Binatan Jesus dyira a kāna, “No tawowaya a maymoha so maganay a botoh, ki yaken a Tawo a Yapod Hanyit. ³⁸ As no bengkagaya, ki siraw tawotawo saya do lōbongaya. As no maganay saya botoh, ki siraw anak saya do pagtorayan ni Āpo Dyos. As siraw tamekaya, ki siraw anakaya no marahet. ³⁹ As no kabōsoraya a naymohas tamek, ki si Satanas. No kapagranyaya, ki iyaw panongpalan lōbongaya, as kan no magranyi saya, ki siraw anghilis saw. ⁴⁰ Akmas naporinaw do tamekaw a nakpekpeh a nasosohan, komwan anchiw maparin an araw no panongpalan lōbongaya dyirad nachirārayay saw di Satanas. ⁴¹ Ta yaken a Tawo a Yapod Hanyit, ki toboyen konchiw anghilis ko saw a mangay a mapakaro do pagtorayan ko so tabo mapaygatos saw so kapayngay da tawo kan sira tabo mamariparin saw so marahet. ⁴² Payongben da sanchi no anghilis ko do somgesged a apoy kan dawriw yanan dan tomanyitanyis saw kan mayngaletnget a tawotawo do lidyat da. ⁴³ Komwan abaw masingpet saw a tawotawo, ta maranyag sanchi a akmay araw do pagtorayan ni Āmang da. Inyo a myan so tadyinya, kadngeyen nyo ah.”

No Pangarig a Maynamot do Naitlabeng a Balitok

⁴⁴ “Maiyarig paw pagtorayan ni Āpo Dyos do balitok a nailabeng do asa a bengkag. Myan tawo a nakadongso sya, ki tod na pinonan. Sinpangan na, nayyayo a siraragsak a nangilako so tabo warawaraw na, as nakangay na a nanggātang so bengkagaw tan madyira naw pinonan naw a balitok.”

No Pangarig a Maynamot do Mangīna a Alahas

⁴⁵ “Maiyarig paw pagtorayan ni Āpo Dyos do asa magnigosyo a pirmi a maychichichwas so mangīna a alahas. ⁴⁶ Ki do nakadongso naranaw so oltimwaw so kangīna a alahas, ki inlāko naw tabo warawara naw, as nakangay na nanggātang sya.”

No Pangarig a Maynamot do Sīgay

⁴⁷ “Maiyarig paw pagtorayan ni Āpo Dyos do asa nakapakat a sīgay a makahap so tabo a kita no among. ⁴⁸ Ki do nakapno danaw no sīgayaw, ki inākas dan magkalapaw, as inyangay dad aptanaw, as kapaydisna da a mamidi siras magaganayaw a among. Ikalapay da saw maganayaw, as ipoha da saw dyaw a maganay. ⁴⁹ Komwan anchiw maparin an araw no kapangokom. Mohtot sanchiw

anghilis saw a mapaychapidi so marahet kan malinteg saw a tawotawo. ⁵⁰ Siranchiw marahetaw, ki payongben da sanchi no anghil saw do somgesgedaw a apoy, kan dawriw yanan dan tomanyitanyis saw kan mayngaletngat a tawotawo do lidyat da.”

Iyaw Bayo kan Adan Saw a Nanawo

⁵¹ Ki inyahes ni Jesus dyirad nanawhen na saw a kāna, “Maawātan nyoriw nya a tabo?”

Ki binata da dya, “On.”

⁵² Sinpangan na, binatan Jesus dyira a kāna, “No chakey na batahen, ki kāda asa mangnanawo so linteg a manganohed do inanawo kwaya a maynamot do pagtorayan Dyos, ki maiyarig do asaw a akin bahay a makapatak a mangosar so bayo kan adan a warawara na a kinapya na do agāmang naw.”

Ipsok Da si Jesus do Nasaret

(Mk. 6:1-6; Lk. 4:16-30)

⁵³ Do katayokaw ni Jesus a nangnanawo so nawri sa a pangārig, ki komnaro dana do dawri a idi. ⁵⁴ Do dawri, naybidi do mismo naw a idi do Nasaret, as kan nangnanawo do sinagoga daw daw. Ki do nakadngey daw so inanawo naw, nasdaāwan saw tawotawo saw daw, as kan naysin-iiyahes sa a kon da, “Dino paro nanghanghapan na so nyaya sīrib kan panakabalin na a mamarin siras milagro saya? ⁵⁵ Iyabawriw barwaw ni Jose a karpintīro? As si Maria abawriw ānang naw, kan sa Santiago, Jose, Simon, kan Jodas, sira abawriw kakakteh naw? ⁵⁶ Asa pa, siraw tabo kakakteh naw a mababakes, ki taywaran dyi sa omyan dya a masngen dyamen? Ay samna! Dino paro nanghapan nas tabo nyaya?” ⁵⁷ Do dawri, inipsok das Jesus. Ki binatan Jesus dyira a kāna, “Iyaw propīta no Dyos, ki anyiben da do aran dino a logar, malaksid do bōkod na idi kan pamilya.” ⁵⁸ Ki dēkey inpaboya na milagro daw maynamot do dyi daw a panganohdan.

14

No Nakadiman ni Juan a Bawtista

(Mk. 6:14-29; Lk. 9:7-9)

¹ Ki do dawri a chimpo, nadāmag ni Āri Herodes* no torayen do Galilya iyaw maynamot di Jesus. ² Binatan Āri Herodes dyirad tobotoboyen naw a kāna, “Iyaw nya, ki si Juan a Bawtista a minirwa nabyay. As dawa, myan dyaw panakabalin a mamarin so komwan saw a milagro.”

³ Nyayaw binatan Herodes maynamot ta iyaw nangpatiliw kan nangpakawar, as kan nangpabahod di Juan. Pinarin Herodes nya maynamot do nakapachikontraw ni Juan di Herodes do nakakabahay naw so ipag naw a si Herodyas a baket ni ādi nas Pilipi. ⁴ Ta do nakarahan, binata ni Juan di Herodes a kāna, “Maikontraw do linteg pinarin mwaya.”† ⁵ Ki do dawri, chinakey ni Herodes a dimanen, ki namo dyirad Jodyo saw, ata, inbidang dan tawotawo saw a asa propīta si Juan.

⁶ Ki do kapagkomplyaw ni Āri Herodes, tomnadaw balāsangaw a anak ni Herodyas do salapen na kan siraw bisita na saw, ki nahwahok si Āri Herodes a maynamot dya. ⁷ Dawa, nagkari si Herodes dya a aran āngo a akdawen na, ki itoroh nanchi dya.

⁸ Ki do dawri, minandaran ānang naw a ibahey na di Herodes a kāna, “Yangay mo sichangori iyaw ohwaw ni Juan a Bawtista a mapadatok do tatakan.”

* **14:1** 14:1 Iyaw nya a Āri Herodes, ki si Āri Herodes Antipas a iyaw anakaw ni Āri Herodes do chimpon nakayanak ni Jesus. No āwag na, ki “tetrako,” as kan no toray na, ki akmay gobirnadur. † **14:4** 14:4 Leb. 18:16

⁹ Maynamot do dawri, chinaynyin aktokto no āryaw, ki maynamot do kari naw kan maynamot ta myan pa saw bisīta na, inbilin na a tongpalen daw yahesaw no balāsangaw. ¹⁰ Do dawri, inapotoh nas Juan do nakabahodan naw.

¹¹ Sinpangan na, inyangay daw ohwaw ni Juan a napadatok do tatakanaw kan inparawat dad balāsangaw, as kan iya danaw nanoroh syad ānang na.

¹² Katayoka no nawri, yangay da inhap no nanawhen naw ni Juan iyaw bangkay naw, as nakaitanem da sya. Do dawri, yangay da inbahey di Jesus.

Pakenen Sa ni Jesus Nasorok a Dadima Ribo a Tawo
(Mk. 6:30-44; Lk. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

¹³ Do nakadamagaw ni Jesus so nawri a naporin di Juan, nayabang sa Jesus a nangay do logaraw a kabwan tawo tan myan sa daw a sirā. Ki do nakatoneng daw no tawotawo saw so nakakarwaw ni Jesus, komnaro sad idiidi da, as nakapaglikaw da a nanakey a minonot di Jesus. ¹⁴ Do nakagchinaw ni Jesus do abangaw, naboya naw riniborībo saw a tawotawo. Taywaraw nakāsi na sira, as kan pinapya naw ganyit da saw.

¹⁵ Ki do kamakoyab naranaw, naypasngen sa di Jesus nanawhen naw, as nakabata da sya a kon da, “Īto danayaw kasdep no araw kan abayaw pagyanan dan tawotawo saya do dya ranso. Dawa, payamen mo na saw tawotawowaya tan mangay sa gomātang so kanen dad masngen saya barbaryo.”

¹⁶ Ki binatan Jesus dyira a kāna, “Machita paba komaro sa, ta inyo manoroh so kanen da.”

¹⁷ “Namna! Dadimaya katināpay kan dadwa among lang myanaya dyaten dya,” initbay dan nanawhen naw.

¹⁸ Ki binatan Jesus dyira a kāna, “Yay nyo a apen dya.”

¹⁹ Ki inbilin ni Jesus dyirad tawotawo saw a maychadisdisna sa do katamtamkanaw. Sinpangan na, inhap naw dadimaw a tināpay kan dadwaw a among, as nakatangay nad hanyit a nagyāman do Dyos. Sinpangan na, inakchikchid naw tināpayaw, as nakaitoroh na sya dyirad nanawhen naw. As siraw nanawhen naw, ki indasar da dyirad tawotawo saw. ²⁰ Ki komninan sa tabo, kan nabsoy sa. Ki myan paw kinonokon dan nanawhen naw a panda da, as kan nakapno pad asa poho kan dadwa kakalapay. ²¹ As no bidang dan mahahakay lang a komninan do dawri, ki dadima a ribo. Ki siraw mababakesaw kan adedekey, ki binidang da pa saba.

No Kayam ni Jesus do Hapotaw no Ranom
(Mk. 6:45-52; Jn. 6:15-21)

²² Do dawri, pinayabang ni Jesus nanawhen na saw a nanma sa a mamtang do dawri a minanga, as iya, ki nabidin pa. Sinpangan na, pinaybidi na saw tawotawowaw do bahabahay da. ²³ Do nakapakayam daranaw, somnonget si Jesus a maychatanyi do asaw a tokon a naydasal. Ki do kapaysarisari naranaw, maychatanyi pas Jesus do tokonaw. ²⁴ Ki do dawri, maydawod danaw abangaw a nagloganan dan nanawhen naw, kan malidyatan sa maynamot ta songat daw salawsaw.

²⁵ Ki do kaparbangon naranaw, romnapit si Jesus dyira, kan nayam do hapotaw no ranom. ²⁶ Ki do nakaboya daw no nanawhen na saw si Jesus a myan a mayam do hapotaw no ranom, chināmo da. Inyangay da a, “Oy, samna, anyitwaya!” kon da do taywara a kāmo da.

²⁷ Ki do dawri, nyeng a naychirin si Jesus dyira a kāna, “Patoreden nyo aktokto nyo! Mamo kamo aba, ta yaken si Jesus.”

²⁸ Sinpangan na, binatan Pedro dya a kāna, “On, mo Āpo, an oyod a imo, tawagan mo pa yaken a mangay dyimo do hapotayan ranom.”

²⁹ “Mangay ka dya,” binata ni Jesus. Dawa, gominchin si Pedro do abangaw, as nakayam nad hapotaw no ranom a nangay do yananaw ni Jesus. ³⁰ Ki do kadlaw naw so salawsawaw, ki namo dana. Do dawri, somiknan dana omned, as kan nanyeng nangngengey a kāna, “Mo Āpo, isalākan mo pa yaken!”

³¹ Ki insigīda inigpet ni Jesus tanoro naw, as nakabata na sya dya a kāna, “Kadēkey pan anohed mo. Āngo ta magmangamanga ka?”

³² Ki do dawri, somnakay sad abangaw, ki nyeng a nangheteng. ³³ Ki siraw myan saw do abangaw, ki dinaydāyaw das Jesus a kon da, “Oyodaya imo Anak no Dyos.”

*Pyahen Sa ni Jesus Maganyit Saw do Genesaret
(Mk. 6:53-56)*

³⁴ Do nakapakabtang daranaw, nakadok sa Jesus do tana a Genesaret. ³⁵ Sinpangan na, siraw tawotawo saw daw, ki nalasin das Jesus. Dawa, inpatawag da sa tabo maganyit saw daw, as nakaiyangay da sira dya. ³⁶ Nachikakaāsi sa dya a aran iya lang sayranaw no laylay naw masalid da no maganyit saw tan mapyan sa. Do dawri, tabo san nakasalidaw, ki napyan dana sa.

15

*No Nanawo Dan Parisyo kan no Linteg no Dyos
(Mk. 7:1-13)*

¹ Sinpangan na, nawara saw kadwan saw a Parisyo as kan mangnanawo saw so linteg a yapo do Jerosalem a mangay di Jesus, kan inyahes da dya a kon da, ² “Āngo ta pawadinen dan nanawhen mwayaw dadakay dan kapoonan ta? Ta chiban mo, maybanaw sabaw a akma so dadakay ta an sakbay a koman sa.”

³ Ki binata ni Jesus dyira a kāna, “Samna, aran inyo! Āngo ta pawadinen nyo bilin no Dyos do kagaget nyowaya mangtongpal so inpatāwid daw no kapoonan nyo? ⁴ Ta inbilin no Dyos a kāna, ‘Dayāwen mo sa āmang mo kan ānang mo.’* As ‘no aran sino a mangibahey so marahet a maynamot do inyapwan na, ki machita dimanen nyo.’† ⁵ Ki no inanawo nyowaya, ki matarekaya. Batahen nyowaya a an myan iyaw no maisidong no asa a tawo do inyapwan na, ki maparin a dyi na itoroh. On, tod na ipambar a batahen dyira a iyaw isidong naw dyira, ki maitoroh do Dyos. ⁶ Dawa, an maynamot do inanawo nyowaya, ki pinayparin nyo a abos sinpangan no chirin no Dyos. ⁷ Maysinsisingpet kamo! Oyod sawen binataw ni Āpo Dyos a maynamot dyinyo do inpapadto naw di propīta Isayas a kāna,

⁸ “ ‘Siraw nya tawotawo, dayāwen da yaken do dangoy da, ki mabawaw aktokto da dyaken.

⁹ Abaw sīrbin kaidaydāyaw da dyaken, ta inanawo daw linteg a pinarin tawo, kan batahen da a iyaw oyod a bilin no Dyos.’ ”‡

*Siraw Makarāyaw so Tawo
(Mk. 7:14-23)*

¹⁰ Do dawri, pinaypasngen san Jesus tawotawo saw dya, as kan binata na dyira a kāna, “Adngeyen nyo yaken, kan iktokto nyo a maganay tan maawātan nyo batahen kwaya. ¹¹ Makagatos abaw tawo do isobo na, an dya iyaw marahetaw a kapangtokto na a ihwa no dangoy na.”

¹² Sinpangan na, nangay sa dyaw nanawhen naw, as nakabata da sya dya a kon da, “Mo Āpo, chapatak mo abawri a maynyinan saw Parisyo saya do inchirin mwaya?”

* 15:4 15:4 Eks. 20:12; Deot. 5:16 † 15:4 15:4 Eks. 21:17; Leb. 20:9 ‡ 15:9 15:9 Isa. 29:13

¹³ Ki inatbay san Jesus a kāna, “Aran āngo a mohamoha a dya inmohan Āmang kod hanyit, ki mabagot anchi. ¹⁴ Nolay nyo sa, ta bolsek sa, as kan padāsen da a ipangōlwan kapayngay da a bolsek. Ki an maysinkaday pariho sa bolsek, ki mahay abas kasday da dadwa do aridos.”

¹⁵ Ki binatan Pedro dya a kāna, “Na, ilawlawag mo pa dyamen nawri a pangārig!”

¹⁶ Binata ni Jesus dyira a kāna, “Namna! Aran inyo, ki naawātan nyo pabawri? ¹⁷ Chapatak nyo abawri a tabo kanen a isobo nyo, ki somdep abaw nawri do aktokto, an dya do bodek, as kan maipoha anchi. ¹⁸ Ki no pahtoten dangoy, ki siraw nawriw yapo do kapangtokton tawo, kan taywaran dya pakagatosan nawri? ¹⁹ On, no pangtoktwan tawo, ki nawriw paypātobwan paygatosan a akmas marahet a kapangtokto, kapangdiman, kapachikamalāla, kapaychakatekateh a machoknod, kapanakanakaw, kapangipaneknek so bayataw kan kapamaraherahet. ²⁰ Siraw nyaw mapaygatos so tawo. Ki an iyaw bata daya a dya maybanaw an sakbay a koman, ayket, nawri abaw pakagatosan asaw a tawo.”

No Kapanganohed no Asa Mabakes a Dya-Jodyo (Mk. 7:24-30)

²¹ Do dawri, komnaro sa Jesus daw, as nakangay dad matarek a probinsya do idiidi saw a Tiro kan Sidon. ²² Ki nangay dyaw asaw a mabakes a Dya-Jodyo a taga Kanaan, as nachikakaāsi dya, kan inngengey na a kāna, “Mo Āpo a Kapotōtan Āri Dabid, chāsīm pa yaken, ta sindepaw no marahet a ispirito balāsang kwaw, kan oltimwaw a kalidyat nas changori.”

²³ Ki polos a dya tinbay ni Jesus. Dawa, nangay sa dyaw nanawhen naw, as kan binata da dya a kon da, “Āpo, atbayen mo na tan dya mononot dyaten a mangagagay.”

²⁴ Ki binatan Jesus dyira a kāna, “Natoboy ako lang dyirad tawotawo saw a kapotōtan Israel a maiyarig do karniro saw a nabo dana.”

²⁵ Ki do dawri, naypaypasngen mabakesaw a naydogod do salapenaw ni Jesus, as nakabata na syad Jesus a kāna, “Ayya, mo Āpo, sidongan mo pa yaken!”

²⁶ Ki inatbay ni Jesus a kāna, “Machita pakanen a manmaw adedekey, ta maparin aba sodiben kanen daw a ipakan dyirad chito.”

²⁷ “Na, oyod nawri mo Āpo,” inatbay no mabakesaw. “Ki aran siraw chito, ki dididen dabawriw maychahesday saw a yapo do lamisaan no āmo da?”

²⁸ Ki do dawri, binatan Jesus dya a kāna, “Oyodaya rakkoh anohed mo! Maitoroh dyimo akdawen mwaya.” Ki do dawri, nanyeng a napyan anak naw.

Pyahen Jesus Āro Saw a Tawotawo

²⁹ Ki do dawri, komnaros Jesus daw, as nakayam nad payisaw no Minangaw a Galilya. Sinpangan na, somnonget do asaw a paytokonan, as nakapaynahah na daw a naydisna. ³⁰ Sinpangan na, nangay sa dyaw reprep saw a tawotawo, kan inyangay da saw piday, bolsek, logpi, omel, kan āro pa saw kadwan a maganyit a pinay dad salapen naw. Ki pinapya na sa tabo.

³¹ Oyod a nasdaāwan saw tawotawo saw, kan indaydāyaw daw Dyos no kapotōtan Israel do nakaboya daw a nakapaychirin dana saw omelaw, maganay dana saw logpyaw, makayam dana saw pidāyaw, as kan makaboya dana saw bolsekaw.

Pakanen Sa ni Jesus Nasorok a Apat a Ribo a Tawo (Mk. 8:1-10)

³² Do dawri, tinawagan san Jesus nanawhen naw, as nakabata na sya dyira a kāna, “Chāsī ko sayaw nyaya tawotawo, ta napatawsan dana sayas bahon, kan tatdo danaya karaw da dyaten do dya. Chakey ko saba paybidihen a mapteng, ta angwan mahohed kadwan do rarahan.”

³³ Ki binata da dya no nanawhen naw a kon da, “Dino paro panghapan namen dya ranso so pamakan so akmaya syay a reprep a tawo?”

³⁴ Ki binata ni Jesus dyira a kāna, “Papira paw tināpay nyowaya?”

Ki initbay da, “Ari paw papito kan papere dana a dedēkey a natapan a among.”

³⁵ Do dawri, inmandar ni Jesus dyirad tawotawowaw a maychadisdisna sa do tana. ³⁶ Sinpangan na, inhap na saw papito saw a tināpay kan siraw amongaw, as nakapagyāman na di Āpo Dyos. Ki do nakatayoka naw, inakchikchid na, as nakaitoroh na sya dyirad nanawhen naw. As siraw nanawhen naw, ki nangidasar sa dyirad tawotawo saw.

³⁷ Ki komninan sa tabo, kan nabsoy sa. Ki myan paw kinonokon dan nanawhen naw a panda da, as kan nakapno pad papito a kakalapay. ³⁸ As no bidang dan mahahakay lang a komninan do dawri, ki apat a ribo. Ki siraw mababakesaw kan adedekey, ki binidang da pa saba.

³⁹ Ki do katayokaw no nawri, pinayam dana san Jesus tawotawo saw, as nakasakay nad abangaw, as nakangay da Jesus do sakop naw do idyaw a Magadan. §

16

Mangdaw Saw Parisyo kan Sadosyo Saw so Milagro ni Jesus (Mk. 8:11-13; Lk. 12:54-56)

¹ Do dawri, nangay kadwan saw a Parisyo kan kadwan saw a Sadosyo* di Jesus maynamot ta chakey da sōoten si Jesus. Inakdaw da pa dya a mapaboyas milagro tan pangipaboya na an iya, ki yapo di Āpo Dyos mana engga.

² Ki initbay ni Jesus dyira a kāna, “An somdep araw, as maboya nyo a manyibayaw asdapan, batahen nyo a, ‘Mahangan anchi an delak.’ ³ As an mabekas, as maboya nyo a manyibayaw araw maynamot ta makonem, ibahey nyo a, ‘Ay! Machimoy anchi sicharaw!’ Chapatak nyo mangikeddeng so kāwan do kaboya nyo so pangilasīnan do kademdeman, ki maawātan nyo abaw chakey a batahen no pangilasīnan saya a pariparinen Āpo Dyos sichangori a maynamot dyaken. ⁴ Oltimwaya so karahet tawotawo sichangori kan abayaw kapanganohed nyo, ta tinadyichokodan nyo Dyos. Oltimwayaw kakey nyo a makaboyas milagro, ki abanchi a polos maitoroh a milagro, malaksid do naparinaw a milagro di propīta Jonas.”

Do katayokaw ni Jesus a nangibahey syaw, kinarwan na sa.

No Inanawo Dan Parisyo kan Sadosyo (Mk. 8:14-21)

⁵ Ki do kapakarapit daranaw do kabtangaw no minanga, ki nanakem dan nanawhen naw a nawayakan daw naybahon so tināpay.

⁶ Ki do dawri, binatan Jesus dyira a kāna, “Magannad kamo do yapo daw no Parisyo saw kan yapo daw no Sadosyo saw.”

⁷ Ki do nakaibaheyaw ni Jesus so nya, naysin-iiyahes saw no nanawhenaw ni Jesus a kon da, “Komwan āno batan Jesus, ata, abayaw inhap ta tināpay ta?”

⁸ Ki nadlaw ni Jesus iyaw no kapagsasarīta daw. As dawa, binata na dyira a kāna, “Ay samna! Taywara kamwaya! Āngo ta nawriw pagsasaritāan nyo kabon tināpay nyo? Kadēkey pan anohed nyo! ⁹ Ari kamo pawri a dya makaāwat? Napangayan nyos aktokto nyo? Manakem nyo pabawriw no nakapayparwaw no dadimaw a tināpay a kinan dan dadimaw a rībo a mahahakay, kan papira kakalapay panda nyowaw a kinonokon nyo do dawri? ¹⁰ Mana iyaw papitwaw a tināpay a kinan dan nasorokaw a apat a rībo a tawotawo, kan papira kakalapay panda a kinonokon

§ 15:39 15:39 Mana “Madala” a masngen do idyaw a Dalmanota. Mk. 8:10 * 16:1 16:1 Siraw Sadosyo, ki siraw Jodyo saw a makabata a dya mirwa mabyay nadiman.

nyo daw? ¹¹ Samna! Taywaran tināpay chakey ko a batahen? Āngo ta dyi nyo a maawātan? Pirwahren ko na ibahey dyinyo a annadan nyo yapo daw no Parisyo kan Sadosyo,” binata ni Jesus dyira.

¹² Ki do dawri, naawātan dan nanawhen naw a iya sawen abaw yapwaw a pamarin so tināpay batabatahenaw ni Jesus dyira, ta iya sawen inanawo daw no Parisyo kan Sadosyo.

Paneknekan ni Pedro An Sino si Jesus

(Mk. 8:27-30; Lk. 9:18-21)

¹³ Do kapakarapit daw da Jesus do sakop no idi a Sesarea Pilipos, inyahes ni Jesus dyirad nanawhen naw a kāna, “Sigon do aktokto dan tawotawo, sino kono bata da a maynamot dyaken a Tawo a yapo do hanyit?”

¹⁴ Initbay da dya a kon da, “Na, binata daw no kadwan a imo kono si Juan a Bawtista a minirwa nabyay, kan myan paw nakabata sya a imos Elyas. As siraw kadwan saw, ki batahen daw a imo si Jeremyas mana asa ka kono a propita ni Āpo Dyos do kaychowa.”

¹⁵ “Ki inyo,” binata ni Jesus dyira, “sino ako do kapangtokto nyo?”

¹⁶ Ki initbay ni Simon Pedro a kāna, “Namna! Taywaran dya imos Kristo,† iyaw Anakaya no sibibyay a Dyos?”

¹⁷ Ki initbay ni Jesus dya a kāna, “Magāsat kam Simon a anak ni Jonas! Tawo abaw nakayapwan nawri a inbahey mo, an dya si Āmang kod hanyit nangibahey so nawri a oyod a myan dyimo. ¹⁸ No mabata ko dyimo, ki Pedro‡ kaya, as no hapotayan bato, ki patnekan konchis iglisya ko, as kan abaken naba polos no kadiman.§ ¹⁹ Itoroh konchi dyimo tolbek saw no pagtorayan Āpo Dyos, kan aran āngo a baywan mod tanaya, ki baywan nanchin Āpo Dyos do hanyit. Akma saw a aran āngo a ipalōbos mod tanaya, ki ipalōbos nanchin Āpo Dyos do hanyit.”

²⁰ Do nakatayoka naw a nangibahey so nawri dyira, ki inmandar na dyirad nanawhen naw a dyi da ibahebahey a iya, ki si Kristo.

No Kaipakatoneng ni Jesus so Kadiman kan Kapagōngar Na

(Mk. 8:31-9:1; Lk. 9:22-27)

²¹ Do dawri, insiknan ni Jesus mangipakatoneng dyirad nanawhen na saw a kāna, “Machita mangay ako do Jerosalem kan āro pasaren ko daw a panglidyalyat da dyaken siraw panglakayen saw, siraw matotohos saw a papādi, as kan siraw mangnanawo saw so linteg. Dimanen danchi yaken, ki makarahan iyaw tatdo a karaw, ki mirwa akonchi a mabyay.”

²² Do dawri, pinachibawa ni Pedro so dēkey si Jesus, as nakapaydabdab na sya a kāna, “Ay samna, Āpo! Taywaran palobōsan Āpo Dyos nawri? Polos anchi a dya maparin dyimo komwan ah!”

²³ Ki inidit ni Jesus, as nakabata na syad Pedro a kāna, “Komaro ka dyam Satanas! Imo asa manengseng do rarahan ko, ta nawryayaw iktokto mo chakey no tawotawo; iyabayaw chakey no Dyos!”

²⁴ Do dawri, binatan Jesus dyirad nanawhen naw a kāna, “No aran sino a makey a monot dyaken, ki machita a penpenen naw chakey na, isabhay naw kros na, as kawnot na dyaken. ²⁵ Ta no sino a mangipateg so byay nad tanaya, alit na mabo na. Ki no tawo a madiman a maynamot do kapanganohed na dyaken, myan anchiw byay na abos pandan a itoroh anchi no Dyos dya. ²⁶ Ta aryoriw magon-gona no tawo a madyira na tabo iyaw no myan do lōbongaya, ki mabo naw byay na abos pandan do

† **16:16** 16:16 “Kristo” mana “Mesias.” ‡ **16:18** 16:18 No chakey na batahen Pedro do chirin Griego, ki “bato.” § **16:18** 16:18 No naitolas do Griego, ki “Rowangan no Hades” a yanan nadiman. No chakey na batahen rowanganaya, ki “toray” mana “bileg” no kadiman.

impyrino? Polos! Mana, aryoriw maitoroh no asa tawo a panādi so byay na? Polos!
²⁷ Ta mahay paba, ki maybidi akonchi a Tawo a Yapod Hanyit kontodo siraw anghilis saw, kan mangipaboya ako so dayag no ranyag ni Āmang ko. As kāda asanchi, ki gon-gonaan ko sigon do pinarin na. ²⁸ Oyod nyaya ibahey ko dyinyo a siraw kadwan saya dyinyo a maytēnek dya sichangori, ki madiman sabanchi a mandad kaboya da dyaken a Tawo a Yapod Hanyit a mapaboya do pagtorayan ko,” binatan Jesus.

17

No Kapagbalbaliw no Inawan ni Jesus *(Mk. 9:2-13; Lk. 9:28-36)*

¹ Nakapakarahanaw no anem a karaw, inhap ni Jesus sa Pedro, Santiago, kan si Juan a kakteh ni Santiago a sirā lang, kan somnonget sa do asaw a matohos a tokon.

² Do nakapakarapit daranaw daw, nyiknyinan a nagbalbaliw inawanaw ni Jesus do salapen daw, kan mamoyat mostra na a akmay araw, as makapoyat laylay naw do oltimo a kaydak na. ³ Sinpangan na, nagparang dana sa Moyses kan Elyas, kan myan sa machisarsarita di Jesus. ⁴ Ki binata ni Pedro di Jesus a kāna, “Āpo, ay, angwa kagāsāt no kayan taya dya! An chakey mo, maganay ngata an mamarin akos tatdo a bengbeng dya: asa dyimo, asad Moyses, kan asad Elyas.”

⁵ Ki myan pa maychiychirin si Pedro, ki nyiknyinan a inabongan sa no demdem, kan myan timek a yapo do demdemaw a naychirin a kāna, “Iyaw nyaw Anak ko a oyod kos chadaw. Oltimo a mahwahok ako a maynamot dya. Adngeyen nyo ibahey na!”

⁶ Ki do nakadngey daw so chirinaya, taywaraw nakamo dan nanawhen naw, as kan naysasakeb sa do tana.

⁷ Ki naypasngen si Jesus dyira, as nakasalid na sira, as nakabata na sya a kāna, “Maybangon kamo, as kan mamo kamwaba ah!”

⁸ Ki do nakatangay daw, abaw matarek a naboya da, an dyas Jesus a maychatanyi.

⁹ Sinpangan na, do kawsok daranaw, inbilin Jesus dyira a kāna, “Ibahey nyo abaw naboya nyowaya do aran sino a mandanchan kapagōngar ko a Tawo a Yapod Hanyit.”

¹⁰ Ki do dawri, inyahes dan nanawhen naw di Jesus a kon da, “Na, āngo paro batan da sya no mangnanawowaya so linteg a machita manma mangay si Elyas sakbay a mangay si Kristo?”

¹¹ “Naon,” initbay ni Jesus. “Kosto nawri a kapangnanawo da a mangay a manmas Elyas, kan pagsagānaen naw aktokto dan tawotawo. ¹² Ki ibahey ko dyinyo a nangay danas Elyas, kan nailasin daba, basbāli a pinarin da dyaw aran āngo a chinakey da. Ki komwan anchiw parinan da dyaken a Tawo a Yapod Hanyit.”

¹³ Ki do dawri, naawātan dan nanawhen naw a si Juan a Bawtista batabatahen naw dyira.

Pyahen Jesus Adekey a Sindep no Marahet a Ispirito *(Mk. 9:14-29; Lk. 9:37-43a)*

¹⁴ Do nakapaybidiyaw ni Jesus kan siraw tatdwaw a kinayrayay na do katawotawowan, nangay asaw a mahakay a naydogod do salapenaw ni Jesus. ¹⁵ Binata nad Jesus a kāna, “Mo Āpo, chāsīm paw baro kwaw a abos arang, ta komsiksiyaw kan taywara danaw a kalidyat na, kan masanyibaw a masday do apoy kan ranom. ¹⁶ Inyangay kwaw dyirad nanawhen mwaw, ki mapapya dabaw.”

¹⁷ Do dawri, initbay ni Jesus dyira a kāna, “Ay samna! Inyo a kapotōtan a abos anohed kan madyīdo so pangtoktwan, anchan āngo kapanganohed nyo a aran nahay ako na minyan dyinyo? Māngo pas kahay kaan-anos ko dyinyo? Iyangay nyo pa dyaw adekeyaw.”

¹⁸ Do dawri, pinaydabdab ni Jesus marahetaw a ispirito, ki komnaro do adekeyaw, kan nanyeng a napyan adekeyaw.

¹⁹ Sinpangan na, nahay abas dēkey, sililimed saw nanawhen naw a nangay di Jesus, as nakaiyahes da sya a kāna, “Āngo ta napaksyat namen abaw marahetaw a ispirito?”

²⁰ Ki binatan Jesus dyira a kāna, “On, ata, iyaw kadēkeyayan anohed nyo. Ta ibahey ko dyinyo oyod a an myan kapanganohed nyo a akmas kadēkeyaw no botoh no mostasa, maparin nyo a ibahey do dya tokon a, ‘Komaro ka, as mangay ka daw,’ ki syrto a mayadis anchi. On, maparin nyonchi a parinen aran āngo, ki basta manganohed kamo.”

[²¹ “Ki no kapaksyatan no nya kītan marahet a ispirito, ki maparin lang maynamot do kapaydasal kan kapagayonar.”]*

No Kapirwa Kaibahey ni Jesus so Kadiman kan Kapagōngar Na
(Mk. 9:30-32; Lk. 9:43b-45)

²² Do kapaychipeh daranaw no nanawhen na saw do Galilya, binatan Jesus dyira a kāna, “Yaken a Tawo a Yapod Hanyit, ki mahayak paba maiparawat dyirad tawotawo a omdiman dyaken. ²³ Ki aran komwan, mirwa akonchi a mabyay do chatatdo naw a karaw.”

Ki do dawri, taywaraw nakapagmamayo dan nanawhen naw.

No Kapagbāyad so Bwis do Timplo

²⁴ Do nakangay da Jesus do Kapernaom, nangay sad Pedro magsingsingir saw so bwis dad Timplo, as nakayahes da sya dya a kon da, “Magbāyadoriw maistro nyowayas bwis nad Timplo?”†

²⁵ “On,” binata ni Pedro dyira, as nakasdep nad bahayaw.

Ki sakbay a ibahey nad Jesus maynamot do dawri a inyahes da, binatan Jesus dya a kāna, “Āngo mabata mom Simon? Sino magbāyad so bwis dyirad āri sayad lōbongaya, sirawriw myan do pamilya da saw mana siraw kadwan?”

²⁶ Ki initbay ni Pedro, “Na, siraw kadwan saw.”

Dawa, binata ni Jesus dya a kāna, “An komwan, machita pawri a magbāyad saw anak? ²⁷ Ki chakey taba a myan kaynyin aktokto dan nya tawotawo, dawa, mangay ka mamasid do minangaw. As iyaw manōmaw a mapasidan mwa among, ki paytagadahen mo dangoy naw. Maboya monchi daw asaw a plata a manawob a pagbāyad tas bwis ta. Ahapen mo, as kangay mwa magbāyad so bwis ta yaten a dadwa.”

18

Sino Kasisītaan
(Mk. 9:33-37; Lk. 9:46-48)

¹ Ki do dawri, nappasngen saw nanawhenaw ni Jesus, as nakaiyahes da sya a kon da, “Sino kasisītaan do pagtorayan ni Āpo Dyos?”

² Sinpangan na, nanawag si Jesus so adekey, as nakapatēnek na sya do kahahatan-gan daw, as kan binata na dyira a kāna, ³ “No ibahey ko dyinyo, ki oyod. Makasdep kamo abanchi a polos do pagtorayan no Dyos, an dyi nyo a tādyan kapangtokto nyo, as kan mayparin kamo a akmas siras adedekey saw. ⁴ Aran sino a mapakombaba a akmas nya adekey, ki iyaw kasisītaan do pagtorayan no Dyos. ⁵ No aran sino a mangrawat so mabodis so saad a akmas nyaya adekey a maynamot do kapanganohed na dyaken, yaken rawaten na,” binatan Jesus.

* **17:21** 17:21 Nya a birsikolo, ki aba do kadwan saw a manyoskripto. † **17:24** 17:24 Do dawri a chimpo, machita bayādan tawo bwis da do goblirador do Roma, as kan akma saw do Timplo do Jerosalem.

Siraw Pakayapwan Kapaygatos
(Mk. 9:42-48; Lk. 17:1-2)

⁶ Do dawri, tinongtong ni Jesus naychirin a kāna, “No aran sino a mangsolisog tan makagatos aran asa lang dyirad nyaya mawnged pa so kapanganohed dyaken, ki maganaganay pa adayo an mapaytanan so rakoh a bato a gilingan lagaw naw, as kaitapwak na do karahman tāw. ⁷ Makasyāsiw tawotawo do lōbongaya maynamot do kārwayan pakasolisogan da! Sigorādo a mangay saw nya pakasolisogan, ki kapakāsi pan tawowaw a pakayapwan dan nyaya!

⁸ “As dawa, an tanoro mana kokod mwaw pakayapwan kapaygatos mo, akteben mo, as kaipoha mo sya. Maganaganay an pokol mana piday ka a somdep do hanyit kan iyaw myanaw dadwa tanoro mana dadwa kokod mo a maitapwak do yanan apoy a dya mawsepan. ⁹ Masaw an iyaw mata mwayaw pakayapwan kapaygatos mo, hawhawen mo, as kaipoha mo sya. Maganaganay a bolsek ka a somdep do byay a abos pandan kan myanaw so dadwa mata a maitapwak do impyirno a yanan abos pandan a apoy.”

No Pangarig a Maynamot do Nabo a Karniro
(Lk. 15:3-7)

¹⁰ Tinongtong ni Jesus naychirin a kāna, “Chiban nyo, ta iroromen nyo abaw aran asa dyirad nya saya adedekey, ta ibahey ko dyinyo a siraw anghil saw do hanyit a mangaywan sira, ki nāw da do salapen ni Āmang kod hanyit. [¹¹ Ta yaken a Tawo a Yapod Hanyit, ki iyaw nyaw nangayan ko dya lōbong tan isalākan ko saw nabo.]*

¹² “Āngo mabata nyo an myan asa tawo a myan so asa gasot a karniro, as naiwawaw asa? Syimpri, karwan na saw sasyam saw a poho kan sasyam do pagaraban dad songesonget, as kangay na maychichwas so naiwawaw. ¹³ On, ibahey ko dyinyo oyod a do kaboya na sya, ki rakorakoh anchiw soyot na do naiwawaw kan siraw sasyamaw a poho kan sasyam a dya naiwawa. ¹⁴ Komwan si Āmang nyod hanyit. Chakey naba myan mabo a aran asa lang akmas nya saya adedekey,” binatan Jesus.

Iyaw Kakteh a Makagatos

¹⁵ Sinpangan na, binata ni Jesus a kāna, “An makagatos dyimo kakteh mo, mangay ka dya, as kaibahey mo dya so nakagatosan naw. Ki parinen mo an dadwa kamo lang ah. An mangadngey dyimo, as naychapyā kamo, ki napabidi mo naw kapaysit nyo. ¹⁶ Ki an dyi naymo a adngeyen, ki manghap kas asa mana dadwa rārayay mo tan tabo ichirin mo dya, ki mapaneknekan a maynamot ta masaksyan dadwa mana tatdo.† ¹⁷ Ki an dyi naynyo a adngeyen, ki ibahey mo na do salapen iglisya. Ki an alit na dyi na pa adngeyen iglisya, ibidang nyo naw nawri a kakteh a asa dya manganohed mana asa magsingsingir so bwis.”

No Dadāgen kan Kapangipalōbos

¹⁸ Binata pan Jesus, “Ibahey ko dyinyo oyod. Aran āngo a baywan nyod tanaya, ki baywan nanchin Āpo Dyos do hanyit. Akma saw a aran āngo a ipalōbos nyod tanaya, ki ipalōbos nanchin Āpo Dyos do hanyit.‡

¹⁹ “Pirwahan ko na ibahey dyinyo a an pagtonōsan dadwa dyinyo do tanayaw kapangdakdaw nyo di Āmang kod hanyit, ki itoroh nanchi dyinyo. ²⁰ Ta aran dino yanan dadwa mana tatdo dyinyo a masalasalap a maynamot do kapanganohed nyo dyaken, ki myan akonchi daw a machirayay dyinyo.”

No Pangarig a Maynamot do Tobotoboyen a Dya Mangpakawan

* **18:11** 18:11 Nya a birsikolo, ki aba do kadwan saw a manyoskripto. † **18:16** 18:16 Deot. 19:15; Jn. 8:17; 2 Kor. 13:1; 1 Tim. 5:19; Heb. 10:28 ‡ **18:18** 18:18 Mt. 16:19

²¹ Sinpangan na, nangay si Pedro di Jesus, as nakaiyahes na sya dya a kāna, “Mo Āpo, maypipira makagatos dyaken kakteh ko, as kapagsardeng ko na mangpakawan sya? Maypapitori?”

²² Ki binatan Jesus dya a kāna, “Tod aba papito lang, an dya maypapito a poho kan papito. § ²³ Ta no pagtorayan no Dyos, ki maipariho do pagtorayanaya no asaya āri a chakey naw machikwinta dyirad opisyalis* naw. ²⁴ Do kayan naranaw a mangisiknan so machikwinta, ki naiyangay dyaw asaw a opisyal a nakaōtang dya so minilmilyon† a kwarta. ²⁵ Ki do dawri, abaw manawob a pagbāyad na. Dawa, inbilin no āryaw a ilāko da tabo warawara no opisyalaw kontodo inawan na kan kapamilyaan na tan makabāyad. ²⁶ Ki naydogod opisyalaw do salapenaw no āryaw, as nakabata na sya dya a kāna, ‘Anōsan mo pa yaken, mo Āpo, ata, bayādan konchi a tabo otang kwaw dyimo.’

²⁷ “Ki taywaraw nakāsi syan āpo naw, kan pinakawan naranaw tabo otang naw, as nakapayam narana sya a abos otang.

²⁸ “Sinpangan na, do nakapakahtot naranaw no opisyalaw, nadongso naw kapayngay naw a opisyal a nakaōtang dya so asa lang a gasot a dinaryo. Ki ginamātan na, as nakapseh na sya, as nakasingir na syad otang naw a kāna, ‘Bayādan mo naw otang mwaw sichangori!’

²⁹ “Ki naydogod nakaōtangaw, as nakapagpakpakaāsi na dya a kāna, ‘Anōsan mo pa yaken ah, ata, magbāyad akonchi dyimo.’

³⁰ “Ki polos a dyi na chināsi, as basbāli a inpabahod na a mandan makabāyad do otang naw.

³¹ “Ki do nakaboya daw no rārayay na saw a opisyalis so nyaya a naporin, taywara nariribokan sa. Dawa, yay da inbahey di āpo daw no naporinaya.

³² “Do dawri, inpatawag no āryaw opisyalaw a pinakawan na so otang, as nakabata na sya dya a kāna, ‘Taywara kayas karahet a tobotoboyen! Inpabāyad kwaba dyimo tabo otang mwaw maynamot ta nachichāsi ka. ³³ Na, āngo ta chināsi mwabaw rārayay mwaw a akmas nakāsi kwaw dyimo.’

³⁴ “Do dawri, taywara nakasoliw āryaw. Inpabahod naw opisyalaw kan nalala a mandan makabāyad so tabo otang naw.

³⁵ “Komwan anchiw parinen Āmang kod hanyit do katakatayisa dyinyo, an dyi nyo a pakawanen nakagatos dyinyo a yapo do makatayrahem a kapangtokto nyo,” binata ni Jesus.

19

No Kapangnanawo ni Jesus Maynamot do Kapasyay no Maychabahay (Mk. 10:1-12)

¹ Do nakatayokaw ni Jesus a nangibahey syaw, komnaro dana do Galilya, as nakangay nad probinsya a Jodya do kabtangaw no Oksong a Jordan. ² Ki reprep saw tawotawo a minonot dya, as kan pinapya na saw maganyit saw daw.

³ Ki do dawri, naypasngen di Jesus kadwan saw a Parisyo tan soōten da do kapanahes da dya a kon da, “Ipalōbosori no linteg kapasyay no mahakay so kabahay na do kompormi a pamosposan?”

§ **18:22** 18:22 Do kadwan saw a manyoskripto, ki batahen na a “maypapito a papito a poho.” No chakey a batahen, bidangan nyo aba aran maypipira. * **18:23** 18:23 Do chirin Griego, ki batahen na “adipen sa.” No chakey na batahen dya, ki siraw opisyalis na a mangigpet so kwarta no āri. † **18:24** 18:24 Do chirin Griego, ki batahen na “asa poho a rībo a talento.” No balor no asa talento, ki maipariho do anem a rībo a dinaryo. No asaw a dinaryo, ki kosto a tangdan no maytarabākwaw do asa karaw. Dawa, no otang no nyaya opisyal, ki dēkey aba, ta minilmilyon a dinaryo.

⁴ Ki binatan Jesus dyira a kāna, “Nabāsa nyo abawriw do Masantwan a Tolas a no pinarin Napaytawo do nakapamarswa na, ki pinarin na sa mahakay kan mabakes?*

⁵ As binataw no Dyos do dawri a kāna, ‘Dawa, nyaw paynamotan na a karwan mahakay āmang kan ānang na an machikabahay. Tan komwan, komplito kapayrapa da kan baket na, as kan sira dadwa, ki mayparin dana sa asa bayo a pamilya.’† ⁶ Dawa, dadwa pa sabanchi, ta asa dana sa. As dawa, no pinayrapan Dyos a pinayparin a asa, dyi pakono a paisyayen tawo.”

⁷ Ki inatbay dan Parisyowaw a kon da, “Na, āngo ta inbilin Moyses a torohan no mahakayaw baket naw so tolas a pakaboyan a sira, ki naysyay sa?‡

⁸ Ki tinbay san Jesus a kāna, “On, maynamot do katwayan oho nyo, nawriw inpalobōsan ni Moyses so nawri a kapasyay nyo so baket nyo. Ki do nanman pan araw, ki abaw komwan. ⁹ Ki no bata ko dyinyo a no aran sino a mapasyay so baket na, as mangabahay so matarek, ki makagatos so kapachikamalāla, malaksid an masawek baket naw.”

¹⁰ Ki binata dan nanawhen naw, “An komwan dana a dyi da mapasyay maychabahay, maganaganay dana an abo danaw mangabahay.”

¹¹ Ki binatan Jesus dyira a kāna, “On, iyaw nya nanawo a dya pangabahayan, ki maparin aba rawaten tabo no tawotawo, an dya siraw tawowaw a tinorohan no Dyos so komwan a kapangtokto. ¹² Ta myan matatarek a paynamotan dya pakakabahayan mahahakay. Myan dya makakabahay a maynamot ta nakayanakan daw kayan kōrang no kamahakay da, as myan saw dya makakabahay maynamot ta nakapon sa. As siraw kadwan, ki maynamot do kakey da a magsīrbi lang do Dyos. An sino makatongpal syay a nanawo, ki onotan na pakono.”

Bindisyonan ni Jesus Siraw Adedekey

(Mk. 10:13-16; Lk. 18:15-17)

¹³ Sinpangan na, do asa karaw, myan saw tawotawo a nangyangay di Jesus so adedekey da tan palapawan nas tanoro na kan paydasal na sa. Ki pinaydabdab da san nanawhen naw do dawri a parinen da.

¹⁴ Ki binata ni Jesus dyira a kāna, “Palobōsan nyo saw adedekey saya a mangay dyaken, kan baywan nyo saba, ta siraw akma syay a adedekey akin dyira so pagtorayan no Dyos.”

¹⁵ Ki do nakatayoka naw a napalapaw so tanoro na kan nangbindisyon sira, komnaro do dawri.

No Mabaknangaw a Nangay di Jesus

(Mk. 10:17-31; Lk. 18:18-30)

¹⁶ Do naypisa, nangay di Jesus asaw a mahakay, as nakabata na sya a kāna, “Mo Maistro, āngo maganay a machita a parinen ko tan madyira ko byay a abos pandan?”

¹⁷ Ki binata ni Jesus dya a kāna, “Āngo ta yahes mo dyaken maynamot do maganay? Myan asa lang a maganay, si Āpo Dyos. An chakey mo byay mwa abos pandan, tongpalen mo saw bilbilin na.”

¹⁸ Ki inyahes na, “Āngo saw nawri a bilin?”

Ki inatbay ni Jesus a kāna, “Mangdiman kaba, machikamalāla kaba, manakanakaw kaba, mangipaneknek kabas bayataw. ¹⁹ Magdāyaw ka dyirad inyapwan mo, as kan chadaw nyo kapayngay mo a tawo a akmas kadaw mo so inawan nyo.”§

²⁰ Ki binatan mahakayaw a kāna, “Na! Tinongtongpal ko na sa tabo nyaya bilbilin, ki āngo paw pagkorāngan ko?”

* **19:4** 19:4 Gen. 1:27 † **19:5** 19:5 Mana “mayparin dana sa a asa inawan.” Gen. 2:24; Mk. 10:8; 1Kor. 6:16; Epe. 5:31 ‡ **19:7** 19:7 Deot. 24:1-4 § **19:19** 19:19 Eks. 20:12-16; Leb. 19:18

²¹ Ki binatan Jesus dya a kāna, “An chakey mwa abo kōrang mo, yangay mwa ilāko kinabaknang mwaw, as kaitoroh mo sya dyirad mapopobri saw so naglakwan mwaw tan myan anchiw kinabaknang mod hanyit. Katayoka na, monot ka dyaken.”

²² Ki do nakadngeyaw syan mahakayaw, nagmamayo a komnaro daw a maynamot ta taywaras kabaknang. ²³ Sinpangan na, binatan Jesus dyirad nanawhen naw a kāna, “No ibahey ko dyinyo, ki oyod. Oltimwaya a malidyat kasdep no mabaknang do pagtorayan no Dyos. ²⁴ On, pirwahan ko na ibahey dyinyo a maydaydamnay kapayhawos no binyay a kamilyo do wayan rayem kan kasdep no mabaknang do pagtorayan no Dyos.”

²⁵ Ki taywaraw nakasdāaw dan nanawhen naw do nakadngey daw syaw, as nakaiyahes da sya dya a kon da, “Na, an komwan, sino dana paronchiw maisalākan?”

²⁶ Ki pinerreng san Jesus, as nakabata na sya dyira a kāna, “Maparin aba polos no tawo nyaya do aran āngo a pamosposan. Ki no Dyos, maparin na a parinen aran āngo.”

²⁷ Sinpangan na, tominbay si Pedro a kāna, “Namna! Maypāngo kami na? Kinarwan namen dana saya tabo do nakawnot namenaya dyimo, ki āngo gon-gona namen?”

²⁸ Ki binatan Jesus dyira a kāna, “Ibahey ko dyinyo oyod a anchan napabayō danaw lōbongaya, as kan naydisna ako a Tawo a Yapod Hanyit do makaskasdāawaw a pagtorayan ko, ki aran inyonchi, ki maydisna kamonchi do katakatayisa a trono nyo. On, inyo a nanawhen ko a minonot dyaken, maydisna kamonchi do asa pohwaw kan dadwa trono a mangitoray siras asa pohwaw kan dadwa trībo no Israel. ²⁹ As no aran sino a omkaro so bahay na, kakakteh na saw mana inyapwan na, anak na saw mana tana na a maynamot do kapanganohed na dyaken, ki masorsorok panchi kan ginasgasot rawaten na kan iyaw kinarwan naw, kan myan panchiw byay na abos pandan. ³⁰ Ki āro saw nanmanma sichangori a maybadiw a manawdyinchi, kan myan saw nanawdyi a manmanma anchi.”

20

Siraw Machitangtangan do Kaobasan

¹ Tinongtong ni Jesus naychirin a kāna, “Maiyarig pagtorayan ni Āpo Dyos do tawowaw a akin dyira so asaw a bengkag a kaobāsan. Asa karaw, minhep a minohbot a nangay a naychichwas so tangdanan na a maytarabāko do kaobāsan naw. ² Nachitōlag dyirad tawotawo saw a tangdanan na so asa kwarta a dinaryo, as katoboy na sira a maytarabāko do kaobāsan naw.

³ “Do kaalas nwebi, nangay a minidibidiw akin kaobāsanaw do plasa, ki naboya na saw tawotawo saw a maychatetēnek a abos chabalay. ⁴ Binata na dyira a kāna, ‘Mangay kamo a maytarabāko do kaobāsan kwaw, ta tangdanan konchi nyo so kostwaw a panangdan.’

⁵ “Dawa, nangay sa. Ki do kaalas dosi kan ālastres naranaw, ki minohbot akin kaobāsanaw, kan nangay dana naychichwas. ⁶ Ki do kakalo naranaw a ālassingko, nangay danad plasa, as kan do nakaboya naw so kadwan pa saw a maychatetēnek a ditā da daw, inyahes na dyira a kāna, ‘Āngo ta maychasaryan kamwaya mangrōnot so ōras nyo a abos chabalay?’

⁷ “Ki inatbay da a kon da, ‘On, ata, abaw paytarabakwan namen, as dawa.’

“Do dawri, binata no akin kaobāsanaw dyira a kāna, ‘Ngay, mangay kamo, ta maytarabāko kamod kaobāsan kwaw.’

⁸ “Ki do kapaysarisari naranaw, binatan akin dyiraw so kaobāsanaw do matalek naw a tobotoboyen na a kāna, ‘Tawagan mo na saw naytarabakwaya, ta tangdanan

mo na sa. Ki panmahen mo saw nanawdyaw a mandad siraw nanmaw a somindep ah.'

⁹ “Ki do dawri, tinorohan na sa, siraw somindepaw do ālassingko so asa kwarta a dinaryo a tangdan da. ¹⁰ Ki do kaitoroh naranaw so tangdan daw no nanomaw a naytarabāko, hahawen da a arwāro tangdan da, ki engga, ta nachipariho a asa dinaryo tangdan da dyirad nanawdyi saw a nangay. ¹¹ Dawa, do nakarawat daw so tangdan daw, dinabadabay daw napaytarabākwaw sira. ¹² Binata da dyirad akin kaobāsanaw a kon da, ‘Asaya kaoras lang nakapaytarabāko dan nanawdyi saya, ki pinapariho mwayaw tangdan dad tangdan namenaya a yamen, ki nakakāsi kami a naychasaryan a nakohakohatan.’

¹³ “Ki binatan akin dyiraw so kaobāsanaw do asaw dyira a kāna, ‘Namna! Sit, komwan kaba, ata, taywaran dyi ta nagtōlag kabekas a nawri lang tangdan mo? Dawa, batahen mwaba madi ako. ¹⁴ Apen mo naw tangdan nyowaya, ta mayam kamo na. Sigon do chakey ko ah, an pinapariho ko tangdan dayan nanawdyi saya do tangdan nyowaw. ¹⁵ Ta apabawriw toray kod kwarta ko a manoroh do chakey kwa torohan? Mana omapal kamori maynamot do kadadam kwaya?’ binata no akin dyiraw so kaobāsanaw.”

¹⁶ Sinpangan na, binata ni Jesus a kāna, “Manmanma sanchiw nanawdyi, as manawnawdyi sanchiw nanma.”

Pitdwen Jesus a Ibahey Kadiman kan Kapagōngar Na
(Mk. 10:32-34; Lk. 18:31-34)

¹⁷ Sinpangan na, do kayan daw a somonget a mangay do Jerosalem, pinachibawa san Jesus dosi saw a nanawhen na, as nakapachisarīta na dyira. ¹⁸ “Adngeyen nyo,” kānan Jesus. “Somonget ta do Jerosalem, ki do dawri maiparawat akonchi a Tawo a Yapod Hanyit dyirad matotohos saw a papādi kan siraw mangnanawowaw so linteg. Ikeddeng danchi yaken a madiman, ¹⁹ as kan iparawat danchi yaken dyirad dyaw a Jodyo tan oyawen danchi yaken, sapsaplitan danchi yaken, as kan ipailansa danchi yaken do kros. Ki makarahan tatdo a karaw, mirwa akonchi a mabay.”

No Kapanahes no Ānang Daw Da Juan kan Santiago
(Mk. 10:35-45)

²⁰ Sinpangan na, naypasngen di Jesus baketaw ni Sebedeo a ānang da Santiago kan Juan. Myan paw anak na saw a dadwa. Naydogod do salapenaw ni Jesus a nangdaw dya.

²¹ Ki binatan Jesus dya a kāna, “Āngo chakey mo?”

Binatan ānang daw a kāna, “Ikeddeng mo pakono a machipaydisna sanchiw dadwaya a anak ko dyimo do pagtorayan mo: no asa do mangketaw do kawanan mo, as no asa do mamangketaw do kaholi mo.”

²² Ki binatan Jesus dyira a kāna, “Chapatak nyo abayaw akdawen nyowaya. Maibtoran nyoriw kalidyatan a akmanchis pasaren kwaw?”*

Ki initbay da dya a kon da, “Naon, maparin namen.”

²³ Do dawri, binatan Jesus dyira a kāna, “On, ibtoran nyonchiw kalidyatan a akmas kalidyatan kwaw anchi, ki yaken abaw mamidi an sinonchiw maydisnad kawanan ko kan do kaholi ko, ta si Āmang konchiw manoroh siras insagāna naw.”

²⁴ Ki do nakadngey daw no asa poho saw a rārayay da so nyaya, nakasolyan da saw dadwa saya a maykakteh. ²⁵ Ki tinawagan sa tabo ni Jesus nanawhen naw, as nakabata na sya dyira a kāna, “Chapatak nyo a siraw mangitoray so tawo do lōbongaya, ki adīpenen da saw itorayan daw. As siraw āpohen daw, ki itorayan da

* 20:22 20:22 Do chirin Griego, no binatan Jesus, ki “Maparin nyoriw minom so kopa a inomen ko?”

saw tawotawo da saw. ²⁶ Ki dyi pakono a komwan parinen nyo. No magkalikāgom a iyaw torayen, machita iyaw magsirbi dyinyo. ²⁷ As no magkalikāgom a iyaw katotorayan, ki machita paadipen dyinyo. ²⁸ Toladen nyo pakono yaken a Tawo a Yapod Hanyit, ta nangay akwaba dya a pagsirbyan tawotawo, an dya yaken magsirbi dyira. On, nangay ako a madiman tan isalākan ko saw tawotawo.”

Pyahen ni Jesus Dadwa Saw a Bolsek

(Mk. 10:46-52; Lk. 18:35-43)

²⁹ Ki do kakaro daranaw do idi a Jeriko, reprep saw tawotawo a minonot di Jesus. ³⁰ As do kayam daw, myan saw dadwa a bolsek a mahahakay a maydisna do payisaw no rarahan. Do nakadngey daw sya a myan si Jesus a homabas, inyagagay da a kon da, “Kapotōtan Āri Dabid, chāsi mo pa yamen!”

³¹ Ki pinaydabdab da san tawotawowaw, kan inbahey da a magolimek sa, ki alit a naypataywaraw nakaiyagagay da sya a kon da, “Mo Āpo a Kapotōtan ni Āri Dabid, chāsim pa yamen!”

³² Do dawri, nagsardeng si Jesus do kayam naw, as nakatawag na sira, as nakaiyahes na sya a kāna, “Āngo chakey nyo a parinen ko dyinyo?”

³³ Ki binata da dya a kon da, “Mo Āpo, chakey namen a makaboya kami pakono!”

³⁴ Ki chināsi san Jesus, dawa, sinalid naw mata daw, ki nyeng sa nakaboyaw bolsek saw, kan minonot dana sa di Jesus.

21

No Maragsak a Kasdep ni Jesus do Jerosalem

(Mk. 11:1-11; Lk. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Do nakapaypasngen daw do Jerosalem, do kasngen daranaw do tokonaw a mayngaran so Olibo, do masngenaw do idi a Betpage, nanoboy si Jesus so dadwa dyirad nanawhen naw.

² Binata na dyira a kāna, “Mangay kamo do masngenaya a idi do bitaw no rarahan, as kan do kapakarapit nyo daw, insigida maboya nyonchiw naigalotaw a asno a myan so orbon. Obayan nyo sa, as kaiyangay nyo sira do dya. ³ An myan mangyahes dyinyo, ibahey nyo a ‘Machita sa ni Āpo,’ as kan nyeng na sanchi a palobōsan.”

⁴ Naparin nyaya tan natongpal inpadtwaw no propita a kāna,

⁵ “Ibahey nyo dyirad tawotawo do Jerosalem* a kon nyo,

‘Īto iyaw kangay dyinyo no Āri nyowaya!

Mapakombaba kan nakasakay do orbon no asno.’ ”†

⁶ Do dawri, nangay saw dadwaya nanawhen na, kan tinongpal daw naibaheyaya ni Jesus dyira. ⁷ Sinpangan na, inyangay daw asnwaw kan orbon naw do yananaw ni Jesus. Pinaap-ap da saw kagay daw, as nakapagsakay ni Jesus do orbonaw.

⁸ Do dawri, namolay saw kārwan dyirad reprep saw a tawotawo so kagay dad rarahanaw. Siraw kadwanaw, ki namisapisang sas sangasangaw no kayokayo, as nakaparasay da syad ayamanaw ni Jesus.

⁹ Ki siraw myanaw do panmanaw kan siraw myanaw do panawdyanaw ni Jesus, ki inngēngengey da a kon da, “Madaydayaw Kapotōtan Āri Dabid! Maitoroh pakono bindisyon do tinoboyaya ni Āpo Dyos a pinakainawan na! Madaydayaw si Āpo Dyos do katotohosan a hanyit!”

¹⁰ Ki do kasdepaw ni Jesus do Jerosalem, naringgoran kan nasdaāwan saw tawotawowaw do syodadaya. Binatabata da a kon da, “Sino paro nyaya?”

* **21:5** 21:5 Mana “Sion.” † **21:5** 21:5 Isa. 62:11; Sak. 9:9

11 Ki inatbatbay dan kadwan saw a tawotawo a kon da, “Iyaw, ki si propīta a si Jesus a taga Nasaret do Galilya!”

No Kangay ni Jesus do Timplo

(Mk. 11:15-19; Lk. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

12 Do nakapakarapit daw do Jerosalem, somindep si Jesus do atataw no Timplowaw. Sinpangan na, pinahbot na tabo saw maglaklakwaw kan siraw magatgatangaw daw. Pinasakeb na saw lamisaan saw no manatādi saw so kwarta, as kan kinwan na saw bangko da saw no maglaklāko saw so kalapāti. 13 As pinaydabdab na sa a kāna, “Naitolas do Masantwan a Tolas a kāna, ‘No bahay ko, ki matawagan anchi so yanan a paydasalan.’ Ki inyowaya, ki pinayparin nyowaya bahay dan manakanakaw!”‡

14 Sinpangan na, nangay saw bolsekaw kan logpi saw di Jesus do Timplowaw, as kan pinapya na sa. 15 Ki nakasoli saw matotohos saw a papādi kan siraw mangnanawowaw so linteg do nakaboya daw so makaskasdāawaw a pariparinen na kan iyaw kapangyagagay daw no adedekey do atat no Timplowaya so dāyaw da dya a kon da, “Madaydāyaw Kapotōtan Ari Dabid!”

16 Dawa, siraw matotohos saw a papādi kan siraw mangnanawowaw so linteg, ki binata dad Jesus a kon da, “Madngey mo chirichirinen dayan adedekey saya?”

“Naon,” binata ni Jesus. “Na, nabāsa nyo abawriw myanaw do Masantwan a Tolas a kāna, ‘Imom Āpo, ki nanawhen mo saw adedekey kan tagibi a maychirin so oyod a pagdaydāyaw?’”§

17 Ki do dawri, minohbot sa Jesus, as nakakaro nad syodadaw, as nakangay na minisan do idyaw a Betanya.

Abayen ni Jesus Kayo a Igos

(Mk. 11:12-14, 20-24)

18 Ki do kamabekas danaw do kapaybidi daw da Jesus do syodadaw a Jerosalem, ki naptengan. 19 Do dawri, nakaboya si Jesus so kayo a igos do payisaw no rarahan. Dawa, yangay na chiniban an myan asi na. Ki do nakapakarapit naw, abaw naboya na, an dyi lang a iyaw bohong naw.* Ki maynamot ta abaw naboya ni Jesus a asi na, inbahey na a kāna, “Abo pakononchi a polos asi mo!”

Do dawri, nanyeng a nahayo igosaw.

20 Ki nasdaāwan saw nanawhen naw do nakaboya daw so nawri a namarin, kan inyahas da dya a kon da, “Ay samna! Maypāngo a nanyeng a nahayo kayowaya?”

21 Ki initbay ni Jesus dyira a kāna, “No ibahey ko dyinyo, ki oyod. An myan kapanganohed nyo, as abo polos kapagmangamanga nyo, maparin nyonchiw akmas pinarin kwaya do kayowaya. On, nawri aba lang, an dya aran mamandaran nyo nyaya tokon a kon nyo, ‘Makatkat ka pakono dya a maipatapwak do tāw,’ ki parinen nanchiw ibahey nyowaw. 22 As dawa, aran āngo a akdawen nyo do dasal nyo, maitoroh anchi dyinyo an myan kapanganohed nyo.”

No Kapanahes Maynamot do Toray ni Jesus

(Mk. 11:27-33; Lk. 20:1-8)

23 Ki do dawri, naybidi si Jesus do Timplowaw. Ki do kadama naw a mangnanawo daw, nangay sa dyaw matotohos saw a papādi kan siraw panglakayen da saw no Jodyo, as nakaiyahes da sya a kon da, “Iyaw pinarin mwaya kakoyab do Timplowaya, ki dino nanghapan mos toray, kan sino nangmandar dyimo a omparin siras syay?”

24 Ki tominbay si Jesus dyira a kāna, “Sakbay a atbayen ko, ari paw iyahas ko dyinyo. Ta an matbay nyo, ayket, atbayen ko iyahas nyowaya dyaken an sino nanoroh so

‡ 21:13 21:13 Isa. 56:7; Jer. 7:11 § 21:16 21:16 Sal. 8:2 * 21:19 21:19 No kayowaya a igos, ki an omsi, ki manma mohtot asi naw, as kan somarono bohong naw.

toray ko a mamarin siras nyaya. ²⁵ Dino nakayapwan torayaw ni Juan a Bawtista a mangbonbawtisar: yapo do Dyos mana yapo do tawo?”

Ki do dawri, nagsisinopyat sa, kan naysin-aatbay sa do katakatayisa dyira a kon da, “Āngo itbay ta? An ibahey ta a, ‘Yapod Āpo Dyos,’ iyahes nanchyori dyaten an āngo ta dyi ta nanganohed di Juan? ²⁶ Ki an batahen tawri a, ‘Yapod tawo’? Aysa! Engga ah, ta makamwamomo saw tawotawowaw, ata, nanganohed sa tabo di Juan Bawtista a iya, ki asa propita no Dyos.”

²⁷ As dawa, no initbay dad Jesus, ki “Chapatak namen aba.”

Sinpangan na, binata ni Jesus dyira a kāna, “Na, an komwan, ibahey kwaba dyinyo an āngo toray ko a mamarin so akma siras nya.”

No Pangarig a Maynamot do Dadwa a Babbaro

²⁸ Ki inbahey ni Jesus dyiraw nya pangārig a kāna, “Āngo mabata nyo do dya? Myan saw dadwa maykakteh a mahahakay, ki nangay āmang daw do matonengaw, as nakabata na sya, ‘Barok, mangay ka pa a maytarabāko sicharaw do kaobāsan taw.’

²⁹ “Ki kānan baro naw a, ‘Makey akwaba.’ ” Ki nahay abas dēkey, as nakapagbabāwi na, dawa, nangay.

³⁰ “Sinpangan na, nangay āmangaw do adyenaw no matonengaw a anak na, as nakabata nas inbahey naw do matonengaw. Ki ‘On mo Āmang, mangay ako,’ binata na, ki nangay aba.”

³¹ Ki inyahes ni Jesus dyira a kāna, “Sino paro dyirad dadwa saya baro naw nangtongpal so inbaheyayan āmang da?”

Ki binata da, “Na, syimpri iyaw matonengaya.”

Dawa, binatan Jesus dyira, “No ibahey ko dyinyo, ki oyod a siraw magsingsingiraw so bwis kan siraw mababakesaw a maglaktlako so asi, ki manmanma sanchi a somdep do pagtorayan ni Āpo Dyos kan inyo. ³² Ta nangay si Juan dyinyo tan inanawo naw oyod a rarahan, ki inanohdan nyo aba. Ki siraw magsingsingiraw so bwis as kan siraw maglaktlakwaw so asi, ki inanohdan da. Ki inyo, aran naboya nyo naw kapagbabāwi da, ki alit na pa dyi kamo a magbabāwi kan manganohed dya.”

No Maynamot Dyirad Mangay-aywanaw so Kaobasan

(Mk. 12:1-12; Lk. 20:9-19)

³³ Ki tinongtong ni Jesus naychirin a kāna, “Adngeyen nyo asa paya pangārig. Myan asa āpohen a naymoha so āro a ōbas do kaobāsan naw, kan dinibon na a inahadan. Nakapamarin na pa so rakoh a yanan pamisan na kan angangaw a bato a pangapyan na so asoyaw no ipaates naw. Sinpangan na, napatnek pas bengbeng a pagbantayan na. Do katayoka naranaw, inpaābang na dyirad pinagbantay naw, as nakapagbyahi na.

³⁴ “Do chimpo danaw no kapaychamomolas, tinoboy no nagpaābangaw siraw tobotoboyen naw a mangay dyirad nangipaabāngan naw tan mangay a manghap so binglay naw. ³⁵ Ki siraw nangipaabānganaw, tiniliw da saw tinoboy naw, as nakamalo da so asaw dyira, as diniman daw asaw, kan inagsigsidan daw chatatdo daw.

³⁶ “Ki minirwa nanoboy akin kaobāsanaw so arwāro kan nanoma saw a tobotoboyen, ki pinarin daranaw akmas pinarin daw dyirad nanomaw.

³⁷ “Ki do dawri a namarin, tinoboy na dyiraw anak naw, kan binata na a kāna, ‘Ay! Syirto a anyiben daw anak kwaya.’

³⁸ “Ki do nakaboya daw so anakaw no akin kaobāsanaw sya, nagtotolāgan da a kon da, ‘Iya danaw nyayaw mangtawidaw so kaobāsanaya. Ngay, yangay ta dimanen tan dyaten danaw kaobāsanaya!’

³⁹ “Sinpangan na, tiniliw da, as nakaipoha da sya do gaganaw no kaobāsan, as nakadiman da sya.”

⁴⁰ Do dawri, inyahes ni Jesus dyira a kāna, “Dawa, anchan mangay iyaw akin dyiraw so kaobāsanaya, āngonchiw parinen na dyirad nangipaabāngan naw?”

⁴¹ Ki binata da dya a kon da, “Syimpri, dimanen na sanchi a abo polos kāsi na dyirad mararahet saw a pinaabāngan na so kaobāsan naw, as kaipaābang nanchi sya do matarek a siraw manorohaw dyas binglay na do maāpit daw a asin ōbas.”

⁴² Binata ni Jesus dyira a kāna, “Nabāsa nyo abawri a polos myanaw do Masantwan a Tolas a kāna,

“ Iyaw nawri a bato a inpoha dan mapatnek saw so bahay,
ki nayparin a iyaw kasisitaan a bato a mangpayit so nawri a bahay.

Iyaw nyaw pinarin no Āpo,

kan makaskasdāaw do kapakaboya ta’?†

⁴³ “Dawa, ibahey ko dyinyo a mapakaronchi dyinyo pagtorayan no Dyos, as maitoroh anchi dyirad makatongpalaw so chakey no Dyos. [⁴⁴ As no madodog do nyaya a bato, mapotopotot anchi. Ki aran sino a matopakan na, pitahen nanchi.”]‡

⁴⁵ Ki do nakadngey daw no matotohosaw a papādi kan siraw Parisyowaw so pangārigaw ni Jesus, ki naawātan da a chinirichirin naw nyaya a pachikontra na dyira. ⁴⁶ Dawa, pinadas da a ipatiliw. Ki aran komwan, namo sa dyirad tawotawowaw, ata, anohdan dan tawotawo saw a asa propita no Dyos si Jesus.

22

No Pangarig a Maynamot do Kasar

(Lk. 14:15-24)

¹ Ki minirwa dana nagpangārig si Jesus dyirad tawotawo saw. ² Binata na a kāna, “Maiyarig paw pagtorayan ni Āpo Dyos do asaya āri a nangisagāna so kasaran maynamot ta magkasar anak naw a mahakay. ³ Tinoboy na saw tobotoboyen naw a manawag siras rinara na saw do pagkasaran naw, ki nakey saba nangay. ⁴ Dawa, minirwa nanoboy so kadwan pa saw a tobotoboyen na, kan inbilin na dyira a kāna, ‘Ibahey nyo pa dyirad rinara kwaw a nakasagāna dana tabo. Naparti dana saw napataba ko a bāka ko, kan nahoto dana saw ichan. Dawa, basta mangay dana sa.’

⁵ “Ki inkaskāso daban rinara naw, basbāli a tinongtong da do sigodaw a plāno da. Nangay asa do talon na, as no kadwan, ki nangay do pagnigosyowan naw. ⁶ Ki siraw kadwan saw, ki tiniliw da saw tobotoboyen no āryaw, as nakalidyalydyat da sira, kan nakadiman da sira.

⁷ “Ki taywaraw nakapakasoli no āryaw, dawa, tinoboy na saw soldādo naw a nangdiman siras nangdimanaw siras tobotoboyen naw, as nakaipasosoh nas idi daw.

⁸ “Do dawri, binatan āryaw dyirad kadwan pa saw a tobotoboyen na a kāna, ‘Naisagāna danaya tabo para do pagkasaran, ki polos a dyi dana sa maikariw rinara kwaw. ⁹ Dawa, mangay kamod kalkalsāda, ta rarahren nyo sa tabo maboya nyo a tawo, ta mangay sa machakan do dya pagkasaran.’

¹⁰ “Dawa, nangay saw tobotoboyen naw do kalkalsāda, as rinara da sa tabo naboya da tawo, marahet kan maganay so dadakay. Do dawri, nakapno sad pagkasaranaw.

¹¹ “Ki do kasdepaw no āryaw a mangay a manyideb siras nangayaw daw, ki naboya naw asaw a tawo a dya nakalaylay so pachikasar. ¹² Ki inyahes no āryaw dya a kāna, ‘Hoy, mo Sit! Maypāngo kasdep mo dya, an dyi ka naylaylay so laylayaw a gagāngay an mangay kad pagkakasaran?’

“Ki naylilyak abaw mahakayaw.

¹³ “Sinpangan na, binatan āryaw dyirad magsirsirbi saw daw a kāna, ‘Tiliwen nyo nya mahakay, as karimpong nyo sya, as kan kapaksyat nyo syad mamansokelaw

† 21:42 21:42 Sal. 118:22-23; Ara. 4:11; Roma 9:33; 1 Ped. 2:7 ‡ 21:44 21:44 Nya a birsikolo, ki aba do kadwan saw a manyoskripto.

a kasarisyayan a yanan dan tomanyitanyis saw kan mayngaletngget a tawotawo do lidyat da.’ ”

¹⁴ Sinpangan na, binata pan Jesus a kāna, “Aro matawagan, ki papere lang pidyen no Dyos a makasdep do pagtorayan na.”

No Kapanahes Maynamot do Kapagbāyad so Bwis

(Mk. 12:13-17; Lk. 20:20-26)

¹⁵ Do katayoka no nawri, komnaro saw Parisyo saw, as nakapagtotōlag da an maypāngo kasdok das Jesus maynamot do kapanahahe da. ¹⁶ Dawa, tinoboy da saw kadwan saw a nanawhen da kan kadwan saw a nanawhen ni Āri Herodes a mangay a manahahe di Jesus.

“Mo Maistro,” binata da, “chapatak namen a tabo a ichirin mo, ki oyod. Abaw matarek a inanawo mo, an dyi lang a iyaw oyodaw a chakey no Dyos a parinen tawotawo. Chapatak namen pa a mangidomdōma kaba, kan itatārek mo sabaw matohos so saad. ¹⁷ Dawa, ibahey mo pa dyamen an āngo myan do aktokto mo. Maikontrawri do linteg iyaw kapagbāyad namen so bwis do impirador do Roma mana engga?”

¹⁸ Ki nadlaw ni Jesus marahetaw a plāno da dya, kan binata na dyira a kāna, “Inyo a maysinsīsingpet, āngo ta sōoten nyo yaken? ¹⁹ Ipaboya nyo pa dyaken plata nyowaw a pagbāyad nyos bwis nyo.”

Do dawri, tinorohan das plata.

²⁰ Ki inyahes ni Jesus dyira, “Sino akin ladāwan kan akin ngaran syay?”

²¹ Ki initbay da, “Nas Impirador.”

Do dawri, binata ni Jesus dyira a kāna, “Dawa, an komwan, itoroh nyod Impirador dyira naw, as itoroh nyo do Dyos dyira naw.”

²² Ki do nakadngey daw so nyaya, ki nasdaāwan sa. Sinpangan na, kinarwan das Jesus.

No Kapanahes Maynamot do Kapagōngar

(Mk. 12:18-27; Lk. 20:27-40)

²³ Ki do dawri pa a araw, myan saw nangay di Jesus a yapo do gropo dan Sadosyowaw a siraw Jodyo saw a makabata a dya mirwa mabyay nadiman. Inyahes da dya a kon da, ²⁴ “Maistro, innanawowaw ni Moyses a kāna, ‘An madiman iyaw asa mahakay a myan so kabahay, as abo paw pōtot na, machita ahapen a kabahayen kakteh naw bālwaw a ipag na tan potōtan na so pinakaanak no kakteh naw a nadiman.’* ”

²⁵ “An komwan linteg, āngo mabata mo do dyaya pangarigan? Myan saw papito a makakakteh a mahahakay do idi namenaya. Iyaw matonengaw, ki nangabahay, as kan sakbay a myan pōtot na, nadiman. Dawa, kinabahay no adyen naw iyaw bālwaw.

²⁶ Ki komwan naporin dya a nadiman a abos pōtot. Masaw, naporin do chatatdo daw a nandad nakadiman da a tabo a papito a abos pōtot. ²⁷ Do kapanawdyanaw, nadiman mabakesaw.

²⁸ “Dawa, an komwan,” inyahes dan Sadosyowaw di Jesus, “anchan araw a kapagōngar, sinonchi dyirad papito saya makakakteh iyaw akin kabahay so nya mabakes, ta kinabahay daya a tabo?”

²⁹ Ki initbay ni Jesus dyira a kāna, “Samna! Matikaw kamo, ta maawātan nyo abaw naitolasaw do Masantwan a Tolas, as kan maawātan nyo abayaw panakabalin no Dyos! ³⁰ Ta anchon mirwa mabyay tawotawo a nadiman, ki mangabahay pa sabanchi daw, ta akma dana sanchis anghil saw do hanyit. ³¹ Ki an maynamot do kapirwa mabyay no nadiman, nabāsa nyo abawriw binataw no Dyos dyinyo a kāna, ³² ‘Yaken,

* 22:24 22:24 Deot. 25:5-6

ki yaken Dyos daw da Abraham, Isaak, kan Jakob'† No chakey na batahen, ki iyabaw Dyos no nadiman, an dya iyaw Dyos no sibibiyay."

³³ Ki do nakadngey daw no tawotawowaw so nawri, nasdaāwan sa do komwanaya a kapangnanawo na.

Iyaw Kasisitaan a Bilin

(Mk. 12:28-34; Lk. 10:25-28)

³⁴ Ki do kadngey daw no Parisyo saw a dyi da natbay no Sadosyowaw si Jesus, ki naychipeh sa a nagtotōlag. ³⁵ Ki do dawri, myan asa abogado a rārayay da, kan pinadas na sōoten si Jesus maynamot do nakapanahes na dya.

³⁶ "Maistro," binata na di Jesus, "āngo kasisitaan a bilin do linteg taya a Jodyo?"

³⁷ Ki binata ni Jesus dya a kāna, " 'Machita chadaw nyo Āpo a Dyos nyo do tābo pōso nyo, do tābo katawo nyo, as kan do tābo aktokto nyo.'‡ ³⁸ Iyaw nawriw manma kan kasisitaan a bilin. ³⁹ Ki no somarono a kasisitaan, ki nyaya: 'Machita chadaw nyo kapayngay nyo a tawo a akmas kadaw nyo so inawan nyo.'§ ⁴⁰ Siraw nya dadwaw nangornos so tabo Linteg ni Moyses kan intolas da saw no tabo a propita."

No Kapanahes a Maynamot di Kristo

(Mk. 12:35-37; Lk. 20:41-44)

⁴¹ Ki do nakapaychipeh paw daw no Parisyo saw, inyahes ni Jesus dyira a kāna, ⁴² "Āngo mabata nyo maynamot di Kristo? Āngo a kapotōtan iyaw pakayapwan na?"

Ki binata da dya, "Yapod kapotōtan Āri Dabid."

⁴³ Ki inyahes dana ni Jesus dyira a kāna, "Na, āngo ta sigon do inpaltiingaw no Ispirito Santo di Dabid, ki tinawagan nas Kristo so Āpo na? Binata na a kāna,

⁴⁴ " 'Binata ni Āpo Dyos di Āpo ko a kāna,

"Maydisna ka do kamanan kwaya

a mandad kaābak ko siras kabōsor mo saya,

kan ipapitapita ko sad kokod mwaya." '*

⁴⁵ "An tawagan ni Dabid so 'Āpo,' maypāngo nakahtot ni Kristo do kapotōtan Dabid?"

⁴⁶ Ki aba polos naitbay da, as kan somniknan do dawri, apabaw makaitored a manahes di Jesus.

23

No Kapaydabdab ni Jesus Dyirad Mangnanawo so Linteg kan Parisyo

(Mk. 12:38-39; Lk. 11:43-52; 20:45-46)

¹ Sinpangan na, binatan Jesus dyirad tawotawo saw kontodo nanawhen na saw a kāna, ² "Myan karbengan dan mangnanawo sayas linteg kan Parisyo saya a manginanawos Lintegayan Moyses. ³ Dawa, onotan nyo tabo a ibahey da a parinen nyo. Ki aran komwan, ki tahatahan nyo abaw dadakay daw, ta iyaw inanawo dāya, ki parinen daba. ⁴ Tod da sa lidyalydyaten saw tawotawo do nakaipasabhay daw dyira so mararahmet saya a linteg da. Ki aran komwan, polos a dyi sa machipaysabhay dyira so aran akmay dedeng. ⁵ Nawri lang chagaget daw kapaysin-gaganay da a mangipaboya dyirad tawotawo so pariparinen daw tan myan pagdayāwan da. Dawa, payparakohen daw akmay kodibot a pangapyan da so intolas da a yapo do Masantwan a Tolas, as kaibedbed da syad moyen daw kan kaholyaw a pongopongwan da. Asa pa, pinanaro daw baroyboy saw do kagay da saw a pangipaboyan da sya do

† 22:32 22:32 Eks. 3:6 ‡ 22:37 22:37 Deot. 6:5 § 22:39 22:39 Leb. 19:18 * 22:44 22:44 Sal. 110:1; Ara. 2:34-35; 1 Kor. 15:27; Heb. 1:13

tawotawo a akma say masisīta a tawo.* 6 Nawriw chadaw daw madadāyaw saw a yanan dan matotohos saw so saad do paspasken saw kan siraw kasisītaan a disnan do sinagoga da saw. 7 Imāsen da paw mapadayāwan a kabkablaawan no tawotawo do plasa kan matawagan so ‘Maistro.’ 8 Ki inyo, ipalōbos nyo aba matawagan kamo so ‘Maistro,’ ta makakakteh kamo, as kan myan dyinyo asa lang a Maistro. 9 Tawagan nyo abas ‘Āmang’ aran sino do lōbongaya, ta asaw Āmang nyo a iyaw Dyos a myan do hanyit. 10 Mana chitahen nyo abaw matawagan so ‘Āpo,’ ta asa lang Āpo nyo a si Kristo. 11 No magkalikāgom a iyaw torayen machita iyaw magsīrbi dyinyo. 12 Ta aran sino a mapatohos so inawan na, ki masnekan anchi, as iyaw mapakombaba, ki maypatohos anchi.

13 “Aysa! Kapakāsi nyo pa, inyo a mangnanawo so linteg kan inyo a Parisyo, ta maysinsīsingpet kamo! Ta inyo mangbalat so asdepan a mangay do pagtorayan Āpo Dyos tan dyi sa somdep tawotawo. Imbes a somdep kamo, ki engga, basbāli a ipalōbos nyo abaw tawotawo a somdep.

[14 “Kapakāsi nyo pa, inyo a mangnanawo so linteg kan inyo a Parisyo, ta maysinsīsingpet kamo! Allilawen nyo pa saw babbālwaw a mababakes tan madyira nyo bahabahay da, as kapaydasal nyo so manaro a pangoliwlib nyos kaparin nyowaw. As dawa, marahrahmet anchiw dōsa nyo.]†

15 “Kapakāsi nyo pa, inyo a mangnanawo so linteg kan inyo a Parisyo, ta maysinsīsingpet kamo! Magbibyahi kamo kan mangangay kamo do matatarek saw a nasyon a mapawnot so aran asa lang a mayparin a nanawhen nyo. As an myan napawnot nyo, ki payparinen nyo a mangamangay pa kan inyo a madōsa do impyirno.

16 “Kapakāsi nyo pa, inyo a bolsek a mangipangolo! Inanawo nyo a kon nyo, ‘An magkariw asa tawo, ki masisīta aba a tongpalen naw kari na an nawri lang pagkari naw Timplo. Ki ad-adda masisīta a tongpalen na an nawriw pagkari naw balitokaw do Timplo.’ 17 Samna! Inyo a bolsek a abos arang! Āngo masissisīta? Iyawriw balitokaw mana iyaw Timplowaw a mapayparin so balitokaw a masisīta? 18 Inanawo nyo pa a kon nyo, ‘An magkariw asa tawo do altar, ki masisīta aba a tongpalen naw nawri a kari na. Ki an pagkari naw dāton naw do altaraw, ki nawriw masisīta tongpalen na kari na.’ 19 Bolsek kamwaya a taywaras kasalanga! Āngo masissisīta? Iyawriw dātonaw mana iyaw altaraw a mapayparin so dātonaw a masisīta? 20 Dawa, an pagkari no tawo altaraw, ki iyaba lang altaraw pagkari na, an dya nairāman danaw dātonaw. 21 An pagkari no tawo Timplowaw, ki iyaba lang Timplowaw pagkari na, an dya iyaw Dyos a minyan daw. 22 As an pagkari no asa tawo hanyit, nairāman danaw tronwaw no Dyos kan si Āpo Dyos a mismo a maydisna daw.

23 “Kapakāsi nyo pa, inyo a mangnanawo so linteg kan inyo a Parisyo, ta maysinsīsingpet kamo! Chagaget nyo a itoroh apagkapollo no āpit nyo kan apagkapollo dan rikado saya a dedekey, ki parinen nyo abayaw kasisītaan saya a chakey no linteg a akmas kaparin nyos kosto dyirad kapayngay nyo a tawo, kāsi, kan kapanganohed do Dyos. Siraw nyayaw kasisigoradwan a manōma parinen nyo sakbay no kapagtongpal nyo so kadwan. 24 Inyo a bolsek a mapawnot so tawo,

* 23:5 23:5 Do kadadwa gasot a katawen sakbay no kaiyanak ni Jesus, tabo no mahahakay a Jodyo, ki mangitolas sa do papil so bilbilin saya no Dyos, as kahon da sya, as kaibedbed da syad moyen daw kan kaholyaw a pongopongwan da. Iyaw nyaw pakatonngan sya a siraw no bilbilin no Dyos, ki myan do pangtoktwan da kan do ayit da. Iyaw nyayaw parinen da do kāda kapaydasal dan mabebekas, malaksid do Araw a Kapaynaynahah kan an myan pista da (Eks. 13:9, 11-16; Deot. 6:4-9; 11:13-21). No ipaboya no baroyboy saw, ki iyaw kapagdayāyaw da do Dyos. As no gagāngay, ki apat lang do kagay da (Nom. 15:37-41). † 23:14 23:14 Nya a birsikolo, ki aba do kadwan saw a manyoskripto.

taywarayaw kaannad nyo, ta aran akmayaw tongaw a lapos, ki sitsiten nyo a ipoha, ki āngo ta maboja nyo sabaw akmaya so karakoh no nwang a gatos?

²⁵ “Kapakāsi nyo pa, inyo a mangnanawos linteg kan inyo a Parisyo, ta maysinsisingpet kamo! Ta oyasan nyo lang hapot no bāso kan pinggan nyo, ki do irahem, napekpek kamwaya so kaāgom kan kakōsit. ²⁶ Aysa! Inyo a bolsek a Parisyo, panmahen nyo a oyasan do irahem no bāso nyo a maipariho do pangtokwan nyo tan madalos panchiw hapot naw.

²⁷ “Kapakāsi nyo pa, inyo a mangnanawo so linteg kan inyo a Parisyo, ta maysinsisingpet kamo! Akma kamoy tanem a aschip a napintoran so maydak. Mapintas so hapot, ki makabābaba do irahem, ta napno so tohatohang no nadiman saw kan nahta saw a bangkay. ²⁸ Masaw a mapaboja kamod tawotawo a akmay maganay so kaparin, ki napno irahem nyo so kapaysinsisingpet kan āro pa a klasi no marahet.”

No Kaipadto ni Jesus so Kadōsa Da
(Lk. 11:47-51)

²⁹ “Kapakāsi nyo pa, inyo a mangnanawo so linteg kan inyo a Parisyo, ta maysinsisingpet kamo! Patneken nyo saw mapipintas saw a tanem a aschip dan propīta saw, kan pintasen nyo tanem dan malinteg saw a tawo. ³⁰ Batahen nyo pa a, ‘An myan kami sawen do chimpo daw no aāpong namen saw, ayket, nachipangdiman kami aba siras propīta saw.’ ³¹ Dawa, an komwan bata nyo, ayket, pagatosen nyo inawan nyo, ta ipaboja nyo a inyo dana kapotōtan daw no nangdiman saw siras propīta saw.† ³² Sigi, apnohen nyo gatos saw a insiknan da no aāpong nyo saw. ³³ Pi! Mayarig kamo do boday, kan akma kamwayaw anak no marem a masisikap! Maypāngo a madichanan nyo kalidyatan do impyirno? ³⁴ Dawa, toboyen ko sanchi dyinyo siraw propīta ko, siraw masisiribaw a tawo, kan siraw maganay a mangnanawo so chirin no Dyos. Dimanen nyo sanchiw kadwan dyira, kan ilansa nyo sanchid kros kadwan. As siraw kadwan saw, ki saplitan nyo sanchi do sinagoga nyo saw, kan lakatan nyo pa sanchi do idiidi a lidyalydyaten. ³⁵ Parinen konchiw nya tan rebbeng nyonchiw madōsa a maynamot do nakadimanaya so tabo malinteg a tawo do lōbongaya a somniknan do nakadimanaw ni Abel a abos gatos a mandad nakadimanaw ni Sekarayah a anak ni Barakyas a diniman kapoonan nyo do payawan no Masantwan a Yanan kan altar.‡ ³⁶ No ibahey ko dyinyo, ki oyod a rawaten nyonchi a tawotawo do dya kapotōtan kapagdōsa dan kapoonan nyo saw a maynamot do tabo marahet a pinarin da.”

No Katanyis ni Jesus a Maynamot do Jerosalem
(Lk. 13:34-35)

³⁷ Ki binata na pan Jesus nyaya a kāna, “Ay-ay pīman, inyo a tawotawo do Jerosalem, ta diniman nyo saw propīta saw, as kan inagsidan nyo sas bato natoboy saw dyinyo a tobotoboyen no Dyos! Naypipira dana chakey koynyo a paychipehen a akmas kakhebaw no manok so pyek na saw, ki makey kamo abaya! ³⁸ Dawa, sichangori, nonolay narana inyo no Dyos. On, nonolay naw syodad nyo kan Timplo nyo a marārayaw. ³⁹ No ibahey ko dyinyo, ki polos a dyi nyo nanchi yaken a mirwa a maboja a mandan marapit chimpo a kabata nyonchi sya a, ‘Madaydayaw kan maitoroh pakono bindisyon do tinoboyaw ni Āpo Dyos a pinakainawan na.’ ”

† 23:31 23:31 Sigon do kapangtokto no Jodyo, ki tawiden anak dadakay dan inyapwan da, ta batahen da a, “Akmas dadakay no āmang, ki komwan anak.” § 23:35 23:35 Gen. 4:8; Sak. 1:1; 2 Kron. 24:20-22

24

Ipakatoneng ni Jesus Iyaw Kalasaw no Timplowaw (Mk. 13:1-2; Lk. 21:5-6)

¹ Minohbot si Jesus do Timplo. Ki do kapakabawa naranaw, naypasngen saw nanawhen naw dya, kan inpadlaw da dyaw matatarek saw a tominek do dawri a Timplo. ² Ki binatan Jesus dyira a kāna, “On, maboya nyo sa tabo nyaya sichangori. Ki ibahey ko dyinyo no oyod a apabanchi a polos matokos a machidket a bato do yanan daya sichangori, ta malasanchi a tabo.”

Siraw Kalidyatan kan Kaidadanesan (Mk. 13:3-13; Lk. 21:7-19)

³ Sinpangan na, somnonget sa Jesus do tokonaw a mayngaran so Olibo. Do nakapaydisna naw, naypasngen sa dyaw nanawhen naw a sira lang, as nakaiyahes da sya a kon da, “Ibahey mo pa dyamen an kangonchiw kaparin dan nyaya, kan maypāngonchiw pakailasinan namen so kangay mo, as kan iyaw pandan lōbongaya?”

⁴ Ki initybay ni Jesus dyira a kāna, “Magannad kamo tan abo mapaychawaw dyinyo. ⁵ Āro sanchiw mangay a mangosar so ngaran ko, kan batahen danchi a, ‘Yaken si Kristo!’ Aronchiw allilāwen da. ⁶ As madngey nyonchiw kabtak no gobat kan damdāmag maynamot do gobat, ki mabakel kamo abanchi, ta machita maparin saw nyaya, ki chakey naba batahen a nawri danaw pandan lōbongaya. ⁷ Maggogobat sanchiw nasyon kan nasyon, as kan komwan sanchiw pagāryan kan pagaryan. Myan pa sanchiw kapaychapteng kan gin-gined do matatarek saw a logar. ⁸ Tabo siraw nya, ki pangrogayan pa no panglidyalydyat a akmas kapagpasikalaw no maymanganak.

⁹ “Ki do dawri, tiliwen kan idarom danchinyo no tawotawo a lidyalydyaten, as kan dimanen da panchinyo. Ipsok danchinyo no tabo tawotawo maynamot do kapachichasa nyowaya dyaken. ¹⁰ As do dawri, āro dana sanchiw tomadyichokod do kapanganohed da dyaken. Maysin-lilipot sanchi, kan maysin-iipsok dana sanchi. ¹¹ Mohtot sanchiw āro sa sinan propīta a mapaychawaw siras āro saw a tawotawo. ¹² As maynamot anchi do kapayparo danayan marahet, maypakapsot dananchiw adaw no āro a tawotawo. ¹³ Ki maisalākan anchiw makaibtor so kapanganohed na mandad pandan. ¹⁴ Machita maikasaba a manma iyaw Maganayaya a Dāmag a maynamot do pagtorayanaya ni Āpo Dyos do tabo nasnasyon do lōbongaya tan mapaneknekan dan tabo tawotawo. Anchan tayokaw nawri, iya dananchiw kangay no pandan lōbongaya.”

No Makamwamomo a Mangrārayaw (Mk. 13:14-23; Lk. 21:20-24)

¹⁵ Tinongtong ni Jesus naychirin a kāna, “Maboya nyonchiw ‘Makamwamomwaw a Mangrārayaw’ a maytēnek do masantwan a yanan a akmas binataw ni Daniel* a propīta no Dyos kaychowa. (Inyo a makabāsa so nyaya, awāten nyo a maganay iyaw chakey na batahen!) ¹⁶ Do dawrinchi, siraw myan do Jodya, machita mayyayo sanchi a somonget do katokotokonan a tomayo. ¹⁷ Iyanchiw myan do papagaw no bahay na,† ki dyi dana pakono a maybabalay a manghap so warawara na do irahem no bahay na a iyonot na. ¹⁸ Masaw myanaw do bengkag naw, dyi dana pakono a maybidi do bahay na a mangay a manghap so pagsokatan na. ¹⁹ Ki piman, ta makakāsi sanchiw mabogyaw kan mapasoswaw do dawri a araw! ²⁰ Maydasal kamo do Dyos tan dyi pakono a ammyan mana do Araw a Kapaynaynahah iyaw kapayayo nyo. ²¹ Ta do

* 24:15 24:15 Dan. 9:27; 11:31; 12:11 † 24:17 24:17 Do Jodya, do chimpon Jesus, namarin saw tawotawos papag da do lantagaw a atep no bahay da tan pagpariiran da.

dawrinchi, myan sanchiw lidyat a polos a dyi pa napanin mana dyi pa napadāsan nakayapo do nakaparswa no Dyos so lōbongaya a mandas changori, as kan mapirwa pabanchi a polos nyaya do masakbayan. ²² Ki an dya inaksayan no Dyos bidang no nawri sa araw a kalidyatan, abanchiw aran sino a mabidin a sibibyay do lōbongaya. Ki maynamot dyirad tawo saw a pinidi no Dyos, chinsayan naw araw sayanchi a kayan kalidyatanaya.

²³ “Do dawrinchi, an myan makabata sya dyinyo a kāna, ‘Chiban nyo, ari dana dyas Kristo!’ mana ‘Chiban nyo, tori aba dwadaw?’ ki manganohed kamwaba dyira. ²⁴ Ta tombod sanchiw āro a sinan Kristo kan sinan propīta a mapaboya so makaskasdāaw saw a milagro kan pangancharan tan pamaychawaw da siras āro a tawotawo. On, allilāwen da sanchi, an maparin, aran sira paw pinidyaw no Dyos a tawo na. ²⁵ As dawa, kadngeyen nyo, ta naisakbay ko na sa naibahey a tabo dyinyo nya saya.

²⁶ “Dawa, an batahen danchi dyinyo a kon da, ‘Yangay nyo a chiban, ta aryaw do let-ang si Kristo,’ ki mangay kamo aba daw ah. As an batahen danchi dyinyo a kon da, ‘Aryaw si Kristo a tomayotayo do irahem dya,’ ki anohdan nyo saba. ²⁷ Ta akmas karanyagaw no kimat a yapo do dāya a magpalaod, ki komwan kangay konchi a Tawo a Yapod Hanyit.

²⁸ “Masyirto a matongpal nyaya a akmas panyinyirinaya a mabata a, ‘Aran dino a yanan bangkay, dawrinchiw kakpehan dan agila a omsitsit sya.’ ” Nyaw binatan Jesus.

No Kangay no Tawo a Yapo do Hanyit

(Mk. 13:24-27; Lk. 21:25-28)

²⁹ Tinongtong ni Jesus naychirin a kāna, “Nanyeng do katayokanchi no nawri sa a araw a kalidyatan, maysārinchiw araw, kan arabanchiw sēdang no bohan. Maychahesday sanchiw bitohen a yapo do hanyit, as kan tabonchi do hanyit a myan so panakabalin, ki makosokoso sanchi.† ³⁰ Do dawri, mapaboyanchi do hanyit iyaw pangilasīnan so kapaybidi ko a Tawo a Yapod Hanyit, kan do dawrinchi, siraw tabo nasnasyon do lōbongaya, ki taywaranchiw kapagmamayo da.‡ Ta do dawrinchi, ki maboya danchi yaken a Tawo a Yapod Hanyit a mawara a pongosan no demdem* a myan so panakabalin kan tan-ok. ³¹ Sinpangan na, toboyen ko sanchiw anghilis ko, as kan do kapaylilyak anchin trompīta, mangay sanchi a mangpeh siras pinidi kwaw do aran dino a seksek do intīro a lōbong a yapo do dāya kan laod, ammyānan kan abagātan.”

No Mahap a Nanawo do Kayo a Igos

(Mk. 13:28-31; Lk. 21:29-33)

³² Sinpangan na, tinongtong ni Jesus nangnanawo a kāna, “Adālen nyo nya pangārig a maynamot do kayowaw a igos: An somiknan a omlak kan tomohos, chapatak nyo na a masngen danaw rayon. ³³ Komwan pa dyinyo sichangori. An maboya nyonchiw katongpal no tabo nya saya kalidyatan, chapatak nyo nanchi a īto danaw kawara ko, kan mayarig do nagtoktok danaw do aneb a mapanyiwang. ³⁴ No ibahey kwaya dyinyo, ki oyod. Myan panchi dyinyo do dyaya kapotōtan† sibibyay pa do katongpal no tabo no bata ko saya. ³⁵ Iyanchiw hanyit kan tanaya, ki mabo sanchi a tabo, ki mabo abanchi a polos chirin ko.”

Abaw Makapatak so Nawri a Araw kan Ōras

(Mk. 13:32-37; Lk. 17:26-30, 34-36)

‡ **24:29** 24:29 Isa. 13:10; 34:4; Esek. 32:7; Joel 2:10; 3:15; Hag. 2:21; Pal. 6:12-17 § **24:30** 24:30 Sak. 12:10

* **24:30** 24:30 Dan. 7:13; Mk. 9:7; 14:62; Pal. 1:7 No chakey a batahen demdem, ki “bīleg no Dyos a mangokom.”

† **24:34** 24:34 Mana “inyo a tawotawo a Jodyo.”

³⁶ “An maynamot do dawri a araw kan ōras no panongpalanaya, ki aba polos makapatak sya. On, ta aran siraw anghilis do hanyit, ki chapatak daba. As aran yaken a Anak no Dyos, ki chapatak kwaba, an dyi lang a si Āmang kod hanyit moyboh a makapatak sya. ³⁷ Akmas kaparin daw no tawotawo saw do kachimpo ni Noyi, komwan anchiw kaparin dan tawotawo do kangay konchi a Tawo a Yapod Hanyit. ³⁸ On, ta akmas sakbayaw no layos a siraw tawotawo, ki nāw da komninan kan naybobok kan naychakahay a nandad nakasdepaw ni Noyi do biray naw. ³⁹ Ki chinapatak dabaw napariparin a nandad kayan danaw no layosaw a nangalyod sira a tabo. Komwan anchi do kangay ko a Tawo a Yapod Hanyit. ⁴⁰ Do dawrinchi a araw, myan saw dadwa mahahakay do bengkag, mahap anchiw asaw, ki mabidin asaw. ⁴¹ Masaw a myan sanchiw dadwa mababakes a manggiling. Mahap anchiw asaw, ki mabidin asaw. ⁴² As dawa, sisasagāna kamo pakono ah, ta chapatak nyo abaw araw a kangay no Āpo nyo. ⁴³ Ki kaawāten nyo nya: An chapatak no akin bahay iyaw ōrasaw a kangay no manakanakaw do bahay na an mahep, syimpri, nāw nanchi a mayokay a magsagsagāna tan dya makasdep manakanakawaw. ⁴⁴ Dawa, komwan kamo pakono a pirmi a nakasagāna, ta mangay akonchi a Tawo a Yapod Hanyit do dyi nyo a hahawen a ōras.” Nawriw binata ni Jesus dyira.

Iyaw Mapagtalkan kan Dya Mapagtalkan a Adipen
(Lk. 12:41-48)

⁴⁵ Ki binata ni Jesus a kāna, “Iyaw mapagtalkanaw kan masīrib a adīpen, ki iyanchiw talken āmo naw a manyidechideb siras rārayay na saw a adīpen, kan iyanchiw maminglay dyira so kanen da. ⁴⁶ Magāsāt nawri a adīpen an masabatan āmo naw a madama na pariparinen inbilin naw. ⁴⁷ Ibahey ko dyinyo oyod. Payparinen anchi no āmo naw a iya danaw mangaywan so tabo warawara na. ⁴⁸ Ki an kaspangarigan, marahet nawri a adīpen, as kan batahen na do aktokto na a kāna, ‘Mahay pa ngataw kawara no āmo kwaw.’ ⁴⁹ Do dawri, nāw narana mangkabkabil siras kapayngay naw a adīpen, as kapagbokbokatot kan kapachichinom na dyirad maboboken saw. ⁵⁰ Sinpangan na, nyeng a mawaraw āmo naw do dyi na hahawen a araw kan ōras do kadama naw a mamariparin so komwan. ⁵¹ Ayket na! Syimpri dosāen nanchi a dimanen. On, ipanānam nanchi dyaw no dōsa daw no maysinsīsingpet saw a tawotawo a yanan dan tomanyitanyis saw kan mayngaletnget a tawotawo do lidyat da,” binata ni Jesus.

25

No Pangarig a Maynamot do Asa Poho a Babbalāsang

¹ Ki do dawri, tinongtong ni Jesus nangnanawo, as kan binata na a kāna, “No kangay no pagtorayan ni Āpo Dyos, ki maiyarig anchi dyirad asa poho saya babbalāsang a nanghap so riraken da a mangay a mangbayat so mahakayaw a mangabahay.* ² Ki siraw dadimaw, ki masalanga sa, as siraw dadimaw, ki masisīrib sa. ³ Inhap dan masalangaw paysohwan daw, ki nanghap saba so risīrba da lana.† ⁴ Ki siraw masīribaw, inapno da saw paysohwan daw, as matarek paw napangayan das risīrba da. ⁵ Ki maynamot ta nahay a nawaraw nobyowaw, nadoho sa, as dawa, nakaychew saw babbalāsangaw.

⁶ “Ki do kaābak no ahep, myan nanggey a kāna, ‘Ari danaw nobyowaw! Yangay nyo na bayaten!’

* **25:1** 25:1 Do dadakay dan Jodyo, an myan magkasar, iyaw nobyowaw, ki mangay do bahay no nobya naw do dāmaw a araw no kasar. Do dawri a ahep, siraw naychabahayaya as kan siraw bisita dāya, ki maysoho sa mangay do mayparinaw anchi a bōkod darana bahay. † **25:3** 25:3 Do dawri a chimpo, no osaren da do riraken da, ki lana no olibo.

⁷ “Ki do dawri, naybangon saw babbalāsangaw, as nakaisagāna da siras paysohwan da saw.

⁸ “Ki siraw masalangaw, ki nanahes sas lana daw no masisīribaw a kon da, ‘Torohan nyo pa yamen so lana nyo, ta makey danaya mawsep paysohwan namenaya.’

⁹ “Ki binata dan masīribaw dyira a kon da, ‘Namna! Engga, ata, āngonchan dya makanawob dyaten a tabo. Maganaganay an mangay kamo na gomātang so dyira nyo.’

¹⁰ “Dawa, nangay sa gomnātang dadimaw so lana da. Ki do kabo da paw, nawaraw nobyowaw. Sinpangan na, nachirayay saw myanaw so lana a somindep do pagkasaranaw, as nakaneb danan pantawaw.

¹¹ “Ki nahay abas dēkey, nawara saw nangayaw a gomnātang so lana da, kan inngengey da a kon da, ‘Āpo, Āpo, pasdepen mo pa yamen.’ ”

¹² “Ki binatan nobyowaw a kāna, ‘Ay, engga! Chapapatak ko abaya inyo.’ ”

¹³ Pinanawdyi ni Jesos a kāna, “Sisasagāna kamo pakono, ta chapatak nyo abaw araw mana ōras a kangay ko.”

No Pangarig Dyirad Tatdo a Tobotoboyen

(Lk. 19:11-27)

¹⁴ Tinongtong ni Jesos naychirin a kāna, “Maiyarig paw pagtorayan ni Āpo Dyos do asa tawo a magbyahi. Ki do sakbayaw a kakaro na, nangitalek so warawara na dyirad tobotoboyen naw. ¹⁵ Tinorohan naw asaw so dadima rībo a kwarta.‡ As iyaw asaw, ki tinorohan nas dadwa rībo, as asa rībo do asaw. Intoroh na dyiraw hahawen naw a kabaelan da parakohen. Ki do katayoka naranaw a nanoroh dyira, nagbyahi dana.

¹⁶ “Iyaw nanorohan naw so dadima rībo, ki nanyeng na innigosyo, ki naiganan-syaan nas akmas kārwwaw no inhap naw a dadima a rībo. ¹⁷ Ki aran iyaw nanorohan naw so dadwa rībo, ki innigosyo na, ki nakaganansya so akmas naitorohaw dya. ¹⁸ Ki iyaw nanorohanaw so asa rībo, ki yangay na inlabeng iyaw kwartaw no āmo na tan itayo na.

¹⁹ “Ki do nakahay naranaw, somnabat danaw āmo daw kan nachikwinta dyira. ²⁰ Ki nangay natorohan naw so dadima rībo, kan inyangay na intoroh do āmo naw kwartaw a naitoroh dya kontodo naganansya naw a dadima rībo, as nakabata na syad āmo naw a kāna, ‘Mo Āpo, dadima rībo intoroh mo dyaken, ki sichangori, cha danaw kwarta mwaw kan iyaw ganansya mo a dadima pa rībo.’

²¹ “Ki binatan āmo naw dya a kāna, ‘Maganayayaw pinarin mwaya, kan managtongpal kan matalek kaya a tobotoboyen! Maynamot ta mapagtalkan ka do dēkey a bānag, pagaywanen konchi mos arwāro pa. Changori, somdep ka a machirāman a machipagragsak dyaken.’

²² “Ki do dawri, nangay natorohan naw so dadwa rībo, as nakabata na syad āmo naw a kāna, ‘Mo Āpo, dadwa rībo intoroh mo dyaken, ki sichangori, cha danaw kwarta mwaw kan iyaw ganansya mo a dadwa pa rībo.’

²³ “Ki binatan āmo naw dya a kāna, ‘Maganayayaw pinarin mwaya, kan managtongpal kan matalek kaya tobotoboyen! Maynamot ta mapagtalkan ka do dēkey a bānag, pagaywanen konchi mos arwāro pa. Changori, somdep ka a machirāman a machipagragsak dyaken.’

²⁴ “Ki do dawri, nangay natorohan naw so asa rībo, as nakabata na syad āmo naw a kāna, ‘Āpo, chapatak kwaw a masosolyen ka. Nawryayaw chabalay mo machichami kan magranyi kayas dyi mwa inmoha, kan hapen mo dyi mwa itahep. ²⁵ Dawa, namo

‡ 25:15 25:15 “Kwarta” mana “talento.” Mt. 18:24

akwaw. Inyangay ko a inlabeng kwartaya a intoroh mo. Sichangori, cha danaw kwarta mwaya!

²⁶ “Ki do dawri, binatan āmo naw dya a kāna, ‘Oltimo kayas karahet kan kasadot a tobotoboyen! Chapatak mo naya a nawriw chabalay ko machichami kan ranyen ko aran dyi kwa inmoha, kan hapen ko dyi kwa itahep. ²⁷ An komwan chapatak mo, rebbeng na pakono a pinasdep mo do bangko kwarta kwaw tan sakangwan myan nahap ko do kapaybidi kwayaw sīgodaw a myan dyaken kontodo anak na?’ ²⁸ Ki do dawri, binata no āmwaw dyirad kadwan saw a tobotoboyen na a kāna, ‘Apen nyo kwarta kwaw dya, ta itoroh nyo do myanaw so asa poho a ribo. ²⁹ Ta no tawowaw a myan so mapariparin, ki arwāro maitoroh dya tan magsobra. Ki no abos mapariparin, aran iyaw dēkeyaw a myan dya, ki mapakaro panchi dya. ³⁰ As iyaw abos sinpangan a tobotoboyen, ki apen nyo, kan paksyaten a mangay do mamansokel a kasarisyayan a yanan dan tomanyitanyis saw kan mayngaletnget a tawotawo do lidyat da.’ ”

No Kaokom Dan Nasyon

³¹ Tinongtong ni Jesus naychirin a kāna, “Anchan mangay ako a Tawo a Yapod Hanyit kontodo kabīleg kan dayag ko, kan pachirayayan ko pa sanchiw tabo anghilis ko, ki do dawrinchi, maydisna akonchid trono kwaw a magtoray. ³² Mapaychichipeh sanchiw tawotawo do tabo nasyon do salapen ko, as paychapidyen ko sanchi a akmas kapaychapidyaw no magpaspastor siras karniro kan kalding. ³³ Siraw malinteg a maiyarig dyirad karniro saw, ki pangayen ko sanchi do kawatan ko. As siraw maiyarig dyirad kalding, ki pangayen ko sanchi do kaholi kwaw. ³⁴ Anchan tayokaw nawri, yaken a Āri, ki batahen konchi dyirad tawotawo saw do kawatan kwaw, ‘Ngay, inyo a binindisyonan Āmang ko! Rawaten nyo pagtorayan a naisagāna dyinyo a somniknan pad nakaparswan lōbongaya. ³⁵ Maynamot ta naptengan ako, ki pinakan nyo yaken. Nawaw ako, ki pinaynom nyo yaken, kan nangay ako a akmay gan-ganaet, ki pinadagos nyo yaken. ³⁶ Do kabwaw no laylay ko, ki linaylayan nyo yaken. Naganyit ako, ki sinarongkaran nyo yaken, as kan nabahod ako, ki yangay nyo yaken a sinidongan.’ ³⁷ Ki atbayen danchi no malinteg saw a tawotawo a kon da, ‘Kangom Āpo, nakaboya namen dyimo a naptengan, ki pinakan namen imo, mana kāngo nakawaw mo a pinaynom namen? ³⁸ As kāngo paw nakaboya namen dyimo a gan-ganaet, ki pinadagos namen imo, mana kāngo nakaboya namen dyimo a abos laylay, ki linaylayan namen imo? ³⁹ As kāngo nakaboya namen dyimo a maganyit mana nabahod, ki sinarongkaran namen imo?’ ⁴⁰ Ki yaken a Āri, ki batahen konchi dyira a kon ko, ‘Ibahey ko dyinyo oyod a an pinarin nyo naw komwan dyirad aran asa a mabobodis a kakakteh ko, bāli pinarin nyo na dyaken.’

⁴¹ “Sinpangan na, ibahey konchi dyirad myanaw do kaholi kwaw, ‘Inyo a naokom dana a madōsa, komaro kamo dya. Mangay kamo do abwaw so pandan a apoy a naisagāna di Satanas kan siraw anghilis na saw. ⁴² Ta naptengan ako, ki pinakan nyo aba yaken. Nawaw ako, ki pinaynom nyo aba yaken. ⁴³ Do nakangay kwaw dyinyo a akmay gan-ganaet, ki pinadagos nyo aba yaken. Do kabwaw no laylay ko, ki linaylayan nyo aba yaken. Naganyit kan nabahod ako, ki polos a dyi nyo yaken a sinarongkaran.’ ⁴⁴ Ki atbayen danchi a kon da, ‘Kangom Āpo, nakaboya namen dyimo a naptengan mana nawaw, gan-ganaet mana abos laylay, naganyit mana nabahod a dyi namen imo a sinidongan?’ ⁴⁵ Ki atbayen ko sanchi a kon ko, ‘Ibahey ko dyinyo oyod a an dyi nyo sa sinidongan aran asa dyirad kabobodisanaya, bāli yaken danaw dyi nyo a sinidongan.’ ⁴⁶ Dawa, siranchiw nyaw mangay do abos pandan a kadōsa,

amnan siraw malinteg saya dya, ki siraw mangay do yanan byay a abos pandan,” binata ni Jesus.

26

Sikapen Da a Dimanen si Jesus

(Mk. 14:1-2; Lk. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Do nakaibahey danaw ni Jesus so tabo nya nanawo, binata na dyirad nanawhen naw a kāna, ² “Chapatak nyo a dadwa dana karaw mapahabas, as karapit no Pista no Pakanaknakman so Nakahabas no Anghil. Ki do dawrinchi, maiparawat ako a Tawo a Yapod Hanyit, as kan mailansa akonchi do kros.”

³ Ki do kaibahey paw ni Jesus so nawri, naychipeh saw matotohos saw a papādi kan siraw panglakayen da saw no Jodyo do palasyowaw ni Kaypas a katotohosan a padi. ⁴ Nagtotōlag sa an maypāngo kaikorimed da mangtiliw si Jesus tan dimanen da.

⁵ Ki binata da a kon da, “Maparin aba irana ta tiliwen an madamaw pista ah, ta angwan nawriw mangkiras so riribok dyirad tawotawo saw.”

Napadwan so Bangbanglo si Jesus do Betanya

(Mk. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

⁶ Sinpangan na, do kayan da Jesus do Betanya a idi, nangay a nagsarongkar do bahayaw ni Simon a nagliproso do nakarahan. ⁷ Ki do kadama daw a koman, naypasngen dyaw asaw a mabakes a nakaigpet so oltime so kangina a bangbanglo a mayngaran so nardo a nakapno do praskita a alabastro,* as nakapado na sya do ohwaw ni Jesus.

⁸ Ki nakasoli saw nanawhen naw do nakaboya daw so nya a pinarin na, as nakabata da sya a kon da, “Aysa! Mangbayo nyaya. ⁹ Magbalor nyaya so mangina. Dyori a maganaganay an ilako, as itoroh kwartaw dyirad mapopobri saw?”

¹⁰ Ki chapatak ni Jesus kadabadabay da, dawa, binata na dyira a kāna, “Inolay nyo! Āngo ta ririboken nyo mabakesaya? Oyod a maganay nawri a pinarin na dyaken. ¹¹ Ta siraw pobri, ki pirmi sa myan dyinyo. Ki an yaken, manayon akwaba dyinyo. ¹² Pinado na dyaken bangbanglwaya tan maisagana ko a maitanem. ¹³ No ibahey ko dyinyo, ki oyod a aran dino a kaikasabaan Maganayaya a Dāmag do lōbongaya, ki masarsarita panchiw pinarinayan nyaya mabakes a pakanaknakman sya.”

No Kapachitōlag ni Jodas a Lipotan Na si Jesus

(Mk. 14:10-11; Lk. 22:3-6)

¹⁴ Sinpangan na, asa dyirad asaw a poho kan dadwa nanawhen ni Jesus a mayngaran so Jodas Iskariote, ki nangay do matotohos saw a papādi. ¹⁵ Ki binata na dyira a kāna, “Āngo itoroh nyo dyaken an iparawat ko dyinyo si Jesus?”

Ki tinorohan das tatdo a poho a plata a pirak. ¹⁶ Do dawri, insiknan ni Jodas maychichwas so gondaway na a manglipot di Jesus.

No Kaisagana no Kapanawdyan a Pangmalem

(Mk. 14:12-21; Lk. 22:7-14, 21-23; Jn. 13:21-30)

¹⁷ Do manōmaw a araw no Pista no Tināpay a Abos Libadora, ki nangay sad Jesus nanawhen naw, as nakabata da sya dya a kon da, “Dino chakey mo a pagsaganaan namen so pangmalem ta do Pistaya no Nakahabasaw no Anghil?”†

* **26:7** 26:7 Iyaw alabastro, ki kitan bato kan akmay dyidyaw. Tikikan kan osaren da pangidyidyawan so bangbanglo. † **26:17** 26:17 No dāmaw a pangmalem do dyaya a pista, ki pinangaranan da so Pistan Passover a pakanaknakman da so nakahabasaw no anghil do Egipto. Eks. 12:1-27; Leb. 23:5-8; Deot. 16:5-8

¹⁸ Ki binata na dyira a kāna, “Somdep kamo do syodadaya, as kangay nyo do asaw a tawo, as kaibahey nyo sya dya a kon nyo, ‘Binataw ni Maistro a narapit danaw ōras, as do bahay monchiw pachipistaan na kan nanawhen na saw.’ ”

¹⁹ Do dawri, tinongpal dan nanawhen naw inbilinaw ni Jesus dyira. Insagāna daw kanen da sigon do dadakay daw a Jodyo do pistaya a pakanaknakman so nakahabasaw no anghil.

²⁰ Ki do kapaysarisari naranaw, nahahanghang sa Jesus kan siraw dosi saw a nanawhen na. ²¹ Ki do kayan daw a koman, binata ni Jesus dyira a kāna, “No ibahey ko dyinyo, ki oyod. Asanchi dyinyo manglipot dyaken.”

²² Ki do dawri, taywara a nagmamayo saw nanawhen naw, kan somniknan sa nagsasaronō a nangyahes sya di Jesus a kon da, “Mo Āpo, yakenori?”

²³ Ki tinbay ni Jesus a kāna, “Iyaw kinayrayay kwaya nangisawsaw so tināpay do sabakaya, ki iyanchiw manglipotaw dyaken. ²⁴ Yaken a Tawo a Yapod Hanyit, ki syrto a madiman akonchi a akmas naitolasaw do Masantwanaya a Tolas, ki kapakāsi panchi no nawri a tawo a manglipot dyaken! Maganaganay an dya nayanak nawri a tawo.”

²⁵ Ki naychirin si Jodas, iyaw manglipotaw sya a kāna, “Mo Maistro, yakenori?”

Ki binatan Jesus, “Nabata mo na.”

No Manawdyi a Kapachipangmalem ni Jesus Dyirad Nanawhen Naw

(Mk. 14:22-26; Lk. 22:15-20; 1 Kor. 11:23-25)

²⁶ Ki do kayan daw a koman, nanghap si Jesus so tināpay, as nakapaydasal na nagyāman di Āpo Dyos. Sinpangan na, inakchikchid na a intoroh dyirad nanawhen naw, as nakabata na sya dyira a kāna, “Hapen nyo, as kan kanen nyo, ta nyaw inawan ko.”

²⁷ Sinpangan na, nanghap so asa kabaso do inomen daw, as nakapagyāman nad Āpo Dyos, as nakaiparawat na sya dyira, as nakabata na sya a kāna, “Minom kamo a tabo so nya. ²⁸ Ta iyaw nya, ki raya ko a moyog anchi do kadiman ko a pangsigorādo so bayo a tōlag no Dyos tan mapakawan tabo tawotawo do gatogatos da. ²⁹ Ibahey ko dyinyo a mirwak pabanchi a polos a minom so palekaya no ōbas a mandad araw a kapachinom ko dyinyo so bayo do pagtorayan ni Āmang ko.”

³⁰ Do katayokaw no nawri, nagkankanta sa, as nakahbot da a somnonget do Tokon a Olibo.

No Kaibahey ni Jesus o Kailibak Sya ni Pedro

(Mk. 14:27-31; Lk. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

³¹ Do kayan da pa do rarahan, binatan Jesus dyira a kāna, “Iyaw nya ahēp, ki inyo a tabo, ki payayowan nyonchi yaken a akmas naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna no Dyos, ‘Dimanen konchiw mangonong so karniro, as siranchiw karniro, ki maychawpit sanchi.’ ‡ ³² Ki anchan mirwa akwa mabyay, manmanma akonchi a mangay do Galilya kan inyo.”

³³ Ki initybay ni Pedro dya a kāna, “Aran komaro sanchi a tabo dyimo, ki an yaken, ki engga!”

³⁴ Binata ni Jesus dya a kāna, “Ibahey ko dyimo oyod mo Pedro a do dyaya ahēp, sakbay a monyiw sabongan a manok, naypitdo mo nanchi yaken a inlibak.”

³⁵ Ki binata dya ni Pedro a kāna, “Aran mairāman akonchi a madiman dyimo, polos a dyi koymo a ilibak.” Komwan paw binata da tabo no nanawhen naw.

No Kapaydasal ni Jesus do Getsemani

(Mk. 14:32-42; Lk. 22:39-46)

‡ 26:31 26:31 Sak. 13:7

³⁶ Sinpangan na, do kawaraw da Jesus do asaw a logar a mayngaran so Getsemani, § binata ni Jesus dyirad nanawhen naw a kāna, “Maydisna kamo dya, ta mangay ako dwadaw a maydasal.” ³⁷ Katayoka na nangibahey syaw, inhap na sa Pedro kan siraw dadwaw a anak ni Sebedeo, kan nachibawa sa so dēkey. Do dawri, somniknan si Jesus a magmamayo kan mariribok. ³⁸ Sinpangan na, binata na dyira a kāna, “Taywarayaw kapagmamayo ko, kan akmayaw chadiman ko. Mabidin kamo dya, ki machipagridam kamo dyaken ah.”

³⁹ Do dawri, naypabawas dēkey, as nakapaysasakeb nad tana, as nakapaydasal na a kāna, “Mo Āmang ko, an maparin, ki padichanen mo pa yaken do kalidyatan kwaya.* Ki pagayatan kwabaw matongpal, an dya iyaw chakey mo.”

⁴⁰ Sinpangan na, do kapaybidiyaw ni Jesus do yanan daw no tatdwaw a nanawhen na, ki nadasan na sa a makaycheh. Binata nad Pedro a kāna, “Aysa! Maparin nyo abawriw machipagridam dyaken so aran asa kaoras? ⁴¹ Makaridam kamo kan maydasal kamo pakono tan dyi kamo a masday do solisog. Oyod a sisasagānaw kapangtokto nyo, ki makapsot inawan nyo.”

⁴² Katayokan nawri, naypirwa nachibawa si Jesus do paydasalan naw, as nakapaydasal na a kāna, “Mo Āmang, an dya maditdit nya, malaksid an isabhay ko nya lidyat, maparin pakono a akmas chakey mwaw.” ⁴³ Ki do kapirwa naranaw a naybidi do yanan daw no nanawhen naw, myan dana sa minirwa nakaycheh, ta oyod das kadoho.

⁴⁴ Dawa, kinarwan dana sa ni Jesus a mirwa, as nakapaybidi na do paydasalan naw. Iyaw pitdwaya no kapaydasal na, ki akmas nakapaydasal nad dāmaw. ⁴⁵ Sinpangan na, naybidi dyirad nanawhen na, as nakabata na dyira a kāna, “Ari kam pawri a makaycheh kan maynahah? Chiban nyo an dya narapit danaw ōrasaw, as kaiparawat ko a Tawo a Yapod Hanyit dyirad arwaw so gatos. ⁴⁶ Maybangon kamo na, ta may ta na. Chiban nyo, tori danaw manglipotaw dyaken!”

No Kalipot kan Katiliw Da si Jesus

(Mk. 14:43-50; Lk. 22:47-53; Jn. 18:3-12)

⁴⁷ Madama pa maychiychirin si Jesus do nakawaraw ni Jodas a iyaw asaw dyirad asa poho kan dadwa saw a nanawhen na. Nachirayay sa dyaw arwaw a tawotawo a nakabahayang kan nakamamalo a tinoboy dan matotohos saw a papādi kan siraw panglakayen da saw no Jodyo. ⁴⁸ Tinorohan ni Jodas saw nachirayayaw dya so sinyal a iyaw nyaya: “No dadek kwaw anchi, ki iyaw kadyawen nyowaya, dawa, tiliwen nyonchi.”

⁴⁹ Do nakapakarapit daw daw, ki taros a nangay si Jodas di Jesus, as nakabata na sya a kāna, “Oy, mo Maestro,” as nakadadek na sya.

⁵⁰ Ki initlebay ni Jesus dya a kāna, “Mo Sit, parinen mo chakey mwa parinen dyaken.”

Ki do dawri, naypasngen saw tawotawowaw, kan kinamet das Jesus a tiliwen.

⁵¹ Ki do dawri, inasot no asaw dyirad nanawhenaw ni Jesus bahayang naw, as nakasintaw nas adīpenaw no katotohosanaw a padi, kan naringodan. ⁵² Sinpangan na, binatan Jesus dya a kāna “Pasohoten mo bahayang mwaya, ta no mangdiman so kapayngay na tawo do bahayang, ki bahayang anchiw omdiman sya. ⁵³ Chapatak mo abawri a maparin ko mangdaw so sidong ni Āmang ko, kan nyeng na toboyen nasosorok paw kan asa poho kan dadwa a bonggoy dan anghilis saw? ⁵⁴ Ki an parinen ko komwan, maypāngo pa matongpal naitolasaw do Masantwan a Tolas a machita maparin saw nya?”

---

§ 26:36 26:36 No chakey na batahen Getsemani do chirin a Hebreo, ki “pasok” mana “pangatsan.” Iyaw nya, ki myan do makataylaodaw a tokon a mangaranan so Olibo a somalap do Jerosalem. * 26:39 26:39 Mana “padichanen mo pa yaken do kopaya.”

⁵⁵ Sinpangan na, binatan Jesus dyirad nangtiliwaw sya a kāna, “Tolisan akori? Āngo ta myan bahayang nyo kan mamalo nyo a mangay a omtiliw dyaken? Kararaw, ki nachidisdisna ako dyinyo a nangnanawo dyinyo do Timplo, ki asyo nyo yaken a pinadas a tiliwen do dawri. ⁵⁶ Ara, namarin saw tabo nyaya tan matongpal binata daw no propīta saw do Masantwan a Tolas.”

Ki do dawri, naychapayapayayo saw nanawhen naw, as ninonolay daranas Jesus.

No Kaiyangay Da si Jesus Dyira do Pangokoman

(Mk. 14:53-65; Lk. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Sinpangan na, do nakatiliw daw si Jesus, inyangay da do bahyaw no katotohosanaw a pādi a si Kaypas, ta dawriw nakakpehan dan mangnanawowaw so linteg kan siraw panglakayen daw. ⁵⁸ Ki do dawri, myan a mononot si Pedro a makabawa so dēkey, kan tod a nanda do atataw no bahay no katotohosanaw a padi. Do nakasdep naw do atataw, nachidisna dyirad gwardya saw tan chiban na an āngo mapariparin di Jesus.

⁵⁹ As siraw matotohos saw a papādi kan siraw tabo konsihal saw, ki nanta sas bayataw a pangpaneknek a maikontra di Jesus tan myan iyaw pakayapwan da omdiman sya. ⁶⁰ Ki alit na abo nachichwasan da a aran āro mabayataw saw a nangay a maychirin so maikontra dya. Ki do kahay darana a maychichwas, myan saw naytēnek a dadwa mahakay kan nangay sa do salapen daw, as nakabata da sya a kon da, ⁶¹ “Binataw no nyaya tawo a maparin na kono a rārayawen Timplowaw no Dyos, as kapirwa na kono sya patneken do irahem no tatdo a karaw!”

⁶² Ki do dawri, naytēnek katotohosanaw a padi, as nakaiyahes na syad Jesus a kāna, “Oyodoriw batabatahen daya maikontra dyimo? Abawriw maitbay mo?”

⁶³ Ki naylilyak aba si Jesus.

Sinpangan na, pinirwa danan katotohosanaw a pādi a inyahes dya a kāna, “Pagkaryen koymo do salapen sibibyayaw a Dyos a ibahey mo an imo si Kristo a Anak no Dyos.”

⁶⁴ Ki binatan Jesus a kāna, “Nabata mo na. Ki no ibahey ko dyinyo, ki somiknan sichangori, maboya nyonchi yaken a Tawo a Yapod Hanyit a maydisna do kawatan no Dyos do hanyit a myan so panakabalin, as kan maboya nyo panchi yaken a maypābodis a yapo do hanyit a mapongosan so demdem.”†

⁶⁵ Do dawri, taywaraw nakapakasoli no katotohosanaw a padi. As dawa, pinirit naw laylay naw, as nakaibahey na sya dyirad tawotawo saw daw a kāna, “Aysa! Maddi, ta tod naya dyābat si Āpo Dyos do kapachiyengay no toray na do Dyos! Machita ta pawriw pamaneknek ta? Nadngey nyo nayaw marahet a binata na. ⁶⁶ Ki āngo pangeddeng nyo?”

Ki initbay da a tabo a rebbeng naranaw a madiman.

⁶⁷ Do dawri, chinichipan da kan dinandanog da. As siraw kadwan saw, ki sinipsipat da. ⁶⁸ Binata da dya a kon da, “Imom Kristo, tarosen mo pa an sino saw nangsipataya dyimo?”

No Kailibak ni Pedro si Jesus

(Mk. 14:66-72; Lk. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Do dawri, myan a maydisna si Pedro do gagan do atataw. Sinpangan na, nangay asaw a tobotoboyen a mabakes do yanan naw, as nakabata na sya dya a kāna, “Na, aran imo, syrto a imo asaw a rārayay ni Jesus a taga Galilya.”

⁷⁰ Ki naglibak si Pedro do salapen dan tabo, kan binata na a kāna, “Wā! Abayaw chapatak kod batabatahen mwaya!”

† 26:64 26:64 Sal. 110:1; Dan. 7:13; Mt. 24:30. No chakey a batahen demdem, ki “bileg no Dyos a mangokom.”

⁷¹ Ki minohbot si Pedro, as nakangay nad rowanganaw, ki naboya danan asaw a matarek a tobotoboyen a mabakes, kan binata na dyirad kadwan saw a myan daw a kāna, “Iyaw nyaya tawo, ki nachirayarayaw di Jesus a taga Nasaret.”

⁷² Do dawri, pinirwa danan Pedro a inlibak, as pinagkari na a kāna, “Pi! Ikari kwa polos a dyi kwa chapapatak nawri a tawo.”

⁷³ Nahay abas dēkey, myan saw naytēnek daw a nangay sa di Pedro, kan binata da dya a kon da, “Syirto a imo asaw dyira, ata, madlawaya do kapaychichirin mwaya.”

⁷⁴ Do dawri, insiknan ni Pedro nagkari a kāna, “Si Āpo Dyos danaw makatoneng an bayataw ako, ta chapatak ko abayaw nawri a tawo!”

Ki do dawri, nyeng a minonyiw sabonganaw a manok. ⁷⁵ As nanakem ni Pedro binataw ni Jesus dya a kāna, “Sakbay a monyiw sabonganaw a manok, ki maypitdo mo nanchi yaken a inlibak.”

Ki do nakanakem naw so nawri, minohtot si Pedro, kan napenpen nabaw katanyis na.

27

No Kaiparawat Da si Jesus di Pilato (Mk. 15:1; Lk. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

¹ Do kapaysesēdang naranaw, nagtotōlag sa tabo matotohos saw a papādi kan siraw panglakayen da saw no Jodyo a dimanen das Jesus. ² Katayokaw no nyaya, binahod das Jesus, as nakaiyangay da sya a inparawat di Pilato a gobirnadador a yapo do Roma.

Iyaw Nakadiman ni Jodas (Ara. 1:18-19)

³ Ki do nakaboyaw ni Jodas, iyaw nanglilipotaw sya, so nakaikeddeng daw a dimanen si Jesus, ki nagbabāwi kan pinabidi naw tatdwaw a poho a plata a pirak dyirad matotohos saw a papādi kan panglakayen saw. ⁴ Binata na dyira, “Nakagatos ako, ta inparawat kwaya dimanen tawowaw a abos gatos.”

Ki binata dan papādyaw kan panglakayen saw dya a kon da, “Abaw bibyang namen daw. Imo danaw makatoneng.”

⁵ Ki pinagsid ni Jodas kwartaw do irahemaw no Timplo, as nakahbot na a nangay a nanglodyit a nangapseh so inawan na.

⁶ Ki kinpeh dan matotohos saw a papādiw plata saw, as nakabata da sya a kon da, “Baywan naw no linteg ta a pangayen tad pangapyanaw so kwartan Timplo, ta tādini nya no byay no asa tawo.”

⁷ Ki do dawri, napagtōlāgan da a igātang das tana daw no mamariparinaw so angang tan payparinen da pagtatanman dan gan-ganaet saw. ⁸ Dawa, napangaranan so “Tana a Nagatang do Raya” a aran mandas changori.

⁹ Do dawri, natongpal binataw ni propīta Jeremyas do kaychowa pa a kāna, “Inhap daw tatdo a poho a plata a pirak a iyaw baloraw no napagtōlāgan dan kapotōtan Israelitaw a tādini byay na. ¹⁰ As in-gātang da so tanaw no mamariparinaw so angang a akmas nakabilinaw no Dyos dyaken.”*

No Kaosisa ni Pilato di Jesus (Mk. 15:2-5; Lk. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹ Do dawri, pinaytēnek da si Jesus do salapen gobirnadadoraw† tan osisaen na. Inyahes na dya a kāna, “Āngo? Imoriw Āri daw no Jodyo saw?”

Ki binata ni Jesus, “Nabata mo na.”

* 27:10 27:10 Sak. 11:12-13; Jer. 18:1-3; 32:6-10 † 27:11 27:11 Si Pilato nyaya.

¹² Ki do kapagatos daw sya no matotohos saw a papādi kan siraw panglakayen saw, inatbay na saba. ¹³ Do dawri, binatan Pilato dya a kāna, “Madngey moriw kārwayan kaipagatos da dyimo?”

¹⁴ Ki tominbay aba polos si Jesus do aran asaw lang a ipagatos da, dawa, taywara chinaklat no gobirnadoraw.

No Kaikeddeng no Kadiman ni Jesus

(Mk. 15:6-15; Lk. 23:13-25; Jn. 18:39-19:16)

¹⁵ Do kāda Pistan Nakahabasaw no Anghil do kāda tawen, myan dadakay no gobirnador a mapakakaro so asa nabahod a tawo a aran sino a akdawen dan tawotawo. ¹⁶ As do dawri, myan asaw a magdindināmag a nabahod a mayngaran so Jesus‡ Barrabas.

¹⁷ Ki do nakapaychipeh daranaw no tawotawowaw, inyahes ni Pilato dyira a kāna, “Sino chakey nyo a pakakarohen ko: si Barrabas mana si Jesus a matawagan so Kristo?”

¹⁸ Binata naw nya, ta chinapatak na a maynamot do kahoho da nawriw nangidaroman das Jesus dya. ¹⁹ Asa pa, ta do kapaydisna paw ni Pilato do pangokoman naw, ki myan inpabahey dya no baket naw a kāna, “Machirāman kabad malintegaya a tawo, ta natayēnep kwaw kahep, as kan oyod ko nayas kalidyat sichangori a maynamot dya.”

²⁰ Ki do dawri, pinaklaklal dan matotohosaw a papādi kan siraw panglakayenaw siraw tawotawo saw tan akdakdawen da a si Barrabas danaw pakakarohen ni Pilato, as ipadiman nas Kristo. ²¹ Ki mirwa inyahes daran gobirnadoraw dyira a kāna, “Na, ibahey nyo na ah, an sino chakey nyo a pakakarohen ko dyirad dadwa saya?”

Ki initbay da, “Si Barrabas!”

²² Ki initbay ni Pilato a kāna, “Na, an komwan, āngo parinen kod Jesus a matawagan so Kristo?”

Ki nāsa sa mangingengey sya a kon da, “Ipailansa mo do kros!”

²³ Ki binata ni Pilato dyira a kāna, “Ta āngo pa? Āngo pinarin na a gatos ta dawa?”

Ki naypangay nakaiyagagay da sya a kon da, “Ipailansa mo do kros!”

²⁴ Ki maynamot ta maboya ni Pilato a apabaw sīrbi na an tongtongen na, basbāli a makey sa mamarin so riribok, napahap so ranom, as nakapaybanaw na do salapen tawotawo, as nakabata na sya, “Abaw bibyang ko do kadiman nyowayas nya tawo. Inyo danaw makatoneng ah!”

²⁵ Ki inatbay dan tabo tawotawo saw a kon da, “Inolay mo na, ta yamen kan siraw anak namen sayaw makatoneng do kadiman nyaya tawo!”

²⁶ Do dawri, pinakakaro na si Barrabas. Ki si Jesus, inpasaplit na dyirad soldādwaw, as nakaimandar na sya dyira a ilansa da do kros.

No Kaoy-oyaw Dan Soldadwaw si Jesus

(Mk. 15:16-20; Jn. 19:2-3)

²⁷ Do dawri, inyangay dan soldādwaw ni gobirnador si Jesus do atataw no bahayaw no gobirnadoraw, as kan chinpeh da sa tabo rārayay da saw a soldādo do salapen na. ²⁸ Sinpangan na, pinakaro daw laylay naw, kan kinekehan da si Jesus so akmay mabaya so kīta kan akmas kekehaw no āri. ²⁹ Namahokon sas manōlok a inbalāngat das oho naw. Pinaigpetan das byawo§ iyaw kawatan naw a tanoro na, as nakapaydogod da do salapen na a naysindādāyaw dya a kon da, “Mabyay Āri dayan

‡ 27:16 27:16 Do kadwan a manyoskripto, aba naitolas a ngaran Jesus, as kan si Āpo Jesus abaw chakey na batahen. § 27:29 27:29 Siraw āri do kaychowa, ki myan igpet da a balitok a sarokod a nakaikitikitan so ngaran da a pangilasinan so katoray da.

Jodyo!”³⁰ Sinpangan na, chinichipan da, as nakapohes das byawowaw a inpaigpet da dya, as nakapasimsimlod da sya do oho naw.

³¹ Do nakatayokaw no nakapangoy-oyaw dāya, pinakaro daw pinakekeh daw dya, as nakapabidi das sīgodaw a laylay na. Sinpangan na, inyayam darana a yangay a ilansa do kros.

No Kailansa Da si Jesus do Kros

(Mk. 15:21-32; Lk. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³² Ki do kahbot daranaw do syodadaw, nabayat daw asaw a mahakay a mayngaran so Simon a taga Sirene. Ki do dawri, pinilit daw nya mahakay a naysabhay so krosaw ni Jesus. ³³ Ki nakarapit sa do logaraw a mayngaran so Golgota. No chakey na batahen, ki “Logar no Bangabanga.”

³⁴ Sinpangan na, pinadas da a paynomen si Jesus so palek a napasaglan so apdo.* Ki do nakataham naw sya, ki chinakey naba a ininom.

³⁵ Sinpangan na, do nakatayoka daw a nangilansa si Jesus, nagbibinglayan daw laylay na saw maynamot do nakapagbibinonot da, ³⁶ as nakapaydisna da ombantay sya. ³⁷ Do toknolen naw, myan pinangay da a iyaw ipagatos daw dya. No naitolas, ki “IYAW NYA SI JESOS, IYAW ĀRI DAN JODYO.”

³⁸ As myan pa saw dadwa manakanakaw a pinarayay da a inlansa do bōkod da saw a kros do maybitaw ni Jesus. Iyaw asaw, ki myan do kawatan naw. As iyaw asaw, ki myan do kaholi naw.

³⁹ Siraw tawotawowaw a omhabas sya, ki inoy-oyaw da, kan naylilinlin sa a binata da a kon da, ⁴⁰ “Samna! Imo nakabataw sya a rārayawen monchiw Timplowaw, as kapatnek mo syad irahem no tatdo a karaw! Pi! Sichangori, isalākan mo paw mismo a inawan mo. An oyod a imo danaw Anakaw no Dyos, ayket na, gomchin ka pad dawri a kros!”

⁴¹ Komwan paw matotohos saw a papādi, siraw mangnanawowaw so linteg, kan siraw panglakayen saw, ki inoy-oyaw da. ⁴² On, binatabata da a kon da, “Nangisalākanaya so kadwan a tawo, ki asyo naya maisalākan inawan na. An oyod a iyaw Āri dan tawotawo saw do Israel, ayket na, gomchin pakono do kros naya tan manganohed kami dya. ⁴³ An oyod a magtalek do Dyos, kan oyod a Anak no Dyos a akmas binata naw, chiban ta pan ara ikāso no Dyos a isalākan sichangori.”

⁴⁴ Ki aran siraw manakanakawaw a rārayay na a nailansa, komwan kaoyaw da sya.

No Nakadiman ni Jesus

(Mk. 15:33-41; Lk. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

⁴⁵ Somniknan do kayegen danaw no araw, nabo sēdang, kan naysari iyaw intīro a lōbong a nandad kaalas tres do kamakoyab. ⁴⁶ Sinpangan na, do kakalo naranaw a mangalas tres, nangngēngey si Jesus so malyak, kan binata na a kāna, “Eloi, Eloi, lama sabaktani?” No chakey a batahen nyaya, ki “Dyos ko, Dyos ko, āngo ta ninonolay mo yaken?”

⁴⁷ Siraw naychatetēnekaw daw a nakadngey sya, binata da, “Tawagan nya tawo si Elyas!”

⁴⁸ Ki sinpangan na, no asa dyira, ki nanyeng a nanyayo a nanghap so akmay dadyi a pinakneban na so naysoka a palek, as nakapatap na syad tobwanaw no byawo, as nakapagolo na syad dangoyaw ni Jesus. ⁴⁹ Ki binata dan kadwanaw daw a kon da, “Anchi kamo, ta chiban ta panchi an yangay a isalākan ni Elyas!”

* 27:34 27:34 Sal. 69:21. Sigon do kapakaāwat dan magadal so Biblia, akmay inosar daw nyaya a pamagpipikel so inawan.

⁵⁰ Sinpangan na, minirwa dana nangngey si Jesus so malyak, as naybitos byay na do nakaiparawat naw so ispirito na di Āpo Dyos.

⁵¹ Do dawri, napirit a naysyay kortinaw† do Timplo a yapo do tohos a nandad sayran. Nagin-gined pa so mayit a napayayabhak siras rarakohaw a bato. ⁵² As do dawri, naywangan saw tanem a aschip, as nagōngar saw āro a nadiman a tawotawo no Dyos. ⁵³ Ki do nakapagōngar danaw ni Jesus, minohtot sa do tanem daw a aschip, as nakangay da do Jerosalem a iyaw masantwanaw a syodad a dawriw nakaboyan sira no āro a tawotawo.

⁵⁴ Ki taywara mananawaw kapitan daw no soldādo saw kan siraw rārayay naw a magbanbantay si Jesus do kadidiw daw so gin-ginedaw kan iyaw kaboya daw so mapariparin naw. Binatabata da a kon da, “Oyod sawen a Anak ni Āpo Dyos!”

⁵⁵ Ki do mabawaw so dēkey di Jesus, myan āro saw a mababakes daw a omchidehideb sya. Siraw nyaya mababakes, ki minonot sad Jesus a somidosidong a yapo pad Galilya. ⁵⁶ No kadwan dyira, ki sa Maria Magdalena, kan si Maria a ānang ni Santiago kan Jose,‡ kan iyaw kabahayaw ni Sebedeo.

No Nakaitanemaw ni Jesus

(Mk. 15:42-47; Lk. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁵⁷ Do kamakoyāb naranaw, ki nawaraw asaw a mahakay a mabaknang a mayngaran so Jose a taga Arimatea, as kan iya, ki asa pa nanawhen ni Jesus. ⁵⁸ Nangay do yananaw ni Pilato, kan yangay na chindaw bangkayaw ni Jesus. Do dawri, inbilin ni Pilato tan maitoroh dya. ⁵⁹ Dawa, yangay ni Jose a inhap bangkayaw, as nakapongos na sya so madalos a ayowayob. ⁶⁰ Sinpangan na, pinosek naw bangkayaw ni Jesus do mismo naw a tanem a aschip a bayo pa inpaparin na a nabangbangan, as nakaneb na syas rakkoh a bato, as nakayam narana.

⁶¹ Ki myan sa daw, sa Maria Magdalena kan asa paw a Maria a myan a maydisna do anmwaw no pantawaw no tanem.

Siraw Magbanbantay do Tanemaw

⁶² Do somarono danaw a araw, do katayoka danaw no Arawaw a Kapagsagāna,§ nangay sad Pilato matotohosaw a papādi kan siraw Parisyowaw. ⁶³ Binata dad Pilato a kon da, “Āpo, manakem namenaya a do kabyay paw no nawri a mangal-allilawaw a tawo, ki binata naw a mirwa kono a mabyay do chatatdo naw a araw. ⁶⁴ Dawa, ibilin mo tan mabantayan so maganay tanemaw a mandan makahabas tatdo a karaw. On, ta āngonchan yay da takawen nanawhen na saw bangkay naw, as kaibahey da sya dyirad tawotawo a kon da, ‘Nagōngar danas Jesus.’ Ta an maparin komwan, malidlidyat dananchiw manawnawdyaw a pangallilaw kan iyaw nanmaw.”

⁶⁵ Do dawri, binata dyira ni Pilato a kāna, “Sigi, manghap kamo siras soldādo saw, kan kapyahen nyo a ipabantay dyira a mandan pandan chapatak nyo.”

⁶⁶ Dawa, yangay da pinaysonong tanemaw, as pinangayan da pas pangilasinan do hapotaw no aneb naw a bato tan abo mangbadede so batwaw, as nakapanokos da siras soldādo saw a magbantay sya.

28

No Kapagōngar ni Jesus

(Mk. 16:1-10; Lk. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Do nakatayokaw no Araw a Kapaynaynahah, do kapaysesēdang danaw do manōmaw a araw no lawas, yangay a chiniban Maria Magdalena kan asa paw a

† 27:51 27:51 Iyaw nyaya kortina, ki matokpoh kan lilibeng no Kasasantwanaw a Yanan do irahem no Timplo dan Jodyo saw. Eks. 26:31-33; Heb. 9:3 ‡ 27:56 27:56 Nyaya, ki si Maria a ānang Jesus. § 27:62 27:62 Do dawri, ki Araw a Kapaynaynahah.

Maria iyaw nakaitanemanaw ni Jesus. ² Ki do dawri, nanyeng a naggin-gined so mayit, kan gominchin asa anghil ni Āpo a yapo do hanyit. Binadede naw batwaw a aneb no tanemaw, as nakadisna na sya. ³ Oltimo a makapoyat a akmay kimat anghilaw, kan taywaras kaydak laylay naw. ⁴ Ki do nakaboya daw so anghilaw, namirpir saw gwardyaw do taywara a nakamo da, kan naysasakeb sa akmay nadiman.

⁵ Ki naychirin anghilaw dyirad mababakes saw a kāna, “Mamo kamo aba. Chapatak ko a si Jesus a nailansa do kros chichwasen nyowaya. ⁶ Ki apaba dya maynamot ta nagōngar dana a akmas binata naw. Ngay, chiban nyo pad pinangayan daya sya. ⁷ Sichangori, makalisto kamo. Yangay nyo a ibahey nya dyirad nanawhen naw a kon nyo, ‘Nagōngar danas Jesus, as kan nanma dana a mangay do Galilya. Dawrinchiw kaboyan nyo sya.’ Aran chiban nyo an dya oyod iyaw binata kwaya dyinyo ah!”

⁸ Dawa, nakabel sa a komnaro do aschipaw, as kan aran mamo pa sa, ki oyod das kasoyot. Naychapayapayayo sa a nangay a nangipakatoneng so nawri a dāmag dyirad nanawhen na saw.

⁹ Ki nyiknyinan da a binayat san Jesus, kan kinablaawan na sa. Do dawri, naypasngen sa kan kinepkep daw kokod naw, as nakapagdaydāyaw da dya.

¹⁰ Do dawri, binatan Jesus dyira a kāna, “Mamo kamo aba. Mangay kamo dyirad kakakteh ko saw, ta ibahey nyo a mangay sad Galilya, ta maboya danchi yaken daw.”

Iyaw Inpadāmag Daw no Gwardya Saw

¹¹ Ki do nakayam daranaw no mababakesaw, nangay sad syodad kadwan saw a soldādo a nagwardya so tanemaw, ta yangay da inpadāmag dyirad matotohosaw a papādi iyaw tabo a napariparin. ¹² Ki naychichipeh saw matotohos saw a papādi kan siraw panglakayen saw, as nakapagtotōlag da. Tinorohan da saw soldādaw so āro a kwarta da, ¹³ as nakabata da sya dyira a kon da, “Ibahey nyo dyirad tawotawo saw a, ‘Nangay sa kahep nanawhen na saw, kan tinakaw daw bangkay naw do kayan namenaw a makaycheh,’ kon nyo ah. ¹⁴ As an mapatakan anchi ni Gobirnadur, ki nolay nyo, ta yamen anchiw makatoneng dya tan abo mabata na dyinyo.”

¹⁵ Dawa, inhap dan gwardyaw kwartaw, as pinarin daw naibilinaw dyira. Ki mandas changori, ki nawri paw dāmag a chapatak dan Jodyo saw.

No Katoboy ni Jesus Siras Nanawhen Naw

(Mk. 16:14-18; Lk. 24:36-49; Jn. 20:19-23; Ara. 1:6-8)

¹⁶ Ki siraw asaw a poho kan asa a nanawhen ni Jesus, ki nangay sa do Galilya, do tokonaw a inbahey ni Jesus a ngayan da. ¹⁷ Ki do nakaboya daw si Jesus, ki nagdaydāyaw sa a aran nagmangamanga saw kadwan a iya, ki si Jesus. ¹⁸ Ki naypasngen si Jesus dyira, as nakabata na sya dyira a kāna, “Naitoroh dyaken tabo a toray do hanyit kan do tanaya. ¹⁹ Dawa, mangay kamo dyirad tabo tawotawo do intīro a lōbong, ta payparinen nyo sa nanawhen ko. Bawtisan nyo sa do ngaran Āmang kan Anak kan Ispirito Santo. ²⁰ On, nanawhen nyo sa a magtongpal so tabo inbilin ko dyinyo. Nagnakmen nyo nyaya a nāw ko dyinyo a mandanchan pandan.”

No Maganay A Dāmag A Intolas Ni Markos No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Libro

No nangitolas so nyaya a libro, ki si Markos a anak ni Maria a asa mabaknang a minyan do Jerosalem (Ara. 12:12). Sigon do kapakaāwat dan kadwan saya a nagadal so Bibly, ki si Markos a nangitolas so nyaya, ki abaw matarek, an dya si Juan Markos a kasinsin ni Bernabe (Kol. 4:10) kan rārayay ni Pablo do nakangay daw a nangasaba do porwaw a Chipre (Ara. 12:25; 13:4-5). Iya paw rārayay ni Pedro (1 Ped. 5:13), kan si Pedro nanginanawo dya so maynamot do byay ni Jesus do kayan naw do lōbongaya.

No nanoma a pakaboyan so maynamot do kabibyay ni Juan Markos, ki do Aramid (12:12) a inbahey na dyaten daw a myan iyaw no bahay ni Markos do Jerosalem. Siraw nagadal saw so Bibly, ki batahen da a iyaw bahayaya, ki iyaw nakakpehan daw no nanawhenaw do kayan daw do Jerosalem kan iyaw logaraw a nakaparinan kapanawdyanaw a nakapachipangmalem ni Jesus dyirad nananwhen naw. Do dya paw nangayanaw no Ispirito no Dyos dyirad nanawhenaw do arawaw a Pentekostes (Ara. 2:1-4).

Intolas ni Markos nyaya maynamot ta chakey na a mapatakan dan manganohed saw a Dya-Jodyo no panggep ni Jesus a nangay do lōbongaya. No tima na, ki maboya nyo do Markos 10:45 do kaibaheyaw ni Jesus a kāna, “Nangay akwaba dya a pagsirbyan tawotawo, an dya yaken magsirbi dyira.” Sigon do kapakaāwat ni Markos, ki si Jesus danaw pagmididan tawotawo. Naitolas do Markos 9:37 a, “No mangrawat dyaken, yaken aba lang rawaten na, an dyi pa iyaw nanoboyaw dyaken.”

Do dyaya libro, binata ni Markos dyirad nanganohedaw a machita mangay sa mangibahey so Maganay a Dāmag maynamot di Jesus. Akmas inbaheyaw ni Jesus do tawowaw a linoganan dan marahet saw a ispirito a kāna do Markos 5:19, “Mayam ka na a maybidid bahay nyo, kan ibahey mo dyirad rārayay mo saw maynamot do makasalidaya a pinarin no Dyos do nakāsi na dyimo,” komwan paw ibahey na dyirad manganohedaw dya. Chiban nyo pa do Markos 16:15.

Asa pa a tima ni Markos, ki iyaw kaipaneknek na so katoray ni Jesus a Anak no Dyos. Pinaneknekan Markos nya do kaibahey naw so āro a makaskasdāaw a pinarin Jesus, maypāngo nakapya na siras maganyit, kan nakapaksyat na siras marahet a ispirito do tawotawo.

Iyaw manawdyi saw a birsikolo do kapitolo 16:9-20, ki myan saba dyirad kadwan a kaaadanan a manyoskripto do chirin Griego. As dawa, siraw nagadalaw so Bibly, batahen da a dyi sa intolas ni Markos nya saya birsikolo.

No Naychakarwan no Nya Libro

No kapangasaba ni Juan a Bawtista 1:1-13

No kapangnanawo ni Jesus do Galilya 1:14-9:50

No kapangnanawo ni Jesus do Jerosalem 10:1-52

No kapanawdyan a kapangnanawo ni Jesus 11:1-14:42

No kadiman ni Jesus 14:43-15:47

No kapagōngar ni Jesus 16:1-8

No Maganay a Dāmag a Intolas ni Markos

*No Kapangasaba ni Juan a Bawtista
(Mt. 3:1-12; Lk. 3:1-18; Jn. 1:19-28)*

¹ Nyayaw nakaisiknan no Maganay a Dāmag a maynamot di Jeso-Kristo a Anak no Dyos.

² Myan binata ni Āpo Dyos do Anak naya do kaychowa pa a inpaitolas na di Isayas a asa a propita na a kāna,

“Panmahen konchi a toboyen pachirawatan ko
tan yay na paysonongen ayaman mo.*

³ Iyanchiw mangingengey do let-ang a mangibahebahey so nya a kāna,
‘Mamarin kamo so rarahan a para do Āpo,
kan paysonongen nyo pakono ayaman na.’ †

⁴ Natongpal nya do nakapangbawtisaraw kan nakapangnanawowaw ni Juan siras tawotawo a romnapit dya do let-ang. Binatabata na dyira a kāna, “Magbabāwi kamo kan pabawtisan kamo. Tan komwan, pakawanen naynyo no Dyos do gatogatos nyo.” ⁵ Do dawri a chimpo, reprep saw tawotawo a nangay di Juan a yapo do Jerosalem kan yapo do idiidi do probinsya a Jodya. Inpodno daw gatogatos da, as kan binawtisan sa tabo ni Juan do oksongaw a mayngaran so Jordan.

⁶ Naparin laylay ni Juan do boboh no kamilyo, kan iyaw barikis na, ki tod a nahathat a lalat. Kabaga kan tagapolot no yokan iyaw no chinabyay na.

⁷ Do nakapangasaba naw dyirad tawotawo saw daw, binatabata na dyira a kāna, “Myan anchiw manawnawdyi kan yaken a matortoray kan yaken, as kan maikari akwaba a magrōkob a mangwasak so kahot no tokap na. ⁸ Bawtisan koynyo do ranom. Ki iya, ki bawtisan nanchi inyo so Ispirito Santo.”

No Kapagpabawtisar ni Jesus di Juan

(Mt. 3:13-17; Lk. 3:21-22)

⁹ Do dawri a chimpo, nawaras Jesus a yapo do idi a Nasaret do probinsya a Galilya, as kan nagpabawtisar di Juan do oksongaw a Jordan. ¹⁰ Do nakapakaraya danaw ni Jesus, ki insigida a naboya na naywangan hanyit, kan naboya na paw Ispirito Santo a akmay boyit a naypabodis dya. ¹¹ Sinpangan na, myan timek a yapo do hanyit a nakabata so nya dya a kāna, “Imo Anak ko a oyod kos chadaw. Oltime a mahwahok ako a maynamot dyimo.”

No Kasōot ni Satanas di Jesus

(Mt. 4:1-11; Lk. 4:1-13)

¹² Do nakatayokaw no nyaya, nyeng a pinalongo no Ispirito Santo si Jesus do naychabongbongrwwaw a let-ang. ¹³ Minyan daw so apat a poho a karaw, kan sinosōot ni Satanas. Myan pa saw bolaw a animal do dawri a yanan na, ki sinirbyan dan anghil saw si Jesus.

No Kaisiknan ni Jesus so Tarabako Na do Galilya

(Mt. 4:12-22; Lk. 4:14-15)

¹⁴ Do nakabahod danaw ni Juan, nangay si Jesus do Galilya a nangikasaba so Maganay a Dāmag a yapo di Āpo Dyos. ¹⁵ Binata na a kāna, “Narapit danaw ōras a inkeddeng no Dyos, kan ito danaw kapagtoray na. Dawa, magbabāwi kamo na do gatogatos nyo, kan manganohed kamo na do Maganayaya Dāmag!”

No Kapanawag ni Jesus Siras Apataw a Mangalap

(Mt. 4:18-20; Lk. 5:1-11)

¹⁶ Do naypisaw do kayamaw ni Jesus do payisaw no Minanga a Galilya, naboya na saw dadwaw a mangālap a sa Simon kan kakteh na a si Andres. Myan sa magpakat so sigay. ¹⁷ Ki binatan Jesus dyira a kāna, “Onotan nyo yaken, kan payparinen koynyo a magkalap so tawo.”

* 1:2 1:2 Mal. 3:1 † 1:3 1:3 Isa. 40:3

¹⁸ Do nakadngey daw sya, nanyeng da kinarwan sigay da saw, as nakawnot da dya.

¹⁹ Do dawri, tinongtong da Jesus nayam. Ki do nakapakabawa daranaw so dēkey, naboya na saw dadwa paw a mangālap a sa Santiago kan kakteh na a si Juan a siraw anakaw ni Sebedeo. Myan sa do abang daw a madama mapaysoysonong so sigay da saw. ²⁰ Insigīda a tinawagan san Jesus, as kan do dawri, ki kinarwan das āmang da a si Sebedeo do abangaw magrāman dyirad mahahakayaw a matangtangdanan, as nakawnot dad Jesus.

No Kapaksyat ni Jesus so Marahetaw a Ispirito
(Lk. 4:31-37)

²¹ Sinpangan na, nangay sa Jesus do idi a Kapernaom. Do Araw a Kapaynaynahah, somindep si Jesus do sinagoga daw no Jodyo saw, as kan inrogi naw nangnanawo.

²² Ki do nakadngey dan tawotawo saw daw so kapangnanawowaw ni Jesus, chinasdaaw da tabo maynamot ta myan toray na sigon do kapaychiychirin naw kan akmaba siras mangnanawowaw so linteg.

²³ Do dawri, do kayanaw ni Jesus do sinagoga, myan daw mahakayaw a intorayan marahet a ispirito, kan nangagay mahakayaw a kāna, ²⁴ “Anghen mo yamen, mo Jesus a taga Nasaret?‡ Yangay mori yamen a rārayawen? Taywaran dyi namen imo a chapapatak? Imo abawriw Masantwanaw a tinoboy no Dyos?”

²⁵ Ki pinaydabdab ni Jesus marahetaw a ispirito, as nakaibahey na sya dya a kāna, “Magolimek ka, kan komaro ka do dawri a tawo!”

²⁶ Nanyeng a pinaychamirpirpir no marahetaw a ispirito iyaw tawowaw, as nakapangagay na sya, as kan do dawri, kinarwan na.

²⁷ Chinasdaaw da tabo no tawotawowaw nawri a pinarin Jesus, kan naysin-iiyahes sa a kon da, “O! Āngo paro nyaya? Bayori a kapangnanawo? Matorayaya magmandar a aran sirayaw marahetaya ispirito, as kan tongpalen dāya. Samna!”

²⁸ Do dawri, nalisto a nagdināmag do intīro a probinsya a Galilya iyaw maynamot di Jesus.

Pyahen Ni Jesus Āro a Tawotawo
(Mt. 8:14-17; Lk. 4:38-41)

²⁹ Do nakakaro daranaw da Jesus kan siraw nanawhen naw do sinagoga, nagtaros sa a kominwan do bahay da Simon kan Andres. Nachangay sa Santiago kan Juan dyira. ³⁰ Do dawri, myan do apin a madama magbāra iyaw mabakesaw a katogangan ni Simon, kan nyeng da a yangay a inbahey di Jesus. ³¹ Ki naysasngen si Jesus dya, as nakaigpet nas tanoro naw a pinaybangon. Ki nyeng na binawan, kan nakangay dana nangidasar so kanen da.

³² Do kasdep danaw no araw, do kapaysarisari naranaw, inyangay da sa di Jesus āro saw a tawotawo a maychagaganyit kan siraw sindep saw no marahet a ispirito.

³³ Tabo tawotawo a yapo do dawri a idi, ki naychipeh sa daw do salapenaw no bahayaw a yanan Jesus. ³⁴ Sinpangan na, pinapya sa ni Jesus maychagaganyit saw a matatarek so ganyit, as nakapaksyat nas āro saw a marahet a ispirito, as kan pinalobōsan na saba a maychirin, ta chapapatak da an sino iya.

No Kapangasaba ni Jesus do Galilya
(Lk. 4:42-44)

³⁵ Sinpangan na, do kamabekasan naranaw, nakamasari si Jesus a komnaro do bahayaw, kan nangay a naydasal do kabwan naw no matawotawo a logar. ³⁶ Ki do nakapaybangon daw da Simon kan rārayay na saw, yangay da kinadyaw si Jesus.

³⁷ Do nakadongso daw sya, inbahey da dya, “Ari daw imo a kadikadyawen āro saw a tawotawo!”

‡ 1:24 1:24 Mt. 8:29; Mk. 5:7; Lk. 4:34; 8:28

³⁸ Ki tinbay sa ni Jesus a kāna, “Mangay ta do masngen saya a idiidi tan makapangasaba ako pa dyirad tawotawo saw daw, ta nawriw nangayan ko dya.”

³⁹ Do dawri, minidibidi sa Jesus do intīro a probinsya a Galilya a nangasaba do sinagoga dan Jodyo saw kan namakpaksyat so marahet saw a ispirito.

Pyahen ni Jesus Asa a Nagliproso

(Mt. 8:1-4; Lk. 5:12-16)

⁴⁰ Do asa karaw, myan asa mahakay a nagliproso a nangay di Jesus, kan naydogod do salapen naw a nachikakaāsi dya a kāna, “Āpo, an chakey mo a mapyan ako, masigorādo ko a maparin mo.”

⁴¹ Ki oyod ni Jesus so nakāsi sya, kan tinodah naw tachay naw a sinalid, as nakabata na sya dya a kāna, “Naon, chakey ko. Mapyan ka na!” ⁴² Ki nanyeng a napyan, kan nabo ganyit naw a liproso.

⁴³ Do dawri, sakbay a pinayam ni Jesus, inmandar na pa a maganay a kāna, ⁴⁴ “Ibahebahey mwabaw nya namarin dyimo do aran sino, ah basbāli a nyeng ka mangay a mapaboyad padyaw tan sakangwan maboaya na a napyan ka na. As katayoka no nawri, mangidāton ka a para do nakapakadalos mo a akmas inbilinaw ni Moyses do kaychowa pa a pangipaneknek mo do tawotawo a napyan ka na.” §

⁴⁵ Ki do nakakaro naranaw, napenpen nabaw dangoy na, kan basbāli a inbahebahey na do tawotawo namarinaw dya. Nawriw nakayapwan na a dyi dana makasdep si Jesus do idiidi a makantad do kārwan tawo. Dawa, minyan danas Jesus do gaganaw no idiidi do logar saw a kabwan matawotawo. Ki alit na, romnapit sa dyaw āro saw a tawotawo a yapo do matatarek saw a loglogar.

2

Pyahen ni Jesus Asaw a Paralitiko

(Mt. 9:1-8; Lk. 5:17-26)

¹ Abaw āro a araw a napahabas, as nakapaybidi da Jesus do Kapernaom. Ki nadāmag dan tawotawo saw a naybidi danad bahayaw a pagyanan na. ² Dawa, domnahepdep āro a tawotawo, kan napekpek bahayaw a mandan arabaw logar da a aran do yananaw no pantaw. Do kayanaw ni Jesus a mangnanawo dyira so chirin ni Āpo Dyos, ³ myan nawara apat a mahahakay a nangisiw so asa a paralitiko. ⁴ Ki maynamot do kārwan tawo, maisdep dabad yananaw ni Jesus paralitikwaw. Dawa, inkayat dad atepaw no bahay, as nakakabkab das atepaw do anmwaw ni Jesus, kan tinonton daw paralitikwaw do dohod. ⁵ Do nakaboyaw ni Jesus so kapanganohed daw dya, binata nad paralitikwaw, “Imom anak ko, napakawan ka na do gatogatos mo.”

⁶ Ki do dawri, myan sa maychadisdisna daw kadwan saw a mangnanawo so linteg no Jodyo, kan yahahes da do aktokto da, ⁷ “Āngo ta komwan kapaychirin nya tawo? Tod naya dyābat si Āpo Dyos! Sino makapakawan so tawotawo do gatogatos da, an dya si Āpo Dyos a moybōh!”

⁸ Ki naitayo daba di Jesus nawri a kapangtokto da. Dawa, binata na dyira a kāna, “Āngo ta komwan kapangtokto nyo? ⁹ Āngo maydaydamnay a batahen ko: ‘Napakawan ka na do gatos mo,’ mana ibahey kwa, ‘Maytēnek ka, as kakatkat mos nakaychehan mwaya, as kasabat mo na?’ ¹⁰ Ki tan chapatak nyo a yaken a Tawo a Yapod Hanyit, ki myan toray ko do tanaya a mangpakawan so naygaygatos, paytēneken ko paralitikwaya.” Sinpangan na, binata nad paralitikwaw a kāna, ¹¹ “Do bilin ko, maytēnek ka, as kakatkat mos nakaychehan mwaya, as kasabat mo na.”

¹² Sinpangan na, naytēnek paralitikwaw, as nanyeng na inhap nakaychehan naw, as nakayam narana do kasalasalapan daw a tabo. Do dawri, chinasdaaw da tabo, kan katakatayisaw nangidaydāyaw si Apo Dyos a kon da, “Aysa! Ari kami pad nakaboyas akma syay!”

No Katawag ni Jesus si Lebi
(Mt. 9:9-13; Lk. 5:27-32)

¹³ Sinpangan na, minirwa dana inon-onor ni Jesus masngenaw do payis no Minanga a Galilya, ki inaribongbongan dan arwaw a tawotawo, as kan ninanawo na sa. ¹⁴ Do kadama naw a mayam, naboya naw asaw a magsingsingir so bwis a mayngaran so Lebi a anak ni Alpeo, kan myan a maydisna do opisina naw a pagsingsingiran na. Binata ni Jesus dya a kāna, “Ka pa dya! Pachisyayan mwaba yaken.” Nanyeng a naychakatkat si Lebi, as nakawnot na sya.

¹⁵ Sinpangan na, do nakapachakanaw ni Jesus kan nanawhen na saw do bahayaw ni Lebi, āro saw nachihanghang dya a magsingsingir so bwis kan tawotawo saw a naibidang a āro so gatos, ta machononot sa di Jesus. ¹⁶ Ki do nakaboya daw sya no mangnanawo saw so linteg a rayay dan Parisyo saw a machihanghang sa Jesus dyira, inyahes da dyirad nanawhen na saw a kon da, “Āngo ta machihanghang si Jesus dyirad magsingsingir saya so bwis kan dyirad naibidang saya a āros gatos?”

¹⁷ Ki do nakadngeyaw sira ni Jesus, inpangārig na dyira a kāna, “Sirabaw masalon-at makachitas mangagas, an dya siraw maganyit. On, nangay akwaba mangrara so tawotawo saw a malinteg, an dya siraw myan so gatos.”

No Kapanahes a Maynamot do Kapagayonar
(Mt. 9:14-17; Lk. 5:33-39)

¹⁸ Do naypisa araw, do kayan daw a magayonar a maydaydasal no nanawhen saw ni Juan a Bawtista kontodo siraw Parisyowaw, myan saw nangay di Jesus a nangyahes sya a kon da, “Āngo ta magayonar saw nanawhen naw ni Juan kan siraw no nanawhen daw no Parisyo saw, ki siraw nanawhen mwaya, ki enggaya?”

¹⁹ Ki tinbay san Jesus do pangārig a kāna, “Namna! Maparinawri a dyi sa koman tawo a naawis dana do kasaran, naten dana an myan paw nobyowaw do yanan daw? Syimpri, maparin aba an dyi sa koman! ²⁰ Ki ito araw a maikaro dyiraw nobyowaw, kan do dawrinchi a araw, nawri dananchiw kapagayonar da.”

²¹ Tinongtong ni Jesus nagpangarigan dyira a maynamot do adanaw kan bayo a nanawo a dya maparin a maysagel. Binata na dyira a kāna, “Abaw mangitakop so bayo a lamit do adan a laylay. Ta an komwan, ki komsen anchiw no naitakopaw, kan marohnwan piritaw no adanaw a laylay. ²² Masaw, maparin aba pangayen mawnged a palek do adan a sopot a lalat. Ta an komwan, pabtaken naw sopotaw, as kan marārayaw palekaw kan adanaw a sopot. No mawnged a palek para pakono lang do bayo a sopot a lalat ah!”*

No Kapanahes Maynamot do Araw a Kapaynaynahah
(Mt. 12:1-8; Lk. 6:1-5)

²³ Do asaw a Araw a Kapaynaynahah, nayam sa Jesus kan siraw no nanawhen naw do asaw a bengkag a namohan so trigo. Ki do kadama daw a mayam, nanghokhot saw nanawhen naw so dāwa a kinoditan da chinan.

²⁴ Ki nasipotan da san Parisyo saw, as kan inyahes dad Jesus a kon da, “Chiban mo pa! Āngo ta parinen dan nanawhen mwayaw mabaywanaya do Araw a Kapaynaynahah? Mapsekawriw nawri?”

* 2:22 2:22 Do kaychowa, inosar daw lalat no kalding kan rinayit da a pinakaagwada da. Gen. 21:14, 19; Jos. 9:4, 13

²⁵ Ki inatbay san Jesus a kāna, “Namna! Ari nyo pawryad nabāsaw no pinarinaw ni Dabid do nakapteng naw kan siraw kinayrayay naw? ²⁶ Do kachimpo ni Abiyatar a katotohosan a padi, taywaran dya somindep si Dabid do pagdaydayāwan daw so Dyos, as nakakan nas tināpay a naidāton do Dyos?† Sigon do linteg ta, sirabawri lang papādyaw maparin a koman so nawri a tināpay? Ki alit na kinan na, as kan nanoroh pad rārayay na saw.”

²⁷ Do dawri, pinarapa pan Jesus a inbahey, “Dawa, komwan saw nanawhen kwaya, ta pinarin aban Dyos iyaw tawo a magsirbi do Araw a Kapaynaynahah, an dya pinarin naw no Araw a Kapaynaynahah a para do kaganayan tawotawo. ²⁸ Dawa, yaken a Tawo a Yapod Hanyit, ki yaken myan so toray a mangeddeng so maparin do Araw a Kapaynaynahah.”

3

No Mahakay a Singkol (Mt. 12:9-14; Lk. 6:6-11)

¹ Sinpangan na, minirwa dana somindep si Jesus do sinagoga da daw, kan myan daw asa mahakay a singkol. ² Myan pa daw tawotawo saw a omsisiim di Jesus an pyahen naw nawri a mahakay do Araw a Kapaynaynahah tan myan pamagatosan da sya. ³ Do dawri, binata ni Jesus do nagsingkolaw, “Maytēnek ka pa dya do kasalasalapanaya.”

⁴ Sinpangan na, inyahes ni Jesus dyirad tawotawo saw daw a kāna, “Āngo chakey no linteg a parinen an marapit Araw a Kapaynaynahah: kasidong mana kapangranggas, kapangisalākan mana kapangdiman?” Ki abaw nakalilyak dyira.

⁵ Do dawri, pinakasisirem sa ni Jesus a insoli, as kan chinaynyin no aktokto naw katwaw no oho da. Sinpangan na, binata na do mahakayaw a singkol a kāna, “Lonaten mo tachay mwaya.” Do dawryaw a inbahey ni Jesus, linonat na kan nyeng a napan.

⁶ Ki maynamot do nyaya, minohtot saw Parisyowaw do sinagoga, kan nyeng sa nagplāno kan siraw no nanawhen naw ni Āri Herodes an maypāngo iyaw no kadiman das Jesus.

No Kāro Da no Tawotawo Saw do Payis no Minanga a Galilya

⁷ Sinpangan na, domnitchan sa Jesus kan siraw nanawhen naw, kan nangay sa do payisaw no minanga. Ki minonot saw reprep saw a tawotawo a yapo do probinsya naw a Galilya kan ⁸ do Jerosalem, as kan do probinsyaw a Jodya kan Idomya kan do kabtangaw no Oksong a Jordan, as kan aran siraw no logaraw a masngen do syodad nad Tiro kan do Sidon. Tabo san nyaya tawo, ki nangay sad Jesus, ta nadāmag da saw pariparinen naw. ⁹ Ki maynamot do kāron tawo, inbahey ni Jesus dyirad nanawhen naw a isagānaan das abang tan dyi da masdin no tawotawo saw, ¹⁰ ta āro pinapya na tawotawo, as kan nawriw naynamotan paysinpapadoydoyan dan maychagaganyitaw a maypasngen a omsalid sya. ¹¹ Kāda māboya da si Jesus no tawotawo saw a sindepan marahet a ispirito, ki maysasakeb sad salapen naw, as kapangagay da a kon da, “Īmo Anakaw no Dyos.” ¹² Ki inmandar na dyira a dyi da ibahebahey an sino iya.

No Kapamidi ni Jesus Siras Nanawhen Na (Mt. 10:1-4; Lk. 6:12-16)

¹³ Sinpangan na, somnonget si Jesus do asaw a tokon. Tinawagan na saw no chakey naw a tawo, kan minonot sa dya. ¹⁴ Namidi dyira so asa poho kan dadwa mahahakay tan sira danaw rārayay na as kan tan toboyen na sa a mangay a mangasaba. ¹⁵ Tinorohan na pa sa so toray a mangpaksyat so marahet saw a ispirito.

† 2:26 2:26 1 Sam. 21:1-6

¹⁶ No ngarangaran dan nya sa pinidi ni Jesus, ki sa Simon a pinangaranan ni Jesus so Pedro, ¹⁷ siraw maykaktehaw a sa Santiago kan ādi na a si Juan a anak ni Sebedeo. Siraw nya maykakteh, ki pinangaranan san Jesus so “Boanerges,” as kan no chakey na batahen ki, “akmay adey.” ¹⁸ As pinidi na pa sa Andres, Pilipi, Bartolome, Matchew,* Tomas, Santiago a anak ni Alpeo, Tadeo, Simon a mangispal so kaidyan na, ¹⁹ kan si Jodas a yapo do Iskariote, iyaw nyaw nanglipotaw di Jesus.

Si Jesus kan si Beelsebob

(Mt. 12:22-32; Lk. 11:14-23; 12:10)

²⁰ Sinpangan na, somnabat sa Jesus. Ki do dawri, minirwa dana naychipeh daw tawotawo saw, kan maisanga na paba kan siraw nanawhen naw koman. ²¹ Ki do nakadāmag daw syan pamilya naw, nangay sa tan hapen da, ta batahen dan kadwan dyira a magattit dana konos Jesus.

²² As siraw mangnanawowaw so linteg a minosok a yapo do Jerosalem, ki binatabata da a kon da, “Sindepaya ni Beelsebob. On, iyaw pangōlo daw no dimonyo saw manorotoroh dyas bileg a mangpaksyat so marahet saya ispirito.”

²³ Ki tinawagan san Jesus tawotawowaw, as nakapagpangārig na dyira a kāna, “Maypāngo kapaksyat ni Satanas so mismo na inawan?” inyahes ni Jesus. ²⁴ “An mayayarap saw tawotawo do asa kapagaryan, manayonoriw nawri a pagaryan? ²⁵ Masaw asa kapamilya an maglalaban sa, masigorādo a masisyay sanchi. ²⁶ Komwan pa saw myanaw do pagāryan ni Satanas an maglalaban sa, ki masisyay sanchi. Ta an maysinrarārayaw saw bonggoy naw, makapaytēnek pa saba, kan narapit danaw tawsan da.

²⁷ “Abaw tod a makasdesdep do irahem no bahay no mayit a tawo a akmas Satanas kan manakanakaw siras dyira na saw, an dyi pa manma mabahod nya mayit a tawo. Amnan nabahod dana, libri danaw tod a manghap siras dyira na saw. ²⁸ Oyod nya ibahey ko dyinyo maparin a mapakawan tawotawo do tabo a pakagatosan da, kan mapakawan saw maychirin so maikontra do Dyos. ²⁹ Ki aran sino a maychirin so maikontra do Ispirito Santo, mapakawan aba polos tawowaw do nawri a gatos, ta gatos a abos pandan.” ³⁰ Chinirin ni Jesus nyaya maynamot do kabata daw syan mangnanawowaw so linteg a sindep kono no marahet a ispirito.

Si Ānang ni Jesus kan Siraw Kakakteh Naw

(Mt. 12:46-50; Lk. 8:19-21)

³¹ Sinpangan na, nawara si ānang ni Jesus kan siraw kakakteh naw a mahahakay. Naytēnek sa do atataw no bahay, as nakapanoboy das nangay a omtawag sya.

³² Dawa, siraw tawotawo saw a naychadisdisna a mindibon sya, ki inbahey da dya a kon da, “Ari saw sa ānang kan ādi mo saw do gagan a maychichwas dyimo!”

³³ Ki inatbay san Jesus a kāna, “Sino saw ānang ko kan kakakteh ko?” ³⁴ Ki sinpangan na,, chiniban san Jesus myanaw do omdibon naw, as nakabata na sya, “Cha saya dyaw ānang kan kakakteh ko, ³⁵ ta aran sino a mamarin so pagayatan no Dyos, iya danaw kaktehan kan ānang ko.”

4

No Pangarig a Maynamot do Maymohamoha

(Mt. 13:1-9; Lk. 8:4-8)

¹ Do naypisa, naybidi dana sa Jesus do payisaw no minanga a Galilya, as kan inrogi naranaw nangnanawo daw. Ki maynamot do kārwwaw no tawotawo a mindibon sya, nangay si Jesus a somnakay a naydisna do siyahatawaw a abang. Ki siraw tawotawowaw, nāw dad payisaw no minanga a nangadngey sya.

* **3:18** 3:18 Mana “si Lebi.”

² Āro innanawo na dyira, kan pangārig inos-osar na. Binata na dyira a kāna,
³ “Mangadngey kamo. Myanaw asa maymohamoha a nangay a nangiwaris so botoh.
⁴ Do kayan naw a magwaris, myan saw napaychaesday na do rarahan naw, kan kinan san manomanok. ⁵ Myan pa saw kadwan a botoh, ki naychaesday sa do mabato saw a yanan. Maynamot do kadēkey no tana, nalisto sa naycharoroting.
⁶ Ki do nakaibilag daranaw do araw, nahayo sa, ta nakarahem abaw yamot da saw.
⁷ Myan paw kadwan sa a botoh, ki naychaesday sa do katamtamkan a manōlok. Ki minsi saba maynamot ta nahonghongan sa. ⁸ Ki myan saw botoh a naychaesday do maganayaw a tana. Tomnobo sa, kan minsi sas āro. Siraw kadwanaw, ki mawpayang, kan myan saw kadwan a mangengen. Siraw kadwanaw, ki mayid so dāwa.” ⁹ Do nakatayokaw ni Jesus so nya pangarigan na, binata na, “Changori, inyo a myan so tadyinya, kadngeyen nyo.”*

No Chakey a Batahen no Pangariganaya
(Mt. 13:10-23; Lk. 8:9-15)

¹⁰ Do ka si Jesus danaw kan siraw minonotaw dya kontodo dosi saw a nanawhen na, inyahes da dya an āngo iyaw chakey a batahen no pangārig naw.

¹¹ Ki inibay ni Jesus dyira a kāna, “Inyo nakaitorohan no kapakatoneng so palimedaya a maynamot do pagāryan no Dyos. Ki siraw dya monot dyaken, maynana pangārig maosar dyira. ¹² Tan komwan, aran chichiban da, ki maimangmang daba. As aran adngedngeyen da, ki makaāwat saba.† Ta an dyi sawen a komwan, sigōro magbabāwi sa kan pakawanen sa no Dyos.”

¹³ Do dawri, tinongtong ni Jesus naychirin dyira a kāna, “Maawātan nyo abawriw nya pangārig? Maypangonchiw kapakaāwat nyos kadwan pa a pangārig?”

¹⁴ “Nyaw chakey na batahen no pangarigan kwaya. No botoh saya a inwarwaras no maymoymohaw, ki chirin no Dyos. ¹⁵ Iyaw rarahanaya a nakasdayan no botoh, ki mayarig do tawowaw a mangadngey so chirin no Dyos, ki nyeng si Sairo a nangay a napakaro so nadngey naw.

¹⁶ “As no kabatwanaya a naychaesdayan botoh, ki nawriw pachiyengayan tawowaw a nyeng a masoyot a mangrawat an madngey naw chirin no Dyos. ¹⁷ Ki maynamot ta nakarahem abaw yamot na do aktokto na, manayon aba. Ta an myan kalidyatan kan kaidadanes a maynamot do chirinaya a nadngey na, chaōpay narana kan malisto a tomadyichokod do kapanganohed naw. ¹⁸ As no kanonōlokanaya a naychaesdayan no botoh, ki maipariho do tawowaw a mangadngey so chirin no Dyos. ¹⁹ Ki iyaw chirinaya nadngey na, makalo na mabo a maynamot do kabakel na makayapo do problima do byay a akmas pangawis no kinabaknang kan sira paw kadwanaw a kalakam na. Nya sayaw manghohong so chirinaw a nadngey na, kan may-asi aba. ²⁰ As iyaw maganayaw a tana a naychaesdayan no botoh, ki mayarig do tawowaw a mangadngey so chirin no Dyos kan rawaten na. As siraw naimohaw dya a botoh, ki nay-asi sa. Myan saw mawpayang, mangengen, kan mayid so dāwa.”

No Pangarig a Maynamot do Soho
(Lk. 8:16-18)

²¹ Binata pan Jesus nya matarek a pangarigan a kāna, “Pasdeben nyoriw soho, as katohong nyo syan bakag, mana pasiroken nyorid ohbwaw no katri nyo? Syimpri engga, ta pangayen nyod nairantaw a pakadatokan na. ²² Komwan chakey na batahen do pangārig kwaya, ta aryoriw naitayo a dyinchi a mapahtot? Masaw a abaw palimed a dyinchi a malawag a mapatakan. ²³ Dawa, inyo a myan so tadyinya, kadngeyen nyo ah!”‡

* 4:9 4:9 Mk. 7:16; Pal. 2:7, 11, 17, 29 † 4:12 4:12 Isa. 6:9-10; 43:8; Jer. 5:21; Esek. 12:2; Jn. 12:40; Roma 11:8
‡ 4:23 4:23 Mt. 11:15; Pal. 3:6, 13, 22; 13:9

²⁴ Do dawri, tinongtong ni Jesus naychirin a kāna, “Ipasnek nyo a adngeyen iyaw ibahebahey ko dyinyo sichangori, ta an parinen nyo nawri, ki maypaypangay paw kapakaawat nyo. Ta no rokod a osaren nyo do kapangokom nyo so kapayngay nyo a tawo, ki nawrinchiw pangrokod no Dyos dyinyo, as kan arwāro pa parapan nanchi. ²⁵ Ta no makaawat, ki arwāro maitoroh dya. Ki no dya makaawat, aran iyaw dēkeyaw a myan dya, ki mapakaro panchi dya.”

No Pangarig a Maynamot do Nakatobo no Botoh

²⁶ Tinongtong ni Jesus naychirin, kan binata na, “No pagtorayan no Dyos, ki mayarig do tawo a magwarwaris so botoh do bengkag. ²⁷ Makaycheh an mahep mahakayaw as kan maybangon an mabebekas, ki chapatak aba no naymohaw an maypāngo kapaypayparakoh no tomobo saw a inmoha na. ²⁸ Ki iyaw tanaw, maparakoh kan mapay-asī so mohamohaw. On, paybohongen na manma, as kapagdāwa na sya, as kan kaynoy narana. ²⁹ An natwa danaw dāwa naw, mangay dana magranyiw no naymohaw maynamot ta narapit danaw ōras no kapagapit.”

No Botoh no Mostasa

(Mt. 13:31-32, 34; Lk. 13:18-19)

³⁰ Sinpangan na, binata ni Jesus dyira a kāna, “Āngo paw maganay a pangarigan a osaren ta maynamot do pagtorayan no Dyos? Ngay, āngo paw akmas syaw? ³¹ Maiyarig do dēkey a botoh no mostasa a akmay kadedēkeyan a botoh do tanaya. ³² Ki an naiwaris dana, tomobo kan mayparin a akmas kararakohanaw a mohamoha. On, mayparakoh as kan maysanga so rakoh a payketketan dan manomanok a nachisirong do sangasanga na.”§

³³ Āro saw pangarig a inosar ni Jesus do kapangnanawo na dyirad tawotawowaw sigon do pandanaw a matokod no kapakaawat da. ³⁴ Mangnanawo abas Jesus, an dya mangosar so pangarigan dyirad tawotawowaw. Ki an nachibawa dana sa Jesus kan siraw nanawhen naw do katawotawowan, ipaawat danan Jesus iyaw no chakey naw a batahen.

No Kapangheteng no Salawsaw kan Kapagtalna no Kelsang

(Mt. 8:23-27; Lk. 8:22-25)

³⁵ Do kapaysarisari naranaw do dawri a araw, binata ni Jesus dyirad nanawhen naw a kāna, “Mamtang tad minangaya.” ³⁶ Dawa, maynamot ta sigod dana sad abangaw, tod darana sa kinarwan no tawotawowaw do payisaw no minanga, as nakayam da. Siraw kadwanaw a abang do dawri a yanan, ki nachisabay sa. ³⁷ Ki do kayan daranaw do almidyo, naypayit salawsaw kan naypararakoh iyaw kelsang, as kan makalo dana mapno abang daw. ³⁸ Do dawri, makaycheh si Jesus a maypongan do mawdyiyaw no abangaw. Yinokay dad kabakel daranaw, kan binata da dya a kon da, “Maistro, abawriw kaynyinyinan na dyimo an omned abang taya?”

³⁹ Do nakayokayaw ni Jesus, inmandar na do salawsawaw a kāna, “Mangheteng ka!” Ki nanyeng a nangheteng kan taywara dana matalna.

⁴⁰ Sinpangan na, binata ni Jesus dyira a kāna, “Napangayan nyos katored nyo? Abawriw anohed nyo?”

⁴¹ Ki do dawri, taywaraw nakamo da, as kan binata dad katakatayisa dyira, “Sino nya tawo a aran salawsaw kan kelsang, ki manganohed sa dya?”

5

No Mahakay a Yapo do Gerasa a Sindepan Marahet a Ispirito

(Mt. 8:28-34; Lk. 8:26-39)

§ 4:32 4:32 No mohamoha a mostasa do Jodya, ki makakarang sa, ta marapit daw tatdo a kamitro so katohos.

¹ Do nakapakarapit daw do kabtangaw no Minanga a Galilya, nakaraya sad tanaw daw a mayngaran so Gerasa. ² Ki do nakapakagchinaw ni Jesus do abangaw, myan nangbayat sya a yapo do pagtatanman daw a aschip asa mahakay a linoganan no marahet a ispirito. ³ Iyaw nyaya a mahakay, ki omyan do aschip saw a pagtatanman daw do dawri, as kan apabaw makaparin a omkawar sya, ⁴ ta nasanyib dana naposasan kan nakawaran so tanoro kan kokod, ki binitobitos na. Oltimo kayit na kan aba polos makapagpet sya. ⁵ Māraw kan mahep a pirmi a maypaypaktas dyirad aschipaw a pagtatanman kan do katokotokonan a mangagagay kan tagatagahen naw inawan na so bato.

⁶ Ki do nakaboya naw si Jesus a mabawa pa, nayyayo a nangay dya, as nakapaydogod na, ⁷ as nakakalyak na nangibahey sya dya a kāna, “Mo Jesus a Anak no Katotohosan a Dyos, anghen mo yaken?” Ikari mo do salapen no Dyos a dyi mo yaken a dosāen.” ⁸ Inbahey naw nyaya, ta minandaran ni Jesus a kāna, “Marahet a ispirito, mohtot ka do dyaya a tawo!”

⁹ Sinpangan na, inyahes ni Jesus dya, “Āngo ngaran mo?”

Ki tinbay nas Jesus, as nakaibahey na sya a kāna, “No ngaran ko, ki ‘Arban,’ ta āro kami.”

¹⁰ Do dawri, sipapasnek a nachikakaāsi di Jesus a dyi na sa pakarohen do dawri a logar.

¹¹ Ki myan daw asa matokpoh a arban bago a maysaysabok do bakrangaw no nawri a token. ¹² Dawa, nachikakaāsi saw marahetaw a ispirito di Jesus a kon da, “Toboyen mo pa yamen a somdep dyirad bago saya.”

¹³ Dawa, pinalobōsan san Jesus. Do dawri, minohtot sad mahakayaw, as nakangay da a somindep dyirad dadwaw a rībo a bago. Sinpangan na, naychapyayayayo saw bagwaw a nandad nakatapwak dad pangpangaw a nachinmo do minangaw, kan nahmes sa tabo bago saw.

¹⁴ Ki siraw mangonongaw siras nawri a bago, naychapyayayayo sa a nangay a nangibahebahey do tawotawo saw do idi da kan barbaryo saw maynamot do naparinaya. Sinpangan na, naychawarawara saw no tawotawowaw do yanan Jesus, ta yangay da chiban an āngo iyaw naparinaw. ¹⁵ Ki do nakawara daw daw, naboya daw no attittaw a mahakay a iyaw myanaw so arban a dimonyo a myan a maydisna a nakalaylay kan maganay danas pangtoktwan. Do dawri, namo sa tabo.

¹⁶ Siraw nakaboyaw so nawri a naparin do mahakayaw kan bago saw, nāw da inistorya dyirad tawotawo saw naparinaw do mahakayaw kan siraw bago saw. ¹⁷ Maynamot do dawri, chindaw dan tawotawowaw a komaros Jesus do logar daw.

¹⁸ Ki do kasakay danaw ni Jesus do abangaw, iyaw mahakayaw a sindepan dan marahet saw a ispirito, ki nachikakaāsi di Jesus a machangay dya.

¹⁹ Ki pinalobōsan aban Jesus, as nakabata na sya dya a kāna, “Mayam ka na a maybidid bahay nyo, kan ibahey mo dyirad rārayay mo saw maynamot do makasalidaya a pinarin ni Āpo do nakāsi na dyimo.”

²⁰ Do dawri, nayam mahakayaw a kominwan do asa poho saw a idi do dawri a yanan,† as kan inbahebahey na iyaw kapakaskasdāawaw no pinarin ni Jesus dya. Dawa, oyod das nakaklat no tawotawo saw.

*No Anak ni Jayro kan Mabakesaw a Nangsalid so Laylayaw ni Jesus
(Mt. 9:18-26; Lk. 8:40-56)*

²¹ Nakapakarayaw ni Jesus do kabtangaw no minanga do nakapaybidi naw, dinahepdep dan arwaw a tawotawo.

* 5:7 5:7 Mt. 8:29; Mk. 1:24 † 5:20 5:20 Mana “Dekapolis.” No chakey na batahen, ki “asa poho a idi.”

²² Ki do dawri, myan nawara asa tawo a mayngaran so Jayro a asa āpohen do sinagoga daw do dawri a yanan. Do nakaboya naw si Jesus, naydogod do salapen naw, as nakapachikakaāsi na a kāna, ²³ “Kadidiman danaw no anak kwaw a balasitang, mo Āpo. Pachiyangay mo pa saliden tan mapyan dana, as kan tan mabyay.”

²⁴ Nachangay si Jesus dya. Ki do kadama daw a mayam, āro saw tawotawo a minonot di Jesus, kan masyasidin sa a omdibon do ayaman naw.

²⁵ Myan do dawriw asa mabakes a nāw na marodit do asa poho kan dadwa dana katawen. ²⁶ As iya, ki oyod naranas kalidyat, ta āro danaw nagasto nad kangangay nad matatarek saw a mangagas. On, nagasto narana tabo kwarta na, ki aba polos nakaagas sya, basbāli a naypaypangay paw ganyit naw. ²⁷ Nadamdāmag naranaw maynamot di Jesus, kan do dawri, nangay a nachisdin dyirad arwaw a tawo do dyichodanaw ni Jesus, as nakasalid nas kekeh naw. ²⁸ Ta no myan do aktokto na, ki nyaya: “Aran nawri lang masalid ko laylay naya, sigorādo a mapyan ako.”

²⁹ Nanyeng do dawri a nagsardeng iyaw no kapayraraya naw, as kan nadidiw na pa abo danaw ganyit naw.

³⁰ Ki nyeng a nadlaw ni Jesus a myan iyaw panakabalin a minohtot dya. Dawa, nayweswes as nakasalap na siras myanaw do dyichodan naw, as nakaiyahes na sya dyira a kāna, “Sino nangsali dayas laylay ko?”

³¹ “Namna!” tinbay dan nanawhen naw, “Maboya mwaya āro saw tawotawo a masyasidin do omdibon mwaya. Āngo paw yahsan mos nakasalid so laylay mo?”

³² Ki tinongtong ni Jesus nanyideb an sino nawri.

³³ Nadlaw no mabakesaw naparinaw dya. Dawa, naypasngen do salapenaw ni Jesus a naychamirpirpir do kāmo na. Do nakapaydogod naranaw, inistorya na tabo naynamotan naw no nakasalid na sya.

³⁴ “Balāsang ko,” kānan Jesus, “maynamot do nakapanganohed mwaya, ki napyan ka. Ngay, mayam ka na, kan myan pakono dyimo kaydamnayan no kapangtokto, as kan mariribokan ka paba a maynamot do dawri a ganyit.”

³⁵ Ki do kadama paw ni Jesus a maychiychirin do mabakesaw, myan dana saw natoboy a yapo do bahay ni Jayro a makabata sya a kon da, “Nadiman danaw balāsang mwaw. Āngo paw ringgoran mo si Maistro?”

³⁶ Ki inkaskāso naban Jesus chirinaw no tobotoboyen saw, as basbāli a binata na di Jayro a kāna, “Mabakel kaba. Aryan mwabaw kapanganohed mwaya dyaken.”

³⁷ Do dawri, pinalobōsan paba ni Jesus kawnot daw no tawotawowaw, malaksid di Pedro, as kan siraw maykaktehaw a sa Santiago kan Juan. ³⁸ Sinpangan na, do nakapakarapit daw do bahayaw ni Jayro, naboya ni Jesus rakohaw a riribok dan āro saw a tawotawo a maychatanyitanyis kan magdongdong-aw.

³⁹ Ki do nakasdep naw do bahayaw, inyahes na dyira a kāna, “Āngo pakalyak nyo a tomanyitanyis? Nadiman abaw nya balasitang, ta tod a nakaycheh.”

⁴⁰ Ki chinamyeng das Jesus. Dawa, pinahbot na sa tabo tawotawowaw do bahayaw, as sira danaw inyapwan naw kan siraw nanawhen naw a tatdo nangay do kwartwaw no nadimanaw. ⁴¹ Sinpangan na, inigpet ni Jesus tanorwaw no balasitangaw, as nakaibahey na syad chirin da, “Talita kom!” No chakey na batahen, “Balāsang ko, ibahey ko dyimo a maybangon ka!”

⁴² Ki insigida naybangon iyaw balasitangaw a dosi so tawen, as nakabidibidi na. Ki oltimo a chinasdaaw dan rārayayaw ni Jesus. ⁴³ Pinakaolit ni Jesus dyira a dyi da ibahebahey nya naparin do aran sino. Sinpangan na, inbahey na a pakanen daw balasitangaw.

6

*Chaskeh Da si Jesus do Nasaret
(Mt. 13:53-58; Lk. 4:16-30)*

¹ Sinpangan na, komnaro si Jesus do dawri a logar kan naybidi danad Nasaret a idi na, kan minonot sa dyaw nanawhen naw. ² Ki do Arawaw a Kapaynaynahah, nangay si Jesus a nangnanawo do sinagoga. Ki oltimo a nasdaāwan āro saw a nangadngey sya, as kan binatabata da a kon da, “Dino paro nanghanghapan na tabo siras nyaya? Maypāngo nakapatak na so komwan a sīrib, kan maypāngo kaparin na siras milagro saya? ³ Iyabawriw karpintirwaw a baro ni Maria, kan kakteh abawri da Santiago, Jose, Jodas, kan Simon? Asa pa, siraw kakakteh naw a mababakes, ki taywaran dyi sa omyan dya a masngen dyamen? Ay samna!” Nyaw binatabata dan nangadngeyaw di Jesus a nakoyid so aktokto a maynamot dya.

⁴ Dawa, inithbay ni Jesus dyira a kāna, “Iyaw propīta no Dyos, ki anyiben da do aran dino a logar, malaksid do bōkod na idi, kakabagyan, kan pamilya.”

⁵ Maynamot do kadēkey no kapanganohed da dya, pinarin nabaw āro a milagro do dawri, malaksid nakapalapaw naw so tanoro na dyirad papere saw a maganyit tan mapyan sa. ⁶ Chinasdaaw ni Jesus maynamot do dyi daw a panganohdan.

Sinpangan na, nangay si Jesus a nangnanawo do kadwan saw a idiidi do omdibonaw do dawri a yanan.

*No Katoboy ni Jesus Siras Dosi Saw a Nanawhen Na
(Mt. 10:5-15; Lk. 9:1-6)*

⁷ Do asaw a karaw do dawri, tinawagan sa ni Jesus asaw a poho kan dadwa nanawhen na, as nakatoboy na dyira taydodwa. Tinorohan na sas toray da a mangpaksyat so marahet saw a ispirito.

⁸ No inbilin ni Jesus dyira, ki mangyononot saba so aran āngo: kanen, bayon, mana kwarta do bolsa da, malaksid do sarokod da. ⁹ Binata na dyira a kāna, “Do kayam nyo, ki magsapatos kamo, kan mangyonot kamo abas aran āngo a pagsokatan nyo. ¹⁰ An myan iyaw ngayan nyo a idi, as myan mangrara dyinyo do bahay na, omyan kamo na daw mandad kakaro nyo do dawri a idi. ¹¹ As an makarapit kamo do idi a dya mangrawat dyinyo kan chaskeh daynyo a adngeyen, karwan nyo sa, as kan wakwaken nyo ahbek naw no nawri a idi do kokod nyo a pamaneknek nyo dyira a sira danaw makatoneng anchan madōsa sa.” Nawriw inbilin ni Jesus dyira.

¹² Do dawri, nangay dana saw nanawhen naw, kan inkaskasaba dad tawotawo a machita magbabāwi sad gatogatos da. ¹³ Pinaksyat daw āro a marahet a ispirito, as kan pinaptosan da saw maganyitaw so lana, ki napya sa.

*No Nakadimanaw ni Juan a Bawtista
(Mt. 14:1-12; Lk. 9:7-9)*

¹⁴ Sinpangan na, nadngeyan a tabo nyaya ni Āri Herodes,* ta nagdināmag danaw pinariparinaw ni Jesus do dawri a logar. No binata dan kadwan a tawo, ki “Iyaw si Juan a Bawtista a minirwa nabyay. As dawa, myan dyaw panakabalin a mamarin so komwan saw a milagro.”

¹⁵ As siraw kadwanaw, binata da a kon da, “Iyano si Elyas ah?” As myan paw nakabata sya a iya, ki asa propīta a akmas propīta saw do kaychowa.

¹⁶ Ki do nakadngeyaw syan Āri Herodes, inapati na a kāna, “Oy! Iya si Juan a Bawtista a inapotoh ko! Aysa, napagōngaraya!” ¹⁷ Nyayaw binatan Herodes maynamot ta iyaw nangpatiliw kan nangpabahod di Juan a sikakawar. Pinarin

* **6:14** 6:14 Iyaw nya a Āri Herodes, ki si Herodes Antipas. No āwag na, ki “Tetrako.” No toray na, ki akmay gobirnadur. Mt. 14:1

Herodes nya maynamot do nakapachikontraw ni Juan di Herodes do nakakabahay naw so ipag naw a si Herodyas a baket ni ādi nas Pilipi.

¹⁸ Ta do nakarahan, binata ni Juan di Herodes a kāna, “Malinteg abaw pinarin mwaya, ta sinodib mo baketaya ni ādi mo, kan myan pa sibibyay.” ¹⁹ Maynamot do dawri, inipsok ni Herodyas si Juan kan chakey na dimanen, ki maparin naba maynamot di Āri Herodes. ²⁰ Ta chamo ni Āri Herodes si Juan, ta chapatak na malinteg kan masantwan a tawo, dawa, inaywanan na maganay. Ki aran akma saw kapaybiybinakel ni Āri Herodes, chinakey na pa adngeyen chirinaw ni Juan.

²¹ Sinpangan na, do nakasilibraraw ni Āri Herodes so kompli na, ki rinara na sa tabo āpohen daw no gobyirno kan siraw matotohosaw a torayen soldādo kan siraw mabigbigbig saw a tawotawo do probinsya na a Galilya. Ki do dawri a silibrar, nachichwasan ni Herodyas gondāway na a mangipadiman si Juan.

²² Do nakatadaw no balāsangaw a anak ni Herodyas do salapen ni Āri Herodes, ultimo a chinahwahok ni Herodes kan siraw bisita naw nya balāsang. Dawa, binatan Āri Herodes dya a kāna, “Akdawen mo chakey mo a akdawen, kan itoroh konchi dyimo.” ²³ Binata na pa a magkari, “Aran iyaw no kagodwayan pagāryan ko, an nawriw chakey mo a akdawen, ki itoroh ko.”

²⁴ Ki do nakahtotaw no balāsangaw, yangay na inyahes di ānang na an āngo iyaw akdawen nad Āri Herodes. Binatan ānang na a kāna, “Iyaw ohwaw ni Juan a Bawtista akdawen mo ah!”

²⁵ Naybabalay abaw balāsangaw a naypasngen di Āri Herodes, as nakakdaw na sya a kāna, “Changori, chakey kwa nanyeng a maiyangay dyaken iyaw ohwaw ni Juan a Bawtista a mapadatok do tatakan.”

²⁶ Maynamot do dawri, taywara chinaynyin aktokto no āryaw, ki maynamot ta inkari na kan myan pa saw bisita na, maparin na paba ibabāwi iyaw napabata naw do balāsangaw.

²⁷ Dawa, tinawagan Āri Herodes asaw a gwardya, as nakaimandar na sya a yangay na dyaw iyaw ohwaw ni Juan. Do dawri, komnaro iyaw gwardyaw a nangay a minpotoh si Juan a Bawtista do yanan naw do bahodan.

²⁸ Sinpangan na, inyangay naw ohwaw ni Juan a napadatok do tatakanaw, kan inparawat nad balāsangaw. As iya, ki inyangay nad ānang na.

²⁹ Sinpangan na, do nakadngey daw syan nanawhenaw ni Juan, yangay da inhap iyaw bangkay naw, as nakaitanem da sya. Komwan nakadiman Juan a Bawtista.

Pakanen Sa ni Jesus Nasorok a Dadima Ribo a Tawo
(Mt. 14:13-21; Lk. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Do dawri, naybidi saw apostolisaw ni Jesus do nakayapwan da saw a matatarek a idiidi a nangayan da, kan inbahey da di Jesus tabo pinarin kan innanawo daw. ³¹ Ki maynamot ta matatādi saw tawotawo a mawara kan komaro do yanan daw, ki aran kakan da Jesus, ki naisanga da paba. Dawa, binata ni Jesus dyirad nanawhen naw a kāna, “Ngay, mangay tad matarek a logar a abos tawo tan makapaynahah ta daw.”

³² Do dawri, nayabang sa a nangay do logaraw a kabwan tawo.

³³ Ki āro saw tawotawo nakaboya so nakakaro daw kan nakailasin dyira. As dawa, naysayo saw tawotawowaw a yapo do matatarek saw a idiidi a minbakhang sira. Sakbay a nakarapit sa Jesus kan siraw nanawhen naw do logaraw a kwanan da, myan dana sa mangnanayaw tawotawo saw.

³⁴ Do nakagchinaw ni Jesus do abangaw, naboya naw reprep saw a tawotawo kan taywaraw nakāsi na sira maynamot ta akma saw karniro a abo mangipastor sira. Dawa, insiknan naw nangnanawo so āro dyira.

³⁵ Ki do kamakoyab naranaw, naypasngen sa di Jesus nanawhen naw, as nakabata da sya a kon da, “Īto danayaw kasdep no araw kan abayaw pagyanan dan tawotawo saya do dya ranso. ³⁶ Dawa, payamen mo na saw tawotawowaya a mangay a gomātang so kanen dad masngen saya barbaryo.”

³⁷ Ki tinbay san Jesus a kāna, “Inyo manoroh so kanen da ah!”

Ki inyahes dan nanawhen naw a kon da “Samna! Chakey mori a mangay kami a gomātang so tināpay a balor no rinibrībo tan ipakan namen dyira?”

³⁸ Ki binatan Jesus dyira a kāna, “Papira paw myan a tināpay nyo? Yangay nyo pa chiban.”

Ki yangay da chiniban nanawhen na saw, as nakapaybidi dad Jesus, kan binata da dya a kāna, “Ari paw dadima dana katināpay kan dadwa among.”

³⁹ Ki inbilin ni Jesus dyira a paychakpekpehen da sa a maychadisdisnaw tawotawowaw do katamtamkanaw. ⁴⁰ Dawa, naychadisdisna saw tawotawowaw do katamtamkanaw. Myan saw tayisa gasot a nakpekpeh, kan myan saw taydidima poho.

⁴¹ Sinpangan na, inhap ni Jesus dadimaw a tināpay kan dadwaw a among, as nakatangay nad hanyit a nagyāman do Dyos. Sinpangan na, inakchikchid naw tināpayaw, as nakaitoroh na sya dyirad nanawhen naw tan idasar da dyirad tawotawo saw. Komwan pinarin na dyirad dadwaw a among tan maidatar dyira tabo.

⁴² Ki komninan sa tabo, kan nabsoy sa.

⁴³ Myan paw kinonokon dan nanawhen naw a panda da, as kan nakapno pad asa poho kan dadwa kakalapay nabidin do tināpayaw kan amongaw. ⁴⁴ As no bidang dan mahahakay lang a komninan do dawri, ki dadima a ribo.

No Kayam ni Jesus do Hapotaw no Ranom

(Mt. 14:22-33; Jn. 6:16-21)

⁴⁵ Do dawri, insigīda a pinayabang ni Jesus nanawhen na saw a mamtang a komwan do Betsayda, as pinaybidi na saw tawotawowaw do bahabahay da. ⁴⁶ Do nakapakayam daranaw, somnonget si Jesus do asaw a tokon a naydasal.

⁴⁷ Ki do kapaysarisari naranaw, maychatanyi danas Jesus do tokonaw, ki myan pad hobokaw no minangaw abangaw a nagloganan dan nanawhen naw. ⁴⁸ Natalamad na sa a malidyatan a mangawod maynamot ta songat daw salawsaw. Ki do kaparbangon naranaw, romnapit si Jesus dyira, kan nayam do hapotaw no ranom. Do dawri, akma na say habasan.

⁴⁹ Ki do nakaboya daw no nanawhen na saw si Jesus a myan a mayam do hapotaw no ranom, chināmo da kan nangagagay sa, ta no myan do aktokto da, iya, ki asa anyito. ⁵⁰ On, taywaraw nakamo da do nakaboya daw sya a tabo. Ki do dawri, nyeng a naychirin si Jesus dyira a kāna, “Patoreden nyo aktokto nyo! Mamo kamo aba, ta yaken si Jesus.”

⁵¹ Sinpangan na, somnakay si Jesus do abang daw, ki nyeng a nangheteng. Taywaraw nakaklat dan nanawhen naw. ⁵² On, komwan sa a maynamot ta aran tayoka a naboya daw no nakapayparo nas tināpayaw, ki alit na natokod dabaw kabīlegaw ni Jesus, ta matwa paw aktokto da.

No Kangayaw ni Jesus do Genesaret a Tana

(Mt. 14:34-36)

⁵³ Do nakapakabtang daranaw, nakadok sa Jesus do tana a Genesaret, kan in-gwarni da daw abang daw. ⁵⁴ Sinpangan na do nakapakagchin daranaw, nanyeng da nailasin si Jesus no tawotawo saw. ⁵⁵ Dawa, naychapayapayayo saw tawotawowaw a nangay dyirad matatarek saw a idi do dawri a logar, as nakakpeh da siras maganyitaw,

kan inisiw da sa inyangay do yananaw ni Jesus. ⁵⁶ Do aran dino a nangayan Jesus a akmas porporok da saw, barbaryo da saw, kan siraw idiidi daw, ki naiyangay saw maganyitaw do paglaklakwan saw, as kan nachikakaāsi sa dya a aran iya lang sayranaw no laylay naw masalid da no maganyit saw tan mapyan sa. Do dawri, tabo san nakasalidaw, ki mapyan dana sa.

7

No Kapachikontra ni Jesus do Nanawo Daw no Parisyo (Mt. 15:1-9)

¹ Myan paw naypisa do asa karaw, naychipeh sa do yananaw ni Jesus siraw kadwan saw a Parisyo kan mangnanawo saw so linteg a yapo do Jerosalem. ² Do dawri, nadlaw da siraw kadwan saw a nanawhen ni Jesus a dya monot do dadakay dan Jodyo do kapaybanaw sakbay no kakan. ³ Ta siraw Parisyowaw kan tabo saw Jodyowaw, ki inanohdan daw dadakay saya, ta nawriw inpatāwid dan inyaynyapwan da saw a koman saba, an dyi da manma kapyāhen maybanaw, ⁴ kan koman saba so aran āngo a yapo do chindaan, an dyi da pa manma warsyan so ranom inawan da. Āro paw kadwan a anohdan da dadakay da no kapoonan da saw a akmas kapanoyas so bāso, banga, kan siraw longlonganaw a bronsi.

⁵ Dawa, maynamot do dyaya dadakay da, inyahes dan Parisyowaw kan siraw mangnanawowaw so linteg di Jesus a kon da, “Āngo ta dyi sa manganohed nanawhen mwaya do dadakay dan kapoonan ta, ta kapyahen dabayaw maybanaw sakbay a koman sa?”

⁶ Ki inatbay san Jesus a kāna, “Maysinsisingpet kamwaya! Oyod sawen binata ni Apo Dyos a maynamot dyinyo do inpapadto na di propita Isayas a naitolas do Masantwan a Tolas a kāna,
“ ‘Siraw nya tawotawo, dayāwen da yaken do dangoy da,
ki mabawaw aktokto da dyaken.

⁷ Abaw sīrbin kaidaydāyaw da dyaken,
ta inanawo daw linteg a pinarin tawo,
kan batahen da a iyaw oyod a bilin no Dyos.*

⁸ “Komwan kamo sichangori, ki ninonolay nyo bilinaw no Dyos, kan nawri danayaw anohdan nyo dadakayaw a inpatāwid no tawo.”

⁹ Do dawri, tinongtong ni Jesus naychirin dyira a kāna, “Masisīrib kamwaya a magpambar do nakapawadin nyos bilin no Dyos tan mawnonotan nyo inpatāwid daw no kapoonan nyo. ¹⁰ Ta chiban nyo intolasaw ni Moyses a kāna, ‘Dayāwen mo sa āmang mo kan ānang mo. As no aran sino a mangibahey so marahet a maynamot do inyapwan na, ki machita dimanen nyo.’ ¹¹ Ki no inanawo nyowaya, ki matarekaya. Batahen nyowaya a an myan iyaw no maisidong no tawo do inyapwan na, ki maparin a dyi na itoroh. On, tod na ipambar a batahen dyira a iyaw isidong naw dyira, ki mabata a ‘Korban’.” No chakey na batahen korban, ki “naikari a naidāton do Dyos.” ¹² “Ki do dyaya a inanawo nyo, ki palobōsan nyo pabaya sidongan na saw inyapwan na. ¹³ On, maynamotaya do komwan saya a nanawo a natawid nyo, ninonolay nyo nayaw chirin no Dyos. Samna! Āro pa sayaw komwan a pariparinen nyo.”

Maypāngo Nakapakagatos no Tawo (Mt. 15:10-20)

¹⁴ Do dawri, pinaypasngen san Jesus tawotawo saw dya, as kan binata na dyira a kāna, “Adngeyen nyo yaken, inyo a tabo, kan iktokto nyo a maganay tan maawātan nyo batahen kwaya. ¹⁵ Makagatos abaw tawo do isobo na, an dya iyaw marahetaw

* 7:7 7:7 Isa. 29:13

a kapangtokto na a ihwa no dangoy na. [¹⁶ Changori, inyo a myan so tadyinya, kadngeyen nyo ah!"]†

¹⁷ Do nakakaro danaw ni Jesus siras tawotawowaw, somindep danad bahayaw. Ki do dawri inyahes dan nanawhen naw an āngo iyaw no chakey a batahen no pangarigan naw. ¹⁸ Ki binatan Jesus dyira, “Aran inyo, ki naawātan nyo pabawri? Chiban nyo kanen a isobo nyo. Taywaran pakagatosan nawri? ¹⁹ Somdep abaw nawri do aktokto, an dya do bodek, as kan maipoha anchi.” No chakey a batahen ni Jesus, ki maparin a kanen aran āngo a kitan makan, kan pakagatosan aba.

²⁰ Sinpangan na, tinongtong ni Jesus nangibahey sya a kāna, “No mohtot do pangtoktwan no tawo iyaw nawriw pakagatosan. ²¹ On, no pangtoktwan tawo, ki nawriw paypātobwan paygatosan a akmas marahet a kapangtokto, kapaychakatekateh a machoknod, kapanakanakaw, kapangdiman, kapachikamalāla, ²² kapayāgom, kapamarin so marahet, kan kapangoskōsit, kaderrep, kaimon, kapamaraherahet, kakospag, as kan abos arang a kaparin.

²³ “Tabo san nyaya, ki yapo sad kapangtokto no tawo, as kan siraw nyayaw mapaygatos.”

*No Saray no Asa Mabakes a Yapo do Penisya
(Mt. 15:21-28)*

²⁴ Do nakakarwaw ni Jesus do dawri a logar, ki nangay do logaraw a masngen do syodad nad Tiro, kan nachiyan do asaw a bahay daw. Do dawri, chaskeh na a myan makapatak sya, ki alit na napatakan dan tawotawo.

²⁵ Sinpangan na, myan asa a mabakes a myan so balasitang a intorayan marahet a ispirito. Do nakadāmag naw a myan dana si Jesus, nyeng a nangay kan naydogod do salapen naw. ²⁶ Do dawri, nachikakaāsi di Jesus a paksyaten naw marahetaw a ispirito a nangitoray so anak naw. Ki iyaw nya mabakes, Jodyo aba, ta nayanak do Penisya do Sirya a tana, kan Griego iyaw no chirin na.

²⁷ Sinpangan na, initbay ni Jesus dyaw no nyaya pangarigan a kāna, “Machita pakanen a manmaw adedekey, ta maparin aba sodiben kanen daw a ipakan dyirad chito.”

²⁸ “Na, oyod mo Āpo nawri,” initbay no mabakesaw. “Ki aran siraw chito do ohbwaw no lamisaan, ki dididen dabawriw mapaychaesday daw no adedekey an koman sa?”

²⁹ Ki inatbay ni Jesus a kāna, “Maynamot do atbay mwaya, maparin mo naw maybidi, ta komnaro danaw marahetaw a ispirito do anak mwaw.”

³⁰ Do dawri, naybidi danaw mabakesaw. Ki do nakasabat naranaw, naboya naw anak naw a myan a maypoktad kan napyā dana, ta komnaro danaw marahetaw a ispirito dya.

Pyahen ni Jesus Toleng kan Omel a Mahakay

³¹ Sinpangan na, komnaro sa Jesus do Tiro, kan nayam sa do Sidon a kominwan do Minangaw a Galilya a nandad nakapakarapit da do probinsya a Dekapolis. ³² Ki do dawri, myan saw nangyangay di Jesus so asa a mahakay a toleng kan dya makabnek. Nachikakaāsi sad Jesus a aran tod na palapawan so tanoro na tan mapyan nya mahakay. ³³ Ki no pinarin Jesus, pinachibawa na dyirad tawotawowaw. Sinpangan na, pinaseseng na saw kamanongdo naw do tadyinya na saw no mahakayaw. Katayoka no nawri, napapot so chipa nad kamanongdo naw, as nakasalid nas ridaw no mahakayaw. ³⁴ Tinangay ni Jesus hanyit, kan minawa so marahem, as nakabata na syad chirin da, “Eppata!” No chakey na batahen, ki “Manyiwang ka!” ³⁵ Do dawri, nyeng a nakadngey, as nakabnek mahakayaw, kan arabaw balibad na maychirin.

† 7:16 7:16 Abaw nya birsikolo do kadwan saw a manyoskripto do chirin Griego. Mk. 4:9

³⁶ Ki maynamot do nyaya a neparin, binata ni Jesus a abaw pangibaheyang das nyaya. Ki an māngo nakabilin sira ni Jesus, mangamangay paw nakaipadpadāmag da sya.

³⁷ Tabo san nakadngeyaw so nyaya dāmag, taywaraw nakaklat da, kan binatabata da a kon da, “Ay, oyod sawen a maganay a tabo pariparinen na! Ta aran sirayaw tolongaya, ki mapakadngey na saya, kan aran sirayaw dyaya makapaychirin, ki mapaylilyak na saya.”

8

Pakanen Sa ni Jesus Nasorok a Apat a Ribo a Tawo (Mt. 15:32-39)

¹ Do dawri, āro dana saw naychipeh a tawotawo do yananaw ni Jesus. Maynamot ta arabaw kanen da, tinawagan ni Jesus siraw nanawhen naw, as nakabata na sya dyira a kāna, ² “Chāsi ko sayaw nyaya tawotawo, ta napatawsan dana sayas bahon da, kan tatdo danaya karaw da dyaten do dya. ³ An paybidihen ko sa a mapteng, angwan mahohed kadwan do rarahan, ta mabawayaw sabatan dan kadwan dyira.”

⁴ Ki inibay dan nanawhen naw a kon da, “On, ki, ayya! Panghanghapan tas kanen dad nayraranswan taya? Chapakan tawri sira tabo?”

⁵ Ki inyahas ni Jesus dyira a kāna, “Papira paw tināpay nyowaya?”
Ki inibay da, “Ari paw papito dana.”

⁶ Do dawri, inibin ni Jesus dyirad tawotawowaw a maychadisdisna sa do tana. Sinpangan na, inhap na saw papito saw a tināpay, as nakapagyāman na di Āpo Dyos. Ki do nakatayoka naw, inakchikchid na, as nakaitoroh na sya dyirad nanawhen naw tan idasar da dyirad tawotawo saw. Ki pinarin daw akmas inibinaw ni Jesus.

⁷ Do dawri, myan papere a dedekey a natapan a among. Nagyāman si Jesus di Āpo Dyos a maynamot do dyaya, as nakaibahey na sya dyirad nanawhen naw a irāman da idasar dyirad tawotawowaw.

⁸ Komninan sa tabo tawotawo saw, as kan nabsoy sa. Sinpangan na, myan paw kinonokon dan nanawhen naw a panda da, as kan nakapno pad papito a kakalapay nabidin do nakchikchidaw a tināpay kan among.

⁹ Do dawri, myan sa ngataw apat a ribo a tawotawo a komninan daw. Sinpangan na, pinaybidi dana san Jesus. ¹⁰ Do nakayam daw, nanyeng a naglogan sa Jesus kan siraw nanawhen naw do abangaw a kominwan do sakop naw do idyaw a Dalmanota.

No Kapanahaheh Dan Parisyowaw di Jesus (Mt. 16:1-4; Lk. 12:54-56)

¹¹ Do nakawara daw do dawri, yangay da sinogal no kadwan saw a Parisyo si Jesus. Inakdaw da pa dya a mapaboyas milagro tan sōoten da an iya, ki yapo di Āpo Dyos mana engga.

¹² Maynamot do dawri a inakdaw da, chinaynyin aktokton Jesus. As dawa, minnawa so marahem, as nakabata na sya dyira a kāna, “Āngo ta mangdaw nya kapotōtan so milagro? Oyod nya ibahey ko dyinyo a abanchi a polos maitoroh do dya kapotōtan!”

¹³ Do dawri, kinarwan na sa, as kan minirwa naglogan do abangaw a namtang a nangay do kabtangaw no minangaw.

No Pangarig ni Jesus a Maynamot Dyirad Parisyowaw (Mt. 16:5-12)

¹⁴ Ki do dawri, nawayakan dan nanawhen naw naybahon, malaksid do asaw lang a tināpay a myan dyira do abangaw. ¹⁵ Sinpangan na, binata ni Jesus dyiraw no nya pangarigan a kāna, “Magannad kamo do yapo daw no Parisyo saw kan yapo ni Āri Herodes.”

¹⁶ Do nakaibaheyaw ni Jesus so nya, nagsasarita saw nanawhen naw, kan binata da a kon da, “Komwanayaw batan Jesus, ata abayaw tināpay ta.”

¹⁷ Ki nadlaw ni Jesus iyaw no kapagsasarita daw, as dawa, inyahes na dyira a kāna, “Ay samna! Āngo ta nawriw pagsasaritāan nyo kabon tināpay nyo? Ari kamo pawri a dya makaboya mana ari nyo pawri a dya maawātan? Napangayan nyos aktokto nyo? ¹⁸ Myanayaw mata nyo, ki makaboya kamo abawri? As myanayaw tadyinya nyo, ki bitor kamori? Manakem nyo pabawriw no nakapayparwaw no tināpay kan natapan a among? ¹⁹ Do nakakchikchid kwaw so dadimaw a tināpay a kinan dan dadimaw a rībo a mahakay, papira kakalapay panda a kinonokon nyo?”

Ki initbay das Jesus a kon da, “Nakakonokon kami paw so asa poho kan dadwa kakalapay.”

²⁰ Sinpangan na, binata pan Jesus a kāna, “Naon, as kan do nakakchikchid kwaw so papitwaw a tināpay a kinan dan apataw a rībo a tawotawo, papira kakalapay panda a kinonokon nyo?”

Ki initbay da, “Myan paw papito a kakalapay.”

²¹ Do dawri, binata ni Jesus dyira a kāna, “Na, nyawen! Ari kam pawri a dya makaāwat?”

Pyahen ni Jesus Bolsekaw a Mahakay do Betsayda

²² Do nakawara daw da Jesus do Betsayda, myan saw nangyangay so mahakay a bolsek kan nachikakaāsi sad Jesus a saliden na tan mapyan mahakayaw.

²³ Sinpangan na, kinaday ni Jesus iyaw no bolsekaw, as nakaihtot na syad gaganaw no idi. Do dawri, chinipan naw mataw no bolsekaw, as pinalapaw naw tanoro na dya, as kan nakaiyahes na sya dya a kāna, “Ariw maboya mo?”

²⁴ Ki inwaras no mahakayaw kapanyideb na, as nakabata na sya a kāna, “On, makaboya ako nayas tawotawo, ki akma sayaw kayokayo a mayam.”

²⁵ Do dawri, minirwa sinalid ni Jesus iyaw no mataw no bolsekaw. Inmochideng no mahakayaw mata naw, ki napyan kan malawag danaw kapanyideb na.

²⁶ Sinpangan na, pinasabat ni Jesus, kan binilin na a kāna, “Taros ka na somabat ah, as kan somibah ka pabad idi.”

Paneknekan ni Pedro Maynamot di Jesus

(Mt. 16:13-20; Lk. 9:18-21)

²⁷ Do dawri, komnaro sa Jesus kan siraw nanawhen naw do Galilya a nangay do barbaryo saw a omdibon do Sesarea Pilipos. Do kayan da paw do rarahan, inyahes ni Jesus nya dyirad nanawhen naw a kāna, “Ibahey nyo pa dyaken an sino ako do kapangtokto dan tawotawo.”

²⁸ Initbay da dya a kon da, “Na, binata daw no kadwan a imo kono si Juan a Bawtista a minirwa nabyay, kan myan paw nakabata sya a imos Elyas. As siraw kadwan saw, ki batahen daw a asa ka kono a propita ni Āpo Dyos do kaychowa a minirwa nabyay.”

²⁹ “Ki inyo,” inyahes ni Jesus dyira, “sino ako do kapangtokto nyo?”

Ki initbay ni Pedro a kāna, “Namna! Taywaran dya imos Kristo?”*

³⁰ Do dawri, mainget a inbilin ni Jesus dyira a dyi da ibahebahey do aran sino a maynamotaw do kadyos na.

No Kaipakatoneng ni Jesus so Kadiman kan Kapagōngar Na

(Mt. 16:21-28; Lk. 9:22-27)

³¹ Do dawri, insiknan ni Jesus a inanawo dyirad nanawhen naw a machita a rahanen no Tawo a Yapod Hanyit iyaw kalidyalidyat. Siranchiw panglakayen saw kan siraw matotohos saw a papādi kan siraw no mangnanawowaw so linteg, ki ipsok

* **8:29** 8:29 “Kristo” mana “Mesias” a iyaw Mangisalakan so tawotawo a inkari no Dyos.

danchi, as kan iparawat danchi a madiman. Ki makarahan iyaw tatdo a karaw, ki mirwanchi a mabyay. ³² Ki maynamot ta malawag a inbahey ni Jesus maynamot do kadiman naya, pinachibawa ni Pedro so dēkey, as nakailyak na sya. ³³ Ki inidit ni Jesus saw no nanawhen naw, as nakapaydabdab nad Pedro. Inbahey na dya a kāna, “Komaro ka dyam Satanas, ta nawryayaw iktokto mo chakey no tawotawo; iyabayaw chakey no Dyos!”

³⁴ Sinpangan na, tinawagan san Jesus tawotawowaw kan siraw no nanawhen naw, as nakabata na sya dyira a kāna, “No aran sino a makey a monot dyaken, ki machita a penpenen naw chakey na, isabhay naw kros na, as kawnot na dyaken. ³⁵ Ta no sino a mangipateg so byay nad tanaya, alit na mabo na. Ki no tawo a madiman a maynamot do kapanganohed na dyaken kan kaiwaras nas Maganay a Dāmag, myan anchiw byay na abos pandan a itoroh anchi no Dyos dya. ³⁶ Ta aryoriw magon-gona no tawo a madyira na tabo iyaw no myan do lōbongaya, ki mabo naw byay na abos pandan do impyirno? Polos! ³⁷ On, ta aryoriw maitoroh no asa tawo a panādi so byay na? Polos! ³⁸ No mangyasnek dyaken kan iyaw chirin ko do salapen tawotawo saya sichangori a nailabay do gatos kan managdaydāyaw do didyosen, ki pachisnek konchi anchan mawara ko. On, yaken a Tawo a Yapod Hanyit, ki pachisnek konchi anchan mawara ko a mangipaboya so dayag ni Āmang ko, kan pachirayayan da pan masantwan saw a anghilis.” Nawriw no binatan Jesus.

9

¹ Binata na pa dyira a kāna, “Oyod nyaya ibahey ko dyinyo a siraw kadwan saya dyinyo dya sichangori, ki madiman sabanchi a mandad kaboya das pagtorayan ni Āpo Dyos kontodo panakabalin na.”

No Kapagbalbaliw no Inawan ni Jesus (Mt. 17:1-13; Lk. 9:28-36)

² Nakapakarahanaw no anem a karaw, inhap ni Jesus sa Pedro, Santiago, kan si Juan a sira lang, kan somnonget sa do asaw a matohos a tokon. Do nakapakarapit daranaw daw, nyiknyinan a nagbalbaliw inawanaw ni Jesus do salapen da. ³ Somnileng laylay naw, as kan oltimo a makapoyat kaydak na. Aba polos makapanyidak do dya tana so akmas kaydakaw no laylay naw.

⁴ Sinpangan na, nagparang saw dadwaw a pachirawatan Āpo Dyos kaychowa a sa Elyas kan Moyses, kan myan sa machisarsarita di Jesus.

⁵ Ki binata ni Pedro di Jesus, “Maistro, ay, angwa kagāsāt no kayan taya dya! Maganay ngata an mamarin Kamis tatdo a bengbeng: asa dyimo, asad Moyses, kan asad Elyas.”

⁶ Naychaychawawan Pedro a napabataw nya, ta chapatak naba polos an āngo kosto a ichirin na maynamot do taywaraw a nakamo da.

⁷ Sinpangan na, nyiknyinan a inabongan sa no demdem, kan myan timek a yapo do demdemaw a naychirin a kāna, “Iyaw nyaw Anak ko a oyod kos chadaw. Adngeyen nyo ibahey na!”

⁸ Nanyeng da inwaras kapanyideb da, ki abaw matarek a naboya da, an dyas Jesus a maychatanyi.

⁹ Do kawsok daranaw, inbilin Jesus dyira a dyi da ibahebahey naboya daw do aran sino a mandad kapagōngar naw anchi no Tawowaw a Yapod Hanyit.

¹⁰ Do dawri, kinapikapyā daw nawri a bilin ni Jesus dyira, ki alit na a naysin-iiyahes sa an āngo chakey na batahen kapirwa naya mabyay.

¹¹ Inyahes dad Jesus a kon da, “Na, āngo paro batan da sya no mangnanawowaya so linteg a machita manma mangay si Elyas sakbay a mangay si Kristo?”

12 “Naon,” initbay ni Jesus. “Kosto nawri a kapangnanawo da a mangay a manmas Elyas, kan pagsagānaen naw aktokto dan tawotawo. Ki nawri aba lang, ta myan paw naitolas do Masantwan a Tolas a maynamot dyaken a machita a lidyalityaten kan oyawen da yaken a Tawo a Yapod Hanyit. 13 Ki ibahey ko dyinyo a nangay danas Elyas,* kan pinarin da dyaw aran āngo a chinakey da a akmas naitolasaw do Masantwan a Tolas a maynamot dya.”

*No Adekeyaw a Sindep no Marahet a Ispirito
(Mt. 17:14-21; Lk. 9:37-43a)*

14 Do nakapaybidyaw ni Jesus kan siraw tatdwaw a kinayrayay na do yanan daw no nabidinaw a nanawhen na, naboya da saw arwaw a tawotawo daw. Myan pa daw tomaytayisa saw a mangnanawo so linteg a machisopsopyat dyirad nanawhenaw. 15 Sinpangan na, do nakaboya daw no tawotawowaw si Jesus, akma say dya dominad tana, kan nanyeng sa naychapayapayayo a nangay a nangpadāyaw sya.

16 Ki inyahes ni Jesus dyira a kāna, “Āngo pachisopyat nyo dyira?”

17 “Mo Maestro,” initbay no asaw dyirad tawotawo saw daw, “aryaw dyaw baro kwaw a inyangay ko dyimo. Pinagomelaw ngamin nangitorayaw sya marahet a ispirito. 18 An somrwaw marahetaw a ispirito a lomnogan dya, ki dipodiporisen naw, as kahabotab no dangoy na kan mayngaletngat paw, as kaksiw na. Chindaw ko naw dyirad nanawhen mwaya a paksyaten da, ki mapakaro dabaw a polos.”

19 Do dawri, initbay ni Jesus dyira a kāna, “Inyo kapotōtan a abos anohed, anchan āngo kapanganohed nyo a aran nahay ako na minyan dyinyo? Māngo pas kahay kaan-ānos ko dyinyo? Yangay nyo pa dyaken adekeyaya!”

20 Sinpangan na, pinasngen da dyaw adekeyaw. Ki do nakaboyaw no marahetaw a ispirito si Jesus, pinaychamirpirpir naw adekeyaw, kan nalbad tana a nadipodiporis a homotahotab so dangoy.

21 Inyahes ni Jesus do āmangaw no adekeyaw a kāna, “Kāngo paw nakapangrogin nyaya a mapariparin dya?”

Ki tinbay no āmangaw no adekeyaw a kāna, “Nakayapo paw do kadēkey na. 22 Masanyibaw a pakbongen no marahetaw a ispirito anak kwaya do apoy kan ahmesen naw do ranom tan rārayawen na. As dawa, machikakaāsi ako dyimo a chāsi kan sidongan mo pa yamen an arā mwa maparin.”

23 Sinpangan na, binatan Jesus a kāna, “Āngo ta batahen mo a, ‘An maparin mo’? Aran āngo a parinen, ki maparin tawo a myan so anohed do Dyos.”

24 Ki nyeng a binatan āmangaw no adekey a kāna, “Manganohed ako, ki sidongan mo pa yaken do pagkorāngan ko!”

25 Do nakaboyaw ni Jesus a omaribongbong saw tawotawo saw, minandaran naw marahetaw a ispirito a kāna, “Imo a ispirito a napagtoleng kan napagomel so adekeyaya, mohtot ka do dawri a adekey kan paybidyan mo paba polos.”

26 Do dawri, nangagay marahetaw a ispirito, as kan naypataywaraw nakapaychamirpirpir nas adekeyaw, as kan do dawri, minohtot. Ki do nakapakahtot naranaw, akma danaw bangkay adekeyaw, as kan āro nakabata sya a nadiman dana.

27 Ki inigpet ni Jesus tanorwaw no adekeyaw, as nakabangon na sya, kan naytēnek adekeyaw.

28 Ki do nakapakasdep daranaw da Jesus kan siraw nanawhen naw do bahayaw, inyahes dan nanawhen naw so malimed a kon da, “Āngo ta napaksyat namen abaw marahetaw a ispirito?”

29 Ki tinbay san Jesus a kāna, “Mapaksyat abaw komwanaya marahet a ispirito, an dya manmaw kaipasnek nyo so kapaydasal nyo do Dyos.”

* 9:13 9:13 Si Juan a Bawtista chakey na batahen do dya.

No Maynamot do Nakadiman kan Nakapagōngaraw ni Jesus

(Mt. 17:22-23; Lk. 9:43b-45)

³⁰ Do dawri, komnaro dana sa Jesus kan siraw nanawhen naw daw, kan kinelsat dad Galilya. Chakey ni Jesus a dyi da mapatakan tawotawowaw yanan da, ³¹ ta madama na inanawo nyaya dyirad nanawhen naw a kāna, “Yaken a Tawo a Yapod Hanyit, ki mahayak paba maiparawat dyirad tawotawo a omdiman dyaken. Ki aran komwan, mirwa akonchi a mabyay do chatatdo naw a karaw.”

³² Ki do dawri, maawātan daban nanawhen naw nyaya a inbahey na dyira, as kan chamo daw manahes dya an āngo chakey naw a batahen.

No Kasisitaan do Pagtorayan no Dyos

(Mt. 18:1-5; Lk. 9:46-48)

³³ Sinpangan na, nakarapit sa do idyaw a Kapernaom. Do nakapakasdep danaw ni Jesus do bahayaw, inyahes na dyirad nanawhen naw a kāna, “Āngo kaychiw pagsosopyatan nyowaw do rarahan?”

³⁴ Ki naychalilyak saba, ta do kayan daw do rarahan nawriw nagsosopyatan da an sino dyiraw kasisitaan.

³⁵ Do dawri, naydisna si Jesus, as nakatawag na siras asa pohwaw kan dadwa nanawhen na, as nakabata na sya dyira a kāna, “No magkalikāgom a manma, machita a iyaw kapanawdyan kan magsirbi dyirad tabo tawotawo.”

³⁶ Sinpangan na, nanghap si Jesus so asa adekey, as nakapatēnek na sya do kahahatan daw. Sinpangan na, kinepkep na, as nakabata na sya dyira a kāna, ³⁷ “No aran sino a mangrawat so mabodis so saad a akmas nyaya adekey a maynamot do kapanganohed na dyaken, yaken rawaten na. As no aran sino a mangrawat dyaken, yaken aba lang rawaten na, an dyi pa iyaw nanoboyaw dyaken.”

No Dya Machikontra, ki Machirārayay

(Lk. 9:49-50)

³⁸ Binata ni Juan di Jesus a kāna, “Mo Maistro, naboya namenaw asaw a tawo a napaksyat so marahet saw a ispirito a maynamot do kaosar nas ngaran mo, ki binaywan namen, ata, rārayay tabaya.”

³⁹ Ki binata ni Jesus a kāna, “Baywan nyo aba, ta an myan makaparin so milagro a maynamot do kaosar nas ngaran ko, maparin naba a pasaronwan so maikontra dyaken. ⁴⁰ No dya machikontra dyaten, ki rārayay taw nawri. ⁴¹ No ibahey kwaya dyinyo, ki oyod a aran sino a mapaynom dyinyo so asa kabaso a ranom maynamot ta dyira naynyo ni Kristo, syrto a gon-gonaan anchiw nawri a tawo.”

Siraw Pakayapwan Kapaygatos

(Mt. 18:6-9; Lk. 17:1-2)

⁴² Do dawri, tinongtong ni Jesus naychirin a kāna, “No aran sino a mangsolisog tan makagatos aran asa lang dyirad nyaya mawnged pa so kapanganohed dyaken, ki maganaganay pa adayo an mapaytanan so rakoh a bato a gilingan lagaw naw, as kaitapwak syad tāw. ⁴³ As dawa, an tanoro mwaw pakayapwan kapaygatos mo, akteben mo. Maganaganay an pokol ka a somdep do hanyit kan iyaw myanaw dadwa tanoro mo a maitapwak do impyirno a yanan apoy a dya mawsepan. [⁴⁴ Do dawri, madiman sabaw ohed, as kan iyaw apoyaw, ki mawsep aba.]† ⁴⁵ Ki an iyaw kokod mwaw pakayapwan pakachichadan mo do kapaygatos, akteben mo! Maganaganay an piday ka a somdep do abos pandan a byay kan myanaw so dadwa a kokod a maitapwak do impyirno. [⁴⁶ Do dawri, madiman sabaw ohed, as kan iyaw apoyaw, ki mawsep aba.] ⁴⁷ An iyaw mata mwayaw pakayapwan kapaygatos mo, hawhawen

† 9:44 9:44No birsikolo 44 kan 46, ki aba do chirin Griego do kadwan saw a manyoskripto. Siraw nyaya, ki pariho do 9:48.

mo. Maganaganay a bolsek ka a somdep do pagtorayan no Dyos kan myanaw so dadwa mata a maitapwak do impyirno. ⁴⁸ Do dawri, madiman sabaw ohed, as kan iyaw apoyaw, ki mawsep aba.

⁴⁹ “Oyod a myan kalidyatan a pasaren tabo tawotawo a nawriw mapaganay so dadakay da a akmas apoyaw kan asin a mapaganay so taham no ichan. ⁵⁰ Oyod a masirbiw asin, ki an tomnabang, maybidi pawriw payit naw? Dawa, iktokto nyo chakey a batahen asinaya, as kan sikakapya kamo tan myan kapagtotōnos nyo.” Nawriw binatan Jesus dyira.

10

No Kapaychabahay kan Kapaysyay (Mt. 19:1-12; Lk. 16:18)

¹ Do dawri, komnaro dana daw si Jesus, as nangay do probinsya a Jodya. Sinpangan na, namtang do Oksong a Jordan. Ki do nakapamtang naw daw, minirwa dana saw reprepaw a tawotawo a naychipeh do yanan naw. Do dawri, ninanawo na sa a akmas sigodaw a pariparinen na.

² Sinpangan na, naypasngen di Jesus kadwan saw a Parisyo tan sōoten da. Inyahes da dya an maipalōbos do linteg an pasyayen mahakay kabahay na?

³ Ki inyahes ni Jesus dyira a kāna, “Ango inbilin Moyses dyinyo?”

⁴ “Na, inpalōbosaw ni Moyses. Basta maytolas mahakayaw so pakaboyan a maysyay sa, as kapayam naranas baket naw,” binata da.

⁵ Ki tinbay san Jesus, “On, maynamot do katwayan oho nyo, nawriw intolasanaw ni Moyses so nawri a bilin. ⁶ Ki no pinarin napaytawo do nakapamarswa na, pinarin na sa mahakay kan mabakes. ⁷ Akmas naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna, ‘Dawa, nyaw paynamotan na a karwan mahakay āmang kan ānang na an machikabahay. Tan komwan, komplito kapayrapa da kan baket na, ⁸ as kan sira dadwa, ki mayparin dana sa asa bayo a pamilya.’* ⁹ As dawa, no pinayrapan Dyos a pinayparin a asa, dyi pakono a pasyayen tawo.”

¹⁰ Do nakapaybidi darana da Jesus do bahayaw, inyahes dan nanawhen naw maynamot do dyaya. ¹¹ Ki tinbay sa ni Jesus a kāna, “No aran sino a mapasyay so baket na, as mangabahay so matarek, ki makagatos do baket naw a nanma so kapachikamalāla. ¹² Komwan iyaw mabakes a mapasyay so lakay na, as kapachikabahay nad matarek, makagatos do nanomaw a lakay na so kapachikamalāla.”

No Kabindisyon ni Jesus Siras Adedekey (Mt. 19:13-15; Lk. 18:15-17)

¹³ Myan paw naypisa do asa karaw, nangyangay sa di Jesus so adedekey da tan saliden na sa a bindisyonan. Ki siraw nanawhen naw, pinaydabdab da sa. ¹⁴ Ki do nakaboyaw sya ni Jesus so nawri a pinarin dan nanawhen naw, ki nakasoli, kan binata na dyira a kāna, “Palobōsan nyo saw adedekey saya a mangay dyaken, kan baywan nyo saba, ta siraw akma syay a adedekey akin dyira so pagtorayan no Dyos. ¹⁵ No ibahey ko dyinyo, ki oyod. No aran sino a dya machiyengay so kapangrawat so pagtorayan no Dyos a akmas kapangrawataw no nya saya adedekey, sigorādo a mairāman abanchi daw.”

¹⁶ Sinpangan na, tinayitayisa na sa kinepkep adedekeyaw. Pinalapaw naw tanoro naw dyira, as nakabindisyon na sira.

No Baknang a Tawo (Mt. 19:16-30; Lk. 18:18-30)

* **10:8** 10:8 Gen. 2:24; Mt. 19:5; 1 Kor. 6:16; Epe. 5:31

¹⁷ Do kapagrobwataw ni Jesus a komaro daw, myan asa mahakay a nayyayo a nangay dya. Naydogod do salapenaw ni Jesus, as nakaiyahes na sya dya a kāna, “Mo maganay a Maistro! Āngo machita a parinen ko tan madyira ko byay a abos pandan?”

¹⁸ Ki binata ni Jesus dya a kāna, “Āngo ta pangaranan mo yaken so maganay? Abaw maganay, an dya iya lang Dyos. ¹⁹ Chapatak mo na saw bilbilinaw do linteg: ‘Mangdiman kaba, machikamalāla kaba, manakanakaw kaba, mangipaneknek kabas bayataw, magkōsit kaba, as kan dayāwen mo saw inyapwan mo saw.’”[†]

²⁰ “Na, Maistro, yapo pa do kadēkey ko, ki tinongtongpal ko na sa tabo nyaya bilbilin,” initbay no mahakayaw.

²¹ Ki naayatan si Jesus a nangperreng sya. Sinpangan na, binata na dya a kāna, “Ari paw asa pagkorāngan mo. Yangay mwa ilāko kinabaknang mwaw, as kaitoroh mo sya dyirad mapopobri saw so naglakwan mwaw tan myan anchiw kinabaknang mod hanyit. Katayoka na, monot ka dyaken.”

²² Ki do nakaichirinaw ni Jesus so nyaya, naopay mahakayaw, as kan nagmamayo a komnaro daw maynamot ta taywaras kabaknang.

²³ Do dawri, inwaras ni Jesus nanyideb, as nakabata na sya dyirad nanawhen naw a kāna, “Ay, āngonchya kalidyat no myan sayas kinabaknang a somdep do pagtorayan no Dyos!”

²⁴ Chinasdaaw dan nanawhen naw a maynamot do dyaya chinirin na, ki tinongtong ni Jesus a binata, “Ay, inyo a anak ko, iyaw kapakasdep do pagtorayan no Dyos, ki oyod nas kalidyat! ²⁵ Maydaydamnay kapayhawos no binyay a kamilyo do wayan rayem kan kasdep no mabaknang do pagtorayan no Dyos.”

²⁶ Maynamot do dawri a chinirin Jesus, ki taywaraw kapakasdaaw da, as kan napenpen dabaw dangoy da a nangiyahes sya a kon da, “Na, an komwan, sino dana paronchiw maisalākan?”

²⁷ Ki pinnerreng san Jesus, as nakabata na sya dyira a kāna, “Maparin aba polos no tawo do aran āngo a pamosposan. Ki no Dyos, maparin na a parinen aran āngo.”

²⁸ Sinpangan na, binata ni Pedro dya a kāna, “Namna! Maypāngo kami na? Kinarwan namen dana saya tabo do nakawnot namenaya dyimo!”

²⁹ “Naon!” kānan Jesus. “No ibahey ko dyinyo, ki oyod. No aran sino a omkaro so bahay na, kakakteh na saw mana inyapwan na, anak na saw mana tana na a maynamot dyaken kan Maganayaya Dāmag, ³⁰ ki masorsorok panchi kan ginasgasot rawaten na do kayan na paw a sibibyay sichangori kan iyaw baloraya no kinarwan na saya. On, arwāronchiw bahay, kakakteh, inyapwan, anak, kan tana na. Komwan pa do karon kalidyatan, as do kapanawdyan anchi a araw, ki rawaten nanchiw byay na a abos pandan. ³¹ Ki āro saw nanmanma sichangori a maybadiw a manawdyinchi, kan myan saw nanawdyi a manmanma anchi.”

Pitdwen Jesus a Ibahey Kadiman kan Kapagōngar Na
(Mt. 20:17-19; Lk. 18:31-34)

³² Do dawri, somnonget dana sa Jesus kan siraw nanawhen naw a kominwan do Jerosalem. Si Jesus, ki myan do panman daw no nanawhen naw, as kan oltimo a masmasdaaw sa. Do panawdyan daw, ki siraw tawotawo saw a mamō an āngo maparin anchi daw. Sinpangan na, pinirwa pinachibawa ni Jesus asa poho saw kan dadwa a nanawhen na, kan inbahey na dyiraw mapariparinaw anchi dya.

³³ “Adngeyen nyo,” binata na. “Somonget ta do Jerosalem, ki do dawri maiparawat akonchi a Tawo a Yapod Hanyit dyirad matotohos saw a papādi kan siraw mangnanawowaw so linteg. Ikeddeng danchi yaken a madiman, as kan iparawat danchi yaken dyirad dyaw a Jodyo. ³⁴ Do dawrinchi, oyawen danchi yaken, as

[†] 10:19 10:19 Eks. 20:12-16; Deot. 5:16-20

kachichipa danchi dyaken, sapsaplitan, as kan dimanen danchi yaken. Ki makarahan tatdo a karaw, mirwa akonchi a mabyay.”

*No Kapangyahahes ni Santiago kan Juan
(Mt. 20:20-28)*

³⁵ Ki do kadama daw a mayam, naypasngen di Jesus anak saw ni Sebedeo a sa Santiago kan Juan, as nakaiyahes da sya dya a kon da, “Mo Maistro, ari paw chakey namen a akdawen dyimo.”

³⁶ “Na, āngo chakey nyo a parinen ko dyinyo?” initley ni Jesus dyira.‡

³⁷ Ki nawriw inakdaw dad Jesus a kon da, “Palobōsan mo pa yamen a machipay-disna anchi dyimo anchan maidāyaw ka do pagtorayan mo: asa do mangketaw do kawanan mo, as asa do mamangketaw do kaholi mo.”

³⁸ Ki binatan Jesus dyira a kāna, “Chapatak nyo abayaw akdawen nyowaya. Maibtoran nyoriw kalidyatan a akmanchis pasaren kwaw, kan aryoriw tored nyo a madiman a akmanchis kadiman ko?”

³⁹ Ki initley da dya a kon da, “Na, maparin namen.”

Do dawri, binatan Jesus dyira a kāna, “On, ibtoran nyonchiw kalidyatan a akmas kalidyatan kwaw anchi, as kan madiman kamonchi a akmas kadiman kwaw anchi, ⁴⁰ ki yaken abaw mamidi an sinonchiw maydisnad kawanan ko mana do kaholi ko, ta no Dyos anchiw manoroh siras insagāna naw.”

⁴¹ Ki do nakadngey daw no rayay saw a asa poho a nanawhen so nyaya, nakasolyan da sa Santiago kan Juan. ⁴² As dawa, tinawagan sa tabo ni Jesus nanawhen naw, as nakabata na sya dyira a kāna, “Chapatak nyo a siraw mangitoray so tawo do lōbongaya, ki adīpenen da saw itorayan daw. As siraw āpohen daw, ki itorayan da saw tawotawo da saw. ⁴³ Ki dyi pakono komwan parinen nyo. No magkalikāgom a iyaw torayen, machita iyaw magsīrbi dyinyo. ⁴⁴ As no magkalikāgom a iyaw katotorayan, ki machita paadīpen dyirad tabo tawotawo. ⁴⁵ Toladen nyo pakono yaken a Tawo a Yapod Hanyit, ta nangay akwaba dya a pagsīrbyan tawotawo, an dya yaken magsīrbi dyira. On, nangay ako a madiman tan isalākan ko saw tawotawo.”

*Pyahen ni Jesus si Bartimeo a Bolsek
(Mt. 20:29-34; Lk. 18:35-43)*

⁴⁶ Do dawri, nakapakarapit daw da Jesus kan siraw nanawhen naw do asaw a idi a Jeriko. Minonot sa dyiraw reprep saw a tawotawo. Sinpangan na, do kakaro daranaw do dawri a idi, myan daw a maydisnad payisaw no rarahan a magpalpalimos asaw a bolsek a si Bartimeo a anak ni Timeo. ⁴⁷ Ki do nakadngey naw sya a myan si Jesus a taga Nasaret, inyagagay na a kāna, “Jesus a kapotōtan ni Āri Dabid, chāsi mo pa yaken!” ⁴⁸ Ki āro naydabdab dya, kan inbahey da a magolimek, ki alit na naypataywaraw nakaiyagagay na sya a kāna, “Kapotōtan Āri Dabid, chāsim pa yaken!”

⁴⁹ Do dawri, nagsardeng si Jesus do kayam naw, as nakabata na sya a kāna, “Yangay nyo pa dya.”

Nangay sa do bolsekaw, as kan binata da dya a kon da, “Patorden mo aktokto mo! Maytēnek ka, ta ipatawag naw imo.”

⁵⁰ Do nakadngeyaw syan Bartimeo, nyeng na pinawakdit kekeh naw, as nakapaytēnek na a nangapikapyas a nangay di Jesus.

⁵¹ Sinpangan na, inyahes ni Jesus dya a kāna, “Āngo chakey mo a parinen ko dyimo?”

Ki binata no bolsekaw dya a kāna, “Mo Maistro, chakey ko makaboya.”

‡ 10:36 10:36 Mt. 20:32; Mk. 10:51

⁵² Do dawri, binata ni Jesus dya a kāna, “Mayam ka na, ta maynamot do nakapanganohed mwaya, ki napyan ka na.” Ki nyeng a nakaboyaw bolsekaw, kan minonot dana di Jesus do rarahanaw.

11

No Maragsak a Kasdep ni Jesus do Jerosalem

(Mt. 21:1-11; Lk. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Do nakapaypasngen daw do Jerosalem, do kasngen daranaw do tokonaw a mayngaran so Olibo, do masngenaw do idi saw a Betpage kan Betanya, nanoboy si Jesus so dadwa dyirad nanawhen naw.

² Binata na dyira a kāna, “Mangay kamo pa do masngenaya a idi do bitaya no rarahan, as kan do kapakarapit nyo daw, maboya nyonchiw naigalotaw a orbon no asno a dyi pa nasaksakayan. Obayan nyo, as kaiyangay nyo sya do dya. ³ An myan mangyahes dyinyo an anghen nyo asnwaw, ibahey nyo a, ‘Machita ni Āpo a pagsakayan na, as kan insigīda a pabidyen nanchi dya.’ ”

⁴ Do dawri, nayam dana sa, kan nasarakan daw orbonaw no asno a myan do kalsada, kan naigalot do pantawaw no bahay. Sinpangan na, inobay da. ⁵ Ki siraw maychatetēnek saw daw, binata da dyira a kon da, “Anghen nyo a obayan orbonayan asno?”

⁶ Ki initbay dan dadwaw a nanawhen inbilinaw ni Jesus dyira, dawa, pinalobōsan da sa. ⁷ Sinpangan na, inyangay daw orbonaw do yananaw ni Jesus. Pinaap-ap da saw kagay daw, as nakapagsakay ni Jesus. ⁸ Do dawri, āro a tawo namolay so kagay dad rarahanaw. Siraw kadwanaw, ki nanghap sas mabohong saw a sangasanga no kayo a tinongeh da yapo do hakawan saw, as nakaparasay da syad ayamanaw ni Jesus.

⁹ Siraw myanaw do panmanaw kan panawdyan Jesus, ki inngēngengey da a kon da, “Madaydāyaw kan maitoroh pakono bindisyon do tinoboyaya ni Āpo Dyos a pinakainawan na! ¹⁰ Mabindisyonan pakono nyaya a mangay a maytēnek do pagaryanayan Āri Dabid a kapoonan ta. Madaydāyaw si Āpo Dyos do katotohosan a hanyit!”

¹¹ Do nakapakarapit daw da Jesus do Jerosalem, nangay si Jesus do Timplo. Sinpangan na, chiniban na tabo omdibon naw, ki maynamot ta makoyab dana, naybidi sa Jesus kan siraw nanawhen naw do idi a Betanya.

Abayen ni Jesus Kayo a Igos

(Mt. 21:18-19)

¹² Do somaronwaw a araw, do nakayapo daranaw do Betanya, naptengan si Jesus. ¹³ Do dawri, naboya ni Jesus kayo a igos a maraboy so bohong do mabawaw so dēkey dya. Dawa, yangay na chiniban an myan asi na. Ki do nakapakarapit naranaw, abaw naboya na, an dyi lang a iyaw bohong naw, ta ari pad chimpo no kapay-asi na.*

¹⁴ Ki maynamot ta abaw naboyan Jesus a asi na, inbahey na a kāna, “Abo pakononchi a polos koman so asi mo!” Do dawri, nadngey dan nanawhen naw binataw ni Jesus.

No Kangay ni Jesus do Timplo

(Mt. 21:12-17; Lk. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵ Do nakapakarapit daw do Jerosalem, somindep si Jesus do atataw no Timplowaw. Sinpangan na, pinahbot na saw maglaklakwaw kan siraw magatgatangaw daw.

* **11:13** 11:13 No kayowaya a igos, ki an omsi, ki manma mohtot asi naw, as kan somarono bohong naw. Dawa, an maganay atngeh na, ki ranan kayan bohong na, ki myan paw asi na.

Pinasakeb na saw lamisaan saw no manatādi saw so kwarta, as kan kinwan na saw bangko da saw no maglaklāko saw so kalapāti. ¹⁶ Aba polos pinalobōsan na a myan so rara a lomasat do sakopaw no Timplo. ¹⁷ Sinpangan na, ninanawo na saw tawotawowaw daw, kan binata na dyira a kāna, “Naitolas abawri do Masantwan a Tolas a kāna, ‘No bahay ko, ki matawagan anchi so yanan a paydasalan no tabo tawotawo.’ Ki inyowaya, ki pinayparin nyowaya bahay dan manakanakaw.”

¹⁸ Do nakadāmag daw so nyaya no matotohos saw a papādi kan siraw mangnana-wowaw so linteg, inrogi da a chinichwas an maypāngo kadiman da sya, ta chināmo da, ta siraw tawotawo saw, ki taywaraw kaskasdāaw da do innanawowaw ni Jesus.

¹⁹ Do kapaysarisari naranaw, komnaro sa Jesus kan siraw nanawhen naw do Jerosalem.

No Kapangnanawo ni Jesus Maynamot do Kapaydasal

(Mt. 21:20-22)

²⁰ Do kamabekasan naranaw do somaronwaw a araw, do kayam daw do rarahan, naboya daw kayowaw a igos a nahayo dana tabo bohong naw kontodo yamot na saw.

²¹ Ki do dawri, nanakem ni Pedro nakaabayaw syan Jesus, kan binata na a kāna, “Mo Maistro, chiban paw kayowaya a igos a inabay mo, ki nadiman danaya!”

²² Initbay ni Jesus dya a kāna, “Myan pakono kapanganohed nyo do Dyos.

²³ No ibahey ko dyinyo, ki oyod. An mamandaran nyo nyaya tokon a kon nyo, ‘Makatkat ka pakono dya a maipatapwak do taw,’ as kan anohdan nyo a abo polos kapagmangamanga nyo a maparin inbahey nyowaw, ki syrto a maitoroh anchi dyinyo katongpal na. ²⁴ As dawa, ibahey ko dyinyo a aran āngo a akdawen nyo do dasal nyo, as anohdan nyo a narawat nyo na, maitoroh anchi dyinyo. ²⁵ Ki aran komwan, machita a kāda maydasal kamo, an myan ipsok nyo dyirad aran sino, ki pakawanen nyo tan pakawanen naynyo ni Āmang nyo a Dyos do hanyit do gatogatos nyo. [²⁶ Ki an dyi nyo a pakawanen tawotawo a nakagatos dyinyo, pakawanen nabanchi inyo ni Āmang nyo a Dyos do hanyit do gatogatos nyo.”]†

No Kapanahaheh Maynamot do Toray ni Jesus

(Mt. 21:23-27; Lk. 20:1-8)

²⁷ Do nakapaybidi daw da Jesus do Jerosalem, minidibidi do atataw no Timplowaw. Sinpangan na, inasngenan dan matotohos saw a papādi kan siraw mangnanawowaw so linteg, as kan siraw panglakayen daw no Jodyo saw si Jesus.

²⁸ Binata da dya a kon da, “Iyaw pinarin mwaya kakoyab do Timplowaya, ki dino nanghapan mos toray, mana sino nangmandar dyimo a omparin siras syay?”

²⁹ Ki tominbay si Jesus dyira a kāna, “Sakbay a atbayen ko, ari paw iyahes ko dyinyo. Ta an matbay nyo, ayket, atbayen ko iyahes nyowaya dyaken an sino nanoroh so toray ko a mamarin siras nyaya. ³⁰ Dino nakayapwan torayaw ni Juan a Bawtista a mangbonbawtisar: yapo do Dyos mana yapo do tawo? Atbayen nyo pa!”

³¹ Ki nagsisinopyat sa, kan naysin-aatbay sa do katakatayisa dyira a kon da, “Āngo itbay ta? An ibahey ta a, ‘Yapod Apo Dyos,’ iyahes nanchyori dyaten an āngo ta dyi ta nanganohed di Juan? ³² Ki an batahen tawri a, ‘Yapod tawo?’ Aysa! Engga ah,” kon da. Nyaw binata da maynamot ta mamom sad tawotawo saw daw, ata, nanganohed tabo tawotawo di Juan Bawtista a iya, ki oyod a propita no Dyos.

³³ As dawa, no initbay dad Jesus, ki “Chapatak namen aba.”

Sinpangan na, binata ni Jesus dyira a kāna, “An komwan, ibahey kwaba dyinyo an āngo toray ko a mamarin so akma siras nya.”

† 11:26 11:26 Nyaya birsikolo, ki aba do kadwan saw a manyoskripto.

12

No Pangarig a Maynamot Dyirad Mangay-aywanaw so Ōbas (Mt. 21:33-46; Lk. 20:9-19)

¹ Sinpangan na, tinongtong ni Jesus nagpangarigan dyira a kāna, “Myan asa tawo a naymoha so āro a ōbas do kaobāsan naw, kan dinibon na a inahadan. Nakapamarin na pa so pangatsan na kan angangaw a bato a pangapyan naw so asoyaw a ipaates nanchi. Sinpangan na, napatnek pas bengbeng a pagbantayan na. Do katayoka naranaw, inpaābang na dyirad pinagbantay naw, as nakapagbyahi na. ² Do chimpo danaw no kapaychamomolas, tinoboy no nagpaābangaw iyaw tobotoboyen naw a mangay dyirad nangipaābangan naw tan mangay a manghap so binglay naw. ³ Ki siraw nangipaābanganaw, tiniliw daw tinoboy naw, as nakamalo da sya, kan pinaybidi da a aba polos intoroh da dya. ⁴ Sinpangan na, minirwa dana nanoboy nagpaābangaw. Ki linichitan daranan nachiaābangaw, as nakasnesnek da sya. ⁵ Sinpangan na, nanoboy danas matarek, ki diniman darana. Komwan paw pinarin da dyirad tabo saw a tobotoboyen na. Myan saw minalmalo da, kan diniman daw kadwan. ⁶ Do dawri, apabaw nabidin a maparin na toboyen, malaksid do mismo naw a anak a oyod nas chadaw. Dawa, iya danaw tinoboy na, kan binata na a kāna, ‘Ay, syirto a anyiben daw anak kwaya.’ ⁷ Ki do nakawara naw do kaobāsanaw, binata dan machiab-ābangaw do katakatayisa dyira a kon da, ‘Iya danaw nyayaw mangtawidaw so kaobāsanaya. Ngay, yangay ta dimanen tan dyaten danaw kaobāsanaya!’ ⁸ Sinpangan na, tiniliw da, as nakadiman da sya, as nakaipoha das bangkay naw do gaganaw no kaobāsan.”

⁹ Do dawri, inyahes ni Jesus dyirad tawotawowaw a kāna, “Āngonchiw parinen akin dyiraw so kaobāsanaw? Syimpri, yangay na sanchi a dimanen pinaabāngan naw so kaobāsan naw, as kaipaābang nanchi sya do matarek. ¹⁰ Nabāsa nyo abawriw nyaya chirin no Dyos a naitolas do Masantwan a Tolas a kāna, “‘Iyaw nawri a bato a inpoa dan mapatnek saw so bahay, ki nayparin a iyaw kasisitaan a bato a mangpayit so nawri a bahay.

¹¹ Iyaw nyaw pinarin ni Āpo, kan makaskasdāaw do kapakaboya ta’?”*

¹² Sinpangan na, chakey dan āpohenaw no Jodyo a ipatiliw si Jesus, ta maawātan da a chinirichirin naw nyaya a pangarigan a pachikontra na dyira. Ki maynamot ta mamo sad āro saw a tawotawo, tod darana kinarwan.

No Kapanahes Maynamot do Kapagbāyad so Bwis (Mt. 22:15-22; Lk. 20:20-26)

¹³ Do dawri, nanoboy sas papere a Parisyo kan siraw kadwanaw a nanawhen Herodes tan asdosdoken das Jesus maynamot do kapanahahe da.

¹⁴ Nangay sa dya, kan binata da a kon da, “Mo Maestro, chapatak namen a tabo a ichirin mo, ki oyod. Chapatak namen pa a mangidomdōma kaba, kan itatārek mo sabaw matohos so saad. Abaw matarek a inanawo mo, an dyi lang a iyaw oyodaw a chakey no Dyos a parinen tawotawo. Sichangori, ibahey mo pa dyamen an maikontra do linteg iyaw kapagbāyad namen so bwis do impirador do Roma? Āngo mabata mo? Magbāyad kami mana engga?”

¹⁵ Ki maynamot ta chinapatak ni Jesus kapaysinsisingpet da, binata na dyira a kāna, “Āngo ta sōoten nyo yaken? Torohan nyo pa yaken so plata, ta chiban ko pa.”

¹⁶ Tinorohan da so plataw. Do dawri, inyahes na dyira a kāna, “Sino akin ladāwan kan akin ngaran syay?”

Ki inibay da dya, “Nas Impirador.”

* **12:11** 12:11 Sal. 118:22-23; Mt. 21:42; Ara. 4:11; Roma 9:33; 1 Ped. 2:7

¹⁷ Do dawri, binata ni Jesus dyira a kāna, “Na, an komwan, itoroh nyod Impirador dyira naw, as itoroh nyo do Dyos dyira naw.” Do nakadngey daw so nyaya, ki oltime nakasdāaw da a maynamot do kasiribaw ni Jesus.

No Kapanahaheh Maynamot do Kapagōngar
(Mt. 22:23-33; Lk. 20:27-40)

¹⁸ Do dawri, myan saw nangay di Jesus a yapo do gropo dan Sadosyowaw a siraw Jodyo saw a makabata a dya mirwa mabyay nadiman.

¹⁹ Inyahes da dya a kon da, “Maistro, intolas ni Moyses nyaya linteg dyaten a Jodyo a kāna, ‘An madiman iyaw asa mahakay, as makarwan naw baket naw a abo pas pōtot, machita ahapen a kabahayen kakteh naw tan potōtan na so pinakaanak no kakteh naw a nadiman.’†

²⁰ “An komwan linteg, āngo mabata mo do dyaya pangarigan? Myan sa kono papito a makakakteh a mahakay. Iyaw matonengaw, ki nangabahay, as kan sakbay a myan pōtot na, nadiman. ²¹ Sinpangan na, no adyenaw no nadimanaw, ki kinabahay naw ipag naw a bālo, as kan aran iya, ki nadiman a abos pōtot. Masaw, naporin do chatatdo daw. ²² Siraw papitwaw a makakakteh, ki kinabahay daw nawri a mabakes, kan nadiman sa tabo a abos pōtot. Do kapanawdyanaw, nadiman mabakesaw.

²³ “Dawa, an komwan,” inyahes dan Sadosyowaw di Jesus, “sinonchi dyiraw akin kabahay so nya mabakes anchan araw a kapagōngar, ta kinabahay daya tabo no papito saya makakakteh nyaya mabakes?”

²⁴ Ki binata ni Jesus dyira a kāna, “Samna! Matikaw kamo, ta maawātan nyo abaw naitolasaw do Masantwan a Tolas, as kan maawātan nyo abayaw panakabalin no Dyos. ²⁵ Ta anchan mirwa mabyay tawotawo a nadiman, ki mangabahay pa sabanchi daw, ta akma dana sanchis anghil saw do hanyit. ²⁶ Ki an maynamot do kapirwa mabyay no nadiman, nabāsa nyo abawriw naitolasaw do libro a intolas ni Moyses a maynamot do somdesdebaw a kayo? Do dawri, binata no Dyos di Moyses a kāna, ‘Yaken, ki yaken no Dyos daw da Abraham, Isaak, kan Jakob.’‡ ²⁷ No chakey na batahen, ki iyabaw Dyos no nadiman, an dya iyaw Dyos no sibibyay. Rakohayaw pakatikawan nyo.”

Iyaw Kasisitaan a Bilin
(Mt. 22:34-40; Lk. 10:25-28)

²⁸ Myan do dawriw asa mahakay a mangnanawo so linteg. Nadngey naw kapagsosopyat daw, kan napatakan naw nainsiribanaw a katbay ni Jesus dyirad Sodosyowaw. As dawa, naypasngen di Jesus, as nakaiyahes na sya a kāna, “Mo Maistro, āngo iyaw kasisitaan dyirad tabo saw a bilbilin?”

²⁹ Tinbay ni Jesus a kāna, “Iyaw kasisitaan a bilin, ki nyaya: ‘Adngeyen nyo, inyo a tawotawo do Israel. No Āpo ta a Dyos, ki iyaw moyboh a Dyos. ³⁰ Machita chadaw nyo Āpo a Dyos nyo do tābo pōso nyo, kan do tābo katawo nyo, kan do tābo aktokto nyo, as kan do tābo kayit nyo.’§ ³¹ Ki no somarono a kasisitaan, ki nyaya: ‘Machita chadaw nyo kapayngay nyo a tawo a akmas kadaw nyo so inawan nyo.’* Apabaw bilin a masissisita kan nya saya.”

³² Do dawri, binatan mangnanawowaw so linteg dya a kāna, “Kosto nawrim Maistro! Oyodāyaw binata mwaya a asaw Dyos, kan abaw matarek, an dya iya lang. ³³ On, machitaw kadaw ta sya do tābo pōso ta kan tābo aktokto ta, do tābo kayit ta, as kan machita a chadaw taw kapayngay ta a tawo a akmas inawan ta. Masissisita a tongpalen taw dadwa saya kan kapangidātonaw so binyay ta do Dyos.”†

† 12:19 12:19 Deot. 25:5 ‡ 12:26 12:26 Eks. 3:6 § 12:30 12:30 Deot. 6:4-5 * 12:31 12:31 Leb. 19:18
† 12:33 12:33 Deot. 4:35

³⁴ Ki do kadlawaw syan Jesus so nainsirībanaw a katbay na, binata na dya a kāna, “Mabawa kaba a machirapa do pagtorayan no Dyos.”

Do katayokaw no nawri, mabābang dana sa manahahe di Jesus.

No Kapanahahe a Maynamot di Kristo

(Mt. 22:41-46; Lk. 20:41-44)

³⁵ Sinpangan na, do kayanaw ni Jesus a mangnanawo do Timplo, inyahes naw nya a kāna, “Āngo ta batahen dan mangnanawo so linteg a si Kristo,‡ ki tod lang a kapotōtan Āri Dabid do kaychowa? ³⁶ Ta sigon do inpaltiingaw no Ispirito Santo di Dabid, nyaw intolas na a kāna,

“ ‘Binata ni Āpo Dyos di Āpo ko a kāna,

“Maydisna ka do kawatan kwaya

a mandad kaābak ko siras kabōsor mo saya,

kan ipapitapita ko sad kokod mwaya.” ’§

³⁷ “An tawagan ni Dabid so ‘Āpo,’ maypāngo nakahtot ni Kristo do kapotōtan Dabid?”

Do dawri, siraw āro saw a tawotawo a myan daw, ki taywara a masoyot sa a nangadngey di Jesus.

Pilawen Sa ni Jesus Mangnanawo Saw so Linteg

(Mt. 23:1-36; Lk. 20:45-47)

³⁸ Do nakapangnanawo naw dyira, binata na a kāna, “Annadan nyo saw mangnanawowaya so linteg, ta chakey daw maylaylay so mayid,* kan imāsen da paw mapadayāwan a kabkabilaawan no tawotawo do plasa. ³⁹ Pidyen da paw kasisītaan a disnan do sinagoga da saw kan madadāyaw saw a yanan dan matotohos saw so saad do paspasken saw. ⁴⁰ Allilawen da pa saw babbālwaw a mababakes tan madyira daw bahabahay da, as kapaydasal das manaro a pangoliwlib das kaparin daw. As dawa, marahrahmet anchiw dōsa da.” Nawriw binatan Jesus.

No Limos no Bālo a Mabakes

(Lk. 21:1-4)

⁴¹ Katayokan nawri, nangay si Jesus a naydisna do masngenaw do paglimosan daw do Timplowaw. Ki do dawri, chinichiban na saw tawotawowaw a mamosek so kwarta da, ki āro saw babaknang a taywaras kāro posken da.

⁴² Sinpangan na, nappasngen asaw a mapobri a bālo a mabakes, as nakapangasday nas dadwa plata a kabobodisan so balor.

⁴³ Ki do dawri, tinawagan sa ni Jesus nanawhen naw, as kan binata na dyira a kāna, “No ibahey ko dyinyo, ki oyod. Arwāro inasdayaya no mapobryaya a bālo kan iyaw sinday daya no tabo a namosek so paglimos da. ⁴⁴ Ta no intoroh da, ki iya lang sobraw no kinabaknang da. Ki iyaw bālwaya, aran pobri, ki intoroh naw moybohaw a myan dya. On, intoroh naw tabo a maparin a chabyay na.”

13

No Kaipakatoneng ni Jesus so Kalasa no Timplo

(Mt. 24:1-2; Lk. 21:5-6)

¹ Do nakahbot daranaw da Jesus do Timplowaw, asa dyirad nanawhen naw nakabata sya dya a kāna, “Mo Maistro, chiban pa! Ay, taywarayas kararakoh naosar

‡ 12:35 12:35 “Kristo” mana “Mesias.” § 12:36 12:36 Sal. 110:1; Ara. 2:35; Heb. 1:13; 10:12-13 * 12:38 12:38 No gagāngay a kaosar da so nyaya a mayid a laylay, ki do kayan daw lang a mangnanawo mana maydasal. Ki mapatak a maboya dya a midibidi sa do gagan a maylaylay so komwan tan ipangas daw katohos no saad da.

saya bato a pinamatnek da, as kan mapipintas sayaw pinatnek da saya do dyaya a Timplo!”*

² Ki tominbay si Jesus a kāna, “Siraw maboya nyowaya rarakoh a napatnek, ki marārayaw sanchi a tabo, as kan apabanchi a polos matokos a machidket a bato do yanan daya sichangori, ta malasanchi a tabo.”

No Kalidyatan kan Kaidadanes

(Mt. 24:3-14; Lk. 21:7-19)

³ Ki do nakapaydisnaw da Jesus do talapawaw no tokonaw a mayngaran so Olibo a machisalap do Timplowaw, naypasngen si Pedro, si Santiago, si Juan, as kan si Andres di Jesus. Inlīmed da inyahas dya a kon da, ⁴ “Ibahey mo pa dyamen an kangonchiw kaparin dan nyaya, kan maypāngonchiw pakailasinan namen sya a iyaw pakatongpalan da tabo no nya, ki masngen dana?”

⁵ Do dawri, inrogi ni Jesus nangnanawo dyira a kāna, “Magannad kamo tan abo mapaychawaw dyinyo. ⁶ Āro sanchiw mangay a mangosar so ngaran ko, kan batahen danchi a, ‘Yaken si Kristo!’ Aronchiw allilāwen da. ⁷ Anchan madngey nyo kabtak no gobat kan damdāmag maynamot do gobat, mabakel kamo abanchi. Machita maparin saw nyaya, ki chakey naba batahen a nawri danaw pandan lōbongaya. ⁸ Maggogobat sanchiw nasyon kan nasyon, as kan komwan sanchiw pagāryan kan pagaryan. Myan panchiw gin-gined do matatarek saw a logar, kan myan panchiw kapaychapteng. Siraw nya, ki pangrogyan pa no panglidyalyat a akmas kapagpasikalaw no maymanganak.

⁹ “Ki an inyo, magannad kamo, ta tiliwen kan idarom danchinyo no tawotawo. Saplitan danchinyo do sinagoga da saw, kan paytēneken danchinyo do salapen dan magtotoray kan ar-āri maynamot do kawnot nyo dyaken. Ki iyanchiw nawriw gondāway nyo a mangipaneknek dyira so Maganay a Dāmag. ¹⁰ Ki sakbay no pandan lōbongaya, ki machita maikasaba a manma iyaw Maganay a Dāmag do tabo tawotawo do lōbongaya.† ¹¹ Do katiliw daw anchi dyinyo a idarom, chabakel nyo aba an āngonchiw itbay nyo. Do dawrinchi, tod nyonchi a batahen tombodaw do pangtoktwan nyo, ta inyo abanchiw maylilyakaw, an dya Masantwan a Ispirito a manoroh so pabatahen nyo. ¹² Myan sanchiw tawotawo a mangipadiman so mismo da a kakakteh, as kan komwan anchiw parinen inyapwan dyirad anak da. Siranchiw anak, ki machikontra sanchi do inyapwan da, kan ipadiman da sanchi. ¹³ Ipsok danchinyo no tabo tawotawo maynamot do kapachichasa nyowaya dyaken. Ki maisalākan anchiw makaibtor so kapanganohed na mandad pandan.”

No Makamwamomo a Mangrārayaw

(Mt. 24:15-28; Lk. 21:20-24)

¹⁴ Tinongtong ni Jesus naychirin. Binata na a kāna, “Anchan maboya nyonchiw ‘Makamwamomwaw a Mangrārayaw’‡ a maytēnek do dyaw a rombeng a paytēnekan na — Inyo a makabāsa so nyaya, awāten nyo a maganay iyaw chakey na batahen! — do dawrinchi, siraw myan do Jodya, machita mayyayo sanchi a somonget do katokotokonan a tomayo. ¹⁵ Iyanchiw myan do papagaw no bahay na, ki dyi dana pakono maybabalay a somdep a mangay a manghap so warawara na a iyonot na. ¹⁶ Masaw myanaw do bengkag naw, dyi dana pakono a maybidi do bahay na a mangay a manghap so pagsokatan na. ¹⁷ Ki piman, ta makakāsi sanchiw mabogyaw kan mapasoswaw do dawri a araw! ¹⁸ Maydasal kamo do Dyos tan dyi pakono a ammyan kaparin no nyaya. ¹⁹ Ta do dawri sanchi a araw, myan sanchiw lidyat a polos a dyi

* **13:1** 13:1 Siraw nyaya a bato, ki marmol kan maydak so kita. Nasorok a asa poho kan asa a kamitro kananaro da, kan tatdo kan godwa kamitros katohos da. † **13:10** 13:10 Mt. 24:14; 2 Ped. 3:10-14 ‡ **13:14** 13:14 Dan. 9:27; 11:31; 12:11

pa napaarin mana dyi pa napadāsan nakayapo do nakaparswa no Dyos so lōbongaya a mandas changori, as kan mapirwa pabanchi a polos nyaya do masakbayan. ²⁰ Ki an dya inaksayan no Dyos bidang no araw saya a kalidyatan, abanchiw aran sino a mabidin a sibibyay do lōbongaya. Ki maynamot dyirad pinidi saw no Dyos, chinsayan naw araw saya a kayan kalidyatanaya.

²¹ “Do dawri, an myan makabata sya dyinyo a kāna, ‘Chiban nyo, ari dana dyas Kristo!’ mana ‘Chiban nyo, tori aba dwadaw?’ ki manganohed kamwaba, ²² ta tombod sanchiw āro a sinan Kristo kan sinan propīta a mapaboya so milagro kan pangancharan a pamaychawaw da siras āro a tawotawo. On, allilāwen da sanchi, an maparin, sira paw pinidyaw no Dyos a tawo na. ²³ As dawa, kaannadan nyo, ta naisakbay ko na sa naibahey a tabo dyinyo nya saya.”

No Kangay no Tawo a Yapo do Hanyit

(Mt. 24:29-31; Lk. 21:25-28)

²⁴ “Do dawri sanchi a araw a katayokan kalidyatan, maysārinchiw araw, kan arabanchiw sēdang no bohan. ²⁵ Maychaesday sanchiw bitohen a yapo do hanyit, as kan tabo nonchi do hanyit a myan so panakabalin, ki makosokoso sanchi. ²⁶ Do dawrinchi, ki maboya danchi yaken a Tawo a Yapod Hanyit a mawara a pongosan no demdem* a myan so rakoh a panakabalin kan tan-ok. ²⁷ Sinpangan na, toboyen ko sanchiw anghilis ko a mangay a mangpeh siras pinidi kwaw do aran dino a seksek do intiō a lōbong.”

No Pangarig a Maynamot do Kayo a Igos

(Mt. 24:32-35; Lk. 21:29-33)

²⁸ Sinpangan na, tinongtong ni Jesus nangnanawo a kāna, “Adālen nyo nya pangārig a maynamot do kayowaw a igos: An somiknan a omlak kan tomohos, chapatak nyo na a masngen danaw rayon. ²⁹ Komwan pa dyinyo sichangori. An maboya nyonchiw katongpal no nya saya kalidyatan, chapatak nyo nanchi a īto danaw kawara ko. ³⁰ No ibahey kwaya dyinyo, ki oyod. Myan panchi dyinyo do dyaya kapotōtan sibibyay pa do katongpal no tabo no bata ko saya.† ³¹ Iyanchiw hanyit kan tanaya, ki mabo sanchi a tabo, ki mabo abanchi a polos chirin ko.”‡

Abaw Makapatak so Nawri a Araw Mana Ōras

(Mt. 24:36-44)

³² “An maynamot do dawri a araw mana ōras no panongpalanaya, ki aba polos makapatak sya. On, ta aran siraw anghilis do hanyit, ki chapatak daba. As aran yaken a Anak no Dyos, ki chapatak kwaba, an dyi lang a si Āmang kod hanyit moyboh a makapatak sya. ³³ As dawa, magannad kamo, kan nāw kamo pakono a nakasagāna, ta chapatak nyo aba an āngonchiw ōras no kawara ko.

³⁴ “Ta maiyarig ako do tawowaw a magbyahi a dya mangibahey an āngo a araw kapaybidi na. Inparawat naw bahay naw a onongan dan pachirawatan naw, kan tinorohan naw kāda asa so pagrebbengan na. Sinpangan na, binilin naw magbantayaw do pantawaw a nāw na nakasagāna do kawara na.

³⁵ “As dawa, sisasagāna kamo pakono ah, ta chapatak nyo aba an āngonchiw kawara ko a maiyengay do akin bahayaw. Chapatak nyo aba an maysarisari, abak no ahēp, mayseṣedang, mana an mabekas dana. ³⁶ Ta alit na maychihat anchiw kawara ko, kan maganay an dyi koynyo a madasan a makaychēh.

§ 13:25 13:25 Isa. 13:9-11; 34:4; Joel 2:10; Pal. 6:12-17 * 13:26 13:26 Dan. 7:13; Mk. 9:7; 14:62; Pal. 1:7. No chakey a batahen demdem, ki “bīleg no Dyos a mangokom.” † 13:30 13:30 Mana “mabo kamo aba a Jodyo sakbay no katongpal a tabo no nya saya a batahen ko dyinyo sichangori.” ‡ 13:31 13:31 Sal. 102:25-27; Isa. 40:6-8; Mt. 5:18; 1 Ped. 1:24-25; 2 Ped. 3:10-14

³⁷ “Nyayaw ibilin ko dyinyo dya kan dyinyo a tabo a tawotawo a sisasagāna kam pakono a pirmi.”

14

Siimen Da a Dimanen si Jesus

(Mt. 26:1-5; Lk. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Dadwa pa karaw, as karapit no Pista no Pakanaknakman so Nakahabasaw no Anghil kan Pistaw no Tināpay a Abos Libadora. Do dawri, siraw matotohos saw a papādi kan siraw mangnanawowaw so linteg, ki tinongtong daw nagtotōlag an maypāngo kaikorimed da mangtiliw si Jesus tan dimanen da.

² Binata da a kon da, “Maparin aba irana ta tiliwen an madamaw pista ah, ta angwan nawriw mangkiras so riribok.”

No Mabakes a Napado so Bangbanglo

(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Do dawri, myan sa Jesus do Betanya do bahayaw ni Simon a nagliproso do nakarahan. Ki do kadama daw a koman, myan asa mabakes a somindep do bahayaw a nakaigpet so oltimo so kangīna a bangbanglo a mayngaran so nardo a nakapno do praskita a alabastro.* Sinpangan na, pinotohan naw alabastrowaw, as nakapado nas bangbanglwaw do ohwaw ni Jesus.

⁴ Ki do dawri, nakasoli saw kadwanaw a tawo a myan daw, kan binata da do katakatayisa dyira a kon da, “Aysa, mangbaywaya! Āngo ta naipohaw nyaya?

⁵ Sigōro, magbalor nyaya so nasorsorok kan tatdo a gasot a dinaryo.† Dyori a maganaganay an ilāko, as itoroh kwartaw dyirad mapopobri saw?” kon da, as kan taywaraw nakapaydabdab da sya.

⁶ Ki binatan Jesus dyira a kāna, “Inolay nyo! Āngo ta ririboken nyo? Oyod a maganay nawri a pinarin na dyaken. ⁷ Ta siraw pobri, ki pirmi sa myan dyinyo, as kan maparin nyo sa sidongan do aran āngo a chakey nyo a ōras. Ki an yaken, myan akwaba kankanāyon dyinyo. ⁸ Iyaw mabakesaya, ki pinarin na tabo maparin na. On, pinapapotan naw inawan ko a pinanma tan maisagāna do kaitanem ko. ⁹ No ibahey ko dyinyo, ki oyod a aran dino a kaikasabaan Maganayaya Dāmag do lōbongaya, ki masarsarīta panchiw pinarinayan nyaya mabakes a pakanaknakman sya.”

No Kapachitōlag ni Jodas a Lipotan Na si Jesus

(Mt. 26:14-16; Lk. 22:3-6)

¹⁰ Sinpangan na, si Jodas Iskariote a asa dyirad asaw a poho kan dadwa nanawhen ni Jesus, ki nangay dyirad matotohos saw a papādi tan lipotan nas Jesus. ¹¹ Do nakadngey daw so rantaw ni Jodas, nasoyot saw papādyaw, kan inkari da dya a torohan das kwarta. Do dawri, insiknan ni Jodas maychichwas so gondāway na a manglipot di Jesus.

No Kaisagāna no Kapanawdyan a Pangmalem

(Mt. 26:17-25; Lk. 22:7-14, 21-23; Jn. 13:21-30)

¹² Do manōmaw a araw no Pista no Tināpay a Abos Libadora‡ a iyaw no arawaw a kapangdiman dan Jodyo saw so orbon saw a karniro a idāton da, ki inyahes dan nanawhen na saw ni Jesus a kon da, “Dino chakey mo a pagsagānaan namen so pangmalem ta do Pistaya no Nakahabasaw no Anghil?”

* **14:3** 14:3 Iyaw alabastro, ki kitan bato kan akmay dyidyaw. Tikikan kan osaren da pangidyidyawan so bangbanglo. † **14:5** 14:5 Tatdo a gasot a dinaryo, ki kosto a tangdan no asa a tawo do asa katawen. ‡ **14:12** 14:12 No dāmawaw a pangmalem do dyaya a pista, ki pinangaranan da so Pistan Passover a pakanaknakman da so nakahabasaw no anghil do Egipto. Eks. 12:1-27; Leb. 23:5-8; Deot. 16:5-8

¹³ Do dawri, tinoboy san Jesus dadwaw a nanawhen na, as kan binata na dyira a kāna, “Somdep kamo do syodadaya, as kan myan anchiw ombayat dyinyo a asa mahakay a mayrara so asa kamalabi a ranom, ki monot kamonchi dya. ¹⁴ Onotan nyonchi do asdepan naw a bahay, as kabata nyonchi syad akin bahayaw a, ‘Ipayahesaw ni Maistro an dino kono kwarto a kanan danchi kan siraw nanawhen naw do kapistaya?’ ¹⁵ Ipaboya nanchi dyinyo mamanyitwaw a kwarto a rakoh a nakasagāna dana kontodo lamisaan. Dawrinchiw pagsagānaan nyos kanen ta.”

¹⁶ Sinpangan na, nangay saw dadwaw a nanawhen ni Jesus do syodadaw, ki naporin binataw ni Jesus dyira. Do dawri, nagsagāna sa so kanen da maynamot do Pistaw a Pakanaknakman so Nakahabasaw no Anghil.

¹⁷ Ki do kapaysarisari naranaw, nawara dana sa Jesus kan siraw dosi saw a nanawhen na. ¹⁸ Ki do kayan daw do lamisaan a koman, binatan Jesus dyira a kāna, “No ibahey ko dyinyo, ki oyod. Asanchi dyinyo a machihanghang dyaken sichangori, ki manglipot anchi dyaken.”

¹⁹ Pinagmamayo daw nawri a nadngey da, kan nagsasaronon sa nangyahes sya di Jesus a kon da, “Yakenori?”

²⁰ Binatan Jesus dyira a kāna, “On, syirto a asa dyinyo a asa poho kan dadwa a machipaydidinot dyaken do sabak. ²¹ Ta yaken a Tawo a Yapod Hanyit, ki madiman a akmas naitolasaw do Masantwanaya a Tolas, ki kapakāsi panchi no nawri a tawo a manglipot dyaken! Maganaganay an dya nayanak nawri a tawo.”

No Manawdyi a Kapachipangmalem ni Jesus Dyirad Nanawhen Naw
(Mt. 26:26-30; Lk. 22:15-20; 1 Kor. 11:23-25)

²² Ki do kayan daw a koman, nanghap si Jesus so tināpay, as nakapaydasal na nagyāman di Āpo Dyos. Sinpangan na, inakchikchid na a intoroh dyirad nanawhen naw, as nakabata na sya dyira a kāna, “Hapen nyo nyaya, ta nyaw inawan ko.”

²³ Sinpangan na, nanghap so asa kabaso do inomen daw, as nakapagyāman nad Āpo Dyos, as nakaiparawat na sya dyira, ki mininom sa tabo. ²⁴ Do dawri, binata na dyira a kāna, “Iyaw nya, ki raya ko a moyog anchi do kadiman ko a pangsigorādo so bayo a tōlag no Dyos dyirad tabo tawotawo. ²⁵ Oyod nyaya ibahey ko dyinyo a mirwak pabanchi a polos a minom so palekaya no ōbas a mandad araw a kaynom ko so bayo do pagtorayan no Dyos.”

²⁶ Do katayokaw no nawri, nagkankanta sa, as nakahbot da a somnonget do Tokon a Olibo.

No Kaibahey ni Jesus so Kailibak Sya ni Pedro
(Mt. 26:31-35; Lk. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁷ Ki do kayan daw do tokonaw, binatan Jesus dyira a kāna, “Payayowan nyonchi yaken, inyo a tabo, ta myan naitolas do Masantwan a Tolas a kāna no Dyos, ‘Dimanen konchiw mangonong so karniro, as siranchiw karniro, ki maychawpit sanchi.’” ²⁸ Ki anchan mirwa akwa mabyay, manmanma akonchi a mangay do Galilya kan inyo.”

²⁹ Ki initbay ni Pedro dya a kāna, “Aran komaro sanchi a tabo, ki yaken, ki engga!”

³⁰ Binata ni Jesus dya a kāna, “Ibahey ko dyimo oyod mo Pedro a do dyaya ahap, sakbay a pirwahan sabongan a manok monyi, naypitdo mo nanchi yaken a inlibak.”

³¹ Ki inapati ni Pedro a inbahey dya a kāna, “Aran mairāman akonchi a madiman dyimo, polos a dyi koymo a ilibak.” Komwan paw binata da tabo no nanawhen naw.

No Kapaydasal ni Jesus do Getsemani
(Mt. 26:36-46; Lk. 22:39-46)

³² Sinpangan na, nawara sa Jesus do asaw a logar a mayngaran so Getsemani do dawri a tokon. Do dawri, binata ni Jesus dyirad nanawhen naw a kāna, “Maydisna kamo dya, ta mangay akwa maydasal.”

³³ Katayoka na nangibahey syaw, inhap na sa Pedro, Santiago, kan Juan, kan nachibawa sa so dēkey. Do dawri, somniknan si Jesus a taywara mabakel kan mariribok. ³⁴ Binata na dyira a kāna, “Taywarayaw kapagmamayo ko, kan akmayaw chadiman ko. Mabidin kamo dya, ki makaridam kamo.”

³⁵ Do dawri, naypabawas dēkey, as nakapaysasakeb nad tana a naydasal. Inakdaw na an maparin, ki dichanan naw nawri a kalidyatan. ³⁶ Do nakapaydasal naw, binata na a kāna, “Mo Āmang ko, maparin mo aran āngo. An maparin, ki padichanen mo pa yaken do kalidyatan kwaya. Ki pagayatan kwabaw matongpal, an dya iyaw chakey mo.”

³⁷ Sinpangan na, do kapaybidiyaw ni Jesus do yanan daw no tatdwaw a nanawhen na, ki nadasan na sa a makaycheh. Binata nad Pedro a kāna, “Simon, nakaycheh kawri? Maparin mwabawriw magridam so aran asa kaoras? ³⁸ Makaridam kamo kan maydasal kamo tan dyi kamo a masday do solisog. Sisasagānaw kapangtokto nyo, ki makapsot inawan nyo.”

³⁹ Katayokan nawri, naybidi danas Jesus do paydasalan naw a naydaydasal a akmas dāmawaw a pinarin na. ⁴⁰ Ki do kapirwa naranaw a naybidi do yanan daw no nanawhen naw, myan dana sa minirwa nakaycheh, ta oyod das kadoho. Chapatak dabaw itbay da dya. Sinpangan na, naybidi danas Jesus do paydasalan naw.

⁴¹ Ki do chatatdwaw no nakapaybidi nad yanan daw, binata na dyira a kāna, “Ari kam pawri a makaycheh kan maynahah? Naw dana ah! Narapit danaw ōrasaw a kaiparawat ko a Tawo a Yapod Hanyit dyirad arwaw so gatos. ⁴² Maybangon kamo na, ta may ta na. Chiban nyo, tori danaw manglipotaw dyaken!”

*No Kalipot kan Katiliw Da si Jesus
(Mt. 26:47-56; Lk. 22:47-53; Jn. 18:3-12)*

⁴³ Madama pa maychiychirin si Jesus do nakawaraw ni Jodas a iyaw asaw dyirad asa poho kan dadwa saw a nanawhen na. Nachirayay sa dyaw arwaw a tawotawo a nakabahayang kan nakamamalo a tinoboy dan matotohos saw a papādi, siraw mangnanawowaw so linteg, kan siraw panglakayen da saw no Jodyo. ⁴⁴ Tinorohan ni Jodas saw nachirayayaw dya so sinyal a iyaw nyaya: “No dadek kwaw anchi, ki iyaw kadyawen nyowaya. Tiliwen nyonchi, as kaikaro nyo sya a mabantayan a maganay.”

⁴⁵ Do nakapakarapit daw daw, ki taros a nangay si Jodas di Jesus, as nakabata na sya a kāna, “Mo Maistro,” as nakadadek na sya.

⁴⁶ Insigīda kinamet das Jesus a tiniliw.

⁴⁷ Do dawri, inasot no asaw dyirad nanawhen naw a myan a maytēnek daw bahayang naw, as nakasintaw nas adīpenaw no katotohosanaw a padi, kan naringodan.

⁴⁸ Sinpangan na, binatan Jesus dyirad nangtiliwaw sya a kāna, “Tolisan akori? Āngo ta myan bahayang nyo kan mamalo nyo a mangay a omtiliw dyaken? ⁴⁹ Kararaw, ki nachisagel ako dyinyo a nangnanawo dyinyo do Timplo, ki asyo nyo yaken a pinadas a tiliwen do dawri. Ki aran komwan, machita parinen nyo nyaya tan matongpal naitolasaw kaychowa do Masantwan A Tolas.”

⁵⁰ Sinpangan na, naychapayapayayo saw nanawhen naw, kan inonolay daranas Jesus.

⁵¹ Ki do dawri, myan iyaw barwaw, kan nakalaylay lang so ayob a minonot di Jesus. Sinpangan na, inigpet daw ayob naw, ta aran iya, ki pinadas da tiliwen. ⁵² Ki sinpangan na,, nabahas ayob naw, kan nyyayo a silalābos.

*No Kaidarom Da si Jesus Dyirad Matotohos Saw a Papādi
(Mt. 26:57-68; Lk. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:13-14, 19-24)*

⁵³ Do dawri, inyangay da si Jesus do bahayaw no katotohosanaw a pādi a nakakpehan dan tabo matotohos saw a papādi, siraw panglakayen dan Jodyo saw, as kan siraw mangnanawowaw so linteg. ⁵⁴ An maynamot di Pedro, ki nakateng a minonot di Jesus, as kan do nakapakarapit naw do atataw no bahay no katotohosanaw a padi, nachidisna dyirad gwardya saw kan nachipanangdang.

⁵⁵ As siraw matotohos saw a papādi kan siraw tabo a konsihal, ki nanta sas pangpaneknek a maikontra di Jesus tan myan iyaw pakayapwan da omdiman sya. Ki alit na abo nachichwasan da. ⁵⁶ Āro saw tawotawo a nangpaneknek so maikontra di Jesus, ki malit sa bayataw. As dawa, mayoyonot abaw batabata daw.

⁵⁷ Myan saw kadwan dyira a naytēnek a nangpaneknek so nya bayataw a maikontra dya a kon da: ⁵⁸ “Nadngey namenaw nyaya tawo a batahen na a kāna, ‘Rarayawen ko nyaya Timplo a pinarin tawo, as do irahem no tatdo a karaw, ki mapatnek ako so dya pinarin tawo.’ ” ⁵⁹ Ki aran komwan binata dan kadwan saw, alit na mayoyonot abaw batabata daw.

⁶⁰ Ki do dawri, naytēnek katotohosanaw a pādi do salapen dan tabo, as nakaiyahes na syad Jesus a kāna, “Oyodoriw batabatahen daya maikontra dyimo? Abawriw maitbay mo?”

⁶¹ Ki naylilyak aba si Jesus kan polos nad inatbay. Sinpangan na, pinirwa danan katotohosanaw a pādi a inyahes a kāna, “Imoris Kristo a Anak no maidāyawaw a Dyos?”

⁶² Ki tinbay ni Jesus a kāna, “On, yaken nawri, kan maboaya nyonchi yaken a Tawo a Yapod Hanyit a maydisna do kawatan no Dyos do hanyit a myan so panakabalin, as kan maboaya nyo panchi yaken a maypābodis a yapo do hanyit a mapongosan so demdem.”*

⁶³ Do dawri, taywaraw nakapakasoli no katotohosanaw a padi. As dawa, pinirit naw laylay naw, as nakaibahey na sya dyirad tawotawo saw daw a kāna, “Machita ta pawriw pamaneknek ta? ⁶⁴ Nadngey nyo nayaw bata naya a ipariho naw inawan na do Dyos. Ki āngo pangeddeng nyo?”

Ki initbay da a tabo a machita a madiman.

⁶⁵ Sinpangan na, insiknan dan kadwan saw a chinichipan si Jesus. Binarabādan das mata, as nakadandanog da sya, as nakaiyahes da sya dya, “Tarsen mo pa an sino saw mangdandanogaya dyimo?” kon da.

Sinpangan na, inhap das Jesus no magbanbantayaw daw, as nakatongtong da minbaot sya.

*No Kailibak ni Pedro si Jesus
(Mt. 26:69-75; Lk. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)*

⁶⁶ Ki si Pedro, nabidin do panangdangan daw do atataw do dawri a bahay. Myan daw asaw a mabakes a kasidong no katotohosanaw a padi, kan nappasngen do yananaw ni Pedro. ⁶⁷ Do nakaboaya naw si Pedro a myan a manangdang, pinnereng na, as binata na dya a kāna, “Na, aran imo, syrto imo asaw a rārayay ni Jesus a taga Nasaret?”

⁶⁸ Ki naglibak si Pedro, kan binata na a kāna, “Wa! Abayaw chapatak kod batabatahen mwaya, kan polos a dyi kwa maawātan!” Do dawri, nachibawa a nangay do rowanganaw. Sinpangan na, minonyiw sabonganaw a manok.†

⁶⁹ Ki naboya no mabakesaw si Pedro do nayadisanaw, kan minirwa binata na dyirad kadwan sa a myan daw a kāna, “Iyaw nyaya tawo, ki asaw a kayban da.”

* **14:62** 14:62 Chiban nyo nakailawlawagan Mk. 13:26. † **14:68** 14:68 Do kadwan saw a manyoskripto, ki abaw nyaya “minonyiw sabonganaw a manok.”

⁷⁰ Do dawri, pinirwa danan Pedro a inlibak.

Nahay abas dēkey, binata da pa di Pedro no myan saw a naytēnek daw a kon da, “Syrto a imo asaw dyira, ta yapo kad probinsya a Galilya.”

⁷¹ Do dawri, insiknan ni Pedro nangabay do mismo na inawan, kan nagkari a kāna, “Si Āpo Dyos danaw makatoneng an bayataw ako, ta chapatak ko abayaw nawri a tawo a batabatahen nyo!”

⁷² Ki do dawri, nyeng a minirwa minonyiw sabonganaw a manok. As nanakem ni Pedro binataw ni Jesus dya a kāna, “Sakbay a maypirwa monyiw sabonganaw a manok, ki maypitdo mo nanchi yaken a inlibak.” Ki do nakanakem naw so nawri, naigpet nabaw inawan na, kan tomnanyis.

15

No Kaiparawat Da si Jesus di Gobirnadador Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lk. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Do kapaysesēdang naranaw, tinolag da an āngo parinen dad Jesus no matotohos saw a papādi, panglakayen saw, siraw mangnanawowaw so linteg, kan siraw tabo konsihal da saw do dawri. Katayokaw no nyaya, binahod das Jesus, as nakaiyangay da sya a inparawat di Pilato a gobirnadador a yapo do Roma.

² Do nakawaraw ni Jesus daw, inyahes ni Pilato dya a kāna, “Āngo? Imoriw Āri daw no Jodyo saw?”

“Nabata mo na,” inibay ni Jesus.

³ Do dawri, āro inpagatos dad Jesus no matotohos saw a papādi.

⁴ As dawa, minirwa dana inyahes ni Pilato dya a kāna, “Madngey moriw kārwayan darom daya a ikontra da dyimo? Abawriw maitbay mo?”

⁵ Ki tominbay aba polos si Jesus, dawa, chinaklat ni Pilato.

No Kaikeddeng no Kadiman ni Jesus

(Mt. 27:15-26; Lk. 23:13-25; Jn. 18:39-19:16)

⁶ Kāda Pistan Nakahabasaw no Anghil do kāda tawen, dadakay ni Pilato mapakakaro so asa dyirad nabahod a tawo a aran sino a akdawen dan tawotawo.

⁷ Ki myan daw asa dyirad nabahod saw a mayngaran so Barrabas. Nyaya tawo kan siraw rārayay naw, ki nagribildi sa, as kan do nakapaydidiman daw, diniman da saw tawotawaw. As dawa, binahod san Pilato. ⁸ Ki do dawri a kamabekas, naychipeh saw tawotawowaw do yananaw ni Pilato, as kan chindaw da a pakakarohen naw asa dyirad nabahodaw a akmas gagāngay naw do pistaya.

⁹ Ki inyahes ni Pilato dyira a kāna, “Chakey nyori a pakakarohen ko iyaw mabataya Āri dan Jodyo?” ¹⁰ Binata naw nya, ta chinapatak na a maynamot do kahoho dan matotohos saw a papādi nawriw nangidaroman da sya dya.

¹¹ Do nakadngey daw syan matotohos saw a papādi so nawri a inyahes ni Pilato, pinaklaklal da saw tawotawowaw a mangdaw di Pilato a basbāli a si Barrabas pakakarohen na.

¹² “Na, an komwan, āngo parinen kod Jesus a batahen nyo a Āri dan Jodyo?” inyahes ni Pilato dyira.

¹³ Ki inyagagay dan tawotawo saw, “Ipailansa mo do kros!”

¹⁴ Inatbay san Pilato a kāna, “Na, āngo ta? Āngo pinarin na a gatos ta dawa?”

Ki naypangay nakaiyagagay da sya a kon da, “Ipailansa mo do kros!”

¹⁵ Do dawri, chakey ni Pilato a pagostwan saw tawotawo saw, dawa, pinakakaro na si Barrabas. Ki si Jesus, inpasaplit na dyirad soldādaw, as nakaimandar na sya dyira a ilansa da do kros.

Sisyabaken Dan Soldadwaw si Jesus

(Mt. 27:27-31; Jn. 19:2-3)

¹⁶ Do dawri, inisdep dan soldādawwaw si Jesus do atataw no bahayaw no gobir-nadoraw, as kan tinawagan da sa tabo rārayay da saw a soldādo. ¹⁷ Sinpangan na, kinekehan da si Jesus so akmay obi so kīta kan akmas kekehaw no āri, as kan namahokon sas inbalāngat da sya a manōlok. ¹⁸ Sinpangan na, sindādāyaw sa a sinkakablaaw dya, as nakabata da sya a kon da, “Mabyay pakono Āri dayan Jodyo!”

¹⁹ Do dawri, sinimsimlod daw oho naw, as nakachhipa da sya, as kan nakapaydogod dad salapenaw ni Jesus a sindādāyaw dya. ²⁰ Do nakatayokaw no kapangoy-oyaw da dya, pinakaro daw pinakekeh daw dya a akmay obi so kīta, as nakapabidi das sīgodaw a laylay na. Sinpangan na, inyayam darana a yangay a ilansa do kros.

No Kailansa Da si Jesus do Kros

(Mt. 27:32-44; Lk. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹ Do kayan da paw a mayam do rarahan, nabayat das āmang da Alehandro kan Ropo a si Simon a taga Sirene a komwan do syodadaw a yapo do barbaryo. Do dawri, pinilit dan soldādo saw a inpaisabhay dyaw krosaw ni Jesus.

²² Tinongtong daw somnonget do tokonaw a mayngaran so Golgota. No chakey na batahen, ki “Logar no Bangabanga.” ²³ Sinpangan na, pinadas da a paynomen si Jesus so palek a napasaglan so mirra,* ki chinaskeh na.

²⁴ Do dawri, inlansa dan soldādawwaw si Jesus do kros. Ki iyaw laylay na saw, ki nagbibinglayan da maynamot do nakapagbibinonot da, ta chiban da an āngo hapen katakatayisa dyira. ²⁵ No ōras no nakailansa da sya, ki ālasnwebi do kamabekas.

²⁶ Intolas daw inpagatos daw dya a, “NO ĀRI DAN JODYO.”

²⁷ Do dawri, myan pa saw dadwa manakanakaw a inlansa da do kros do maybitaw ni Jesus. Iyaw asaw, ki myan do kawatan naw. As iyaw asaw, ki myan do kaholi naw.

[²⁸ Maynamot do dyaya, natongpal naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna, “Naibidang a akmay asa kriminal.”]†

²⁹ Ki siraw tawotawowaw a omhabas sya, ki inoy-oyaw da, kan naylilinlin sa a binata da a kon da, “Samna! Imo nakabataw sya a rārayawen monchiw Timplowaw, as kapatnek mo syad irahem no tatdo a karaw! Pi! ³⁰ Sichangori, isalākan mo paw mismo a inawan mo, kan gomchin ka pad dawri a kros!”

³¹ Aran siraw matotohos saw a papādi kan siraw mangnanawowaw so linteg, ki in-oyaw da. Binatabata da a kon da, “Nangisalākanaya so kadwan a tawo, ki asyo naya maisalākan inawan na. ³² An oyod a iyas Kristo a Āri dan tawotawo saw do Israel, ayket na, gomchin pakono do kros naya tan maboaya ta kan manganohed ta dya.” Ki aran siraw rārayay naw a nailansa, komwan kaoyaw da sya.

No Kadiman ni Jesus

(Mt. 27:45-56; Lk. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³ Do kayegen danaw no araw, nyeng a nabo sēdang, kan naysari iyaw intīro a lōbong a nandad kaalas tres do kamakoyab. ³⁴ Sinpangan na, do nakapangalas tres naranaw, nangngey si Jesus so malyak, kan binata na a kāna, “Eloi, Eloi, lama sabaktani?” No chakey a batahen nyaya, ki “Dyos ko, Dyos ko, āngo ta ninonolay mo yaken?”

³⁵ Siraw naychatetēnekaw daw a nakadngey sya, binata da, “O, adngeyen nyo ah, ta tawagan nayas Elyas!”

* **15:23** 15:23 No mirra, ki makpad akmas tahamaw no apdo. Sigon do kapakaāwat dan magadal saw so Biblyā, akmay inosar daw nyaya a pamagpipikel so inawan. † **15:28** 15:28 Isa. 53:12. Nya birsikolo, ki aba do kadwan saw a manyoskripto do chirin Griego.

³⁶ Ki sinpangan na,, asa dyiraw nayyayo a nanghap so akmay dadyi a pinakneban na so naysoka a palek, as nakapatap na syad tobwanaw no byawo, as nakapagolo na syad dangoyaw ni Jesus. Binata na a kāna, “Anchi kamo, ta chiban ta panchi an yangay a pagchinen Elyas!”

³⁷ Sinpangan na, minirwa dana nangngengey si Jesus so malyak a nachirayayan danan nakapaybitos no byay na.

³⁸ Do dawri, napirit a naysyay kortinaw do Timplo a yapo do tohos a nandad sayran.‡

³⁹ Do salapenaw ni Jesus, myan daw a maytēnek kapitan daw no soldādo saw. Do nakaboya naw so nakadimanaw ni Jesus, binata na a kāna, “Oyod sawen a Anak ni Apo Dyos nyaya tawo!”

⁴⁰ Ki do mabawa so dēkey di Jesus, myan saw mababakes a omchidechideb sya. No kadwan dyira, ki sa Maria Magdalena, kan si Maria a ānang ni Jose kan si Santiago a pinangaranan das “pandek,” as kan si Salome. § ⁴¹ Siraw nyaya mababakes, ki minonot sad Jesus do kayan daw do Galilya, kan sinidongan da. Myan pa saw āro a mababakes a minonot dya do nakangay na do Jerosalem.

No Kaitanem Da si Jesus

(Mt. 27:57-61; Lk. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴² Do kamakoyāb naranaw, do dawri a araw a iyaw arawaw a kapagsagāna da do dispiras no Araw a Kapaynaynahah, ⁴³ intortored ni Jose a yapo do Arimatea iyaw nangay do yananaw ni Pilato, kan yangay na chindaw bangkayaw ni Jesus. Si Jose, ki asa mabigbigbig dyirad konsihalis dan Jodyo a mangnangnanaya so kangay no kapagtoray no Dyos.

⁴⁴ Do nakadngeyaw syan Pilato a nalisto a nadiman si Jesus, taywara chinasdaaw na. Tinawagan naw kapitanaw no soldādo saw, as nakaiyahes na sya dya an oyod a nadiman danas Jesus. ⁴⁵ Do nakadngey naw sya do kapitanaw a nadiman danas Jesus, pinalobōsan Pilato a hapen ni Jose iyaw bangkayaw.

⁴⁶ Do dawri, inyonot ni Jose iyaw ginatang naw a maydak a ayowayob, as yangay na a pinagchin bangkayaw ni Jesus do kros, as nakapongos na sya so ayowayob. Sinpangan na, pinosek naw bangkayaw ni Jesus do pinarin daw a tanem a aschip, as nakaneb na syas rakkoh a bato.

⁴⁷ Myan pa daw sa Maria Magdalena kan si Maria a ānang ni Jose a nakaboya so nakaitanemanaw no bangkayaw ni Jesus.

16

No Kapagōngar ni Jesus

(Mt. 28:1-8; Lk. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Do nakatayokaw no Araw a Kapaynaynahah,* sa Maria Magdalena kan Maria a ānang ni Santiago, as kan si Salome, ki gomnātang sa so bangbanglo a pangbalsamar das bangkayaw ni Jesus. ² Masapa pa do manōmaw a araw no lawas do katatayokaw no araw a tomninyi, nangay saw mababakesaw do aschipaw a nakaitanman ni Jesus.

³ Do kayam daranaw, naysin-iiyahes sa a kon da, “Sino paronchiw ombadede so anebaw a bato do asdepanaw do aschip?” ⁴ Ki do nakapakarapit daw do yananaw no aschip a tanem, naboya da a aran rakkoh iyaw batwaw, ki alit na nabadede.

‡ **15:38** 15:38 Iyaw nyaya kortina, ki matokpoh kan lilibeng no Kasasantwanaw a Yanan do irahem no Timplo dan Jodyo saw. Eks. 26:31-33; Heb. 9:3 § **15:40** 15:40 Maria Magdalena mana Maria a yapo do Magdalena a idi (Lk. 8:2). Santiago a Pandek, ki matarek kan si Santiago a Matoneng. Salome, ki si baket ni Sebedeo kan ānang da Santiago kan Juan (Mt. 27:56). Mk. 16:1 * **16:1** 16:1 No Araw a Kapaynaynahah dan Jodyo, ki mangrogi do alas sais an makoyab no Byirnes a mandad alas sais an makoyab no Sabado.

⁵ Sinpangan na, sindep daw aschipaw. Ki do nakapakasdep daranaw, sominryam sad naboya daw a asa baro a myan a maydisnad mangketaw do kawanan daw. Nakalaylay so manaro, kan oyod nas kaydak.

⁶ Do dawri, binata na dyira a kāna, “Mamo kamwaba, ta si Jesus a taga Nasaret a chichwasen nyo a iyaw nailansaw do kros, ki apaba dya maynamot ta nagōngar dana. Chiban nyo pad pinangayan daya sya, an dyi dana abo daw. ⁷ Sichangori, yangay nyo a ibahey nya dyirad nanawhen naw a magrāman di Pedro a kon nyo, ‘Nanma danas Jesus a mangay do Galilya. Dawrinchiw kaboyan nyo sya a akmas inbahey naw dyinyo do nakarahan.’ ”

⁸ Do nakapakahtot daw do aschipaw, naychapayapayayo sa, ta taywaraw nakasryam kan nakapamirpir da. Abaw inbaheyan da sya a aran sino maynamot ta oyod das nakamo.

No Kaipaboya ni Jesus so Inawan Na Dyirad Nanawhen Na Saw
(Mt. 28:9-10; Lk. 24:13-35; Jn. 20:11-18)

[⁹ Minhep do nakapagōngaraw ni Jesus do manōmaw a araw no lawas, napaboya a nanma di Maria Magdalena a iyaw nangpaksyatan naw so papito a marahet a ispirito. ¹⁰ Do dawri, yangay a inbahey ni Maria Magdalena iyaw nyaya dyirad nachirārayayaw di Jesus a madama a tomanyitanyis do kapagmamayo da. ¹¹ Ki do nakadngey daw sya a minirwa nabyay si Jesus, kan naboya ni Maria, inanohdan daba.

¹² Katayokan nya, napaboya si Jesus dyirad dadwa saw a nanawhen na do kayam daw do ayamanaw a mangay do barbaryo, ki nagbaliw danaw mostra na. ¹³ Do dawri, naybidi saw dadwaw do syodad a nangay a nangibahey dyirad rārayay da saw a nanawhen a napaboyas Jesus dyira, ki alit na dyi da inanohdan.

No Kapanawdyan a Bilin ni Jesus
(Mt. 28:16-20; Lk. 24:36-49; Jn. 20:19-23; Ara. 1:6-8)

¹⁴ Sinpangan na, do dawri, napaboya si Jesus do yanan daw no onsi saw a nanawhen na a madama a koman. Pinaydabdab na sa maynamot do kabwaw no kapanganohed da kan katwaw no oho da do dyi daw a nanganohdan dyirad nakaboyaw a nagōngar dana. ¹⁵ Sinpangan na, binilin na sa a kāna, “Mangay kamo do intīro a lōbong, kan ikasaba nyo Maganay a Dāmag do tabo tawotawo. ¹⁶ No sino a manganohed as mabawtisan, ki maisalākan anchi. Ki no dya manganohed, madōsanchi. ¹⁷ Siranchiw nyayaw pangilasīnan a maipaboya dan manganohedaw dyaken: Mapaksyat danchiw marahet saw a ispirito maynamot do kaosar das ngaran ko. Makapaychirin pa sanchis chirin a dyi da nachinanawowan. ¹⁸ Aran mangigpet sanchis marem mana minom so makabinino, madiman sabanchi. An palapawen daw tanoro da do oho dan maganyit saw, ki mapyan sanchi.”

No Kapaybidi ni Jesus do Hanyit
(Lk. 24:50-53; Ara. 1:9-11)

¹⁹ Do nakatayokaw ni Jesus a naychirin dyira, naypatohos do hanyit, kan nangay a naydisna do makanawanaw ni Āpo Dyos. ²⁰ Ki siraw nanawhenaw ni Jesus, yangay da inkasabaw Maganay a Dāmag do tabo a loglogar. Sinidongan san Āpo Jesus a nangipanpaneknek so kaoyod no inkaskasaba daw maynamot do milagro saw a inpapariparin na dyira.†]

† 16:20 16:20 Siraw nyaya birsikolo (16:9-20), ki aba do kadwan saw a manyoskripto do chirin Griego.

No Maganay A Dāmag A Intolas Ni Lokas No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Libro

No nangitolas so nyaya a libro, ki si Lokas a iyaw pinangarananaw ni Pablo so “chadaw namen a doktor” (Kol. 4:14), as kan iya paw nangitolas so librowaw a Aramid. No nanoma a naibahey a maynamot di Lokas do Masantwan a Tolas, ki iyaw kapachirayay na di Pablo a yapo do Troas a asa syodad do Asya (Ara. 16:10-12). Yapo do dawri, nāw na nachirayay di Pablo do kangay ni Pablo do probinsya a Akaya a nangikasaba so Maganay a Dāmag a mandad kasngenaw no kadiman ni Pablo do Roma (Ara. 6:10-17; 20:5-15; 21:1-27:14; 2 Tim. 4:6-11).

Mapatak a maboya a yapo do Kolosas 4:11-14 a Jodyo aba si Lokas, ta inrāman aban Pablo do ngarangan daw no Jodyo saw a manganohed a nachipaytarabāko dya. Maynamot ta Jodyo aba si Lokas, sinidongan na saw kapayngay naw a Dya-Jodyo a makapatak so maynamot do loglogar saw a dyi da chapatak do Jodya (4:31; 24:13).

Inpaboya ni Lokas a iyaw kaisalakānan taya a myan di Jesus, ki dyira no tabo a tawotawo a yapo do Jerosalem a mandad kaiwaras na do intīrwaya a lōbong (24:47). Do kanta naw do Timplo, binata ni Simeon maynamot di Jesus a iya, ki iyaw mangsēdang so aktokto dan Dya-Jodyo (2:32). Inpaboya pa ni Lokas a si Jesus, ki yapo aba lang do kapotōtan Abraham, an dyi pa yapo do Adan (3:23-38) a kapoonan dan tabo tawotawo do lōbongaya.

Myan dadwa a panggep ni Lokas a nangitolas so nyaya a libro. No asa, ki chakey na a mapatakan Teopilo iyaw maynamot do kapanganohed na tan sakangwan mapatakan na a oyod iyaw no nainanawo saya dya (1:4). No asa pa a panggep ni Lokas, ki maynamot ta kinaganay na kan binisado na sa ninanawo tabo nya napariparin a yapo do kasiknan da, naktokto na pa a maganay an itolas na saw nyaya sigon do kosto a kasarosarano da (1:3).

Myan saw matatarek a tima do librwaya ni Lokas. No asa, ki maynamot do kapagbabāwi. Intolas ni Lokas a nawriw kangay ni Juan a mangnanawo tan magbabāwi saw tawotawo do gatogatos da (3:3), as kan myan toray ni Jesus do tanaya a mamakawan so naygaygatos (5:24). Naybibidi si Lokas a nangitolas so maynamot do kapakawan (6:37; 7:47; 11:4; 12:10; 17:3-4; 23:34; 24:47).

No chadadwa a tima ni Lokas, ki iyaw maynamot do kapaydasal. Maipaboya do dya saya birsikolo a nasanyib a naydasal si Jesus: 3:21; 5:16; 6:12; 9:18, 28; 22:32, 40-41. Intolas pa ni Lokas iyaw bilinaw ni Jesus dyirad nanawhen na saw a dyi sa maōpay do kapaydasal da (18:1-8).

No chatatdo a tima do nyaya a libro, ki maynamot do soyot a myan dyirad tabo saw a nanganohed a si Jesus, ki Anak no Dyos. Akmas binataw no anghil di Sekarayah a āmang ni Juan a kāna, “Ay, āngonchya kasoyot mo, as kan āro sanchiw masoyot do kaiyanakaw ni Jesus!” (1:14; 8:13; 10:17; 15:5, 9, 32; 19:6, 37).

Maynamot di Jesus, no paytābwan no chakey na batahen do dya libro, ki maboya do 19:10 a kānan Jesus, “Iyaw nyaw nangayan ko dya lōbong, iyaw kangay kwa omchichwas siras nabo saw tan isalākan ko sa.” Asa pa, “Myan dyaken Ispirito no Dyos, ta pinidi na yaken a mangikasaba so Maganay a Dāmag dyirad mapopobri. Tinoboy na yaken a mangibahey so kapakakaro dan nabahod, kan kapakaboya dan bolsek, kan kapanoroh so kalibryan dyirad malidyatan, as kan kapangibahey ko so chimpo a kapangisalākan Āpo Dyos so tawotawo na” (4:18-19).

No Naychakarwan no Nya Libro

No panggep no nya tolas 1:1-4

No kaiyanakaw ni Juan kan si Jesus a mismo 1:5-2:52

No kapagsagāna ni Jesus do tarabako aa 3:1-4:13
 No kapangnanawo ni Jesus do Galilya 4:14-9:50
 No kangayaw ni Jesus do Jerosalem 9:51-19:27
 No kapangnanawo ni Jesus do Jerosalem 19:28-21:38
 No kadiman kan kapagōngar ni Jesus 22:1-24:53

No Maganay a Dāmāg a Intolas Ni Lokas

Pakatoneng

¹ Dyimom madāyaw a Teopilo.

Āro dana saw nangpādas a naytolas so maynamot do natongpalaya do payaya-hatangan taya. ² On, no intolas daw, ki akmas nakaiparawat daw dyamen yapo do kasiknan na pa no mismo saw a nakaboya kan nangasaba so maynamot di Jesus. ³ Aran yaken, maynamot ta kinaganay ko kan nabisādo ko a nachinanawan a tabo nya saya naporiparin a yapo do kasiknan da, naktokto ko pa a maganay an itolas ko sa dyimo nyaya sigon do kosto a kasarosarano da, ⁴ tan sakangwan mapatakan mo a oyod iyaw no nainanawo saya dyimo.

No Kaipakatoneng no Kayanak ni Juan a Bawtista

⁵ Do chimpwaw no kapagāri ni Herodes do Jodya,* ki myan daw asa a pādi a mayngaran so Sekarayah a asa mimbrow no bonggoy no papādi saw a inpangpangōlwan Abidyah do kaychowa. Iyaw nyaya Sekarayah, ki myan baket na a mayngaran so Elisabet a yapo do kapotōtan ni Aaron.†

⁶ Siraw nya maychabahay, ki mayengay sa malinteg do salapen no Dyos, as kan kinapyā da a inonotan tabo bilbilin kan paglintegan no Dyos.

⁷ Ki abaw anak da, ta hopes si Elisabet. Asa pa, malkem kan baket dana sa.

⁸ Asa karaw, narapit arawaw a batang no bonggoy da Sekarayah, kan iyaw magsirbi do Dyos do Timplo do dawri. ⁹ Sigon do dadakay daw no papādi, si Sekarayah nabonot a somindep do Timplo ni Āpo a maysosoh so insinso.

¹⁰ Do nakarapitaw no ōras a kapaysosoh na so insinso, naychipeh saw āro a tawotawo a maydaydasal do gaganaw no Timplo. ¹¹ Sinpangan na, myan nagparang di Sekarayah asa a anghil ni Āpo, kan naytēnek do makanawanaw no altar a paysosohan so insinso. ¹² Ki do nakaboyaw syan Sekarayah, sominryam, as kan oltimo nakamo na.

¹³ Ki binata dya no anghilaw a kāna, “Mamo kabam Sekarayah, ta nadngey no Dyos dasal mwaw. Dawa, maymanganak anchis Elisabet a kabahay mo so mahakay, kan pangaranan monchis Juan. ¹⁴ Ay, āngonchya kasoyot mo, as kan āro sanchiw masoyot do kaiyanak naw! ¹⁵ Ta iya, ki maibidang anchi a masisita do salapen no Dyos. Machita dya polos a minom so palek mana aran āngo a makabok,‡ as kan makneb anchi so panakabalin no Ispirito Santo a aran myan pad bodek ni ānang na. ¹⁶ Aronchi dyirad kapotōtan Israel paybidyen na di Āpo a Dyos da. ¹⁷ Manmanmanchi kan si Āpo, as kan iyaw panakabalin na, ki akmas intorohaw no Masantwan a Ispirito di propita Elyas§ do kaychowa. Paychachapyahen na sanchiw may-aāmang.* Pagbabawyen na sanchiw masosōkir saw a tawotawo tan mangtokto sanchi a akmas

* **1:5** 1:5 Iyaw nya Herodes, ki Herodes a pinangaranan das “Mabileg,” kan intorayan naw tabo tana dan Jodyo.

† **1:5** 1:5 Sira tabo papādyaw no Jodyo, ki naychakarwa sa do dadwa poho kan apat a bonggoy da. 1 Kron. 24:10. Si Aaron, ki iyaw ākangaw ni Moyses, as kan iyaw no nanoma a pādi a pinidi no Dyos do Israel. ‡ **1:15** 1:15

Leb. 10:9-11 § **1:17** 1:17 1 Ār. 18 * **1:17** 1:17 Mal. 4:6

siras malinteg saw. On, nyayaw parinen nanchi tan isagāna na saw tawotawowaw do kawara ni Āpo.”

¹⁸ Ki binata ni Sekarayah do anghilaw a kāna, “Maypangonchiw kapatak ko sya a maparin saw nya, ta malkem ako naya kan koribetbet danaw si baket ko?”

¹⁹ Ki tinbay no anghilaw a kāna, “Yaken si Gabriel a pachirawatan ni Āpo Dyos, kan maytēnek ako do salapen na. Tinoboy na yaken a mangay a mangibahey so nya maganay a dāmag dyimo. ²⁰ Maynamot ta inanohdan mwabaw binata ko saya, makapaylilyak ka paba a mandan arawaw a maparin saw inbahey kwaya, ta sigorādo a maparin anchi anchan marapit ōras na.”

²¹ Ki siraw tawotawo saw do gagan a mangnanaya di Sekarayah, chinasdaaw da an āngo chinahay na do irahemaw no Timplo. ²² Sinpangan na, do nakahtot naw, oyod a omel dana, ta makapaylilyak paba. Nyaw nakatonngan da sya a myan naipaboya no Dyos dya do irahem. Yapo do dawri, sininsinyasan na saw tawotawo, ta polos a dya makapaychirin dyira.

²³ Do nakakabos danaw no arawaw no nakapagsirbi nad Timplo, somnabat danad bahay na.

²⁴ Oyod a nahay aba, as nakapanginaw ni Elisabet a baket na, as kan do dawri, minohbot paba do bahay na do dadima a kabohan.

²⁵ Binata na do inawan na, “Pinarin no Dyos dyaken nya sichangori a maynamot do kāsi na dyaken. Sichangori, pinakaro naw nya pakasnesnekan ko do salapen tawotawo.”

No Kaipakatoneng no Kayanak ni Jesus

²⁶ Do chanemaw a kabohan bogyaw ni Elisabet, tinoboy no Dyos si anghil Gabriel do idi a Nasaret do probinsya a Galilya. ²⁷ Nangay do asa balāsang a birhin a naitōlag a machikabahay di Jose a kapotōtan ni simna Āri Dabid. No ngaran nya birhin, ki si Maria.

²⁸ Do nakapagparangaw no anghilaw di Maria do bahay na, binata na dya a kāna, “Komosta ka! Masoyot ka, ta machitatārek parābor dyimo no Dyos, kan ay-aywanan naymo.”

²⁹ Maynamot do dyaya neparin, taywara chinariribok ni Maria an āngo inbaheyaw no anghilaw, kan iniktokto na an āngo chakey na batahen.

³⁰ Ki binatan anghilaw dya a kāna, “Mamo kabam Maria, ta pinidi naymo ni Āpo Dyos a kaipaboyan parābor na. ³¹ Mabogi kanchi kan iyanak monchiw asa mahakay, kan pangaranan monchis Jesus. ³² Mabīleg anchi, kan matawagan anchi so Anak no Katotohosan. Pagārihen anchi ni Āpo Dyos a akmas kapoonan na a si Āri Dabid. ³³ Itorayan na sanchi a abos pandan kapotōtan sayan Jakob, kan abanchiw pandan kapagāri na.”

³⁴ Ki tinbay ni Maria iyaw anghilaw a kāna, “Maypāngo a maparin nyaya dyaken a asa kwa birhin?”

³⁵ Tinbay no anghilaw a kāna, “Mangay anchi dyimo Ispirito Santo, as kan pongosan nanchimo so panakabalin no Manakabalin a Dyos. Nyaw paynamotan na a iyaw masantwanaya a adekey a iyanak monchi, ki matawagan anchi so Anak no Dyos.

³⁶ “Chiban mo pas Elisabet a kabagyan mo a aran batabatahen da a hopes, ki maymanganak anchi. Changori, anem dana kabohan kabogi na a aran bakbaketan dana. ³⁷ Ta aba polos dya maparin ni Āpo Dyos.” Nawriw binatan anghilaw.

³⁸ Ki binatan Maria a kāna, “Cha ko dya a pachirawatan Āpo Dyos. Maparin pakono sa dyaken akmas binata mo saya.” Sinpangan na, komnaro danaw anghilaw.

No Kasarongkar ni Maria di Elisabet

³⁹ Do dawri, nahay aba as nakapagrobwat ni Maria, kan nakalyalisto a nangay do katokotokonanaw do asaw a idi do Jodya. ⁴⁰ Nangay a somindep do bahay daw da Sekarayah, kan kinablaawan na si Elisabet. ⁴¹ Ki do nakadngeyaw ni Elisabet so kablaawaw ni Maria, minlon adekeyaw do bodek na, as kan nakneb si Elisabet do panakabalin no Ispirito Santo.

⁴² Do dawri, nakalyak a kāna, “Ay, imo kagagasātan do tabo a mababakes, as kan magāsāt anchiw iyanak mo a adekey! ⁴³ Chasdaaw kwaya, ta sino ako a yangay a sarongkaran ānangayan Āpo ko? ⁴⁴ Chiban mo, do nakadngey kwaw so nakakablaaw mwaw dyaken, ki minlon adekeyaya do bodek ko do kasoyot na. ⁴⁵ On, magāsāt ka, ta nanganohed ka a matongpal sanchiw inbaheyaw no Dyos dyimo!” binata ni Elisabet.

No Kanta a Pagdāyaw ni Maria

⁴⁶ Sinpangan na, naychirin si Maria a kāna,
“Daydayāwen ko Āpo ko do tābo a aktokto ko.

⁴⁷ Ay so kasoyot ko maynamot do Dyos a Mangisalākan ko,
⁴⁸ ta nanakem na yaken a mabodis a pachirawatan na!

Mangroggi sichangori, batabatahen danchin tabo a tawotawo a magāsāt ako
⁴⁹ maynamot do kataywara a kapakasdāaw a naporin dyaken
a pinarin no manakabalin kan masantwan a Dyos.

⁵⁰ Asa pa, chāsi na saw manganyibaw sya
a mangroggi dyirad kapoonan ta saw a mandanchi dyirad somarsarano pa saya a
kapotōtan.

⁵¹ Inpaboya naw panakablin na,
kan pinaychaket na saw plāno dan mapapangas saw a tawo.

⁵² Pinakaro naw toray dan matotohosaw a ar-āri,
as pinatohos naw saad dan mabobodis saw a tawotawo.

⁵³ Inapnek na sas maganay makachitaw,
ki siraw mabaknangaw, ki pinayam na sa a kaynaynawan da.

⁵⁴ Sinidongan na saw tawotawo na a kapotōtan Israel a pachirawatan na,
ta nāw na nanakem iyaw kari na a kāsi dyira.†

⁵⁵ On, inpaboya naw kāsi na di simna Abraham kan dyaten a tabo a kapotōtan na a
abos pandan
a akmas inkari naw dyira kaychowa.” Nyaw binatan Maria.

⁵⁶ Minyan si Maria so malabit a tatdo a kabohan do yanan da Elisabet, as
nakapaybidi nad bahay naw do Nasaret.

No Kaiyanak ni Juan a Bawtista

⁵⁷ Sinpangan na, do nakarapit danaw so ōrasaw a kapaymanganak ni Elisabet,
inyanak naw asaw a mahakay. ⁵⁸ Do nakadāmag daw syan karoba da saw kan siraw
kakabagyan da saw so makaskasdāawaya a pinarin Āpo Dyos dya, ki nachipagragasak
sa dya.

⁵⁹ Do chawawaho naw a araw no adekeyaw, yangay da inpakogit, ta nyaw sīgod a
dadakay da, kan chakey da pangaranan so Sekarayah tan mayengay sa kan āmang
na. ⁶⁰ Ki nachiengga si Elisabet a kāna, “Engga, Juan ngaran na.”

⁶¹ Ki binata da dya a kon da, “Naon, ki abayaw mayngaran so Juan a kabagyan
nyo.”

⁶² Do dawri, sininyasan das Sekarayah, ta yahes da an āngo chakey na ngaran
adekeyaw.

† 1:54 1:54 Gen. 32:25-28; 49:7, 16

⁶³ Sinpangan na, nangdaw si Sekarayah so paytolasan na, as kan nyaw intolas na: “Juan iyaw ngaran na.” Chinasdaaw da a tabo no myan saw daw. ⁶⁴ Do dawri, nyeng a napakaro kaomelaw ni Sekarayah, kan naychirin so pangidāyaw na so Dyos.

⁶⁵ Nasdaāwan sa tabo karoba da saw daw, as kan nakarakarapit nya dāmag do tabo a tawotawo do katokotokonan no Jodya.

⁶⁶ Nyaw iniktokto dan tabo tawotawo saw a nakadngey sya a, “Āngo paronchiw payparinan nyaya a adekey anchan mayparakoh?” Nyaw binata da, ta madlaw da a myan panakabalin ni Āpo do dawri a adekey.

No Kanta a Pagdāyaw ni Sekarayah

⁶⁷ Do dawri a nakapakalilyak dana ni Sekarayah a āmang ni Juan, nakneb dana do panakabalin no Ispirito Santo, kan inpadto na a kāna,

⁶⁸ “Madaydāyaw si Āpo a Dyos dan kapotōtan Israel, ta yanggay na yaten a sarongkaran tan wayawayaan na yaten a tawotawo na.

⁶⁹ Tinorohan na yaten so mabileg a Mangisalākan a yapo do kapotōtan Āri Dabid a pachirawatan na.

⁷⁰ On, nyaw am-āmang dana inpaibahey na dyirad masantwan saw a propīta na do kaychowa

⁷¹ a isalākan na yaten dyirad kabōsor ta kan sira tabo mangipsokaw dyaten.

⁷² Binata na pa a chāsi na saw kapoonan ta, kan naknakmen naw masantwanaw a tōlag na dyira.

⁷³ On, inkari na di Abraham a kapoonan ta

⁷⁴ a isalākan na yaten dyirad kabōsor ta tan abo kāmō ta a magsīrbi dya

⁷⁵ a nāw na masantwan kan malinteg do salapen na do tabo araw do kabyay taya.

⁷⁶ “Ki imo a anak ko, matawagan kanchi a propīta no Katotohosan a Dyos. Nanmanma ka kan si Āpo tan isagāna mo ayaman na.‡

⁷⁷ On, ipakatoneng monchi dyirad tawotawo na a maisalākan sa a maynamot ta napakawan dana sa do gatogatos da,

⁷⁸ ta oltimo a māsisyen iyaw Dyos ta, as kan toboyen nanchiw asaw a yapo do hanyit a kayarig no domadaw a araw a mangay a mangisalākan dyaten.

⁷⁹ Ta anchan mangay, ki sēdangan na sanchiw myan saya do kasarisyayan a mangay danad kadiman a abos pandan,

as kan palongohen nanchi yaten do rarahan a mangay do kaydamnayan no kapangtokto.”§ Nawriw binatan Sekarayah.

⁸⁰ Do dawri, nayparakoh kan naypayit adekeyaw do inawan kan do kapakatoneng so maynamot do naispiritwan a byay. Minyan do let-ang a nandad nakapaboya naw a nangnanawo dyirad tawotawo saw a kapotōtan Israel.

2

No Kaiyanak ni Jesus

(Mt. 1:18-25)

¹ Do dawri saw a araw, myan bilin a yapo do Agosto Caesar a maipalista tabo a tawotawo a omidi do dawri a pagāryan Roma. ² Nya dāmo a kapagpalista, ki do

‡ 1:76 1:76 Mal. 3:1; Mt. 11:10; Mk. 1:2; Lk. 7:27 § 1:79 1:79 Isa. 9:2; 59:8; Mt. 4:16

kagobirnadoraw ni Kirenyo do Sirya. ³ As katakatayisa, ki nangay sa tabo a magpalista do mismo da a idi.

⁴ Do dawri, aran si Jose, ki nagrobwat a mangay a magpalista. Ki maynamot ta yapo do kapotōtan kan pamilyaw ni Āri Dabid, nangay a yapo do idi na a Nasaret do probinsya a Galilya kan nangay do Jodya do idi a Betlehem a iyaw idyaw ni Āri Dabid kaychowa. ⁵ Do kangay naya a magpalista, rinarayay na si Maria a naitōlag a kabahayen na, as kan mabogi dana si Maria do dawri.

⁶ Ki do kayan daranaw do Betlehem, narapit ōras a kapaymanganak na. ⁷ Do dawri, inyanak ni Maria iyaw matonengaya a mahakay a anak na. Sigon do dadakay da, pinongosan nas mananaro saw a lamilamit, as kan maynamot ta abaw yanan da do pagdagdagosan saw a bahay, pinapoktad na do hosagan daw no binyay.

Siraw Magpaspastor kan Siraw Anghil Saw

⁸ Ki do dawri a ahap, do masngen do dawri a idi, myan saw magpaspastor a magbanbantay siras karniro da saw do pagpapaaraaban daw sira. ⁹ Ki nyiknyinan a myan napaboya dyira a anghil ni Āpo, kan nadibon san sēdang no kararanyagan a glorya ni Āpo Dyos, as kan taywaraw nakamo da.

¹⁰ Ki binatan anghilaw dyira a kāna, “Mamo kamo aba, ta yangay ko dyinyo maganay a dāmāg a manoroh so rakoh a soyot dyirad tabo a tawotawo. ¹¹ Sichangori, do idi ni Āri Dabid, ki nayanak si Kristo a Āpo kan Mangisalākan nyo. ¹² Iyanchiw nyaw pakatonngan nyo sya: Maboya nyonchiw adekeyaw a nakapoktad do asa hosagan a napongosan so mananaro a lamilamit.”

¹³ Ki naychihat a nagparang reprep saw a aanghil a yapo do hanyit a siraw rārayay saw no napaboyaw dyira, kan nagdaydāyaw sa do Dyos a kon da,

¹⁴ “Matan-ok si Āpo Dyos do katotohosan a hanyit, kan myan danaw kapaychachapya dyirad tawotawo a chinahwahok na do lōbongaya!”

¹⁵ Do nakakaro daranaw no anghil saw a naybidi do hanyit, binata dan magpaspastor saw do katakatayisa dyira a kon da, “Ngay, mangay tad Betlehem, ta yangay ta chiban inpakatonengaya ni Āpo dyaten.”

¹⁶ Nakalyalisto sa nangay, as kan do nakapakarapit daw daw, nachichwasan da sa Maria kan Jose, as kan naboya da pa iyaw adekeyaw a nakapoktad do hosagānaw. ¹⁷ Do nakaboya daw so adekeyaw, inistorya dan magpaspastoraw iyaw inpakatonengaw dyiran anghilaw a maynamot dya ¹⁸ Ki nasdaaw sa tabo nakadngeyaw so inbahey daw no magpaspastor saw.

¹⁹ Ki si Maria, kinapya na sa tabo do aktokto naw inbahebahey daw no magpaspastor saw, as kan nāw na iktokto chakey da batahen.

²⁰ Sinpangan na, naybidi dana saw magpaspastoraw a mangibahebahey so pagdaydāyaw da di Āpo Dyos maynamot do tabo nadngey daw kan naboya daw, ta napanin sa tabo a akmas inbaheyaw no anghil dyira.

No Kapangaran Das Adekeyaw so Jesus

²¹ Do chawawaho naranaw a karaw no adekeyaw, inpakogit da, as kan pinanganan das Jesus. Iyaw nyaw ngaranaw a inbahey no anghilaw sakbay a naīnaw.

No Kaididikar Da si Jesus do Timplo

²² Do nakarapit daranaw so arawaw a kapagtongpal da so kapakadalos da do salapen no Dyos a akmas naitolasaw do Lintegaw ni Moyses a maynamot dyirad

naymanganak,* inyangay da Jose kan Maria iyaw anak daw do Jerosalem tan iparawat da do Dyos. ²³ Pinarin daw akmas naitolasaw do linteg ni Āpo Dyos a kāna, “Kāda matoneng a anak a mahakay, ki naibidang a dyira no Dyos.”† ²⁴ Indāton da pa di Āpo Dyos iyaw dāton da a mismo a akmas naitolasaw do linteg ni Āpo a kāna, “Masisīta a myan dadwa boyit mana dadwa anak no kalapāti.”‡

²⁵ Ki do dawri, myan asa malkem do Jerosalem a mayngaran so Simeon a panapanayahen naw kaisalākan no Dyos so tawotawo a kapotōtan Israel. Malinteg katawo na kan managdaydāyaw di Āpo Dyos, as kan myan dyaw Ispirito Santo.

²⁶ Inpakatoneng no Ispirito Santo dya a madiman aba, an dyi na pa maboyaw Kristo a iyaw inkaryaw ni Āpo Dyos. ²⁷ Maynamot do kapawnot no Ispirito Santo dya, somindep si Simeon do Timplo. Ki do dawri, do kaiyangay daw da Jose kan Maria si Jesus do irahem tan tongpalen daw bilinaw a naitolas do linteg, ²⁸ inhap ni Simeon adekeyaw a kinepkep, as nakaidaydāyaw nas Āpo Dyos a kāna,

²⁹ “Changori, natongpal kari mwaw dyaken, mo Āpo.

Palobōsan mo na yaken a pachirawatan mo a madiman a sikakapya.

³⁰⁻³¹ On, ta naboya ko na a mismo nyaya a tinoboy mo a mangisalākan a insagāna mo do salapen dan tabo a tawotawo do lōbongaya.

³² Kayarig naw soho a mangsēdang so pangtoktwan dan Dya-Jodyo, as kan maynamot dya, ki iyangay na anchiw dāyaw dyirad tawotawo mo a kapotōtan Israel.”

³³ Do dawri, chinasdaaw da Jose kan Maria iyaw chinirin saw ni Simeon a maynamot di Jesus. ³⁴ Binindisyonan san Simeon, kan binata nad Maria a ānang na, “Pinidi no Dyos nya adekey a pakarārayawan kan pakaisalakānan āro a tawotawo a kapotōtan Israel. On, iyaw pangilasīnan a tinoboy no Dyos a mangipaneknek so chakey naw. Ki aran komwan, kontraen danchin āro a tawotawo. ³⁵ No pagtongpalan na, mapahtot anchiw intayo daw no tawotawo do makatayrahem a aktokto da. Ki imom Maria, oltimonchi a kapagmamayo mo, ta akma kanchiw mabagkong do pōso mo,” binata ni Simeon.

³⁶ Ki myan do dawriw asaw a propīta a mabakes a mayngaran so Ana. Iya, ki pōtot ni Panwel a yapo do kapotōtan Aser, kan taywara danaw kabaket na. Papito lang a katawen nakapayopok da kan lakay na, ³⁷ as nakabālo na. Do dawri, myan danaw wawaho a poho kan apat a tawen na. Polos a dya komnarokaro do Timplowaw, an dya nāw na nagdaydāyaw do Dyos a nagay-ayonar kan naydaydasal do māraw kan mahep.

³⁸ Do dawri a nakayangay das Jesus do Timplo, ki nangay si Ana do yanan daw, kan nagyāman do Dyos. Yapo do dawri, inbahebahey naw maynamot do adekeyaw dyirad tabo a mangnangnanaya so kapangisalākan no Dyos so tawotawo do Jerosalem.§

No Kapaybidi Da do Nasaret

³⁹ Do nakatayoka daw da Jose kan Maria a nagtongpal so tabo inbilinaw no linteg ni Āpo, naybidi dana sa do Nasaret a idi da do probinsya a Galilya. ⁴⁰ Do dawri, nayparakoh kan naypayit si Jesus. Napno so kinasīrib, kan myan dyaw parābor no Dyos.

No Nakabidin ni Jesus do Timplo

* **2:22** 2:22 Sigon do Linteg ni Moyses, an mangiyanak mabakes so mahakay, ki maibidang a malapos do irahem no apat a poho a karaw mana an mabakes, ki anem a poho a karaw. Do dawri saw a araw, maipalōbos aba a mangsalid so aran āngo a naibidang a masantwan mana somdep do Timplo a mandad kapakadalos na. Leb. 12:2-8 † **2:23** 2:23 Eks. 13:1-2, 12-13; 1 Sam. 1:24 ‡ **2:24** 2:24 Leb. 5:11; 12:8 § **2:38** 2:38 “Jerosalem” mana “tabo tawotawo do Israel,” ta no Jerosalemaya, ki naibidang dana a akmay pinakainawan dan tabo Jodyo.

⁴¹ Kāda tawen, ki mangangay saw inyapwan naw ni Jesus do Jerosalem a machipista do Pistaw no Nakahabas no Anghil. ⁴² Maynamot ta nyaw dān da pariparinen, nangay dana sa nachipista. Magtawen si Jesus so asa poho kan dadwa do dawri.

⁴³ Ki do nakatayoka danaw no pistaya, somabat dana sa do Nasaret, ki nadladlaw daba no inyapwanaw a nabidin sawen si Jesus do Jerosalem. ⁴⁴ Komwan naparin, ata, no myan do aktokto da, ari a nachisagel si Jesus do āro saw a rārayay da, dawa, tinongtong daw nayam so asa karaw. Ki do nakadlaw daw sya a abo si Jesus, yangay da inyahahes dyirad kakabagyan da saw kan siraw chapapatak da saw. ⁴⁵ Do dyi daw a nakaboyan sya, pinaybidi da a yangay a chinichwas do Jerosalem.

⁴⁶ Do chatatdo naranaw a karaw, nasarakan da a myan do Timplo, kan myan a machidisdisna dyirad mamaistro saw no Jodyo. Ditā na daw a mangadngedngey kan manahahes dyira. ⁴⁷ Nasdaaw sa tabo nakadngeyaw sya maynamot do kapakaāwat naw kan atbay na saw.

⁴⁸ Komwan a nasdaāwan saw inyapwan naw do nakaboya daw sya. Binatan ānang na dya a kāna, “Anak ko, āngo ta pinarin mo dyamen nya? Oltimo a bakel namen kan āmang mo a maychichichwas dyimo?”

⁴⁹ Ki nyaw initbay ni Jesus dya a kāna, “Āngo ta chinichwas nyo yaken? Chapatak nyo abawri a machita a myan ako do bahay ni Āmang ko?”

⁵⁰ Ki naawātan dabaw inbahey naw dyira.

⁵¹ Do dawri, nachangay danas Jesus dyira a naybidi do Nasaret, as kan matodyo kan managtongpal si Jesus dyira. Kinapya na sa tabo ni ānang naw nya napariparin do aktokto naw. ⁵² Nayparakoh si Jesus do inawan na kan do sirib, as kan makahwahok do Dyos kan do tawotawo.

3

No Kapangasaba ni Juan a Bawtista

(Mt. 3:1-12; Mk. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

¹ Do nakahabasaw no āro a tawen, do chaasa poho naw kan dadima a katawen no nakapagtoray ni Impirador Tiberyo, ki myan dana si Ponsyo Pilato a gobirnadador do Jodya, kan nagtoray si Herodes do Galilya,* as kan si Pilipi a kakteh ni Herodes, ki nagtoray do loglogar a Itorea kan do Trakonite. Myan pa si Lisanyas a nagtoray do Abilene,² as kan myan pa sa Anas kan Kaypas a naggedan a katotohosan a pādi do Jerosalem.

As do dawri a chimpo, nawaraw no chirin ni Āpo Dyos di Juan a anak ni Sekarayah do kayan naw do let-ang. ³ Binidibidi ni Juan tabo yanan tawotawo do maychamibitaw no oksongaw a Jordan, kan nangaskasaba dyira a kāna, “Magbabāwi kamo kan pabawtisan kamo. Tan komwan, pakawanen naynyo no Dyos do gatogatos nyo.”

⁴ No nyaya a pinariparin ni Juan, ki pakatongpalan no intolasaw ni Isayas a asa propita kaychowa a kāna,

“Iyanchiw mangingengengey do let-ang a mangibahebahey so nya a kāna,

‘Mamarin kamo so rarahan a para do Āpo,
kan paysonongen nyo pakono ayaman na.’

⁵ Pōnan nyo saw naychachichidongan na,
as pagdapagen nyo saw naychatokotokonan na.

Lintegen nyo saw naypaypachichwan na,
as linisen nyo naychadodogolanaw.

⁶ Do dawri, maboyanchin tabo a tawotawo kapangisalākan no Dyos!”†

* **3:1** 3:1 Si Herodesaya, ki si Antipas. Mt. 14:1; Ara. 13:1 † **3:6** 3:4-6Isa. 40:3-5

⁷ Iyaw nyayaw binata ni Juan dyirad āro saw a tawotawo a nangay a magpabawtisar dya a kāna, “Inyo a anak no karasaen! Sino nakabata dyinyo a maditditan nyo itwaya a soli ni Āpo Dyos an nabawtisan kamo? ⁸ Nawri pakono ipaboya nyo do kaparin nyo a nagbabāwi kamo do gatogatos nyo ah! Chasaray nyo abaw kabata nyowaya sya a, ‘Ara, ta kapoonan namen si simna Abraham,’ ta ibahey ko dyinyo a maparin ni Āpo Dyos a payparinen bato saya dya a kapotōtan ni Abraham! ⁹ Annadan nyo okom no Dyos a akmay wasay a nakasagāna dana panongeh so kayowaw a dya omsi so maganay, as kapayongeb na syad apoy.”

¹⁰ Ki inyahes dan āro saw a tawotawo di Juan a kon da, “Na, an komwan, āngo paro parinen namen?”

¹¹ Ki initbay ni Juan dyira a kāna, “No myan so dadwa laylay, machita paramānan naw abwanan. Masaw no myan so kanen, torohan na pakono maychapteng.”

¹² Ki do dawri, aran siraw magsingsingir saw so bwis, ki myan sa a nangay a magpabawtisar. Inyahes dad Juan a kon da, “Maistro, āngo paro parinen namen?”

¹³ Ki initbay ni Juan dyira a kāna, “Magsingir kamo aba so arwāro kan iyaw naikeddengaw a singsingiren nyo.”

¹⁴ Myan pa saw kadwan a soldādo, ki inyahes da dya a kon da, “Na, an yamen, āngo paro parinen namen?”

Ki binatan Juan dyira, “Pilpiliten nyo aba a samsamen kwarta dan tawotawo saw, as kan maybayataw kamwaba mapagatos so aran sino a tawo. Asa pa, mapnek kamo na pakono do maitorohaya sweldo nyo.”

¹⁵ Maynamot do dyaya chirin ni Juan, naypaypangay arapaap dan tawotawo a maynamot dya a iya danaw Kristwaw, ta siiinama sa a itonchiw Kristo.

¹⁶ Ki binata ni Juan dyira tabo a kāna, “Bawtisan koynyo do ranom, ki mangay anchiw matortoray kan yaken, as kan maikari akwaba a mangwasak so kahot no tokap na. Bawtisan nanchinyo so Ispirito Santo kan apoy. ¹⁷ Ari dyaw akmay igaw a paytahpan na tan mapaytawa naw hopes kan nakabyas saw. Iyaw matahpanaw, kapyahen nad agāmang naw. As iyaw naytahpanaw, sosohan nas apoy a abos pandan.”

¹⁸ Aro paw matatarek a pamagbaga ni Juan do kapangikasaba naw so Maganay a Dāmag dyirad tawotawo saw. ¹⁹ Pinaydabdab na paw si Gobirnadōr Herodes‡ do nakaagaw naw si Herodyas a baket ni kakteh na kan maynamot pa do tabo saw a marahet a pinariparin na.

²⁰ Malaksid dyirad dyaya kāron marahet a pinarin Herodes, otro rinohnwan na pa a inpabahod si Juan. §

No Kapagpabawtisaraw ni Jesus ni Juan

(Mt. 3:13-17; Mk. 1:9-11)

²¹ Do dyi paw a nakabahodan Juan, āro saw tawotawo a nagpabawtisar dya. Do dawri, aran si Jesus, ki nagpabawtisar dya. As do kadamaw ni Jesus a maydasal, naywangan hanyit, ²² kan naypabodis dyaw Ispirito Santo a akmas inawanaw no boyit. Sinpangan na, myan timek a yapo do hanyit a nakabata so nya a kāna, “Imo Anak ko a oyod kos chadaw. Oltimo a mahwahok ako a maynamot dyimo.”

Siraw Kapoonan ni Jesus

(Mt. 1:1-17)

²³ Do kaisiknanaw ni Jesus so tarabāko na, mangay dana tatdo a poho tawen na. An maynamot dya, ki ibidang dan tawotawo a anak ni Jose. As si Jose, ki pōtot ni Eli. ²⁴ As si Eli, ki pōtot ni Matat. As si Matat, ki pōtot ni Lebi. As si Lebi, ki pōtot ni

‡ 3:19 3:19 No nyaya a Herodes, ki si Āri Herodes Antipas. Sigon do pangeddeng dan taga Roma, ki inbidang daw toray naw a akma lang asa gobirnadōr. § 3:20 3:20 Mk. 6:16-29

Melki. As si Melki, ki pōtot ni Jane. As si Jane, ki pōtot ni Jose. As si Jose, ki pōtot ni Matatias. ²⁵ Si Matatias, ki pōtot ni Amos. As si Amos, ki pōtot ni Nahom. As si Nahom, ki pōtot ni Esli. As si Esli, ki pōtot ni Nage. ²⁶ Si Nage, ki pōtot ni Maat. As si Maat, ki pōtot ni Matatias. As si Matatias, ki pōtot ni Semei. As si Semei, ki pōtot ni Jose. As si Jose, ki pōtot ni Jodah. ²⁷ Si Jodah, ki pōtot ni Joana. As si Joana, ki pōtot ni Resa. As si Resa, ki pōtot ni Serobbabel.* As si Serobbabel, ki pōtot ni Sealtiel. As si Sealtiel, ki pōtot ni Neri. As si Neri, ki pōtot ni Melki. ²⁸ Si Melki, ki pōtot ni Adi. As si Adi, ki pōtot ni Kosam. As si Kosam, ki pōtot ni Elmodam. As si Elmodam, ki pōtot ni Er. ²⁹ Si Er, ki pōtot ni Joswe. As si Joswe, ki pōtot ni Elieser. As si Elieser, ki pōtot ni Jorim. As si Jorim, ki pōtot ni Matat. As si Matat, ki pōtot ni Lebi. ³⁰ Si Lebi, ki pōtot ni Simeon. As si Simeon, ki pōtot ni Jodas. As si Jodas, ki pōtot ni Jose. As si Jose, ki pōtot ni Jonan. As si Jonan, ki pōtot ni Eliakim. ³¹ Si Eliakim, ki pōtot ni Melea. As si Melea, ki pōtot ni Mena. As si Mena, ki pōtot ni Matata. As si Matata, ki pōtot ni Natan. As si Natan, ki pōtot ni Dabid. ³² Si Dabid, ki pōtot ni Jesse. As si Jesse, ki pōtot ni Obed. As si Obed, ki pōtot ni Boas.† As si Boas, ki pōtot ni Salmon. As si Salmon, ki pōtot ni Naason. ³³ Si Naason, ki pōtot ni Aminadab. As si Aminadab, ki pōtot ni Aram. As si Aram, ki pōtot ni Arni. As si Arni, ki pōtot ni Ebron. As si Ebron, ki pōtot ni Pares. As si Pares, ki pōtot ni Jodah.‡ ³⁴ Si Jodah, ki pōtot ni Jakob. As si Jakob, ki pōtot ni Isaak. As si Isaak, ki pōtot ni Abraham. As si Abraham, ki pōtot ni Tare. As si Tare, ki pōtot ni Nakor.§ ³⁵ Si Nakor, pōtot ni Serog. As si Serog, ki pōtot ni Ragaw. As si Ragaw, ki pōtot ni Peleg. As si Peleg, ki pōtot ni Heber. As si Heber, ki pōtot ni Selah.* ³⁶ Si Selah, ki pōtot ni Kainan. As si Kainan, ki pōtot ni Arpasad. As si Arpasad, ki pōtot ni Sem. As si Sem, ki pōtot ni Noyi. As si Noyi, ki pōtot ni Lamek.† ³⁷ Si Lamek, ki pōtot ni Metosalem.‡ As si Metosalem, ki pōtot ni Enok. As si Enok, ki pōtot ni Jared. As si Jared, ki pōtot ni Mahalaleel. As si Mahalaleel, ki pōtot ni Kainan. ³⁸ Si Kainan, ki pōtot ni Enos. As si Enos, ki pōtot ni Set. As si Set, ki pōtot ni Adan, as kan si Adan, ki anak no Dyos.§

4

No Kasōot ni Satanas di Jesus

(Mt. 4:1-11; Mk. 1:12-13)

¹ Do nakakaro danaw ni Jesus do Oksong a Jordan, ki nakneb do panakabalin no Ispirito Santo, as kan pinalongo no Ispirito do naychabongbongrwaw a letang. ² Minyan daw si Jesus so apat a poho a karaw, kan sinosōot ni Satanas. Ki iyaw kayanaw ni Jesus daw, polos a dya komninan, as kan do panapanawdyanaw, naptengan.

³ Binata dya ni Satanas a kāna, “An oyod a imo Anak no Dyos, mandaran mo paw nyaya bato a mayparin a tināpay.”

⁴ Ki inibay ni Jesus dya a kāna, “Naitolas do Masantwan a Tolas a, ‘Tināpay aba lang manoroh so byay no tawotawo.’ ”*

⁵ Sinpangan na, pinalongo ni Satanas si Jesus do matohosaw a yanan, as nakaiparang na dya so tabo saw a pagpagaryan do lōbongaya do pagripat lang.

⁶ Binata na pa di Jesus a kāna, “Itoroh ko sanchi a tabo dyimo nyaya panakabalin a mangitoray kan tābo kinabaknang da, ta naitoroh sa tabo dyaken, kan maparin ko a itoroh do aran sino a chakey ko a panorohan. ⁷ Dawa, an magdāyaw ka dyaken, ayket, dyira mo na sa tabo.”

* **3:27** 3:27 1 Kron. 3:17-19; Esra 3:2; Hag. 1:1 † **3:32** 3:32 Rot 2-4 ‡ **3:33** 3:33 Gen. 38:29; 46:12; Nom. 26:20 § **3:34** 3:34 Gen. 11:24-32 * **3:35** 3:35 Gen. 10:25; 11:16-19 † **3:36** 3:36 Gen. 4:18-24 ‡ **3:37** 3:37 Gen. 5:18-22 § **3:38** 3:38 Gen. 2; 5:1-5 * **4:4** 4:4 Deot. 8:3

⁸ Ki inatbay ni Jesus a kāna, “Naitolas do Masantwan a Tolas a, ‘Pagdayāwan mo si Āpo a Dyos mo, kan iya lang pagsirbyan mo.’ ”†

⁹ Katayokan nawri, pinalongo ni Satanas kan pinaytēnek na si Jesus do katotohosanaw a yanan do Timplo do Jerosalem, as kabata na sya di Jesus a kāna, “An oyod a imo Anak no Dyos, gomtos ka pa dya, ¹⁰ ta nawryaw batan Masantwan a Tolas: ‘Mandaran sanchi no Dyos anghilis na saw a omaywan dyimo.’ ¹¹ Asa pa, ‘Siranchiw mangigpet dyimo tan dyi sa madonggyaran bato kokod mwaya.’ ”‡

¹² “Naon” tinbay ni Jesus a kāna, “ki binata na pa do Masantwan a Tolas a, ‘Sōoten mwabaw Āpo a Dyos mo.’ ”§

¹³ Do nakapatawos danaw a tabo no maparinaw ni Satanas a isōot di Jesus, kinarwan na pa a mandanchan myan maganay a gondāway na.

No Kaisiknan ni Jesus so Tarabako Na do Galilya

(Mt. 4:12-17; Mk. 1:14-15)

¹⁴ Do dawri, naybidi si Jesus do probinsya a Galilya, kan myan dyaw panakabalin no Ispirito Santo, kan nagwaras danaw dāmag a maynamot dya do intīro a yanan do Galilya. ¹⁵ Nangnanawo do sinagoga da saw no Jodyo, kan indaydāyaw da no tabo tawotawo saw.

No Kaskeh Da si Jesus do Nasaret

(Mt. 13:53-58; Mk. 6:1-6)

¹⁶ Do dawri, nawara si Jesus do Nasaret do idyaw a nayrakorakohan na. Sigon do dadakay na do Arawaw a Kapaynaynahah, ki somindep si Jesus do sinagoga daw daw, as kan naytēnek a nangbāsa so Masantwan a Tolas. ¹⁷ Inparawat da dyaw nahonaw a libro a intolas ni propīta Isayas. Binolay na, as kan nakachichwas na so naitolasaw a kāna,

¹⁸ “Myan dyaken Ispirito no Dyos, ta pinidi na yaken
a mangikasaba so Maganay a Dāmag dyirad mapopobri.
Tinoboy na yaken a mangibahey so kapakakaro dan nabahod,
kan kapakaboya dan bolsek,
kan kapanoroh so kalibryan dyirad malidyatan,

¹⁹ as kan kapangibahey ko so chimpo a kapangisalākan Āpo Dyos so tawotawo na.”*

²⁰ Do dawri, hinon Jesus pagbasāan naw, as nakapaybidi na syad mangay-aywanaw sya daw, as nakapaydisna na. Ki pinasyay dabaw mata dad Jesus no tabo myan saw do sinagogaw.

²¹ Binata na dyira a kāna, “Sichangori a araw, natongpal danaw nyaya a nadngey nyo do Masantwan a Tolas.”

²² Do nakatayoka naw a naychirin, dinaydāyaw dan tabo tawotawo, kan nasnasdaaw sa do makadadaw saw a chinirichirin na. Ki alit na binatabata da a kon da, “Samna! Iyabawriw nyaw barwaw ni Jose?”

²³ Do dawri, binata ni Jesus dyira a kāna, “Sigorādo ko a ibahey nyo dyaken nyaya panyinyirin a kon nyo, ‘Doktor, sigi, pyahen mo paw inawan mo!’ As chakey nyo pa batahen, ki ‘On, parinen mo pad bōkod mwaya idi iyaw akmas nadngey namenaw a pinarin mo do Kapernaom.’ ²⁴ Ki ibahey ko dyinyo oyod a abaw propīta no Dyos a mapadayāwan do bōkod na idi. ²⁵ Adngeyen nyo nyaya, ta oyod. Do chimpwaw ni Elyas do Israel, myan rakkoh a kapaychapteng do intīrwaw a tanatana do dyi naw a nakachimoyan do tatdo kan godwa a katawen, kan āro saw bālo do dawri. ²⁶ Ki aran komwan, tinoboy aban Āpo Dyos si Elyas do āro saw daw, basbāli a nawriw nanoboyan na syaw asaw lang a bālo do idi a Serepta do tana a Sidon.† ²⁷ As āro saw

† 4:8 4:8 Deot. 6:13; 10:20 ‡ 4:11 4:11 Sal. 91:11-12 § 4:12 4:12 Deot. 6:16 * 4:19 4:18-19 Isa. 61:1-2

† 4:26 4:26 Iyaw nya a Sidon, ki tana dan dyaw a Jodyo. 1 Ār. 17:9-24

nagliproso do Israel do chimpwaw ni propīta Eliseo, ki abaw napyan dyira, malaksid di Naaman a taga Sirya.”‡

²⁸ Ki do dawri, oltimo a kasoli dan tabo tawotawo do sinagoga do nakadngey daw so nawri a binatan Jesus. ²⁹ Nyeng sa naytēnek, as nakagoygoyod das Jesus a inihtot do dawri a idi, kan inyangay dad talapawaw no tokon a nakapatnekan syodad daw, ta chakey da asdayen daw.

³⁰ Ki tod a nyiknyinan a nayhawohawos si Jesus do payapayawan daw, as nakayam na.

No Kapaksyat ni Jesus so Marahetaw a Ispirito
(Mk. 1:21-28)

³¹ Sinpangan na, minosok si Jesus do Kapernaom a asa idi do Galilya. As do Arawaw a Kapaynaynahah, nangay do sinagoga daw a nangnanawo siras tawotawo saw daw. ³² Chinasdaaw da tabo do kapangnanawo naw maynamot ta malawag a myan toray na sigon do kapaychichirin naw.

³³ Ki do irahemaw no nawri a sinagoga, myan asa mahakay a linoganan marahet a ispirito, kan nangagay so malyak a kāna, ³⁴ “Ayya! Anghen mo yamen, mo Jesus a taga Nasaret? Yangay mori yamen a rārayawen? Taywaran dyi namen imo a chapapatak? Imo abawriw Masantwanaw a tinoboy no Dyos?”

³⁵ Ki pinaydabdab ni Jesus marahetaw a ispirito, as nakaibahey na sya dya a kāna, “Magolimek ka, kan komaro ka do dawri a tawo!” Sinpangan na, pinaydipodiporis no marahetaw a ispirito mahakayaw do salapen daw, as nakakaro na sya, kan pinaynyinan naba.

³⁶ Chinasdaaw da tabo no tawotawowaw nawri a pinarin Jesus, kan binatabata da do katakatayisa dyira a kon da, “O! Āngo paro nyaya chirin? Myanayas toray kan panakabalin a magmandar siras marahet saya a ispirito, as kan komaro sa!”

³⁷ Nagwaras do dawri a idi kan tabo do omdibonaw iyaw dāmagaya a maynamot di Jesus.

Pyahen ni Jesus Āro a Tawotawo
(Mt. 8:14-17; Mk. 1:29-34)

³⁸ Sinpangan na, komnaros Jesus do dawri a sinagoga, as nakangay nad bahay ni Simon Pedro. Ki myan do dawri iyaw mabakesaw a katogangan ni Simon a palālo so kapagbāra. Dawa, chindaw dad Jesus a sidongan na. ³⁹ Do dawri, naytēnek si Jesus do katalinaw no mabakesaw, as nakaimandar na sya komaro kapagbāra naw, ki nyeng na binawan. Insigīda naybangon, kan nakangay dana nangidasar so kanen da.

⁴⁰ Do kasdep danaw no araw,§ inyangay da san tawotawowaw maychagaganyit saw a matatarek so ganyit di Jesus, kan pinalapaw naw tanoro naw do katakatayisa dyira, ki napyan sa a tabo. ⁴¹ Do dawri, pinaksyat na paw marahet saw a ispirito a somindep dyirad āro saw a tawotawo, kan ingengengey dan marahet saw a ispirito do kakaro daw nya a kon da, “Imo, Anakaw no Dyos!”

Ki pinaydabdab san Jesus, kan palobōsan na saba a maychirin, ta sīgod darana chapatak a iya, ki si Kristo.

No Kapangasaba ni Jesus do Galilya
(Mk. 1:35-39)

⁴² Do kapaysesēdang naranaw, komnaro si Jesus, kan nangay do kabwan naw no matawotawo a logar. Ki siraw tawotawo saw, ki nangay da a chinichwas, as kan do nakaboya daw sya, pinadas da a pagpepeten tan nāw narana dyira.

‡ 4:27 4:27 2 Ār. 5:1-15 § 4:40 4:40 Sigon do linteg da, ki mabaywan sa a maykatkat so aran āngo do Arawaw a Kapaynaynahah. Ki do kasdep no araw do dawri a araw, nawri danaw pandan no Araw a Kapaynaynahah.

⁴³ Ki binata na dyira a kāna, “Machita ko a ikasabaw Maganayaya a Dāmag a maynamot do pagtorayanayan Āpo Dyos do kadwan pa saya a idiidi, ta nawriw nanoboyan dyaken no Dyos.”

⁴⁴ Dawa, nangay si Jesus a nangasaba do sinagoga da saw do intīro a probinsya a Jodya.

5

No Kapamidi ni Jesus Siras Nanoma a Nanawhen Na (Mt. 4:18-22; Mk. 1:16-20)

¹ Do naypisaw a kayan ni Jesus a naytēnek do payisaw no Minanga a Genesaret* a mangnanawo, naysinpapadoydoy saw tawotawowaw a maypasngen dya, ta chakey daw mangadngey so chirin no Dyos. ² Do dawri, naboya ni Jesus dadwaw a abang a naigwarni dana, as nakagchin dana saw magkalkalapaw a nangay a naylablab so sigay da. ³ Sinakayan ni Jesus asaw a abang a dyira ni Simon, kan inyahes na dya a paydawden nas dēkey. Sinpangan na, naydisnas Jesus do abangaw, as nakainanawo na siras tawotawo saw daw.

⁴ Do nakatayoka naw a nangnanawo, binata nad Simon a kāna, “Paydawden mo paw abangaya, kan ipakat nyo sigay nyo saya tan makakalap kamo.”

⁵ Ki initbay ni Simon dya a kāna, “Āpo, naychararakan naw a nakapakat sigay namenaya, ki polos! Ki maynamot ta ibahey mo, ayket, ipakat namen a mirwaw sigay saya.”

⁶ Do nakaipakat daranaw so sigay da saw, nakalikmot sa so pangen dan among, kan kāpipirit danan sigay daw saw do kāron nahap da. ⁷ Dawa, sininyasan da saw rārayay da saw do matarekaw a abang a mangay a machisidong. Ki nangay sa, kan inapno daw dadwa saw a abang da, kan makalo dana sa dadwa a omned.

⁸ Do nakaboyaw ni Simon Pedro so naporinaw, naydogod do salapenaw ni Jesus, as nakabata na sya a kāna, “Āpo, pachibawan mo yaken, ta asa kwa āros gatos!”

⁹ Nabatan Pedro nawri maynamot ta oltimo a nasnasdaāwan sa kan siraw tabo rārayay naw do kārwan no nahap da among. ¹⁰ Aran siraw rārayayaw ni Simon a sa Santiago kan Juan a pōtot ni Sebedeo, ki nasdaaw pa sa. Sinpangan na, binatan Jesus di Simon, “Mamo kabam Simon, ta mangroggi sichangori, tawo danaw kalāpen mo.”

¹¹ Ki do nakapakaraya daranaw so abang da saw, kinarwan da tabo, as nakawnot dad Jesus.

Pyahen ni Jesus Asa a Nagliproso (Mt. 8:1-4; Mk. 1:40-45)

¹² Do naypisa do kayanaw ni Jesus do asaw a idi, myan omnasngen dya a asa mahakay a nahapot dana so liproso. Ki do nakaboya naw si Jesus, naydogod a naysasakeb a nachikakaāsi dya a kāna, “Āpo, an chakey mo a mapyan ako, masigorādo ko a maparin mo.”

¹³ Ki tinodah ni Jesus tachay naw a sinalid, as nakabata na sya dya a kāna, “Naon, chakey ko. Mapyan ka na!” Ki nanyeng a nabo ganyit naw a liproso.

¹⁴ Sinpangan na, inmandar ni Jesus dya a kāna, “Ibahebahey mwabaw nya naporin dyimo do aran sino ah, basbāli a nyeng ka mangay a mapaboyad padyaw tan sakangwan maboya na a napyan ka na. As katayoka no nawri, mangidāton ka a para do nakapakadalos mo a akmas inbilinaw ni Moyses do kaychowa pa a pangipanekek mo do tawotawo a napyan ka na.”†

* 5:1 5:1 Mana “Minanga a Galilya” mana “Minanga a Tiberyas.” † 5:14 5:14 Leb. 14:1-32

¹⁵ Ki naypaypangay a nagwaras iyaw dāmag a maynamot di Jesus. Dawa, nayparo saw nangay a nangadngey kan tan mapyan sa do ganyit da saw.

¹⁶ Ki maynamot di Jesus, ki nasanyib a nachibawa a nangay do kabwan naw no matawotawo a logar a maydasal.

Pyahen ni Jesus Asaw a Paralitiko

(Mt. 9:1-8; Mk. 2:1-12)

¹⁷ Do asaw a karaw do kayan ni Jesus a nangnanawo, myan saw Parisyo kan siraw mangnanawo so linteg a maydisna do dawri. Yapo sa do kāda idi do probinsya saw a Galilya kan Jodya as kan yapo pa do Jerosalem. Myan di Jesus panakabalin a mangpapyas siras maganyitaw. ¹⁸ Do dawri, myan saw nawara a nangisiw do dohod so asa paralitiko, kan pinadas da isdep a iyangay do salapenaw ni Jesus. ¹⁹ Ki maynamot do kāron tawotawo, naisdep dabad bahayaw. Nyaw nanghapan na a inkayat dad atep, as nakapaykabkab das tinontonan das paralitikwaw a sidodohod, kan pinadna dad salapenaw ni Jesus do hobok daw no āro saw a tawotawo.

²⁰ Do nakaboyaw ni Jesus so kapanganohed daw dya, binata na do mahakayaw a kāna, “Imom anak ko, napakawan ka na do gatogatos mo.”

²¹ Ki maynamot do dawri a binata na, dinabadabay dan mangnanawo saw so linteg kan siraw Parisyowaw. Binatabata da a kon da, “Sino nyaya a tawo a tod na dyābat si Āpo Dyos? Sino makapakawan so tawotawo do gatogatos da, an dya si Āpo Dyos a moybōh?”

²² Ki maynamot ta chapatak ni Jesus paysin-iiyahesan daw, inibay na dyira a kāna, “Āngo ta komwan kapangtokto nyo? ²³ Āngo maydaydamnay a batahen ko: ‘Napakawan ka na do gatos mo,’ mana ibahey kwa, ‘Maytēnek ka, as kayam mo na?’

²⁴ Ki tan chapatak nyo a yaken a Tawo a Yapod Hanyit, ki myan toray ko do tanaya a mangpakawan so naygaygatos, paytēneken ko paralitikwaya.” Sinpangan na, binata nad paralitikwaw a kāna, “Do bilin ko, maytēnek ka, as kakatkat mos nakaychehan mwaya, as kasabat mo na.”

²⁵ Ki do dawri, nanyeng a naye tēnek do salapen daw no tabo a tawotawo, as nakahap nas nakaychehan naw, as nakasabat narana a mangidaydāyaw so Dyos.

²⁶ Maynamot do dyaya neparin, taywaraw nakasdāaw da a tabo, kan taywaraw nakasryam da tabo a nagdaydāyaw do Dyos a kon da, “Ay samna! Oltimwaya makaskasdāaw naboya taya sichangori a araw!”

No Katawag ni Jesus si Lebi

(Mt. 9:9-13; Mk. 2:13-17)

²⁷ Katayokan nyaya, minohtot si Jesus, ki naboya naw asaw a magsingsingir so bwis a mayngaran so Lebi kan myan a maydisna do opisina naw a pagsingsingiran na. Binata ni Jesus dya a kāna, “Ka pa dya! Pachisyayan mwaba yaken.”

²⁸ Nanyeng a naychakatkat si Lebi, kan kinarwan na sa tabo myanaw daw, as nakawnot na sya.

²⁹ Sinpangan na, rinara ni Lebi sa Jesus do bahay na kan namarin so rakoh a pasken a pammadāyaw nas Jesus. Do dawri, āro saw rārayay naw a magsingsingir so bwis kan myan pa saw kadwan a nachihanghang dyira.

³⁰ Ki iyaw nawri a neparin, dinabadabay dan Parisyowaw kan rārayay da saw a siraw mangnanawowaw so linteg, as binata da dyirad nanawhenaw ni Jesus a kon da, “Āngo ta machakan kan machinom kamo dyirad magsingsingir saya so bwis kan dyirad naibidang saya a āros gatos?” ‡

‡ 5:30 5:30 Siraw nya tawo a naibidang a āros gatos, ki siraw dya nakatongpal so tabo linteg no Jodyo. Naibidang dana sa a akmay siraw Dya-Jodyo a dya makapatak so Dyos. Maynamot ta chināsi san Jesus, binata dan Parisyowaw a si Jesus, ki asa maygaygatos a tawo, ta sīt dayan āros gatos. Lk. 7:34; 15:2; Jn. 9:25

³¹ Ki tominbay si Jesus dyira a kāna, “Sirabaw masalon-at makachitas mangagas, an dya siraw maganyit. ³² On, nangay akwaba mangrara so tawotawo saw a malinteg, an dya siraw myan so gatos tan magbabāwi sa.”

No Kapanahes Maynamot do Kapagayonar
(Mt. 9:14-17; Mk. 2:18-22)

³³ Ki myan saw tawo a nakabata syad Jesus a kon da, “Āngo ta pirmi a magayonar kan maydaydasal saw nanawhenaw ni Juan kan siraw no nanawhen daw no Parisyo saw, ki siraw nanawhen mwaya, ki koman saya kan minom sa a dya magayonar?”

³⁴ Ki tinbay san Jesus do pangārig a kāna, “Namna! Maparinawri a dyi sa koman tawo a naawis dana do kasaran, naten dana an myan paw nobyowaw do yanan daw? Syimpri, maparin aba an dyi sa koman! ³⁵ Ki ito araw a maikaro dyiraw nobyowaw, kan do dawri sanchi a araw, nawri dananchiw kapagayonar da.”

³⁶ Sinpangan na, binatan Jesus nyaya pangārig dyira, “Abaw mamirit so bayo a laylay a patakopen do adan a laylay. Ta an komwan, marārayaw bayowaw a laylay, kan iyaw bayowaw a takop, ki kombini aba a pagtakop do adanaw. ³⁷ Masaw, maparin aba pangayen mawnged a palek do adan a sopot a lalat. Ta an komwan, pabtaken naw sopotaw no mawngedaw a palek, as madonchiw palekaw, as kan marārayaw anchiw sopotaw. ³⁸ On, machita mapangay mawnged a palek do bayo a sopot a lālat ah! ³⁹ Asa pa, abaw makey a minom so mawngedaw a palek an naywaman naranaw natwanaw, ta batahen na a ‘On, ata, maim-imas ngamin natwanaw.’ ”

6

No Kapanahes Maynamot do Araw a Kapaynaynahah
(Mt. 12:1-8; Mk. 2:23-28)

¹ Do asaw a Araw a Kapaynaynahah, nayam sa Jesus kan siraw nanawhen naw do asaw a bengkag a namohan so trīgo. Do dawri, nanghokhot saw nanawhen naw so dāwa, as nakapangodit das kinan da.

² Ki nasipotan da san kadwan saw a Parisyo, as kan inyahes da dyira a kon da, “Āngo ta parinen nyo mabaywanaya a kaparin do Araw a Kapaynaynahah?* Mapsekawriw nawri?”

³ Ki inatbay san Jesus a kāna, “Namna! Ari nyo pawryad nabāsaw no pinarinaw ni Dabid do nakapteng daw kan siraw kinayrayay naw? ⁴ Taywaran dya somindep si Dabid do pagdaydayāwan daw so Dyos, as nakapanghap nas kinan na tināpay a naidāton do Dyos?† Sigon do linteg ta, sirabawri lang papādyaw maparin a koman so nawri a tināpay? Ki alit na kinan na, as kan nanoroh pad rārayay na saw.”

⁵ Do dawri, pinarapa pan Jesus a inbahey, “Yaken a Tawo a Yapod Hanyit, ki yaken myan so toray a mangeddeng so maparin do Araw a Kapaynaynahah.”

No Mahakay a Singkol
(Mt. 12:9-14; Mk. 3:1-6)

⁶ Do asa paw a Araw a Kapaynaynahah, somindep si Jesus do sinagoga daw a nangnanawo. Ki do dawri, myan daw asa mahakay a singkol so kawanan a tachay. ⁷ Myan pa daw kadwan saw a mangnanawo so linteg kan kadwan saw a Parisyo a omsisiim di Jesus an pyahen na do Arawaw no Kapaynaynahah tan myan paynamotan da a mapagatos sya.

* **6:2** 6:2 Sigon do naitolasaw do Eks. 34:21, ki mabaywan tawo a magarado mana magranyi do Arawaw a Kapaynaynahah. Ki sigon do kapakaawat dan Jodyo saw, an manghot sa so aran asa lang a botoh, ki bāli nakagatos dana sa do dawri a linteg, ta akma kono kitan kapagranyiw nawri. † **6:4** 6:4 1 Sam. 21:1-6

⁸ Ki chapatak danan Jesus myanaw do aktokto da, kan binata na do nagsingkolaw a kāna, “Maytēnek ka pa dya do kasalasalapanaya.” Sinpangan na, naytēnek tawowaw, as nakangay nad salapen daw.

⁹ Sinpangan na, inyahes ni Jesus dyirad tawotawo saw daw a kāna, “Yahes ko pa dyinyo an āngo chakey no linteg a parinen an marapit Araw a Kapaynaynahah: kasidong mana kapangranggas, kapangisalākan mana kapangrārayaw?”

¹⁰ Do dawri, pinakasisirem sa tabo ni Jesus, as nakabata na syad singkolaw, “Lonaten mo tachay mwaya.” Do dawryaw a inbahey ni Jesus, pinarin singkolaw kan nyeng a napyan.

¹¹ Maynamot do dyaya pinarin Jesus, taywaraw nakapakasoli dan Parisyowaw kan no mangnanawo saw so linteg. Dawa, nagtotolāgan da an āngo parinen dad Jesus.

No Kapamidi ni Jesus Siras Nanawhen Na

(Mt. 10:1-4; Mk. 3:13-19)

¹² Ki do dawri, somnonget si Jesus do asaw a tokon, kan naychararakan daw a naydasal di Āpo Dyos.

¹³ Do kamabekas naranaw, tinawagan na saw nanawhen naw, as nakapamidi nas asa poho kan dadwa dyira, as kan pinangaranan na sas apostolis.† ¹⁴ As no napidi na, ki sa Simon a pinangaranan na so Pedro, si Andres a kakteh ni Pedro, si Santiago kan Juan, si Pilipi kan Bartolome, ¹⁵ si Matchew kan Tomas, si Santiago a pōtot ni Alpeo, si Simon a napangaranan so Patriota, § ¹⁶ si Jodas a pōtot ni Santiago, as kan si Jodas Iskariote a iyanchiw manglilipotaw.

No Kapangnanawo kan Kapangpapy na Jesus

(Mt. 4:23-25)

¹⁷ Sinpangan na, minosok sa Jesus kan siraw napidi naw a nanawhen na, as kan nagsardeng sa do nagdapaganaw daw. Myan daw āro saw a manganohed a mononot di Jesus kontodo reprep saw a tawotawo a yapo do intiro a Jodya kan do Jerosalem, as kan yapo do syodad saw do Tiro kan do Sidon a siraw masngenaw do kanayan.

¹⁸ Siraw nawri a tawotawo, ki nangay sa daw tan mangadngey sa kan tan mapapya sa do ganyit da saw. Myan pa saw nachangay a pinalidyat no marahet a ispirito, kan pinaksyat ni Jesus marahet saw a ispirito dyira. ¹⁹ Sira tabo, ki pinadas da a tod a saliden si Jesus maynamot ta myan panakabalin a yapo dya a mangpapy sira tabo.

No Kagāsāt no Tawotawo

(Mt. 5:1-12)

²⁰ Sinpangan na, chiniban san Jesus nanawhen naw, as nakabata na sya dyira, “Magāsāt kamo, inyo a mapobri,
ta nairamrāman kamo na do pagtorayan Āpo Dyos.

²¹ Magāsāt kamo, inyo a mapteng sichangori,
ta mapnek kamonchi.

Magāsāt kamo, inyo a tomanyitanyis sichangori,
ta mamimyeng kamonchi.

²² Magāsāt kamo an ipsok daynyo no tawotawo
kan dyi daynyo a padpadayāwan kan asnesnekan daynyo,
as batahen da a marahet kamo a maynamot dyaken a Tawo a Yapod Hanyit!

²³ “Chasoyot nyo kan ihokso nyo ragsak nyo anchan maparin saw nyaya, ta myan anchiw rakkoh a gon-gona nyo do hanyit. Ta komwan pinarin dan simna aāmang da saw dyirad propita saw.

²⁴ “Ki kapakāsi nyo pa, inyo a babaknang sichangori,

† 6:13 6:13 No chakey na batahen apostol, ki “natoboy.” § 6:15 6:15 No chakey na batahen patriota, ki iyaw mangisakitaw so nasyon na.

ta rinawat nyo naw gon-gona nyo.

²⁵ Kapakāsi nyo pa a magbokbokatot sichangori,
ta paypiypisipis nyonchiw kapteng nyo!

Kapakāsi nyo pa a mamyeng sichangori,
ta magdongdong-aw kan tomanyitanyis kamonchi.

²⁶ Kapakāsi nyo pa a naitan-ok do salapen tawotawo,
ta akma kamo siras mababayataw saw a propita a dinaydāyaw dan simna
aāmang nyo saw.”

No Kapamahes so Adaw Dyirad Kabosor

(Mt. 5:38-48; 7:12a)

²⁷ Sinpangan na, tinongtong ni Jesus naychirin dyira, kan binata na dyira a kāna, “Nyaw ibahey ko dyinyo a mangadngey: Chadaw nyo saw kabōsor nyo, kan pamarinan nyo sas maganay mangipsok saw dyinyo. ²⁸ Siraw tawo saw a mangabay dyinyo, ki bindisyonan nyo sa. Masaw dyirad mangidadanes saw dyinyo, ki paydasal nyo sa. ²⁹ An myan mamitpit so bīt no pisnyi mo, ki nonolay mo a pabahsan nad bīt. An myan manghap so kekeh mo, nonolay mo a pachahap na paw laylay mo. ³⁰ As aran sino a mangdaw dyimo, ki torohan mo. Masaw a an myan manghap so dyira mo, ki ipapabidi mo paba. ³¹ Iyaw chakey nyowaw do inawan nyo, ki nawriw parinen nyo do kapayngay nyo a tawo.

³² “Ta an sira lang madaw dyinyo chadaw nyo, aryoriw gon-gona nyo? Ta aran siraw maygaygatos saw a tawotawo, ki komwan parinen da. ³³ Masaw a an sira lang mamarinaw dyinyo so maganay pamarinan nyos maganay, machalit kamo na dyirad tawotawo saw a maygaygatos. Aryoriw gon-gona nyo? ³⁴ As an pidyen nyo sa paōtangan lang hahawen nyowaw a makabāyad dyinyo, aryoriw gon-gona nyo? Ta aran siraw tawotawo saw a naygaygatos, ki pabohodan da saw chapatak daw a makapabidi dyira so tabo. ³⁵ Ki dyi pakono a komwan parinen nyo, basbāli a chadaw nyo saw kabōsor nyowaw kan pamarinan nyo sas maganay. Mapabohod kamo kan chabakel nyo aba an dyi darana pabidyen. An komwan parinen nyo, rakkoh anchiw gon-gona nyo, as kan anak naynyo no Katotohosan a Dyos. Ta no Dyos, myan kāsi na dyirad dyaw a magyāman kan siraw marahet saw so dadakay. ³⁶ Masisīta a māsisyen kamo a akmas kāsisyenaw no Dyos a Āmang nyo.”

No Kapangokom so Kapayngay Nyo a Tawo

(Mt. 7:1-5; Mk. 4:24)

³⁷ “Okomen nyo abaw kapayngay nyo a tawo tan dyi naynyo a okomen no Dyos. Masaw a ikeddeng nyo aba a madōsaw kapayngay nyo a tawo tan dyi naynyo a kedngan no Dyos, basbāli a mamakawan kamo tan pakawanen nanchinyo no Dyos. ³⁸ Sisasagāna kamo pakono a manoroh tan torohan anchinyo no Dyos. Ta masinyat abaw no kapangrokod no kapanoroh no Dyos, basbāli a sedsedan kan apnopnohen na a mandad kasawasaway na. Ta no rokod a osaren nyo do byay nyo, ki nawrinchiw pangrokod no Dyos dyinyo.”

³⁹ Myan paw pangārig a inchirin ni Jesus dyira a kāna, “Maparinori a kadayen bolsek kapariho na a bolsek? An parinen daw komwan, syrto a masek sanchi a dadwa do abot. ⁴⁰ Aryoriw machinanawo a masirsīrib kan mangnanawowaw sya? Syimpri aba! Ki anchan maitorpos na tabo korso na, nawrinchiw kapachipariho narana do maistro naw.”*

⁴¹ “Āngo ta dilawen mo akmay dedeng a podin do mata no kakteh mo an myan dyi mo a madlaw a akmay toroso a podin mo? ⁴² On, maypāngo kaibahey mo syad kakteh mwaw a, ‘Oy, kakteh, palobōsan mo pa yaken, ta pakarohen ko podin mwaya,’ an

* 6:40 6:40 Mt. 10:24; Jn. 13:16; 15:20

dyi mo pa maboyaw akmay toroso a podin no mismo a mata mo? Maysinsisingpet kaya! Pakarohen mo pa manma iyaw akmayay toroso a podin mata mo tan masēdang kapakaboya mo, as kapakaro mos podinaw no kakteh mwaw.”

No Pangarig a Maynamot do Kayo kan Asi Na
(Mt. 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ Binata pa ni Jesus a kāna, “Abaw magla a kayo a omsi so makwan. Masaw a abaw nahayo a kayo a omsi so maganay. ⁴⁴ Ta sigon do asyaw no kayowaw, mailasin mo an āngo kakayo na. Ta abaw mahap mo a igos do hateng, kan magapit kabas ōbas do kwantong. ⁴⁵ Komwan tawo a maganay so dadakay; nawriw pahtoten naw maganayaw, ta nawriw kinapya na do aktokto na. Masaw a an marahet so dadakay; nawriw pahtoten naw marahetaw, ta nawriw kinapya na do aktokto na. Ta an āngo mimyan no kapangtokto no asa tawo, nawriw maichirin na.”

Siraw Dadwa a Napatnek a Bahay
(Mt. 7:24-27)

⁴⁶ “Āngo ta machiāpo kamo dyaken, ki parinen nyo abaw ibahey ko? ⁴⁷ No aran sino a mangay dyaken kan mangadngey so chirin ko, as tongpalen na, ibahey ko dyinyo kapariho na. ⁴⁸ Maipariho do asaw a tawo a napatnek so bahay na a nangipinsan so parey na do pinasaw a bato. Ki do nakadalaposaw syan ayo, naparoparo aba, ta mahnyi so pondasyon. ⁴⁹ Ki no tawo a mangadngey so chirin ko, as dyi na tongpalen, maipariho do tawowaw a napatnek so bahay na a kinahapot naw kadin parey na. Dawa, do nakadalaposaw syan ayo, nyeng a nawarwara, kan makamwamomo nakalasa na.”

7

Pyahen Jesus Adipenaw no Kapitan
(Mt. 8:5-13)

¹ Do nakatayokaw ni Jesus a nangnanawo so tabo nyaya a nanawo dyirad tawotawo saw, ki nangay do Kapernaom. ² Ki do dawri, myan asa a kapitan no soldādo saw a yapo do Roma a naganyit so adīpen. Iyaw nya adīpen no kapitanaw, ki taywaraw kadaw na sya, ki makey dana madiman do ganyit naw. ³ Do nakadngeyaw syan kapitanaw a myan dana si Jesus, tinoboy na saw kadwanaw dyirad panglakayen daw no Jodyo a mangay a mangdaw so kāsīn Jesus tan yangay na pyahen adīpen naw a maganyit.

⁴ Sinpangan na, nangay sad Jesus a nachikakaāsi dya a kon da, “Maikari iyaw nyaya a kapitan a mangdaw so sidong mo, ⁵ ta chadaw naw yaten a Jodyo, as kan iyaw nakatoneng a napatnek so sinagoga ta.”

⁶ Do dawri, nachirayay si Jesus dyira.

Ki do kasngen daranaw do bahayaw, tinoboy san kapitanaw sīt na saw tan yangay da ipakatoneng di Jesus nya a kon da, “Āpo, aran dyi ka na kono a tomongtong a mangay, ta maikari kono abaw kapitanaw a mapasdep dyimo do bahay na. ⁷ Dawa, nangay kono aba mismo a nangdaw dyimo, ta maikari kono aba a maypasngen dyimo. Aran tod mo na kono a ibilin, ki mapyan adīpen naw. ⁸ Ta itaha na kono do inawan na a aran iya, ki adngeyen naw bilbilin no matwatohos kan iya. Masaw dyirad soldādo na saw a itorayan na a parinen da kono ibahey na. An mangmandar so asa a, ‘Mangay!’ ki mangay. Do matarekaw, bilinen na a, ‘May ka pa dya!’ ki tongpalen na. An ibilin na kono do adīpen na a, ‘Parinen mo nya,’ parinen na. As dawa, nawriw itaha naya dyimo, mo Āpo.” Nawriw binata dan nangayaw di Jesus.

⁹ Do nakadngeyaw ni Jesus so nyaya, ki chinasdaaw naw kapitanaw. Chiniban na saw tawotawo saw a minonot dya, as nakabata nas nya a kāna, “Ibahey ko dyinyo

a ari ko pad nachichwasan dyinyo a Jodyo a kapotōtan Israel iyaw kapanganohed a akma syay so kayit.”

¹⁰ Do dawri, somnabat dana saw tinoboyaw no kapitanaw. Ki do nakawara daw do bahayaw, nasabatan darana napyan adīpen naw.

No Kapagōngar ni Jesus so Anak no Bālwaw a Mabakes

¹¹ Nahay aba as nakangay ni Jesus do asaw a idi a mayngaran so Nain. Nachirayay pa sa dyaw nanawhen naw kontodo āro saw a tawotawo. ¹² Ki do nakapakarapit daw do rowanganaw no nawri a idi, kosto da sa nabayat mangayaw a mangiponpon so bangkayaw no asaw a tawo a iya, ki moyboh a baro no bālwaw a mabakes. Myan paw āro a rārayay da a yapo do idi daw daw.

¹³ Do dawri, do nakaboyaw ni Āpo Jesus so bālwaya, nadidiw naw kāsī dya, kan binata na dya a kāna, “Tomanyis kaba.”

¹⁴ Sinpangan na, nayspasngen si Jesus do nadimanaw, as nakapalapaw nas tanoro naw do longon* naw, ki nagsardeng saw maysabhayaw. Ki do dawri, binatan Jesus a kāna, “Barok, bilinen koymo a maybangon ka!”

¹⁵ Do nakabataw ni Jesus so nawri, nyeng a naybangon barwaw a nachisarsarīta dyirad myan saw do omdibon naw. Sinpangan na, inpahap ni Jesus barwaw di ānang na.

¹⁶ Ki taywaraw nakamo dan tabo tawotawo saw, kan nyeng da indaydāyaw si Āpo Dyos a kon da, “Napaboyaya dyaten asa mabīleg a propīta!” Binata da pa, “Myan dana si Āpo Dyos a nangay a mangisalākan siras tawotawo na!”

¹⁷ Nagwaras nya dāmag a maynamot di Jesus do intīro a Jodya kan siraw myanaw do omdibonaw a tana.

*Siraw Tinoboyaw ni Juan a Bawtista
(Mt. 11:2-19)*

¹⁸ Do dawri, ki myan a nabahod si Juan a Bawtista, as kan yangay dan nanawhen naw a inpadāmag dyaw maynamot do tabwaya a pinariparin ni Jesus. Do nakadngeyaw ni Juan so nawri, tinawagan na saw dadwaw a nanawhen na, ¹⁹ kan tinoboy na sa a mangay a mangyahes di Āpo Jesus so nyaya a kon da, “Imo danawriw hahawen namenaw a mangay anchi, mana mangnanaya kami pas matarek?”

²⁰ Do nakapakarapit daw di Jesus no dadwa saw a tinoboy ni Juan, binata da dya a kon da, “Tinoboy naw yamen Juan Bawtista tan yahes namen an imo danaw hahawen namenaw a mangay anchi, mana mangnanaya kami pas matarek?”

²¹ Ki do dawri a ōras, do kawara daw no dadwa saya, madama si Jesus a mangpapyā so āro a tawotawo a matatarek so kīta no ganyit, kan winayawayaan na saw sindepaw no marahet saw a ispirito, kan pinakaboya naw āro saw a bolsek.

²² Do dawri, inatbay ni Jesus tinoboy saw ni Juan a kāna, “Maybidi kamo di Juan, as kaibahey nyo sya dya siras naboya kan nadngey nyo saya: Makaboya dana saw bolsek, makayam dana saw piday, kan napyan saw nagliprosaw. Makadngey dana saw toleng, nagōngar saw nadiman, as maikasaba danaw Maganay a Dāmag dyirad mapopobri. ²³ Magāsāt tawo a dya maycharwa so kapangtokto a maynamot dyaken!”

²⁴ Do nakayam daranaw no tinoboyaw ni Juan, nyaw binata ni Jesus dyirad tawotawo saw a maynamot di Juan: “Do nakangay nyowaw di Juan do let-ang, āngo hahawen nyo a maboya? Asawri a tawo a tod a madyiwadyiway so kapangtokto a akmay byawo a pablobloten salawsaw? Syimpri engga! ²⁵ Āngo saw yangay nyo a chiniban? Asawri a tawo a naylaylay so mapintas kan mangīna? Engga, ta palasyo

* **7:14** 7:14 Iyaw longon daw no Jodyo saw kaychowa, ki tappi, kan nyaw payraran das bangkayaw a ikwan do aschip a pagtatanman da. No parinen da, ki tod da bedbeden bangkayaw, as kapapoktad da syad tappyaw. As dawa, masonong a naybangon mahakayaya, ta abas tohong a mangbalat sya.

iyaw yanan dan maylaylayaw so malamōyot a mangīna kan maybibyay so maboslon. ²⁶ Ibahey nyo pa: Āngo yay nyo a chiniban? Nangay kamo āno a nanyideb so asa propīta? Naon, masyrto nawri! Ki no ibahey ko dyinyo, ki masissisita pa a adayo kan asa a propīta. ²⁷ Ta si Juan chakeyaw a batahen myanaw a naitolas dō Masantwan a Tolas a kānan Āpo Dyos,

“ ‘Panmahen konchi a tobuyen pachirawatan ko tan yay na paysonongen ayaman mo.’†

²⁸ “Adngeyen nyo nya, ta oyod. Tabo no nayanak a tawo, ki abaw akmas kasisita ni Juan. Ki aran komwan, siraw kabobodisanaw a naibidang dana do pagtorayan Āpo Dyos, ki masissisita sa kan iya.”

²⁹ Do nakadngey daw no tabo tawotawo saw kontodo siraw magsingsingir saw so bwis so inbahebahey ni Juan, rinawat da a si Āpo Dyos akin plāno so nyaya do nakangay daw a nagpabawtisar di Juan. ³⁰ Ki siraw Parisyo saw kan siraw mangnanawowaw so linteg, ki rinawat dabaw nawri a pinanggep no Dyos dyira do dyi daw nangayan a nagpabawtisar di Juan.

³¹ Do dawri, tinongtong ni Jesus naychirin a kāna, “Āngo paro pangiparihwan kos tawotawo sichangori? Āngo paro kaparpariho da? ³² Akma saya siras adedekey saw a maychadisdisna do plasa a polos a dyi sa mapnek. Maysin-aagay sa a kon da, ‘An magtokar kami so pīto, ki tomada kamo abaya! An magkanta kamyayas para minatay, ki tomanyis kamo abaya!’ ³³ Ta si Juan a Bawtista, ki nangay a nagayonar kan mininom aba so palek. Ki aran akma syaw, binatabata nyo a, ‘Linoganan marahet a ispirito!’ ³⁴ Ki yaken a Tawo a Yapod Hanyit, ki nangay ako a nachakan kan nachinom dyinyo. Ki batahen nyo a, ‘Chiban nyo nya tawo, masarawaya kan maybobokaya. Sit dayan magsingsingirayas bwis kan siraw maibidang saya a āro so gatos!’ ³⁵ Ki aran komwan batabatahen nyo, ki kosto kan oyod sīrib no Dyos, as kan maipaboyaw nyaya do kabibyay no tabo a manganohed dya.”

No Kapakawan no Mabakes a Āro so Gatos

³⁶ Sinpangan na, myan daw asaw a Parisyo a mayngaran so Simon a nangrara sa Jesus a machakan do bahay na. Dawa, nangay si Jesus do bahay na a nachihanghang dyira. ³⁷ Ki do dawri a idi, myan asa mabakes a maidamdāmag so karahet. Ki do nakadamagaw no mabakesaw a myan a machakan si Jesus do bahayaw no Parisyowaw, nangay kan nangyonot so bangbanglo a nakapno do praskita a alabastro.‡ ³⁸ Do nakapakarapit naw do yananaw ni Jesus, naytēnek do dichodanaw ni Jesus a tomanyitanyis do tokaran naw. Sinpangan na, naytetedted hō naw do kokodaw ni Jesus, kan pinonas nas boboh naw, as nakadadek nas kokod naw, as nakapado nas bangbanglwaw do kokodaw ni Jesus.§

³⁹ Ki do nakaboyaw no nangawisaya a Parisyo so naparinaya, binata nad aktokto na a, “Ayya! An oyod a propītaw nya tawo, chapatak na pakono katatawo no nya mabakes a napapot dya a iya, ki asa a naygaygatos a tawo.”

⁴⁰ Sinpangan na, inatbay ni Jesus myanaw do aktokto no Parisyowaw, as nakabata na sya dya a kāna, “Simon, adngeyen mo yaken, ta ariw ibahey ko dyimo.”

“On, mo Maistro,” inatbay ni Simon, “ibahey mo dyaken.”

⁴¹ Sinpangan na, nagpangārig si Jesus dya so nya: “Myan saw dadwa a omnōtang so kwarta do pagot-ōtanganaw. Iyaw asaw omnōtang so dadima gasot a dinaryo.* As iyaw asaw, ki dadima poho. ⁴² Ki maynamot ta pariho sa a dya makabāyad,

† 7:27 7:27 Mal. 3:1; Mk. 1:2 ‡ 7:37 7:37 Iyaw alabastro, ki kitan bato kan akmay dyidyaw. Tikikan kan osaren da pangidyidyawan so bangbanglo. § 7:38 7:38 Do chimpon Jesus, ki dān da no Jodyo saw maypasiri a maypoktad an koman sa. As dawa, masonong nakaigpet no mabakesaw so kokod ni Jesus. * 7:41 7:41 Tatdo a gasot a dinaryo, ki kosto a tangdan no asa a tawo do asa katawen.

pinakawan na sa dadwa. Changori, sinonchi dyirad dadwa sayaw rakorakoh so adaw do nakaōtangan dāya?”

⁴³ Tinbay ni Simon a kāna, “Iya ngataw arwarwaw so naōtang ah.”

“Oyod nawri a binata mo,” binata ni Jesus.

⁴⁴ Sinpangan na, inidit ni Jesus mabakesaw, as nakabata na syad Simon a kāna, “Imangmangen mo a maganay nyaya mabakes. Kaychid nakasdep kwaw do bahay mwaya, aba polos intoroh mo dyaken a ranom a ibanaw kos kokod kwaya a mahbek.† Ki iyaw nya mabakes, ki nāw na a linablaba kokod kwaya so hō na, kan pinonasan nas boboh na. ⁴⁵ Dinadek mwaba yaken a akmas dadakay taw a kapangrispitar. Ki iya, ki ari na pad insardeng nangdadadek so kokod kwaya a yapo pad nakasdep naya kaychi. ⁴⁶ Asa pa, tinorohan mwaba yaken so payamod ko. Ki iyaw nya mabakes, ki pinapapotan naw kokod ko so bangbanglo. ⁴⁷ As dawa, nyaw ibahey ko dyimo: Makaynamot do rakkoh a adaw na dyaken, nyaw pakaboyan a napakawan dana do kāron gatos na. As no dēkey so kapakawan, ki dēkey anchiw adaw na.”

⁴⁸ Sinpangan na, binata ni Jesus do mabakesaw a kāna, “Napakawan ka na do gatogatos mo.”

⁴⁹ Ki maynamot do dawri, siraw somalasalapaw a koman daw, naysin-aarasaas sa a kon da, “Sino nya tawo a maparin a mangpakawan so naygaygatos?” ⁵⁰ Do dawri, binata ni Jesus do mabakesaw a kāna, “Maynamot do nakapanganohed mwaya, naisalākan ka. Ngay, mayam ka na, kan myan pakono dyimo kaydamnayan no kapangtokto.”

8

Siraw Mababakes a Nachirayay di Jesus

¹ Nahay aba do dawri, as nakabidibidi ni Jesus do idiidi saw kan barbaryo saw a nangikasaba so Maganay a Dāmag a maynamot do pagtorayan no Dyos. Nachirayay sa dyaw asa poho saw kan dadwa a nanawhen na. ² Myan pa saw mababakes a nachirayay dyira a siraw pinaksyatanaw ni Jesus so marahet saw a ispirito kan siraw napyan saw so ganyit. No asa dyira, ki si Maria a mapangaranan so Magdalena a iyaw no nangpaksyatanaw ni Jesus so papito a marahet a ispirito. ³ Nachirayay pa sa Juana a baket ni Kosa a asa a opisyal ni Āri Herodes, kan si Sosana, as kan āro pa saw mababakes a siraw somnidosidong saw da Jesus a yapo do bōkod da a warawara kan kwarta.

No Pangarig a Maynamot do Maymohamoha

(Mt. 13:1-9; Mk. 4:1-9)

⁴ Do dawri, ki nachipanda sabaw tawotawo a maychawarawara a yapo do matatarek saw a idiidi a naychipeh do yananaw ni Jesus. Ki do kāro daranaw no tawotawo, inbahey na dyiraw nya a pangarig:

⁵ “Myanaw asa maymohamoha a nangay a nangiwaris so botoh. Do kayan naw a magwaris, myan saw napaychahesday na do rarahan naw, kan nalasalasagan, kan kinan san manomanok. ⁶ Myan pa saw naychahesday do mabato saw a yanan. Do katobo daw, ki nahayo sa, ta abaw ranom no yanan daw. ⁷ Siraw kadwanaw, ki naychahesday sa do katamtamkan a manōlok. Ki do kapayparakoh daranaw a nachisagesagel do tametamek, ki nahonghongan sa. ⁸ Ki myan saw naychahesday do maganayaw a tana. Tomnobo sa, kan minsi sas mayid.” Sinpangan na, pinarapa pa ni Jesus a inchirin nyaya a kāna, “Inyo a myan so tadyinya, kadngeyen nyo ah.”

† 7:44 7:44 Nawriw dadakay dan Jodyo saw maylablab so kokod dan bisita da an isdep da sad bahay da. Asa pa, papotan da pakono so lanaw boboh dan bisita da tan rispitaran da sa a maganay.

No Chakey a Batahen Pangariganaya

(Mt. 13:10-17; Mk. 4:10-12)

⁹ Do dawri, inyahes da no nanawhen saw ni Jesus an āngo iyaw chakey a batahen nya a pangārig na.

¹⁰ Ki binatan Jesus dyira a kāna, “Inyo nakaitorohan no kapakatoneng so palimedaya a maynamot do pagtorayan no Dyos. Ki siraw kadwan saw a tawotawo, pangārig lang maibahey dyira. Tan komwan, aran chichiban da, ki maimangmang daba. As aran adngedngeyen da, ki makaāwat saba.*

¹¹ “Nyaw chakey na batahen no pangarigan kwaya: No botohaya a binata ko, ki iyaw chirin no Dyos. ¹² Iyaw rarahanaya a nakasdayan no botoh, ki mayarig do tawowaw a mangadngey so chirin no Dyos a yangay a pakarohen ni Sairo natobidan naw a chirin do aktokto na tan dyi dana makapanganohed kan maisalākan. ¹³ As no kabatwanaya a naychahesdayan botoh, ki nawriw pachiyengayan tawowaw a masoyot a mangrawat an madngey naw chirin no Dyos. Ki maynamot ta nakarahem abaw yamot na do aktokto na, manayon aba. Ta an myan pakasolisogan na, tomadyichokod do kapanganohed naw. ¹⁴ As no kanonōlokanaya a naychahesdayan botoh, ki maipariho do tawowaw a mangadngey so chirin Apo Dyos. Ki maynamot do kabakel kan kinabaknang kan siraw pakaragsakanaw do lōbongaya, nyaw nanghapan na a nawayakan naw no nadngey naw, kan matwan abas kapanganohed. ¹⁵ Ki iyaw maganayaw a tana a naychahesdayan no botoh, ki mayarig do tawowaw a maganay kan masingpet a mangadngey so chirin no Dyos kan polos a dyi na aryan. On, iyaw nyaya, ki may-asi so maganay, ta an-anōsan na tongpalen chakeyaw no Dyos.”

No Pangarig a Maynamot do Soho

(Mk. 4:21-25)

¹⁶ Sinpangan na, tinongtong ni Jesus naychirin dyira, kan binata na a kāna, “Abaw mapasdeb so soho, as katohong na syas sabak mana pasiroken na do ohbwaw no katri na. Engga, basbāli a pangayen na do nairantaw a pakadatokan na tan siraw somdepaw, ki maboaya daw sēdang naw. ¹⁷ On, abaw naitayo a dyinchi a mapahtot. Masaw a abaw palimed a dyinchi a malawag a mapatakan.

¹⁸ “Ipasnek nyo a adngeyen iyaw ibahebahey ko dyinyo sichangori. Ta no makaawat, ki arwāro maitoroh dya. Ki no dya makaawat, aran iyaw dēkeyaw a ipagarop na a myan dya, ki mapakaro panchi dya.”

Si Ānang ni Jesus kan Siraw Kakakteh Naw

(Mt. 12:46-50; Mk. 3:31-35)

¹⁹ Sinpangan na, nangay di Jesus si ānang na kan siraw kakakteh na saw a mahahakay, ki masngenan daba do kāron tawo.

²⁰ Myan nangibahey syad Jesus so nyaya a kāna, “Ari saw sa ānang mo kan ādi mo saw a maytēnek do gagan. Chakey daw imo a maboaya.”

²¹ Ki inibay ni Jesus dyira a kāna, “No ānang kan kakakteh ko, ki siraw mangadngyaw kan magtongpal do chirin no Dyos.”

No Kapangheteng no Salawsaw kan Kapagtalna no Kelsang

(Mt. 8:23-27; Mk. 4:35-41)

²² Do asa karaw, naglogan sa Jesus kan nanawhen na saw do abang, as kan binata ni Jesus dyira a kāna, “Mamtang tad minangaya.” Do dawri, naypaydawod sa a nachibawa do dawri a yanan.

* **8:10** 8:10 Isa. 6:9-10; 43:8; Jer. 5:21; Esek. 12:2; Jn. 12:40; Roma 11:8

²³ Do nakapakaydawod daranaw, nakaycheh si Jesus. Ki do dawri, naychihat a nagtribonada kan naypayit salawsaw, as kan makey a maarinebneb abang daw. Oyod a dilikādo danaw kayayan da.

²⁴ As dawa, yay da yinokay si Jesus, as nakabata da sya dya, “Mo Āpo, Āpo, makey danaya maarinebneb abang taya! Ih, mahmes ta na!”

Do nakayokayaw ni Jesus, inmandar na do salawsawaw kan magbosbosyaw a kelsang, ki nanyeng a nangheteng kan nagtalna.

²⁵ Sinpangan na, binatan Jesus dyirad nanawhen naw a kāna, “Dino napangan-gayan nyos kapanganohed nyo?”

Ki chinasdaaw da, kan sominryam sa do kāmo da, as kan dinomodomo no katakatayisa dyira a kon da, “Sino nya tawo a tod naya mandaran aran salawsaw kan kelsang, ki manganohed sa dya?”

No Mahakay a Yapo do Gerasa a Sindepan Marahet a Ispirito

(Mt. 8:28-34; Mk. 5:1-20)

²⁶ Do dawri, tinongtong daw nagbila a nandad nakapakarapit dad tana daw no tawotawo a Gergeseno† a iyaw tanaw a mangket do kabtangaw do Galilya. ²⁷ Ki do nakapakaraya danaw ni Jesus, myan nangbayat sya a yapo do dawri a idi a asa mahakay a linoganan no marahet saw a ispirito. Nahay dana a naybibyay a silalābos, kan somnabasabat aba do bahay, an dya do aschischip a iyaw yayananaw a pagtatanman. ²⁸ Do nakaboya naw si Jesus, nangngey kan naysasakeb do salapenaw ni Jesus, as nakakalyak na nangibahey sya dya a kāna, “Mo Jesus a Anak no Katotohosan a Dyos, anghen mo yaken?‡ Chāsi mo yaken, kan dosāen mwaba yaken!”

²⁹ Nyaw binata na a maynamot ta minandaran ni Jesus marahetaw a ispirito a komaro do dawri a tawo. Ta do nakarahan, ki nasanyib a lalahren da no marahet saw a ispirito. Aran bahoden dan tawotawo kan kawaran da so kokod kan tanoro, ki alit na bitobitosen na. As an tayokaw no nawri, ki palongohen da do naychabongbongrwwaw a let-ang.

³⁰ Ki do nakapaypasngenaw di Jesus, inyahes ni Jesus dya a kāna, “Āngo ngaran mo?”

Ki binata na a kāna, “Arban kami.” Nyaw atbay na maynamot ta āro saw marahetaw a ispirito a lomnogan dya.

³¹ Do dawri, nachikakaāsi saw marahet saw a ispirito di Jesus a dyi na sa toboyen do abos pandan so karahem a aridos.§

³² Ki maynamot ta myan daw asa matokpoh a arban a bago a maysaysabok do bakrangaw no nawri a tokon, nachikakaāsi sad Jesus a toboyen na sa a somdep do bago saw. Dawa, pinalobōsan san Jesus.

³³ Do dawri, minohtot sad mahakayaw, as nakangay da a somindep dyirad bagwaw. Sinpangan na, naychapayapayayo saw bagwaw a nandad nakatapwak dad pangpangaw a nachinmo do minangaw, kan nahmes sa tabo bago saw.

³⁴ Do nakaboya daw so nawri a naparin no mangonongaw siras nawri a bago, naychapayapayayo sa a nangay a nangibahebahey do tawotawo saw do idi da kan barbaryo saw. ³⁵ Sinpangan na, naychawarawara saw no tawotawowaw do yanan Jesus, ta yangay da chiban an āngo iyaw naparinaw. Ki do nakawara daw daw, naboya da a myan a maydisna do salapenaw ni Jesus iyaw mahakayaw a kinarwan dan marahet saw a ispirito. Iya, ki nakalaylay dana kan maganay danas pangtoktwan.

Do dawri, namo sa tabo. ³⁶ Ki siraw nakaboyaw so nawri a naparin do mahakayaw kan bago saw, nāw da inistorya dyirad tawotawo saw an maypāngo nakapyan mahakayaw a linoganan dan marahet saw a ispirito. ³⁷ Maynamot do palālwwaw a

† 8:26 8:26 Mana “Gadareno” mana “Geraseno.” Mt. 8:28; Mk. 5:1 ‡ 8:28 8:28 Mt. 8:29; Mk. 1:24 § 8:31 8:31 Pal. 9:1; 11:7; 20:1

nakamo dad Jesus no tabo tawotawo saw a Gergeseno, chindaw da a komaro dyira si Jesus. Dawa, naglogan si Jesus do abangaw tan maybidi.

³⁸ Ki do kasakay naw, naypasngen mahakayaw a kinarwan dan marahet saw a ispirito, as kan nachikakaāsi di Jesus a machangay dya. Ki pinasabat ni Jesus. ³⁹ Binata ni Jesus dya a kāna, “Somabat ka nad bahay nyo, kan ibahey mo maynamot do makasalidaya a pinarin no Dyos dyimo.” Do dawri, nayam mahakayaw, kan inbahebahey nad intīrwaw a idi iyaw kapakaskasdāawaw no pinarin ni Jesus dya.

No Anak ni Jayro kan Mabakesaw a Nangsalid so Laylayaw ni Jesus
(Mt. 9:18-26; Mk. 5:21-43)

⁴⁰ Do nakapaybidiyaw ni Jesus do kabtangaw no minanga, nasoyot sa daw āro saw a tawotawo, ta ninanaya da.

⁴¹ Do dawri, myan nawara asa tawo a mayngaran so Jayro a asa āpohen do sinagoga daw do dawri a yanan. Nangay a naydogod do salapenaw ni Jesus a nachikakaāsi dya a mangay do bahay na ⁴² ta maganyit kan makey dana madiman moybohaw a pōtot na a mabakes a magtawen so asa poho kan dadwa.

Do dawri, nachangay si Jesus, ki masyasidin tawotawo a omdibon do ayaman ni Jesus. ⁴³ Ki myan do dawriw asaw a mabakes a minonot a nāw na marodit do asa poho kan dadwa dana katawen, ki abaw nakaagas sya. ⁴⁴ Do dawri, nangay mabakesaw do dyichodanaw ni Jesus, as nakasalid nas sayranaw no kekeh na, ki nanyeng a nagsardeng iyaw no kapayraraya naw.

⁴⁵ Ki nyeng a nadlaw ni Jesus nawri a naparin, as nakaiyahes na sya a kāna, “Sino nangsalidaya dyaken?”

Katakatayisa dyira, ki binata da a siraba. Sinpangan na, binatan Simon Pedro a kāna, “Samna, Āpo, āro sayaw tawotawo a maysinpapadoydoy do omdibon mwaya kan masyasidin saya dyimo!”

⁴⁶ Ki inibay ni Jesus a kāna, “Naon, ki ariw nanalid dyaken, ta nadidiw kwa myan minohtot a panakabalin dyaken.”

⁴⁷ Ki do nakaboyaw no mabakesaw a dyi dana makatayo, naychamirpirpir a nangay di Jesus, kan naydogod do salapen naw. Do dawri, chichiban dan āro saw a tawotawo do nakaibahey naw syad Jesus an āngo ta sinalid na as kan an maypāngo a nanyeng nakapya na.

⁴⁸ Sinpangan na, binatan Jesus dya a kāna, “Balāsang ko, maynamot do naka-panganohed mwaya, ki napyan ka. Ngay, mayam ka na, kan myan pakono dyimo kaydamnayan no kapangtokto.”

⁴⁹ Ki do kadama paw ni Jesus a maychiychirin do mabakesaw, nawaraw mahakayaw a natoboy a yapo do bahay ni Jayro a nakabata sya di Jayro a kāna, “Nadiman danaw balāsang mwaw. Ringgoren mo paba si Maistro.”

⁵⁰ Ki do nakadngeyaw ni Jesus so inbaheyaw no tinoboy daw, binata nad Jayro a kāna, “Mabakel kaba. Aryan mwabaw kapanganohed mwaya dyaken, kan mabyay anchiw anak mwaw.”

⁵¹ Do nakapakarapit daw da Jesus do bahayaw, ki abaw pinasdep na matarek, malaksid da Pedro, Juan, kan Santiago, as kan siraw inyapwan naw no adekeyaw.

⁵² Ki do dawri, ki madama darana dong-awan adekeyaw no tabo saw a myan do irahem. Ki binatan Jesus dyira a kāna, “Tanyisan nyo aba! Nadiman abaya, ta tod a nakaycheh.”

⁵³ Ki chinamyeng das Jesus maynamot ta chapatak da a nadiman dana. ⁵⁴ Ki inigpet ni Jesus tanorwaw no adekeyaw, as nakabata na sya dya a kāna, “Balāsang ko, maybangon ka ah!” ⁵⁵ Ki do dawri, naybidi dyaw byay na, as kan nyeng a naybangon. Ki inbahey ni Jesus a pakanen da. ⁵⁶ Oltimo a chinasdaaw dan inyapwan naw, ki binatan Jesus dyira a dyi da ibahebahey nya naparin do aran sino.

9

No Katoboy ni Jesus Siras Dosi Saw a Nanawhen Na

(Mt. 10:5-15; Mk. 6:7-13)

¹ Do asaw a karaw, tinawagan sa ni Jesus asaw a poho kan dadwa nanawhen na a maychipeh do yanan naw. Tinorohan na sas bileg kan toray a mangpaksyat so tābo a kīta no marahet a ispirito kan mangpapyā so maganyit. ² Sinpangan na, tinoboy na sa a mangay a mangipakatoneng so maynamot do pagtorayan no Dyos kan mangpapyā so maganyit. ³ Inbilin na dyira a kāna, “Mangyononot kamo aba so aran āngo do ayaman nyo, akmas sarokod, bayon, kanen nyo, kwarta, mana pagsokatan nyo. ⁴ An myan iyaw ngayan nyo a idi, as an sino mangrara dyinyo do bahay na, omyan kamo daw a mandad kakaro nyo do dawri a idi. ⁵ Do aran dino a ngayan nyo a idi a dya mangrawat dyinyo, karwan nyo sa, as kan wakwaken nyo ahbek naw no nawri a idi do kokod nyo a pamaneknek nyo dyira a sira danaw makatoneng anchan madōsa sa.”

⁶ Do dawri, komnaro saw nanawhen naw a nangay do āro saw a idiidi a nangikasaba so Maganay a Dāmag. Do aran dino a nangayan da, ki pinapya da saw maganyit saw.

No Kariribok ni Āri Herodes

(Mt. 14:1-12; Mk. 6:14-29)

⁷ Do nakadamagaw ni Āri Herodes* a nagtoray do probinsya a Galilya so tabo pinariparin saw ni Jesus, ki nakamikamyaba, ta binata dan kadwan a tawo a minirwa nabyay si Juan a Bawtista. ⁸ Siraw kadwan saw, ki binata da a nagparang si Elyas. As siraw kadwanaw, ki binata da a iya, ki asa a nagōngar a propīta do kaychowa.

⁹ Ki inapapati ni Āri Herodes a kāna, “Ōy! Inpapotoh kwa mismo si Juan, ki sino paro nawri a tawo a batabatahen da?” Somniknan do dawri, posposan na a maboya si Jesus.

Pakanen Sa ni Jesus Nasorok a Dadima Ribo a Tawo

(Mt. 14:13-21; Mk. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰ Do nakapaybidi daranaw di Jesus no apostolis na saw, inbahey da dyaw tabo a pinariparin da. Sinpangan na, inhap san Jesus, kan naychaynana sa nangay a sililimed do idyaw a mayngaran so Betsayda.

¹¹ Ki do nakatoneng dan tawotawo saw a komnaro dana sa Jesus, inonotan da sa. Do dawri, rinawat ni Jesus siraw tawotawo saw, as kan ninanawo na sa so maynamot do pagtorayan no Dyos. As siraw nangay saw a maganyit, ki pinapya na sa.

¹² Do kamakoyab naranaw, naypasngen sa dyaw asa poho saw kan dadwa a nanawhen na, as kan binata dad Jesus a kon da, “Payamen mo na saw tawotawowaya a mangay do masngen saya idiidi kan barbaryo a maychichwas so kanen da kan pagdagosan da, ta ari taya dya do ranswaya.”

¹³ Ki binatan Jesus dyira a kāna, “Inyo manoroh so kanen da ah!”

“Namna! Dadimaya katināpay kan dadwa among lang myanaya dyaten dya,” binata da. “Chakey mori a mangay kami a gomātang so ipakan dyira tabo?”

¹⁴ Myan ngataw dadima ribo bidang dan mahahakay saw.

Ki nyaw inbilin Jesus dyirad nanawhen na saw a kāna, “Paychakarwahan nyo sa paydisnahan, kan taydidima poho kāda asa yanan.”

¹⁵ Tinongpal da, kan pinaydisna da sa tabo tawotawo saw daw.

¹⁶ Sinpangan na, inhap ni Jesus dadimaw a tināpay kan dadwaw a among, as nakatangay nad hanyit a nagyāman do Dyos. Sinpangan na, inakchikchid naw

* 9:7 9:7 Herodes Antipas. Mt. 14:1; Lk. 3:19

tināpayaw, as nakaitoroh na sya dyirad nanawhen naw tan idasar da dyirad tawotawo saw.

¹⁷ Ki komninan sa tabo kan nabsoy sa. Myan paw kinonokon dan nanawhen naw a panda da, as kan nakapno pad asa poho kan dadwa a kakalapay nabidin do nakchikchidaw.

No Kapaneknek ni Pedro so Maynamot di Jesus
(Mt. 16:13-19; Mk. 8:27-29)

¹⁸ Myan paw naypisa a myan si Jesus kan siraw nanawhen naw a sira lang do asa yanan, as kan naydasal si Jesus. Ki inyahes ni Jesus dyira a kāna, “Ibahey nyo pa dyaken an sino ako do kapangtokto dan tawotawo.”

¹⁹ Ki initbay dan nanawhen naw a kon da, “Na, binata daw no kadwan a imo kono si Juan a Bawtista a minirwa nabyay, kan myan paw nakabata sya a imos Elyas. As siraw kadwan saw, ki batahen daw a asa ka kono a propita ni Apo Dyos do kaychowa a minirwa nabyay.”

²⁰ Inyahes ni Jesus dyira, “Ki inyo, sino ako do kapangtokto nyo?”

Ki initbay ni Pedro a kāna, “Namna! Taywaran dya imos Kristo.”†

No Kaipakatoneng ni Jesus do Maynamot fo Kadiman kan Kapagōngar Na
(Mt. 16:20-28; Mk. 8:30-9:1)

²¹ Do dawri, mainget nakabilin ni Jesus siras nanawhen naw, as kan inmandar na a dyi da ibahebahey nya do aran sino a tawotawo. ²² Binata na dyira a kāna, “Machita a rahanen ko a Tawo a Yapod Hanyit iyaw kalidyalidyat. Siranchiw panglakayen saw kan siraw matotohos saw a papadi kan siraw no mangnanawowaw so linteg, ki ipsok danchi yaken, as kan iparawat danchi yaken a madiman. Ki makarahan iyaw tatdo a karaw, ki mirwa akonchi a mabyay.”

²³ Sinpangan na, tinongtong ni Jesus naychirin dyirad tabo tawotawo a naychipeh daw a kāna, “No aran sino a makey a monot dyaken, ki machita a penpenen naw chakey na, isabhay naw kros na do kararaw, as kawnot na dyaken. ²⁴ Ta no sino a mangipateg so byay nad tanaya, alit na mabo na. Ki no tawo a madiman a maynamot do kapanganohed na dyaken, myan anchiw byay na abos pandan a itoroh anchi no Dyos dya. ²⁵ Ta aryoriw magon-gona no tawo a madyira na tabo iyaw no myan do lōbongaya an mabo mismo na pahad? Polos! ²⁶ No mangyasnek dyaken kan iyaw chirin ko, ki pachisnek konchi anchan mawara ko. On, yaken a Tawo a Yapod Hanyit, ki pachisnek konchi anchan mawara ko a mangipaboya so dayag ko kan dayag ni Amang ko kan siraw masantwan saw a anghilis.‡ ²⁷ Ki oyod nyaya ibahey ko dyinyo a siraw kadwan saya dyinyo dya sichangori, ki madiman sabanchi a mandad kaboya das pagtorayan ni Apo Dyos.”

No Kapagbalbaliw no Inawan ni Jesus
(Mt. 17:1-8; Mk. 9:2-8)

²⁸ Nakapakaranaw no wawaho a karaw a nakaibahey ni Jesus so nya saya, inhap na sa Pedro, Juan, kan Santiago, kan somnonget sa do asaw a tokon a maydasal.

²⁹ Ki do kapaydasal naw, naychihat a nagbaliw kitan rōpa naw, kan somnileng a makapoyat laylay naw so kaydak.

³⁰ Sinpangan na, naychihat a myan saw dadwa a mahahakay a machisarsarita dya a sa Moyses kan Elyas, ³¹ as kan machipariho sad Jesus a makapoyat so kita. Nawriw nagsasaritāan daw kadimanaw anchi ni Jesus a tongpalen nanchi do Jerosalem.

³² Ki sa Pedro kan siraw rārayay naw, naynepdep sad dawri. Sinpangan na, natarimbangon sa, kan naboya daw dayagaw ni Jesus kan siraw dadwaw a naybit

† 9:20 9:20 “Kristo” mana “Mesias” a iyaw Mangisalakan so tawotawo a inkari no Dyos. ‡ 9:26 9:26 Mt. 10:33

dya. ³³ Ki do kakaro daranaw no dadwaw, binatan Pedro di Jesus a kāna, “Maistro, ay, angwa kagāsāt no kayan taya dya! Maganay ngata an mamarin Kamis tatdwa bengbeng: asa dyimo, asad Moyses, kan asad Elyas.” Naychaychawawan Pedro a napabataw nya, ta chapatak nabaw chirichirinen naw.

³⁴ As do kadama naw a mangibahey syay, nyiknyinan a inabongan sa no demdem, § as kan ultimo danaw kāmō dan nanawhen naw do kayan daw da Jesus a napongosan so demdemaw. ³⁵ Sinpangan na, myan timek a yapo do demdemaw a naychirin a kāna, “Iyaw nyaw Anak ko a pinidi ko. Adngeyen nyo ibahey na!”

³⁶ Ki do nakatayoka danaw no timekaw a naychirin, si Jesus dana lang nabidin a naboya da. Ki iyaw nawri a naboya dan nanawhen naw, intayotayo da kan aba polos nangibahebaheyan da sya do aran sino do dawri.

No Adekeyaw a Sindep no Marahet a Ispirito
(Mt. 17:14-18; Mk. 9:14-27)

³⁷ Do somaronwaw a araw do dawri, do nakawsok daranaw do tokonaw, ki binayat dan āro a tawotawo si Jesus.

³⁸ Ki myan asa mahakay a yapo dyira a nangngengey a kāna, “Mo Maistro, chāsīm pa yamen, ta chiban paw baro kwaw a moyboh a pōtot ko! ³⁹ An kāda somro no marahetaya ispirito a lomnogan dya, ki maychihataw a mangngey a nawriw pachirayayanaya no kaksiksiw na a mandan homotahotab so dangoy. Oltimwaya lidyalidyaten naw anak kwaya, kan polos a dyi na karwan. ⁴⁰ Nachikakaāsi akwaw dyirad nanawhen mwaya a paksyaten da, ki mapakaro dabaw a polos.”

⁴¹ “Ay samna! Inyo a kapotōtan a abos anohed kan madyīdo so pangtoktwan, anchan āngo kapanganohed nyo a aran nahay ako na minyan dyinyo, kan māngo pas kahay kaan-ānos ko dyinyo?” Nawriw initbay ni Jesus dyira. Sinpangan na, binata nad inyapwanaw no adekeyaw a kāna, “Iyangay nyo pa dyaw adekeyaw.”

⁴² Ki do kasngen danaw no adekeyaw di Jesus, dinipodiporis no marahetaw a ispirito kan pinaksiw na. Ki minandaran ni Jesus marahetaw a ispirito a mohtot dya. Do dawri, pinapyan ni Jesus adekeyaw, as nakaipahap na syad āmang naw.

⁴³ Do dawri a naparin, chinasdaaw dan tabo tawotawo saw naboya daw a panakabalin no Dyos.

No Maynamot do Nakadiman kan Nakapagōngaraw ni Jesus
(Mt. 17:22-23; Mk. 9:30-32)

Ki do kadama da paw no tabo tawotawo a masmasdaāwan a maynamot do tabo a pinariparin na, binatan Jesus dyirad nanawhen naw a kāna, ⁴⁴ “Adngeyen nyo a maganay, as kan kawayakan nyo abaw nya ibahey ko dyinyo, ta Yaken a Tawo a Yapod Hanyit, ki mahayak paba maiparawat dyirad tawotawo.”

⁴⁵ Ki do dawri, maawātan daban nanawhen naw nyaya a inbahey na dyira, ta naitayo dyira tan dyi da maawātan, as kan chamo daw manahes dya an āngo chakey naw a batahen.

No Kasisītaan do Pagtorayan no Dyos
(Mt. 18:1-5; Mk. 9:33-37)

⁴⁶ Myan tominbod a kapagsosopyat dan nanawhen naw an sino dyiraw kasisītaan. ⁴⁷ Ki maynamot ta chapatak dana sīgod ni Jesus myan do aktokto da, nanghap so asa adekey, as nakapatēnek na sya do katangked naw.

⁴⁸ Do dawri, binatan Jesus dyira a kāna, “No aran sino a mangrawat so mabodis so saad a akmas nyaya adekey a maynamot do kapanganohed naya dyaken, yaken

§ 9:34 9:34 Iyaw demdemaya, ki ipaboya naw kayan no Dyos dyira a aran dyi da maboya. Eks. 13:21, 22; 16:10; 24:15-18; Isa. 19:1

rawaten na. As no aran sino a mangrawat dyaken, rawaten na iyaw nanoboyaw dyaken, ta iyaw kabobodisan so toray dyinyo, ki iyanchiw kasisitaan dyinyo.”

No Dya Machikontra, ki Machirārayay
(Mk. 9:38-40)

⁴⁹ Sinpangan na, inatbay ni Juan si Jesus a kāna, “Mo Āpo, naboya namenaw asaw a tawo a napaksyat so marahet saw a ispirito a maynamot do kaosar nas ngaran mo, ki binaywan namenaw, ata, rārayay tabaya.”

⁵⁰ Ki binatan Jesus di Juan a kāna, “Baywan nyo aba. No dya machikontra dyinyo, ki rārayay nyo nawri.”

No Dyi Da Karawat si Jesus do Samarya

⁵¹ Do dawri, do kakalo danaw no kapaybidi ni Jesus do hanyit, tinarengteng naw somnonget a mangay do Jerosalem. ⁵² Dawa, nanoboy so nanma dana do asaw a idi do probinsya a Samarya a mangisagāna so sibahan na. ⁵³ Ki siraw tawotawo saw daw, ki chinakey daba somibah si Jesus do yanan daw, ta chapatak da a iya, ki asa Jodyo. Asa pa, chapatak da pa ngamin a mangay do Jerosalem.*

⁵⁴ Do nakaboya daw da Santiago kan Juan a nanawhen ni Jesus so nya pinarin dan tawotawo saw do Samarya, binata dad Jesus a kon da, “Āpo, chakey mori a tawagan namen apoyaw a yapo do hanyit tan matemtem sa?”

⁵⁵ Ki sinalap san Jesus, as nakapaydabdab na sira. ⁵⁶ Katayokan nawri, komnaro sa, as nakangay dad matarekaw a idi.

Siraw Makey a Mayparin a Nanawhen ni Jesus
(Mt. 8:19-22)

⁵⁷ Do kadama daw a mayam do rarahan, myan asa tawo a naypasngen di Jesus, kan binata na dya a kāna, “Monot ako dyimo a aran dino a angayan mo.”

⁵⁸ Inatbay ni Jesus a kāna, “Myan abab a pakaychehan bolaw, as masaw a myan binahayan dan manomanok, ki abaw pakaychehan kan paynahahan ko a Tawo a Yapod Hanyit.”

⁵⁹ Sinpangan na, binatan ni Jesus do asa paw a mahakay a kāna, “Aran imo, monot ka dyaken.”

Ki tominbay mahakayaw a kāna, “Āpo, somabatak pa manma ah, ta yangay ko pa itābon si āmang ko.”

⁶⁰ “Nolay mo na,” inatbay ni Jesus dya, “ta siraw naibidang danaw a nadiman, sira dana makatoneng a mangitābon so minatay. As imo, yangay mo a ikasabaw Maganay a Dāmag a maynamot do pagtorayan no Dyos.”

⁶¹ Do dawri, myan matarek a naychirin a kāna, “Yaken mo Āpo, monot ako dyimo, ki yangay ko pa ipakada do bahay ah.”

⁶² Ki binatan Jesus dya a kāna, “No somiknan a magarado, as pirmi a mididit, ki abaw sinpaspangan kapagarado na. Masaw siraw makey a monot dyaken, as kan pirmi sa a mididit, ayket, masirbi saba do pagtorayan no Dyos.”

10

No Katoboy ni Jesus Siras Papito a Poho kan Dadwa a Tawo

¹ Do nakatayokaw no nawri, namidis Jesus so papito a poho kan dadwa, as kan tinoboy na sa tinaydodwa a panmahen na sa a mangay do kāda idi kan baryo a iyaw rinanta na saw a ngayan.

* **9:53** 9:53 Rinawat daba si Jesus, ta chapatak da a mangay si Jesus do Jerosalem a machipista daw. Ta an siraw taga Samarya, ki bata da a dawri abaw oyod a pagdaydayāwan Dyos.

² Ki do sakbayaw a kayam da, binata na dyiraw nyaya pangārig a kāna: “Arwayaw ranyen, ki taytayisa lang magranyi. As dawa, akdawen nyo si Āpo a iyaw akin dyiraw so ranyen saya tan manoboy so arwāro pa a magranyi. ³ Ngay, may kamo na, ta toboyen koynyo a akma siras maywam saw a orbon no karniro do payayahatangan dan mararangas saw a lobo. ⁴ Mangyonot kamo abas pitaka nyo, bayon, kan risirba a tokap nyo, as kan maybabalay kamo aba a machisarsarita do rarahan. ⁵ Aran āngo a bahay a asdepan nyo, nyaw manōma batahen nyo: ‘Myan pakono kaydamnayan kapangtokto dyinyo a omyan do dya bahay.’ ⁶ Ki an rawaten da no myan saw do dawri a bahay iyaw pamindisyon mo dyira, ki mabindisyonan sanchi. Ki no tawo a dya omrawat sya, ki polos a dyinchya mabindisyonan. ⁷ Ki an rawaten daynyo do dawri a bahay, omyan kamo daw, as kanen nyo kan inomen nyo myanaw a ipasalap da dyinyo, ta iyaw nawriw akmay tangdan nyo do maganayaw a pariparinen nyo dyira. Mayayadis kamwaba. ⁸ An rawaten daynyo do aran āngo a idi a angayan nyo, ki kanen nyo maidasaraw dyinyo. ⁹ Pyahen nyo saw maganyitaw, kan ibahey nyo dyiraw nyaya: ‘Masngen danaw kapagtoray no Dyos dyinyo.’ ¹⁰ Ki an dyi daynyo a rawaten do angayan nyo a idi, ki midibidi kamod kalkalsāda, as kabata nyo sya a kon nyo, ¹¹ ‘Aran siraw ahbek sayan idi nyowaya a dominket do kokod namen, ki wakwaken namen a pamaneknek dyinyo a inyo danaw makatoneng anchan madōsa kamo. Ki kanakmen nyo nyaya a maypaypasngen dana dyinyo kapagtoray no Dyos.’ ¹² Ibahey ko dyinyo a iyaw idyaw a dya mangrawat dyinyo, ki malidyalydyat anchiw dōsa dan tawotawo a omyan daw kan siraw yapo do Sodoma* anchan marapit nawri a araw a kapangdōsa no Dyos.” Nawriw inbilin Jesus dyira.

Siraw Tawotawo do Idi Saw a Dya Nagbabāwi
(Mt. 11:20-24; Jn. 13:20)

¹³ Tinongtong ni Jesus naychirin dyira a kāna, “Kapakāsi nyo pa, inyo a taga Korasin kan taga Betsayda! Āro makaskasdāaw a pinariparin ko do idi nyo saya, ki alit na dyi kamo a nagbabāwi! Amnan do idiidi sawen a Tiro kan do Sidon† namarinan ko siras nya milagro, ayket, ari dana sa nahay a naylaylay so kostal kan naydisnad ahbek a pangipaboya da so oyod a nakapagbabāwi da. ¹⁴ As dawa, anchan araw a kapangokom, ki malidyalydyat anchiw dōsa nyo kan iyaw dōsa da do idiidi a Tiro kan Sidon. ¹⁵ As inyo a tawotawo a yapo do Kapernaom, bata nyori an maidāyaw kamonchi do hanyit? Polos, basbāli a maitapwak kamonchi do impyirno!”‡

¹⁶ Binata pan Jesus dyirad nanawhen na saw a kāna, “No mangadngey dyinyo, bāli yaken inadngey na. Ki no dya mangrawat dyinyo, bāli yaken dyi na rinawat. As iyaw dya mangrawat dyaken, bāli iyaw nanoboyaw dyaken dyi na rinawat.”

No Kapaybidi Da no Papito a Poho kan Dadwa

¹⁷ Ki do nakapaybidi daranaw no papito saw a poho kan dadwa a tinoboy ni Jesus, ki ultimo soyot da, kan binatabata dad Jesus a kon da, “Āpo, aran siraw marahet saw a ispirito, ki nanganohed saw dyamen a maynamot do nakaosar namen so ngaran mo!”

¹⁸ Ki tominbay si Jesus dyira a kāna, “On, naboya ko kasdāyaw ni Satanas a akmay kasday no kimat a yapo do hanyit. ¹⁹ Dawa, adngeyen nyo! Intoroh ko na dyinyo panakabalin tan aran makatopak kamo siras marem kan anggagamma, abanchi a polos kaparoparwan nyo, basbāli a abaken nyo sanchi a tabo panakabalin saw ni Satanas. ²⁰ Ki aran komwan, nawri abaw chasoyot nyo kapagtongpal daya dyinyo no

* **10:12** 10:12 Siraw tawotawo do Sodoma, ki akmay siraw pinakainawan dan tabo tawotawo a mamarin so marahet kan mangipsokaw so Dyos. Gen. 19:1-29; Isa. 1:9-10; 3:9; Jer. 23:14; Mt. 10:15; Pal. 11:8 † **10:13** 10:13 Siraw nyaya a Tiro kan Sidon, ki idi sa do tana dan dya Jodyo. ‡ **10:15** 10:15 Mana “Hades.”

marahet saw a ispirito. Ki nawri pakono chasoyot nyo, nakaitolas danan ngaran nyo do hanyit.” Nawriw binata ni Jesus dyira.

Masoyot si Jesus

(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Ki do dawri a ōras, pinasoyosoyot no Ispirito no Dyos si Jesus, as kan sinpangan na,, naydasal si Jesus a kāna, “Āmang, imo Āpo do hanyit kan do tana! Magyāman ako dyimo, ta inpakatoneng mo dyirad abos ādal iyaw intayo mwaya dyirad mamasirib kan myan so ādal. On mo Āmang, ta nawriw chakey mo kan makahwahok nawri do salapen mo.”

²² Sinpangan na, binata ni Jesus dyirad tawotawo saw a kāna, “Intalek dyaken Āmang tabo a panakabalin a mangitoray. Abaw makapatak so maynamot dyaken a Anak no Dyos, an dyi lang a si Āmang ko. Masaw a abo makapatak so maynamot di Āmang, an dya yaken lang a Anak na kan siraw tawo a pidyen ko a pangibaheyan so maynamot dya.”

²³ Do nakatayokaw no nawri, sinalap san Jesus nanawhen naw, as nakailimed na sya inbahey dyira a kāna, “Magāsāt saw makaboya so chichiban nyowayas changori!

²⁴ Ibahey ko dyinyo a āro saw propīta kan ar-āri kaychowa a taywara makey a manyideb so maboyaboya nyowaya, ki naboya daba, kan chinakey da adngeyen iyaw madngedngey nyowaya, ki nadngey daba.”

No Pangarig a Maynamot do Maganay a Samaritano

(Mt. 22:34-40; Mk. 12:28-31; Roma 13:8-14)

²⁵ Ki do naypisa, myan asa a mangnanawo so linteg a nangay di Jesus, ta chakey na sōoten. Inyahes na di Jesus a kāna, “Maistro, āngo parinen ko tan madyira ko byay a abos pandan?”

²⁶ Ki initsbay ni Jesus dya a kāna, “Āngo iyaw naitolasaw do Masantwan a Tolas, ta dawa? Āngo pangawatan mo syaw?”

²⁷ Ki tinbay na a kāna, “Machita chadaw mo Āpo a Dyos mo do tābo pōso mo, kan do tābo katawo mo, kan do tābo kayit mo, as kan do tābo aktokto mo. Chadaw mo paw kapayngay mo a tawo a akmas kadaw mo so inawan mo.”§

²⁸ Initsbay ni Jesus, “On, kosto atbay mwaya. Parinen mo saw nya kan myan anchiw byay mo a abos pandan.”

²⁹ Ki maynamot ta chakey no mangnanawowaw so linteg a ikalinteg inawan naw, binata nad Jesus a kāna, “Na, sino paro nyaya kapangay kwa tawo a masisita chadaw ko?”

³⁰ Ki tinbay ni Jesus so nyaya a pangarig: “Asa karaw, myan asa tawo a Jodyo a mosok a yapo do Jerosalem a mangay do Jeriko. Ki do kayan naw do rarahan, sinaneb dan tolisan, as kan pinachahahap daw tabo myan dya kontodo laylay naw, as nakakabkabil da sya. Do kapaytiytinawsan naranaw, kinarwan da. ³¹ Do dawri, nairana a myan pādi a Jodyo a mosok do dawri a rarahan. Ki do nakaboya naw sya, dinitdit na, as nakahabas na sya. ³² Sinpangan na, myan danaw asa pādi a Lebita a minusok daw. Aran iya, ki naboya naw rinanggasan daw, ki dinitdit na, as nakahabas na sya.

³³ “Sinpangan na, myan asaw a Samaritano* a nayam daw. Do nakaboya naw so kinabkabil daw, nadidiw naw taywara kāsi na sya. ³⁴ Yangay na a pinapotan so lana kan arak iyaw bigar na saw, as nakabedbed na sira. Sinpangan na, pinasakay nad

§ 10:27 10:27 Deot. 6:5; Leb. 19:18; Prob. 3:29; Mt. 5:43; Gal. 5:13-16 * 10:33 10:33 Siraw Samaritano saya, ki yapo do probinsya do Samarya, as kan taywara sa inipsok no Jodyo saw. Lk. 9:52-53; Jn. 8:48

asno naw a mismo, as nakaiyangay na syad baybayādan daw a pagdagdagosan no magbibyahi a dawriw nangasikaswan na sya.

³⁵ “Do kamabekas naranaw, napahtot so dadwa dinaryo a kwarta, as nakaitoroh na syad akin bahayaw, as nakaitōlag na sya a kāna, ‘Pachiay-aywan mwa maganay ah! Amnan magkorang anchiw gastosen naya, pachibāyad mo nanchi, ta pabidyen konchi dyimo anchan maybidi ako.’ ”

³⁶ Ki do dawri, inyahes ni Jesus do mangnanawowaw so linteg a kāna, “Sino dyirad tatdo sayaw oyod nas kadaw so kapayngay daya tawo a kinabkabil dan tolisan?”

³⁷ Ki initbay no mangnanawo so linteg a kāna, “Na, syimpri iyaw nāsyaw sya ah.”

Ki binatan Jesus dya, “Na, an komwan, mayam ka na, kan tolāden mo nawri a pinarin na.”

No Kasarongkar ni Jesus Da Marta kan Maria

³⁸ Tinongtong da Jesus nayam, as kan do nakarapit daw so asaw a baryo,[†] myan daw asaw a mabakes a mayngaran so Marta a nangrara sira do bahay na. ³⁹ Do dawri, myan pa daw si Maria a kakteh ni Marta a nāw na naydisna do tokaranaw ni Jesus a nangadngey so innanawo na saw. ⁴⁰ Ki nariribokan si Marta, ta iya lang magpoligos do kosina. Ki do dyi naranaw a kaanōsan sya, ki yay na inbahey di Jesus a kāna, “Āpo, sigōro nadlaw mo ngata a ninonolay yaken no ādi kwaya a maychatanyi a magpoligos do kosina? Ibahey mo pa dya, ta yangay na pa yaken a sidongan!”

⁴¹ Ki tinbay ni Jesus a kāna, “Marta, Marta, arwayaw pakariribokan kan pakadandanagan mo. ⁴² Asa lang kasisītaan. Si Maria a kakteh mo, ki pinidi na iyaw no kagaganayan, as kan nyaya, ki polos a dyinchya mapakaro dya.”

11

No Kapangnanawo ni Jesus Maynamot do Kapaydasal (Mt. 6:9-13; 7:7-11)

¹ Myan naypisa, do nakatayokaw ni Jesus a naydasal do asa yanan, naypasngen asa dyirad nanawhen naw, as nakayahes na sya dya a kāna, “Āpo, nanawhen mo pa yamen a maydasal a akmas kananawowaw ni Juan siras nanawhen na saw.”

² Do dawri, binata ni Jesus dyira a kāna, “An maydasal kamo, nyaw batahen nyo: “ ‘Āmang, madaydāyaw pakono ngaran mo.

Mangay pakono kapagtoray mo.

³ Torohan mo pakono yamen so kanen namen do kararaw.

⁴ Pakawanen mo yamen do naygatosan namen dyimo, ta pakawanen namen sa tabo nakagatos dyamen, as padichanen mo yamen do pakasolisogan.’ ”

⁵ Binata pan Jesus dyirad nanawhen naw a kāna, “Kaspangarigan, an do abak no ahēp, as mangay a mangdaw asa dyinyo do bahay no sīt mo a kāna, ‘Sīt, magpaōtang ka pas aran tatdo a tināpay nyo, ⁶ ta nawaraw asaw a sīt ko a nagbyahi, ki abaw ipakan ko dya.’

⁷ “Ki an kaspangarigan, akma syay iyatbay no sīt mwaw a myan do irahemaw no bahay a, ‘Ayya mo Sīt! Dyi mo pa yaken a ringgoran. Maboya mwabawri a nangneb kami na, as kan nakaychēh dana sayaw kamotdehan kwaya? Masolit ako naya maybangon a manoroh dyimo.’

⁸ “Ibahey ko dyinyo a aran chaskeh naw maybangon a manoroh so tināpay a maynamot ta maysīt kamo, ki maynamot do dyi mwaw a isardengan so kapangdaw mo, nawrinchiw kapilitan na maybangon a manoroh so aran āngo a machita mo.

[†] 10:38 10:38 No baryowaya ni Marta kan Maria, ki Betanya do probinsya a Jodya Jn. 11:18-19

⁹ “Dawa, ibahey ko dyinyo a chaōma nyo abaw mangdaw do Dyos, ta syirto a itoroh nanchi dyinyo akdawen nyo. Chaōma nyo abaw maychichwas so machita nyo a yapo dya, ta sidongan nanchi inyo a omsarak sya. As chaōma nyo abaw magtoktok, ta iwangan nanchiw pantaw dyinyo. ¹⁰ Ta aran sino a mangdaw, matorohan anchi, as no maychichwas, ki makasarak anchi. Masaw, no aran sino a magtoktok, ki maiwangan anchiw pantaw dya.

¹¹ “Ta ari danawri dyinyo a āmang manoroh so marem do anak na an mangdaw so among? ¹² Mana manoroh so anggagamma an mangdaw so otchoy? ¹³ Inyo paya tawo a āros gatos, an chapatak nyo manoroh so maganay do anak nyo, mangamangay panchi si Āmang nyo do hanyit a manoroh so Ispirito Santo dyirad mangdawaw dya!”

Si Jesus kan si Beelsebob

(Mt. 12:22-30; Mk. 3:20-27)

¹⁴ Do naypisa, myan madama paksyaten Jesus a marahet a ispirito a napagomel so asaw a tawo. Do nakapaksyat danaw no marahetaw a ispirito, nakapaychirin danaw tawowaw.

Chinasdaaw dan tawotawowaw. ¹⁵ Ki binata dan kadwan saw dyira a kon da, “Ay, si Beelsebob a pangōlo dan dimonyo saw manorotoroh dya so panakabalin a mangpaksyat so marahet saya ispirito.”

¹⁶ As siraw kadwan dyira, ki chakey da sōoten si Jesus, dawa, inakdaw da dya a mangipaboya so milagro tan nawriw pakaboyan an oyod a tinoboy no Dyos mana engga.

¹⁷ Ki chapatak ni Jesus myanaw do aktokto da, kan binata na dyira a kāna, “An mayayarap tawotawo do asa kapagaryan, manayonorow nawri a pagaryan? Masaw asa kapamilya an maglalaban sa, masisyay sanchi. ¹⁸ Masaw an maglalaban saw myanaw do pagāryan ni Satanas, marārayaw anchiw pagtorayan na. Ibahey ko nyaya, ta binata nyo a yapo do panakabalin ni Beelsebob kapaksyat kwayas marahet saw a ispirito. ¹⁹ An oyod nya batahen nyo a yapo do panakabalin ni Beelsebob kapaksyat kwaya so marahet saya a ispirito, sino paro nanoroh so panakabalin dan nanawhen nyowaya a mapaksyat so akma syay? On, sira mismo mangipaneknek dyinyo so riro nyo. ²⁰ Ki an maynamot dyaken, no kaoyodan na, ki paksyaten ko saw marahet a ispirito a maynamot do panakabalin no Dyos, as kan nyaw pakaboyan a nawara dana dyinyo kapagtoray no Dyos.

²¹ “An bantayan mayit a tawo bahay na kan an komplito armas na, abaw makangay a manakanakaw so warawara na. ²² Ki an myan romaot a mayiyit kan iya, anchan mangābak mayiyitaw, ki maagaw naw armasaw a pinagtaltalkan akin bahayaw. Sinpangan na, sodiben na sanchiw warawaraw no nawri a kinalaban na, as kapaychakarwa na sya dyirad rārayay na saw.

²³ “No dya machitōnos dyaken, ki machikontra dyaken. Masaw no dya somidong a machipangpeh dyaken, mapawpit.”

No Kapaybidi no Marahet a Ispirito

(Mt. 12:43-45)

²⁴ Sinpangan na, tinongtong ni Jesus a binata dyiraw nya pangarig: “An mohtot asa marahet a ispirito do asa tawo a sindepan na, midibidi anchi a maychichwas do letang so matarek a paynahahan na. Ki an dya makadongso, batahen nanchi do inawan naw a, ‘Maganay āno an paybidi ko nakayapwan kwaw a bahay?’ ²⁵ Do kapaybidi naw, masarakan na a madalos kan maornos. ²⁶ Do dawrinchi, ki mangay a manghap so papito pa a ispirito a maraherahet kan iya, as kan somdep sanchi a tabo do dawri a tawo. As no kayayan no nawri a tawo a sindepan da, ki mangamangay paw karahet na kan iyaw sīgodaw a kayayan na.”

No Kagagasātan a Tawo

²⁷ Do nakatayokaw ni Jesus a naychirin so nya, myan asa mabakes dyirad āro saw a tawotawo a naychipeh daw a nangingengey a kāna, “Oltimwayaw kagāsāt no mabakes a nangyanak dyimo kan napasoso dyimo!”

²⁸ Ki binata dya ni Jesus a kāna, “Magasgāsāt pa saw mangadngeyaw kan mangtongpal so chirin Dyos!”

No Kapangdaw Da so Kaipaboyan ni Jesus so Milagro (Mt. 12:38-42)

²⁹ Ki do nakapaypayparo daw no tawotawo a maypasngen di Jesus, tinongtong naw naychirin a kāna, “Aysa! Oltimwaya so karahet no tawotawo sichangori. Oltimwayaw kakey da makaboyas milagro, ki abanchi a polos maitoroh a milagro, malaksid do naparinaw a milagro di propīta Jonas. ³⁰ Ta akmas nakapangipaboyaw ni propīta Jonas dyirad taga Ninebe so kangay danaw no kapangdōsa no Dyos dyira, komwan parinen ko a Tawo a Yapod Hanyit a mangipaboya do dya kapotōtan.

³¹ “Ta anchan araw a kapangokom, maytēnek anchiw Rēyna do Abagātan* do kaychowa pa tan pagatosen na saw tawotawo do dya kapotōtan maynamot ta iya, ki yapo do katetengan a yanan a mangay a mangadngey so kasirib ni Āri Solomon. Ki inyo, ki manganohed kamo abaya aran myan mangnanawo dyinyo sichangori a masirsirib pa kan si Āri Solomon. ³² Do arawayan kapangokom, machirāman sanchiw taga Ninebe a maytēnek a mapagatos dyinyo do dya kapotōtan. Ta sira, ki nagbabāwi sa do nakapangasabaw ni Jonas.† Ki inyowaya, ki anohdan nyo abayaw ibahey kwaya a aran matwatohos ako kan Jonas.”

No Soho no Inawan (Mt. 5:15; 6:22-23)

³³ Binata pa ni Jesus a kāna, “Abaw mapasdeb so soho, as kaitayo na syad lakasan mana tohongen nas bakag. Engga, basbāli a pangayen na do nairantaw a pakadatokan na tan siraw somdepaw, ki maboya daw sēdang naw.

³⁴ “Iyaw mata mo, pinakasoho no inawan mo. An maganay kapanyideb mo, masēdang a tābo pangtoktwan mo kan inawan mo. Ki an madiw mata mo, masari dana tābo inawan mo. ³⁵ Dawa, magannad ka, ta āngonchan iyaw bata mwaya a soho mo, ki sari sawen. ³⁶ Ta an masēdang tābo inawan mo, as abo machisagel a sari, maysēdang anchiw intīro a inawan mo, kan akmanchiw sesēdangan mayit a soho.” Nyaw binatan Jesus dyira.

No Kapaydabdab ni Jesus Dyirad Mangnanawo so Linteg kan Parisyo (Mt. 23:1-36; Mk. 12:38-40)

³⁷ Do nakatayokaw ni Jesus a maychiychirin, myan asa Parisyo a nangrara sya a mangay a machakan do bahay na. Dawa, nangay a nachihanghang si Jesus dya. ³⁸ Ki do dawri, nasdaāwan iyaw Parisyowaw do dyaw a naybanawan Jesus do sakbayaw a kakan na sigon do dadakay da.

³⁹ Ki nyaw binata ni Āpo Jesus dya a kāna, “Inyo a Parisyo, akma kamwaya siras tawo saw a nawri lang oyasan daw hapot no bāso kan pinggan da. Ay, angwa kaannad nyo a maybanaw, ki do irahem, napekpekayas āgom kan karahet. ⁴⁰ Inyo a abos arang! Chapatak nyo abawri a no Dyos a namarin so makatayhapot a inawan nyo, ki pinarin na paw aktokto nyo? ⁴¹ Maganaganay an dalosan nyo paw aktokto nyo, as torohan nyo saw mapobri so myan saya dyinyo. Ta an komwan, oyod a madalos kamo na!

* 11:31 11:31 1 Ār. 10:1-10 † 11:32 11:32 Jon. 3:5

⁴² “Kapakāsi nyo pa, inyo a Parisyo! Chagaget nyo a itoroh apagkapollo no āpit nyo kan apagkapollo dan rikado saya dedekey,[‡] ki parinen nyo abayaw kasisītaan saya a akmas kaparin nyos kosto dyirad kapayngay nyo a tawo kan kadaw nyo do Dyos. Siraw nyayaw kasisigoradwan a manōma parinen nyo sakbay no kapagtongpal nyo so kadwan.

⁴³ “Kapakāsi nyo pa Parisyo, ta chadaw nyo mamidi so kasisītaan a disnan do sinagoga da saw, kan imāsen nyo paw mapadayāwan a kabkablaawan no tawotawo do plasa. ⁴⁴ On, kapakāsi nyo pa, ta akma kamwayaw tanem a dya maboaya a lasalasagan dan tawotawo, ata, chapatak daba myan bangkay do irahem.”

⁴⁵ Ki do dawri, tominbay dyaw asaw a mangnanawo so linteg a kāna, “Maistro, iyaw komwanaya kapaychirin mo, ki iramrāman mwaya yamen a asnesnekan.”

⁴⁶ Ki tinbay ni Jesus a kāna, “Aran inyo a mangnanawo so linteg, kapakāsi nyo pa, ta lidyalydyaten nyo tawotawo saw do nakaipasabhay nyowaw dyira so mararahmet saya a linteg nyo. Ki aran komwan, polos a dyi kamo a machipaysabhay dyira so aran akmay dedeng. ⁴⁷ Kapakāsi nyo pa, ta patneken nyo saw mapipintas saw a tanem a aschip dan propīta saw a diniman dan kapoonan nyo saw. ⁴⁸ On, ipaboaya nyo kapachitōnos nyowaw dyirad kapoonan nyo. Ta an sira, ki diniman da saw propīta. As inyo, ki patneken nyo tanem da a aschip.

⁴⁹ “Nyaw mangipaboaya so kasīrib no Dyos, ta binata na do kaychowa pa a kāna, ‘Toboyen konchi dyiraw propīta ko saw kan apostolis ko saw, ki dimanen da sanchiw kadwan, as idadanes da sanchiw kadwan.’ ⁵⁰ Dawa, siraw tawotawo do dya kapotōtan, ki singiren sanchi no Dyos a maynamot do nakadiman dayan tabo propīta saya a nakayapo pad nakaparswa no lōbong, ⁵¹ somniknan do nakadimanaw ni Abel a mandad nakadimanaw ni Sekarayah§ a diniman dad payawan no altar kan Masantwan a Yanan. On, nya sanchi a tabo singiren no Dyos dyirad tawotawo do dya kapotōtan.

⁵² “Kapakāsi nyo pa, inyo a mangnanawo so linteg, ta pinakaro nyo tolbekaw a manyiwang so kapakaāwat no tawotawo. Imbes a somdep kamo, ki engga, basbāli a pinalidyat nyo saw tawotawo tan aran sira, ki somdep saba.” Nawriw binata ni Jesus dyira.

⁵³ Do kakaro danaw ni Jesus do dawri a yanan, taywaraw kapachikontra da dya no Parisyo saw kan siraw mangnanawo saw so linteg, kan binalabalay da a pangyahyahan, ⁵⁴ ta psychichwasan das pambar da a omtiliw sya an myan maichirin na maikontra do linteg da.

12

No Kapangnanawo a Maikontra do Kapaysinsīsingpet (Mt. 10:26-27)

¹ Ki do kayanaw no nyaya a mapariparin, myan sa nakpeh riborībo saw a tawotawo a nangay a mangadngey so kapangnanawo ni Jesus, kan maysinlalasalag sa do kāro da. Do dawri, inrogi ni Jesus nangnanawo dyirad nanawhen na saw. Binata na dyira a kāna, “Magannad kamo do yapo daw no Parisyo saw. No chakey ko a batahen, iyaw kapaysinsīsingpet da. ² Ta abaw naitayo a dyinchya maipaboaya, mana palimed a dyinchi a mapatakan. ³ Dawa, no inchirin nyo do kasarisyaryan, ki madngey danchin tawotawo do kasēdangan. Masaw a iyaw inyarasāas nyo do makatayrahem saw a kwarto, maingengey anchi do katawotawowan.”

[‡] **11:42** 11:42 Leeb. 27:30; Deot. 14:22. Taywara mainget Parisyo do kapagtongpal da siras linteg, ta irāman da do apagkapollo daw aran siraw akma saw dedeng a rikado. **§ 11:51** 11:51 Gen. 4:8; 2 Kron. 24:20-22

No Rebbeng Na a Chamo
(Mt. 10:28-31)

⁴ Sinpangan na, binata pa ni Jesus dyira a kāna, “Ibahey ko dyinyo a sīt ko, chamo nyo sabaw mangdimanaw so inawan. Ta katayokan nawri a parinen da dyinyo, apabaw matarek a maparin da. ⁵ Ki iballāag ko dyinyo rebbeng na chamo nyo. Nawri pakono chamo nyo si Āpo Dyos a makaparin a mangdiman so inawan kan iya lang myan so panakabalin a mangitapwak so pahad do impyirno. On, ibahey ko dyinyo a iya pakono chamo nyo!

⁶ “Ta no Dyos, kawayakan naba inyo. Ta chiban nyo saw billit toleng saya a sinsinan so balor, dadwa lang a kaplataw balor dan dadimaw. Asyo a mawayakan aran asa dyirad dyaya? ⁷ Ta aran siraw boboh nyo, ki chapatak danan Dyos bidang da. Mamo kamo aba, ta mapatpateg kamo kan āro saw a billit toleng.”

No Kapangipodno kan Kailibak si Jesus
(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Sinpangan na, tinongtong ni Jesus naychirin dyira a kāna, “Ibahey ko dyinyo a aran sino a mangipodno do salapen dan tawotawo a manganohed dana dyaken, ki yaken a Tawo a yapo do Hanyit, ipodno konchi do salapen dan anghilis no Dyos. ⁹ Ki no mangilibak so kapanganohed na dyaken do salapen dan tawotawo, ilibak konchi do salapen dan anghilis no Dyos.

¹⁰ “As no aran sino a maychirin so marahet a maikontra dyaken a Tawo a Yapod Hanyit, maparin pa a mapakawan. Ki no maychirin so marahet a maikontra do Ispirito no Dyos, mapakawan abanchi a polos.

¹¹ “An yangay daynyo a idarom do salapen da do sinagoga da sa kan do salapen dan pangōlo da saw kan siraw magtotoray da saw, ki mabakel kamo aba an maypāngonchiw kaikalintegan nyo so inawan nyo, mana chabakel nyo aba an āngonchiw itbay nyo dyira. ¹² Ta do dawri a ōras, ki ipakatoneng anchi dyinyo no Ispirito Santo kosto a atbay nyo.” Nawriw inbahey ni Jesus dyira.

No Pangarig a Maynamot do Baknang a Marahet

¹³ Ki myan daw asa dyirad tawotawo saw a nakabata syad Jesus a kāna, “Maistro, ibahey mo pad kakteh kwaya, ta itoroh naranaw binglay kod tawid namenaw dyirad inyapwan namenaw!”

¹⁴ Ki kānan Jesus, “Namna, āngo ta yaken? Sino nanoroh dyaken so rebbeng a mapaycharwa dyinyo so tawid nyo a maykakteh?” ¹⁵ Binata pan Jesus dyira a kāna, “Magannad kamo, kan aywanan nyo kapangtokto nyo do tabo a kitan kapayāgom, ta machipariho aba polos byay do warawara a aran myan dana dyinyo a tabo.”

¹⁶ Ki do dawri, inbahey ni Jesus dyiraw nya pangarig: “Myan asa mabaknang, kan nakaāpit so āro do talon naw. ¹⁷ Ki binata nad aktokto na, ‘Āngo paro parinen ko? Abayaw rakoh a pangayan kos naāpit kwaya.’ ¹⁸ Ki naktokto na, ‘On, nyaw parinen ko. Rakraken ko agāmang ko saw tan patneken konchiw rakorakoh pa tan myan pangayan kos naāpit kwaya kan siraw warawara ko saya. ¹⁹ As batahen konchi do mismo a inawan ko a, “Magāsāt ako, ta myan danaw chabyay ko do āro a tawen! Maydamnay dananchiw kabibyay ko, ta tod ako a koman, minom, kan magragsak!” ’ ²⁰ Ki do kayan naw a mangtokto so komwan, binata no Dyos dya a kāna, ‘Abos arang a tawo! Do dyaya ahap, singiren ko byay mo. As tabo san nyaya a inakpeh mo, sino paro magtawid sya?’

²¹ “Komwan anchiw payparinan dan mangpeh sayas āro a kinabaknang da a alit na mapobri sad salapen no Dyos.” Nawriw nandan pangarigaya ni Jesus.

Chabakel Nyo Abaw Byay Nyo
(Mt. 6:25-34)

²² Sinpangan na, tinongtong ni Jesus naychirin dyirad nanawhen na saw a kāna, “Nyaw paynamotan na a ibahey ko dyinyo a chabakel nyo abaw byay nyo a maynamot do kanen nyo, mana inawan nyo a maynamot do laylay nyo. ²³ Ta iyaw byay nyo, ki mapatpateg kan isobo nyo, as kan iyaw inawan nyo, ki mapatpateg kan laylay nyo. ²⁴ Chiban nyo pa saw kak saya. Maymoha kan magranyi sabaya, as kan abayaw agāmang mana bengbeng da, ki pakanen sayan Āpo Dyos! Pāngo narananchi dyinyo a mapatpateg kamo di Āpo Dyos kan siraw manomanok saya!

²⁵ “Asa pa. Sino dana dyinyo makapanaro so byay na do aran asa kaoras a maynamot do nakabakel na? Polos! ²⁶ Dawa, an dyi nyo a marawa a parinen taydedekeyaya, āngo ta pakariribokan nyo saw kadwan saya? ²⁷ Chiban nyo saw sabong saya a bakong an maypāngo kapaypararakoh da. Asyo sa maytarabāko, kan asyo sa mayrayirayit? Ki chiban nyo pas Āri Solomon a kababaknangan an myan laylay na a mapinpintas pa kan siraw nya sabong? ²⁸ Ki an laylayan san Āpo Dyos tametamek sayad lōbongaya a magla sichangori kan kahayo nan delak a masosohan, inyo dananchiw dyi na malaylayan a masisisīta kamo a adayo kan siraw nya tamek? Oltimwaya kadēkey no kapanganohed nyo! ²⁹ Dawa, inyo, ki iya abaw kanen nyo kan inomen nyo yanan aktokto nyo a pakariribokan nyo ah, as kan dyi nyo pakono a chabakel! ³⁰ Ta iyaw kapaychichwasaya so nawri, iyaw chabalay dan dyi saya manganohed do Dyos do lōbongaya. As dawa, tahatahan nyo saba, ta si Āmang nyod hanyit, ki chapatak na itoroh machita nyo. ³¹ As nawri pakono chichwasen nyo pagtorayan no Dyos tan tabo masisīta saya machita nyo, ki itoroh na sanchi a tabo dyinyo.”

No Kinabaknang do Hanyit
(Mt. 6:19-21)

³² “As dawa, inyo a nanawhen ko, mabakel kamo aba a aran dyi kamo a āro, ta inranta naynyo ni Āmang nyo a Dyos a machipagtoray dya do pagtorayan naya. ³³ Ngay, ilāko nyo warawara nyo, as kaitoroh nyo so naglakwan nyowaw dyirad mapopobri saw. Nawriw akpehen nyo kinabaknang nyo do hanyit a dya mapatawos kan dya marōnot a nawriw pinakapitaka nyo a dya matakaw kan polos a dya marārayaw. ³⁴ Ta an dino yanan hahawen nyo a kinabaknang nyo, dawriw yanan aktokto nyo.”

Iyaw Adipenaw a Nāw Na Nakasagāna

³⁵ Binata pan Jesus dyirad nanawhen naw a kāna, “Machita a nāw kamo pakono a nakasagāna kan nāw pakono a somdeb no soho nyo. ³⁶ Akma kam pakono so adīpen saw a mangnanaya so kasabat no āmo daw a yapo do kasaran. Ta anchan mawara a magtoktok, sigīda sa manyiwang, as kapasdep da sya. ³⁷ Magāsāt saw akma siras nya adīpen a nakasagāna a mangnanaya do kawaran āmo da. Ibahey ko dyinyo oyod. Paybadiwen sanchin āmo daw a paydisnahren nya sa adīpen do kanan, kan pangidasar na sa. ³⁸ On, magāsāt saw nya adīpen a nāw da nakasagāna a mangnanayās āmo daw a aran do abak no ahēp mana panonotong! ³⁹ Ki kaawāten nyo nya: An chapatak no akin bahay iyaw ōrasaw a kangay no manakanakaw do bahay na, syimpri, ipalōbos naba a makasdep manakanakawaw. ⁴⁰ Komwan kamo pakono a pirmi a nakasagāna, ta mangay akonchi a Tawo a Yapod Hanyit do dyi nyo a hahawen a ōras.” Nawriw binata ni Jesus dyira.

No Mapagtalkan kan Dya Mapagtalkan a Adipen
(Mt. 24:45-51)

⁴¹ Sinpangan na, inyahas ni Pedro di Jesus a kāna, “Āpo, yamenoriw pangibaheyan mos nawri a pangarig, mana aran siraw tabo tawotawo saya?”

⁴² Ki tinbay ni Āpo Jesus a kāna, “Iyaw mapagtalkanaw kan masīrib a adīpen, ki iyanchiw talken āmo naw a manyidechideb siras rārayay na saw a adīpen, kan iyanchiw maminglay dyira so kanen da. ⁴³ Magāsāt nawri a adīpen an masabatan āmo naw a madama na pariparinen inbilin naw. ⁴⁴ Ibahey ko dyinyo oyod. Payparinen anchi no āmo naw a iya danaw mangaywan so tabo warawara na. ⁴⁵ Ki an kaspangarigan, batahen nawri a adīpen do aktokto na a, ‘Mahay pa ngata mawaraw āmo kwaw.’ Do dawri, nāw narana mangkabkabil siras kapayngay naw a adīpen a mahahakay kontodo mababakes saw, as kapagbokbokatot kan kapachichinom na. ⁴⁶ Sinpangan na, nyeng a mawaraw āmo naw do dyi na hahawen a araw kan ōras do kadama naw a mamariparin so komwan. Ayket na, syimpri dosāen nanchi a dimanen. On, ipanānam nanchi dyaw no dōsa daw no dya manganohed do Dyos.

⁴⁷ “Iyaw adīpen a sīgōd a makapatak so chakey no āmo na, as alit na dyi na isagāna a parinen, abaw dwadwa an dyinchya magagara masapsaplit. ⁴⁸ Ki no adīpen a dya makapatak so chakeyaw no āmo naw, as nakagatos kan rebbeng na a madōsa, ki mapapaw dōsa na. Ta kāda tawo a natorohan so āro, āronchiw mahahaw a yapo dya. As kāda tawo a mapagtalkan so āro, ki arwāronchiw atbayen na.”

*Si Jesus, ki Pakayapwan Kapaysisyay
(Mt. 10:34-36)*

⁴⁹ Sinpangan na, inpangārig ni Jesus dyira iyaw nya: “No panggep ko a nangay do lōbongaya, ki mangyangay ako so apoy a pakaokoman tawotawo, kan taywara danaw kakey ko a somdeb dana pakono! ⁵⁰ Ki machita a manma ko a anōsan iyaw kalidyatan, kan iyanchiw nyaw taywara pakariribokan ko a mandad kakabos na.

⁵¹ “Iktokto nyo āno a nangay ako a mangyangay so kapaychachapya do lōbongaya? Engga, ta inyangay ko kapaysisyay dan tawotawo. ⁵² Somiknan sichangori, masisyay tawotawo do asa a pamilya. An dadima sa, machikontra sanchiw tatdwaw do dadwa saw. Masaw siraw dadwaw do tatdo saw. ⁵³ Iyaw āmangaw, ki kontraen naw anak naw a mahakay. Masaw anak a mahakay do āmangaw. As no ānang, ki kontraen naw anak naw a mabakes. Masaw anakaw a mabakes do ānang naw. As iyaw katogangan a mabakes, ki kontraen nanchiw manogang naw a mabakes. Masaw manogangaw a mabakes di katogangan na a mabakes.”

*No Kapatakan so Maykāwan
(Mt. 16:2-3)*

⁵⁴ Binata pan Jesus dyirad tawotawowaw daw a kāna, “An maboaya nyo a makonem do laod, nyeng a ibahey nyo a ‘Alla, īto chimoy,’ as kan oyod a machimoy. ⁵⁵ Komwan an itaw salawsaw, batahen nyo a ‘Aysa! Makohat anchi,’ ki oyod. ⁵⁶ Maysinsīsingpet kamo! Chapatak nyo mangikeddeng so kāwan do kaboya nyo so pangilasīnan do tanaya kan do kademdeman, ki āngo ta maawātan nyo abaw chakey a batahen no pangilasīnan saya a pariparinen Āpo Dyos sichangori a maynamot dyaken?”

*No Kapachikapya Dyirad Kakonkontra Nyo
(Mt. 5:25-26)*

⁵⁷ Tinongtong ni Jesus naychirin dyira a kāna, “Āngo ta osaren nyo abaw pangtoktwan nyo an āngo maganay a parinen nyo? ⁵⁸ An myan makey a mangidarom dyimo, maganaganay an sakbay a maidarom ka do pangokoman, ki posposan mo mangay a machikapya dya an myan paw ōras mo. On, ta āngonchan iparawat naymo do okom, as iparawat naymo no okomaw do polis a mamosek dyimo do bahodan. ⁵⁹ Ibahey ko dyinyo oyod a mabongtot kanchi daw a mandad kaitarkas mo a tabo so ōtang mo.”

13

No Kapangnanawo ni Jesus so Maynamot do Kapagbabāwi

¹ Do kayanaw ni Jesus a mangnanawo so nyaya, myan saw kadwan a tawo a nangibahey dya so nakaipadimanaw ni Pilato so tawo saw a yapo do Galilya a madama mangidāton do Timplo.

² Ki tinbay san Jesus a kāna, “Bata nyori an rakorakoh gatos da kan sira tabo kapayngay da saw a taga Galilya a maynamot ta komwan klasi no nakadiman da?*

³ No bata ko dyinyo, ki engga! Ta an dyi kamo a magbabāwi do gatos nyo, akma kamonchi sira a madiman.”

⁴ “Ango mabata nyo dyirad asa poho saw kan wawaho a nadiman a nawtohan so naloyowaw a atoy do Siloe? Bata nyori an maraherahet sa kan tabo a tawotawo a omyan do Jerosalem? ⁵ No bata ko dyinyo, ki engga! Ta an dyi kamo a magbabāwi do gatos nyo, akma kamonchi sira a madiman a abos pandan.”

No Pangarig a Maynamot do Igos a Dya Omsi

⁶ Sinpangan na, inbahey ni Jesus nya pangarigan: “Myan asa tawo a naymoha so igos a kayo do kaobāsan na. Ki do karakoh naranaw, yay na chiniban an myan danaw asi na, ki abaw naboya na. ⁷ Dawa, binata nad pagay-aywanen naw a kāna, ‘Tatdo danaya katawen a yay kwa sarsarongkaran an myan asi na, ki alit naya abo. Maganaganay danāno an tonghen mo na tan dyi dana mandin do tanaya!’ ⁸ Ki inibay no pinagaywan naw, ‘Āpo, anchi ka pa ah! Anōsan ta pa do dya āwan, ta padāsen ko pa labolaboken atngeh naya, as kaabono ko sya. ⁹ Ta an omsi do somaronwaw a tawen, dyori a maganay? Ki an dyi panchi a omsi, ipatongeh mo nanchi.’ ”

Pyahen ni Jesus Dodokotaw a Mabakes

¹⁰ Do asa karaw a Araw a Kapaynaynahah, nangnanawo si Jesus do asa sinagoga. ¹¹ Ki do dawri, myan asa a mabakes a sindep no marahet a ispirito, as asa poho dana kan wawaho a katawen a nalidyatan. Naydodokot nawri a mabakes, kan makapaylolonat aba. ¹² Ki do nakaboyaw ni Jesus so mabakesaw, tinagawan na, kan binata na dya a kāna, “Nakalong-aw ka nad lidyat mwaya mo Ikit!” ¹³ Sinpangan na, pinalapaw naw tanoro naw dya, ki nanyeng a naylolonat mabakesaw, kan nagdaydayaw do Dyos.

¹⁴ Maynamot ta napapya si Jesus do Arawaw a Kapaynaynahah, nakasoliw magtorayaw do dawri a sinagoga. Binata na dyirad tawotawo saw a kāna, “Anem a karaw a makapaytarabāko ta. Dawa, may kamo do dawri sa araw a mapapya a dya do Arawaya a Kapaynaynahah!”

¹⁵ Ki inatbay ni Āpo Jesus a kāna, “Inyo a maysinsīsingpet! Katakayisa abawri dyinyo mangay a mangobay so bāka mana asno nyo do nakaigalotan da, as kaiyangay nyo sya paynomen do Araw a Kapaynaynahah? ¹⁶ Changori, myan dyaw nyaya mabakes a kapotōtan Abraham. Do irahem no asa poho dana kan wawaho a katawen, ki nāw na binahod kan linidyalidyat ni Satanas. Rebbeng nabawriw mawbayan sichangori a aran Araw a Kapaynaynahah? Anyā met!”

¹⁷ Maynamot do dawri a inibay ni Jesus, nasnekan sa tabo mangkontraw sya. Ki siraw tawotawo saw, ki nasoyot sa do tabo pinarin na saw a makaskasdāaw.

No Pangarig a Maynamot do Botoh no Mostasa

(Mt. 13:31-32; Mk. 4:30-32)

¹⁸ Sinpangan na, inyahes ni Jesus dyira a kāna, “Āngo kapariho no pagtorayan no Dyos? Āngo maparin a pangiparihwan sya? ¹⁹ Maiyarig do dēkey a botoh no mostasa

* **13:2** 13:2 Sigon do kapakaawat dan Jodyo saw, an madiman ka do komwan a disgrasya, ki nawriw asa kailasinan so karahet mo.

a akmay dedeng a inwaris no asa tawo do hakawan na. Ki tomnobo kan nayparin a rakoh a kayo a maparin a payketketan manomanok sangasanga na saw.”

No Pangarig ni Jesus a Maynamot do Yapo
(Mt. 13:33)

²⁰ Ki minirwa si Jesus a nangyahes dyira a kāna, “Āngo paw maparin a pangiparihwan ko so pagtorayan no Dyos? ²¹ Akmay yapo a pasaglen mabakes do āro a arina tan pabsogen na tabo.”

No Malopit a Ayaman
(Mt. 7:13-14, 21-23)

²² Tinongtong ni Jesus nayam a nangay do Jerosalem. Ki nāw na nangnanawo do kāda nahabasan na a idiidi kan barbaryo.

²³ Do dawri, myan asa a nangyahahe dya a kāna, “Āpo, tomayisa sawri lang maisalākan?”

²⁴ Ki initbay ni Jesus a kāna, “Ipaspasnek nyo somdep do malopitaya a ayaman a asdepan do hanyit. Ta ibahey ko oyod dyinyo a āronchiw makey a somdep, ki makasdep sabanchi.

²⁵ “Ta maiyarig nyaya do asa bahay. An nangneb danaw akin bahayaw, siraw maytēnekaw do gagan, ki makasdep sa paba. Aran magtoktoktok kamo panchi a machikakaāsi dya a kon nyo, ‘Āpo iwangan mo pa, ta somdep kami,’ ki maparin aba. Atbayen nanchi inyo a kāna, ‘Chapapatak kwabaw inyo, kan chapatak kwabaw an dino nakayapwan nyo.’ ²⁶ Sinpangan na, batahen nyo panchi a kon nyo, ‘Nachakan kamyaw kan nachinom kamyaw dyimo, as kan nangnanawo ka paw do yanan namen.’ ²⁷ Ki pirwahan nanchi a ibahey dyinyo a kāna, ‘Chapapatak kwabaw inyo, kan chapatak kwabaw an dino nakayapwan nyo. Machibawa kamo dya, inyo a tabo a mamarin so marahet!’ ²⁸ As inyonchi a myan do gagan, itanyis kan payngaletnget nyonchiw soli nyo an maboaya nyo sa Abraham, Isaak, Jakob, kan sira tabo propitaw do pagtorayan no Dyos maynamot ta napaksyat kamo. ²⁹ Do dawrinchi a araw, mangay sanchiw tawotawo a yapo do dāya, laod, ammyānan, kan abagātan, as kan mayrarapa sanchi a mahahanghang do pagtorayan no Dyos.

³⁰ “Ibahey ko dyinyo, myan sanchiw manawnawdyi sichangori a manmanma anchi, kan myan sanchiw manmanma sichangori a manawnawdyi anchi.”

No Katanyis ni Jesus a Maynamot do Jerosalem
(Mt. 23:37-39)

³¹ Ki do dawri a araw, myan saw kadwanaw a Parisyo a nangay di Jesus, kan binata da dya a kon da, “Maganay āno, an komaro ka dya a yanan, ta chakey kono imo a dimanen ni Āri Herodes.”

³² Ki binatan Jesus dyira a kāna, “Ibahey nyo do dawri a masikap a bolaw a chito a kon nyo, ‘Tongtongen ko mapaksyat so marahet a ispirito kan mapapya so maganyit sichangori kan anchan delak. As anchan chatatdo naw a araw, ki komabos ako nanchi.’ ³³ Aran komwan, sichangori a mandan chatatdo na karaw, ki machita tongtongen ko kayam kod Jerosalem, ta maparin aba a myan madiman a propita do matarek a idi, an dya do Jerosalem.

³⁴ “Ay-ay pīman, inyo a tawotawo do Jerosalem, ta diniman nyo saw propita saw, as kan inagsidan nyo sas bato natoboy saw dyinyo a tobotoboyen no Dyos! Naypipira dana chakey koynyo a paychipehen a akmas kakhebaw no manok so pyek na saw, ki makey kamo abaya! ³⁵ Dawa, sichangori, nonolay narana inyo no Dyos. No ibahey ko dyinyo, ki polos a dyi nyo nanchi yaken a maboaya a mandan marapit chimpo a kabata nyonchi sya a, ‘Madaydāyaw kan maitoroh pakono bindisyon do tinoboyaw ni Āpo Dyos a pinakainawan na!’ ”

14

Pyahen ni Jesus Maganyit a Tawo

¹ Do asaw a karaw a Araw a Kapaynaynahah, rinaran asaw a pangōlo dan Parisyo si Jesus a machakan do bahay na, kan kinapya da siniim an āngo parinen na.

² Ki myan do salapen naw do dawriw asaw a tawo a minyatek a tabo tachay kan kokod na.

³ Do dawri, inyahes ni Jesus dyirad mangnanawowaw so linteg kan siraw Parisyowaw a kāna, “Nainkalinteganoriw mapapya do Arawayan Kapaynaynahah mana engga?”

⁴ Ki naychalilyak saba. Dawa, sinalid kan pinapyan Jesus maganyitaw, as nakapasabat narana sya do bahay na.

⁵ Sinpangan na, binatan Jesus dyirad magsisiimaw dya a kāna, “Sino dyinyo a myan so anak mana bāka iyaw dya mangawon a insigīda an kaspangarigan masday do aridos do Arawaw a Kapaynaynahah?”

⁶ Ki nakatbay saba do dawri a inyahes na dyira.

No Pangarig a Maynamot Dyirad Bisita

⁷ Ki do dawri, nadlaw ni Jesus a maypidipidi saw bisita saw so disnan a nairanta do matohos so saad. As dawa, inbahey na dyiraw nya pangarig:

⁸ “An myan mangrara dyimo a mangay do kasaran, pidyen mwabaw kagaganayan saw a disnan, ta āngonchan myan nakairantaan na a matortoray kan imo. ⁹ Ta an komwan, ayket, mangay anchi dyimo nangraraw dyinyo a dadwa, as kabata na sya dyimo a kāna, ‘Chāsi mo pa yaken, ta itoroh mo pa dyaw nawri a disnan.’ Dyori a manyibaya ka daw, as kan pilit ka nanchi a maydisna do paydisnanaw a mabobodis so saad?”

¹⁰ “Dawa, an myan mangrara dyimo do asa pasken, mangay ka do yananaw a sinsinan tan mangay anchiw nangraraw dyimo, as batahen nanchi dyimo a kāna, ‘Sīt, may ka dya. Mangay ka maydisnad maganaganayaya a yanan.’ Do dawrinchi, ayket, maidāyaw kad kasalasalapan daw no tabo rinara da saw. ¹¹ Ta aran sino a mapatohos so inawan na, ki masnekan anchi, as iyaw mapakombaba, ki mapatohos anchi.”

¹² Sinpangan na, binata ni Jesus do nangraraw sya a kāna, “An mangrara ka an myan pasken do bahay mo, sira aba lang sīt mo, mana kakakteh mo, mana kakabagyan mo, mana siraw babaknang saw a karoba mo rarahren mo. Ta an komwan parinen mo, āngonchan patadyen daymo a rarahren tan masopapakan daw nakarara mwaw sira. ¹³ Ki an magpasken ka, rarahren mo saw mapobri, logpi, piday, kan siraw bolsek saw. ¹⁴ Ta an parinen mo komwan, magāsāt ka, ta aran dyi da mabahes parinen mwaw dyira a maynamot do kabon myan dyira, ki gon-gonaan nanchimo no Dyos anchan pagōngaren na saw malintegaw a tawotawo.”

No Pangarig a Maynamot do Rakoh a Pasken

(Mt. 22:1-10)

¹⁵ Ki do nakadngeyaw no asaw dyirad mahahakay saw a somalap do kanan daw so pangarigaw ni Jesus, binata na di Jesus a kāna, “Magāsāt anchiw tawo a machihanghang do pagtorayan no Dyos!”

¹⁶ Do dawri, inatbay ni Jesus do dyaya pangarigan: “Myan asa tawo a nangisagāna so rakoh a pasken, kan nangraras āro a tawo. ¹⁷ Do nakarapit danaw so arawaw no nawri a pasken, tinoboy naw tobotoboyen naw a mangay a mangibahey dyirad rinara na saw a kāna, ‘Ngay, may kamo na, ta nakasagāna dana tabo.’

¹⁸ “Ki malit sa a katakatayisa nagpambar. Binatan asaw dyira a kāna, ‘Ayya, kagagatang ko paw so talonaw, kan yangay ko pa chiban ah. Ibahey mo nanchi

di āmo mo, ta pakawanen narananchi yaken, ta makangay akwaba.’ ¹⁹ Ki binata no asaw dyira a kāna, ‘Kagagātang kwaw dadimaw a kaparis a bāka, as kan yangay ko pa sa chiban. Ibahey mo nanchi do āmo mwaw ah, ta makangay akwaba.’ ²⁰ As binatan asaw dyira a kāna, ‘Namna! Kapagkasar ko paw. Dawa, dya kwa makangay!’

²¹ “Ki naybidiw tobotoboyen naw, kan inpadāmag nad āmo naw binata daw no inawis naw. Ki do dawri a nadngey no āmo naw, nakasoli, kan binata nad tobotoboyen naw a kāna, ‘Kalisto ka a mangay do kalkalsādaw kan rarahan, ta yangay mo sa ahapen saw mapobri, logpi, bolsek, kan piday, ta yangay mo sa dya.’

²² “Katoyokaw no nawri, naybidi danaw tobotoboyenaw, as kan do nakawara naw do āmo naw, binata na dya a kāna, ‘Natongpal inbilin mwaw, mo Āpo, ki āro payaw maparin a yanan.’

²³ “Ki do dawri, binata danan āmo naw do tobotoboyen naw a kāna, ‘Mangay ka pa dyirad mateng saya a rarahan kan ayaman, ta yangay mo sa piliten tawotawo saw a yangay dya tan mapno sa do bahay kwaya. ²⁴ Ta ibahey ko dyimo a siraw dyaya nangay a rinara ko, polos anchi a dyi ko sa patahamen so sagāna kwaya.’ ”

No Machita a Parinen Nanawhen ni Kristo
(Mt. 10:37-38)

²⁵ Do asa karaw, taywara āro tawotawo a minonot di Jesus. As dawa, sinalap na sa, as nakabata na sya dyira a kāna, ²⁶ “Polos a dya makapayparin a nanawhen ko aran sino a monot dyaken, an dyi na pa tadyichokodan a manmaw chakeyaw no inyapwan na, kabahay na, anak na saw, kakakteh na, kan aran iyaw mismo naw a byay. ²⁷ Masaw a dya makapayparin a nanawhen ko aran sino a dya maysabhay so mismo a kros na, as kawnot na dyaken.

²⁸ “Kaspangarigan, an plāno no asa tawo mapatnek so rakoh a bahay, maydisna abawri a manma a magkwinta so magastos na, as kan chiban na pa an manawob kwarta naw mana engga a mapatayoka sya? ²⁹ Ta an abo manawob, as panmanmahen na patneken parey na, matongtong nabanchi. As an komwan, oyawen danchin tawotawo saw a makaboya sya. ³⁰ Batahen danchi a kon da, ‘Tod naya naisiknan bahay naya tonged!’

³¹ “Masaw machigobat. Kaspangarigan, myan asa āri a makey a manggobat so matarek a āri. Maydisna abawri a manma a mangtokto an maparin na sa iraot soldādo na saw a asa poho a rībo a komontra do dadwa poho saw a rībo a soldādo no āryaw a kabōsor na? ³² Amnan dyi na maparin, manoboy anchi so mangbayat siras kabōsor naw an mateng pa sa tan mangdaw sas kapya.

³³ “As dawa, aran inyo, ki machita a mangtokto kamo so maganay, as kawnot nyo dyaken. Ta aba polos makapayparin dyinyo a nanawhen ko, malaksid an manma karwan na tabo myanaw dya.”

No Asin a Abos Kapsekan
(Mt. 5:13; Mk. 9:50)

³⁴ Sinpangan na, tinongtong ni Jesus a kāna, “Oyod a masīrbiw asin, ki an tomnabang, maybidi pawriw payit naw? ³⁵ Apabaw sīrbi nad tanaya a aran pagabōno pa, an dyi dana maipoha.

“Inyo a myan so tadyinya, mangadngey kamo ah.”

15

No Pangarig a Maynamot do Nabo a Karniro
(Mt. 18:12-14)

¹ Myan paw naypisa a āro saw nangay a mangadngey di Jesus a magsingsingir so bwis kan siraw maibidang saw a āros gatos.

² Ki do dawri, nadomodomo saw Parisyo saw kan siraw mangnanawowaw so linteg a kon da do katakatayisa dyira, “Āngo ta rawaten nya tawo a naywam saya do gatos, as kan kahanghang na saya?”

³ Ki maynamot do dawri, nagpangārig si Jesus dyira a kāna, ⁴ “Kaspangarigan, an myan asa dyinyo a asa gasot so karniro, as mabo asa dyirad karniro naw, āngo parinen na? Syimpri, karwan na saw sasyam saw a poho kan sasyam do pagaraban da, as kangay na maychichwas so nabwaw a mandad kaboya na sya. ⁵ Ki anchan machichwasan na, isabhay nanchi a isabat do oltimo a kasoyot na. ⁶ As do kawara naw anchi do bahay na, tawagan na sanchiw sīt naw kan karoba na saw, kan batahen na dyira a kāna, ‘Magragsak ta, ta nadongso ko naw chinichichwas kwaw a karniro ko.’

⁷ “Masaw a nyaw bata ko dyinyo: Rakorakoh anchiw kasoyot do hanyit maynamot do asaya a nakagatos a magbabāwi kan iyaw sasyam saw a poho kan sasyam a malinteg a dya makachitas kapagbabāwi.”

No Pangarig a Maynamot do Nabo a Plata

⁸ Tinongtong pan Jesus nangnanawo so nya do matarek pa pangarigan. “Myan asa mabakes a myan so asa poho a plata a mangingina, ki nabo naw asa. Āngo parinen na? Syimpri, pasdeben naw soho naw, as kaboyas nas bahay naw, as kan oltimo a kapasnek na maychichwas sya a mandan maboya na. ⁹ Ki an maboya na, tawagan naw sīt na saw kan karoba naw, as kabata na sya dyira a kāna, ‘Masoyot ta, ta nachichwasan kwaw nabo kwaw a plata ko.’

¹⁰ “Masaw, nyaw bata ko dyinyo: Oltimo a kasoyot dan anghilis saw do hanyit maynamot do asa naygaygatos a magbabāwi.”

No Pangarig a Maynamot do Gastador a Anak

¹¹ Do dawri, inpangārig pan Jesus dyiraw nya: “Myan saw dadwa baro no asa tawo. ¹² Myan naysipisa, nangay adeadekeyaw di āmang na, kan binata na dya a kāna, ‘Āmang, itoroh mo pa dyaken pinakabinglay kwaw do tawid namenaw dyimo tan mahap ko naw pinakadyira ko.’ Maynamot ta inyahas naw nawri, bininglay ni āmang da dyira maykakteh iyaw no ipatāwid naw dyira. ¹³ Ki nakahabas papere a karaw, chinpeh na tabo no adeadekeyaw pinakadyira naw do tawid daw, as nakapagbyahi na a nangay do mateng a logar. Do dawri, in-gasto na tabo daw kwarta naw do mabarayoboy a kabibyay. ¹⁴ Do nakapatawos danaw no kwarta naw, myan chimpo a kapaychapteng do intirwaw a tana do dawri, kan taywara dana malidyatan. ¹⁵ Do dawri, nangay a nangikāro so kanen na do asaw a omidi daw. Dawa, tinoboy no tawowaw a mangay a machipangdam siras bago naw do songet. ¹⁶ Ki do kayan naw a machipangdam siras bago saw, maypiypisipis danad kapteng na, kan makakakan dana so sinohadaw a kanen da no bago saw, ki tinorohan daba. ¹⁷ Sinpangan na, nangtoktos marahem, as nakabata na syad inawan na a, ‘Ari sa magsobsobraanan so kanen adīpen saw do bahay ni āmang ko, ki yaken, cha ko naya dya a madiman do kapteng! ¹⁸ Maganaganay āno, an maybidi ako na di āmang, as kaibahey ko sya dya a, Āmang, pakawanen mo pa yaken, ta nakagatos akos taywara do salapen no Dyos kan akma saw dyimo. ¹⁹ Maikari ako paba a maibidang a asa a anak mo. Ibidang mo na yaken a asa dyirad tobotoboyen mo saya.’ ²⁰ Do nakatayoka naw a nangtokto so nyaya, naytēnek as nakapaybidi narana do bahay ni āmang na.

“Ki do katinyi naranaw, nailasin āmang na a iyaw anak naw maypaypasngenaw do bahay da. Naāsot nakāsi syan āmang na, kan nyeng a nayyayo kan yangay na kinepkep, as nakadadek na sya. ²¹ Ki do dawri, binata na di āmang na a kāna, ‘Āmang pakawanen mo pa yaken, ta nakagatos akos taywara do salapen no Dyos kan akma saw dyimo. Sichangori, maikari ako paba a maibidang a asa dyirad anak mo saw.’

²² Ki binata ni āmang na dyirad tobotoboyen na saw a kāna, ‘Makalisto kamo a mangay a manghap so kagaganayanaw a laylay, as kaipalaylay nyo syad anak kwaya. Singsingan nyo, kan sapatosan nyo. ²³ Katayoka no nawri, yangay nyo a apen a partyen katatabanaw a bāka, ta magpasken ta a magragragsak. ²⁴ Ta bāli, akmay nadiman nya anak ko, ki sichangori, nagōngar. Akmay nabo, ki nachichwasan.’ Nyaw binata ni āmang na. Do dawri, inrogi daw nagragragsak.

²⁵ “Ki myan do bengkag kakteh naw a matoneng. Ki do kapakasngen naranaw do bahayaw do kasabat naranaw, madngey naw toktokaraw, kan naboya na pa saw maychatatadaw. ²⁶ Sinpangan na, tinawagan naw asa dyirad tobotoboyen daw, as nakaiyahes na sya an āngo mapariparinaya. ²⁷ Ki tinbay no tobotoboyenaw a kāna, ‘Naybidi danaw ādi mwaw. Dawa, inpartyen āmang mo so katatabanaw a bāka, ta nawara abos nakaparoparwan.’ ²⁸ Maynamot do dyaya namarin, oltimo a solin matonengaw a anak na, kan makey paba somdep do bahayaw. Dawa, minohbot si āmang na a nangahwahok sya a somdep. ²⁹ Ki tinbay nas āmang na a kāna, ‘Papira dana katawen ko a akmay adīpen a magsirsirbi dyimo, kan polos a abo sinokir ko a inbilin mo dyaken. Ki aran komwan, malidyat paya a aran orbon pan kalding intoroh mo dyaken a polotan namen kan siraw sīt ko saw? ³⁰ Ki sichangori, iyaw nyaya anak mo a somnabat a ginasto naw kwarta mo do mababakes, ki inpartyen mwaya, kan iya payaw katatabanaw a bāka?’

³¹ “Ki binata ni āmang na dya a kāna, ‘Anak ko, maawātan mo abawri a imo, ki nachischisyay kaba dyaken, kan tabo no dyira ko, ki bāli dyira mo na? ³² Sichangori, chasoyot ta, ta bāli nadiman kakteh mwaya, ki minirwa nagōngar, as kan nabo, ki nachichwasan.’ Nyaw inlawlawag ni āmang na.”

16

No Pangarig a Maynamot do Masikap a Mangaywan

¹ Do dawri, tinongtong ni Jesus nangibahey dyirad nanawhen naw so nyaya pangarig: “Myan asa baknang, kan myan tobotoboyen na a pinagaywan na siras warawara naw. Ki sinpangan na,, myan nangipadāmag a iyaw pinagaywan naw so warawara na, ki gasgastwen naw kinabaknangaw ni āmo na.

² “Do nakadamagaw syan āmo naw, inpatawag naw tobotoboyen naw, as nakabata na sya dya a kāna, ‘Āngo madamdāmag kwaya pariparinen mo? Itoroh mo na tābo dyaken listaanaw no tabo warawara ko, ta imo pabaw mangaywan.’

³ “Ki do dawri, binatan tobotoboyenaw do aktokto na a, ‘Ayya! Āngo paro maganay a parinen ko sichangori, ta pakarohen naranaya yaken āmo kwaya? Marawa kwabayaw maychadi tan myan paychichwasan ko, as kan masnek akwaya a magpalpalimos. Ay samna! ⁴ Ay on, chapatak ko naw parinen ko tan myan sīt ko a siranchiw manghap dyaken do bahay da anchan mapakaro ako do dya a tarabāko ko.’

⁵ “Ki no pinarin na, tinawagan na sa tayitayisa tabo nakaōtangaw do āmo naw, kan binata na do dāmawaw a nanahsan na a kāna, ‘Papiraw kāron otang mod āmo kwaw?’ ⁶ Ki initbay no nakaōtangaw a kāna, ‘Asaw a gasot a kaangang a lana.’ Ki binatan tobotoboyenaw, ‘Ni! Chaw risibo mo. Maydisna ka, kan kalistwan mwa itolas a dadima poho lang a kaangang.’ ⁷ Sinpangan na, inyahes naranad asaw a, ‘Na, imo! Papiraw otang mo?’ Ki initbay na, ‘Na, asaw a rībo a salop a trīgo.’ Ki binata no tobotoboyenaw dya, ‘Ni! Chaw risibo mo. Itolas mo a wawaho a gasot.’

⁸ “Ki do nakapaybidi naw do āmo naw, ki pinadayāwan āmo naw kasikapaw no makōsitaw a tobotoboyen na.* On, ata, masiksikap ngamin tawotawo saya a

* **16:8** 16:8 Sikap abaw dayāwen nyaya pangarig, an dya iyaw kagaget no tawo a mangisagāna so masakbayan da.

dya manganohed do lōbongaya a mangisagāna so bōkod daw a kaydamnayan kan tawotawo saya a masēdangan danas pangtoktwan.

⁹ “Ki no bata ko dyinyo, madadam kamo do nainlobōngan saya a kinabaknang nyo tan myan sīt nyo. Ta anchan abo danaw sīrbi no kinabaknang nyod lōbongaya, ki rawaten danchi inyo a siraragsak do abos pandan a yanan nyo do hanyit. ¹⁰ Ki no tawo a mapagtalkan do dēkey, maparin a maitalek dyaw arwāro. Ki iyaw makōsit do dēkey, mangamangay dananchi an rakoh. ¹¹ Dawa, an dyi kamo a napagtalkan do kinabaknang do lōbongaya, mapagtalkan kamori do oyod a kinabaknang do hanyit? ¹² Masaw a an dyi kamo a mapagtalkan do dyi nyo a dyira, myanoriw maitoroh dyinyo a dyira nyo a mismo?

¹³ “Abaw tobotoboyen a makapayrayay a magsīrbi do dadwa āmo, ta mangwan ipsok naw asaw, as chadaw naw asaw, mana dayāwen naw asaw, as pachimadēkeyan naw asaw. Masaw a maparin nyo aba pagsīrbyan Dyos kan kinabaknang nyo.” Iyaw nyaw binatan Jesus dyira.

¹⁴ Ki do nakadngey dan Parisyo saw so nyaya a binatan Jesus, inoyaw da, ta an sira, ki rōpa san kwarta.

¹⁵ Ki binatan Jesus dyira a kāna, “Ipaboya nyo dyirad tawotawo saya a malinteg kamo, ki chapatak no Dyos iyaw myanaw do aktokto nyo. Ta siraw inbidang nyo a taywara mapateg dyinyo, ki nawriw inbidang no Dyos a makababa dya.†

¹⁶ “As no maynamot do kapagtongpalaw so Linteg ni Moyses‡ kan iyaw kapagtongpalaw so intolas daw no propīta kaychowa, siraw nyaya, ki naikasaba sa a nanda lang do kachimpwaw ni Juan Bawtista. As nangroggi dana do dawri, no maikaskasaba dana do tabo a tawotawo, ki iyaw Maganay a Dāmag a maynamot do pagtorayan no Dyos. As tabo tawotawo, ki piliten daw somdep tan sakangwan makasdep sad pagtorayan na. ¹⁷ Ki aran komwan, maydaydamnay a mabo hanyit kan tana kan iyaw aran asaw lang a katiping a Linteg. ¹⁸ Akmas naibaheyaw a maynamot do kapachikabahay, no aran sino a mapasyay so baket na, as mangabahay so matarek, ki makagatos do baket naw a nanma so kapachikamalāla. Komwan paw no machikabahayaw do mabakesaw a pinasyay ni lakay na, ki makagatos so kapachikamalāla.”

Iyaw Baknang kan si Lasaro

¹⁹ Do dawri, tinongtong ni Jesus naychirin dyira a kāna, “Myan asa baknang a kararaw a maylaylay so mangingīna kan naybibyay a mabarayoboy.

²⁰ “Ki myan asa mapobri a machilimlimos a mayngaran so Lasaro, as kan iya, ki nahapot no korad. Do kararaw yangay da a pinapoktad do rowanganaw no bahayaw no baknang. ²¹ Rakoh hahawen na a myan pakono kanen na do mapaychahesdayaw no baknangaw do lamisaan naw. Aran siraw chito saw, ki yangay da tinapotaposan kolad na saw.

²² “Do nakadimanaw ni Lasaro, inyangay dan anghilis saw do yananaw ni Abraham. Otro, nadiman paw baknangaw, ki yangay da intanem. ²³ Ki do kayan naranaw do Hades a pangnanayan daw no nadiman, oltimo dana a malidyalidyatan baknangaw. Do dawri, tomnangay, as kan naboya nas Abraham do matengaw a yanan, kan myan sa maytalin kan Lasaro. ²⁴ Ki inngengey no baknangaw a kāna, ‘Āma Abraham! Chāsīm pa yaken, ta toboyen mo pas Lasaro a mangbasa so kakamay na, ta yay na pa pahanebneban rida kwaya, ta oltimo danaya lidyat kod apoyaya.’

²⁵ “Ki binatan Abraham dya a kāna, ‘Anak, nakmen mo a imo, ki naybibyay ka maydamnay kan mabaknang. Ki si Lasaro, ki natotook. Changori, cha dana dya masoyosoyot, kan imo machitādi ka na matotook. ²⁶ Asa pa, aryayaw marahem a

† 16:15 16:15 1 Sam. 16:7 ‡ 16:16 16:16 No Linteg ni Moyses, ki siraw dāmawaw a dadima a libro do Bibly a mangroggi do Genesis a mandad Deuteronomyo.

pangpang do nayppawan taya tan dyi kami a makangay dyinyo daw, as akma saw a abaw makangay dyamen a yapo dyinyo daw.’

²⁷ “ ‘Na, amnan komwan, chāsīm pa yaken, ta akdawen ko pa dyimom āmang a toboyen mos Lasaro a mangay do bahayaw ni āmang ko, ²⁸ tan yangay na sa ballaāgan dadima saw a kakakteh ko daw a mahahakay, ta āngonchan mangay sad katotookan kwayas changori.’

²⁹ “Ki tinbay ni Abraham a kāna, ‘Aryaw Lintegaw ni Moyses a myan dyira as kan siraw intolas daw no propītaw a mangbagbaga sira. Nolay mo saw kakakteh mwaw a omadngey sira.’

³⁰ “Ki binata na a kāna, ‘Ay, engga mo Āma Abraham. Anohdan dabanchi a polos nawri, malaksid an myan magōngar a mangay a mangibahey dyira. Nawrinchiw kapagbabāwi da do gatogatos da.’

³¹ “Ki inatbay ni Abraham a kāna, ‘On, ki an dyi da anohdan iyaw Lintegaw ni Moyses kan siraw intolas daw no propīta saw, ayket na, aran myan paw magōngar a mangay dyira, alit na mapanganohed mo saba.’ ”

17

Siraw Pakayapwan Kapaygatos (Mt. 18:6-7, 21-22; Mk. 9:42)

¹ Sinpangan na, binata pan Jesus dyirad nanawhen naw a kāna, “Iyaw solisog a makapaygatos, ki syrto a mawara do kāda tawo. Ki kapakāsi pan tawowaw a pakayapwan gatos! ² Maganaganay pa adayo an mapaytanan so bato a gilingan lagaw naw no nawri a tawo, as kaitapwak syad tāw kan iyaw mangsolisogaw tan makagatos aran asa dyirad mawnged pa saya do kapanganohed da dyaken. ³ Dawa, magannad kamo. An myan makagatos a asa a rārayay mo a manganohed, bagbagaan mo nakagatosaw. An magbabāwi, pakawanen mo. ⁴ Aran maypapito a makagatos dyimo do asa karaw, as an kāda makagatos, ki mangdaw so kapakawan mo sya, machita a pakawanen mo.”

No Bileg no Anohed

⁵ Ki do dawri, binata dan apostolis saw di Āpo a kāna, “Parakohen mo paw kapanganohed namen.”

⁶ Ki binata ni Āpo Jesus dyira a kāna, “An myan kapanganohed nyo a akmas kadēkeyaw no botoh no mostasa, maparin nyo a ibahey do dawri a kayon tanyod a, ‘Bagoten mo atngeh mwaya, as kaimoha mo syad tāw,’ ki manganohed anchi dyinyo.”

No Rebbeng no Tobotoboyen

⁷ Tinongtong ni Jesus naychirin dyira a kāna, “Kaspangarigan, myan asa dyinyo a myan so tobotoboyen a magar-arado mana magpaspastor so karniro, āngo imandar nyo dya parinen na an somabat? Batahen nyori dya a, ‘Kalisto ka, ta mangay ka na maydisna a koman?’ ⁸ Syimpri engga, basbāli a batahen nyo dya a, ‘Manotong ka na, kan mangay ka na magsokat, ta imonchiw mangidasar anchan koman ako. Ta anchan tayoka ko na, maparin mo nanchiw koman kan minom.’

⁹ “An natongpal sa tabo no tobotoboyenaw nyaya a naitoboy dya, pagyamanan paro no āmo naw? Polos! ¹⁰ Dawa, komwan kamo pakono a manganohed do Dyos. An maparin nyo tabo inbilinaw dyinyo no Dyos, iktokto nyo abaw nawri a nakapagtongpal nyo a mangyangay so pakaidaydayāwan nyo, basbāli pakono a akma syay ibahey nyo: ‘Tobotoboyen kami lang a dya maikari, kan tod namen lang a tongpalen bilbilin sayan Āpo, ta nawriw rebbeng namen.’ ”

Pyahen Sa ni Jesus Asa Poho Saw a Nagliproso

11 Do dawri, do katongtongaw ni Jesus so mangay do Jerosalem, nanyam do naypayawanaw no probinsya no Samarya kan Galilya.

12 Ki do nakapakarapit naw do asaw dyirad baryo saw, nakabayat so asa poho a nagliproso. Naytēnek sa do midyowaw so mabawa, ¹³ as nakaingengey da sya a kon da, “Jesus, Āpo, chāsīm pa yamen!”

14 Do nakaboyaw siran Jesus, binata na dyira a kāna, “Mangay kamo a mapaboya dyirad papādi saw.”* Do kadama daw a mayam do dawri, ki napyan sa.

15 Sinpangan na, do nakadlawaw no asaw a napyan, nanyeng a naybidi a nangingengey so dāyaw no Dyos. ¹⁶ Naydogod do salapenaw ni Jesus, as nakapagyāman na. Ki iyaw nawri a tawo, ki asa Samaritano.

17 Inatbay ni Jesus a kāna, “Asa poho sabawriw napyanaw? Nangayan dan sasyam? ¹⁸ Asyo saya naybidiw kadwan saw a nagyāman do Dyos? Naybadiwaya naybidi iyaw dyi aya a Jodyo?”

19 Do dawri, binatan Jesus dya a kāna, “Maytēnek ka kan mayam ka na, ta napyan ka na a maynamot do anohed mwaya.”

Iyaw Kangay no Pagtorayan no Dyos
(Mt. 24:23-28, 37-41)

20 Sinpangan na, maynamot ta nanahahe sad Jesus papere saw a Parisyo an āngonchiw kangay no kapagtoray no Dyos, inatbay san Jesus a kāna, “Mangay abaw kapagtoray no Dyos a pachirayayan makaskasdāawaw a pangilasīnan. ²¹ Asa pa, abanchiw makaibahey a, ‘Myan dya!’ mana ‘Myan dwadaw!’ Ta no kapagtoray no Dyos, ki mismo dana myan dyinyo sichangori.”

22 Do dawri, binatan Jesus dyirad nanawhen naw a kāna, “Myan anchiw araw a changsah nyonchi yaken a maboya a Tawo a Yapod Hanyit do aran pagripat, ki maboya nyo pabanchi yaken.

23 “On, myan sanchiw mangibahey dyinyo a kon da, ‘Aryaw dwadaw!’ mana ‘Aryaw dya!’ Ki manganohed kamo abanchi dyira, as kan chichwasen nyo abanchiw nawri a bata da a yanan ko. ²⁴ Ta akmas karanyagaw no kimat a nanyeng a masēdangan maychamibit no kademdeman, ki komwan kangay konchi a Tawo a Yapod Hanyit. ²⁵ Ki sakbay no nawri a kangay ko, ki machita a manma lidyalydyaten da yaken, as kan payparinen da yaken a akma abos sinpaspangan no myan saya do dya kapotōtan. ²⁶ Akmas kaparin daw no tawotawo saw do kachimpo ni Noyi, komwan anchiw kaparin dan tawotawo anchan araw a kangay ko a Tawo a Yapod Hanyit. ²⁷ Ta sira, ki nāw da komninan kan naybobok kan naychakabahay a nandad nakasdepaw ni Noyi do biray naw. Ki do dawri, nawaraw layos, kan nahmes sa tabo.

28 “Komwan paw kaparin daw do kachimpo ni Lot. Do dawri, siraw tawotawo saw, ki komninan kan naybobok sa. Naglāklāko sa, as kan gomnatgātang sa. Naymohamoha sa, as kan naybaybahay sa. ²⁹ Ki do nakakaro danaw ni Lot do syodad a Sodoma, nanyeng a nasday apoy kan asopri a yapo do hanyit a nawriw nangdiman siras tabo tawotawo saw daw. ³⁰ Komwan anchiw maparin do arawaw a kapaybidi ko a Tawo a Yapod Hanyit.

31 “Do dawrinchi a araw, iyanchiw myan do papagaw no bahay na, ki dyi dana pakono maybabalay a somdep a mangay a manghap so warawara nad irahemaw no bahay na a iyonot na. Masaw myanaw do bengkag naw, dyi dana pakono a somabat.

32 “Naknakmen nyo naparinaw do baketaw ni Lot!†

* 17:14 17:14 Sigon do linteg da, siraw papādi, ki siraw mangikeddeng an malinis sa mana engga. Leb. 13; Lk. 5:14 † 17:32 17:32 Gen. 19:26

³³ “Ta no sino a mangipateg so byay nad tanaya, alit na mabo na. Ki no tawo a madiman a maynamot do kapanganohed na dyaken, myan anchiw byay na abos pandan a itoroh no Dyos dya.

³⁴ “Ibahey ko pa dyinyo a an mairana an mahep kangay ko, myan sanchiw mayoknod a mahap asa, ki mabidin anchiw asa. ³⁵ Masaw a myan sanchiw dadwa mababakes a manggiling. Mahap anchiw asaw, ki mabidin asaw. [³⁶ Komwan anchi a an myan saw dadwa mahahakay do bengkag, mahap anchiw asaw, ki mabidin asaw.”]‡

³⁷ Ki do dawri, nanahes saw nanawhen naw, kan binata da dya a kon da, “Na, dinonchiw kaparinan nyaya mo Āpo?”

Ki inpangārig ni Jesus dyira a kāna, “Aran dino a yanan bangkay, dawrinchiw kakpehan dan agila a omsitsit sya.”

18

No Pangarig a Maynamot do Bālo a Mabakes kan no Hwis

¹ Inistorya pan Jesus dyiraw nyaya pangārig tan pirmi sa a maydasal kan tan dyi sa maōpay.

² Binata na dyira a kāna, “Myan asa hwis do asa idi, kan abaw kāmo na do Dyos. Masaw a abaw anyib nad kapayngay na tawo.

³ “Ki myan asa bālo a mabakes do dawri a idi a pirmi a mangay a machikakaāsi so sidong no hwisaw. Batahen na dya a kāna, ‘Sidongan mo pa yaken a mangikalintegan so inawan ko do manglidyalyataw dyaken.’

⁴ “Ki nahay dana mangangay, ki maskeh hwisaw a mangikeddeng so maynamot do dawri a kāsō no bālww. Ki sinpangan na,, nakaktokto hwisaw, kan binata na do aktokto na a, ‘Abayaw kamwamwan kos Dyos, kan abayaw bigbigen kwa tawo. ⁵ Ki maynamot ta magsardeng abaya mangorihir dyaken nya bālo, ikalintegan ko pa tan dyi dana manghopag do kanāw naya a maybibidi dya.’ ”

⁶ Do dawri, binata ni Āpo Jesus dyira a kāna, “Adngeyen nyo chinirinaya no dyaya malinteg a hwis. ⁷ An chapatak no hwisayaw manyidong, mangamangay abawri a mangikalintegan Dyos siras tawotawo na saw a kararaw kan kahahep a mangdakdaw dya? On, paybabalay nabanchi a polos manoroh dyira so sidong na. ⁸ No bata ko dyinyo, nanyeng na sanchi a torohan so kalintegan da. Ki aran komwan, anchan mangay ako a Tawo a Yapod Hanyit, myan paronchiw madasan kwa manganohed do tanaya?”

No Parisyowaw kan no Magsingsingiraw so Bwis

⁹ Binata pan Jesus nyaya pangārig dyirad tawotawo saw a ad-adda masaray do mismo da a kalintegan kan mangiroromen so kapangay da a tawotawo.

¹⁰ Binata na a kāna, “Myan saw dadwa mahahakay a nangay a naydasal do Timplo. Iyaw asaw, ki Parisyo, as magsingsingir so bwis asaw.

¹¹ “Sinpangan na, do kayan daranaw do irahem, naytēnek Parisyowaw, as nakapaydasal na a maynamot do mismo na inawan a kāna, ‘Āpo Dyos, magyāman ako dyimo, ta akma kwaba siras kadwan saya tawo a maāgom, makōsit, kan machikamkamalāla. Magyāman ako pa, ta akma akwabas tawowaya daw a magsingsingir so bwis. ¹² Maypirwa ko a magayonar do kāda lawas, as kan itoroh ko paw apagkapollo no tabo a maganansya ko.’ Nawriw binatan Parisyowaw.

¹³ “Ki iyaw magsingsingiraw so bwis, ki naytēnek do mabawa so dēkey, as kan polos a dyi na maipreng rōpa na do kasnek na, basbāli a dinandanog naw barōkong na, as nakabata na sya a kāna, ‘Āpo Dyos, chāsi mo yaken, ta āro gatogatos ko!’

‡ 17:36 17:36 Nya birsikolo, ki aba do kadwan saw a manyoskripto.

14 “Ibahey ko nyaya dyinyo: Iyaw magsingsingiraw so bwis, ki iyaw somnabat a naibidang dana a malinteg do salapen no Dyos, as iyaw Parisyowaw, ki polos. Ta aran sino a mapatohos so inawan na do salapen no Dyos, ki masnekan anchi. As no mapabodis so inawan na, ki iyanchiw mapatohos.”

No Kabindisyon ni Jesus Siras Adedekey

(Mt. 19:13-15; Mk. 10:13-16)

15 Myan paw naypisa do asa karaw, inyangay da sad Jesus siraw tagibi da saw tan saliden na sa a bindisyonan. Ki do nakaboya daw siran nanawhen na saw, ki pinaydabdab da sa.

16 Do dawri, pinaypasngen san Jesus tagibi saw, as nakabata na sya dyirad nanawhen na saw a kāna, “Palobōsan nyo saw adedekey saya a mangay dyaken, kan baywan nyo saba, ta siraw akma syay a adedekey akin dyira so pagtorayan no Dyos.

17 No ibahey ko dyinyo, ki oyod. No aran sino a dya machiyengay so kapangrawat so pagtorayan no Dyos a akmas kapangrawataw no nya saya adedekey, sigorādo a mairāman abanchi daw.”

No Baknang a Tawo

(Mt. 19:16-30; Mk. 10:17-31)

18 Ki myan daw asaw a torayen dan Jodyo saw, as kan inyahes na di Jesus a kāna, “Mo maganay a Maistro! Āngo machita a parinen ko tan madyira ko byay a abos pandan?”

19 Ki binata ni Jesus dya a kāna, “Āngo ta pangaranan mo yaken so maganay? Abaw maganay, an dya iya lang Dyos. 20 Chapatak mo na saw bilbilinaw do linteg: ‘Machikamalāla kaba, mangdiman kaba, manakanakaw kaba, mangipaneknek kabas bayataw, as kan dayāwen mo saw inyapwan mo saw.’ ”*

21 Ki binatan mahakayaw a kāna, “Yapo pa do kadēkey ko a tinongtongpal ko na sa tabo nyaya bilbilin.”

22 Do nakadngeyaw ni Jesus so initbayaw no mahakayaw, binata na dya a kāna, “Ari paw asa pagkorāngan mo. Yangay mwa ilāko a tabo kinabaknang mwaw, as kaibinglay mo sya dyirad mapopobri saw so naglakwan mwaw tan myan anchiw kinabaknang mod hanyit. Katayoka na, monot ka dyaken.”

23 Do nakadngeyaw no mahakayaw so nawri a binatan Jesus dya, nagmamayo maynamot ta taywaras kabaknang.

24 Ki do nakaboyaw ni Jesus so mamayowaw no baknangaw, binata na a kāna, “Ay, āngo a kalidyat no myan sayas kinabaknang a somdep do pagtorayan no Dyos!

25 Maydaydamnay kapayhawos no binyay a kamilyo do wayan rayem kan kasdep no mabaknang do pagtorayan no Dyos.”

26 Ki siraw nakadngeyaw daw so nya a binatan Jesus, inyahes da a kon da, “Na, an komwan, sino dana paronchiw maisalākan?”

27 Ki tinbay sa ni Jesus a kāna, “No dya maparin a pamosposan tawo, ki maparin do Dyos.”

28 Ki binata ni Pedro, “Namna! Maypāngo kami na? Kinarwan namen dana sayaw pamilya namen do nakawnot namenaya dyimo!”

29 “Naon!” kānan Jesus dyira. “No ibahey ko dyinyo, ki oyod. No aran sino a tawo a omkaro so bahay na, baket na, kakakteh na saw mana inyapwan mana anak na saw a maynamot do pagtorayanaya no Dyos, 30 ki arwāro panchiw rawaten na do kayan na paw a sibibyay sichangori, as kan do kapanawdyan anchi a araw, ki rawaten nanchiw byay na a abos pandan.”

* 18:20 18:20 Eks. 20:12-16; Deot. 5:16-20

Pitdwen ni Jesus a Ibahey Kadiman kan Kapagōngar Na

(Mt. 20:17-19; Mk. 10:32-34)

³¹ Sinpangan na, pinachibawa ni Jesus asa poho saw kan dadwa nanawhen na, as nakabata na sya dyira a kāna, “Adngeyen nyo. Somonget ta na do Jerosalem, kan matongpal dananchi daw tabo intolas daw no propita saw do kaychowa a maynamot dyaken a Tawo a Yapod Hanyit. ³² Maiparawat akonchi dyirad Dya-Jodyo, as kan oy-oyawen danchi kan asnesnekan danchi yaken, as kan chichipan danchi yaken. ³³ Sapsaplitan danchi yaken, as kan dimanen danchi yaken, ki mabyay akonchi a mirwa do chatatdo naw a araw.”

³⁴ Ki polos a dyi da naawātan nanawhen naw chakey naya a batahen, ta naitayo dyira. On, aba polos kapakaāwat da daw.

Pyahen ni Jesus Bolsekaw a Magpalpalimos

(Mt. 20:29-34; Mk. 10:46-52)

³⁵ Do kasngen daranaw da Jesus do Jeriko, myan do payisaw no rarahan asa bolsek a maydisna kan magpalpalimos. ³⁶ Ki do nakadngey naw sya a āro saw homabas a tawotawo, inyahes na a āngo mapariparin.

³⁷ Ki inbahey da dya no tawotawo saw a iyaw homabasaw, ki si Jesus a taga Nasaret.

³⁸ Ki do nakadngey naw sya, inyagagay no bolsekaw a kāna, “Jesus a kapotōtan ni Āri Dabid, chāsīm pa yaken!”

³⁹ Ki pinaydabdab dan myan saw do salapenaw daw, kan inbahey da a magolimek, ki alit na naypataywaraw nakaiyagagay na sya a kāna, “Kapotōtan Āri Dabid, chāsīm pa yaken!”

⁴⁰ Do dawri, nagsardeng si Jesus do kayam naw, as nakaibilin na sya a paypasngen da. Ki do nakapakasngen naranaw, inyahes ni Jesus dya a kāna, ⁴¹ “Āngo chakey mo a parinen ko dyimo?”

Ki binata na, “Āpo, chakey ko makaboya.”

⁴² Do dawri, binata ni Jesus dya a kāna, “Makaboya ka na, ta maynamot do nakapanganohed mwaya, ki napyan ka na.”

⁴³ Ki do dawri, nyeng a nakaboyaw bolsekaw, kan minonot dana di Jesus a nāw na mangidaydāyaw so Dyos. Do nakaboya daw no tabo tawotawowaw so nawri a namarin, nachitaha sa nangidaydāyaw so Dyos.

19

Si Jesus kan si Sakeo

¹ Katayokan nyaya, somindep do syodad a Jeriko, as kan nagkelsat a kominwan do Jerosalem. ² Ki myan daw asa mabaknang a tawo a mayngaran so Sakeo a iya, ki asa pangōlo dan magsingsingir saw so bwis. ³ Do kadamaw ni Jesus a homabas, rakoh kakey ni Sakeo a makaboya an sino si Jesus, ki maboya naba maynamot ta pandek kan masyasidin saw tawotawo. ⁴ Dawa, kinmah na saw tawotawo saw, kan komnayt do asaw a sikamoro a kayo a mayaman Jesus tan sakangwan maboya na.

⁵ Ki do kanmwaw ni Jesus si Sakeo, tinangay na, as nakabata na sya dya a kāna, “Sakeo, alistwan mo gomchin daw, ta mangay ako a machidagos do bahay mo sichangori.”

⁶ Do nakadngeyaw ni Sakeo so nawri a binata ni Jesus dya, naybabalay paba, kan nyeng na inalistwan gominchin, as kan chinasoyot na rinawat si Jesus.

⁷ Maynamot do dyaya namarin, dinabadabay dan tabo saw a nakaboya sya a kon da, “Pi! Pabisbisitaya do tawowaw a maibidang a āros gatos!”

⁸ Do dawri naytēnek si Sakeo do salapen na, as nakabata na sya di Āpo Jesus, “Āpo, sichangori, itoroh ko godwan warawara ko dyirad mapopobri saya, as siraw kinosit ko saw do nakasingir kwaw sira, paypipaten kwa paybiden dyira.”

⁹ Ki binata dya ni Jesus a kāna, “Changori a araw, nangay kaisalakan do dyaya pamilya, ta nanganohed nya tawo a akmas nakapanganohedaw ni Abraham a kapoonan na. ¹⁰ Ta yaken a Tawo a Yapod Hanyit, ki iyaw nyaw nangayan ko dya lōbong, iyaw kangay kwa omchichwas siras nabo saw tan isalakan ko sa.”

No Pangarig a Maynamot Dyirad Plata a Balitok
(Mt. 25:14-30)

¹¹ Do kadama daw no tawotawo a mangadngey so nya, pinadngeyan sa ni Jesus so asa pa pangarig. Komwan pinarin na, ta masngen dana sa do Jerosalem kan maynamot ta hahawen dan tawotawowaw a ito danaw kasiknan no kapagtorayaw no Dyos.

¹² Binata na dyira a kāna, “Myan asa tawo a matohos so toray a nagplāno a magbyahi do mabawa a tana a dawrinchiw pakakoronaan na a asa a āri. Do katayokaw no nakapayparin da sya a asa āri, ki somnabat do mismo naw a tana. ¹³ Ki do sakbayaw a kakaro na, tinawagan na saw asaw a poho dyirad tobotoboyen naw, kan tinayitayisa na sa nangitalekan so plata a balitok,* as nakabilin na sira a kāna, ‘Ni! Apen nyo a inigosyo nyaya ranan kwa mawara.’

¹⁴ “Ki iyaw nyaya tawo, ki oltimo a dyi da makden kaidyan na saw, ta ipsok da. Dawa, nanoboy sas somnarono dya a nangay a nangibahey syad impiradoraw a bata da, ‘Āpo Impirador, chakey namen abaw nya tawo a iyaw magāri dyamen.’

¹⁵ “Ki naipapilit dabaw chakey daw no mangipsokaw sya, as naybidi iyaw torayen daw a nakoronaan dana. Ki do nakawara naw, inpatawag na saw tinorohanaw so plata a balitok tan yahes na dyira an papiraw naganansya no intoroh naw dyira.

¹⁶ “Ki nangay nanomaw a natorohan, kan binata na, ‘Āpo, yapo do intalek mwaw dyaken, nakaganansya kwaw so asa poho pa a plata a balitok.’

¹⁷ “Ki binatan āryaw dya a kāna, ‘Maganayayaw pinarin mwaya, kan managtongpal kaya tobotoboyen! Maynamot ta mapagtalkan ka do dēkey a bānag, pagtorayen konchi mo do asa poho a idi.’

¹⁸ “Sinpangan na, nachitādi a nangay somaronwaw a tobotoboyen, kan binata na, ‘Āpo, chayaw plataw a intoroh mo, kan nakaganansya kwaw so dadima pa plata a balitok.’

¹⁹ “Do nakadngeyaw syan āryaw so binataw no tobotoboyen naw, binata na dya a kāna, ‘Pagtorayen konchimo do dadima idi.’

²⁰ “Ki nangay chatatdo daw, kan binata na, ‘Āpo, chayaw plata mwaw. Pinongosan kwaw so panyo, as nakakapya ko sya, ²¹ ata, chapatak kwaw a masosolyen ka, dawa, chamo kwaw imo. Nawryayaw chabalay mo machichami kan magranyi kayas dyi mwa inmoha.’

²² “Ki do dawri, binatan āryaw dya a kāna, ‘Oltimo kayas karahet a tobotoboyen! Dosaen koymo maynamot do bōkod mo saya chirin, ta chapatak mo naya masosolyen ako, as kan chapatak mo a nawriw chabalay ko machichami kan ranyen ko aran dyi kwa inmoha. ²³ An komwan chapatak mo, āngo ta pinasdep mwaba do bangko kwarta kwaw tan sakangwan myan nahap ko kontodo anak na do kapaybidi kwaya?’

²⁴ “Ki binata no āryaw dyirad tawotawo saw a maytēnek daw a kāna, ‘Apen nyo kwarta kwaw dya, ta itoroh nyo do nakaganansyaw so asa poho.’

²⁵ “Ki binata no tawotawo saw a, ‘Namna, Āpo! Ari danayaw asa poho a plata na!’

* **19:13** 19:13 Do chirin Griego, ki “asa poho a mina,” as kan iyaw balor no asa mina, ki “asa gasot a dinaryo,” mana tangdan no asa a tawo do tatdo a kabohan.

²⁶ “Ki binatan āryaw, ‘No ibahey ko dyinyo, ki no tawowaw a myan so mapariparin, ki arwāro maitoroh dya. Ki no abos mapariparin, aran iyaw dēkeyaw a myan dya, ki mapakaro panchi dya. ²⁷ Changori, yanan dan kabōsor ko saw a naskeh a mayparin ako a āri da? Yangay nyo sa a dimanen do salapen kwaya.’ ” Nawriw binatan Jesus.

No Maragsak a Kasdep ni Jesus do Jerosalem
(Mt. 21:1-11; Mk. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

²⁸ Do nakatayokaw ni Jesus a nangibahey so nyaya pangarig, ki somnonget a nangay do Jerosalem, as kan minonot sa dyaw nanawhen naw. ²⁹ Ki do nakapaypasngen daranaw do tokonaw a mayngaran so Olibo, do masngenaw do idi saw a Betpage kan Betanya, nanoboy si Jesus so dadwa dyirad nanawhen naw.

³⁰ Binata na dyira a kāna, “Mangay kamo pa do masngenaya a idi do bitaya no rarahan, as anchan makarapit kamo daw, maboya nyonchiw naigalotaw a orbon no asno a dyi pa nasaksakayan. Obayan nyo, as kaiyangay nyo sya do dya. ³¹ An myan mangyahes dyinyo an anghen nyo asnwaw a obayan, ibahey nyo nyaya a, ‘Machita ni Āpo a pagsakayan na.’ ”

³² Sinpangan na, nayam dana saw natoboyaw, as kan nasarakan daw tabo akmas binataw ni Jesus dyira. ³³ Do kawbay daranaw so asnwaw, binatan akin binyayaw sya dyira, “Āngo ta obayan nyo orbonayan asno?”

³⁴ Ki initbay da, “Machitaw ni Āpo.”

³⁵ Sinpangan na, inyangay da do yananaw ni Jesus. Pinaap-ap da saw kagay daw do orbonaya, as nakapasakay das Jesus. ³⁶ Do dawri, do kayam danaw no nagsakayanaw ni Jesus a orbon asno, binolay dan tawotawo saw kagay da saw do rarahanaw. ³⁷ Ki do nakapakasngen daranaw do Jerosalem, do rarahanaw a mosok a yapo do token a mayngaran so Olibo, nangngengengey sa do soyot daw āro saw a mononot dya, kan magdaydāyaw sa do Dyos a maynamot do āro saw a makaskasdāaw a naboya da. ³⁸ Inngengengey da a kon da, “Madaydāyaw kan maitoroh pakono bindisyon do Āryaya a tinoboy ni Āpo Dyos a pinakainawan na! Madaydāyaw si Āpo Dyos do katotohosan a hanyit, ta naychapyā dana saw tawotawo kan Dyos!”

³⁹ Ki binata da di Jesus no kadwan saw a Parisyo a nachikpekpeh do yanan daw no tawotawo saw a kon da, “Maistro, pagsardengen mo pa saw nanawhen mwaya.”

⁴⁰ Ki tinbay san Jesus a kāna, “Ibahey ko dyinyo a an penpenen ko sa, iyagagay dan bato sayaw kapagdāyaw da do Dyos.”

Tanyisan ni Jesus Jerosalem

⁴¹ Do kasngen daranaw da Jesus do syodadaw no Jerosalem, naychahoho si Jesus do nakaboya naw sya. ⁴² Binata na a kāna, “Ay-ay pīman, inyo a taga Jerosalem, imbes a chapatak nyo pakono sichangori an āngo masisita a parinen nyo tan sakangwan makapachikapya kamo do Dyos! Ki enggaya, ta ari nyo paya a dya mailasin, as kan sichangori, ki naitayo dana dyinyo. ⁴³ Myan anchiw araw a dibonen daynyo no kabōsor nyo saw, as kan balaten danchi inyo a gobaten, kan abanchya polos maparin a payaywan nyo. ⁴⁴ Paypisahen danchiw syodad nyo a rārayawen kan tabo saw tawotawo a omyan daw. Abanchi a polos akdahen da a machidket a bato do sīgodaya nakapatnekan syodad nyo maynamot ta polos nyo a dya bigbigen chimpwaya kangay no Dyos a mangisalākan dyinyo.”

No Kangay ni Jesus do Timplo
(Mt. 21:12-17; Mk. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

⁴⁵ Do nakapakarapitaw ni Jesus do Jerosalem, somindep do atataw no Timplowaw. Sinpangan na, pinahbot na saw maglaklakwaw. ⁴⁶ Nyaw binatan Jesus dyira a kāna,

“Myan naitolas do Masantwan a Tolas a kāna, ‘No bahay ko, ki yanan a paydasalan no tabo tawotawo.’† Ki inyowaya, ki pinayparin nyowaya bahay dan manakanakaw.”

⁴⁷ Makayapo do dawri, kararaw si Jesus a nangay a nangnanawo do Timplo. Ki siraw matotohos saw a papādi kan siraw mangnanawowaw so linteg, as kan siraw panglakayen daw no tawotawo, chinichwas da an maypāngo kadiman da sya.

⁴⁸ Ki aran komwan, abaw gondāway da a maynamot ta mapasnek sa mangadngey tawotawo saw so inanawowaw ni Jesus.

20

No Kapanahes a Maynamot do Toray ni Jesus

(Mt. 21:23-27; Mk. 11:27-33)

¹ Asa karaw, do kadamaw ni Jesus a mangnanawo do Timplo siras tawotawowaw, kan mangikasaba so maynamot do Maganay a Dāmag, ki inasngenan dan matotohos saw a papādi kan siraw mangnanawowaw so linteg kontodo siraw panglakayen daw no Jodyo. ² Binata da dya a kon da, “Ngay, ibahey mo pa dyamen maynamotaya do pariparinen mwaya an dino nanghapan mos toray, mana sino nangmandar dyimo a omparin siras syay?”

³ Ki tominbay si Jesus a kāna, “Sakbay a atbayen ko, ari paw iyahes ko dyinyo. Ibahey nyo dyaken, ⁴ dino nakayapwan torayaw ni Juan a Bawtista a mangbonbawtisar: yapo do Dyos mana yapo do tawo?”

⁵ Ki nagsasarita sa kan nakatbatbayan da do katakatayisa dyira a kon da, “Āngo itbay ta? An ibahey ta a, ‘Yapod Āpo Dyos,’ ki iyahes nanchyori dyaten an āngo ta dyi ta nanganohed di Juan? ⁶ Ki an batahen ta a, ‘Yapod tawo,’ ay, kalalatan da yaten a agsidan tabo tawotawo saya dya, ta anohdan daw si Juan Bawtista a iya, ki asa oyod a propita no Dyos.”

⁷ As dawa, no inibay da chapatak daba an dino nakayapwan toray na.

⁸ Sinpangan na, binata ni Jesus dyira a kāna, “An komwan, ibahey kwaba dyinyo an āngo toray ko a mamarin so akma siras nya.”

No Pangarig a Maynamot Dyirad Magay-aywanaw so Ōbas

(Mt. 21:33-46; Mk. 12:1-12)

⁹ Sinpangan na, tinongtong ni Jesus nangibahey so nya pangarig dyirad tawotawo saw daw a kāna, “Myan asa tawo a naymoha so āro a ōbas do kaobāsan naw. Sinpangan na, inpaābang na dyirad pinagbantay naw, as nakapagbyahi na so nahay.

¹⁰ “Do chimpodanaw no kapaychamomolas, tinoboy no nagpaābangaw iyaw tobotoboyen naw a mangay dyirad nangipaābangan naw tan torohan da so pinakadyira naw a binglay. Ki minalmalo da, kan pinaybidi da a aba polos intoroh da dya.

¹¹ “Sinpangan na, insarano narana tinoboy tobotoboyen naw a matarek. Ki masaw a minalmalo da, kan inasnesnekan da, as nakapaybidi da sya a polos a abo intoroh da.

¹² “Ki pinitdo naranaw nanoboy. Ki binigabigaran darana, as nakaipoha da sya do gaganaw no kaobāsan.

¹³ “Ki binatan akin dyiraw so kaobāsanaw, ‘Āngo paro parinen ko? Iya paw chadaw kwaya anak ko toboyen ko, ta sigōro iya ngataw anyiben da.’

¹⁴ “Ki do nakaboya daw no machiab-ābangaw sya, nagtotolāgan da a kon da, ‘Iya danaw nyayaw mangtawidaw so kaobāsanaya. Yangay ta dimanen tan dyaten danaw kaobāsanaya!’

¹⁵ “Sinpangan na, inpoha da do gaganaw no kaobāsan, as nakadiman da sya.”

† 19:46 19:46 Isa. 56:7; Jer. 7:11

Do dawri, inyahes ni Jesus dyirad tawotawowaw a kāna, “Āngonchiw parinen na dyira no akin dyiraw so kaobāsanaw? ¹⁶ Syimpri, yangay na sanchi a dimanen pinaabāngan naw so kaobāsanaw, as kaipaābang nanchi sya do matarek.”

Ki do nakadngey daw syan tawotawo saw so nya a binatan Jesus, binatabata da a kon da, “Dyi pakono a ipalōbos no Dyos nawri a maparin!”

¹⁷ Ki pinerreng san Jesus, as nakaibahey na sya a kāna, “Na, āngo chakey a batahen nyaya a naitolas do Masantwan a Tolas a kāna,

“ ‘Iyaw nawri a bato a inpoha dan mapatnek saw so bahay,

ki nayparin a iyaw kasisitaan a bato a mangpayit so nawri a bahay.’ ”*

¹⁸ “No aran sino a madodog do dawri a bato, mapotopototan anchi. Ki aran sino a matopakan na, pitahen nanchi.”

No Kapanahes a Maynamot do Kapagbāyad so Bwis

(Mt. 22:15-22; Mk. 12:13-17)

¹⁹ Ki siraw mangnanawowaw so linteg kan siraw matotohos saw a papādi, ki pinadas da tiliwen si Jesus do dawri a ōras, ta maawātan da a chinirichirin naw nyaya a pangarīgan a pachikontra na dyira. Ki naporin daba maynamot ta namo sa dyirad tawotawo saw. ²⁰ As dawa, manyidechideb sa so maganay a chimpo da mangchamba sya tiliwen, kan nanoboy sas ispya da a nangay a mangyahahes dya a akmay maganay ranta daw dya tan myan pakayapwan da omtiliw sya an myan maikontra atbay na kan tan nawriw pambar da a mangiparawat sya do toray ni Gobirnadador.

²¹ Dawa, nangay sad Jesus, as nakaiyahes da sya dya a kon da, “Mo Maistro, chapatak namen a kosto tabo ichirin kan inanawo mo. Chapatak namen pa a mangidomdōma kaba. Abaw matarek a inanawo mo, an dyi lang a iyaw oyodaw a chakey no Dyos a parinen tawotawo. ²² Sichangori, ibahey mo pa dyamen an maikontra do linteg iyaw kapagbāyad namen so bwis do inspirador do Roma.”

²³ Ki maynamot ta chinapatak ni Jesus iyaw sikap daw, binata na dyira a kāna, ²⁴ “Mangipaboya kamo pa dyaken so plata.” Ki nangipaboya sa. Sinpangan na, binata na dyira a kāna, “Sino akin ladāwan kan akin ngaran syay?”

²⁵ Ki tinbay da, “Nas Inspirador.”

Do dawri, binata na dyira a kāna, “Na, an komwan, itoroh nyod Inspirador dyira naw, as itoroh nyo do Dyos dyira naw.”

²⁶ Ki nasdok daba polos si Jesus do kapaychiychirin naw do salapen no tawotawo, as kan maynamot ta nasdaāwan sa do atbay naw, naylilyak pa saba.

No Kapanahes a Maynamot do Kapagōngar

(Mt. 22:23-33; Mk. 12:18-27)

²⁷ Sinpangan na, myan saw nangay di Jesus a yapo do grupo dan Sadosyowaw a siraw Jodyo saw a makabata a dya mirwa mabyay nadiman. ²⁸ Ki inyahes da dya a kon da, “Maistro, intolas ni Moyses nyaya linteg dyaten a Jodyo a kāna, ‘An madiman iyaw asa mahakay a myan so baket a abo pas pōtot, machita ahapen a kabahayen kakteh naw tan potōtan na so pinakaanak no kakteh naw a nadiman.’†

²⁹ “Maganay nawri, ki myan sa kono papito a makakakteh a mahahakay. Iyaw matonengaw, ki nangabahay, as kan sakbay a myan pōtot na, nadiman. ³⁰ Sinpangan na, no adyenaw no nadimanaw, ki kinabahay naw ipag naw a bālo, as kan aran iya, ki nadiman a abos pōtot. ³¹ Masaw, naporin do chatatdo daw. Komwan pinarin da a natatādi a nandad nakadiman da a tabo a papito a abos pōtot. ³² Do kapanawdyanaw, nadiman mabakesaw.

* **20:17** 20:17 Ps. 118:22; Epe. 2:20; 1 Ped. 2:6-8 † **20:28** 20:28 Deot. 25:5

³³ “Dawa, an komwan,” inyahes dan Sadosyowaw di Jesus, “sinonchi dyiraw akin kabahay so nya mabakes anchan araw a kapagōngar, ta kinabahay daya tabo no papito saya makakakteh nyaya mabakes?”

³⁴ Ki binata ni Jesus dyira a kāna, “Maychakabahay saw tawotawo do dya lōbong, ³⁵ ki siraw nadiman a maikari a magōngar a matorohan so byay do masakbayan, ki mangabahay pa sabanchi daw, ³⁶ ta akma sanchi siras anghil saw a dya madiman. On, anak dana sa no Dyos a nagōngar dana.

³⁷ “Ki an maynamot do kapagōngar dan nadiman, aran si Moyses, ki inpaneknek na a magōngar sanchiw nadiman. Ta naitolas do Masantwan a Tolas maynamot do somdesdebaw a kayo a tinawagan ni Moyses si Āpo a ‘iyaw Dyos daw da Abraham, Isaak, kan Jakob.’‡ ³⁸ No chakey na batahen, ki iyabaw Dyos no nadiman, an dya iyaw Dyos no sibibyay, ta do yanan no Dyos, ki sibibyay sa tabo tawo daw.”

³⁹ Ki binata dan kadwan saw a mangnanawo so linteg a kon da, “Maganayayam Maistro initbay mwaya!” ⁴⁰ Nawriw binata da, ta maitored da pabaw manahes dya.

No Kapanahes a Maynamot di Kristo

(Mt. 22:41-46; Mk. 12:35-37)

⁴¹ Do dawri, binatan Jesus dyira, “Āngo ta batahen da a si Kristo,§ ki tod lang a kapotōtan Āri Dabid do kaychowa? ⁴² Ta mismo a si Dabid nakabata sya do libro daw no Salmo a kāna,

“ ‘Binata no Dyos di Āpo ko a kāna,

“Maydisna ka do kawanan kwaya

⁴³ a mandan kaābak ko siras kabōsor mo saya,

as kan sira danaw paydadatokan no kokod mwaya.” ’*

⁴⁴ “An tawagan Dabid so ‘Āpo,’ maypāngo nakahtot ni Kristo do kapotōtan Dabid?”

No Kapilaw ni Jesus Siras Mangnanawo Saw so Linteg

(Mt. 23:1-36; Mk. 12:38-40)

⁴⁵ Ki do kayan daw a tabo no tawotawowaw a mangadngey, binatan Jesus dyirad nanawhen naw a kāna, ⁴⁶ “Annadan nyo saw mangnanawowaya so linteg, ta chakey daw maylaylay so mayid,† kan imāsen da paw mapadayāwan a kabkablaawan no tawotawo do plasa. Pidyen da paw kasisītaan a disnan do sinagoga da saw kan madadāyaw saw a yanan dan matotohos saw so saad do paspasken saw. ⁴⁷ Allilawen da pa saw babbālwaw a mababakes tan madyira daw bahabahay da, as kapaydasal das manaro a pangoliwlib das kaparin daw. As dawa, marahrahmet anchiw dōsa da.” Nawriw binatan Jesus.

21

No Limos no Bālo a Mabakes

(Mk. 12:41-44)

¹ Katayokan nawri, nanyideb si Jesus, ki naboya na saw babaknangaw a mamosek so limos da do paglimosan daw do Timplo. ² Sinpangan na, naboya naw asaw a mapobri a bālo a mabakes a nangasday so dadwa plata a kabobodisan so balor.

³ Ki do dawri, binata ni Jesus a kāna, “No ibahey ko dyinyo, ki oyod. Arwāro inasdayaya no mapobryaya a bālo kan iyaw sinday dayan tabo dyira. ⁴ Ta no intoroh da, ki iya lang sobraw no kinabaknang da. Ki iyaw bālwaya, aran pobri, ki intoroh naw moybohaw a myan dya. On, intoroh naw tabo a maparin a chabyay na.”

‡ **20:37** 20:37 Eks. 3:6 § **20:41** 20:41 “Kristo” mana “Mesias.” * **20:43** 20:43 Sal. 110:1; Ara. 2:35; Heb. 1:13; 10:12-13 † **20:46** 20:46 No gagāngay a kaosar da so nyaya a mayid a laylay, ki do kayan daw lang a mangnanawo mana maydasal. Ki mapatak a maboya dya a midibidi sa do gagan a maylaylay so komwan tan ipangas daw katohos no saad da.

*No Kaipadto ni Jesus so Kalasaw no Timplowaw
(Mt. 24:1-2; Mk. 13:1-2)*

⁵ Do dawri, ki myan saw kadwan dyira a pagiistoryaan daw kapintasaw no Timplowaw maynamot do magaganayaw a bato a pinamatnek da kan siraw mapintasaw a sāgot dan tawotawo a dāton da. Ki nadngey ni Jesus nawri, dawa, binata na dyira a kāna, ⁶ “Siraw nyaya chichiban nyo sichangori, ki myan anchiw araw a marārayaw sanchi a tabo, as kan apabanchi a polos matokos a machidket a bato do yanan daya sichangori, ta malasanchi a tabo.”

*Siraw Īto a Kalidyatan
(Mt. 10:17-18; 24:3-14; Mk. 13:3-13)*

⁷ Ki inyahes da, “Maistro, anchan āngo kaparin dan nyaya, kan maypāngonchiw pakailasinan namen sya a iyaw pakatongpalan da no nyaya, ki masngen dana?”

⁸ Do dawri, binata ni Jesus dyira a kāna, “Magannad kamo tan dyi kamo a maychawaw, ta āro sanchiw mangay a mangosar so ngaran ko, kan batahen danchi a, ‘Yaken si Kristo!’ kan ‘Masngen danaw panongpalan!’ Ki aran komwan, onotan nyo saba. ⁹ Anchan madngey nyo kabtak no gobat kan riribok, mamwamohen kamo abanchi. Machita manma maparin saw nyaya, ki chakey naba batahen a nawri danaw pandan lōbongaya.”

¹⁰ Sinpangan na, binata ni Jesus dyira a kāna, “Maggogobat sanchiw nasyon kan nasyon, as kan komwan sanchiw pagāryan kan pagaryan. ¹¹ Myan panchiw makabakebakel saw a gin-gined. Do matatarek saw a logar, ki myan panchiw kapaychapteng kan makadiman a ganyit. As do kademdemanaya, ki myan sanchiw makamwamomo kan makaskasdāaw a pagilasinan.

¹² “Ki sakbay a maparin saw tabo nya pagilasinan, tiliwen danchinyo no tawotawo, as kalidyalydyat da dyinyo. Idarom danchinyo do pangpangolwen saw do sinagoga da saw, kan bahoden danchinyo. As maynamot do kapanganohed nyo dyaken, maiparawat kamonchi dyirad ar-āri kan gobirnadador da saw. ¹³ Ki do dawrinchi, nawri dananchiw gondāway nyo a mangipaneknek dyira so maynamot do kapanganohed nyo. ¹⁴ Patoreden nyo aktokto nyo sakbay no kaosisa da dyinyo tan dyi nyonchi a chabakel an maypāngo a ikalintegangan nyo inawan nyo. ¹⁵ On, ta yaken anchiw manoroh dyinyo so ichirin nyo kan sīrib nyo a dyi danchi a matbay kan makontra no kabōsor nyo. ¹⁶ Idarom danchinyo aran siraw inyapwan nyo, kakakteh nyo, kakabagyan nyo, kan siraw sīt nyo, as kan ipadiman danchiw kadwan dyinyo. ¹⁷ Ipsok danchinyo no tabo tawotawo maynamot do kapachichasa nyowaya dyaken. ¹⁸ Ki aran komwan, abanchi a polos mabo a aran asa mabotbot a boboh nyo, an dya si Āpo Dyos mangikeddeng sya. ¹⁹ Ki maynamot do kapangibtor nyowaw so lidyat saya a maynamot dyaken, ki nyaw panghapan nyo so abos pandan a byay nyo.”

*No Kaipadto ni Jesus so Karārayawaw no Syodadaw a Jerosalem
(Mt. 24:15-21; Mk. 13:14-19)*

²⁰ Tinongtong ni Jesus naychirin. Binata na a kāna, “Anchan maboya nyonchi a dinibon dan soldādo syodadaya a Jerosalem, chapatak nyo nanchi a masngen danaw karārayaw na. ²¹ Do dawrinchi, siraw myan do Jodya, machita mayyayo sanchi a somonget do katokotokonan a tomayo. Machita a komaro saw myanaw do irahem no syodadaya. As siraw myan saw do barbaryo, ki dyi sa pakono a somdep do syodadaya, ²² ta iyanchiw nyaw chimpon kapakadōsa tan maparin binata naw do Masantwan a Tolas. ²³ Ki piman, ta makakāsi sanchiw mabogyaw kan mapasoswaw do dawri a araw! Mangay anchiw makamwamomo a kalidyatan do dyaya tana, as kan nawrinchiw magtoray solyaw no Dyos dyirad tawotawo saw dya. ²⁴ Myan sanchiw madiman do ispāda. As siraw kadwan, ki payayohen da sa do matatarek a

pagtorayan, as kan do dawrinchi mabahod sa. Lasalasan danchin Dya-Jodyo iyaw nya syodad a Jerosalem a mandad katayokan naikeddeng a araw da.”*

No Kangay no Tawo a Yapo do Hanyit

(Mt. 24:29-31; Mk. 13:24-27)

²⁵ “Myan sanchiw pagilasinan a maboya do araw, bohan, kan siraw bitohen. As do tanaya, ki taywara mariribokan sanchiw tawotawo do tabo a nasnasyon do oltimo a kāmō da a maynamot do karakoh no kelsang kan kalebkebaw no abkas. ²⁶ Mapleng sanchiw tawotawo a yapo do kāmō da a mangnanaya so kangayaw no lidyataya do lōbongaya, ta tabo sanchiw bīleg a myan do hanyit, ki makosokoso sanchi.† ²⁷ Do dawrinchi, ki maboya danchi yaken a Tawo a Yapod Hanyit a mawara a pongosan no demdem‡ a myan so panakabalin kan rakoh a tan-ok. ²⁸ Anchan somiknan saw nya maparin, maytēnek kamo kan tomangay kamo, ta ito danaw kaisalākan nyo.”

No Pangarig a Maynamot do Kayo a Igos

(Mt. 24:32-35; Mk. 13:28-31)

²⁹ Do dawri, innanawo ni Jesus dyiraw nya pangarig: “Chiban nyo kayowaw a igos kan tabo pa saw kayowaw. ³⁰ An maboya nyo a somiknan dana mohtot ablak daw, ki chapatak nyo na a masngen danaw rayon. ³¹ Komwan pa dyinyo sichangori. An maboya nyonchiw katongpal no nya saya kalidyatan, chapatak nyo na a masngen danaw kapagtoray no Dyos.

³² “No ibahey kwaya dyinyo, ki oyod. Myan panchi dyinyo do dyaya kapotōtan sibibyay pa do katongpal no tabo no bata ko saya.§ ³³ Iyanchiw hanyit kan tanaya, ki mabo sanchi a tabo, ki mabo abanchi a polos chirin ko.”*

Machitaw Kapagridam

³⁴ Sinpangan na, tinongtong naw naychirin a kāna, “Magannad kamo, ta āngonchan mapasiwal kamo do sobsobra a kapagragragsak, kapaybobok mana siraw kabakel a makayapo do problima do byay, as maychihat a masdok kamo do arawaw anchi a kawara ko. ³⁵ On, ta iyaw arawaw a kapaybidi ko, ki tod anchi a nyiknyinan tabo no tawotawo do lōbongaya. ³⁶ Dawa, nāw nyo a sisasagāna, as kan pirmi kamo pakono a maydaydasal tan myan anchiw tored nyo a makalāsat so tabo nyaya a makamwamomo a maparin kan tan dyi kamo a masnek a maytēnek do salapen ko a Tawo a Yapod Hanyit, anchan maybidi ako.”

³⁷ Kararaw a nangnanawos Jesus do Timplo, kan kahahep do dawri, ki pinahabas na do Tokon a Olibo. ³⁸ Kāda mabebekas, mangay sa tabo tawotawowaw do Timplo, ta mangay sa mangadngey so inanawo naw.

22

No Kasiim Da Dimanen si Jesus

(Mt. 26:1-5; Mk. 14:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Do dawri, makalo danaw Pistaw no Tināpay a Abos Libadora a nawri a pista, ki pinangaranan das Nakahabasaw no Anghil. ² Do dawri, siraw matotohos saw a papādi kan siraw mangnanawowaw so linteg, ki nāw da mangtokto an maypāngo kaikorimed da mangdiman si Jesus, ta chamo da saw tawotawo.

* **21:24** 21:24 Roma 11:25 † **21:26** 21:26 Isa. 13:9-11; 34:4; Joel 2:10; Pal. 6:12-17 ‡ **21:27** 21:27 No chakey a batahen demdem, ki “bīleg no Dyos a mangokom.” Dan. 7:13; Mk. 9:7, 14:62; 1 Tes. 4:17; Pal. 1:7 § **21:32** 21:32 Mana “mabo kamo aba a Jodyo sakbay no katongpal a tabo no nya saya a batahen ko dyinyo sichangori.”

* **21:33** 21:33 Sal. 102:25-27; Isa. 40:6-8; Mt. 5:18; 1 Ped. 1:24-25; 2 Ped. 3:10-14

*No Kapachitōlag ni Jodas a Lipotan Na si Jesus
(Mt. 26:14-16; Mk. 14:10-11)*

³ Do dawri, sindep ni Satanas si Jodas a pinangaranan das Iskariote, iyaw asaw dyirad asa poho saw kan dadwa nanawhen Jesus. ⁴ Kinarwan ni Jodas sa Jesus, as kan nangay dyirad matotohos saw a papādi kan siraw opisyalis daw no gwardya saw no Timplo tan machitōlag dyira an maypāngo kaiparawat na si Jesus dyira. ⁵ Oyod a nasoyot sa, kan inkari da dya a torohan das kwarta. ⁶ Dawa, nakey si Jodas do dawri a nadngey na, as kan insiknan naw maychichwas so gondāway na a mangiparawat si Jesus dyira do kabwan kakpekpehan tawotawo.

*No Kaisagāna no Kapanawdyan a Pangmalem
(Mt. 26:17-25; Mk. 14:12-21; Jn. 13:21-30)*

⁷ Do dawri, narapit araw no Pista no Tināpay a Abos Libadora kan iyaw kapangdiman dan Jodyo saw so orbon saw a karni-ro a idāton da.

⁸ Ki tinoboy ni Jesus sa Pedro kan Juan, as nakabata na sya dyira a kāna, “Mangay kamo a mangisagāna so pangmalem ta do pistaya a Nakahabas no Anghil.”

⁹ Ki binata da dya, “Dino chakey mo a pagsagānaan namen?”

¹⁰ Ki binatan Jesus dyira a kāna, “Na, anchan somdep kamo do dya syodad, myan anchiw ombayat dyinyo a asa mahakay a mayrara so asa kamalabi a ranom. Ki onotan nyonchi do bahayaw a asdepan na. ¹¹ Do dawri, ibahey nyonchiw nyaya do akin bahayaw a, ‘Ipayahesaw ni Maistro an dino kono kwarto a kanan danchi kan siraw nanawhen naw do kapistaya?’ ¹² Ipaboya nanchi dyinyo mamanyitwaw a kwarto a rakoh a nakasagāna dana kontodo lamisaan. Dawrinchiw pagsagānaan nyos kanen ta.”

¹³ Sinpangan na, nangay sa, ki naporin binataw ni Jesus dyira. Do dawri, nagsagāna sa so kanen da maynamot do Pistaw a Pakanaknakman so Nakahabasaw no Anghil.

*No Manawdyi a Kapachipangmalem ni Jesus Dyirad Nanawhen Naw
(Mt. 26:26-30; Mk. 14:22-26; 1 Kor. 11:23-25)*

¹⁴ Do nakarapitaw no ōras a kakan da, nahahanghang sa Jesus kan siraw apostolis naw.

¹⁵ Sinpangan na, binatan Jesus dyira a kāna, “Inahahay ko kapachakan ko dyinyo do dyaya pangmalem a Pistan Nakahabas no Anghil a sakbay no kalidyalidyat ko. ¹⁶ Ta no ibahey ko dyinyo, ki nya danaw manawdyi a kapachakan ko dyinyo a mandad katongpal na do pagtorayan no Dyos no oyodaya chakey na batahen no nya pista.”

¹⁷ Sinpangan na, nanghap so asa kabaso do inomen daw, as nakapagyāman nad Āpo Dyos, as nakabata na sya dyira a kāna, “Apen nyo, as kan paychakarwan nyo. ¹⁸ Ibahey ko dyinyo a somiknan sichangori, minom ako paba polos so palekaya no ōbas a mandanchan mangay kapagtoray no Dyos.”

¹⁹ Sinpangan na, nanghap si Jesus so tināpay, as nakapaydasal na a nagyāman di Āpo Dyos. Do nakatayoka naw, inakchikchid na a intoroh dyirad nanawhen naw, as nakabata na sya dyira a kāna, “Iyaw nyaw inawan ko a maitoroh a maynamot dyinyo. Kanen nyo nyaya a pakanaknakman nyo dyaken.” ²⁰ Masaw do nakatayoka daw a nangmalem, kinamet ni Jesus bāswaw, as nakabata na sya dyira a kāna, “Iyaw nya inomen do bāswaya, ki iyaw bayo a tōlag no Dyos a paneknekan no raya ko a moyog anchi do kadiman ko a maynamot dyinyo.

²¹ “Ki chiban nyo! Ari dya a machihanghang dyaken sichangori iyaw manglipotaw dyaken. ²² Ta yaken a Tawo a Yapod Hanyit, ki madiman a akmas inkeddeng no Dyos, ki kapakāsi panchi no nawri a tawo a manglipot dyaken!”

²³ Do dawri, naysin-iiyahes saw nanawhen naw an sino dyiraw omparin so komwan.

No Kapagsosopyat Da An Sino Kasisītaan

²⁴ Sinpangan na, sominro nakapagsosopyat dan nanawhen naw an sino dyiraw mabigbig a kasisītaan.

²⁵ Ki binatan Jesus dyira a kāna, “Siraw ar-āri do lōbongaya, ki adīpenen da saw itorayan daw, as kan chakey da paw mapadayāwan do kapangaran dan tawotawo sira so ‘Māsisyen.’” ²⁶ Ki dyi pakono a komwan parinen nyo, basbāli a no magkalikāgom a iyaw kasisītaan dyinyo, ki iya pakono mayparin a akmay kaadēkeyan dyinyo. As iyaw pangōlo, ki mayparin pakono a akmay iyaw tobotoboyen. ²⁷ Ta sino masisisita, iyaw somalapaw do kanan mana iyaw magsirsīrbiyaw dya? Iyabawriw maydisnaw a masirbyan? Ki aran komwan, ari ako dya a magsīrbi dyinyo.

²⁸ “Ki inyo, nāw nyo dyaken do tabo nakasoōtan ko. ²⁹ Dawa, akmas nakapagtorayaya dyaken ni Āmang ko, komwan itoroh ko a kapagtoray nyo. ³⁰ Tan komwan, masalasalap tanchi a koman do pagtorayan ko kan tan maydisna kamonchi a mangokom siras kapotōtan da saw no asaw a poho kan dadwa tribo a kapotōtan no Israel.”

No Kaibahey ni Jesus so Kailibak Sya ni Pedro

(Mt. 26:31-35; Mk. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

³¹ Sinpangan na, binata ni Jesus di Simon Pedro, “Simon, Simon, magannad ka, ta nangdaw si Satanas so palōbos na a mangsōot dyinyo a tabo, ta chakey naynyo a itahep tan chiban na an myan nabidin dyinyo a kapanganohed nyo anchan napaytawa naw hopes kan nakabyas. ³² Ki imom Simon, pinaydasal ko naymo tan dyi mo a mabo kapanganohed mo dyaken. Ki anchan maybidi ka dyaken, paypayiten mo sanchiw kakakteh mo do kapanganohed da.”

³³ Ki tinbay ni Pedro a kāna, “Āpo, nakasagāna ako a machirayay dyimo do bahodan kan aran do kadimanan!”

³⁴ Ki binatan Jesus a kāna, “Ibahey ko dyimom Pedro, dyi panchi a monyiw sabonganaw a manok sicharaw, ki naypitdo mo nanchi yaken a inlibak.”

No Pitaka, Bayon, kan Bahayang

³⁵ Binata pan Jesus dyirad nanawhen na saw a kāna, “Do nakatoboy kwaw dyinyo do kabata kwaw sya a dyi kamo a mangyonot so pitaka, bayon, mana tokap,* taywaran myan nagkorāngan nyo?”

Ki initbay da, “Abaw mo Āpo.”

³⁶ Do dawri, binata ni Jesus dyira a kāna, “Ki sichangori, matarek ibahey ko dyinyo. No myan so pitaka, ahapen na. Masaw a machita mangyonot so bayon na. No abos bahayang, ilāko naw kagay naw, as kapanggātang na. ³⁷ Ta ibahey ko dyinyo sichangori, machita maparin dyaken naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna, ‘Naibidang a asa kriminal.’† On, maypaypasngen danaw katongpal no naitolasaw a maynamot dyaken.”

³⁸ Ki binata dan nanawhen naw a kon da, “Āpo, cha sayaw dadwa bahayang?” “Manawob dana,” kānan Jesus.

No Kapaydasal ni Jesus do Tokon a Olibo

(Mt. 26:36-46; Mk. 14:32-42)

³⁹ Sinpangan na, akmas sīgodaw a pariparinen Jesus, komnaro do syodadaw, as nakangay nad Tokon a Olibo, as kan inonotan dan nanawhen naw. ⁴⁰ Ki do nakapakarapit daw daw, binata na dyira a kāna, “Maydasal kamo tan dyi kamo a masday do solisog.”

* 22:35 22:35 Lk. 10:4 † 22:37 22:37 Isa. 53:12

⁴¹ Do dawri, nachibawa dyiras dēkey a akmas kabawaw no agsid no asa tawo, as nakapaydogod na a naydasal. ⁴² Binata na, “Mo Āmang, an chakey mo, padichanen mo pa yaken do kalidyatan kwaya.‡ Ki pagayatan kwabaw matongpal, an dya iyaw chakey mo.”

[⁴³ Ki napaboya dyaw asa anghil a yapo do hanyit a iyaw napayit sya. ⁴⁴ Oltimo a taywara maribokan no aktokto ni Jesus, as kan naypaypangay nakapaydaydasal na, kan akmay rayaw nannget na a nayteteted do tana.]§

⁴⁵ Do nakatayoka ni Jesus a naydasal, naytēnek, as nakapaybidi na do yanan daw no nanawhen naw, ki nadasan na sa makaycheh, kan pinaynepdep san kapagmamayo da.

⁴⁶ Ki binata na dyira a kāna, “Āngo ta makaycheh kamo? Maybangon kamo a maydasal tan dyi kamo a masday do solisog.”

No Kalipot kan Katiliw Da si Jesus

(Mt. 26:47-56; Mk. 14:43-50; Jn. 18:3-11)

⁴⁷ Madama pa maychiychirin si Jesus do nakawara daw no āro saw a tawotawo a inpangōlwan Jodas a iyaw asaw dyirad asa poho saw kan dadwa a nanawhen na. Do dawri, naypasngen si Jodas di Jesus a mindadek sya. ⁴⁸ Ki binata ni Jesus dya a kāna, “Jodas, lipotan mori yaken a Tawo a Yapod Hanyit maynamot do kadadek mo dyaken?”

⁴⁹ Do nakaboya daw no nanawhen naw so itwaw a maparin, binata da dya a kon da, “Āngom Āpo, machitabtab kami na?” ⁵⁰ Ki do dawri, asa dyirad nanawhenaw ni Jesus nangsintaw so adīpenaw no katotohosanaw a padi, ki naringodan do kawatan naw a tadyinya na. ⁵¹ Ki binatan Jesus a kāna, “Oy, nāw dana ah!” Do dawri, sinalid naw tadyinyaw no adīpenaw, ki napyan.

⁵² Sinpangan na, binata ni Jesus dyirad matotohos saw a papādi kan siraw opisyalis da saw no gwardya saw no Timplo kan siraw panglakayen saw a nachangay a machipagtiliw a kāna, “Tolisan akori? Āngo ta myan bahayang nyo kan mamalo nyo a mangay a mangtiliw dyaken? ⁵³ Do kayan ko dyinyo a kararaw, nachisagesagel ako dyinyo do Timplo, ki asyo nyo yaken a pinadas a tiliwen do dawri. Ki bāli, ta changori danaw naitongdwaw a ōras a gondāway nyo, kan napalobōsan danaw panakabalinaw no sari a myan dyinyo a mamarin sya.”

No Kailibak ni Pedro si Jesus

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mk. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Do dawri, tiniliw das Jesus, as nakaiyangay da sya do bahayaw no katotohosanaw a padi. Ki nakateng a minononot si Pedro. ⁵⁵ Do nakapamyay daw so panangdangan da do hobokaw no atataw no nawri a bahay, ki nangay si Pedro a nachidisna kan nachipanangdang dyirad myanaw daw. ⁵⁶ Ki myan daw asa a tobotoboyen a mabakes. Do nakaboya naw si Pedro a maydisna do masēdanganaw no apoy, ki inimangmang na a maganay, as nakabata na sya a kāna, “Samna, iyayaw nya mahakay, ki asa dyirad rārayay naw!”

⁵⁷ Ki naglibak si Pedro, kan binata na a kāna, “Wa! Abayaw chapatak ko do dawri a tawo!”

⁵⁸ Nahay abas dēkey, myan danaw nakaboya sya matarek, kan binata na, “Imo payaw asaw dyirad rārayay naw.”

Ki binatan Pedro, “Enggaw! Yaken paro?”

‡ 22:42 22:42 No binatan Jesus, ki “Pabawahen mo dyaken nyaya kopa a napnos kalidyatan.” § 22:44 22:43-44 Nya saya a birsikolo, ki aba do kadwan saw a manyoskripto.

⁵⁹ Sigōro, myan ngataw napahabas a asa kaoras do dawri, as myan matarek a mahakay a nakaboya sya, kan inapapati na a kāna, “Syrirto a rārayay naw nyaya tawo, ta iya, ki taga Galilya!”

⁶⁰ Ki inatbay ni Pedro a kāna, “Pi! Chapatak ko abayaw batabatahen nyowaya!” Ki do dawri, nyeng a do kadama paw ni Pedro a maychiychirin, minonyiw manokaw.

⁶¹ Inidit ni Jesus, as nakaperreng na sya. Nanyeng a nanakem ni Pedro inchirinaw ni Āpo Jesus dya a kāna, “Sakbay a monyiw sabonganaw a manok sicharaw, ki maypitdo mo nanchi yaken a inlibak.” ⁶² Ki do nakanakem naw so nawri, minohtot si Pedro, kan napenpen nabaw katanyis na.

No Kaoy-oyaw kan Kakabkabil Da si Jesus

(Mt. 26:67-68; Mk. 14:65)

⁶³ Do dawri, inoy-oyaw kan kinabkabil das Jesus no manggwardyaw sya. ⁶⁴ Binarabādan da paw mata na, as nakadanog da sya, as kaiyahes da sya dya a kon da, “Tarosen mo pa an sino nangdanog dyimo?”

⁶⁵ Pinaychirichirinan da pa so āro a makasnesnek a pangiroromen da sya.

No Kaiyangay Da si Jesus do Salapen Konsiho Dan Jodyo

(Mt. 26:59-66; Mk. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Do kapaysesēdang naranaw, naychipeh saw panglakayen saw no Jodyo, kan myan pa saw matototos saw a papādi kan siraw mangnanawowaw so linteg, as nakaiyangay das Jesus do salapenaw no konsiho.

⁶⁷ Sinpangan na, inyahes dad Jesus a kon da, “Ibahey mo dyamen an imos Kristo?”*

Ki inatbay ni Jesus dyira a kāna, “Aran ibahey kwa yaken, abaw sinpangan na, ta anohdan nyo abaya yaken. ⁶⁸ As an myan iyahes ko dyinyo, ki atbayen nyo abanchi yaken. ⁶⁹ Ki somiknan sichangori, yaken a Tawo a Yapod Hanyit, ki maydisna akonchi do kawanan no Dyos a manakabalin do tābo.”

⁷⁰ Do dawri, binata da a tabo a kon da, “Na, an komwan, imoriw Anakaw no Dyos ah?”

Ki binata na dyira a kāna, “Yaken bata nyowaya.”

⁷¹ Ki do dawri, binatabata da a kon da, “Na, āngo paw kachitan tas tistigo? Yaten a mismo nakadngey so chirin naya a yapo do mismo na dangoy.”

23

No Kaiparawat Da si Jesus di Gobirnadur Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mk. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Do dawri, nanyeng sa naytēnek a tābo konsiho daw, as nakaiyangay das Jesus di Pilato a iyaw gobirnaduraw a pinakainawan ni Impirador do Roma. ² Do nakapakarapit daw do yanan Pilato, indarom da dya a kon da, “Natiliw namenaw nya tawo a mangringrribok siras kaidyan namen saw. Baywan na paw kapagbāyad namen so bwis di Impirador, kan batabaten na paw a iya dana si Kristo a asa a āri.”

³ Sinpangan na, inyahes ni Pilato dya a kāna, “Āngo? Imoriw Āri daw no Jodyo?” “Nabata mo na,” inatbay ni Jesus.

⁴ Ki binatan Pilato dyirad matotohos saw a papādi kan siraw tawotawo saw a kāna, “Abayaw nachichwasan kwa gatos no nya tawo a panghapan ko a mangikeddeng so kaokom na.”

⁵ Ki inapapati da a kon da, “Napakalalakalaw so tawotawo do intīrwaya Jodya a machisyay sa do linteg maynamot do kapangnanawo naw. Insiknan naw do Galilya, ki sichangori, ari danaya do yanan taya a Jerosalem.”

* 22:67 22:67 “Kristo” mana “Mesias.”

No Kangay ni Jesus do Palasyo ni Āri Herodes

⁶ Ki do kadngeyaw ni Pilato so binata daw, inyahes na dyira an oyod a yapo do probinsya a Galilya mana engga.

⁷ Do nakadāmag naw so nawri a yapo si Jesus do sakop ni Herodes, inpayangay nas Jesus do yanan na, ta myan si Herodes do Jerosalem do dawri.*

⁸ Ki chinasyot ni Herodes do nakaboya naw si Jesus, ta am-āmang dana chakey na a maboya a maynamot do nadamdāmag na saw a pinariparin Jesus, kan hahawen naw makaboya so milagro a parinen ni Jesus. ⁹ Dawa, āro inyahahes ni Herodes di Jesus, ki tominbay aba polos.

¹⁰ Ki naychatetēnek sa daw, matotohos saw a papādi kan siraw mangnanawowaw so linteg, kan pamirpir daw kasoli da a mangipapilit so ipagatos daw di Jesus. ¹¹ Do dawri, inasnesnekan kan inoy-oyaw da Herodes kan siraw soldādo na saw. Sinpangan na, kinekehan das kekeh no mabaknang, as nakaipapaybidi da sya di Pilato.

¹² Ki somniknan do dawri a araw, naysīt dana sa Herodes kan Pilato, ta do kachwaw, ki sīgod sa magkonkontra.

No Kaikeddeng no Kadiman ni Jesus

(Mt. 27:15-26; Mk. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

¹³ Do nakapaybidi danaw ni Jesus do yananaw ni Pilato, chinpeh ni Pilato saw matotohos saw a papādi kan siraw magtotoray saw kan siraw tawotawo saw.

¹⁴ Sinpangan na, binata na dyira a kāna, “Inyangay nyowaya dyaken nya tawo a batahen nyo a mapakalakalal so tawotawo a machikontra do paglintegan Romano. Inosisa ko nayad salapen nyo, ki abayaw madngey ko a naygatosan na do ipagatogatos nyo saya dya. ¹⁵ Naon, ta aran si Herodes, ki abayaw naboya na gatos na, ta pinaybidi naya dyamen. Abayaw pinarin nya tawo a paynamotan kwa mangipadiman sya. ¹⁶ Dawa, tod kwa ipaiplot, as kapakakaro ko na sya.”

[¹⁷ Binata ni Pilato nyaya, ta kapilitan a do kāda Pistan Nakahabas no Anghil mapakakaro so asa dyirad nabahod saw, ta nawriw dadakay da no Jodyo saw.]†

¹⁸ Sinpangan na, nakāsan dan tawotawowaw a inngengey a kon da “Ipadiman mo, as si Barrabas chakey namen a pakakarohen mo!” ¹⁹ Iyaw nya Barrabas, ki nawriw nakabahodan naw nakairāman naw a nagribildi do syodadaya, as kan asa pa, ki nangdiman.

²⁰ Ki maynamot ta chakey ni Pilato a pakakarohen si Jesus, pinirwa narana sa kinasaritaw tawotawo saw.

²¹ Ki inapati da a inngengey a kon da, “Ipailansa mod kros! Ipailansa mo do kros!”

²² Do dawri, pinitdo ni Pilato naychirin dyira a kāna, “Na, āngo ta? Āngo pinarin na a gatos ta dawa? Abayaw naboya kwa gatos na paynamotan kwa mangipadiman sya. Tod kwa ipaiplot, as kapakakaro ko na sya.”

²³ Ki pinaypangay dan tawotawowaw nangiyagagay sya a ipailansa na do kros a nandad nakapadso das Pilato. ²⁴ As dawa, inkeddeng ni Pilato a onotan inyagagay daw no tawotawo. ²⁵ Iyaw pinakakaro naw tawowaw a chakey da pakakarohen a iyaw nabahodaw maynamot do nakapagribildi na kan nakapangdiman na. As si Jesus, ki inparawat na dyirad tawotawo saw tan ipatongpal daw chakey daw dya.

No Kailansa Da si Jesus do Kros

(Mt. 27:32-44; Mk. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

²⁶ Sinpangan na, do nakaikaro daranaw si Jesus, do kayan da paw a mayam do rarahan, nabayat das Simon a taga Sirene a komwan do syodadaw a yapo do

* **23:7** 23:7 Iyaw nya Herodes, ki si Antipas, as kan myan do Jerosalem do dawri a Pistan Nakahabas no Anghil, ta nachipista daw. † **23:17** 23:17 Nya birsikolo, ki aba do kadwan saw a manyoskripto.

barbaryo. Do dawri, kinamet dan soldādawaw si Simon, as nakaipasabhay das krosaw, as nakapasarono da sya di Jesus.

²⁷ Do dawri, myan reprep saw a tawotawo a minonot di Jesus, as kan myan pa saw mababakes a minononot a omtanyitanyis sya.

²⁸ Ki inidit san Jesus, as nakabata na sya dyira a kāna, “Inyo a mababakes a taga Jerosalem, tanyisan nyo aba yaken, an dya iyaw mismo a inawan nyo kan siraw anak nyo tanyisan nyo. ²⁹ Ta mangay anchiw chimpo a kabata danchin tawotawo, ‘Magāsāt saw mababakes a dya polos a naymanganak, dya polos a nabogi, kan dya polos a napasoso!’ ³⁰ Nawrinchiw kabata da syan tawotawo a kon da, ‘Inyo a tokotokon, topakan nyo yamen!’ As batahen danchi a, ‘Pōnan nyo yamen!’‡ ³¹ Ta an komwan parinen da dyaken a abos gatos a maiyarig do mātā a kayo, pāngo narananchi dyinyo a āros gatos a maiyarig do nahoto a kayo?”§

³² Do dawri, myan pa saw dadwa a kriminal a pinahbot da a parayayen da dimanen do kadiman daw si Jesus. ³³ As do nakapakarapit daw do logaraw a mayngaran so Bangabanga, inlansa dan soldādawaw si Jesus do kros, as nakailansa da siras kriminalaw do kros da saw do maybītaw ni Jesus. Iyaw asaw, ki myan do kawanan naw. As iyaw asaw, ki myan do kaholi naw.

³⁴ Sinpangan na, binata ni Jesus a kāna, “Āmang, pakawanen mo sa, ta chapatak dabaw pariparinen da.”

Do dawri, nagbibinglayan da no soldādo saw iyaw laylayaw ni Jesus maynamot do nakapagbibinonot da.*

³⁵ Ki myan sa daw a maytēnek āro saw a tawotawo a magboya. As siraw magtotoray da saw no Jodyo, ki inoyaw das Jesus a kon da, “Nangisalākanaya so kadwan a tawo, ki changori, an iya oyod Kristo a pinidi no Dyos, nolay ta pa isalākan naw mismo na inawan.”

³⁶ Aran siraw soldādo saw daw, ki nachipangoyaw sa dya. Inasngenan das Jesus, as intodah daw naysokaw a palek† a inpaynom da dya, ³⁷ as nakabata da sya dya a kon da, “An imo oyod a Āri dan Jodyo, isalākan mo pas changoriw mismo a inawan mo!”

³⁸ Do nakailansaanaw ni Jesus, do toknolen naw, myan naitolas a kāna, “IYAW NYAW ĀRI DAN JODYO.”

³⁹ Ki iyaw asaw a nailansa a kriminal, ki naychirin so marahet di Jesus a kāna, “Imo abawriw Kristaw? Isalākan mo inawan mwaya, as kapatādi mo a mangisalākan dyamen!”

⁴⁰ Ki pinaydabdab no rārayay naw a kāna, “Abawrya polos kāmo mo do Dyos, ta kalitan tayaw madōsa a madiman? ⁴¹ Ki yaten, rebbeng taw madōsa, ta apīten taw asi no inmoha taw a marahet. Ki iya, taywaran myan marahet a pinarin na?”

⁴² Sinpangan na, binata nad Jesus a kāna, “Naknakmen monchi yaken, mo Jesus, anchan mangay ka magāri ah.”

⁴³ Ki binatan Jesus dya a kāna, “Oyod nya ibahey ko dyimo, somiknan sicharaw, machasa kanchi dyaken do Paraiso.”‡

No Kadiman ni Jesus

(Mt. 27:45-56; Mk. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

‡ **23:30** 23:30 Ose. 10:8 § **23:31** 23:31 No chakey na batahen, ki sympri maydaydamnay a masosohan nahoto a kayo kan iyaw mātaw. An parinen daw akma syay sichangori, ad-adda pa parinen da anchan maywam sa a mamarin so marahet. * **23:34** 23:34 Sal. 22:18 † **23:36** 23:36 Nyaya soka mana naysoka a palek, ki gagāngay a inomen dan sinsinan saw a tawo. ‡ **23:43** 23:43 No chakey na batahen Paraiso, ki “minoyongan” mana, “yanan a kararagsakan.”

⁴⁴ Sinpangan na, do kakalo naranaw a mayegen araw, nyeng a nabo sēdang, kan naysari iyaw intīro a lōbong a nandad kaalas tres do kamakoyab. ⁴⁵ Do dawri, napirit a naysyay kortinaw do Timplo. §

⁴⁶ Sinpangan na, kinalyak ni Jesus nangngengey, kan binata na, “Āmang, iparawat ko na dyimo pahad ko!” Nakatayoka naw a nangibahey so nya, naybitos byay na.

⁴⁷ Ki do nakaboyaw no kapitan daw no soldādo saw so nakadimanaw ni Jesus, dinaydāyaw naw Dyos a kāna, “Oyodaya a abo polos gatos no nya tawo!”

⁴⁸ Ki sira tabo tawotawo saw a nakpekpeh daw a omnarayat, ki do nakaboya daw so nawri a naparin, somnabat sa a omdandanog so barōkong dad taywara kapagmamayo da.

⁴⁹ Ki sira tabo sīt saw ni Jesus kan siraw mababakes saw a minonot dya a yapo do Galilya, ki naytēnek sa do midyowaw a mabawas dēkey a nangboyboya so tabo a napariparin.

No Kaitanem Da si Jesus

(Mt. 27:57-61; Mk. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Katayoka tabo no nyaya napariparin, myan asa tawo a mayngaran so Jose a yapo do idi a Arimatea do probinsya a Jodya. Iya, ki asa dyirad konsihalis saw no Jodyo, as kan malinteg kan maganay katawo na. Iya paw asaw a mangnangnanaya so kangay no kapagtoray no Dyos. Nachitōnos aba polos si Jose do pinanggep daw kan pinarin daw no rārayay na saw a konsihalis. ⁵² Iyaw nyaya Jose, ki nangay do yananaw ni Pilato, kan yangay na chindaw bangkayaw ni Jesus.

⁵³ Do nakaipalōbosaw syan Pilato, yangay na pinagchin bangkayaw ni Jesus do krosaw, as nakapongos na sya so maydak a ayowayob. Sinpangan na, pinosek naw bangkayaw ni Jesus do pinarin daw a tanem a aschip a bayo pa a nabangbangan kan ari pad abo bangkay a naitanem daw. ⁵⁴ Ki iyaw nawri a araw, ki iyaw Arawaw a Kapagsagāna da do dispiras no Araw a Kapaynaynahah, kan makalo dana somiknan.

⁵⁵ Ki siraw mababakes saw a nachirayay di Jesus a kayapo pad Galilya, ki minonot sa di Jose. Naboya daw aschipaw a nakatanemaw ni Jesus kan an maypāngo nakaitanem na. ⁵⁶ Sinpangan na, somnabat sa a nangay a nangisagāna so bangbanglo kan lana a papoten dad bangkayaw ni Jesus. Ki maynamot ta nadasan san Arawaw no Kapaynaynahah, naynahah sa a akmas inbilin naw no linteg.

24

No Kapagōngar ni Jesus

(Mt. 28:1-10; Mk. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

¹ Kapaysesēdang na pa do manōmaw a araw no lawas, nangay saw mababakesaw do aschipaw a nakaitanman ni Jesus, kan inyonot da saw insagāna daw a bangbanglo kan lana.

² Ki do nakapakarapit daw do yananaw no aschip a tanem, naboya da a nabadedew batwaw a aneb no tanem. ³ Ki do nakasdep daw do tanemaw, nachichwasan dabaw bangkayaw ni Jesus.

⁴ Do kayan daw daw a nariribokan a maynamot do dyaya naparin, naychihat a napaboya a naytēnek a nachitalin dyiraw dadwaw a mahahakay a nakalaylay so makapoyat. ⁵ Ki do oltimo a nakamo da, naydogod sa a komheb. Ki binata dan dadwaw a mahahakay a kon da, “Āngo ta maychichwas kamo so sibibyay do yanan dayan nadiman? ⁶ Araba dya, ta nagōngar dana. Nakmen nyo bata naw dyinyo do kayan na paw do Galilya a ⁷ machita maiparawat Tawo a Yapod Hanyit dyirad

§ 23:45 23:45 Iyaw nyaya kortina, ki matokpoh kan lilibeng no kasasantwanaw a yanan do irahem no Timplo dan Jodyo saw. Eks. 26:31-33

naygaygatosaw a tawotawo, as kan mailansa do kros, as kapagōngar na do chatatdo naw a araw.”

⁸ Do dawri, nanakem dan mababakesaw binataw ni Jesus. ⁹ Sinpangan na, do nakapaybidi daw a yapo do nakaitanemanaw ni Jesus, yay darana a inpadāmag tabo nya dyirad asa poho saw kan asa a nanawhen ni Jesus, as kan dyirad tabo kadwan saw a rārayay da a manganohed.

¹⁰ No ngaran dan mababakesaw a nangay a nangibahey so nya dyirad apostolis saw, ki sa Maria Magdalena, si Juana, kan si Maria a ānang ni Santiago, kan myan pa saw rārayay da mababakes.

¹¹ Ki inanohdan da saba, ta no myan do aktokto dan apostolis saw, ki tod sa maychiychirin so abos sinpaspangan. [¹² Ki aran komwan, alit na nayyayo si Pedro a nangay do tanemaw a aschip. Do nakawara naw daw, pinakabokot na pinalid do irahem, ki nawri lang naboya naw mananaro saw a lamilamit a pinangbedbed das Jesus. Sinpangan na, somnabat a masmasdaāwan do dawri a naparin.]*

*No Kaipaboya ni Jesus so Inawan Na Dyirad Nanawhen Na Saw
(Mk. 16:12-13)*

¹³ Do dawri lang a araw, myan saw dadwa a manganohed di Jesus a mangay do asa baryo a mayngaran so Emaos. No kateng no nawri a baryo do Jerosalem, ki nasorok a asa poho kan asa kakilomitro. ¹⁴ Do kadama daw a mayam, myan da pagsarsaritāan a tabo iyaw napariparin saya. ¹⁵ Ki do kadama daw a magsarsarita do ayaman daw, naypasngen si Jesus, as nakapachirayay na dyira. ¹⁶ Ki aran nayirayay sa, ki nailasin dabas Jesus, ta akmay naitayo kapakailasin da sya.

¹⁷ Ki binatan Jesus dyira a kāna, “Āngo pagsarsaritāan nyowaya do kayam nyowaya?” Ki do dawri, nagsardeng sa a taywaraw kapagmamayo da.

¹⁸ Sinpangan na, tinbay no asaw dyira a mayngaran so Kleopas a kāna, “Ay samna! Imo danawriw dya makapatak dyirad bisita saw do Jerosalem so napariparin saya daw do napahabas saya a araw ah?”

¹⁹ Ki binata ni Jesus dyira a kāna, “Ta āngo saw nawri a naparin?”

Ki inibay da dya, “Na, iyaw naparinaya di Jesus a taga Nasaret. Iya, ki asa propita no Dyos, as kan inbidang no Dyos kan tabo no tawotawo a iya, ki myan dyaw panakabalin no Dyos a mangnanawo kan mamariparin so milagro. ²⁰ Sinpangan na, inparawat da no matotohos saw a papādi kan siraw magtotoray ta saw, as nakaipaikeddeng da sya a madiman, as kan nakaipailansa da sya do kros. ²¹ Ki hinahaw namenaw a iya danaw mangisalākan dyaten a tabo a kapotōtan Israel! On, malaksid do tabo nya, ki tatdo danaya karaw nakahabas a yapo do dawri. ²² Asa pa, ki nasdaāwan kamyaw do inbahey daw no kadwan saw a rārayay namen a mababakes. Ta nangay saw kaychi a minhep do tanemaw a aschip ni Jesus, ²³ ki nachichwasan daba kono bangkay naw. Sinpangan na, naybidi saw, as kan binata da paw a myan kono saw napaboya dyira anghil a nangibahey dyira a minirwa dana kono a nabyay si Jesus. ²⁴ Sinpangan na, nangay saw kadwanaw a rārayay namen a mahahakay do aschipaw a nakatanemaw da sya, ki naboya da a oyod sawen binata daw no mababakes saw, ki alit na dyi da naboyas Jesus.”

²⁵ Do dawri, binatan Jesus dyira a kāna, “Oltimo kamwayas kasalanga! Malidyatan kamwaya manganohed do tabo binata daw no propita saw kaychowa. ²⁶ Taywaran dya masisita a manma sa pasaren Kristo nya saya a lidyat sakbay no kasdep na do makaskasdawaw a kapagtoray na?” ²⁷ Sinpangan na, inlawlawag na dyiraw chakey na batahen do tabo naitolasaw do Masantwan a Tolas a maynamot dya a somniknan do libro saw ni Moyses a nandad tolas da saw a tabo no propita saw.

* **24:12** 24:12 Nya birsikolo, ki aba do kadwan saw a manyoskripto.

²⁸ Ki do kasngen daranaw do baryowaw a angayan da, ki tinongtong ni Jesus nayam akmay matateng angayan na. ²⁹ Ki pinenpen da, kan binata da dya a kon da, “Sīt, machiyan ka pa dyamen ah, ta makoyāb danaya, kan īto danaw kasdep no araw?”

As dawa, somindep a machidagos dyira. ³⁰ Sinpangan na, do kasalasalap daranaw a mangmalem, kinamet ni Jesus tināpayaw, as nakapaydasal na a nagyāman di Āpo Dyos. Katayokan nawri, inakchikchid nas kaibonong na sya dyira.

³¹ Ki do nakarawat daw sya, akmay nanyeng a naywangan nakapanyideb daw, as kan nailasin da a iya sawen si Jesus. Ki do dawri, tod a nabo do salapen daw.

³² Do dawri, binata da do katakatayisa dyira a kon da, “Dawa, sawen a akmay bomtak pōso ta do kasoyot ta do nakapachisarīta naw dyaten kaychi do rarahan kan do nakailawlawag naw so myan saw do Masantwan a Tolas!”

³³ Sinpangan na, do dawri paw a ōras, nyeng sa nagrobwat a naybidi do Jerosalem. Do nakapakarapit daranaw daw, yay da sa chiniban saw nakpekpehaw a asa poho kan asa nanawhen kan siraw kadwan saw a rārayay da.

³⁴ As aran sira, ki madama da pagiistoryaan a kon da, “Oyod sawen a nagōngar si Āpo Jesus, kan napaboya danaya di Simon Pedro!”

³⁵ Ki siraw dadwaw a yapo do Emaos, ki pinachitbay daw naparinaw dyira do kayan daw do rarahan kan iyaw nakailasin daw sya do nakakchikchid naw so tināpayaw do kayan daw a koman.

No Kapaboya ni Jesus Dyirad Nanawhen Naw

(Mt. 28:16-20; Mk. 16:14-18; Jn. 20:19-23; Ara. 1:6-8)

³⁶ Ki do kayan da paw a matbatbay so maynamot do dyaya, naychihat a myan si Jesus a naytēnek do salapen daw. Ki binatan Jesus dyira a kāna, “Myan pakono dyinyo talna!”

³⁷ Ki nakigtot sa, kan naychamirmpir sa do nakamo da, ta no myan do aktokto da, ki anyito. ³⁸ Ki do dawri, binatan Jesus dyira a kāna, “Āngo ta mariribokan kamo? Āngo ta magmamangamanga kamo? ³⁹ Chiban nyo pa saw tanoro ko saya kan kokod ko saya. Taywaran dya yaken? Saliden nyo yaken ah, tan manganohed kamo. Taywaran myan asi kan tohang no anyito a akmas naboya nyowaya dyaken?” [⁴⁰ Ki do nakaibahey naw so nya, inpaboya naw nayamanaw no lansa do tanoro kan kokod na saw.]†

⁴¹ Ki midyo pa sa a dya manganohed do kataywaraw no kasoyot kan kasdāaw da a mabyay si Jesus, dawa, inyahes ni Jesus dyira a kāna, “Abaw mākan do dya?”

⁴² Do nakadngey daw so nawri, tinorohan da so asa kakchid no tinapan a among.

⁴³ Sinpangan na, rinawat na, as nakakan na sya do kasalasalapan daw.

⁴⁴ Ki do nakatayoka naw a komninan, binata na dyira a kāna, “Siraw nyaw binatabata kwaw dyinyo do kayan ko paw dyinyo do kachwaw a machita matongpal sa tabo naitolas saw a maynamot dyaken do Linteg ni Moyses kan tolas da saw no propīta kan do Salmo.”

⁴⁵ Sinpangan na, pinasēdang naw pangtoktwan da tan mapatak dana dyira iyaw chakey naw a batahen no naitolas saw do Masantwan a Tolas. ⁴⁶ Binata na dyira a kāna, “Nyaw naitolas do Masantwanaw a Tolas a machita matotook si Kristo a mandad kadiman na, kan do chatatdo naw a karaw, ki magōngar. ⁴⁷ As maynamot dyaken, ki maikasaba anchiw kapamakawanaw no Dyos dyirad tabo tawotawo a magbabāwi do gatogatos da. Somiknan nya do Jerosalem a mandad kaiwaras na do intīrwaya lōbong. ⁴⁸ As inyo, ki inyo danaw mangpaneknek a maynamot do tabo saya a napariparin dyaken. ⁴⁹ Changori, toboyen konchi dyinyo Ispirito Santo a iyaw

† 24:40 24:40 Nya birsikolo, ki aba do kadwan saw a manyoskripto.

inkaryaw ni Āmang ko.‡ Ki nāw kamo do dya a syodad a mandan mangay dyinyo panakabalin Ispirito Santo a yapo do hanyit.”

No Kapaybidi ni Jesus do Hanyit

(Mk. 16:19-20; Ara. 1:9-11)

⁵⁰ Sinpangan na, pinawnot sa ni Jesus a kominwan do idi a Betanya. Do dawri, pinatohos naw tachay naw, as nakabindisyon na sira. ⁵¹ Ki do kadama naw a maychiychirin so pamindisyon naw dyira, kinarwan na sa a naypatohos do hanyit.

⁵² Do dawri, dinaydāyaw da si Jesus, as kan naybidi sa do Jerosalem a taywaras kasoyot. ⁵³ Kararaw a myan sa do Timplo a nangidaydāyaw so Dyos.

---

‡ 24:49 24:49 Joel 2:28-32; Jn. 16:5-15; Ara. 2:1-21

No Maganay A Dāmag A Intolas Ni Juan No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Libro

No nya Maganay a Dāmag a maynamot di Jeso-Kristo, ki intolas ni Juan a anak da Sebedeo kan Salome a taga Galilya. Iya paw asa dyirad dosi saw a nanawhen ni Jesus. Iyaw nanoma a minonot di Jesus (1:37-40), kan iya paw myan do nakadimanaw ni Jesus do kros (19:26-27). Ki aran komwan, chakey aba ni Juan a ibahey mismo a ngaran na. Dawa, pinangaranan naw inawan na so “iyaw asaw dyirad nanawhen naw a oyod ni Jesus so chinadaw” (13:23; 19:26; 21:7, 20) mana “iyaw asaw a nanawhen ni Jesus” (1:37-40; 20:2).

No panggep ni Juan a naytolas so nyaya libro, ki “... tan anohdan nyo a si Jesus iyaw Kristo a Anak no Dyos, as kan maynamot do kapanganohed nyo dya, myan anchiw abos pandan a byay nyo” (20:31).

Do siknanan no nya libro, pinaneknekan ni Juan a si Jesus, ki iyaw Chirin no Dyos a nayparin a tawo. Tan komwan, matonngan dan āro a tawotawo a maynamot do kadyos kan kapangtokto ni Āmang ta a Dyos. Do katongtong no nyaya libro, inpaboya ni Juan papito saw a makaskasdāaw a pagilasinan a pinarin ni Jesus a mangipaneknek so kadyos na. Siraw nya, ki iyaw no nakapayparin naw so ranom a palek (2:1-11), no nakapapya naw so anakaw no magtoray (4:46-54), no nakapapya naw so mahakay do linaw a Betesda mana Betsata (5:1-18), no nakapamakan naw so dadima rībo a tawotawo (6:6-13), no nakayam naw do hapot no ranom (6:16-21), no nakapapya naw so bolsek (9:1-7), kan no nakapagōngar naw si Lasaro (11:1-45).

Intolas pa ni Juan chinirichirinaw ni Jesus a maynamot do kadyos na kan no tarabāko ni Jesus a intalek dya no Dyos a Āmang na. No asa dadakay ni Jesus do kapangnanawo na, ki no kapangosar nas pangarig. Binata ni Jesus a iya, ki iyaw oyod a chabyay (6:35), soho (9:5), rowangan (10:7), rarahan (14:6), kan atngeh no ōbas (15:1).

Āro paw naibahey do dyaya libro a maynamot do kadyos ni Āpo Dyos a Āmang ta. Myan naibahey a maynamot do kapagōngar nas nadiman, kapanoroh na so byay (5:21), katoray na (10:29), kangay na a omyan do tawotawo (14:23), kasanto na (17:11), as kan kalinteg na (17:25).

Naitolas pa do dyaya libro a maynamot do kadyos ni Āpo Jesus a iya, ki machasa do Dyos kan iyaw Dyos a mismo (1:1). Iya paw pakayapwan byay, as abaw naparswa a aran āngo, an dya maynamot dya (1:3-4).

Ki aran malawag a maboya taw no kadyos ni Jesus a naitolas do dyaya libro, inistorya pa ni Juan a maynamot do katatawo ni Jesus, ta myan ōras na a nahopag, naptengan, mana nalidayan a akma dyaten.

Āro naitolas do kapitolo 14-16 a maynamot do Ispirito Santo. On, iyaw mangpaneknek dyirad tawotawo so oyod, kan iyaw nāw a myan do tawotawo a manganohed di Kristo.

No Naychakarwan no Nya Libro

Nayparin a tawo chirin 1:1-18

Si Juan a Bawtista 1:19-34

Siraw dāmo a nanawhen ni Jesus 1:35-51

No kapangnanawo ni Jesus dyirad tawotawo 2:1-12:50

No kapangnanawo ni Jesus dyirad nanawhen na saw 13:1-17:26

No kadiman ni Jesus 18:1-19:42

No kapagōngar kan kapaboya ni Jesos 20:1-21:25

No Maganay a Dāmag a Intolas ni Juan

Nayparin a Tawo Chirin no Dyos

¹ Sakbay a naparswaw lōbong kan hanyit, myan danaw Chirin no Dyos a si Jeso-Kristo. Iyaw nya a Chirin, ki machasa do Dyos, kan iyaw Dyos a mismo. ² Do kabo pan lōbong kan hanyit, ki myan danaw Chirinaya a nachasa do Dyos. ³ Maynamot do Chirinaya no Dyos, naparswa sa no Dyos tabo a myan sichangori, as abaw naparswa a aran āngo, an dya maynamot dya.*

⁴ Iyaw Chirinayaw pakayapwan byay, kan iya paw manoroh so sēdang no pinangtoktwan tawotawo. ⁵ As iyaw nyaya soho, ki nāw na mangsēdang do kasarisyaran, kan marawaban sari a abāken sēdangaw.

⁶ Myan asa tawo a mayngaran so Juan† a tinoboy ni Āpo Dyos. ⁷ Iyaw nyaya a Juan, ki tinoboy ni Āpo Dyos a nangay a mangpaneknek dyirad tawotawo so maynamot do sohwaya tan tabo tawotawo a nangadngey so inpaneknek naw, ki manganohed sa. ⁸ Ki si Juan abaw soho, ta nawriw yangay na inpaneknek maynamot do sohwaya. ⁹ Iyaw oyod a soho a mawara do lōbongaya, ki mangay a mangsēdang so pinangtoktwan dan tabo tawotawo.

¹⁰ Iyaw Chirinaya, ki oyod a minyan do lōbongaya, as kan aran iya paw nangparswa so lōbongaya, ki alit na nalasin daban tawotawo.

¹¹ Nangay do mismo na nasyon, ki chinakey daba rinawat no mismo na a tawotawo. ¹² Ki siraw nangrawataw dya a nanganohed dya, ki tinorohan na sa so kalintegan da a mayparin a anak no Dyos. ¹³ Nayparin saba anak no Dyos a akmas kaiyanakaw no tawotawo do inyapwan na mana gagāngayaw a anak no maychachabahay saw. Engga, ta pinayparin no Dyos a anak na a maynamot do mismo na keddeng.

¹⁴ No Chirinaya, ki nayparin a tawo, as nachirayarayay dyaten. Naboya namen makaskasdāaw a kadyos na a iyaw kadyosaw no moyboh a Anak no Dyos a yapo do Āmang na. Iya, ki oltimo a māsisyen, as kan tabo a ibahey na, ki oyod.

¹⁵ Nyaw pinaneknekan ni Juan a Bawtista a maynamot dya. Inngengengey ni Juan a kāna, “Iyaw nyayaw binata ko dyinyo a iyaw nanawnawdyi kan yaken, ki matortoray adayo kan yaken, ta myan dana sīgōd sakbay no kaiyanak ko.”

¹⁶ Makaynamot do kasawasaway no kāsi kan parābor na dyaten, machipanda abaw bindisyon na dyaten a tabo a nanganohed. ¹⁷ Ta inpaipakatoneng no Dyos linteg na di Moyses, ki no parābor na kan iyaw kaoyodan na a maynamot do kadyos na, ki inpaipakatoneng na dyaten a maynamot di Jeso-Kristo. ¹⁸ Aba polos nakaboya so Dyos, malaksid do moybohaya a masinged a Anak na a oyod nas chadaw. Iya, ki mangipakatoneng dyaten so maynamot di Āpo Dyos, ta iya, ki Dyos a mismo a kapayngay ni Āmang na.

No Pamaneknek ni Juan a Bawtista

(Mt. 3:1-12; Mk. 1:1-8; Lk. 3:1-18)

¹⁹ Do naypisa, myan saw papādi kan kadwan saw a kapotōtan ni Lebi‡ a yapo do Jerosalem a nangay di Juan, ta tinoboy da san aāpohen da saw a yangay da iyahes an iya danas Kristo. Nyaw inpaneknek naw dyira.

* **1:3** 1:3 Gen. 1:1; 1 Kor. 8:6; Kol. 1:20-16; Heb. 1:2 † **1:6** 1:6 Iyaw nya a Juan, ki si Juan a Bawtista a anak ni Sekarayah kan Elisabet. Lk. 1:5-25 ‡ **1:19** 1:19 Siraw kapotōtan ni Lebi mana siraw Lebita saw, ki papādi sa a somidosidong lang do Timplo.

²⁰ Insigīda inpodno na dyiraw no oyod do nakaibahey naw sya dyira a kāna, “Yaken abas Kristo§ a inkari no Dyos.”

²¹ “Namna, sino ka? Imori si Elyas* a nagōngar ah?” inyahes dad Juan.

“Engga! Taywaran yaken si Elyas?” initbay ni Juan.

“Na, imoriw Propitaw† a inkari ni Āpo Dyos ah?”

“Engga!” initbay ni Juan.

²² “Sigi, ibahey mo pa an sino ka! Ibahey mo dyamen tan myan ibahey namen dyirad nanoboyaw dyamen a maynamot dyimo. Ngay, sino ka a oyod?” inyahes da.

²³ Ki inatbay ni Juan a kāna, “Yaken no nakatongpalan no inpadtwaw ni Propīta Isayas a myan anchiw mangingengengey do let-ang a mangibahebahey so nya a kāna, ‘Tadyan nyo kapangtokto nyo tan makapagsagāna kamo do kangay ni Āpo a akmas maysipataw so rarahan na.’” ‡

²⁴ Ki tinbay dan tinoboy da saw no Parisyowaw a kon da, ²⁵ “Aysa! An dya imos Kristo mana si Elyas mana no Propitaw, āngo ta mangbawtisar ka siras tawotawo saya?”

²⁶ “Na! Osaren ko ranom a pangbawtisar,” inatbay ni Juan. “Ki ariw asa machisagesagel dyinyo sichangori a dyi nyo a mailasin. ²⁷ Iyaw nyaya nanawnawdyi kan yaken, ki adayo a matortoray kan yaken. Ta an yaken, ki maikari akwaba mangwasak so itan no tokap na.”

²⁸ Napariparin saw nyaya tabo do Betanya iyaw asaw a idi do kabtangaw no Oksong a Jordan a pangbabawtisan Juan.

No Karniro no Dyos

²⁹ Do somaronwaw a araw, naboya ni Juan si Jesus a lomongo dya. Ki binatan Juan dyirad myanaw daw, “Chaya dyaw napangaranan naw so Karniro no Dyos a naisagāna dana maidāton do Dyos tan mapakawan tabo tawotawo do gatogatos da. ³⁰ Iyaw nyayaw bata kwaw dyinyo a nanawnawdyi kan yaken. Ki aran akma saw, matortoray a adayo kan yaken, ta myan dana sīgod sakbay do nakaiyanak ko. ³¹ Aran yakenaw do sakbayaw no kabawtisar ko sya, ki nailasin kwabaw. Ki nyaw naynamotan na a nangay ako a mangbawtisar dyinyo so ranom tan iya, ki maipakatoneng dana dyinyo a kapotōtan Israel.”

³² Sinpangan na, nyaw inpaneknek ni Juan a maynamot di Jesus a kāna, “Do nakabawtisar kwaw sya, ki naboya ko iyaw Ispiritwaw no Dyos a naypabodis a yapo do hanyit a akmas kapaypabodisaw no asa boyit. Do dāwri, ki dominna dya, kan nāw narana minyan dya. ³³ Ta an dyi na inbahey no nanoboyaw dyaken a mangbawtisar ako do ranom, ayket, masigorādo kwaba a iya. Binata naw dyaken, ‘Iyaw tawo a kaboyan monchi so Ispirito a maypābodis a domna dya kan omyan dya, iyaw mangibawtisar so Ispirito Santo.’ ³⁴ Ki oyodaw a naparin nya, ta naboya ko a mismo do nakabawtisar kwaw sya, as kan paneknekan ko dyinyo a iya oyod Anak no Dyos.”

Siraw Nanoma Saw a Nanawhen ni Jesus

³⁵ Do somaronwaw a araw, myan dana sa Juan kan dadwaw do nanawhen na a maytēnek do dawri.

³⁶ Ki do kahabasaw ni Jesus, binatan Juan dyira a kāna, “Chiban nyo, ta tori danaw napangaranan naw so Karniro no Dyos a naisagāna dana maidāton do Dyos!”

§ 1:20 1:20 “Kristo” mana “Mesias.” No chakey na batahen, ki “mangisalākan.” Jn. 1:41 * 1:21 1:21 Myan asa a propīta do kaychowa a nangipadto a myan anchiw asa mabīleg a tobotoboyen no Dyos a akmas kabīlegaw ni Elyas. Dawa, maynamot do dawri a padto, inapati dan Jodyo saw a masyirto a magōngar anchi si Elyas. Mt. 11:14 † 1:21 1:21 No nya Propīta, ki abaw matarek, an dya si Jeso-Kristo. Deot. 18:20-18 ‡ 1:23 1:23 Isa. 40:3; Mk. 1:2-3; Lk. 3:4-6

³⁷ Do nakadngey daw syan dadwaw a nanawhen ni Juan, nanyeng sa minonot di Jesus.

³⁸ Do nakayditaw ni Jesus, naboya na sa a mononot dya, ki inyahes na dyira a kāna, “Ngayan nyo? Aryoriw chichwasen nyo?”

Ki tominbay sa, “Pakawanan mo pa yamen, mo Rabbi, ta ariw yahes namen dyimo, ki dino nagdagosan mo?” No chakey na batahen “Rabbi,” ki “Maistro.”

³⁹ “Na, an chakey nyo a chiban, monot kamo dyaken,” binatan Jesus dyira. Dawa, inonotan da, as kan nachisan sa dya, ta ālaskwatro danad kamakoyab.

⁴⁰ Ki si Andres a kakteh ni Simon Pedro iyaw ngaran asaw dyirad dadwa saw a nakadngey so binataw ni Juan, kan minonot di Jesus. § ⁴¹ No dāmo a pinarin Andres, ki nyeng na kinadyaw si Simon a kakteh na. Do nakadongso naw sya, binata na dya a kāna, “Nadongso namen danaw si Mesias.” No chakey na batahen, ki “Kristo.”

⁴² Sinpangan na, inyangay ni Andres di Jesus. Inimangmang ni Jesus si Simon, as nakabata na sya a kāna, “Imwayas Simon a pōtot ni Juan, ki mapangaranan kanchis Sepas.” No chakey na batahen, ki “Pedro.”*

No Kapanganohed Da Pilipi kan Natanael

⁴³ Do somaronwaw a araw, naktokto ni Jesus mangay do probinsya a Galilya. Do dawri, chinichwas nas Pilipi, kan binata na dya, “Monot ka dyaken a mayparin a nanawhen ko.” ⁴⁴ Si Pilipi, ki taga Betsayda a kaidyan da Andres kan Pedro.

⁴⁵ Ki yangay ni Pilipi a chinichwas si Natanael,† as nakabata na sya a kāna, “Nadongso namen danaw iyaw intolasaw ni Moyses do libro saw no linteg kan iyaw intolasaw no propita saw do kaychowa. Iyaw nyaya, ki si Jesus a taga Nasaret kan pōtot ni Jose.”

⁴⁶ “Wā! Aryoriw inpadto dan propita saw a maganay a yapo do Nasaret a idi?” kānan Natanael di Pilipi.

“Namna, mangay ta chiban ah!” initbay ni Pilipi.

⁴⁷ Sinpangan na, do nakaboyaw ni Jesus si Natanael a maypasngen dya, binata na, “Iyaw nyayaw oyod a kapotōtan Israel, ki aba polos sikap na.”‡

⁴⁸ Ki inyahes ni Natanael di Jesus a kāna, “Aysa! Maypāngo kapatak mo dyaken mo Apo?”

Ki tominbay si Jesus dya, “Na! Do kasakbayaw no katawagaw dyimo ni Pilipi do kayan mwaw kaychi a machabong do kayo a igos, ki naboya ko naymo.”

⁴⁹ Do dawri, ki tominbay si Natanael a kāna, “Mo Maistro, imwaya oyod Anakaw no Dyos kan Ari no Israel!”

⁵⁰ Ki binata ni Jesus dya a kāna, “Manganohed ka sichangori dyaken maynamot ta binata ko na naboya koymo do kayan mwaw a machabong do kayowaw a igos. Oyod abawri? Ki ibahey ko dyimo a mangamangay pa sanchiw maboya mo a makaskasdāaw kan nawri. ⁵¹ No ibahey kwaya dyinyo, ki oyod. Maboya nyonchiw hanyit a maywangan. As maboya nyo pa sanchiw anghilis no Dyos a komayat kan gomchin a mangay dyaken,§ ta yaken nyaya Tawo a yapo do hanyit.”

2

No Milagro do Kana

§ 1:40 1:40 No batahen dan kadwan, ki si Apostol Juan asaw a minonot di Jesus. Jn. 13:23; 18:15; 20:2; 21:24

* 1:42 1:42 No Sepas, ki chirin Hebreo. Si Pedro, ki chirin Griego. No chakey na batahen, ki “bato.” † 1:45 1:45 No chakey na batahen Natanael, ki “sāgot no Dyos.” Jn. 21:2 ‡ 1:47 1:47 Si Jakob mana Israel, ki masikap a tawo. § 1:51 1:51 Gen. 28:12

¹ Do chatatdo naranaw a karaw, myan saw magkasar do Kana, iyaw asaw a idi do probinsya a Galilya. Ki si ānang ni Jesus, ki myan daw. ² Masaw a inawis da sa Jesus kan nanawhen na saw a mangay do dawri a kasar.

³ Do nakapatawos danaw no palekaw a inomen da, naypasngen di Jesus si ānang na, as nakaibahey na sya, “Nakapatawos dana sayas palek.”

⁴ Ki binata ni Jesus dya a kāna, “Anchi ka pa, mo Ānang. Bibyangan mwaba yaken, ta ari pad narapit ōras ko.”

⁵ Ki binata ni ānang na dyirad magsirsirbyaw do dawri a pasken a kāna, “Aran angwa ibilin na dyinyo, ki parinen nyo.”

⁶ Ki do dawri, myan daw anem a rarakoh a angang a osaren dan Jodyowaw a pangayan so paybanaw da,* ta nawriw dadakay da tan maibidang sa a madalos do salapen Dyos. An mapno asa, makahap ngata so dadwa mana tatdo a poho a kagalon.

⁷ Ki binata ni Jesus dyirad magsirsirbyaw a kāna, “Apnohen nyo saw nya angang so ranom.” Dawa, nyeng da sa inapno, kan pinasawasaway da sa.

⁸ Sinpangan na, binatan Jesus dyira, “Manabo kamo, ta yangay nyod magpaskenaya.”

Ki tinongpal da. ⁹ Sinpangan na, tinahaman no magpaskenaw ranomaw a nayparin a palek, ki chapatak naba an dino nakayapwan nya palek. Ki siraw magsirsirbyaw, chapatak da. As dawa, tinawagan no magpaskenaw nobyowaw.

¹⁰ As nakabata na sya, “No chapatak kod dadakay dan tawotawo, ki manōma da ipaynom maimas a palek, as anchan āro danaw naynom dan bisitaw, ipasarono daranaw gagāngayaw a palek. Ki imwaya, ki enggaya, ta pinanawdyi mwayaw kaimāsanaya palek,” kānan magpaskenaw.

¹¹ Iyaw nyaya pinarin ni Jesus do Kana do Galilya, ki iyaw nanma makaskasdāaw a pagilasinan a pinarin na a pangipaboyan nas kadyos na. Dawa, naypaypangay nakapanganohed da no nanawhen naw.

¹² Katayoka no nawri, minosok sa Jesus do Kapernaom. Nachangay pa si ānang na, siraw kakakteh naw a mahahakay, kan siraw nanawhen na saw. Minyan sa daw so papere a karaw.

No Kapahbot Sira ni Jesus do Timplo

(Mt. 21:12-13; Mk. 11:15-17; Lk. 19:45-46)

¹³ Ki do kasngen danaw no pista dan Jodyo a Pistan Nakahabas no Anghil no Dyos a Mangdiman,† nangay sa Jesus do Jerosalem. ¹⁴ Do dawri, somindep sad atataw no Timplowaw, as kan naboya ni Jesus daw maglaktlako saw so bāka, karniro, kan kalapāti.‡ Naboya na pa saw manatadyaw so kwarta a maydisna do panatādyan daw.

¹⁵ Nanyeng a namarin si Jesus so hobid a pagbaot na, as nakapahbot na siras maglaktlakwaw kontodo siraw bāka daw kan karniro da saw. Inwarwaris naw kwarta daw no manatādi saw so kwarta, as kan binadyibadyichid na paw lamisaan da saw.

¹⁶ Sinpangan na, binata ni Jesus dyirad maglaktlako saw so kalapāti a kāna, “Pahboten nyo saw nyaya! Āngo payparinan nyo so bahayayan Āmang kwa Dyos a paglaktlakwan?”

¹⁷ No nyaya pinarin Jesus, napanakem dan nanawhen naw myanaw do Masantwan a Tolas a kāna, “Chadiman ko oltimo a kaipateg ko so bahay mwaya mo Āpo Dyos.”§

¹⁸ Maynamot do dawri a pinarin Jesus, inakdaw dan totorayenaw no Jodyo di Jesus a kon da, “Āngo maipaboya mwa pangilasinan so toray mwa mamarin so komwan?”

* 2:6 2:6 Mk. 7:3 † 2:13 2:13 Mana “Simana dan Jodyowaw.” ‡ 2:14 2:14 No kaosar das nya saya a binyay, ki para dāton da sa do Dyos. No sīrbi no manatādi saw so kwarta, ki tādyan daw kwartaw no Romano tan dyi da pasdepen rahten daw a kwarta do Timplo daw. § 2:17 2:17 Sal. 69:9

¹⁹ Ki initbay ni Jesus dyira a kāna, “Rarayawen nyo nyaya timplo, as kan do irahem no tatdo a karaw, pirwahren kwa patneken.”

²⁰ Ki initbay dan Jodyowaw, “Pi! Apat a poho kan anem a tawen a pinatnek daw Timplowaya. Ki maparin mori a patneken do tatdo lang a karaw? Ay samna!”

²¹ Ki iyaw timplowaya a bata ni Jesus, ki iyaw mismo a inawan na. ²² Dawa, do nakapagōngar danaw ni Jesus, nanakem dan nanawhen naw nyaya inchirin na. Do dawri, taywara nanganohed sad Masantwanaw a Tolas kan iyaw chinirinaw ni Jesus.

No Kapatak ni Jesus so Pangtoktwan no Tawotawo

²³ Ki do kayanaw ni Jesus do Jerosalem a nachipista do Pistan Nakahabasaw no Anghil no Dyos, āro saw tawotawo a nanganohed dya, ta naboya daw makaskasdāaw saw a pinarin na. ²⁴ Ki chinasaray aban Jesus kapanganohed daw no āro saya tawo, ta chapatak na sīgod katatawo da. ²⁵ Machita nabaw tawo a mangipaneknek dya so maynamot do kapangtokto dan tawotawo, ta chapatak naranaw myan do aktokto da a tabo.

3

Si Jesus kan si Nikodemo

¹ Do dawri, ki myan asa a Parisyo a mayngaran so Nikodemo a asa dyirad pangolwen daw no Jodyo. ² Ki do asaw a ahap, nangay si Nikodemo do yananaw ni Jesus, as nakabata na sya dya a kāna, “Imom Maistro, chapatak namen a imo, ki tinoboy no Dyos a mangay a mangnanawo dyamen, ta abaw makaparin so makaskasdāaw a akmas pariparinen mo saya, an dya sidongan Āpo Dyos.”

³ Ki initbay ni Jesus dya a kāna, “No ibahey kwaya dyimo, ki oyod. Abaw aran sino a tawo a mairāman do pagtorayan Dyos, an dya mirwa maiyanak.”

⁴ Ki initbay ni Nikodemo dya a kāna, “Maypāngo a mirwa maiyanak asa tawo a rakoh dana? Namna! Maparin pawri a mirwa maybidid bodek ni ānang na, as kapirwa na maiyanak?”

⁵ “No ibahey kwaya dyimo, ki oyod,” inatbay ni Jesus. “Aba polos tawo a makasdep do pagtorayan no Dyos, an dya mirwa maiyanak a yapo do ranom kan Ispirito Santo.*

⁶ Iyaw maiyanak do tawo, ki myan gagāngay a byay na do tanaya. Ki no maiyanak a maynamot do Ispirito no Dyos, ki myan dyaw naispiritwan a byay a yapo do Dyos.

⁷ Dyi mo pakono a chasdaaw kabata kwaya sya a ‘Machita mo mirwa maiyanak do Ispirito Santo.’ ⁸ Abaw makapenpen so salawsaw. Madngey taw kayasakas no salawsaw, ki chapatak taba an dino nakayapwan na kan dino somarono a kwanan na. On, komwan kayarigan no tarabāko no Ispirito Santo do kabaliw nas kapangtokto no tawotawo.”

⁹ “Aysa! Maypāngo a maparin nyaya?” tinbay ni Nikodemo.

¹⁰ “Samna!” kānan Jesus. “Asa ka mangnanawo dyirad kapotōtan saya ni Israel, ki maawātan mo pabawriw? ¹¹ Pirwahren ko na ibahey dyimo oyod. Ichirin namenayaw chapatak namen, kan ipaneknek namen naboya namen, ki nāw naya dyi nyo a anohdan. ¹² An ibahey kwaya dyinyo mapariparin do tanaya, ki anohdan nyo abaya, dyori a mangamangay dyi nyo a panganohdan so mapariparin do hanyit? ¹³ Aba polos tawo a nangay do hanyit, an dyaw Tawowaya Yapod Hanyit a nangay do tanaya. ¹⁴ Akmas Moyses do kaychowa paw do let-ang a nangibāyog so sinan marem a bronsi,† komwan anchiw kaibāyog da dyaken a Tawo a Yapod Hanyit do kros ¹⁵ tan mabyay a abos pandan no aran sino a tawo a manganohed dyaken.

* **3:5** 3:5 No bata dan kadwan a chakey na batahen dya, ki iyaw kapagbawtisaraw no asa a tawo a mangipaboya so kapagbabāwi nad gatos na, as kan iyaw kaparin no Ispirito Santo a mangdalos so aktokto no nawri a tawo. Jn. 1:33; Mt. 3:11; Mk. 1:8; Lk. 3:16 † **3:14** 3:14 Nom. 21:4-9

¹⁶ “Ta maynamot do rakoh a kadaw ni Āpo Dyos so tabo a tawotawo do lōbongaya, tinoboy naw moybohaya Anak na.‡ Ta an sino a manganohed dya, ki mapasyay pabanchi do Dyos a madōsa, basbāli a matorohan so byay na abos pandan. ¹⁷ Ta tinoboy aban Dyos Anak naya a mangay do lōbongaya a mangokom so tawotawo, an dya nangay tan maisalākan sa a maynamot dya.

¹⁸ “As dawa, maikeddeng pabanchi a madōsaw tawo a manganohed dya.§ Ki naokom dana saw tawotawowaya a dya manganohed, ta manganohed saba do moybohaya Anak no Dyos.

¹⁹ “As nyayaw paynamotan kaokoman tawotawo: Nangay danaw soho do lōbongaya, ki maynamot do karahet no kaparin dan tawotawo, chinakey daw sari kan sēdang. ²⁰ No tawotawo a mamarin so marahet, ki ipsok daw sēdangaya. Maypasngen sabad sohwaya, ta chakey daba maipaboyaw marahet saya kaparin da. ²¹ Ki siraw mamarinaw so oyod, maypasngen sad sohwaya tan malawag a maipaboya a yapo di Āpo Dyos maganayaw a pinarin da.”

No Kapangipaneknek ni Juan a Bawtista so Maynamot di Jesus

²² Katayoka no nawri, nangay sa Jesus kan siraw nanawhen naw do probinsya a Jodya. Minyan sa so nahay daw, kan namonbawtisar sa* so tawotawo. ²³ Aran si Juan, ki nangbabawtisar do Enon a masngen do Salem, ta rakoh ranomaw daw, kan nasarosarona saw tawotawo a nangay di Juan a nagpabawtisar. ²⁴ Ki dyi pa nabahod do dawri si Juan.

²⁵ Ki do kayan daw daw, naypisa nachisogal saw kadwanaw a nanawhen ni Juan do asaw dyirad Jodyo saw a maynamot do dadakay daw a kaibidang a madalos do salapen Dyos.

²⁶ Dawa, nangay sad Juan, as nakabata da sya a kon da, “Mo Maistro, manakem moriw myanaw dyimo dwa kabtangaw no Jordan a oksong, iyaw inpaneknek mwaw dyamen? Naipadamagaw a mangbabawtisar dana kono, kan āro sa kono mangay dya tawotawo!”

²⁷ Ki tinbay sa ni Juan a kāna, “On, abaw maparin asa tawo a komwan, an dya si Āpo Dyos manoroh. ²⁸ Sichangori, inyo mismo a nangpaneknek so inbahey kwaw dyinyo do nakarahan a yaken abaw Kristo, ta tod naw yaken a tinoboy a nanmanma sakbay no kangay na. ²⁹ Maipariho nya do kasar no nobyo kan nobya. As iyaw masingedaw a sīt no nobyo a para isagāna do dawri a kasar kan mangnanaya do nobyowaw, ki taywara masoyot anchan madngey naw chirinaw no nobyo. Komwan, maypataywaraw kasoyot ko. Ta an yaken, ki para isagāna dyirad tawotawo do kangayaw ni Kristo. ³⁰ As dawa, sichangori, iya danaw maypaypasisīta, as kan yaken, ki maypaypapos.”

No Tawo a Yapo do Hanyit

³¹ No tawo a yapo do tanaya, ki nainlōbongan, ta gagāngay na. Dawa, nainlobōngan kapaychirin na, ta nawri lang chapatak na. Ki no Tawo a Yapod Hanyit, ki iyaw katotorayan do tabo. ³² Ipaneknek naw naboya naw kan nadngey naw do hanyit. Ki aran komwan, akmay abo polos manganohed do inbahebahey na saya. ³³ Ki aran sino a manganohed do chirin na saw, paneknekan na oyod iyaw inchirin no Dyos. ³⁴ Ta iyaw tinoboyaya ni Āpo Dyos, ki chirinen naw oyod a chirin ni Āpo Dyos, as kan iyaw tinorohan no Dyos so tabo panakabalin no Ispirito na. ³⁵ Oyod a chadaw ni Āpo Dyos Anak naya, dawa, inpaitoray na dyaw no tabo. ³⁶ No aran

‡ **3:16** 3:16 No chakey na batahen “moybohaya Anak no Dyos,” ki iya lang mismo a myan do Dyos. Aran irāman na yaten a manganohed a anak no Dyos, ki si Jesus lang mismo a yapo do Dyos. Jn. 1:14; 1 Jn. 4:9 § **3:18** 3:18 Mk. 16:16; Jn. 5:24 * **3:22** 3:22 Siraw nanawhen ni Jesus namonbawtisar so tawotawo. Jn. 4:2

sino a manganohed do Anak no Dyos, ki myan byay na abos pandan. Ki an sino a dya manganohed do Anak naya, abanchiw nya byay na, basbāli a nāw nanchi a dosdosāen no Dyos a abos pandan.

4

Si Jesus kan no Mabakesaw a Yapo do Samarya

¹ Do dawri, nadāmāg dan Parisyowaw a arwāro kono tawotawo a nangay di Jesus a nagpabawtisar kan di Juan a Bawtista. ² Ki mismo aba si Jesus nangbabawtisar so tawotawo, an dya siraw nanawhen naw.

³ Dawa, do nakatonengaw syan Jesus so nya, komnaro do probinsya a Jodya, as kan naybidi do Galilya. ⁴ Ki do dawri, machita magkelsat si Jesus do probinsya a Samarya.

⁵ Dawa, nakarapit sa do Sikar, iyaw asaw a idi do Samarya do masngenaw do tana ni simna Jakob a inpatāwid na kaychowa di simna Jose a pōtot na.* ⁶ Myan daw bobon a inpakawot ni simna Jakob do kaychowa pa. Naydisna si Jesus do katalinaw no bobon, ta nahopag a nayam, as kan makalo dana mayegen araw.

⁷ Ki nahay abas dēkey, nawaraw asaw a mabakes a taga Samarya a mangay a mamoranom. Ki binatan Jesus dya a kāna, “Machinomak pa.” ⁸ Naychatanyi a nabidin daw si Jesus, ta nangay saw nanawhen naw a gomnātang so kanen da do sintro.

⁹ “On mo Āpo, ki asa kaya Jodyo. Maypāngo yaken pangdawan mo so inomen mo a asa akwa Samaritana?” kānan mabakesaw. Naklat, ta dadakay daban Jodyowaw machibibyang dyirad tawowaw a yapo do Samarya.

¹⁰ Ki tinbay ni Jesus a kāna, “An matonngan mo sawen an āngo sāgotaw no Dyos, as kan an chapatak mo sawen an sino ako a manahes dyimo so inomen, yaken ngataw panahsan mo so ranom, as kan itoroh ko dyimo ranom a manoroh so abos pandan a byay.”

¹¹ Ki inatbay no mabakesaw a kāna, “Mo Āpo, marahemayaw bobonaya kan abayaw pamoranom mo. Maypāngo kono kapanghap mos ranomaya a bata mwa manoroh so byay a abos pandan? ¹² Masirsīrib kawri kan si kapoonan ta a si Jakob ah? On, ta iyaw nangipatawid dyamen so nya bobon a pakayapwan inomen da kan pōtot na saw kan siraw binyay na saw.”

¹³ Ki binatan Jesus dya a kāna, “No minom so ranom a yapo do bobonaya, ki mirwa dananchi a mawaw. ¹⁴ Ki no minom so ranom a itoroh ko, ki mawaw pabanchi a polos. Ta iyaw ranom a itoroh ko, ki mayparin anchi a akmay akbod do irahem na a dya mayachan kan manoroh dya so byay na abos pandan.”

¹⁵ Ki binata no mabakesaw dya a kāna, “Aysa mo Āpo! Itoroh mo pa dyaken nawri a ranom tan dya ko na mawaw kan dya ko na pirmi a mangay dya mamoranom.”

¹⁶ Ki binatan Jesus dya a kāna, “Yangay mwa manma tawagan kabahay mwaw as kapaybidi mo dya.”

¹⁷ “Wā! Abaw kabahay ko,” initbay no mabakesaw.

“Na, oyod,” tinbay ni Jesus. “Abaw kabahay mo. ¹⁸ Ki naypadima ka pabawri a nachikabahay, as kan iyaw mahakayaw a myan do bahay mos changori, ki taywaran kabahay mo? Dawa, oyod binata mwaya dyaken a abaw kabahay mo.”

¹⁹ Ki tinbay no mabakesaw a kāna, “Āpo, madlaw kwaya imo, ki asa ka a propīta. Ari paw iyahes ko dyimo. ²⁰ Iyaw nyaya tokon pinagdaydayāwan dad Āpo Dyos no kapoonan namen saw. Ki āngo ta inyo a Jodyo, ki batahen nyo a do Jerosalem lang pagdaydayāwan di Āpo Dyos?”

* 4:5 4:5 Gen. 33:19; 48:21-22; Jos. 24:32

²¹ Ki tinbay ni Jesus a kāna, “Anohdan mo nyaya a ibahey ko dyimo. Īto danaw ōras a dya do tokonaya mana do Jerosalem pagdaydayāwan do Dyos Ama. ²² Ki inyo a taga Samarya, chapatak nyo abayaw daydayāwen nyo. Amnan yamen, chapatak namen iyaw daydayāwen namen, ta yapo dyamen a Jodyo[†] kaisalakānan. ²³ Ki aran akma saw, Īto danaw ōras kan narapit dana a iyaw Ispirito no Dyos a mangipakatoneng so oyod a maynamot dya, ki payparinen naranaw tawo a magdaydāyaw do irahem no kapangtokto da. On, dayāwen danchiw Dyos a maynamot lang do panakabalin no Ispirito na, ta nawriw chakey no Dyos a kaidāyaw da sya no tawotawo. ²⁴ Si Āpo Dyos, ki Ispirito ngamin, as kan siraw oyod a magdaydāyaw dya, ki machita a magdaydāyaw sa a maitōnos do oyod a inpakatoneng no Ispirito na.”

²⁵ Ki binata dya no mabakesaw a kāna, “On, chapatak kwa mangay anchiw Mesias a mayngaran so Kristo. Ki anchan mangay, iyanchiw mangipaāwat a tabo dyaten so nya saya.”

²⁶ Ki inatbay ni Jesus a kāna, “Iyaw bata mwaya, ki yaken a machisarsarīta dyimo sichangori.”

²⁷ Ki do dawri a ōras, nawara saw nanawhenaw ni Jesus do yanan daw. Rakoh nakapakasdāaw da do kapachisarsaritaw ni Jesus do asaw a mabakes. Ki inahes dabad mabakesaw an āngo machita na, kan inyahes dabad Jesus an āngo ta nachisarsarīta dya.

²⁸ Sinpangan na, kinarwan mabakesaw poranom naw, as nakapaybidi nad sintro. Binata na dyirad tawotawo saw a kāna, ²⁹ “May kamo, ta yangay ta chiban nangibaheyaw dyaken so tabo a kaparin ko. Malabit a iya ngataw Kristwaw a Mangisalākan.”

³⁰ Ki do dawri, nagrobwat sad sintro, as nakangay dad yananaw ni Jesus.

³¹ Do nakakaro danaw no mabakesaw do yananaw ni Jesus, inahwahok dan nanawhenaw si Jesus a kon da, “Mo Maistro, koman ka na.”

³² Ki binata ni Jesus dyira a kāna, “Ariw kanen ko a dyi nyo a chapatak.”

³³ Do dawri, naysin-iiyahes saw nanawhen na saw a kon da, “Sino paro nanoroh so kanen na?”

³⁴ Initbay ni Jesus dyira a kāna, “No kanen ko, ki iyaw kapangtongpal kos chakeyaw no nanoboyaw dyaken kan kapatayoka kos inpatarabāko naya dyaken. ³⁵ No masanyib a panyinyirin nyo ki, ‘Apat paya kabohan sakbay no kapagranyi.’ Chiban nyo pa saw tawotawo saya a mangay dya. Maipariho saw nya dyirad naynoy saya a dāwa, kan maparin dana sa ranyen. ³⁶ As dawa, mangay kamo a magranyi sichangori, kan torohan nanchinyo no Dyos so gon-gona nyo. Ta siraw tawotawo a maranyi nyo a mapanganohed dyaken, rawaten danchiw byay da a abos pandan. An komwan, mayengay sanchi a maragsakan naymohaw so chirin no Dyos kan nagranyiyaw so tawotawo. ³⁷ Oyod panyinyirin nyowaw a kāna, ‘Asaw maymoha as matarek magranyi.’ ³⁸ On, toboyen koynyo a magranyi so dyi nyo a minohan. Ta matarek saw naymoha, ki ināpit nyo naylilidyatan daw,” binatan Jesus.

³⁹ Ki do dawri a araw, āro saw Samaritano do Sikar a idi iyaw nanganohed di Jesus a maynamot do inpaneknekaw no mabakesaw a, “Inbahey na dyaken tabo a kaparin ko.” ⁴⁰ Dawa, do nakawara daw do yanan da Jesus, chindaw da a omyan pa dyira. Ki nakey si Jesus, kan minyan pa dyira so dadwa karaw.

⁴¹ Ki āro pa saw nanganohed di Jesus a maynamot do nakadngey daw so innanawo na dyira. ⁴² Ki binata dan tawotawo saw do mabakesaw a kon da, “On, manganohed kami naya, ki maynamot pabad inpadāmag mwaw, ki maynamot ta yamen dana mismo nakadngey sya. Chapatak namen dana a iya a oyod Mangisalākanaw so tawotawo do lōbongaya.”

[†] 4:22 4:22 Sal. 147:19-20; Isa. 2:3; Amos 3:2; Roma 3:1; 9:3-5

Pyahen ni Jesus Iyaw Anak no Asa Magtoray

⁴³ Katayokan dadwa karaw, komnaro sa Jesus do Samarya, as nakangay darana do Galilya no probinsya ni Jesus. ⁴⁴ On, nangay si Jesus daw a maynamot ta chapatak na a mapadayāwan abaw asa propīta do mismo na idi, as kan iya mismo nangpaneknek so maynamot do dawri.

⁴⁵ Do nakawara daw da Jesus do Galilya, rinawat dan tawotawowaw si Jesus a maynamot ta naboya da tabo makaskasdāaw saw a pinariparin na do nakangay daw no tawotawowaw a nachipista do Jerosalem so Pista no Nakahabasaw no Anghil.

⁴⁶ Do dawri, naybidi sa Jesus do Kana do Galilya a napagbalbaliwan Jesus so ranom a pinayparin na palek. Ki myan do dawriw asa opisyal no gobyirno a maganyit so anak a mahakay do idi a Kapernaom. ⁴⁷ Do nakadngey naw a naybidis Jesus do Galilya a yapo do Jodya, yangay na chinichwas. Ki do nakadongso naw sya, nachikakaāsi di Jesus a mangay do Kapernaom tan pyahen naw anak naw, ta makey dana madiman.

⁴⁸ Ki binata ni Jesus dya a kāna, “Namna! Inyo a tawotawo, anohdan nyo paro yaken an abo maboya nyo a milagro?”

⁴⁹ Ki binata no opisyalaw a kāna, “Āpo, chāsi mo pa yaken. Mangay ka pa, ta makey danaw a madiman anak kwaw.”

⁵⁰ Sinpangan na, binatan Jesus dya, “Mayam ka na, ta napyā danaw anak mwaw.”

Ki nanganohed opisyalaw do inbaheyaw ni Jesus, kan nanyeng a komnaro a naybidi do bahay na.

⁵¹ Ki do somaronwaw a araw do kayan na paw do rarahan,‡ pinachibayat da dya no adīpen na saw dāmag a napyā danaw anak naw. ⁵² Sinpangan na, inahes no opisyalaw an āngo a ōras nakapya na. Ki binata da dya a kon da, “Do kaala onaw kakoyab iyaw kabaw no kapagbara na.”

⁵³ Ki nanakem no āmangaw no adekeyaw a nawri a ōras nakaibaheyaw syan Jesus a, “Napyā danaw anak mwaw.” As dawa, nanganohed kan sira tabo pamilya naw.

⁵⁴ Nyayaw chadadwa no makaskasdāaw a pagilasinan a pinarin Jesus do kayan naw do Galilya a yapo do Jodya.

5

Pyahen ni Jesus Iyaw Asa Mahakay

¹ Do nakapaypahabas no araw, nangay si Jesus do Jerosalem a nachipista do pista daw no Jodyo. ² Do dawri, do Jerosalem, myan asa linaw a masngen do yananaw no Rowangan Karniro. Ki nyaya linaw, pinangaranan das Betesda do chirin Jodyo. As do payis naw, myan daw dadima a pachisironan. ³ Siraw nya dadima pachisironan, ki yanan āro saw a maganyit a tawotawo. Myan sa daw bolding, logpi, kan siraw paralitiko saw. [Panayahen da kono daw kakiboraw no ranomaw, ⁴ ta batahen da a myan kono anghil a maypipisa mangay a mangkibor so ranomaw. Ki no makapanma kono a tomakbong do katayokaw no kakibor naw, ki iyaw mapyan do aran āngo a ganyit na.]*

⁵ Ki myan daw asa mahakay a maganyit, kan tatdo a poho dana kan wawaho a katawen a nāw na a maganyit. ⁶ Ki do nakaboyaw sya ni Jesus a myan a maypoktad do dawri, napatakan na a nahay dana naganyit nawri a mahakay, ki inyahes ni Jesus dya, “Chakey moriw mapyan?”

⁷ Tinbay no maganyitaw a kāna, “Āpo, abaw kasidong ko a mapangay dyaken do linawaya an makibor ranomaya. Naypipira dana padāsen ko tomakbong, ki ranan ko a maypasngen, ki panman da yaken.”

‡ 4:51 4:51 No kabawa no Kana kan Kapernaom, ki makalo 32 kakilometro. * 5:4 5:4 No myan do irahem no komwan, ki naitolas aba do kārwan a manyoskripto a Griego.

⁸ Ki binata ni Jesus dya, “Maytēnek ka, as kakatkat mos nakaychehan mwaya, as kayam mo na.”

⁹ Ki nanyeng a napyan mahakayaw. Inhap naw apin naw, as nakayam na. Pinarin Jesus nyaya do Araw a Kapaynaynahah dan Jodyo. ¹⁰ Do nakaboya daw syan magtotorayaw no Jodyo, binata da do mahakayaw a napyan, “Ngayan mo? Āngo paykatkat mos apin? Alla, baywan naw no linteg komwan do Araw a Kapaynaynahah!”

¹¹ Ki initlebay no napyanaw a kāna, “Naon ngamin, ata, nawryaw binatan tawowaw a napapya dyaken a katkaten ko apin kwaya, as kayam ko na.”

¹² Sinpangan na, inyahes da dya a kon da, “Sino nawri a tawo a nakabata dyimo so akma syaw a katkaten mo apin mo, as kayam mo?”

¹³ Ki chapatak aban mahakayaw an sino napapya sya, ta āro saw tawotawo a naychipeh do dawri a linaw, as kan nasipsipolan nabaw kinwanan Jesus.

¹⁴ Nahay abas dēkey, nadongso ni Jesus do Timplowaw iyaw no napyanaw. Binata na dya, “Chiban mo ah, ta napyan ka naya. Pirwahan mo pabanchiw maygatos, ta āngonchan mangamangay dananchiw maparin dyimo.”

¹⁵ Katayokan nawri, nayam mahakayaw a nangay dyirad totorayen daw no Jodyo, as nakaibahey na sya dyira a si Jesus sawen tawowaw a napapya sya.

¹⁶ As dawa, nyaw paynamotan na a indadanes dan totorayen daw no Jodyo si Jesus, ta nakasoli sad nakapangpapya naw so maganyit do Araw a Kapaynaynahah.

¹⁷ Ki binatan Jesus dyirad Jodyowaw a kāna, “Si Āmang ko, ki nāw na mamarin so maganay do aran āngo a araw, kan machita tahatahan ko.”

¹⁸ Maynamot do dawri, mangamangay danaw kakey da mangdiman sya, ta tinongpal nabaw dadakay daw no Jodyo do Arawaw a Kapaynaynahah, as kan maynamot ta inpariho naw inawan na do Dyos do kaibahey na sya a iyaw Dyos, ki Āmang na.

No Toray no Anak no Dyos

¹⁹ Binatan Jesus dyirad Jodyo saw a kāna, “No ibahey kwaya dyinyo, ki oyod. Abaw maparin Anak do kaynaynawan na, ta nawriw parinen naw maboya naw a parinen Āmang na. Ta no parinen Āmang na, nawriw parinen na. ²⁰ Ta oyod a chadaw ni Āmang Anak na, kan ipaboya na tabo pariparinen na do Anak na. On, sidongan na pa a mangipaboya dyinyo so mangamangay pa saw a milagro kan nyaya kapangpapya na tan masdaāwan kamo. ²¹ Ta akmas parinen Āmang a mangpagōngar so nadiman saw kan torohan na sas byay, komwan Anak a torohan na sas byay daw chakey naw a torohan. ²² As si Āmang abaw mangokom so tawotawo, ta intalek narana do Anak naw panakabalin a mangokom so tabo. ²³ Tan komwan, tabo a tawotawo, dayāwen daw Anak a akmas kadāyaw daw si Āmang na. Iyaw dyaw a mangpadāyaw do Anak naya, ki padayāwan naba si Āmang na a nanoboy dya,” binata ni Jesus.

²⁴ Tinongtong ni Jesus naychirin a kāna, “Nya ibahey ko dyinyo, ki oyod. No aran sino a mangadngey so chirin kwaya, as kan manganohed di Āmang ko a nanoboy dyaken, ki myan byay na abos pandan. Maikeddeng pabanchi a madōsa, ta monot pabad rarahanaw a pakadimanan an dyi dana do rarahanaw a pakabyayan a abos pandan.

²⁵ “Nya ibahey ko dyinyo, ki oyod. Īto danaw ōras kan narapit dana a siraw tawotawo a naibidang a nadiman dana, ki madngey danchiw chirin no Anak no Dyos. As siranchiw mangadngeyaw a manganohed, ki mabyay sanchi. ²⁶ Akmas Āmang a pakayapwan byay, komwan nakapayparin na dyaken a Anak na a manoroh so byay.

²⁷ Intoroh na pa dyaken ni Āmang kalintegan a mangokom a maynamot ta yaken Tawowaw a Yapod Hanyit.†

²⁸ “Masdaaw kamo abad dyaya. Ta myan anchiw ōras a siraw tabo a nadiman, ki madngey danchiw chirin ko, ²⁹ as kan magōngar sanchi a mohtot a yapo do pagtatanman da. On, magōngar sanchi a mabyay a abos pandan namarinaw so maganay. As magōngar sanchi a maikeddeng a madōsa a abos pandan namarinaw so marahet.” Nyaw binata ni Jesus.

Siraw Mangpaneknek so Maynamot di Jesus

³⁰ Do dawri, tinongtong ni Jesus naychirin a kāna, “Abaw maparin ko a maychatanyi, ta mangokom akwaba, an dya iyaw nadngey kwaw a inbahey dyaken ni Āmang. No kapangokom ko, ki malinteg, ta chalakam kwabaw chakey ko, an dya iyaw chakeyaw no Dyos a nanoboy dyaken.

³¹ “An yaken mangpaneknek so inawan ko, makaano-anohed aba a oyod. ³² Ki myan pa si Āmang ko a mismo a mangipaneknek so maynamot dyaken, kan chapatak ko a iyaw ibahey na maynamot dyaken, ki oyod. ³³ Asa pa, nanoboy kamo na so nangay di Juan, ki aran si Juan, ki pinaneknekan naw oyod a maynamot dyaken. ³⁴ Ki aran komwan, machita kwabaw tawo a mangpaneknek so maynamot dyaken. Tod ko a ipanakem dyinyo maynamot do inbahebaheyaw ni Juan a maynamot dyaken tan manganohed kamo kan maisalākan kamo. ³⁵ Ta si Juan, ki akmay soho a nangsēdang, as kan do dēkey a chimpo, chinasoyot nyo innanawo naw a nangsēdang so aktokto nyo.

³⁶ “Ki myan pamaneknek a malawlawag pa kan pamaneknekaw ni Juan. Ta siraw pariparinen kwaya a inpaipatongpal ni Āmang ko, ki siraw mangipaneknek a tinoboy na yaken, ³⁷ kan si Āmang a nanoboy dyaken, iyaw mismo a nangipaneknek so maynamot dyaken. Ki nadngey nyo abaw timek na, as kan polos a dyi nyo a naboyaw kadyos na, ³⁸ kan ari nyo pad rinawat minsāhi ni Āmang do aktokto nyo, ta inanohdan nyo abaya yaken a tinoboy na.

³⁹ “Oltimwayaw kagaget nyo a machinanawo so Masantwanaya a Tolas, ta nawryayaw sigoradwen nyo a pakachichwasan nyos byay nyo a abos pandan. Ki taywaran dya iyaw Masantwanaya a Tolas mangipaneknek pa so maynamot dyaken? ⁴⁰ As aran akmaya syay, alit naya chakey nyo abaw manganohed dyaken tan torohan koynyos byay nyo a abos pandan.

⁴¹ “Chitahen kwaba padayāwan da yaken tawotawo. ⁴² Ki an maynamot dyinyo, ki chapapatak ko myanaw do aktokto nyo a aba polos kadaw nyos Dyos. ⁴³ Chako a nangay dya a pinakatoray ni Āmang ko a Dyos, ki rinawat nyo abaya yaken. Ki an myan matarek a mangay a mangipanpaneknek so bōkod na a toray, iyayaw rawaten nyo. Ay samna!

⁴⁴ “Maypāngo paro kapanganohed nyo dyaken an no moyboh a chitahen nyo, ki kadaydayaw no kapayngay nyo a tawo dyinyo, as kan chalakam nyo abaw kapangahwahok yapo do moyboh a Dyos? ⁴⁵ Iktokto nyo aba a idarom koynyos do salapen ni Āmang ko. Ta no nangidarom dyinyo, ki iyaw intolasaw ni Moyses a bata nyo a pagtalkan nyo. ⁴⁶ An oyod a nanganohed kamo di Moyses, ki anohdan nyo pakono yaken, ta naytolas si Moyses so maynamot dyaken. ⁴⁷ Ki an dyi nyo a anohdan saw intolas naw, maypāngo kapanganohed nyod chirin kwaya?” Nyaw binata ni Jesus dyirad totorayen daw no Jodyo.

† 5:27 5:27 Dan. 7:13-14; Mt. 25:31-33; Mk. 8:38; Lk. 12:8-9

6

No Kapakan ni Jesus Siras Dadima Ribo a Tawotawo
(Mt. 14:13-21; Mk. 6:30-44; Lk. 9:10-17)

¹ Do nakapaypahabas no araw,* namtang sa Jesus do Minangaw a Galilya a pinangaranan das Minanga a Tiberyas. ² Minonot sa nanakey dyaw reprep saw a tawotawo maynamot ta naboya daw makaskasdāaw saw a pinarin na do nakapapya naw siras naychagaganyit saw.

³ Sinpangan na, do nakapakaraya daranaw da Jesus kan siraw nanawhen na saw, somnonget sa do asaw a paytokonan, as nakapaychadisdisna da daw.

⁴ Do dawri a chimpo, masngen danaw pista daw no Jodyo a Pistan Nakahabasaw no Anghilaw no Dyos.

⁵ Do dawri a paytokonan, inwaras ni Jesus kapanyideb na, ki naboya na saw reprepaw a tawotawo a manakenakey a maypaypasngen dya. Binata na di Pilipi a kāna, “Dino paro panggatangan ta tan myan kanen dan tawotawo saya?” ⁶ Ki do dawri, chapatak dana sīgōd ni Jesus pariparinen na, ki inyahes naw nyaya di Pilipi a pangsintiran na sya an āngo atbay na.

⁷ Ki initbay ni Pilipi dya a kāna, “Ay, aran papira pa rībo panggātang ta, manawob aba aran taydedekeyen ta.”

⁸ Ki binatan Andres a asa dyirad nanawhenaw ni Jesus a kakteh ni Simon Pedro a kāna, ⁹ “Aryaw asa barīto a naybahon so dadima lang a dedekey a tināpay kan dadwa dedekey a among, ki manawobori a kanen dan āro saya tawo? Polos!”

¹⁰ Ki binata ni Jesus dyira a kāna, “Anchi kamo! Paydisnahan nyo pa sa.” Do dawri a yanan, ki marahawa kan maganay katamtamkanaw. Dawa, pinaydisna da sa tabo tawotawowaw. No bidang no mahahakay lang, ki makalo a dadima ribo.

¹¹ Sinpangan na, inhap ni Jesus tināpayaw, as nakapagyāman na di Āpo Dyos. Inpaibōnong na dyirad nanawhen na saw do tawotawo saw a naychadisdisna. Komwan pinarin na do amongaw, as kan komninan saw tawotawo a manda do nakabsoy da tabo.

¹² Do nakabsoy daranaw no tabo tawotawo saw, binatan Jesus dyirad nanawhen naw a kāna, “Konokonen nyo saw panda daya tan dya sāyang.”

¹³ Dawa, inhap daw panda a dyi da napatawos no tawotawo saw. Ki nakakpeh sas asa poho kan dadwa kaalat a yapo do nakchikchidaw a dadima a tināpay.

¹⁴ Do nakaboya daw no tawotawo saw so milagrwwaw a pinarin Jesus, binatabata da a kon da, “Syrīto a iya danaw nyayaw intolasaw ni Moyses do kaychowa pa a mangay a Propīta do lōbongaya.”†

¹⁵ Ki do nakadlawaw sya ni Jesus a chakey da piliten a payparinen a āri,‡ naypaypasonget pa a maychatanyi.

No Kayam ni Jesus do Hapot no Ranom
(Mt. 14:22-33; Mk. 6:45-52)

¹⁶ Ki do kapaysarisari naranaw, minosok saw nanawhenaw ni Jesus do minangaw.

¹⁷ Do nakawara daw, lomnogan sa do abangaw, as nakapamtang da a nangay do Kapernaom.§ Nahep dana do dawri, ki ari pa abo si Jesus dyira.

¹⁸ Ki do nakapakabawa daranaw so dēkey, somniknan dana maykeykelsang, ta mayit danaw salawsawaw. ¹⁹ Nakateng dana sa ngata so dadima mana anem a

* **6:1** 6:1 Sakbay no nyaya, ki myan si Jesus do Jerosalem. Sinpangan na, do nakapaypahabasaw no kadwan saw a bohan, ki naybidi do probinsya naw a Galilya, as kan do dawri danaw nakapamtang na do minangaya. † **6:14** 6:14 Deot. 18:15-18 ‡ **6:15** 6:15 Jn. 1:49; 18:36-37 § **6:17** 6:17 Pinarin daw komwan, ta nawri danaw bilinaw ni Jesus dyira. Mk. 6:45

kakilomitro do nakaboya daw si Jesus a maypasngen dyira a mayam do hapotaw no ranom. Oltimo a nakamo da do dawri.

²⁰ Ki binata ni Jesus dyira a kāna, “Mamo kamwaba, ta yakenaw si Jesus.”

²¹ Do nakadngey daw sya, nasoyot sa a napasakay si Jesus do logan daw. Ki do dawri, nabebel sa a nakarapit do kwanan daw.

No Kakadyaw Dan Tawotawowaw si Jesus

²² Do somaronwaw a araw, siraw tawotawowaw a nabidin do kabtangaw no minanga, pinanapanaya das Jesus. Nanakem da a asa lang abang a nakapondo daw do kamahepaw, as kan chapatak da a nachirayay abas Jesus a nachilogan dyirad nanawhen naw, ta sira lang komnaro. ²³ Sinpangan na, nawara saw kadwanaw a abang a yapo do idyaw a Tiberyas. Nakaraya sa do masngenaw do kinanan daw no āro saw a tawotawo so tināpay do katayokaw no kapagyāman Jesus di Āpo Dyos. ²⁴ Ki do nakadlaw daw a abo danas Jesus kan nanawhen na saw do dawri a yanan, nachabang sa a nangay a nangkadyaw dyira do Kapernaom.

No Pangarig a Maynamot do Tināpay

²⁵ Ki do nakaboya daw si Jesus no tawotawowaw do kabtangaw no minangaw do idi a Kapernaom, binata da dya a kon da, “Mo Maistro, kāngo nakangay mo dya?”

²⁶ Ki initbay ni Jesus dyira a kāna, “No ibahey kwaya dyinyo, ki oyod. Nawriw kadyawan nyowaya dyaken maynamot aba ta naboya nyo makaskasdāaw saw a pagilasinan, an dya iyaw nakapakan kwaw dyinyo so tināpay kan nabsoy kamo.

²⁷ Mariribokan kamo aba maynamot do chabyay nyo a marārayaw do tanaya, basbāli a kadyawen nyo chabyay nyo a dya marārayaw a manoroh so byay nyo a abos pandan. Ta yaken a Tawo a Yapod Hanyit, ki manoroh ako dyinyo so nya chabyay nyo, ta inpaboya danaw ni Āpo Dyos a Āmang ko a nahwahok dana a maynamot dyaken.”

²⁸ Ki inyahes da dya a kon da, “Āngo paro maganay a parinen namen tan tongpalen namen chakey ni Āpo Dyos?”

²⁹ Ki initbay ni Jesus dyira a kāna, “No chakey no Dyos, ki iyaw no kapanganohed nyo dyaken a tinoboy na.”

³⁰ Ki pinirwa darana inyahes a kon da, “Na, an komwan, āngo makaskasdāaw a pagilasinan a ipaboya mo dyamen tan anohdan namen imo? On, āngo paw parinen mo? ³¹ Ta aran si Moyses do kaychowa paw do let-ang, ki pinakan na saw kapoonan namenaw so māna. Ta myan naitolas do Masantwan a Tolas a kāna, “Tinorohan na sa so chabyay da a yapo do hanyit.” *

³² Ki do dawri, initbay ni Jesus dyira a kāna, “No ibahey kwaya dyinyo, ki oyod. Si Moyses abaw nanoroh dyinyo so chabyay a yapo do hanyit, an dya si Āmang ko a Dyos. On, iya paw manoroh dyinyo sichangori so oyod a chabyay nyo a yapo do hanyit. ³³ Ta iyaw oyod a chabyay a itoroh no Dyos, ki iyaw yapo do hanyit a manoroh so byay a abos pandan dyirad tabo tawotawo.”

³⁴ Ki binata da dya a kon da, “Āpo, kanāyon mo pa itoroh dyamen nawri a chabyay.”

³⁵ Ki tinbay san Jesus a kāna, “Yaken chabyayaw a manoroh so abos pandan a byay.† Aran sino a tawo a mangay dyaken a manganohed, mapteng pabanchi, as kan mawaw pabanchi a polos.

³⁶ “Ki akmas inbahey ko naw dyinyo a aran maboya nyo yaken, alit na dyi kamo a manganohed. ³⁷ Aran sino a italek ni Āmang dyaken, ki mangay sanchi dyaken, as kan aran sino a mangay dyaken, ki boyawen ko abanchi a polos. ³⁸ Ta gominchin akwaba a yapo do hanyit tan mangay ako a mamarin so chakey ko, an dya iyaw

* 6:31 6:31 Eks. 16:4 † 6:35 6:35 Jn. 6:51; 8:12; 10:7, 9, 11, 14; 11:25; 14:6; 15:1, 5

chakeyaw ni Āmang a nanoboy dyaken. ³⁹ Iyaw nyaw chakeyaya no nanoboyaw dyaken, ki iyaw kaaywan ko siras tabo tawotawo saya a intalek na dyaken tan dya mabo aran asa, basbāli a pagōngaren ko sanchi do kapanawdyan araw. ⁴⁰ Ta no chakey ni Āmang ko, ki no tabo a mangbigbig dyaken a yaken Anak na kan manganohed dyaken, ki myan anchiw byay da abos pandan, as kan yaken a mismo, ki pagōngaren ko sanchi do kapanawdyan araw.” Nyaw binata ni Jesus dyira.

⁴¹ Do dawri, dinomodomo das Jesus no Jodyowaw a maynamot do nakaibahey naw sya a iya danaw chabyay a yapo do hanyit. ⁴² Binatabata da a kon da, “Iyabawri si Jesus a baro ni Jose? Chapatak tabawri sa āmang kan ānang na? Na, an komwan, āngo ta ibahey na a iya, ki yapo do hanyit?”

⁴³ Ki binata ni Jesus dyira a kāna, “Omhes kamo pa madomodomo! ⁴⁴ Abaw makangay dyaken tan manganohed, an dya pasngenen Āmang ko a nanoboy dyaken, as kan pagōngaren konchi do kapanawdyan araw. ⁴⁵ Ta myan naitolas do tolas daw no propīta saw a kāna, “Tabo no tawotawo, ki nanawhen sanchi no Dyos.”[‡] Siraw tabo a mangadngey kan machinanawo so chakey ni Āmang ko, ki mangay sanchi dyaken. ⁴⁶ Ki chakey naba batahen a myan danaw nakaboya si Āmang. Ta iyaw yapo do mismo a yanan no Dyos, iya lang nakaboya si Āmang. ⁴⁷ No ibahey kwaya dyinyo, ki oyod. Iyaw tawowaw a manganohed dyaken, ki myan dyaw byay a abos pandan. ⁴⁸ Yaken chabyayaw a manoroh so abos pandan a byay. ⁴⁹ Oyod a siraw kapoonan nyo saw, kinan daw māna a naychahesday do let-ang, ki alit na nadiman sa tabo. ⁵⁰ Ki iyaw nya chabyay a ibahey ko dyinyo sichangori, ki iyaw oyod a chabyay a yapo do hanyit. Siraw koman so nya kanen, ki polos sanchya dya madiman. ⁵¹ Yaken nawri a sibibyay a chabyay a yapo do hanyit. Aran sino a koman so nyaya kanen, ki myan byay na abos pandan. Iyaw kanenaya bata ko, ki iyaw inawan ko a itoroh ko tan mabyay sa tabo tawotawo.” Nyaw binata ni Jesus.

⁵² Ki maynamot do dyaya a chinirin ni Jesus, minirwa dana komnohat kapagsosogal dan Jodyo saw, kan binatabata da a kon da, “Maypāngo paro kaitoroh no nyaya tawo so inawan na a kanen ta?”

⁵³ Ki binata ni Jesus dyira a kāna, “No ibahey kwaya dyinyo, ki oyod. An dyi nyo a kanen inawan ko a Tawo a Yapod Hanyit, as kan an dyi nyo a inomen raya ko, ki aba polos dyinyo byay a abos pandan. ⁵⁴ Ta no koman so inawan ko kan minom so raya ko, ki myan anchiw byay na abos pandan, as kan pagōngaren konchi do kapanawdyan araw. ⁵⁵ Ta no inawan ko iyaw oyod a kanen, as no raya ko iyaw oyod a inomen. ⁵⁶ Ta no koman so inawan ko kan minom so raya ko, ki nāw na dyaken, as nāw ko dya. ⁵⁷ Maybibyay ako a maynamot di Āmang ko a nanoboy dyaken, ta iyaw pakayapwan byay. Komwan anchiw koman so inawan ko, ta mabyay anchi a maynamot dyaken. ⁵⁸ Yaken iyaw nya oyod a chabyay a yapo do hanyit. Kapariho kwabaw no māna a kinan dan kapoonan nyo saw, ta nadiman dana sa. Ki no koman so nyaya a kanen a itoroh ko, ki mabyay anchi a abos pandan.”

⁵⁹ Inanawo saw nyaya ni Jesus dyirad Jodyowaw do sinagoga daw do idyaw a Kapernaom.

No Kaipodno ni Pedro so Kadyosaw ni Jesus

⁶⁰ Do dawri, do nakadngey dan nachirayarayaw di Jesus so chirin naw dyira, binatabata dan kārwanaw dyira a kon da, “Samna! Taywara sayaw nya inanawo na! Sino paro makey a monot so komwan?”

⁶¹ Ki aran abo nangibahey dya, chinapatak ni Jesus nya dinomodomo da. As dawa, inbahey na dyira a kāna, “Nyawriw mapakachichad dyinyo a dyi nyo a onotan dyaken? ⁶² An komwan, āngo paro mabata nyo an maboya nyonchi yaken a Tawo a

Yapod Hanyit do kapaybidi kwaw do sīgodaw a yanan ko do hanyit? ⁶³ No manoroh so byay, ki no Ispirito no Dyos, ta aba polos panakabalin no tawo a manoroh so byay. Iyaw inchirin kwaya dyinyo, ki iyaw mangipakatoneng dyinyo so Ispiritwaya no Dyos a manoroh so byay a abos pandan. ⁶⁴ Ki aran komwanaya, ki myan saya dyinyo dya manganohed.” Ta sīgod a chinapatak ni Jesus do kasiknan na paw an sino saw dya manganohed kan sinonchiw manglipotaw sya. ⁶⁵ Binata pa ni Jesus a kāna, “Nyaw paynamotan ko a nangibahey dyinyo a abaw makapanganohed dyaken, an dya pasngenen Āmang ko.”

⁶⁶ Nakayapo do dawri, āro dyirad minonotaw di Jesus naybidi, kan tinongtong da pabaw minonot dya.

⁶⁷ As dawa, inyahes ni Jesus dyirad asa poho saw kan dadwa nanawhen na a kāna, “Aran inyo? Machisyay kamo nawri dyaken ah?”

⁶⁸ Ki tominbay si Simon Pedro a kāna, “Mo Āpo, sino paw matarek a kwanan namen an myan dyimo chirin a manoroh so byay a abos pandan? ⁶⁹ An yamen, manganohed kami dyimo kan masigorādo namen a imo iyaw Masantwanaw a tinoboy no Dyos.”

⁷⁰ Ki tominbay danas Jesus dyira a kāna, “Yaken namidi dyinyo a asa poho kan dadwa. Ki aran komwan, alit na myan asa dyinyo a akmas pangtoktwan Satanas!”

⁷¹ No chakey na batahen ni Jesus dya, ki si Jodas a pōtot ni Simon Iskariote. Iyaw nyaw asa dyirad asa poho saw kan dadwa a nanawhen na a manglipot anchi sya.

7

Siraw Mahahakay Saw a Kakakteh ni Jesus

¹ Katayoka no nya, minidibidi si Jesus do probinsya a Galilya. Chinakey nabaw kominwan do Jodya, ta siraw totorayen daw no Jodyo saw daw, ki panapanayahen da a dimanen.

² Ki do kasngen danaw no pista dan Jodyo a Pistan Kapaychabengbeng,* ³ binata dan mahahakayaw a kakakteh ni Jesus dya a kon da, “Komaro ka pakono dya, as kan may kad probinsya a Jodya tan siraw mononotaya dyimo, ki maboaya daw makaskasdāaw saya a pariparinen mo. ⁴ Ta iyaw tawo a chakey na magdināmag, machita ipaboaya naw makaskasdāaw saw a parinen na do tabo tawotawo. Aysa! An nāw mo do asa yanan, maypāngo a mapatakan tawotawo pariparinen mo?” ⁵ Binata daw komwan ta aran sira a mismo a kakakteh ni Jesus, ki manganohed saba dya.

⁶ Ki binata ni Jesus dyira a kāna, “On, mangay kamo an inyo, ta makangay kamo do aran āngo a ōras a chakey nyo. Ki an yaken, ari pad marapit kosto a ōras ko a mangtongpal so plāno no Dyos. ⁷ No tawotawo saya do lōbongaya, ipsok dabaynyo. Ki an yaken, ipsok da yaken, ta pirmi ko a ipaneknek dyira a marahet kaparin daw. ⁸ On, manma kamo na a machipista. Makey akwaba machangay dyinyo sichangori, ta ari pad narapit ōrasaw a inkeddeng no Dyos.”

⁹ Nakatayokaw ni Jesus a nakabata so nyaya, nabidin pad probinsyaw a Galilya.

No Kapachipista ni Jesus do Pista no Kapaychabengbeng

¹⁰ Do nakakaro daranaw no kakakteh na saw a nangay a nachipista, sililimed a miniras si Jesus dyira.

¹¹ Ki do dawri, chinichichwas das Jesus no totorayen daw no Jodyo do pagpistaan daw, ki nadongso daba. Binata dad katakatayisa dyira, “Dino paro yanan no nawri a tawo?”

¹² Ki siraw kārwan daw no tawotawo a nachipista daw, ki madomodomo sa, as kan matatarek paysin-aarasaāsan da a maynamot di Jesus. Binata dan kadwan saw

* **7:2** 7:2 Nya pista, ki pakanaknakman dan Israelita saw so nakasdep daw do Kanaan a yapo do let-ang. Leb. 23:33-36; Deot. 16:13-15

a maganay katatawo na. Ki binata dan kadwan saw a kon da, “Pi! Taywaran dyi na al-allilāwen saw tawotawo?” ¹³ Ki aran komwan a paysin-aarasaasan da, inpadlaw dabad kārwan tawotawo, ta chamo da saw totorayen daw no Jodyo.

¹⁴ Ki do araw danaw a panghonghobokan no pista, nangay si Jesus a nangnanawo so tawotawo do Timplo. ¹⁵ Ki siraw totorayen daw no Jodyo, ki nasdaaw sa. Binatabata da a kon da, “Dino paro nanghapan no nya tawo so chapatak na saya a polos a dya nagad-adal?”†

¹⁶ Ki initbay ni Jesus dyira a kāna, “No inanawo kwaya, ki yapo aba do bōkod ko a pangtoktwan, an dya yapo do Dyos a nanoboy dyaken. ¹⁷ Iyaw tawo a monot do chakey no Dyos, ki chapatak naw inanawo kwaya an yapo do Dyos mana yapo do bōkod ko a toray. ¹⁸ Iyaw tawowaw a maychirin a yapo do bōkod na a sīrib, ki maychichwas so bōkod na pakaidāyawan. Ki iyaw maychichwas so kaidāyaw no nanoboyaw dya, ki maychirin so maynana oyod kan aba polos bayataw na. ¹⁹ Intoroh abawri dyinyo ni Moyses iyaw linteg? Ki abaya polos aran asa mangtongpal dyinyo. An anohdan nyo nawri a linteg, āngo ta chakey nyo yaken a dimanen.”

²⁰ Ki initbay dan tawotawo saw di Jesus a kon da, “Ay samna! Intorayan naya imo no marahet a ispirito! Sino kono mangranta a omdiman dyimo?”

²¹ Ki tinbay sa ni Jesus a kāna, “Pinapya ko asa tawo do Araw no Kapaynaynahah, ki chinasdaaw nyo a tabo. ²² Ki aran inyowaw, ki myan parinen nyo do Arawaya no Kapaynaynahah, ta myan bilin nyo a yapo do Moyses a maynamot do kapagkogit a tinawid na yapo do kapoonan nyo saw. On, ta an marapit chawawahwaw a araw no anak nyo a mayanak, ki kogiten nyo a aran nawri a araw, ki iyaw Arawaw no Kapaynaynahah. ²³ Changori, an nyaw parinen nyo do partis no inawan no adekey do Araw no Kapaynaynahah tan dya marārayaw Linteg ni Moyses, āngo ta isoli nyo yaken an mapapya kos tabo a inawan no tawo a maganyit do Araw no Kapaynaynahah? ²⁴ Tod kamo aba mangokom so kaparin tawotawo a maynamot lang do naboya nyo, an dya okomen nyo sa sigon do oyod?”

No Kaiyahahes Da so Nakayakayapwan ni Jesus

²⁵ Ki do dawri, inyaheyaheh dan kadwan saw a tawotawo a myan do Jerosalem a kon da, “Samna! Iyabawriw nyaw chakey daw a dimanen? ²⁶ Ki chiban nyo pa! Tori danaya daw a maychirichirin do salapen no āro saya a tawotawo, as asyo daya matbay no totorayen ta saya so pangkontra da so ibahebahey naya. Namna! Mabigbig darana paro a iya danas Kristo a Mesias? ²⁷ Katen, ta chapatak ta nayaw no nakayapwan nyaya tawo. Ki anchan mangay si Kristo, abaw makapatak sya an dino pakayapwan na.”

²⁸ Tinongtong ni Jesus nangnanawo do Timplowaw do Jerosalem, kan kinalyak na a kāna, “Batahen nyo a chapapatak nyo yaken, as kan chapatak nyo nakayapwan ko. Ki iyaw kaoyodan na, nangay akwaba dya lōbong do bōkod ko a toray, ta myan matarek a nanoboy dyaken, as kan iya, ki oyod. Ki an inyo, ki chapatak nyo aba iya. ²⁹ Amnan yaken, ki chapapatak ko Dyos, ta yapo ako dya kan tinoboy na yaken.”

³⁰ Maynamot do dyaya a chinirin na, pinadas da a tiliwen. Ki abaw nakaparin sya, ta ari pad narapit no kostwaw a ōras a inkeddeng no Dyos.

³¹ Aran komwan, āro saw tawotawo a nanganohed dya, ta binatabata da a kon da, “Anchan mangay Kristo a Mesias, makaparin paro so arwāro kan nya saya makaskasdāaw a pariparinen no nyaya tawo? Ay engga!”

No Katoboy Das Mangtiliw di Jesus

† **7:15** 7:15 No kapakaāwat dan totorayen saw no Jodyowaw, ki abaw matarek a pakayapwan sirib, an dya yapo do iskwila da. Dawa, an dya magadal asa tawo dyira, tod na kono a pakbokboden chirin na do dangoy na. Ki tinbay sa ni Jesus a si Āpo Dyos a mismo pakayapwan tabo sirib na. Jn. 5:30; 7:16; 8:28; 12:49; 14:10, 24

³² Do dawri, nadngeyan dan Parisyo saw no inyar-arasāas daw no tawotawowaw a maynamot di Jesus. As dawa, nanoboy sa kan siraw matotohos saw a papādi so mangtiliw di Jesus a siraw magbanbantayaw so Timplowaw.

³³ Ki maynamot do dawri, binata ni Jesus a kāna, “Dēkey danaw kayan ko dyinyo, as kapaybidi ko nanchid nanoboyaw dyaken. ³⁴ Syirto a chichichwasen nyonchi yaken, ki machichwasan nyo pabanchi yaken, as kan makangay kamo pabanchi do dawri a yanan ko.”

³⁵ Siraw totorayen da saw no Jodyo a myan do dawri, ki naysin-iiyahes sa a kon da, “Samna, dino paro ngayan naya a dyi tanchi a machichwasan? Mangayorid mabawa saya tanatana dan Dya-Jodyo a naychawpitan dan rārayay ta saw a Jodyo ah, tan mangnanawo dyirad Dya-Jodyo? ³⁶ Āngo chakey naya batahen a, ‘Chichichwasen nyonchi yaken, ki machichwasan nyo pabanchi yaken, as kan makangay kamo pabanchi do dawri a yanan ko?’”

No Pangarig do Akbod a Nāw Na Moyog

³⁷ Do kapanawdyan danaw no araw no pista da, iyaw kangitingitenaw, naytēnek si Jesus do Timplowaw, as nakapakalyak na naychirin a kāna, “Iyaw tawo a mawaw, ki mangay pakono dyaken a minom. ³⁸ Ta naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna, ‘No manganohed dyaken, ki myan anchi dyaw manoroh so byay a maiyarig do ranom a nāw na tombod dya.’” † ³⁹ Ki no chakey na batahen Jesus do dya, ki iyaw no Ispiritwaw no Dyos a rawaten danchi no manganohed dya. Ta do dawri, iyaw Ispirito no Dyos, ki ari pad naitoroh dyira a maynamot ta ari pad naitan-ok si Jesus a maynamot do kadiman na kan kapaybidi na do hanyit.

No Kapagsosopyat Da a Maynamot di Jesus

⁴⁰ Do dawri, myan saw kadwan a tawotawo daw a nakadngey so nya chinirin ni Jesus. Dawa, binata da a kon da, “Oyodaya nyaw Propitaw no Dyos a inkari na toboyen dyaten!”

⁴¹ Myan pa saw kadwan a nakabata sya a kon da, “Iya, ki si Kristo!”

Ki myan saw matarek a machikontra dyira a batahen da a kon da, “Namna enggaya! Aryoriw Kristo a yapo do Galilya? ⁴² Naitolas abawri do Masantwan a Tolas a yapo do kapotōtan Dabid si Kristo kan mayanak do Betlehem a idi ni Dabid?”

⁴³ Dawa, matatarek binatabata dan tawotawowaw maynamot di Jesus. ⁴⁴ Myan saw makey a mangtiliw dya, ki abaw nakaparin sya.

Siraw Totorayenaw no Jodyo a Dya Manganohed di Jesus

⁴⁵ Sinpangan na, do nakapaybidi daw no magbanbantayaw so Timplo, inyahes dan matotohos saw a papādi kan siraw Parisyowaw dyira a kon da, “Āngo ta tiniliw nyo aba?”

⁴⁶ “On, ata, maychiychirinaw so makaskasdāaw nawri a tawo, as kan ari pad abo nadngey namen a komwan,” kon da.

⁴⁷ Ki inyahes dan Parisyowaw dyira a kon da, “Na! Aran inyori, ki napaychawaw naranawri nyo ah? ⁴⁸ Myan danawriw napatakan nyo a aran asa dyamen a pangolwen mana Parisyo a nanganohed dya? ⁴⁹ Sira lang nanganohed dyaw sinsinan saw a tawotawo, ta abaw chapatak dad linteg taw a yapo do Moyses. Ari dana sa do abay no Dyos.”

⁵⁰ Ki myan dyiraw asa Parisyo a mayngaran so Nikodemo, iyaw nangayaw di Jesus do kachwaw.‡ Binata na dyirad rārayay na saw a kāna, ⁵¹ “Sigon do linteg ta, ki

† **7:38** 7:38 Sigon do dadakay dan Jodyo do dyaya a pista, ki mangay sa mamoranom do Linaw a Siloe, as kan idāton daw ranomaw a inhap da di Āpo Dyos a pakanaknakman das pinarinaw ni Moyses do kayan daw no kapoonan da saw do let-ang do kaychowa. Eks. 17:1-7; Isa. 12:3-6; 44:3; 55:1; 58:11; Esek. 47:1-12; Jn. 4:10

‡ **7:50** 7:50 Jn. 3:1-21

maipalōbosori dyaten mangeddeng so tawo a dyi ta pa nadngey kan napatakan oyod a kaparin na?"

⁵² Ki do dawri, magngarngaretngget sa tominbay dya a kon da, "Na, aran imori ah, ki taga Galilya ka? Chichwasen mo do Masantwan a Tolas tan mapatakan mo a polos a dya yapo do Galilyaw propita no Dyos." ⁵³ Do dawri, somnabat sa katakatayisa do bahabahay da.*

8

Iyaw Mabakes a Nachikamalāla

¹ Do dawri, nangay si Jesus do Tokon a Olibo. ² Ki do kamabekasanaw, minhep si Jesus a naybidi do Timplo. Nangay sa dyaw āro saw a tawotawo, kan nasidisidin sa mindibon sya. Do dawri, naydisna si Jesus a nangnanawo dyira.

³ Ki do kadama naw a mangnanawo dyira, myan saw mamaistrowaw no Linteg ni Moyses kan siraw Parisyowaw a nangyangay dya so asa mabakes a natiliw da a madama machikamalāla. Pinatēnek dad salapenaw no āro saw a tawo. ⁴ As nakabata da sya di Jesus, "Maistro! Natiliwanaw nya mabakes a madama a machikamalāla. ⁵ Sigon do Lintegaw ni Moyses, siraw mababakes a mamarin so nya, ki machita magsidan sa so bato mandad kadiman da. Ki imom Maistro, āngo mabata mo?"

⁶ Ki binata daw nyaya a pangasdok das Jesus tan myan paynamotan da mangidarom sya.

Ki inatbay saba ni Jesus. Tod a nagrōkob kan pinaytolas naw kakamay nad tana.

⁷ Ki do kaipapati daw sya a iyahes dya, naytēnek si Jesus, as nakabata na sya dyira a kāna, "Sigi, an myan dyinyo abos gatos, iyaw manma mangagsid sya."

⁸ Nakabata naw syaw, minirwa dana nagrōkob kan pinaytolas naranaw kakamay nad tana. ⁹ Ki do nakadngey daw so inbahey naw, in-īnot sa naychayayam a yapo do katotonngan da saw nandad ka si Jesus danan nabidin kan mabakesaw a maytēnek do salapen naw. ¹⁰ Naytēnek si Jesus, as nakabata na sya dya a kāna, "Dino nangayan dan mangokomaw dyimo?"

¹¹ "Nayam dana saw a tabo mo Apo," inatbay no mabakesaw.

"Aran yaken, okomen kwaba imo. Mayam ka na, ki tongtongen mo pabaw maygatos," binata ni Jesus.

No Kapachipariho ni Jesus do Soho

¹² Do nakapirwa danaw ni Jesus a naychirin dyirad tawotawowaw, binata naw nyaya a pangārig a kāna, "Yaken soho a mangsēdang so pangtoktwan tawotawo do lōbongaya.* No monot dyaken, ki mayam pabanchid kasarisyaran, ta myan dana dyaw soho a manoroh so byay."

¹³ Do dawri, binata dan Parisyowaw di Jesus a kon da, "Kaynaynawan mwayaw mangipaneknek so inawan mo. Maddi ah! Maypāngo a anohdan namen imo?"

¹⁴ Ki tinbay sa ni Jesus a kāna, "Aran paneknekan ko inawan ko, oyodāyaw ibahey kwaya, ta chapatak ko nakayapwan ko kan kwanan ko. Ki inyo, chapatak nyo aba polos nakayapwan ko kan dino kwanan ko. ¹⁵ As iyayaw kapangokom nyowaya, ki yapwaya do pangtoktwan tawotawo. Ki amnan yaken, mangokom akwaba aran sino. ¹⁶ Ki amnan mangokom ako, no kapangokom ko, ki malinteg maynamot ta maychatanyi akwaba, ta si Āmang a nanoboy dyaken iyaw rārayay ko. ¹⁷ Ta aran do linteg nyo, ki myan naitolas a an myan paneknekan dadwa as pariho inbahey daw, naibidang dana kosto nawri. ¹⁸ Komwan dyaken, ta dadwa kami a mangipaneknek: yaken as kan si Āmang ko a nanoboy dyaken, iyaw rārayay ko."

* **7:53** 7:53-8:11 Siraw dāmo saw a manyoskripto, abo saw nya birsikolo. * **8:12** 8:12 Jn. 1:4-5; 9:5; 12:46

¹⁹ Sinpangan na, binata dan Parisyowaw di Jesus a kon da, “Namna! Dino yanan āmang mo?”

Ki tominbay si Jesus dyira a kāna, “Chapatak nyo abaya yaken, as dawa, chapatak nyo abas Āmang ko. An chapatak nyo sawen yaken, ayket, chapatak nyos Āmang ko.”

²⁰ Inbahey ni Jesus nya do kapangnanawo naw do Timplo do masngenaw do paglimosan daw. Ki aba dyiraw mintiliw sya, ta ari na pad narapit kostwaw a ōras na a inkeddeng no Dyos.

No Kaibahey ni Jesus An Sino Iya kan Dino Nakayapwan Na

²¹ Piniirwa danan Jesus naychirin dyira a kāna, “Komaro akonchi dya, as kan chichichwasen nyonchi yaken, ki tod kamonchi a madiman a dya mapakawan do gatos nyo. On, polos a dyi kamo a makangay do kwanan ko.”

²² Do nakadngey daw sya, naysin-iiyahes saw totorayen daw no Jodyo a kon da, “Namna! Dimanen na ngataw inawan na ah? As dawa, batahen na a polos a dyi tanchi a makangay do kwanan na.”

²³ Ki tominbay si Jesus dyira a kāna, “Yapo kamo do tanaya. Ki an yaken, ki yapo ako do tohos do hanyit. Inyo, ki dyira naynyo no lōbongaya. Ki an yaken, ki engga.

²⁴ Nawriw inbaheyan kwaya sya dyinyo a madiman kamonchi a dya mapakawan do gatogatos nyo. Ta an dyi kamo a manganohed dyaken a yaken[†] danaw batabatahen kwaya dyinyo, ki sigorādohen ko a madiman kamonchi.”

²⁵ “Na, sino ka ta dawa?” inyahes da dya.

Ki tominbay si Jesus dyira a kāna, “Samna! Iyaw inbahey kwaw dyinyo, ki matarek aba do sigodaw a inbahey ko. ²⁶ As an maynamot dyinyo, āro saw chakey ko a dilawen a okoman dyinyo. Ki no lang ibahey ko dyirad tawotawo saya, ki iyaw nadngey kwaw a yapo do nanoboyaw dyaken, ta no ibahey na, ki oyod.”

²⁷ Tabo dan nakadngeyaw so nya, polos a dyi da natonngan a si Āmang na a Dyos iyaw ibahebaheyaw ni Jesus. ²⁸ Dawa, binata ni Jesus dyira a kāna, “Anchan ibāyog nyonchi yaken do kros a Tawo a Yapod Hanyit, matonngan nyonchiw oyod a yaken binata kwaya. On, chapatak nyo nanchi a aba polos parinen ko a maynamot do bōkod ko a kapangtokto, basbāli a ibahebahey ko iyaw no innanawowaw dyaken Āmang ko. ²⁹ Ta iyaw nanoboyaw dyaken, ki nāw na myan dyaken. Sinyay naba yaken, ta nāw ko a parinen iyaw makahwahok dya.”

³⁰ Do dyaya inbahey ni Jesus, ki āro saw nanganohed dya.

No Kawayawaya Nanchi Dyinyo no Oyod

³¹ Do dawri, binata ni Jesus dyirad Jodyo saw a nanganohed dya a kāna, “An nāw nyo a onotan inanawo kwaya, inyo a oyod nanawhen ko. ³² Matonngan nyo nanchiw oyod a maynamot dyaken, as kan iyaw nya oyod, ki wayawayaan nanchinyo.”

³³ Ki tinbay da a kon da, “Namna! Kapotōtan naw yamen Abraham kan aryoriw nangadīpen dyamen? Maypāngo bata mwaya a mawayawayaan kaminchi?”

³⁴ Dawa, binata danan Jesus dyira a kāna, “No ibahey ko dyinyo, ki oyod. No aran sino a maygaygatos, ki adīpen gatos. ³⁵ Ta no adīpen, ki machironrōnot abad pamilya, ki iyaw anakaw, nāw na do pamilya. ³⁶ Dawa, an yaken a Anak no Dyos mangwayawaya dyinyo do gatogatos nyo, ki mawayawayaan kamo a oyod. ³⁷ Chapatak ko a kapotōtan naynyo ni Abraham, ki chakey nyo yaken a dimanen maynamot do kaskeh nyowayas inanawo kwaya. ³⁸ Nawriw ibahey ko dyinyo inpaboyaw dyaken Āmang ko. Komwan dyinyo, ta tongpalen nyo nadngey nyowaw di āmang nyo.”

³⁹ “Namna! Si Abraham, āmang namen,” initbay dan Jodyowaw.

[†] **8:24** 8:24 Mana “yaken, ki yaken.” Eks. 3:14; Jn. 8:58; 13:19; 18:4-6

Ki binata ni Jesus dyira a kāna, “An oyod sawen a inyo anak ni Abraham, iya pakono pinarin naw onotan nyo ah! ⁴⁰ Ki enggaya, ta pipyahen nyowayaw omdiman dyaken a aran ibahey kwayaw oyod a nadngey kwa yapo do Āmang ko a Dyos. An si Abraham, ki pinarin nabaw komwan. ⁴¹ Iyaw ononotan nyowaya, ki iyaw oyod a āmang nyo.”

Ki nyeng da tinbay a kon da, “Bastardo kami aba! Abaw matarek a Āmang namen, an dya si Āpo Dyos.”

⁴² Sinpangan na, binata danan Jesus dyira a kāna, “An iyaw Dyos oyod a Āmang nyo, chadaw nyo pakono yaken ah, ta yaken, ki yapo ako dya. On, iyaw nakangay kwaya dya lōbong, ki maynamot aba do bōkod ko a toray, an dya iyaw nanoboy dyaken. ⁴³ Āngo ta dyi nyowaya maawātan ibahey kwaya? On, ata chaskeh nyo a rawaten nadgney nyowaya a inanawo ko. ⁴⁴ Anak naya inyo ni āmang nyo a si Satanas, kan iyayaw onotan nyo chakey naw. Naon, nangdimdiman a yapo pa kaychowa a mandas changori. Aba polos kangwangotan nas oyod, ta aba polos dyaw oyod. An maybayataw, parinen naw kasisigod naw maynamot ta iya, ki mababayatawen kan iyaw no āpong dan tabo bayataw. ⁴⁵ Ki an yaken, maynamot do kaibahey kwayas oyod, ki nawryayaw paynamotan nyowaya dya panganohdan dyaken! ⁴⁶ Sino paro dyinyo makapaneknek a naygatos ako? Aba! Ki maynamot ta ibahey kwaya dyinyo no oyod, āngo ta dyi nyo yaken a anohdan? ⁴⁷ Siraw oyod a anak no Dyos, ki adngeyen daw chirin no Dyos. Ki inyowaya, ki machiāmang kamo abaya do Dyos, dawa, nyayaw dyi nyowaya pangadngeyan.” Nyaw binata ni Jesus.

Myan Dana si Jesus Kasakbayan ni Abraham

⁴⁸ Tominbay saw Jodyowaw di Jesus, “Oyod abawriw binata namenaw a asa ka taga Samarya‡ kan linoganan nayaymo no dimonyo?”

⁴⁹ Initbay ni Jesus a kāna, “Linoganan naba yaken dimonyo, basbāli a dayāwen kos Āmang ko. Ki inyo, abayaw dāyaw nyo dyaken do kapachimadēkey nyowaya dyaken. ⁵⁰ Aran komwan, chichwasen kwabaw mismo kwa dāyaw, ta si Āmang ko a Dyos akin rebbeng so nawri. On, as kan iyaw no mangokom dyinyo a abos dāyaw dyaken. ⁵¹ No ibahey ko dyinyo, ki oyod. No manganohed so chirin kwaya, madiman abanchi.”

⁵² Ki do dawri, tominbay dana saw Jodyowaw a kon da, “Changori, mapaneknekan namen dana a oyod a linoganan imo no dimonyo! Nadiman si Abraham kan nadiman saw propitaw, ki batahen mo a no manganohed so chirin mo, ki polos a dyinchi a madiman. Maypāngo nawri? ⁵³ Mabilbileg kawri kan si simna āpong namen a si Abraham kan siraw propitaw a am-āmang dana saya nadiman ah? Sino ka ta dawa?”

⁵⁴ Tominbay danas Jesus a kāna, “An yaken mangidaydāyaw so mismo a inawan ko, abaw sinpaspangan na. Ki no mangidaydāyaw dyaken, ki si Āmang ko a bata nyo a Dyos nyo. ⁵⁵ Polos a dyi nyo a chapatak si Āpo Dyos. Ki an yaken, chapatak ko. An ibahey ko a dyi ko a chapatak, akma ko dyinyo a mabayataw. On, sigorādo a chapatak ko si Āpo Dyos, as kan anohdan ko chirin na. ⁵⁶ Chinasoyot ni simna āpong nyo a si Abraham kahāhaw naw sya a maboya naw arawaw no kangay kwaya dya. On, do nakaboya naw sya,§ ki nasoyot.”

⁵⁷ Inatbay daranan Jodyowaw a kon da, “Namna! Ari payad abo dadima poho a tawen mo! Maypāngo nakaboya mos simna Abraham?”

‡ **8:48** 8:48 Siraw Jodyo, ki taywara inipsok da saw taga Samarya. Pinachimadēkeyan das Jesus do kaibahey daw sya a taga Samarya. § **8:56** 8:56 “Sigon do kapakaāwat dan Jodyo saw, ki naboya ni Abraham iya do masakbayan do parmata naw a naitolas do Gen. 15:17-21. Mana, sigoro naboya na do nakaiyanakaw ni Isaak a pōtot na iyaw inkaryaw no Dyos dya. Ta yapo do kapotōtan na, tongpalen anchiw tabo inkari no Dyos dya.

⁵⁸ Ki binata ni Jesus dyira a kāna, “No ibahey ko naya dyinyo, ki oyod. Sakbay a naiyanak si simna Abraham, myan ako na sīgod.”*

⁵⁹ Do dawri, nangamet saw Jodyowaw so bato tan agsidan da si Jesus. Ki domnitdit si Jesus dyira, as nakahbot nad Timplowaw.

9

No Kapapya ni Jesus so Naiyanakaw a Bolsek

¹ Ki naypisa do kadamaw ni Jesus a mayam, naboya naw asaw a mahakay a nakaiyanakanaw bolsek.

² Inyahes dan nanawhen naw dya a kon da, “Mo Maistro, sino pakayapwan komwanaya maiyanak a bolsek? Iyawri mana gatos dan inyapwan na saw?”

³ Tominbay si Jesus, “Abaw akin gatos dyira. Iyaw kabolsek naya, ki komwan tan maipaboyaw bīleg no Dyos a mapapya. ⁴ An māraw pa, machita nāw ta parinen chakeyaw no nanoboyaw dyaken. An mahep dana, makapaytarabāko ta paba.* ⁵ Ta do kayan ko paya do lōbongaya, yaken soho a mangsēdang so pangtoktwan tawotawo.”

⁶ Nakatayokaw ni Jesus a nakabata so nyaya, nanyipa do tana. Sinpangan na, pinasagel nad ahbekaw, as nakapapot na sya do mataw no bolsekaw. ⁷ Sinpangan na, binata na a kāna, “May ka mayramon do Linaw a Siloe.” No chakey na batahen Siloe, ki “natoboy.” Ki do dawri, nanyeng a nangay a nayramon bolsekaw. Do nakatayoka naranaw, ki nakaboya dana, as kan somnabat dana.

⁸ Do nakaboya daw syan kaaroba naw kan siraw tawowaw a pirmi a makaboyaboya sya a machilimlimos, binatabata da a kon da, “Iyabawriw nyaw nāw naw a maydisna a machilimlimos do nakahabas?”

⁹ Ki myan saw nakabata a kon da, “Iya ngata!”

Ki myan saw kadwan a nakabata sya a kon da, “Iyabaya! Magkarōpa sa lang ngata.”

Ki iyaw mahakayaw mismo a naychirin dyira a kāna, “Samna! Taywaran dya yaken?”

¹⁰ Ki inyahahes da dya a kon da, “Namna! Maypāngo a makaboya ka na?”

¹¹ Ki tinbay na a kāna, “Pinapotan naw no tawowaw a mayngaran so Jesus so hotaw mata kwaya, as nakabata na sya a may ako a mayramon do Linaw a Siloe. Dawa, nyeng ako a nangay, ki nawriw nakaboyan ko naya.”

¹² “Changori, dino yanan na?” inyahes da dya.

“Katen,” inibay no napyanaw.

No Kapangyaheyahes Dan Parisyowaw do Napyanaw

¹³ Katayokaw no nya, inhap daw napyanaw, as nakaiyangay da sya dyirad Parisyowaw. ¹⁴ No arawaw a nakapangosar ni Jesus so hotaw a pinangpya nas bolsekaw, ki Araw no Kapaynaynahah. ¹⁵ Dawa, inosisa dan Parisyowaw an maypāngo nakapakaboya na.

Ki binata no mahakayaw dyira a kāna, “Pinapapotan naw so hotaw mata kwaya, as nakangay ko a nayramon. Sichangori, ki makaboya ko na.”

¹⁶ Ki myan saw kadwan daw a Parisyo a nakabata sya a kon da, “Iyaw nangpapyaw so nyaya tawo, ki yapo abad Āpo Dyos, ta tongpalen nabayaw lintegaw do Araw no Kapaynaynahah.”

* **8:58** 8:58 Myan ako na sīgod mana yaken, ki yaken. Do kapakaāwat dan Jodyowaw, ki ngaran no Dyos nyaya. Eks. 3:14; Jn. 8:28; 13:19; 18:4-6. * **9:4** 9:4 Myan matarek a chakey na batahen dya. An chaskeh no asa tawo manganohed di Jesus, ki kayarig na a masari danaw aktokto na, as kan makapaytarabāko pabaw Ispirito Santo dya. Mana, an mabyay paw asa tawo, ki kayarig na māraw pa, as ito danaw kadiman na a kayarig no ahlep a dyi narana pakapaytarabakwan.

Ki siraw kadwanaw daw, ki inyahes da a kon da, “Naon! Ki an oyod a āros gatos, makaparin paros makaskasdāaw saya?”

Dawa, naycharwaw kapangtokto da a maynamot di Jesus.

¹⁷ Dawa, pinirwa darana a nanahsan mahakayaw a napya a kon da, “Āngo mabata mod tawowaw, ta mismwaya imo napapya na?”

Tominbay mahakayaw a napyan a kāna, “Iyaw, ki asaw a propīta.”

¹⁸ Ki inanohdan daban totorayenaw no Jodyowaw a iyaw makaboyaw, ki bolsek do nakarahan, as kan sinpangan na, napyan. Dawa, inpatawag da saw inyapwan naw.

¹⁹ Do nakawara daw, inyahes dan Parisyowaw dyira a kon da, “Iyawriw nyayaw anak nyowaw a binata nyo a naiyanak a bolsek? Na, an komwan, maypāngo a makaboya danas changori?”

²⁰ Tominbay saw inyapwan naw a kon da, “Iyaw a oyod anak namenaw kan oyodaw a nakaiyanakan naw bolsek. ²¹ Ki chapatak namen abaya an maypāngo a makaboya dana sichangori mana sino napakaboya sya. Iyahes nyo dya a mismo, ta adekey pabaya, kan chapatak narana istoryaen an maypāngo nakapakaboya na.”

²² Inbahey daw nyaya no inyapwan naw maynamot ta chamo da saw totorayenaw no Jodyo, kan chapatak da sigod a mapakaro do sinagoga daw no makabata sya a si Jesus iyaw no Kristo. ²³ Dawa, nawriw binatan da syan inyapwan naw a kon da, “Adekey pabaya. Iyahes nyo dya.”

²⁴ Dawa, pinirwa daranan Parisyowaw a tinawagan tawowaw a napya, as nakabata da sya dya a kon da, “Padayāwan mo si Āpo Dyos do kapagkari mo a ibahey mo oyod do salapen na!† Ta iyaw no nangpapyaw dyimo, ki chapatak namen a āros gatos.”

²⁵ “Ay samna! Chapatak kwaba an iya, ki āros gatos mana engga. Ta no lang chapatak ko, ki iyaw dyi kwaw a pakaboyan, ki sichangori makaboya ko na!” kāna no mahakayaw.

²⁶ Ki inyahes dan totorayenaw no Jodyo dya a kon da, “Na, āngo pinarin na dyimo ta dawa? Ibahey mo dyamen an maypāngo nakapakaboya mwaya?”

²⁷ Ki tinbay no napyanaw a kāna, “Namna! Inbahey ko naya dyinyo, ki alit naya dyi kamo a manganohed aran nadngey nyo naya. Āngo ta chakey nyo a pirwahen ko na a ibahey? Chakey nyoriw mayparin a nanawhen na?”

²⁸ Ki do dawri inoyaw da no totorayenaw no Jodyo, as nakabata da sya a kon da, “Imo nanawhen na! Amnan yamen, ki nanawhen na yamen Moyses! ²⁹ Ta chapatak namen a nachisarsarīta si Āpo Dyos di Moyses. Ki maynamot do tawowaya napapya dyimo, aryoriw chapatak namen aran nakayapwan na lang?”

³⁰ Ki iyaw napyanaw, binata na dyira a kāna, “Aysa! Makaskasdāawayaw nya! Chapatak nyo abayaw nakayapwan na, ki iyyaw napakaboya dyaken. ³¹ Masigorādo a chapatak ta a adngeyen aba ni Āpo Dyos kapangdakdaw no tawotawo saw a maygaygatos, an dya siraw magdaydāyawaw dya kan mamarinaw so chakey na. ³² Mandas changori, ari pad abo nakadngey so komwan a mapakaboya so tawo a nakaiyanakan naw kinabolsek. ³³ An dya yapo do Dyos nyaya a tawo, ki maparin naba polos komwan.”

³⁴ Ki do dawri, ki tinbay dan Jodyowaw a kon da, “Naiyanak ka kan nayparakoh ka a āros gatos! Sichangori, yamenoriw nanawhen mo ah?” Do dawri, pinahbot da do salapen daw.

Siraw Oyod a Bolsek

† 9:24 9:24 Mana “Masisīta a dayāwen mo si Āpo Dyos, as kan si Jesus aba, ta chapatak namen a āro gatos na.”

³⁵ Ki do nakadngeyaw ni Jesus so nakapahbot daw sya, yangay na chinichwas. Ki do nakadongso naw sya, binata na dya a kāna, “Manganohed kawri do Tawowaw a Yapod Hanyit?”

³⁶ Ki tominbay mahakayaw a kāna, “Imom Āpo, ibahey mo pa dyaken an sino nawri tan anohdan ko iya.”

³⁷ Binata dya ni Jesus a kāna, “Naboya mo na, ta iyaw myanaya a machisarsarīta dyimo sichangori.”

³⁸ “Mo Āpo, anohdan koymo,” tinbay no mahakayaw, as nakapaydogod na do salapenaw ni Jesus a nagdāyaw dya.

³⁹ Sinpangan na, kinalyak ni Jesus a kāna, “Nawriw paynamotan na a nangay ako do lōbongaya tan paytarken ko saw makapatak kan siraw dya makapatak so Dyos. Siraw dya makapatak so Dyos, ki kayarig daw bolsek, ki ara, ta pakarohen konchiw kabolsek daw. Ki siraw bata daw a chapatak daw Dyos, ki ipaboya konchi a nāw da pa bolsek.”

⁴⁰ Do dawri, myan sa daw kadwan a Parisyo a nakadngey so chirin naya. Dawa, binata da dya a kon da, “Namna, aran yamen, ki bolsek kamyori?”

⁴¹ Ki tinbay sa ni Jesus a kāna, “An bolsek kamo, abaw pakagatosan nyo. Ki maynamot do kaibahey nyowaya sya a makaboya kamo, syimpri nāw na myan gatos nyo.”

10

No Maganay a Mangaywan so Karniro

¹ Tinongtong ni Jesus naychirin, “No ibahey ko dyinyo, ki oyod. No tawo a dya somdep do rowanganaw no koral no karniro as komayat do matarek a ayaman, iya, ki manakanakaw kan tolisan.* ² Ki iyaw mangay-aywanaw so karniro, somdep do rowanganaw, ³ as kan iyaw pasdepen no para bantayaw. Do kadngey dan karniro na saw so kapanawag naw, ki nanyeng sa mangay dya. Tawagan na sanchi a katakatayisa do ngarangan da, as kaihtot narana sira a yangay a pagaraben. ⁴ An maihtot narana sa tabo dyira naw, iya danaw soro da, as kasarono da syan karniro na saw, ta chapapatak daw timek naw. ⁵ Onotan daba polos matarek a manawag sira, basbāli a mayyayo sa, ta mailasin dabaw timek no matarek.”

⁶ Nyaw pangarig a inchirin ni Jesus dyira, ki naawātan daba polos chakey na batahen.

Si Jesus, ki Maganay a Mangaywan Siras Manganohed

⁷ As dawa, pinirwa danan Jesus naychirin dyira a kāna, “No ibahey ko dyinyo, ki oyod. Yaken rowangan† a asdepan dan karniro. ⁸ As siraw nanmanma kan yaken a sin-aaywan so karniro, ki manakanakaw sa kan tolisan sa. Ki maganay, ta inanohdan da saban karniro ko saya.

⁹ “On, yaken rowangan. Aran sino a somdep dyaken, ki maisalākan. Ta iya, ki akmas karnirwaw a napalobōsan a somdep mana mohtot a manta so pagaraban na a abwa polos kamwamwan na. ¹⁰ Ki iyaw no manakanakawaw, ki aba polos panggep na, an dya mangay a manakanakaw, mangdiman, as kan mangrārayaw. Ki an yaken, mangay ako a manoroh dyirad tawotawo saw a karniro ko so byay da a abos pandan kan abwa polos so pagkorāngan.

¹¹ “Yaken maganay a magay-aywan so karniro. Sisasagāna ako a mangisalākan siras karniro ko a aran pakadimanan ko. ¹² No dya oyod a akin dyira siras karnirwaw a tod a machitangtangdan a omchidehideb sira, ki anchan maboya na a maypasngen

* **10:1** 10:1 Do kapakaāwat dan Jodyo, ki kayarig daw karniro no Dyos a inpaaywan no Dyos dyirad papādi saw.

† **10:7** 10:7 Jn. 6:35; 8:12; 10:7, 9, 11, 14; 11:25; 14:6; 15:1, 5

lobwaw a maranggas, ki tod a mayyayo, ta dyira na sabaw karnirwaw. On, inonolay na sa a rārayawen kan paychawpiten no lobwaw. ¹³ No paynamotan na mayyayo no machitangtangdanaw, ki machitangtangdan lang. Ibidang na saba a mapateg dya.

¹⁴ “Yaken maganay a magay-aywan so karniro. On, yaken kan siraw karniro ko, ki maysinchachapatak kami a ¹⁵ akmas kapaysinchapatak namen kan Āmang ko. Sisasagāna ako a mangisalākan siras karniro ko a aran pakadimanan ko. ¹⁶ Ki myan pa saw tawotawo ko a mayarig do karniro ko saya a abo pa dya koral. Machita ko sa pawnoten tan machirāman sa dyirad dya saya kan tan aran sira, ki madngey danchiw timek ko. Tan komwan, asa dana sanchi a bonggoy kan asa dananchiw mangaywan dyira.

¹⁷ “Taywara chadaw yaken ni Āmang ko maynamot ta itoroh ko byay ko a madiman tan mirwa konchya mabyay. ¹⁸ Ki masigorādo a abaw makadiman dyaken, an dya yaken mismo akin plāno sya. Myan toray ko an anchan āngo kadiman ko kan kapirwa kwa mabyay, as kan nyaya, ki inbilin no Dyos dyaken.” Nyaw binata ni Jesus.

¹⁹ Ki do dawri, tominbod a minirwaw nakapaychakarwan pangtoktwan dan Jodyowaw maynamot dyira dya saya chirin ni Jesus. ²⁰ Āro dyiraw nakabata sya a kon da, “Linoganan no dimonyo! Āngo ta adngeyen taw magattitaya?”

²¹ Ki siraw kadwanaw dyira, ki binatabata da a kon da, “Iyaw tawowaw a linoganan dimonyo, ki makapaychirin abas akma syay. Maypāngo kaitoroh no dimonyos kapakaboyan bolsek a tawo?”

No Kaipsok Dan Jodyowaw di Jesus

²² Do chimpno no ammyan, do kayanaw no Pista no Nakapakadalos no Timplo do Jerosalem, ²³ nayam si Jesus do pachisirosirongan saw do Timplowaw do yananaw no mayngaran so Portiko ni Solomon. ²⁴ Do dawri a kayam na, dinibon dan kadwanaw a Jodyo as nakaiyahes da sya dya a kon da, “Nāw mori yamen a panglahlahben siras ibahey mwaya? Samna, anchan āngo kaibahey mo sya dyamen a malawag an oyod a imos Kristo mana engga?”

²⁵ Ki tinbay sa ni Jesus a kāna, “Inbahey ko naya dyinyo, ki alit naya a dyi nyo a anohdan. No makaskasdāaw saw a pinarin ko a maynamot do toray a intoroh dyaken ni Āmang ko, siraw mangpaneknek a maynamot dyaken. ²⁶ Ki syimpri manganohed kamo aba, ta mayarig kamo do karniro saw a dyi kwa dyira. ²⁷ Siraw karniro kwaw, adngeyen daw timek kwaya. Chapatak ko sa, kan onotan da yaken. ²⁸ Itoroh ko dyiraw abos pandan a byay da, as polos sanchya dya machisyay do Dyos, kan abanchiw makasodib dyira dyaken. ²⁹ Ta si Āmang ko a katotorayan kan kabibilēgan, ki intalek na sa dyaken. An komwan, abanchya polos makaparin a mangsodib dyirad aywan Āmang ko. ³⁰ No kaoyodan na, ki yaken kan si Āmang ko, ki māsa kami.” Nyaw binata ni Jesus.

³¹ Ki do dawri a chinirin Jesus, pinirwa daranan Jodyowaw nangamet so bato a pangagsid da sya.

³² Ki binata ni Jesus dyira a kāna, “Namarin ako so āro a maganay a makaskasdāaw a maynamot do panakabalin a intoroh ni Āmang ko dyaken, kan naboya nyo sa. Ki āngo dyirad dyaw panghapan nyo a mangagsid dyaken?”

³³ “Agsidan namen abaymo maynamot do maganay saya pinarin mo, an dya iyaw kapaychirin mwayas marahet a machikontra do Dyos. Tawo ka lang, ki pinayparin mwayaw inawan mo a machipariho do Dyos!” initbay dan Jodyo saw.

³⁴ Ki tinbay sa ni Jesus a kāna, “Naitolas abawri do linteg nyo a inbahey no Dyos a kāna, ‘Batahen ko a inyo, ki dyos kamo.’‡ ³⁵ No nyaya a inpaitolas ni Āpo Dyos do Masantwanaw a Tolas, ki sigorādo a dya matādyan mana dya maponas. Ki an

‡ 10:34 10:34 Sal. 82:6

komwan binata no Dyos a dyos saw nakaitorohan naw no nya chirin na, ³⁶ āngo ta pagatosen nyo yaken a maychirin so marahet a machikontra do Dyos an batahen ko a, ‘Yaken Anak na’ a aran yaken a oyod pinidi§ kan tinoboy no Dyos a mangay do lōbongaya? ³⁷ Sichangori, an dyi ko sa parinen chakeyaw ni Āmang ko, ki syimpri, anohdan nyo aba yaken. ³⁸ Ki maynamot ta parinen ko sa, aran dyi nyo a anohdan yaken, anohdan nyo pakono pariparinen ko saya tan matonngan nyo kan maawātan nyo a si Āmang, ki myan dyaken kan myan ako di Āmang.”

³⁹ Ki maynamot do nyaya a inchirin ni Jesus, pinirwa darana pinadas a tiliwen si Jesus, ki naditdit narana sa.

⁴⁰ Ki do nakakaro naw dyira, naybidi si Jesus do kabtangaw no oksongaw a Jordan do namonbawtisanaw ni Juan do nakarahan, as dawri danaw niyanan na. ⁴¹ Ki āro dana saw tawo a nangay dya, as binatabata da a kon da, “Si Juanaw, ki abaw naparin na a makaskasdāaw a pagilasīnan, ki siraya tabo inbahey naw maynamot do dya tawo, ki oyodaya.”

⁴² Do dawri a yanan, āro saw tawotawo a nanganohed di Jesus.

11

No Nakadiman ni Lasaro

¹ Do Betanya a idi da Maria kan Marta, naganyit kakteh daw a mahakay a mayngaran so Lasaro.

² Iyaw nya Maria a kakteh ni Lasaro, ki iyaw napadwaw so bangbanglo do kokodaw ni Āpo Jesus, as nakaponas na syan boboh na.*

³ Maynamot ta naganyit si Lasaro a kakteh da Maria kan Marta, ki nanoboy sa so nangay a nangipadāmag di Jesus so komwan, “Āpo, iyaw sīt mwaw a chadaw mo, ki maganyitaw.”

⁴ Ki do nakadngeyaw sya ni Jesus, binata na a kāna, “Chadiman nabaw nawri a ganyit na. Maparin saw nya tan maidāyaw no Dyos, kan nawriw pakaidayāwan ko a Anak na.”

⁵ Siraw nya makakakteh a sa Maria, Marta, kan Lasaro, ki oyod a chinadaw san Jesus. ⁶ Ki aran komwan, do nakadngey naw a maganyit si Lasaro, alit na minyan pad yanan naw so dadwa pa karaw. ⁷ Katayoka no nawri, binata na dyirad nanawhen naw a kāna, “Maybidi ta pa do probinsya a Jodya.”

⁸ Ki inatbay da a kon da, “Ki Maestro, ari payad nabawan kakey daw a mangagsid dyimo so bato daw. Changori, chakey moriw maybidi daw?”

⁹ Tinbay ni Jesus a kāna, “Asa poho abawri kan dadwa kaoras an māraw? No tawo a mayam an māraw, madodog aba, ta maboya na a maynamot do soho a mangsēdang do lōbongaya.† ¹⁰ Ki an mahep kayam na, madodog, ta abaw soho na.”

¹¹ Katayoka no nawri a inbahey na, tinongtong ni Jesus naychirin dyira a kāna, “Yangay ko pa yokayen si Lasaro a sīt ta, ta ari a makaycheh.”

¹² Ki tinbay dan nanawhen naw a kon da, “Namna mo Āpo, maganay nawri an ari a makaycheh, ta mapya anchi.” ¹³ Ki no chakey na batahen ni Jesus, ki nadiman dana si Lasaro. Ki no naawātan dan nanawhen naw, ki oyod a ari a makaycheh.

¹⁴ As dawa, malawag a inbahey ni Jesus dyira a kāna, “Nadiman dana si Lasaro. ¹⁵ Aran komwan, maynamot dyinyo, masoyot ako a abwako daw do nakadiman naw tan maypangay kapanganohed nyo dyaken. Ngay, may tad yanan na.”

§ 10:36 10:36 No chakey na batahen “pinidi” do chirin Griego, ki “pinasanto” mana “indidikar.” Jn. 17:17, 19. Binata ni Jesus nyaya, ta madamaw Pistan Nakapakadalos no Timplo do Jerosalem. * 11:2 11:2 Jn. 12:3 † 11:9 11:9 Myan paw chakey na batahen dya a si Jesus soho, as kan madodog saba an myan pa si Jesus dyira. Jn. 8:12; 9:5

¹⁶ Ki si Tomas a mayngaran so “Singin,” ki binata na dyirad rārayay na saw a nanawhen a kāna, “Ngay, aran yaten, ki may ta na, ta aran mairāman ta madiman di Maistro!”

No Kapirwa Mabyay ni Lasaro

¹⁷ Do nakawara daw da Jesus do Betanya, nadāmag da a apat dana karaw a naitanem si Lasaro. ¹⁸ No kabawa no Betanya yapo do Jerosalem, ki myan ngataw tatdo lang a kakilometro. ¹⁹ Āro saw Jodyo a yapo do Jerosalem a nangay do yanan daw da Maria kan Marta tan ahwahoken da sa maynamot do nakadimanaw no kakteh daw a mahakay.

²⁰ Do nakadngeyaw syan Marta a ĩto si Jesus, yangay na binayat, ki nabidin si Maria do bahay daw.

²¹ Binata ni Marta a kāna, “Mo Āpo, an myan ka sawen dya, nadiman abaw kakteh namenaw. ²² Ki aran komwan, chapatak ko a aran sichangori, ipaparin dyimo ni Āpo Dyos aran āngo a iyahes mo dya.”

²³ Ki binata ni Jesus dya a kāna, “Mirwa mabyay kakteh mwaw.”

²⁴ Tominbay si Marta di Jesus a kāna, “Chapatak ko a mirwanchya mabyay anchan pagōngaren Dyos saw tawotawo do kapanawdyan a araw.”

²⁵ Ki inbahey ni Jesus dya, “Yaken mangyangay so kapagōngar no tawotawo a nadiman, kan yaken manoroh so abos pandan a byay. No tawo a manganohed dyaken aran madiman, ki mirwanchi a mabyay. ²⁶ As aran sino a maybibyay a manganohed dyaken, ki polos a dya madiman do abos pandan a kadiman. Manganohed kawri dya?”

²⁷ “On, mo Āpo,” inithbay ni Marta, “Anohdan ko a imo si Kristo a Anak no Dyos a iyaw Mesias a nanayahen namen a mangay do lōbongaya.”

No Kapaychahoho ni Jesus

²⁸ Nakatayoka na a nakabata so nyaya, naybidi si Marta do bahay da, as nakatawag na si Maria a kakteh na so sililimed. Inbahey na dya a kāna, “Aryaw si Maistro dya, kan ipatawag naw imo.”

²⁹ Do nakadngey syay ni Maria, nanyeng a nayeñek, as nakapakalyalisto na nangbayat si Jesus. ³⁰ Ki do dawri, ari pa sa Jesus a dya nakarapit do baryowaw no Betanya, ta myan pa sa do nangbayatanaw dyira ni Marta. ³¹ As siraw Jodyowaw a nangay do bahay da Marta kan Maria a omahwahok sira, minonot sa di Maria do nakaboya daw sya a nakalyalisto a komnaro do bahay, ta no myan do aktokto da, ki mangay a tomanyis do aschip a tanemaw ni Lasaro.

³² Sinpangan na, do nakapakarapitaw ni Maria di Jesus, naydogod do salapenaw ni Jesus, as nakabata na sya dya a kāna, “Mo Āpo, an myan ka sawen dya, nadiman abaw kakteh namenaw.”

³³ Do nakaboyaw ni Jesus sa Maria kan siraw Jodyo saw a minonot dya a nāw da tomanyitanyis, ki oltimo a nasalid pōso na kan taywara a nariribokan aktokto na.

³⁴ “Dino nangitaneman nyo sya?” inahes na dyira.

“Mangay ka mo Āpo. Yangay ta chiban,” kon da.

³⁵ Ki sinpangan na,, naychahoho si Jesus.

³⁶ Ki binata dan kadwanaw a Jodyo a kon da, “Chiban nyo kaoyod nas kadaw sya ah!”

³⁷ Ki kadwan dyiraw naysin-iiyahes a kon da, “Iyabawriw nyaw napakaboyaw so bolsekaw? Āngo ta dyi na pinenpen nakadiman ni Lasaro?”

No Kapagōngar ni Lasaro

³⁸ Iyaw tanemaw ni Lasaro, ki aschip a nanban so rakkoh a bato. Ki do kapaypasngenaw ni Jesus do dawri a tanem a aschip, minirwa a nasalid pōso na. ³⁹ Sinpangan na, inbilin na dyira a kāna, “Pakarohen nyo nawri a bato.”

Ki tominbay si Marta a iyaw kaktehaw no nadimanaw a kāna, “Namna, Āpo, ari dana mangot sichangori, ta apat danaya karaw na naitanem.”

⁴⁰ Ki tinbay ni Jesus a kāna, “Nawayakan mo nawriw inbahey kwaw a an manganohed ka dyaken, maboya monchiw makaskasdāaw a panakabalin no Dyos?”

⁴¹ Dawa, binadede daw batwaw. Do dawri, tomnangay si Jesus do hanyit, as nakabata na sya a kāna, “Mo Āmang, rakoh kapagyāman ko dyimo, ta nadngey mo na yaken. ⁴² On, chapatak ko a pirmi mo yaken a adngeyen, ki kalyaken ko a batahen nyaya a maynamot dyirad tawotawo saya dya tan anohdan da a oyod a tinoboy mo yaken.” ⁴³ Nakatayoka naw a nakabata so nyaya, kinalyak na a tinawagan nadimanaw a kāna, “Mo Lasaro! Mohtot ka daw!”

⁴⁴ Nyeng a nayam a minohtot nadimanaw a myan pa sibebedbed so tanoro kan kokod, kan myan paw panyo a nachibedbed do rōpa naw.

Ki binata ni Jesus dyirad myan saw daw a kāna, “Wasaken nyo bedbed na saw tan libri dana mayam.”

No Kapagtotōlag Da a Omdiman si Jesus

(Mt. 26:1-5; Mk. 14:1-2; Lk. 22:1-2)

⁴⁵ Ki do dawri a naparin, siraw kārwanaw a Jodyo a nachangay di Maria, naboya daw pinarinaw ni Jesus. Dawa, āro dyiraw nanganohed dya. ⁴⁶ Ki siraw kadwan dyirad Jodyo saw, ki yay da inbahey dyirad Parisyowaw iyaw pinarinaw ni Jesus.

⁴⁷ Dawa, nanawag saw matotohos saw a papādi kan siraw Parisyo saw so miting no konsiho da a Sanhedrin. Binata dad katakatayisa dyira a kon da, “Āngo paro parinen ta sichangori? Chiban nyo kārwayan makaskasdāaw a pagilasinan a pariparinen no nawri a tawo. ⁴⁸ Aysa! An inonolay ta, manganohed sa dya tabo tawotawo saya. An komwan, ayket, siraw magtotorayaw a taga Roma, yangay danchi a rārayawen Timplowaya, as kan aran nasyon taya!”

⁴⁹ Ki do dawri, binata ni Kaypas a katotohosan a pādi do dawri a tawen a kāna, “Pi! Abaya polos chapatak nyo! ⁵⁰ Maawātan nyo abawri a maganaganay a madiman asa tawo a maynamot do tabo tawotawo kan karārayaw no intīrwaya nasyon ta?”

⁵¹ Ki iyaw binataya ni Kaypas, ki yapo aba do bōkod na aktokto. Ki maynamot ta iyaw katotohosan a pādi do dawri a tawen, inpapadto no Dyos a madiman si Jesus tan mabyay saw tawotawo a Jodyo. ⁵² Ki sirabaw Jodyowaw lang, an dya siraw tabo a anak no Dyos do aran dino a yanan da. Tan komwan, māsa dana sa a tabo do asa lang a pamilya.

⁵³ Nakayapo do dawri a nakapagtotōlag da, insiknan daw maychichwas an maypāngo kadiman da si Jesus. ⁵⁴ As dawa, nachisagel paba sa Jesus dyirad kārwan saw a Jodyo do Jodya. Komnaro sa Jesus kan nanawhen na saw do dawri as nangay sa a minyan do idi a Epraim a masngen do let-ang.

⁵⁵ Do dawri, makalo danaw pista dan Jodyo a Pistan Nakahabasaw no Anghil. Āro saw yapo do barbaryo, ki somnonget sa do Jerosalem tan tongpalen daw dadakay daw a kapakadalos sakbay no pista. ⁵⁶ Do nakapakarapit daw no tawotawo do Jerosalem, ki chinichichwas das Jesus, as kan do nakapaychipeh daw do yananaw no Timplo, naysin-iiyahes sa a kon da, “Āngo mabata nyo? Mangay paro a machipista si Jesus mana engga?”

⁵⁷ Ki siraw matotohos saw a papādi kan siraw Parisyo saw, inbilin da dyirad tawotawo saw a kon da, “An sino dyinyo makapatak an dino yanan Jesus, yangay nyo a ipadāmag dyamen tan matiliw namen.”

12

No Kapado ni Maria so Bangbanglo do Kokod ni Jesus (Mt. 26:6-13; Mk. 14:3-9)

¹ Anem dana karaw, as kapista dana no Pista no Nakahabas no Anghil. Nangay sa Jesus do idi a Betanya do bahay ni Lasaro a pinagōngar na.

² Do dawri, nangisagāna sas kanen da a pangrispitar das Jesus. Si Marta iyaw asa somnidong a nangidasar as si Lasaro, nachihanghang da Jesus.

³ Sinpangan na, nanghap si Maria so godwa no litro no kagaganayanaw a bangbanglo a taywara mangīna, as nakapado na sya do kokodaw ni Jesus, as nakaponas na syas boboh naw. Do dawri, ki nagwaras do bahayaw banglo na.

⁴ Ki do nakaboyaw so nya ni Jodas Iskariote a asa dyirad nanawhen naw a manglipot anchi di Jesus, binata na, ⁵ “Sāyang! Rebbeng na pakono a nailako nyaya bangbanglo so tatdo a gasot a dinaryo, as kaitoroh no kwartaw dyirad mapobri saya tawo!” ⁶ Ki inbahey naw nya maynamot aba ta myan kadaw na dyirad mapobri saw a tawo, an dya maynamot ta iya, ki asa manakanakaw. Iya paw mangigpet so kwarta da, kan naywam a manghanghap so kadwan saw a kwarta a para do bōkod na a osaren.

⁷ Ki binata ni Jesus dya a kāna, “Inolay mo kan machisadasadag kaba dya. No parinen na do dyaya bangbanglo, ki isagāna naw inawan ko a maitanem. ⁸ Ta siraw mapobryaw, pirmi sa dyinyo. Ki an yaken, manyid dana ōras kayan ko dyinyo.”

No Kaplāno Da a Mangdiman si Lasaro

⁹ Ki do nakadngey dan reprep saw a Jodyo a myan si Jesus do Betanya, nangay sa. Tod saba nangay a omchideb di Jesus, ta asa pa, chakey da pa chiban si Lasaro a pinagōngar na.

¹⁰ Dawa, nawriw nanghapan na nagtotōlag saw matotohos saw a papādi a irāman da dimanen si Lasaro. ¹¹ Ta maynamot dya, āro saw tawotawo a Jodyo nachisyay dyira as si Jesus danaw inanohdan da.

No Kaidāyaw Da si Jesus do Kasdep Naw do Jerosalem (Mt. 21:1-11; Mk. 11:1-11; Lk. 19:28-40)

¹² Do somaronwaw a araw, no reprep saw a tawotawo a machipista, ki nadngey da a ito dana si Jesus a naypasngen dana do Jerosalem. ¹³ Do dawri, nanghap sas palatang no palma, kan minohbot sa do syodadaw a nangay a ombayat sya. Inngengengey da a kon da, “Madaydāyaw kan maitoroh pakono bindisyon do tinoboyaya ni Apo Dyos a pinakainawan na! Bindisyonan pakono no Dyos nya Āri no Israel!”

¹⁴ Ki do dawri, somnakay si Jesus do orbonaw no asno a inpapahap na tan matongpal danaw naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna,

¹⁵ “Mamo kamo aba, inyo a tawotawo do Jerosalem,

ta ito iyaw kangay no Āri nyowaya

a nakasakay do orbon asno.”*

¹⁶ Ki siraw nanawhenaw ni Jesus, naawātan daba an āngo mapariparin do dawri. Ki do katayoka danaw no nakapagōngar ni Jesus kan kaitan-ok naw do nakapaybidi naw do hanyit, nanakem dan nanawhen naw naibaheyaw do Masantwan a Tolas a namarin dya kan pinarin daw dya.

¹⁷ Siraw reprep saw a tawo a myan do nakapagōngaraw ni Jesus si Lasaro do nakatawag naw syad aschipaw a tanem naw, ki nāw da inpaneknek naboya daw.

¹⁸ Maynamot ta nadngey dan āro saw a tawotawo nya makaskasdāaw a pinarin ni Jesus, naypayparo saw nangay a minbayat sya.

* 12:15 12:15 Sak. 9:9

¹⁹ Maynamot ta komwan, binata dan Parisyowaw do katakatayisa dyira a kon da, “Chiban nyo! Ari pawriw maparin tas changori? Nayparin dana saya tabo tawotawowaya nanawhen na.”

No Kachichwas Dan Dya-Jodyo si Jesus

²⁰ Ki myan sa do dawriw kadwan a Dya-Jodyo a Griego a nangay a magdaydāyaw so Dyos do dawri a pista do Jerosalem. ²¹ Nangay sa di Pilipi a taga Betsayda do Galilya. Binata da dya, “Sir, chakey namenayaw machiam-āmmo di Jesus.”

²² Ki yangay a inbahey ni Pilipi di Andres, as nakangay da a nangibahey syad Jesus.

²³ Ki binata ni Jesus dyira a kāna, “Narapit danaw ōras a maipaboya dyirad tawotawo iyaw rakohaw a pammadāyaw no Dyos dyaken a Tawo a Yapod Hanyit. ²⁴ No ibahey ko dyinyo, ki oyod. Aran asa botoh a naimoha do tana, ki mahtanchi kan madiman. Tomobonchi kan mayparo botoh naw. Amnan makapya a dya maimoha, nāw na asa botoh. ²⁵ Iyaw tawo a maybibyay do chakeyaw no mismo a inawan na, mabonchiw byay na. Ki iyaw tawo a mangtadyichokod so chakeyaw no inawan na do byay na do tanaya, myan anchiw byay na abos pandan. ²⁶ No makey a magsirbi dyaken, machita nāw na onotan yaken, as kan aran dino a ngayan ko, dawrinchiw yanan na. Padayāwan anchin Āmang magsirbyaw dyaken.”

No Kaipakatoneng ni Jesus so Kadiman Na

²⁷ Tinongtong ni Jesus naychirin a kāna, “Taywara mariribokan aktokto ko. Āngo paronchiw batahen ko? Batahen ko paronchi a, ‘Āmang, padichanen mo yaken dyirad dyaya kalidyatan ko?’ Ki engga, ta nawryayaw nangayan ko dya. ²⁸ Mo Āmang! Ipaboya mo iyaw katan-ok mo!”

Ki sinpangan na, myan timek a yapo do hanyit a kāna, “Tayoka ko na a inpaboya. Ki sichangori, ki pirwahan ko na ipaboya iyaw katan-ok ko.”

²⁹ Siraw tawotawo saw a myan a maytēnek daw, nadngey daw timekaw. Myan saw nakabata a adey nawri. Ki binata dan kadwanaw a kon da, “Aysa! Nachisaritayaw anghil dya!”

³⁰ Ki binata ni Jesus dyira a kāna, “Iyaw naichirin a nadngey nyo, ki para aba dyaken nawri, an dya para dyinyo.

³¹ “Siraw mangkontraw dyaken, ki sichangori danaw kaokom da, ta naābak dana si Satanas,† iyaw mangitorayaw so tawotawo do lōbongaya. ³² Ki anchan ibāyog darana yaken do kros, ahwahoken ko sanchiw tabo tawotawo a maypasngen dyaken tan manganohed sa dyaken.” ³³ Ipakatoneng naw nya tan mapatakan da maynamot do kadiman naw do kros.

³⁴ Ki do dawri, tinbay dan tawotawo saw daw a batahen da a kon da, “Namna! Chapatak namen do linteg a si Kristo a Mesias, ki mabyay a abos pandan. Dawa, āngo bata mwaya a kon mo a, ‘Machita a maibāyog no Tawo a Yapod Hanyit’? Sino nawri a bata mo?”

³⁵ Ki initbay ni Jesus dyira a kāna, “Dēkey danaw chimpo a kapachirayarayay no soho dyinyo. Tongtongen nyo mayam do kayan payan soho dyinyo sakbay a madas naynyo no sari. No mayam do kasaryan, maboya nabaw kokwanan na.

³⁶ Manganohed kamod sohwaya do kayan na paya dyinyo tan mayparin kamo na tawo a nasēdangan so aktokto.” Nakatayoka ni Jesus a nangibahey syay, komnaro, as nakadichan na dyira.

No Dya Panganohdan Jodyo Saw

³⁷ Aran pinarin sa tabo ni Jesus nya makaskasdāaw a pagilasinan do salapen dan tawotawo, alit na dyi da inanohdan. ³⁸ Nyaw neparin tan matongpal danaw intolasaw ni Isayas a propīta no Dyos a kāna,

† 12:31 12:31 Jn. 14:30; 16:11

“Āpo, āngo ta papere sa lang nanganohed so minsāhi namenaya?

Āngo ta tatdō lang nangbigbig so panakabalin mo a inpaboya mo dyira?”‡

³⁹ No paynamotan na a dyi sa manganohed, ki maynamot do akmas intolas paw ni Isayas a kāna,

⁴⁰ “Pinagbolsek sa ni Āpo, kan pinaysari naw aktokto da tan dyi sa makaboya mana makaawat mana makapaybidi dyaken tan pyahen ko sa.”§

⁴¹ Nyaw binata ni Isayas do kaychowa paw maynamot ta naipaboya dyaw katan-okaw kan panakabalinaw ni Jesus, kan inchirin na a maynamot do kadyos naw.

⁴² Ki aran komwan, alit na āro saw nanganohed di Jesus, kan myan pa saw nanganohed dyirad totorayen daw no Jodyo. Ki inpodno dabaw kapanganohed da dyirad tawotawo a maynamot do kāmō da an pakarohen da san Parisyowaw do sinagoga daw, ⁴³ ta chinakey daw dāyaw no kapayngay da a tawo kan no dāyawaw a yapo do Dyos.

⁴⁴ Sinpangan na, kinalyak ni Jesus naychirin a kāna, “No tawo a manganohed dyaken, ki yaken aba lang inanohdan na an dyi pa iyaw nanoboyaw dyaken. ⁴⁵ Ta no tawo a makaboya dyaken, ki maboya naw nanoboyaw dyaken. ⁴⁶ Nangay ako do lōbongaya a akma soho tan aran sino a manganohed dyaken, ki machita nāw nabad sari. ⁴⁷ No makadngey so chinirin ko saya, as dyi na anohdan nya saya, yaken abaw mangokom sya. On, ta nangay akwaba do lōbongaya tan okomen ko saw tawotawo, an dya nangay ako tan isalākan ko sa. ⁴⁸ Ki myan mangokom so mangipsok dyaken kan dya mangrawat so chirinen ko saya, ta siraw nya inchirin ko, siranchiw mangpaneknek a maokom sa do kapanawdyan a araw. ⁴⁹ On, ta yapo sabad bōkod ko a toray nya chirichirinen ko, an dya si Āmang a nanoboyaw dyaken. Iyaw nangibilin an āngo ichirin ko kan maypāngo kaichirin ko sya. ⁵⁰ Dawa, nawri lang inchirin ko iyaw inbilin Āmang dyaken, ta chapatak ko a siraw bilin na, ki mapawnot sa do byay a abos pandan.” Nyaw binata ni Jesus.

13

No Kalablab ni Jesus so Kokod Dan Nanawhen Naw

¹ Do arawaw no kasakbayan Pistan Nakahabas no Anghil, chinapatak ni Jesus a narapit danaw kakaro na do tanaya kan kapaybidi na do yanan Āmang na. Yapod kairogi na, ki inpaboya naw kadaw na dyirad manganohedaw dya do lōbongaya, ki sichangori, ki inpaboya naw no karahemaw no adaw na dyira.*

² Do dawri a mahep do kapangmalem daw da Jesus kan siraw nanawhen naw, ki somindep dana si Satanas do pangtoktwan ni Jodas Iskariote a anak ni Simon a lipotan nas Jesus. ³ Ki chapatak ni Jesus a intoroh dana dya ni Āmang naw tabo toray kan panakabalin, as kan chapatak na a iya, ki yapo do Dyos, as kan mirwanchi a maybidi di Āmang na. ⁴ Dawa, do kayan daw a koman, naytēnek si Jesus. Nakapakaro nas makatayhapotaw a laylay na, as nakaibarikis nas twalyaw. ⁵ Katayokan nawri, napado so ranom do palangganaw, as nakaisiknan na minlablab so kokod daw no nanawhen na saw. As nawriw pinamonas nas kokod da saw twalyaw a inbarikis na.

⁶ Ki do ka si Simon Pedro danaw, binata ni Pedro dya, “Mo Āpo, āngo ta imo manglablab so kokod kwaya?”

⁷ Ki inibay ni Jesus dya a kāna, “Maawātan mo abas changori an āngo pariparinen kwaya, ki maawātan monchi.”

‡ 12:38 12:38 Isa. 53:1 § 12:40 12:40 Isa. 6:10 * 13:1 13:1 Mana “No oyod a rakoh a adaw na a inpaboya nad nakarahan dyirad manganohedaw dya do lōbongaya, ki nāw na inpaboya dyira a mandan pandan.”

⁸ Ki tominbay dana si Pedro dya a kāna, “Ay, enggam Āpo! Lablaban mwabanchi a polos kokod ko!”

Ki do dawri, tinbay ni Jesus a kāna, “An dyi kwa lablaban kokod mwaya, ki nanawhen kwabaymo. Mairāman kaba polos dyaken.”

⁹ “Ayket na! An komwan,” initbay ni Pedro, “Pachilablab mo paw kokod kwaya kan irāman mo tanoro kwaya kan oho kwaya!”

¹⁰ Ki binata ni Jesus dya a kāna, “No tawo a nariyos dana, machita paba mirwa mariyos, ta madadas dana. Tan komwan, kokod na lang lablaban na. On, madadas kamo, malaksid do asaya dyinyo.” ¹¹ Chapatak danan Jesus manglipotaw sya, dawa, binata na siraba tabo.

¹² Katayoka na minlablab a tabo so kokod daw, pinabidi naw makatayhapotaw a laylay na, as nakapaybidi nad disnan naw. Inyahes ni Jesus dyirad nanawhen na saw a kāna, “Maawātan nyoriw tayoka kwaya pinarin dyinyo? ¹³ Pangaranan nyowaya yaken so Maistro kan Āpo. Na, kosto nawri maynamot ta oyod. ¹⁴ Ki aran yaken Āpo kan Maistro nyo, ki linablaban ko saw kokod nyowaya. Sichangori, machita tahatahan nyo a parinen nya do katakatayisa dyinyo. ¹⁵ Yaken pagmididan nyo, dawa, parinen nyo pakono akmas pinarin kwaya dyinyo. ¹⁶ No ibahey ko dyinyo, ki oyod. Iyaw no adīpen, masissisita aba kan iyaw āmo naw. Masaw, masissisita abaw natoboyaw kan iyaw nanoboyaw sya. ¹⁷ Ki maynamot ta natonngan nyo nyaya oyod, masoyot kamo an parinen nyo!”

¹⁸ Tinongtong ni Jesus naychirin dyira a kāna, “Kasarsarita kwabaynyo a tabo, ta chapatak ko katatawo no pinidi ko saw. Ki alit na pinidi koynyo tan matongpal inpatolasaw no Dyos do Masantwan a Tolas a kāna, ‘Iyaw nachihanghangaw dyaken, nayparin a kabōsor ko.’† ¹⁹ Ibahey ko naya dyinyo sakbay a maparin tan anchan maparin dana, anohdan nyo nanchi yaken‡ a si Kristo no tinobayaw no Dyos. ²⁰ No ibahey ko dyinyo, ki oyod. No mangrawat so toboyen ko, rawaten na yaken, kan no mangrawat dyaken, rawaten naw nanoboyaw dyaken.”

*No Kaipakatoneng ni Jesus so Kalipot Na
(Mt. 26:20-25; Mk. 14:17-21; Lk. 22:21-23)*

²¹ Do nakatayokaw ni Jesus a nakabata so nyaya, taywara nariribokan. Do dawri, malawag a binata na dyirad nanawhen na saw a kāna, “No ibahey ko dyinyo, ki oyod. Asanchi dyinyo manglipot dyaken.”

²² Do dawri, naysinchichideb saw nanawhen naw, ta chapatak daba polos an sino baw ni Jesus dyira.

²³ Do dawri, iyaw asaw dyirad nanawhenaw a nachitalin di Jesus a iyaw oyod naw so chinadaw,§ ²⁴ ki kinosilapan ni Simon Pedro, as nakabata na sya dya a kāna, “Pachiiyahes pa dya an sino dyaten bata naya.”

²⁵ Do dawri, iyaw nachitalinaw, ki naypasngen di Jesus, as nakapanareng na dya, as nakayahes na sya di Jesus a kāna, “Sino nawri, mo Āpo?”

²⁶ “Iyanchiw no panorohan kwaw so patahmen kwaya tināpay,” tinbay ni Jesus. Sinpangan na, nanghap so tināpayaw, as nakapatahem na sya, as nakaitoroh na sya di Jodas a anak ni Simon Iskariote.

²⁷ Ki kosto a do nakahap naw syan Jodas so nawri a tināpay, nanyeng a intorayan ni Satanas.

Binata ni Jesus dya a kāna, “Maybabalay kaba omparin so sīgodaw a inranta mo.”

²⁸ Ki do dawri a naparin, aba dyirad rārayay naw a myan do lamisaan makapatak so chakeyaw a batahen Jesus dya. ²⁹ Ki maynamot ta si Jodas mangig-igpet so kwarta,

† 13:18 13:18 Sal. 41:9 ‡ 13:19 13:19 Mana “yaken, ki yaken.” Eks. 3:14; Jn. 8:28, 58; 14:29 § 13:23 13:23 Siraw nagadalaw so Biblyia, ki batahen da a si Apostol Juan a mismo chakey na batahen, ki chasnek na ibahey mismo a ngaran na. Jn. 1:40; 18:15; 20:2; 21:24

no aktokto dan kadwan saw, ki tinoboy ni Jesus a mangay a gomātang so machita da do dawri a pista mana mangay a manghap so itoroh na dyirad mapobri saw.

³⁰ Dawa, do nakahapaw ni Jodas so tināpayaw, nanyeng a minohbot. Do dawri, ki mahep dana.

No Bayo a Bilin

³¹ Do nakahbot danaw ni Jodas, binata ni Jesus dyira a kāna, “Sichangori, narapit danaw ōras a maipaboya do tawotawo a yaken no Tawowaw a Yapod Hanyit, ki maidāyaw dana, as kan maynamot dyaken, ki maipaboya paw kaidāyaw no Dyos.

³² Ta an maipaboyaw kaidāyaw no Dyos a maynamot dyaken, ki maybabalay aba si Āpo Dyos a mismo a mangipadāyaw dyaken a Anak na. ³³ Inyo a anak ko, dēkey danaw kayan ko dyinyo. Chichwasen nyonchi yaken, ki akmas inbahey ko naw dyirad totorayen saw no Jodyo, komwan ibahey ko dyinyo a, ‘Makangay kamo abanchi do kwanan ko.’*

³⁴ “Ki aran komwan, nyaw bayo a ibilin ko dyinyo: Maysin-aadaw kamo.† Akmas kadaw kwaya dyinyo, komwan pakono machita kadaw nyos katakatayisa dyinyo.

³⁵ Ta an madaw kamo do katakatayisa dyinyo, maipakatoneng anchi do tabo a tawotawo a inyo nanawhen ko.”

No Kaibahey ni Jesus so Kailibak Sya ni Pedro

(Mt. 26:31-35; Mk. 14:27-31; Lk. 22:31-34)

³⁶ Sinpangan na, inyahes ni Simon Pedro di Jesus a kāna, “Namna! Dino ngayan mo, mo Āpo?”

Ki tinbay ni Jesus a kāna, “Makawnot kaba do ngayan kwaya sichangori, ki aran komwan, marapit anchiw kawnot mo dyaken.”

³⁷ “Samna mo Āpo!” kānan Pedro. “Āngo dyi kwa pakawnotan dyimo sichangori? Aysa! Sindadāan ako a madiman a maynamot dyimo!”

³⁸ Ki tominbay si Jesus dya a kāna, “Oyodawri a sindadaan ka a madiman a maynamot dyaken, mo Pedro? No ibahey ko dyimo sichangori, ki oyod a dyi panchi a minonyiw sabongan a manok, ki naypitdo mo nanchi yaken a inlibak.”

14

Si Jesus Rarahan, no Oyod, kan no Byay

¹ Binata ni Jesus dyirad nanawhen na saw a kāna, “Mariribokan kamo aba, basbāli a manganohed kamo pakono do Dyos, as kan manganohed kamo dyaken. ² Āro pagyanan do yanan Āmang ko do hanyit, as kan mangay ako daw a mangisagāna so yanan nyo. Ibahey kwaba dyinyo nyaya, an dya oyod. ³ Do katayoka ko a mangay a mangisagāna so yanan nyo, syrto a yangay konchinyo a hapen tan myan kamonchi daw do yanan ko. ⁴ On, chapatak nyo naw rarahan a mangay do kwanan ko.”

⁵ Ki tominbay si Tomas dya a kāna, “Mo Āpo, chapatak namenori an dino kwanan mo? Maypāngo kapatak namen so rarahan?”

⁶ Ki binata ni Jesus dya a kāna, “Yaken rarahan a mangay do hanyit kan no pakayapwan oyod kan no byay. Abaw makangay di Āmang, an dya mayam dyaken.

⁷ An oyod a napatakan nyo na yaken, syrto a napatakan nyo pas Āmang ko. Ki makayapo sichangori, chapatak nyo na, as kan akmay oyod a naboya nyo na.”

⁸ Binata ni Pilipi di Jesus a kāna, “Mo Āpo, ipaboya mo pa dyamen si Āmang mo, ta manawob dana dyamen nawri.”

⁹ Ki tominbay si Jesus dya a kāna, “Ay samna! Nahay danaw kayan kwaya dyinyo a tabo. Arim pawri yaken a dya chapatak mo, Pilipi? No nakaboya dana dyaken,

* **13:33** 13:33 Jn. 7:34; 8:21 † **13:34** 13:34 Jn. 15:12; 1 Jn. 3:23-24; 4:7-11

naboya naranas Āmang ko. Ki āngo ta batahen mo a, 'Ipaboya mo dyamen si Āmang mo?' ¹⁰ Ari ka pawri a dya manganohed a myan akod Āmang, as kan iya, ki myan dyaken? Siraw chirichirinen kwaya dyinyo, yapo saba do bōkod ko a toray, an dya yapo do Āmang ko a nāw na dyaken a mamariparin so chakey na parinen a maynamot dyaken. ¹¹ Kaaanohdan nyo ibahey kwaya a myan akod Āmang ko, as kan si Āmang, ki myan dyaken. An dyi kamo a manganohed do chirin kwaya, alit na pakono a anohdan nyo makaskasdāaw saya a pariparinen ko. ¹² No ibahey ko dyinyo, ki oyod. No myan so kapanganohed dyaken, parinen na sanchiw makaskasdāaw saw a pariparinen ko. On, arwāro panchiw maparin na kan pinarin ko saya a maynamot ta mangay ako nad Āmang ko. ¹³ Aran āngo a akdawen nyo maynamot do kapanganohed nyowaya dyaken, ki parinen ko tan maipaboya ko kaidāyaw ni Āmang ko a maynamot dyaken. ¹⁴ On, aran āngo a akdawen nyo a maynamot do kapanganohed nyowaya dyaken, ki parinen konchi."

No Kaikari ni Jesus so Ispirito Santo

¹⁵ Binata pa ni Jesus a kāna, "An chadaw nyo yaken, anohdan nyo saw bilin kwaya. ¹⁶ Manahes akonchid Āmang, kan manoroh anchi so Kasidong a nāw na dyinyo a abos pandan a machitādi dyaken. Iyaw nawri, ki Ispirito Santo a pakapatakan nyos oyod a maynamot do Dyos. ¹⁷ Ki siraw tawotawo a dya manganohed dyaken, maparin daba rawaten iyaw Ispirito Santo a iyaw Kasidong, ta bigbigen daba kan chapatak daba. Ki inyo, chapatak nyo, ta myan anchi dyinyo a nāw na omyan dyinyo.

¹⁸ "Karwan kwabaynyo a akmay olila, ta syirto a maybidi akonchi dyinyo. ¹⁹ Mahay paba a siraw dyaya a manganohed dyaken do lōbongaya, ki maboya da pabanchi yaken. Ki inyo, maboya nyo nanchi yaken a mirwa, as kan maynamot ta mabyay ako, aran inyo, ki mabyay kamonchi. ²⁰ Do dawrinchi a araw, matonngan nyo na a myan ako di Āmang, kan myan kamo dyaken a akmas kanāw kwaya dyinyo.

²¹ "Aran sino a mangapya siras bilin ko saya do aktokto na, as anohdan na sa, iyaw madaw dyaken, as kan aran sino a madaw dyaken, ki chadaw anchi ni Āmang ko. Chadaw ko panchi iya, kan ipakatoneng ko panchi dyaw maynamot dyaken," binata ni Jesus.

²² Ki tominbay si Jodas, ki si Jodas Iskariote aba. Inyahes na dya a kāna, "Ki mo Āpo, āngo ta yamen lang pangipakatonngan mo so maynamot dyimo a dya tabo no tawotawo do lōbongaya?"

²³ Ki tinbay ni Jesus a kāna, "Iyaw no madawaw dyaken, ki tongpalen naw ibahey kwaya. Chadaw anchin Āmang ko, as kan yamen kan Āmang, ki mangay kaminchi a omyan* dya. ²⁴ No dya madaw dyaken, ki tongpalen nabaw ibahey kwaya. Siraw nya chirin a madngey nyo dyaken, ki yapo saba do bokbōkod ko a pangtoktwan, an dya yapo di Āmang ko a nanoboy dyaken.

²⁵ "Inbahey ko na tabo dyinyo nyaya do kayan ko paya dyinyo. ²⁶ Ki iyaw Ispirito Santwaw a iyaw Kasidong nyonchi, ki toboyen nanchi ni Āmang a machitādi dyaken. Inanawo nanchi dyinyo tabo no oyod a maynamot dyaken, kan ipanakem na sanchi dyinyo no tabo saya a innanawo ko dyinyo.

²⁷ "Bidinen ko dyinyo kaydamnayan no kapangtokto. On, iyaw kaydamnayan no kapangtokto a itoroh ko dyinyo, ki abaw kapariho na. Itoroh kwaba dyinyo akmas myanaw do aktokto no tawotawo do lōbongaya. Dawa, mariribokan kamo aba kan mamō kamo aba. ²⁸ Nadngey nyo naw inbahey kwaw dyinyo a kon ko, 'Komaro ako dya, ki maybidi akonchi dyinyo.' An chadaw nyo yaken, masoyot kamo do kangay kwaya di Āmang. Ta si Āmang, ki mabilbīleg kan yaken. ²⁹ Inbahey ko na dyinyo

* 14:23 14:23 2 Kor. 6:16; Epe. 3:17; Pal. 3:20; 21:3

nyaya sakbay a maparin tan anchan maparin dana, anohdan nyo nanchi yaken. ³⁰ Sichangori, makāro ako paba so chirin ko dyinyo, ta ito danaw kangay ni Satanas† iyaw mangitorayaw so tawotawo do lōbongaya. Ki aran komwan, abaw toray na dyaken. ³¹ Ki tongpalen ko tabo inbahey ni Āmang ko dyaken tan mapatakan dan tawotawo do lōbongaya a chadaw kos Āmang ko.

“Ngay, may ta na,” binata ni Jesus dyirad nanawhen naw.

15

Maiyarig si Jesus do Atnggeh no Ōbas a Ōbas

¹ Tinongtong ni Jesus naychirin a kāna, “Yaken oyod a atnggeh no ōbas,* as si Āmang ko, iyaw mangay-aywanaw sya. ² Do kāda yangaw a abos asi, langtesen Āmang ko a pakarohen. Kāda yangaw a myan so asi, ki salingsingan na tan arwāro paw asi na. ³ Ki inyo yangaw ko, as kan nasalingsingan kamo na a maynamot do nakapanganohed nyowaya do chirin ko a innanawo ko. ⁴ On, masisita a nāw nyo dyaken kan nāw ko dyinyo. Ta no yangaw, ki makapay-asi aba, an dyi na nāw a machirapa do atnggeh naw. Komwan kamo, ta makapay-asi kamo aba do kapanganohed nyo an machisyay kamo dyaken.

⁵ “On, yaken atnggeh no ōbas, as yangaw kamo. No tawo a nāw na dyaken kan nāw ko dya, makapayparo so asi na do kapanganohed na. Oyod nyaya a makaparin kamo aba so aran āngo an abo ako dyinyo. ⁶ No maskeh a nāw na dyaken, ki akmas no nayapasaw a yangaw a naipoha. Anchan nahoto nayapas saya yangaw, makalawop sa a masosohan. ⁷ Ki an nāw nyo dyaken kan nāw no chirin kwaya do aktokto nyo a anohdan nyo, aran āngo a akdawen nyo do Dyos, ki maitoroh anchi dyinyo. ⁸ Nyaw pakaidayāwan Āmang ko an mapayparo nyo asi no kapanganohed nyo, kan nawri paw pakaboyan a inyo nanawhen ko. ⁹ Akmas kadaw dyaken Āmang ko, komwan kadaw ko dyinyo. On, masisita a nāw kamo na pakono do adaw ko dyinyo! ¹⁰ Pachisyayan nyo abaw adaw ko dyinyo an anohdan nyo saw bilbilin kwaya dyinyo. Ta aran yaken, anohdan ko bilbilin ni Āmang ko kan nāw ko do kadaw na dyaken. ¹¹ Naibahey ko dyinyo tabo nyaya tan myan dyinyo soyot a akmas soyotaya a myan dyaken, kan maypataywaraw kasoyot nyo.†

¹² “Ki nyaw no bilin ko dyinyo:‡ Machita a nāw nyo a madaw do katakatayisa dyinyo a akmas kadaw kwaya dyinyo. ¹³ Aryoriw mangamangay pa a adaw no tawo kan mangiparawataw so byay na tan mabyay saw sīt na? ¹⁴ Inyo sīt ko an onotan nyo saw inbilin kwaya dyinyo. ¹⁵ Tobotoboyen pabaw pangibidangan ko dyinyo. Ta no tobotoboyen, ki chapatak nabaw myan do aktokto no āmo na, basbāli a ibidang koynyo a sīt ko, ta tabo nadngey ko saw di Āmang ko, ki inpakatoneng ko na dyinyo. ¹⁶ Inyo abaw namidi dyaken, basbāli a yaken namidi dyinyo, kan inkeddeng koynyo a mangay a may-asi so āro a mapanganohed nyo a tawotawo. Siraw nya saya asi, ki marārayaw saba. Tan komwan, itoroh anchi dyinyo ni Āmang no aran āngo a akdawen nyo a maynamot do kapanganohed nyowaya dyaken. ¹⁷ On, nyaw no bilin ko dyinyo: Machita nāw nyo a madaw do katakatayisa dyinyo.” Nyaw binata ni Jesus dyira.

No Kapangipsok Da no Dyi Saw a Manganohed

¹⁸ Ki tinongtong ni Jesus naychirin dyira a kāna, “An ipsok daynyo no dyi saya manganohed, kanakmen nyo a nanma ko a inipsok da. ¹⁹ An nairāman kamo

† 14:30 14:30 Jn. 12:31; 16:11 * 15:1 15:1 Do Adan a Tōlag, siraw Jodyo saw a kapotōtan ni Israel, ki naipariho sa do dyaw a maganay a ōbas, ta tomnadyichokod sa do Dyos. Sal. 80:8-18; Isa. 5:1-2, 7 † 15:11 15:11 Jn. 3:29; 16:24; 17:13 ‡ 15:12 15:12 Jn. 13:34; 1 Jn. 3:23-24; 4:7-11

dyirad tawotawo saya do lōbongaya a dya manganohed, syimpri chadaw daynyo. Ki maynamot ta pinidi koynyo a machisyay dyira tan dyi kamo a mairāman dyira, nawriw paynamotan ipsokan daya dyinyo. ²⁰ Naknakmen nyo no inbahey ko naw dyinyo do nakarahan a, 'Iyaw no adīpen, masissisīta aba kan iyaw āmo naw.'[§] An indadanes da yaken, sigorādohen ko a idadanes danchinyo. Ki an inanohdan daw innanawo kwaya, anohdan danchiw inanawo nyo. ²¹ Ki maynamot do kapanganohed nyowaya dyaken, parinen danchi a tabo dyinyo nya saya a lidyat a maynamot ta chapatak dabaw nanoboyaw dyaken. ²² Amnan dyi ko sawen a inbahey dyira, gatos dabaw no dyi daya panganohdan. Ki sichangori, apabaw pambar da dyirad gatogatos daw. ²³ Otro, no mangipsok dyaken, ipsok na pas Āmang ko. ²⁴ On, abaw pakagatosan da, an dyi ko a inpaboya dyiraw makaskasdāaw saya a aba polos makaparin a matarek. Ki sichangori, tayoka darana naboya, kan alit na pa a ipsok da yamen kan Āmang. ²⁵ Ki aran komwan, naparin nya tan matongpal no naitolasaw do linteg da a kāna, 'Inipsok da yaken a abos paynamotan.'*

²⁶ "Anchan mangay dyinyo iyaw Kasidongaw a yapo do Āmang a toboyen konchi a iyaw Ispirito Santo a pakapatakan nyos oyod a maynamot do Dyos, iyanchiw mangpaneknek so maynamot dyaken.† ²⁷ Aran inyo, ki paneknekan nyonchi yaken, ta nakayapo do kasiknan ko a mangnanawo, nachirayarayay kamo na dyaken."

16

¹ "Inbahey ko dyinyo tabo nya saya tan dyi kamo a machisyay dyaken. ² Ibidang da pabanchi inyo a tawotawo no Dyos do kapahbot da dyinyo do sinagoga da saw, as kan mangay anchiw ōras a no mangdiman dyinyo, ki iktokto nanchi a parinen na a akmaw pagsīrbi do Dyos.* ³ On, parinen da sanchiw komwan dyinyo a maynamot ta chapatak daba si Āmang mana chapatak daba yaken. ⁴ Inbahey ko saba dyinyo nyaya do kadāmo nyowaw a myan dyaken, ta myan ako pa dyinyo do dawri. Ki sichangori, inbahey ko sa tabo dyinyo nyaya tan anchan marapit kaparin da siras nya dyinyo, manakem nyo sanchiw no inbalāag kwaya."

No Tarabako no Ispirito Santo

⁵ Tinongtong ni Jesus naychirin dyira a kāna, "Sichangori, mangay ako na do nanoboyaw dyaken, ki ari payad abo dyinyo nangyahes dyaken an dino ngayan ko. ⁶ Ki sichangoryaya, ta inbahey ko naw nya saya dyinyo, taywaraya magmamayo kamo. ⁷ Ki ibahey ko dyinyo no oyod. Maganaganay kakaro kwaya dyinyo, ta an dyi ako komaro, mangay aba dyinyo Ispirito Santo. Ki an komaro ako, toboyen konchi a mangay dyinyo. ⁸ Anchan mangay, paneknekan nanchi dyirad tawotawo saya do lōbongaya a nagriro sa a maynamot do gatos, kan paneknekan na panchi dyira a madyīdo kapangtokto da a maynamot do kalinteg kan kapangokom no Dyos. ⁹ Maynamot do gatos, ki paneknekan nanchi a no gatos da, ki iyaw dyi daw a panganohdan dyaken. ¹⁰ Maynamot do kalinteg, ki paneknekan nanchi a oyod a malinteg ako, ta mangay akod Āmang a dyi nyo nanchi a kaboyan dyaken. ¹¹ Maynamot do kapangokom, ki paneknekan nanchi a si Satanas a mangitoray so tawotawo do lōbongaya, ki naokom dana.

¹² "Arwāro paw chakey ko a ibahey dyinyo, ki ari nyo pad marawa iktokto sichangori. ¹³ Ki anchan mangay Ispiritwaw a pakapatakan nyos oyod a maynamot do Dyos, iyanchiw mangipakatoneng dyinyo so tabo a oyod. Maychirin abanchid bokbōkod na a toray, ta chirinen na sanchiw no nadngey na saw do Dyos, as kan ibahey na pa dyinyo maynamot do masakbayan a chimpo. ¹⁴ Padayāwan nanchi

§ 15:20 15:20 Jn. 13:16 * 15:25 15:25 Sal. 35:19; 69:4 † 15:26 15:26 Jn. 14:16-17, 26 * 16:2 16:2 Ara. 26:9-11

yaken, ta no lang ipakatoneng na sanchi dyinyo, ki iyaw myan do aktokto ko. ¹⁵ Tabo no dyiraw ni Āmang ko, ki dyaken. Dawa, ibahey ko a iyaw no Ispirito, ipakatoneng nanchi dyinyo no myanaw do aktokto ko.”

No Kapayparin anchi a Soyot no Mamayo Da

¹⁶ “Manyid danaw ōras kan maboaya nyo paba yaken. Ki mahay aba, as kan kapirwa nyo na makaboaya dyaken,” binata ni Jesus.

¹⁷ Ki naysin-iiyahes saw kadwanaw a nanawhen na do katakatayisa dyira a kon da, “Āngo paro chakey naya batahen a, ‘Manyid danaw ōras kan maboaya nyo paba yaken. Ki mahay aba, as kan kapirwa nyo na makaboaya dyaken,’ kan ‘Maynamot ta mangay ako di Āmang’?”

¹⁸ Do dawri, tinongtong daw naysin-iiyahes a kon da, “Namna! Āngo paro chakey na batahen dyirad dya saya chirin a, ‘Manyid danaw ōras’? Chapatak tawri?”

¹⁹ Ki natonngan Jesus a chakey da iyahes maynamot do dyaya, dawa, binata na dyira a kāna, “Maysin-iiyahes kamori an āngo chakey na batahen no, ‘Manyid danaw ōras kan maboaya nyo paba yaken. Ki mahay abas kapirwa nyo na makaboaya dyaken’? ²⁰ No ibahey ko dyinyo, ki oyod. Siraw tawotawo a dya manganohed, ki chasoyot danchiw itwaya mapariparin dyaken, ki maychahoho kan magmamayo kamonchi. Ki aran rakoh kapagmamayo nyo, ki maybadiw anchi a soyot nyo. ²¹ Nya, ki mayarig do mabakesaw a taywara malidyatan do ōrasaw a kapaymanganak na. Ki anchan makawara dana, nawayakan naranaw kaynyin naw, kan taywara danaw soyot na a maynamot do naiyanakaw a tagibi na. ²² Komwan kapagmamayo nyowaya sichangori. Ki mirwa konchinyo a maboaya kan taywaranchiw kasoyot nyo, as kan abanchi a polos makapakaro dyinyo so nawri a soyot nyo.

²³ “Do dawri, yaken pabanchiw panahsan nyo. Oyod nyaya ibahey ko dyinyo: Aran āngo a akdawen nyo di Āmang ko a maynamot do kapachichasa nyo dyaken, ki itoroh nanchi dyinyo. ²⁴ Ki mandas changori, ari nyo payad pinadas nangdaw di Āmang ko a maynamot do kapachichasa nyowaya dyaken. Mangdaw kamo tan mangrawat kamo kan maypataywaraw kasoyot nyo.”†

No Kapangābak ni Jesus so Marahet

²⁵ Tinongtong ni Jesus naychirin dyirad nanawhen na saw a kāna, “Tabo no naichirin kwaya dyinyo maynamot di Āmang, ki nangosar ako so pangarig. Ki ito danaw ōras a dyi ko a osaren komwan a kapaychirin, an dya malawag dananchi a ibahey ko dyinyo. ²⁶ Do dawrinchi a araw, taros kamo nanchi a makapanahes di Āmang a mismo a maynamot do kapachichasa nyo dyaken. Ibahey kwaba a masisita a yaken mangdaw so chakey nyo di Āmang. ²⁷ Ta si Āmang ko a mismo, ki chadaw na inyo a maynamot do kadaw nyowaya dyaken kan kapanganohed nyowaya a yapo ako dya. ²⁸ Oyod, yapo akod Āmang a kominwan do lōbongaya. Ki sichangori, karwan ko naw lōbongaya, ta maybidi ako nad Āmang.” Nyaw binata ni Jesus.

²⁹ Sinpangan na, binata dan nanawhen naw dya a kon da, “Changori, malawagayaw kapaychirin mo do dyi mwaya nangosaran so pangarig. ³⁰ Changori, masigorādo a chapatak namen dana a chapatak mo aran āngo. Machita mwabaw aran sino a maychirin a manahahe dyimo, ta chapatak mo na sīgod do sakbay pa iyahes da dyimo. Dawa, iyaw nyaw panganohdan namen a yapo kad Dyos.”

³¹ Ki tinbay sa ni Jesus a kāna, “Oyodori a manganohed kamo na sichangori? ³² Ito danaw ōras, kan narapit dana a maychawpit kamonchi a tabo, as katakatayisa anchi dyinyo maybidi do bahay na. Ki maychatanyi ako nanchi a mabidin. Ki yakēn abanchi, ta myan si Āmang ko dyaken. ³³ Inbahey ko na dyinyo nya saya tan myan

† 16:24 16:24 Jn. 3:29; 15:11; 17:13

dyinyo kaydamnay no kapangtokto nyo a maynamot do kapachasa nyowaya dyaken. On, do kayan nyo paya do lōbongaya, ki myan dyinyo lidyat kan riribok. Ki patorenden nyo aktokto nyo, ta an yaken, ki inābak ko na tabo kinatoray do lōbongaya!” binatan Jesus.

17

No Kapaydasal ni Jesus

¹ Katayoka no nakaibaheyaw ni Jesus so nawri, tomnangay do hanyit, as nakapaydasal na a kāna, “Mo Āmang, narapit danaw ōras a inkeddeng mo. Idāyaw mo yaken a Anak mo tan maidāyaw ko na imo. ² On, ta intoroh mo dyaken tabo a panakabalin a mangitoray so tabo a tawotawo tan torohan ko sa tabo so byay a abos pandan intalek mo saya dyaken. ³ Nyaw abos pandan a byay: iyaw kapatak daya dyimo a oyod a Dyos a maychatanyi kan yaken a si Jeso-Kristo a tinoboy mo. ⁴ Tayoka ko na a inpaboyaw dāyaw kan katan-ok mo dyirad tawotawo saw do lōbongaya, ta pinakabos ko na sa tabo inbilin mo dyaken a parinen ko. ⁵ Sichangori, mo Āmang, anchan myan ako dyimo a mirwa, pachipabidi mo pa dyaken katan-ok ko do salapen mo a akmas no kinadyos kwaw do kayan kwaw dyimo do kasakbayan pan nakaparswa no lōbongaya.”

No Kaidasal ni Jesus Siras Nanawhen Na Saw

⁶ “Inpakatoneng ko naymo dyirad intalek mwaya dyaken a napidi mo a yapo do lōbongaya. Sigod a dyira mo sa, kan intalek mo sa dyaken, as kan nāw na inanohdan daw chirin mwaya. ⁷ Sichangori, chapatak da a iyaw tabo inchirin ko kan pinarin ko a intalek mo dyaken, ki yapo dyimo. ⁸ Inanohdan da sa tabo innanawo kwaw dyira a intalek mo dyaken. Oyod a maawātan da a yapo ako dyimo, as inanohdan da a tinoboy mo yaken.

⁹ “Paydasal ko sa. Ki an siraw myanaya do lōbongaya a dya manganohed, ki paydasal ko saba, an dya sira lang intalek mwaya dyaken, ta dyira mo sa. ¹⁰ Tabo sa a dyira ko, ki dyira mo, kan tabo sa a dyira mo, ki dyira ko, as kan naidāyaw ako na a maynamot dyira. ¹¹ Īto danaw kangay ko dyimo, ta komaro ako nad lōbongaya. Ki sira, ki myan pa sa do lōbongaya. Mo Āmang, imo a masantwan, maynamot do panakabalin mo a akmas intoroh mwaw dyaken, ki aywanan mo pa sa tan māsa pakono sa tabo a akma dyaten. ¹² Do kayan ko paw dyira, inaywanan ko sa maynamot do panakabalin mo a intoroh mo dyaken. On, inaywanan ko sa maganay, kan abaw nabo dyira, malaksid do asaw a tawo a naikeddeng a mangay do pakarārayawan na tan matongpal naitolasaw do Masantwan a Tolas.

¹³ “On, makalo danaw kangay ko dyimo. Ki chirinen ko saw nya do kayan ko paya do lōbongaya tan maypataywaraw kasoyot kwaya a myan dyira.* ¹⁴ Intoroh ko dyiraw no chirin mwaya, ki inipsok da san tawotawo saya do lōbongaya maynamot ta machitōnos saba do lōbongaya a akma dyaken. ¹⁵ Iyahes kwaba dyimo, mo Āmang a pakarohen mo sa do lōbongaya. Ki no iyahes ko, ki kaaywan mo sira a yapo do panakabalin no Marahetaw a si Satanas nawri. ¹⁶ On, machitōnos saba dyirad dyaya manganohed do lōbongaya a akma dyaken. ¹⁷ Maynamot do chirin mwaya a pakayapwan no oyod, payparinen mo sa a machitatārek† a magsirsirbi dyimo. ¹⁸ Tinoboy ko sa do kapayngay da a tawotawo do lōbongaya akmas nakatoboy mwaya dyaken a mangay do lōbongaya. ¹⁹ Maynamot dyira, iparawat ko byay ko a madiman a pagsirbi dyimo tan oyod a machitatārek sa a magsirbi dyimo.” Nyaw binata ni Jesus.

No Kapaydasal ni Jesus Dyirad Tabo a Manganohed Dya

* 17:13 17:13 Jn. 3:29; 15:11; 16:24; Pilp. 2:2 † 17:17 17:17 Mana “masantwan” do salapen no Dyos.

²⁰ Tinongtong ni Jesus naydasal a kāna, “Sirabaw nanawhen kwaya lang paydasal ko, an dyi pa siraw manganohedaw anchi dyaken a maynamot do kapangnanawo da. ²¹ Mo Āmang, paydasal ko sa tan māsa dana sa a tabo a akmas kayan mwaya dyaken kan kayan kwaya dyimo. Komwan pakono sa a machasa dyaten tan anohdan dan tawotawo saya do lōbongaya a imo nanoboy dyaken. ²² Iyaw dayagaw a intoroh mo dyaken, ki intoroh ko na dyira tan māsa dana sa do aktokto da a akma dyaten: ²³ Myan ako dyira kan myan ka dyaken. Komwan pakono a maypataywaraw kasa da tan matonngan tawotawo do lōbongaya a tinoboy mo yaken kan chinadaw mo sa a akma do kadaw mwaya dyaken.

²⁴ “Āmang, chakey ko a siraw tawotawo a intalek mo dyaken, ki machiyan dyaken do hanyit tan maboya daw katan-ok ko. On, intoroh mo dyaken nya katan-ok ko a maynamot do kadaw mwaw dyaken kasakbayan pan nakaparswa no lōbongaya. ²⁵ Imom Āmang ko a malinteg, bigbigen abaymo no tawotawo saya do lōbongaya. Ki an yaken, taywara bigbigen koymo, kan siraw nanawhen ko saya, chapatak da a tinoboy mo yaken. ²⁶ Inpakatoneng koymo dyira, as kan nāw ko a mangipakatoneng tan myan dyira iyaw adaw mwaya dyaken kan tan yaken mismo a myan dyira.” Nyaw binata ni Jesus.

18

No Kalipot kan Katiliw ni Jesus

(Mt. 26:47-56; Mk. 14:43-50; Lk. 22:47-53)

¹ Nakatayokaw ni Jesus a naydasal so komwan, komnaro kan siraw nanawhen naw, as nakapamtang da do oksongaw* a Kidron. Do masngenaw do namtangan daw, myan tokon a kaolibwan. Ki si Jesus kan siraw nanawhen naw, ki kominwan sa daw. ² Si Jodas a manglilipot, chapatak narana sigod nawri a logar, ta pirmi sa a makpekpeh daw. ³ Dawa, nangay daw si Jodas. Inikwan na sa daw asaw a bonggoy no soldādo a taga Roma kan kadwan saw a para bantay so Timplo a tinoboy dan matotohos saw a papādi kan siraw no Parisyowaw. Naysoho sa a konso armas.

⁴ Ki maynamot ta chapatak a tabo ni Jesus nyaya ito a mapariparin dya, yangay na sa binayat, as nakaiyahes na sya dyira a kāna, “Sino chichwasen nyo?”

⁵ “Si Jesus a taga Nasaret,” inibay da.

“Yaken,† ki iya,” tinbay ni Jesus.

Ki si Jodas a manglilipot myan a machipaytēnek dyira. ⁶ Do nakaibaheyaw syan Jesus a, “Yaken, ki iya,” nyeng sa napasonod, as nakalba dad tana.

⁷ Ki pinirwa danan Jesus a inyahas dyira a kāna, “Samna! Sino oyod a chichwasen nyo?”

Tominbay dana sa a kon da, “Si Jesus a taga Nasaret.”

⁸ “Na! Inbahey ko naya dyinyo a yaken, ki iya,” binata ni Jesus dyira. “An yaken chichichwasen nyo, palobōsan nyo sa mayam rārayay ko saya.” ⁹ Binata naw nya tan matongpal inbahey naw a kāna, “Abaw nabo a aran asa dyirad intalek mwaya dyaken.”‡

¹⁰ Ki do dawri, myan bahayang ni Simon Pedro. Inasot na, as nakasintaw nas tobotoboyenaw no katotohosanaw a padi, ki naringodan do kawatan naw a tadyinya na. Iyaw ngaran nyaya tobotoboyen, ki Malko.

¹¹ Ki inbilin ni Jesus di Pedro a kāna, “Pasohoten mo bahayang mwaya! Bata mori an dichanan ko nyaya kalidyalidyat a inkeddeng dyaken Āmang?”

* **18:1** 18:1 Nya oksong, ki moyog an ammyan lang. Dawa, an kadwan, pangaranan das payahosongan. † **18:5** 18:5 Mana “Yaken, ki yaken.” Eks. 3:14; Jn. 8:28, 58; 13:19; 18:4-6 ‡ **18:9** 18:9 Jn. 6:39; 17:12

No Kaiparawat Da si Jesus di Anas

¹² Do dawri, siraw no soldādo saw kontodo kapitan daw kan siraw no para bantayaw so Timplo, tiniliw das Jesus, as nakabahod da sya, ¹³ as nakapanma da sya inyangay di Anas. Iya, ki katogangan ni Kaypas, iyaw no katotohosanaw a pādi do dawri a tawen. ¹⁴ Ki si Kaypas nangibaheyaw sya dyirad totorayen saw no Jodyo a maganaganay a madiman asa tawo a maynamot do tabo tawotawo. §

No Dāmo a Kapaglibak ni Pedro

(Mt. 26:69-70; Mk. 14:66-68; Lk. 22:55-57)

¹⁵ Do dawri, minonot si Simon Pedro di Jesus kontodo do asa paw a nanawhen ni Jesus.* Ki maynamot ta chapapatak danan katotohosanaw a padiw nyaya nanawhen, pinalobōsan na a nachirayay di Jesus a somindep do atataw no bahay na. ¹⁶ Ki si Pedro, nabidin do gagan do masngenaw do rowanganaw. Dawa, iyaw nanawhenaw a chapapatak no katotohosanaw a padi, naybidi do rowanganaw, as nakapachisarīta na do mabakesaw a magbantay do rowanganaw. Do dawri, inisdep nas Pedro.

¹⁷ Ki iyaw mabakesaw do rowanganaw, binata na di Pedro, “Imo abawriw asaw dyirad nanawhen naw no nawri a tawo?”

“Enggaw, yaken abaw!” initbay ni Pedro.

¹⁸ Do dawri, ki marokmeh. Siraw adīpenaw kan siraw magbanbantayaw, napanginmaya sas apoy, as nakapanangdang da. Dawa, aran si Pedro, nachangay dyira a nachipanangdang.

No Kaosisa Da di Jesus

(Mt. 26:59-66; Mk. 14:55-64; Lk. 22:66-71)

¹⁹ Ki do dawri, nanahahe nagritirwaw a katotohosan a pādi di Jesus maynamot dyirad nanawhen naw kan siraw innanawo naw.

²⁰ Tominbay si Jesus dya a kāna, “Pirmi ako nangnanawo do salapen da no āro a tawotawo. Tabo nakapangnanawo ko, ki naparin do sinagoga saw mana do Timplo a paychichipehan dan Jodyo. Aba polos intayo ko a chinirichirin. ²¹ Āngo panahahe mo dyaken? Iyahes mo pakono dyirad tawotawo saya a nakadngey dyaken, ta masigorādo a chapatak da sa tabo innanawo kwaw.”

²² Do nakabataw ni Jesus so nyaya, myan asa dyirad magbanbantayaw a masngen dya, ki pinitpit na, as nakabata na sya a kāna, “Aysa! Komwanoriw katbatbay mod katotohosan a pādi ah?”

²³ Ki tominbay si Jesus dya a kāna, “An naychirin akos madi, ipaneknek mo an āngo gatos ko. Ki an oyod inbahey kwaya, āngo sipatan mo dyaken?”

²⁴ Sinpangan na, inpayangay ni Anas di Kaypas a katotohosan a padi, kan nāw na sibabahod.

No Kapirwa no Kapaglibak ni Pedro

(Mt. 26:71-75; Mk. 14:69-72; Lk. 22:58-62)

²⁵ Ki ditā pan Pedro a naytēnek a nanangdang do yananaw no apoy, kan inyahes darana dya no kadwan saw a kon da, “Imo abawriw asa paw dyirad nanawhen naw?”

Ki naglibak danas Pedro a kāna, “Enggaw! Yaken paro?”

²⁶ Ki myan daw asa dyirad tobotoboyen naw no katotohosanaw a pādi a kabagyan no riningodanaw ni Pedro. Ki inyahes na, “Imo abawriw naboya kwaw a asa dyirad rārayay naw do kaolibwan?”

²⁷ Ki minirwa inlibak ni Pedro, kan nanyeng a minonyiw sabonganaw a manok.

Si Jesus do Salapen ni Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mk. 15:1-5; Lk. 23:1-5)

§ 18:14 18:14 Jn. 11:50 * 18:15 18:15 Si Apostol Juan nyaya. Jn. 1:40; 13:23; 20:2; 21:24

²⁸ Do kapaysesēdang naranaw, do nakatayoka danaw no nakaosisa da si Jesus do yanan Kaypas, ki inyangay dan totorayen saw no Jodyo si Jesus do palasyowaw no gobirnadador a taga Roma. Ki siraw totorayen saw no Jodyo, ki somindep saba do palasyowaw no gobirnadador tan dyi sa maibidang a malapos. Ta sigon do linteg da, ki maparin saba a machakan do Pista no Nakahabasaw no Anghilaw an somdep sa do bahay no Dya-Jodyo.

²⁹ Dawa, si Pilato a gobirnadador do dawri, minohbot, as nakaiyahes na sya dyira a kāna, “Āngo pangidaroman nyos nyaya tawo?”

³⁰ Initbay da dya a kon da, “Samna! Inyangay namen aba dyimo nyaya tawo, an dya nakaparin so gatos.”

³¹ Ki binata ni Pilato dyira a kāna, “Inyo makatoneng ah! Inyo manoroh so kaokom na sigon do myanaw do linteg nyo.”

Ki tominbay sa dya a kon da, “Namna! Aryoriw kalintegan namen a mangdiman so asa tawo?” ³² Naparin nyaya tan matongpal binataw ni Jesus an maypāngo kadiman na.†

³³ Naybidi si Pilato do palasyowaw, as nakapatawag nas Jesus. Inyahes na dya a kāna, “Āngo? Imoriw āri daw no Jodyo?”

³⁴ Ki tinbay ni Jesus a kāna, “Yapori do pangtoktwan mo nyaya iyahes mo mana myan nangibahey dyimo tan iyahes mo?”

³⁵ Ki initbay ni Pilato a kāna, “Kanamna! Bata mo anwan Jodyo ako ah? Sirayaw kapayngay mwaya a Jodyo kan siraw matotohosaya a papādiw mismo a nangiparawat dyimo dyaken. Āngo pinarin mo ta dawa?”

³⁶ Ki inatbay ni Jesus a kāna, “Do dyaba lōbong yanan pagtorayan ko. An magāri ako do dya lōbong, ayket na, machigobat saw rārayay ko saw tan dya kwa maiparawat dyirad totorayen daw no Jodyo. On, magāri akwaba do lōbongaya.”

³⁷ Binata ni Pilato dya a kāna, “Ayket, an komwan, asa ka a āri! Oyodori?”

Ki inatbay ni Jesus a kāna, “Oyod nabata mwaya a āri ako. Nawriw nangayan kod lōbongaya a naiyanak iyaw no kapaneknek ko so oyod. Ta no sino a madaw so oyod, ki adngeyen na yaken.”

³⁸ “Oyod? Āngo nawri?” binata ni Pilato.

No Kaikeddeng no Kadiman ni Jesus

(Mt. 27:15-31; Mk. 15:6-20; Lk. 23:13-25)

Katayoka ni Pilato a nangibahey so nyaya, minohbot dana a minirwa a nangay dyirad Jodyowaw, as nakabata na sya dyira a kāna, “Abayaw nachichwasan kwa gatos na a panghapan ko a mangikeddeng so kaokom na. ³⁹ Ki sigon do dadakay nyowaw a mapakakaro akos asa nabahod dyinyo kāda Pistan Nakahabas no Anghil, chakey nyori a pakakarohen ko nyaya āri nyo a Jodyo?”

⁴⁰ Ki insigīda inngēngengey da a kon da, “Engga! Iyabaw nawri a tawo! Si Barrabas chakahey namen!” Ki si Barrabas, ki asa a tolisan.

19

¹ Nakatayoka no nawri, inpahap ni Pilato si Jesus dyirad soldādo naw, as nakaipasaplit na sya. ² As siraw soldādwaw, namahokon sas korona na a sangasanga no manōlokaw a kayo, as nakapangay da syad oho naw, as nakakekeh da syas akmaw obi so kita a kekeh no āri. ³ Naytatādi sa minsipsipat di Jesus a nangibahebahey sya a kon da, “Mabyay pakono Āri dayan Jodyo!”

⁴ Do dawri, minirwa minohbot si Pilato, as nakabata na sya dyirad Jodyowaw a kāna, “Sichangori, pahboten ko dyinyo tan mapatakan nyo a abaw nachichwasan ko a gatos na a panghapan ko a mangikeddeng so kaokom na.”

† 18:32 18:32 Jn. 12:32-34

⁵ Minohbot si Jesus do dawri a sikokorona so sangasanga saw no manōlok a kayo kan sikekekeh pa so akmau obi so kīta a kekeh no āri. Do dawri, binata ni Pilato dyira, “Chaya dyaw tawowaya!”

⁶ Ki do nakaboya daw syan matotohos saw a papādi kan siraw para bantayaw so Timplo, nanyeng da inngēngengey a kon da, “Ipailansa mod kros! Ipailansa mo do kros!”

Ki binata ni Pilato dyira a kāna, “Inyo danaw makatoneng ah! Inyo danaw mangilansa sya do kros. Abayaw nachichwasan ko a gatos na a panghapan ko a mangikeddeng so kaokom na.”

⁷ Inatbay dan Jodyowaw si Pilato a kon da, “Sigon do linteg namen, machita madiman maynamot ta inpaneknek na a iyaw Anak no Dyos.”

⁸ Do nakadngeyaw syan Pilato so nyaya chirin da, naypangay danaw nakāmo na.

⁹ Do dawri, pinaybidi dana ni Pilato si Jesus do palasyowaw, as nakapirwa narana nanahes dya a kāna, “Taga dino ka?”

Ki inatbay aba ni Jesus.

¹⁰ “Āngo dyi mwa atbayan?” binata ni Pilato dya. “Chapatak mo abawri a myan dyaken toray a mapakakaro mana mapailansa dyimo do kros?”

¹¹ Initbay ni Jesus a kāna, “Aba polos toray mo dyaken, an dya itoroh no Dyos. Dawa, rakorakoh gatos da no tawotawo saw a nangiparawat dyaken dyimo kan iyaw gatos mo.”

¹² Do nakadngeyaw syan Pilato, posposan na pakakarohen si Jesus. Ki do dawri, nāw da inngēngengey no Jodyowaw a kon da, “An pakakarohen mo nawri a tawo, sīt abaymon Impirador. Ta aran sino a mapatnek so inawan na a mayparin a āri, kontraen nas Impirador.”

¹³ Do nakadngeyaw syan Pilato so inchirin daw, pinahtot naranas Jesus, as nakangay na naydisnad disnan naw no pangokoman do yananaw a mayngaran so “Ratag a Bato.” Do Hebreo a chirin Jodyo, ki “Gabata.”

¹⁴ Do dawri, makey dana mayegen araw do kasakbayanaw no araw no pista da a araw a kapangisagāna da. Binata ni Pilato dyirad Jodyowaw a kāna, “Chadyaw āri nyowaya!”

¹⁵ Ki inngēngengey da a kon da, “Ipadiman mo! Ipadiman mo! Ipailansa mo do kros!”

“Namna! Chakey nyori a ipailansa ko āri nyowaya do kros?” inyahes ni Pilato dyira.

Ki inatbay dan matotohos saw a papādi a inngengey, “Abaw matarek a āri namen, an dya iyaw no Impiradoraw!”

¹⁶ Do dawri, inparawat ni Pilato dyira a mailansa do kros.

No Kailansa Da si Jesus do Kros

(Mt. 27:32-44; Mk. 15:21-32; Lk. 23:26-43)

¹⁷ Dawa, inpasabhay dan soldādwaw krosaw di Jesus, as nakahbot da do Jerosalem a nangay do “Logaraw no Bangabanga.” Do Hebreo a chirin Jodyo, ki mayngaran so Golgota. ¹⁸ Dawriw nangilansaan da sya, kan myan pa saw dadwa nailansa do maybītaw ni Jesus, as si Jesus nanghobok. ¹⁹ Ki do dawri, nangipapatolas si Pilato so pinangay da do krosaw ni Jesus. No naitolas, ki “SI JESOS A TAGA NASARET A ĀRI DAN JODYO.”

²⁰ Āro dyirad Jodyo saw nakabāsa so nyaya, ta naitolas do chirin dan Hebreo, Latin, kan do chirin a Griego, as kan masngen nakailansaan ni Jesus do syodadaw.

²¹ Ki nangay saw matotohos saw a papādi dan Jodyo di Pilato, as nakairiklamo da sya dya a kon da, “Itolas mo aba, ‘Āri Dan Jodyo.’ Komwan pakono itolas mo ah, ‘Binata no nya tawo a iyaw Āri dan Jodyo.’ ”

²² Ki naskeh si Pilato, kan binata na dyira a kāna, “No tayoka ko a intolas, matādyan paba.”

²³ Do nakatayoka daw a nangilansa si Jesus, inhap dan soldādwaw laylay na saw, as nakapaychapat da sya a bininglay, kan nakatataysan da. Inhap da paw no makatayrahemaw a laylay na. Ki iyaw nya, aba polos so saip. ²⁴ Ki no bata dan soldādwaw do katakatayisa dyira, “O, piripiriten tabaw nyaya, ta magbibinonot ta an sino akin dyira sya.”

Ki no nyaya, namarin tan matongpal danaw no naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna, “Naychacharwan daw laylay ko saw, kan nagbibinonotan daw makatayrahemaw a laylay ko.”*

²⁵ Do dawri, do masngenaw do krosaw ni Jesus, myan a naytēnek si ānang na kan si ikit na a kakteh ni ānang na, as kan si Maria a baket ni Kleopas, as kan si Maria a yapo do Magdalena.

²⁶ Do nakaboyaw ni Jesus a myan a naytēnek do masngenaw di ānang na iyaw nanawhen naw a oyod nas chinadaw, binata na di ānang na a kāna, “Ānang, ibidang mo nya a anak mo.” ²⁷ Somnarono, inbahey na do nanawhen naw a kāna, “Ādi, ibidang mo nya a ānang mo.”

Ki yapo do dawri a ōras, pinachiyen no nya nanawhen si ānang ni Jesus do bahay na, as kan inbidang na a akmay ānang na.

No Kadiman ni Jesus

(Mt. 27:45-56; Mk. 15:33-41; Lk. 23:44-49)

²⁸ Sinpangan na, do dawri a namarin, chapatak danan Jesus a pinatayoka na a tabo intorohaw ni Ānang na a parinen na, ki tan matongpal danaw naitolasaw do Masantwan a Tolas, binata na, “Mawaw akwaya.” ²⁹ Ki myan do dawriw asa angang a napno so naysoka a palek. Dawa, napatneb saw soldādwaw so soka do dadyi, as nakapatap da sya do atngenhaw no isopo a tamek, as nakapagolo da syad bibyaw ni Jesus. ³⁰ Do nakatahamaw ni Jesus so naysokaw a palek, binata na a kāna, “Tayoka dana.” Do dawri, nagdomog, as naybitos byay na do nakaiparawat naw so ispirito na di Āpo Dyos.

No Kabono Da so Bakrang ni Jesus

³¹ Do dawri a araw, ki Araw a Kapagsagāna, kan no somaronwaw a araw, ki iyaw kasisītaan a Araw no Kapaynaynahah maynamot ta maggedan kan pista daw a Nakahabas no Anghil. Maynamot ta chaskeh da no Jodyowaw a ditā da daw a malodyit no nailansa saw do Araw a Kapaynaynahah, yangay da chindaw no totorayen daw no Jodyo di Pilato a ibilin na mapotot kokod da no nailansa saw tan malisto sa madiman, as sinpangan na,, mapakaro inawan daw do kros daw.

³² Dawa, siraw soldādwaw, nangay da a pinotopotot saw kokodaw no dadwaw a kinayrayay ni Jesus a nailansa. ³³ Ki do kakwan daranaw di Jesus, naboya da a nadiman dana, dawa, pinotot da pabaw kokod naw. ³⁴ Ki aran komwan, pinabono pa no asa dyira do soldādo saw chibot naw do bakrangaw ni Jesus. Ki insigīda namsot raya kan ranom.† ³⁵ No tawowaw a nakaboya so nya, inpaneknek na tan anohdan nyo. No inchirin naw, ki oyod, kan aba polos kapagmangamanga na a maynamot do inpaneknek naw, ta oyod a namarin nyaya.

* **19:24** 19:24 Sal. 22:18 † **19:34** 19:34 Siraw nagadal so Bibly, ki batahen da a do kadiman ni Jesus, ki pinabtak naw pōso na (Sal. 69:20-21). As dawa, namsot ranom kan raya (Jn. 7:37-39; 1 Jn. 5:6-8). Maynamot do nakaidātonaw ni Kristo so byay na, chiban nyod Isa. 53:7-12; Jn. 1:29; Ara. 8:32-33; 1 Kor. 5:7; 1 Ped. 1:19; Pal. 5:6.

³⁶ Naparin sa tabo nyaya tan matongpal naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna, “Abaw aran asa dyirad tohang naw a napotot.”[‡] ³⁷ As myan paw naitolas do Masantwan a Tolas a kāna, “Chiban danchiw no chinibotan daw.”[§]

No Kaitanem Da si Jesus

(Mt. 27:57-61; Mk. 15:42-47; Lk. 23:50-56)

³⁸ Do nakatayokaw no nyaya naparin, nangay si Jose a taga Arimatea di Pilato a nangdaw so bangkayaw ni Jesus. Si Jose, ki asa nanganohed di Jesus. Ki maynamot ta mamō dyirad totorayenaw no Jodyo, inbahey naba do āro a tawotawo a iya, ki asa rārayay ni Jesus. Do nakaipalōbosaw syan Pilato, yay na inhap inawan naw ni Jesus, as nakaikaro na sya.

³⁹ Ki myan pa nachangay di Jose si Nikodemo,* iyaw tawowaw a nangay di Jesus do asaw a kamahep. Nangyonot si Nikodemo so nasorok a tatdo a poho a kakilo a bangbanglo a mayngaran so mirra kan aloe a pangbalsamar. ⁴⁰ Inhap daw inawanaw ni Jesus, as nakabedbed da sya so mananaro saw a lamilamit kontodo bangbanglwaw, ta nawriw dadakay dan Jodyowaw a kapangitanem. ⁴¹ Ki do masngenaw do nakailansaanaw ni Jesus, myan logar daw a kakaywan. Do dawri, myan asa tanem a aschip a bayo pa a nabangbangan kan ari pad abo bangkay a naitanem daw. ⁴² Ki maynamot ta Araw a Kapagsagāna dan Jodyo do dispiras no Arawaw a Kapaynaynahah, chakey da a alistwan a itanem si Jesus. Dawa, yangay da a pinakabat do irahemaw no aschip do dawri, ta masngen.

20

No Kapagōngar ni Jesus

(Mt. 28:1-8; Mk. 16:1-8; Lk. 24:1-12)

¹ Masari pa do kamabekas no manōmaw a araw no lawas, ki nangay si Maria Magdalena do aschipaw a nakaitanman ni Jesus. Do nakawara naw daw, naboya naw rowanganaw no aschip, ki naywangan, ta nabadede a nachibawaw aneb naw a bato. ² Dawa, nayyayo si Maria a nangay di Simon Pedro kan iyaw asaw a nanawhen* ni Jesus a oyod nas chinadaw. Binata na dyira a kāna, “Taywaran ari paw inawanaw ni Apo do irahemaw no aschip? Inhap daw, kan chapatak namen abaya an dino pinangayan da sya.”

³ Dawa, nanyeng sa Pedro kan iyaw asaw a nanawhen a minohtot a nangay do aschipaw. ⁴ Nayyayo sa dadwa, ki chinmah na si Pedro no rārayay naya, kan nakapanma a nakarapit do aschipaw. ⁵ Do nakawara naw daw, nakadokōt a namalid sya do irahem, ki somindep aba. Naboya na a myan pa daw mananaro saw a lamilamit a pinangbedbed das Jesus. ⁶ Ki do nakawaraw ni Simon Pedro, taros a somindep do irahemaw no aschipaw, as kan aran iya, ki naboya na a myan daw siraw mananaro saw a lamilamit. ⁷ Myan pa daw iyaw panyowaw a pinay dad oho naw. Ki iyaw nya panyo, ki nahon kan nachitarek do bīt naw. ⁸ Do dawri, iyaw nanmaw a nakarapit do aschipaw, ki aran iya, ki somindep do irahem. Do nakasdep naw kan nakaboya naw so naparinaw daw, ki nanganohed a nagōngar si Jesus. ⁹ Do dawri, dyi da pa maawātan naitolasaw do Masantwan a Tolas a mirwa mabyay si Jesus.

¹⁰ Katayoka no nawri, somnabat saw dadwaw a nanawhen ni Jesus.

No Kapaboya ni Jesus di Maria Magdalena

(Mt. 28:9-10; Mk. 16:9-11)

[‡] 19:36 19:36 Eks. 12:46; Nom. 9:12; Sal. 34:20   [§] 19:37 19:37 Sak. 12:10; Pal. 1:7   * 19:39 19:39 Jn. 3:1-2; 7:50   * 20:2 20:2 Si Apostol Juan nyaya. Jn. 1:40; 13:23; 18:15; 21:24

¹¹ As si Maria Magdalena, ki nabidin pa a maytēnek do gaganaw no aschip a tomanyitanyis. Ki do kayan naw a tomanyis, pinaybokot na pinalid do irahemaw no aschipaw. ¹² Ki do dawri, nakaboya so dadwa sa a anghil a nakalaylay so maydak a myan sa maydisna do inohwananaw kan tinokaranaw no yananaw no bangkayaw ni Jesus do kayan na paw daw.

¹³ “Ādi, āngo itanyis mo?” inyahes dan anghilaw dya.

“On, ata, inkaro dayas Āpo ko, kan chapatak ko abayaw napayan da sya,” initbay ni Maria.

¹⁴ Ki do nakabata naw so nyaya, minidit do dichodan naw. Ki nakaboyas asa maytēnek a si Jesus nawri, kan nailasin naba a si Jesus.

¹⁵ Sinpangan na, inyahes ni Jesus dya a kāna, “Āngo itanyis mo? Sino chichichwasen mo?”

Ki no chapatak ni Maria, iyaw no mangaywanaw so kakaywanaw. Dawa, binata na dya a kāna, “Ay on, mo Sir, an imo nangikaro sya, ibahey mo pa an dino yanan na tan yangay ko a ipahap.”

¹⁶ Ki tinbay ni Jesus a kāna, “Maria.”

Nanyeng do dawri a sinalap ni Maria, as nakabata na sya do chirin da a Hebreo, “Rabboni!” No chakey na batahen, ki “Maistro.”

¹⁷ Sinpangan na binata ni Jesus dya a kāna, “Aryan mo yaken mo Maria, ta ari akpad naybidi do yanan Āmang, basbāli a yay mwa ibahey dyirad nanawhen ko saw a maibidang a kakakteh ko a maybidi ako nad Āmang ko a Āmang nyo a iyaw Dyos ko a Dyos nyo.”

¹⁸ Do dawri, komnaro daw si Maria Magdalena a nangay a nangibahey dyirad nanawhenaw ni Jesus a kāna, “Nayboya kamyaw kan si Āpo!” Do dawri, inpadāmag na pa dyiraw no inbahey naw dya.

*No Kapaboya ni Jesus Dyirad Nanawhen Naw
(Mt. 28:16-20; Mk. 16:14-18; Lk. 24:36-49)*

¹⁹ Do kamahepaw no nawri a Domingo, naychipeh saw nanawhenaw ni Jesus do asaw a bahay. Nangneb sa, as nakaibalonet das aneb saw a maynamot do kāmō daw dyirad totorayen daw no Jodyo. Ki sinpangan na,, naychihat a myan si Jesus a naytēnek do salapen daw, kan binata na dyira a kāna, “Myan pakono kaydamnayan no kapangtokto nyo!” ²⁰ Ki do katayoka naw a nangibahey so nyaya, inpaboya na dyiraw no tanoro na saw a nayaman lansa kan bakrang naw a nabono. Do dawri, taywara chinasoyot daw nakaboya daw si Āpo.

²¹ Minirwa dana naychirin si Jesus dyira a kāna, “Myan pakono kaydamnayan no kapangtokto nyo! Akmas nakaitoboyaw dyaken Āmang, komwan katoboy ko dyinyo.” ²² Katayoka na nangibahey syay, inalopan na sa, as nakaibahey na sya a kāna, “Rawaten nyo pakono iyaw Ispirito Santo a omyan dyinyo. ²³ Tan komwan, an mamakawan kamo so aran sino a nakagatos, napakawan dana do Dyos. Amnan dyi nyo a pakawanen, mapakawan abanchi no Dyos.”

No Dya Panganohdan ni Tomas

²⁴ Do dawri a ahap a nakapaboya ni Jesus dyirad nanawhen na saw, ki abo daw si Tomas a mayngaran so “Singin” a aran iya, ki asa dyirad dosi saw a nanawhen ni Jesus. ²⁵ Do nakaboya daw sya no kadwan saw a nanawhen na, binata da dya a kon da, “Nayboboya kamyaw kāda Āpo!”

Ki initbay ni Tomas dyira a kāna, “An dyi kwa maboya kan masalid nayaman saw no lansa do tanoro na saw kan dyi kwa masalid bigar naw do bakrang naw, manganohed akwaba.”

²⁶ Do nakatayokaw no makadominggo, minirwa dana sa a naychipeh siraw nanawhen saw ni Jesus do bahayaw, as kan do dawri, myan danas Tomas dyira. Ki aran naibalonet aneb saw, naychihat a myan danas Jesus a naytēnek do salapen daw, kan binata na a kāna, “Myan pakono kaydamnayan no kapangtokto nyo!”

²⁷ Sinpangan na, pinerreng nas Tomas, as nakabata na sya dya a kāna, “Imom Tomas, cha dyaw tanoro ko saya! Saliden mo nayaman saya no lansa, as kasalid mos bakrang kwaya. Pakarohen mo nawri a kapagmangamanga mo kan manganohed ka na.”

²⁸ Ki do dawri, binata ni Tomas dya a kāna, “Imom Āpo ko kan Dyos ko!”

²⁹ Ki binata ni Jesus dya, “Changori, manganohed ka na, ta naboya mo na yaken. Ay, āngo a kagāsāt da no tawotawowaw a manganohed dyaken a aran dyi da yaken a maboya!”

No Panggep no Nya Libro

³⁰ Arwāro paw makaskasdāaw a pinarin Jesus do salapen dan nanawhen na saw, ki naitolas saba tabo do dyaya libro. ³¹ Ki naitolas saw nyaya do dya libro tan anohdan nyo a si Jesus iyaw Kristo a Anak no Dyos, as kan maynamot do kapanganohed nyo dya, myan anchiw abos pandan a byay nyo.

21

No Kapaboya ni Jesus Dyirad Papito Saw a Nanawhen Na

¹ Katayoka no nawri, minirwa dana napaboyas Jesus dyirad nanawhen na saw do Minanga a Tiberyas.* Komwan nakapaboya na dyira: ² Do naypisa, naychipeh sa Simon Pedro, Tomas a mayngaran so “Singin,” si Natanael a taga Kāna do probinsya a Galilya, siraw anakaw ni Sebedeo, kan sira paw dadwaw a nanawhen ni Jesus.

³ Ki binata ni Simon Pedro dyira a kāna, “Mangay ako pa magkalap.”

“Machangay kami ah!” binata da tabo. Dawa, nayabang sa a naychararakan a nagsigay, ki aba polos nahap da.

⁴ Do kapaysesēdang naranaw, myan si Jesus a naytēnek do aptanaw, ki nalasin daba no nanawhen na saw. ⁵ Ki ngineyan na sa a kāna, “Inyom Sit, aba no nahap nyo a among ah?”

“Polos,” initbay da.

⁶ Ki binata na dyira a kāna, “Ipakat nyo sigay nyowaya do kawananayan abang nyo tan makahap kamo.”

Insigīda da a inpākat do makawanaw no abang da. Ki do nakaipakat daw sya, napasakay da paba do abang daw a maynamot do karon nahap da.

⁷ Sinpangan na, binata no nanawhenaw a oyod nas chinadaw ni Jesus di Pedro, “Aysa! Si Āpo nawri!”

Ki do nakadngeyaw syan Simon Pedro so binata naw a, “Si Āpo nawri,” nyeng na inbarikis laylay naw, ta sibahabahas, as nakagtos nad ranomaw, as nakapakaraya na.

⁸ Ki siraw rārayay na saw, nabidin sa do abangaw a nanggoyod so sigayaw a napnos among a nandad nakapakaraya da. Oyod saba mabawa do aptanaw. Myan ngataw asa gasot a kamitros so kabawa.

⁹ Do nakapakaraya daranaw, naboya da nanginmayaw apoyaw a myan danaw among a mapasopaso, as kan myan paw tināpay. ¹⁰ Binata ni Jesus dyira a kāna, “Iyangay nyo dyaw kadwan saya kahahap nyo a among.”

¹¹ Do dawri, naybidi si Simon Pedro a somnakay do abangaw. Sinidongan naw rārayay na saw a manggoyod so sigayaw a napnos rarakoh saw a among tan pakarayahen da. No bidang da no amongaw, ki asa gasot, dadima poho, kan tatdo a tabo. Ki aran komwan karon amongaw, napirit abaw sigayaw.

* **21:1** 21:1 Minanga a “Tiberyas” mana “Galilya.”

¹² Sinpangan na, binata ni Jesus dyira a kāna, “Mangay kamo na dya, ta may kamo na magarmosal.”

Ki aba polos makaitored dyira a nanahes an sino iya, ta chapatak darana a iya, ki si Āpo.

¹³ Sinpangan na, kinamet ni Jesus tināpayaw kan iyaw no amongaw, as nakai-bonong na sya dyira.

¹⁴ Nyaw chatatdo no nakapaboya ni Jesus dyirad nanawhen na saw nakatayoka no nakapagōngar naw.

Si Jesus kan si Pedro

¹⁵ Do nakatayoka daw a komninan, inyahes ni Jesus di Simon Pedro a kāna, “Simon a anak ni Juan, oyodori a ipateg mo yaken a mangamangay pa kan siraw kadwan saya dya?”

Initbay ni Pedro dya a kāna, “Mo Āpo, taywara chapatak mwa chadaw koymo.”

“Na, an komwan, dāmen mo saw no manganohedaya dyaken a akma siras orbonaw a karniro,” binata ni Jesus.

¹⁶ Ki pinirwa danan Jesus a binata a kāna, “Simon a anak ni Juan, oyodori a ipateg mo yaken?”

Initbay ni Pedro, “Mo Āpo, taywara chapatak mwa chadaw koymo.”

“An komwan,” inbahey ni Jesus dya, “onongan mo saw manganohedaya dyaken a karniro ko.”

¹⁷ Sinpangan na, pinitdo danan Jesus a inyahes dya, “Simon a anak ni Juan, oyodori a chadaw mo yaken?”

Nagmamayo si Pedro do nakapitdwaw sya inyahes ni Jesus a kāna, “Chadaw mori yaken?”

Initbay ni Pedro dya a kāna, “Āpo, chapatak mo tabo, as kan chapatak mo kadaw ko dyimo.”

Ki binata ni Jesus, “Dāmen mo saw manganohedaya dyaken a karniro ko. ¹⁸ No ibahey ko dyimo, ki oyod. Do kabaro mo, nagrobwat ka kan nakangay ka do aran dino a chinakey mo. Ki anchan malkem ka na, maydedpa kanchi kan matarek anchiw ombahod so tanoro mo saya, as kaiyangay nanchi dyimo do dyi mwa chakey a ngayan.” ¹⁹ Nyaw binata ni Jesus an maypāngo kadiman Pedro a pakaidayāwan ni Āpo Dyos. Sinpangan na, binata na dya a kāna, “Nāw mwa monot dyaken!”

No Kapachisarsarīta ni Jesus di Pedro a Maynamot di Juan

²⁰ Do kapagrobwat daw, minidit si Pedro, ki naboya na iyaw nanawhenaw a oyod nas chinadaw ni Jesus a minonot dyira. Iyaw nyaw nanarengaw di Jesus do nanawdyaw a kapangmalem da a nanahes sya a “Āpo, sino manglipot dyimo?”†

²¹ Do nakaboyaw sya ni Pedro, inyahes na di Jesus a kāna, “Na, maypāngo maynamot dya, mo Āpo?”

²² Ki tinbay ni Jesus a kāna, “An chakey ko sibibyay mandanchan maybidi ako, riribok mori? Machita a imo monot dyaken.”

²³ Maynamot do dyaya inchirin ni Jesus, naiwaras dāmag dyirad nanganohedaw di Jesus a dya madiman nya nanawhen. Ki nawri abaw chakey a batahen Jesus, ta no inbahey naw lang ki, “An chakey ko a sibibyay mandanchan maybidi ako, riribok mori?”

No Pandan Na

²⁴ Iyaw nyaya nanawhen a minonot da Jesus kan si Pedro, ki yaken. Paneknekan ko sa tabo naitolasaya a maynamot di Jesus, ta yaken mismo a nangitolas sya. As chapatak namen a tabo saw nya a naitolas, ki oyod.

† 21:20 21:20 Jn. 13:23-25

²⁵ Arwāro pa saw pinariparin Jesus. Malabit a an naitolas sa tabo, ki mahap aban lōbongayaw no kāron libro a pakaitolasan da.

Siraw Pinariparin Dan Apostolis Saw No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Libro

Do nyaya libro a Aramid, ki tinongtong ni Lokas nangibahey so maynamot do Maganay a Dāmag a maynamot di Jesus. Do nanomaw a libro ni Lokas, ki inbahey na a maynamot do kangayaw ni Āpo Jesus do lōbongaya kan iyaw pinariparin naw do kayan na dya. Ki do dyaya a libro a Aramid, ki inbahey ni Lokas a maynamot do kapangiwaras so Maganayaya a Dāmag a yapo do Jerosalem a mandad nakapakarapit na do syodad a Roma do yananaw no inspirador da. No naitolas na do dyaya a libro, ki siraw makaskasdāaw saw a pinariparin dan apostolis saw, naten dana da Pedro kan Pablo, kan siraw napariparinaw dyirad nanganohed saw a maynamot do nakapanganohed da di Jesus. Inbahey na pa a maynamot do kangayaw no Ispirito Santo a mangpayit kan somidong dyira do kapangasaba da (Jn. 14:16-17; Ara. 2:1-47). Si Lokas a mismo, ki inpaneknek na saw kadwan a napariparin, ta nachangay di Pablo do kadwan saw a byahi na. Dawa, an kadwan, myan naitolas do dyaya libro a, “yamen” mana “namen.”

Do sakbay a kapaybidi ni Jesus do hanyit, ki binilin na saw nanawhen naw a basta mangay sa do intīro a lōbong a mangyangay so Maganayaya a Dāmag dyirad tabo a tawotawo. Binata na a kāna, “Mangay kamo dyirad tabo tawotawo do intīro a lōbong, ta payparinen nyo sa nanawhen ko ... nanawhen nyo sa a magtongpal do tabo inbilin ko dyinyo” (Mt. 28:19-20). Dawa, somniknan saw apostolis saw a nangaskasaba so Maganayaya Dāmag yapo do Jerosalem, kan nakarapit sa do probinsya a Jodya kan Samarya kan aran mateng saw a idiidi do lōbong (1:8). Do irahem no tatdo a poho a katawen, nakarapit Maganayaya Dāmag do syodad do Roma (28:16-31), kan dawri abaw nagsardengan na, ta sichangori, ki oyod a maiwarwaras dana do intīro a lōbong.

Ki do dawri pa a chimpo, nanganohed sabaw totorayen daw no Jodyowaw, ta inapati da a si Jesus abaw Mesias da. No lang myan do aktokto da, ki iyaw kapagtongpal daw do linteg. Rakoh kakey da a mangpenpen so minsahyaw da Pedro kan Juan. Dawa, pinadas da sa a dimanen, as kan oyod a diniman da si Santiago. Ki aran komwan, alit na nayparo dana saw manganohed di Jesus a maynamot do sidong no Ispirito Santo dyira. Maynamot dyirad manganohed saw, ki kararaw a tinongtong daw nabayabayat do atataw no Timplo, as kan nāw da indaydāyaw si Āpo Dyos. Siraw tabo tawotawowaw, ki inanyib da saw manganohed saw, as kan kararaw, ki myan saw bayo a nanganohed a pinarapa ni Āpo Dyos dyirad sigodaw a nanganohed (2:47).

Dawa, intolas ni Lokas do dyaya a libro siraw pinariparin dan apostolis saw tan ipaneknek na dyirad Jodyo saw a oyod a nagōngar si Jesus. Tan komwan, mapatakan da a si Jesus iyaw Kristo a Mesias a mangisalākan dyira.

Āro saw Jodyo a nanganohed di Jesus, ki arwāro paw Dya-Jodyo a nanganohed. Ki no bata dan Jodyo saw, maisalākan sabaw Dya-Jodyo, an dyi sa monot do dadakay dan Jodyo. Dawa, inpakatoneng ni Āpo Dyos dyirad apostolis saw a aran sino, Jodyo mana Dya-Jodyo, ki maisalākan, kan omyan Ispirito Santo dya maynamot lang do kapanganohed di Jesus Kristo (10:1-11:18; 15:1-34). Nyaw kapatakan ta sya a iyaw chirin no Dyos a nanma naipakatoneng dyirad Jodyo saw a maynamot do kapangisalākan na so tabo tawotawo, ki naitoroh dana do tabo a tawotawo. Dawa, aran sino a manganohed di Āpo Jeso-Kristo, ki maisalākan.

Arwāro paw napariparin a dya naitolas do dyaya libro. Aran mabāsa ta a maynamot do āro saw a makaskasdāaw a napariparin, ki mabāsa ta pa a maynamot do āro saw a lidyat a naporin dyirad nanganohed saw.

No Naychakarwan no Nya Libro

No kapagsagāna dan apostolis a mangipaneknek 1:1-26

No kapangasaba dan apostolis do Jerosalem 2:1-8:3

No kapangasaba dan apostolis do Jodya kan Samarya 8:4-12:25

No kapangasaba ni Pablo 13:1-28:31

No manōma a kapagbyahi ni Pablo 13:1-14:28

No kapachimiting da do Jerosalem 15:1-35

No somarono a kapagbyahi ni Pablo 15:36-18:22

No chatatdo na a kapagbyahi ni Pablo 18:23-21:16

Do Jerosalem, Sesarea, kan Roma 21:17-28:31

Aramid Siraw Pinariparin Dan Apostolis Saw

Pakatoneng

¹ Dyimom Teopilo, Do nanomaw a tolas ko, ki intolas ko a maynamot dyirad tabo saw a pinariparin ni Jesus kan iyaw nakapangnanawo naw a nakayapo do nakasiknan naw a mangnanawo a ² mandad arawaw a nakapaybidi syan Āpo Dyos do hanyit. Ki do sakbay no nakapaybidi naw do hanyit, maynamot do panakabalin no Ispirito Santo, tinokos naw bilin naw dyirad apostolis* na a pinidi na a tobotoboyen na. ³ Ta do katayokaw no nakadiman kan nakapagōngar na, nasanyib si Jesus a napaboya dyira† do irahem no apat a poho a karaw, as kan āro pinarin na a pangipaboya na a sigorādo a nagōngar. On, napaboya dyira, kan inbahebahey na dyiraw maynamot do pagāryan no Dyos.

⁴ Do naypisa, do nakapaychipeh daw no nanawhen na, inbilin ni Jesus dyira a komaro saba do Jerosalem, ta panayahen daw kangayaw no Ispirito Santo dyira. Binata na dyira a kāna, “Panayahen nyo paw inkaryaw ni Āmang ko dyinyo a iyaw binata ko naw dyinyo do nakarahan. ⁵ Si Juan a Bawtista, ki binawtisan naw tawotawo so ranom. Ki papere dana karaw, as mabawtisan kamonchis Ispirito Santo.”‡

No Kapaybidi ni Jesus do Hanyit

⁶ Do nakapirwa daranaw a naychipeh, inyahes dan apostolis saw di Jesus a kon da, “Āpo, narapit danawriw ōras a kabangon mo a mirwa so torayen namen do dya Israel tan dyi dana Romano mangitoray dyamen?”

⁷ Ki tominbay si Jesus dyira a kāna, “Naitoroh aba dyinyo kapakatoneng so chimpo mana ōras a kaparin nawri, ta si Āmang ko moyboh a myan so toray a mangikeddeng so mapariparin do masakbayan, ⁸ basbāli a anchan mangay Ispirito Santo a omyan dyinyo, matorohan kamonchi so panakabalin tan inyo dananchiw mangsaksi dyaken. On, do Jerosalem saksyan nyonchi yaken, kan do intīro a Jodya kan Samarya, as kan aran mababawa saya a loglogar do intīrwaya lōbong.”

⁹ Do nakabata naw so nyaya, in-īnot a naypatohos si Jesus do hanyit ranan katangatangay daw sya nandad nakawlib nad kademdemanaw.

¹⁰ Do dawri, do kayan daw a tomangay so kapaypaypatohosaw ni Jesus, naychihat a myan dadwa mahahakay a naylaylay so maydak, as kan naytēnek sa a nachitalin dyira. ¹¹ Binata da dyira a kon da, “Inyo a mahahakay a taga Galilya, āngo paw

* **1:2** 1:2 No chakey na batahen apostol, ki “natoboy.” † **1:3** 1:3 1 Kor. 15:5-8 ‡ **1:5** 1:5 Lk. 24:49; Ara. 11:16

paytēnek nyo a tomangay? Iyaw nya Jesus a naikaro dyinyo a naypatohos do hanyit, ki maybidinchi a akmas nakaboya nyowaya so nakangay nad hanyit.”

No Kapaypidi Daw so Machitādi di Jodas

¹² Sinpangan na, do katayokaw no nawri, komnaro dana sa do dawri a tokon a mayngaran so Olibo, as kan naybidi sad Jerosalem. No kabawa na, ki nagistayan asa a kakilomitro. ¹³ Do nakapakarapit daranaw do syodadaw, nangay sa do mamantohosaw a kwarton bahayaw a pagyanan da. Myan daw si Pedro, Juan, Santiago kan Andres, Pilipi kan Tomas, Bartolome kan Matchew, si Santiago a anak ni Alpeo, si Simon a mangis-ispal so kaidyan na, kan si Jodas a anak ni Santiago. ¹⁴ Siraw nya, ki nāsa dana sa a nāw da a naydaydasal kontodo siraw kadwanaw a mababakes kan si Maria a ānang ni Jesus kan siraw aādi naw a mahahakay.

¹⁵ Do nakapaypahabas no araw, naychipeh saw manganohed saw di Jesus, ki myan ngataw bidang da a asa gasot kan dadwa poho. Do dawri, naytēnek si Pedro do salapen daw, as nakabata na sya dyira a kāna, ¹⁶ “Kakakteh ko, masisīta a matongpal no myanaw do Masantwan a Tolas a iyaw inpatolasaw no Ispirito Santo di Āri Dabid do kaychowa paw a maynamot di Jodas iyaw nangidaolwaw siras nangayaw a nangtiliw di Jesus. § ¹⁷ As si Jodas, ki oyod a asa rārayay namen a apostolis do nakarahan, ta tinongdo ni Āpo Jesus iya a nachipagsirbi dyamen.”

¹⁸ Komwan naporin di Jodas: No kwartaw a tangdan na do marahetaw a pinarin na, ki naosar a naigātang so tana. As maynamot do inawan na a mismo, ki nasday a naysasakeb, kan bomintak bodek naw kan minohtot chinayi naw. ¹⁹ Iyaw nya dāmag, nalisto a nagwaras dyirad tawotawo saw do Jerosalem. Dawa, pinangaranan daw nawri a tana so “Akeldama” do chirin da. No chakey na batahen, ki “Tana a Nagātang Do Raya.”*

²⁰ Tinongtong ni Pedro naychirin a kāna, “Iyaw nya, ki intolas ni Āri Dabid do libro a Salmo:

“ ‘Abo pakono tawo do bahay naw,
kan abo pakono omyan daw.’

“Myan paw naitolas do Salmo a kāna,

‘Myan pakono omtādi sya do pagrebbengan naya.’ †

²¹⁻²² “Dawa, masisīta a mamidi ta so asa a omtādi di Jodas tan myan machirāman dyamen a mangipaneknek so nakapagōngaraya ni Āpo Jesus. Machita a iyaw tawowaw a nāw na minononot di Jesus do kayan na paw a nachirayay dyaten nakayapo do nakapangbawtisaraw ni Juan a nandad nakahapaw sya no Dyos a yapo dyaten a naybidi do hanyit.” Nyaw binata ni Pedro.

²³ Do katayokaw ni Pedro a naychirin, ki myan saw dadwa paypidyan da. No asa si Jose mana Josto a pinangaranan das Barsabas kan si Matias. ²⁴ Katayokan nawri, naydasal sa, “Āpo, chapatak mo an āngo myan do aktokto no tabo a tawotawo. Dawa, ipaboya mo dyamen an sino dyirad dadwayaw pidyen mo ²⁵ a machitādi di Jodas, ta tinadyichokodan naw rebbeng naw a asa apostol, as kan nakangay na do yanan naw a maikosto dya.”

²⁶ Do nakatayoka daranaw a naydasal, nagbibinonot sa. Ki si Matias nabonot da a machirapa dyirad asa pohwaw kan asa a apostolis.

2

No Kangayaw no Ispirito Santo

¹ Do nakarapit naranaw no araw a Pentekostes,* naychipeh sa tabo nanganohedaw do asa yanan do Jerosalem. ² Ki naychihat a nadngey daw akmas banerberaw no mayit a salawsaw a yapo do hanyit a nangay dyira a nangapno so intirwaw a bahay a naychipehan da. ³ Sinpangan na, myan naboya da a akma saw asdeb no apoy a nasisyay kan tayisa sa domnina do katakatayisa dyira. ⁴ Do dawri, napno sa do Ispirito Santo, kan insiknan na sa pinaychirin so matatarek a kapaychirin a dyi da ninanawo.

⁵ Ki do dawri, myan saw Jodyo a omyan do Jerosalem a yapo do āro a matatarek a nasnasyon do lōbongaya. As siraw nyaya a Jodyo, ki oyod a dayāwen daw Dyos. ⁶ Ki do nakadngey dan tawotawo saw so naporiparinaw daw, yangay da a chiniban. Nableg sa tabo do nakadngey daw siras manganohedaw a naychirin so chirinaw no katakatayisa dyira do nakayanakan daw a idi mana tana. ⁷ Taywara naklat kan nasdaāwan sa a naysin-iiyahes a kon da, “Aysa, āngo nya? Taga Galilya sabawriw nya tawotawo a maychiychirin?” ⁸ Ki āngo ta madngey no katakatayisa dyaten dyaw bōkod na chirin a ichirichirin da? ⁹ Myan saya dyaten dyaw taga Partya, Medya, kan Elam. Myan pa sayaw taga Mesopotamya, Jodya, kan Kapadosya. Ari pa sayaw yapo do Ponto kan Asya, ¹⁰ Prigya kan Pampilya, taga Egipto kan siraw yapwaya do Libya do masngenaw do Sirene. Myan pa saya dyaw taga Roma a ¹¹ Jodyo kan Dya-Jodyo a minonot do rilihyon no Jodyo. Myan pa sayaw kadwan dyaten a yapo do Kreta kan Arabya. Ki madngey taya tabo do nakayanakan taw a chirin iyaw ibahebahey daya a maynamot do makaskasdāaw saya pinarin no Dyos!”

¹² Malit sa naklat kan nariribokan, as naysin-iiyahes sad katakatayisa dyira, “Āngo chakey na batahen no nyaya?” ¹³ Ki siraw kadwanaw dyira daw, insisyabak da a kon da, “Nabok saya as dawa!”

No Minsāhi ni Pedro

¹⁴ Do dawri, naytēnek sa Pedro kan siraw asaw a poho kan asa apostolis do salapen da, as nakapakalyak ni Pedro a nangibahey sya dyirad tawotawo saw a kāna, “Inyo a kapayngay ko a Jodyo kan inyo a tabo a omyan do dya Jerosalem, adngeyen nyo chakey kwaya ibahey dyinyo, ta ilawlawag ko an āngo naporinaya dya. ¹⁵ Nabok sabaw nya tawotawo a akmas myan do aktokto nyo. Namna! Ari payad abo ālasnwebi sichamabekas!† ¹⁶ Komwan aba, ta nyaw inpaipadto no Dyos di Propīta Joel a kāna,

¹⁷ “ ‘Do panawdyan saya a araw, ki pengden ko sanchi a tabo tawotawo so yapo do Ispirito ko tan makneb sanchi.

As siranchiw anak nyowaw a mahahakay kan mababakes,
ki mangipadto sanchis ipakatoneng kwaw dyira do tawotawo.

Pagparmataen ko sanchiw babbarwaw,
as paytayenepen ko sanchiw mangalkemaw.

¹⁸ Komwan sanchiw pachirawatan saw a mahahakay kan mababakes a magsirbi dyaken.

Do dawri sanchi a araw, pengden konchi dyiraw yapo do Ispirito ko.
As maynamot do panakabalin no nya Ispirito a myan dyira,

ki ipadto danchiw ipakatoneng kwaw anchi dyira.

¹⁹ Mapaboya konchis makaskasdāaw do hanyit,
as kan aran do tanaya, myan anchiw pangilasīnan

* **2:1** 2:1 No chakey na batahen Pentekostes, ki “dadima poho.” Ta nawriw dān da a mamarin sas asa pista an makahabas danaw dadima poho a karaw a yapo do Pistan Nakahabas no Anghil. Ki nawriw pista no kapagranyid da, as kan iyaw kararakohan a pista dan Jodyo. Eks. 2:16; Leb. 2:14-16; Deot. 16:9-12 † **2:15** 2:15 Iyaw no ālasnwebi an mabekas, ki iyaw no ōras dan Jodyo a maydasal. Koman sas karni kan minom sas arak an mahep lang. Eks. 16:8

a raya, apoy, kan matokpoh a ahob.

²⁰ Maysārinchiw araw, as kan manyibayanchiw bohan a akmay raya sakbay no mabīlegaw kan makaskasdāawaw a araw a kangay no Āpo.

²¹ Aran sinonchi a manawag di Āpo so kāsi na dya, ki maisalākan anchi.’ ”‡

²² Tinongtong ni Pedro naychirin, “Inyo a kapayngay ko a kapotōtan ni Israel, adngeyen nyo nyaya chirin ko. Malawag a maboaya a si Jesus a taga Nasaret, ki oyod a tinoboy ni Āpo Dyos. Ta maynamot do panakabalin no Dyos, pinarin sa ni Jesus makaskasdāawaya a milagro kan pangilasīnan. Chapatak nyo saw nya, ta namarin sa do omdibon nyo, as kan myan sa dyinyo dya sichangori iyaw mismo a nakaboaya sya. ²³ Si Āpo Dyos a mismo nangikeddeng, kan iyaw akin panggep do kaychowa pa a naiparawat si Jesus dyinyo, as kan oyod a inpadiman nyo dyirad marahet saya a tawotawo do nakaipailansa nyo sya do kros. ²⁴ Ki pinagōngar ni Āpo Dyos, kan winayawayaan na do panakabalin no kadiman, ta polos a maparin aba pagpeten no kadiman. ²⁵ Ta nyayaw inpadto ni Āri Dabid a maynamot dya a kāna,

“ ‘Pirmi kwa maboaya si Āpo ko.

Iya, ki myan do kawatan ko tan dya kwa mariribokan.

²⁶ Maynamot do dyaya, masoyot ako, as kan chasoyot ko naymo a dayāwen.

On, myan rakoh a kapagnamnāma ko dyimom Āpo.

Ta aran madiman inawan ko, ki

²⁷ sigorādohen ko a nonolay mo abanchiw pahad ko do yanan nadiman.

On, nonolay mwaba iyaw masantwanaw a pachirawatan mo a mahta do pangilabengan.

²⁸ Inpaboaya mo na dyaken iyaw no rarahan a mangay do kabyayan, as kan oltimo danaw kasoyot ko a maynamot ta myan ka dyaken.’ ”§

²⁹ Do dawri, ki tinongtong ni Pedro naychirin a kāna, “Kakakteh, matedred ako a mangibahey dyinyo maynamot do kapoonan taw a si simna Dabid. Iya, ki nadiman kan naitanem, ki mandas changori, ari paw tanem naw do yanan taya. ³⁰ Ta si simna Dabid, ki asa propīta, kan chinapatak naw inkaryaw no Dyos dya a payparinen nanchiw asaw dyirad kapotōtan naw a āri a machitādi dya. ³¹ On, maynamot ta asa propīta si Dabid, ki inchirin na maynamot do nakapagōngaraw ni Kristo,* ta inpadto na a dya matokos do yananaw no kadiman, as kan dya mahtaw inawan na. ³² Iyaw nyaya, ki si Jesus a pinagōngar no Dyos. As an yamen, ki maipaneknek namen maynamot ta nayboboya kami a mismo do nakatayokaw no nakapagōngar na. ³³ Sichangori, ari dana pinaydisna ni Āpo Dyos si Jesus do makawananaw a trono na do hanyit. On, rinawat na a yapo do Āmang na a Dyos iyaw inkaryaw no Dyos a iyaw Ispirito Santo, as kan pinenged na dyamen. Iyaw nya danaw madngey nyowaya kan maboaya nyowaya sichangori, ki yapo do dyaya a Ispirito Santo. ³⁴ Ta syimpri nangay abas Dabid do hanyit, ki alit na intolas na a kāna,

“ ‘Si Āpo inbahey nad Āpo ko a kāna,

“Maydisna ka do kawatan kwaya

³⁵ a mandad kaābak ko siras kabōsor mo saya, kan ipapitapita ko sad kokod mwaya.” ’†

³⁶ “Dawa,” kāna ni Pedro, “inyo a kapotōtan Israel, malawag kaibahey ko sya dyinyo a nyaya Jesus a inpailansa nyo do kros, ki pinayparin ni Āpo Dyos a Āpo kan Kristo.”

‡ 2:21 2:21 Joel 2:28-32 § 2:28 2:28 Sal. 16:8-11 * 2:31 2:31 Mana “Mesias,” no pinidi no Dyos. † 2:35 2:35 Sal. 110:1; Mt. 22:44; Heb. 1:13

³⁷ Do nakadngey dan tawotawowaw so nyaya chinirin ni Pedro, taywara a nasalid danaw aktokto da. Dawa, inbahey dad Pedro kan siraw kadwan saw a apostolis kon da, “Kakakteh, āngo paro machita parinen namen?”

³⁸ Ki inatbay san Pedro a kāna, “Magbabāwi kamo a katakatayisa do gatogatos nyo, kan magpabawtisar kamo a pangipaboyan nyo so kapachasa nyo na di Āpo Jeso-Kristo. Tan komwan, mapakawan kamo do gatogatos nyo, kan marawat nyonchiw sāgotaw no Dyos a Ispirito Santo. ³⁹ Ta nyaya, ki inkari ni Āpo Dyos dyinyo kan siraw kapotōtan nyo saw kan sira tabo tawotawo do mateng saya a yanayanan, as kan sira tabo tawagan saw ni Āpo ta a si Āpo Dyos.”

⁴⁰ Do dawri, āro paw inchirin ni Pedro a pinangballāag kan pinangbagbaga siras nangadngedneyaw a kāna, “Maisalākan kamo pakono tan dyi kamo a mairāman do dōsa daya no marahet kan matotoleng saya a tawotawo sichangori!”

⁴¹ Siraw nanganohedaw do chirinaw ni Pedro, ki nagpabawtisar sa. Do dawri a araw, myan sigōro tatdo a rībo naparapa do bidang daw no nanganohed saw daw.

⁴² Inpasnek daw nachinanawo dyirad apostolis saw, as kan nāw da nachichasa dyira a nachikayban, nagkomonyon, kan naydaydasal.

No Kabibyay Dan Manganohed

⁴³ Do dawri, katakatayisaw nasnasdaāwan kan nāmo, as kan āro napariparin dan apostolis saw a milagro kan makaskasdāaw a pangilasīnan a maynamot do panakabalinaw no Dyos a myan dyira. ⁴⁴ Ki siraw tawotawo saw a nanganohed, tinongtong daw naychichipeh do asa yanan, kan nāsa danaw kapangtokto da. Ta aran warawara da, ki inbidang da a dyira da a tabo. ⁴⁵ Inlāko daw warawara da saw kan tana da saw, as nakaiwaras das kwartaw a insidong dyirad rārayay da saw sigon do makachita. ⁴⁶ Kararaw a tinongtong daw nabayabayat a naydasal do atataw no Timplo.‡ Naychaychatoyo sa a nachihanghang do kāda bahabahay da, as kan nagkomonyon sa daw. On, pinarin daw komwan a masoyosoyot kan madadam so panggep. ⁴⁷ On, nāw da indaydāyaw si Āpo Dyos, kan siraw tabo tawotawowaw, ki myan kaanyib da dyirad manganohed saw. Kararaw, ki myan saw bayo a nanganohed a insalākan ni Āpo Dyos, as kan pinarapa na sa dyirad nanganohedaw di Jesus.

3

No Nakapya no Tawowaw a Piday

¹ Do asaw a karaw, do kaalas tres do kamakoyab, nangay sa Pedro kan Juan do Timplowaw do ōrasaw no kapaydasal. ² Ki myan nawara do rowanganaw no Timplo a mayngaran so “Mapintas a Rowangan” a asa mahakay a naiyanak a piday. Kararaw a isiisiwen da a patodahen do rowanganaw tan limosan das kwarta no somdep saw do Timplo.

³ Do kaboya naw sa Pedro kan Juan a somdep dana do Timplo, nachikakaāsi dyira a torohan das kwarta. ⁴ Do dawri, pinerreng da Pedro kan Juan, as nakaibahey sya dya ni Pedro a kāna, “Chiban mo yamen!”

⁵ Insigīda pinaylāgaw san pidāyaw a chiniban, ta hahawen na a myan itoroh da dya.

⁶ Ki binata ni Pedro dya a kāna, “Aba polos kwarta namen a maitoroh namen dyimo. Ki no myan dyamen, nawriw itoroh namen dyimo. Bilinen koymo a maynamot do toray ni Āpo Jeso-Kristo a taga Nasaret, maytēnek ka kan makayam ka na!”

⁷ Sinpangan na, inigpet ni Pedro kawanawanaw a tanoro no pidāyaw, as nakasidong na sya pinaytēnek. Ki nanyeng a naypayit saw kokod naw. ⁸ Do dawri, ki insigīda

‡ 2:46 2:46 No dadakay no Jodyo do kararaw, ki maydasal sa do Timplowaw do ālasnwebi, as kan do ālastres an makoyab. Ara. 3:1

a naytēnek mahakayaw, as nakayam dana. Sinpangan na, nachirayay da Pedro kan Juan a somindep do Timplowaw. As do kadama naw a mayam, ki lomnaglagto a mangidaydāyaw so Dyos.

⁹ Sira tabo tawotawo saw do Timplowaw, ki naboya da a nakayam danaw mahakayaw a mangidaydāyaw so Dyos. ¹⁰ Ki do nakailasin daw sya a iyaw maydidisnaw a machilimlimos do pangaranan daw so “Mapintas a Rowangan” do Timplowaw, naklat sa kan nasdaāwan sa do naporinaw dya.

No Minsāhi ni Pedro do Timplo

¹¹ Do dawri, nangay sa Pedro kan Juan do yananaw no pachisirongan do Timplo a pinangaranan das “Portikon Solomon,” ki nachikaday mahakayaw dyira. Ki sira tabo tawotawo saw daw, nayyayo sa nangay do yanan daw, ta nasdaāwan sa a maynamot do dyaya a naporin.

¹² Ki do nakaboyaw dyira ni Pedro, inbahey na dyira a kāna, “Inyo a kapayngay ko a kapotōtan ni Israel, āngo ta masdaaw kamo, kan āngo ta mochiedngan nyo yamen? Bata nyo anwan yapo do ayit namen mana yapo do kaganay namen nanghapan nya tawo a nakayam ah? ¹³ Yamen aba, an dya si Āpo Dyos a mismo a iyaw dinaydāyaw daw no kapoonan ta saw a sa simna Abraham, Isaak, kan Jakob. On, iyaw nya Dyos da iyaw napapya so nyaya mahakay tan mirwa maidaydāyaw pachirawatan naya a si Jesus. Ki inparawat nyo a naipadiman, as do kakeyaw ni Gobirnadador Pilato a mapakakaro sya, chinakey nyo aba polos. ¹⁴ On, chinaskah nyo iyaw nyaya a Masantwan kan Malinteg a yapo do Dyos,* basbāli a nawriw pinipya nyo a mapalobōsan mangdimdimanaw so tawo. ¹⁵ On, inpadiman nyo iyaw pakayapwanaw no byay. Ki pinagōngar ni Āpo Dyos, as kan yamen mangsaksi sya. ¹⁶ Iyaw nya mahakay a maboya nyo kan chapatak nyo, ki napayit a maynamot do panakabalin ni Jesus kan iyaw kapanganohed namenaya dya. On, maynamot do kapanganohed di Jesus, intoroh ni Āpo Dyos do dyaya mahakay komplito a nakapya na kan mismo nyo a naboya sichangori.

¹⁷ “Sichangori a kakakteh, chapatak ko a iyaw pinarin nyowaya di Jesus, ki maynamot do dyi nyo a nakaawātan a iya, ki iyaw tinoboyaw ni Āpo Dyos. Masaw a dyi da naawātan pangpangōlo nyo saw. ¹⁸ Ta nyaw nakatongpalan no inpaibahebaheyaw no Dyos dyirad tabo saw a propīta na do kaychowa a iyaw nya Kristo, ki machita malidyatan. ¹⁹ Dawa, machita magbabāwi kamo nad gatogatos nyo, kan machonot kamo na do chakeyaw ni Āpo Dyos tan pakawanen naynyo kan wayaken naranaw gatogatos nyo. ²⁰ Ta an parinen nyo komwan, myan anchi dyinyo kaydamnayan no kapangtokto nyo kan kasoyot nyo a yapo di Āpo Dyos, as kan pirwahan nanchi a toboyen a maybidi dya si Jesus a iyaw Kristo a napidi a mangay anchi a mangitoray dyirad manganohedaw dya.† ²¹ Ki sichangori, machita a nāw pan Jesus do hanyit mandad ōrasaw a kapabayo sya tabo ni Āpo Dyos, ta nawriw inpaibahebahey naw kaychowa dyirad masantwan saw a propīta na. ²² Nyaw binatan Moyses kaychowa a kāna, ‘Si Āpo a Dyos nyo, iyaw anchiw manoboy dyinyo so akma dyaken a propīta a kapayngay nyo a Israelita. Machita adngeyen nyo a maganay kan anohdan nyo a tabo ibahey na. ²³ Maynamot ta aran sino a dya manganohed do ibahey na, ki pasyayen na sanchi ni Āpo Dyos dyirad tawotawo na, as kan dimanen na sanchi.’‡

²⁴ “Ta aran sira tabo propītaw a nakayapo do Samwel kan siraw somnaronwaw a nachitādi dya, ki aran sira, inbahey da a maynamot do mapariparinaya sichangori

* **3:14** 3:14 No chakey na batahen “Masantwan kan Malinteg a yapo do Dyos,” ki “Mesias” mana “Kristo” a Mangisalākan. Isa. 53:11 † **3:20** 3:20 Mt. 24:14; Mk. 13:10; 2 Ped. 3:12 ‡ **3:23** 3:23 Deot. 18:15; 18:18-19; Ara. 7:37

a chimpo. ²⁵ Ki dyira ta a Jodyo no karyaya ni Āpo Dyos a inpaibahey na dyirad propīta na saw kaychowa, as kan nairāman ta na do tōlagaw ni Āpo Dyos dyirad kapoonan ta saw. Ta inkari na di simna Abraham a kāna, ‘Maynamot do kapotōtan mo, mabindisyonan sanchiw tabo tawotawo do lōbongaya.’[§] ²⁶ Ta yaten a Jodyo, ki pinanma na yaten no Dyos a binindisyonan do nakapidi kan nakatoboy naw so tobotoboyen na a si Kristo a mangay a mapagbabāwi dyaten do marahetaya a kaparin ta.” Nawriw binata ni Pedro dyira.

4

No Kaidarom Da si Pedro kan Juan

¹ Ki do dawri, do kadama paw da Pedro kan Juan a maychichirin dyirad tawotawo saw, ki nawara sa daw papādyaw kan iyaw kapitanaw no magbanbantay saw do Timplowaw, as kan siraw no Sadosyowaw a dya manganohed do kapagōngaraw no nadiman. ² Nakasoli sa maynamot do kainanawo da Pedro dyirad tawotawo saw a si Jesus, ki nagōngar. As an komwan, maparin sa magōngar nadimanaw a tawotawo. ³ Tiniliw da sa, as nakaposek da sira do bahodan. Naychararakan sa daw maynamot ta nahep dana. ⁴ Ki aran komwan, āro nanganohed dyirad tawotawowaw a nakadngey so inbahey daw da Pedro. Do dawri, no bidang da no mahahakay saw a nanganohed, ki nagistayan dana a nakarapit do dadima a ribo.*

⁵ Ki do kamabekas danaw, siraw pangpangōlo daw no Jodyo saw kan siraw panglakayen daw kan siraw mangnanawowaw so linteg, ki naychichipeh sa do asayan do Jerosalem. ⁶ Myan sa daw sa Anas a iyaw katotohosanaw a padi, kan si Kaypas, Juan a yapo do pamilya ni Anas, Alejandro, as kan siraw kadwan saw a mahahakay a kakabagyan ni Anas.† ⁷ Do dawri, inpahap da si Pedro kan Juan do kasalasalapan daw, as nakaiyahes da sya dyira, “Āngo a panakabalin mana sino akin toray so pariparinen nyowaya komwan a napakayam so pidayaya?”

⁸ Ki napno si Pedro so panakabalin no Ispirito Santo, as kan initbay na dyira a kāna, “Madaydāyaw a pangpangōlo kan panglakayen! ⁹ An nawriw iyahahes nyo dyamen sicharaw iyaw maganayaw a pinarin namen do pidāyaw a mahakay kan maypāngo nakapya na, ¹⁰ palobōsan nyo yaken a mangilawlawag dyinyo kan siraw tabo tawotawowaya do Israel. Makapaytēnek sichangori iyaw nya mahakay do salapen nyowaya a napyan maynamot do panakabalinaw kan torayaw ni Jeso-Kristo a taga Nasaret a iyaw inpailansa nyowaw do kros a pinagōngar no Dyos. ¹¹ Nyaw inpangārig na a bato a naitolas do Masantwanaya a Tolas a kāna,

“ ‘Iyaw nawri a bato a inpoha nyo, inyo a mapatnek so bahay, ki nayparin a iyaw kasisitaan a bato a mangpayit so nawri a bahay.’‡

¹² “On, si Jesus lang myan so panakabalin a mangisalākan so tawotawo. Si Jesus lang, ta abaw matarek do lōbongaya a naitoroh dyirad tawotawo tan maisalākan sa.” Nawriw binata ni Pedro.

¹³ Do nakaboya dan pangpangōlo saw no Jodyo so katedred daw da Pedro kan Juan a naychirin, kan napatakan da a abo ādal da kan sinsinan sa a tawo, nasdaāwan sa. Binigbig da pa a sira, ki rārayay sa ni Jesus. ¹⁴ As maynamot do nakaboya daw so mahakayaw a napyan a maytēnek do katangked daw, ki abaw naibahey da maikontra dyira.

§ 3:25 3:25 Gen. 22:18 * 4:4 4:4 Ara. 2:41 † 4:6 4:6 Si Anas, ki iyaw katotohosan a pādi do tawen 6 a nandad A.D. 14. Si Kaypas, ki iyaw manogangaw ni Anas, as kan iyaw oyod a katotohosan a pādi do dawri. Ta iyaw toray na, ki do tawen A.D. 18 nandad 36. An maynamot di Juan, ki sigōro asa anak ni Anas, kan iyaw nachitādi di Kaypas do tawen A.D. 36. ‡ 4:11 4:11 Sal. 118:22; Isa. 28:16

¹⁵ Dawa, pinahbot da sad pagmimitingan daw a ranan nakapagtotōlag da. ¹⁶ Inbahey dad katakatayisa dyira a kon da, “Āngo paro parinen ta dyirad dyaya tawotawo? Ta tabwaya tawotawo do Jerosalem, ki napatakan daranayaw nyaya milagro a pinarin da, kan mailibak tabaya. ¹⁷ Mapya āno an parinen taw komwan tan mapenpen taw kakayamkam no nya dāmag do tawotawo. Amomohen ta sa tan dyi da pirwahan a ibahey iyaw maynamot do ngaranaw ni Jesus.”

¹⁸ Do dawri, pinirwa da sa tinawagan, as kan mayit iyaw nakaballāag da sira a dyi da polos a chirichirinen mana inanawo maynamot di Jesus.

¹⁹ Ki tominbay sa Pedro kan Juan a kon da, “Ibahey nyo pa dyamen an āngo maganay a parinen do salapen Āpo Dyos: Anohdan namen inyo mana si Āpo Dyos?

²⁰ Amnan yamen, maparin namen aba aryan a ibahebahey saw makaskasdāaw saw a naboya namen kan nadngey namen di Jesus.”

²¹ Do dawri, pinirwa darana sa inamomo, as nakapalōbos darana sira komnaro. Aba polos nadongso da tan dosāen da sa. Asa pa, ki namo sa do kārwwaw no tawotawo, ta nagdaydāyaw saw tawotawo do Dyos maynamot do makaskasdāawaya a naparin.

²² Ta iyaw mahakayaw a piday a napyan, ki nasorok dana apat a poho tawen na.

No Kapaydasal Dan Nanganohedaw di Jesus

²³ Do nakawayawaya daranaw da Pedro kan Juan, taros sa naybidi dyirad rārayay da saw, kan inpadāmag da dyiraw inbahey daw no matotohos saw a papādi kan siraw panglakayen saw. ²⁴ Do nakadngey daw sira no rārayay da saw, nāsa sa naydasal do Dyos a kon da, “O, Āpo namen a manakabalin, imo namarswa so hanyit kan tana, as kan no tāw kan no tabo a myan dyira. § ²⁵ Maynamot do panakabalin no Ispirito Santo, inpaibahey mom Āpo di Āri Dabid a kapoonan namen a tobotoboyen mo a kāna,

“ ‘Āngo ta nakasoli saw Dya-Jodyo,

kan āngo ta nagranta saw tawotawo so abos sinpaspangan?

²⁶ Naychichipeh saw ar-āri kan siraw magtotorayaw do lōbongaya a nagsagāna a machigobat di Āpo

kan di Kristo a iyaw pinidi naw a mangisalākan.’*

²⁷ “Oyod a natongpal danaw intolasaw ni simna Āri Dabid do dya syodad a Jerosalem. Ta si Āri Herodes kan si Ponsoy Pilato, as kan siraw Jodyo kan Dya-Jodyo, ki nabayabayat kan nagtotōnos sa a machikontra di Jesus a iyaw masantwanaw a pachirawatan mo a pinidi mo. ²⁸ On, pinarin daw tabo nyaya a maynamot do panakabalin mo, ta tod da tinongpal sīgodaw a inkeddeng mo kaychowa pa. ²⁹ Sichangori, mo Āpo, chiban mo paw kapangamomo daya, kan sidongan mo yamen a tobotoboyen mo tan maypaypatored kami pa a mangichirin so chirin mo a aba polos kamwamwan namen. ³⁰ Ipaboya mo paw panakabalin mo a kapamapya siras maganyit saw, as kan kapamarin so milagro kan makaskasdāaw a pangilasīnan a maynamot do bīleg no toray ni Jesus a iyaw masantwanaya a pachirawatan mo.”

³¹ Do dawri, do nakatayokaw no dasal da, nagoyogoyon bahayaw a nakakpehan da, as kan naypayit no Ispirito Santo a nangapno so katakatayisa dyira do panakabalin na. Do dawri, naypatored dana sa nangibahebahey so chirin no Dyos.

No Kaasa Da do Kapangtokto kan Kapagtotōnos

³² Sira tabo nanganohedaw, ki nāsa dana sad kapangtokto kan kapagtotōnos. Abaw nakabata sya a tanyan naw myanaw dya, ta no dyiran asa, ki dyira da tabo. ³³ As siraw apostolis saw, ki naypaypayit paw panakabalin da do nakatongtong daw a nangipaneknek so nakapagōngaraw ni Āpo Jesus, as kan maboslon iyaw bindisyon ni

§ 4:24 4:24 Eks. 20:11; Neh. 9:6; Sal. 146:6 * 4:26 4:26 Sal. 2:1-2

Āpo Dyos dyirad tabo saw a nanganohed. ³⁴ Do dawri, abaw pagkorāngan da, ta siraw myanaw so tana mana bahay, ki yay da sa inlāko. As iyaw nahap daw do naglakwan daw, ki ³⁵ intoroh da dyirad apostolis saw, kan bininglay da dyirad nanganohedaw a makachita sya.

³⁶ On, komwan pinarin ni Jose a asa kapotōtan ni Lebi a nayanak do Chipre a pinangaranan dan apostolis saw so Bernabe. As no chakey na batahen Bernabe, ki “Mangahwahok a Tawo.” ³⁷ Ki iyaw nya Bernabe, ki inlāko naw bengkag naw, as nakahap nas naglakwanaw a inyangay dyirad apostolis saw.

5

Sa Ananyas kan Sapira

¹ Ki myan asa mahakay a mayngaran so Ananyas, kan no ngaran baket na, ki si Sapira. Naglako sa so kadwan a tana da. ² Do nakatayoka daw a naglako, nagtōlag sa maychabahay a dyi da itoroh a tabo naglakwan daw. Dawa, kinapya daw kadwanaw. As no nabidinaw, inyangay ni Ananyas a intoroh dyirad apostolis saw, as nakabata na sya dyira, “Cha dyaw naglakwan namen so tana namenaw.”

³ Ki binatan Pedro dya a kāna, “Ananyas, āngo ta pinalobōsan mo si Satanas a mangitoray do byay mo tan mayparin ka asa maybayataw do salapen no Ispirito Santo do nakakapya mo so rayayaw no naglakwan mo so tana mo? ⁴ Do dyi mo paw a naglakwan so tana mwaw, dyira mwabawri? As do nakailako mwaw sya, taywaran dya myan dyimo iyaw panakabalin an āngo parinan mo so naglakwan mo? Ki āngo ta pinarin mo komwan? Tawo abaw binayatawan mo, an dya si Āpo Dyos!”

⁵ Do nakadngeyaw syan Ananyas so nawri a chirin Pedro, nanyeng a nalba a nadiman. Dawa, myan rakoh a nakamo da tabo no nakadngeyaw sya.

⁶ Sinpangan na, siraw kadwanaw a babbaro a myan daw, ki sindep da yangay a binedbed* bangkayaw ni Ananyas, as nakakatkat da sya inyangay a intābon.

⁷ Sinpangan na, nakahabas tatdo a kaoras, somindep si Sapira a baket na, ki chapatak naba an āngo naparin di lakay na.

⁸ Ki do dawri, inyahes ni Pedro dya a kāna, “Oyodawri a nya dana tabo naglakwan nyos tana nyowaw?”

Ki tominbay si Sapira a kāna, “On, nawryaw a tabo.”

⁹ Ki initbay ni Pedro dya a kāna, “Tōlag nyo sawen kan lakay mo! Āngo ta nagtolāgan nyo mangsōot so Ispirito Santo? Madngey moriw kadagpas daya do pantawayan nangayaw a nangitābon di lakay mo? Changori, imo isarono da pahboten.”

¹⁰ Nanyeng a nalba a nadiman si Sapira. Sinpangan na, do nakapirwa daw a somindep no babbaro saw, naboya da a nadiman. Dawa, yangay darana intābon a pinatangked do yananaw ni lakay na.

¹¹ Ki taywaraw nakamo dan tabo saw a nanganohed kan aran siraw kadwanaw a nakadngey so nyaya naparin, ki naychinyabot sa.

No Kāro no Milagro kan Makaskasdāaw a Naparin

¹² Do dawri, siraw apostolis saw, ki namariparin sa so āro a milagro kan pakaboyan a makaskasdāaw dyirad tawotawowaw. As siraw tabo a nanganohed, ki nagtotōnos sa a nabayabayat do pachisironganaw do Timplo a pinangaranan das “Portikon Solomon.” ¹³ As siraw dyaw a nanganohed, ki chināmo daw nachirāman dyirad gropo daw no nanganohed. Ki aran komwan, taywaraw kaanyib da sira. ¹⁴ Ki naypayparo

* 5:6 5:6 No parinen dan Jodyowaw an myan madiman, ki manghap sas manaro a ayowayob, as katedbed das bangkayaw a yapo do oho naw mandad kokod naw.

saw mahahakay kan mababakes a nanganohed di Āpo Jesus, kan nainayon sa do bidang daw no nanganohed.

¹⁵ Dawa, maynamot do kapangpapapya daw no apostolis saw, inyangay dan tawotawo saw maganyit saw do kalkalsāda kontodo katri kan apin da, ta hahawen da a an homabas si Pedro, aran maanyinwan naw kadwan dyira, ki mapyan. ¹⁶ As myan pa saw reprep a tawotawo a yapo do matatarek saw a idiidi do omdibonaw do Jerosalem a nangyangay so maganyit da, as kan siraw intorayanaw no marahet a ispirito, ki napapya sa kan maganay dana sa tabo.

No Kaidanes Dan Apostolis

¹⁷ Do dawri a napariparin, iyaw katotohosanaw a pādi kan tabo saw rārayay naw a bonggoy dan Sadosyo saw, ki taywaraw kaimon da dyirad apostolis saw. ¹⁸ Inpatiliw da saw apostolisaw, as nakaipabahod da sira. ¹⁹ Ki do dawri a ahap, myan asa a anghil no Āpo a nangay a nangiwang so pantaw saw do dawri a bahodan, as kan pinahbot na sa. ²⁰ Binata na dyira a kāna, “Yangay nyo a itēnek do Timplo a inanawo dyirad tawotawo saw iyaw maynamot do bayowaya kan abos pandan a byay.”

²¹ Do kamabekasanaw, somindep saw apostolisaw do Timplowaw, kan insiknan daw nangnanawo dyirad tawotawowaw a akmas inbaheyaw no anghil dyira.

Ki do kawara daw no katotohosanaw a pādi kan siraw rārayay na saw, ki tinawagan da sa tabo panglakayen saw kan pangpangōlo dan Jodyowaw a siraw mimbrowaw saw no konsiho da a mayngaran so Sanhedrin tan magmimiting sa do parinen da dyirad binahod daw. Sinpangan na, nanoboy sa so mangay a omhap siras binahod daw tan paytēneken da sad salapen daw. ²² Ki do nakapakarapit dan tinoboy da saw do bahodanaw, nachichwasan da saba daw apostolisaw. Dawa, naybidi sa nangibahey sya a kon da, ²³ “Namna! Maganayaw nakaitolbek no bahodanaw, kan myan saw a maytēnek a magbanbantay gwardyaw. Ki do nakaywang namenaw sya, abaw tawo a naboya namen do irahem!”

²⁴ Do dawri, do nakadamagaw syan kapitanaw no magbanbantay saw no Timplowaw kan do nakadamagaw syan matotohos saw a papādi, nariribokan sa an komayamkam nya naparin. ²⁵ Nahay abas dēkey, myan nawara a nangibahey sya a kāna, “Taywaran dyi sa ari a maytēnek do Timplo a mangnanawo so tawotawo binahod nyo saw?”

²⁶ Do nakadngey daw so nyaya, nangay kapitanaw kan siraw opisyalis naw a nanghap sira. Ki pinilit da saba, ta āngonchan makasoli saw tawotawowaw dyira, as agsidan da sa so bato.

²⁷ Do nakahap daranaw siras apostolisaw, pinaytēnek da sad salapen daw no Sanhedrinaw, as nakapanahahe no katotohosanaw a pādi dyira. ²⁸ Binata na dyira a kāna, “Mayit nakaibilin namen sya dyinyo a dyi nyo na tongtongen mangnanawo so maynamot do nyaya a Jesus. Chiban nyo pinarin nyowaya sichangori! Nagwaras danaya do intīrwaya Jerosalem innanawo nyowaya, as chakey nyo paya ipagatos dyamen nakaipadiman naw.”

²⁹ Ki tominbay si Pedro kan siraw rārayay na saw a apostolis a kon da, “Sino maybadiw a tongpalen namen, inyo mana si Āpo Dyos? ³⁰ Oyod a inpadiman nyo si Jesus do nakaipalidyalyat nyowaw sya do kros. Ki aran komwan, iyaw Dyos no kapoonan ta saw, ki pinagōngar na. ³¹ Sichangori, pinatohos no Dyos do katotohosan a saad do makawanan na, as pinayparin na a Pangolo kan Mangisalākan ta. Tan komwan, yaten a kapotōtan Israel, ki myan chansa ta a makapagbabāwi tan mapakawan ta do gatogatos ta. ³² Sichangori, yamen mismo a mangsaksi dyirad dyaya napariparin, as kan yamen aba lang, ta iya paw Ispirito Santo a iyaw intorohaw no Dyos dyirad manganohed dya, iyaw mangipanpaneknek a oyod nyaya.”

³³ Ki do nakadngey das Pedro a naychirin so komwan, ki naypataywaraw nakapakasoli da no mimbrow saw no Sanhedrin, as kan chakey darana sa dimanen siraw apostolisaw. ³⁴ Ki myan daw asaw a Parisyo a mayngaran so Gamaliel. Iyaw nyaya, ki asa dyirad mamaistrowaw do Linteg ni Moyses, as kan oyod da anyiben no tawotawo. Do dawri, naytēnek, as nakaibahey na sya dyira do Sanhedrinaw a pahboten da pa sa bebek apostolisaw do gagan. ³⁵ Do nakaihbot daranaw sira, binata ni Gamaliel dyira a kāna, “Inyo a kapayngay ko a kapotōtan Israel, annadan nyo pariparinen nyo dyirad dyaya tawotawo. ³⁶ Ta do nakahabas, nakakbodaw ni Teodas a naysintōtoray, kan myan saw apat a gasot a bidang dan mahahakayaw a napawnot na. Ki nahay abas dēkey, naychawpit sa do nakadimanaw ni Teodas. Dawa, nayparin abaw plāno daw.

³⁷ “Nakarahawan nya, tominbod danas Jodas a taga Galilya do chimpwaw no kapamidang so tawotawo. Masaw āro napawnot na. Ki alit na nadiman, as kan do nakadiman naw, naychawpit dana saw minonotaw dya.

³⁸ “Dawa, sichangori, nyaw mabata ko dyinyo. Inonolay nyo saw nyaya mahahakay kan palobōsan nyo sa. Ta an yapo do aktokto no tawo iyaw pinanggep da mana pariparinen dāya, ki abanchiw sinpaspangan na. ³⁹ Amnan si Āpo Dyos akin aktokto, chaābak nyo aba sira. Dawa, kontraen nyo saba, ta āngonchan si Āpo Dyos kontraen nyo!”

⁴⁰ Do dawri, nakey sa do inbahey naw. Ki sakbay a pinalobōsan da sa a komaro, pinirwa da sa pinasdep siraw apostolisaw, as kan inpaiplot da sa. Binalaāgan da sa a dyi darana ibahebahey maynamot di Jesus.

⁴¹ Do nakakaro daranaw do salapen dan magtotoray da saw, ki taywara nasoyot saw apostolisaw a maynamot ta inbidang na sa ni Āpo Dyos a maikari do nakairāman daw a nalidyatan kan nasnesnekan a maynamot di Jesus. ⁴² Kararaw a nangay sa do Timplo kan bahabahay no tawotawo, kan nāw da nangnanawo kan nangaskasaba so Maganay a Dāmag maynamot di Jesus a iyaw Kristo a Mesias.

6

No Kapidi Da Siras Papitwaw a Kasidong

¹ Do nakapayparo daw no nanganohed, somniknan kapaydidiman dan Jodyowaw a maychirin so Griego kan siraw Jodyowaw a maychirin so Hebreo. Ta no paynamotan na, ki naydabadabay saw Jodyowaw a maychirin so Griego, ta batahen da a siraw bālo da saw, ki mainonolay sa kono a matorohan do kararaw an iwaras daw rasyonaw.

² Dawa, siraw asaw a poho kan dadwa a apostolis, ki tinawagan da saw tabo a nanganohed, as nakapagmimiting da. Sinpangan na, binata da dyira a kon da, “Maganay aba an nawriw kainonolayan namen so mangasaba so chirin Āpo Dyos maynamot do kapangiwaras namen so rasyon. ³ Sichangori, kakakteh, mamidi kamo a yapo dyinyo so papito a bigbigen nyo a masingpet kan madāyaw. Machita masīrib sa kan napno do Ispirito Santo, ta siraw magrebbeng do dyaya kapangiwaras so rasyon. ⁴ Tan komwan, nāw namen a tongtongen maydaydasal kan mangasaba so chirin no Dyos.”

⁵ Do nakaibahey daw so komwan, ki nasoyot sa tabo nagmimitingaw. Sinpangan na, pinidi da si Esteban, asa mahakay a mayit so kapanganohed kan napno do panakabalin no Ispirito Santo. Pinidi da pa si Pilipi, Prokoro, Nikanor, Timon, Parmenas, kan si Nikolas a asa Dya-Jodyo a taga Antiokya a mononot do dadakay no Jodyo saw. ⁶ Siraw nya papito, ki inyangay da sad salapen daw no apostolis saw, as

nakapalapaw dan apostolis saw so tanoro da do oho dan papito saw, as kan indasalan da sa.*

⁷ Do dawri, tomnongtong a nagwaras chirin Āpo Dyos, kan nalisto a naypayparo bidang dan manganohedaw do Jerosalem. Aran siraw papādi saw, ki āro saw minonot kan nanganohed.

No Katiliw ni Esteban

⁸ Sichangori, iyaw tawowaw a pinidi da a si Esteban, ki rakoh naitoroh dya parābor kan panakabalin a yapo do Dyos. Dawa, nakapamarin so āro a milagro kan makaskasdāaw a pakaboyan do salapen dan tawotawowaw. ⁹ Ki myan saw kadwan a Jodyo a taga Sirene kan taga Alehandria a rārayay da sad sinagoga a mayngaran so “Sinagoga Dan Nawayawayaan a Tawo.” Siraw nya kan siraw kadwan saw a yapo do probinsya a Silisya kan Asya, ki nachidiman sa di Esteban. ¹⁰ Ki natohatohay daba polos a maynamot ta nanoroh iyaw Ispirito Santo dya so sīrib na a maychirin.

¹¹ Maynamot ta komwan, sililimed sa nanangdan siras kadwan saw a mahahakay a mangibayataw sya a kon da, “Taywaran dyi namen a nadngey si Esteban a naychirin so marahet a machikontra do Linteg ni Moyses kan si Āpo Dyos?” ¹² Nyaw pinamaklaklal da siras tawotawowaw kan pinangpasoli da siras panglakayen saw kan siraw mamaistrowaw no Linteg. Dawa, tiniliw da si Esteban, as nakaiyangay da syad salapenaw no konsiho daw no Jodyo a Sanhedrin. ¹³ Ki myan sa pinasdep daw maybayataw saw a saksi a machikontra di Esteban a kon da, “Iyaw nya tawo, ki nāw na a naychiychirin so machikontra do masantwanaya a Timplo ta kan iyaw Lintegaya ni Moyses. ¹⁴ Ta nadngey namenaw a inbahey na a iyaw Jesusaya a taga Nasaret, ki rārayawen na kono Timplowaw kan tādyan na saw tawid taya a dadakay a tinokos ni Moyses.”

¹⁵ Do nakadngey daw sya no totorayen saw a naychichipeh daw so inchirin da no saksi saw, ki minochidngan daw rōpaw ni Esteban, ki maranyag a akmaaw rōpa no anghil.

7

No Minsāhi ni Esteban

¹ Sinpangan na, inyahes no katotohosanaw a pādi di Esteban, “Oyodawriw no inbahey dāya?”

² Ki tominbay si Esteban a kāna, “Inyo a kakakteh kan aāmang ko, adngeyen nyo pa yaken sichangori. Iyaw madaydāyaw kan matan-ok a Dyos, napaboya do kapoonan taw a si simna Abraham do kayan na paw do Mesopotamya do sakbayaw a nakapayadis na a omyan do Haran. ³ Binata no Dyos dya a kāna, ‘Karwan mo tana mwaya kontodo saw kakabagyan mo saya, as kangay mo do tanaw a ipaboya konchi dyimo.’* ”

⁴ “Dawa, kinarwan naw tana daw no Kaldeo kan minyan do Haran. Do nakadiman danaw ni āmang na, tinoboy no Dyos do tanaya a iyaw yanan tayas changori. ⁵ Do nakawara daw da Abraham do dya a tana, ki abaw inpatāwid dya no Dyos a aran asa pa kadapan a tana. Ki aran komwan, alit na inkari ni Āpo Dyos dya a itoroh nanchi dyaw tabwaya a tana tan dyira na tabo kan siraw kapotōtan na saw a aran abo paw pōtot na.

⁶ “Inbahey pa no Dyos dya a kāna, ‘Gan-ganaet sanchiw kapotōtan mo do tana no matarek. Do dawri, mayparin sanchi a adīpen, as malidyalidyatan sanchi daw so apat a gasot a katawen. ⁷ Ki dosāen konchiw nawri a nasyon a mangadīpen dyira,

* **6:6** 6:6 No kapalapaw das tanoro da do asa tawo, ki nawri aba lang ipaboya naw kaitoroh da so rebbeng da, an dyi pa iyaw ayit da kan pamindisyon da. * **7:3** 7:3 Gen. 12:1

as kan anchan ikaro ko sa do dawri a nasyon, paybidyen ko sanchi dyaya tana a pagdaydayāwan darananchi dyaken.†

⁸ “Intoroh pa ni Āpo Dyos di Abraham iyaw bilin naw a maynamot do kapagkogit tan myan pakaboyan so nakapachitōlag naw kan kapōtotan na saw. Dawa, kinogit ni Abraham si Isaak a pōtot na do chawawahwaw no araw a yapo do nakaiyanak na, as si Isaak, kinogit nas Jakob a pōtot na. Komwan si Jakob dyirad asaw a poho kan dadwa mahahakay a pōtot na a siraw madaydāyaw saya a simna aāmang ta.

⁹ “Siraw nyaya simna aāmang ta, ki nangimon sad Jose a kakteh da. Dawa, inlāko da a nayparin a adīpen do Egipto. Ki aran komwan, kinarwan aba ni Āpo Dyos. ¹⁰ Sinidongan no Dyos do tabo a nakalidyatan na, kan tinorohan nas sīrib kan makadadaw a kaparin a nakahwahok di Paraon a āwag no āri do Egipto. Dawa, pinayparin no āri si Jose a gobirnadōr, kan myan toray na do intīrwaw a Egipto. As aran do palasyowaw no āri kan siraw adīpen na saw, ki inpaitoray na sa di Jose.‡

¹¹ “Sinpangan na, myan apteng do intīro a Egipto kan do Kanaan a yanan dan familyaw ni Jose, as kan taywara danaw lidyat dan simna aāmang ta saw do kabon nachichwasan da kanen da. ¹² Ki do nakatonengaw syan Jakob a myan irek do Egipto, nanoboy siras simna aāmang ta saw a pōtot na a nangay a gomnātang so kanen da. Iyaw nyayaw nanoma a nakangay da. ¹³ Do somaronwaw a nakangay da, inpadlaw ni Jose iyaw inawan na dyirad kakakteh na saw, as kan inyam-āmmo na sa di Paraon. ¹⁴ Do dawri, inpahap ni Jose si āmang na a si Jakob kan sira tabo pamilya daw no kakakteh na saw a mangay sa tabo do Egipto. Papito a poho kan dadima sa tabo.

¹⁵ “On, nangay si Jakob do Egipto, as kan dawri danaw nakadimanan na kan siraw kapotōtan na saw a simna aāmang ta. ¹⁶ Ki siraw bangkay da saw, ki pinaybidi da sa a intābon do Sikem do ginātangaw ni Abraham a tanem dyirad anak saw ni Hamor.

¹⁷ “Ki do kapaypasngen danaw no araw a katongpal no Dyos so kari naw di Abraham, taywara naypayparo naiyanak a anak dan kapoonan ta saw do Egipto. ¹⁸ Do dawri, myan nachitādi a āri a nagtoray do Egipto, kan abaw chapatak na maynamot di Jose. ¹⁹ Iyaw nya āri, ki sinikapan kan rinanggasan na saw kapoonan ta saw. On, linidyalidyat na sa, as kan pinilit na pa sa a inpapahbot kaiiyanak saw a tagibi da do gagan no bahabahay da tan madiman sa.

²⁰ “Do dyaya chimpo, ki nyaw nakaiyanak ni Moyses, kan machitatārek kagwapo na. Tatdo a kabohan, nakatagibi da syan inyapwan naw. ²¹ Ki do dyi daranaw a kaitaywan sya do irahem no bahay, napilit sa a napahbot sya do bahay da tan madiman. Dawriw inhapan syan anakaw ni Paraon a prinsisa, kan pinarakoh na a pinayparin a akmay oyod a anak na.§ ²² Nainanawo dyaw tabo sīrib dan taga Egiptwaw, as nayparin si Moyses a asa matoray a tawo do tabo kapaychirin kan kaparin na.

²³ “Do nakapagtawen naranaw so apat a poho, naktokto naw kangay naw a manyideb an maypāngo kayayan dan kapayngay na saw a kapotōtan no Israel. ²⁴ Do kayan naw daw, naboya naw no taga Egiptwaw a madama na ranggasan no asaw dyira a Israelita. Dawa, yangay na insakit, kan diniman naw no taga Egiptwaw. ²⁵ No iniktokto ni Moyses, ki naawātan dan kapayngay naw a Israelita a osaren ni Āpo Dyos iya a mangwayawaya sira do kaadīpen dāya. Ki naawātan daba.

²⁶ “Do somaronwaw a araw, nakaboya so dadwa a mayengay a Israelita a madama a maydiman. Do dawri, pinadas na sa a paychapyahen. Binata na dyira a kāna, ‘Kakakteh, taywaran dyi kamo a maylipos? Āngo ta maydiman kamo?’

²⁷ “Ki iyaw makalo danaw a makapadso so kalāban naw, ki pinawadin nas Moyses, as nakabata na sya a kāna, ‘Āngo bibyang mo dyamen? Sino napayparin dyimo a

† 7:7 7:7 Gen. 15:13-14; Eks. 3:12 ‡ 7:10 7:10 Gen. 37; 39-41 § 7:21 7:21 Eks. 2:1-10

pangōlo a mangay a mangokom dyamen? ²⁸ Chakey mori yaken a dimanen a akmas nakadiman mwaw so taga Egiptwaw kakoyab ah?’ ”*

²⁹ “Maynamot do dya saya a chirin, nananawa dana si Moyses, dawa nayyayo. Komnaro dana do Egipto, as nakangay na do Midyan, asaw a mateng a tana. Do dawri a tana, nangabahay kan natorohan so anak na dadwa mahahakay.

³⁰ “Do nakahabas danaw no apat a poho a katawen, do asa karaw, nayranso si Moyses do let-ang a masngen do tokon a mayngaran so Sinai. Do dawri, myan anghil a napaboya dya do somdesdebaw a palongpong a dya masosohan. ³¹ Ki nasdaāwan si Moyses do nakaboya naw sya, as do kapaypasngen naw a omchideb sya, nadngey naw timekaw no Dyos. ³² Binata ni Āpo Dyos dya a kāna, ‘Yaken Dyos dan simna aāmang mo saw. On, yaken no Dyos a dinaydāyaw da Abraham, Isaak, as kan si Jakob.’

“Do dawri, ki namirpir si Moyses a sominryam a maynamot do kāmo na, kan naitored na paba a chiniban iyaw palongpongaw. ³³ Ki binata ni Āpo dya a kāna, ‘Pakarohen mo tokap mwaya, ta masantwan a yanan iyaw paytēnekan mwaya. ³⁴ Malawag a maboya ko kalidyatan dayan tawotawo kwaya do Egipto, as nadngey ko as-āsog da. Dawa, gominchin ako a mangwayawaya dyira. Sichangori, toboyen koymo a maybidi do Egipto.’ ”†

³⁵ Ki tinongtong ni Esteban naychirin a kāna, “Sichangori, malawag a maboya ta a iyaw nya Moyses, ki inipsok dan Israelita saw do nakaiyahes daw sya a, ‘Āngo bibyang mo dyamen? Sino napayparin dyimo a pangōlo a mangay a mangokom dyamen?’ Ki aran komwan, iyaw tinoboy ni Āpo Dyos a nangay a nangitoray kan nangwayawaya dyira. On, oyod a pinarin naw nyaya a maynamot do sidong no anghilaw a napaboya dya do somdesdebaw a palongpong.

³⁶ “On, inihtot na saw kapoonan taya a yapo do Egipto, kan pinariparin naw āro a milagro kan makaskasdāaw a pakaboyan do Egipto kan do Mabayaw a Tāw kan do let-ang do irahem no apat a poho a katawen. ³⁷ On, si Moyses paw nangibaheyaw dyirad kapoonan ta saw a, ‘Si Āpo a Dyos nyo, iyaw anchiw manoboy dyinyo so akma dyaken a propīta a yapo do kapayngay nyo a Israelita.’ ‡ ³⁸ Do nakapaychipeh daw no kapoonan ta saw do let-ang do tokon a Sinai, iyaw nya Moyses, ki rinawat naw minsahyaw no Dyos a dya machipanda tan itoroh na dyaten. On, iyaw nya Moyses, naychirinanaw no anghil do tokonaya a Sinai.

³⁹ “Ki chinaskeh da inanohdan no kapoonan ta saw, basbāli a inliblibbi da, ta no myan do aktokto da, ki chakey daw maybidi do Egipto. ⁴⁰ Do nakahayaw ni Moyses do tokon Sinai, binata dad Aaron§ a kon da, ‘Pamarin mo pa yamen so bolto namen a mangirarahan dyamen, ata, arabayas Moyses a iyaw nangihtotaw dyamen do Egipto, as kan chapatak namen abayaw naparin dya!’*

⁴¹ “Dawa, namarin sas didyosen da a akmay orbon bāka a nangidātonan das dāton da, as kan pinistaan daw pinarin daw a mismo.

⁴² “Maynamot do katoleng da, tinadyichokodan sa ni Āpo Dyos. Innonolay narana sa a mangdāyaw so bitohen saw do hanyit a akmas inpatolasaw no Dyos dyirad asaw a propīta a kāna,

“ Inyo a kapotōtan ni Israel,

yakenoriw nangitorohan nyos dāton nyo a binyay
a sinosohan nyo do kayan nyowaw do let-ang

* **7:28** 7:28 No chakey na ibahey ni Esteban dya, ki akmas pinarin daw no Israelita di Moyses, ki komwan pinarin dan Jodyo saw di Jesus. Eks. 2:13 † **7:34** 7:34 Eks. 3:1-10 ‡ **7:37** 7:37 Deot. 18:15, Ara. 3:22 § **7:40** 7:40 Si Aaron, ki ākang ni Moyses a nangsidong sya do kaiyayam naw siras Israelitaw a yapo do Egipto. Iyaw nanoma a matohos a pādi dan Jodyowaw. * **7:40** 7:40 Eks. 32:1

so apat a poho a katawen? Ay engga!

⁴³ Ta no pirmi a inyononot nyo,
ki iyaw toldaw no didyosen nyo a si Molok
kan iyaw sinan bitohenaw a didyosen a si Repam,
ta siraw nyaw pinarin nyo a dinaydāyaw nyo.

Dawa, manoboy akonchis manggobat dyinyo

kan palongohen danchinyo do matateng pa kan do Babilonya a tana.' "†

⁴⁴ Tinongtong ni Esteban naychirin a kāna, "Do kayan da paw do dya let-ang, myan tolda da no kapoonan ta saya a pakaboyan so kayanaw no Dyos dyira sigon do myanaw do tōlag na dyira. Iyaw nya tolda, ki naparin sigon do bilinaw no Dyos di Moyses a minonot do naboya naw a panahatahan. ⁴⁵ Sinpangan na, do nakapachitadyaw ni Joswe di Moyses a mangipangōlo dyirad kapoonan ta saw, tinawid dan anak da saw toldaw. Do dawri, inyononot da do nakapachangay daw di Joswe do nakahap daw so tana saw a yapo do nasyon saw a inparawat no Dyos dyira. As iyaw toldaw, ki nabidin dyira a nandad kachimpo ni Ari Dabid. ⁴⁶ Sinpangan na, rakoh nakahwahok no Dyos di Dabid. Do dawri, naydasal si Dabid a mangdaw so pamalōbos na a mapatnek so bahay a pagdaydayāwan da do Dyos, iyaw Dyosaw a dinaydāyaw ni Jakob.‡ ⁴⁷ Ki si Dabid abaw nangpatnek sya, an dya si Ari Solomon a pōtot na.

⁴⁸ "Ki aran komwan, iyaw kadadayāwan a Dyos, ki omyan aba do bahay a pinarin tawo. Ta inpatolas no Dyos do asaw dyirad propita naw a kāna,

⁴⁹ " Do hanyit yanan trono ko,

kan do tanaw yanan tokapan ko.

Āngo paro a kitan bahay parinen nyo a para dyaken?

Mana maparin nyo paro mapatnek so paynahahan ko?

⁵⁰ Yaken abawriw namarswa tabo siras nyaya?" "§

⁵¹ Tinongtong ni Esteban naychirin a kāna, "As inyo sichangori, ay samna, taywarayaw katwa no oho nyo! Akma kamwaya siras dyaya makapatak so Dyos do katoleng nyowaya mangadngey so chirin no Dyos, as kan pirmi nyowaya kontraen chakeyaw no Ispirito Santo a akmas pinarin da saw no kapoonan ta saw kaychowa! Pakawanem! ⁵² Aryoriw aran asa propita a dyi da linidyalidyat no kapoonan ta saw? Polos! On, diniman da pa saw nangipadtwaw do kaychowa maynamot do kangayaw no Malintegaw a Pachirawatan a si Kristo. As inyo sichangori, inyo mismo a nanglipot kan nangipadiman sya. ⁵³ On, inyo nangtawid so linteg a inparawat ni Āpo Dyos di Moyses a maynamot do nakatoboy na so anghilaw kaychowa, ki alit na inanohdan nyo aba." Nawriw binatan Esteban dyira.

No Kagsid Daw si Esteban

⁵⁴ Do nakadngey dan pangolwaw no Jodyo so inchirinaw ni Esteban, taywaraw nakapakasoli da, kan pinayngayngaletnget daw dyi daw a mapabtak a soli da dya.

⁵⁵ Ki do dawri, napno si Esteban so panakabalinaw no Ispirito Santo, as do nakatangay naw do hanyit, naboya naw makaskasdāaw a sēdang no Dyos kan si Jesus a maytēnek do makawananaw ni Āpo Dyos. ⁵⁶ Binata ni Esteban a kāna, "Chiban nyo pa! Tori kwaya maboya naywangan hanyit, as maboya ko payaw Tawowaw a Yapod Hanyit a si Jesus a maytēnek do makawananaya no Dyos."

⁵⁷ Do nakadngey daw so nya, nangagagay saw totorayenaw no Jodyowaw, as kan binengbeng daw tadyinya daw tan dyi da madngey ibaheyaw ni Esteban. Nakasan

† **7:43** 7:43 Si Molok, ki iyaw dyos no araw kan hanyit a dinaydāyaw dan Kananeo saw a tawotawo. As si Repam, ki iyaw asaw a dyos dan bitohen a planita a dinaydāyaw dan Egipto. Deot. 17:3; Amos 5:25-27 ‡ **7:46** 7:46 Mana "bahay a pagdaydayāwan dan kapotōtan ni Jakob." § **7:50** 7:50 Isa. 66:1-2

da dinarop a tiniliw, ⁵⁸ kan nyeng da ginoygōyod a inihtot do gaganaw no syodadaw, as nakagsigsid da syas bato. Siraw nangsaksyaw, ki pinakaro daw kagay da saw tan masonosonong sa a mapagsid so bato, as pinangay da sa do yananaw no asaw a mahakay a mayngaran so Saulo.* ⁵⁹ Ki do kadama daw a omagsigsid sya, naydasal si Esteban, kan binata na a kāna, “Āpo Jesus, rawaten mo pahad ko.” ⁶⁰ Do dawri, naydogod as nakaiyagay na sya a kāna, “Āpo, ipagatos mwaba dyiraw nyaya a naporin.” Nakaichirin naw so nyaya, nadiman.

8

Kalidyalityat ni Saulo Siras Nanganohed

¹⁻² Do dawri, myan saw managdaydāyaw do Dyos a nangay a nangitābon si Esteban, as kan nangagagay sa tomnanyitanyis a nagdongdong-aw, ki bahes nabad Saulo, ta chinasooyot na.

Somniknan do dawri a araw, komnayab taywara a kalidyalityat no manganohed saw di Jesus do Jerosalem. Naychawpit sa a tabo a nangay do intīro a probinsya no Jodya kan Samarya, malaksid dyirad apostolis saw. ³ Ki si Saulo, ki oyod a inpasnek naw panggep naw a mangrārayaw so tabo a nanganohed di Jesus. Inasdesdep na saw bahabahay daw no nanganohed, kan ginoygōyod na sa a pinahbot mahahakayaw kan mababakesaw, kan inpabahod na sa.

No Kaikasaba no Maganay a Dāmag do Samarya

⁴ Ki siraw naychawpit saw a nanganohed, in-godes da a inkasabaw chirinaya ni Āpo Dyos do aran dino a nangayan da. ⁵ No asa dyira, ki si Pilipi a minosok do kararakohanaw a syodad do Samarya, kan nangasaba dyirad tawotawo saw daw. Inminsāhi na dyira maynamot di Jeso-Kristo a iya danaw Mesiasaw. ⁶ Do kadngey daw syan tawotawo, as kan do kaboya daw so makaskasdāaw saw a pangilasīnan a pinariparin na, ki naypaypasoyot sa mangadngey. ⁷ Ta do dawri, napaksyat danaw marahet saw a ispirito do āro a tawotawo, as nangngengey sas malyak do kahtot daw, as kan āro pa saw logpyaw kan pidāyaw a napapya do dawri. ⁸ Dawa, rakoh kasoyot dan tawotawo do dawri a syodad.

Si Simon a Magmadmadyik

⁹ Ki myan do dawri a syodad asa tawo a mayngaran so Simon a nahay narana sa paspasdaawen tawotawowaw do Samarya a maynamot do nakapamarin nas āro a madyik. Inpangas na a iya, ki asa kasisitaan a tawo. ¹⁰ Siraw tawotawowaw a matotohos so saad kan siraw tobotoboyen saw, ki binigbig da, kan inbahebahey da a kon da, “Iyaw nya tawo, ki sinsinan aba so bīleg, ta iya, ki asa a dyos a pangaranan so ‘Mayit so Panakabalin.’ ”

¹¹ Nahay dana a chimpo a nasdaāwan sa a maynamot dya, kan naypataywaraw kapanganohed da dya maynamot do karon madyik naw. ¹² Ki do nakapanganohed daw so innanawowaw ni Pilipi a maynamot do Maganay a Dāmag a maynamot do pagtorayan Āpo Dyos kan maynamot di Jeso-Kristo, nabawtisan sa tabo mahahakay saw kan mababakes.

¹³ Ki do dawri, aran si Simon, ki nanganohed do innanawowaw ni Pilipi, kan nagpabawtisar. Do katayoka naw a nabawtisan, nāw na minonot di Pilipi do aran dino a kinwanan na. Ki nasnasdaaw do kapakaboya naw so āro saw a pakaboyan kan āro saw a milagro a pinariparin Pilipi.

¹⁴ Sinpangan na, do nakadngey daw syan apostolis saw do Jerosalem a nanganohed dana saw taga Samarya so chirin no Dyos, tinoboy da sa daw sa Pedro kan Juan.

* **7:58** 7:58 Iyaw nya Saulo, ki pinangaranan da pa so Pablo. Ara. 13:9

¹⁵ Do nakawara daw do dawri, indasalan da saw tawowaw a nanganohed dana tan rawaten daw no Ispirito Santo, ¹⁶ ta do dawri, ari pad nangay dyiraw Ispirito Santo, ta tod sa nabawtisan so ngaran ni Jesus. ¹⁷ Sinpangan na, pinalapaw daw tanoro da do oho da, as kan do dawri rinawat daw no Ispirito Santo do byay da kan aktokto da.

¹⁸ Ki do nakaboyaw ni Simon a nangay dyiraw Ispirito Santo do nakapalapaw daw no apostolisaw so tanoro da, inpaboya na dyiraw kwarta naw, ta chakey na gatāngen nyaya panakabalin da. ¹⁹ Binata na dyira a kāna, “Aran yaken, torohan nyo pa yaken so nya panakabalin tan aran sino a palapawan kos tanoro ko, ki mangay dyaw Ispirito Santo.”

²⁰ Ki inatbay ni Pedro a kāna, “Kayrayay mo pakono kwarta mwaya a masosohan do impyirno! Taywaran mabayādan mos kwartaw sāgot no Dyos? ²¹ Abaw byang mo mana binglay mod dyaya kapagsirbi namen do Dyos, ta malinteg abaw aktokto mod salapen no Dyos. ²² Dawa, magbabāwi kad marahetaya panggep mo, kan maydasal ka do Dyos. Ta an chakey na, ki pakawanen naymo do dawri a marahet a pangtoktwan mo. ²³ Ta no maboya kwaya, ki taywara kas kaapal kan nakawaran kayas gatos.”

²⁴ Ki tominbay si Simon di Pedro a kāna, “Na! Paydasal mo pa yaken di Āpo tan abo maparin dyaken a akmas binata mwaya.”

²⁵ Do nakatayoka daw da Pedro kan Juan a nangipaneknek so maynamot di Jesus kan nangibahey so chirin ni Āpo Dyos, naypasabat dana sad Jerosalem. Ki somnibasibah pa sa do āro saw a barbaryo do Samarya a nangikasaba so Maganay a Dāmag a maynamot di Jesus dyirad tawotawo saw daw.

Si Pilipi kan Iyaw Opisyalaw a Taga Etiopya

²⁶ Do dawri, myan anghil a napaboya di Pilipi, kan binata na dya, “Magrobwat ka, ta magpaabagatan ka do rarahanaw a yapo do Jerosalem a komwan do Gasa a tana.” Iyaw nya rarahan, ki mangay do let-ang.

²⁷ Dawa, nagrobwat as nakangay na. Ki do kayan na paw do rarahan, myan nabayat na asa eunoko a nakapon a mahakay a taga Etiopya. Iyaw nya tawo, ki asa matoray a opisyal a mangonong so tabo kinabaknang do pagāryan ni Kandase a iyaw rēyna dad Etiopya. Iyaw nyaya a nakapon, ki nangay do Timplowaw do Jerosalem a nagdaydayaw do Dyos. ²⁸ Do kasabat naranaw no opisyalaw, do kayan na paw a silologan do kalesa, basbasāen naw yapwaw do libro ni propita Isayas.

²⁹ Do dawri, inbahey no Ispirito Santo di Pilipi, “Ngay, maypasngen ka do loganaya.” ³⁰ Nyeng a nayyayo si Pilipi a naypasngen do kalesaw, kan nadngey naw no basbasāenaw no opisyalaw a yapo do libro ni propita Isayas. Dawa, inyahes na dya, “Maawātan moriw basbasāen mwaya?”

³¹ “Ay, enggaya!” inatbay no opisyalaw. “Maypāngo kaāwat ko sya an abo mangilawlawag dyaken?” Ki do dawri, rinara nas Pilipi a somakay a machilogan dya. ³² Iyaw binasbāsa naw do librowaw ni Isayas, ki akma syay:

“Iya, ki akmay karniro a naiyangay do pagpartyaw naw
mana akmay orbon no karniro a dya maylilyak an magogodan.

Ta iya, ki polos a dya tominbay.

³³ Do nakasnesnek naw, natadyichokodan kinalinteg.

Abaw maparin a mangibahey so maynamot do kapotōtan na maynamot ta diniman da.”*

³⁴ Sinpangan na, inyahes no opisyalaw di Pilipi a kāna, “Chāsi mo pa yaken, kan ibahey mo pa dyaken an sino paychirinan nyaya a propita, iyaw inawan naya a mismo mana maynamot do matarek?”

* 8:33 8:33 Isa. 53:7-8

³⁵ Dawa, maynamot do dyaya a inyahes no opisyalaw, insiknan Pilipi iyaw nangilawlawag dya an sino nawri a naitolas do librowaw ni Isayas. On, inpakatoneng na dya iyaw Maganayaw a Dāmag a maynamot di Jesus.

³⁶ Do kadama da paw a mayam, naboya daw ranomaw do payisaw no rarahan. Binata no opisyalaw a kāna, “Chiban pa! Chaya dyaw ranom! Āngo paw machita ta tan mabawtisan ako?”

[³⁷ “Na, maparin mo. Ki basta oyod a anohdan mos Jesus,” initbay ni Pilipi.

Ki tominbay opisyalaw a kāna, “Anohdan ko a si Jesus, ki Anak no Dyos.”]†

³⁸ Pinagsardeng no opisyal logan naw, as nakawsok da dadwa do yananaw no ranom, as nakabawtisar sya daw ni Pilipi.

³⁹ Do nakapakatalapaw daranaw do tinarayan daw a yapo do yananaw no ranom, naychihat a inkaro danan Ispirito no Āpo si Pilipi, kan naboya na paba polos no opisyalaw. Ki tinongtong naw nayam a nasoyosoyot. ⁴⁰ Ki si Pilipi, ki naychihat a myan dana do asaw a yanan a mayngaran so Asoto. Ki do kayam naw a komwan do Sesarea a idi, somnibasibah do āro saw a idiidi, kan nangikasaba so Maganay a Dāmag a maynamot di Jesus a nandad nakapakarapit nad Sesarea.

9

No Kapanganohed ni Saulo

(Ara. 22:6-16; 26:12-18)

¹ Ki do dawri, do kayan daw a mapariparin a tabo no nyaya, madama si Saulo a mangamomo siras nanganohedaw di Āpo Jesus, as kan inpasnek naw panggep naw a mangdiman sira. Dawa, nangay a nanahes do katotohosanaw a pādi ² so pamalōbos a tolas tan iyangay na a ipaboya dyirad Jodyo saw do sinagoga da saw do syodad a Damasko. Ta an myan machichwasan na minonot do nanawo ni Jesus a aran mahakay mana mabakes, ki myan toray na a omtiliw sira, kan iyangay na sa a sibabahod do Jerosalem.

³ Ki do kayan na paw do rarahan, do kapaypaypasngen naranaw do kakwan naw do Damasko, naychihat a myan sēdang a yapo do hanyit a nangdibon a minpoyat sya. ⁴ Insigīda a nalbad tana, kan nakadngey so timek a naychirin dya a kāna, “Saulo, Saulo, āngo ta idadanes mo yaken?”

⁵ “Sino kam Āpo?” inyahes ni Saulo.

Ki tinbay no timekaw a kāna, “Yaken si Jesus a idadanes mo. ⁶ Changori, maybangon ka, kan tongtongen mo mangay do syodadaya, ta myan anchi daw mangibahey dyimo so chakey ko a parinen mo.”

⁷ Siraw tawo saw a rārayay ni Saulo, ki nableg sa do nakadngey daw so timekaw a dyi da naboya an sino naychirin. ⁸ Sinpangan na, naybangon si Saulo do nakalbānaw do tana a nāw na a maymochideng, ki polos a dya makaboya. Dawa, kinaday dan rārayay naw, as nakaiyangay da sya do Damasko. ⁹ Do nakawara daw do dawri, ki nāw na dya makaboya, kan komninan aba kan mininom aba do irahem no tatdo a karaw.

¹⁰ Do dawri a syodad a Damasko, myan asa a nanganohed a mayngaran so Ananyas. Nagparmata, as kan myan si Āpo Jesus a napaboya dya a kāna, “Ananyas!”

“On mo Āpo,” initbay na.

¹¹ Ki tinongtong ni Āpo Jesus naychirin dya a kāna, “Maybangon ka, as mangay kad asaw a kalsada a pinangaranan das ‘Matalineng.’ Iyahes mo do bahayaw ni Jodas si Saulo a taga Tarso, ta ari daw a maydasal sichangori. ¹² Myan intoroh ni Āpo Dyos

† 8:37 8:37 Nya a birsikolo, ki aba do kadwan saw a manyoskripto.

dya a parmata a napaboya so asaw a tawo a mayngaran so Ananyas a nangay a mapalapaw so tanoro na dya tan mirwa makaboya.”

¹³ Ki inatbay ni Ananyas a kāna, “Namna! Āpo, āro danayaw dāmag ko a maynamot do dyaya a mahakay. Taywaran dya iya, ki manglidyalyat siras nanganohedaw do Jerosalem? ¹⁴ Nawriw nangayan na dya do Damaskwayaw kayan pamalōbos dan matotohosaw a papādi tan tiliwen na yamen a tabo a manganohed dyimo.”

¹⁵ Ki binata ni Āpo Jesus dya a kāna, “Ara! Mangay ka sichangori, ta iyaw pinidi ko a magsirbi kan mangibahebahey a maynamot dyaken dyirad Dya-Jodyo kan ar-āri da saw kan aran siraw tawotawo a Jodyo a kapotōtan ni Israel. ¹⁶ On, ipakatoneng konchi dyaw kāron lidyat a pasaren nanchi tan ipakatoneng na yaken dyirad tawotawo.”*

¹⁷ Do dawri, nagtaros a nangay daw si Ananyas, kan somindep do bahayaw a yanan ni Saulo. Sinpangan na, do nakapakasdep naw, pinalapaw naw tanoro naw dya, as nakabata na sya a kāna, “Imom Saulo a kakteh ko, si Āpo Jesus a napaboya dyimo do rarahan do kangay mwaw dya, ki tinoboy na yaken dyimo tan makaboya ka mirwa, as kan tan mangay Ispirito Santo a mapakneb dyimo so panakabalin na.”

¹⁸ Nanyeng a myan nasday a akmay isis no among a yapo do mataw ni Saulo, as kan nakaboya dana. Do dawri, naytēnek kan nagpabawtisar. ¹⁹ Sinpangan na, komninan kan nappayit.

No Kapangasaba ni Saulo do Damasko

Minyan si Saulo do Damasko so papere a karaw do yanan daw no nanganohed. ²⁰ Sinpangan na, naybabalay aba a minidibidi do sinagoga daw no Jodyo a nangikasaba so maynamot di Jesus, as kan binatabata na a si Jesus, ki iyaw Anak no Dyos.

²¹ Ki sira tabo nangadngeyaw dya, ki nasdaāwan sa. Naysin-iiyahes sa a kon da, “Iyabawriw nyaw tawowaw a nanglidyalyat siras nanganohedaw di Jesus do Jerosalem, kan nawri abawriw nangayan na dyaw katiliw na siras manganohedaya dya, as kaiyangay na sira sibabahod dyirad matotohosaw a papādi do Jerosalem?”

²² Ki naypaypabileg si Saulo do kapangasaba naw. Inpasnek naw kapangnanawo naw a mapawnonot siras tawotawowaw a manganohed a si Jesus, ki iyaw Kristo a iyaw Mesiasaw a mangisalākan. As siraw Jodyo saw do Damasko, maparin daba polos tombay so maikontra do nanawo naya.

²³ Do nakapaypahabas no midyo a mahay a chimpo,† nagtotōlag saw pangolwenaw no Jodyo a dimanen das Saulo. ²⁴ Māraw kan mahep a sinagsagānaan dad rowanganaw no syodad a saneben tan dimanen da. Ki aran komwan, nadas daba maynamot ta myan nangibahey di Saulo so plāno daw. ²⁵ Dawa, do asaw a kamahep, pinasdot dan rārayay naw do rakkoh a alat, as nakatonton da sya pinagchin do tohosaw no ahad no syodad tan makalibas.

No Kangay ni Saulo do Jerosalem

²⁶ Ki do nakawara danaw ni Saulo do Jerosalem, chakey naw machirapa dyirad nanganohedaw. Ki chamo da tabo, kan inanohdan daba a iya, ki asa nanganohed.

²⁷ Ki myan daw si Bernabe, kan yangay na sinidongan. Inyangay na si Saulo dyirad apostolis saw, as nakaibahey na sya dyira an maypāngo nakaboya ni Saulo si Āpo Jesus do rarahanaw kan no nakapaychirinaw ni Āpo dya. Inlawlawag na pa dyiraw no katore daw ni Saulo do Damasko a nangikasaba so maynamot di Jesus.

* **9:16** 9:16 Ara. 20:23; 2 Kor. 11:23-27; 1 Tim. 1:11-16; 2 Tim. 1:11-12 † **9:23** 9:23 Do kapakaāwat dan kadwan, do katayokaw a nanganohed ni Saulo a mayngaran so Pablo, nangay do probinsya Arabya. Sinpangan na, do kapaybidi naw do Damasko, naypaypabileg danaw kapangasaba naw, as kan minyan daw so nahay. Gal. 1:16-18

²⁸ Dawa, do dawri, nachirapa danas Saulo dyirad apostolis saw do Jerosalem, kan oltimo a matedred a mangasaba so maynamot di Jesus. ²⁹ Ki aran siraw Jodyo saw a naychirin so Griego, ki nachisarsarita kan nachidibdibati a mandad nakaranta da sya dimanen.

³⁰ Do nakatoneng daw syan nanganohedaw, rinarayayan da inikwan do Sesarea, kan tinoboy da do sigodaw a idi na do Tarso.

³¹ Do dawri, nayhat danaw kapangidadanes da dyirad nanganohedaw di Jesus do intiro a probinsya no Jodya, Galilya, kan Samarya. Maynamot do sidong no Ispirito Santo dyira, naypaypayit sa do kapanganohed da. Naypayparo sas bidang, as kan naybibyay sa a nāw da manyayib kan managtongpal di Apo.

Si Pedro do Lidda kan Joppe

³² An maynamot di Pedro, ki aran iya, ki minidibidi do āro a idiidi a nangsarongkar siras nanganohed saw. As dawa, nangay pa a nagsarongkar do asaw a idi a mayngaran so Lidda. ³³ Do dawri, nakaboya so asa a mahakay a mayngaran so Eneas. As iya, ki asa paralitiko. Wawaho dana katawen a nāw na maypoktad do apin.

³⁴ Ki do nakaboyaw sya ni Pedro, binata na dya a kāna, “Imom Eneas, maybangon ka kan honen mo nakaychehan mwaya, ta pyahen naymo ni Jeso-Kristo!” Ki insigida a naytēnek si Eneas. ³⁵ Dawa, sira tabo do idi a Lidda, as kan siraw yapo do tanapaw a mayngaran so Sarona, ki nanganohed sad Apo Jesus do nakaboya daw sya napyan si Eneas.

³⁶ Do masngen do dawri, do syodadaw a Joppe, myan asa mabakes a mayngaran so Tabita, ki nanganohed dana di Jesus. Iyaw ngaran na do chirin Griego, ki Dorkas. No chakey na batahen, ki “ogsa.” Iya, ki oltimo a masingpet, ta pirmi a mamarin so maganay kan nāw na somidosidong dyirad mapopobri saw. ³⁷ Do dawri a chimpo do kayanaw ni Pedro do Lidda, naganyit si Tabita kan nadiman. Rinyos daw bangkay naw, kan pinapoktad da do mamantohosaw a kwarto.

³⁸ Ki do nakadngey daw no nanganohed saw do Joppe a myan si Pedro do masngenaw a idi do Lidda, nanoboy sas dadwa a mahahakay a nangay a nachikakaāsi dya a kon da, “Chāsi mo pa yamen, kan maybabalay kaba a mangay dyamen do Joppe!”

³⁹ Do dawri, nagrobwat si Pedro, as nakapachirayay na dyira. Do nakapakarapit daw do yanan daw do Joppe, ki inhap dad mamantohosaw a kwarto a yanan bangkayaw. Ki myan sad omdibon naw mababakesaw a babbālo. Intanyitanyis da a inpaboya di Pedro rinayit saw ni Dorkas a ayowayob do kasibibyay na paw.

⁴⁰ Ki pinahbot ni Pedro sa tabo, as nakapaydogod na a naydasal. Sinpangan na, sinalap naw bangkayaw, as nakaibahey na sya a kāna, “Tabita, maybangon ka.”

Insigida inmochideng naw mata naw, as kan do nakaboya naw si Pedro, naytangōtango. ⁴¹ Do dawri, inigpet ni Pedro tanoro naw, as kan sinidongan na a naytēnek. Tinawagan na saw kadwan saw a nanganohed kan siraw babbālo, as kan inpaboya na dyira a sibibyay dana si Tabita.

⁴² Naychawpit nya dāmag do intirwaw a syodad no Joppe. Do dawri, āro nanganohed di Apo Jesus.

⁴³ Ki nahay a minyan si Pedro do Joppe. Nachidagos do bahayaw ni Simon a asa mamariparin so lalat.

10

Si Pedro kan si Kornelyo

¹ Do kayanaw ni Pedro do Joppe, ki myan do masngenaw a syodad a Sesarea asa mahakay a mayngaran so Kornelyo. Iya, ki asa kapitan no asa gasot a soldādo a

chanem a partis no asa bōyot no Romano a mayngaran so “Soldado A Taga Italya.”
² Aran Dya-Jodyo si Kornelyo, ki alit na managdaydāyaw kan mamō do Dyos kontodo tabo pamilya na. Limosan na pa sa siboboslon mapobri saw a Jodyo, as kan pirmi a maydasal do Dyos. ³ Do asaw a kamakoyab, sigōro makalo dana ālastres, nagparmata as naboya na a mapatak asaw a anghil a yapo do Dyos a nangay dya, as kan tinawagan na a kāna, “Kornelyo!”

⁴ Ki minochidngan Kornelyo anghilaw, kan rakoh nakamo na. Inatbay naw anghilaw a kāna, “Āngo mo Āpo?”

Ki binata no anghilaw dya a kāna, “Nāw naymo a nanakem ni Āpo Dyos, ta adngedngeyen na saw dasal mo, as kan nahwahok do kāsisyen mwaya dyirad mapopobri saya. ⁵ Changori, manoboy kas kadwan a mangay do Joppe tan awisen mo a mangay dyimo si Simon a pinangaranan da so Pedro. ⁶ Ari a nachidagos do bahay daw da Simon a mamariparin so lalat. No yanan da, ki ari sa do payisaw no kanayan.”

⁷ Do nakapaychirinaw no anghil so komwan, araba daw. Do dawri, nanawag si Kornelyo so dadwa dyirad tobotoboyen naw kan asa matalek a soldādo a rārayay na a managdaydāyaw do Dyos. ⁸ Inbahey na dyira tabo naparinaw, as nakatoboy na sira do Joppe.

No Parmata ni Pedro

⁹ Do somaronwaw a araw, sigōro makalo dana mangalas dosi do kasngen daranaw no natoboy saw do syodadaw, nangay si Pedro a naydasal do lantagaw a atep no bahay da a pinakabalkon da. ¹⁰ Ki do kayan naw a maydasal, ki naptengan si Pedro, kan makakakan dana. Ki do kadama daw no rārayay na saw a manotong do ibaba, nagparmata. ¹¹ Nyeng a naboya na a naywangan hanyit, kan myan akmay asa ayob kan matontonton apataw a aroywan na, as maypaypabodis do yananaw ni Pedro. ¹² Ki do irahemaw no ayobaya, myan saw matatarek a kitan binyay kontodo siraw mabaywan saw a kanen dan Jodyo. Myan sa daw makayam saw kan siraw komayakayabaya do tana, kan sira paw somayasayapaw do kademdeman.

¹³ Do dawri, myan nadngey na timek a nakabata sya a kāna, “Maytēnek kam Pedro tan mangdiman kas kanen mo.”

¹⁴ Ki tinbay ni Pedro a kāna, “Aysa! Enggam Āpo! Ta aryak pad minitchan so mabaywan saya kanen dan Jodyo.”

¹⁵ Ki pinirwa tinbay no timekaw do dyaya a bilin a kāna, “Ibidang nyo paba a malapos tayoka dana inkeddeng ni Āpo Dyos a madalos!” ¹⁶ Naypitdo nyaya a naparin, kan nanyeng a naypatohos naypabodisaw a ayob do hanyit.

¹⁷ Ki do kaiktoktwaw ni Pedro so maynamot do dyaya a parmata an āngo paro chakey na batahen, ki nachichwasan darana no tobotoboyenaw ni Kornelyo iyaw bahayaw ni Simon, as kan myan sa a maytēnek do rowanganaw. ¹⁸ Intawatawag da an nawri a logar pagdagosan ni Simon a pangaranan das Pedro.

¹⁹ Sinpangan na, do kaiktokto paw syan Pedro so parmata naw, inbahey no Ispirito Santo dya a kāna, “Ariw bisīta mo a tatdo a mahahakay. ²⁰ Gomchin ka, kan mabābang kaba machonot dyira, ta tinoboy ko sa.”

²¹ Do dawri, gominchin si Pedro, kan binata na dyira, “Yakenaw chichwasen nyowaya. Āngo chakey nyo dyaken?”

²² Initbay da dya a kon da, “Tinoboy naw yamen kapitan namen a si Kornelyo a mangay a omtawag dyimo. Iya, ki asaw a malinteg a tawo kan managdaydāyaw do Dyos, as kan taywaraw kaanyib da sya no tabo Jodyo saw. On, tawagan naw imo a maynamot do bilinaw no asa anghil no Dyos a napaboya dya do parmata na. Awisen naw imo do bahay na tan makapangadngey so ibahey mo.”

²³ Sinpangan na, pinasdep san Pedro do bahayaw, kan pinaysan na pa sa daw so asa kahep.

Do kamabekas naranaw, nagrobwat si Pedro, as nakapachangay na dyira. Ki myan pa saw manganohedaw a taga Joppe a nachirayay dya. ²⁴ Ki do nakawara daw do Sesarea do somaronwaw a araw, myan a paspasongaden ni Kornelyo kontodo siraw kakabagyan naw kan siraw masingedaw a sīt na. Inawis na san Kornelyo a machibayat di Pedro.

²⁵ Do kasdep danaw ni Pedro do bahay naw, binayat ni Kornelyo, kan nagrōkob do ratagaw a nagdāyaw dya.

²⁶ Ki pinatēnek ni Pedro, kan binatan na dya a kāna, “Maytēnek ka, ta aran yaken, ki kapayngay nyo a tawo.”

²⁷ Do kapagsarsarīta daw a somdep do bahayaw, naboya san Pedro nakpeh saw a āro a tawotawo. ²⁸ Do dawri, binata ni Pedro dyira a kāna, “Chapatak nyo a mismo a machikontra do dadakay namen a Jodyo kapachikpekpeh kan kapagsarongkar namen do tawo a Dya-Jodyo. Ki inpaboya dyaken no Dyos a ibidang kwaba mabaywan aran sino a tawo. ²⁹ Dawa, aba polos wedwed ko a nangay dya do nakaipatawag nyowaya dyaken. Ki sichangori, āngo kachitan nyo dyaken?”

³⁰ Ki tominbay si Kornelyo dya a kāna, “Tatdo danaya karaw napahabas do kapaydasal kwaw do kakma nas nyaya ōras a ālastres do kamakoyab. Do dawri, ki naychihat a naytēnek asaw a mahakay do salapen kwaw a nakalaylay so makapoyat.

³¹ Binata na dyaken a kāna, ‘Imom Kornelyo, nāw naymo a nanakem ni Āpo Dyos, ta adngedngeyen na saw dasal mo, as kan nahwahok do kasisyen mwaya dyirad mapopobri saya. ³² Changori, manoboy kas mangay do Joppe a mangay a mangawis so tawowaw a mayngaran so Simon a matawagan so Pedro tan magsarongkar dyinyo dya. Ari a omyan do bahay ni Simon a mamariparin so lālat do payisaw no kanayan.’

³³ Dawa, sigīda a nanoboy ako so nangay dyimo. Ki maganay ta chināsi mo yamen kan nangay ka dyamen sichangori. Ari kami dya tabo do salapen Āpo Dyos a mangadngey so tabo inbilinaw no Āpo a ipakatoneng mo dyamen.”

No Kapangnanawo ni Pedro do Bahay ni Kornelyo

³⁴ Sinpangan na, binatan Pedro dyira a kāna, “Changori, oyod a napatakan ko na a tatarken naba yaten ni Āpo Dyos. ³⁵ Ta siraw magdāyawaw dya kan mamarinaw so maganay a yapo do aran dino a nasyon, Jodyo mana Dya-Jodyo, ki rawaten na sa.

³⁶ Chapatak nyo Maganayaw a Dāmag a inpakatoneng no Dyos dyamen a kapotōtan ni Israel a myan kapya di Āpo Dyos maynamot di Jeso-Kristo a Āpo no tabwa naparswa.

³⁷ Sigōro, ari dana nadāmag nyo maynamot do namarinaw do intīrwaw a tana namen a Jodyo. Ta iyaw nya namarin, ki nangroggi do Galilya do katayokan kapagbawtisaraw a innanawo ni Juan.

³⁸ “Chapatak nyo na a maynamot di Jesus a taga Nasaret. Iya, ki oyod a intoroh ni Āpo Dyos dyaw Ispirito na kan iyaw panakabalin na. Chapatak nyo nyaya, ta nangay si Jesus do āro a yanan a nāw na namarin so maganay kan napapya siras linidyalidyat saw ni Dyablo.* On, pinarin naw nyaya maynamot ta myan dya si Āpo Dyos. ³⁹ Yamen iyaw mangpaneknek so tabo pinariparin na do Jerosalem kan do intīro a tana no Jodyo. On, ipaneknek namen a inpadiman das Jesus no kapayngay namen saw a Jodyo a inpailansa do kros. ⁴⁰ Ki pinagōngar no Dyos do chatatdo naw a karaw, as kan inpaboya na dyamen. ⁴¹ Ki napaboya aba do tabo a tawo, an dya yamen lang a pinidi na a mangpaneknek. On, nachakan kan nachinom kami dya do katayokaw no nakapagōngar na. ⁴² Tinoboy na yamen a mangikasaba so

* **10:38** 10:38 Mana “Satanas,” iyaw no pangōlo dan marahet saw a ispirito.

Maganayaya a Dāmag do aran dino, kan mangpaneknek sya a si Jesus tinongdo no Dyos a mangokom so sibibyay kan nadiman. ⁴³ As an maynamot di Jesus, ki aran sira tabo propitaw do kaychowa, ki pinaneknekan daw maynamot dya a aran sino a tawo a manganohed di Jesus, ki mapakawan gatos na.” Nawriw binata ni Pedro dyira.

No Kangay no Ispirito Santo Dyirad Dya-Jodyo

⁴⁴ Do kadamaw ni Pedro a mangibahebahey so nyaya, ki nangay a somindep no Ispirito Santo dyira tabo a nangadngey sya. ⁴⁵ Ki siraw nachirayarayaw di Pedro a nanganohed a Jodyo a yapo do Joppe, nasdaāwan sa a maynamot ta aran siraw Dya-Jodyo, ki nangay iyaw Ispirito Santo a sāgot no Dyos a somindep dyira, ⁴⁶ ta nadngey darana sa a naychiychirin so matatarek kan magdaydāyaw sa do Dyos.

Ki do dawri, binata ni Pedro dyirad rārayay na saw a kāna, ⁴⁷ “Aryoriw makaparin a ombayo siras nyaya tawo a mabawtisan do ranom? Ta aran sira, ki nangay dana somindep dyiraw Ispirito Santo a akma dyaten.”

⁴⁸ Sinpangan na, inbilin na dyira a machita mabawtisan sa a ipaboya da a si Jeso-Kristo, ki iya danaw Āpo da. Katayoka da nagpabawtisar, inawis da si Pedro a omyan pa dyira so papere pa a karaw.

11

No Kapangipadāmag ni Pedro do Iglisyaw do Jerosalem

¹ Do katayoka no nyaya, nadngey dan apostolis saw, as kan siraw nanganohedaw a myan do intiro a Jodya a nanganohed dana saw Dya-Jodyo so chirin no Dyos. ² Dawa, do nakasongetaw ni Pedro do Jerosalem, ki sinogal dan nanganohedaw a Jodyo a mainget a mononot do linteg a kapagkogit. ³ Binata da dya a kon da, “Aysa! Āngo ta nangay ka nachakan kan minyan do bahay dan Dya-Jodyo?” ⁴ Do nakaibahey daw so nyaya, kinapya ni Pedro a inbahey iyaw tabwaw a namarin a yapo do siknanan nandad pandan.

⁵ Binata na dyira a kāna, “Do asaw a karaw do kayan kwaw do syodad a Joppe a naydasal, nagparmata ako a myan akmay asa ayob a yapo do hanyit, kan matontonton apataw a aroywan na a naypaypabodis do yanan kwaw. ⁶ Chiniban ko a maganay, kan naboya ko do irahemaw no nawri a ayob āro saw a kitan bolaw kan mayiwam a binyay kan siraw komayakayab saya do tana kan siraw somayapsayap saya do kademdeman. Āro dyiraw mabaywan a kanen ta. ⁷ Do dawri, nakadngey ako so timek a naychirin dyaken a kāna, ‘Maytēnek kam Pedro tan mangdiman kas kanen mo.’

⁸ “Ki tinbay ko a kon ko, ‘Enggam Āpo, ta aryak pad minitchan so mabaywan saya kanen dan Jodyo.’

⁹ “Ki minirwa dana naychirin dyaken timekaw a yapo do hanyit a kāna, ‘Ibidang nyo paba a malapos tayoka dana inkeddeng ni Āpo Dyos a madalos!’ ¹⁰ Naypitdo nya namarin, as nakapaypatohos naranan ayobaw do hanyit.

¹¹ “Ki do dawri pa a ōras, myan saw tatdo a mahahakay a natoboy a yapo do Sesarea a nawara do bahayaw a yanan ko. ¹² Sinpangan na, binata no Ispirito no Dyos dyaken a dya kwa mabābang a machangay dyira. As siraw nya anem a kakakteh ta a nanganohed, ki nachangay sa dyaken. Do nakawara namen danaw do Sesarea, somindep kami do bahayaw ni Kornelyo.

¹³ “Ki inistoryan Kornelyo dyamen iyaw nakapakaboya naw so anghil do bahay na a nangibahey sya dya a kāna, ‘Changori, manoboy kas mangay do Joppe a mangay a mangawis so tawowaw a mayngaran so Simon a matawagan so Pedro tan magsarongkar dyinyo dya, ¹⁴ ta iyanchiw mangibahey dyimo so pakaisalakānan nyo kan pamilya mwaya.’

¹⁵ “Do dawri, do kasiknan ko naw a nangibahey dyira so maynamot do Maganayaya a Dāmag, nangay a somindep dyiraw Ispirito Santo akmas naporinaw dyaten do nanomaw. ¹⁶ Sinpangan na, nanakem ko binataw ni Āpo Jesus a kāna, ‘Si Juan a Bawtista, ki binawtisanaw naw tawotawo so ranom, ki mabawtisanaw kamonchis Ispirito Santo.’* ”

¹⁷ “As dawa, an tinorohan sa no Dyos so sāgot a akmas insāgot naw dyaten do nakapanganohed taw di Jeso-Kristo, sino ako a mangtokto a maparin kwa kontraen Dyos?”

¹⁸ Do nakadngey daw so nyaya a binata ni Pedro dyira, ki sinogal da paba, basbāli a indaydāyaw das Āpo Dyos, kan binatabata da, “Aysa! An komwan, intoroh dana no Dyos dyirad Dya-Jodyo ōras da magbabāwi tan myan byay da abos pandan!”

No Iglisya do Antiokya

¹⁹ Do dawri, siraw nanganohedaw a naychawpit a maynamot do nakalidyalidyat da do nakadimanaw ni Esteban, ki nakarapit saw kadwan dyira nandad Penisya, Chipre, kan do Antiokya a nangiwaras so Maganay a Dāmag dyirad Jodyo saw lang. ²⁰ Ki myan pa saw kadwan a taga Chipre kan taga Sirene a nangay do Antiokya do Siria a nangibahebahey so Maganay a Dāmag a maynamot di Jesus dyirad dyaw a Jodyo. ²¹ Ki maynamot ta myan sidong ni Āpo Dyos dyira, āro saw nanganohed kan minonot di Āpo Jesus.

²² Do nakadngey daw no nanganohed saw do Jerosalem so nya dāmag a maynamot do kapanganohed da no Dya-Jodyo do Antiokya, tinoboy da si Bernabe a mangay dyira. ²³ Do nakawaraw ni Bernabe, kan do nakaboya naw so paraboraw no Dyos dyira, ki nasoyot. Inahwahok na sa a tabo a nāw darana manganohed do tabo aktokto da kan dyi dana sa machisyay di Āpo. ²⁴ Si Bernabe, ki asa maganay a tawo, as kan mayit pa so kapanganohed kan napno so Ispirito Santo. Dawa, nayparo paw bidang no nanganohed di Āpo.

²⁵ Sinpangan na, nangay a chinichwas ni Bernabe si Saulo do Tarso. ²⁶ Ki do nakadongso naw sya, pinachirayay na a pinaybidi do Antiokya. Ki makatawen sa daw a nangnanawo dyirad āro saw a nanganohed dana di Kristo. Siraw nanganohedaw do Antiokya, ki siraw nanma a natawagan so Krischano.†

²⁷ Do dawri pa a chimpo, myan saw propīta a yapo do Jerosalem a minosok do Antiokya. ²⁸ Si Agabo ngaran asaw dyira, kan inapadto dya no Ispirito Santo a myan anchiw rakoh a apteng do intirwaya a tana a intorayan no impirador do Roma. Naparin nya do chimpo ni Impirador Claudyo.

²⁹ Dawa, siraw nanganohedaw do Antiokya, napagtotolāgan daw manoroh so sidong dyirad kakakteh da saw a nanganohed do Jodya sigon do maparinaw no katakatayisa dyira. ³⁰ Oyod pinarin daw nyaya, as kan sa Bernabe kan Saulo nangipaw-itan da so sāgot da dyirad panglakayen dan nanganohedaw do Jerosalem.

12

No Kadiman ni Santiago kan Kabahod ni Pedro

¹ Do dawri a chimpo, insiknan ni Āri Herodes* a linidyalidyat kadwan saw a nanganohed di Jesus. ² As si Santiago a ākang ni Juan, ki inapapotoh na. ³ Do

* **11:16** 11:16 Ara. 1:5 † **11:26** 11:26 No chakey na batahen Krischano, ki “siraw monot di Kristo.” * **12:1** 12:1 Iyaw nya Āri Herodes, ki nangitoray do intiro a tana dan Jodyo do tawen A. D. 41 nandad A. D. 44. Iya paw nanoma a Herodes Agripa a apōko ni Herodes a Mabileg. Lk. 1:5

nakaboyaw sya ni Herodes a nahwahok kadwan saw a Jodyo do dawri a pinarin na, tiniliw na pas Pedro. Naparin nyaya do Pistaw no Tināpay a Abos Yapo.†

⁴ Do nakaipatiliw naw sya a inpabahod, inpabantay na dyirad apataw a grupo no soldādo, kan tayipat kāda grupo. Kāda grupo, ki naytatādi sa a nagbantay. Ta no plāno ni Herodes do dawri, ki osisaen nanchis Pedro do kasalasalapan āro a tawo anchan tayokaw Pistan Nakahabas no Anghil. ⁵ Ki do kayanaw ni Pedro do bahodan, naypayapasnek nakaidasal da sya no nanganohedaw di Jesus.

No Kaihtot ni Pedro do Bahodan

⁶ Do ahewaw a sakbay a pahtoten ni Herodes si Pedro dyirad tawotawo saw, myan si Pedro a nakaychey do hobok daw no dadwa saw a soldādo. Nakadinaan maybitaw a tanoro na, kan nachipong do tanoro daw no maybitaw a soldādo. Myan pa saw dadwa a gwardya do asdepanaw no bahodanaya.

⁷ Ki sinpangan na, naychihat a myan anghil no Āpo a napaboya, kan myan soho a nangsēdang so bahodanaw. Ginon-gon anghilaw pakohaw ni Pedro kan yinokay na, as nakaibahey na sya dya a kāna, “Ngay, kalistwan mo maybangon!” Ki sigīda nalngat saw kadina naw do pongopongwan naw.

⁸ Tinongtong no anghilaw a inbahey dya, “Ngay, paysonongen mo laylay mwaya, as pangayen mo tokap mwaya.” Ki pinarin ni Pedro. Sinpangan na, binata no anghilaw, “Payohay mo kagay mwaya, as kawnot mo dyaken.”

⁹ Minonot si Pedro do anghilaw a minohtot do bahodanaw, kan chapatak naba an oyod pariparinen naw no anghilaw. Iniktokto na an tod a magpamata. ¹⁰ Do nakahabas daranaw so manmaw kan iyaw somaronwaw a yanan gwardya, nakarapit dana sad yananaw no pasek a rowangan a komwan do syodad. Tod a naywangan rowanganaw, kan minohbot dana sa. Do nakahabas daranaw so asaw a kalsada, naychihat a kinarwan no anghilaw.

¹¹ Sinpangan na, naawātan ni Pedro naparin naw. Nyaw binata na do inawan na a kāna, “Aysa! Arabaw kapagmangamanga ko, ta oyod sawen a tinoboy ni Āpo anghil naw a nangisalākan dyaken di Herodes kan iyaw hahawen daw no Jodyo saw a parinen da dyaken.”

¹² Do nakapakaāwat naw so napariparinaw dya, nangay do bahay ni Maria a ānang ni Juan Markos a yanan dan āro saw a nanganohed a naychipeh a naydaydasal. ¹³ Do nakapakarapit naw daw, nagtoktok do anebaw no rowangan. Sinpangan na, myan kasidong daw a mabakes a mayngaran so Roda a nangay a nanyideb an sino nawri a nagtoktok. ¹⁴ Ki do nakailasin naw so timekaw ni Pedro, taywara nasoyot kan nayyayo a naybidi a nangibahey sya dyira a si Pedro naytēnekaw do rowanganaw. Ki iniwangan nabaw rowanganaw.

¹⁵ Do dawri a inpadāmag no mabakesaw, ki anohdan daba kan binata da dya a kon da, “Manganyaw ka!” Ki inpapapilit na a oyod. Dawa, inbahey da, “Pahad na ngataw nawri.”

¹⁶ Ki tinongtong ni Pedro nagtoktok. Dawa, minohbot sa nangay a miniwang sya. Ki do nakaboya daw sya, nasdaāwan sa. ¹⁷ Do dawri, sininyasan san Pedro a magolimek, kan inistorya na dyiraw nakapakakaro syan Āpo do bahodan. Binata na dyira a kāna, “Pachiibahey nyo paw nya di Santiago‡ kan siraw kadwan saw a kakakteh ta a nanganohed.” Katayoka na nangibahey syay, komnaro a nangay do matarekaw a yanan.

† 12:3 12:3 Iyaw nawri a pista dan Jodyo, ki magrana kan iyaw Pistan Nakahabas no Anghil No Dyos A Mangdiman. Nyaw pakanaknakman da so nakaisalākan daw no kapoonan da saw do nakahabasaw no anghilaw do kayan da do Egipto. ‡ 12:17 12:17 Iyaw nya Santiago, ki pangōlo dan nanganohed do Jerusalem kan kakteh pa ni Āpo Jesus.

¹⁸ Do kamabekasan naranaw, dēkey abaw riribok dan soldādo saw a nagbantay di Pedro a maynamot do kabo naw. ¹⁹ Somnarono, inpachichwas a maganay ni Herodes si Pedro. Ki do dyi daw a nakachichwasan sya, inpaosisa san Herodes nagbantay saw, as nakaikeddeng na sira madiman.

Katayoka no nyaya, minosok si Herodes a yapo do Jerosalem do Jodya a nandad Sesarea kan minyan pa daw so nahay.

No Kadiman ni Herodes

²⁰ Do dawri, taywaraw nakapakasoli ni Herodes dyirad tawotawowaw do Tiro kan Sidon. Ki siraw tawotawo a yapo do dawri, chakey da paysonongen nyaya problima, ta iyaw kanen da, ki yapo do pagāryan Herodes. No pinarin da, ki pinanma daw nachisisit di Blasto, iyaw mapagtalkanaw a mangay-aywan so palasyowaw. Sinpangan na, nāsa sa nangay di Herodes a nachikapya.

²¹ Ki do naikeddengaw a araw, naylaylay si Herodes so laylayaw no āri a kagaganayan, as nakapaydisna na do trono naw, as nakapaychirin na dyirad tawotawowaw. ²² Ki do nakadngey daw no tawotawo saw, inyagagay da a kon da, “Namna, tawo pabayaw maychiychirinaya, ta asa danaya dyos!” ²³ Do dawri, nanyeng a pinaganyit no anghilaw ni Āpo Dyos si Herodes maynamot ta pinadayāwan naba si Āpo Dyos. Dawa, inohed inawan naw, as nakadiman na.

²⁴ Ki nakatongtong a nagwaras no chirinaw no Dyos, kan naypayparo dana saw nanganohed.

²⁵ As sa Bernabe kan Saulo, ki tayoka daranaw tarabāko daw do Jerosalem. § Dawa, naybidi sa do Antiokya, kan inyonot das Juan Markos.

13

No Kapidi kan Katoboy Da Bernabe kan Saulo

¹ Do iglisyaw do Antiokya, ki myan saw propīta kan mamaistro: si Bernabe, si Simeon a pangaranan das Mabaheng, kan si Lucio a taga Sirene, as kan si Manaen a yapo do kadēkey na, ki naibidang a kakteh ni Gobirnadador Herodes Antipas, kan myan pa si Saulo. ² Ki do kayan daw a magdaydāyaw di Āpo Dyos kan madama sa magayonar, binata no Ispirito Santo dyira a kāna, “Patarken nyo sa paydasal sa Bernabe kan Saulo, ta itoroh konchi dyiraw inkeddeng kwaw a tarabāko da.”

³ Do dawri, katayokaw no nakapagayonar da kan iyaw nakapaydaydasal daw, pinalapaw daw tanoro da do oho da Bernabe kan Saulo, as nakatoboy darana sira.*

No Kapangasaba Da Bernabe kan Saulo do Chipre

⁴ Do dawri, sa Bernabe kan Saulo, ki nangay sad Seleosya maynamot do nakapawnot siran Ispirito Santo. Nagbila sa yapo do dawri a nangay do asaw a pōro a mayngaran so Chipre.† ⁵ Do nakawara daw do Salamina, nangay sad sinagoga daw no Jodyo a nangnanawo. Rinarayay das Juan Markos a kasidong dad tarabāko daw.

⁶ Sinpangan na, kinelsat daw intīrwaw a pōro a nandad Papo.‡ Ki do dawri, nakabayat sas asa magmadmādyik a mayngaran so Bar-Jesos a asa Jodyo, kan batahen na do inawan na asa propīta. ⁷ Iya, ki asa rārayay no gobirnadadoraw do dawri a pōro a si Sergyo Pawlo a asa masīrib a tawo. Ki do dawri, ki inpatawag no gobirnadadoraya sa Bernabe kan Saulo maynamot ta chakey na adngeyen chirinaw no Dyos. ⁸ Ki binaywan sa no magmadmādyikaw a si Bar-Jesos. Ki Elimas iyaw ngaran nad chirin no Griego. Pinadas naw gobirnadadoraw a patadyichokoden do kapanganohed na di Jesos. ⁹ Ki napno si Saulo a mayngaran so Pablo so panakabalin no Ispirito Santo.

§ 12:25 12:25 Ara. 11:29-30 * 13:3 13:3 Chiban nyo nakailawlawagan. Ara. 6:6 † 13:4 13:4 Do Chipre, ki idi ni Bernabe. ‡ 13:6 13:6 Iyaw paybawan Papo kan Salamina, ki 144 kilometros.

Dawa, pinnereng naw magmadmadyikaw as nakabata na sya dya a kāna, ¹⁰ “Imo a anak no Dyablo! Imo kabōsor no aran āngo a maganay, kan nachisagel ka na do tabo a kītan kinasikap kan kinakōsit! Nawriw pirmi mo a chakey a parinen kabalinsok mos oyod a maynamot do Dyos tan inanawo mo bayataw! ¹¹ Chiban mo! Changori, dosāen naymon Āpo Dyos. Magbolsek ka kan maboya mo pabaw sēdang no araw do dēkey a chimpo.” Do dawri, nanyeng a naysari iyaw nakapakaboya ni Elimas, kan naychichwas so omkaday sya.

¹² Do nakaboyaw no gobiradoraw so naporinaya, nanganohed, ta taywaraw nakapakasdāaw nad panakabalin no nanawowaya a maynamot di Āpo Jesus.

Sa Pablo kan Bernabe do Antiokya do Probinsya a Pisidya

¹³ Sinpangan na, kinarwan da Pablo idyaya a Papo, kan nagbila sa nangay do Perge do probinsya naw do Pampilya. Ki dawriw, kinarwanan sira ni Juan Markos, kan naybidi do Jerosalem.

¹⁴ Ki sa Pablo kan Bernabe, ki tinongtong daw nayam. Kinarwan daw Perge, as kan romnapit sa do idi a Antiokya do probinsya a Pisidya. Do Arawaw no Kapaynaynahah, somindep sa a naydisna do sinagogaw no Jodyo saw daw. ¹⁵ Ki do nakatayokaw a naibāsa no kadwanaw a tolas yapo do Lintegaw ni Moyses kan yapo do tolas daw no propīta saw, binata no pangolwenaw no nawri a sinagoga dyira a kāna, “Kakakteh, an myan pangahwahok a ibahey nyo dyirad tawotawo saya, ibahey nyo na.” §

¹⁶ Do dawri, naytēnek si Pablo, as nakasinyas na sira tan magolimek sa, as insiknan naw naychirin a kāna, “Inyo a kapayngay ko a kapotōtan ni Israel kan inyo a Dya-Jodyo a magdaydāyaw do Dyos, pachiadngey nyo pa yaken! ¹⁷ Iyaw Dyos daw no kapotōtan dan Israel, pinidi na saw kapoonan ta saw tan payparinen na sa a tawotawo na. Do kayan daw a minyan a gan-ganaet do Egipto, binindisyonan kan pinayparo na sa, as kan maynamot do panakabalin no Dyos, inihtot na sa daw. ¹⁸ Ki do kayan daw a nayranso do let-ang do irahem no apat a poho a katawen, ki inan-anōsan na sa a inaywanan aran āro pakagatosan da dya. ¹⁹ Do nakawara daw do tana a Kanaan, sinidongan san Āpo Dyos a nangābak siras tawotawo saw daw do papito saw a nasnasyon tan sira danaw akin dyiras tanaw. ²⁰ Ki apat a gasot kan dadīma poho a katawen napahabas yapo do nakangay daw do Egipto a nandad dawri.

“Katayokan nawri, tinorohan sa no Dyos so āro a hwis da a nandad kayan propīta Samwel. ²¹ Sinpangan na, do nakapanahes daw no tawotawo so āri da, ki intoroh dyiran Āpo Dyos si Saulo a pōtot ni Kish a asa kapotōtan ni Benhamin. Iyaw āri da do apat a poho a katawen. ²² Do nakapakaro naw si Saulo, pinatādi ni Āpo Dyos si Dabid a āri da, kan iya danaw inpaneknekanaw sya no Dyos a kāna, ‘Taywara chadaw ko si Dabid a pōtot ni Jesse. Ta chapatak ko a iya, ki ipatongpal na tabo chakey ko a ipaparin.’*

²³ “Changori, sigon do karyaw no Dyos a yapo do kapotōtan no nyaya a āri a si Dabid, ki myan danaw Mangisalākan dyaten a kapotōtan ni Israel, as kan si Jesus danaw nyaya. ²⁴ Ki do sakbay no nakasiknan ni Jesus a nangnanawo, nanmanma si Juan a nangikasaba so kapagbabāwi kan kapagbawtisar dyirad tabo kapotōtan ni Israel. ²⁵ Do kakalo danaw ni Juan a nakapatayokas naipatarabākwaw dya, binatabata na a kāna, ‘No chapatak nyo ngata, ki yaken Kristwaw. Ki engga, ta īto

§ 13:15 13:15 Iyaw platar no miting dan Jodyowaw do sinagoga, ki manmaw kompisar da pangibaheyan das inanohdan daw (Deot. 6:4). Katayoka nya, maydasal pangōlo daw, as kapangibāsa nas kadwanaw a partis no Libro ni Moyses. An myan pista, irāman daw mangibāsa so kadwanaw a intolas dan propīta saw. Katayokan kapagbāsa da, maparin danan aran sino dyiraw magminsāhi. Iyaw Linteg ni Moyses mana linteg no Dyos, iyabaw no asaw a poho a bilin, an dya siraw manmaw a dadima libro do Adan a Tōlag. * 13:22 13:22 1 Sam. 13:14; Sal. 89:20; Ara. 7:46. An maynamot do kari ni Āpo Dyos di Āri Dabid, chiban nyo do 2 Sam. 7:12-14.

dana somarsarano dyaken, as kan maikari akwaba mangwasak so kahot no tokap na.[†]

²⁶ “Dawa, kakakteh,” kāna ni Pablo, “inyo a kapotōtan ni Abraham kan inyo a Dya-Jodyo a magdaydāyaw do Dyos, yaten kwanan no nyaya minsāhi a pakaisalakānan. ²⁷ Siraw Jodyo saw do Jerosalem kan siraw pangōlo daw, binigbig daba a si Jesus iyaw Mangisalākan. On, polos a dyi da naawātan a do nakaikeddeng daw a madiman si Jesus, tinongpal daw chinirin da saw no propīta saw a inbasbāsa da do kāda Araw no Kapaynaynahah. ²⁸ Aran abo natonngan da a machita a pakadimanan Jesus, ki alit na chindaw dad Pilato a ipadiman na. ²⁹ Do nakatongpal danaw a tabo no naitolas do Masantwan a Tolas a maynamot dya, pinagchin dad krosaw, as nakaitanem da syad aschip.

³⁰ “Ki pinagōngar no Dyos si Jesus, ³¹ kan do āro a araw, ki napaboya dyirad tawo saw a minonot dya a yapo do Galilya nandad Jerosalem. Siraw nya sa tawo mangpaneknek sichangori so maynamot dya dyirad tawotawo saw do Jodya. ³² Dawa, yangay namen sichangori dyinyo iyaw Maganayaya a Dāmag a iyaw inkaryaw no Dyos dyirad kapoōnan ta saw, ³³ ta natongpal dana dyaten a kapotōtan da iyaw nakapagōngaraw ni Āpo Dyos si Jesus. Nawriw naitolasaw do chadadwaw no Salmo: “ ‘Imo Anak ko, sichangori, ipaboya ko a yaken, Āmang mo.’[‡]

³⁴ “Maynamot do nakapagōngar no Dyos si Jesus a dyi dananchi a polos a madiman, ki myan naitolas do Masantwan a Tolas a kāna,
“ ‘Itoroh konchi dyimo masantwan saya a bindisyon

a inkari ko di Āri Dabid a masigorādo a matongpal.’[§]

³⁵ “Myan naitolas do matarek a Salmo a kāna,
‘Nonolay mwaba iyaw masantwanaw a pachirawatan mo
a mahta do pangilabengan.’^{*}

³⁶ “Ki si Dabid abaw no chakey naya batahen. Ta do katayokaw no chimpo ni Dabid a nagsīrbi do panggep no Āpo, ki nadiman, as kan pinatalin da intābon do katangked daw no kapoonan na saw, kan nahay dana nahta do pagtatanman naw. ³⁷ Ki iyaw no asaya a pinagōngar no Dyos a si Jesus, ki napadāsan nabaw nahay do tanem, kan nahta abaw inawan na. ³⁸ Dawa, kakakteh ko, chakey ko a mapatakan nyo a maynamot di Jesus, myan kapakawan gatos nyo. ³⁹ On, maynamot di Jesus, no aran sino a manganohed dya, ki naibidang dana a malinteg do salapen no Dyos. Ki komwan abaw Lintegaw ni Moyses, ta maparin aba polos no linteg a mapalinteg tawotawo. ⁴⁰ Dawa, magannad kamo tan dya maparin dyinyo inbahey da saw no propītaw a kon da,

⁴¹ ‘Chiban nyo, inyo a maooyaw! Masdaāw kamonchi,
ki alit na madiman kamonchi do dyi nyowaw a panganohdan!

Ta iyaw pariparinen kwaya do chimpo nyo a mabyay,

ki manganohed kamwaba a aran myan mangipaneknek dyinyo.’ ”[†] Nawriw pandan no minsāhi ni Pablo.

⁴² Ki do kakaro daranaw da Pablo kan Bernabe do sinagoga daw, rinara darana san tawotawo saw a anchan marapit iyaw somaronwaw a Araw no Kapaynaynahah da, ki pirwahren darananchiw mangibahebahey so arwāro pa kan nyaya. ⁴³ Do nakapaysisyay daranaw no tawotawo do kakpekpehanaw, āro minonot da Pablo kan

[†] 13:25 13:25 Mt. 3:11; Mk. 1:7; Lk. 3:16; Jn. 1:20, 27   [‡] 13:33 13:33 Sal. 2:7; Heb. 1:5   [§] 13:34 13:34 Iyaw no inkaryaw no Dyos di Āri Dabid, ki myan anchiw yapo do kapotōtan na a nāw na mangitoray a abos pandan. Iyaw nya, ki si Jesus. 2 Sam. 7:12-14; 1 Ār. 2:1-4; Sal. 132:11; Isa. 55:3   ^{*} 13:35 13:35 Sal. 16:10; Ara. 2:27
[†] 13:41 13:41 Maynamot do nyaya a naipadto, ki myan saw nangay a nanggobat siras Jodyo saw do kaychowa, kan rinarayaw daw Timplowaw do Jerosalem. Nasdaāwan saw no Jodyo saw, ta no chapatak da, ki abaw maparin a makarārayaw so Timplowaw. Hab. 1:5

Bernabe a Jodyo kan siraw Dya-Jodyo a mononot do linteg no Jodyo. Do dawri, nachisarīta sa Pablo kan Bernabe dyira, kan inahwahok da sa a nāw darana a mangigpet so bayowaya a kapakaāwat da a maynamot do parābor no Dyos.

⁴⁴ Do somaronwaw a Araw no Kapaynaynahah, ki nagistayan a tabo omidi saw daw, ki nangay sa a nangadngey so chirin no Dyos. ⁴⁵ Do nakaboya daw no totorayen saw no Jodyo so kārwwaw no tawotawo, nangimonan da sa Pablo, kan naychirichirinan da sa so maikontra do inchirinaw ni Pablo, as kan pinaraherahet da pa sa. ⁴⁶ Ki sa Pablo kan Bernabe, sitotored sa naychirin kan nangibahey a kon da, “Inyo a Jodyo, machita inyo manma pangibaheyan namen so chirin no Dyos. Ki maynamot ta maskeh kamo a maibidang do byay a abos pandan, karwan namen inyo kan mangay kami dyirad Dya-Jodyo. ⁴⁷ Ta komwan bilinaw no Dyos dyamen a yapo do Masantwanaya a Tolas a kāna,

“ ‘Pinidi koymo a mangsēdang so aktokto dan tawotawo a Dya-Jodyo tan tabo tawotawo do intīrwaya lōbong, ki maiyangay kaisalākan da a maynamot dyimo.’ ” ‡

⁴⁸ Do nakadngey daw no Dya-Jodyo so nyaya, nasoyot sa kan indaydāyaw daw chirinaw no Dyos. As sira tabo pinidi no Dyos a matorohan so byay a abos pandan, ki nanganohed sa.

⁴⁹ Do dawri dana, ki nagwaras chirin no Dyos a maynamot di Jesus do tabo yanan do dawri a logar. ⁵⁰ Ki pinaklaklal da san totorayen daw no Jodyo siraw mabaknangaw kan matotohos saw so saad a mababakes a mononot do linteg no Jodyo. Komwan pinarin da dyirad mawnonotan saw a mahahakay do dawri a syodad, as insiknan daw kaidadanes das Pablo kan Bernabe, as kan pinaksyat da sad dawri a yanan.

⁵¹ Do dawri, winakwak da Pablo ahbekaw do kokod da. Nyaw inpaboya da Pablo a rebbeng da pabaw mangikasaba dyira, ta sira danaw makatoneng. § Do dawri, nayam sa Pablo a nangay do Ikonyo. ⁵² Ki aran komwan, rakoh kasoyot dan nanganohed saw do Antiokya do probinsya do Pisidya, kan napno sa do panakabalin no Ispirito Santo.

14

Sa Pablo kan Bernabe do Ikonyo

¹ Do kayan daw da Pablo kan Bernabe do Ikonyo, somindep sad sinagoga daw no Jodyowaw, as kan maynamot do kapangnanawo daw, ki āro nanganohed a Jodyo kan siraw Dya-Jodyo. ² Ki siraw naskehaw a nanganohed a Jodyo, pinaklaklal da saw tawotawo saw a Dya-Jodyo tan ipsok da saw manganohedaw daw.

³ Aran komwan, nahay sa Pablo kan Bernabe a minyan daw a sitotored a nangnanawo a maynamot di Āpo. On, maynamot do sidong na dyira, āro pinarin da a milagro kan makaskasdāaw a pakaboyan a mangpaneknek a iyaw minsāhi da, ki oyod. ⁴ Do dawri, siraw tawotawo saw do dawri a syodad, ki naycharwaw inonotan da. Myan saw nanganohed dyirad pangolwenaw no Jodyo, as myan saw nanganohed dyirad apostolisaw a sa Pablo kan Bernabe.

⁵ Sinpangan na, nagtotolāgan dan Jodyo saw kan siraw dyaw a Jodyo a dya manganohed kontodo siraw totorayen da saw a idadanes kan agsidan da sa Pablo kan Bernabe so bato. ⁶ Ki do nakatoneng daw no apostolis saw so nya, naglibas sa a nayyayo do Listra kan do Derbe, as kan siraw idiidi saw a omdibon do dawri a loglogar do probinsya naw do Likaonya. ⁷ Dawriw tinongtongan da nangikasaba so Maganayaya Dāmag.

Sa Pablo kan Bernabe do Listra

‡ 13:47 13:47 Isa. 42:6; 49:6 § 13:51 13:51 Mt. 10:14; Mk. 6:11

⁸ Do Listra, myan naydisna asa mahakay a logpi, kan yapo pad nakaiyanak na a dyi na napadāsan nayam. ⁹ Do kayan naw a maydisna, inadngedngey na saw chinirichirinaw ni Pablo. Ki do nakadlawaw syan Pablo a myan kapanganohed na a mapapya, pinerreng na. ¹⁰ Sinpangan na, kinalyak ni Pablo a inbahey a kāna, “Maytēnek ka!” Ki nanyeng a naytēnek a lomnagto, as nakabidibidi na.

¹¹ Do nakaboaya daw sya no kārwan daw no tawotawo so pinarinaw ni Pablo, nangagagay sa do chirin da do Likaonya a kon da, “Gominchin sayaw didyosen dyaten a akma sayaw tawo!”

¹² Ki do dawri, pinangaranan das Bernabe so Seos, as pinangaranan das Pablo so Hermes maynamot ta si Pablo naychirin.*

¹³ Sinpangan na, iyaw padyaw no didyosen daw a Seos a myan so timplo do gaganaw no syodad, ki nangyangay so dadwa a bāka kan āro a arkos a sabsabong do rowanganaw no syodad, ta chakey da kan siraw tawotawo saw daw mangidāton da Pablo kan Bernabe.

¹⁴ Ki do nakadlaw daw sya da Pablo kan Bernabe so ito daw a parinen, rinay-ab daw laylay daw a pangipaboaya das kapachikontra da, as nanyayo sa a nangay dyira do yananaw no kārwanaw no tawotawo tan pagsardengen da sa. Inyagagay da a kon da, ¹⁵ “Kakakteh, anchi kamo ah! Āngo parinan nyo syay? Taywaran dyi kami a tawo a akma dyinyo? Nawriw nangayan namen dyinyo tan iyangay namen dyinyo Maganayaya Dāmag tan tadyichokodan nyo abwayas sirsirbi a paydaydasalan nyo, as kan tan midit kamod sibibyay a Dyos a namarswa so hanyit kan tana, as kan no taw kan tabo a myan dyira. ¹⁶ Ta do nakarahan, ninonolay san Āpo Dyos tabo a tawotawo a Dya-Jodyo a nagdaydāyaw so chakey da. ¹⁷ Ki aran komwan, namarin pa so āro a pakaboyan a pakailasinan nyo sya. On, malawag a ipaboaya na dyinyo kapamarin nas maganay dyirad tawotawo saw a akmas kapanoroh naya so chimoy a yapo do hanyit kan āpit do naimoha tan myan chabyay nyo kan soyot nyo.”

¹⁸ Ki aran komwan inbahey da Pablo kan Bernabe, ki alit na nalidyatan pa sa a nanarsarāpa so tawotawo saw a manoroh so dāton da dyira.

¹⁹ Do dawri, nawara saw Jodyowaw a yapo do Antiokya do Pisidya kan yapo do Ikonyo, kan pinaklaklal da saw tawotawo saw. Sinpangan na, inagsigsidan das Pablo so bato, as kan do kaiktokto daw sya a nadiman dana, ginoygōyod da inihtot do syodadaw. ²⁰ Ki do nakaarayaw daw syan nanganohedaw, tod a naytēnek si Pablo, kan insigida naybidi a somindep do syodadaya. As do somaronwaw a araw, ki komnaro sa daw sa Pablo kan Bernabe a nangay do Derbe.

No Kapaybidi Da Pablo kan Bernabe do Antiokya do Probinsya a Sirya

²¹ Do kapangasaba daw da Pablo kan Bernabe so Maganay a Dāmag dyirad do Derbe, ki āro saw nanganohed di Jesus. Sinpangan na, naybidi sa do Listra kan do Ikonyo, as kan do Antiokya do Pisidya. ²² Inahwahok da saw nanganohedaw do dawri sa a idiidi tan maypayit sa do kapanganohed da, as kan tan dyi sa mabyor do kapanganohed da an myan kalidyatan. Binatabata da dyira a kon da, “Nāw nyo do kapanganohed nyo, ta manghahaw tabas matarek, an dya pasaren taw āro a kalidyatan do kasdep taya do pagtorayan no Dyos.”†

²³ Do kāda iglisya a naybidyan da, ki namidi sa so yapo dyirad iglisya saw so bōkod da panglakayen no nanganohedaw daw. Sinpangan na, pinaydaydasal da sa nagay-ayonar, as kan intalek da sa di Āpo Jesus a inanohdan da tan iya danaw mangaywan dyira.

* **14:12** 14:12 Sa Seos kan Hermes, ki kadwan sa a dyos dan Griego. Si Seos iyaw no katotohosan a dyos da. As si Hermes, iyaw tobotoboyen da a maychirichirin so chakey daw a ichirin. † **14:22** 14:22 Roma 5:3-5; Sant. 1:2-4:1 Ped. 2:21

²⁴ Sinpangan na, komnaro sa daw, kan kinelsat daw probinsya a Pisidya, kan kominwan sa do probinsya a Pampilya. ²⁵ Do dawri, nangasaba sa do Perge, as nakawsok da do pagpondwanaw do Atalya. ²⁶ Yapod Atalya, nagbila sa a naybidi do Antiokya do Sirya iyaw logaraw a nangisikninan das tarabāko da. On, dawriw dāmawaw a nangidasalan da siras nanganohedaw do tarabāko da a iyaw napatayoka daranaya.

²⁷ Do nakawara daw daw do Antiokya do Sirya, chinpeh da saw nanganohed saw, as nakaidāmag da tabo so pinariparinaw no Dyos a maynamot dyira kan maypāngo nakapanyiwang no pangtoktwan da no Dya-Jodyo tan manganohed sa. ²⁸ Nahay sa nachiyān dyirad nanganohedaw daw.

15

No Kapagmimiting Da do Jerosalem

¹ Do kayan daw da Pablo kan Bernabe a omyan do Antiokya, myan saw yapo do Jodya a nawara, kan nangisiknan so nangnanawo dyirad nanganohed saw a kon da, “An dyi kamo a makogit akmas dadakay namenaw a Jodyo a innanawo ni Moyses, ki maisalākan kamo aba.” ² Do dawri, taywaraw kapachikontra kan kapachidibāti da Pablo kan Bernabe dyira. Nyaw nanghapan na a natongdo sa Pablo kan Bernabe a nangay do Jerosalem magrāman dyirad kadwan saw a nanganohed a taga Antiokya tan yangay da sa chiban siraw apostolis saw kan panglakayen saw a maynamot do dyaya a bānag.

³ Sinpangan na, do nakatoboy daranaw sira no iglisya, kinelsat daw probinsya Penisya kan Samarya. Do nayaman daw da Pablo kan Bernabe, inbahebahey da dyirad nabayat da saw a manganohed iyaw maynamot do nakapanganohed daw no Dya-Jodyo di Jesus. Iyaw nyaya dāmag, ad-adda naypasoyotan dan nanganohed saw a kakakteh. ⁴ Do nakapakarapit daranaw do Jerosalem, rinawat da san iglisyaw kan siraw apostolis saw, as kan siraw panglakayen saw. Sinpangan na, inpadāmag da Pablo kan Bernabe iyaw tabo pinariparinaw no Dyos a maynamot dyira.

⁵ Ki myan saw nanganohed a naytēnek a rārayay dan Parisyowaw a nakabata sya a kon da, “Machita makogit saw Dya-Jodyo, kan machita tongpalen daw Lintegaw ni Moyses.”

⁶ Sinpangan na, nakpekpeh saw apostolis saw kan siraw panglakayen saw a nagsasarita maynamot do dyaya.

⁷ Do nakahay daranaw a nagdidibati, naytēnek si Pedro, as nakaibahey na sya dyira a kāna, “Kakakteh, chapatak nyo a do nakarahan, ki pinidi na yaken Āpo Dyos a yapo dyinyo a mangnanawo dyirad Dya-Jodyo so Maganay a Dāmag tan aran sira, ki manganohed sa. ⁸ Ki si Āpo Dyos a makapatak so pangtoktwan no tawotawo, inpaboya na a rinawat na saw Dya-Jodyo maynamot do nakaitoroh na dyiras Ispirito Santo a akmas pinarin naw dyaten. ⁹ Apabaw pachitarkan da do salapen no Dyos. Ta dinalosan naranaw kapangtokto da maynamot do kapanganohed da di Jesus akmas pinarin naw dyaten. ¹⁰ An komwan, inyoriw mangyoba si Āpo Dyos ah? Lidyalydyaten nyo sawriw Dya-Jodyo maynamot do kārwayan linteg a dyi da tongpalen kapoonan ta saw kan aran yaten? ¹¹ On, basbāli a masigorādo ta a naisalākan ta maynamot do parābor ni Āpo Jesus a akma sira.”

¹² Do dawri, nagolimek sa tabo tawotawowaw, kan nangadngey sa so inpadāmag daw da Bernabe kan Pablo a maynamot do makaskasdāaw saw a milagro kan pakaboyan a pinarin no Dyos dyirad Dya-Jodyo a maynamot dyira.

No Atbay ni Santiago

¹³ Do nakatayoka daw a nangibahey syay, naychirin si Santiago a kāna, “Kakakteh, adngeyen nyo pa yaken. ¹⁴ Tayoka dana a nangilawlawag si Simon Pedro an maypāngo iyaw nakaisiknan no nakaipaboyaw no Dyos so kapangisalākan na dyirad Dya-Jodyo tan yapo do dyira, ki myan saw mairāman a tawo na. ¹⁵ Maynamot do dyaya, ki machonot do intolas daw no propīta saw do Masantwan a Tolas a kāna,

¹⁶ “ ‘Myan anchiw araw a kapaybidi ko,

kan pirwahren ko na patneken iyaw narakrakaw a pagāryan ni Dabid.

On, kapyahen konchiw narārayawaw, as kapatnek ko sya.

¹⁷ Tan komwan, tabo kadwan a tawotawo a Dya-Jodyo

a pinidi ko a tawo ko, chichwasen danchi yaken a Āpo.

¹⁸ Komwan binata ni Āpo do kaychowa pa a nangipakatoneng so nyaya.’ ”*

¹⁹ Ki tinongtong ni Santiago naychirin a kāna, “As dawa, no myan do aktokto ko, ki ririboken ta sabaw Dya-Jodyo a manganohed do Dyos, ²⁰ basbāli a tolasan ta sa, kan ibahey ta dyira a dyi sa michan siras naiyātang do didyosen mana raya mana siraw dyaw a napayraraya a binyay, as kan machibawa sa do kapaychakatekateh a machoknod. ²¹ Ta siraw nya linteg, ki chapapatak dan tabo a Jodyo. Ta yapo do kaychowa, do kāda Araw a Kapaynaynahah, ki manawob danaw kaibasaw no Linteg ni Moyses do tabo sinagoga do kāda idi.”

No Kaipaw-it Das Tolas Da Dyirad Manganohedaw a Dya-Jodyo

²² Sinpangan na, siraw apostolis saw kan siraw panglakayen saw, as kan siraw tabo a nanganohed do dawri a iglisya, nagtotolāgan daw mamidi so yapo dyira a machirayay da Pablo kan Bernabe a mangay do Antiokya do Sirya. Siraw napidi daw, ki siraw dadwaw a pangolwen da a sa Jodas a mayngaran so Barsabas kan si Silas. ²³ Nyayaw inpaw-it da dyira a tolas da:

“Yapo dyamen a apostolis kan panglakayen kan siraw kakakteh nyowaya do dya Jerosalem. Pakomostaan namen inyo a manganohed do Dyos a Dya-Jodyo do Antiokya, Sirya, kan Silisya. ²⁴ Natonngan namen a myan saw kadwan a manganohed a yapo dyamen a nangay a nangriribok. On, pinagmangamanga daynyo a maynamot do nanawo da a aran abo inbilin namen dyira. ²⁵ Dawa, nawriw nanghapan na a naychipeh kami a tabo a nagtotōlag a nanoboy dyinyo siras napidi namen saya. Nachirayay sa di Bernabe kan Pablo a chadaw namen a kakakteh. ²⁶ On, sa Bernabe kan Pablo, inposta daw byay da maynamot do kapagsirbi da di Āpo Jeso-Kristo. ²⁷ Dawa, toboyen namen dyinyo sa Jodas kan Silas tan ipaneknek da dyinyo intolas namen saya a maynamot do kailawlawag da sya a mismo. ²⁸ No chakey namen a ibahey dyinyo kan no chakey no Ispirito Santo, ki iyaw dyi namen a kaparahmet dyinyo malaksid dyirad masisīta saya pariparinen:

²⁹ “Mitchan kamo aba siras naiyātangaya do didyosen. Mitchan kamo aba so raya, kan michan kamo aba so dyaw a napayraraya a binyay, kan pachibawan nyo kapaychakatekateh a machoknod. Oyod a maganay an monot kamo do dya saya a bilin. Si Āpo Dyos pakono mangaywan dyinyo. Nawri dana.”

³⁰ Do dawri, do nakatoboy daranaw sira, minosok sad Antiokya. Do nakapakarapit daw, chinpeh da sa tabo nanganohedaw, as nakaitoroh das tolasaw dyira.

³¹ Ki do nakabāsa daw sya, taywara nasoyot sa do makahwahokaya a minsāhi.

³² Maynamot ta myan da Jodas kan Silas iyaw Ispirito Santo a mangipadto so minsāhi no Dyos, nahay sa daw so dēkey a nachisarsarīta dyirad nanganohed saw a nangahwahok kan napayit so kapanganohed da.

³³ Do nakahay daranaw a minyan daw, pinarobwatan da san kakaktehaw a maybidi dana dyirad nanoboyaw sira. Binata dan taga Antiokyaw a kon da, “Si Āpo Dyos

* 15:18 15:18 Amos 9:11-12

pakono mangaywan dyinyo do aran dino a kwanan nyo.” [³⁴ Ki si Silas naktokto naw nabidin.]†

³⁵ As sa Pablo kan Bernabe, nāw da pa do Antiokya do Sirya a nangnanawo kan nangasaba so chirin no Dyos, as kan āro saw rārayay da a somidosidong dyira.

No Kapaysyay Da Pablo kan Bernabe

³⁶ Do nakapaypahabas danaw no araw, binata ni Pablo di Bernabe a kāna, “Maypabidi ta pa do kāda idi a nangikasabaan ta so chirin ni Āpo tan chiban taw kayayanaw no kakakteh ta saw a manganohed.” ³⁷ Ki nakey si Bernabe, ki chakey na a pachirārayay da pas Juan a mayngaran so Markos. ³⁸ Ki chaskeh ni Pablo, as kan inapati na a dyi da hapen. Ta no chinaskeh na, ki iyaw nakakaro naw dyira do Pampilya do nakarahan a dyi na tinongtong iyaw nachipaytarabāko.‡

³⁹ Do dawri, taywaraw nakapaydiman da. As dawa, naysyay sas nangayan. Si Bernabe, inhap nas Markos, kan nachilogan sa do dibilaw a nangay do Chipre.

⁴⁰ As si Pablo, inhap nas Silas a rārayay na. As siraw nanganohed saw do Antiokya, pinaydasal da sa a si Āpo Dyos mangaywan kan mangbindisyon dyira do tabo a logar a kwanan da. ⁴¹ Do dawri, nangay sa do idiidi saw do Sirya kan do Silisya a napayit so iglisya saw do dawri a logar.

16

No Kapachirayay ni Timoteo Da Pablo kan Silas

¹ Tinongtong da Pablo kan Silas nangay do Derbe, as kan do Listra. Do dawriw nakabayatan da si Timoteo a asa nanganohed daw. Iyaw nyaya Timoteo, ki anak no asaw a nanganohed a Jodyo, as kan Griego āmang na. ² As an maynamot do katawo ni Timoteo, ki masingpet. Sira tabo nanganohedaw do Listra kan do Ikonyo, ki maynana maganay dāmag da a maynamot dya.

³ Chakey ni Pablo a machirayay si Timoteo dyira. Ki maynamot ta chapatak dan tabo tawotawo a no āmang ni Timoteo, ki Griego, kan dadakay dabaw magkogit, inpakogit ni Pablo. Pinarin naw nyaya tan do tabo ngayan da, ki mahwahok saw Jodyo saw.

⁴ Do nakabidibidi daw do kāda idi, inpakatoneng daw nagtotolāgan daw no apostolis saw kan siraw panglakayen da saw do Jerosalem a mapawnot dyirad nanganohed saw a Dya-Jodyo. ⁵ Do dawri, naypaypayit kapanganohed dan iglisya saw, kan kararaw a naypayparo sas bidang.

No Parmata ni Pablo do Troas

⁶ Do dawri, binidibidi da Pablo do intīro a probinsya a Prigya kan do Galasya. Ki nangay saba do probinsya a Asya, ta binaywan no Ispirito Santo a mangay sa a mangnanawo daw. ⁷ Do nakapakarapit daw do payisaw no probinsya naw do Misya, naktokto daw mangay do probinsya a Bitinya, ki pinalobōsan saba no Ispirito ni Jesus. ⁸ Dawa, homnabas sad Misya, kan nagtaros sa a minusok do Troas. ⁹ Ki do kamahep naranaw, nagparmata si Pablo, kan naboya naw tawowaw a taga Masedonya a naytēnek a nachikakaāsi dya. Binata na di Pablo a kāna, “Mangay ka pa dya do Masedonya, kan sidongan mo yamen!”

¹⁰ Maynamot ta komwan, napatakan namen* a tinawagan na yamen no Dyos a dawriw ngayan namen a mangikasaba so Maganay a Dāmag dyirad tawotawowaw daw. Dawa, nanyeng kami a nagrobwat a nangay do Masedonya.

No Kapanganohed ni Lydia

† 15:34 15:34 Do kadwan saw a manyoskripto, ki abaw birsikolo 34. ‡ 15:38 15:38 Ara. 13:13 * 16:10 16:10 Iyaw “namen,” kānaya a naibahey, ki nairāman si Lokas a nangitolas so nyaya.

¹¹ Sinpangan na, nagbila kami a yapo do Troas, kan nagtaros kami a nangay do Samotrasya, kan naginbirna kami daw. Do somaronwaw a araw, tinongtong namen nagbila a nangay do Neapolis. ¹² Do dawri, nanakey kami a kominwan do Pilipos a asa a masisita a syodad do Masedonya. Iyaw nyaya, ki myan do sakop no Roma. Minyan kami daw do papere a karaw.

¹³ Do Araw danaw no Kapaynaynahah, minohbot kami do gaganaw no syodad, kan nangay kami do payisaw no oksong a bata da yanan kono a paydaydasalan dan Jodyo. Ki do nakawara namenaw daw, maynana mababakes naychipeh daw. Alit na, nachisarsarita kami dyira a nangnanawo so Maganay a Dāmag. ¹⁴ Ki myan daw a nangadngey asaw a mabakes a mayngaran so Lydia a taga Tiatira a naglaklako so mangingina a laylay a akmay obi so kita. Iya, ki asa managdaydayaw do Dyos. Ki do kayan naw a mangadngey do innanawowaw ni Pablo a maynamot di Jesus, tinorohan no Dyos so kapakaawat, kan inanohdan na.

¹⁵ Sinpangan na, nagpabawtisar si Lydia kontodo siraw rārayay naw do bahay na. Do nakatayoka daw, inawis na yamen do bahay na, kan inbahey na a kāna, “An ibidang nyo a oyod kapanganohed kwaya di Apo, mangay kamo a omyan do bahay namen.” Do dawri, kinarwan naba yamen a mandan nachangay kami do bahay na.

No Nakabahod Da Silas kan Pablo do Pilipos

¹⁶ Do asaw a karaw, do kayam namenaw a nangay do logaraw a paydaydasalan, nakabayat kamis balasang a adipen a maganay a mamadto. Pinarin naw komwan maynamot do panakabalin no asa marahet a ispirito a omyan dya. Aro nakpeh na a kwarta a dyira da no amo na saw a maynamot do dawri a kapamadpadto na.

¹⁷ Do dawri, inonotan na yamen kada Pablo, as kaingengengey na sya a kāna, “Siraw nya tawo, ki tobotoboyen san Katotohosan a Dyos a mangibahey dyinyos pakaisalakanan!”

¹⁸ Papira karaw a nāw na pinariparin nyaya nandad nakaoma danan Pablo. Dawa, nagpoligos, as nakaibahey na sya do marahetaw a ispirito a kāna, “Mandaran koymo do ngaran ni Apo Jeso-Kristo a mohtot ka do dawri a balasang!” Ki nanyeng a minohtot.

¹⁹ Ki do nakadlaw daw syan amo na saw no nawri a balasang a abo danaw panghanghapan da so kwarta, tiniliw da sa Pablo kan Silas, as nakagoygoyod da sira a inyangay do salapen daw no totorayen da saw do sintro. ²⁰ Do nakaiparawat daw sira dyirad opisyal saw, inbahey da a kon da, “Siraw nya, ki Jodyo sa, kan ririboken daw syodad taya. ²¹ Ta siraw dadakay a inanawo da, ki machikontraw do linteg ta, kan maypango kawnot ta a Romano dyira?”

²² Do dawri, nachirapa saw tawotawo saw a nangagagay kan nachikontra da Pablo kan Silas. Maynamot ta komwan, inpabahas dan opisyal saw laylay daw da Pablo kan Silas, kan inpabāot da sa. ²³ Ki do nakatayokaw no nakababaot da sira, kinolong da sad bahodan, as kan inbilin da do maggwardyaw a bantayan na sa a maganay.

²⁴ Do nakarawataw no magbanbantayaw so nyaya a bilin, ayket na, pinosek na sad mamansokelaw a kwarto no bahodan, as nakalipit nas kokod daw so kayo.

²⁵ Ki do kakalo naranaw a abak no mahep, maydaydasal kan magkankansyon sa Pablo kan Silas so pagdaydayaw do Dyos. As siraw rārayay daw a nabahod, ki nadngey da a tabo. ²⁶ Sinpangan na, naychihat a myan mayit a gin-gined, kan nagoyogoyon pondasyonaw no bahodanaw. Nyiknyinan a naywangan a tabo pantaw saw no bahodan, kan naltat a tabo posas dan nabahod saw.

²⁷ Ki do dawri, nabaringkwas magbanbantayaw do bahodanaw, kan naboya na naywangan a tabo pantaw saw no bahodan. Do dawri, oltimo nakabakel na, ta no myan do aktokto na, ki nanyayo sa tabo nabahodaw. Dawa, inasot naw ispāda naw a idiman so inawan na.

²⁸ Ki inagayan Pablo, kan inbahey na a kāna, “Ranggasan mwabaw inawan mwaya, ta ari kami a tabo dya!”

²⁹ Do nakadngey naw so nawri, nanyeng a napahap so soho, as nakaalisto na somindep a nangay do yanan daw da Pablo kan Silas, as nakapaydogod na do salapen daw a mamirpir do kāmo na. ³⁰ Sinpangan na, inihtot na sa do gaganaw no bahodan, as nakaiyahes na sya dyira a kāna, “Inyom Āpo, āngo machita parinen ko tan maisalākan ako?”

³¹ Ki binata da Pablo dya kon da, “Ngay! Manganohed kad Āpo Jesus, kan maisalākan kamo a asa kapamilyaan.”

³² Do dawri, innanawo daw chirin ni Āpo Dyos dya kan sira tabo myanaw do bahay na. ³³ On, do dawri pa a ōras do abak no mahep, inyangay no magbanbantayaw sa Pablo kan Silas do yananaw no ranom tan lablaban naw bigar da saw. Katayoka na, insigīda nagpabawtisar magbanbantayaw, as kan sira tabo a asa kapamilyaan.

³⁴ Sinpangan na, rinara na sa Pablo kan Silas do bahay na, as nakapakan na sira. Rakoh nakasoyot da a tabo do dawri a bahay, ta nanganohed dana sa asa a kapamilyaan di Jesus.

³⁵ Do kamabekasanaw, nawara sa daw polis saw a tinoboy dan opisyalis da saw no Romano, as inbilin dad magbanbantayaw do bahodanaw a kāna, “Nonolay nyo na sa Pablo a mayam.”

³⁶ Do dawri, iyaw magbanbantayaw do bahodanaw, ki nangay di Pablo, as kan inbahey naw bilin daw dya a kāna, “Inbilin daw no opisyalis namenaw a libri kamo na kan Silas a mayam. Dawa, mayam kamo na, kan abo dana pakono pakaan-anwan nyo.”

³⁷ Ki binata ni Pablo dyira a kāna, “Namna! Āngo ta inpabāot da yamen do kārwan tawo a dyi da inyahes an āngo gatos namen? Nakabahod da pa dyamen a aran Romano kami! Sichangori, ilīmed dawri yamen a pahtoten? Ay, komwan aba ah! Maparin aba, an dya siraw opisyalisaw a mismo mangay a mapahtot dyamen do dya!”

³⁸ Maynamot do dawri a inbahey ni Pablo, yangay da inpadāmag no polis saw dyirad opisyalis saw. Ki taywaraw nakabakel dan opisyalis saw do nakadngey daw sya, naten danad kadāmag daw sya a Romano sa Pablo kan Silas. ³⁹ Do dawri, inalistwan daw nangay a mismo do bahodanaw, as nakapachipakawan da dyira, as nakaihtot da sira. Do nakapakahtot daranaw, nachikakaāsi saw opisyalis saw da Pablo kan Silas a komaro sa insigīda do syodad daw.

⁴⁰ Do kakaro daranaw da Pablo kan Silas do pamahodanaw, nangay sad bahay ni Lydia. Ki do nakaboya daw siras manganohedaw daw, ki nachisarsarīta sa dyira, kan pinayit daw kapanganohed da. Sinpangan na, kinarwan daw nawri a syodad.

17

No Riribok do Tesalonika

¹ Do kakaro daw da Pablo kan Silas yapo do Pilipos, homnabas sa do syodad saw a Ampipolis kan do Apolonya. Sinpangan na, nakarapit sad Tesalonika, as kan myan daw asaw a sinagoga dan Jodyo saw. ² Do dawri, akmas dadakayaw ni Pablo, somindep sa do sinagogaw do Arawaw a Kapaynaynahah, as nachisarsarīta kan nangnanawo dyirad naychipehaw daw maynamot do chirin no Dyos. Pinarin daw nyaya do tatdo a kalawas. ³ Inlawlawag ni Pablo, as kan pinaneknekan na a masisita malidyatan Kristo kan sinpangan na, magōngar, as inbahey na pa a kāna, “Iyaw nya Jesus a inanawo ko dyinyo, ki iya si Kristo a Mesias.”

⁴ Do dawri, myan saw kadwan a Jodyo a nasalid do chirinaw ni Pablo kan nanganohed sa di Jesus. Nachirayay sa da Pablo kan Silas. Ki arwāro a adayo

nanganohed di Jesus a yapo dyirad Dya-Jodyo a managdāyaw do Dyos kontodo siraw matotohos saw so saad a mababakes.

⁵ Ki maynamot do dya namarin, nangimon saw Jodyowaw a dya nanganohed. Dawa, chinpeh da saw mahahakayaw a balyodong do kalkalsāda. Sinpangan na, pinaklaklal da sa no Jodyowaw tan mangagagay sa, as kan inrāman da pa saw kadwan saw a tawotawo do omdibon daw. Do dawri, namarin sa so rakoh a riribok do syodadaya. Sinpangan na, yangay da pinilit a sindep bahayaw ni Jason tan ihtot da sa do salapen saw no tawotawo. Ta no myan do aktokto da, ki ari sa Pablo kan Silas daw. ⁶ Ki maynamot ta nadongso da saba, iyaw akin bahayaw ginoygōyod da kan siraw kadwan saw a nanganohed, as nakaiyangay da sira do salapen daw no opisyalis saw do dawri a syodad. Ingengengey da a kon da, “Siraw nya tawotawo, ki namarin sas riribok do kāda logar a nangayan da. Changori, cha dana saya mangriribok dyaten, ⁷ as kan pinagdagos na san nya Jason. Sira tabo, ki kontraen daw linteg saw no impirador, ta batahen daw a myan matarek a āri a mayngaran so Jesus.”

⁸ Do nakadngey daw no tawotawowaw as kan siraw opisyalis saw so nya, nakamikama saba. ⁹ Pinagmolta da sa Jason, as nakapalōbos da sira a nayam.

No Kangay Da Pablo kan Silas do Berea

¹⁰ Do kasari naranaw, pinayam da san nanganohedaw sa Pablo kan Silas a mangay do syodad a Berea. Do nakapakarapit daw daw, nangay sa do sinagoga daw no Jodyo. ¹¹ Ki siraw tawotawowaw do Berea, ki chadachadaw daw machinanawo kan siraw myanaw do Tesalonika, ta mapteptengan sa mangadngey so inanawo daw da Pablo. Kararaw a nachinanawo sa so Masantwanaw a Tolas a chirin no Dyos tan matonngan da an oyod ibahebahey daw da Pablo mana engga. ¹² Dawa, āro dyirad Jodyo saw nanganohed. As komwan pa dyirad dyaw a Jodyo, ta āro Griego a mahahakay kan mababakes a matotohos so saad iyaw nanganohed di Jesus.

¹³ Ki do nakatoneng daw syan Jodyowaw do Tesalonika a myan sa Pablo kan Silas do Berea a mangasaba so chirin Apo Dyos, yangay da sa pinaskeskeh tawotawo saw, as nakariribok da sira. ¹⁴ Do dawri, nanyeng dan nanganohed saw a pinabosbos sa Pablo. Ki sa Silas kan Timoteo, nabidin sa daw. ¹⁵ Ki siraw minrārayayaw di Pablo, nachangay sa nandad Atenas, as nakapaybidi dad Berea, ta yangay da ibahey binilinaw ni Pablo a basta miras sa Silas kan Timoteo, kan maybabalay saba.

Si Pablo do Atenas

¹⁶ Do kayan naw ni Pablo a mangnanaya da Timoteo kan Silas do Atenas, taywaraw kariribok na maynamot dyirad arwaw a didyosen a naboya na do dawri a syodad. ¹⁷ Dawa, nangay do sinagoga daw a nachisarsarita kan nangnanawo dyirad Jodyo saw, as kan siraw dyaw a Jodyo a nagdaydāyaw do Dyos. As aran do plasa, ki kararaw a nangay a nachisarsarita kan nangnanawo dyirad nairanaw a myan a tawotawo. ¹⁸ Do dawri, myan sa daw mamaistro no Epikoreo kan Estoiko* a nachidibati di Pablo. Inyahes no kadwan dyira a kon da, “Āngo isawsawat no nawri a abos ādal a tawo?” Siraw kadwanaw, inbahey da a, “Akmayaw matarek a didyosen ibahebahey naya.” Inbahey daw nya maynamot ta innanawo ni Pablo Maganay a Dāmag a maynamot di Jesus kan iyaw kapagōngar. ¹⁹ Sinpangan na, inhap da si Pablo, as kan inyangay da do Areopago† a kababayabatan dan konsiho, as nakaibahey da sya dya a kon da,

* **17:18** 17:18 No kapangtokto dan Epikoreo saw, ki abaw nangparswa so lōbong, ta tod a myan. Batahen da pa a an madiman tawo, ki tod a abo pahad na. Dawa, no panggep no tawo, ki nāw na magragragsak kan tongpalen na sa tabo chakey no inawan naw. Aran siraw Estoiko saw, ki anohdan da a an madiman tawo, ki tod a nabo pahad naw. Ki batahen da a machita a tongpalen tawo myan do aktokto a dya penpenen no kaynyin no inawan mana karagsak a chakey no inawan na, ta iyaw no aktokto mangitoray so inawan. † **17:19** 17:19 No chakey na batahen Areopago, ki iyaw “dekey a tokon ni Areo,” iyaw dyos no gobat dan Griego saw.

“Chakey namenaya matonngan maynamot do bayowaya nanawo a inbahebahey mo, ²⁰ ata, maychiychirin kayas dyi namen pa nadngey. Ki chakey namenaya matonngan chakey na batahen.” ²¹ Komwan binata da a maynamot ta dān da no taga Atenas saw kan siraw bisīṭaw a omyan dyiraw mangibahebahey kan mangadngedngey so bayo saw a nanawo. Ta abaw matarek a chabalay da, an dya nawri.

²² Do dawri, naytēnek si Pablo do kasalasalapan daw do mitingan daw do Areopago, as nakaibahey na sya a kāna, “Inyo a tawotawo do dya Atenas! Natonngan ko a taywara a rilihyoso kamo a magdāyaw do didyosen nyo. ²³ Ta do nakabidibidi kwaya do syodad nyowaya a nanyideb so yanan saya a pagdaydayāwan nyo so didyosen nyo, ki nakaboya ako paw so altar a nakaimarkaan akma syay a kāna, ‘PANGIDATONAN DO DYOS A DYI TA PA CHAPAPATAK.’ Iyaw nyaya daydayāwen nyo a Dyos a dyi nyo a chapapatak, iyaw ipakatoneng kwaya dyinyo sichangori. ²⁴ Iyaw Dyos a namarswa so lōbongaya kan no tabo a myan dya, ki iyaw Āpo do hanyit kan do tana, as kan omyan aba do pagdaydayāwan saw a pinarin tawo. ²⁵ Machita nabaw kapagsirbi no tawo, ta aryoriw machita na? Aba, basbāli a iyaw mismo a manoroh so anges kan byay, as kan tabo no machita ta tan myan byay ta do hapotayan tana. ²⁶ On, pinarswa ni Āpo Dyos asa tawo a nakayapwan tabo tawotawo do tabo saw a nasyon. Pinayam sa no Dyos a nangay a minyan do intīrwaya lōbong, kan do sakbay paw a kaparswa nas lōbong, inkeddeng narana an dino logar dan nasnasyon kan kahay da a magtotoray. ²⁷ On, pinarin naw komwan tan iyaw chichwasen dan tawotawo a aran kapikapyasen daw rarahan a komwan dya. Rakoh kahahaw na sya a iyaw machichwasan da, ta oyod aba mabawa si Āpo Dyos do kāda asa dyaten. ²⁸ Akmas panyinyirin daw a kāna,

“ ‘Iyaw nanoroh dyaten so byay,

as kan iyaw mangaywan dyaten do kokwanan ta kan kapaybibyay ta.’

“Mana akmas inbahey daw no rārayay nyo saw a magdandaniw a kāna,

‘Ta aran yaten, ki anak na yaten no Dyos.’

²⁹ “Dawa, maynamot ta anak na yaten no Dyos, iktokto tawri a iyaw kadyos na, ki machiyengay dyirad didyosen a balitok mana pirak mana bato a pinotar dan tawotawo a yapo do bōkod da a kapangtokto? Ay, engga ah! ³⁰ Ta do chimpo paw no dyi ta kapatakan so Dyos, ki ninonolay naw gatos ta. Ki sichangori, bilinen naw kāda tawo do aran dino a logar a magbabāwi sa, ³¹ ta inkeddeng naranaw arawaw a kaokom nas tabo tawotawo do lōbongaya. On, pinidi narana iyaw no malintegaw a mangokom, kan tayokaw a nangpaneknek dyirad tabo tawotawo a iya danaw oyod a pinidi na a maynamot do nakapagōngar na sya.” Nyaw binata ni Pablo.

³² Do nakadngey daw so inbaheyaw ni Pablo maynamot do kapagōngar no tawo, chinamimyeng dan kadwan. Ki siraw kadwanaw, binata da a kon da, “Chakey namen paya a pirwahan anchi a adngeyen.”

³³ Do dawri, komnaro si Pablo do salapenaw no konsiho. ³⁴ Ki myan saw kadwan a minonot dya, kan nanganohed sad Jesus. No asa dyira, ki si Dionisyo a asa rārayay dan konsihalaw do dawri a syodad kan si Damaris a asa mabakes, as kan myan pa saw kadwan a nanganohed.

18

Si Pablo do Korinto

¹ Katayokan nya, komnaros Pablo do Atenas, kan nangay do syodadaw a Korinto. ² Do dawri, nakaam-āmmo so asa Jodyo a nayanak do Ponto a mayngaran so Akila, kan myan baket na a si Prisila. Kayayapo da pa do Italya maynamot ta inbilin ni Impirador Claudyo a komaro tabo Jodyo saw do Roma, iyaw kasisītaanaw a syodad dan Romano. Katayoka daw a nagam-āmmo, nangay si Pablo a nagdagos do bahay da.

³ Ki maynamot ta machipariho tarabāko ni Pablo dyira, minyan dyira a nachipamarin so tolda. ⁴ Ki kāda Araw no Kapaynaynahah, nangay si Pablo a nachisarsarīta kan nangnanawo dyirad tawotawo do sinagoga daw tan ahwahoken na saw Jodyowaw kan siraw Dya-Jodyo a manganohed di Jesus.

⁵ Ki do nakawara daw da Silas kan Timoteo a yapo do Masedonya, nāw danan Pablo a nangasaba kan nangpanpaneknek dyirad Jodyowaw a si Jesus, ki iyaw Kristo a Mesias. ⁶ Ki do kakontra daw sya kan kapaychirin daw dya so marahet, winakwak ni Pablo ahbekaw do laylay naw tan ipaboya na dyira a rebbeng na pabaw mangikasaba dyira, sira danaw makatoneng, as nakaibahey na sya dyira kāna, “Inyo danaw makatoneng a omsalap so pakadosāan nyo! Yaken paba! Makayapos changori, mangay ako na a manginanawo dyirad Dya-Jodyo.” ⁷ Ki do nakakaro naranaw dyira, nangay a minyan do bahay da Tikyo Josto a asa Dya-Jodyo a nagdaydāyaw so Dyos. Iyaw bahay daw, ki bīt no sinagoga dan Jodyowaw. ⁸ Ki iyaw pangolwen daw do dawri a sinagoga a mayngaran so Krispo, ki nanganohed sa asa kapamilyaan di Jesus. On, āro pa saw nanganohed a taga Korinto do nakadngey daw so inkasabaw ni Pablo, as kan nagpabawtisar sa.

⁹ Do asaw a kahep, naychirin si Āpo di Pablo do asaw a tayēnep na, kan inbahey na dya a kāna, “Mamo kaba mo Pablo. Maolimek kaba, basbāli a nāw mwa maychirin, kan chaōma mwaba. ¹⁰ Maynamot ta myan ako dyimo, aba polos tawo a omranggas dyimo, ta āro pa saw tawo ko do dya syodad a makey a manganohed.” ¹¹ Do dawri, minyan daw si Pablo so asa katawen kan godwa a nangnanawo so chirin no Dyos dyira.

¹² Do nakapayparinaw ni Galyon a gobirnadador do probinsya a Akaya, nagtotōlag saw Jodyowaw a dya nanganohed, kan nāsa sa nangtiliw di Pablo, as kan inyangay dad pangokomanaw. ¹³ Do dawri, indarom das Pablo a kon da, “Ahwahoken naw tawotawo saw a magdāyaw do matatarek a kapagdāyaw do Dyos, as kan iyaw nyaya a kapagdāyaw da, ki maikontra do linteg.”

¹⁴ Ki do kaisiknanaw ni Pablo so mangikalinteghan so inawan na, naychirin si Galyon dyirad nangidaromaw sya a kāna, “Magringgor kamo aba, inyo a Jodyo! An myan masisita kaso nyo a maynamot do madi mana marahet a kaparin, syimpri myan rebbeng ko a omadngey dyinyo. ¹⁵ Ki an nawriw paydidimanan nyo chirin saya, ngarangan, kan bōkod nyo a linteg, inyo danaw mapaysonong sya. Taywaran mangokom ako siras sinsinanaya? Pi!”

¹⁶ Do dawri, pinahbot na sad pangokomanaw. ¹⁷ Maynamot ta komwan inkeddeng ni Galyon, tiniliw dan Griego saw si Sostenes* iyaw no pangolwaw do sinagoga dan Jodyo, as nakabaot da syad salapenaw no pangokoman. Ki ninonolay san Galyon.

Si Pablo do Antiokya

¹⁸ Katayokan nya, nahay pa minyan si Pablo dyira do Korinto. Sinpangan na, do nakakaro naw dyirad kakaktehaw daw a nanganohed do kasabat naw do Sirya, nachangay sa Prisila kan Akila. Nayam sa nanma do idi a Senkrea, ta do dawriw nagpondwan biray saw. Ki do sakbayaw no nakapagbila da, napagagod si Pablo tan ipaboya na a natongpal danaw kari naw do Dyos. ¹⁹ Nagbila sa a kominwan do Epeso, kan do nakapakaraya daw daw, nachisyay si Pablo da Prisila kan Akila, as nakangay na a somindep do sinagoga daw a nachisarīta kan nangnanawo dyirad Jodyo saw. ²⁰ Ki do kaiyahes daw no kadwan saw daw a omyan pa si Pablo dyira, ki naskeh. ²¹ Do kayam naranaw, binata na dyira a kāna, “Maybidi akonchi an ipalōbos no Dyos.” Sinpangan na, nagbila dana a komnaro a yapo do Epeso.

* **18:17** 18:17 Si Sostenes, ki iyaw tādī ni Krispo a nayparin a pangōlo do dawri a sinagoga (18:8). Do dyaya a chimpo, ki manganohed aba di Jesus, ki chapatak taba an iya danaw no mapategaw a rārayay ni Pablo do 1 Kor. 1:1.

²² Sinpangan na, do nakapakaraya naranaw do Sesarea, somnonget si Pablo, as nakangay na nangkomosta so iglisyaw do Jerosalem. Katayoka na, minosok a nangay do Antiokya do Sirya. ²³ Do nakayan naw daw so dēkey a chimpo, komnaro si Pablo do Antiokya do Sirya, as nakabidibidi na do intiro a probinsya a Galasya kan do Prigya a napayit so kapanganohed dan nanganohedaw do dawri sa a probinsya.

Si Apolos do Epeso

²⁴ Do dawri, myan asa Jodyo a taga Alehandria do Egipto a mayngaran so Apolos, kan nangay a minyan do Epeso. Iyaw nya tawo, ki asa masirib a mangnanawo, as kan āro chapatak na maynamot do Masantwan a Tolas. ²⁵ Oyod a nachinanawo a maganay a maynamot di Āpo Jesus, ki no nandan no natonngan na, ki iyaw innanawowaw ni Juan a Bawtista. Ki aran komwan, alit na chinagaget na innanawo maynamot di Jesus, kan tabo a inbahey na, ki oyod. ²⁶ Sinpangan na, insiknan naw sitotored a naychirin do sinagoga do Epeso. Ki do nakadngey daw sya da Prisila kan Akila, inawis da do bahay da, as nakailawlawag da sya dya so kōrangaw a chapatak na a maynamot di Jesus kan iyaw rarahanaw a mangay do hanyit.

²⁷ Sinpangan na, do kaplanwaw ni Apolos so mangay do probinsya a Akaya, inahwahok dan nanganohed saw do Epeso, as kan sinidongan da maynamot do nakapaytolas da dyirad kakaktehaw do Akaya tan rawaten danchi daw. Ki do nakapakarapit naw daw, rakoh naisidong na dyirad nanganohed saw di Jesus maynamot do parābor no Dyos, ²⁸ as kan mayit do kapachidibāti na dyirad Jodyo saw do salapen dan āro a tawo, kan inābak na sa do nakapangipaneknek naw dyira a yapo do Masantwan a Tolas a si Jesus, ki si Kristo.

19

Si Pablo do Epeso

¹ Do kayan na paw ni Apolos do Korinto, nanakey si Pablo a yapo do Galasya kan Prigya. Sinpangan na, nawara do Epeso, kan nadongso na saw kadwanaw a nanganohed.

² Inyahahes ni Pablo dyira a kāna, “Do nakapanganohed nyowaw, rinawat nyowriw Ispirito Santo a nangay dyinyo?”

Ki binata da dya a kon da, “Enggaw, ta ari namen paw a dya nadngeyan a maynamot do Ispirito Santo.”

³ Dawa, pinirwa a inyahes ni Pablo dyira a kāna, “Na, an komwan, āngo naawātan nyo do nakapagbawtisar nyo?”

Ki inatbay da a kon da, “Na, akmas innanawowaw ni Juan a Bawtista.”

⁴ Binata ni Pablo a kāna, “On, iyaw kapangbawtisaraw ni Juan, ki machitaw tawotawo a magbabāwi do gatogatos da tan magpabawtisar sa. Inbahey pa ni Juan a machita daw manganohed di Jesus a iyaw somaronwaw dya.”

⁵ Do nakadngey daw so nyaya, minirwa sa nagpabawtisar a tabo tan maipaboya a si Jesus danaw Āpo da. ⁶ Do nakapalapawaw ni Pablo so tanoro na do oho da, ki nangay dyiraw Ispirito Santo a somindep. Do dawri, nanyeng sa naychirin so matatarek a kapaychirin a dyi da nachinanawowan, kan inbahey daw inpaichirinaw dyira no Dyos. ⁷ No bidang da, ki ari ngataw asa poho kan dadwa a mahakay.

⁸ Sinpangan na, do irahem no tatdo a kabohan, no pirmi a pinariparin ni Pablo, ki nangangay a somindep do sinagoga do Arawaw a Kapaynaynahah da, as kan sitotored a nachisarsarita kan nangnanawo dyirad nakpeh saw daw a maynamot do pagtorayan no Dyos. Pinarin naw komwan tan ahwahoken na sa a manganohed di Jesus. ⁹ Ki myan saw kadwan a Jodyo dyira a taywara maskeh a manganohed. Pinachimadēkeyan da do salapen daw no āro a tawo iyaw no kapanganohed a

maynamot do kaisalakānanaw a myan di Jesus. Dawa, komnaro si Pablo kan siraw nanganohed saw do dawri a sinagoga, as kan nangay sa do pangnanawowanaw ni Tirano. Dawri a yanan tinongtongan ni Pablo so nangnanawo dyirad kararaw. ¹⁰ Nāw ni Pablo a nangnanawo a nandad katayokaw no dadwa katawen. Dawa, siraba lang tawotawo do Epeso nakadngey so chirin ni Āpo Dyos a maynamot di Jesus, an dya tabo a tawotawo a Jodyo kan Dya-Jodyo a myan do probinsyaw do Asya.

Siraw Papito a Anak ni Skeba

¹¹ Namariparin si Āpo Dyos so makaskasdāaw a milagro a maynamot do kaos-osar nas Pablo. ¹² Ta aran siraw panyo mana siraw laylay na saw a inosar na, an iyangay da dyirad maganyit saw, ki mapyan sa. Komwan dyirad tawotawo saw a intorayan marahet a ispirito, ki napaksyat saw marahetaw a ispirito dyira. ¹³ Ki do dawri a logar, myan saw Jodyo a minidibidi a mapaksyat so marahet saya a ispirito, kan pinadpādas da a osaren iyaw ngaranaw ni Āpo Jesus dyirad intorayanaw no marahet a ispirito. Binatabata da a kon da, “Maynamot do panakabalin no ngaranaw ni Jesus a ikasaba ni Pablo, ibilin namen a komaro ka daw.”

¹⁴ Siraw papitwaw a anak ni Skeba a asa matohos a pādi dan Jodyowaw do dawri a chimpō, ki siraw namariparin so nyaya. ¹⁵ Sinpangan na, do asaw a karaw, inatbay sa no marahetaw a ispirito a kāna, “Chapatak kos Jesus kan chapatak kos Pablo, ki sino kamo?”

¹⁶ Sinpangan na, iyaw mahakayaw a niyanan no marahetaw a ispirito, linagto na sa, as kan palālo nakaranggas na sira nandad nakaābak da. Do dawri, nayyayo sa a minohbot do bahayaw a silalābos kan nabigabigaran. ¹⁷ Nagwaras nya dāmag do tabo tawotawo do Epeso, dyirad Jodyowaw kan siraw dyaw a Jodyo. Palālo nakamo da maynamot do dya namarin, kan rakoh iyaw kaidaydayaw das ngaran ni Jesus. ¹⁸ Do dawri, āro saw nanganohed di Jesus a nakapaytaytaha a marahet saw kaparin daw. Dawa, inpodno da sa do salapen dan tawotawo saw a nanganohed di Jesus. ¹⁹ Āro dyirad nanganohed saw a mangos-osar pa so taptāpal kan an-ānyib, nangari so kapangorasyon daw, kan inakpeh da saw libro da saw a pangorasyon, as nakasosoh da sira tabo do salapen dan tawotawo saw. Do nakabidang daw so balor no libro saw, ki nasorok a dadima poho a rībo do kwarta da. ²⁰ Maynamot do dyaya namariparin, naypaypayit kapanganohed dan tawotawo, as kan naypalisto nakapagwaras no chirin ni Āpo Dyos.

No Kariribok Da do Epeso

²¹ Do nakatayoka daw no nya namarin, maynamot do sidong no Ispirito Santo, inkeddeng ni Pablo mayam do probinsya a Masedonya kan do Akaya sakbay no kapaybidi na do Jerosalem. Binata na pa a kāna, “Katayoka kwa mangay do Jerosalem, ki machita yangay ko pa a chiban do Roma.” ²² Do dawri, pinanma na saw dadwaw a kasidong na a sa Timoteo kan Erasto a mangay do Masedonya. As iya, ki minyan pas dēkey do probinsyaw do Asya.

²³ Do dawri a chimpō, myan makamwamomo a riribok do Epeso maynamot do kapanganohed a maynamot do kaisalakānanaw a myan di Jesus. ²⁴ Myan asa tawo daw a mayngaran so Demetrio a manyichipo so pirak a sinan timplo sa no didyosen daw a mabakes a si Artemis. Maynamot do dya paytarabakwan na kan siraw tangtangdanan na saw, āro nahap da kwarta. ²⁵ No pinarin ni Demetrio, ki chinpeh na saw naytarabākwaw do dawri kontodo siraw kapayngay naw a manyichipo, as nakaibahey na sya dyira a kāna, “Chiban nyo, iyaw nyaya tarabāko taw pagbagnangan ta. ²⁶ Ki naboya nyo kan nadngey nyo si Pablo a nangibahebahey a dyi kono a dyos saw parinen taya. Āro danayaw napawnot na do dya Epeso kan do aran dino do Asyaya. ²⁷ Aysa! An nonolay ta komwan, parahten danchin

tawotawo iyaw nya tarabāko a kabyayan ta, kan apabanchiw makey a gomātang so pariparinen taya. As iyaw timplowaw no mabīleg a dyosa a si Artemis, ki apabanchiw sinpasangan na. An komwan, marārayaw anchiw kadyos na, iyaw daydayāwen no kārwan tawotawo do intīrwaya probinsya Asya kan do intīrwaya lōbong.”

²⁸ Ki do nakadngey daw so nya, taywaraw nakapakasoli da. Inyagagay da a kon da, “Mabīleg si Artemis a dyosa ta do dya Epeso!”

²⁹ Do dyaya naporin, komnayamkam riribok do intīro a Epeso. Tiniliw da saw rārayayaw ni Pablo a magbibyahi a sa Gayo kan Aristarko a taga Masedonya. Nasa saw tawotawowaw a minpalapalang sira, kan inyangay da sa do pagboyboyaanaw.

³⁰ Chakey ni Pablo mangay do salapen daw no tawotawo, ki pinalobōsan daban nanganohedaw. ³¹ Myan saw totorayen do dawri a probinsya a sīt ni Pablo, kan myan tinoboy da a nachikakaāsi dya a dyi na ipostaw byay na do kaipaboya na so inawan na do pagboyboyaanaw.

³² Ki naypaypataywaraw kariribok dan naychipehaw a tawotawo maynamot do katatarekaw no iyagagay da, as kan kārwan na pa dyiraw dya makapatak an āngo ta myan sa daw. ³³ Ki maynamot ta komwan, pinaytēnek no Jodyowaw do salapen daw no tawotawo asaw a rārayay da a si Alehandro tan ilawlawag na dyiraw nya riribok a dya yapo dyirad Jodyo saw. Do dawri, naytēnek si Alehandro, kan sininyasan na saw tawotawowaw tan magolimek sa. ³⁴ Ki do nakatoneng dan tawotawo saw a si Alehandro, ki asa Jodyo, nāsa sa nangiyagagay so nya nandad dadwa kaoras a kon da, “Mabīleg si Artemis a dyosa ta do dya Epeso!”

³⁵ Ki do kapanawdyan naranaw, napagolimek sa no sikritaryowaw do dawri a syodad, kan naychirin dyira a kāna, “Inyo a kapayngay ko a tawotawo a taga Epeso, taywaran dya chapatak no aran sino a tawo a yaten do dyaya syodad no Epeso, ki yaten mangapkapya so timplowaw ni mabīleg a Artemis kan iyaw masantwanaw a bato a akmas ladāwan naw a nasday a yapo do hanyit do kaychowa pa? ³⁶ Aryoriw komontra so nya? Aba! Dawa, magolimek ta, kan malisto taba komohat a dyi ta pa manma iktokto. ³⁷ Inyangay nyo saya dyaw nya mahahakay a aran abo tinakaw da yapo do timplo ta mana inchirin da maikontra do dyosa ta. ³⁸ An myan kāso da Demetrio kan siraw rārayay naw a kontra do aran sino, myan saw naikeddeng a araw a kapanyiwang no pangokoman, kan myan saw magtorayaw daw a mangokom. Dawri pakono pagdaroman da ah. ³⁹ Ki an myan paw machita nyo a pagsasaritāan, nayahen nyo do kasalasalapan konsihalis, ⁴⁰ ta ari akwaya mabakel maynamot do riribokaya naporin sicharaw. Ta an mapatakan da no gobyirno do Roma, aysa, pagatosen da yaten a machikontra do linteg da, kan abaw pambar ta.”

⁴¹ Do nakabata naw so nya, pinayam na saw tawotawo saw.

20

Iyaw Somaronwaw a Kangay ni Pablo do Masedonya kan Gresya

¹ Do nakatayoka danaw no riribok, inpakpeh sa ni Pablo nanganohed saw daw tan ahwahoken na sa do kapanganohed da. Katayoka na, nagpakada kan nayam a nangay do probinsya a Masedonya. ² Ki do nakapakarapit naw daw, pinayit naw kapanganohed dan nanganohed saw daw do kāda idi a nahabasan na, as nakangay na do Akaya a mayngaran so Gresya. ³ Do dawri, minyan sa Pablo do Gresya so tatdo a kabohan. Sinpangan na, nagsagsagāna a magbila a maybidi do Sirya, ki natonngan na a nagtotōlag saw Jodyowaw a mangdiman sya. Dawa, matarek danaw nayaman na, kan pinanmanma naranaw naybidi do Masedonya. ⁴ Do dawri, nachirayay di Pablo sa Sopatro a anak ni Pirro a taga Berea. Myan pa sa Aristarko kan Segundo a taga

Tesalonika, kan si Gayo a taga Derbe, kan si Timoteo,* as kan sa Tikiko kan si Tropimo a yapo do probinsya no Asya. ⁵ Siraw nyaya a rārayay namen, ki nanma dana sa a nangay a nangnanaya dyamen do Troas. ⁶ Do katayokaw no Pista no Tināpay a Abos Yapo, nagbila kami kāda Pablo a yapo do Pilipos a nangay do Troas, ki dadima karaw namen a nagbyahi. Do nakapakarapit namen danaw do Troas, nachichwasan namen rārayay namen saw a nangnanaya daw. Minyan kami daw so makalawas.

No Nanawdyi a Kangay ni Pablo do Troas

⁷ Do ahewaw no dāmawaw a araw no lawas, nakpekpeh kami kan siraw nanganohedaw di Jesus do Troas tan mahahanghang kami kan magkomonyon a pakanaknakman namen so nakadimanaw ni Jesus. Katayoka no nawri, nachisarsarīta kan nangnanawo si Pablo, kan tinongtong na nandad kaābak no mahep maynamot ta komaro danad kamabekasanaw. ⁸ Myan āro a soho do nakakpehan namenaw do mamantohosaw a kwarto. ⁹ Do dawri, myan asa baro a mayngaran so Eutiko a naydisna do bintanaw. Do kahay danaw ni Pablo a nachisarsarīta kan nangnanawo, nadoho kan naynepdep. Do dawri, nasday do ibaba a yapo do chatatdo naw a kadsaaran no bahay. Do kangay daw a minhap si Eutiko, ki nadiman dana. ¹⁰ Ki nanyeng a gominchin si Pablo, as nakakepkep na sya. Do dawri, minirwa nabyay nadimanaw. Binata ni Pablo dyira a kāna, “Mabakel kamo aba, ta nabyay.” ¹¹ Sinpangan na, naybidi si Pablo do mamantohosaw a kwarto. Do dawri, inakchikchid naw tināpayaw, as nakakan namen sya. Do nakatayokaw no nawri, nāw namen dana nagsasarīta nandad kamabekasanaw. Sinpangan na, kinarwan namen dana sa.

¹² As iyaw nasdāyaw a baro, ki insabat da. Rakoh nakasoyot da, ta minirwa nabyay.

No Kangay Da Pablo do Mileto a Yapo do Troas

¹³ Yamen a rārayay ni Pablo, ki nagbila kami a domnipet do Asson a dawriw nanyibahan namen si Pablo, ta nyaw tōlag namen a manma dana manakey a mangay do Asson. ¹⁴ As do nakapaybabayat namenaw do Asson, inlogan namen, as nakakwan namen danad Militene. ¹⁵ Do somaronwaw a araw, tinongtong namen nagbila a somnibah do Chio. As do chatatdo naranaw a araw, nakarapit kamid Samos. As do chapat naranaw a karaw, nakarapit kamid Mileto. ¹⁶ Do dawri, inranta ni Pablo a dyi dana somibah do Epeso tan dya mabalabalay do probinsyaw do Asya, ta chakalo naw mangay do Jerosalem tan, an maparin, adasen naw pista daw no Jodyo do arawaw no Pentekostes.

No Kapagpakada ni Pablo Dyirad Taga Epeso

¹⁷ Do kayan namenaw do Mileto, inpatawag san Pablo panglakayenaw do Epeso. ¹⁸ Do nakawara daw, binata na dyira a kāna, “Chapatak nyo a mismo iyaw kabibyay ko do kayan ko dyinyo a yapo do kadāmo paw no nakangay ko do probinsya a Asya, ¹⁹ ta nāw na nagsirbi ako a managtongpal di Apo Jesus a sipapakombaba, kan naytedted iyaw hō ko a maynamot do katwan oho no Jodyo saw daw. On, inpasnek ko a aran āro a lidyat napadāsan ko maynamot do kaplāno daw so byay ko no Jodyo saw. ²⁰ Chapatak nyo pa a insinyat kwabaw aran āngo a makasidong dyinyo yapo do kapangasaba ko kan kapangnanawo ko dyinyo do salapen kārwan tawotawo kan do bahabahay nyo. ²¹ Pinaneknekan ko pa dyirad Jodyowaw kan siraw Dya-Jodyo a machita da tadyichokodan gatogatos da a maybidi do Dyos kan manganohed sa di Apo Jesus.

²² “Changori, maynamot ta pawnonoten na yaken Ispirito Santo, mangay ako do Jerosalem a aran dyi ko a chapatak maparin dyaken daw. ²³ No lang chapatak ko, binalaāgan na yaken no Ispirito Santo a do kāda syodad a kwanan ko, myan anchiw

* **20:4** 20:4 Si Timoteo, ki taga Listra. Ara. 16:1

kabahod kan kalidyatan ko. ²⁴ Ki baywan kwabaw byay ko. Basta ipatongpal ko tarabāko kwaya a intoroh ni Āpo Jesus a iyaw kaibahebahey kwayad tawotawo so Maganay a Dāmāg a maynamot do parābor no Dyos.

²⁵ “Ki sichangori, natonngan ko a inyo a tabo a pangikasaban ko maynamot do pagāryan no Dyos, mayboboya ta pabanchi. ²⁶ Dawa, sicharaw do salapen Āpo Dyos, paybibidi ko a ibahey dyinyo a an myan dyinyo dya maisalākan, ki gatos ko paba. ²⁷ On, ta abaw intayo ko a dyi ko a inbahebahey dyinyo a maynamot do panggep no Dyos. On, inpasnek ko nangnanawo dyinyo so tabo. ²⁸ Maynamot do dyaya, ballaāgan koynyo a siaannad kamo a mangaywan so bōkod nyo a kapanganohed kan aran siraw tawowaw a nanganohed a intalek dyinyo no Ispirito Santo! On, rebbeng nyo a ipangōlwan a sipapasnek siraw tawotawo saya no Dyos a linibri na a maynamot do nakadiman mismo a Anak na, ta akma saw karniro a machita a myan mangaywan dyira. ²⁹ Chapatak ko a anchan komaro ako, mangay sanchi dyinyo mabayataw saw a mamaistro a mangkosokoso so kapanganohed nyo. Akmas sas mararanggas saw a bolaw a chito a koman so karniro. On, chāsi dabanchinyo, ta rārayawen danchiw kapanganohed nyo kan no kapanganohed dan tawotawo a inaywanan nyo. ³⁰ Myan pa sanchiw maybayabayataw a yapo dyinyo a mismo, kan pawawen danchiw kadwan dyinyo a manganohed tan monot sa dyira. ³¹ Dawa, siaannad kamo! Naknakmen nyo a do irahem no tatdo a katawen do kayan ko dyinyo, ki mārāw kan mahep inpasnek ko kananawo ko dyinyo a tabo, kan naypipira naychaesday iyaw hō ko a maynamot do kadaw ko dyinyo.

³² “Sichangori, italek ko naynyo do aywan ni Āpo Dyos kan iyaw chirin na a mangibahey so parābor na, ta mabileg chirin na a mapayit so kapanganohed nyo. As an nāw nyo do kapanganohed nyo, rawaten nyonchiw bindisyon saw no Dyos a inkari na dyirad tabo tawotawo na a manganohed dya. ³³ An yaken, ki polos a dyi ako a nangdakdaw do aran sino dyinyo so kwarta, balitok, mana laylay. ³⁴ Chapatak nyo a mismo a inkāro kwa tabo machita namen kan siraw rārayay kwaw. ³⁵ Nāw ko a inpaboyaw kapasnek do tabo kapaytarabāko ko tan myan pagmididan nyo a machita somidong ta dyirad makakapsot, mapobri, kan maganyit saw, as kan kanakmen taw mismwaw a inbahey ni Āpo Jesus a kāna, ‘Magasgāsāt manoroh kan mangrawataw.’”

³⁶ Do nakabatāw a tabo syay ni Pablo, naydogod sa tabo a naydasal. ³⁷ Tinanyisan da a kinepkep kan dinadek do kapagpakada naranaw. ³⁸ Ki taywara chinaliday daw kabata naw sya a dyi darana maboya. Sinpangan na, nachirayay sa a nangay a nangparobwat sya do birayaw.

21

No Kangay ni Pablo do Jerosalem

¹ Katayoka namenaw a nagpakada dyirad panglakayenaw a taga Epeso, nagbila kami a nagtaros a nangay do Koos. Do somaronwaw a araw, narapit namen do Rodas, as kan nakaraya kami do Patara do probinsya Lisyā. ² Do dawri, myan matarek a biray a magrobwat a mamtang do probinsya a Penisya. Dawa, nachilogan kami a komnaro do Patara. ³ Sinpangan na, homnabas kami do porwaw a mayngaran so Chipre, as nakatongtong namen a nagbila do abagātanaw a nandad nakapakarapit namen do probinsyaw a Sirya. Do dawri, nakaraya kamid syodadaw no Tiro, ta dawriw pagdiskargaan birayaw. ⁴ Do kayan namenaw daw, nachichwasan namen sa daw manganohedaw, kan minyan kami dyira so makalawas. Ki maynamot do nakaipakatoneng no Ispirito Santo dyirad nanganohedaw a malidyatan anchi si Pablo, naybibidi da inbahey dya a dyi na tongtongen mangay do Jerosalem. ⁵ Do kakaro namenaw daw, yangay da yamen a pinarobwatan no tabo saw a nanganohed

kontodo pamilya da, kan nachirayay sa nandad nakahtot namen do syodadaw. Do nakapakarapit namenaw do payisaw no kanayan, naydogod kami a tabo a naydasal. ⁶ Sinpangan na, nagpakadaw katakatayisa dyamen, as nakasisyay namen dana. Somnakay kami na do birayaw, as siraw manganohed saw daw, ki somnabat dana sad bahabahay da.

⁷ Do nakayapo namenaw do Tiro, nagpondo kamid Tolemayda. Sinpangan na, nakaraya kami daw, kan nangay namen sa pinasyar manganohed saw di Jesus. Minyan kami daw so asa karaw. ⁸ Do kamabekasanaw, naglogan kami a nangay do Sesarea. As do nakapakarapit namenaw daw, nakaraya kami. Nangay kami a minyan do bahay ni Pilipi iyaw asaw a mangasaba so chirin Āpo Dyos kan asaw dyirad papito a napidi do Jerosalem a mangiwaras so rasyon.* ⁹ Do dawri, myan saw apat a babbalāsang ni Pilipi, as kan propīta sa tabo, ta mangipakatoneng sa so inpakatonengaw no Ispirito Santo dyira. ¹⁰ Ki do kayan namenaw daw so papere a karaw, myan asa propīta a minosok a yapo do Jodya a mayngaran so Agabo. ¹¹ Naypasngen do yanan namenaw, as nakahap nas sintorongaw ni Pablo, as nakabedbed nas bōkod naw a tanoro kan kokod. Sinpangan na, binata nad Pablo a kāna, “Nyaw inbahey no Ispirito Santo a kāna, ‘Komwan anchiw kaipabedbed das akin dyiraw so nya sintorong no Jodyo saw do Jerosalem, as kaiparawat danchi sya dyirad Dya-Jodyo.’ ”

¹² Do nakadngey namenaw so nyaya, nāsa kami kan siraw tawotawowaw daw a nachikakaāsi di Pablo a dyi dana mangay do Jerosalem. ¹³ Ki inatbay na yamen Pablo a kāna, “Namna! Āngo tanyisan nyo dyaken, kan āngo ta paglidayan nyo yaken? Rarayawen nyoriw panggep ko ah? Chapatak nyo abawri a sisasagāna ko a mabahod a aran madiman ako do Jerosalem maynamot do kapanganohed ko di Āpo Jesus?”

¹⁴ Ki do dyi namenaw a kapenpenan sya, ninonolay namen dana. Nya danaw naibahey namen a, “Maparin pakono chakey no Dyos.”

¹⁵ Katayokan nawri, nagrobwat kami, as nakapanakey namen a nangay do Jerosalem. ¹⁶ Ki myan saw manganohed a taga Sesarea a nachangay dyamen, kan inyangay da yamen a pinaysan do bahay ni Manason a nahay dana nanganohed a taga Chipre.

No Kapagpasyar ni Pablo di Santiago

¹⁷ Do nakapakarapit namenaw do Jerosalem, nasoyot saw manganohedaw a nangrawat dyamen. ¹⁸ Ki do kamabekasanaw, nachangay kami kāda Pablo a minchideb si Santiago. Do dawri, myan sa daw tabo panglakayenaw no manganohed. ¹⁹ Do nakatayokaw ni Pablo a napādyos dyira, inbahey na tabo pinarinaw no Dyos dyirad Dya-Jodyo a maynamot do nakananawo naw dyira.

²⁰ Do nakadngey daw so binataw ni Pablo, indaydāyaw das Āpo Dyos. Ki aran komwan, māsa sa a nangibahey di Pablo a kon da, “Imom Kakteh, chapatak mo nya a rinibo saw Jodyo a nanganohed di Jesus, ki alit na mapasnek sa magtongpal so Linteg ni Moyses. ²¹ Nadāmag da kono a innanawo mo dyirad tabo Jodyo saw a naychawpit a minyan dyirad tanan Dya-Jodyo a tomadyichokod sa do Lintegaw ni Moyses, as kan inbahey mo kono dyira a dyi da kogiten anak da saw mana mononot do dadakay daw no Jodyo. ²² Changori, āngo parinen ta tan matonngan da a dya oyod dāmag daya dyimo? Ay, syrto a mapatakan danchi a nawara ka na dya. ²³ Dawa, parinen mo pakono ibahey namenaya dyimo. Sichangori, myan dyamen apat a mahahakay a nagkari. ²⁴ Machirayay ka dyira a mangay do Timplowaw, kan machigedan ka dyira a omparin so dadakay taw tan maibidang kamo a madalos do salapen no Linteg. Bayādan mo gastos no pangidātonaw a machita da tan makapagagod sa do padyaw

* 21:8 21:8 Ara. 6:5

a pangipaboyan so nakatongpal das kari da. Tan komwan, mapatakan danchi no tawotawo a dya oyod dāmag daya maynamot dyimo, kan tan batahen da a myan ka pa maybibyay do Linteg ni Moyses. ²⁵ Ki an maynamot dyirad Dya-Jodyo, nachirāman saba do dyaya. Siraw nya lang inbilin namen dyira akmas intolas namenaw dyira a dyi sa koman siras naiyātangaw do didyosen, as dyi sa michan so raya mana siraw dya napayraraya a binyay, as kan pachibawan daw kapaychakatekateh a machoknod.”†

²⁶ Do somaronwaw a araw, nachigedan si Pablo dyirad apat saw a mahahakay a omparin so dadakayaw no Jodyo a kapakadalos. Sinpangan na, somindep si Pablo do Timplo, as nakaibahey na sya do padyaw a papito a araw pahabasen dan apat saw mandad katayoka no kapakadalos da sakbay a mangidāton katakatayisa dyira.

No Katiliw Da si Pablo

²⁷ Do kakalo naranaw a makahabas no papito a karaw, myan saw Jodyo a yapo do probinsya a Asya a nakaboyas Pablo do Timplo. Sinpangan na, pinaklaklal da saw tawotawowaw daw tan tiliwen das Pablo. ²⁸ Do dawri, inyagagay da a kon da, “Inyo a kapayngay ta a kapotōtan ni Israel, may kamo a somidong dyamen, ta cha dyaw tawowaw a midibidi do kāda logar a mangnanawos tabo a tawotawo a abos sinpaspangan dadakay ta a Jodyo! Masaw a kontraen na paw Linteg ni Moyses as kan aran nyaya Timplo. Chiban nyo sichangori an dya linaposan naw Timplo taya do nakapasdep naw siras kadwan saw a Dya-Jodyo do irahem.”‡ ²⁹ Nyaw inbahey da maynamot ta naboya das Pablo do Jerosalem a myan kinayrayay na asa Dya-Jodyo a yapo do Epeso a mayngaran so Tropimo. No myan do aktokto da, ki inisdep nad Timplo.

³⁰ Maynamot do dawri a namarin, myan riribok do intīrwaw a syodad, as kan naychapayapayayo saw tawotawowaw a nangay do yananaw ni Pablo, as nakapalapalang da sya inihtot do Timplowaw, as nakaisigīda da napaneb so Timplowaw. ³¹ Do kaisibar daranaw sya a dimanen, myan naibahey do komander daw no soldādo a taga Roma a myan rakoh a riribok da do intīro a Jerosalem. ³² Do nakadngey naw so naipadamagaw, nyeng na sa tinawagan kakapitanaw no asa gasot a soldādo kan siraw soldādo daw. Inalistwan daw nayyayo a nangay do yanan daw no tawotawo saw. Ki do nakaboya daw syan tawotawowaw so komanderaw kan siraw bōyot na saw a soldādo, nyeng da sinardengan a binaōtan si Pablo.

³³ Sinpangan na, naypasngen si komander di Pablo tan ipatiliw na, as kan inbilin na a posasan das dadwa. Katayokaw no nyaya, inyahes na dyirad tawotawowaw a kāna, “Sino nyaya tawo? Āngo pinarin na ta dawa?”

³⁴ Ki natatarek sa so inyagagay. Ki maynamot do taywaraw a kakosokoso kan karinggor no tawotawo, natonngan aba no komanderaw oyod a nakayapwan nya riribok. Dawa, inbilin na yangay das Pablo do kampo daw no soldādo. ³⁵ Do nakapakarapit daw do ayranaw, napilitan saw soldādwaw a nangatkat kan napatohos si Pablo, ta taywaraw soli dan tawotawowaw. ³⁶ Minononot saw tawotawowaw a nangyagagay so, “Dimanen nyo!”

No Atbay ni Pablo Dyirad Tawotawo Saw

³⁷ Do kasngen danaw no kaposek das Pablo do bahayaw do kampo daw no soldādo, inbahey nad komander daw no soldādo a kāna, “Sir, palobōsan mo pa yaken, ta ari paw chakey ko a ibahey.”

Ki nasdaāwan iyaw komander daw no soldādo, ta Griego iyaw kapaychirin naw ni Pablo. Dawa, inyahes na dya, “Samna! Chapatak moriw maychirin so Griego? ³⁸ Ay,

† 21:25 21:25 Ara. 15:23-29 ‡ 21:28 21:28 Baywan no linteg an somdep siraw Dya-Jodyo do irahem no Timplo daw, ta sigon do linteg da, an myan Dya-Jodyo a somdep daw, ki dimanen da.

imo abawriw taga Egiptwaw a nagribildi do gobyrno do nakarahan a napawnot siras apataw a rībo a nangdimdiman siras Jodyo saw a sīt dan Romano? On, inyangay na sa do let-ang tan omyan sa daw.”

³⁹ Ki tominbay si Pablo a kāna, “Enggaw, yaken abaw nawri a tawo, ta Jodyo ako a yapo do Tarso a asa magdindināmag a syodad do probinsya Silisya. Ki myan akdawen ko dyimo, mo Sir. Palobōsan mo pa yaken a maychirin dyirad tawotawo saya.”

⁴⁰ Do dawri, pinalobōsan komander daw no soldādo. Dawa, naytēnek si Pablo do ayranaw, as nakasinyas na siras tawotawowaw tan magsardeng sa. Do nakapagolimek daw, naychirin dyira so Hebreo, iyaw chirin daw no Jodyo.

22

¹ Binata na a kāna, “Kakakteh kan inyo a aāmang ko, adngeyen nyo pa yaken tan maipakatoneng ko dyinyo iyaw atbay ko.”

² Ki do kadngey daw sya Hebreo kapaychirin na, naypataywaraw nakapagolimek da. Dawa, tinongtong ni Pablo naychirin dyira.

³ “Yaken, ki Jodyo ako a nayanak do Tarso do Silisya, ki do dya Jerosalem nayrakorakohan ko. No maistro ko, ki si Gamaliel, kan innanawo na dyaken iyaw tabo a linteg dan kapotōtan ta saw, as kan mapasnek ako kan magaget ako do kapagsirbi ko do Dyos a akma dyinyo. ⁴ Indadanes ko sa diniman nanganohedaw a minonot do kapanganohed a maynamot do kaisalakānanaw a myan di Jesus. On, abaw pinidi ko mabakes mana mahakay, ta kinalit ko sa tiniliw a inpabahod. ⁵ Mapaneknekan katotohosanaw a pādi kan siraw pangolwen taw a oyod nyaya, ta sira paw nanoboy dyaken, kan namarin siras pamalōbos saw a tolas a inpaboya ko dyirad panglakayen saw do Damasko. Ta iyaw panggep ko do dawri, ki tiliwen ko sa a paybidihen a sibabahod do dya Jerosalem tan madōsa sa.”

No Kaistorya ni Pablo so Nakapanganohed Na (Ara. 9:1-19; 26:12-18)

⁶ Tinongtong ni Pablo naychirin a kāna, “Ki do kapaypaypasngen kwaw do Damasko, do kakalo naranaw a ālasdosi do kayegen danaw no araw, ki naychihat a myan sēdang a yapo do hanyit a minpoyat kan nangdibon dyaken. ⁷ Maynamot do dawri a namarin, nālba akod tana. Sinpangan na, nakadngey ako so timek a nakabata sya a kāna, ‘Saulo! Saulo! Āngo ta idadanes mo yaken?’

⁸ “Ki inyahes ko, ‘Sino kam Āpo?’

“ ‘Yaken si Jesus a taga Nasaret a idadanes mo,’ inbahey na.

⁹ “Ki siraw rārayay kwaw, naboya daw sēdangaw, ki naawātan dabaw chakey na batahen no timekaw a naychirin dyaken.

¹⁰ “Sinpangan na inyahes ko, ‘Āngo machita parinen kom Āpo?’

“Tominbay si Āpo dyaken a kāna, ‘Maybangon ka kan tongtongen mo mangay do Damasko, ta myan anchi daw mangibahey dyimo so tabo a chakey ko a parinen mo.’

¹¹ “Do dawri, kinaday darana yaken rārayay kwaw a inyangay do Damasko, ta nakaboya ko paba maynamot ta napoyat ako.

¹² “Do dawri, myan asa tawo a mayngaran so Ananyas a managdaydāyaw do Dyos kan mangtongtongpal so linteg ta, kan anyiben dan tabo Jodyo saw a omidi do Damasko. ¹³ Ki iyaw nya Ananyas, ki nangay kan naytēnek a nachitalin dyaken. Binata na a kāna, ‘Kakteh a Saulo, changori, mirwa ka na makaboya!’ Nanyeng a nakaboya ko, kan chiniban ko iya.

¹⁴ “Do dawri, binata na dyaken a kāna, ‘Iyaw Dyos a dinaydāyaw da no kapotōtan ta saw, ki pinidi naymo. On, inkeddeng na a imo makapatak so panggep na, kan makaboya so Malintegaw a Pachirawatan na kan makadngey so mismo a chirin na dyimo. ¹⁵ Asa pa, imonchiw mangpaneknek do tawotawo so naboya mwaw kan

nadngey mwaw. ¹⁶ Changori, āngo paw panayahen mo? Maytēnek ka na, kan mangay ka magpabawtisar. Maydasal ka di Āpo a mangdaw so kapakawan na dyimo do gatogatos mo.’ ”

No Kaibahey ni Āpo a Mangay si Pablo Dyirad Dya-Jodyo

¹⁷ “Do nakapaybidi ko naw do Jerosalem, do naypisa do kayan kwaw a naydasal do Timplo, nagparmata ako so yapo di Āpo Dyos. ¹⁸ Naboya kos Āpo a nakabata sya dyaken a kāna, ‘Makalisto ka kan nyeng ka komaro do dya Jerosalem, ta anohdan daban tawotawowayaw no pamaneknek mo a maynamot dyaken.’

¹⁹ “Ki tominbay ako, ‘Ki āngo ta komwan, mo Āpo, ta sigorādo a maawātan da a matarek danayaw kabibyay ko. Abaw tayotayo na dyira a do nakarahan nangay ako do tabo sinagoga do dya Jerosalem a nangtiliw siras nanganohed saw tan bahoden kan baōtan ko sa. ²⁰ As do nakadiman daw si Esteban a toboyen mom Āpo, yaken mismo a naytēnek daw a nachion do pinarin daw ranan nakabantay kwaw so laylay dan nangdimanaw sya.’

²¹ “Ki binata ni Āpo dyaken a kāna, ‘Ngay, mayam ka na, ta toboyen koymo dyirad Dya-Jodyo do mabawa saya a logar.’ ”

²² Do nakabataw ni Pablo so nyaya, inyagagay dan tawotawowaw a nakadngey sya a kon da, “Ngay, dimanen taw nyaya a tawo! Maikari paba mabyay!”

²³ Maynamot do dawri, tinongtong daw nangagagay, kan binahas da saw kagay daw, as nakapawitwitwit da sira, as nakapatodetodem das ahbek maynamot do soli da. ²⁴ Do dawri, inbilin komanderaw a pasdepen das Pablo. Binilin na pa saw soldādwaw a sanoten das Pablo, kan yahes da dya an āngo ta taywaraw kaagagay da syan Jodyo saw. ²⁵ Do nakaikahot daranaw sya do pangsannotanaw, ki binatan Pablo do kapitanaw a naytēnek do yanan daw, “Ipalōbosorin linteg a masanot Romano a dyi pa naidarom?”

²⁶ Ki do nakadngeyaw syan kapitanaw so nawri a chinirin Pablo, yangay na inbahey do komander daw. Binata na dya a kāna, “Magannad ka do pariparinen mo do dawri a tawo, ta Romano sawen!” ²⁷ Dawa, nangay iyaw komanderaw a nangyahes sya dya, “Romano kawri?”

“On Romano akwaw,” tinbay ni Pablo.

²⁸ “Na, aran yakenaw, ki mangīnaw binayādan kod nakapayparin kwa Romano,” binata no komanderaw.

Ki tinbay ni Pablo a kāna, “Yaken, ki asa kwa naiyanak a Romano.”

²⁹ Ki siraw mangosisaw dya, mamō dana sa. Dawa, nanyeng sa komnaro daw. Aran iyaw komanderaw, ki nabakel do nakapatak naw sya asa Romano si Pablo a pinosasan na a abo gapo na.*

Si Pablo do Salapen Daw no Sanhedrinaw

³⁰ Iyaw no komander daw no soldādwaw, chakey na matonngan no oyod an āngo pinagatosan dan Jodyo si Pablo. Dawa, do somaronwaw a araw, inbilin na dyirad soldādo naw a pakarohen daw posasaw ni Pablo, kan pinaychipeh na saw matotohos saw a papādi kan sira tabo konsihwaw a mayngaran so Sanhedrin. Sinpangan na, yangay nas Pablo a pinaytēnek do salapen daw.

23

¹ Do dawri, pinerreng ni Pablo siraw myanaw do sesyon da, as nakaibahey na sya dyira a kāna, “Kakakteh, mandas changori, ki maybibyay ako do salapen ni Āpo

* **22:29** 22:29 Myan kalintegan no komander a mangtiliw so asa Romano a tawo, ki abaw kalintegan na a mangposas so asa a Romano, malaksid an myan bilin no okom.

Dyos a madalos so kapangtokto.”² Do nakabata naw syaw, binilin ni Ananyas, iyaw katotohosanaw a pādi do dawri a dismogen das Pablo.

³ Do nakadismog daw sya, binatan Pablo di Ananyas a kāna, “Imo a sinsinan a okom! Masigorādo a si Āpo Dyos anchiw mangdōsa dyimo! Maydisna kaya daw a mangokom dyaken sigon do linteg ta, ki konkontraen mwayaw Linteg do kaibilin mwaya sya dismogen da yaken!”

⁴ Sinpangan na, binata dan masngenaw di Pablo a kon da, “Samna! Napangayan mos anyib mo do katotohosanaya pādi ni Āpo Dyos!”

⁵ Ki tominbay si Pablo a kāna, “Kakakteh, chapatak kwabaw a iyaw katotohosan a padi, ta naitolas do Masantwan a Tolas a ‘Paychirinan mwabas marahet iyaw mangitoray so tawotawo.’ ”*

⁶ Maynamot ta chapatak ni Pablo a naycharwa saw pangolwenaw, ta myan saw Sadosyo kan Parisyo, kinalyak naw naychirin a nangibahey sya dyirad konsihwaw a kāna, “Kakakteh, Parisyo ako kan Parisyo saw kapoonan ko saw. Dawa, anohdan kwa siraw nadimanaw, ki magōngar sa! Ki iyayaw nyayaw paynamotanaya no pangidaroman nyo dyaken sicharaw!”

⁷ Do nakabata naw so akma syay, nawri danaw nanghapan da naydidiman no Parisyowaw kan siraw Sadosyowaw a maynamot do matatarekaya a pangtoktwan da. ⁸ Ta siraw Sadosyowaw, ki anohdan daba myan kapagōngar no nadiman, as kan anohdan daba myan anghil mana ispirito no tawotawo. Ki siraw Parisyowaw, anohdan da sa tabo nya. ⁹ Maynamot do dya naporin, naypaypayit nakapangengey da a naydidiman, as kan naytēnek saw kadwan saw a mamaistro no linteg a rārayay dan Parisyowaw a nangipapati so myanaw do aktokto da. Inngengey da a kon da, “Abayaw nachichwasan namen a gatos no nya tawo! An oyod a myan nakasarsarita na ispirito mana anghil, marahetawri?”

¹⁰ Ki naypaypataywaraw kapagkokontra da. Do dawri, namo iyaw komander daw no soldādo an paypapalangan daw inawanaw ni Pablo. Dawa, inbilin na gomchin saw soldādawaw a mangihtot sya, as kaposek da syad bahayaw do yananaw no kampo dan soldādo.

¹¹ Ki do dawri a ahap, napaboya si Āpo do bitaw ni Pablo, kan inbahey na a kāna, “Patoreden mo aktokto mo! Ta akmas nakapaneknek mwaya maynamot dyaken do dya Jerosalem, machita komwan anchiw parinen mod Roma.”

No Plano Da a Kadiman di Pablo

¹² Ki do kamabekasan naranaw, nagtotōlag saw kadwanaw a Jodyo, kan inkari da a dyi sa koman mana minom so aran āngo mandan madiman das Pablo. ¹³ Myan saw nasorok a apat a poho a nangikari so nyaya. ¹⁴ Sinpangan na, nangay sad matotohos saw a papādi kan siraw no panglakayenaw a nangibahey so nya a kon da, “Sipapasnek kami a nangikari sya a dyi kami a koman so aran āngo an dyi namen a madiman si Pablo. ¹⁵ Dawa, sichangori, mangdaw kami dyinyo so sidong nyo kan iyaw Sanhedrin a ipaibahey nyo do komander daw no soldādo a pahboten das Pablo a yangay do salapen nyo tan akma nyo pirwahan a osisaen a maganay. Ki yamen, nakasagāna kami nanchi a omdiman sya sakbay a makarapit do dya.”

¹⁶ Ki iyaw no kaanakanaw ni Pablo a anak no kakteh naw a mabakes, ki nadngey naw nya nagtotolāgan da. Dawa, nanyeng a nangay do yananaw ni Pablo do kampo daw no soldādo, as nakaibahey na sya dya. ¹⁷ Sinpangan na, nanawag si Pablo so asa dyirad kapitan saw, as nakaibahey na sya a kāna, “Apen mo nya barito do yananaw no komander nyowaw, ta ariw masisita chahey na ibahey.”

* 23:5 23:5 Eks. 22:28

¹⁸ Dawa, inyangay no kapitanaw do komander daw, as nakaibahey na sya a kāna, “Inbaheyaw dyaken Pablo a nabahod a apen ko nyaya barīto do salapen mo, ta ari kono masisīta ibahey na dyimo.”

¹⁹ Sinpangan na, kinibin no komander daw no soldādo barītwaw, as naka-pachibawa na sya tan abo makadngey dyira, as nakaiyahes na sya dya a kāna, “Āngo chakey mwa ibahey dyaken mo anak ko?”

²⁰ Ki tominbay iyaw no barītwaw a kāna, “Nagtotōlag saw totorayenaw no Jodyo yay da yahes dyimo si Maraan Pablo an delak, kan yangay da do salapen no Sanhedrin a akmau osisaen da pa a maynamot do kāswaya. ²¹ Ki anohdan mo sabam Sir, ta myan saw nesorok a apat a poho a mahahakay a omsaneb si Maraan Pablo. Inkari daw a dyi sa koman mana minom mandanchan madiman da. Ari dana saw a nakasagāna, as kan nawri danaw panayahen daw kapachion mo.”

²² Do nakadngeyaw sya no komanderaw, binata na do barītwaw a kāna, “Ibahebahey mwaba do aran sino a inpadāmag mo nya dyaken ah.” Do dawri, pinasabat narana.

No Kaiyangay ni Pablo di Gobirnadur Felix

²³ Sinpangan na, inpatawag no komanderaw no soldādo dadwaw dyirad kapitanaw a mangitoray so tayisa gasot a soldādo. Nakaibilin na sya dyira a kāna, “Sīgida pagrobwaten nyo tabo bōyot nyo kontodo papito a poho a nakakabalyo kan dadwa gasot a myan so chibot, ta anchan ālasnwebi sichahep, mangay kamo a tabo do Sesarea. ²⁴ Ki apen nyos Pablo a iparawat di Gobirnadur Felix a abaw karārayawan na, as panghap nyos Pablo so kabalyo a sakayan na.” ²⁵ Sinpangan na, naytolas iyaw komanderaw di Gobirnadur a kāna,

²⁶ “Dyimom madaydāyaw a Gobirnadur Felix:

“Yaken si Claudyo Lisyas, kan kablaawan koymo. ²⁷ Iyaw tawowaya a inpayangay ko dyimo, ki tiniliw dan Jodyowaw, kan nagistayan da diniman. Ki do nakatoneng kwaw sya a asa Romano, yamen kan siraw soldādo kwaya, yangay namen a pinadichan. ²⁸ Maynamot ta chakey ko a mapatakan an āngo iyaw no pangidaroman daw sya, dawa, inyangay kod salapen daw no Sanhedrin daw. ²⁹ Ki natonngan ko a aba sawen gatos na a panghapan da mangdiman mana mangbahod sya, ta no kontraan da sya, ki maynamot lang do linteg daw. ³⁰ Sinpangan na, myan nangibahey dyaken so plāno daw no Jodyowaw a omdiman sya. Dawa, naybabalayak paba nangiparawat sya dyimo, as inbahey ko dyirad nangidaromaw sya a ibahey da dyimo iyaw no pangidaroman daw sya.” Nawriw intolas no komanderaw.

³¹ Do dawri a ahap, inyangay da no soldādwaw si Pablo a akmas inbilinaw no komanderaw dyira, kan nairapit da nanda do Antipatrissa a idi. ³² Do somaronwaw a araw, siraw no soldādwaw a nayam, naybidi sad Jerosalem do kampo daw. Ki siraw no nakakabalywaw, ki tinongtong da rinarayayan si Pablo. ³³ Do nakawara daranaw do Sesarea, inparawat daw tolasaw di Gobirnadur, as nakaiparawat da pas Pablo. ³⁴ Sinpangan na, bināsa no gobirnaduraw tolasaw. Ki do nakatayoka naw a minbāsa sya, inyahes nad Pablo an dino nakayanakan na a probinsya. Ki do nakatoneng naw sya a yapo do Silisya kan myan do sakopen naw no itorayan na, ³⁵ inbahey nad Pablo a kāna, “Mangyahahes akonchi dyimo anchan myan saw nangidaromaw dyimo.” Sinpangan na, inbilin na a maiyangay do palasyowaw ni Herodes a magwardyaan.

24

No Kaidarom Dan Jodyowaw si Pablo

¹ Do nakapakahabas danaw no dadima karaw, nawara sa do Sesarea sa Ananyas iyaw katotohosanaw a padi, kan myan saw panglakayen a rārayay na. Myan paw rārayay da abogado a mayngaran so Tertolo, kan nangay sa tabo do salapen ni Gobirnadador Felix a nangibahey so darom daw maynamot di Pablo. ² Do nakatawag daranaw si Pablo, inbahey ni Tertolo iyaw no ipagatos daw dya. Binata na a kāna,

“Imo a madaydāyaw a Gobirnadador! Maynamot do kasīrib mo a mangitoray dyamen, nahay kami na do dya a logar a matalna, as kan āro payaw pinarin mo a nangpaganay so yanan taya. ³ Aran dino ngayan namen, bigbigen namen sa tabo pinarin mwaya, kan rakoh kapagyāman namen dyimo a pirmi. ⁴ Ki maynamot ta chaskeh namen a mabalabalay ka, maparin abawri a anōsan mo pa yamen a adngeyen so aran dēkey, ta ariw chahey namen a ibahey dyimo sichangori. ⁵ No napadāsan namen maynamot do dya tawo, ki asaw a mangringribok, ta taywaraw nakapaklakal na siras Jodyowaw do tabo a yanan do intīrwaya lōbong. Iya paw no asa dyirad pangolwenaw no bonggoy a mononot di Jesus iyaw tawowaw a yapo do Nasaret. ⁶ Pinadas na pa rārayawen kasanto no Timplowaw do Jerosalem. Dawa, tiniliw namen, [ta nawriw chapatak namen a kapangokom maynamot do linteg namen. ⁷ Ki inyangay ni Komander Lisyas soldādo na saw, kan siraranggas sa nangsodib sya dyamen, ⁸ as inbahey naw dyamen a imo danaw no pangibaheyan namen so darom namenaya maynamot do dya tawo.]* An osisaen mo nya tawo, sigorādo a matonngan monchi a tabo indaroman namenaya sya.” Komwan binata ni Tertolo.

⁹ Sinpangan na, siraw no rārayay naw a Jodyo, ki pinaneknekan da a oyod iyaw no inbahebahey naw maynamot di Pablo.

No Kaikalintegán ni Pablo so Inawan Na

¹⁰ Sinpangan na, inidit no gobirnadadoraw si Pablo tan iyaw no machitādi a maychirín. Do dawri, tominbay si Pablo, kan binata na a kāna,

“Āpo Gobirnadador, chapatak ko a imo mangokom kan mangitoray dyamen a Jodyo do nahay dana chimpō. Dawa, masoyot ako a tombay maynamot do pangidaroman daya dyaken. ¹¹ Masonong mo a machichwasan a asa poho pa kan dadwa karaw napahabas nakayapo do nakangay kwaw do Jerosalem a nangay a nachirapa a machipagdaydāyaw do Dyos. ¹² Do kayan kwaw daw, abaw nakaboya dyaken a machikonkontra do irahem no Timplō mana mangriribok dyirad tawotawowaw do sinagoga saw mana do aran dino a yanan do Jerosalem, ¹³ as kan abayaw pakaboyan sya iyaw nyaya ipagatos da, ki oyod. ¹⁴ Ki myan ipodno ko dyinyo a inotan ko kapanganohed a maynamot do kaisalakānanaw a myan di Jesus do kadāyaw kwaw so Dyos a dinaydāyaw dan kapoonan ta saw. Nyaw ibahey daya no nangidaromaya dyaken, ta batahen da a dya kosto a nanawo. Ki alit na, anohdan ko saw Lintegaw ni Moyses kan sira tabo intolas da saw no propītaw do kaychowa, ¹⁵ as kan pariho hahawen ko kan siraw nya tawo a pagōngaren sanchin Āpo Dyos tabo nadimanaw a aran marahet mana maganay. ¹⁶ Maynamot ta nawriw anohdan ko, nāw ko a parinen pandan maparin ko a machibawa do dya kosto. Tan komwan, madalos kapangtokto ko di Āpo Dyos kan do kapayngay ko a tawo.

¹⁷ “Do nakapaypahabas no papere a tawen† do nakakaro ko do Jerosalem, naybidi ako a nanoroh so kwarta a isidong ko dyirad kapayngay kwaw a Jodyo a makachita, as kan nangay ako a nangidāton do Dyos do Timplō. ¹⁸ Do dawri, ki tayoka ko naw kapakadalos ko sigon do dadakay namen a Jodyo, as madama ko a mangidāton do

* **24:8** 24:8 Nya saya birsikolo, ki aba do kadwan saw a manyoskripto. † **24:17** 24:17 Do dawri a araw, ari danaw napahabas a dadima katawen do nanawdyiyaw a kangay na do Jerosalem (Ara. 18:22), kan wawaho a katawen yapo do nakangay na a nachimiting dyirad apostolis saw kan panglakayen daw no nanganohed saw (Ara. 15:1-29).

Dyos. Dawriw nakadongswan da dyaken no Jodyo saw a taga probinsya a Asya, kan abaw āro a tawo do omdibon kwaw, as kan nairāman akwaba polos do aran āngo a riribok. ¹⁹ Ki siraw Jodyo saw a taga Asya, ki sira pakono mangay dya a mangibahey an myan chakey da idarom dyaken ah. ²⁰ Mana iyahes mo pa dyirad dyaya tawotawo an āngo gatos ko a nachichwasan da do kayan kwaw a naytēnek do salapen daw do Jerosalem. ²¹ Malaksid do dya lang a do kayan kwaw daw, nasnek akwaba nangingengey sya do salapen da a kon ko, 'Maynamot do nadiman saw, ki magōngar sa. Ki iyayaw nyayaw paynamotanaya no pangidaroman nyo dyaken sicharaw.' "

²² Do dawri, nagsardeng si Pablo a naychirin. Ki maynamot ta sīgod dana a nadamdāmag ni Gobirnadador Felix maynamot do kapanganohed no Krischano, na paw kāswwaw, as nakabata na sya a kāna, "Anchan mawara si Lisyas a komander, ikeddeng ko nanchiw darom daya dyimo." ²³ Do dawri, komnaro si Felix, ki inpabantay na do kapitanaw si Pablo. Ki inbidang daba asa nabahod, ta innonolay da saw sīt naw a mangyangay so machita na.

Si Pablo do Salapen Da Felix kan Drosila

²⁴ Do nakahabasaw no papere a karaw, naybidi si Felix, kan nachirayay dya si Drosila‡ a baket na a asa Jodyo. Do nakawara daw, inpatawag ni Felix si Pablo tan adngeyen da an āngo ibahey ni Pablo a maynamot do kapanganohed naw di Kristo Jesus. ²⁵ Do nakawaraw ni Pablo, inlawlawag naw maynamot do kabibyayaw no tawo a malinteg do salapen no Dyos, kan machita a igpet naw inawan. Ki do kaibaheyaw syan Pablo so maynamot do arawaw a kangay no Dyos a mangokom, ki sominryam si Felix. Dawa, binata na a kāna, "Naw pa! Maparin mo paw komaro dya, ta tawagan konchimo anchan masalap ko." ²⁶ Do dawri, pirmi na inpatawag si Pablo a kasarsarita, ta hahawen na a pasoksokan ni Pablo.

²⁷ Ki do nakapaypahabas danaw no dadwa katawen, nachitādi danas Porsyo Pesto a gobirnadador. Ki maynamot ta chakey ni Felix iyaw no machisit dyirad Jodyowaw, ninonolay nas Pablo do bahodan.

25

No Kakdaw ni Pablo so Kaiyangay Na di Impirador

¹ Do katayokaw no tatdo a karaw do kawaraw ni Pesto a mangisiknan so kagobirnadador na do Sesarea, nangay do Jerosalem. ² Do nakapakarapitaw daw ni Gobirnadador, napaboya sa dyaw matotohosaw a papādi kan siraw pangolwenaw no Jodyo a mangiparawat so darom daw a maynamot di Pablo. ³ Inakdakdaw dad Pesto iyaw katoboy nas Pablo do Jerosalem tan sira danaw mangokom. Ki no panggep da, ki saneben da si Pablo do kapaybidi naw tan madiman darana. ⁴ Ki binatan Pesto dyira a kāna, "Magwardyaan si Pablo do Sesarea, kan mahay akwaba maybidi daw. ⁵ Changori, āngo ta dyi sa machirayay kadwan saw a pangolwen nyo dyaken a mangay dwadaw tan dawriw no idaroman nyo sya an oyod a namarin so madi."

⁶ Do dawri, minyan pa si Pesto do Jerosalem so wawaho a nandad asa poho a karaw, as nakapaybidi nad Sesarea. Do kamabekas naranaw, naydisna do pangokoman naw, as nakaipatawag nas Pablo. ⁷ Do kawaraw ni Pablo do yanan daw, dinibon dan pangolwenaw no Jodyo a yapo do Jerosalem, kan āro inpagatos da dya marahet, ki aba polos pamaneknek da a oyod. ⁸ Katayokan nakapagatos daw sya, binata ni Pablo a kāna, "Abayaw chapatak ko a pinarin ko a maikontra do linteg ta a Jodyo mana do Timplo, kan abayaw no chapatak ko a rinarayaw ko a paglintegan ni Impirador."

‡ 24:24 24:24 Si Drosila, ki iyaw boridek a anak a mabakes ni Herodes a Mabileg mana iyaw nanmaw a Herodes Agripa.

⁹ Ki maynamot ta chakey ni Pesto a ahwahoken saw Jodyowaw, binata nad Pablo a kāna, “Chakey mori a mangay ta do Jerosalem tan dawriw atbayan mo dyaken so nya saya a pangidaroman da dyimo?”

¹⁰ Ki tominbay si Pablo dya a kāna, “Engga mo Āpo! Chatoboy mwaba dyaken daw, ta ari ako nayad salapen mwaya a yanan pangokoman Impirador, kan do dyaw rebbeng na a pakaidaroman ko, as kan napatakan mo na abaw gatos ko dyirad Jodyowaya. ¹¹ Lidyaten ko abaw madiman an myan gatos a pinarin ko a pakadimanan ko. Ki an abo oyod do ipagatos dayan Jodyo dyaken, abaw aran sino a tawo a myan so kalintegan a mangiparawat dyaken dyira. Dawa, maganaganay an iparawat ko nya kāso ko di Impirador do Roma!”

¹² Do dawri, nangay sa Pesto kan siraw opisyalis naw a nagsasarita. Sinpangan na, binata ni Pesto di Pablo a kāna, “Maynamot ta inbahey mo kaiparawat mo so kāso mwaya di Impirador, sigorādohen ko a iya danaw ngayan mo!”

No Kapachisarīta ni Pesto di Āri Agripa

¹³ Do nakapaypahabasaw no papere a karaw, nawara sa Āri Agripa kan si Bernis* do Sesarea a mangay a omsarongkar kan mangkomosta di Pesto a bayo a gobirador. ¹⁴ Ki maynamot ta āro napahabas da a araw daw, inbahey ni Pesto di Āri Agripa iyaw kāsawaw ni Pablo. Binata na dya a kāna, “Ari paw nabahod dya a kinarwan Felix. ¹⁵ Ki do kayan kwaw do Jerosalem, siraw matotohos saw a papādi kan siraw panglakayen saw no Jodyo, ki indarom da dyaken, kan chakey daw a ipadiman ko. ¹⁶ Ki no atbay ko dyira, ki dadakay namen aba Romano iyaw mangiparawat so asa tawo, an dyi pa manma maysalap nangidarom saw kan naidaromaw tan myan iyaw no chimpō na a tombay no naidaromaw dyirad nangidaromaw sya. ¹⁷ Dawa, do nakapachangay daw dyaken do dya, naybabalay akwaba. Nyeng ko a insiknan do somnaronwaw a araw kāsawaw, as nakaipatawag kos nabahodaw. ¹⁸ Ki do nakapaytēnek daw no nangidarom saw a naychirin, abaw naibahey da a marahet a gatos a akmas hinahaw kwaw. ¹⁹ Ta iyaw lang pachikontraan daw, ki maynamot do inanohdan daw a Jodyo kan maynamot di Jesus. Iyaw nya tawo, ki aran nadiman dana, inpanpaneknek ni Pablo a nagōngar. ²⁰ Ki maynamot ta chapatak kwaba an maypāngo kaimbistigar so nya kāso, inyahas kod Pablo an makey a mangay do Jerosalem tan dawriw pakaidaroman na. ²¹ Ki nakey abaw, ta si Impirador kono ngayan na a somalap. Dawa, inpabantay ko mandad kaitoboy ko syad Impiradoraw.” Nawriw binata ni Pesto.

²² Sinpangan na, binata ni Āri Agripa a kāna, “Ayket na! Aran yaken, adngeyen ko pa.”

“On, adngeyen monchi an delak,” initbay ni Pesto.

²³ Do kamabekasan naranaw, naylaylay sas kagaganayanaw sa Āri Agripa kan si Bernis a nagparada a nangay do yananaw a pagboyaan do pagdardaromanaw. Nachirayay sa dyiraw komanderaw no soldādo kan siraw mawnonotanaw a tawo do dawri a syodad. Do nakasdep daranaw a tabo, inbilin ni Pesto a maihtot si Pablo. ²⁴ Do nakapahtot daranaw sya, binata ni Pesto a kāna, “Madaydāyaw a Āri Agripa kan inyo a tabo a myan dya! Cha dyaw tawowaw a indarom dan tabo a Jodyo dyaken do Jerosalem kan do dya Sesarea, kan inngēngengey da a rebbeng nabaw mabyay. ²⁵ Ki an yaken, abaw naboya kwa gatos na a panghapan kwa omdiman sya. Ki maynamot ta inahes na si Impirador ngayan na a machisalap, inkeddeng kwa toboyen daw. ²⁶ Ki aran komwan, abaw chapatak ko an āngo kosto a itolas ko di Āpo Impirador a maynamot dya. Dawa, nawriw nanghapan na a inhap kod salapen nyowaya tabo, as

* **25:13** 25:13 Iyaw nya Āri Agripa, ki anak no nanomaw a Herodes Agripa, kan iyaw rārayay naw, ki mismo na kakteh a mabakes a si Bernis. Nya Agripa, ki nangitoray so kadwan lang a sakop a masngen do tana dan Jodyo.

kan naten dana dyimom Āri Agripa tan myan anchiw maitolas ko anchan tayoka ta osisaen, ²⁷ ta akmayaw abo sīrbi na a mangiparawat ta so asa nabahod di Impirador an abo kosto a pangidaroman ta sya.”

26

Si Pablo do Salapen Āri Agripa

¹ Sinpangan na, binata ni Āri Agripa di Pablo a kāna, “Mapalobōsan ka a mangikalintegan so inawan mwaya.”

Do dawri, sininyasan san Pablo tawotawowaw tan magolimek sa, as nakapaychirin na a kāna,

² “Madaydāyaw a Āri Agripa! Ibigang ko inawan ko a magāsāt a maytēnek do salapen mwaya a omatbay so tabo a pangidaroman da dyaken no kapayngay ko saya a Jodyo. ³ On, chasoyot ko maynamot ta imom Āpo Āri Agripa, ki bisādo mo tabo dadakay ta a Jodyo kan pagkokontraan no Jodyo. Dawa, iyahes ko pa dyimo a pachian-ānos mo pa a adngeyen no ibahey kwaya.

⁴ “Chapatak da tabo no kapayngay kwaya a Jodyo an maypāngo kabibyay ko makayapo do kadēkey ko do Tarso do probinsya a Silisya, as kan do Jerosalem. ⁵ On, nahay darana chapatak a yapo do kadāmo ko paw a nayparin a Parisyo, ki somniwal akwaba polos do mapingetaw a bonggoy no rilihyon ta a Jodyo. Maparin sa mangipaneknek so oyod an chakey da. ⁶ As maynamot ta hahawen ko iyaw inkaryaw ni Āpo dyirad kapoonan ta saw a pagōngaren anchiw nadiman, iyaw nyayaw paynamotan kayan kwayad salapen nyo sichangori. ⁷ Ki aran siraw tabo a Jodyo, ki sipapasnek sa a magsirsīrbi do Dyos do māraw kan mahep a maynamot ta hahawen da a mairāman sa do dyaya kari no Dyos. Ki maynamot ta anohdan ko kan hahawen ko a pagōngaren anchi ni Āpo Dyos nadiman, nawryayaw pangidaroman daya dyaken Jodyowaya, mo madaydāyaw a Āri! ⁸ Āngo ta inyo a tabo, ki malidyat kapanganohed nyo a pagōngaren ni Āpo Dyos saw nadiman?

⁹ “Ta aran yakenaw do nakarahan, ki no chinapatak ko, ki parinen ko iyaw tabo a marawa ko a machikontra dyirad nanganohedaw di Jesus a taga Nasaret. ¹⁰ Nawriw oyod a pinarin ko do Jerosalem. Āro saw manganohed a inpabahod ko maynamot ta siraw matotohos saw a papādiw nanoroh dyaken so pamalōbos da, as an myanaw maktokto da a machita madiman, nanyeng ako a machitōnos do kadimanaw no nawri a tawo. ¹¹ Pirmi ako a nangay do sinagoga da saw no Jodyowaw a nangdōsa siras manganohedaw a pangibaheyan ko sya a ilibak daw kapanganohed da di Jesus. Maynamot do taywaraw a kaipsok ko sira, aran do mababawa saya syodad mana nasyon dan Dya-Jodyo, nangay ako a nanglidyalyat sira.”

Iyaw Nakapanganohed ni Pablo

(Ara. 9:1-19; 22:6-16)

¹² “Nawriw nanghapan na a nangay ako do Damasko, kan myan toray ko kan pamalōbos a yapo dyirad matotohos saw a papādi. ¹³ Ki do kayan kwaw do rarahan do kayegen no araw, mo madaydāyaw a Āri, ki nakaboya ko so makapoyat a sēdang a yapo do hanyit, kan masedsēdang pa kan iyaw sēdangaw no araw. Ki dinibon na yaken nawri kan sira paw no rārayay kwaw. ¹⁴ Do dawri, nalba kami a tabo. Sinpangan na, nakadngey ako so timek a binata na do chirin daw no Hebreo, ‘Saulo, Saulo, āngo ta idadanes mo yaken? Tod mo a lidyalyaten inawan mo a akmay kalding a somkad an goyōden āpong na.’

¹⁵ “Maynamot do dawri a nadngey ko, inyahes ko, ‘Sino kam Āpo?’ Ki tominbay no timekaw a kāna, ‘Yaken si Jesus a idadanes mo. ¹⁶ Changori maybangon ka. Nagparang ako dyimo sichangori a maynamot ta napidi koymo a magsīrbi dyaken.

On, imonchiw mangpaneknek so tabo saya naboya mo dyaken sichangori kan an āngo iyaw ipaboya konchi dyimo. ¹⁷ Pakalsoten konchimo yapo do kapayngay mo saw a Jodyo kan siraw dyaw a Jodyo a toboyan ko dyimo. ¹⁸ Nanawhen mo sanchiw Dya-Jodyo a maynamot dyaken tan manyiwang anchiw aktokto da tan mapakaro dananchiw kabolsek daya a maynamot dyaken.* On, inanawo mo sanchi tan tadyichokodan daw sari kan iyaw toray ni Satanas dyira, kan pakwanen mo sanchi do sēdang do pagtorayan ni Āpo Dyos.† Maynamot do kapanganohed daw anchi dyaken, ki mapakawan sanchi do naygaygatosan da, as maibidang dana sa dyirad pinidyaw no Dyos a tawotawo na.' Nawriw binata ni Āpo dyaken."

No Kaisarīta ni Pablo so Maynamot do Tarabako Na

¹⁹ Do dawri, tinongtong ni Pablo naychirin, as kan binata na a kāna, "Dawa, mo madaydāyaw a Āri Agripa, no pariparinen kwaya, ki iyaw no katongpal ko so inpaboyaw no Dyos dyaken a yapo do hanyit. ²⁰ On, ta nangay ako a nangasaba dyirad tawotawo tan magbabāwi sa do gatogatos da, kan magbalbaliw sa a maybibiyay dana do chakeyaw no Dyos, as kan machita paneknekan daw kapagbabāwi da maynamot do maganayaw a kaparin da. On, nyayaw inkasaba ko a nanma do Damasko, sinpangan na, do Jerosalem, as kan tābo probinsya a Jodya, as kan aran dyirad Dya-Jodyo. ²¹ Ki maynamot do dyaya, nawriw no nanghapan daw no kapayngay kwaya a Jodyo a nangtiliw dyaken do Timplo, as kan nagistayan da pa yaken a diniman. ²² Ki do sidong no Dyos dyaken a manda sichangori, ki ari ako pa mangipaneknek do tabo a tawotawo, matohos mana mabodis so saad. Abaw inanawo ko, malaksid dyirad innanawo daw no propīta saw kan si Moyses a mapariparin anchi, ²³ ta inpadto da a iyaw Kristo, ki machita maidadanes a mandan kadiman na, as kan iyaw manma a magōngar kan akmanchiw soho‡ a mangsēdang so pinangtoktwan dan tawotawo a Jodyo mana Dya-Jodyo a maynamot do kaisalakānan da."

²⁴ Ki do dawri, do kadama paw ni Pablo a maychirin, ki inagayan ni Pesto kan inbahey na a kāna, "Na, magattit ka naya, mo Pablo! Iyayaw sobraya nanawo mo mapaychabobwayas arang mo!"

²⁵ Ki tinbay ni Pablo a kāna, "Magattit akwaba, mo Āpo Gobirnadador! Ta no inbahebahey kwaya, ki oyod kan yapo do malawag a pangtoktwan. ²⁶ Si Āri Agripa, ki bisādo na sa tabo nyaya. Dawa, matored ako a maychirin dya. Masigorādo kwa chasdaaw na sabaw nyaya, ta matayo saba a namarin. ²⁷ Ki imom Āpo Āri Agripa, taywaran dyi ka manganohed do intolas dan propīta saw? Naon! Chapatak kwa manganohed ka."

²⁸ Ki inatbay ni Āri Agripa si Pablo a kāna, "Samna! Bata mo anwan malisto mo yaken a mapanganohed di Kristo ah?"

²⁹ Sinpangan na, tinbay ni Pablo āryaw a kāna, "Aran malisto mana mahay, no paydaydasal ko do Dyos, ki iyaw no kapanganohed mo kan inyo a tabo a myan dya sichangori a mangadngey dyaken a mayparin kamo a akma dyaken so kapanganohed. Ki sympri, chakey kwaba inyo a maposasan."

³⁰ Sinpangan na, naytēnek āryaw kan iyaw gobirnadadoraw kan si Bernis, as kan tabo rārayay da saw a maydisna daw. ³¹ Do nakahbot daranaw, napagsarītāan da a kon da, "Iyayaw nya tawo, ki abayaw no gatos na panghapan ta omdiman sya mana ombahod sya." ³² Sinpangan na, inbahey ni Āri Agripa di Pesto a kāna, "An dyi na sawen a inparawat kāsō naya di Impirador aket, maparin a aran pakakarohen ta na."

* 26:18 26:18 Isa. 42:7, 16 † 26:18 26:18 Kol. 1:12-13 ‡ 26:23 26:23 Isa. 9:2

27

No Kangay ni Pablo do Roma

¹ Sinpangan na, narapit danaw no arawaw a naikeddeng a kapagbila namen a mangay do Italya. Do dawri, naiparawat si Pablo kan siraw no kadwanaw a nabahod di Kapitan Julio a asa a kapitan no asa bōyot no soldādo a mayngaran so “No Kompanya ni Impirador.” ² As do dawri, naglogan kami do asaw a biray a yapo do Adrometo a mangangay do pagpondwan saw do probinsya no Asya. Nachirayay dyamen si Aristarko a taga Tesalonika do probinsya a Masedonya. ³ Do somaronwaw a araw, nakaraya kami do Sidon. Chināsi ni Kapitan Julio si Pablo, ta pinalobōsan nas Pablo a mangay do sīt na saw daw tan matorohan das machitachita na. ⁴ Do nakatongtong namenaw a nagbila a yapo do Sidon, songsong namen salawsaw. Dawa, nayam kami do bitaw no pōro a Chipre, ta dawriw kahtengan na. ⁵ Sinpangan na, inabtang namen tawaw a masngen do probinsya naw do Silisya kan Pampilya, as kan nakaraya kami do Mira do probinsyaw do Lisya. ⁶ Dawriw nakachichwasan Kapitan Julio so biray a yapo do Alehandria a mangay do Italya. Dawa, inlogan na yamen daw.

⁷ Do dawri, nakanapyek kami a nagbila. Āro napahabas namen a araw a nangsongsong so salawsawaw, as kan nalidyatan kami a nawara do Nido. Ki maynamot ta dyi kami a nakapakaraya daw, tinongtong namen nagbila a nagpaabagatan do kahtenganaw do pōro a Kreta do bitaw do Salmona. ⁸ Do dawri, nakaptan kami a nayam, as kan nalidyatan kami pa nandad nakapakarapit namen do pangaranan daw so Masalinong a Banwa a masngen do idi do Lasea.

⁹ Nahay kami daw, ta nabalabalay kami do kayitaw no salawsaw. Dawa, makananawa danaw no magbyahi a maynamot ta masngen danaw ammyan, ta nakahabas danaw Araw a Kapagayonar.* Maynamot ta komwan, binalaāgan sa ni Pablo a kāna, ¹⁰ “Kakakteh, an tongtongen taw magbyahi, āro sanchiw malyod dyirad karga ta saya, kan malasa panchiw birayaya, kan dilikādo paw byay ta.”

¹¹ Ki inanohdan aban kapitanaw no soldādo si Pablo, ta pinipya na a inadngey kapitanaw kan iyaw no akin dyiraw so birayaw, ¹² as kan chapatak da a maganay abaw pagpondwanaw daw an ammyan. Dawa, no kārwan dyirad nagloganaw, ki chinakakey da tongtongen namen magbyahi. Hahawen da a marapit namen do Peneks a asa idi do Kreta, kan dawriw pangammyānan namen, ta dawriw maganay a pagpondwan, ta somalap aba do pakayapwanaw no salawsaw.

No Nakapachibagyo Da do Taw

¹³ Do kaipol-oy naw so kobi a kāwan na, binata da a maparin danaw mayam, ta no chapatak da, ki maganay dana. Dawa, inīsa daw pondwaw, as nakaptan kami do Kreta. ¹⁴ Nahay abas dēkey, naychihat a namdis salawsawaw kan nay-ayokayam a domnalapos a yapo do ammyānanenaw no porwaw. ¹⁵ Maynamot ta nadas na yamen bagyowaw, masoba namen pabaw kayitaw no salawsaw. Dawa, ninonolay namen danaw birayaw a naisayaw. ¹⁶ Do kapaypaypasngen namen danaw do kahtenganaw no dēkeyaw a pōro do Kawda, nagistayan namen dana a dya narawa a napasakay kan naikahot barkaw no birayaw. ¹⁷ Do nakatayoka daw sya, no somnarono a pinarin da, ki binedbed da a maganay iyaw birayaw so kabli tan dya magsiwak. Maynamot ta chamo da an maidagta kami do kalawanganaw a masngen do Sirte, pinabodis daw bila naw tan mahahay pa mayadis, as ninonolay daranaw birayaw a naisayaw. ¹⁸ Naypaypataywaraw kayit no salawsaw kan abkas. Dawa, do somnaronwaw a araw do kanāw naw a mayit no bagyo, pinagtos da saw kargaw tan maypatapaw birayaw. ¹⁹ Do chatatdo naw a araw, siraw mismo napagtos so kadwan saw a hobid kan moton

* 27:9 27:9 Iyaw Araw a Kapagayonar, ki do pandan bohan no Siptymbri.

kan warawara maosar do birayaw. ²⁰ Do dāwri, āro dana a araw dyi namen a pakaboyan so araw mana bitohen, ta nāw na mayit no bagyowaw a mandan apaba polos namnāma namen a maisalākan kami.

²¹ Do kahay namen danaw a dya komninan, naytēnek si Pablo, as nakabata na sya a kāna, “Kakakteh, an inanohdan nyo sawen yaken do kabata kwaw sya dyi ta komaro do Kreta, abaw nya narārayaw kan naipoha. ²² Ki sichangori, patoreden nyo aktokto nyo, ta abaw madiman dyaten. No lang maparin, ki marārayaw biray taya. ²³ Ta kahep iyaw Dyos a akin dyira dyaken kan daydayāwen ko, ki tinoboy naw anghil naw a nangay dyaken. ²⁴ Binata no anghilaw a kāna, ‘Mamo kabam Pablo! Machita mapaboya ka do salapen Impirador, kan maynamot dyimo, chināsi san Dyos rārayay mwaya a nachilogan, ta abaw aran asa madiman.’ ²⁵ Dawa, patoreden nyo aktokto nyo a kakakteh, ta talken ko si Āpo Dyos a maparin sanchi a tabo naibaheyaya dyaken. ²⁶ Ki alit na, machita maidagta ta do asa poro.”

²⁷ Do chaasa poho kan apat naranaw a kahep no bagyo, myan kami pa a padoydoydoyen no salawsaw do Adriatiko a Tāw. Do kakalwaw no kaābak no mahep, nadpangan dan tripolanti saw a maypasngen kami na do tana. ²⁸ Dawa, pinatokodan daw tāwaw tan mapatakan daw karahem naw, ki myan apat a poho a kamitros. Nahay abas dēkey, pinirwa darana a pinatokodan, ki tatdo dana poho a kamitros so karahem. ²⁹ Do dawri, maynamot ta chamo da an makatokod biray daw do lāyit saw, napagtos sas apat a pondo do mawdyi naw no birayaw, as nakapaydasal da a maysesēdang dana pakono. ³⁰ Siraw tripolantyaw, ki rakkoh kakey da a maglības do birayaw. Dawa, pinagchin daw barkaw a sinpapagchinan das kadwan saw a pondo a pachikmah da do anamenaw no birayaw. ³¹ Ki nailasin ni Pablo iyaw ipondyar daw, kan binata naw nyaya do kapitanaw kan siraw soldādo saw a kāna, “An komaro sad birayayaw tripolantayaya, abaw maisalākan dyinyo.”

³² Dawa, linangtes dan soldādwaw hobidaw a naiyitan do barka daw, as nakanonolay darana sya nalyod.

³³ Do kapayysesēdang naranaw, inahwahok san Pablo a koman. Binata na dyira a kāna, “Dadwa danaya kalawas a nāw na nangnanaya kamo so kapakarahan no bagyowaya, kan ari kamo paya a dya komninan. ³⁴ Dawa, sichangori, akdawen ko dyinyo a koman kamo tan myan pangyit nyo! Mabyay tanchi a tabo, kan abanchiw polos a makarārayaw dyaten.”

³⁵ Do nakatayoka naw a nangibahey so nyaya dyira, nanghap so tināpay, as nakapagyāman na di Āpo Dyos do salapen da tabo. Katayoka na, inakchid naw tināpayaw, as nakaisiknan nas komninan. ³⁶ Do nakaboya daw so pinarin naw, minpaw nakabakel daw. As dawa, aran sira tabo, ki komninan sa. ³⁷ No bidang namen a myan do birayaw, ki dadwa kami a gasot kan papito a poho kan anem. ³⁸ Do nakatayoka namen danaw a komninan, pinagtos daw kostal saw no trigwaw tan maypahataw kami.

No Nakalasa Daw

³⁹ Do kamabekasan naranaw, naimangmang daban tripolantyaw an āngo dana aptan yanan namenaw. Ki naboya da myan maganay a lwek na a yanan anay. Do dawri, nagtotōlag sa a idagta darana daw birayaw an maparin. ⁴⁰ Dawa, inobay daw pondo saw, kan ninonolay darana daw, as kan in-geddan da inobay kahotaw no agōsanaw no biray. Sinpangan na, insarono da pinatnek bila naw a myan do morong tan maypaptan kami. ⁴¹ Do dawri, nalyod birayaw, ki naisaal do kalawanganaw kan nachisingit morong naw. Maynamot ta maakal pabad yanan naw, nasisyay dachanaw do kayitaw no abkas. ⁴² Do dawri a naparin, chakey darana san soldādwaw a dimanen saw nabahodaw tan abo mayawat a magtalaw. ⁴³ Ki binaywan sa no

kapitan daw no soldādo maynamot ta chakey na mabyay si Pablo. Inbilin na dyira a sira tabo makapatakaw so mayawat, ki tomapwak sa a mayawat a komwan do aptan. ⁴⁴ As siraw kadwan, ki nagpātaw sa dyirad tapyaw mana siraw narakrakaw a yapo do birayaw. Komwan iyaw no nakapakaraya namen a tabo a abo nadiman.

28

Si Pablo do Malta

¹ Do nakapakaraya namen danaw, natonngan namen dyirad tawotawo saw daw a Malta sawen ngaran porwaw a nakaidagtaan namen. ² Ki rakoh sidong da dyamen omidyaw daw, ta do dawri, somniknan dana machimoy kan mahanebneb dana. Do nakaboya daw sya makbel kami, namyay sas nanangdangan namen. ³ Ki do dawri, nangpekpeh si Pablo so asa kararan a kayo, kan pinangay nad apoyaw. Ki do kapakbong naw sya, naychihat a nachitopdis karasaenaw a nadangdang, kan sinonyit naw tanorwaw ni Pablo, kan nāw na nachipong. ⁴ Do nakaboya daw no omidyaw so nalodyitaw a karasaen do tanorwaw ni Pablo, binatabata dad katakatayisa dyira a kon da, “Ay, syrto a mangdimdiman nyaya tawo! Aran nakalāsataya do tāw, ki alit naya lakatan no kinalinteg.”

⁵ Ki do dawri, tōd a winakwak ni Pablo karasaenaw do apoyaw, kan naynyinan aba. ⁶ Ki siraw omidyaw daw, panapanayahen daw kayatek no tanorwaw ni Pablo mana kasigīda na mayhaharag a madiman. Ki do kabo danaw no mapanaya da maparin dya, nanadiw kapangtokto daw, kan batahen da, “Aysa! Asa āno a dyos ah?”

⁷ No nakarayan namenaw a logar, ki masngen daw tanaw ni Poblyo a pangōlo dad dawri a logar. Rinara na yamen do bahay na a pinadagos so tatdo a karaw. ⁸ Ki do kayan namenaw daw, nairana a nagbāra kan nagborot āmangaw ni Poblyo. Yangay a chiniban Pablo do irahemaw no kwarto na. Ki do katayoka naw a naydasal do Dyos, pinalapaw naw tanoro naw do ohwaw no naganyitaw, ki nyeng a napyan.*

⁹ Ki do nakapagwarasaw no nawri a dāmag do dawri a poro, tabo san myanaw so ganyit, nangay sad Pablo, ki napyan sa. ¹⁰ Dawa, āro intoroh da rigālo dyamen, kan do kapagrobwat namen danaw a magbila a komaro daw, pinabahonan da yamen so tabo machita namen.

No Katongtong ni Pablo so Mangay do Roma

¹¹ Tatdo a kabohan a minyan kami do Malta. Katayokan nawri, naglogan kami do asaw a biray a nachiammyan do dawri a poro. Nya biray a yapo do Alehandria myan naikitikit do morong naw a singin sa a sinan dyos a mayngaran so Kastor kan Poloks. ¹² Nagbila kami a nakaraya do syodad a Sirakosa, kan minyan kami daw so tatdo a karaw. ¹³ Yapod dawri a logar, tinongtong namen nagbila a kominwan do syodad a Regyo. No somaronwaw a araw, kobi danaw salawsaw na, dawa, tinongtong namen nayam. As do somaronwaw a araw, nakarapit kami do idi a Poteoli. ¹⁴ Do nakapakaraya namenaw daw, nadongso namen kadwan saw a manganohed, kan inawis da yamen a omyan pa dyira so papito a karaw. Sinpangan na, nanakey kami a nangay do Roma. ¹⁵ Do nakadāmag daw no manganohedaw do Roma a maypasngen kami na dyira, nayam sa nachibayat dyamen. Myan saw nanakey a nandad Paglaktakwan do Appyo. Siraw kadwan, ki nakarapit sa lang do yananaw no Tatdo a Pagdagdagosan.† Do nakaboyaw dyiran Pablo, nagyāman do Dyos kan naypayit kapangtokto na.

Si Pablo do Roma

* 28:8 28:8 Mk. 16:18 † 28:15 28:15 Iyaw Paglaktakwan do Appyo, ki nagistayan a papito a poho a kilometro kabawa na yapo do Roma. As iyaw Tatdwaw a Pagdagdagosan, ki makalo a dadima a poho kan tatdo a kilometro yapo do Roma.

¹⁶ Do nakapakarapit namen danaw do Roma, pinalobōsan dan totorayen daw si Pablo a mangay do chakey na a bahay, ki basta myan asa soldādo a mangbantay sya.

¹⁷ Do nakatayokaw no tatdo a karaw, inpatawag san Pablo pangolwenaw no Jodyo. Do nakapaychipeh daranaw, binata na dyira a kāna, “Kakakteh! Abaw gatos ko dyirad kapayngay ta saw a Jodyo, as kan abaw pinarin ko a nachikontra do dadakay daw no kapoonan ta saw. Ki alit na, binahod da yaken do Jerosalem, as nakaiparawat da dyaken dyirad Romanwaw. ¹⁸ Do nakaosisa daw dyaken no Romano saw, chakey da yaken a pakakarohen, ta abaw paynamotan da a mangdiman dyaken. ¹⁹ Ki maynamot ta naskeh saw kapayngay kwaw a Jodyo, napilitan ako a nangdaw so kapachisalap ko di Impirador. Ki nawri abaw chakey na batahen a myan pangidaroman ko siras kaidyan kwaw. ²⁰ Dawa, sichangori, nyaw paynamotan na a inpatawag koynyo, ta chakey ko machisarīta dyinyo. Ta chakey ko a ipakatoneng dyinyo a iyaw nakabahod kwaya, ki maynamot lang do kapanganohed kwaw di Jesus, iyaw naikaryaw a ahahayen ta a tabo a kapotōtan ni Israel.”

²¹ Ki binata da a kon da, “Abayaw tolas a narawat namen a yapo do Jodya maynamot dyimo, kan abayaw rārayay ta a yapo daw a nagpadāmag mana naychirin so maikontra dyimo. ²² Ki maynamot ta myan ka dya sichangori, chakey namenaya adngeyen no myan do aktokto mo a maynamot dyirad mononotaw di Jesus. Ta no lang nadngedngey namen, ki do aran dino, ki nakontra iyaw gropwaya a inotan mo.”

²³ Sinpangan na, nagtotōlag sas araw a kabayabayat da a mangadngey di Pablo. Do nakarapitaw no nawri a araw a inkeddeng da, domnahepdep sa nangay do yanan Pablo. Do dawri, naychaychasaryan a nangilawlawag kan nangipaneknek so maynamot do pagtorayan no Dyos. Inpaboya na dyira yapo do intolasaw ni Moyses kan siraw no propitaw a si Jesus iyaw Kristo. Iyaw nyaw pinangahwahok na sira a manganohed. ²⁴ Do dawri, myan saw napanganohed na do inbahey naw, ki myan saw naskeh. ²⁵ Do kayam daranaw, naycharwa sa so pangtoktwan, kan nagkokontra sa. Ki sakbay no kakaro da, myan paw nanawdyi a inbahey ni Pablo a kāna, “Oyodāyaw inpaibaheyaw no Ispirito Santo di propita Isayas dyirad kapoonan ta saw a kāna,

²⁶ “ ‘Yangay mwa ibahey dyirad tawotawo saya:

Aran kaganayen nyo mangadngey, makaāwat kamwaba,

kan aran makararahawaw mata nyo, ki makabigbig kamwaba.

²⁷ Maynamot ta siraw nya tawotawo, naysariw pangtoktwan da.

Binengbeng daw tadyinya da, kan pinayreket daw mata da.

On, chaskeh da maboya kan madngey

kan maawātan iyaw oyodaw a ibahey ko,

as kan chaskeh daw mangay dyaken tan pyahen ko sa.’ ” ‡

²⁸ “Maynamot ta komwan, chakey ko a matonngan nyo a myan saw tinoboy no Dyos dyirad Dya-Jodyo a mangibahey so kapangisalākan na so tawotawo, ta siraw mangadngey!” Nawriw binata ni Pablo. [²⁹ Do nakaibahey naw so nawri, nayam saw Jodyowaw, kan taywaraw kapagkokontra da.] §

³⁰ Dadwa katawen a minyan si Pablo do bahayaw a binaybayādan na, kan chinasoyot na pinasdep tabo saw a nangay a minchideb sya daw. ³¹ Sitotored a nangasaba dyira a maynamot do pagtorayan no Dyos, kan nangnanawo dyira a maynamot di Apo Jeso-Kristo, as kan aba polos nakapenpen sya.

‡ 28:27 28:27 Isa. 6:9-10 § 28:29 28:29 Nya a birsikolo, ki aba do kadwan saw a manyoskripto.

No Tolas Ni Apostol Pablo Dyirad Tawotawo Do Roma No Pakatonngan do Paytābwan no Nya Tolas

Maynamot do byay ni Pablo, ki maparin nyo a basāen do libro a Aramid do Bayo a Tōlag. Do dawri a libro, ki inistorya ni Lokas maynamot do nakapanganohed kan nakapagbyahi ni Pablo a nangay a nangasaba dyirad tawotawo saw do Asya, Bitinya, Kapadosya, Masedonya, kan do Akaya. Sinpangan na, inistorya ni Lokas iyaw napariparinaw di Pablo do nayaman naw do nakangay naw a nabahod do Roma.

Maynamot do panakabalin no Ispirito Santo, tinokos ni Pablo āro a tolas na dyirad manganohed saw. Aran nahay danaw tawen a napahabas yapo do dawri a chimpo mandan sichangori, ki rakoh paw sidong da. Nya saw tolas ni Pablo do Masantwan a Tolas.

1. Tolas naw dyirad taga Galasya (Do tawen A.D. 50)
2. Tolas naw dyirad taga Tesalonika (Do tawen A.D. 51)
3. Manōma a tolas na dyirad taga Korinto (Do tawen A.D. 56)
4. Somarono a tolas na dyirad taga Korinto (Do tawen A.D. 57)
5. Tolas naw dyirad taga Roma (Do tawen A.D. 58)
6. Tolas naw dyirad taga Kolosas (Do tawen A.D. 61)
7. Tolas naw dyirad taga Epeso (Do tawen A.D. 61)
8. Tolas naw di Pilemon (Do tawen A.D. 61)
9. Tolas naw dyirad taga Pilipos (Do tawen A.D. 61)
10. Manoma a tolas na di Timoteo (Do tawen A.D. 63)
11. Tolas na di Tito (Do tawen A.D. 65)
12. Somarono a tolas na di Timoteo (Do tawen A.D. 66, 67)

Siraw Nanganohedaw di Kristo do Roma

Nyaya tolas ni Pablo, naitoroh dyirad nanganohedaw di Kristo a myan do syodad a Roma a iyaw kararakohanaw a syodad do tana Italya, as kan dawriw mismo a yanan no trono no impirador da.

Siraw nyaya Romano, ki mabīleg soldādo da. Dawa, inābak da saw no Jodyo saw kan Griego, as kan pinayparin da no Romano a probinsya daw no nasyon da sayan inābak da saya. Iyaw mangitoray da do Roma, ki mayngaran so Caesar, kan iyaw no impirador dan nyaya tawo.

Aran ari pad nakarapit si Pablo do logar a Roma, ki myan dana sa naychipeh daw tawotawo saw a nanganohed di Kristo a yapo do Jodya, Asya, kan Aprika. Myan pa saw kadwan dyira a mismo a taga Roma a Dya-Jodyo a nairāman dyirad nanganohedaw di Kristo. Oltimo iyaw kakey ni Pablo a magpasyar dyira do Roma (1:10-11; 15:23-24) tan maysinnanawo sa, as kan tan maysinsidong sa. Binata ni Pablo a pinadas naw nangay dyira (1:13), ki nabalabalay do kāron tarabāko na do Asya.

Iyaw Tolas ni Pablo Dyirad Manganohedaw do Roma

Do tolas naya, ki chakey ni Pablo a ipaboya dyirad taga Romaw no chakey na batahen maisalākan a maynamot do kapagtalek lang di Kristo kan yapo aba do kapagtongpalaw do linteg, ta aba polos bīleg no linteg a makapalinteg so asa tawo (3:20-22). Aran āngo parinen asa tawo a mangpalinteg so inawan na, ki alit na masday maynamot ta sīgod a myan gatos na, as kan sīgod a maikeddeng a madiman a maynamot do dawri a gatos. As dawa, batahen na do kapitolo syeti a maparin aba polos no asa tawo a mapalinteg mismo a inawan na. Kayarig naw asa a tawo a

napadket do bangkayaw no nadiman. Aran padāsen naw mariyos, ki alit na mayadis anchi dyaw āngo taw no bangkay. An komwan, āngo paro parinen tawotawo tan maisalākan sa? Aba (7:14-24).

Nyaw tima ni Pablo: aba polos matarek a kaisalakānan tawotawo an dya si Kristo. Ta maynamot do nakadiman naw do kros, ki myan danaw kalibryan tawotawo a maypasngen do Dyos (3:21-22; 5:1-9).

An maynamot dyaten, ki do nakarahan, ki akma taw kabōsor no Dyos (5:10). Ki sichangori, maynamot do pinarin Jesus a mangibaet dyaten kan Dyos, ki naypasngen ta na do Dyos, as kan naibidang ta na a anak na. As dawa, maynamot di Kristo, ki myan kalintegan ta a manawag so Dyos so Āmang (8:15). An komwan pinarin na dyaten a maynamot di Kristo, ki ipanpaneknek ni Pablo a machita itoroh ta pakono byay kan inawan ta a magsirsīrbi di Āpo (12:1). Basta tādyan ta saw marahet saw a dadakay ta, as kan ipalōbos ta a si Āpo Dyos a mangpabayo so tābo katawo ta kan tābo aktokto ta tan matonngan taw maganay iyaw koskostwaw a chakey na (12:2).

No Maynamot Dyirad Jodyo

Do kapitolo 9-11, ki inpalawag ni Pablo an āngo inplāno no Dyos a maynamot do matatarek saw a nasnasyon do lōbongaya. Innanawo ni Pablo a iyaw kaitokatokap dayan Jodyo saw si Kristo, ki chakey naba batahen a araba polos byay da do Dyos (11:1-6). Ta sigod a plāno no Dyos komwan tan myan dananchiw ōras no dyaw a Jodyo a maypasngen dya (11:11). Ta chakey naba no Dyos a myan mabo a aran sino a Jodyo mana dyaw a Jodyo (11:30-32). Kayarig dan Jodyo asa a kayo a pinalpaltongan ni Āpo. On, pinarin ni Āpo nyaya tan myan anchiw bayo a sanga a āros asi (11:17-24). Sichangori, abaw paytarkan no Dyos so Jodyo kan Dya-Jodyo. Sira lang nanganohedaw di Kristo naikari a nayparin a tawotawo na.

Dawa, myan paw kaisalākan dan Jodyo. An manganohed sad Kristo, ki mairāman sanchi do pamilya no Dyos a akmas mismo a kari ni Āpo Dyos di Abraham do kaychowa. Dawa, yaten a tabo, Jodyo kan Dya-Jodyo, ki asaw Āmang ta, as kan asa danaw Mangisalākan ta. Do kapaybidi ni Kristo Jesus a manghap so tawotawo na, ki mairāman ta a tabo a maynamot do kapanganohed taya dya (1:16-17).

No Naychakarwan no Nya Tolas

No pakatoneng kan tima 1:1-17

No maynamot do gatos 1:18-3:20

No kalinteg no Dyos 3:21-4:25

No bayo a byay a myan di Kristo 5:1-8:39

No maynamot dyirad Jodyo saw 9:1-11:36

No dadakay dan manganohedaw di Kristo 12:1-15:13

No kapangasaba ni Pablo 15:14-33

No kapanawdyan saya a pakatoneng 16:1-27

No Tolas ni Apostol Pablo Dyirad Tawotawo do Roma

Pakatoneng

¹ Yaken si Pablo a asa adipen ni Kristo Jesus. Tinongdo na yaken ni Āpo Dyos, kan nayparin ako a asa a apostol* a napidi a mangikasaba so Maganay a Dāmag a yapo do Dyos a maynamot di Jesus.

² Iyaw nyaya Maganay a Dāmag, ki nahay dana inkari ni Āpo Dyos, as kan inbilin na dyirad propita na saw kaychowa a mangitolas sya do Masantwan a Tolas. ³ On,

* **1:1** 1:1 No chirin a “apostol,” ki yapo do chirin Griego. No chakey na batahen, ki “natoboy.”

iyaw nya Maganay a Dāmag, ki maynamot di Āpo ta a si Jeso-Kristo a mismo a Anak no Dyos. An maynamot do katawo na, ki naiyanak do tanaya a yapo do kapotōtan ni Āri Dabid.† 4 An maynamot do kadyos na, do nakapagōngar naw a yapo do kadiman a maynamot do panakabalin no Masantwan a Ispirito, naipakatoneng a iya, ki oyod a mismo a Anak ni Āpo Dyos. 5 Iyaw nakayapwan na kan iya paw naynamotan na a intoroh ni Āpo Dyos dyaken parābor na, kan tinongdo na yaken a asa a apostol‡ na tan nanawhen ko saw tabo a tawotawo do tabo loglogar a maynamot do anohedaya kan kapagtongpal di Jesus. 6 Aran inyo a manganohed do Roma, ki nairāman kamo, ta natawagan kamo na a machasa di Jeso-Kristo.

7 Dawa, naytolas ako dyinyo a tabo a kakakteh do Roma a chadaw ni Āpo Dyos kan pinidi na a tawotawo na.

Myan pakono dyinyo parābor kan kaydamnayan no kapangtokto nyo a yapo di Āpo Dyos a Āmang ta kan yapo di Āpo Jeso-Kristo.

No Kakey ni Pablo a Mangay do Roma

8 No manma a ibahey ko dyinyo, ki rakoh iyaw kapagyāman ko di Āpo Dyos a maynamot dyinyo a tabo, ta nakarapit do āro dana a loglogar dāmag a maynamot do kayit no kapanganohed nyo, as kan adngeyen ni Āpo Dyos kapagyāman kwaya a maynamot di Jeso-Kristo. 9 Ta si Āpo Dyos a pagsirsirbyan ko do tābo kapangtokto ko do kaikasaba ko so Maganay a Dāmag a maynamot di Āpo Jesus a Anak na, ki iyaw mangipaneknek a pirmi koynyo a paydaydasal. 10 Asa pa, pirmi ko a akdakdawen do kapaydasal ko, ki iya pakono kayan chimpo ko a mangay a omsarongkar dyinyo an ipalōbos ni Āpo Dyos. 11 On, changsah ko naynyo a maboya tan mabinglayan koynyo so naispiritwanaya a chirin a somidong a mapayit dyinyo do kapanganohed nyo. 12 No chakey ko a batahen, ki tod kwaba lang a ibinglay kapanganohed ko, an dyi paw kapangahwahok nyo dyaken. Ta an komwan, maysinpapayit ta do kapanganohed ta di Kristo.

13 Kakakteh, chakey ko a ipadāmag dyinyo a naypipira ko na a inplāno kangay ko do yanan nyo, ki alit na myan nakapenpenpenan ko. Rakoh kakey ko a myan saw mapanganohed ko dyinyo daw a akmas naparinaw do nakapanganohedaw no Dya-Jodyo do kadwan saw a loglogar. 14 Ta myan rebbeng ko a mangikasaba so Maganay a Dāmag do tabo a tawotawo a aba polos kapangidomdōma. On, myan rebbeng ko dyirad tawotawo saw a matotohos so saad kan siraw mabobodis saw so saad as kan siraw masisirib kan abo so nanawo. 15 As dawa, rakoh kakey ko a mangikasaba so Maganay a Dāmag a aran inyo a myan daw do Roma.

No Maynamot do Maganay a Dāmag

16 Ta chasnek kwaba a ikasaba iyaw Maganay a Dāmag a maynamot di Āpo Jesus, ta maynamot do panakabalin no Dyos, ki maisalākan aran sino a manganohed dya. Iyaw nyaya a dāmag, ki nanma naikasaba dyirad Jodyo saw. Sichangori, tabo dana no tawotawo, ki maawis sa a mangay di Āpo Dyos. 17 Ta do Maganayaya a Dāmag, ki natonngan taw kalinteg a yapo di Āpo Dyos. Iyaw nya kinalinteg, ki madyira do kapanganohed lang a akmas naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna, “Iyaw tawowaw a pinalinteg no Dyos do salapen na, ki myan byay na a abos pandan a maynamot do kapanganohed na dya.”§

No Gatos Dan Tawotawo kan Soli no Dyos

† 1:3 1:3 An maynamot do nya kari ni Āpo Dyos, chiban nyo do 2 Sam. 7:12-16; Sal. 89:3-24; 132:17; Isa. 11:1-5; Jer. 23:5-6. ‡ 1:5 1:5 Ara. 22:21; 26:15-18; Gal. 1:1 § 1:17 1:17 Mana “Iyaw tawowaw a mapalinteg do salapen ni Āpo Dyos, ki maybibyay a maynamot do kapanganohed na.” Hab. 2:4; Gal. 3:11

¹⁸ Naon, ta naipakatoneng danaw solyaw no Dyos a yapo do hanyit dyirad tabo tawotawo a maynamot do kabon anyib da dya kan karahet no kaparin da. On, ta aran chapapatak daw oyod, ki alit na penpenen daw oyodaya do aktokto da kan do kaparin da.* ¹⁹ Ta no oyod a maynamot di Āpo Dyos, ki malawag dana dyira, ta iyaw mismo a nangimoha so kapakaāwat do irahem no pangtoktwan da. ²⁰ Ta yapo pa do kapapanoman pan araw, ki naboya dana no tawotawo iyaw kadyos na do tābo a pinarswa na. On, masyirto a chapatak darana a myan Dyos a masantwan kan iyaw rakoh kan abos pandan a kabīleg na. As dawa, aba polos maparin da pagpambar. ²¹ Oyod a chapapatak da sīgōd a myan danaw Dyos, ki polos a dyi da dināyaw, mana aran kapagyāman da pa do kararaw a kaaywan na dyira, ki polos a dyi da pinarin, basbāli a nāw da nangtokto so abos sinpaspangan. No nayparinan da, ki akma dana sas naychabobwaw so arang, ta iyaw aktokto da, ki nasaryan dana. ²² Sinsīsirib sa, ki salanga sa. ²³ Ta imbes a si Āpo Dyos a sibibyay a abos pandan dināyaw da, ki basbāli a pinatnek daw didyosen daw a patahahen dad tawotawo a machipanda do kadimanan, as kan dināyaw daw bolto saw a ladāwan no somayasayap, komayakayab, kan siraw makayamaw do tana.†

²⁴ As dawa, ninonolay dana sa no Dyos a mamarin so malapos kan marahet a chakey no aktokto da. Tan komwan, nāw da mamarin do katakatayisa dyira so makaal-alas saw a kaparin. ²⁵ Ta imbes a anohdan daw oyodaw a maynamot di Āpo Dyos, ki engga, ta pinipya daw nanganohed do bayataw. On, pinipya daw nagdaydāyaw kan nagsirsīrbi do pinarswa no Dyos kan iyabaw Dyos a mismo a namarswa sira. Samna! Si Āpo Dyos pakono ah, maidāyaw a abos pandan. Amen.

²⁶ Maynamot dyirad dyaya, ninonolay dana sa no Dyos do oltimwaya a makasnesnek a chalakam da. Ta aran siraw mababakes saw, ki tinadyan daw sīgōd a dadakay da, as kan pinaypariparinan daranaw kapayngay da a mababakes. ²⁷ Komwan saw mahahakay, ta iyaw gagāngayaw a kapachikabahay da do mababakes, ki tinadyichokodan da, as kan komnohat sa do ottog da do inawan no kapayngay da a mahakay. Oltimwaya a makasnesnek kaparin da do katakatayisa dyira. As dawa, sigon do karahetaya a pariparinen da, rawarawaten daw dōsa da a lidyat kan ganyit do mismo a inawan da.

²⁸ Maynamot ta dyi da inkaskāso oyodaw a maynamot do Dyos, ninonolay narana sa mangtokto so makabābaba a nawriw mapawnot dyira do oltimo a makkwan a dya maipalōbos a kaparin. ²⁹ Nailabay dana sa do tābo a kīta no gatos a akmas karahet, kaāgom, kalapos, kaapal, kapangdiman, kapachidiman, kapangkōsit, kan kapangis-istorya, as kan nāw da mangtokto so makapaynyin do kapayngay da a tawo. ³⁰ On, maparaherahet sa, ipsok da si Āpo Dyos kan abo anyib da do aran sino, as kan mapangas kan matangsit pa sa. Chasoyot daw mangtokto so parinen da a marahet, kan chapatak daba polos manganohed dyirad inyapwan da. ³¹ Aba polos kapakaāwat da a maynamot do Dyos, ta matalek saba do aran āngo. Madaw saba kan apabaw natokos a kāsī da. ³² Malawag a chapatak da a sigon do pangeddeng ni Āpo Dyos, ki siraw tawotawo saw a mamarin so komwan, machita madiman. Ki alit na, nāw da parinen akma syaw, as kan nya saba lang, ata, chasoyot da pa tonōsan saw tawotawo saw a sīgōd a nachikneb do marahet saya a kaparin.

2

Iyaw Malinteg a Kapangokom no Dyos

¹ Dawa, aran inyo a makey a mangokom, ki abaw pambar nyo do salapen no Dyos, ta okomen nyo sa as ikeddeng nyo sa a madōsa, ki machalit kamo dyira a mamarin so

* **1:18** 1:18 Sal. 14:1; 53:1; 73:11; Roma 1:25; 2:15 † **1:23** 1:23 Sal. 106:20; Isa. 46:1-7

marahet. Do kapangokom nyo dyira, ki bāli, kedkedngan nyo inawan nyo a mismo. ² Chapatak ta a tabo a si Āpo Dyos, ki kosto kan malinteg iyaw kapangokom kan kapangdōsa na do kāda asa a mamarin so marahet a akma siras nawri. ³ Ki kakakteh, āngo hahawen nyo an okomen nyo kapayngay nyo a tawo as machipariho kaparin nyo dya? Samna! Habasan nawri inyo ni Āpo Dyos anchan mangay a mangokom? Ay, syirto a engga! ⁴ Mana kaywaman nyoriw sobsoobra danaya a kaganay, kāsisyen, mana kaānos no Dyos dyinyo? Chapatak nyo abawri iyaw nyaya kaganay ni Āpo Dyos dyinyo, ki iyaw mangsalid dyinyo tan magbabāwi kamo? ⁵ No kaoyodan na, ki oltimo a matwaw oho nyo kan masōkir kamo. As dawa, tod nyo a insagāna iyaw soli no Dyos a para do kadōsa nyo anchan marapit araw a kaipaboya no Dyos so soli na kan iyaw malinteg a kapangokom na. ⁶ Ta an āngo pinarin no asa tawo, ki itoroh anchi no Dyos sigon do maibasar do pinarin naw.* ⁷ Siraw tawotawo saw a nāw da a sipapasnek a mamarin so maganay, as kan nāw da maychichwas so tan-ok kan dāyaw a yapo do Dyos kan iyaw kalibryan do kadiman, ki itoroh anchi no Dyos byay da abos pandan. ⁸ Ki taywara anchiw kadōsa na siras tawotawo saw a mangchichwas lang so bōkod da a chakey. On, pabtaken anchi no Dyos soli na dyirad mangkontrayas oyod a mononot do dya malinteg a kaparin. ⁹ Malala kan malidyalityatan sanchiw tabo a tawotawo a mamariparin so marahet, siraw Jodyo saw kan siraw dyaw a Jodyo. ¹⁰ Ki myan anchiw dāyaw, bindisyon, kan kapya a itoroh no Dyos dyirad tabo a tawotawo a mamariparin so maganay, siraw Jodyo saw kan siraw dyaw a Jodyo. ¹¹ Ta si Āpo Dyos, ki aba polos kapangidomdōma na.†

¹² On, masyirto a pabtaken anchi no Dyos soli na dyirad tabo tawotawo a myan so gatos. Siraw Dya-Jodyo, ki madōsa sanchi a maynamot do gatos saw a pinarin da a aran dyi na inbasar nawri a dōsa do Lintegaw ni Moyses, ta chinapatak daba. Siraw Jodyo saw a nakagatos do dyi da nanganotan so linteg a tinokos ni Moyses, ki maikeddeng dōsa da sigon do lintegaw a naygatosan da. ¹³ Ta sirabaw makadngyaw so linteg maibidang a malinteg do salapen ni Āpo Dyos, an dya siraw magtongtongpalaw do linteg. ¹⁴ Ki an maynamot dyirad Dya-Jodyo a dya makapatak so linteg a tinokos ni Moyses, ki an maybibyay sa a machitōnos do chakey a batahen no lintegaya, ayket, iyaw maganayaya a myan do aktokto da, ki mayparin nawri a akmay linteg dyira. ¹⁵ Ipaboya da do kaparin da saya a akmay intolas ni Āpo Dyos linteg naw do aktokto da. Iya danaw pangtoktwan daw mangipanpaneknek dyira an maganay mana madiw kaparin da. ¹⁶ On, komwan panchiw arawaw a kaiparawat ni Āpo Dyos di Āpo Jesus so kapangokom‡ siras tabo a pinarin no tawotawo a aran sira tābo intayotayo daw do aktokto da. Iyaw nyaw paybibidi kwaw a ikaskasaba do kaiwaras kwaya so Maganay a Dāmag.

Siraw Jodyo kan Iyaw Linteg

¹⁷ Inyo a kapayngay ko a Jodyo, myan chakey kwa ibahey dyinyo. Batahen nyo a chasaray nyo Lintegaw ni Moyses, kan ipangas nyo paw kasngen ni Āpo Dyos dyinyo. ¹⁸ On, batahen nyo pa a chapatak nyo an āngo saw chakeyaw ni Āpo Dyos kan āngo maibidang saw a maganay a parinen maynamot ta batahen nyo a iyaw lintegaw nangipakatoneng so nyaya dyinyo. ¹⁹ Batahen nyo pa a chapatak nyo rarahan a mangay di Āpo Dyos, as kan maparin nyo a makaday saw bolsek saw a mangay dya. No myan do aktokto nyo, ki inyo soho dan myan pa saw do kasarisyaran a mapalongo sira do yanan ni Āpo Dyos. ²⁰ Asa pa, no myan do aktokto nyo, ki maparin an nanawhen nyo saw kōrang so kapatak, kan imaistrowan nyo saw mawnged paw

* 2:6 2:6 Sal. 62:12; Prob. 24:12 † 2:11 2:11 Deot. 10:17; Ara. 10:34; Epe. 6:9 ‡ 2:16 2:16 Si Jesus pangibasaran Dyos so kapangokom nad tawotawo do lōbongaya. Mt. 25:31-36; Jn. 5:22; Ara. 17:30-31; 2 Kor. 5:10

do kapakaawat. On, ibahey nyo nyaya a maynamot ta inyo a Jodyo, ki masirib kamo ngamin do lintegaya a yanan tabo kosto kan oyod. ²¹ Sigi, inyo a mangnanawo dyirad kadwan, ari paw iyahes ko dyinyo sichangori: Ango ta mananawo nyo abaw inawan nyo? Ibahey nyo do kadwan a, “Manakanakaw kamo aba.” Ki angong panakanakaw nyo? ²² Batahen nyo a, “Madiw machikamalala.” Ki inyo, ki mismo kamo a machikamalala! Asa pa, ipsok nyo kapagdāyaw do didyosen saw, ki angong ta mangay kamo do irahemaw no pagdayawan saw do didyosen a manakanakaw so myan saw daw? ²³ Pagpangas nyo kapatak nyo so linteg, ki asnesnekan nyo si Apo Dyos do dyi nyowaya tongpalan sya. ²⁴ Ta akmas naitolas do Masantwan a Tolas a kana, “Maynamot dyinyo a Jodyo, siraw Dya-Jodyo, ki maychirin so marahet a maynamot do ngaran no Dyos.” § ²⁵ An Jodyo kamo as tongpalen nyo iyaw linteg, ki maganay, as kan myan danaw sirbi no nakapagkogit nyo. Ki an dyi nyo a tongpalen iyaw linteg, aba polos sirbi no nakapagkogit nyo, ta nayparin kamo a akma siras dyaw a Jodyo a dya magtongpal so linteg. ²⁶ Akma saw, an siraw dyaw a Jodyo as magtongpal sa do linteg, syimpri, machipariho sa dyirad Jodyo saw a tawotawo ni Apo Dyos, ta naibidang dana sa nakogit do aktokto da a aran dyi sa nakogit do inawan da. ²⁷ As dawa, inyo a Jodyo, aran nakogit kamo kan myan dyinyo iyaw naitolasaw a linteg, ki an dyi nyo a tongpalen lintegaya, siranchiw Dya-Jodyo a magtongpal do chakey naw a batahen do linteg, ki siranchiw mangokom dyinyo. On, sira danaw maibidang a mangtongtongpal so linteg a aran dyi sa nakogit do inawan. ²⁸ Ta sirabaw tawotawo saw a nayanak a Jodyo kan nakogit do inawan bigbigen ni Apo Dyos a oyod a tawotawo na, an dya sira lang magtongpalaw kan manganohed dya. ²⁹ Iyaw oyod a Jodyo, ki iyaw tawowaw a magbabawi kan mapasnek a magtongpal do chakey ni Apo Dyos. Ta nawri abaw chiban ni Apo Dyos nakogit saw a tawo do inawan, an dya siraw mabataw a nakogit do aktokto da a maynamot do panakabalin Ispirito Santo kan maynamot aba ta myan naitolasaw a linteg. Sira lang padayawan ni Apo Dyos a aran dyi sa padayawan tawotawo.*

3

No Maynamot Dyirad Jodyo (Roma 9:4-5)

¹ Changori, sigoro myan iyahes nyo do aktokto nyo a kon nyo, “Na, an komwan, angong sirbi na an naiyanak a Jodyo asa a tawo?” mana “Masisitawri a onotan dadakayaya a kapagkogit?” ² No atbay ko dyirad dawri sa kapanahes nyo, ki masirbi sa. No manoma, ki siraw Jodyo nangitalkan ni Apo Dyos so chirin na. ³ Ki an dya mapagtalkan kadwan saw a Jodyo, chakey nawri a batahen a mapagtalkan paba si Apo Dyos a mangtongpal so kari na dyira? ⁴ Samna, engga! Aran mabayataw dana tabo tawotawo do lobongaya, ki si Apo Dyos, ki engga, ta polos a dya matadyan kari na,* ta akmas naitolas do Masantwan a Tolas a kana, “Malawag pakono a maboya a siraw chirin mom Apo Dyos, ki naw da a malinteg.

Dawa, maparin aba padsohen no aran sino a mangidarom dyimom Apo.” †

⁵ Ki sigoro myan kadwan dyinyo a makabata so nya, “Ayket! An iyaw kapamarin tas marahet mangipaboya so malawag a kalinteg no Dyos, madi si Apo Dyos, ta angong ta dosāen na pa yaten?” Yaken abaw mangibahey syay ah. Ki ibahey ko lang nya

§ 2:24 2:24 Isa. 52:5; Esek. 36:22 * 2:29 2:29 Do chirin Hebreo, no chakey na batahen Jodyo, ki “tawo a madaydayaw” (Gen. 29:35; 49:8). Ki sigon do inanawo ni Pablo, iyaw oyod a Jodyo, ki tawo a dayawen Apo Dyos.

* 3:4 3:4 Tongpalen ni Apo Dyos kari na a aran inkari naw bindisyon mana dosa. Ta sigon do kari na, dosāen na sanchiw tabo tawotawo a dya manganohed dya. Deot. 4:23-27; 28:58-62; 2 Tim. 2:11-13 † 3:4 3:4 Sal. 51:4

a akmas kapangibahey daw no kadwan. ⁶ Aysa, engga! Dyi pakono a maparin a komwan ah! Ta an chasoyot naw gatos, maypāngo a mangokom si Āpo Dyos so tawotawo do lōbongaya? ⁷ Ki myan saw akin atbay so komwan a kon da, “Anchi ka! Kaspangarigan, an yapo do kabayataw ko ad-adda pakaboyan so kaoyod no chirin no Dyos as paypayparakohen kaidāyaw na, āngo ta maokom ako pa a akmay asa maygaygatos?” ⁸ An komwan dana, āngo ta dyi ta inanawo komwan: “Ngay na, mamarin ta nas marahet tan malawag a maboya ta iyaw maganay”? Aysa! Oltimo a maddiw nyaya, ki alit na myan saw makabata a inanawo ko kono komwanaya. Ki taywaran binata ko komwan! Masigorādo a madōsa sanchiw makabata so komwan, ta nawriw rombeng dyira!

No Kabo no Malinteg a Tawo

⁹ Dawa, āngo myan do aktokto ta sichangori? Mabata tawri a yaten a Jodyo, ki maganaganay kan siraw dyaw a Jodyo? Samna, engga ah! Inpaboya ko na a tabo no tawotawo aran Jodyo mana Dya-Jodyo, ki inadīpen sa no gatos. ¹⁰ Ta malawag a maboya taw nyaya do Masantwan a Tolas a kāna, “Aba polos malinteg a tawo do lōbongaya.

¹¹ Aba polos kapakaāwat da a maynamot do Dyos mana makey a omchichwas sya.

¹² Tinadyichokodan da si Āpo Dyos, as kan nayparin sa tabo a abos sinpaspangan. Abaw aran asa dyira mamarin so kosto.‡

¹³ Akmay naywangan a tanem kayarigan dangoy daw do kāron malapos a chirin da.

Maynana mararahet a bayataw ibalbalikas no rida da.§ Akmay dita no karasaen pahtoten bibi da saw.*

¹⁴ Napno paw dangoy da so kapangabay kan chirin a mangipaboya so kapakasoli kan kapangipsok da.†

¹⁵ Sisasagāna sa a mangdiman so kapayngay da a tawo.

¹⁶ Aran dino ngayan da, ki nawriw matokos da daw kapangrārayaw kan kapanglidyalyat da so kapayngay da tawo.

¹⁷ Chapatak daba polos maybibyay a machitōnos.‡

¹⁸ Aba polos kāmo da di Āpo Dyos.”§

¹⁹ Nawriw inpatolas ni Āpo Dyos do Masantwan a Tolas. As sichangori, chapatak ta na a inpakat naba ni Āpo Dyos linteg naya tan sira lang Jodyo magtongpal sya, an dyi pa siraw dyaw a Jodyo. Tan komwan, mapagsardeng na saw pagpambar daw no aran sino a tawo anchan okomen sa no Dyos. ²⁰ Ta abaw tawo a maibidang a malinteg do salapen no Dyos a maynamot lang do katongpal so linteg. Naitoroh lang linteg tan ipakatoneng na a myan gatos.

Iyaw Kapalinteg no Dyos so Tawo

²¹ Dawa, sichangori, naipakatoneng danaw kapangpalinteg no Dyos so tawo a abwa polos kaibibyangan linteg. Inpakatoneng ni Āpo Dyos nyaya do kaychowa pa do nakaipatolas naw sya da Moyses kan siraw propīta saw do Masantwan a Tolas.

²² On, maibidang asa tawo a malinteg do salapen ni Āpo Dyos a maynamot lang do kapanganohed na di Jeso-Kristo. Parinen no Dyos nyaya do tabo a manganohed di Kristo, kan tatarken na saba. ²³ Ta naygatos a tabo tawotawo, kan mabawa sa tabo do pakahwahokan no Dyos.* ²⁴ Ki aran komwan, maynamot do rakoh a parābor na,

‡ 3:12 3:12 Sal. 14:1-3; 53:1-3; 143:2; Prob. 20:9; Ekl. 7:20; Roma 3:23 § 3:13 3:13 Sal. 5:9 * 3:13 3:13 Sal. 140:3 † 3:14 3:14 Sal. 10:7 ‡ 3:17 3:17 Isa. 59:7-8 § 3:18 3:18 Sal. 36:1 * 3:23 3:23 Roma 3:12

ibidang na yaten a malinteg do salapen na a maynamot do pinarin ni Kristo Jesus a nanglibri dyaten.

²⁵ On, tinongdo ni Āpo Dyos si Jesus a nangikāro so gatogatos dan tawotawo tan maynamot do nakawiyog no raya na do nakadiman naw do kros, ki napakawan danaw tawotawo an oyod a manganohed sa dya. Pinarin ni Āpo Dyos nyaya tan ipaboya na iyaw kalinteg na a mangokom so tawotawo a aran inan-anōsan na sa a dyi na sa dinosaw nakagatosaw dya do nakahabas a araw. ²⁶ Ki sichangori, pahabasen paba no Dyos gatos dayan tawotawo, ta inpaboya naranaw kalinteg na do nakaparapas naw so gatos no tawotawo a nachilanlansa di Jesus do kros. Komwan nakaipaboya sya no Dyos a taywaras kalinteg, as kan maparin na a palintegen tabo tawotawo a manganohed di Jesus.

²⁷ Changori, aryoriw maipangas ta maynamot do nakapalinteg ta? Polos! Napalinteg tabaya do nakatongpal ta so linteg, an dya iyaw kapanganohed taw di Āpo Jesus, kan nawri lang maparin ta pagtangsit. ²⁸ Ta malawag dana sichangori a iyabaw kapagtongpal taw do linteg iyaw pakaibidangan ta a malinteg do salapen ni Āpo Dyos, an dya iyaw kapanganohed taw di Āpo Jesus.

²⁹ Sirawri lang Jodyo akin Dyos so Dyos? Iyabawriw Dyos da paw no dyi saw a Jodyo? Taywaran dyi pa iyaw Dyos da? ³⁰ Ta asa lang Dyos, kan ibidang na sa malinteg Jodyo saw an manganohed sa di Āpo Jesus. Komwan saw Dya-Jodyo, ta ibidang na sa malinteg an manganohed sa di Āpo Jesus. ³¹ Changori, mabata tawri a arabaw sirbi no bilbilin saw ni Āpo Dyos a intoroh na dyirad Jodyo saw? Engga! Ta no kaoyodan na, ki iyaw kapanganohed taw di Āpo Jesus manoroh so katongpal ta so nawri sa bilbilin.

4

No Pagmididan a Maynamot di Abraham (Gal. 3:6-10)

¹ Changori, āngo mabata di simna Abraham a nakayapwan kapoonan namen saw a Jodyo? Āngo napadāsan na? ² Ta an kaspangarigan, an nawriw nakaibidangan na a malinteg maynamotaw do maganay a kaparin na, myan pakono itangsit na ah! Ki engga, ta no kaoyodan na, ki aba polos pagtangsit na do salapen no Dyos. ³ Ta chiban taw naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna, “Nanganohed si Abraham do inbahey ni Āpo Dyos, kan maynamot do dyaya nakapanganohed na, inbidang ni Āpo Dyos a malinteg do salapen na.”*

⁴ An myan asa tawo a mangay a machitangdan, mabata tawri a iyaw sweldo naw, ki asa sāgot? Engga ah! Ta nawriw tangdan nad nakapaytarabāko naw. ⁵ Ki iyaw tawowaw a dya magtalek do maganayaw a kaparin na, as basbāli a italek na a si Āpo Dyos mangpalinteg siras naygatos, ki iyaw nawri a tawo, ki maibidang a malinteg do salapen ni Āpo Dyos a maynamot lang do kapanganohed na do Dyos. ⁶ Iyaw nyaw chakeyaw a batahen ni Āri Dabid do nakaibahey naw sya a mabindisyonan tawowaw a maibidang a malinteg do salapen ni Āpo Dyos a maynamot lang do kapanganohed na do Dyos kan iyabaw maynamot do maganay a kaparin.† Komwan binata ni Āri Dabid a kāna,

⁷ “Magāsāt saw tawotawo saw a napakawan dana

kan kinawayakan ni Āpo Dyos so gatogatos.

⁸ On, magāsāt tawowaw

a dyi dana maibidang a myan so gatos do salapen no Dyos.”‡

* 4:3 4:3 Gen. 15:6; Gal. 3:6; Sant. 2:23 † 4:6 4:6 Epe. 2:8 ‡ 4:8 4:8 Sal. 32:1-2

⁹ Changori, nyaw iyahes ko. Yatenori lang a Jodyo a nakogit ngayan no nyaya a pamindisyon a batabatahen Āri Dabid? Engga! Ta aran sira paw Dya-Jodyo a dyi pa nakogit, ki nairāman sa do pamindisyonaya. Pirwahren ko a ipanakem dyinyo si simna Abraham a napalinteg do salapen ni Āpo Dyos a maynamot lang do nakapanganohed na do Dyos. ¹⁰ Kāngo nakapalinteg ni Abraham? Iyawriw sakbayaw no nakakogit na mana do nakatayoka naw? Syimpri do sakbay naw! [§] ¹¹ Ta nanawnawdyiw nakakogit naw. Ta iyaw nawri a naporin, ki nyaw sinyal a nangipaneknek a maynamot do kapanganohed na a inbidang dana no Dyos a asa malinteg sakbay no nakakogit naw. As dawa, nayparin si Abraham a naispiritwan a āmang da no tabo a manganohed do Dyos, as kan payparinen sa no Dyos tabwaw a manganohed a malinteg do salapen na a aran dyi sa nakogit. ¹² Komwan pa siraw Jodyo saw a nakogit dana. Āmang da pa si Abraham, ki maynamot aba lang do nakapagkogit da, an dya maynamot do kapaybibyay da a akmas Abraham a kapoonan namen a napalinteg do salapen no Dyos a maynamot do nakapagtalek na do Dyos do kasakbayanaw no nakakogit na.

No Karawat so Bindisyon no Dyos a Maynamot Lang do Kapanganohed

¹³ As dawa, malawag dana a iyabaw nakapagtongpalaw ni Abraham do linteg nakayapwan ni Āpo Dyos a nangikari a itoroh na dya kan siraw kapotōtan naw intīro a lōbong, an dya iyaw nakapanganohed naw kan nakaibidangaw sya ni Āpo Dyos a malinteg.* ¹⁴ As dawa, an batahen ta a nawriw kaitoroh ni Āpo so kari na an monot ta do linteg, ayket, apabawriw sirbi no kapanganohed ah? As iyaw kari no Dyos, ki aba so sinpaspangan dyaten. ¹⁵ Ta no kaoyodan na, an onotan taw linteg tan maisalākan ta, tod ta apīten kasoli no Dyos, ata, matongpal tabaw lintegaya. Ki an abo linteg, abaw nakagatos do linteg.

¹⁶ As dawa, malawag a maboja ta a iyaw kaipatongpalaw no Dyos so kari na, ki yapo lang do kapanganohed taw dya. Tan komwan, sigorādo a maboja taw parābor no Dyos dyaten a tabo a naibidang a kapotōtan ni Abraham. Ta siraba lang Jodyo saw a monot do linteg iyaw kapotōtan ni Abraham, an dya yaten a tabo a manganohed a akmas nakapanganohed naw. Ta si Abraham, ki pinakaāmang ta a tabo an manganohed ta do Dyos. ¹⁷ Nawriw chakey a batahen no naitolasaw do Masantwan a Tolas do nakabataw sya ni Āpo Dyos di Abraham a kāna, “Payparinen koymo a āmang no āro saw a nasnasyon.”†

On, natongpal nya, ta do salapen no Dyos, ki naibidang si Abraham a āmang ta a tabo a manganohed a akmas nakapanganohed na. Ta iyaw Dyos a inanohdan na, ki myan panakabalin na do aran āngo a aran mapagōngar so nadiman, kan maparin naw aran āngo a dyi pa naporin. ¹⁸ On, rakoh kapagnamnāma ni Abraham a tongpalen ni Āpo Dyos inkari naw a payparinen nanchi si Abraham a āmang dan āro a nasnasyon. Ki aran akma dya maparin nawri a kari, alit na in-intwan ni Abraham kapanganohed na. Dawa, naporin dya sigon do chirinaw ni Āpo a kāna, “Akmas bidang no bitohen saya, komwan anchiw kāron kapotōtan mo.”‡

¹⁹ Maynamot ta mayit kapanganohed na, nagmangamanga aba a aran chapatak na a makapōtot paba do kamalkem na do tawen naw a makalo dana asa gasot. On, nagdwadwa abas Abraham a aran dyi dana makapaymanganak si Sara do kabaket. ²⁰ Nabo aba polos kapanganohed ni Abraham a maparin saw nawri. Inanohdan na si Āpo Dyos, kan naypaypayit paw kapanganohed na, as kan indaydāyaw na si Āpo Dyos. ²¹ Aba polos mangamanga na a dya maparin ni Āpo Dyos tābo a inkari na.

§ **4:10** 4:10 Do nakapalinteg ni Āpo Dyos si Abraham (Gen. 15:6), ki ari pa abo pōtot na (Gen. 15:2). Sinpangan na, do arawaw a nakakogit ni Ismael a pōtot na, ki aran iya, ki nagpakogit. Tresi danaw tawen ni Ismael do dawri (Gen. 17:24-27). * **4:13** 4:13 Gen. 12:2-3; 17:4-22; 18:16-19 Natongpal nyaya a kari di Kristo a asa kapotōtan Abraham. Roma 8:16-17; Gal. 3:29 † **4:17** 4:17 Gen. 17:5 ‡ **4:18** 4:18 Gen. 15:5

²² Dawa, maynamot do dyaya a nakapanganohed na, inbidang ni Āpo Dyos a malinteg do salapen na.

²³ Ta si Abraham aba lang nakaisagōtan no nawri a naitolas a kāna, “naibidang a malinteg.” ²⁴ Ta aran yaten, ki mairāman ta na do karyaya maynamot ta inkeddeng ni Āpo Dyos a mapalinteg aran sino a manganohed di Āpo Dyos a napagōngar si Āpo ta a si Jesos a yapo do kadiman.

²⁵ Ta iya, ki inparawat ni Āpo Dyos a nadiman maynamot do gatogatos ta, as kan pinagōngar na tan mayparin ta malinteg do salapen na. §

5

No Pakatongpalan Kapakapalinteg no Tawo

¹ Changori, maynamot ta naibidang ta na a malinteg do salapen ni Āpo Dyos a maynamot do nakapanganohed taw di Āpo Jeso-Kristo, nachikapya ta na do Dyos, ta napakaro danaw soli na dyaten. ² On, maynamot do nakapanganohed ta di Āpo Jesos kan iyaw nakadiman naw do kros, napasdep ta na do paraboraya no Dyos a payteytēnekan tas changori. Masoyot ta do kayanaya no namnāma ta a machasa tanchi do glorya no Dyos do hanyit. ³ Asa pa, masoyot ta pa an myan pakasoōtan mana kalidyatan ta, ta chapatak ta na a iyaw kayan kalidyatan, ki itoroh na dyaten kapagibtor.* ⁴ On, an maibtoran taw lidyat, makahwahok nya do Dyos maynamot ta naboya na a dya mabdibdis kapanganohed ta dya. As an myan kapagibtor, ki iyaw manoroh so namnāma ta. ⁵ On, paayen nabanchi yaten no kapanghahaw taya, ta siboboslon dana a intoroh no Dyos dyaten adaw na. On, masigorādo taw nyaya a maynamot do panakabalin no Masantwan a Ispirito a insāgot ni Āpo Dyos dyaten.†

⁶ Iktokto taw nyaya adaw ni Āpo Dyos dyaten. Do kabo danaw no polos a maparin ta a mangisalākan so inawan ta do pakadosāan ta, nadiman si Kristo do ōrasaw a pinidi no Dyos tan iyaw mangikāro so gatogatos ta. ⁷ Ta an iktokto ta, maypalidyat maychichwas so aran sino a makey a mangbo so byay na tan maisalākan naw asa tawo a nāw na malinteg so kaparin. Myan ngataw makaitored a madiman a maynamot do asa maganay a māsisyen a tawo, ki katen! ⁸ Ki si Āpo Dyos, inpaboya naw rakoh a adaw na dyaten, ta do kapamariparin ta paw so gatos, tinoboy naw Anak na a si Kristo a nadiman tan maisalākan ta. ⁹ On, maynamot do nakadimanaw ni Kristo do kros, napalinteg ta na do salapen ni Āpo Dyos. Dawa, maynamot dya, mangamangay paw kaditdit ta so mangayaw a soli ni Āpo Dyos dyaten! ¹⁰ Ta do nakarahan, nayparin ta kabōsor na a maynamot do gatogatos ta. Ki aran komwan kayayan ta, ki nachikapya ta na a maynamot do nakadimanaw ni Jeso-Kristo a Anak na do kros. Changori, maynamot do nakapagōngar na a yapo do kadiman, mangamangay paw kasigorādo no kaisalākan ta! ¹¹ Tod naba lang yaten a insalākan do pakadosāan ta, an dyi pa maynamot di Āpo ta a si Jeso-Kristo, nakapachikapya ta na do Dyos. Dawa, chasoyot ta naw kayan taya do Dyos.

No Nagtongpalan no Pinarin Adan kan Pinarin Kristo

¹² Dawa, chapatak ta a maynamot do nakapaygatosaw ni simna Adan do kaychowa, komnayab gatos do intiō a lōbong. As iyaw nawri a gatos, ki asi naw kadiman. Nawriw nakayapwan na a tabo tawotawo do lōbongaya, ki madōsa sa a madiman, ta naygatos sa a tabo. ¹³ Aran abo paw Linteg ni Moyses do nanma pa araw, ki alit na naygaygatos danaw tawotawo. Ki aran komwan, iyaw gatos daw, ki naibidang aba a nangrārayaw so linteg maynamot ta abo paw linteg a nangibahey dyira a myan gatos

§ 4:25 4:25 Isa. 53:4-5; 1 Kor. 15:17; 2 Kor. 5:15; Gal. 2:20 * 5:3 5:3 Jn. 16:33; Sant. 1:2-4, 12 † 5:5 5:5 Joel 2:28-29; Ara. 2:17; 10:45

da. ¹⁴ Ki aran komwan a abo gatos dan tawotawo a akmas gatosaw ni Adan, ki alit na nairāman sa a nakagatos. Chapatak ta naw nyaya, ta yapo do chimpon Adan a nandad chimpon Moyses, ki nadiman sa tabo tawotawo.

No kaoyodan na, si Adan iyaw anyino mana kayarig no tawowaw a mangay anchi, as kan si Kristo nyaya. ¹⁵ Ki aran komwan, mayengay abaw pagtongpalan da, ta rakoh paytarkan sāgot no Dyos kan no gatos ni Adan. Ta maynamot do gatos ni Adan a asa tawo, nairāman tabo tawotawo do lōbongaya a madiman. Ki maynamot do pinarinaw ni Jeso-Kristo do kros, mangamangay paw parābor no Dyos dyirad tabo tawotawo, ta no sāgot na, ki byay a abos pandan. ¹⁶ On, taywara maytarek pagtongpalan sāgotaya no Dyos kan gatosaya no asa tawo a si Adan. Ta an tayoka danaw asa tawo a naygatos, naikeddeng dana a madiman, ta nawri danaw dōsa na. Ki komwan abaw sāgot no Dyos, ta aran oyod a nailabay tawotawo do gatos, ki alit na maibidang dana sa a abos gatos do salapen no Dyos.

¹⁷ On, iyaw gatosaya no asa lang a tawo a si Adan, ki iyaw naynamotan nakapagāri no kadiman do lōbongaya. Ki ad-adda pa mabilbileg nagtongpalan pinarinaya ni Jeso-Kristo do nakadiman naw do kros! Ta aran sino a mangrawat so dyaya machipanda a parābor ni Āpo Dyos, ki masagōtan anchi so kinalinteg na do salapen ni Āpo Dyos, as kan myan anchiw byay na a machipagtoray di Kristo do hanyit a abos pandan.

¹⁸ Dawa, malawag dana maboaya ta a yapo do asaya a gatos ni Adan, ki naikeddeng dana tabo tawotawo a madōsa a madiman. Malawag pa a maboaya ta a maynamot do nakapagtongpalaya ni Kristo a nangay a nadiman do kros a aran aba polos gatos na, ki naitoroh danad tawotawo pakapalintegangan da do salapen ni Āpo Dyos tan myan byay da abos pandan. ¹⁹ An māngo kāro no naygatos a maynamot do dyaw a nakapanganohed ni Adan, ki maynamot do nakapagtongpal ni Kristo, komwan anchiw kāro no tawotawo a mapalinteg do salapen no Dyos an manganohed sa.

²⁰ Naitoroh do tawotawo Linteg ni Moyses tan ad-adda pa mabigbig daw kayan gatogatos da.‡ Ki an maypāngo kapaypayparo no gatogatos, ki ad-adda paw kasawasaway no parābor ni Āpo Dyos a mangpakawan. ²¹ An maypāngo kapagtoray no gatogatos dyaten a manoroh so kadiman, mimyan paw kapagtoray no paraboraya no Dyos dyaten a tawotawo na. On, maynamot do parābor ni Āpo Dyos, myan danaw pakapalintegangan tawotawo do salapen ni Āpo Dyos a mapalongo dyaten do byay a abos pandan a maynamot di Jeso-Kristo a Āpo ta.

6

No Kadiman a Yapo do Gatos kan Kabyay di Āpo Jesus

¹ Na, āngo bata ta sichangori? Tongtongen tawriw maygatos tan maypayit parābor ni Āpo Dyos dyaten? ² Samna, engga ah! Maypāngo a tongtongen taw maygatos an napakaro danaw bileg no gatos dyaten? Ta akmay nadiman ta na do gatos. ³ Ta chapatak nyo abawri a do nakapagbawtisar ta do ranom a maynamot do nakapanganohed ta di Kristo Jesus,* ki nawriw nakaboyan ta sya a nairāman ta na a machichasa dya do nakadiman na? ⁴ Syimpri! As dawa, do nakapagbawtisar ta naw di Kristo, ki inpaboaya ta a nairāman ta na do nakadiman kan nakaitābon na. On, naparin nyaya tan akmas nakapagōngaraw ni Kristo a yapo do kadiman a maynamot do panakabalin ni Āmang na do hanyit, ki komwan pa dyaten. Nairāman ta na do bayo a byay tan maybibyay ta a mononot do chakeyaw no Dyos.

⁵ Ta an nairāman ta do nakadiman naw, ayket na, nairāman ta pa do nakapagōngaraw. ⁶ Chapatak ta na a iyaw sīgod a dadakay ta a madaw do gatos, ki naparaparapas

‡ 5:20 5:20 Roma 3:20; 7:7; Gal. 3:19 * 6:3 6:3 1 Kor. 12:13; Gal. 3:27

a nachilansa di Kristo do kros tan napaksyat danaw b̄ilegaya no gatos do inawan ta, as kan tan dyi ta na a magpaad̄ipen do gatos. ⁷ Ta no tawo a nadiman, nadichanan naranaw b̄ileg no gatos dya. ⁸ Sichangori, an manganohed ta a nairāman ta do kadimanaw ni Kristo, sigorādo a manganohed ta a machichasa ta dya do bayo a byay na. ⁹ Ta chapatak ta na a si Kristo, ki nagōngar kan polos dana dya mirwa madiman, ta arabaw b̄ileg no kadiman dya. ¹⁰ Nadiman si Kristo so naypisa tan paksyaten naw b̄ileg no gatos, ki maybibyay sichangori a para lang do pakaidayāwan Āpo Dyos. ¹¹ As dawa, aran inyo sichangori, ki ibidang nyo naw inawan nyo a nadiman do gatos kan mirwa kamo a mabyay a mags̄irbi pakono do Dyos a maynamot do kapachichasa nyo di Kristo Jesus.

¹² As dawa, kakakteh, ipalōbos nyo aba mawnotan saw chalakamaw no inawan nyo tan dyi nyo na sa mirwa tongpalen nakaywaman nyowaw a marahet a dadakay. ¹³ Masaw a ipalōbos nyo aba a mapaygatos aran āngo a partis no inawan nyo a maosar do marahet saw a panggep, basbāli a ipaitoray nyo inawan nyo do Dyos tan maosar dyirad malinteg a panggep na. On, ibidang nyo naw inawan nyo a nadiman do gatos, as kan nachipagōngar di Jesus a mabyay do Dyos. ¹⁴ Ta apaba polos pamalōbos a mirwa dana mangitoray gatos dyinyo. Ta maynamot do pinarinaw ni Kristo, ki maybibiyay kamo paba do chimpo no linteg, an dyi dana parābor no Dyos.

No Kaparin Dan Tobotoboyen no Kinalinteg

¹⁵ Chakey nawri a batahen a maynamot do nakalibri ta naw do linteg a intoroh ni Moyses, as kan myan ta na do parābor no Dyos, ki maparin ta na tongtongen maygatos ah? Samna! Dyi pakono a maparin komwan! ¹⁶ Chapatak nyo abawri an sino panganohdan nyowaw, ki iyaw mangitoray dyinyo? An ipalōbos nyo gatos a mangitoray dyinyo, ki palongohen naynyo do kadimanan. Amnan ipalōbos nyo a iyaw chakeyaw ni Āpo Dyos mangitoray dyinyo, ki palongohen naynyo do kinalinteg. ¹⁷ Ki magyāman ako di Āpo Dyos, ta aran do nakarahan ad̄ipen naynyo no gatos, ki sichangori, mapasnek kamo na a manganohed do tābo aktokto nyo do oyodaya a nanawo a nainanawo dana dyinyo. ¹⁸ Changori, nalibri kamo na do nangad̄ipenaya dyinyo a gatos, kan nayparin kamo na a ad̄ipen kinalinteg. ¹⁹ Maychirin ako dyinyo, kan osaren ko madama saya mapariparin dyinyo tan maydamnay nyo a maawatan, ta mawnged paw kapanganohed nyo. Do nakarahan, oyod a inpasnek nyo nagpapaad̄ipen a namarin so malapos kan maypaypangayaya karahet nyo a machikontra do lintegaya no Dyos. Ki sichangori, paybadiwen nyo pakono magpapaad̄ipen a para do kinalinteg tan maybibyay kamo a masantwan do salapen no Dyos.

²⁰ Ta do nakarahan, do nakaad̄ipen paw dyinyo no gatos, naitorayan naba inyo no kinalinteg. ²¹ Ki āngo paro nahahap nyo dyirad pinariparin nyo saw, an dyi dana nayparin a chasnek nyo na sas changori? Siraw nawri, ki kadiman iyaw pandan da! ²² On, napakakaro kamo na do b̄ileg no gatos, kan nayparin kamo na a ad̄ipen ni Āpo Dyos. Maynamot do nyaya, rakoh danaw bindisyon nyo, ta ari kamo na a maybibiyay a masantwan do salapen Āpo Dyos, as kan iyaw bānag na, ki myan byay nyo a abos pandan. ²³ Ta iyaw panangdan no gatos, ki kadiman. Ki iyaw sāgot ni Āpo Dyos dyaten, ki byay a abos pandan maynamot do kapachasa ta di Kristo Jesus a Āpo ta.

7

Iyaw Pangarig a Maynamot do Kapangabahay

¹ Kakakteh, pagmangamangan kwaba a chapatak nyo ibahey kwaya maynamot ta chapatak ko a bisādo nyo linteg. Dawa, s̄igod a chapatak nyo a iyaw linteg, ki itorayan naw asa tawo do kayan na paw a sibibiyay. ² Kaspangarigan, iyaw linteg, ki inbilin

na a maparin aba machikabahay asa mabakes do matarek an sibibyay paw lakay naw. Ki an nadiman danaw lakay naw, maparin naranaw mirwa machikabahay, ta nawayawayaan dana do dawri a linteg. ³ Dawa, sigon do naibaheyaya do linteg, an machikabahay do matarek a sibibyay paw lakay naw, maygatos do kapachikamalāla. Ki an nadiman danaw lakay naw, maparin a machikabahay dana do matarek an chakey na, ta nalibri dana do dawri a linteg, as kan maygatos aba do linteg do kapachikamalāla.

⁴ Komwan kamo a kakakteh ko. Ta do nakarahan, akma kamo nachikabahay do lintegaw a intoroh ni Apo Dyos di Moyses. Ki sichangori, akma kamo naw nadiman do linteg, ta nachiraparapas kamo na do nakadiman ni Kristo. Ki do nakapagōngar naw, akma kamo nachipagōngar dya, as iya danaw nachikabahayan nyo. Tan komwan, maybibyay kamo na a magsīrbi do Dyos. ⁵ Ta do kapaybibyay ta paw do chalakamaya no inawan ta, ki maypaypalakam ta do kapatak taw sya a mabaywan sa do linteg. Maynamot ta pinariparin ta saw nya saya a dya machonot do linteg, no lang namnāma ta, ki iyaw kadiman a abos pandan. ⁶ As dawa, sichangori, napakaro ta na do nangbahodaw dyaten a linteg, ta akmay nadiman ta na do nakaitoray na dyaten. Sichangori, iyaw kapagsīrbi ta do Dyos, ki maynamot paba do pangeddeng no linteg, an dya maynamot do bayo a byay ta a yapo do Masantwanaya Ispirito.

No Maynamot do Linteg kan Gatos

⁷ Āngo mabata ta sichangori? Marahetoriw linteg? Samna! Mabawaw nawri a maparin. Ki aran komwan a abaw gatos no linteg, alit na iyaw mangipaboya dyaken so kayan gatos ko. Ta napatakan kwaba polos a gatos kapayāgom an abo linteg a nangipaboya dyaken a kāna, “Mayāgom kaba.” ⁸ Ki maynamot ta myan danaw linteg a nangipaboya dyaken a naygatos ako, naypaypangay paw kakey ko a maygaygatos, ta nayokay dyaken tābo a kita a kapayāgom. Ta an abo linteg a mangidarom so gatos, ki chapatak tabaw chakey a batahen gatos, as kan abaw toray na dyaten. ⁹ On, do nakarahan, do dyi ko pa kaawātan so chakey a batahen linteg, naybibyay ako a batahen ko a abo gatos ko. Ki do nakapakaāwat kwaw so chakey naya batahen no lintegaya, naboya ko naw karahet ko, ta naboya ko naw gatos kwaw. As no bānag no nyaya, ki kadiman ko, ta nawriw naikeddeng a dōsa ko. ¹⁰ Ta iyaw lintegaya a nairanta a manoroh so byay a abos pandan, ki iyayaw nanoroh dyaken so kadiman, ta magtongpal akwabaya do linteg. ¹¹ Ta akmay inosar no gatos lintegaya a mangallilaw dyaken tan myan dana do aktokto ko a maganay ako a magtongpal. Ki no kaoyodan na, nagtongpal akwaba do lintegaya, as kan do dawri, pinalongo na yaken no gatos a mangay do dōsa ko a kadiman.

¹² Dawa, malawag a maboya ta a abaw dyido do lintegaya, ta yapo do Dyos. Ta tabo bilin na, ki masantwan, kosto, kan oltimo a maganay. ¹³ Ki an komwan, chakey nawri a batahen a iyaw maganayaya a linteg nanoroh dyaken so kadiman ah? Ay samna, engga! Ta iyaw gatos kwaw naynamotan kwa nadōsa so kadiman tan malawag a maboya iyaw oyod a pagtongpalan no gatos. Ta maynamot do gatos ko, binadyichid ko no maganayaya a linteg a nawriw inosar no Dyos a nangikeddeng dyaken a madiman, as kan maynamot do dyaya a linteg, malawag dana a maboya iyaw karahet no gatos ko.

No Gobat do Irahem no Tawo

¹⁴ Chapatak ta na a iyaw lintegaya, ki maganay, ta yapo do Ispirito no Dyos. Ki an yaken, ki tawo ako a maygaygatos, as kan akmay inadipen na yaken gatos. ¹⁵ Chasdaaw ko mismo a kaparin ko kan polos a dyi kwa maawatan. Ta siraw chapatak kwaw a maganay a kaparin a chakey ko a parinen, ki maparin ko saba. As siraw marahetaw a kaparin a ipsok ko, ki siraw maparin ko. ¹⁶ Ki an parinen ko

saw kaparin saya a chaskeh ko, nawriw pakaboyan so kapachitōnos ko do lintegaya a mangidarom dyaken, as kan ipaneknek ko kaganay na. ¹⁷ As dawa, yaken pabaw mamarin sya, an dya iyaw mismwaw a gatos ko a mangidoron dyaken.

¹⁸ Ta chapatak ko a maparin aba no katatawo ko a ipaparin dyaken maganay, ta maynana marahet. Batahen ko nyaya, ta aran chakey ko mamarin so maganay, ki alit na aba polos maparin ko. ¹⁹ Ta siraw maganay saw a chakey ko a parinen, ki sira paw dyi kwa parinen. As siraw marahetaw a chaskeh ko a parinen, ki nawri saw panmanmahen kwa pirmi a parinen. ²⁰ Ki an parinen ko saw chaskeh ko saya parinen, yaken pabaw mamarin sya, an dya iyaw mismwaw a gatos ko a mangidoron dyaken.

²¹ As dawa, maynamot dyirad dya saya mapariparin, nyaw natonngan ko: An chakey ko mamarin so maganay, myan marahet a mamalat dyaken. ²² Nya danaw kayayan ko, ta do makatayrahem a aktokto ko, chasoyot ko a parinen chadaw saw ni Apo Dyos. ²³ Ki iyaw chakey kwaya do kabyay ko, ki maparin aba, ta myan matarek a mangipamosposan a manggobat so chakeyaw no aktokto ko a iyaw katongpal na so chadaw ni Apo Dyos. Do dawri, iya dananchiw marahetaw a nangadīpen dyaken magtoray. As dawa, maygatos ako na. ²⁴ Ay-ay pīman! Kapakāsi ko pa, ta oltimo a malidyat nyaya a mapariparin dyaken! Sino paro makaisalākan dyaken do dyaya pakadosāan ko a kadiman a maynamot do gatos a nakaadīpenan ko? * ²⁵ Rakoh kapagyāman ko di Apo Dyos, ta maisalākan ako a maynamot di Jeso-Kristo a Apo ta!

As dawa, nya danaw kayayan ko sichangori: Do aktokto ko, ki rakoh kakey ko a magtongpal do linteg ni Apo Dyos, ki maynamot ta inadīpen kapaygaygatos inawan ko, nāw ko na maygaygatos.

8

No Kapaybibyay a Maynamot do Sidong no Ispirito Santo

¹ As dawa, sichangori, yaten a nachichasa dana di Kristo Jesus, ki polos a dyi ta na madōsa. ² Ta maynamot do panakabalin no Ispirito Santo a mangpabayoy so byay ta a maynamot do nakapachasa ta di Kristo Jesus, ki nawayawayaan ta na do bīlegaw no kapaygaygatos a mangalnelnet dyaten do pakadosāan ta a kadiman. ³ Maparin aba no linteg a wayawayaan tawotawo do panakabalin no gatos a maynamot ta matongpal dabaw bilin saya a myan do linteg. Ki iyaw dyaya naparin linteg, ki pinarin no Dyos a maynamot ta tinoboy naw mismo na a Anak a nangay do lōbongaya a nayanak a akmas gagāngay no tawo, ki abaw gatos na. On, indāton ni Kristo byay na a mangikāro so gatos dan tawotawo. Tan komwan, alkaben ni Apo Dyos kapangigpet no gatos dyirad tawotawo. * ⁴ Pinarin no Dyos nyaya tan maparin taw mabyay a malinteg do salapen na a akmas chakey naw a batahen do linteg. On, maparin nyaya, an dyi ta monot do chakey no inawan, basbāli a nonolay ta pakono iyaw Ispirito Santo a mangipangōlo dyaten do tābo kabyay ta. ⁵ Siraw maybibyay saya a mangononot so chakeyaya no inawan, ki nawri danaw yanan aktokto da. Ki siraw maybibyay saw do chakeyaw no Ispirito, syimpri, nawri danaw chichwasen da do kabyay da. ⁶ An nawri danaw iktokto taw chakey no inawan, nachisyay ta na do Dyos, as kan kadiman danaw pachipandan na. Ki an onotan taw chakey no Ispirito Santo, palongohen na yaten do abos pandan a byay kan kapachikapya do Dyos. ⁷ Ta an paitorayan asa tawo do chakey no inawan, mayparin a kabōsor no Dyos. Masigorādo a anohdan

* **7:24** 7:24 Mana “Sino paro makaisalākan dyaken do dyaya chakey no inawan a mangidoron dyaken do abos pandan a kadiman?” * **8:3** 8:3 Rinawat ni Kristo solyaw no Dyos a maynamot dyaten. Isa 53:4-6; Mt. 20:28; Jn. 1:29; Roma 5:6-9; 2 Kor. 5:21; Gal. 3:13

nabaw chakey no Dyos, ta aba polos kabaelan na a magtongpal so linteg na. ⁸ Ta siraw mangonotaw so chakey no inawan da, polos danchi a dya mahwahok Dyos.

⁹ Ki an inyo sichangori a kakakteh, an oyod a myan dyinyo Ispirito no Dyos, maybibyay kamo paba a mangonotaw so chakey no inawan nyo, an dya maybibyay kamo a akmas chakeyaw no mapawnonotaya dyinyo a Ispirito. As dawa, naknakmen nyo a aran sino a kabwan Ispirito ni Kristo, ki abas Kristo dya, ta dyira naba. ¹⁰ Ki an myan si Kristo dyinyo, ki aran mabata dana a nadiman kamo a maynamot do gatos, ki sibibyay paw ispirito nyo maynamot ta nayparin kamo na a malinteg do salapen no Dyos. ¹¹ An nāw na dyinyo no Ispiritwaya no Dyos a napagōngar si Kristo Jesus, iyanchiw nya Ispirito manoroh so abos pandan a byay do mahtaya a inawan nyo.† On, maparin nyaya a maynamot do panakabalin no Ispiritwaya no Dyos a myan dyinyo.

¹² As dawa, kakakteh, myan pagrebengan ta, ki iyabaw kabibyayaw a monot do sīgod a dadakay ta a chakey no inawan. ¹³ Ta syrto a madiman kamo an maybibyay kamo a akmas chakeyaw no inawan. Ki an maynamot do sidong no Masantwanaya a Ispirito tan tadyichokodan nyo marahet saya a dadakay nyo, myan anchiw byay nyo a abos pandan. ¹⁴ Anak no Dyos tabo a pawnoten no Ispirito no Dyos. ¹⁵ Ta iyaw intoroh no Dyos a Ispirito dyinyo, ki adīpenen nabaynyo kan bakbaklen nabaynyo a akmas nagtaltalkan nyowaw do nakarahan, basbāli a payparinen naynyo a anak no Dyos. As dawa, maynamot do panakabalin no Ispirito no Dyos, maparin dana a machiāmang ta do Dyos. ¹⁶ Nachasa dana do ispirito taw Ispirito no Dyos a mangipakatoneng a yaten anak na. ¹⁷ Changori, maynamot ta anak na yaten, rawaten tanchiw kapikapyahen na saw a bindisyon a iyaw insagāna naw dyirad tawotawo na. Masaw a mairāman ta panchi do kinapikapyā naw a dyiran Kristo. On, rawaten tanchiw nya saya, ta an matahaman ta saw nakalidyatanaw ni Kristo, ki mairāman tanchi do gloria na.‡

Iyaw Mangayaw Anchi a Glorya Na

¹⁸ Masigorādo ko a maparin aba pachiparihwen kalidyatan ta saya sichangori kan iyaw makaskasdāawaw a kayayan a itoroh nanchi no Dyos dyaten. On, ta maikari saba pagparihwen. ¹⁹ Ta tabo naparswa a sibibyay kan abos byay, ki taywara dana ahahayen daw no kapanawag no Dyos siras anak na a machirapa do gloria ni Āpo Jesus. ²⁰ On, siraw tabo nyaya a parswa no Dyos, ki akmay maitored da paba iyaw kayayan da a abos sinpaspangan. Ta nabay sa a maynamot aba do bokbōkod da a pagayatan, an dya maynamot do pangeddeng ni Āpo Dyos.§ Ki aran komwan, myan paw hahawen da. ²¹ On, myan namnāma maynamot ta myan anchiw araw a mawayawayaan sa a yapo do karārayawanaya a minbahod sira, kan mairāman sanchi do makaskasdāawaw a kalibryan dan anakaya no Dyos. ²² Ta aran sichangori, ki chapatak ta a no tabo a pinarswa ni Āpo Dyos a yapo do kaychowa pa a manda sichangori, ki akma say magas-asog do lidyat da. On, myan lidyat da a akmas magpasikalaw a maymanganak. ²³ Ki siraba lang, ta aran yaten a yanan Ispiritwaya no Dyos a iyaw dāmwaya a sāgot no Dyos dyaten, ki magas-asog ta do irahem no aktokto ta do kayan taya a mangnanaya di Āpo Dyos a mapayparin dyaten a anak na. Nanayahen ta paw kapakaro na dyaten do maygaygatos saya a inawan tan myan anchi dyaten bayo a kayayan a aba polos so pakapilāwan.

²⁴ Iyaw nyayaw hinahaw ta a nakayapo do nakaisalākan taw. On, myan paw namnāma ta, ta an maboya ta naw hahawen taw, mabata paba a namnāma. Namna! Aryoriw manghahaw so natongpal dana? ²⁵ Ki an dyi pa matongpal as hahawen ta na, sigorādo a maānos ta a omnanaya syaw.

† 8:11 8:11 1 Kor. 15:51-54 ‡ 8:17 8:17 Jn. 16:33; 17:22; 2 Tim. 2:12; 1 Ped. 4:13; Pal. 3:21 § 8:20 8:20 Inokom no Dyos aran tana do chimpon gatos ni Adan. Gen. 3:14-19

No Kapangābak Ta di Kristo

²⁶ Iyaba lang namnāma tayaw somidong dyaten, an dya iya paw Ispirito no Dyos, ta makapsot kapanganohed ta, as kan chapatak tabaw kosto a kapaydasal. Ki aran komwan a masalanga ta, ki iyaw Ispiritwaw no Dyos omakdakdaw do Dyos siras dyi ta saya mapabata a akdakdawen ta. ²⁷ Syimpri, chapatak ni Āpo Dyos tābo myan do aktokto no tawotawo, as kan komplito kapakaāwat na so myanaw do aktokto no Ispirito, ta pangdakdaw na saw tawotawo sigon do chakeyaw no Dyos.

²⁸ Chapatak ta pa a tabo a mapariparin dyirad madawaw so Dyos a natawagan sigon do mismo a panggep na, ki payparinen naw nya saya a para do kaganayan da.

²⁹ Ta siraw pinidi paw no Dyos kaychowa, ki inkeddeng na a mayparin sa pakono a akdaw mismo a Anak na a si Jesus tan mayparin si Jesus a katotonngan dyirad āro saya a kakakteh. ³⁰ Siraw nyaya a inkeddeng ni Āpo Dyos, ki tinawagan na sa a manganohed dya. Siraw nya tinawagan na, ki inbidang na pa sa a malinteg do salapen na. Tod na saba lang a pinalinteg, an dyi pa myan intoroh na a pinakadyira da do gloria na.

No Adaw no Dyos a Myan di Kristo Jesus

³¹ Āngo mabata tad dyaya? An si Āpo Dyos myan dyaten, sino paro makaitored a mangrārayaw dyaten? ³² Insinyat nabaw mismo a Anak na, basbāli a inparābor na a nangay a nadiman do kros a maynamot dyaten a tabo. Aysa! An komwan, sigorādo a maparin na itoroh dyaten machita ta tan maisalākan ta a tabo.

³³ Sino paronchiw makaidarom kan makaibahey a myan gatos da no pinidi saya no Dyos? Aba, maynamot ta no Dyos a mismo a nangikeddeng a abo gatos ta do salapen na! ³⁴ On, an si Āpo Dyos danaw mismo a mangpalinteg dyaten, sino paro makaitored a mangokom dyaten? Aba! Ta si Kristo Jesus, ki nadiman do kros a nangikāro so gatos ta. Kan iyaba lang nakadiman na, ta nagōngar pa a nangay a nachidisna do makanawan ni Āpo Dyos, as kan nāw na daw a mapaychaychayya so tawotawo kan Dyos. ³⁵ As dawa, aryoriw makaparin a mapasyay dyaten do adaw ni Kristo? Aba! Ta mapasyayori no riribok mana lidyat, kapangidadanes, apteng mana kapobri, karārayawan mana kadiman? Polos! ³⁶ Ta myan naitolas do Masantwan a Tolas a kāna,

“Maynamot do kapanganohed namen dyimom Āpo,
maychaychasyan a salasalapen namen kadiman.

Akmaw naibidang kami na karniro a maparti.”*

³⁷ Ki aran myan saw nyaya, ki sigorādo a komplito danaw kapangābak ta a maynamot dya a madaw dyaten. ³⁸ Ta syirtwen ko a abaw makapasyay dyaten do adaw na. On, aran kadimanan ta mana kalidyatan do byay ta, aran myan pa saw anghil a mangay mana aran siraw dyaw a boya a myan so panakabalin, aran siraw myan dana sichangori mana siraw mangay anchi, mana aran āngo a myan so panakablin,† ki aba polos makapasyay dyaten a yapo do dyaya. ³⁹ On, aran āngo myan do hanyit mana myan do lōbongaya, mana polos anchi a abo dyirad naparswa sayaw makapasyay dyaten do adaw no Dyos a iyaw dyira ta naya a maynamot di Kristo Jesus a Āpo ta.

9

No Dyos kan Siraw Tawo a Pinidi Na

¹ Myan paw chakey ko a ibahey dyinyo, as kan no ibahey ko, ki oyod, ta tawo na yaken Kristo. On, maybayataw akwaba, ta intorayan Ispirito Santo aktokto ko,

* 8:36 8:36 Sal. 44:22; 1 Kor. 15:31 † 8:38 8:38 Epe. 1:21

as kan iyaw mangpaneknek a abaw bayataw ko. ² Iyaw chakey ko a ibahey, ki taywara maliday ako, as kan mapenpen kwabaw kaliday no aktokto ko a maynamot do kangsa ko dyirad kapayngay ko saw a Jodyo. ³ Oltimo a rakkoh kakey ko a maisalākan saw Jodyo a nakayakayapwan ko. Ta an maparin sawen, ayket, aran yaken danaw maybadiw a mabay do Dyos kan pasyayen na yaken di Kristo a maynamot dyira, basta maisalākan sa. ⁴ Iyaw kapangdidiw ko a maynamot dyira, ki kosto a maynamot ta sira, ki Israelita sa a pinidi no Dyos a mayparin a anak na. Inpaboya no Dyos dyiraw kararanyagan a gloria na.* Nachitōlag pa dyira, kan intoroh na dyiraw linteg na. Myan pa dyiraw timplowaw a yanan a pagdaydayāwan do Dyos. Rinawat da paw kari no Dyos dyira.† ⁵ Maidaydāyaw paw kapoonan da saw. An maynamot di Kristo aket, kabagyan da pa an maynamot do katawo na, as kan iya paw Dyos a mismo a mangitoray do tabo! Maidāyaw pakono a abos pandan! Oyod nyaya, Amen.

⁶ Ki chakey naba batahen chirin kwaya dya a dyi a nagtongpal si Āpo Dyos do kari na dyirad Israelita saw. Maynamot ta tabo aba tawotawo a naiyanak do kapotōtan Israel, ki pinidi no Dyos a oyod a tawotawo na. ⁷ As tabo aba kapotōtan ni Abraham, ki nabigbig a oyod a kapotōtan na. Ta nyayaw binata no Dyos di Abraham, “Si Isaak pakayapwan kapotōtan mo saw a inkari ko.”‡ ⁸ No chakey na batahen dya, ki inbidang aba no Dyos tabo a naiyanak a kapotōtan ni Abraham a anak no Dyos, an dya siraw naiyanakaw lang sigon do karyaw no Dyos. ⁹ As an maynamot do karyaya, ki myan naitolas do Masantwan a Tolas a kāna, “Anchan marapit no naitoding a chimpo, maybidi akonchi dyimo. Do dawri, ki maymanganak anchi si Sara so mahakay.”§

¹⁰ Nawri aba lang, ta aran siraw singin saya mahahakay a anak ni Rebekka, ki asaw āmang da a iya si Isaak a kapoonan ta. ¹¹⁻¹² Iyaw nyayaw nangipaboyan no Dyos a iyaw nakapidya no asa dyira, ki naitōnos do chakey naw. Ta binata no Dyos di Rebekka, “Iyanchiw matonengaw, ki magsirbi do ādyenaw.”* Inbahey no Dyos nyayad sakbayaw no kaiyanak da, kan abo paw pinariparin da marahet mana maganay. Tan komwan, maynamot aba do kaparin panawagan no Dyos, an dya maynamot do chakey naw lang.

¹³ Ta akmas naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna, “Chinadaw ko si Jakob, ki inipsok ko si Esaw.”†

¹⁴ Āngo mabata ta sichangori? Malinteg aba si Āpo Dyos? Samna, engga! ¹⁵ Ta myan binata ni Āpo Dyos di Moyses do kaychowa a kāna, “Chāsi ko sa lang chakey ko saw. Masaw a machipangdidiw ako lang dyirad chakey ko saw a pachipangdidiwan.”‡

¹⁶ As dawa, abaw maparin tawo tan rawaten daw kāsyaya no Dyos, ta si Āpo Dyos lang makatoneng a mangibasar do chakey na. ¹⁷ Myan pananahan ko, ta myan binata ni Āpo Dyos di Paraon do Egipto kaychowa paw a naitolas do Masantwan a Tolas a kāna, “Sigon do mismo a pinanggep ko, ki pinayparin koymo a āri tan osaren koymo a mangipaboya do tawotawo so panakabalin ko kan mangipakatoneng so ngaran ko do tābo lōbongaya.”§

¹⁸ As dawa, an komwan, chāsi no Dyos saw chakey naw a chāsi, as siraw chaskeh naw, ki paypatwahan naw aktokto da.

Iyaw Soli kan Adaw no Dyos

¹⁹ Sichangori, myan ngatanchiw asa dyinyo a makabata dyaken a kon nyo, “Na, an komwan, āngo ta myan paw madongso ni Āpo Dyos a karahet no tawo? Sino paro makaitored a mangkontra so chakeyaw no Dyos?”

* **9:4** 9:4 Eks. 19:18; 40:34-38 † **9:4** 9:4 Eks. 19:5-8 ‡ **9:7** 9:7 Gen. 21:12. Si Ismael a pōtot ni Abraham, ki nairāman aba do kari. Masaw si Esaw. § **9:9** 9:9 Gen. 18:10 * **9:11-12** 9:11-12 Gen. 25:23 † **9:13** 9:13 Mal. 1:2-3 ‡ **9:15** 9:15 Eks. 33:19 § **9:17** 9:17 Eks. 9:16

²⁰ Ki anchi kamo ah! Ta an komwan kapaychirin nyo, sino ka ta dawa, a omatbay so Dyos? Ta abaw angang a makabata sya do namarinaw sya a, “Āngo ta pinarin mo yaken a komwan?”*

²¹ Ta no mamariparin so angang, syimpri myan toray na a mangpōtar so chakey naw a pōtaran sya. Myan pa dyaw pangeddeng an magtimpla so asa lang a katimplaan, as kaparin na sya dadwa angang. As iyaw asaw, ki kapintasen na, as kan osaren na do masisita a kakpekpehan. Ki iyaw asaw, ki sinsinan lang, as kan osaren na do gagāngayaw a kaosaran na.

²² Komwan si Āpo Dyos, ta myan kalintegan na a omparin so sigon do chakey na parinen. Ta an chakey na ipaboyaw soli na kan panakabalin na a mangdōsa so tawotawo a insoli na a maynamot do gatogatos da, ki maparin. Ki an chakey na panarohen ānos naw dyira, ayket, sino ta a mapagatos sya? ²³ Ta pinarin ni Āpo Dyos nyaya a kaānos na tan ipakatoneng naw makaskasdāaw a kadyos na dyirad tawotawo a inkeddeng na a napaboyan so kāsi na. On, nya sīgōd insagāna na a parinen dyira tan machirāman sa do taywaraw so kaganay a byay do glorya na.†

²⁴ On, yaten nawri a tinawagan na, kan yaten aba lang a Jodyo, an dyi pa siraw dyaw a Jodyo. ²⁵ Akmas binata no Dyos do librowaw ni Oseas a kāna,

“Siraw tawotawo saw a dyi kwa dyira do nakarahan,
ki tawagan ko na sanchi a tawotawo ko.

Siraw dyi kwaw a chinadaw do nakarahan,

ki batahen ko na sanchi a chadaw ko sa.”‡

²⁶ “Do logaraw a binatan ko dyira a sira, ki tawotawo ko saba, ki dawrinchiw tawagan ko sira a anak no sibibyay a Dyos.”§

²⁷ Inngengey pa ni Isayas a maynamot dyirad tawotawo saw a kapotōtan ni Israel a kāna, “Aran akmay kāronchi no anay do kanayan kāron kapotōtan ni Israel, ki tomaytayisa sanchiw maisalākan. ²⁸ Ta oyod a mangay anchi si Āpo Dyos a mangokom so tawotawo do lōbongaya, as kan malisto kan komplitonchiw kapangokom na.”*

²⁹ Inpadto pa ni Isayas nyaya a kāna, “Ta an dyi na tinokos ni Āpo Dyos a Manakabalin do Tābo kadwan saw a kapotōtan ta a akmas binyi taw, aysa, sigorādo a akma tas tawotawo saw a nakset do syodad saw a Sodoma, kan ari ta na nabo a akmas tawotawo saw do Gomorra.”†

Siraw Jodyo Saw kan Iyaw Maganay a Dāmag

³⁰ Āngo mabata ta a maynamot do dyaya? No paytābwan na, ki nyaya: Siraw Dya-Jodyo, ki aran dyi da chinichwas nayparin a malinteg do salapen no Dyos, ki alit na a napalinteg sa a maynamot do nakapanganohed da. ³¹ Ki siraw Jodyo saw, aran inpasnek daw nakatongpal da so linteg tan mangpalinteg sira do salapen no Dyos, ki polos a dyi da nasarakan, ta natongpal dabaw lintegaw. ³² Āngo ta dyi sa napalinteg? Naon, ata, chinichwas daba a maynamot do kapanganohed da, an dya maynamot do bōkod da a nannget nangtongpal so linteg. On, nayparin si Kristo dyira a akmay bato a pakachichadan da. ³³ Akmas naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna,

“Chiban nyo! Napatnek ako do token a Sion so bato

a pakachichadan mana pakadodogan dan tawotawo.

Ki an myan manganohed do nyaya a tawo a mabata a bato,

ki polos anchi a dya masnesnekan.”‡

* **9:20** 9:20 Isa. 29:16; 45:9; Jer. 18:6; 2 Tim. 2:20 † **9:23** 9:23 Roma 8:28-30; Epe. 2:10 ‡ **9:25** 9:25 Ose. 2:23 § **9:26** 9:26 Ose. 1:6, 8-10 * **9:28** 9:28 Isa. 10:22-23 † **9:29** 9:29 Gen. 19:24-25; Isa. 1:9 ‡ **9:33** 9:33 Isa. 8:14; 28:16; Mt. 21:42; Roma 10:11. No chakey na batahen Sion, ki “Jerusalem,” as kan maynamot ta chinasked dan Jodyo saw si Jesus, ki akmay nadodog sa.

10

No Kaisalākan Ta a Maynamot do Kapanganohed

¹ Kakakteh, taywaraw kakey ko a maisalākan saw kapayngay ko saw a Jodyo, kan sipapasnek kaidasadasal ko sira do Dyos tan maisalākan sa. ² Ipaneknek ko a sipapasnek sa a magdaydāyaw do Dyos. Ki sayang, ta iyaw nawri a kapasnek da, ki maitōnos aba do chakeyaw no Dyos, ta kosto abaw kapakaāwat da. ³ Ta do dyi daw a kaawātan so oyodaw a nakapangpalinteg no Dyos so tawotawo, ki napatnek sas bokbōkod da a pakapalinteg. As dawa, nyaw naynamotanaya a dyi sa magpaitoray do kapangpalinteg no Dyos siras tawotawo na. ⁴ Ta si Kristo, iyaw pachipandan linteg. On, maynamot ta tinongpal na tabo chakey na batahen do linteg, linteg pabaw onotan tawotawo tan mapalinteg sa do salapen no Dyos, an dya maynamot lang do kapanganohed da di Kristo.

No Kaisalākan, ki Maitoroh do Aran Sino

⁵ Nyayaw intolas ni Moyses a maynamot do kapagtongpal no tawotawo do linteg tan maibidang sa a malinteg do salapen no Dyos. Intolas na a kāna, “Aran sino a makatongpal so tābo linteg, ki nawrinchiw panghapan na so byay na a malinteg do salapen no Dyos.”* ⁶ Ki an maynamot do kapangpalinteg no Dyos so tawotawo a maynamot lang do kapanganohed di Kristo, ki myan matarek a naitolas do Masantwan a Tolas a kāna, “Iktokto nyo aba an ‘Sino makangay do hanyit?’ a manawag di Kristo tan gomchin do lōbongaya,” ta gominchin dana. ⁷ Masaw a, “Iktokto nyo aba an ‘Sino makagchin do yanan daw no nadiman?’ a mangay a manghap sya,” ta tayoka danaw nakapagōngar na. ⁸ Ki nya paw naitolasaw do Masantwanaya a Tolas a kāna, “Iyaw chirin no Dyos, ki omyan dana dyinyo, ta myan dana do aktokto nyo, kan maydamnay nyo na a ipodno.”† Iyaw nyaya a chirin ni Āpo Dyos, ki iyaw inkasaba namenaya dyinyo a kon namen: ⁹ An ipodno nyo do salapen tawotawo a, “Si Jesus, ki iyaw Āpo no tabo,” as kan manganohed kamo na do aktokto nyo a pinagōngar no Dyos, maisalākan kamonchi. ¹⁰ Ta an manganohed ta do aktokto ta, mapalinteg ta na do salapen no Dyos. As an ipodno taw kapanganohed ta a maynamot di Jesus, maisalākan tanchi. ¹¹ Ta akmas nya a naitolas dana do Masantwan a Tolas a kāna, “Aran sino a manganohed dya, ki polos anchi a dya masnesneskan.”‡ ¹² No chakey a batahen nyaya, ki apabaw naytarkan Jodyo kan Dya-Jodyo, ta asa lang Āpo ta a tabo, as kan masinyat aba a manoroh so kāsi na dyirad tabo a machikakaāsi dya. ¹³ Ta myan naitolas do Masantwan a Tolas a kāna, “Aran sino a mangdaw so kāsi no Dyos, ki maisalākan anchi.”§

No Kabo no Pambar Dan Jodyo Saw

¹⁴ Ki maypāngo paro kapangdakdaw no tawotawo do Dyos, an dyi pa sa manganohed dya? Masaw a maypāngo paro kapanganohed da, an dyi da pa madngey chirin no Dyos? Kan sino mangadngey an abo mangikasaba so chirinaya no Dyos dyira? ¹⁵ Kan maypāngo kayan mangasaba an abo matoboy? Ki no kaoyodan na, ki ari dana saw natoboy, ta akmas naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna, “Taywaraya maganay kangay daya mangiyangay so Maganay a Dāmag!”* ¹⁶ Ki an maynamot do nya a Maganay a Dāmag, ki papere sa lang Jodyo a nanganohed do dawri. Ta akmas binataw ni Isayas a maynamot dyira a kāna, “Āpo, sino paro nanganohed do minsāhi namenaya a inpaltiing mo dyamen?”† ¹⁷ Dawa, malawag a maboya ta a manganohed abaw tawotawo, an dyi sa manma mangadngey. As no nawri a machita da adngeyen, ki iyaw Maganayaya a Dāmag a maynamot di Kristo.

* **10:5** 10:5 Leb. 18:5; Gal. 3:12 † **10:8** 10:8 Deot. 30:10-14 ‡ **10:11** 10:11 Isa. 28:16; Roma 9:33 § **10:13** 10:13 Joel 2:32 * **10:15** 10:15 Isa. 52:7; Epe. 6:15 † **10:16** 10:16 Isa. 53:1

18 Sigōro, maparin a iyahes ko do aktokto ko: Oyod paro a nadngey dan Jodyo saw minsahyaya? Ay samna! Sigorādo a nadngey da. Ta myan paw naitolas do Masantwan a Tolas a kāna,

“No inchirichirin dan nanoboy saw,
ki nadngey dan tawotawo do tābo lōbongaya,
as kan nakarapit minsāhi da do tabo mateng saya a tanatana.”‡

19 An komwan, myan paw asa a iyahes ko: Maawātan dabawri no Jodyo saw, dawa, inkaskāso dabaw minsāhyaya? Ta aran siraw dyaw a Jodyo, ki naawātan da. Pāngo narananchi dyirad Jodyo saw? Si Moyses danaw makatoneng a mangatbay syay a maynamot do intolas naya a kāna,

“Pangimōnen konchinyo do matarek a nasyon a Dya-Jodyo.

On, pakasolihen ko panchinyo do nasyonaya
a batahen nyo a dyi na chapatak a maynamot dyaken.”§

20 Ki mangamangay paw tored ni Isayas do nakapaibaheyaw syay no Dyos do tolas na do Masantwan a Tolas a kāna,

“Nadongso da yaken dyi saw a minchichwas dyaken,
as kan napaboya ako dyirad dyaw a nangdakdaw dyaken.”*

21 Ki an maynamot dyirad Jodyo, ki myan inpatolas ni Āpo Dyos do Masantwan a Tolas a kāna,

“Naychaychasaryan ako a mintawatawag so tawotawo ko saya
a masōkir kan masolpeng.”†

11

Iyaw Kāsi no Dyos Dyirad Jodyo

1 Yahes ko pa dyinyo: Pinawadin sawri no Dyos tawotawo na a Israelita? Engga! Ta aran yakenaw, ki Jodyo akwaw a asa kapotōtan Abraham, kan yapo do trībo ni Benhamin.* 2 Polos a dya pinawadin no Dyos tawotawo na a sīgod a binigbig na a dyira na. Chapatak nyo abawriw naibaheyaw do Masantwan a Tolas a iyaw maynamotaw do kapagrikلامo ni Elias do Dyos kaychowa so maikontra dyirad Israelita saw a kaidyan na? Iyaw nyaw binata na, 3 “Āpo, diniman da saw propīta mo saw, kan rinakrakrak da saw pangidātonan saw a pagdaydayāwan namen dyīmo. Asā ko naya nabidin, kan alit na pa a chakey da yaken a dimanen.”†

4 Ki āngo initbay no Dyos? Binata na dya, “Ari saw papito a rībo a binidin ko a tawotawo ko a dya nagdaydāyaw di Baal a bolto.”‡ 5 Komwan pa sichangori, ta myan saw kadwan a nabidin a Jodyo a pinidi no Dyos a dyira na maynamot do parābor na dyira. 6 On, pinidi na sa a maynamot lang do parābor na, as kan maynamot aba do kaparin daw. Ta an komwan, apabaw sīrbi no parābor no Dyos, ta aryoriw mabayādan a sāgot?

7 No chakey na batahen dya, ki sirabaw kārwan saw a Jodyo nakarawat so chinichwas daw a kinalinteg da, ta sira lang pinidyaw no Dyos nakasarak. As siraw kārwanaw dyira, ki rinohnwan ni Āpo Dyos katwaw no aktokto da. 8 Akmas naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna,

“Ta akmay pinakaycheh ni Āpo Dyos aktokto da kan kapakaāwat da.

Manda sichangori, aran myan mata da, ki makaboya saba.

Aran myan tadyinya da, ki makadngey saba.”§

‡ **10:18** 10:18 Sal. 19:4. No chakey na batahen do Salmo, ki tabo naparswa, ki mangpaneknek sa so panakabalin no Dyos. Ki do Roma 10:18, no chakey na batahen Pablo, ki iyaw Maganay a Dāmag, maynamot do panakabalin no Ispirito Santo, nakarapit dana do tābo lōbongaya. § **10:19** 10:19 Deot. 32:21 * **10:20** 10:20 Isa. 65:1

† **10:21** 10:21 Isa. 65:2 * **11:1** 11:1 2 Kor. 11:22-23; Pilp. 3:5-6 † **11:3** 11:3 1 Ār. 19:10, 14 ‡ **11:4** 11:4 1 Ār. 19:18 § **11:8** 11:8 Deot. 29:4; Isa. 29:10; Mt. 13:13-17

⁹ Asa pa, myan paw binata ni Āri Dabid do kaychowa a naitolas do Salmo a kāna, “Matiliw pakono sa do pagraragsakan daw a pagpipistaan a akmas natolo saw a manomanok mana naaridos saw a binyay tan madōsa sa a kosto.

¹⁰ Maypatwa pakono aktokto da tan dyi dana sa makaāwat, as kan maybobokot sa pakono a abos pandan do lidyat da.”*

¹¹ Yahes ko pa dyinyo: Do nakadodog daw no kārwan saw a Jodyo, maybangon sa pabawri? Syimpri! Ta maynamot ta naygatos sa, nangay kaisalākan dyirad dyi saw a Jodyo. Tan komwan, ki apālan da sa no Jodyo saw a maybidi do Dyos. ¹² Sichangori, iktokto taw nakadodogaya no Jodyo saya. Ta an rakoh iyaw bindisyon no Dyos dyirad matatarek saya a nasnasyon do lōbongaya a maynamot do gatos dan Jodyo saya, as kan maynamot do dyi da nangrawatan so hahawen daw a kinalinteg da, ki syimpri ad-adda pa mabindisyonan saw tawotawo an maisalākan sa a tabo Jodyo saw. Oyod abawriw?

No Nakaisalākan Dya-Jodyo

¹³ Changori, inyo a Dya-Jodyo paychirinan ko. Maynamot ta asa ako a apostol nyo, maparin ko a paykoykospag do salapen nyo tarabāko kwaya, ta oltimo a makadadaw nya pagrebbengan ko. ¹⁴ On, parinen ko komwan tan sakangwan omapal saw kapayngay ko saw a Jodyo. Tan komwan, ki myan anchiw maisalākan dyira. ¹⁵ Ta maynamot do nakatadyichokod das Dyos no Jodyo saya, ki nyaw naynamotan nakapaychapyan Dya-Jodyo kan Dyos. Ki an magbabāwi saw Jodyowaw, as kan mirwa dana sa rawaten Āpo Dyos, kayarigan na a nagōngar dana sa a yapo do kadimanan da.

¹⁶ Ta an maibidang a tawotawo no Dyos sa Abraham kan siraw kapoonan dan Jodyo, syimpri maparin pa dyamen sichangori a kapotōtan da. Ta siraw Jodyo, ki maiyarig sa do tināpay. Ta an maidāton do Dyos asa kakchid na, tābo dana, ki dyira dana no Dyos. Masaw a maiyarig saw Jodyo do asa kayo. Ta an maidāton yamot na do Dyos, dyira na pa no Dyos tabo sangasanga na. ¹⁷ Myan paw chakey ko a ibahey a maynamot do pangarigaya a kayo. Siraw Jodyo, ki akma say naab-abōnwan a kayo a mayngaran so olibo a napisang kadwan saw a sangasanga na. Ki do nakapisangan daw, ki myan nangay a nachitapang a sanga no bolaw a olibo a kayarig na dyinyo a Dya-Jodyo. Do dawri a naparin, nairāman kamo na a Dya-Jodyo do mabaknangaya a kabibyay namen a Jodyo, ta nachitapang kamo na do atngelihaw no naab-abōnwan a kayo no Dyos. ¹⁸ Ki an komwan, inyo a Dya-Jodyo, oyawen nyo abaw napisang saya a sangasanga. Ta āngo kono itangsit nyo an asa kamo lang a sanga, kan tod kamo pa nachitapang? Naknakmen nyo a inyo abaw mangdam so yamotaw, an dya inyo maybadiw a dāmen na.

¹⁹ Ki āngonchan batahen nyo a kon nyo, “Naon, ki napisang dana saw Jodyo tan patapangen na yamen Āpo Dyos do pamilya na.” ²⁰ Ki no atbay ko dyinyo ki, syimpri, oyod a napisang sa a maynamot do kabon anohed da. Ki inyo, pinatapang nabaynyo ni Āpo Dyos a maynamot do maganay a kaparin nyo, an dya maynamot lang do kapanganohed nyod Kristo Jesus. Dawa, maykoykospag kamo aba, kan kakakey nyo aba. ²¹ Ta an dyi pa chināsi no Dyos mismo saya a sangasanga a nakaiyarigan dayan Jodyo saya, pāngo narananchi dyinyo an kawayakan nyo kapanganohed nyo dya? ²² As dawa, kananakmen nyo nyaya a myan kāsi kan soli no Dyos. On, myan soli no Dyos dyirad nangtadyichokod saw do kapanganohed a akma siras Jodyo saw. Ki aran komwan, myan paw maboslon a kāsi no Dyos dyinyo a Dya-Jodyo an tongtongen nyo kapanganohed nyo dya. Ki an tadyichokodan nyo, aran inyo, ki mapisang kamonchi a machirapas do solyaw no Dyos. ²³ Aran siraw Jodyo saw a napisang dana, an

* **11:10** 11:10 Sal. 69:22-23

magbabāwi sa a manganohed, mapaybidi sanchi do dānaw a yanan da maynamot ta myan panakabalin no Dyos a mapabidi sira an manganohed sa.

²⁴ Ta inyo a Dya-Jodyo, ki maiyarig kamo do napisangaya sanga no bolaw a kayo, as kan maiparit do linteg kapachitapang nyo do naabōnwanaya a olibo. Ki an komwan, ad-adda pa maydaydamnay iyaw kapabidi ni Āpo Dyos so sīgod saw a sangasanga do naabōnwanaya kayo a maiyarig dyirad Jodyo saw do sīgodaw a yanan da.

No Adaw no Dyos do Tabo a Tawotawo

²⁵ Kakakteh, ariw naitayo a chakey ko a matonngan nyo tan sakangwan dyi nyo a ipangas bōkod nyo a pangarkolwan. No palimedaya, ki iyaw nya: Myan anchiw pachipandan kasōkir daya no Jodyo saya, ki nawrinchiw kangay na dyira an makomplito danaw bidang da no Dyi saw a Jodyo a manganohed di Kristo. ²⁶ On, nawri danaw pangeddeng ni Āpo Dyos tan maisalākan sanchiw tabo a Jodyo a akmas naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna, “Yaponchi do Sion† Mangisalākan,

kan abohen na sanchi a tabo marahet do kapotōtan ni Jakob.

²⁷ Komwan anchiw kapachitōlag ko dyira anchan pakawanen ko sa.”‡

²⁸ Maynamot ta chinasked dan Jodyo Maganay a Dāmag, nayparin dana sa kabōsor no Dyos, ki nawriw chansa nyo a Dya-Jodyo a mangrawat so kaisalākan nyo. Ki aran komwan kayayan Jodyo sichangori, chadaw pa sa ni Āpo Dyos a maynamot do kari naw dyirad kapoonan da saw. ²⁹ Iyaw karyaya ni Āpo Dyos a mamidi so tawotawo na, ki polos a dya matadyan, ta mahodyihodyi aba do plāno na a manoroh so sāgot na dyira. ³⁰ On, inyo a Dya-Jodyo, ki inanohdan nyo abaw Dyos do nakarahan. Ki sichangori, narawat nyo naw kāsi no Dyos maynamot do dyi daya a panganohdan no Jodyo di Kristo. ³¹ Masaw, siraw Jodyo saw, ki ari pa sa dya manganohed do Dyos. Ki maynamot ta nanganohed kamo a Dya-Jodyo, nawrinchiw kayokayan da a mangrawat so kāsi no Dyos a akmas rinawat nyo. ³² Ta inpalōbos no Dyos a tabo a tawotawo, Jodyo kan Dya-Jodyo a nayparin dana a adīpen no gatos tan myan ōras na a mangipaboya so kāsi na dyirad tabo tawotawo do lōbongaya.

No Kapagdāyaw ni Pablo do Dyos

³³ Maidāyaw si Āpo Dyos, ta somawasawayayaw kāsi no Dyos dyirad tawotawo! Taywaran matokod sīrib na kan kapatak na? Sino paro makailawlawag so inkeddeng na, kan sino paro makaāwat so inranta na? ³⁴ Akmas naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna,

“Aryoriw makapatak so aktokto no Dyos?

Sino paro makaparin a mangbagbaga sya?”§

³⁵ “Aryoriw makaparin a manoroh do Dyos so machita a tādyan Dyos?”*

³⁶ Ta iyaw namarswa so tabo, kan mabyay sa tabo a maynamot dya, as kan iya paw padayāwan da. Madaydāyaw pakono Dyos a abos pandan! Amen.

12

No Bayo a Byay di Kristo

¹ As dawa, kakakteh, pakaolit ko nya a ibahey dyinyo a maynamot do rakohaya a kāsi no Dyos dyaten: Iparawat nyo pakono inawan nyo a sibibyay kan masantwan a dāton do Dyos a nāw na makahwahok dya. Iyaw nyayaw oyod a kapagdaydāyaw a

† **11:26** 11:26 “Sion” mana “siraw Jodyo saw a kapotōtan Jakob.” Ki si Jakob, ki iyaw apōko ni Abraham. ‡ **11:27** 11:27 Sal. 14:7; Isa. 27:9a; 59:20-21; Jer. 31:31-34 § **11:34** 11:34 Isa. 40:13; Jer. 23:18; 1 Kor. 2:16 * **11:35** 11:35 Job 41:11

machita a onotan nyo. ² Machalit kamo aba do marahet saya a dadakay no tawotawo do lōbongaya, basbāli a ipalōbos nyo a si Āpo Dyos mangpabaya so tābo katawo nyo kan tābo aktokto nyo.* Tan komwan, matonngan nyo a maganay iyaw koskostwaw a chakey no Dyos. On, an komwan, chapatak nyonchi a tabo maganay kan kosto, kan makahwahok do Dyos.

³ Sichangori, maynamot do toray kwaya a asa a apostol a intoroh ni Āpo Dyos a pagrebbengan ko, ibahey ko a katakatayisa dyinyo iyaw nyaya: Idāyaw nyo abaw inawan nyo a matwatohos kan gagāngayaw a katatawo nyo, basbāli a pirmi kamo pakono a mapakombaba do kapangtokto nyo. Iktokto nyo aba a arwāro kasiriban dyinyo kan oyodaw a intoroh ni Āpo Dyos sigon do kapanganohed nyo. ⁴ Sigod a chapatak nyo a āro partis no inawan nyo, ki matatarek kaosar da. ⁵ Komwan ta. Aran āro ta na a manganohed di Kristo, ki maynamot ta nachikāmang ta na dya, nayparin ta na a akmas asaw a inawan na. Kāda katakatayisa dyaten myan bōkod ta a rebbeng, ki alit na, nagkakāmang ta a akmay asa kainawan tawo. ⁶ As dawa, machita a osaren taw no matatarek saya a insāgot no Dyos do kāda asa dyaten a yapo do parābor na. An kapangipakatoneng so inpaltiing no Dyos myan a sāgot no Dyos dyinyo, machita a parinen nyo a machitōnos do kapanganohedaya myan dyinyo. ⁷ An kapachisidong chapatak nyo, sigi, ipasnek nyo somidong. Ki an kapangnanawo, mangnanawo kamo a maganay. ⁸ An kapamagbaga, sigi, mamagbaga kamo so kapayngay nyo a tawo. An myan sāgot a kadādam dyinyo, ki manoroh kamo a siboboslon. An iyaw sāgot ni Āpo Dyos dyinyo, ki mangipangōlo, mangipangōlo kamo pakono a sipapasnek. No myan dyinyo so panakabalin a somidong dyirad makakāsi, ki parinen nyo pakono a siraragsak.

⁹ Madaw kamo pakono a yapo do makatayrahem a katatawo nyo. Ipsok nyo marahet, as kan nāw na igpet nyo maganay. ¹⁰ Maypaypairot pakono kapaysin-aadaw nyo a makakakteh di Kristo. Padayāwan nyo kadwan dyinyo, kan ibidang nyo a masissisita sa kan inyo. ¹¹ Maysadosadot kamo aba do kapagsiribi nyo di Kristo, basbāli a ipasnek nyo a yapo do tābo ayit kan kapangtokto nyo. ¹² Maybibyay kamo a masoyot do kayanaya no hahawen nyo di Kristo. Anōsan nyo saw lidyat, as pirmi kamo a maydaydasal. ¹³ Iwaman nyo pakono kapanoroh nyo do kakakteh nyo saw do kapanganohed a makachita, as nāw nyo a ipaboya a managpadagos kamo.

¹⁴ Abayen nyo sabaw mangidadanes dyinyo ah, basbāli a machita a paydasal nyo sa tan chāsi san Āpo Dyos a bindisyonan. ¹⁵ Machipagraghsak kamo pakono dyirad kakakteh di Kristo a masoyot. Masaw a machipagmamayo kamo pakono dyirad magmamayo. ¹⁶ Magtotōnos kamo pakono do kapangtokto kan adaw nyo. Maykoykospag kamo aba, basbāli a machisit kamo dyirad makasyāsi a tawotawo. Hahawen nyo aba a inyo lang kasisiriban.†

¹⁷ Bahsen nyo aba a pamarinan so marahet aran sino a namarin so marahet dyinyo.‡ Nawri pakono igaget nyo a parinen maganay tan abo pakadilawan nyo do salapen da no tawotawo. ¹⁸ Parinen nyo mandad maparin nyo a maybibyay a machikapya dyirad tabo tawotawo. ¹⁹ Inyo a sīt ko a chadaw ko, mamahes kamo aba polos do mamarinaw so marahet dyinyo, basbāli a nonolay nyo sa, ta makatoneng dananchiw solyaw no Dyos a ombahes sira. Ta myanaw naitolas do Masantwan a Tolas a kāna, “Yaken anchiw mamahes, kan bahsen ko sanchi,”§ kānan Āpo. ²⁰ On, mamahes kamo aba, basbāli a tongpalen nyo no myanaw do Masantwan a Tolas a kāna, “An mapteng kabōsor mwaw, ki pakanen mo. An mawaw, ki paynomen mo. Ta an parinen mo

* **12:2** 12:2 Epe. 4:23 † **12:16** 12:16 Prob. 3:7 ‡ **12:17** 12:17 Prob. 20:22; 24:29; Mt. 5:11-12; Roma 12:19 § **12:19** 12:19 Deot. 32:35

komwan, ki somken anchi dyaw kasnek na.”* ²¹ Magpaābak kamo aba do marahet, basbāli a paybadiwen nyo pakono a abaken a maynamot do maganay a kaparin nyo.

13

No Kapagtongpal Nyo do Linteg no Gobyirno (Tito 3:1; 1 Ped. 2:13-17)

¹ Machita a mapaitoray ta a tabo a tawotawo do magtotoray saya do gobyirno. Abaw toray da, an dya yapo do Dyos maynamot ta si Āpo Dyos napagtotoray siras matotoray saya do lōbongaya. ² As dawa, aran sino a mangsōkir siras magtotoray saya sichangori, ki sōkiren naw pinatnek saya no Dyos a pinakatoray na. Ta aran sino a dya magtongpal, ki sigorādo a maokom anchi a mangay do kadosāan na. ³ Ta siraw mamarin so maganay, ki abaw panghapan da mamō dyirad magtotoray saw, an dya siraw mamarinaw so marahet. Tan abo paynamotan nyo a mamō dyirad magtotoray saw, ki machita parinen nyo maganay, ta āngonchan padayāwan da paynyo. ⁴ Ta siraw magtotoray do lōbongaya, ki akma say tobotoboyen ni Āpo Dyos a maynamot do kaganayan nyo. Ki an mamarin kas marahet, syrto a mamō ka, ta sinsinan abaw chapatak da a kapagdōsa. On, siraw nya tobotoboyen no Dyos, ki napalobōsan dana sa a mangdōsa siras mamarin saw so marahet. ⁵ As dawa, maynamot ta komwan, machita a anohdan nyo saw magtotoray. Magtongpal kamo a maynamot aba lang do kāmō nyo so solī no Dyos, an dya maynamot ta chapatak nyo do pangtoktwan nyo a maganay.

⁶ Nya paw paynamotanaya a myan kapagbāyad nyo so bwis do magsirbi saya do gobyirno maynamot ta iyaw katongpal daya so rebbeng da do gobyirno, bāli Dyos danaw paytarabakwan da. ⁷ As dawa, machita a bayādan nyo tabo otang nyo dyira. On, an myan otang nyo do bwis nyo mana do sidola nyo, bayādan nyo! Asa pa, myan pakono anyib kan kapagdāyaw nyo dyirad magtotoray saw.

Siraw Maganay a Kaparin Tawo a Manganohed di Kristo

⁸ Dyi nyo pakono a kaywaman omōtang so kahayen nyo a bayādan. Ki an maynamot do mapateg a adaw ta do kapayngay ta a tawo, nawriw ibidang ta a ipaotang ta a abos pandan. Ta no madaw do kapayngay na tawo, ki magtongpal so linteg no Dyos. ⁹ Iktokto nyo nya sa naitolas do linteg a kāna, “Machikamalāla kaba, mangdiman kaba, manakaw kaba, kan mayāgom kaba.” Tabo saw nyaya, as kan aran siraw kadwan saw a linteg, ki natongpal do asaya a linteg an parinen ta iyaw bata naya a kāna, “Chadaw mo kapayngay mo a tawo a akmas kadaw mo do inawan mo.”* ¹⁰ Ta an oyod a chadaw nyo kapayngay nyo a tawo, ki polos anchi a dyi kamo a mamarin so marahet dyira. As dawa, no kadaw so kapayngay a tawo, iyaw makatongpal so tabo a chakey na batahen do linteg no Dyos.

No Kabibyay no Tawo a Mabata Myan do Kasēdangan (Epe. 5:1-14; 1 Tes. 5:1-11)

¹¹ Machita a parinen nyo saw nyaya, ta chapatak nyo a dilikādo danaw kayayan taya sichangori, as kan ito danaw kapaybidi ni Jesus. On, akma kamo aba siras makaychew, basbāli a mayokay kamo, ta masngesngen dana dyaten kakomplito no kaisalakānan ta kan do nakasiknan taw a nanganohed. ¹² Ta no nakapaybibyay nyo a abos kapatak so Dyos, ki kayarig na chimpō pan sari. Ki sichangori, homnabas danaw mahep, kan maysesēdang dana. As dawa, tadyichokodan ta na saw marahet saya a dadakay a maitotop do sari, kan maybibyay ta na do sēdangaya ni Āpo. Ta an parinen taw komwan, myan akmay armas ta a machigobat do marahet. ¹³ Maybibyay

* **12:20** 12:20 Prob. 25:21-22; Mt. 5:44; Lk. 6:27-36 * **13:9** 13:9 Eks. 20:13-15, 17; Leb. 19:18; Deot. 5:17-19, 21; Mt. 19:18; 22:37-40

ta pakono a akmas maiparbeng a tawotawo do kasēdangan. Abo pakono sobra a kapagragragsak, kan dyi kamo pakono a maybobok, magderrep, kan aryan nyo na saw makasnesnek saya a dadakay, kapaydidiman, kan kapaysin-iimon. ¹⁴ Nawri dana pakono chitachitahen ta a tahatahan si Jeso-Kristo a Āpo ta tan iyaw ilaylay ta a pinakaarmas ta, kan iktokto taba an maypāngo a pagostwan taw marahet saya a chakey no inawan ta.

14

Okomen Nyo Abaw Kakteh Nyo do Kapanganohed (1 Kor. 6:12-13; 8:1-13; 10:23-33)

¹ Nya paw ibahey ko dyinyo a masisita a parinen nyo: Rawaten nyo saw tawotawo saw a mawnged pa so kapakaāwat di Kristo. Ki nya abaw pachisogalan nyo dyira maynamot do katarekayan kapangtokto da do kapangtokto nyo. ² Ta kaspangarigan, myan manganohed a maparin na kanen aran āngo. Bahes nabad dēkeyaw so kapakaāwat, ta rakarakanen lang mākan na. ³ No makaparin a koman so aran āngo, dyi pakono a nawriw paynamotan na a mangoyaw so dyaw a makakan so mākan na. Masaw do rakarakanenaw lang so mākan, dyi na pakono a okomen komanaw so aran āngo maynamot ta rinawat dana no Dyos nawri a tawo. ⁴ Ta sino ka kono, ta dawa, a mangokom so tobotoboyen matarek? Machita a iyaw āmo naw a si Jesus, ki iyaw mangikeddeng sya an iyaw pinarin naw, ki maganay mana engga. Ki syimpri ikeddeng nanchi a maganay, maynamot ta pagballigyen nanchi ni Āpo na a mamarin so kosto.

⁵ Asa pa, myan saw makabata a masisita kono kadwan saw a araw. Ki myan saw matarek a makabata a kon da, “Wā! Taywaran matatarek araw a mayeyengay sa tabo?” Dyi ta pakono a magmangamanga a maynamot lang do akmayay dedeng, basbāli a machita a mangtokto ta a maganay do bokbōkod ta a aktokto. ⁶ On, no tawowaw a mangdāg so asa karaw, ki parinen na a maynamot do kapagdāyaw na di Āpo Dyos. Masaw tawowaw a abos dāg do aran āngo a mākan a maynamot ta magyāman di Āpo Dyos do katatarek no mākan na. As komwan do arwaw so dāgen a kanen, ki alit na magyāman di Āpo Dyos an myan ibodek na. ⁷ Ta do kabibyay taya, ki machita a iyabaw pagsirbyan taw chakeyaw no inawan ta, an dya si Kristo pakono pagsirbyan ta. As dawa, do kapaybibyay ta mana pakadimanan ta, tongpalen ta pakono a tabo chakey na. ⁸ Ta do tabo a kayayan kabibyay ta do hapotayan tana mana aran do kadiman ta, ki pagdayāwan ta pakono si Āpo Jesus. As dawa, aran mabyay ta mana madiman ta, ki alit na dyira na yaten. ⁹ Ta nawriw naynamotan no nakadiman kan nakapagōngaraw ni Kristo, tan komwan, ki iya danaw Āpo dan sibibyay kan siraw nadiman dana. ¹⁰ Ki an inyo dana sichangori, āngo ta okomen nyo kakteh nyo di Kristo? Mana, āngo ta pachimadēkeyan nyo? Komwan taba ah, ta abanchiw maitayo ta anchan maytēnek ta a tabo do salapen no Dyos, as kan okomen na yaten a tabo. ¹¹ Ta akmas naitolasaw do Masantwan a Tolas a binata no Dyos a kāna,

“Yaken a myan so abos pandan a byay, ki ikari ko
a sigorādo a maydogod sanchi a tabo tawotawo do salapen ko,
as ipodno danchi a tabo a yaken Dyos da.”*

¹² Dawa, somalap tanchi a tabo a katakatayisa do salapen no Dyos a mangatbay so tabo pinarin ta do lōbongaya.

Dyi Nyo Pakono a Asdayen Kakteh Nyo

* 14:11 14:11 Isa. 45:23; Pilp. 2:10-11

¹³ As dawa, dyi ta pakono a tongtongen mapagatos, basbāli a ihawa ta pakono tan dya yaten pakayapwan kapenpenan mana pakachichadan no kakakteh ta saw do kapanganohed. ¹⁴ Ta maynamot do kapachasa ko di Āpo Jesus, anohdan ko a aba polos kapagdwadwa ko a abaw mākan a malapos mana mapaygatos. Ki an iktokto no asa tawo a malapos, syimpri, malapos dya.† ¹⁵ An napaynyinan nyo kakteh nyo do kaipapati nyo a koman so dāgen na, adaw abaw inpaboya nyo dya. Samna! Maynamot lang do kanen, dyi pakono a nawriw irārayaw nyo so kapanganohed no kakakteh nyo ah! Ta naknakmen nyo pakono a nadiman si Kristo do kros tan maisalākan nawri a tawo. ¹⁶ Dawa, ihawa nyo, ta āngonchan marahet pakaistoryaan hahawen nyo saw a kaparin nyo a maganay. ¹⁷ Ta iyaw chakey no Dyos do pagāryan na, ki iyabaw maynamot do kanen kan inomen. Ta no chakey na, ki kalinteg, kapagtotōnos, kapagkakapya, kan no kasoyot a intoroh no Ispirito Santo. ¹⁸ No komwan so kapagsīrbi di Kristo, ki mahwahok dyaw Dyos, kan myan dyaw dāyaw a yapo do tawo.

¹⁹ As dawa, nāw ta parinen siraw makaitorohaw so kapagkakapya kan siraw makasidong saw a mapayit do katakatayisa dyaten. ²⁰ Pirwahren ko na a ibahey dyinyo a dyi nyo pakono a rārayawen pinarin no Dyos a maynamot do kanen. Naon, maparin a kanen aran āngo a makan, ki marahet a koman kamo an nawriw pakayapwan kakteh nyo a maygatos. ²¹ No chakey na batahen, ki iyaw nya: Maganaganay dana an dyi kamo na mīchan so karni mana minom so palek mana parinen aran āngo a makaitoroh so kapaygatos no kakteh nyo. ²² As dawa, tongpalen nyo nyaya a kapanganohed nyo a sitatalna do salapen ni Āpo Dyos, as kan paysawasawat nyo aba do kapayngay nyo a tawo. Ta magāsāt tawo a dya pagatosen no mismo na pangtokwan do kanāw na mamarin so chakey no Dyos. ²³ Ki no tawo a naycharwa so kapangtokto a maynamot do dāgen naw a kanen, as pilpiliten naw inawan na a koman sya, makagatos dana do Dyos, ta maitōnos aba do mismo naw a kapanganohed. On, ta aran āngo a dya maitōnos do kapanganohed, ki gatos.

15

No Inawan Nyo Aba Lang Iktokto Nyo

(Gal. 6:2-5)

¹ Sichangori, yaten a mararahem danas kapakaāwat di Kristo, machita anōsan ta pakono sa a sidongan mababaw saw so kapakaāwat. Nawri abaw iktokto taw inawan ta lang. ² On, nya dana pakono iktokto no katakatayisa dyaten, iyaw kapyan kan kasoyotan no kakakteh ta tan maypayit kan maypaganay sa do kapanganohed da. ³ Ta aran si Kristo, ki nawri abaw iniktokto naw bōkod na kaganayan. Ta akmas naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna, “Yaken naybadiw a nangayan kapang-oyaw daw dyimo mo Āpo Dyos.”* ⁴ Kawayakan nyo aba a tabo naitolasaw do Masantwan a Tolas, ta naitolas sa tan myan pachinanawan ta. Ta maynamot do chirinaya no Dyos, myan pakahwahokan ta, kan makaibtor ta do lidyalydyat ta saya tan myan hahawen ta do hanyit. ⁵ On, si Āpo Dyos pakayapwan ānos ta a magibtor so lidyat, as kan iya paw pakayapwan ahwahok ta do kayan ta madama a malidyatan. Iya pakono manoroh dyinyo so kapagtotōnos nyo do kawnot nyo so pagtolādanaya a pinarin ni Kristo Jesus. ⁶ Tan komwan, ki māsa kamo do kapangtokto tan akma danay asaw bosis nyo a mangidaydāyaw so Dyos a Āmang ni Āpo Jeso-Kristo.

No Maganay a Dāmag Dyirad Dya-Jodyo

⁷ As dawa, kakakteh a akmas nakarawataw ni Kristo dyinyo, komwan kamo pakono a maysinrarawat do katakatayisa dyinyo tan maidāyaw dana si Āpo Dyos. ⁸ Ta ibahey

† **14:14** 14:14 1 Kor. 6:12-20; 8:1-13 * **15:3** 15:3 Sal. 69:9

ko dyinyo nyaya: Nayparin si Kristo a tobotoboyen ni Āpo Dyos a para dyirad Jodyo saw tan maipaboya na a mapagtalkan si Āpo Dyos a mangtongpal so kari naw dyirad kapoonan dā saw ⁹ kan tan magdaydāyaw saw Dya-Jodyo do Dyos a maynamot do kāsī naya dyira. Ta akmas naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna,

“Dawa, idaydāyaw konchimo dyirad Dya-Jodyo.

Ikanta konchiw kapagdaydāyaw ko do ngaran mo.”†

¹⁰ Myan paw naitolas do Masantwan a Tolas a kāna,

“Inyo a Dya-Jodyo, ki machipagragsak kamo pakono dyirad tawotawo saya a pinidi no Dyos.”‡

¹¹ Myan paw naitolas a kāna,

“Dayāwen nyo pakono si Āpo, inyo a tabo a Dya-Jodyo.

On, magdaydāyaw kamo a tabo do Dyos.”§

¹² Binata pa ni Isayas,

“Myan anchiw mangay a yapo do kapotōtan Jesse.*

Iyanchiw maytēnek a mangitoray siras Dya-Jodyo, kan iya panchiw yanan namnāma da.”†

¹³ Sichangori, iya pakono Dyosaya a pakayapwan namnāma tayaw omapno dyinyo so soyot kan kaydamnayan no kapangtokto a maynamot do kapanganohed nyod Kristo. On, parinen na pakono dyinyo nyaya tan maypaypangay kapanghahaw nyowaya a maynamot do panakabalin Ispirito Santo.

Iyaw Naynamotan Pablo a Natorede a Naytolas

¹⁴ Sichangori, an maynamot dyinyo a kakakteh ko di Kristo, sigorādo ako a maganay danaw dadakay nyo kan myan dyinyo rakoh a kapakaāwat a maynamot do oyod. On, chapatak ko na a maparin kamo na a mamagbaga so katakatayisa dyinyo. ¹⁵ Ki aran komwan, ki alit na matored akpad tolas kwaya dyinyo tan dyi nyo a kawayakan nanawowaya. Oyod a matored ako, ta si Āpo Dyos a mismo nanoroh dyaken so parābor na a nayparin a asa a apostol, ¹⁶ tan pinayparin na yaken a tobotoboyen ni Kristo Jesus tan mangay ako a mangikasaba dyirad Dya-Jodyo so Maganay a Dāmag a yapo do Dyos. On, maytarabāko ako a akmay asa pādi a mangiparawat do Dyos siras Dya-Jodyo tan maynamot do panakabalin no Ispirito Santo, ki mayparin sa a makadadaw kan masantwan a dāton.

¹⁷ As dawa, maynamot do kapachasa kwaya di Kristo Jesus, maparin ko a itangsit rebbeng kwaya a magsīrbi a para do Dyos. ¹⁸ Matored akwaba a magpangas, malaksid do inpaparin naya ni Kristo dyaken a mapawnot siras Dya-Jodyo a manganohed do Dyos a maynamot do nakaosar na dyaken a naychirin kan namarin sira syay.

¹⁹ On, maynamot do panakabalin no Ispirito Santo, ki inpaparin na sa dyaken āro saw a makaskasdāaw a pakaboyan kan milagro. No pagtongpalan na, ki nāw ko a ikaskasabaw Maganayaya a Dāmag a maynamot di Kristo a somniknan do Jerosalem, kan hinanyib ko a inaktaktas a nandad mateng saw a loglogar da do Iliriko.‡ ²⁰ Ta sīgōd a inplāno ko a ikasaba ko Maganayaya a Dāmag do yanan daw no dyi pa nakadngey so maynamot di Kristo tan dyi kwa sokoten dāyaw da no nanmanma saya kan yaken a nangnanawo. ²¹ Ta akmas naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna,

“Matonngan danchin dyi pa saw a nakadngey so maynamot dya,

kan makaāwat sanchiw dyi pa saw a nakadngey.”§

† **15:9** 15:9 Sal. 18:49 ‡ **15:10** 15:10 Deot. 32:43 § **15:11** 15:11 Sal. 117:1 * **15:12** 15:12 Si Jesse, ki mismo a āmang ni Āri Dabid (1 Sam. 16:11-13). Si Āri Dabid, ki kapoonan ni Maria a ānang ni Āpo Jesus. As dawa, si Āpo Jesus chakey na batahen dya. † **15:12** 15:12 Isa. 11:1, 10 ‡ **15:19** 15:19 Iliriko mana probinsya a Dalmatia, ki myan do ato no probinsya a Masedonya. Ara. 20:1-12 § **15:21** 15:21 Isa. 52:15

No Plano Ni Pablo a Magsarongkar do Roma
(1 Kor. 16:1-4; 2 Kor. 8:16-9:5)

²² On, maynamot do kapaytarabāko kwaya, iyaw nyayaw naynamotanaya a masanyib nakabalabalay ko do kangay ko dyinyo. ²³ Ki changori, maynamot ta apabaw logar dya a dyi ko pa nagpasyaran a nangikasabaan, as kan maynamot ta papira dana katawen a am-āmang danaya chakey koynyo a sarongkaran, changori danaw hahawen ko a katohod na. ²⁴ On, inplanplāno ko somibah a magsarongkar dyinyo daw do kangay kwaya do Ispanya, as kan an makailiw ako nas dēkey dyinyo, ki mapasidong akonchi dyinyo do kakwan kwaw do Ispanya. ²⁵ Ki manmak pa a mangay do Jerosalem a mangyangay so sidong dyirad tawotawo saw no Dyos daw. ²⁶ Ta siraw iglisya saw do Masedonya kan Akaya, ki siaadaw sa a nanoroh so sidong da a kwarta dyirad mapopobri saw a manganohed do Jerosalem. ²⁷ Iyaw nawri a kasidong da, ki yapo do bōkod da a pangtoktwan, as kan chinasoyot daw nanoroh. Ta no kaoyodan na, ki kosto nyaya pinariparin da, ta akmay nanakem daw otang daw a kapagyāman dyira. Ta maynamot do kapanganohed dan Jodyo saw do Jerosalem, nairāman sa a Dya-Jodyo do naispiritwanaya a bindisyon no Dyos. Dawa, iyaw warawara daw pamahemahes da. ²⁸ Anchan tayoka ko na iparawat dyiraw tabwaya a bidang no kwarta a or-or dan kakakteh saya a nawriw ibidang ko a asi no kapanganohed da, nawri dananchiw kayam ko a mangay do Ispanya. Do dawrinchiw kasibah ko na dyinyo do Roma. ²⁹ Chapatak ko a anchan mangay ako, ki mabindisyonan tanchi a yapo do somawasaway saya a bindisyon ni Kristo.

³⁰ Kakakteh, maynamot di Āpo Jeso-Kristo kan adaw a intoroh no Ispirito Santo dyinyo, akdakdawen ko a machipangdidiw kamo dyaken do kanāw nyo a maydaydasal do Dyos so sidong na dyaken. ³¹ On, mangdakdaw kamo pakono do Dyos a maisalākan ako dyirad dyi saw a manganohed do Jodya.* Akdawen nyo pa a rawaten da pakono no tawotawo saw a manganohed do Jerosalem, iyaw kapagsirbi kwaya dyira. ³² On, paydasal nyo pakono yaken tan an ipalōbos ni Āpo Dyos, masoyot akonchi do kawara ko dyinyo as kan tan mahwahok akonchi a maynamot do kapagsarongkar ko dyinyo. ³³ Myan pakono a tabo dyinyo Dyosaya a manoroh so kaydamnayan no kapangtokto. Amen.

16

No Pakatoneng Saya do Matatarek a Tawotawo

¹ Chasoyot ko a iyam-āmmo dyinyo kakteh taya a mabakes a si Pebe* a asa magsirsirbi do iglisya do Senkrea. ² Rawaten nyo pakono a maganay, ta kapayngay nyo a manganohed di Āpo, kan nyayaw maitotop a dadakay no tawotawo ni Āpo Dyos. Sidongan nyo do tabo machita na, ta āro dana tawotawo sinidosidongan na, kan yaken paw asa.

³ Pakomostaan nyo pa sa Prisila kan Akila a rārayay ko a maytarabāko di Kristo Jesos. ⁴ An maynamot dyira, in-gasangāsāt daw byay da para dyaken. Yaken aba lang magyāman dyira, an dyi pa tabo iglisya saw no Dya-Jodyo. ⁵ Pakomostaan nyo pa saw tawotawo saw a makpekpeh do bahay da a magadal so chirin no Dyos.

Pakomostaan nyo si Epeneto a chadaw kwa sīt. Iyaw nanma a nangrawat si Kristo do probinsya a Asya. ⁶ Pakomostaan nyo pa si Maria a nangitoroh so tābo a kayit na a maytarabāko a para dyinyo. ⁷ Pakomostaan nyo pa si Adroniko kan Jonya a kapayngay ko a Jodyo, kan rārayay ko a nabahod do nakarahan. An maynamot dyira,

* **15:31** 15:31 Do probinsya a Jodya, ki taywara a kinontra dan Jodyowaw si Pablo. Ara. 13:50; 14:19; 17:5, 13; 18:6, 12; 20:3; 21:27-32 * **16:1** 16:1 No batahen kadwan, si Pebe ngataw nangyangay so nyaya tolas ni Pablo a inparawat dyirad nanganohed saw do Roma.

ki magdindināmag sa a apostolis, as kan nanmanma sa kan yaken a nanganohed di Kristo.

⁸ Pakomostaan nyo pa si Ampliato a oyod kos chadaw a sīt do kapachirayarayay ko di Āpo. ⁹ Pakomostaan nyo pa si Orbano a rārayay namen a maytayarabāko a magsīrbi di Kristo, kan si Estakis a chadaw kwa sīt. ¹⁰ Pakomostaan nyo pa si Apeles a napanpaneknekan dana a mapagtalkan a maynamot do kapanganohed na di Kristo. Pakomostaan nyo paw pamilya ni Aristobolo. ¹¹ Pakomostaan nyo pa si Herodyon a kapayngay kwa Jodyo kan siraw kapayngay ta saw a manganohed do pamilya ni Narsiso.

¹² Pakomostaan nyo pa sa Tripena kan Triposa, siraw mababakes a oyod a intoroh daw ayit da a magsirsīrbi di Āpo. Masaw do sīt kwaw a si Persida a asa pa mabakes a magaget a magsīrbi di Āpo. ¹³ Pakomostaan nyo pa si Ropo a asa magdindināmag a magsirsīrbi di Āpo, as kan pakomostaan nyo pa si ānang na a nangibidang dyaken a asa anak na. ¹⁴ Pakomostaan nyo pa si Asinkrito, Plegonte, Hermes, Patrōbas, Hermas, kan tabo a kakakteh a rārayay da. ¹⁵ Pakomostaan nyo pa si Pilologo, Jolya, Nereo kan kakteh naw a mabakes. Masaw si Olimpasi kan siraw rārayay da saw a tawotawo no Dyos.

¹⁶ Maysinpapakomosta kamo so oyod a adaw no makakakteh. Asa pa, pakomostaan da paynyo no tabo saya manganohed di Kristo do dya.

No Kapanawdyan a Pamagbaga

¹⁷ Kakakteh, akdakdawen ko dyinyo a magannad kamo do mapaysisyay saw kan mangriribok saw so kapanganohed dan tawotawo, ta komontra sa do oyod a nanawo a rinawat nyo. Machita nyo a pachibawan saw komwan saya a tawo. ¹⁸ Ta siraw mamarin saya so komwan, ki magsirsīrbi saba di Āpo ta a si Kristo, an dya mismo a inawan da. Aysa! Paspasablogan da saw tawotawo saw a maydamnay a mapawnot tan maallilaw sa. ¹⁹ Chapatak ko na a nagdindināmag do tabo iyaw kayit nyo a manganohed, as kan nyaw paynamotan kwaya a masoyot a maynamot dyinyo. Ki aran komwan kamo a mayit, ki alit na chakey ko a maypasīrib kamo a maynamot do maganayaya, kan abo pakono dyinyo kinasīrib a maynamot do kapamarin so marahet. ²⁰ Ta sigorādo ko a si Āpo Dyos a pakayapwan kapya, ito danaw kapitapita nas Satanas. On, pangabāken nanchinyo no Dyos a ompadso so marahet.

Myan pakono dyinyo parābor ni Āpo ta a si Jesus.

²¹ Pakomostaan na paynyo ni Timoteo a rārayay ko do tarabāko. Magpakomosta pa sa dyinyo sa Lucio, Jason, kan Sosipatro a kapayngay kwa Jodyo.

²² Changori, aran yaken a si Tersyo a sikritaryo ni Pablo a somnidong a naytolas, ki pakomostaan koynyo do ngaran ni Āpo Jesus.

²³ Pakomostaan paynyo ni Gayo a iyaw mangpadpadagosaya dyaken, kan iya paw akin bahayaya so paychichepan daya no manganohed. Pakomostaan na paynyo ni Erasto a trisoriro no gobyirno do dya a syodad, kan magpakomosta pa dyinyo si kakteh ta a si Kwartos.

[²⁴ Myan pakono dyinyo a tabo parābor ni Āpo ta a si Jeso-Kristo. Amen.]†

No Kapanawdyan a Dasal

²⁵ Madaydāyaw pakono si Āpo Dyos! Ta maynamot do panakabalin na, ki maparin na a payiten kapanganohed nyo tan maybibyay kamo sigon do Maganay a Dāmag a maynamot di Jeso-Kristo a iyaw inkasaba kwaya dyinyo. Ta aran naitayo nyaya a Maganay a Dāmag a yapo do nanma pa a araw, ki sichangori, inpakatoneng no Dyos dyaten. ²⁶ On, malawag a maboya taw nyaya do intolas da saw no propīta saw do Masantwan a Tolas, ta inkeddeng no abos pandan a Dyos a maipakatoneng

† 16:24 16:24 Nyaya birsikolo, ki aba do kadwan a manyoskripto mana tolas.

Maganayaya a Dāmag a maynamot di Kristo dyirad tabo a nasnasyon do lōbongaya tan manganohed sa tabo tawotawo dya.

²⁷ Sichangori, maynamot di Jeso-Kristo, madaydāyaw pakono a abos pandan si Āpo Dyos, ta iya lang myan so sīrib a makapatak so tabo! Amen.

No Manōma A Tolas Ni Apostol Pablo Dyirad Tawotawo Do Korinto No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Tolas

Iyaw nya Korinto do kachimpo ni Pablo, ki asa rakoh a syodad do probinsya a Akaya a asa a probinsya do pagtorayan Roma do kaychowa. Iyaw nyaya, ki sīgod a tana da no Griego saw a tawotawo a sinakop dan taga Roma. Myan paw rakoh a pagpondwan da kan āro saw magnignigosyo daw. Nyaw naynamotan na a siraw tawotawo saw a yapo do matatarek a tana, ki pirmi sa mawara daw, kan myan dyiraw yononot da didyosen da a matatarek.

Oyod a nagdindināmag syodadaya do kāron marahet a kaparin kan makabābaba saw a dadakay da. Mapapangas paw tawotawo daw, kan nawri lang chabalay daw bōkod daw a kinaragsak. Myan pa do dawriw āro a kakpekpehan da a pagdaydayāwan da so matatarek saw a didyosen da. Nyaw paynamotan no kāron pasken da a pangsilibrar da so didyosen da saw. No gagāngay a pinariparin da do paspasken dāya, ki michan sa so karni dan pinarti daw a binyay a indāton dad didyosen da.

Do nakapagbyahyaw ni Pablo a nangay a nangiwaras so Maganay a Dāmag do matatarek a tana, narapit naw nyaya syodad a Korinto. Nakaasa a katawen kan godwa do dya yanan (Ara. 18:1-18). Maynamot do innanawo naw do kayan naw do Korinto, āro saw nanganohed di Jeso-Kristo, naten dana siraw dyaw a Jodyo.

Do nakakarwaw ni Pablo dyira a nangay do Epeso, myan saw matatarek a nangay a nangnanawo dyira. No asa dyira, ki si Apolos, asa manganohed a yapo do Egipto. Iyaw nyaya a Apolos, ki asa masīrib a tawo a mayit so kapanganohed. Midyo a nahay si Apolos do dawri a nangnanawo dyira a maynamot do chirin Āpo Dyos (Ara. 18:26-28; 1 Kor. 3:4, 16:12; Tito 3:13).

Do kayanaw ni Pablo do Epeso, myan saw tawo a yapo do Korinto a nangay dya (16:17-18), kan myan pinanaybi da a tolas dan nanganohed saw do Korinto. Do nakarawataw ni Pablo so nawri a tolas da, ki tinbay na sa, kan iya danaw nyayaw Manomaya Korinto a tolas na dyira.

An basāen taw tolas naya, maboaya ta āro chinaskeh ni Pablo a maynamot dyira. Natonngan ni Pablo a pinachimadēkeyan daw toray na a asa apostol, kan pinayparin daw inawan da a akmay kasisitaan (4:8). Chakey da pagparangen a siraw kosto so sīrib mana kapakaāwat. Binata dan kadwan dyira a siraw no oyod a pawnonoten no Ispirito Santo, ki si Pablo, ki engga (9:2). No kaoyodan na, ki akmay adekey paw kapakaāwat da so naispiritwan a byay (11:22). Kayarig da paw tagibi a maysepsop so gātas (3:2).

Do nyaya a tolas, ki nyaw gondāway ni Pablo a nanginanawo dyira so maynamot do kapagornos da an maychipeh sa a magdaydāyaw do Dyos. Pinaydabdab na sa a maynamot do kapaydidiman daw (1:10-13) kan maynamot do kasaraw daw an magkomonyon sa (11:18-34).

Innanawo na pa dyiraw maynamot do kapaybidyaw ni Āpo Jesus do lōbongaya. Sigon do inpaltiing no Ispirito di Pablo, intolas na paw maynamot do inawan ta a nahta an maitābon, ki anchan magōngar dana, syimpri, mahta paba kan polos dana dya madiman (15:42). Nyaw taywaras mapakaskasdāaw a maparin anchi dyirad manganohedaw di Āpo Jesus.

No Naychakarwan no Nya Tolas

Pakatoneng 1:1-9

No kapaydidiman da do kakpekpehan 1:10-4:21
 No maynamot dyirad nakagatosaw 5:1-5:13
 No kapangidarom so kakakteh a manganohed 6:1-6:11
 No kapanganawo a maynamot do inawan tawo 6:12-6:20
 No kapanahes a maynamot do Kapachikabahay 7:1-7:40
 Siraw kanen a naidāton do didyosen 8:1-11:1
 No kapagdalongdong do chinban 11:2-16
 No komonyon 11:17-34
 No sāgot saw a itoroh no Ispirito Santo 12:1-14:40
 No kapagōngar 15:1-58
 Iyaw sidong dyirad kakakteh do kapanganohed 16:1-4
 Siraw plano ni Pablo 16:5-12
 No kapanawdyan a kapangdaw kan pakatoneng 16:13-24

1 Korinto

Pakatoneng

¹ Yaken si Pablo a nakayapwan nyaya tolas, kan yapo pa di Sostenes a kakteh ta do kapanganohed. An yaken, ki maynamot do pangeddeng ni Āpo Dyos, ki tinongdo na yaken a mayparin a asa a apostol ni Kristo Jesus. ² Itolas namen nyaya dyinyo a manganohed do Dyos a myan do syodad a Korinto, inyo a tabo a pinayparin no Dyos a masantwan a tawotawo na a maynamot do kapachichasa nyo di Kristo Jesus kontodo dyirad tabo saw a tawotawo do aran dino a magdaydāyaw di Jeso-Kristo a Āpo ta a tabo.

³ Myan pakono dyinyo parābor kan kaydamnayan no kapangtokto a yapo di Āpo Dyos a Āmang ta kan yapo di Āpo Jeso-Kristo.

No Kapagyāman ni Pablo a Maynamot do Parabor no Dyos

⁴ Pirmi ako a magyamyāman do Dyos a maynamot do paraboraya a intoroh na dyinyo a maynamot do nakapachasa nyo na di Jeso-Kristo. On, ibhes kwabaw magyāman do Dyos a maynamot dyinyo. ⁵ Ta maynamot do kapachasa nyowaya di Jeso-Kristo, ki binindisyonan naynyo no Dyos so rakoh kan marahem a kapakaāwat a maynamot do oyod, as kan pinarakoh naw sīrib nyo a mangichirin so maynamot dya. ⁶ On, siraw nyaya bindisyon ni Āpo Dyos dyinyo, ki siraw mangpaneknek a minyamot dana dyinyo kapangasaba namenaw dyinyo do kachwaw a maynamot di Kristo ⁷ tan abo pagkorāngan nyo do naispiritwan saya a sāgot do kayan nyowaya a matodyo a mangnanaya so kawaraw anchi ni Āpo ta a si Jeso-Kristo. ⁸ On, nāw nanchi ni Āpo Dyos a mapayit so kapanganohed nyo tan abonchiw pakapilāwan nyo do dawri a araw a kangay anchi ni Jeso-Kristo a Āpo ta, ⁹ ta mapagtalkan si Āpo Dyos a nanawag dyinyo a nachichasa do Anak naya a si Āpo ta a si Jeso-Kristo.

Iyaw Dyaw a Kapagtōnos no Iglisya

¹⁰ Sichangori, kakakteh, maynamot do kalintegan a myan do ngaran ni Āpo Jeso-Kristo, machichāsi ako dyinyo a magtotōnos kamo a tabo. On, masisīta a abo pakono kapaydidiman dyinyo, basbāli a magkakaawātan kamo pakono a tabo tan sakangwan māsa kamo do kapangtokto kan panggep nyo. ¹¹ Inbilin ko nyaya dyinyo a maynamot ta nadāmag kwaw do kadwan saw do pamilya ni Kloe a ari kono kapaydidiman dyinyo a kakakteh. ¹² No batan kwaya sya, ki maynamot ta matatarek kamo kono do kapakaāwat, ta batahen kono no kadwan a, “Rarayay na yaken Pablo.” As batahen kono no kadwan dyinyo a, “Rarayay na yaken Apolos,” as siraw kadwan saw, “Rarayayaw yaken Pedro,” As siraw kadwanaw, batahen da kono a rārayay das

Kristo. ¹³ Pakawanen kamo a kakakteh! Kāro pan napaychakarwan nyos Kristo? Yaken a si Pablo, ki nadiman akori do kros a maynamot dyinyo, mana nabawtisan kamori tan nayparin kamo a nanawhen ko? Polos!

¹⁴ Magyāman ako di Āpo Dyos, ata, abaw binawtisan ko dyinyo, malaksid da Krispo kan Gayo.* ¹⁵ On, abaw matarek a binawtisan ko, ta angwan batahen kadwan dyinyo a nabawtisan kamo do ngaran ko. ¹⁶ Ay on sawen, binawtisan ko pa si Estepanas kan pamilya naw. Manakem ko pabaya an ara paw matarek a binawtisan ko. ¹⁷ Ta tinoboy aba yaken Āpo Jeso-Kristo tan mangay ako a mangbawtisar, an dya mangay a mangikasaba so Maganay a Dāmag. Asa pa, inosar kwabaw nainlobōngan a sīrib do kapaychirin kwaya tan dyi kwa payparinen a abos sinpaspangan nakadimanaya ni Kristo do kros.

No Sīrib no Tawo, ki Sīrib Aba do Pangrokodan no Dyos

¹⁸ Ta siraw tawo saw a īto danaw kangay dad abos pandan a dōsa a maynamot do kabon kapanganohed da do nakadimanaw ni Kristo do kros, ki tod da dyābat kan batahen da a sinsinan nawri a nanawo. Ki yaten a maisalsalākan, ki mailāsin ta a maynamot do nakadimanaw ni Kristo do kros, ki inpaboya ni Āpo Dyos panakabalin na a mangisalākan. ¹⁹ Akmas inpatolasaw no Dyos do Masantwan a Tolas a kāna, “Rārayawen konchiw sīrib da no mamasīrib, kan ibidang konchi a abos sinpaspangan no kapakaāwat dan nakaadal saya so āro.”†

²⁰ An komwan, aryoriw sīribi no sīrib da no mamasīrib saw kan siraw mangnana-wowaw so linteg mana siraw maganay saw a magdidibati. Aba, ta inpaboya ni Āpo Dyos a abos sinpaspangan sīribaya do lōbongaya.

²¹ Ta sigon do kasīribaya no Dyos, maparin aba no tawo a tokoden si Āpo Dyos do bōkod na pangtoktwan, basbāli a pinanggep na a isalākan nanchiw tawotawo saw a manganohed do Maganayaya a Dāmag a iyaw ikaskasaba namenaya a batan kadwan a abos sinpaspangan. ²² Ta siraw Jodyo saya, ki chakey daw milagro a pamaneknek sakbay a anohdan da. As siraw Dya-Jodyo, ki kinasīrib chakey da. ²³ Ki an yamen, ikasaba namen nakadimanaw ni Kristo do kros, iyaw minsahyaya a pakachichadan dan Jodyo kan maibidang a abos sinpaspangan dyirad dyi saw a Jodyo. ²⁴ Ki yaten a tinawagan ni Āpo Dyos a nayparin a tawotawo na, aran Jodyo ta mana Dya-Jodyo, ki chapatak ta a si Kristo danaw pakaboyan so kabīleg kan kasīrib ni Āpo Dyos. ²⁵ Ta no hahawen tawo a sinsinan do kapangtokto no Dyos, ki masirsīrib paw nawri kan katotohosan a sīrib no tawo. Masaw dyirad hahawen da saya akmay kakapsotan no Dyos, ki matodatodah aba polos a rawahen ayit no tawo.

²⁶ Nakmen nyo a kakakteh, an maypāngo kayayan nyo do nakatawagaw dyinyo no Dyos. Sigon do panirigan tawo, papere lang dyinyo masīrib a yapo do sīrib no tawo mana manakabalin mana malatak do salapen tawo. Oyod abawri? ²⁷ Ta siraw bawaw no tawotawo do lōbongaya a abos sinpaspangan, ki siraw pinidi no Dyos a pangasnesnek siras mamasīrib saw do lōbongaya. As siraw bawaw no tawotawo a makapsot, ki siraw pinidi ni Āpo Dyos tan asnesnekan na saw bawaw no lōbong a mayit. ²⁸ Masaw, siraw inbidang no tawotawo a sinsinan mana maoy-oyaw mana abos sinpaspangan do lōbongaya, ki pinidi sa ni Āpo Dyos. On, pinidi no Dyos siraw nyaya sinsinan a tawo tan ipaboya na a abwa polos sīribin ibidang no tawo do lōbongaya a masisīta dyira. ²⁹ On, pinarin naw nyaya tan abaw maparin a pagpangas no tawo do salapen no Dyos. ³⁰ Ki aran komwan, inhap na yaten a pinachasa no Dyos di Jeso-Kristo. Pinayparin ni Āpo Dyos a iyaw pakayapwan kasīrib ta. Maynamot di Kristo,

* **1:14** 1:14 Si Krispo, ki iyaw pangōlo dan manganohed saw do Korinto (Ara. 18:8). As si Gayo, ki pinadagos nas Pablo do kayan naw do Korinto (Roma 16:23). † **1:19** 1:19 Isa. 29:14

napalinteg ta na do salapen no Dyos, as kan nayparin ta a masantwan a tawotawo na. On, maynamot lang di Jesus, maisalākan ta na do abwayas pandan a dōsa. ³¹ As dawa, parinen ta pakono a akmas naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna, “No makey a magpangas, ayket, machita nawri pakono ipangas naw pinarinaw no Dyos ah.”[‡]

2

No Nanawo ni Pablo a Maynamot di Kristo

¹ Kakakteh, do dāmo kwaw a nakangay dyinyo a nangikasaba so inpakatoneng no Dyos a maynamot di Kristo, ki inosar kwabaw mararahem saw a chirin mana sirib no tawotawo. ² Ta do kayan kwaw dyinyo, ki inranta kwaba polos a myan matarek a inanawo ko, an dyi lang a maynamot di Jeso-Kristo kan naten dana do nakadiman naw do kros.* ³ On, do nakangay kwaw dyinyo, ki akmay mapaw ako na, as kan myan kapamirpir ko do kāmo ko, ta angwan dyi kwa matongpal bilinaw ni Āpo dyaken. ⁴ Asa pa, do nakapangnanawo kan kapangasaba kwaw dyinyo, ki inosar kwabaw makaawis saw a chirichirin a yapo do nainlobōngan a sirib tan mapilit kamo a manganohed. Ay engga, basbāli a nangnanawo ako a pachirayayan bīleg kan panakabalin no Ispirito no Dyos. ⁵ Ta an komwan, iyaw kapanganohed nyo, ki machinareng aba do kasirib no tawo, an dya iyaw panakabalin no Dyos.

No Kasirib no Dyos

⁶ Ki aran komwan, ki alit na maychirin ako so nainsirīban dyirad natwan danaya do kapanganohed. Ki iyabaw kasiribaya no madamaya a chimpō mana iyaw siribaw no mangitoray saya sichangori do lōbongaya a mawsewsep dana so panakabalin. ⁷ No siribaya a inanawo ko, ki iyaw malimedaya a plāno ni Āpo Dyos a nangirāman dyaten do makaskasdāaw a glorya na. On, inkeddeng ni Āpo Dyos nyaya a plāno na do sakbay pa pinarswa naw lōbongaya a aran dyi na inpakatoneng dyirad nanma saw a tawotawo. ⁸ Aba dyirad magtotoray saya sichangoriw nakaāwat so nyaya a kinasirib no Dyos. Ta an naawātan da sawen, inlansa daba do kros si Kristo a Āpo a katotohosan. ⁹ On, maawātan daba polos a akmas naitolasaw do Masantawan a Tolas a kāna,
“Iyaw dyi pa naboya kan nadngey no tawo,
as kan iyaw dyi daw a hahawen a maparin,
ki nawriw insagāna no Dyos dyirad madawaw dya.”[†]

¹⁰ Ki aran komwan plāno no Dyos, ki alit na a inpakatoneng na dyaten nya palimed na a maynamot do panakabalin no Ispirito Santo. Ta no Ispiritwaya no Dyos, ki matokod na tabo aran siraw mararahem saw a plāno no Dyos. ¹¹ Ta aran yaten a tawo, ki abaw makapatak so myan do aktokto no katakatayisa, an dya iyaw bōkod ta lang a pangtoktwan. Komwan si Āpo Dyos, ta moyboh a iyaw Ispirito naw makapatak so pinangtoktwan na. ¹² Ki yaten a manganohed, no Ispirito a rinawat ta, ki yapo aba do lōbongaya, an dya yapo do Dyos tan maawātan ta tabo parābor na saya dyaten.

¹³ As dawa, do kapangnanawo namenaw so maynamot di Āpo Dyos, ki inosar namen abaw siribaw a yapo do tawotawo. Ta no inosar namen, ki siraw naispiritwan a minsāhi a innanawo no mismwaya a Ispirito no Dyos.[‡] ¹⁴ Ki siraw tawo a kabwan Ispirito no Dyos, rawaten dabaw rigālo saya no Ispirito no Dyos, ta inbidang daw nyaya a abos sinpaspangan dyira. Maawātan dabaw kapateg daw, ta iya lang Ispirito no Dyos myan so panakabalin a mangipaāwat so nyaya. ¹⁵ Ki iyaw tawowaw

[‡] 1:31 1:31 Jer. 9:24; 2 Kor. 10:17 * 2:2 2:2 Gal. 6:14 † 2:9 2:9 Isa. 64:4 ‡ 2:13 2:13 Mana “As dawa, do kapangnanawo namen, inosar namen abaw chirin a yapo do sirib no tawo, basbāli a siraw chirin a innanawo dyamen Ispirito no Dyos. Ilawlawag namen maynamot do Dyos dyirad tawotawo saw a yanan Ispirito no Dyos.”

a myan so Ispirito no Dyos, maparin naw mangeddeng so kapateg no tabo an maganay sa mana engga. Ki iyaw tawo a abo dyaw no Ispirito no Dyos, ki maparin nabaw mangokom so tawowaw a yanan Ispirito no Dyos, ta abaw kapakaawat na a maynamot do dawri. ¹⁶ Ta myan naitolas do Masantwan a Tolas a kāna, “Sino makapatak so aktokto no Dyos?

Sino makaparin a omnanawo sya?”[§]

Ki aran komwan, yaten a manganohed, ki myan dana dyaten aktokto ni Kristo.

3

Siraw Mawnged Paw do Kapanganohed Da

¹ No kaoyodan na kakakteh, ki do kayan ko paw dyinyo do nakarahan, naychirin akwaba dyinyo so akmas nakapaychirin kwaw dyirad tawo saw a nakneb dana do Ispirito no Dyos. No nakapaychirin ko dyinyo, ki akmas gagāngayaw a kapaychirin ko dyirad tawotawo saw do lōbongaya a adekey pa do kapanganohed. ² Mayarig kamo do tagibi, ta gātas paw inpasepsep ko dyinyo a maynamot do dyi nyo a kaawātan so mararahem pa saw a nanawo. As sichangori, ki ari kamo payad nakasagāna koman so matwa. ³ Ibahey ko nyaya dyinyo a maynamot ta manda sichangori, ki nainlobōngan payaw kapangtokto nyo kan dadakay nyo. Oyod nyaya, ta no pakaboyan a tawotawo na paynyo no lōbongaya, ki siraw dadakay nyo saya a kapaysin-aapal kan kapaydidiman. An komwan kamo, ki nawriw pakaboyan a maybibyay kamo pa a magtongpal do dadakayaya no lōbong. Oyod abawri? ⁴ Ta an myan makabata dyinyo a kāna, “Oy, an yaken, ki rārayay na yaken Pablo,” as myan kadwan a makabata sya a kāna, “Rarayay na yaken Apolos,” mangipaboya abawriw a nainlobōngan paw dadakay nyo?

⁵ Iktokto nyo nyaya: Sino a oyod si Apolos, kan sino ako a si Pablo? Mayengay kami abawri a tobotoboyen lang no Dyos a inosar no Dyos tan nawriw naynamotan nakapanganohed nyowaya? On, ta kāda asa dyamen, ki parinen namen intalek saya no Dyos dyamen a tarabāko. ⁶ Iyārig koynyo do asa a bengkag. Yaken naymoha so chirin no Dyos dyinyo, as si Apolos nangsibog, ki si Āpo Dyos danaw nangparakoh sya. ⁷ Masisīta abaw maymohaw mana iyaw mangsibsibogaw sya. No masisīta, ki si Āpo Dyos, ta iyaw maparakoh sya. ⁸ Abaw naytarkan da no naymohaya kan nangsibogaya, ata pariho sa do salapen no Dyos, ki magon-gonaan sanchi sigon do pinarin katakatayisa dyira. ⁹ Ta an yamen, ki makakayban kami a maytayarabāko a magsīrbi do Dyos. As an inyo, ki maiyarig kamo a pinakabengkag no Dyos.

No Pangarig a Maynamot do Kapatnek so Bahay

Maiyarig kamo pa do asa bahay a patneken no Dyos. ¹⁰ Maynamot do nakaosar kwaya so sāgot no Dyos dyaken, naytarabāko ako a akmay asa sanay a mapatnek so bahay. Inplatar ko kosto a pondasyon, kan matatarek sanchiw tawotawo a omtongtong sya. Ki aran komwan, machita a siaannad kāda tawo, kan machita a kosto kapaytarabāko na, ¹¹ ta abaw matarek a osaren tawo a pondasyon, an dya iya lang inosaraw ni Āpo Dyos a si Jeso-Kristo. ¹² Tongtongen ko pangārig kwaya a maynamot do kapamatnek so bahay. Myan saw mangosar so balitok, pirak, mana mapapateg saw a bato do kapamatnek daya do hapotaya no pondasyonaya. Ki siraw kadwan saya, ki kayo, bochid, mana garamiw osaren da. ¹³ Ki do arawaw anchi a kapangokom ni Āpo Dyos so tabo no tawotawo, ki maiparang anchiw natarabakwan katakatayisa. Ta iyanchiw apoyaw do dawri a chimpo, ki nawrinchiw pangtenneb so klasi no tarabāko a pinarin katakatayisa. ¹⁴ An malasātan naw apoyaw no nawri a napatnek do hapotaw no pondasyon, magon-gonaan anchiw nawri a tawo. ¹⁵ Ki

§ 2:16 2:16 Isa. 40:13; Roma 11:34-36

an masosohan tarabākwaw no asa tawo, ayket, mabo nanchiw gon-gona na. Ki aran komwan, ki maisalākan anchi a akmas asaw a tawo a nakalāsāt do nakanamayaw a bahay na, ta apabaw pakaboyan so tinarabakwan naw.

¹⁶ Sichangori, chapatak nyo abawri a inyo a tabo a manganohed, ki mayarig kamo do timplo a yanan no Dyos, as kan omyan danaw Ispirito no Dyos dyinyo? ¹⁷ As dawa, rārayawen anchi no Dyos aran sino a mangrārayaw so timplo na. Ta no timplo no Dyos, ki naibidang dana masantwan a yanan, as kan inyo, ki maibidang kamo na a timplo na.

Abos Sinpaspangan do Dyos Sīrib no Tawo

¹⁸ Allilawen nyo abaw inawan nyo ah. An myan makabata masīrib a maynamot do kinasīribaya no lōbong, maganaganay pa adayo an tadyichokodan nawri a tawo iyaw sīribaya tan rawaten naw oyod a sīrib a yapo do hanyit. ¹⁹ Ta do salapen no Dyos, tabo a ibidang no lōbongaya a kinasīrib na, ki abos sinpaspangan dya. Ta akmas naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna, “Osaren no Dyos sidap daw no maysinsīribaw a mismo da pakaridosan.”* ²⁰ Asa pa, “Chapatak ni Āpo a abo sirsīrbi no kapangtokto da no mamasīrib saya do lōbongaya.”† ²¹ As dawa, abo pakono tawo a mangipangas so kaparin no tawo. Ta no kaoyodan na, ki intoroh ni Āpo Dyos dyinyo tabo pinarswa na. ²² On, dyira nyo tabo. Ta aran si Apolos kan si Pedro, mana yaken, ki tinoboy ni Āpo Dyos yamen a magsīrbi dyinyo. Masaw do lōbongaya, byay, kan kadiman, siraw myan sichangori mana aran āngo a maparin do masakbayan, ki dyira nyo sa tabo. ²³ As dyira nayno ni Kristo, as si Kristo, ki dyira no Dyos.

4

No Kapagsīrbi Dan Apostolis

¹ As dawa, kakakteh, komwan pakono myan do aktokto nyo. Machita a ibidang nyo a yamen, ki pachirawatan ni Kristo, ta yamen nakedngan a mangnanawo so oyodaya a dyi na inpakatoneng no Dyos do nakarahan. ² Ki chapatak nyo na a machita mapagtalkan asa a pachirawatan an italek ni āmo naw pagrebbengan na. ³ Ki an yaken, ki abaw bibyang ko an osisaen nyo yaken. On, ta abaw bibyang ko do aran sino a makey a mangosisa dyaken. Ta aran mismo kwa inawan, ki mabata kwaba maganay ako mana dya kwa maganay. ⁴ Yaken, ki manamonamo aktokto ko. Ki aran komwan, ki nawri abaw mangipaneknek a abo gatos ko, ta si Āpo Dyos lang mangikeddeng so nawri, ta iya lang myan so rebbeng a mangokom dyaken.

⁵ As dawa, mangokom kamo aba sakbay no arawaw a naikeddeng, ta si Āpo anchiw mangokom anchan mawara. Panayahen ta a iyaw mapantad siras naitayo saya a myan do aktokto kan tabo panggep do pōso da no tawotawo. As do dawrinchi, ki marawat anchi no katakatayisaw itorohaw ni Āpo Dyos a gon-gona na sigon do pinarin naw.

⁶ Changori a kakakteh, inosar ko a pananahan ko kayayan namenaya kan kakteh si Apolos tan machinanawo kamo do tabo chakey a batahen naitolasaw kaychowa do Masantwanaya a Tolas. Tan komwan, ki abaw mangipangas so kadwan, as oyawen naw kadwan. ⁷ Ta sino kono napayparin dyinyo a myan so nachitarkan do kadwan? Si Āpo Dyos abawriw nanoroh so tabo a myan dyinyo? An komwan, āngo ta mapapangas kamo a akma inyo nakayapwan no nawri sa kasīrib nyo? Ay samna!

Abaw Sīrbi no Pangas

* 3:19 3:19 Job 5:13 † 3:20 3:20 Sal. 94:11

⁸ Taywara kamo naya! Iktokto nyowaya a myan dana dyinyo tabo machita nyo kan nakneb kamo na do panakabalin no Ispirito. On, akma nayparin kamo na a magāri do pagtorayan no Dyos, ki an yamen, ki engga pa. Maganay āno an oyod a magāri kamo na tan aran yamen, ki mairāman kami a machipagtoray dyinyo? ⁹ Ki enggaya, ta sigon do kaboya ko sya, ki yamen a apostolis, ki pinayparin yamen ni Āpo Dyos a kabobodisan a akma siras tawotawo saw a naikeddeng a madiman do salapen āro a tawo. On, nayparin kami a akmay pakaboyan no tawotawo kan siraw aanghilis saw. ¹⁰ Maynamot di Kristo, naibidang kami a masalanga. As inyo, ki no myan do aktokto nyo, ki akma kamo masīrib dana do kapanganohed nyo di Kristo. An yamen, ki naibidang kami a abos panakabalin. Ki an inyo, ki engga, ta mayit kamo kono. Maoy-oyaw kami, ki maidaydāyaw kamo kono. Ay samna! ¹¹ Manda sichangori, ki mapteng kan mawaw kami. Rotrot laylay namen, kan makabkabil kami, as kan abaw bahay namen.* ¹² Igaget namen maytarabāko tan myan chabyay namen. An myan mangabay dyamen, ki mangdaw kami so bindisyon no Dyos dyira. Masaw an palidyaten da yamen, ki anōsan namen. ¹³ An parahrahten da yamen, ki machikapya kami. Ki aran komwan kami, ki alit na naibidang kami a paypohan dan tawotawo. On, manda sichangori, ki naibidang kami a akmay lapos a tod kami a machipanglalang do tanaya.

Si Pablo, ki Pinakaāmang Da do Kapanganohed Da

¹⁴ Kakakteh, iyaw nya tolas ko, ki intolas kwaba tan asnesnekan koynyo, an dya maynamot ta chakey koynyo a bagbagaan a chadaw kwa anak ko. ¹⁵ Ta aran mabidang pabaw kāro da no mangay saw a mangaywan so kapanganohed nyo di Kristo, ki alit na pa a asaw āmang nyo. Ta no kapaybibyay nyowaya a machasa di Kristo Jesus, ki nayparin ako a āmang nyo do nakaiyangay kwayas Maganayaya a Dāmag dyinyo. ¹⁶ As dawa, machichāsi ako dyinyo a machitaha kamo pakono dyaken. ¹⁷ Nyaw paynamotan naya a toboyen ko dyinyo daw si Timoteo a mapagtalkan kan oyod ko so chadaw a anak ko di Āpo. Ipanakem nanchi dyinyo kabibyay a onotan ko do kapanganohed kwaya di Kristo Jesus. Siraw nya sayaw inanawo ko do tabo iglisya do aran dino.

¹⁸ Chapatak ko na a mayolong dana saw kadwan dyinyo daw, ta akmay batahen nyo a dyi ko naynyo a sarongkaran. ¹⁹ Bāli, ta an ipalōbos ni Āpo, mahay aba a yaken dananchi a mismo mangay daw. Yaken danaw machisalap dyirad sin-gaganay saw daw, ta chiban ko an āngo maparin da a dya mandad kapaychirin lang. ²⁰ Ta do pagtorayan no Dyos, ki kapaychirin aba lang masisita, an dya panakabalin a mangpaneknek a oyod a myan Dyos dyaten. ²¹ As dawa, āngo chakakey nyo? Mangay akori a magbaot dyinyo, mana mangay ako a napno so adaw kan kapakombaba a mangahwahok dyinyo?

5

Siraw Maygaygatos do Iglisya

¹ Changori, myanaw naipadāmag dyaken a kaoknod konon asa mahakay baket ni āmang na a iyaw magsyomanaw sya. Iyaw nawri, ki asa kita no marahet a makabābaba, ta aran siraw dyi saw a mamō do Dyos, ki aba dyiraw madongso a komwan so dadakay. ² Imbes a magmamayo kamo pakono a maynamot do nyaya a naporin, as kan pasyayen nyo namariparinaya so komwan do kakpekpehan nyo, ki enggaya, basbalyaya a maykoykospag kamo. ³ Ta aran abo ako dyinyo daw do inawan ko, ki akmay myan ako dyinyo, ta kanāyon a myan kamo do aktokto kan kapaydasal ko. Asa pa, maynamot ta pinidi na yaken ni Āpo Jesus a pinakainawan

* 4:11 4:11 Ara. 16:23; 2 Kor. 6:5; 11:23-33

na, ki inokom ko na do salapen Āpo Dyos nawri a tawo a mamarin so makasnesnek. ⁴ As dawa, anchan maychichipeh kamo, as myan dananchiw panakabalin ni Āpo Jesus dyinyo, ki ibidang nyo pa a myan ako dyinyo. ⁵ On, anchan maychichipeh kamo, ki nya pakono parinen nyo: Iparawat nyo nawri a tawo di Satanas tan lidyalydyaten naw inawan nawri a tawo.* Ta an komwan, āngonchan magbabāwi, ki maisalākan anchiw ispirito na anchan marapit arawaw a kapaybidi ni Āpo.

⁶ Ay samna! Maganay abaw kapagpangas nyowaya. Chapatak nyo abawri iyaw panyinyirinaw a kāna, “Dēkey lang a yapo, ki pabsogen naw rakoh a natimpla a arina”? ⁷ As dawa, machita a pakarohen nyo naw adanaw a kaparin nyo a gatos a mayarig do yapo† tan komplito danaw kadalos nyo do salapen no Dyos. Tan komwan, ki akma kamo nas natimplaw a arina a abos yapo a akmas tināpayaw a inosar no Jodyo saw do kaychowa do pistaen daw a Nakahabas no Anghil no Dyos. Ta madalos kamo na do salapen no Dyos a maynamot do nakaidātonaw ni Kristo so byay na do kros a mayarig do naidātonaw a karniro a para dyaten a tabo. ⁸ Dawa, do kapachipista ta do dyaya a pista, pakarohen ta pakono tabo marahet a kapangtokto kan kaparin do kabibyay ta a akmas kapakaro dan Jodyo so yapo do bahay da. As nawriw maganay a kaparin taw kasingpet kan oyod a akmas tināpayaw a abos yapo.

⁹ Intolas ko na dyinyo do nakarahan‡ a machisagel kamo aba dyirad maychakatekateh saya machoknod a tawotawo. ¹⁰ Ki sirabaw maychakatekatehaw a machoknod, mayāgom, manakanakaw, kan siraw magdāyawaw do didyosen do lōbongayaw chakey kwaya batahen, ta madichanan nyo sabaw nyaya, an dyi kamo a komaro a golpi do lōbongaya. ¹¹ No chakey kwa batahen do tolas kwaya, ki iyaw dyi nyo a kapachirāman dyirad makabataw a nanganohed sa, ki parinen daw kapaychakatekateh a machoknod, kapayāgom, kapagdāyaw do didyosen, kaparaherahet, kapaybobok, mana kapanakanakaw. Kayrayay nyo saba, polos a aran kapachihanghang lang dyirad komwan saya tawo.

¹²⁻¹³ Abaw karbengan ko a mangokom siras dyi pa saya a manganohed di Kristo. Si Āpo Dyos anchiw mangokom sira. Ki an yaten, taywaran dya myan kalintegan ta a mangokom siras rārayay ta saya do iglisya? Ta akmas naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna, “Paksyaten nyo saw marahet saw so dadakay a tawo do grupo nyo.”§

6

No Kapangidarom so Kakteh Nyo a Manganohed

¹ An myan paynamotan asa kakteh a mangidarom so kapayngay na a manganohed, masnek paro aba a mangidarom do pangokoman daw no dyi pa saw a manganohed? Do salapen dabawri no tawotawo no Dyos pangidaroman na sya? ² Chapatak nyo abawri a siranchiw tawotawo saw no Dyos mangokom so tabo tawotawo do lōbongaya?* As dawa, an inyonchiw mangokom so lōbongaya, āngo ta dyi nyo a marawa a paysonongen dēkey saya lang a riribok? ³ Chapatak nyo abawri a yaten anchiw mangokom siras anghilis? Ki an komwan anchiw kabaelan ta, masyrto a marawa ta saw dedekey saya lang a bānag do kabibyay taya sichangori. ⁴ As dawa, an myan komwan dyinyo a kāsō, āngo ta iyangay nyo dyirad tawotawo saya a dya

* **5:5** 5:5 No chakey na batahen, “Iparawat nyo nawri a tawo di Satanas,” ki “iyaw kapakaro sya do kakpekpehan.” Ara. 5:1-10; 1 Tim. 1:19-20 † **5:7** 5:7 Iyaw dadakay no Jodyo do Pista no Nakahabasaw no Anghil, ki machita a pakarohen da tabo yapo a myan do bahay da sakbay no kapangdiman da so karniro daw a akmas bilinaw ni Āpo Dyos do Eksodo 12. No yapwaya, ki maiyarig do gatos. ‡ **5:9** 5:9 Nabo dana dyaten sichangori iyaw oyodaw a dāmo a tolas ni Pablo dyirad Korinto. § **5:12-13** 5:12-13 Deot. 13:5; 17:7; 19:19; 22:21, 24; 24:7 * **6:2** 6:2 Siraw tawotawo ni Āpo Dyos, ki myan dananchiw panakabalin da a mangokom so lōbongaya anchan panawdyan araw. Dan. 7:22; Mt. 19:28; Lk. 22:28-30

manganohed a dya pagtalkan no iglisya? ⁵ Ay samna! Oltimwaya makasnesnek! Apabawri a polos masirib dyinyo a makapaysonong so paydidimanan makakakteh do kapanganohed? ⁶ Ki inyowaya idarom nyo kakteh nyo tan siraw dyi saya a manganohed mangokom sya. Pakawanem!

⁷ Rakoh riro nyo do kapangidardarom nyowaya so katakatayisa dyinyo, kan akma kamo nayaw naābak do marahet. Maganaganay āno an ibtoran nyo tawo saw a mamarin so marahet dyinyo? Bāli dana an kosīten daynyo, basta dyi nyo sa idarom. ⁸ Imbes pakono a parinen nyo maganay do katakatayisa dyinyo a manganohed, ki enggaya, basbalyaya a inyo a mismo mamarin so marahet kan mangkōsit a aran mismo a kapayngay nyo do kapanganohed. Ay samna! ⁹ Chapatak nyo abawri a siraw maygaygatos saw a tawotawo, ki polos a dyi sa makasdep do pagtorayan ni Āpo Dyos? Paallilaw kamo aba dyirad tawotawo saya a maychakatekateh a machoknod, mana magdāyaw saya do didyosen, machikamalāla saya, mana siraw bakla saya kan tomboy kan siraw maychakatekateh saya dyirad kapaypayngay da, ¹⁰ siraw manakanakaw, mayāgom, maybobok, mana siraw maparaherahet, mana siraw mangag-agaw saw, ki syrto a abanchi dyira dyayaw machirāman do pagtorayan no Dyos. ¹¹ Chapatak nyo na a do nakarahan, ki komwan kadwan dyinyo. Ki sichangori, nadalosan kamo na do manglaposaya a gatos nyo, as kan napasanto kamo na do salapen no Dyos. On, napalinteg kamo na do salapen no Dyos a maynamot do kapachichasa nyo di Āpo Jeso-Kristo kan maynamot do panakabalin no Ispirito no Dyos a myan dyaten.

Masisita a Dayāwen Nyo si Āpo Dyos do Tābo Inawan Nyo

¹² Sichangori, myan saw kadwan dyinyo a makabata so nya a kāna, “Libri ako a mamarin so tabo chakey ko a parinen.”† Oyod nawri, ki tabo aba chakey nyo, ki kaganayan nyo. Ta an yaken, aran mabaywan akwaba do asa a kaparin, ki alit na parinen kwaba an adipenen na yaken nawri a kaparin.

¹³ Myan paw kadwan dyinyo a makabata sya a kāna, “Iyaw kanen, ki para do inawan, as komwan inawan para do kanen.” Oyod nawri, ki mayengay sanchi a rārayawen no Dyos. Ta iyaw inawan, ki nawri abaw kaosaran naw kapaychakatekateh a machoknod, an dya iyaw chakeyaw no Dyos. On, intoroh ni Āpo inawan ta tan magsirbi ta dya, as kan si Āpo danaw mangaywan sya. ¹⁴ Asa pa, pagōngaren na panchi no Dyos inawan taya a maynamot do panakabalin na a akmas nakapagōngar na si Kristo.

¹⁵ Chapatak nyo abawri a yaten a manganohed di Kristo, ki naibidang ta na partis no inawan ni Kristo? An komwan, maparin tawri a pasyayen asa parti no inawan ni Kristo, as kaikāmang ta sya do inawan dan maglakwaw so asi da? Ay samna! Mapalobōsan aba polos nawri! ¹⁶ Asa pa, chapatak nyo abawri a aran sino a machoknod do mabakes a maglako so inawan na, ki mayparin dana sa asa do inawan? Ta malawag a naitolas dana do Masantwan a Tolas a kāna, “As sira dadwa, ki mayparin sa a asa inawan.”‡ ¹⁷ Ki aran sino a mangikāmang so inawan na di Āpo Jesus, ki machasa dananchi a naispiritwan.

¹⁸ Dawa, pachibawan nyo kapaychakatekateh a machoknod. Ta iyaw nya gatos a kapangmamabaw so asi, ki maikontra do mismo a katatawo nyo, kan akmaba so kadwan saya a gatos a mangrārayaw lang so inawan. ¹⁹ Chapatak nyo abawri a iyaw inawan nyo, ki yanan no Ispirito Santo a iyaw myanaya a intoroh no Dyos dyinyo? Dyira nyo abaw inawan nyo, ta dyira no Dyos. ²⁰ Ta oltimo a mangina iyaw

† 6:12 6:12 1 Kor. 10:23 ‡ 6:16 6:16 Mana “As sira dadwa, ki mayparin dana sa a bayo a pamilya.” Gen. 2:24; Mt. 19:5; Mk. 10:8; Epe. 5:31

pinangbāyad na dyaten tan mayparin ta a tawotawo na, dawa, osaren ta pakono inawan ta a pangidāyaw so Dyos ah.

7

No Kapanahes a Maynamot do Kapachikabahay

¹ Changori, atbayen ko iyahes nyo saya do tolas nyowaya dyaken. Inyahes nyo a maganaganay āno, an dyi sa mayoknod mahakay kan mabakes?

² Ki anchi kamo ah. Tan madichanan nyo kakompormyayan pangmamabawan nyos asi, maganaganay an kāda mahakay, ki myan bōkod na a baket. Masaw do mabakes, ki myan bōkod na a lakay. ³ Asa pa, itoroh pakono no mahakay rebbengen na di baket na. Komwan iyaw mabakesaw di lakay na tan mapnek dana sa a dadwa. ⁴ Iya pabaw mabakesaw matoray do bōkod na inawan, an dyi pa iyaw lakay naw. Masaw do mahakayaw; myan karbengan no mabakesaw do lakay naw. ⁵ Dawa, inyo a myan dana so kabahay, maybayobayo kamwaba an maypasngen asa dyinyo, malaksid an myan tōlag nyo a penpenen nyo pas dēkey tan myan chimpō nyo a maydasal. Katayoka na, mayasngen kamo na, ta āngonchan mapatawos ānos nyowaw, as masday kamo do solisog ni Satanas.

⁶ Ibahey ko nyaya dyinyo tan maawātan nyo a baywan ko abaynyo a mangabahay. Masaw a abaw bilin ko dyinyo a basta mangabahay kamo. ⁷ Ta no kaoyodan na, ki chakakey ko iyaw akmas sāgotaya a myan dyaken a mayparin a tabo tawotawo a dya mangabahay. Ki aran komwan, ki nawri abaw masisita a chakey ko, ta anohdan ko a myan sāgot no Dyos do katakatayisa. On, oyod a matatarek iyaw naisāgot do kāda tawo.

⁸ Sichangori, iyaw nyaw ibahey ko dyinyo a abo pas kabahay kan inyo a bālo: Maganaganay an tongtongen nyo dya mangabahay a akma dyaken. ⁹ Ki an dyi nyo a mapagpet inawan nyo, maganaganay an mangabahay kamo tan dyi kamo a omapoy do kapagarapaap.

¹⁰ As inyo a nakakabahay dana, ki myan bilin ko, kan yapo aba dyaken nyaya, an dya yapo do Āpo. No bilin ni Āpo, ki komwan a dyi pakono a pasyayen mabakes kabahay na.* ¹¹ Ki an kaspangarigan machisyay, machita a dyi dana machikabahay do matarek. Maganaganay a adayo an mirwa dana machikapya do kabahay naw. Komwan bilin ni Āpo dyirad mahakayaw a dyi na pakono a pasyayen baket naw.

¹² Sichangori, myan ibahey ko dyinyo a nangabahay dana do kasakbay paw no kapanganohed nyo. Yaken nakayapwan nya; si Āpo aba, ta abaw inbahey na a maynamot do nyaya. An dyi pa manganohed kabahay no asa manganohed a mahakay, nawri abaw paynamotan na mapasyay so baket naw, naten dana an makey a nāw na machirapa dya. ¹³ Masaw mabakes. An myan lakay na a dyi pa manganohed, naten an chakey na a nāw na machirapa dya, nawri abaw pambar no mabakes a mapasyay so lakay naw iyaw kabwaw no kapanganohed na. ¹⁴ Ta iyaw mahakayaw a dyi pa manganohed a nachikabahay dana do manganohedaw a mabakes, ki nairāman dana do bindisyon ni Āpo Dyos a maynamot dya. Komwan an dyi pa manganohed mabakesaw a nachikabahay do mahakayaw a manganohed, nairāman dana do bindisyon ni Āpo Dyos a maynamot do lakay naw. Ta an dya komwan, ki āngonchan dyi sa maibidang anak daw do bindisyonaya no Dyos. Ki no kaoyodan na, ki mairāman sa do bindisyon no Dyos a maynamot do kapanganohed no inyapwan da. ¹⁵ Ki aran komwan, an iyaw dyaw a manganohed a kabahay mapasyay so kabahay naw a manganohed, nonolay nyo a parinen naw komwan. Tan komwan, mawayawayaan danaw manganohedaw do sīgodaw a kari na. On, ata tinawagan

* **7:10** 7:10 Mt. 5:31-32; 19:3-9; Mk. 10:2-12; Lk. 16:18

na yaten no Dyos a maybibyay ta a sikakapya. ¹⁶ Ta imo a manganohed a mabakes, chapatak mwaba an aranchi a imo pakayapwan kaisalakānan lakay mwaw. Masaw dyimo a mahakay a manganohed, ta āngonchan imo pakayapwan kaisalakānan baket mwaw.

No Kapaybibyay Nyo a Akmas Chakeyaw no Dyos

¹⁷ Sichangori, no chakey na batahen chirin kwaya, ki tongtongen pakono no katakatayisaw maybibyay sigon do kayayan naw a intoroh no Dyos dya do nakatawag naw sya a manganohed. On, nyayaw paglintegan ko a inanawo ko dyirad tabo tawotawo saw a manganohed do tabo loglogar saw a nangayan ko. ¹⁸ Kaspangarigan, an nakogit asa mahakay do nakatawagaw sya no Dyos, machita paba a pakarohen naw pakaboyanaw so nakakogit naw. Ki an dya nakogit do nakatawagaw sya no Dyos, nāw narana pakono a dyi dana magkogit. ¹⁹ Ta abaw sinpangan na, an makogit kamo mana engga. No masisita, ki iyaw kapagtongpal so bilbilin no Dyos. ²⁰ Dawa, kāda asa pakono dyinyo, ki nāw na pakono do kayayan na sigon do intorohaw ni Āpo Dyos dya do nakatawag naw sya.

²¹ Kaspangarigan, an asa ka a adīpen do nakatawagaw dyimo ni Āpo Dyos tan manganohed ka, bāli, mariribokan kaba a maynamot do dawri. Ki an myan gondāway mo a mayparin a mawayawayaan, pahabasen mo pabaw nawri a gondāway mo. ²² Ta inyo a adīpen a tinawagan ni Āpo a manganohed dya, ki naknakmen nyo a winayawayaan naynyo ni Āpo do panakabalin no gatos. As inyo a siwayawaya do nakatawagaw ni Āpo dyinyo tan manganohed kamo, ki naknakmen nyo a tinawagan naynyo ni Āpo tan magsirbi kamo dya. ²³ Oltimo a mangina iyaw pinangbāyad na a maynamot dyinyo tan mayparin kamo a tawotawo na. As dawa, paitorayan nyo abad matarek inawan nyo. ²⁴ Kakakteh, pirwahren ko a ibahey dyinyo: No kāda asa pakono dyinyo do aran āngo a kayayan nyo do nakatawagaw ni Āpo dyinyo a manganohed dya, ki nāw nyo pakono do dawri a kapanganohed do Dyos.

No Kapanahes a Maynamot Dyirad Abos Kabahay kan Siraw Babbālo

²⁵ Changori, no kapanahes nyo a maynamot dyirad abos kabahay, abaw naibilin dyaken a yapo do Dyos a maynamot do dyaya. Ki maynamot do kāsī ni Āpo Dyos, ki nayparin ako a asa a matalek a tobotoboyen ni Āpo, kan ibahey ko pangtoktwan ko a maynamot do dyaya.

²⁶ Maynamot do kayayan taya sichangori a malidyat, no myan do aktokto ko, ki maganaganay an nāw nyo do kayayan nyowaw. ²⁷ Inyo a mahahakay, aryoriw kabahay nyo? An myan, pasyayen nyowaba. Abawriw kabahay nyo? An abo, maychichwas kamwaba. ²⁸ Aran komwan, ki makagatos kamo aba an machikabahay kamo. Masaw dyirad babbalāsang, makagatos saba an mangabahay sa. Ki aran komwan, siraw myan so kabahay, ki masigorādo a myan anchiw riribok da. As dawa, pipyahen ko a dichanan nyo saw riribok da saya no myan so kabahay.

²⁹ Kakakteh, no chakey kwaya batahen, ki dēkey danaw nabidin do naikeddengaw a chimpo a kapagsirbi ta di Āpo. As dawa, somiknan sichangori, ki dyi pakono a iyaw kayan kabahay nyo mamenpenpen so kaipasnek nyos kapagsirbi di Āpo. ³⁰ Siraw nalidayan mana naragsakan, ki dyi pakono a nawriw pakayapwan kasiwal da a magsirbi di Āpo. As siraw gomatgātang, ki dyi dana pakono a nawriw yanan aktokto da. ³¹ As tabo myan saya do lōbong a osaren ta, ki dyi dana pakono a nawriw masisita dyaten. Ta no kayayanaya no lōbongaya, ki makalo dana machipanda.

³² Chakey ko a abo pakono pakariribokan nyo. No abos baket, ki do tābo aktokto na, ki si Āpo lang pagsirbyan na, as kan iya lang ahwahoken na, ta nawri lang yanan aktokto na. ³³ Ki no mahakay a myan so baket, ki kapilitan a maycharwaw kapangtokto na, ta iktokto naw byay da do lōbongaya kan pakahwahokan kabahay

naw. ³⁴ As dawa, kapilitan a maycharwaw kapangtokto na. As no mabakes mana balāsang a abos lakay, ki nāw na iktokto chakeyaw no Dyos maynamot ta chakey na a iparawat inawan na kan iyaw ispirito na a para lang do kapagsirbi nad Apo. Ki an myan danaw lakay na, ki kapilitan a maycharwaw kapangtokto na, ta iktokto naw byay da do lōbongaya kan pakahwahokan lakay naw.

³⁵ Ibahey ko nyaya, ta chakey koynyo a sidongan. Abaw panggep ko a ombayo so kapangabahay nyo, basbali a chakey ko a parinen nyo maornos kan kosto tan dya maycharwaw kapangtokto nyo do kaipasnek nyo so kapagsirbi nyo di Apo.

³⁶ As inyo a magnobyoy, an myan madidiw nyo do inawan nyo a dyi nyo a mapagpet, as kan mapilitan kamo na a mayrapa, ki machita maychabahay kamo na, ta abaw pakagatosan do dawri.† ³⁷ Ki no tawowaw a dya magmangamanga do aktokto na, as chapatak na a mapagpet naw inawan na, as kan dya mapilpilit, kan nadisisyon na dyi dana mangabahay, maganaganay danaw nawri. ³⁸ As dawa, kapanawdyan na, ki maganay mangabahay, ki maganaganay paw dya mangabahay.

³⁹ As maynamot do mabakes, ki siwayawaya aba an sibibyay paw lakay naw. Ki an nadiman danaw lakay naw, siwayawaya dana a machikabahay do chakey naw a pachikabahayan, ki machita a manganohed pachikabahayan naw. ⁴⁰ Ki no mabata ko, maganaganay an nāw na bālo. Komwan kapangtokto ko, kan hahawen ko a myan Ispirito no Dyos dyaken.

8

Siraw Kanen a Naidāton do Didyosen (Roma 14:13-23; 1 Kor. 10:23-30)

¹ Changori, atbayan ko iyaw yahahes nyowaw a maynamot do kanen a naidāton do didyosen. Oyodāyaw bata nyowaw a myan dana dyaten a tabo kapatak ta a maynamot do nawri. Ki naknakmen nyo nyaya: An maypisa, iyaw kārwayan napatakan taw pakayapwan kapagpangas ta. Ki an myan dyaten adaw, iktokto taw paypaganayan rārayay ta. ² An iktokto no asaw a tawo a myan dana dyaw komplito a kapakaāwat na, ki nagriro nawri a tawo, ta tod na ipaboyaw kadēkey no napatakan na, kan machita na paw machinanawo. ³ Ki aran sino a madaw so Dyos, ibidang no Dyos nawri a tawo a dyira na.*

⁴ Sichangori, an maynamot do kanen a naidāton do didyosen, chapatak ta a siraw didyosen, ki aba polos panakabalin da, ta abaw byay da. On, chapatak taw nawri maynamot ta asa lang Dyos. ⁵ Ta aran āro saw mabata a dyos do kademdemanaya kan do tanaya, kan āro pa sa kono naispiritwan a dyos kan apo, ki pi! Aryoriw Dyos a matarek? ⁶ Anohdan tabaya a myan Dyos a matarek, ta asa lang Dyos a iyaw Amang taya a namarswa so tabo, kan maybibyay ta a magsirbi kan mangidaydāyaw sya. Masaw a asaw Apo a si Apo Jeso-Kristo. Ta maynamot dya, pinarswa no Dyos tabo, as kan maynamot dya, natorohan tas byay a abos pandan.

⁷ Ki aran komwan, ki chapatak aba no tabo a tawo nyaya. Myan saw kapayngay ta a manganohed di Kristo a nakaywaman daw nagdāyaw dyirad didyosen saw do nakarahan. As dawa, mandas changori, an koman sa so kanen saw a naidāton do didyosen, ki bakbaklen sa no aktokto daw a akmay magdāyaw pa sa do didyosen. As maynamot ta makapsot paw kapakaāwat da, batahen da a madi an koman sa, dawa, dāgen darana. ⁸ No kaoyodan na, ki polos a dyi na yaten a mapasngen do Dyos no kanenaya. Dawa, abaw mabo ta an dyi ta koman, as abaw mahap ta an koman ta.

† **7:36** 7:36 Bata na do kadwan a nakaiyologan na, “An myan asa a amang a myan so balāsang, kan iktokto na a madi an baywan na machikabahay, as kan maboya na a myan danaw taeng na, paynolay narana, ta abaw pakagatosan na daw.” * **8:3** 8:3 Mana “No aran sino a madaw so Dyos, ki chapatak no Dyos a iyaw oyod a yanan kapakaāwat.”

⁹ Ki aran komwan, ki magannad kamo, ta angwan iyaw nyaya wayawaya nyo, as makapaygatos kamo siras dēkey paw so kapakaāwat. ¹⁰ Kaspangarigan, inyo a abos dāgen a maynamot do kapakaāwat nyos nyaya, ki mangay kamo do timplowaw no didyosen a koman. Ki do kayan nyowaw daw, as maboaya naynyo no asa tawo a dēkey pas kapakaāwat so nya, mapatored anchi a koman, as nawrinchiw paynamotan na a maychaychawaw a dya makawnot so myanaw do aktokto na. ¹¹ As dawa, magannad kamo pakono ah, ta angwan maynamot do kapakaāwat nyowaw, as nawriw karārayawan kakteh nyowaya a asa kapayngay ta a insalākan ni Kristo do nakadiman naw do kros. ¹² As dawa, An komwan kamo, makagatos kamo di Kristo do nakapakagatos nyowaya do kakteh nyo, ta pinaynyinan nyo aktokto dan makapsot pa saw so kapakaāwat. ¹³ As dawa, an kanen pakayapwan kakteh ko a maygatos, maganaganay an dyi ako na mirwa koman so karni a maidāton do didyosen tan dya kwa makapaygatos.

9

Iyaw Toray kan Kaparin no Asa a Apostol

(2 Kor. 11:7-12; 1 Tes. 2:7-9)

¹ Iktokto nyo sichangori a maynamot dyaken. Asa ako abawri a manganohed di Kristo a nakalmonaw do panakabalin no linteg? Asa ako abawri a apostol? Naboya ko abawri a mismo si Kristo a Āpo ta? Inyo abawriw asi no tarabāko kwaw a intoroh ni Āpo dyaken? ² Ta aran dyi da anohdan yaken kadwan saw a asa kwa apostol, alit na abaw dwadwa nyo a maynamot ta iyaw kayan nyowaya a machichasa di Āpo, ki iyaw nyaw mangipaneknek a asa kwa apostol ni Kristo.

³ Nyayaw atbay ko dyirad mangyahesaw so toray ko. ⁴ Iktokto nyo pagrebbengan kwaya a asa apostol. Oyod abawri a myan karbengan ko a matorohan so kanen kan inomen? ⁵ An myan manganohed a kabahay ko, ki abawriw karbengan ko a mangyonot sya do kangay ko a mangasaba a akmas pariparinen daw no kadwan saw a apostolis kan siraw kakakteh saw ni Āpo kan si Pedro? ⁶ Mana, kostoriw myanaw do aktokto nyo a yamen lang kan si kakteh si Bernabe iyaw no machita a maychichwas so bōkod namen a chabyay? ⁷ Ibahey ko nyaya, ta aryoriw soldādo a maggasto do kayan naw a magsīrbi do kampo naw? Mana aryoriw maymohamoha a dya koman so asi no ōbas saw a inmoha na? Mana aryoriw magpaspastor a dya manaham so naylilidyatan naw? Masigorādo a hapen danchiw no pinakadyira da.

⁸ An dyi ta sa osaren a pananahan mapariparin sayad kararaw, sigi, chiban taw naitolasaw do Masantwan a Tolas. ⁹ Mabāsa taw nyaya do Linteg ni Moyses a kāna, “Bosalan mwabaw bāka an madama a maytarabāko tan makaarab.”* Ki aran komwan, siraba lang bāka sayaw iniktokto no Dyos do nakaipatolas naw so nyaya. ¹⁰ Ta masyirto a yaten chakey naya batahen do nakaitolas naw syay. On, naitolas nyaya do Masantwanaya Tolas tan myan hahawen magar-arado saw kan magranyi saw a pinakadyira da do nayhohopagan daya a tarabāko da. ¹¹ Sichangori, an yamen danaw naymoha so naispiritwan a botoh do pangtoktwan nyo, ki marahetori an myan hahawen namen a chabyay namen dyinyo? ¹² An myan karbengan dan kadwan saya a manghahaw so nyaya a yapo dyinyo, mangamangay paro abaw karbengan namen?

Ki aran komwan, alit na a inosar namen abaw nyaya a kalintegan, basbāli a inananōsan namen aran āngo tan abo aran dēkey lang a kapenpenan kaiwaras namen so Maganayaya Dāmag a maynamot di Kristo. ¹³ Chapatak nyo abawri a siraw maytayarabāko do Timplo, ki hapen daw no pinakadyira da a chabyay a yapo do Timplowaw? As siraw mangidāton saw do pangidātonan, ki machibinglay sabawri

* 9:9 9:9 Deot. 25:4; 1 Tim. 5:18

dyirad maidāton saw? ¹⁴ Masaw dyirad mangasaba saw so Maganay a Dāmag, ta inbilin ni Āpo a nawriw pakayapwan chabyay daw nawri a tarabāko da.

¹⁵ Ki an yaken, ki polos a dyi ko sa inosar nyaya kalintegan ko. Masaw a itolas kwabaw nya saya dyinyo sichangori a pamaspasagid. Ay samna! Pipyahen ko a madiman ako kan karawat ko so tangdan a yapo dyinyo a mapakaro so kalintegan ko a mangipadaday so tarabāko ko a abos tangdan. ¹⁶ Ta aran ikasaba ko iyaw Maganay a Dāmag a maynamot di Kristo, ki abaw kalintegan ko a magpangas, ta naipasabhay dyaken nyaya a tarabāko, as kan kapakāsi ko pa an dyi kwa tongpalen pagrebbengan kwaya a iyaw kapangasaba ko so Maganayaya a Dāmag.

¹⁷ Sigōro, an maytarabāko ako a maynamot ta nawriw chakey ko, syimpri myan kalintegan ko a makarawat so tangdan dyirad nachinanawo dyaken. Ki an parinen ko a maynamot ta si Āpo Dyos danaw nangitalele dyaken so nyaya a tarabāko, manawob dana an parinen ko a aran abo tangdan ko. ¹⁸ As dawa, āngo mahap kwa gon-gona ko? Nya lang: iyaw ragsak ko a kapangasaba so Maganayaya a Dāmag a maynamot di Kristo a dya matangdanan a aran myan kalintegan ko a mangrawat so tangdan.

¹⁹ Aran siwayawaya ako a abo pachiāpwan ko, ki pinayparin ko inawan ko a tobotoboyen no tabo, tan komwan, arwāro paw mapanganohed ko. ²⁰ Do kapaytarabāko kwaw dyirad Jodyo saw, maybibyay ako a akma dyira, tan komwan, ki mapanganohed ko sa. Ta aran dyi na yaken a maitorayan no Lintegaw ni Moyses, ki alit na maybibyay ako a akma paitoray do dawri a linteg tan mapanganohed ko saw tawotawo saw a mangtongtongpal so nawri a linteg. ²¹ Masaw, an myan ako do yanan dan Dya-Jodyo, maybibyay ako a akma dyira a dya magtongpal so linteg daw no Jodyo tan mapanganohed ko sa. Ki aran komwan, ki chakey naba batahen a dyi ako na a magtongpal do linteg no Dyos. Ta no kaoyodan na, ki ari ako do toray no linteg ni Kristo. ²² An myan ako do yanan daw no mawnged pa so kapanganohed, an-anōsan ko maybibyay a akma dyira tan dyi sa machila do kapanganohed daw a makapsot. Nawriw chitachitahen ko kaipamosposan ko a maybibyay a machalit do aran sino a tawo, tan komwan, mapalongo ko do kaisalakānan tawotawo do aran āngo a kayayan.

²³ Maynamot do Maganayaya a Dāmag, parinen ko sa tabo nya, tan aran yaken, ki mairāman ako do pamindisyon a intoroh ni Āpo Dyos a maynamot do nyaya a Maganay a Dāmag. ²⁴ Sigorādo a chapatak nyo a sira tabo somdep do lomba, ki maysinaakmah sa, ki asa lang mangābak a manghap so primyo na. As dawa, ipasnek nyo mayyayo tan mahap nyo primyo nyo.† ²⁵ On, siraw tabo saw a machilomba, ki nāw da kaiigpeten inawan da tan makarawat sas primyo saya a machipanda. Ki an yaten, mangamangay pakono kapayayo ta a monot do chakeyaw ni Kristo, ta magongonaan ta so manayon a primyo a myan dyaten a abos pandan.‡ ²⁶ Nyaw paynamotan kwaya a mangigodes so kapayayo ko a taros do pandan no lombaya. On, akma kos asaw a maganay a boksingiro a syirtosyrto so kapagdanog a dya mangipalōbos a mangdanog so salawsaw. ²⁷ Sanayen ko a maganay inawan kwaya a aran malala tan marawa no inawan ko mangtongpal so pagrebbengan ko. On, parinen ko nyaya tan do kayan kwaya mangawis so machilomba, āngonchan yaken dya maikari.

10

No Ballāag a Maynamot do Didyosen

† **9:24** 9:24 Chakey aba batahen Pablo a asa lang manganoled a makarawat so byay a abos pandan, ki sigon do makapatayoka. ‡ **9:25** 9:25 Iyaw primyo a nahap no nangābak do lomba do chimpo ni Pablo, ki barābad a napakepekan so āro a sabong mana dedekey a sanga no āroo mana olibo.

¹ Kakakteh ko, chakey ko a ipanakem dyinyo naparinaw dyirad kapoonan ta saw a minonot di Moyses. Myan sa tabo do aywanaw no demdem a pinangsirong dyira ni Āpo Dyos do kaychowa, as kan nanakey sa a namtang do Mabayaw a Tāw* a abaw nakaan-anwan da. ² Maynamot do nakasirong sira no demdemaya ni Āpo Dyos kan iyaw nakabtang daw do tāw, ki akmay nabawtisanan dana sa tabo a nachirapa di Moyses a maynamot ta rinawat da a iyaw mangipangōlo dyira. ³ Komninan sa tabo so kanenaw a intoroh ni Āpo Dyos dyira.† ⁴ As mininom sa tabo do ranomaw a pinakbod ni Āpo Dyos do asaw a bato.‡ As nawri a bato, ki pangārig di Kristo a mismo, ta iyaw oyod a nachirayay dyira a nanoroh dyira so tabo a machita da do kayan da do let-ang. ⁵ Ki aran komwan napariparin dyira, kārwan dyiraw dya chinahwahok no Dyos, as dawa, pinaychaharaharag na saw bangkay da saw do let-ang.

⁶ Sira pakono a tabo nyaw pagmididan ta do byay ta tan dyi ta sa chalakam marahet saya do lōbongaya a akma sira. ⁷ Dyi nyo pakono a parinen akmas pinarin dayan kadwan dyira a kapagdaydāyaw do didyosen. Ta akmas naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna, “Naydidisna sa a komninan kan mininom, as nakapayteytēnek da a tomnada§ do ragsak da.” ⁸ Paychakatekateh tabaw chakey no asi a akmas pinarin daw no kadwan saw a kapoonan ta do kaychowa. On, maynamot do dyaya a gatos da, nadiman dadwa poho kan tatdo a rībo dyira do irahem no asa karaw.* ⁹ Masaw sobsoboken tabaw Āpo† a akmas pinarin daw no kadwan dyirad kapoonan tad kaychowa a nawriw dinimanan sira no karasaen saw. ¹⁰ Myan paw asa a ballāag dyaten. Maydabadabay taba a akmas pinarinaw no kadwan dyira, ta nawriw nanghapan na a tinoboy ni Āpo Dyos anghil naw a nangay a nangdiman dyira.‡

¹¹ Naparin sa tabo nyaya tan myan pagmididan da no kadwan saw a kapoonan tad kaychowa, as kan naitolas sa do Masantwanaya a Tolas tan myan pachinanawan ta sichangori. Ta ari ta na maybibyay do kapanawdyanaya no chimpo a makalo dana mabo.

¹² As dawa, an iktokto nyo a matigser danaw kapaytēnek nyo do kapanganohed nyo, magannad kamo ta angwan madapodyi kamo. ¹³ Abaw solisog a mangay dyinyo a dya marawa ibtoran tawo. Asa pa, mapagtalkan Dyos kan ipalōbos naba a masolisog kamo so dyi nyo a marawa labanan. An masolisog kamo, torohan naynyo so pamosposan a domichan so panakabalin no solisog, ta an komwan, myan kapagibtor nyo tan dyi kamo a masolisog.§

¹⁴ Dawa, inyo a chadaw kwa sīt, pachibawan nyo kapagdayaw do didyosen ah! ¹⁵ No chirin kwaya a itolas ko dyinyo sichangori, ki chirin do natwan dana so kapakaāwat. Dawa, inyo danaw mangikeddeng an kosto ibahey ko mana engga. ¹⁶ An machikomonyon ta, as an inoman taw bāswaya a indasalan ta so kapagyāman ta do Dyos, as kan koman ta yapo do nakchikchidaw a tināpay, ki nairāman tabawri do bindisyon a yapo do raya kan inawan ni Kristo do nakadiman naw do kros? Oyod abawri? ¹⁷ On, maynamot ta asa lang a tināpay pagbibinglayan taya, nyaw mangipaboya a māsa ta na a aran āro ta.

¹⁸ Chiban nyo dadakay daw no kapotōtan saw ni Israel. An machirāman sa koman so indāton daw do Dyos, ki ipaboya da a māsa dana sa a magdaydāyaw do Dyos. Oyod abawri? ¹⁹ Āngo chakey kwaya batahen dya? Ibahey kori a sibibyay didyosen saya kan myan sīrbi no kanenaya a naidāton dana dyira? ²⁰ Aysa, engga! Iyaw nyaw chakey kwaya batahen: Siraw dya manganohed, ki Dyos abaw pakaidātonan no dāton da saya, an dya siraw dimonyo saw. As dawa, chakey kwaba a machihanghang

* **10:1** 10:1 Eks. 14:15-31 † **10:3** 10:3 Eks. 16:1-31 ‡ **10:4** 10:4 Eks. 17:1-7 § **10:7** 10:7 Tomnada sa do salapen no didyosen da. Eks. 32:1-6 * **10:8** 10:8 Nom. 25:1-9 † **10:9** 10:9 Mana “soboboken taba si Kristo.” Nom. 21:4-7; Sal. 78:18 ‡ **10:10** 10:10 Eks. 12:23; Nom. 16:41-50 § **10:13** 10:13 Heb. 2:18; 4:15; Sant. 1:13-14

kamo dyirad dimonyo. ²¹ Maparin nyo aba pachitoyotoyo a pachisisit iyaw kaynom* nyo kan kakan nyos naidātonaw do dimonyo, as kan iyaw pakanaknakmanaw so nakadiman ni Kristo. ²² Samna! Makamwamomo an pangimōnen ta si Āpo Dyos. Mayiyit ta paro kan iya a kariten ta?

²³ Myan saw kadwan dyinyo a makabata so nya a kon da, “Libri ako a mamarin so tabo chakey ko a parinen.” Oyod nawri, ki no atbay ko dyinyo, ki tabo aba chakey nyo, ki kaganayan nyo. Masaw a tabo aba kaparin, ki makasidong.

No Kaiktokto Ta so Kapyā no Kakakteh Ta do Kapanganohed

²⁴ Machita a iktokto taw kapyān kakakteh ta, nawri aba lang iktokto taw bōkod ta kaganayan.

²⁵ Siwayawaya kamo a michan so aran āngo a magātang a karni, ki paybiybinākel nyo aba yahahas an naidāton do didyosen mana engga. ²⁶ Ta akmas naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna, “Si Āpo akin dyira so tana kan aran āngo a mimyan na.”†

²⁷ An rarahren naynyo a machakan no asa a dyi pa manganohed, as kan mangay kamo, kanen nyo aran āngo a maidasar dyinyo. Paybiybinākel nyo aba yahahas an naidāton do didyosen mana engga. ²⁸ Ki an myan mangibahey dyinyo a kāna, “Naidāton nawri a kanen do didyosen,” ki maynamot do kāsī nyo do nangibaheyaya, kanen nyo abaw nawri a mākan tan dyi nyo a mapaynyinan. ²⁹ On, no chakey ko a batahen dya, ki kanen nyo abaw nawri maynamot do kapaybiybinākel no kakteḥ nyowaw kan maynamot aba ta madi do aktokto nyo, ta abaw sīrbi no kawayawaya nyo an tod nyo a pamaynyin so kapayngay nyo a manganohed.

Ki myan saw kadwan dyinyo a makabata so komwan a, “Na, āngo ta mapenpen chakey ko a maynamot do kapaybiybinākel no matarek a tawo? ³⁰ An pagyamanan ko do Dyos aran āngo a kanen ko, myan pawriw mabatan tawo a machikontra dyaken do tayoka ko na nagyamanan?”

³¹ Iyaw nyaw atbay ko dyinyo do dawri a kapanahes: An myan aran āngo a parinen nyo, koman kamo mana minom kamo, parinen nyo pakono a tabo a pakaidayāwan no Dyos. ³² Mamarin kamo abas aran āngo a paynamotan da no Jodyo mana Dya-Jodyo mana tawo do iglisya a maygatos do Dyos. ³³ Toladen nyo pakono yaken, ta ipasnek ko do tabo kaparin ko a pagostwan chakey daw no tabo tawotawo. Iyabaw kaganayan ko chakey ko, an dya iyaw kaganayan no kārwan tan mapalongo ko sa do kaisalakānan da.

11

¹ On, tahatahan nyo pakono yaken a akmas katahataha kwaya di Kristo.

Iyaw Maynamot do Kapagdalongdong do Chinban

² Padayāwan koynyo maynamot ta pirmi nyo yaken a manakenakem, kan ononotan nyo nanawo taw a tabo a manganohed a iyaw inparawat kwaw dyinyo. ³ Ki aran komwan, myan paw chakey ko a matonngan nyo a si Kristo, ki pinakaoho no kāda mahakay. As no mahakay, pinakaoho* no mabakes. As no Dyos, pinakaoho ni Kristo. ⁴ Nyaw paynamotan na a an magdalongdong mahakay an maydasal mana mangnanawo do kakpekpehan so inpaltiing ni Āpo Dyos dya, bāli, iyaw nanoroh so pakasnesnekan Kristo a moyboh a pinakaoho na.† ⁵ As no mabakes a dya magdalongdong an maydasal mana mangnanawo do kakpekpehan so inpaltiing ni Āpo Dyos dya, asnesnekan nas lakay na a pinakaoho na. Iyaw komwan a mabakes, ki abaw paytarkan da kan mabakesaw a nachischisan so oho. ⁶ Ta no kaoyodan na,

* **10:21** 10:21 Binata na do chirin a Griego a, “Maparin aba inoman nyo bāso ni Āpo, kan sinpangan na,, bāso dan dimonyo.” † **10:26** 10:26 Sal. 24:1; 89:11 * **11:3** 11:3 “Pinakaoho” mana “pakayapwan.” † **11:4** 11:4 No matarek a kaiyologan na birsikolo, ki “asnesnekan naw mismo na a oho.”

ki an dya magdalongdong mabakes, ki maganaganay dana an maychischis dana a akmas mahakayaw. Ki maynamot ta makasnesnek an maychischis danaw mabakes, dawa, maganaganay an magdalongdong.‡ 7 Machita aba a magdalongdong mahakay do irahem no kakpekpehan maynamot ta iyaw pakaboyan so toray kan bileg no Dyos. Ki no mabakes iyaw mangipaboya so toray no mahakay, dawa, machita naw magdalongdong. 8 Ta yapo abaw mahakay do mabakes, an dya maybadiw a iyaw mabakes yapo do mahakay.§ 9 Masaw a iyaw mahakay, ki nawri abaw namarswaan sya no Dyos maynamot do mabakesaw, basbāli a naparswaw mabakes a somidong do mahakayaw.* 10 Dawa, magdalongdong pakono mabakes tan maipaboyaw toray dya no mahakay. Ta aran siraw anghilis saw, ki maipaneknek daw nyaya.† 11 Ki naknakmen nyo nyaya a maynamot do kapachichasa ta na di Āpo, nawri abaw chakey na batahen a dya machita no mabakes mahakay mana dya machita no mahakay mabakes, ta alit na machita daw katakatayisa dyira.‡ 12 Ta aran yapo do mahakay iyaw dāmaw a mabakes, ki bāli, ta somniknan do dawri, maiyanak mahakay do mabakes. Ki aran komwan, si Āpo Dyos pakayapwan tabo.

13 Inyo danaw mangikeddeng ah! Maganayori an maydasal mabakes do Dyos do kakpekpehan a abwa polos so dalongdong?§ 14 Makasnesnek abawri do kapangtokto ta a naparswa, an borangen mahahakay, 15 ki an manaro boboh no mabakes, papintasan na? On, intoroh no Dyos boboh dan mababakes tan myan talob no oho da. 16 Ki an myan mangkontra so nyaya, ki basta matonngan na a nyaw dadakay namen a magdaydāyaw do Dyos. Masaw dyirad myan saw do tabo iglisya no Dyos. On, ibahey ko nyaya, ta abaw matarek a dadakay a ononotan namen.*

Iyaw Kosto a Kaparin do Komonyon

17 Sichangori, may tad matarek a nanawo a maynamot do kapaychichipeh nyo a magdaydāyaw do Dyos. On, maynamot do bilin kwaya dyinyo, ki maparin kwaba inyo a padayāwan a maynamot ta makaket kamwaya. No tongpal na, ki paypaganayen nabaya inyo no kapaychichipeh nyowaya, basbalyaya paypamadyen naynyo. 18 No manōma a ibahey ko, ki myanaw nadāmag ko a maychakarwa kamo kono an maychichipeh kamo, as kan myanaw kapanganohed ko so dēkey do dawri a dāmag. 19 Na, syimpri myan akma syay a kapaychakarwa nyo, ta dadakay dan tawotawo nyaya. Ki aran komwan, masirbi a mangipakatoneng anchi an sino dyinyo mangrawat so kapangahwahok no Dyos.† 20 On, mapatak a maboya a makwan kaparin nyo, ta do kapaychichipeh nyo, imbes a iyaw pakanaknakmanaw so pangmalemaw ni Āpo kanen nyo, ki engga danaya, ta si Āpo pabaw myanaw do aktokto nyo. 21 Ta do kapaychichipeh nyo kono a koman, ki makatotot kamo aba, basbāli kono a igodes nyo a kanen bahon katakatayisa dyinyo. As myan kono saw kadwan dyinyo a mapteng pa, kan kadwan, ki mabok.‡ 22 Samna! Abawriw bahay

‡ 11:6 11:6 Do kachimpo ni Pablo, iyaw dalongdong, ki sinyal a iyaw tawo, ki nagpaitoray do matwatohos kan iya. As dawa, maibagay aba do mahakay an magdalongdong do chinban da, ta chakey na batahen, ki mabwabodis kan mabakesaw. As an parinen naw komwan, akma danaw dya si Kristo paitorayan nas inawan na, an dya iyaw mabakesaw napaawatan na. Masaw a an dya magdalongdong mabakes, ki chakey na batahen a agawen naw kalintegan mahakayaw. Asa pa, do kachimpo da, an dya magdalongdong mabakes do kahbot naw do bahay, chakey na batahen a maglako so asi. § 11:8 11:8 Gen. 2:22 * 11:9 11:9 Gen. 2:18 † 11:10 11:10 Mana “Aran siraw anghilis, ki taloban daw rōpa da do salapen no Dyos a pangipaboyan da a maikari saba a machiyengay so toray.” Isa. 6:2-3; Esek. 1:11 ‡ 11:11 11:11 Epe. 5:21-33 § 11:13 11:13 1 Kor. 14:34 * 11:16 11:16 Mana “Dadakay namen abaw dya magdalongdong.” † 11:19 11:19 Binata ni Pablo nyaya tan maasligan sa do kakaket daya magdaydāyaw do Dyos. ‡ 11:21 11:21 No sīgod a dadakay dan manganohed an makpekpeh sa tabo, ki iyaw kahahanghang da koman so bahonaw no katakatayisa dyira. Do katayoka no nawri, koman sas tināpay kan minom sas asoyaw no ōbas a pangnakenakem das nakadimanaw ni Jesus do kros.

nyo a kanan kan inoman nyo? Āngo ta oyawen nyo tawo saw a nanganohed do Dyos, kan chamimyeng nyo iyaw kapobri dayan kadwan a abos machita do byay da? Āngo hahawen nyo a ibahey ko dyinyo a maynamot do dyaya? Padayāwan kori inyo? Ay samna, polos!

²³ Ta iyaw nanawowaya a rinawat ko di Āpo, ki iyaw inparawat kwaya dyinyo. Ta do ahepaw a nakalipot ni Āpo Jesus, ki inhap naw tināpayaw. ²⁴ As do katayoka naw a nagyāman do Dyos, inakchikchid na, as nakabata na sya a kāna, “Iyaw nyaw inawan ko a para dyinyo. Kanen nyo nyaya a pakanaknakman nyo dyaken.”[§] ²⁵ Masaw a do nakatayoka daw a nangmalem, kinamet naw bāswaw, as nakabata na sya a kāna, “Iyaw nya inomen do bāswaya, ki iyaw bayo a tōlag no Dyos a paneknekan no raya ko. Kāda minom kamo, parinen nyo a pakanaknakman nyo dyaken.” ²⁶ Ta kāda koman kamo so tināpayaya kan minom do bāswaya, ipakatoneng nyo nakadimanaw ni Āpo a mandan kapaybidi na.

²⁷ Dawa, an sino tod a makakakan so tināpayaya kan tod a makaitoyotoyong so bāswaya ni Āpo, as kan dyi na iktokto kapateg na, ki naibidang a nakagatos dana, ta pinachimadēkeyan naw inawan kan raya ni Āpo. ²⁸ Dawa, kāda tawo, ki machita a karahmen na iktokto an āngo panggep na do sakbayaw a kakan na so nawri a tināpay kan minom do dawri a bāso. ²⁹ Ta aran sino a koman so tināpayaya kan minom do bāswaya ni Āpo, as dyi na iktokto chakey a batahen inawan ni Āpo, bāli tod na kanen kan inomen dōsa yapo do Dyos do mismo a inawan na. ³⁰ Iyaw nyayaw paynamotanaya a āro dyinyo makapsot kan maganyit, as kan myan dana saw nadiman.* ³¹ Ki an iktokto ta sawen an āngo oyod a panggep ta a machakan so nawri, ayket, maokom taba. ³² Ki an okomen na yaten ni Āpo, syimpri, palintegen na pa yaten changori tan dyi ta mairāman a madōsa dyirad dyi sa manganohed anchan okomen no Dyos tawotawo do lōbongaya.

³³ As dawa, kakakteh, an makpekpeh kamo a koman so pangmalemaw ni Āpo, maysinpapanaya kamo pakono ah. ³⁴ An myan mapteng dyinyo, ki machita manma dana koman do bahay na tan dyi kamo a makpekpeh a tod a omrawat so kaokoman nyo.

Ki an maynamot do kadwan saya a problima nyo daw, ki paysonongen ko nanchi anchan mangay ako.

12

No Matatarek a Panakabalin a Itoroh no Ispirito Santo (Epe. 4:1-16)

¹ Changori a kakakteh, chakey ko a mapatakan nyo maynamot do matatarek saw a panakabalin a itoroh no Ispirito Santo. ² Chapatak nyo a do dyi nyo paw a panganohdan, ki napawnot kamo a nagdāyaw dyirad bolto saw a abos byay. Siraw nyayaw pirmi saya a napaychawaw dyinyo. ³ Iyaw nyayaw paynamotanaya a ipakatoneng ko dyinyo an maypāngo kailasin nyo so tawo saw a napawnot dana do Ispirito Santo. No tawowaw a napawnot do Ispirito Santo, ki maparin naba a abayen si Jesus. Masaw, iyaw kabwan Ispirito Santo, maparin naba ipodno a si Jesus, ki katotohosan a Āpo.

⁴ Matatarek iyaw panakabalin* a itoroh no Ispirito, ki asa lang a Ispirito manoroh siras nyaya. ⁵ Masaw a matatarek kapagsirbi ta, ki asa lang Āpo a pagsirbyan ta. ⁶ Komwan paw matatarek saw a pakaboyan so makaskasdāaw a kaparin no Dyos do byay no tawo, ki asa lang Dyos a manorotoroh so tabo. ⁷ On, matorohan

§ 11:24 11:24 Mt. 26:26; Lk. 22:19 * 11:30 11:30 No bata na do chirin Griego, ki “nakaycheh dana.” * 12:4 12:4 “Panakabalin” mana “sāgot.” Roma 12:6-8; Epe. 4:11; 1 Kor. 12:28

ta a tabo a manganohed so panakabalin a mangipaboya so kayan no Ispirito dyaten tan masyasidong ta a tabo do iglisya. ⁸ Itoroh no Ispirito do asa tawo iyaw no panakabalin a mangipakatoneng so s̄rib no Dyos. As no kadwan, ki kapakapatak so makatayrahem saw a nanawo a maynamot do Dyos. ⁹ Iyaw nya Ispirito manoroh so kapanganohed no asa tawo, as kan iya paw manoroh dyirad kadwan so panakabalin a makapapya so maganyit. ¹⁰ Maynamot do Ispiritwaya, ki matorohan asa tawo so panakabalin a mamarin so milagro, as no kadwan, ki iyaw kaganay a mangipakatoneng so inpaltiing no Dyos. As no kadwan, ki matorohan so kaganay a mangilasin so paytarkan panakabalin no Ispirito kan siraw yapo do marahet saw a ispirito.† As maynamot do Ispiritwaya, ki matorohan asa tawo so makaskasdāaw a kapaychirin a dyi na ninanawo, as kan no kadwan pa, ki kaganay a mangilawlawag so naichirin. ¹¹ Ki asa lang Ispirito a pakayapwan a tabo no nya saya, as kan sigon do chakey na, matatarek a panakabalin ibinglay na do katakatayisa.

No Āro a Partis no Asa Lang a Inawan

¹² Maiyarig ta do asa inawan a āros partis. Ta aran āro matatarek a partis na, ki alit na asa inawan. Komwan ta na di Kristo. ¹³ Ta aran yaten a tabo a Jodyo mana Dya-Jodyo, adīpen mana dya adīpen, ki nabawtisan ta tan mairāman ta do asa inawan a maynamot do asaya Ispirito no Dyos. On, iyaw nyaya a Ispirito, ki rinawat ta a tabo a akmay asa inomen a nakapengdan ta.

¹⁴ Ta asaba lang partis no inawan, an dya āro matatarek a partis na. ¹⁵ Kaspangarigan, an batahen kokod a kāna, “Partis naba yaken inawan, ta tachay akwabaya,” chakey nawri a batahen a dyi dana partis no inawan? Syimpri engga ah! ¹⁶ Masaw an batahen tadyinya a kāna, “Partis naba yaken inawan, ta mata akwabaya,” chakey nawri a batahen a dyi dana parti no inawan? Samna! ¹⁷ An mata lang mangitēnek so asa inawan, maypāngo paro kapakadngey na? Masaw, an tadyinya lang, makangot paro? ¹⁸ No kaoyodan na, ki inornos no Dyos tabo a partis no inawan sigon do chinakey naw. ¹⁹ Mayparin aba asaw inawan an asa lang partis na? ²⁰ Ki no kaoyodan na, āro partis na, ki asa pa lang a inawan.

²¹ As dawa, maparin aba batahen no mata do tachay a, “Machita kwaba imo!” Masaw oho do kokod a, “Machita kwaba imo!” ²² On, dyi pakono a maparin nyaya, basbāli a siraw partis saya a naibidang a makapapsot, ki siraw taywara machita. ²³ As siraw batahen taya a dya masisita a partis no inawan, siraw totōlas ta a intwan. As siraw dyaya mapostora a partis no inawan, iyasnek ta sa, dawa, libngen ta sa. ²⁴ On, intwan taya a mangamangay pa kan kapanginto ta siras dyaya makasnesnek a partis no inawan. Nawriw pinarinan Āpo Dyos so inawan tan intwan ta sa maganay ibidang ta saya a dya masisita partis no inawan. ²⁵ As dawa, maysin-iipsok abaw partis no inawan, basbāli a maysin-iisakit sa. ²⁶ An myan kalidyatan asa, machipangdidiw sa tabo. Masaw an maidāyaw asa, mairāman sa tabo do kasoyotan.

²⁷ Changori, no chakey na batahen nyaya, ki yaten a manganohed, ki kayarigan ta naw inawan ni Kristo. Katakatayisa dyaten, ki asa partis na. ²⁸ No chakey na batahen inawanaya ni Kristo, ki iyaw iglisya. On, inplatar ni Āpo Dyos katakatayisa do pagrebbengan na. Manma saw apostolis, somarono saw propitaw a mangipakatoneng so inpaltiing no Dyos, kan chatatdo da saw mangnanawowaw. As somarono dyirad dyaya, ki siraw mamarin saw so milagro, as siraw natorohan saw so panakabalin a mapapya, as kan siraw somidosidongaw do makachita. Masaw siraw mangiwanwan saw do kapilya, as kan siraw makaichirin saw so matatarek a chirin a dyi da ninanawo. ²⁹ Kalitan tawriw mayparin a apostolis mana propita a mangipakatoneng so inpaltiing no Dyos, mana mangnanawo? Masaw kalitan

† 12:10 12:10 1 Kor. 12:28; 1 Jn. 4:1

tawriw makaparin so milagro. ³⁰ Kalitan tawriw makapapya so maganyit mana makapaychirin so matatarek a chirin a dyi da ninanawo mana makailawlawag so maichirin? ³¹ Engga! As dawa, sira pakono kalikagōman nyo masisita saya a panakabalin.

Ngay, ipaboya ko dyinyo maganaganay pa onotan.

13

No Maynamot do Adaw

¹ Aran makapaychirin ako so chirin saw no tawotawo a myan do tanaya mana aran kapaychirin daw no anghilis, an abo adaw dyaken, mangamangay akpa kan manyidwaw a kalinitin patit mana akmay asa lata abos mimyan a matambor. ² Aran sāgot dyaken kaganay kwa mangipakatoneng so inpaltiing no Dyos, kan aran myan dyaken tabo a panakabalin a mangāwat so tabo palimed kan kapakatoneng, as kan aran myan dyaken rakoh a kapanganohed tan maparin kwa mandaran tokon saya mayadis, ki an abo adaw dyaken, ki alit na abo sinpaspangan ko. ³ Aran ibonbōnong ko paw tabo a warawara ko, kan aran itoroh ko paw inawan ko a masosohan, an abo adaw dyaken, alit na abo maganar ko.

⁴ Ta iyaw tawowaw a myan so adaw, ki maānos kan māsi. Maimon aba, paykoykospag nabaw inawan na, mana mapangas aba. ⁵ On, iyaw tawowaw a myan so adaw, ki abaw makasnesnek a dadakay na, mana ipapīlit nabaw chakey na. Asa pa, maydamnay aba makasoli. Abaw kaynyin aktokto na do kadwan a kapikapyahen na. ⁶ Aba polos kasoyot na do tawo saw a mamarin so marahet, ki nawriw kasoyotan naw kinalinteg. ⁷ Ta iyaw tawowaw a myan so adaw, ki maibtoran naw tabo a mapariparin dya, sisasagāna a magtalek, kan rakoh kapagnamnāma na. On, anōsan naw aran āngo a lidyat a sitatalna.

⁸ Ta iyaw adawaya, ki polos a dya machipanda. Akmaba so panakabalinaya a mangipakatoneng so inpaltiing no Dyos a myan so pachipandan. Masaw dyirad nasagōtan saw so matatarek saw a kapaychirin, ki tabo saw nyaya, ki myan pachipandan da. Masaw siraw natorohan saw so kapakatoneng, ki tabo saw nyaya, ki abaw manayon dyira. ⁹ Ta iyaw kapakatoneng taya sichangori, ki kōrang pa. Masaw do kapangipakatoneng taya so inpaltiing no Dyos, ki myan pagkorāngan da. ¹⁰ Ki anchan mawaraw abwaw so pagkorāngan, mabonchi a tabo panakabalin saya a makōrang.

¹¹ Kaspangarigan, do kadēkey ko paw, syimpri, kapaychirin pan adedekey kapaychirin ko. Masaw kapangtokto ko kan kapagrason ko. Ki sichangori, ta malkem ako na, inaryan ko na saw dadakay kwaw do kadēkey ko. ¹² Komwan ta sichangori: No kapakaboya ta, ki akmas magispihwaw do maposasaw a ispiho. Ki itonchiw kaboya tas Dyos do rōpanrōpa. Myan paw kōrang no kapatak kos Dyos, ki ito danaw kakomplito no kapatak ko sya a akmas kapatakaya no Dyos dyaken sichangori.

¹³ Siraw nyaya, ki nāw na dyaten: kapanganohed, namnāma, kan adaw. Ki no kasisitaan dyira do dyaya, ki iyaw adawaya.

14

No Maynamot do Kapangipakatoneng so Inpaltiingaw no Dyos

¹ Iya pakono adawayaw chalakam nyo ah! Ki aran komwan, nawri pakono ahahayen nyo matatarek saw a panakabalin a isāgot no Masantwan a Ispirito dyaten, naten dana do panakabalin a mangipakatoneng so inpaltiingaw no Dyos. ² Ibahey ko nyaya maynamot ta siraw tawo saw a makapaychirin so matatarek a kapaychirin

a dyi da ninanawo, ki abaw nakaāwat sira, an dya si Āpo Dyos lang a paychirinan da. Ta siraw chirinen da saw, ki mararahem sa a palimed a yapo do panakabalin Ispirito Santo a dya polos a maawātan tawotawo. ³ Ki an siraw mangipakatoneng so inpaltiingaw no Dyos, ki maychirin sa dyirad kapayngay da a tawo tan mapaganay kan makapatwa so saray no kadwan, kan makasidong kan mangahwahok siras makachitaw so kapangahwahok. ⁴ On, siraw tawo saw a makapaychirin so matatarek a kapaychirin a dyi da ninanawo, ki inaynawan daw lang sidosidongan da. Ki an siraw mangipakatonengaw so inpaltiingaw no Dyos, ki masidongan da saw tabo kapayngay da a manganohed do kakpekpehan daw.

⁵ Changori, chakey ko a makapaychirin kamo a tabo so matatarek saw a kapaychirin a dyi nyo a ninanawo, ki chakakey ko paw kapayparin nyo a tabo a maganay a mangipakatoneng so inpaltiingaw no Dyos. On, mangamangay a makasidong do tawo iyaw mangipakatonengaw so inpaltiingaw no Dyos kan makapaychirinaw so makaskasdāawaw a kapaychirin, malaksid an myan intripiti tan masidongan saw manganohedaw do kakpekpehan daw.

⁶ Kakakteh, iktokto nyo nyaya: An mangay ako dyinyo, as maychirin ako so kapaychirin a dyi nyo a maawātan, aryoriw sīrbi na dyinyo? Syimpri aba polos, malaksid an malawag a ibahey ko dyinyo iyaw inpaltiingaw no Dyos dyaken mana siraw chapatak ko saw a inpakatoneng na dyaken mana siraw kadwan saw a nanawo.

⁷ Ta aran siraw pagtokaran saya a abos byay a akmas pīto kan arpa, maypāngo kayan makapatak so toktokaren da saw an kompormiw timpla da? ⁸ As an dya maganay kaalop no tanggoyob do chimpon gobat, maypāngo paro kayan magsagāna a machigobat?*

⁹ Komwan kamo. Maypāngo kayan makaāwat so inanawo nyo an maychirin kamo so matarek a chirin a intoroh na dyinyo no Ispirito Santo a dyi da maawātan? An komwan, tod a mayhawos do tadyinyaw ibahebahey nyowaw. ¹⁰ Myan saw āro a matatarek a kapaychirin do lōbongaya, ki myan a tabo chakey da batahen.

¹¹ Ki aran komwan, an dyi kwa chapatak siraw chirin naw a naichirin, iyaw tawowaw a nangichirin so nawri, ki istranghiro dyaken, as komwan ako a istranghiro dya. ¹² Dawa, inyo a kakakteh, maynamot ta malakam kamo a matorohan so panakabalin saya a yapo do Ispirito, itatārek nyo pakono a osaren panakabalin a iyaw makaitorohaw so paypayitan kapanganohed dan tawotawo do iglisya.

¹³ As dawa, iya pakono tawowaw a nasāgotan so kapaychirin so matatarek a kapaychirin a dyi na ninanawo, ki machita a maydasal tan matorohan so panakabalin a mangilawlawag so chakey naw a batahen. ¹⁴ Ta an maydasal ako so chirin a dyi kwa maawātan, oyod a maydasal ispirito ko, ki maawātan aba no aktokto ko. ¹⁵ As dawa, āngo no kosto a kaparin ko? No maganay a parinen ko, ki maydasal ako do chirinaw a inpaichirin dyaken no Ispirito Santo, kan kapaydasal ko pa do bōkod ko a chirin tan maawātan ko. Masaw magkanta ko so kankanta a intoroh no Ispirito Santo dyaken, kan kapagkanta ko pa do chirin a maawātan ko. ¹⁶ Ta an maydasal kamo so pagyāman nyo do Dyos do matarek a kapaychirin a ipaichirin dyinyo no Ispirito Santo, as dyi da maawātan rārayay nyo, maypāngo kaitbay das “Amen” do dasal nyowaw a pagyāman nyo an aba polos mapanyino da do inbahebahey nyowaw? ¹⁷ Ta aran maganay kapagyāman nyowaw, ki siraw manganohedngay saw dyinyo, ki abaw sirsīrbi na dyira.

¹⁸ Magyāman ako do Dyos, ta naybadiw ako a nasagōtan so kapaychirin so matatarek saw a kapaychirin a dyi kwa ninnanawo kan inyo a tabo. ¹⁹ Ki aran komwan, an maychirin ako do kakpekpehan dan manganohed, chakakey ko pa

* **14:8** 14:8 Do kaychowa, siraw soldādo saw, ki māsa sa magrobwat a mangay a machigobat an madngey daw ōni no trompīta no kapitan da.

osaren chapatak kwaw a maawātan tawo a aran dadima lang chirin a maawātan da tan mananawo sa kan iyaw maychirin akwaw so rinibrībo a chirin a dyi da maawātan.

²⁰ Kakakteh ko, dyi pakono a akmay kapangtokton kabayahen kapangtokto nyo. Nawri pakono lang kapayparin nyo a kabayahen an maynamot do kapamarin so marahet, ki an maynamot do kapangtokto nyo, masisīta a matwa dana pakono.

²¹ Iktokto nyo ngamin naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna,

“Nyaw binata ni Āpo,

‘Toboyen ko sanchiw tawotawo a yapo do matarek a tana,

kan maychirin sa do matarek a kapaychirin.

On, ipaichirin ko sanchiw tabo chakey ko a ibahey dyirad tawotawo saya do Israel.

Ki aran komwan, alit na dyi da yaken a anohdan.’ ”†

²² As dawa, malawag a maboaya ta a no nasāgotan a makapaychirin so matatarek saw a kapaychirin a dyi na ninanawo, ki pangilasīnan aba dyirad manganohed saw, an dya siraw dya manganohed so kayan panakabalin no Dyos. Ki no nasagōtan so kapangipakatoneng so inpaltiing no Dyos do mismo nyo a kapaychirin, ki masīrbiw nyaya dyirad manganohed. As no abos kapanganohed, ki abaw sīrbi na dyira.

²³ As dawa, nyaw paynamotanaya a an maychichepeh kamo do kapilya nyo a magdaydāyaw do Dyos, as katakatayisa dyinyo mangosar so matatarek a kapaychirin a dya maaw-awātan, syimpri, tod sa masdaāwan bisīta nyo a nachikpekpeh dyinyo a abo pa so kapanganohed. Do dawri, batahen danchi a maychabobo arang nyo. ²⁴ Ki an kalitan nyo mangipakatoneng so inpaltiing no Dyos dyinyo do pagkakaawātanaw a chirin, as kan myan bisīta nyo a dya manganohed, syimpri, maybiybinākel sa, as kan matonngan danchiw gatos da a maynamot do nadngey da saw dyinyo. ²⁵ Do dawrinchi pagbabawyan daw intayotayo daw a marahet do aktokto da. Maydogod kan magdāyaw sanchid Āpo Dyos, as kan ipodno danchi a kon da, “Oyodaya ari dyinyo Dyos!”

Iyaw Kapagtotōnos no Iglisya

²⁶ Kakakteh ko, āngo chakey kwaya batahen dya? No bata ko dyinyo, ki an mabayabayat kamo a magdaydāyaw, myan pakono manoroh so kansyon, kan myan mangnanawo, as kan myan mangipakatoneng so inpaltiing no Dyos dya. Myan pakono maychirin so minsāhi do matarek a kapaychirin a dyi na ninanawo, as kan myan pakono mangilawlawag so nawri a chirin. Parinen nyo komwan tan maypayit kapanganohed nyo a tabo do iglisya. ²⁷ An maynamot do kaosar so matatarek saya a kapaychirin a sāgot no Ispirito Santo, ki dadwa a mandad tatdo lang makey a maytatādi, as kan basta myan intripiti do dawri a naichirin. ²⁸ Ki an abo intripiti, ki maganaganay an magolimek nawri a tawo do salapen dan tawotawo do kakpekpehan daw, as panayahen naranaw kapaychatanyi na, ta si Āpo Dyos danaw kasarsarīta na. ²⁹ Masaw, dadwa pakono mana tatdo iyaw maytatādi a mangipakatoneng so inpaltiing no Dyos dyira. As siraw kadwan, ki iktokto da pakonos marahem chakeyaw a batahen no inbahey daw. ³⁰ Ki an do kayan naw a maydisna no asaw a rārayay nyo, as myan inpaltiing no Dyos dya, machita a magsardeng paw maychiychirinaw, as machitādiw napaltiinganaw a mangibahey so naipaktoktwaw dya. ³¹ Ta an komwan parinen nyo, ki myan gondāway nyo a tabo a maytatādi a maychirin so inpaltiing no Dyos tan makananawo kamo a tabo kan mahwahok kamo a tabo. ³² Naknakmen nyo a maparin no mangipakatoneng so inpaltiing no Dyos a penpenen kapaychirin na.

† 14:21 14:21 Isa. 28:11-12. Do chimpwaw ni propīta Isayas, binallaāgan san Āpo Dyos kapotōtanaw ni Israel a anchan masakbayan, ki toboyen na sanchiw tawotawo saw yapo do Assirya a tana a mangay a omdōsa sira maynamot ta tinongpal dabaw inbahebaheyaw no propīta na saw.

33-34 On, machita parinen nyo pakono komwan a maynamot ta tinawagan yaten no Dyos tan dyi ta makaket, an dya magtotōnos.

Sichangori, magolimek pakono saw mababakes an makpekpeh kamo a magdaydayaw do Dyos. Komwan naporin do tabo saw a kapilya no tawotawo no Dyos. Mapalobōsan saba a maychirin do kakpekpehan nyo sigon do naitolasaw do linteg da no Jodyo. Tod sa lang a paitorayan. 35 An myan chakey da a mapatakan, yahes da pakononchi do lakay daw an myan dana sa do bahay da, ta makasnesnek an maychirin mabakes do kakpekpehan nyo a magdaydayaw do Dyos.

36 Samna! Kakakteh, taywaran inyo nakayapwan chirin no Dyos, mana inyori lang nakaiparawatan na? Kawanem! 37 An myan mangtokto a iya, ki asa nasagōtan a mangipakatoneng so inpaltiing no Dyos, mana iktokto na a myan dyaw naispiritwan a sāgot, machita a bigbigen na iyaw intolas kwaya dyinyo, ta bilin ni Āpo nyaya. 38 Ki an dyi na bigbigen nyaya, aran iya, ki bigbigen nyo aba.‡

39 As dawa, kakakteh, nawri pakono chalakam nyo sāgotaya a kapangipakatoneng so inpaltiing no Dyos dyinyo, as kan penpenen nyo abaw kadwan saw a makapaychirin so matatarek a kapaychirin a dyi da ninanawo. 40 Ki aran komwan, machita a maparin pakono a tabo do kosto kan maganay a ornos.

15

Iyaw Nakapagōngar ni Kristo

1 Changori a kakakteh, chakey ko a ipanakem dyinyo rinawat nyowaya a Maganay a Dāmag a inkasaba ko dyinyo a iyaw paydadatokanaya no kapanganohed nyo.

2 On, iyaw nyaya Maganay a Dāmag a inkaskasaba ko dyinyo, ki iyaw paynamotan kaisalakānan nyo an nāw nyo a manganohed, malaksid an sin-aanohed kamo.

3 On, inparawat ko dyinyo rinawat kwaya a kasisītaan a minsāhi* a sigon do naitolasaw do Masantwan a Tolas a nadiman si Kristo a maynamot do gatogatos ta. 4 On, naitanem kan nagōngar do chatatdo naw a araw sigon do naitolasaw do Masantwan a Tolas. 5 Sinpangan na, napaboya di Pedro† kan somnarono dyirad apostolis naw. 6 Sinpangan na, napaboya pa dyirad naychichipeh saw a nasorok a dadima gasot a kakakteh, as kan kārwan na pa dyiraw sibibyay. Ki aran komwan, nadiman dana saw kadwan dyira. 7 Katayoka no nawri, napaboya di Santiago, kan sinpangan na,, siraw tabo apostolis naw.

8 Kapanawdyan na, aran yaken, ki napaboya dyaken a aran dya ko a natawagan a akmas nakatawag daw no nanawhen saw ni Jesus.‡ 9 Ta an yaken, ki kabobodisan ako do tabo apostolis saw, kan maikari akwaba matawagan so apostol, ta nilala ko saw manganohed saw do Dyos do nakarahan. 10 Ki maynamot do parābor no Dyos, ki nayparin ako a asa a apostol na, as kan maydamnay a maboyaw asi no parābor na dyaken, ta arwāro nagbānagan no nayhohopagan ko kan siraw tabo saw a apostolis. Ki iyaw nyaya kapasnek ko, bōkod kwaba kaparin, an dya kaparin no paraboraya no Dyos a myan dyaken. 11 Ki masisīta aba an sino āros tinarabako dyamen. No masisīta, ki naikasaba danaw Maganayaya a Dāmag, kan inanohdan nyo.

No Maynamot do Kapagōngar Ta

12 Changori, do kayan namenaya a nangikaskasaba so nakapagōngaraya ni Kristo, āngo ta batahen kadwan dyinyo a dya mangōngar nadiman? 13 Ki an oyod a abo kapagōngar no nadiman, ayket na, nagōngar aba si Kristo. 14 As an dya nagōngar si Kristo, ayket, apabaw sirbi no ikaskasaba namenaya dyinyo, as kan apabaw

‡ 14:38 14:38 Mana “bigbigen aba no Dyos.” * 15:3 15:3 1 Kor. 11:23; Gal. 1:12 † 15:5 15:5 “Pedro” mana “Sepas.” ‡ 15:8 15:8 Do chirin a Griego, kayarigan nakapanganohed ni Pablo, ki akmay alis a boridek a anak a dyi dana hahawen ānang na a mabyay.

sinpaspangan nakapanganohed nyo. ¹⁵ Ki nawri aba lang, ta an oyod a dyi sa magōngar nadiman, bāli bayataw kami na a saksi no Dyos. Ta pinaneknekan namen a si Āpo Dyos, ki pinagōngar nas Jesus. Ki syimpri an abo kapagōngar, pinagōngar aban Āpo Dyos si Jesus. ¹⁶ Ta no kaoyodan na, ki an dyi sa magōngar nadiman, ayket, syrto a dya nagōngar si Kristo. ¹⁷ As an dya nagōngar si Kristo, abaw sinpaspangan no kapanganohed nyowaya, as kan ari kam pad nawon do gatos nyo. ¹⁸ On, an komwan, ayket, siraw nadiman saw do kayan da a manganohed di Kristo, ki alit na nabo sa a abos namnāma. ¹⁹ Kakakteh ko di Kristo, an iyaw kapangnamnāma ta di Kristo, ki para do byay taya lang do tanaya as naw dana, ayket, yaten danaw makapimpiman do aran sino do lōbongaya.

²⁰ Ki no kaoyodan na, ki oyod a nagōngar si Kristo. As maynamot dya, ki nawriw pakapaneknekan ta a aran siraw manganohed a nadiman dana, ki magōngar sanchi. ²¹ Ta maynamot do kaparin no asa tawo a si Adan, ki madiman tawotawo, ki sichangori, maynamot do kaparin no asa tawo a si Kristo, ki myan danaw kapagōngar no nadiman. ²² Ta tabo tawotawo, ki madiman a maynamot ta kapotōtan tas Adan. Ki komwan maparin dyirad machichasa saya di Kristo, mapagōngar sanchi a tabo a akmas Kristo. § ²³ Ki sigon do ornos na, syimpri, nanma si Kristo a nagōngar. Sinpangan na, do kapaybidi naw anchi, somarono dana sanchiw tawotawo naw a magōngar. ²⁴ Do dawri dananchiw panongpalan. On, abohen sanchin Kristo tabo a dya boya a magtotoray, tabo a myan so toray kan panakabalin, as kan do dawrinchi, iparawat nanchi a tabo iyaw kapagtoray na do Dyos Ama a Manakabalin. ²⁵ Ta dawa machita a nāw na magtoray si Kristo a mandad katokap na tabo siras kabōsor na saw.* ²⁶ As no manawdyi anchi a kabōsor a abohen na, ki kadiman. ²⁷ Ta myan naitolas do Masantwan a Tolas a kāna, “Tabo nonchi, ki ipaitoray sanchi no Dyos di Kristo.” Ki maawātan ta iyaw bata naya a, “Kaipaitoray na sya tabo,” ki mairāman abaw Dyos a maitorayan do tabo myan saya do tokapan Kristo. † ²⁸ Ki anchan maipaitoray dana tabo di Kristo a anak no Dyos, ki ipaitoray nanchiw mismo a inawan na di Āpo Dyos a Āmang na. Do dawrinchi, komplito dananchiw kapagtoray no Dyos do tabo.

²⁹ Changori, sigon do dadakay dan kadwan, magpabawtisar sa a maynamot dyirad nadiman dana. Ki no iyahes ko dyira: An dyi sa manganohed do kapagōngar no nadiman, aryoriw sīrbin nya dadakay da? Āngo hahawen da do dawri a dadakay? ³⁰ Aran yamen, an oyod a dya magōngar nadiman, āngo ta pirmi kami a mangiposta so byay namen? ³¹ On, ipodno ko dyinyo a kakakteh a do kararaw, ki nakasagānaw kadiman dyaken! Sigorādohen ko nyaya a akmas kasigorādo no kaitangsit kwaya dyinyo a maynamot do kapachichasa nyowaya di Kristo Jesus a Āpo ta. ³² An oyod a dyi sa magōngar nadiman a akmas myanaw do kapangipagarop dan kadwan, ayket na, aba polos sirsīrbi no nakalidyatan kwaya do syodadaw a Epeso. Ta oyod a nalidyatan ako do dya, ta mayarig sa do marongsot saw a animal siraw nangkontraw dyaken. On, asyo gon-gona ko, an dya nagōngar nadiman? Maganaganay an tod ta mabyay a maragsak a akmas batabatahen daw a, “Koman kan minom ta, ta anchan delak, ki madiman ta na.” ‡

³³ Maallilaw kamo aba, ta no panyinyirinaw, ki oyod a kāna, “No tawowaw a machirayarayay dyirad marahet saw a tawotawo, ki marārayaw anchiw maganay a dadakay na.” ³⁴ Maybidi kamo pakono do sigodaw a maganay a kapangtokto nyo, kan maygaygatos kamo paba. Ibahey ko nya tan masnekan kamo, ta myan saw kadwan dyinyo a dya makapatak so Dyos.

§ 15:22 15:22 Roma 5:12-21 * 15:25 15:25 Sal. 110:1-3; Mt. 22:44; Ara. 2:35; Heb. 1:13 † 15:27 15:27 Sal. 8:6; Heb. 2:8-9 ‡ 15:32 15:32 Isa. 22:13; 1 Kor. 16:9

No Maynamot do Kapagōngar no Inawan

(2 Kor. 5:1-5)

³⁵ Sigōro, iyahes dan kadwan dyinyo a kon nyo, “Na, maypāngo paro kapagōngar da no nadiman? Maypāngo paronchiw kīta no inawan da?” ³⁶ Ayya! Kabo pan arang nyo. An myan imoha mo a botoh, maypāngo paro katobo na, an dyi pa mahtaw kodit naw. ³⁷ Ki an maymoha kamo so botoh no trīgo mana kadwanaw a botoh, ki imoha mwabaw sīgod danaw a rakoh a akmas karakohaw no hahawen mwaw, an dya iyaw botoh naw lang. ³⁸ Ki si Āpo Dyos makatoneng a manoroh so atngeh no nawri a botoh. Ta kāda kīta botoh, itoroh naw maitotopaw a atngeh na.

³⁹ Komwan pa kāda inawan a pinarswa no Dyos. Maytarek asi no tawo kan binyay. Masaw a maytarek asi no manomanok kan among.

⁴⁰ Matarek pa saw myan do hanyit kan siraw myan do lōbongaya, as kan iyaw kapintas kan katan-ok da, ki matatarek. ⁴¹ Aran iyaw araw, ki myan bōkod na kapintas. Masaw bohan kan siraw bitohen saya, matatarek sas kapintas. On, iyaw kāda bitohen, ki myan bōkod da kapintas.

⁴² Komwan maparin an mapagōngar saw nadiman. Iyaw inawan taya, ki mahta an maitābon. Kī an magōngar dana, syimpri, mahta paba, kan polos dana dya madiman. ⁴³ On, makabābaba kan dalotaytay an maitābon, ki mapintas kan mabīleg an magōngar dana. ⁴⁴ An maitābon, ki akmas gagāngayaw a inawan a nainlōbongan. Kī an mapagōngar dana, asa dana naispiritwan. No chakey na batahen, ki an myan inawan ta a mahta do lōbongaya, masigorādo a myan inawan ta a naispiritwan a maitotop do byay tad hanyit. ⁴⁵ Ta akmas naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna, “No nanoma a tawo a si Adan, ki nanyeng a natorohan so byay do tanaya.”* Ki myan paw matawagan so nanawdyi a Adan, as kan iya, ki si Kristo. Iyaw manorotorohaya so naispiritwanaya a byay a abos pandan. ⁴⁶ Ki aran komwan, naknakmen ta a manmanmaw inawan taya a mahta, as kangay no naispiritwanaw a inawan ta. ⁴⁷ Iyaw dāmaw a Adan, ki yapo do tana, ta dawriw nakapōtaran na. Ki iyaw somnaronwaya Adan a si Kristo, ki yapo do hanyit. ⁴⁸ On, maynamot ta yapo do tana si Adan, ki aran yaten sichangori, ki yapo ta a tabo do tana. Ki maynamot ta yapo do hanyit si Kristo, akma tanchi dya do hanyit an machichasa ta dya. ⁴⁹ As dawa, sichangori, naipariho ta pa do tawowaya a yapo do tana a pinarswa no Dyos. Ki do masakbayan, machipariho ta nanchi do inawanaw no Tawo a Yapod Hanyit, as kan si Jesos nyaya.

No Kapagballīgi a Maynamot di Jesos.

⁵⁰ Iyaw nyayaw chakey kwaya batahen dyinyo a kakakteh: Siraw inawan taya a myan so asi kan raya, ki maparin saba mabyay do hanyit a pagtorayan Āpo Dyos. Ta siraw inawan taya a mahta, ki maparin saba mabyay a abos pandan.

⁵¹ Adngeyen nyo yaken, ta ibahey ko dyinyo plāno no Dyos a aran dyi na inpakatoneng do nakarahan. Madiman tabanchi a tabo. Ki anchan kapaybidi ni Āpo Jesos, mabaliwan anchiw inawan taya a tabo. ⁵² On, mabaliwan tanchi a pagripat a akmas kalistwaw no kakimit no mata. Oyod a maparin nyaya do kapanawdyanaw anchi a kaalop no trompita. Ta do dawrinchi, ki omyeng anchiw trompitaya, as kan mapagōngar sanchiw nadiman, as kan matorohan sanchis inawan a dya madiman. As yaten a sibibyay pa do dawri, ki mabaliwan tanchi. ⁵³ Ta iyaw inawan taya a mahta, mabaliwan anchi so dyi narana kahtan. Mana iyaw madimanaya a inawan ta, ki magbaliw anchi a dyi dana madiman. ⁵⁴ As dawa, anchan mabaliwan danaw inawan taya a mahta so dyi narana kadimanan kan kahtan, maparin dananchiw

§ 15:36 15:36 Myan saw tod a tomobo a botoh a aran dyi pa maimoha. Ki aran komwan, malidyat kapayparakoh na, malaksid an maimoha. * 15:45 15:45 Gen. 2:7

naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna, “Naābak dana si Kadiman, kan komplito danaw nakapadso na.”†

⁵⁵ Dawa, maparin ta na batabatahen,
“Aryoriw kapangābak no Kadiman?

Aryoriw panonyit na?”‡

⁵⁶ Iyaw gatos panghapan no kadiman so panonyit na, as iyaw dyi taw a matongpal a linteg iyaw panghapan no gatos so bīleg na. § ⁵⁷ Ki magyāman ako do Dyos, ta iyaw manoroh dyaten so kapagballīgi ta a maynamot di Āpo ta a Jeso-Kristo.

⁵⁸ Dawa, chadaw kwa kakakteh, nāw nyo pakono a mahnyi kan dya mabdibdis do kapanganohed nyo. Pirmi nyo a ibōkot tarabāko nyowaya a magsīrbi di Āpo, ta chapatak nyo na a sayang abaw kapagsīrbi nyo do Dyos.

16

Iyaw Sidong Dyirad Kakakteh do Kapanganohed

(Roma 15:22-29; 2 Kor. 8:16-9:5)

¹ Changori, maynamot do kwarta a or-or a iyaw pangsidongaw siras tawotawo saw no Dyos do Jodya,* machita a parinen nyo akmas inbahey kwaw dyirad iglisya saw do probinsya a Galasya. ² Kāda manōma araw no lawas do kapaychichipeh nyo a magdaydāyaw, mapatarek danaw katakatayisa dyinyo so kapyahen na a kwarta, sigon do myanaw a maitoroh na a yapo do nachichwasan na. Tan komwan, ki magor-or kamo pabanchi anchan mangay ako dyinyo. ³ Anchan myan ako na dyinyo daw, toboyen konchi do Jerosalem pinidi nyo saw a matalek nyo a tawotawo tan iyangay da daw sāgot nyo saw, as kan torohan ko sanchis tolas a mangyam-āmmo dyira. ⁴ Ki an kaspangarigan, an myan problima a kachitan a basta mangay ako, aran machirayay dana sanchi dyaken.

Siraw Plano ni Pablo

(2 Kor. 1:15-24)

⁵ Mangay akonchi daw a omsarongkar dyinyo anchan yapo ako do Masedonya, ta plāno ko payaw somibah daw. ⁶ Maparin ngata a omyan akonchi dyinyo so dēkey a chimpō. On, ranaen konchiw ammyan tan masidongan nyo panchi yaken do somarono pa saya a kwanan ko. ⁷ Ta an maparin, ki chakey kwabaya tod koynyo a sibasibahen a chiban. Ta an ipalōbos ni Āpo, chakey kwaya a aran mahay ako so dēkey do yanan nyo.

⁸ Ki plāno kwayaw omyan do Epeso a mandan marapit arawaw no Pentekostes.†

⁹ Ta aran āro saw komontra dyaken, ki alit na āro sayaw makey a mangadngey so ikasaba kwaya, ta āro intoroh ni Āpo dyaken a pamosposan a nangasaba.

¹⁰ Anchan makarapit si Timoteo dyinyo, chasoyot nyonchi a rawaten. Ta iya, ki kapayngay ko a maytaytarabāko di Āpo. ¹¹ Ki chiban nyo an myan mangiroromen sya ah, basbāli a sidongan nyo tan matalnaw kapangtokto na do katongtong nas kapagbyahi naya kan tan malistonchiw kapaybidi na dyamen. On, parinen nyo komwan, ta ari namen a ahahayen kan nyiran kakakteh ta saya.

¹² Sichangori, maynamot di kakteh ta a si Apolos, pirmi ko a kalokalohen tan yangay naynyo kan siraw kadwan saw a kakakteh a sarongkaran. Ki ari na pa a dya maisyirto an mangay sichangori. Ki aran komwan, ki mangay anchi anchan myan ōras na.

No Manawdyi a Kapangdaw kan Pakatoneng

† 15:54 15:54 Isa. 25:8 ‡ 15:55 15:55 Ose. 13:14 § 15:56 15:56 Roma 5:12; 7:7-13 * 16:1 16:1 Roma 15:25-28 † 16:8 16:8 Pentekostes, ki pistan Jodyo a pangsilibrar so kapagranyi. Eks. 34:22; Leb. 23:15-21; Deot. 16:9-11; Ara. 2:1

¹³ Makaridam kamo. Tēnekan nyo a maganay kapanganohed nyo. Tomored kamo, kan makayit kamo. ¹⁴ Parinen nyo pakono tābo a siaadaw.

¹⁵ Sichangori kakakteh, chapapatak nyo naw si Estepanas kan pamilya na saw a siraw dāmo a nanganohed di Kristo do Akaya, kan inbōkot daw nagsīrbi dyirad tawotawo saw no Dyos. ¹⁶ As dawa, paybibidi ko a ibahey dyinyo a mapaitoray kamo pakono dyirad komwan saya kakakteh, as kan aran sino a machipaytarabāko kan somidosidong do tarabakwaya ni Āpo.

¹⁷ Chasoyot kwaw nakangay daya da Estepanas, Portonato, kan Akayko a min-sarongkar dyaken, ta siraw nangisaop dyinyo. ¹⁸ Pinasoyosoyot da yaken a akmas kapasoyosoyot daw anchi anchan maybidi sa dyinyo. As dawa, siraw tawotawo a akma siras nya, ki machita a anyiben sa.

¹⁹ Pakomostaan daw inyo no manganohed saw do kāda kakpekpehan da do probinsya a Asya. Maingetaw kan nakrischanwanaw pakomosta da dyinyo da Akila kan Prisila kan siraw manganohedaw a maychichipeh a magdaydāyaw do bahay da. ²⁰ Pakomostaan da paya inyo a tabo no kakakteh saya dya. Maysinkokomosta kamo do kinaktehan a kapaykekepkep.

²¹ Do mismo kwa kakamay itolas ko nyaya, “Pakomosta a yapo dyaken a si Pablo.”

²² Mabay pakono aran sino a dya madaw si Āpo! Marana-ta! On, mangay ka mo Āpo!

²³ Myan pakono dyinyo parābor ni Āpo Jeso-Kristo.

²⁴ Myan pakono dyinyo adaw kwaya, inyo a tabo a machichasa di Kristo Jesus. Amen.

No Somarono A Tolas Ni Apostol Pablo Dyirad Tawotawo Do Korinto No Pakatonngan so Paytābwān no Nya Tolas

Do nanmaw a tolas ni Pablo dyirad manganohedaw do Korinto, ki pinaydabdab na sa a maynamot do kapaydidiman daw (1 Kor. 1:11) kan maynamot do kaket daw an mabayabayat sa a magdāyaw do Dyos (1 Kor. 11:20-34), as kan maynamot do marahet saw a kaparin dan kadwan dyira (1 Kor. 5:1-13). Ki maynamot ta dyi da inanohdan pamagbaga naw dyira do tolas naw, nangay si Pablo a mismo a minsarongkar dyira (2:1; 12:14; 13:1-2) tan sidongan na sa a maybidi do kosto a kapanganohed da. Ki do dawri, komplito abaw kapanganohed da dya, dawa, naynyinan dana si Pablo a naybidi do Epeso (2:1, 5).

Do dawri, binaliwan ni Pablo plāno na a mirwa magsarongkar dyira do Korinto, ta chamo na an tod a makasoli dyira (1:12-23). Dawa, tinoboy nas Tito dyira tan si Tito danaw mangyangay so somaronwaw a nakatanyisan na a tolas na dyira, ki nabo dana dyaten sichangoriw nyaya a Tolas (2:3-4).

Sinpangan na, do nakakarwaw ni Pablo do Epeso, nangay a nangasaba do syodad a Troas, ta inplāno na bayaten si Tito do dawri. Ki do dyi naw a nakasakaran si Tito do Troas, nabakel si Pablo a maynamot dya, dawa, yay na chinichwas do probinsya a Masedonya, as kan do dawri danaw nakadongswan nas Tito a kayayapo na pad Korinto (2:12-14).

Taywara a masoyot si Pablo do nakadāmag naw sya di Tito a nagbabāwi dana sa do Korinto, as kan rakoh danaw kangсах da a makaboya kan mangisakit sya (7:5-7). Do kayanaw ni Pablo do Masedonyaya, intolas naw tolasaya a iyaw somaronwaya a Korinto.

Myan tatdo a naychakarwan no nya tolas. No dāmo (1:1-7:16), ki inlawlawag ni Pablo dyira maynamot do kasoyot na do nakadngey naw so maynamot do nakapagbabāwi dad Korinto. Inpanakem na dyiraw no pinanggep naw dyira, ta iyabaw inawan naw ikaskasaba na, an dyi lang a si Jeso-Kristo. Ki an maynamot di Pablo, ki tobotoboyen lang ni Kristo kan magsirbi dyira a maynamot lang di Kristo (4:5).

Do somaronwaw a naychakarwan no nyaya a tolas (8:1-9:15), ki innanawo ni Pablo maynamot do kapagor-or da do Korinto. Inpanakem ni Pablo dyira a machita itoroh no kāda asa dyira iyaw yapwaw do mismo na pangtoktwan a dya chaynyin aktokto na mana mapilpilit, ta chadaw no Dyos masoyot a manoroh (9:7).

No chatatdo a naychakarwan no nyaya a tolas (10:1-12:21), ki inkalintegān ni Pablo tarabāko na a asa a apostol ni Jeso-Kristo. Myan kadwan a Jodyo a makabata sya a si Pablo, ki apostolis aba, ta nachirayay aba dyirad dosi saw a apostolis ni Jesus do kayan paw ni Jesus a nangnanawo dyira. No atbay ni Pablo do dyaya, ki si Āpo mismo a nanoroh so tarabāko na, as kan maboya na do kaparin na kan nanawo na. Iya lang ipangas ni Pablo, iyaw kakapsot na, ta binata na a, “Do ōrasaw a kakapsot ko, ki nawriw kayan kayit ko, ta si Kristo sawen mapaypayit dyaken” (12:10).

No paytābwān no nya tolas, ki madongso nyo do 13:5 kan do 13:11 a kānan Pablo, “Kapyahen nyo a iktokto tan matonngan nyo an iyaw kapanganohed nyowaya, ki kosto mana engga.”

No tawen a nakaitolas ni Pablo so nyaya tolas, ki do A.D. 56 mana 56 a katawen nakatayoka no nakaiyanak ni Āpo Jesus.

No Naychakarwan no Nya Tolas

Pakatoneng 1:1-11

No kapangtokto ni Pablo dyirad taga Korinto 1:12-7:16

No kapagor-or dan taga Korinto 8:1-9:15

No kaikalintegangan ni Pablo so kaapostol na 10:1-12:21

No pakatonngan so paytābwan no nya tolas 13:1-14

2 Korinto

Pakatoneng

¹ Nyaya a tolas, ki yapo dyaken a si Pablo a apostol ni Kristo Jesus a maynamot do pangeddeng ni Āpo Dyos, kan yapo pad kakteh taya do kapanganohed a si Timoteo. Ipaw-it namen nyaya tolas dyinyo a manganohed do Dyos do syodad a Korinto kontodo do tabo a tawotawo no Dyos do intīro a probinsya a Akaya.*

² Myan pakono dyinyo parābor kan kaydamnayan no kapangtokto nyo a yapo di Āpo Dyos a Āmang ta kan yapo di Āpo Jeso-Kristo.

No Kapagyāman ni Pablo do Dyos

³ Dayāwen ta si Āpo Dyos a iyaw Āmangaya ni Āpo ta a si Jeso-Kristo. Iya paw māsisyen a Āmang ta, as kan iyaw Dyosaya a pakayapwan tabo a sidong kan kapangahwahok. ⁴ On, ahwahoken na yaten do tabo a pakalidyatan ta. Tan komwan, ki maparin ta sa ahwahoken tabo a myan so aran āngo a pakalidyatan do kapangahwahokaya a rinawat ta do Dyos. ⁵ Ta akmas kāro no kapachipangdidiw taya do nakalidyatanaw ni Kristo, ayket, komwan paw kasawasaway dyaten no maboslonaya a sidong no Dyos a maynamot do kapachichasa ta na di Kristo. ⁶ Ta siraw lidyat saya a namarin dyamen do nakangay namenaw dyinyo, ki namarin sa dyamen tan myan dyinyo kahwahokan nyo kan iyaw kaisalakānan nyo. Asa pa, maynamot ta mahwahok no Dyos dyamen, nyaw paynamotan na a maparin kami na a mangahwahok dyinyo do pakalidyatan nyo tan maparin a anōsan nyo saw lidyataya a akma dyamen. ⁷ Dawa, madyiwadyiway abaw kapangnamnāma namen a maynamot dyinyo, ta masigorādo namen a an mairāman kamo do kalidyatan namen saya, ki aran inyo, syirto a mairāman kamo do rakohaya a kapangahwahok no Dyos dyamen.

⁸ Kakakteh, chakey namen a mapatakan nyo siraw pinasar namen saw do probinsya a Asya a oltimos karahmet kan karakoh nakalalan namen. As do dawri, ki taywara a took namen a bata namen dana an dyi namen dana malāsat. ⁹ No kapangdidiw namen do dawri, ki akma kami naw nakedngan a madiman. Ki namarin nyaya tan nananawo namen a basta italek namen di Āpo Dyos byay namen kan bokbōkod namen pabaw inawan namen. Ta si Āpo Dyos, ki myan panakabalin na do tabo a aran iyaw kapamagōngar so nadiman. ¹⁰ Ki oyod, ta insalākan na yamen do dawri do makamwamomwaw a kadimanan, as kan maparin na panchi a isalākan yamen do ĩto panchi a lidyat. On, rakoh kapagnamnāma namen dya a isalākan narananchi yamen a mirwa. ¹¹ Ki machita a sidongan nyo pa yamen ah a maynamot do kapangidasadasal nyo dyamen! Ta an parinen nyo komwan, atbayen sa ni Āpo āro a kapaydasal nyo, as kan bindisyonan nanchi yamen no Dyos, as kan āro sanchiw magyāman do parābor saw a maitoroh dyamen.

No Naynamotan Dya Nakatongtongan ni Pablo a Nangay do Korinto

¹² Ta no chasoyot namen a ipodno dyinyo, ki aba polos chapatak namen a pinarin namen a nakapaybayataw namen do aran sino a kapayngay namen a tawo, naten dana dyinyo a kakakteh. On, namarin nyaya a maynamot ta si Āpo Dyos a mismo somnidong dyamen tan do tabo kaparin namen kan inchirin namen, ki yapo do kosto

* **1:1** 1:1 "Akaya" mana "Gresya" a tana dan Griego a tawo. Siraw rarakoh saw a syodad do dawri a probinsya, ki Korinto kan Atenas.

kan madalos a kapangtokto. Dawa, chapatak namen a yapo aba do s̄irib no tawo nyaya, an dya yapo do parābor no Dyos.

¹³⁻¹⁴ Do tabo naitolas namenaya dyinyo a kakakteh, ki abaw intayo namen, an dya intolas namen lang maydamnay a basāen kan maawātan. Sichangori, chapatak namen a ari pa abo komplito a kapakaawat nyo a maynamot do chirin kan kaparin namen. Ki aran komwan, maparin pakono dyinyo kapaypaypaganay nyo do kapakaawat nyo tan ipadāyaw nyonchi yamen anchan marapit araw no kapaybidi ni Āpo Jesus a akmas kapangipadāyaw namenaya dyinyo.

¹⁵ Maynamot ta masigorādo ko a nāw no adaw nyowaya dyamen, naktokto ko maypirwa mangay a mangsarongkar dyinyo daw tan dobliw kasoyotan nyo. ¹⁶ Ta no plāno ko, ki manma ko a somibah dyinyo a magsarongkar do kakwan kwaya do Masedonya. As anchan maybidi ako a yapo dana do Masedonya, ki mirwa akonchi a somibah dyinyo daw, ta plāno ko payaw mapasidong dyinyo do kapaybidi kwaw anchi do Jodya. ¹⁷ Ki maynamot ta natongpal abaw plāno ko, chakey nawri a batahen a magmamanganga ako? An mamarin ako so plāno ko, ki parinen kori do nainlobōngan a kapagplāno? Paggedanen kori a ibahey, “On” kan “Engga”? Samna! Maparin kori? ¹⁸ Komwan abaw klasi no katawo ko, ta do salapen no oyod a Dyos a dya mabayataw, an “On” kon ko, “On” dana, as kan aba polos dwadwa ko. ¹⁹ Masigorādo ko nyaya, ta magdwadwa aba si Jeso-Kristo a Anak no Dyos a inkaskasaba namen dyinyo, a yamen kāda Silas a mayngaran so Silbano, kan Timoteo. On, an maynamot di Kristo, ki aba polos kadyiwadyiway na, basbāli a tongpalen naw tabo a inchirin na. ²⁰ Ta no kaoyodan na, ki si Kristo danaw katongpalan no tabo a kari no Dyos. Dawa, maynamot dya, maparin ta naw machiamen† do tabo inkari no Dyos. As maynamot do dawri, maidāyaw danaw Dyos. ²¹ Si Āpo Dyos iyaw napahnyi so saray ta di Kristo. Masaw a si Āpo Dyos paw mismo a namidi dyaten a magsirbi dya. ²² Iya paw nanoroh so Ispirito Santo a akmay sinyal a pakaboyan a dyira na yaten. Ta iyaw Ispirito Santo, ki nāw na myan dyaten a pangpaneknek so katongpal ni Āpo Dyos so tabo inkari naw.

²³ Si Āpo Dyos danaw sistigo ko, ta chapatak naw myan do aktokto ko. Changori, ipodno ko iyaw dyi kwaw a tinongtongan so nakangay kwa nagsarongkar dyinyo daw do Korinto, ki tan myan ōras nyo a magbabāwi do marahet saya a kaparin nyo, as kan tan dyi dana masisitaw kadōsa ko dyinyo. ²⁴ Dyi nyo pakono a ipato a itorayan namen kapanganohed nyo, ta chapatak ko na a matwa kamo na do kapanganohed, basbāli a chakey namen inyo a sidongan tan oyod a masoyot kamo.

2

¹ Nyaw naynamotan kwaya a nagdisisyon a dyakwa mangay dyinyo daw tan dyakwa mirwa makachirin so pagmamaywan nyo. ² Ta an pagmamayohen koynyo, sino paro panchiw mapasoyosoyot dyaken do inyowayaw yanan kasoyotan ko? ³ Dawa, nyaw paynamotan na a naytolas ako dyinyo do nakarahan, as kan nawri paw dyi kwaya nangayan dyinyo daw, ta āngonchan inyo a hahawen ko a mapasoyosoyot dyaken, as inyonchiw makaitoroh so pagmamaywan ko? Ta sigorādo ako a an āngo kasoyotan ko, ayket, komwan dyinyo a tabo. ⁴ Ta do kayan kwaw a naytolas so tolas ko dyinyo, ki oltimo a kariribok ko kan natookan ako a maynamot dyinyo, ta oyod a āro hō ko a naytedted a maynamot dyinyo. Ki aran komwan, ki aba polos panggep ko a mapagmamayo dyinyo, basbāli a chakey ko a mapatakan nyo a oyod a rakoh kadaw ko dyinyo.

No Kapamakawan so Nakagatos

† 1:20 1:20 “Amen” mana “maparin pakono a komwan,” mana “abaw pagdwadwaan.”

⁵ Sichangori, myan dyinyo daw napagmamayo dyaten. On, yaken aba lang napagmamayo na, an dyi pa kadwan dyinyo. Ibahey kwaba a napagmamayo na inyo a tabo, ta chakey kwaba tod a payparahmeten gatos na. ⁶ Iyaw namarinaw so komwan, ki manawob danaw nakadosāan naw a yapo do kārwan dyinyo. ⁷ No machita a parinen nyo sichangori, ki pakawanen nyo kan ahwahoken nyo, ta āngonchan mahmes do taywaraw a kapagmamayo na. ⁸ As dawa, pachichāsi ko dyinyo a mirwa ipadidiw nyo kadaw nyo sya. ⁹ Nawriw naynamotan kwaya a naytolas dyinyo do nakarahan, ta chakey koynyo a sōoten an ara kamo a nakasagāna a magtongpal so pamagbaga ko saya dyinyo. ¹⁰ Ki sichangori, napatakan ko a nagtongpal kamo do inbahey kwaw dyinyo. Dawa, aran sino a pakawanen nyo, ki pakawanen ko. No kaoyodan na, an myan machita ko a pakawanen, ki pinakawan ko na do salapen ni Kristo tan mabindisyonan kamo a tabo. ¹¹ On, an parinen taw komwan, ki abaw ōras ni Satanas a omsikap dyaten, ta napatakan ta na saw panggep naw dyaten.

Iyaw Nakabaklanaw ni Pablo do Kayan Naw do Troas

¹² Do nakawara kwaw do syodad a Troas a nangay a nangikasaba so Maganay a Dāmag a maynamot di Kristo, natonngan ko a iniwangan ni Āpo rarahan a kapangasaba daw. ¹³ Ki aran komwan, taywara nabakel ako do dawri, ta nasarakan kwaba si kakteh ta a si Tito. Dawa, nagpakada ko dyirad kakakteh ta saw daw, as nakangay ko do Masedonya.

Iyaw Kapangābak Ta a Myan di Kristo

¹⁴ Magyāman ako do Dyos, ta pinachirayay na yamen Kristo do nakapagballigi naw.* As maynamot dyamen, nagwaras danaw kapakatoneng so maynamot di Kristo do aran dino a angayan namen, as kan kayarigan naw kapagwarasaw no āngot no asa bangbanglo. ¹⁵ Ta maynamot do nyaya a kapangikasaba namen, ki maiyarig kami na do asaw a bangbanglo a dāton ni Kristo di Āpo Dyos, kan makarapit dyirad tabo tawotawo: siraw madama a maisalākan kan siraw madama a mangay do karārayawan da. ¹⁶ On, siraw madamaya a mangay do pakarārayawan da, ki mayparin a āngot no kadiman dyira. Ki siraw manganohed a madama a maisalākan, ki mabanglo kangotan da sya, ta mapalongo sa do rarahan a mangay do abos pandan a byay. Maynamot ta komwan, sino paro makarawa so nya tarabāko? ¹⁷ Ki makarawa kami a maynamot ta tinoboy yamen ni Āpo Dyos. As tabo ichirin namen, ki kosto kan oyod do salapen na maynamot do kapachichasa namenaw di Kristo. Akma kami aba siras kārwan a paychichwasan daw kapangasaba so chirin no Dyos tan bomaknang sa.

3

Siraw Karbengan Dan Tobotoboyen Saw ni Kristo

¹ Iyaw kapaychirin namenayas nyaya, ara nyo na paronchi a dya batahen a idaydāyaw namen mismo a inawan namen. Machita namenoriw tolas a pangyam-āmmo so inaynawan namen dyinyo a akmas kaparin dan kadwan saya? Mana machita namenoriw tolas nyo tan myan ipaboya namen dyirad tawotawo saw do ayaman namen a maynamot dyamen? ² Inyo a mismo pinakatolas namen a naitolas do aktokto* namen. On, masonong a maboya no aran sino iyaw kayit no kapanganohed a myan dyinyo, ta maparin da basāen do kabibyay nyo tabo no tinarabakwan namen dyinyo. ³ Ta malawag a maboya do byay nyo a si Kristo mismo

* **2:14** 2:14 No pinarin dan soldādo no Roma do kaychowa, ki an inābak daw kabōsor da, hapen no heneral daw soldādo naw, as kan pagmarchaen na saw kabōsoraw a inābak da do salapen āro a tawo tan ipaboya daw nakapagballigi da. No batahen Pablo dya, ki akmay pinachirayay ni Kristo yaten a manganohed do nakapagballigi naw. * **3:2** 3:2 Mana “poso.” Jer. 31:33; 1 Kor. 9:1-2; 1 Tes 2:17-20

a nangitolas sya a maynamot do kaosar na dyamen. As naitolas aba do tinta, an dya iyaw Ispirito no sibibyay a Dyos,† kan naitolas aba do matāpi a bato,‡ an dya do aktokto kan pōso da no tawotawo.

⁴ Matored kami a maychirin so nyaya a maynamot ta masaray kami do Dyos a sidongan na yamen a maynamot do kapachichasa namen di Kristo. ⁵ Aba polos paynamotan namen a makabata a maparin namen nyaya tarabāko, ta yapo a tabo do Dyos kabaelan namen. ⁶ Ta si Āpo Dyos nanoroh so kabaelan namen a magsirbi do bayowaya a tōlag. Iyaw bayowaya a tōlag, ki naibasar do tarabāko no Ispirito no Dyos a manoroh so byay a abos pandan. Bahes naba do naitolasaw a Linteg ni Moyses, ta intongdo naw pakadimanan a abos pandan.§

No Kaganay no Bayo a Tōlag
(Heb. 8:1-13)

⁷ Iktokto taw chimpon Moyses do nakaitorohaw ni Āpo Dyos so linteg a naikitikit do matāpi saw a bato. Do dawri a nakarawat ni Moyses so bato saya a nakaitolasan linteg, ki masngen dana do kasisilenganaw a gloria no Dyos. As do nakapaybidyaw ni Moyses do yanan daw no Israelita, ki aran mawpawpas danaw kasileng naw, ki alit na dyi da naipreng mata daw dya do oltimwaw a karanyag no rōpa na.* An komwan panakabalin ni Āpo Dyos do nakaitorohaw no lintegaw a nagbānag do abos pandan a kadiman, ⁸ syimpri mangamangay pa ipaboya naw kadyos na kan panakabalin na do kaitoroh naw so Ispirito na do bayowaya a tōlag a ikasaba namen! ⁹ Ta an iyaw nawri a linteg a nangipakatoneng so kadimanan, as naipaboya daw panakabalin no Dyos, rakorakoh abawri a adayo a maipaboyaw panakabalin no Dyos do bayowaya a tōlag a manoroh so pakapalintegaw tawo do salapen na? ¹⁰ No kaoyodan na, nawpas danaw panakabalin no linteg a aran mabīleg do nakarahan a maynamot ta iyaw bayowaya tōlag, ki adayo a mabilbīleg pa. ¹¹ Ta an maidāyaw lintegaya a nawpas dana, pāngo narananchi do dāyaw no bayowaya a tōlag di Kristo a nāw na abos pandan.

¹² As dawa, maynamot ta komwan kahahaw namen so dyi aya anchi a mawpas a panakabalin no bayowaya a tōlag di Kristo, matortored kami na a manginanawo sya. ¹³ On, aba polos itayo namen, ta akma kami aba di Moyses a nanalob so rōpa na† tan dyi da maboya no Israelita saw kawpas naw. ¹⁴ Ki oyod a matwaw aktokto da do dawri,‡ as kan naawātan daba polos chakey na batahen naparinaw di Moyses. Manda sichangori, ki akmay myan paw talob no aktokto dan Jodyo saw a kapotōtan Israel do kapagbāsa daw so myanaw do adan a tōlag, ta polos a dyi da maawātan chakey na batahen. Ta no lang makapakaro so nawri a talob, ki iya lang kapanganohed di Kristo. ¹⁵ On, ta aran sichangori, an basāen dan Jodyo saw intolasaw ni Moyses, ki akmay myan mintalob so aktokto da, ta alit na dyi da maawātan. ¹⁶ Ki an myan tawo a magbabāwi kan maypasngen di Āpo, maawātan nanchi maynamot ta iyaw mintalobaw so kapangtokto na, ki natakasan dana. ¹⁷ Iyaw chirin kwaya a “Āpo,” ki iyaw Ispirito Santo,§ as kan aran sino a tawo a yanan nya Ispirito no Dyos, ki myan dyaw kawayawaya na yapo do kapangokom no linteg kan gatos. ¹⁸ As dawa, yaten a tabo a manganohed, ki akma tabas Moyses a nataloban so rōpa, basbāli a nayparin ta na a akmay ispiho a nāw ta mangisilap so tan-ok kan kabīleg ni Āpo ta. On, maypaypangay paw kapagilap ta sya a mandanchan mabalbaliwan ta a machalit dya. Nyaya, ki tarabāko ni Āpo ta a iyaw Ispirito a mismo.

† 3:3 3:3 1 Kor. 2:4; Gal. 3:2-5; 1 Tes. 1:5-6 ‡ 3:3 3:3 Eks. 31:18; Deot. 9:10 § 3:6 3:6 Roma 7:6; 8:2; Gal. 4:21-31 * 3:7 3:7 Eks. 34:29-35 † 3:13 3:13 Eks. 34:29-35 ‡ 3:14 3:14 Deot. 29:4; Isa. 6:9-10; Esek. 12:2 § 3:17 3:17 1 Kor. 6:17

4

No Kakapsot no Tawo kan no Panakabalin no Dyos

¹ Dawa, maōpay kami aba, ta chapatak namen a maynamot do kāsī no Dyos, ki intoroh na dyamen nyaya maganay a kapagsīrbi. ² Pinawadin namen dana saw tabo a matayo kan makasnesnek a dadakay dan tawotawo. On, inipsok namen aran āngo a klasi no kapangallilaw, kan polos a dyi namen a paydyidohen chirinaya no Dyos, basbāli a inanawo namen iyaw kaoyodan na. On, maybibyay kami do salapen no Dyos a abo maitayo namen tan mapatakan no aran sino iyaw kakosto no dadakay namen. ³ Ki aran komwan, myan pa saw dya makaāwat so chakey a batahen no Maganayaya a Dāmag a ikasaba namen, ta myan akmay mintalob so aktokto da. Ki sigorādo ko a komwan lang dyirad tawotawo sa a madama a mangay do abos pandan a pakarārayawan da.

⁴ Āngo ta dyi sa manganohed? On, maynamot ta inolib ni Satanas a dyos da do lōbongaya iyaw kapakaāwat daw tan dya masēdangan aktokto da a maynamot do Maganayaya a Dāmag. On, iyaw Maganayaya a Dāmag, ki iyaw mangipalpalawag so maynamot do kadyosaw ni Kristo a iyaw kaparpariho no Dyos. ⁵ Ta iyabaw inawan namenayaw ikaskasaba namen, an dyi lang a si Jeso-Kristo a iya danaw Āpo. Ki an yamen, ki tobotoboyen yamen ni Kristo, kan magsīrbi kami dyinyo a maynamot dya.

⁶ Ta si Āpo Dyos nakabatas nyaya a kāna, “Myan pakono sēdang, tan maranyagan kasarisyayan!”* As si Āpo Dyos paw mangsēdang so aktokto namen tan maawātan namen makaskasdāawaw a panakabalin na kan iyaw kabon pagkorāngan no kadyos na a maboaya di Kristo.

⁷ Ki an yamen, ki akma kamiw sinsinan a angang a inapapno ni Āpo Dyos so mimyan a kapapatgan, ta intalek no Dyos dyamen kasisītaan a tarabāko a iyaw kapangikasaba so Maganayaya a Dāmag. On, pinarin ni Āpo Dyos nyaya tan ipaboaya na a iyaw makaskasdāaw a panakabalin, ki yapo dya, as kan yapo aba dyamen a sinsinan lang.

⁸ Nasanyib kami a naparahmetan do lidyat, ki polos a dyi kami a napita. Pasaray a maychaychawaw kami, ki alit na a dyi kami a maōpay.

⁹ Aran naidadanes kami na, ki kinarwan naba yamen a polos ni Āpo Dyos. Aran namahmah kami, ki chinadiman namen aba. ¹⁰ Pirmi kami a machisalap do kadiman a akmas naporinaw di Jesus do kayan na paw do lōbongaya, tan iyaw byay na a intoroh na, ki maipaboaya dana do mismo a inawan namen. ¹¹ On, do kayan namen pa a maybibyay do hapotayan tana, nāw kami a machisalap do kadiman a maynamot do kapachichasa namen di Kristo. Naparin dyamen komwan tan maipaboaya do mahtaya a inawan namen a sibibyay pa si Kristo. ¹² Dawa, aran lakalakatan na yamen kadiman, no pagtongpalan na, ki myan dana dyinyo byay nyo a abos pandan.

¹³ Myan naitolas do Masantwan a Tolas a kāna, “Manganohed ako do Dyos, as dawa, maychirin ako a maynamot do kapanganohed ko dya.”† Komwan pa dyamen, ta aran malidyatan kami, ki alit na ibahey namen iyaw inanohdan namenaya. ¹⁴ Ta chapatak namen a si Āpo Dyos a napagōngar si Āpo Jesus, ki sigorādo a pagōngaren na panchi yamen a maynamot do kapachichasa namenaya di Jesus. As aran inyo, ta hapen nanchi yaten a tabo a manganohed dya tan iyangay nanchi yaten do salapen na.‡

¹⁵ On, ibtoran namen tabo lidyat saya a mangay dyamen sichangori a maynamot ta no chakey namen, ki iyaw kaganayan nyo. Tan komwan, ki maiwaras paraboraya no Dyos dyirad āro saw a tawotawo. On, maynamot ta komwan, maypayparo dananchiw tawo a magyamyāman do Dyos, as kan maidāyaw dananchi si Āpo Dyos a maynamot do makaskasdāawaya a parābor na dyira.

* 4:6 4:6 Gen. 1:3 † 4:13 4:13 Sal. 116:10 ‡ 4:14 4:14 Roma 8:11; 1 Kor. 6:14; 15:20-23; 1 Tes. 4:13-18

No Byay no Manganohed

¹⁶ Maynamot do dyaya, maōpay kami aba polos. Aran maypaypakapsot inawan namenaya, ki ara, ta kararaw a maypaypayit naispiritwanaya kabibyay namen. ¹⁷ Ta iyaw kalidyatan saya a pasaren ta sichangori, ki machipanda sa, as kan maparin ta a batahen a dēkey lang nya an iktokto taw byay taw anchi di Kristo. Ta iyaw pagtongpalan lidyat ta saya, ki iyaw abos kaiparihwan a byay ta do hanyit a abwa polos so pachipandan. ¹⁸ Ta no dya pachisyayan aktokto ta, ki syimpri, sirabaw maboaya ta saya sichangori do lōbongaya, an dya siraw dyi saya maboaya a myan do hanyit. Ta siraw maboaya saya sichangori, ki maynam saba. Amnan siraw dyaya maboaya a myan do hanyit, ki nāw da abos pandan.

5

No Bayo a Inawan a Hahawen no Manganohed di Kristo (Roma 8:11; 1 Kor. 15:35-38; Pilp. 1:20-26; 3:20-21)

¹ On, maōpay taba, ta no chapatak ta siraw inawan ta saya sichangori, ki kayarig daw bengbeng a masonong a marakrak, ta madiman kan mahta anchi. Ki aran komwan, tādyan nanchi ni Āpo Dyos so bayowaw a inawan ta a mayarig do bahayaw a dya polos a marārayaw, ta maparin aba yapo do sīrib no tawo nawri, an dya si Āpo Dyos a mismo omparin sya. ² Ta sichangori, oyod a malidyatan ta do kayan taya a magas-asog do inawan taya a mahta. Dawa, pirmi ta ahahayen katādi no inawan ta sichangori do inawan taya do hanyit ³ tan do dawrinchi, ki tod pabanchi a pahad, an dyi dana myan inawan ta a pinakalaylay ta a abos pandan. ⁴ On, do kayan ta paya do tanaya a myan so mahta a inawan, ki oyod a magas-asog ta do kalidyat ta. Ki ibahey ko komwan a maynamot aba do kakey ta mangipoha so sīgodaya a inawan ta, an dya maynamot ta rakoh kakey ta a mangilaylay so bayo a naispiritwan a inawan tan iyaw inawan taya madiman, ki golpi a matādyan anchi so bayo a abo polos so pachipandan. ⁵ As maynamot do dyaya a kapagbalbaliw, ki si Āpo Dyos a mismo nangisagāna dyaten a mangrawat sya do nakaitoroh naw so Ispirito na dyaten. On, intoroh ni Āpo Dyos iyaw Ispirito na dyaten a pakatonngan ta sya a syirto a tongpalen ni Āpo tabo inkari na.

⁶ Dawa, iyaw nyayaw paynamotan na a polos a dyi kami a maōpay. On, chapatak namen a do kayan namen paya do hapotayan tana, ki ari kami pad nachirapa di Āpo, ⁷ ta no kabyay namen do tanaya, ki naibasar aba do maboaya namen saya do lōbongaya sichangori, an dya do saray kan kapanganohed. ⁸ Ki alit na oltimo a kasaray namen. Syimpri, chakakey namen a karwan inawan namen do dyaya tana tan makasabat kami na dwa yanan Āpo Dyos. ⁹ Ki aran myan kami do yanan na mana myan pa do lōbongaya, no kananahwen namen, ki iyaw pakahwahokan naw dyamen. ¹⁰ Ta machita tanchiw katakatayisa a machisalap do salapen ni Kristo tan iyaw mangokom dyaten, as kan iyanchiw manoroh dyaten sigon do pinarin ta a maganay mana marahet do kayan ta pa do hapotayan tana.

No Kapachikapyā do Dyos a Maynamot di Kristo

¹¹ Maynamot ta chapatak namen a mapaychakābot kapangokom ni Āpo, nyaw paynamotan namenaya a mangigodes so kapangasaba namenaya so tawotawo tan manganohed sa dya. On, chapatak ni Āpo tabo a maynamot dyamen a aba polos marahet a panggep namen do kapangasaba namen, as kan hahawen ko a komwan paw kapakapatak nyo dyamen. ¹² Ki aran komwan, abaw panggep namen a mirwa a mangidaydāyaw dana so mismo a inawan namen dyinyo, basbāli a panggep namen manoroh so paynamotan nyo a mangitangsit dyamen tan myan atbay nyo dyirad tawotawo saw a mangipangas so saad da kan iyabaw oyod a katatawo da. ¹³ Ki an

kaspangarigan, myan saw makabata a naychabobo danaw arang namen, ki bāli, ta si Āpo Dyos lang pagsirbyan namen. Ki an batahen nyo a kosto pangtoktwan namen, ki maganay paw nawri, ta para dyinyo tarabāko namen. ¹⁴ Ta do tabo a parinen namen, no adawaw ni Kristo iyaw nangidoron dyamen a maynamot ta nasyirto namen dana a nadiman si Kristo a maynamot do tabo a tawotawo. As dawa, tabo no tawotawo, ki naibidang dana sa a nadiman do nakadimanaw ni Kristo.* ¹⁵ On, nadiman si Jesos a maynamot do tabo a tawotawo tan yaten a madaw dya, ki maybibyay ta paba a maynamot do bokbōkod ta pagayatan, an dya maybibyay ta do chakeyaw ni Kristo a nadiman kan nagōngar a maynamot dyaten.

¹⁶ As dawa, sichangori, no osaren namen a pangrokod so tawotawo, ki maibasar paba do nainlobōngan a pangrokod. Rawaten ko a komwan kapangbigbig namen si Kristo do nakarahan, ki sichangori, natādyan danaw kapangtokto namen.

¹⁷ Ta aran sino a machasa di Kristo, ki asa dana bayo a naparswa. Iyaw adanaw a naybibyayan na, ki homnabas dana, as kan natādyan dana so bayo. ¹⁸ On, pinarin no Dyos tabo nyaya, ta maynamot do nakadimanaw ni Kristo, ki pinaysonong no Dyos nangbalataw so nagbaetan ta kan iya tan machasa ta na dya. Asa pa, intoroh na pa dyamen tarabāko namen a mapaypasngen so tawo tan aran sira, ki machikapya dana sa dya. ¹⁹ No chakey a batahen no minsāhi namenaya, ki pinaypasngen ni Āpo Dyos tabo tawotawo dya a maynamot do nakadimanaw ni Kristo do kros. On, maynamot dya, ibidang paba no Dyos gatogatos dan tawotawo. Nya danaw minsāhi a intalek no Dyos dyamen tan yamen danaw makatoneng a mangipadāmag dyirad tawotawo tan machikapya sa dya.

²⁰ As dawa, cha kami dya a pinakadangoy ni Kristo, as kan do tabo a inchirin namen, ki akma danaw Dyos a mismo maychiychirin dyinyo. Dawa, maynamot ta yamen danaw pinakainawan Kristo, pachichāsi namen a machikapya kamo na pakono do Dyos. ²¹ Ta aran aba polos gatos ni Kristo, ki naibidang a myan so gatos do salapen ni Āpo Dyos a maynamot dyaten a tawotawo. Tan komwan, maynamot do kapachasa ta na di Kristo, maibidang ta na a malinteg do salapen Āpo Dyos.

6

¹ As dawa, maynamot ta machipaytarabāko kami di Āpo Dyos, ki pachikakaāsi namen dyinyo a dyi nyo a ipalōbos a mayparin a abos sinpaspangan iyaw rinawat nyowaw a parābor no Dyos. ² Ta binata no Dyos do Masantwan a Tolas a kāna, “Inadngey ko dasal nyo do chimpwaw a naikeddeng ko tan paraboran koynyo, as kan sinidongan koynyo do kostwaw a araw tan maisalākan koynyo.”*

Dawa, kadngeyen nyo a maganay ah, ta changori danaw naikeddengaw a araw no kasidong no Dyos, kan changori danaw arawaw no kaisalakānan nyo.

No Lidyat Do Byay Da Pablo

³ Ipasnek namen a dyi kami a mamarin so pakachichadan dan aran sino a tawotawo tan abwa polos pakapilāwan no maynamot do kapagsirbi namenaya di Āpo Dyos, ⁴ basbāli a ipaboya namen do tabo a kaparin namen a yamen tobotoboyen no Dyos. Siaānos kami a mangibtor so tabo a pakariribokan namen kan pakalidyatan, masaw pakaidadanesan namen. ⁵ On, inanōsan namen nababaotan, nabahod, kan nariribok. Nahopahopag kami pa, kan napadāsan namen paw dya nakaycheh kan dya komninan.† ⁶ Naipaboya pa a yamen, ki tobotoboyen ni Āpo Dyos a maynamot do

* **5:14** 5:14 Ki aran komwan, nawri abaw chakey na batahen a naisalākan danaw tabo tawotawo, ta basta manganohed pa sa a manma tan mairāman sa. Ara. 2:37-41; 16:30-31 * **6:2** 6:2 Isa. 49:8 † **6:5** 6:5 Ara. 16:23; 19:23; 1 Kor. 4:11; 2 Kor. 11:23-33

madalos saw a kaparin namen, kan kapapatak namen so oyod, kaānos, kan kayan kāsī namen. On, naipaboya pa a yamen, ki tobotoboyen no Dyos a maynamot do panakabalin no Ispirito Santo a myan dyamen, iyaw oyod a adaw namen dyirad tawotawo, ⁷ iyaw kaoyodaya no chirin namen, as kan iyaw bileg no Dyos a inpaboya na a maynamot dyamen. As myan pa dyamen iyaw kinalinteg a intoroh ni Āpo Dyos dyamen a mayarig a armas namen a pachilaban kan pagsarāpa namen do gobat. ⁸ Do kapagsirsīrbi namenaya di Āpo, pasaray inanyib da yamen tawotawo, ki an kadwan, abaw anyib da dyamen. On, oyawen da yamen kadwan, as kan myan saw kadwan a mangidāyaw dyamen. Batahen dan kadwan a bayataw kami, ki aran komwan batahen da, ichirin namen lang iyaw oyod. ⁹ Batahen dan kadwan a dyi da yamen a chapapatak, ki alit na magdindināmag kami. Do pangarkolwan no kadwan, ki akma kami naw nadiman, ki ari kami pa a sibibyay. Masaw a aran nadōsa kami, ki naiparawat kami aba a madiman. ¹⁰ On, aran pagmamayohen da yamen kadwan, ki nāw namen a masoyot. Akma kamiw mapobri, ki āro a tawotawo pinabaknang namen do naispiritwan a bindisyon. Akma kamiw abos warawara do lōbongaya, ki aran āngo a dyiran Āpo Dyos, ki para dyamen.

¹¹ Ayket na! Inyo a mapateg a sīt namen do Korinto, aba polos intayo namen dyinyo do nakapaytolas namenaya. Taywara a dya matokod adaw namen dyinyo. ¹² On, inanban namen abaw kapangtokto namen dyinyo, basbāli a inyo nangneb so kapangtokto nyo dyamen. ¹³ Dawa, sichangori, inyo a ibidang ko a anak ko, bayaten nyo pakono adaw namenaya a inpaboya namen dyinyo ah!

No Ballāag a Maynamot do Kapachikasmang Dyirad Dya Manganohed

¹⁴ Sichangori, kakakteh, machasa mana machikasmang kamo aba dyirad dyi pa saw a manganohed. Ta maparinori a mayrayay matalineng kan dyīdo? Mana maypāngo kapaysagel no sēdang kan sari? ¹⁵ Ta māngo paro a magtōnos si Kristo kan Sairo?‡ Polos! Masaw magtōnos abaw kapangtokto da no manganohed kan dya manganohed. ¹⁶ Maypāngo a maysagel kapagdāyaw do Dyos kan kapagdāyaw do didyosen? Polos! Dawa, aran yaten, ta mismo ta na timplo a pagyanan no sibibyay a Dyos a akmas inpaitolas no Dyos do Masantwan a Tolas a kāna, “Omyan akonchi dyira, as nāw ko nanchi a machikāmang dyira.

Yaken anchiw Dyos da, as siranchiw tawotawo ko.”§

¹⁷ As myan paw matarek a inpaitolas ni Āpo a kāna,

“Karwan nyo sa, kan machisyay kamo dyira.

Saliden nyo sabaw nachilabay danaya do marahet tan rawaten konchinyo.*

¹⁸ Yaken anchiw Āmang nyo, as inyonchiw anak ko.”

On, nyayaw binata ni Āpo a Manakabalin do Tābo.†

7

¹ Inyo a chadaw kwa sīt, tabo saw nyaya, ki naikari sa tabo dyaten a yapo di Āpo Dyos. As dawa, namonamohen taw aktokto ta, kan tadyichokodan taw aran āngo a manglapos so inawan mana ispirito ta. Mayparin ta pakono a maybibyay a abos pagkorāngan kan masantwan do salapen ni Āpo Dyos a maynamot do kaanyib ta sya.

No Karakoh no Soyot ni Pablo

² Tori ko na pirwahren machikakaāsi dyinyo a torohan nyo yamen so logar namen do pōso kan aktokto nyo, ta abayaw chapatak ko a nakagatosan namen, as kan abayaw

‡ 6:15 6:15 Do chirin Griego, ki “Belial,” as kan no chakey na batahen, ki “antikristo” mana “Satanas.” § 6:16

6:16 Leb. 26:12; Jer. 32:38; Pal. 21:3 * 6:17 6:17 Isa. 52:11 † 6:18 6:18 Isa. 43:6; Jer. 31:9

chapatak ko a pinaychawaw namen a maynamot do nanawo namen. Masaw a abaw aran sino a ginondawayan namen. ³ Chirinen kwabaw nyaya tan chakey koynyo a okomen, ta akmas naybibidyaw a inbahey ko dyinyo a oltimo kamo so kapateg dyamen. Dawa, nyaw paynamotanaya a aran kadimanan mana kabyayan namen, ki aba polos naksay do adaw namen dyinyo. ⁴ Oltimo a masaray ako dyinyo, kan rakoh iyaw kapagpangas namen a maynamot dyinyo. On, taywara nahwahok ako na a maynamot dyinyo, ta aran marahmet pakariribokan namen, ki alit na somawasaway danaw kasoyot ko a maynamot do dāmagaya a nadngey ko a maynamot dyinyo.

⁵ Ta yapo do nakawara namenaya do probinsyaya a Masedonya, ki abaw inahah namen. Aro danaw nakalidyatan namen do aran dino a nangangayan namen. On, myan kalāban namen a mindibon dyamen, as kan myan kabakel namen do kapangtokto namen. ⁶ Ki aran komwan, si Āpo Dyos a mangahwahok so tawotawo saw a naopay, ki pinaybidi nas Tito dyaken a yapo dyinyo a napasoyosoyot dyamen. ⁷ As nawri aba lang chinasoyot namen nakaboya namenaw sya, ta ad-adda paw soyot namen do nakaibahey naw sya a inahwahok nyo. Inbahey na pa a oyod nyo na kono so kangsah a makaboya dana dyaken, kan oltimo kamo kono a makatanyis do kapagbabāwi nyo, as kan rakoh kahey nyo a mangisakit dyaken. As dawa, maypaypangay paw kasoyot ko.

⁸ Aran naytolas ako so nakapaynyin dyinyo, ki pagbabawyan kwaba iyaw minsāhi kwaw dyinyo. Ki aran komwan, ipodno ko dyinyo a myan dyaken dēkey a babāwi ko do nakadngey kwaw sya a myan kaynyin aktokto nyo a maynamot do tolasaw a aran dya naynam. ⁹ Ki sichangori, masoyot ako na. Nawri abaw chasoyot ko nakapaytolas kwaya so nakapaynyin dyinyo, an dya iyaw nakapagmamayo nyo, ki iyaw napagbabāwi dyinyo. Ta iyaw nyaya a nakapagmamayo nyo, ki inosar no Dyos a napagbabāwi dyinyo, tan komwan, abo narārayaw mana naynyinan dyinyo a maynamot dyamen. ¹⁰ On, iyaw kapagmamayo a makahwahok do Dyos, ki iyaw manoroh so kapagbabāwi nyo tan palongohen naynyo do kaisalakānan nyo. Aryoriw magmamayo a maynamot do dawri? Ki no bahes na, iyaw nainlobōngan a kapagmamayo, ki iyaw manoroh so kadiman nyo a abos pandan. ¹¹ Ta chiban nyo paw pinarinan Dyos so kapagmamayo nyowaw! Pinasaray naynyo so taywara, kan pinalakam na paynyo a nawriw nanwalan nyo a nachisyay do gatos tan abaw pakapilāwan nyo. Nakasoli kamo a maynamot do gatosaya a pinarin kadwan dyinyo daw do nakarahan, as kan namo kamo a maynamot do dawri, ta āngonchan madōsa kamo. Rakoh nakakey nyo a nangkosto so karahetaw a myan dyinyo, kan rakoh kalikāgom nyo a naybidi do kosto a dadakay. Sichangori, maynamot do nyaya kagaget nyo a nangkosto so kayayan nyo daw, ki inpaboya nyo na a myan kamo na do kinalinteg.

¹² Dawa, iyaw naynamotanaw a naytolas ako dyinyo do nakarahan, ki maynamot aba do nakagatosaw mana iyaw naygatosanaw, an dya naytolas ako tan napatakan nyo do salapen no Dyos iyaw karakoh no adaw kan pateg nyo dyamen. ¹³ Iyaw nyayaw naynamotanaya a nahwahok kami.

As iyaba lang nakahwahok namen iktokto namen, ta oltimo pa soyot namen do karagsakaw ni kakteh ta a si Tito, ta minpaw danaw kabakel na a maynamot dyinyo a tabo do kaganay no nakarawat nyo sya. ¹⁴ Chahey ko pa ibahey dyinyo a do kanamaw no kangay ni Tito dyinyo daw, ki oyod a inpangas koynyo dya, as kan nasnekan akwaba a maynamot dyinyo. On, pirmi namen a inbahey dyinyo oyod, as kan sichangori, napaneknekan a oyod paw inchirin namenaw dya a maynamot dyinyo. ¹⁵ As dawa, maypaypayit adawaw ni kakteh si Tito dyinyo, ta manakem naw kagaget nyowaw a tabo a nagtongpal so innanawo naw kan iyaw nakaanyib nyowaw

sya do nakawara naw dyinyo kan kananawa nyowaw an dyi kamo a manganohed dya. ¹⁶ Aysa! Oltimo danayaw kasoyot ko, ta komplito danaw kasaray ko dyinyo!

8

No Madadam a Kapanoroh

¹ Kakakteh, chakey namen a mapatakan nyo no kaganay no kaparin dan manganohed saw do kāda kakpekpehan daw do probinsya a Masedonya a maynamot do parābor ni Āpo Dyos a myan dyira. ² Ta aran nasōot sa do oltimwaya a marahmet a pakalidyatan, as kan aran mapopobri sa, ki alit na a yapo do somawasaway a kasoyot da kan kasingpet no kabibyay da, ki siboboslon sa a nanoroh so sidong da. ³ Ipaneknek ko dyinyo a intoroh daw tabo a maparin da, kan myan pa saw nagsobra, as kan abaw minpilit dyira. ⁴ Maynamot do rakoh a soyot da, ki nachikakaāsi sa dyamen a matorohan pakono sa so gondāway da a somidosidong dyirad tawotawo saw no Dyos do Jodya.* ⁵ Arwāro pa adayo kan hahawen namenaw iyaw intoroh da. Ibahey ko komwan a maynamot aba lang do kāron kwarta a intoroh da, an dyi pa maynamot ta pinanma da a inparawat byay da di Āpo. Sinpangan na, inkari daw kasidong da dyamen a maynamot ta nawriw chapatak da a chakey no Dyos.

⁶ Ngay na! Maynamot ta si kakteh ta si Tito nangirogi so komwanaya a madadam a dadakay dyinyo do kayan na pa dyinyo, ki nyaw naynamotanaya a inahwahok namen a tongtongen na. As dawa, toboyen namen a maybidi dyinyo tan sidongan naynyo a mapakabos so nyaya maganay a panggep nyo a yapo do kadādam nyowaw. ⁷ Changori, chapatak ko na a maparin a pakatetēnek pinarin nyo. Oyod, mapasnek kamo do kapanganohed, do kapaychirin so inpaltiing no Dyos, kan do kāron kapatak nyo so maynamot dya.† Masaw a mapasnek kamo do kakey nyo a magsīrbi di Āpo Dyos kan iyaw adaw nyo dyamen. As dawa, chakey namen a maypaypapasnek paw kadādam nyowaw a manorotoroh so sidong nyo a yapo do rakoh a adaw nyo.

⁸ Chakey naba batahen a ibilin ko dyinyo nyaya a parinen nyo. No lang hahawen ko, ki an ipaboya ko dyinyo no kagaget no kadwan a somidong, as kan an onotan nyo sa, mapaneknekan a myan oyod a adaw nyo. ⁹ Ta chapatak nyo na a iyaw parābor ni Āpo Jeso-Kristo a aran dyira na tabo, ki nayparin a asa mapobri a maynamot dyaten. On, maynamot do nakapayparin naya a abo a polos so dyira, ki pinayparin na yaten a oltimo a maganay so kayayan do salapen ni Āpo Dyos.

¹⁰ An maynamot do nyaya a kaparin nyo, ki iniktokto ko a maganaganay an pakabosen nyo naw insiknan nyowaw kaminsawan, ta inyo sawen nangirogi sya, kan nawri aba lang, ki nayaktoktwan nyo a pinarin nyaya. ¹¹ Ngay! Tongtongen nyo na, kan pakabosen nyo ah! An maypāngo iyaw kasoyotan nyo do dāmawaw, komwan pakono kasoyot nyo do panapanawdyanaya. On, parinen nyo nyaya sigon do marawa nyowaw a itoroh sichangori. ¹² Ta an malakam kamo a manoroh, rawaten anchi no Dyos sigon do kabaelan nyo a itoroh, ta chichwasen nabaw abwaw dyinyo.

¹³ Abaw plāno ko a mangidomdōma dyinyo a parahmetan tan bomaknang saw kadwan. ¹⁴ Ay engga! Ta no lang iniktokto ko, ki iyaw kalit nyo. On, maynamot ta maboslon myan dyinyo sichangori, maganay āno an binglayan nyo saw makachita? Ta kaspangarigan, an inyonchiw mabwanan, as siranchiw mairana a sobsobraanan, torohan danchi inyo a patadyen. Tan komwan, ki myan kapagtotōnos nyo. ¹⁵ Ta akmas naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna,

* **8:4** 8:4 Siraw manganohedaw do Jerosalem, ki oltimo a nalidyatan sa do kachimpon Pablo. Ara. 11:27-30; 24:17; Roma 15:25-27 † **8:7** 8:7 1 Kor. 1:5; 12:10

“Iyaw tawowaw a āro so chinpeh, ki nagsobsobra aba, an dya manawob lang do machita na. Ki iyaw dēkeyaw so chinpeh, ki abaw nagkorāngan na.”‡

No Kapirwa Kangay ni Tito do Korinto

(1 Kor. 16:1-4)

¹⁶ Rakoh kapagyāman ko do Dyos, ta pinalakam nas Tito a akma dyamen a somidong dyinyo. ¹⁷ Ta iyaba lang nakatoboy namenaya syaw kakeyan na, an dyi pa iya mismo malakam a mangay dyinyo a aba polos mangpilit sya. ¹⁸ Parayayen namen di Tito asaw a manganohed a kakteh a maanyianyib do tabo a kakpekpehan dan manganohed a maynamot do tarabāko naya a mangikaskasaba so Maganay a Dāmag. ¹⁹ Asa pa, iya paw tinongdo no kakakteh saya do iglisya a machirayay dyamen a mangiyangay so sāgot daw kan sāgot nyowaw dyirad manganohedaw do Jerosalem. Iyaw nyaya kapagsirbi namen dyinyo, ki parinen namen tan maidāyaw dana si Āpo, as kan tan ipaboya namen kakey namen a somidong.

²⁰ On, oyod a myan kapagannad dyamen do kapagsirbi kan kaiyayam namen so nyaya maboslon a sāgot tan abo pakagatosan namen. ²¹ No chakey namen, ki nāw namen dana a mapagtalkan do oyod, kan parinen namen aba lang do salapen Āpo, an dyi pa do salapen tawotawo.

²² Ay on sawen, manoboy kami pas asa kakteh a machirayay dyira, ta naypipisa namen paba a napaneknekan kagaget na a somidong. As dawa, sichangori, maynamot ta tomobo danaw talek na dyinyo, maypangay danaw kagaget na a somidong dyinyo. ²³ An maynamot di Tito, ki iyaw kasmang ko a maytarabāko dyinyo. Ki an maynamot dyirad kakakteh saya a machirayarayay dya, ki siraw pinakainawan no kakakteh saya do iglisya do dya, as kan maynamot dyira, ki maidaydāyaw dana si Kristo. ²⁴ Dawa, ipaboya nyo pakono dyiraw kadaw nyo sira tan maipanekekan do tabo manganohed saw do iglisya dya iyaw kaipadpadāyaw namenaya dyinyo.

9

Maganay An Madadam Kamo

¹ Changori, machitak paba itolas dyinyo maynamot do dyaya a kapanyidong siras manganohed saya di Kristo do Jodya. ² Ta sīgod a chapatak ko iyaw kalikāgom nyowaya a somidong a iyaw inpangas kwaw maynamot dyinyo dyirad kakakteh saw do probinsya a Masedonya. On, binata ko dyira a kon ko, “Siraw kakakteh saw do probinsya a Akaya,* ki nakasagāna pa sa a somidong a nakayapo do kaminsawan.” On, iyaw kagaget nyo a manoroh, ki iyaw nangyokay so kadādam no kapanoroh no kārwan dyira. ³ Ki toboyen ko saw kakakteh taya tan iyaw kaipangas namen so nyaya a maynamot dyinyo ki mapanekekan a dyi kwa salawsaw kan tan nakasagāna kamo a mangiparawat so akmas inbahey kwaya dyira. ⁴ Ta an kaspangarigan, myan saw taga Masedonya a machangay dyaken, kan naboya daynyo a dya nakasagāna, taywara a masnekan kami kan masaw dyinyo, ta maynamot do saray ko dyinyo, ki tayoka ko naynyo a indāyaw. ⁵ As dawa, naktokto ko a masisita a toboyen ko sa manmanma kan yaken kakakteh saya a mangay a mangipaisagāna so maboslonaya a sāgot a inkari nyo. Tan komwan, nakasagāna dana sakbay a mawara ko daw: ki sāgot pakono a dya mapilpilit ah.

⁶ Kanakmen nyo nyaya a iyaw tawo a dēkey so inmoha, dēkey anchiw maāpit na. As no tawo a āro so inmoha, āronchiw apiten na. ⁷ Kāda asa tawo, ki machita nawriw itoroh naw yapwaw do mismo na pangtoktwan a dya chaynyin aktokto na mana

‡ **8:15** 8:15 On, chinpeh dan Israelita saw do chimpon Moyses iyaw bata daw a “māna.” Iyaw nyaya a māna, ki kanen da do kayan daw a nagtoltolda do let-ang a mayngaran so Paran. Eks. 16:1-18 * **9:2** 9:2No syodad a Korinto, ki asa syodad do probinsya a Akaya.

mapilpilit,[†] ta chadaw no Dyos masoyot a manoroh. ⁸ As no Dyos, ki maparin naynyo a torohan so arwāro pa adayo kan iyaw machita nyowaw tan pirmi a manawob dyinyo do aran āngo a machita nyo, as kan maparin nyo paw manoroh a siboboslon do kāda maganay a tarabāko. ⁹ Akmas naitolasaw do Masantwan a Tolas a maynamot do malinteg a tawo a kāna,

“Siboboslon a manoroh dyirad mapobri saw.

Dawa, nāw na manakenakem ni Āpo Dyos iyaw kadādam naw.”[‡]

¹⁰ As si Āpo Dyos, iyaw manoroh so botoh dyirad maymohamohaw kan manoroh so kanen dan tawotawo, ki iya paw manoroh dyinyo so kapayparakoh no myanaw dyinyo tan myan rakoh a āpit nyo a yapo do kadādam nyowaya. On, parohen nanchi tan arwāronchiw maparin nyo a itoroh dyirad makachitaw sya. ¹¹ Pabaknangen nanchi inyo a pirmi tan myan manawob dana dyinyo, as kan tan madadam kamo do aran āngo a chimpō. Tan komwan, āronchiw magyamyāman di Āpo Dyos a maynamot do sāgot nyo saya a inrapit namen dyira. ¹² Ta iyaw nyaya kapagsirbi a parinen nyo, ki nawri aba lang itoroh naw machita da no tawotawo saya manganohed do Dyos, an dyi pa pahtoten naw dya matokod a kapagyāman do Dyos. ¹³ Maynamot do pamaneknekaya pakaboyan so nakapagsirbi nyo, daydayāwen danchin tawotawo si Āpo Dyos do nakapagtongpal nyowaya do bata nyo a inanohdan nyo a Maganay a Dāmag a maynamot di Kristo. Asa pa, dayāwen da pa si Āpo Dyos a maynamot do maboslon a sāgot a intoroh nyo dyira kan aran dyirad tabo a manganohed. ¹⁴ Nawri aba lang, ta paydaydasal da panchinyo a sipapasnek a maynamot do dyi aya matokod a parābor a intoroh no Dyos dyinyo. ¹⁵ Magyāman ta pakono do Dyos do taywarayas kabalor a sāgot[§] na dyaten.

10

Iyaw Nangibasaran Pablo so Kapagsirbi Na

¹ Sichangori, myan matarek a chakey ko a iyahes dyinyo. Nadngey kwaw a myan kono saw kadwan dyinyo daw a nakabata sya a masnesneken ako kono an myan ako daw a machisalap dyinyo, ki an mabawa ako a maytolas dyinyo, nawri lang kono kayan katored ko. Changori, yaken a si Pablo, ki maynamot ta tolāden ko iyaw kaānos kan kinapakombaba ni Kristo, myan chakey kwa akdakdawen dyinyo. ² On, ikakaāsi ko dyinyo a dyi nyo yaken a piliten a mangipaboya so katored ko anchan mangay ako dyinyo maynamot ta sigorādo a paydabdab ko saw tawotawowaw a nakabata so nya a no kabibyay namen, ki yapo do nainlobōngan a kalikāgom. ³ Oyod a tawo kami lang a akma dyinyo, ki iyaw kapachikontra namenaya do marahet, ki akmbas kapachilabanaw no tawo do lōbongaya. ⁴ Ta iyaw armas namenaya a pangābak do marahet, ki yapo abad tawo do lōbongaya, an dya yapo do panakabalīn no Dyos a mismo tan maparin namen a rārayawen pachigobat no mangkontra so Dyos. ⁵ Iyaw nyayaw osaren namen a armas a mangpadso so bayataw kan aran āngo a pagpangas no maysinsisirib saw a tawotawo a nangbalat so kapakaāwat da tan dyi sa manganohed do oyod a maynamot do Dyos. On, abāken namen pilosopo da tan matādyan danaw kapangtokto da a mononot do chakeyaw ni Kristo. ⁶ As anchan ipaboya nyo a komplito danaw kapagtalek nyowaw dyamen, ayket na, do dawrinchi ipasabhay namen koskosto a dōsa da no sin-aanohed saw.

⁷ Nagriro kamo, ta nawryaya lang chichiban nyo makatayhapotaya a maboya do tawo, kan chiban nyo abaya do makatayrahemaya. Aryori dyinyo daw mangtokto sya a iya, ki maibidang dana a pinakainawan ni Kristo? Ayket! An komwan, manakem

[†] 9:7 9:7 Eks. 25:2; Deot. 15:10; Roma 12:8; 2 Kor. 8:12   [‡] 9:9 9:9 Sal. 112:9   [§] 9:15 9:15 Si Āpo Jesus chakey na batahen nya sāgot.

na pakono a aran yamen, ki naibidang kami a pinakainawan ni Kristo a akma dya. ⁸ Sigōro, sobra danaw kapagpangas ko a maynamot do toray namen. Ki aran komwan, masnek akwaba, ta intoroh aba ni Āpo nyaya a toray tan irārayaw kos kapanganohed nyo, an dya basbāli a pangpayit ko sya. ⁹ Binata ko nyaya tan dyi nyo a iktokto a tod koynyo a amomohen do tolas ko saya dyinyo. ¹⁰ Ta myan saw kadwan dyinyo daw a makabata so nya a kon da, “Nawryayaw katoredan ni Pablo kapaytolas nas kapaydabdab kan manonyit a chirin, ki an myanaw do dya a machisalap dyaten, ki pi, aryoriw kabīleg na mana sinpaspangan ichirichirin na.” ¹¹ Siraw tawo saw a nakabata so nyaya, ki maganay an manakem da an āngo iyaw itolas namen do tolas namen saya do kabo namen dyinyo, ki nawrinchiw parinen namen anchan mangay kami dyinyo daw.

¹² Syimpri, chakey namen aba pachaliten mana pachirayayen inawan namen dyirad mangipangas saw so mismo a kaparin kan inawan da. Ta iyaw osaren da a pangrokod kan pangipariho so kaganay da, ki iyaw mismo a kaparin da. Samna! Aryoriw arang da? ¹³ Ki an yamen, myan pangibasaran namen so kapagpangas namen. No lang maparin namen a ipangas, ki iya lang tarabakwaya a intoroh ni Āpo Dyos dyamen a mismo, as kan mairāman kamo na do tarabakwaya a ipangpangas namen. ¹⁴ Ki do kairāman namen dyinyo do tarabāko namen a ipangas namen, ki tod kami aba maysin-gaganay a mangyoba so chakeyaw no Dyos. Engga, basbāli a nairāman kamo na do tarabāko namen, ta iyaw kaoyodan na, ki yamen paw dāmo a nangirapit dyinyo so Maganayaya a Dāmag a maynamot di Kristo. ¹⁵ Asa pa, pagpangas namen abaw tarabāko a intoroh no Dyos dyirad kadwan saw a tawo do idiidi saw a dya nanoboyan dyamen no Dyos. Ki no hahawen namen, ki nāw na maypaypayit paw kapanganohed nyo tan maypaypangay paw kasidong nyo dyamen a mangay a mangnanawo do matatarek paw a yanan a sira lang intalekaw ni Āpo Dyos dyamen a paytarabakwan namen. ¹⁶ On, an komwan, maparin namen dana iwaras Maganay a Dāmag do idiidi saya mabawa do maychamibit nyowaya. Ta chakey namen abaw mapadayāwan a maynamot do tarabāko no matarek do yananaw a paytarabakwan a tinongdwan syan Āpo Dyos. ¹⁷ Onotan ta pakono naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna, “No makey a magpangas, ayket, machita nawri pakono ipangas naw pinarinaw no Dyos ah.”* ¹⁸ Ta iyaw oyod a mapadāyawan, ki iya abaw ompaneknekaw so mismo na inawan, an dya iyaw padāyawanaw no Dyos.

11

No Kaipsok ni Pablo Siras Mangallilaw Saw a Sinan Apostolis (1 Kor. 9:1-18)

¹ Hahawen ko a chaōma nyo aba adngeyen iyaw ibahey kwaya dyinyo a aran akmay abos sinpaspangan. Anōsan nyo pa yaken ah! ² Ta oyod a rakoh kapachipangdidiw ko a maynamot dyinyo daw do Korinto, as kan akmas kapachipangdidiw no Dyos kapangdidiw ko. On, rakoh kalikāgom ko a dyi kamo a machisyay di Āpo, ta akma kamos masingpetaw a dyi pa nabdibdis a balāsang a inkari ko a machikabahay, kan abaw matarek a nakaikaryan nyo, an dya si Kristo a mismo. ³ Taywaraya mariribokan ako maynamot ta chamo ko an maallilaw kamo, kan machisyay kamonchi do madawaw kan kosto a kapanganohed nyo di Kristo. On, mabakel ako an tolāden nyo si simna āpong si Eba do kaychowa do nakaallilawaw sya no sikapaw ni Boday a si Satanas.* ⁴ No paynamotan na a chabakel koynyo, an myan mangay dyinyo a mangikasaba so matarek a maynamot di Jesus, ki akma kamoy mapteptengan a mangadngey. On, akmay nakasagāna kamo a mangrawat so matarekaw a ispirito

* 10:17 10:17 Jer. 9:24; 1 Kor. 1:31 * 11:3 11:3 Gen. 3:1-6

kan iyaw Ispirito Santo a rinawat nyo do nanomaw a nakapanganohed nyo, as kan masonong kamo a manganohed do matarekaw a dāmag kan iya pabaw Maganayaw a Dāmag a inkasaba namen dyinyo do nakarahan. Pakawanem a kakakteh! Dyi pakono a maparin komwan ah!

⁵ Siraw nya saya a apostolis a batabatahen nyo a matohos so sīrib, ki asyo pangabākan da dyaken? ⁶ Samna! Aran dyi akwa masiglat a maychirin, ki mararahem a adayo maskad ko a maynamot do Dyos. Sigod a chapatak nyo nyaya, ta yapo do dāmo a nakangay namen dyinyo, ki abaw intayo ko, basbāli a nāw na inpaboya ko oyod dyinyo do kāda nakapangnanawo ko.

⁷ Do nakaikasaba kwaw dyinyo so Maganay a Dāmag a yapo do Dyos, nangdaw akwaba so tangdan ko dyinyo a aran akmay dedeng, basbāli a nagpakombaba ako a naytarabāko so chinabyay ko tan abo gastos nyo a maynamot dyaken, as kan tan maidāyaw kamo do salapen no Dyos. Madi akori, mana gatos kori dyinyo?

⁸ No kaoyodan na, ki akma ako so asaw a manakanakaw. Ta do kayan kwaw a nangnanawo dyinyo, siraw no nanghapan kos chabyay ko tan masidongan koynyo, ki siraw manganohed saya a myan do matatarek a kakpekpehan do matatarek saw a idiidi. ⁹ On, do kayan kwaw dyinyo daw do Korinto, do kayanaw no pagkorāngan do chabyay ko, ki nangdaw akwaba dyinyo, ta siraw kakaktehaw a yapo do probinsya a Masedonya siraw nangyangay so tabo machita ko do nakangay daw dyaken.† On, nangdaw akwaba polos dyinyo so chabyay ko, as kan aran do somarsarano pa saya araw, ki komwan paw plāno ko. ¹⁰ Nyaw pagpangas ko, kan abaw makapenpen dyaken a magpangas a maynamot do dawri, ta mangdaw ako abanchya polos so kasidong nyo, aran sino dyinyo a taga Akaya. Iyaw nya, ki oyod a akmas kapatak kwaya sya a iyaw innanawo ni Kristo, ki oyod. ¹¹ Sigōro, bata nyo ngata a nawriw dyi kwa nangdawan dyinyo, ta chadaw kwabaynyo. Ki taywaraw kapateg nyo dyaken, kan chapatak no Dyos nawri.

¹² Ki aran komwan, nāw ko na do binata kwaya dyinyo a nawriw dyi kwaya nangdawan dyinyo tan siraw nakabataya sya a matotohos sa kono a apostolis ni Kristo, ki maipangas daba a machipariho sa a maytarabāko a akma dyamen. ¹³ Ta an sira, ki sinan apostolis sa. Tod daynyo a allilāwen a maynamot do tarabāko dāya. On, batahen da a sira, ki oyod a apostolis ni Kristo, ki engga, ta mabayataw sa do kainanawo das nyaya. ¹⁴ Makaskasdāaw aba dyaken nyaya maynamot ta aran si Satanas, ki mataloban naw kasatanas naw, as kan tod a magparang a akmas maranyagaw a anghil no Dyos a yapo do hanyit. ¹⁵ As dawa, masdaāwan ta paba an siraw adīpen saya ni Satanas, ki mapayparin daw inawan da akmay malinteg a tobotoboyen no Dyos. Ki aran komwan, madōsa sanchi do kapanawdyan araw sigon do marahet saya a pinarin da.

No Kalidyatan ni Pablo s Asa Apostol

¹⁶ Pirwahan ko na ibahey dyinyo a dyi nyo pakono a iktokto a naychabobo arang ko maynamot ta inawan ko iyaw sarsaritaen kwaya dyinyo. Ki aran komwan kapangtokto nyo a maynamot dyaken, anōsan nyo a adngeyen dēkeyaya maipangas ko. ¹⁷ No kaoyodan na, iyaw ipangas kwaya sichangori, ki maynamot aba ta nyaw dadakay ni Āpo Jesus, basbāli a iyaw kapagpangas kwaya, ki akmay monot ako dyirad abwaw so arang do lōbongaya. ¹⁸ Ki maynamot ta āro sa daw do yanan nyo magpangas a maynamot do kayayan da do tanaya, maparin abawri a ipangas kos dēkey myanaya dyaken? ¹⁹ Ay on, chapapatak nyo na sawen a anōsan chirin no abos arang a tawo a maynamot ta maanōsan nyo sa a siraragsak. Samna! Palālo danayaw kasirib nyo! ²⁰ Pakawanem a kakakteh! Sira abawriw mangadīpen dyinyo

† 11:9 11:9 Ara. 18:3; 20:33-35; Pilp. 4:14-15; 1 Tes. 2:9

mana mangsay dyinyo mana manggondāway dyinyo? Sira abawriw mangipangas so mismo da inawan mana mangasnesnek dyinyo? Ki alit na maanōsan nyo sa! ²¹ On, matotored saya a mamarin so komwan dyinyo, Amnan yaken, ki ipodno ko a masnek ako dyinyo a maynamot ta maitored kwabaw mamarin siras syay.

Ki aran komwan, maynamot ta mamo saba magpangas, aran yaken, chamo kwabaw magpangas a aran akma ko na sira a abos arang. ²² Siraw no tawotawo saw a batahen da pinidi sa no Dyos, ta Jodyo sa, ki taywaran dyakwa asa Jodyo? Ipangas da a Israelita sa, as kan kapotōtan san Abraham. Ki aran yaken, asakwa Israelita, as kan kapotōtan na pa yaken Abraham. ²³ Chapatak ko na a akmay abo arang ko do kapagpangas kwaya, ki mapagpet kwabayaw rida kwaya maychirin siras nyaya. Batahen daya a tobotoboyen san Kristo, ki mangamangay ako paya tobotoboyen na. Ta chiban nyo an dya arwāro paw tarabāko ko a maynamot di Āpo Jesos kan sira. ‡ Nasanyisanyib ako pa a pinosek da do bahodan kan sira. § Nasanyisanyib ako a binabaōtan da no tawotawo saw a kabōsor no Dyos, as kan nasanyisanyib ako pa nagisgistayan a nadiman kan sira. ²⁴ Naypidima ako a sinaplitan no Jodyo, as kan kāda saplitan da yaken, taytotdo a poho kan sasyam bidang* no padnahen da dyaken. ²⁵ As naypitdo a napādas ko nabaotan so kayo. † Naypisa ako a inagsigsidan dan tawotawo saw so bato, ta chakey da yaken a dimanen. ‡ Naypitdo a nalasaw biray a linoganan ko. § As myan paw naypisa a do asa kahep kan asa karaw, ki myan ako a inhatahataw do tāw do nagpatawan kwaw. ²⁶ As do kasanyib no nakapagbyahi ko, ki āro a kalidyatan pinasar ko a yapo do layos, yapo do tolisan, as kan maynamot dyirad kapayngay ko saw a Jodyo a mangipsok dyaken kan sira paw dyaw a Jodyo. Āro makamwamomo a napariparin dyaken do syodad saw kan do logar saw a kabwan tawo, as kan do tāw. As pinalidyat da pa yaken sinsinan saya a manganohed. ²⁷ As nayhohopagan ko a inpasnek tarabāko ko, as kan nasanyib a dyi kwa naisamiraw kapakaycheh ko. Nasanyib ako a naptengan kan nawawan, as taydedekey kinan ko, kan nakbelan a abos pagsokatan. ²⁸ Nawri aba lang, an dyi pa do kararaw, ki nalidyatan ako a maynamot do kabakel ko dyirad manganohed saw do aran dino a kakpekpehan da. ²⁹ Ta an myanaw manganohed a malidyatan a maynamot do kakapsot no kapanganohed na, machipangdidiw akwaw dya. As an myanaw masolisog as naygatos, maynyinan akwaw.

³⁰ On, chaskeh ko magpangas, ki an masisīta pahtoten ko, ipangas ko lang siraw nakalidyatan ko saya tan matonngan nyo a abaw mismo a kayit ko. ³¹ Si Āpo Dyos a Āmang ni Āpo Jeso-Kristo a madaydāyaw a abos pandan, ki chapatak na a siraw ibahebahey ko saya, ki bayataw aba. ³² Chiban nyo kakapsot ko. Ta do naypisa, do kayan kwaw do syodad a Damasko, nanoboy iyaw gobirnadaw a tinongdo ni Āri Aretas so soldādo na saw so nangay a nangdāan dyaken dwa rowanganaw no syodad tan tiliwen da yaken an mohbot ako. ³³ Ki aran komwan, myan saw papere a tawo a nangsidong dyaken. Pinangay da yaken do rakkoh a alat, as nakatonton da dyaken a pinayhawos do bintanaw no matohosaw a ahad no nawri a syodad, kan dawri danaw nayaywan ko.*

‡ **11:23** 11:23 1 Kor. 15:10 § **11:23** 11:23 Ara. 16:23 * **11:24** 11:24 No katotohosan a bidang no saplit a mapalobōsan do linteg dan Jodyo, ki apat a poho. Ki maynamot ta chamo dan torayen no Jodyo a magsobsobra sa so bidang, magsardeng sa do tatdo a poho kan sasyam. Iyaw masaplitan a tawo do chimpon Pablo, ki bahasan da, as kan saplitan da so asa poho kan tatdo do barōkong naw, as masaw do maybitaw a pakoh na. Parinen daw nyaya do irahem no sinagoga da. Deot. 25:3 † **11:25** 11:25 Ara. 16:22 ‡ **11:25** 11:25 Ara. 7:58; 14:19-20. Sigon do linteg no Jodyo, maparin an agsidan nyo so bato aran sino a mangoy-oyaw so ngaran no Dyos mana aran sino a mangidāyaw si Satanas. Agsidan da paw mababakes saw an machikamalāla sa. Basta parinen daw nyaya do gaganaw no syodad. Leb. 20:27; 24:16; Deot. 13:6-10; Mt. 23:37; Lk. 13:34 § **11:25** 11:25 Ara. 27 * **11:33** 11:33 Ara. 9:20-25

12

Siraw Parmata kan Naipaltiing a Napadāsan ni Pablo

¹ Ki aran abo sirsirbi no kapagpangas ko, ki pilit ko na ipangas naparinaw dyaken. Ki sichangori, ibahey ko dyinyo an āngo iyaw inparmata ni Āpo dyaken kan iyaw inpaltiing naw.

² On, ta do kaasa dana poho kan apat a katawen napahabas, ki myan naparin do asa a manganohed a chapatak ko.* Ta iya, ki nahap a nangay do hanyit† do yanan Āpo Dyos. Iyaw nyaya nakangay na, ki chapatak kwaba an nangay do mismo a inawan na mana tod a inpaboya no Dyos dyaw nyaya maynamot do parmata na. No lang makapatak, ki si Āpo Dyos. ³⁻⁴ On, nahap nya tawo a chapatak ko a nangay do asa yanan a mayngaran so Paraiso.‡ Pirwahan ko na ibahey a chapatak kwaba an nangay daw inawan naw a mismo mana tod a inpaboya ni Āpo dyaw nyaya do parmata na. No lang makapatak, ki iyaw Dyos a mismo. As do dawri, nadngey na saw dyi saya maparin a abneken do tanaya, as kan siraw nyaya nadngey na, ki naipalōbos aba a chirinen dyirad tawotawo. ⁵ Sichangori, maparin ko a ipangas naparinaw do dawri a tawo. Ki an maynamot do inawan ko do tanaya, ki ipangas kwaba, basbāli a nawriw ipangas ko mangipaboyaya a makapsot ako. ⁶ On, an chakey ko magpangas, ki manganyaw akwaba ta siraw ipangas kwaya, ki oyod. Ki aran komwan, magpangas akwaba, ta chakey kwaba iktokton tawo a matohos ako. Maganaganay a nawriw myan do kapangtokto daw pinariparin ko saya a naboya da kan iyaw inanawo kwaya a nadngey da.

⁷ Asa pa, tan dyi kwa patohosen inawan ko do karon makaskasdāaw saw a naipaltiing dyaken do hanyit, ki pinalobōsan Āpo Dyos a akmay natodok inawan ko. As maynamot do dyaya kaynyin, inosar ni Satanas nya a pinangliyalyadyat dyaken tan dyi kwa kasisitaen a patohosen inawan ko. ⁸ Naypitdo ako a naydasal di Āpo Jesus an maparin na a pakarohen nangtodokaw dyaken. ⁹ Ki maparin aba, basbāli a nawriw binata na dyaken a kāna, “Manawob danaw parābor ko dyimo tan maanōsan mo pakalidyatan mo, ta maipaboyaw panakabalin ko do pagkapsotan tawo.” Dawa, maynamot do dyaya chinirin na, chasoyot ko a ipangas siraw kakapsot ko tan madidiw ko kaay-aywan dyaken panakabalin Kristo. ¹⁰ On, maynamot do kapagsirbi ko di Kristo, manawob dana dyaken pagkapsotan ko saya. Manawob dana dyaken an myan saw mangasnesnek dyaken, mana an myan kalidyatan, kaidadanes, kan karārayawan a naparin dyaken. Ta do ōrasaw a kakapsot ko, ki nawriw kayan kayit ko, ta si Kristo sawen mapaypayit dyaken.

No Adaw ni Pablo Dyirad Taga Korinto Saw

¹¹ Akma ko nayaw abos arang a tawo do kapagpangas kwayas akma syay. Ki pinilit nyowaya yaken a omparin syay maynamot ta abaw pinarin nyo a mangisakit dyaken. Ta aran abo mismo a toray ko, ki alit na abaw pangābak da dyaken siraw nya saya a sinkākarang a mabayataw a apostolis. ¹² As do kayan ko paw dyinyo daw do nakarahan, siaānos ako a nangipaboya do salapen nyo so makaskasdāaw saw a pangilasinan kan milagro, as kan siraw nangpaneknek a yaken, ki asa oyod a apostol ni Kristo. ¹³ Aysa! Aryoriw pinarin ko dyirad manganohed saw do matatarek saw a idiidi a dyi kwa pinarin dyinyo? Aba, ta kinalit koynyo do aran āngo a pinarin ko,

* **12:2** 12:2 Ki aran dyi na inpodno ni Pablo do dyaya a birsikolo, ki maawātan ta a iya a mismo chakey na batahen a maynamot do chirin naw do birsikolo 1 kan 7. † **12:2** 12:2 Mana “iyaw chatatdo naw a hanyit.” Sigon do kapakaawat dan Griego, ki iyaw dāmo a hanyit, ki iyaw kademdemanaya. Iyaw somarono a hanyit, ki iyaw yananaw no araw kan siraw bitohen, as kan iyaw chatatdo naw a hanyit, ki iyaw yananaw ni Āpo Dyos. ‡ **12:3-4** 12:3 No maawātan ta sichangori a maynamot do dya a yanan a Paraiso, ki “minoyongan no Dyos” mana “yanan a kararagsakan.” Lk. 23:43

malaksid lang do dyi kwa nangdawan so machitachita ko dyinyo. Ki gatos kori? Ki maynamot ta kinalit koynyo, machikakaāsi ako so pamakawan nyo dyaken.

¹⁴ Nakasagāna ako na a mangay a mangsarongkar dyinyo, as kan chatatdo ko nanchiw nyaya omsarongkar dyinyo. As akma do nakarahan, chakey kwabaw mangdaw dyinyo so chabyay ko. On, ta chakey kwabaw aran āngo a myan dyinyo, malaksid do adaw nyowaw, ta akma kamo naw anak ko. As maynamot ta komwan nangibidangan ko dyinyo, rebbeng na paba a inyo pangdawan kos machita ko, ta akmas naibaheyaw a iyaw inyapwan pakono mangisagāna so machitan anak na.

¹⁵ Chasoyot ko an tabo myan saya dyaken, as kan aran iyaw mismwaya a kayit ko, ki mapatawos dana, basta masidongan koynyo. Ki an maypangay adaw ko dyinyo, maksayanoriw adaw nyo dyaken ah?

¹⁶ Sigōro, magtotōnos kamo do kapakaāwat nyo a linidyalidyat kwabaynyo a maynamot do machitachita ko do byay ko. Ki aran komwan, myan saw matarek a makabata sya a masikapan sa a maynamot do kōsit ko. ¹⁷ Ki sichangori, iyahes ko dyinyo an maypāngo kan kāngo nakagondāway ko dyinyo? Ngay, ibahey nyo pa! Aryoriw inhap ko dyinyo do nakatoboy kwaw siras rārayay kwaw, mana kinosit dawri nyo? ¹⁸ Do nakarahan, nachikakaāsi ako di Tito a mangay dyinyo daw, as kan nanoboy ako pa so rārayay na dyirad kakakteh taya a manganohed do dya. Ki do nakangay daw dyinyo daw, kinosit dawri inyo? Malit kami abawri so panggep kan kaparin, mana aryoriw pachitarkan ko di Tito? Aba!

¹⁹ Sigōro, manda sichangori, iktokto nyo ngata a iyaw panghapan na maychirin kami dyinyo siras nyaya, ki tod namen a ikalintegan inawan namen do salapen nyo. Dyi pakono a maparin a komwan, ta si Āpo Dyos sistīgo ko a ichirin namen lang iyaw oyod, as kan iyaw no panggep namen a tobotoboyen ni Kristo, ki abaw matarek, an dya mapayit so kapanganohed nyo a chadaw namen. ²⁰ Ta do kangay konchi daw do yanan nyo, ki chamo ko an makaboya kos dadakay nyo a dyi kwa chakey. As an komwan, myan ngataw maparin ko a dyi nyo a chakey maynamot ta masisita lintegan ko madyidwaw a dadakay nyo. On, chamo kwaya an myan madongso ko a kapaydidiman, kapangimon, kan kaydamnay a makasoli, kaimot, kaparaherahet, kapangis-istorya, kapangas, as kan kakaket do kaparin. ²¹ On, anchan mirwa kangay ko daw do yanan nyo, ki chamo ko an taywaranchiw kasnek ko do salapen no Dyos ko a maynamot dyinyo, kan tanyisan ko saw āro saw a nakagatos do nakarahan a dyi pa nagbabāwi do malapos saw a kaparin da a kapaychakatekateh a machoknod kan kaderrep.

13

No Plano ni Pablo a Mangay do Korinto

¹ Nyanchiw chatatdo no kangay kwa omsarongkar dyinyo. Naknakmen nyo iyaw inpatolasaw ni Āpo Dyos do Masantwan a Tolas a kāna, “No sino a mapagatos so matarek, machita a paneknekan no dadwa mana tatdo a sistīgo.”* ² Do nakarahan, do kapirwa naw no nakangay kwaw a minsarongkar dyinyo, binallaāgan ko nakagatosaw a an dyi na pachisyayan marahet saya dadakay na, ki dosāen konchi so taywara anchan maybidi ako. Komwan paw binata ko dyirad kadwan saw a nakagatos. Sichangori, aran abo ako do yanan nyo, ki pirwahan ko na a iballāag dyinyo do tolas kwaya a akmas inbahey kwaw do nakarahan. ³ Chakey nyori a yaken mangipaboya dyinyo so pamaneknek a oyod a si Kristo mapaychirichirin dyaken? Sigi, matonngan nyonchi do kangay konchi a mangdōsa dyinyo, as kan sinsinan abaw panakabalin ni Kristo a intoroh na dyaken. On, ta aba polos pagkorāngan no panakabalin ni Kristo a mangdōsa siras myan so gatos. ⁴ Oyod a akmay abo

* 13:1 13:1 Deot. 19:15

panakabalin ni Kristo do nakailansa naw do kros. Ki sichangori, nagōngar kan mabyay a maynamot do panakabalin no Dyos. Komwan kami, ta akma kamiw abos ayit maynamot ta nairāman kami do nakalalaw ni Kristo do kapirmi namen a makataham so kalidyatan. Ki aran komwan, anchan makarapit kami dyinyo do yanan nyo, ipaboya namen anchiw panakabalin no Dyos a maynamot ta nairāman kami na do nakapagōngar ni Kristo.

⁵ Amirisen nyo a maganay inawan nyo ah! Kapyahen nyo a sintiren tan matonngan nyo an iyaw kapanganohed nyowaya, ki kosto mana engga. Chapatak nyo abawri a ari a omyan si Jeso-Kristo dyinyo? -malaksid an do dangoy nyo lang kapanganohed nyo! ⁶ An parinen nyo komwan, hahawen ko a matonngan nyo panchi a yaken a oyod apostolis ni Kristo. ⁷ No kaoyodan na, pangdakdaw namen inyo do Dyos tan dyi kamo pakono a mamarin so marahet. Mangdakdaw kami aba a maynamot do kekey namen a mangipaboya a kosto kapangokom namen dyinyo. Bāli danaw nawri, basta maypalinteg kamo aran abo gondāway namen a mangipaboya dyinyo so panakabalin namen a mangdōsa dyinyo. ⁸ Ta an kosto dadakay nyowaya, as kan monot kamo na do oyod a maynamot di Kristo, ki makontra namen abaynyo, basbāli a machita a somidong kami dyinyo. ⁹ Ta oyod a masoyot kami a aran bata da a komapsot kami, ki basta mayit kamo. As nawri aba lang, ta nawriw paydasal namen kapaypaypangay pa no kapaypaganay nyo. ¹⁰ As dawa, nawriw nanghapan kwaya naytolas do kayan ko paya dya a mabawa dyinyo tan anchan makarapit ako daw, machita paba osaren ko toray kwa intoroh ni Āpo dyaken a pangdōsa dyinyo. On, nawri abaw nanorohan dyaken Dyos so nyaya a toray tan pangrārayaw kos kapanganohed nyo, an dya basbāli a pangpayit ko sya.

Siraw Kapanawdyan a Chirin

¹¹ Kapanawdyan na, kakakteh, magpakada ako na. Nya danaw naytābwān no chakey kwa ibahey dyinyo: Kostohen nyo saw dadakay nyowaya. Adngeyen nyo saw bagbaga kwaya dyinyo. Magtotōnos kamo na pakono a maybibyay a myan so kaydamnayan no kapangtokto. As an komwan parinen nyo, si Āpo Dyos a pakayapwan adaw kan talna, ki myan anchi dyinyo.

¹² Kablaawan nyo pakono kapayngay nyo a manganohed di Kristo tan ipaboya nyo adaw nyo do katakatayisa dyinyo.

¹³ As sira tabo manganohed saya dya, ki pakomostaan daynyo.

¹⁴ Iya pakono parābor ni Āpo Jeso-Kristo kan adaw no Dyos kan kapangrārayay no Ispirito Santo myan dyinyo a tabo.

No Tolas Ni Apostol Pablo Dyirad Tawotawo Do Galasya

No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Tolas

Nyaw tolas ni Apostol Pablo a nangay dyirad manganohed saw do iglisyā daw do probinsya a Galasya, naten dana do idiidi a Ikonyo, Listra, Derbe, kan Antiokya. Siraw nyaw nangayan Pablo kan Bernabe do nanmaw a kapagbyahi da a nangikasaba so Maganay a Dāmag (Ara. 13-14). Do kayan daw do dawri da Pablo, āro saw nanganohed di Kristo. Ki do nakakaro daw da Pablo dyira, myan saw nawara daw a Jodyo a nangkosokoso so aktokto dan nanganohed saw, as kan dyinido daw nanawowaya a maynamot di Kristo (1:7). Ta no innanawo da, ki maisalākan abaw tawo, an dya magpakogit kan magtongpal do tabo Lintegaw ni Moyses (3:2-3, 10; 4:10; 5:2-4).

Siraw Jodyo saya, ki taywara kinontra daw innanawo saw ni Pablo. Binata da a si Pablo, ki apostolis aba, ta nachirayay aba dyirad dosi saw a apostolis ni Jesus do kayan paw ni Jesus a nangnanawo dyira. No asa pa innanawo da, ki maparin kono aba mawayawayaan asa tawo do katorayaya no linteg. Ta an komwan, ki maypaypangay a makagatos nawri a tawo.

Do nakadamaḡaw sya ni Pablo a āro napasiwal a maynamot do komwan saya a nanawo (1:6; 3:1-5; 4:8-9, 15-16; 5:7), intolas naw nya tolas tan mapaybidi na sa do oyod a nanawo ni Kristo. Nanma inpaneknek na dyira a iya, ki pinidi no Dyos a mangikasaba so Maganay a Dāmag, kan yapo aba do kapangtokto no tawotawo, an dya inpakatoneng dya ni Jeso-Kristo (1:11-12, 15). Inlawlawag na dyira a mapalinteg saba yapo do gatogatos da a maynamot do kapagtongpal da so Linteg ni Moyses, an dya maynamot do kapanganohed da (3:11) di Āpo Jesus kan iyaw nakadiman naw do kros. Sichangori, anak narana sa no Dyos a maynamot lang do nakapachasa da di Kristo (3:26). Nawayawayaan dana sa yapo do aywan no Linteg ni Moyses (3:25; 5:1). Matarek danaw linteg a onotan dan manganohed, iyaw bilin ni Kristo a maybibyay do kapawnot no Ispirito Santo (5:16-18, 25) kan kapaysinsisidong a maynamot do oyod a adaw (5:6, 13; 6:2).

No Naychakarwan no Nya Tolas

Pakatoneng 1:1-10

No Kaipanekek Ni Pablo So Kaapostol Na 1:11-2:21

No Kapalinteg No Tawo Do Salapen No Dyos 3:1-4:31

No Kaisalakānan Kan Kabibyay Do Ispirito Santo 5:1-6:10

No Kapanawdyan Na 6:11-18

No Tolas ni Apostol Pablo Dyirad Tawotawo Do Galasya

Pakatoneng

¹ Yaken si Pablo a asa napidi a apostol ni Jeso-Kristo. Nyaya saad ko, ki tawo abaw napayparin dyaken mana yapo aba do toray da, an dya yapo di Āpo Jeso-Kristo kan si Āpo Dyos a Āmang ta a iyaw napagōngaraw sya. On, siraw nanoroh so nyaya rebbeng ko kan sira paw nanoboy dyaken. ² Nyaw tolas ko dyinyo a manganohed do kāda iglisyā do probinsya a Galasya. As aran siraw tabo manganohed a rārayay ko dya a ibidang ko a kakakteh ko, ki pakomostaan daw inyo.

³ Myan pakono dyinyo parābor kan kaydamnayan no kapangtokto a yapo di Āpo Dyos a Āmang ta kan yapo di Āpo Jeso-Kristo. ⁴ Ta si Jeso-Kristo, ki intoroh naw byay na tan mapakawan ta na do gatogatos ta kan tan wayawayaan na yaten do toray no tabo marahet do lōbongaya sichangori. On, pinarin naw nyaya sigon do sīgodaw a bilin no Dyos a Āmang ta. ⁵ Maitoroh pakono do Dyos dāyaw a abos pandan! Amen.

No Moyboh a Oyod a Nanawo

⁶ Chasdaaw kwaya inyo! Taywara kono kapakalisto nyo a tomadyichokod do Dyos a nanawag dyinyo a maynamot do parābor ni Kristo. Aysa! Tori kamwaya midit do matarek a nanawo a bata nyo a maganay a dāmag. ⁷ Ki aryoriw matarek a Maganay a Dāmag, an dya iyaw maynamot di Kristo? Aba! Ki ibahey ko nya dyinyo, ata, ari dana sa kono mapaychaychawaw dyinyo, as kan dyidohen daw nya nanawo a maynamot di Kristo. ⁸ Amnan aran yamen mana asa anghil a yapo do hanyit iyaw no mangnanawo so maikontra do nyaya a Maganay a Dāmag a inkasaba namen dyinyo, mabay* pakono a mairanta a madōsa! ⁹ Tayoka namen danaw nya inbahey dyinyo. Ki aran komwan, chakey kwaya pirwahan dana a ibahey sichangori: Aran sino iyaw mangnanawo so machitarek do Maganayaya a Dāmag a rinawat nyo, mabay pakono a mairanta a madōsa!

¹⁰ As iyaw nyaya kapaychirin ko, ki paychichwasan koris kadāyaw dyaken tawo? Mana sigōro iktokto nyo ngata a panghapan kos kabigbig da dyaken. Ay samna, engga! Ta no chichwasen ko, ki no pakahwahokan no Dyos. Ta an tawo chakey kwa ahwahoken, ayket, syrto a adīpen paba yaken ni Kristo.

Maypāngo Nakapayparin ni Pablo a Asa Apostol

¹¹ Kakakteh, chakey ko a mapatakan nyo a iyaw nya Maganay a Dāmag a inkasaba ko dyinyo, ki yapo abad kapangtokto no tawotawo. ¹² Ta rinawat kwabaw nyaya nanawo yapo do tawo, kan abaw nangnanawo dyaken, an dya mismo a inpakatoneng ni Jeso-Kristo dyaken.

¹³ Ta nadngey nyo naw kabibyay ko do nakarahan a taywaraw kagaget ko a monot do rilihyon namenaw a Jodyo. On, ta taywaraw nakaidadanes ko siras tawotawo saw no Dyos a nanganohed di Jeso-Kristo,† as kan oyod kos kakey a mangrārayaw dyira. ¹⁴ Maynamot do kaipatongpal ko so nawri a rilihyon, hinabasan ko kārwan dyirad katawenan ko saw a Jodyo do kainget,‡ ta magagegaget ako pa do dawri a monot do dadakay namen a yapo do kapoonan namen saw.

¹⁵ Ki changori, napatakan ko a matarek sawen panggep no Dyos dyaken, ta sakbay pa naiyanak ako, ki pinidi narana yaken, as kan maynamot do parābor na, ki tinawagan na yaken a magsīrbi dya. ¹⁶ Ki do nakahwahok naw a mangipakatoneng dyaken so Anak naw sakangwan maikasaba ko Maganay a Dāmag a maynamot di Jeso-Kristo dyirad Dya-Jodyo, ki nangay akwaba do aran sino a nachinanawo. ¹⁷ Asa pa, nangay akwaba do Jerosalem a nachinanawo dyirad nanmanmaw kan yaken a apostolis, basbāli a nanyeng ako a nangay do logar a Arabya, as nakapaybidi kod syodad a Damasko. ¹⁸ Ki do nakatayoka danaw no tatdo a katawen do nakapanganohed ko, nangay ako do Jerosalem tan yangay kwa sarongkaran si Pedro, as kan nachiyen ako dya so asa poho kan dadima karaw. ¹⁹ Do dawri, aba polos naboya ko dyirad kadwan saw a apostolis, an dya si Santiago a kaktehe ni Āpo Jesus.

²⁰ Paneknekan ko do salapen no Dyos a tabo nyaya a inbahey ko dyinyo, ki oyod, kan polos a dyi ako a maybayataw!

²¹ Sinpangan na, yapo do Jerosalem, nangay ako do idiidi saw do probinsya a Sirya kan Silisya. ²² Do dawri, ari da pa yaken a dya naboya no manganohed saw di Kristo

* 1:8 1:8 Roma 9:3; 1 Kor. 16:22 † 1:13 1:13 Ara. 7:58; 8:1; 9:1-2 ‡ 1:14 1:14 Pilp. 3:4-6

do iglisya saw do probinsya a Jodya. ²³ Ki no nadngedngey da lang, ki akma syay: “Iyaw nangliyalidyataw dyaten do nakarahan a maynamot do kapanganohed taya di Kristo, ki iya danaw mismo a mangaskasaba sichangori so nya kapanganohed a chinakey na rārayawen.” ²⁴ Dawa, indaydāyaw daw Dyos a maynamot do pinarin naya do byay ko.

2

Si Pablo kan Siraw Kadwan Saw a Apostolis

¹ Sinpangan na, do nakatayokaw no asa poho kan apat a katawen, nangay ako na minirwa do Jerosalem kontodo si Bernabe kan inyonot kos Tito. ² Nangay ako daw maynamot ta inpakatoneng dyaken no Dyos a nawriw parinen ko. Do nakawara namenaw daw, nachimiting ako dyirad pinakapangōlo da saw lang, kan siraw nangiparangan ko so Maganayaya a Dāmag a inkasaba ko dyirad Dya-Jodyo. On, pinarin ko komwan tan maawātan da a iyaw nanawo ko, ki kosto, as kan tan dyi da payparinen a abos sīrbiw nayhohopagan kwaw do nakapangasaba kwaw do nakarahan, as kan aran sichangori. ³ Ki do dawri, tinonosan da yaken, ta si Tito a rārayay ko, ki pinilit daba a magpakogit a aran Dya-Jodyo. ⁴ Ki myan sa daw sin-aanohedaw di Jesus, kan sililimed sa a nachisagel dyamen tan sisiimen daw wayawaya namenaw a maynamot do kapanganohed namen dana di Kristo Jesus. Inpapati da a magpakogit si Tito, ta no panggep da, ki tan mirwa kami na a maparahmetan do linteg saya no Jodyo. ⁵ Ki aran komwan a inpapati da, napatolok daba yamen a polos tan dya madyīdo a polos Maganay a Dāmag a myan dyinyo.

⁶ Do dawri, aran siraw naibidangaw a pangōlo— ki masisīta aba dyaken no saad da, ta mangidomdōma abas Dyos— ki aba polos naparapa dad inkasaba kwaw, ⁷ basbāli a nawriw naboya daw nakaitalekaw no Dyos dyaken so kapangasaba so Maganay a Dāmag dyirad Dya-Jodyo a akmas nakaitalek naw syad Pedro so kapangasaba dyirad Jodyo saw. ⁸ Ta akmas nakasidongaw no Dyos si Pedro do pagrebbengan naw dyirad Jodyo saw, komwan a sinidongan na yaken no Dyos do pagrebbengan ko dyirad Dya-Jodyo. ⁹ Do nakatoneng daw no naibidang danaw a katotohosan a panglakayen do iglisya a sa Santiago, Pedro, kan si Juan so rakohaw a kāsī ni Āpo Dyos dyamen a maganay asi no kapangnanawo namen, nachiabrasa sa dyamen kan Bernabe a nyaw pakaboyan sya a makakasmang kami na do tarabāko. Nagtotōlag kami a tabo a tongtongen namen kan Bernabe iyaw mangikasaba dyirad Dya-Jodyo, as tongtongen daw mangikasaba dyirad Jodyo saw. ¹⁰ As no moyboh a inakdaw da dyamen, ki iyaw katongtong namen a somidong siras manganohed saw a mapobri do Jerosalem. Ki iyaw nyaw sīgod a chagaget ko a pariparinen.

Sa Pablo kan Pedro do Antiokya

¹¹ Sinpangan na, do nakangayaw ni Pedro a nagsarongkar do Antiokya, ki nachikontra ako dya do kārwan tawotawo maynamot ta myan pinarin na a dya kosto. ¹² Ta do dyi da paw a nakawara no Jodyo saw a tinoboy ni Santiago, chinakey pa ni Pedro nachihanghang dyirad kakakteh ta saw a Dya-Jodyo kan abaw kapangidomdōma na. Ki do nakawara daw no Jodyo saw, ki in-īnot a nachisyay dyira kan chinakey na pabaw nachirayarayay dyira, ta chamo na saw bonggoy daw no Jodyo a mainget a monot do kapagkogit. ¹³ Maynamot do dyaya a kapaysinsīsingpet ni Pedro, nachitaha saw kadwanaw a manganohed a Jodyo. Aran si Bernabe, ki napaychawaw a minonot do dyaya a kapaysinsīsingpet da.

¹⁴ Sinpangan na, do nakaboya kwaw so nawri a kaparin da a dya machitōnos do oyod a Maganay a Dāmag, binata kod Pedro do salapen da tabo a kon ko, “Asa kaya Jodyo, mo Pedro, ki maybibyay kaya akmay Dya-Jodyo, ta kinarwan mwayaw kadwan

saw a dān no Jodyo. An komwan, āngo ta piliten mo saw Dya-Jodyo a maybibyay a akmay Jodyo?”

No Kaisalākan Tawo a Maynamot Lang do Kapanganohed

¹⁵ Sinpangan na, binata ko dyira tabo a kon ko, “An yamen, ki nayanak kami a Jodyo, kan akma kami aba siras Dya-Jodyo a dya magtongpal do linteg no Dyos. ¹⁶ Ki aran komwan, ki chapatak ta na a makapayparin abaw no asa a tawo a malinteg do salapen no Dyos a maynamot do katongpal nas paglintegan Jodyo, an dya iya lang kapanganohed nad Jeso-Kristo. Dawa, aran yaten a Jodyo, ki nanganohed ta nad Kristo Jesus tan maibidang ta a malinteg do Dyos a maynamot do kapanganohed ta di Kristo kan maynamot aba do katongpal tas lintegaya. On, ta aba polos tawo a malinteg do salapen no Dyos a maynamot do kapagtongpal na so linteg. ¹⁷ Changori, chapatak ta na a napalinteg ta do salapen no Dyos maynamot do kayan kapanganohed ta di Kristo. Ki iyayaw nyaw pachikontraan daya dyaten no kapayngay ta saw a Jodyo, ta batahen da makagatos ta akma siras dyaw a Jodyo a maynamot ta tongpalen tabaw linteg a maynamot do nakapanganohed tayad Kristo. Chakey nawri a batahen a si Kristo mapasoysoy dyaten a maygatos? Ay samna! Maparin aba polos nawri! ¹⁸ Ta kaspangarigan, an maybidi ako na do kinarwan kwaw a linteg, as kan mirwa batahen ko a iya lang linteg makapalinteg dyaken, ayket, ki alit na ipaneknek narana a yaken, ki mayrārayaw so linteg. ¹⁹ Ta maynamot do lintegaya a dyi kwa natongpal, natonngan ko a naibidang ako a nadiman a nachisyay do Dyos. Dawa, sichangori, maynamot do lintegaya, ki inbidang ko na a nadiman tan maparin ko maybibyay a magtongpal so chakeyaw no Dyos. ²⁰ Sichangori, maynamot do nakapanganohed kwaya di Kristo, naibidang ako na a nachirapas di Kristo a nailansa do kros. An komwan, natonngan ko a maybibyay ako paba a maynamot do chakey ko, an dya maynamot dya, ta iyaw nangbyay dyaken. Sichangori, iyaw kabyay ko do tanaya, ki maynamot lang do kapanganohed ko do Anakaya no Dyos, ta chinadaw na yaken kan inparawat naw byay na a maynamot dyaken. ²¹ Dawa, pachimadēkeyan kwabaw parābor no Dyos, ta an batahen ko a mapalinteg ako do kapagtongpal kos linteg saya no Jodyo, ayket, kayarig na a abo sirsirbi no nakadimanaw ni Kristo. Samna! Maddiw nawri!” Nyaw inbahey ko da Pedro do Antiokya.

3

No Linteg mana Kapanganohed

¹ Samna! Mababawayaw kapangtokto nyo a taga Galasya! Sino napaychabobos arang nyo tan naychawaw kamo, ta malawag dana iyaw innanawo kwaya dyinyo a maynamot do nakadimanaw ni Jeso-Kristo do kros. ² Ariw iyahes ko dyinyo: Rinawat nyoriw Ispirito no Dyos maynamot do nakatongpal nyos linteg mana maynamot do nakadngey nyo sya kan nakapanganohed nyo so inkasaba kwaya dyinyo? ³ Samna! Kabo pan aktokto nyo? Inrogi nyo minonot di Jesus maynamot do sidong no Ispirito no Dyos. Changori, chakey nyori a patayokahen do bōkod nyo a ayit? ⁴ Chakey nyori a iyaw naylilidyatan nyowaw a yapo do dāmo nyo a nanganohed, ki tod a nayparin a abos sirsirbi? Ay samna! Myan pakono sirbi da ah! ⁵ Iktokto nyo nyaya. Tinorohan nawri nyo no Dyos so panakabalin no Ispirito Santo kan namarinori so makaskasdāaw saw a milagro a maynamot do nakatongpal nyo so linteg mana maynamot do nakadngey nyo kan nakapanganohed nyowaw do Maganay a Dāmag?

⁶ Iktokto nyo pa iyaw inpaitolasaw no Dyos do Masantwan a Tolas a maynamot di simna Abraham a kāna, “Nanganohed si Abraham do inbahey ni Āpo Dyos, kan maynamot do dyaya nakapanganohed na, inbidang no Dyos a malinteg do

salapen na.”* 7 Dawa, nya pakono katonngan nyo sya a siraw tawowaw a myan so kapanganohed, ki siraw oyod a kapotōtan ni Abraham. 8 Do kaychowa pa, inpakatoneng no Dyos do chirin na iyaw kapayparin no Dya-Jodyo a malinteg do salapen na a makaynamot do kapanganohed da dya. Inpaltiing naw maganayaya a dāmag di Abraham do nakaibahey na sya a kāna, “Maynamot dyimo, bindisyonan konchiw tabo tawotawo do kāda nasyon saya do lōbongaya.”† 9 Dawa, no tabo a manganohed a akmas kapanganohed ni Abraham, bindisyonan sanchi no Dyos a akmas nakabindisyon nas Abraham.

10 Amnan siraw tawowaw a magtalek do kapagtongpal das linteg, ki nabay sa a nairanta a madōsa. Ta nyaw naitolas do Masantwan a Tolas a kāna, “Nabay sa a nairanta a madōsa siraw tabo a dya magtongpal so tabo a naitolas do Librwaya no Linteg.”‡ 11 Sichangori, maydamnay danaw katoneng ta sya a abaw tawo a makapayparin a malinteg do salapen no Dyos maynamot do katongpal na so linteg. Ta akmas naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna, “Iyaw tawowaw a pinalinteg no Dyos do salapen na, ki myan byay na a abos pandan a maynamot do kapanganohed na dya.”§ 12 Ki taywara maytarek linteg kan kapanganohed, ta machita aba no linteg kapagtalek, an dya kaparin. Ta akmas inpatolasaw no Dyos do Masantwan a Tolas a kāna, “Aran sino a makatongpal so tābo linteg, ki nawrinchiw panghapan na so byay na a malinteg do salapen Dyos.”*

13 Ki maynamot ta aba polos makatongpal so tabwa bilin no linteg, nabay ta a tabo. Ki aran komwan, tayoka narana yaten ni Kristo a insaop a yapo do abayaya no linteg, ta nayparin a nabay a maynamot dyaten. Ta akmas naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna, “Mabay aran sino a malodyit do kros.”† 14 Pinarin ni Kristo Jesus nyaya tan maynamot dya, mairāman saw Dya-Jodyo do bindisyon a inkari no Dyos di Abraham, as kan tan maynamot do kapanganohed ta, marawat ta pakono Ispirito Santo a inkari no Dyos.

No Linteg kan Iyaw Kari

15 Kakakteh, iktokto nyo nya maydamnay a maawātan a pangarig: Chapatak ta a aba polos makabdibdis so pagtolāgan no dadwa tawo an tayoka dana sa nagpirma do dawri a nagtolāgan da. 16 Changori, naipariho nya do inkaryaw no Dyos di simna Abraham do kaychowa pa,‡ ta myan naikari a maynamot do asaw a pōtot ni Abraham, kan batahen naba a siraw āro saw a pōtot na. As dawa, nawriw kapatakan ta sya a maychatanyi kan natongpal nawri di Kristo. 17 No chakey ko a batahen, ki myan apat a gasot kan tatdo a poho a katawen a yapo do dawri a kari no Dyos di Abraham a nandad nakaitorohaw no Dyos so linteg di Moyses. Ki maynamot ta Dyos a mismo nagkari sakbay a tinokos ni Moyses linteg, maparin aba siwsiwawen linteg tan payparinenaw karyaya a abos sirbi. 18 Ta an kapagtongpal so linteg makaitoroh do tawotawo so sāgot no Dyos, ayket na, yapo pabawri do kari ah! Komwan aba, ta tinorohan no Dyos si Abraham so sāgot sigon do inkari naw.

No Panggep no Linteg

19 Sichangori, an komwan linteg, āngo paw sirbi na mana āngo paw panggep no linteg? No atbay na, ki intoroh ni Apo Dyos nya linteg do nakatayokaw no naikaryaw tan mapatakan tawotawo a maygaygatos sa. As no panggep na, ki nawri dananchiw kapachipanda no linteg anchan mangay kapotōtanaya ni Abraham a si Kristo a inkari

* 3:6 3:6 Gen. 15:6; Roma 4:3; Sant. 2:23 † 3:8 3:8 Gen. 12:3b; Ara. 3:25 ‡ 3:10 3:10 No Librwaya no Linteg, ki siraw manōmaw a dadima a libro do Adan a Tōlag. Deot. 27:26; Gal. 5:3; Sant. 2:10 § 3:11 3:11 Mana “Iyaw tawowaw a mapalinteg do salapen ni Apo Dyos, ki maybibyay a maynamot do kapanganohed na.” Hab. 2:4; Roma 1:17 * 3:12 3:12 Leb. 18:5; Roma 10:5 † 3:13 3:13 Deot. 21:23 ‡ 3:16 3:16 Gen. 22:17-18

no Dyos di Abraham. On, mailasin ta a masissisita paw kari kan linteg. Ta an maynamot do lintegaya, ki tinoboy ni Apo Dyos anghilis na saw di Moyses, as kan sira dana kontodo di Moyses mangibabaet do payawan no tawotawo kan Dyos. ²⁰ Ki iyaw karyaya a intoroh no Dyos di Abraham, ki machita nabaw mangibabaet, ta no Dyos a mismo nangay, as kan iya lang nagkari.

²¹ Sichangori, magkontrawriw linteg no Dyos kan no kari na? Ay samna, engga! Ta no kaoyodan na, ki matarek panggep no Dyos a mangipakatoneng siras nyaya. Ta an myan sawen linteg a maparin a mangpalinteg so tawo do salapen no Dyos, ayket na, mapalinteg dana pakono tawotawo an tongpalen daw nawri a linteg. ²² Ki maparin aba, basbali a inpatolas no Dyos do Masantwan a Tolas a tabo tawotawo do lobongaya, ki binahod sa no panakabalin no gatos tan iyaw inkari no Dyos, ki naitoroh dyirad magtalekaw di Jeso-Kristo a yapo lang do kapanganohed daw dya. ²³ On, do sakbayaw a nanganohed saw tawotawo di Kristo, binahod kan tinolbekan na yaten linteg a nandad nakaipaboya ni Kristo a iya danaw inanohdan ta naya. ²⁴ Kayarig pa no lintegayaw para aywan dyaten a mandad kangayaw ni Kristo tan mapalinteg ta do salapen no Dyos a maynamot lang do kapanganohed ta dya. ²⁵ Ki sichangori, maynamot ta myan dana si Kristo, tayoka danaw rebbeng no para aywanaya a linteg.

²⁶ As sichangori, aran inyo a Dya-Jodyo, ki anak narana inyo no Dyos maynamot ta inanohdan nyos Kristo Jesus. ²⁷ Komwan pa dyinyo a tabo a nagpabawtisar do ranom a maynamot do kapanganohed nyo di Kristo, ki akmay inlaylay nyo maganay a dadakay na, ta naipaboya dana do kabibyay nyo. ²⁸ Sichangori, do salapen no Dyos, apabaw paytarkan Jodyo kan Dya-Jodyo mana adipen kan dya adipen, as komwan mahakay kan mabakes, ta masa kamo na do kapanganohed nyo di Kristo Jesus. ²⁹ Maynamot ta dyira naynyo ni Kristo, naibidang kamo na a kapototan ni Abraham, as kan an komwan, nairaman kamo na a magtawid so tabo inkari ni Apo Dyos dya.

4

Siraw Anak no Dyos

¹ Mayadis ta na do matarek a pangarigan. No adekey a magtawid anchi so ipatawid ni amang na, ki syimpri, maybibyay a akmay asa adipen do kamotdeh na pa a aran dyira naw tabo kinabaknang ni amang na. ² Ta machita parinen na sa tabo no ibahey dan nakaitalkanaw mana siraw mangaywanaw so kinabaknang naw a mandan marapit naw chimpwaw a inkeddeng ni amang na a katawid na so tabo. ³ Komwan ta do kachwaw do kasakbay no kapanganohed tas oyod a nanawo, ta akma ta siras kamotdehanaw, ta inadipen da yaten matatarek saya a ononotan do lobongaya.* ⁴ Ki do nakawaraw no naikeddengaw a chimpoy, tinoboy no Dyos Anak naw a nayparin a tawo a naiyanak do asa mabakes. Naiyanak a asa Jodyo, kan minonot do Linteg ni Moyses. ⁵ No nangayan na, ki tan palmonawen na yaten do nakaadipen taya do torayaw no linteg tan yaten a manganohed di Kristo, ki naibidang ta na a anak no Dyos.

⁶ Nyaw pakatonngan ta a anak na yaten ni Apo Dyos, ta tinoboy no Dyos Ispirito no Anak na a omyan do aktokto ta. Sichangori, maynamot do Ispiritwaya, makapachi-amang ta na do Dyos. ⁷ Changori, adipen kamo paba an dyi dana oyod a anak no Dyos, as kan maynamot ta anak naynyo no Dyos, itoroh nanchi dyinyo insagana naw a para do anak na saw.

No Kabakel ni Pablo Dyirad Taga Galasya

* **4:3** 4:3 Mana "Ta akma ta siras kamotdehanaw, ta inadipen da yaten no marahet saya a ispirito a mangitoray do lobongaya."

⁸ Inyo a taga Galasya, do dyi nyo paw a kapatakan so Dyos, inonotan nyo saw dyaya dyos, kan nayparin kamo a adīpen da. ⁹ Ki sichangori, chapatak nyo naw Dyos maganaganay an ibahey ko pakono a chapatak narana inyo no Dyos āngo ta maybidi kamo na dyirad matatarek saya a makakapsot kan abos sinpaspangan a ononotan do lōbongaya a dya polos a makaisalākan? Samna! Chakey nyo nawriw mirwa machiadīpen dyira? ¹⁰ Ibahey ko komwan, ta tori kamo naya maydāg do masisīta saya araw, bohan, chimpo, kan tawen tan padāsen nyo a ahwahoken Dyos. ¹¹ Ay samna! Taywara danayaw kabakel ko dyinyo, ta āngonchan abohen nyo sīrbi no nayhohopagan kwaw dyinyo.

¹² Kakakteh, machikakaāsi ako dyinyo a tahatahan nyo pakono pinarin ko. Ta an yaken, ki nayparin ako na a akma dyinyo a Dya-Jodyo a dya naadīpen do Linteg ni Moyses.† Ibahey ko aba dyinyo nyaya maynamot do kayan pinarin nyo dyaken a marahet do nakarahan, basbāli a inaywanan nyo yaken a maganay. ¹³ Ta chapatak nyo na a maynamot do nakaganyit kwaw do kachwaw do kadāmo kwaw a nangay dyinyo,‡ ki nyaw naynamotan ko a nahahay a nangikasaba dyinyo so Maganay a Dāmag. ¹⁴ Do dawri, aran nalidyatan kamo a maynamot do nakaganyit ko, ki inroromen mana chinaskeh nyo aba yaken, basbāli a rinispitar nyo yaken a akma ko asa anghil no Dyos. On, rinawat nyo yaken a akmay yaken a mismo si Kristo Jesus. ¹⁵ Sichangori, dino nangayan kasoyot nyowaw dyaken? Ta ipaneknek ko a do nakarahan, an maparin, ki aran mata nyo, ki hawhawen nyo a itoroh maynamot lang do adaw nyo dyaken. ¹⁶ Ki changori, nayparin akori a kabōsor nyo a maynamot do kaibahey ko dyinyos oyod? Ay, dyi pakono a komwan, ah!

¹⁷ Chiban nyo paw parinen daya dyinyo no mangnanawo saya so bayataw. Sisīten daynyo, ki no kaoyodan na, ki maganay abaw ranta daw dyinyo, ta chakey da a machisyay kamo dyaken tan sira danaw aywanan nyo kan onotan nyo. ¹⁸ Marahet aba an myan saw machisīt dyinyo a akmas pinarin kwaw dyinyo do nakarahan kan mandan sichangori a aran abo ako dyinyo, ki basta maganay panggep da dyinyo ah! ¹⁹ Inyo a chadaw ko a anak, sichangori, akma ko nayay mirwa mapaynyinan a maynamot dyinyo a akmas magpasikalaw a maymanganak, kan machipanda abaw nyaya kalidyat ko mandan pagtalkan nyos Kristo do tābo a aktokto nyo. ²⁰ Oyod kwayas kakey a mangay a omsarongkar dyinyo. Tan komwan, ki matādyan madididiw kwaya, ta oyod ko nayas kabakel a maynamot dyinyo!

No Pangarig a Maynamot Da Agar kan si Sara

²¹ Changori, inyo a makey a magpaitoray do kapangtongpal so Linteg ni Moyses, ari paw chakey ko a iyahes dyinyo. Iniktokto nyori an āngo oyod a chakey na batahen no nawri a linteg? ²² Ta naitolas do Masantwan a Tolas a si simna Abraham, ki myan dadwa pōtot na,§ asa do adīpen naw a mabakes, as kan asa do bōkod naw a baket. ²³ Ki an maynamot do pōtotaw ni Abraham do adīpen naw a mabakes, ki iyaw inaw naw, ki naīnaw a machiyengay dyirad gagāngay saw a mapariparin.* Ki iyaw pōtot naw do mismo naw a baket, ki naīnaw a sigon do kaipatongpal no kari no Dyos a maynamot di Abraham. ²⁴ Myan chakey na ipaboya dyaten nyaya, ta siraw dadwa saya a mababakes, ki iladāwan daw dadwa a katolāgan. No asaw a tōlag, ki iyaw tinokosaw no Dyos di Moyses do Tokon a Sinai do Arabya, as kan siraw tabo a mononot do dawri a tōlag, ki adīpen sa a mangtongtongpal so nawri a tōlag. No

† **4:12** 4:12 1 Kor. 9:20-21 ‡ **4:13** 4:13 Ara. 13:13-14:24 § **4:22** 4:22 (Ismael) Gen. 16:1-16; (Isaak) Gen. 21:1-7 * **4:23** 4:23 Gen. 16:1-4. An maynamot do inaw kan nakaiyanakaw ni Ismael, ki si Sara kan si Abraham akin plāno so nyaya, ta nabo danaw namnāma da a matongpal karyaw ni Āpo Dyos dyira. Ki komwan abaw nakaiyanakaw ni Isaak, ta si Āpo Dyos a mismo akin plāno so nyaya, as kan tinongpal naw plāno naya a aran paysoho danan Sara iyaw boboh na. Roma 4:19; Heb. 11:11-12

kayarigan nyaya a tōlag, ki si Agar a asa a adīpen kan siraw anak naw. ²⁵ Mayarig pa si Agar do tokonaya a Sinai do Arabya, as kan kayarigan na paw syodadaw a Jerosalem do tanaya sichangori. No chakey na batahen nyaya, ki tabo tawotawo a nagpaitoray do linteg daw no Jodyo saw, ki nayparin sa a adīpen no nawri a linteg. ²⁶ Ki iyaw oyod a baket ni Abraham a si Sara, ki mayarig do Jerosalem do hanyit, as kan kayarig na pa a ānang ta a tabo a manganohed di Jesus. ²⁷ Ta myan naitolas do Masantwan a Tolas a kāna,

“Masoyot ka, imo a hopes a mabakes. Pangengengey mo kasoyot mo, imo a dya nakapādas so nagpasikal, ta arwāronchiw anak mo a pinasyay ni lakay mo kan iyaw no mabakesaw a insabat na.”†

²⁸ Kakakteh, yaten a manganohed di Kristo, ki mayarig ta di Isaak a maynamot ta naiyanak sigon do kari ni Āpo Dyos, as kan aran yaten, ki maibidang ta na anak ni Abraham a maynamot lang do karyaya no Dyos. ²⁹ Ki aran komwan, lidyalyaten da pa yaten sichangori no inadīpen sayan linteg a akmas naporinaw do kaychowa do nakaidadanesaw no anakaw no adīpenaw a mabakes so pōtotaw ni Abraham a naiyanak a maynamot do panakabalin no Ispirito Santo.‡ ³⁰ Ki chiban taw binataw no Masantwan a Tolas, “Payayohen mo may-ānang saya adīpen, ta maparin aba machipagtawid anak naya do anakaya no siwayawayaya a mabakes.”§ ³¹ As dawa, kakakteh, no paytābwan no ibahebahey ko saya, ki naibidang taba anak no adīpenaw, an dya anak no siwayawayaw a mabakes.

5

No Oyod a Pakaisalakānan

¹ On, pinakalsot na yaten ni Kristo do nangikaldongaya a linteg tan mawayawayaan ta. Dawa, aywanan nyo a maganay nya wayawayaya nyo, as ipalōbos nyo paba a mirwa adīpenen naynyo no linteg.

² Sichangori, adngeyen nyo a maganay, ta yaken si Pablo a mangibahey dyinyo so nyaya! An talken nyo kakogit a mangpalinteg dyinyo do salapen no Dyos, apabaw sīrbi na dyinyo no pinarinaw ni Kristo, ta iya pabaw pagtalkan nyo. ³ Nyaw paynamotan na a pirwahren ko na inyo a ballaāgan: An rawaten no aran sino iyaw nyaya a kapagtongpal so linteg a maynamot do kapagkogit, rebbeng na tongpalen tabo myanaw do Linteg ni Moyses. ⁴ Ta no aran sino dyinyo a magtalek do kapagtongpal nas linteg tan maibidang dana a malinteg do salapen no Dyos, ki nachisyay nawri di Kristo kan tomnadyichokod dana do parābor no Dyos. ⁵ Ki an maynamot dyamen a manganohed di Kristo, ki no namnāma namen, ki no kapayparin namen a malinteg a maynamot lang do kapanganohed namenaya dya, as kan iyaw Ispirito Santo, ki somidosidong dyamen ranan kananaya namen so katongpal no nya. ⁶ Ta siraw machichasa di Kristo Jesus, ki masisīta pabaw no kapagkogit mana dya kapagkogit. No lang masisīta do salapen no Dyos, ki iyaw kapagtalek di Kristo a maboya do kadaw ta do kapayngay ta a tawo.

⁷ Ki an maynamot dyinyo, ki maganay kapanganohed nyo di Kristo do nakarahan. Sino napasiwal dyinyo tan dyi nyo a tongtongen manganohed do oyod? ⁸ Ay samna! Syirto a dya yapo do Dyos a nanawag dyinyo nyaya a mapasiwal dyinyo. ⁹ As dawa, kaganayen nyo a iktokto. Ta aran dēkey a kapaychawaw, ki myan ayaman na, ta

† **4:27** 4:27 Isa. 54:1. Sigon do pangarigaya ni Isayas, ki akmay hopes Jerosalem a maynamot ta abo danaw tawo na saw a Israelita a omyan daw, ta pinayayo da sa no taga Babilonya (2 Kron. 36:15-23). Ki do nakapaybidi daw no Israelita do tana da do Jerosalem, oltimo a masoyot sa. No chakey na batahen ni Pablo do dyaya, ki si Sara iyaw hopesaya a mabakes, ta abaw anak na a nandad nakaitoroh sya ni Āpo Dyos si Isaak a maynamot do kapanganohed da Abraham do kari no Dyos. Dawa, nasoyot si Sara. No tawotawo saw a manganohed do karyaw ni Āpo Dyos, ki mayarig sa do anakaya ni Sara. ‡ **4:29** 4:29 Gen. 21:8-9 § **4:30** 4:30 Gen. 21:10

akmay yapo a mapabsog so tabo namāsa a arina. ¹⁰ Ki aran komwan, makaynamot do kasa taya a monot di Kristo, ari paw kapagtalek ko dyinyo a dyi kamo a machisyay do oyod, as kan syirtwen ko a dosāen nanchi ni Āpo Dyos mapasiwalaw dyinyo a aran āngo saad na.

¹¹ Ki changori, kakakteh, binata konon kadwan a inanawo ko a masisitaw magpakogit. An nawriw inanawo ko, āngo ta kontraen da pa yaken a idadanes? An oyod a inanawo ko komwan a maynamot do kasisita no kapagkogit, ayket na, makachichad sa paba do inanawo kwaya a maynamot do nakadimanaw ni Kristo do kros. ¹² On, as kan an maynamot dyirad mapasiwalaya dyinyo a maynamot do kapagkogit, ayket, maganaganay dana pakono an golpyen darana iponget!

No Naispiritwan a Kabibyay

¹³ As inyo a kakakteh, tinawagan naynyo no Dyos tan natorohan kamos kaway-awayaan nyo a yapo do linteg. Ki ipambar nyo abaw nawri a kawayawaya nyo a magtongpal do marahet saya a chakey no inawan, an dya iyaw kapaysinsisidong nyo a yapo do dya matokod a adaw. ¹⁴ Ta no paytābwan no linteg, ki natongpal dana do asaya a bilin a kāna, “Chadaw mo kapayngay mo a tawo a akmas kadaw mo so mismo a inawan mo.”* ¹⁵ Ki an akma kamo nas binyay saya a mayayarap, magannad kamo, ta āngonchan nawriw paysinpapatawsan nyo.

No Kabibyay do Ispirito Santo

¹⁶ No maibahey ko dyinyo, ki nyaya: Nāw nyo a magpaitoray do chakeyaw no Ispirito Santo. Ta an komwan parinen nyo, ki tongpalen nyo pabaw marahet saya chalakam no inawan. ¹⁷ Ta no chakey no inawan, ki machikontra do chakeyaw no Ispirito Santo. As no chakey no Ispirito Santo, ki machikontra do chakeyaw no inawan. On, maysin-ipsok sa, dawa, nyaw paynamotan na a dyi ta matongpal chakey ta. ¹⁸ Ki an iyaw Ispirito Santo mapawnot dyinyo, maitorayan na paba inyo no linteg.

¹⁹ Oyod a maydamnay a maboyaw chalakamaya no inawan. Ta sira, ki komwan sa: no kapaychakatekateh a machoknod, no kaparin a makabābaba, kan malapos so dadakay; ²⁰ as kan myan paw kapagdāyaw do didyosen saw kan kapangat-atang, kapaysin-iipsok kan kapaydidiman, kapaysin-iimon kan kapakasoli, kapatohos so inawan, kapachikontra, kan kapachisyay; ²¹ as kan myan paw kapayāgom, kapaybobok, kapaysarasaraw, kan kadwan pa akma siras syay. Changori, pirwahren ko na inyo a ballaāgan a akmas nakaiballāag ko naw sya dyinyo do kachwaw a siraw mamarin so komwan, ki mairāman sabanchi do pagtorayan Āpo Dyos.†

²² Ki machitarek kaparin no tawo a pinawnot no Ispirito Santo. Siraw nyaya: kadaw so kapayngay a tawo, kasoyot, kaydamnayan no kapangtokto, kaānos, kapachisidong, kasingpet, mapagtalkan, ²³ kapakombaba, kan kapagpet so inawan. Aba polos linteg a machikontra dyirad dyaya. ²⁴ Ki siraw dyira naw ni Kristo Jesus, ki akma danay inlansa daw aktokto da do kros kontodo tabo chakeyaw no inawan kan marahet a kalikāgom da. ²⁵ Dawa, sichangori, maynamot ta maybibyay ta nad panakabalin Ispirito Santo, ayket na, nonolay ta na a iyaw mapawnot dyaten do tabo kabibyay ta. ²⁶ Tan komwan, dyi ta pakono a mayparin a makospag mana maysinrororod mana maysin-aapal.

6

No Kapaysinsisidong

¹ Inyo a kakakteh, an napatakan nyo a myan asa dyinyo a nalba do paygatosan, inyo a pinawnot no Ispirito Santo yangay nyo pakono a bangonen nawri a kakteh. Ki

* 5:14 5:14 Leb. 19:18b † 5:21 5:21 Roma 2:8; 1 Kor. 5:11; 6:9-10; 2 Kor. 12:20-21; Tito 3:3; Jod. 7

machita mapakombaba kamo kan kapyahen nyo a paychirinan. Ki alit na makaannad kamo, ta āngonchan masdok kamo do solisog. ² Kasyasidongan nyo pakarahmetan asa dyinyo. Ta an komwan parinen nyo, natongpal nyo inbilinaw ni Kristo.* ³ Ta no mangarapaap a rakoh kaidāyaw na, ki tod na allilāwen mismo na a inawan.† ⁴ Ki machita nyo a sintiren bōkod nyo a kaparin tan mapatakan nyo an maganay mana madi. An maganay, nyaw paynamotan nyo a masoyot kan mapnek, as kan machita nyo paba a ipariho kaparin nyo do kaparin no matarek. ⁵ Ta no kāda tawo, ki atbayen naw bōkod na kaparin.

⁶ As iyaw nananawowaw so chirin no Dyos, rebbeng na pakono manoroh do mangnanawowaw dya so soportar.‡

⁷ Sichangori, maallilaw kamo aba, ta chasisyabak nyo abas Āpo Dyos. Ta an āngo imoha no asa tawo, nawrinchiw apīten na.§ ⁸ Ta no maymoha so katongpal na so chakeyaw no inawan na, nawrinchiw apīten naw abos pandan a kadiman. Ki no maymoha so katongpal na so chakeyaw no Ispirito Santo, maranyi nanchiw byay na a abos pandan a yapo do Ispirito Santo. ⁹ Dawa, chaōma tabaw kapamarin tas maganay, ta anchan narapit kosto a chimpo, myan anchiw maāpit ta, an dyi ta maōma. ¹⁰ Dawa, nyaw paynamotan na a do kayan payan ōras ta, nawri pakono chitahen taw kapamarin tas maganay do tabo tawotawo, naten dana dyirad kakakteh ta saya manganohed do Dyos.

Kapanawdyan a Pakatoneng

¹¹ Yaken si Pablo a mismo a naytolas so kapanawdyanaya a pakatoneng,* ta chiban nyo paw rarakoh saya litra na! ¹² Siraw mamaistro saya a mangpilit dyinyo a makogit, ki parinen daw nyaya tan maidaydāyaw sa do salapen tawotawo a maynamot do katongpal da so Linteg ni Moyses. Ki no kaoyod na, ki chakey da tadyichokodan iyaw pakaidadanesanaya a yapo dyirad kapayngay da saya a Jodyo an inanawo da a mapalinteg no asa tawo do salapen no Dyos a maynamot do nakadiman ni Kristo. ¹³ Ki aran siraw tayoka danaw a nagpakogit, ki tongpalen daba tabo Lintegaw ni Moyses. No paynamotan na chakey daynyo a makogit, ki tan myan paykoykospag da kan payparinen daynyo a nanawhen da. ¹⁴ Amnan yaken, dyi ako pakono a polos a maykoykospag do aran āngo, an dya maynamot do nakadimanaw ni Āpo ta a si Jeso-Kristo do kros. Ta maynamot do nakadiman naya, naibidang dana sa nadiman dyaken mapapateg saya do lōbongaya, as kan inbidang darana yaken a nadiman dyira. ¹⁵ Masisīawri an nakogit mana dya nakogit tawo? Ay, engga! Ta no lang masisīta do Dyos, ki iyaw kapabayo so kapangtokto kan kabibyay a maynamot do panakabalin no Ispirito Santo. ¹⁶ As siraw maybibyayaw so komwan, myan pakono dyiraw kaydamnayan no kapangtokto kan kāsisyen a yapo di Āpo Dyos. Siraw nya saya, ki sira danaw no oyod a tawotawo no Dyos.

¹⁷ Dawa, yapo changori, abo dana pakono mangpalidyat dyaken a maynamot do inanawo ko, ta ipaneknek daya no kolad saya no inawan ko a yaken, ki asa ako a adīpen ni Kristo.

¹⁸ Kakakteh, myan pakono dyinyo parābor ni Āpo ta a si Jeso-Kristo. Amen.

* **6:2** 6:2 No inbilin ni Kristo, ki naitolas do Juan 13:34; 15:12. Roma 15:1 † **6:3** 6:3 Roma 12:3; 1 Kor. 3:18 ‡ **6:6** 6:6 Lk. 10:7; 1 Kor. 9:11, 14; 1 Tim. 5:17-18 § **6:7** 6:7 Job 4:8; Proberbyo 22:8 * **6:11** 6:11 No gagāngayaw a pinariparin Pablo, ki inpaitolas na do sikritaryo naw, ki iya mismo naytolas so kapanawdyanaya a pakomosta. Roma 16:22; 1 Kor. 16:21; Kol. 4:18; 2 Tes. 3:17

No Tolas Ni Apostol Pablo Dyirad Tawotawo Do Epeso

No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Tolas

Nyaw tolas ni Pablo dyirad tabo saw a manganohed a minyan do syodad a Epeso kan siraw idiidi saw a omdibon daw (1:1), as kan intolas ni Pablo nyaya do kayan naw a nabahod do Roma (3:1; 4:1; 6:20). Si Tikiko, tinoboy ni Pablo a nangyangay so nya tolas (6:21-22) a akmas tolas naw dyirad manganohed saw do Kolosas (Kol. 4:7-9) kan iyaw tolas naw di Pilemon.

Do dawri a chimpo, rakoh kan masisītaw nya syodad do probinsya a Asya. Dawriw yanan timplowaw a pangidaydayāwan da so dyosa daw a si Artemis (Ara. 19:27-28). Ki do nakangayaw daw ni Pablo a nangasaba so Maganay a Dāmag so dadwa a katawen, myan saw nanganohed di Āpo Jesus (Ara. 19:1-20; 20:17). As no Epeso, ki nayparin a akmay sintro dan manganohed do probinsya a Asya.

Do dyaya tolas, no asa masisīta a inbahey ni Pablo, ki iyaw plāno no Dyos a raparapahen na tabo pinarswa, kan si Kristo danaw pinakaoho da (1:10). No pakatongpalan no nya, ki iyaw kasa no tawotawo no Dyos a maybibyay do chakey na a maynamot do kapachasa da di Kristo.

Inlawlawag ni Pablo maynamot do kasa no iglisya. As no chakey na batahen iglisya, ki iyabaw yanan mana bahay a patneken no tawotawo a pagdayāwan das Dyos, an dya siraw tabo a manganohed di Kristo a yapo do kaychowa pa a manda sichangori. No asa pangārig a inosar ni Pablo a mangipalpalawag a maynamot do iglisya, ki siraw tawotawo saw a manganohed, ki kayarig daw inawan ni Kristo, kan si Kristo iyaw pinakaoho da (1:22-23; 4:15-16). No asa pa a kayarig na, ki iyaw iglisya, ki akmay nobya, as si Kristo kabahay na anchi (5:25-32). Maiyarig paw tabo a manganohed do partis no asa bahay a patneken ni Āpo Dyos do pondasyon a bato, kan iyaw kasisītan a panōli no pondasyon, ki si Kristo (2:20-21).

Nya kapachasa ta di Kristo, ki apabaw paytarkan Jodyo kan Dya-Jodyo, adīpen kan āmo, ta machasa ta na do pamilya no Dyos. Nyaw naynamotan ni Pablo a nangitolas so maynamot do kosto a kabibyay dan maychakabahay, kamotdehan kan inyapwan da, kan siraw adīpen kan āmo da.

Kapanawdyan na, intolas ni Pablo maynamot do kaitoroh no Dyos so sidong dyirad manganohed saw tan dyi sa abaken Satanas.

No Naychakarwan no Nya Tolas

Pakatoneng 1:1-2

No kayayan dan manganohed di Kristo 1:3-3:21

No kabibyay no manganohed si Kristo 4:1-6:9

No kaaywan no manganohed si Kristo 6:10-20

No kapanawdyan na 6:21-24

No Tolas ni Apostol Pablo Dyirad Tawotawo do Epeso

Pakatoneng

¹ Nyaya tolas, ki yapo dyaken a si Pablo a asa apostol ni Kristo Jesus a maynamot do pangeddeng ni Āpo Dyos.

Maytolas ako dyinyo a tawotawo no Dyos do Epeso* a mapagtalkan do ka-

* 1:1 1:1 Do kadwan saw a kaaadanan a manyoskripto, abaw chirin a “do Epeso.”

panganohed nyo di Kristo Jesus.

² Myan pakono dyinyo parābor kan kaydamnayan no kapangtokto a yapo di Āpo Dyos a Āmang ta kan yapo di Āpo Jeso-Kristo.

No Kabindisyon Dan Manganohed Maynamot do Kapachasa Da di Kristo

³ Daydayāwen ta si Āpo Dyos a iyaw Āmangaya ni Āpo ta a Jeso-Kristo, ta tinorohan na yaten so tabo a naispiritwan a bindisyon a myan do hanyit a makaynamot do kapachasa tayad Kristo. ⁴ Ta do kasakbay paw no nakaparswa no lōbongaya, ki pinidi narana yaten no Dyos a mayparin a machasa di Kristo. Tan komwan, payparinen na yaten a tawotawo na a masantwan kan abanchiw pamagatosan na dyaten do salapen na. ⁵ On, maynamot do adaw na, ki sīgod dana inranta no Dyos a payparinen na yaten a anak na a maynamot do pinarinaw ni Jeso-Kristo. On, pinarin naw nyaya a maynamot ta nyaw chinasoyot na kan sīgod a pinanggep na a parinen. ⁶ Dawa, sichangori, madaydāyaw si Āpo Dyos a maynamot do nya makaskasdāaw a parābor na a chinadadam na a intoroh dyaten a maynamot ta nachichasa ta do Anak naya a oyod nas chadaw.

⁷ Ta makaynamot do rayaw ni Kristo a minoyog do nakadiman naw do kros, ki naisalākan ta na. No chakey na batahen, ki napakawan ta na do gatogatos ta a maynamot do maboslon a parābor no Dyos. ⁸ Nya parabor, ki chinadadam na a intoroh dyaten kontodo sīrib kan kapakaāwat tan mapatakan ta a maganay iyaw pinanggep naw dyaten. ⁹ On, inpakatoneng na dyaten nya panggep na a naitayo a plāno na do nakarahan a inkeddeng na a matongpal dana di Kristo. ¹⁰ As nya danaw plāno naw a patayokahen nanchi do naikeddengaw a chimpo: Raparapahen nanchi a tabo pinarswa na a myan do hanyit kan do tana, as kan si Kristo danaw pinakaoho da tabo a abos pandan.

¹¹ Tabo parinen no Dyos, ki parinen na sigon do sīgodaw a pinanggep na kan chakey na. Komwan nakapidi na dyaten a mayparin a tawotawo na a maynamot do kapachichasa ta di Kristo, ta nawriw inkeddeng na do sakbay paw no nakaparswa na so lōbongaya. ¹² Tan komwan, yamen a nanma a nanganohed di Kristo, ki idaydāyaw namen si Āpo Dyos a maynamot do makaskasdāawaya a parābor na dyamen.

¹³ Masaw dyinyo a somnarono dyamen a nanganohed di Kristo. On, ki aran inyo, ki nairāman kamo na a machichasa di Kristo, ta do nakapangadngey nyowaw so oyod a iyaw Maganayaya a Dāmag a maynamot do kaisalakānan nyo, ki oyod a nanganohed kamo dya. Dawa, minarkaan naynyo no Dyos a dyira na do kaitoroh naw dyinyo so inkari naw a Ispirito Santo. ¹⁴ Iyaw nyaya Ispirito, ki iyaw pangsigorādo so rawaten taw anchi a tabo a inkari no Dyos dyaten a tawotawo na. On, iya paw mangipanamnāma dyaten a mandan karawat tas kakomplito no nya kaisalakānan ta. Dawa, idaydāyaw ta pakono si Āpo Dyos a maynamot do makaskasdāawaya a parābor na dyaten.

No Dasal ni Pablo

¹⁵ As dawa, nyaw naynamotan na a nakayapo do nakadngey kwaw so kanganohed nyo di Āpo Jesus kan no rakohaya a kadaw nyo dyirad tabo tawotawo no Dyos, ¹⁶ ki machipanda abaw kapagyamyāman ko do Dyos a maynamot dyinyo, kan nāw ko a omnakenakem dyinyo do kāda kapaydasal ko. ¹⁷ On, nyaw pangdakdaw ko do Dyos a madaydāyawaw a Āmang ta kan Dyos ni Āpo ta a si Jeso-Kristo a torohan naynyo so sīrib kan kapakaāwat nyo a yapo do Ispirito na tan maypaypangay paw katoneng nyo so maynamot dya. ¹⁸ Paydaydasal ko paynyo tan masēdangan pangtoktwan nyo tan matonngan nyo iyaw hahawen nyowaya a maynamot do nakatawag na dyinyo, as kan tan mapatakan nyo iyaw maboslonaw a bindisyon a kinapya na a para do tawotawo na. ¹⁹ Asa pa, paydasal koynyoy tan matonngan

nyo abwayas kapayngay so kabileg a panakabalin a myan dyaten a manganohed di Kristo. Iyaw nya panakabalin a somidosidong dyaten, ki iyaw panakabalin no Dyos a ²⁰ naipaboya do nakapagōngar naw si Kristo, as kan do nakapaydisna naw sya do makanawan naw do hanyit. ²¹ Changori, dawriw pagtorayan ni Kristo, kan iyaw kapagtoray na, ki matortoray kan aran sino a magsaad so kinar-āri, katoray, kinamanakabalin, mana kabileg.† As iyaw āwag ni Kristo, ki iyaw kapapatgan do aran sino a myan so toray, as kan sichangori aba lang, an dya abos pandan.‡ ²² No pinarin no Dyos, ki inpaitoray na di Kristo tabo a naparswa, as kan tinongdo na a iyaw mangipangōlo so iglisyā a siraw tabwaw a manganohed dya.§ ²³ Tan komwan, iya danaw pinakaoho ta a manganohed dya, as kan yaten, ki akmay pinakainawan na. Tan komwan, komplito a mabata asaw inawan. Aba polos pagkorāngan na a mangipangōlo dyaten, ta iya, ki myan do tabo a mangapnopno so tabo a naparswa.*

2

No Byay a Myan di Kristo

¹ As inyo, do sakbay paw a nanganohed kamo di Kristo, ki naibidang kamo a nadiman do salapen no Dyos a maynamot do gatogatos nyo. ² Do dawri, naybibyay kamo a minononot do tabo a karahet no lōbongaya, as kan tinongpal nyo pas Satanas a iyaw mangitorayaw siras marahet saw a ispirito do kademdemanaya, as kan iya paw mangig-igpet so pangtoktwan no tawotawo saw a dya manganohed do Dyos. ³ No kaoyodan na, ki do kasakbayan paw no kapanganohed ta a tabo, ki akma ta siras machikontraw do Dyos, ta naybibyay ta a napnepnek do marahet saya a chalakam no inawan kan pinarin ta tabo chakeyaw no pangtoktwan ta. Dawa, maynamot do dyaya sīgōd a kayayan ta, naikeddeng ta na a madōsa a mangdidiw so soli no Dyos a akma siras dyi pa saw a manganohed.

⁴ Ki aran komwan, maboslon kāsisyen no Dyos dyaten, as kan taywaraw kadaw na dyaten. ⁵ Ta aran naibidang ta na nadiman a maynamot do gatogatos ta, ki maynamot do nakapagōngaraya ni Kristo, ki inrāman na yaten tan myan bayo a byay ta a abos pandan. On, naisalākan ta na a makaynamot lang do parābor no Dyos.* ⁶ Ta makaynamot do nakapachasa ta na di Kristo Jesus, inrāman no Dyos yaten do nakapagōngar ni Kristo a machipagtoray dya do hanyit. ⁷ Pinarin ni Āpo Dyos nyaya tan ipaboya na a abos pandan iyaw abwayas rokod a parābor na kan adaw na a machikchikneb dyaten a maynamot do kapachichasa ta di Kristo Jesus ⁸ Ta maynamot do parābor no Dyos, maisalākan ta an manganohed ta, as kan yapo aba do mismo a inawan ta, an dya sāgot no Dyos. ⁹ On, yapo aba do bōkod ta a kaparin nyaya kaisalakānan tan abo iyaw maparin ta a pagpangas. ¹⁰ Ta si Āpo Dyos a mismo nangpabayo so byay ta a maynamot do nakapachichasa ta nad Kristo Jesus. Tan komwan, pinayparin na yaten a mamarin so maganay a iyaw sīgōdaw a insagāna na a parinen ta.

No Kapachasa Ta Na di Kristo

¹¹ As inyo a nayanak a Dya-Jodyo, ki kanaknakmen nyo an āngo kayayan nyo do kachwaw. Ta inoyaw daynyo no Jodyo saw do katawag daw dyinyo so “dya nakogit,” ta iniktokto da a sira lang tawo no Dyos a maynamot do nakapagkogit da. Ki no kaoyodan na, no chakey na batahen kogit, ki iyaw pariparinenaw no

† **1:21** 1:21 Kol. 1:16; 2:18. No chakey na batahen dya, ki siraw anghilis saw a myan so panakabalin kan toray. Roma 8:38; Epe. 2:2; 6:12; Heb. 1:5-14; 1 Ped. 3:22 ‡ **1:21** 1:21 Pilp. 2:9-11; Heb. 1:4; 1 Ped. 3:22 § **1:22** 1:22 Epe. 5:23-24; Kol. 1:18 * **1:23** 1:23 Yaten namatayoka si Kristo, ta yaten pinakainawan ni Kristo a mamatayoka so tarabāko na. Kol. 1:17-18, 24 * **2:5** 2:5 Ara. 15:11; Roma 3:24; 5:15; Epe. 2:8-9

tawo do mismo a inawan da. ¹² Kanaknakmen nyo a do dawri a chimpo, ki oyod a naybibyay kamo a aba polos kapatak nyo so maynamot di Kristo. Naikeddeng kamo a gan-ganaet dyirad napidi saw a tawotawo no Dyos do Israel,† kan nairamrāman kamo aba do kari no Dyos dyirad tawotawo naw a pinongosan no tōlag naw dyira.‡ Dawa, naybibyay kamo do lōbongaya a abos namnāma§ kan abo polos so kapatak a maynamot do Dyos. ¹³ Ki sichangori, maynamot do nakapachasa nyo di Kristo Jesus, inyo a mabawa do kapatak so Dyos do kachwaw, ki napachisngen kamo do Dyos a maynamot do rayaw ni Kristo a minoyog do nakadiman naw do kros. ¹⁴ Ta si Kristo, ki iyaw mismo a napaychachapya dyaten a Jodyo kan Dya-Jodyo a maynamot do nakapayparin na dyaten a asa dana kapamilya. On, maynamot ta intoroh naw byay na a nadiman, pinakaro naw naynamotanaw no kapaysin-ipsok a nangbalat do payawan ta.* ¹⁵ Maynamot do nakaiparawat ni Kristo so byay na do nakadiman naw do kros, pinodpod naw nonyit no linteg a nangpongso so tabo a dadakay a ononotan Jodyo. Tan komwan, maynamot do kapachichasa ta di Kristo, yaten a Jodyo kan Dya-Jodyo, ki pinayparin narana yaten a asa bayo a pamilya do salapen na tan mapaychachapya ta na. ¹⁶ On, maynamot do nakadiman naw do kros, inopas naw kapaysin-iipsok taw, as kan kinasa narana yaten a inkapya do Dyos. ¹⁷ Nyaw nangayan na do lōbongaya a nangipakatoneng dyinyo a Dya-Jodyo a mabata a mabawa do Dyos kan yamen a Jodyo a naibidang a masngen do Dyos so Maganay a Dāmag a maynamot do kapachikapya ta na a tabo do Dyos. ¹⁸ Dawa, maynamot do pinarinaya ni Kristo, yaten a Jodyo mana Dya-Jodyo, ki maparin ta naw maypasngen do Dyos a Āmang ta a tabo a maynamot ta malit ta na a yanān Ispirito na.

¹⁹ Dawa, inyo a Dya-Jodyo, ki gan-ganaet kamo paba. Naibidang kamo paba istranghiro do Dyos, basbāli a nachirapa kamo na dyamen a nayparin dana a tawotawo no Dyos, as kan naibidang kamo na do masinged a pamilya na. ²⁰ Sichangori, yaten a manganohed di Kristo, ki akma ta naw bahay a patneken ni Āpo Dyos do pondasyon a bato, as kan iyaw nya a pondasyon a bato, ki si Kristo.† Siraw pareparey ta saya, ki siraw no apostolis saya kan siraw propīta saw ni Āpo Dyos. ²¹ On, maynamot di Kristo, ki rangopen kan pahnyihen no Dyos nyaya bahay, as kan payparinen na asa mayit kan masantwan a timplo a pakaidaydayāwan ni Kristo. ²² Sichangori, aran inyo a Dya-Jodyo, maynamot do nakapachichasa nyo na di Kristo, ki inkama naynyo no Dyos a tarikayo na. On, nairāman kamo na dyamen a tabo a manganohed a pariparinen ni Kristo Jesus a pagyanan no Dyos a omyan dana dyaten a maynamot do Ispirito na.

3

Si Pablo Tobotobyen no Dyos Dyirad Dya-Jodyo

¹ Dawa, maynamot do tabo dyaya, yaken a si Pablo a asa nabahod a maynamot do kapagsīrbi kwaya di Kristo Jesus a para do kaganayan nyo a Dya-Jodyo, ki nāw koynyo a paydaydasal. ² Ibahey ko nyaya dyinyo a maynamot ta sigorādo ko na a napatakan nyo a si Āpo Dyos a mismo nanoroh dyaken so nyaya masisīta a tarabāko a iyaw kapangipakatoneng ko so parābor na dyinyo a Dya-Jodyo. ³ On, inpakatoneng no Dyos dyaken nya malimed a plāno na, as kan nyaw naynamotan ko

† **2:12** 2:12 Eks. 12:48 ‡ **2:12** 2:12 No nya tōlag, ki asā, ki akmay āro, ta naitōlag da Abraham, Isaak, kan Jakob, kan do kadwan pa (Gen. 17:7-8; 26:1-5; 28:10-17; Jer. 24:7: 30:22; 2 Kor. 6:16-18; Pal. 21:3). Iyaw nya tōlag ni Āpo Dyos dyira, ki iyaw nangpongso so abos pandan a kari na a kapachisit na dyirad tawotawo na a naibasār do kaisalākan a myan di Kristo (Jn. 15:13-15; Sant. 2:23). § **2:12** 2:12 Roma 5:3-5; Epe. 1:18; 1 Tes. 4:13 * **2:14** 2:14 Do atataw no Timplo dan Jodyo, ki myan pinakaahad na a mapaytarek so Jodyo kan Dya-Jodyo. Kogit paw asa napaytarek dyira. Gen. 17:12-14 † **2:20** 2:20 Sal. 118:22; Isa. 28:16; 1 Ped. 2:6-7

a nangilawlawag syas dēkey do dyaya a tolas ko. ⁴ As an kaganayen nyo a basāen intolas kwaya, mapatakan nyo an maypāngo nakapakaāwat ko so palimedaya a maynamot di Kristo. ⁵ Ta do nakarahan, inpakatoneng aba no Dyos dyirad tawotawo nyaya a plāno na. Ki sichangori, inpaipakatoneng naw planwaya a maynamot do Ispirito Santo dyirad pinidi na saw a apostolis na kan siraw propitaw. ⁶ As no chakey na batahen palimedaya a inpakatoneng na, ki nyaya: Inyo a Dya-Jodyo, maynamot do nakapanganohed nyo do Maganay a Dāmag, ki aran inyo, ki nairāman kamo na do bindisyon saya a itoroh no Dyos dyirad Jodyo saw. On, naibidang kamo na dyirad manganohed saya a pinakainawan ni Kristo Jesus, as kan maynamot do nakapachasa nyo dya, machibinglay kamo na do karyaw ni Āpo Dyos.

⁷ An maynamot dyaken, ki oyod a inpaboya ni Āpo Dyos parābor na dyaken. Ta maynamot do panakabalin na, ki pinayparin na yaken a asa a tobotoboyen na a mangikasaba so Maganayaya a Dāmag. ⁸ Ta aran asa ako a naibidang a kabobodisan so toray dyirad tabo tawotawo na, ki alit na inparābor na dyaken nya rebbeng a mangikasaba dyirad Dya-Jodyo so dyi saya matokod a bindisyon a myan di Kristo. ⁹ Tinoboy na pa yaken tan mailawlawag ko do tabo tawotawo an maypāngo iyaw no kaipatongpal na so naitayowaw a plāno na. On, naipakatoneng abaw nyaya do nakarahan, ta no Dyos a namarswa so tabo, ki inlīmed na pa. ¹⁰ Ki sichangori, maynamot dyaten a manganohed di Kristo a iglisya na, ki matonngan danchi no mangitoray saw dyirad anghil saw kan aran sino a myan so panakabalin do kademdeman iyaw kakomplito no kasirib no Dyos. ¹¹ Pinarin Āpo Dyos nyaya a maitōnos do sīgodaw a inplāno na a polos a dya mabdibdis a inpatongpal na maynamot di Kristo Jesus a Āpo ta. ¹² As dawa, maynamot do kapachasa taya dya kan maynamot do kapanganohed taya dya, mabābang ta paba a maypasngen do Dyos do kapaydaydasal ta dya, ta masigorādo a adngeyen na yaten. ¹³ Dawa, no akdawen ko dyinyo, ki maōpay kamo aba maynamot ta inyo paynamotan no kalidyatan kwaya, ta kaganayan nyo naparin saya dyaken.

No Dasal ni Pablo Dyirad Taga Epeso Saw

¹⁴ Dawa, do kanakem kwaw so tabo nyaya a bindisyon na dyaten, ki nyaw paynamotan na a maydogod ako do salapen Āmang tad hanyit, ¹⁵ ta iya, ki Āmang dan tabo a inabnek na a anak do hanyit kan yaten a myan pa do tanaya sichangori. ¹⁶ On, paydasal koynyō tan sigon do dya matokod a bīleg kan tan-ok na, ki patoreden no Ispirito Santo aktokto nyo. ¹⁷ Ta an maynamot do kapanganohed nyo dya, ki nāw dana myan dyinyo si Kristo. On, paydasal ko pa inyo tan omyamot kamo do adaw nyo do Dyos kan do katakatayisa dyinyo. ¹⁸ Tan komwan, machiyengay kamonchi dyirad tabo tawotawo no Dyos a matorohan so marahem a kapakaāwat an maypāngo kawbong kan kanaro, katohos kan karahem no adaw ni Kristo dyaten. ¹⁹ On, maydasal ako tan maypaypangay pakono kapakaāwat nyo so maynamot do dyaya adaw ni Kristo a aran dyi ta pa maawātan a tabo sichangori, tan maknekneb danaw aktokto nyo kan pospōso nyo do Dyos sigon do tabo a chakey na dyinyo.

²⁰ Madaydāyaw pakono si Āpo Dyos, ta maynamot do panakabalinaya no Ispirito Santo a maytayarabāko dyaten, ki makaparin Dyos so arwāro pa kan tabo a akdawen ta mana arapaapen ta. ²¹ On, yaten a tabo a naibidang dana tawotawo no Dyos, yaten dana pakono pakaidayāwan Āpo Dyos a abos pandan a akmas Kristo a pakaidayāwan na. Amen!

4

*No Kasa Ta Na di Kristo
(Roma 12:1-21; 1 Kor. 12:1-31)*

¹ Dawa, yaken a asa nabahod a makaynamot do kapagsirbi kwaya di Āpo ta, ki pachikakaāsi ko dyinyo a maybibyay kamo pakono a machitōnos do chakeyaw no Dyos a nanawagan na dyinyo. ² Machita a oyod a mapakombaba kamo kan masingpet kamo, as kan panarohen nyo pakono kaānos nyo kan kaibtor nyo do kapayngay nyo a tawo a maynamot do adaw nyo dyira. ³ Parinen nyo mandan maparin nyo a mapahnyi so kapagtotōnos nyo a iyaw intoroh no Ispirito Santo dyinyo tan dya mabitos kapya a napaytatanong dyinyo.* ⁴ Yaten a manganohed, ki mayarig ta na do asa lang a inawan, as kan asa lang a Ispirito myan dyaten, as kan asa lang namnāma ta a maynamot ta si Āpo Dyos a mismo nanawag dyaten. ⁵ Myan asa lang a Āpo ta kan asaw anohdan ta, as kan asa lang no naynamotan no nakabawtisar ta. ⁶ Asa lang a Dyos a Āmang ta a tabo a manganohed di Kristo. Iya, ki katotohosan, kan iya paw mangipangōlo do tabo. Ipaipatongpal naw tabo inkeddeng naw dyaten, as kan iya paw omyan dyaten a tabo.

⁷ Ki natorohan katakatayisa dyaten so matatarek a sāgot a naispiritwan a kasiriban sigon do chakeyaw ni Kristo a itoroh dyaten. ⁸ Komwan inpatolasaw no Dyos do Masantwan a Tolas a kāna,

“Do nakapaypatohos naw do hanyit,
āro saw nabahod a inyonot na.

Do dāwri, rinawat naw pangrigālo naw dyirad tawotawo na.”†

⁹ Changori, iktokto ta pa an āngo chakey a batahen no nyaya a kāna, “Nakapaypatohos naw a naybidi do hanyit.” No chakey na batahen, ki iyaw nanma gominchin a yapo do katotohosan kan kominwan do kabobodisanaw a yanana.‡

¹⁰ Iyaw gominchinaya, ki si Kristo, as kan iya paw naybidyaw do katotohosan a hanyit. Nyaw naynamotanaya apnopnohen naw tabo a naparswa so bindisyon na. ¹¹ On, si Kristo iyaw nanorohaya so naispiritwan a kasiriban do tawotawo na. No kadwan, tinongdo na sa a nayparin a apostolis. As siraw kadwan saw, ki propita sa. As siraw kadwan saw, pinidi na sa a mangaskasaba so Maganay a Dāmag. No kadwan, ki inparebbeng na dyiraw mangay-aywan kan mangnanawo dyirad manganohed saw. ¹² Pinarin naw nyaya tan ipaisagāna na sa dyirad tabo tawotawo no Dyos do bokbōkod da a kapagsirbi dya kan do kapayngay da a manganohed. No pagtongpalan na, ki tan maypahnyi no kapanganohed dan manganohed a pinakainawan Kristo.

¹³ Tan komwan, ki māsa ta nanchi do kapanganohed kan kapakatoneng ta so Anak no Dyos. On, do dawrinchi, ki kayarigan taw natwan dana a tawo do kapanganohed, as kan maybibyay ta nanchi a akmas Kristo a abo polos so pagkorangan. ¹⁴ Ta an komwan, akma ta pabaw adedekey a masonong a mapasiwal do oyod, mana akma ta pabaw abang a pasalsaltaen kan pasoysoysoyen no magbalbaliw a salawsaw. On, maganay an dyi ta maallilaw do kapanganawo dan masisikap saw. Ta an sira, ki maganay sa manala tan otapan daw tawotawo do bayatawaw a inanawo da. ¹⁵ Amnan yaten a manganohed, nawriw chirinen taw oyod kan mapakepkepan so adaw. Ta an komwan, ki maypaypapasnek kapanganohed ta kan maybibyay ta na a akmas nakapaybibyayaw ni Kristo a pinakaoho ta. ¹⁶ On, akma taw asa inawan, kan si Kristo danaw oho ta. No inawan, ki myan saw matatarek a partis na, as kan nachitapang sa do nairantaw a pachisooan da a para do kaganayan da a tabo. An tongpalen no katakatayisaw rebbengen na, maypasalon-at kan maypayit intiō a inawan, as kan maysinsisidong sa a maysinpaparakoh. On, ta madidiw no kāda asa dyiraw no adaw a myan do katakatayisa dyira.

No Bayo a Byay a Myan di Kristo

* 4:3 4:3 1 Kor. 14:33; Pilp. 4:7; Kol. 3:15; 2 Tes. 3:16; 2 Tim. 2:22 † 4:8 4:8 Sal. 68:18; Mt. 27:51-53 ‡ 4:9 4:9 Ara. 2:31; 1 Ped. 3:19

17 Sichangori, maynamot ta si Āpo tistigo ko, ballaāgan koynyo a maybibyay kamo paba a akmas kabibyay daya no dyaya manganohed, ta abaw sinpaspangan kapangtokto da. 18 On, masari danaw kapakaāwat da, as kan aba dyiraw bayowaw a byay a yapo do Dyos a maynamot ta aba polos makapatak dyira so oyod maynamot ta oltimo danas kakolahet kapangdidiw da, § 19 kan abaw sinpaspangan aktokto da. Nachikneb dana dyiraw no chasaraw daya makasnesnek kan makabābaba a kaparin da, kan mapenpen pa saba.

20 Amnan inyo, komwan abaw nanawo nyo a maynamot di Kristo. 21 Ta iyaw kaoyodan na, do nakapanganohed nyo dya, ki oyod a nadngey nyo naw Maganayaya a Dāmag a maynamot dya, as kan nananawo nyo na a maynamot do oyod a nanawo a yapo do dya. 22 As dawa, paksyaten nyo na saw adan saya a dadakay nyo a iyaw napawnotaya do sīgod a kabibyay nyo. Ta siraw nyayaw makababa a kalikāgom nyo do nakarahan a bata nyo a maganay, ki tod daynyo a inallilaw. Akma kamo inahta no marahet saya a kalikāgom nyo. 23 Sichangori, machita nyo mapabayo so tābo katawo nyo kan tābo pangtoktwan nyo.* 24 Nawri pakono machita ilaylay nyo bayo a katawo nyo a iyaw inrantaw no Dyos a ipalaylay dyaten a akmas dadakay naw a oyod a masingpet kan masantwan.

25 Dawa, sichangori, maysinbabayataw ta paba, basbāli a nawri dana pakono ibahey taw oyod do katakatayisa dyaten maynamot ta māsa ta na di Kristo. 26 An makasoli kamo, igpet nyo inawan nyo tan dyi kamo a makagatos.† Ipalōbos nyo aba mahpan kamo a makasoli. 27 Magannad kamo ah! Paglipyasen nyo abaw angang nyo tan abo ōras ni Satanas a mangemkem dyinyo. 28 An myan sa dyinyo manakanakawaw, ki isardeng darana pakono. Osaren da pakono kakamay daw a maytarabāko so chabyay da, as kan tan myan paw maisidong da dyirad makachitaw. 29 Maychirin kamo aba so malapos mana marahet. Nawri sa lang chirinen nyo makapaganay kan makahwahok sigon do machita daw no omadngey dyinyo tan masidongan sa a maynamot dyinyo. 30 Pagmamayohen nyo abaw Ispirito Santo, ta iyaw pakaboyan a dyira naynyo ni Āpo Dyos, as iyaw kanāw naya dyaten mangipaneknek so itwaw anchi a araw a kapangwayawaya no Dyos. 31 As dawa, tadyichokodan nyo na tabo saw kaynyinayan pangtoktwan nyo, kapangipsok, kan kaisoli nyo dyirad kapayngay nyo a tawo. Maysin-aagay kamo aba kan maysinpaparahet kamo paba, kan pakarohen nyo a tabo marahet saw a panggep nyo dyirad kapangay nyo a tawo.‡ 32 No kosto a parinen nyo, ki parinen nyo maganay do katakatayisa dyinyo, as kan maysinchachāsi kamo. Masaw a maysinpapakawan kamo a akmas nakapakawan no Dyos dyinyo a maynamot di Kristo.§

5

No Kapaybibyay do Soho

1 Sichangori, maynamot ta inbidang naynyo no Dyos a mapateg a anak na, iya dana pakono tolāden nyo do tabo kabibyay nyo. 2 On, maybibyay kamo a maysin-aadaw a akmas nakadawaya ni Kristo dyaten do nakaitoroh naw so byay na a maynamot dyaten. Ta an maynamot dya, ki taywara a chinahwahok no Dyos a akmay mabanglo a dāton a naiparawat do salapen na.

3 Dawa, sichangori, maynamot ta tawotawo narana inyo no Dyos, dyi nyo pakono a simsiman nya saya a marahet a kaparin nyo a akmas kapaychakatekateh a machoknod, malapos a kaparin mana kapayāgom.* Ta siraw nyaya kaparin, ki dyi sa pakono a maparin dyirad tawotawo saw no Dyos. 4 Asa pa, do kapachisarsarīta

§ 4:18 4:18 Roma 1:18-32 * 4:23 4:23 Roma 12:2 † 4:26 4:26 Sal. 4:4 ‡ 4:31 4:31 Kol. 3:8 § 4:32 4:32 Kol. 3:12-13 * 5:3 5:3 Kol. 3:5

nyo, dyi kamo pakono a maychirin so malapos mana abos sirsirbi a kapaychirin kan siraw malapos saw a siswabak. Ta siraw akma syay a chirin, ki makwan an myan sa dyinyo, basbali a nawri pakono parinen nyo kapagyaman nyo do Dyos. ⁵ Naknakmen nyo nyaya, ta oyod: Iyaw no pagtorayan no Dyos kan si Kristo, ki maitoroh aba polos dyirad maychakatekateh a machoknod kan siraw malaposaw so dadakay, as kan siraw maagom saw. On, no kapayagom, ki asa klasi a kapagdaydayaw do didyosen. Ta siraw maagom, ki chadachadaw daw myan saya do lobongaya kan iyaw kapangahwahokaw do Dyos.

⁶ Maallilaw kamo aba dyirad mangibaheyaw a marahet sabaw nya saya a kaparin, ta maybayataw sa, as kan dosan na sa ni Apo Dyos siraw dyaw a magtongpal dya a mamarin so akma syay. ⁷ Dawa, machirayarayay kamo aba dyirad akma siras syay a tawotawo. ⁸ Ta do nakarahan, maybibyay kamo do kasarisyaran, ta chapatak nyo abas Apo Dyos. Ki sichangori, maynamot ta nayparin kamo na tawotawo no Dyos, myan kamo na do sedang. As dawa, maybibyay kamo na pakono a akmas tawotawo saw do kasedaran a makapatak so chakeyaw no Dyos. ⁹ Ta no tawowaw a myan do sedang, ki may-asi so tabo a kita no maganay, kinalinteg, kan oyod. ¹⁰ Dawa, ipasnek nyo pakono machinanawo so makahwahokaw di Apo.† ¹¹ Tadyichokodan nyo saw marahet saya a abos sinpaspangan a kaparin no tawotawo saw a myan pa do kasarisyaran, basbali a ikarigatan nyo mamarin so maganay tan panyibaya daw marahetaw a pinarin da. ¹² Ta taywara makasnesnek a aran tod mo lang a isaritaw parinen daw do malimed. ¹³ Ta anchan maiparang dana do sedang tabo no makasnesnek saya a pariparinen da, ki dawri dananchiw malawag a kaboyan so marahet saya a dadakay da. ¹⁴ Ta tabo nonchi a maiparang, ki masedaran sanchi. Akmas myanaw a naitolas do kanta a kana, “Imo a nakaychih, mayokay ka na.

On, maybangon ka a yapo do kadimananaya a yanan mo tan sedangan ni Kristo aktokto mo.”‡

¹⁵ As dawa, magannad kamo do tabo kabibyay nyo. On, maybibyay kamo paba a masalanga, an dyi dana asa masirib! ¹⁶ Parinen nyo tabo a maparin nyo a mamarin so maganay, ta chapatak nyo na a marahet dana saw nyaya araw. ¹⁷ Paychabobohen nyo abaw arang nyo, basbali a iktokto nyo pakono a maganay an anggo chakeyaw no Dyos dyinyo.

¹⁸ As maybobok kamo paba, ta nyaw pakayapwan nyo a mamarin so makabababa saya a pariparinen nyo a mapawnot dyinyo do pakararayanan nyo, basbali a mapno kamo pakono do Ispirito Santo tan iya danaw mangigpet dyinyo. ¹⁹ Naw nyo pakono a ipanakenakem do katakatayisa dyinyo no naitolas saw a kanta a yapo do Salmo a pakadayawan no Dyos. Magkanta kamo pakono so matatarek saw a pagdaydayaw do Dyos kan siraw kanta saw a intoroh dyinyo no Ispirito Santo. On, kantaan nyos Apo Dyos a yapo do makatayrahem a aktokto nyo.§ ²⁰ Pirmi kamo pakono a magyamyaman do Dyos a Amang ta do tabo a kayayan nyo a maynamot do kapachasa nyo naya di Apo Jeso-Kristo. ²¹ Maysinpapaitoray kamo, ta nawriw pakaboyan so kayan anyib nyo di Kristo.

No Machita Parinen Maychabahay

(1 Kor. 7:1-5; Kol. 3:18-19; Tito 2:3-5; 1 Ped. 3:1-7)

²² Inyo a mababakes, mapaitoray kamo pakono dyirad kabahay nyo, ta nawriw chakey ni Apo a parinen nyo. ²³ Ta no mahakay, ki iyaw pinakaoho no baket naw

† 5:10 5:10 Roma 12:2 ‡ 5:14 5:14 An maynamot do nya panyinyirin, no batahen dan kadwan, ki yapo do Isa. 26:19 mana 60:1. As no batahen kadwan, ki yapo do asa kanta dan Jodyo. Isa. 51:17; Roma 13:11 § 5:19 5:19 Kol. 3:16

a akma si Kristo a mangipangōlo so iglisya a pinakainawan na.* Ta iya, ki intoroh naw byay na a pangisalākan siras manganohedaw dya. ²⁴As dawa, inyo a mababakes, machita paitoray kamo pakono do kabahay nyo do tabo a akmas kapaitoray no iglisya di Kristo.

²⁵Ki inyo a mahahakay, ipaboya nyo adaw nyo dyirad kabahay nyo saw a akmas kadawaw ni Kristo dyaten a manganohed a iglisya na. Ta no pinarin na, ki intoroh naw byay na a maynamot dyaten. ²⁶On, pinarin naw nyaya tan payparinen na yaten a iglisya na a masantwan do salapen no Dyos. Ta naibidang ta na a nadalosan do salapen no Dyos a maynamot do nakapanganohed taw do chirin na kan do nakapagpabawtisar taw do ranom. ²⁷Pinarin naw nyaya tan komwan, pagsagānaen na yaten a manganohed a sidadalos† kan abos mancha mana pakadilawan mana aran āngo pagkorangan do salapen na. On, pagsagānaen na yaten a manganohed a masantwan kan aba polos pakapilāwan ta. ²⁸As dawa, machita chadaw no mahakay kabahay na a akmas kadaw nas inawan na. Ta no madaw so baket na, bāli inawan naranaw chinadaw naw. ²⁹Ta aryoriw tawo a mangipsok so mismo na inawan? Aba, basbāli a pakanen na kan aywanan na a akmas kaaywanaw ni Kristo dyaten a manganohed dya ³⁰Ta aran sino a manganohed, ki nairāman dana do inawan Kristo.

³¹Natongpal danaw naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna, “Nyaw paynamotan na karwan mahakay āmang kan ānang na an machikabahay.

Tan komwan, komplito kapayrapa da kan baket na,

as kan sira dadwa, ki mayparin dana sa asa bayo a pamilya.”‡

³²Marahem sawen chakey na batahen nyaya. Sigon do naitayowaya a minsāhi na, yaten a iglisya na, ki pinakainawan dana yaten ni Kristo. ³³Ki aran komwan, myan paw chakey na batahen dyinyo a naychabahay. Kāda mahakay, ki machita a chadaw na pakono baket na a akmas kadaw nas inawan na. As kāda mabakes, ki machita anyiben na pakono lakay na.

6

No Rebbengen Kamotdehan kan Inyaynyapwan

(Prob. 6:20; Kol. 3:20-21)

¹Inyo a kamotdehan, maiparebbeng dyinyo a yapo di Āpo a anohdan nyo saw inyapwan nyo, ta nawriw malinteg kan kosto a parinen nyo a manganohed di Āpo.

²Ta inpaitolas ni Āpo Dyos do Masantwanaw a Tolas a kāna, “Dayāwen mo si āmang mo kan si ānang mo.” Iyaw nyaya a bilin, ki iyaw nyaw nanoma a napawnotan so kari. ³As no karyaya, ki iyaw nya: “Tongpalen mo sa tan matorohan kas bindisyon a iyaw maganay kan manaro a kabyay mo do tanaya.”*

⁴Ki inyo a inyapwan, ki pasolyen nyo sabaw kamotdehan nyo, basbāli a siaannad kamo a mangnanawo dyira a maybibyay a asa manganohed a managtongpal do chirinaw ni Āpo.

Siraw Adipen kan Siraw Āmo Da

(Kol. 3:22-4:1; Tito 2:9-10; 1 Ped. 2:18-20)

⁵As inyo a adipen, anohdan nyo saw āmo nyo saw do tanaya, as kan ipaboya nyo kapasnek nyo a mapawnotan so anyib kan dāyaw. On, tongpalen nyo bilbilin da saw a abo kapaginsisingpet a akmay si Kristo pagsirbyan nyo. ⁶Nawri aba lang kapaytarabāko nyo so pakahwahokan da an chichiban daynyo, basbāli a ipasnek nyo kapaytarabāko nyo dyira a maynamot ta naibidang kamo na a adipen ni Kristo, as kan maynamot ta mamarin kamo so pagayatan no Dyos a yapo do makatayrahem a

* 5:23 5:23 Epe. 1:22; Kol. 1:18 † 5:27 5:27 Pal. 19:7-8; 21:2, 9 ‡ 5:31 5:31 Gen. 2:24; Mt. 19:5; Mk. 10:8; 1 Kor. 6:16 * 6:3 6:3 Eks. 20:12; Deot. 5:16

kapangtokto nyo. ⁷ On, parinen nyo a siraragsak tarabāko nyo saw a akmay si Kristo pagsirsirbyan nyo kan tawo aba. ⁸ Ta kanakmen nyo pakono nyaya: Iyaw Āpo taya, ki gon-gonaan naw katakatayisa a aran adīpen mana siwayawaya sigon do maganay saw a pinarin na.

⁹ As inyo a āmo, parinen nyo pakono maganay dyirad adīpen nyo saya, as kan aryan nyo na sa amomohen. Ta kanakmen nyo a inyo kan siraw magsirsirbi saya dyinyo, ki asaw Āpo a atbayen nyo do hanyit, as kan abaw itatārek na.†

No Osaren a Pachisalap do Marahet

¹⁰ Kapanawdyan na, do tābo kabibyay nyo, ki nāw nyo pakono a tēnekan mabīlegaya a panakabalin ni Āpo Jesus tan maypaypahnyi kamo do kapanganohed nyo dya. ¹¹ Osaren nyo a tabo sarāpa a intoroh dyinyo no Dyos tan maparin nyo maytēnek a machikontra do tabo pangasdok ni Satanas. ¹² Ta nawri sabaw kalāban taw kapayngay ta saya a myan so inawan kan raya, an dya siraw marahet saya ispirito a mangitoray mana siraw myanaw so panakabalin. On, kontraen ta saw āpohen saw no anyito do lōbongaya mana do kademdemanaya a siraw mangitoray saya siras tawotawo saya a myan pa do kasaristryan.‡ ¹³ Dawa, nya pakono paynamotan na a osaren nyo komplito a sarāpa a intoroh dyinyo ni Āpo Dyos tan maparin nyo do aran āngo a ōras maytēnek a nāw nyo a somalap do marahet saya a kabōsor ta. As an tayoka danaw kapachilaban nyo, ki myan kam pa sitetēnek.

¹⁴ Dawa, sisasagāna kamo pakono. Nawri pakono pirmi a ibahey kan iktokto nyo oyod, ta nawriw akmay pinakasintorong nyo.§ As pirmi kamo pakono a mamarin so kosto, ta iyaw nyaya kinalinteg, ki pinakasarāpa no barōkong nyo. ¹⁵ As iyaw pinakasapatos nyo, ki iyaw kasisasagāna nyo pakono a mangay a mangikasaba so Maganay a Dāmag a maynamot do kapaychapyā no Dyos kan tawo.* ¹⁶ Nāw nyo pakono a mangig-igpet so kapanganohed nyo a pinakasarāpa nyo tan masarāpa nyo saw omapoy saya a pana ni Satanas a ipana na dyinyo. ¹⁷ As iyaw pinakatabahos nyo, ki iyaw kanāw nyo pakono a mangiktokto so maynamot do kaisalākan nyo di Kristo.† As iyaw chirinaya ni Āpo Dyos a ipanakenakem na dyinyo no Ispirito Santo, ki iya dana pakono pinakaispāda nyo.‡ ¹⁸ Do kaosar nyo siras nya, ki nāw nyo pakono a maydaydasal a mangdakdaw do Dyos so kasidong na dyinyo sigon do kainanawowaw dyinyo no Ispirito Santo. On, makaridam kamo pakono a maydaydasal do aran āngo a kayayan nyo, as kan pirmi nyo sa pangdakdaw tawotawo saw no Dyos.§ ¹⁹ Ki aran yaken, paydaydasal nyo pa yaken ah! On, mangdakdaw kamo pakono do Dyos tan itoroh na dyaken kosto a chirin kan katored ko a mangibahebahey so maynamot do nailimedaya do Maganayaya a Dāmag. ²⁰ Ta maynamot do dyaya a dāmag, ki tinoboy na yaken ni Kristo tan yaken danaw pinakadangoy na, kan nya paw naynamotan kwaya a myan a naposasan do bahodanaya. Dawa, paydaydasal nyo pa yaken tan pirmi ako a matored a mangipakatoneng so maynamot di Kristo, ta nawriw maiparbeng a parinen ko.

No Kapanawdyan a Pakatoneng

²¹ Ki tan matonngan nyo a maynamot do kayayan kwaya dya kan iyaw napariparin saya dyaken, ki si Tikiko* anchiw makatoneng a mangilawlawag dyinyo. Ta an maynamot dya, ki asa mapateg a kakteh do kapanganohed kan asa matalek a

† **6:9** 6:9 Ara. 10:34; Roma 2:11; 1 Ped. 1:17 ‡ **6:12** 6:12 Roma 8:38; Epe. 1:21 § **6:14** 6:14 Iyaw sintorong no soldādo a Romano, ki masirbi dyira a pamadpet so kayomkomen daw a imara da tan dya mangbalat do kapachigobat da. Sigon do inyarig ni Pablo, no oyod, ki iya pakono mapadpedpet dyaten. Eks. 12:11; Isa. 11:5; Jer. 13:1-11 * **6:15** 6:15 Isa. 52:7 † **6:17** 6:17 No tabahos dan soldādo no Romano, ki naparin do matokpoh a lālat mana pasek. 1 Tes. 5:8 ‡ **6:17** 6:17 Heb. 4:12 § **6:18** 6:18 Roma 12:12; Pilp. 4:6; Kol. 4:2; 1 Tim. 2:1 * **6:21** 6:21 Ara. 20:4; 2 Tim. 4:12

tobotoboyen no Dyos. ²² On, nyayaw paynamotan na a tinoboy ko dyinyo tan mapatakan nyo kayayan namenaya dya kan tan ahwahoken nayno tan dyi nyo na yamen a chabakel.

²³ Kakakteh ko di Kristo, si Āpo Dyos a Āmang ta kan si Āpo Jeso-Kristo manoroh pakono dyinyo so kapyā kan adaw do katakatayisa dyinyo a maynamot do kapanganohed nyowaya dya. ²⁴ Myan pakono parābor no Dyos dyirad tabo a dya machipandas kadaw di Āpo ta a si Jeso-Kristo.

No Tolas Ni Apostol Pablo Dyirad Tawotawo Do Pilipos

No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Tolas

Intolas ni Pablo nyaya tolas dyirad tawotawo saw a nanganohed di Jesus do idi a Pilipos do Masedonya a asa probinsya a intorayan Roma. Inpapatnek no impiradoraw do Roma iyaw nyaya a idi tan myan pagyanan dan bōyot naw a siraw magbanbantayaw do dawri a probinsya. Maynamot ta kadwan dyirad manganohedaw do Pilipos, ki soldādo sa no impirador, nyaw naynamotan ni Pablo a naytolas so pakomosta daya no maytaytarabāko saya a yapo do palasyowaya no impirador do Roma (1:13; 4:22).

Oyod nas kadaw ni Pablo dyirad nanganohedaw do Pilipos. Maynamot dyira, ki siraw nanoma a iglisya a pinatnek ni Pablo do dāmo a kangay na do dawri a probinsya a nangasaba so Maganay a Dāmag a maynamot di Jesus (Ara. 16:6-40). Sira paw nanoma a nangipaw-it so sidong da di Pablo do kayan na a malidyatan do Tesalonika (2 Kor. 11:9; Pilp. 4:10-16). Dawa, taywara na sa charagsak.

Intolas ni Pablo nyaya tolas do kayan naw a nabahod do Roma (Ara. 28:16-31; Pilp. 1:7, 13). Maynamot ta myan dāmag da a malidyatan danas Pablo do bahodanaya, tinoboy dan taga Pilipos si Epaprodito a asa kakteh da a manganohed tan akmay pinakainawan da a mangyangay so sidong daw a kwarta di Pablo (2:30; 4:18).

Sinpangan na, do kayanaw ni Epaprodito do yanan ni Pablo, ki naganyit, as kan nagistayan a nadiman (2:25-30). Ki do nakadāmag daw do Pilipos a naganyit si Epaprodito, nabakel sa. Dawa, do nakapya danaw ni Epaprodito, pinaybidi ni Pablo dyira. Iyaw nangyangay so nya tolas ni Pablo dyirad taga Pilipos saw.

Oyod a rakoh kapagyāman ni Pablo dyira do kwartaw a inpaw-it da (4:10). As dawa, nyaw asa naytolasan na dyira. Asa pa, ki chakey na kostohen iyaw madyidwaw a innanawo dan kadwan dyira a maynamot do kaisalakānan da (3:2). Inpanakem na dyira a naisalākan sa a maynamot lang do kāsyaw no Dyos dyira kan iyaw kapanganohed da di Jesus (3:3). Aba polos sīrbi no kapagtalek daw do Linteg ni Moyses mana aran āngo a dadakay dan tawotawo, basbāli a masisīta a tolāden daw pinarinaw ni Kristo Jesus a sipapakombaba a nagtongpal do tabo chakeyaw no Dyos dya (2:5-11).

Sigōro, taywara maliday sa a maynamot do kārwwaw no lidyat da kan maynamot do nakabahodaw ni Pablo. As dawa, āro intolas ni Pablo dyira a maynamot do kasoyotan (1:4, 18; 2:2, 17-18; 3:1; 4:1, 4, 10). Maypāngo a masoyot si Pablo a asa a nabahod a nalidyatan? No atbay no nya, ki an sibibyay ta pa do hapotayan tana, ki padayāwan tas Kristo do tābo aktokto ta. Kan an maybitos byay ta, ki maganaganay paw nawri, ta myan ta na di Kristo (1:21-23). Dawa, intolas ni Pablo a chanawob naw aran āngo a kayayan (4:12-13).

No Naychakarwan no Nya Tolas

Pakatoneng 1:1-2

No asal ni Pablo dyirad naytolasan na 1:3-11

No kayayan ni Pablo kan no hahawen naw 1:12-30

No kabibyay dan manganohedaw di Kristo 2:1-18

No maynamot di Timoteo kan Epaprodito 2:19-30

No ballāag kan pamagbaga 3:1-4:9

No kapagyāman ni Pablo dyirad taga Pilipos 4:10-20

No kapanawdyan na 4:21-23

No Tolas ni Apostol Pablo Dyirad Tawotawo do Pilipos

Pakatoneng

¹ Nyaya tolas, ki yapo dyaken a si Pablo kan si Timoteo a rārayay ko. Yamen a dadwa, ki adīpen ni Kristo Jesus. Ipaw-it namen nyaya tolas dyinyo a tabo a manganohed di Kristo Jesus a omyan do idi no Pilipos kontodo siraw no panglakayen nyo saw kan siraw no dyakono saw.

² Myan pakono dyinyo parābor kan kaydamnayan no kapangtokto nyo a yapo di Āpo Dyos a Āmang ta kan yapo di Āpo Jeso-Kristo.

Iyaw Dasal ni Pablo Dyirad Manganohed Saw do Pilipos

³ Kāda manakem koynyo, ki magyamyāman ako do Dyos ko a pagsirbyan ko. ⁴ Kan an kāda pangdakdaw koynyo a tabo, ki oltimo kos kasoyot a ⁵ maynamot ta manakem ko iyaw no nakapachikasmang nyowaw dyaken a nangiwaras so Maganay a Dāmag a nakayapo pa do dāmo nyowaw a nanganohed* a mandas changori. ⁶ Rakoh kapanganohed ko a iyaw insiknanaya no Dyos a maganay a kaparin dyinyo, ki tongtongen na a mandad kapatayoka na sya do arawaw anchi a kapaybidi ni Kristo Jesus. ⁷ On, kosto nyaya a kapangtokto ko a maynamot dyinyo a tabo, ta inyō yanan aktokto ko. Ta aran do kayan kwaya nabahod mana do kasiwayawaya kwaw a mangnanawo so oyod a maynamot do Maganayaya a Dāmag kan mangatbay so machikontra saw di Jesus, ki alit na, nairāman kamo dyaken do parābor no Dyos. ⁸ Si Āpo Dyos, ki mapaneknekan na a taywaraw kangsah kwaya dyinyo a maynamot ta no kadaw ko dyinyo, ki akmas no kadawaw ni Kristo Jesus dyinyo.

⁹ Iyaw nyaw dasal ko a maynamot dyinyo a maypayparakoh pakono adaw nyo do katakatayisa dyinyo. Masaw a maypayparakoh pakono iyaw kapakaāwat nyo do Dyos kan iyaw kapakailasin nyo do payahatangan marahet kan maganay. ¹⁰ Tan komwan, ki mailasin nyo an āngo kagaganayan kan tan madalos kamo kan abaw pakapilāwan nyo do arawaw anchi a kapaybidi ni Kristo. ¹¹ On, paydasal koynyo. Tan komwan, ki nāw nyo a may-asi so kinalinteg kan kasingpet a maynamot do manakabalin a kasidong ni Jeso-Kristo tan maidaydāyaw si Āpo Dyos do kaboya dan tawotawo so kaganay nyo.

No Kabibyay a Myan di Kristo

¹² Kakakteh, chakey ko a mapatakan nyo a iyaw namarin saya dyaken a kalidyatan, ki myan kaganayan na a maynamot ta naosar saw nyaya kalidyatan ko a somnidong a nangiwaras so Maganay a Dāmag. ¹³ Ta no namarin do dya, ki sira tabo soldādo saya a maggwardya do dyaya palasyo no inspirador kan sira tabo myanaya dya, ki chapatak da a nawriw nakabahodan ko maynamot do kapanganohed ko di Kristo. ¹⁴ On, nawri aba lang, ta maynamot do nakabahod kwaya, ki kārwan na dyirad kakakteh taya a manganohed, ki naypayit dana sa do kapanganohed da, as kan naypatored pa sa a mangasaba so chirinaw no Dyos a abo kāmō da.

¹⁵ Ki aran komwan, ki oyodaya myan saw kadwan a mangasaba maynamot lang do āpal da kan kapachiābak da dyaken. Bahes naba dyirad kadwan saw, ta mangasaba sa a onotan maganay a kapangtokto. ¹⁶ Siraw nyaya, ki parinen daw komwan a maynamot do adaw da dyaken, ta chapatak da a intoroh no Dyos dyaken iyaw tarabāko ko a mangatbay dyirad machikontraw do Maganayaya a Dāmag. ¹⁷ Siraw kadwan saw, ki nawriw panghapan da mangasaba, ta masinyat sa kan myan marahet

* 1:5 1:5 Ara. 16:12

a panggep da, ta iktokto da a paypalidyaten da pa yaken do kayan kwaya do bahodanaya.

¹⁸ Sigi, aran komwan kaparin da, ki alit na maypaypasoyot ako. On, nāw na masoyot ako, ta aran yapo do maganay mana marahet a panggep, ki alit na maikasaba si Kristo.

Si Jesus Pakono Maidāyaw do Kabyay Ta
(2 Kor: 5:6-10)

¹⁹ On, kakakteh, oyod a masoyot ako, ta chapatak ko a iyaw kayayan kwaya sichangori a malidyatan, ki pagtongpalan naw kawayawaya[†] ko a maynamot do dasal nyo kan maynamot do sidong no Ispirito ni Jeso-Kristo dyaken. ²⁰ No kayiyitan a chakey kan hahawen ko, ki iyaw kabo a polos no parinen ko a pakayapwan kasnek ko do salapen no Dyos, basbāli a no chakey ko, ki aran do āngo a ōras, naten danas changori do kayan kwaya malidyatan, ki nāw na mayit tored ko tan aran kadimanan mana kabyayan ko, ki masigorādo a maidāyaw si Kristo. ²¹ Ta an yaken dana asa, ki an tongtongen ko sibibyay do hapotayan tana, ki mapadayāwan kos Kristo do tabo. Ki an madiman ako, maganaganay paw nawri. Ta an komwan, ki mangay akonchi dya. ²² Ki an chakey ni Āpo a nāw ko na a mabyay do tanaya, ki maganay nawri, ta maparin ko a tongtongen tarabāko kwaya tan āro sanchiw masidongan. Dawa, chapatak kwaba an āngo iyaw pidyen kwaya dyirad dadwa saya a bānag: kadimanan mana kabyayan ko. ²³ Aysa! Oyod a malidyatan ako na a mamidi, ta magdwadwa ako. Ta no asa pa a chakey ko, ki maybitos byay ko tan myan ako na di Kristo, ta ganaganayen ko nawri kan iyaw byay ko sichangori a malidyatan. ²⁴ Ki maynamot dyinyo, masisīta pa an mabyay ako tan makasidong akpa dyinyo. ²⁵ Abaw kapagmangamanga ko do dyaya. As dawa, chapatak ko a mabyay ako pa. Machasa ako pa dyinyo a mabyay tan sidongan koynyo a maypayparakoh kan maypayparagsak do kapanganohed nyo. ²⁶ Anchan myan ako na do yanan nyo, ki arwāro panchiw paynamotan nyo a mangidaydāyaw si Kristo Jesus a maynamot dyaken.

²⁷ As dawa, masisīta a maitōnos pakono kabibyay nyo do chakeyaw no Maganay a Dāmag a maynamot di Kristo. Komwan parinen nyo tan aran makangay ako daw mana engga, ki madāmag ko pakono inyo a nāw nyo na magtotōnos do kapanganohed nyo kan māsa do kapangtokto nyo a mangipaneknek so kaoyod no Maganay a Dāmag. ²⁸ Masaw a madāmag ko pakono dyinyo a dyi kamo a mamo dyirad machikontra saw dyinyo. Pirmi kamo a mated ah! Iyaw nyaw mangipaboya dyira a maābak sanchi a madōsa, as kan mangābak kamonchi a maisalākan a maynamot ta pangabāken naynyo ni Āpo Dyos, ²⁹ ta insāgot ni Āpo Dyos dyinyo nya tarabāko nyo a magsirbi di Kristo. Ki iyaba lang kapanganohed nyod Kristo chakey na, an dyi kamo pa machipaylilidyat a maynamot do kapanganohed nyo dya.[‡] ³⁰ Ta inyo kan yaken, ki kalitan taw malidyatan a akmas naboya nyowaw a nakalidyalyat ko do kachwaw. Mandas changori, ki nadāmag nyo a ari ako pa madama malidyatan maynamot do Maganayaya a Dāmag.

2

No Kapakombaba kan Katoray ni Kristo

¹ Kakakteh, chapatak ko a naypayit danaw aktokto nyo a maynamot do kapachichasa nyod Kristo, as kan naparagsak kamo na do adaw na. Masaw a chapatak ko a myan danaw kapachasa nyo do Ispirito, kan myan danaw adaw nyo kan kāsī nyo a somidosidong dyirad katakatayisa dyinyo. ² Dawa, machikakaāsi ako dyinyo a pasoyoten nyo pakono yaken a maynamot do kasa nyo do aktokto, adaw, kan panggep. ³ Mamarin kamo abas aran āngo a maynamot do kasinyat mana kapangas,

[†] 1:19 1:19 “Kawayawaya” mana “kaisalākan.” [‡] 1:29 1:29 1 Ped. 2:21

basbāli a maysinpapakombaba kamo kan ibidang nyo saw kadwan a masisisīta kan inyo. ⁴ Nawri aba lang chichiban katakatayisa dyinyo bōkod na kaganayan, basbāli a machita chiban nyo paw kapyan kadwan. ⁵ Akma kamo pakono so kapangtoktwaw ni Kristo Jesus.

⁶ Ta aran sīgōd a mayengay sa Kristo kan Āpo Dyos,
ki nawri abaw chintokto na iyaw nāw na mangigpet
so katan-ok na kan katoray na,

⁷ basbāli a kinarwan naw nawri a kayayan na do bōkod na pagayatan,
kan pinayparin naw inawan na a akmay adīpen.
Nayparin a tawo, kan naybibyay a kaparpariho no tawo.

⁸ As do nakapayparin naranaw a tawo,
ki chintokto naba polos iyaw kapatohos nas inawan na,
basbāli a sitotolok a nangiparawat so inawan na a madiman
a akmas bilinaw ni Āmang na a aran chakey na batahen a mailansa do kros.

⁹ Dawa, maynamot do dyaya pinarin na,
ki pinatohos no Dyos do katotohosanaw a toray,
kan intoroh na dyaw āwag a matwatohos a adayo kan āwag no aran sino.

¹⁰ Ta anchan mabnek ngaranaya ni Jesus, ki maydogod sanchi
a magdaydāyaw tabo a naparswa do hanyit, do tanaya,
kan siraw myanaw do yanan kadiman.

¹¹ On, ipodno danchi a tabo a si Jeso-Kristo, ki Āpo do tabo,
kan tan komwan, dayāwen das Āpo Dyos a Āmang ta.

No Kapaysēdang Ta a Akmay Soho do Lōbongaya

¹² As dawa, inyo a chadaw kwa sīt, an maypāngo kapagtongpal nyo do innanawo ko do kayan ko paw dyinyo, ad-adda pakono kapagtongpal nyo sichangori a aran abo ako na dyinyo. Tongtongen nyo pakono kapagtongpal nyo so bilbilinaw ni Kristo a mapawnotan so kāmō nyo a mapaynyin so Dyos. On, ipasnek nyo kapagtongpal nyo do Dyos a mandanchan katayoka na tabo so chakey na a parinen do byay nyo a nawriw kaisalakānan nyo. ¹³ Ta si Āpo Dyos a mismo iyaw pirmi a myan dyinyo a mangitoroh so kakey kan kabaelan nyo a mangtongpal so chakey na.

¹⁴ Parinen nyo tabo a bilin na dyinyo a dyi kamo a maydabadabay mana maydidiman. ¹⁵ Tan komwan, ki abaw mabata da maynamot dyinyo kan tan madadas kamo a anak no Dyos a abos pakapilāwan do kabyay nyowaya do madyīdo kan āros gatos a tawotawo. Mayparin kamo pakono a soho da a akmas kasēdang daya no bitohen saya do tohos,* ¹⁶ do kaibahey nyo dyira so Maganay a Dāmag a maynamot do byay da a abos pandan. Tan komwan parinen nyo, ki myan anchiw paynamotan ko a mangipangas dyinyo anchan araw a kapaybidi ni Kristo, as kan tan sayang abanchiw nakapayhohopag kwaya dyinyo.

¹⁷ Iyaw kapanganohed nyowaya, ki akmas dātonaw a mangahwahok so Dyos. An chakey na a rapan so kadiman ko iyaw dāton nyowaya, alit na chasoyot ko, ki basta maypayit kapanganohed nyo kan kapagsīrbi nyo do Dyos. On, an komwan, ki masoyot ako a maynamot ta chapatak ko a mairāman kamo na do ragsak ko. ¹⁸ Dawa, an bitosen daw byay ko, ki machita pakono a masoyot kan machipagragasak kamo dyaken.

Si Timoteo Kan Epaprodito

¹⁹ Hahawen ko, an ipalōbos ni Āpo Jesus, mahay aba, as katoboy konchi dyinyo daw si Timoteo. Tan komwan, ki anchan maybidi dyaken, ipadāmag nanchi dyaken no maganayaw a kayayan nyo, kan iyanchiw nyaw manoroh so taywara kasoyotan ko.

* 2:15 2:15 Mt. 5:14-16

²⁰ Ta apabayaw kapayngay na a taywara mangisakit dyinyo a akmas kapangisakit kwaya dyinyo. ²¹ Ta siraw kadwan saw a tawotawo, ki katakatayisa dana saw maychichwas so bōkod da kaganayan, kan iya pabayaw chichwasen daw chakeyaw ni Kristo Jesus. ²² Ki an si Timoteo, chapapatak nyo na sīgod dadakay naw a matalek. Akma kami naw may-āmang do kasidosidong naya dyaken a mangiwaras so Maganay a Dāmag. ²³ As dawa, basta matonngan ko na an āngo maparin dyaken do dya, nanyeng ko na toboyen dyinyo daw. ²⁴ Ki aran komwan, talken ko pas Āpo a mahay abas kapakangay ko dyinyo daw a mismo.

²⁵ Naktokto kwaya a machita paybiden ko na dyinyo daw si Epaprodito a kakteh ko do kapanganohed kan kasmang ko a maytarabāko. Iya paw kapayngay ko a soldādo ni Kristo a tinoboy nyo a pinakainawan nyo a somnidosidong dyaken. ²⁶ On, paybiden ko, ta mangsah danaya a makaboya dyinyo a tabo, as kan mariribokan paw, naten dana do nakadāmag naya sya a nadāmag nyo kono a naganyit. ²⁷ Oyodaw a naganyit kan nagistayanaw a nadiman. Ki aran komwan, chināsi pa ni Āpo Dyos. As otro ako pa, ki chināsi na paw yaken, ta pinaditdit na yaken do rakorakoh pa a pagmamayowan ko. ²⁸ As dawa, naypataywaraw kakey ko a mapaybidi dana si Epaprodito dyinyo. Ta an komwan, aran inyo, ki chasoyot nyo a maboya mirwa, as kan tan mapapaw kabakel ko a maynamot dyinyo. ²⁹ As dawa, machita a rawaten nyo a siraragsak a asa kakteh di Āpo, kan ipaboya nyo kayan dāyaw nyod tawo a akma dya. ³⁰ Ta iya, ki nagistayan a chinadimanaw maynamot do nakatongpal nas chakeyaw ni Kristo, kan in-gasangāsāt naw byay na a nangisidong so dyi nyowaw a maisidong dyaken.

3

No Oyod a Kinalinteg

¹ Kapanawdyan na, kakakteh, nāw kamo na masoyot a maynamot do kapachichasa nyo di Āpo. Soliten kwaba pirwahan tayoka ko naya a naitolas dyinyo, ta chapatak ko a pakaaywanan nyo nyaya. ² Magannad kamo dyirad tawo saya a marahet so dadakay. Kayarig daw no bolaw a chito a tod sa mangarap. On, magannad kamo dyirad manginanawo saw a maisalākan kamo aba, malaksid do kabigar nyos inawan nyo do kapagkogit nyo. ³ Ki iyaw kaoyodan na, ki tawo saba no Dyos magtalekaw do kapagkogit do inawan, an dya yaten a manganohed di Kristo Jesus, ta mayarig ta a nakogit do aktokto kan pōso an dayāwen taw Dyos a maynamot do panakabalin no Ispirito Santo. On, ipangas ta a maynamot di Kristo Jesus, as kan talken tabaw kapagpakogit taw do inawan. ⁴ Amnan myan sawen tawo a makasyirto a makaisalākan saw nawri a dadakay, ayket, ad-adda ko pa. On, masigorādo ko, ta am-āmang ko na natongpal nawri. ⁵ Ta nayanak ako a Israelita do tribo ni Benhamin. Do chawawaho ko paw a karaw do nakayanak ko, nakogit ako na. Asa ako a Hebreo a maynamot ta siraw kapoonan ko saw, ki Hebreo sa tabo. An maynamot do katongpal ko so linteg da no Jodyo, yaken asa ako a Parisyo do dawri. ⁶ Ki an maynamot do kapasnek ko, taywaraw nakaidadanes ko siras manganohedaw di Āpo Jesus do dawri. Kan an maynamot do kinalinteg a maibahey do lintegaw no Jodyo, abaw dilawen da riro ko. ⁷ Ki abaw sinpaspangan nyaya, ta tabo saw inbidang ko saw a ganansya ko do dawri, ki inbidang ko na sa a nabo tan makapachasa ako na di Kristo. ⁸ Ki nawri aba lang, ta winayak ko na sa tabo mapapateg saw dyaken do nakarahan maynamot ta chakey ko a mapatpateg pa adayo iyaw nakatoneng kwaya si Kristo a Āpo ko. Maynamot dya, inpoha ko na sa tabo. On, inbasora ko tabo nyaya tan dyira na yaken Kristo, ⁹ kan tan ibidang na yaken a malinteg no Dyos a maynamot do nakapachasa ko di Jesus. Dawa, changori, arabaw bōkod ko a kalinteg a iyaw mahapaw do

kapagtongpal so linteg a tinaltalek ko, an dya iya danaw kalintegaw a naitoroh a maynamot do kapanganohed ko di Kristo. Iyaw nya kalinteg, ki yapo a mismo do Dyos, kan maitōnos do kapanganohed. ¹⁰ No lang chakey ko, ki iyaw karahem no katoneng ko si Kristo kan iyaw kataham ko so panakabalin no nakapagōngar na, as chakey ko kapachirāman ko do nakalidyatan na. Kan iyaw kadiman ko, ki chakey ko a akmas kadiman naw do nakapenpen naw so bōkod na a pagayatan, ¹¹ tan sakangwan mairāman akonchi do kapagōngar na.

No Kaipasnek a Mangrapit so Chakeyaw no Dyos

¹² Batahen kwaba a nahap ko naw nyaya. Masaw a batahen kwaba a abo danaw pakapilāwan ko. Ki no lang parinen ko, ki parinen ko mandan maparin ko a omhap so panggep na dyaken a maynamot ta dyira na yaken Kristo Jesus. ¹³ No kaoyodan na, kakakteh, batahen kwaba a nahap ko na, ki basta parinen ko. Wayaken ko tabo napahabas, kan parinen ko tabo a maparin ko tan mahap konchiw myan saya do masakbayan. ¹⁴ As dawa, siswabaken kwabaw kapayayo ko a lomongo do pagtongpala tan mahap ko primyo ko a panawatawag ni Āpo Dyos dyaken a iyaw byay kwaya a abos pandan do pagtorayan Dyos a maynamot di Kristo Jesus.

¹⁵ Dawa, yaten a tabo a matwa dana do kapanganohed, komwan pakono kapangtokto ta. Ki an myan kadwan dyinyo a machitarek so kapangtokto, ki si Āpo Dyos danaw makatoneng dyinyo. ¹⁶ Ki aran komwan, mabdibdis taba do oyod a nanawo a yapo di Kristo, as kan nāw ta na monot do dawri.

¹⁷ Kakakteh, machichasa kamo pakono a machitaha dyaken, ta nangipaboya ako na dyinyo so maganay a panahatahan nyo. As dawa, chiban nyo sa, as kan tahatahan nyo saw akmaya dyamen so dadakay. ¹⁸ Ta pirmi ko na inbahebahey dyinyo nyaya. Ki sichangori, pirwahan ko na a pachirayayan hō ko. Āro danaw nayparin a kabōsor ni Kristo kan iyaw nakadiman naw do kros a maboya do marahet a dadakay da. ¹⁹ Ki siraw nyaya, ki syrto a mangay sanchi do pakarārayawan da maynamot ta pinayparin da a dyos da siraw chakeyaw no inawan.* Otro paya, ipangas da parinen rebbeng naya chasnek da. As nawryayaw moyboh a iktokto daw, nainlobōngan saya. ²⁰ Ki an yaten, ki komwan taba ah! Ta nainlobōngan abaw aktokto ta, an dya naibidang ta mimbros do pagtorayan ni Āpo Dyos do hanyit. Nawriw pirmi ta ahahayen kangay no Mangisalākan dyaten a yapo do hanyit a si Āpo Jeso-Kristo. ²¹ Tadyan nanchiw makapsotaya kan madimanaya inawan ta, as kan payparinen nanchi a akmas makaskasdāawaw a inawan na. On, parinen naw nyaya a maynamot do bōkod na a panakabalin a iyaw napagtorayaya sya do tabo a naparswa.

4

No Pamagbaga

¹ Dawa, kakakteh, oyod a mapateg kamo dyaken, kan oyod ko nayas kangsah dyinyo. Inyo yanan soyot ko, kan bāli inyo danaw akmaw primyo ko do kapaytarabāko ko. Dawa, kakakteh a chadaw ko, nāw nyo na igpet kapanganohed nyo di Āpo.

² Inyo a dadwa a mababakes a si Eudias kan Sintike, ki ipakpakaāsi ko dyinyo a magtōnos kamo pakono maynamot ta naibidang kamo na maykakteh do kapachasa nyo naya di Āpo. ³ As imo a mapagtalkan a kasmang* ko daw, akdawen ko dyimo a somidong ka dyirad dadwa saya a mababakes, ta inpasnek daw somnidong dyaken do nakaiwarasaya no Maganay a Dāmag, as kan aran si Clemente kan siraw kadwan

* **3:19** 3:19 Roma 16:18 * **4:3** 4:3 Myan matarek a chakey na batahen dya: "Imom Sisigos a mapagtalkan a rārayay ko." No chakey na batahen "Sisigos," ki "kasmang ko."

saw a kapayngay kwa naytarabāko a myan so ngaran do librowaw no byay† ni Āpo Dyos.

⁴ Pirmi pakono a maragsak kabibyay nyo di Āpo. On, pirwahan ko na batahen a masoyot kamo pakono.

⁵ Ipaboya nyo kasingpet kan kaānos nyo do tabo a tawo maynamot ta masngen danaw kangay ni Āpo.‡ ⁶ Chabakel nyo abaw aran āngo a mangay a maparin dyinyo, basbāli a paydasal nyo pakono do Dyos kapangdaw nyos sidong na. Kan do kāda kapaydasal nyo, ki pawnotan nyo so kapagyāman dya. ⁷ An parinen nyo nyaya, itoroh anchi no Dyos kaydamnayan no kapangtokto nyo, kan matokod aba no tawo a iktokto. Tan komwan, ki akmay gwardyaan Āpo Dyos kapangtokto nyo a maynamot do kapachasa nyowaya di Kristo Jesus.

⁸ Kapanawdyan na, kakakteh, ibahey ko dyinyo a imoha nyo pakono do aktokto nyo saw tabo a maganay, maikari, kan maidāyaw a akmas siras syay: iyaw oyod, madāyaw, malinteg, masantwan, makadadaw, kan maikari a anyiben a makahwahok do salapen tawo, naten danad Āpo Dyos. ⁹ Tongtongen nyo sa onotan nananawo nyo saw dyaken. On, sira tabo rinawat nyo saw, kan nadngey nyo saw, kan naboya nyo saw dyaken, onotan nyo sa ah! Ta an parinen nyo nya saya, ki nāw na myan dyinyo si Āpo Dyos a mismo a iyaw manorohaw so kaydamnayan no kapangtokto nyo.

No Kapagyāman ni Pablo do Sidong Da no Taga Pilipos

¹⁰ Taywaraw kasoyot ko kan magyāman ako di Āpo, ta tori nyo na payabayohen kasidong nyowaya dyaken do inpaw-it nyowaya. Ki chakey kwaba batahen a chinaōma nyo na yaken. Ta chapatak ko iyaw kahay nyo a dya somidong dyaken, ki maynamot ta abaw gondāway nyo a nangipaboya so kasidong nyo dyaken. ¹¹ Batahen kwabaw nyaya maynamot ta magkorang ako do machita ko. Ki batahen ko nyaya, ta nananawo ko na a chanawob dēkey mana rakoh a myan dyaken. ¹² Napadāsan ko naw nabobwanan, kan napadāsan ko naw nagsobsobraan. Nananawo ko nya oyod a aran dino kwanan ko do aran āngo a ōras, ki chanawob ko aran mabsoy ako mana mapteng ako. Masaw a aran sobsobraw myan dyaken mana dēkey myan dyaken. ¹³ Ki maanōsan ko a tabo maparin do byay ko maynamot ta si Kristo mapayit dyaken.

¹⁴ Ki aran komwan, ki oyod a maganay kamo do kasidosidong nyo dyaken do kalidyatan kwaya. ¹⁵ As inyo a nanganohed a taga Pilipos, chapatak nyo a do nakakaro kwaw dyinyo daw do probinsya a Masedonya, do kaisiknan kwaw a mangasaba so Maganay a Dāmag dyinyo, ki inyo lang somnidong dyaken. Apabaw matarek a iglisya a nayparin a kayban ko, ta inyo lang moyboh a nanoroh so machita ko. ¹⁶ Masaw a do kayan ko paw do Masedonya do idi naw do Tesalonika, naypisaba lang a pinaw-itan nyo yaken so machita ko. ¹⁷ Ibahey kwabaw nyaya tan pirmi akwa makarawat so rigālo nyo, ki chakey ko a rakoh iyaw no marawat nyo a gon-gona do Dyos. ¹⁸ Narawat ko naw inpaw-it nyowaw a maynamot ta inyangay dana ni Epaprodito a tabo rigālo nyowaya dyaken. Iyaw nya intoroh nyo dyaken, ki sobsobra dana a manawob do machita ko. Iyaw nya sāgot nyo, ki akmay dāton a mabanglo di Āpo Dyos. No chakey na batahen, ki taywara makadadaw kan makahwahok do Dyos. ¹⁹ As si Āpo Dyos a pagsirsirbyan ko, ki itoroh nanchi dyinyo a tabo machita nyo a yapo do dya matokod a bindisyon na a maynamot do kapachichasa nyod Kristo Jesus.

²⁰ Madaydāyaw pakono a pirmi si Āpo Dyos a abos pandan a Āmang ta. Amen.

No Kapanawdyan a Pakomosta

† 4:3 4:3 Pal. 20:12-13 ‡ 4:5 4:5 Heb. 10:37; Sant. 5:8-9; Pal. 1:3; 22:7, 12, 20

²¹ Ipakomosta nyo tabo a manganohed di Kristo Jesus. Aran siraw kakakteh saya dya a myan dyaken ki, “Komosta kamo?” kono a bata da. ²² Kan tabo saw tawotawo saya no Dyos dya, ki pakomostaan da paya inyo, naten dana dyirad maytayarabāko saya do palasyowaya no inspirador.

²³ Myan pakono a tabo dyinyo parābor ni Āpo Jeso-Kristo. Amen.

No Tolas Ni Apostol Pablo Dyirad Tawotawo Do Kolosas

No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Tolas

Intolas ni Pablo nyaya tolas dyirad tawotawo saw a nanganohed di Jesus do idi a Kolosas. Do kayan naw ni Pablo a nangnanawo do Epeso so dadwa katawen, naipadāmag iyaw Maganay a Dāmag do tawotawo do intiro a probinsya a Asya (Ara. 19:1, 8-10), as kan maynamot do dyaya, myan saw nanganohed do Kolosas, Hierapolis, kan Laodisya a siraw idiidi saw a kōrang so 200 kakilomitro so kabawa do Epeso. Nagsarongkar aba si Pablo dyira, as dawa, iyaba ngata mismo napanganohed siras iglisya saw daw (1:4; 2:1). No myan do aktokto no kadwan, ki si Epapras mismo a napanganohed dyira (1:7; 4:12-13).

Do nakapaytolasaw ni Pablo so nya tolas, ki sibabahod do Roma do dawri (4:3, 18). Ta do kayan naw a nabahod, yangay ni Epapras a inpadāmag dyaw maynamot do kayayan no nanganohed do Kolosas. No inpadāmag ni Epapras, ki myan sa kono nangnanawo a maisalākan abaw tawo an tod a manganohed di Kristo Jesus. Machita kono a nayonan da pas kapagdāyaw siras anghilis saw kan kapagtongpal so dāgen da saw kan dadakay dan tawotawo. Nyaw naynamotan ni Pablo a naytolas dyira (2:18).

No intolas ni Pablo dyira, ki matwatohos si Jeso-Kristo kan aran sino, ta iyaw nangipaparswaan no Dyos so tabo a naparswa. Tan komwan, masissisīta kan siraw anghilis saw mana siraw dyaw a maboya. Iya paw yanan oyod kan myan dyaw komplito a kinadyos na (1:15-17; 2:9), kan aba polos matarek a pakayapwan no abos pandan a byay, an dya yapo dya. Dawa, binallaāgan sa ni Pablo a dyi pakono sa pasiwalen ononotan da saw a kapaydāg kan dadakay no tawotawo (2:8, 16-23), bashāli a maybibyay sa a malinteg kan masantwan (3:1-25).

Asa pa iniktokto ni Pablo: Si Tikiko, inpaw-itan na so nya tolas, kan pinarayay na si Onesimo a adīpen a nagtālāw di āmo na a si Pilemon (4:7-9). Ta no chakey ni Pablo, ki paybidihen na si Onesimo do āmo naw do Kolosas. Nyaw naynamotan ni Pablo a nangirāman so kapangnanawo a maynamot do adīpen kan āmo (3:11, 22; 4:1), as kan maynamot do kāsī kan kapamakawan (3:12-13).

No Naychakarwan no Nya Tolas

Pakatoneng 1:1-2

No kapagyāman kan kapaydasal dyirad taga Kolosas 1:3-14

No katohos kan kadyos ni Kristo 1:15-23

No kapagsīrbi ni Pablo a maynamot do iglisya 1:24-2:5

No kawayawaya dyirad dāgen no tawo 2:6-23

No bayo a kabibyay a myan di Kristo 3:1-4:6

No kapanawdyan a pakatoneng 4:7-18

No Tolas ni Apostol Pablo Dyirad Tawotawo do Kolosas

Pakatoneng

¹ Nyaya tolas, ki yapo dyaken a si Pablo a asa apostol ni Kristo Jesus a maynamot do pangeddeng ni Āpo Dyos kan yapo pa di Timoteo a kakteh ta do kapanganohed.

² Maytolas ako dyinyo a kakakteh ko do idi a Kolosas a mapagtalkan do kapanganohed di Kristo.

Myan pakono dyinyo parābor kan kaydamnayan no kapangtokto a yapo di Āpo Dyos a Āmang ta.

No Kaidasal ni Pablo Siras Taga Kolosas

³ Kāda paydasal namen inyo, pirmi kami a magyamyāman do Dyos a Āmang ni Āpo ta a si Jeso-Kristo a maynamot dyinyo, ⁴ ta nadāmag namen iyaw maynamot do kapanganohed nyo di Kristo Jesus kan iyaw rakohaya a kadaw nyo dyirad tabo a tawotawo no Dyos.

⁵ Iyaw naynamotan na a mayit danaw kapanganohed nyo kan adaw nyo, ki maynamot ta nāw nyo do kapangnamnāma do Dyos a rawaten nyonchi do hanyit iyaw insagāna naw dyinyo. Napatakan nyo nyaya do nakadngey nyo do nakarahan so oyod a nanawo a iyaw Maganay a Dāmag. ⁶ Nyaya Maganay a Dāmag, ki nagwaras dana do āro a matatarek a nasnasyon do lōbongaya, as kan siraw āro saw a nakadngey kan nanganohed di Kristo, ki nayparo dana sa. On, oyod a nayparo sa, kan nagbaliw dana sa so dadakay a akmas naporinaw dyinyo do kachwaw do dāmo nyo paw a nakadngey so maynamot do parābor no Dyos dyinyo kan naawātan nyo a oyod nawri. ⁷ Nananawo nyo naw nyaya sigod di Epapras a iyaw chadaw namenaw kan matalek a kapayngay a tobotoboyen Kristo, as kan iya paw pinakainawan namen a mangay dyinyo. ⁸ Iya paw nangibahey dyamen so adawaya do katakatayisa dyinyo a intoroh no Ispirito Santo dyinyo.

⁹ Nawriw naynamotan na a pirmi namen inyo a paydaydasal a somniknan pa do nanomaw a nakadāmag namen so maynamot dyinyo. On, pangdakdaw namen do Dyos a torohan na pakono inyo so tabo a naispiritwan a sīrib kan kapakaāwat tan mapatakan nyo a maganay tabo chakey na dyinyo.* ¹⁰ Ta an komwan, maybibyay kamo pakono do chakeyaya ni Āpo, kan pirmi nyo a parinen makaay-āyo dya. On, paydasal namen inyo tan omsi kamo so tabo a kīta no maganay, as kan tan maypayngay paw katoneng nyo so maynamot dya. ¹¹ On, paydasal namen paynyo tan si Āpo Dyos pakono a yapo do makaskasdāaw a panakabalin na iyaw mangpayit so aktokto nyo tan siraragsak kamo a mangibtor so lidyat kan nāw kamo a maānos do aran āngonchi a maparin dyinyo. ¹² Asa pa, nāw kamo pakono a magyāman di Āpo Dyos a Āmang ta, ta inbidang naynyo a maikari a mangrawat so insagāna naw a para dyirad tawotawo na a myan do pagāryan kasēdangan. ¹³ On, ta insalākan na yaten a yapo do panakabalin Satanas do pagtorayan sari, as kan pinayadis na yaten a nachirāman do pagtorayan no chadaw naya a Anak. ¹⁴ Ta maynamot dya, ki nawayawayaan ta na do kapangdōsaw no Dyos. No chakey na batahen, ki maynamot di Kristo, ki pinakawan yaten ni Āpo Dyos do gatogatos ta.

No Makaskasdāaw a Pinarin ni Jesus

¹⁵ Si Kristo, iyaw pakaboyan ta so dya polos a maboya a Dyos, ta iyaw pinakainawan no Dyos. Iya, ki katotohosan do tabo, ta myan dana sīgod sakbay a myan aran āngo a naparswa. ¹⁶ Ta maynamot di Kristo, pinarswa no Dyos a tabo myan do hanyit kan do tanaya, siraw maboya kan siraw dya maboya, kan siraw myan so kinar-āri, kinatoray, kinamanakabalin, mana kinabileg.† On, pinarswa no Dyos tābo a naparswa a maynamot di Kristo kan para lang di Kristo.

¹⁷ Myan dana si Kristo sakbay a myan aran āngo, as kan maynamot dya, ki iya paw myan so kalintegan a mangornos kan mangaywan so tabo. ¹⁸ Si Kristo paw mangipangōlo so iglisya, ta iya, ki akmay oho, kan yaten a manganohed dya, ki akmas inawan naw.‡ Iya paw pakayapwan abos pandan a byay ta a manganohed dya, ta iyaw no nanoma a nagōngar a yapo do kadiman. Ta an komwan, ki mayparin dana

* **1:9** 1:9 Epe. 1:8, 15-17 † **1:16** 1:16 Epe. 1:21 No chakey na batahen dya, ki siraw anghilis saw a myan so panakabalin kan toray (Roma 8:38; Epe. 2:2; 6:12; Heb. 1:5-14; 1 Ped. 3:22). Do dawri, ki nychawaw dana saw tawotawowaw do Kolosas, ta batahen da a si Kristo aba lang dayāwen da, an dyi pa saw mabibileg saw a anghilis (2:18). ‡ **1:18** 1:18 Epe. 1:22; 5:23-24

katotohosan a pangōlo dan aran āngo a naparswa. ¹⁹ Ta no chinasoyot no Dyos a inkeddeng, ki iyaw tabo a kinadyos na, ki myan dana a maipaboya komplito di Kristo. ²⁰ On, maynamot di Kristo, inkeddeng no Dyos a tabo a naparswa a myan do tanaya kan myan saya do hanyit, ki napachisngen sa dya, ta naikapya dana sa tabo a maynamot do rayaw ni Kristo a minoyog do nakadiman naw do kros. §

²¹ Maynamot dyinyo do nakarahan, ki naibidang kamo a gan-ganaet do Dyos,* as kan kinontra nyo a maynamot do kapamarin kan kapangtokto nyo so marahet. ²² Ki sichangori, maynamot do nakadimanaya ni Kristo do kros, inkapya naranaynyo do Dyos tan iparawat nanchinyo dya a masantwan, madalos, kan polos a apabanchiw pakagatosan nyo. † ²³ Ki machita a nāw nyo a igpet kapanganohed nyo di Kristo a aba polos kapagmangamanga nyo. Ipalōbos nyo aba a machisyay kamo do hahawen nyowaw a rawaten nyonchi do nakadngey nyowaw so Maganayaya a Dāmag a maynamot di Kristo. On, iyaw nya Maganay a Dāmag, ki naikasaba dana dyirad āro saw a tawotawo do lōbongaya, kan nawriw naynamotan na a yaken a si Pablo, ki nayparin ako na a tobotoboyen ni Kristo.

*Iyaw Kapagsīrbi ni Pablo do Iglisya
(Epe. 3:1-13)*

²⁴ Ki maynamot dyaken sichangori, ki chasoyot ko saw lidyataya a namarin dyaken, ta chapatak ko a maynamot do kaganayan nyo nyaya. On, masoyot ako, ta pakabosen ko tabo kalidyatan saya ni Kristo a chakey na rahanen ko‡ tan siraw manganohedaw dya a kayarig no inawan na, ki maypaganay sa tabo. ²⁵ Ta oyod a tinongdo na yaken ni Āpo Dyos a magsīrbi dyinyo a tabo a manganohed di Kristo do nakaitalek naya dyaken so pagrebbengan kwaya a kaganayen ko a ipakatoneng chirin na a para do kaganayan nyo a tabo a Dya-Jodyo. ²⁶ Iyaw nyaya a chirin a ikasaba ko, ki intayo no Dyos dyirad tabo saw a kapotōtan do nakarahan, ki inpakatoneng narana sichangori dyirad tawotawo na. ²⁷ On, inkeddeng ni Āpo Dyos a maipakatoneng dana dyaten a tabo a manganohed iyaw intayo naw a makaskasdāaw kan maboslon a bindisyon dyirad tabo tawotawo, naten dana dyinyo a Dya-Jodyo. No palimedaya a plāno na, ki nyaya: Myan dana dyinyo si Kristo, as kan maynamot dya, ki myan danaw namnāma nyo a rawaten nyonchiw byay nyo a abos pandan do yanan Dyos. ²⁸ As dawa, si Kristo danaw ikasaba namen dyirad tabo tawotawo. On, bagbagaan namen kan nanawhen namen kāda tawo a mandad pandan kasīrib namen tan maparin a iparawat namen sa a natwan dana do kapanganohed da di Kristo a aba polos pakapilāwan da do salapen no Dyos. ²⁹ On, nyaw paynamotan na a ipasnek ko kapaytarabāko ko sigon do makaskasdāawaw a panakabalin ni Kristo a intoroh na dyaken.

2

¹ No paynamotan na ibahey ko dyinyo nyaya, ki chakey ko a mapatakan nyo kapayhohopag kwaya so para dyinyo, as kan para dyirad tawotawo saw do Laodisya kan para dyirad tabo saw a dya makapatak dyaken do rōpanrōpa. ² On, chakey ko a mapatakan nyo tan mahwahok kamo kan tan māsa kamo do adaw nyod katakatayisa dyinyo. Masaw, chakey ko a myan dyinyo komplito a kapakaawat nyo, tan abo kapagdwadwa nyo kan malawag dana pakono a mapatakan nyo maynamot do planwaya no Dyos a intayo na do nakarahan a maynamot di Kristo. ³ On, ta si Kristo mismo a akbod no kapapatganaw a sīrib a maynamot do kapakatoneng so Dyos.

§ 1:20 1:20 Epe. 1:10; 2:13-16 * 1:21 1:21 Roma 5:10; Epe. 2:13-16; 4:18 † 1:22 1:22 Epe. 1:4; 5:27 ‡ 1:24 1:24 Ara. 9:16. Do kadwan a kapakaawat, tabo a lidyat no iglisya a pinakainawan Kristo, ki madidiw na mismo. Bāli, akmay yaten ompakabos sya. Pal. 12:17

⁴ No paynamotan na a ibahey ko dyinyo nyaya, ki tan dyi kamo a maallilaw* a maynamot do sinsinanaya a sirib da no maganay saya a magdidibati. ⁵ Ta aran abo ako dyinyo do inawan, ki alit na nāw kamo a myan do kapangtokto kan kapaydaydasal ko, kan masoyot ako a makatoneng so kasa nyowaya kan kayit no kapanganohed nyo di Kristo.

Iyaw Byay a Maitōnos di Kristo

⁶ Sichangori, akmas nakarawat nyowaw a si Kristo Jesus, ki oyod a Āpo nyo, maybibyay kamo pakono a maitōnos dya. ⁷ Taywaran dyi kamo na minyamot di Kristo? Dawa, maypayparakoh kamo pakono dya ah. Akmas nainanawo danaw dyinyo, payiten nyo pakono anohed nyo tan maypahnyi dana, as kan pirmi kamo a magyamyāman do Dyos.

⁸ Magannad kamo tan dyi kamo a maallilaw do abwayas sinpaspangan a pangasdok no sirib dan tawotawo a inpatāwid da no kapoonan da saw mana iyaw nananawo da saw a yapo do marahet saya a ispirito a myan so toray do lōbongaya. Ta siraw nyaya a nanawo, ki yapo sabad Kristo. ⁹ No kaoyodan na, nayparin a tawo si Kristo a myan so inawan, ki alit na, aba polos pagkorāngan no kinadyos na, ta iya, ki Dyos a mismo.† ¹⁰ Maynamot do kapachichasa nyowaya dya, ki apabaw chitahen nyo tan myan byay nyo a abos pandan, ta si Kristo mangitoray so tabo a aran āngo a myan so panakabalin kan toray.

¹¹ On, maynamot do kapachichasa nyowaya dya, aran dyi kamo a Jodyo a nakogit, ki no pinarin no Dyos, minarkaan naynyo do aktokto nyo, ta inbidang naynyo a anak na. On, kinogit nabaw kodit ta, an dya do aktokto ta do nakapakakaro na dyaten a yapo do derrep no inawan ta. ¹² Ta do nakapagbawtisar nyo, ki kayarig na a nachitanetanem kamo di Kristo. Masaw a iyaw nawri a nakapagbawtisar nyo, ki nairāman kamo a nachipagōngar dya a maynamot do anohed nyowaya do panakabalinaya no Dyos a napagōngar sya. ¹³ Ta do nakarahan, ki naibidang kamo na a nadiman do salapen no Dyos a maynamot do kāron gatos nyo kan maynamot ta nanganohed kamo aba do linteg saya no Jodyo a akmas kapagkogit. Ki sichangori, ki tinorohan narana inyo no Dyos so byay a machichasa di Kristo, kan pinakawan naynyo do tabo a naygaygatosan nyo. ¹⁴ No pinarin no Dyos, ki maynamot do nakadimanaw ni Kristo do kros, ki maiyarig a pinonas naranaw listaan no otang ta dya a siraw mangipaneknekaw a myan gatos ta a maynamot do dyi ta nagtongpalan so linteg na. On, kayarig na a nachirapas a nailansa di Kristo do kros. ¹⁵ Maynamot do dyaya a nakadiman ni Kristo do kros, inābak sa a tabo no Dyos marahet saw a ispirito a magtotoray, kan inpabōya ni Āpo Dyos do salapen no tabo nakaabak na sira.

¹⁶ Dawa, ikaskāso nyo pa saba an dilawen daynyo an dyi kamo a manganohed do rahten daw, naten danaw kanen kan inomen nyo, mana akmas dāgen daw a araw an kābos bohan mana Araw no Kapaynaynahah da. ¹⁷ Ta tabo saw nyaya a linteg a pinatnek da kaychowa, ki anyino sa no mangayaw anchi. Sichangori, anyino pabaw dayāwen taya, an dya iya dana mismo akin anyinwaw sya a si Kristo. ¹⁸ Ipalōbos nyo aba a abneken da a maābak kamo no magpampamarang saya a mapakombaba kan siraw magdāyaw saya dyirad anghilis saya. Ta siraw komwan saya tawo, ki nawriw paytaytangsit daw tayēnep da, kan mapangas sa a aran abo ipangas da, as nainlobōngan a tabo dadakay da. ¹⁹ Siraw komwan so dadakay, ki manganohed saba do kosto a nanawo ni Kristo a pinakaoho ta. Ta si Kristo iyaw pakayapwan no kayit no kapanganohed ta, as kan maynamot dya, ki mayparakoh kan magtotōnos ta do kapakaāwat ta a maynamot do Dyos. Ta iya, ki pinakaoho ta, as kan yaten a

* 2:4 2:4 Roma 16:17-18; Epe. 5:6-8; Kol. 2:8 † 2:9 2:9 2 Kor. 5:19; Epe. 1:23; 4:13

manganohed, ki akmay pinakainawan na a napagsosoop kan intorayan no oho, as kan iyaw maparakoh dyaten a akmas chakeyaw no Dyos.

²⁰ Sichangori, inyo a manganohed a nairāman dana do nakadimanaw ni Kristo kan nachisyay dana dyirad nainlobōngan saya a nanawo a maynamot do matatarek saya a ononotan,‡ āngo ta maybibyay kamo pa a akma taga lōbong? Kan āngo ta tongpalen nyo pa saw komwan saya a bilin da a akmas nyaya a: ²¹ “Igpēt nyo sabaw! Tahaman nyo sabaw!”? Masaw a, “Saliden nyo sabaw nwanaw!” ²² Ki siraw nyaya a baywan da, ki pinarswa no Dyos a maosar tan tomawos. Ki an siraw inanawo daya a dāgen da, ki pinarin lang no tawo. ²³ Ki oyod a akmay nainsirīban saw nyaya, ta ipapati da paw kapagdāyaw dyirad anghilis saw, kan sinpāpakombaba sa, as kan oyod a maganay sa a manglidyalydyat so inawan da. Ki alit na abo sirbi da, ta marawa daba a pagpeten palālo saya a kalikāgom no inawan da.

3

No Bayo a Byay a Myan di Kristo

¹ Dawa, maynamot ta nachipagōngar kamo nad Kristo a nairāman dya do byay na abos pandan, ayket na, nāw nyo na pakono a chichwasen chakeyaw no Dyos a myan do hanyit a pagtorayan Kristo do makanawan no Dyos. ² On, nāw nyo pakono a iktokto myan saw do hanyit, sirabaw nainlobōngan saya do tanaya. ³ Ta naibidang kamo na a nadiman do adan saya a kabibyay nyo, as kan myan danaw bayo a byay nyo a iyaw kinapya naw do hanyit a maynamot do kapachichasa nyowaya di Kristo a machichasa do Dyos. ⁴ Ta si Kristo oyod a pakayapwan bayo a byay nyo, as kan anchan magparang si Kristo, ki machasa kamonchi dya do kapaboya naw kan mairāman kamonchi do glorya na.

⁵ As dawa, machita a akteben nyo na saw adan saw a dadakay nyo akmas kapaychakatekateh a machoknod, kalapos, kapagderrep, marahet a kapangtokto, kan kaāgom.* Ta no āgom, ki asa kita no kapagdaydāyaw do didyosen. ⁶ Maynamot do dya saya a dadakay, ki dosāen na sanchi no Dyos tabo dyaw a magtongpal dya.† ⁷ Aran inyo do nakarahan, ki naybibyay kamo dyirad dya saya a dadakay.

⁸ Ki sichangori, machita a akteben nyo na sa tabo nyaya a dadakay a akmas kasoli, kapangipsok, kan pakarohen nyo a tabo marahet saw a panggep nyo dyirad kapayngay nyo a tawo. Maysinparahet kamo paba, kan palobōsan nyo aba myan malapos a chirin a mohtot do dangoy nyo.‡ ⁹ Maysinbabayataw kamo aba a maynamot ta binahas nyo naw adan a katatawo nyo kan iyaw dadakay na, ¹⁰ as nalaylayan kamo na so bayo a katawo nyo. Iyaw nyaya bayo a katawo, ki pirmi a maypaypabayo tan machipariho do Dyos a minparin sya kan tan abaw pagkorāngan katoneng nyo sya.§ ¹¹ Maynamot do dyaya pinarin no Dyos, ki apabaw paytarkan Jodyo mana Dya-Jodyo, nakogit mana dya nakogit. Masaw a abaw idomdōma no Dyos diadal mana abos ādal,* kan adīpen mana dya adīpen, ta si Kristo lang kasisītaan, as kan myan dana do tabo a manganohed dya.

¹² Dawa, maynamot ta pinidi naynyo ni Āpo Dyos a dyira na, as kan maynamot do rakoh a adaw na dyinyo, ki pinatarek naynyo a tawotawo na. On, maybibyay kamo pakono a nāw nyo a maganay so dadakay. Māsisyen kamo pakono, kan masidongen kamo pakono dyirad kapayngay nyo a tawo. Masaw a mapakombaba kan masingpet kamo pakono, as kan nāw nyo pakono a maānos. ¹³ Masaw a maysinteteppel kamo,

‡ 2:20 2:20 Gal. 4:3, 9, Kol. 2:8 * 3:5 3:5 Mk. 7:21-23; 1 Kor. 6:9-10; Gal. 5:19-21; Epe. 5:3-5 † 3:6 3:6 Do kadwan saw a adan a kopya no nya tolas, binata na, “Īto danaw soli no Dyos dyirad mamariparinaya siras nyaya.” Epe. 5:6 ‡ 3:8 3:8 Epe. 4:22-32 § 3:10 3:10 Roma 12:1-2; Epe. 2:15; 4:24 * 3:11 3:11 Mana “gan-ganaet” mana “siraw bolaw saw a tawo.” 1 Kor. 12:13-14; Gal. 3:28; 5:6

kan maysinapakawan kamo a aran myan paynamotan na a isoli nyo katakatayisa dyinyo, ta komwan nakapakawan dyinyo ni Āpo. ¹⁴ Do dya saya a tabo, ki parapahen nyo adaw a omtengel dyinyo a tabo tan myan komplito a tōnos nyo. ¹⁵ Iyaw kapya a intoroh ni Kristo dyinyo, iya pakono nāw na myan do kapangtokto nyo, ta iyaw nyayaw naynamotan nanawagan dyaten no Dyos a nayparin a akmay asa inawan. Kan pirmi kamo pakono a magyamyaman. ¹⁶ Kakakteh, pakneben nyo pakono do aktokto nyo innanawo saya ni Kristo. Maysinnanawo kamo pakono, kan maysin-aahwahok kamo do tabo a kasirib a intoroh ni Āpo Dyos dyinyo. Magkanta kamo so kanta a yapo do salmo kan matatarek saw a pakaidayāwan no Dyos kan siraw kanta saw a intoroh dyinyo no Ispirito Santo. On, kantaan nyos Āpo Dyos do tabo a aktokto nyo a pachitonōsan kapagyamyāman dya.† ¹⁷ Do tabo a parinen kan chirinen nyo, ki parinen nyo a maynamot ta monot kamo na di Āpo Jesus, as kan maynamot do kapachichasa nyowaya dya, pirmi kamo pakono a magyamyāman do Dyos a Āmang ta.

Siraw Maganay a Kaparin no Asa Kapamilya
(Epe. 5:22-33; 6:1-9; 1 Ped. 2:18-20; 3:1-7)

¹⁸ Inyo a mababakes, mapaitoray kamo pakono dyirad kabahay nyo, ta nawriw kosto a pagrebbengan nyo a manganohed di Āpo Jesus.

¹⁹ As inyo a mahahakay, ipaboya nyo adaw nyo dyirad kabahay nyo, as kan tangsitan nyo saba.

²⁰ As inyo a kamotdehan, nāw nyo sa anohdan inyapwan nyo, ta nawriw makaay-āyo di Āpo Dyos. Nawriw malinteg kan kosto a parinen nyo a manganohed di Āpo.

²¹ As inyo a inyapwan, palalwan nyo saba paydaydabdab anak nyo tan dyi sa maōpay.

²² As inyo a adipen, magtongpal kamo do tabo a chakey no āmo nyo saw do tanaya. Nawri aba lang kapagtongpal nyo an chichiban daynyo tan mahwahok nyo sa, basbāli a tongpalen nyo saw tabo a bilin da a abo kapaysinsīsingpet a maynamot do kapagdāyaw nyo di Āpo.‡ ²³ On, do tābo kapaytarabāko nyo, ki ipasnek nyo a akmay si Kristo pagsirsirbyan nyo kan tawo aba. ²⁴ Naknakmen nyo a gon-gonaan nanchinyo ni Āpo a iyaw inkari naw a para lang dyirad tawotawo naw, ta si Kristo oyod a Āpo a pagsirsirbyan nyo. ²⁵ Ki no aran sino a mamarin so marahet, ki masigorādo a rawaten naw dōsa a pagtongpalan pinarin naw, ta abaw idomdōma no Dyos do kapangokom na.§

4

¹ Inyo a āmo, parinen nyo maganay kan malinteg dyirad adipen nyo. Naknakmen nyo a aran inyo, ki myan Āpo nyo do hanyit a atbayen nyo.

No Pangbagbaga Dyirad Tabo Sa a Manganohed
(Epe. 5:15-16; 6:18-20)

² Nāw nyo pakono a pasnekan maydaydasal. As do kapaydasal nyo, pirmi kamo pakono a siriridam kan nāw nyo a magyamyāman di Āpo Dyos. ³ Asa pa, paydaydasal nyo pa yamen tan matorohan kami so gondāway a manginanawo so chirin no Dyos kan tan siwayawaya kami a mangikasaba so palimedaya a maynamot di Kristo a intayo ni Āpo Dyos do nakarahan. On, nya kapangikasaba ko so Maganayaya a Dāmag, ki nyayaw paynamotan na a myan ako sichangori do bahodanaya. ⁴ On, paydaydasal nyo pa yaken tan sidongan na yaken ni Āpo Dyos a mangipalpalawag so maynamot di Kristo, ta nawriw maiparbeng a parinen ko.

† 3:16 3:16 1 Kor. 14:26; Epe. 5:19 ‡ 3:22 3:22 Tito 2:9-10 § 3:25 3:25 Ara. 10:34-35; Roma 2:11; Epe. 6:9; 1 Ped. 1:17

⁵ Nainsirīban pakono a tabo kaparin nyo dyirad dyi pa saya a manganohed tan abo kapenpenan da a manganohed. On, liwayan nyo abaw gondāway nyo a mangibahey dyira so maynamot di Jesus. ⁶ Pirmi nyo pakono a isagāna iyaw kosto kan makadadaw a chirin nyo dyira. Tan komwan, chapatak nyonchi a atbayen aran sino a tawo a manahahes dyinyo a maynamot do kapanganohed nyo.

No Kapanawdyan a Pakatoneng

⁷ Sichangori, an maynamot do tabo a napariparin dyaken, ki ipakatoneng nanchi dyinyo no chadaw taya a kakteh a si Tikiko.* Iya, ki matalek a kapayngay ta a tobotoboyen do tarabakwaya di Āpo. ⁸ On, nyayaw paynamotan na a tinoboy ko dyinyo tan mapatakan nyo mapariparin dyamen dya kan tan ahwahoken naynyo tan dyi nyo na yamen a chabakel. ⁹ Nachirayay dya si Onesimo a kaidyan nyo kan asa matalek kan makadadaw a kakteh ta. Ipadāmag danchi dyinyo tabo a mapariparin do dya.

¹⁰ Pakomostaan na paynyo ni Aristarko a rārayay ko a nabahod, as kan komwan si Markos a kasinsin ni Bernabe. On, rinawat nyo na sīgod bilin ko a maynamot di Markos. As dawa, anchan pasyaren naynyo, rawaten nyo a maganay ah! ¹¹ Asa pa, pakomostaan naynyo ni Jesus a mayngaran so Josto. Siraw tatdo saya a si Aristarko, Markos, kan Josto, ki sira lang Jodyo a manganohed a nachipaytarabāko dyaken so maynamot do pagtorayan no Dyos, kan āro naisidong da.

¹² Pakomostaan na paynyo ni Epapras a asa pa a kaidyan nyo. Iya, ki asa tobotoboyen ni Kristo Jesus, kan pirmi a mapasnek a maydaydasal a maynamot dyinyo. Pangdakdaw naw do Dyos a nāw nyo pakono a matwan do kapanganohed nyo kan abo so pagmangamangaan do kapagtongpal so chakey no Dyos. ¹³ Yaken mismo a makapaneknek so gadget na a maytarabāko so para dyinyo kan tawotawo saw do Laodisya kan do Hierapolis. ¹⁴ Pakomostaan na paynyo ni Lokas a iyaw chadaw namenaya a doktor. Aran si Demas, ki pakomostaan naynyo.

¹⁵ Irapit nyo paw pakomosta namenaya dyirad kakakteh saw do Laodisya. Pakomostaan nyo pa si Nympha kan siraw manganohed saw a maychichipeh do bahay na. ¹⁶ Anchan tayoka nyo a ibāsaw nyaya tolas ko, ki ipaw-it nyo do Laodisya tan maibāsa do iglisya da. As iyaw tolas kwaw dyira, ki itādī danchi dyinyo a ibāsa nyo do iglisya nyo. ¹⁷ Asa pa, pachiibahey nyo pa di Arkipo a machita tongtongen na iyaw kapagsirbi na di Āpo a naitalek dya.

¹⁸ Yaken si Pablo a mismo a naytolas so nya kapanawdyan a pakatoneng. Paydasal nyo pa yaken do kayan kwaya a sikakawar. Myan pakono dyinyo parābor no Dyos.

* 4:7 4:7 Ara. 20:4; Epe. 6:21-22; 2 Tim. 4:12

No Manōma A Tolas Ni Apostol Pablo Dyirad Tawotawo Do Tesalonika No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Tolas

Intolas ni Pablo nya tolas dyirad tawotawo saw a nanganohed di Jesus do Tesalonika a asa rakoh a idi do probinsya a Masedonya. Sigon do intolasaw ni Lokas do Aramid 17, do nakawaraw ni Pablo kan si Silas a rārayay na a yapo do Pilipos, ki nangay si Pablo a nangnanawo do sinagoga daw no Jodyowaw tan ipakatoneng na dyira iyaw Maganay a Dāmag a maynamot di Kristo.

Do dawri, myan saw Jodyo a makey a manganohed, ki āro saw naskeh. Dawa, do nakaboya daw no maskeh saw a āro danaw yapo do dyi saw a Jodyo somniknan a nanganohed di Kristo, ki nangimon sa. Do dawri, chinpeh da saw āro saw a rārayay da, as kan namarin sa so rakkoh a riribok kan kapangosokoso do intīrwaw a idi tan pahboten da si Pablo do dawri a idi.

Do dawri a riribok, nanyeng a komnaro sa Pablo a kominwan do idi a Berea. Ki aran komwan, linakatan da sa no Jodyowaw a dya nanganohed. As dawa, tinongtong ni Pablo nangay do Atenas do probinsyaw a Akaya (Ara. 17:13-15). An maynamot da Silas kan Timoteo, ki nabidin sad Berea tan sidongan da saw manganohedaw a maypayit do kapanganohed da. Ki siraw minrārayayaw di Pablo, nachangay sa a nandad Atenas, as nakapaybidi dad Berea ta yangay da ibahey bilinaw ni Pablo a basta miras sa Silas kan Timoteo, kan maybabalay saba. Dawa, iniras das Pablo do Atenas (Ara. 17:15).

Sinpangan na, do kayan da paw daw do Atenas, ki nadāmag da a malidyatan dana saw manganohedaw do Tesalonika. Dawa, tinoboy ni Pablo sa Timoteo a maybidi dyira tan ahwahoken da sa (3:1-5). As si Pablo, ki tinongtong naw nangay do Korinto (Ara. 18:1).

Sinpangan na, do nakarapit danaw no araw a kakaro da Silas kan Timoteo do Tesalonika, iniras das Pablo do Korinto (Ara. 18:5). Inpadāmag da dyaw maganayaw a kayayan kapanganohed dad Tesalonika. Inpadāmag da pad Pablo inyahes daw no manganohed daw do Tesalonika a maynamot dyirad kakakteh saw do kapanganohed a nadiman dana. Myan kono kapagmangamanga da an bindisyonan sanchin Āpo Dyos mana engga anchan maybidi si Jesus.

Dawa, naytolas si Pablo dyira. Oyod a rakoh kapagyāman na do Dyos a maynamot do kapagtalek kan adaw da (3:6). Ki aran komwan, ahwahoken na sa a maypaypangay pa sa do kapanganohed da a aran malidyatan dana sa (2:12-14). Inatbay pan Pablo yahahes daw a maynamot dyirad nadiman saw. Ta inanohdan ni Pablo a siraw nadiman do kayan da a manganohed, ki masigorādo a pagōngaren na sanchin Āpo, as kan masyirto a pachirayayen na sanchid Jesus anchan mirwa a mangay. Dawa, mabakel taba a maynamot dyira.

No Naychakarwan no Nya Tolas

Pakatoneng 1:1

No kapagyāman ni Pablo dyirad manganohed 1:2-10

No kapagsīrbi ni Pablo do Tesalonika 2:1-12

No kalidyatan dan manganohed do Tesalonika 2:13-16

No kangsah ni Pablo dyira do Tesalonika 2:17-20

No katoboy ni Pablo si Timoteo dyira 3:1-13

No kabibyay a makadadaw do Dyos 4:1-12

No kangay ni Āpo Jesus 4:13-18

No kapagsagāna ta do kangay ni Āpo 5:1-11

No kapanawdyan saw a nanawo 5:12-28

1 Tesalonika

Pakatoneng

¹ Yaken si Pablo kan siraw rārayay ko, ki sa Silas kan Timoteo. Cha dyaw ipaw-it namen a tolas dyinyo do Tesalonika a naibidang dana a tawotawo ni Āpo Dyos a Āmang ta, as kan inyo, ki naibidang kamo na a nachichasa di Āpo Jeso-Kristo. Myan pakono dyinyo parābor kan kaydamnayan no kapangtokto nyo.

No Kapagyāman ni Pablo Dyirad Manganohed Saw do Tesalonika

² Kāda maydasal kami, ki magyamyāman kami di Āpo Dyos a maynamot dyinyo a tabo. On, pirmi namen inyo a pangdakdaw. ³ Ta pirmi a manakem namen inyo a tabo do salapen ni Āpo Dyos a Āmang tad hanyit a maynamot do maganayaw a tarabāko a inpaboya nyo do kabibyay nyo a maynamot ta myan kapanganohed nyo dya. Manakem namen pa iyaw kagaget nyowaw a maytarabāko a maynamot do adaw kan iyaw dyaw a pakabyoran namnāma nyo di Jeso-Kristo a Āpo ta.*

⁴ Inyo a kakakteh a chadaw ni Āpo Dyos, chapatak namen a pinidi naynyo tan payparinen naynyo a tawotawo na.

⁵ On, chapatak namen nyaya, ta do kapangikasaba namen dyinyo so Maganayaya a Dāmag, ki chirin aba lang inosar namen, an dyi pa iyaw panakabalin no Ispirito Santo. Asa pa, aba polos kapagdwadwa namen a maynamot do kaoyod na, as kan napaneknekan nyo na a iyaw kaparin namen do kayan namenaw dyinyo, ki nagsirbi kami a para do kaganayan nyo.

⁶ On, chapatak namen a pinidi naynyo ni Āpo Dyos a maynamot ta tinahatahan nyo yamen kan si Āpo Jesus. Ta aran arwayaw kalidyatan a inibtoran nyo a maynamot do kapanganohed nyo, ki alit na rinawat nyo a siraragsak chirinayan Āpo Dyos. Kan iyaw nya ragsak nyo, ki intoroh dyinyo no Ispirito Santo. ⁷ Dawa, maynamot do dyaya, nayparin kamo na a panahatahan dan tabo saw a manganohed do probinsya a Masedonya kan Akaya.† ⁸ On, ta do probinsya aba lang a Masedonya kan Akaya iyaw nakatoneng so kapanganohed nyo do Dyos, ta naiwaras danaw dāmag a maynamot do kapanganohed nyo dyirad mabawa saya a idiidi. Dawa, masisita aba a myan paw ibahey namen dyira a maynamot dyinyo, ta napatakan darana sigod. ⁹ Sichangori, sira dana mismo nangibahey dyamen a maynamot do nakarawat nyowaw dyamen do nakasarongkar namenaw dyinyo. On, as kan siraw mismo nangipadāmag dyamen a maynamot do nakatadyichokod nyowaw so bolto kan nakapagsirbi nyo na sichangori do oyod a Dyos a sibibyay. ¹⁰ Sira danaw mangibahey a maynamot do kanāw nyowaw a mangnanayas kangayaw no Anak ni Āpo Dyos a yapo do hanyit a iyaw pinagōngar naw a yapo do kadiman, as kan si Āpo Jesus nyaya a mangisalākan dyaten do mangay anchi a soli no Dyos.

2

No Kapagsirbi ni Pablo do Tesalonika

¹ Sichangori, inyo a kakakteh namen do kapanganohed, chapatak nyo a nasayang abaw nakangay namen dyinyo. ² On, chapatak nyo pa an māngo a pinalidyat da yamen kan indadanes da yamen do Pilipos* do kasakbayaw no nakangay namen dyinyo do Tesalonika. Ki aran komwan, ki sitotored kami a nangipakatoneng dyinyo

* **1:3** 1:3 Siraw tatdo saya a dadakay, ki masisita sa do byay no Krischano: kapanganohed, adaw, kan namnāma. 1 Kor. 13:13; Gal. 5:5-6; Kol. 1:4-5; 1 Tes. 5:8 † **1:7** 1:7 Mana “Gresya” a tanan Griego a tawo. * **2:2** 2:2 Ara. 16:16-24

so Maganayaya a Dāmag a maynamot ta tinorohan na yamen ni Āpo Dyos so pangdet namen a aran āro sa daw ombayo dyamen. ³ Ta chapatak nyo yamen a mangnanawo kami abas bayataw a yapo do marahet a panggep namen dyinyo. On, abaw ranta namen a mangallilaw dyinyo, ⁴ basbāli a si Āpo Dyos a mismo nangipalōbos dyamen so nyaya tarabāko a mangipakatoneng so Maganayaya a Dāmag, ta inbidang na yamen a maikari a mangrawat sya. Dawa, ichirin namen lang iyaw chakey no Dyos, ta tawo abaw ahwahoken namen, an dya si Āpo Dyos a mangorihir so makatayrahem a ranta namen.

⁵ Chapatak nyo a mismo, as kan si Āpo Dyos mangpaneknek a do kangay namen dyinyo, ki yangay namen abaynyo a pinasablogan mana naychirinan so pangitayo namen so kaāgom namen. ⁶ Asa pa, abaw chitahen namen dyinyo a pammadāyaw nyo dyamen mana yapo do aran sino a tawo. ⁷ On, chichwasen namen abaw nawri a aran myan kalintegan namen a maynamot ta yamen, ki oyod a apostolis ni Kristo, basbāli a do kayan namen dyinyo, siaannad kami a akmas kapasoso kan kaaywan no asa ānang so tagibi na. ⁸ Dawa, maynamot do komwan a kadaw namen dyinyo, ki iyaba lang charagsak namen a itoroh dyinyo Maganayaya a Dāmag a yapo do Dyos, an dyi pa iyaw mismwaya a byay namen a sisasagāna a iparawat namen a maynamot dyinyo. On, ta oyod namen so kadaw dyinyo! ⁹ Masyirto kwa inyo a kakakteh, ki manakem nyo iyaw hopag namen do nakapaytarabāko namenaw dyinyo a aran māraw kan mahep tan dyi kami a mayparin a pakarahmetan nyo do chabyay namen do kapangasaba namenaw dyinyo so Maganay a Dāmag a yapo do Dyos.

¹⁰ Asa pa, do kayan namenaw do yanan nyo a manganohed di Jesus, ki inyo nangpaneknek dyamen. Nawri aba lang, ta inpaneknek pa ni Āpo Dyos a masingpet kan malinteg kami. Naon, ta do salapen nyowaw a nanganohed, ki abaw pinarin namen dyinyo a ipagatos nyo dyamen. ¹¹ Chapatak nyo dadakay namen do kayan namen dyinyo, ki akmas kapangahwahokaw no asa āmang dyirad anak na. ¹² Komwan nakapayit namen dyinyo, as kan inahwahok namen inyo. Binagbagaan namen pa inyo tan maybibyay kamo sigon do chakeyaw ni Āpo Dyos a nanawag dyinyo a machirapa do pagtorayan na kan tan-ok na.

No Kalidyatan Dan Manganohed do Tesalonika

¹³ Dawa, oyod a magyamyāman kami pa di Āpo Dyos, ta do nakarawat nyowaw so chirin naya a nadngey nyo dyamen, ki kinakma nyo abas karawat nyowaw so chirin no tawo, an dya rinawat nyo a oyod a chirin no Dyos. On, manda sichangori, ki tori namen pa a maboyaboya iyaw gapwanan na dyinyo. ¹⁴ Inyo a kakakteh di Kristo, malawag a maboya iyaw kaoyod no kapanganohed nyo, ta no mapariparinaya dyinyo, ki akmas napariparinaw dyirad nanganohedaw di Kristo Jesus a siraw iglisya naw do Jodya. On, ta inanōsan daw manganohed a aran oyod a pinalidyalidyat da san kaidyan da saw a Jodyo. Komwan pa dyinyo sichangori, ta kinarwan nyo abaw no kapanganohed nyo a aran pinalidyalidyat daynyon kaidyan nyo. ¹⁵ Ta siraw Jodyo saw, ki diniman da saw propīta no Dyos kaychowa. Sinpangan na, siraw kapotōtan da saw, ki diniman da pa si Āpo Jesus, as kan linidyalidyat da pa yamen. Aysa! Maynamot do marahetaw a dadakay da, apaba polos kahwahok no Dyos dyira, as kan nayparin sa kabōsor dan tabo tawotawo! ¹⁶ On, ta pinadas da pa a pinenpen kapangasaba so Maganayaya a Dāmag dyirad tawotawo saw a Dya-Jodyo a aran iyaw nyaya a Maganay a Dāmag, ki iyaw paynamotan na a maisalākan sa. Nya danaw kapanawdyan karahet da, ta naglipyas danaw no marahet saya a kaparin da. Nakasagāna danaw no solyaw no Dyos a nairanta dyira.

No Kangsah ni Pablo a Mirwa a Magsarongkar Dyira

¹⁷ Sichangori a kakakteh, do nakapachibawa namenaya dyinyo so dēkey a chimpo, ki oltimo kangsah namen a makaboya dyinyo. Dawa, nāw na sibosibwan namen mirwa mangay a magsarongkar dyinyo. Ta aran nachibawaw inawan namen, ki machibawa abaw aktokto namen dyinyo. ¹⁸ Oyod a masanyib kapādas namen a mangay a mirwa a magsarongkar dyinyo maynamot do kangsah namenaya dyinyo, naten dana dyaken a si Pablo, ki binalat naw yamen Satanas. ¹⁹ Naon, rakoh kekey namen a mirwa makaboya dyinyo. Tan komwan, inyo paynamotan karagsak namen, as kan akmay inyo gon-gona namen a oltimo so pateg anchan kangay ni Āpo ta a si Jesus, ta rakoh namnāma namen dyinyo a maypayit kamo do kapanganohed nyo. ²⁰ On, inyo a oyod ipangas namen kan chasoyot namen.

3

¹ Dawa, do dyi namen danaw a karawan so kangsah namenaya dyinyo, naktokto namen a maganaganay an matokos ako pa do idyaw a Atenas. ² Ta ranan kayamēnaya dya, ki toboyen namen pa si Timoteo a kakteht ta kan rārayay namen a maytayarabāko do Dyos a mangikasaba so Maganay a Dāmag a maynamot di Kristo. On, inranta namen a toboyen si Timoteo tan mangay a mangpayit kan somidong dyinyo do kapanganohed nyo. ³ Sidongan naynyo tan abo dyinyo maychawaw a maynamot do kalidyatan a mangay dyinyo. Syimpri rinawat nyo saw nya kalidyatan, ki rapa no plāno no Dyos dyaten a manganohed. ⁴ Ta do kayan namen paw dyinyo, ki binallaāgan namen dana inyo do sakbay pa a maparin iyaw itwaw a kalidyatan namen a maynamot do kapanganohed taya. Sichangori, ki napatakan nyo na a oyod dana naporin nyaya. ⁵ Maynamot do dyaya oltimo a kangsah namen dyinyo, as kan maynamot ta marawa ko paba iyaw kabon dāmag ko a maynamot dyinyo, tinoboy ko nas Timoteo a nangay dyinyo tan mapatakan naw maynamot do kapanganohed nyo, ta namo ako an pinatadyichokod naynyon Sairo do kapanganohed nyo. Ta an komwan naporin, apabaw sirbi no naylilidyatan namenaw dyinyo.

⁶ Ki do kapaybidyaya ni Timoteo do dya, ki maganay iyaw inpadāmag na a maynamot do kapanganohed nyo kan iyaw adaw nyo a nāw na mayit. Binata na pa a nāw nyo yamen a manakem, as kan mangsah kamo dyamen a akmas kangsah namenaya dyinyo. ⁷ Dawa, kakakteh, do nakadngey namenaw so maynamot do kapanganohed nyo, nawriw nanghapan na a inyo nangahwahok dyamen do arwaya a pakariribokan kan pakalidyalyatan namen. ⁸ As sichangori, akmay naypapaw byay namen a maynamot do kayitaya no kapanganohed nyo di Āpo Jesus. ⁹ An iktokto namen taywaraya ragsak namen do salapen no Dyos ta a tabo a maynamot dyinyo, aba polos chirin a manawob a makaibahey so kataywara no kapagyāman namen dya. ¹⁰ Ta oyod, do kararaw kan kahahep, ki pirmi kami a maydaydasal a maynamot dyinyo. On, mangdakdaw kami a maboya namen inyo a mirwa tan maanawban namen iyaw pagkorāngan nyowaya do kapanganohed nyo.

¹¹ Changori, si Āpo Dyos pakono a Āmang ta kan si Jesus a Āpo taw mismo a ompakaro so mamalat dyamen a mangay dyinyo. ¹² On, paypaypangayen pakono no Dyos iyaw kadaw nyo dyirad katakatayisa dyinyo. Paydasal namen inyo tan maypayparakoh adaw nyo dyirad tabo a tawotawo a akmas kadaw namenaya dyinyo. ¹³ Ta an komwan danaw adaw nyo, ki payiten anchin Āpo iyaw kapangtokto nyo tan mayparin kamo na a masantwan kan abo so pakapilāwan do salapen anchi no Dyos a Āmang ta anchan mangay si Jesus a Āpo ta kontodo siraw tabwaw a tawotawo na.

4

*No Kabibyay a Makadadaw do Dyos
(1 Kor. 7:1-16; Epe. 4:17-32; Kol. 3:1-5)*

¹ Kapanawdyan na kakakteh, chapatak nyo naw kabibyay a makadadaw do Dyos, ta innanawo namen danad kayan namen paw dyinyo. Changori, ikakaāsi namen dyinyo kan akdawen namen pa dyinyo a maynamot do toray a intoroh dyamen ni Āpo Jesus, ki machita paypaypangayen nyo paw nawri a kabibyay nyo a makahwahok do Dyos a akmas pariparinen nyowaya. ² Ibahey namen nyaya, ta masyrto namen a nawayakan nyo abaw inanawo namenaw dyinyo a yapo do toray ni Āpo Jesus a intoroh na dyamen. ³ No kaoyodan na, no chakeyaw ni Āpo Dyos, ki iyaw kapayparin nyo a masantwan do salapen na. Dawa, machita a machibawa kamo do kapachikamalālaw kan kapaychakatekateh no inawan. ⁴ Inyo a mahahakay, ki masisita a aywanan nyo baket nyo do maynana a kosto kan masantwan a dadakay.* On, nāw kamo na a masingpet ah! ⁵ Parinen nyo abaw akmas pariparinen dan kadwan saw a dya makapatak so Dyos. Ta no parinen da, ki marahet a yapo do kinaderrep. ⁶ Dawa, maynamot do nyaya, abo pakono mamarin so marahet do kakteh na a maynamot do kahap na so kabahay na, ta innanawo namen dana dyinyo do kachowa paw, kan binallaāgan namen pa inyo a dosāen anchin Āpo Dyos mamarin saw so komwan. ⁷ On, ta tinawagan naba yaten no Dyos tan parinen taw malapos kan makabābaba, an dya maybibyay ta na a masingpet kan masantwan do salapen na. ⁸ As dawa, an myan matoleng a dya manganohed do dyaya a nanawo, ki tawo abaw dyi na tongpalen, an dya si Āpo Dyos a manoroh dyinyo so Ispirito Santo.

⁹ Ki maynamot do adaw do katakatayisa dyinyo a manganohed, ki machita paba āro itolas namen dyinyo, ta masyrto ko a si Āpo Dyos mismo dana a nangnanawo so kapaysin-aadaw nyo. ¹⁰ Chapatak namen a mayit danaw adaw nyo dyirad kakakteh ta saya a manganohed do Dyos do intīrwaya yanan nyo a Masedonya. Ki aran komwan, inyo a sīt namen, ipakpakaāsi namen dyinyo a paypaypangayen nyo paw kadaw nyo dyira. ¹¹ Parinen nyo mandan maparin nyo a maybibyay a machitōnos dyirad kapayngay nyo a tawo, kan iya lang byangan nyo inawan nyo, as kan makagaget kamo a maytarabāko so chabyay nyo, akmas inbahey namenaw dyinyo do nakarahan. ¹² Ta an parinen nyo akma syay, siraw tawowaw a dya manganohed, ki anyiben kan dayāwen darananchi inyo, as kan masaray kamo aba do kadwan a manoroh so chabyay nyo.

No Kangay ni Jesus a Āpo Ta
(Mt. 16:27; 24:32-42; 2 Ped. 3:10)

¹³ Changori, mo kakakteh, chakey namen a mapatakan nyo maynamot dyirad nanganohedaw a nadiman.† On, chakey namen a mapatakan nyo tan maawatan nyo iyaw oyod, as kan tan dyi kamo a taywara maliday a maynamot dyira a akma dyirad abwaw so namnāma. ¹⁴ Anohdan ta a nadiman si Jesus kan minirwa nabyay. As dawa, nyaw paynamotan na a aran yaten, ki anohdan ta a syrto a pagōngaren sanchin Āpo Dyos nadiman saw a nanganohed dya, as kan pachirayayen na sanchid Jesus anchan mirwa maybidi dya.

¹⁵ No inbilin ni Āpo Jesus dyamen, ki ipakatoneng namen dyinyo a anchan maybidi si Āpo Jesus, ki yaten anchi a sibibyay pa do dawrinchi a araw, ki panman ta sabanchiw nadimanaw a nanganohed. ¹⁶ Do dawrinchi a araw, ki ingengey anchi ni Āpo bilin na, as kan maychirin pa iyaw pangolwaw no anghilis a pachirayayan no malyak a trompīta no Dyos. On, do dawrinchi, ki maypābodis si Āpo Jeso-Kristo a yapo do hanyit, as kan siraw nanganohedaw di Kristo a nadiman dana, ki mirwa

* **4:4** 4:4 Do chirin Griego, ki myan dadwa chakey na batahen. No asa, ki “Inyo a mahahakay, ki masisita a nāw nyo a igpet mismo a inawan nyo.” No somarono a chakey na batahen, ki chiban nyo pa do 1 Ped. 3:7. † **4:13** 4:13 Do chirin Griego, ki intolas ni Pablo a “siraw nakaycheh.” No chakey na batahen, ki siraw nadimanaw a nanganohed. Jn. 11:11-13; 1 Kor. 15:15-20

sanchi a mabyay do inawan da. ¹⁷ Sinpangan na, yaten anchi a sibibyay pa a myan do tanaya, ki maychihat tanchi a machahap dyira a mangay a machibayat di Apo Jesus do kademdemanaw, as kan machasa ta nanchi di Apo a abos pandan. ¹⁸ Dawa, maysin-aahwahok ta maynamot dyirad dya saya a chirin tan dyi kamo a magmamayo an madiman saw manganohedaw di Jesus.

5

No Kapagsagāna do Kangay ni Apo Ta a si Jesus (Epe. 6:14-17; 2 Ped. 3:8-14; Pal. 3:3; 16:15)

¹ Ki machita paba itolas namen dyinyo a kakakteh a maynamot do chimpoman an kangonchiw kaparin dan nyaya. ² Ta masigorādo a chapatak nyo na a nawri a araw a kangay ni Apo Jesus, ki maychihat anchi a akmas kangayaw no manakanakaw an mahep. ³ Anchan ibahey no tawo a matalna danaw byay da kan araba danaw pakariribokan da, ki nawri dananchiw no maychihat a kangay dyira no makarārayawaw. Makapachiditdit sa pabanchi a akmas dyaw a kapenpenan so kaynyin no magpasikalaw a maymanganak. ⁴ Ki inyo a kakakteh, myan kamo paba do sari, as kan masdaāwan kamo pabanchi do kawaraw no nawri a araw akmas kasdaāw nyowaw an myan manakanakaw. ⁵ Ta inyo a tabo, ki pinaysēdang ni Apo Dyos aktokto nyo, as kan pinayparin naynyo a tawotawo do sēdang kan tawotawo do māraw. Myan kamo pabad ahep mana sari akma siras dyaya manganohed di Jesus. ⁶ Dawa, sichangori, pakaychehen nyo abaw kapanganohed nyo a akmas pariparinen daw no kadwan a dya manganohed, basbāli a machita makaridam kamo kan nāw nyo a igpet inawan nyo. ⁷ On, syrto a makaycheh saw tawotawo an masari dana. Siraw maboboken, ki maybobok sa an mahep, ta nawriw ōras no kapaychaynoynom da. ⁸ Ki maynamot ta omyan ta na do sēdang, masisīta a nāw ta mangigpet so inawan ta. Machita nawriw sarāpa ta do barōkong ta iyaw kapanganohed ta kan adaw ta, kan machita dya madyiwadyiway namnāma ta maynamot do kaisalakānan ta. Ta an komwan, myan akmay pinakatabahos ta a mangay-aywan so aktokto ta.* ⁹ On, ta pinidi aba yaten no Dyos a mangdidiw so soli na, an dya isalākan na yaten a maynamot di Apo ta a si Jeso-Kristo. ¹⁰ On, nadiman si Jesus a maynamot dyaten tan machichasa tanchi dya aran sibibyay ta mana nadiman tanchi anchan mangay. ¹¹ Dawa, nyaw panghapan na a maysin-aahwahok kamo pakono kan maysinsisidong kamo pakono akmas dān nyowaw a pariparinen.

No Kapanawdyan Saw a Nanawo

¹² Changori, kakakteh, akdawen namen dyinyo a bigbigen nyo saw maytaytarabākwaw a mangay-aywan kan manginanawo dyinyo a maynamot do kawnot nyo di Apo. ¹³ Itoroh nyo dyiraw rakoh a pammadāyaw kan kadaw nyo maynamot do tarabāko da. Mabyay kamo pakono a nāw nyo a machikapya do katakatayisa dyinyo.

¹⁴ Kakakteh, ikakaāsi namen dyinyo a ballaāgan nyo saw masasadotaw, kan patorenden nyo saw mamwamohenaw, as kan sidongan nyo saw makapcapsotaw so kapanganohed. Ipaboya nyo ānos nyo do tabo a tawotawo. ¹⁵ Bahsen nyo sabaw namarinaw dyinyos marahet, basbāli a nāw nyo a namarin so maganay dyirad rārayay nyo saw kan do aran sino a tawo. ¹⁶ Pirmi kamo pakono a masoyot. ¹⁷ Aryan nyo abaw maydasal, ¹⁸ as magyāman kamo do aran āngo a kayayan nyo, ta nawriw chakey no Dyos dyinyo a manganohed dana di Kristo Jesus.

¹⁹ Penpenpenen nyo abaw Masantwan a Ispirito an myan chakey na ibahey dyinyo. ²⁰ Oyawen nyo abaw minsāhi a ipakatoneng da dyinyo no mangnanawo saya dyinyo maynamot do panakabalin Ispirito Santo. ²¹ Ki sintiren nyo sa tabo ibahebahey daya

* 5:8 5:8 Epe. 6:13-17

dyinyo tan matonngan nyo an oyod a yapo do Dyos. Sigorādohen nyo a onotan an āngo iyaw maganayaw. ²² Ditditen nyo saw aran āngo a kītan marahet.

²³ Si Āpo Dyos pakono a manoroh so kapachikapya iyaw mangpasingpet kan mangpasanto dyinyo. Iya pakono mangaywan so inawan nyo, aktokto nyo, kan iyaw ispirito nyo tan aba polos pakapilāwan nyo do kangay anchi ni Jeso-Kristo a Āpo ta. ²⁴ Sigorādohen namen nyaya, ta chapatak namen a mapagtalkan nanawagaw dyinyo, as kan parinen na sanchi a tabo nya.

²⁵ Kakakteh, akdawen namen a paydasal nyo yamen.

²⁶ Asa pa, pachiabresa nyo yamen do tabo saw a kakakteh ta daw, as pakomostaan nyo sa.

²⁷ A maynamot ta myan toray ko a yapo do Āpo, ibilin ko dyinyo a ibāsa nyo nyaya tolas dyirad tabo saw a manganohed.

²⁸ Myan pakono dyinyo parābor a yapo di Āpo ta a Jeso-Kristo. Amen.

No Somarono A Tolas Ni Apostol Pablo Dyirad Tawotawo Do Tesalonika No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Tolas

Nahay aba a chimpo do nakatayokaw ni Pablo a naytolas so nanomaw a tolas na dyirad nanganohed saw di Jesus do Tesalonika, ki minirwa naytolas so chadadwa a tolas na dyira. No paynamotan na a naytolas, ki nadāmag na a nāw da nalidyatan kan nāw da nariribokan a maynamot do kapaybidi ni Kristo do tanaya. Myan saw kadwan dyira a nangiwaras so dāmag a natongpal danaw kangay ni Kristo (2:2). No binata da kono, ki yapo di Pablo nyaya dāmag. Ki no atbay ni Pablo, ki engga, ta mabayataw sa.

Myan paw matarek a nadngey ni Pablo a maynamot dyirad kadwan saw a nanganohed a naychichwas pa saba so chabyay da. Imbes a maytarabāko sa, ki engga, ta masadot sa kan ririboken da paw kapayngay da saw a manganohed (3:11). Naychawaw sa, ta no myan do aktokto da sigoro, mangbayo kapaychichwas so chabyay da a maynamot ta ito danaw kangay ni Āpo.

Do dyaya tolas, inlawlawag ni Pablo dyiraw no masisita saw a mapariparin sakbay no kapaybidi ni Kristo. Pinaydabdab na saw masadotaw tan mangay sa a maychichwas so bōkod da a chabyay. Ki inahwahok na saw nanganohedaw tan payiten daw kapanganohed da do aran āngo a kayayan da kan tan tolāden das Pablo a magaget a maytarabāko.

No Naychakarwan no Nya Tolas

Pakatoneng 1:1-2

No kapangokom do kangay ni Jesus 1:3-12

No bagbaga a maynamot do kangay ni Jesus 2:1-7

No bagbaga a maynamot do dasal kan sadot 3:1-15

No kapanawdyan na 3:16-18

2 Tesalonika

Pakatoneng

¹ Yaken si Pablo kan siraw rārayay ko, ki sa Silas kan Timoteo. Cha dyaw inpaw-it namen a tolas dyinyo do Tesalonika a naibidang dana a tawotawo ni Āpo Dyos a Āmang ta a inyo a manganohed di Āpo Jeso-Kristo.

² Myan pakono dyinyo parābor kan kaydamnayan no kapangtokto nyo a yapo di Āpo Dyos a Āmang ta kan yapo di Āpo Jeso-Kristo.

No Kapangokom Anchan Mangay si Jeso-Kristo

³ Kakakteh, kosto nyaya parinen namen a machita a pirmi a magyāman kami di Āpo Dyos maynamot dyinyo. On, magyāman kami di Āpo Dyos, ta naypaypanyay kapanganohed nyo, as kan naypaypadekket paw kapaysin-aadaw nyo do katakatayisa dyinyo. ⁴ Dawa, pagpangas namen inyo dyirad iglisya saw no Dyos maynamot do ānos nyowaya kan kanāw naya no kapanganohed nyo di Āpo Dyos. On, ta aran myan saw omlidyalydyat dyinyo kan aran myan saw pakariribokan nyo, ki nāw nyod kapanganohed nyo.

⁵ Tabo nyaya, ki nyaw pakaboyan a sililinteg iyaw kapangokom no Dyos. Ta iyaw payparinan nanchi no nawri, ki ibidang nanchinyo no Dyos a maikari a machirāman do pagtorayan na. On, nyaw paynamotan na a nāw nyo a mangdidiw so lidyat

sichangori.* ⁶ Oyod a malinteg kapangokom ni Āpo Dyos, ta siraw manglidyalidyataw dyinyo, ki syrto a palidyaten na sanchi. ⁷ Yaten a malidyalyadyatan sichangori, ki paynahahen nanchi yaten ni Āpo Dyos. On, parinen naw nyaya anchan mangay si Āpo Jesus a yapo do hanyit magrāman dyirad manakabalinaw a anghilis na.† ⁸ Myan panchiw somdesdebaw a apoy a pangdōsa na dyirad maskehaw a mangbigbig so Dyos kan siraw dyaw a manganohed do Maganay a Dāmag a maynamot do kaisalakānan da a yapo di Āpo ta a Jesus.‡ ⁹ Madōsa sanchi do abos pandan a lidyat, as kan machisyay sanchi a abos pandan di Āpo. On, polos a dyi da maboaya iyaw no makaskasdāawaw a panakabalin na. ¹⁰ Matongpal nya saya do arawaw anchi a kapaybidi ni Jeso-Kristo. Ta do dawrinchi a araw a kapaybidi na, ki rawaten nanchiw kapagdāyawaw kan kapanganyib dan tabo a tawotawo na a manganohed dya. Sichangori, ki aran inyo, ki mairāman kamo na a maynamot ta nanganohed kamo na do innanawo namenaya dyinyo.

¹¹ Dawa, nyaw panghapan na pirmi kami a maydasal a maynamot dyinyo. On, pirmi kami a mangdakdaw do Dyos tan ibidang naynyo a maikari do bayowaw a byay, ta nawriw nanawagan na dyinyo. Maynamot do kasidong no panakabalin na, ki tongpalen nyo pakono tabo no maganayaw a panggep nyo, as kan ipatongpal nyo tabo iyaw no maganayaw a kaparin nyo a maynamot do kapanganohed nyo. ¹² Tan an komwan, maidāyaw anchi si Āpo Jesus a maynamot dyinyo, as kan maidāyaw kamonchi a maynamot dya. On, maparin anchiw nyaya a maynamot do parābor no Dyos ta kan Āpo ta a si Jesus.

2

No Kararahtanaw a Abos Linteg

¹ Sichangori a kakakteh, an maynamot do kangay ni Āpo ta a si Jeso-Kristo kan iyaw kapaychipeh taw a somarang dya,* ki myan chakey namen a akdakdawen dyinyo. ² Dyi kamo pakono a mabakel kan mariribokan do nadngey nyo a padto mana dāmag a nakabata sya a nakahabas danaw no arawaw a kapaybidi ni Jesus a Āpo ta. Anohdan nyo saba, aran ibahey da a iyaw nyaya a dāmag, ki yapo dyamen mana myan intolas namen dyira. ³ On, ipalōbos nyo abaw aran sino a mangallilaw dyinyo, ta mangay abanchiw nawri a araw, malaksid an maparin sanchiw dadwa saya a pangilasīnan. No asa, ki myan anchiw araw a kapachikontra kan kapachiribildi no tawotawo do Dyos. As no somarono, ki myan anchiw mangkontraw so linteg no Dyos a nairanta dana a mangay do impyirno. ⁴ Ki no parinen nanchi, ki kontraen nanchiw tabo a pagdaydayāwan dan tawotawo mana aran āngo a pinatnek no tawotawo a dyos da. Tan komwan, ki patneken nanchiw mismo a inawan na a katotohosan. As do dawrinchi, ki somdep anchi a maydisna do timplowaw no Dyos, as kaibahey na sya iya danaw dyos da.

⁵ Kakakteh, manakem nyo abawriw a do kayan ko paw dyinyo, ki inbahey ko na dyinyo tabo nyaya a maparin anchi? ⁶ On, chapatak nyo a myan sichangoriw ombalabalat mana ombayo so nyaya a mangkontra so linteg no Dyos tan dya magparang do sakbayaw no naikeddengaw a araw mana chimpo na. ⁷ Syimpri, aran sichangori, ki ari dana maytaytarabāko so malimed iyaw kabōsoraya no Dyos. Ki akmas binata kwaya, myan paw ombayowaya sya. Ta maparin aba mohtot iyaw nya mangkontra so linteg no Dyos mandanchan mapakaro nawri a mangbalabalat sya. ⁸ Ki anchan napakaro nawri, ki dawrinchi a magparang iyaw no mangkontraw so linteg no Dyos. Sinpangan na, anchan mangay si Āpo Jesus kontodo

* **1:5** 1:5 Pilp. 1:28-30; 1 Ped. 2:21 † **1:7** 1:7 1 Tes. 4:17; Heb. 10:27; 2 Ped. 3:10-14; Pal. 16:18 ‡ **1:8** 1:8 Isa. 66:15-16 * **2:1** 2:1 1 Tes. 4:17

iyaw makaskasdāawaw kan kararanyaganaw a glorya na, ki tod nanchi a dimanen machikontraw a maynamot do bilegaw no alop na. On, maynamot do chirin na lang, † ki dimanen naw mangkontraw so linteg no Dyos. ⁹ Ki sakbay a maābak nyaya a mangkontra, ki maparin nanchi a ipaboyaw arwaw a matatarek a pakaboyan kan makaskasdāawaw a milagro a pangallilaw na so tawotawo. On, parinen na saw nyaya a milagro a maynamot ta myan dyaw panakabalin Satanas. ¹⁰ On, osaren nanchiw aran āngo a marahet a pangallilaw so tawotawo a maypaypasngen do pakarārayawan da a abos pandan a pakadosāan. On, madōsa sanchi a maynamot ta chinaskah da iyaw oyod a maynamot di Jeso a kaisalakānan da. ¹¹ Dawa, inpalōbos danan Āpo Dyos a mangay dyiraw nya mayit a kaallilaw tan manganohed sa so bayataw. ¹² Tan komwan, ki sira tabo, ki maokom sanchi a madōsa a maynamot ta nanganohed saba do oyod, basbāli a nawriw chinasooyot daw gatos.

No Kapanganohed Nyo tan Maisalākan Kamo

¹³ Ki inyo a kakakteh a chadaw no Dyos, masisīta kapirmi namen a magyamyāman do Dyos maynamot dyinyo. Ta yapo do kasiknan pan araw, ki pinidi narana inyo no Dyos tan maisalākan kamo a maynamot do kapanganohed nyo do oyod. On, maisalākan kamo a maynamot do panakabalin no Masantwanaya a Ispirito a makapayparin dyinyo a masantwan do salapen no Dyos. ¹⁴ On, ta maynamot do Maganayaya Dāmag a innanawo namen dyinyo, ki tinawagan naynyo ni Āpo Dyos a machirapa do maidaydāyawaw a glorya ni Jeso-Kristo a Āpo ta. ¹⁵ Dawa, maynamot do dya, kakakteh, ki maytēnek kamo a dya madyiwadyiway do kapanganohed nyo, as nāw nyo a igpet oyod a iyaw innanawo namenaw dyinyo do nakaikasaba namenaw sya kan nakaitolas namenaw sya dyinyo.

¹⁶⁻¹⁷ Si Āpo Jeso-Kristo pakono kan si Āmang ta a Dyos mangahwahok kan mangpayit so kapangtokto nyo do tabo a maganay a kapaytarabāko kan kapaychirin nyo. On, maparin pakono nyaya a maynamot ta inpaboya ni Āpo Dyos adaw na dyaten, as kan maynamot do rakoh a kāsī na, ki intoroh na dyaten abos pandan a kapangahwahok kan kapapatgan a namnāma ta.

3

No Kaidasadasal Nyo Dyamen

¹ Changori, kakakteh, akdawen namen a paydaydasal nyo pakono yamen tan malisto a magwaras do tabo a loglogar iyaw chirinayan Āpo Dyos, as kan siraw tawotawo a makadngey sya, ki rawaten da a dadayen a akmas kadāday nyowaya sya. ² Asa pa, paydasal nyo pa yamen tan isalākan na yamen Āpo Dyos dyirad madyidwaw kan marahet saw a tawotawo. Ta tabo aba tawo, ki myan anohed da.

³ Ki si Āpo, ki mapagtalkan, ta payiten naw kapanganohed nyo kan aywanan naynyo a yapo do kararahanaw a si Satanas. ⁴ On, maynamot do kapachichasa nyowaw dya, ki rakoh iyaw kapagnamnāma namen a nāw nyo a tongtongen a parinen tabo saw a innanawo namen dyinyo.

⁵ Si Āpo Dyos pakono mangirarahen dyinyo so mararahem pa a kapakaāwat nyo kan katahataha nyo so adaw na kan iyaw kapangibtoraw ni Jeso-Kristo.

No Minsāhi Dyirad Masasadot

⁶ Changori, kakakteh, maynamot do toray a intoroh ni Āpo Jeso-Kristo dyamen, bilinen namen inyo a pachibawan* nyo saw kakakteh do kapanganohed a masasadot kan dya magtongpal do nanawowaw a rinawat nyo dyamen. ⁷ On, ta oyod a chapatak nyo a sīgod a machita a tahatahan nyo saw pinarin namen. Ta do kayan namenaw

† 2:8 2:8 Pal. 17:14; 19:21; 20:9 * 3:6 3:6 2 Tes. 3:14

dyinyo, ki naysadosadot kami aba. ⁸ Mana komninan kami aba so kanen a matarek, an dyi namen a binayādan. On, ta inpasnek namen tarabāko namen do māraw kan mahep tan dyi kami a nayparin a pakarahmetan no aran sino dyinyo. ⁹ Pinarin namen komwan, ta aran myan kalintegan namen a mangdaw so sidong nyo, ki alit na naytayarabāko kami tan myan pagtolādan nyo. ¹⁰ Ta aran do kayan namen paw dyinyo, ki binilin namen dana inyo a, “No aran sino a dya maytarabāko, ki koman aba.”†

¹¹ Itolas namen dyinyo nyaya, ta myan nadāmag namen a myan saw masasadot dyinyo kan maskeh a maytarabāko. Abaw maganay a chabalay da, an dya machibibyang do byang no matarek. ¹² Changori, maynamot do toray a intoroh ni Apo Jeso-Kristo dyamen, ki ibilin namen kan ballaāgan namen saw nawri a tawotawo a machita a maypasingpet sa a maytarabāko tan myan panghapan das bōkod da a chabyay.

¹³ Ki inyo a kakakteh, machita dyi kamo pakono a maōma mamarin so maganay ah.‡
¹⁴ As an myan dya magtongpal do inanawo namenaya do dya tolas, ki pachibawan nyo kan ikaskāso§ nyo paba tan masnekan. ¹⁵ Ki aran komwan, ibidang nyo aba a asa kabōsor, basbāli a bagbagaan* nyo a akmas mamagbagaw so mismo na kakteh.

No Kapanawdyan a Bindisyon

¹⁶ Sichangori, si Apo pakono a pakayapwan kapaychapyaya iyaw pirmi a manoroh dyinyo so kaydamnayan no kapangtokto do tabo a kayayan nyo. Si Apo pakono iyaw nāw na myan dyinyo a tabo.

¹⁷ Yaken si Pablo a mismo a naytolas so kapanawdyanaya a pakomosta. Mailasin nyo a oyod a yapo dyaken nyaya a tolas a maynamot ta komwan iyaw kitan kapaytolas ko do kāda tolas ko.

¹⁸ Myan pakono dyinyo a tabo parābor a yapo di Apo ta a si Jeso-Kristo.

---

† 3:10 3:10 Ara. 18:3; 1 Tes. 4:11   ‡ 3:13 3:13 Gal. 6:9   § 3:14 3:14 Roma 16:17; 1 Kor. 5:9-11   * 3:15 3:15 Gal. 6:1; 1 Tes. 5:14;

No Manōma A Tolas Ni Apostol Pablo Di Timoteo No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Tolas

Motdeh pa si Timoteo do nakapanganohed naw di Jeso-Kristo. Sigōro, nanganohed di Jesus do kangayaw ni Apostol Pablo do Listra do dāmawaw a kapagbyahi na a nangaskasaba (Ara. 14:6-7). Iyaw ngaran ni āpong na a mabakes, ki si Loyda. As si ānang na, ki si Eunis. Aran Jodyo sa a dadwa, ki mayit kapanganohed da di Jesus (2 Tim. 1:5). No lang chapatak ta a maynamot di āmang na, ki asa Griego a dya monot do dadakay no Jodyo (Ara. 16:1-3).

Do kayanaw ni Pablo do Listra do somnaronwaw a kapagbyahi na, nadāmag naw maynamot do kaganay no katatawo ni Timoteo kan kayitaw no kapanganohed na (Ara. 16:1-3). Dawa, inawis ni Pablo a machirayay dya a somidong a machipangasaba kan machipangnanawo so Maganay a Dāmag. Yapo do dawri, nāw na somnidosidong di Pablo (1 Kor. 4:17; Pilp. 2:20-22).

Iyaw asa a syodad a nangnanawan da, ki do Epeso, as kan dawriw nangarwanan Pablo di Timoteo. Tan komwan, iyaw pinakainawan Pablo a mangipangōlo kan mangnanawo do iglisyaw daw (1:3). Do kamidyo danaw a nakahay ni Timoteo daw, intolas ni Pablo dya iyaw nyaya tolas, as kan hahawen na a mirwa na maboaya (3:14; 4:13).

Asa masisita a inbahey na do dyaya tolas, ki maynamot dyirad mangnanawowaw so bayataw. Dawa, mainget nakabilin ni Pablo si Timoteo a pagsardengen naw innanawo daw (1:3-7; 4:1-3, 7; 6:3-10, 20-21).

Intolas pa ni Pablo di Timoteo an maypāngo iyaw kosto a kabibyay kan kapagsirbi no tawo a pidyen da a mangipangōlo dyirad nanganohedaw do kakpekpehan da, as kan siraw napidyaw a somidong dyirad mangipangōlo saw. Sigon do tolas ni Pablo, no kasisitaan a dadakay dan pangolwen saw do iglisyaw, ki abo pakono pakapilāwan da do kabibyay da kan kapanganohed da tan sira danaw pagtolādan dan tawotawo (3:7).

Myan paw inbahey ni Pablo do iglisyaw daw do kapaydasal da kan kapagdaydāyaw da so Dyos (2:1-15), as kan an maypāngo parinen manganohed dyirad kakakteh da saw a bālo, panglakayen, kan adīpen (5:1-6:2).

No Naychakarwan no Nya Tolas

Pakatoneng 1:1-2

No maynamot do bayataw a nanawo 1:3-11

No kapagyamyāman do kāsī no Dyos 1:12-20

No kapaydasal kan kapagdaydāyaw 2:1-15

Siraw mangaywan saw do Iglisyaw 3:1-16

No kapamagbaga a maynamot so Kapagsirbi 4:1-16

No parinen dyirad babbālo, panglakayen, kan adīpen 5:1-6:2

Iyaw oyod a kinabaknang 6:3-10

No kabalākad ni Pablo di Timoteo 6:11-21

1 Timoteo

Pakatoneng

1-2 Dyimo mo Timoteo a inbidang ko a oyod a anak kod kapanganohed taya:

Si Apo Dyos pakono a Āmang ta kan si Kristo Jesus a Apo taw manoroh dyimo so parabor, kāsī, kan kaydamnayan no kapangtokto.

Nyaya tolas, ki yapo do dyaken a si Pablo a asa apostol ni Kristo Jesus maynamot do bilin no Dyos a Mangisalākan ta, as kan maynamot do bilin ni Kristo Jesus a yanan hahawen ta.

No Maynamot do Bayataw a Nanawo

³ Sichangori, pirwahren ko naw mangdaw dyimo a akmas nakakdaw kwaw sya dyimo do nakakwan kwaw do Masedonya a mabidin ka pad Epeso. On, mabidin ka pa daw tan pagsardengen mo saw tawo saw a mangnanawo so bayataw a nanawo. ⁴ Ibilin mo dyira a dyi da taktaken ōras da do pinakbodbod saya is-istorya da a yapo do kaychowa kan siraw manaro saw a listaan da no kapoonan da saw. Tod saw nya pakayapwan abos sirsirbi a kapaydidiman, as kan makasidong saba polos do katongpal no planwaw no Dyos dyaten, ta no katoneng ta so plāno no Dyos, ki yapo lang do kapanganohed ta dya. ⁵ No pakayapwan na a itoroh ko nyaya a bilin, ki tan myan dyaten oyod a adaw tad katakatayisa dyaten. Iyaw adawaya, ki yapo lang do maganay kan madalos a kapangtokto kan iyaw oyod a kapanganohed di Kristo, ⁶ ta myan dana saw kadwan a nalyod a nachibawa a yapo do oyod a maynamot do kapaysin-aatbay daya so abos sinpaspangan. ⁷ Chakey daw mayparin a mangnanawos Linteg ni Moyses a aran dyi da maawātan chakey naw a batahen. On, aran ipapati daw mangnanawo, ki alit da dya maawātan iyaw ichirichirin daw.

⁸ Ki an maynamot do Lintegaya ni Moyses, chapatak ta a maganay a linteg an osaren tad kosto. ⁹ Maawātan ta pakono a namarin abaw lintegaya dyirad malinteg saw a tawo, an dya dyirad marahet saya a tawotawo a akma siras nya: siraw dya mangbigbig kan dya manganohed do linteg, siraw mangipsokaw so Dyos kan siraw nailabay dana saw do karahet, siraw abwaw so dāyaw do Dyos kan siraw pachimadēkeyan daw naibidang a masantwan, siraw mangdiman saw so inyapwan da kan siraw mangdimdimanaw so kapayngay da tawo, ¹⁰ siraw maychakatekatehaw a machoknod kan siraw magkalikāgomaw a machoknod do kapayngay da mahakay mana mabakes, siraw mangtiliwaw so kapayngay da sa a tawo a ilāko da a maadīpen. On, namarin lintegaw a para dyirad maybayatawaw kan siraw dyaw a mangpaneknek so oyod mana aran sino a mamarin so machitarek do oyod a kapangananawo. ¹¹ Nyaya oyod a nanawo, ki naibasar do makaskasdāawaw a Maganay a Dāmag a yapo do madaydāyaw a Dyos ta. Intalek na dyaken nya tan paybibidi ko a ibahebahey dyirad tawotawo.

No Kapagyamyāman a Maynamot do Kāsi no Dyos

¹² Rakoh kapamahemahes kod Kristo Jesus a Āpo ta, ta iyaw nanoroh so ayit ko do nya tarabāko ko a mangaskasaba so chirin na. Magyāman ako pa dya, ta inbidang na yaken a maikari kan pinidi na yaken a magsirbi dya. ¹³ Pinarin naw komwan aran naychirichirin akod nakarahan so maikontra dya, as kan indadanes kan inoy-oyaw ko.* Alit na, chināsi na pa yaken Āpo Dyos maynamot ta dyak pa manganohed do dawri, asna chinapatak kwabaw pariparinen ko. ¹⁴ Oyod a somawasaway inpaboya ni Āpo Dyos a kāsi na dyaken. Dawa, myan kapanganohed ko di Kristo kan adaw ko dyirad kapayngay ko a nanganohed, ta siraw nyaya, ki myan dyaten a machasa di Kristo Jesus a Āpo ta.

¹⁵ No nyaya ibahey ko dyimo, ki oyod, kan machita anohdan no tabo. Nangay si Kristo Jesus do lōbongaya tan yangay na sa isalākan nakagatos saya tawotawo, as yaken oyod a kararahtan dyirad nakagatos saya. ¹⁶ On, aran yaken no kararahtan, ki chināsi na yaken ni Āpo Dyos tan maipaboya ni Kristo Jesus abos pandan a kaānos na. Pinayparin na yaken no Dyos a pagmididan tabo tawotawo a manganohed anchi dya tan rawaten daw byay a abos pandan.

* 1:13 1:13 Ara. 9:5

¹⁷ Si Āpo Dyos a abos pandan a Āri a dya madiman kan dya maboya kan maychatanyi a Dyos, myan pakono dyaw dāyaw kan tan-ok a abos pandan. Amen.

¹⁸ Sichangori, imom Timoteo a anak ko, italek ko dyimo nya bilin a maitōnos do inpaichirin naw no Dyos dyirad propita saw a maynamot dyimo. Dawa, kawayakan mwabaw inpadto da tan maypatored ka a machilaban do marahet. ¹⁹ Do kapachilaban mo do marahet, nāw mo a makayit do kapanganohed mo kan madalos do kapangtokto, ta myan saw kadwan a tawotawo a tomnadyichokod do madalos a kapangtokto da kan inīsad da pinarin chapatak da marahet. As dawa, nawriw nakarārayawan kapanganohed da ²⁰ akma sa Himeneo kan Alehandro. Dawa, inparawat ko sad Satanas tan dosāen na sa tan magsardeng dana sa a maychirichirin so machikontra do Dyos.†

2

No Maynamot do Kapaydasal kan Kapangdaday di Āpo Dyos

¹ No manma kan kasisītaan a ibahey ko, ki machita paydaydasal nyo sa tabo tawotawo. Ipasnek nyo sa pangdakdaw, kan nāw na magyāman kamo di Āpo Dyos a maynamot dyira. ² On, paydasal ta saw āryaw kan siraw tabo a myan so toray tan matalnaw byay ta a dya mariribok do kapagsirbi ta do Dyos kan kaparin tas maganay dyirad kapayngay ta a tawo. ³ An komwan kapaydasal ta, ki maganay, as kan makahwahok pa do Dyos a Mangisalākan ta, ⁴ ta rakoh kakey na matonngan tabo tawotawo oyod a nanawo as maisalākan sa. ⁵ No kaoyodan na, ki asa lang Dyos kan asa lang maparin a makapaychapyo so Dyos kan tawo. Iyaw nyaya, ki moyboh a si Kristo Jesus a nayparin a tawo. ⁶ Inparawat naw byay na a pangisalākan so tabo a tawotawo do gatogatos da. Iyaw nakadiman naw do inkeddengaw no Dyos a chimpō, ki inpaneknek na a chakey no Dyos a maisalākan tabo tawotawo. ⁷ No nyayaw naynamotan na pinidi na yaken a asa a apostol a asa mangikasaba kan manginanawo dyirad Dya-Jodyo so Maganay a Dāmag tan manganohed sa di Āpo Jesus. Masigorādo nyaya, as kan maybayataw akwaba.

⁸ Dawa, no chakey ko, ki do kāda kakpekpehan dan manganohed saw, ki siraw mahahakayaw mangidaōlo so kapaydasal. Ki basta madalos aktokto da do salapen no Dyos kan abwa polos kasoli mana kapachidiman da dyirad kapayngay da a tawo.*

⁹ Chakey ko pa siraw mababakes saw, ki machita maylaylay sa so gagāngayaw kan maikosto do mababakes. Dyi da pakono a sobsobraan a ornoson boboh da kan mangyosar so mangingīna saw a alahas a akmas balitok mana perlas mana mangingīna saw a laylay,† ¹⁰ basbāli a maipadaday sa pakono do maganay a kaparin da. Nawriw kosto do mabakes a mabata a managdaydāyaw di Āpo Dyos. ¹¹ Machita maolimek kan mapakombaba sa do kapachinanawo da so chirin no Dyos.‡ ¹² Asa pa, ipalōbos ko saba mangnanawo so mahahakay mana pay-imarahren da sa. On, machita a dyi da ringgoran saw mahahakay a mangnanawo. ¹³ Nawri pakono parinen da maynamot ta naparswa nanmanma si kapoonan ta a simna Adan as nakasaronō ni Eba. ¹⁴ Asa pa, naallilaw aban Satanas si Adan, an dya basbāli a si Ebaw naallilaw kan nanma a nakagatos di Āpo Dyos.§ ¹⁵ Dawa, intoroh no Dyos kaynyin kan kalidyat no tabo mababakes a maymanganak. Ki aran komwan, chāsi na pa sa no Dyos a isalākan an tongtongen daw manganohed dya, madaw do kapayngay da a tawo, kan masingpet kan madalos so kapangtokto do kaparin da so chakeyaw no Dyos.

† **1:20** 1:20 1 Kor. 5:5 * **2:8** 2:8 Do kapaydasal da no Jodyo saw, ki patohosen daw tachay da a pangipaboya da so kabon itayo da mana kabon kapagdwadwa da do salapen no Dyos. Sal. 141:2; 143:6 † **2:9** 2:9 1 Ped. 3:3 ‡ **2:11** 2:11 1 Kor. 14:34-35 § **2:14** 2:14 Gen. 3:6, 13; 2 Kor. 11:3

3

No Paglintegan Dan Mangipangōlo do Iglisya (1 Tim. 5:17-25; Tito 1:5-9; 1 Ped. 5:1-4)

¹ Nyaya panyinyirin, ki oyod. No tawo a makey a mayparin a asa mangipangōlo* dyirad manganohed saw, ki maganay ranta na, ta mapateg nya tarabāko. ² Dawa, iyaw makey a mangipangōlo, ki machita a abaw pamagatosan da sya, as kan asa lang baket na. Machita maganay kapangtokto na, maigpet naw inawan na, kan anyiben dan tawotawo. Machita managpadagos kan maganay a mangnanawo. ³ Dyi pakono a maboboken, kan dya maranggas mana machidiman, an dya māsisiyen. Machita rōpa aban kwarta. ⁴ Machita maornos kan mabilin na a mapyaw pamilya na tan mapanganohed na saw anak naw kan manganyib sa, ⁵ ta an kosokoso bōkod na pamilya do dyi na karawan a omaywan sira, maypāngo a maonongan na saw manganohed? ⁶ Asa pa, no makey a mayparin a pangōlo no manganohed, ki machita dya mawnged do kapanganohed na, ta āngonchan tomangsit a nawriw paynamotan na okomen no Dyos a madōsa akmas naparinaw di Satanas. ⁷ Asa pa a masisīta, ki nāw na pakono a malinteg do tabo kaparin na tan dyi da parahrahten no dyi paya manganohed, as kan tan dya masdok ni Satanas.

Siraw Kasidong do Iglisya

⁸ Masaw, siraw dyakonwaw† do iglisya, ki machita a anyiben da sa no tawotawo kan dya sīping rida da. Maybobok saba mana mayāgom so kwarta, naten dana do makasnesnekaw a kapaychichwas. ⁹ Machita a nāw da mayit a abwa polos kapagmangamanga da do kapanganohed da do oyodaw a nanawo a inpakatoneng no Dyos dyaten. ¹⁰ Siraw nyaya a mayparin a kasidong do iglisya, ki machita manma masintir dadakay da, ta an mapaneknekan a maganay dadakay da, maparin sa a magsīrbi. ¹¹ Komwan saw baket‡ da saw. Machita anyiben da san tawotawo, kan maparaherahet saba. Machita taykalo saba do aran āngo a kalikāgom, kan mapagtalkan sad tabo a kaparin da. ¹² Iyaw mayparin a dyakono, ki asa lang baket na, as kan maornos kan mabilin na pakono a mapyaw anak na sa kan pamilya na. ¹³ On, siraw dyakono saw a maganay a magsīrbi do rebbeng da, ki rakoh anchiw dāyaw no kapayngay da manganohed dyira, as kan sitotored sanchi a maychirin a maynamot do kapanganohed dad Kristo Jesus.

No Makaskasdāaw a Maynamot do Kapanganohed Ta

¹⁴ Hahawen ko a makalo kasarongkar ko dyimo. Ki aran komwan, itolas ko nya, ¹⁵ ta an mabalabalay ako, nyaya tolas ko pakatonngan mo an maypāngo maganay a kapaybibyay no manganohed saw. On, yaten a nanganohed, ki mimbros no pamilya no Dyos a iyaw iglisya no sibibyay a Dyos. Akma taw parey kan pondasyon a napatēnek kan mangtengtengel so oyod a maynamot di Kristo. ¹⁶ Ipodno taw makaskasdāawaya a kaoyodan a inpakatoneng no Dyos dyaten a inanohdan ta, ta iyaw nya a naitayo do nakarahan a maynamot di Kristo, ki malawag danas changori. Ta si Kristo, ki nayparin a tawo kan nangay do lōbongaya.

Napaneknekan kalinteg na maynamot do Ispirito Santo
a aba polos pagkorāngan na,
as kan naboya dan tabo anghilis saw katan-ok na.

Naikaskasaba dyirad tawotawo do matatarek saw a nasnasyon,
kan āro dana sa do lōbongayaw nanganohed dya,
as kan inhap no Dyos do mismo a madaydāyaw kan matan-ok a yanan na.

* **3:1** 3:1 Mana “panglakayen.” † **3:8** 3:8 No chakey na batahen dyakono, ki “kasidong.” Roma 16:1; Pilp. 1:1
‡ **3:11** 3:11 Mana “mababakes saw a dyakono.”

4

Siraw Mangnanawowaw so Bayataw

¹ Changori, malawag inpakatoneng no Ispirito Santo a do kapanawdyan saw a araw, ki myan sanchiw tawotawo a machisyay do oyod a kapanganohed da a maynamot di Kristo, basbāli a anohdan danchiw mabayataw saw a ispirito a mapawaw kan onotan danchiw inanawo da saw. ² Nya saya kapangnanawo da, ki naiwaras a yapo dyirad sin-gaganay saw a mababayatawen a tawo. Ta sira, ki nabo danaw kapaybiybinākel da a mamarin so marahet kan chapatak da pabaw oyod. ³ Sigon do inanawo da, ki baywan da paw machikabahay kan koman so kadwan a mākan. Ki pinarswa tabo ni Āpo Dyos saw nyaya chabyay tan yaten a manganohed a makapatak so oyod, ki kanen ta sa do katayoka ta maydasal so kapamahemahes do Dyos.* ⁴ Ta tabo pinarswa no Dyos, ki maganay.† Dawa, rawaten taw aran āngo a itoroh no Dyos dyaten, ki basta tonōsan kapagyaman, ⁵ ta maibidang a maganay maynamot do kaibaheyaw sya no chirin no Dyos kan iyaw dasal taw.

No Pachirawatan a Makadadaw di Jesus

⁶ Imom Timoteo, an inanawo mo saw nyaya dyirad kapayngay ta saw a manganohed, maganay ka a pachirawatan Kristo Jesus, as kan maypaypayit paw kapakaāwat mo so kaoyodan a inanohdan mo di Kristo kan siraw maganay saya nanawo a inotan mo. ⁷ Ki pachibawan mo saw nainlobōngan saw a is-istorya a dya madyosan a yapo do kaychowa a abos sinpaspangan, basbāli a paywamen mo inawan mo a machinanawo kan monot do madyosanaw a kabibyay. ⁸ Ta oyod a iyaw kapangwatwat so inawan, ki maganay tan masalon-at inawan. Ki maganaganay pa adayo an maywam ta a monot do madyosanaw a dadakay, ta iyaw pagtongpalan na, ki myan dyaten no kari no Dyos a abos pandan a byay. On, myan makaskasdāaw a byay ta sichangori do kasibibyay ta paya do tanaya kan do hanyit anchi a abos pandan. ⁹ No nyaya ibahey ko dyimo, ki oyod, kan machita anohdan no tabo. ¹⁰ Nyaw pakayapwan taya mayhohopag kan mangipasnek so kapagsirbi tad Kristo, ta no hahawen ta, ki iya a sibibyay a Dyos a Mangisalākan so tabo a tawotawo, naten dana dyirad manganohedaw dya.

¹¹ Ibilin mo kan inanawo mo tabo saw a inbahey ko dyimo ah. ¹² Palobōsan mo saba a tod daymo a dyābat maynamot ta motdeh ka pa,‡ basbāli a ipaboya mo dyirad manganohedaw iyaw kasingpet no kabibyay mo di Kristo tan anyiben daymo. On, mayparin ka panahatahan da do kapaychirin kan kaparin, kadaw mo dyirad tabo tawotawo, kapagtalek mo do Dyos, kan kadalos no pangtoktwan mo. ¹³ Mandad kangay ko, nāw mo a ibāsaw Masantwanaw a Tolas do salapen tawotawo a nakpekpeh, as katongtong mo a mangasaba kan mangnanawo dyira. ¹⁴ Kawayakan mwaba pirmi a osaren sāgotaw no Ispirito Santo a naitoroh do nakaipakatongeng daw sya no propīta dyimo. On, rinawat mo nawri do nakaidasal daw dyimo no panglakayenaw do nakapalapaw daw so tanoro da do oho mo. ¹⁵ Paysyayen mwabaw aktokto mo do bagbaga ko saya dyimo. Masisīta a parinen mo sa tan maboya dan tabo tawotawo a maypaypaganay ka do rebbeng mwaya. ¹⁶ Taywara magannad ka do kabibyay mo kan iyaw inanawo mo. Ipasnek mo sa parinen nyaya tan maisalākan mo inawan mo kan siraw mangadngeyaw dyimo.

5

No Kosto a Kaparin a Maynamot Dyirad Babbālo

* **4:3** 4:3 Gen. 1:29-30; 9:2-3; Mk. 7:19; Ara. 10:15 † **4:4** 4:4 Gen. 1:31; Roma 14:14; 1 Kor. 10:25-26 ‡ **4:12** 4:12 Ari ngataw tatdo a poho a katawen si Timoteo do dawri.

¹ Taywarahen mwaba paydabdab malkelkem kan imo an makagatos, basbāli a siaānos ka pakono a ombagbaga sya a akmay mismo a āmang mo. As siraw babbaro a adeadēkey kan imo, ibidang mo sa a kakteh mo. ² As komwan saw babbaketaw a matonetoneng kan imo, ibidang mo sa a ānang. As siraw babbalāsangaw a adeadēkey kan imo, ibidang mo sa kakteh mo a abo pakono marahet a ranta mo dyira.

³ Anyiben kan aywanan mo saw babbālwaw a mababakes a oyod a malidyatan a abos kakabagyan a somidong dyira. ⁴ Ki an myan pa saw anak no bālwaw mana apōko na, no manma pagrebbengan no kaynapwan na do kapagsīrbi da do Dyos, ki iya pakono kaaywan da so mismo a pamilya da. Tan komwan, makabāyad sas lidyataw no inyapwan da saw kan aāpong da, ta nawriw chakey no Dyos. ⁵ Iyaw makāsi a bālo, ki iyaw maychatanyiyaw a maybibyay kan si Āpo Dyos lang no hahawen na. Dawa, māraw kan mahep, nāw na maydasal dya so sidong na. ⁶ Ki iyaw bālwaw a maybibyay do nainlobōngan a kapagragragsak, ki naibidang dana nadiman do salapen no Dyos a aran myan pa sibibyay sichangori. ⁷ Ibilin mo saw nyaya dyirad manganohed saw tan abo pamagatosan da sira. ⁸ Amnan myan manganohed a manginonolay so kakabagyan na saw, naten danaw myanaw do mismo a pamilya na, tinadyichokodan naranaw kapanganohed na. Naibidang nyaya a maraherahet pa kan siraw dyaw a manganohed a makapatak so pagrebbengan dad mismo a pamilya da.

⁹ Ki siraw bālwaw a ilista mo,* ki sira lang magtawenaw so anem a poho mana nasorsorok pa as kan nappisa lang a nangabahay. ¹⁰ As pagdidināmagan dan manganohedaw maynamot do maganayaw a pariparinen na a akma siras nyaya: Maganay nakaparakh na siras anak na, managpadagos kan mapakombaba a magsīrbi dyirad manganohed saw.† Nasidongan na pa saw maganyitaw kan malidyatan, kan nāw na nakasagāna a mamariparin so aran āngo a maganay.

¹¹ Siraw adedekey paw a nabālo a mabakes a abo paw anem a poho a tawen da, maparin saba mailista, ta āngonchan mayiyit kalikāgomaw no inawan da kan kari daw di Kristo a magsīrbi dya, as mirwa sa machikabahay. ¹² Ta an komwan parinen da, ki myan pakagatosan da a maynamot ta marārayaw danaw manmaw a kari da di Kristo a dyi sa mirwa mangabahay. ¹³ On, ilista mo saba, ta āngonchan maypasadot sanchi kan maywam sa mangrōnot so ōras da a midibidi do bahabahay. No karahtan no nya, ki mangay sanchi a mangis-istorya kan maparaherahet so tawotawo, kan panghapan das pachibyanan dad kadwan saw a tawo. Tod sanchi a mangiwaras so dyi pakonwaw a rombeng a maipadamag. ¹⁴ Dawa, chakakey ko a mangabahay sa kan maymanganak sa a mangaywan so pamilya kan bahay da tan abo ōras dan mangip-ipsokaw dyaten a mangpilaw dyaten. ¹⁵ Komwan saw bilbilin ko, ta myan dana saw kadwan a nabālo a tomnadyichokod di Kristo, as minonot dana sa di Satanas. ¹⁶ Masaw bilin ko do kāda mabakes a nanganohed a myan so nabālo a mababakes do kakabagyan na. Iya pakono omaywan sira, as kan dyi na pakono a nonolay iglisya a mangisabhay so kaaywan na sira. Tan komwan, siraw bālo saw a oyod a maychatanyi, siraw sidongan iglisya.

No Maynamot do Panglakayen

* **5:9** 5:9 Myan apat a kapangtokto do dyaya listaan, ki masigorādo aba. No asa, ki siraw bālo saw a dyakono a mababakes a nagsīrbi do iglisya (Roma 16:1). No chadadwa na, ki siraw sinidongan no iglisya a maynamot ta malidyatan dana sa (5:3, 5). No chatatdo na, ki siraw bonggoy no babbālo a somnidosisidong do asa naikeddeng a rebbeng do iglisya. No chapat na, ki siraw naidaydayawaw a bālo. † **5:10** 5:10 Do dawri a chimpo, an myan bisita a somdep do bahay, ki rebbeng no adipen manglablab so kokod no bisita. An komwan, ipaboya da iyaw kapakombaba da a magsīrbi.

¹⁷ As an maynamot dyirad panglakayenaw a maganay do rebbeng da, ki ibidang nyo sa pakono a maikari a maidāyaw kan matangdanan so kosto, naten dana saw mapasnekaw a mangasaba kan mangnanawo. ¹⁸ Ta myan naitolas do Masantwan a Tolas a kāna, “Bosalan mwabaw bākaw an madama maytarabāko tan makaarab.” ‡ Binata na pa, “Machita matangdanan saw maytarabāko.” § ¹⁹ An myan maipagatos a maikontra do asa panglakayen, ki anohdan nyo aba, malaksid an ibahey no dadwa mana tatdo a sistigo. ²⁰ Ki an tongtongen panglakayenaw maygatos, paydabdab mod kasalasalapan iglisya tan abo omtolad so pinarin naw.*

²¹ Changori, do salapen Apo Dyos kan si Kristo Jesus kan siraw masantwan saw a anghilis na, ibilin ko dyimo a anohdan mo sa tabo nya inbahey ko dyimo a abo kapangidomdōma. On, do aran āngo a parinen mo, abo pakono polos a itatārek mo a aran sino. ²² Tod kaba taykalo a mamidi so panglakayen a magsirsīrbi do iglisya, † basbāli a manma pa sintiren mo an masingpet kan kombini dyaw rebbeng naw. Magannad ka tan dyi ka machirāman do gatos dan kadwan a tawo. Nāw mo pakono a madalos so kapangtokto kan kaparin.

²³ Imom Timoteo, ranom aba lang inomen mo. Maparin mo minom so dēkey a palek tan maagāsan bodek mwaw, ta naypipira ka na naganyit.

²⁴ Pirwahan ko na ibahey dyimo maynamot dyirad mapidi saw a magsīrbi do Dyos. Naknakmen mo a malawag a maboyaw gatogatos dan kadwan saw a tawotawo, kan masigorādo sa maokom. Ki myan saw makaparin so marahet a matayo sichangori a maiparang anchi do arawaw a kapangokom. ²⁵ Masaw a malawag a maboyaw maganay saya kaparin. Ki myan saw tawotawo a mamarin so maganay saya a matayo. Ki alit na, myan anchiw ōras da a maipakatoneng.

6

No Bilin ni Pablo Dyirad Magsirsīrbyaw

¹ No ibilin ko dyirad adīpen saw a nanganohed, ki taywara machita ipaboya daw kaanyib da dyirad āmo da saw tan abo makapaychirin so marahet a maynamot di Apo Dyos kan iyaw inanawo ta saya. ² Asa pa, an manganohed āmo daw, nawri abaw pakayapwan na a tod da dyābat āmo daw maynamot ta makakakteh sa do kapanganohed, basbāli a kaganayen da pakono maytarabāko, ta siraw magganaraw so kapagsīrbi da, ki kapayngay da manganohed a chadaw da.

Iyaw Oyod a Kinabaknang

Inanawo mo saw nyaya, mo Timoteo, as kan ibilin mo a machita manganohed sa dyirad dya saya.

³ Siraw mangnanawowaw so matatarek a dya nachitōnos do oyod a nanawo a yapo di Apo ta a si Jeso-Kristo kan siraw maskehaw a monot do madyosanaya a kabibyay a inanawo ta, ⁴ ki makospag sa kan abaw kapakaāwat da. Siraw nya sa tawotawo, ki nawri lang chitahen daw kapachidibāti kan kapachidiman a maynamot do abwayas sinpaspangan a chirin kan iyahaheh. Iyaw pagtongpalan no dyīdo saya a kapangtokto, ki āpal, kapaydidiman, kaparaherahet, kan marahet saya a kapangipagarop dyirad kapayngay a tawo. ⁵ On, pirmi sa a maydidiman nya tawotawo a maynamot ta sīgod a marahet pangtokwan da kan aba polos dyiraw oyod, ta nawriw iktokto da panghapan das pagbaknangan daw no maynamot do kapanganohed da do Dyos.

‡ 5:18 5:18 Bakaw pangirek no tawo do dawri. Deot. 25:4. 1 Kor. 9:9 § 5:18 5:18 Mt. 10:10; Lk. 10:7 * 5:20 5:20 Mt. 18:15-20 † 5:22 5:22 Mana “Tod kaba taykalo a mapalapaw so tanoro mo do oho no kompormi a mangidasal sya tan maipaboya a napidi do kapagsīrbi do Dyos.” 1 Tim. 4:14; 2 Tim. 1:6; Ara. 6:6; 13:3

⁶ Oyod a pagbaknangen kapanganohed do Dyos asa tawo an chanawob naranaw myanaw dya. Ki warawara abaw chakey na batahen ah, ⁷ ta āngo saw pinanaybi ta a inikwan do lōbongaya do nakaiyanak ta, kan āngo saw maihtot tad lōbongaya? Aba polos!* ⁸ As dawa, basta myan danaw kanen kan laylay ta, ki manawob dana pakono dyaten nawri.† ⁹ Ki siraw tawotawowaw a makey a bomaknang, ki masonong sa masolisog. Akmay natiliw sa do asdok ni Satanas, as kan narārayaw sa a maynamot do karon abos sirsirbi a chalakam da. On, siraw nyaw nangotap sira do pakarārayawan da kan abwaw so pandan a pakadosāan da, ¹⁰ ta maynamot do kalakam do kwarta, nawriw pakayapwan tabo a kitan marahet. Ta no kadwan danad tawo, ki maynamot do dyaya kalakam, ki nachisyay dana sad kapanganohed da di Āpo Dyos, as kan dekey abaw rinawat da kaliday kan lidyat do aktokto.

No Kabalākad ni Pablo si Timoteo

¹¹ As imom Timoteo a pachirawatan ni Āpo Dyos, machita pachibawan mo saw akma syay a kaparin, kan ipasnek mo iyaw malinteg kan madyosan a kabibyay. Nāw mo do kapanganohed mod Kristo kan kadaw mo do kapayngay mo a manganohed. Ibtoran mo lidyat, kan nāw mwa masingpet. ¹² Dawa, tolāden mo iyaw machilombaw a piliten naw inawan na a manghap so primyo naw. On, komwan ipasnek mo chakeyaw no Dyos tan rawaten mo gon-gona mo a byay mo a abos pandan. Ta iyaw nya byay, inkari na dyimo no Dyos do nakapidi naw dyimo kan do nakaipodno mwaw so kapanganohed mo dya do salapen kārwan tawotawo. ¹³ Changori, do salapen Āpo Dyos a iyaw nakayapwan tabo a byay kan do salapen ni Kristo Jesos a nangpaneknek so oyod do nakaidarom daw syad Ponsyo Pilato, myan ibilin ko dyimo. ¹⁴ Machita a tongpalen mo tabo saw a naibilin dyimo. Aywanan mo sa a maganay tan abo mangmancha sira kan abo pakadilawan no bilin saya. On, nāw mo sa tongpalen mandanchan araw a kapaybidi ni Āpo ta a si Jeso-Kristo. ¹⁵ Ta no mangikeddeng so kostonchi a chimpō a kapaybidi ni Jeso-Kristo, ki iyaw madaydāyaw a Dyos, ta iyaw moyboh a magtoray a Āri dan tabo a āri kan Āpohen dan tabo a āpohen, ¹⁶ ta iya lang dya madiman. Aba polos makapachisngen dya, ta no yanan na, ki maranranyag pa adayo kan araw.‡ Aba polos nakaboya sya, kan aba polos makaparin a omchideb sya. Myan pakono dyaw dāyaw kan panakabalin a mangitoray a abos pandan. Amen.

¹⁷ Ki an maynamot dyirad manganohedaw a mabaknang do dya lōbong, bilinen mo sa a dyi da paykoykospag kan dyi da italek namnāma dad kinabaknang daw a mabonchi, basbāli a magtalek sa do sibibyay a Dyos a siboboslon a manoroh so tabo machita ta a chasoyot ta. ¹⁸ Ibilin mo dyira a mamarin sas maganay tan bomaknang sa do maikosto kan makadadaw a kaparin,§ as kan madadam kan madaw sa pakono a manoroh so sidong dyirad makachitaw so kasidong. ¹⁹ Ta an komwan parinen da, makakpeh sas kinabaknang da a makapya do hanyit a maipariho do maganay a pondasyon a hahawen da do masakbayan, as kan tan marawat danchiw oyod kan abos pandan a byay da.

²⁰ Imom Timoteo, aywanan mo a maganay iyaw naitalekaya dyimo. Tadyichokodan mo saw nainlōbonganaw a kapagsosopyat kan kapaysin-aatbay a abos sinpaspangan a batahen da a nawriw sirib, ki engga! ²¹ Ta myan dyiraw makabata sya masirib sa, ki nalyod dana sa a nachibawa do kapanganohed daya di Jesos.

Myan pakono parābor no Dyos dyinyo a tabo.

* **6:7** 6:7 Job 1:21; Ekl. 5:15 † **6:8** 6:8 Prob. 30:7-9; Mt. 6:25-33; Lk. 12:22-31 ‡ **6:16** 6:16 Sal. 104:2; 1 Jn. 1:5 § **6:18** 6:18 1 Tim. 2:10; 5:10; 2 Tim. 2:21; 3:17; Tito 3:1, 8, 14

No Somarono A Tolas Ni Apostol Pablo Di Timoteo No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Tolas

Do nakaitolasaw ni Pablo so chadadwaya no tolas na di Timoteo, ki nahay danad bahodan do dawri do Roma a maynamot do kapanganohed nad Āpo Jeso-Kristo (1:16-17; 2:9). As si Timoteo, ki natokos pa do Epeso a mangnanawo dyirad nanganohed saw daw.

Do dyaya libro, ki inahwahok ni Pablo si Timoteo tan masalap na saw rebbeng naw a pachirawatan ni Āpo Dyos a aran myan saw manglidyalidyat kan machikontra dya. Ta no hahawen ni Pablo, ki nāw ni Timoteo a mangasaba kan manginanawo so maynamot do oyod a iyaw chirin no Dyos.

Inpanakem na pa di Timoteo maynamot do karahet no dadakay danchin tawo do kapanawdyan saw a araw. Binallaāgan na a machibawa do pagsasaritāan saw a abos sirsirbi, basbāli a nāw na pakono a tongtongen maganay a tarabāko a machonot do nanawo a oyod a yapo do Dyos.

Maynamot ta madidiw danan Pablo a dyi dana mahay, as kadiman da sya (4:6), inyahas nad Timoteo a makalisto a mangay a omsarongkar sya (4:9, 21).

No tawen a nakaitolas ni Pablo so nyaya tolas, ki do A.D. 67 mana 67 a katawen katayoka no nakaiyanak ni Āpo Jesus.

No Naychakarwan no Nya Tolas

Pakatoneng 1:1-2

No kapangpayit so kapanganohed 1:3-2:13

No kapamagbaga kan ballāag 2:14-4:5

No kayayan ni Pablo 4:6-18

No kapanawdyan na 4:19-22

2 Timoteo

Pakatoneng

¹⁻² Dyimo mo Timoteo a anak kod kapanganohed a chadaw ko:

Si Āpo Dyos pakono a Āmang ta kan si Kristo Jesus a Āpo taw manoroh dyimo so parabor, kāsī, kan kaydamnayan no kapangtokto.

Nyaya tolas, ki yapo dyaken a si Pablo a asa apostol ni Kristo Jesus a maynamot do pangeddeng ni Āpo Dyos tan mangikasaba ako so maynamot do byay a abos pandan a iyaw inkari no Dyos dyaten a manganohed di Kristo Jesus.

No Kapagyāman kan no Kapangpayit so Kapanganohed

³ Ay, āngo a kapagyāman kod Āpo Dyos a pagsirbyan ko do sidadalos a kapangtokto a akmas kapoonan ko saw. On, magyāman ako dya do kanāw ko a makanakem dyimo do kapaydasal ko do kararaw kan kahahep, ⁴ naten dana an manakem ko kapaychaychahoho mwaw do kapaysyay taw, ahahayen ko naya imo a maboya mirwa tan taywara danaw kasoyot ko. ⁵ Nawayakan kwabaw oyodaw a kapanganohed mo, as kan masyirto ko a akmas kapanganohedaw ni āpong mos baket a si Loyda kan si ānang mo a Eunis.* ⁶ Nyayaw paynamotan na a panakman koymo a nāw mo a paglahen sāgotaya a intoroh no Dyos dyimo do kapalapaw kwaw so tanoro kod oho mwaw.† ⁷ On, chamo mwaba a osaren sāgot mwaya, ta myan dyaten Ispirito a intoroh no Dyos. Payparinen naba yaten a mamwamohen, an dya manoroh dyaten

* 1:5 1:5 Ara. 16:1 † 1:6 1:6 1 Tim. 4:14

so panakabalin a magsirbi dya, madaw so kapayngay ta a manganohed, kan maigpet taw inawan ta.

⁸ Dawa, matored ka a mangipaneknek a maynamot di Apo ta kan chasnek mwaba. Asa pa, chasnek mwabaw nakabahod kwaya maynamot di Apo Jesus, basbali a sisasagana ka pakono a malidyatan a maynamot do Maganayaya a Dāmag a akma dyaken, ta torohan naymo no Dyos so ayit mo a magibtor. ⁹ On, ta si Apo Dyos iyaw nangisalakan dyaten, kan mismo na yaten a pinidi a nayparin a tawotawo na a maybibyay do madyosan kan masantwan a kabibyay. Insalakan naba yaten a maynamot do maganay saya pinariparin ta, an dya maynamot do panggep na a mangipaboyas kasi na dyaten. On, sakbay pan nakaparswa no lobong, inkeddeng na a ipaboyaw nyaya kasi a maynamot do parinenaw ni Kristo Jesus. ¹⁰ Ki sichangori, malawag a naipaboya dyaten kasi na maynamot do nakangayaya no Mangisalakan ta a si Kristo Jesus. Maynamot do Maganayaya a Dāmag, matonngan ta a pinakaro ni Kristo panakabalin kadiman a mapagpet dyaten kan myan byay ta abos pandan an manganohed ta dya.

¹¹ Maynamot do dyaya, pinidi yaken no Dyos a nayparin a apostol kan mangikasaba kan manginanawo so nya Maganay a Dāmag. ¹² Dawa, nyaw paynamotan ko a myan do bahodanaya a malidyatan. Ki chasnek kwabaw nyaya, ta taywara chapatak ko si Kristo Jesus a talken ko, as kan syrto a iyaw omchidechideb so intalek naya dyaken‡ do pakararawayan na a mandanchi do arawaw a kapangokom na. ¹³ Do kayan mo a mangnanawo, ki tolāden mo tabo innanawo ko saw dyimo, ta oyod sa. Nāw mo do kapanganohed kan adawaw a myan dyaten a machasa di Kristo Jesus. § ¹⁴ Aywanan mo a maganay nyaya kapapatgan a nanawo a oyod a intalek dyimo ni Apo Dyos. On, aywanan mo a maynamot do sidong no Ispirito Santo a myan dyaten tan abo a polos mangbaliw sya.

¹⁵ Chapatak mo na saw kārwanaw a manganohed a yapo do probinsya Asya, ki kinarwan da yaken, magrāman sa Pigelo kan Hermogenes. ¹⁶ Ki si Apo Dyos pakono mangbindisyon so pamilya ni Onesiporo maynamot ta naypipira a pinasoyot na yaken, kan chinasnek naba yaken a aran nakadinaan ako do nakabahod kwaya. ¹⁷ Ta do nakawara naw do dya a Roma, ki nanyeng na yaken a chinichwas nandad nakaboya na dyaken. ¹⁸ Ki aran imo, ki sigod mo na chapatak a sinidosidongan na yaken do kayan ko pad Epeso. Dawa, si Apo Dyos pakononchiw masi sya do arawaw anchi a kapangokom na.

2

No Oyod a Soldado ni Kristo Jesus

¹ Imom Timoteo a anak ko, magtored ka maynamot do parabor ni Apo Dyos dyaten a machasa di Kristo Jesus. ² No innanawo ko dyimo a napaneknekan do salapen aro a saksi, ki inanawo mo dyirad matalek saw a tawo tan siranchiw manginanawo dyirad kadwan saw a tawotawo.

³ Machipaylilidyat ka dyaken do lidyat a gagangay a mangay dyirad manganohedaw di Kristo Jesus. On, anosan mo lidyataya a akmas kapagānos no mapagtalkanaw a soldado. ⁴ No soldado a madama a magsirsirbi, ki maybibyay aba akmas tawotawo a dya soldado, basbali a ipasnek na parinen chakeyaw no komander naw. ⁵ Chiban paw no machilombaw a mayyayo, ki mahap nabaw primyo na, an dyi na tongpalen paglintegan. ⁶ Masaw, iyaw magaget a magtalon, rebbeng na iyaw manma makahap so pinakadyira na do inmoha naw. ⁷ Iktokto mo saw nya

‡ 1:12 1:12 “Intalek naya dyaken” mana “intalek ko dya.” § 1:13 1:13 1 Tim. 1:14

pangārig a ibahebahey ko dyimo, ta si Āponchiw manoroh dyimo so kapakaāwat mo sya tabo.

⁸ Pasyayen mwaba do aktokto mo si Jeso-Kristo a nagōngar, as kan yapo do kapotōtan ni Āri Dabid. Nyaw Maganay a Dāmag a inkasaba ko dyimo, ⁹ as kan maynamot do kaikasaba kwaya dyimos nyaya, ki naidadanes ako kan nakadinaan ako a akmay kriminal. Ki aba polos makakadina so chirinaya no Dyos. ¹⁰ Dawa, ibtoran ko tabo nyaya kalidyatan a maynamot dyirad tawotawowaw a pinidi no Dyos. Tan komwan, maisalākan sanchi a maynamot do kapanganohed da di Kristo Jesus, kan machirāman sanchi do byay a abos pandan do yanan no Dyos. ¹¹ Oyod nyaya panyinyirin:

“An naibidang ta na a nairāman do nakadimanaw ni Kristo, mairāman tanchi a mabyay a machiyan dya a abos pandan.*

¹² An nāw ta makaibtor so kalidyatan saya a maynamot dya, makapachipagtoray tanchi dya.

Ki an ilibak ta a iyaw Āpo ta, ilibak nanchi a dyira na yaten.†

¹³ An dyi ta mapagtalkan dya, ki alit na a nāw na mapagtalkan, ta mabaliwan abaw kalinteg na.”‡

No Chakey no Dyos Dyirad Magsīrbi Dya

¹⁴ Ipanakem mo dyirad tawotawowaw daw, as kan ibilin mo dyira do salapen ni Āpo Dyos a dyi sa maydidiman a maynamot do kapakaawat da so chirin.§ Ta iyaw nya, ki aba polos maitoroh na dyira, kan tod a mapatadyichokod siras mangadngey saw do kapanganohed da. ¹⁵ Imom Timoteo, nāw mo na ipasnek iyaw kapangahwahok mo do Dyos. On, inanawo mo a maganay iyaw oyod a chirin no Dyos a akmas mapagtalkanaw a pachirawatan no Dyos a aba polos pakasnekan mo do salapen na. ¹⁶ Tadyichokodan mo saw nainlōbonganaw a kapagsosopyat a abos sinpaspangan do salapen no Dyos. Ta no pagtongpalan no nya saya a kapagdidibati, ki maypaypangay paw kapaypabawa no tawotawo do chakeyaw no Dyos. ¹⁷ Ta siraw nya bayataw a nanawo da, ki akmas maranggasaw a ganyit a makapayadis. Siraw dadwa dyira dya a maistro, ki sa Himeneo kan Pileto. ¹⁸ Sira, ki somniwal dana sa do oyod, kan pinatadyichokod daranaw kadwan saw a manganohed do kapanganohed da. Ta no inanawo da, ki apabanchiw kapagōngar no inawan, ta do ōras ta a nanganoled di Kristo, napagōngar ta na do ispirito.* ¹⁹ Ki aran komwan ibahey da, no oyod a yapo do chirin no Dyos, ki matādyan aba polos. Nya, ki akmas mahnyiyaw a pondasyon no iglisya a nakaitolasan nya: “Si Āpo Dyos, ki chapatak na saw tawo na.” Naitolas pa a kāna, “An sino a tawo a mangibahey sya a magdaydāyaw di Āpo Dyos, ki machita dyi dana mamarin so marahet.”

²⁰ Kaspangarigan, do rakohaw a bahay no mabaknang, myan saw balitok kan pirak a longlongan a maosar do masisita saw a kakpekpehan. Myan pa saw kayo kan nadamili a longlongan a maosar do sinsinan a kaosaran da.

²¹ No chakey na batahen, ki siraw manganohed saw a machibawa do tabo saw a bayataw a nanawo, ki akma siras masisita saw a kinanan. Sinsinan abaw sīrbi da do Dyos, ta nāw da sisasagāna a mamarin so aran āngo a kīta no maganay a tarabāko. ²² Dawa, tadyichokodan mo saw bisyo a chalakang da no magtotobo, kan ipasnek mo iyaw malinteg kan madyosan a kabibyay. Nāw mo do kapanganohed mod Kristo kan kadaw mod kapayngay mo a manganohed, as kan machitōnos ka dyira.† On, ipasnek

* 2:11 2:11 Roma 6:3-5, 8 † 2:12 2:12 Mt. 10:33 ‡ 2:13 2:13 Roma 3:3-4 § 2:14 2:14 1 Tim. 6:4 * 2:18 2:18 1 Kor. 15 † 2:22 2:22 1 Tim. 6:11

mo machasa do tabo magdaydāyaw saw di Āpo Dyos a sidadalos so kapangtokto. ²³ Pachibawan mo saw abwaw so sinpaspangan a kapagsosopyat a yapo do tawotawo saw a kōrang so kapakapatak.‡ Ta natonngan mo na a siraw nya, ki pakayapwan kapaydidiman. ²⁴ Ta iyaw no pachirawatan no Dyos, ki machita a dya machidiman, basbāli a māsi dyirad aran sino, kan maganay kan maānos a mangnanawo. ²⁵ On, siaānos ka a mangkosto dyirad mangkontraw do kosto a nanawo, ta āngonchan torohan san Āpo Dyos so gondāway da a magbabāwi, as kan mapatakan daw oyod. ²⁶ Tan komwan, maypaganay pangtoktwan da, as makawasak dana sa do asdokaw ni Satanas a nangtiliw a nangitoray dyira do chakey na.

3

No Kabibyay no Tawo do Kapanawdyan Saw a Araw

¹ Naknakmen mo nyaya do kapanawdyan saw a araw, ki taywaranchiw kalidyat no tawotawo. ² Ta siranchiw kārwan tawotawo, ki masinyat sanchi. Nawrinchiw iktokto daw mismo a inawan da, as kan rōpa san kwarta. Makospag kan mapangas sanchi, kan tod da dyābat aran sino, as kan tod danchi a payhawsen chirin inyapwan da. Abanchi a polos kapagyāman da, kan aba polos kaiktokto da si Āpo Dyos, ³ as kan abanchi dyiraw aran akmay dedeng a kadaw das tawotawo. An myan nachidiman dyira, aba polos dyiraw pamakawan. Maparaherahet sanchi a mangrārayaw so kapayngay da a tawo, kan chapatak dabanchi a igpet inawan da do kalikāgom da. Maranggas sanchi, kan taywaranchi a ipsok daw aran āngo a maganay. ⁴ Manglilipot, kan madorsok sanchi, as kan taywara sanchi a matangsit. Maybibyay sabanchi a polos a magdaydāyaw do Dyos, an dya maybibyay sa do kinaragsak lang. ⁵ Sindādāyaw sa do Dyos, ki malawag a maboya do kabibyay da a abos sinpaspangan kapanganohed da, ta pinawadin daw kabīleg no Dyos a mangbaliw so marahet a dadakay da.* Dawa, pachibawan mo sa. ⁶ Ta kadwan anchi dyira makasikap a somdep do bahabahay, as kan maychirichirin sanchi so maimās tan mapawnot da saw mababakes saw a masonong a maallilaw a monot do bayataw saw a inanawo da. Siraw nyaya a mababakes, ki masonong sa a maychawaw, ta sigod da pakadodokot karon gatos da, as kan naadipen sa do matatarek saw a marahet a kalikāgom. ⁷ As nāw da machinanawo do aran āngo a nanawo, ki nanaho dabaw oyod. ⁸ Siraw mangallilaw saw so komwan saya a mababakes, ki taywara dana marahet pangtoktwan da, kan taywara ipsok no Dyos bogos a kapanganohed da. Ta akmas nakapachikontra daw da Janes kan Jambres di Moyses,† komwan kapachikontra da do oyod a nanawo. ⁹ Ki aran komwan, manayon abaw nya pariparinen da, ta malawag anchi a maboya do tabo tawotawo a abaw arang da a akma sa Janes kan Jambres.

No Kapanawdyan Saya a Bilin

¹⁰ Ki imom Timoteo, bisādo mo naw innanawo kwaw, kan naboya mo kabibyay ko. Chapatak mo panggep ko do byay ko kan kapanganohed kod Kristo. Chapatak mo paw maynamot do ānos kan kadaw ko dyirad tawotawo, kan iyaw kaibtor ko do lidyat. ¹¹ On, chapatak mo an maypāngo nakaidadanes kan nakalidyalidyat ko, ta chapatak mo saw tabo naporiparin dyaken do Antiokya, Ikonyo, kan Listra.‡ Aysa! Taywaraw nakaidadanes ko do dawri, ki si Āpo nangisalākan dyaken dyirad tabo! ¹² Ki maychatanyi akori a malidyatan? Ay engga! Ta aran sino a makey a maybibyay a madyosan a machasa di Kristo Jesus, ki maidadanes sanchi.§ ¹³ Ki

‡ **2:23** 2:23 1 Tim. 1:4, 7; 4:7; 6:4, 20 * **3:5** 3:5 Roma 1:18-32; Tito 1:16 † **3:8** 3:8 Sigon do istorya dan Jodyo, ki sa Janes kan Jambres, ki dadwa sa magmadmadyik do Egipto. Eks. 7:11, 22; 9:11 ‡ **3:11** 3:11 Ara. 13:14-14:20 § **3:12** 3:12 Mt. 5:10-12; Sant. 1:2-4; 1 Ped. 2:20-21

maypayparahet sanchiw marahet saya kan mangallilaw a tawotawo. Tongtongen danchiw mangallilaw a dyi da chapatak a aran sira, ki maal-allilaw dana sa sawen.

¹⁴ Ki imom Timoteo, nāw mo do kapanganohed mwaya a nananawo mo kan taywara chapatak mo a oyod, ta chapatak mo saw nangnanawowaya dyimo. ¹⁵ Ta yapo pad kadēkey mo,* natonngan mo naw Masantwan a Tolas a nakapawnot dyimo do kaisalakānan mo a maynamot do kapanganohed mod Kristo Jesus. ¹⁶ Ta tabo naitolas do Masantwan a Tolas, ki si Āpo Dyos mismo a akin aktokto. Masirbi a mangnanawo dyaten so oyod, kan chahoya kan palintegen na yaten do tabo gatos kan riro ta. Pawnoten na pa yaten a maybibyay a malinteg kan madyosan do salapen no Dyos. ¹⁷ Tan komwan, aran sino a magsirbi do Dyos, apabaw pagkorāngan sirib na kan komplito dana nakasagāna a mamarin so aran āngo a kita no maganay a tarabāko.

4

¹ Sichangori, ibilin ko dyimo do salapen Āpo Dyos kan si Kristo Jesus a mangokom anchi so tabo tawotawo a aran sibibyay pa sa do kapaybidi na mana nadiman dana sa. On, bilinen ko imo maynamot ta maybidinchi si Kristo Jesus a magāri. ² Sisasagāna ka pakono a mangikasaba so chirin Āpo Dyos dyirad tawotawo a aran chakey da mana chaskeh da adngeyen. Chahoya kan palintegen mo sa maynamot do gatogatos da, kan ahwahoken mo sa a mamarin so maganay, as kan siaānos ka pakono a mangnanawo dyira so chirin Āpo Dyos. ³ On, ta ito danaw chimpo a dya pangadngeyan kārwan a tawotawo so oyod. Maychakatekateh anchiw tadyinya daw a mangadngey so matatarek kan bayo saw a nanawo. As tan makanawob sa do kalikāgom daw, midibidi sa a maychichwas so āro saw a mangnanawo dyira so imāsen daw a adngeyen. ⁴ Masesengan dananchiw tadyinya da a mangadngey so oyod, basbāli a malyod sanchi* a mangadngey so pinakbokbod saya is-istorya da. ⁵ Ki imom Timoteo, machita nāw mo a makaridam kan igpet mo inawan mo. Sisasagāna ka pakono a malidyatan a maynamot do katongtong mo a mangikasaba so Maganay a Dāmag. Imo a pachirawatan no Dyos, pirmi mo a parinen tabo a pagrebbengan mo a intalek na dyimo.

⁶ Amnan yaken, narapit danaw ōras a kakma ko palek a mapado an myan binyay a maidāton do Dyos. No chakey ko a batahen, ki ito danaw kabitos no byay kod tanaya. ⁷ Intoroh ko naw tābo ayit ko do kapanganohed ko a akma ako so nachilombaw a pinilit naw inawan na a manghap so primyo na. Sichangori, narapit ko naw pandan nya lomba, kan nāw ko pa do kapanganohed di Kristo. ⁸ Dawa, sichangori, mangnanaya dana dyaken gon-gona a iyaw primyo a iyaw kinonokonaw no Dyos dyirad tabo saw a naybibyay a malinteg. On, itoroh narananchi dyaken Āpo Jeso-Kristo a malinteg a Okom do arawaw anchi a kapangokom na. Ki yaken abanchi, an dyi pa sira tabo madawaw kan siraw mangsahaw so kapaybidi na.

No Pakomosta kan Bindisyon

⁹ Dawa, kabelan mo mangay dyaken, as kan maybabalay kaba ah. ¹⁰ Si Demas,† ki kinarwan na yaken kan nangay do Tesalonika, ta rakorakoh kakey na do bindisyon no byay na sichangori kan byay na a abos pandan. As si Cresente, ki nangay do Galasya, as si Tito do Dalmasya. ¹¹ Si Lokas danaw myan dyaken. Dawa, sibahen mos Markos‡

* **3:15** 3:15 No dadakay dan Jodyo, ki tabo mahahakay a dadima danas tawen, ki maisiknan sa a mainanawo kan maipatabid kadwan saw a tolas do Linteg ni Moyses. * **4:4** 4:4 1 Tim. 1:6; 6:20-21; 2 Tim. 2:18 † **4:10** 4:10 Kol. 4:14; Pilm. 24 ‡ **4:11** 4:11 Ara. 12:12, 25; 13:13; 15:37-39; Kol. 4:10; Pilm. 24

kan hapen mo dya, ta masidongan na yaken do kapagsirbi ko di Āpo. ¹² As si Tikiko, § ki komnaro dana, ta tinoboy kod Epeso. ¹³ Anchan mangay kamo, ki sibahen nyonchi a hapen layonaw a laylay ko a nabidin ko di Karpo do Troas. Asa pa, ahapen nyo saw libro ko saw, naten danaw natolasanaw a nahon a lalat.

¹⁴ Si Alehandro* a manyichipo, pinalalwan naw namarin dyaken so marahet. Ki bāli, ta paydyirahen anchin no Dyos sigon do pinarin naw.† ¹⁵ As magannad ka dya, ta machidiman do inanawo taya.

¹⁶ Do dāmawaw a kayan kod pangokoman, ki aba polos nangsidadong dyaken a nangpaneknek so oyod. Taywaraw nakakaro da dyaken a katakatayisa. Mapakawan sa pakono no Dyos. ¹⁷ Ki aran komwan, rinarayayan yaken ni Āpo. Pinatored na yaken tan abo polos intayo ko a nangikasaba so Maganayaya Dāmag kan tan madngey dan tabo Dya-Jodyo. Do dawri, naisalākan ako do kadimanan ko a akmas yapwaw do dangoyaw no lion.‡ ¹⁸ On, sigorādohen ko a isalākan nanchi yaken ni Āpo a yapo do tabo a marahet mandanchan hapen na yaken do pagāryan na do hanyit. Myan pakono dyaw dāyaw a abos pandan. Amen.

No Kapanawdyan a Pakomosta

¹⁹ Ipakomosta monchi yaken da Prisila kan lakay na a si Akila kan siraw pamilyaw ni Onesiporo. ²⁰ Nabidin si Erasto do Korinto, as tinokos kos Tropimo do Mileto, ta naganyit. § ²¹ Kalokalohen mo mangay sakbay no ammyan ah!

Komosta ka kono bata da Eubolo, Podente, Lino, Claudya, as kan siraw tabo kakakteh ta saw a manganohed dya.

²² Si Āpo pakono myan a mangay-aywan dyimo kan manorotoroh dyimo so parābor na.

---

§ **4:12** 4:12 Si Tikiko, ki iyaw nangyangay so nya tolas ni Pablo di Timoteo. Tinoboy ni Pablo si Titiko do Epeso a omtādi di Timoteo tan mangay si Timoteo do yanan Pablo do Roma. Epe. 6:25-14; Kol. 4:7-8; Tito 3:12 * **4:14** 4:14 1 Tim. 1:20 † **4:14** 4:14 Sal. 28:4; 62:12; Prob. 24:12; Roma 2:6 ‡ **4:17** 4:17 Sal. 7:1-2; 22:21; 35:17 § **4:20** 4:20 Ara. 19:22; 20:4; 21:29; Roma 16:23

No Tolas Ni Apostol Pablo Di Tito **No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Tolas**

Nyaya tolas, ki intolas ni Pablo di Tito a asa Dya-Jodyo a nanganohed di Kristo a maynamot do nakananawo ni Pablo sya (1:4). Si Tito, ki taywara matalek kan asa magaget a kapayngay a maytarabāko a somnidong di Pablo. Nachirayay si Tito da Pablo kan Bernabe do nakangay daw a nachimiting do Jerosalem (Gal. 2:1). Si Tito paw nangahwahok di Pablo do kayan naw do Masedonya (2 Kor. 7:5-7). Iya paw tinoboy ni Pablo do Korinto a mangornos so nakpeh daw a kwarta a para dyirad malidyatan saw a manganohed do Jerosalem (2 Kor. 8:6; 16-24).

Asa pa, nachangay si Tito di Pablo do asaw a pōro a mayngaran so Kreta tan sidongan nas Pablo a mangikasaba daw so Maganay a Dāmag. Sinpangan na, tinokos ni Pablo si Tito do Kreta tan tongtongen naw mangnanawo dyirad manganohed saw daw. Do tolasaya ni Pablo di Tito, ki inbilin ni Pablo dya a payiten naw iglisyaw kan mangitongdo so panglakayen da do kāda kakpekpehan dan manganohed tan sira danaw somidong a mangnanawo (1:5). Ta do dawri a chimpo, āro saw manganohed do porwaya a Kreta, ki napaychawaw sa, ta minonot sa do dyido saw a nanawo dan mabayataw saw a mamaistro (1:10-11).

Siraw tawotawo saw do Kreta, ki naywam sa do marahet saya a dadakay a kapaybayataw, kapachikamalāla, kan kasadot (1:12). Aran batahen da a nanganohed sa, abaw maipaboya da a maganay a kaparin da (1:16), basbāli a tinolad daw sīgod a marahet a dadakay da a taga Kreta. Dawa, naytolas si Pablo di Tito tan ipakatoneng na dyaw maganay saya kaparin na tan kostohen naw problima saya daw.

Do irahem no nyaya tolas, ariw tatdo a masisita a chakey na ibahey ni Pablo di Tito. No nanoma, ki ipanakem ni Pablo di Tito no maganay saya dadakay an myan makey a mayparin a asa panglakayen. No chadadwa na, ki ibahey na maynamot do kosto a kainanawo siras manganohed saw a mangalkem, babbaket, babbaro, kan adīpen saw. No kapanawdyan, ki ilawlawag na an maypāngo a maybibyay manganohed saw so madyosan a dadakay.

Intolas ni Pablo nyaya tolas do tawen A.D. 65 mana 65 a katawen katayoka no nakaiyanak ni Āpo Jesus.

No Naychakarwan no Nya Tolas

Pakatoneng 1:1-4

Siraw mangaywanaw so tawotawo no Dyos 1:5-16

No maganay saw a nanawo dyirad matatarek a grupo 2:1-15

No kosto a dadakay a onotan dan manganohed 3:1-11

No kapanawdyan na 3:12-15

No Tolas ni Apostol Pablo di Tito

Pakatoneng

¹⁻⁴ [4] Dyimom Tito a ibidang ko a oyod a anak kod kapanganohed taya di Āpo Jesus: Maitoroh pakono dyimo parābor kan kaydamnayan no kapangtokto a yapo di Āpo Dyos a Āmang ta kan si Kristo Jesus a Mangisalākan ta.

[1] Nyaya tolas, ki yapo dyaken a si Pablo a asa adīpen no Dyos kan asa a apostol ni Kristo Jesus. Tinoboy na yaken a mangpayit so kapanganohed dan pinidyaw ni Āpo Dyos kan mangipakatoneng dyira so oyod a nanawo a maynamot di Āpo Dyos tan maybibyay sa do madyosan a kabibyay. [2] Parinen ko nyaya tan myan hahawen da

a byay da a abos pandan. On, si Āpo Dyos a polos a dya maybayataw,* ki inkari na dyaten nyaya a byay sakbay no nakaparswa no lōbongaya. [3] Ki do inkeddeng naw a chimpō, inpakatoneng naw nyaya a kari na a maynamot do abos pandan a byay do Maganayaya a Dāmag a intalek na dyaken. Dawa, inanawo ko nya a maynamot ta si Āpo Dyos a Mangisalākan taw nangbilin dyaken.

No Paglintegan Dan Mangipangōlo do Iglisya
(1 Tim. 3:1-16; 5:17-25; 1 Ped. 5:1-4)

⁵ Nyaw nakayapwan na a binidin koymo, mo Tito, do Kreta tan ornosen mo saw machita paw a maornos. Annadan mo kaipatongpal mo so inbilin kwaw dyimo a manongdo ka so panglakayen sa do kāda kakpekpehan no manganohed do kāda syodad da. ⁶ Iyaw naitongdwaw a panglakayen, ki machita abo pamagatosan da sya do kabibyay na. Machita a asa lang kabahay na, as siraw anak naw, ki machita a manganohed sa. On, machita a abo pakasaritaan da a maynamot do sobra a kapagragragsak kan kabon dāyaw da dyirad inyapwan da. ⁷ Ta no paynamotan na a abo pakono pamagatosan da sya, ki iyaw katalek ni Āpo Dyos a mangaywan so iglisya. Machita dyi na ipapilit chakey na mana masonong a makasoli. On, masisīta a dya maybobok, maranggas, kan mayāgom so kwarta, ⁸ basbāli a machita managpadagos kan madaw do maganay. Machita masingpet, malinteg, mangbigbig so Dyos, kan machita mapagpet naw inawan na. ⁹ Machita a nāw na kaiigpeten kapanganohed na sigon do inanawo taw, ta oyod nawri kan maparin a talken aran sino. On, machita a mayit kapanganohed na tan maparin na bagbagaan saw manganohed kan tan maipaboya na dyirad machikontraw iyaw kakostwaw no inanawo naw.

Siraw Mangnanawowaw so Bayataw
(2 Kor. 11:13-15; 1 Tim. 4:1-5; 2 Tim. 3:1-17)

¹⁰ Tongdohen mo saw panglakayen saw a akma syay, ta āro saw somokir so oyod a nanawo sichangori a tod a maychirichirin so abos sinpaspangan kan mangallilaw sas tawotawo. On, āro saw komwan, naten dana dyirad Jodyo saw a bata da a manganohed sa, ki ipapati da paw kapagkogitaw sigon do dadakayaw no Jodyo. ¹¹ Machita a mangnanawo kas oyod tan pabhesen mo sa, ta inadodog dāyaw kapanganohed dan āro a tawotawo a maynamot do marahetaya a inanawo da. On, asa abaya lang, an dya golpi sa pamilyaw nangtadyichokod so kapanganohed da a maynamot do nanawo saya a dya rombeng a mainanawo. Aysa! No panggep daya mangnanawo so nyaya, ki panghapan dayas kinabaknang da. Ay samna! ¹² Ta chiban mo! Myan paw asa dyirad mismwaw a propita da do Kretaw nangibahey so nya a kāna, “Siraw Kretanaya, ki pirmi sa maybayataw. Akma saw maranggas a binyay, kan masadot sa. Nawri lang chalakam daw kabsoy das bodek da.” ¹³ Ki oyodāyaw. Dawa, paydabdab mo sa tan mapaysonong mo sa. Tan komwan, ki maypaypaganay kapanganohed da di Āpo Jesus. ¹⁴ Ibilin mo pa dyira a dyi sa monot do pinakbokbod saya a istorya dan Jodyo kan siraw bilinaw a pinarin tawo.† Ta siraw minonotaya do nyaya, ki nachisyay dana sa do oyod a nanawo. ¹⁵ Ki iyaw tawowaw a madalos so pangtoktwan, ki madalos dyaw tabo aran āngo a mākan. Ki iyaw tawowaw a napno danas gatos do pangtoktwan na kan manganohed aba do oyod, ki aba polos iyaw madalos dya. Mapaytarek nabaw maganay kan marahet, ta sigod a malapos pangtoktwan kan konsyinsya na. ¹⁶ Ta siraw komwanaw so aktokto, aran batahen da a manganohed sa do Dyos, ki maboya dyirad kaparin daw a dyi da chapatak. Do

* **1:1-4** 1:1-4 2 Tim. 2:13; Heb. 6:18 † **1:14** 1:14 Siraw bilin saya a pinarin tawo, ki maynamot do kanen. Sigon do kapanganohed da, ki naibidang ka na a malapos an kanen mo kadwan saw a mākan. Mk. 7:14-19; Ara. 10:9-15; Kol. 2:20-22

salapen ni Āpo Dyos, ki maibidang sa a makabābaba. Manganohed saba do Dyos, as kan maparin daba polos mamarin so maganay.

2

No Maganay a Nanawo

¹ Ki imom Tito, nāw mwa inanawo dyira a monot sa do kostwaw a rarahan a machitōnos do oyod a nanawo. ² Ahwahoken mo saw mangalkemaw a taykalo saba do aran āngo a kalikāgom. Machita a maikari sa a dayāwen tawotawo, kan matengel daw inawan da. Bagbagaan mo pa sa a dyi da abdibdisen kasingpet da do kabibyay da, basbāli pakono a mayit kan kosto kapanganohed, adaw, kan kapagānos da. ³ Komwan paw babbaket saw. Nanawhen mo sa a maybibyay sa pakono a madyosan a maitōnos do chakeyaw no Dyos. Machita a dyi sa maparaherahet, kan dyi sa pakono a maybobok, basbāli a no inanawo da pakono, ki maynana maganay. ⁴ Ta an komwan, maparin da sa pawnoten ādi da saw a mababakes a madaw do kabahay da kan anak da. ⁵ Asa pa, bagbagaan da pakono sa a pagpeten daw inawan da, kan madalos pangtokwan da. Parinen da pakono rebbeng da do bahay da, kan nāw da a masingpet, kan paitorayan sad lakay da. On, parinen da pakono komwan tan abo maychirin so maikontra do chirinaw ni Āpo Dyos.

⁶ Kaganayen mo pa sa bagbagaan babbaro saw a nāw da kaigpeten inawan da. ⁷ As imom Tito, ipaboya mo kasingpet mo do tabo parinen mo tan imo pakaboyan da so maganay a kaparin. Do kapangnanawo mo, ipaboya mo kadalos no panggep mo kan kaanyib mo do inanawo mo. ⁸ Do tabo a inanawo mo, ki kaannadan mo a maganay tan kosto kan tan dyi da pachimadēkeyan. Ta an komwan, masnekan saw mangipsokaya dyaten maynamot do kabon machichwasan da a paynamotan da mangpilaw dyaten.

⁹ Bagbagaan mo saw adīpen a mapaitoray sa dyirad āmo da saw do tabo kaparin da, kan itoroh da dyiraw makahwahokaw a kapagsirbi, as kan machita padisnahan daw chirin dan āmo da saw. ¹⁰ Dyi da sa pakono a takawan, basbāli a ipaboya da pakono a mapagtalkan sa a pirmi do tabo a kaparin da.* Ta an komwan, no inanawo taya a maynamot do chirin ni Āpo Dyos a Mangisalākan ta, ki maidāyaw anchi.

¹¹ Ta napaboyaw parābor no Dyos tan maisalākan tabo tawotawo. ¹² Maynamot do dyaya a parābor na, ki nanawhen na yaten a tomadyichokod do tabo a marahet kan tabo nainlōbonganaw a kalikāgom. Ta an komwan, do kayan ta paya do hapotaya no tanaya, ki nāw ta maigpet inawan ta kan maybibyay ta a malinteg kan madyosan do kararaw. ¹³ Parinen ta saw nyaya do kananaya taya so kasoyosoyotan a araw a nāw ta na hahawen. Ta no hahawen taya,† ki iyaw arawaw a kaipaboya no makaskasdāw a gloria no manakabalin a Dyos ta a si Jeso-Kristo a Mangisalākan ta. ¹⁴ Ta iya, ki intoroh naw inawan na a nadiman dyaten tan padichanen na yaten do panakabalin no tabo a kitan marahet. Ta an komwan, payparinen na yaten a masantwan kan madalos a tawotawo a dyira na a mapasnek a mamarin so maganay.

¹⁵ Inanawo mo saw nyaya, kan bagbagaan mo saw tawotawowaw a omparin sira, as kan talinngen mo saw myan paw so paydyidwan, ta ari dyimo kalintegan a mapaydabdab sira. Ipalōbos mwabaw aran sino a machimadēkey dyimo.

3

¹ Ipanakem mo dyirad manganohed saw daw a paitorayan sa pakono do gobyirno kan aran sino a magtoray dyira. Machita a managtongpal sa, as sisasagāna sa a mamarin so maganay. ² Machita dyi sa maparaherahet dyirad aran sino, kan

* **2:10** 2:10 Mt. 24:45-51; Lk. 12:42-48; 19:17; Epe. 6:5-9; 1 Tim. 6:1-2 † **2:13** 2:13 1 Tim. 1:1; Gal. 5:5; Kol. 1:27; 1 Tes. 5:8; Heb. 6:19; 11:1

maybibyay sa a abo kapaydidiman. As no machita parinen da, ki masingpet, mapakombaba, kan maanyib dyirad tabo tawotawo. ³ Ta iktokto mo a aran yaten a manganohed sichangori, ki do nakarahan, abaw arang ta a machinanawo do oyod. Oyod a masōkir ta, as naallilaw ta pa, as kan inadīpen na yaten no matatarek a kinaderrep kan kalikāgom no inawan. On, ta do nakarahan, naybibyay ta a nāw ta nangtokto so makapaynyin dyirad kapayngay ta a tawo, kan napno ta pa do āpal. Inipsok da yaten tawotawo, as kan inipsok ta sa. ⁴ Ki aran komwan, inpaboya ni Āpo Dyos a Mangisalākan ta iyaw kāsī kan kadaw na dyaten do nakaisalakanaw dyaten. ⁵ On, insalākan na yaten, ki maynamot aba do maganay a pinarin ta, an dya maynamot do kāsī na dyaten. Insalākan na yaten do nakaitoroh naw dyaten so Ispirito Santo a mangdalos kan mangpabayo so aktokto ta tan myan danaw bayo a byay ta a sidadalos do salapen no Dyos. ⁶ On, oyod a somawasaway intoroh ni Āpo Dyos dyaten a iyaw Ispirito Santo na, as kan iyaw naynamotan na intoroh na dyaten, ki maynamot lang di Jeso-Kristo a Mangisalākan ta. ⁷ On, maynamot do parābor no Dyos, mapalinteg ta do salapen na, as kan machiyengay ta di Kristo a natorohan so byay a abos pandan a iyaw hahawen taya. ⁸ Siraw nyaya a inbahey ko dyimo sichangori, ki oyod kan taywara sa mapagtalkan. Dawa, chakey ko a ipasnek mo kainanawo mo sya a abaw kapagdwadwa mo tan siraw manganohedaw di Āpo Dyos, ki maypayngay paw kapamarin das maganay.

On, siraw nanawo saya, ki oyod a maganay, kan masīrbi a tabo nyaya dyirad tawotawo. ⁹ Ki imom Tito, tadyichokodan mo saw abwaya so sīrbi a kapaysinatbay kan siraw manaro saw a listaan da no kapoonan da saw a naysintatawidan da.* Karwan mo saw kapagsosopyat, as kan kapaydidimanaw a maynamot do linteg dan Jodyo. Abaw sīrbi dan nyaya, kan abaw maitoroh da. ¹⁰ An myan tawo a mapaysisyay siras manganohedaw a maynamot do kainanawo nas matarek, machita torohan mo nya so asa mana dadwa balākad. Do katayokaw no nawri, as alit na dya nagbabāwi, machisyay kamo dya, as kan ibidang nyo paba rārayay nyo. ¹¹ Ta no tawo a mamarin so komwan, ki masigorādo a tomnadyichokod dana do oyod a nanawo, as kan napatakan mo a maygaygatos nawri. On, aran iya a mismo, ki nadlaw na do mismo na aktokto a iyaw pariparinen naw, ki marahet.

No Kapanawdyan a Pakomosta

¹² Katayokan kaitoboy kwaya si Artemas mana si Tikiko dyimo, ki parinen mo mandad maparin mo a mangay a machibayat dyaken do syodadaw a Nikopolis maynamot ta naktokto ko a pahabasen iyaw chimpwayan ammyan daw. ¹³ As si Senas a iyaw abogadwaw kan si Apolos, ki ipasnek mo kapachisidong mo dyira tan myan dyira tabo machita da do kapagbyahi da.

¹⁴ Nanawhen mo sa maganay rārayay ta saw daw a manganohed tan nāw da mamarin so maganay kan nāw da makasidong dyirad makachitaw. Tan komwan, ki maybibyay sa a managsīrbi, as kan mayarig sa do kayowaw a maganay a may-asi.

¹⁵ Ay on, komosta ka kono a bata da tabo no rārayay kwaya dya. Pachipakomosta mo saw rārayay ta saw do kapanganohed a madaw dyamen.

Si Āpo Dyos pakono manoroh dyinyo a tabo so parābor na.

---

* 3:9 3:9 1 Tim. 1:4; 2 Tim. 2:23

No Tolas Ni Apostol Pablo Di Pilemon No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Tolas

Si Pilemon, ki asa mabaknang a tawo a minyan do syodad a Kolosas. Iya, ki asa nanganohed di Jesus. Iya paw no akin adīpen di Onesimo a nayyayo do bahay na a maynamot do nakaoma na do nakaadīpen na.

Nayyayo si Onesimo do mateng a yanan, kan nakarapit do Roma. Dawri, maynamot do naikeddeng a plāno ni Āpo Dyos, nadongso na si Pablo do bahodan. Do nakadngey nas innanawowaw ni Pablo a maynamot di Kristo, ki nanganohed kan nayparin a mapateg a kasidong ni Pablo.

Maynamot ta komwan, naktokto ni Pablo a machita na paybidihen si Onesimo do āmo naw a si Pilemon a nayayowan na. Dawa, iyaw nyaya tolas na di Pilemon a sīt na do Kolosas, ki nangdaw so kapamakawan na di Onesimo a pinaybidi ni Pablo. Kan no hahawen ni Pablo, ki rawaten aba ni Pilemon a napakawan a adīpen lang an dya asa dana kakteh a manganohed di Kristo.

No tawen a nakaitolas ni Pablo so nyaya tolas, ki do A.D. 61 mana 61 a katawen katayoka no nakaiyanak ni Āpo Jesus.

No Naychakarwan no Nya Tolas

Pakatoneng 1-3

No kapammadāyaw di Pilemon 4-7

No kapangdakdaw a para di Onesimo 8-22

No kapanawdyan na 23-25

No Tolas ni Apostol Pablo di Pilemon

¹ Nyaya tolas namen, ki mangay dyimo mo Pilemon a mapateg a sīt di Kristo Jesus. Yaken si Pablo a asa nabahod a maynamot do kapagsīrbi ko di Kristo Jesus, kan iyaw rārayay ko dya, ki si Timoteo a kakteh ta do kapanganohed. ² On, naytolas kami dyinyo mo Pilemon kan di Arpya* a mabakes a kakteh namen do kapanganohed kan di Arkipo† a rārayay namen a soldādo ni Kristo, as kan tabo manganohed saw di Kristo a makpekpeh do bahay‡ nyowaw daw.

³ Myan pakono dyinyo parābor kan kaydamnayan no kapangtokto nyo a yapo di Āpo Dyos a Āmang ta kan yapo di Āpo Jeso-Kristo.

No Kapagyāman ni Pablo a Maynamot di Pilemon

⁴ Kakteh ko, pirmi ako a magyāman di Āpo Dyos a maynamot dyimo do kāda kapaydasal ko, ⁵ ta nadngey ko iyaw maynamot do kayit no kapanganohed mo di Āpo Jesus kan rakoh a adaw mo dyirad tabo siraw tawotawowaw a manganohed. ⁶ On, paydaydasal ko tan do kayan mo a machisarsarīta a maynamot do kapanganohed mo, ki maypaypangay paw kapakaāwat mo do tabo pamindisyonaya a yapo di Āpo Dyos a myan dyaten a maynamot do kapachichasa ta di Kristo. ⁷ Magyāman ako pa di Āpo Dyos a maynamot do adaw mo dyirad tawotawowaw a manganohed di Jesus. On, rakoh iyaw soyot ko, kan mahwahok ako na a maynamot dyimo, ta pinasalon-at mo iyaw aktokto dan manganohedaw a maynamot do adaw mo.

* **1:2** 2 No myan do aktokto dan kadwan, ki si Arpya, ki baket ni Pilemon. † **1:2** 2 Si Arkipo, ki iyaw pangōlo dan manganohedaw a makpekpeh do bahayaw ni Pilemon (Kol. 4:17). Siraw kadwan, ki bata da a si Arkipo, ki anak da Pilemon kan Arpya. ‡ **1:2** 2 Do dawri a chimpo, ki abaw kapilya da no manganohed. As dawa, nakpekpeh sa do asa bahay no manganohed.

No Kapangdakdaw ni Pablo Maynamot di Onesimo

⁸ Dawa, myan chakey ko a akdawen dyimo. Ta aran myan dyaken toray a yapo di Kristo a mangbilin dyimo tan parinen mo no maganay, ki alit na, parinen kwabaw nawri. ⁹ On, chakakey ko manahes dyimo maynamot do adaw. Parinen ko nyaya a aran yaken si Pablo a malkem dana, kan sichangori, myan ako na do bahodanaya a maynamot di Kristo a pagsirbyan ko. ¹⁰ Dawa, mangdakdaw ako dyimo a ipaboya mo kasi mo di Onesimo[§] a nayparin a anak ko do kapanganohed di Kristo do kayan naw dyaken do nakabahodan kwaya. ¹¹ Rawaten ko a do kachwaw, ki akmay abo maisidong na dyimo. Ki sichangori, rakoh danaw sirbi na dyaten a dadwa.

¹² Sichangori, maynamot di Onesimo a oltimo kos chadaw, ki paybidihen ko na dyimo. ¹³ On, paybidihen ko a aran chaskeskeh ko, ta chakakey ko a bidinen do dya a machasa pa dyaken do kayan kwaya do bahodanaya a maynamot do kapangasaba ko so Maganay a Dāmag tan iyaw akmay pinakainawan mo a somidong dyaken. ¹⁴ Ki aran komwan, nangtokto ako a maganaganay pa an paybidihen ko. Ta chakwan ko an nāw na dyaken, ki ari ko pad rinawat palōbos mo a āmo na. Asa pa, chakey kwabaymo a piliten. Imo daw mangtokto an maypāngo kasidong mo dyaken.

¹⁵ Sigōro, nawriw kinarwan na paw dyimo so dēkey a chimpo tan anchan maybidi dyimo, ki magnanayon dana. ¹⁶ Sichangori, iktokto mo paba a iya, ki asa adipen an dya mapatpateg pa a adayo. Ta maynamot do kapanganohed na, ki nayparin dana asa makadadaw a kakteh ta, naten dana dyaken. On, ta aran imo, rakoh pakono iyaw kadaw mo dya a maynamot ta kasidong mwaba lang do inawan an dya kakteh mo pad kapanganohed ta di Āpo Jesus.

¹⁷ Dawa, an ibidang mo yaken a rārayay mo do kapanganohed ta, ki rawaten mo a akmas karawat mwaya dyaken. ¹⁸ An myan gatos mana otang na dyimo, ki yaken anchiw singiren mo. ¹⁹ Yaken si Pablo a naytolas so nyaya, kan ipirma kod mismo a kakamay ko tan myan sistigo mo a tongpalen ko kari ko a magbāyad akonchi do tabo otang na dyimo. Ki aran komwan, machita paba ngata a ipanakem ko dyimo a otang mo dyaken kapanganohed mo kan abos pandan a byay mo. ²⁰ Dawa, kakteh ko, padayawan mo paw nya akdaw ko dyimo a maynamot do kapanganohed taya di Āpo Jesus. On, torohan mo pakono yaken so kasoyot kan kaydamnayan aktokto a maynamot ta oyod a maykakteh ta di Kristo.

²¹ Maynamot do kapagtalek ko dyimo, naitolas ko nyaya dyimo. Ta chapatak ko a tongpalen monchiw inbahey kwaya dyimo, kan chapatak ko pa a arwāro panchiw parinen mo kan inakdaw kwaya dyimo. ²² Ay on sawen, maparin abawri a isagānaan mo yaken so kwarto ko a yanan ko? Ta rakoh hahawen ko a atbayen ni Āpo Dyos kapaydasal nyo, as kan wayawayaan da yaken a magsarongkar dyinyo daw do Kolosas.

No Kapanawdyan Na

²³ Si Epapras iyaw kapayngay ko a nabahod a maynamot di Jeso-Kristo, ki pakomostaan naynyo. ²⁴ Mapakomosta pa saw rārayay kwaya a maytarabāko a sa Markos, Aristarko,* Demas,† kan Lokas.

²⁵ Myan pakono dyinyo parabor ni Āpo Jeso-Kristo.

§ 1:10 10 No chakey na batahen no ngaranaya Onesimo, ki “magsirbi.” * 1:24 24 Ara. 19:29; 20:4; 27:2; Kol. 4:10 † 1:24 24 Kol. 4:14; 2 Tim. 4:10

No Tolas A Naitoroh Dyirad Hebreo **No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Tolas**

Nyaya tolas, ki abaw inbahey na an sino akin tolas. Ki no naytolasan na, ki asa gropo no Jodyo mana Hebreo (Eks. 2:11; 3:18) a nahay dana nanganohed di Jesus. Ki aran komwan, siraw nya saya Hebreo, ki chakey da tadyichokodan kapanganohed da kan maybidi do sīgod a kapanganohed dan Jodyo a maynamot do kapaypangay no lidyat a madididiw da. Dawa, no paynamotan no nangitolasaw, ki yokayen na sa a maynamot do kaipanakem na dyira so maynamot do kabīleg kan katoray ni Jesus.

Myan tatdo a ibahey no naytolasaya a maynamot di Jesus. Si Jesus, ki iyaw abos pandan a Anak no Dyos. Maynamot ta komwan, matortoray si Jesus kan siraw propīta do kaychowa kan siraw anghilis kan aran si Moyses. No chadadwa a ibahey na, ki si Jesus, ki iya danaw abos pandan a Katotohosan a Pādi ta a pinakainawan no tawotawo no Dyos, ta mapatpateg pinarin naw kan siraw papādi saw a Jodyo. No chatatdo na, ki si Jesus mangyangay dyaten so bayo a tōlag a maynamot do nakadiman na do kros. Iyaw adan a tōlag, ki akmay anyino lang no bayowaw a tōlag. Ta iyaw nanomaw, ki pirmi a machitaw dāton a raya no binyay tan mapakawan tawotawo do gatogatos da. Ki do bayo a tōlag, ki naypisa lang, ta indāton ni Jesus mismo a byay na tan aran sino a manganohed dya, ki maisalākan kan mapalinteg do salapen no Dyos.

Ipanakem pa dyira no nangitolasaw iyaw kayit no kapanganohed dan kapoonan da saw do kapagtalek da do Dyos a aran nalidyatan sa. No hahawen na, ki tolāden da sa. Kapanawdyan na, ahwahoken na sa a nāw da mangtokto a maynamot di Jesus kan anōsan daw aran āngo a lidyat tan dyi sa machibawa do Dyos, basbāli a maybibyay sa a monot do chakey no Dyos.

No Naychakarwan no Nya Tolas

Pakatoneng: si Jesus Anak no Dyos 1:1-3

Matortoray si Jesus kan siraw anghilis 1:4-2:18

Matortoray si Jesus kan Moyses 3:1-4:13

Si Kristo, ki katotohosan a pādi 4:14-7:28

Maganaganay bayo a tōlag kan adanaw 8:1-9:28

Maganaganay dāton ni Jesus kan siraw papādi 10:1-31

No kasisīta no kapanganohed 11:1-12:25

No kapanawdyan na 13:1-25

No Tolas a Naitoroh Dyirad Hebreo

Si Jesus, Mangipakatoneng so Dyos

¹ Do kaychowa, pinaychirin sa ni Āpo Dyos propīta na saw a pinakainawan na dyirad kapoonan ta saw a Hebreo a sigon do nakapangosar na so āro a matatarek a pangipakatonngan nas chakey na.* ² Ki sichangori, do manawdyi saya a araw,† inpaipakatoneng no Dyos dyaten iyaw chirin na a maynamot do Anak naya a si Jeso-Kristo. Iyaw nyaya a Anak na, ki inpaparswa ni Āpo Dyos dyaw tabo a myan do hanyit kan tana, as kan iya paw pinidi ni Āpo Dyos a mangrawat so tabo tan dyira narana tabo naparswa. ³ Iyaw Anakayaw pakaboyan so sēdang no makaskasdāawaya a bīleg no Dyos. Iyaw oyod a pakaboyan so mismo a kadyos na. Iyaw Anakayaw mangitoray so tabo a naparswa a maynamot do mabīlegaya a chirin na. As do nakapamarin

* **1:1** 1:1 Deot. 18:18-22 † **1:2** 1:2 Ara. 2:17-21; 1 Ped. 1:20; 2 Ped. 3:3; Jod. 18

naw so pakapakawanan tawotawo do gatogatos da, ki naybidi do hanyit a naydisna do mangketaw do kawanan no Manakabalin a Dyos, kan dawriw yanan na a mangitoray.

Matortoray Anak kan Siraw Anghilis

⁴ Dawa, pinayparin no Dyos Anak naya a adayo a matortoray kan siraw anghilis saw. Masaw iyaw āwag naw a intawag ni Āpo Dyos dya, ki mas madaydāyaw a adayo kan āwag daw. ⁵ Ta aba polos dyirad anghilis saw nangibaheyan no Dyos so akmas binata naw do Anak naya a naitolas do Masantwan a Tolas a kāna,

“Imo, ki Anak ko, as sichangori,
ipaboya ko a yaken, Āmang mo.”

Myan paw naitolas a chirin no Dyos a kāna,

“Yaken Āmang mo, kan imo Anak ko.”[‡]

Ki aba polos binata na komwan dyirad anghilis na saw. ⁶ Binata pa no Dyos do kakalo naw a manoboy so Anak naya do lōbongaya,

“Machita magdāyaw sa dya tabo anghilis no Dyos.”[§]

⁷ Ki an maynamot dyirad anghilis saya, ki nyaw binata no Dyos do Masantwan a Tolas a kāna,

“An chakey na, ki mapayparin na a salawsaw* no anghilis saw,
as kan mapayparin na sa akmay apoy tobotoboyen na saw.”

⁸ Ki an maynamot do Anak naya, ki nyaw binata no Dyos a kāna,

“Imom Dyos, ki nāw mo na a magtoray a abos pandan.”[†]

Iyanchiw baston no kapagtoray mo, ki baston no kinalinteg.

⁹ Chadaw mo kalinteg, as kan ipsok mo karahet.

As dawa, nyaw paynamotan na a yaken a Dyos mo,
ki taywara pinasoyot koymo do ārwaro a dāyaw
a intoroh ko dyimo kan siraw rārayay mo saya.”[‡]

¹⁰ Myan paw matarek a naitolas do Masantwan a Tolas a maynamot do dya Anak a kāna,

“Do nanman pan araw, ki imom Āpo,
namarswa so tanaya kan tabo a myan do hanyit.

¹¹ Ki tabo saw nyaya, ki mabo sanchi, kan omadan sanchi a akmay laylay.

Ki imo, ki nāw monchi a abos pandan.

¹² On, iyaw hanyit kan tana, ki makomelkomel sanchi,
as mapawakdit sanchi.

Ki imo, polos a dyi ka mabdibdis kan lomakay kaba.”[§]

¹³ Ki siraw anghilis saw, aba polos binata no Dyos dyira a akmas binata naw do Anak naya a akmas nya,

“Maydisna ka do kawanan kwaya
a mandan kaābak ko siras kabōsor mo saya,
kan ipapitapita ko sa do kokod mwaya.”*[‡]

¹⁴ An komwan, sino sad Āpo Dyos anghilis saya? Siraw nya anghilis, ki kasidong sa tabo no Dyos. Ispirito sa a tobotoboyen Āpo Dyos a somidosidong dyirad tawotawo saw a mangrawat anchi so kaisalākan.

[‡] **1:5** 1:5 Sal. 2:7; 2 Sam. 7:12-14; Ara. 13:33; 1 Kron. 17:11-15; 2 Kor. 6:18   **§ 1:6** 1:6 Myan naitolas do Adan a Tōlag a matortoray matoneng a anak kan siraw aādi da saw. Gen. 25:5-6; 27:35-36. Maynamot di Jesus, ki iya danaw no ākang ta a manganohed. Kol. 1:16-17; Roma 8:29   * **1:7** 1:7 Do chirin Hebreo, asa lang chirin da do “salawsaw” kan “ispirito.” Sal. 104:4   † **1:8** 1:8 Do chirin a Hebreo, ki “Imom Dyos, ki nāw nanchiw trono mo a abos pandan.”   ‡ **1:9** 1:9 Sal. 45:6-7   **§ 1:12** 1:12 Sal. 102:25-27; Pal. 20:11   * **1:13** 1:13 Sal. 110:1; Mt. 22:44; Ara. 2:35; Heb. 10:13

2

Iyaw Makaskasdāaw a Kaisalakānan

¹ As dawa, masisita a nāw ta na imoha do aktokto ta iyaw nadngey ta saya a nanawo a maynamot di Jesus tan dyi ta maiwawa. ² Ta oyod kan matādyan aba iyaw linteg no Dyos a iyaw inbilin naw dyirad anghilis na saw a inpakatoneng da dyirad kapoonan ta saw,* as kan iyaw tawowaw a dya nagtongpal do dawri a linteg, ki nadōsa sigon do gatos na. Oyod abawri? ³ An komwan aket, maypāngo paronchiw kapakadichan ta, an dyi ta ikaskāso nyaya a makaskasdāaw a kaisalakānan a yapo di Kristo? Polos! Ta mismo a si Āpo Jesus nanma a nangipakatoneng so nyaya a kaisalakānan, as kan siraw nakadngeyaw syaw, mismo a nangipakatoneng dyaten so kaoyod na. ⁴ On, pinarapa pa no Dyos pamaneknek na do nakaipaboya naya so makaskasdāaw saya a pakaboyan kan matarek saya a milagro a inpaparin na dyirad mangaskasabaw so Maganayaya a Dāmag. Inbōnong na pa saw sāgotaw no Īspirito Santo a akmas chakey naw a maparin.

Si Jesus, Nayparin a Tawo a Mangisalākan

⁵ Akmas nabata namen dana dyinyo a anchan pabayowen naw lōbongaya, ki itoroh abanchin Āpo Dyos kalintegan dan anghilis saw a mangitoray, an dya tawotawo. ⁶ Ta myan naitolas do Masantwan a Tolas a binata ni Āpo Dyos a kāna,

“Āngo lang, mo Āpo, tawo? Āngo ta pirmi mo a manakem,

kan āngo lang anak no tawo? Āngo ta pakariribokan mo?

⁷ Pinarswa mo tawotawo a tod a mahbohbo kan siraw anghilis saw do manyid a chimpo,

ki itan-ok mo kan torohan mo sanchis dāyaw da,

⁸ as kan pagtorayen mo pa sanchi do tabo.”†

Ki no chakey na batahen a pagtorayen na sanchiw tawotawo do tabo, ki abaw naparswa a matortoray pa kan tawo. Ki aran komwan, chapatak ta na a sichangori, ki ari pad natongpal kapangitoray no tawotawo. ⁹ Ki alit na maboya ta a natongpal chirin no Dyos di Jesus. Ta do dēkey lang a chimpo, pinayparin ni Āpo Dyos si Jesus a tod a mahbohbo kan siraw anghilis, tan maynamot do rakohaw a parābor no Dyos dyirad tabo no tawotawo, ki napadāsan naw kadiman a nangrawat so kapagdōsa dan tabo tawotawo a maynamot do gatos da. Ki maynamot do nyaya a nakalala a napadāsan na, ki sichangori chapatak ta a kinoronaan no Dyos so kinatan-ok kan dāyaw. ¹⁰ Ta kosto pinarin Āpo Dyos a iyaw namarswa kan mangaywan so tabo do nakaipalōbos naya si Jesus a nangdidiw so lidyat. Ta an komwan, natongpal danaw plāno naw. Ta maynamot do pinarin Jesus, āro dana tawotawo mayparin a anak no Dyos, kan mairāman dana sa do tan-ok kan dāyaw na. Maynamot ta abaw pagkorāngan na, si Jesus danaw mapawnot so tawotawo do kaisalakānan da.

¹¹ Dalosan na saw tawotawo do gatogatos da. Sichangori, siraw nadalosan kan iyaw nangdalosaw, ki asa danaw Āmang da. As dawa, masnek abas Jesus a manawag dyira so kakteh. ¹² Ta binata na di Āpo Dyos a naitolas do Masantwan a Tolas a kāna,

“Ipakatoneng konchimo, mo Āpo Dyos, dyirad kakakteh ko saw.

Do tabo a psychichipehan, ki idaydāyaw konchimo.”‡

¹³ Binata na pa, “Si Āpo danaw pagtalkan ko.” Myan paw binata na a, “Ari ako dya kan siraw tawotawo saya a intalek ni Āpo Dyos dyaken. An maynamot dyira, ki nayparin sa a akmay anak ko.”§

* 2:2 2:2 Deot. 33:2; Ara. 7:38, 53; Gal. 3:19 † 2:8 2:8 Sal. 8:4-6; Gen. 1:26-28; 1 Kor. 6:2-3; Pal. 22:3-5 ‡ 2:12 2:12 Sal. 22:22 § 2:13 2:13 Isa. 8:17-18

¹⁴ On, siraw nya anak a intoroh ni Āpo Dyos dya, ki tawotawo sa a myan so asi kan raya, as kan masyirto sa a madiman. Dawa, nayparin si Jesus a akma dyira a myan so inawan tan myan paynamotan na madiman. Pinarin naw nyaya, tan maynamot do kadiman na, ki inabo naw toray ni Satanas a myan so panakabalin do kadiman.*
¹⁵ Maynamot do dawri, ki mapalobōsan saw tabo tawotawo a nagpaadīpen dana a maynamot do kāmō da a madiman. Ta do tabo a kabyay no tawotawo, ki chamo daw kadiman. ¹⁶ Ta mapatak a maboaya a sirabaw anghilis sidongan na, an dya siraw tawotawo saw a manganohed dya a akmas kapanganohed ni Abraham.† ¹⁷ As dawa, nyayaw naynamotan na a nachiyengay dyaten a naibidang a kakakteh na. Tan komwan, ki mayparin a māsisyen kan matalek a katotohosan a pādi ta do kapagsīrbi na do Dyos. Iya danaw mangibabaet so tawo do Dyos tan pakawanen sa ni Āpo Dyos do gatogatos da. ¹⁸ As dawa, sichangori, masidongan na saw masolisog saw maynamot ta iya mismo, ki napadāsan naw nalala kan sinōot ni Satanas.

3

Matortoray si Jesus kan si Moyses

¹ Dawa, inyo a naibidang a kakakteh ko a pinidi no Dyos kan rārayay ko a tinawagan Āpo Dyos, karahmen nyo a iktokto maynamot di Jesus a iyaw tinoboy no Dyos a Katotohosan a Pādi do kapanganohed ta a mangibabaet so tawotawo kan Dyos. ² Mapagtalkan kan matodyo si Jesus do Dyos a namidi sya a akmas Moyses a napagtalkan a nangtongpal so chakeyaw no Dyos do nakaaywanaw siras tawotawo saw no Dyos.* ³ Ki syimpri, madaydāyaw pa a adayo si Jesus kan Moyses. Tan an ipariho ta do kapatnekaw so bahay, rakorakoh dāyaw no mapatnekaw so bahayaw kan iyaw mismwaw a bahay. Komwan sa Jesus kan Moyses. ⁴ Ta oyod a kāda bahay, ki myan napatnek sya. Ki si Āpo Dyos, ki iyaw mamariparin so tabo. ⁵ Oyod a matalek si Moyses do kapaytarabāko na a intoroh ni Āpo Dyos dya a mangaywan so tawotawo no Dyos. Ki aran komwan, alit na kayarig na lang asa a adīpen do bahay no Dyos. As no pinarin naw, ki inpakatoneng na lang maynamot do masakbayanaya a parinen anchi no Dyos. ⁶ Ki matarek si Jesus. Ta iya, ki adīpen aba, an dya mismo a Anak no Dyos. Iya paw matalekaw a akin dyira so bahayaw. As yaten, ki mairāman ta na do pamilya na, an nāw ta na a matored a monot do tabo chakey na kan abaw polos kasnek ta a mangigpet so namnāma taya dya.

No Kapangahwahok kan Ballāag

⁷ As dawa, parinen ta pakono akmas binataw no Ispirito Santo do Masantwan a Tolas a kāna,
 “Sichangori, an makadngey kamo so chirin no Dyos,
⁸ Magsōkir kamo aba do Dyos
 a akmas nakapachiribīldi daw dya no kapoonan nyo saw
 do let-ang do kaychowa.
⁹ Sinōot da yaken daw no kapoonan nyo saw
 a aran naboya daw makaskasdāawaw a pinarin ko
 do irahem no apat a poho a katawen do kayan daw do let-ang.
¹⁰ Dawa, siraw nawri a tawo, ki nakasoli ako dyira,
 kan binata ko a, ‘Pirmi da yaken a tadyichokodan,
 ta dān da a dya tongpalen bilbilin ko.’
¹¹ As dawa, do nakasoli kwaw dyira,

* **2:14** 2:14 Abāken ni Jesus si Satanas. Mk. 3:27 † **2:16** 2:16 Mana “Siraw tawotawo a naibidang dana anak ni Abraham.” * **3:2** 3:2 Do chirin Griego, siraw tawotawo saw no Dyos, ki kayarig daw bahay a yanan no Dyos. Nom. 12:7

inkari ko a polos dana sanchi a dya makasdep do paynahahan a insagāna ko a para dyira.”†

¹² As dawa, kakakteh ko, magannad kamo tan abo pakono dyinyo mayparin a marahet so kapangtokto a dya manganohed a mapawnot dyinyo a machisyay do sibibyayaya a Dyos ta, ¹³ basbāli a nya pakono rebbeng na parinen nyo do kayan payan ōras nyo a mangadngey so chirin ni Āpo Dyos. Masisīta a nāw nyo a mangbagbaga so katakatayisa dyinyo tan dyi kamo a maallilaw do gatos a iyaw nawri, ki mapaywam dyinyo a magsōkir so Dyos. ¹⁴ Ta mairāman ta na a machirārayay di Kristo, an nāw ta na a igpet kapanganohed ta a yapo do kairogi na a mandan pandan kabyay ta.

¹⁵ Iktokto nyo paw naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna, “Changori, an makadngey kamo so chirin no Dyos, magsōkir kamo aba do Dyos a akmas nakapachiribildi daw dya no kapoonan nyo saw.”‡

¹⁶ Sino paro saw nakadngey so chirin no Dyos, kan sino paro saw somnokir sya? Sirabawriw inpangōlwanaw ni Moyses do nakakaro daw a tabo do Egipto?

¹⁷ Sino paro saw nakasolyanaw ni Āpo Dyos do irahem no apat a poho a katawen do kabidibidi daw do let-ang? Sirabawriw tawotawo saw a naygatos a pinaychaharaharag no kadiman do let-ang? ¹⁸ Sino pa saw nangikaryanaw ni Āpo Dyos a polos sanchi a dya makasdep do paynahahan a insagāna na a para dyira? Sirabawriw komnontra saw dya? ¹⁹ Dawa, napatakan ta na an āngo dyi da nakasdepan do paynahahan a insagāna no Dyos a dyira da, ta iya sawen kabon anohed da dya!

4

No Paynahahan a Inkari no Dyos

¹ Dawa, maynamot do karyaw no Dyos dyaten a makasdep tanchi do paynahahan a insagāna na, machitaw kaannad ta tan abonchiw machichwasan dyinyo a baywan no Dyos a makasdep do dawri a paynahahan. ² Ta aran yaten, ki nadngey taw Maganay a Dāmag a akma dyira do kaychowa. Oyod a nadngey daw nawri a naichirin dyira, ki abaw maganay a naitoroh na dyira. Ta do nakadngey daw sya, ki rinawat daba a mapawnotan so kapanganohed da. ³ Ki an yaten a nanganohed, makasdep ta do paynahahan a insagāna ni Āpo Dyos. Ki komwan aba dyirad dyaw a manganohed, ta akmas binata naw do Masantwan a Tolas a kāna,

“Nakasoli ako kan inkari ko a polos sanchi a dya makasdep do paynahahan a insagāna ko a para dyira.”

On, iyaw kaoyodan na, ki pinasdep saba no Dyos do kapachipaynahah daw a aran insagāna na a tabo do nakaparswa na paw so lōbongaya. ⁴ Ta binata na pa do kadwan a panid no Masantwan a Tolas iyaw maynamotaya do chapapito naya a araw a kāna, “Do chapapito naw a karaw, naynahah si Āpo Dyos, ta napakabos naw tabo nakapamarswa na.”* ⁵ Iktokto nyo paw karyaya ni Āpo Dyos a aran myan danaw naisagāna a pachipaynahahan da, ki nakasdep saba polos. ⁶ Nawriw paynamotan na a chapatak ta a siraw kapoonan ta a nanoma a nakadngey so Maganayaya a Dāmag, ki nakasdep saba a nachipaynahah a maynamot ta inanohdan dabaw Dyos. Ki aran komwan, ki myan pa saw matarek a chakey no Dyos a makasdep do nakasagānaya a paynahahan. ⁷ On, malawag a maboya ta dya a no arawaw a inkeddeng no Dyos a kapakasdep no tawotawo na do paynahahan a insagāna na, ki sichangori dana. Ta do nahay dana a chimpo a nakahabas a yapo dyirad kapoonan ta a dya nanganohed,

† 3:11 3:11 Sal. 95:7-11; Eks. 17:1-7; Nom. 14:1-13 ‡ 3:15 3:15 Sal. 95 * 4:4 4:4 Gen. 2:2

ki inpatolas no Dyos di Āri Dabid iyaw nyaya a myan do Masantwan a Tolas a akmas nabata ko naw kaychi a kāna,

“Sichangori, an madngey nyo chirin no Dyos,
magsōkir kamo aba.”

⁸Ta an pinawnot san Joswe siraw Israelita saw a inikwan do paynahahan daw do tana da a inkari no Dyos dyira, ki syimpri machita paba naychirin si Āpo Dyos a mirwa dyira a maynamot do matarekaw a araw. ⁹As dawa, akmas naboya taya a myan paw paynahahan a para dyirad tawotawo saya no Dyos a akmas nakapaynahahaya no Dyos do chapapito naw a araw do nakapamarswa naw so lōbongaya. ¹⁰Ta aran sino a somdep do paynahahan a insagāna ni Āpo Dyos, ki maynahah do tabo saw a payhohopagan na a akmas nakapaynaynahah ni Āpo Dyos do katayoka naw a namarswa so lōbongaya. ¹¹Dawa, ikarigatan taw somdep do paynahahanaya a insagāna ni Āpo Dyos. Abo pakono aran asa dyaten a mangtolad siras kapoonan ta saw kaychowa a dya nakasdep a maynamot do dyi darana a panganohdan so chirin no Dyos.

¹²On, ta oyod a sibibyay kan manakabalin no chirinaya no Dyos. Kayarig naw mataretarem pa kan katatarman a ispāda, kan naybīt paw tarem na. Hawhawsen na a aran do paybabayatan no pahad kan inawan, kan aran do pagsosoopanaw no tohatohang, as kan maparin a makaimangmang so makatayrahem a panggep kan pangtoktwan no tawotawo. ¹³Abaw naparswa a maitayo do Dyos. Mapatak sa tabo do Dyos, ta akma saw nabahasan do salapen na. On, as kan atbayen tanchi dyaw tabo a pariparinen tad lōbongaya.

Si Kristo, Katotohosan a Pādi Ta

¹⁴Dawa, sichangori, maynamot ta myan dana dyaten si Jesus a Anak no Dyos a Katotohosan a Pādi ta a nayparahan do kademdemanaya kan nagtaros a somindep do mismo a yanan no Dyos a mangibabaet dyaten a tawo do Dyos, nāw ta pakono a kaigpeten kapanganohedaya a ipanpaneknek ta. ¹⁵Ta si Jesus a Katotohosan a Pādi ta, ki maparin a machipangdidiw do tabo a pagkapsotan ta. Ta aran iya, ki napadāsan naw tabo a kīta no sōot a akma dyaten. Kī iya, ki polos a dya naygatos. ¹⁶As dawa, sichangori, ki sitotored ta pakono a maypasngen do salapen no māsisyen a Dyos a pakayapwan parābor tan marawat taw kāsī kan madongso ta dyaw parābor naya a makasidong dyaten an ōras no kachita ta sya.

5

No Tarabāko no Katotohosan a Pādi

¹Ta kāda katotohosan a pādi no Jodyo, makapagpādi a maynamot ta napidi a yapo do kaidyan na. Iyaw rebbeng na, ki mangibabaet do payawan tawo kan Dyos kan magsīrbi do Dyos a maynamot dyira, ta iyaw mangidāton so binyay da a pasohen da a maynamot do gatogatos da tan pakawanen sa no Dyos. ²Ki an maynamot do katotohosanaya a pādi, ki maparin naw māsi dyirad myanaw so pagkorāngan kan madwadodog a tawotawo a naychawaw do gatos. On, maparin nyaya, ta aran iya, ki tawo pa a nakagatos kan myan so pagkorāngan. ³Maynamot do kayanaya no pagkorāngan na, machita a aran iya, ki mangidāton so binyay a maynamot aba lang do gatogatos dan tawotawo, an dya iya paw mismo a gatos na. ⁴An maynamot do nyaya a madāyaw a rebbeng, ki abaw mangikeddeng so inawan na a mayparin a katotohosan a pādi. Si Āpo Dyos lang moyboh a maparin a mangitongdo so komwan a akmas nakadotok naw si Aaron.

⁵ Masaw di Kristo. Iyabaw nangikeddeng a mapatohos so mismo na inawan tan mayparin a katotohosan a pādi, basbāli a pinidi no Dyos do nakaibahey naw sya a kāna,

“Imo Anak ko, as kan sichangori,
ipaboya ko a yaken, ki Āmang mo.”*

⁶ Binata na pa do kadwan a panid no Masantwan a Tolas,
“Pādi ka a abos pandan a akmas kapādyaw ni Melkisedek.”†

⁷ Do kayan naw ni Jesus do hapotayan tana, ki inngēngengey na kan intanyis naw naydaydasal a nangdakdaw do Dyos a makaisalākan sya do kadiman. Ki natbay maynamot ta sipapakombaba a nagtongpal do chakeyaw ni Āpo Dyos. ⁸ Aran iyaw Anak no Dyos, ki nananawo naw nagtongpal do Dyos a maynamot do nakadidiw nas lidyat. ⁹ Ki do nakatongpal naranaw a tabo sya a abos nagkorāngan, nayparin a iyaw abos pandan a pakaisalakānan dan tabo saw a magtongpal dya. ¹⁰ Ta iyaw kinedngan Āpo Dyos a mayparin a katotohosan a pādi a akmas kapādyaw ni Melkisedek.

Nāw Nyo Na Igpēt Kapanganohed Nyo do Dyos

¹¹ Āro chakey namen a ibahey dyinyo a maynamot do kapādyaw ni Melkisedek kan Jesus, ki maydamnay aba a ilawlawag dyinyo maynamot ta tod a mayhawos do tadyinya nyo. ¹² Ta iyaw nyaya nakahay nyo na nanganohed, inyo dana pakono manginanawo ah! Bahes nabaya, ata, machita nyo paya a myan mangnanawo dyinyo do nanōma saya a nanawo a maynamot do chirinaya no Dyos. Rebbeng naya koman kamo nas matwa, ki tori kamo paya maysesep so gātas. ¹³ Ta an gātas paw ibibyay nyo, iyaw nyayaw mangipaāwat so katagibi nyo pa, kan ari nyo pad mapaytarek maganay kan marahet. ¹⁴ Ki siraw tawotawo saw a rarakoh dana, ki kanen daw natwa mana siraw marahem saw a nanawo. Siraw komwan, ki siraw naywamaw a mangosar so aktokto da tan mailāsin daw paytarkan maganay kan marahet.

6

¹ As dawa, maynamot ta nahay ta na a nanganohed di Kristo, maypayparahem dana pakono matokod ta do kapanganohed. Nawri aba lang iktokto nyo nanawo daw no magdamdāmo a manganohed di Kristo a akma sira syay: iyaw kapagbabāwi do abos sinpaspangan a kaparin kan iyaw kapanganohed do Dyos, ² mana siraw nanawowaw a maynamot do kapangriyos so inawan kan kapagbawtisar, mana iyaw kapangrawataw so Ispirito Santo,* mana iyaw kapagōngar no nadiman kan abos pandan a kaokom. ³ As dawa, paypayparahmen taw kapakaāwat ta. On, parinen taw nyaya an ipalōbos ni Āpo Dyos.

⁴ Ta masyirto a polos dana sa a dya mapagbabāwiw tayoka danaya a tomnadyichokod do kapanganohed da, ta tayoka dana si Āpo Dyos a nangsēdang so kapangtokto da. On, tayoka darana a natahaman kaganay no sāgot ni Kristo, as rinawat daranaw binglay da do Ispirito Santo. ⁵ On, napadāsan daranaw kaganay no chirin no Dyos, as kan naboya da paw makaskasdāaw saw a pinariparin no Dyos a akmas parinen naw anchi do arawaw no kapaybidi ni Āpo Jesus. ⁶ Aysa! An tayoka darana natahaman, as kan tadyichokodan da pa saw nyaya, apabaw ayaman da a magbabāwi do gatogatos da. On, maparin pa saba a pirwahan a pagbabāwyen, ta akmay pirwahan darana a ilansaw Anak no Dyos do kros kan sigorādo a siraw mangasnesnek sya do salapen tawotawo.

* 5:5 5:5 Sal. 2:7 † 5:6 5:6 Sal. 110:4; Gen. 14:17-20; Heb. 7:1-10 * 6:2 6:2 Myan iyaw dadakay dan Jodyo a mapalapaw so tanoro da do ohon tawo tan itoroh daw bindisyon da (Gen. 48:14). Do chimpon Bayo a Tōlag, ki pinalapaw da no apostolis saw tanoro da do oho no matarek tan iparawat daw Ispirito Santo dyira. Ara. 8:17; 19:6

⁷ Kayarigan ta a tawo iyaw tanaw a pirmi a nachimoyan a tobwan no magla a mohamoha a chasoyot no naymohamohaw a masīrbi. Iyaw tawowaw a akmas nawri a tana, ki bindisyonan ni Āpo Dyos. ⁸ Ki iyaw tanaw a basbāli a mapatobo so tamek a manōlok kan tamek a malidyat a yayten, abaw sīrbi na. As dawa, an komwan, ki dilikādo an abayen Āpo Dyos, as kan sigorādo a masosohan.

⁹ Kakakteh a oyod namen so chadaw, aran komwan pangārig namen a maynamot do marahetaya a tana, ki chapatak namen a komwan kamo aba. Hahawen namen a iyaw kayayan nyo do Dyos, ki maganay, as kan mapalongo naynyo do kaisalakānan nyo. ¹⁰ Ta nāw a malinteg ni Āpo Dyos, kan kawayakan na sabanchiw magaganay saw a pinariparin nyo. Naboya na saw pinarin nyo do kadaw nyo a maynamot dya a iyaw nakasidong nyowaya so kakakteh nyo saya do kapanganohed, kan manda pa sichangori, ki pariparinen nyo pa sa. ¹¹ Ta no taywara a chakey namen a kakakteh, ki iya pakono kanāw no katakatayisa do sīgodaw a kayit no saray na a mandanchan pandan. Tan komwan, ki mahap nyo hahawen nyo. ¹² Ta an komwan parinen nyo, ki maypasadot kamo aba, basbāli a mayparin kamo a akma siras kadwan saya a maynamot do kayit no kapanganohed da kan kaānos da, ki rawaten daw inkaryaw no Dyos.

No Kari ni Āpo Dyos

¹³ Naknakmen ta si simna āpong ta a si Abraham, ta do nakapagkaryaw ni Āpo Dyos di Abraham, inkeddeng na a tongpalen naw nawri a kari na. Maynamot ta apabaw matortoray pa kan iya a mismo, pinagkari naw bōkod na ngaran. ¹⁴ Inkari na a kāna, “Ikari ko a bindisyonan konchimo, kan parohen konchiw kapotōtan mo.”†

¹⁵ Ki natongpal inkari naw di Abraham maynamot ta inan-anōsan ni Abraham a ninanaya.‡

¹⁶ An tawo magkari a maynamot do kaoyod no chirin da, ki osaren daw ngaran no matortoray kan sira, kan iyaw nawri a kariw mapaysonong so aran āngo a pagkokontraan.

¹⁷ Dawa, magkari si Āpo Dyos. Maynamot ta chakey ni Āpo Dyos a ipaneknek a dyi na polos a tādyan panggep na dyirad mangrawataya so inkari naya, inpaboya na a malawag maynamot do kaosar nas mismo a ngaran na a pagkari. ¹⁸ Iyaw karyaya no Dyos, ki polos a dya magbalbaliw, as kan pagbabāwyan naba no Dyos tayoka na a naikari, ta maparin aba yaten a bayatawan Āpo Dyos. Dawa, yapo do dyaya, yaten a komnāmang do dya polos a matādyan a kari na dyaten, maypangay paw kapaypaymet no kapanapet ta do namnāma taya dya. ¹⁹ Ta iyaw kapagnamnāma taya do Dyos, ki iya danaw omsimpa so kapanganohed ta a maynamot ta masyirto a matongpal. Kaiyarigan naw asaw a pondo na naipinsan do rakoh a bato tan dyi ta malyod a malasa do kapanganohed. Maynamot do nyaya a namnāma ta, ki akmay somindep ta na do kasasantwanaya a yanan no Dyos a akma siras papādi saw do kasdep daw do bītaw no kortinaw do timplo da. ²⁰ On, ta pinanman na yaten Jesus a pinakainawan ta do salapen Āpo Dyos a pangdakdaw do Dyos a maynamot dyaten. Pinarin naw komwan, ta nayparin si Jesus a iyaw abos pandan a Katotohosan a Pādi ta a akmas kapādyaw ni Melkisedek.

7

No Kapādi ni Melkisedek

† 6:14 6:14 Gen. 22:16-17 ‡ 6:15 6:15 Myan payawan na dadwa poho kan dadima a katawen a yapo do kari no Dyos di Abraham a parohen nanchiw kapotōtan na a mandad nakayanakaw ni Isaak (Gen. 12:1-4; 21:5). Do nakadiman na, ki dadwa paw apōko na a anak ni Isaak (Gen. 25:26).

¹ Iyaw nyaya Melkisedek, ki āri do nakarahan do Salem. As iya, ki pādi ni Āpo Dyos a Katotohosan. Binindisyonan nas Abraham do nakabayat naw sya yapo do paggogobatan do nakapangābak naw siras matatarek saw a āri.* ² As do dawri, intoroh ni Abraham di Melkisedek apagkapollo no tabo kinabaknang saw a nahap na. No chakey a batahen ngaranaya a Melkisedek, ki “Āri no Malinteg.” Mayngaran pa so Āri do Salem, as kan no chakey na batahen, ki “Āri no Kapya.” ³ Do Masantwan a Tolas, ki abaw naitolas a maynamot an sino saw inyapwan na kan an sino saw kapoonan na. Abaw naitolas a maynamot do nakaiyanak kan kadiman na. Ta iya, ki akmas Anakaya no Dyos a nāw na no kapādi na a abos pandan.

⁴ Nyaw pakaboyan ta an maypāngo kabileg ni Melkisedek. Intoroh dya no maidāyaw a kapoonan ta a si Abraham apagkapollo no tabo a nahap na a kinabaknang do kapachigobat naw. ⁵ Asa pa, sigon do Lintegaw ni Moyses, yapo do kapotōtan saw ni Lebi iyaw pakayapwan papādi do Israel. Sira paw akin rebbeng a mangpeh so apagkapollo a yapo do kaidyan da saw a Israelita a aran sira, ki kabagyan da sa a kapotōtan pa ni Abraham. ⁶ Ki aran dya yapo si Melkisedek do kapotōtan Lebi, ki alit na rinawat na saw apagkapolwaw ni Abraham. Asa pa, binindisyonan na pas Abraham a aran si Abraham danaw mangrawat so kari no Dyos.

⁷ On, masigorādo a matortoray mangbindisyonaw kan iyaw mabindisyonanaw. ⁸ Iktokto ta paw nyaya: Siraw papādi da saw no Jodyo, ki aran rebbeng daw mangrawat so apagkapollo dan tawotawo saw, ki alit na nadiman sa. Ki si Melkisedek, nangrawat so apagkapollwaw ni Abraham, as kan sigon do naitolasaw do Masantwan a Tolas, ki nadiman aba, ta sibibyay pa. ⁹ Maynamot do nyaya, ki maparin dana a mabata ta a maynamot di Abraham a pinakainawan ni Lebi, bāli naitoroh danan Lebi apagkapollo na di Melkisedek a aran si Lebiw rebbeng na pakono a mangrawat. ¹⁰ Ta si Lebi, ki ari pad nayanak do nakabayat ni Melkisedek si Abraham. Ki aran komwan, maparin ta a batahen a naibidang a myan pa do dawri do irahem ni Abraham a kapoonan na do nakaitoroh naw so apagkapollo na di Melkisedek.

¹¹ Chapatak ta na a do kaitorohaw ni Āpo Dyos so linteg na dyirad aāmang ta saw a Jodyo, ki tinongdo naw kapotōtan saw ni Lebi tan sira danaw makatoneng do dāton saw sigon do Lintegaw ni Moyses. Ki an maparin sawen asa tawo mayparin a malinteg do salapen ni Āpo Dyos a maynamot do kapagtongpal so linteg, ayket na, apabaw sīrbi no nakatoboyaw no Dyos so matarekaw a pādi a akmas kapādyaw ni Melkisedek, kan akmas kapādyaw ni Aaron a asa dyirad kapotōtanaw ni Lebi. ¹² Ta an matādyan kinapadi, machita a matādyan linteg. ¹³ On, chapatak ta a matādyan dana a maynamot ta iyaw Āpo taya a si Jesus, ki Katotohosan a Padi. Ta iya, ki yapo do matarek a kapoonan, kan yapo aba do kapotōtanaw ni Lebi a sira lang myanaw so rebbeng a magsīrbi do Dyos a mangidāton so binyay do altaraw. ¹⁴ Ta matayo aba a nayanak si Āpo Jesus do kapotōtan Jodah, kan aba polos binatabata ni Moyses a maynamot do dyaya a kapoonan do kaibahey naw so maynamot do papādi.†

Iyaw Matarek a Pādi a Akmas Melkisedek

¹⁵ Malawag a maboya ta a matādyan danaw adan a linteg no pādi a maynamot ta myan danaw tādī da a si Kristo a iyaw bayowaw a pādi a akmas kapādyaw ni Melkisedek. ¹⁶ As si Jesus, ki nayparin a pādi a maynamot aba do nakatawid na sya a yapo do kapotōtan Lebi a akmas inbilinaw no linteg daw no Jodyo saw, an dya maynamot do panakabalin no abos pandan a byay na. ¹⁷ Maynamot dya, iyaw nyaw naitolas do Masantwan a Tolas a kāna, “Pādi ka a abos pandan a akmas kapādyaw ni Melkisedek.”‡

* 7:1 7:1 Gen. 14:17-19 † 7:14 7:14 Eks. 28:40-43; 29:9; Leb. 21, 22; Nom. 3-4 ‡ 7:17 7:17 Sal. 110:4

¹⁸ Dawa, no maawātan ta dya, ki pinawadin no Dyos adanaw a ononotan maynamot ta mahaha dana kan abo danaw sinpaspangan na. ¹⁹ Ta abaw maparin no linteg a mangpalinteg so asa tawo do salapen no Dyos. Ki maynamot do dya, inpaboya ni Āpo Dyos iyaw maganaganay pa a namnāma ta tan makapaypasngen ta na dya.

²⁰⁻²¹ Ki nawri aba lang, ta myan paw inkari no Dyos. Ta do nakapagpādi daw no pādi saw do Israel, ki abaw komwan a inkari na. Amnan si Jesus, ki engga, ta myan kari ni Āpo Dyos a maynamot dya a kāna,

“Nagkari si Āpo, kan polos anchi a dya magbaliw nawri

a inkari na a, ‘Imo pādi a abos pandan.’ ”§

²² Dawa, maynamot do dyaya a kari no Dyos, si Jesus danaw mangipasigorādo dyaten a iyaw bayowaw a tōlag no Dyos, ki maganaganay a adayo kan adanaw.

²³ Iya paw nyaw kadlawan so nachidomaan Jesus dyirad papādi saw do nakarahan. Oyod a āro saw papādi a natatādi, ta tod sa nadiman a dyi da natongtong tarabāko da a kinapadi. ²⁴ Bahes nabad Jesus, ta nāw no kinapādi naya, ta machipanda abaw byay na. ²⁵ As dawa, iyaw nyayaw paynamotanaya a abo pagkorāngan no kapangisalākan ni Jesus siras maypasngenaw do Dyos a maynamot do kapanganohed da dya. Ta iya, ki sibibyay a abos pandan a mangibabaet dyira do Dyos.

²⁶ Mapatak a maboya ta a si Jesus danaw Katotohosan a Pādi ta a taywara maikosto dyaten. Ta iya, ki masantwan kan abaw pakapilāwan na kan abaw gatos na. Ta pinasyay ni Āpo Dyos dyirad arwayas gatos, kan pinatohos na do hanyit do yananaw a abaw kapariho na do salapen no Dyos a mismo. ²⁷ On, akmaba siras kadwan saya a katotohosan a pādi do lōbongaya, ta machita nabaw kararaw a mangidāton so binyay tan mapakawan do gatos na a mismo kan kaisarano na so tawotawo do gatogatos da. Ta iya, ki naypisa lang, ta intoroh naranaw dāton na a iyaw inawan na a nadiman tan napakawan dana tabo tawotawo do gatogatos da. ²⁸ Dawa, napatakan ta a sigon do Linteg ni Moyses, maparin tawo mayparin a katotohosan a pādi a aran myan so pakapilāwan. Ki iyaw karyaw a inkeddeng no Dyos, ki engga. Ki sigon do dawri a kari no Dyos a nanawnawdyi pa kan Linteg ni Moyses, ki no naitongdo a nayparin a abos pandan a Katotohosanaw a Pādi do bayowaw a tōlag, ki si Jesus a Anak na. As iya, ki abo polos so pakapilāwan.

8

Si Jesus, Katotohosan a Pādi Ta do Bayo a Tōlag

¹ No pontos no chakey namen a ibahey dyinyo sichangori, ki iyaw nya: Ari dana dyaten Katotohosanaw a Pādi ta, kan ari a maydisna do mangket do kawatan no tronwaw no Dyos no Katatan-okanaw a Āri do hanyit a machipagtoray dya. ² Ari daw a mangtongpal so rebbeng no katotohosanaw a pādi do salapen no Dyos do oyod a yanan a pagdayāwan so Dyos. As no pagdayāwanaya, ki pinatnek no Dyos a mismo, kan tawo abaw napatnek sya.*

³ Kāda katotohosan a pādi do dya tana, ki natongdo a manoroh di Āpo Dyos so dāton daw a binyay kan siraw kadwan a rigālo dan tawotawo tan mapakawan dana sa. As dawa, nyaw paynamotanaya a machita a myan dāton ni Jesus a Katotohosan a Pādi ta. ⁴ Amnan myan pa sawen si Jesus do tanaya, ayket, makapagpādi aba, ta ari sayaw sigod a papādi a mangidāton so binyay daya sigon do binata naw do linteg. ⁵ Ta iyaw kapagsirbi daya a kinapadi, ki ladāwan kan anyino lang no myanaya do hanyit. Ta aran si Moyses do kaychowa do sakbay naw a mapatnek so pagdayāwan da a tabirnakolo, ki inbilin ni Āpo Dyos dya a kāna, “Annadan mo tan maparin mo iyaw

§ 7:20-21 Sal. 110:4; Heb. 5:6; 7:17 * 8:2 8:2 No bata na do chirin Griego, ki “tabirnakolo” mana “tolda.” Eks. 25-27; Heb. 9:1-7

pormaw a akmas naipaboyaw dyimo do tokon.”† 6 Iyaw kapagsirbyaw a rinawat ni Apo Jesus, ki maganaganay pa adayo kan iyaw kapagsirbyaw no sigodaw a papadi do tanaya a maynamot ta si Jesus danaw mangpasigorado so bayowaw a tolag a inpakat ni Apo Dyos dyirad tawotawo. Iyaw nyaya bayo a tolag, ki naibasar do matarek kan mayiyit a kari kan iyaw adanaw.

7 Ta an abo sawen pagkorangan no nanmaw a tolag, sigorado a machita pabaw katadi na. 8 Ki machita maynamot ta myan korang no kapanganohed dan tawotawo. Dawa, binata no Dyos do naitolasaw do Masantwan a Tolas a kana,

“Itonchiw araw a kapamarin kos bayo a tolag
dyirad tawotawo saya do Israel kan siraw kapototan Jodah.

9 Ki akma pabanchi so nakapachitolog kwaw
dyirad kapoonan da saw

do arawaw a nakaisongsong ko sira a inkaro do Egipto.
Tinongpal dabaw kapachitolog ko dyira.

As dawa, ninonolay ko sa, kanaan Apo.

10 Komwan anchiw bayo a kapachitolog ko dyirad tawotawo saw do Israel.

Ta do katayoka anchi no nawri sa a araw,
ki kapyahen ko sanchiw linteg ko do aktokto da,
kan itolas ko sanchi do poso da tan dyi da sa mawayakan.
Yaken anchiw Dyos da a dayawen da,
as kan ibidang ko sanchi a tawotawo ko.

11 Machita pabanchi a manginanawo sa so kaidyan da
mana mangibahebahey dyirad kakakteh da sa so maynamot do kapatak so Dyos,
ta chapatak darananchi yaken a tabo,
somiknan do kabobodisan so sirib a mandan kasisiriban.

12 Pakawanen ko sanchi do marahet saya a kaparin da,
kan nakmen ko pa sabanchiw gatogatos da dyaken.”‡

13 Iyaw no nakapaychirinaya no Dyos a maynamot do bayowaya a nakapachitolog na,
ki inbidang narana adan nanmaw. As no chakey na batahen omnadan, ki machita matadyan, ta apabaw sinpaspangan na kan ito danaw kabo na.

9

Iyaw Adan kan Bayo a Kapagdaydayaw

1 On, iyaw nanomaw a tolag, ki myan saw paglintegan no kapagdaydayaw do Dyos, kan myan tabirnakolo* a pinatnek dan tawotawo a pagdaydayawan da do tanaya. 2 Iyaw napatnekaya a tabirnakolo, ki dadwas kwarto. Iyaw manomaw a kwarto na a somalap do gagan, ki iyaw yanan matawaganaw so Masantwan a Yanan. Iyaw no yananaw no padatoka so soho kan asa lamisaan a pachilapawan tinapay a maidaton do Dyos. Myan paw kortina do rowangan naw. 3 Masaw no mamansokelaw a kwarto a nachisiping do nanmaw, ki myan kortina a dyindyin kan aneb na. No ngaran no mamansokelaw a kwarto, ki Kasasantwan a Yanan. 4 Do dyaw yananaya no altar a nakalopkohan so balitok a paysosohan da so insinso. Dya paw yananaya no lakasan no tolag a nakalopkohan so balitok. Iyaw nyaya lakasan nakaposkan balitokaw a banga a myan so mana. Myan pa dyaw minlakaw a sarokod ni Aaron kan dadwa saw a matatapi a bato a nakaitolasan bilin.† 5 As do mamantohosaw a anmo no lakasanaw, myan saw nachipong do tohong naw a dadwa mapipintas a balitok a sinan anghil a mangipaboya a myan daw Dyos. Siraw nyaya, ki mayngaran so kerobim. Pasalokoben

† 8:5 8:5 Eks. 25:9, 40; 26:30; 27:8 ‡ 8:12 8:12 Jer. 31:31-34 * 9:1 9:1 Eks. 25-27; Leb. 24:1-9 † 9:4 9:4 Eks. 16:31-35; 25:16; 30:1-10; Nom. 17:8-10; Deot. 10:3-5

daw panyid daw do yananaw a pakapakawanan gatos. Ki chimpo paba sichangori no kailawlawag no chakeyaw a batahen nawri.

⁶ No ibahey ko lang dya, ki komwan nakaornos da no nyaya a warawara. Kararaw siraw papādi saw, ki maytatādi sa a somdep do manōmaw a kwarto do irahemaw no tabirnakolo a mamarin so rebbengen daw. ⁷ No lang makasdep do mamansokelaw a kwarto, ki iya lang katotohosanaw a pādi, kan maypisa lang do asa katawen. Ki aran iya, ki polos a dya makasdep daw, malaksid an panawbi naw raya no binyayaw a idāton na do Dyos tan iwarsi na do yananaw a pakapakawanan tawo do gatos da. On, parinen na a para do bōkod na gatos kan gatos da no tawo saw a dya makadlaw so kapaygatos. ⁸ Maynamot do dyaya, mapatak kaipaboya sya no Ispirito Santo a ari pad naywangan rarahan tan maparin tawo makasdep do Kasasantwanaya a Yanan ranan kapakaro no adanaya a tōlag. ⁹ No nyaya, ki pakahaman tas nanawo ta sichangori. Ta tabo saw nyaya, ki anyino lang a mangpaneknek dyaten sichangori a abaw maisidong no kapangidāton so binyay kan kapanoroh so rigālo a mapalinteg so tawo. On, mawyasan aban rayan binyayaw aktokto dan tawotawo a makey a magdāyaw do Dyos tan mayparin sa a masantwan do salapen na. ¹⁰ Ta siraw nyaya dadakay, ki para lang do kanen kan inomen kan kadwan pa sa a ononotan a kapagdaldalos. Sira tabo nyaya, ki makatayhapot sa paglintegan. Aba polos maparin da a mangdalos so kapangtokto, kan naosar lang nyaya a nandad chimpwaw no nakabaliw no Dyos so tabo.

Si Jesus, Mangipasigorādo so Bayowaya a Tōlag

¹¹ Changori myan dana si Kristo a nayeñek do rebbeng naw a Katotohosan a Pādi a mangyangay dyaten so maganay saw a bindisyon a maynamot do bayowaya a tōlag. Iyaw paytarabakwan naw, ki myan daw do Kasasantwanaw a Yanan do salapen no Dyos a mismo do hanyit. On, oltimo a maganaganay nyaya a paytarabakwan kan adanaw a tabirnakolo, ta pinarin aban tawo nyaya, an dya si Āpo Dyos a mismo namarin sya. ¹² On, nagtaros a somindep si Jesus do Kasasantwanaw a Yanan do salapen Dyos a mismo, as kan miniropirwa paba a somindep, ta dīta narana daw. As no pinanaybi na a indāton, ki iyabaw rayaw no kalding mana iyaw rayaw no orbon a bāka. Ta no indāton na, ki iyaw bōkod naw a raya. Tan komwan, ki itarabāko naw abos pandan a pakaisalakānan ta. ¹³ Ta do kaychowa, no chakey na batahen linteg a kapagdaldalos, ki mawyasan saw tawo saya a mabata a dya madalos do salapen no Dyos a maynamot do kapangiwasiwasi dyira so raya dan kalding mana tōro saw a bāka mana iyaw no ahbekaw no nasosohanaw a orbon bāka. ‡ ¹⁴ Ki an myan sirbi no komwan a kapangidāton do Dyos, ad-adda pa adayo a myan sirbi no rayaw ni Kristo! Ta maynamot do panakabalin no abwayas pandan a Ispirito no Dyos, ki intoroh ni Kristo inawan na a nadiman kan naidāton a aba polos so pakapilāwan. On, pinarin naw nyaya tan oyasan naw aktokto ta a mapaparin dyaten so abwayas sirsirbi a mapakwan dyaten do kadiman tan makapagsirbi ta do sibibyay a Dyos.

¹⁵ As dawa, si Kristo mangibaet do bayowaya tōlag tan siraw tinawaganaw no Dyos, ki marawat daw naikaryaw a abos pandan a maitoroh a pamindisyon no Dyos. Maparin akmayas nya maynamot ta myan nadiman a nangwayawaya so tawo do nakapaygatos daya do kayan da paw do adan a tōlag.

¹⁶ An myan tawo a mangitolas so ipatāwid na, anchan nadiman, machita a myan anchiw pamaneknek a oyod a nadiman nawri a tawo sakbay a marawat no panorohan naw iyaw tawidaw a naitolas. ¹⁷ Ta an myan mangitolas so ipatāwid na,

‡ **9:13** 9:13 Myan mabata dadwa klasi a dāton do dya. Siraw bāka mana kalding, ki nawriw dāton da an maynamot do gatos da (Leb. 16:1-9). Ki iyaw ahbekaw no nasosohanaw a orbon a bāka, ki osaren da an myan tawo a maibidang dana malapos a maynamot ta sinalid naw bangkayaw no nadiman (Nom. 19).

ki oyod aba a chitahen an sibibyay paw nawri a tawo. Nawri dananchiw kahap no mangrawataw sya anchan nadiman danaw nangitolasaw. ¹⁸ Komwan sawen iyaw adanaw a tōlag, ta abaw sinpaspangan dāton dan Jodyo kaychowa, malaksid an myan moyog a raya a mangipaneknek a oyod a myan nadiman a binyay. ¹⁹ Ta do nakaibaheyaw ni Moyses so tabo a bilin no linteg dyirad tabo tawotawo, inhap naw rayaw no orbon saw a bāka kan kalding, as kan pinasagel na do ranom, as nakapawarsi na sya do librowaw no linteg, as kan do tabo a tawotawo. Nangosar so isopo§ kan iyaw manyibayaw a boboh no karniro a nawriw pinangbindita na sira. ²⁰ Binata na dyira a kāna, “Iyaw nya raya, ki mangpaneknek so tōlagaw a inbilin no Dyos a tongpalen nyo.” ²¹ Masaw, aran iyaw toldaw a tabirnakolo da, ki winarsyan ni Moyses kan tabo saw osaren da saw an magdaydāyaw sa do Dyos. ²² Ta no kaoyodan na, ki sigon do chakeyaw no linteg, ki magistayan a tabo, ki naibidang a nadalosan a maynamot do kapangibindita das raya.* Masaw, aba polos kapakawan tawo, malaksid an myan madiman a moyog so raya.

No Kapakawan no Tawo a Maynamot do Nakaidāton Kristo

²³ Tabo saw nyaya a naporiparin do tabirnakolwaya a pagdayāwan Jodyo, ki akmay anyino no myanaw do hanyit a yanan Āpo Dyos, kan naibidang sa a nadalosan maynamot do dāton saya a binyay. Ki iyaw oyod a pagdayāwan do hanyit, ki syimpri machita naw maganaganay pa adayo a dāton kan siraw binyay saya dya. ²⁴ Ta somindep aba si Jesus do pagdayāwan a pinarin tawo a iyaw anyino no oyod. Ta no sindepan na, ki do hanyit a mismo, as kan do dawri, ki iya danaw pinakainawan ta a machisalap do Dyos. ²⁵ On, tolāden na sabaw papādi saya do lōbongaya. Ta an sira, ki kāda tawen, iyaw katotohosanaw a padi, ki somdep do Kasasantwanaw a Yanan do tabirnakolwaw a mangidāton so dyi na bōkod a raya. Ki si Kristo, ki pirmi aba a somindep, an dya naypisa lang a somindep a nangidāton so mismo na raya. ²⁶ Ta an tolāden Jesus naporiparinaya do nakarahan, ayket, machita a pirmi a madiman a somniknan pa do nakaparswaw no lōbongaya a manda sichangori. Ki iya, naypisa lang a nangidāton so byay na do kapanawdyan saya a chimpō, kan mirwa paba polos a aran anchan āngo. Ta maynamot do naypisa lang a nakadiman na, ki pinakawan na yaten a tabo do tabwa nakagatosan ta. ²⁷ Akmas tawo a naikeddeng a madiman do maypisa lang, kan katayoka na, ki okomen no Dyos, ²⁸ masaw a naypisa lang a naidāton si Kristo a mamakawan so tawotawo do gatogatos da. Mirwa panchi a mapaboya, ki maynamot paba do gatos, an dya iya danaw kapangisalākan na siras nahay danaw a mangahahay a mangnanaya sya.

10

¹ Sichangori, mapatakan ta a iyaw lintegaw a tinokos ni Moyses, ki anyino lang no myanaw do hanyit. Ta no linteg, ki ladāwan lang no oyodaw a maganay a bindisyon a itonchi. Mapatak a maboya ta a aran anchan āngo, ki polos anchi a dya maparin linteg a mapalinteg asa tawo do salapen no Dyos do kanāw da no papādi saw a maybibidi do kāda tawen a mangiparawat so dāton a binyay. ² Ta kaspangarigan, an myan sīrbi no kapangidāton daw so binyay a mapaypisa mangdalos so tawotawo do salapen no Dyos, ayket, apabaw pakariribokan aktokto da no magdāyaw saw do Dyos a maynamot do gatos da, as kan masigorādo a magsardeng dana sa mangidāton so binyay. ³ Ki komwan aba sawen, ta do kāda tawen, nawri lang ipanakem no dāton

§ 9:19 9:19 Eks. 24:7-8. Iyaw isopo, ki asa klasi no warang a tamek a tomobo do ahtahtak no atoy. An myan binditaan padi, osaren daw nya a patahtahmen do rayaw no animal, as kapawasiwasit da sya. * 9:22 9:22 Eks. 24:6; 40:9-15; Leb. 8:16-19; 16:14-16

sayaw kayan gatos no tawotawo. ⁴ Ta polos a dyinchya mapakaro no raya saw no tōro no bāka kan kalding iyaw gatos.

⁵ As dawa, do kakalo danaw no kangay ni Kristo do lōbongaya, ki binata nad Āpo Dyos a kāna,

“Nawri abaw chakey mo kapangdiman so binyay kan dāton.

Ki insaganāan mo yaken so inawan ko

a myan so raya tan iparawat ko nyaya dāton ko dyimom Āpo.

⁶ Ta chahwahok mo sabaw nadiman a binyay a masosohan do pangidātonan kan siraw dāton saw tan mapakawan tawo do gatogatos da.

⁷ Chako dya, mo Āpo Dyos a mamarin so chakey mo

a akmas naitolasaw do Masantwan a Tolas a maynamot dyaken.”*

⁸ Maboya ta do dyaya a nanmanma a binata ni Kristo a chakey naban Āpo Dyos dāton saw a binyay, kan nawri abaw chahwahok naw binyayaya a masosohan do pangidātonan mana siraw dāton saw a in-gagāra da tan mapakawan tawo do gatogatos da. On, binata naw nyaya a aran siraw dāton saya, ki sigon do chakey no linteg. ⁹ Sinpangan na, binata pa ni Kristo, “Chako dya, mo Āpo Dyos a mamarin so chakey mo.” Do dawri, pinawadin no Dyos nanmanma saw a dāton, kan pinatādi ni Kristo mismo na a inawan. ¹⁰ Maynamot ta pinarin Jeso-Kristo chakey no Dyos, pinayparin na yaten a masantwan dana a tawotawo na a maynamot ta naypisa lang nakaidāton na so bōkod na inawan.

¹¹ Kararaw a maytatādi saw papādyaw no Jodyo a magsirbi, kan pirmi da idāton nawri sa a dāton a binyay. Ki polos a dya marawa pakarohen nya sa dāton iyaw gatos. ¹² Bahes nabad Kristo, ta indāton Kristo asa lang a dāton a abos pandan a mamakawan so tawotawo do gatogatos da. Do katayoka na, ki naydisna do makanawan ni Āpo Dyos do hanyit. ¹³ On, ari daw a mangnanaya a mandan maābak san Āpo Dyos kabōsor na kan ipapitapita na sad kokod na. ¹⁴ Ta maynamot do asa lang a dāton, ki inkeddeng na sa a abos pandan a malinteg do salapen no Dyos, siraw dinalosan naranaw do gatos da.

¹⁵ Iyaw nyaya, ki ipaneknek dyaten no Ispirito Santo iyaw inbaheyaw no Dyos. No nanma, ki kāna,

¹⁶ “Komwan anchiw bayo a kapachitōlag ko dyirad tawotawo saw do Israel.

Ta do masakbayan anchi a araw,

ki kapyahen ko sanchiw linteg ko do aktokto da,

kan itolas ko sanchi do pōso da tan dyi da sa mawayakan.”

¹⁷ Innayon na pa, “Nakmen ko pa sabanchiw gatogatos da kan karahet da.”† ¹⁸ Dawa, an napakawan dana sa, machita pabaw dāton tan mapakawan sa do gatogatos da.

No Kapaypasngen Ta kan Nāw Ta Na do Dyos

¹⁹ Dawa, kakakteh, maynamot do nakadimanaw ni Jesus do kros a inoyogan raya na, myan danaw komplito a kawayawaya ta a makasdep do Kasasantwanaya a Yanan do mismo a salapen no Dyos. ²⁰ Maynamot do nakadiman naw do kros, iniwangan ni Jesus dyaten bayo a rarahan a mangay do abos pandan a byay. On, maynamot ta inparawat naw mismo a inawan na a nadiman, pinirit naw kortinaw‡ a nachibalat do payawanaw no tawo kan Dyos. ²¹ On, myan danaw matan-ok a Katotohosan a Pādi ta a nāw na mangaywan so tawo no Dyos. ²² Dawa, maypasngen ta pakono di Āpo Dyos a maynamot do rakoh kakey ta kan abaw dwadwa no kapanganohed ta. On, maypasngen ta na, ta naibidang ta na a nadalosan maynamot do nakadimanaw ni Kristo. Oyod, akma na yaten Kristo a winarsyan so raya na, kan akma danaw nawyasan aktokto ta so madalos a ranom. ²³ On, nāw ta na pakono a manapet

* 10:7 10:7 Sal. 40:6-8 † 10:17 10:17 Jer. 31:33-34 ‡ 10:20 10:20 Mk. 15:38

do ipaneknek taya a kapagnamnāma ta di Āpo Dyos. Ta matalek si Āpo Dyos a magtongpal so tabo a inkari na. ²⁴ Iktokto ta pakono an maypāngo kapaysinyoyokay ta do adaw kan kapamarin so maganay. ²⁵ Kawayakan tabaw kapaychichipeh ta a magdāyaw di Āpo Dyos a akmas dadakay daw no kadwan, basbāli a ad-adda pakono no kapirmi ta maysin-aahwahok, naten dana sichangori do kaboya ta nayas kapaypaypasngen danayan araw no kapaybidi ni Āpo ta.

Si Āpo Dyos Anchiw Atbayen Ta

²⁶ Ta an īsad ta tongtongen maygatos do nakapatak ta nayas oyod a maynamot di Kristo, apabaw aran āngo a dāton a maparin ta osaren tan mapakawan ta do gatos, ²⁷ basbāli a no nabidin, ki iyaw kapagnamnāma ta a sibabakel do makamwamomo a kapangokom no Dyos kan makananawa a apoy a maysosoh siras komontra saw do Dyos. ²⁸ Naknakmen ta a sigon do Linteg ni Moyses, an myan mangsōkir so linteg, as paneknekan dadwa mana tatdo, sigorādo a ipadiman dan totorayen da saw nangsōkiraw a aba polos kāsī da dya. ²⁹ An komwan dōsa no tomnadyichokodaw so Lintegaw ni Moyses, syimpri mayiyit pa adayo dōsa na no mangtokatokapaw so Anakaya no Dyos. Ta an komwan, tod na dyābat rayan Jesus kan oy-oyawen na paw iyaw Ispirito Santo a iyaw mangyangayaw so parābor kan kāsī ni Āpo Dyos dya. On, makamwamomo iyaw dōsa na, ta inbidang na malapos iyaw rayaw no bayowaw a tōlag a mangdalos sya do gatos na. Maypāngo paronchiw karakoh no dōsa na? ³⁰ On, chapatak ta na an sino nakabataw so nyaya, “Yaken anchiw mamahes.” Binata na pa, “Paychapidyen ko sanchiw tawotawo ko.”* ³¹ On, oltimo a makamwamomo an naitongdo kamo a okomen no sibibyay a Dyos.

³² Ki iktokto nyo dāmo nyowaw a nakatoneng so sohwaya a si Kristo. Āro dinidiw nyo a lidyat do nakapanganohed nyowaw dya, ki polos a naābak abaynyo no nawri sa lidyat. ³³ Otro, do naypisa, nadidiw nyo nakalala kan kaidadanes kan taywara nasnesnekan do salapen āro a tawo. As myan saw kadwan dyinyo a nakasagāna sa a machirapa dyirad kadwan saw a kakakteh nyo do kapanganohed do kapachipangdidiw da so nakalidyatan da. ³⁴ Ta siraw nabahod saw a maynamot do kapanganohed da, ki chināsi nyo sa. As do nakasamsam daw so warawara nyo, ki nasoyot kamo a nagan-ānos a maynamot ta chapatak nyo a iyaw namnamāen nyod hanyit, ki maganaganay a adayo kan siraw warawara nyo do lōbongaya, as kan nāw na abos pandan. ³⁵ As dawa, abohen nyo abaw kayanaya no tored nyowaya, ta itoroh no Dyos rakoh a gon-gona nyo. ³⁶ Ta machitaw kaānos nyo a magibtor tan maparin nyo chakey no Dyos, as kan tan marawat nyo inkari na. ³⁷ Akmas naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna,

“Mahay paba, as kangay dana no mangayaw anchi,
kan maybabalay abanchi do kangay naw.

³⁸ Ki ara, ki mabyay sanchiw malintegaw a tawotawo ko a maynamot do anohed da. Ki an myan komaro do anohed na, ki mahwahok na pabanchi yaken.”†

³⁹ Ki an yaten, akma taba siras komnaro saw do anohed da a mangay do karārayawan da, basbāli a naibidang ta na dyirad manganohedaw, as kan nāw ta a mangigpet so kapanganohed ta tan maisalākan tanchi.

11

Iyaw Kapanganohed

§ 10:28 10:28 Deot. 17:2-7 * 10:30 10:30 Deot. 32:35-36; Roma 12:19 † 10:38 10:38 Hab. 2:3-4; Roma 1:17; Gal. 3:11; Pal. 22:7, 12, 20

¹ Āngo paro chakey na batahen kapanganohed? No kapanganohed, ki pamaneknek so kayan hahawen ta kan pangsigorādo so dyi ta pa saya maboya. ² Ta maynamot do kapanganohed daw no kapoonan ta saw, naparin da nahwahok iyaw Dyos.

³ Maynamot do kapanganohed, natonngan ta a yapo do chirin no Dyos, ki naparswaw hanyit kan tana a siraw nyayaw inahtotan daya no maboya saya a yapo do dyi saya maboya.*

No Maynamot Da Abel, Enok, kan Noyi
(Gen. 4; 5:24; 7:1-8:22)

⁴ Maynamot pad kapanganohed, nangidāton si Abel so ad-adda maikari a dāton kan dātonaw ni Kain. As maynamot do dyaya, narawat naw pammadāyaw dya no Dyos a iya, ki asa malinteg a tawo a maynamot ta rinawat no Dyos dāton naya. On, aran nadiman dana, ki akmay maychiychirin pa dyaten a maynamot do kapanganohed naya.

⁵ Maynamot pa do kapanganohed do Dyos, nakadichan si Enok do kadiman. Inpahap no Dyos do yanan naw do hanyit. As dawa, abaw nakadongso so inawan naw. Binata no Dyos do Masantwan a Tolas a do sakbayaw a nakahap na sya, ki nahwahok dana dya. ⁶ Amnan abo kapanganohed ta do Dyos, ki aba polos matarek a pangahwahok ta sya. Ta aran sino a makey a maypasngen do Dyos, ki machita a anohdan na a myan danaw Dyos a manggon-gona so omchichwas dya.

⁷ Maynamot pa do kapanganohed ni Noyi, ki inanohdan naw ballāag no Dyos a maynamot do maparinaw anchi do manam a araw a aran dyi na pa naboya. Tinongpal na a maynamot do nakapamarin naw so biray a nawriw nakaisalakānan da asa kapamilyaan. Maynamot do dawri a kapanganohed ni Noyi, naokom lōbongaya, ki inbidang na si Noyi a malinteg a maynamot do kapanganohed na dya.

Abraham kan Sara
(Gen. 12:1-4; 17:17; 18:11-14; 21:1-2)

⁸ Maynamot pa do kapanganohed do Dyos, nagtongpal si Abraham do katawagaw sya no Dyos. Maynamot do dawri, kinarwan naw tana na, kan nangay do tanaw a inkari dya no Dyos a tawiden na a aran dyi na pa chapatak an dino kwanan na.

⁹ Maynamot do anohed na, minyan do tanaw a inkari dya no Dyos a aran akmay asa istranghiro do dawri a tanan matarek. Tolda lang naginbirnan da, kan minyan sa daw sa Isaak kan Jakob. Ta aran sira, ki nangnanaya sa a machipagtawid so inkaryaw no Dyos. ¹⁰ Ta do dawri, panapanayahen ni Abraham syodadaw a inranta kan patneken ni Āpo Dyos, iyaw syodadaya a mapatnek a dya polos a mabdibdis so pondasyon.

¹¹ Maynamot do anohed, nanginaw si Sara a aran oltimo a baket dana. On, naparin nyaya a maynamot ta rakoh kapanganohed ni Abraham a tongpalen no Dyos inkari na.† ¹² Dawa, aran malkem dana taywara si Abraham do dawri, ki maynamot dya, iyaw inahtotan āro a kapotōtan a akmas kāro daya no bitohen do hanyit kan akmas kārwaya no anay do payis no kanayan a dya mabidangan.

¹³ Siraw nyaya āro a tawotawo, ki nadiman sa tabo a nāw dad kapanganohed a aran dyi da pa narawat inkaryaya no Dyos do kayan daya a mabyay do tanaya. Aran mahay pa do dawriw katongpal no kari naya dyira, ki akmay naboya da, as kan alit na chinasoyosoyot da a pinanaya, ta masyirto da a myan anchiw araw a katongpal na tabo. Dawa, inpodno da a inbidang da a istranghiro sa do tanaya, ta tod sa naginbirna dya. ¹⁴ An komwan inpodno da, ki no chakey na batahen, panapanayahen daw matarek paw a yanan da a kabokbokōdan da a abos pandan a dyira da. ¹⁵ Ki iyabaw tanaw a kinarwan daw iniktokto da. Ta an nawriw iniktokto da, ayket na,

* 11:3 11:3 Gen. 1-2 † 11:11 11:11 Mana "Maynamot do kapanganohed da Abraham, nanginaw si Sara a aran taywara malkem kan baket dana sa, kan hopes pa si Sara."

myan paw chansa da a nakapaybidi, ¹⁶ ki basbāli a chinakey daw kagaganayan a tana a iyaw yananaya a myan do hanyit. Nyayaw paynamotan na a masnekan aba si Āpo Dyos a tawagan da so Dyos da, kan insaganāan na sa so syodad dad hanyit.

Sa Abraham, Isaak, Jakob, kan Jose

(Gen. 22; 27; 47:31; 48:10-16; 50:24-25)

¹⁷ No asa pa pakaboyan tas kayit no kapanganohed ni Abraham, ki iyaw nakasōotaw sya ni Āpo Dyos. Ki aran myan kari no Dyos a maynamot di Isaak, alit na nakasagāna dana si Abraham a omdiman sya so moybohaya‡ a anak na a idāton na do Dyos. ¹⁸ On, sitotolok a dimanen na a aran inkari ni Āpo Dyos dya a si Isaak danaw pakatongpalan kari naw a payparwan nanchin kapotōtan na. ¹⁹ Nakasagāna a omparin so nyaya, ta sitatalek si Abraham di Āpo Dyos a myan so panakabalin a mapagōngar so tawo, as kan bāli, akma naranay rinawat si Isaak a yapo do kadiman. §

²⁰ Maynamot pa do kapanganohed, ki binindisyonan ni Isaak sa Jakob kan Isaw tan rawaten danchiw bindisyon no Dyos do manam a chimpō.

²¹ Maynamot pa do kapanganohed ni Jakob, ki binindisyonan na saw dadwaw a pōtot ni Jose do kakalo naw a madiman. Do dawri, ki nagsanggiran naw iigpetan naw no sarokod naw a nagdaydāyaw do Dyos do nakabindisyon naw sira.

²² Maynamot pa do kapanganohed, do kakalo naw a madiman ni Jose, ki inbahey na a komaro sanchiw Israelita saw do Egipto. Inbahey na paw parinan danchi so bangkay na.

No Maynamot Da Moyses kan Rahab

²³ Maynamot pa do kapanganohed da, do nakayanakaw ni Moyses, ki intayo da no inyapwan na saw so tatdo a kabohan. Maynamot do nakaboya daw sya a dya sinsinan a adekey, chināmo daba kinontraw bilinaw ni Paraon.*

²⁴ Maynamot pa do kapanganohed, do kabaro danaw ni Moyses, chinakey nabaw maibidang a anak no mabakesaw a anak ni Paraon, ²⁵ basbāli a chinakey naw nachipaylilidyat dyirad tawotawo saw no Dyos kan iyaw kadidiw naw so ragsakaya a malisto a mabo a mapawnot do gatos. ²⁶ On, basbāli a ginanaganay naw maysabhay so kapang-oyaw daw no tawotawo kan tabo iyaw kinabaknang saya do Egipto. On, chinakey naw nyaya a maynamot ta myan kapanganohed nad karyaw no Dyos a mangay anchi si Kristo, ta nawriw pirmi a yanan aktokto naw masakbayan saya a gon-gona.

²⁷ Maynamot do rakoh a kapanganohed na, kinarwan ni Moyses Egipto kan abaw kāmō na do solyaw ni Paraon. Inibtoran naw lidyat, ta akmay nāw na chichiban iyaw Dyos a dya maboya. ²⁸ Maynamot do kapanganohed nad Āpo Dyos, iyaw siniknanan no nanoma a Pistan Nakahabasaw no Anghil do sakbayaw no kakaro dad Egipto. On, inbilin na dyirad Israelita saw a pawasitan da so rayan karniro iyaw pantaw da saw tan dya madiman matotoneng saw a anak da an homabas anghilaw a mangyangay so kadiman. †

²⁹ Maynamot pa do kapanganohed da, ki nayam saw no Israelitaw do mabkoh a tana a iyaw naysyayan naw no Mabayaw a Tāw.‡ Ki siraw taga Egipto saw, do kapādas daw so monot, ki nahmes sa, ta naybidiw tāwaw do sīgōdaw a kayayan na.

³⁰ Maynamot pa do kapanganohed, nalday matohosaw a ahad do omdibon no syodad a Jeriko do katayokaw no papito a karaw a nakadibon da sya no Israelita

‡ **11:17** 11:17 Myan pa saw kadwan a pōtot ni Abraham a akma si Ismael, ki si Isaak lang nayanak a maynamot do kari ni Āpo Dyos. Roma 9:7-9 § **11:19** 11:19 Ta an dyi na pinenpen ni Āpo Dyos, ki sigorādo a diniman Abraham. * **11:23** 11:23 Do dawri a chimpō, no āwag no āri daw do Egipto, ki “Paraon.” Myan bilin na a dimanen da no soldādo naw tabo anak da a mahahakay no Israelita saw. Eks. 1:22 † **11:28** 11:28 Eks. 12 ‡ **11:29** 11:29 Eks. 14:16-17

saw. § 31 Maynamot pa do kapanganohed, si Rahab a asa naglākō so asi na, ki nairāman aba a nadiman do nakadiman daw no nagsōkir saw do Dyos, ta inanohdan naw chirin daw no pinadagos na saw a Israelita a nangay a nagispya do dawri a syodad.*

Siraw Kadwan Saw a Manganohed

32 Āngo paw ibahey ko? Apabayaw ōras ko a mangistorya sa Gideon, Barak, Samson, Jepte, Dabid, Samwel, kan siraw propīta saw. † 33 Ta maynamot do kapanganohed da, ki inābak da saw kadwan saw a pagaryan. As siraw kadwan, ki malinteg sa do kapagtoray da, as kan rinawat daw inkari no Dyos dyira. Pinanyitem dan kadwan dangoy daw no lion saw. 34 Inosep dan kadwanaw no magilgilayabaw a apoy. Nadichanan daw kadiman do ispāda, kan naybadiw a kayit iyaw kakapsot daw. Nayparin sa masiglat do gobat, kan inābak da saw bōyot daw no istranghiro saw a nangay a nachigobat dyira. 35 Maynamot do kapanganohed, myan saw mababakes a minirwa a nangrawat siras minatay da do nakapagōngar da a yapo do kadiman. ‡ Ki maynamot do kapanganohed dan kadwan, ki chinakakey daw nalala a nandad nakadiman da kan iyaw kayan wayawaya da a maygatos, ta chinakakey daw mapagōngar do maganaganay pa a byay. 36 Maynamot do kapanganohed dan kadwan, ki naoy-oyaw sa kan nasanosanot sa. As siraw kadwan saw, ki nakadinaan sa, as nakaposek da sirad bahodan. 37 Nadiman saw kadwan a maynamot ta naagsidan sa so bato, kan naragadi saw kadwan a pinaybebehak da, as kan napotohan saw kadwan so ispāda. Maynamot do kapanganohed dan kadwan, ki naybibyay sa a makakāsi, as kan laylay da, ki lālat no karniro kan kalding. Mapopobri sa a nalala kan nairoromen do tabo byay da. 38 Akma saw minidibidi a dyi da chapatak longolongohen da, kan tod sa minidibidi do katokotokonon kan do letlet-ang. Minyan pa sa do aschischip kan aboabot no tana. Maynamot ta komwan kapanganohed da, maikari abaw lōbongaya a myan so tawotawo a akma sira.

39 Tabo saw nyaya a tawotawo, ki si Āpo Dyos a mismo mangpaneknek do Masantwanaya a Tolas a myan mayit a kapanganohed da. Ki aran komwan, ki alit na narawat dabaw no inkaryaw no Dyos dyira do kayan da pa do tanaya. 40 Naparin nyaya a maynamot ta myan maganaganay a plāno no Dyos dyaten. Ta no plāno na, ki iyaw kapangnanaya daya so kapachirayay da dyaten a mangrawat so komplitwaya makaskasdāaw a kari no Dyos tan māsa ta na mangrawat so inkari naw, as kan tan payparinen na yaten a tabo a tawotawo na a aba polos so pakapilāwan.

12

Si Jesus, Nakayapwan kan Mangpayit so Anohed Ta

1 Dawa, kakakteh, maynamot ta naynyopos dyaten taywara saya so karo a sistigo, isagāna ta pakono inawan taya a machilomba a maynamot do kapagtos tas aran āngo a mangrahmet dyaten. On, ipoha ta na saw gatosaya a masonong a machipong dyaten, as siaabanti ta pakono a mayyayo do lombaya a nachilomban ta. 2 Pasyayen tabaw mata ta di Jesus, ta iyaw mangisongsong dyaten kan manganaanawob so kapanganohed ta. On, tolāden ta pakono si Jesus, ta inanōsan naw lidyat na do kros, as kan iniktokto naba polos kasnesnek na, basbāli a nawriw iniktokto naw ragsakaw anchi a mangnanaya dya an tayoka tabo nya kalidyatan na. Sichangori, ki ari dana a maydisna do mangket do kawatan no trono ni Āpo Dyos do hanyit.*

§ 11:30 11:30 Jos. 6 * 11:31 11:31 Jos. 2:11-22; 6:22-25 † 11:32 11:32 Jos. 23:9-10; Ok. 4:14-16; 7:22-25 ‡ 11:35 11:35 1 Ār. 17:19-24; 2 Ār. 4:18-37 * 12:2 12:2 Pilp. 2:5-11; Heb. 2:10

³ Iktokto nyo an maypāngo nakaibtor na so nakaipsok daya sya no nakagatosaw a tawotawo. On, karahmen nyo a iktokto nya tan dyi kamo a maōpay kan maōma.† ⁴ Ta iyaw kapachisōba nyowaya do gatos, ki ari nyo pad napadāsan nachisōba a mandad nakawyog no raya nyo do nakadiman nyo. ⁵ Nawayakan nyo nawriw makahwahok saw a chirin dyinyo ni Āpo Dyos do nakaibahey naw sya a inyo, ki anak na? Myan inpatolas na do Masantwan a Tolas a kāna,
 “Anak ko, adngeyen mo ah, an palintegen koymo,
 kan machila kaba do kapaydabdab ko dyimo,
⁶ ta kostohen ko dadakay da no chadaw ko,
 kan siraw rawaten ko a anak ko,
 ki padidiwan ko sa an rebbeng daw madōsa.”‡

⁷ Dawa, ibidang nyo lidyat nyowaya a kananawo ni Āpo Dyos dyinyo, as kan anōsan nyo, ta nawri danaw kapatakan nyo sya a ibidang naynyo a anak na. Ta aryoriw anak a dya nanawhen inyapwan so kaganayan na? ⁸ An madichanan nyo no kadōsa no gagāngayaw a anak na, bastardo kamori ah? Ayket! An komwan, inyo abaw oyod a anak na. ⁹ An maynamot dyirad āmang ta saya do lōbongaya, dosāen da yaten, ki alit na, anyiben ta sa a āmang ta. As dawa, machita mangamangay pa a manganohed ta do naispiritwanaya a Āmang ta tan mabyay ta. ¹⁰ Ta siraw āmang ta saya do tanaya, ki kostohen da yaten so dēkey lang do tanaya sigon do hahawen daw a maganay a rarahan ta. Ki si Āpo Dyos, ki dosāen na yaten do sigorādo a chapatak na a kaganayan ta tan mairāman ta na do kasanto na. ¹¹ Oyod a chaskeh ta do kayan ta a madōsa, ta makaparagsak abaw dōsa, an dya makapaynyin. An maanōsan ta, as nakananawo ta na, malinteg tanchi kan myan anchiw kaydamnayan kapangtokto ta a gon-gona ta.

No Pamagbaga kan Ballāag

¹² As dawa, an naychamirpirpir danaw tōd nyo a maynamot do kakapsot nyo, patoreden nyo aktokto nyo, kan payiten nyo kapanganohed nyo kan kapagtalek nyo do Dyos. ¹³ Nāw kamo na pakono a mayam do kosto a rarahan do kapanganohed nyo tan siraw kadwan saw a rārayay nyo a makapsot mana piday so kapanganohed, ki madodog saba, basbāli a maypayit sa do kaboya daw dyinyo a pagtolādan da.

¹⁴ Parinen nyo tabo a maparin nyo a machikapya do tabo a tawo, kan maybibyay kamo pakono a masantwan a managtongpal do Dyos. Maynamot ta an dyi kamo a komwan, abaw makaboya si Āpo do kapaybidi naw anchi. ¹⁵ Magannad kamo tan abo mangtadyichokod so kapanganohed na do Dyos. Ta an komwan, ki tomobo anchiw yapo dyinyo a akmay masdak so kapanōlok a tamek a pakayapwan riribok kan manoroh so pakachichadan kadwan. ¹⁶ On, magannad kamo tan abo pakono dyinyo machoknod do dyi na kabahay, mana mayparin dyinyo a abos kapagdāyaw do Dyos a akmas kaparinaw ni Isaw§ a nangilako so kalintegan na a asa matoneng a anak a maynamot lang do maypisa a kakan. ¹⁷ Ta matayo aba dyaten a do kakey naw a manghap so pamindisyon ni āmang na, ki nahap na paba a aran tinanyisan na, maynamot ta maibabāwi na pabaw pinarin naw.

No Paytarkan no Dadwa Saya a Tokon: Sinai kan Sion

(Eks. 19:12-13; Deot. 9:18-19; Gal. 4:21-31; Pal. 14:1; 21:2)

¹⁸ Naknakmen nyo a iyaw kapagdāyaw nyowaya do Dyos sichangori, ki akma pabad Israelita saw do kaychowa a dawriw ngayan daw tokonaw a mayngaran so Sinai. Do dawri, ki myan naboya da a gomilgilāyab a apoy, kan nakadidiw pa sa so makamwamomo a sari kan mayit a bagyo. ¹⁹ Myan paw nadngey da malyak a trompita kan ōni ni Āpo Dyos a makamwamomo a nawriw nakamwan da. Do dawri,

† 12:3 12:3 Gal. 6:9 ‡ 12:6 12:6 Prob. 3:11-12; Pal. 3:19 § 12:16 12:16 Gen. 25:33-34

siraw nakadngeyaw sya, ki nachikakaāsi sa a pirwahren na pabaw maychirin dyira. ²⁰ On, maitored dabaw naibilinaw dyira a kāna, “Abaw aran sino a maypasngen do tokonaya. Ta aran asa lang a binyay makasalid do dawri a tokon, ki machita magsidan so bato a mandad kadiman na.”

²¹ Oyod a oltimo a makamwamomo nawri a maboya. Nyaw paynamotan na a binatan Moyses, “Namirpir akwayad kāmō!”

²² Amnan yaten, ki komwan abaw kapaypasngen ta do Dyos. Ta do nakarawat taw so bayowaw a tōlag, ki rinawat taw bayo a nanawo a yapo do matarek a tokon a iyaw Tokon a Sion do Jerosalem. As nyaya a Jerosalem, ki anyino no syodadaw no sibibyay a Dyos do hanyit kontodo reprep saw a siraragsak a anghilis na. ²³ On, nairāman ta na dyirad matawaganaw so matoneng a anak no Dyos a myan danas ngaran a naitolas do hanyit, as kan akma ta nay somindep do salapen Dyos a mismo a iyaw okom dan tabo a tawotawo. As maynamot do dyaya, ki naibidang ta na machasa dyirad nadiman saw a tawotawo no Dyos a malilinteg kan abo so pagkorāngan. ²⁴ Naypasngen ta pa di Jesus a iyaw nangibabaet do bayowaya a tōlag. Ta iya, ki inparawat naw byay na a nadiman do kros tan do nakawyog no raya naw, ki inpaboya naw bindisyon no Dyos dyaten a manganohed dya. Dawa, maganaganay a adayo raya naw kan rayaw ni Abel. Ta iya, ki pinakawan na yaten. Ki iyaw raya ni Abel, ki nanawag so bahes na.*

²⁵ Kaannadan nyo kan itoltoleng nyo abaw maychiychirinaya do bayo a tōlag. Ta an dyi sa nakadichan dyi saw a nangikaskāso so nangballāagaw sira a yapo do tanaya do kaychowa, ad-adda ta pa a dya makadichan an tadyichokodan taw mangballāagaya a yapo do hanyit. ²⁶ Ta do dawri, ki ginon-gon ni Āpo Dyos tanaya a maynamot do chirin na. Ki sichangori, inkari na a pirwahren na pa gon-gonen, ki iya paba lang tanaya, an dyi pa mairāman hanyit.† ²⁷ Ta iyaw naichirin naya a “Pirwahren na pa,” ki ipapaāwat na dyaten a gon-gonen nanchiw lōbongaya kan mapakaro anchi a tabo naparswa. No lang mabidin dananchi, ki sira danaw dyaw a magon-gon.

²⁸ As dawa, magyāman ta so rakoh di Āpo Dyos, ta nairāman ta na do pagtorayan na a dya magon-gon. Magyāman ta kan dayāwen tas Āpo Dyos so makaay-āyowaw dya a mapawnotan so kaanyib kan kadāday ta sya. ²⁹ Maynamot ta no kasoli no Dyos taya a pagsirbyan ta, ki akma apoy a mangrōnot so tabo.

13

Iyaw Kapagsirbi a Makadadaw do Dyos

¹ Changori, nāw nyo a maysin-aayat a makakakteh di Kristo. ² Naknakmen nyo a padagosen do bahay nyo saw istranghiro. Ta myan dana saw nagpadagos a dyi da sa chapatak a anghilis sawen saw pinadagos da saw.* ³ Naknakmen nyo a sidongan siraw myanaw do bahodan maynamot do kapanganohed da. On, sidongan nyo sa a akma nachibahobahod kamo dyira, as kan chāsi nyo saw naidadanesaw a akma inyo nalidyatan.

⁴ Pachigtalan nyo abaw kapachikabahay nyo, basbāli a dayāwen nyo, kan machita a nāw no kapodno nyo a maychabahay. Ta dosāen anchi no Dyos machikamalāla kan tabo saw maychakatekatehaw a machoknod do kompormi.

⁵ Chalakam nyo abaw kwarta, basbāli a chanawob nyo pakono an āngo myan dyinyo. Ta binata no Dyos, “Nāw ko na machirayay dyimo, ta aywanan koymo do tabo a ngayan mo. On, polos a dyi kwa karwan imo.”† ⁶ As dawa, masnek taba a mangibahey a akma naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna, “Si Āpo kasidong ko, kan mamō ako abanchi

* **12:24** 12:24 Gen. 4:10-11 † **12:26** 12:26 Eks. 19:18; Hag. 2:6; Pal. 16:17-21 * **13:2** 13:2 Gen. 18:1; 19:1
† **13:5** 13:5 Gen. 28:15; Deot. 31:6-8; Jos. 1:5-9

do parinen dyaken no tawo.”‡

⁷ Naknakmen nyo saw nanmanma saw a pangōlo nyo a nangipakatoneng so chirin no Dyos dyinyo. Iktokto nyo kabibyay daw kan nakadiman daw, as nāw nyo a tahatahan anohed daw. ⁸ On, komwan pakono parinen nyo, ta si Jeso-Kristo, ki mabdibdis aba. Ta an iya, ki nāw na kakoyab, changori, kan abo so pandan. ⁹ Ipalōbos nyo abaw dyaya kosto a nanawo a iyaw mapasiwal dyinyo do kosto a rarahan. Ta maganaganay a maypayit kapangtokto nyo a maynamot do paraboraya no Dyos kan iyaw no kapagtongpal nyowaw do dadakay saya a mawnonotan a maynamot do makan. Ta siraw magtongpalaw siras syay, ki abaw maganay a maitoroh na dyira.

¹⁰ Siraw papādi saw a madama pa mangononot so adanaw a tōlag, ki abaw kalintegan da machibinglay do kaganayanaya a narawat ta do nakadimanaya ni Kristo a nayparin a dāton dyaten do gatogatos ta. ¹¹ Ta iyaw katotohosanaw a pādi da, ki mangyangangay so raya no binyay do Kasasantwanaw a Yanan do tabirnakolo tan idāton naw maynamot do gatos. Ki iyaw inawan dan binyay saw a nadiman, ki masosohan sa do gaganaw no kakpekpehan da. ¹² As dawa, nyayaw paynamotan na a naihbot si Jesus tan nadiman do gaganaw no syodad tan mawyasan na saw tawotawo do gatos da a maynamot do mismo na raya. ¹³ As dawa, aran yaten, mangay ta pakono di Jesus do gaganaya. No chakey na batahen, ki karwan taw adan a dadakay ta a aran matahaman taw masnesnekan a akma dya. ¹⁴ Ta machipandaw yanan ta do tanaya. Ki nawriw ahahayen taw abwaw anchi so pandan a yanan ta do hanyit. ¹⁵ No machita ta a idāton do Dyos, ki abaw matarek, an dya iyaw kapagdāyaw kan kapagyāman ta dya. Siraw nyaya, ki kosto kan maganay a dāton no mangipodnwaw a si Jesus sawen Āpo da. ¹⁶ As kawayakan nyo abaw mamarin so maganay kan kapaysinsisidong nyo. Ta siraw nyaya kaparin, ki akmas dāton saya a makadadaw do Dyos.

¹⁷ Magtongpal kamo dyirad panglakayen nyo saw kan parinen nyo saw ibilin da dyinyo, ta siraw manyidechideb dyinyo do kapanganohed nyo kan atbayen danchi di Āpo Dyos an maypāngo nakananawo da dyinyo. On, tongpalen nyo sa tan iyaw kapaytarabāko dāya, ki pakaragsakan da a dya pakalidayan. Ta an komwan a maliday sa, abaw maitoroh na kapya dyinyo.

¹⁸ Paydaydasal nyo yamen a kakakteh. Chapatak namen a abaw kōsit do aktokto namen. Ki alit na, chakey namen a nāw namen a mabyay a madāyaw do aran āngo a kayayan. ¹⁹ Ipakpakaāsi ko dyinyo a paydaydasal nyo yaken tan makapaybidi ako dyinyo so malisto.

No Pangbindisyon kan Kapanawdyan a Bagbaga

²⁰ Si Āpo Dyos, ki pinagōngar nas Āpo ta a si Jeso-Kristo, as kan si Jesus danaw maganay a Pastor ta a mangaywan dyaten a akmay karniro na. On, nayparin a komwan si Jesus maynamot do bayowaya a tōlag a pinatnek na do kaitoroh naw so byay na do kros a inoyogan raya na. As nyaya a tōlag, ki matādyan abanchi a polos.

²¹ Si Āpo Dyos a pakayapwan kapya, iya pakono manoroh dyinyo so tabo a klasi no maganay a machita nyo tan tongpalen nyo chakey na. Parinen na pakono dyaten a tawotawo na iyaw makahwahok dya a maynamot di Jeso-Kristo. Madaydāyaw pakono si Kristo a abos pandan. Amen.

²² Ipakpakaāsi ko dyinyo a kakakteh a anōsan nyo a rawaten pamagbaga kwaya, ta manyidāyaw tolas kwaya dyinyo. ²³ Chakey ko a mapatakan nyo a nawayawayaan dana si kakteh ta si Timoteo do bahodan. Yangay namen anchinyo a sarongkaran, an malisto a mawara do yanan kwaya.

²⁴ Irapit nyo pakomosta ko dyirad pangōlo nyo saw kan tabo saw a tawotawo no Dyos. Pakomostaan daya inyo no kakakteh saya a manganohed a yapo do Italya.

²⁵ Myan pakono parābor no Dyos dyinyo a tabo. Amen.

No Tolas Ni Santiago

No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Tolas

Do Biblya, ki myan apat a tawo a mayngaran so Santiago. No asa, ki si Santiago a anak ni Sebedeo a kakateh ni Juan (Mt. 17:1; 27:56; Mk. 1:19; 3:17). Iya, ki diniman da do chimpon Āri Herodes (Ara. 12:2) do sakbay paw a naitolas nya tolas. No chadadwa na, ki si Santiago a anak ni Alpeo a asa dyirad apostolis saw ni Jesus (Mt. 10:3; Ara. 1:13). No chatatdo na, ki si Santiago a āmang ni Apostol Jodas (Si Jodas Iskariote aba. Lk 6:16; Ara. 1:13).

No chapat na, ki si Santiago a asa pangōlo dan nanganohedaw di Jesus do Jerosalem, as kan iyaw nangayanaw ni Pablo a nachisarsarīta do Jerosalem do kadāmo na paw a nanganohed. (Ara. 15:13-29; Gal. 1:18-19; 2:9). Iyaw nya Santiago nangitolas so nyaya a tolas.

No naytolasan na, ki siraw tabwaw a nanganohed di Jeso-Kristo, naten dana saw nanganohedaw a Jodyo a naychawpit dana do intīrwaya a lōbong (1:1). No naynamotan ni Santiago a naytolas, ki tan ahwahoken kan inanawo na dyira an maypāngo iyaw maganay saya a dadakay dan nanganohed. Binata na a machita magtōnos kapanganohed kan kaparin no manganohed di Jesus, ta no kaparin, ki mangipaneknek so oyod a kapanganohed. Mana no kaparin, ki akmay asi no kapanganohed, as kan an abo asi na, ki naibidang dana a abaw sīrbi no kapanganohedaya (2:17, 20, 26).

Āro paw innanawo ni Santiago a maynamot do kabibyay no manganohed. Siraw nya, ki maynamot do kalidyatan, kasolisog, kasoli, kapangidomdōma do kapayngay a tawo, kapangiget so rida, kasīrib, kapaydidiman, kapaykoykospag, kinabaknang, kaānos, kan kapaydasal.

No Naychakarwan no Nya Tolas

Pakatoneng 1:1

No kapanganohed kan kasolisog 1:2-18

No kapangadngey kan kaparin 1:19-27

No kapangidomdōma 2:1-13

No kapanganohed kan kaparin 2:14-26

No kapangigpet so rida 3:1-12

No kasīrib a yapo do Dyos 3:13-18

No kapangballāag kan kapangahwahok 4:1-5:6

No kaānos kan dasal 5:7-20

No Tolas ni Santiago

Pakatoneng

¹ Iyaw nya tolas, ki yapo dyaken a si Santiago a adīpen no Dyos kan si Āpo Jeso-Kristo, as kan mangay dyinyo a tabo a naibidang dana tawotawo no Dyos a naychawpit dana do intīrwaya a lōbong. Komosta kamo?

No Kapanganohed kan Sīrib

² Kakakteh, ibidang nyo pakono a soyot anchan myan mapadāsan nyo a matatarek a pakasoōtan, ³ ta chapatak nyo a masōot abaw kapanganohed nyo, an dya tan patobohen naw kapagibtor nyo.* ⁴ As iyaw kapagibtor, ki masisītaw nawri, ta

* 1:3 1:3 Roma 5:2-5; Sant. 1:12; 1 Ped. 4:12-19

no pagtongpalan na, ki payparinen naynyo a mahnyi do kapanganohed nyo a makahwahok kan abwa polos so pagkorāngan do salapen ni Āpo Dyos.

⁵ An sino dyinyo kōrang so kasirib a makaāwat so maynamot do kalidyatan a mangay do byay na, maydasal pakono do Dyos. Ta si Āpo Dyos, masinyat aba, ta sisasagāna a manoroh dyaten so tabo a machita ta, kan paydabdab naba yaten do pagkorāngan ta. ⁶ Ki an maydasal kamo, machita manganohed kamo a dya magmamangamanga. Ta an magmamangamanga kamo, akma kamos kelsangaw a padoydoydoyen salawsaw a dyi nyo a chapatak an dino kokwanan nyo. ⁷ No tawowaw a komwan so dadakay, ki chahahaw naba sya a myan rawaten nad Āpo Dyos. ⁸ Ta iya, ki magdwadwa so kapangtokto, as kan matohatohay do tābo a kaparin na.

No Kinapobri kan Kinabaknang

⁹ Sichangori, inyo a kakakteh a mapopobri, masoyot kamo pakono, ta matohos saad nyo do salapen no Dyos a maynamot do kapachichasa nyo di Kristo. ¹⁰ As inyo a kakakteh a mababaknang, charagsak nyo pakono an mabo kayayan nyo a mabaknang do lōbongaya, ta ari kamo na a machichasa di Kristo. Ta no mabaknang a tawo, ki akmay tamek a magsabong a madiman anchi.† ¹¹ Ta an mayegen araw, ki mahayo tamekaw do kohat.‡ Do dawri, apabanchiw kapintas no sabong naw, ta masday do tana. Komwan anchiw kadiman no mabaknang a tawo do kadama na maychichwas so kinabaknang na.

No Kasōot kan Kasolisog

¹² Magāsāt tawowaw a nāw na mangigpet so kapanganohed na an mangay kasōot na, ta an maibtoran naw nawri a kasōot na, rawaten nanchiw gon-gona na a iyaw byay na abos pandan a inkari no Dyos dyirad madawaw dya. ¹³ An myan pakasolisogan ta, batahen taba a si Āpo Dyos nangsolisog dyaten, ta masolisog aba si Āpo Dyos a mamarin so marahet, as kan solisogen naba yaten do marahet. ¹⁴ Ta no kasolisog no asa tawo, ki yapo do mismwaw a marahet a kalikāgom na, as kan nawriw omap-apan sya. ¹⁵ As an maapanan do marahetaw a kalikāgom na, ki maygatos dana. As no pagtongpalan gatos na, ki pakadimanan a abos pandan.

¹⁶ Chadaw kwa kakakteh, paallilaw kamo aba. ¹⁷ Ta no tabo a magaganay kan kosto a rigālo, ki yapo do Dyos a Āmang ta do hanyit a nangparswa so tabo mararanyag do tohos. Ki aran mayweyweswes sa kan matatādyan ranyag daw, ki nāw na abos pandan ni Āpo Dyos kan aba polos kasari dya. ¹⁸ Ta sigon do pangeddeng na, pinayparin na yaten a anak na a maynamot do kapanganohed ta do oyod a nainanawo dyaten. Tan komwan, payparinen na yaten a kasisitaan do tabo a naparswa.

No Kapangadngey kan Kapamarin

¹⁹ Inyo a kakakteh a oyod ko a chadaw, nyaw naknakmen nyo: Sisasagāna pakono kāda asa a mangadngey, as machita maannad a maychirin kan dya malisto a makasoli, ²⁰ ta abaw maitoroh no kasoli do malinteg a kabibyay a akmas chakeyaw no Dyos. ²¹ Dawa, tadyichokodan nyo sa tābo makasnesnek saya kaparin nyo kan tābo marahet saya a dadakay nyo. Sipapakombaba kamo pakono a magtongpal do chirin no Dyos a inmoha na do aktokto nyo a makaisalākan dyinyo.

²² Sichangori, masisita a tongpalen nyo chirin no Dyos. Tod nyo aba adngeyen, an dyi nyo pa parinen, ta an tod a mandad tadyinya nyo, ki allilāwen nyo bōkod nyo a inawan. ²³ Ta no mangadngey so chirin as dyi na tongpalen, ki akmas tawowaw a magispiho so rōpa na, ²⁴ as kan aran katatayoka na pa nagispiho, ki do kakaro naw, nanyeng na nawayakan rōpa naw. ²⁵ Ki iyaw tawowaw a nāw na mangtokto

† **1:10** 1:10 Isa. 40:6-8; Mt. 6:19-21; 1 Ped. 1:24   ‡ **1:11** 1:11 Mana “no kohat no pangaditan,” Sal. 103:15-16

kan mangtongpal so maganayaya a linteg no Dyos a mangwayawaya so tawotawo, iyaw bindisyonan no Dyos do tabo a kaparin na, ta nawayakan nabaw nadngey naw, basbali a parinen na.

²⁶ Aryoriw makabata sya manganohed an siping so rida? An komwan, allilawen naw inawan na kan abaw sirbin kabata naw sya mapasnek do dawri a inanohdan na. ²⁷ Ta no oyod a kapanganohed a abos pakapilawan do salapen no Dyos a Amang ta, ki iyaw nyaya: no kasidong dyirad olila kan siraw balwaw a malidyalidyat so kabibyay, as kan iyaw naw naw a dya namanchaan so marahet saya do lobongaya.

2

No Ballaag a Maynamot do Kapangitatarek

¹ Kakakteh ko di Kristo, maynamot ta myan kamo na a manganohed di Jeso-Kristo a matan-ok a Apo ta, abo pakono dyinyo dadakay a kapangitatarek. ² Kaspangarigan, an makpekpeh kamo, as myan mangay a machikpeh dyinyo a asa baknang kan pobri, as no baknangaw, ki magsingsing so balitok kan maylaylay so mapintas, ki iyaw pobryaw, ki maylaylay so rotrot. ³ Ki an rispitaran nyos kosto baknangaw kan paydisnahan nyo do maganay a paydisnan, ki iyaw pobryaw, ki ibahey nyo dya a, "Mayteneh ka daw," mana "Maydisna ka do ratagaya," ⁴ mangitatarek kamo abawri? Naon, marahet kapangtokto nyo, ta inokom nyo a masisisitaw asaw a maynamot do kinabaknang na.

⁵ Kakakteh ko a chadaw ko, adngeyen nyo pa yaken kan iktokto nyo nya: Siraw pobryaya do lobongaya, ki pinidi sabawri no Dyos tan bomaknang sad kapanganohed, as kan dyira danchiw pagtorayan a inkari no Dyos dyirad madawaw dya? ⁶ Ki do kapangidomdoma nyowaya, siryaw asnesnekan nyo popobri saya. Taywaran dya siraw babaknangaw manglidyalidyat kan mangidardarom dyinyo? ⁷ Sirabawriw maparaherahet so madaydayawaw a ngaran ni Apo ta a inanohdan nyo?

⁸ Basta naknakmen nyo kasisitaanaya a linteg do pagaryan no Dyos a naipatolas do Masantwan a Tolas a kana, "Chadaw nyo kapayngay nyo a tawo a akmas kadaw nyo so inawan nyo."* An oyod a tongpalen nyo nyaya, maganay kaparin nyo. ⁹ Ki an mangidomdoma kamo, nakagatos kamo a maynamot do dyi nyo a tongpalan so lintegaya no Dyos, as kan naibidang kamo na a nayrarayaw so linteg. ¹⁰ Ta no makey a mangtongpal so tabo a linteg, as nachichad naw asa, ki nakagatos dana, as kan naibidang dana a nachichachichad na tabo.† ¹¹ Ta chiban nyo, si Apo Dyos mismo a nangibilin so nya linteg a kana, "Machikamalala kamo aba," as kan iya paw nagbilin so, "Mangdiman kamo aba."‡ Ki aran dyi kamo a nachikamalala, an nangdiman kamo, nakagatos kamo na, ta nayparin kamo na a nayrayarayaw so linteg. ¹² Dawa, annadan nyo tabo kapaychirin kan kaparin nyo, ta no kapangokom anchi no Dyos, ki ibasar na do linteg naya a mangwayawaya so tawotawo. ¹³ Ta anchan okomen no Dyos tawotawo saw, abaw kasi na dyirad dyaw a masi. Ki siraw masisyen saw dyirad kapayngay da tawo, mamom sabanchi do oras a kapangokom no Dyos.§

No Kapanganohed kan Kaparin

¹⁴ Kakakteh, aryoriw sinpaspangan no kapanganohed no makabata sya a myan kapanganohed na di Kristo Jesus, ki abaw kaparin na a mangpaneknek a oyod? Makaisalakan paro nawri a kapanganohed na? ¹⁵ Kaspangarigan, myan kakteheh nyo a manganohed a rotrot so laylay kan maypiypisipis do kapteng. ¹⁶ Aryoriw sirbi no kabata nyo sya dya a, "Chasi pakono imo no Dyos, as dyi ka pakono a makbelan

* **2:8** 2:8 Leb. 19:18; Mt. 19:19; Mk. 12:31; Lk. 10:27 † **2:10** 2:10 Mt. 5:19; Gal. 3:10; 5:3 ‡ **2:11** 2:11 Eks. 20:13-14 § **2:13** 2:13 Mt. 5:7; 18:21-35

kan maptengan,” as kabo no itoroh nyo dya para do machita naya do kalidyatan na. ¹⁷ Komwan kapanganohed an yapo lang do dangoy, ta naibidang a nadiman, an dya napawnotan so kaparin.

¹⁸ Ki myan saw machinamna a makabata sya a kon da, “Matatarek iyaw no kawnot so Dyos. No asa, ki aran tod a manganohed, as no asa, ki aran maynana kaparin.” Ki no ibahey ko dyinyo, maypāngo kaipaneknek nyo sya manganohed kamo an abo kaparin nyo, ta maparin aba maysyay oyod a kapanganohed kan maganay saya kaparin. An yaken, no kaparin ko sayaw mangipaneknek a oyod kapanganohed ko. ¹⁹ Ay, maganay kamo sawen, ta anohdan nyo a asa lang Dyos! Ki machalit kamwaya dyirad marahet saw a ispirito. Ta aran sira, ki manganohed sa kan paychampirpirir daw kāmo da, ta dosāen sanchi a oyod ni Āpo Dyos. ²⁰ Samna! Kabo pan arang nyo an nawri lang kapanganohed nyo. Chakey nyori a ipaneknek ko dyinyo a abaw sinpaspangan kapanganohed a abos kaparin? ²¹ Chiban nyos simna Abraham a kapoonan ta kaychowa. Napalinteg abawri maynamot do nakatongpal naw so bilin no Dyos a kaidāton nas Isaak a pōtot na do pangidātonanaw a pinatnek na? ²² On, mapatak a maawātan a nagtōnos kapanganohed kan kaparin ni Abraham. Taywaran dya siraw kaparin naw nangpaneknek a abaw pagkorāngan no kapanganohed na. ²³ Oyod a natongpal inpatolasaw no Dyos do Masantwan a Tolas a kāna, “Nanganohed si Abraham do inbahey ni Āpo Dyos, kan maynamot do dyaya nakapanganohed na, inbidang no Dyos a malinteg do salapen na.”* Dawa, nyaw naynamotan na a natawagan si Abraham a sīt no Dyos.† ²⁴ Dawa, naboya nyo a mapalinteg asa tawo an myan kaparin na a mangpaneknek so kayan kapanganohed na. Iyabaw kaibahey naw sya a tod a myan so kapanganohed.

²⁵ Komwan paw si simna Rahab‡ a naglaklāko so asi na do kaychowa. Ta aran iya, ki napalinteg maynamot do pinarin naw do nakarawat naw so dadwa ispya a Israelita do bahay na, as nakasidong na sira nagtālāw do nakaitongdo naw so matarek a rarahan a inonotan da. ²⁶ Malawag a maboya ta dya a aba polos sinpaspangan kapanganohed, an dya mapawnotan so kaparin, ta kayarig na do inawan a mabata bangkay an abo pahad na.

3

No Kapangigpet so Rida

¹ Kakakteh, dyi nyo pakono a kalikagōman kāro nyo a mayparin a mangnanawo so chirin no Dyos, ta chapatak nyo a an dyi da onotan innanawo daw, rakorakoh atbayen da kan siraw nachinanawo saw dyira. ² Ta yaten a tawotawo, ki pirmi tabawri a magriro, naten dana do kapaychirin ta? Ki an myan asa tawo a dya polos a magriro do kapaychirin na, apabaw pagkorāngan no nawri a tawo, ta maparin narana pagpeten inaynawan na a dya mamarin so marahet. ³ Chiban nyo iyaw asa kabalyo. An bosalan ta, mapalongo taw inawan naw do aran dino a chakey ta. ⁴ Mana ahapen ta pangarigan biray. Iyaw biray, ki rakoh, kan mayit kapadoydoy syan salawsaw. Ki aran komwan, dēkey agōsan naw a osaren kapitanaw a mapalongo so biryaw do chakey na a palongwan sya. ⁵ Masaw rida a dēkey a partis no inawan, ki oyod a rakkoh ayaman na.

Iktokto ta an maypāngo kاسوب no rakoh a kahasan do dēkey lang a asdeb no apoy. ⁶ On, komwan kayarig no rida, ta akmay apoy a binyayan ni Satanas do apoyaw a yapo do impyirno,* ta aran myan nairanta a kaosaran na do inawan ta, ki paraparapasen naw intīro a inawan a maygatos. On, iyaw pakayapwan āro a

* 2:23 2:23 Gen. 15:6; Roma 4:3; Gal. 3:6 † 2:23 2:23 2 Kron. 20:7; Isa. 41:8 ‡ 2:25 2:25 Jos. 2:1-21; 6:17, 25; Heb. 11:31 * 3:6 3:6 Mk. 9:47-48

marahet a mangmanmancha so tãbo katatawo ta. No kaoyodan na, dēkey a partis no inawan, ki maparin na rārayawen tãbo a karakohan ta, kan palongohen na do pakarārayawan. ⁷ Oyod a maparin tawo mangiwam so tabo a kitan parswa ni Āpo Dyos a akma siras bolaw saya, siraw somayasayap saya, siraw komayakayab saya do tana, kan siraw myanayad tãw. On, myan danaw nakaywam siras komwan saya. ⁸ Ki aryoriw nakapaywam so rida na? Oltimo a marahet kan mapagpet aba. Kayarigan naw napnos binino. ⁹ Ta chiban nyo, osaren ta a pagdāyaw do Dyos a Āmang tad hanyit kan pangabay ta pas kapayngay ta a tawo a pinarswa no Dyos a akma dya.† ¹⁰ Samna! Asa lang a dangoy pakayapwan kapagyāman kan kapangabay. Kakakteh ko, dyi nyo pakono a parinen nyaya. ¹¹ Ta iyaw asa akbod, ki maparin na paro a pahtoten matami kan matabhah a ranom? Ay engga! ¹² Kakakteh ko, maypāngo a may-asiw kayo a igos so olibo, mana ōbas so igos? Masaw a polos a maparin aba ranom kan tãw pahtoten asa akbod.

No Sīrib a Yapo do Hanyit

¹³ Aryoriw masīrib kan makaāwat dyinyo?‡ An myan, sigi, machita a ipaneknek naw sīrib na do madalos a kabibyay na kan kaganay no kaparin na a onotan kapakombaba a yapo do oyod a sīrib. ¹⁴ Ki an maiimonen ka kan rakoh kalakam mo a mangipatongpal so chakeyaw no bōkod mo a inawan, ipangas mwaba myan sīrib mo, ta mabayataw ka, ta aba dyimo oyod. ¹⁵ No nyaya a kitan sīrib, ki yapo aba do Dyos, an dya yapo do lōbongaya, ta sinasairo nyaya a kinasīrib a yapo do marahet a pangtoktwan no tawotawo. ¹⁶ Ta no myan so imon kan kalakam a mapatohos so bōkod na a inawan, masigorādo a myan pa daw kaket kan tabo a kitan marahet. ¹⁷ Ki no tawo a myan so sīrib a yapo di Āpo Dyos, ki madalos so kapangtokto. On, nya tawo, ki mapaychapyā, masingpet, mapilpilit aba, taywara a māsisyen kan nāw na mamariparin so maganay, mangidomdōma aba, as kan polos a dya maysinsīsingpet. ¹⁸ Siraw tawotawo a mapaychachapyā tan myan tōnos do payapayawan da a tabo, ki kayarig daw maymoha so kapyā kan tōnos. As no apīten danchi, ki malinteg a kabibyay da.

4

No Ballāag a Maynamot do Kapachisīt do Lōbong

¹ Āngo saw pakayapwan kapaydidiman kan kapagsosogal nyo? Yapo abawri do kinaderrep kan kalikāgom no inawan nyo a pirmi a maydidiman do irahem nyo?* ² On, myan kalikāgom nyo, ki mahap nyo abaw pakakdekden nyowaw. As dawa, nakasagāna kamo a mangdiman tan myan mahap nyo. Masaw a chaimon nyo an dyi nyo a mahap, as nawriw pachidimanan nyo. Ki no kaoyodan na, abaw mahap nyo, ata, manahes kamo abaya di Āpo Dyos. ³ Ki an mangdaw kamwaya, abayaw marawat nyo, ata, madiyaw pinsar nyo, ta nawryayaw chitahen nyo paychakatekatehaw no inawan nyo. ⁴ Pakawanem kamo! Akma kamwayas masawekaw a dya polos a mapagtalkan. Chapatak nyo abawri a iyaw kapachisīt nyo do nainlobōngan saya kapangtokto kan kaparin, ki kapangipsok nyo so Dyos? On, no mangīsad a maybibyay do nainlobōngan saya a dadakay, ki maibidang a kabōsor no Dyos. ⁵ Batahen nyori a abos sinpaspangan naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna, “Iyaw Ispirito Santo a intoroh no Dyos a myan dyaten, ki siimon an dyi ta oyod a madaw dya”?† ⁶ Ki aran komwan, somawasaway parābor no Dyos dyirad mapakombabaw a akmas inpatolas naw do Masantwan a Tolas a kāna, “Kontraen sa no Dyos makokospag saw, ki ipaboya

† 3:9 3:9 Gen. 1:26-27; 9:6 ‡ 3:13 3:13 Sant. 1:5-6 * 4:1 4:1 Roma 7:23; Tito 3:3; 2 Ped. 2:13-15 † 4:5 4:5
 Mana “No Ispirito no Dyos a mangbibyay dyaten, ki taywara maimon.” Eks. 20:5

naw kāsī na dyirad mapakombabaw.”‡ 7 Dawa, mapaitoray kamo pakono do Dyos. Kontraen nyos Satanas tan payaywan naynyo. § 8 An maypasngen kamo do Dyos, ayket na, maypasngen Dyos dyinyo. Inyo a maygaygatos, tadyichokodan nyo gatogatos nyo tan madalos kabibyay nyo. Inyo a matohatohay so kapangtokto, paychaycharwahan nyo pabaw kapangtokto nyo a monot do Dyos. 9 On, basbāli a pagmamayo, itanyis, kan paychaychahoho nyo pakono kapagbabāwi nyo maynamot do gatogatos nyo. Tadyan nyo so katanyis kasoyot nyo, kan tādyan nyo so kapagmamayo karagsak nyo a maynamot do kāron gatos nyo. 10 Ta an magpakombaba kamo do salapen no Dyos, ki idāyaw nanchinyo.*

No Ballāag Maynamot do Kaparaherahet

11 Kakakteh, maysinpaparahet kamo aba. Ta aran sino a maparahet mana mangokom so kakteh na, ki bāli maychirin danas maikontra do linteg no Dyos a iyaw bata naw a chadaw nyo kapayngay nyo a tawo.† As no maychirin so komwan, ki pachimadēkeyanaw linteg, as kan sigorādo a dyi na tongpalen nawri a linteg, an dya okomen naw lintegaya a akmay abo danaw sīrbi na dya. 12 Si Āpo Dyos lang manoroh so linteg kan myan so kalintegan a mangokom dyaten. Iya paw mangisalākan kan mangrārayaw.‡ Ayket! An komwan, aryoriw kalintegan ta a mangokom so kapayngay ta a tawo?

No Ballāag a Maynamot do Kapangeddeng

13 Changori, adngeyen nyo yaken inyo a makabata sya a kon nyo, “Magbyahi kamis changori mana anchan delak do asa syodad, as omyan kami daw so makatawen. Magnignigosyo kaminchi, kan syrto a āro maganansya namen daw.” 14 Samna! Chapatak nyori an āngonchiw kabibyay nyo anchan delak? On, ta no byay ta, ki akmas angepaw a maboya so dēkey, as kabo na. 15 Komwan pakono machita chirinen nyo: “An ipalōbos no Dyos a mabyay kami panchan delak, parinen namen anchiw nyaya mana nawri.” § 16 Ki āngorid mapangas kamwaya, as kan itangsit nyowayaw pariparinen nyo sanchi? Pakawanem! Maddi sa tabo akmaya syay a kapaykoykospag. 17 Dawa, no tawo a dya mamarin so chapatak na maganay, ki makagatos do salapen Āpo Dyos.

5

No Ballāag a Maynamot do Kabaknang

1 Changori, inyo a mabaknang, ki adngeyen nyo yaken ah! Itanyis kan pangagagay nyonchiw kabakel nyo, ta ito danaw didigra a magtopak dyinyo. 2 Apabanchiw sinpaspangan kinabaknang nyowaya, ta marārayaw sanchi. As siraw in-intwan nyo saw a laylay, ki ohden anchi.* 3 No balitok nyo kan pirak nyo saw, ki naypopongos dana sa so rachi maynamot do nakahay darana do nangapyan nyowaw sira. Iyanchiw nyaya rachiw mangipaneknek so kakōsit nyo kan kaāgom nyo, kan iya panchiw mangrōnot so mismo a inawan nyo a akmay apoy. No kaoyodan na, ki iyaba lang kinabaknang kinapya nyo, an dya iya paw kadōsa nyo do apoy do kapanawdyanaw a araw a kapangokom. 4 Chiban nyo nyaya! Abaw tayotayo nad Āpo Dyos no tangdan dayan nachitaltalonaya dyinyo a kinōpit nyo. Ki sichangori, mangagagay sa, ta chakey da a mapalobōsan sa a maybidi dyirad akin dyiraw dyira. On, iyaw kapaylangetnget daw no nachiranyi saw dyinyo a kinosit nyo, ki nadngey dana sa tabo nyaya no Dyos a Manakabalin do Tābo.† 5 Do tanaya, naybibibyay kamo a siboboslon kan ninanam nyo

‡ 4:6 4:6 Prob. 3:34 § 4:7 4:7 Epe. 6:11; 1 Ped. 5:8-9 * 4:10 4:10 Mt. 23:12; 1 Ped. 5:6 † 4:11 4:11 Leb. 19:16, 18; Mt. 5:43; Sant. 2:8 ‡ 4:12 4:12 Mt. 10:28 § 4:15 4:15 Prob. 16:9 * 5:2 5:2 Mt. 6:19 † 5:4 5:4 Do chirin Hebreo, batahen na, “Dyos no sabaoth” mana “Dyos no armado.” 2 Ār. 6:15-17

kinaragsak. Ki akma kamo so bākaw a napataba nyo saw inawan nyo a maisagāna do dyi nyo a chapapatak a kaparti nyo. ⁶ Pakawanem kamo! Palālo danayaw pinarin nyowaya! Pinagatos kan diniman nyo sayaw tawotawo saw a abos gatos dyinyo, as kan polos a dyi daynyo a narawa.

No Ānos kan Dasal

⁷ Ki inyo a kakakteh, an-anōsan nyo pakono lidyalydyat nyo saya a mandanchan kapaybidi ni Āpo ta. Iktokto nyo kaānos no homakaw a mangnanaya so chimoy no ammyan kan mangchamba so chimoy no rayon tan makapaymoha so binyi na. Maanōsan na paw mangnanaya so kaāpit no mapategaya a asi no nayhohopagan na. ⁸ Dawa, aran inyo, machita magānos kamo kan nāw nyo a payiten kapangtokto nyo, ta ĩto danaw kapaybidi ni Āpo ta a si Jesus.

⁹ Kakakteh, dabadabayen nyo abaw kadwan dyinyo tan dyi naynyo a okomen no Dyos. ĩto danaw Mangokom, kan ari dana maytēnek do rowangan! ¹⁰ Kakakteh ko, iktokto nyo sa a pagmididan propĭta saw a siraw nangikasabaw so inpakatoneng no Dyos dyira. Sira pakono tahatahan nyo so kaānos a magibtor so lidyalydyat nyo saya. ¹¹ Siraw tawotawo saw a nāw da inpasnek kapanganohed da, ki batahen ta magāsatsa. Nadngey nyo nawriw kaānos naw ni simna Job a nagibtor do kaychowa. Ta aran taywara nalidyatan, ki nāw na do nakapanganohed na do Dyos. On, chapatak nyo nakatorohaw sya no Dyos so machita na do kapanawdyan na, ta rakoh kāsĭ no Dyos kan taywara machipangdidiw dyaten an malidyatan ta.‡

¹² Kakakteh, masisĭta a kanaknakmen nyo nyaya: Pagkari nyo abaw hanyit kan tana mana aran āngo a pagkari. “On,” kon nyo an on a oyod chakey nyo, mana “Engga,” kon nyo an engga a oyod chakey nyo[§] tan dyi nanchinyo a okomen no Dyos.

¹³ An myan malidyatan dyinyo, maydasal pakono. An myan dyinyo masoyot, magkanta pakono so pagdāyaw na do Dyos. ¹⁴ An myan maganyit dyinyo, ipatawag na pakono saw panglakayen daw no manganohed a mangay a mangidasal sya do ngaran ni Āpo Jesus ranan kapaptos das lana* tan mapya. ¹⁵ An mapawnotan so oyod a kapanganohed iyaw nyaya kapaydasal da, ki mapyan anchiw maganyitaw. On, pyahen nanchi ni Āpo Dyos tan mirwa maybangon, as kan pakawanen panchi no Dyos do gatogatos na. ¹⁶ Dawa, ipodno nyo gatos nyo do katakatayisa dyinyo, as kan paydasal nyo katakatayisa dyinyo tan mapya kamo. On, parinen nyo nyaya, ta no kapaydasal no tawo a malinteg do salapen no Dyos, ki mayit, ta atbayen no Dyos. ¹⁷ Chiban nyos simna Elyas do kaychowa, ki kapayngay ta a tawo. Ki do nakaipasnek naw so naydasal a dya machimoy do dawri a tana, ki nachimoy aba so tatdo kan godwa katawen. ¹⁸ Do nakapirwa naranaw a naydasal tan machimoy, oyod a nachimoy, kan minirwa dana tomnobo mohamoha do dawri a tana.†

¹⁹ Kakakteh, an myan aran asa dyinyo a machisyay do oyodaya a nanawo, as myan mapaybidi sya, taywara maganay nawri. ²⁰ Iktokto nyo nya: No tawo a mapaybidi do Dyos so napasawal do oyodaya, ki rakoh kasidong na, ta napalongo naw somniwalaw do kaisalakānan na, as kan napakawan do āro a gatogatos na.‡

‡ 5:11 5:11 Job 1:21-22; 2:10; 42:10-17 § 5:12 5:12 Mt. 5:33-37 * 5:14 5:14 Mk. 6:13 † 5:18 5:18 1 Ār. 17:1; 18:1, 42-45 ‡ 5:20 5:20 Sal. 32:1; Roma 4:7

No Manōma A Tolas Ni Pedro No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Tolas

Nyaya tolas, ki yapo do Pedro a asa a apostol ni Jesus. On, oyod a āro naitolas do Bibly a maynamot di Pedro. Iyaw no pangyahsen daw no kadwan saw a nanawhen an myan chakey dad Jesus (Mt. 18:21; Mk. 11:21; Jn. 13:36), as kan iya paw para kablaaw das kadwan (Ara. 1:15). Iyaw no nanoma nangibahey a makey a monot di Jesus a aran maychatanyi (Mt. 26:33; Mk. 14:29), as kan iya paw nanglibakaw sya do kārwan tawo (Mt. 26:69-72; Mk. 14:66-70). Ki aran komwan, ki maynamot do Ispirito Santo a myan dya, inpodno na a si Jesus, ki iyaw oyod a Kristo a Anak no Dyos (Mt. 16:15-19; Mk. 8:29; Lk. 9:20; Jn. 6:69). Aran dilikādo byay dan apostolis saw, ki alit na, iyaw no nanoma a naytēnek do arawaw no Pentekostes a nangasaba do kārwan daw no tawotawo (Ara. 2:1-14).

Si Pedro, ki naywam do kalidyatan. Do tolas no Aramid, ki pirmi a inbahey ni Lokas daw an maypāngo nakalidyalyat das Pedro (Ara. 4:18-20). Nasanyib a nababaotan kan nabahod (Ara. 5:17-27; 12:1-3). Ki no atbay ni Pedro dyirad dyaya naporin ki, “Si Āpo Dyos maybadiw a tongpalen namen, tawo aba” (Ara. 4:19-20; 5:29).

Intolas naw nyaya a tolas dyirad tawotawo saw a nanganohed di Āpo Jesus tan ahwahoken na sa a maypaypayit kapanganohed da aran nakataham sa so lidyat. On, iyaw tawo a manganohed di Jesus, ki basta anōsan naw lidyat, ta manam abaw nyaya, as kan myan anchiw gon-gona na a abos pandan (1:3-4; 5:10). Intolas ni Pedro a kāna, “Italek nyo sa tabo do Dyos pakariribokan nyo, ta iya danaw mangaywan dyinyo,” (5:7).

No Naychakarwan no Nya Tolas

Pakatoneng 1:1-2

No dya machipanda a kapangnamnāma ta 1:3-12

No kapaybibyay ta a masantwan 1:13-2:10

No kapaybibyay no adīpen no Dyos 2:11-17

Iyaw pagtolādan taw nakalidyalyat ni Kristo 2:18-25

No rebbeng a parinen no maychakabahay 3:1-7

No parinen manganohed do kalidyatan 3:8-4:19

No bagbaga no panglakayen kan kadwan pa saw 5:1-11

No kapanawdyan na 5:12-14

1 Pedro

Pakatoneng

¹ Yaken si Pedro a asa apostol ni Jeso-Kristo, kan iyaw nyayaw tolas ko dyinyo a napaksyat a nanganohed a naychawpit do intīro saw a probinsya a Ponto, Galasya, Kapadosya, Asya, as kan do Bitinya. ² An maynamot dyinyo, ki sigon do bōkod na panggep, pinidi narana inyo no Dyos Āma tan mayparin kamo a masantwan a tawotawo na a maynamot do panakabalin no Ispirito Santo. On, pinidi naynyo ni Āpo Dyos tan manganohed kamo di Jeso-Kristo, as kan tan maynamot do raya na a minoyog do nakadiman na do kros, mapakawan kamo do gatogatos nyo.

Maypayparo pakono dyinyo parābor no Dyos kan kaydamnayan no kapangtokto nyo.

No Dya Machipanda a Kapangnamnāma Ta

³ Maidaydāyaw pakono si Āpo Dyos a Āmang ni Āpo ta a si Jeso-Kristo. Ta maynamot do taywara karakoh no kāsī na, tinorohan na yaten so bayo a byay ta a

maynamot do nakapagōngar na si Jeso-Kristo a yapo do kadiman. On, maynamot do dyaya, myan dana dyaten rakoh a dya machipanda a kapangnamnāma a masigorādo anchi a matongpal. ⁴ Maynamot do bayowaya a byay, ki myan danaw namnāma ta a rawaten tanchiw maboslonaya a bindisyon a insagāna ni Āpo Dyos a para dyaten a tawotawo na. On, nakapyaw nyaya do hanyit, ta do dawri, ki polos a dya marōnot kan dya malaposan, as kan dya mabo a abos pandan. ⁵ Siraw nyaya a bindisyon, ki para dyinyo. On, maynamot do kapanganohed nyowaya dya, ki ari kamo na do aywan no panakabalin no Dyos a mandanchan kapakarawat nyos kakompliton kaisalakānan nyo a naisagāna dana a maiparang do kapanawdyan a araw.

⁶ As dawa, maynamot do tabo nya saya, ki rakoh danaw kasoyot nyo a aran masisīta a myan kaliday nyo do dya mahay a chimpō a maynamot do matatarek saya a kalidyatan a nangay dyinyo. ⁷ Ta siraw nyaya lidyat, ki pakaboyan an maypāngo kaoyod no kapanganohed ta.* Ta akmas balitokaw a marārayaw, ki malonag do apoy tan maboyaw kaporo na balitok. Dawa, masisīta a masōot paw kapanganohed nyo a mapatpateg pa adayo kan balitok. Ta an nāw no kapanganohed nyo do nakatayokaw no nakasōot nyo, nyaw manoroh so kaidāyaw nyo kan tan-ok nyo a pinakaprimyo nyo do kapaybidiyaw anchi ni Āpo Jeso-Kristo. ⁸ Ta iya, ki chadaw nyo a aran dyi nyo a naboya, as kan anohdan nyo a aran dyi nyo pa maboya. As dawa, maynamot do nya kapanganohed nyo, charagsak nyo na so oltimo, as kan aba polos chirin do lōbongaya a makailawlawag sya. ⁹ On, myan dyinyo komwan a ragsak a maynamot ta ari nyo na rawarawaten kaisalakānan nyo a iyaw pakatongpalanaw no kapanganohed nyo dya.

¹⁰ Maynamot do nyaya kaisalakānan, ki kinaganay da a inādal no propīta saw do kaychowa, as kan do kaipaneknek daw so nawri, ki inpadto da maynamot do paraboraya a isāgot no Dyos dyinyo. ¹¹ Rakoh iyaw no kekey dan propīta saya a makaāwat so maynamot do nyaya a inpakatoneng dyira no Ispirito Santo a yapo di Kristo a nāw na myan dyira. On, inyahahe da an kangonchiw katongpal no nyaya, as kan maypāngo kangay na. Ta no inpakatoneng no Ispirito dyira, ki iyaw no maynamot do nakalala ni Kristo, as kan iyaw somarsarōno a katan-ok na. ¹² On, naipakatoneng pa dyirad propīta saw a iyaw nyaya inpadto da, ki maynamot aba do kaganayan da, an dya magsīrbi sa dyinyo. Sichangori, iyaw nyaya a inpadpadto da, ki iya danaw inanawo daw dyinyo no mangyangyangayaw so Maganay a Dāmag. On, inanawo da dyinyo sigon do kasidong no Ispirito Santo a yapo di Āpo Dyos do hanyit a myan dyira. As an maynamot do nyaya a minsāhi, ki aran siraw anghilis saw do hanyit, ki ikarigatan da a awāten.

No Kasisīta no Kapaybibyay Ta a Masantwan

¹³ Dawa, pakarohen nyo aran āngo a ombalabalay dyinyo do aktokto nyo tan nāw nyo na nakasagāna a monot do chakeyaw no Dyos. As makaridam kamo, kan dyi kamo pakono a mabdibdis do saray nyo do ahahayen nyowaya parābor a itoroh anchi dyinyo no Dyos do kapaybidi ni Jeso-Kristo. ¹⁴ As dawa, maynamot ta anak narana inyo no Dyos, nāw kamo pakono a masingpet kan manganohed dya. Ipalōbos nyo aba a itorayan naynyo no marahet saw a dadakay nyo do ka dyi nyo paw a nakapatakan so oyod. ¹⁵ Maynamot ta masantwan si Āpo Dyos a nanawag dyinyo, ki aran inyo, masantwan kamo pakono do tābo parinen nyo. ¹⁶ Ta akmas binataw ni Āpo Dyos do Masantwan a Tolas a kāna, “Machīta masantwan kamo, ta masanto ako.”†

¹⁷ Naknakmen nyo a si Āpo Dyos a bigbigen ta do kāda kapaydasal ta a Āmang tad hanyit, ki oltimo a malinteg iyaw no kapangokom na, ta okomen nanchi yaten a

* 1:7 1:7 Roma 8:17-18 † 1:16 1:16 No chakey na batahen masanto, ki “machitarek” mana “mabawa do gatos.” Leb. 11:44; 19:2; 20:7

tabo sigon do kaparin ta, as kan aba polos kapangidomdōma na. Dawa, masisita a taywaraw kaanyib ta sya do kayan taya do hapotayan tana. ¹⁸ Ta chapatak nyo na an āngo naibāyad dyinyo tan makakaro kamo do abwaw so sinpaspangan a dadakay nyo a tinawid nyo dyirad inyaynyapwan nyo saw, ta akmbaw pirak mana balitok a mabos pateg iyaw pinangbāyad na dyinyo. ¹⁹ Ta iyaw pinangbāyad na, ki iyaw kapapatganaya raya ni Jeso-Kristo. Ta iya, ki akmay karniro a abwa polos so lapos mana pakapilāwan a mairanta a maidāton do Dyos. ²⁰ On, ta nakayapo pad sakbay no nakaparswa no lōbongaya, iya, ki napidi dana ni Āpo Dyos a mangay a madiman a mangisalākan dyaten.‡ Ki sichangori dana lang a nagparang do kapanawdyanaya no araw a maynamot do kaisalākānan nyo. ²¹ Ta maynamot di Kristo, myan danaw kapanganohed nyo di Āpo Dyos a napagōngar sya a yapo do kadiman, kan intoroh na dyaw tan-ok. Tan komwan, si Āpo Dyos danaw pagtalkan nyo, as kan myan danaw kapangnamnāma nyo dya a tongpalen na tabo inkari na.

²² Sichangori, maynamot ta inanohdan nyo oyodaya a nanawo ni Jeso-Kristo, kinarwan nyo naw marahet saya a dadakay nyo, as kan myan dana dyinyo oyod a kadaw nyo dyirad kapayngay nyo a manganohed. Dawa, nāw nyo na madaw do katakatayisa dyinyo a yapo do makatayrahem a aktokto nyo. ²³ On, ta minirwa ta na nayanak do abos pandan a byay, kan akmba so nakaiyanak taw a tawo a machipanda. Ta sichangori, anak narana yaten no Dyos a maynamot do panakabalin no sibibyay a chirin no Dyos a polos a dya marārayaw. ²⁴ Ta akmas naitolas do Masantwan a Tolas a kāna,

“Tabo tawotawo, ki akmay tamek,

kan tabo kapintas da, ki akmas sabong naw.

Mahayo tamekaw kan maychaesday saw sabong naw.

²⁵ Ki no chirin ni Āpo, ki nāw na a abos pandan.”§

Iyaw nyaya chirin, ki iyaw Maganay a Dāmag a naikaskasaba dyinyo.

2

No Sibibyay a Bato kan no Tawo no Dyos

¹ Dawa, sichangori, tadyichokodan nyo saw tabo marahet saya a dadakay akmas kapangkōsit kan kapaybayataw, kapaysinsisingpet, kapangimon, kan kaparaherahet.*

² Ahahayen nyo pakono kapakaāwat nyo so chirinayan Āpo a akmas kangsahaw no tagibyay so gātas na. Tan komwan, mayparakoh danaw kapagtalek nyod Āpo Dyos a mandad katongpal no kaisalākan nyo. ³ Ta akmas naitolasaw do Masantwan a Tolas, “Natahaman nyo naw parābor ni Āpo dyinyo.”†

⁴ Maypasngen kamo pakono di Āpo Jeso-Kristo, ta iyaw manoroh so abos pandan a byay. Iya, ki akmay sibibyay a bato a sinsinan a inpoha no tawo, ki pinidi no Dyos a kapapatgan dya. ⁵ Aran inyo, maynamot ta inparawat nyo naw byay nyo dya, payparinen naynyo a akmay sibibyay a bato a rimīnta no Dyos do kapatnek nas naispiritwan a bahay na. Kayarig nyo paw papādi saw a mangyangay so kosto a dāton. Ki akma kamo abas papādi saw do nakarahan, ta iyaw no dāton nyo a maynamot di Jeso-Kristo, ki makahwahok do Dyos. ⁶ Ta akmas binata nad Masantwan a Tolas a kāna,

“Naypidipidi ako so kapapatgan a bato

a pangayen kwa panōli do Sion a masantwan a syodad ko.

As an sino a manganohed dya,

ki polos anchi a dya mapaay.”‡

‡ 1:20 1:20 Epe. 1:4 § 1:25 1:25 Isa. 40:6-8; Sant. 1:10 * 2:1 2:1 Roma 1:29-30; 2 Kor. 12:20; Epe. 4:31; Kol. 3:8 † 2:3 2:3 Sal. 34:8 ‡ 2:6 2:6 Isa. 28:16; Roma 9:32-33, 10:11; Epe. 2:20

⁷ Oyod a taywara mapateg dyinyo a manganohed dya, ki maynamot dyirad dyaw a manganohed, binata na pa do Masantwan a Tolas:

“Iyaw nawri a bato a inpoha dan mapatnek saw so bahay,

ki nayparin a iyaw kasisitaan a bato a mangpayit so nawri a bahay.”[§]

⁸ Binata na pa do matarek a panid no Masantwan a Tolas a kāna,

“Iyaw nyaya bato pakachichadan daw no tawotawo,

kan iyaw nyaya bato omadodog sira.”*

On, sigon do keddengaw no Dyos, nakachichad sa a maynamot ta dyi da tinongpal chirin no Dyos.

⁹ Ki yaten a manganohed, ki komwan taba. Ta an yaten, ki mismo a si Āpo Dyos namidi dyaten. Pinayparin na yaten a papādi do pagāryan na a nāw na magsirbi do Āri ta. Kayarig ta paw asa masantwan a nasyon a dyira lang no Dyos. On, pinidi na yaten a tawotawo na tan yaten danaw mangipakatoneng so makaskasdāawaw a pariparinen no Dyos. Ta si Āpo Dyos mismo a nanawag dyaten a yapo do kasarisaryan a yanan tan mangay ta do makaskasdāaw a sēdang na. ¹⁰ On, no kaoyodan na, do nakarahan, tawotawo naba inyo ni Āpo Dyos. Ki sichangori, tawotawo narana inyo. Do nakarahan, ki chapatak nyo aba iyaw kāsī no Dyos. Ki sichangori, narawat nyo na.

No Kapaybibyay no Adipen no Dyos

¹¹ Chadaw kwa kakakteh, naknakmen nyo a do dya lōbong, ki iyabaw no mismo a yanan ta, ta tod ta akmay gan-ganaet a naginbirna dya. Dawa, ipakpakaāsi ko dyinyo a pachibawan nyo pakono saw kalikāgom no inawan nyo, ta tod sa maikontra do kawnot nyowaya do Dyos. ¹² Nāw nyo a masingpet do kayan nyo a machisalap dyirad tawotawo saw a dya manganohed. Ta aran pagatosen daynyo do kaibahey da sya a namarin kamo so marahet, ki alit na, ipodno danchiw maganay saya a kaparin nyo, as kan dayāwen danchi si Āpo Dyos anchan araw a kapaybidi ni Kristo.

¹³ Machita tongpalen nyo tabo pinarin no gobyirno nyo a paglintegan. Ta an komwan parinen nyo, maidāyaw anchis Āpo. On, tongpalen nyo chakey no totorayen nyo, naten danaw inspirador.† ¹⁴ Masaw, paitorayan kamo dyirad pinakakakamay naw, ta tinoboy na sa no inspirador a mangay a mangdōsa so aran sino a makagatos kan manoroh so dāyaw dyirad mamarinaw so maganay. ¹⁵ On, ta chakey ni Āpo Dyos a maynamot do maganayaya a kaparin nyo, ki paolimeken nyo saw tawotawowaw a abos arang kan siraw maychychirin saw so dyi da maawātan.

¹⁶ Maybibyay kamo pakono a tawo a nawayawayaan, ki iyabaw nyaya wayawaya nyo panghapan nyo a omtalob so marahet a kaparin nyo. No maganay a parinen nyo, ki maybibyay kamo a adīpen Āpo Dyos.‡ ¹⁷ Anyiben nyo sa tabo kapayngay nyo a tawo, as kan chadaw nyo saw kakakteh nyo do kapanganohed. Dayāwen nyo si Āpo Dyos a mapawnotan so kāmō, kan anyiben nyo inspirador nyo.

Iyaw Pagtolādan Taw Nakalidyalyat ni Kristo

¹⁸ Inyo a adīpen, mapaitoray kamo do āmo nyo a sitotolok, as kan anyiben nyo sa. Siraba lang māsisyenaw kan makaāwat pamarinan nyo so nyaya, an dya aran sira paw masosolihen saw.§ ¹⁹ Ta an maanōsan nyo lidyataya a abos paynamotan a maynamot do kanāw nyo a omnakenakem so chakey na, ki masyirto a bindisyonan nanchinyo ni Āpo Dyos, ²⁰ ta abaw mahahap nyo an siaānos kamo a madōsa do kapamarin nyo so marahet. Amnan nawriw kadosāan nyo kapamarin nyo so maganay, as siaānos kamo, ayket, bindisyonan naynyo ni Āpo Dyos. ²¹ On, tinawagan

§ 2:7 2:7 Sal. 118:22; Mt. 21:42 * 2:8 2:8 Isa. 8:14, 15; 1 Kor. 1:23; Gal. 5:11 † 2:13 2:13 Roma 13:1-7; Tito 3:1 ‡ 2:16 2:16 Gal. 5:13 § 2:18 2:18 Epe. 6:5-9; Kol. 3:22-25; Tito 2:9-10

na yaten Āpo Dyos tan anōsan taw lidyat a akmas Kristo. Ta aran iya, ki inanōsan naw kalidyatan a maynamot dyaten. Inpaboya naw rarahanaw a pagtolādan ta. Dawa, tolāden ta pakono pinariparin naw. ²² Ta iya, ki polos a dya naygatos kan polos a dya naybayataw.* ²³ Do nakaoyaw daw sya, aba polos initbay na a marahet. Do nakalala daw sya, inamomo na saba, basbāli a nagtalek di Āpo Dyos a mangokom a sililinteg. ²⁴ Si Kristo danaw pinakainawan ta a nadiman a maynamot do gatogatos ta do nakailansa naw do kros. No paynamotan na a nalidyatan, ki tan komwan, mabābang ta na a maygatos, as kan tan maybibyay ta a malinteg do salapen Āpo Dyos. Maynamot do bigar na saw, napyan ta na.† ²⁵ Ta do nakarahan, ki akma ta siras karnirwaw a masonong a somiwal do dya kosto a rarahan. Ki sichangori, naybidi ta na di Kristo a iyaw Pastor a mangay-aywan so pahad ta.

3

No Rebbeng a Parinen no Maychakabahay (Epe. 5:22; Kol. 3:18)

¹ Changori, inyo a mababakes, mapaitoray kamo dyirad kabahay nyo. Ta an myan dyiraw dya manganohed do chirinayan Āpo Dyos a ononotan nyo, nawriw paynamotan da manganohed a aran dyi nyo a ilawlawag dyira. ² Ta maboya danchi a mismo do manyib kan masingpet a kabibyay nyo. ³ Iktokto nyo abaw makatayhapot lang a kapintas nyo a akmas kaornos nyo so boboh nyo kan kapangosar nyo so mangingina a alahas mana kapaylaylay nyo so mapintas. ⁴ Ad-adda masisita a nawriw mangpapintas dyinyo maganayaw a kapangtokto nyo a yapo do makatayrahem a katatawo nyo a akmas kapakombaba nyo kan kaānos nyo. Siraw nyaya pakono manoroh so kapintas nyo, ta siraw mapapateg di Āpo Dyos, as kan marārayaw saba. ⁵ Iyaw nyayaw pinarin daw no masisingpet saw a mababakes kaychowa a nagtalek do Dyos, ta pinangpapintas da so inawan da iyaw kaipaitoray daw so inawan da dyirad kabahay da. ⁶ Ta akmas simna Sara, ki nanganohed di Abraham a kabahay na, as kan inbidang na a iya, ki āmo na. As dawa, inyo a mababakes sichangori, maibidang kamo na a anak ni Sara an tolāden nyo pinarin naya, kan apabaw chabakel nyo.

⁷ Ki inyo a mahahakay, masisita iyaw kaaywan kan kaitoroh nyos anyib dyirad kabahay nyo saya. Ta aran makapkapsot sa kan inyo a mahahakay, ki alit na machirāman sa dyinyo a mangrawat so byay a abos pandan. Tan komwan, ki adngeyen Āpo Dyos dasal nyo.

No Kapangnanawo Maynamot do Kinalinteg

⁸ Sichangori, kakakteh, no paytābwan no chakey na batahen dya, ki māsa kamo pakono do kapangtokto kan kapachipangdidiw do kapayngay nyo a manganohed. Maysin-aadaw kamo pakono a akmay mismo a makakakteh, kan maysinchachāsi kamo, as kan maysinpapakombaba kamo. ⁹ An myan mapaynyin dyinyo, bahsen nyo aba. Masaw an myan omabay dyinyo, abayen nyo aba, basbāli a mamarin kamos maganay dyira. On, parinen nyo pakono maganay dyira, ta tinawagan naynyo ni Āpo Dyos tan bindisyonan naynyo so abos pandan a byay. ¹⁰ Ta akmas naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna,

“No makey a mayparin a maganay so byay do tanaya
kan mayparin a maragsak,
machita dya maychirin so marahet
kan dya maybayataw.

¹¹ Machita a tadyichokodan na saw marahetaya kaparin na,

* 2:22 2:22 Isa. 53:9; 2 Kor. 5:21; Heb. 4:15 † 2:24 2:24 Isa. 53

kan nawriw parinen naw maganay.
Machita a nāw na chichichwasen kapachikapya
a machikayban dyirad rārayay na.

¹² Ta no kapanyideb ni ĀPO, ki ari dyirad malinteg saw,
kan kadngeyen naw katanyis da so sidong.

Ki kontraen sa ni ĀPO siraw mamarinaw so marahet.”*

¹³ Ta sino paro mapaynyin dyinyo an ipasnek nyo mamarin so maganay? ¹⁴ Ki aran paynyinan daynyo a maynamot do kapamarin nyowaya so malinteg kan maganay, ki alit na magāsāt kan masoyot kamo. Dawa, mamō kamo aba dyira, kan mariribokan kamo aba, ¹⁵ basbāli a nāw nyo pakono a anyiben si Kristo kan dayāwen nyo a Āpo nyo do makatayrahem a aktokto kan pōso nyo. Machita a pirmi a nakasagānaw atbay nyo an myan manahes dyinyo so kailawlawag no hahawen nyowaya do Dyos. Ki parinen nyo nyaya do makahwahok a kapaychiychirin nyo a mapawnotan so anyib nyo. ¹⁶ Nāw nyo pakono a madalos so pangtoktwan kan abo marahet a dadakay nyo. Ta siraw mangoyawaw dyinyo do maganay a pinarin nyo a maynamot do nakawnot nyo di Kristo, ki tod sa masnesnekan a maynamot do chinirichirin daw. ¹⁷ Ta an nawriw chakey ni Āpo Dyos, maganaganay an makataham kamo so lidyat a maynamot do nakapamarin nyo so maganay kan iyaw maglak-amaw so lidyat a maynamot do nakapamarin nyos marahet. ¹⁸ Ta aran abo gatos ni Kristo, ki alit na tinahaman naw kadiman tan mapakawan tad āro a naygatosan ta. On, no chakey na batahen, naypisa lang a nadiman malintegaw tan mapaybidi na do Dyos siraw dya malinteg. Ta oyod a diniman da si Jesus do inawan na, ki pinagōngar no Dyos, as kan nāw na a sibibyay do ispirito. ¹⁹ As do ispirito naya, ki nangay a nangasaba dyirad nabahod saw a pahad no nadiman pa kaychowa. ²⁰ On, siaānos a nangnanaya si Āpo Dyos so kapagbabāwi da no nawri a tawotawo a ranan kapamarin ni Noyi so biray naw. Ki alit na dyi sa nagbabāwi do dawri, as kan alit na dyi sa nanganohed di Āpo Dyos. As dawa, wawaho sa lang somindep do biray naw, kan sira lang naisalākan do layosaw. ²¹ Iyaw nyaya layos, ki iladāwan naw kapagbawtisar taya kan iyaw no kaisalakānan ta sichangori, maynamot aba do kapakaro no lapos do inawan ta, an dya pangilasinan a oyod a nagbabāwi ta do āro saya a nakagatosan ta. Nyaw pakayapwan na a insalākan na yaten maynamot do nakapagōngaraw ni Āpo Dyos si Kristo. ²² Naybidi dana si Āpo Jesus do hanyit. On, sichangori, ki ari dana naydisna do mangketaw do kawatan ni Āpo Dyos, as kan itorayan na sa a tabo no anghilis saw do hanyit kan sira tabo myan saw so toray kan panakabalin a dya maboya.

4

Siraw Natādyan so Dadakay

¹ Sichangori, chapatak ta a do kayan paw ni Kristo do tanaya, ki nalidyalidyat so inawan. As dawa, yaten a myan pad lōbongaya, ki komwan ta pakono a sisasagāna kan patoreden taw aktokto ta a mangdidiw so kalidyatan. Ta aran sino a mangdidiw so kalidyatan do inawan na a maynamot do kapanganohed na, ki mapenpen danaw kakey naw a maygatos.* ² As dawa, do nabidin paya byay tad tanaya, isardeng ta na pakono a pagostwan chakey saw no inawan taya. Iya dana pakono pagayatan naw no Dyos parinen ta. ³ Ta manawob dana pakono pinariparin nyo saw do nakarahan do dyi nyo paw a nanganohdan a akmas makasnesnek kan malapos a kaparin, kinaderrep, kapaybobok, kasaraw, kapaychaynoynom, kan iyaw makabābabaya do Dyos a kapagdāyaw do didyosen. ⁴ As dawa, sichangori, siraw tawotawo saw a dya

* **3:12** 3:12 Sal. 34:12-16 * **4:1** 4:1 Mana “Iyaw tawowaw a malidyatan dana do inawan, ki chaskeh na a maygatos.” Roma 6:1-11

manganohed di Āpo Dyos, taywaraw kapakasdāaw da, ta machikayban kamo paba dyira a machipamarin so marahet kan masawek a dadakay. Nyaw paynamotan na a parahrahten kan oyawen daynyo. ⁵ Si Kristo, ki sisasagāna dana mangokom siras sibibyay paw kan siraw nadiman danaw. Ki an sira, ki mapilit sanchi a mangatbay so tabo marahet saya a pinarin da. ⁶ Nyaw paynamotan na a aran siraw nadimanaw, ki naikasabaw Maganay a Dāmag dyira. On, naikasaba dyira tan aran nadiman dana sa do inawan sigon do kapakaokom a tabo no tawotawo, ki maparin daw mabyay do ispirito a akmas kabyayaw no Dyos a abos pandan.

Siraw Maganay a Parinen Manganohed
(Roma 13:11-14; Epe. 5:1-21; Kol. 3:12-17; Pilp. 4:8)

⁷ Ito danaw kabokabosan no lōbongaya. Dawa, machita pagpeten nyo inawan nyo kan makaridam kamo tan makapaydasal kamo a akmas chakeyaw no Dyos. ⁸ As no kasisitaan, ki nainpaposwan pakono kadaw nyo so kapayngay nyo a tawo. Ta an maysin-aadaw kamo, maydaydamnay kapakawan nyo so katakatayisa dyinyo. ⁹ Siaayat kamo pakono a maysinpapadagos a aba polos riklamo nyo. ¹⁰ Aran āngo a sāgot a intoroh no Dyos do katakatayisa dyinyo, osaren nyo pakono a pangsidong siras kapayngay nyo a tawo. Tan komwan, matalek kamo a mangay-aywan so matatarekaw a bindisyon ni Āpo Dyos. ¹¹ An myan dyinyo mangasaba, machita ikasaba nyo chirin Āpo Dyos. As an maynamot dyirad magsirsirbyaw, machita magsīrbi sa a makayapo do ayit a intoroh no Dyos. Dawa, an komwan, maidaydāyaw pakono si Āpo Dyos a maynamot di Jeso-Kristo do tābo a kayayan nyo. On, si Āpo Dyos pakaitorohan dāyaw, ta myan dyaw panakabalin a abos pandan. Amen.

No Kalidyatan no Manganohed
(Mt. 5:11; Sant. 1:2-4, 12)

¹² Chadaw ko a kakakteh, chasdaaw nyo sabaw mapadpadāsan nyo saya kalidyatan a maynamot do kapanganohed nyo, as kan chakigtot nyo saba, ta gagāngay a namarin saw nyaya a mangsōot so kapanganohed nyo. ¹³ On, masdaaw kamo aba, basbāli a magragsak kamo an nairāman kamo na do kalidyatan a inibtoran Kristo. Ta an komwan, taywara danaw kapagragsak nyo do kapaybidi nanchi kontodo makaskasdāaw a glorya na. ¹⁴ Magāsāt kamo pa an oyawen daynyo no tawotawo maynamot ta nanawhen naynyo ni Kristo, ta nyaw kaboyan ta sya a myan dana dyinyo mabīleg a Ispirito no Dyos. ¹⁵ Ki abo pakono dyinyo malidyatan a maynamot do kapangdiman na, kapanakanakaw, kapachibibyang a pangrogyan kapaydidiman, kan kadwan pa a kapamarin so marahet. ¹⁶ Ki an iyaw rason a pakadidiwan nyo so lidyat, ki maynamot do nakapanganohed nyo di Kristo, chasnek nyo aba, basbāli a magyāman kamo do Dyos maynamot ta maibidang kamo na a tawotawo ni Kristo.

¹⁷ Ta narapit danaw ōras tan mairogi dana iyaw kapangokom no Dyos so tabo a tawotawo, as kan mangrogi dyirad mismwaw a tawo na. An komwan kapangirogi nas kapangokom na dyaten a tawo na, dyori a ad-adda paw kapangokom na siras dyaw a nanganohed do Maganay a Dāmag a yapo do Dyos? ¹⁸ Ta akmas naitolasaw do Masantwan a Tolas a kāna,
“An malidyat kaisalākan malinteg a tawo,

maisalākan paro iyaw maygaygatos a abos kapanganohed do Dyos?”†

¹⁹ Dawa, siraw malidyatanaw maynamot ta nawriw pagayatan no Dyos dyira, ki nāw da pakono a mamarin so maganay, as kan nāw da pakono a italek byay da di Āpo Dyos a namarswa a mangtongpal so kari na.

† 4:18 4:18 Prob. 11:31

5

No Rebbeng Dan Panglakayen kan Kadwan Saw a Manganohed
(1 Tim. 3:1-7; Tito 1:5-7)

¹ Inyo a panglakayen dan manganohed saya, ariw chakey kwa ibilin dyinyo. Ta aran yaken, ki asa ako a panglakayen kan asa ako a tistigo do nakalidyataw ni Kristo kaychowa. On, myan anchiw binglay ko anchan magparang panakabalin na. ² No chakey ko a ibilin dyinyo, ki aywanan nyo saw manganohedaya a intalek dyinyo no Dyos. On, akma saw karniro, kan inyo pastor da a mapawnonot dyira. Parinen nyo nya a akmas chakeyaw ni Āpo Dyos. Maytarabāko kamo aba a mapilpilit kan maynamot aba ta myan hahawen nyo a gon-gona nyo a yapo dyira, ki maynamot ta taywaraw kakey nyo a magsirbi di Āpo. ³ Taywarahen nyo saba itorayan no naitalekaya dyinyo, basbāli a mayparin kamo a pagtolādan da a mamarin so maganay. ⁴ As anchan mangay si Kristo a Katotohosan a Pastor ta, gon-gonaan nanchinyo do kapachirāman nyo do makaskasdāaw a glorya na a abos pandan.

⁵ Maynamot dyinyo a kamotdehan, machita a magpaitoray kamo dyirad panglakayen nyo saw. On, inyo a tabo, ki machita idaydāyaw nyo abaw inawan nyo, basbāli a mapakombaba kamo a magsirbi do katakatayisa dyinyo. Ta myan naitolas do chirin Āpo Dyos a binata na, “No Dyos, ki kontraen na saw mangipangasaw so inawan da, ki chāsi na saw mapakombabaw.”* ⁶ Dawa, masisita a mapakombaba kamo. Ipaitoray nyo inawan nyo do Dyos a manakabalin a mangpadāyaw anchi dyinyo do ōrasaw a inkeddeng na. ⁷ Italek nyo sa tabo do Dyos pakariribokan nyo, ta iya danaw mangaywan dyinyo.

⁸ Machita kaiigpeten nyo inawan nyo, as kan makaridam kamo, ta ari a midibidi iyaw kabōsor nyo a si Satanas, kan akmay ngomerngernger a lion a maychichichwas so sangraben na. ⁹ Labanan nyo maynamot do kayit no kapanganohed nyo do Dyos, ta chapatak nyo na a komwan mapariparin dyirad kapayngay nyo saw a nanganohed do intirwaya lōbong. Aran sira, ki napādas daw kalidyatan a akmas mapadpādas nyowaya. ¹⁰ Ki an nakarahan manyidaya a chimpno no nakalidyat nyo, si Āpo Dyos a māsisyen a nanawag dyinyo a machirāman do abos pandan a glorya na do kapachasa nyo di Kristo, iya danaw mismo a mangkosto so pagkorāngan nyo. On, iya dananchiw mapatēnek dyinyo tan abo polos dyinyo matohatohay so kapanganohed, kan iya anchiw mapayit so aktokto nyo. ¹¹ Maidaydāyaw pakono si Āpo Dyos a Manakabalin do Tābo kan magtoray a abos pandan! Amen.

¹² Intolas ko nya manyid a tolas dyinyo maynamot do sidong ni Silas† a inbidang ko a mapagtalkan a kakteh do kapanganohed. No paynamotan na a intolas ko dyinyo nyaya, ki tan ahwahoken koynyo, as kan tan iyaw kapanganohed nyo, ki maypaypahnyi pa. Chakey ko a matonngan nyo a iyaw innanawo kwaw dyinyo a iyaw parābor no Dyos, ki oyod. Dawa, nāw kamo pakono do kapanganohed nyo, as kan kawayakan nyo aba ah!

¹³ Siraw kakakteh nyo saw a manganohed do dya Babilonya, ki pakomostaan daw inyo. Pinidi sa no Dyos a akmas nakapidi naw dyinyo. Aran si Markos, ki pinakomostaan naw inyo, kan nayparinaw a akmay oyod a anak ko. ¹⁴ Ipaboya nyo adaw nyo do katakatayisa dyinyo.

Myan pakono dyinyo a tabo a manganohed di Kristo kaydamnayan no kapangtokto nyo. Amen.

* 5:5 5:5 Prob. 3:34; Sant. 4:6 † 5:12 5:12 Si “Silas” mana “Silbano,” ki rārayay pa ni Pablo. Ara. 15:22; 2 Kor. 1:19; 1 Tes. 1:1

No Somarono A Tolas Ni Pedro No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Libro

Nyaya tolas, ki intolas ni Pedro dyirad manganohed saw di Jeso-Kristo a naibahey do 1 Pedro 1:1 kan 2 Pedro 3:1. In-godes ni Pedro naytolas dyira, ta natonngan na a ito danaw kadiman na a maynamot do inpakatoneng ni Apo Jesus dya (1:14).

No paynamotan na a naytolas si Pedro, ki tan yokayen na saw manganohedaw do kapanganohed da (3:1) kan kontraen na saw nanawo dan mabayataw saw a mamaistro (2:1). Ta siraw nya mabayataw a mamaistro, ki nagparang sa dyirad manganohed kan inrogi daranaw mangrārayaw so kapanganohed daw di Jesus. Siraw mawnged paw do kapanganohed da, ki naallilaw sa a nachitōlad dyira do makasnesnek saya dadakay da. Ta iyaw no innanawo dan mamaistro saya, ki dyido kan maynana malapos a dadakay, ta nawri lang pagragsakan daw kapagtongpal so chakeyaw no inawan (2:13). Dawa, ballaāgan sa ni Pedro a maybibyay a masantwan kan malinteg, ta intoroh narana no Dyos dyira tabo machita da a tongpalen (1:3). An komwan parinen da, ki mapasiwal saba dyirad madyīdo saya a nanawo no mabayatawaw, basbāli a maypaypayit sa do kapagtalek da do parābor no Dyos kan maypayparahem kapakaāwat da do kadawaw ni Apo Jeso-Kristo a Mangisalākan ta (3:18).

Āngo innanawo dan mabayataw saw a mamaistro? No asa, ki maybidi kono aba si Jesus. Ta batahen da a nadiman dana saw inyaynyapwan da, ki nāw na pa a nakayapo do nakaparsaw no lōbong (3:4). No atbay ni Pedro, ki māsisyen si Āpo Dyos, ta chakey naba myan mabo a aran sino. Ki alit na, annadan ta, ta iyaw kangay na, ki do arawaw a dyi ta hahawen a akmas kangayaw no manakanakaw. Inpanakem na pa dyira a matemtem sanchiw hanyit kan tana, kan maokom sanchiw tawotawo, ta nawriw inkari no Dyos do chirin na.

No Naychakarwan no Nya Tolas

Pakatoneng 1:1-2

No kapanawag kan Kapamidi no Dyos 1:3-1:11

Si Jesus, Pagbasaran so oyod a kapanganohed 1:12-1:21

Siraw mabayataw a mamaistro 2:1-2:22

No naikari a kangay ni Āpo Jesus 3:1-3:18

2 Pedro

Pakatoneng

¹ Yaken si Simon Pedro a asa adīpen kan apostol ni Jeso-Kristo. Itolas ko nyaya dyinyo a nangrawat so kapapatganaya a kapanganohed a kapariho no kapanganohed namenaya. On, rinawat nyo nyaya a kapanganohed nyo a maynamot do kinalinteg ni Jeso-Kristo a Dyos ta kan Mangisalākan ta.

² Maypaypangay pakono dyinyo parābor kan kaydamnayan no kapangtokto maynamot do kapatak nyo si Āpo Dyos kan si Jesus a Āpo ta.

No Kapanawag kan Kapamidi no Dyos

³ Maynamot do masantwan a panakabalin no Dyos, intoroh narana dyaten tabo a machita ta tan maybibyay ta na a masantwan kan malinteg. On, maparin ta tongpalen chakey na a maynamot ta chapatak ta na iyaw nanawagaw dyaten, as kan chapatak taw nyaya a maynamot do makaskasdāawaw a gloria na kan kaganay no kadyos na. ⁴ Maynamot do dyaya, intoroh sa ni Āpo Dyos dyaten kari na saya a taywaras kasisita kan kapateg. Tan makaynamot dyirad dyaya, maparin a madichanan taw

kapangigpetaw no makarārayawaya a kinaderrep do lōbongaya, as kan machirāman ta na do kinadyos no Dyos a masantwan. ⁵ As dawa, maynamot ta komwan pinarin na, parinen nyo pakono mandad maparin nyo a maparapa so kasingpet nyo do kapanganohed nyowaya. Do kasingpet nyo, nayonan nyos kapakatoneng. ⁶ As iyaw kapakatoneng, nayonan nyos kaigpet nyos inawan nyo. Masaw iyaw kaigpet nyos inawan nyo, rapan nyos kapagibtor. Do kapagibtor nyowaya, ināyon nyo nadyosan a kaparin. ⁷ Do nadyosan a kaparin, rapan nyos kadaw nyo dyirad kakakteh nyowaya a manganohed, as kan chadaw nyo aba lang katakatayisa dyinyo a manganohed, an dya tabo tawotawo. ⁸ An maypaypangay kawnot nyo so komwan saya a dadakay, masigorādo a padichanen na inyo do abos sinpaspangan kan dya omsi a kapanganohed nyo, basbāli a maypaypangay paw kaparin nyo a maganay, as kan maypaypangay paw kapakaāwat nyo a maynamot di Āpo ta a si Jeso-Kristo. ⁹ Ta no dya omparin so nyaya, ārig na a bosa mana bolsek, ta maawātan naba an āngo malinteg. Nawayakan na pa a nadalosan a yapo do sīgod saw a kaparin na marahet.

¹⁰ Dawa, kakakteh, parinen tabaw akma syay, basbāli a igodes ta parinen pandan maparin ta, sakangwan maipaboya a oyod a tinawagan kan pinidi na yaten no Dyos a mayparin a manganohed dya. Ta an parinen taw nyaya, madodog taba do kapanganohed ta. ¹¹ On, an parinen nyo nyaya, ki chasoyot naynyo a pasdepen ni Āpo Dyos do pagtorayan ni Āpo Jeso-Kristo a Mangisalākan ta, as kan nāw ta nanchi daw a abos pandan.

Si Jesus, Pagbasaran no Oyod a Kapanganohed

¹² Aran naawātan nyo na a maynamot do dyaya kan dyi kamo a mabyor do kosto a kapanganohed nyo a rinawat nyo, ki alit na pirmi ko a ipanakem dyinyo nyaya. ¹³ Maktokto kwaw do kayan ko paya do tanaya, maganay an pirmi ko a ipanakem dyinyo nyaya tan dyi nyo a mawayakan. ¹⁴ Chapatak ko na a īto danaw kapaybitos no byay ko, akmas inpakatonengaw dyaken Āpo ta a si Jeso-Kristo. ¹⁵ On, maynamot do dyaya, parinen ko tabo a maparin ko tan dyi nyo a mawayakan iyaw innanawo ko saya dyinyo, anchan abo ako nanchi dyinyo.

¹⁶ Nawri abaw chinasaray namen nagsirsirīban dayan tawotawo a istorya da do nakaipakatoneng namenaw dyinyo so maynamot do panakabalin naw ni Āpo Jeso-Kristo kan kangay naw anchi. Komwan aba, ta naboya namen a mismo iyaw katan-ok na. ¹⁷ Myan kami a mismo a nakaboya so nakaitorohaw no Dyos Ama di Āpo Jeso-Kristo so dāyaw kan tan-ok. On, nakapaychirin naw dya ni Āpo Dyos a Manakabalin a yapo do hanyit a kāna, “Iyaw nyaw Anak ko a chadaw ko, as kan taywara mahwahok ako na a maynamot dya.” ¹⁸ Oyod a mismo namen a nadngey nyaya timek a yapo do hanyit do nakaiyonot ni Jesus dyamen do tokonaw a masantwan.*

¹⁹ As dawa, do dawri a chimpo, naypaypayit nakapanganohed namen do binata da saw no propīta no Dyos kaychowa maynamot di Jesus. Aran inyo, ki masisīta a anohdan nyo, ta iyaw innanawo daw, ki akmay soho a nangsēdang so kasarisyayan a mandad kapaysesēdang a kahtot danan kārāw. No chakey na batahen, ki mandanchan kapaybidi ni Āpo Jesus a oyod a Kārāw a mangsēdang so aktokto ta.† ²⁰ Adngeyen nyo nyaya, ta masisīta a maawātan nyo a siraw propīta saw no Dyos kaychowa, ki aba polos intolas da do bōkod da kapakaāwat. ²¹ Ta siraw intolasaw no propīta saw, ki yapo aba do pagayatan tawotawo. On, si Āpo Dyos nangipakatoneng sya dyirad propīta saw kaychowa, kan iyaw no chinirin daw, ki iyaw no inpaichirinaw no Ispirito Santo dyira.

* **1:18** 1:18 Mt. 17:1-13; Mk. 9:2-13; Lk. 9:28-36 † **1:19** 1:19 Nom. 24:17; Lk. 1:78-79; Pal. 22:16

2

Siraw Mabayataw a Mamaistro

¹ Ki aran komwan, myan saw mabayataw a propita a nagparang dyirad tawotawo saw do kaychowa, as komwan a myan sanchiw magparang dyinyo a mabayataw a mamaistro. Allilawen danchinyo a mangnanawo so bayataw, as kan nya anchiw mangrārayaw so kapanganohed nyo. On, ilibak da pa si Āpo ta a Jesus a nanglibri dyira tan mayparin sa tawotawo na. As dawa, nyaw mangikwan dyira do pakarārayawan da. ² Āro sanchiw machitōlad dyira do makasnesnek saya dadakay da, as kan maynamot do dya saya pariparinen da, oyawen danchin tawotawo iyaw oyod a nanawo a maynamot di Jesus. ³ Maynamot do kalakam daya so kwarta, gondāwayan danchinyo a yapo do bayataw saya inanawo da. No kaokom da, ki nakasagāna dana a yapo do kaychowa pa. On, masigorādo a marahmet anchiw dōsa da, ta makaycheh aba si Āpo Dyos a mangokom dyira.

⁴ Ta aran siraw anghilis saw a nakagatos kaychowa, ki chināsi na saba ni Āpo Dyos.* Taywaraw nakaitapwak na sira do impyirno, kan ari pa sa daw do taywaraw so kasari a nakaposasan da, kan machita a panayahen daw ōrasaw a kapangokom na. ⁵ On, chināsi aba ni Āpo Dyos siraw tawotawo do chimpo ni Noyi a dya nanganohed do Dyos do nakalayos naw so tanaya. Si Noyi lang magrāman dyirad papito saw a tawotawo, iyaw insalākan na,† ta masingpet si Noyi a nangikasaba so kalinteg no Dyos. ⁶ Masaw a rinarayaw na saw syodadaw a Sodoma kan Gomorra maynamot do nakasosoh na sira,‡ kan pinayparin na sa ahbek a pangballāag so maparinaw anchi dyirad abwaw so kapanganohed do Dyos. ⁷ Insalākan nas Lot maynamot ta malinteg a tawo si Lot, as kan nariribok dyirad makabābaba saw a dadakay no marahet saw a tawotawo do Sodoma. ⁸ On, ta do kayan pa ni Lot dyira, do kararaw kan kahahep, ki oltimo a nariribok nya malinteg a tawo do nakadngey kan nakaboya naw siras maynana saya marahet a kaparin da no abo sayas linteg a tawotawo. ⁹ As dawa, nyaw katonngan ta sya a yaten a manganohed di Āpo Dyos, ki chapatak na a isalākan malinteg a tawo do pakasolisogan na. Chapatak na pa sa a bahoden kan dosāen siraw dyaw a manganohed do Dyos a mandan komplito no kaokom da do arawaw anchi a kapangokom na.§ ¹⁰ On, maokom sanchi, naten dana dyirad mamariparin saw so chalakam no inawan da kan siraw mangoy-oyawaw so myanaw so toray.

Matotored saw nyaya a sinan maistro a mangipangas so chapatak da. Otro, masnek saba a mangipaboya so kabon anyib da dyirad parswa saya do hanyit a matohos so toray. Taywaraw kaoyaw da sira! ¹¹ Ki siraw anghilis saw do hanyit a matortoray kan mabilbileg pa adayo kan siraw nyaya sinan maistro, ki aran sira, ki maitored dabaw mangoy-oyaw so aran sino do salapen no Dyos.* ¹² Ki siraw nyaya tawotawo, oyawen da saw dyi daw a chapatak, ta kayarig da saw bolaw saw a binyay a dya mangtokto, as kan parinen da lang no chakeyaw no inawan da. Naiyanak sa tan matiliw sa a madiman. On, komwan sanchi, ta masyirto a rārayawen na sanchi ni Āpo Dyos. ¹³ On, madōsa sanchi so marahmet a nawriw kosto a bahes no marahet a kaparin da. On, ta nawriw pakaragsakan daw kapagtongpal so chakeyaw no inawan a aran māraw pa, ta chasnek daba ipaboyaw kinaderrep da. Samna! Kayarig daw mancha kan lapos a mangrārayaw so pintas no binasan, ta chasoyot daynyo a loklokwen an machisilibrar sa dyinyo a machikomonyon, as kan pachirayayan naw kapagbokatot dad kinaderrep da. ¹⁴ Siraw nya saya a tawotawo, ki magmolmolāgat sa so kāda mabakes a maboya da, ta nawri lang chitachitahen daw kapachoknod da. Ki aran komwan, polos a dyi sa napnek do marahet saya a dadakay da. Sira paw mangotap

* 2:4 2:4 Gen. 6:2; Jod. 6 † 2:5 2:5 Gen. 6:1-9:29 ‡ 2:6 2:6 Gen. 19:1-29 § 2:9 2:9 Pal. 20:11-15 * 2:11 2:11 Jod. 9

siras tawotawo saw a mawnged pas kapanganohed tan somiwal sa a komwan do pakasdayan da. Naywaman daranaw kaāgom da. Masyirto a maabay sa, ta polos anchi a dyi sa makadichan do kadōsaw dyira ni Āpo Dyos. ¹⁵ On, somniwal dana sa do kostwaw kan malinteg a rarahan. Sichangori, ki naychawaw dana sa. Inonotan daw rarahanaw a nayaman ni Balaam† a anak ni Bosor a nawriw chinasoyot na a paychichwasan so kwarta iyaw yapo do kapamarin naw so marahet. ¹⁶ Ki do dawri, nakasolyan ni Āpo Dyos, kan pinaydabdab na si Balaam tan dyi na tongtongen iyaw marahetaya a paychichwasan na. Ta myan iyaw no asno na do dawri a pinaychirin ni Āpo Dyos a akmay tawo, kan pinenpen na do paychabobwan sayan arang na.

¹⁷ Siraw nya sa mabayataw a mamaistro, ki akma sa siras nayachanaw a akbod. Akma sa so demdemaw a tod a pahabasen bagyo. Ari danaw nakasagāna a dōsa da do kasarisyayan a yanan. ¹⁸ Mapapangas sa maychirin so abo saw so sirsirbi a chirin, kan osaren daw marahet saya a paychakatekateh no inawan da a pangotap siras bayowaw a nanganohed a kadidichan da pa yapo dyirad tawotawo saw a maybibiyay do dya kosto. ¹⁹ Ikari da a mawayawayaan tawo a omparin so aran āngo a chakey na parinen an tongpalen naw innanawo da. No kaoyod na, ki adīpen sa no makarārayawaya a dadakay da. Ta no tawo, ki adīpenen no aran āngo a mangābak sya.‡ ²⁰ Ta an nadichanan dana no tawo iyaw no makarārayaw saya a kaparin do lōbongaya a maynamot do nakapatak na di Jeso-Kristo a Āpo kan Mangisalākan ta, ki mahay aba as kapirwa narana a adīpenen no sīgodaw a dadakay na, maraherahet dananchi a adayo kayayan na do kapanawdyan na kan iyaw sīgodaw.§ ²¹ Maganaganay pa an dyi na polos a natonngan maynamot di Kristo a mapalinteg dya kan iyaw natonngan naw, as katadyichokod na so masantwanaw a bilin a naitoroh dya. ²² Ki maynamot dya, nya danaw pakatongpalan no panyinyirin saw a bata da, “Kanen dana no chito tayoka naw a inyota,”* kan “Mirwa dana mangay a maglobnak bagwaw a tayoka dana nadalosan.”

3

No Naikari a Kangay ni Āpo

¹ Chadaw ko a kakakteh, pirwa danan tolas ko dyinyo nyaya. Do dadwa saya a tolas ko, ki pinanggep ko a pirwahan a ipanakem tan yokayen ko inyo do kosto kan madyosan a kapangtokto. ² Chakey ko a nakmen nyo maynamot dyirad chirin saw a naibahey kaychowa a yapo dyirad masantwan saw a propita no Dyos, as kan siraw bilbilin saw ni Āpo Jesus a Mangisalākan ta a innanawo namen a apostolis na dyinyo. ³ No manōma a ipanakem ko dyinyo, ki basta maawātan nyo a maganay. Ta do kapanawdyan saw no araw, myan sanchiw mangoy-oyaw a tawotawo a naywam do marahet saya a kalikāgom no inawan da, as kan yangay danchi inyo a oyawen. ⁴ On, batahen danchi a kon da, “Naikari abawri a, ‘Mangay anchi si Kristo’? Asyo pa? Nadiman dana sayaw inyaynyapwan namen saw, ki nāw na paya a nakayapo do nakaparswaw no lōbong! Pi!” ⁵ As siraw mangibahebaheyaw so nyaya, ki chakakey da pa a wayaken iyaw no panakabalin naw no nakapamarswaw ni Āpo Dyos so hanyit kan tana a maynamot do chirin na lang. On, maynamot do chirin na lang, tomninyiw tana a yapo do ranom, as kan ranom nanoroh so salon-at da no aran āngo a mabyay. ⁶ Naosar paw ranom a nangahmes so tawotawo kan nangrārayaw so tanaya do chimpon layos. ⁷ Maynamot pa do chirin ni Āpo Dyos, iyaw hanyitaya sichangori kan iyaw tanaya, ki naisagāna dana a masosohan. Ki nāw na pa a mandad arawaw no kapangokom kan karārayaw no abo saya so kapanganohed do Dyos a tawotawo, as kan do dawrinchi, ki matemtem sanchi.

† 2:15 2:15 Nom. 22-23; Jod. 11 ‡ 2:19 2:19 Roma 6:16 § 2:20 2:20 Heb. 6:4-6 * 2:22 2:22 Prob. 26:11

⁸ Chadaw ko a kakakteh, kanakmen nyo nya a abaw paytarkan ni Āpo Dyos so asa karaw kan asa riċo a katawen, ta pariho saw nyaya dya.* ⁹ Paybabalay aba ni Āpo Dyos katongpal nas inkari naw a akmas kapakaāwataw no kadwan a tawotawo. Ki imbes a parinen naw nyaya sichangori, anōsan na paynyo a panayahen, ta chakey naba myan mabo a aran sino.† No chakey na, ki madidiw pakono no katakatayisaw kapagbabāwi a maybidi do kosto a rarahan.

¹⁰ Ki marapit anchiw araw no kapaybidi ni Āpo Jesus do dyi ta chapapatak a chimpo a akmas kangayaw no manakanakaw.‡ Do dawrinchi a araw, mabonchi iyaw hanyit a pachigedanan taywaras kalyak a kalebkeb. As siranchiw planita saya, ki maronaw sanchi do apoy. As iyanchiw tana kan sira tabo myanaw dya, ki matemtem sanchi.§ ¹¹ Maynamot ta masosohan anchi a tabo myan do hapotayan tana, ayket na, maypāngo kaiyannad nyos byay nyo? No byay nyo, ki machita pakono a masantwan kan masingpet a akmas chakeyaw no Dyos. ¹² Komwan kamo pakono ranan kananaya nyowaya so arawaw anchi a kangay ni Āpo Dyos a mangdōsa so lōbongaya. Parinen nyo pakono tabo maparin nyo a mangalokalo so nawri a araw. Ta no kaoyodan na, ki do dawrinchi a araw, iyaw no hanyit kan tana, ki matemtem sanchi kan maronaw sanchi do taywara kakohat da. ¹³ Ki sigon do kari naw, panapanayahen taw bayowaw a hanyit kan bayowaw a tana a iyaw inkaryaw no Dyos dyaten a yanan dan malinteg.*

¹⁴ As dawa, chadaw kwa kakakteh, kayan nyowaya a mangnanaya so nawri a araw, parinen nyo tābo a maparin nyo tan masabatan nanchinyo a madalos a abo so gatos kan abo so pakapilāwan a sikakapya do salapen na. ¹⁵ Kawayakan nyo aba a iyaw no kaānos dyaten ni Āpo, ki tan maisalākan ta. Iya paw nyayaw inpapaāwataw dyinyo ni Pablo a mapateg a kakteħ ta do nakapaytolas naw so inpaw-it na dyinyo sigon do intorohaw dya no Dyos a sīrib. ¹⁶ Sira tabo tolas na saw, ki nawri saw pirmi na a inbahey maynamotaya dyirad dya saya a bānag. Ki siraw tolas na saya, ki myan saw kadwan a malidyat a maawātan. As dawa, kosokosohen kan dyidohen da no kōrang so kapakaāwat kan maychaychawaw saw tawo a akmas pariparinen da saw no myanaw do kadwan saya a panid no Masantwan a Tolas. Ki iyaw komwan saya so dadakay, ki bāli, siraw nangasday so inawan da do kararaheman a abot a pakarārayawan da.

¹⁷ As dawa, chadaw ko a kakakteh, maynamot ta chapapatak nyo na a sīgod a myan sanchiw no mabayataw a maistro, ki magannad kamo. On, magannad kamo tan dyi daynyo a mapasiwal no riro saya no abo sayas linteg a tawotawo kan tan dyi kamo a masday do nachikamāngan nyowaya a inanohdan nyo, ¹⁸ basbāli, maypaypayit kamo pakono do kapagtalek nyowaya do parābor no Dyos dyinyo. Maypayparahem pakono kapakaāwat nyo di Āpo ta kan Mangisalākan ta a si Jeso-Kristo.

Myan pakono dyaw dāyaw sichangori kan do abos pandan! Amen.

* **3:8** 3:8 Salmo 90:4 † **3:9** 3:9 Maynamot do kapaybidi ni Jesus, chiban nyo do Hab. 2:3; Heb. 10:37. Maynamot do kaānos ni Āpo, chiban nyo do Esek. 18:32; Joel 2:12-14; Roma 2:4; 1 Tim. 2:4. ‡ **3:10** 3:10 Mt. 24:43-44; 1 Tes. 5:2; Pal. 3:3; 16:15 § **3:10** 3:10 Mt. 24:35; Mk. 13:31; Lk. 21:33; Pal. 16:17-21 * **3:13** 3:13 Pal. 22:1-7

No Manōma A Tolas Ni Juan No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Tolas

No naytolasaw so nya tolas kan no dadwaw a somarsarono, ki si Juan a asa dyirad nanawhenaw ni Jesus (Jn. 21:7). Malkem dana si Juan do nakaitolas naw so nya, as kan do dawri, ki iya danaw nabidin a sibibyay a yapo do dosi saw a nanawhen ni Jesus. Dawa, pinangaranan naw mismo a inawan na so panglakayen dan manganohed (2 Jn. 1; 3 Jn. 1). Siraw naytolasan na, ki siraw manganohed saw do probinsya a Asya, ta minyan si Juan do Epeso do dawri.

No naynamotan no nya tolas, ki tan ballaāgan sa ni Juan manganohed saw a maynamot dyirad kabōsor saw ni Kristo (2:18-19). Siraw nyaya a kabōsor ni Kristo, ki nachisyay dana sa do oyod, kan nanginanawo dana sa so bayataw (4:1). Ta no innanawo da a aran maganay pinarin ni Jesus a taga Nasaret, ki tawo lang kono, as kan iyabaw Kristo a Anak no Dyos. Nawri aba lang innanawo da, ta innanawo da pa a maparin tabaw tomadyichokod do gatogatos maynamot ta si Satanas danaw mangitoray do lōbongaya, as kan masisita taba a maysin-aadaw.

Dawa, inbahey ni Juan a masisita kapanganohed a aran Dyos si Jesus, ki nayparin a tawo, tan mangay a mangisalākan so tawotawo a manganohed dya (4:2-3; 5:6). As aran sino a madaw so Dyos, ki masisita a chadaw na paw kapayngay na a tawo (4:7-8). Ta aran sino a manghahaw a asa dana anak no Dyos, ki masisita a tongpalen na saw bilbilin na (2:3-4; 3:24) kan tongtongen na pabaw maygatos (3:6-9; 5:18).

Pinaybibidi ni Juan a inbahey maynamot do pakapatakan ta so Dyos kan sino saw anak no Dyos (2:3-4; 3:2, 24; 4:2, 7-8, 13; 5:2, 18-20). Masisita a paytarken taw oyod kan bayataw a nanawo (2:20-21; 3:19; 4:6), ta ito danaw panongpalan (2:18).

No Naychakarwan no Nya Tolas

Pakatoneng 1:1-4

No kapatakan ta so Dyos 1:5-2:17

No Antikristo kan siraw mangallilaw 2:18-29

Siraw anak no Dyos 2:28-3:24

No paytarkan oyod kan dya oyod 4:1-6

No adaw no Dyos 4:7-5:5

No pangpaneknek maynamot di Jeso-Kristo 5:6-12

No kapanawdyan na 5:13-21

1 Juan

No Chirin no Byay

¹ Maytolas kami dyinyo a maynamot di Jeso-Kristo a Chirin no Dyos a pakayapwan byay. Iya, ki myan dana sīgod do sakbay pa naparsawaw no lōbongaya.* Ki aran komwan, nayparin a tawo do lōbongaya, as yamen mismo a nakadngey kan nakaboya sya. On, yamen mismo a nangimangmang kan nangsalisalid† sya, ² ta do nakapayparin naw a tawo no byayaya a minyan dyaten do lōbongaya, mismo namen a naboya. Dawa, ipaneknek namen kan ipodno namen dyinyo maynamot dya a iya, ki byay a abos pandan. On, iyaw sīgod a nachiyen do Dyos a Āmang ta, ki mismo a napaboya dyamen. ³ On, no mismwaw a naboya namen kan nadngey namen a yapo dya, ki nawriw ipaneknek namen dyinyo tan mairāman kamo do kapachirayarayay

* 1:1 1:1 Jn. 1:1-4 † 1:1 1:1 Lk. 24:38-43; Jn. 13:25; 20:27

namenaya di Āpo Dyos a Āmang ta kan si Āpo Jeso-Kristo a Anak na. ⁴ On, itolas namen nyaya dyinyo tan maypataywaraw kasoyot ta.‡

No Tawo a Myan do Kasēdangan

⁵ Nyaw minsāhi a nadngey namen a yapo do Anakaya no Dyos, as kan sichangori, ipakatoneng namen dyinyo a si Āpo Dyos, ki pakayapwan soho kan aba polos sari a myan dya. ⁶ An batahen ta a myan ta a machirayararayay do Dyos as maybibyay tad sari a maygaygatos, maybayataw ta, ta no kaparin ta, ki machitōnos saba do oyod a chakey no Dyos. ⁷ Ki an nāw ta maybibyay a nasēdangan a maynamot ta myan ta nad sēdang no Dyos a akmas kayan nayad sēdangaya, ki kosto kan maganay kasa ta a manganohed, as kan nadalosan ta na do tabo gatogatos ta a maynamot do raya ni Jesus a iyaw Anak no Dyos.

⁸ An batahen ta a abo gatos ta, syirto a allilāwen taw mismo a inawan ta kan taywara a mabawa ta na do oyod. ⁹ Ki an ipodno taw gatos ta, pakawanen na yaten no Dyos kan oyasan na yaten do tabo a gatos ta, ta iya, ki matalek kan malinteg do tabo kaparin na. ¹⁰ Ki an batahen ta a dyi ta naygatos, payparinen ta bayataw si Āpo Dyos, as kan aba dyaten chirin na.

2

Si Kristo, Pinakainawan Ta do Salapen Dyos

¹ Inyo a inbidang ko a anak ko, itolas ko nyaya dyinyo tan dyi nyo a tongtongen maygatos. Ki an makagatos kamo, myan dana dyaten si Jeso-Kristo a mangikapya dyaten do Dyos a Āmang ta. As an maynamot di Jesus, ki malinteg, ta aba polos gatos na. ² Indāton na paw mismo a byay na a mangisabhay so dōsa ta a maynamot do gatos ta tan pakawanen na yaten no Dyos, as kan iyabaw gatos ta lang, an dya gatos dan tabo tawotawo do lōbongaya.

³ Sichangori, malawag a maboya ta a oyod a chapatak taw Dyos an tongpalen ta saw bilbilin naw. ⁴ No makabataw sya a oyod a chapatak naw Dyos as dyi na tongpalen bilbilin no Dyos, sigorādo a maybayataw nawri a tawo, as kan aba dyaw oyod. ⁵ Ki no mangtongtongpal so chirinaw no Dyos, ayket, abaw pagkorāngan no adaw na do Dyos. Nyaw pakatonngan ta a nachichasa ta na do Dyos: ⁶ No makabata sya a machichasa do Dyos,* ki rebbeng naw maybibyay akmas pinarinaw ni Jeso-Kristo.

No Bayo a Bilin

⁷ Inyo sīt ko a oyod kos chadaw, itolas kwaba dyinyo bayo a bilin, an dya iyaw no nadngey nyowaw do dāmo nyowaw a nanganohed. On, iyaw nya bilin, ki iyaw chirinaw a sīgod a naibahey dyinyo a masisīta a maysin-aadaw kamo.† ⁸ Ki aran komwan, ki alit na akma paw bayo, ta naboya taw katongpal na do pinarin ni Kristo kan aran do kabibyay nyo sichangori. On, akma bayo nyaya a bilin a maynamot ta maypaypabo danaw sari do aktokto ta kan nasēdangan ta na do oyod a sēdang.

⁹ No makabata sya a myan do sēdang, as ipsok naw kapayngay na a tawo, ki myan pad sariw nawri a tawo. ¹⁰ No madawaw so kapayngay na a tawo, ki nāw na do sēdang, as kan abaw pakayapwan na mapaygatos‡ so kapayngay na tawo. ¹¹ Ki no mangipsok so kapayngay na a tawo, ki nāw na maybibyay do sari kan nāw na midibidi do yanan sari. Chapatak nabaw longolongohen na maynamot ta pinagbolsek no sariw mata na.

¹² Inyo a inbidang ko na anak ko, naytolas ako dyinyo
maynamot do nakapakawan nyo naw
do gatos nyo a maynamot di Kristo.

‡ 1:4 1:4 Jn. 3:29; 16:24; 2 Jn. 12 * 2:6 2:6 1 Jn. 3:6, 24; 4:13, 16 † 2:7 2:7 Jn. 13:34; 1 Jn. 4:7-8 ‡ 2:10 2:10
Mana “abaw pakachichadan na a maygatos.”

¹³ Inyo a aāmang, naytolas ako dyinyo
 maynamot ta chapatak nyo na si Kristo
 a myan dana a yapo do siniknanan.
 As inyo a babbaro, naytolas ako dyinyo
 maynamot ta inābak nyo Marahetaw a si Satanas.
¹⁴ Pirwahren ko naw maychirin dyinyo a kamotdehan.
 Naytolas ako dyinyo
 maynamot ta chapatak nyo naw Dyos a Āmang ta.
 As inyo a aāmang, naytolas ako dyinyo
 maynamot ta chapatak nyo na si Kristo
 a myan dana a yapo do siniknanan.
 As inyo a babbaro, naytolas ako dyinyo
 maynamot ta mayit kamo.
 Nāw nyo a manganohed do chirin no Dyos,
 kan inābak nyo Marahetaw a si Satanas.

¹⁵ Chalakam nyo abaw kabibyay do lōbongaya, mana apālan nyo abaw aran āngo a myan do lōbongaya. An chalakam nyo, sigorādo a abo adaw nyo do Dyos a Āmang ta, ¹⁶ ta tabo marahet a kalikāgom a myan do lōbongaya, ki yapo aba do Dyos a Āmang ta. On, no kinaderrep a chalakam no inawan, no kapayāgom do naboya, kan no kaipangas so nahap, polos a dya yapo do Āmang, an dya yapo do lōbongaya. ¹⁷ Ta tabo a myan do lōbongaya, as kan tabo a kinaderrep no tawo, ki mabonchi. Ki no mamarin so chakey no Dyos, nāw na abos pandan.

Antikristo, Iyaw no Kabōsor no Dyos

¹⁸ Inyo a inbidang ko a anak ko, masngen danaw kapaybidyaw ni Kristo kan no karārayaw no lōbongaya. Nadngey nyo na a mangay anchiw antikristo a kabōsor ni Kristo, as kan aran sichangori, ki nayparo dana saw mangipsokaw dya. Dawa, nyaw kapatakan ta sya a masngen danaw panongpalan. ¹⁹ Do nakarahan, siraw nangipsokaw di Kristo, ki myan sa dyaten, ki kinarwan da yaten, ta rārayay ta saba a oyod a manganohed. Ta an oyod sawen a rārayay ta sa, ayket na, nāw da dyaten. Ki kinarwan da yaten tan mapatak a maboya ta a oyod saba rārayay ta do kapanganohed di Kristo.

²⁰ Ki an inyo, myan dana dyinyo sichangoriw Ispirito Santo a intoroh ni Kristo dyinyo, dawa, chapatak nyo naw oyod a nanawo. ²¹ Maytolas akwaba dyinyo a maynamot do dyi nyo a kapatakan so oyod, an dya maynamot ta chapatak nyo na kan chapatak nyo pa a aba polos bayataw do oyod a nanawo.

²² Sino nawri a batahen ko a mabayataw, an dya iyaw tawowaw a mangilibak sya a si Jesus iyaw Kristo a tinoboy no Dyos. Iyaw nya, ki antikristo a kabōsor ni Kristo, ta si Āmang aba lang dyi na bigbigen, an dyi pa iyaw Anak na a si Kristo.

²³ Ta no dya mangbigbig so Anak no Dyos, syimpri, dayāwen nabaw Āmang. Ki no mangipaneknek a si Jesus, ki iyaw Anak no Dyos, ayket na, anohdan naranaw Āmang.

²⁴ Ki sichangori, pasyayen nyo aba do aktokto nyo nadngey nyowaw a nakayapo do kadāmo nyo paw a nanganohed. § Ta an parinen nyo nyaya, masigorādo a nāw nyo a maybibyay di Jesus a Anak no Dyos, as kan si Āpo Dyos a Āmang ta. ²⁵ Ta no kari ni Kristo dyaten, ki iyaw byay ta a abos pandan.

²⁶ Itolas ko dyinyo nyaya a maynamot dyirad tawotawo saw a makey a mapawaw dyinyo do oyod a nanawo. ²⁷ Ki no Ispirito Santo a intoroh ni Kristo, ki nāw na myan dyinyo tan dyi nyo a machitaw matarek a mangnanawo so oyod. Ta iyaw Ispirito Santo, ki rebbeng naw mangnanawo dyinyo so tabo a machita nyo a mapatakan, as

kan no inanawo naw, ki bayataw aba, an dya oyod. Dawa, anohdan nyo inanawo naya dyinyo, kan nāw nyo a mangigpet so kapanganohed nyo di Kristo.

²⁸ On, inyo a inbidang ko a anak ko, nāw nyo a igpet kapanganohed nyo di Jeso-Kristo tan dyi tanchi a mabābang kan masnek a somalap do kapaybidi na. ²⁹ Chapatak nyo a malinteg si Kristo. Dawa, chapatak nyo na a aran sino a maybibyay a malinteg, ki naibidang dana anak no Dyos.

3

Siraw Anak no Dyos

¹ Ay, āngo a karakoh no adaw no Dyos dyaten, ta inbidang na yaten a anak na! On, anak na yaten! Ki maynamot ta dyi da binigbig Dyos Āma, nyaw paynamotan na a dyi da yaten a bigbigen no dyi saw a manganohed. ² Inyo a chadaw kwa sīt, anak narana yaten no Dyos a aran dyi ta pa maboaya an āngonchiw payparinan ta. Ki chapatak ta a do arawaw a kapaybidi ni Kristo, ki mayparin tanchi a akma dya a maynamot ta maboaya tanchi a mismo do rōpanrōpa. ³ No aran sino a myan so nya namnāma di Kristo, ki tadyichokodan naw marahet tan maybibyay a madalos a akma dya.

⁴ Ta aran sino a makagatos, ki kontraen naw linteg no Dyos. Ta no chakey na batahen gatos, ki kapangkontra so linteg. ⁵ Chapatak nyo a nangay si Jesus do lōbongaya tan pakawanan na yaten do gatogatos ta. As iya, ki aba polos gatos na. ⁶ No aran sino a maybibyay a machasa di Kristo, tongtongen na pabaw maygaygatos. Ta no manongtong so maygaygatos, ki napatakan naba polos si Kristo, as kan aba polos so kapakaāwat a maynamot do kadyos na.

⁷ Inyo a anak ko, ipalōbos nyo aba allilāwen daynyo no aran sino. No nāw na a maybibyay so malinteg, ki maibidang dana a malinteg do salapen no Dyos a akmas kalintegaw ni Kristo, ta oyod a malinteg si Kristo. ⁸ Ki no dya mangibhes so kapaygatos na, rārayay na si Dyablo a si Satanas, ta nakagatos dana si Satanas a yapo pad kasiknanan. Nyaw nakayapwan ni Jesus a Anak no Dyos a nangay do lōbongaya tan opasen naw kaparin sayan Satanas.

⁹ Ki no aran sino a naibidang a anak no Dyos, ki tongtongen nabaw maygaygatos, ta myan dana dyaw kapangtokto no Dyos, as kan maynamot ta nayparin a anak no Dyos, maparin paba tongtongen naw maygaygatos. ¹⁰ On, malawag pachitarkan anak no Dyos dyirad anakaw ni Satanas, ta anak naba no Dyos aran sino a dya maybibyay so malinteg mana dya madaw so kapayngay na a tawo.

No Kapaysin-aadaw

¹¹ Iyaw minsahyaw a nadngey nyo do dāmo nyo a nanganohed, ki masisīta a maysin-aadaw ta. ¹² Mayparin kamo aba a akmas simna Kain a inadīpen no Marahet,* kan diniman na si Abel a ādi na. Āngo ta diniman na kon nyo ngata? On, ata, marahet kaparin ni Kain. Ki iyaw ādi naw, ki malinteg so kaparin.

¹³ Dawa, kakakteh, masdaaw kamo aba an ipsok daynyo no tawo saw a dya manganohed. ¹⁴ Chapatak ta a naibidang ta paba a nadiman do salapen no Dyos, basbāli a natorohan ta nas byay a abos pandan. On, chapatak ta a oyod nyaya a maynamot ta myan adaw ta dyirad kapayngay ta a manganohed. Ta no dya madaw, ki nāw na a naibidang a nadiman a machisyay dana do Dyos. ¹⁵ Ta naibidang a mangdimdiman aran sino a mangipsok so kakteh na, as kan chapatak nyo a aba polos byay na a abos pandan no aran sino a mangdimdiman so kapayngay na a tawo. ¹⁶ Ki nyaw kapatakan tas oyod a marahem a adaw: Maynamot do nakadiman na do kros, ki intoroh ni Jeso-Kristo byay na tan maisalākan ta. Dawa, aran yaten, karbengan

* **3:12** 3:12 Gen. 4; 1 Jn. 2:13-14

ta a itoroh byay ta dyirad kakakteh saw a aran kadimanan ta. ¹⁷ No sino a myan so kinabaknang a yapo do lōbongaya a maparin a makasidong so makachita, maypāngo kabata na sya chadaw nas Āpo Dyos an nonolay naw kakteh naw a malidyatan? ¹⁸ Inyo a naibidang a anak ko, no kapaysin-aadaw ta, ki dyi pakono a maparin an mandad kapaychirin lang, an dya ipaboya ta do kaparin kan oyod.

Iyaw Namnama Ta do Salapen Āpo Dyos

¹⁹ Ta an komwan kapaysin-aadaw ta, nyaw kapatakan ta a manganohed ta do oyod kan apabaw panghapan ta a masnekan do salapen no Dyos. ²⁰ Ki aran pagatosen na yaten aktokto ta a maynamot ta napatakan ta a maikari taba do salapen no Dyos, ki maganay an naknakmen ta a mangamangay pa a māsisyen si Āpo Dyos kan iyaw no pangtoktwan ta, ta an iya, ki chapatak na tabo. ²¹ Dawa, inyo a chadaw ko, an dyi narana yaten a pagatosen no aktokto ta, mabābang ta paba a somalap do Dyos. ²² On, marawat taw aran āngo a akdawen ta dya, ta tongpalen ta saw bilin na kan parinen ta saw makahwahokaya dya. ²³ As nyaw bilin no Dyos a parinen ta: Manganohed ta pakono di Jeso-Kristo a Anak na, kan maysin-aadaw ta akmas inbilin na dyaten ni Kristo. ²⁴ No mangtongpal siras bilbilin no Dyos, iyaw machasa dana do Dyos, as kan machasa si Āpo Dyos dya.† Nyaw kapatakan ta so kapachasa no Dyos dyaten: iyaw maynamot do Ispirito Santo a intoroh na dyaten.

4

No Paytarkan Oyod kan Dya Oyod a Ispirito

¹ Inyo a chadaw kwa sīt, malisto kamo aba manganohed do aran sino a mangibahey sya a iya, ki pinakadangoy no Dyos, basbāli a manma sintiren nyo an yapo do Dyos mana engga, ta minohtot sichangori do lōbongayaw āro a sinan propīta. ² Nyaw kapatakan nyo a omyan Ispirito no Dyos do asa a tawo: Aran sino a mangpaneknek* a nayparin a tawo si Jeso-Kristo, ki myan dyaw Ispirito no Dyos. ³ Ki no dya mangpaneknek a si Jesus, ki yapo do Dyos, as kan nayparin dana a tawo, ki aba dyaw Ispirito no Dyos, basbāli a myan dyaw kapangtokton antikristo a iyaw kabōsor no Dyos a iyaw madngedngey nyowaya a mangay anchi, as kan ari danad lōbongaya.

⁴ Ki inyo a naibidang a anak ko, dyira naynyo no Dyos, as naābak nyo na saw sinpapadto saya maynamot do dyi nyo a panganohdan dyira. On, inābak nyo sa a maynamot ta mayīyit no Ispirito no Dyos a myan dyinyo sichangori kan no ispirito ni Satanas a mangitoray siras dyaya manganohed do lōbongaya. ⁵ Ta siraw nyaya a sinan propīta, ki rārayay da saw dyaya manganohed do lōbongaya. Dawa, chirichirinen daw kinasīrib a yapo do lōbongaya, as kan adngeyen da san dyi saw a manganohed di Jesus, ta kapayngay da sa. ⁶ Ki an yaten, dyira na yaten no Dyos. Dawa, adngeyen da yaten no mangbigbig saw so Dyos. Ki siraw dyaw a mangbigbig sya, mangadngey saba dyaten. Nyaw kapatakan tas paytarkan oyod a chirin a yapo do ispirito no Dyos kan iyaw dyi aya oyod a yapo do Satanas.

No Adaw no Dyos

⁷ Inyo a chadaw kwa sīt, maysin-aadaw ta maynamot ta no adaw, ki yapo do Dyos. Anak no Dyos aran sino a madaw, as kan chapapatak naw no Dyos. ⁸ No dya madaw, chapapatak nabaw Dyos, ta no Dyos, ki adaw. ⁹ As no nakapangipaboya no Dyos so adaw na dyaten, ki komwan: Tinoboy naw moybohaya Anak† na do lōbongaya tan matorohan tas byay a maynamot dya. ¹⁰ Nyaya, ki oyod a adaw a abwa polos so pagkorāngan: Ki maynamot aba ta chinadaw taw Dyos, an dya maynamot ta yaten

† 3:24 3:24 1 Jn. 4:13; 2:6; 3:6; 4:16 * 4:2 4:2 1 Kor. 12:3; 1 Jn. 2:22-23; 2 Jn. 7 † 4:9 4:9 Jn. 3:16, 36; Roma 5:8; 8:32; Epe. 2:4-5; 1 Jn. 4:10

chinadaw na kan tinoboy naw Anak na a nangidāton so byay na a nangikāro so gatogatos ta tan mapakawan ta na.

¹¹ Inyo a chadaw kwa sīt, an komwan kadaw no Dyos dyaten, ayket, rebbeng taw maysin-aadaw. ¹² Ta aran abo paw nakaboya so Dyos, ki an maysin-aadaw ta, mapatakan ta a machasa danaw Dyos dyaten, as kan maparin dana a maboya do byay taw no adawaya no Dyos a aba polos so pagkorāngan.

¹³ Nyaw kapatakan ta so kapachasa ta do Dyos kan kapachasa no Dyos dyaten,‡ ta intoroh na dyaten Ispirito Santo na. ¹⁴ Mismo a naboya namen si Jesus, as kan napaneknekan namen a tinoboy no Dyos iyaw mismo a Anak na do lōbongaya tan iya danaw mangisalākan so tawotawo. ¹⁵ Ta aran sino a mangipaneknek a si Jesus, ki Anak no Dyos, machasa danaw Dyos dya, as kan machasa dana do Dyos. ¹⁶ Dawa, napatakan ta na, as kan inanohdan ta a oyod nas kadaw no Dyos dyaten.

No Dyos, ki adaw. Aran sino a nāw na madaw so Dyos kan madaw so kapayngay na tawo, ki machasa dana do Dyos kan machasa danaw Dyos dya. ¹⁷ Ta an komwan parinen ta, mayparahem adaw ta a mandad kabo danan pagkorāngan na, as kan mabābang ta paba a maypasngen do Dyos anchan araw no kapangokom na. On, matedred tanchi maynamot ta no nakapaybibyay ta do lōbongaya, ki akmas nakapaybibyayaw ni Kristo. ¹⁸ No aran sino a myan do adaw no Dyos, aba polos kāmō na a madōsa, ta no marahem a adaw, ki opasen naw kāmō. Ta no sino a mamō a mangtokto a maynamot do dōsa na, ki nawriw mangipaboya a myan paw pagkorāngan adaw na do Dyos.

¹⁹ Madaw ta maynamot ta nanma na yaten a chinadaw no Dyos. ²⁰ Ta an aran sino a makabata sya a chadaw nas Āpo Dyos, ki ipsok naw kakteh na, ki mabayataw. Ta an dya madaw do kakteh na a maboya na, madaw paro di Āpo Dyos a dyi na maboya? ²¹ Nyaw bilin ni Kristo dyaten: No aran sino a madaw do Dyos, machita chadaw na paw kakteh na.

5

Kapangābak Tad Lōbongaya a Maynamot do Kapanganohed Ta di Jesus

¹ Anak narana no Dyos no aran sino a manganohed a si Jesus, ki si Kristo, iyaw tinoboy no Dyos a mangisalākan. As aran sino a madaw so āmang, ki chadaw na pa saw anak no nawri a āmang. ² An chadaw taw Dyos as tongpalen ta saw bilbilin na, nyaw kapatakan ta a chadaw ta saw anak no Dyos. ³ Ta no oyod a adaw do Dyos, ki iyaw katongpal ta so bilbilin na saw. As siraw bilbilin na, ki marahmet saba a isabhay, ⁴ ta siraw naibidang danaw a anak no Dyos, ki nāw da abāken marahet kan siraw pakakdekden da saw do lōbongaya.* On, as kan iyaw no pangābak ta, ki iyaw kapanganohed ta.

⁵ Sino makaābak so myanaw do lōbongaya a machikontra do Dyos? Abaw matarek, an dya iyaw manganohed a si Jesus, ki Anak no Dyos.

No Pangpaneknek Maynamot di Jeso-Kristo

⁶ As iyaw nya Jeso-Kristo, ki nangay do lōbongaya, kan nagpabawtisar do ranom. Ki nawri aba lang nangayan naw no nakapagbawtisar na do ranom, an dyi pa iyaw nakadiman nad kros a inoyogan raya na, as pinaneknekan no Ispirito Santo a oyod nyaya, ta mabayataw abaw Ispirito. ⁷ On, tatdo mangpaneknek so oyod a maynamot di Jesus: ⁸ Iyaw Ispirito Santo asa. Iyaw nakapagbawtisar naw do ranom somarono. As no chatatdo na, ki iyaw raya naw do nakadiman nad kros. Magtotōnos sa tatdo. ⁹ An anohdan taw pamaneknek no tawotawo, ayket na, mangamangay pakono kapanganohed ta dyirad tatdo saya a pangpaneknek no Dyos a maynamot

‡ 4:13 4:13 1 Jn. 3:24; 2:6; 3:6; 4:16 * 5:4 5:4 1 Jn. 2:15-17

do Anak naya. On, oyod a inpaneknek no Dyos maynamot do Anak naya a si Jesus. ¹⁰ No aran sino a manganohed do Anak naya no Dyos, ki abaw kapagmangamanga na do aktokto na, ta chapatak na a no inpaneknek no Dyos, ki oyod. Ki no aran sino a dya manganohed do Dyos, pinayparin na a bayataw Dyos, ta inanohdan nabaw pamaneknek no Dyos maynamot do Anak naya. ¹¹ No pamaneknek no Dyos dyaten, ki nyaya: Tinorohan na yaten no Dyos so abos pandan a byay, kan machichwasan taw nyaya a byay a maynamot lang do kapanganohed taya do Anak na. ¹² Dawa, no aran sino a machasa do Anak, myan dyaw nya byay a abos pandan. Ki no aran sino a dya machasa do Anak no Dyos, aba dyaw nyaya byay.

No Kapatak so Byay a Abos Pandan

¹³ Itolas ko nya saya dyinyo a manganohed do Anak no Dyos tan mapatakan nyo a myan byay nyo a abos pandan. ¹⁴ Sichangori, mabābang ta paba a maydasal do Dyos. Masigorādo a adngeyen na yaten do aran āngo a akdawen ta, an basta machonot do chakey na. ¹⁵ As an chapatak ta a adngeyen na yaten do aran āngo a akdawen ta, chapatak ta a atbayen naw nawri a kapangdaw ta dya.

¹⁶ No sino a makaboya so kakteh na a manganohed a maygaygatos, machita paydasal naw kakteh naw tan pakawanen kan torohan no Dyos so byay na abos pandan. Komwan parinen nyo, malaksid dyirad maygaygatos saw so dya polos a mapakawan a mapawnot do kadiman a machisyay do Dyos a abos pandan. Naon, ta myan kapaygatos a dya mapakawan no Dyos,† kan no maygaygatos so komwan, ki katen an myan sīrbi no kaidasal sya. ¹⁷ No kaoyodan na, ki gatos saw tabo kaparin a dya malinteg, as kan malaksid do naibaheyaya, ki myan kapaygatos a maparin a mapakawan no Dyos a dya magtongpal do abos pandan a dōsa.

¹⁸ Sichangori, no paytābwan no nyaya, ki: Chapatak ta a no aran sino a naibidang a anak no Dyos, ki tongtongen nabaw maygaygatos, ta iyaw Anak no Dyos a si Jesus, ki aywanan na, kan aba polos maparin no marahetaw a si Satanas a mangsalid sya.

¹⁹ Chapatak ta pa a dyira na yaten no Dyos. Ki siraw dya manganohed a myan pad lōbongaya, ki myan pa sad toray ni Satanas.

²⁰ Kapanawdyan na, ki chapatak ta a nangay danaw Anak no Dyos dyaten kan tinorohan na yaten so kapakaāwat ta tan mapatakan taw no oyod a Dyos. Sichangori, machasa ta nad Dyos a maynamot ta machasa ta na di Jeso-Kristo a Anak na. Ta iya, ki oyod a Dyos kan pakayapwan byay a abos pandan.

²¹ Inyo a anak ko, pachibawan nyo pakono saw didyosenaw ah!

† 5:16 5:16 Mt. 12:31-32; Heb. 6:1-6; 2 Ped. 2:20-22; Sant. 5:19-20

No Somarono A Tolas Ni Juan No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Tolas

Nya tolas, ki yapo di Juan a mangay do asaw a mabakes a napidi no Dyos kan siraw anak naw. Siraw nagadal so Biblya, batahen da a siraw nyaya a may-ānang, ki sīt sa ni Juan a mismo. Dawa, intolas na dyira tan maypayit kapanganohed da. No naibahey dan kadwan, ki no chakey na batahen ni Juan do tolas naya, ki iyaw iglisyā, ki kayarig no asa ānang, as kan siraw mimbros saw, ki kayarig na saw anak naw. No chakey na batahen nyaya, ki para dyaten a tabo a manganohed nyaya tolas ni Juan.

Do dyaya manyid a tolas ni Juan, inbahey na a masisita a maysin-aadaw saw manganohed, ta nawriw bilin no Dyos. Binallaāgan na sa a maynamot dyirad mangallilaw saw a mangnanawo so bayataw. Intolas na dyira a kāna, “Inpanakem ko nyaya dyinyo a maynamot ta naychawpit danad lōbongayaw āro sa mangallilaw so tawotawo. Sigon do kapangnanawo da, ki nayparin aba tawo si Jeso-Kristo do nakangay na do lōbongaya. No aran sino a mangnanawo so komwan, ki iyaw mangal-allilaw kan mabata a antikristo a kabōsor no Dyos.” (2 Jn. 7)

No Naychakarwan no Nya Tolas

Pakatoneng 1-3

No oyod kan adaw 4-11

No kapanawdyan na 12-13

2 Juan

Pakatoneng

¹ Dyimo a madāyaw a asa ānang:

Yaken si Juan a asa panglakayen dan manganohed. Nyaw tolas ko dyimo a napidi no Dyos kontodo siraw anak mo saw, as kan oyod a chadaw koynyo do kapanganohed taya. Maychatanyi akwaba a madaw dyinyo, an dya sira tabo makapatakaw so oyod a maynamot di Jesus. ² On, chadaw namen inyo, ta naimoha dana do aktokto taw oyodaya, as kan nāw narana dyaten a abos pandan.

³ Myan pakono parabor, kāsi, kan kaydamnayan no kapangtokto a maitoroh dyaten a yapo do Dyos a Āmang ta kan si Jeso-Kristo a Anak na. On, marawat ta pakono saw nya a maynamot do katongtong ta do oyod kan kapaysin-aadaw.*

No Oyod kan Adaw

⁴ Ay so kasoyot ko a nakapatak sya a siraw kadwan do anak mo, ki maybibyay sa do oyod a nanawo a akmas inbilinaw ni Āmang ta a Dyos dyaten! ⁵ Dawa, myan ibahey ko dyinyo a may-aānang: Machita taw maysin-aadaw. Bayo aba bilin itolas kwaya dyinyo, an dya iyaw bilinaw a myan dyinyo do dāmo nyo a nanganohed. ⁶ Nyaw kapatakan ta sya a oyod a chadaw taw Dyos an maybibyay ta a machitōnos dyirad bilbilin na saw dyaten. Ta no bilin na, ki nadngey nyo a tabo do kadāmo nyo paw a nanganohed a masisita a maysin-aadaw ta.

⁷ Inpanakem ko nyaya dyinyo a maynamot ta naychawpit danad lōbongayaw āro sa mangallilaw so tawotawo. † Sigon do kapangnanawo da, ki nayparin aba tawo si Jeso-Kristo do nakangay na do lōbongaya. No aran sino a mangnanawo so komwan, ki iyaw mangal-allilaw kan mabata a antikristo a kabōsor no Dyos.‡

⁸ Dawa, magannad kamo, ta āngonchan mabo nyo saw nayhohopagan nyowaw. On, magannad kamo tan rawaten nyo tabo a insagāna no Dyos a gon-gona nyo.

* 1:3 3 1 Jn. 1:8; 4:8, 16 † 1:7 7 1 Jn. 2:26; 3:7 ‡ 1:7 7 1 Jn. 4:3

⁹ Ta no aran sino a dya manongtong so nanawo ni Kristo, as basbāli a anawban na, syimpri, aba dyaw Dyos. Ki no manongtong so nanawo ni Kristo, machasa dyaw Dyos Āma kan si Kristo a Anak na. ¹⁰ Dawa, an myan aran sino a mangay a mangnanawo dyinyo so machitarek do nyaya nanawo, rawaten nyo aba do bahay nyo mana padayāwan nyo aba. ¹¹ Ta no mangpadāyaw sya, ki mairāman do marahetaw a kaparin na.

No Kapanawdyan a Pakatoneng

¹² Āro payaw chakey ko a ibahey dyinyo, ki itolas kwaba sichangori do nyaya a tolas, basbāli a hahawen ko omsarongkar dyinyo tan makapagsasarīta tanchi do rōpanrōpa tan maypataywaraw kasoyot ta.

¹³ Pakomostaan daw inyo no anak sayan kakteh mwaya a mabakes a napidi no Dyos a akma dyimo.

No Chatatdo A Tolas Ni Juan No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Tolas

Nyaw tolas ni Juan di Gayo a asa nangipangōlo so nanganohed do asa kapilya da. Iya, ki asa sīt ni Apostol Juan. Padayāwan ni Juan si Gayo do maganayaw a dadakay na a mangrispitar siras magbibiyahi saw a mangaskasaba. Binallaāgan na do marahetaw a dadakay ni Diotrepes, ta rawaten nabaw tinoboy saw ni Juan.

No Naychakarwan no Nya Tolas

Pakatoneng 1-4

No kaipadāyaw ni Gayo 5-8

Sa Diotrepes kan Demetrio 9-12

No kapanawdyan na 13-15

3 Juan

Pakatoneng

¹ Dyimo mo Gayo* a chadaw ko:

Yaken si Juan a asa panglakayen dan manganohed. Nyaw tolas ko dyimo a oyod kwa chadaw do kapanganohed taya.

² Imo a chadaw kwa sīt, maganay pakono tābo a kayayan mo kan masalon-at pakono inawan mo. Ki an maynamot do kapanganohed mwaya, sīgod ko na chapatak a mayit. ³ Taywaraw kasoyot ko do nakawara daw dya no kadwan saw a kakakteh ta a yapo dyimo, ta pinaneknekan daw kanāw mo do oyod a nanawo kan nāw mo kono a maybibiyay do oyodaya. ⁴ Abaw makaitoroh dyaken so rakorakoh pa a soyot, an dya iyaw nakadāmag kwaw a siraw naibidangaw a anak ko, ki maybibiyay sa do oyod a nanawo.

No Kaipadāyaw ni Gayo

⁵ Imo a chadaw kwa sīt, oyod a maganay ka a mangrispitar dyirad kakakteh saw a mangaskasaba a naginbirna do yanan nyo. On, aran istranghiro sa dyimo, maganay ka kono a somidong. ⁶ Inpakatoneng da pa dyirad manganohedaw do iglisya do dya maynamot do adaw mo dyira. An mirwa sa maginbirna, parobwatan mo pa sa tan myan dyira tabo machita da do katongtong da so kapagbyahi da.† On, torohan mo sa so sidong a akmay Dyos panorohan mo. ⁷ Ta an sira, ki nangay sa a mangaskasaba a maynamot di Āpo Jesus, ki dadakay daba rawaten aran āngo a sidong dyirad dya manganohed. ⁸ Dawa, rebbeng ta pakono a manganohed somidong dyirad dyaya a tawo tan mairāman tad kaipakatonengaya no oyod a nanawo.

Sa Diotrepes kan Demetrio

⁹ Naytolas ako na dyirad manganohed saw daw, ki alit na inkaskāso naba yaken ni Diotrepes, ta bigbigen nabaw toray ko. No lang chakey na, ki iya danaw pangōlo nyo. ¹⁰ Dawa, anchan mangay ako dyinyo, pahtoten konchya tabo pariparinen naya kan kaparaherahet naya dyamen. Nawri aba lang, ta imbes a rispitaran na saw magbyahyaya a kakakteh ta, ki enggaya, ta baywan na pa sayaw makeyaw a mangrawat sira, as kan padāsen na pa saya a pahboten do iglisya nyo an parinen daw komwan.

¹¹ Chadaw kwa sīt, tahatahan mwabaw marahet, basbāli a tahatahan mo maganay, ta anak no Dyos aran sino a mamarin so maganay. No mamarin so marahet, abaw chapatak na maynamot do Dyos.

* 1:1 1 Ara. 19:29 † 1:6 6 Tito 3:13

¹² Ki si Demetrio, maynana maganay dāmag dan manganohed a maynamot dya. Iyaw no kabibyay naw, ki mangipaneknek pa so maynamot dya a nāw na monot do oyod a nanawo. On, aran yamen, ki paneknekan namen, kan masigorādo mo a oyod ibahebahey namenaw.

No Kapanawdyan a Pakatoneng

¹³ Āro payaw chakey ko a ibahey dyinyo, ki itolas kwaba dyinyo sichangori do papil kan tinta. ¹⁴ On, hahawen kwaya mahay pabaw kapayboboya ta, as kan makapagsasarīta tanchi do rōpanrōpa.

¹⁵ Myan pakono dyimo kaydamnayan no kapangtokto. Pakomostaan daw imo no tabo sīt mo saya dya, as komwan tayisahen mo sanchi a pakomostaan sīt ta saw daw.

No Tolas Ni Jodas

No Pakatonngan so Paytābwan no Nya Tolas

Do chimpon Bayo a Tōlag, ki myan saw apat a masisita a tawo a mayngaran so Jodas. No asa, ki si Jodas Iskariote a iyaw nanglipotaw di Jesus. No chadadwa da, ki mayngaran so Jodas Barsabas a asa dyirad nangipangolwaw siras manganohedaw do Jerosalem a nachirayay da Pablo kan Bernabe (Ara. 15:22). No chatatdo da, ki si Jodas Tadeo a anak ni Santiago a kakteh ni Juan a anak ni Sebedeo (Mt. 10:3; Mk. 3:18; Lk. 6:16; Ara. 1:13). No chapat da, ki si Jodas a iyaw nangitolasaw so nyaya a tolas. Iya, ki kakteh ni Santiago a Malinteg a asa panglakayen dan manganohed do Jerosalem.

Iyaw panggep ni Jodas a naytolas so nyaya a tolas, ki tan ballaāgan na saw oyodaw a manganohed a maynamot dyirad mabayataw saw a mamaistro. Sigon do kapanganohed dan mabayataw saya a mamaistro, ki bāli kono, ta abaw pakarārayawan an maybibyay sa do marahet a dadakay, ta alit na kono a pakawanen na san Āpo Dyos a maynamot do rakoh a kāsī na dyira. Maynamot ta myan nachisagel a mabayataw dyirad manganohedaw, binallaāgan san Jodas a dyi sa pakono a masolisog do dyidwaya a kapanganohed. Ta aran māsisyen paw Dyos, ki alit na dosāen na sanchiw mamarinaw so marahet.

No Naychakarwan no Nya Tolas

Pakatoneng 1-2

No maynamot dyirad mabayatawaw a mamaistro 3-13

No inpadto ni Enok 14-16

No inpadto no apostolis saw 17-19

No ballāag dyirad manganohed saw 20-23

No pamindisyon 24-25

No Tolas ni Jodas

Pakatoneng

¹ Iyaw nya tolas, ki yapo dyaken a si Jodas a kakteh ni Santiago kan asa adīpen ni Āpo Jeso-Kristo, kan mangay dyinyo a tinawagan no Dyos Ama a mayparin a tawotawo na. On, inyo danaw chadaw no Dyos, kan aywanan naynyo a mandanchan kapaybidi ni Āpo Jeso-Kristo.

² Sichangori, maypaypangay pakono a myan dyinyo iyaw maboslon a kāsī, kapya, kan adaw a yapo do Dyos.

No Mabayataw Saw a Mamaistro

³ Chadaw kwa kakakteh, myan panggep ko a maytolas dyinyo maynamot do pakaisalakānan taya di Kristo, ki tinongtong kwaba. Ki sichangori, napilitan ako a naytolas dyinyo, ta masisita bagbagaan koynyo a nāw nyo a onotan kan aywanan a maganay iyaw kapanganohedaya a intalek ni Āpo Dyos dyaten a tawotawo na. On, intalek ni Āpo Dyos nyaya dyirad tawotawo na, as kan polos a dya matādyan nya. ⁴ Ta natwatongnan nyo aba a myan dana dyinyo sichangori siraw dya mamo do Dyos a sililimed a makasdep do yanan nyo. Siraw nya saya a mabayataw a tawo, ki dyido sawen kapanganohed da, as kan baliwan daw no oyod a nanawo. Maddi sa, ta ibahey da a marahet kono aba an parinen nyo aran āngo a klasi a kinaderrep, ta alit na māsisyen no Dyos a mangpakawan so tawotawo do gatos. Asa pa, ki dayāwen

dabaw no oyod a maynamot di Jeso-Kristo a maychatanyi a Āpo ta a pagsirbyan ta. No dōsa da, ayket, am-āmang dana naikeddeng do Masantwan a Tolas.*

No Nakadōsa ni Āpo Dyos Siras Nakagatos Saw Kaychowa

⁵ Sichangori, aran sigod a chapatak nyo naw nya saya, ki alit na chakey ko a ipanakem dyinyo iyaw no nakapagdōsaw no Dyos† dyirad nakagatosaw kaychowa. Sigorādohen ko a nanakem nyo a do katayoka ni Āpo Dyos a nangisalākan siras Israelita saw do panakabalin no āryaw do Egipto, ki alit na diniman na saw āro dyira do dyi daw a panganohdan do bilin naw dyira.‡ ⁶ As komwan naknakmen nyo saw no anghilis saw a naygatos do panman syan araw do kadyi daw a kapnekan do katoray daw a intoroh no Dyos dyira, as kinarwan daw nairantaw a yanan da. Dawa, maynamot do dyaya, kinawaran na san Āpo Dyos so kawar a dya polos a mapakaro, as kan pinosek na sa do kasarisyaran a pamahodan a pangnanayan das arawaw no kapangokom no Dyos.§ ⁷ Manakem nyo pa a masaw naparinaw dyirad tawotawo saw do syodadaw a Sodoma kan do Gomorra kan siraw myanaw a idiidi do omdibon daw, ta malit gatos daw kan siraw anghilis saw do kapaychakatekateh daw do dya maipalōbos a asi. Dawa, sinosohan na sa ni Āpo Dyos. Nyaw pakaballāagan ta a masyirto a madōsa sa do abos pandan a apoy siraw dya manganohed do Dyos.*

No Kaparin Dan Mabayataw a Mamaistro

⁸ Ki siraw nya mabayataw a mamaistro, ki kapayngay da sa, ta kayarig daw makaychehaw a maytaytayēnep. Nawri lang tongtongpalen da iyaw tinaytayēnep daw a pangabsobsoy so inawan da do malapos kan makabābaba a kaparin da. Itoltoleng da paw no aran sino a myan so toray, as kan maychirin sa pa so marahet dyirad anghilis saw do hanyit. ⁹ Ki chiban nyo pinarin ni Migel iyaw katotorayanaw a anghil. Do nakapaydiman daw kan Satanas maynamot do bangkayaw ni Moyses, naitored aba ni Migel naychirin so marahet dya. No inbahey na lang ki, “Si Āpo Dyos pakono makatoneng a mangahoya dyimo.” ¹⁰ Ki siraw nya tawotawo a mangnanawo so bayataw, makospag sa a mangoyaw so dyi daw a maawātan. Kan akma saw masawek a binyay a abos aktokto, ta nawriw maawātan daw chakeyaw no inawan da. Dawa, nyaw pakayapwan pakarārayawan da. ¹¹ Kapakāsi da pa, ta naokom dana sa! Ta naybibyay sa a akmas marahetaw a dadakay ni simna Kain kaychowa,† kan naygatos sa a akmas kakōsitaw ni Balaam a maynamot do āgom da do kwarta.‡ Asa pa, machikontra sa do Dyos a akmas simna Kore a asa nagribildi kaychowa do chimpon Moyses. Dawa, komwan anchiw kadōsa da akmas kadōsaw ni Kore.§ ¹² Ta do kapachihanghang da dyinyo do kāda komonyon nyo, ki kayarig daw mancha a mangrārayaw so pintas kan linis no binasan.* Aysa! Makasnesnek nawri, ta mamomama saba do Dyos do kasaraw da kan kaynom da! Nawri lang iktokto daw kapagbokatot no mismo a inawan da. Kayarig daw demdem saya a tod a pasoysoysoyen salawsaw a abos chimoy.† Mana kayarig daw kayowaw a dya makapay-asi do kosto a ōras mana chimpo a may-asi, mana iyaw kayowaw a nahoto dana a nabagot. ¹³ On, akma pa sa so rarakohaw a abkas a dya makasakasayid a homabohabotab a maynamot do kapirmi da mamarin so makasnesnek kan malapos. Mapagtalkan saba a akma siras layapaw a dya monot do naikeddengaw a ayaman da. As dawa, insagāna danan Dyos iyaw no kasarisyaran a yanan da a bahodan a abos pandan.

* **1:4** 4 2 Ped. 2:1 † **1:5** 5 Do kadwan saw a adan a kopya no nya tolas, binata na, “Āpo Jesus”. ‡ **1:5** 5 1 Kor. 10:1-5 § **1:6** 6 2 Ped. 2:4 * **1:7** 7 Gen. 19; Deot. 29:23. Myan saw makabata a kinaoknod dan anghil saw mabakes saw do lōbongaya. Gen. 6:2-4; 2 Ped. 2:4 † **1:11** 11 Gen. 4:1-8; 1 Jn. 3:12 ‡ **1:11** 11 Nom. 22-24; 31:16; 2 Ped. 2:15-16 § **1:11** 11 Nom. 16:1-35 * **1:12** 12 2 Ped. 2:13 † **1:12** 12 2 Ped. 2:17

No Inpadto Daw Enok kan Siraw Apostolis Saw

¹⁴ Myan inpadto kaychowa ni simna Enok, iyaw chanem naw a kapotōtan a yapo do Adan. Inpadto na a maynamot dyira a kāna, “Chiban nyo! Mangay anchi si Āpo kan siraw riboribo saw a anghilis na ¹⁵ tan okomen na saw tabo tawotawo. On, okomen na saw tabo a dya mangbigbig so Dyos a maynamot do tabo marahet kan dya madyosan a pinarin da, as kan maynamot do tabo marahet a chirin da a kapachikontra do Dyos.” Nawriw inpadto ni simna Enok a maynamot dyirad dyi saw a nadyosan a tawotawo. ¹⁶ Siraw nya tawotawo, ki maganay sa a maydabadabay kan mapagatos, as kan mapnek saba do chakeyaw no inawan. Ipangas daw mismo a inawan da, as kan mangpasablog sa tan mahap daw chakey da.

¹⁷ Ki inyo a chadaw ko a sīt, naknakmen nyo inbahey daw no apostolis saw ni Āpo Jesus. ¹⁸ Binata da dyinyo a kon da, “Do kapanawdyan saw a araw, ki myan sanchiw mangay a mangoy-oyaw a tawotawo a mononot lang do marahet a chalacam no inawan da.”[‡] ¹⁹ Siraw nyaw tawowaw a pakayapwan kapaysisyay nyo, tod sa mononot do bōkod da a kapangtokto a nainlōbongan, ta aba dyiraw Ispirito Santo.

Ballāag ni Jodas Dyirad Manganohed

²⁰ Ki inyo a chadaw kwa sīt, payiten nyo kapanganohed dan rārayay nyo do kaipasnek nyo a manginanawo so masantwanaya a kapanganohed ta. Kan maynamot do kapawnonot no Ispirito Santo dyinyo, ipasnek nyo pakono kapaydasal nyo do Dyos. § ²¹ Paaywan nyo katakatayisa dyinyo do adaw no Dyos do kayayan nyo paya mangnanaya so kāsyaw ni Āpo Jeso-Kristo a mangay anchi a manoroh dyaten so byay ta a abos pandan.

²² Chāsi nyo kan sidongan nyo saw kadwan dyinyo a magmangamanga do kapanganohed. ²³ Ahwahoken nyo sa a paybidyen kadwan saw a maychawaw do kapanganohed. Ta an komwan parinen nyo, kayarig na a alneten nyo sa a isalākan do apoy. As maynamot dyirad mamarinaw so marahet, ki chāsi nyo sa, ki siaannad kamo ah! Ta aran myan kāsi nyo, ki alit na ipsok nyo karahet daw. On, kayarig daw mangmanchaw a kayo. Dawa, ihawa nyo tan dyi kamo a mamanchaan.

No Pamindisyon

²⁴ Changori, kakakteh ko, madaydāyaw pakono Dyos, ta iya lang myan so panakabalin a mangaywan dyinyo do solisog saya a pakachichadan nyo. Iya lang maparin a mapakaro so tabo a gatos ta tan maparin nanchi yaten a patēneken do salapen na do hanyit a sidadalos kan siraragsak.* ²⁵ Iyaw moyboh a Dyos ta a Mangisalākan ta a maynamot di Jeso-Kristo a Āpo ta. On, madaydāyaw pakono si Āpo Dyos, iyaw myan so dāyaw, katan-ok, panakabalin, kan toray yapo do kaychowa, changori, kan abos pandan! Amen. †

‡ 1:18 18 1 Tim. 4:1; 2 Tim. 3:1-5; 2 Ped. 3:3 § 1:20 20 Roma 8:26 * 1:24 24 Roma 14:4; Ep. 3:20 † 1:25 25 1 Tim. 1:17

No Inpaparmata Ni Jesus Di Juan (Paltiing)

No Pakatonngan so Paytābwān no Nya Tolas

Iyaw nya tolas, ki nawriw mimyanaw inpaltiingaw ni Āpo Jeso-Kristo di Juan a asa dyirad apostolis na saw. Do dawri a chimpo do kayanaw ni Juan a nangitolas so nyaya tolas, siraw nanganohedaw di Jeso-Kristo, ki myan dana sa nailabay do āro a kalidyatan. Dawa, no asa naynamotan na nangitolas so nyaya, ki tan manoroh so namnāma kan pangahwahok dyirad manganohed saw.

Do irahem no nyaya tolas, inbahey na dyirad nanganohed saw a payiten daw kapanganohed dad Āpo Dyos. On, machita nāw da do kapanganohed da maynamot ta aran mayit si Satanas kontodo bōyot na saw a manglidyalyat so tawotawo do lōbongaya, ki alit na si Āpo Dyos mangpenpenpen sira. No aran sino a manganohed di Jesus, ki machipagtoray anchi dya a abos pandan.

Iyaw nakaipaltiing no nya tolas, ki iyaw no chimpo daw no dadwa taywara a mararanggas a impirador do Roma. Siraw nyaya impirador, ki sa Impirador Nero kan Impirador Domitian. On, pinilit da saw tawotawo a magdaydāyaw dyira maynamot ta chakey da sira lang madāyaw a akmay Dyos. Dawa, linidyalyat da saw nanganohedaw di Jesus a maynamot do dyi daw a dayāwan so impirador saw.

Do kachimpo ni Impirador Domitian, ki tiniliw nas Juan, as kan inpayangay na a sibabahod do asaw a dēkey a pōro a mayngaran so Patmos (1:9). Nahay a minyan daw si Juan nandad kayan matarek a impirador a nangwayawaya sya, kan naybidi do iglisya do Epeso. Dawri danaw nakadimanan na.

Siraw Apat a Parmata

Iyaw nyaya tolas, ki myan apat a parmata a inpaboya ni Jesus di Juan a maynamot do planwaw no Dyos a para do dya lōbong kan para dyirad tawotawo na. Kāda asa dyirad dyaya parmata, ki malit iyaw no nakaibahey nas nakapangroggi da, kan akmas nya: “Iyaw Ispirito, ki nangay kan inhap na yaken... Naypaypabīleg no Ispirito no Dyos dyaken...”

Do dāmawaw a parmata (1:10-3:22), inpaboya na si Jesus a iya, ki myan do hobok daw no paydisnan paysohwan saya a pinakainawan dan papitwaw a iglisya do Asya. As no minsāhi na saw dyirad iglisya saw, ki masisīta a maypaypangay pakono adaw kan kapagtongpal da do Dyos. Ta an nāw da do kapanganohed da, iwangan nanchiw no pantaw no pagāryan na (3:8).

Do somaronwaw a parmata na (4:1), ki naboya ni Juan iyaw no hanyit a mismo a myan si Āpo Dyos a maydisna do trono na. Chasnek ni Juan a ibahey iyaw no ngaran no Dyos. Dawa, no binata na, ki “Iyaw myanaw a maydisna do trono.” Mapaboya pa di Juan iyaw Karniro no Dyos a iya lang maikari a ombolay so nahon a tolas a mangibahey an maypāngo iyaw no kaisalākan Dyos siras tawotawo na kan kadōsa na siras tabo a marahet.

Do chatatdo naw a parmata (17:3), ki naboya ni Juan an maypāngo iyaw no karārayaw no Dyos so marahetaw do dyaya lōbong. On, iyaw Dyos, ki mangay anchi a mangrārayaw so tābo tanaya kan sira tabo dyaw a mangikaskāso sya. Abanchya polos iyaw no makadichan.

Do manawdyi a parmata (21:10), inbahey na dya iyaw nakaipaboyaw ni Jesus di Juan an maypāngo a pabayohen no Dyos iyaw hanyit kan tana. Iyaw no adanaw, ki homabas anchi, kan machichwasan pabanchi a polos (20:11). Siraw no tawo no Dyos,

ki maiyarig sa do bayo a syodad a maypābodis a yapo do hanyit. Do dyaya, myan ta na do Dyos a abos pandan.

Siraw Papito a Naychakarwan no Nya Tolas

Myan paw matarek a kaādal so nyaya tolas, kan papito naychakarwan na. Kāda asa, ki akmay ladāwan a mangibahey an maypāngo iyaw no kaābak no Dyos so marahet kan kaisalākan na siras tawotawo na. Siraw nya pangilasīnan, ki taypipito a papito.

- 1) 1:1-3:22 Siraw papito a iglisya — Iyaw minsāhi ni Jesus dyirad papito saw a iglisya do Asya.
- 2) 4:1-8:1 Siraw papito a silyo — Iyaw kaiyangay ni Juan do hanyit a magbōya an iwangan no Karnirwaw no silyo saw no tolas.
- 3) 8:2-11:19 Siraw papito a trompīta — Iyaw no trompīta, ki pangisagāna so soldādo a para gobat, as kan mangibahebahey so kapangābak. Do dyaya, maboya ta an maypāngo iyaw no kaābak no Dyos si Satanas.
- 4) 12:1-20 Siraw papito a pangilasīnan — Si Satanas, ki myan marka na. Ki si Āpo Dyos, tinoboy naw Anak na a Mangisalākan ta. On, ki ipaboya na a si Āpo Dyos, ki akmas asaw a magranyi do hakawan na. Tinoboy naw papito saw a anghil a omranyi siras magaganay saw so asi, as kan magparaspas siras tamek saw tan sosohan na sa.
- 5) 15:1-18:24 Siraw papito a sabak — Iyaw kapangdōsaw no Dyos a padohen na do dya lōbong. Maganaganay an madiman asaw a tawo a maynamot do nakapanganohed nad Kristo kan iyaw maglak-amaw so soli no Dyos a maynamot do kapamarin nas marahet.
- 6) 19:1-20:15 Iyaw kangay ni Kristo kan kapangokom no Dyos - Naboya ni Juan si Jesus a mangābak a heneral a nakasakay do maydak a kabalyo a omābak di Satanas.
- 7) 21:1-22:21 Iyaw bayo a hanyit kan iyaw no bayo a lōbong - Iyaw pagāryan no Dyos, ki mapintas kan nāw na abos pandan. Binatan Jesus a kāna, “Īto ako na! Magāsat saw manganohed so chirin saya do dya libro” (22:7).

Āro saw no paninyalan a dya maydamnay a maawātan do dyaya tolas. No asa rason, ki āro saw no sinyal kan ladāwan a myan so chakey a batahen. Kaspangarigan, no chakey na batahen āro so mata, ki “masīrib a manyideb siras mararahem saw a malidyat a maawātan. No chakey na batahen olong, ki matoray mana manakabalin.” No chakey na batahen oho, korona, kan trono, ki “ar-āri” kan “siraw myan so panakabalin.” Iyaw no tāw, ki mapaysyay mana myan do payawan.

Siraw no nomiro saw, ki myan paw masisita a chakey da batahen. Iyaw papito a nomiro, ki nomiro no Dyos. No chakey na batahen, ki “komplito” mana “aba polos pakapilāwan na.” Iyaw no anem a nomiro, ki iyaw no nomiro a naitoroh do tawo. Iyaw Dyos, ki pinarswa naw lōbong do anem a karaw. Iyaw no nomiro a asa poho kan dadwa, ki ipaboya naw no tawo saw no Dyos. Siraw kadwan saw a nomiro do dya tolas, ki myan paw no matarek a chakey da a batahen.

Siraw no kīta, ki myan paw no chakey da batahen. Kaspangarigan, no chakey na batahen maydak, ki “kadalos” mana “kasanto.” As iyaw no mabaya, ki no chakey na batahen, ki “raya” mana “dāton.”

No aran sino a magadal so nyaya tolas, ki naknakmen na iyaw no ballāagaw a intoroh ni Juan do 22:18-19. Dyi na pakono a nayonan mana pakarwan iyaw no aran āngo a masarakan do dyaya paltiing.

Paltiing

¹ No naitolasaya do dyaya tolas, ki iyaw inpakatoneng no Dyos di Jeso-Kristo tan ipakatoneng na dyirad tawotawo na a magsirbi dya a maynamot do itonchi a mapariparin do masakbayan. Natonngan ko nya maynamot do nakatoboy ni Jesus so anghil naw dyaken a si Juan a asa dyirad adipen naw. ² On, intolas ko tabo a naipaboya dyaken, kan paneknekan ko a tabo nyaya, ki oyod a minsahi a yapo do Dyos, as kan si Jesus a mismo mangpaneknek so kaoyodan na. ³ Magasat saw mangibasa so paltiingaya. On, magasat saw mangadngeyaw so naipadtwaya a minsahi, as kan manganohed saw, ta ito danaw chimpō a kaparin dan nyaya!

No Naibahey Dyirad Papitwaw a Iglisya

⁴ Yaken si Juan, kan nyaw tolas ko dyinyo a myan do papitwaya a iglisya no manganohed do Asya.

Myan pakono dyinyo parabor kan kaydamnayan no kapangtokto a yapo do Dyos kan si Jeso-Kristo kan yapo do Masantwanaw a Ispirito. Si Apo Dyos, ki iyaw myanaw do kaychowa, myan sichangori, kan mangay anchi. No abwayas pagkorangan a Ispirito, ki myan so papito* a pakapaboyan so panakabalin na, kan naw na myan do salapen no trono no Dyos. ⁵ No parabor kan kaydamnayan kapangtokto, ki yapo pad Jeso-Kristo, iyaw mapagtalkan a mangsaksi so tabo oyod. Iyaw nanma a nagongar do abos pandan a byay, kan iya paw katotohosan a mangitoray so tabo a ar-ari do lobongaya.

Itoroh ta pakono dyaw dayaw, ta oyod nas kadaw dyaten. As maynamot do nakadiman naw do kros a nakawyog no raya na, ki linibri na yaten do nakaadipen taw do gatos. ⁶ On, pinarapa na yaten a manganohed do pagtorayan na tan machipagtoray ta dya, kan pinayparin na yaten a papadi tan magsirbi ta di Amang na a iyaw Dyos a mismo. Maitoroh pakono di Jeso-Kristo iyaw dayaw kan toray a abos pandan. Maparin pakono a komwan! Amen.

⁷ Naknakmen nyo a ito danas Jesus a mapaboya a mapongosan so demdem. Maboya anchin katakatayisa kontodo dyirad nanyibotaw sya. Tanyisan danchin tabo a tawo a dya manganohed a yapo do kada tribo do lobongaya a maynamot do kamo da a madosa. Oyod a maparin anchiw nyaya.

⁸ Binata no Dyos a Manakabalin do Tābo† a myan do kaychowa, myan sichangori, kan mangay anchi a kana, “Yaken no Alpa kan Omega, iyaw siniknanan kan iyaw pandan no tābo.”‡

Naparmata ni Juan si Kristo

⁹ Yaken si Juan a kakteh nyo do kapanganohed, as kan kapayngay nyo a magan-ānos do kalidyatan. On, maynamot ta machichasa ta na di Jesus, masa ta na a maānos do kalidyatan, kan masa ta pa a machipagtoray dya. No naporin dyaken, ki pinopok da yaken no tawotawo a mangipsok so Dyos do asaw a pōro a mayngaran so Patmos maynamot do kapangnanawo kwayas chirin no Dyos kan iyaw Maganay a Dāmag maynamot di Jesus.

¹⁰ Ki do kayan kwaw daw do arawaw a kapagdaydayaw di Apo, naypaypabileg no Ispirito no Dyos dyaken, as kan naychihat a nagparmata ako.§ Do dawri, myan nadngey ko a malyak a timek a akmay trompita do dichodan kwaw. ¹¹ No nadngey ko do timekaya, ki nyaya: “Itolas mo tabo maboya mos changori, as kaipaw-it mo sya

* **1:4** 1:4 No chakey na batahen papito do tolasaya a inpaltiing ni Apo Jesus di Juan, ki “komplito” mana “aba polos pakapilawan na.” No chakey na batahen no papitwaya a pakapaboyan so panakabalin no Ispirito Santo, ki abos korang panakabalin na. Isa. 11:1-5 † **1:8** 1:8 2 Kor. 6:18; Pal. 4:8; 11:17; 15:3; 16:7; 19:6; 21:22 ‡ **1:8** 1:8 Do abakada no Griego, ki iyaw Alpa, ki iyaw nanoma a litra da, as kan iyaw Omega, ki iyaw kapanawdyan na. No chakey na batahen, ki si Apo Dyos mangitoray do tabo a yapo pa do nanman pan araw a mandan pandan narana. Pal. 21:5-8 § **1:10** 1:10 Myan apat a parmata ni Juan. Pal. 1:10; 4:2; 17:3; 21:10

dyirad papitwaw a iglisyā do matatarekaw a syodad do Asya, do iglisyaw do Epeso, Esmirna, Pergamo, Tiatira, Sardis, Piladelpya, as kan do Laodisyā.”

¹² Do nakadngey kwaw so timekaw, ki inidit ko a chiniban. Ki nakaboya ko so papito a balitok a napatnek a paydisnan paysohwan. ¹³ As do hobok daw no papito saya a paydisnan soho, ki myan maytēnek a akmay tawo a naylaylay so mayid, as kan myan banda na balitok do barōkong naw. ¹⁴ Iyaw boboh naw, ki oban dana akmay dadyi, ta oltimo a kaydak na a akmay yilo.* As siraw mata naw, ki akmay gomilgilāyab a apoy. ¹⁵ Iyaw kokod naw, ki akmay nachipo a bronsi a naliha kan makapoyat so kasileng. As iyaw no timek naw, ki malyak a akmas kinayasakasaw no moyog a ranom. ¹⁶ Do kawatanaw a tanoro na, myan igpet na papito a bitohen, as minohtot do dangoy naw iyaw asa matarem a rakoh a kampilan kan maybīt so tarem. As iyaw no rōpa naw, ki akmas ranyagaw no araw an mayegen. ¹⁷ Do nakaboya kwaw sya, ki nalba ko kan akma ko naw nadiman. Ki pinalapaw naw kawatanaw a tanoro na do bokot kwaya, as nakabata na sya a kāna, “Mamo kaba! Yaken iyaw no manma kan yaken paw no panawdyan na. ¹⁸ Yaken iyaw nāw na myan so byay! Ta aran nadiman ako do kaychowaw, ki chiban mo, mabyay ako na sichangori a abos pandan. Myan dyaken panakabalin a mangitoray so kadiman, kan myan dyaken tolbekaw no Hades a pangnanayan dan nadiman a dya nangahohed. ¹⁹ Dawa, itolas mo sa tabo maipaboyaya dyimo a maparin sichangori kan iyaw no mapariparin anchi do masakbayan.

²⁰ “Nyaw no malimed a chakey na batahen no papito saya bitohen do kawatan a tanoro ko kan siraw no papito saya a paydisnan soho a balitok. Siraw no papitwaya a bitohen, ki siraw no papito saya a anghilis ko dyirad papito saya a iglisyā ko. As siraw no papito saya a paydisnan paysohwan a balitok, ki siraw no papito saya a iglisyā.” Nyaw binata no myanaw do hobokaw no paydisnan soho.

2

No Minsāhi do Iglisyā do Epeso

¹ Do dawri, tinongtong naw naychirin a kāna, “No itolas mo do anghilaw a mangaywan so iglisyā do Epeso, ki komwan:

“ Yaken mangig-igpet do kawatanaya a tanoro ko so papito a bitohen, kan yaken midibidyaw do hobokaw no papitwaw a paydisnan paysohwan a balitok. Nyaw ibahey ko dyinyo: ² Chapatak ko saw no pariparinen nyowaw kan siraw no nayhohopagan nyowaw, as kan iyaw kaānos nyowaw. Chapatak ko pa a dyi nyo a maanōsan siraw marahetaw a tawotawo. On, sinintir nyo saw mangibahebaheyaw a sira, ki apostolis sa, as kan napatakan nyo a mabayataw sa. ³ Chapatak ko pa a maānos kamo a mangibtor so lidyat a maynamot do kapanganohed nyo dyaken. On, inpasnek nyo kapanganohed nyowaya dyaken, kan sinonodan nyo aba. ⁴ Ki myan iyaw no dyi kwa chakey dyinyo: Iyaw no kadaw nyowaw dyaken do dāmo nyowaw a nanganohed, ki nawayakan nyo na, ta chadaw nyo paba yaken sichangori a akmad dāmaw. ⁵ Dawa, nakmen nyo an māngo karakoh no adaw nyo do dāmo nyo a nanganohed. Magbabāwi kamo, kan parinen nyo akmas sīgodaw a pariparinen nyo a madaw. Ta an dyi kamo a magbabāwi, ki yangay ko a pakarohen iyaw sohaw kan iyaw paydisnanaw dyinyo. ⁶ Ki aran komwan, myanayaw no maganay a pinarin nyo maynamot ta ipsok nyo sayaw kaparin dan Nikolaitaw a akmas kaipsok kwaw dyira.*

* **1:14** 1:14 Dan. 7:9 * **2:6** 2:6 Siraw tawo saw a Nikolaita, ki marahet sa. Ta do kapanganohed da, ki maparin an paysaglen daw kapanganohed da di Āpo Jesus kan iyaw kawnonot so chakeyaw no inawan. Kayarig da si Balaam do Adan a Tōlag (Nom. 22-23) a mangnanawo so bayataw.

7 “ ‘Inyo a myan so tadyinya, kadngeyen nyo batahenaya no Ispirito dyirad iglisya saya. Siraw mangab-ābakaw do marahet, ki palobōsan ko sanchi a koman so asyaw no kayo a manoroh so byay a iyaw kayowaw a myan do minoyongan† a yanan no Dyos.’ ”

No Minsāhi do Iglisya do Esmirna

8 “No itolas mo do anghilaw a mangaywan so iglisya do Esmirna, ki komwan:

“ ‘Yaken iyaw no manōma kan panawdyan, iyaw nadiman kan minirwa nabyay. Nyaw ibahey ko dyinyo: 9 Chapatak ko pakariribokan nyo. Chapatak ko pa a aba polos kinabaknang nyo. Ki no kaoyodan na, ki mabaknang kamo! On, chapatak ko paw no pamaraherahet daw dyinyo no mangibaheyaw sya a sira, ki Jodyo sa a aran dyi sa oyod a tawotawo no Dyos. Ta sira, ki nachisīt sad Satanas. 10 Mamo kamo aba do itonchya kalidyat a maparin dyinyo. Ta sōoten anchinyo ni Satanas maynamot do kaipapakolong nas kadwan dyinyo do pamahodan. Nāw nanchin nawri a riribok nyo do asa poho a karaw. Ki machita nāw nyo do kapanganohed nyo a aran nawriw pakadimanan nyo. Tan komwan, ki itoroh konchi dyinyo abwaw so pandan a byay a gon-gona nyo.

11 “ ‘Inyo a myan so tadyinya, kadngeyen nyo batahenaya no Ispirito dyirad iglisya saya. Siraw tawotawo saw a mangābak do marahet, ki machirāman pa sabanchi do somaronwaw a kadiman.’ ”

No Minsāhi do Iglisya Daw do Pergamo

12 “No itolas mo do anghilaw a mangaywan so iglisya do Pergamo, ki komwan:

“ ‘Yaken myanaw so kumpulan a maybīt so tarem. Nyaw ibahey ko dyinyo: 13 Chapatak ko yanan nyowaya, ki pagtorayan Satanas. Ki aran komwan, nāw nyod kapanganohed nyo. Inlibak nyo aba yaken a aran diniman dan marahetaw si Antipas a katalek ko a saksi do yanan nyo. 14 Ki aran komwan, myan paw kadwan a chaskeh ko dyinyo. Ta myan dyinyo iyaw monot do marahet a nanawo a akmas innanawowaw ni Balaam di Balak. On, innanawo ni Balaam di Balak a mapawnot siras tawotawo do Israel a mamarin so marahet tan makagatos sa do kakan daw so kanen a maidāton do didyosen kan kapaychakatekateh daw a machoknod. 15 Komwan pa dyinyo a maynamot ta myan sa dyinyo monot do nanawo daw no Nikolaita. 16 Dawa, magbabāwi kamo! Ta an dyi kamo a magbabāwi, ki mahay abas dēkey, as kangay ko a manggobat siras minonotaw do nanawo dan Nikolaita saw, as osaren konchiw kumpulan ko a yapo do dangoy ko.

17 “ ‘Inyo a myan so tadyinya, kadngeyen nyo batahenaya no Ispirito dyirad iglisya saya. Siraw tawotawo saw a mangābak do marahet, ki torohan ko sanchi so sililimed a kanen a yapo do hanyit a mayngaran so māna.‡ Tayisahen ko pa sanchi a torohan so maydakaw a bato a nakaimarkaan bayowaw a ngaran a abo polos makapatak sya, malaksid do mangrawataw sya.’ ”

No Minsāhi do Iglisya Daw do Tiatira

18 “No itolas mo do anghilaw a mangaywan so iglisya do Tiatira, ki komwan:

“ ‘Yaken Anak no Dyos a akma gomilgilāyab no apoy so mata, kan akmay nachipo kan naliha a bronsi so kokod. Nyaw ibahey ko dyinyo: 19 Chapatak ko saw tarabāko nyowaya, as kan no adaw nyowaya. Chapatak ko kapanganohed nyo, as kan iyaw kapagsirbi nyowaya dyaken kan kaānos nyowaya do kalidyatan a maynamot do kapanganohed nyowaya dyaken. On, chapatak ko paw bayo saya pariparinen nyo sichangori, ki maganaganay pa kan do kabayo nyo paw a nanganohed dyaken. 20 Ki aran komwan, myan chaskeh ko dyinyo: Innonolay nyowayaw asaw a mangriribok

† 2:7 2:7 Iyaw chirin do Griego, ki “paraiso.” Gen. 2:8-9; Esek. 28:13; 31:8; Lk. 23:43; 2 Kor. 12:3. No chakey na batahen, ki “yanan no Dyos.” ‡ 2:17 2:17 Eks. 16:31-35

dyinyo a akmas Jesebel[§] do kaychowa. Ta iya, ki asa mabakes, kan sinsinan a propīta a mapaychawaw so tawotawo ko saya, ta pawnoten na sa a machoknod dyirad dyi da kabahay, as kan kapakan na siras naidāton do didyosen. ²¹ Tinorohan kos ōras na a magbabāwi, ki chinaskeh naw nagbabāwi do pariparinen naya machoknod do kompormi a tawo. ²² Ki chiban nyo, paganyiten ko maynamot do makabābabaya a kaparin na. As siraw no nachitahaya dya, ki itoroh ko dyiraw mayit a kalidyatan, malaksid an magbabāwi sa do dyaya pariparinen da. ²³ As dimanen ko sanchi a tabo napawnotaya no nyaya Jesebel a siraw inbidang naw a anak na. Parinen ko nya tan matonngan da do tabo a iglisya a yaken makaboaya so aktokto da kan pōso da, as kan matonngan da pa a yaken mamahes sigon do dyaya pariparinen da.

²⁴ “ ‘Ki inyo a myan do Tiatira a dya naychawaw do marahet saya a nanawo kan dya nakananawo siras makataytayrahemaya bata da a nanawo a pangasdok ni Satanas, ki ibahey ko dyinyo a dyi koynyo a parahmetan.* ²⁵ No lang ibahey ko dyinyo, ki nāw nyo a igpet a maganay iyaw oyod a kapanganohed a myan dyinyo mandanchan kangay ko dyinyo. ²⁶ Siraw tawotawo saw a mangābak do marahet kan mangonong so chakey kwaya mandan pandan byay da, ki torohan ko sanchis kalintegan a mangitoray so tabo a nasyon. ²⁷ On, itoroh konchi dyiraw toray a akmas kapagtorayaya a intoroh ni Āmang dyaken.

“‘Ta oyod a mabīleg kapagtoray na,
as kan abaw polos makaābak sya.

No kayit no kapagtoray na,

ki kayarig naw pagbaot a pasek a mangapsapsa so angang.

Komwan kapangābak na do kabōsor na.”†

²⁸ “ ‘On, itoroh ko panchi dyiraw no kararanyaganaw a bitohen a maboaya an mabebekas do dāya no mayngaranaw so Kāraw.‡ ²⁹ Inyo a myan so tadyinya, kadngeyen nyo batahenaya no Ispirito dyirad iglisya saya.’ ”

3

No Minsāhi do Iglisya Daw do Sardis

¹ “No itolas mo do anghilaw a mangaywan so iglisya do Sardis, ki komwan:

“ ‘Yaken no myanaw so Ispirito no Dyos a myan so papito a pakapaboyan so panakabalin na. Yaken paw myanaw so papito a bitohen. Nyaw ibahey ko dyinyo: Chapatak ko pariparinen nyowaya. As do aktokto no tawotawo, ki maibidang kamo na a myan so byay a abos pandan. Ki no kaoyodan na, ki maibidang kamwaya a nadiman do salapen no Dyos. ² Dawa, mayokay kamo kan parakohen nyo saw nabidinaya kapanganohed nyo sakbay no kadiman na. Ta no maboaya ko do kabibyay nyo kan kaparin nyo, ki polos a dya makapnek di Āmang ko a Dyos. ³ Naknakmen nyo nanawowaw a rinawat nyo kan nadngey nyo do dāmo. Tongpalen nyo as kapagbabāwi nyo. Ki an dyi kamo a mayokay, yangay konchinyo a dosāen. On, mangay akonchi dyinyo a akmas kangayaw no manakanakaw, ta chapatak nyo abanchi an āngonchi a ōras kangay ko.*

⁴ “ ‘Ki aran komwan, myan pa dyinyo kadwan daw do Sardis a dya nalaposan so laylay. Dawa, machirayay sanchi dyaken a maylaylay so maydak† do pagtorayan ko, ta maikari dana sa do salapen ko. ⁵ Siraw tawowaw a mangābak do marahet,

§ 2:20 2:20 1 Ār. 21:1-25 * 2:24 2:24 Ara. 15:28 † 2:27 2:27 Komwan maparin anchi dyirad tawotawo saw a dya manganohed do Dyos. Sal. 2:9; Pal. 19:15 ‡ 2:28 2:28 Do kaychowa, no myan do aktokto dan kadwan, iyaw bitohenaya a Kāraw, ki iya danaw pakaboyan an mangābak ka. Ki no myan do aktokto no kadwan, ki si Āpo Jesus chakey na batahen Kārawaya. Mt. 2:2; Pal. 22:16 * 3:3 3:3 Mt. 24:42-51; 1 Tes. 5:2; 2 Ped. 3:10; Pal. 16:15 † 3:4 3:4 No chakey na batahen maydak, ki “madalos,” mana “iyaw tawowaw a napakawan do gatos.” Pal. 3:5, 18; 4:4; 6:11; 7:9, 13; 19:8, 14

ki maylaylay sanchis maydak. On, ponasen ko abanchiw ngaran da do librowaw a nakaitolasan no ngarangaran dan tawotawo saw a natorohan so abos pandan a byay, basbali a dayawen ko sanchi do salapen Amang ko kan siraw aanghilis naw a sira, ki oyod a tawotawo ko.

⁶ “ ‘Inyo a myan so tadyinya, kadngeyen nyo batahenaya no Ispirito dyirad iglisya saya.’ ”

No Minsāhi do Iglisya Daw do Piladelpya

⁷ “No itolas mo do anghilaw a mangaywan so iglisya do Piladelpya, ki komwan:

“ ‘Yapo dyaken nya tolas a maychatanyi a masantwan kan oyod, as kan yaken yanan no tolbek no pagtorayan ni Ari Dabid. An iwangan ko, ki nāw na naywangan, as kan aba polos makapaneb sya. Basta anban ko, ki manban dana, as kan aba polos makaywang sya. ⁸ Chapatak ko saw no pariparinen nyowaw, as kan chapatak ko a mayit kamo aba. Ki aran komwan, tinongpal nyo a sipapasnek tabo chirin ko, kan inlibak nyo abaw kapanganohed nyo dyaken. Dawa, iniwangan ko dyinyo pantaw a abo polos makapaneb sya. ⁹ Chiban nyo! Myan saw daw do yanan nyo a kadwan a Jodyo a makabatabata a dyira dana sa no Dyos. Ki engga, ta maybayataw sa, as kan aba dyiraw oyod. Akma dana saw nachisit di Satanas, as kan iya danaw pagsirbyan da. Ki chiban nyo, ta paybadiwen ko sanchi a mangay dyinyo a maydogod do salapen nyo, kan komwan dananchiw pakapatakan da a oyod kos kadaw dyinyo. ¹⁰ Maynamot ta maānos kamo a nangapya so chirin ko, aywanan konchinyo do chimpo a ōras no kalidyatan a mangay anchid intirwaya lōbong anchan yangay na teneben saw tabo a tawotawo. ¹¹ Chiban nyo, ta ito danaw kawara ko! Nāw nyo na a igpet oyodaya a nanawo tan abo makapakaro so korona nyo a gon-gona nyo.

¹² “ ‘No mangābak do marahet, ki payparinen ko a asa do parey saw no timplo no Dyos. No chakey na batahen, ki nāw na daw do yanan no Dyos, as kan mapakaro pabanchi a polos. Itolas konchi dyaw ngaranaw ni Amang ko a Dyos kan iyaw ngaranaw no bayo a Jerosalem a maypābodis anchi a yapo do Amang ko a Dyos do hanyit. On, itolas ko panchi dya iyaw bōkod ko a ngaran a bayo.‡

¹³ “ ‘Inyo a myan so tadyinya, kadngeyen nyo batahenaya no Ispirito dyirad iglisya saya.’ ”

No Minsāhi do Iglisya Daw do Laodisya

¹⁴ Sinpangan na binata na dyaken a kāna, “No itolas mo do anghilaw a mangaywan so iglisya do Laodisya, ki komwan:

“ ‘Yaken no akin āwag so Amen a maynamot ta yaken iyaw no mapagtalkan kan mangsaksi so oyod. Yaken paw pakayapwan byay do tabo a pinarswa no Dyos. Nyaw ibahey ko dyinyo: ¹⁵ Chapatak ko saw no pariparinen nyowaw. Chapatak ko a dyi kamo a mahanebneb mana makohat. Oyod kos kangsah a mamidi kamo dyirad dadwaya. ¹⁶ Ki maynamot ta palmamawaw kapanganohed nyo, ichipa konchinyo!

¹⁷ “ ‘Ta batahen nyo a mabaknang kamo, ta myan dana tabo machita nyo. Ki chapatak nyo abaya a oyod nyo nas kapakasyāsi. On, ta do salapen Dyos, ki naibidang kamo na a kapopobryan. On, naibidang kamo na a silalābos, as kan bolding kamo pa. ¹⁸ Dawa, ahwahoken koynyo a gomātang dyaken so nachipwaya balitok ko tan bomaknang kamo do byay a abos pandan. On, gomātang kamo pa dyaken so maydak a laylay tan myan laylay nyo, as kan tan dyi kamo a masnekan a maynamot do kasilalābos nyo. As gomātang kamo dyaken so āgas tan myan āgas a para do kabolding nyowaya tan maybidiw sigodaw a kaganay no kapanyideb nyo. ¹⁹ Naknakmen nyo a kostohen ko mana dosāen ko saw chadaw kwaw. Dawa, magbabāwi kamo ah! Ipasnek nyo naw kapanganohed nyo. ²⁰ Adngeyen nyo!

‡ 3:12 3:12 Isa. 62:2; Pal. 2:17; 14:1; 22:4

Maytēnek akod pantaw a magtoktok. An sino makadngey sya, as yangay na iwangan, ki mangay akonchi dya, kan mayhanghang kaminchi a yamēn.

²¹ “ ‘No mangābak do marahet, ki itoroh konchi dyaw kalintegan a machipaydisna dyaken do trono ko a machipagtoray dyaken. On, parinen konchiw nyaya a akmas nakapachidisna ko do trono ni Āmang ko do nakaābak kos Satanas.

²² “ ‘Inyo a myan so tadyinya, kadngeyen nyo batahenaya no Ispirito dyirad iglisya saya.’ ”

4

No Kadāday so Dyos do Hanyit

¹ Do katayoka tabo no nya, nakaboya ko so pantaw a naywangan do hanyit, as kan pariho a timek nadngey kwaw a akmas timekaw no trompīta a maylilyak dyaken. Binata na, “Maypatohos ka dya, ta ipaboya ko dyimo an āngonchiw maparin do masakbayan.” ² Ki sinpangan na,, nagparmata ako, as kan naypaypabileg Ispirito no Dyos dyaken.* Do dawri, nyeng ako a myan do hanyit. Myan naboya ko a asa a katrono kan myan maydisna do dawri. ³ As iyaw naydisnaw daw, ki napaboya a akmas kanginginaanaw a bato a haspe kan karnilya. As iyaw omdibonaw no trono, ki myan asaw a karirang a masileng a akmas no batwaw a esmeralda.† ⁴ Do omdibonaw no trono, ki myan saw dadwa poho kan apat a trono. As naydisna sa do trono saw siraw dadwaw a poho kan apat a panglakayen a nakalaylay so maydak kan myan balitok a korona dad oho daw. ⁵ Yapod nanghobokaw a trono, ki myan gomilgilāyab a kimat, malyak a ringgor, kan komalebkeb a adey. Do dawri do salapenaw no tronwaw, myan saw papito a paysohwan a somdesdeb. Siraw papitwaya a paysohwan, ki kayarig daw no Ispirito no Dyos a myan so papito a pakaboyan so panakabalin. ⁶ Do salapenaw no trono, ki myan akmay matnaw a tāw‡ a naporin do sarming, kan gomilgilap a akmay kristal.

As do masngenaw do omdibonaw no trono, ki myan do maychamibit naw apat a sibibyay a parswa, kan katakatayisa dyira, ki āros mata§ do salapen kan do dichodan daw. ⁷ Iyaw manmaw a sibibyay a parswa, ki akmay lion. Iyaw no somaronwaw a parswa, ki akmay orbon bāka. As iyaw no chatatdo daw, ki myan rōpa na a akmay tawo. As iyaw chapat daw, ki akmay somayasayap a kangkang. ⁸ As siraw apataw a sibibyay a parswa, ki tayenem sas panyid, as kan nahapot no mata iyaw inawan da. Māraw kan mahep a dyi sa matnga magkankanta a kon da, “Santo, santo, santo si Āpo Dyos a Manakabalin do Tābo.

Iya a myan do kaychowa, myan sichangori, as kan itonchi!”*

⁹ Dayāwen dan apataya a sibibyay a parswa iyaw kabilegaw no maydisnaw do trono a iyaw mabyayaw a abos pandan, as kan siaanyib sa a nanoroh so kapagyāman da dya. ¹⁰ Kāda parinen daw komwan, siraw dadwaw a poho kan apat a panglakayen, ki magrōkob sad salapenaw no maydisnaw do tronwaw a mangidaydāyaw sya a mabyay a abos pandan. Katakatayisa dyiraw napadisna so korona daw do salapenaw no myanaw do tronwaw, as kaikankanta da sya,

¹¹ “Imom Āpo Dyos, rebbeng mo
mangrawat so tan-ok, dāyaw, kan panakabalin,

* **4:2** 4:2 Pal. 1:10; 17:3; 21:10 † **4:3** 4:3 No batwaya a haspe, ki akmay kristal kan myan matatarek a kīta do irahem, 21:11. No karnilyaya, ki mabaya akmas raya, as kan oltimo a mangīna iyaw nyaya a bato. No esmeralda a bato, ki birdiw kolor na. No karirangaya, ki pakanaknakman so kari ni Āpo Dyos. Gen. 9:11-16 ‡ **4:6** 4:6 Do kapakaāwat dan Jodyo saw a tawo, ki no sīrbi no tāwaya, ki mapaysyay so Dyos kan parswa na. Esek. 1:4-28; Pal. 15:2; 21:1 § **4:6** 4:6 Maynamot dyirad sibibyayaya a parswa, ki chiban nyo do Dan. 7 kan Isa. 6:2. No chakey na batahen no arwayas mata, ki sisasagāna sa a manyideb do aran dino. * **4:8** 4:8 Isa. 6:3

ta pinarswa mo tābo,
as kan maynamot do chakey mo,
naparswa sa a natorohan so byay.”†

5

No Nahon a Papil kan no Karniro no Dyos

¹ Do dawri, naboya ko do kawananaw a tanoro no maydisnaw do trono iyaw no natapitapidaw a nahon a papil a maychamibit so tolas,* as kan nakolaan so papito a silyo. ² Do dawri, nakaboya ko so mabīleg a anghil a mangingengengey sya a bata na, “Sino iyaw maikari a mangalkab so silyo saya as kabolay na so nahonaya papil?” ³ Ki aba polos makaparin mana maikari do hanyit mana do tanaya mana do yanan daw no nadiman a ombolay so nahonaya a papil tan basāen na. ⁴ Do dawri, naychahoho ako maynamot ta abaw maikari a ombolay sya tan basāen na. ⁵ Sinpangan na, asa dyirad panglakayenaw nangibahey sya dyaken a kāna, “Tomanyis kaba, ta mangābak dana do marahet no mangarananaw so Lion a yapo do kapoonan no Jodya† a iyaw no magdindināmagaw a kapōtotan ni Āri Dabid. Ta iya, ki natorohan so kalintegan a mapakaro so papitwaya silyo kan mamolay so nahonaya a naitolas.”

⁶ As do hobok naw, do payawanaw no tronwaw kan siraw no sibibyayaw a apat a parswa kan siraw panglakayenaw, naboya ko iyaw Karnirwaw‡ a maytēnek a akmay myan so bigar a nakayapwan no nakadiman na. Myan iyaw no papito a olong na kan papito a mata na. No chakey na batahen, ki iyaw Ispirito no Dyos a myan so papito a pakapaboyan so panakabalin na kan natoboy do kāda yanan do lōbongaya. ⁷ Do dawri, domnakwang as nakahap nas nahonaw do kawananaw a tanoro no maydisnaw do tronwaw. ⁸ As do nakahap naw so nahonaw, ki siraw apataw a sibibyay a parswa kan siraw no dadwaw a poho kan apat a panglakayen, ki nagrōkob sad salapenaw no Karnirwaw. Kāda asa dyira, ki myan iyaw no pagtokaran na a arpa kan balitok a sabak a nakapnwan insinso.§ No chakey na batahen, ki napno do āro a dasal da no tawotawo saw no Dyos. ⁹ Do dawri, nagkanta sa so asa bayo a kanta a kon da,

“Imo iyaw maikari a omhap so nahonaya a pagbasāan
kan mangalkab so silyo na saya, as kan ombāsa sya.
Ta diniman daymo, kan maynamot do nakawyog no raya mo,
insalākan mo saw tawotawo a maitoroh do Dyos
a yapo do kāda tribo, nasyon, kan chirin a matatarek.

¹⁰ Pinarapa mo sa do pagtorayan mom Āpo
tan machipagtoray sanchi dyimo do lōbongaya.

On, pinayparin mo sa a papādi mo
tan nāw da magsīrbi do Dyos ta.”

Magdaydāyaw do Dyos Tabo Anghilis kan Tabo a Naparswa

¹¹ Sinpangan na, nanyideb ako na. Ki nakadngey akod omdibonaw no trono kan siraw sibibyayaw a parswa, as kan siraw panglakayenaw so timek dan reprepaw a anghilis, kan abaw polos a makabidang sira. ¹² Inngengengey da a kon da, “Maikari iyaw Karniro a nadiman, as kan maparin a mangrawat so panakabalin, kinabaknang, kasīrib, kan kayit, dāyaw, tan-ok, kan bindisyon a abos pandan!”

† 4:11 4:11 Ara. 14:15; Pal. 5:9, 12 * 5:1 5:1 Esek. 2:9-10; Dan. 12:4 † 5:5 5:5 No myan do aktokto no Jodyo, ki iyaw lion, ki asa pangarig. No chakey na batahen, ki iyaw myan so toray kan panakabalin. Gen. 49:9 ‡ 5:6 5:6 Isa. 53:7; Jn. 1:29; Ara. 8:32; 1 Ped. 1:19 § 5:8 5:8 No dasal no tawotawo no Dyos, ki maiyarig do insinso, ta myan mabanglo a ahob an masosohan, as kan maypatohos ohob na a mangay do hanyit. Sal. 141:2; Pal. 8:3-5

- ¹³ Nadngey ko pa saw tabo naparswaw do hanyit kan do tanaya kan do yanan daw no nadiman, as kan do taw a mangibahebahey a kon da, “No maydisna do tronwaya kan iyaw Karnirwaya, ki maitoroh pakono dyiraw pamindisyon kan dāyaw kan tan-ok kan toray a abwa polos so pandan!”
- ¹⁴ As siraw no apataw a sibibyay a parswa, ki binatabata da, “Maparin pakono a komwan! Amen!” As siraw panglakayenaw, ki nagrokbab sa a nagdāyaw.

6

No Dāmo a Silyo

¹ Do dawri, naboya ko iyaw Karnirwaw a namakaro so manmaw dyirad papitwaw a silyo no nahonaw a papil, as kan nakadngey ako so timek a akmay adey a yapo do asaw dyirad sibibyayaw a parswa a binata na, “Ngay, mangay ka na!” ² Do dawri, nanyideb ako, ki nakaboya ko so asa maydak a kabalyo a minohtot, kan iyaw nakasakayaw, ki myan iyaw bai na a maosar do gobat. Natorohan so korona a pakailasinan sya mangābak, as kan minohtot a nangay a nachigobat tan abāken na sa tabo kalāban naw.

No Somarono a Silyo - Gobat

³ Do nakaywangaw no Karnirwaw so somaronwaw a silyo, nadngey ko iyaw no somaronwaw a sibibyay a parswa, kan inbahey na, “Ngay, mangay ka na!” ⁴ Sinpangan na, myan danaw minohtot a mabaya a kabalyo. Iyaw nakasakayaw, ki napalobosan a mangpakaro so talna kan kapya do tanaya tan maydidiman tawotawo, as kan natorohan pas rakoh a kampilan.

No Chatatdo Naw a Silyo - Kapteng

⁵ Do nakaywang danaw no Karnirwaw so chatatdo naw no silyo do nahonaw a papil, nadngey ko iyaw no chatatdo daw no sibibyayaw a parswa a nakabata sya, “Ngay, mangay ka na!” Do dawri, naboya ko a myan dana minohtot mabahengaw a kabalyo. As iyaw nakasakayaw dya, ki myan igpet na pagkilwan. ⁶ Sinpangan na, nakadngey ako so asa timek a akmay nakayapo do hobokaw do yanan daw no apataw a sibibyay a parswa, kan binata no timekaw, “Myan anchiw kapteng do lōbongaya. Iyaw machichwasan asa tawo do asa karaw, ki koskosto lang a panggatang nas kanen na a byas mana mayis, malaksid dyirad haneng saw kan palek saw, ta nāw anchin prisyo da masonong.”

No Chapat Naw a Silyo - Kadiman

⁷ Do nakaywang naw so chapat naw a silyo no nahonaw a papil, nadngey ko timekaw no chapat daw no sibibyayaw a parswa a binata na, “Ngay, mangay ka na!” ⁸ Sinpangan na, nakaboya ko so masohaw a kabalyo. As iyaw no nakasakayaw, ki mayngaran so Kadiman, kan mononot dyaw mayngaranaya so Hades a pangnanayan daw no nadiman saw a dyi a nanganohed.* Naitoroh dyiraw no toray a mangdiman so apagkapat no tawotawo do lōbongaya a maynamot do gobat, kapteng, ganyit, kan siraw maranggas saw a binyay do tanaya.

No Chadadima Naw a Silyo - Lidyat

⁹ Do nakaywang naw so chadadima naw a silyo do nahonaw a papil, naboya ko do ohbo naw no altar siraw no pahad da saw no tawotawo saw a nadiman maynamot do nakapanganohed dad chirin no Dyos kan iyaw no nakaipasnek da a nangsaksi sya. ¹⁰ Inyagagay da, “Aysa! Imom Manakabalin a Dyos a masantwan kan

* **6:8** 6:8 Abaw ibahey na an somnakay si Hades do dichod ni Kadiman mana nanakey. Ki alit na, basta minonot si Hades a yanan no kadiman di Kadiman a mismo. Hos. 13:14; Pal. 20:13

mapagtalkan, maypāngo pas kahay iyaw kangay mo a mangokom mana mamahes dyirad nangdimanaw dyamen a myan do tanaya?” ¹¹ Sinpangan na, natorohan sas maydak a laylay, as kan naibahey dyira a maynahah sa pas dēkey mandad kakosto no bidang dan kapayngay daw a adīpen no Dyos a kakakteh da sa a nanganohed a diniman dan tawotawo a akma sira.

No Chanem Naw a Silyo - Panongpalan

(Is. 34:4; Mt. 24:1-14; 2 Ped. 3:7-14; Pal. 8:5; 11:15-19; 16:17-20)

¹² Do nakaywang naw so chanem naw a silyo no nahonaw a papil, nanyideb ako na. Do dawri, ki myan oltimo a mayit a gin-gined. As iyaw arawaw, ki nanyibaheng a akmay panes. As iyaw bohanaw, ki golpi a nanyibaya a akma ray. ¹³ As siraw no bitohenaw, ki naychaesday sad tanaya a akmas mawngedaw a asin kayo an bagyowen. ¹⁴ Naychihat a nabo hanyit a akmas nakahonaw no papilaw. As do tanaya, ki nayadis saw no porporwaw kan siraw tokotokonaw do yanan daw. ¹⁵ Sinpangan na, nayyayo saw āri saw kan siraw matortoray saw kan siraw no heneral saw a myan do tanaya, as kan siraw babaknangaw kan mayit saw, as kan siraw no adīpenaw kan siraw nawayawayaan kan siraw no tabo a tawotawo, nayyayo sa a tomnayo do aschip saw kan do kabatwan saw do katokotokonanaw. ¹⁶ Inngengey da dyirad tokotokon saw kan siraw bato saw a kon da, “Pōnan nyo yamen, kan itayo nyo yamen do maydisnaya do tronwaya kan do soli no Karnirwaya. ¹⁷ Ta iyaw araw a kayan no soli da, ki narapit dana, kan sino dyamen makatēnek sya?” inngengey daw lidyat da.†

7

Namarkaan Saw 144,000
(Pal. 14:1-5)

¹ Do katayoka no nawri, myan matarek a napaboya dyaken.* Myan naboya ko a apat a anghil a myan sa maytēnek do maychamībitaya payis no tanaya a mangig-igpet so salawsaw do aran dino a pakayapwan na tan abo salawsaw a mangay do tanaya mana do tāw mana do aran āngo a kītan kayo. ² Myan naitoroh dyira a panakabalīn a mangrārayaw so tana kan tāw. Sinpangan na, nakaboya ko so asa matarek a anghil a maypaypatohos do dadanayan araw a myan dyaw pagmarka no sibibyay a Dyos, kan inngengey na do malyak a timek dyirad apat saw a anghil a kāna, ³ “Rarayawen nyo abaw tanaya mana tāwaya mana siraw kayokayowaya mandad kayan marka da tabo no adīpenaya no Dyos taya do moyen da.” ⁴ Sinpangan na do nakatayoka danaw a namarkaan no adīpen saya, ki nadngey ko bidang da asa gasot, apat a poho, kan apat a ribo. As sira, ki yapo do kāda kapotōtan no Israel a kapotōtan Jakob. ⁵ Asa poho kan dadwa a rībo yapo do kapotōtan ni Jodah. As komwan yapo do kapotōtan ni Ruben kan Gad. ⁶ As komwan yapo do kapotōtan ni Aser, Naptali, kan Manases. ⁷ As komwan pa yapo do kapotōtan ni Simeon, Lebi, kan Isakar. ⁸ As komwan yapo do kapotōtan ni Sebolon, Jose, kan Benhamin.

Siraw Tawo a Yapo do Kāda Nasyon

⁹ Katayokan nya, nakaboya ko so reprep saw a tawotawo a dya mabidangan so kāro a yapo do kāda nasyon kan do kāda tribo a yapo do kāda matatarek a kapaychirin a maytēnek do salapenaw no trono kan salapenaw no Karniro. Nakalaylay sas maydak, kan myan iyaw no bohong no palma a igpet da a pangipaboya so soyot da do nakapangābak daw. ¹⁰ Inyagagay da a kon da, “Maidaydāyaw si Āpo Dyos a maydisna

† 6:17 6:17 Isa. 63:4-6; Joel 1:15-2:17; Sop. 1:14-18; Lk. 21:33-36 * 7:1 7:1 Do sakbay pa a nakaywang no Karnirwaw so chapapitwaw no silyo do nahonaya a papil, myan matarek a napaboya di Juan. Maboya ta dya a oyod a aywanan ni Āpo Dyos siraw manganohedaw dya.

do tronwaya, as kan iyaw Karnirwaya, ta siraw nangisalākan dyaten.” ¹¹ As sira tabo anghilis saw, ki myan sa do omdibon no tronwaw kan omdibon dyirad panglakayen saw kan siraw apataw a sibibyay a parswa. Nagrōkob sa do salapenaw no trono a nagdāyaw do Dyos. ¹² Batabatahen da a kon da, “Maparin pakono a komwan! Pamindisyon, glorya, sīrib, kan kapagyaman, dāyaw, panakabalin, kan tan-ok, sira pakono myan do Dyos taya do magnanayon a abo polos so pandan! Amen!”

¹³ Sinpangan na, asa dyirad panglakayenaw nangibahey sya dyaken, “Sino saw nya nakalaylay so maydak, as kan dino nakayapwan da?”

¹⁴ Ki inbahey ko dya, “Imom Apo makapatak syaw. Ibahey mo pa dyaken.”

Ki inbahey na dyaken, “Siraw nyaya, ki siraw nakalāsataw a yapo do kapachipangdidiw do chimpon taywara a kalidyatan. Ki aran akma saw so kalidyat, ki kinarwan dabaw kapanganohed da. Binasan daw laylay da, kan pinayparin da sa maydak maynamot do rayaw no Karniro.† ¹⁵ Dawa, myan sad salapen no trono no Dyos, kan pagsirbyan dad kararaw kan kahahep do timpla a yanan nad hanyit. Iyaw no maydisnaya do tronwaya, ki aywanan na sa tan abaw kōrang da. ¹⁶ Mapteng pa saba, kan mawaw pa saba. Mabilagan pa saba do chinyel no araw, as kan masosohan pa saba. ¹⁷ Ta iyaw no Karnirwaya a myan do hobokaya a mangket do tronwaya, ki iyaw pastor da, kan inikwan na sa do akbodaw a pakayapwan byay. On, maychahoho pa saba polos, ta ponasan nanchin Apo Dyos hō da.”‡

8

No Chapapito Naw a Silyo - Trompita

¹ Do nakaywangaw no Karnirwaw so chapapitwaw no silyo do nahonaw a papil, ki nagolimek do hanyit so godwan ōras. ² Sinpangan na, naboya ko saw no papitwaw a anghil a maytēnek do salapenaw no Dyos, as kan naitoroh dyiraw papitwaw a trompita.

³ Myan matarek a anghil a myan so pag-insinswan a balitok a nangay do altaraw, as kan āro iyaw no insinso a naitoroh dya a pachisaglan dan dasal saw no tabo a tawo ni Apo Dyos a maidāton do balitokaw a altar do salapenaw no trono no Dyos.

⁴ Sinpangan na, iyaw no ahobaw no insinswaw a nachisagel do dasal no tawotawo, ki naypatohos a yapo do yananaw no insinswaw a kemkemkeman anghilaw do salapenaw no Dyos. ⁵ Katayoka na, inhap no anghilaw iyaw pag-insinswanaw, as kan inapno na so apoy a yapo do altaraw, as nakapagsid na syad tanaya. Ki nyeng a myan komnalebkeb a adey kan malyak a ringgor, as kan gomilgilap a kimat kan myan gin-gined.

⁶ Do dawri, siraw papitwaw a anghilis a myan so papito a trompita, ki insagāna da saw trompita da saw a alopān.

⁷ Iyaw manmaw a anghil, ki inalopan naw trompita na. Ki nachimoy so bomban chimoy a myan so yilo kan apoy a nasaglan so raya. Tabo nyaya, ki nasday do tana, kan nasosohan iyaw no apagkatlo no tana kan apagkatlo no kayokayo kan tabo a magla a tamek.

⁸ Sinpangan na, inalopan no chadadwa daw a anghil iyaw no trompita naw, ki myan akmay rakoh a tokon a nasosohan kan naipoha do tāw. ⁹ Ki nayparin a rayaw no apagkatlwaw no tāw, kan iyaw apagkatlwaw no nabyay saw do tāw, ki nadiman sa, kan siraw apagkatlo saw no gapor, ki narārayaw sa.

¹⁰ Sinpangan na, inalopan no chatatdo daw a anghil iyaw no trompita naw, ki myan iyaw no rakoh a bitohen a yapo do tohos, kan somdesdeb a akmay paysohwan, as

† **7:14** 7:14 No chakey na batahen nyaya, ki napakawan dana sa do gatogatos da a maynamot do kapanganohed da di Apo Jesus kan iyaw nakadiman naw do kros. Heb. 9:14 ‡ **7:17** 7:17 Isa. 25:8; Pal. 21:4

kan nasday do apagkatlo no oksong kan apagkatlo no akbod do tanaya. ¹¹ Iyaw no ngaran no bitohenaya a nasday ki, Makpad, maynamot ta nayparin a makpad iyaw apagkatlwaw no ranom do lōbongaya, as kan āro iyaw tawo a nadiman maynamot do kakpadaw no ranomaw.

¹² Sinpangan na, inalopan no chapataw no anghil iyaw no trompīta naw, ki narārayaw iyaw no apagkatlo no araw kan bohan kan iyaw no apagkatlo no tabo a bitohen. Dawa, naysari do dawri, do apagkatlo no māraw kan apagkatlo no mahep.

¹³ Sinpangan na, nanyideb ako, ki nakadngey ako so malyak a timek no kangkang a somayap do hobokayan hanyit, kan batabatahen na, “Makāsi sa! Makāsi sa! Makāsi sanchiw no sibibyay pa do hapotayan tana anchan alopān dan tatdwaya anghilis nabidinaya a trompīta da!”*

9

No Chadadima Naw a Trompīta - Abos Pandan a Aridos (Lk. 8:31; Roma 10:7; Pal. 9:11; 20:1, 3)

¹ Sinpangan na, iyaw chadadima daw a anghil inalopan naw trompīta naw. Ki naboya ko iyaw nasdāyaw a bitohen a yapo do hanyit a kominwan do tanaya,* kan naitoroh dyaw no tolbekaw no dyaw a machipanda so karahem a aridos. ² Do dawri, iniwangan na ki nanghob a akma myan rakoh a apoy do irahem. Dawa, nanyibaheng araw kan napingosan ahob tanaw a maynamot do katokpoh no ahobaw a minohtot do aridosaw. ³ Sinpangan na, myan saw minohtot do ahobaw a kabaga kan nangay sad tanaya. Natorohan sas panakabalin a manonyit, kan madīta sa. As iyaw no dita daw, ki akmas no dita daw no rarakoh saw a anggagamma.† ⁴ Naibilin dyira a mangranggas saba so aran āngo a kita a magla a mohamoha, tametamek, mana kayokayo. Ki natorohan sas panakabalin a mangranggas so tabo a tawo a abos marka no Dyos do moyen dāya.‡ ⁵ Naipalōbos dyira a lalahen da saw tawotawo so dadima kabohan, ki natorohan saba so panakabalin a mangdiman sira. No kalala a didiwen da, ki akmas kalālaw no tawo a sonyiten no rakohaw a anggagamma mana dipwan. ⁶ As do dawrinchi a chimpō, ki chichwasen anchin tawo iyaw kadiman da, ki aba! On, aran komwan a malidyatan sa kan rakoh kakey da a madiman, ki alit na mabawa dyiraw kadiman.

⁷ Iyaw inawan no kabaga saya, ki akmas no kabalyowaw a nakasagāna a machigobat. Do oho daw, ki myan akma korona da balitok, kan iyaw no rōpa da saw, ki akmay rōpan tawo. ⁸ Iyaw no boboh da saw, ki akmas kananarwaw no boboh no mababakes, kan iyaw no nyepen da saw, ki akmas no nyipenaw no maranggas a lion a koman so tawo. ⁹ Iyaw barōkong da, ki napingosan so akmay sarāpa a pasek, kan iyaw timekaw no panyid daw, ki akmas timekaw no āro a karison a goygoyōden no kabalyo a kalokalohen a mangay do pagogobatan. ¹⁰ Myan ipos da a akmay anggagamma, kan myan do ipos daw dita da a panglidyalyat da so tawotawo do irahem no dadima kabohan. ¹¹ Myan iyaw āri da a iyaw no anghilaw do marahemaya a aridos. No ngaran na do chirin dan Hebreo, ki Abaddon, as do chirin a Griego, ki Apolyon. No chakey na batahen, ki “Iyaw Mangrārayaw.”

¹² Tayoka danaw manma kapakasyāsi dan tawotawo, ki ari pa saw dadwa somarōno.

No Chanem Naw a Trompīta

¹³ Do dawri, iyaw no chanem daw a anghil, ki inalopan naw trompīta naw. Ki nakadngey ako so timek a yapo do apataw a soli no altaraw a balitok do salapenaw

* 8:13 8:13 Myan tatdo a kapakasyāsi. Pal. 9:12; 11:14; 12:12 * 9:1 9:1 Pal. 8:10-11 † 9:3 9:3 Siraw anggagamma do tana dan Jodyo, ki taywara sas kadidita. Esek. 2:6; Pal. 9:5, 10 ‡ 9:4 9:4 Esek. 9:4-6; Pal. 7:2-3

no Dyos. ¹⁴ Binata no timekaw do chanemaw a anghil a myan so trompīta a kāna, “Obayan mo saw apataya a anghilis a nabahod do rakohaw a oksong a Oprates.”§

¹⁵ Dawa, siraw apataw a anghil, ki nawbayan sa, ta sīgod sa a naisagāna do nyaya a ōras, araw, kan bohan tan mangay sa a mangdiman so pagkatlo no tawotawo do lōbongaya. ¹⁶ Do dawri, naibahey dyaken no bidang dan nagkabalyowaw a bōyot da a soldādo, ki dadwa gasot a milyon. ¹⁷ Komwan naboya ko do parmata ko siraw kabalyowaw kan siraw no nakasakayaw a soldādo: Myan iyaw nō sarāpa no barōkong daw a tatdo so kīta. Myan mabaya akmay apoy kan asol a akmas batwaw a sapiro kan kyaw a akmay asopri. Iyaw oho dan kabalyowaw, ki akmay lion, kan mohtot do dangoy daw apoy, ahob, kan asopri. ¹⁸ Do dawri, nadiman iyaw apagkatlo no tawo maynamot dyirad apoyaya kan ahob, as kan asopryaya a iyaw tatdo saw a lidyat a minohtot do dangoy daw no kabalyowaw. ¹⁹ Ta iyaw bileg dan kabalyo saya, ki myan do dangoy daw kan do ipos daw. Ta iyaw ipos daw, ki myan so oho a akmau ohon marem, kan manonyit so tawotawo.

No Katoleng No Tawotawo Do Lobongaya
(Is. 47:8-15; Pal. 16:8-12)

²⁰ Ki siraw tawo saw a sibibyay pa do nakahabasaw no nya saya a kalidyatan, ki nagbabāwi saba do pariparinen daw, kan nāw da magdāyaw do dimonyo kan siraw no tarabāko saw no kakamay da a siraw bolto saw a balitok kan pirak. On, siraw nya, ki namarin pa do bronsi kan bato mana kayowaw a dya makaboya mana dya makadngey kan dya polos a makahodyi. ²¹ On, nagbabāwi saba do nakapangdiman daw kan iyaw no kapangat-atang daw kan kapangaroboo daw. Masaw kapaychakatekateh daw a machoknod kan kapanakanakaw daw.

10

No Anghil Kan Iyaw Dēkey a Nahon a Pagbasāan

¹ Do dawri, naboya ko no matarek a mabileg a anghil a naypabodis a yapo do hanyit. Iya, ki napongosan so demdem, kan karirang iyaw barābad no oho naw. Iyaw no rōpa naw, ki akmay araw, as kan akmay ninyas no apoy iyaw no kokod naw. ² Myan iyaw dēkey a nahon a papil do tanoro naw kan sīgod a naywangan. Sinpangan na, pinatokap naw kawanān naw a kokod nad tāwaw, as iyaw no kaholyaw a kokod nad tanaw, ³ as nakapanawag nas malyak a akmas mayngerngeraw a lion. Do nakapanawag naw, ki naylilyak saw no papitwaw a adey a nangatbay sya. ⁴ Do nakadngey kwaw so binaheyaw no papitwaw a adey, chakey ko na itolas iyaw chirin daw. Ki naychihat a nakadngey ako so timek a yapo do hanyit, kan binata na, “Ilīmed mo iyaw no inbaheyaya no papito saya a adey, kan itolas mwaba.”

⁵ Sinpangan na, iyaw anghilaw a naboya ko a maytēnek do tāw kan tanaya, ki pinatohos naw kawanān naw a tanoro na kan naychirin. ⁶ Do dawri, myan kari na a mayit. As iyaw no pagkari na, ki iyaw ngaran no Dyos a sibibyay a abos pandan a namarswa so tabo a myan do hanyit kan tana, as kan tāw. As no kari na, ki apabaw paybabalayan na, ta basta matongpal a tabo. ⁷ Binata na, “Anchan alopān no chapapito daw a anghil iyaw no trompīta naw, ki dawrinchi matongpal tabo no Dyos iyaw malimedaw a panggep na a akmas inbahey naw kaychowa dyirad adīpen na saw a propīta.”*

§ 9:14 9:14 Do chimpon Adan a Tōlag, no oksongaya a Oprates, ki nawriw payawan tanan Israel kan tanan kabōsor da a Babilonya. Gen. 15:18; Deot. 1:7; Jos. 1:4; Pal. 16:12 * 10:7 10:7 Pal. 11:15-19; Jer. 7:25; 25:4; Esek. 38:17; Dan. 9:10

⁸ Sinpangan na, iyaw no timekaw a nadngey kod hanyit, ki minirwa a naychirin dyaken a kāna, “Yangay mo a hapen iyaw naywanganaw a nahon a papil, iyaw myanaya do tanorwaya no anghilaya a naytakhang do tāw kan do tanaya.”

⁹ Dawa, nangay akod anghilaw, as nakaibahey ko sya dya a itoroh na dyaken iyaw no pagbasāanaw a dēkey. Ki inbahey na dyaken, “On, hapen mo kan kanen mo. Makpadan anchiw bodek mwaw, ki mataminchi a akmas no tagapolotaw no yokan do dangoy mo.”

¹⁰ Dawa, inhap ko iyaw dēkeyaw a pagbasāan do tanoro naw, as nakakan ko sya. Ki oyod a matami a akmas no tagapolotaw no yokan do dangoy ko. Ki sinpangan na, makpad dana do bodek ko.

¹¹ Sinpangan na, myan naibahey dyaken a kāna, “Machita a mirwa ka a mangipadto a maynamot do maparin anchi dyirad āro saya a tawotawo do āro saya a nasyon kan matatarek a kapaychirin kan ar-āri da.”

11

Siraw Dadwa a Saksi

¹ Do dawri, natorohan ako so pangrokod a akmay byawo, as kan naibahey dyaken a komwan: “Maytēnek ka, as karokod mos timplowaya a yanan no Dyos kan iyaw altaraya, as kan bidangan mo saw magdaydāyawaw daw. ² Ki rokoden mo abaw no atataw no timplowaya a yanan no Dyos. Nonolay mo nawri, ta naitoroh dana dyirad nasnasyon saya a dya manganohed tan tokatokapan danchiw masantwanaya a syodad do apat a poho kan dadwa a kabohan.* ³ Toboyen ko sanchiw no dadwa saya saksi ko a nakalaylay so makersang a pangipaboyan das rakoh a kapagmamayo da do minsāhi dāya. On, ipakatoneng danchiw chirin no Dyos dyirad tawotawo do irahem no asa ribo, dadwa a gasot, kan anem a poho a karaw.”

⁴ Siraw dadwaya saksi, ki maiyarig sad dadwaw a atngeh no olibo a kayo mana siraw dadwaw a nakatēnek a paysohwan† do salapen no Dyos a Āpo dan tawotawo do lōbongaya. ⁵ As an myan iyaw mapaynyin dyira, ki mohtot iyaw apoy do dangoy da, kan rārayawen da saw no kabōsor daw. Komwan iyaw no kadiman no machikontra dyira. ⁶ Myan iyaw panakabalin da a mangneb so hanyit tan dya machimoy do arawaw a ipakatoneng daw chirin no Dyos. Myan iyaw no panakabalin da a mapayparin so ranom a raya. Myan paw panakabalin da a manoroh so lidyat dyirad tawotawo saya do tanaya sigon do kasanyib no kakey da sya.

⁷ Katayokan nakaipakatoneng daw so minsāhi no Dyos, mohtot anchiw no karahahtanaw a mayngaran so marongsot a animal a yapo do abwaw so pandan so karahem a aridos, kan gobaten na sanchi.‡ Abāken kan dimanen na sanchi, ⁸ as kan maiwarang anchiw inawan da do kalsadaw no mabīlegaw a syodad a iyaw nakailansaanaw no Āpo daw. Iyaw nyaya a syodad, ki maiyarig do Sodoma kan Egipto a nachikontra do Dyos. ⁹ Do tatdonchi kan godwa a karaw, mochidngan danchin tawo do tabo a nasnasyon kan tribo kan yapo do aran āngo a kapaychirin iyaw no bangkay daw. On, ipalōbos dabanchi a maitābon sa mana mapangay iyaw no bangkay daw do tanem a aschip. ¹⁰ Masoyot sanchiw no tawotawo saw do lōbongaya maynamot do nakadiman daya no dadwaya saksi ni Āpo. Magragragsak sanchi, kan maysinririgālo sanchi maynamot ta nadiman dana saw dadwaya saksi a batahen da nanoroh so āro a riribok dan tawotawo do lōbongaya.

* **11:2** 11:2 Myan dadwa chakey na batahen no masantwan a syodad. No asa, ki Jerosalem, (11:8). Iyaw asa, ki siraw tawotawo a pinidi no Dyos (Isa. 52:1-10). No chimpwaya a apat a poho kan dadwa a kabohan, ki parihas do 1,260 a karaw (11:3 kan 12:6). Dan. 7:25, 12:14; Lk. 21:24 † **11:4** 11:4 Sak. 4:1-6; Pal. 2:8-11; 3:7-13 ‡ **11:7** 11:7 Pal. 13:1-18

¹¹ Ki katayokan tatdwaw kan godwa a karaw, pinagōngar sa no Dyos, as kan nanyeng sa a naytēnek. Ki siraw no nakaboyaw sira, ki taywaraw nakamo da.

¹² Sinpangan na, nakadngey sas malyak a timek a yapo do hanyit a nangibahey sya dyirad dadwaya saksi a kāna, “Ngay, may kamo dya!” Ki do salapen dan kabōsor da saw, naypatohos sa a nachirayayan demdem a kominwan do hanyit. ¹³ Ki do dawri a ōras, myan iyaw rakoh a gin-gined. Ki narārayaw iyaw no apagkapolwaw no syodad kan papito a rībo nadiman a tawotawo. Ki siraw tawowaw a nabidin, ki oyod das nakamo. Dawa, nagdaydāyaw dana sad bīlegaw ni Āpo Dyos do hanyit.

¹⁴ Nakahabas danaw chadadwayan kapakasyāsi, ki ito danaw chatatdo daw.

No Chapapito Naw a Trompīta

(Pal. 6:12-17; 10:5-7; 20:11-15)

¹⁵ Sinpangan na, inalopan chapapito daw no anghil iyaw no trompīta naw. Ki myan iyaw malyak a timek do hanyit, kan inbahey na a kāna, “Sichangori dana, iyaw pagāryan lōbong, ki mayparin a pagāryan Āpo Dyos kan iyaw Kristo na, kan magtoray dana a abos pandan.” ¹⁶ As siraw dadwaw a poho kan apat a panglakayen a siraw maydisnaw do trono da saw, ki nagrōkob sad salapen ni Āpo Dyos a nagdaydāyaw. ¹⁷ Ibahebahey da a kon da,

“Magyāman kami, mo Āpo Dyos a Manakabalin do Tābo.

Dyos ka sichangori, kan Dyos kad kaychowa.

Magyāman kami ta inosar mo rakoh a panakabalin mo,

kan inrogi mo naw magtoray!

¹⁸ Siraw nangipsok dyimo mo Āpo, ki taywaraw kapakasoli da.

Ki sichangori, nawara danaw ōrasaw no kasoli mo

kan iyaw no kapakaokom dan nadiman.

On, chimpo danan kaitoroh mos gon-gona da no propīta saw a adīpen mo

kan sira tabo tawo mo a mamō dyimo,

matan-ok mana mabodis so toray.

On, chimpo danan karārayaw mo

siras nanglidyalidyatayas tawotawo do tanaya!”

¹⁹ Sinpangan na, naywangan iyaw timplowaw a yanan no Dyos do hanyit, as kan napaboya daw iyaw no lakasanaw a yanan no tōlag no Dyos dyirad manganohedaw dya. Myan saw gomilgilap a kimat kan myan malyak a ringgor kan komalebkeb a adey. Myan paw gin-gined kan marahmet a bomban chimoy a myan so yilo.

12

Iyaw Mabakes kan Iyaw Dragon

¹ Do dawri, myan naipaboya dyaken a matarek pa a pakaboyan do hanyit. On, naipaboya dyaken asaw a mabakes a nakalaylay so maranyag a akmay araw, kan myan iyaw akmay bohan a tokapan na. As do oho naw, ki myan iyaw no korona na a asa poho kan dadwa bitohen.* ² Iya, ki mabogi kan mangagagay do kaynyin naw do kapagpasikal naw a mangnanaya so kapaymanganak na.

³ Sinpangan na, myan danaw matarek a pakaboyan do hanyit. On, myan napaboya asa a rakoh a mabaya a dragon. Myan iyaw papito a oho na a nakoronaan a katakatayisa, as kan myan iyaw asa poho a olong na. ⁴ Iyaw no ipos naw, ki binoyas naw apagkatlo dan bitohen do hanyit, as kan pinatapwak na sad tanaya. Sinpangan na, naytēnek iyaw dragonaw do salapenaw no mabakesaw a makey dana maymanganak tan ihamon naw no adekeyaw an maiyanak.

* **12:1** 12:1 No myan do aktokto dan kadwan, ki iyaw mabakesaya, ki iyaw nasyonaya no Israel, as kan siraw bitohenaya do korona na, ki siraw asa poho kan dadwa a kapoonan do Israel.

⁵ Ki do kapaymanganak naranaw so asa mahakay, inhap no Dyos iyaw anak naw do hanyit a yanan trono na. Iyaw anakaya, ki mabdibdis abanchi a polos iyaw no kapagtoray na do tabo no tawotawo. Mayit anchiw kapagdōsa na, as kan abanchi a polos makaābak sya. ⁶ Ki iyaw mabakesaw, magtalaw anchi a mangay do let-ang a iyaw inkeddengaw no Dyos a ngayan na, kan dawriw pangaywanan sya no Dyos do asa a ribo, dadwa a gasot kan anem a poho a karaw mana tatdo a katawen kan godwa.†

No Gobat do Hanyit kan Kasdāyaw no Dragon

⁷ Do dawri, myan naipaboya dyaken a tominbod a gobat do hanyit. On, naipaboya a maggogobat sa Migel kan iyaw dragonaw kontodo siraw bōyot da saw a anghil do hanyit. ⁸ Do dawri, naābak dragonaw kan siraw anghilis naw, as kan napaksyat sad hanyit, ta apabaw kalintegan da daw. ⁹ No nyaya rakoh a dragon, ki abaw matarek, an dya iyaw bodāyaw do kaychowa a mayngaran so Dyablo mana Satanas, iyaw mangallilawaw do intīro a lōbong. Iya, ki napatapwak do tanaya kontodo siraw no anghilis naw.‡

¹⁰ Sinpangan na, nakadngey ako so malyak a timek a yapo do hanyit a nakabata so nya, “Sichangori, iyaw no kapangisalākan no Dyos so tawotawo na, ki natongpal dana, ta inpaboya dana ni Āpo Dyos iyaw bileg na a mangitoray. On, si Kristo a iyaw tinoboyaw ni Āpo Dyos a mangisalākan, ki inpaboya naw kabilegaw no toray na. Ta iyaw dragonaya a iyaw no mangidardaromaw siras kakakteh taw a kararaw kan kahahep do salapen no Dyos, ki naipoha danad tanaya a yapo do hanyit. ¹¹ Siraw kakakteh ta saya, ki inābak da si Satanas a maynamot do raya no Karnirwaw do nakadiman naw, as kan mangābak sa a maynamot pa do Maganayaya a Dāmag a inpaneknek da no kakakteh ta saw. On, inpasnek daw kaipaneknek da sya, as kan chināsi dabaw no byay da aran do kadimanan. ¹² Dawa, rakoh iyaw karagsak dyira do myanaya do hanyit. On, magragsak kamo na a myan daw! Ki makakāsi kamo a tabo a myan do tanaya kan do tāw,§ ta nangay dyinyo iyaw no Dyablo, as kan taywaraw kapakasoli na maynamot ta chapatak na manyid danaw no chimpō na.”

¹³ Sinpangan na, do nakapatakaw syan dragonaw a naipatapwak dana do tanaya, ki linakatan naw no nangiyanakaw a mabakes so mahakay. ¹⁴ Ki natorohan iyaw mabakesaw so dadwa panyid a akmas karakohaw no panyid no rakohaw a kangkang tan makasayap a mangay do let-angaw a insagāna ni Āpo Dyos a para dya. Ta dawriw pangaywanan sya no Dyos so tatdo kan godwa katawen* tan madichanan naw solyaw no bodāyaw a si Dragon. ¹⁵ Sinpangan na, nangyota si Boday so rakoh a ranom a nanglayos so tanaya tan malyod iyaw no mabakesaw. ¹⁶ Ki iyaw tanaya, ki sinidongan naw mabakesaw. Ta tod a minilchit, as kan inakden naw no ranomaw a pinahtot no bodāyaw do dangoy naw. ¹⁷ Ki maynamot do dawri, naypaypasoliw dragonaw do mabakesaw. Dawa, yangay na sa ginobat nabidin saw a anak no mabakesaw, sira tabo no manganohedaw do bilbilin no Dyos a siraw no mangsaksyaw so oyod a inpaltiing ni Jesus. ¹⁸ Do dawri, nayeñek iyaw dragonaw do payisaw no kanayan.

13

Siraw Dadwaw a Marongsot a Animal (Dan. 7:1-8; Pal. 17:8-13)

† 12:6 12:6 Pal. 11:2-3 ‡ 12:9 12:9 Gen. 3; Isa. 14:12-23; Esek. 28:13-19; Lk. 10:18 § 12:12 12:12 Pal. 8:13

* 12:14 12:14 Pal. 11:2-3; 12:6

¹ Do dawri, nakaboya ko so marongsot a animal* a mohtohtot do taw a myan so asa poho a olong kan papito a oho, as kan do katakatayisa olong, ki myan korona na. Myan saw naitolas do kada oho naw a iyaw ngarangan ni Apo Dyos a naosar do dya kosto a panggep tan oyawen naw Dyos. ² Iyaw marongsotaya animal, ki akmay lipardo a makamwamomo a animal. Iyaw kokod naw, ki akmas kokodaw no oso a myan so manaro kan matarem a koko, as iyaw dangoy naw, ki akmas dangoyaw no lion. Intoroh no dragonaw dya iyaw no panakabalin kan iyaw trono na kan iyaw no toray na do tanaya. ³ Nabigaran so rakoh iyaw asaw a oho no marongsotaw a animal kan makey narana chadiman. Ki iyaw no bigar naw, ki napyan. Dawa, chinasdaaw dan tawowaw do lobongaya, kan minonot sad marongsotaw a animal. ⁴ Nagdaydayaw saw tawo do dragonaw maynamot do intoroh naw a panakabalin do marongsotaw a animal. Nagdaydayaw pa sa do marongsotaw a animal a kon da, “Sino akmas marongsotaya animal, as kan sino iyaw makey a machilaban dya?”

⁵ Napalobosan iyaw marongsotaya animal a mangitoray so lobongaya do apat a poho kan dadwa kabohan.† Napalobosan pa a mangosar so dangoy na a magpangpangas a mangoy-oyaw do Dyos. ⁶ Dawa, nawriw chabalay naw mangoyaw kan magbirngas so ngaran ni Apo Dyos kan iyaw yanan naw. Masaw dyirad tabo omyan saw do hanyit. ⁷ Iyaw marongsotaya animal, ki natorohan so panakabalin a machigobat dyirad tawo saw a manganohed di Apo Dyos kan omabak sira. Natorohan pa so toray a mangitoray so tabo tawotawo do tabo a nasnasyon kan kapaychirin do intirwaya lobong. ⁸ Tabo myan do lobongaya, ki dayawen daw animalaya, malaksid dyirad naitolasaw so ngaran do librowaw a myan so byay a abos pandan. Nyaya libro, ki dyiran naidatonaw a Karniro, as kan intolas naw ngaran da sakbay no nakaparswan lobongaya.

⁹ Inyo a myan so tadyinya, kadngeyen nyo. ¹⁰ Ta siraw manganohed do Dyos, ki machita mated sa, kan anosan daw kalidyatan da. Ta no nairanta mabahod, mabahod anchi. As iyaw no nairanta madiman do kumpulan, ki madiman anchi.

No Somarono a Marongsot a Animal

¹¹ Sinpangan na, nakaboya kos matarek a marongsot a animal‡ a minohtot a yapo do tanaya. Myan iyaw dadwa olong na a akmay karniro, ki maychirin a akmas dragonaw. ¹² Myan dyaw tabo no toray no nanmaw a marongsot a animal, as kan inosar naw torayaya a magsirbi dya. Pinilit na saw tabo tawo do lobongaya a magdayaw do nanmaya a marongsot a animal a myan so bigar a napyan. ¹³ Iyaw somaronwaw a marongsot a animal, ki namarin so aro a makaskasdaw a pangilasinan do salapen dan tawotawo a akmas apoyaw a nasday a yapo do hanyit a mangay do tanaya. Ay samna! ¹⁴ Dawa, inallilaw na saw tawotawo do tanaya do kapangipaboya na so naipalobos saw a milagro a parinen na do salapen no nanmaw a marongsot a animal. Inbilin na a mamarin saw no tawotawowaw so ladawan mana bolto a pangpadayaw das marongsotaw a animal a iyaw napyanaw so bigar a maynamot do bagkong no kumpulan, as kan minirwa a nabyay. ¹⁵ Sinpangan na, napalobosan iyaw no somaronwaw a marongsot a animal a manoroh so anges do boltwaya no nanmaw a marongsot a animal tan makapaychirin. Do dawri, maparin boltwaw mangidarom so tabo a dya magdayaw dya tan madiman sa. ¹⁶ Pinilit na sa no marongsotaw a animal a markaan saw tawotawo, siraw myan so toray kan siraw abos toray, siraw mabaknang kan mapobri, siraw nawayawayaan mana adipen do

* **13:1** 13:1 Inosar ni Satanas siraw dadwa a animal a machigobat dyirad manganohedaw di Kristo (12:17). No damo a animal, ki akmay heneral mana ari, ta myan saw korona na. Iyaw somarono (13:11), ki iyaw mabayataw a propita na a magsirsirbi do damwaw. Pal. 16:13; 19:20; 20:10 † **13:5** 13:5 Pal. 11:1-2; 12:6 ‡ **13:11** 13:11 Nyaya a animal, ki mayngaran so “Mabayatawaw a Propita.” Pal. 13:1; 16:13; 19:20; 20:10

kawanan a tanoro da mana moyen da. ¹⁷ Maynamot do dawri a pinarin na, abaw no aran sino a makapaggatang mana makapaglako, malaksid an mamarkaan so ngaranaw no marongsotaw a animal mana iyaw no nomirwaw no ngaran naw.

¹⁸ Nyaw pakachitan so kasirib. No myan so sirib, ki chapatak naw chakey a batahen no nomirwaw no marongsot a animal. Maynamot ta iyaw nomirwaw, ki iyaw nomiro no tawo, kan anem a gasot, anem a poho kan anem iyaw nomirwaya.

14

No Kanta Dan Naisalakan (Pal. 7:4-8; 19:1-6)

¹ Do dawri, nanyideb ako kan naboya ko iyaw no Karnirwaw a maytēnek do tokon a Sion, kan myan saw rārayay na a asa gasot apat a poho kan apat a rībo a nakaimarkaan ngaran na kan si Āmang na do moyen daw. ² Nakadngey ako so kapaychirin a yapo do hanyit a akmas kayasakas no moyog a ranom kan akmas timekaw no mayit a adey. On, akmas natokaranaw so āro a arpa iyaw no nadngey kwaw a timek. ³ As siraw maychirinaya a asa gasot apat a poho kan apat a rībo, ki magkanta sa so bayo a kanta do salapenaw no trono kan iyaw no salapen daw no apataw a sibibyay a parswa kan iyaw no salapen daw no panglakayenaw. Aba polos makananawo so nawri a kanta, malaksid dyira, ta sira lang yapo do tabo tawotawo do lōbongaya, iyaw naisalakan. On, naikāro dana sa a maynamot do pinarinaw no Karnirwaw. ⁴ Siraw nya, linaposan dabaw inawan da a maynamot do kapachoknod do dyi da a kabahay. Siraw nyaw mononotaw do Karnirwaw do aran dino a ngayan na. Siraw nyaw napidi a akmay nagatang a yapo do tawotawo saya do lōbongaya tan siraw manma maidāton para do Dyos kan para do Karnirwaw, ta dyira darana sa. ⁵ Ta sira, ki naybayataw saba. On, apaba polos pakapilāwan da.

No Parmata a Maynamot do Minsāhi Dan Anghilis

⁶ Myan matarek a napaboya dyaken. Nakaboya ako so matarek a anghil* a somayasayap do hobokayan hanyit. Maychiychirin so Maganayaya a Dāmag a polos a dya matadyan, as kan ibahebahey na dyirad myanaya do tanaya do kāda nasyon, tribo, kan kapaychirin. ⁷ Kinalyak na a kāna, “Mamo kamo do Dyos, kan itoroh nyo dyaw dāyaw, ta ito danaw no ōras a kapangokom na. On, dayāwen nyo namarinaw so hanyit kan tana kan tāw kan siraw akbod saya do tanaya.”

⁸ Sinpangan na, myan iyaw no somnarono a matarek a anghil a mangibahebahey sya a kāna, “Nasday! Nasday danaw no Babilonya! Nasday danaw no magdind-ināmagaw a syodad a napaynom so nasnasyon so arak no kaderrep na!”

⁹ Sinpangan na, myan danaw no chatatdo daw a matarek a anghil a somnarono dyira a mangibahebahey sya do malyak a timek a kāna, “No aran sino a magdāyaw do marongsotaw a animal kan magdāyaw so ladāwan naw a bolto kan rawaten naw no markaw do moyen na mana do tanoro na, ¹⁰ ki ipaynom anchi no Dyos soli naw a myan do kopaw a yanan no soli na a aba polos nachisagel a kāsi. On, syrto a madōsanchi so apoy kan asopri† do salapen daw no masantwanaw a anghilis no Dyos kan salapen no Karnirwaw. ¹¹ As iyaw no ahobaw a yapo do yanan daw a malidyatan, ki maypatohos a abos pandan. Abaw inahah da aran māraw kan mahep. On, masyirto a malidyatan aran sino a nagdaydāyaw do marongsotaw a animal kan iyaw no ladāwan naw, kan siraw tabo nangrawataw so marka no ngaran na.”

* **14:6** 14:6 Siraw papitwaw a anghilis a myan so trompīta, ki naipaboya dana (Pal. 8:1-11:19). Do dya a kapitolo, ki myan papito a anghil a maytarabāko do kapagranyi ni Āpo (Pal. 14:6, 8, 9, 14, 15, 17, 18), as kan myan anchiw papito a anghil a mangyangay so sabak a napno so lidyat (Pal. 15:1-16:21). † **14:10** 14:10 Pal. 6:12-17; 19:20; 20:15

¹² Dawa, nyaw pakachitan so kaibtor dan tawotawo saya no Dyos, siraw magtongpalaw so bilin no Dyos kan myanaw so oyod a kapanganohed di Jesus tan nāw da mayit do kapanganohed da.

¹³ Do dawri, nakadngey ako so timek a yapo do hanyit a mangibahey so nya a kāna, “Itolas mo nya. ‘Magāsat saw no madimanaw sichangori a madama manganohed di Āpo.’ ”

“On, oyod a magāsat sa,” bata no Ispirito no Dyos. “Makaynahah dana sa katayokan marahmetaw a tarabāko da, ta rinawat daw gon-gona da a iyaw asyaw no kapagsirbi daw.”

No Kapagranyi

¹⁴ Do dawri, nanyideb ako, ki myan iyaw naboya ko a maydak a demdem, as kan myan a maydisna daw akmay asa tawo a myan so nabalitokan a korona do oho naw kan nakaigpet so matarem a kompay. † ¹⁵ As myan iyaw matarek a anghil a minohtot do timplowaw a yanan no Dyos, kan kinalyak naw timek na dyirad maydisnaw do demdemaw, kan binata na, “Osaren mo paw kompay mwaya, ta maggapas ka na, ta nawara danaw no chimpo no kapagranyi. Maparin danaw no magranyi do tana, ta naynoy dana.”

¹⁶ Sinpangan na, in-gāpas no maydisnaw do demdemaw kompay naw, kan naāpit naw āpitaw do tana.

¹⁷ Sinpangan na, myan iyaw matarek a anghil a minohtot do timplowaw do hanyit. Aran iya, ki nakaigpet so matarem a sasadyit.

¹⁸ Sinpangan na, myan iyaw matarek a anghil a minohtot a yapo do altaraw. Iyaw anghilaya, ki natorohan so panakabalin na mangaywan so apoy. § Kinalyak na a inbahey do nakaigpetaw so sasadyit a matarem. Binata na a kāna, “Osaren mo sasadyit mwaya, as kan sigpaten mo asi saya no ōbas a myan do tanaya, ta naynoy dana sa!”

¹⁹ Dawa, inparaspas no anghilaw iyaw no sasadyit naw do tanaya, kan sinigpat na saw no asyaw no ōbas, kan pinagsid na sad rakohaw a pamitosan a kayarig no taywaraw a soli no Dyos. ²⁰ Napita saw ōbasaw do gaganaw no syodad, kan makayapo do pamitosanaw, ki minoyog iyaw raya. Iyaw kawyog na, ki asa kamitro kan godwa iyaw karahem na, as kan nakarapit do 320 a kakilomitro so kanaro.*

15

Siraw Papitwaw a Anghilis kan Siraw Papitwaw a Sabak

¹ Katayoka na, nakaboya ako so matarek pa a pakaboyan do hanyit, as kan iyaw nyaya a pakaboyan, ki oltimo a makaskasdāaw. Myan saw papito a anghilis a natalek a mangyangay so papito a kalidyatan. Siraw nyaya a kalidyatan, ki manawdyi dana a maynamot ta nawri danaw tawsan no soli no Dyos a napado do tanaya.

² Nakaboya ako so akmay tāw a namarin do sarming a nachisaglan apoy. As siraw nangābakaw so marongsotaw a animal kan iyaw no ladāwan naw, kan siraw dyaw a namarkaan so nomirwaw a ngaran na, ki maytēnek sad bitaw no akmay tāw a namarin do sarmin. Myan pa dyiraw arpa da a iyaw intorohaw no Dyos dyira, ³ as kinanta daw kantaw ni Moyses* a adīpen no Dyos do kaychowa kan iyaw kantaw no Karnirwaw. Inkanta da a kon da,
“Mabīleg kan makaskasdāaw saw kaparin mo,
mo Āpo Dyos a Manakabalin do Tābo!

† **14:14** 14:14 No myan do aktokto no kadwan, ki si Āpo Jesus a myan do kademdemanaya. Dan. 7:13 § **14:18** 14:18 Pal. 8:1-5 * **14:20** 14:20 Pal. 19:17-18 * **15:3** 15:3 Inkanta ni Moyses kapagyāman na di Āpo Dyos do katayoka daw no Israelita a nangābak so kabōsor da. Eks. 15; Deot. 32

Malinteg ka do tābo kayayan mo, kan myan dyimo oyod.

Imo pa iyaw āri dan tabo saw a nasnasyon do lōbongaya.

⁴ Sino iyaw dya mamo dyimom Āpo?

Sino iyaw maskeh a mangipakatoneng so katan-ok mo?

Maynamot ta imo a moyboh masantwan.

Mangay sanchiw tabo a nasyon,

kan magdāyaw sanchid salapen mo,

ta naboya da tabo malinteg a kaparin mo.”

⁵ Katayoka no nya, ki naboya ko a naywangan iyaw makatayrahemaw a yanan do timplowaw do hanyit,† iyaw nawri a mismo yanan no lintegaw no Dyos. ⁶ Do dawri, siraw papitwaw a anghil a natorohan so panakabalin a mangyangay so papito a kalidyatan, minohtot sad timplowaw. Nakalaylay sa so maydak a masisileng, as kan myan paw balitok a banda da a pinadibed dad barōkong daw. ⁷ Do dawri, myan asa dyirad apataw a sibibyay a parswa nanoroh dyirad papito saw a anghil so papito a balitok a sabak, kan napno sas soli no sibibyay a Dyos a magnanayon. ⁸ As iyaw timplowaw, ki napno so ahob a mangipaboya so katan-ok kan kabileg no Dyos. Abaw nakasdep do timplowaw nandad nakaparin da tabo no papitwaya kalidyatan a inyangay dan papitwaya kaanghil do tanaya.

16

Siraw Sabakaw a Napno so Soli no Dyos

¹ Do dawri, nakadngey ako so malyak a timek a yapo do timplowaw, kan inbahey na dyirad papitwaw a anghil a kāna, “Yangay nyo a padohen do tanayaw papitwaw a sabak* a napno so soli no Dyos.”

² Dawa, iyaw manōmaw a anghil, ki yangay na pinado iyaw mimyanaw no sabak naw do tanaya. Ki minohtot saw makamwamomo kan taywaras kaynyin a maynohaw a barot dyirad tawowaw a namarkaan so ngaranaw no marongsotaw a animal kan siraw nagdaydāyawaw so ladāwan naw.

³ Iyaw somaronwaw a anghil, pinado naw no mimyanaw no sabak naw do tāw. Ki do dawri, nayparin a rayaw tāwaw, as kan nangyobek a akmas rayaw no nadiman a tawo. Dawa, nadiman sa tabo no myanaw so byay do tāw.

⁴ Sinpangan na, pinado danan chatatdo daw a anghil iyaw no mimyanaw no sabak naw do oksong saya kan do tabo no akbod saya do lōbongaya, ki nayparin sa raya.

⁵ Nadngey ko anghilaw a mangaywan so ranom a makabata saya,

“Malinteg iyaw ikeddeng mo, imo a Kasasantwanaw

a myan sichangori kan myan do kaychowa!

⁶ On, malinteg ka a maynamot ta pinado no tawotawo saya

iyaw raya dan tawotawo mo kan siraw propita mo saw.

Dawa, intoroh mo dyira a inomen da raya.

Tod da apiten inmoha da.”

⁷ Nadngey ko pa saw myanaw do altaraw† a makabata saya, “On, mo Āpo Dyos a Manakabalin do Tābo. Naon, ta oyod kan malinteg iyaw intoroh mwaya kaokom da!”

⁸ Sinpangan na, pinado dana no chapat daw a anghil iyaw no mimyanaw no sabak naw do araw. Ki natorohan araw so panakabalin a maypakohat tan mapaso iyaw no tawotawo. ⁹ On, napaso dana saw tawotawo. Ki aran komwan, alit na inabay da paw

† **15:5** 15:5 Do makatayrahemaya a yanan do pagdayāwan a pinatnek ni Moyses, ki kinapya daw no bato saw a naytolasan no Dyos so asa poho a linteg na. Heb. 9:4 * **16:1** 16:1 Iyaw mimyanaw no sabak saya, ki machiyengay sa do lidyat daw no taga Egipto do chimpon Moyses do kaychowa pa. Eks. 7:14-11:10 † **16:7** 16:7 Pal. 6:9-11

no Dyos a myan so panakabalin dyirad dyaya kalidyatan. Imbes a magbabāwi sa,‡ as magdaydāyaw sa dya, ki engga, ta nagbabāwi saba polos.

¹⁰ Sinpangan na, pinado no chadadima daw a anghil iyaw no mimyanaw no sabak naw do tronwaw no marongsotaw a animal, ki naysariw no pagāryan naw. Do dawri, naktakta dan tawotawo rida da maynamot do oltimo a took da. ¹¹ Inabay da si Āpo Dyos do hanyit a maynamot do took daw kan siraw no naynohawaw a kolad da, as kan nagbabāwi saba polos do pinariparin daw.

¹² Sinpangan na, pinado no chanem daw a anghil sabak naw do rakohaw a oksong a Oprates. Ki nayachan ranomaw tan isagāna naw rarahan no ar-āri saw do dāya kan siraw bōyot da saw.

No Kapanawdyan a Gobat a Armagedon

(Pal. 17:14; 19:17-19)

¹³ Do dawri, nakaboyak pa so malapos a ispirito a akmay tokak a mohtohtot do dangoyaw no dragon kan iyaw dangoyaw no marongsotaw a animal kan iyaw dangoyaw no mabayatawaw a propīta. On, myan saw tatdo a akmay tokak a ispirito. ¹⁴ Siraw nya marahet a ispirito, ki dimonyo sa, as kan mamariparin sas makaskasdāaw. Nangay saw tatdwaya marahet a ispirito dyirad tabo ar-āri saya do lōbongaya tan akpehen da sa machigobat di Āpo Dyos a Manakabalin do Tābo anchan marapit iyaw natongdwaw a araw na.

¹⁵⁻¹⁶ Sinpangan na, inakpeh da san tatdwaw a marahet a ispirito no tabo a āri do lōbongaya, as kan siraw bōyot da saw do logaraya a pangaranan dad chirin dan Hebreo so Armagedon. § Dawa, nyaw binatan Āpo Jesus a kāna, “Adngeyen nyo! Magparang akonchi a akmay manakanakaw. Magāsat saw no mayokayaw a tawo kan siraw nakasagāna a maynamot do kapanganohed da dyaken tan dyi sa masnekan anchan mangay ako a akmas kasnekaw no adīpenaw a silalabos do kangayaw no āmo naw.”

No Chapapito Naw a Sabak

(2 Ped. 3:10; Pal. 6:12-17; 8:5; 11:15-19)

¹⁷ Sinpangan na, pinado dana no chapapito daw a anghil iyaw no mimyanaw no sabak naw do salawsawaw do kademdeman. Ki myan malyak a timek a yapo do mismo a trono no Dyos do timplowaw do hanyit a makabata sya, “Komnabos dana!” ¹⁸ Ki do dawri, insigīda myan gomilgilap a kimat kan malyak a ringgor kan komalebkeb a adey, as kan myan oltimos kayit a gin-gined. Ari pad abo tawo a nakadidiw so komwan a gin-gined nakayapo do nakasiknanan no lōbongaya. Taywaraw kayit na kan karakoh na! ¹⁹ Do dawri, naychatdo a nakchikchid iyaw mabīlegaw a syodad a Babilonya, as kan narārayaw sa tabo syodad do lōbongaya. On, nanakem ni Āpo Dyos iyaw marahetaya a Babilonya. Dawa, ginolpi na a inpaynom dyiraw taywaraw a soli na. ²⁰ Naychabobo a tabo porwaw do lōbongaya, kan naponas danaw tokotokon. ²¹ Nachimoy so yilo a akmas rarakoh saw a bato, kan malabit dadima poho a kakilo iyaw no asa kayilo a gomtos do tawotawo. Ki no nagtongpalan no nyaya, ki ad-adda paw nakaabay da so Dyos maynamot do kasdayaya no yilo, ta oltimo dana kalidyat da do dawri a mapariparin.

17

Iyaw Masawek a Mabakes a Babilonya

¹ Do dawri, myan asa dyirad anghilaw a yanan papito a kasabak iyaw nangibahey dyaken a kāna, “Ngay! May ka dya tan ipaboya ko dyimo kaokom no Dyos so

‡ 16:9 16:9 Pal. 9:20-21; 16:11 § 16:15-16 16:15-16 No chakey na batahen Armagedon do chirinaya no Hebreo, ki “paytokonan do Megido.” Ok. 5:19; 2 Ār. 23:29-30; 2 Kron. 35:22

syodadaya a mapangaranan so mapagran a mabakes a maydisna do kārwanayan moyog a ranom. ² Ta siraw ar-āryaya do lōbongaya, ki nachoknod dana sa do mapagranaya a mabakes. As siraw tawotawo saya do lōbongaya, ki akmay nabok sa do kawnot da do dyaya a makabābaba a kaparin na.”

³ Do dawri, nagpamata ako, as kan maynamot do kapaypabileg no Ispirito no Dyos dyaken,* inyangay na yaken do asa pōtong a logar. As yapo do dawri, nakaboya ako so asa mabakes a nakasakay do mabaya so kīta a marongsot a animal. No marongsotaya a animal, ki myan papito a oho na kan asa poho so olong. As do intīro a inawan na, ki matatarek so tolas kan maynana ngarangaran a pang-oyaw so Dyos. ⁴ Naylaylay iyaw mabakesaw so akmay obi kan mabaya, as no nawri, ki akmas laylayaw no rēyna. Somilesileng saw alahas naw a balitok kan mangingīna bato kan perlas. Nakaigpet so balitok a bāso a napno so oltimo a malapos kan makabābaba a kaparin do kayan naw a maglāklāko so asi na. ⁵ As do moyen naw, ki myan naitolas a pangārig a ngaran na, as kan marahem chakey na batahen. No ngaranaya, ki, “Mabileg a Babilonya, ānang no tabo a mabakes a maglāklāko so asi, as kan pakayapwan tabo a marahet kan makabābaba do lōbongaya.” ⁶ Sinpangan na, naboya ko, ki nabok danaw mabakesaya do ininom naw a raya dan adīpenaw no Dyos a diniman na maynamot do nakaipaneknek daw so maynamot di Jesus.

Do nakaboya kwaw so nyaya, ki taywaraw nakapakasdāaw ko. ⁷ Ki binata no anghilaw dyaken a kāna, “Āngo ta masdaaw ka? Masdaaw kaba, ta ipalawag ko dyimo chakey na batahen no sililimeday a pangārig a maynamot do ngaranaya no mabakesaya, as kan maynamot do nagsakayan naya a marongsot a animal a myan so papito a oho kan asa poho a olong. ⁸ No marongsotaya a animal a naboya mo, ki nabyay do kaychowa, ki nabo dana sichangori. Ki aran komwan, ito danaw kahtot na a yapo do marahemaw a abos pandan a aridos a maypakwan danad pakarārayawan na. As siranchiw tawowaw a myan do tanaya a abos ngaran do librowaw no byay a intolas ni Āpo Dyos do sakbayaw a nakaparswan lōbongaya, ki masdaāwan sanchi. On, masdaāwan sanchi do kaboya daw so marongsotaw a animal a myan do kaychowa, ki nabo danas changori, as kan mirwa dananchi a mohtot.”

⁹ Do dawri, tinongtong no anghilaw naychirin dyaken a kāna, “Nyaw pakachitan so aktokto kan kapakaāwat tan matonngan nyo chakey na batahen. No papitwaya a oho, ki papito saya a tokon a siraw nyaw paydisnan mabakesaya. ¹⁰ Myan paw matarek a chakey na batahen, ta siraw papito saya a oho, ki maiyarig sa do papito saya a āri. Siraw dadima a āri, ki nasday dana. Iyaw no chanem daw, ki iyaw myan danaya sichangori, as kan ari pad abo chapapito daw. Ki anchan mangay iyaw chapapito daw a āri, dēkey lang a chimpo iyaw kapagtoray na. ¹¹ Ki iyaw marongsotaw a animal a mabata a nabyay do kaychowa, ki sichangori, ki nabo dana kan naibidang a iyaw chawawaho dayan āri. On, naibidang dana do bidang no papito saya a āri. Ki maynamot ta mohtot anchi, ki nayparin dana iyaw chawawaho da. Ki aran komwan a mohtot anchi, alit na mangay do pakarārayawan na.

¹² “Siraw asa pohwaya a olong a maboya mo, ki asa poho sa a āri a dyi pa magtoray. Ki palobōsan no Dyos a machipagtoray sanchid marongsotaya animal, as kan asa lang a kaoras so kanyid kapagtoray da. ¹³ Asa lang panggep da a iyaw kaiparawat daw so kayit kan toray da do marongsotaw a animal. ¹⁴ Machigobat sanchid Karnirwaw, ki abāken sanchin Karnirwaw, ta iyaw no Āpo dan tabo a āpo kan Āri dan tabo a āri. As siraw natawaganaw a tawotawo a manganohed do Karnirwaw a siraw pinidyaw no Karnirwaw a nayparin a tawotawo na, ki siranchiw machipagragrak dya a maynamot do kapangābak naw so marongsotaya a animal.”

* 17:3 17:3 Pal. 1:10; 4:2; 21:10. An maynamot do marongsotaya a animal, ki basāen nyo do Pal. 13:1-8.

¹⁵ Sinpangan na, inbahey no anghilaw dyaken a kāna, “Siraw ranom saya a naboya mo a paydisnan no mabakesaya, ki siraw āro a tawotawo a yapo do āro saya a nasnasyon kan kapaychirin. ¹⁶ Ki siraw asaw a poho a olong a maboya mo, as kan iyaw marongsotaw a animal, ki myan anchiw ōras a ipsok danchiw machikamkamalālaya a mabakes. On, apen danchi a tabo kinabaknang no mabakesaya, as kanonolay da sya silalābos. Kanen danchiw asi naw, as kasosoh das panda daw. ¹⁷ On, komwan anchiw maparin do mabakesaya a maynamot ta si Āpo Dyos danaw makatoneng a mapangay do aktokto dan asa pohwaw a āri tan maipatongpal daw tabo a panggep no Dyos. Asa sanchi do kapangtokto da do kaitoroh das toray da do marongsotaw a animal a mandad kaparin na tabo no naipadtaw do chirin no Dyos.

¹⁸ “Maynamot do mabakesaya a maboya mo, ki iyaw magdindināmagaw a mabīleg a syodad a mangitoray so ar-āri saya do tanaya.” Nawriw binata no anghilaw dyaken.

18

No Karārayaw no Babilonya

¹ Do katayokan nyaya, nakaboya ako so asa matarek a anghil a naypabodis a yapo do hanyit a myan so rakoh a toray, as kan rinanyagan naw no tanaya do chinyel naw.

² Sinpangan na, naychirin so oltimos kalyak a kāna, “Narārayaw! Narārayaw danaw no mabīlegaw a Babilonya! Sichangori, ki nayparin dana yanan dan dimonyo kan tabo no klasi no marahet saya a ispirito. On, as kan nayparin dana aponan dan tabo saw a naibidang a malapos kan makabābaba a manomanok. ³ Ta tabo nasyon saya do lōbongaya, ki nachinom dana sa do kinaderrep no kapachikamalāla na. As tabo san ar-āri do tanaya, ki nachoknod sa dya, as kan bomnaknang saw maglaktlakwaw a maynamot do dya mabaywan a derrep na.”

⁴ Sinpangan na, nakadngey ako so asa matarek a timek a yapo do hanyit a ibahebahey na a kāna,

“Karwan nyo, inyo a tawotawo ko,
kan machisyay kamo do dyaya mabakes
tan machirāman kamo aba do gatos na,
as kan tan dyi kamo a mairāman do dōsa na a kalidyatan.

⁵ Ta nakarapit danad hanyit iyaw nakawpo no gatos na,
as kan makawayakan abanchi no Dyos karahet na.

⁶ Maipadidiw pakono dyaw akmas inpadidiw naw do kadwan.
Maypirwa pakono a mabaheh pinarin nad tawotawo nyo.

On, paypirwan pakono no bāso naw lidyat
a inomen na kan siraw inpaynom naw dyirad matarek.

⁷ An maypāngo kapangas na kan kaderrep na,
ki komwan pakono maitoroh dya a kalidyat kan kapagladingit na,
ta pirmi na ibahebahey do inawan na a kāna,
‘Ayket! Yaken, asa ako a rēyna, as kan nayparin ako aba a bālo, polos!
On, mapadāsan ko abanchi a polos ladingit!’

⁸ Ki maynamot do dyaya a pangas na,
mayirayay anchi a mangay dya do asa karaw siraw no kalidyat,
iyaw kadiman, katanyitanyis, kan kapaychapteng.

On, as kan masosohan nanchid apoy,
ta manakabalin no Dyos a mangokom sya.”

No Katanyis Da no Mangahaw do Babilonya

⁹ Siraw ar-āri saw a nachirāman do kapachikamalāla naw kan nachipanaham so kinaderrep naw, ki tanyitanyisan danchiw syodadaw anchan maboya daw ahobaw no kاسوب naw. ¹⁰ Maytēnek sanchid mabawaw a mamو maynamot do kalidyat naw, as batahen da, “Piman! Kapakasyāsим pa, imo a magdindināmag kan mabīleg a syodad no Babilonya! Āngo ta nalisto ka nabo do asa lang a kaoras?”

¹¹ Siraw maglākławaw do tanaya, ki tanyisan da, ta apabanchiw gomātang so lako daw.

¹² On, apabaw gomātang siras balitok daw kan pirak da saw kan bato da saw a mangingīna kan perlas, as kan iyaw mangingīna saw a tela da a obi kan mangingīna saw a sīda a mabaya, as kan tabo a kītan mababanglo a kayo kan tabo a kīta no warawara a naporin do sōng no elipanti a animal, as kan aran āngo a warawara a naporin do mangingīna a kayo, bronsi, pasek, marmol.

¹³ Myan ilāko da a kanela, rikado, insinso, mirra, olibano, arak kan lana, arina kan trīgo, bāka kan karniro, kabalyo kan logan, kan byay pan tawo a inadipen da. ¹⁴ Batahen da pan maglākławaw dya, “Piman! Ara sabaw manginginaw a warawara a chinakey mo. Nabo dana saw tabo a kinabaknang kan kapintas mo, as kan machichwasan mo pa sabanchi a polos!”

¹⁵ Siraw maglākławaw a bomnaknang maynamot do kapaglākławaw daw dya, maytēnek sad mabawaw a mamو do kalidyatan naw. Maychaychahoho sa a tomanyitanyis, kan batabatahen da, ¹⁶ “Ay, ay, piman! Kapakasyāsим pa! Makamwamomo naporin do mabīlegaya syodad a nakalaylay so akmay obi kan mabaya, kan nakaalahas so balitok, mangingīna a bato kan perlas.

¹⁷ Ki iyaw nya kinabaknang na, ki narāyaw do asa lang a kaoras!”

Ki myan sa do mabawaw daw magboyaw a tawotawo a siraw no kakapitanaw kan siraw tripolanti da saw no biray kan sira tabo machilogloganaw dyira kan siraw no maytaytarabākwaw do tāw. ¹⁸ Ki tomanyitanyis pa sa do kaboya daw so ahobaw do nakاسوب naw, kan binatabata da, “Aryoriw matarek a syodad a akmas nyaya a mabīleg?” ¹⁹ Do dawri, pinangayan daw oho da so ahbek a mangipaboya so kaliday da, as kan tomnanyis sa a kon da,

“Ay-ay pīman! Makamwamomwayaw naporin do mabīlegaya a syodad!

Ta maynamot do kinabaknang na,
bomnaknang sa tabo myanaw so biray.

Ki do asa kaoras, ki nabo!”

²⁰ Ki inyo a myan do hanyit, masoyot kamo pakono a maynamot dya.

On, masoyot kamo a tabo, inyo a tawotawo no Dyos

kan apostolis, as kan propīta,
ta intoroh no Dyos iyaw kaokom na a maynamot dyinyo.

²¹ Do dawri, nanghap iyaw asaw a mabīleg a anghil so asa bato a akmas karakohaw no kararakohanaw a gilingan a bato kan pinagsid nad tāw, as nakabata na sya a kāna, “Komwan iyaw makamwamomo a kasday no magdindināmagaya syodad no Babilonya, as kan mapaboya pabanchi a polos.

²² Iyaw tokar dan magtoktokar so arpa kan magkankansyon do dawri kan siraw magpitwaw kan magtrompīta, ki madngey pa sabanchi daw.

Apabanchiw yapo dya a siraw masiglataw
a mamariparin so aran āngo a warawara.

Maylilyak pabanchiw gilingan mana pangsadan,
ta apabaw kanen tawotawo daw.

²³ Apabanchi dyaw no maranyag a paysohwan.

Siraw magkasar saw, ki madngey pabaw timek daw.

Nyaw naparin dya a dōsa ni Babilonya
 a maynamot ta siraw maglaklāko naya,
 ki batahen da a sira danaw kasisitaan do lōbongaya.
 Inpangpangas da a sira danaw nangyangay so kinabaknang na.
 On, naallilaw dana sa tabo tawotawo do lōbongaya
 do marahet saya a panggep na.
²⁴ Myan dyaw raya dan propitaw kan tawotawo saw no Dyos
 kan sira tabo diniman naw do intīro a lōbong.”

19

No Kapagragragsak do Hanyit

¹ Do katayokan nyaya, myan iyaw nadngey ko a malyak a ringgor no akmay riniwriw a tawo do hanyit, kan ibahebahey da a kon da,
 “Aliloya! Maidaydāyaw pakono si Āpo Dyos!
 Iyaw kaisalākan, tan-ok, kan panakabalin, iyaw myan dya.
² Ta iyaw kapangokom na, ki oyod kan malinteg.
 Ta inokom naw no magdindināmagaw a machikamalāla a mabakes
 maynamot do nakalapos nas tanaya do kinaderrep na,
 as kan binahes no Dyos raya daw no adīpen na saw
 a diniman no mabakesaya.”
³ Inyagagay da pa mirwa a kon da,
 “Aliloya! Dayāwen ta pakono Dyos,
 ta nasosohan danaw mabakesaw,
 as kan iyaw ahob naw, ki maypatohos a abos pandan.”
⁴ Ki siraw no dadwaw a poho kan apat a panglakayen, as kan siraw apat saw a
 sibibyay a parswa, nagrōkob sa a nagdāyaw do Dyos a maydisna do trono naw, kan
 ibahebahey da a kon da, “Maparin pakono a komwan. Amen! Aliloya!”

No Kapagkasar no Karnirwaw

⁵ Sinpangan na, myan iyaw timek a yapo do tronwaw a makabata sya a kāna,
 “Idāyaw nyo Dyos taya,
 inyo a tabo a adīpen na,
 inyo a tabo a manganohed dya,
 aran matan-ok mana mabodis!”
⁶ Do dawri, nakadngey ako na so akmay riniwriw a tawo kan akmas kinayasakasaw
 no moyog a ranom a timek a yapo do hanyit kan akmas timekaw no kinalebkeb no
 adeg, kan inbahebahey na,
 “Aliloya! Ta iyaw Āpo a Dyos ta a Manakabalin do Tābo,
 ki iya danaw magtoray.
⁷ Machita masoyot kan maragsak ta,
 kan dayāwen ta si Āpo Dyos!
 On, maragsak ta, ta narapit danaw ōras a kapagkasar no Karnirwaw,
 as kan nakasagāna danaw nobya na.
⁸ Napalobōsan dana a maylaylay so mangīna kan machidat a maydak a laylay.”
 No chakey na batahen machidat kan maydak saya a laylay, ki iyaw no maganayaw
 kan malinteg a kaparin dan tawotawo no Dyos.
⁹ Sinpangan na, inbahey no anghilaw dyaken, “Itolas mo nya, ta oyod sa chirin a
 yapo di Āpo Dyos. On, itolas mo nya, ‘Magāsāt saw no naawis a machihanghang do
 Karnirwaw do kapagkasar na.’ ”

¹⁰ Ki do dawri, nagrōkob ako do kokod naw tan dayāwen ko. Ki binata na dyaken a kāna, “Parinen mwabaw komwan! No Dyos lang iyaw no dayāwen mo! An yaken, ki asa ako lang a tobotoboyen ni Āpo Dyos a akma dyimo, as kan akma siras kakakteh mo saw a nangpaneknek so oyod maynamot di Jesus.”

Ta iyaw Maganay a Dāmag a innanawo ni Āpo Jesus, ki iya paw inpakatoneng dan propīta saw a maynamot do panakabalin no Ispirito Santo.

Iyaw Kangay ni Kristo

(Pal. 1:13-18)

¹¹ Do dawri, naboya ko a naywangan danaw hanyit, as kan myan minohtot a maydak a kabalyo. No myanaw a somnakay do dawri a kabalyo, ki napangaranan so Matalek kan Oyod, kan malinteg iyaw kapangokom na kan kapamarin nas gobat.

¹² Siraw mata naw, ki akma sas gomilgilāyabaw a apoy, as kan nakoronaan so āro do oho naw. Myan iyaw ngaran na a naitolas dya a aba polos makapatak sya, an dyi lang a iya. ¹³ Naylaylay so asa kalaylay a napakneban so raya, as kan no ngaran na, ki “No Chirin No Dyos.”* ¹⁴ As siraw bōyot na saw do hanyit, ki nakalaylay sas machidat kan maydak, kan nakakabalyo sas maydak a mononot dya. ¹⁵ As iyaw mapangaran naw so Chirin no Dyos, ki myan minohtot a asa rakoh a kumpulan do dangoy naw a pangābak na siras nasnasyon saya do lōbongaya. Itorayan na sanchi, as kan abaw makey a makaābak sya, ta kompormi abaw kapagdōsa na. On, ta akmas pamitosan daw no tawotawo so ōbas, ki komwan anchiw kapitos na siras mamarinaw so marahet a mangipaboya so kataywara no soli no Manakabalin a Dyos dyira. ¹⁶ As do kekeh naw kan iyaw no padang naw, ki naitolas daw iyaw ngaran na a “Āri dan tabo a āri, kan Āpo dan tabo a āpo.”

No Kapangābak ni Kristo do Marongsotaw a Animal

(Pal. 16:11-21; 17:8, 14; 20:7-10)

¹⁷ Do dawri, nakaboya ako so anghil a maytēnek do ranyagaw no araw, as kan kinalyak na tinawagan saw manomanokaw a somayap do kademdeman. Binata na a kāna, “Ngay, mangay kamo tan makpeh kamo a koman so rakohaya pagpistaan no Dyos. ¹⁸ On, mangay kamo tan kanen nyo siraw asi daya no āri saya, siraw asi da sayan kakapitanaya kan siraw soldādo, as kan iyaw asi dan kabalyo da saya kan siraw nakasakayaya, as kan tabo asi no tawotawo, siraw siwayawayaya mana siraw adīpen da saw, as kan siraw matatan-okaw a tawotawo mana siraw mabobodisaw.”

¹⁹ Sinpangan na, naboya ko iyaw marongsotaw a animal kan siraw ar-āri saw do lōbongaya kan siraw bōyot da saw a nakpekpeh a machigobat do nakasakayaw do kabalyo kan siraw no bōyot naw. ²⁰ Ki iyaw no marongsotaw a animal, ki natiliw. Natiliw pa iyaw no bayatawaw a propīta na a namariparin so milagro do salapen naw no animalaw. On, pinarin naw milagro saya a pangallilaw na siras nagpamarkaw so ngaran naw no marongsotaw a animal kan siraw no nagdāyawaw do ladāwan na. Siraw nya dadwa, ki naipoha sa do gomilgilāyab a minangan apoy† kan asopri. ²¹ As siraw kadwanaw a rārayay da, ki diniman na sa a tabo no nakasakayaw do kabalyo a maynamot do rakohaw a kumpulan a minohtot do dangoy na. Nabsoy saw no manomanokaw a komninan so asi da.

20

No Nakabahod ni Satanas

¹ Do dawri, myan matarek a naboya ko, iyaw anghilaw a maypaypabodis a yapo do hanyit a mangig-igpet so tolbekaw no abos pandan so karahem a aridos. Myan pa dyaw rakoh kan mahnyi a kadina. ² Do dawri, tiniliw naw no dragonaw, iyaw

* **19:13** 19:13 Isa. 63:3; Jn. 1:1 † **19:20** 19:20 Dan. 7:11; Pal. 20:14, 15; 21:8

bodāyaw a yapo pad kaychowa a iyaw no Dyablwaw mana si Satanas, kan binahod na* so asa rībo a katawen. ³ Sinpangan na, intapwak nad aridosaw a abos pandan so karahem, as inanban naw nakalaskan naw, as nakatolbek na sya tan dya mangallilaw so nasnasyon saya do lōbongaya a mandad kakabos no asaw a rībo a katawen. Katayokan nawri, machita mapalobōsan so dēkey a chimpo.

⁴ Do dawri, nakaboya ako so āro a trono, as kan myan sa nakadisna, siraw natorohanaw so panakabalin a mangokom. On, naboya ko saw no pahad dan nadiman saw a tawotawo a nadiman a maynamot do nakapanpaneknek dad Jesus kan iyaw chirin no Dyos. On, naboya ko saw dyaw a nagdāyaw do marongsotaw a animal kan iyaw no ladāwan naw, kan rinawat dabaw markaw do moyen da kan do tanoro da. Sira, ki minirwa sa nabyay, kan nachipagtoray sad Jesus do asa rībo a katawen. ⁵ Nyaw naikeddeng a manōma a kapagōngar. Ki siraw kadwanaw a nadiman, ki napagōngar saba mandad katayokan asaw a rībo a katawen. ⁶ Magāsāt kan masantwan saw machirāman do manmaya kapagōngar, ta abaw panakabalin dyira no somaronwaw a kadiman. As siraw nyaya, ki mayparin sanchi a papādi a magsirsirbi di Āpo Dyos kan di Kristo, as machipagtoray sa dya so asa rībo a katawen.

No Kaābak ni Satanas

⁷ Ki do katayokaya no asaw a rībo a katawen, ki mapalobōsan dana si Satanas do nakabahodan naw, ⁸ kan mangay a mangallilaw siras tawotawowaw a napangaranan so Gog kan Magog a siraw tabo a nasnasyon do lōbongaya.† Inakpeh na sa a pachigobat, kan akmas anayaw do kanayan iyaw kāro da. ⁹ Do dawri, naychipeh saw no naychawpitaw do lōbongaya kan dinibon daw chadawaw no Dyos a syodad a yanan da no tawotawo na. Ki do dawri, ki nachimoy so apoy a yapo do hanyit a namatawos sira. ¹⁰ As iyaw Dyablwaw a nangallilaw sira, ki naipoha do minanga a yanan apoy kan asopri a iyaw yanan da paw no marongsotaw a animal kan iyaw no bayatawaw a propīta. Do dawriw pakalalan da do māraw kan mahep a abos pandan.

No Manawdyi a Kapangokom

(Dan. 7:10-12; Mal. 3:16-18; Pal. 21:8, 9)

¹¹ Do dawri, nakaboya ako so rakoh a maydak a trono kan iyaw no maydisnaw daw. Sinpangan na, iyaw tana kan hanyit, ki naychihat sa nabo kan apabaw pakaboyan sira, ta apabaw yanan a naitoroh dyira. ¹² Naboya ko saw nadimanaw a mayteytēnek do salapenaw no trono. Myan sa tabo daw, siraw matohos so rebbeng, as kan siraw mabodisaw so toray. Do dawri, naywangan saw librowaw. As siraw no nadimanaw, ki naokom sa sigon do myanaw do irahemaw no libro saw a intolas no Dyos a pinarin da. Myan paw matarek a libro a naywangan daw a iyaw librowaw a nakaitolasan ngaranganan dan natorohan saw so byay. ¹³ Do dawri, pinahtot no tāw saw no nadimanaw a myan dya. Komwan iyaw tanaya, as kan iyaw no Hades a pangnanayan dan nadiman a dya nanganohed, ta pinahtot daw no tabo saw a nadiman a myan dyira, kan naokom sa tabo sigon do pinarin da. ¹⁴ Ki iyaw Kadiman kan Hades, ki naipoha sa do minangaw a apoy. Iyaw nyaya a minanga, ki nawriw inkeddeng no Dyos a yanan no somaronwaw a kadimanan. ¹⁵ As no aran sino a abos ngaran do librowaw a nakaitolasan ngaranganan dan natorohan saw so byay, ki maipoha sanchi do nyaya a minanga a maynana apoy.

21

Iyaw Bayo a Hanyit kan Iyaw Bayo a Tana

* **20:2** 20:2 Isa. 24:22; 2 Ped. 2:4; Jod. 6 † **20:8** 20:8 No chakey na batahen Gog mana Magog, ki “siraw mangipsokaw so Dyos.” Esek. 38:2; 39:1, 6

¹ Naboya ko iyaw bayowaw a hanyit kan iyaw bayowaw a tana, ta nabo danaw no dāmawaw a hanyit kan iyaw no dāmawaw a tana, as kan nabo danaw taw. ² Naboya ko iyaw no Masantwanaw a Syodad a iyaw nawriw bayowaw a Jerosalem a maypaypabodis do hanyit a yapo do Dyos, as kan iya, ki akmas mabakesaw a nakalaylay so maydak a nakasagāna ikasar danan nobyo na. ³ Nakadngey ako so malyak a timek a yapo do tronwaw, as kan ibahey na a kāna, “Chiban nyo! Sichangori, ki no yanan no Dyos, ki myan do tawotawo. Myan dana dyira kan sira danaw tawo na. As no Dyos a mismo, ki omyan dana dyira. ⁴ Ponasan na tabo hō dad mata da, as abo danaw kadiman dyira mana mamayo mana katanyis dyira, as kan abo danaw no maynyin da, ta nakarahan dana sa tabo nyaya.”

⁵ As iyaw no maydisnaw do tronwaw, ki binata na, “Chiban nyo! Payparinen ko a tabo a bayo.” Binata na pa, “Itolas mo saw tabo nya. Ta tabo nyaya, ki oyod kan mapagtalkan a chirin.” ⁶ Binata na pa dyaken, “Tayoka dana! Yaken iyaw mayngaranaw so Alpa kan no Omega* maynamot ta yaken iyaw no siniknanan kan pandan. As siraw no mawawaw, ki torohan ko sas tombodaw do akbod no byay kan aba polos bāyad na.

⁷ “Nyaw no gon-gona no mangābak saw do marahet. Yaken anchiw Dyos da kan siranchiw anak ko. ⁸ Oltimonchi a makamwamomo kayayan dan machonot do marahet kontodo saw takrot a magtalek do Dyos kan siraw abwaw so kapanganohed kan siraw mamarin so makabābaba a dadakay, as kan siraw mangdimdimanaw! Masaw siraw machikamalāla, siraw mangarobooob kan mangat-atang kan siraw magdāyawaw do didyosen, as kan sira tabo mabayatawaw. Myan sanchi a tabo do minangaw a maynana apoy a gomilgilāyab kan asopri a iyaw nawriw somarono a kadiman.”†

Iyaw Bayo a Jerosalem

⁹ Nangay dyaken iyaw asaw dyirad papitwaw a anghil a yanan papito a sabak a napno so manawdyi a kalidyatan, kan binata na dyaken a kāna, “Ka dya, ta may ta chiban iyaw nobyaw a ikasar no Karnirwaw.”

¹⁰ Do dawri, nagparmata ako, as kan maynamot do panakabalin Ispirito Santo,‡ ki naiyangay akod asa rakoh a tokon. Inpaboya na dyaken daw iyaw no Masantwanaw a Syodad a Jerosalem kan maypaypabodis do hanyit a yapo do Dyos. ¹¹ Myan dyaw no mismo a dayag no Dyos. Somilesileng a akmas mangīnaw a bato a haspe, kan somilasilap a akmas kristalaw. ¹² Iyaw no ahad naw, ki matokpoh kan matohos. Myan iyaw no asa poho kan dadwa rowangan na, kan naychapengdan dan asaw a poho kan dadwa anghil a binantayan. As do kāda rowangan, ki napenged a naitolas daw ngaran da saw no asaw a poho kan dadwa anak no Israel. ¹³ Do dāya, ki tatdo iyaw rowangan na. As do ammyānan, ki tatdo iyaw no rowangan na. As do laod, ki tatdo iyaw no rowangan na, as kan do abagātan, ki tatdo iyaw no rowangan na. ¹⁴ Myan asa poho kan dadwa a pondasyon mana paydisnan ahad no syodadaw. As do kāda pondasyon, ki napenged a naitolas iyaw asaw a poho kan dadwa ngaran no nanawhen no Karnirwaw.

¹⁵ As iyaw no naychiychirinaw dyaken, ki myan so pangrokod a sarokod a balitok tan rokoden naw syodadaw kan kāda rowangan kan ahad. ¹⁶ Iyaw no syodadaw, ki kwadrado. Pariho iyaw no kanaro kan kawbong na. Do dawri, rinokod no anghilaw iyaw no syodadaw, ki 2,400 a kakilometro so kanaro, as komwan iyaw no kawbong kan katohos na. ¹⁷ As insarono narana rinokod iyaw no ahad naw, ki myan iyaw 65 a kamitros so katohos. Ki no nakapangrokodaw no anghilaw, ki akmas kapangrokod daw no tawotawo. ¹⁸ Iyaw no ahadaw, ki napanin do haspe. As iyaw no syodadaw, ki

* 21:6 21:6 Pal. 1:8 † 21:8 21:8 Pal. 20:14 ‡ 21:10 21:10 Pal. 1:10; 4:2; 17:3

naparin do maynana balitok kan matnaw akmay kristal. ¹⁹ Siraw no pondasyonaw no ahadaw no syodad, ki nabistyan so mangingina a bato. Iyaw no manmaw, ki haspe, as sappiro iyaw no somaronwaw, as kalsedonya iyaw no chatatdo naw, as kan esmeralda iyaw chapat naw. ²⁰ Sardonika iyaw chadadima naw, as karnelya iyaw chanem naw, as krisolito iyaw chapapito naw, as kan berilo iyaw no chawawaho naw. Topasyo iyaw no chasasyam naw, as krisoprasyo iyaw chaasa poho naw, as hasinto iyaw chaasa poho naw kan asa, as kan amatista iyaw no chaasa poho naw kan dadwa. ²¹ As no aneb no asaw a poho kan dadwa a rowangan, ki napenged sas rarakoh a perlas. As iyaw kalsadaw no syodad, ki naparin do balitok, kan matnaw a akmay sarmin.

²² Do dawri, abaw no maboya ko a timplo do irahemaw no syodad. Ta no Dyos a Manakabalin do Tābo kan iyaw no Karnirwaw, ki nāw da daw a mismo. ²³ As do syodadaya, ki machita pabaw no araw kan bohan, ta iya danaw tan-ok no Dyos iyaw manoroh so soho da, as kan iyaw no Karnirwaw, ki iya danaw soho a mismo. ²⁴ Maynamot do ranyag naw, makayam saw tawotawo do kāda nasyon, as kan siraw ar-āri da, ki itoroh da do Dyos tabo dāyaw da. ²⁵ As iyaw no rowanganaw, ki nāw na maywangan, ta apabaw no mahep daw. ²⁶ Siraw tawotawo sa do tabo a nasnasyon, ki iyangay danchiw tabo dāyaw kan kinabaknang da do dawri a syodad. ²⁷ Ki abaw aran āngo a malapos a makasdep do dawri a syodad a akma siras mamarinaw so makasnesnek kan siraw no mabayatawaw. Siranchi lang naitolasaw so ngaran do librowaw no Karnirwaw, siraw no somdep do dawri a syodad. Iyaw nya libro, ki iyaw librowaw a nakaitolasan no ngarangaran dan natorohan so byay.

22

No Kayowaw a Manoroh so Byay

¹ Sinpangan na, inpaboya na dyaken iyaw oksongaw no ranom a manoroh so byay.* Iya, ki matnaw a akmay kristal a moyog a yapo do tronwaw no Dyos kan iyaw no Karnirwaw, ² as kan moyog pa do kalsadaw a myan do hobokaw no syodad. As do maychamibit naw no oksongaw, ki myan daw iyaw no kayowaw a manoroh so byay,† as kan mayhat aba omsi, ta kāda bohan, ki mirwa omsi. As iyaw bohong naw, ki osaren da āgas no nasnasyon saw. ³ Do dawri, apaba polos do syodadaw iyaw inabayaw no Dyos. No myan daw, ki iyaw no tronwaw no Dyos kan iyaw no Karnirwaw. As siraw tobotoboyen naw, ki myan sa daw a magdaydāyaw dya. ⁴ On, myan sa dya kan maboya daw no rōpa na, as kan iyaw no ngaran naw, ki naitolas do moyen daw, ta dyira narana sa. ⁵ As do dawri dana, ki apabaw no ahap. Machita pabaw no araw mana soho, ta no Dyos dana mismo iyaw soho, as kan machipagtoray sa dya a abos pandan.

No Kangay ni Jesus

⁶ Binata no anghilaw dyaken, “Siraw nya chirin, ki mapagtalkan sa kan oyod. Oyod nyaya, ta si Āpo a nanoroh so Ispirito na dyirad propita na saw, ki tinoboy naw anghilaw naw tan ipaboya na dyirad adipen naw an āngo iyaw mapariparin do masakbayan.”

⁷ “Adngeyen nyo yaken,” binata ni Āpo Jesus dyaken. “Īto ako na! Magāsaw saw manganohed so chirin saya do dya libro.”

⁸ Yaken si Juan a nakadngey kan nakaboya siras syay, as kan do nakadngey kan nakaboya kwaw sira, ki nagrōkob ako do kokod naw no anghilaw a nangipaboya dyaken so tabo nyaya a naparin tan magdāyaw ako dya. ⁹ Ki binata na dyaken, “Parinen mwabaw komwan! No Dyos lang pakono iyaw no dayāwen mo! An yaken,

* 22:1 22:1 Sak. 14:8; Jn. 4:10-14; Pal. 7:17; 22:17 † 22:2 22:2 Gen. 2:9; Pal. 2:7; 22:14, 19

ki asa ako lang a tobotoboyen ni Āpo Dyos a akma dyimo, as kan akma siras kakakteh mwaw a siraw propīta saw kan sira tabo manganohedaw so chirin saya do dya libro.”¹⁰ Do dawri, binata na pa dyaken, “Ilimed mo sabaw no padto saya do dya libro, ta ito danaw no chimpo a kaparin da.”¹¹ Ki aran masngen danaw araw, ki tongtongen da paw maypayparahet no marahet saya tawo. On, tongtongen da paw malapos a dadakay no malaposaw so kabibyay. Ay samna! Ki siraw manganohed kan masantwan a tawo no Dyos, ki tongtongen danchiw maganay kan masantwan a kaparin.”

¹² Binata ni Jesus, “Adngeyen nyo! Ito ako na, kan panaybi ko iyaw no panggon-gona kwaw a itoroh konchid katakatayisa sigon do pinarin na.”¹³ Yaken iyaw Alpa kan iyaw no Omega, ta yaken iyaw manōma kan panawdyan, mana siniknanan kan pandan.”

¹⁴ Magāsāt saw no naybasabasaw so laylay da, ta myan iyaw no kalintegan da koman so asyaw no kayo a manoroh so byay, kan myan iyaw no kalintegan da a somdep do rowanganaw no syodad.”¹⁵ Do gaganaw no syodadaya, ki myan saw oltimo a makkwan so dadakay a akmas bolaw saw a chito,‡ siraw no mangaroboobaw kan mangat-atangaw, siraw no machikamalālāw kan siraw magdāyawaw do didyosen, as kan siraw no mabayatawaw do kapaychirin kan do kaparin.

¹⁶ Binata pa ni Jesus a kāna, “Yaken si Jesus a nangibahey a tabo so nyaya do anghil kwaya a tinoboy ko a mangay a mangpaneknek dyirad iglisya ko saw. Yaken iyaw kapotōtanaw ni Āri Dabid kan iyaw no maranyagaw a bitohen a Kāraw.”

¹⁷ Iyaw no Ispiritwaw kan siraw tawotawowaw no Dyos a nobya ni Jesus, ki binata da, “Mangay kamo!”

Kan bata no tabo a makadngey so nya a kon da, “Mangay kamo!”

On, nonolay nyo saw no mawawaw tan mangay sa, kan nonolay nyo saw makeyaw a minom so ranomaw no byay a abo a polos so bāyad tan mangay sa.

No Kapanawdyan a Bagbaga

¹⁸ Myan ibahey ko a pakatoneng dyirad tabo makadngeyaw so chirin saya do dya libro a no mangrapa sya, ki manāyonan iyaw no kalidyatan na dyirad myanaya a kalidyatan a naipadto do dya libro.”¹⁹ As an myan iyaw no mapakaro so chirin saya naitolas do dya libro, ki pakarohen nanchi no Dyos iyaw no binglay na do asyaw no kayo a manoroh so byay, as kan do masantwanaw a syodad a naibahey do dya a libro.

²⁰ No mangpaneknekaya so kakosto na a tabo no nyaya, ki panakman naynyo so inkari naw a kāna, “Oyod a ito ako na!”

Maparin pakono a komwan kapaybidi mom Āpo Jesus! Amen!

²¹ No parābor pakono ni Āpo Jesus iyaw no myan dyinyo a tabo a manganohed dya. Amen.

‡ 22:15 22:15 Sal. 22:16, 20; Mt. 7:6